Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

urn:nbn:de:bsz:31-304045

Visual Library

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

1

BIBLIOTHECÆ PRINC. MON.
S. BLASII.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Ile 69. X
3
ER 99 1 in
ER 108 2 in

St. Blasien, s. Kopp

Biblia
cum postilla Nicolai de Lyra ...
[Lyon]: Johann Siber [nach 7. Mai 1485, um 1488]. 2°
P. 3. 282 Bl. GW 4290
Hain-Copp. 3163

Angeb.: 1. Decisiones rotae Romanae (III).
Paris: Christophorus de Comibus u. Stephanus de Georgiis
für Gasparinus de Franbertis.
19. VII. 1485 u. 15. VI. 1486. 2°
54 Bl. GW 8204
Hain 6050

Angeb. 2. Nicolaus de Lyra,
contra perfidiam Judaeorum.
[Lyon] [Johann Siber nach 7. Mai 1485, um 1488], 2°
8 Bl. GW 4290 → [steht dort am Ende von Pars 4 als letzte Lage des ganzen Werkes]
Hain-Copp. 3163

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

2°
3163
gies
20
[...] am Ende von
[...] letzte Lage des
Werkes

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Incipit prologus

Emo cũ
tes. In q
becos me
ppbas etc. In
scda opus et au/
ctorẽ multiplicat
cõmendat. p qd
auditoꝝ attẽtio
nem excitat: ibi.
primũ de Esaia
faciendus etc. In
tertia opis diffi
cultatẽ et laboꝝ
imensitatẽ insi/
nuat: p qd audi
toꝝ beniuolẽtiã
captat: ibi. Illec
ifẽtio qm̃ laboꝝ
sit etc. In qrta lo
cũ t tps t mãm
ppbie definiat:
vt p ꝗ auditores
dociles reddat:
ibi. ppbauit aũt
Locus determi/
nat: cũ dr. In ibi lib
bus in caprinitatẽ
cũ dr. Ac de vtroq
ꝗbus scribit suffrag
tis etc. Vis visio e
pbetas. i. libros pp
bteuib? clausulis. c
exponet plenꝰ.
bz ꝗ hieronym?. Ut
terminat: nec vltra
metrice loquit: met
tros grece qd est m
ꝗ oꝝ: et nemo exist
tris ligent: aut met
lyrici ppsuere ped
Dauid symonides
Jtẽ finis puerbioꝝ
metrice scribit, vide
etiã psalmi vsqz ad
tris istis. Jtẽ in scd
fere scripturaꝝ cãt
potꝰ estimet fieri i
scripturꝝ denostbet
k Ut p cola etc. pp
vtiqz psa. etc. In
sit psa: et qd vsus.
res distinctiões. Et
preterat articulus su
Sicẽ aũt in corpe a
minꝰ est colo qd dr
culi. Et dicũt qdã
fecta snia. et fit ibi
vbi est pfecta pstru
tus. Periodꝰ vo c
fit vsus. vbi gra Et
nocauerit: ecce com
lũ: qd pstat ex duo
nat snia et fit perio
et odos qd est cãtu
sat vba Jsiõ. i. ij. c
lon mẽbrũ: perio du
a peri qd est circũ: e
via planõis. Et su
et comate colon: et

Incipit prologus in Esayam ꝓphetam.

Æmo cũ ꝓphetas etc. Iste ꝓlogꝰ diuidit in ꝗnq; partes. In quaꝝ prima errorẽ ponentũ ꝓphetas apud hebreos metrice esse cõscriptos eliminat: ibi. Nemo cuꝝ ꝓphetas etc. In scõa opus et auctorẽ multiplicit cõmendat. p q̃ ꝗ̃ auditoꝝ attentionem excitat: ibi. primũ de Esaia faciendus etc. In tertia opis difficultatẽ et laboꝝ ĩmensitatẽ insinuat: p q̃ auditoꝝ benuolentiã captat: ibi. Nec igitꝯ q̃ti laboꝝ sit etc. In q̃rta locũ et tpꝰ et mãm ꝓphie determinat: vt p ꝗ̃ auditores docales reddat: ibi. ꝓphauit aũt Locus determinat: cũ dr. In ihrlm et i iudea. Tempus cũ dr. Nec dũ. p. tribubus in captiuitatẽ ducẽ. Materia tãgit. s. ꝗ̃ q̃s dirigit ꝓphia cũ dr. Ac de vtroq; regno etc. In ꝗnta pte a paula custodio: ꝗ̃bus scribit suffragia orõnũ postulat: ibi. quã q̃to plus amaris etc. Nis vilis expositionẽ lre insistam. a Nemo cũ pro phetas. i. libros ꝓphaꝝ. b Versib⁹ viderint etc. i. distictos breuib⁹ clausulis. q: p cola distinguũt et comata: sicut inferius exponet plenꝰ. c Metro eos etc. exq̃sitũ modũ loquẽdi ꝗ̃ b hieronym⁹. Metrũ eñ certis pedũ mẽsuris atq; spaciis terminat: nec vltra diuisiões tpoꝝ pstituta pgredit: et ita qui metrice loquit: metro q̃si q̃dã vinculo alligat. et dr metrũ a metros grece qd est mẽsura latine. q: ꝗ̃ certã mẽsurã syllabaꝝ et tpoꝝ: et nemo existimet ꝓphas. d Aliq̃d sil'e etc. vt. s. metris ligent: aut metrice scribãt. sicut eñ dicit oratꝰ. Psalterũ lyrici ꝓposuere pedes. In epla ad paulinũ vbi exponit lra illa David symonides nr etc. inuenies istũ vsum cũ expositõe sua Jtẽ finis puerbioꝝ ab illo loco. s. Mulierẽ fortes q̃s inuenet. metrice scribit. vide. s. in plogo sup libros regũ ab illo loco: s etiã psalmi vsq; ad locũ. Porro q̃nq; lre. et inuenies saẽ ꝗ̃ metris istis. Jtẽ in scõo plogo sup Job dicit hieronym⁹ Omnia fere scripturaꝝ cãtica sub metro cõprehẽdi. i. metrice scribi. Sꝗ̃ponꝰ estimet fieri in ꝓphis e Qõ in demosthene etc. i. in scriptur̃ demosthenis et tullij: q̃ psaice scripserũt et nõ metrice f Ut p cola etc. ꝓphe. s. sic opa tullij et demosthenis g Qui vtiq; psa. etc. In scõo plogo sup Job circa medũ dicũ ẽ q̃d sit psa: et q̃d vsus. Cola et comata appellat maiores et minores distinctiões. Colon eñ grece mẽbrũ latine. Coma aũt intẽpretat articulus siue pricula. Articulus aũt dr parũ mẽbrũ. Sic aũt in corpe articul⁹ minor est mẽbro q̃ maꝰ est: sic coma minꝰ est colo q̃ dr mẽbrũ orõnis. Coma vo se bꝗ̃ modũ articuli. Et dicũt q̃dã q̃ coma est q̃ñ nec est pfecta ꝓstructio: nec pfecta snia. et fit ibi pũctus rotũdus vel flex⁹. Colon vel colus vbi est pfecta ꝓstructio: s nõ pfecta snia. et ibi fit punctꝰ eleuatus. Periodꝰ vo est q̃ñ pfecta est ꝓstructio et pfecta snia. et ibi fit vsus. vbi gra Esaie. i. Qõ si nolueris et me ad iracũdiaꝝ p nocaueritis: ecce coma. Gladiꝰ deuorabit vos: ecce colon vel colũ: q̃ ꝓstat ex duob⁹ comatib⁹. Os dñi locutũ est. ecce fminat snia et fit periodꝰ in fine vsus. et dicit a peri q̃ est circum et odos q̃ est cãtus: q̃si circularis et pfectꝰ cãtus. et ꝓcordãt sãt vba Jsid. i. ij. etymol. vbi dicit. Coma pricula est snie: colon mẽbrũ: periodus ambitꝰ vel circuitꝰ. Fm ipsũ dicit periodꝰ a peri q̃ est circũ: et odos q̃ est via: q: in fine vsus pfecta est via planõis. Et subdit Jsid. Fit aũt ex priũctõe vboꝝ coma: ex comate colon: ex colo periodus. coma est tũcture finitio, s. articulus. vtpura. et si vereor iudices: ecce vnũ coma. Sequit et aliud coma: ne turpe sit p fortissimo viro dicere. et facũ est colõ. i. mẽbrũ q̃ intellectũ sensui pstat: s adhuc pẽdet oõ. Sicq; deinde ex plurib⁹ mẽbris fit periodus. i. extrema snie clausula. Jta veterẽ iudicaꝝ morẽ reqrũt. periodus aũt lõgior esse nõ ꝗ̃ q̃ vrspũ vno pferat. Plenꝰ loquit Jsid. i. etymol. ꝗ̃ ista materia Dicẽ eñ ibi Positura est figura ad distinguẽdos sẽsus p cola: comata et periodos. q̃ dũ ordine suo apponit sensuꝝ nob lcõis oñdit. Dicte aũt positure vel q: pũcẽ positẽ ãnotant. vt q: ibi vox p intuallo distinctiõis deponit has greci thesis vocãt: latini posituras. Pria posita subdistinctio dr eadẽ ẽ et coma. Media distinctio seqns ẽ ipsa est et colõ. Ultia distinctio est q̃ rotã suiaꝝ claudit. ipsa ẽ periodus. cui⁹ vt dixim⁹: pres sũt cola et comata q̃ꝗ diuersitas pũctis diuerso loco positis demõstrat. vbi eñ in initio pnũciatiõis: nedũ plena sẽsui pars est: et tñ respirare oportet: fit coma. i. pricula sensus. pũctusq; ad imaꝝ lrãm ponit: et vocat subdistinctio: ab eo q̃ punctũ subtr⁹. i. ad imã litterã accipit. Ubi aũt in sequẽtib⁹ iã snia sensũ pstat: s adhuc supest aliq̃d de snie plenitudine: fit colon. i. media distinctio: mediãq; lrãm pũcto notam⁹. i. ad mediã lrãꝝ punctũ ponim⁹. Ubi vo iã p grad⁹ pnũciãdo plenã snie clausulã facim⁹: fit periodus: punctũq; ad caput lre ponim⁹. et vocat distinctio. i. distiũctio. q: integrã separ sniaꝝ. Hoc ꝗ̃dẽ apud oratores: ceteꝝ apud poetas: vbi in vsu post duos pedes syllaba remanet. vt ibi. Arma virũq; cano: coma est. q: ibi post scãsionẽ pressio vbi facta est. Ubi vo post duos pedes de pte oroꝝ nihil supest: vt ibi. Anglia. Flandria. colon est. tot⁹ aũt vsus periodus est. aliq̃ exponũt. Per cola. i. p maiores decisiões: et p clausulas q̃sdã et duab⁹ vel plurib⁹ dictiõibus pstãtes. vt Esa. i. Dereliquerũt dñm: blasphemauerũt sanctũ isrl'. abalienati sunt retrorsũ. Et comata. i. minores decisiões. vt Esa. ix. Vocabit nomẽ eꝰ admirabilis: psilian⁹: deꝰ fortis etc. b Interpra. no. istã. s. trãslationẽ. q̃ iã noua dr. q: ꝗ̃ p vase trãslata. s. de hebreo i latinũ nõ sic alie q̃ p ꝗ̃ hebreo i grecũ. p⁹ de greco trãsferebãt in latinũ. Vel iõ dicit nouã. q: añ eũ nemo de hebreo trãstulit i latinũ i Nouo scri. gñe. i. psaice. q: annq̃ philoso phi et poete metrice solebãt scribere et nõ psaice. vñ Jsid. i. etymol. dicit tã apud grecos q̃ꝗ̃ apud latinos lõge annq̃ore curã fuisse carminũ q̃ꝗ̃ pse. oia eñ pu⁹ vsibus ꝓdebant. p se aũt studiũ sero viguit. et ideo appellat nouũ gen⁹ scribẽdi. k Distinxim⁹. i. distincte et aperte scripsim⁹. q̃ꝗ̃ multũ pdest legẽtib⁹. l Ac primũ de Esaia faciendũ etc. disert⁹. i. discret⁹ et eloquẽs. m Quippe. i. q̃d mirũ n Ut vir nobilis. genere et nobilitate mẽte o Et vrbane eloquẽtie. i. curialis et elegãtis eloquẽtie. Aliq̃ libri hãt vrbane elegãtie. q. d. sicut vrbani excellũt ruralis in eloquẽtia et curialitate: sic Esaias bꝗ̃ pẽminentiã eloquij pre ceteris ꝓphetis. p Nec habẽs quicq̃ etc. Nullam eñ incompositionẽ vel inordinationem habet in suis verbis. sed semp ordinate loquit et ornate q Unde quia. s. ita diserte et ornate loquitur in hebreo. r Accidit. hoc quod seqtur. s Ut pre ceteris. ꝓphetis. t Florem sermonis eius. i. ornatũ quẽ habet in hebreo etc. v Translatio nõ poterit etc. In latino. Sic ñ̃dẽt ad antipophorã que posset ei fieri quare. s. sua translatio nõ habꝗ̃ tantũ ornatũ libroꝝ q̃ꝗ̃ habet ipsum hebraicũ. multa eñ bene sonant in vna lingua q̃ nõ ita bene sonãt si ad aliã linguã fuerint translata.

x Deinde etc. Precedenti ꝓphete cõmendationẽ y Quod non tã. id est in tantum. z Prophetas dicẽdus sit q̃ꝗ̃. i. q̃ꝗ̃ etiam.

3 Euangelista. q. d. q: iam facta mãifeste narrat magis dicendus est euangelista q̃ꝗ̃ ꝓphetꝰ: qui sub enigmate et obscure veritatẽ futuram pnunciat. a Jta eñ vniuersa xpi etc. i. dare et exp̃sse. b Prosecutus est. scribendo. c Ut nõ cum etc. i. ꝓphetare. d Sed

G. H. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

de ꝓteritis ꝛc.i.ꝓstruere vel ordinare. Esa.ix. Parvul⁹ enim natus est nobis: ⁊ filiꝰ datꝰ est nob. Ecce ꝗ expsse ꝑdicat de xpo. Jtē de ecclia dī Esa.v.c. Vinea facta est dilecto ꝛc. e Vñ cōgrio.i.opinor: vel ꝗbusdā cōiecturis ppēdo f Voluisse xūc tpis.ꝛc.a.trinitatē. incarnationis ⁊ passionis secreta mysteria g Perspicue.erb nūq.i.gēntib⁹ ꝗ erāt i egypto qū trāsrulerunt b Prodere.al.pādere.i.mānifestare.vide i opusculo d vocabulis biblie vbi exponit erbnicus i Me sancta canib⁹ ꝛc. matb vij k Que sacra o paula ⁊ custodium.

l Animaduertis abscōdita.i.de īdustria omissa ab illis.lxx. interpretib⁹ m Cū hāc editionē legerit.scz i q̄ exprimūt.vñ Esa. ix. vbi. lxx.trāstulerant magni ꝓsilij angel⁹. Hieron.trāstulit sicut erat i hebreo: ⁊ vocabit nomē eiꝰ admirabilis ꝓsiliariꝰ. deus fortē. pater futuri sēli.princeps pacis. Jtē multa omisit: vl obscure trāstulerunt: sicē ps in epla ad desiderū sup̄ posita. n Nec ignoro ꝛc.p d insinuat se multū laborasse. In ista trāslatione d dicit q: prīꝰ oportuit eū addiscere hebraicū anteqū prophetaꝝ plenū habuerit intellectū: ⁊ sic multū laborauit i addiscēdo hebraicū ⁊ trāsferendo postea in latinū. o Nec ē facile vtrū sit vera: falsa: cōpleta aut diminuta. p Nisi intellexerit ppbas ex lingua suā hebreū. q Aut ē q legerit.trāslatos in latinū. Per d rēpbendit q̄sdā emulos: q̄ rēpbendebāt eius trāslationē: nō intelligētes hebraicam veritatē. r Nos q̄s patere.i.expositos esse. s Morsib⁹.i.detractionib⁹. t Plurimorū.mihi inuidentiū v Qd.i. cuius sniam vel intellectū. x Cōsequi nō valēt.i.nequeūt habere vel adipisci. y Despicīnt.q̄si maledictū. z Sciēs ē.i.sciēter ⁊ prudēter a In flamā mitto manū.i.expono me periculo.s.detractionib⁹ emulorū. ⁊ vt alludere facto Scevole q̄ cū vellet syllā romani iperij inimicū occidere: occidit cinnam ꝓsortē ⁊ amicū suū. ⁊ q: sic exauit manus tādiu in igne tenuit donec cōbusta fuit. vel est vulgaris modus loquēdi b Et nihilominus ꝛc.i.rediosis vel fastidiosis. c Lectorib⁹ pcor.q̄ fastidiūt.i.horret vel spernūt translationē meā. vel q̄s redet ea audire. Versus. Fastidit reder: fastidit spernit ⁊ horret. d Ut quō.i.sicut. e Greci post. lxx. ꝛc.i. eorum trāslationes. f Legūt.ō istis trib⁹ inuenies.s.in scdo ꝓlogo sup Job.arca pāin. Legunt inq̄. g Vel ob studium doctrine.i.exercitū ingenij sui. vl vt multa legentes multa sciant ⁊ doceant alios.

b Vel vt.lxx. interpētum trāslationē i Maḡ ex collatione ꝛc.ꝓferēdo trāslationē translationē: q: collatio plurū magis valet ad melī⁹ intelligēdū k Sic ⁊ isti.emuli mei vel lectores fastidiosi l Salte vnū.nō plres sicut greci. m Post priores ꝛc.me.s.q̄ p⁹ eos q̄ d hebreo trāstulerunt in greciū: de hebreo trāstulit in latinū. n Legant prīꝰ.editionē meā. o Et postea despiciāt. si rēpbensibile vderint. p Ex iudicio discretionis: sed nō ex odiosa ꝓsumptione: vt fiat endiadis q Prophetauit aūt ꝛc. in hierusalē.metropoli iudee r Et in iudea.videt d supiuū.p d cū q̄d.s.dixerat eū ppbetasse in ihrlm: sanis vi dixisse eum in iudea ppbetasse. Ad d dicēdū q̄ iudea q̄ñq̄s dī tota terra ꝓmissionis. Vñ in ps. Notꝰ in iudea deꝰ. q̄ñq̄s dicit terra duarū tribuum. Matb.ij.g. Audiēs aūt q̄ archelaus regnaret in iudea. Q̄ñq̄s ponit ꝓ sorte iude.q. Paralyp.xx.c. O iuda ⁊ ihrlm nolite timere.i.sors iude ⁊ sors bēiamin: q̄ qua erat ꝓ ihrlm: ⁊ sic accipit hic.ponit q̄ d ihrlm ꝓ sorte beniamin: ⁊ iudea ꝓ sorte iude. a Nec dū.i.nōdū. b Decē tribub⁹ ꝛc.s.q̄s postea capti-

nauit Salmanasar rex assyriorū. vñ.iiij.Reg. ē iij.d. trāslatus est isrl de terra sua i assyrios. Contrariū iñ vidt.iiij. Reg. xx. ⁊ in multis alijs locis q̄ Esaias ppbetauit vsq̄s ad manasseū: q̄ occidit eū: ⁊ ostat q̄ nūc captiuate erāt.x. tribus.s. septimo āno ezechie patris manasse. Vñ.iiij. Reg.xviij.d. āno. vi. ezechie capta est samaria: ⁊ transtulit rex assyriorū israel in assyrios. Ad q̄d respōdē dū est exponēdo Prophetauit.i. ꝓpbetare ī deo auit. c De vtroq̄s regno.i. x.tribuū ⁊ duarū q: scissum est. sicē habet.iij. Reg. xij.e. d Lex ir.i. ordinauit.

e Oraculū.ꝓphetiā que est diuinum vel diuinum eloquium

f Et cū interdū Dicit trāgit materia bui⁹ libri.scz opa iustitie ⁊ misericordie. iustitie ibi. Et ꝓ⁹ babylone captiuitatē. Misericordie ibi. Reditus ꝓpli significet in iudeā. ⁊ sequit.

g Tamē ois eiꝰ cura.i. ꝓcipalis intētio est. b De vocatione gentiū ad fidē. i Et de aduētu xpi.in carnes. k Quem.xpm.

l Quāto plus amat⁹ ꝛc.vt ꝓ obtrectatione pīti.i.ꝓ emulatione pīti: vel ꝓ sustinentia pīti: obtrectationis m Laniāt.i. detrahēdo discerpūt. n Qui scit me ꝛc.s.hebree ⁊ chaldaice. o Eruditione sudasse.i.multū laborasse. Dicit enim q̄ ꝓter d q̄ posset loq̄ chaldaicū fecit sibi limare dētes. p De falsificare scripturarū. q: ante trāslationē Hiero. dicebāt nos habere falsas biblias ⁊ corruptas. q Insultarent.i. iproperārēt. Insultare aūt aduersariorū ꝓprie dicit cū quadam cauillatione ⁊ derisione deridere.

Explicit qualiscunq̄s expositio istius ꝓlogi.

Postilla Nicolai de lyra sup Esaiā incipit.

Jerusalem euāgelistā dabo. Esai. xli.fm q̄ dicit.b. Hierony.in epla ad paulinū d oibus sacre scripture libris. Esaias nō videt ꝓpbetās: sed magis euāgeliū tetigerit: ꝓter q̄d dicit idē Hierony.i ꝓlogo sup libū Esaie q̄ nō tā ꝓpbeta dicend⁹ est: q̄ euangelista. Et ideo cōueniēter dicit ē bus ꝓpositū d ipso. Hierlm ꝛc. In q̄ tangunt quatuor cause bui⁹ libri Esaie: quem ꝑ manib⁹ habemus.s. efficiens. materialis. formalis ⁊ finalis. Efficiens aūt causa duplex est. Una principalis.s.spūsanct⁹: q̄ inspirante locuti sunt prophete: fm q̄ dicit.ij. Petri.i. Non enim volūtate humana allata est aliqn prophetia: sed spūsancto inspirati locuti sūt sancti dei homines. Et d causa trāgit cū dicit. Dabo. q: cognitione prophetica dedit Esaie. d quo pōt accipi q̄d dī infra.xlij. Dedi te in fedus ꝓpli. Esaias enim inter alios prophetas clarius descripsit mysteriū xpi: ꝓ q̄d gen⁹ hūanū est ipsi deo federatū. Alia vō cā efficiēs instrumētalis est.s. Esaias. qui spūsancto dictante hunc librū ꝓscripsit: q̄ notat cū dicit. Euangelistā. Et cū hoc notat etiam causa materialis ⁊ formalis. Ad cuius intellectum sciendum q̄ euangelista dicitur ab eu. quod est bonum: ⁊ angelus quod est nuncius. Dicitur autem bonus nuncius triplici ratione. Una ratio accipit ex parte mittētis. s. q: a bono dño mittit. ⁊ fm d sub noie euāgeliste trāgit cā efficiēs instrumētalis bui⁹

libri.s. Esaias a spū
illa q̄ princeps in d
ritus dñi sup me
misit me. Hec est
lationē fra q̄ hic d
nūciādū māsue
tis misit me. Se
cundo nō dicit
aliqs bon⁹ nun
cius seu euāgeli
sta rōne bonī q̄d
ꝓ ipsū nunciat.
⁊ fm d sub noie
euāgelistē mate
ria bui⁹ libri de
signat: in q̄ mys
terū ipsius xpi
q̄d nō solū ē bo
num: sz etiā opti
mū describit. q:
sicut dictū ē ma
gis videt euāge
lū q̄ prophetas
tetigerit. Vñ pōt
gnū q̄d erit oī ppl
nūcius rōe modi
etiā bono mō: vi
tangit forma bui
forma tractādi ⁊
di seu loquēdi: q̄
trare aūt eiꝰ dicit
Jta enim vniuersa
vt nō putes eū de
De ornatu vō ipl
q̄ in fmōe suo d
tienec bñs q̄q̄ i
teris florē fmonis
forma tractādi bu
sub noie euāgelist
⁊ ornatꝰ. propter
rusalē. Ille enim e
intentionē. Form
prosequēdo. Ca
rusalē. Hierlm en
Apocal.xxi. Vid
Aliqn vō pro ecc
rusalē libera pro
quus.s. instructio
designare. Propt
lumē tuū.i.propb
est finis vltim⁹ ⁊
dest a triāphante
cap. O cuī tui vi
q̄d nequaq̄ vltim
dem⁹ nūc p spec
debim⁹ ⁊ apte.q
Jsto
q̄ est d
tur q̄d
dire ed
potero profecē se
⁊ ꝓcordantiarū.q
tur. Jn locis vo
simoriā: sicut ⁊ fe
bui⁹ libri q̄tuor
alios libros can
ps q̄ liber iste in
nñ q̄ visio propt
ꝓtour dicti fuit
de diuersis grad
bui⁹ libri qui ma

b Esaie.q̄ intro

libri.s.esaias a spūsancto destinat⁹ ad nūciandū ūbo ⁊ scripto illa q̄ pertinent in ē libro.de q̄ pōt accipi qd dicit infra.xli. Spiritus dñi sup me:eo ꝙ unxerit me:ad euāgelizandum pauperib⁹ misit me. Hec est lra fm trāslationē.lxx.⁊ eadē est sēia in translatione ēsra q̄ hic hz. Spūs dñi sup me:eo ꝙ unxerit me:ad annūciādū māsuetis misit me. Secundo mō dicit aliq̄s bon⁹ nuncius seu euāgelista rōne boni qd p ipsū nunciat. ⁊ fm ē sub noie euāgeliste materia bui⁹ libri de signat:in q̄ mysteriū ipsius xpi qd nō solū ē bonum:sz etiā optimū describit. qz sicut dicū ē magis videt euāgeliū ꝙ prophetiam retrere. Unū pōt dicere illud Luce.i. Euāgelizo vob gaudiū magnū qd erit oi ppl'o. Tertio mō dicit q̄s euāgelista seu bonus nūcius rōe modi nūciandi.⁊ ē est qñ nō solū nūciat bonū: sed etiā bono mō: vicz lucide ⁊ ornate. Et sic sub noie euangeliste tangit forma bui⁹ libri. Sciendū tñ ꝙ dupler est forma libri.s. forma tractādi ⁊ forma tractat⁹. Forma tractādi est mod⁹ agendi seu loquēdi:q̄ in ē libro est valde lucid⁹ ⁊ ornat⁹. De claritate aūt ei⁹ dicit Hieronym.in prologo sup librum istū de esaia. Ita enī universa xpi ecclie sacramenta ad liquidū prosequ⁹ est vt nō putes eū de futuro vaticinari:sz de preteriti historiā retrere. De ornatu ūo ipsi⁹ dicit in eodē prologo de esaia. Sciendum ꝙ in fīnōe suo disert⁹ sit:q̄ppe vt vir nobilis ⁊ vrbane eloquēs nec ē ꝙ in eloq̄o rusticitatē admiscētū.vñ accidit vt p ceteris floreē fmonis ei⁹ trāslatio nō potuerit ꝛseruare. Sic igit forma tractādi bui⁹ libri q̄ est idē qd modus loqndi: designat sub noie euāgeliste.eo ꝙ talis mod⁹ est optim⁹: vtpote lucid⁹ ⁊ ornat⁹. propter qd dr.j.rl. Exalta voce tuā q̄ euāgelizas hierusalē. Ille enī exaltat voce suā:q̄ ornate ⁊ lucide ānūciat suaz intentionē. Forma ūo tractat⁹ est diuisio libri:de q̄ dicet lram prosequēdo. Causa ūo finalis bui⁹ libri tangit sub noie hierusalē. Hierlm enī in scriptura aliqñ accipit pro ecclia militāte Apocal.xxi. Vidi ciuitatē sanctā hierlm descēdentē de celo ⁊c̄. Aliqñ ūo pro ecclia triūphāte. Galat.iiij. Illa q̄ sursuz est hierusalē libera pro. Finis aūt bui⁹ libri duplex est. Un⁹ propinquus.s.instructio seu edificatio ecclie militanē sub noie hierlm designare. Propē qd dicit.j.lr. Surge illūinare hierlz q: venit lumē tuū.i.prophetia Esaie illūinās totū statū ecclie. Alt⁹ aūt est finis vltim⁹ ⁊ remot⁹:vicz ꝛsecutio supne beatitudinis i ecclesia triūphante:q̄ p hierlm intelligit.propē qd dicit.j.xxxij. cap. O cuiū rei videbūt hierlm ciuitatē opulentā tabnaculum qd nequaq̄ vltra trāsferri poterit. Per prophetiā enī Esaie videbim⁹ nūc p speculū ⁊ i enigmate:sed postea in futuro lucide videbim⁹ ⁊ apte.quod nobis concedat ⁊c̄. Cap.i.

Visio Esaie. Hic accedendus est ad formā tractatus q̄ est diuisio libri:q̄ diuidit in duas ptes. qz p ꝑmitti tur q̄dam breuis ꝑfatio.scdo subdit narratio:ibi. Audite celi. Circa libri bui⁹ expositionē intēdo q̄ntum potero prosequi sensū lrales vitādo multiplicationē pticularium ⁊ pcordantiaz.qz p talia magis impedit intellect⁹ bōis q̄ iuuetur. In locis ūo q̄z intellect⁹ a iudeis deprauat intēdo diu⁹ imoratis:sicut ⁊ feci exponēdo librū psalmoz. Igit in ꝑfatione bui⁹ libri q̄tuor manifestant. Primus est ordo bui⁹ libri inter alios libros canonicos cū dicit a Visio.i.prophetia p qd pz q̄ liber iste in ordine librozz prophetaliū cōputat. Sciendū tñ ꝙ visio proprie dicta est cognitio prophetica q̄ fit in vigilia prout dictū fuit diffusi⁹ i principio libri psalmoz: vbi dictū fuit de diuersis gradib⁹ prophete. Scdm est scriptor ministerialis bui⁹ libri qui manifestat ē ex duobus.s.ex nomine cū dicit.

b Esaie.q̄ inter alios prophetas fuit notabilis ⁊ famosus. Secūdo ex genere cū ōr. c Filij amos.⁊ vt dicit Rab.sa. iste amos ⁊ amasias rex iuda fuerūt fratres.⁊ sic Esaias fuit de genere regio. vñ ⁊ dicit Hieronym.in prologo:ꝙ fuit vir nobilis ⁊ vrbane eloquēs:vt ē.allegatū est. Et p ē prz ꝙ iste amos est alt⁹ ab illo q̄ inter duodecim prophetas pomit ter⁹.qz ille fuit pastor ⁊ rustican⁹:vt habet in principio sue ꝓphetie. Hoc ēt prz p lras hebraicas q̄ bus scribunt.qz amos pater Esaie hz primas lras alepb ⁊ vltimā sade.⁊ iō robust⁹ iterpratur. Alt⁹ aūt hamos:hz primā lras ayn ⁊ vltimā samech.propter qd annulus interpratur. Tertius qd in hac ꝑfatione māifestat est ppl's cui Esaias ꝓphauit cū dicitur d Sup iudā ⁊ hierlm ira ꝙ p hierlm q̄ erat ciuitas metropolis intelligit rex ⁊ sacerdos sūmus alīqs sacerdotes notabiles:⁊ ceteri ibidē habitātes. Per iudā ūo reliqu⁹ ppl's de regno iude.qd ōr: regnū duaz tribuū. Quartū aūt est bui⁹ ꝓphetie tpus cū dicit. e In dieb⁹ osye ⁊c̄. Tpe enī bui⁹ regis cepit ꝓphetizare.Is aūt tpe manasse filij ezechie ꝓphetauerit:tñ de tpe ei⁹ non facit mēionē.tū qz ille pessim⁹ fuit in cultu ydoloz ⁊ in occisione ⁊ ꝛsecutione innocentū. vt habet.iiij.Reg.xxi.tū qz ab eo occisus fuit:eo ꝙ peccata ipsi⁹ ⁊ ppli arguebat.⁊ ad colorandū suā malicia fecit eū adduci coram se:vt habet in q̄dam libro hebraico q̄ vocat ierb amorb.⁊ dixit ei:dñs dixit Moysi. Nū videbit me hō ⁊ viuet? Exo.xxxiij. Et tu dixisti. Vidi dñm sedentē sup solium excelsū.vt habet.j.vi. Jē Moyses dixit Deutro.iiij. Nō est alia natio tā grādis q̄ habeat deos appropinquātes sibi:sicut dñs de⁹ noster adest oibus obsecrationib⁹ nris. Et tu dixisti. Inuocate eū dū ꝓpe est.j.lv.p ē insinuās ꝙ parū fit nobis ꝓpinqu⁹.⁊ sic ꝛdemnauit eū ad mortē.⁊ tūc ꝓpha inuocauit dñm:q̄ aperuit cedrū in illo loco exūtez:⁊ intra se occultauit ꝓphām.sz Manasses ē miraculo nō fuit retract⁹ a malicia sua:sed vna cū arbore fe cit eū secari serra f Audite.ē ꝛsequēter ponit narratio. Circa qd sciendū ꝙ intētio bui⁹ ꝓphetie est narrare xpi mysteriū.vt dictū est.s. qd q̄dē mysteriū fuit ad deiectionē supboz ⁊ exaltationē humiliū. hē dicit i cantico bre ānne Luc.i. Deposuit potētes de sede:⁊ exaltauit humiles. Propē qd sācta symeō Luc.ij.dixit. Ecce posit⁹ est ē i ruinā ⁊ resurrectionē multoz in ifrl. Et iō Esaias denūciādo ⁊ scribēdo xpi mysteriū simul denūciat ⁊ scribit deiectōz peccatoz supbiēriū ⁊ se extollentū ⁊ erectōz hūliū ⁊ iustoz. Et fm ē ꝓcess⁹ b⁹ libri in duas ptes diuidit. Qz p cū xpi mysterio ōscribit peccatoz deiectio.scdo iustoz erectio.Scda incipit.xl. Consolamini ⁊c̄. Prima in duas.qz p cū primēnb⁹ ad xpi mysteriū describit punitio peccatoz q̄ntū ad diuersos ppl's spēaliter.scdo q̄ntum ad oes generaliter.xxij.c. Prima in duas.qz p ponit punitio q̄ntuz ad iudeos.scdo q̄ntuz ad ppl's extraneos.c.v.ibi. Ve assur ūga.⁊c̄. Prima adhuc in duas.qz p cū mysterio xpi describit punitio regni iude:siue duaz tribuū. Scdo ei⁹ liberatio a ꝛsecutione duoz regū vt post vinū mortificatiuū apponat oleū leniuū. Scda pars incipit.vij.c. Et factū est. Prima in duas.q̄a primo ponit ꝓphetie denūciatio.scdo eiusdē ꝛfirmatio.vi.ca. Prima adhuc in duas.qz p describit regni iude punitio.scdo p aduentū xpi ecclesie ꝓmotio.ca.sequenti. Sciendū tñ ꝙ hec diuisio nō est ita pcisa: q̄n mēbra diuisionis coincidāt frequēter:ita qd in vna predicit: ponitur etiā in alia.Is aliqs ūbis ⁊ alio mō.⁊ idē est dicendū de alīs subdiuisionibus:q̄ fient p magna parte. Pñs aūt.c.in duas ptes diuidit qz p ostendit ppl's punendus p peccatis in deū.scdo p peccatis in p ximū:ibi. Quomō facta est. Prima in tres: qz p ostenditur ppli culpa Scdo subdit penaibi. Terra vestra. Tertio ꝛsulit medela.ibi: Audite ūbum. Circa primū declarat primo peccati grauitas.secūdo incorrigibilitas:ibi. Super q̄. Circa primū dicit. f Audite celi.i. angeli q̄ sunt ciues celestes. g Et aurib⁹ ⁊c̄.i. homines habitātes in ea.vtrāq̄ cū naturā.s.angelicā ⁊ humanā voluit habere in testem.

b Quoniā dñs ⁊c̄.cuius verbū attente est audiendū. Quid aūt dixit subdit. i Filios enutriui.s.ppl'm ifrl:pascēdo māna in deserto ⁊ terrā lacte ⁊ melle fluentē ei ꝓferendo. k Et exaltaui. regnum

amoneorꝫ ⁊ cbananeorꝫ eis tribuēdo: vt ptꝫ in libro nūerorꝫ ⁊ Josue.
l Ipsi aūt spreuerunt me. Cognouit[m] bos possessorē suū: et[n] asinus ꝓsepe dñi sui. Israel[o] aūt me nō cognouit: et[p] ppl's me[q] nō[q] intellexit. Ve[r] genti peccatrici ppl'o[s] graui iniqtate semi[t]ncēꝫ: filiis sceleratis. Dereliquerunt[u] dñm et[x] blasphemauerūt sanctū israel: abalienati[y] sunt retrorsū. Sup[z] q̄ p̄cutā vos ultra addētes[a] ꝓuaricationē. Oē[b] caput languidū[c]: et[d] oē cor merens. A[e] plāta pedis usq̄ ad verticē nō[f] est in eo sanitas. Vuln[g] et[h] livor et[i] plaga tumēs nō[k] est circūligata: nec[l] curata medicamine: neq̄[m] fota oleo. Terra[n]

ipsi aūt spreuerunt me. Cognouit[m] bos possessorē suū: et[n] asinus ꝓsepe dñi sui. Israel[o] aūt me nō cognouit: et[p] ppl's me[q] nō[q] intellexit. Ve[r] genti peccatrici ppl'o[s] graui iniqtate semi[t]ncēꝫ: filiis sceleratis. Dereliquerunt[u] dñm et[x] blasphemauerūt sanctū israel: abalienati[y] sunt retrorsū. Sup[z] q̄ p̄cutā vos ultra addētes[a] ꝓuaricationē. Oē[b] caput languidū[c]: et[d] oē cor merens. A[e] plāta pedis usq̄ ad verticē nō[f] est in eo sanitas. Vuln[g] et[h] livor et[i] plaga tumēs nō[k] est circūligata: nec[l] curata medicamine: neq̄[m] fota oleo. Terra[n] uestra deserta[o] ciuitates[p] uīe succense igni. Regionē[q] uīam coā uobis alieni deuorāt et[r] desolabit sicut in vastitate hostili. Et[s] derelinquet filia syon ut[t] umbraculū i vinea et[u] sicut tugurium i cucumerario: sicut[x] ciuitas q̄ vastat. Nisi[z] dñs exercituū reliquisset nobis semē: q̄si[a] sodoma fuissem[b]: et quasi gomorra similes essem[c]. Audite[d] uerbū dñi p̄cipes sodomorꝫ p̄cipite[e] aurib[f] legē dei nostri populus gomorre. Quo[g] mihi multitudinem victimarum uestrarum dicit dñs. Plen[h] sum. Holocausta[i] arietū et adipē pinguium et san

uestra deserta[o] ciuitates[p] uīe succense igni. Regionē[q] uīam coā uobis alieni deuorāt et[r] desolabit sicut in vastitate hostili. Et[s] derelinquet filia syon ut[t] umbraculū i vinea et[u] sicut tugurium i cucumerario: sicut[x] ciuitas q̄ vastat. Nisi[z] dñs exercituū reliquisset nobis semē: q̄si[a] sodoma fuissem[b]: et quasi gomorra similes essem[c]. Audite[d] uerbū dñi p̄cipes sodomorꝫ p̄cipite[e] aurib[f] legē dei nostri populus gomorre. Quo[g] mihi multitudinem victimarum uestrarum dicit dñs. Plen[h] sum. Holocausta[i] arietū et adipē pinguium et san

in euersione extraneorꝫ. q: illa terra fuit simplr nsa ad extraneos: q̄ nō erāt de gente israel. o Et derelinquet. Hic ppba ꝓsilez penā q̄ruz ad aliq̄d cōminat regno duarꝫ tribuū dicēs. Et derelinquet filia syon. i. burlin metropolis in regno iude derelinq̄tur a suis habitatoribꝫ trāsferēdis i babylonē p nabuch. regē ⁊ p ꝓnis alie ciuitates eiusdez regni t Ut vm braculū ⁊c. derelinquit a custode ipsius vindemia collecta. q̄a non habitat ibi vltra v Et sicut tugurius ⁊c. cucumeribꝫ colletis derelinquitur a custode. est aūt cucumerariū locꝫ vbi crescunt cucumeres.

x Sic ciuitas ⁊c. ciuibꝫ inde capriuat. ſs q: ista capriuitas reducta fuit in terraz iude p Cyrū regē q̄ dedit pplo iude licentiā redeundi in terraz

suā. ió subdit. y Nisi dñs exercituū. i. angelorꝫ. z Reliq̄sset nob semē. i. aliq̄s ó regno iude redeūtes sub zorobabel duce: ⁊ Jesu sacerdote: q̄ reedificauerūt templū ⁊ postea ciuitatē ꝓpe Hieremie. a Quasi sodoma fuissem. i. destructi irreparabiliter: sicut sodoma ⁊ gomorra ⁊ alie tres ciuitates fuerūt subuerse absq̄z reparatione. Gen. xix. b Audite. b ꝓnūr ponit medela ꝓ dicta mala. ⁊ p falsū remediū excludit. sed o verū cōsulit: ibi. Lauami. Circa primū sciendus q: habitatores regni iude q̄ p maiori pte erāt ita mali: vt ꝓdictū est. nū credebāt malicia sua expiari sacrificijs ⁊ alijs hmōi q̄ fiebāt in ēplo quod erat in hierlm. ⁊ b est falsū sicut dī Prouerb. xv. Victime ipiorū abhoiabiles dño. ⁊ b est ꝓ hic dicit ppba saris diffuse. ⁊ p excludit sacrificia. sed o festa solēnia: ibi. neomenia. kno oionū suffragia. ibi. Et cū extēderitis. Circa pmū excitat maiores ppli ad intelligēdū. d. b Auoi. v. dñi pri. so. i. sl'es ill'. q: publice ⁊ inuerecūde faciebant mala supdicta sicē sodomite. vt hī Gen. xix. ⁊ ió dicit. j. aij. c. Peccatū suū sicut sodoma ꝓdicauerūt nec absconderūt. Cōsequēter excitat minores. d. c Percipite aurib ⁊c. ⁊ vtit b mō loquēdi: q: sicut ppl's erat subiectꝫ p̄cipib: ita ciuitas gomorra erat subiecta sodomeq̄ erat metropolis in q̄nq̄z ciuitatib subuersis. vltimꝫ ponit intentum dicens. d Quo mihi ⁊c. i. in q̄ placēt mihi: q. d. nullo modo. ió subdit. e Plen sum. i. ralib non indigeo: sed magis abhorreo: sicut hō plen cibo abhoiat ipsū. ió subdit f Holocausta arietū ⁊ adipē ⁊c. De istis esi spēbus aīalis fiebāt sacrificia maiora. Et p reprobationē istorꝫ intelligit etiā reprobatio minorꝫ q̄ fiebāt de turturib ⁊ colūbis. Dicebant aūt holocausta q̄ totaliter incēdebant ad honorē diuinū. De sacrificijs aūt p peccato vna pars cedebat in vsū sacerdotū. Et sl'r de sacrificijs pacificorꝫ vna pars erat in vsū sacerdotū: ⁊ alia in vsū offerentiū. sed in oibus sacrificijs esus adipis ⁊ sanguis erat totaliter ꝓhibit. q: adeps cremabat in altari holocaustorū ⁊ sanguis effundebat ad crepidinē illi altaris. vt habet in Leuitico. g Cū venireꝫ ⁊c. i. ad talia offerendū sacerdotib in introitu atrij sacerdotū. q̄ dicebat esse in ꝓspectu dñi: eo q: erat ante templuz vbi dabant diuina rñsa. h Quis q̄sivit ⁊c. q. d. ego quesiui. i Ut ambularet ⁊c. b dicit q: ꝓter atrium sacerdotū in q̄ offerebant sacrificia: erāt duo alia. i. vnū in q̄ orabāt mūdi: ⁊ aliud in q̄ orabāt imundi. k Ne offeratis ⁊c. q. d. talis oblatio vobis nō valet: sed magis nocet eo q: polluit peccatis ad loca sancta accedit. l Incensū abhominatio est mihi. i. oblatio tbꝫ miamatis i altari incēsi intra templū: q̄ ob

amoneorꝫ ⁊ cbananeorꝫ eis tribuēdo: vt ptꝫ in libro nūerorꝫ ⁊ Josue.
l Ipsi aūt spreuerunt me. Cognouit[m] bos possessorē suū: et[n] asinus ꝓsepe dñi sui. Israel[o] aūt me nō cognouit: et[p] ppl's me[q] nō[q] intellexit. Ve[r] genti peccatrici ppl'o[s] graui iniqtate semi[t]ncēꝫ: filiis sceleratis. Dereliquerunt[u] dñm et[x] blasphemauerūt sanctū israel: abalienati[y] sunt retrorsū. Sup[z] q̄ p̄cutā vos ultra addētes[a] ꝓuaricationē. Oē[b] caput languidū[c]: et[d] oē cor merens. A[e] plāta pedis usq̄ ad verticē nō[f] est in eo sanitas. Vuln[g] et[h] livor et[i] plaga tumēs nō[k] est circūligata: nec[l] curata medicamine: neq̄[m] fota oleo. Terra[n]

Blasphemare

Doctor sacerdos

zelo quid ppla

amoneorꝫ ⁊ cbananeorꝫ eis tribuēdo: vt ptꝫ in libro nūerorꝫ ⁊ Josue.
l Ipsi aūt spreuerunt me. Cognouit[m] bos possessorē suū: et[n] asinus ꝓsepe dñi sui. Israel[o] aūt me nō cognouit: et[p] ppl's me[q] nō[q] intellexit. Ve[r] genti peccatrici ppl'o[s] graui iniqtate semi[t]ncēꝫ: filiis sceleratis. Dereliquerunt[u] dñm et[x] blasphemauerūt sanctū israel: abalienati[y] sunt retrorsū. Sup[z] q̄ p̄cutā vos ultra addētes[a] ꝓuaricationē. Oē[b] caput languidū[c]: et[d] oē cor merens. A[e] plāta pedis usq̄ ad verticē nō[f] est in eo sanitas. Vuln[g] et[h] livor et[i] plaga tumēs nō[k] est circūligata: nec[l] curata medicamine: neq̄[m] fota oleo. Terra[n]

Manus

Fugere

peto

latio erat sacrificiorum oblatorum sub diuo cõsummatio. Fm q̃ dicit Hebr. ix. In priori q̃dẽ tabernaculo semp introibãt sacerdotes sacrificiorum officia psumãtes. m Neomenia. Hic excludit solẽnitatis festa dicẽs. Neomenia. i. qd̃ fiebat i nouilunio apd̃ iudeos ppt̃ bñficia diuine gubernatõis: eo q̃ in nouilunio frequãtes apparebant mutatio tpis. & dicit a neos qd̃ est nouus: & mene defectus eo q̃ tũc renouat lumẽ lune qd̃ defecerat.

n Et sabbatus. qd̃ est festũ apud iudeos in memoriã bñficij creationis. vt hic Gen. ij

o Et festiuitates alias. sc̃ pasche: pẽtecostes: tubarũ expiatõis & tabernaculorũ. de q̃ bus dictũ fuit plenẹ Leui. xxiij.

p Nõ ferã. loq̃t scriptura de deo ad modũ hominis aggrauari onere Et p hec oia et similia oñdit q̃ talia nõ erant deo placita: sc̃ magis displicẽtia.

q Iniq̃ sunt &c. in octaua enim die festi tabernaculorũ fiebat festũ cetus siue collecte.

r Kalẹdas vrãs id ẽ pricipia mẽsium. p qd̃ signat idẽ qd̃. s. signatũ est p neomeniã. s Et solẽnitates vrãs. oẽs generalit. t Odiuit aia mea &c. et ps. et dicitur suia.

v Et cũ extẽderitis. b concludit oratiõnũ suffragia di. Et cũ extenderitis &c. ad me depcandũ. x Auertã oculos &c. sicut hõ auertit faciẽ suã ab eo quẽ nõ vult exaudire. ideo subdit. Et cũ multiplicauerit oõnẽ nõ exaudiã. et subdit oim pdictorũ rõnes

y Ad an? enim vestre. i. opa vestra q̃ p man? designant: eo q̃ manus est organũ organorũ. iij. de aia. a Sãguine plene sũt. i. pctis enormib?. Erãt enim homicide et ydolatre et pauprũ oppressores. Predicta enim. s. sacrificia & hmõi: nõ habebãt efficaciã ex ope operato: sicut sacrificiũ noue legis: sc̃ tantũ ex fide et deuotõne offerentiũ. Fides aũt erat in eis amota p ydolatriã: et deuotio p malicũ obstinatã. b Lauami. B consequenter vera medela consulit. s. p verã pniam et boni operationẽ. et hoc est qd̃ dr. Lauamini a peccatorũ maculis lach: & mis p̃ penitentiã.

c Mũdi estote. i. a recidiuo cauete. d Auferte malũ &c. q̃ nõ sufficit mũdicia exterior sine interiori e Ab oculis meis Homo enim videt ea que patẽt sc̃ deus intuet cor. i. Reg. xvi.

f Quiescite agere pueri se. a malo declinãdo. g Discite benefacere. in bõis opib? vos exercẽdo. Iste enim sunt due partes iustitie. s. declinare a malo et facere bonũ. h Querite iudicium. i. executiõnẽ debite iustitie. i Subuenite oppresso. eũ releuãdo. k Judicate pupillo. i. p pupillo in cã sua iusta.

l Defendite viduã. cõtra eã calũniantẽ. Istas aũt psonas exprimit. q: frequẽter iniuste patiũt calũniã: eo q̃ nõ pũt se defendere: et iõ indigẽt iudicũ et potẽtũ sustẽtatõe. m Et venite &c. si ita feceritis: tũc poteritis cõqueri nisi a deo releuemini. propter hec subdit de releuatõe a peccatis: cũ dr. n Si fuerint peccata vestra vt coccinũ &c. Isti duo colores hic positi sunt valde tenaces et mãsiui. et iõ p b̃ intelligit q̃ peccata q̃ũcunq̃ sint grauia ex genere et habituata ex cõsuetudine: diuia grauia purgabunt. secũdo subdit de releuatõe a corporalib? miseriis: cũ dicit

o Si volueritis &c. p̃ceptis meis obediẽdo. p Bona terre comedetis. p hoc etiã intelligunt alia bõa spũalia: q̃ in talib? pmissis sunt principaliter intellecta: q: premiũ nõ debet esse min? bonũ q̃ meritũ: sed maior. bõa aũt spalia sũt minora bõa q̃ opa virtutũ q Qd̃ si noluerit &c. p̃ceptis mea trãsgredẽdo.

r Gladius. a aduersariorũ vestrorũ.

s Deuorabit vos. mortẽ tẽporalẹ inferẽdo. et ad mortẽ gehẽne deducẽdo: q̃ sub morte tẽpali intelligit. Gẽtes aũt rudes quales erãt in veteri testõ potissime nõ antẽ dũt nisi bõa et mala sensibilia: et iõ i diuinis p missiõib? et cõminatiõibus ppbere mala et bona sensibilia exprimebãt: sub illis intelligẽdo spũalia et eterna.

t Quõ facta ẽ. Hic cõsequẽter oñdit ppls iuste puniẽd? p pctis i p primũ. et primo describit culpa. secũdo pena: ibi. Propter hoc. Circa primũ prio describit hoim vulgariũ culpa: cũ dr.

t Quõ facta ẽ meretrix id est plena meretricio p peccatũ adulterij: fm q̃ dr Hiere. v. ca. Eq̃ amatores in feminas et emissarij facti sũt: vnusq̃sq̃s ad vxorẽ proximi sui binniebat. Et b est valde graue peccatũ p primũ q: fit sibi iniuria in resibi charissima. s. in vxore que est vna caro cũ ipso. Gen. ij. Et in pleq̃ substinuit falsa. v Ciuitas fidelis. i. pri? fidelitatem mrimonij.

x Plena iudicij. tpe dauid et salomõis: iõ subdit. y Justicia habitabit &c. vt expositũ est. ij. Cõsequẽter describit culpa doctorũ & sacerdotũ: cũ dicit. z Argen. tu. i. lingua iusti. a Versũ est in scoriã. i. a veritate in falsitatẽ p malã legis expositiõẽ. b Vinũ tuũ. i. correctio populorũ p doctores et sacerdotes fm q̃ dr Luce. x. in pabola sauriani Infidens oleũ et vinũ. vbi per vinũ intelligit correctio: eo q̃ est mortificatiuũ. c Mixtũ est aq̃. i. relaxatũ a correctõe debita: q: doctores culpabiles nõ bnt frõtes corrigendi peccatores. Cõsequenter describit culpa principũ: cũ dr. p Principes tui infideles. in regimine populi. e Socij furũ. sustẽtãtes eos: eo q̃ cõicãt furtis eorũ.

f Oẽs diligũt mũera. p auariciã. g Sequũtur retributões. puniẽtes iustiticã: iõ subdit b Pupillo nõ iudicãt. dãdo p eo suias in iustã. i Cã vidue &c. q: nõ vidẽt ide lucrũ tpale psurgere.

k Propter hoc. hic consequenter describit pena debita: cum dicitur.

k Propter hoc &c. i. angelorũ. l Fortis ifrl. i. potẽs ad puniẽdus malos ifrl. m Heu. p malo ppli mei. n Ego pso. &c. et subdit mod? cõsolatõis. o Et vidicabor &c. Et accipit b & p id ẽ. Passiones enim irascibilis terminant i passiõib? concupiscibilis. Irat? enim dicitur cũ punit iniuriã sibi illatã: et sic ira terminat in delectatõe.

p Et pueriã manũ meam. i. ptãtem meã puniẽtem. q Ad te. debite puniendũ. iõ subdit. r Et excoquã ad purũ scoriã tuã &c. Loquitur de deo ad modũ aurifabri q̃ p virtutẽ ignis cõsumit q̃cq̃d ẽ impuritatis i auro vel argẽto: et sic purgat. Sic in ppositro p ignẽ tribulatõnis iniusse a deo iudeis p regẽ babilonis fuit purgat? ppls iudeorũ: q: purgatõe facta reductus est a capiuitate babilonica. iõ subdit.

s Et restituã &c. s. zorobabel et Jesus filiũ sedechie. machabeos et similes. t Et psiliarios &c. s. Esdrã et neemiã. aggeũ et zacharium ppbetas. v Post hec vocaberis &c. s. dei. x Urbs fidelis. in

diuino cultu. ¶ Syon in iudicio redimet. ꝑ syon vbi erat templũ ad qõ ppls tenebat ter in ãno ꝓuenire intelligit ipe ppls q redẽptus fuit de babilone p viã iusticie: in q̃rũ p culpa sustinuit penã debitã. et q̃ p syon intelligat ppls oñdit per b qõ subdit. 5 Et reducet eã mõs esi syon q est imobilis nõ fuit trãslat⁹ nec reduct⁹ sed ppls.

a Et pterit scelestos ⁊ peccatores simul ⁊c. qz illi q erant in peccat̃ suis obstinati fuerũt mortui prim in captõe bieru salẽ et terre in circuitu: ⁊ prim i captiuitate babilonis. b Cõfundẽtur esi ab ydolis ⁊c. videres per experiẽtiã q̃ nõ poterãt eos iuuare cõtra babilonios.

c Et erubescet̃ ⁊c. ad colẽdũ ibi ydola in loq amenis ⁊ deliciosis. vbi etiã suã luxuriã exercebãt in veneratõe ydolorũ et priapi maxime. vñ et dicebat de⁹ hortoꝝ.

d Cũ fuerit̃ ⁊c. i. mortui ꝓpinqui: sicut folia defluũt a querci cũ incipit mortificari.

e Et velut hortus ⁊c. in quo mortificant seminata ⁊ plantata.

f Et erit fortitudo ⁊c. i. applicata debite pene. g Et opus ⁊c. qz opus demeritoꝝ generat tribulatõis incẽdũ b Et succẽdet vtrũq̃ sil: in igne gehẽne q̃rũ ad obstinatos in malis. i Et nõ erit q̃ extinguat. qz ille ignis est ꝓpetu⁹. Põt etiã hoc referri ad ignẽ q̃ nabuzardan incẽdit domũ dñi: et domũ regis: et domos hierlm p circuitũ. iiij. Reg. vlt. Et sic ille ignis nõ fuit extinct⁹ ab hoie sed solũ per cõsumptionẽ cõbustibilis materie. In capitulo ꝓmo Esaie vbi ꝛ̃ in postilla. Tertiũ quod in hac ꝑfatõe manifestat̃ est populus cui Esaias ꝓpbetauit. Additio. i.

Verit̃ hic quare nõ fecit mentionẽ in hac ꝑfatõe de regibus israel vt de hieroboã filio Joas q̃ fuit cõtemporane⁹ osee regi iude. sicut oseas fecit in sua ꝑfatione. Sil⁹ quare Esaias nõ facit mentõnẽ de samaria nec de israel sicut oseas fecit: ꝓ multa esaias de his ꝓpbetauerit. put ꝓ. j. vij. ca. et. xvij. et in aliis. ad qõ solet dici q̃ esaias ꝓpbetauit ꝓcipaliter cõtra duas tribus: et ideo earũ reges et suã metropolim. s. hierlm tantũ in titulo hꝝ. ꝓ oseas ꝓtra vtrosq̃ ꝓpbetauit. ꝓ vlterius circa hoc posset dici q̃ cũ Esaias put dicit hieronim⁹ in prologo de aduẽtu xpi et vocatõe gentiũ et aliis mysteriis noue legis q̃st̃ bystoriã euãgelicã vid⁹ texere: ideo de iuda a q̃ xp̃us descendit sõm carnẽ: et de iudea in qua nat⁹ est: passus et sepult⁹ ⁊c. de q̃bus ꝓcipaliter intẽdit tantũmõ facit mentionẽ aliis dimissis quasi incidẽtaliter ab eo introductis.

In eodẽ capitulo primo vbi dicitur in postilla. Circa primum dicit propheta. Audite celi. i. angeli. Additio. ij.

Quod in b capi. continet circa deiectionẽ ppli iudaici et cã ipsius et ei⁹ medela: postillator expõit de captiuitate babylonica et ei⁹ cã sil⁹ et remedio: vt patet in postilla. Que q̃dẽ expositio videt̃ a plano sensu lre deuiare. nã cã ꝓcipua ꝑdicte captiuitat̃ fuit peccatũ ydolatrie. vt patet. iiij. Reg. ⁊ ij. pali. mi in pñi capl'o nõ expmit̃ hoc pctm̃ vt cã sed vt defectus diuie cognitõis: et alia bmõi. licꝝ esi in fine ca. dicat̃. Cõfundent̃ esi ab ydolis q̃bus sacrificauerũt: hoc nõ põit vt cã put ibidẽ declarabit̃. Itẽ qz iudei in captiuitate babilonica fuerunt purgati a peccatis ꝑdictis fm postillatorẽ antecꝗ reducerent̃ ad terrã pmissionis: qõ est cõtra illud qõ ꝛ̃. Sup q̃ pcutiã vos vltra addẽtes puniticationẽ: qõ exponit̃ etiã fm eũ de incorrigibilitate eoꝝ: vt patet in postilla. Itẽ manifestũ est q̃ iudei redeũtes de captiuitate babilonica ꝓ maiori pte nõ fuerũt purgati seu mũdati a peccat̃: ꝓ erãt implicati abbominationibus chananeoꝝ et amorreorũ. vt habet̃ expsse Esdre ix. qõ nõ ꝓsonat huic quod in b loco ꝛ̃. Et ecce exco quã ad purũ scoriã tuã: et auferã omne stãnũ tuũ. qõ exponit̃ in postilla sic: q̃ sicut per vrurẽ ignis cõsumit̃ quicq̃d est impuritatis in auro ⁊ argẽto. sic per ignẽ tribulatõis immisse a deo iudeis ꝓ reges babilonis fuit purgat⁹ ppls iudeoꝝ. qz purgatõe facta reduct⁹ est a captiuitate babilonica. hec in postilla. Et q̃b⁹ et aliis q̃ parebũt ꝓsequẽdo verã expositõẽ videt̃ pñs capitulũ exponẽdã de iudeis circa finẽ tẽpli secũdi: iudea et hierlm residentib⁹ q̃ xp̃m negãtes dereliq̃runt dñm et blasphemauerũt sanctũ israel et alienati sunt retrorsus. pur lra sonat et bystorie euãgelice testant̃ et etiã experiẽtia certificat. ad cuius expositõis vlteriorẽ declarationẽ cõsiderãdũ est q̃ esaias tanq̃ ꝓpha euãgelic⁹ ꝓsequitur in ꝓncipio suę ꝓpbetie. vbi intẽdit agere de eiectõe ppli iudaici et vocatõe gentiũ: eundẽ ordinẽ quẽ christ⁹ i euãgelio ꝓnosticauit. s. q̃ abiectõ iudeoꝝ et eoꝝ demeritis ꝓcedere debebat vocationẽ gentiũ. vñ Matth. xxi. Christus loquẽs cũ doctorib⁹ ⁊ ꝓncipib⁹ sacerdotũ eis ꝓposuit parabolã de patrefamilias: q̃ plãtauit vineã et sepe circũdedit ⁊c. et q̃ pabola et ei⁹ expositõe cõcludit. ió dico vobis q̃ auferet̃ a vobis regnũ dei: et dabit̃ gẽti facienti fruct⁹ eius. vñ et Esaias sequẽs modũ euãgelicũ de sili parabola vinee iudeis ꝓpetauit. j. v. ca. vt ibidẽ patebit. Et ideo in hoc loco in q̃ denũciat vocationẽ gentiũ: vt ꝓ in ꝓncipio sequentis capi. ꝓmisit expssam reprobationẽ iudeoꝝ. Cuca qõ. xix. facit. Prio esi testimonia inuocat celestiũ ⁊ terrestriũ dicẽs. Audite celi ⁊ auribus percipite terra. Cuius rõ fm glo. talis est. nã sicut ppls israeli ꝓ Moysen dictũ fuit. Audite celi q̃ loquar: et audiat terra verba oris mei. sic post ꝓuaricationẽ ppli eosdẽ vocat Esaias in testimoniũ vt cognoscãt deũ in vltionẽ mãdatoꝝ suoꝝ ad iracũdiã ꝓcitatum vñ aduertẽti vtrũq̃ capl'm. s. illud Deut. xxxij. et ꝓmuꝝ Esaie satis ꝓ q̃ ea q̃ in illo capi. ꝓnosticant̃ p modũ ꝓpbetie monitionis in pñi capi. denunciant̃ tãq̃ ꝓcedẽtia ad executõẽ. Cõsequent̃ oñdit secũdo breuit̃ sue attestatõis materiã dicẽs. Filios enutriui et exaltaui: ipi aũt spreuerũt me. In q̃bus vbis epilogat cõpendiose multa q̃ fuerũt in carmine mosaico supradicto tanq̃ ꝓambula ad deiectionẽ ppli illi⁹. dictũ est esi ibi. Nũqd nõ ipse est pater tu⁹ q̃ possedit: fecit et creauit te ⁊c. in q̃ oñdit̃ ipsos fuisse filios dei ꝓ creationẽ: sil⁹ et ꝓ adoptionẽ: cum dicit: Pars aũt dñi ppls ei⁹. Sil⁹ ibi fecit mentionẽ de educatõe: nutritione ⁊ exaltatione eorũ cũ dic. Circũdauit eũ ⁊ custodiuit ⁊c. Constituit eos ꝓ excelsa terrã ⁊c. ad q̃ vba alludit Esaias dicẽs. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipi vo spreuerũt me. Cõsequent̃ tertio: qz fm aposto. Rom. xi. ca. cecitas et pte contigit in israel vt plenitudo gẽtiũ intraret. ió oñdit q̃ ꝑdictũ pctm̃ ptinet ad cecitatẽ. et de b dicit. Cognouit bos possessorẽ suũ ⁊c. q. d. etiam si nõ hẽent lumẽ naturalis rõnis ꝓ solũ sensualẽ cognitionẽ sicẽ bruta: adhuc debuissent cognoscere et instinctu naturali bõifactorẽ suũ ⁊ nutritorẽ: cũ bos ⁊ asin⁹ rõnẽ nõ habẽtes b cognoscũt. ⁊ sic manifeste ꝓcludit ꝑdictũ pctm̃ ptinere ad cecitatẽ nõ solũ mẽtis ꝓ etiã sensus. Cõsequent̃ q̃rto oñdit: et q̃bus deuenerũt ad tantã cecitatẽ: et de b dicit. Ve gẽti peccatrici. vbi tria assignat vt cãs seu occasiões incurrẽdi ꝑdictũ cecitat̃ pctm̃. scꝝ de nõ cognoscẽdo xp̃m. Prima est: qz deus illa ꝓ maiori parte tantã ꝓsuetu dinẽ habebat peccãdi: q̃ tã inerat eis habit⁹ viciosus ꝓ peccati actũ acq̃situs: inclinãs ꝓ modũ nature: ⁊ de b dicit. Ve gẽti peccatrici ⁊c. vñ nõ dicit. ve genti peccãti: ꝓ peccatrici vt significet actũ cõuersus in habitũ. Secũda: qz vt dicẽ Grego. Peccata grauia ex suo põdere in alia trahũt. Et de b dicit. Populo graui iniq̃tate. q. d. peccata hui⁹ ppli tã grauia fuerũt q̃ ex magno põdere ad tã magnã cecitatẽ eos deduxerũt Tertia qz ꝓ ille ppls a sanctis pñiarchis descẽdens: tñ tota fere multitudo ppli descẽdebat fm carnẽ ab illis q̃ frequenter et enormiter in deũ peccauerũt: vt illi q̃ fecerũt vitulũ i oreb: Exo. xxxij. ca. Sil⁹ in sepulcro ꝓcupiscẽtie et apud aq̃s ꝓtradictõis et in plurib⁹ aliis: vt ꝓ in libris mosaice legis Judicũ ⁊ Regũ Et de b dicit. Semi nequã filis sceleratis. q. d. nõ imerito ad tantã cecitatẽ deuenit ille ppls: qz q̃st̃ a natura fm suã generationẽ inest eis peccare in deũ. Cõsequẽter q̃rto declarat illud qõ ꝓus dixerat. spreuerũt me. ⁊ de b primo dicit. Dereliquerũt dñm. qz dixerũt Jo. xix. Nõ habemus regẽ nisi cesarẽ. secũdo qz blasphemauerũt sanctũ israel. qz dixerũt Job. viij. ca. Samaritanus es ⁊ demoniũ hẽs. tertio qz cũ ipi a veris ꝓpbetis erudiri semp spectabãt messiam de genere dauid: cũ tñ eis adesset ꝓsentialiter: dicẽtes marth. xvj. ca. Nõne hic est filius fabri. de quo dicit alienati sunt retrorsus. qz spreto vero xp̃o adheserũt eundã pseudo Messie q̃ dicebat̃ bencozba: vt patet in tb almud. Vel alit̃ in quodã libro q̃ ꝛ̃ cabriud. Ex q̃ adhesiõe fuerunt ex eis multa milia interfecti. vt ibidẽ hr. et sic sunt alienati retrorsus. Consequẽter tertio oñdit ipos esse incorrigibiles per flagella seu tribulatões sibi a deo inflictas seu infligẽdas. de quo dicit Sup

q̃ pcutiã vos ⁊c. seu passionẽ ꝑcedẽtem. Ita dicit̃ varijs et diuersis ꝓbationibus. Deut. viij. ca. Sicut ꝛ̃. Pater esi in xpo cõmisertus filios vt corrigeret. fm ordinẽ suę male p dan: et vindicãs. Ita pcutiã vos. q. d. ꝛectõis: cũ ꝛ̃ pcutiã. Circa primũ. Ecce dicit̃ ꝓ. j. Inq̃ratur de serra. In q̃ oñdit̃ gẽtiõis inde prom. in vastitate hostis. vastitas. et subdit̃ q̃ nõ solũ ab hostis capi. R. dicẽ q̃rur vñ oñdere q̃ ꝓ ꝓ ma lera ⁊ penas incurrẽdas. Ita dicit̃ saluãt̃ remãsert̃ vbi glo. Nic oñdit̃ vitatẽ romanoꝝ sunt: et in vna di seminatũ est. bec licheseniales nõ q̃titate vt dicere pes sodomoꝝ dñs reliquerit s. pes sodomoꝝ saluãt̃ reliquis clamantẽ. Cruci principes sodome ne ꝓ ecũdia di vt abutamur eis rũt principes. R. dicit̃. j. Inq̃ratur pi. bec in glo. Cõ cipes et ppls er rie legales erãt e bus. ꝓ in victimi Quo mihi multi do in obseruãtij ⁊c. Circa primũ anẽ aliqua dicta deo accepta: vt i Hieremias. vij. a vris: ⁊ comedite biberi sic vt nõ Quo mihi multi oñdit̃ q̃ de⁹ eis tionẽ ne vltra ta ficiũ frustra. In pbera b loq̃tur sic oportet q̃ q̃ obseruatõ le structõe cbaldaꝝ co vltimã tẽpli uitatẽ a zorobabel deo. bec in glo. tates vestre nõ dit obseruantia lũ fore inuiles: ⁊c. Et sic parti tionẽ euãgelij: vndecimo ꝛ̃. nõ ꝓhibuit eis vltra. Nã oratio ni seu ad ei⁹ ob ma oãdi in ve ꝓ oratio ptinet euacuatũ ꝓ nou

q̃ penitẽ vos ꝛc. Ad qd̃ scĕdũ q̃ in ꝓb⁹ q̃ ante xpi aduentus
seu passionẽ pcesserũt: cũ ille ppls frequẽter peccasset: de⁹ punie
bat eũ varijs et diuersis modis ad finẽ: vt ad pnias reuerterĕt.
vñ Deut. vij. ca. Sicut pr̃ corrigit filiũ suũ: sic dñs de⁹ tu⁹ corri
git te. Pater enim flagellat filiũ vt corrigat. Is in b̃ peccato qd̃
in xpo cõmiserũt. qd̃ est sũmũ peccatũ: ita de⁹ nõ punit illos tan
q̃ filios vt corrigant: sz tanq̃ hostes: vt penã p pdicto pecca
to fm ordinẽ sue iustitie patiant. iuꝗ illud Math. xxi. Malos
male pdat: et vineã suã locabit alijs agricolis. ito dicĕ. Sup quo
penitẽ vos. q. d. qua de cã habeo vos penitere: qz ita nõ cã cor
rectõis: cũ et percussione magis deteriores estis effecti. Quia oĕ
caput languidũ. et exponat put in postilla. vsq; ibi. Terra vra
deserta. In q̃ ꝓnr̃ septrio destructionẽ hierlm et tẽpli et tot⁹ re
gionis iude promãos ppric pnosticat. ideo dr. Et desolabit sicĕ
in vastitate hostili. s. irreparabiliter. iuꝗ illud Dañ. ix. Et finis et
vastitas. et subdit. Et desolinquet filia syon. s. hierlm vel tẽplũ
q̃ nõ solũ ab hoib⁹: sz a deo fuit derelicta. iurta illd Mat. xxiij.
capi. Relinq̃tur vobis dom⁹ vra deserta. Cõsequent octauo vt
oñderet q̃ lz maior ps et principalior apud iudeos predicta sce
lera ꝛ penas incurrisset nihilomin⁹ aliq̃ relicĕ pueve semia ad
salutẽ remãserũt. ito sequitur. Nisi dñs reliquisset nobis semẽ ꝛc.
vbi glo. Dic oñdit que cõtra iudã ꝛ hierlm dicta sunt: ad capti
uitatẽ romanoꝝ esse referẽda q̃ in apostolis relicĕ salue facte
sunt: et in vna die crediderũt tria milia: et in toto orbe euãgelũ
seminatũ est. hec in glo. Cõsequẽter nono vt oñdat q̃ pdictere
licĕ semiales nõ erãt de maiorib⁹ seu principalib⁹ seu in tanta
q̃titate vt dicerent ppls. ideo subdit. Audite verbũ dñi princi
pes sodomoꝝ percipite legẽ dei vestri ppls gomorre. q. d. Licet
dñs reliquerit semẽ et vobis. adhuc tñ principes vestri princi
pes sodomoꝝ sunt: et ppls cõiter popul⁹ gomorre. vñ glo. in b̃
saluaꝗ reliquijs p apostolos ad scribas ꝛ phariseos et pplm
damantẽ. Crucifige: sermo cõuertit dicẽs. Audite verbum dñi
principes sodomoꝝ ꝛc. sicut essent sodomite publice peccabãt et si
ne verecũdia dixerũt ad lotb. Educ viros q̃ ingressi sunt ad te
vt abutamur eis Gen. xix. cap. Sic isti inuerecũde ꝯ xpm dixe
rũt principes. Re⁹ est mortis. et ppls. Crucifige eũ. vñ de ipsis
dicit. j. Iniq̃tatẽ suã quasi sodomã pdicauerunt: vt in tertio ca
pi. hec in glo. Cõsequẽter ostẽdit decimo q̃ nõ solũ pdicti prin
cipes et ppls erãt a deo eiecti sz etiã cerimonialia et obseruan
tie legales erãt euacuãda post passionẽ xpi. qd̃ declarat in duo
bus. p in victimis et holocaustis et alijs sacrificijs. et b̃ cũ dicit
Quo mihi multitudinẽ sacrificioꝝ et victimarũ vestraꝝ ꝛc. secũ
do in obseruãtijs festiuitatũ ve. le. ibi. Neomenias et sabbatũ
ꝛc. Circa primũ scĕdũ q̃ lz in dictis quotidã ppbetaꝝ inuenia
ntur aliqua dicta que vident sonare q̃ sacrificia ve. le. nõ erant
deo accepta: vt in psalmo. Nõ in sacrificijs tuis arguã te ꝛc. et
Hieremias. vij. dicit. Holocaustomata vestra addite victimis
vris: ꝛ comedite carnes. nõ tñ expresse legunt hmõi sacrificia p
hiberi sic vt nõ offerent vt in b̃ loco: vbi nõ solũ Esaias dixit
Quo mihi multitudinẽ sacrificioꝝ et victimarũ vestrarũ. In q̃
oñdit q̃ de⁹ eis nõ indigeret: sz etiã supaddit expressam pbibi
tionẽ ne vltra talia offerẽt. vnde dicit. Ne offeratis vltra sacri
ficiũ frustra. In q̃ ostẽdit manifeste q̃ post tpus istud de q̃ pro
phera b loq̃tur nõ erat licitũ offerre sacrificia legalia et hmõi. et
sic oportet q̃ hoc intelligat de vltia destructõe tẽpli p romãos
qñ obseruatio legaliũ erat mortifera fm doctores: nõ aũt de de
structõe chaldaica qñ legalia nõ erãt euacuata. vñ glo. in b̃ lo
co vltimã tẽpli destructionẽ indicat. Post babilonicã etiã capti
uitatẽ a zorobabel tẽplũ edificatũ est. et in eo diu sacrificatũ est
deo. hec in glo. Circa secũdũ dr. Neomenias et sabbata et festiui
tates vestre nõ ferã ꝛc. vsq; ibi. Laboraui sustinẽs. in quo ostẽ
dit obseruantiarũ euacuationẽ circa festiuitates q̃s nõ dicit so
lũ fore inutiles: sed et nociuas. vñ de eis dicit. Odiuit aia mea
ꝛc. Et sic patet q̃ ista intelligunt post passionẽ xpi et diuulga
tionẽ euãgelij: qñ hmõi obseruãtie sunt mortifere. Cõsequẽter
vndecimo dr. Cũ extẽderitis man⁹ vestras ꝛc. vbi notandũ q̃
nõ pbibuit eis orare sicut fecit in sacrificijs dicẽs. Nõ offeratis
vltra. Nã orare deũ nõ pertinet ad cerimonialia veteris testamẽ
ti seu ad ea⁹ obseruãtias: nec fuit determinat⁹ cert⁹ mod⁹ seu for
ma orãdi in veteri lege: vt sic esset cerimoniale seu figuratiuum
sz orare pertinet ad pceptũ charitatis seu religionis. et ideo nõ fuit
euacuatũ p nouã legẽ sicut sacrificia et festiuitates. vñ nõ pbi
bet eorũ oratões: sz solũ cõminat q̃ nõ essent ipetratiue. vñ dicit. Cũ
multiplicaueritis oratione nõ exaudiã. cui⁹ rõnẽ subdit di. Manus ve
stre plene sanguine sunt. vbi glosa. sanguine ppbetaꝝ tandem dñi eoꝝ.
Unde ipletur mẽsura patrũ vestroꝝ. hec in glo. Math. xxiij. ca. et sub
dit. Ut veniat supvos omis sanguis iust⁹ q̃ effusus est ab abel iusto ꝛc
Cõsequẽter duodecimo pnit remedia ad pdicta dicẽs. Lauami et mũ
di estote. qd̃ intelligit fm glo. de lotõe baptismi: p quẽ rite susceptũ om
nia peccata mũdant. et qz post baptismũ oportet facere dignos fruct⁹
pnitẽtie q̃ p reqrit recedere a malo. ito dicit. Auferte malũ cogitationũ
vestraꝝ ab oculis meis ꝛc. vbi notandũ fm glo. q̃ malũ nõ solũ debẽt
auferri a ꝓspectu hoim sz etiã a ꝓspectu dei quẽ nihil pot celari. i quo
agit de directo cõtra hypocrisim phariseoꝝ et scribaꝝ quoꝝ malicia tẽ
pore passiõis xpi marie vigebat. de q̃b⁹ ipse dicit Math. xxiij. c. Oia
opa sua faciũt vt videant ab hoib⁹. ceta exponant put in postilla vs
q̃ ibi. Quia os dñi locutũ est. Cõsequent tredecimo dicit. Quo facta
est meretrix ciuitas fidelis. i q̃ sermonẽ suũ dirigit ad ciuitatẽ sicut dire
xerat sermonẽ ad iudã cũ dixit. Audite verbũ domini principes sodo
moꝝ ꝛ ppls gomorre. et sic vidẽt tenere ordines sui tituli vbi dr. Visio
esaie quã vidit sup iudã et hierusalẽ. et pcedit admiratiue dicẽs. Quo
facta est meretrix. vbi glo. nõ tã corpe q̃ mẽte recedẽdo a deo. q̃ idem
recessus lz possit intelligi p ydolatriã: vel alia pcta q̃ separãt hoiem a
deo: que ꝓtigerũt etiã tpe Esaie. tamẽ fm glosas speciali⁹ ad tẽp⁹ in
carnatõis christi referũt quãdo penit⁹ recesserũt ab ipso christo vo deo
et Barrabã vt liberaret eligẽdo: filiũ dei interfecerũt. qd̃ marie admi
ratõe dignũ est. et ito dicĕ. Quomõ. ꝛ qz istud seel⁹ precipue p cessit a fal
sa suggestiõe sacerdotũ seu scribarũ vel doctorũ. ito subdit. Argentum
tuũ versuꝝ est in scoriã. p falsas legis interpretatões ꝛ traditõnes iniquas.
vñ eis dicebat christ⁹ Math. xxv. ca. Irritũ fecistis mãdatũ dei
ppt traditões vestras. Cetera exponant put in postilla vsq; ibi. Et
puertã manũ meã ꝛ excoquã ad purũ scoriã tuã. qd̃ nõ intelligit iple
tũ fuisse in captiuitate babilonica: qz ibi popul⁹ nõ fuit purgat⁹: vt ps
et supradictis: sz dz intelligi de purgatõe facta post passionẽ christi p
ignẽ spũssancti. de q̃ ppric pot dici. Excoquã ad puꝝ scoriã tuã. quia
tũc discipuli fuerũt omino purificati a sordẽ peccati qd̃ p scoriã intelli
git: vel p stãnũ argẽto mixtũ. Cõsequent decimoq̃rto dicit. Et restitu
am iudices tuos vt fuerũt pus. s. vt moyses ꝛ aarõ et iosue: vt glosa
et ꝓsiliarios tuos sicut anniq̃tus. Et intelligunt fm glo. q̃ consilia dei
et secreta populo aperiunt. qd̃ ppe pertinet ad apostolos: nõ aũt ad zo
robabel nec esdrã et hmõi: q̃ nulla secreta consilia legunt aperuisse po
pulo: sz solũ legẽ mosaicã plene legisse. Sequitur decimoq̃nto. Post b̃
vocaberis ciuitas iusti. vrbs fidelis: qz postea pdicta ecclesia q̃ intel
ligit p hierlm vocat ciuitas iusti. s. xpi. et vrbs fidelis. s. in ei⁹ fide fun
data. Cõsequent decimoseto. Syon in iudicio red mek et reducet eã
in iustitiã. q̃ quidẽ redẽptio nõ pot intelligi de babylonica: qz nõ fuit
p iustitiã facta: sz p dei misericordiã. vñ zach. i. de reedificatõe tẽpli se
cũdi dicit. Hec dicit dñs. reuertar ad hierlm in misericordijs: domus
mea reedificabit in ea. Cui⁹ rõ est. Nã Esdre. ix. de ppl̃o ias reducto
in hierusalẽ legitur. Nõ est separat⁹ popul⁹ israel: et sacerdotes et leui
te a populis terrarũ: et de abhoiatõib⁹ eoꝝ: chanãeis videlz ꝛ etb eis
ꝛc. et ibidẽ. j. Esdras cõfitẽdo pcta pop̃li tpe sacrificij vespertini deo di
cebat. A diebꝰ patrũ nostroꝝ et nos ipsi peccauim⁹ grauit vsq; ad diẽ
hãc. Malachias etiã q̃ fuit de reedũnb⁹ a captiuitate babylõica in
pmo tpe tẽpli secũdi de multis grauib⁹ increpabat populũ dicens in
pmo capi. sacerdotib⁹. O sacerdotes q̃ despicitis nomẽ dñi. et in secũ
do ca. Vos aũt recessistis de via et scandalizastis plurimos in lege. et
ibidẽ arguebat populũ de peccato infidelitatis seu blasphemie dicẽs
eis ca. iij. in eo q̃ dicitis. Omis q̃ facit malũ bon⁹ est in cõspectu domi
ni: et tales placet ei. Que quidẽ verba manifeste derogãt diuine bõi
tati et iustitie: qz sunt blasphemie: et quib⁹ et alijs similib⁹ satis patet
q̃ popul⁹ ille nõ fuit redẽpt⁹ a captiuitate babilonica p viam iustitie:
sz in miseratõib⁹ dei vt dictũ est. Redẽptio aũt de q̃ hic agit pprie in
telligẽda est ad lram de redẽptõe ecclesie p mortẽ xpi. q̃ quidẽ redem
ptio fuit in iudicio diuino. s. discretõis. q̃ iudicio iusto licet nobis occul
to q̃s elegit vocauit ꝛc. Fm apostolũ ad Rom. viij. c. et de hac ppe in
telligit. Syon in iudicio redimet. et qz hec redẽptio syon. s. ecclesie per
mortẽ xpi fuit facta p iustitiã nõ p potẽtiã: vt magister in tertio p au
ctoritatẽ augustini declarat. ito subdit. Et reducet eã in iustitia. qd̃ nõ
pot cõpetere reductis a captiuitate babylonica. vt dictũ est. Vlti ꝛ ali
qui expositores hebreoꝝ moderni. vt tã ra. dauid q̃ Mu. osa ista ap
plicãt ad tpꝰ Messie: nõ ad redẽptõẽ babilonice captiuitatis. Cõse
quẽter decimoseptimo dicit. Et cõterent scelestos. i. scelerates et peccatores simul. et q̃ derelinquũt dñm ꝓsumẽtur. q̃ verba referunt ad ea q̃

prius dixerat arca pncipiū ca. vbi dicit. Ve gēti peccatrici ꝛc. filijs scelera tis ꝛc. dereliq̄runt dnm ꝛc. et est sensus. sicut iudicio discretōis diuine ſpō redimek vt dictū est. qd intelligik de electis. sic eodē iudicio cōtereuk scelerati ꝛ psumenk q̄ dereliquerūt dnm. qd iplek in pfidis iudeis et alijs xpm maliciose negānt q̄ q̄tidie psumūk. vt. j. dicek. Cōsequēter decimo octauo dr. Cōfundenk essi ab ydolis q̄b sacrificauerūt ꝛc. qd pma facie vīdr pntra pdictā expositionē. nā vt dictū est in tēplo scdo p maiori et pncipali pte nō fuerūt ydolatre. Ad qd dicendū q̄ b intelligik fm falsas assertōs iudeorū q̄ cū interogank de cā huius diuturne captiuitatis in q̄ sunt: rndent q̄ cā est ydolatria quā cōmiserūt patres eorū in tēplo pmo: et etiā penū viuli qd fecerūt in oreb. qd est manifeste falsus. Nō essi punit de filios p prib vltra q̄rtā generatōnē. vt ps Exo. xx. ca. pserim cū filij nō sint imitatores paternorū sceleū vt est in pposito. Iudei essi in hac captiuitate extītres nō sunt ydolatre ſs ppte imitank scel paruū appropināt occasiōs xpi et b est qd dicit b Cōfundēk essi ab ydolis q̄bus sacrificauerūt. q. d. hi q̄ dereliquerunt dnm cōsumenk: eo q̄ nō cōfundunk. s. penitētes de hoc q̄ xpm dereliq̄rūt. ſs pori cōfundunk ab ydolis quib sacrificauerūt. b maliciose fingētes rōne pdicta. ꝛ eodē mō intelligendū est qd subdit. Et erubescētis sup horto quos elegerat. Cōsequenk decimonono dr. Cū fuerik velut querc deficiēnb folijs. et velut hort absq̄ aqua: vbi declarat illud qd dixerat paruū supra. Qui dereliquerūt dnm psumenk. quē q̄ dez psumptio fit mib modis. quorū duo sunt in hac vita. Cōsumunk enim pfidi iudei in sua malicia pseuerātes velut querc deficiēnb folijs. q: stat eorū q̄si vetustate psumik. iuxta illud Hebr. viij. ca. qd veterascit ppe interitū est. Cōsumik etiā alio mō velut hort absq̄ aqua. s. sapientie seu grē. Tertio mō cōsumik stat pdictorū finalit in igne gehēne inextinguibili. de quo dicit. Et erit fortitudo vestra vt fauilla ꝛc. et exponak fm pmā expositōs q̄ ponik in postilla. Replica.

Ire esaiā ppbetā et pmū ex capitulū. Cū postillator exponit de iudeis tpe pmi tēpli peccānb: et puniris p peccatis suis: et reducris ad captiuitatē babilonicā. Qualit etiā sanct Thomas hoc capitulū expōit: Burg. īmemor plogi sui valdere arguit postillatorē q: sepe dicta sancti thome declinat. q̄ tñ vt ipe dicit sūt igne charitatis examinata: et natural rōnis dictamie multiplicit purgata. ipe b eus et postillatorē redarguit tan q̄ eos q̄ a plano sensu lre deuiarunt. p eo q: vt dicit culpa deiectōis b descripta fuit ydolatria q̄ in hoc ca. nō assignak. Hoc et quedā alia mouet ipm ad exponēdū pñs capīm de iudeis circa finē tēpli secūdi in iudea et hierlm residēnb: q̄ xpm negantes reliquerūt dñm: blasphemauerūt sanctū israel ꝛc. pur lra sonat ꝛ euāgelice hystorie testank ꝛ experiētia certificat. Ex huic expositōi obuiāt multa que p ponenk. de hinc respōdebik ipsi motiuis Quo ad pmus pmo obuiat. q: dicit in lra de tpe hui deiectōis: q̄ eo tpe oblationes festiuitates sabbata et cetera enūerata fuerūt deo molesta. eicta et reprobata. Tpe aūt secūdi tēpli deo fuerūt accepta tanq̄ grata: vt patet a ca. x. Neemie et infra. et Esdre. ij. libro a capto octauo vsq̄ ad finem libri. Et de redeūnb a captiuitate babilonica exponik ibidē ad lram id qd in hoc capto cōtinek. videls. Nisi reliq̄sset nobis dñs semē. q: dicit ca. viij. q̄ orauit esdras dicēs. Et nūc q̄ta misericordia facta est super nos ab te dñe deus vt relinq̄res radicē nostrā ꝛc. que in illo capitulo ptinenk. Sicr in isto capto cōtinek. Cōuertā manū meā ad te et exco quā ad plenū scoriā tuā. Esdras ad lras exponere vīdr de redeūntib a babilonica captiuitate: vt ps ca. vlti. secūdi Esdre. vbi cū esdras mbd repbēsibile in ppto reppisset nisi q̄ bīent vxores alienigenas. ad ei psuasionē dimiserūt eas cū ple. quib facris et sacrificijs cōsumaris dixit esdras. Ire mā ducare nūc. sanct essi hic dies est dño. Nolite ptristari. dñs essi clarificauit vos. Ex q̄bus ps q̄ deiectio de qua dicit b capitulū: fuit dicta de captiuitate babilonica et clarificatio de reditu ab ipsa captiuitate. Mā reuera deiectio et sacrificior et festiuitatū detestatio p pur hic enumerank nō pñt intelligi de tpe secūdi templi et circa ei fine p pur burgen. q: statim añ xpi natiuitatem cerimonialia legis erāt accepta deo: vt ps Luce p de zacharia patre iohis baptiste cui orario tpe incēsi fuit exaudita qn̄ meruit etiā angelū videre: imo et dñs noster iesus xpus tpe tēpli secūdi nō venit soluere legē sed iplere. et ipe iussit discipulos ad diē festū ascēdere: et ipe ascēdit: opa legis fecit pascha mādducauit: pur in hystoria euāgelica clare ptinet. et apostoli post mortē christi multa legalia seruauerūt: vt ps in epla pauli ꝛ in actib apostolorū. Mā et si in morte xpi legalia fuerūt mortua. ante publicationē ipsū euāgelij nō erāt mortifera. pur haberi pōt et epla ad Gal. ꝛ alibi. Legalia essi toto tpe tēpli et vsq̄ ad mortē xpi valuerūt: assistētē ope operātē. s. fide et deuotōe. q̄ tpe ydolatria publica nō permitreb at. Detestatio igit legaliū de q̄ in b ca. dr tpe secūdi tēpli nō habuit locū: ſs tpe pmi tēpli q̄n reges ꝛ ppli fuerūt ydolatrie dediti: nūc deficētes fide. Secūdū qd obuiat expositōi burg. ꝛ habik ex hoc ca. in q̄ dicit. Quō facta es meretrix ciuitas fidel. Ad meretricū aūt et adulterū in scriptura p ydolatria pōit: que tēpore secūdi tēpli locū nō habuit: imo pfides illi tpis eā ex corde pseq̄bank. Qd aūt burg. Meretricū illud expōit de iudeis negānb xpm et perēnb barrabā nō vīdr rōnabile. q: meretrix et adultera dimisso vero spōso adberet alienorū iudei aūt xpo abiecto ex malicia petierūt barrabā: nō vt ei ex amore adbererent vt adultere cōsueuerūt. et hoc inuik cū dicit. Ciuitas fidelis. nō essi fidelitatē quā ad deū habere debuerūt ad barrabā cōuertērūt: cū eū nō fidelitate sed malicia saluarūt a morte. Tēpore autē pmi tēpli ille passus locū habet. q: tēpore dauid fuit ciuitas fidelis p cultū vni dei veri. ſs tēporib multorū aliorū regū facta est meretrix et infidelis deseruēs ad ydola. ideo assignak pro babilonice deiectōis culpa et cā. Tertiū qd obuiat expositioni burg. dicit in b ca. Et restituā iudices tuos sicut primo: et cōsiliarios tuos sicut antiq̄tus. q: apostoli de q̄bus bur. expōit nō erāt tales iudices et ppli cōsiliarij: ſs pori a ppto reputati adueersarij: q̄ etiā nō fuerūt: sicut pus et antiq̄tus. q: ppls antiquitus cōsensit in iudices et stent eorū snie et dieramini. apostolis aūt et verbis et factis manifeste cōtradixerūt. Ire iudices antiquit et cōsiliarij cū ppto remāserāt et p ppto q̄rūcūq̄s puerso intercesserāt. sicut moyses q̄ dixit dño. Aut dimitte nobis ppto aut deleme ꝛc. apli aūt monitu spūssancti ab eis recesserūt dicētes. Quia indignos vos fecistis regno dei: ecce puertimus ad gētes. Act. xiij. Nō essi est bonorū iudicū et psiliariorū bona cōdition: eos q̄bus cōsulendū est relinquere: ſs vsq̄ ad mortē consulēdo nō deficere: ita fecit et docuit apli mgr dñs iesus. Exponik igit hic passus de hierlm terrestri ꝛ iudaibus sozo babel neemia ꝛ ceteris. nā exponere de ecclia pur burg. et glo. ordinaria est pon lras mysticare q̄z ad sensū lras expōere ꝛc. Quo ad secundū videndū de motiuis burg. Non essi concludit primum et motiuū cū dicit cām hui deiectōis fore: q: nō cognouerunt dñm. igit nō ydolatria. Illa essi cōsequētia nō valet: q: potius ex antecedēte inferk oppositū q̄z ppositū. cū essi deus a viatore cognoscik p fidem: ꝛ in lra assignak defectus cognitōis. igit et fidei. Defect aūt fidei reducik ad ydolatriam: q: nemo latrie colit nisi eū quē deū fore fide cognoscit. Nihil essi amatus nisi cognitū. q: igit verū deū fide nō cognouerūt: sequtur q̄ nec vere deū coluerūt. et p dñs ydola qd est ppositū. veritas hui psequētis ps ex littera hui capli vbi dr. Cōfundenk ab ydolis q̄bus sacrificauerunt ꝛc. Sz burg. hui dicti extorta pōit expositionē dicēs. q̄ iudei confundunk ab ydolis nō q̄bus ipi ſs patres eorū sacrificauerūt tpe pmi tēpli. Ista aūt expositio ledit fidē nostrā. q: fauet iudaismo modernorū q̄ falsam excusatōs hui extreme eiectōis sumūt ab ydolis patrū suorū. vt etiā burg. dicē qn̄ essi quenk a iudeis cā tā extreme ꝛ ptense captiuitatis eorū: rōdent vt burg. q̄ est ex culpa patrū colentū ydola. sic autē se false excusando nō erubescūt ſs gloriank: q̄ nō sit ex demeritis eorū ista captiuitas. et p hoc psuadent simplicib q̄ p paciētiam sustinēt hāc captiuitatē p peccatis nō suis ſs aliorū. ꝛ sic p falsam excusatōs sibi formāt vanā spem: cui burg. hic seruit. Non igit cōfundunk ꝛ erubescūt ab ydolis sic expositio: ſs potius vt dictū est sperāt et gloriank. Nec valet burg. secūdū motiuū q̄ a dicit in lra. Exco quā ad purū scoriā tuā. Ex quo arguit. q: iudei in captiuitate babilonica nō fuerūt emēdati: ſs māserūt incorrigibiles. p pter hoc qd dicit in eodē cap. Sup quo peccātā vos vltra addentes p uaricationē. Dicta igit de purario scorie nō habz locū in babilonica captiuitate. Respōdeo b: q̄ burg. hic sicut multorū fac lre trāspositionē. Mā illud Sup q̄ peccātā uos: pinet ad iudeorū captiuādorū incorrigibilitatē. hoc aūt qd dr in fine capitulī. Exco quā ad purū scoriā tuā. fm glosam nihil pinet ad purificatōs reducrorū de captiuitate. de q̄ purificatōe allegatū ē supra vltimū capitulū Esdre. ij. Nūc aūt nitik burg. ipsi probare emēdationē reductorū a captiuitate p incorrigibilitatē nōdū captiuorū: videat burg. grādipēso: q̄tū valeat Ex mutatione essi tēporū cāū et circūstantiarū sepe in scripturis taliter incōsonantia repiūk. sicut Math. xxiij. cap. Statim correpto petro ꝛ discipulis: q: dormierūt: postea sequtur. Dormite iā et requescite. et statim sequtur. Surgite eamus. Nec valet replica burg. q̄ ppls reducti nō fuit purgati sed potius implicati abbo

minatõibus ch ananeoy. qz dictũ est. ē. ꝙ ad ꝓsnaslonẽ Esdre
dimiserũt v reges cũ ꝓle. et sic clarificari fuerũt: put dr in loco
p Burg. allegato. s. q. Esdre vlt. ca. Cũ aũt burg. dicit illã puri
ficatõz ad apl'os pinere nõ vidr v erũ ad lrãm: qz lra dicit de
purificatõe ciuitatis hierlm iõ subdit post purificatõez. Ciui
tas instar: vrbs fidelis. cui' ciuitatis ad lrãz apl'i nec erãt ciues
nec ꝓs ꝓncipalis nec fortassis integralis nec ꝗntitatiua. Si di
ceris ꝙ ciuitas accipit ꝓ eccl'ia cui' ciues et ꝓcipes erãt apo
stoli nõ nego fm sensũz allegoricũ: sz nõ ad lrãz. Nec valet terti
um motiuũ burg. sumptũ et b ca. cũ dr. Syon in iudicio redime
tur et reducet eã in iustitia: arguẽdo sic. Captiuitas babylonica
nõ est reducta p iustitiã: sz p oti' p misericordiã. Rñdeo ꝙ b ar
gumẽtũ fũdat sup falsa imaginatõe. sonat enim q̃ si misericordia
et iustitia in oib' opib' diuinis nõ ꝯcurrãt. qõ est contra magi
strũ in. iij. di. xl vi. vñ ⁊ si vna videat reuocari v no effectu alia
in alio manẽt tñ semp insepabilia fm sanctos doctores. miseri
cordia exhibet sine meritis. iustitia aũt ꝓ meritis aut demeritis
Hũc igit gen' humanũ nõ meruit redẽptionẽ p xpm facta. iõ
dicit apl's ad Tyrũ. iij. Scõm misericordiã suã saluos nos fecit
nõ ex opib' iustitiae que fecim' nos. male igit nitit ꝓbare bur.
ꝙ sit facta p xpi iustitiã nobis occultã. quia ꝯtradicit apl'o i mul
tis locis dicẽti ꝙ solũ fm suã misericordiã. Id igit qõ b dicitur
fm expositõz postillatoris populũ de babylonica captiuitate
in iudicio et iustitia redẽptũ est verũ: in q̃ntũ ꝓ sua culpa sustinu
it penã debitã: cõcurrẽte tñ misericordia in punitõe citra condi
gnũ. Et cũ burg. in hac materia vltimo adducit: ꝙ videlz ꝓpl's
reduct' a captiuitate babylonica nõ fuit innocuus a pecto. idẽ po
test argui de eppl'o p xpm redẽpto in eccl'ia q̃ nõ fuit sine peccato. si
cut ꝓz de pino redẽpto latrone. et b odie in sagena eccl'ie capiũ
tur pisces bõi cũ malis admixti: q̃ omnes sunt p xpm sufficiẽter
redẽpti. Cap'lm. ij.

Erbũ qõ vidit. Postq̃ ꝓpha descripsit regni iude deie
ctionẽ. hic ꝓnr describit regni xpi. s. ecclesie erectionez. Et
diuidit in duas ptes. qz ꝑ hec erectio describit: et scõo ꝓphetia
ad describẽdũ ꝓdictã deiectionẽ reuertit: ibi. peccasti enim. Pria
ꝓs a xpianis et iudeis de tpe xpi exponit: ꝯrario tñ mõ: quia
xpiani dicũt hãc scripturã fuisse impletã in aduẽtu Jesu naza
reni: quẽ ꝯfitent esse xpm in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmissus. Judei nõ
dicũt ipsaz implẽdã fore tpe messye quẽ expectãt. qz Jesum na
zarenũ xpm esse negãt: et arguũt ex lra bui' pris. primo: qz dr b
erit in nouissimis dieb' ꝓparat' mõs dom' dñi ⁊c. et sic in no
uissimis dieb' lra bui' pris est implẽda. Dies aũt iesu nazareni
nõ fuerũt nouissimi: qz post mortẽ eius fluxerunt multi anni. scz
Ad. cc. xciij. ergo nõ fuit xps: sz ali' expectat q̃ erit in nouissimis
Jtẽ subdit. Mõs dom' dñi in vertice mõtiũ: et eleuabit super
colles. et sic in aduẽtu xpi mõs syon eleuabit in altũ. qõ nõ est
adhuc factũ. q̃ ⁊c. Jtẽ sequitur. Et fluet ad eũ oes gẽtes. s. p ere
dulitatẽ in xpm. hoc aũt nõ est factũ de iesu nazareno: qz sarace
ni: tartari: et plures gẽtiles alij: et etiã iudei p maiori pte nõ cre
diderũt in iesum nazarenũ. q̃ ⁊c. Jtẽ sequitur. Et conflabũt gladios
suos in vomeres: et lãceas suas in falces. nõ leuabit gẽs ꝯ gen
tẽ gladiũ ⁊c. Ex q̃ vidr ꝙ in aduentu messye debeat tanta pax
esse in mũdo ꝙ cesset vsus armoꝝ et materia eoꝝ in iustra pro
agricultura conuertat. Ista nõ solũ ꝓnr soluti sz etiã in aduersari
os torqri salre ꝓ magna pre. Ad ꝓmũ dicẽdũ ꝙ nouissimũ vno
mõ accipit simplr et absolute. et sic xps nouissimũ seu dies no
uissimi dr xps futuꝝ ꝓpe iudiciũ. Alio mõ accipit respectiue. et
sic xps grẽ seu aduẽtus xpi dr nouissimũ: qz legi euãgelice alia
nõ succedet. ꝓpt qõ argumẽtũ nõ valet: qz illud xps nouissimũ
bz lon gũ tractũ. sicut vltima etas hois aliqũ tantũ durat q̃ntuꝝ
oes alie ꝓcedẽtes. Jtẽ Gen. xlix. dr. Cõgregamini filij iacob vt
annũciẽ que vẽtura sunt vobis in dieb' nouissimis ⁊c. et oia il
la sunt diu adipleta: etiã fm opi. iudeorũ sicut ibidẽ fuit expoſi
tũ. ꝓpt qõ et illo verbo in nouissimis dieb' nõ bñt argumentũ
ibidẽ subdit. Mõ auferet sceptrũ de iuda: et dux de femore eius
donec ve. q̃ mit. est. i. xps. vñ in trãslatõe chaldaica que tãte au
ctoritatis est apud heb. ꝙ null' vnq̃ fuit ausus ei ꝯradicere:
hõ messyas. i. xps: vbi nos hẽm' q̃ mittẽd' est. Cũ igit sceptrũ
et dñatio sint totaliter ablata a iudeis: et iã diu est. sequitur ꝙ ad
uẽtus xpi trãsit in ꝓteritũ. et cum fuerit ablatũ tpe herodis ad
quẽ deuolutũ fuit regnũ iudeoꝝ cũ esset alienigena: et tpe ipsi'
natus fuit iesus nazaren' ⁊ sequitur ꝙ fuit et est vere xps. qz illo tẽ
pore null' ali' apparuit q̃ ex doctrina et opib' dicã posset xps. et sic ar
gumẽtũ reducit ad ꝓpositũ nrm. Ad secũdũ dicẽdũ ꝙ rõe illius diei
aliq̃ doctores hebrei dixerũt ꝙ in aduẽtu messie mõs syna et mons
thabor et carmeli q̃ sunt ꝓpe monte syon sunt adducẽdi diuina virtu
te. et sup illos mõs syon dr poni: vt sic impleat qõ dicit. Erit mõs do
m' dñi in vertice mõtiũ ⁊c. sz b dicitur reprobat
ra. sa. sup locũ istum. dr
ꝙ talis eleuatio nõ est
intelligẽda fm loci mu
tatõnẽ sz p signoꝝ ope
ratõnẽ. qz maiora signa
fiẽda sunt tũc in monte
syõ q̃z in alijs trib' sint
facta. et in b dicit venira
tes: sed in hoc deficit ꝙ
dicit futurũ quod p Je

Capitulum. ij.

v Erbũ qõ vidit esaias fili
us Amos sup iudeã ⁊ hie
rusalem. Et erit in nouissimis di
ebus ꝓparat' mons dom' dñi in
vertice mõtiũ: ⁊ eleuabit sup col
les. Et fluet ad eũ oes gentes: et

sum nazarenũ fuit factũ. qõ sic patet. Ad ali' signũ factũ in mõte synai
fuit datio legis p angelũ loquentẽ in ꝓsona dñi. Actuũ. vij. Ad aliud
signũ sine cõparatõe fuit ꝙ xps ver' homo verus deus in templo do
cuit legẽ euãgelicã: in quo legit pluries docuisse. qõ ꝯdẽ tẽplũ erat in
mõte syon vt frequẽter dictũ est: vbi etiã ceecos et claudos curauit: et
multa alia miracula fecit: vbi etiã ianuis clausis ad discipulos intra
uit: suã resurrectionẽ manifestãdo. et ibi sup apostolos alios q̃z discipu
los spiritũ sanctũ in die pentheccostes misit. quod fuit maximũ miracu
lũ. s. ꝙ homines simplices ⁊ illiterati omẽs scripturas intelligerent et lin
guis omniũ gentium loquerentur. Et per hoc patet ꝙ maiora fecit ie
sus nazarenus in monte syon q̃ vnq̃z fuerunt facta in tribus mõtib'
ꝓdictis. Ex quibus concluditur xpm venisse in persona Jesu nazare
ni. Ad tertium dicendũ ꝙ hoc signũ omnis non distribuit ꝓ singulis
generũ sed pro generibus singulorum. quia de omnibus gẽtibus ali
qui cõuersi sunt ad fidem christi: etiam a tempore apostolorũ: sicut dif
fusius declaratũ fuit psal. xviij. super illud verbum. In omnẽ terram
exiuit sonus eorũ. sicut hec ꝓpositio vera est. Omne animal fuit in ar
cha noe: quia aliqua indiuidua de singulis generibus animaliũ fue
runt ibi. Ad fidem vero christi nõ solum aliq̃ de gentib' singulis: sed
multi sunt conuersi. et quia scõm expositores catholicos et hebreos
predicta distributio sic est intelligenda: ex hoc concluditur Jesum na
zarenũ esse verũ xpm. Ad quartum dicendum ꝙ per hoc quod dicitur
Non exercebunt vltra ad plium: nõ habetur ꝙ post aduentũ xpi nul
lũ debeat esse ꝓlium: sed ꝙ debet esse magna pax tempore sui aduen
tus: et ita fuit quia xpus natus fuit tempore cesaris augusti subiectis
omnibus gẽtibus romano imperio: ⁊ pacatis intantũ ꝙ sub eo nume
rarus fuit totus orbis. vt habetur Luce. q. et duraui ista pax per ma
gnum spaciũ temporis: nec plus habetur per illam dictionem vltra: lo
co cuius ponit in hebreo od. et similiter. iiij. Regũ. vi. habemus. et vl
tra non venerunt latrones syrie in terram israel. quia cessauerunt ve
nire per aliquod tempus. tamẽ postea pluries venerũt. vt patet. iiij
Reg. Similiter Gen. xxxv. dicitur ad Jacob. Non vocaberis vltra ia
cob sed israel. et tamẽ postea vocatus est iacob multoties. Per hoc cõ
cludit iesum nazarenũ esse verum xpm. quia natum tempore maxime
pacis ⁊ temporibus a ꝓphetis pronunciatis. Ex ꝓdictis patet sentẽ
tia huius partis. tamẽ adhuc ad maiorẽ intellectum discurrendum est
breuiter applicando ad ꝓpositum. scz de ecclesie ꝓmotione. et ꝓmitti
tur breuis prefatio: cum dicitur. a Verbũ quod vidit Esaias ⁊c
quasi dr. verbũ quod subditur est notabile: quia de maxima re. et ideo
maxime attendendũ. Et quid sit illud ostenditur cum dicit.

b Et erit in nouissimis diebus. id est tempore gratie: quod dicitur no
uissimũ. vt predictum est. et hoc modo dicitur prima Joh. ij. Nouissi
ma hora est. c Mons domus domini. id est ecclesia que dicit hic
domus domini. tum quia fundata fuit per predicationẽ christi et eius
miracula in monte syon vbi erat templum domini: vt predictum est. tũ
quia ecclesia que est domus domini dignitate excellit omnem aliã cõ
gregationem a principio mundi ad dei cultum ordinatã.

d Et eleuabitur super colles. id est super terre principes: qui a tempo
re constantini ceperũt se supponere iugo xpi. e Et fluent ad eũ om
nes gentes. id est aliqui de omnibus gentibus vt ꝓdictum est. vel po
test dici ꝙ est locutio hyperbolica ad designandũ multitudinẽ gentiliũ
que fidẽ xpi suscepit iudeis ꝓ maiori pte excecatis in infidelitate. Fm
illud ad Ro. xi. Ceitas ex pte ꝓrigit israel: donec plenitudo geniũ in
traret sicut dr. Oes de ciuitate currũt ad tale spectaculũ: ad designã
dũ multitudinẽ currentiũ: licet aliquando maior pars remaneat.

f Et dicēt venite ascēdam⁹ ꝛc.q: illi q̄ recipiebāt fidē xpi bortabant alios ad fill' agendū. g Et docebit nos vias suas ꝛc.q: adulniv mētes ad fidē xpi añq̄ b apīs arēt catbesizabāt ꝛ istruebāt de bis q̄ pinēt ad fidē. b Quia de sy ō exi.lq: ꝛc.b nō ēt ferēdū ad credētes q̄si sit verbū ipōrū.s̄ est verbū esaye reddētis cām et modum de dicta multitudīe gentiū ad fidē xpi ꝓuertenda. q: de bierlm et iudea exierūt apli alij q̄z discipli ad p̄dicādū gētib⁹ fidē xpi. ppt q̄ ōt Act.xiij. Vo bis oportebat pmū loq̄ verbū dei.s̄ q: repellitis illud et idignos vos iudicatis eterne vite:ecce cōuertimur ad gentes. sic enī p̄cepit nobis dñs.

i Et iudicabit gē. iudicio discretōis q̄ p p̄dicationē apl'oz aliq̄s de gētib⁹ vocauit ad fidem: alijs in infidelitate dimissis. q̄ ō q̄dē iudicium iustū est l̄z nobis occultū. k Et arguet ponnul.de infirmitate:et alijs malis suis.sicut p̄s in actib⁹ apl'oz et legēdis sanctoz.

l Et p̄flabūt gla.su. ꝛc.b dicit ad designādū diuturnitatē pacis que fuit vbiq̄ natiuitatis xpi tpe:vt p̄dictū est.et durauit in iudea de qua terra esaias p̄ncipaliter loq̄bat a.xx.ānis et plus añ natiuitatē xpi vsq̄ post mortē ei⁹ per.xl.annos vel circa sub dñio romanoz:vt p̄ōt colligi ex dictis Josephi et alioz hystoriographoz.s̄ iudeis finaliter rebellantibus romanis destructi sunt et captiuati p tytū āno.xlij.a passiōe chri'sti. Verisimile aūt est q̄ in pace tālonga cessantib⁹ bellis multa arma et instrā bellica fuerūt ꝓuersa in instrā agriculture apta.sicut sensibiliter videt in terris vbi post bella seq̄tur pax diuturna. m Non leuabit ꝛc.hyperbole est ad designandū pacis diuturnitatē;put cōiter ōt de aliq̄ negocio q̄ ꝓtrahit vltra modū ꝓsuetū,istud negotiū nunq̄ terminabit:l̄z aliq̄n terminet infra ānū vel infra mēsem seu etiā in minori spacio p̄m ꝓditionē negocij. Et b modus loquēdi hyperbolic⁹ frequēs est in ꝓpbis. n Dom⁹ iacob.Dic post ꝓuersionē gētiū p̄ōt cōuersio iudeoz:q̄ circa finē mūdi recipiēt fidē xpi generaliter et a tēpe xpi vsq̄ nūc recipiūt eā aliq̄ priculariter. Et q: ad hoc inducti sunt p doctores ꝓuersos ad fidē de gētilitate vel in se.sicut p̄s de augustino et ambrosio et aliis multis: vel in parētib⁹ suis.sicut est de illis doctorib⁹ q̄ nati sunt de parētib⁹ xpianis:añ parētes coz ꝓpinq̄ vel lōginq̄ fuerūt de gētilib⁹ ꝓuersi ad fidē xpi.et in pson̄a talū ōt hic iudeis.

n Domus iacob ꝛc.i.in lumine fidei xpiane. o Proiecisti. Aliq̄ doctores nīi hanc litterā et sequentē vsq̄z ad sextū caplm exponūt cōsequenter ad p̄cedentē referendo eā ad tp̄s xpi dicētes q̄ in istis caplis describit pena iudeoz ꝓpter mortē xpi:sed b nō vidē mihi:q: b p̄mittit culpa pene q̄ describit in seq̄ntib⁹.Culpa aūt ista est p̄ncipaliter multiplicatio ydolatrie. vñ subdit. Et replera est terra ei⁹ ydolis ꝛc. A tempore aūt xpi ꝛ añ p longū tp̄s vsq̄z ad destructionē ciuitatis bierlm p romanos q̄ fuit inducta ꝓpter mortē xpi.vt p̄s Lu.xix. Nō fuit ydolatria apud iudeos:imo etiā mirabiliter horruerūt:in tantū q̄ cū herodes sub q̄ nat⁹ fuit xp̄s supra portā tēpli posuisset aq̄lā auream: q̄ō est signū romani dñij:eo q̄ regnū iude recepit a romanis:nō ad b q̄ illa aq̄la adorarēt:s̄ solū ad ponē decorē et imperatoris honorē.et tamē iudei zelo legis accēsi dicētes nō esse licitū aliquā imaginē quacūq̄z de eā esse in tēplo vel circa tēplū illā ad terrā deiecerūt:facētes tñ q̄ ex b imminebat eis mortis piculū sicut et ꝓtigit.q: plures rōne hui⁹ facti fuerūt ab herode occisi. Item tpe tyberij sub q̄ passus est xp̄s: p ylat⁹ iudee p̄fect⁹ imaginē cesaris portari fecit in bierlm:q̄ō cū cognitū fuisset a iudeis in magna multitudine venerūt ad pylatū rogātes vt illā auferret asserētes eis nō esse licitū aliquā imaginē esse intra ciuitatē: et pylat⁹ videns multos esse paratos magis mori q̄ pmittere imagines in ciuitate fecit illas in cesariā deportari ad p̄cauendū dissensionē ꝓpli. et sic factū legit tpe Gaij q̄ successit Tyberio:eo q̄ petron⁹ iudee p̄fectus volebat imaginē cesaris ad bierusalem portare:vt refert iosep⁹ libro de iudaico bello:et iō saluo meliori iudicio mihi videt q̄ hec lra et sequēs vsq̄z ad septimū caplm referēda est ad xp̄s p̄cedēs captiuitatem babilonicā:q̄ fuit inducta sup iudeos maxime ꝓpter ydolatriam q̄ tūc in eis multū viguit.vt patet ex.iiij.regū.et.ij.Paral. Igit fm hāc sniam lra ista in qua Esayas reuertit ad describendam punitionem regni iude:quam describere supra incepit.vt.ō.dictū est.p̄ma in duas ptes diuidit:q: p̄mo exp̄mit culpa.secūdo subdit pena debita.ibi. Non ergo dimittas. Circa p̄mū dicit ꝓpba

o Proiecisti enī ꝓplm tuū domus iacob. i. ꝓsiles. Loq̄tur enī de futuro p modū p̄teritī ꝓpter certitudinē ꝓphie que fuit impleta qñ nabuchodonosor iuit deos de bierlm ꝛ de iudea eiecit et captiuos in babilonē duxit. Cōsequēter oñdit ratio dicte captiuitatis cū ōt.

p Quia repleti sunt vt olim. In hebr. hb. Repleti sunt ab oriēte. i. magica arte quere pta fuit in pte oriētali respectu iudee. vñ et Balaā ariol⁹ et magus habitabat in prib⁹ oriētis.vt habet Mūeri.xxiij. et ea dē sntia est in trāslatō eōiter cū ōt. p Repleti sunt vt olim. q: a tpe iudicū iudei ceperūt magicis vti. q Et augures.i. diuinos diuinatōe supsticiosa:nā auguriū ꝓprie est diuinatio per garritū et volatū auiū. r Habuerūt vt philistijm.q̄ talibus intēdebāt.Scēdū tñ q̄ aliq̄ diuinatio p garritū et motū auiū est licita:videlz inq̄ntū se extēdit cognitio naturalis.Aues enī ꝛ bruta alia cit⁹ sentiūt imutationē aeris:eo q̄ nō habēt intellectū distrahētē vim sensitiuā.et fm tale imutatōs incipiūt garrire vel moueri de loco ad locū aliter q̄ ante.ad q̄ō seq̄tur pluuia vel siccitas vl' vētus vel hmōi fm diuersitatē nature auium vel bruto⁹.ꝛ et tali experiētia cognoscūt boies:q̄ talis garrit⁹ seu volat⁹ est signū effect⁹ naturalis seq̄nris.et b mō etiā naute p̄nosticāt de futura tēp estate p motū delpbinoz in superficie maris.s̄ si diuinatio talis extēdat ad act⁹ humanos q̄ dependent ex libero arbitrio:supsticiosa est talis diuinatio q̄ vtebant iudei sicut et philistei. s Et pueris ꝛc.exercētes in eis vitiū sodomiticū.vt dicit cōiter expositores nīi. Rabi Sa.nō exponit aliter dicēs.q̄ iudei accipiebāt vxores alienigenas ydolorū cultrices.Sicut ōt de Salomone.iij.Reg.xi. Et filij q̄ nascebant ex eis seq̄bant ydolatriā matrū.et sic iudei faciebāt filios alienos a cultu dei. t Repleta est terra argēto et auro ꝛc.in b tangit peccatū auaricie ad quod iudei semp fuerūt proni. v Et repleta est terra ei⁹ equis ꝛc. in b tangit peccatū diffidētie:q: in defensiōe p talia cōtra aduersarios magis cōfidebāt q̄ de diuino auxilio. x Et repleta est terra ei⁹ ydolis ꝛc.b tangit petri eoz multiplicis ydolatrie.et q̄ntū ad ydoloz fabricationē:et q̄ntum ad venerationē.iō subdit. Op⁹ manuū suarū adorauerūt.et subdit. y Et incuruauit se homo ydolis indinādo. Omnia enī ista peccata multiplicata fuerūt inter iudeos añ captiuitatē babilonicā.vt patet.iiij. Reg. Et maxime tpe manasse.iiij.Reg.xxi. z Me q̄ dimittas eis. Premissa culpa:hic oñr describit pena:et p̄mo in generali. scō magis in spāli ca.sequēti. Prima in duas.q: p describit penā.secūdo oñdit medelā.ibi. Quiescite. Circa p̄mū dicit ꝓpbera.

z Me ergo dimittas.quasi.d.ex q̄ fiūt ista turpia:vt p̄missus est nō est dimittendū tñ dedec⁹ culpe sine decore iustitie. Consequenter cōuertit sermonē suū ad ꝓplm dicēs. a Ingredere in petrā et abscōdere ꝛc.q: multi de ꝓplo timore regis nabuchodo.et exercit⁹ ei⁹ abscōdērūt se in cauernis petrarū et in fossis terre. b A facie timoris dñi.i.ipsi⁹ nabuch. a deo missi ad puniendū p̄dicta peccā:q̄ fuit in b flagellū dñi. c Et a gloria maiestatis ei⁹.i.a maiestate ei⁹ gloriosa:q: fecit nabuchodonosor ꝓcuire cū valde magna et excellēti potestate cui nullⁿ de

ibunt ꝓpli multi et dicēt. Venite ascēdam⁹ ad montē dñi et ad domū dei iacob:et docebit nos vias suas et ambulabimus in semitis eius:q̄ de syon exibit lex: et verbū dñi de bierlm. Et iudicabit gentes:et arguet ꝓpl'os multos Et cōflabūt gladios suos in uomeres:et lanceas suas in falces. Nō leuabit gēs ꝓtra gentē gladiū:nec exercebunt vltra ad ꝓliū. Domus iacob venite ꝛ ambulemus in lumine dei nostri. Proiecisti enī populū tuū domū iacob: q̄ repleti sunt vt olim: et augures habuerūt ut philistiim:et pueris alienis adhesērūt. Repleta est terra argēto et auro et nō est finis thesauroz ei⁹. Et repleta est terra eius equis: et innumerabiles q̄ drige ei⁹. Et repleta est terra ei⁹ ydolis. Op⁹ manuū suarū adorauerūt:quod fecerūt digiti eoruz Et incuruauit se hō:et humiliat⁹ est vir. Me ergo dimittas eis Ingredere in petrā:et abscōdere in

regno iude potuit re
minis i.Sedechie r
deis. e Humili
iiij.Reg.xxv. f
tores fuerūt occisi e
apparebit ei⁹ po
tētia in punīēdo
peccatores. ideo
subdit.
b Quia dī.dñi.
i.xp̄s vindicte ei⁹
i Sup oēm sup
bū.i.corde datū.
k Et excelsum.s.
ex ambitōe.
l Et sup oēm ar
rogantē. i. supbe
loquētē ꝗ deū.
m Et sup oēs ce
dros libani ꝛc. i.
machinamēta ex
talib⁹ lignis non
potuerūt eos de
fendere.
n Et su.oēs mō.
excelsos ꝛc.i.for
talicia in rupib⁹
et locis q̄si i acces
sibilib⁹ destruent
p regē babylōis
q̄ tūcūq̄z sint for
tia in muris. idō
subdit. Et super
oēs turres excel.ꝛc
o Et su. oēs na
ues ꝛc.quia sede
dbie et ꝓplo suo
defecerūt oīno vi
tualia.Hieremie
lij.q̄ solebant ap
portari i copia p
naues tharsis
regno iude q̄ cēd
deijciet p captiui
tat vt.ō. o
secū aurū et ar gē
in spelūcas ꝛc.ib
ctū est.nā ꝛ ipse
fuit.iiij.Reg.xxv.
et exponat vt.ō.
bucho.tangit p
res de ꝓplo fugi
diebant a veloc
cur ꝓsiunt me
5 Et adorarēt
mānie factis de
sissuras petra
ioz terroē b
pene.s.cessatōe
et b est q̄ō dicit.
nē cauēdo.Se
tur de deo mose
marie q: erat b
In hebr.hb.dñs
gnaro:ita b hē
c Cui⁹ spūs.i.
emittit anbelit
angelis sanctis
uereri ab hoīb⁹
Quiescite ab h
est ipse. et fm
iō nō est ponēd

regno iude potuit resistere.ió subdit d Oculi sublimis bo
minis.i.Sedechie regis q̃ eleuat⁹ in supbiã rebellauerat cbal
deis. e Humilian sunt.q: fuit capt⁹ et epoculat⁹.vt habet
iiij.Reg.xxv. f Et incuruabit altitudo viroꝝ.q: viri bella
tores fuerũt occisi et captiuati. g Exaltabit aũt ꝛc.i. tunc
apparebit ea⁹ po
tentia in puniẽdo
peccatores. ideo
subdit.
b Quia di.dñi.
i.rp̃s vindicte et⁹
i Sup oẽm sup
bũ.i.corde elati.
k Et excelsum.s.
ex ambitiõe.
l Et sup oẽm a
rrogantẽ.i. supbe
loquẽtẽ ꝗ deũ.
m Et sup oẽs ce
dros libani ꝛc.i.
machinamẽta ex
talib⁹ lignis non
potuerũt eos de
fendere.
n Et su.oẽs mõ.
excelsos ꝛc.i.for
talicia in rupib⁹
et locis q̃si i acces
sibilib⁹ destruent
p regẽ babylõis
q̃ rũcũq̃ sint for
tia in muris. tõo
subdit. Et super
oẽs turrẽ excel.ꝛc
o Et su.oẽa na
ues ꝛc.quia sede
bie et pplo suo
defecerũt omno vi
tualia.Hieremie
lij.q̃ solebant ap
portari i copia p
naues tharsis p Et sup oẽ qd ꝛc.q: cbaldei abstulerũt de
regno iude q̃cq̃d erat p̃ciosus et pulcrũ q Et incurua. ꝛc.i.
deijciet p captiuitatẽ et mortẽ. r Et eleuabit dñs ꝛc.expo
nat vt.ẽ. s Et ydola ꝛc.q: cbaldei ꝓfregerũt ipa portãtes
secũ aurũ et argẽtũ ꝛ alia metalla.Hiere.lij. t Et introibũt
in spelũcas ꝛc.ibi fugiẽtes et se absco dẽtes a cbaldeis vt p̃dic
tũ est.nã ꝛ ipe sedechias rex fugit p viã subterranea.vt dictus
fuit.iiij.Reg.xxv. v A facie formidis dñi. sic est in hebreo
et exponat vt.ẽ. x Cũ surrexerit p cutere terrã.s.iude p na
buchodonosor.ranq̃ p suũ flagellũ. y In die illa ꝓiciet ꝛc.q: plu
res de pplo fugiẽtes portabãt secũ talia: sꝫ q: ppt pod⁹ impe
dieb ant a velocitate fuge: piecerũt ea ne capent a cbaldeis sl
cut ꝓiciunt merces in mari ne boies submergant.
5 Et adorabit ralpas ꝛc.in talib⁹ est imaginib⁹ p artẽ nigro
mãtie factis demones aliq̃ dabãt rñsa. a Et ingredietur
fissuras petraꝝ.expõ at vt.ꝗ.q: ẽ replicatio eiusdẽ sñie ad ma
iorẽ terrorẽ b Quiescite.h ꝓñr oñdit medelã ꝗ p̃dicta mala
pene.s.cessatõe a ꝓuocatõe ire diuie marie p peccatũ ydolatrie
et h est qd dicit. b Quiescite q̃ ab boie.i.a deo ea⁹ offensio
nẽ cauẽdo.Scriptura est veteris testamẽti sacra frequent loq̃
tur de deo more hũano: et sitr vocat eũ aliq̃ boies vel virum et
marie q: erat humanãd⁹.vñ ois: Exo.xv.Dñs q̃si vir pugnator
In heb.hr.dñs vir pugnator: sine q̃si.et sicut ibi vocat vir pu
gnator: ita h hõ irat⁹: q̃si ad vindictã parat⁹. ió subdit.
c Cui⁹ spũs.i.anhelit⁹. d In nanb⁹ ei⁹ est.hõ est iratus
emittit anhelitũ fumosus p nares. e Quia excelsus ꝛc. ab
angelis sanctis q̃ eũ sũme reuerent: et multo fortiꝝ timeri et re
uereri ab boib⁹ cauẽdo ab offensa ipsi⁹: sm hebreos ita ẽ ista.
Quiescite ab boie cui⁹ spũs in nanb⁹ ei⁹ est.q: in q̃ appreciat⁹
est ipe. et sm ipos nõ intelligit de deo sed de boie mortali. et
ió nõ est ponẽda spes in eo: sꝫ in deo.et h est qd dic.Quiescite q̃
ab boie cui⁹ spũs in nanb⁹ est.i.q̃ viuit p respiratõꝝ aeris.et sic est fra
gilis et mortalis sicut alia aialia respirãtia: q: in q̃ appciat⁹ est ipe.q̃si
diceret in nihilo respectu dei.Et ex h subintelligit q̃ adhuc ydola que
sunt ab eo fcã sunt min⁹ appciãda: vt expõit ra.sa.et rõnabilit q̃tum
ad h: q: effect⁹ nõ excedit suã cãm efficiẽtẽ: sꝫ magis deficit ab ea.

Addicio.

Cõsequẽter dr.ij.c.
verbũ qd vidit ꝛc. In q̃
ppha postq̃ descripsit
deiectionẽ iudeoꝝ post
mortem cbristi describit
electõꝝ ecclie xpi q̃ eidẽ
successit.et exponat to
tũ sicut in postilla.

Ca.iij.

Ecce enim dñator.h
sequẽt describit
pẽa cõminata magis in
spãli. Et p̃ ppha ostdit
ppositũ.secũdo
inducit exẽplũ parabo
licũ.ca.v.tertio ꝓfirmat
dictũ suũ ca.vi. Pria in
duas.q: p̃ pẽa describi
tur: secũdo ab ea po
puli excipit sequẽti ca.
ibi. In die illa erit ger
mẽ dñi. Pria adhuc in
duas: q: p̃ describit pe
na in seru vinli.secũdo
in mliebri.ibi. Dixit do
min⁹ de⁹ p eo. Pria ad
huc in duas: q: p̃ descri
bit pẽa.secũdo subdit cã
ibi. Ruit enim hierlm. Cir
ca p̃mũ p̃mittit pẽa trãs
migrãtũ.et secũdo sub
dit pẽa remanẽtium.ibi
et dabo pueros ꝛc. Cir
ca p̃mũ dicit.

a Ecce enim dñator.q̃tũ
ad actũ gubernãdi. b Dñs.q̃tũ ad ptãtem. c Exercituũ.i.
angeloꝝ: q̃ sunt executores diuine voluntatis. d Auferet.p cbalde
os in h sibi mistros. e Ab hierusalẽ et a iuda validũ.q̃tũ ad agi
litatẽ mẽbroꝝ. f Et fortẽ. q̃tũ ad robur. g Officerobur pa
nis ꝛc.q: in hierlm obsessa a cbaldeis defecit omno cib⁹ et pot⁹: vñ de
beret robur bellatoꝝ sustẽtari. h Et iudicẽ.i.iudices: ad q̃s refere
bant casus varij in hierusalẽ de alijs ciuitatib⁹. i Et ppbetã.i.
ppbas falsos q̃ decipiebãt Sedechiã regẽ ꝛ pplꝫ: asserẽtes q̃ nõ tra
derent in manu regis babylonis.vt habet Hieremie.xxxvij.capi.
k Et ariolũ.i.ariolos: q̃ inolãdo demõib⁹: in aris diuinabãt.
l Et senẽ.q: cbaldei nõ deferebãt etati aut dignitati: ió subdit.
m Principẽ ꝛc.in agibilib⁹ dubijs. n Et sapiẽtẽ de architectis
i.p̃ncipales in mechanicis. o Et prudẽ.eloquij mystici.i. doctoꝝ
res magnos q̃ intelligebãt legẽ et ppbetas: nõ tñ fm sensus lrales:
sꝫ etiã mysticos. Nõ aũt de oib⁹ stantib⁹ p̃dictis multi fuerũt ducti in
babylonẽ: cũ Joachim rege iuda: patet.iij.xxiiij.capi. Et ꝓ illa capti
uitas ppe trãsmigratio: q: Joachim reddidit se regi babylonis.
p Et dabo.h ꝓñr p̃oit pẽa remanẽtũ. et p̃ a trãsmigratõe Joachim
vsqꝫ ad destructõꝝ ciuitatũ sub sedechia.secõ post destructõꝝ.ibi. Ap
prehẽdet Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ tũc pplꝫ remanẽs fuit pessime guberna
tus: ppt qd in pplo surrexerũt potẽtões et diuisiões ꝛ alie miserie: ita
q̃ illi q̃ ducti fuerãt in babylonẽ iudicabant melioris p̃dictõis q̃ illi q̃
remãserãt.et h est qd dic. p Et da.pu.pn.eoꝝ.q: post ioachim pre
dictũ regnauit filij⁹ ei⁹.xviij.ãnoꝝ.et post illũ Sedechias.xpi.ãnoꝝ.ꝛ
sic fuerũt iuuenes etate et iuniores moribꝰ.et p ꝓñs fuerũt pessimi.
q Et offendit ꝛc.q: fuerũt ignorãtes et mutabiles sicut mulieres.vter
qꝫ est rebellauit regi babylõis i malũ suũ ꝛ tot⁹ pplꝰ r Et cor.po.
i pcã ꝛ miserias: pp defectũ regimis.sm q̃ dic: puer.ri. Ubi nõ est gu
bernator: pplꝫ corruet. s Vtr ad vi.i. ꝗ viz.ió sb dit. t Tunk.pu.
ꝗ se.subtracta oi reuerẽtia ꝛ honore. v Et ignobilꝫ ꝗ no.subtracto
nmore ex defectu regẽtũ. x Appbẽdet.h describit miseria rema

nātiū post ciuitatis destructionē: q: illi q̄ euaserāt per diuersas societates: fugiebāt ad loca deserta: et erāt positi in tanto timore ⁊ miseria q̄ nullū volebat recipere curā regimis alicui⁹ turme seu societatis. et b̄ est qd dr. f Appreheder eū ⁊c. vt sit sub cura et protēcōe ei⁹. iō subdit p Et dicet. vestimētū vbi est ⁊c. q̄ sum⁹ oib⁹ denudati. in ciuitate eū ceco⁹ monocul⁹ est rex regni.

5 Ruina hec. s. ppli nostri.

a Sub mānu tua. i. sub cura tua sit.

b Rūdebit. hoc renuendo dicens.

c Nō sū medic⁹. i. non habeo prātes nec sciam vos saluādi.

d Et in domo mea nō est pānis ⁊c. i. i tāta paupertate sum sicut et vos. ideo nolo vobis esse.

e Ruit. b pōit pōt causa pene pdicte. licꝫ eū sit supi⁹ posita cā: nū hic replicat et adducitur alia Cā autē ista fuit multiplicatio petōr: int q̄ primo ponit petā pōtra deum. secūdo pōtra p primū ibi. Ppl'm meū. circa primū dicitur.

e Ruit eū hierl'm. q̄ tū ad ciuitatē et ppl'm.

f Et iudas pcidit. i. regnū iude. cui⁹ metropolis erat hierl'm. et subdit cā cum dicitur.

g Quia lingua eor ⁊c p b̄ q̄ dr: lingua: oñdit q̄ erāt blasphemi. Per hoc aūt qd subdit. Et adinuētōes. oñdit q̄ nō peccabāt et passiōe vel ignorāntia: sꝫ studiose et ex certa scia sue malicia qd erat grauissimū. b Agni. vult⁹ ⁊c. i. ita erāt excecati in malis q̄ malicia reducebāt in vultib⁹ suis. sicut luxuria meretricis reducit in facie ei⁹: et nō solūmō in eor vultib⁹: sꝫ etiā in vbis et gestib⁹ ideo subdit. i Et peccatū suū q̄ ⁊c. inuerecūde et publice peccādo,

k Ue aīe eor. ppt culpā et eriā penā sequētē. ideo subditur.

l Qñ reddita sunt in eis mala. scilicet mala pene p malis culpe vel tūtū q: q̄ fuerūt iusti inuenerūt tūc babylōios ppi. ios. vt ps de hieremia. Hiere. xl. iō subdit. m Dicite iusto qñ bñ sibi erit ⁊c. i. retributione bonor suor percipiet. Etiā pritū dr de ipso: cum dr.

n Ue impio ⁊c. et ps sñia. o Populū meū. b psequent ponunt peccata ꝫ primū: cū dr. o Populū meū exactores sui. i. supiores qui erāt tyrānī nō pncipes p Spoliauerūt. bonis suis.

q Et mulieres dñate sunt eis: q: prahebāt viros suos ad idolatriā

r Populē me⁹ ⁊c. Ihi erāt falsi ppbe p mittēres eis pspera. et quorū p missiōe ppl's rebellauit regi babilonis. et sic cū ciuitate peryt. Et q: b̄ factū fuit iudicio diuino: iō subdit. s Stat ad iudicādū dominū⁹. i. ad punitōs malor parat⁹. Et q: ista mala erāt pncipalī supeiorib⁹ vt dictū est: sequitur. t Dñs ad iudicū venient ⁊c. i. vt iudicet eos de suis tyrānidib⁹: iō subdit verbū ipsi⁹ dei ad eos dicentis.

v Uos eū depasti ⁊c. i. pplm isrl'q dr: vinea dñi. j. ca. v. cui⁹ bona donorabāt pncipes: et ppl's remanebat paup et nud⁹: iō subdit. Et rapina paupis in domo vra. x Quare atteritis pplm meū: angariis et iniurijs. y Et facies paupum cōmolitis. i. macie attenuatis: q: intantū rapiebāt bōa ppli q̄ nō remanebat ei sufficiēta victus.

z Et dixit dñs. b pōit describit pena in sexu muliebri: et p q̄trā ad subtractōs ornamētor. sed q̄trū ad mortē viror. ibi. Pulcerrimi q̄z viri Circa pmū pmittit insolēcia mulierū: cū dr. a Pro eo q̄ eleuate ⁊c. elatōe mētis. b Et ambulauerūt extēto collo: qd est indicium interioris elatōis. c Et nutib⁹ oculor ibāt. ipudice respiciēdo.

d Et plaudebāt. dissolute ludēdo. e Et tābulabāt ⁊c. cunose ⁊ lascīe incedēdo: p q̄ pocabant boies ad luxuriā. iō subdit pena debita: cū dr. f Decaluabit dñs ⁊c. auferēdo naturale ornamentū: q: crines a natura dati sunt mulieri in ornatū.

g Et dñs crinē eor nudabit: dedarādo falsitatē capillor extraneor ad cōpositionē capitis additor. g In die illa. s. diuine punitōis.

b Auferet dñs ⁊c. q: mulieres solutarib⁹ curiosis vtebantur.

i Et lunulas. incisiōes ad modū lune factas in solutarib⁹: vt dicūt aliq̄. Alij vero dicūt q̄ lunule erāt q̄dā pue bulle aurree dependēte circa collū.

k Et torques. i. ornamēta i superiori pte vestimētor circa collū et descendētia vsq̄z ad pect⁹ sicē et diuisio vestius erat in superiori parte pectoris.

l Et monilia. ad cōiungēdū illam diuisionē.

m Et armillas. q̄ sunt ornamēta brachiorum circa scapulas. iō dicūtur ab armo.

n Et mitras. i. cucullas.

o Et discriminalia. i. pectines.

p Et periscelides. q̄ sunt ornamēta brachior vel ppriē manuū q Et murenulas. q̄ fiebāt in finib⁹ vestimētor pterte et diuersis coloribus. iō vocabant murenule. r Et olfactoriola. i. vasa pua argētea vel aurea: vbi reponebāt redolēia ad magis boies p̄ vocandū. s Et inaures. i. ornamēta aurū. t Et anulos id est ornamēta digitor. v Et gēmas. i. frōte pēdentes. habebāt etiā serta in qb⁹ erāt gēme polite pēdētes in fronte.

x Et muratoria. i. diuersa vestiū paria. y Et palliola. i. exteriora vestimēta. z Et linteamina. i. interiora iuxta carnē

a Et acus et specula. instrā sunt cū qbus mulieres aptabāt ornamēta corpib⁹ suis. b Et sindones. i. subtilia velamina: qbus operiunt humeri in terra illa. c Et vittas. i. pepla.

d Et theristra. est aūt theristrū vestis linea q̄ vtunt mulieres in estate. et dr: a tero is: q: terunt vt ibi fiāt ruge multe ⁊ tenuea ad curiositatē. e Et erit. mulierib⁹ pdictis. f Pro suaui odore feror: ex infirmitate et miseria. et q: multe fuerūt incarcerate in locis fetidis. g Et p ꝫona funicul⁹. q̄ ligabantur vt captiue. b Et p crispāte crine caluiciū: q: trahebant per capillos et ex infirmitatib⁹ et miseriis fluebāt capilli de capitib⁹ suis. i Et p fascia ⁊c. Est aūt fascia pectoral' vitta tenuis et delicata cū q̄ stringunt mamille: ne ex sua grossicie turpitudinē ingerāt. Dia eū ista infuera sunt mulierib⁹ tpe captiuitatis babilonice. k Pulcerrimi. b pōit describit eor pēa et mortē virorū. et p circa b ostendit ppositū. secūdo infert quoddam corrdarū. ibi. et appreheder. Circa pmū dicit. k Pulcerrimi q̄z viri tui. i. iuuenes cū qbus mulieres impudice deliciabāt

l Gladio cadēt. s. p chaldeos. m Et fortes tui in pōio. nō potētes se defendere. n Et merebūt ⁊c. s. hierlm et alia ciuitatū que dicunt lugere metaphorice. ppt ppli destructionē: sicut pratus ridere dr qñ floret. o Et desolata in terra sedebit: q: muri p chaldeos fuerunt ad terrā deiecti.

Ja ca. iij. vbi
Oc qd dicit
religit de v
illud qd ponit in
pli⁹. vñ fm hoc b
dñs: nō pnet ad
stati babylonice
captiuitatis in q̄
multi fuerūt pro
phete. vt Hiere.
Ezech. Danie. ⁊
hmōi. vñ aspicē
ri bñ singula que
de hac materia cō
tinent in b capto
magis vident p
tinet ad statū hu
ius captiuitatis
in q̄ nullus robur
bñt seu valitudi
nē: nec ppheram
nec ariolum: et sic
de singulis hic cō
tētis. hec in glo.
ppte applicant
huic statui eorum
hodierno. ⁊ spāl
ter cū reddit cau
sa hmōi penarum
cū dr. Ruit hierl'm
et pcidit iudas: q
videt cōpetere ei
et scripturis con
tur. Peccatū sui
petit q̄ publice a
res aliqd de mal
in sexu vinli q̄z fe
ti fūt de isrl' abie
die illa erit germ
ut in postilla.
M ca. terti
q: postilla
sanct⁹ Tho. Bu
nā. ſꝫ cū postilla
hierlm fuerit valde
fuerūt decepti. b
phete. Et ex b a
cū nō habuit in
daniel ⁊c. Solu
te babylonica: e
aūt expōit de p
glosa per burgē
tentiam
Z appb
sciēdū q
prebēdent ⁊c. in
cuo intermedio
bre cos: iō est cō
viri interficerem
ne viris: q: mul
a Et appreheder
sum primer pui
le p tot vrorib⁹
remouet: cū sub
bim⁹ nobis et
tur ⁊c. ſꝫ q̄ ſu
ſꝫ sterilitatis:
capit capl'm in b
descripta est pu
da p rpm: q: si
erat simul desc
residuū bui⁹ ca

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

In ca.iij. vbi dr in postilla. Et ppbetā.i. ppbas falsos.

Oe qō dicit hic. Et ppbas. et fm glosas in relligit de vero ppba: put plane lra sonat: qt exp̄ōit fm illud qō ponit in pō. Jā nō est ppba: et nos nō cognoscet amplius. vñ fm hoc hec ppbetia q̄ incipit ab illo loco. Ecce dñator dñs: nō pertinet ad statū babylonice captiuitatis in q̄ multi fuerūt prophete. vt Hiere. Ezech. Danie. et hmōi. vñ aspicētibus singula que de hac materia cōtinent in b̄ caplo magis vident pertinere ad statū huius captiuitatis in q̄ nullus robur habet seu valitudinē: nec ppbetam nec arioluz: et sic de singulis hic cōtentis. hec in glo. ppte applicant huic statui eorum hodierno. et spāliter cū reddit causa hmōi penarum cū dr. Ruit hierlm et paidit iudas: qz lingua eorū et adinuentiones eorū ptra deū ppe videt cōpetere iudeis modernis: q̄ q̄ndie in suis expositionibus et scripturis conant adinuenire aliq̄ falsa ꝗ xpm. Silr qō sequitur. Peccatū suū q̄si sodoma pdicauerūt: nō nisi eis ppte competit q̄ publice approbāt q̄tū in eis est occisiōs xpi: nō absconderes aliqd de malicia ibidē ppetrata. vñ expleta miseria eorū tas in seru viuli q̄ femineo statim ppbetat de felicitate eorū q̄ salua ti sūt de isrl abiectis nō credēnb'. et b cū dicit in ca. sc. s. iiij. In die illa erit germē dñi in magnificētia et glia ꝛc. et exponit p̄ ut in postilla.

Replica.

M ca. tertio postillator et Burg. differūt in applicatōne: qz postillator applicat ad captiuitatē babylonicā. silr et sanct' Tho. Burg. aūt applicat ad captiuitatē iudeorū hodiernā. s cū postillator exp̄ōit p̄mā pte hui' cap. Qō de' auferet a hierlm forte validū et ppbam. s. falsus in q̄ cōsidere solebāt: et fuerūt d ecepti. burg. dicit fm glosas intelligi debere de xo prophēta. Et ex b arguit q̄ b caplm in captiuitate babylonica locū nō habuit in q̄ q̄ plres sā. pp be fuerit. s. Hiere. baruth. ezech. daniel ꝛc. Soluat b argumētū th omissa: q̄ exp̄ōit de captiuitate babylonica: et cū b de ppba de instinctu diuio. Postillator aūt exp̄ōit de ppba falso. ió argumentū est ꝗ eū: nisi q̄tū est de glosa per burgē. allegata. quā ꝛ bur. et postil. non reputant autenticam.

Capitulū. iiij.

Z appbendēt. b ex dictis pducit corrlarius. Circa qō sciēdū q̄ in hebreo nō incipit b caplm: s lra ista. Et apprehēdent ꝛc. imediate p̄ūgit cū p̄cedēti absq̄ aliq̄ spacio vacuo intermedio: qō est signū alterī' sentētie seu capituli apō hebreos: ió est cōclusio sequēs ex p̄dictis. Ex b ēni qō dicū ē q̄ viri interficerent in plio: sequitur q̄ multe remanerēt mulieres sine viris: qz mulieres nō sic interficiunt in plis. et b est qō dicit

a Et apprehēdēt ꝛc. querētes cū habere spōsus. et qz ad sponsum pertinet p̄uidere vxorib' et filijs de necessarijs: qō est difficile p̄ tot vxorib'. et sic vn' vir retineret cōiugi tot vxorib'. ió b removet: et subdit b Panē nostrū comedem' ꝛc. i. p̄uidebim' nobis et filijs de victu et vestitu. c Tantūmō inuocetur ꝛc. scz q̄ sumus vxores tue. d Aufer obprobriū nostrū scz sterilitatis: et nihil pl' petim' a te. e In die illa. Hic incipit caplm in hebr. qz ibi p̄mittit spacū vacuū. Superius ēni descripta est punitio malorū: et b nūc ponit p̄solatio bonorū fiēda p xpm: qz sicut dictū est. ē. modus esaie est cum aliqs quē tractat simul describere mysteriū xpi qō intrēdit p̄ncipaliter: et hebrei residuū hui' ca. referūt ad tpa messie. Vñ qō dr hic. In die illa erit germē dñi ꝛc. In translatōe chaldaica que apud hebreos dr targū: et est autētica: apud hebr. dr. In tpe illo erit messyas dñi ꝛc. et ió expositores latini hoc exponētes de p̄speritate redeūtū de captiuitate babylonica magis iudaizant q̄tū ad hoc q̄z hebrei. Igit fm hanc sententiam hec lra in duas ptes diuidit. qz p̄mo p̄oit dicta p̄solatio bonorū q̄tū ad eorū exaltationē secūdo q̄tū ad diuinas p̄rectōs. ibi. Et creauit Circa p̄mū dr.

c In die illa erit. i. tēpe gratie q̄ dr diea ppē daritatē noticie. ad Rom. xiij. Mox precessit: dies aūt appropinquit.

f Germē dñi. i. xp̄us q̄ dicit germē dñi: qz non fuit p̄cept' viruli semine s virtute spūsancti.

g In magnificētia. in miraculorū operatō ei' sua resurrectōe et ascēsione.

h Fruct' terre. s. virgis de q̄ dr. j. xlv. Aperiatur terra et germinet saluatorē.

i Et exultatō bis q̄ saluati fuerint ꝛc. i. aplis et alijs fidelib': q̄ post xpi resurrectionem viso dño gauisi fuerūt. Job. xx. et in die pēth ecostes recepto spūsancto. Act. ij

k Qis q̄ relict' fuerit in syon ꝛc. i. in eccl'ia. vt dictū est. ē. ij. ca. s hoc est intelligendū de illis q̄ in eccl'ia sunt nūero electorū. ió sequitur

l Qis q̄ scriptus est in vita. i. in libro vite. ppē qō ra. sa. sic glosat: qis script'. s. seculi vē turi.

m Si abluerit. b accipit si p qz.

n Sordē filiarū syō. i. ecclesie in spū iudicij. qz xps p viā iusticie p nobis satisfecit.

o Et spū ardoris: qz hoc fecit ex magno feruore charitatis.

p Et creauit. b p̄ñr ponit cōsolatio bonorū q̄tū ad diuinā p̄rectōs

Circa qō sciēdū q̄ in exitu de egypto dñs p̄ceiit filios israel p colūnā ignis ꝛ nubis. Exo. xiij. Tollēsq̄ angel' dñi q̄ p̄cedebat castra filiorū israel: abiit post eos: et cū eo pariter colūna nubis. Sequit. Et erat nubes tenebrosa et illuminās nocte: ita q̄ ad se invicē toto noctis tēpore accedere nō valerēt. Fuit etiā postea colūna nubis in p̄rectionē ptra estū solis de die et colūna ignis cōtra tenebras de nocte: et hoc fuit in figura gre spūsancti dāde xpi discipulis in signo visibili. Act. ij. q̄ protegit ptra ardorē cōcupiscētie et illuminat cōtra tenebras ignorātie: q̄ tāto melior est illa colūna ignis et nubis q̄ro ventras est melior vmbra: et ad ikam signū illud gre apostolis dare: habuit spēz ignis lucētis nō cōburētis. Pōt etiā pbabilit dici q̄ apparuit ibi nebula lucida in signū diuine p̄sentie spālis p gratiam: sicut in dedicatōe tēpli Salomonis. iij. Reg. viij. et in erectōe tabernaculi: Exo. xl. de q̄ pōt exp̄ōi qō dicit actuū. q. Et implevit totā domū vbi erāt sedētes. fm b igit dicit.

p Et creauit dñs. i. creabit: loquēdo de futuro p modū p̄teriti propter certitudinē ppbetie.

q Sup oēm locū ꝛc. i. ecclesie militātis q̄ syō dr: vt oñsum est. ē. ij. et qz ad lutterā i mōte syō fuit missio spūsancti: in signo visibili sup aplos in die pentecostes. vt dicit hieronym' in epla ad paulinū de oībus sacre scripture libris.

r Et vbi inuocat' est. et pro. i. Ubi inuocat' est. a fidelib'. qz est locus oratōis.

s Nube p die ꝛc. i. gratiā spiritussancti mō p̄dicto protegentē.

t Sup oēm essi gloriā. colūne ignis et nubis date filijs israel

v Protectio. s. spiritussancti. q̄a excedit eā: vt veritas vmbrā.

x Et tabernaculū erit. scz spūsancti.

x In vmbraculū. contra cōcupiscentie estum.

z Et in securitatem ꝛc. scz superbie.

z Et a pluuia. carnalis lasciuie. Vel a turbine persecutionis quā nō timebāt spūsancto roborati. Et a pluuia p̄speritatis tēporalis: ne p ea mollificet hō ad vitia. Ra. sa. dicit b: q̄ p turbinē et ignē et hmōi intelligunt gehēne penetinducēs ad hoc illud pā. x. Pluet sup peccatores laqueos ignis sulphur et spūs procellarū ꝛc. q̄tum ad hoc conuenit mecū: qz gra spūsancti p̄tegit ab illa pena: et maxime gratia cōsūmata que est ipsa gloria.

Capitulū. v.

Cantabo. Postq̄z prophēta descripsit punitionē regni p xbū narratiuū: b p̄ñr hoc idē facit p exēplū parabolicus. Et diuidit in

ad luxuriū. ió subdit pe
ꝛc. auferēdo naturale or
mulieri in ornatū.
do fallitatē capillorū extra
g In die illa. s. diui
ne punitōis.
b Auferet dñs
ꝛc. qz mulieres so
talib' curiose
vrebantur.
i Et lunulas. in
ciso ad modū
lune factas in so
talib': vt dicūt
alicq̄. Alij vero di
cūt q̄ lunule erāt
q̄dā pue bulle au
ree dependētes cir
ca collū.
k Et torques. i.
ornamēta i supe
riori parte vestimē
torū circa col
lū et descendētia
vsq̄z ad pect' sic
et diuisio vestium
erat in superiori p
te pectoris.
l Et monilia. ad
cōiungēdū illam
diuisionē.
m Et armillas.
q̄ sunt ornamēta
brachiorum circa
scapulas. ió dicū
tur ab armo.
n Et mitras. i. cu
cullas.
o Et discrimi
nalia. i. pectines.
p Et periscelidi
a. manuū q Et mu
tatorie ex diuersis colori
olfactoriola. i. vasa pua
lētia ad magis hoies p
ta aurū. t Et anulos
nas. i. frōte pēdentes. ba
pēdētes in fronte.
y Et palliola. i. ex
na. i. ūteriora iuxta carnē
us mulieres aptabāt or
nes. i. subtilia velamina:
c Et vittas. i. pepla.
linea q̄ vtunt mulieres
fiāt ruge multe ꝛ tenues
p̄dictis. f Pro sua
et qz multe fuerūt incar
a funiculi'. q̄ ligabantur
luiciū: qz trahebant per
iebāt capilli de capitib'
a pectoral' vitta tenuis
r sua grossicie turpitudi
ulierib' tpe captiuitatis
escribit eaū pēa et mor
secūdo infert quoddas
ā dicit. k Pulcerri
res impudice deliciabāt
Et fortes tui in plio. nō
ūrtē. s. hierlm et aliaū ci
ppē ppli destrucion: s
et desolata in terra sede
ā deiecti.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

duas ꝓtes.ꝓmo pōit pabola.Scdo arguit multiplex ppli culpa.ibi. Ve q̄ ꝓiūgis.pma in duas:qz p̄ sub pabola vince describit ingratitudo ppli. Et scdo recitudo diuini iudicij.ibi. Et nūc oēdā. Circa primū sciēdū q̄ pabola ista est de vinea cū magno sumptu et diligētia excolta.q̄ tū fructū nō fecit:et sicā dño vinee ꝓtēpta fuit et derelicta.ꝛ p hāc vineā intelligit populū ifrl.vt hīt.j.eo.ca. vinea ēsi dōi exercituū dom⁹ ifrl est:quā vineā deus excoluit suis bōis ejs.et tū ad ydolatriāz declinauit.et sic eā contēpsit subtrahēdo suuz auxiliū:et p ꝓnos tradidit in manibus aduersariozū.Dicit igitur.

a Cārabo.i.alte ꝓnunciabo.

b Dilecto meo.i. p dilecto meo:in ꝑsona cius loquēs:si cut appebit.j. et iste dilect⁹ intelligitur deus:q̄ sic vocat i libro cānicozū.q̄si p torū.

c Cānicū patruelis ꝛc id est qd cāuit de vinea sua.in scriptura aliq̄ū accipiūt pabole seu filiūtudines et rebus gestis.et ideo dicūt aliq̄ ꝛ satis ꝓbabilit: q̄ q̄das patruelis esaie.i.filij patrui sui habuerat vineā cū magno sūptu et labore exculta et acq̄sita.et tū fuit sterilis.ꝓter qd de ipsa sicut de re insolita fecit dicta mē:qd vocat hic cānicū: qz esaias filij locut⁹ est hic de ppl'o ifrl sub noie vinee.ad subdit o Vinea facta est ꝛc.i.deo q̄ dicit dilect⁹ rōne dicta. e In cornu.i.in loco celso et eminēti:qz hierlm metropolis in iudea erat in alto loco respectu terre adiacētis.saltē q̄tū ad illā ptē:in q̄ erat rēplū et dom⁹ regia i mōte syon. f Filio olei.i.in loco pleno oliuis.et quoz fructu exprimit oleū.vñ et iuxta hierlm est mōs oliueti sic notat⁹ a fertilitate olei.et tali mō loqu edi ōr aliq̄s filij⁹ mortē:qz plen⁹ est federe,p q̄ digu⁹ est morte. g Et sepiuit eā.mādatis legis et sua et angelica ꝓtectōe.

b Et lapides ꝛc.Ebananeos cultores lapidū de terra illa: deniedo vt habet libro Josue. i Et plātauit ꝛc.i.ppl'm ifrl quē ad cultus suū p ceteris ppl'is elegit:in terra ꝓmissionis plātauit. k Et edificauit turrim.i.rēplū ad modū turris factū.sicut dictū fuit.iij. Reg.vi. c.qd fuit edificatū p salomonē in hierlm i medio iudee exūte tanq̄z metropoli. l Et torcular ꝛc.i.altare holocaustoz qd ōr hic torcular eo q̄ ibi effundebat sanguis victimaz sicut in torculari sanguis vuaz

m Et expectauit ꝛc.i.opa bōa deū colēdo. n Et fecit labruscas id est opa inutilia et nociua ad ydolatriā dedinādo. o Nūc ergo hitatores hierlm ꝛc.b dicit inducēdo ppl'm ad ꝓsideratiōē p̄dictorū bōficiozū. p Quid est qd ꝛc.q.d.nihil defuit ex pte mea q̄n deberet facere optima opa et fecit pessima. q Et nūc oēndam.b pōit describit recitudo diuini iudicij:qz ꝓpē ingratitudinē deber ꝓtēni: ꝛ in man⁹ aduersariorū dimitti.ideo subdit. r Auferā sepē ei⁹.i. verū legis intellectū:nō q̄ de⁹ inducat aliquē ad errorē seu falsū estimādū ſs qz sacerdotes et legisperiti declinauerūt ad vitia:ꝓpē qd de⁹ iuste retraxit ab eis lumē sue grē:et sic et sua defectibilitate ceciderūt in errozū cecitatē. s Et erit in direptionē:q̄ dēones et b̄ habuerūt super eos prārem diripiēdo spūalia bōa et dispositōes ad ipsa.s.bona.

t Diruā maceriā ei⁹.s.meā ꝓtectionē et angelicā custodiā subtrahendo. v Et erit in cōculcationē.i.in depressionē ab aduersariis ꝛ maxime a babylonijs:q̄ terrā destruerūt:et ppl'm parti occiderūt:ꝛ partim captiuauerūt. x Et ponā eā desertā.a ꝓtectōe mea.

y Nō putabit.qz ad vba ꝓphetarū noluerūt se corrigere auferendo mala vite sue. z Et nō fodiet.qz fossatio diuini timoris nō fuerūt retracti ab iniqtatib⁹ suis. a Et ascēdent ꝛc.i.calamitates pūgētes et miseriae:et qz ad ira ppl'o ducto in captiuitatē vepres et spine crescent in terra ꝓ defectu culture. b Et nū.mādabō ꝛc. qz in terra illa secura est siccitas magna. c Vinea dōi ꝛc.in b oēndit q̄ pabola p̄dicta intelligit de ppl'o ifrl.et sic ē exposita.

d Et viri iuda ꝛc.b potissime ōr ꝓ ꝓpo:q̄ erat de tribu illa fm carnē nasciturū. e Et expectauit vt faceret iudicū.iustā sententiā ꝓferendo: qd pertinet ad iudices quoz est iudicare.

f Et ecce iniquitas.i.iniustitie inequalitas:qz peruertebāt iudicia in fauorē partis et ꝓpter munera

g Et iustitias.i. opa iustitie in populo cōi viuēdo iuste adinuicē.

h Et ecce clamor de iniurijs vnius cōtra alterū.

i Ve q̄ cōiungis.b pōit arguit ppli multiplex culpa.et p̄ ꝓpba arguit culpas et cōminat penā constricti.secūdo ꝑsequitur penas separatim.ibi. Jō iratus est. Prima i tres qz p̄ arguit ppl'm de cupiditate.secūdo de carnalitate.ibi. Ve q̄ cōsurgitis.Tertio de superbie vanitate.ibi.ve q̄ trahitis.et in q̄libꝫ pte cōminat penā.circa pmū dicit. i Ve q̄ ꝓsurgitis ꝛc.Judei esi semp fuerūt ad auaritiā pni.et ideo in illo ppl'o multi p potētiā auferebāt possessiones alioz:et aliq̄ p fraudulētias.

k Nunq̄d habitabitis ꝛc.q.d. videni hoc q̄rere:et tū terra fuit data a deo filijs ifrl cōiter ꝓ hitatōe pauperū sic et diuitū: et subdit cōminatio pene:cū dicit. l In aurib⁹ me.ꝛc. qz exaudit iniuste oppressos ad vindicandū.ideo subditur ibi.

m Nisi dom⁹ multe deserte fuerint ꝛc.sicut fuerāt male acquisite:et hoc implerū est q̄ ppl's ductus fuit captiuus.

n Dece enī iugera vineaz ꝛc.i.sicut vinee et agri fuerunt male acq̄sita ita efficiētur steriles in penā.est aūt iugerū spaciū terre qd par boū in die arare cōsueuit. o Ve q̄ ꝓsurgitis.b pōit arguit ppl'm de carnalitate dicēs.ve q̄ cōsurgitis mane ꝛc. Sic enī solēt facere illi q̄ fuerūt ebrij ꝓcedēte vespere:eo q̄ in mane sūt sinbūdi. p Ad ebrietatē lectādā ꝛc.sicut de decedētibus iō subdit. q Et potādū ꝛc.et qz ex tali potatōe calefit caro et inducitur ad luxuriā et ad alia mala.s.adiras et homicidia et cōsilia:ideo subdit. r Ut vino estuetis.et pōt teneri hic ly vt vno mō causalit q̄tus ad illos q̄ sic vacabant potationi vt ad mala sequētia essent magis apti ꝛ proni.Alio mō cōsecutiue:qz talia mala nata sunt seq̄ ex ebrietate:etiā si inebrians se inebriare nō intēdat. s Cytbara et lyra ꝛc. ad exaltandū luxuriā per dissolutionē. t Et vinū.s.forte et electū.

v Et opus dōi ꝛc.nihil agēdo ad ei⁹ bonorē siue obsequius cū tū ab eo habeatis abūdantiā rū aliū. x Nec opa ma.ꝛc sez q̄liter puniuit acrit vitiū carnalitatis propter ipm mundum diluuio submergēdo.Gen.vij.et q̄nq̄z ciuitates igne et sulphure succēdēdo.Gen.xix.Cōsequent subdit pena:cū dicitur.

y Propterea captiu⁹ ꝛc.i.ducet.Esa.enī loq̄batur de futuro p modū ꝓtēti:propter certitudinē euēt⁹. z Quia non habuit sciētiā.applicādo ingeniū suū ad diuinū obsequiū.et ad iudicia sua cōsiderandū in punitōe carnalitatis:vt dictū est.

a Et nobiles eius interierūt fame ꝛc.qz in obsidione ciuitatis sub sedecbia defecerūt oīno victualia.vt habet.iij. Reg.xxv.

b Propterea dilatauit ꝛc.i.capacitatē suaz:et est locutio me-

tapbonica.qz infer
in scriptura duplic
dauera.Alio mō
dū et generaliter
nūc nullⁿ ad eā ac
tui q̄tū ad aias
ad infernū descēd
derūt.et corpa eo
rū prim fuerūt se
pulta: et prim in
fossatis ꝓiecta et
putrefacta: et sic
infernus vtroq̄z
mō b accipit. Ce
tera patēt vsq̄z ibi
c Et incurrabit
bō ꝛc.i.deijciet
totalit a su a sup
bia.
d Et exaltabit
ꝛc.i.p hoc q̄ iudi
cū p̄dictus facie
de potēt⁹ man
festabitur celsitu
do ipius.
e Et pascēt agni
i.comedent agni
filioz ifrl ab bo
stib⁹ vt exponūt
doctores nri.
f Et deserta ꝛc.
hostes.s.qz nō so
lū comederūt bo
bylonij aliaia iu
deoz:ſz etiā terre
nascētia. Ra.sal.
ad Jtiū sensus ex
pōit istā lām sic.
Et pascētur agni
i.iusti. qz filij ifrl
dueri in babilonē
babebāt vicū su
hoc de Daniele
Reg.vltio.ꝛ idē
deserta in pingue
Ad uene comedē
ſz meli⁹ viōr intel
lonica:vt sit sensu
q̄ fuit deserta tpe
li a reuertentibus
melioes:aduen
rāt aduene in ba
guit ppl'm de pe
Eccl.x.Jmmū o
trahitis iniqtatē
tuitatis.i.supbie
quasi vinculū ꝛc
culū esi plaustri
designat q̄ supb
maiorū:et sic era
rorē circa diuinā
ilbis inferiorib⁹
penā.ad subdit.
l Festinet et ato
deo inferendā ꝓ
l Festinet ꝛc.i.p
mus cā.vñ de ip
nō vider nos.et
tes:q̄ cult⁹ diu
bat ex eo q̄ pon
ecōtrario cultū v
qñ rñsa b oib⁹ d

Et nu.m ādabo ꝛc.
c Vinea dñi ꝛc.in
lo isrl.et sic ē expolita.
q̄ erat de tribu illa fm
faceret iudiciū.iustā sen
tentiā pferendo:
qō pinet ad iudi
ces quoꝝ est iudi
care.
f Et ecce iniqui
tas.i.iniustitie in
equalitas:q: per
uertebāt iudicia
in fauorē partis
et ppter munera
g Et iustitias.i.
opa iustitie in po
pulo cōi viuēdo
iuste adimplēdā.
b Et ecce clamor
de iniurijs vnius
cōtra alterū.
b Ue q̄ cōiungis
ris.b ꝓnūr arguit
ppli mltiplex cul
pa.et p ppba ar
guit culpas et cō
minat penā con
tricti.secūdo ps
q̄rit penas sepa
tim.ibi. Ꝑō iratus
est. Prima i tres
q: p arguit pplm
de cupiditate. se
cūdo de carnali
tate.ibi. Ue q̄ cō
veq̄ trabitis.et in q̄libs
Ue q̄ ꝓsurgitis ꝛc. Iu
deo in illo ppło multi p
t aliq̄ p fraudulētias.
ui hoc q̄rere:et nū terra fu
pauperū sic et diuitū: et
In aurib⁹ me.ꝛc. q: ex
deo subdūr ibi.
sicut fuerāt male acquisi
uit capriuus.
inee et agri fuerunt male
t aūt iugerū spaciū terre
Ue q̄ ꝓsurgitis.b ꝓnūr
cōsurgitis mane ꝛc. Sic
evespereo q̄ in mane sūt
ꝛc.sicut de decedētibus
tali potatōe calefit caro
.i.ad rixas et homicidia
estuens.et pōt teneri hic
sic vacabant potationi
t proni. Alio mō cōsecu
erate:etiā si inebriaus se
et lyra ꝛc. ad exaltandū
ū.i.forte et electū.
bonorē siue obsequius
ū. r Hec opa ma.ꝛc
is propter ipm mundum
ciuitates igne et sulphu
dit pena:cū dicitur.
.etiā loq̄batur de futuro
t⁹. s Quia non ba
diuinū obsequiū.et ad iu
litatū: vt dictū est.
q: in obsidione ciuitatis
vt habet.iij. Reg. xxv.
rē suas:et est locutio me
taphorica.q: infern⁹ nō habet aias ppe. Accipit aūt infernus in scriptura duplicit. Uno mō p fossa vbi ponunt mortuoꝝ cadauera. Alio mō p loco vbi descēdūt aie dānatoꝝ ad purgandū et generaliter illoꝝ q̄ nō admittunt statim ad gloriā: ꝛ quia tūc null⁹ ad eā admittebat q̄ tūc quāq̄s iustus: ideo tūc oēs mortui q̄ tū ad aias ad infernū descēdērūt. et corpa eorū prim fuerūt sepulta: et prim in fossatis pjecta et putrefacta: et sic infernus vtroq̄ mō b accipit. Le
c Et incurvabit
bō ꝛc.i.deijciet
totaliter a su a sup
bia.
d Et exaltabit
ꝛc.i.p hoc q̄ iudi
cū pdictus faciet
de potēt⁹ mani
festabitur celsitu
do ipius.
e Et pascēt agni
i.comedent agni
filioꝝ isrl ab ho
stib⁹ vt exponūt
doctores nri.
f Et deserta ꝛc.
hostes.s.q: nō so
lū comederūt ba
bylonij alialia iu
deoꝝ:s3 etiā terre
nascētia. Ra.sal.
ad hūc sensus ex
pōit istā lām sic.
Et pascētur agni
i.iusti. q: filij isrl
ducti in babilonē
babebāt victū sufficientē fm ordinē suū.i.fm sui stat⁹ decētiā.
hoc de Daniele p3 et socijs ei⁹. Dañ.i.et de Joachim rege.iij.
Reg.vltio.ꝛ idē est dicēdū de alijs iustis saltē p maiori pte. Et
deserta in pinguedinē versa.i.domos potēꝝ pīguibus plenas.
Aduene comedēt.i.iusti de isrl int gēiles vt aduene bitantes
s3 melt⁹ viō: intelligi de filijs isrl reversis de captiuitate baby
lonica:vt sit sensus. Deserta in pinguedinē vsa.i.fruct⁹ terre isrl
q̄ fuit deserta tpe captiuitatis: q: mānsit inculta:ꝛ iō qñ incepit co
li a reuertentibus de captiuitate protulit fructus vberiores et
meliores:aduene comedēt.i.filij isrl de captiuitate reversi q̄ fue
rāt aduene in babylone. g Ue q̄ trabitis.b ꝓnūr ppba ar
guit pplm de potō supbie q̄ trahit boiem ad alia potā.fm q̄ dr
Eccl.x. Initiū oīs peccati supbia.et b est qō dr. g Ue qui
trabitis iniqtatē:vobis aggregādo eā. b In funiculis va
nitatis.i.supbie q̄ est occasio alioꝝ potōꝝ vt dictū ē. i Et
quasi vinculū ꝛc.i.,pcedēdo vltes⁹ ad peccata grauiora. Uin
culū enī plaustri est grossi⁹ q̄ funicul⁹.et sic p hanc similitudinem
designat q̄ supbia pmo est occasio peccatoꝝ minoꝝ: et postea
maioꝝ:et sic erat in pplo regni iude:tantū q̄ inciderat in er
rorē circa diuinā ,puidētiā.tenēdo q̄ de⁹ nō brēt ,puidentiā de
illis inferiorib⁹:nec p ꝓnūs inferre ,pter ea q̄ fiunt hic aliquas
penā.iō subdit. k Qui dicitis.diuinā iustitiā deridendo.
l Festinet et cito veniat ꝛc.ppba enī cōminabat eis penam a
deo inferendā ,p malis suis.et ipsi deridendo respōdebant.
l Festinet ꝛc.i.pena quā cōminamini nobis.q̄si dicat.nō time
mus eā.vñ de ipis dr Ezech.xi. Dixerūt derelicht dñs terram ꝛ
nō vider nos.et ex b errore cecidērūt vltes⁹ in aliud malū dicē
tes:q̄ cult⁹ diuin⁹ nō erat alicui⁹ valoris boib⁹. hoc enī seque
bat ex eo q̄ ponebāt deū nō brē ,puidētiā de hūanis actib⁹ et
cōtrario cultū y dolorꝝ dicebāt esse bonū:q: in illis dabāt alq̄
rēsa boib⁹ de agibilib⁹.et tanq̄ esset ibi aliq̄d numis bōs
puidētiā de actib⁹ hūanis. Et b est qō dr. m Ue q̄ dicitis malū
id est cultū ydolorꝝ. n Bonū.i.vtile boibus. o Et bonū.scz
diuinū cultū q̄ est bon⁹ fm veritatē. p Malū.i. esse null⁹ vtilita
tis. q Ponētes tenebras.erroris. r Lucē.s.veritatis.
s Et lucē.s.fidei t Tenebras.ēt ignorātie v Ponētes amarū.i.ydolatriā q̄ duc ad gehēne amaritudinē.
x In dulce. tanq̄ p eā bō pseq̄tur optatū finē.
y Et dulce.i.ipāz latriam q̄ pīūgit sūmo bono
z In amaꝝ q̄ fit ibi la bor: inuriā et expēse.ꝛ ex b seq̄bat q̄ isti sic erran tes sua sciam pferebant noticie ,pp baꝝ ꝓtū ad sereūū.iō subdit.
5 Ue q̄ sapiētes estis. i.cognoscētes diuina nō fm veritatē:s3 tantū fm optionē vrāz.iō subdit.
a In oculis vris.s. et sic se estimabāt sciētes circa diuina:ita et circa humana.falso tñ.iō sbdit.
b Et coram ꝛc. Prudentia enī est ,pte circa agibilia hūana. Et pdictis aūt erroribus seq̄bat q̄ absq̄ vllo timore iplicārēt se pcis carnalib⁹ aō subditur.
c Ue q̄ potentes ꝛc.de b enī iactabāt se q̄ vn⁹ poterat tantū bibere q̄ tū plures alij.et sic poterāt eos inebriare.
d Qui iustificatis impiū ,p mūeribus ꝛc.dan do sniam iniquā ,p eo ꝗ iustū pauperem: ꝓnūr ,pt
pdicta subdit debita pena:cū dr. e Sicut devorat ꝛc.in hebr.ꝛ li
bris correctis br.,ppt b sicut devorat stipulā lingua ignis. q̄n enī ignis
modicū trāsit stipulā:q̄si lambēdo statim exurit.et sic dicit ,ppba:q̄ pe
na pdictorū peccātiū cito vēiet a deo:ideo subdit. f Sic radix ꝛc
id est totaliter exterminabit:sicut arbor cui⁹ radix est totaliter incinerata
g Et germen eoꝝ.id est ,ples eoꝝ. h Ut pulvis ascēdet:q: sicut pul
vis eleuat⁹ in aere p ventū ad aliū locū dispergit.sic filij eoꝝ extra ter
rā suā fuerūt ducti in captiuitatē.cui⁹ cā adhuc repetit in generali: cū
dr. i Abiecerūt enī ꝛc.eā absq̄ timore trāsgredīdo k Et elo
quiū sancti isrl.i.ipi⁹ dei.q̄ p ppbas eis mādabat. l Blasphe
mauerūt.verba eoꝝ deridēdo.fm q̄ br.ij.paralyp.vltī.
m Ideo irat⁹ est.b ꝓnūr ppba cōminat penā ppli sepatim.et p penā
q̄ pcessit captiuitatē babylonis.Scō penā but captiuitatis.ibi. In
his oibus. Circa pmū dr. m Ideo iratus est ꝛc.,ppt penā pdicta
in pplm suū.i.,tra regnū iude vbi erat rēplū dñi n Et extēdit ma
nū ꝛc.multiplīcāt affligēdo pplm et pnapes p reges assyrioꝝ et babylo
nis aū captiuitatē babylonicā:vt p3.iij.Reg.et.ij.paralypo.
o Et pcussit eū.s.pplm. p Et ꝓturbati ꝛc.i.pncipes.nā et manas
ses rex iuda tūc fuit capt⁹ et catenat⁹:duct⁹ extra terrā suā p regē as
syrioꝝ:vt br.ij.paly.xxxiij.et sic Joathā filij⁹ osie p regē egypti.iij.
Reg.xxiij. q Et fa.sunt ꝛc.Jechonias rex iuda fuit occisus:et ca
dauer ei⁹ extra muros hierlm ,pjectum: sicut dixerat hieremias de eo.
xxij.ca.Sepultura asini sepelient.et ita fuit de plib⁹ alijs. r In bis
oīib⁹.b ꝓnūr describit pena babylonice captiuitatis:cū dr. In bis oi
bus.i.ex penis pdict a deo illatis. s Nō est ꝓuersus furor ei⁹.q:
ex penis ill ppls nō fuit emēdat⁹:s3 magis obstinat⁹ in malo. vt p3 ex
iij.Reg.et.ij.paral.iō subdit. t Sz adhuc man⁹ ꝛc. ad puniēdū
ppli obstinatōs p exercitū regis babilōis.iō subdit. v Et eleua.i.
faciet eleuari x Signū.i.vexillū ad ,gregatōs bellatoꝝ. y In
natōib⁹ ,pul.q: ex longinquis ,pnb⁹ venit ille exercit⁹ ꝗ hierlm.
a Et sibilabit ꝛc.i.faciet eū venire. b Et ecce festinus ꝛc.q: ille exer

in cōtuitiis vris et op⁹ dñi nō re
spicitis:nec opa manuū ei⁹ consi
deratis. Propterea captiu⁹ du
ctus est ppls me⁹ q: non habuit
scientiā et nobiles ei⁹ intercierūt fa
me: et multitudo ei⁹ siti exaruit.
Propterea dilatauit infern⁹ ani
mā suā et aperuit os suū absq̄ vl
lo termio. Et descēdēt fortes ei⁹
et sublimes gloriosiq̄s ei⁹ ad eum
Et incurvabit hō et hūiliabitur
vir:et oculi sublimiū deprimentur
Et exaltabit dñs exercituū in iu
dicio:et de⁹ sanct⁹ sanctificabit in iu
stitia. Et pascent agni iuxta ordi
nē suū:et deserta in vbertatē vsa
aduene comedēt. Ue q̄ trahitis
iniqtatē in funiculis vanitatis et
q̄si vinculū plaustri peccatū. Qui
dicitis festinet et cito veniat opus
ei⁹:vt videam⁹ et appropiet ꝛ ve
niat ꝓsilium sancti isrl:et sciemus il
lud. Ue qui dicitis malū bonū
et bonū malū ponētes tenebras
lucē ꝛ lucē tenebras ponētes amaru
dulce ꝛ dulce amaru. Ue
q̄ sapiētes estis in oculis vris ꝛ
coram nobismetipsis prudētes. Ue
q̄ potētes estis ad bibēdū vinū:ꝛ
viri fortes ad miscēdā ebrietatē.
Qui iustificatis impiū ,p mūerib⁹
et iustitiā iusti auferitis ab eo. pro
pter hoc sicut devorat stipulā lin
gua ignis:et calor flamme exurit:
sic radix eoꝝ q̄si faulla erit et germē
eorū ut pulvis ascēdit. Abiecerūt enī legē dñi exercituū et elo
quiū sancti isrl blasphemauerunt. Ideo iratus est furor dñi in po
pulū suū:ꝛ extēdit manū suā super eū et percussit eū. Et cōturba
ti sunt mōtes et facta sunt morticina eoꝝ quasi sterc⁹ in medio pla
teārū. In his oibus nō est auersus furor ei⁹ sz adhuc man⁹ eius
extēta. Et eleuabit signū in natiōib⁹ ,procul et sibilabit ad eos de
finib⁹ terre et ecce festinus velo

citus quis fuerit valde magn⁹: nñ fuit in breui tpe cõgregat⁹ et cito ve
nit ad hierlm: qz nõ fuit ipedimentũ in via: qõ declarat ꝓfir dicẽs.

c Nõ est deficiẽs ꝛc. ex rãta ofi volũtate veniebãt ꝫ hierlm q̃ qñ nõ
sentiebãt laborẽ: et sic tollit ipedimẽtũ lassitudis. d Nõ dormita
bit ꝛc. i. cũ magna sollicitudie festinatõis venient: et sic tollit ipedimen
tũ pigritie.

e Neqz soluet cingulũ
renũ eius ꝛc. et sic tollitur
ipedimẽtũ qõ aliqñ p
uenit in exercitu ex diffi
patõe armorũ ad susti
nendũ. Sic et ipedimẽ
tũ armoꝝ ad inuaden
dũ: cuꝫ subdit. Sagitte
eius acute ꝛc. Sic tollit
ipedimentũ qõ aliqñ p
uenit ex defectu equorũ
cũ dr. Ungule equorum
eius vt silex. q. d. in via nõ
ledent: q̃ quis cũ festina
tõe veniãt.

f Et rote eius. i. cum eius
in qb⁹ pugnabãt antiq̃
tus. g Quasi ipe
tus tẽpestatis. i. terribi
les ad modũ tẽpestatis
cui nõ põt resisti bũana virtute. h Rugit⁹ eius ꝛc. q. d. nõ flectetur
misericordia. vñ et rex babylonis filios Sedechie regis occidi fecit in
eius oculis. et postea oculos eius eruit ⁊ nobiles de regno iude captos
occidit. iiij. Reg. vlt. Sedechiã aũt exoculatũ duxit ligatũ in babylo
nẽ et pplm terre captiuũ. vñ subdit. i Et frẽdet. p iracundiam.

k Et tenebit p̃dã ꝛc. qz nec a deo nec ab hoie fuerũt de manib⁹ eius
saluari. l Et sonabit sup eũ ꝛc. qz in tãta destructõe fuit magnus
clamor et terribilis tã ex pte babyloniorũ se ad cedẽ pplꝰ exhortantiũ
q̃ ex pte morientiũ: et aliorũ in captiuitatẽ ductorũ. ideo subditur.

m Aspiciet⁹ in terrã. p cõfusiõe nõ potẽtes oculos sursum leuare et
associare se ppba cũ eis: eo q̃ erat ps illi⁹ pplꝰ: q̃ quis mortu⁹ fuerit diu
añ istã captiuitatẽ. s. rpe Manasse regis. vt dictũ est. ē. ca. i.

n Et lux obtenebrata ꝛc. qz tribulatio illi⁹ captiuitatis fuit tãta q̃ tota
glia que fuerat in pplo isrl videbat simplr extincta. Ca. vi.

M ãno. Hic ꝓfir esaias ꝓfirmat dictũ suũ. nã posset aliq̃s dice
re: q̃ verbũ eius nõ esset autẽticũ: eo q̃ p̃dicta nõ dixisset spiri
tusancto: ppt qõ in b ca. oñdit se locutũ fuisse spiritu diuino. et
diuidit in duas ptes: qz p̃ põit diuina apparitio. Secũdo esaie lega
tio. ibi. Et dixi. Ad intelligẽtiã ꝓme ptis sciẽdũ q̃ esaias visiõe imagi
naria vidit dñm in specie cuiusdã magni viri sedẽtis: cui⁹ sedile erat in
celo: et scabellũ pedũ eius in tẽplo. Fm q̃ dr. j. lxvi. Celũ mihi sedes est:
et terra scabellũ pedũ meoꝝ: et duos ãgelos stãtes in vtroq̃ latere eius
et intellexit significationẽ visiõis: alitẽ nõ esset visio ppbica. sicẽ Pha
raon q̃ vidit spicas. Gen. xli. et Balthasar q̃ vidit manũ scribentẽ i pa
riete. Dañ. v. visiõe imaginaria. ille dormiẽs. iste vigilãs. neuẽ tñ fuit
ppba: sꝫ Joseph et Daniel q̃ visiões intellexerũt. Cũ dr Dañ. x. In
telligẽtia op⁹ est in visiõe: sicẽ diffusius dictũ fuit in ꝓncipio libri psal
moꝝ: vbi dictũ fuit de modis ⁊ gradib⁹ ppbetie ranq̃ pambulus ad
oẽs libros ppbaꝝ. Igit circa istã visionẽ esaie q̃ fuit intellectualis et
imaginaria: p̃ ponit apparitio diuina. Secũdo angelica: ibi Seraphin.
Circa ꝓmũ p̃ notat tpus: cũ dr a In ãno ꝛc. Fm q̃ dicit Ra. sa. iste
nõ fuit ãnus mortis Ozie regis accipiẽdo mortẽ p separatõe anime
a corpe: sꝫ ãnus q̃ fuit a deo pcussus lepra: eo q̃ voluit sibi officium sa
cerdotale vsurpare. vt bĩ. q. Paral. xxvi. qz extũc mũdo reputat⁹ fuit
mortu⁹. qz extũc habitauit in domo seqstrata: et Joatha filius eius rege
bat palaciũ: et iudicabat pplm terre. vt bĩ. iiij. Reg. xv. et. ij. paral. xxvi
Huic aũt dicto ra. Sa. cõsonat lra sequẽs in hoc ca. vt videbit. Cõse
quent põit ipsa apparitio de eo: cũ dr. b Vidi dñm. Fm dionisiũ. iij
ca. celestis hierarchie ãgel⁹ fuit. nñ dñs notat: eo q̃ ad repsentandus
psonã dñi appareba: et in eius psona loqbat: sicẽ et angel⁹ loquẽs moy
si in mõte synai: dñs notat: vt patet in Exo. in plurib⁹ locis. Qõ aũt
fuerit angel⁹: habet Actuũ. vij. vbi dicit de moyse. Hic est q̃ fuit in ec
clesia in solitudie cũ angelo q̃ loqbat ei in mõte synai: et cũ patrib⁹ no
stris: qz ꝓcepta decalogi dedit audiẽte pplo. vt habet Exo. xx. ca.

c Sedentẽ. sedere aũt ꝓpe est iudicãtis. Illa aũt apparitio fiebat ad
ꝓferendũ suũ iuꝫ ꝫ Oziã regẽ thurificare volentẽ de pñi: qz tunc lepra

fuit pcussus: vt dictũ est: et ꝫ pplm de regno iude de futuro: vt
videbit. j. et iõ illa apparitio fuit in effigie hois sedẽtis. p illam
etiã apparitionẽ in effigie hois sedẽtis significabat de⁹ humana
nãdus in psona filij. et b est qõ dr Jo. xij. vbi allegat in scriptu
ra q̃ ponit. j. in b ca. Exceca eor pplꝰ hui⁹ ꝛc. et subdit euãgeli
sta. b dixit esaias qñ vidit gloriam
eius: et locutus est
de eo.

d Cum cetera
ceteris. g Et ea q̃ sub ipo erãt replebant tẽplũ. In hebr. ba
bek. Et ore eius replebat templũ: et accipit b ore ꝓ finibus ve
stimentoꝝ seu vestimẽti sui. Illa esi effigies apparebat q̃si idu
ta ad honestatẽ: et finis vestimẽti descẽdebat vsqz ad tẽpli pa
uimentũ: sicut cõiter fit de oris vestimentorũ hominũ sedẽtium

b Seraphin. b ꝓfir describit apparitio angelica: cũ dicitur.

b Seraphin stabãt. sic esi apparebãt tanq̃ parati ad ministran
dũ deo et exequẽdũ eius imperiũ. Sciẽdũ tñ q̃ nõ erãt de supe
riori ordine q̃ dr ordo seraphin: sꝫ erãt de angelis q̃ mittunt i mi
nisteriũ ad exteriora: notant tñ seraphin ab effectu ppt purga
tionẽ labiorũ esaie p incendiũ: sicut dictũ est de alio ãgelo q̃ no
minabat dñs: eo q̃ loqbat in psona eius. i Sup illud. i. su
per tẽplũ vt dicũt expositores nñi. tñ in hebr. habek. De sup ei.
id est dño: qz stabãt sup tẽplũ parati ei obsequiũ: iõ sic apparebãt
q̃ vnꝰ erat ad dexterã dei alius ad sinistrã. k Sex ale vni
ꝛc. p alã ꝓtemplario designat. vt dicit Gre. sup Ezech. igit per
duas alas supi⁹ erectas intelligit ꝓtẽplario diuinorũ q̃ sunt su
pra naturã angelicã. Per duas ptẽsas infer⁹ ad coopiendus
corp⁹ et pedes coꝝ seraphin cognitio coꝝ q̃ sunt inferiora ãge
lis designat. p duas medias ad volãdũ extẽsas cognitio ange
lice naturẽ iõ subdit. l Duab⁹ velabãt fa. ꝛc. In hebr. fa
ciẽ suã. s. ipsoꝝ seraphin fm hebreos nõ q̃ essent extẽse añ faci
es eorũ: sꝫ sup capita q̃si trãsuersaliter: et sic velabãt caput supe
ri⁹: et p ꝓfir faciẽ q̃ est ps capitis m Et duab⁹ velabãt ꝛc
In hebr. bi. Pedes suos. i. ipsorũ seraphin: qz trãsuersalit̃ ver
sus inferiora ꝓtẽdebant: et sic corpora seraphin et pedes vela
bant. et hoc ad quandã decẽtiã et honestatẽ. apparebat enim in
figura humana q̃ honestior apparet operta q̃ nuda.

n Et duab⁹. s. alis medijs. o Volabãt. ad designandum
q̃ angeli semp sunt parati ad diuina ascẽdere et ad inferiora de
scẽdere fm dñi volũtatẽ: iõ volat⁹ in medio loco disponit q̃si
ad vtrũq̃ parat⁹. Et ad medi⁹ capiẽdũ posui b figurã fm inten
tionẽ hebreorũ. p Et clamabãt ꝛc. i. simul et cõcordit: vl qz
vnꝰ p̃ dicebat: et postea idẽ alius repetebat: sicut duo chori in ec
clesia aliq̃n idẽ dicũt alternatim. q Sanct⁹ sctus sanctus
Scõm hebr. dicit ter sanct⁹: ad maiorẽ diuine sanctitatis expri
mendũ: sicut Hiere. xxij. dr. Terra terra terra: audi verbus dñi ad
excitandũ maiorẽ attentionẽ. Scõm vero catholicos b dicit ter
sanct⁹ ad designandũ in deo psonarũ trinitatẽ. et subdit.

r Dñs de⁹ exercituũ. ad designandũ essentie vnitatem.

s Plena est ois terra glia eius: qz in oibus creaturis relucet vir
tus et bõitas ipsius. t Et cõmota sunt ꝛc. qz hec visio facta
est die pscutõis Ozie: vt dictum est. ē. et tũc fuit mot⁹ terribi
lis. Fm q̃ hr zacharie. xiij. Et fugiet, sicẽ fugistis a facie terremo
tus in die Ozie regis iuda: q̃ terremot⁹ fact⁹ fuit ad oñdendũ
indignationẽ dñi ꝓtra ꝓsumptõẽ Ozie. Ex illo aũt terremotu

c Et cecetenebre mbulatõis: et lux
obtenebrata est in caligine eius.

i Anno quo Ca. vi.
mortuus est rex Ozias vi
di dñm sedentẽ sup soliũ excel
sum et elevatũ: et plena erat do
mus a maiestate eius: et ea que sub
ipso erant replebãt tẽplũ. Sera
phin stabãt sup illud ser ale vni
et ser ale alteri. Duab⁹ velabãt fa
ciẽ eius. Et duab⁹ velabãt pedes
eius et duab⁹ volabant: et clama
bãt alter ad alterũ: et dicebãt. Sã

d Sup soliũ ex
celsum. b est. ē. ex
positũ.

e Et plena erat
dom⁹. i. templum
a salamone edifi
catũ. ibi esi fiebat
illa visio.

f A maiestate eius
qz ab illa effigie
videbatur fulgor
mirabilis ꝓcede
re. Sciẽdũ q̃ istõ
Et plena erat do
mus eius a maiesta
te. nõ est in hebreo
nec in libris corre
ctis.

moti fuerũt parietes tẽpli: et per ꝓñs suplimina aria et cardines ostioꝝ. v A voce clamãtis: ꝗa talia fiũt in inferioribꝰ per angelos. x Et domꝰ ꝛc. Ad designandũ incẽdiũ futurum domꝰ dñi p chaldeos: vt habek. iij. Regũ vlti. y Et dixi. B ꝓñr describit esaie legatio: et ꝑmo describit disp ositio debita

Secũdo legatio sibi iniuncta: ibi. Et audiui. Dispositio ãt ista facta ẽ ꝑmo p esaie contrinone de eo q̃ peccauerat per omissionẽ. ió dic.

5 Ve mihi q: tacui. a reprhẽsione vel repssiõe ozie regis de sua pre sũptõe. erat enim Esaias de genere regio: vt dictũ est. s. i. ca. et ppk hoc magis poterat ad regẽ accedere: et defectus suos sibi oñdere: et ꝗ alius de ppło: ido peccauit hoc omittẽdo: ió subdit.

a Quia vir ꝛc. sic eñ polluunt labia lo quendo qõ nõ decertat eriaz tacẽdo qõ dicit ds.

b Et in medio ppli ꝛc. nõ solũ p omissionẽ sz etiã p cõmissionẽ: q: multi de ppło illo erãt blasphemi: vt dictũ est. s. c Et regẽ ꝛc. i. angelos. d Vidi oculi mei. q. d. ex q̃ sum peccator ista visio nõ est mihi ad pfectũ sz ad instructũ: et sic etiã diceret Mane ad vrozẽ suã. Iudicũ. xiij. Mors te moriemur: q: vidimus dominũ. Secũdo facta est Esaie dispositio p angelũ purgantẽ eũ peccata: b rñ fuit solũ instrumẽtalit: q: solus deus est purgare peccata principalr. Dicit igitur.

e Et volauit ꝛc. p istũ volatũ intelligit velocitas angelica ad exequẽdũ dñi mãdatũ seu bñplacitũ. f Et in manu eius calculus. i. carbo ignis. Calculus enim ptura significat. Uno enim mõ signat lapidẽ punctũ. alio mõ nũerationẽ: q: antiqꝰ solebãt homines cũ lapillis nũerare. signat etiã carbonẽ ardẽtẽ: et etiã q̃dam alia. Unũ versus. Calculus est pũd: minimus lapis ensis acutus. Per calculũ aũt istũ significabat pphie donũ tũc esaie datũ. g Quẽ forcipe ꝛc. s. holocaustoꝝ: vbi erat ignis ꝓtinuus: vt habek Leuit. vi. Scẽdũ rñ q̃ nõ accipit b altare seu carbo materialr: q: ista fiebant visiõe imaginaria. sic dictũ est: q̃ videbat angelus accipere carbonẽ de altari holocaustoꝝ. h Et tetigit os meũ. ad designãdũ purgatõs petri sui p tacitumitatẽ ꝑdictã: ió subdit. Et auferet iniq̃tas tua ꝛc. i Et audiui. b ꝓñr describit legatio iniũcta esaie a dño ꝗtũ ad illud qõ pertinet ad afflictionẽ malorũ. secũdo ꝗtũ ad ꝛsolationẽ bõꝝ. ibi. Et multiplicabit. Primus describit cũ dr. i Et audiui vocẽ dñi: apparẽtis in effigie p dicta. k Dicẽtis quẽ mitta ꝛc. b nõ q̃siuit ex ignorãtia: sed ad ꝓuenẽs imũgendũ negocũ esaie se offerẽti ad obediendũ sic Geñ. iij. dixit dñs. Adã vbi es: vt ex eius rñsiõe ꝓuenẽs arguere eũ de trãsgressiõe. l Et dixi ꝛc. parat ad obediẽdũ m Mitte me. nec se offerẽdo peccauit: q: añ dispositũ se vidit p purgatõs ꝑdictã n Et dixit vade. ad arguẽdũ petrã regũ iude. Et b dicũt hebrei et rõnabilr vt viõ: q̃ istud qõ dr i b capitulo pcessit tpe: ea q̃ scripta sunt. s. a principio bꝰ libri: in quibus esaias arguit multiplicat petrã eius ppli. Ad q̃ arguẽda missus fuit a deo sic alij pphe. Et i b ca. põit pma eius missio: vt dr. nec obstat qõ vltimo scribit: q: frequent i sacra scriptura scribũtur posteriꝰ pus facta: et ecõuerso: vt frequent dictũ est. s. in aliis libris canonicis. o Et dices ppło ꝛc. auribus corporis.

p Et nolite intelligere. i. noleris, nõ eñ inorauit eos pphã ad nõ intelligendũ et nõ obediẽdũ: sz ꝑdixit b futurũ pnunciãdo. s. ppli obstinatõs in maloꝝ subdit. q Excecauit eos ppli huius ꝛc. i. denũcia ad excecandũ p error ẽ in intellectu. r Et aures eius aggrauat. i. aggrauãdas denũcia in affectu p obstinationẽ: circa qõ talis excecatio et obduratio nõ est a deo directe: sz ex liberi arbitrij defectibilitate bõ eñ auertens se a deo merek vriuste deꝰ retrahat grãm suã ab eo cuius effectꝰ est illuminare intellectũ: et mollificare affectũ: et ió ipsa subtracta bõ excecat et obdurat ex sua malicia. b ad lrãm fuit impletũ qñ ad ꝑdicationẽ xpi iudei p magna pte fuerũt obdurati sm qõ dicit expsse Io. xij. ꝓpterea nõ poterãt credere: q: dixit esaias. excecauit oculos eorũ: et idurauit eos: eorũ ꝛc. et sequitur. Hoc dixit esaias qñ vidit gloriam eius. s. xpi. et locutꝰ est de eo. Cognouit eñ tũc trinitatẽ psonarũ et filium incarnãdũ vt ꝑdictũ est et sic tũc vidit gliaz xpi. id est eius diuinitatẽ.

s Et dixi. vsq̃quo domine. s. durabit hec excecatio et obduratio. et dixit.

Vade et dices ppło huic. Audite audiẽtes et nolite intelligere: et videte visionẽ ꝛ nolite cognoscere. Excecaꝰ eos ppli huius: ꝛ aures eius aggraua et oculos eius claude: ne forte videat oculis suis ꝛ aures suis audiat ꝛ corde suo intelligat: et conuertat et sanẽ eũ. et dixi Usq̃quo dñe: et dixit. Doec de solent ciuitates absq̃ habitatore: et domus sine homine. Et terra relinquetur deserta: ꝛ longe faciet dñs homines. Et multiplicabit q̃ derelicta fuerat i medio terre: ꝛ adhuc in ea decimatio. Et conuertet: et erit in oñsionẽ sicut terebinthus: ꝛ sicut querꝰ q̃ expãdit ramos suos Semẽ sanctũ erit id quod stetit

t Donec desolẽt ꝛc. qõ impletũ fuit tpe xpi q̃ destruxit ciuitatẽ: ꝛ terrã iudeorũ: et duxit ppłm captiuũ: et dispsit p orbẽ vt nõ hãbitarẽt amplius in iudea: ió subdit. Et lõge faciet dñs homines. v Et multiplicabit ꝛc. Hic ꝓñr ppha denũciat cõsolationẽ credẽtiũ: qõ frequẽter fit in b ppha et in aliis. s. denũciatio cõsolatõis bonoꝝ iuxta denũciatõnẽ desolatõis maloꝝ: vt oppolita iuxta se posita magis elucescãt. et b est qõ dr. x Et multiplicabit ꝛc. q: añ aduẽtũ exercitꝰ romanorũ ꝗ iudeã xpiani q̃ erãt ibi p admonitionẽ angeli trãsierũt in regnũ agrippe q̃ erat pfederatꝰ romanis: et sic fuerũt derelicti alias prius captiuati et prius trucidati: q̃ postea multiplicati sunt p orbẽ vniuersus. vt patz ad sensus. y Et adhuc decimatio in ea. q: decime dant a fidelibꝰ ecclie. z Et conuertet ab abiectõe et paucitate et pseuerõe quã passa est ecclia. Prio a ꝓcipibꝰ iudeorũ. vt ps act. viij. et in pluribꝰ locis aliis eiusdẽ libri. et postea ab iperatoribꝰ romanis et eorũ ꝑfectis. vt in sanctorũ legẽdis ꝛ in chronicis habek. a Et erit in oñsionẽ sic terebinthus ꝛc. qõ impletũ videtꝰ maxie a tpe cõstanni in q̃ incepit ecclia notabilr et mirabilr exaltari et dilatari. b Semẽ sanctũ ꝛc. q: fidles nõ multiplicant p generationẽ carnalẽ sz p grãz sanctificãtẽ in baptismo. verũtñ q: excecatõis et obduratõis iudeorũ tpe ꝑdicatõis xpi et apłorũ eius figura fuit obduratio ꝑdecessorũ suorũ tpe ꝑdicatõis Hieremie ꝛ aliorũ ppharũ q̃ fuerũt mtẽ tpe destructõnis facte p nabuchodonosor regẽ babylonis. ió lra ista põt expõi p illo tpe: licet ꝓcipalis intẽtio ppheraf ad obstinatõs iudeorũ tpe ꝑdicatõis xpi et apłorũ. et sm istã sniaz dr. Et dixi vsq̃quo dñe. s. durabit ista excecatio ꝛ obduratio. Et dixit. donec desolate sint ciuitates absq̃ habitatore. qõ adimplẽtũ fuit tpe sedecbie qñ rex babylonis destruxit ciuitates regni iude et ppłm duxit captiuũ in babylonẽ: ió subdit. Et lõge faciet dñs homines et multiplicabit. Hic ꝓñr ppha denũciat ꝛsolationẽ bonoꝝ. et istud fit frequẽt in b libro et in aliis libris ppha alibꝰ iuxta desolationẽ bõꝝ. vt oppolita iuxta se posita magis elucescãt. et b est qõ dr. Et multiplicabit que derelicta fuerat. i. terra iuda q̃ derelicta fuerat a suis habitatoribꝰ in captiuitatẽ ductis multiplicabit adhuc hominibꝰ alialibꝰ ꝛ aliis bonis. qõ impletũ fuit post captiuitatẽ reditum sub zorobabel et neemia ꝛ machabeis. In medio terre. b dr: q: iudea est in q̃to climate terre habitabilis. Et adhuc ea decimano. i. adhuc dabunt ibi decime bonoꝝ sacerdotibꝰ et leuitis deo mistrãtibꝰ. sic hẽ Neemie. x. Et conuertet. a captiuitate in psperitatẽ. Et erit in oñsionẽ sic terebinthus ꝛc. q: psperitas eorũ post tãtã captiuitatẽ fuit magis admirabilis. et b tpe machabeorũ qñ recuperauerũt ciuitatẽ et tẽplũ cõ

tra antiochū regē tūc valde potētē. Semē sanctū erit id qō stererit in
ea. qz post reditū captiuitatis babilonice non legit iudeoꝝ ppl'us ad
ydolatriā declinasse. nisi aliq̄ pauci ex violētia regis antiochi. vt hi.i.
Mach ab. et.ij. et tūc etiā aliq̄ ꝓ pauci cōparatione respectu tot⁹ ppli ac
ceperūt aliq̄s ꝓdictōes gētilū: faciēdo sibi ꝓpucia. palestrā: et epheb ci/
an. vt hi.i.mach ab.i. nō
tū ōz ibi q̄ declinauerūt
ad ydolatriā.

In.c.vi. vbi dicit i
postil. Posset etiā aliq̄s
dicere q̄ verbū ei⁹ nō es
set autēticū.

Additio.i.

Esaias i principio
sue ppbie dixit.
Audite celi ⁊ auribꝰ per
cipe terra: qm̄ dñs locu/
tus est et ↄ̄ nullꝰ posset dicere ei q̄ ꝓba illa dixisset spū suo et nō spū
dei. nisi talis ꝓtraderet sue ppbie quā q̄ negaret illꝰ posset negare
p̄ūtē visionē: et ↄ̄ nō oportet dicere q̄ hec visio ponit ad ꝓfirmationē
ꝓdictoꝝ: ꝯ est visio p se reuelata ppbe. In codē ca. vbi ōz in po
stilla. Sic Dicere. xvij. ōz: terra: terra: terra. Additio.ij.

Quod legit in hieremia. terra terra terra audi ꝓbū dñi: nō oporet
vt intelligat ad exercitandā maiorē attēctionē sicut iudei dicūt: sed
ad denotandū terre cui loq̄bat exp̄ssam distinctōes. Erat etiā terra cui
loq̄bat triplex: cui⁹ vna ꝓ dicebat terra iudee: alia galilee: alia vero
trāsiordanē vt ꝯ in libro q̄ ōz cāchedrin. vñ ad denotādū talē diuisio
nē ter noiat terrā. et ↄ̄ in ꝑ loco cū seraphin ter sanct⁹ dam ab ātē: ad lit
terā plane intelligēdā est ad designandū trinā distinctionē in diuinis
p̄sonis: p̄ut fides catholica tradit: vñ et q̄dlibet istoꝝ mū noīa i ꝑ
to significat sanctitatē: vt denotet p̄lalitas suppositoꝝ q̄ ꝓcertiue intel
ligunt. Verbū aūt substātiuū ibi subintellectū in singulari pōit: vt es/
sentie vnitas intelligat. Et notandū q̄ q̄dā expositores hebr: eoꝝ at/
tēdentes q̄ in vnitate diuina q̄ sūma est periculū esset iterare noīa que
oino sicia essent. ex q̄ necesse esset vt intelligerēt aliq̄ pluralitas: ↄ̄ alit
interp̄tati sunt ꝑ dicta. s. vt sanct⁹ q̄ in p̄ loco ōz. et etiā sanct⁹ q̄ in secū
do loco dicit intelligunt in vocatiuo casu: sic q̄ vterq̄ seraphin clama
bat ad alterū dicēs. O sancte sanctōs dñs de⁹ exercituū ⁊c. et ꝑ audent
dicere eo q̄ in lingua hebraica in hīs noīb⁹ nō est differētia casualis.
ꝯ ꝑ nō valet aspiciēti ꝓprietatē barū distinctionū p̄ut ꝑ ponunt. vñ
trāslatio chaldaica ista tria noīa de deo intelligit. et ideo hēc duē expo
sitōes q̄s postillator pōit nō debēt intelligi q̄si indifferent cōsonēt lit
terē: ꝯ prima expositio nō est vere litteralis ꝯ quasi a ventrate lre fugitiu
ua. Sēdā aūt catholica et ꝓprie litralis. vñ mgr in.i. dist. q. Inter alia te
stimonia trinitatis q̄ in ve. ⁊c. inuenīunt hēt auctoritatē ramq̄ a litterali sen
su sumptā allegat. In codē ca. vbi ōz i postilla. Et dixit. vade ad
arguendū peccata regni iude. Additio.iij.

Licet esaias in p̄cedētib⁹ argueret multiplicī ppl'm de peccatis eo
rū: nunq̄ tū eoꝝ obstinatōes p̄nūciauit: q̄ obstinato in hac visio/
ne fuit ꝓ sibi reuelata cū ōz. Audite et nolite intelligere ⁊c. excecā eos
ppl'ū hui⁹. Ut nō est necesse dicēdū q̄ hec visio p̄cedat alias ppbias
ꝓdictas: sic hebrei min⁹ rōnabilit dicūt. Mā in p̄cedētib⁹ argueo at pec
cata et scelera ppl'i de mādato dei: vt dictū est. In hac aūt visione sibi
iniunctū est vt excecationē et induratōes eoꝝ futuras tpe aduent⁹ xpi
eis p̄nūciaret. In eo. ca. vi. vbi ōz in postil. Et adhuc decimatio
in ca. q: decime dant a fidelib⁹ ecclesie. Additio.iiij.

Si nos habem⁹. Et adhuc decimatio in ca. in hebi. hi quedaꝝ
dicto q̄ ꝯ deriuat a decē tū nō significat decimatōes: ꝯ significat
denā. i. mūerū denarū in genere femininō: et est sensus ꝓm hebr: eos: q̄
a tpe hui⁹ vitiōis adhuc remanebāt decē reges in iuda vsq̄ ad trans/
migratōes babilōis inclusue q̄ q̄dē reges apō eos ꝓnūciabā: achā: ezechias: manasses: amon: ozias: ioaz: ioachim: iechonias: sedechias.
pōt etiā alit intelligi iste mūerus denar⁹ vt referat ad illud qō legitur
Gen. xviij. vbi de⁹ cōcessit abrae q̄ si inuenirent in sodomis. x. iusti:
parceret tot ciuitati p eis. vñ in ꝑ loco dñs dicebat esaie q̄ ꝯ ppl's es
set ita mal⁹ sicut ppl's sodomoꝝ: p̄ut. ē. dixerat. i. c. Audite verbū do/
mini p̄ncipes sodomoꝝ. tū adhuc remanebat in ca. s. in iudea et hierl'm
decem: videlicet iustoꝝ qua polebat eos sustinere et tolerare donec cōuer
terentur. Capitulū.vij.

Et factū est. Postq̄ esaias denūciauit regni iude punitionē:
Nūc denūciat eius liberatōes a p̄secutōe duoꝝ regū: vt tanq̄
bon⁹ samaritan⁹ post vinū mortificatiuū infundat oleū lenimi/

nit in ea. Ca. vii.

e Et factū est in diebꝰ achā
filii ioathan[b] filii ozie regis
iuda: ascēdit[c] rasin rex syrie: et fa
cee filiꝰ romelie rex israel in hierlm
ad p̄liandum ꝓ ea: et nō potue
rūt debellare eā. Et[d] nūciauerunt
domui dauid dicētes[e]. Requiescit[f]
syria super[g] ephraim et[h] cōmotum
est cor ei⁹ et[i] cor ppli ei⁹: sicut[k] mo
uent̄ ligna siluaꝝ a facie uēti. Et[l]
dixit dñs ad esaiaz. Egredere[m] in

uum. Sēdū tū q̄ p̄ncipalis intētio ppbe est denūciare xpi ad
uentū q̄ interpōit. Vñ dicit Ra. sa. sup. ix. ca. zacha. q̄ vniuersi
ppbe nō sunt loqui nisi sup ānos redēptōis et ad dies messie.
q̄ō est intelligendū de p̄nap̄ali intētō. et ↄ̄ ps ista in tres diui/
dit: q: p̄ p signū dicte liberatōis denūciat xpi incarnatio: secū/
do ei⁹ resurrectio
sequēti ca. tertio
ei⁹ ascēsio. ca. ix.
sciendū tū q̄ hec
diuisio nō est p̄ca/
sa: q: in secūda et
tertia ꝓte fit men
tio de ꝓtentis. in
p̄ma q̄ruz ad ali
ud: q: ppbe fre/
quent replicant
idē: alio tū modo
q: mō exhortatiuo loquunt. Pñs aūt capl'm in tres ꝑtes diui/
dit: q: p̄ ponit regni iude imminēs p̄iculū. scdo p̄mittit libera/
tōis bñficiū. ibi. Et dixit dñs Tertio dat hui⁹ liberatōis signū
ibi. Et adiecit. Circa p̄mū p̄mittit tp̄s: cū ōz. a Et factum
est. q: q̄rto ano regni sui factū est q̄ō sequitur. b Filij ioathā
filij ozie: ꝓm q̄ dic Ra. sa. Dic exp̄mit pater et au⁹ ipi⁹ achā ad
ondendū q̄ bñficiū diuinū factū ipi achā: put in ꝑ ca. describi
tur nō fuit factū p̄ bonitatē ipsi⁹ achā cū esset ydolatra pessi
mus. vt hi.iiij. Reg. xvi. et p ꝓ indigni⁹ diuino bñficio: ꝯ fa/
ctū est p̄ter meritū p̄ris sui ioathan q̄ fuit bon⁹. vt hi.iiij. Re.
xv. et ozie aui sui q̄ dicit⁹ est etiā azarias q̄ fuit etiā bon⁹ et iust⁹
vt hi.iiij. Reg. xv. Verūtāmen postea ano. xvij. regni sui superbiuit: ↄ̄
offiū sacerdotale sibi vsurpare voluit: p̄ q̄ō a deo lepra p̄cussus
fuit: quā patient⁹ portauit hirans in domo seqstrata: et sic
peccatū ei⁹ purgatū fuit p̄ pniam et penā illatā. c Ascēdit
rasin rex syrie et facee filiꝰ romelie ⁊c. Isti duo reges nō p̄ueniē
tūc simul ꝓ ta regē achā ꝯ q̄libet p se: et successiue. et ꝯ nō expu
gnauerunt hierusalē ciuitatē regiā: tū de regno achā duxerūt ma
gnā p̄dam: q: nō poterat eis resistere in cāpo. ꝓm q̄ dicit. q. pa
ralyp. xxviij. Tradidit q̄ eū dñs de⁹ in manu regis syrie: q̄ per
cussit eū: magnāq̄ p̄dam cepit de ei⁹ imperio. Et subdit ibidem
Mantb⁹ quoq̄ regis israel tradit⁹ est et p̄cussus est plaga gran
di. d Et nūciauerūt. s. achā q̄ descēderat de domo dauid ⁊
ppl'o ei⁹. e Dicētes. q: exercit⁹ duoꝝ regū nō pōt sic cōgre
gari: q̄n currat rumor et potissime ad illos ꝑ quos intrēdūt bel/
lare: et q̄s fuerit ille rumor: subdit. f Requiescit syria. i. rex sy/
rie. g Super ephraim. i. sup regnū israel siue. x. tribuū. q: hiero
boam p̄m⁹ rex fuit de tribu ephraim. vt hi.iij. Regū. xi. et alij p⁹
ea cōiter. p hoc aūt q̄ subdit. Requiescit syria ⁊c. intelligit cōfe/
deratio duoꝝ regū ad veniēdū simul ꝑ regnū iudā. et hēt q̄ q̄
libet eoꝝ p se victoriā habuerat ꝑ achā cogitauerūt q̄ ambo si
mul possent destruere regnū et transferre ad aliū. vt habet. j.
h Et cōmotū est cor ei⁹. s. regis achā i Et cor ppli ei⁹. pre
mitio timore k Sicut mouent̄ ligna ⁊c. eo etiā q̄ fuerāt de
bellati a q̄libet rege p se: vt dictū est in cāpo fuerūt valde territi
credētes q̄ nō possent resistere ambob⁹ illꝰ etiā in ciuitatib⁹ mu
nitis et fortalicijs. l Et dixit dñs. Nūc ꝓñr p̄mittit libera/
tōis bñficiū cū ōz. Et dixit dñs ad esaiam. p cōsolatōne regis
et ppli: ꝯ nō meruisset: vt p̄dictū est. m Egredere in occur/
sum ⁊c. Dicit aliq̄ expositores nīi q̄ rabsaces erat filiꝰ esaie q̄
nō fuit bonor⁹ at⁹ a rege iuda ꝓm decētiā sui stat⁹ cū esset de ge/
nere reg: sicut et pater su⁹ vt. ē. dictū est: p̄ter q̄ō indignat⁹
trāstulit se ad regē assyrioꝝ: qui posuit eū inter p̄ncipes sui exer
citus ꝓm q̄ hi.iiij. Reg. xviij. et ideo subdit ꝑ. Tu et q̄ derelict⁹
est in iasub a fratre suo ad alienigenas trāseūte. Et dicit ista ex
positor: reg ꝑ dictū rabsacis haben ab hebreis: ꝯ vbi habeatur
nescio. vñ et ra. sa. alit exp̄ōit ꝓm interp̄tationē hui⁹ nois iasub
q̄ interp̄tat reuersus. et sic dixit dñs. Tu et q̄ derelict⁹ est iasub
filiꝰ ru⁹. q. d. dñs. pauca de ppl'o iude q̄ reuertent̄ ad me p̄ peni
tentiā ad dictū ruū erūt vbi sicut filiꝰ ru⁹ iasub. In scriptura etiā
sacra ille q̄ p doctrinā suā aliquos conuertit ad deū: dicit pater eo/
rū et ipsi eꝝ filij. ꝓm hūc modū dicit apl's. i. Coꝝ. iij. In xpo etiā
iesu p euāgeliū ego vos genui. n Ad extremū adūc. ⁊c.
Erāt etiā ibi duē piscine vbi colligebant̄ aque: et vna erat supe/
rior: altera ita q̄ de ipa fluebat aqua in aliā sicut frequēter fit

i stāgnis. o
vbi fullones p
cādū. p
id est sis in bon
r A duab⁹ ca
migantiū ⁊c. ti
nes fumigant
extinguit flām
et q: gtia regis
ne ⁊ regis israel
erat extinguēd
sic denūciat p
ꝑbera in ꝑ ca.
cōpat eos ticio
bus fumigāntib
t In ira furor
⁊c. i. regni eius.
v Et filij rom
lie. i. rex israel. supple in ir
isto ꝓta te. M
li timere: eo q̄ o
stiū iniecit ꝑ te
ria in malum ⁊
pbe aim. i. regnu
israel.
x Et filiꝰ rome
lie. i. rex eius.
y Dicētes. asce
dam⁹ ad iudā. fil
regnū iuda est in
suscitem⁹ eū. a su
eū ad nos. i. auferē
nam⁹ ⁊c. i. romel
dicit dñs de⁹. cu
p̄filiū eoꝝ nō hab
rat ad eos regnū
b Et caput dam
vñ subdit. i
k Esse populus
ephraim. l
caput in regno ep
fuit capt⁹ et in ca
gē assiriorū. vt hi
sunt nūerandi ab
gni achaz cui loq̄
uit. xvi. ānis rīs: v
cui⁹ anno. viij. ca
Ra. sa. q̄ nūerand
zauit p̄ra regnū
os ānos ānī terre
ē. et sic ppbetizau
Dixit aūt lepr⁹ osi
regno. xvi. ānis: et
captione samarie
illi ānī sunt nume
tūc reges israel et sy
q̄ rex esset p̄ussus
et sic in idē redit q̄
occisus ab osee: et
credideritis ⁊c. s.
ydolatrā pessimū
de diuino auxilio
habet. iiij. Reg. xv
signū. et diuidit in
hostib⁹ tpe achaz.
min⁹. Prima in di
ce virgo. Circa p̄m
o Dicēs. pete nbi
p A dño deo tuo.
fundū infemi. ꝓm
id est pete nbi signi

ī stagnis. o In via agri fullonis.i.p quā itur ad agrū illū vbi fullones pānos ab eis lotos in piscina extēdebāt ad desic cādū. p Et dices ad eū ex pte mea. q Vide vt sileas. id est sis in bona pace et qete.idō subdit. Noli timere ꝛc. seqt.

r A duab⁹ cau.i.exercituū⁹ reges seqntū⁹. s Ticionū fumigantū ꝛc.ticiones fumigant qñ extinguit flāma et qr gtia regis syrie ꝛ regis israel erat extinguēda: sic denūciat prophēta in b ca. iō cōpat eos ticionibus fumigāntb⁹

t In ira furoris ꝛc.i.regni eius.

v Et filij romelie.i.regis ꝛ regni isrl.supple in ira istorū ptra te. Noli timere: eo q cōsiliū inierit cōtra te syria in malū:et ephraim ꝛ filius romelie:dicētes. Ascēdam⁹ ad iudā et suscitem⁹ eum:et auellamus eū ad nos:et ponam⁹ regez in medio ei⁹ filium tabeel. Hec dicit dñs de⁹. Nō stabit et non

occursum achaz:tu ꝛ q derelict⁹ est in iasub fili⁹ tu⁹:ad extremus aqueduct⁹ piscine superioris in via agri fullonis:et dices ad eum Vide vt sileas. Noli timere: et cor tuū formidet a duab⁹ caudis ticionū fumigātū istorū in ira furoris rasin regis syrie et filii romelie:eo q cōsiliū inierit cōtra te syria in malū:et ephraim ꝛ filius romelie:dicētes. Ascēdam⁹ ad iudā et suscitem⁹ eum:et auellamus eū ad nos:et ponam⁹ regez in medio ei⁹ filium tabeel. Hec dicit dñs de⁹. Nō stabit et non

erit istd:fz caput syrie damasc⁹:ꝛ caput damasci rasin. Et adhuc sexaginta et qnq; anni:et desinet ephrai ēt pplꝰ:ꝛ caput ephraim samaria:et caput samarie fili⁹ romelie. Si nō credideritis:nō pmanebitis. Et adiecit dñs loq ad achaz dicēs. Pete tibi signū a dño deo tuo i pfūdū infernī:siue i excelsū supra. Et dixit achaz:nō petā:ꝛ ñ tētabo dñm.et dixit. Audite ergo domū dauid. nūqd pauū vobis est molestos ēē hoīb⁹: qr molesti estis ꝛ deo meo. ppt hoc dabit dñs ipe vob signū. Ecce

r Siue in excelsus supra.sicut factū fuit tpe iosue p stationē solis. Jo sue.x. s Et dixit achaz ꝛc. Et fm q dicit Ra.sa.cū esset ydolatra pessim⁹ signū renuit:nolēs q aliqd ad d ei gliam mōstraret:nō subdit

t Et nō tētabo dñm.fuit excusatio ficta ad eo opiendū malū suū pro pter qd esaias intulit dicēs. v Mundd parū ꝛc.i.ppheris: quos sepe molestabāt deridē do:affligēdo et aliquādo occidēdo. vt p3. iiij. Reg.et.q. Parali. ī plurib⁹ locis.

x Quia molesti estis ꝛc.Signū ab eo oblatū renuendo ne nomen eius glorificetur.

Propter b.i.ad decla rationē nois sui pnap a lirer.

y Dabit dñs ipse vob signū.s.liberatōis u e stre:pñr quis finis ingra ti:qr de⁹ multa bōa fac ingratis ꝛ inuitis. vnd dicit Ad arb.v. Pater celestis solē suū ori ri facit sup bonos ꝛ malos.

z Ecce vir.B pñr ponit signū:et qr scriptura ista multiplr puerit a iude is intēdo hic aliquantulū īmorari:et sic pcedā:qr p ponā obiectōes q bus nituntur ondere q nō possit intelligi de xpo ad lram. Secūdo ponā falsas expositōes eōr et eas excludā. Tertio ponā expositionē catholicā et verā. Quarto obiectōes iudeōr solua. Circa pmū arguit ex b qd d: hic. Dabit dñs ipse vobis signū.s.liberatōis achā et ppli sui a duob⁹ regib⁹ regnū eius destruere volentib⁹:vt dictū est. Jesus autē nazaren⁹ nat⁹ fuit post tpa achā p qngētos ānos et ampli⁹:vt posset de facili ondi p tpa regnoꝝ:fz dimitto ppt plitate vitandā: et qa b pcedit ab oibus xpianis:q ceptio seu natuitas Jesu nazareni nullo mō fuit signū dicte liberatōis. Jtē ex b qd d:. Ecce ego ꝛc.arguit qr in hebreo habet. Ecce alma ꝛc.quod nomē nō significat virginē: fz adolescētulā:qd nomē indifferenē dicit de virgine et corrupta: quod xpiani negāt de maria:quā dicūt virginē ceptisse. Jtē ex b qd sequtur Et vocabit nomē ei⁹ emanuel.et in hebr.habetur:et vocabit ipa.s. alma:nomē ei⁹ emanuel. Jesus aūt nazaren⁹ nō fuit vocat⁹ a mte sua: neceriā ab alijs emanuel:fz iesus vt pater ex euāgelijs eōr: q hec lra nō pōt intelligi de ipo. Jtē arguit ex b qd subdit in b ca. Antequ puer sciat vocare patrē et matrē ꝛc. Ex q p3 q in puero de q fit b sermo fuit ignorātia qd xpiani negāt de iesu nazareno:dicētes eū habuisse plenitudinē sciēie ab instāti ceptōis incārnū bō et incārnū deus ab eterno. Circa secūdū sciēdū q ppt ista q dicta sunt aliq hebrei exponūt scriptura istā de ezechia filio regis achaz:q postdicū ppheta nat⁹ fuit: vt dicūt in signū liberatōis regni inde a pdictis regib⁹. Et ad hoc indūcūt qd hebr.j.sequēti ca. Et erit extēlio alarū ei⁹ implēs latitudinem terre tue o emanuel. Ezechias aūt fuit dñs terre post achaz pēes suus fz b dictū reprobat ra.sa.p b qr ezechias erat.xxv.annoꝝ qn cepit regnare post achaz patrē suū īmediate.vt habet.iiij.Regū.xvij. Achaz vero regnauit annis.xvi.mīs. vt habet.iiij.Reg.xvi.ergo in pncipio regni achā antequ diceret ista ppheia ezechias iā erat nat⁹:et erat.xx.annoꝝ:et sic nō pōt hec scriptura intelligi de ezechia.et adhuc ad dictum ra.sa.pōt addi:qr fm ipm et fm doctores catholicos ppheia ista fuit dicta quarto āno regni achaz:et sic ezechias tūc nō solū habuit nouē annos:fz etiā.xiij.ergo nō pōt intelligi de eo:ppter qd Ra.sa.dicit q hec ppheia intelligēda est de filio esaie. Dicit enī q esaias accepat in vxorē quādā iuuēculā:et q iā cōcepat de eo:vñ dicit q talis est lra. Ecce adolescētula cōcepit et pariet filiū:et denūciario hui⁹ part⁹ fuit signū ab eo pdictū:qr de puero exīte in matris vtero nesciē an sit mascul⁹ vel femina:et id qñ certitudinaliter pdicit signū est credibile q illud qd pmittit ad tale signū sit futurū: vt sit sensus verbi esaie. Ecce adolescētula ceptit et pariet filiū:et qñ in natuitate ei⁹ videbis ñbū meū verificatū:scias te a duob⁹ regib⁹ te inuadere disponētib⁹ ato liberādū:et ita fuit vt iste ra.sa. pseqtur qr ato ad petitionē achā rex assyriorū venit in damascū q rasin regē syrie et eū interfecit et pplm ei⁹ trāstu

lit in cyrene. vt habet. iiij. Reg. xvi. et eodem ano vt dicit osee filius bela: ꝓiurauit ꝓtra phacee filiū romelie regem israel: et eum interfecit. vt hi. iiij. regum. xvi. ad suum autem ꝓpositum ꝓfirmandum adducit illud quod scribit ca. seq. Et accessi ad ꝓphetissam et concepit et peperit filium. Et q̃ ps q̃ ista adolescentula de cui⁹ conceptu et partu fit h̃ sermo fuit vxor esaie ad quam accessit maritali affectu et puer conceptus et natus de ea fuit filius eius: sz ista expositio non potest stare: quia ca. se. dicit de puero nato. Et erit extensio alarum eius. i. exercitus regis assyriorum implens latitudinem tre tue o emanuel. et loquitur ibi de terra regni iude: cui⁹ nunq̃ fuit dnus Esaias nec filius eius: et sic emanuel de cui⁹ conceptione et natiuitate fit hic sermo non fuit filius esaie. Item q̃ dicit denunciatores natiuitatis pueri in seru masculino esse signum a domino ꝓmissum: videt fallum: quia de mandato dni dixit esaias. Pete tibi signum a dno deo tuo in ꝓfundum inferni. ꝛc. p resurrectionem mortui: vel per aliquam mutationem notabilem et supnaturalem in cursu celesti: vt dictum est. ibi. et idem dicit ra. sa. et sic illud signum debuit esse aliquid valde magnum: et excedens totam creature facultatem: cuiusmodi non est talis denunciatio. qm̃ alii medici expti p aliq̃ signa et expientias ꝓcognoscunt secum pueri nascituri. et si dicat q̃ non cognoscunt p certitudinem: tm negari non potest q̃n demones ꝓnoscant certitudinalit: cum ad h̃ se extendat eorum noticia naturalis q̃ remanet integra in eis: et p dnus tale signum potest certitudinalit ꝓdicere a diabolo. Item. iiij. Reg. xvij. dicit q̃ osee filius bela regnare cepit anno. xij. achaz: et fm h̃ phacee filius romelie vixit vsq̃z ad. xij. annum achaz. et sic falsum videt quod dicit ra. sa. ipm interfectum ab osee eodem ano q̃ natus fuit emanuel: q̃ fm eum natus fuit ano achaz. iiij. vel q̃nto ad tardius. Item ca. viij. dicit. Anteqũ sciat puer vocare patrem et matrem auferet fortitudo damascii: et spolia samarie coram rege assyriorum. sz non legit samaria spoliata a rege assyriorum ann. ix. annum regni osee: in q̃ fuit capta a salmanasar rege assyriorum. vt hi. iiij. Reg. xviij. sz osee ann fuerit tributarius regis assyriorum: et sic a natiuitate pueri de q̃ est h̃ sermo q̃ fuit filius esaie: fm dictum ra. sa. vsq̃z ad captionem samarie fluxerunt anni. xvij. s. octo de regno achaz et. ix. de osee: vt ps p ꝓdicta: quia fuit natus. iiij. ano achaz vel. v. ad plus. et osee cepit regnare. xij. ano achaz vt dictum est: ann̄ vo. xvij. annos puer scit vocare patrem et matrem. Si autem dicat q̃ osee cepit regnare ꝗrto ano achaz: vt dicit aliq̃: adhuc sequitur q̃ puer in spoliatione samarie habuit. ix. annos ann̄ q̃s puer scit vocare patrem et matrem ad tardius. Item quod assumit ad confirmationem sui ꝓpositi: cum dicit. Et accessi ad ꝓphetissam. ꝛc. magis est ad oppositum: vt ondet ca. se. Circa tertium accipiendum est quod dicit Matth. i. Hoc autem totum factum est vt adimpleret quod dictum est a dno ꝑ ꝓphetam dicentem. Ecce virgo habebit in vtero et pariet filium et vocabit nomen eius emanuel. et h̃ patet q̃ ista scriptura esaie loquitur de dno iesu xpo: cum Matth. et euangelista spūsancto plenus magis q̃z fuerit ꝓphete vete. testa. dicat eam fuisse implenam in natiuitate xpi. et fm h̃ sic exponit a doctoribus catholicis. 5 Ecce virgo. ꝛc. i. beata virgo maria a ꝓphetis denunciata: que concepit et peperit manens virgo. 5 Et vocabit. ꝛc. q̃ vocatur est xpus quod est nomen significans duplicem naturam in vno supposito: diuinam. s. et humanam: et h̃ idem signat Emanuel quod est interpretatum nobiscum deus. a Butyrum et mel comedet. h̃ dicit ad denotandum veram eius humanitatem quem talibus nutrit: maxime in pueritia.

b Vt sciat reprobare malum. ꝛc. li vt non tenet causalem: sz ꝓsecutiue: quia ab infantia sua habuit plenitudinem scientie ad reprobandum malum et diligendum bonum: loquendo de scientia humana: et q̃ ista habuit ab instanti conceptionis. et non ann̄: non subdit. c Quia anteqũ sciat puer reprobare malum. ꝛc. derelinquet terra. ꝛc. i. odio habes tanquam tibi nociuam. s. terram israel et terram syrie. d A facie duorum regum suorum. q̃ rex assyriorum regem syrie interfecit et pplm eius transtulit in cyrenen: vt dictum est. ibi. et p ea osee rege israel cepit: et pplm eius transtulit in assyrios. vt hi. iiij. Reg. xvij. Circa quartum dicendum. Ad primum q̃ in sacra scriptura ponit duplex signum alicui⁹ euentus. Vnum ꝓnosticum quod est indicatiuum effectus futuri. sic Judic. vi. datum fuit signum gedeoni in vellere indicatiuum sue victorie future. et tale signum frequenter datur in scriptura. Aliud est signum rememoratiuum effectus preteriti. sicut Exo. iij. dixit dnus moysi. Hoc habebis signum q̃ misserim te: cum educeris pplm meum de egypto: immolabis deo super montem istum. id est immolabis deo de ista missione q̃ tibi imponit ad liberationem populi reddendo gratias deo: et sic patet q̃ istud fuit signum rememoratiuum missionis preteriti: nec obstat magna distantia temporis: quia signum rememoratiuum ita respicit preterita in magna distantia sicut in parua: sicut et signum ꝓnosticum respectu futuri. Secundum enim q̃ liberatio regni iude a persecutoribus fuit signum figuratiuum saluationis mundi fiende per xpum et quia achaz erat incredulus verbo ꝓphete: vt dictum est. s. Ecce virgo fuit vt sibi daret signum rememoratiuum futurum longinquum: vt xpus in propria persona non videretur: sicut in veteri non credebatur: alii tm̄ q̃ descendunt de eo viderunt: vt maria et ioseph. ideo signanter propheta non dixerit verbum ad achaz dicens: audi achaz: sz ad domum david dicens. Audite q̃ domus david: de q̃ domo fuerunt ioseph et maria: non tm̄ ad eos refert quod ibi dicit. Numquid parum vobis est. ꝛc: sz illud quod subdit. Dabit dnus vobis signum. Ad secundum dicendum q̃ almuth in hebr. signat abscondionem: et inde dicit alma abscondita: quod signat iuuenculam aspectibus hominum abscondita: ita q̃ de ea pudicitia et integritas non dubitat: maxime q̃n ponitur ista. be. tunc sic sonat haalma: nec inueniunt in tota sacra scriptura aliq̃ sic scripta: nisi tm̄ tres. s. rebecca. Gen. xxiiij. vbi dicit de ea. Puella decora nimis: virgo pulcerima: et ignota viro. Et sequitur ibidem. Puella que egrediebat ad hauriendam aquam in hebr. habet. Haalma q̃ egredietur. ꝛc. et maria soror moysi Exo. ij. vbi dicit de ea. Et iuit puella. ꝛc. vocauit matrem pueri. in hebr. hi. Iuit haalma. ꝛc. et ista q̃ sentit in hoc ca. et ideo cum due ꝑme fuerint virgines purissime q̃n notare fuerit noie haalma: adhuc tenendum est de ista. Ad tertium dicendum q̃ duplex est nomen alicui⁹. s. ipositionis et nature: sicut fortes est nomen impositionis: hoc vel h̃ nomen hoc nomen nature. Jesus fuit nomen impositum ipi xpo. vt ps Luce. ij. Emanuel autem est nomen nature seu ꝓpietatis. signat enim nobiscum deus: vt dictum est. ibi. et hoc est ꝑ ꝑpus nomen ipsius xpi. i. q̃ diuina natura et humana sunt simpliciter in eodem supposito: et h̃ modo vocatur est plib⁹ aliis noib⁹ ꝓpietates eius significantibus. sicut vocatur lapis Dan. ij. et dicit. Osee. iij. et noie dni tetragrammaton. Miere. xxiij. Et h̃ enim nomen quod vocabitur eum dnus iustus nr̄. vbi habetur dnus: in hebr. habet nomen dni tetragrammaton: et plib⁹ aliis noib⁹ ꝓsilr notat in scriptura. Ad quartum ita solutum est ex his q̃ dicta sunt: quia ista in xpo non fuerit aliq̃ ignorantia. tm̄ facta est hoc in xpo. et sic habuit sciam infusam in repore et anteqũz illa biem liberatio pplī p esaiam denunciata fuit impleta.

e Adducet dnus. Secundum q̃ ps ista ad finem ea. multiplicit exponit a diuersis: sz vna tm̄ expositio: ratione intendo ꝓsequi. q̃ ronabilior mihi videt: et eam ꝓsequitur ra. sa. videlicet q̃ in hac pte denotat signum liberationis a deo facte repente ezechie filii achaz: quia rex assyriorum cum magno exercitu venit in eum: cui ezechias resistere non potuit via humana: et ideo puerit se ad diuinum auxilium ipsorum dicens: et ideo misit dnus angelum suum q̃ vna nocte percussit in exercitu regis assyriorum. d. xxxv. milia bellatorum: quod videns rex mane territus et confusus fugit ad terram suam cum paucis: et ibi interfectus fuit a filiis suis. iiij. Reg. xix. igit fm h̃ residuum huius ca. in duas partes diuidit: quia primo tangit h̃ factum in generali. Secundo explicando partes eius in spāli. ibi et erit. Circa primum dicit ipsi achaz.

e Adducet dnus super te: quia teglatphalassar rex assyriorum vastauit terram eius nullo resistente: et eum afflixit. vt hi. ij. Paralip. xxviij.

f Et super domum pris tui. i. super ezechiam filium tuum et eius pplm. Ezechias enim fuit iustus et bonus: et ideo magis designat hic peccatum sui ioatham q̃ fuit iustus q̃m p achaz patrem suum q̃ fuit pessimus: cum dicit. Super domum pris tui. s. ioatham de qua domo erit ezechias filius tuus. g Dies q̃ non venerunt. ꝛc. ista separatio fuit facta tpe roboam: vt hi. iij. Reg. xij. et a tpe illo vsq̃z ad tpus ezechie non venerunt dies ita terribiles et ꝓsolabiles diuersis respectibus: sicut venerunt tpe ezechie q̃n sennacherib venit vltimo ad destruendum eius regnum. ibi subdit. h Cum rege assyriorum. q̃n in aduentu eius ad hierlm fuerunt illi dies rone eius et formidinis exercitus. et p rabsacis blasphemantibus fuerunt terribiles et tristabiles: sz rone miraculose liberationis fuerunt ꝓsolabiles. i Et erit. h̃ describit factum p ptes in spāli. et p̃ q̃tum ad aduentum exercitus

tus:scdo ꝗnũ ad pcussionẽ ipsi⁹.ibi in die illa radet.tertio ꝗnũ ad pcussionẽ vict⁹ egyptie et ppli eⁿ.ibi:et erit. Circa pmũ dr.

k In die illa.i.in tpe illo:qꝫ pgregatio tãti exerciⁿ non potuit fieri vno die. l Sibilabit dñs.i.inspirabit volũtate venire di ꝯ egyptiã. m Musce q̃ est tr.p muscã intelligit ꝑ ppls egypti q̃ cuꝫ magna turba vẽit cũ sennacherib pra egyptiã: vt dicũt aliq̃.sꝫ ꝑ viõ: falsum:qꝫ rabsaces tũc volẽs terrere egyptiã et ppln eⁿ dixit.iiij.Reg. xviij. In q̃ confidis vt audeas rebellare: an spas in baculo arundineo atqꝫ pfracto egyptio. hoc aũt nõ diceret si populⁿ egypti esset in exercitu cũ sennacherib pra egyptiã.et ió alij exponũt de rege egypti q̃ alio tpe venit ꝯ iudeã.s.tpe ioachaz filij iosie quẽ vinxit et ipsoluit terre centũ talẽta argẽti et talentũ auri.iiij.Reg.xxiij. Sed viõ: mihi q̃ melⁿ põt expõi de pplo libye.q̃ erat subiectⁿ regi assyriorꝫ.et ió venit ad eⁿ exercitũ.vnõ nõ õ: ꝑ. Sibilabit dñs musce q̃ est in egypto:sꝫ que est in extremo fluminũ egypti. Et vocat ille ppls musca:ad designandũ q̃ venit cũ magna turba sic musce. Dicit aũt ꝑ fluminũ egypti. qꝫ in egypto raro pluit sꝫ terra irrigat p irrigatõꝫ nili q̃ ad ꝑ ab incolis p multos diuidit riuos. vt ꝑ Deut.xi. n Et apis. tc. Vocat ille ppls assyriorꝫ apis nõ a dulcedie mellis sed ab aculeo:qꝫ ille ppls pupugit alias naciões in circuitu eas perse quẽdo.vt ꝑ.iiij.Reg.xvij. o Et venient et requiescent omnes in torrentib⁹ tc.p ꝑ designat q̃ essent occupaturi et deuastaturi ofa loca regni iude.sic factũ fuit tpe ezechie:exc epta hierusalem quã sennacherib nõ cepit:deo exercitũ eius pauente.

p In die illa.ꝑ ꝓfr describit ista pcussio:qꝫ dñs misit angelũ et pcussit in castris assyriorꝫ. cxxxv. milia. ita q̃ corpa redacta fuerũt in cineres intactis vestib⁹ et armis.q̃ vilo rex sennacherib fugit diuino iudicio in terra sua gladio filiorꝫ suorꝫ interfectus fuit.iiij.Reg.xix.et ꝑ est qõ õ: hic. p In die illa.i.in tẽpore q̃ sennacherib veniet cõtra hierlm vt destruat eam.

q Radet dñs tc.i.acuta.qꝫ illud qõ acuit sup cotẽ deducit: p nouaculã acutã q̃ velocit scindit multitudinẽ pilorꝫ intelligitur diuina potẽtia:p quã velociter cecidit rex sennacherib et exercⁿ eius. r In bis q̃ tc.s.euphraten: vltra qõ erat tra assyriorũ respectu hierlm. s In rege assyriorꝫ.ꝑ dicit adcepiendũ alios ppl'os q̃ bibrabãt vltra euphraten: q̃ nõ venerũt cum sennacherib ad destruendũ iudã t Caput.i.regẽ:q̃ a filijs suis interfectⁿ fuit vt dictũ est. v Et pilos pedũ.i. pedites de suo exercitu. x Et barbã vniuersam.i.eqtes q̃ erãt circa regẽ adherẽtes ei sicut barba capiti. y Et erit.ꝑ ꝓfr describit pnisio vict⁹ circa ezechiã et ppl'z eⁿ:qꝫ ꝯ exercⁿ sennacherib terrã iudee in circuitu hierlm destruxerit:et bona prius vastauerit et prius rapuerit:nũ dñs de victu ezechie et ppl'o suo puidit:vt dictũ fuit.iiij.Reg.xix.exponẽdo illud. Hoc erit signũ: comede ꝑ anno qõ repperis tc.et ꝗtum ad hoc dicit hic.

y Et erit in die illa.i.tpe post deuastationem p sennacherib.

z Nutriet hõ tc.i.vaccã vnicã sibi remanẽtẽ de magno armento boũ.i.ceteris raptis et psumptis ab exercitib⁹ sennacherib.

a Et duas oues.sibi remanẽtes de magno grege ouũ:ceteris psumptis ab assyrijs. b Et p vbertate tc.qꝫ dñs dabit benedictionẽ suã:et sic habebũt tãti de lacte:q̃ sufficiet ei ad sustẽtationẽ dom⁹ sue:intantũ q̃ nõ solũ comedet lac:sed pinguedinẽ lactis q̃ colligit in butyro. Aliq̃ aũt exponũt ꝑ ad oppositũ dicẽtes:q̃ p ꝑ exprimit defectⁿ vict⁹ illo tpe ꝓpter vastationes terre sic exponẽtes. Comedet butyrũ ꝓpter panis defectũ:sed lra pcedens viõ: repugnare vbi õ. Et pre vbertate. silr subsequẽs:cũ dicit. c Butyrũ et mel comedet: vel mãducabit: vbicũq̃ est ista duo ꝓiungunt in scriptura:signat abundãtiã bõꝫ terre: vũ et terra pmissiõis ad sui cõmẽdationẽ frequent õ: in ve.te.fluẽs lacte et melle. d Omis hõ tc.i.omnes iusti viuẽtes vita bũana et nõ bestialiter iusti fuerũt relicti in medio terre iudee euadẽtes gladiũ sennacherib: sꝫ mali q̃ erãt in peccatis obstinati fuerũt p eũ extermin ati: et istis iustis remanẽtib⁹ fuit sufficiẽter pnisus de victu.

e Et erit in die tc.valẽtes mille argẽteos.

f Et in spinas tc.ppt defectũ colẽtiũ: qꝫ sicut dictũ est:multi pierãt p exercitũ assyriorꝫ.Ra.sa. aliter exp̃ãt dicẽs:q̃ tẽpore ezechie post mirabilẽ liberationẽ ab exercitu sennacherib vt pdictũ est:ezechias induxit ppln ad legis studiũ: et vt magis possent in ꝑ ꝓficere abstraxerunt se a uino: ita q̃ paruꝫ aut nihil bibebãt:et sic remãserũt vinee inculte g Cũ sagittis tc.ppt feras et serpẽtes ibi latẽtes inter frutecta ibidẽ crescẽtia:ió subdit. Ceptes eũ et spine tc. b Et oẽs mõtes tc.i.spinis et vepribⁿ purgabunt:ad ꝑ q̃ possit ibi bladũ seminari. i Nõ veniet tc.qꝫ deo faciẽte seruabit terra in puritate sua vt sic faciat fructũ bonũ et multum ió subdit. k Et erit in pascua boum tc.i.ita erit fertilis in fructu q̃ nõ solũ sufficiet ad sustẽtationẽ boũm sꝫ etiã aialiũ domesticorum.

In ca.vij.vbi õ: in postilla. Et dixit achãz:nõ petã. Addito.i.

Ab hac rõnisiõe achaz recte intellecta nõ recusauit petere signũ:timẽs ne aliq̃d ad dei gloriã mõstraret:vt ra.sa.dicit.potuisset enim esaias vnute diuina oñdere aliq̃ signũ etiã achaz nolẽte:sed hac rõnisio alit exp̃ãt põt et planⁿ. Pro q̃ sciẽdũ q̃ aliq̃ q̃rũt a deo signa nõ tentando q̃si dubitãtes de diuina potẽtia.sꝫ vt firmⁿ verbis diuinis adhereãt:vt ꝑ de Gedeone Judic.vi.ca.et de ezechia.j.xxxviij.ca.tc de multis iustis. Alij vo signa q̃runt q̃si volẽtes experientiã sumere de diuina potẽtia:de qua dubitãt:et ꝑ est ꝓpe tẽtare deũ:sic legit de isrl'ꝫ Nu.xiij.ca.tẽtauerũt me decies. Alij vo in tãta infidelitate sunt excecati:q̃ nolũt tẽtare deũ:sꝫ q̃si certificati de ip̃otẽtia seu improuidẽtia dei credũt q̃ de ꝑ nõ reqrit tẽtatio sicut nullⁿ sensat⁹ tentat an ignis calefaciat:cũ sit certⁿ de hoc. Et isto mõ achaz pessimⁿ tãtũq̃ nõ solũ dubiⁿ de fide:sꝫ tanq̃ certⁿ de opposito:dicit.nõ petã et nõ tẽtabo dñm q.d.nec p mõ qõ est petere signũ:nec secũdo mõ qõ est tẽtare:ego volo signa.in q̃ manifeste oñdebat nullã ꝑfectã fidẽ nec ꝓfidẽtiã de deo. Vnõ notandũ q̃ cũ esaias diceret sibi. Pete tibi signũ a dño deo tuo:correspõdent debuisset dicere. Nõ petã et nõ tẽtabo dñm deũ meũ:sꝫ in sua rõnisione pessima rescindit deũ meũ. vt manifeste oñderet q̃ dñs de quo esaias loq̃bat:nõ erat deⁿ suⁿ sed achaz.ex q̃ esaias ꝓfr intulit. Nunq̃do parũ vobis tc. Infiducias eũ quã achaz oñdebat in pdicta rõnisione maxima offensa dei erat In eodẽ ca.vij.vbi õ: in postilla. Et si dicat q̃ nõ cognoscũt p certitudinẽ. Addito.q.

Ofito q̃ demones pcognoscũt certitudinalit de aliq̃ muliere pgnãte an sit paritura masculũ vel feminã ex coꝫ notitia naturali q̃ integra in eis remansit vt postillator dicit:adhuc põt negari q̃ de muliere q̃ nondũ ꝓcepit demones ex sua notitia naturali pcognoscãt an ꝓceptura sit t paritura cũ demonũ cognitio naturalis nõ se extẽdit ad fuka mere ꝓtigẽtia.t ió cũ i ꝓposito esaias loq̃bat de virgine q̃ nõdũ ꝓcepat sꝫ ꝓceptura erat. Nõ etiã dixit. Ecce virgo ꝓcipit seu ꝓcepit:sꝫ cõcipiet. Nõ obstãte rõe postilla.adhuc vt cauillatio iudeorꝫ i suo vigore ad quã euacuãdã viõ: aliter dicẽdũ. Pro q̃ attendẽdũ est q̃ ex ꝓtingẽtib⁹ q̃ eqliter ad vtrũlibet ꝓsueuerũt se ꝑbẽ nõ põt sumi rõnabiliter certificatio alicui⁹ ꝓpositi dubij etiã si ab aliq̃ anteq̃ ꝓtingat ꝓnosticet.verbigrã. Si aliq̃s dicat alicui de aliq̃ re dubitãti.crede mihi hãc rẽ nbi dubiã in cui⁹ signũ do nbi q̃ semel ꝓdias raxillos et in illa die erõe vnica tua pũcta erũt paria.manifestũ est q̃ posito q̃ paria ejciãtur dubitãs si sit discretⁿ nõ certificabit de dubio suo:qꝫ ad tale ꝓnosticatõꝫ nõ reqrit aliq̃ supnaturalis cognitio:sꝫ põt rõnabilit estimari q̃ fuit casualit fcã:vũ in ꝓposito q̃ mulieres cõiter parũt masculos vel

feminas: casu aliter posset ḡs verā ptē p̄dicere sine b̄ qō sibi credat in alijs dicēdis. vñ ridiculū vīd: q̄ in materia tam ardua et dubia tale signū offerret ad certificationē In eodē ca. vbi dicit in postil. Ut sciat reprobare malū. Additio.iij.

Ordādū q̄ in b̄ qō dr b. Ut sciat reprobare malū et eligere bonū vīd: ppba alludere ad b̄ qō dicit Gen.iij. Eritis sicut dij scientes bonū et malū. p̄mus enī adam scientiā boni et mali illicite appetiuit. s. vt esset sicē deī. vñ ibidē dr. Erij sicut dij scientes bonū et malū. et sic lapsus est in peccatū sapiēte: volēs se adequare deo. Secūd' aūt adā. s. ema nuel de q̄ b agit nō habuit scām boni ⁊ mali nisi vt sciret reprobare malū et eligere bonū: q.d. Is iste filij' virginis de q̄ loquor butyrū et mel comedet tanq̄ ver' hō: in b̄ tm differt a p̄ hoie: q: ille bonū et malū scire appetiuit: vt eēret deo: iste vero vt sciret reprobare malū et eligere bonū: qō intelligit de malo culpe qō est simplr et vere malū: malū ñ o pene est malū fm q̄d nīi. Et notandū q̄ si scire intelligat b̄ de scientia experimētali: sic in p̄dictis verbis inuenit ipeccabilitas xp̄i etiā fm humanā naturā. Isto enī mō nō sciuit xp̄s malū: q: peccātū nō fecit: nec inuentus est dol' in ore eī'. j. Petri. Is tm sciuit reprobare malū culpe. Itē notandū q̄ vbi nos hēm'. Ut sciat reprobare malū ⁊c. hebraica lra habet: q: sat. vel eo q̄ sat. scām q̄ inuenit: q̄ scientia eligēdi bonū et reprobādi malū fuit in ipo emanuel antequ butyrū et mel comederet. s. aūt naturaliter suā: sic cā p̄cedit effectū: et sic virtute hui' lre habet q̄ aūt natiuitatē suā habuit scientiā reprobādi malū et eligēdi bonū qō nō cōpetit alij puro homini In eo.ca. vbi dr in postil. Circa q̄rtū dicēdū ad p̄mū: q̄ in sacra scriptura pōit dupliter signū. Additio.iij.

Ignū indicatiuū alicui' effect' dupl'r dat in scriptura. vno mō cū signū dat in p̄ñti: vt aliq̄d credat et b̄ fiendū in futuro: vt de signo dato gedeoni et filib': vel iā factū in p̄terito: sicut aptio terre de gluriēis datban et abyron fuit signū vt ppl's crederet: q̄ deus miserat moy sen ad p̄bandū et gubernandū pplm. Nu.xvi. Filio mō cuī signū dat in futuro vt qō in futuro venient credat. vñ Job.xiij.ca. Et nūc dicō vobis antequ fiat: vt cū factū fuerit credatis. et isto scdo mō intelligit b̄ qō dr b. Ecce dabit dñs ipse signū. Mō enī istud signū dabat in p̄ñti: nec p̄ñtib': Is futuris de domo dauid: q̄bus b̄ signū ñnotuit. s. beate virgini et ioseph: et sicnō requirit vt b̄ signū dicat memoratuū: Is vere p̄nostica. Sz ꝗ b̄ dicūt iudei q̄ b̄ signū imprimenī seu inuenīt ponit in b̄ loco: cū solum in futuro in magna distātia tpis erat dandum: nec est rememoratuū p̄teritorū fm hāc positionē. Ad qō dicēdū: q̄ b̄ interponit b̄ ad exprobrationē maiorē incredulitatē ipī' adhas q̄ omniporētiā diuinā et eī' p̄uidētiā intantū p̄tēpsit vt signū petere a dō: et etiā rētare dedignaret. vt. ē. in. i. additōe isti' capl'i. vñ q: opposita iuxta se posita dan' elucescūt: ppba introduxit b̄ signū. q.d. O dom' dauid q̄ nūctā incredula es: q̄ dedignari petere signū a deo ⁊c. adhuc erit xp̄s in q̄ dabit domui dauid signū altissimū et p̄fundū. s. Ecce ñgo pariet ⁊c. qō signū simplr ab angelo ppositū tā mirissimū et supernaturale: illa ñgo de radice iesse electissima p fidē purissimā maxie meritorie acceptauit. vñ de illa dr Luc. i. ca. Beata q̄ credidisti ⁊c. et sic in domo dauid incredulitas seu infidelitas ipī' adhas iuxta fidelitatem sincerissimā ñginis gliose posita dan' elucescit. Itē p̄dicta p̄nostication esaie et si nō esset vnlis ipi adhas et etiaz suis p̄tēporaneis: fuit tñ maxie vtilitatē futur: p̄sertim bis q̄ fuerūt p̄tēporanei xp̄i et posteri q̄ibus ab ipo xpo dr. Scrutamini scripturas in q̄bus putatis vos vitā eternā hre ⁊c. Io. v. ca. b mōi enī scrutātes cū inuenīt cōcordāntā hui' dicti ppbetici. Ecce ñgo pariet cū dicto euāgelij. Ecce p̄cipies i vero ⁊c. ad verā fidē attrahunt vel in ipa form' p̄firmant: et iō notanter dixit matheo' in b̄ loco: vt ipleret qō dictū est p ppbam. q.d. attendite p̄cordāntā ppbetici vaticinij cū euāgelico testimonio.

In eodē capi. vbi dicit in postilla. Ad secūdū dicendū. Alma significat abscōsionē. Additio.v.

Circa b̄ qō dicit in hebreo baalma. Attendēdū est q̄ alma significat virginē abscōditā: vt dr in postilla: Is b̄ qō addit ba: est quod dā syncathegorema p̄notās q̄ ñgo illa de q̄ agit aliq̄ rōne est notior ceteris ppt aliquā p̄eminētiā: vel q: de ea iā facta est mētio p̄ursup psalterij in additōib' supra pā. viij. largi' est expositū. Ex q̄ aliq̄ difficultas in pposito vīd: emergere circa significationē ppriā hui' dictionis baalma. Dicūt enī aduersarij q̄ tpe esaie nō erat nota beata virgo: cū nōdū esset in rerū natura: nec de ea iā esset facta aliq̄ mētio in scripturis sacris. vñ nō de illa ppe pōt intelligi li baalma: Is de alia tēpore esaie apud eos q̄bus loq̄bat nota: seu ceteris notior. Ad qō rñdendū scōm Ray. martini. in pugione in tertia predi. iij. ca. viij. q̄ iā lōge aūt esaiā Salomō de cui' stirpe nascitura erat: expressam de ipa fecit mētionē. s. puer. xxx. vbi dr. Tria sunt mihi difficilia: q̄rtū penit' ignoro. Etiā adhuc in celo ⁊c. et viā viri in alma. i. in virgine abscōdita seu secreta vbi p̄dictus auctor p̄dictas q̄tuor vias applicat quatuor vias xp̄i. s. ascēsioni viā adhle. viā q̄z xp̄i de cruce ad sepulcrū qō erat crucifixus in petra: de q̄ tertia die resurrexit vie columbi supra petrā applicat. Etiā etiā xp̄i p tēpestates et fluctuatōes hui' mundi trāseuntis vie nauis in medio maris applicat. Etiā ño xp̄i i vtero ñginis icarnati vie viri in alma: quā viā ipse salomō dicit sepenit' ignorare. s. quō absq̄z hūano semine ñgo posset p̄ape perfectū deū et hoiez: vñ esaias nō dixit. Ecce alma concipet: sed baalma tanq̄ denota: de q̄ salomon lōge aūt fecerat mētionem loq̄ref. Sz ex hac expositōe Is vera et rōnabili iudei sumūt occasionē substannādi seu blasphemādi puritatē et sanctitatē virginis gliose. Dicūt enī sic. legat series textus ꝗ pur iacet in lra. Prouer. xxx. et ibi inuenit q̄ cū dixisset sapiēs. viā viri i alma. statim subdit. Sic est via mulieris adulteree: q̄ comedit et tergit os suū: et ait nō feci iniqtatē: ecce inquit ñdit manifeste q̄ alma in b̄ loco nō pōt cē nisi corrupta: eo q̄ mulieri adultere compat Ad quā obiectionē p̄dict' auctor rñdet: q̄ verba salomonis in dicto libro pabolice intelligi debēt. sic ipse liber Parabole salomonis intitulat. vñ frequent vīd: vnū p̄tēdere: et aliū intēdere vt pertinet ad pabolicā locutionē. Etiā via mulieris adultere intelligi dr b̄ nō femia adulterās: Is plebs iudaica: q̄ ꝗ. j. Esaie. lvij. Accedite huc filij auguratricis semē adulteri et fornicarie. Ex q̄ et alijs filib' p̄z q̄ mulier adultera in sacra scriptura sepe accipit p̄ synagoga iudaica: qō ex multis rōib' p̄dict' auctor ibi dē p̄firmat. Et ñ quēadmodū via adhle in celo: et via serpētis i petra: et via nauis in adhe: et via viri in alma mirabiles seu difficiles fuerūt salomoni: atq̄z distātes ab intellectu eī': sic fuit apud eū mirabilis et valde distās a rōne via isti' adultere neqissime. s. synagoge. nō enī salomonis rō debuit aut potuit capere malitie inēlitatē: ipietatis p̄funditatē: et p̄fidie pertinacitatē q̄ hec adultera venū messiā xp̄m dñm innocentē p̄dēnaret et barrabā sedituosum et homicidā peteret: q̄ etiā fatuitatē seu infamia: vel qua inuidia diabolica stimulata potuit messyā repellere: cecos illuminantē: claudos curantē: mortuos resuscitantē. et innumerabilia miracula facientē: barrabam ño q̄ nihil tale vnq̄ fecit pro messia suscipe. hñ igit salomō celsitudinē sup: adictorū quatuor et p̄funditatē et inēsitatē fatuitatis hui' adultere p̄sideras vehēter admirat' subiūxit. Sic est via mulieris adultere: sic. s. admirāda ⁊ ad intelligēdū difficilis et vltra modū stupēda: q̄ panē tot mēdaciorū comedit: et comedere tā auide nō desinit: et tñ quasi tergēs os suū: ac si nihil insanie vel iniqtatis fuit operata erubescere nescit. vñ hiere. iij. ei dr. Frōs mulieris meretricis facta est mihi: renuisti erubescere q̄ ⁊ alia ad hec p̄tinētia largius ponunt a p̄dicto auctore li. q. d. vbi. ē. In eo.ca. vbi dicitur in postil. Et erit in die illa ois loc' vbi fuerūt mille vites.

O intelligētiā hui' qō dr. Et erit in die Additio.vi

illa ois loc' vbi fuerūt mille vites mille argēteis ⁊c. Arte dendū q̄ in vastatōe facta p exercitū sennacherib: fuerūt vinee decase intātū q̄ nō poterāt incole ab eis hre fructū vsq̄z ad longū tpis: et iō dimittebant inculte: ⁊ sic crescebant in eis spine et vepres et fere siluaē que in eis degebāt. et b̄ est qō dicit. Omnis loc' vbi fuerūt mille vites mille argēteis. i. dato q̄ vites fuerint ita bone: q̄ als valerēt mille argēteos: tñ ex defectu culture in spinas ⁊ vepres erūt: quā rōne cū sagittis ⁊ arcub' ingredient illuc. s. timore ferarū. Et q: hoc nō tñ erat in vineis: Is etiā in oibus locis planis terrenis dicē. Et epres enī ⁊ spine erūt in vniuersa terra. s. plana: Is q: multi tpe belli relicis cāpestrib' meru bostiū ad mōtē p̄fugerūt ⁊ aspera mōtū ppria manu excolebant iō in his locis mōtuosis in p̄mis refugiū habuerūt seminandi bladū ⁊ p pascuis aliū: eo q̄ illa loca alta erāt et cultra etiam tpe belli: sic q̄ nō erāt spine ibi et vepres. et b̄ est qō dicē. Et oēs mōtes q̄ in sarculo sarrient nō veniet illuc terror: spinarū ⁊ vepriū rōetiā dicta: et erit in pascuā bouis ⁊c. Replica.

Ii ca. vij. cū postil. illū passus: nō petā ⁊ nō tētabo dñs ⁊c

expōit sic cōit expōit. Burg. tanq̄ ysmael ꝗ oēs exponit q̄ achas iō petere noluit: q: p certo tenuit deū isrl' nihil posse. Sz illa expositio nō vīd: verisimilis. Mā aūt ppt achas ozias ⁊ ioatha fuerāt bōi cultores dei. vt hr. iiij. Reg. xv. Et achas. xx. ānorū erat antequ ppt eī' moreret: ⁊ fortassis adhuc viuebat ozias auus achas q̄ fuit a dño lepra percussus: quod etiā achas latere non potuit. Et. iiij. anno regni achas bec rex. usario signi oblati

facta est: vt ps. nō est igr verissime q̃ infra tā breue tp̃s de notitia
dei et eī potētia p patrē p̃culdubio instruct̄. qz dr bonus. iij.
Reg. xv. potuerit trāsire ad illā certitudinē ipotētie dei quā bur
gen. describit in achaz fuisse. Stat esi y dolatrie dedit os de dei
bonitate potētia ⁊ auxilio diffidere: immo ⁊ desperare sine tali
certitudie. Nō esi pōt in ītellectu q̃tūcūq; deprauato talis po
ni certitudo sine rōne mānifesta vel auctoritate: q̃ in pposito assi
gnari nō pōt. certū esi est q̃ achaz y dolatrādo habuit affectus
deprauatū: ſz nō intellectū: qz nulla rō eū ad y dolatriā mouit: ſz
sola malicia q̃ est prauitas volūtatis cōtra dictamē recte rōnis
ī dr de ipo. iiij. Reg. xvi. q̃ ambulauit in vijs regū israel q̃ q̃tuis
essent y dolatre b̄ nō p̃cessit ex rōnis prauitate: ſz affectōis q̃a
fecerūt vitulos colēdos ne ppls iret hierlm ad cultū veri dei: et
redirēt sic p assuefactionē ad regnū dom̄ regis d auid. put bī
iij. Reg. xij. imo et ioza filī achab eū esset cultor y doloz scivit tū
dōm et eī potētiā: quē tū nō coluit: vñ dixit heu heu heu. Con
gregauit nos dōs tres reges vt traderet in mānu moab. put di
cit. iij. Reg. iij. Ad dicū igitur valet quod Burg. hic exponit.
sed nihil pbat.

Capitulū. viij.

Dixit dōs ⁊c. Antecēdēta ad diuisionē hui̇ cap.
et eī expositionē p partes. p̄ videndū est q̃d sit tenēdū
de q̃ sit sermo in h̄ ca. cū dr: Et accessi ad ppbetissam et
pcepit filiū ⁊c. Et dicerūt aliq̃ q̃ iste fuit filī Esaie de sua vxo
re q̃ vocat h̄ ppbetissa: et h̄ v ī dr: sed tho. de aq̃no in quadā po
stilla q̃ sibi attribuit ranc̄ et eī dicit reportata: vbi soluuntur
argumēta q̃ solēt fieri ad hūiū. Ad qd̄ p̄ arguit p illud qd̄ dr h.
Dicit esi hic. Adhibui mihi testes et accessi ad ppbetissam ⁊c.
Esaias aūt cū esset honest̄ et sanct̄ nullo mō induisset testes
sui pcubit̄ cū vxore. Ītē p hoc qd̄ dr. Adhibui mihi testes fide
les vriam sacerdotē ⁊c. Iste esi vrias fuit y dolatra: qz fecit al
tare ad similitudinē altaris qd̄ erat in damasco ad cultū y dolī: et su
per istud offerebat holocausta et victimas. vt hī. iiij. Reg. xvi. ⁊
sic nō pōt ad lām dici testis fidelis. Ītē q: sub dit. Et zachari
am filiū barachie: q̃ fuit in duodecim ppbetis vndecim̄: ⁊ nō
dū erat nat̄: qz ppbauit tpe darij regis psarū: cui̇ tpe psūma
tū est rēplū: vt habet. i. Esdre. vi. A q̃rto aūt anno regni achaz
in q̃ dicta fuit ista ppbia vel cito post vsq̃ ad illud tp̃s fluxerūt
āni. cclxvij. et sic nullo mō in tpe Esaie potuit īduci testis: et assū
ptū declarat sic: qz achaz regnauit. xvi. ānis. iiij. Reg. xvi. et sic
a tpe hui̇ ppbie de regno eī remanebāt. xij. āni. Cui successit
ezechias regnās. xxix. iiij. Reg. xviij. Post quē manasses regna
uit. lv. ānis. iiij. Reg. xxi. Post quē amon duobus. iiij. Reg. xxi.
Post quē iosias. xxxi. iiij. Reg. xxi. Post quē ioachim. xi. iiij. Re.
xxiij. Post quē sedechias. xi. iiij. Reg. xxiij. Postea secutus est
tēpus captiuitatis babylonice. lxx. ānoz fm cōem cōputatiōes
vsq̃ ad annū primū cyri: a q̃ etiā vsq̃ ad cōsūmatiōes templi
post reditū captiuitatis babylonice fluxerūt anni. clvi. Job. ij.
xl. et. vi. ānis edificatū est rēplū h̄ ⁊c. q̃ sit iūcti faciūt nūerū pre
dictū. Ex q̃ arguit q̃ nō potuit Esaias ipm adducere in testio
niū. S cōm aūt cōputationē hebreoz quā frequent̄ secut̄ sum
fluxerūt paucioꝛes āni: ſz p h̄ nō infringit argumētū: qz fm hie
ronimī cōputationē a tpe q̃ Esaias dixit. Et adhibui mihi testes
⁊c. vsq̃ ad zachariā filiū barachie fluxerūt. cc. āni et pl̄. nec po
test dici q̃ zacharias filī ioiade: q̃ matb. xxiij. dicit filī bara
chie fuerit ille testis: qz adhuc mortu̇ erat p. c. ānos et āplī. qd̄ ps
sic: qz post ioas q̃ interfecit hūc zachariā regnauit amasias filī
eī. xxix. ānis. iiij. Reg. xiij. Et post eū ozias. lij. ānis. iiij. Regus
xv. Post eū Joathan. xvi. iiij. Reg. xv. Post eū achaz quatuor
ānos antecēs Esaias diceret ppbiam istā: vt dictū est. ī. Qui
āni sil̄ iūcti faciūt ānos. cl. Ītē arguit p hoc qd̄ subdit. Antecēs
sciat puer vocare pr̄es et matrē auferet fortitudo damasci ⁊ spo
lia samarie ⁊c. q̃ spoliatio facta fuit. vi. āno ezechie: vt dictū est
ca. p̄ce. Et sic puer nat̄ tūc habuit. xviij. ānos ad min̄. xij. de re
gno achaz vt p̄dictū est. et. vi. de regno ezechie: Puer aūt scit vo
care patrē et mātē antecēs habeat tot ānos: et sic nō esset verum
qd̄ dr. Antecēs sciat puer vocare pr̄em et matrē ⁊c. Igit̄ ppter
ista tenēt doctores catholici cōit̄: q̃ illud qd̄ dr in h̄ cap. de pue
ro p̄dicto nō sit intelligendū ad lām de filio Esaie. Sz hoc soluit
thomas sic. Ad primū dicit q̃ inductio testiū nō fuit ad vidēdus
cōcubitū esa. ſz scriptura eī: qz dictū fuit sibi a dōno. Sume tibi
libū grādē et scribe in eo ⁊c. Ad secūdū dicit q̃ vrias sacerdos
fuit testis fidelis nō rō ne vitē ſz officij dignitate: et quia a rege
achaz fidelis reputabat̄: qz sibi erat y dolatra. Ad tertiū dicit: q̃ iste
zacharias neut̄ fuit illoz q̃ allegan̄ sunt: ſz alī̇ illī̇ tpis q̃ sic nōiabat̄
Cui̇ rō potuit esse duplex: vt dicit. vna qz fuit de genere zacharie pro
phete: quē interfecit ioas rex iuda. vt hī. ij. Paral. xxiiij. q̃ dr filī̇ bara
chie. Ad atb. xxiij. et sic iste q̃ fuit tpe achaz fuit nōiat̄ eodē nōie: qz cō
suetudo fuit apud hebr̄. nōib̄ eoz q̃ fuerūt auctēntica i illo genere pue
ros nōiare. Alia qz iste zacharias fuit filius in scritate et auctoritate illi
quē interfecit ioas. et sic appellat̄ est nōie illī̇: q̃tuis habuerit aliū no
mē ppriū. sicī in euāgelio Jo. baptista vocat̄ helias ppē similitudinē of
ficij: qz ioh̄es p̄cessit xp̄i pmū aduentū: sicī helias p̄cesset secūdū. Ad
q̃rtū dicit: q̃ ista spoliatio samarie de q̃ h̄ agit: nō fuit illa que facta fuit
nono ānio osee. et. vi. ezechie. ſz illa q̃ facta fuit p theglatphalassar que
p̄cessit illā: qz fuit facta in dieb̄ phacee. Fm q̃ dr. iiij. Reg. xv. In die
b̄ phacee regis israel venit theglatphalassar rex assur ⁊ cepit abyon ⁊c
et h̄ fuit antecēs puer nat̄ sciret vocare patrē et matrē. Hoc dictū vidē
nimis fauere errori hebreoz: q̃ dicūt q̃ in ishs trib̄ ca. l. vij. viij. et. ix.
nō fit mētio de xp̄o. Ad excludēdū vero hāc falsitatē et ad declarādū
veritatē p̄ ponēda est h̄ trāslatio chaldaica: q̃ apd hebreos dr thargū
et est tāte auctoritatis apud eos q̃ nullī̇ fuit ei ausus p̄dicere: est etiā
in p̄ssib̄ obscuris: q̃lis est iste declaratiua veritatis hebraice. Sciēdū
igit̄ vbi nos hēm̄ h̄. Et adhibui mihi testes fideles: vriā sacerdotē ⁊
zachariā filiū barachie. et accessi ad ppbetissam ⁊c. Illa trāslatio sicbs
Et pteslat̄ sum ex pte mea testificatōes malas q̃s dixi vēturas in p
phetia vrie sacerdotis. Ecce futurū est q̃s sic oēm p̄solationē quā dixi
vēturā in ppbia zacharie filij barachie ego adducetur̄ sum: et accessi
ad ppbetissam et pcepit ⁊c. Ex ista trāslatōe ps q̃ nō est verbū Esaie
cū in ppbetis istoz duoz testiū nihil dixerit vel fecerit: nec in ipletōe
eoz: ſz ipe de̅ q̃ illustrādo mēres ppbas pstituit: et p̄dicta ab eis im
pleri facit: et p pōs illud quod loco illī̇ hēm̄. Et adhibui mihi testes
fideles: vriā ⁊c. nō est verbū esaie testes ad scripturā suā seu pcubitū
inducentis: ſz magis ipī̇ dei introducētis dictos ppbas ad p̄nūciādū
istud qd̄ p̄ordinauit futurū: et p pōs illud qd̄ subdit in eadē serie: ⁊ ac
cessi ad ppbetissam ⁊c. nō est verbū esa. ad suā vxorē carnaliter accedē
tis: ſz ipī̇ dei: q̃ sic ppbas illustrādo testes suos cōstituit: ita sua gra
p̄ginē fecūdauit. vt ps Lu. i. Secūdo et thargū p̄dicto ps: q̃ vrias q̃
h̄ testis īducit: nō est ille vrias sacerdos q̃ fuit tpe achaz: qz fuit pessi
mī̇ y dolatra. iste aūt dr h̄ dōni ppba: et h̄ pcedit ra. sa. sup locū istū di.
q̃ iste vrias q̃ h̄ testis inducit̄ fuit vrias filī̇ semei: q̃ ppbauit in no
mine dōni tpe ioachim filij iosie. vt hī hiere. xxvi. Dic etiā q̃ zacharias
q̃ inducit h̄ testis secūd̄ fuit ille q̃ in duodecim ppbis est vndecimus
de quoz testimonijs postea dicet. Sz et dicis sequitur: q̃ ista inductō
testiū nō est corpalis nec in pōni facta: ſz spūalis ⁊ de futuro in longin
quū: qz a q̃rto āno regni achaz in q̃ Esaias dixit illa q̃ ponunt̄ in h̄. c.
et p̄cedēti vt. ī. dictū est: vsq̃ ad p̄ncipiū regni ioachim: sub q̃ vrias p
phetauit: vt p̄dictū est: fluxerūt āni. cxxix. vt pōt videri p tpa regū sup
positoz i h̄. c. et multo plēs fluxerūt vsq̃ ad tp̃s secūdi testis. l. zachariē
filij barachie. l. āni. cclxvij. fm cōes cōputatōes: ⁊ ſz hieronimī. cc. āni ⁊
pl̄. vt. ī. declaratū est: ⁊ p p̄ns cū testes debeāt rēdere rei testificare ac
cessus ad ppbetissā nō fuit corpalis nec de pōni: ſz spūalis ⁊ de futuro
in longinquū: fm q̃ hī Luc. i. Spūsanct̄ supueniet in te: et vt̄ altis
simi obumbrabit tibi. Qd̄ aūt beata v̄go maria ppbetissa fuerit patz
Luce. i. vbi ppbetauit de sua venerabilī futura dicēs. Beatā me dicēt
omes generatōes: qz de oib̄ gēnib̄ sunt aliq̃ xp̄iani dicētes eā beatā
et nō solū a xp̄ianis dr beata: ſz etiā a saracenis. Scriptū est enī i al
chorano machometi. Dixerūt angeli o maria vtiq̃ de eī elegit te: vt pu
rificaret te: et elegit te clarā sup mulieres seculoz. Ītē ibidē. dixerūt an
geli o maria de eī ānūciet tibi verbū ex ipo nomē eī̇ iesus filī̇ marie: et
erit bonorabilis in h̄ sc̄o et i futuro. Ītē ibidē. dixit ipa: de eī̇ me eī̇ quō
erit mihi filī̇: et nō tetigit me hō. dixit: sic de eī̇ creat qd̄ vult: cū decreuit
vtiq̃ acq̃rat. dic esi esto: et erit. et h̄ mō dixit gabriel marie Lu. i. Non
erit ipossibile apud deū oē verbū. Ītē in codē cānico ppbauit maria
de futura reprobatōe iudeoz: et vocatōne gentiū dī. Deposuit poten
tes de sede et exaltauit hūiles. et sic patet eā fuisse ppbissam. Hūc vi
dēda sunt testionia testiū supra inductoz: et qz ppbiam vrie nō habe
mī̇ scriptā explicare sicī nec de multis alijs ppbetis: vt ps ex decursu li
bri Regū. iō recurrēdū est ad illud qd̄ de eo dr Hiere. xxvi. fuit quoqs
vir ppbetās in nōie dōni vrias filī̇ semei: ⁊ ppbauit aduersus ciuita
tē istā: ⁊ aduersus trā hāc iuxta vniuersa v̄ba Hieremie. Ex q̃ hī q̃ p
phetauit destructionē ciuitatis hierlm et iudee p chaldeos futurā sicī et
hiere. et h̄ est qd̄ dr in trāslatōe chaldaica supra posita: et pteslat̄ sum
ex pte mea testificatōes malas q̃s dixi vēturas in ppbia vrie sacerdo
tis: ppbiā aūt zachariē filij barachie habem̄ in libro. xij. ppbarū in

quo zacharie.ix.dicit. Exulta satis filia syon:iubila filia hierlm: ecce
rex tu⁹ venit tibi iust⁹ et saluator.ipe paup et ascēdēs sup asinam ꝛc.
qd intelligit de xpo etiā fm hebreos vt plenu⁹ ondet qñ ad locū illuz
deuenerim⁹ dño pcedēte:et b est qd d: in trāslat. chaldaica.s. allega
ta. Ecce futurū est q̄z oēm psolationē quā dixi vēturā i ppbia zacha
rie filij barachie ego ad
ducturⁿ sum: q̄ psolatio
iplēda d: in aduētu mes
sie: ab ipo zacharia vt
dictū est:nō statim subdi
tur de aduētu ei⁹ in mū
dū. Et accessi ad ppbe
tissaz.i. beatā virginē et
pcepit et pepit filiū. Et
et dictis pz:q̄ iplerio ,p
pherie vnie de destructio
ne ciuitatis fuit certū si
gnū de iplerōe ,p pherie
zacharie futa ,p xpi ad
uentu. Dis igit pdictis
pz q̄ solutōnes thome
ad rōnes supra iductas
ad ,pbandū q̄ ira bui⁹
capit. nō posset de filio
Esaie intelligi nō valet
q: falsuz assumūt:discurrēdū tñ est p singulos ad maiorē declaratōnē
veritatē:cū esi d: in pma q̄ testes fuerūt inducti ad videndū scripturaz
patet falsuz.q: nōdū erāt nati:nec fuerūt vsqz ad tpa post valde lōgū
Zte si fuissent pfētes adhuc nō vale ret:q: post q̄ dixerat. Adhibui mi
hi testes vtiā ꝛc.nō dixit ꝛ scripsi:sz accessi ad ppbetissaz ꝛc. Sicr cuz
d: in secūda:q̄ vtias fuit testis fidelis rōne officij et reputatōis regis
q: illeutias nō pōit b testis:vt pz p pdicta:et sic falsuz assumit:nec fi
delitas quā allegat est fm veritatē sz fm falsaz hoim estimatōz:que a
ppbis sanctis nō reputat. Qd sicr in tertia d: tpe achaz fuisse quēdā
ppbam noie zacharia filiū barachie: vid: ficticiū:q: de scripturis nō
bz auctoritatē: ꝛ id eadē facilitate pōtēit qua pbat:et dato q̄ tal' tūc
fuisset tñ nō fuit ille q̄ b testis inducit:vt pz p pdicta. Sicr qd in q̄rta
d:. Theglatphalassar spoliasse samariā. Sid qd ,pbādū allegat. ,xv. c.
iiij.Reg. Et eodē loco apparet falsitas hui⁹ dicti. q: ibidē d: q̄ cepit
aliq̄s ciuitates i extremitatib⁹ regni isrl' et ntes:sz ad samariā q̄ erat metro
polis nō accessit:nec p ꝛōs spoliauit. Dis plibanis ad expositionē hu
ius ca.accedam⁹ in q̄ vr.s. dictū est de nūciat xpi resurrectio futura ad
spoliationē inferni pncipli:et p ꝛōs ad significādū tanq̄ p signū re
memoratiuū spoliatōz duoꝝ regnoꝝ.isrl' et syrie. Et diuidit in duas
ptes:q: p pōit de nūciatio signi:scdo occultatio mysterij.ibi. Ziga te
stimonū. Pria adhuc in duas:q: p pōit signi de nūciatio.secūdo ad
ppositū applicatio.ibi. Et dixit. Circa pmū dicit Esaias.

a Et dixit dñs ꝛc.in hebr.hr.Ronulū grandē.q̄ d: grādis: q: ibi scri
bendū erat mysteriū xpi resurgētis.qd est maximū. b Et scribe in
eo stilo bois.i.dare et plane ita q̄ liber bō etiā pax litterat⁹ possit le
gere ꝛ intelligere.vñ et in trāslatōe chaldaica hr. Scribe in eo exposi
te. Scīēdū tñ q̄ b nō intelligit q̄rū ad mysteriū resurrectōis xpi:quia
q̄rū ad hoc pōit b. Bz cuit et zelate:sz nō q̄rū ad captiuatōes ꝛ spo
liationē regū isrl et syrie q̄ dare ꝛ lucide ponunt.j.eo.ca. sic esi dictum
est ca.pcedēti b decēs fuit vt regi achaz incredulo d are.f signū cui⁹ nō
intelligeret pncipale intētū.et tñ cū b er dei liberalitate paper de pro
pinq̄ liberatōis sue effectū:q̄a secreta fidei incredulis sunt celāda. vñ
dicit saluator Mat.vij. Nolite sanctū d are canibus ꝛc.

c Velocter spolia detrahe.istud pnuntiat xpo resurgēti q̄ tunc celeriter
spoliauit infernū:et in b fuit signū renemoratiuū spoliatōis duoꝝ re
gū:et econuerso hec spoliatio fuit signū pnosticū spoliatōis fiēde p xpm
d Et adhibui mihi testes fiddes. verbū est ipius dei:vt pdictū est:et
de fidelitate et testimonijs ipoꝝ testiū dictū est. e Et accessi ad p
pbetissam.i. virginē mariā vt pdictū est. f Et dixit dñs ꝛc.b pse
quenē pōit signi adaptatio.et scdo subdit rō dicti.ibi. Et adiecit. Cir
ca pmū dicit. g Voca nomē ei⁹.s.puerī nati.loqtur tñ b scriptura
de futuro p modū preterit:ppē certitudinē ppbie vt frequenter .s. di
ctū est. h Accelera spolia detrahe ꝛc.q: hec ,pperas cōpetit xpo
vt dictū est. i Quia anteqūz sciat puer vocare ꝛc.s. scientia creata
vt dictū est ca.pcedēti. vñ idē est ac si diceret.Anteqūz fiat homo.

k Auferet fortitudo damasci:q̄ est ciuitas metropolis i regno syrie.

l Et spolia samarie coram rege assyriorū:q̄ cito post interfecit ratin re
gē syrie et postea cepit osee regē isrl et samariā:vt dictū est capl.
pcedēti. m Et adiecit.Dic pōit pōit rō dicti videlz q̄re re
gnū isrl fuit ita vastatū:et p pōit destructōis rō:secūdo regni
iude afflictio: q̄si p quandā redundāriā:q: erat imediate pniun
ctū regno isrl.ibi. Et ibit.tertio vtilis monitio.ibi. Hec esi. Ra
tio vo vastatōis
regni isrl fuit q̄a
recesserat a regno
iuda: et a dei cul
tu:colēdo vitulos
aureos:et pfiden
do in regib⁹ ydo
latris.s.syrie.et b
est qd dicitur.

n Pro eo q̄ ab
iecit pplus iste.i.
pplus israel.

o Aquas syloe
ꝛc.i.regimē regni
iuda et dei cultū
que erat vt magis
in q̄iete ꝛ mansue
tudine:marie tē
pore regū bonoꝝ
vt dauid salomo
nis et filium. p Et assumpsit magis rasin.regē syrie.

q Et filiū romelie.de precōe eoꝝ magis pfidēdo q̄ de deo.

r Propē hoc ꝛc.i.aduersarios cū fortitudine et impetu venien
tes.,ppē hoc subdit exponēdo. s Regē assyriorū ꝛc.i.po
tentiā exercituū ei⁹. t Et ascēdet sup oēs riuos ei⁹ ꝛc.i.de
struet totū regnū isrl sicut inundantia aquaꝝ destruit oia q̄ iue
nit. v Et ibit.b pōit pōit regni iude afflictio p redūdantiā
cū dicit. Et ibit p iudā inundās:q: exercit⁹ assyriorū q̄ destruit
samariā in regno iude multa vastauit:q̄si p quandā redūdāriā.

x Et trāsiēs vsqz ꝛc.i.intantū affliget regnū iuda q̄ vix pote
rit sustinere:qd factū fuit tpe ezechie:vt dictū est ca. pcedēti.

y Et erit ꝛc.i.exercituū ei⁹:q: ad lrām cohortes pugnatoꝝ vo
cant ale. z Implēs lanit.hre tue.i.iudee quā assyrij vastaue
rūt. a O emanuel.i.xpe vt dictū est ca.pce.cui⁹ dicit illa ter
ra spālie:q: ibi fuit nat⁹:cōuersat⁹ et passus: sz q: sennacherib
rex assyriorū cū suo exercitu fuit diuinit⁹ debellat⁹: vt dictuz est.
ō subdit. a Cōgregamini ꝛc.q: sennacherib pplos mul
tos adduxit secū.q̄ fuerūt deuicti p angelū b Et audite ꝛc
Illud esi factū tanq̄ valde mirabile fuit diuulgatū valde lōge
c Cōfortamini.pfidētes in virtute vra.i.ofortabimini.q: ,ppbe
ta nō induxit eos ad pūmptionē de sua virtute sed cā p dixit fu
turā. d Et vincemini.virtute diuina. e Accingite vos
ad vincendū fm estimationē vestrā. f Et vincemini.fm ve
ritatē. g Inite pfiliū.de captiōe hierlm. h Et dissipa
bit.s.pfiliū vrm a deo cui⁹ cā subdit. i Quia nobiscū de⁹
id est adiutoriū nrm vos debellās p angelū suū.

k Hec esi.b pōit pōit vtilis monitio videlz q̄ pplus iude nō
timeat ab humana pseculōe sz solū deū:et hoc est qd dicitur.

k Hec esi ꝛc.i.oādit mihi fortitudinē suā q̄ pōt pregere om
nē hoiem in se pfidentē. l Ne timē in via ꝛc.i. timēdo aduē
tū duoꝝ regū sicut pplus regni iude timuit valde:sic dictū est ca.
pce.de achaz et pplo ei⁹. Et cōmotū est cor ei⁹ et cor: ppli ei⁹ sic
mouentur ligna a facie venti. m Dicens.s.dñs.

n Nō dicatis piuratio.i.nō timeatis a piuratōe regū israel et
syne ꝛ vos. o Dia esi ꝛc.i.pplus iude. p Conuratio
est.i.multū loqtur de piuratōe duoꝝ regū ptra se:sicut homies
multū timētes de piculo aliq̄ sup se vēturo.q̄si pmuo loquunt
de ipso:et q: iste timor erat malus.ō subditur. q Et timor
ei⁹.i.illi⁹ piuratōis. r Ne timeatis.sz q̄d sit timendū oādi
tur cum subdit. s Dñm exercituū.i.angelorum

t Ipm sanctificate.ei seruiēdo. v Ipse pauor vester ꝛc.of
fensam illi⁹ sollicite cauēdo. x Et erit vobis in sanctificatō
nē vos pfirmando in bono si ei credetis. y In lapidē aūt
ꝛc.quas iusto iudicio fecit ruere:et iste duc dom⁹ fuerāt dom⁹
pbacee filij romelie.quā fecit ruere p ozee filiū bela.iiij.Reg.xv.
et dom⁹ ozee filij bela quā cū toto regno isrl fecit ruere p salma
nasar regē assyriorū.iiij.Reg.xviij.et q: in regno iude erant aliq̄

c Tⁿ dixit dñs Ca. viii.
ad me. Sume tibi librum
grandē:ꝛ ᵇ scribe in eo stilo hois
velociter ᶜ spolia detrahe cito pre
dare. Et ᵈ adhibui mihi testes fi
deles: vriā sacerdotē ꝛ zachariaz
filiū barachie. Et ᵉ accessi ad pro
phetissaz:et pcepit et pepit filiuz
Et ᶠ dixit dñs ad me. Voca ᵍ no
mē ei⁹ accelera ʰ: spolia detrahe:
festina:pdari q: ⁱ anteqūz sciat puer
vocare patrē suū ꝛ matrē suā: au
feret ᵏ fortitudo damasci: et ˡ spo
lia samarie coram rege assyriorum.
Et ᵐ adiecit dñs loqui ad me ad
huc dicēs Pro ⁿ eo q: ᵒ abiecit po
pul⁹ iste aq̄s ᵒ syloe q̄ vadit cū si
lētio: ꝛ ᵖ assumpsit magis rasin: ꝛ ᵍ
filiū romelie: ,ppter ʳ hoc ecce do
min⁹ adducet sup eos aq̄s flumi
nis fortes et multas:regē ˢ assyrio
rū et oēm gliaz ei⁹. Et ᵗ ascēdet su
per oēs riuos ei⁹: ꝛ fluet sup vniu
ersas ripas ei⁹: et ᵘ ibit p iudā in
mali et incredulitate
ideo subdit. z
q: tñ boni remā
dēt ex eis plurim
a Ziga testimo
ius ca.i.positi. et
pmo pcipitur ista
occultatio . scdo
ppbet supstitio
sa inquisitio. ibi
Et cum dixerint.
Circa pmū dicit
esa. a dño . Ziga
testimoniū.i.iuo
ne ,ppbiaz obscu
ritatib⁹ ,ppter in
credulos qb⁹ ta
lia sūt celāda: vt
dictū est.s.
b Signa lege
ꝛc.i. designa le
gē euāgelicā dan
dā discipul' mei
id est ap'lis aliis
q: xpi discipl'is:d
pdicādo legē eua
gelicā obscurita
tes ,ppb etiam
aperuerunt et de
darauerūt: oādo
tes eas in xpo im
pletas: vt pz in
acib⁹ ap'lor fi
fuerat a deo pō
dinatus: et b mā
fuit dictū d aniel
xij.c. Qd daniel
q̄a clausi sunt si
gnatiq̄ sermones
ꝛc. verbū est esai
nē vēturū. d
daico descēdēte
fuit cecat⁹ p infid
isrl ꝛc. e Et
tū:iz differat in p
hoc de duob⁹ fili
ra spolia detrahe
sz istud ostēdit es
Ra.sa.hebre⁹ q̄ d
dicunt eoꝝ puer
p tale mo dū dici
vos genuit:et fm
i.discipli quoꝝ
g Quos dedit
et pozterū.fuerū
de quoꝝ nūero
i Ad dño exercit
erat ēplū in q̄ e
fuit Exo.xxv.et
Hic pseqnent su
rint ad vos.s.bo
ronib⁹ et a diuin
tones q̄ diuinār
ius mortui:sicut
diuini generalit
q: vtunt q̄busda
fidelis. o H
sionib⁹. Nunq̄d
falso:et sic de ber
p Ad legē magi
,ppbarū a deo in
et diuinos. q

mali et increduli q̃ ruerũt gladio sennacherib et diuino iudicio ideo subdit. 5 Et in laqueũ ⁊ in ruinã habitãtib⁹ hierlm qz tñ boni remãserũt saluti pe ezechiezõ subdit 5 Et offendẽt ex eis plurimi nõ dicit oẽs: qz sicut dictũ est bõi sũt saluari.

a Liga testimoniũ.b põit occultatio mysterij xpi i pncipio buius ca.i.positi. et pmo pcipitur ista occultatio. scõo pbibet supstitio sa inquisitio. ibi. Et cum dixerint. Circa pmũ dicit esa. a dño. Liga testimoniũ.i.iuolue ppbias obscuritatib⁹ pp ter incredulos q̃b⁹ tabla sũt celãda: vt dictũ est.ã.

b Signa leges ⁊c.i. designa legẽ euãgelicã dan dã discipul' meis id est ap'lis aliqs qz xpi discipl'is: q̃ pdicãdo legẽ euãgelicã obscuritates ppbetiarum aperuerũt et declarauerũt: oñdẽtes eas in xpo impletas: vt pt5 in actib⁹ ap'lor. sicẽ fuerat a deo pordinatus: et b mõ fuit dictũ danieli xij.c. Qlaõ daniel q̃a dausi sunt signaticz sermones vsqz ad pfinitũ tps. c Expectabo dñm ⁊c. verbũ est esaie ñ dennis. Expectabo dñm.s.iesus xpm in carnẽ vẽturũ. d Qui abscõdit ⁊c.a domo iacob.i. a pp'lo iudaico descẽdẽte a iacob: qz in aduẽtu ei⁹ pp'lo ille p maiori pte fuit cecat⁹ p infidelitatẽ: sm qõ ait Ro.xi. Cecitas ex pte pcigit isrl ⁊c. e Et pestolabor eũ.i.patiẽter expectabo ei⁹ aduẽtũ: ls differat in tpo longũ. f Ecce ego ⁊c. Aliq̃ exponunt hoc de duob⁹ filijs esaie.s.de iasub et de eo q̃ vocat⁹ est accelera spolia de trabe in pncipio hui⁹ ca. quẽ dicit fuisse filiũ esaie: ls istud ostẽsus est esse falsus. Jrẽisti magis iudaizant in hoc qz Ra.sa.debre⁹ q̃ dicẽ b esse intelligẽdũ de discipulis ppbarũ: q̃ dicunt eos pueri seu filij: qz sunt ab eis in lege diuia instructi: ⁊ p tale modũ dicit ap'lo.i. Cor.iij. in xpo iesu p euãgelium ego vos genui: et sm b hic dicit esaias. f Ecce ego et pueri mei. i. discipli quos aliq̃ habuerũt spiũ ppbetãdi: ideo subdit.

g Quos dedit mihi dñs. a q̃ est ppbie spũs. b In signũ et portẽtũ. fuerũt eñ ppbe pretẽpti et vilipẽsi: ⁊ multi eorũ occisi: de quorũ nũero fuit esaias in signũ xpi passuri cui⁹ erãt nuncij.

i A dño exercituũ.i.ãgelorũ. k Qui habitat ⁊c. ibi eñ nũc erat tẽplũ in q̃ erat ppiciatoriũ qõ sedes dei dicebat: vt dictũ fuit Exo.xxv. et inde diuia rñsa dabant. l Et cũ dixerint. Hic pcequent supstitiosa inq̃sitio ppibet: cũ dicit. Et cũ dixerint ad vos.s.boies ydolatre et supstitiosi. m Querite a pbitonib⁹ et a diuinis rñsum de occultis ⁊ futuris. Dicunt aũt pbitones q̃ diuinãt quodã mõ spãli.s.p apparentẽ suscitatõs alicuius mortui: sicut dictũ fuit diffusius.i.Reg.xxviij. Dicunt autẽ diuini generalitẽ diuinatores supstitiosi. n Qui stridẽt ⁊c, qz vtunt q̃busdã nois⁹ et verbis ignotis: et subdit rñsio ppli fidelis. o Nunq̃d ⁊c.q.d.sic nõ debetis ratib⁹ malis p suasionib⁹. Nunq̃d nõ ⁊c.q.d.sic.q: infidelis req̃rũt hoc a deo suo falso: et sic debẽt fidelis q̃rere a deo suo vero: iõ subdit.

p Ad legẽ magis ⁊c.i. ad legẽ diuinã⁹ data ẽt ad testimonius ppbarũ a deo inspiratorũ magis est recurrẽdũ q̃ ad pbitones et diuinos. q Qõ si nõ dixerit.i.fecerint. r Juxta verbũ hoc. recurrẽdo.s.ad pbitones et diuinos ℣ verbũ b s Nõ erit eis matutina lux.i. vera dei cognitio ⁊ diuina psolatio: sicẽ accidit tẽpe regis sedechie iõ subdit. t Et cũ esurierit irascet.qz tũc ppter obsidionẽ longã sennacherib pualuit fames in ciuitate.iiij.Reg.xxv.

v Et maledicet ⁊c.qz multi valde de pplo iuda ducti ip atictia maledicebãt sedechie sub q̃ venerat eis ista miseria et etiã dimittẽdo leges ei⁹ ad ritũ gentiliũ trãsiendo.

x Et suspiciet sursuz q̃ si querẽs a deo auxiliũ necessitate cõpulsus: et b ꝓ: p pplo q̃ cã sedechia remãsit in ciuitate et in lege.

y Et ad terrã intuebit p cõfusione et desperatõe.iõ subdit.

z Et ecce tribulatio. q̃ tum ad afflictiones corporũ.

a Et tenebre. q̃tuz ad deiectionẽ mentiũ.

b Et dissolutio. virtuz et timore.

c Et angustia.s. mẽtis eo q̃ nõ apparebat via euasionis.

d Et caligo pcequens qz sedechias et viri bellatores de nocte fugẽt et cbaldei eos iscuti sẽt.

e Et nõ potent auolare. qz sedechiã comprehenderũt.iiij. Reg. xxv.

In ca.viij. vbi dicit in postilla. Hoc dictum Addinio.i.

videt fauere nimis errori hebreorũ.

A que cõtinent in postilla sancti tho. vel q̃ ei attribuunt nõ vident fauere errori hebreorũ in aliq̃ Mã in b loco postqz posuit expositionẽ hebreorũ intelligẽtiũ q̃ iste puer q̃ vocat. Accelera spolia detrahe ⁊c: intelligit fuisse filiũ esaie. Cõsequentẽ põit 3 eos obiectõnes que in hac postilla pntinent: p ostea põit expositõs glose cõia.s. q̃ hoc intelligat de xpo: q̃ posita subiũgit hec vba. Hec aũt expositio nõ est trãte auctoritatis sicut supior q̃ fuit supra ca.vij. de alio signo: qz magis extorta ẽ ⁊ ex scripturis nõ habet auctoritatẽ. vñ q̃dã dicũt nõ esse inconuenies si hoc intelligit ad lrãm de filio esaie. ita tñ q̃ puer ille sit figura xpi. Hec ille. Ex q̃bus verbis pz manifeste q̃ ipe nõ ip: probat illã expositionẽ q̃ dicit ista intelligi de xpo ad lrãm: ls dicẽ q̃ nõ est trãte auctoritatis sicẽ supior: cui⁹ rõnẽ reddit manifestã. nã pma bz auctoritatẽ ex euãgelio Ut.i.hoc totũ factũ est vt impleret q̃ dictũ est p prophetã. Ecce virgo concipiet. ls expositio hui⁹ nõ bz tantã auctẽtiam in sacra scriptura nõ pnneat: q̃ b q̃ dicit b. accessi ad ppbetissam. intelligitur de beata vrgine: et sic manifestũ est q̃ nõ est trãte auctoritatis sicut pcedens. Jtẽ pncipale fundamẽtũ q̃ põit postillator: ad firmandũ hãc expositionẽ: est illud q̃ pnnet in trãslatõe cbaldaica: ex qua pducit et bñ q̃ b q̃ dicit b. Accessi ad ppbetissam: nõ est verbũ clare ls ipsius dei: et qz b fundamẽtũ ls sit verũ nõ tñ est trãte auctoritatis: sicẽ si in lra pnneret: nõ verba scti tho. pdicta vel eidẽ attributa sunt manifeste rõnabilia: nec in b fauet errori hebreorũ. Mã illa q̃ pnnent in.vij. et ix.ca. necesse est vt intelligant de xpo ad lrãm: ls ea q̃ cõtinent in hoc ca.viij. nõ habent ex necessitate lre vt intelligant de xpo ad lrãm: sed auctoritate cbaldaice trãslatõis: vt dictũ est. In eodẽ ca. vbi dicit in postil. Sicut qõ in.iij. Reg.xi. Theglatphalassar spoliasse samariam vt in quarto Regum dicitur. Addinio.ij.

Jcet theglatphalassar nõ expoliasset samariã q̃ tñ aliq̃s ciuitates regni isrl cui⁹ samaria est metropolis cepit: saltẽ vere posset dici q̃ expoliauit samariã ls nõ totã nec totũ regnũ expoliasset sicut q̃ expoliat aliquẽ de aliq̃b⁹ bonis suis: dicit ipm expoliasse q̃uis nõ est ex toto. In eodẽ ca. vbi dicit in postilla. In quo vt.ã. dictus est denũciat xpi resurrectio futura. Addinio.iij.

mi: et cadẽt ⁊ pterẽtur ⁊ irretient ⁊ capiẽtur. Liga testimoniũ signa legẽ in discipulis meis expectabo dñm q̃ abscõdit faciẽ suam a domo iacob: ⁊ pstolabor eũ. Ecce ego ⁊ pueri mei q̃s dedit mihi dñs in signũ et in portentũ isrl a dño exercituũ q̃ habitat in mõte syon. Et cũ dixerit ad vos: q̃rite a phitõib⁹ ⁊ a diuinis q̃ strudẽt in incãtatiõib⁹ suis. Nũqd non ppls a deo suo requirit viuos p viuis ac mortuis. Ad legẽ magis ⁊ ad testimoniũ. Qd si nõ dixerit iuxta verbũ hoc: nõ erit eis matutina lux. Et trãsibit p eã et coarctet et esurietet: et cũ esurierit irascet ⁊ maledicet regi suo et dõ suo. Et suspiciet sursuz: et ad terrã intuebit: et ecce tribulatio et tenebre et dissolutio et angustia et caligo pcequẽs ⁊ nõ poterit auolare de

Aque pertinent in b ca. nō vident pertinere ad signū indicatiuum: nec remenoratiuū: nō esse in b ca. dicit. Dabitur vobis signus sic in precedēti: vt ps discurrēn lrām: et ideo lz expoliatio duorū regū fuit figura expoliatōis inferni p xpm fiēde: sic hystorie ve. te. fuerūt figure eorū q̄ pterierūt in nouo: nō tm ex b dicunt fuisse data tanq̄ signa indicatiua seu remenoratiua. In eodē ca. vbi dicit in postilla. Et erit vobis in sanctificatione. Additio. iiij.

Oc quod dr hic. Et erit vobis in sanctificatōs et in laqueus ꝛc. Pprie vidr referendū ad xpm a ducēt xpi i carne in q̄ tpe fuit xpus in sanctificatōs credētib: et in lapide offensiōis: et petrā scādali duabus domib: israel. s. regali et sacerdotali: q̄s pter suā incredulitatē in sto iudicio fecit ruere: et vtraq̄ eax pslcuit dici dom in scriptura. Vnde in pce. ca. Audite nūc dom d auid. qd intelligit de domo regali. et in psal. Dom aarō bēdicite dño. intelligit de domo sacerdotali. Dicere aūt q̄ iste due dom intelliguntur de domo pbacee filij romelie et de osea filio bela: q̄ fuerūt reges israel nō vidr pueniente dictū. nā sic in regno iuda lz fuerint multi reges successiue: nō tm ppt b dicunt mltre domus: lz dom d auid mn: sic dicēdū est de regib israel. Sequitur. Et in laqueū et ruinā habitātib hierlm: q̄ in ciuitate hierlm vbi xpus passus fuit multi ruerūt p infidelitatē: ꝛ nō tm oēs: et ideo sequitur. Et offendēt ex eis plurimi. i. nō oēs sm istā expositōs. pprie sequit imediate. Liga testimoniū ꝛc. qd intelligit de occultatōe mysterij xpi: de q̄ statim in pcedētib agit: et exponit sicut in postilla. In eodē capl'o. viij. vbi dr in postilla. Nō erit eis matutina lux. Additio. v.

f Cōm glosas q̄ dr b: matutina lux. intelligit ipe xpus: et b est pprie dictū. Nā xpus est lux vera q̄ illuminat omēz hoiez. Job. i. Et dr matutina: q̄ ante oēm lucē creata. Tm b ppba reuerit ad declarationē eorū q̄. s. dixerat. Erit in sanctificatōs. s. credētib. Et in lapide offensiōis. s. nō credētib. Et pmo agit de secūdo vsq̄z ad finē: secūdo vero de p̄ a pncipio sequētis cap. vsq̄z ibi, zelus dñi faciet b. Tm ait ca primū cū dixisset. Nō erit ei. s. pplo nō credēti. Ad matutina lux. id est xpus: ne forte q̄s estimaret q̄ b pstingeret illi pplo incredulo: eo q̄ non habuissent pnntiā pdicte lucis. ad dicit. Trāsibit p eā. vñ Luc. iiij. ca. Ie sus trāsiēs p medīū illorū ibat. et hoc qd dicit: per eā: intelligit iudeas vel hierlm de q̄ dicit. Et conteret ꝛ eluriet. qd pōt intelligi ad lrās de tēpore obsidiōis hierlm p romanos. et sequitur. Et cū eluriet irascet ꝛ maledicet regi suo ꝛ deo suo. qd ppe intelligit de xpo cui maledicebāt fuit erbo dic. et sequitur. Aspiciet sursuz. i. p auxilio diuino seu celesti. Et ad terrā intuebit. p subsidio terreno. Et q̄ neutrū inueniebāt: ideo sequit Et ecce tribulatio et tenebre. s. āgrannie et infidelitatis. Et dissolutio. s. virtū seu virtutū. Et angustia. p̄cipitatōis seu pplexitatis. Et caligo psequēs. s. cecitas indurati cordis. Et nō poterit auolare de angustia quocunq̄z remedio: et sic ppba declarat illud qd dixerat de xpo. Qd erit in lapide offensiōis ꝛ in petrā scādali bitantib hierlm. vt. s. Et sequitur in sequnti ca. Primo tpe alleuiata est ꝛc. in q̄ declarat pmus qd dixerat. s. Et erit in sanctificatōs. s. credētib qb p oppositū dicit. Tli derūt lucē magnā et lux orta est eis: et incipit a tpe pdicatōis xpi ꝛ ab initio miraculorū eī de q̄ dicit. Primo tpe alleuiata est ꝛc. et exponit sicut in postilla ꝛc. Replica.

M ca. viij. cū postillator amore veritatis fidei christiane pmotē dicere et san. Tho. nūio fauere erroti iudeorū exponēdo pncipiū huius ca. de filio esaie quēadmodū iudei facūt: qd tm vere exponi dr de xpo spoliāte infernū ꝛc. Bur. assumit certamē p sancto thoma asserēs q̄ in nullo fauet iudeorū false expositōi. qd q̄z verū sit ps ex b: p̄ q̄: friuolis et falsis asserōib nitit soluere argumēta catholicorū q̄ fieri pslcuerūt pra illū iudeorū errorē. Sēdo q̄: nō roborauit argumēta catholicorū nec aliqd fac p vera xpianorū expositōe: lz lrām pūtem diuidit: expōit: cōcordat q̄rū pōt p phidia iudeorū. Tertio q̄: dicit catholicas expositōs erroneas: demū q̄: dicit eā nō esse tāte auctoritatis sic illā. s. ca. vij. vbi ille passus. Ecce virgo concipiet. expōit de xpo auctoritate euāgelistē. Sz q̄ro. ista auctoritas quā pfert an sit apud iudeos autēntica magis aut apud xpianos. Iz certū est q̄ nō apud iudeos. q̄: translatio chaldaica cui innitit expositio hui lre est apud iudeos maxime auctoritatis. Exēplū aūt cui innitit. vij. ca. expositio nulli auctoritatis est apd hebreos. igit maioris auctoritatis est apd iudeos expositio hui loci q̄z vij. ca. Ad faciēdū esse fidē infidelib p euāgeliū qd nō recipiunt nihil concludim. nisi cū b initamur eorū fundamētis q̄ negare nō cōsueuerūt Nec valet qd Burg. ponit ꝝ replicam postil. de spolio facto p theglatphalassar. q̄: p b spoliū nō est ablata fortitudo damasci et samarie: p̄ut innitit in lra. Iz fuit pticularis inuasio scā tpe ozie et ioatha. Quid aūt b pertinet ad filiū esaie. de q̄ iudei false exponūt et sanc. tho. approbat. Sz q̄: postil. b expositione sanc. Tho. pertractat. Burg. oppido offensus nescit in b ca. pacifice loq̄. q̄: nescit tolerare theologicū modū loquēdi postil. quo dicit destructōs duorū regnorū fore signū pnostica destructōis et spoliatōis inferni. Spoliatōes aūt inferni fore signū rememoratiuū spoliatōis de q̄bus b dr ad litterā: qd egreferēs Burg. facit argumentū suū cōuētū a moderna berencis receptū: b nō pōit in textu: igit nō est ꝛc. q̄: vt inqit de signo nulla fit mētio. q̄uis autē in lra etiā nō fit mētio de figura. dicit tm Burg. q̄ vna spoliatio est figura alterī. Nūc aūt figura est significatiua figurati. Significatiuū aūt et signū q̄rum distār dicat Bur. grandip esse. Ca. ix.

angustia sua. Ca. ix.

p Primo tempe alleuiata e terra zabulon et terra neptalim: ꝛ b nouissimo aggrauata c e via maris trās iordanem galilee d

Primo tpe. Anteqūz descēdā ad diuisionē hui ca. Sciendū q̄ iudei et aliq̄ expositores catholici i b eos nimis sequētes exponūt pncipiū hui ca. ad lrās de captiuitate duplici filiorū israel. Prīa ar fuit fcā p theglatphalassar regē assyriorū q̄ captiuauit dual trib vlra iordanē ꝛ trāsēs iordanē captiuauit mltos de tra zabulō et neptali. vt bř. iiij. reg. xv. ꝛ de b exponūt qd dicit in pncipio hui ca. Primo tpe. i. pma captiuitate. Alleuiata est terra zabulō et terra neptalim. s. a pōdere petītorū bitatorib suis in captiuitatē ducē. postea vo salmanasar rex assyriorū cepit osee regē israel et residuū pplī qd remāserat trāstulit in assyrios. vt bř. iiij. Reg. xviij. et de b exponunt qd subdit. Et nouissimo aggrauata est via maris trās iordanē galilee gentium. q̄: aggrauata fuit tota tra p dñi flagella in captiuitatē ducta. dr aūt illa terra via maris: q̄: est ibi via publica ad portādū merces a iordane ad mare mediterraneū ꝛ ecōuerso. Sz ista expositio vidr icōueniēs. p̄ q̄: iplicat ꝗtia saltē in mō loquēdi: q̄a pma captiuitatē notat alleuiatōs: et secāz aggrauatōs cū tm fuerūt eiusdē rōnis. Itē q̄: si loqrek de secāa captiuitate: cuz dr. Et nouissimo aggrauata est ꝛc. nō fieret ibi mētio de galilea que in pria captiuitate fuit captiuata saltē in magna pte: lz magis de samaria q̄ erat ciuitas metropolis regni: et pncipālr fuit obsessa et capta p salmanasar. Tertio q̄: Matb. iiij. c. dicit hāc ppbiam fuisse cōplētā ad lram in xpo dicēs sic de xpo. Et relicta ciuitate sua nazaret bitauit in ciuitate capharnaū maritima in finib zabulon ꝛ neptalim: vt adipleret qd dictū est p esaiā ppbētā. Terra esi zabulon et tra neptalim via maris trās iordanē galilee gentū. Ppls q̄ ābulabat in tenebris vidit lucem magnā ꝛc. Itē cū oēs expositores catholici dicāt q̄ necesse est de xpo intelligi illud qd dr. s. vij. Ecce vgo concipiet ꝛ pariet filiū ꝛc. eo q̄ dr Mat. i. Hoc aūt totū factū est: vt adipleret qd dictū e a dño p ppbam dicētē. Ecce virgo habebit in vtero ꝛ pariet filiū ꝛc. cadē necessitate cōpellit q̄libet doctorū catholicī expōere de xpo qd dr hic. Primo tpe alleuiata est ꝛc. cū math e dicat hoc ipletū esse i xpo. Igit sequēdo sniam beati marthei pīs ca. in q̄ pōit mysteriū xpi q̄rū ad q̄ exaltatōs in signū liberatōnis regni iudeī in duas ptes diuidit: q̄: p pōit xpi exaltatio: secūdo dicta liberatio. ibi. Verbū misit dñs. Circa pmū sciēdū q̄ xpus fuit exaltat p q̄rū ad declaratōs sue deitatis in pdicatōe sua et miraculis. secūdo q̄rū ad exaltationē hūanitatis ad dexteram pris. Prio igit ponit pmū. et secūdo scōm. ibi puulus. Circa pmū sciēdū: q̄ ad pdicationē xpi aliq̄ iudei crediderūt et in fide pmāserūt: aliq̄ aūt obstinati in sua malicia remāserunt: et aliqui a pncipio credētes postea ad vomitū reuersi sunt: et de istis mitrim loqtur b ppba. Circa pmū dr. a Primo tpe alleuiata est terra ꝛc. q̄: ibi xpus circa principiū sue pdicatōis publice frequētē docuit: ꝛ mīracula fecit: vt dicit math. et. s. allegatū est et sic fuit terra illa alleuiata a iugo dyaboli p ptātē xpi. Verūtm q̄: plures eorū reuersi fuerūt ad vomitū: ideo subdit.

b Et nouissimo. i. circa finē pdicatōis xpi. c Aggrauata est via maris. q̄re aūt illa terra dicat via maris: supra expositus est. de ista aūt aggrauatōe bř math. xi. vbi dr. tunc cepit exprobrare ciuitatib in q̄b facte sunt virtutes: et ideo subdit. Ve tibi corozain. ve tibi bethsaida: q̄ si in tyro et sydone facte ēent virtutes: q̄ facte sunt in vobis: olim in cilicio ꝛ cinere pnias egissent. Iste aūt ciuitates erāt supra mare galilee in finib zabulō

et neptalim. Et postea subdit de capharnaũ. vbi xpus habitauit circa pdicatois sue pnciptũ: vt. ꝝ. dictũ est. Et tu capharnaũ nunqd eraltaberis vsqz ad celũ et vsqz in infernũ descendes. qz p pdicatõs xpi p̃ fuit dispositus ad ꝓsecutionẽ beatitudis credẽdo. et postea de epsa p demeritũ dãnatois ad vomitũ redeũdo. sic dictũ fuit plem sup Matb.

d Galilee gentiũ Salomon cũ dedit hyram regi tyri. xx. oppida i galilea. iij. Reg. ix. et iõ illa ps vocata est galilea gentiũ: qz hyraz erat gentilis.

e Populus ꝛc. ignoratie ꝛ errori

f Vidit lucẽ magnã. i. xpm qui est lux mũdi p p dicationẽ ꝛ miracula ꝓpria virtute faciẽte. g Habitãtib⁹ ꝛc. error cũ et ignoratia sunt q̃st mortis vmbra. h Lux orta est eis. s. vitas cuã gelica: vel pot hec lra referri ad pres detẽtos in lymbo inferni q̃bus lux orta fuit: qũ xpus ad eos descẽdit post passionẽ suam.

i Multiplicasti ꝛc. h referk ad illos q̃ xpo pdicãte p̃ crediderũt et postea ad vomitũ reuersi sunt: vt pdictũ est. et iõ ex eis nõ fuit materia letitie. Et pũr subdit de credentib⁹ et in fide pmanentibus. k Letabunk coã ꝛc. Messores cũ i plenitudine messis: et victores in spolijs diuidẽdis valde letank. Et ita fuit de discipulis xpi: qũ in die pẽtecostes receperũt plenitudinẽ spiritussancti alta voce: et varijs linguis loq̃ntes magnalia dei. Act. ij. Et bui⁹ letitie subdit rõ: cũ ꝛc. l Jugum cũ oneris ei⁹. i. veteris legis. de q̃ onere ꝛc: Act. xv. q̃ h est on⁹ qd̃ nec nos nec pres nri portare potuim⁹. m Et virgã humeri ei⁹. id ẽ scribaz et pharisei: q̃ supra on⁹ legis addebãt: dinat ꝛcos populo graues fm q̃ ꝛc: Matb. xxiij. Alligãt cũ onera grauia et ꝓportabilia: ꝛ ꝓponũt ea sup hũeros hominũ: digito aũt suo nolũt ea mouere. Ab istis aũt onerib⁹ fuit liberat⁹ fidelis ppls p liberatẽ spũssanci q̃ est in lege noua. n Et sceptrũ ꝛc. fm q̃ dicit iosepb⁹ li. de iudaico bello post ascẽsionẽ xpi iudea fuit multis dissensiõib⁹ intraneis dissipata: et erãt ibi aliq̃ tyrãni q̃ ppl'm vexabãt multipl'r et reb⁹ suis spoliabãt: et maxime ppl'm credẽtẽ in xpm: vt ꝓz in actib⁹ apl'oz a q̃bus fidelis ppls fuit liberat⁹ p exercitũ romanũ venientẽ ꝗ iudeã: qz tũc admonitus fuit p angelũ: vt trãsiret in regnũ agrippe q̃ erat ꝓfederatus romanis: vt bꝛ in ecclesiastica hystoria. et exactores p̃dicti fuerũt destructi et ciuitates eoz succẽse igni. o Sicut in die madian. ista fuit victoria gedeõis: de q̃ bꝛ iudic. vij. q̃ fuit sibi pnũciata p angelũ sic et fidelis ppls liberat⁹ fuit p denũciatõs angeli in regno agrippe: vt dictũ est. et exactores eoz occisi p exercitũ romanoz et ciuitates eoz succẽse et bona eoz: ideo subditur.

p Quia omnis ꝛc. i. acquisita cum clamore et rapina.

q Et Vestimentũ ꝛc. i. vestimẽtũ occidẽtis et occisi: qz nõ solũ vestimẽta occisoũ inq̃nank sanguie: ꝛ etiã cũ hoc vestimẽta occidẽtũ. r Erit in cõbustionẽ ꝛc. qz romani incẽdẽtes hierusalẽ et alia loca vbi erãt p̃dicti exactores et tyrãni sil' cõbusserũt vestimẽta illoz tyrãnoz et ea q̃ rapuerãt ab alijs: quoz multos interfecerãt. vt bꝛ libro de iudaico bello. Et h aũt qd̃ dicit hic. Et erit in cõbustionẽ ꝛ cib⁹ ignis. Illi q̃ exponũt hũc passũ de exercitu sennacherib ab angelo percusso: vt supra dictũ est. vij. ca. videnk ꝗ dicere textui. dicũt cũ q̃ angel⁹ percussit exercitum plagaignea. sic tũ q̃ corpa bellatoz erãt incineratazarma tũ ꝛ spolia remãserũt intacta: ita q̃ ppls ezechie cũ eis ad colligẽdũ spolia valde facilter accipiebat ea remanẽtib⁹ cinerib⁹. Illud aũt qd̃ cõburit est cib⁹ ignis nõ tũ remanet intactũ ꝗ ꝓuertitur in ignẽ sic cib⁹ in cib arti. s Paruul⁹. h ꝓnũ pot exaltatõ xpi. fm humanitatẽ in sua ascẽsiõe. Sciẽdũ tũ q̃ Ra. sa et iudei moderni sequẽtes xpm exponũt hũc passũ de ezechia rege iuda litera corrũpẽdo. Dicit cũ q̃ hec est lra hebraica: infans nat⁹ est nobis: filij⁹ dat⁹ est nobis. et erit pncipat⁹ sup humerũ ei⁹. ꝛ vocabit nomẽ ei⁹ admirabilis: ꝓsilian⁹: de⁹ fortis: pr̃ sempiternus: pncipes pacis: et talis corruptio pot de facili fieri in hebreo: qz h dictio victare q̃ signat ꝛ vocabit: et vagitra: q̃ signat et vocabit et sic de lris pentu⁹ seri bũt i hebreo: ꝗ varie sonãt ꝓpter aliã et aliã pũctuatõs. Jtẽ silr q̃ dicit pncipẽ pacis in accusatiuo ꝓ nominatiuo facilit fit in hebreo. qz nomina sũt apud eos indeclinabilia sicut apũd latinos cornu et gelu: igit sic exponit auctoritatẽ p̃dictã. Infans natus est nobis ꝛ filij⁹ dat⁹ est nobis. q. d. ꝓpha: licz adhuc sit ex dolora pessim⁹: tũ filij⁹ ei⁹ ezechias q̃ erit rex nr̃i p⁹ eũ erit bon⁹ et iust⁹. Et vocabit nomẽ ei⁹ admirabilis ꝛc. i. de⁹ nr̃ q̃ est admirabilis: ꝓsilianus de⁹ fortis: pr̃ sempiternus: vocabit. s. ezechias pncipes pacis. qz faciet pacẽ in dieb⁹ suis: ita q̃ nomina deitatẽ exp̃mẽtia nõ referunk ad puerũ natũ: ꝗ q̃ iste corrũpar litera ponẽdo vocabit ꝓ vocabit: ꝓz et trãslatõe. lxx. interptũ q̃ fuerũt hebrei ꝛ valde lrati: quoz trãslatio talis est. Puer nat⁹ est nobis et filij⁹ dat⁹ est nobis: cui⁹ ĩperiũ sup humerũ ei⁹ et vocabit nomẽ ei⁹ magni cõsilij angel⁹: ita q̃ ꝓ istis dictõib⁹: admirabilis ꝓsilian⁹: de⁹ fortis: pater futuri seculi: princeps pacis: posuerũt h solã: magni ꝓsilij angel⁹: cui⁹ cã fuit fm q̃ hiero. dicit in epsa ad desidẽriũ q̃ ppõit i biblijs principio Gen. qz trãstulerãt libros vete. test. prolomeo regi q̃ erat philosoph⁹ et vni⁹ dei cultor: et iõ vbi in hebreo fit mẽtio de deitate xpi sicut fit in h loco tacuerũt vel alit trãstulerũt: ne prolome⁹ crederet eos ponere duplicẽ deitatẽ: et vt secretũ fidei nõ aperirẽt gentili: ꝓz tũ ex coz trãslatõe q̃ in hebreo hꝛ: et vocabit et nõ vocabit. Et q̃ illud qd̃ sequitur. Admirabilis ꝓsilian⁹: de⁹ fortis ꝛc. referk ad puerũ natũ: et qd̃ in fine auctoritatẽ nõ habet principẽ pacis in accusatiuo: ꝗ pncipes pacis in nominatiuo: qz loco oũm istarũ dictionũ pot in trãslatõne. lxx. magni ꝓsilij angel⁹. in nominatiuo. Jtẽ h idẽ ꝓz p trãslationẽ chaldaicaz q̃ auctẽtica est apud hebreos: vt dictũ est. ꝝ. pce. ca. que talis ẽ. Infans nat⁹ est nobis: et filij⁹ dat⁹ est nobis: et recipiet sup se legẽ ad seruãdũ eã: et vocabit nomẽ ei⁹ ab ante mirabilis ꝓsilio: de⁹ fortis pmanẽs in secula seculoz: messias in cui⁹ dieb⁹ multiplicabit pax sup nos. Et h ꝓz manifeste q̃ passus iste loq̃tur ad lrã de xpo q̃ expectabat i lege et ꝓphis ad salutẽ mũdi venturũ. Qd̃ aũt in hac trãslatõe ponit. Et recipiet sup se legẽ ad seruãdũ eã loco cui⁹ in hebreo habet. Et erit principat⁹ sup humerũ ei⁹. ꝓuenit ipo xpi q̃ fact⁹ est sub lege: vt dictũ ẽ ad Galath. iiij. et q̃ dicit de seipo Math. v. Non veni soluere legẽ: ꝗ adimplere. Qd̃ etiã in ea ꝛc. Et vocabit nomẽ ei⁹ ab ante mirabilis ꝛc. cõuenit xpo q̃ vocat⁹ fuit ab angelo Jesus anteqũ in vtero concipet. vt ꝛc Luc. ij. in q̃ notat q̃ sal⁹ interptat: ocs ꝓdinões h tacte implicite ꝓtinẽtur. Jgit remota falsa expositõe accedam⁹ ad verã q̃ est de dño Jesu xpo: cui⁹ h introducit principat⁹: verũtã pmittit ei⁹ natiuitas: cũ ꝛc.

o Paruul⁹ cũ ꝛc. q̃ vere fuit puul⁹ in hũanitate: et loq̃tur h ꝓphis de futuro p modũ ꝓtenti ꝓpter certitudinẽ ꝓphie. et subdit ei⁹ magnitudo in deitate. t Et filij⁹. s. naturalis ipi⁹ dei patris et p ꝓnõ sibi equalis. v Dat⁹ est nob. fm q̃ ꝛc: Jo. iij. Sic de⁹ dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret ꝛc. x Et fact⁹ est principat⁹ ꝛc. crucẽ sibi baiulãdo: vt dicit Jo. xii. p quã prãtes aereas debellauit: et regnũ suũ potenti intrauit. Luc. vlti. Oportuit pati xpm et resurgere a mortuis ꝛ ita intrare gloriã suã. y Et vocabit ꝛc. miracula faciẽdo.

5 Cõsilian⁹. ꝓsilia euãgelica ꝓceptis decalogi supaddẽdo.

a De⁹ fortis. infernũ spoliãdo. b Pat⁹ futuri seculi. electos ad ciuitatẽ celestẽ admittẽdo. c Pricep⁹ pacis. s. interne q̃ptũ ad cõscientiã et supne q̃ptũ ad celestẽ gloriã. ꝓpter q̃ in et⁹ natiuitate angeli cãtauerũt. Gl'ia in altissimis deo ꝛ in tra pax hoib⁹ bõe volũtatis. Luce. ij. d Multiplicabit ei⁹ ĩperiũ. vñ dicit Mat. vlti. Data est mihi omis ptãs in celo ꝛ in terra. e Et pacis ꝛc. s. pacis celestis ab eo dateq̃ est eterna. Et ex h ꝓz q̃ hec lra nõ pot intelligi de ezechia rege iuda: qz pax parũ durauit sub eo. s. p. xv. ãnos vl circiter: qz manasses filij⁹ ei⁹ fuit pessim⁹ in principio regni sui ꝓpter qd̃ turbata fuit pax regni eriẽ fuit in captiuitatẽ ducta⁹. vt bꝛ. ij. Paralip. xxxiij. Sciẽdũ aũt q̃ vbi ꝛcor h: multiplicabit ei⁹ ĩperiũ ꝛc. in hebꝛ. bꝛ: lemarbe. qd̃ significat

ad multiplicandū: et pōit ibi firmamentū dansa in medio dictōis ꝗ naturā
suā: qz sp ponit i fine dictōis: et nūq̃ i medio nec i principio: et b ad de-
notandū q̃ ꝓpe ō q̃ scripta ab loq̃t: nam fuit ꝗ cursū naturē de vngiedansa
f Sup so. dō. et sr. cc. vz celeste figuratū p solū dō. vl' f Sup so. dō. i.
sr ecclīa militātē p regnū dō figuratū g Ut ofir. il. cc. Ex b pz q̃ nō
ē b fmo de regno dauid
nec de regno ezechie ad
ifam: qz illud regnū nō
fuit confirmatū

b In iudicio et iustitia ām modo et vsq̃z cc. Ist ec-
clesia sic est a xpo cōfir-
mata nō solū triūphās
sz etiā militās: ppē qd
dicit xpo Mat. vl. Ecce
ego vobiscū sum oibus
diebꝰ vsq̃z ad finē sēli.

i Zelus dñi cc. zelus est
amor singularis: ex amo
re aūt singulari ipi⁹ dei
ad genꝰ humanū ipletū
est xpi mysteriū: ppter
qd dicit ad hebreos. ij.
Iusq̃z angelos appre-
hēdit: sz semen abrae.

k Verbū misit. Descri
pta xpi exaltatōe. h ꝓnr
liberatio ponit regni iu
de a regibꝰ israel et syrie
ipsz psequētibꝰ et destru
ere volentibꝰ: vt. s. dictū
est ca. vij. Et renouet b
ppha tria in qbꝰ confi-
debāt illi reges. s. p̃ eoz
adinuicē ꝓfederationem
et secūdo psonarū repu
tationē. ibi. Et disper-
der. tertio ppli multipli
cationē. ibi. Succēsa est
Circa p̃nū ōr.

k Verbū misit cc. p b verbū intelligit ppheta esaie ꝓtra regnū israel:
et qz iacob vocatꝰ fuit israel: iō subdit. l Et cecidit in israel. ranq̃ pon
dus destruēs illud regnū. m Et sciet. p experientiā sue deiectōis.
n Dis ppli ephraim. i. regni israel q̃ sic noiat eo q̃ pmꝰ rex hieroboā
fuit de tribu ephraim. o Et habitātes samariā. q̃ erat metropolis in
illo regno quā cepit salmanasar et ppli m captiuauit. iij. Reg. xviij.
p In supbia cc. añq̃z p salmanasar capent. q Lateres cecidēt
p lateres b intelligunt reges israel: sub qbꝰ regnū fuerat attritū: videlz
tpe ioachaz et aū: fm q̃ ōr. iij. Reg. xij. Attriuerat eos rex syrie: et b
p̃dixerat helisꝰ. iij. Reg. viij. dicēs ad hazaeli. Scio q̃ facturꝰ sis filios
israel mala: ciuitates eoz munitas igne succēdes: et iuuenes eoz interfi-
ciēs gladio: et paruulos eoz elides: et p̃gnātes diuides r Sed qua
dris cc. i. reges fortiores babelim⁹: sic murꝰ de lapidib⁹ q̃dris forti
or est q̃z laterinꝰ: qd dicebāt de phacee et filio eiꝰ quē intēdebāt face-
re regē in regno iuda: vt dictū est. ō. viij. ca. Et idē significat qd subdit
s Sycomoros succiderūt. i. reges qui valoris trāsierūt. t Sz ce
dros immutabimꝰ. i. altiores et potēciores statuemꝰ. Intēdebāt enī sibi
subiugare regnū iuda: vt dictū est. ō. et q: talia p̃sumebāt ex ꝓfidentia
rasin regis syrie q̃ erat eis ꝓfederatꝰ. iō hāc ꝓfidentiā remouet ppha
dicēs. v Et eleuabit dñs hostes cc. s. assyrios q̃ interfecerūt eum
vt hr. iij. Reg. xvi. x Et inimicos eiꝰ in tumultū vertet. b est in p̃
liū ꝗ eū qd cōmitit cū clamore et tumultu: et qz capta syria assyriorum
rex addaxit inde bellatores ꝓtra regnū israel. ideo subditur.
y Syriā ab oriēte. su. faciet dñs venire. et dicē ab oriēte: qz syria est i p-
te oriētali respectu regni israel. z Et philistiim ab occidēte. qz terra
philistinorū extēs sup mare mediterraneū est in pte occidētali respectu
dicti regni. a Et devorabūt cc. i. destruēt ipm toto affectu et conatu.
b In his oib⁹. s. persecutiōib⁹ regni israel. c Nō est auersus fu
ror eiꝰ. s. dñi. d Sz adhuc cc. ad āpli⁹ puniēdū. s. p salmanasar re
gē q̃ postea captiuauit regnū israel. iij. Reg. xviij. e Et ppli. s. israel.
f Nō est reuersus p puiam et emēdatōs. g Ad pauientē se. s. ad
dñm cuiꝰ volūtate et pmissiōe fiebat punitio illa. h Et disperdet.

b ꝓnr ppha ꝓducit secūdū de q̃ ꝓfidebāt. s. psonarū reputatio
nē: qz ꝓfidebāt de principib⁹ et militib⁹ puectis etate et fortibus
armis: qd excludit cū ōr. Et disperdet dñs ab israel caput. Secūdo
etiā ꝓfidebāt in ppbis falsis: q̃ ppē q̃stum seq̃bant principes et
milites falso q̃s ꝓspera p̃mittēdo: qd excludit cus ōr.

l Longeuus et honorabilis ipse est
caput et ppheta docēs mēdaciū
ipse est cauda. Et erūt q̃ beatifi-
cant pplm istū seducētes: et q̃ bea
tificātur p̃cipitati. Propter hoc
sup adolescētulis eiꝰ nō letabitur
dñs: et pupillos eiꝰ et viduas
nō misereb̃it: qz omis hypocrita
est et nequā: et uniuersus os locu-
tū est stulticiā. In omnib⁹ his nō
est auersus furor eiꝰ: sz adhuc ma
nus eiꝰ extēta. Succēsa est enī q̃si
ignis ipietas: vepres et spinā vo-
rabit. Et succēdet in densitate sal
tus: et conuoluet in supbia fumi.
In ira dñi exercituū ꝓturbata est
terra: et erit ppli q̃si esca ignis.
Vir fratri suo nō parcet: et decli
nabit ad dexteram et esuriet: et co
medet ad sinistrā et nō saturabit.
Vnusq̃sq̃z carnē brachii sui vo
rabit manasses ephraim: et ephra-
im manassen: et simul ipi cōtra iudā

i Et caudaz cc. Dicit aūt ppbe
re falsi cauda: q̃a
ppē lucrū p̃cipi
bus adherebant
sic vulgariter ad-
herētes alicui p̃n
cipi dicunt eius
cauda: et i ista cau
da per mendacia
sua iuruabat eos
a rectitudine iusti-
cie: et refrenabat
eos a dei reuēren-
tia et timore.

k Et erūt q̃ cc.
sz ppbe falsi p-
mittētes eis pro-
spera.

l Et q̃ beatificā
tur p̃cipitati. q̃a
vtercq̃z fuerūt ca-
p̃tuati.

m Propē b cc.
qz aū eratē adul-
trā fuerūt prim oc
cisi: et prim capti
uati.

n Et pupillorū
cc. et multo min⁹
alioz: qz istis pro
pter debilitatem
et ipotentiā esset
magis p̃cendū.

o Quia omis. s. dō

populo israel. p Hypocrita cc. p iustitie simulatōs. qz fm q̃ dicit hiero. Simulata sanctitas duplex est iniq̃tas. Et dicē pro ppheta. Omis cc. qz ls in ppl'o illo essent aliq̃ boni vt thobias et si mules et rnī erāt ita pauci q̃ nō cōputant: qz illud qd modicū est nō reputat. vt hr. q. phisicoz. q In omibus his cc. exp̃ōatur vt. s. r Succēsa est cc. Hic excludit tertiū de q̃ ꝓfidebant s. ppli multitudinē cū ōr. Succēsa ē enī q̃si ignis ipietas. i. im-
pietas ppli israel. p̃uocauit irā dei ꝓtra se q̃si ignē ardentem.
s Vepres cc. i. ppli m omnē. t Et succendet in densitate sal
tus. q. d. densitas multitudis eis nō valebit. v Et ꝓuoluet
cc. i. maiores de ppli s in fumo supbie laborātes simul puniēt
cū ppl'o: et qz nō solū imminebat eis malū ab aduersariis extrinse-
cis: sz etiā ex dissensiōib⁹ intrinsecis q̃ sunt magis periculosi: ideo
subdit. x In ira dñi exercituū ꝓturbata est terra. in seipsa.
y Et erit ppli s cc. i. materia diuie vltōis. z Vir fratri suo
nō parcet. ppē intrinsecā dissensionē. a Et declinabit cc.
in hoc cōmunat eis ppba malus fames qd aliq̃n magis nocet
q̃z gladi⁹. vt dicit Vegetius libro de re militari. b Vnusq̃sq̃z
cc. i. illū de q̃ prius ꝓfidebat: sic de brachio: et b ppē dissensionē
intrinsecā. iō subdit. c Ad manasses ephraim. iste est due tri
bus descēderūt de duobus filiis ioseph. Et ita patet ex dictis.

In ca. ix. vbi dicit in postilla. Item hoc idē patet per trans
lationē chaldaicam. Additio.

Abimoz. egyptius in q̃dā sua epistola q̃ tractat de messia di-
cit q̃ ser noia q̃ b ponunt. s. admirabilis: ꝓsiliator: cc. sūt
noia pueri nati. Idē tenet Rabi abēbazra in sua expositōe: ls
postea extorte referāt significata horū noim ad ezechiam.

Circa principiū. ix. capli: vel fm aliq̃s bibli Replica.
as circa finē. viij. ca. circa illū passum p̃ xpe alleuiata est
terra zabulon. Burg. fortassis pnia duceꝰ: vel in defensionē in-
daismoz attediatꝰ cōmendat pterzino cōtra suū morē exposi-
tionē postil. et ad eū dirigit: nō obstāte q̃ postil. in ea pte sanctꝰ

tho. sanis rep̃hendi
Et q̃ cōdūt. l
ses ppli israel
bliq̃ antiq̃
israel malicia dicēs.
b Et scribentes
eas in posterū cō
firmādo. et b ad
depressionē subie-
ctoz qd est ppriū
tyrānoz. ideo
subdit.
c Ut oppimerēt
cc. et patet litera
vsq̃z ibi.
d Quid facietis
vbi denūciat pe
nā debitā.
e In die visita-
tōis: q̃ dñs visita
bit peccata ꝓpria ea
p assyrios puniē
do. ideo subdit.
f Et calamitatē
cc. qz exercitꝰ assy
rioz venit de don
ge ꝓtra regnū is-
rael.
g Ad eiꝰ cc. ad
euadēdū assyrio
rū gladiū.
b Et vbi dereli
quetis cc. p mo
dū custodie et de
posiri et saluatōis
i Ne inaruem
ni cc. ducti i capti
uitatē vinculis al
ligati.
k Et cū iterfe. e
da. qz ppli israel
ab assyrijs prius
captiuatꝰ fuit et
prim occisus. et d
cit ppba. Ad cu
ius ꝓfugiēt aut
liū cc. q. d. nullus
potest vos libera
re ab istis mal: q
deꝰ sic decreuit.
l Sup om. bis
riorē punitōz: q
flictōe: nec ide p
n Ne assur. ibi
bere punitōz et
israel. Sēdo bab
tio alioz de assy
Pria i duas: q
nerik ad desen
ca. se. Pria i d
de ꝓfortatōs. ab
describit assyri
mū sciēdū q̃ cu
puniēdū ppli i
vno mō attribu
qz illa prāte vi
cā dicte prāē a
mentū fuit dei
rāt irā dei. c
ppbe de āpiēt
initās leges: vt
do bōis et ām

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tho. satis reprehendit.

Capitulũ. x.

Et cõdũt. Hic ꝓfr ꝓpha ꝓducit ex ꝑdictis cõclusiõs ꝗ ꝓpli israel exterminatione ꝓpe qõ ista lra in aliqb⁹ bibliis antiqis ē de ca. ix. in q̃ ꝓpha p̃ rememorat ꝓnapus israel malicia dicẽs.

a Ue q̃ condunt ꝛc. eas instituẽdo.

b Et scribentes eas in posterũ cõfirmãdo. et b ad depssionẽ subiecto qõ est ꝓprium tyrãnorũ. idõ subdit.

c Ut oppimerẽt ꝛc. et pater litera vsq; ibi.

d Quid facietis vbi denũciat pnã debitã.

e In die visitrõis: q̃ dñs visitabit peccata vra ea p assyrios punie do. ideo subdit.

f Et calamitatẽ ꝛc. q: exercit⁹ assyriorũ venit de longe ꝗ ꝓtra regnũ israel.

g Ad cui⁹ ꝛc. ad eu adẽdũ assyriorũ gladiũ.

b Et vbi dereliquetis ꝛc. p modũ custodie ꝛ depositũ ꝛ saluatõis

i Ue incurueminí ꝛc. ducti i captiuitatẽ vinculis alligati.

k Et cũ iterfecta. q: ppls israel ab assyrijs prim captiuat⁹ fuit et prim occisus. ꝛ dicit ꝓpha. Ad cuius ꝓfugiẽt auxiliũ ꝛc. q. d. nullus potũt vos liberare ab istis mal: q: de⁹ sic decreuit.

l Sup omnibus his ꝛc. s. dei ℥ vos. m Dz adhuc ꝛc. ad vltriorẽ punitõẽ: q: ꝛ. trib⁹ i captiuitatẽ ducte ibi fuerũt i magna afflictõe: nec ide postea redierũt ad trã suã vt dicunt iudei.

n Ue assur. vbi fm aliqs incipit capl'm. ꝛ. in q̃ ꝓpha incipit deseribere punitõẽ extraneorũ. Et p assyriorũ q̃ captiuauerũt regnũ israel. Scõo babyloniorũ q̃ captiuauerũt regnũ iuda. xiiij. ca. Tertio aliorũ de afflictõe iudeorũ gaudẽtiũ. xiij. ca. ibi. In ãno quo. Pria i duas: q: p̃ ꝓpha describit assyriorũ exterminiũ. scõo reuertit ad describẽdũ xpi mysteriũ: qõ erat suũ ꝓnapale intẽtus ca. se. Pria i duas: q: p describit assyriorũ punitõẽ. scõo ppli iude ꝓfoutarõẽ. ibi. Propt b dic dñs. Pria adhuc in duas: q: p describit assyriorũ culpa: et scõo pẽa: ibi. ꝓpt b mittet. Circa primũ sciẽdũ q̃ culpa assyriorũ fuit i b q̃ ptare sibi a deo ꝓcessa ad punicõẽ ppli israel et etiã aliorũ peccata abusi fuerũt duplicter. vno mõ attribuẽdo victorias illas virtuti suae: et nõ diuie. Scõo q: illa ptãre vtebant cũ magna crudelitate. Prio g describit eã dicte ptãre a deo: in cui⁹ ꝑsona dr. n Ue assur ꝛc. q: instrumentũ fuit dei ad punicõẽ illoꝝ q̃ p peccata sua enormia, ꝓuocaverãt ira dei. o Ad fallacẽ gentẽ. i. ad ppluꝝ israel: vbi erãt falsi ꝓphe decipiẽtes ꝓncipes: ꝛ ꝓncipes defraudabãt inferiores p iniqs leges: vt ꝑdictũ est. p Mittã cũ. vt puniat cũ spoliãdo bõis ꝛ ãmbulãdo: ió subdit q Et po. il. ꝛc. qõ sine resistẽtia hostiũ. g Et sup glo. ꝛc. b dr: q: superbia eius ꝛ magis apparet in oculis q̃ in aliis prib⁹ corpis. b Dixit enim. et superbia cordis.

i In fortitudine ꝛc. et nõ diuine. k Feci. s. victorias ꝑdictas.

l Et in sapiẽtia mea intellexi. q̃ hec talia essent agẽda. m Et abstuli ꝛc. adiungẽdo regno meo. n Et detraxi q̃ si potẽs. i. ꝓpa potentia capiuaui. o In sublimi residẽtes. i. in solio regali. p Et inuenit ꝛc. i. ita facil'r eos debellaui: sicẽ pulli exnites in nido capiuntur

q Et sicẽ colligũt ꝛc. s. a mãe fouẽte: q̃ colligunt absq; difficultate.

r Sic vniuersas ꝛc. i. bitratores ꝛ diuitias vniuerse ꝛre. s Et nõ fuit ꝛc. i. manũ ℥ me. psequtur metaphorã suã de auiculis iuẽtis i nido

t Et aperiet os. ad ℥ dicẽdũ. v Et gãniret. i. q̃n auderet. q̃ ꝛr arguit eũ⁹ superbia: cũ dr: x Nũq̃d gliabit secur ꝛc. attribuẽdo sibi sectionẽ: et nõ artifici mouẽti eã: q̃ si diceret sic ē in ꝓposito. rex est assur attribuebat sibi victorias diuia virtute ꝗrãs: cũ tñ ipe nõ esset nisi solũ instrumẽtũ dei. vt supra dictũ est. y Propt b. ꝓmissa assyriorũ culpa: b cõsequent denũciat pẽa: cũ dr. y Propt b. i. ꝓpt superbiã ꝑdictã et gloriarõẽ falsas 5 Mittet dñator ꝛc. i. angelorũ: et p cõsequẽs nul⁹ pót ei resistere: cũ etiã ãgeli sibi seruiãt. 5 In pinguib⁹ ei⁹. i. principib⁹ suis et bellatorib⁹ robustis. a Tenuitatẽ. i. decrẽtũ roboris p angelũ suũ q̃ vna nocte interfecit in castris assyriorũ cxxv. milia bellatorũ. vt bi. iiij. Reg. xix. b Et subt⁹ gliaꝝ ei⁹. id ē sub armis ꝛ pestib⁹. c Succẽsa ardebit ꝛc. q: corꝝ corpa sic cõbu

tio. satis reprehendit.

Et cõdũt. Hic ꝓfr ꝓpha ꝓducit ex ꝑdictis cõclusiõs ꝗ ꝓpli israel exterminatione ꝓpe qõ ista lra in aliqb⁹ bibliis antiqis ē de ca. ix. in q̃ ꝓpha p̃ rememorat ꝓnapus israel malicia dicẽs.

a Ue q̃ condunt ꝛc. eas instituẽdo.

b Et scribentes eas in posterũ cõfirmãdo. et b ad depssionẽ subiecto qõ est ꝓprium tyrãnorũ. idõ subdit.

c Ut oppimerẽt ꝛc. et pater litera vsq; ibi.

d Quid facietis vbi denũciat pnã debitã.

e In die visitrõis: q̃ dñs visitabit peccata vra ea p assyrios punie do. ideo subdit.

f Et calamitatẽ ꝛc. q: exercit⁹ assyriorũ venit de longe ꝗ ꝓtra regnũ israel.

g Ad cui⁹ ꝛc. ad eu adẽdũ assyriorũ gladiũ.

b Et vbi dereliquetis ꝛc. p modũ custodie ꝛ depositũ ꝛ saluatõis

i Ue incurueminí ꝛc. ducti i captiuitatẽ vinculis alligati.

k Et cũ iterfecta. q: ppls israel ab assyrijs prim captiuat⁹ fuit et prim occisus. ꝛ dicit ꝓpha. Ad cuius ꝓfugiẽt auxiliũ ꝛc. q. d. nullus potũt vos liberare ab istis mal: q: de⁹ sic decreuit.

l Sup omnibus his ꝛc. s. dei ℥ vos. m Dz adhuc ꝛc. ad vltriorẽ punitõẽ: q: ꝛ. trib⁹ i captiuitatẽ ducte ibi fuerũt i magna afflictõe: nec ide postea redierũt ad trã suã vt dicunt iudei.

n Ue assur. vbi fm aliqs incipit capl'm. ꝛ. in q̃ ꝓpha incipit deseribere punitõẽ extraneorũ. Et p assyriorũ q̃ captiuauerũt regnũ israel. Scõo babyloniorũ q̃ captiuauerũ regnũ iuda. xiiij. ca. Tertio aliorũ de afflictõe iudeorũ gaudẽtiũ. xiij. ca. ibi. In ãno quo. Pria i duas: q: p̃ ꝓpha describit assyriorũ exterminiũ. scõo reuertit ad describẽdũ xpi mysteriũ: qõ erat suũ ꝓnapale intẽtus ca. se. Pria i duas: q: p describit assyriorũ punitõẽ. scõo ppli iude ꝓfoutarõẽ. ibi. Propt b dic dñs. Pria adhuc in duas: q: p describit assyriorũ culpa: et scõo pẽa: ibi. ꝓpt b mittet. Circa primũ sciẽdũ q̃ culpa assyriorũ fuit i b q̃ ptare sibi a deo ꝓcessa ad punicõẽ ppli israel et etiã aliorũ peccata abusi fuerũt duplicter. vno mõ attribuẽdo victorias illas virtuti suae: et nõ diuie. Scõo q: illa ptãre vtebant cũ magna crudelitate. Prio g describit eã dicte ptãre a deo: in cui⁹ ꝑsona dr. n Ue assur ꝛc. q: instrumentũ fuit dei ad punicõẽ illoꝝ q̃ p peccata sua enormia, ꝓuocaverãt ira dei. o Ad fallacẽ gentẽ. i. ad ppluꝝ israel: vbi erãt falsi ꝓphe decipiẽtes ꝓncipes: ꝛ ꝓncipes defraudabãt inferiores p iniqs leges: vt ꝑdictũ est. p Mittã cũ. vt puniat cũ spoliãdo bõis ꝛ ãmbulãdo: ió subdit q Et po. il. ꝛc. qõ sine resistẽtia hostiũ. g Et sup glo. ꝛc. b dr: q: superbia eius ꝛ magis apparet in oculis q̃ in aliis prib⁹ corpis. b Dixit enim. et superbia cordis.

i In fortitudine ꝛc. et nõ diuine. k Feci. s. victorias ꝑdictas.

l Et in sapiẽtia mea intellexi. q̃ hec talia essent agẽda. m Et abstuli ꝛc. adiungẽdo regno meo. n Et detraxi q̃ si potẽs. i. ꝓpa potentia capiuaui. o In sublimi residẽtes. i. in solio regali. p Et inuenit ꝛc. i. ita facil'r eos debellaui: sicẽ pulli exnites in nido capiuntur

q Et sicẽ colligũt ꝛc. s. a mãe fouẽte: q̃ colligunt absq; difficultate.

r Sic vniuersas ꝛc. i. bitratores ꝛ diuitias vniuerse ꝛre. s Et nõ fuit ꝛc. i. manũ ℥ me. psequtur metaphorã suã de auiculis iuẽtis i nido

t Et aperiet os. ad ℥ dicẽdũ. v Et gãniret. i. q̃n auderet. q̃ ꝛr arguit eũ⁹ superbia: cũ dr: x Nũq̃d gliabit secur ꝛc. attribuẽdo sibi sectionẽ: et nõ artifici mouẽti eã: q̃ si diceret sic ē in ꝓposito. rex est assur attribuebat sibi victorias diuia virtute ꝗrãs: cũ tñ ipe nõ esset nisi solũ instrumẽtũ dei. vt supra dictũ est. y Propt b. ꝓmissa assyriorũ culpa: b cõsequent denũciat pẽa: cũ dr. y Propt b. i. ꝓpt superbiã ꝑdictã et gloriarõẽ falsas 5 Mittet dñator ꝛc. i. angelorũ: et p cõsequẽs nul⁹ pót ei resistere: cũ etiã ãgeli sibi seruiãt. 5 In pinguib⁹ ei⁹. i. principib⁹ suis et bellatorib⁹ robustis. a Tenuitatẽ. i. decrẽtũ roboris p angelũ suũ q̃ vna nocte interfecit in castris assyriorũ cxxv. milia bellatorũ. vt bi. iiij. Reg. xix. b Et subt⁹ gliaꝝ ei⁹. id ē sub armis ꝛ pestib⁹. c Succẽsa ardebit ꝛc. q: corꝝ corpa sic cõbu

In oib⁹ his nõ est auersus furor ei⁹: ſz adhuc man⁹ ei⁹ extenta.

v Eꝝ g condũt le Ca. x. ges iniqs: et[b] scribẽtes iniustiã scripserũt ut[c] opprimerẽt in iudicio paupes: ꝛ vim facerent cause humiliũ ppli mei: ut essent vidue ꝑda coꝝ et pupillos diripe rẽt. Quid[d] facietis in[e] die visitatõis ꝛ[f] calamitatis delõge venientis Ad[g] cui⁹ cõfugietis auxiliũ: et[b] vbi dereliquetis gloriã vestrã: ne[i] incurueminí sub vinculo: ꝛ[k] cuꝝ interfectis cadatis. Sup[l] oibus his nõ est auersus furor ei⁹: ſz[m] adhuc man⁹ ei⁹ extẽta. Ue[n] assur. Virga furoris mei: et baculꝰ ipse est. In manu ei⁹ indignatio mea Ad[o] gentẽ fallacẽ mittã[p] eũ: et ꝓtra populũ furoris mei mandabo illi: vt auferat spolia et diripiat ꝑdaꝝ: ꝛ[q] ponat illũ incu lcatõẽ q̃si lutũ platearũ. Ipe[r] aũt nõ sic arbitrabit et coꝝ ei⁹ nõ ita estimabit ſz[s] ad cõtendũ erit coꝝ ei⁹: et ad iteritõẽ gẽtiũ nõ paucarũ. Dicet[t] enim. Nũ qd[u] nõ principes mei sil' reges sũt Nũqd[v] nõ ut carchamis sic calãno: et vt arphat sic emat: Nunqd non vt damascus: sic samaria. Quõ[x] inuenit manus mea regna ydoli: sicꝰ et simulachra eorũ de hierlin et de samaria. Nunquid[3] nõ sicut feci samarie ꝛ ydolis ei⁹ sic[a] faciã hierusalẽ et simulachris eius. Et[b] erit cuꝝ[c] impleuerit dominus cũcta opera sua in mõte syon et i hierusalẽ: visitabo[d] sup fructum magnifica[e] cordis regis[f] assur: et[g] super gloriã altitudis oculorum eius. Dixit[h] enim. In[i] fortitudine manus mee feci[k]: et[l] in sapientia mea intellexi. Et[m] abstuli terminos populorũ: et principes eorũ depredatus sum: et[n] detraxi quasi potẽs in[o] sublimi residentes. Et[p] inuenit q̃si nidũ manus mea fortitudinem populorũ et[q] sicut colliguntur ouia que dereliqua sunt: sic[r] universam terrã ego congregaui: ꝛ[s] nõ fuit qui moueret pennã et[t] aperiret os et[u] gannireꝛ. Nunqd[v] gloriabitur securis cõtra eum qui secat in ea: aut extollitur serra cõtra eũ a quo trahit. Quomodo si eleuetur virga contra eleuantẽ se: et exaltet baculus qui utiq; lignum est. Propter[y] hoc mittet[z] dominator dñs exercituum in[5] pinguibus eius tenuitatem[a]: et[b] subtus gloriã ei⁹ succẽsa[c] ardebit quasi combustio ignis

ydoli: sicꝰ et simulachra eorũ de hierlin et de samaria. Nunquid[3] nõ sicut feci samarie ꝛ ydolis ei⁹ sic[a] faciã hierusalẽ et simulachris eius. Et[b] erit cuꝝ[c] impleuerit dominus cũcta opera sua in mõte syon et i hierusalẽ: visitabo[d] sup fructum magnifica[e] cordis regis[f] assur: et[g] super gloriã altitudis oculorum eius. Dixit[h] enim. In[i] fortitudine manus mee feci[k]: et[l] in sapientia mea intellexi. Et[m] abstuli terminos populorũ: et principes eorũ depredatus sum: et[n] detraxi quasi potẽs in[o] sublimi residentes. Et[p] inuenit q̃si nidũ manus mea fortitudinem populorũ et[q] sicut colliguntur ouia que dereliqua sunt: sic[r] universam terrã ego congregaui: ꝛ[s] nõ fuit qui moueret pennã et[t] aperiret os et[u] gannireꝛ. Nunqd[v] gloriabitur securis cõtra eum qui secat in ea: aut extollitur serra cõtra eũ a quo trahit. Quomodo si eleuetur virga contra eleuantẽ se: et exaltet baculus qui utiq; lignum est. Propter[y] hoc mittet[z] dominator dñs exercituum in[5] pinguibus eius tenuitatem[a]: et[b] subtus gloriã ei⁹ succẽsa[c] ardebit quasi combustio ignis

rio. Ad ꝓpheticũ ꝛ. s. ad ꝓpheticũ ꝛ. s. ad ꝓpheticũ ꝛ. s.

sta fuerũt q̃ in cineres fuerũt redacta intactis armis et vestib⁹ fm aliquos. vt dictũ est. s̄. ca. vij. d Et erit lumẽ israel. i. angel⁹ custodie illi⁹ ppli deputat⁹ q̃ ꝺ: fuisse michael. Dañ. xij. e In igne. i. in percussione assyriorꝝ p ignẽ modo dicto. f Et sanct⁹ ei⁹. i. idẽ angel⁹.
g In flãma. i. p flãmã eos interficiet. h Et succẽdet et deuorabit spina eius. i. maiores sui exercitus.

i Et vepres. i. miores.
k In die vna. i. sil. illa essi percussio fuit de nocte q: ñ est p ꝺ diei natural ꝺ: hic: In die vna.
l Et gl̃ia salt⁹ ei⁹. i. pncipes sui exercitus.
m Et carmeli ei⁹. i. acies bellatorum.
n Ab aia vsq̃ ad carnẽ ꝓsumet. q: aie eorꝝ descẽderunt ad ignẽ gehẽne: et carnes fuerũt in cinerate: q: ñ vestes remãserũt intacte ꝺ: h.
o Vsq̃ ad carnẽ. s. idu siue: q: cõbustio illa nõ pcessit vsq̃ ad vestes ⁊ arma.
p Et erit terore profugus. q: sennacherib videꝭ in mane plagã illaꝝ terit⁹ fugit ad trã suaꝝ cũ paucis: ió subdit.
q Et reliq̃ ⁊c. i. residui de suo exercitu: q̃ nõ fuerũt percussi. r Pre paucitate nũerabũt. cito et de facili. ió subdit.
s Et puer scribet eos. i. scribere poterit: q: põt facere vnũ modicũ simplicẽ tractũ cui⁹ figure est lr̃a Joth apud hebr: eos q̃ i nũeris signat. x. apud eos: et tot euaserũt cũ sennacherib. t Et erit in die illa. i. in tpe illo Sennacherib fugato. v Nõ adijciet ⁊c. i. illi q̃ euaserant manũ salmanasar qũ cepit samariã et regẽ isr̃l et nõ audebãt intrare regnũ iuda ppt inimicitias q̃ fuerant inter regnũ isr̃l et iuda: ꝭ post recessũ sennacherib ezechias assecurauit eos p epl̃as et sic venerunt in hierlm in deo ꝓfidẽtes ppt percussionẽ ꝑdictã. Vel alit et melius vt credo expõit b de regno iude q̃rũ ad ciuitates als a hierlm. vñ bitatores fugerãt timore sennacherib: et plres eorꝝ nõ fuerãt ausi venire i hierusalẽ: vel nõ poterãt: et sic alibi latebãt: ꝭ fugato sennacherib redierũt ad loca sua de dño ꝓfidẽtes audito miraculo. x Innitit super eo ⁊c. i. sup regẽ assyriorꝝ in q̃ tpe achaz et pplꝭ iuda fuit ꝓfisus et ad petitionẽ achaz regẽ syrie interfecit: et regnũ isr̃l in tpe ꝭ poliauit. vt hb̄ iiij. Reg. xvi. ꝭ postea de amico fact⁹ inimic⁹ inuasit regnũ iuda tpe sennacherib. y Ex innitet ⁊c. q: visa mirabili percussione sennacherib extũc firmit ꝓfisi fuerũt de deo q̃ sctificat isr̃l. ideo subdit ꝭ In veritate ⁊c. q: iudei q̃ remãserãt ad deũ veraciter ꝓuersi sunt. a Si essi fuerit ⁊c. i. in magna multitudie. b Reliq̃ ꝓuertent et eo. q: paucꝰ remanebũt. s. ad deũ vere ꝓuersi: q: post capitiuitatẽ regni isr̃l p Salmanasar regẽ assyriorꝝ: et post vastatõꝝ regni iude p sennacherib remãserũt pauci indei rẽspectu multitudis eorꝝ q̃ fuerat tpibus ꝑteritis.
c Cõsũmatio abbreuiata ⁊c. q: exterminatio exercit⁹ sennacherib quefacta est in breui tpe. s. in vna nocte fecit inundare. i. abũdare iusticiã in iudeis: q: viso miraculo laudauerũt deũ fidelit et ex corde. Aliq̃ ꝺo libri hñt mũdabit: et false et vicio scriptorꝝ ppt similitudinẽ lr̃arꝝ. Et q: illa exterminatio facta fuit virtute diuina: vt ꝑdictũ est: ideo subdit.
d Cõsũmatõꝝ enim ⁊c. i. in iudea q̃ est in q̃rto climate terre habitabilis q̃ diuidit in septẽ climata: et ibi fuit percussus exercit⁹ sennacherib ex diuina iusticia. sicẽ enim pr̃ pr⁹ castigato filio ꝓpter virgã in ignẽ: sic pr̃ misericordiarũ de⁹ sennacherib cũ suo exercitu q̃ erat virga dñi ad castigandũ pplm suũ vt ꝑdictũ est: facta debita castigatõe fuit p iecrus in ignẽ materialẽ: et in ignẽ gehẽne: vt ꝑdictũ est: sennacherib tñ in psona ppa nõ fuit cõbust⁹ corꝑaliter: ꝭ fugiẽs ad terrã suã ibi interfectus fuit a filijs suis miserabilit. iij. Reg. xix. e Propt b. Postea assyriorꝝ puniõe: b ꝓfir pdit ezechie et pplꝭ sui ꝓsolatio. secũdo pdit reditus sennacherib in iudeã: et sui exercit⁹ percussio. ibi. Veniet. circa pmũ ꝺ:. e Propter hoc. i. ppter puniõꝝ assyriorꝝ a deo ꝑdictã,

f Hec dicit dñs ⁊c. cui⁹ verbũ est infallibiliter verũ. g Molitinere ⁊c. q: ibi vigebat diuin⁹ cult⁹: ió spãl̃r dicit de ci ppl̃s.
b Ab assur. i. a rege assyriorꝝ et ei⁹ virtute. i In vga essi pcutiet ⁊c. ex mea ordiatõe ad tuã castigatõꝝ: et nõ ad deletõem
k Et baculũ suũ ⁊c. i. sup hierlm. l In via egypti. Sennacherib essi cũ esset in iudea cã de eua stãs audiuit nuncũ de Tharacha rege ethiopuꝝ: q̃ egressus erat de tra sua ad pugnã dñi ꝗ eũ. vt hr̃. iiij Reg. xix. et tũc recessit de iudea: vt iret obuiã ei: et sic via sua erat ñ sus egyptũ: et tũc misit nũcios et lr̃as q̃bus cõminabat ezechie ⁊ populo ei⁹ de destructõe eorꝝ in suo reditu et b est qd dicitur Et baculũ suum leuabit sup te in via egypti. i. existẽs in via ñ sus egyptũ cõminabitur tibi: veruntã q: illa cõminatio nõ habuit effectũ q: i illo reditu exercit⁹ sennacherib fuit percussus p ãgelũ. vt hr̃. j. ideo ꝺ. Leuabit baculũ suũ. ⁊ nõ dicit pcutiet: q: illa cõminatio nõ habuit effectũ: ió subdit. m Adhuc essi ⁊c. q: post paucos ãnos redijt sennacherib. s. post duos. vt dictũ fuit. iiij. Reg. xix. et tũc fuit percussus ei⁹ exercit⁹: ió subdit n Et ꝓsumabit indignatõ mea. i. vindicta. o Et furor me⁹ ⁊c. s. sennacherib et sui exercit⁹. p Et suscitabit ⁊c. i. angelũ pcutiẽtẽ ipm. q Iuxta plagã madian ⁊c. q: percussio exercit⁹ sennacherib fuit miraculosa: sicẽ et percussio madianitarꝝ. de q̃ hr̃ Judic. vi. Et percussio egyptiorꝝ in mari rubro: de q̃ hr̃ Exo. xiiij. ió subdit. r Et leuabit eã in via egypti. b est sicut leuauit potẽtiã suã ad pcutiẽdũ egyptios pseqũtes hebreos i via maris rubri exeũtes de egypto. vt hr̃ Exo. xiiij. t In die illa. s. percussionis exercit⁹ sennacherib. v Auferet onꝰ ⁊c. i. grauamia q̃ tibi inferebat.
x Et cõputrescet ⁊c. i. diuine misericordie: q̃ dñs ꝓdescẽdẽs ezechie interfecit exercitũ sennacherib p angelũ: ⁊ ipm sennacherib p filios suos: vt dictũ est. ō. y Veniet in aioth. b describit reditꝰ sennacherib in iudeã vbi tũc fuit ei⁹ exercit⁹ paussus: cuꝝ ꝺ:. y Veniet in aioth ⁊c. noia sunt ciuitatũ p q̃s veniebat ꝗ hierlm. z Apud magmas cõmẽdabit vasa sua. ibi essi in quodã fortalicio reposuit pres suppellectilis suc: vt expeditius venire ad destruẽdũ hierlm: ió dicit z Trãsierũt cursim. q: festinant ibãt versus hierlm. a Gabee sedes nr̃a. i. illuc poterim⁹ venire ad figẽdũ tẽtoria: b dicebat sennacherib ad incitandũ exercitũ de expeditiõe ꝗ hierlm. b Obstupuit rama. i. habitatores ei⁹ audiẽtes aduẽtũ sennacherib: q: rama est ciuitas ppe gabaa. c Gabaa saulis fugit. i. bitatores ei⁹ nõ audẽtes expectare aduẽtũ sennacherib. Et ꝺ: gabaa saulis: q: saul eã inhabitauit. vt hr̃. i. Reg. xxij. et tpe ei⁹ fuit ibi sedes regia. d Vinni voce tua. i. gemẽte ꝓ ciuitate et aduẽtu sennacherib e Filia gallim. gallim est mõs in q̃ est ciuitas que dicit filia mõtis illi⁹ eo q: est ibi fortalicũ: vnde ciuitas illa defenditur sicut filia p matrẽ. f Attende laisa. s. aduẽtũ sennacherib vt tibi caueas. g Paupcula anathot. ciuitas est vñ fuit hieremias ppha q̃ ꝺ: paupcula: q: fuit ab exercitu Sennacherib spoliata h Migrauit medemena. i. habitatores ei⁹ fugerũt pte timore sennacherib. i Habitatores gebim. filii fugerũt: qꝺ aũt sequitur dicit in psona sennacherib festinãtis versus hierlm: dicẽtis exercitui suo. k Cõfortamini ⁊c, talis

essi mutatio in mõ loc⁹ ppe hierlm ad
l Aggrabit manũ ⁊c. q: ciuitatẽ ⁊ tẽplũ q: fuit de fraudare eã antequã obsidere hierlm: vt dicit iij. Reg. xix. ió subdit.
n Ecce dñator ⁊c. i. exercitus sennacherib vrtutem Tagũcula essi fit de tra: et ió significat hũana corporꝝ q̃ a dño sũt de tra: corꝑa ñ o bellatorꝝ sennacherib fuerũt in cineres redacta.
o In terore. q: sennacherib mane ꝓsurgẽs et cõtritionẽ sui exercitus videẽs territ⁹ fugit.
p Et excedsi stata. i. pncipes sui exercitus.
q Succidenk. i. in
r Et subli. humi. i. supbia deiect⁹. s
destruet vrtute ãgel
oia: vt habet Dañ
tuti angelice. t
fugiẽs essi ad terrã
In ca. x. vbi ꝺ: in
Oc qꝺ ꝺ:. C
gi in psona e
vsq̃ ad finẽ capli. Z
ditũ sennacherib in
hierlm ꝺ. Veniet in
et aliq̃ fugiebãt pe
baasaul fugit migr
gerũt puti postilla
filii ad ꝓsolandũ a
adhuc dies ẽ vt i n
hui⁹ inimici senna
beq̃ est quedã villa
fuga sublato timo
nũ suã. s. dño ꝺ e⁹: s
dũ eã: et qualit hec
exercituũ confring
nank cetera
Z egrediet
um: qꝺ erat
tes. q: p̃ pdit hui⁹
actio p tãto bũfio
xpi natiuitas. Sec
tas. ibi. In die illa
terã de xpo a doct
eb aldaica sic hr̃. C
liorꝝ ei⁹ ⁊c. iudei
impletũ in iesu nay
id ẽ vgo maria: q̃
bilis pietate. b
flios rõne puritatis
in eo locũ: et q: pt
vrtũq̃ de xpo q̃ ꝺ:
te puritatẽ. Et ꝺ:
fuit Jsai et iesse: p
q̃ descet. b ꝓfir ꝺ de

mutatio in mō loquēdi fit frequēt ī ppbis. Est aūt nobe
lor ppe bierlm ad quā euertēdā festinabat: ideo subdit.
l Agitabit manū suā. i. sui exercit virtutē. m Sup mōtē
cc. qz ciuitatē ⁊ rēplū intrēdeb ārdo estruere qd erat in mōte syon
ſs qz fuit defraudat ab iuētō ex pcussiōe sui exercit p angelū
eriā antecēs obstu
dere bierlm: vt oi
ciū fuit. iiij. Reg.
xix. ió subdit.

n Ecce dñator
cc. i. exercitus sen
nacherib vnuten
Zagūcula esi fit
de fra: et ió signi
ficat būana cor
pora q a dño sūt
de fra: corpa vo
bellatorū senna
cherib fuerūt in ci
neres redacta.

o In terrore. qz
sennacherib ma
ne surgēs et cō
tritionē sui exerci
tus videns territ
fugit.

p Et excelsi sta
tura. i. principes
sui exercitus.

mēdabit vasa sua. Trāsierūt curſim: gabee sedes nostra Obstu
puit rama: gabaa saulis fugit. Vinnu voce tua filia gallim: at
tēde laisa paupercula anathot. Migrauit medemēa: habitatores
gabim cōfortamini. Adhuc dies ē: vt i nobe stet. Agitabit manū
suā sup monte filie syon collem bierlm. Ecce dñator dñs exerci
tuū confringet laguncula m terrore: et excelsi statura succident
et sublimes hūiliabunt. Et subuertent densa silue ferro: et liba
n cū excelsis cadet. Ca. xi.

e Egredietur virga de radi
ce iesse ⁊ flos de radice eius
ascēdet: et requiescet sup eū spiritus
dñi: spūs sapiētie et intellectus:
spūs cōsilii et fortitudinis: spiritus
scientie et pietatis: et replebit eum
spūs timoris dñi. Non fm visio
nē oculorū iudicabit: neq; scōm
auditū aurū arguet. Sed iudicabit
in iustitia pauperes: et arguet in
equitate pmāsuetis terre. Et percu
tiet terrā virga oris sui: ⁊ spū labi
orū suorū interficiet impiū. Et erit iu
stitia cingulū lūborū eius: et fides
cinctorū renū eius. Habitabit

co: pe eius mystice. ibi. Et erit iustitia. Circa pnū ō: e Et requiescet. sup
eū spūs dñi: qz in baptismo eius apparuit spūsanctus in specie colūbe su
per eū. Marb. iij. ad designandū plenitudinē oīs grē in eo. ió subdit.
o Spūs sapiētie. i. dator sapiēte vel spūs q est sapiētia: et sic intelli
git de alis: cū ō: e Et intellectus cc. et enumerant 6 septē dona spi
ritussancti: quorū sufficiē
tia sic accipit. Dōa enim
spūsanctī pficiunt aīam
ad hoc: q sit bñ mobilis
fm instinctū ipius: do ei tan
q a q dam motuo pnci
pio superiori. fm illd Ro.
viij. Quicūqz enim spiri
tu dei agunt: hi filij dei
sunt. et ió dōa sūt in rō
ne et volūtate. Rō vero
speculatiua est ⁊ practi
ca: et in vtraqz pficerat
appbēsio ventatis que
pinet ad inuētionē ⁊ iu
dicii de vitate. Ad ap
pbensionē igit veritatis
pficit speculatiua rō p
donū intellectus: practi
ca vero p donum pfilij.
Ad recte vo iudicādum
speculatiua rō pficit p
donū sapiētie: practica
vero p donū scientie. Vo
luntas aūt in his q sunt ad alterū pficit p donū pietatis. In his aūt q
sunt ad seipm pficit p donū fortitudinis pter terrorē periculorū. Cōtra cō
cupiscētiā vo inordinatā delectabiliū pficit p donū timoris: fm illud
Prouer. xvi. In timore dñi declinat a malo. et sic pz q dona se exten
dunt ad oia ad q se extēdūt virtutes intellectuales ⁊ morales. ista autē
dona pfectissime fuerūt in aia xpi: q fuit pfectissima in oibus donis et
charismatib spūsancti. f Nō fm visionē oculorū. s. corporalium.

g Iudicabit. qd expōit ra. sa. dicēs. q messias iudicabit p scientiā dei
in eo existentem: p quā cognoscet qs sit innocēs: et qs reus ⁊ in b bñ dicit.
Sz scōm catholicos ista scia dei existēs in xpo duplex est. vna increata
q cōuenit ei in qntū deus. de q ō. i. Reg. xvi. Nō videt ea q videt deus
aūt intuet cor. Alia creata q ei cōpetit in qntū hō diuinitus ei data: ⁊
ista scientia se extendit ad oia q cognoscit de scientia visionis. s. ad oia que
sunt: fuerūt vel erūt. fm quancūqz differentiā tpis qntūcūqz sint occulta:
et sic de vtraqz scientia verificat in xpo: q p scientiā dei in eo latentē cog
noscit cordū occulta. et ad idē refert qd subdit. b Neqz fm auditū cc. i. nō indigebit edoceri de veritate ab aliq: qz p seipsum cognoscet
et b iplerū fuisse in xpo ō: Job. q. Quis ei nō erat vt qs testimoniū p
biberet de homine: ipse enim sciebat qd esset in homine. i Sz iudicabit cc
scz euāgelicos iudicās eos diuitias celestib dignos. Marb. v. Beati
pauperes spū: quoniā ipsorū est regnū celorū. k Et arguet cc. qd fu
it impletū: qn pharisaeos arguit p apostolis: qs falso notabāt de trāsgressione sabbati. Matb. xij. capi. l Et percutiet terrā. i. homines terre
nos. m Virga oris sui. i. doctrina sua arguēdo eorū peccata.

n Et spū labiorū suorū interficiet impiū. i. ānxpm: fm q ō. ij. Thessalon.
ij. Tūc reuelabit ille iniqu quē dñs iesus interficiet spū oris sui. Et de
struet illustratione aduēt sui. o Et erit. Hic pnr describit sanctitas in xpi corpe mystico: cū dicit. Et erit iustitia cingulū lūborū eius.

p Et fides cinctorū cc. i. iusti et fideles adherebūt sibi sicut cingulū ⁊ lū
bare adherēt homini. vñ trāslatio chaldaica b hz. Et erūt iusti circū
cincti: ⁊ agētes fideliter appropinquātes ei: et b pz ipletū in aplis alis
qz discipulis ⁊ fidelib sibi p fidē et charitatē adherentib.

q Habitabit lup cū agno cc. Et b etiā et sequentib dicūt hebrei q i ad
uētu messie siue xpi aialia qntūcūqz ferocia sic domesticabūt q nō no
cebūt adinuicē nec etiā hoib: et ex b arguūt: q Jesus nazareus non
fuit xpo in lege ⁊ ppbis pmissus: qz ista domesticatio nō est adimplera
tpib ei. Sz ra. moy. istud dictū improbat qntū ad domesticatōes aialium dicēs. Nō ascēdat supra cor qd in diebus messie deficiet aliquid
de via hui seculi: vel inouet aliqd de opib sex dierū: sz ibit mūd in
ta solita viā: et p ꝓnis aialia remanebūt in ꝓdictis suis naturalib:
et sic ex dicto Ra. moy. pz defect argumēti. Sicut pz ex textu: q a pnci
pio hui ca. loquitur metaphorice: cū ō. Egredietur virga de radice iesse
et flos de radice eius ascēdet cc, vt dicūt hebrei. Et horrus de radice

eius ascēder:et fm eos messy as ibi n oiak virga et botrus metaphorice. Sicr q ōr:. Et erit iustitia cingulū lūborū eius et fides cinctorium renū eius. Fm beb:eos:iusti ⁊ fideles messie adherētes dicunt metaphorice et eius cingulū ⁊ cinctoriū:vt allegatū est.ē.p trāslatōes chaldaicā:⁊ ea de ērōne qd̄ imediate sequitur. Habitabit lup⁹ cū agno ⁊c:est metaphorica locutio:p quā intelligit pacifica conversatio ⁊ cohabitatio fidelium in p̄mitiua ecclia:fm q dicitur actuū.iij. Multitudinis aūt credentiū erat cor vnum et aia vna nec q̄ q̄ eorū q possidebat aliq̄d suū esse dicebat:sy erāt illis oia cōia: et sic q̄tūcūq̄ fuissent aūi discordes in actib⁹ et moribus vl mō viuēdi: recepta fide xpi ⁊ gra spūsancti fiebāt concordes in actib⁹ morib⁹ et mō viuēdi: et b̄ est qd̄ dicitur.

q Habitabit lup⁹.i.aste q̄ pus fuit raptor:seuer⁹

r Cū agno.i.cū inocente et māsueto. pōt etiaz b̄ exp̄ōi spālr de paulo q̄ fuit de tribu bēiamin: phil.iij.beniamin vo vocatur lupus. Gen.xlix. Beniamin lup⁹ rapax. ⁊c.et paul⁹ post conversionē suā habitauit q̄ete cū anania simplice et inocēte. Qd̄ etiā boies nominēt noib⁹ aialiū ps Gen.xlix. vbi iudas vocat leo:dan coluber: et beniamin lup⁹.b̄ etiā patet ex cōi mō loquēdi boim:q̄ rapto: vocat lupus:iracūd⁹ canis:et miris agn⁹:et sic de alis fm diuersas p̄dicationes

s Pardus.i.bēs maculas diuersas ex diuersis errorib⁹. t Cum hedo.i.cū simplicia fideli. v Accubabit.i.cōmorabit pacifice post suā conversionē ad fidē xpi:et sic intelligit de sequentib⁹:cū dr. x Vitul⁹.i.bō pri⁹ petulās et dissolut⁹. y Et leo.i.pus supb⁹.

5 Et ouis.i.inocēs. a Et puer puul⁹ ⁊c.i. xp̄s q̄. ē.ir.c.vocatur puul⁹:ducet eos ad volūtatē suā:qd̄ adimplētū est in illis q obediūt ei p fidē. b Vitul⁹.i.petulās vt dictū est. c Et vitulus.i.ille qui pus fuit gulosus:et post fidē sobri⁹. d Pascent.vnifōmit viuēdo.q: sicut dictū est in p̄mitiua eccl̄ia:oia erāt illis cōia. e Simul requiescēt catuli eorū.i.filij et familie ip̄ōrū. f Et leo ⁊c.i.supb⁹ pus et delicat⁹:cū rusticano fideli victu simplici erit pter⁹:qd̄ impletū fuit in p̄mitiua eccl̄ia:vt dictū est:et quotidie ip̄lex in religionib⁹ vbi nobiles et ignobiles:d̄ri et illiterati victu simplici vnifōmit sunt pterī.

g Et delectabit ⁊c.i.de nouo renat⁹ p baptismū. b Sup foramina aspidis.i.sup p̄sonas a demōib⁹ obsessas ide demones eijciendo:fm q dr Md ar.vlti. Signa aūt eos q crediderint hec sequēt:in nomine meo demonia eijciēt:linguis loquent nouis:serpētes tollent.

i Et in caverna reguli ⁊c.Repetitio est eiusdē sniē p alia verba: q: demon q̄ pri⁹ vocabat aspis b̄ iā vocat regul⁹ q est serpēs venenosus.

k Mō nocebūt ⁊c.i.i eccl̄ia q̄ dr mōs sanct⁹:vt dictū est.ē.ij.ca. In p̄mitiua eccl̄ia credēnt⁹ dabat potestas sup demonia sic dictū ē.et q: ista p̄cedebāt ex receptōe fidei ad p̄dicatōs apl̄orū p orbē.iō subdit

l Quia replera est ⁊c.i.euāgelio xp̄i. m Sicut aque maris operientis:q: tpe apl̄orū fuit publicata fides catholica p orbē vniuersū.sicut declaratū fuit pē.xviij.sup illud. In oēm terrā exiuit son⁹ eorū ⁊c.

n In die illa.b p̄ñr describit sublimitas xp̄i ad quā pueniit inq̄tū bō p suā bñdictā passionē.fm q dr phil.ij. Humiliauit semetip̄m factus obediēs vsq̄ ad mortē:mortē aūt crucis.ppt qd̄ et deus exaltauit illum et dedit illi nomē qd̄ est sup oē nomē ⁊c.et describit p ei⁹ exaltatio.secūdo exaltatōis diuulgatio:ibi. Et erit. Circa p̄mū dicit. n In die illa radix iesse.i.xp̄s egrediēs de radice iesse:vt dictū est in p̄n.hui⁹ ca. Et ad b̄ demōstrādū vbi trāslator fm ppriētatē grāmatice debuit dicere q̄ in femININO:dixit q̄ in masculino:q: xp̄us naturā humanā accepit in seru pfectio:ō subdit. o Qui stat in signū ppl̄orū.i. in signū salutis gēriū.et b̄ fuit in sua passione ip̄lētū:qñ fuit eleuat⁹ in cruce.ppt qd̄ dixit saluator Jo.iij.Sicut exaltauit m oyses serpentē i deserto in ligno:ita oportet exaltari filiū hois:vt omis q̄ credit in eū non pereat:sy habeat vitā eternā. De exaltatōe aūt serpētis a moysē dr Nu.xxi. Fac serpentē eneū et pone eū p signo ⁊ q̄ percussus aspexerit eū viuet:q̄ serpēs ene⁹ fuit figura xp̄i passuri:qui sicut p aspectū illi⁹ serpētis saluabant hoies a morsib⁹ serpentū:sic q̄ fide intuēt mortē xp̄i sanantur a morsib⁹ peccatorū:sicut dictū fuit plenī⁹ Nu.xxi. et Job.xij.

p Ipm gentes deprecabunt.quia post xp̄i resurrectionē ⁊ ascēsiōs gēriles conversi ad fidē p p̄dicatōes apl̄orum deprecant sunt ipm deuote.

q Et erit sepulchrū ⁊c. tū q̄lies mors xp̄i fuerit cōrepūblis: sepultura tū ei⁹ fuit honorabilis: tū q: i sepulchro nouo lapideo ⁊ cū linteamib⁹ et aromatibus p̄ciosis vt bē Job.xix.tū q: fideles p orbē ecclēs: etiam magni et nobiles vadūt ad ei⁹ sepulchrū venerādū. r Et erit in die illa.b p̄ñr describit dicte exaltatōis diuulgatio: q̄ facta ē p p̄dicatōs apl̄orū aliorūq̄s xp̄i discipl̄orū p orbē cū dicit.

s Adijciet dñs secūdo.q: p̄ p̄dicauerat p seipm. et secō p̄dicauit p apl̄os suos alios q̄s discipl̄os. t Ad manū suā.i. virtute suā p̄dicationē istā cōfirmādo miraculis:fm q dr Md ar.vlti. Illi autem pfecti p̄dicauerunt vbiq̄s dño cooperante ⁊ sermonē p̄firmāte sequētib⁹ signis. v Ad possidendū.p fidē et charitatē. x Residuū ppli sui.i.electos q̄ sūt pauci respectu aliorum. y Reliquet ab assyrijs et ab egypto ⁊c.noia sūt diuersarū terrarū et locorū:et q̄b⁹ p p̄dicationē apl̄orū aliq̄ sunt vocati ad fidē xp̄i:et p ista intelligunt alia loca q̄ nō exp̄munt: ad que pueniet p̄dicatio eorū. Hebrei vo exponūt b̄ de p̄gregatōne in iudea tpe messie quē exp̄ectār:sy huic expositōi q̄ falso innitur fundamēto cū aduenerit xp̄i trāsierit in pterītū repugnat text⁹:p p b̄ qd̄ dr:b. Adijciet dñs secūdo ⁊c. q: p iudei fuerūt adducti in iudeā de egypto:et secūdo de babylōe. Si aūt reducerentur iterū ab hac dispsiōe in q̄ fūt dicere⁊. Adijciet tertio. secō quia ista dispsio in q̄ fuit:facta fuit p romanos q̄ tū nō nūerant b̄ inter ppl̄os:cū dr. Ab assyrijs ⁊ egypto.p̄ncipālr essi tūc noiarent romani. z Et leuabit dñs ⁊c.i. virtute crucis faciet p̄dicari p apl̄os aliosq̄s discipl̄os:quā p̄dicatōs etiā signis p̄firmabit qd̄ iā est impletū vt dictū est. a Et p̄gregabit p̄fugos ⁊c. id est illos q̄ fuerāt pri⁹ fidē pfessi et postea facti p̄fugi a cultu dei:et dispsi p varios errores colliget in vnitate fidei catholice

b A q̄tuor plagis tre.i.ex oi pte terre. c Et auferet zelus ephraim ⁊c.p b̄ intelligit mutua cōcordia ⁊ amicitia xp̄ianorū maxime in primitiua eccl̄ia:vt dictū est.ē. d Et volabūt ⁊c. Post resurrectōs essi xp̄i et ascēsionē phūipp⁹ p̄dicauit i ciuitatib⁹ phylistinorū.vt bē Act.viij. vbi dr. Phūipp⁹ aūt inuēt⁹ est in azoto q̄ est ciuitas phūistinorū ⁊ trāsiēs euāgelizabat ciuitatib⁹ cūctis ⁊c.ēra aūt phylistinorū est supra mare mediterraneū et sunt ibi port⁹ et naues in q̄b⁹ aliq̄ de apl̄is et discipul xp̄i fuerūt deportati ad p̄dicandū in alis terris:vt p̄z de paulo ⁊ barnaba et plib⁹ alis. Et b̄ est qd̄ dr hic. d Et volabūt ⁊c.i. expedite nauigabūt in eorū naub⁹ q̄ dicūt b̄ humeri metaphorice eo q̄ sup hūeros portant onera sic et sup naues. Pñs enis capitū vbiq̄s loquitur metaphorice e Simul predabunt ⁊c. q: aliq̄ eorū nauigauerūt xisus oriētē:et p̄dicātes ibi fidē rapuerūt inde p̄dā quērēs aliq̄s ad fidē:q̄ pri⁹ erāt in possessione

by aboli. f T
tionē apl̄orū aliq
g Et desolabit
trāsiēs p egy pti
et accipit b ⁊ p.
maris: dicit b p
cussio fluminis.
i In fornicatione
⁊c.q: dedit vtuti
b̄ faciēdi qd̄ sub
ditur.
k Et percutiet eū
⁊c. Alexāder en
magn⁹ p magnū
tp̄s post ei⁹ aias e
p aliqd̄ tp̄s ante
xp̄i aduēnū vt fa
eli⁹ cum exercitu
suo accederet ad
alexandriā et ab
in septē portōes
l Ita vt ⁊c.i.p
nostricū q̄ p̄dica
tio vnute diuia.c
catholica diuulg
qd̄ p̄z et b̄ q̄ mul
tā senonis:q̄ tūc
ui. Cū igit apl̄i
p orbē q̄ est in q̄
tūc viuēte petro
vsq̄ ad occeanū
fuisse fātr diuulg
ins diuulgatōis
vocādis. n
us possidēnd⁹.
fuerūt ipedimēta
tur ipedimēta ab
qd̄ impletū est in
sum est. Altē exp
guā māris egyp
gitū ipm. Per flu
sar august⁹ sub d
sic fuit multū di
bus⁹ regni et ali
p̄dicatio euāgel
de apl̄is petro ⁊
bat:vt multa
beret ppl̄os p̄dic
tio.iō subdit.
fuit ip̄lētū tpe p
fidē xp̄i p̄dicati
tur ⁊c.
Licet mare
tores multū dista
agit de itinetu s
fitōs bui⁹ p̄ūcte
solū:egredient v
pulariue supad
in p̄ce.ca.,ppba
eratu suo p qu
valde grata et n
sicut liberatio f
er ar.et ideo pp
dā.q̄si diceret:b
tū reputat resp
egredient ⁊c.eo
dedi vobis pr
nē in sequēn ca.
In eodē c
dona spi
Ulfiaēn.
ra ⁊ ppria.⁊ p

desolabit dñs linguã maris egypti: et[b] leuabit manu[5] suã sup flumẽ in[i] fortitudine spũs sui et[k] percutiet eũ in septẽ riuis: ita[l] vt trãseũt peũ calciati. Et[m] erit via residuo ppl'o meo q[n] relinquet ab assyriis sicut[o] fuit israeli in die illa q̃ ascendit de terra egypti. Ca. xii.

b dyaboli. f Idumea et moab ꝛc. q: in istis terris ad p̃dicationẽ apl'oꝝ aliq̃ crediderũt ad obediẽtiã fidei veniẽtes.

g Et desolabit dñs ꝛc. i. nilũ q̃ ingredit mare mediterraneum trãsiẽs p egyptũ: ió subdit q̃li expositue. b Et leuabit ꝛc. et accipit b ꝛ p. Lita q illud qõ pus dictũ ẽ. Desolatio linguemaris: dicit b p cussio fluminis.

i In fortitudine ꝛc. q: dedit virtutẽ b faciẽdi qõ subditur.

k Et percutiet eũ ꝛc. Alexãder enim magn⁹ p magnũ tp̃s post esaiam et p aliqõ tp̃s ante xpi aduẽtũ vt fatali⁹ cum exercitu suo accederet ad alexandriã et ad aliq̃s alias ciuitates egypti: fecit diuidi nilus in septẽ portões intra mare mediterraneũ separim cadẽtes.

l Ita vt ꝛc. i. p ipm possint boies trãsire facil'r. et istud fuit pre nosticũ q̃ p̃dicatores euãgelij trãsirẽt p orbẽ remotis ipedimẽtis virtute diuina. qõ ps ex b q̃ adhuc viuente beato petro fides catholica diuulgata est versus occidẽtẽ vsq̃s ad mare oceanus qõ ps ex b q̃ missi a beato petro ad p̃dicandũ fundauerũt eccle siã senonis: q̃ tũc erat metropol'tãcie in bonore beati petri viui. Cũ igit apl'i alq̃s discipl'i exiuerũt de bierslm ad p̃dicãdum p orbẽ q̃ est in q̃rto clymate: et sic in medio tre habitabilis: sicut tũc viuẽte petro diuulgata est fides catholica versus occidẽtes vsq̃ ad oceanũ q̃ est terminꝰ tre habitabilis: ita tenendũ est eas fuisse silr diuulgatã ad alias ptes orbis: et ppt velocitatẽ buius diuulgatõis ôr. m Et erit via ꝛc. i. electis meis ad fidẽ vocãdis. n Qui relinquet ab assyrijs. i. a demonijs cũ prius possidẽtib⁹. o Sicut fuit israel ꝛc. i. sicut diuina virtute remota fuerũt ipedimẽta exit⁹ israel de egypto sic diuina virtute remouebũtur ipedimẽta ab electis exeũdo de ignorãtia ꝛ errorũ tenebris qõ impletũ est in p̃dicatõe apl'oꝝ aliorũq̃s xpi discipl'oꝝ: vt visum est. Alit exponit ab illo loco. Et desolabit ꝛc. ita q̃ per linguã maris egypti intelligit ipa egypt⁹ q̃ est ppe mare. et sic lingit ipm. Per flumẽ ptãs regia q̃ fuit fortis ꝛ magna: ppt qõ cesar august⁹ sub q̃ nat⁹ fuit xp̃s: diuisit eã in septẽ pnciipat⁹. et sic fuit multũ diminuta ne possent rebellare. et talis subiugatio bui⁹ regni et aliorũ iperio romano fuit q̃dã dispositio ad b q̃ p̃dicatio euãgelij fieret libere p orbẽ. vñ dicit leo papa in sermõe de apl'is petro ꝛ paulo. Dispositõi diuini opis mirie congruebat: vt multa regna vno ꝓfederarent iperio: vt cito puios haberet ppl'os p̃dicatio generalis q̃s vnꝰ tenebat regimẽ ciuitatis. ió subdit. Et erit via residuo ꝛc. exponit vt. ã. et b maxime fuit iplerũ xpe pstãtini q̃ voluit p orbẽ ecclias licite fabricari et fidẽ xpi p̃dicari. In capi. xi. vbi ôr in postilla. Et egredietur ꝛc. Additio. i.

Licet materia bui⁹ ca. q̃ est de mysterio xpi fm oẽs expositores mlrũ distat a rpe et rõne a materia imediate p̃cedẽti i qua agit de itentu sennacherib et suoꝝ: cõtinuat tñ in lra p interpositõs bui⁹ piũctõis copulatiue ꝛ: cũ ôr. Et egredietur. nõ eñ dixit solũ: egredietur virga. s cũ additõe dicit. et egredietur. vñ bui⁹ copulatiue supaddite aliq̃lis rõ est q̃rẽda q̃ videt talis esse. Nam in p̃ce. ca. ppha p̃nosticabat ppl'o liberatõis a sennacherib et exercitu suo p quã babilonii erãt pacẽ tpalẽ et trãqlitatẽ: q: is esset valde grata et miraculosa. nõ tñ erat tã excellens nec fructuosa sicut liberatio fiẽda p xp̃m in qua pax ppetua et spũalis dãda erat. et ideo ppha postq̃ descripsit pmã liberatõis adiũgit secũdã. q̃si diceret: hec liberatio a sennacherib is magna ad modicũ tñ reputat respectu alterius liberatõis p xp̃m fiende. de q̃ ôr. Et egredietur ꝛc. eo mõ q̃ xp̃s dixit discipl'is ꝛ apl'is Luc. x. ca. Ecce dedi vobis prãtẽ ꝛc. is in b nolite gaudere ꝛc. ió gratiarũactionẽ in sequẽti ca. subdit p hoc vltio bñficio. q.

In eodẽ capi. vbi ôr in postilla. Et enumerant hic septem dona spiritussancti. Additio.

Efficãtia donoꝝ sancti spũs quã postulatoꝝ b põit ẽ vera ꝛ ppria. ꝛ põit sub eisdẽ verbis in pma secũde. q. lxviij. arti. iij. fm quẽ hmõi dona se extẽdũt ad oia ad q̃ se extẽdunt virtutes intellectuales ꝛ morales pur ôr in postilla. Es stanim animũ pulsat quedã inq̃sitiua questio. s. talis: cur nõ ponunt aliq̃ primẽna ad theologicas virtutes. nã virtutes theologice maxie ordinãt nos ad deũ. Ad qõ dicẽdũ fm Tho. ibidẽ q̃ virtutes theologice p̃supponũt ad dona sicut radices q̃dam donorũ non ei mouet animus a spũ sancto: nisi ei secũm aliquẽ modũ vniat sicut instrm nõ mouet ab artifice nisi p pactũ vel aliquã aliã vnionẽ. prima aũt vnio ad deũ est p fidẽ: spem: ꝛ charitatẽ vñ oia dona pertinẽt ad has tres virtutes tanq̃ ab eis deriuata. Consequenter circa hoc qõ dicit postil. q̃ ista dõa perfectissime fuerũt in aia xpi ꝛc. vidẽ q̃rendũ q̃ ly b sit verissimũ: quõ tñ b posset oñdi p lrã cũ de q̃libet viatore in gra existente verificat q̃ reqescet sup eũ spũs dñi sapiẽtie et intellect⁹ ꝛc. Ad qõ vidẽ dicẽdũ q̃ plenitudo boꝝ donoꝝ in xpo ex b p̃fiderat q̃ ab ipo gra spũssancti deriuat in mẽbris suis. s. in corpe suo mystico. vñ cum Joh. dixisset de eo. Plenũ gratia et veritatis. subiũxit. Et de plenitudine eius oẽs accepimus. Joh. i. quã q̃dẽ plenitudinẽ ppha oñdit. s. cus dicit. Erit iustitia cingulũ lũboꝝ eius ꝛc. qõ expõit de iustis et fidelib⁹ adherẽtib⁹ xpo sicut cingulũ et lũbare adherẽt boi. Ex qua metaphora satis patet q̃ oẽs iusti seu fideles bñt virtutẽ fidei et iustitie et alia hmõi ex adherentia ad ipm. Et q̃ ps intentũ. s. q̃ ista bꝝ xp̃s plenarie: vt ab ipo in alios deriuent. Cõsequẽt videt q̃rendũ q̃re ser dona b p enumerata ponit vniatim. Nõ enim dicit spũs sapiẽtie et spũs intellect⁹: is spũs sapiẽtie et intellect⁹. Silr nõ dicit spũs cõsilij ꝛ spũs fortitudinis: is spũs cõsilij et fortitudinis: et sic de alijs duob⁹. Ad qõ dicẽdũ q̃ in cõbinatõe innuit cõnexio donoꝝ adinuicẽ: eo mõ q̃ virtutes cardiales vno mõ pro bant cõnexe: ex b q̃ vna earꝝ q̃dãmõ p aliã pficit. vñ Greg. in p̃ moralũ de hmõi dõis spũssancti loquẽs dicit. Nimis est sapia si intellectu carent: et valde inutilis est intellect⁹ si sapiẽtia nõ subsistit. Vtile est cõsiliũ cui op⁹ fortitudis deest: et valde fortitudo destruit: nisi p ꝓsilium fulciat. nulla etiã est sciẽtia si vtilitatẽ pietatis nõ habeat: et valde inutilis est pietas si sciẽtia discretõis careat: primo: q̃s ipe si nõ has virtutes habuerit ad nullũ opus bone actõis surgit. hec ille.

In eo. vbi ôr in postil. Et auferet zelus ephraim Additio. iij.

Complificat ppheta mutuam concordiã seu amicitiam xpianorum ad inuicem per hoc qõ dicit. Auferetur zelus ephraim. quia scũm glosam quãdo Esaias hoc p̃dicebat: inter duas et decẽ tribus discordia execrabilis erat: credentes autem pacifica sunt in xpi fide et vnitate charitatis: p̃ut patuit in pmitiua ecclesia quãdo multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna. Actuũ. iij. capitulo.

Capitulum. xij.

Dices. Descripto xpi misterio: hic consequenter describitur gratiarũactio pro tanto beneficio. cum dicitur.

a Et dices in die illa. id est tempore gratie xpi reuelate qõ tempus vocatur dies. Roma. xiij. Nox p̃cessit: dies autem appropinquauit. b Confitebor tibi domine. confessione laudis et gratiarũactionis. c Quoniam iratus es mihi. ppter peccata mea me puniendo in caprinitate babylonica: et in persecutione antiochi illustris et pluribus tempoꝝ alijs. d Conuersus est ꝛc. in mansuetudinẽ. e Et consolatus es me. per tuam benedictam incarnationem: ideo subditur. f Ecce deus ꝛc. visibiliter apparẽs in carne assumpta fiducialiter agam et nõ timebo amplius retardari a vita beata que per xp̃m fuit aperta. Sic enim confitebatur primitiua ecclesia sub apl'is in bierslm congregata: que p maiori parte erat de gente iudeorum: vt patet in actibus apostolorum. g Quia fortitudo mea. id est dans mihi fortitudinem in aduersis.

b Et laus mea dominus. quia virtute diuina in primitiua ecclesia fidelis non solum patienter sustinebant tormenta: sed gaudenter et cũ laudibus diuinis. i Et factus est ꝛc. quia immediate transibant ad viam celestem: quod non fiebat sanctis veteris testamenti.

k Hauritis aquas ꝛc. id est vos catholici hauritis dõa spiritussancti de sacramentis noue legis: in quibus confert gratia quod non fiebat in sacramentis vete. lẽ.

c Et dices i die illa. Confiteor tibi dñe qm̃[c] irat⁹ es mihi: ꝓuersus[o] est furor tu⁹: ꝛ[c] cõsolatus es me. Ecce[d] deus saluator meus fiducialiter agã ꝛ non timebo. Quia[g] fortitudo mea et[b] laus mea dñs: et[i] factꝰ est mihi in salutẽ. Hauritis[k] aquas in gau-

a: vt omis q̃ credit in eũ non
xaltrãdẽ aũt serpẽtis a mor
pone eũ, p signo ꝛ q̃ pessus
it figura xpi passuri: qm̃ sicut
boies a morsib⁹ serpentũ: sic
q̃ fide intuẽt mortẽ xpi sanantur a
morsib⁹ peccatorũ: sicut dicũ fuit
plenꝰ Nu. xxi. et
Job. iij.

p Ipm gentes depcabunt. quia
post xpi resurrectionẽ ꝛ ascẽsiõs
gẽtiles ꝓuersi ad
fidẽ p p̃dicatões
apl'orum depcant
sunt ipm devote.

q Et erit sepulchrũ ꝛc. tũ qt licet
mors xpi fuerit cõ
trẽptibilis: sepul
tura tñ eius fuit ho
norabilis: tũ q: i
sepulchro nouo
lapideo ꝛ cũ lin
theamib⁹ et aro
matibus pciosis
vt hꝰ Job. xix. tũ
q: fideles p orbẽ
erũtes: etiam ma
chrũ venerãdũ. r Et erit
altarõis diuulgatio: q̃ facta ẽ
scipl'oꝝ p orbẽ cũ dicit.
uerat p seipm. et secũdo p̃dica
os. t Ad auũ suã. i. virtu
miraculis: fm q̃ ôr: Ad ar. vii.
piq̃s dño cooperante ꝛ sermonẽ
Ad possidendũ. p fidẽ et cha
ctos q̃ sũt pauci respectu alio
r ab egypto ꝛc. nosa sũt diuer
icationẽ apl'oꝝ aliq̃ sunt vo
f alia loca q̃ nõ expmunt: ad
ẽo exponũt b de ꝓgregatõne
s huic expositõi q̃ falso initur
ir in pcentũ repugnat text⁹: p
ꝛc. q: p iudei fuerũt adducti
abylõe. Si aũt reducerentur
ref. Adijciet tertio. secũdo quia
omanos q̃ tũ nõ nũerant b in
pto. p̃cipl'r esset tũc notiarent
. i. virtute crucis facient p̃dicari
dicatõs etiã signis ꝓfirmabit
Et ꝓgregabit pfugos ꝛc.
i et postea facti pfugi a culta
iger in vnitate fidei catholice
terre. c Et auferet zelus
cõcordia ꝛ amicitia xpianorũ
ũ est. ã. d Et volabũt ꝛc.
onẽ philipp⁹ p̃dicauit i ciuita
ybi ôr. Philipp⁹ aũt inuẽt⁹ est
ꝛ trãsiẽs euãgelizabat ciuita
t est supra mare mediterraneũ
aliq̃ de apl'is et discipul xpi fu
ps terris: vt ps de paulo ꝛ bar
ꝛ hic. d Et volabũt ꝛc. i.
o⁹ q̃ dicũt b humeri metapho
era sic et sup naues. Phis cnis
e Simul predabunt ꝛc.
iẽtẽ: et p̃dicãtes ibi fidẽ rapue
fidẽ: q̃ pa⁹ erãt in possessione

l Et dicetis ꝛc.exhortãdo vos mutuo ad laudẽ diuinã. m Cõfitemini dño.ei⁹ bñficia recognoscẽdo. n Et inuocate ꝛc.ipm deuote laudãdo. o Notas facite in pplis.i.in oib⁹ gẽtib⁹ p ꝓdicationẽ euãgelice veritatẽ. p Adinuẽtões ei⁹.i.modos mirabiles bũane salutis:quos adinuenit diuia sapiẽtia in filij dei incarnatõe ꝓdicationẽ:passiõe:resurrectõne:et ascẽsione.

q Mementote.qm̃ excelsum est ꝛc. Philip.ij dedit illi nomẽ qd̃ est super omne nomẽ:vt in nomine illo flectat omne genu celestiũ terrestriũ ꝛ infernoꝝ:et omis lingua cõfiteatur:q: dñs nr iesus xp̃s in glia est dei pris.

r Cãtate dño ꝛc.ponẽdo naturam humanã in xpo ad pris dexterã.

s Annũciate ꝫ ꝛc. qd̃ impletũ est p ꝓdicatões aplorꝝ aliorũq; xpi discipulorũ p orbẽ vniversum. t Exulta.i corde

v Et lauda.ore.

x Habitatio syon.i.ecclesia q̃ vocat syon. Hebre.xij. Accessisti ad syõ montẽ ꝛ ciuitatẽ dei viuẽtis celestẽ hierlm ꝛc.

y Quia magn⁹ in medio tui sanct⁹ isrl.i.xp̃s sanctificãs fidẽ populũ noie isrl appellatũ.vt frequent.ꝫ.dictũ ẽ. Potest etiam hec lfa referri ad montẽ syon in q̃ erat rẽplũ:vbi legit xp̃s frequentẽ ꝓdicasse et miracula fecisse:ubi etiã aplis suã resurrectionẽ manifestauit:et sup eos spiritũ sanctũ in signo visibili misit:vt dicit hiero.in epla ad paulinũ de omibus sacre scripture libris. In capi.xij.vbi dicit in postil. Haurietis aquas de fontib⁹ saluatoris. Addit.o.

Oc qd̃ ꝛ.Haurietis aq̃s cũ gaudio de fontib⁹ saluatoris: posset exponi magis ꝓprie ad lfam de aqua baptismi q̃ est ianua sacramẽtorũ in q̃ grã saluatoris ꝓfert et dona spũsancti dãt. Repli. Il cap.xij.vbi postil.expõit illũ passus.Haurietis aq̃s de fontibus saluatoris.de grã spũsancti et donis q̃ in euãgelio dicunt aque viue q̃ hauriunt de fontibus.i. sacramentis q̃ fontes saluatoris hic dicunt.Burg.dic q̃ magis ꝓpa est expositio de aq̃ baptismi qui est ianua sacramẽtorũ.Sz expositio Burg.quã dic magis ꝓpriã possum⁹ dicere magis extortã rõne illu⁹ termini aq̃s.nã nõ refert an aqua baptismi hauriat ex fontib⁹ vel fluuib⁹. Et q: vult suã expositõẽ foremagis ꝓpriã cũ dic baptismũ fore ianuã sacramentorũ:idcirco sensus esset hauritis ianuã ex fontib⁹ q̃ta sit hmõi expositõis ꝓpere patet etiã parũ intelligẽti. Et cũ oes cõiter catholici exponãt li fontibus saluatoris ꝓ sacramẽtis ipropriissima esset Burg.expositio.haurietis aquã.i.baptismũ ex fontib⁹ saluatoris.i.sacramẽtis: q̃ rõne etiã baptism⁹ hauriri deberet ex alijs sacramẽtis eadẽ rõne et fortiori alia sacramẽta hauriri deberẽt ex baptismo:q: oia alia sacramẽta rite suscepta baptismũ pslupponũt:cũ baptism⁹ est vn⁹ de fontib⁹ sacramẽtalibus.ipropriissima igit videt exposito Bur.q̃ significat hauriet fontẽ ex fontib⁹:sic igit burg.sepe mouet lana caprina. Cap.xiij.

Ilus babylonis.Postq̃ ꝓpha denũciauit punitões assyriorꝝ q̃ captiuauerunt.x.trib⁹:hic ꝓnũciat punitões babyloniorꝝ q̃ captiuauerũt regnũ duarũ tribuũ. Et p denũciat babyloniorus destructõs:secũdo in deorꝝ pslatõs caplo sequẽti. Pria i tres partes q: p describit vastãtis exercit⁹ cõuocatio.secũdo babyloniorũ afflictõ ibi.Ululate.tertio sequẽs desolatio.ibi.et erit. Circa primũ dicitur.

a On⁹ babylonis.i.miseria eã opprimẽs qd̃ vidit esaias.i.puidit in spũ futurũ. b Sup montẽ.i.ꝛra babylonẽ tumore supbie eleuatã. c Caliginosus.i.eroib⁹ obtenebratã. d Leuate signũ.s. vexillũ predẽs exercitũ. e Exaltate vocẽ. exhortãdo ad plium.

f Leuate manũ.in signũ ꝓsidẽtie et victorie obtinẽde: ideo subdit.

g Et ingrediant portas.s.babylõis tanq̃ victores b Duces.s. medoꝝ et persarꝝ:q: cyr⁹ rex psarꝝ et dari⁹ rex medoꝝ cũ suis exercitib⁹ babylonẽ ceperũt:vt habet Dan.v. i Ego mãdaui ꝛc.Hebrei dicũt citatis meis.dicto esti hebraica q̃ ponit hic equoca est ad citationẽ et sanctificationẽ, hebrei tñ vident hic meli⁹ dicere:q: exponẽtes trãslatõs nr̃am dicũt. Mãdaui sãctificatis meis.i. ministris meis:inspirauit esti dñs volũtatẽ et audaciã psis ꝛ medis pugnãdi ꝓ ra babylonẽ.

k Et vocaui fortes meos dando eis fortitudinẽ.

l In ira mea.i. ad exequẽdũ punitõs a me dispositã.

m Exultãtes in glia mea.i. in victoria gloriosa a me ꝓcedẽda. vel q: cyrus rex psarũ illã victoriã attribuit glie diuie vt habet vl. pal. et primo Esdre.i. Hec dicit cyrus rex psarum oia regna tre dedit mihi dñs ꝛc.

n Vox multitudinis.id est maximi exercit⁹ ꝯ babylonẽ veniẽtis.

o Vox sonit⁹ regũ ꝛc.i.cyri regis psarũ et dariꝝ regis medorũ et q: forte isti aliq̃s alios reges adduxerũt secũ. p Dñs exercituũ ꝛc.q: militib⁹ et bellatorib⁹ inspirauit volũtatẽ ꝛ audaciã veniẽdi ꝯ babylonẽ. q De tra lõginq̃ alias ꝓcul. non abhorrẽtes laborẽ itineris:et q: nõ solũ boies fuerũt executores diuie iustitie ꝯ babylonẽsis angditiõ subdit. r A sũmitate celi dñs et vasa furoris ei⁹.i.ãgeli q̃ sunt q̃dã instrã ad exequẽdũ diuina iudicia. s Vt dispdat omnẽ terrã.s. babylonis. Et est locutio hypbolica ad denotandũ magnitudinẽ ciuitatis babylonice:et ppli multitudinẽ:sicẽ aliq̃n ꝛ: paritius ẽ totus mũd⁹. t Ululate.ꝫ ꝓnr̃ describit babyloniorꝝ afflictio et p q̃tũ ad eorꝝ anxietatẽ.secũdo q̃tũ ad eorꝝ pene acerbitatẽ ibi. Ecce dies dñi.tertio q̃tũ ad aduersariorꝝ ferocitatẽ.ibi. Ecce ego. Circa primũ ꝛ: t Ululate.s.o vos babylonij:vlulat⁹ q̃ est clamor:ꝓsusus indicũ est magni timoris ꝓ ibẽtis formare vocẽ distinctã. v Quia ppe est ꝛc.i.punitõis ei⁹ super vos. x Propẽ ꝫ ꝛc. a sua vnure pre cordis timore:q: timor retrahit spũs et calorẽ a mẽbris exterioib⁹: et sic remanent frigida ꝛ tremẽtia:et p dñs inualida. y Et oẽ cor hois tab.ꝛ p id est. Cõtercf.pre mistitia ꝯ Dolões ꝛc.i. babylonij affligentur p̃ angustia.sicut illi q̃ patiunt talia. ꝯ Vnusq̃sq; ꝛc nõ potes eũ iuuare nec ab eo iuuari. a Facies cõbuste vultus eorꝝ.q: perse et medi incẽderũt babylonẽ ꝛ multi fuerunt ibi cõbusti. b Ecce dies.ꝫ ꝓnr̃ describit afflictio babyloniorꝝ ex pene acerbitate:cũ ꝛ. b Ecce dies dñi.i.punitõis eius.

c Veniet crudelis.ipis babylonijs pre acerbitate punitõis ad qd̃ designandũ subdit. d Indignatõis plen⁹ ꝛc.ad ꝫ esti ponunt tot ꝛba q̃li idẽ significãtia vt designẽt maiorẽ exaggerationẽ pene:ad puniẽdũ terrã.s.babylonis. e In solitudinẽ.occasis incolis. f Qm̃ stelle celi.i.pncipes magni.

g Et splẽdor earũ.i.sapiẽtia eorꝝ. h Nõ expãdẽt lumẽ suum.q: fugiet ab eis mẽs et ꝓsiliũ:ꝓta imminẽs piculũ.

i Obtenebrat⁹ ẽ sol ꝛc.i.Balthasar rex q̃ occisus fuit. Dan. v.et tñ adhuc erat ppe pncipiũ regni sui. k Et luna ꝛc.i.regina nõ pcedet vltrẽ in apparatu regio. l Et visitabo.ꝫ ꝛ: in psona dñi. m Sup orbis mala.i.babylonis:et ppter hoc aliq̃ dicũt hic vrbis et male:q: in hebreo est orbis.et dicit

de babylone b
erat valde mag
regio clausa mu
rudinẽ ciuitatẽ,
liber lat⁹ habet
n Et recedet
ꝛc. q: babylo
erãt ꝯ dolame:
ꝓ in Danide.
o Et arrogã.
iactabãt enim
de fortitudine
p Preciosi or
rit vir auro.i. ra
or:eo mõ loqu
di q̃ ꝛ: officiar
ꝓdosus: q: val
pauci de baby
nijs remãserũt
ni.
q Et hõ mũc
obrizo.i.auro
ro et nunlantes
ꝛ: obrisus ab
et radio radia
r Sup ꝫ ce.
ba.ꝛc.locutio
hypbolica ad
signandũ mag
tudinẽ vre dei
babylonẽ.
s Et erit q̃si
mula fug.leo.s.
ercit⁹ q̃ venen
aliũde ad auxil
Balthasar.
t Et q̃si ouis.
gies lupũ.
v Et nõ erit q
pgreget. ad rec
cendũ eos in b
ad ppl'm suuꝝ
sua vñ venerãt
nqs occidet a p
bylonios adim
b Infantes c
d In oculis e
do.cor.i.opes
afflictio babylo
satabo sup eos
rãt ꝛc.ita q̃ p
b Sꝫ sagittis
fendẽdũ inualid
litas ꝯ viros d
babyloniorꝝ de
ficatõis:cũ ꝛ.
lonij ꝓp timore
gnis idi.i.noia
pbia chal.q: d
deiecta a statu
subdit. o W
recedificatõs.
bernacul' freqn
põet ꝛc.designã
rõi boim ita ꝛ p
q̃c.ibi be.s.fere
e Et replebũt
lo.sal.ibi.i.vulp
accipiũt ꝓ q̃bu
er in pre bestic
strib⁹:q̃b⁹ mlti
cũt:q̃ pilosi ꝫ

de babylone bypbolice.sicut parisi⁹ 8 rot⁹ mūd⁹: q: babylon erat valde magna.vñ dicit pbus in libro politicor:q erat mag regio clausa muris q̄ ciuitas:eo q excedebat notabilr magnitudine ciuitatē.dicit enim biero.q muri erāt in q̄dro edificati:7 qō libet lat⁹ habebat.xvi.miliaria q̄ faciūt octo leucas.

n Et reqescere 7c. q: babylonij erāt ydolatre: vt ps in Danide.

o Et arrogā.7c. iactabāt enim se de fortitudine.

p Preciosior erit vir auro.i. rari or:eo mō loquendi q̄ ōr offerantur pciosius: q: valde pauci de babylonia remāserūt viri.

q Et bō mūdo obrizo.i.auro puro et rutilante: et ōr: obrisus ab ob et radio radias.

r Sup bē.turba.7c.locutio est bypbolica ad denotandū magnitudines ire dei ꝗ babylonē.

s Et erit q̄si damula fug.leo.s.exercit⁹ q̄ venerat aliūde ad auxiliū Balthasar.

t Et q̄si ouis. fugiēs lupū.

v Et nō erit qui pgreget. ad reducendū eos in babylonis auxiliū:ió subdit. x Unusquisq̄ ad pplm suū puertet 7c.q: timore perterriti fugerunt ad loca sua vñ venerāt. y Omis q̄ inuēt⁹ fuerit remanēs cū babylonis occidet a pfis et medis. z Et omis q̄ supuenerit. vt babylonios adiuuet. a Cadet in gladio.aduersariorum.

b Infantes eorū.s.babyloniorū c Allidentur.petra parietes

d In oculis eorū.q̄ videre est grauissimū. e Diripientur domos.eorū.i.opes 7 vtensilia domorū. f Ecce ego.hoc describitur afflictio babyloniorū ex pseqntiū ferocitate:cū ōr:Ecce ego suscitabo sup eos.i.babylonios. g Medos q̄ argētū nō querāt 7c.ita q p desiderio occidēdi retardabunt pdari: ió subdit

h Et sagittis puulos interficiet 7c.et tñ talib⁹ psonis ad se defendēdū iualidis solet parci in bellis:et p hoc arguit maior crudelitas ꝗ viros defendere se poterāt. i Et erit.h p⁹ occasione babyloniorū describit ciuitatis destructio totalis absq̄ spe reedificatōis:cū ōr. i Et erit babylō 7c.q: de ea gliabant babylonij pp̄ muroꝝ fortitudinē 7 pplī multitudinē. k In regnis idi.i.notata pp̄ nobilitatē suā i oīb⁹ regnis. l In superbia chal.q: de ipa se iactabāt. m Subuersa.i. destructa et deiecta a statu suo. n Sicut sub.do.so. et go.i. irrepabilr: ió subdit. o Nō habitabit.ab hoīb⁹. p Et nō fūdabit.ad sui reedificatōs. q Nec po.ibi 7c.Arabes nūc tp is habitabāt i tabernacul freqnt mutātes loca p pastu aīalū:p hoc q̄ nō dicit.Nec pōet 7c.designat destructio babylōis talr:q: sic erit iepra habitōi hoīm ita 7 pascuis domestricorū aīalū:ió subdit. r Sy rene.ibi be.s.feroces:et mōstruose:7 etiā venenose: ió subditur.

s Et replebūt 7c.aues sē magne solitudinē amātes. t Et pilo.sat.ibi.i. vulpes 7 lupi:vt dicūt aliq. Aliq vero dicūt q̄ pilosi h accipiūt p q̄busdā aīalib⁹ mōstruosis: q̄ i pte hūt effigie hoīs et in pte bestie. Aliq vero dicūt q̄ pilosi h accipiūt p hoīb⁹ silue strib⁹:q̄b⁹ multitudo 7 magnitudo piloꝝ ē p idumēē. Aliq vero dicūt:q̄ pilosi h accipiunt p demonib⁹ icubis:ꝗ illud nō est periculū.

u Et regescere fa ciā superbiā infidelium:et o arrogantiā fortium humiliabo. p Preciosior erit vir auro:et q homo mūdo obrizo. Sup r hoc celū turbabo et movebit terra de loco suo: ppter indignationē dñi exercituū:et ppter die ire furoris ei⁹. s Et t erit q̄si damula fugiēs:et u q̄si ouis: 7 v nō erit q cōgreget. Unusq̄q̄ x ad pplm suū cōuertet: et singuli ad terram suā. Omis y q̄ inuēt⁹ fuerit occidet z et a omis q̄ supuenerit cadet a in gladio. Infantes b eorum allidentur c in oculis d eorū: diripient e dom⁹ eorū: et vxores eorum violabunt. Ecce f ego suscitabo sup eos medos g qui argentū nō querant nec aurū velint: sed h sagittis puulos interficient: et lactantib⁹ vteris nō misereburt: et sup filios nō parcet oculus eorū. i Et erit babylon illa ciuitas gloriosa in k regnis: inclita in l superbia chaldeorum subuersa m sicut n subuertit dñs sodomā et gomorram. o Non habitabit vsq̄ in finē: et p nō fundabit vsq̄ ad generationē et generationē. q Nec po net ibi tentoria arabs: nec pastores requiescēt ibi: sed r requiescēt ibi bestie: 7 s replebunt dom⁹ eorū draconibus. t Et habitabūt ibi struthones: et u pilosi saltabunt ibi: et v respōdebunt ibi vlule in edib⁹ eius et w syrene in x delubris voluptatis

Capl'm. xiiii.

p Rope a est vt veniat tempus eius et dies eius non elongabunt. b Miserebit enim dñs iacob 7 c eliget adhuc de israel: et regescere d eos facet sup humū suā. e Adiūget f aduena ad eos 7 adherebit domui iacob. g Et h tenebunt eos populi: et i adducēt eos in locū suum. k Et l possidebit eos domus israel sup terrā dñi in m seruos et

ne.i.punitōis eius. pre acerbitate punitōis ad signatōis plen⁹ 7c.ad h est vt designet maior ē cragge babylonis. e In solitudine.i.pncipes magni.

b Nō erp̄ādet lumē suū a iminēs piculū.

arrex q occisus fuit. Dañ. i fui. k Et luna 7c.i.regio. l Et visitabo.h nala.i.babylonis:et pp̄ter i hebreo est o:bis. et dicit

Esaie. xiii. 1 Et ecce ego. 2 Et ecce ego. 3 Et ecce ego. 4 Et ecce ego. 5 Et ecce ego. 6 Et ecce ego. 7 Et ecce ego. 8 Et ecce ego. 9 Et ecce ego. 10 Et ecce ego. 11 Et ecce ego. 12 Et ecce ego. 13 Et ecce ego. 14 Et ecce ego. 15 Et ecce ego. 16 Et ecce ego. 17 Et ecce ego. 18 Et ecce ego. 19 Et ecce ego. 20 Et ecce ego. 21 Et ecce ego. 22 Et ecce ego. 23 Et ecce ego. 24 Et ecce ego. 25 Et ecce ego. 26 Et ecce ego. 27 Et ecce ego. 28 Et ecce ego. 29 Et ecce ego. 30 Et ecce ego. 31 Et ecce ego. 32 Et ecce ego. 33 Et ecce ego. 34 Et ecce ego. 35 Et ecce ego. 36 Et ecce ego. 37 Et ecce ego. 38 Et ecce ego. 39 Et ecce ego. 40 Et ecce ego. 41 Et ecce ego. 42 Et ecce ego. 43 Et ecce ego. 44 Et ecce ego. 45 Et ecce ego. 46 Et ecce ego. 47 Et ecce ego. 48 Et ecce ego. 49 Et ecce ego. 50 Et ecce ego. 51 Et ecce ego. 52 Et ecce ego. 53 Et ecce ego. 54 Et ecce ego. 55 Et ecce ego. 56 Et ecce ego. 57 Et ecce ego. 58 Et ecce ego. 59 Et ecce ego. 60 Et ecce ego. 61 Et ecce ego. 62 Et ecce ego. 63 Et ecce ego. 64 Et ecce ego. 65 Et ecce ego. 66 Et ecce ego.

Esaie. xiii. 1 Et ecce ego. 2 Et ecce ego. 3 Et ecce ego. 4 Et ecce ego. 5 Et ecce ego. 6 Et ecce ego. 7 Et ecce ego. 8 Et ecce ego. 9 Et ecce ego. 10 Et ecce ego. 11 Et ecce ego. 12 Et ecce ego. 13 Et ecce ego. 14 Et ecce ego. 15 Et ecce ego. 16 Et ecce ego. 17 Et ecce ego. 18 Et ecce ego. 19 Et ecce ego. 20 Et ecce ego. 21 Et ecce ego. 22 Et ecce ego. 23 Et ecce ego. 24 Et ecce ego. 25 Et ecce ego. 26 Et ecce ego. 27 Et ecce ego. 28 Et ecce ego. 29 Et ecce ego. 30 Et ecce ego. 31 Et ecce ego. 32 Et ecce ego. 33 Et ecce ego. 34 Et ecce ego. 35 Et ecce ego. 36 Et ecce ego. 37 Et ecce ego. 38 Et ecce ego. 39 Et ecce ego. 40 Et ecce ego. 41 Et ecce ego. 42 Et ecce ego. 43 Et ecce ego. 44 Et ecce ego. 45 Et ecce ego. 46 Et ecce ego. 47 Et ecce ego. 48 Et ecce ego. 49 Et ecce ego. 50 Et ecce ego. 51 Et ecce ego. 52 Et ecce ego. 53 Et ecce ego. 54 Et ecce ego. 55 Et ecce ego. 56 Et ecce ego. 57 Et ecce ego. 58 Et ecce ego. 59 Et ecce ego. 60 Et ecce ego. 61 Et ecce ego. 62 Et ecce ego. 63 Et ecce ego. 64 Et ecce ego. 65 Et ecce ego. 66 Et ecce ego.

ad paupes gentiles q̃ iũcti sunt eis ad seruiẹdũ. k Et erũt capientes eos q̃ se cepant ꝛc. Hoc fuit iplenũ ꝛpe machabeorũ q̃ regnũ iudee recuperauerũt a grecis mltis eorũ occisis et capris aliq̃b⁹ eorũ in seruitutẽ redacẹ: vt ps p̃ mach. ꝛ.q. l Et erit. b p̃ñr ponit insultatio ꝓta hostes. Erp̃ insultatio viuorũ: et secũdo mortuorũ: ibi. Infern⁹. Circa p̃mũ dicit.

l Et erit in die illa. i. tẽpore reductõis captiuitatis babylonice.

m Cũ requiem ꝛc. s. a ciuitate qũ duc⁹ fuisti in babilonẽ. n Et a cõfusione tua. q̃ captiui ducunt ip̃ellẹdo et pcutiẹdo. o Et a seruitute ꝛc. s. in babylone.

p Sumes pabolã istã q̃ seq̃tur ꝯ regẽ babylonis: et dicit regẽ ídefinite: q̃ aliq̃ de bis que sequunt verificat de vno rege: ꝛ aliq̃ de altero.

q Quõ cessauit exactor q̃ rex babylonis p violẽtiam bõa aliorũ rapiebat. r Quieuit tributũ. qõ ꝓposuerat sup alias gẽtes et regna: et hoc fuit potissime rẽpe nabuch. q̃ fuit potẽtissimus inter reges babylonis.

s Cõtriuit dñs baculũ. i. virtutẽ t Impiorũ. i. babyloniorũ: et b̃ fuit iplenũ in balthasar quẽ dñs p cyrũ et darũ expugnauit et occidit. Dañ. v. v Virgã dñantiũ. i. sceptrũ babyloniorũ q̃ dñabant multis gẽtib⁹. x Cedentẽ pplos ꝛc. i. supbe. y Plaga insanabili. q̃ nõ poterãt ei resistere. z Subiciẹntẽ in furore gẽtes ꝛc. quia victoriis sibi a deo ꝓcessis abutebant in crudelitate nimia. a Cõquieuit et siluit ois terra. i. bitatores ois tẽre habitauerũt in pace regno babylonis deiecto. b Gauisa est. in corde. Et exultauit. in signo exteriori. Exultatio enĩ dr̃ q̃si extra saltatio. c Ubietes q̃s. i. pnci pes magni tẽre. d Letate sunt sup te. i. ex tua deiectõe dicẽtes.

e Exq̃ dormisti. somno mortis. f Nõ ascẽdit q̃ succidat nos. i. impugnet: pseq̃tur enĩ pabolã de arboribus magnis pncipes significãtibus. vt dictũ est. g Infern⁹. b p̃ñr ponit insultatio mortuorũ. Et p̃ ꝓta aiam. scdo q̃ntũ ad corpis sepulturã. ibi. Oes reges als pncipes Prima in duas: q̃ p̃ pōit insultatio ꝓta regẽ babylõis. scdo occasionẽ hui⁹ fit trãsit⁹ ad casus demonis. ibi. Quõ corruisti: als cecidisti. Circa p̃mũ sciẹdũ q̃ hebrei ꝛ aliq̃ expositores catholici exponũt locũ istũ de aia nabuch. dicẹdẹre ad penas dãnatorũ. Ds saluo meliori iudicio: istud nõ vidr̃ mihi ꝓuenient dictũ: q̃ Dañ. iiij. nabuch. reuersus de amẽtia vidr̃ extũc virtusse in ꝓfessiõe laudis diuie. vñ ibidẽ dr̃. igitur post finẽ dierũ ego nabuch. oculos meos ad celũ leuaui et sensus meꝰ reddit⁹ est mihi: et altissimo bñdixi: et postea subdit in fine ca. Nunc igit ego nabuch. laudo et glificabo et magnifico regẽ celi: q̃ opa eius vera: et oes vie eius iudicia: et gradiẹntes in supbia pōt hũiliare: et sic videt virtũ suã in bono terminasse. q̃ vltrius nõ fit mẽtio de recidiuo ad malũ: vñ ꝛ i decret. xxiij. q. iij. c. nabuch. dicit q̃ fecit penitẽtiã fructuosam: et iõ dicẹdũ est: q̃ b̃ refert ad balthasar nepotẽ suũ: q̃ in cõtẽptus dei fecit apportari vasa ꝓsecrata diuino cultui: et bibit in eis: et pncipes eius vxores ꝛ cõcubine: ppẽ qõ interfect⁹ fuit cadẹ nocte. Dañ. v. et sm b̃ dr̃. g Infern⁹. i. dyabol⁹ q̃ p̃est inferno. h Subtus. q̃ infern⁹ dr̃ esse in terre pfundo. i Cõturbat⁹ est ꝛc. i. cõmot⁹ et intent⁹: eo mõ loquẹdi q̃ cõiter dicit qñ aliq̃s magn⁹ et pessim⁹ homo mortit: q̃ de mões sunt multũ occupati circa receptrẽs et deductões aie eius. ppẽ enĩ aliq̃ũ vtebant modis istis cõtib⁹ loquẹdi. k Suscitauit tibi gigãtes. i. aias gigantũ in inferno exũtes: q̃ fuerũt mali homines. Gen. vi. ad insultandũ tibi. l Oñes pncipes terre. s. defuncti. m Surrexerũt de solio suis. i. de locis in iferno sibi deputatis: et eodẹ mõ exponit q̃ subdit. Oes pncipes nationũ ꝛc.

n Et dicẹt tibi. insultãdo. o Et tu vulnerat⁹ ꝛc. i. deiect⁹ in infernũ ab honore tuo mũdano. p Concidit cadauer tuũ p̃ mortẽ cor

ancillas: et erũt capiẹntes eos qui se cepant: ꝛ subiiciẹt exactores suos. Et erit in die illa cũ reqes dederit tibi de⁹ a laborẹ tuo: et a cõcussione tuo: ꝛ a seruitute dura q̃ ante fuisti: sumes parabolã istã cõtra regem babylonis et dices. Quõ cessauit exactor: quieuit tributũ. Cõtriuit dñs baculũ impiorũ virgã dñantiũ cedentẽ pplos in indignatõe plaga insanabili subiciẹntẽ in furore gẽtes pseq̃ntẽ crudeliter. Conquieuit et siluit ois terra: gauisa est ꝛ exultauit: abietes quoq̃ letate sunt sup te et cedri libani. Exq̃ dormisti nõ ascẽdit q̃ succidit nos Infernus subter te ꝓturbat⁹ est in occursũ aduẹntus tui: suscitauit tibi gigantes Oñes principes terre surrexerũt de solijs suis: oñes principes nationũ. Vniuersi respõdebunt et dicẹt tibi. Et tu vulnerat⁹ es sicut et nos: nri simil effectus es. Detracta est ad inferos superbia tua ꝓcidit cadauer tuũ. Subter te sternet tinea: et operimẽtũ tuũ erũt uermes. Quomõ cecidisti de celo lucifer q̃ mane oriebaris. Corruisti in terrã q̃ vulnerabas gentes: q̃ dicebas in corde tuo. In celum ꝓscendã: sup astra dei exaltabo solium meũ: sedebo in mõte testamẽti: in latereb⁹ aquilonis

poris. q Subter te sternet tinea ꝛc. q̃ cadauer bois mortui vermificat circũcirca. Aliq̃ nõ referũt b̃ ad vermẽ ꝓsciẹtie: q̃ ꝓtinue remanet in dãnatis. Si aũt aliq̃s vellet expõere p̃ dicta ad lr̃as de aia nabuch. Dicẹdũ esset q̃ ista ꝓpbia eius nõ fuit p̃destinatõis q̃ semp iplet: ꝯ cõminatõis q̃ nõ semp implet: sicẹ Jone. iij. dr̃. Adhuc xl. dies et ninive subuertet q̃ tñ nõ fuit subuersa. talis enĩ ꝓpbetia nõ denunciat ꝓut est in diuina ꝓsciẹtia q̃ est immutabilis: ꝯ fm merita vel demerita hoim: q̃ mutabilia sũt: fm enĩ demerita ninuitarũ ninive erat subuertẹnda: ꝯ q̃ egerũt pniam ad predicatõs ione: nõ fuit iplera cõminatio subuersiõis dicẹt: sic in ꝓposito. nabuch. enĩ an reqẽ ꝓpẽ peccata sua pcuteret amẽtia meruerat penã gehẽne: et q̃ sibi fieret talis insultatio a dãnatis

Verũtã q̃ post amẽtiã recognouit dei potẽtiam et egit pniam fructuosã: vt dictũ ẹ. s. iõ pẽa p Esaiã cõminata nõ fuit iplera: et ꝯ sic posset dici: vidr̃ tñ mihi q̃ ꝓma expositio melior ẽt magis ꝓsona ternui. r Quõ cecidisti. b p̃ñr occasiõe regis babylonis agit de casu demonis fm regulã exponẹdi sacram scripturã q̃ dr̃ de dyabolo ꝛ eius corpe: quã inter alias pōit Aug⁹. iij. de doctrina xpiana. et Isidor⁹ de sũmo bono. xx. capit. et illas ego posui in principio Gen. p expositõe tot⁹ scripture. ista autẽ regula q̃ b̃ vrendũ est intelligit p b̃ q̃ dyabol⁹ est caput omĩ iniquorũ: fm q̃ dicit Greg. homelia. x. et iõ ppẽ ꝓcepionẽ capit ad mẽbra et econuerso: scriptura sacra aliq̃n sub vno ꝓcertu de vno trãsit ad aliũ et ecõuerso: et b̃ mõ eisaias bicloquens de regẽ babylonis q̃ erat dyaboli mẽbrũ simplr q̃ntũ ad ip̃m balthasar ꝛ ad ip̃s q̃ntũ ad ip̃m nabuch. mãsit ad loquẹdũ de demone dicẹs. r Quõ cecidisti de celo. s. empyreo. s Lucifer. i. pulchrior: inter angelos sic lucifer q̃ est stella matutina pulchrior est inter stellas: iõ alio noie vocat⁹ ven⁹ a venustate. t Qui mane oriebaris: q̃ inter creationẹ eius q̃ dr̃ b̃ ort⁹ et lapsum fuit tẽpus modicũ. v Corruisti in terrã. q̃ pject⁹ fuit in b̃ aere caliginoso. x Qui vulnerabas gẽtes. i. angelos alios q̃bus ip̃e fuit occasio cadẹdi. angeli enĩ boi et mali frequent apparuerũt in specie hũana: et iõ noie gentiũ et hoim noiant⁹. sicẹ Act. i. de duob⁹ sanctis angel⁹ dr̃. Ecce duo viri astiterũt iuxta illos i vestib⁹ albis ꝛc. et de dyabolo dicit saluator. matth. xiij. Inimic⁹ hõ supseminauit zizaniã in medio tritici. y Qui dicebas in corde tuo. supbiẹdo. z In celũ ascẹdã sup astra celi ꝛc. i. sup alios angelos: sic enĩ voluit p̃esse alijs angelis indebite. s. vt sibi exhiberẹt bonorẹ soli deo debitũ: et nulli subesset nõ simplicit cũ sciret se nõ posse esse absq̃ dei manutenẹtia: ꝯ q̃ntũ ad regulã agẹdorũ. a Sedebo in mõte testamẽti. i. in celo empyreo vñ ꝓcedũt oia q̃ in tris ꝓfũt tanq̃ de aula sũmi ip̃atoris.

b In latereb⁹ aquilonis: q̃ ꝯ fm pbm altitudo mũdi sit in polo antartico: tñ fm apparẽtiã hoim est in polo opposito. s. artico: q̃ iste pol⁹ est nobis semp manifest⁹: et sup nostrũ emisperium eleuat⁹: et circa ip̃m videt mouẹri stelle. Pol⁹ aũt antartic⁹ est semp nobis occult⁹: vel aliter. a Sedebo in mõte testamẽti. i. sup ecclias q̃ dr̃ mõs. s. c. ij. et sic dr̃ mõs noui testamẽti. Super pslonas enĩ ecclesiasticas apperit dyabol⁹ matrie dñi ari.

b In latereb⁹ aquilonis. i. in cordib⁹ frigidis et defectu charitatis

c Ascẹdã sup altitudinẹ nubiũ. i. angelorũ q̃ dicunt nubes me

tapbo icer: ppē velocitatē mot⁹ sicut et sup: a dicunt astra ppē
claritatē naturalis intellect⁹. d Sillis ero altissimo: appe
tit eū similitudinē diuinā: vt pdictū est e Verūtū ad infernū
tē. q: sic culpa ei⁹ fuit grauior: ita pēa maior f Qui te vide
rūt. i. angeli scī q̄ viderūt eū cadentē ⁊ vidēt ei⁹ dānatōs.

g Ad te inclina
bunt. p ꝓsidera
tionē diuīe iusti
cie dicētes.

b Nunq̄d est ⁊c
id est celū empyre
um: qō ōt terra vi
uētū.

i Qui percussit re
gna. i. ordines an
gelorū: q: de ord⁹
ordinib⁹ aliq̄ ce
ciderūt cū eo. An
geli ñ o in scriptu
ra dicunt reges:
q: p eos regit to
ta corpalis crea
tura: et p ꝓnis or
dines ãgelorū di
cūt regna. vl po
test istud intelligi
de terra habitatō
ni bonī deputa
ta: cui⁹ pace dya
bol⁹ nūq̄ pturba
re: ⁊ frequent per
turbat.

k Qui posuit or
bē desertū: q: aī
mortē xpi oēs de
cedētes trahebat
ad infernū.

l Et vrbes eius
destruxit. i. loca di
uini cult⁹ q̄ frequē
ter destruxit a deo pmissus. m Vinctis ei⁹ nō ap. car. i. eos
detinuit: q: aūt ide aliq̄ fūt amon in resurrectōe xpi fuit ꝗ ei⁹ vo
lūtatē. Aliq̄ ñ o expositores exponūt de rege babylōis ad lrās
dicētes sic. Quō cecidisti lucifer. i. tu rex babylōis gliosior regi
bus alijs sic lucifer alijs stellis. Qui mane oriebar: q: ꝗs regnū
babylonic fuit valde gliosus: nīs in hac glia durauit tpus modi
cū: q: pm⁹ rex gliosus legit fuisse nabucho. cui successit euilme
rodach filⁿ ei⁹: ⁊ ulti successit balthasar ei⁹ filⁿ: vt de earum
fuit diffusi? Dañ. ij. et in isto defecit regnū babylonie: et trāsla
tū fuit ad medos et pſas. Dañ. v. Corruisti in terrā deiect⁹ a re
gni dignitate. Qui vulnerabas gentes ex nimia crudelitate.
Qui dicebas in corde tuo in celū ascēdā ⁊c. O pio essi erat gen
tilū q̄ p⁹ dignitatē regni in vita pīni trāsferebant ad celū ñm
qō ōt. ij. macb. xi. pē nro inē deos trāslato. Sedebo in mōte te
stamēti. i. sup hierlm extēdā regnū meū: sic et factū est qñ cepit
sedechiā. In latenb⁹ aq̄lonis: q: hierlm ōt esse i latere aq̄lona
ri mōtis syō. Ascēdā sup altitudinē nubiū. i. ppbax: sillis ero al
tissimo. i. monarcha in mūdo sic ipe est in celo: verūtū ad infernū
deraberis inuit⁹ in pfundū laci: q: q̄ pl⁹ se exaltat p superbiam:
magis deiciē p pena: qō iplenū fuit in balthasar: vt. ñ. dictū est
Qui te videbūt ad te inclinabunt. q. d. ita pfūde deiciēris: q:
q̄ te voluerit videre oportebit se inclinare. Nunq̄d est iste q̄ con
turbauit terrā. i. habitatores ēre. Qui concussit regna subiciēdo ea
violent suo ipio. Ret essi babylōis mltā regna ipio sibi subiecit
armorū violēcia. Qui posuit orbē desertū p magna pre interfect⁹
incolis ⁊ vrbes ei⁹ destruxit sic ps de hierlm ⁊ de multis alijs
q̄s destruxit rex babylonis. Vinctis ei⁹. i. ab eo nō aperuit car
cerē dimittēdo eos etiā p⁹ longā maceratōs. et ñm istā expositō
nēlīa ista ōt de demone figuralit tñ. Pria tñ expositio magis
ꝓsonat dicē sanctorū. n Oēs reges. b pōit insultatio ꝗ re
gē babylōis q̄tū ad sepulturā. Et intelligat ps ista ō nabucho
donosor de quo dicūt hebrei: q: ipo mortuo euilmerodach filⁿ

ascēdam[c] sup altitudinem nubiū
silis[b] ero altissimo. Verūtū[c] ad
infernū detraberis in pfundū la
ci. Qui[d] te viderint ad[e] te inclina
būtur: teq̄ pspicīt. Nūq̄d[h] iste
est vir q̄ conturbauit terrā: q[i] cōcus
sit regna: q[k] posuit orbē desertū:
et[l] vrbes eius destruxit: vinctis[m]
eius nō aperuit carcerē. Omes[n] re
ges gentiū universi dormierūt in[o]
glia: vir in domo sua: tu[p] aūt proi
ectus es de sepulchro tuo quasi[q]
stirps inutilis pollut⁹[r] ⁊ obuolut⁹
cū[s] his q̄ interfecti sunt gladio ⁊[t]
descenderūt ad fundamenta laci.
Quasi cadauer putridū nō habe
bis cōsortiū: neq̄ cū eis in sepul
tura. Tu[u] enīq̄ terrā tuā dispdidi
sti: tu pplm tuū occidisti. Non[x]
vocabitur in eternū semen pessi
morū. Preparate[y] filios ei⁹ occi
sioni in iniquitate patrum eorū.
Non cōsurgent nec hereditabūt
terram neq̄ impleburt faciem or
bis ciuitatū. Et consurgam super
eos dicit dominus exercituū: et per
dam babylonis nomen: ⁊ reliquias
⁊ germen ⁊ pgeniem dicit do
minus. Et[z] ponā eam in[a] posses
siōem hericī: et in paludes aquā
rum: et[b] scopabo eam in scopa te
rens dicit dominus exercituū. Ju
rauit[c] dominus exercituū dicens.
Si[d] non ut putauī ita erit: et quo
mō mente tractaui sic[e] euenīet: ut[f]
conterā assyriū in terra mea: et[g] in
montib⁹ meis conculcem[h] eū: et[i]
auferet ab eis iugū eius: et onus
illius ab humero eorum tollet⁹.
Hoc[k] cōsilium quod cogitaui su
per omnem terram: et[l] hec est ma
nus extenta[m] sup universas gen
tes. Dominus exercituū decreuit
et quis potent infirmare? Et ma
nus eius extēta: et q̄s auertet eā?
In[n] anno q̄ mortu⁹ est rex achaz:

que incarcerauerat ppē mala q̄ tpe amētie pīis fecerat timēs ne resur
geret a morte sic redierat de amētia ꝗsilio ioachim fec eū de sepulchro
extrahi et pnculatim ēt diuidi ⁊ vultureb⁹ dari: vt sic ipīs euolātibus
ptes nō possent iterū ꝗgregari: ⁊ fm b ōt. n Oēs reges gentiū ⁊c.
Somno mortis. o In glia. i. honorifice sepulti. p Tu aūt p
iect⁹ ⁊c. mō pdicto.

q Quasi stirps inutilis
q̄ ad nihilū est vtilis.

r Pollutus. i. sanie. q:
cadauera sic extracta sa
nies polluta. s Cū
his q̄ inter. gla. q:q̄ cada
uera remanēt insepulta
et sic a bestijs ⁊ ambus
deuorāt. t Descen
derūt vsq̄ ad fūdamen
ta laci. q: carnib⁹ deuo
ratis ossa remanēta p
inundātiā pluuiarū tra
hunt ad lacū ⁊ paludes
⁊ descēdūt ad fundū.
Cetera patēt ex dictis.

v Tu essi. Posita insul
tatōe ꝗ regē babylonis
b pōit pōit insultatōis
ꝗsimatio p b qō denū
ciat terminatō regni: ⁊ p
cōfirmat ñ bo. scōo exē
plo. ibi. Jurauit dñs.
Circa pmū dicit.

v Tu essi terrā ⁊c. i. ei⁹
pditōes meruisti: et sil⁹
exponit qō subdit. Tu
pplm tuū ⁊c.

x Nō voca. inter. s. re
gnū babylonicū saltem
q̄tū ad pgenie nabu
cho. iō subdit.

y Preparate filios ei⁹
occisiōi. q: balthasar fu
it interfect⁹ ⁊ tota cognatio ei⁹: et trāslatū fuit regnū vt pdictū est: ⁊ sic
ps ira vsq̄ ibi. z Et ponā eā. i. babylonē. a In possessionē
hericij. q: sicā est inhabitabil hoīb⁹: est essi hericij aial spinosum.

b Et scopabo eā auferēdo pctōres de ea sic de domo auferunt sor
des cū scoba. c Jurauit. b pp hic veritas de destructōe babylōi
ca ꝗsimat exēplo. s. regis assyriorū quē de⁹ destruxit aī destructōs re
gni babylonis: et vtq̄ꝗ destructōs pdixit Esay as in plib⁹ locis. Et
b destructio regis assyriorū pōit ab eo pm a in signū certū destructōis
babylonice future: q̄si diceret. Cū videritis dictū meū iplerū de rege as
syriorū sciatis ipm certitudinaliter iplendū de regno babyloniorū: et ñm b
dic. c Jurauit dñs. i. firmiter statuit. d Si nō vt putaui. i. in
pscīēia mea disposui. e Sic eueniet. et q̄d stat illud subdit.

f Ut conterā assyriū in tra mea. i. in iudea vbi vigebat diuinus cult⁹: et
iō dicit tra dei spālis. g Et i mōtib⁹ meis. q: iudea est tra mōtuo
sa. h Conculcē eū. q: angel⁹ dñi de exercitu assyriorū exeunte in iu
dea percussit. clxxxv. milia bellatorū. vt ps. iij. Reg. xix. i Et auferet
ab eis iugū ei⁹. s. ab egyptio ipi⁹. k Hoc ꝗsiliū qō cogita
ui sup oēm terrā. s. ab assyrijs ꝗ cōpssam et grauatā q̄ ab eo auferat iu
gū assyriorū: et p b qō ōt. b. Hoc ꝗsiliū qō cogitaui. ps q̄ est b ppbia
pdestinatōis: ⁊ p ꝗnis ineffabilit iplēda: vt ps ex pdictis. l Et hec
man⁹. i. vt⁹ dñi. m Extēta sup oēs gētes: ad liberādū eas de op
pssiōe assyriorū. Cetera patēt. n In ānō. Postq̄ ppbia denūciauit
punitōs assyriorū q̄ captiuauerūt regnū israel: et babyloniorū q̄ captiua
uerūt regnū iuda. b ꝗnr denūciat punitōs aliarū gentiū de afflictōe vni
usq̄ regni gaudentiū et affligētes adiuuantiū: et p denūciat punitiones
phylistinorū: et scōo alioq̄ cap. sequē. et vltra pur patebit pseqūdo.
Circa pmū sciēdū q̄ tpe achaz fortitudo regni iude fuit multū debili
tata ppē ei⁹ malicia. q: phacee filⁿ romelie occidit de regno iuda. cxx.
milia: ⁊ ppē b phylistini intrauerūt regnū iuda et acceperūt plēs ciui
tates et habitauerūt in eis. scōo Paral. xxviij. et de b lerabant. Ex mor
tuo achā ezechias filⁿ ei⁹ q̄ fuit bon⁹ ⁊ iust⁹: fortificauit regnū et pua
luit aduersus phylistēos. Fm qō ōt. iiij. Reg. xviij. ipe essi percussit phily

sfteos. Fm qd dr. iiij. Reg. xviij. ipe etiam percussit philisteos vsqz ad gazam et oes termios eorz a turre custodiū vsqz ciuitatē munitā. Et hoc denū ciat b ppha futurū ad ppl'm iude ꝓsolatōz z phylistinorz desolatōem. Et p notat tpo dicēs n acbaz regnauit immediate. esaie de philistinorz pu nitōe ciō subdit.

p Ne letetis philistea omis tu. i. nulla ciuitas tua letet: qz omis nō et null' eē pollēs. vñ qd dr bic ois ciuitas nō letet Fm ordinē ꝓstructōnis idē est: acsi diceret nulla ciuitas philistinorz letetur. s. de b qd subdit.

q Qm̄ cōminuta ē virga. i. potētia.

r Percussoris tui. i. regni iude. qd añ tpo acbaz ꝓsuenit te pauere et subiacere: sicut ps tpe dauid. ij. Reg. v. z Osie. vt br. ij. paral. xxvi. vbi dr de Ozia. Egressus est z pugnauit ꝓtra philisthym: et destruxit murum Gerb. et murū Jamnie. murūqz azoti. ita ppt maliciā acbaz tpe eius diminuta fuit potētia regni: ſz iterū fortificata tpe ezechie. iō subdit.

s De radice enim colubri. i. de ipo dauid et aliorz regū potentū.

t Egrediet. nō nascēdo: qz iā erat in p āno regni sui: ſz ad bellandū ꝗ vos o philistei. v Regul'. i. Ezechias q pl' nocebit vobis q̄ pce dētes. sicut regul' q idē est q basilisc': q̄si rex serpentū: a basileos grece q rex latine plus nocet q alij serpētes: qz interficit flatu z visu: nec mirādū est: q dauid sanct' z Ezechias deuot' noiant colubri z reguli noib': qz b est ppt nocumēta q fecerūt infidelibus: sic et sanson q in catbalogo sanctorz pōit Hebreorz. xi. noiat coluber et cerastes. Geū. plir. Fm oes expositores. x Et semē ei' abs: bēs volucrē. i. de pri mēs philistinorz supbiā primis eleuatā et victoria tpe acbaz habita.

y Et pascent pgenti pauperū. i. iudei tpe acbaz depaupati releuabū tur tpe Ezechie. z Et pauperes fiducialr requiescēt. interfecto exercitu sennacherib p angelū: et philisteis p ezechiā deplis. iō subditur.

a Et interire faciā z. i. vrurē philistinorz in obsidione ppt defectum victualiū. b Ulula porta clama ciuitas z. i. custodes portarz et habitatores ciuitatū ppt miseriā in vobis futurā. Ab aqlone enim fumus veniet. i. exercit' Ezechie tēdens ad terrā philistinorz: qz gerb et alie ciuitates philistinorz supraposite q̄s destruxit Ezechias: decinārt versus australē ptē respectu hierlm: vñ monit se exercit' Ezechie. vt dicit Ra. sa. Aliq vo exponūt de exercitu assyriorū et babylonior q venerūt a pre aqlonari ad destruēdū terrā iudeorz. ſz ꝓma expositio magis ꝓsonat pceden b' z subsequēnb'. vñ subdit. c Et qd nūdebit rur nūcijs ei' gētis. i. nūcijs ezechie et pncipū ei' q discurrēres p iudeam pdicabāt dicētes. Reuertimini ad dōm deū abraā et ysaac et israel et reuertet ad reliquias q effugerūt man' regis assyriorz z. c. q. paral. xxx et subdit rnsio. d Quia dōs fundauit syon. eligēs locū illū ad suū cultū. e Et in ipo sperabūt pauperes ppl'i ei': qz nō solum illi de regno iude: ſz etiā multi de regno israel venerūt ad ezechiā in hierlm cōsidētes de diuia ꝓtectōe: vt ibidē subdit. sic expōit Ra. sa. Aliq vo expositores nri exponūt de nūcijs sennacherib q̄s misit in hierlm ad rendū ezechiā et ppl'm ei'. vt bi. ij. paral. xxxij. et rnsus fuit eis q̄ non traderēt se regi assyriorz: ſz magis ꝓsiderēt de diuia ꝓtectōe cōtra eum Ezechia ad hoc adhortante populum: vt habetur ibidem.

In capi. xiiij. vbi dicitur in postilla. Qui mane oriebaris: qnia inter creationē eius. Additio prima.

Upler est opinio circa b: an aliq mora fuit inter creationē et lapsū angeli. pbabilior rn est et magis sanctorz dicē ꝓsona q statim p' primū instās sue creatōis dyabol' peccauit: vñ de eo Job. viij. dr q i veritate nō stetit. Hec obstat q inter q̄liber duo istātia tēporz est dare tpo medū. put pbat in sexto phisicorz. Mā b bꝫ veritatē de tpe primo: in angelis rn q nō sunt subiecti celesti motui q p p tpo ꝓtinuū mēsuratur tpo accipit p ipa successiōe operationū intellect' seu affect': et iō inter operatōes tales ꝫs nō sint sil' nō requirit dare tpo medū: vt in pma pte. q. lxiij. articulo. vi. in rn sione ad vltimū argumētū. In eo. ca. vbi dr in postil. Sic etiam voluit p esse alios angelos. Additio. ij.

Licet angel' mal' sciret se nō posse esse absqz dei manutenentia nihil rn pbibet vt ipe vellet nulli subesse simplr. Volūtas enim q̄nqz est ipossibilū: pserim volūtas d ānata: sic in dyabolo.

In eodē capitulo vbi dr in postilla. Aliq vero expositores exponūt de rege babylonis. Additio. iij.

Oe qd dr. Quō cecidisti lucifer. magis ppe vr exponēd nr de ādelo lapso q̄ d nabuch. Q rō ē. nā nabu. put dicūt hystorie fuit p bō infime ꝓditōis: et iō nimirū si post suā magnā exaltationē cecidisset: cū res facilr ꝓuertunt in naturā suā: pserim cū bōa fortune sint valde mirabilia Fm phm. vñ non vid: dignū tante admiratōis q̄ cecidisset: vt de eo diceret. Quō cecidisti lucifer. sed potiū esset admirandū quō ascendisset ad tantam sublimitatē: ſz de angelo p peccāre valde ppe ꝓuenit admirari: q̄ fuit in tāta puritate nature q̄ ceteras creaturas excedebat: pserim cū Fm q̄sdā in grā fuit creatus: et de eo legit Ezech. ca. xxviij. Tu signaculū dei fuisti z. c. De tali igit mente admirat ppha dicēs. Quō cecidisti lucifer. nō etiam est modice admiratōis vt creatura tā pura in naturalib' et etiā in grā creata q̄ nullū hēbat ipedimētū nec ꝓtū sic cecidisset ab altissimo loco in pfundissimū: ſz de nabuch. rōnabilr cōtigit p oppositū admirari. vñ de eo ppe intelligit illud qd. s. dr nunqd iste est vir q̄ pturbauit terrā: q̄ cōcussit regna z. c. q̄si dicerēt nō modice admiratōis est q̄ natura tā cōtēptibilis attingerēt ad faciendū tāmagna et insolida: q̄ quidē admiratio est opposita admiratōi pdicte. Replica.

In ca. xiiij. Burg. circa casus et ortū lucaferi voluit aliq̄d dicere cū suo auctore quō statim post pmū instās sue creatōis peccauit q̄si mor' spiritū mēsuret tpe: in euo etiam nō pōit cōtrariū' z posteri' instās nisi nature pfectōis vel origīs: nō successionis: qz eadē est mēsura operatōis rei q̄ est nature: cū igit natura angeli Fm esse sit indiuisibilis: erit etiā indiuisibilis Fm operari: q̄ ad mēsurā successiuā q̄ indiuisibilis est et ex diuisibilib' esse nō pōt. Ponēres igit motulas aut duas aut tres aut q̄tuor inter creationē z lapsum angeli: oportet hēre respectū ad ordinē naturē q̄ est ordo pmanētū: qz Fm illū ordinē pus est eē q̄ bene esse nā nō ꝓuenit subsistēdi ꝓsequēna: et ita nō est apud intelligētē termios capabile ā gelū fuisse bonū vel malū nisi pintelligatur fuisse. Si igit accipit illa bōitas z malicia tanq̄z moralis: tunc est solū bon' vel mal' vsus liberi arbitrij: et sic hēm' duas motulas añ appositōz vel negatōz grec: q̄ apposita vl negata oportet pōere tertiā: qz nō pōt intelligi aliquē esse bonū bōitate gratuita nisi pintelligat bon' bōitate naturali et sic de malicia. In hac aūt tertia motula oes tā boni q̄z mali fuerūt in via: qz in statu merēdi z demerēdi: qz meritū beatitudis nō est sine grā. oportet igit assignare q̄rtā motulā in q̄ fuerūt in termio meriti vel demeriti: qz nō est intelligibile stātē lege ordinata q̄ q̄s sit in termino pmij nisi pus fuerit in via meriti: nisi q̄s cuz Aug. et magro velit dicere in angelis pmū pcessisse meritū: ſz in b' magistri illi nō tenent: de q̄ vide circa q̄rtā di. ij. libri sniarū. Illas aūt oes motulas possibile est esse in eodē instāti tpis: etiam si plres ponerent Fm ordinē nature pfectōis vel originis. Sz de angelorz moib' et operatōib' p tpa z loca: dicēdū q̄ nō mēsurarent successionib' ſz solū coexistēnjs z psentrjs: sic fluxus aquarū circa palū: et mor' sperici in plano. vide Scotū circa dist. iij. et. v. li. q. et cū postil'. vult lucaferū sic supbisse: q̄ nulli voluit subesse b' intelligendū est nō simplr: qz scivit se sine dei manutenentia esse nō posse. Burg. aūt dicit q̄ voluit simplr et b' medio: qz voluntas est ipossibilis. Ad b' mediū rndet postil'. q̄ pōt esse verū in ordine agēdi ſz nō essendi. scies etiam modū essendi Fm ordinē essentiali dependētie q̄ immutabilis est: ille scit fore ens. pbibitū vt in illo ordine nolit subesse. Mō est igit ad illud volūtas ſz in ordine agēdorz sunt multa ipossibilia nō simplr ſz sibi: et ad ea bā ferē psumptio voluntatis qualis fuit in ppositō z. c. In locis modijs vsqz ad cap. xxvi. multa dicit Burgen. q̄ q̄nis sint alie applicatōes nō tamen cōtra postill'. quia eadē lra variis expositōibus sine absurditate applicari varie potest.

Capitulum. xv.

sfteos. Fm qd dr. iiij. Reg. xviij. ipe etiam percussit philisteos vsqz ad gazam et oes termios eorz a turre custodiū vsqz ciuitatē munitā. Et hoc denūciat b ppha futurū ad ppl'm iude ꝓsolatōz z phylistinorz desolatōem. Et p notat tpo dicēs n acbaz regnauit immediate. esaie de philistinorz pu nitōe ciō subdit.

p Ne letetis philistea omis tu. i. nulla ciuitas tua letet: qz omis nō et null' eē pollēs. vñ qd dr bic ois ciuitas nō letet Fm ordinē ꝓstructōnis idē est: acsi diceret nulla ciuitas philistinorz letetur. s. de b qd subdit.

q Qm̄ cōminuta ē virga. i. potētia.

r Percussoris tui. i. regni iude. qd añ tpo acbaz ꝓsuenit te pauere et subiacere: sicut ps tpe dauid. ij. Reg. v. z Osie. vt br. ij. paral. xxvi. vbi dr de Ozia. Egressus est z pugnauit ꝓtra philisthym: et destruxit murum Gerb. et murū Jamnie. murūqz azoti. ita ppt maliciā acbaz tpe eius diminuta fuit potētia regni: ſz iterū fortificata tpe ezechie. iō subdit.

s De radice enim colubri. i. de ipo dauid et aliorz regū potentū.

t Egrediet. nō nascēdo: qz iā erat in p āno regni sui: ſz ad bellandū ꝗ vos o philistei. v Regul'. i. Ezechias q pl' nocebit vobis q̄ pce dētes. sicut regul' q idē est q basilisc': q̄si rex serpentū: a basileos grece q rex latine plus nocet q̄ alij serpētes: qz interficit flatu z visu: nec mirādū est: q dauid sanct' z Ezechias deuot' noiant colubri z reguli noib': qz b est ppt nocumēta q fecerūt infidelibus: sic et sanson q in catbalogo sanctorz pōit Hebreorz. xi. noiat coluber et cerastes. Geū. plir. Fm oes expositores. x Et semē ei' abs: bēs volucrē. i. de pri mēs philistinorz supbiā primis eleuatā et victoria tpe acbaz habita.

y Et pascent pgenti pauperū. i. iudei tpe acbaz depaupati releuabū tur tpe Ezechie. z Et pauperes fiducialr requiescēt. interfecto exercitu sennacherib p angelū: et philisteis p ezechiā deplis. iō subditur.

a Et interire faciā z. i. vrurē philistinorz in obsidione ppt defectum victualiū. b Ulula porta clama ciuitas z. i. custodes portarz et habitatores ciuitatū ppt miseriā in vobis futurā. Ab aqlone enim fumus veniet. i. exercit' Ezechie tēdens ad terrā philistinorz: qz gerb et alie ciuitates philistinorz supraposite q̄s destruxit Ezechias: decinārt versus australē ptē respectu hierlm: vñ monit se exercit' Ezechie. vt dicit Ra. sa. Aliq vo exponūt de exercitu assyriorū et babylonior q venerūt a pre aqlonari ad destruēdū terrā iudeorz. ſz ꝓma expositio magis ꝓsonat pceden b' z subsequēnb'. vñ subdit. c Et qd nūdebit rur nūcijs ei' gētis. i. nūcijs ezechie et pncipū ei' q discurrēres p iudeam pdicabāt dicētes. Reuertimini ad dōm deū abraā et ysaac et israel et reuertet ad reliquias q effugerūt man' regis assyriorz z. c. q. paral. xxx et subdit rnsio. d Quia dōs fundauit syon. eligēs locū illū ad suū cultū. e Et in ipo sperabūt pauperes ppl'm ei': qz nō solum illi de regno iude: ſz etiā multi de regno israel venerūt ad ezechiā in hierlm cōsidētes de diuia ꝓtectōe: vt ibidē subdit. sic expōit Ra. sa. Aliq vo expositores nri exponūt de nūcijs sennacherib q̄s misit in hierlm ad rendū ezechiā et ppl'm ei'. vt bi. ij. paral. xxxij. et rnsus fuit eis q̄ non traderēt se regi assyriorz: ſz magis ꝓsiderēt de diuia ꝓtectōe cōtra eum Ezechia ad hoc adhortante populum: vt habetur ibidem.

In capi. xiiij. vbi dicitur in postilla. Qui mane oriebaris: qnia inter creationē eius. Additio prima.

Upler est opinio circa b: an aliq mora fuit inter creationē et lapsū angeli. pbabilior rn est et magis sanctorz dicē ꝓsona q̄ statim p' primū instās sue creatōis dyabol' peccauit: vñ de eo Job. viij. dr q i veritate nō stetit. Hec obstat q inter q̄liber duo istātia tēporz est dare tpo medū. put pbat in sexto phisicorz. Mā b bꝫ veritatē de tpe primo: in angelis rn q nō sunt subiecti celesti motui q p p tpo ꝓtinuū mēsuratur tpo accipit p ipa successiōe operationū intellect' seu affect': et iō inter operatōes tales ꝫs nō sint sil' nō requirit dare tpo medū: vt in pma pte. q. lxiij. articulo. vi. in rn sione ad vltimū argumētū. In eo. ca. vbi dr in postil. Sic etiam voluit p esse alios angelos. Additio. ij.

Licet angel' mal' sciret se nō posse esse absqz dei manutenentia nihil rn pbibet vt ipe vellet nulli subesse simplr. Volūtas enim q̄nqz est ipossibilū: pserim volūtas d ānata: sic in dyabolo.

In eodē capitulo vbi dr in postilla. Aliq vero expositores expo/

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Onus moab. Vnde post denūciatōs punitōis philistinorū ppha denūciat punitōs moabitarū q̄ descēderūt a loth. cui ab:aā pr iudeorū fecē multa bōa educēdo eū de barā et ideducēdo eū in egyptū: et reducēdo. Gen.xij. et liberādo eū de manu amrraphel: q̄ duxerat eū captiuū. Gen.xiiij. et p pces suas liberādo eū de subuersiōe sodomorum. Gen. xviij. et iō moabite debebāt filios israel diligere: sicut ipi e contrario tanq̄ reddētes malum pro bono gaudebant de eorū afflictōibus: et iō ppha hēt denūciat eorū vastationē. Et circa hēc vastatōs eorum denūciare incipit secūdo cūm cuiusdam dicti sui reddit in principio sequētis ca. termio ad ppositū redit ibi. Audiuimus. Circa primū incipit denūciare eorū vastatōes duplicē: p assyrios secūdo p babylonios. ibi. Ad torrentē. Circa primū dicit.

a Onus moab. i. eius vastatio mibi reuelata. s. est quē sequitur. b Quia nocte vastata est ar. nomē est ciuitatis regie in regno illo moab. c Cōtinuat. tanq̄ cōfusus nō poterit rebellare: et accipit hēc moab p ppto moabitarū.

d Quia nocte vastata est murus. i. fractus ab assyrijs: eo q̄ custodes muri nō poterāt ita defendere de nocte sicut de die.

e Ascēdit domus regia. i. regis familia. f Et dybon. i. habitatores dybon. g Ad excelsa. vbi erāt eorū ydola.

h In planctū. q. d. nō ad sacrificādū p victoria: sed ad flendum p deiectōe sua. i Super nabo et super medaba. noia sunt ciuitatū ab aduersarijs captarū. k Moab vlulabit. pre dolore emittēs. s. sonū profundus. l In cūctis capitibus eius caluitiū et omis barba radet. In cūctis capitibus eius accincti sūt sacco: super tecta eius et in plateis eius omis vlulat descēdet in fletū. Clamauit esebon et eleale: usq̄ ad iasa audita est vox eorū. Super hoc expeditio moab vlulabūt: anima eius vlulabit sibi. Cor meum ad moab clamabit: nectes eius vsq̄ ad segor vitulā hostemantē: p ascensum enim luith flens ascēdet: et in via oronaim clamorē cōtritōis leuabunt. Aque enim nemrim deserte erunt quia aruit herba: defecit germen ipo sperabunt pauperes ppli eius.

o Onus moab. Ca. xv. Quia nocte vastata ē ar: moab cōticuit: q̄ nocte vastata est: murus moab pticuit. Ascēdit domus et dybon ad excelsa in plāctū: super nabo et super medaba: moab vlulabit. In cūctis capitibus eius caluitiū et omis barba radet. In triuiis eius accincti sūt sacco: super tecta eius et in plateis eius omis vlulat descēdet in fletū. Clamauit esebon et eleale: usq̄ ad iasa audita est vox eorū. Super hoc expeditum moab vlulabūt: anima eius vlulabit sibi. Cor meum ad moab clamabit: nectes eius vsq̄ ad segor vitulā hostemantē: p ascensum enim luith flens ascēdet: et in via oronaim clamorē cōtritōis leuabunt. Aque enim nemrim deserte erunt quia aruit herba: defecit germen viror omis iteriit. Scōm magnitudinē operis: et visitatio eorum. Ad torrentem salicum ducent eos quoniam circuibit clamor terminū moab. Vsq̄ ad gallim vlulatus eius: et vsq̄ ad puteū helim clamor eius: quia aque dybō replete sunt sanguine. ponam enim super dybon additamēta his qui fugerint de moab leonē et reliquiis terre. Ca. xvi.

c Mitte agnum domine dominatorem terre: de petra deserti ad montem filie syon. Erit sicut auis fugiēs: et pullī de nido auolātes sic erūt filii moab in transeunsu arnon. Inite consilium coge cōcilium: pone quasi noctē umbrā tuā i meridie. Abscōde fugientes et vagos ne prodas. Habitabūt apud te, pfugi mei. Moab esto latibulū eorū a facie vastatoris: q̄ alia sego erat subuersa. t Per ascēsus enim luith. nomē est mōtis ad quē fugit ps ppli moab. v In via oronaim. nomen est loci p quē incedebāt fugiētes et damātes. x Aq̄ enim nērim. nomē est territorij abundantis in fontib: et p pnis bū bitabilis.

y Deserte erūt. ab hīrannib: ide fugiēnb:, q. d. multo forti alia loca remanebunt deserta. et subdit causa.

5 Quia aruit herba. defecit gemē ꝛc. i. iuuenes fortes et robusti de moab perierūt.

a Scōm magnitudinē opis. i. malicie eorum per culpā. b Et visitatio eorū. s. p penā et vindicta diuina q̄ correspōdet malicie.

c Ad torrētē. h pnr denūciat vastatio moabitarū p babylōios: cū ōr

c Ad torrentē salicū. i. ad trā babylōis q̄ abūdat flumib: et saliab: sm q̄ ōr psal. cxxxvi. Super flumia babylōis ꝛc. Sequitur. In saliab: in medio eius ꝛc.

d Ducent eos. s. babylonij. e Qm circuibit clamor ꝛc. q. d. in tota trā moab erit clamor prim morientiū: prim fugientiū: nō subdit.

f Quia aq̄ dybon: nomē ē fluminis i trā moab.

g Replete sunt sanguine interfectorū.

h Ponā enim super dybō additamēta. s. sanguis q̄ p effusionē sanguis p assyrios addita est effusio p babylōios: iō subdit. i Leonē ꝛc. i. nabuch. q̄ vocat leo. Hiere. iij. Ascēdit leo de cubili suo: et h ppter crudelitatē eius et audaciā: et q̄ fortitū portabat leonē in armis suis depictū: sicut rex romanorū aquilā Ca. xvi.

Mitte. Hic pnr reddit rō cuiusdā dicti in ca. pce. Dixerat enim esaias. Cor meū ad moab clamabit. s. p cōpassionē: et iō h reddit cōpassiōis cām. s. ppter xpm quē ppha videbat nascituru de ppto moab p ruth moabitide quā accepit boos in vxorē: ex q̄ genuit obeth: et obeth iesse siue ysai q̄ fuit pater dauid. Ruth vlti. de q̄ descēdit xpus. igit circa hūc esaias p denūciat xpi natiuitatē et secūdo eius regiā dignitatē. ibi. Et pparabit. Prima in duas. q: ppha p facit q̄ dictū est. secūdo quoddā correlariū infert. ibi. Et erit. Circa primū sciēdū q̄ antiq̄ pres multū desiderabāt xpi aduentū. iō ppha denūciat xpm p modū depcātis dicēs. a Emitte agnū domine ꝛc. i. o tu dne pater emitte xpm q̄ ōr agnus Job. i. Ecce agnus dei ꝛc. b Dnatorē terre. ppter q̄ ōr Matth. vlti. Data est mihi omis pta in celo et in terra.

c De petra deserti. loc: est in terra moab de q̄ fuit ruth. Vnde dicit Hiero. in epla ad paulinū de oib: sacre scripture libris: ruth moabitē esaie expler vaticinū dicētis. Emitte agnū dne ꝛc. d Ad mōtē filie syō id est ad hierlm in q̄ erat tēplū in mōte syō vbi beata vgo obtulit filiū suū. Luc. ij. e Et erit. h ppha ex dicti infert correlariū: videlicet q̄ sicut ipse cōpatiebat ppto moabitarū ppter xpm ita ecōuerso ppls moab debebat cōpati ppto iudeorū et q̄ descēdit xpus p boos sic et ex moab per ruth: vt dictū est. Addit et ppha aliā rōnē cōpatiēdi. s. ppter quā angustias moabite erant passuri. Afflicti enim solēt alios afflictis compati: et hūcrōs punitur di. e Et erit sicut auis fu. ꝛc. s. tiorene capiat. f Sic erūt filii mo. s. fugiētes ne capiant ab assyrijs: et babylōijs. g In trā. ar. fluuit: q̄ ē finib: moabitarū. h Inite pli. cū sapiēnb: moab. i Cōge pli. i. congrega i loco secreto ad videndū quō possis effugere mā: vastatorū: et pnr oat modū di. k Pōe q̄ no. ꝛc. i. fac latibula i q̄b: possis filios isrl fugiētes abscōdere i meridie ita q̄ ibi lateāt ac si eēt xpus noctis: et iō subdit. l Abscō. fu. eis cōpatiēdo. m Et va. ne prodas. s. persecutorib: tradēdo: et q̄ de filijs isrl intelligat subdit. n Habitabūt

apud te ꝓfugi mei.i.fugiẽtes de ꝑplo meo timore sennacherib:q; licꝫ nõ cepit hierusalem:tñ vastauit alias ciuitates iudee:vt hr̃.iiij. Reg. xviij. et de illis mlti fugerũt ad terrã moab. Et vltrꝰ denũciat ꝓpha casũ sennacherib de ꝓpinq̃ futurũ:vt moabite nõ retrahant a receptõe populi israel timore sennacherib dicẽs. o Finitꝰ est enim puluis.i. in ꝓpinq̃ est exercitꝰ sennacherib terminãdꝰ q̃ ꝺ: h puluis:eo q̃ corꝑa bellatorꝫ fuerũt redacta in cinerẽ. vt dictũ est.s̃.

p Cõsũmatꝰ est miser. id est sennacherib est in ꝓrio occidẽdus a filijs suis in terra sua.

q Defecit q̃ conculcabat terrã.s.sennacherib qui subijciebat sibi habitatores terre.

r Et ꝑparabit.hic describit ipiꝰ xpi regia potestas:cũ ꝺr. Et ꝑparabit in misericordia solium.q; post resurrectões xpi ascẽdit in celũ:et sedet ad dexterã pris. vt habet Ad arci vlt.cuius regnũ est in dulcore misericordie vsq; ad iudiciũ extremũ: in q̃ erit rẽpus iusticiciõ sedetur.

s Iudicãs ⁊ q̃rens iudiciũ.s.extremũ.

t Velocit reddẽs qꝺ iustũ est:q; in breui tpe habit suia ꝓ iustis. Venite bñdicti ⁊c.et ꝗ iniustos. Ite maledicti ⁊c. Math.xxv.c.vñ vsus. Morẽ vel vite breue verbũ ite venite. Dicet reprobis ite:venite ꝓbis. Totũ aũt istud de capto pñti exposit Ra.sa. de moab ad lrã ꝓtinuãdo capto ꝓcedẽti. Ad cui intellectũ sciẽdum q̃ mesa rex moab soluebat ꝓ tributo regi israel centũ milia agnorꝫ:vt hr̃ iiij.Reg.iij.tñ postea mortuo achaz negauit:et q; extũc ꝑplꝰ moab erexit se in superbia:de q̃ ꝺ: in ꝓte sequẽti. Audiuimꝰ superbia moab superbus est valde:ꝺ esaias volẽs eiꝰ superbia reprellere inprꝰ operat ei tributum istud dicẽs. Emitte agnũ dñe dñatoꝰ terre.noia essi hebrea sunt idecli nabilia:ꝺ defacili dici põt dñatoꝰ ꝓ dñatore:sic hec noia comu et gelu indifferent accipiunt in casu accusatiuo ⁊ nominatiuo apud latinos: et est sensus fm Ra.sa. Emitte agnũ.q.d. ꝓpha q̃d superbis ꝑplẽ moab ꝓtra regnũ iuda cõtẽnendo:q; ille q̃ fuit dñatoꝰ et dñs in tra yra.s.rex vester aliqñ misit ꝓ tributo regi israel. Agnũ.i.agnos.accipiẽdo singulare ꝓ plali:sic Exod.viij. Venit musca grauissima.i. multitudo muscarũ. De petra deserti.i.de tali loco tre moab:vñ mittebant agni ꝓdicti Ad montẽ filie syõ. i.ad samariã q̃ edificata fuit in monte empto a somer.iij.Reg.xvi.et erat metropolis in regno israel:et ꝺ: mons filie syõ: q̃a omnes ciuitates totiꝰ iudee fuerũt sub hierlm in q̃ est mons syõ vsq; ad diuisionẽ regni tpe roboã. Et erit ꝓpter superbiam moab. Sicut auis fugiẽs ⁊c.q; vastatio hec fuit eis inflicta ꝓ superbia sua cũ alijs malis. Cõsequent ofdit ꝓpha modũ euadẽdi hãc penã.s.ꝑ cõpassionẽ.s. ad filios israel dicẽs. Imꝰ ꝓsilium ⁊c.exponat vt.ã. vsq; ibi. Finitꝰ ẽ essi puluis cõsũmatꝰ est miser:ꝺ defecit q̃ cõculcabat trã vbi Ra.sa.dicit q̃ hec est litera hebraica. Defecit fucrio:cõsũmata est mãmilla:ꝺ defecerũt mobilia de terra:quã lram sic exposit. Defecit fucrio.i.aĩalia q̃ aũ abũdabãt in tra moab nõ sugẽt ãplꝰ lac matrũ suarũ. Cõsummata est mãmilla.i. ꝺ defecit lac de mãmillis aĩaliũ:vñ moabite in lacte ⁊ butyro solebant abũdare. Defecerũt mobilia de terra.i.aĩalia que gradiunt sup terraꝫ q; hostes dedurerũt ea ꝓ ꝑdam:hãc essi penã cõminat eis Esaias. et tũc querit se ad nũciandũ fortificationẽ regni iude tpe ezechie dicẽs. Et ꝓparabit in misericordia solium:q; ex dei misericordia exercitus sennacherib ab ãgelo percussus fuit:et ipe fugiẽs ad terrã suã ibi interijt:⁊ tũc Ezechias in pace ⁊ gl̃ia regnauit.vt hr̃.q.paral.xxij. Et sedebit super illud in vritate.vñ dicit. Fiat pax ⁊ veritas in dieb mcis.iij.Reg. xx. In tabernaculo dauid.i.in ciuitate quã edificauit dauid: iudicãs et q̃rẽs iudiciũ ⁊c.q; ipe fuit iustꝰ:et in alijs iusticiã seruauit.

v Audiuimꝰ.q; fm expositores hebraicos et latinos moabite nõ fecerũt fm monitionẽ Esaie de ꝓseruãdo fugitiuos de ꝑplo israel ideo nõ euaserũt penã cõminatã: et ad h̃ designandũ reuertit h̃ ꝓpha ad describẽdũ eoꝝ penã et culpã:et ꝓ ꝓdicit extermini um.secũdo excludit eoꝝ remediũ.ibi. Et erit. Circa ꝓmũ dicit.

v Audiuimꝰ superbiã moab.ꝑ famã volãtẽ.

r Superbia eiꝰ in facies.

ꝑ Et arrogãtia. in verbis.

ꝫ Et indignatio eiꝰ.in exteriorib signis.

a Plusq̃ fortitudo eiꝰ. Est essi modꝰ superbi plus estimare de se q̃ sit in vritate.

b Idcirco.i. ꝓpter istã superbiaꝫ

c Vlulabit moab ar ⁊c.q̃rentes ab inuicẽ auxiliꝫ:et nõ inuenient.

d Vis q̃ lerant sup muros ⁊c.tales enim muri fiebãt antiq̃tus. sicꝫ de laterib cocẽ ⁊ in fortitudine taliũ murorꝫ gl̃iabant moabite.

e Loquimini.o vos ꝓphe.

f Plagas suas i.miserias eis superueniẽtes.

g Qñ suburbana esebon.nomẽ est ciuitatis famose in tra illa. b Deserta sunt.a suis habitatoribꝰ ide fugientibus. i Et vineã sabama.ciuitas erat in moab abũdãs in vineis. k Dñi gẽtiũ exciderũt.i.assyrij ꝓ:et postea babylonij:et dicunt vmiq̃ dñi gẽtiũ:q; tpibꝰ suis multas gẽtes subiecerũt dñijs suis. l Flagella eiꝰ.i.palmites q̃ vulgariter vocãtur flagella:et sic est i hebreo:tñ accipiũt h palmites metaphorice ꝓ ꝑplo illiꝰ ciuitatis q̃ abũdabãt in vineis vt dictũ est.

m Vsq; ad iaser pueniẽrũt fugiẽdo aduersarios. n Erraverũt in deserto.boies essi ꝓ timore fugiẽtes de facili errãt ꝓpter mẽs ꝑturbationẽ. o Propagines eiꝰ.i.viri fortes.

p Relicte sunt.s.a deo tanq̃ inutiles. q Trãsierũt mare.i. euphratẽ ducti in captiuitatẽ ad terrã alienã.⁊ vocat h fluuium euphrates mare:ꝓpter eiꝰ magnitudinẽ fm morẽ hebraici sermonis:q̃ ꝓgregatio aquarũ mare vocat.fm illud Gen.i. Congregatio aquarũ aq̃s appellauit maria. r Super h̃ plorabo.h̃ dicit ꝓpha:cõpatiẽs ꝑplo moab rõne supradicta. s In fletu. i.veraciter et nõ sicre cõpatiẽs. t Jaser.est nomẽ ciuitatis in moab. v Et vi.sabama.i.sup sabama ciuitatẽ vineis abũdantẽ:q; ille ciuitates fuerũt destructe.⁊ eodẽ mõ exposit quod subdit. x Inebriabo te ⁊c.esebõ essi et eleale fuit nomen ciuitatũ in moab.et cãm sue cõpassiõis subdit. y Qñ sup vindemia ⁊c.vñ debebas viuere. z Vox calcãtiũ inuit.s. hostiũ sibi rapientiũ. a Et auferet letitia ⁊c. Locꝰ est i moab fertilis i vino ⁊ blado. b Et in vineis nõ exultabit ⁊c. Qñ essi vindemia est abũdãs et messis colligit pacifice boies exultãt ⁊ cantãt:⁊ iõ qñ ab aduersarijs prim occidunt et prim fugãtur:⁊ messis et vindemia ab aduersarijs capit:tũc habet materia mistitie ⁊ ploratꝰ. c Super h̃ venit meꝰ.i.mẽs mea:eo mõ loquẽdo q̃ ꝺ: de aliq̃ parũ lrãtoꝰ:parũ hꝫ in vẽtre. d Ad moab q̃si cytharа sonabit.emittẽdo voce lugubrẽ gemitꝰ:sic in fletu mortuorꝫ aliqñ cãtabãt carmẽ lugubre in cytharа. e Et visce.mea.mouebunt ꝓ cõpassionẽ. f Ad mu.cocti lateꝫ.i. ad moabitas q̃ hãtabãt in ciuitatib clausis talib muriꝫ.vt.s̃.dictũ est. g Et erit.h ꝓnũ ꝑplo excludit remediũ dr. g Et erit cũ apparuerit qꝺ labo.moab.s.in manũ ad defendẽdũ.

h Super excelsis ⁊c.i.ad ydola in mõtibus posita:q̃ reputauit sancta iõ ꝺ: h sancta sua.nõ simplr ⁊ absolute:ꝗ cũ determina

tione eiꝰ qꝺ est fu

k Et nõ valebi

l Hoc verbũ ⁊c

m Extũc.i.ab

nit.Extũc.i.ex tp

ꝑplo israel.Rume

xxij.Disposuit d

us hãc penã sup

moabitas futur

nõ tñ intelligit

hoc q̃ aliq̃ nou

tas sit in deo:se

q; illud factũ fu

dispositium se

meritorium resp

ctu pene q̃ hic d

scribitur.

n Et nũc locut

est dñs.s.ꝓ me ꝓ

phetã suũ dicẽs

o In trib ãni

⁊c.Aliq̃ nũc an

ãnos tres anno

a morte achaz:

hoc nõ vidꝰ ver

qñ vastatio mo

bitarũ fuit ꝓ d

structõs regni is

vt ꝗz er supra d

ctis.Samaria v

ro metropolis i

gno israel fuit c

pra ⁊ ꝑplꝰ cap

tuatꝰ.vi.ãno ex

dic.iiij.Re.xvii

et ꝓ ꝓnũ. vi. ãn

post mortẽ ach

a capiuitate re

nasar trib ãni

Reg.xviij.et in

nit qꝺ ꝺr hic.

te cũ salmanasa

cenarij.i.ãni q̃

erãt ibi. q Et

ret illud factũ c

et sicꝓ h̃ qꝺ ꝺr

assignat eiꝰ cã

tio ꝑplꝰ israel ꝓcu

est. r Et re

vastatorꝫ: vl c

missi ꝓ calmra

pulũ reputatõi

res et agricolas

stl.Extũc.i.ab

Expositio

tiã et q̃rẽ

Exo.xx.et iõ ã

nio balaã:vt m

ꝓmerẽdã talẽ ꝓ

perbia ipiꝰ mo

exponit fm pot

Illus da

tũ induce

vt dictũ est.s̃.

tria. Sil ach

rusalẽ ad filiu

Diuidit aũt pi

rorꝫ filios israel

fidentiũ.ibi. E

multitudini. C

syrie a deo pu

maseꝰ defunct

tione eiꝰ qꝫ est sua. i Ut obsecret. p sua liberatione.
k Et nõ valebit. qz ẏ dola nullã bñt virtutẽ adiuuãdi.
l Hoc verbũ ꝛc. i. de punitõe moab absq; retractõe.
m Extũc. i. ab eterno. qz extũc oia futura disposuit. Ra. sa. exponit. Extũc. i. ex tpe q̃ moabite ꝓduxerũt balaã ad maledicẽdum ppl'o isrl'. Plume.

xxij. Disposuit de eis hãc penã sup moabitas futurã nõ tñ intelligit p hoc q̃ aliq̃ nouitas sit in deo: sed qz illud factũ fuit dispositiuum seu meritorium respectu pene q̃ hic describitur.
n Et nũc locutꝰ est dñs. s. p me p̃phetã suũ dicẽs.
o In trib' ãnis ꝛc. Aliq̃ nũerant istos tres annos a morte achaz: sz hoc nõ vide: verũ qm̃ vastatio moabitarũ fuit pꝰ destructõ; regni isrl' vt p; ex supra dictis. Samaria vero metropolis i regno israel fuit capta ꝛ ppl'o captiuatꝰ. vi. ãno ex eo die. iiij. Re. xvij. et p ꝓñs. vi. ãno post mortẽ achaz: et iõ alij nũerant a captiuitate regni isrl'. Alij a captiuitate regni iude. Ra. sa. aũt exp̃onit alit dicens q̃ salmanasar trib' ãnis pugnauit ꝓtra samariã: et tandẽ eas cepit. iiij. Reg. xviij. et in suo exercitu erãt moabite stipẽdiarij. et sic exponit qõ dr hic. o In trib' ãnis. i. p trib' ãnis q̃bus moabite cũ salmanasar ipugnauerũt filios isrl'. p Quasi ãni mercenarij. i. ãni q̃ fuerũt moabitis q̃si mercenarij: eo q̃ p stipẽdijs erãt ibi. q Auferet gl'ia moab. p vastatoꝝ terre sue: q̃si dicerẽt illud factũ eoꝝ in trib' ãnis dictũ fuit cã punitõis sue a deo et sic p b qꝫ dr hic in trib' ãnis nõ p̃fligit tpꝰ sue punitõis: sed assignat eiꝰ cã p̃rialis: qz ꝓductio balaã p̃dicta: ꝛ ista ipugnatio ppl'i isrl' ꝓcurrerũt ad b: et etiã moabitarũ supbia: vt dictuz est. r Et relinquet ꝛc. qz pauci de moabitis effugerũt manꝰ vastatoꝝ: vl' qz aliq̃ pauci vel paupes a vastatoribꝰ fuerunt dimissi. p cultura terre: sic nabuzardã destructa hierl'm duxit populũ reputatõis in babilonẽ: ꝛ de paupibꝰ terre relict vinitores et agricolas: vt bꝰ Hiere. xlvi. In ca. xvi. vbi dr in poist. Extũc. i. ab eterno: qz extũc oia futura disposuit. Additõ Expositio Ra. sa. vidꝰ irrationabilis: tũ qz de' vsq; ad tertiã et q̃rtã generatõ; punit pctã patruz in filios: vt patet Exo. xx. et iõ iã trãsiuerãt multopl'es generatões a tpe ꝓductõis balaã: vt manifestũ est: tũ qz alia pctã b expissa sufficiũt ad ꝓmerẽdã talẽ punitõ; s. pugnatio filiorũ isrl' fugiẽtiũ: et etiã superbia ipi' moab q̃ maximũ peccatũ est. vñ qõ dr. Extũc. meliꝰ exponit fm postil. s. ab eterno. s. fm diuinã p̃laciẽtiã. Ca. xvij.

Ilus damasci. Dic p̃oit punitio syroꝝ ppl'm isrl' ad peccatũ inducentiũ. qz pbacec rex isrl' fuit ꝓfederatꝰ regi syrie: vt dictũ est. ã. c. vij. et licut cõicauit ei in amicitia: ita in ydolatria. Sil' achaz rex iuda fecit sibi fieri altare holocaustoꝝ i hierusalẽ ad similitudinẽ altaris qõ erat i damasco: vt bꝰ. iiij. Re. xvi Diuidit aũt p̃ñs capl'm in tres ptes: qz p̃ describit punitio syroꝝ filios isrl' ad peccatũ trahẽtiũ: secũdo filioꝝ isrl' in ipsis cõfidentiũ. ibi. Et erit. et tertio assyrioꝝ vtrosq; v astãtiũ. ibi. Ve multitudini. Circa primũ dicit. a Onus damasci. i. punitio syrie a deo p̃ñsa: qz damascꝰ erat metropolis in syria. Ecce damascꝰ desinet esse ciuitas. s. notabil: vt exponũt aliqui: eo q̃ tegiatpbalassar q̃ interfecit Rasin regẽ syrie nõ legit eã destruxisse: sz illud qõ subdit videt repugnare: ꝛ erit sicꝰ aceruꝰ lapidũ in ruina: et iõ dicẽdũ q̃ damascꝰ fuit destructa p teglatpbalassar vel aliũ sibi succedentẽ: et postea reedificata sicꝰ de hierl'm legit q̃ fuit bis destructa: et bis reedificata b Derelicte ciuitates aroer. nomẽ est regiõis in regno syrie in q̃ sunt pl'es ciuitates. Aroer aũt p̃ ut est nomẽ vniꝰ ciuitatis est in iudea.
c Gregibꝰ erũt. s. gregibꝰ aduersariorũ.
d Et requiescẽt ibi: ꝛ nõ erit q̃ exterreat. s. õ syris qz ppl'o syrie fuit trãslatus cyrenẽ: vt bꝰ amos i. et qz syri erãt ꝓfederati regno isrl': vt dictũ est vij. ca. iõ subditur.
e Et cessabit adiutoriũ ab ephraim. i. a regno israel notato ab ephraim eo q̃ hieroboã primꝰ rex fuit de illa tribu.
f Et regnũ a damasco eo q̃ nomẽ regiũ fuit ablatũ p teglatpbalassar.
g Et reliq̃e syrie ꝛc. i. isti et illi captiuabuntur paucis euadẽtibꝰ fugiẽdo: ꝛ sic factũ est: qz licẽt teglatpbalassar captiuauit ppl'm syrie: sic salmanasar regnũ isrl'. vt habetur. iiij. Reg.
h Et erit. h p̃ñs describit punitio regni israel eo q̃ ꝓfidebat de adiutorio syroꝝ pl' q̃ de deo ꝛ ad eoꝝ ydolatriam trahebat. Et diuidit in tres ptes. qz p̃ ppha denũciat punitõis effectũ. secũdo eiꝰ fructũ ibi. In die illa inclinabit. tertio redit ad denũciãdũ destructõ; regni isrl'. ibi. In die illa ciuitates. Circa primũ dicit.
h Et erit in die illa ꝛc. i. regnũ isrl' et hoc p destructõ; syroꝝ de quoꝝ ꝓfidentia gl'iabat. l Et pinguedo carnis eius marcescet. i. diuitie eiꝰ deficiẽt. Vñ de aliq̃ diuite hoie dr: cõiter q̃ est pinguis: et h fuit qñ salmanasar cepit samariã: et ppl'm captiuauit: et sic diuitias regni sibi rapuit. k Et erit sicꝰ ꝓgregãs ꝛc. i. pauci de ppl'o isrl' euadẽt. sicut spiceremanẽtes post rerga metentiũ pauce sunt. l In valle rephaim. locꝰ est in iudea: vbi phylistei venerũt ad pugnãdũ ꝗ d auid. q. Regũ. v. m Et relinquet in eo ꝛc. Qui remanẽt post vindemiatores
n Et sicꝰ excussio olee ꝛc. Est aũt olea fructꝰ oliue. p ista intelligitur q̃ pauci nũero euadẽt manꝰ salmanasar sicꝰ post vindemiatores remanẽt pauci racemi ꝛ pauce olee post excussionẽ oliuarũ. o In die illa. h oñdit bꝰ punitõis fructꝰ: qz illi q̃ euaserũt fugiẽdo: postea venerũt in regnũ iuda sub ezechia rege: ꝛ seruierũt dño ydolis dimissis: et hoc est qõ dr. o In die illa ꝛc. s. ad dñm: et patet lra ex p̃dictis.
p In die illa. h redit ppha ad denũciãdũ destructõ; regni isrl' dicẽs.
p In die illa erunt ꝛc. i. samaria et alie ciuitates munite. q Derelicte. ab habitatoribus suis in captiuitatẽ ductis. r Sicut arata ꝛ segetes. qz sicꝰ filij isrl' nõ potuerũt defendere ea q̃ erant in cãpis: ita nec sicꝰ in ciuitatibꝰ muratis. Et bꝰ destructõis cã subdit.
s Et eris deserta. qz oblita es dei saluatoris tui ꝛc. t Propterea plãtabis plãtationẽ fidelẽ fm expositores nros ppha irrisorie h dicẽ eo q̃ subdit. v Et germẽ alienũ. s. a fide ꝛ moribꝰ. y Seniabis. et ad h pertinet qõ subdit. y In die plãtatõis tue labrusca. id ẽ vitis siluestris ꝛ inutilis: et p ista designat ppli isrl' malicia. Ra. sa. alit exp̃onit dicẽs q̃ ppha h loquitur de preterito p modũ futuri: cũ dicitur Propterea plãtabis plãtatõ; fidelẽ. qz ppl'o isrl' fuit plãtatus in sanctis p̃riarchis: sz postea declinauit ad ydolamã. iõ subdit. Et germen alienũ seniabis. In die plãtatõis tue. i. receptõis legis diuine in mõte syna: qz dñs plãtauit isrl' tanq̃ vitẽ specialẽ p legis datõ: ita q̃ plantatio h accipit alit q̃ p. Labrusca. qz tũc fecit sibi vitulũ ꝓflantẽ.
5 Et mane semẽtuũ florebit. i. ante tpꝰ debitũ: et sic fructu carebit. h mõ ppl'o isrl' gloriãs de ꝓfidẽtia syroꝝ incõuenient efflorui: et iõ pe

lo fugitiuos de ppl'o isrl'
d b designandũ reuertit
alpã: et p̃ p̃dicit exterminii
Et erit. Circa pmũ dicit.
olãtẽ. p Supbia eiꝰ
in factis.
y Et arrogãtia.
in verbis.
5 Et indignatio
eiꝰ. in exteriorib'
signis.
a Plusq̃ fortitudo eiꝰ. Est enim modꝰ supbi plus estimare de se q̃ sit in veritate.
b Idcirco. i. p̃pter istã supbiam
c Ululabit moab
ar ꝛc. q̃rentes ab
inuicẽ auxiliũ: et
nõ inuenietꝰ.
d Vis q̃ lerant
sup muros ꝛc. ra
les enim muri fie
bãt antiq̃tus. sez
de latenꝰ coctꝰ ꝛ
in fortitudẽ
muroꝝ gl'iabant
moabite.
e Zoquimini. o
vos ppbe.
f Plagas suas
i. miserias eis su
on. nomẽ est ciuitatis famo
is bitratorib' ide fugientes
erat in moab abũdãs in
assyrij p̃: et postea babylo
suis multas gẽtes subie
palmites q̃ vulgariter vocã
ũt h palmites metaphorice
vineis vt dictũ est.
duersarios. n Erra
giẽtes de facili errãt ꝓpter
es eiꝰ. i. viri fortes.
q Trãsierũt mare. i.
i alienã. ꝛ vocat h fluuius
ẽ fm morẽ hebraici sermo
fm illud Geñ. i. Congre
Sup h plorabo. h dicit
radicta. o In fletu.
Jazer. est nomẽ ciuitatis in
pama ciuitatẽ vineis abũ
c. ꝛ eodẽmõ exp̃onit quod
esi et eleale fuit nota ciui
ubdit. y Qñ sup vin
Ulor calcãtiũ irruit. s. bo
etitia ꝛc. Locꝰ est i moab
neis nõ exultabit ꝛc. Qñ
lligit pacifice boies exul
tum occidunt et prim fugã
ẽs capit: tũc b abeat mate
ent meꝰ. i. mẽs mea: eo mõ
i bꝰ in vẽtre. d Ad mo
ẽ lugubrẽ gemitꝰ: sicꝰ in fle
abie in cytbara. e Et
f Ad nm. cocti lateꝰ. s.
clausis talibꝰ muri. vt. ã. di
udit renediũ di. g Et
manũ ad defendẽdũ.
nibus posita: q̃ reputauit
absolute: sz cũ determina

na secuta fuit. vt p̃dictũ est: iõ subdit. a Ablata est messis. s. israel ab assyrijs. b In die hereditatis. Hebrei dicũt. In die infirmitatis: q̃ virt⁹ ppli isrl: tũc fuit infirmata ⁊ adnihilata: iõ subdit. Et dolebit grauit. fm aũt trãslatõs nr̃am sic exponit. b In die hereditatis. i. tpe q̃ debebat colligi messis ⁊ recõdi in horreis: et sic vt hĕditas possi den.

ta est messis in[b] die hereditatis: et[c] dolebit grauiter. Ve[d] multitudini ppl'orũ multorũ ut[e] mlitudo maris sonãtis: ⁊ tumult⁹ turbarũ sicut sonit⁹ aquarũ multarũ. Sonabũt ppli sicut sonitus aquarũ inundantiũ: et[f] increpabit eũ ⁊ [g] fugiet procul. Et rapiet sicut puluis mõtiũ a facie vẽti et sicut turbo coram tempestate. In tpe vespe: ⁊ ecce turbatio in matutino: ⁊ nõ subsistet. Hec est ps eorũ q̃ vastauerũt nos: ⁊ sors diripiẽtiũ nos. Ca. xviii.

v Et[a] terre cymbalo[b] alarũ q̃[c] est trans flumẽ ethiopie qui[d] mittit in mare legatos: ⁊ [e] in vasis papyri sup aquas. Ire[f] ãgeli veloces ad[g] gentẽ diuulsam ⁊ dilaceratã ad[h] ppl'm terribile post[i] quẽ nõ est ali⁹: ad[k] gentẽ expectãtem et[l] cõculcatã cui⁹[m] diripuerũt flumia terrã[n] eius. Ad montẽ nominis dñi exercituũ montẽ syon. Oes[o] habitatores orbis q̃ moramini in terra cũ[p] eleuatũ fuerit signũ in[q] mõtib⁹ videbitis[r]: et[s] clãgorem tube audietis: q̃ hec dicit dñs ad me. Ego[t] quiescã et[u] cõsiderabo in loco meo: sicut[x] meridiana lux clara est: et[y] sicut nubes roris in die messis. Ali⁹[z] messes enim totus[a] efflorauit: et[b] immatura pfectio germinauit: et[c] pcidẽtur ramusculi ei⁹ falcib⁹: ⁊ q̃ derelicta fuerint abscindẽtur. Excutiẽtur et[d] relinquẽtur sil'aub⁹ montiũ ⁊ bestiis terre: et[e] estate ppetua erunt[f] sup eũ volucres: et[g] oes bestie terre

quẽ nõ est ali⁹: ad[k] gentẽ expectãtem et[l] cõculcatã cui⁹[m] diripuerũt flumia terrã[n] eius. Ad montẽ nominis dñi exercituũ montẽ syon. Oes[o] habitatores orbis q̃ moramini in terra cũ[p] eleuatũ fuerit signũ in[q] mõtib⁹ videbitis[r]: et[s] clãgorem tube audietis: q̃ hec dicit dñs ad me. Ego[t] quiescã et[u] cõsiderabo in loco meo: sicut[x] meridiana lux clara est: et[y] sicut nubes roris in die messis. Ali⁹[z] messes enim totus[a] efflorauit: et[b] immatura pfectio germinauit: et[c] pcidẽtur ramusculi ei⁹ falcib⁹: ⁊ q̃ derelicta fuerint abscindẽtur. Excutiẽtur et[d] relinquẽtur sil'aub⁹ montiũ ⁊ bestiis terre: et[e] estate ppetua erunt[f] sup eũ volucres: et[g] oes bestie terre

Qui[m] diripuerũt flumia. i. imper⁹ aduersarioꝝ. n Terrã ei⁹. et q̃ sit illa tra subdit ad montẽ nois dñi ⁊c. q̃ in hierlm erat tẽplũ noi dei dedicatũ.

o Oes bitatores. h ꝓfr ponit egyptioꝝ pũitio. Circa quaꝝ sciẽdũ q̃ punitio egyptiorũ posita in h capto ⁊ duobus sequẽtib⁹ cõmunit exponitur a doctorib⁹ nr̃is de punitõne egypti: q̃ facta est per assyrios: sz saluo meliori iudicio videt mihi: q̃ medius expõit de triplici punitõe egypti: q̃rus ꝑma fm ordinem hystorie facã fuit p assyrios secũda p babylonios: tertia p ꝛomanos. et p h ponit secũda. secundo tercia. ca. seq. et tertio ꝑma. ca. xxi. Scriptura ei sacra nõ semp ꝓcedit fm ordinẽ hystorie: et mrie in ppbis sed frequenter pu⁹ facta posten⁹ scribunt vt ps quasi in oib⁹ libris scripture. Rõnabiliter etiã p̃ põit ppha punitõs p babylonios facta ꝓtinuãdo se ad ptẽ ꝓcedentẽ in q̃ p o fuerat ꝑuaricationẽ egyptioꝝ ꝓbẽdo ꝓfidẽtiã falsam iudeis rebellãdi ꝗ babylonios: et iõ immediate subiũxit punitões egyptioꝝ p ipos. Et diuidit in duas ptes: q̃ p ponit egyptiorum punitio: secõo iudeoꝝ ꝓsolatio: ibi. In illo tpe. Circa pmũ dicit ppha. o Oes bitatores orbis. i. egypti: et est locutio hyperbolica: ad denotandũ magnitudinẽ illi⁹ regni: et multitudinem ppli: sicẽ ꝛ: parisi⁹ est tot⁹ mũd⁹ p Cũ eleuatũ fuerit signũ i. vexillũ regis babylonis. q In mõtib⁹. i. in fortalicijs in alto situat̃. r Videbitis. ad desolatõs vestrã s Et clãgorẽ tube audiẽt̃. ad ꝓcitãdũ bella ꝗ totã terrã egypti residuã.

t Ego q̃iescã. a ꝓtectõne egyptioꝝ. v Et ꝓsiderabo in loco meo. i. in me ipo. x Sicẽ meridiana lux clara est. q̃ ostia nuda et apta sunt oculis dñi. y Et sicẽ nubes ⁊c. q̃ refrigerat messores a labore ⁊ calore: ita refrigerabo babylonios a labore belli: vt de facili possint vos deuincere ⁊ detrũcare.

5 Ali⁹ essi messem. i. aliq̃ pfectõs. a Tot⁹ efflorauit. s. ppl's egypti. b Et immatura pfectio germinauit. i. aliq̃ tps debitũ: ⁊ sic cito corrũpet: iõ subdit. c Precident ramusculi ei⁹ falcib⁹ ⁊c. i. ppl's egypti etiã vsq̃ ad minimos interficiet. d Et relinquent ⁊c. s. cadauera egyptioꝝ ab eis deuorãda. e Et estate ppetua. i. vna estate integra. f Erũt sup eũ volucres. q̃ indesatis habebũt ad comedendũ ꝓ illo tpe. g Et oes bestie terre ⁊c. i. satis ad comedẽdũ p totã hyemẽ habebũt. per estatẽ essi h postrã et hyemẽ intelligit tps vni⁹ ãni: vt dicit ra. sa.

b In illo tpe. h ꝓfr describit ꝓsolatio iudeoꝝ fcã p cyrũ regẽ persarũ: q̃ dedit licẽtiam iudeis redeũdi in iudeã. ⁊ vasa templi remisit cũ eis: vt hĕ ꝑmo Esdre p̃. et h est q̃ dr. In illo tpe: quia postq̃ nabucho. destruerat egyptũ tpe balthasar nepos̃ sui regnũ babylonie fuit ad medos et ꝑsos trãslatũ i Deferet munera. i. vasa a cyro remissa: vt dictũ est. et etiã q̃ iudei remanentes in babylõe miserũt ad locũ diuini cult⁹ p iudeos illuc redeũtes munera plũma: vt hĕ p̃ Esdre p̃. k A ppl'o. s. regni iude

l Diuulso et dilacerato. mõ sup: a exposito. In ca. xviii. vbi dr in postilla. Circa pmũ dicit. Vae tre. s. egypti. Additio

Oe capl'm. xviii. q̃ incipit. Vae tre cymbalo alarũ vidr ꝓ ptie exponẽdũ de filijs isrl q̃ fuerunt trãsmigrati p salm a

nasar regẽ assyrio: posu in assyrios: posu sam i ciuitatib⁹ n raculose ad ozor q̃ sunt est imeabi stragẽ facturi ꝓ ur hĕ in hystoria scolastica. vñ d illis vidr agere phera in h capto cũ dicẽ Vae tre cym balo alarũ. De gre. n. seu tra q̃ es in valde remotis seu in locis cõtes inmãsibilibus nõ hĕ notícia nisi sono cymbali: de lõgincq̃ sentit re dr. Vñ Deut. de longinquo in dicit. Vae terre cy a quersatõe bon volatũ alarũ. Et ad illud qd dr: gran trãs flumia vñ ppha h nõ sicut nec fuerũt ꝓta dicta. Et seq ꝓceis sup aqua extremitati et red gerunt circa illo multi de illis dec fi pnbus fugiẽt de tribu neptali rũt ydolatre ñ nere iacob: et ide aliquid scirent ram ꝓpter reduc subterraneas scirpeis. Dicitio quo dictioni que gnis leuigatis. gomer: et est dicti citur. Fecit fiscella hic ⁊ ibi in Exo. rini ita duri q̃ per flumina. Et gnorum et ex qui nus nauigatur ro franguntf: sed gns mittebant le seu occulta trãsir dũ est de congreg ra. quid autẽ deb gentẽ conuulsam in postilla dedar enim iudeorũ lice testare tamẽ diui lis erat. vt patet omnes habitato iordanis et buin terribilior in signi ses saluatorem et flumina terrã eu sanioꝝ semp est sp qua terra esset ill dir. Ad locũ noi est inuocatũ nom illi qui trans flum habitatores orbis fm omnes expos

nasar regē assyriorꝫ. vt bꝶ. iiij. Reg. xvij. vbi ꝶ. Et transtulit isrl̄ in assyrios: posuitq; eos in baylam et i habor iuxta fluuiū gosam i ciuitatib⁹ medorꝫ: qz tpe alexādri magni reclusi fuerūt miraculose ad oꝶonē ipi⁹ alexādri vt narrat iosepb⁹: ita q̄ loc⁹ in q̄ sunt est īmeabilis. egredient̄ tñ circa finē mūdi magnaꝫ boūm stragē facturi p̄ ut bꝶ in hystoria scolastica. vñ de istis viꝶ: agere p̄ phera in b̄ capto cū dicē Vle tre cymbalo alarꝫ. De gēte. n. seu tra q̄ est in valde remotis seu in locis cōiter intrāsibilibus nō bꝶ notitia nisi ex sono cymbali: q̄ de lōginq̄ sentit: et qñ q̄s ex illa pte longinq̄ venit q̄si etiā volare ꝶ. Vñ Deut. xxviij. capto ꝶ. Adducet dñs super te gentes de longinquo in similitudinē aquile volantis: et hoc est quod dicit. Vle terre cymbalo alarū. id est ve terre ira remote et reclusē a puersarō e hominū cōi: qd̄ q̄si cymbalo sonus eius euenit per volatū alarū. Et sequitur. q̄ est trans flumina ethiopie alludēdo ad illud qd̄ ꝶ capto supradicto. iiij. Reg. xvij. q̄ fuerūt trāsmigrati trās flumia gozan: que b̄ vident vocari flumia ethiopie vñ ppha b̄ nō nominat ppio nomine terrā nec ciuitates in q̄b⁹ erāt sicut nec fuerūt nomina in ppria hystoria sue transmigratōnis supra dicta. Et sequitur. Que mittit in mari legatos et in vasis papyreis sup aquas. Pro quo sciendū q̄ illi de decem tribub⁹ sic extermiati et reclusi verisimiliter credit q̄ desiderāt scire ea que gerunt circa illos: q̄ in his partib⁹ remāserūt in iudea: tū quia multi de illis decē tribubus remāserūt in iudea et in alijs disperſi p̄tibus fugiētes a rege assyriorū: vt patet de tobia qui erat de tribu neptalim: et sic de alijs: tū q: illi licet p̄ maiori pte fuerūt idolatre tñ spectabāt saluatorē seu messiā sicut et alij de genere iacob: et ideo aliqñ mittebāt nūcios versus hierusalem vt aliquid scirent ex p̄dictis. sed q: hoc nō poterant facere per terram ppter reclusionē mittebantur hoc facere per aliquas aquas subterraneas seu occultas. Et in vasis papyreis. i. in fiscellis scirpeis. Dicto esi hebraica que hic ponitur nō consonat in aliquo dictioni que ponit Gen. vi. cum ꝶ. Fac tibi archam de lignis leuigatis. ibi esi dicitur de lignis Goffer: hic aūt ꝶ lignis gome: et est dictio eadem omnino ei que ponit Exod. ij. vbi dicitur. Fecit fiscellam scirpeā et liniuit eā. Vnde dictio gome que hic et ibi in Exo. ponit significat iuncū: sunt esi aliqui iunci ma rini ita duri q̄ possent ex eis fieri aliqua vasa ad nauigandum per flumina. Et q: hmōi iunci licet duri nō tñ habent duritiē lignorum et ex quibus nauigia fiunt. et ideo dicunt hebrei q̄ tutius nauigatur in eis per aliquas ripas fluminū eo q̄ nō ita cito frangunt: sed quādoq; cedent tangenti: et ideo talibus nauigijs mittebant legatos suos vt securius per loca subterranea seu occulta trāsire possent. Hoc aūt qd̄ dicitur in mari. intelligē dū est de congregatōe aquarū. put sepe consueuit dici in scriptura. quid autē deberent facere isti nuncij subdit cum dicit. Ire ad gentē conuulsam et dilaceratam. id est ad gentē iudeorum. put in postilla declaratur. Et sequitur Ad pplm̄ terribilem. Gens enim iudeorū licet ppria potestate non esset terribilior alijs: potestate tamē diuina frequentē mirabilia p̄ eis operante terribilis erat. vt patet Josue. ij. ca. de raab dicēte exploratoribus q̄ omnes habitatores terre chanaan timebant eos ppter trāsitū iordanis et huiusmodi. Et ideo dicit. Post quē non est alius. s. terribilior in signis et p̄digijs. et sequitur. Gentem spectantem scz saluatorem et redemptorē. Et conculcatā cuius diripuerunt flumina terrā eius. q. d. Quicunq; conculcata est ab impetu aduersariorꝫ semp est spectans suā liberationē a deo: et vt ostēdat in qua terra esset illa gens conuulsa et dilacerata et spectans: subdit. Ad locū nois dñi exercituū monte syō. In illo esi loco vbi est inuocatū nomē dñi habitabat illa gens ad quaꝫ mittebant illi qui trans flumina ethiopie recludebant. Et sequit Omnes habitatores orbis qui moramini in terra tē. Que quidē verba fm omnes expositores intelligunt esse dicta per ppha etiā in persona domini. Ad quorū declarationē attendendū q̄ in his que dicta sunt exprimitur ratio huius legatōis. Dicit esi. Ire angeli veloces ad gentē cōuulsam. nō autem dicit qu id illi angeli seu nuncij debebāt nūciare illi genti cui mittebantur: vel quid ab eis debebant scire: sed hoc aliqualiter inuenitur in hoc quod dicit supra. Ad gentem spectantem q. d. sciatis ab eis si illud quod spectāt a deo habeant in re: vt et nos p̄ si participemus eorꝫ redemptionē. Ad quod resp̄ndet in persona dei. Omnes habitatores orbis qui moramini in terra cum eleuatū fuerit signū in montibus videbitis et clangorē tube audietis. Cuius sensus est q̄ redēptio veri messie scz xp̄i quam oēs fideles expectabant ostendēda erat publice omnib⁹ habitatoribus orbis in duobus principaliter. primo esi in leuatione signi crucis: vnde Si exaltatus fuero a terra omia trahā ad meipm. Joh. ca. xij. secundo in p̄dicatione vniuersali apostolorū et discipulorum christi per orbem diuulgata. de quo dicit Et clangorē tube audietis. quasi di. nūcijs missis predicetis: non oportet vos mittere ad inquirendū de tempore spectatōis redemptōis vestre: quia hoc publicabit̄ omnibus cōmorantibus in terra p̄dictis duobus modis. Potest etiā referri hoc quod ꝶ. Cum eleuatum fuerit signū in mōtibus videbitis: ad exaltationē crucis per victoriā constantini imperatoris: que per totū orbem salutifere fuit diuulgata: et sic in b̄ qd̄ dicitur. Omnes habitatores orbis tē. ostendit q̄ saluator nō erat sic expectandus vt circūiret per orbem ad saluādos eos qui saluandi erant. put q̄dam hebreorū erronee putabant: sed per eleuationē signi et audituū clangoris tube: supradictis salus erat per orbem et vsq; ad reclusos p̄dictos extendenda. Ad quod amplius declarandum subdit. quia hec dicit dñs ad me: quiescam et considerabo in loco meo. Et est sensus: quia postq̄ passio xp̄i fuit celebrata nō oportebat vt xp̄us per mundū discurreret: sed vt ita quiesceret a laboribus: de quo dicit. Quiescā et cōsiderabo. i. q̄ puideret sue ecclesie ipso sursum in loco suo ad dexterā patris existente: de quo dicit. Et considerabo in loco meo. Et quia hec consideratio seu puisio fit mediante lumine fidei et feruore charitatis ab ipso deo infusis: ideo subditur. Sicut lux clara est et meridiana: vt per hoc q̄ dicitur. Lux clara: intelligat lumen fidei. et per b̄ q̄ dicit meridiana. feruor charitatis sicut feruor diei viget p̄cipue sole existente in meridie. Et quia ex istis virtutibus que a deo quiescente et considerante in suo loco in ecclesia infundunt deriuantur dona spiritussancti q̄ fuitoris aspersiōe ecclesiā fecundat: ideo subdit. Et sicut nubes roris in die messis. Et sequit. Ante messem esi totus efflorruit: in quo ppha insinuat istis trās flumina ethiopie existentibus quo tpe et mō ad xp̄m accessuri erant: et hoc erat suū principale intentū: qd̄ quidē xp̄us erit circa finē mundi: vt dictū est. Finis enim mūdi dicitur messis. Ad arb. viij. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. Et est sensus. Ante messem. i. ante finale iudicū ille ppl̄s florebit. id est rēdet ad fructificandum in bonis opibus et cultu dei: sicut flos tendit in fructū: et dicit efflorruit p̄teritū pro futuro: et ne cum dicit totus intelligat pro toto illo ppl̄o nemie deficiēte: ideo subdit. Et immatura perfectio germinauit: quia nō omnes venient ad maturitatis perfectionē. Prescindentur ramusculi eius falcib⁹ tē. quia illi ramusculi qui sunt quasi inutiles p̄scindent̄: et que derelicta sunt abscindentur scz a corpore ecclesie: et excutientur. s. de terra sua in qua sunt reclusi. Et sequit. Derelinquentur simul auibus montiū vsq; ibi: super eū hyemabunt: in quo p̄dicit strages et mortiania que debent fieri in sua excussione. put dictū fuit in p̄ncipio huius expositōis: et q: tam de existentibus q̄ de obuiantibus erāt multi mortui: ideo dicit. Derelinquent̄ simul. scz ab vtraq; parte pugnantū. sequitur. In tpe illo deferet̄ munus tē. in quo ppha post q̄ p̄dixit modū sue egressionis siue excussiōis subdit tpe sue puersionis ad xp̄m dicēs. In tpe illo. s. qñ messes vt expositū fuit deferet munus dño exercituū. s. p latrie cultū. A ppl̄o diuulso et dilacerato tē. a reliquis ppl̄is iudeorꝫ et etiā ab illis q̄ excutiēdi sunt a terra trās flumia ethiopie supradicta. de vtrisq; esi p̄nt ppte p̄ illa q̄ b̄ tradunt. Mā tā illi de decē tribub⁹ q̄ vltra flumia p̄dicta existūt: vt est dictū q̄ illi de duab⁹ tribub⁹: ppte p̄nt dici gēs conuulsa et dilacerata spectās et huiusmōi: vt patet intuēti. Et sequitur. Ad locū nois dñi in syon. s. ad ecclesiā. concordat aūt huic sentētie seu expositōi qd̄ legit Sophonie. iij. vbi sic vltra flumia ethiopie inde supplices mei filij dispersorū meorū deferent munus mihi. Ad qd̄ sciēdū: q̄ ibi loquitur de statu finali: quō omnes gentes reducēde sunt ad verū cultū diuinū: vñ immediate añ ꝶ. Tunc reddā ppl̄is labiū electū vt vocēt oēs in nomine dñi et seruiant ei humero vno. Et ibidē vocat illos q̄ sunt extra flumia ethiopie. s. illos de decē tribub⁹ p̄dictis supplices dei inq̄ntū ei humiliabunt̄ p penitentiam de p̄teritis. dicit etiā eos filios dispersorū meorꝫ eo q̄ descēdūt ab illis q̄ dispersi fuerūt p assyrios ex tribus diuis. de q̄b⁹ p̄cludit q̄ deferēt deo munera

reſup illū hyemabūt In ꝶ tpe illo deferet̄ munus dño exercituū a ppl̄o diuulso et dilacerato: a ppl̄o terribili post quē nō fuit alius a gēte expectāte et cōculcata cui diripuerūt flumia terrā eius ad locū nominis dñi exercituū monte syon.

parisformia sicut B dicit. In illo tpe deferet munus dño exercituũ a populo diuulso ꝛc.

Capitulũ.xix.

Mus egypti. Dic ꝓñr denũciat punitio egyptiorꝫ p romanos: et p̃ dicta punitio. secũdo indeorꝫ cõsolatio: ibi. In die illa erũt

Circa p̃mũ sciẽdũ: ꝙ antoni⁹ collega augusti celaris sub q̃ natus fuit xp̃s amore cleopatre regine egypti captus: repudiauit vxorẽ suã augusti sororem: et cleopatrã accepit: et augusto bellus indixit: a q̃ rũ fuit debellat⁹: et capta egyptus: et q: tẽpe augusti xp̃s fuit nat⁹ et in egyptũ portat⁹: ideo ab hoc incipit prophetia dicẽs.

b Ecce dñs ascẽdet super nubẽ leuẽ. assumendo sibi carnẽ humanam: que dicit nubes: q: formata fuit spũssancti virtute: sicut nubes sursus generant in aere virtute solis. Et leuis: q: nõ fuit aggrauata pondere peccati originalis.

c Et ingredient egyptũ fugiẽs pseutionẽ bero dis. Matb. q.

d Et mouebunt simulacra egypti a facie ei⁹. q: eo ingrediẽte egyptũ simulacra corruerũt: vt dicit in scholastica hystoria in signum destructõis ydolatrie p p̃dicatõẽs euãgelij destruẽde

e Et cor egypti ꝛc. B refert ad antoniũ regẽ et cleopatrã reginã: q: sic cor mouet alia mẽbra sic ppl'm egypti mouebat rex et regina. ꝛ bñ dr.

f Tabescet in medio ei⁹. q: exercitu egypti debellato antoni⁹ fugiens seip̃m interfecit: ne capet ab augusto: et fil'r cleopatra excitauit serpentẽ venenosus ad se mordendũ: et sic morsu serpẽtis iterꝫ

g Et cõcurrere faciã egyptios ꝛc. q̃a aliq̃ eorꝫ timẽtes augusti prãte ũperunt se ei: et sic pugnabãt ꝗ alios egyptios q̃ erãt cũ antonio.

h Et diripet spũs egypti ꝛc. i. fortitudo ei⁹.

i Et ꝓsiliũ ei⁹ ꝛc. q: antonius intẽdebat augustũ deijcere ab imperio: et accidit ecõtrario.

k Et interrogabũt simulacra sua: q: antoni⁹ et cleopatra in talib⁹ cõfidebãt

l Et tradã egyptũ ꝛc. q: multi egyptij in illo bello fuerũt occisi: et q: capta egypto a romanis fuerũt ibi positi p̃fecti romanorũ: q̃ sup eos ponebãt graue iugũ.

m Et rex fortis dñabit eorꝫ. s. august⁹ q̃ ipator fuit potẽtissim⁹.

n Et arescet aq̃ ꝛc. p B intelligitur desolatio terre egypti: q̃ ex vna pte est supra mare: et ex alia sup nilum

o Calam⁹ et iũcus marcescet ꝛc. p hoc designat ꝙ gaudius et letitia deficiẽt de egypto: q: vires iũci et calami leticiã significat. vñ prouerb. vires cõiter dicit ridere.

p Et merebũt piscatores ꝛc. multi essent illius artis erãt in egypto: eo ꝙ abũdat aq̃s. bꝫ essent mare ex vna pte: et nilus ex altera.

q Cõfundent ꝛc. i. q̃ facieb̃ant opa subtilia de lino.

r Et erũt irrigua ei⁹ ꝛc. i. arenia.

s Oes q̃ faciebant lacunas. i. vinaria p ista q̃ dicta sunt intelligit: ꝙ oes artifices egypti p romanos spoliarent ꝛ vastarent. Et ꝓñr idẽ oñdit de p̃ncipib⁹ ꝛ maiorib⁹: cũ dicit.

t Stulti principes thanceos. dicti a thanis ciuitate egypti valde nobili.

v Sapiẽtes ꝓsiliarij pharaonis. Antonius vocat pharaonẽ: q: oes reges egypti ab antiq̃ ꝛ tpe claie vocabant pharaones.

x Dederũt ꝓsiliũ insipiẽs. s. antonio de mouẽdo p̃liũ contra augustũ.

y Quõ dicetis ꝛc. allegabãt essẽ ꝙ in egypto viguerat sapiẽtia ab antiquo: vt br̃ p̃ meta. et ꝙ illud regnũ erat valde ãtiquũ: et antiquo sanis q̃ regnũ romanũ ꝙ incepit tẽpe achaz regis iude. vt habet in hystoria scholastica: et sic dicebãt ꝙ nomẽ monarchie ibi poneret: et q: accidit ꝗ iũ: ideo subdit.

v Ubi nũc ꝛc. q. d. apparet eorꝫ insipiẽtia.

z Annũciẽt tibi ꝛc. q. d. nõ poterũt: et patet ista vsq̃ ibi.

y Deceperũt egyptũ. s. ꝓsiliarij p̃dicti. Et subdit mod⁹ deceptõis.

5 Angulũ ppl'orꝫ ei⁹. angulus q̃ duabus lineis pertẽt b⁹ efficit. B dr p̃ductio antonij ꝛ cleopatre: ꝛ sic est sensus. ꝙ decipiẽdo cleopatrã ꝛ antoniũ deceperũt p cõsequẽs totã egyptum.

a Dñs miscuit ꝛc. i. cõtrouersie ꝛ errores: B cũ fecit dñs pmissiue p̃ pter mala egyptorũ puniẽda.

b Et nõ erit egypto opus ꝛc. id ẽ ppls egypti non habebit se intromittere de rege p̃ficiẽdo: q̃ p caput designat: nec de familia cũ sequẽte q̃ dr cauda: nec de iudicib⁹ et p̃fectis ppl'm gubernãtib⁹ eũ refrenãdo ab iniurijs inferẽdis: et penis in irrogãdo p̃ illatis: quia capta egypto per augustum: gubernatio egypti deuoluta est ad impium romanũ: ꝙ p̃ẽbat ibi p̃fectos et iudices.

c In die illa ꝛc. i. egyptij erũt totaliter subiecti romanis: sic mulieres viris.

d Et timebũt ꝛc. i. p̃tãris ei⁹ quã tribuit augusto ꝓtra egyptũ q: oes p̃tãs a deo est.

e Et erit tra iuda ꝛc. i. putãdo vastationẽ suã euenisse ppter mala q̃ fecerat antoni⁹ in tra iuda: q̃ antigonũ descẽdente a machabeis interfecit ꝛ herodẽ alienigenã regẽ iudee instituit. vt habet in scholastica hystoria.

f Oes q̃ recordat⁹ fuerit. de malis q̃ fecit antoni⁹ in iudea: et de illis q̃ ppter b̃ venerũt in egypto.

g Pauebit a facie ꝛc. timẽs ei⁹ iudicia.

h In die illa. B p̃ñr describit egyptiorꝫ redemptio p suscepto5 fidei ꝛ cult⁹ diuini: q̃ p̃ualẽt oib⁹ ip̃alib⁹ bõis. Et diuidit in duas: q: p̃ describit ista receptio fidei ab egyptijs. secũdo ab assyrijs: ibi. In die illa. Circa p̃mũ sciẽdũ ꝙ aliq̃ hebrei et fil'r aliq̃ catholici in b̃ eos sequẽtes exponũt ptẽ illã de onia sacerdote: q̃ de iudea ex plib⁹ alijs intrauit egyptũ dicẽs se velle iplere ppbiam claie q̃ p̃dixit hic: et cũ rex egypti honorifice eũ recepisset ꝛ ciuitatẽ ad habitãdũ ꝓcessisset: erexit ibi altare dñi hostias ꝛ oblationes offerẽs sup illud. ſꝫ b̃ nõ vidit verũ: p̃ q: dr hic. Erũt q̃q̃ ciuitates ꝛc. Onie vo nõ legit nisi vna tñ ciuitas assignata. Secũdo q: illud factũ onie nõ fuit laudabile: ſꝫ magis vituperabile: ſm ꝙ dr Dañ. ꝛ. Filij quoqꝫ p̃uaricatorꝫ populi tui extollent: vt impleãt visionẽ et corruãt: q̃d exponit de b̃ facto onie: nõ essẽ licebat iudeis erigere altare ꝛ sacrificare: nisi in hierl'm: et maxime post tẽpli salomonis edificationẽ. factũ autẽ q̃d b̃ dr cõmẽdabile est ꝛ deo acceptũ: vt patebit l'ram ꝓsequẽdo. Ra. sa. aliã expositõẽ ponit dicẽs: ꝙ sennacherib vltio veniens ꝓtra hierl'm adduxit secũ aliq̃s principes de egypto quos cepit in bello ꝓtra tharatbã regẽ ethiopie quẽ iuuabãt: de quo bello br̃ q̃rto Reg. xix. et illos p̃ncipes adduxit secũ cõpeditos vt oñderet eos Ezechie et ppl'o ei⁹ ad terrendũ eos. ſꝫ q̃ exercitus sennacherib fuit p̃cussus ab angelo ip̃i fuerũt saluati: et ezechiã a vinculis liberant: et sic reuertẽtes in terrã suã fecerunt altaria ad colendũ deũ vt'l q̃ eos liberauerat de mãu sennache-

nb: et sic exponit
egypti ꝛc. ſꝫ ꝓtra
id est hebraicã. q:
habitabat. si aũt
tes linguã egypti
ad faciendũ diui
nũ officiũ i egypto
nõ valent: ea nõ
erat eis licitũ ibi
erigere altare: vt
dictũ est: et sic fa
cũ eorꝫ esset vitu
perabile. Nulla
enꝫ scriptura ca
nonica nec hystoria famosa õ hoc aliq̃d diẽ: et ideo illud dictũ videt esse ficticiũ. Pro pter q̃d p̃ista exponit de receptõe fidei xp̃iane ab egyptijs: quam bear⁹ sym̃ apostol⁹ p̃dicauit in egypto que ei sorte aduenit: vt habet i legẽda sua: et simil'r Marc⁹ euãgelista ſm ꝙ dicit Hiero. libro illustriũ virorũ: et ciũcipi ordinauerũt ibi ecclesias ꝛ erexerũt altaria i noie dñi ihesu xp̃i. Et ſm hoc dr b. In die illa. i. tpe xp̃i qui nat⁹ fuit sub augusto.

i Erũt quinq̃ ciuitates ꝛc. id est hebraicã. In egypto essẽ erãt multe: q̃ credẽtes ad ste fuerũt ab eis ordinatorũ in cp̃m credẽtes hebraica. Potest habet hebraica linguã nõ manũ aplõ habet varijs linguis magis in speciali primam: et fuit oibus vt habet Gen. ꝛ. pales in q̃bus cultus dei dẽ regni

k Ciuitas solis dicitur: q̃ dicitur ciuitas ibi viguit tpe marcie: habẽtes omnia hierl'm. Actũ. iij. cõposuit ad cõmodũ fratrũ virorꝫ. Alij vero est ciuitas in egypto ciuitas: et de hac scriptũ fuit ab antiquo dedicatũ in bono p̃ referri ad xp̃m rũ: qui in termino guũ autẽ crucis p̃ Potest etiã referri p̃dicata p tota

mulieres: et stupebũt: et [d] timebũt a facie cõmotionis manꝰ dñi ꝛcer citui: quã ipse mouebit sup eam et [e] erit terra iuda egypto in pauorẽ. Qis [f] qlliꝰ fuerit recordatus: pauebit [f] a facie consilii dñi ꝛcerciituũ: qd ipe cogitauit sup eã. In [h] die illa erũt [i] gnqz ciuitates i terra egypti loquẽtes lingua chanaan: et iurãtes p dñm ꝛcerciituũ. Ciuitas [k] solis vocabit vna. In die illa erit altare dñi i medio terre egypti: et [m] titulꝰ dñi iuxta terminũ eiꝰ et erit in signũ ꝛ in testioniũ dño ꝛcerciituũ in terra egypti. Clamabũt [n] eũ ad dñm a [o] facie tribulãtis et [p] mittet eis saluatorẽ ꝛ ppugnatorẽ q [q] liberet eos. Et [r] cognoscet dñs ab egypto: ꝛ cognoscẽt egyptii dñm in die illa: et colẽt eũ i hostiis ꝛ in mũeribus: et vota vouebũt dño et soluẽt. Et [s] percutiet dominus egyptuz plaga et [t] sanabit eã: et [u] reuertentur egyptii ad dñm et [x] placabit eis ꝛ sanabit eos. In die [y] illa erit via de egypto in assyrios: et intrabit assyrius egyptuz: et egyptꝰ in assyrios: et [z] seruient egyptii assur. In [a] die illa erit israel tertiꝰ egyptio ꝛ assyrio. bẽdictio [b] in medio terre: cui bẽdixit dñs ꝛcerciituũ dicẽs. Bẽdictꝰ ppl's meꝰ egypti: et opꝰ manuũ mearũ assyrius: hereditas aũt mea israel.

i [a] Anno q in gressus est tartban in azotuz cũ misisset eũ sargon rex assyrioz et pugnasset cõtra azotuz et cepisset eã: in [b] tpe illo locutꝰ est dñs in manu esaie filii amos: dicẽs. Vade [c] et solue saccũ de lũbis tuis: et calciamẽta tua tolle de pedibꝰ tuis. Et fecit sic: vadẽs nudꝰ et discalciatus. Et dixit dñs. Sic ambulauit seruꝰ meꝰ esaias nudꝰ et discalciatꝰ: triũ [d] ãnoz signũ ꝛ portentũ erit sup egyptũ et sup ethiopiã: sic minabit rex assyrioz captiuitatẽ egypti: ꝛ trãsmigrationem ethiopie: iuuenẽ et senẽ: nudaz et mabũt essi ad dñm. s. egyptij. o A facie tribulantis. s. demonis.

p Et mittet eis saluatorẽ videlz iesum xpm ab eis receptũ per verã fidẽ ab apls ab eo missis pdicatam. q Qui liberet eos. de tenebris erroris ꝛ potestate demõis: iõ qz subdit. r Et cognoscet do. ꝛc. hostia noui testamẽti est eucharistia que õ: hic hostie in plurali: qz succedit oibus hostijs et sacrificijs veteris testamẽti: pot etiã hoc referri nõ solũ ad eucharistiã sz ad oões et suffragia ecclesie que dicũtur hostie psal. xlix. Sacrificũ laudis honorifi cabit me ꝛc.

s Et percutiet ꝛc. s. temporali pena vt dictũ est ad eius castigationẽ.

t Et sanabit eã. per veram fidẽ.

v Et reuertent. ad dominũ veraciter et perfecte ideo subditur.

x Et placabit. eis.

y In die illa erit via ꝑ egypto in assyrios ꝛc. qz pdicatores euãgelij de vna tra discurrebant ad aliã et conuerso: vt patet in actib' apostolorũ in plib' locis.

z Et seruiẽt egyptij assyrijs. ex mutua charitate. qz i pmitiua ecclesia fideles vndecũq; essent qñ conueniebãt adinuicẽ viuebãt in maxia cõcordia. vt ps Alex. xiij. et ad hoc refert qd subdit.

a In die illa erit israel tertiꝰ. qz apli fuerũt de israel: et p pdicationem euãgelij pũ perũt diuersos pplos adinuicẽ mutua charitate: ideo subdit. b Benedictio in medio terre. qz benedicto deo dat existentib' in charitate: ꝛ his dicto ps sua lra sequitur. in capto. xix. vbi ꝛ in postilla. Dñs misit in medio eius spiritũ vertiginis.

Addito.

Ertigo put in ꝑ loco cõpetit significat cõuolutionẽ seu cõgyrationẽ: q qñqz fit in cerebro a morbo sicut in terra fit a vento put medici tradũt: vñ q talẽ morbũ patit nõ pot recte iudicare de agẽdis sed errat sicut ebrius put ꝛ in lra

Ca. xx.

Mãno. Dic pũr poit puniio egyptioz fcã p assyrios. Et diuidit in duas ptes: qz pmo ponit puniio egyptioz. secũdo ex ꝑ sequẽs stupefactio iudeoz. ibi. Et timebũt. Circa pmũ pmittit tpo reuelatõis facte de ista punitõe: cũ dicit. a In anno ꝛc. q est ciuitas philistinoz quã cepit iste tartban pnceps militie regis assyriorũ. b In tẽpore illo ꝛc. de punitõe egyptiorũ. c Vade et solue saccũ ꝛc. ppbe essi aliqñ denũciabãt ppbiam suã nõ solã verbis: sz et sensibilib' signis sicut hiere. posuit catenas in collo suo ad designandũ q sic ducerent cõcatenati illi ꝑ quos ppbabat Hiere. xxviij. Et sic esaias iuit nudꝰ et discalciatꝰ: ad designãdũ q egyptij et ethiopes nudi et discalciati ducerent in captiuitatẽ p regẽ assyrioz. Et ps lra ꝑ excepto. d Triũ annoz ꝛc. qd exponit sic q ꝑ fecit esaias p tres ãnos antequ accideret istud factũ: quoz numerꝰ incipit ab illo tẽpore q tartbã intrauit azotũ. Rex essi assyriorũ vi existẽs in iudea ꝛ eã deuastãs audiuit de rege ethiopũ q egressus erat ad ꝓpugnãdũ ipm et cũ eo erat rex egypti: et tũc recessit de iudea: et illos reges debellauit et pplm duxit captiuũ in fine triũ ãnoz postq esaias pdixerat ꝑ. Ra. sa. dicit q li triũ ãnoz nõ solũ refert ad tpo reuelatõis facte Esaie vsqz ad eiꝰ ipletionẽ: vt dictũ est: sz etiã refert ad factũ esaie. s. q trib' annis iuit sic nudꝰ ꝛ discalciatꝰ: sz ꝑ nõ diuersile: q dñs tamdiu faceret eũ incedere talitẽ maxie cũ esset de stirpe regia: et ideo alij expositores

[d.q.d.nõ poterũt: et patet
s.filiarũ pdicti. Et sub
plox ca. angulus q dua
rio antonij ꝛ cleopatre: ꝛ
antoniũ deceperũt p cõ
sequẽs totã egy
ptum.

a Dñs miscuit ꝛc. i. cõtrouersie ꝛ erroris: ꝑ eũ fecit dñs pmissue p
ter mala egyptorũ puniẽda.

b Et nõ erit egypto opus ꝛc. id ẽ ppls egypti non habebit se intromittere de rege p
ficiẽdo: q p caput designat: nec de familia eũ sequẽte q ꝛ: cauda: nec de iudicib' et pfectis pplm gubernãnib' eũ refrenãdo ab iniurijs inferẽdis: et penis in irrogãdo p illatis: quia capta egypto per augustum: gubernatio egypti deuoluta est ad impium romanũ: q põebat ibi pfectos et iudices.

c In die illa ꝛc. i. egyptij erũt totaliter subiecti romanis: sicẽ mulieres viris.

buit augusto ꝓta egyptũ
a iuda ꝛc. iputãdo vasta
antoniꝰ in tra iuda: q an
fecit ꝛ herodẽ alienigenã
stica hystoria. f Qis
toniꝰ in iudea: et de illio q
uebit a facie ꝛc. timẽs eꝰ
nbit egyptioz reuentio p
r oiꝰ tpalibꝰ bõis. Et di
rio fidei ab egyptijs. secũ
pmũ sciẽdũ q aliq hebrei
exponũt pte illã de onia
rauit egyptũ dicẽs se vel
ũ rex egypti honorifice cũ
fisset: erexit ibi altare dñi
sz ꝑ nõ vidit: verũ: p q: ꝛ:
nõ legit nisi vna trib ciui
onie nõ fuit laudabile: sz
filij quoqz p uaricatoz po
cotriãt: qd exponit de ꝑ
re altare ꝛ sacrificare: nisi
is edificationẽ. factũ autẽ
: vt patebit lram pseqẽ
q sennacherib vltio veni
rincipes de egypto quos
iopie quẽ inuadẽbãt: de quo
s adduxit secũ cõpeditos
d terrendũ eos. sz qñ exer
gdo ipi fuerũt saluati: et p
tẽtes in terrã suã fecerunt
rauerat de cmãu sennache

nb: et sic exponit lram istã. i Erũt gnqz ciuitates in terra egypti ꝛc. sz ꝓta ꝑ est qd subdit. Loquẽtes lingua chanaã ꝛc id est hebraicã. qz tra chanaan tũc ꝛ a lõgo tpe aũ ab hebreis habitabat. si aũt dictũ Ra. sa. esset vnũ: ppba dicerẽt. Loquẽtes lingua egypriacã ꝛc. si aũt dicat q duxerunt secũ hebreos ad faciendũ diuinũ officiũ i egypto nõ valet: qz nõ erat eis licitũ ibi erigere altare: vt dictũ est: et sic factũ eoz esset vituperabile. Nulla enaz scriptura canonica nec hystoria famosa ꝑ hoc aliqd dicit: et ideo illud dictũ videt esse ficticiũ. Propter qd ps ista exponit de receptõne fidei xpiane ab egyptijs: quam beatꝰ Symõ apostolꝰ pdicauit in egypto que ei sorte aduenit: vt habet i legẽda sua: et similiter Marcꝰ euãgelista fm q dicit Hiero. libro illustriũ virorũ: et tũc ipi ordinauerũt ibi ecclesias ꝛ erexerũt altaria i noie dñi ieſu xpi. Et fm hoc ꝛ ꝑ. In die illa. i. tpe xpi qui natꝰ fuit sub augusto.

i Erũt quinqz ciuitates ꝛc. id est hebraicã. In egypto essi erãt multi iudei: q fuerãt dispersi tpe machabeoz ꝛ antec q credẽtes ad pdicationẽ Symõis apli ꝛ Marci euãgeliste fuerũt ab eis ordinati ꝛ dispositi ad regimẽ et doctrinas egyptiorũ in xpm credẽtiũ: et ad celebrandũ diuinũ officiũ in lingua hebraica. Potest etiã dici q egyptij ad fidẽ cõuersi deũ laudabant hebraica lingua: qz in pmitiua ecclesia baptisatis p ipositionẽ manuũ apl'oz dabat spũssanctus in signo visibili: et loq bant varijs linguis: vt habet Act. viij. ꝛ. xix. Fit aũt hic mẽtio magis in speciali de lingua hebraica q̃ de alijs: qz illa est lingua prima: et fuit oibus cõmunis vsqz ad edificationẽ turris babel vt habet Gen. xi. Et exp̃munt hic q̃nqz ciuitates tanq̃z principales in q̃bus euangeliũ predicatũ est in egypto: sz i plib' alijs locis eius dẽ regni pdicatũ fuerit tpe apostolorum.

k Ciuitas solis vocabit vna. Dicũt aliqui q hec est alexandria: q̃ dicitur ciuitas solis. i. xpi q̃ est sol iusticie: eo q fides xpi ibi viguit tpe marci euãgeliste sub quo fideles viuebãt in alexandria: habẽtes omnia cõia eo mõ quo legunt vixisse sub petro i hierlm. Actuũ. iiij. ppter quod pbilo disertissimꝰ iudeoz libũ cõposuit ad cõmendatõs vite ipsoz: vt dicit Hiero. in libro illustriũ virorũ. Alij vero dicũt q ciuitas solis ꝑ ꝛ: elyopolis que est ciuitas in egypto. et dicit ab elyos qd est sol: et polis qd est ciuitas: et de hac ꝑ fit specialis mẽtio: eo q sacerdotes ibi manserũt ab antiquo: vt habet Gen. xli. In die illa erit altare ꝛc. dedicatũ in honore xpi. ideo subdit. m Et erit titulꝰ. istud pot referri ad xpm: ita q iste titulꝰ fit iesus nazarenꝰ rex iudeorũ: qui in termino vite xpi passibilis fuit positus sup crucem. sicut aũt crucis ponit in altaribus et locis xpi noie dedicatis Potest etiã referri ad terrã egypti: vt sit sensus q fides xpi fuerit ꝓdicata p totam egyptũ vsqz ad terminos eius. n Cla

mabũt essi ad dñm. s. egyptij. o A facie tribulantis. s. demonis.

p Et mittet eis saluatorẽ videlz iesum xpm ab eis receptũ per veram fidẽ ab apls ab eo missis pdicatam. q Qui liberet eos. de tenebris erroris ꝛ potestate demõis: iõ qz subdit. r Et cognoscet do. ꝛc. hostia noui testamẽti est eucharistia que ꝑ: hic hostie in plurali: qz succedit oibus hostijs et sacrificijs veteris testamẽti: pot etiã hoc referri nõ solũ ad eucharistiã sz ad oões et suffragia ecclesie que dicũtur hostie psal. xlix. Sacrificũ laudis honorificabit me ꝛc.

s Et percutiet ꝛc. s. temporali pena vt dictũ est ad eius castigationẽ.

t Et sanabit eã. per veram fidẽ.

v Et reuertent. ad dominũ veraciter et perfecte ideo subditur.

x Et placabit. eis.

y In die illa erit via ꝑ egypto in assyrios ꝛc. qz pdicatores euãgelij de vna tra discurrebant ad aliã et conuerso: vt patet in actib' apostolorũ in plib' locis.

z Et seruiẽt egyptij assyrijs. ex mutua charitate. qz i pmitiua ecclesia fideles vndecũq; essent qñ conueniebãt adinuicẽ viuebãt in maxia cõcordia. vt ps Alex. xiij. et ad hoc refert qd subdit.

a In die illa erit israel tertiꝰ. qz apli fuerũt de israel: et p pdicationem euãgelij pũ perũt diuersos pplos adinuicẽ mutua charitate: ideo subdit. b Benedictio in medio terre. qz benedicto deo dat existentib' in charitate: ꝛ his dicto ps sua lra sequitur. in capto. xix. vbi ꝛ in postilla. Dñs misit in medio eius spiritũ vertiginis.

Addito.

Ertigo put in ꝑ loco cõpetit significat cõuolutionẽ seu cõgyrationẽ: q̃ qñqz fit in cerebro a morbo sicut in terra fit a vento put medici tradũt: vñ q̃ talẽ morbũ patit nõ pot recte iudicare de agẽdis sed errat sicut ebrius put ꝛ in lra

Ca. xx.

Mãno. Dic pũr poit puniio egyptioz fcã p assyrios. Et diuidit in duas ptes: qz pmo ponit puniio egyptioz. secũdo ex ꝑ sequẽs stupefactio iudeoz. ibi. Et timebũt. Circa pmũ pmittit tpo reuelatõis facte de ista punitõe: cũ dicit. a In anno ꝛc. q est ciuitas philistinoz quã cepit iste tartban pnceps militie regis assyriorũ. b In tẽpore illo ꝛc. de punitõe egyptiorũ. c Vade et solue saccũ ꝛc. ppbe essi aliqñ denũciabãt ppbiam suã nõ solã verbis: sz et sensibilib' signis sicut hiere. posuit catenas in collo suo ad designandũ q sic ducerent cõcatenati illi ꝑ quos ppbabat Hiere. xxviij. Et sic esaias iuit nudꝰ et discalciatꝰ: ad designãdũ q egyptij et ethiopes nudi et discalciati ducerent in captiuitatẽ p regẽ assyrioz. Et ps lra ꝑ excepto. d Triũ annoz ꝛc. qd exponit sic q ꝑ fecit esaias p tres ãnos antequ accideret istud factũ: quoz numerꝰ incipit ab illo tẽpore q tartbã intrauit azotũ. Rex essi assyriorũ vi existẽs in iudea ꝛ eã deuastãs audiuit de rege ethiopũ q egressus erat ad ꝓpugnãdũ ipm et cũ eo erat rex egypti: et tũc recessit de iudea: et illos reges debellauit et pplm duxit captiuũ in fine triũ ãnoz postq esaias pdixerat ꝑ. Ra. sa. dicit q li triũ ãnoz nõ solũ refert ad tpo reuelatõis facte Esaie vsqz ad eiꝰ ipletionẽ: vt dictũ est: sz etiã refert ad factũ esaie. s. q trib' annis iuit sic nudꝰ ꝛ discalciatꝰ: sz ꝑ nõ diuersile: q dñs tamdiu faceret eũ incedere talitẽ maxie cũ esset de stirpe regia: et ideo alij expositores

dicũt: q̃ fuit sic ffi trib⁹ dieb⁹ in signũ triũ ãnorũ dictorũ: sicut ōr. Ezechie. iiij. Dié p ãno dedi tibi. e Et timebũt. b ꝓnũr ponit stupefactio iudeorũ q̃ ꝓfidebãt in adiutorio regũ egypti ⁊ ethiopie ꝗ regem assyriorũ. et ió qñ sciuerũt eos captiuatos a rege assyriorũ fuerũt timti et stupefacti: et b est qd ōr. e Et timebũt ⁊ cõfundent. s. iudei.

f Ab ethiopia spe sua. id est de cui⁹ auxilio sperabant.

g Et ab egypto gloria sua. i. de cui⁹ auxilio gloriabãt.

b Et dicet ⁊c. i. ppls regni iude: qd dicit ista: eo q̃ est inter duo maria. s. mare mortuum ab oriẽte: et mare mediteraneũ ab occidente. Dicũt tñ alij q̃ ōr insula: eo q̃ ꝓxime ad hinc et inde tribulatorib⁹: sicut insula fluctib⁹: is prima expositio est magis litalis. Cetera patẽt ex dicẽdis.

Cap'm. xxi.

Onus deserti maris. Pñs cap'm in tres ptes diuidit: q: ppha p̃ loq̃tur ꝗ babylonios: secundo ꝗ idumeos: ibi. Onus duma. tertio ꝗ agarenos: ibi. Onus in arabia. Circa pmũ sciẽdũ: q̃ spũs ꝓphetic nõ semp adest ppheto: et qñ tãgit mentẽ ppte de aliq negocio futuro: nõ semp reuelat oẽs ꝓditões siẽ plenit⁹ dictũ fuit in principio libri psalmorũ cũ agerẽt de vario tactu spũssancti circa mẽtes ppharũ. et ide est q̃ de eodẽ negocio plib⁹ vicib⁹ tãgit aliqñ mẽtes ppharũ reuelãdo vna vice qd nõ erat in alia reuelatũ: et sic ppte frequẽter idẽ repetit addẽdo ad ea q̃ ꝓius dixerãt: vel magis explicãdo q̃ ꝓius fecerãt: et sic est i. ppostro. Supra⁹ ẽsi esaias destructionẽ babylonis denũciauerat. xiij. ca. et. xiiij. et b eandẽ destructõs repetit explicãdo aliq̃ q̃ nõ fuerãt ꝓius talit explicata. Et diuidit in duas ptes: fm duo q̃ b explicant. Secũdũ pũt ibi. Babylon dilecta. Prima in duas. q: pmo pũt dicta explicatio: secõo ppte cõpassio: ibi. Propterea. Circa pmũ dicit a Onus deserti maris. i. babylonis: vt ps exposuẽrib⁹: et fm aliq̃s ōr b mare ppt ppli in ea existentẽ multitudinẽ. Et mare desertũ: eo q̃ ppha denũciabat eã deserẽdã a suis habitatorib⁹. Sz mihi videt melius b dici: desertũ maris: vel mare desertus ad explicandũ modũ captõis babylonice: q̃ nõ fuerat ꝓius explicatus. Perse ẽsi et medi obsidẽtes babylonẽ ⁊ nõ potẽtes eã capere propter muros altitudinẽ et spissitudinẽ lõge a ciuitate diuiserũt fluuius eufrates: q̃ parte trãsibat p mediã ciuitatẽ in multos riuos: ita q̃ intrauerũt ciuitatẽ p ptes illos: et sic ōr babylon desertũ mare ppt inundationẽ eufratis: q̃ ẽ magn⁹ fluuit⁹: ppt qd ōr b mare mote hebraice sennõis: q̃ cõgregatio magna aquẽ mare vocat. fm illud Gen. i. Cõgregatões aquarũ appellauit marta b Sicut turbines ab aphrico venũt. Aphric⁹ est vẽtus lateralis int̃ meridiẽ et occidentẽ. et dicũt b aliq̃ expositores q̃ Perse ⁊ medi ex illa pte venerũt ꝗ babilonẽ: sed b nõ vidit: verũ: q: regiones medie ⁊ perfidis magis declinãt ad oppositã pte: et ideo p hoc qd dicit hic c Ab aphrico ⁊c. nõ designatur termin⁹ seu plaga vñ venit exercit⁹ ꝗ babylonẽ: is magis designatur mod⁹ veniẽdi: q: aphric⁹ est vẽt⁹ tẽpestuosus generãs turbines fulgura et tonitrua: q̃ sunt valde timibilia: et ex b perse ⁊ medi venerũt ꝗ babylonẽ quã destruxerũt: et pplm occiderũt: vt p dictũ est. s. c. xiij.

d De deserto venit. q: int babylonẽ et locũ vñ venit exercit⁹ erat qd dã desertũ p qd trãsit. e De terra horribili. de media et pside que erãt horrẽde babylonijs. f Visio dura. ꝓtra babylonios.

g Nũciata est mihi. et q̃ sit illa subdit. Qui incredul⁹ est infidelit agit et q̃ depopulator est vastat. i. b dicit. hr. Cõtẽnes cõtẽneris: vl decipiẽs decipieris: deuastãs deuastaberis. qd expõit R. a. sa. de regno babylõis et regno persarũ: q: post regnũ babylonie qd ꝓtẽplit seu decepit ⁊ deuastauit mltas ꝓuincias: surrexit rex persarũ sub cyro q̃ sibi subiecẽ regnũ babylonie et deuastauit: fm qd ōr infra. xxxiij. Ue q̃ spernis. nõne ⁊ ipe spernetis. Ue q̃ pdaris: nõne ⁊ ipe pdaberis ⁊c. ad eũdẽ sensum reducit trãslatio nra. b Qui incredul⁹ est infidelit agit. b ōr de balthasar rege babylonis q̃ fuit ꝗ dolatra pessim⁹. vt habet Dañ. v. et sic fuit incredul⁹: vl q: dictũ biere. xxix. de regni sui terminatõe credidit esse falsuz: ppt qd fecit illud ꝓuiuũ magnum Dañ. v. Egit etiã infidelit: q: vasa diuino cultui dedicata applicauit vsib⁹ cõib⁹ in illo ꝓuiuio. i Et q̃ depopulator est vastat. qd itelligitur de cyro q̃ babylonẽ ⁊ multas alias ꝓuincias depopulauit ⁊ vastauit.

k Ascẽde elam: regio est persidis cuius bellatores cũ cyro ascẽderũt ꝗ babylonẽ.

l Obside medeba. in hebreo ⁊ in libris correctis habet: Ad cede. qñ perse et medi obsederunt babylonẽ.

m Omne ingemitũ ⁊c. i. faciã ō p pinq̃ eo q̃ babylonij a vobis capti nõ audeãt corã vobis cõqri p nimio timore et depssiõe n Propterea. b ꝓsequẽter pũnitur ppte cõpassio: q: ls odiret babylonios malicia: diligebat tamẽ naturã: et ió cõpatiebat miserie eis quã videbat futurã. Et propter b dicit ppha. Propterea repleti sũt lũbi mei dolore ⁊c. Et ps lra vsq̃z ibi. o Tenebre stupefecerũt me. i. miserie vẽture sup babylonẽ: stupefecerũt me p admiratõe. p Babylõ b ponit secũdũ explicãs captõis babylonice modũ: et p ex demerito balthasar regis. secũdo q̃tũ ad modũ exercit⁹ ꝓtra eus veniẽtis: ibi. Hec ẽsi dixit. Circa pmũ ōr. q Pone mẽsas in b alloq̃tur balthasar q̃ fecit grãde ꝓuiuiũ. Dañ. v. Dicũt ẽsi aliq̃: q̃ cyr⁹ et dari⁹ fuerũt in b ꝓuiuio inuitati a balthasar: eo q̃ dolose simulauerũt se velle pacificare cũ eo: et sic recedere cũ amicitie federe: ppt qd balthasar fecit eis ꝓuiuiũ: is b nõ videt verũ: q: Dañ. v. ōr. Balthasar rex fecit grãde ꝓuiuiũ optimatibus suis mille. si aũt fecisset illõ ꝓuiuiũ cyro ⁊ dario regib⁹ pnci palit fuissent expssa eoz noia: ppt qd dicũt hebrei q̃ fecit illõ ꝓuiuiũ suis principib⁹: estimãs dictũ biere. fuisse falsuz de terminatõe regni sui: q: terminũ positũ biere. xxix. credidit esse trãsactũ: ppter qd in dei ꝓtẽptũ fecit apportari vasa dei in illo ꝓuiuio: et q: ex b meruit a deo ꝓdẽnari: vt ibidẽ dicit: nõ sequitur.

r Cõtemplare in specula. s. manũ scribẽtẽ suias dei ꝓtra recõtra cãdelabrũ in supficie parietis aule regie: cui⁹ scriptura et expositio diffuse ponunt Dañ. v. s Comedẽtes et bibẽtes. sur. pn. ⁊c. q. d. ppha nõ est tpõ festiuã di: is magis vos defendẽdi q: eadẽ nocte perse ⁊ medi intrauerũt ciuitatẽ modo supradicto et interfect⁹ fuit balthasar cũ pplo suo. Dañ. v. t Hec ẽsi dixit mihi ⁊c. b ꝓnũr ppha explicat modũ veniẽdi persarũ et medorũ ꝓtra babilonẽ dicẽs. Hec ẽsi dixit mihi dñs. cui⁹ verbũ nõ pũt esse falsuz v Vade ⁊ põe speculatorẽ ⁊c. Dicũt hebrei q̃ fuit abacuc ppha: eo q̃ subdit infra: Sup speculã dñi ego sum stans ⁊c. Cui⁹ suia pũt abacuc secũdo: et dicta pson aipsius: is melius⁹ intelligit de ipo met Esaia: vt br̃ ex fine hui⁹ partis. Sic igit expõit. v Vade ⁊ põe speculatorẽ. s. tẽpm ad videndũ et nũciãdũ pplo tuo q̃ vẽtura sunt sup babylonẽ.

x Et vidit. loq̃tur de seipso q̃si de altero: ⁊ b mod⁹ loquẽdi frequẽs est in ppbis: et etiã in euãgeliis y Currũ duoz eqtũ id est cyri regis psarũ et dari regis medorũ: q̃ erãt iũcti q̃si due rote in vno curru ad currẽdũ sup babylonẽ. z Ascẽsorẽ asini ⁊c. vidit ẽsi visione ymaginaria duos eqtes: quorũ vn⁹ equitabat asinũ et alter camelũ: et intellexit q̃ eqtãs asinũ significabat cyrũ pñsidentẽ regno persarũ: qd vsq̃z ad tpõ cyri fuerat humile et subiectũ et q̃ ascẽsor cameli q̃ est asal nobile et magnificũ significabat dariũ pñsidentẽ regno medorũ qd a lõgo tpe fue-

discalciatas discooptis natib⁹ ad ignominiã egypti. Et timebũt ⁊ ꝓfundent ab ethiopia spe sua ⁊ ab egypto glia sua. Et dicet habitator insule hui⁹ i die illa. Hec ecce erat spes nr̃a: ad q̃s confugimus in auxiliũ ut liberarẽt nos a facie regis assyriorũ. Et quõ effugere poterim⁹ nos. Ca. xxi.

o Onus deserti maris. Sicut turbines ab aphrico veniũt: de deserto venit de terra horribili. Visio dura nũciata est mihi. Qui incredul⁹ ẽ infidelit agit: et qui depopulator ẽ vastat. Ascẽde elã obside medeo: omẽm gemitũ eius cessare feci. Propterea repleti sunt lũbi mei dolore: et ãgustia possedit me sicut ãgustia pturiẽtis. Corrui cũ audirẽ: ꝓturbat⁹ sum cũ videre. Emarcuit cor meũ tenebre stupefecerũt me. Babylon dilecta mea posita ẽ mihi in miraculũ. Pone mẽsam cõtẽplare in specula. Comedẽtes et bibẽtes: surgite principes arripite clipeũ. Hec enim dixit mihi dñs. Vade et pone speculatorem: et quodcũq̃z viderit ãnũciet. Et vidit currũ duoz eqtũ ascẽsorẽ asini nimio timore et depssiõe n Propterea. b ꝓsequẽter pũnitur ppte cõpassio: q: ls odiret babylonios malicia: diligebat tamẽ naturã: et ió cõpatiebat miserie eis quã videbat futurã. Et propter b dicit ppha. Propterea repleti sũt lũbi mei dolore ⁊c. Et ps lra vsq̃z ibi. o Tenebre stupefecerũt me. i. miserie vẽture sup babylonẽ: stupefecerũt me p admiratõe. p Babylõ b ponit secũdũ explicãs captõis babylonice modũ: et p ex demerito balthasar regis. secũdo q̃tũ ad modũ exercit⁹ ꝓtra eus veniẽtis: ibi. Hec ẽsi dixit. Circa pmũ ōr. q Pone mẽsas in b alloq̃tur balthasar q̃ fecit grãde ꝓuiuiũ. Dañ. v. Dicũt ẽsi aliq̃: q̃ cyr⁹ et dari⁹ fuerũt in b ꝓuiuio inuitati a balthasar: eo q̃ dolose simulauerũt se velle pacificare cũ eo: et sic recedere cũ amicitie federe: ppt qd balthasar fecit eis ꝓuiuiũ: is b nõ videt verũ: q: Dañ. v. ōr. Balthasar rex fecit grãde ꝓuiuiũ optimatibus suis mille. si aũt fecisset illõ ꝓuiuiũ cyro ⁊ dario regib⁹ pnci palit fuissent expssa eoz noia: ppt qd dicũt hebrei q̃ fecit illõ ꝓuiuiũ suis principib⁹: estimãs dictũ biere. fuisse falsuz de terminatõe regni sui: q: terminũ positũ biere. xxix. credidit esse trãsactũ: ppter qd in dei ꝓtẽptũ fecit apportari vasa dei in illo ꝓuiuio: et q: ex b meruit a deo ꝓdẽnari: vt ibidẽ dicit: nõ sequitur.

r Cõtemplare in specula. s. manũ scribẽtẽ suias dei ꝓtra recõtra cãdelabrũ in supficie parietis aule regie: cui⁹ scriptura et expositio diffuse ponunt Dañ. v. s Comedẽtes et bibẽtes. sur. pn. ⁊c. q. d. ppha nõ est tpõ festiuã di: is magis vos defendẽdi q: eadẽ nocte perse ⁊ medi intrauerũt ciuitatẽ modo supradicto et interfect⁹ fuit balthasar cũ pplo suo. Dañ. v. t Hec ẽsi dixit mihi ⁊c. b ꝓnũr ppha explicat modũ veniẽdi persarũ et medorũ ꝓtra babilonẽ dicẽs. Hec ẽsi dixit mihi dñs. cui⁹ verbũ nõ pũt esse falsuz v Vade ⁊ põe speculatorẽ ⁊c. Dicũt hebrei q̃ fuit abacuc ppha: eo q̃ subdit infra: Sup speculã dñi ego sum stans ⁊c. Cui⁹ suia pũt abacuc secũdo: et dicta pson aipsius: is melius⁹ intelligit de ipo met Esaia: vt br̃ ex fine hui⁹ partis. Sic igit expõit. v Vade ⁊ põe speculatorẽ. s. tẽpm ad videndũ et nũciãdũ pplo tuo q̃ vẽtura sunt sup babylonẽ.

x Et vidit. loq̃tur de seipso q̃si de altero: ⁊ b mod⁹ loquẽdi frequẽs est in ppbis: et etiã in euãgeliis y Currũ duoz eqtũ id est cyri regis psarũ et dari regis medorũ: q̃ erãt iũcti q̃si due rote in vno curru ad currẽdũ sup babylonẽ. z Ascẽsorẽ asini ⁊c. vidit ẽsi visione ymaginaria duos eqtes: quorũ vn⁹ equitabat asinũ et alter camelũ: et intellexit q̃ eqtãs asinũ significabat cyrũ pñsidentẽ regno persarũ: qd vsq̃z ad tpõ cyri fuerat humile et subiectũ et q̃ ascẽsor cameli q̃ est asal nobile et magnificũ significabat dariũ pñsidentẽ regno medorũ qd a lõgo tpe fue-

rat nobile ⁊ magnũ. a Et ꝓtẽplat⁹ est diligẽter. ad ꝓcipiẽ dũ reuelatõ⁹ diuinã sic bon⁹ discipul⁹ ad intelligendũ mgri sui doctrinã: vñ dicit infra.l.ca. Mane erigit mihi aure vt audiã eus qsi magistrũ. b Et clamauit vt leo. qz sic rugit⁹ leõis ẽ terribilis: sic ꝓpbia sua erat terribilis babylonijs. c Sup speculã dñi ego sum stãs ⁊c. pat⁹ ad videndũ illud qd mihi ondit.

d Et sup custodiã meã: vt p defectũ seu p eccatũ meũ diuinis reuelatõib⁹ nõ ponã spedimẽtũ. et subdit visio sibi ostẽsa.

e Ecce iste venit s. ꝓtra babylonẽ.

f Ascẽsor vir ⁊c Cyr⁹ in ꝓprio accepitur⁹ sup duo regna dominius vel aliter.

f Ascensor vir. i. viri ascẽsores: accipiendo singula repro plali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima et fili viri sũt cyr⁹ ⁊ dan⁹: ita q̃ per bigã eqtus idem itelligit qd supra p currũ duoꝝ equitũ. g Et rñdit et dixit. s. esaias ꝓpba: q̃ noiat⁹ est b speculatorẽ: vt dictũ est. b Cecidit cecidit babylõ. et duplicat cecidit ad maiorẽ affirmatões vt cõit expõit. Ra. sa. dicẽ: q̃ duplicat ad significãdũ duplicẽ babylonie casus: vnũ a cyro ⁊ dario a q̃b⁹ capta fuit et incẽsa. aliũ a dño: a q̃ postea subuersa est taliter q̃ est inhitabilis facta: vt dictũ est. ũ. xiij. Erit babylõ subuersa: sicẽ subuertit dñs sodomã ⁊ gomorrã.

i Et oia ⁊c. q: perse ⁊ medi ea ꝓfringẽtes: aurũ ⁊ argẽtũ aspoꝝ rauerũt. Cõsequẽter esaias quertit se ad loquendũ regno iude dicẽs. k Tritura mea ⁊c. In hebr. babel filij⁹: idẽ tñ significat vtrocq; vocabulo. ꝓpba enim ppl'm regni iude vocat tritura suã. et filiũ seu filiã aree fuerũt: p qd intelligit granũ purũ a palea excussum. Intẽtio enim ei⁹ erat excutere a ppl'o illo oẽm malitiã et castigare eos p alioꝝ flagellationẽ ab eo denũciatã: ideo subdit. l Que audiui ⁊c. q̃ tallere nõ pot nec falli.

m Annũciaui vob. in veritate p vra conuersiõe. Et p b̃ pars q̃ tota pos ista a loco illo. Vlade et pone speculatorẽ ⁊c. intelligit ẽ esaia et nõ de alio ꝓpba. n On⁹ duma. Vic ꝓpba scribit ꝓtra idumeos q̃ post captiuitatẽ regni iude fuerunt captiuati a nabuch. et postea liberatis iudeis p cyrũ ipi nõ fuerũt liberati ꝓpt qd ꝓquerebant cũ desiderãssent de ysaac p esau: sicẽ filij israel p iacob: s̃ b̃ nõ valebat: qz nõ fuerãt ita penitẽtes ⁊ pueri ad deũ sicut iudei: et b̃ est qd dr. n Onus duma. i. edom. noia enim hebraica aliqũ variant a pte ꝓncipij et a pte finis sicẽ et latina: vñ sicẽ idẽ nomẽ est colin⁹ et nicolaus: sic edom et duma.

o Ad me clamat ex seir. i. ppl's y dumeoꝝ in captiuitate detẽt⁹. Edom enim ⁊ seyr noia sunt eiusdẽ terre o Ad me clamat. p sua liberatõe. Ra. sa. dicit q̃ iste clamor itelligit ore angeli p fidentis ppl'o idumeoꝝ. Ãgeli enim sancti deus deꝑcant p populis quoꝝ custodie sunt pfecti. vt hi Dañ. r. p Custos. i. dñs q̃ es custos oium: f̃m illud psal. cxxvi. Nisi dñs custodierit ciuitatẽ ⁊c. q Quid de nocte. i. q̃tũ remanet nobis de nocte hui⁹ capiuitatis. r Dixit custos. i. dñs loquẽs p esaiam.

s Venit mane et nox. i. mane ꝓsolatõis: et nox tribulatõis in ducũt a deo f̃m emerita ⁊ demerita hoim. q. d. si vultis exire de capiuitatis nocte t Cõuertimini ad me veracit ⁊ ex corde ideo subdit. Si q̃rris: q̃rite ⁊c. v On⁹ in arabia. b ꝓpba scribit ꝑ agarenos: q̃ magis ꝓpe sic noiant q̃ saracẽi: eo q̃ descẽderũt ab abraã p ysmaelẽ ancille agar filiũ: s̃ ipi vsurparũt sibi nomẽ a sara q̃ fuit libera. ꝓpe enim q̃ nabuch. vastauit iudeã multi de indeis fugerũt versus arabiã vbi habitãt agareni: credentes sibi hẽre aliqd refugiũ: eo q̃ descẽderãt ab abraã sicẽ et ipi: s̃ ipi econtrario fuerũt eis duri: ꝓpt qd ꝓpha denũciat eoꝝ puniõ dicẽs. v On⁹ i arabia Circa qd sciẽdũ q̃ duplex est arabia. s. superior et inferior: inferior aũt p pinq̃ est iudee: ad quas fugerũt iudei: et illa fuit captiuata a nabucho. ꝓpt d uniũ pdicta: et nõ alia: et ad b̃ denotãdũ dũ dicit hic.

v On⁹ in arabia. i. in vna pte arabie: et non in tota: et non dicit on⁹ arabie sicut onus babylonis ⁊ aliarũ. Consequent describit fugas iudeoꝝ dicẽs.

x In saltu ad vesperã dormiet. ꝓpt defectus hospitij: qz nõ recipient vos agareni.

y In semitis dodanim nomẽ est loci: ad quẽ est via p saltũ illũ.

z Occurrẽte sitiẽti ⁊c i. o vos agareni q̃ habitatis in plaga australi respectu iudee: occurrite miserico: dicit iudeis fugiẽtib⁹: q̃ sũt cognati vri. z A facie enim gladioꝝ fugerũt ⁊c. q. d. ista fuga nõ pcedit ex pusillanimitate: s̃ ex necessitate. ꝓpt qd debet eis magis cõpati: ⁊ qz b̃ nõ fecistis: nõ subdit pẽa vra cũ subdit. a Qm̃ b̃ dicit dñs. cui⁹ dictũ nõ pot esse falsus b Adducẽ vno ano. i. capiuitatẽ iudeoꝝ p vnũ anũ tñ stabitis in gloria ⁊ ptãte vra. c Quasi mercenarij. i. sicẽ mercenar⁹ ꝓsiderat finẽ anni in q̃ locat⁹ est ad seruiẽdũ ⁊ recipiẽdũ premiũ. sic ego ꝓsidero reddere vobis penã p vra dumna ⁊ nequitia starim illo ano trãsactõis subdit. d Et auferet oio gloria cedar. i. fra agarenoꝝ sic noiata a cedar filio ysmaelis: p vnũ anũ ei post captiuitatem regni iude captiuauit eos nabuch. e Et reliquie nũeri sagittarioꝝ fortiũ ⁊c. erãt enim agareni exercitati in arte sagittãdi. sicẽ ismael eoꝝ pr, vt dr Gen. xxi. Factusq̃s est iuuenis sagittan⁹. f Dñs enim de⁹ ⁊c. cui⁹ ꝓbũ est stabile ⁊ firmũ. ⁊ in b̃ ondit ꝓpba. q̃ b̃ est ꝓpbia pdestinatõis. q̃ infallibiliter adimplet. Ca. xxij.

Ius vallis. b int̃ puniões aliaꝝ gẽtiũ resumit ꝓpba punitõnẽ regni iude addẽdo aliq̃ q̃ nõ fuerũt supr⁹ dcã. Et diuidit in duas ptes: qz p̃ ꝓpba loq̃t ꝑ regnũ: secõ ꝑ sacerdotũ ibi. Hec dicit dñs. Pria i duas. qz p̃ describit regni iude puniõ. secõ subdit puniõis rõ. ibi. Et reuelabit. Pria adhuc i duas. qz p̃ pnit denũciatio pene. secõ subdit cõpassio ꝓpbetibi. ꝓpterea dixi. Circa pmũ dr.

a On⁹ vall'. s̃ enim bierlim q̃tũ ad vnã pte sit in mõte. tñ vna pos eius est in valle. et qz ꝓpba b denũciat futuram eⁿ deiectõ⁹ p nabuch. regẽ. iõ pot⁹ noiari ea noie vallis q̃ mõtis. b Visiõis. qz mlti ꝓphete visiões habuerũt de eⁿ destructõe. c Quidnã tibi q̃s est. i. q̃ de cã. d Quia ascẽdisti ⁊c. i. ad sacrificãdũ y dolis sup tecta domoꝝ. vt dicũt cõit expositores nri. ⁊ in b̃ tãgit culpa cauitatis. ꝓpt quã destructa fuit. s. ydolatria. Ra. sa. expõit q̃ appropinquãte exercitu nabuch. ad bierlim hoies ascẽdebãt sup tecta domoꝝ q̃ sunt plana i terra illa ad ꝓsiderãdũ idẽ magnitudinẽ exercit⁹. ⁊ ad ꝓpugnãdũ idẽ ꝓtra aduersarios lapides et spicula cũ machinis ad b̃ sibi dispositis.

e Clamoris plena. qz in tali ꝓparatõe fit clamor ppli f Urbs frequẽs ⁊c. i. q̃ pus fuisti exultãs et f. equẽtia ppli in te hitantis.

g Interfecti sui. i. de ppl'o tuo. h Nõ interfecti gla. q̃ est mors breuis ꝗ fame q̃ est mors diuturnior. f̃m q̃ dr. iiij. Reg. vl. pualuit fames in ciuitate. i Cuncti pnipes ⁊c. s. sedechias ⁊ viri bellatores. vt hi ibidẽ. k Durecq; ligati sunt. qz exercit⁹ regis babylonis cõprehẽdit sedechiã ⁊ eos q̃ erãt cũ eo. l Propterea dixi. b ꝓnit ponit cõpassio esaie ꝓpt malũ qd videbat futurũ gẽi suo cũ dr. Propterea

dola tra pessim⁹. vt habet biere. xxix. de regni sui terrore illud ꝓuiuiũ magnum uio cultui dedicata appli Et q̃ depopulator est vastat. qd itelligitur de cyro q̃ babylonẽ ⁊ multas alias ꝓuincias depopulauit ⁊ vastauit.

k Ascẽde clam: regio est perfidia cuius bellatores cũ cyro ascẽderũt ꝑ babylonẽ.

l Obside mede: ba. in hebreo ⁊ in libris correctis babel: Ad ede. qm̃ perse et medi obsederunt babylonẽ.

m Ofie ingemiscẽ ⁊c. i. facã ẽ p pinq̃ eo q̃ babylonij a vobis capti nõ audeãt corã vobis cõqri p

ꝓterea. b ꝓsequẽter pnitur ꝓ malicia: diligebat tamẽ ꝓ videbat futura. Et p

ꝓt lũbi mei dolore ⁊c. Et fecerũt me. i. miserie vẽtu

miratõe. p Babylõ

ylonice modũ: et p ex de

d modũ exercit⁹ ꝓtra eus

ẽ dr. q Pone mẽsas

uiuiũ. Dañ. v. Dicũt enim

o inuitati a balthasar: eo

re cũ eo: et sic recedere cũ

t eis ꝓuiuiũ: s̃ b̃ nõ videt

cit grãde ꝓuiuiũ optimati

ũ cyro ⁊ dario regib⁹ ꝓnci

ẽ dicũt hebrei q̃ fecit illũ

Biere. fuisse falsus de rer

iere. xxix. credidit esse trãs

ortari vasa dei in illo ꝓui

t ibidẽ dicit: nõ sequitur.

ibẽrẽ snias dei ꝓtra tecõ

regie cui⁹ scriptura et ex

Comedẽtes et bibẽ. sur.

s magis vos defendẽdi

iuitatẽ modo supradicto

o. Dañ. v. t Hec enim

odũ veniẽdi persarũ et me

t tunc dñs. cui⁹ verbũ nõ

culatorẽ ⁊c. Dicũt hebrei

ra: Sup speculã dñi ego

ecũdo: et dicta ꝓsona ip

a: vt hi et fine hui⁹ partis

peculatorẽ. s. teꝗm ad vi

sunt sup babylonẽ.

ro: ⁊ b̃ mod⁹ loquẽdi fre

y Currũ duoꝝ eqtũ

edoꝝ: q̃ erãt iuncti q̃si due

ylonẽ. z Ascẽsorẽ asi

os eqtes: quoꝝ vn⁹ equi

t q̃ eqtãs asinũ significa

sqs ad tẽps cyri fuerat hu

st aial nobile et magnifi

nedoꝝ qd a lõgo tpe fue

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

diri recedite a me.q.d.nolo ꝓsolationē humanā.et ps lra vsq; ibi.
n Dño deo exercituū.i.a dño deo exercituū ordiata est. m Dies
interfectōis.ppli mei. o Scrutās murū.s.dños faciens scrutari p
chaldeos et destrui. p Et magnificē sup montē.s.syō:vbi erat tē
plū et domꝰ regia cū magnis sūptibꝰ et labouribꝰ edificata:q̄ oia i mo
mēto destructa fuerūt a
chaldeis. magis virtute
diuina q̄ hūana. ꝓpter
y dolarie petā.Ra.sal.
dic q̄ ab illo loco: Pro
ptera diri rē.Habā sunt
ipi dei cōpatientis po
pulo suo in afflictōe po
sito. vñ ⁊ in libro q̄ apō
beb:eos ōr berakoch.i.
bñdi:nonū ōr q̄ qñ de
us recordat de destru
ctōe tēpli et captiuatio
ne iudeorū flet ⁊ lachry
me eiꝰ cadūt in mare:s
hoc dictum falsus est et
puerile.
q Et clam sūpsit pha
retrā.i.clamite q̄ fūt op
timi sagittarij: sūpserūt
pharetras ad ventēdū
cū nabuch. ꝯ hierusalē
r Currū.i.curꝰ ad por
tandū arma et alia ne
cessaria exercitꝰ.
s Et parietē rē.i. dy
peipēdētes ad parietē
ide fuerūt assūpti a bel
latoribꝰ nabuch. vt ve
nirēt ad bellādū contra
hierlm.
t Et erūt rē.i.in q̄bus
crescebat triticū et vinū
in abūdātia. v Plene q̄drigarū.oia terrenascētia ꝓtrectū.
x Et cōtes rē.i.custodias suas. y In porta.i. in portis hierlm.
ita q̄ nullꝰ posset ꝗgredi ad auxiliandū: nec exire ad aliq̄s significādū
alias fugiēdū. z Et revelabit.h pōit destructōis hierlm rō du
plex.scōa pōit ibi. Et vocaui. Prīa rō fuit:q̄ nō ꝓsidebāt de deo:s
magis de ꝓpria virtute ⁊ industria ad resistēdū nabuch. et h est q̄ ōr.
z Et revelabit rē.s.tēplū q̄ ppt sanctitatē sui sic erat opertū q̄ soli
sacerdotes intrabāt.s tūc fecerūt inde fortalicius. a Et videbit in
die illa armamētariū.i.locū vbi repōebāt arma a tpe salomōis. vt ill
te munias ꝯ chaldeos. b Et scissuras ciuitatis dauid ad reparan
dū et ponēdū ibi defensores ꝯ chaldeos ppt loci debilitatē.
c Et ꝓgregastis rē.ad puidēdū hoib⁹ ⁊ iumētis de potu in tpe obsi
dionis. d Et domos rē.ad faciēdū quot essent ibi psone: et q̄liter
possent eis victualia sufficere. e Et destruxistis rē.i.muros hierlm
ad fortificādū eos de lapidibꝰ ⁊ lignis ide assūptis.et etiā ne hostes
possent ibi bre latibula.loqtur tūc h de domibꝰ q̄ erāt in suburbijs: q̄
solēt destrui ppt aduentū aduersariorū ne sint ciuitati obsesse in nocu
mētū. f Et lacū fecistis.i.fossam in q̄ aq̄ curreret. g Inter du
os muros.ad murorū maiorē fortitudinē.ciuitas essi diuisa erat tripli
ci muro. h Et aquā piscine veteris.s.in statū pristinū restituistis.
In obsidiōe essi plꝰ indiget ciuitas aq̄.eo q̄ plēs ꝓueniunt ibi ad de
fensionē ciuitatis.et iō q̄dā piscina q̄ alio tpe nō erat necessaria:ꝓpter
q̄ fuerat derelicta iminēte obsidiōe fuit repata. i Et nō suspexi
stis rē.s.hierlm. k Et operatorē eiꝰ de longe:q̄ ab eterno ꝓordiauit
ibi pōere tēplū suo noi dedicatū. l Nō vidistis.ad eiꝰ auxiliū re
currēdo.h ponit ad oñdendū q̄ als talis ꝓparatio pugne esset licita
et bōa:sic ezechias diligenter se ꝓparauit ad resistēdū sennacherib: vt
habet.iij.Reg.et.ij.paral.q̄ principalit de deo ꝓsidit: et illud q̄ erat
hūane puidētie nō omisit.s isti diuinū auxiliū totaliter neglexerant: in
sua virtute ac puidētia ꝓsidētes. m Et vocabit.h ponit secūda
cā destructōis hierlm.s.ipōs vbi diuini p ppbas eis dicti.⁊ h est q̄ ōr:
m Et vocabit dñs.s.p ppbas. n In die illa.s.aū destructiones
hierlm. o Ad fletū ⁊ plātū rē.i.debitā ꝓnitēs et satisfactōes de
peccis vt euitaret pena diuīe vltōis. p Et ecce gaudiū ⁊ letitia.p
ꝓtaniū in ꝓtēptū verbi ppbar eos ad pniam reuocātū.
q Comedamꝰ rē.h enī int epulas dentorie dicebāt.eo q̄ pro
phete cōminabant eis captiuitatē et mortē nisi penitereū. et q̄a
talis ꝓtēptꝰ malū eorū aggrauabat supra modū:ideo subditur.
r Et revelata est rē.puocati p talē ꝓtēptū. s Si dimiserit
iniqtas hec.i. nō dimittet accipiē
do si.p nō.
t Donec moriemi
ni.nō solū cor
poris morte: sed
etiā gehēne.⁊ ac
cipit h donec abs
q; tpis de termia
tōe.sicut ps. cit.
Donec ponā ini
micos tuos scabellū pedū tuorū
v Hec dic.h ꝓnūtiat ꝓpha cō
tra sacerdotū. et p ꝯ sobnā in spe
cialī.scdo ꝯ alios
magis in genera
li:ibi. In die illa.
Prīa in duas: qt
p ponit ipiꝰ sob
ne deiectio. scdo
eliachim substitu
tio:ibi. Et erit.cū
ca pmū sciēdū q̄ iste sobna ⁊ ei ad
herentes suade
bant ezechie q̄
redderet se et ciui
tatē sennacherib
vt dicūt heb. esa
ias aūt psuade
bat ꝯtrū.et qt sobne nō fuit factū ꝓsiliū.iō partim motus indi
gnatōe.ptim timore ne sennacherib ex magnitudie potētie tem
potalis ciuitatē caper armis.finalit cū suis occulte exiuit et se
reddidit assyrijs.⁊ ide ducꝰ in eorū trā ibi mortuꝰ fuit. et h est
q̄ ꝓdicit h esaie a dño. x Vade ad sobnā ꝓpositū tēpli.i.
sūmū sacerdotē.vt dicūt aliq̄ hebrei. Aliq̄ vo dicunt q̄ erat the
saurariꝰ et custos vasorū tēpli dñi.ꝓmi tū vident mediꝰ dicere.qt
infra ōr q̄ eliachim filiꝰ elchie fuit substitutꝰ loco eiꝰ.q̄ eliachim
fuit sacerdos sūmꝰ tpe ezechie.vt dic h Ra.sa.et scriptura h saē
tuit in h ca.et.iiij.Reg.xix.ca. y Quid tu h.s.agis in tem
plo dei indigne ministrādo. z Aut q̄si q̄s h.q.d.facto te ostē
dis ac si esses de genere regis dauid.ideo subdit. a Quia
excidisti tibi sepulcrū h rē. Edificauerat essi sibi sepulcrū nota
bile in ciuitate dauid int sepulcra regia.vt post mortē esset i me
moria celebri.sic ioiada sūmꝰ sacerdos fuerat ibidē sepultꝰ p
pter bōitatē ipsiꝰ.vt hr.q. Paral.xxiiij.s nō erat sic de isto p
pter q̄ priuatꝰ fuit intētio.iō subdit. b Ecce dñs rē.ab as
syrijs c Sicut asportat rē.i.p castratōs in pusillanimitatē
galline reducꝰ:⁊ in h designat ppba q̄ prim erat ex timore se
assyrijs redditurꝰ. d Et q̄si amictū rē.i.facilit et sine resi
stētia. e Coronās rē.i.vndiqs suscitabit tibi tribulatōes si
cut corona caput circū dat. f Quasi pilā mittet te.q̄ a luden
tibꝰ pijcit de manu ad manū sic iste sobna p̄ reddit manibus
maiorū fuit positꝰ ad manꝰ minorū:q̄ ducerēt eū ad terrā assyrio
rū. g Ibi morieris:et nō h vbi statuisti tibi sepulcrū.
h Ibi erit rē.ꝓuersus in ignominiā. i Et ignominia rē.
q: eiꝰ ignominia redūdabat in tēplū dñi cui fuerat ꝓpositꝰ.
k Et expellā rē.i.de dignitate sacerdotali in q̄ credis stabilitū.
l Erit.h ꝓnūtiat de scribit ipiꝰ eliachim substitutio:eū dicitur.
m Vocabo seruū rē.i.mihi fidelit seruiētē n Et induā rē
i.tunica sacerdotali by acinthina. o Et cingulo tuo.de pcio
sitate materie et speciositate forme istorū ornamētorū sūmi sacer
dotis dictū fuit diffuse Exo.xxviij. p Et erit rē.i.hñs curā
de eis pastoralē. p Et dabo rē.i.tēpli.q̄ ōr h domꝰ dauid

eo q̃ p̃cepit ipm fieri p salomonē filiū suū. et ꝓparauit erp ēlas p̃ magna ptē. et tradidit salomoni d̃ escriptōs tēpli: et edificio circa ipm. vt bř. i. Paral. xxviij. r Sup humerū eius. q. bnīs oni cure tēpli et oni ppli. s Et apiet ꝛc. b ōr: ad oñdendū supioritatē eius ad disponēdū de ingressu tēpli ꝛ ministerij ibi dē exercendi: ex q̃ sat oñdit q̃ fuit in sūmo sacerdotio ꝓstitutus.

t Et figam ꝛc. i. p̃ uapalē in tēplo dñi.

v Et suspēdam sup eū oēs gloriā ꝛc. i. omēs alij sacerdotes imitent eius prātē. sic appē sa in parillo imitant ei.

x Vasorū diuersa genera ꝛc. p. b̃ inuēs q̃ oia cēnt sub ordiatōne et prāte sua.

y Usq; ad offie vas musi. Vasa musicorū dicūtur b̃ instrā in q̃b̃ cātores cātabāt diuinas laudes. mō loquendi bebr: ai/ eo. q̃ instrm cuiuslibet artificis ōr: vas ei. Uñ et p̃ Reg. xx. vbi dicit Dedit ergo iona thas arma sua puero. In hebr. vo habet vasa sua.

z In die illa. b̃ loq̃t ppba et ꝑ alios sacerdotes in generali f m q̃ dicūt expositores nri cōit dicētes: q̃ b̃ ppbetis at de abiectōe sacerdotū tpe sedecbie: qñ tēplū fuit cōbustus ꝛ sacerdotes in captiuitatē ducti: cū ōr. a Auferet parill̄. i. iosedecb q̃ tūc fuit sūm̄ sacerdos. b Et pibit ꝛc. i. alij sacerdotes ꝛ mistri intrētes ei sic p̃ncipali. Ra. sa. vo b̃ expōit de eiectōe sacerdotij nimis generalit. referens hāc scripturā ad ipm sobnā de q̃. ō. fecerat mēcionē in spāli. et b̃ iterū vt oñdat deiectionē aliorū sibi adherētiū cū eo. et f m b̃ ōr. Auferet parill̄. intelligit ipe sobna q̃ fuit sacerdos sūm̄. Qui fit̄ fuerat in loco fideli. i. ꝓstitut̄ in sūmo sacerdotio tēpli: ꝛ ppt̄ b̃ ablat̄ a dño q̃ ministrabat infideliť ꝛ indigne. Et pibit q̃ pepēderat i eo. i. ad herētes sibi. et vīō: ista expositio melior q̃ pma: q̃ magis lre p̃cedēti cōsona.

Cap̄ lm. xxiij.

Mus tyri. Ad itelligētiā hui̇ ca. sciēdū q̃ tyr̄ fuit ciuitas fira in mari mediterraneo vndiq; mari circūclusa. nī ex vna pte ꝓ multū distabat a litto: et ī ō erat aptissima ad receptōs nauiū. ppt̄ q̃ afferebant ibi multa mercimonia. vñ p̃cessu tēporis fuit multū ditata ꝛ in sup biā eleuata. ppter q̃ diuino iudicio bis fuit euersa. p̃ p nabucb. q̃ vt eā facilī posset capi: voluit eā p̃ triguare terre iplēdo spaciū intermediū lapidib̄ et lignis ꝛ terra: ꝑ b̃ nō potuit. v erūtū nauigio eā cepit et subuertit. postea reedificata iterū p alexādrū magnū fuit euersa. q̃ p multitudinem ppli cū eo existēs ꝓtiguauit eā terre et sic eā cepit sine nauigio. De pma vo euersiōe agit in b̃ ca. et spāli rōne captiuitatis iudaice. q̃ regnū tyri ꝛ regnū iude fuerūt adiuicē ꝓfederata tēpe salomōis. iij. Reg. v. ꝛ ī ō captiuatē iudeis debuerūt cōpati rōne antiq̃ ꝓfederatōis. ꝑ ē ꝓ ꝓio magis gauisi fuerūt eos deridētes ppt̄ q̃ ō̃ ppba b̃ denūciat tyri deiectōs. Et diuidit in duas partes. q̃ p̃ denūciabit hmōi deiectio. scō a q̃bus debeat destrui ibi. Ecce terra chaldeorū. Prīa adhuc in duas. scōm duo q̃ simil ppba describit eū tyri destructōe. Primū est tristicia amātiū: secū duxfuga inhabitātiū: ibi. Trāsite maria. Circa pmū ōr: a Ou̇ tyri. i. eius depōsitio. q̃ subdit. b Ululate. p̃ tristicia. c Naues maris id est o vos naute. q̃ p̃ōit b̃ p̃ rēs p̃ cōtento. sic frequēt in scriptura accipit dom̄ vel ciuitas p̃ hitantib̄ in domo vl ciuitate. et subdit cā hui̇ tristicie: cū ōr.

d Quia vastata ē domus. i. tyr̄ in qua domibus solebatis recipi.

e Uñ venire ꝓsueuerat supple vobis ꝓsolatio. nauigantes enī p mare multū ꝓsolantur: q̃n venīūt ad portū bonus et q̃etū. et est hic modus loquēdi trūcat̄. quē oportet pficere p aliquā supplētōs. et tali mō loquēdi vtit b̃ ppba: q̃ modus loquēdi dolētiū est in trūcatōe verboꝝ. dolore ipediēte pfectas expressionē.

f De tra cerbim ꝛc. i. illa enī tra tyri habebāt amicos: vt videbit ī tra ciulli p̃ scīēres apparātū nabucb. ad veniēdū ꝑ tyrū. p̃nūciauerūt eis vt se munirēt. tñ q̃ hoc nō valuit eis. iō subdit

g Tacete q̃ ꝛc. i. in tyro mari circūclusa. q. d. nō loq̃mini de defensione q̃ nō valebit vobis.

h Negociatio sidonis multi enī mercatores ō ciuitate sidonis frequētabāt tyrū. ppt̄ q̃ ō̃: hic negociatio eius.

i Trāsfretātes ꝛc. diuitiis et mercimoniis in suis manib̄ apportāt. k In aq̃s multis. i. venētes p multas ptes maris. l Semē nili mes. flu. fru. eius ꝛc. in egypto raro fit pluuia ꝑ fluuiū nili diuidit p riuos ad b̃ q̃ fructificēt semia in tra p̃iecta. vt bř Deut. xi. et ī ō fruges egypti dicūt fruges fluuiis nili: ꝛ q̃ ibi crescunt in magna abūdantia: ferebantur inde ad tyrū p nauigium.

m Erubesce sidon ait mare ꝛc. i. tyr̄ que vocat̄ b̃ mare. eo q̃ erat mari circūclusa. m Erubesce sidon. q̃ deiectio ciuitatis metropolis cuiusmodi erat tyrus respectu sidonis. cedit in cōfusionē aliarū ciuitatū. et modus destructōis subdit: cū dicit in p̃sona tyri. n Nō parturiui et nō peperi ꝛc: q̃ in eius obsidiōe et destructōe multe mulieres passe fuerūt abortum: ꝛ multi de pueris natis: et de iuuenibus et ꝗgnibus mortui fuerunt ante etatem adultā et debitū incrementū.

o Cum audiū ꝛc. q̃ destructa fuerit tyrus. p Dolebūt eo q̃ habebāt cum tyrio amicitiā ppter abundantiā frugum: quā ib̄ adducebant ad vendendū. q Transite hic. Hic cū destructōe tyri denūciatur fuga inhabitantiū: cum dicit. q Transite maria. fugiēdo p nauigiū ad diuersa loca. r Ululate. pre cōfusione ꝛ tristicia.

s Qui habitatis ꝛc. i. in tyro que dicitur insula rōne p̃dicta.

t Munquid nō ꝛc. supple ciuitas. et est modus loquēdi truncat̄ ratione qua superius. v Que gloriabatur ꝛc. quia multa rēpa cū currerāt a sua fundatōe: et nullus potuerat eā debellare. x Ducēt eam ꝛc. id est habitatores ei̇. y Quis cogitauit ꝛc. q. d. null̄ homo cogitasset q̃ sic posset destrui. cuius ratio subdit. z Quondā coronatā. i. sup alias ciuitates reginā ppter diuitias eius et fortitudinē. a Cui̇ negociatores p̃ncipes. i. equales magis p̃ncipib̄ terre vel maiores. b Dñs exercituū ꝛc. inspirādo nabucb. audaciā inuadēdi eā. et subdit cām. c Vt detraheret ꝛc. i. tyri q̃ ō: hic oīs glia hypbolice. ad designandū magnitudinē supbie eius sicut de aliq̃ ciuitate in qua multū viget supbia. dicit vulgariter: q̃ in ea est superbia tot̄ mūdi. et eodē mō itelligit q̃ subdit de nobilibus tyri.

D

Coronās[k] coronabit te tribulatio
ne: q̃si[l] pilā mittet te in terrā latā ꝛ
spaciosam. Ibi[m] morieris: et[n] ibi
erit currus gloriē tue: et[o] ignomi-
nia domus dñi tui. Et[p] expellā te
de statōe tua: ꝛ de misterio tuo de
ponā te. Et[q] erit in die illa. voca-
bo[r] seruū meū eliachim filiū hel
chie ꝛ[s] induaz illū tunica tua: et[t]
cingulo tuo ꝓfortabo eū: et pote
statē tuā dabo in manu eius: et[v] erit
q̃si pater hitātibus hierlm et do
mui iuda. Et[x] dabo clauē domus
dauid sup[y] humerū eius: ꝛ[z] apiet ꝛ
nō erit q̃ claudat: et claudet et nō
erit q̃ aperiat. Et[a] figā illū parillū
in loco fideli: et erit ī solium glie do
mui p̃ris sui: et[b] suspēdā sup eum
oēs glias dom̄ p̃ris eius. Vasorū[c]
diuersa genera oē vas puulū a va
sis craterarū vsq;[d] ad oē vas mu-
sicorū. In[e] die illa dicit dñs exerci
tuū auferet[f] parill̄ q̃ fixus fuerat
in loco fideli: ꝛ frāget et cadet: ꝛ[g]
penbit quod pependerat in eo q̃

dñs locutus est. Ca. xxiii.

o Onus[a] tyri. Ululate[b] na-
ues[c] maris q̃[d] uastata ē do
mus[e] vñ[f] venire ꝓsueuerat de[g] terra
cetbi reuelata ē eis. Tacete[h] q̃ ha
bitatis ī insula: negociatio[i] sidonis
Trāsfretātes[k] mar̄ repleuerūt te[l] i[m]
aqs multis: semē[n] nili messis flumi
nis fruges eius: ꝛ fcā est negociatō
gētiū. Erubesce[m] sidō ait mar̄: for
titudo maris dicēs. Nō[n] parturiui
ꝛ nō peperi ꝛ nō enutriui iuuenes
nec adiremētū pduxi virgines: cū[o]
auditū fuerit in egypto: dolebūt[p]
cū audierit de tyro. Trāsite[q] ma-
ria: vlulate[r] q̃[s] habitatis in insula.
Munqd̄ nō hec vra est: q̃[t] gloria
bat̄ a diebus[u] pristinis in antiqtate
sua. Ducēt[x] eā pedes sui lōge ad
peregrinandū. Quis[y] cogitauit
hoc super tyrū quondā[z] coronatā. Cuius[a] ne gociatores princi-
pes: istitores eius incliti terre. Do
minus[b] exercituū cogitauit hoc
vt[c] detraheret superbiā oīs glorie.

suis manib̄ apportat̄. k In aq̃s multis. i. venētes p multas ptes maris. l Semē nili mes. flu. fru. eius ꝛc. in egypto raro fit pluuia ꝑ fluuiū nili diuidit p riuos ad b̃ q̃ fructificēt semia in tra p̃iecta. vt bř Deut. xi. et ī ō fruges egypti dicūt fruges fluuiis nili: ꝛ q̃ ibi crescunt in magna abūdantia: ferebantur inde ad tyrū p nauigium.

m Erubesce sidon ait mare ꝛc. i. tyr̄ que vocat̄ b̃ mare. eo q̃ erat mari circūclusa. m Erubesce sidon. q̃ deiectio ciuitatis metropolis cuiusmodi erat tyrus respectu sidonis. cedit in cōfusionē aliarū ciuitatū. et modus destructōis subdit: cū dicit in p̃sona tyri. n Nō parturiui et nō peperi ꝛc: q̃ in eius obsidiōe et destructōe multe mulieres passe fuerūt abortum: ꝛ multi de pueris natis: et de iuuenibus et ꝗgnibus mortui fuerunt ante etatem adultā et debitū incrementū.

o Cum audiū ꝛc. q̃ destructa fuerit tyrus. p Dolebūt eo q̃ habebāt cum tyrio amicitiā ppter abundantiā frugum: quā ib̄ adducebant ad vendendū. q Transite hic. Hic cū destructōe tyri denūciatur fuga inhabitantiū: cum dicit. q Transite maria. fugiēdo p nauigiū ad diuersa loca. r Ululate. pre cōfusione ꝛ tristicia.

s Qui habitatis ꝛc. i. in tyro que dicitur insula rōne p̃dicta.

t Munquid nō ꝛc. supple ciuitas. et est modus loquēdi truncat̄ ratione qua superius. v Que gloriabatur ꝛc. quia multa rēpa cū currerāt a sua fundatōe: et nullus potuerat eā debellare. x Ducēt eam ꝛc. id est habitatores ei̇. y Quis cogitauit ꝛc. q. d. null̄ homo cogitasset q̃ sic posset destrui. cuius ratio subdit. z Quondā coronatā. i. sup alias ciuitates reginā ppter diuitias eius et fortitudinē. a Cui̇ negociatores p̃ncipes. i. equales magis p̃ncipib̄ terre vel maiores. b Dñs exercituū ꝛc. inspirādo nabucb. audaciā inuadēdi eā. et subdit cām. c Vt detraheret ꝛc. i. tyri q̃ ō: hic oīs glia hypbolice. ad designandū magnitudinē supbie eius sicut de aliq̃ ciuitate in qua multū viget supbia. dicit vulgariter: q̃ in ea est superbia tot̄ mūdi. et eodē mō itelligit q̃ subdit de nobilibus tyri.

d Et ad ignomi. ꝛc. ꝓſir denũciat velocitatẽ fuge bitantiũ in tyro dicẽs. e Tráſi terrã. i. ad modũ fluminis et cõtinue et velocit̃ curẽtis.
f Filia maris. eo q̃ erat mari circũclusa vt dictũ est. s̃. g Non est cingulũ vltra tibi. i. fortitudo resistẽdi q̃ designat p cingulũ militare.
h Manũ suã. i. potẽtiã suã. i Super mare extẽdit. s. tyrus q̃ p navigiũ suum habebat in mari magnã potẽtiã.
k Cõturbauit regna. p potẽtiã suã iniuste depredẽdo. et q: b̃ fuit vna cã sue submersiõis. subditur.
l Dñs mandauit ꝛc. i. aduersus tyrũ q̃ sita est in terra chanaã. filij eius israel nõ potuerũt expellere totaliter chananeos. vñ ôr: Math. xv. iesus secessit in ptes tyri et sidonis. et ecce mlier chananea a finib⁹ illi egressa ꝛc.
m Vt cõtereret fortes eius. per nabuch.
n Et dixit. s. dñs.
o Nõ adijcies ꝛc. i. in tantã supbiã eleuata.
p Calũnias sustinẽs. a nabuch.
q Virgo filia sidonis Dicit aũt filia sidonis. q: sidony existẽtes prope illã insulã edificauerunt eã de ꝓcepto regis assyriorũ. cui tota terra illa fuit subiecta longo tpe. et ideo vn⁹ rex assyriorũ ꝓsideras q̃ illa insula erat aptissima ꝓ portu fecit eã edificari p ppl'm ppe existẽtẽ.
r In certim ꝛc. fugiẽdo: ibi enĩ habebãt tyri amicos: et iõ ibi fugerũt aliq̃ p receptaculo habẽdo. q: nĩ b̃ nõ valuit eis: ideo subdit.
s Ibi q̃s ꝛc. q: nabuch. misit ad terrã illã vt redderent sibi fugitiui ô tyro ꝛ terra illa nõ fuit ausa eos retinere. t Ecce tra. b ꝓnr ppba denũciat a q̃bus tyr⁹ foret destruẽda. s. a chaldeis. et b̃ est q̃d dicit.
t Ecce tra chaldeorũ. parata ad inuadendũ tyrũ. v Talis ppls nõ fuit. i. tã fortis ꝛ crudelis. x Assur fundauit eã. Aliq̃ expositores p li eã intelligũt chaldeorũ terrã s̃ hoc nõ ẽ verũ: q: Gen. x. ôr. De terra illa egressus est assur. s. de chaldea: et iste assur fuit filij sem. et ab eo denoiatus est ppls assyriorũ. vt dictũ fuit diffusi⁹ Gen. x. Sz per li eã pot⁹ accipiẽdũ est tyrũ. et q: ꝓcedẽte tpe q̃dã rex assyriorũ fecit edificari eã. et ideo ôr: b de ea. y Assur fũdauit eã. s̃ q: destructa fuit postea p chaldeos. iõ subdit. z In captiuitatẽ traduxerunt ꝛc. et ps lra. 3 Vlulate naues maris. i. naute. vt expositũ est in ꝓnapio hui⁹ ca. a Quia devastata est ꝛc. i. tyr⁹ in q̃ erat port⁹ solẽnissim⁹
b Et erit. b ꝓnr agit de tyri reedificatõe: et p̃ in tpalib⁹. scõ in spũalib⁹: ibi. Et erũt. Circa pmũ tangit p̃ vastatõis tyri duratio: cũ ôr.
c In obliuiõe eris ꝛc. q: nõ venier ibi boies ad habitandũ.
d Sicut dies vni⁹ regis. s. ipi⁹ David. vt dixit Ra. sa. q̃ vixit. lxx. ãnis. vt habet. q. Reg. v. e Post. lxx. ãnos. s. vastatõis tyri. f Erit tyro q̃si canticũ meretricis. meretrix enĩ derelicta a suo amasio solet canari ad cantãdũ melodiose ad reuocãdũ amasiũ ad se. et in hac metaphora intelligit desideriũ illorũ q̃ remãserãt de fugitiuis tyri ad reedificationẽ ipi⁹. vt sic mercatores de diuersis regnis iterũ venirẽt ad tyrũ. iõ subdit. g Et erit post. lxx. ãnos ꝛc. faciẽs eã reedificari.
h Et reducet ꝛc. illic apportatas de diuersis regnis. i Et rursus fornicabit ꝛc. q̃d põt intelligi de fornicatõe corporali: q: mercatores elõgati a suis vxorib⁹ sic solẽt fornicari. et de fornicatõe spũali: q: illa ciuitas ydolatrie fuit dedita vsq̃ ad tpa xpi. k Et erũt. b incipit versus in hebreo in q̃ describit reedificatio tyri in spũalib⁹: cũ ôr. Et erũt negociationes eius ꝛ merces ei⁹ sanctificate dño ꝛc. q̃d dicũt aliq̃ ipleriũ fuisse tpe neemie post reditũ capiuitatis babylonice dicẽtes q̃ tũc in tyro fuerũt boies deuoti et offerẽtes munera dño in hierlm ad ei⁹ obliuiõi tradita. Bñ cane: frequẽta canticũ: vt mẽoria tui sit. Et⁸ erit post septuaginta ãnos visitabit dñs tyrũ: et⁹ reducet eã in merces suas: et¹ rursum fornicabit cũ vniuersis regib⁹ terre sup facie terre: ꝛ erit⁹ negociationes ei⁹ ꝛ merces ei⁹ sanctificate dño. Nõ condent neq̃ reponẽtur: q: his q̃ habitauerint coram dño erit negociatio ei⁹ ut mãducẽt in saturitatẽ: ꝛ vestiant vsq̃ ad vetustatem. Ca. xxiij.
e Ecce⁸ dñs dissipabit terrã: et⁹ nudabit eã ꝛ afflig̃et faciẽ ei⁹ ꝛ dispget hitatores eius. Et¹ erit sic ppls sic sacerdos: ꝛ sic seruus sic dñs ei⁹: ꝛ sic ancilla sic dña ei⁹. Sic emẽs sic ille q̃ vendit sicut fenerator sic is q̃ mutuũ accipit: sic q̃ repetit sic q̃ debz. Dissipatõe dissipabit terra ꝛ direptiõe p̃dabit. Dñs enĩ locut⁹ est verbũ sequiũ et sustẽratões mistrorũ. s̃ q: hoc non apparet ex his que scripta sũt in esdra et neemia: nec ex hystoria iosephi seu alia hystoria autẽtica. ideo videt mihi saluo meliori iudicio q̃ ipleriũ hui⁹ ppbetie reduci debeat ad tpa xpi. in q̃ multi de tyro deuote venerũt ad audiẽdũ p̃dicationẽ xpi. vt habetur Math. iij. et Luce. vi. et reliq̃ de tyro postea crediderũt ad p̃dicationẽ discipulorũ christi se ꝛ sua ad obsequiũ dei deuote offerentes: huic etiaz expositõi cõcordat Ra. sa. q̃tũ ad aliq̃d dicẽs q̃ b̃ ppbetia ipleda est i adventu regis messie q̃ diuitias dei cultorib⁹ applicabit s̃ in b̃ discordat q̃ dicit ipledum de futuro. q̃d rege xpo de preterito est adimpletũ.
Ca. xxiiij.
Ecce dñs. Aliqui expositores dicũt q̃ b̃ capl'm exponendũ est ad lras de destructõ ne idumeorũ quã supra tetigit ꝓ phera breuit ca. xxi. Sz b̃ resumit vt diffusius pertractet. s̃ b̃ dictũ nõ bz apparentiã: q: ex lra hui⁹ ca. nec ex circũstãtia habet aliquid p q̃d intellig i debeat de idumea. ppt q̃d beat⁹ Hiero. dicit q̃ ppba b̃ loq̃tur ad lram de euersiõe generali tot⁹ mũdi in iudicio finali: ita q̃ in p̃cedẽtib⁹ ppba locut⁹ fuerat de subuersiõe diuersarũ gẽtiũ in spãli. s. in deorũ. babyloniorũ. et egyptiorũ. et hmõi. vt ps ex p̃cedẽtib⁹. b aũt loq̃tur generali de subuersione mũdi circa finale iudiciũ: et q: illud iudiciũ erit ad ignominiam iniquorũ et gl'iam iustorũ. iõ sic p̃cedit. q: p̃ ponũt primentia ad illud iudiciũ. scõ ppba insurgit ad dei pconiũ cap. sequẽ. Prima in duas. q: p̃ ponunt quedã iudiciũ antecedẽtia: ꝛ scõ cõsequẽtia. ibi. Et erit. Prima in duas. q: p̃ describit tribulatõis circa finẽ mũdi acerbitas. scõ ei⁹ ineuitabilitas: ibi. Formido. Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ tribulatio mũdi p̃cedẽs iudiciũ s̃ futura sit horribilis iniustis. tñ erit iustis materia cõsolatõis. ppt q̃d saluator Luce. xxi. de b̃ loquẽs dixit apl'is. Hic aũt fieri incipient⁹ respicite ꝛ leuate capita vra. i. exhilarate corda. vt exponit Greg. homelia pma. Et iõ b̃ p̃ ponit maior tribulatio: secũdo iustorũ ꝓsolatio: ibi. Quia hec erũt. Prima in duas: q: prio ponit maior afflictio: scõ o letitie subtractio: ibi. Turit vindemia. Circa pmũ ôr. a Ecce dñs dissipauit terrã. q: p ignez cõflagratõis p̃cedentẽ iudiciũ a statu suo immutabitur.
b Et nudabit eã. herbis ꝛ arboribus. c Et afflig̃et faciẽ ei⁹ q: igne p̃dicto superficies ei⁹ cremabit. Et accipit afflictio ibi metaphorice: sicut et p oppositũ ôr: terra vel pratũ ridere q̃si virescit. d Et dispget hitatores ei⁹: q: tũc omes morient vt resurgãt in iudicio. e Et erit sic ppls sic sacerdos ꝛc. i. q̃mus ad b̃ nõ erit ibi acceptatio ꝓditõis status aut sex⁹ f Turit et defluxit terra. i. hitantes in tra. g Defluxit orbis. a statu suo. h Et infirmata est ꝛc. q: defecit in homib⁹ dominiũ et p̃cipat⁹. i Et tra interfecta est. i. habitatores terre.
k Ab habitatorib⁹ suis. i. ppt p tã inhitantiũ. ideo subdit.
l Quia trãsgressi sunt leges ꝛc. hõe ꝓsuetudis q̃ est ius humanũ. m Dissipauerũt fed⁹ sempiternũ. faciẽtes ẑ ius naturẽ q̃d in mẽtib⁹ hũanis indelebile est scriptũ. n Propt̃ hoc

maledictio. s. dei.
p Et peccabũt b dabit multas: et pt. b ꝓnr describit ler esse materia gaudeo dicitur.
q Turit vindemia. scõ o ex subtractione ludi recreationis: cũ ôr.
r Cessabit gaudium tympanorũ ꝛc. ꝛ ps lra. tertio ex destructõe habitaculi: cũ dicit:
s Vanitas est ciuitas vanitatis. i. q̃libet ciuitas mundi q̃ ôr: vanitas. Eccles. i. Vanitas vanitatum dicit ecclesiastes ꝛc.
t Clausa ẽ ꝛc. q: deficient homines
v Clamor: erit super vino. i. ex defectu vini. p q̃d intelligit defectũ cuiuslibet potus.
x Deserta ẽ oõis letitia. in pnr vita.
y Translatum est gaudium terre. ad locũ beatorũ. vbi solum remanebit gaudiũ.
z Relicta est i vrbe solitudo. i. i vrbib⁹ accipiendo singulare p plali. Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarũ. Sciẽdũ ẽt q̃ ppba loq̃t de futuri p modũ loq̃ndi frequẽt est dicit iustorũ ꝓsolatio diuidit i duas. bi. Circa pmũ solatiũ danatorũ. Fin q̃ via q̃ duc ad pdis ꝛ arta via q̃ duc
a Quia b erũt in medio tre bitantiũ oliue ꝛc. fructũ⁹ et manẽtes in vineetorũ. sic electi i iudicio paucis subdit. qz laudabũt: cũ xpo in iudicio apparent. i. signa letitie ri. i. q: tũc trãsferent ad portũ glie in admonet ppba et suscep tõs fidelis iudicio exultet. scipuli xpi. k trib⁹ in arida: s̃ et in plib⁹ loc. ꝛ iõ subdit. l

maledictio.s.dei. o Vlorabit terrã.i.boies terrenos.
p Et peccabũt hitatores eius. qz appropinq̃nte iudicio babũdabit iniqtas:et refrigescet charitas Ad atb.xxiiij. q Luxit.h ꝓñr describit subtractio gaudij.et p̃ ex defectu vini qõ soler esse materia gaudij.fm illud ps.civ. Vinũ letificet cor hois ideo dicitur.

q Luxit vindemia. scõo ex subtractione ludi recreatiui:cũ ór.
r Cessabit gaudium tympanorũ tc.t ps lra.tertio ex destructõe habitaculi: cũ dicit:
s Arrita est ciuitas vanitatis. .i. q̃liber ciuitas mundi q̃ ór vanitas. Eccls.i. Vanitas vanitatũ dicit ecclesiastes tc.
t Clausa é tc.qz deficient homies
v Clamor erit super vino.i. ex defectu vini.p qõ intelligit defectũ cuiuslibet potus.
x Deserta é ois leticia.in pñti vita.
y Trãslatum est gaudium terre.ad locũ beatorũ. vbi solum remanebit gaudiũ.
z Relicta esti vrbe solitudo.i. i vrbib̃ accipiendo singulare ꝓ plali Exo. viij. Venit musca grauissima.i. multitudo muscarũ. Sciẽdũ ẽt q̃ ꝓpha loq̃t de futur̃ p modũ ꝑteriti ꝓpẽ certitudinẽ ꝓphie.et qz tal modus loq̃ndi freq̃nt est in ꝓphis. a Quia hec erũt.h ꝓñr describit iustorũ ꝓsolatio:q̃ nũc fũt de ẽpsli:ꝫ in iudicio erũt exaltati.t diuidit i duas ꝑtes.in ꝑtẽ p̃ncipalẽ t sciẽdẽtalẽ.scõa ibi. Ve mihi.Circa ꝑmũ sciẽdũ q̃ electi ad gliaz erũt valde pauci respectu dãnatorũ.fm q̃ dicit saluator Ad at. vij. Zata porta t spaciosa via q̃ duc ad pditõz.t multi fũt q̃ intrãt p eã.q̃ angusta porta t arta via q̃ duc ad vitã:et pauci fũt q̃ inueniũt eã:t h ẽ qõ ór h
a Quia h erũt tc.iudiciũ.n.vltimũ ór: futurũ ꝓpe hierlm q̃ est in medio tre hitabit.qz ẽ in q̃rto climate. b Quõ si pauce olive tc.fructũ essi remanẽtes i oliua p excussionẽ.t racemi remanẽtes in vinea p vindemiatõz sẽ valde pauci respectu collectorũ.sic electi iudicio erũt valde pauci respectu aliorũ.t de istis paucis subdit. c Vileua.vo.su.ex magno affectu. d Atqz laudabũt:cũ toto conatu. e Cũ glificat tc.i.cũ dñs ihs xp̃s in iudicio apparuerit i forma hũanitatis gliosa. f Vinnient.i.signa leticie oñdẽt sicẽ equi binniẽs ex leticia. g Demari.i.qz tũc trãsferent de h mũdo q̃ est ad modũ maris rẽpestuosi ad portũ glie in aia t corpe.et qz h est valde desiderabile.ideo admonet ꝓpha fideles:vt se et alios ad h disponãt p p̃dicatõz et susceptõz fidei catholice dicẽs. h Propt h.i.cũ electis in iudicio exultet. i In doctrinis tc.qõ fecerũt apli aliqz discipuli xpi. k In insul' mar.qz p̃dicauerũt nõ solũ habitãtib̃ in arida:ꝫ etiã in ĩsulis mar.vt ps de paulo i actib̃ apl̃orũ et in plib̃ loc.t qz publicato euãgelij ꝓcessit ad oẽs ꝑtes orbis iõ subdit. l Et finib̃ tre lau.s.diuiae. m Audiui.glo. iusti.s.xpi.cui gl'ia vbiq̃ terrarũ est p̃dicata.et qz mysteriũ xpi erat occultũ t secretũ tpe vete.testa.ꝓpt qõ.lxx.interpres p eo qõ hr.ã.ix. ca. de xpo. Et vocabit nomẽ eius admirabil' ꝓsilian' deus fortis:pr̃ futuris eiusdem princeps pacis.trãstulerũt. Et vocabit nomẽ eius magni ꝓsilij angelus.iõ dicit h ꝓpha. n Et dixi secretũ meũ mihi.t duplicat ad maiorẽ affirmatiõz:vl' quia dupler ꝓtiebat secretũ ibi. Vnũ ponens q̃ duplex ꝓtiũgit natura.s. diuina t hũana qõ ẽ valde arduũ. Aliõ xpis: qz determinatũ xpus sui aduẽt̃ erat valde occultũ.
o Ve mihi.h est ps ici dẽtal' in q̃ ꝓpha deplorat casum ppli sui. q̃ in aduẽtu xpi pauci iudei credidẽrũt:et multi mãsẽrũt cecati.et p ꝓñs sortẽ t gaudio electorũ puari qõ p̃uidẽs ꝓpha dicit.
o Ve mihi.ex casu populi mei p Peccatricãtes tc. Hic q̃tũ ponit̃ p̃uaricatio. qz p̃ peccatũ sunt iudei xpi hũanitatẽ blasphemãtes. Ecce homo vorax t potator vini.publicanorũ et peccatorũ amic'. Ad atbei.xi.c.scõo et diuinitatẽ ꝓpt̃ miracula vtute diuinitatis fcã demonibus attribuẽtes Luc.xi In beelzebub p̃ncipe demoniorũ eiecit demonia.tertio mortẽ eius procurãtes.q̃rto ipm in suis discipulis psequẽtes vt ps in actib̃ aplorũ in plurib̃ locis.
q Formido. Postq̃ supra circa malos descripta est pene acerbitas. h ꝓñr describit eius immutabilitas: vel ieuitabilitas:cũ ór. q Formido tc.generalit etiã ór: h Formido ex securõ ne antixpi.quã aliq̃ nimis formidãtes cadẽt in foueã trãsgressionis ei obediẽtes.iõ subdit. Qui fugerit a facie formidinis tc. r Et q̃ se tc.post mortẽ antixpi de trãsgressione penitẽdo.qz fm sanctos t doctores nros post mortẽ eius dabit aliqõ tpe pnie deceptis ab eo.
s Tenebit laqõ.i.igne ꝓflagratõis q̃rtũ ad oẽs generalit:vl' sinia dãnatõis q̃rtũ ad reprobos priait. t Quia cataractẽ tc.i.talis punitio veniet a deo cui resisti nõ pot. v Et pauient tc.qz p frenorũ mõtes adequabunt tre plane.iõ subdit. Cõfractõe ꝓfringet terra tc. Et ps lra vsqz ibi. x Et auferet tc. qõ nõ hz stabilitatẽ. q.d. firmitas tre nõ poterit resistere volũtati diuine. y Et grauabit eã tc.a suo statu pristino. a Et nõ adiicet vt resurgat.ad h q̃ sit apta habitationi hominum t aialium.quia cessabit motus celi.et generatio et corruptio in elemẽtis:tũ terra inouabit t meliorabit. sic et cetera elemẽta. b Et erit.h ponunt ꝓsequẽtia ad diuinũ iudiciũ.s. retrusio demonũ t dãnatorũ in infernũ.t deductio electorũ ad celũ empyreũ.ꝑmũ ponit eũ ór. c In die illa tc.i.sup demões in q̃b' remãserũt naturalia integra:et in q̃b' peccauerũt cũ angelis sctis:t sic sunt de milicia celi.vl' qz habitãt in h aere caliginoso.vũ dicũt aereptãtes.t h mõ pñt dici milicia celi.sicẽ dicunt aues celi.eo q̃ volitãt p celũ aereũ
d Et sup reges tre.i.sup tyrãnos.et p ꝓñs sup oẽs alios malos.
e Et cõgregabunt tc.i.in infernũ vbi sil'd ecrudent demones et damnati.fm q̃ ór Matb.xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ:q̃ paratũ ẽ diabolo et angelis eius tc. f Et claudent ibi in carcere.qz ide nõ poterũt egredi. g Et post multos tc. visitatio dei aliqñ accipit in bonũ sicut Luc.i. Visitauit t fecit redẽptõz plebis sue.et hoc mõ ór: h eã acce

hoc. Luxit[i] t defluxit[k] terra t infirmata est:defluxit orbis t [l]infirmata est altitudo ppli terre:t[m] terra interfecta est ab[n] habitatoribus suis: qz[o] trãsgressi sunt leges:mutauerũt iusticiam:dissipauerũt[p] fedus sempiternũ. Propter[q] hoc maledictio vorabit[r] terrã: et[s] peccabunt hitatores eius:idcõ insanient cultores eius t relinquent[t] hoies pauci. Luxit[v] vindemia:infirmata est vitis: ingemuerunt oẽs q letabant[x] corde. Cessauit[y] gaudiũ tympanorũ:geuit sonitus[z] letãtiũ: ꝓticuit dulcedo citharę. Cũ cãtico nõ bibẽt vinũ amara erit potio bibẽtib̃ illã. Attrita[a] est ciuitas vanitatis Clausa[b] est omis domus nullo itrocũte:clamor[c] erit sup vino i platcis:deserta[d] est oĩs leticia:trãslatũ[e] est gaudiũ terre. Relicta[f] est i urbe solitudo:et calamitas oppriimet portas Quia[g] hec erũt i medio terre: in medio ppl'orũ. Quõ[h] si pauce olive q̃ remãserũt excutiẽt et olea:et racemi cũ fuerit finita vindemia. Hi[i] leuabũt vocẽ suã atqz laudabũt cum[k] glorificatus fuerit dñs.

Hiniet[l] de[m] mari. Propter[n] hoc in[o] doctrinis gl'ificate dñm in[p] insul' maris nomẽ dñi dei isrl'. Et[q] fimb̃ terre laudes. Audiuimus[r] gl'iam iusti. Et[s] dixi secretum meũ mihi: secretũ meũ mihi. Ve[t] mihi. Peccatricãtes[v] p̃uaricati sunt:et p̃uaricatores trãsgressorũ p̃uaricati sunt. Formido[x] t fouea t laqus super te:q habitatores terre. Et erit q fugerit a facie formidis: cadet in foueã:et[y] q se explicauerit de fouea tenebit[z] laqueo:qz[a] cataracte de excelsis aperte sunt et[b] pauientur fundamẽta terre. Cõfractõe confringet terra:ꝓtritõe ꝓterit terra. Cõmotione cõmouebitur terra: agitatõe agitabit terra sicut ebrius et[c] auferet q̃si tabernaculũ vnius noctis. Et[d] grauabit eam iniqtas sua et corriet:et[e] nõ adiicet vt resurgat. Et[f] erit in[g] die illa: visitabit dñs sup militiã celi in excelso: et[h] super reges terre qui sunt sup terram. Et[i] congregabuntur in congregatione vnius fascis in lacum:et[k] claudentur ibi in carcere: et[l] post multos dies visitabuntur.

pisse. Origenes dicit q̃ post magnũ circulũ annoꝝ saluabũtur dãnati et dæmones qõ est ꝯ dicti saluatoris allegatũ Matth. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ ꝛc. Alio mõ accipit visitatio dei in malũ pene. sicut infra. xxvij. Visitabit dñs in gladio suo duro ꝛc. et ꝑ mõ accipit ꝑ fm doctores catholicos. et est sensus. g Post multos dies visitabũt

i. post qõcũq; tẽpus datũ in pẽa detinebũt. Scie dũ tũ q̃ sicin bebꝝ. bꝝ. De diebꝰ multis vel a diebꝰ visitabunt. i. pro peccatis diebꝰ multis perpetratis punient. s. pro peccatis ppetratis a principio mũdi. Cõsequẽt pòit scõm de gl̃ia bonorũ: cũ dr.

b Et erubescet luna ꝛc. nõ q: tũc lumẽ eoꝝ minuat: sꝫ magis augmẽtabit. vt bꝝ. j. xxx. Erit lux lune sicẽ lux sol: ꝛ lux solis septẽplicit: sꝫ dicũtur hic erubescere metaphorice. q: lumẽ eoꝝ q̃ nullũ erit rẽspectu luminis patrie fm q̃ dr: apocalip. xxi. Ciuitas non

Et[b] erubescet luna: et ꝯfundetur sol: cũ[i] regnauerit dñs exercituum in[k] mõte ꝛ syõ i hierlim: et[l] in ꝯspectu senũ suoꝝ fuerit glificatꝰ.

D Omie[a] de[b] Ca. xxv.

me[c] ce[d]tu: et[e] exaltabo te: ꝛ cõfitebor noi tuo: qm[f] fecisti mirabilia cogitatões[g] ãtiq̃s fideles[h] amẽ. Quia[i] posuisti ciuitatẽ in tumultũ: vrbẽ fortẽ in ruinã: domũ alienoꝝ: vt[k] nõ sit ciuitas et in sempiternũ nõ edificet. Sup[l] hoc laudabit te ppl̃s fortis: ciuitas[m] gentiũ robusta: timebit[n] te. Quia[o] fact[p] es fortitudo paupi: fortitudo[p] egeno i tribulatõe sua: spes[q] a turbine: umbraculũ[r] ab estu Spirit[s] cũm robustoꝝ q̃si[t] turbo ipellẽs parietẽ. Sicut[u] estus in siti: tumultũ alienoꝝ hũiliabis: et[x] quasi calore sub nube roꝛẽte, ppaginẽ fortiꝫ marscecere[y] facies Et[z] faciet dñs exercituũ: oib[a] pplis i[b] mõte hoc cõuiuiũ[c] pinguiũ: conuiuiũ vindemie: pinguiũ medullatoꝝ: vindemie defecate. Et[d] pãpitabit i mõ

ꝑmo de sua ꝑmotõe. scõo de dæmonũ depssiõe ca. xxvij. Pria in duas: q: p pòit grãrũ actio de bñficijs collatis in tra. secũdo de collatis in celesti pria ca. sequẽ. Circa pmũ pòit grãrũ actio de q̃druplici bñficio. s. ꝯ duplici euasiõe mali: et ꝯ duplici ꝯsecutõe bõi. Et fm ꝑ ps ista in quatuor diuidit: et patebũt pres ꝑsequẽdo. Primũ malũ est psecutio ty rannoꝝ huius mũdi a q̃ sunt permit[a] liberari. ꝛ ꝑ est qõ dicit hic.

l Sup ꝑ ꝛc. i. celestis q̃ nõ potest ãpli[a] a suo statu deijci.

m Ciuitas gẽtium robustarũ. i. ciuitũ celestiũ. et est replicatio eiusdẽ snie ad maiorẽ affirmatõẽ.

n Timebit te. s. timore filialis reuerentie: q̃ timor remanebit in patria. fm illud pꝝ. xviij. Timor dñi sanct[a] pmanet in sẽcũ seculi. et hui[a] laudis et reuerẽtie subdit rõ: cũ dr. o Quia fact[a] ꝛc. pstãs ei patiẽtiã ꝯ tyrãnos pauperes spoliãtes. p Fortitudo egeno ꝛc. q: ꝯculcabat a diuitib[a] in pẽtri vita. q Spes a turbine. s. supboꝝ rabie.

r Umbraculũ ab estu cupiditatẽ iniq̃ꝝ. vñ subdit q̃si ꝑ expositõe ꝑcedẽtiũ. s Spũs est robustorũ. i. tyrãnoꝝ potẽtium.

t Quasi turbo ꝛc. q: ipellũt iustos ꝛ inocẽtes ꝑ tyrannidẽ.

v Sicut estus in siti. sic est bõ sinẽs ab estu aggrauat sic pauperes ꝑ tyrãnidẽ iniq̃rũ. q̃ tũ a deo destruet. ideo subditur.

x Et q̃si calore ꝛc. i. tyrãnoꝝ. y Marcescere facies. i. deficere facies. nubes est multũ calefacta sub sole imitatur calorẽ infernũ sub terra ascẽtia et q̃ aliq̃ũ subito marcescũt et desiccant. sic virt[a] diuia aliq̃ũ repẽte destruit potẽtiã iniquoꝝ. z Et faciet. Hec est secũda ps in q̃ ponit ꝯsecutio ꝑmi boni qõ respicit refectõẽ aie in sacro eucharistie qõ instituit dñs in cena imminẽte sua passiõe. et q̃tũ ad ꝑ dixit ppba. a Oib[a] pplis. i. electis suis q̃ assumunt ex oib[a] pplis. b In mõte ꝑ. i. in mõte syõ vbi dicitur dñs fecisse cenã discipulis suis. c Cõuiuiũ pinguiũ ꝛc. i. quiuiũ excellẽtissimũ bñs in se oẽ spũale delectamentũ. qõ designat ꝑ delectabilia corpalia ꝑ expssa. tunc enim dedit discipulis suis corp[a] suũ in cibũ et sanguinẽ in potũ. et ꝑ sacrm est aie maxime refectiuũ: et ꝑ apl̃os suos et discipulos fecit et facit ꝑ quiuium mistrari oib[a] xpiãis ꝑ orbẽ diffusis. Aliq̃ aũt exponũt istũ quiuiũ de quiuio a iudeis facto ꝑ gaudio de interfectõe holofernis. sꝫ ꝑ nõ vid: bñ dictũ. tum q: illa hystoria nõ est de canone nec apud hebreos bꝝ. tũ q: ista expositio nõ se hꝫ ꝯnir ad ꝑcedẽtia. et iõ meli[a] expõit ꝑ mõ sequẽdo alexãdrũ. d Et pãpitabit. Hec est tertia ps in q̃ ponit euasio secũdi mali. s. psecutionis antixpi q̃ grauior erit oib[a] ꝑcedẽtib[a]: cũ dr: d Et pãpitabit ꝛc. i. i mõte syõ in q̃ fuit tẽplũ. vbi statuet antixpus sedem suaꝫ. fm q̃ dr. ij. Thessal. ij. de antixpo q̃ extollet supra oẽ qõ dicit deus. aut qõ colit. ita vt in tẽplo dei sedeat: et xpũ eaꝫ ibi interficiet. vñ ibidẽ subdit apl̃s. q̃ dñs iesus interficiet eũ spiritu oris sui. fm alios ꝛo ꝑ erit in monte oliueti in illo loco vñ dñs ascẽdit in celũ: et istud cõi[a] tenet. e Facie vinculi ꝛc. i. facie antixpi q̃ erit q̃si quoddã vinculũ ꝯstringẽs oẽs ppl̃os sub sua ptãte. f Et tẽtã quã ordit[a] est. i. ꝑcessuꝫ suũ et intentionẽ.

g Precipitabit. Hec est q̃rta ps in q̃ pòit ꝯsecutio scõi bõi. sꝫ in incorruptõe corpis. Et diuidit in duas pres. q: ꝑ ppba describit ꝯsecutionẽ hui[a] bõi secũdi. scõo redit ad describẽdũ deiectionẽ antixpi. ibi. Et triturabit. Circa primũ dicit.

g Precipitabit ꝛc. q: in iudicio oẽs resurgẽt ad vitã imortalẽ ista tũ imortalitas corpis erit in augmentũ pene dãnatoꝝ sicut erit in augmentũ glorie beatorũ. h Et auferet dñs de[a] ꝛc.

Et[b] erubescet luna: et ꝯfundetur sol: cũ[i] regnauerit dñs exercituum in[k] mõte ꝛ syõ i hierlim: et[l] in ꝯspectu senũ suoꝝ fuerit glificatꝰ.

D Omie[a] de[b] Ca. xxv.

me[c] ce[d]tu: et[e] exaltabo te: ꝛ cõfitebor noi tuo: qm[f] fecisti mirabilia cogitatões[g] ãtiq̃s fideles[h] amẽ. Quia[i] posuisti ciuitatẽ in tumultũ: vrbẽ fortẽ in ruinã: domũ alienoꝝ: vt[k] nõ sit ciuitas et in sempiternũ nõ edificet. Sup[l] hoc laudabit te ppl̃s fortis: ciuitas[m] gentiũ robusta: timebit[n] te. Quia[o] fact[p] es fortitudo paupi: fortitudo[p] egeno i tribulatõe sua: spes[q] a turbine: umbraculũ[r] ab estu Spirit[s] cũm robustoꝝ q̃si[t] turbo ipellẽs parietẽ. Sicut[u] estus in siti: tumultũ alienoꝝ hũiliabis: et[x] quasi calore sub nube roꝛẽte, ppaginẽ fortiꝫ marscecere[y] facies Et[z] faciet dñs exercituũ: oib[a] pplis i[b] mõte hoc cõuiuiũ[c] pinguiũ: conuiuiũ vindemie: pinguiũ medullatoꝝ: vindemie defecate. Et[d] pãpitabit i mõ

sanct[a] pmanet in sẽcũ seculi. et hui[a] laudis et reuerẽtie subdit rõ: cũ dr. o Quia fact[a] ꝛc. pstãs ei patiẽtiã ꝯ tyrãnos pauperes spoliãtes. p Fortitudo egeno ꝛc. q: ꝯculcabat a diuitib[a] in pẽtri vita. q Spes a turbine. s. supboꝝ rabie.

r Umbraculũ ab estu cupiditatẽ iniq̃ꝝ. vñ subdit q̃si ꝑ expositõe ꝑcedẽtiũ. s Spũs est robustorũ. i. tyrãnoꝝ potẽtium.

t Quasi turbo ꝛc. q: ipellũt iustos ꝛ inocẽtes ꝑ tyrannidẽ.

v Sicut estus in siti. sic est bõ sinẽs ab estu aggrauat sic pauperes ꝑ tyrãnidẽ iniq̃rũ. q̃ tũ a deo destruet. ideo subditur.

x Et q̃si calore ꝛc. i. tyrãnoꝝ. y Marcescere facies. i. deficere facies. nubes est multũ calefacta sub sole imitatur calorẽ infernũ sub terra ascẽtia et q̃ aliq̃ũ subito marcescũt et desiccant. sic virt[a] diuia aliq̃ũ repẽte destruit potẽtiã iniquoꝝ. z Et faciet. Hec est secũda ps in q̃ ponit ꝯsecutio ꝑmi boni qõ respicit refectõẽ aie in sacro eucharistie qõ instituit dñs in cena imminẽte sua passiõe. et q̃tũ ad ꝑ dixit ppba. a Oib[a] pplis. i. electis suis q̃ assumunt ex oib[a] pplis. b In mõte ꝑ. i. in mõte syõ vbi dicitur dñs fecisse cenã discipulis suis. c Cõuiuiũ pinguiũ ꝛc. i. quiuiũ excellẽtissimũ bñs in se oẽ spũale delectamentũ. qõ designat ꝑ delectabilia corpalia ꝑ expssa. tunc enim dedit discipulis suis corp[a] suũ in cibũ et sanguinẽ in potũ. et ꝑ sacrm est aie maxime refectiuũ: et ꝑ apl̃os suos et discipulos fecit et facit ꝑ quiuium mistrari oib[a] xpiãis ꝑ orbẽ diffusis. Aliq̃ aũt exponũt istũ quiuiũ de quiuio a iudeis facto ꝑ gaudio de interfectõe holofernis. sꝫ ꝑ nõ vid: bñ dictũ. tum q: illa hystoria nõ est de canone nec apud hebreos bꝝ. tũ q: ista expositio nõ se hꝫ ꝯnir ad ꝑcedẽtia. et iõ meli[a] expõit ꝑ mõ sequẽdo alexãdrũ. d Et pãpitabit. Hec est tertia ps in q̃ ponit euasio secũdi mali. s. psecutionis antixpi q̃ grauior erit oib[a] ꝑcedẽtib[a]: cũ dr: d Et pãpitabit ꝛc. i. i mõte syõ in q̃ fuit tẽplũ. vbi statuet antixpus sedem suaꝫ. fm q̃ dr. ij. Thessal. ij. de antixpo q̃ extollet supra oẽ qõ dicit deus. aut qõ colit. ita vt in tẽplo dei sedeat: et xpũ eaꝫ ibi interficiet. vñ ibidẽ subdit apl̃s. q̃ dñs iesus interficiet eũ spiritu oris sui. fm alios ꝛo ꝑ erit in monte oliueti in illo loco vñ dñs ascẽdit in celũ: et istud cõi[a] tenet. e Facie vinculi ꝛc. i. facie antixpi q̃ erit q̃si quoddã vinculũ ꝯstringẽs oẽs ppl̃os sub sua ptãte. f Et tẽtã quã ordit[a] est. i. ꝑcessuꝫ suũ et intentionẽ.

g Precipitabit. Hec est q̃rta ps in q̃ pòit ꝯsecutio scõi bõi. sꝫ in incorruptõe corpis. Et diuidit in duas pres. q: ꝑ ppba describit ꝯsecutionẽ hui[a] bõi secũdi. scõo redit ad describẽdũ deiectionẽ antixpi. ibi. Et triturabit. Circa primũ dicit.

g Precipitabit ꝛc. q: in iudicio oẽs resurgẽt ad vitã imortalẽ ista tũ imortalitas corpis erit in augmentũ pene dãnatoꝝ sicut erit in augmentũ glorie beatorũ. h Et auferet dñs de[a] ꝛc.

gō partim habet veritatē in reprobis sicē ⁊ in electis. tūc eñ cessabit oīs generatio ⁊ corruptio: et iō nō erit resolutio ladbuma rū a cerebro: nec defluȝ earū p oculos. nī in eis erit turbatio cerebri: et dolor capitis: et mistica mētis: et p̄silia q̄ p̄ñt esse absq̄ corruptōe. et fm istū intellectū ō: Ad atō. viij. Ibi erit fletus et stridor dēntium: ſs in electis nō erūt lachrȳme corporales seu mentales: nec dolor: aliq̄s i corpore seu mēte: ſs plena delectatio vtrorūq̄s. iō subditur.

i Et obprobriū ppli sui. i. electorū qui frequēt obprobria sustinent in p̄ñti.

k Auferet ⁊c. cōferēdo eis bonorē celestē.

l Et dicēt in illa die. ſcz iudicij q̄n videbunt xp̄m in forma gloriosa: ⁊ dicētē eis. Venite bēdicti patris mei ⁊c. Ad atō. xxv

m Ecce deus nr̄ iste. visibilis i demonstrata bēuanitate.

n Expectabim⁹ eū per verā spem.

o Et saluabit nos. sicut p̄misit.

p Iste dñs. s. oīm aduersa p̄ppē xp̄m.

q Sustinuim⁹ eū. i. patiēter sustinuim⁹

r Exultabim⁹. gaudio exteri⁹: q̄ exultatio ō: q̄si ex saltatio.

s Et letabimur. interi⁹.

t In salutari eī⁹. salute eterna nobis ab eo p̄cessa.

v Quia requiescet man⁹ dñi. i. p̄tās eī⁹.

x In mōte isto. i. in mōte syō qui imminet v alli ios apbat: vbi tenebit finale iudiciū. vt bt̄ Job. xij. Et tūc requiescet ibi xp̄i p̄tās q̄ dānan detrudent in infernū: et electi in aia ⁊ corpe trālferent ad celū

y Et triturabitur. Dicredit ppba ad describēdū d electōs antixp̄i quā. s. terrēgerat in breui: dicē igit

z Et triturabit moab. i. antixp̄s. nec mirandū si sic noiat: q̄ ppbe et maxime esaias frequēt metaphorice loquunt: nō eñ erit antixp̄s totaliter a d emōe obsessus. ſs opa eius fiēt virtute demōis: et iō noiat hic moab. q̄ interpretat ex pre. q̄ erit filius pditionis. vt dicit apl's. q. ad Thessal. ij et sic erit ex dyabolo: sicut ex patre. eo mō loquēdi q̄ saluator dixit iudeis in Job. viij. Vos ex patre dyabolo estis.

a Sicut terunt palee. q̄ virtū eī⁹ totaliter ānihilabit.

b Et humiliabit. i. xp̄us.

c Gloriā eī⁹. i. antixp̄i q̄ se oñdet tanq̄ sit de⁹ pre nimia superbia. vt dicit. q. ad Thessal. ij.

d Cū allisione manuū eius. i. ministrorū eius.

e Et munimēta ⁊c. o antixp̄e

f Cōcidet oīa. p quē credebat stabiliri in p̄tāte sua deficiet. Cetera patent.

In ca. xxv. vbi ō: in postilla. Quia posuisti ciuitatem in tumultum. Addino.

Oc q̄ ō: Quia posuisti ciuitatē i tumultū. ppte potest intelligi de destructōne hierlm p romanos: put doctores nr̄i exponūt: nec obstat q̄ dicit postillator: dicēs: q̄ hierlm fuit reedificata ab hadriano: q̄ ō nō fuit in statū p̄stinū. i. vt ibi fieret cult⁹ d ei, put in ve. te. ad quē cultū rēplū in illa ciuitate constructū fuit et ordinatū. vt bt̄. iij. Reg. viij. Tūñ fm pbm vnūq̄q̄ est fm illud q̄ est p̄ncipale in eo. et fm hāc expositōnē ō q̄ sequitur. Sup ō laudabit te ppl's fortis et ciuitas gētiū robustarū timebit te, ppe intelligit de ecclesia militāte. q̄ est fortis ppē tolerāntiā martyriorū p noie xp̄i. q̄ q̄dē fortitudo nō ita fuit in te ista facie vinculi colligati sup oēs ppl'os: et telā quā orditus est sup omēs natōnes.

g Precipitabit mortē in sempiternū.

h Et auferet dñs de⁹ lachrȳmā ab oñi facie: ⁊

i obprobriū ppli sui: auferet

k d vniuersa terra q̄ dñs locut⁹ est.

l Et dicēt in die illa. Ecce

m de⁹ nr̄ iste expectabim⁹

n eū ⁊

o saluabit nos.

p Iste dñs: sustinuim⁹

q eū: ⁊

r exultabim⁹ et letabimur in

s salutari eī⁹

t q̄ requiescet manus dñi in

v monte isto. Et

z triturabitur moab sub eo: sicut

a terunt palee in plaustro

b Et extendet man⁹

c suas sub eo sicut extendit natans ad natādus

d et humiliabit gliam

e eius cū

f allisione manuū eius.

c munimēta sublimiū murorū tuorum concidet

h et humiliabitur ⁊ detrahētur in terrā vsq̄z ad puluerem.

Capl'm. xxvi.

i Ad die illa cātabit cāticus istud in

c terra iuda Urbs

b fortitudis nr̄e: saluator

e pōēt i eam mur⁹ et antemurale.

d Aperite porras ⁊ ingrediet gēs iusta

g custodiens

b veritatē. Auer⁹ error abiit:

k seruabis pacē: pacē q̄

l in te speraui⁹.

m Speraſtis in dño in

n scl'is eternis: in

o dño deo forti ippetuū

p Quia incuruabit habitātes in excelso: ciuitatē

q sublimē humiliabit

r Humiliabit eā vsq̄z ad terraz: detrahet eā vsq̄z ad puluerem. Cōculcabit

s eam pes: pes

t pauperis gressus

v egenorū. Semita

x iusti recta

y est rect⁹ callis iusti ad ambulā

z ta in ppl'o ve. te. q̄ quidē expositio vidē magis cōsona lre. Cetera aūt exponant put in postilla cōtinēt p̄dictis. Capl'm. xxvi.

Die illa. Hic p̄ñt ponit gratiarū actio de beneficijs collatis in celo: et p oñdit ppositū. scdo p dudit duplex corrlarium: ibi. Moriētes. Prima in duas. q̄ p p̄ñt aperto ianue electis. secundo eiusdē clausio reprobis. ibi. Cū fecerij iudicia. Et p̄ma in duas: q̄ p p̄ñt aptio beatitudinis. scdo rō huī⁹ apertionis: ibi. Semita iusti Circa p̄mū dicit.

a In die illa. s. peracto iudicio.

b Cantabit canticum istud. ab electis.

c In tra iuda. q̄ interpretat cōfessio. i. in terra viuētiū vbi est iugis p̄fessio diuine laudis. fm illud ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt i domo tua domine in secula seculorū laudabunt te. Et iō terra iuda fm sensuz lrālē ō metaphorice accipit. et sequitur forma cantici: cum ō.

d Urbs fortitudis nostre. i. ciuitas celestis. cuius excellētia nō pōt expriimi v bis hūanis propter q̄ nō nomiat hic. Q̄ō eñ in aliq̄b⁹ libris ponit syō addītū fuit ab aliq̄ expositore fm suā imaginatōz. q̄ nō est in hebreo nec in libris correctis.

e Saluator ponet in ea ⁊c. i. erit nobis p oīmoda p̄tectōe.

f Aperite portas ⁊ ingrediet. de plano et libere.

g Gēs iusta. p q̄ dabit diuia sua. Venite bēdicti ⁊c. loquēdo de ingressu electorū generalē in corpe et aia. nī a xpe passionis xp̄i apta fuit ianua. et ingressi sunt electi d defuncti q̄ntū ad aiam. et aliq̄ etiā q̄ntū ad corpa et gra spāli. vt pie credit de beata virgine etiaz de beato iohāne eī⁹ ministro ab aliq̄b⁹.

h Custodiēs veritatē. vite et doctrine.

i Vetus error abiit. q̄ diu eñ boies fūt in p̄ñti vita possunt errare. ſs in beatis deū clare videntib⁹ ō est impossibile. et q̄ non solū ibi est clara visio ſs etiā p̄fecta fruitio totaliter q̄ etās appetitū. ideo subdit.

k Seruabis pacē. et est v oz sanctorū ad xp̄m. et pacē duplicat ppē q̄ētē duplicis appetit⁹ intellectiui ⁊ sensitiui p gliaz corporis et aie.

l Quia in te ⁊c. tanq̄ in redēptorē nr̄m et glorificatorē

m Speraſtis in dño. vox est ppbe alloq̄ntis sanctos

n In seculis eternis. i. ad cōsequēdū ab eo vitā eternā

o In dño deo ⁊c. p cui⁹ fortitudinē reprobi retenēbunt in penā ppetuā. deo subdit.

p Quia icuruabit ⁊c. i. supbos d emones ⁊ tyrānos: et potissime antixp̄m supbissimū et sibi adbērētes.

q Ciuitatē ⁊c. i. ciuitates accipiēdo singulare p plāli: vt frequēt dictū est. in q̄b⁹ abūdat supbia et alia vicia.

r Cōculcabit eā pes. i. pedes: ⁊ quoz sunt isti pedes subdit.

s Pes paupis. sic est in hebreo ⁊ in libris correctis. ⁊ iste paup est xp̄s. etiā fm q̄ expōit b Ra. sa. adducēs ad ō p̄ p̄tordia illō zach. ix. Ecce rex tu⁹ venit tibi iust⁹ et saluator ipe paup ⁊c. ſs reducit ō ad p̄mū xp̄i aduētū. in q̄ dicē orbē ei subiugādū. Sz in ō falsuz dicit q̄ p̄m⁹ eī⁹ aduēt⁹ trāsiit in p̄teritū: ⁊ fuit in hūilitate. scdō aūt erit i potestate deq̄ loq̄t b scriptura cū ō. Cōculcabit eā pes paupis. s. xp̄i: q̄ in p̄ suo aduētu duxit vitā paupem.

t Gressus egenorū. i. apl'orū q̄ ppē xp̄m oīa tpalia reliq̄rūt ppē q̄ ō ei in iudicio assessores erūt. fm q̄ ipe dicē Ad atō. xix. Ecce nos reliq̄m⁹ oīa ⁊c. seq̄t. Sedebit super sedes iudicātes. xij. trib⁹ ISrl'. Et sic supbi hui⁹ mūdi erūt pedib⁹ eorū subiecti.

v Semita iu. b p̄ñt p̄ōit rō aptōis ianue celestis: q̄ duplex ē Pria ⁊ p̄ncipalis est meritū xp̄i. p q̄ apta est generalit q̄ntū est ex parte dei. q̄ vult oēs boies saluos fieri. scda est meritū electorū q̄ aperitur electis se disponētib⁹ ad ingressū: et nō reprobis: p̄mū tangit cū dicit

x Semita iusti. i. via xp̄i quā tenuit et docuit. et ō: semita p̄ter arti rudinē p̄ñtiorū. ō: aūt xp̄s iustus absolute: q̄ p excellētiā. s. formaliter et effectiue. q̄: alios iustificat.

y Recta est, diuisionē nullā hūs a

rectitudine virtutis. oēs enim alie leges ab euāgelica pmittūt aliq̄ mala, sicut manifeste ps o legib⁹ humanis q̄ pmittūt meretrices in ciuitatibus et plā alia q̄ nō pnt corrigi lege hūana. vt dicit Augu. Silr de lege mosayca q̄ pmittit vsuras cū extraneis. ⁊ libellū repudij: et pua cā: sicut diffusi⁹ declarauī in pncipio matō. Lex aūt euāgelica nullā pfectionē virtutis omittit: nec aliq̄d illicitū pmittit. scōm aūt tangit: cū dr. in pson elector.

y Et in semita iudicior tuor dñe. i. in via euāgelica te sequēdo.

z Sustinuim⁹ te. i. propter te sustinuim⁹ tribulatōes et obprobria.

a Nomē tuū. s. iesus.

b Et memoriale tuum in desiderio aie. vñ dicit Bern. Jesus mel in ore melos in aure: iubil⁹ in corde. ió subdit in pson cuiuslibet iusti.

c Dia mea desiderabit te in nocte. s. pñns vite in q̄ videm⁹ p speculū in enigmate. desiderius est ppie loqndo est rei nō habite. sic delectatō rei pñtis. et idō electi in vita pñti ppe loquēdo deū desiderant. cui desiderio succedit fruitio.

d De mane vigilabo ad te. i. a mane iuuētutis incipiā te q̄rere.

e Cū feceris. descripta aptō e ianue celestis electis. Hic pōit descriptur eiusdē clausio iniustis. Claudit aūt aliq̄bus iniustis simplr: aliq̄bus ad tpⁿ. Prio g̃ ponit pmū. secūdo secūdū: ibi. Dñe deus abis. Circa pmū sciēdū q̄ claudit simplr et ad semp malis in sua malicia pseuerantib⁹ et sic moriēntib⁹. et illi sunt ppe q̄ nō coniungunt diuinis flagellis. nec etiam bñficijs. et b̄ est qd dr: p de flagellis. e Cū feceris iudicia tua in tra flagellādo peccātes. f Justiciā discēt. i. iusticiā tuā discēt p experiētiā flagelli. nō tñ p emēdationē peccati. sicut pharao cepit⁹ fuit diuina flagella. nō tñ ad sui correctionē. sz magis ad obduratōz. scdo de bñficijs: cū dr in pson dei g Miseremur. ⁊ loqtur in plāli p pter trinitatē psonarū. vl est semo dei ad angelos q̄ sunt executores suor bñficior. h Impio. obstinato. i Et nō discet iusticiā. reuertēdo ad ipāz p bñficijs diuinis: sic ps de pharaone a q̄ deus frequent ex sua misericordia retraxit penas inflictas. et tñ ex b̄ nō fuit reuersus ad statū iustitie. k In terra sanctor iniq̄ gessit nō retract⁹ ex loci sanctitate. q: talis peccat ex pteptu: et iō subdit. l Et nō videbit gliam dñi. q: nunq̄ admittet ad gliaz paradisi. m Dñe exaltet man⁹ tua. i. ptās tue iustitie. n Ut nō videāt. i. vt nō illuminent a te. ppter suū demeritū. o Videāt. s. meritū sanctor.

p Et confundant. sic de Cayn dr Gen. iij. Irat⁹ est cayn vehementer et cecidit vult⁹ eⁿ⁹. q: de⁹ respexerat ad abel ⁊ ad mūera eⁿ⁹. vt ibi pmittit. q zelantes ppli. i. illi q̄ inuidēt fraterne grē. r Et ignis sz infernalis. s Hostes tuos deuoret. nō p cor consumptionē: sed p ptinuā afflictionē. t Dñe dabis tc. b pōit oñdit q̄b⁹ malis ianua celestis ad tpⁿ claudit. s. q̄diu manēt in peccatō: sz cū penitēt a deo visitari eis aperit. et b̄ est qd in eor pson dr. t Dñe dabis pacem nobis. nos reconciliādo. et q: b̄ puenit ex diuina grā subdit. r Dia etiā opa nra. s. meritoria. Opar⁹ es nobis. q: nō sunt meritoria nisi ex acceptatōe diuina: et grā p quā fūt acceptabilia a solo deo in nobis efficit. y Dñe de⁹ tc. i. spūs maligni q̄ sunt alieni a te possederunt nos vt seruos: q: q̄ facit peccā seru⁹ est peci. Joh. viij. z Tñ in te recordemur nois tui. ita q̄ de cetero nō seruiam⁹ nisi tibi. 5 Morientes. b ex p̄dictis conclude duplex correlariū. scōm pōit ibi. Dñe in angustia. supi⁹ locut⁹ fuerat ppba de resurrectōe generali oim q̄ nō erit filiis in reprobis ⁊ in electis: vt ps ex supradictis: ió conclude q̄ reprobi nō resurgēt ad gliaz sz ad ignominiā ⁊ penā. et b̄ est qd dicit ppba.

5 Morientes nō viuāt. vita glie. b dicit optādo ex conformitate sue voluntatis ad diuinā iusticiā. sm illud pō. Letabit iust⁹: cū viderit vindictā et loqtur b de moriēnb⁹ in pcto mortali. a Gigātes. q̄ fuerūt in cōpositi moribⁿ et tyrāni. b Nō resurgāt. s. ad gliam sz magis ad penā. ió subdit c Propterea visitasti ⁊ pniuisti eos per penā durā. d Et pdidisti oēm tc. sm illud pueri. c. ca. Nomē ipior putrescet: q: si remanet aliq̄ eor memoria: non fit eis ad bonorē: sz ad pfusionē. e Indulsisti tc. punitō sz eorū differendo. vt haberēt locū pniēdi: sz q: tales dilatōis bñficio abusi sūt subdit.

f Mūq̄d glificatus es. s. ab eis p pniam. q. d. nō: ió subditur.

f Elōgasti. s. a te

g Oēs termios terre. i. obstinatos in pctis in q̄cūq̄s pte orbis.

b Dñe. b pōitur secūdū correlariū sz q̄ electi surgēt ad gliam. et diuidit in tres pres. q: ppba p̄ deserit circa resurrectionē iustor desiderii. scdo resurrectōis actū: ibi. Viuēt mortui. tertio terminus: ibi. Vade pplⁿ meⁿ

Desiderii aūt resurrectōis ad vitā beatā consurgit pncipalit ex duob⁹. Primū est afflictio quā iusti sustinēt de cōi cursu in pñti vita. sm q̄ dr. ij. Timo. iij. Oēs q̄ pie volūt viuere in xpo pscutionē patient. ppt qd dicit Greg. Mala q̄ nos b cōprimunt ad deū ire cōpellūt. et b̄ est qd dr hic. b Dñe in angustia posuisti electi tui in vita pñti. Requirūt te desiderātes vitā futurā ex toto corde. i In tribulatōe murmuris. i. in tribulatōe q̄ de cōi cursu est occasio murmuris in tribulatis. k Doctrina tua eis. s. valet in dādo eis patiētiā. q: tñ nō aufert totalr tristiciaz sensibilē sz diminuat. ió subdit. Sic q̄ pcepit tc. l Sic facti sum⁹. et associat se ppba iustis positis in tribulatōib⁹. ⁊ metitur: q: post multas tribulatōes fuit seruat⁹: vt dictū fuit. ij. ca. i.

m A facie. b pōit scōm ex q̄ consurgit desiderū vite future. s. dari tas faciei diuine: cui⁹ aspect⁹ est desiderabilis: intrātū q̄ in eā desiderant angeli pspicere. i. Pet. i. et b̄ est qd dr. m A facie tua dñe. i. ex pulcritudine faciei tue. n Concepim⁹ ⁊ q̄si tc. b est pūct⁹ In hebreo ⁊ in libris correctis. et p spūs b intelligit fervēs desiderū. et bñ dr. Parturiuim⁹ ⁊ pepim⁹. in ptu enim est afflictio et tūc sequitur delectatio. sm illud Job. xvi. Mulier cū parit tristiciā hz: cū aūt pepit puerū iā nō meminit pssure ppt gaudiū. sic desiderū visiōis diuine in pñti hz aliq̄d afflictōis: ró de dilatōis: q: spes q̄ differt affligit aiaz Prouer. xiij. et hz aliquid delectatōis ppt spem consequēdi optatū. sz cū venerit visio diuina tūc erit delectatio sūma absq̄ vlla tristicia. n Salutes nō fecim⁹ in terra. sic est in hebreo ⁊ in libris correctis. Et ē sensus: p ea q̄ fecim⁹ nō obtinem⁹ nec obtinere possum⁹ in tra. Salutes. i. aīe ⁊ corpis beatitudines. q: p̄ requirit motus generalis oim ad quā sequet resurrectio mortuor q̄ in electis erit ad gliaz aīe et corpis. ppt qd subdit. p Jō nō ceciderunt. p morte corporalē. q Habitatores tre generalit. et tenet b li ideo cōsecutiue et nō causalit. r Viuēt mortui. Postq̄ descripsit propheta desiderū resurrectōis in electis. b pōit describit eiusdē resurrectōis actū dicēs. r Viuēt mortui. vita glie cōgrū ad electos. de q̄r resurrectōe fit b sermo. ió subdit. s Intra te. mei. ppt deū et iusticiā. t Resurgēt. et dicit mei. se eis connumerando: q̄si de sua morte ppbetādo. q: fuit serrat⁹ sic dictū est i principio hui⁹ libri de pcepto manasse regis ydolatre pessimi eo q̄ ipm et alios ydolatras arguebat. Cōsequent pueritur sermonē ad electos resuscitandos dicēs. v Expgiscimini. a somno mortis. y Et laudare deū. de vra glificatōe futura.

y Qui habi
sequent allo
cēs. 5 D
terrena sc̄ēb⁹
suauis elect
rio b̄ resurre
erit terribilis
nātis. ió sub
a Et terrā g
rū. i. peccator
p potētiā fid
oppēssierūt.
b Detrahe
minā. i. in geh
nā: ⁊ accipit
ra p peccato
in ea habitā
eo modo loqu
quo dr: mō cō
quēdi tra de
cra qñ et⁹ bi
res destruun
c Vlade. b p
dere ex p̄dict
sz erit in fine
do de vita p
ad corp⁹ et p
purgādū in
aptionē ianu
post aptionē
ius vite sunt
ad iudiciū re
cror desiderā
rescēret ad
cor. g D
tribulatōes
dit: mea: sz
esti dñs bicsu
reo ad iudici
nier p localē
nouū effectū.
terrena anāt
et depssione
m Et nō op
Jn. c. xxvi. v
Vomō
moysi
mortiale meū
ir notatū q̄ b
grāmarō. qd
positū. ⁊ qd
qd est pformi
de b̄ ppie
sup oē nomē
tū esaias dic
mortiale tuū
tui. s. terragr
mortalis tui.
in p̄dicta ad
sti dñe
Bi in
bī sic. Addid
extrema terre
ppl'm israelis
tes aliarū na
incōgrū nō sol
casum. ió sub
q̄ oēs indiff
Elōgasti oi
vbi dr: in pos
J ppl
tra in c

surgãt.ſ.ad gliam ſs ma
uitraſti ⁊ ꝓtuiſti eos
tẽ. Fm illud ꝓuer.r. ca.
ſq eorꝑ memoria: non fit
ndulſti ⁊c.punitõs eo
rũ differendo. vt
haberẽt locũ pu
niẽdi: ſs qꝛ tales
dilatõis bñficio
abuſi ſũt ſubdit.
f Mũcd glifica
tus es.ſ. ab eis p
pniam.q.d.nõ:iõ
ſubditur.
f Elõgaſti.ſ.a te
g Oẽs terminos
terre.i. obſtiatos
in pcis in q̃cũq;
pte orbis.
b Dñe.b põitur
ſecũdũ correlariũ
ſs q̃ delecti ſurgẽt
ad gl'iam.et diui
dit in tres ptes.
qꝛ ppba p deſcri
bit circa reſurre
ctionẽ iuſtoꝝ deſi
deriũ. ſcõo reſur
rectõis actũ: ibi.
Viuẽt mortui.ter
tio terminus: ibi.
Vade pplʒ me
rã ꝓſurgit ꝓncipalit ex
ãnẽt de cõi curſu in pñti
olũt viuere in xpo pſecu
u q̃ nos b cõpetimus ad
Dñe in anguſtia poſi
ſiderãtes virã futurã ex
aris.i. in tribulatõe q̃ de
aris. k Doctria tua
nõ aufert totalr triſticias
ocepit ⁊c. l Sicfa
tis in tribulatõib⁹.⁊ me
rat⁹: vt dictũ fuit.ã.ca. i.
ſideriũ vite future.ſ. dari
abilis: intrãtũ q̃ in eã de
eſt qõ ꝓ. m A facie
Concepim⁹ ⁊ q̃ſi ⁊c.b
et p ſpũ b intelligit ſer
pepim⁹. in ptu eſt af
Job.xvi. Mulier cũ pa
meminit pſſure, ppt gau
s aliqd afflictõis: rõe di
ꝓuer.xiij. et bꝛ aliquid
.ſs cũ venerit viſio diui
ſficia. n Salures
bris correctis. Et ẽ ſen
uere poſſum⁹ in tra. Sa
jrit mors generalis oim
a electis erit ad gliaꝝ aie
ceciderunt.p mortẽ cor
et renet b li ideo cõſecu
Poſtq̃ deſcripſit pro
ꝓ ñr deſcribit eiuſdẽ re
tui.vita glie q̃tũ ad ele
bdit. o Intre fe.mei.
ẽ mei.ſe eis ꝓnumeran
errat⁹ ſic dicũ eſt ꝓtin
s ꝓ dolatre peſſimi eo q̃
equent ꝓuerit ſermonẽ
Exꝑgiſcimini. a ſomno
ſlificatõe futura.

r Qui habitatꝭ in puluere.q̃tũ ad corꝑa in cinerẽ redacta. Cõ
ſequenꝫ alloq̃tur deũ:et cui⁹ virute fiet reſurrectio mortuoꝝ di
cẽs. s Quia ros lucis ros tuus.i.ſic ros celeſtis eſt ſuauis
terrenaſ cõtrib⁹ q̃ facit ea de tra reſurgere:ſic benignitas tua erit
ſuauis electꝭ dominãtib⁹.q̃s faciet ad gliam reſurgere.⁊ ecõtra
rio b reſurrectio
erit terribilis dã
nãtis.iõ ſubdit.
a Et terrã gigã
tũ.i.peccatoruꝫ q̃
p potẽtiã fidelꝭ
oppſſerũt.
b Detrahes in
ruinã.i.in gehen
nã:⁊ accipit b ter
ra p peccatorib⁹
in ea habitãtib⁹
eo modo loquẽdi
quo ꝓ mõ cõi lo
quẽdi tra deſtru
cta qñ et⁹ bitaro
res deſtruuntur.
c Vade.b ꝓñr deſcribit reſurrectõis tpus.poſſet eſſi aliq̃s cre
dere ex ꝓdictis q̃ eſſet ꝓpinquũ tpꝰ reſurrectõis qõ nõ eſt ve
ꝝ ſs erit in fine tpis.iõ dicit. c Vade pplʒ me⁹. ꝑus recedẽ
do de vita pñti. d Intra in cubicula tua.i. ſepulcrũ q̃tum
ad corꝑ⁹ et purgatoriũ:q̃tuꝫ ad aias electoꝝ. q̃ tñ bñt aliquid
purgãdũ in futuro.vel lymbũ patrũ q̃tuꝫ ad purgatas et ante
aptionẽ ianue p mortẽ xpi:vel celũ empyreũ q̃tũ ad purgatas
poſt aptionẽ ianue. e Abſcõdere.qꝛ defuncti ab hoib⁹ bu
iuſ vite ſunt abſcõditi. f Modicũ ad momẽtũ.qꝛ tpꝰ vſq̃
ad iudiciũ reſpectu eternitatꝭ eſt modicũ ⁊c.b mõ ꝓ aiabus ele
ctoꝝ deſideriõib⁹ vltimũ iudiciũ. Apoc.vi. Et dictũ eſt illis: vt
¶ requeſcerẽt adhuc tpꝰ modicũ donec cõpleant ꝓſerui coꝝ ⁊ frẽs
eoꝝ. g Donec perãſeat indignatio.i.electorũ ꝑturbatio per
tribulatões tyrãnoꝝ et maxie antixpi tpe. In aliq̃b⁹ libris ad
dit:mea:ſs nõ eſt in hebreo:nec in libris correctis. h Ecce
enim dñs hieſus xpꝰ. i Egrediet de loco ſuo.i.de celo empy
reo ad iudiciũ veniẽdo.q̃tũ eſt ad humanitatẽ egrediet et ve
niet p localẽ motũ:q̃tũ vero ad deitatẽ q̃ eſt vbiq̃: egrediet p
nouũ effectũ. k Vt viſitet iniq̃tatẽ ⁊c.i.iniq̃tates peꝰoꝝ
terrena amãtũ. l Et reuelabit terra ſanguinẽ ſuũ.i.mortes
et depſſiones fidelũ.qꝛ tũc manifeſtabunt oia latẽtia.
m Et nõ operiet ⁊c.qꝛ de cetero nõ cõmittent talia.
In.c.xxvi.vbi ꝓ i po.Moſi nuũ.ſ.libs ⁊ mẽoriale tu. Additõ.i
Vomõ de⁹ nomẽ ſuũ ꝓpriuꝫ.ſ.tetragrãmaton reſerauit
moyſi Exo.iij.legit ſic.Hoc eſt nomẽ meũ interniũ ⁊ me
moriale meũ in generatõe ⁊ generatõs.vbi in additõe ibidẽ fu
it notatũ q̃ b qõ ꝓ. Hoc è nomẽ meũ.refert ad nomẽ dñi terra
grãmatõ.qõ ꝓprie ſignificat eſſentiã diuinã:ꝑt ibidẽ fuit ex
poſitũ.⁊ qõ ſequitur. Hoc eſt memoriale meũ.refert ad nomẽ ibꝰ
qõ eſt ꝓformema xie tetragrãmaton.ꝑt ibidẽ fuit declaratũ:⁊
de b ꝓprie intelligit illud ad Phil.ij.et donauit illi nomẽ qõ è
ſup oẽ nomẽ.vñ in pſona expectãtiũ ſeu deſideriũ xpi aduen
tũ elaias dicebat in b loco. Dñe ſuſtinuim⁹ te nomẽ tuũ et me
moriale tuũ deſideriũ aie.q.d.deſideram⁹ noticiã nõ ſolũ noſ
tui.ſ.tetragrãmaton nobis in ve.te.ꝓpoſiti.ſed etiã noticiã me
morialis tui.qõ.ſ.eſt b nomẽ ibꝰ:vt dictũ eſt de q̃ plen⁹ habet
in ꝓdicta additõe. In eodẽ cap.vbi ꝓ: in poſtil. Induſſ
ſti dñe genti. Additio.ij.
Bi in trãſlatõ enrã ꝓ. Induſſiſti dñe gẽti ⁊c. In hebreo
bi ſic.Addidiſti dñe genti addidiſti:glificat⁹ es elongaſti oia
extrema terre.et fm iſtã lrã ꝓ ꝓpba loq̃tur de additõe gẽtiũ ad
pplm iſraelitiũ:et eſt ſenſus.Addidiſti dñe gẽti.ſ.iſraelitice gẽ
tes aliarũ nationũ.et qꝛ ex hac additõe de⁹ fuit magis glificat⁹
inq̃tũ nõ ſolũ laudat⁹ eſt in iudea.ſs etiã a ſolis ortu vſq̃ ad oc
caſum.iõ ſubdit. Addidiſti glificat⁹ es. Et ne ex b intelligeret
q̃ oẽs indifferent fuerũt additi p vere fidei ſuſceptõs.iõ ſubdit
Elõgaſti oia extrema tre.ſ.infideles et rep:obos. In eo.
vbi ꝓ: in poſtil. Vade.b ꝓñr deſcribit reſurrectõis tpꝰ.
I ꝓpba in b qõ dic. Vade pplʒ me⁹ in Additõ.iij.
tra in cubicula tua ⁊c.intẽdiſſet excludere ne aliq̃s crede
ret ꝓpinquũ eſſe tpꝰ reſurrectõis.vt poſtilla.dicẽ ſic valde ꝓpꝛie di
ceret. Abſcõdere modicũ ad momẽtũ. Iſte enim dictões ſignificãt breui
tatẽ tpis:nõ aũt ꝓlixitatẽ ſeu dilatõem. Hoc aũt qõ ꝓ. Claude oſtia
tua ſup te.nõ vidꝰ ꝓtinere ad intrantẽ in ſepulcro vl'in lymbo vl'i em
ꝓreo.vñ melꝭ vidꝰ dicẽdũ q̃ qꝛ ꝓpba imediate aũ locut⁹ fuerat de re
ſurrectõe electoꝝ dicẽs.
Viuẽt mortui ⁊c. qõ in
magnũ gaudiũ vertitur
electoꝝ:iõ de pſecutõne
antixpi q̃ modicũ aũ tẽ
pus reſurrectõis futura
eſt q̃ inter alias eſt maxi
ma. vt habet Dañ. xij.
ca. eos monet. q.d. eis
de b qõ vobis ꝓpheti
ſo debetis exultare eis
tremote vt ſitis pati ad
pſecutões futuras pati
enter tolerãdas. q̃ ſunt
ꝓpinq̃ p dictae reſurrectõ
nis:et q̃lẽ debeãt ſe ꝓpa
rare oñdit dicẽs. Vade
pplʒ meus.intra in cubicula tua.ſ.ad orãdũ deũ eo mõ q̃ ꝓ. Ad arbi
tri. Intra cubiculũ tuũ ⁊ ora patrẽ tuũ.oꝛo enim eſt maximũ remediũ in
tribulatõib⁹.iuxta illud pſ. Ad dñm cũ tribularer clamaui. Itẽ mo
net eos vt a deo petãt ne ex vehemẽtia tribulatõis aliq̃ verba ꝑtum
pẽt in dei offenſas ſeu in vere fidei derogatões. et de b dicit. Claude
oſtia tua ſup te.q̃ q̃dẽ clauſura a deo ꝓpetrat.iuxta illud pſ. Põe dñe
cuſtodiã ori meo:et oſtiũ circũſtãtie labijs meis. Itẽ monet eos vt ab
ſcõdãt ſe a ſeuiſſimis ꝓtradictõib⁹ aduerſantiũ: qõ nõ niſi virtute di
uina fieri poſſet.iuxta illud pſ. Abſcõdiſti eos in abſcõdito faciei tue
a cõtradictõib⁹ hoim ⁊c.et qꝛ tpꝰ hmõi piculoſiſſime pſecutõis deus
abbreuiabit ꝓpꝯ electos.vt Ad arci.xiij.iõ ꝓprie ſubdit. Ad odicũ ad
momentũ. Replica.
M ca.aũt.xxvi.cũ poſt il.dicit circa illũ paſſus. Abſcõdere modi
cũ ad momẽtũ de tpe iudicij exponẽdo qõ a tpe ꝓpheticie eſt modicũ re
ſpectu eterne duratõis. Burg.dicit ꝓpꝛiſſime ſic dici qꝛ ille dictões
ſignificãt breuitatẽ tpis:ſs illa obiectio eſt ꝗ rotundũ textũ in multꝭ lo
cis ſacre ſcripture. Dicit enim.ã.c.q.de tpe xpi. Erit in nouiſſimis dieb⁹
poſt quos tñ multa cẽtenaria ãnoꝝ fluxerũt ⁊ Job.in canonica. Filio
li nouiſſima hora eſt:q̃ tñ ꝓpꝛiſſime ab oib⁹ exponunt de mlꝭ cẽte
nis ãnoꝝ q̃ reſtãt et ſic de aliis locis ſcripture. Ca.xxvij.
M die illa. Poſtq̃ deſcripta eſt graciarũ actio de ꝓmotõne ele
ctorũ.b ꝓñr ponit grãtũ actio de deiectõe demonũ. et diuidit
in duas ptes.qꝛ ꝑ ponit hmõi deiectio.ſcõo ſoluit duplex que
ſtio:ibi. Ego dñs. Circa pmũ ꝓ. a In die illa.ſ.iudicij generalis
b In gladio ſuo duro.q̃tũ ad pene aſperitatẽ. c Et grãdi.q̃tũ
ad eꝰ latitudinẽ. d Et forti.q̃tũ ad immutabilitatẽ.
e Sup leuiathan ⁊c.p leuiathan q̃ b bis ponit et p cetũ idẽ intelli
git.ſ.dyabol⁹.vt dictũ fuit Job.xl.⁊ ꝓ b leuiathan vertẽ ꝓpꝯ eꝰ fo
titudinẽ.Fm q̃ de eo dicit Job.xli. Nõ eſt potẽs ſup terrã q̃ ei cõparet
ſcs leuiathan f Tortuoſus.ꝓpter eꝰ calliditatẽ ad decipiẽdũ.
g Et occidet cetũ ⁊c.i.dyabolũ q̃ habitat in b aere caliginoſo tanq̃
in mari tẽpeſtuoſo.nõ tñ intelligit eꝰ occiſio p mortẽ nature. cũ b mõ
ſit immortalis:ſs p mortẽ gehẽne:qꝛ tũc ibi retrudet:nec poterit inde exi
re ⁊ hoies tẽtare ſeu ad peccatũ inducere:qõ erit ſibi graue.et in b cre
ſcet pena eꝰ.q̃ etiã portat mõ ignẽ ſuũ ſecũ.creſcet etiã pena ſua acci
dẽtalis ex dãnatõe hoim q̃s inducit ad peccatũ:ſic et glia ſanctoꝝ an
geloꝝ ex gloria electoꝝ:q̃s inducũt ad bonũ. h In die illa.deie
ctõis demonis. i Vinea meri. In hebr. bi vinea vinoſa. Ex quo
ꝑs q̃ meri b nõ eſt nomẽ ꝓpriũ:ſs cõe.et ſignificat puꝝ vinũ et optimũ
Vinea igit meri.b accipit ſocietas ſupnoꝝ ciuũ in q̃b⁹ nihil erit ipu
rũ et ĩpi deũ laudabũt de deiectõe demonũ. k Ego dñs.b ꝓñr ſol
uit duplex q̃ſtio oriẽs ex ꝓdictis.ſcõa ſoluit:ibi. Quis dabit me. Pri
ma qõ oñdit ex b qõ b ꝓ. Vinea meri ſocietas electoꝝ. qꝛ ex q̃ fuerũt
a deo ita electi et dilecti ab eterno:videret alicui extraneũ:quõ de⁹ p
mittit eos tribulari in b mũdo.Fm qõ ꝓ.ij. Ibi.iij. Oẽs q̃ pie volunt
viuere in xpo pſecutõs patiẽt. Et rñdet dñs ad b q̃ talis pmiſſio nõ ẽ
ex odio:ſs magis ex dilectõe:ne ex pſperis in ſupbiã eleuentur.et per
exercitiũ patiẽtie in bono cuſtodiant.Fm dictũ ſaluatoꝝ Luc.xxi. In
patiẽtia vra poſſidebitis aias vras.et b eſt qõ ꝓ: hic. k Ego do
min⁹ q̃ ſeruo cã.ſ.vineã meã q̃ eſt vniuerſal' eccl'ia.eo q̃ a ꝑ abel iuſto

vsqz ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi nasciturꝰ est: quot electos ꝓtulit. rot palmites misit. vt dicit Greg. hom. vij. l Repete ꝓpinabo ei. s. potũ tribulationis ro nibꝰ ꝓdicti s. ioh subdit. m Ne forte visitetur ꝛc. i. ex ꝓsperis insolescat. et sic ꝓ insolentiꝰ visitet ꝝ eã in die iudicij. n Nocte ꝛ die ꝛc. i. tpe aduersitatis et ꝓsperitatis sub pena disciplina.

o Indignatio nõ ē mihi. i. b nõ facio et ira seu indignatõe: s ex pena correctõe. Quis dabit. Hic soluit scõa qõ. quia videret aliqui: q̃ ꝓ merito iustoꝝ de ppl'o isrl' et maxie apl'oꝝ parcendũ fuisset alijs eiusdem ppl'i de capiuitate q̃ facta est p romanos. et sic in hac qõne ꝓcedit. q̃ ꝓponit ad vtrãq; pte ro: scõo ponit qõnis solutio: ibi. Munq̃d iusta est. Prio arguit q̃ non debuit parcitis magis ꝓ multitudine maloꝝ iusti cũ eis debuerũt affligi sicut frequenꝰ factũ fuit i pte. test. et b est qõ dicitur in pson dñi.

p Quis dabit ꝛc. ad succedendũ ciuitatẽ bierusalẽ.

q In plio. s. romanorũ q̃ captã ciuitatẽ incẽderũt. r Gradiar ꝛc. eã calcãdo p romanos. s Succẽdã ꝛc. s. si deles in xpm tũc credẽtes cũ infidelibꝰ in sua cecitate obstinatẽ. q. d. b videret deces iustitie mee sic succẽsa fuit bierlm p chaldeos ꝛ multi iusti fuerũt ibi mortui ꝛ captiuati occasiõe iniustoꝝ. t An portꝰ. hic pōit argumentũ ad oppositũ. scz q̃ debeat parci malis: cũ dr. An portꝰ tenebo. i. retinebo v Fortitudinẽ meã. cessando a punitõe sub specie correctõis: idõ subdit. v Facient pacẽ mihi. et ꝓ apl'oꝝ alioꝝ xpi discipl'oꝝ meritis, ppt qõ subdit. x Qui egredient. scz ad ꝓdicandũ fidẽ catholicã p orbẽ. y Imperu. i. cũ feruẽti oeside rio. z Iacob. i. a ppl'o isrl'. cuius moi fuerũt apl'i et alij. lxx. discipuli: q̃ ꝓ maiori pte fuerũt iudei. z Florebit ꝛc. in apl'is. s. floribꝰ sanctẽ vite et doctrine. a Et implebũt ꝛc. s. verba euangelice doctrine sm q̃ dr in parabola seminãtis. Lu. viij. Semẽ est verbũ dei.

b Munq̃d. b pōit solutio in q̃ sic ꝓcedit: q̃ ꝓ soluit q̃ꝫtũ ad malos. sed cũdo q̃ꝫtũ ad bonos: ibi. Et erit. Circa ꝓmũ ꝓ oñdit: q̃ ꝓ ꝓdictis nõ est malis parcẽdũ. scõo soluit argumentũ: ibi. Idcirco. et tertio ponit maloꝝ exterminiũ: ibi. Ciuitas. Circa ꝓmũ dicit. b Mũquid ꝛc. i. ppl'i iudaici: quũ xpm tã crudeliter affligerẽt c Percussit eũ. q. d. nõ aliã ciuitatis destructõis. d Aut sic occidit ꝛc. i. apl'os xpiqz discipulos a iudeis occisos. q̃s occiderũt iudei ꝛ persecuti sunt graui vt ptz Act. vij. de stephano et. xij. de iacobo et. viij. de persecutõe generali xpianoꝝ: et in plibꝰ locis de persecutõe pauli et aliorũ apostolorũ.

e In mẽsura ꝝ mẽsurã ꝛc. q. d. nõ ꝓuenit diuie iustitie q̃ tãta facinora trãseãt absqz debita pena: idõ subdit. f Mediatus est ꝛc. i. di sposuit diffinitiue ista punire. g Idcirco. b soluit argumentũ ad oppositũ de merito apl'oꝝ: cũ dr. g Idcirco sup b. i. ppt meritum apl'oꝝ. h Dimittet inimicos. ꝓdicta. i Domu iacob. i. iudeis in sua malicia obstinatis. k Et iste eis fructꝰ ꝛc. i. ne totꝰ fructꝰ meriti apl'oꝝ: q̃ dimittat alijs iudeis dictũ pertũ. et vltertꝰ specificat meritũ istud dicẽs. l Cũ posuerit. s. ꝓdicatio apostoloꝝ.

m Omẽes lapides altarẽ. i. altariũ ydoloꝝ. n Sicut lapides cineris allisos. ꝓ ꝓdicatõẽ apl'oꝝ fuit cultꝰ ydoloꝝ multũ destructꝰ per orbẽ: etiã ipis viuentibꝰ et q̃si totaliter ablatꝰ ꝓ successores eoꝝ. ió subdit.

o Nõ stabũt luci et deluba: vbi exercebat ydolatria. nec pōt illud intelligi de ydolatria iudeoꝝ: q̃ a reditu captiuitatis babylonice nõ legit in ppl'o iudaico fuisse: nisi ad xpm modicũ: ꝛ ꝓ violentiã et in paucis. scz tpe antiochi illustris. q̃ cogebat iudeos ydolis immolare. vt ps. i. et. ij. Machabeoꝝ. Nec qõ dr. Cũ posuerit oes lapides altarẽ ꝛc. pōt puenire exponi de destructõe rẽpli p romanos: vt volũt aliq̃ dicere: quia statim subdit. Nõ stabũt luci et deluba. ꝓ qõ intelligit ydolatria q̃ nullo mõ tũc erat apud iudeos: ꝛ ió intelligit de destructõe ydolatrie gẽtiliũ ꝓ ꝓdicatione apl'oꝝ vt dictũ est. p Ciuitas ꝛc. Hic pōit iudeoꝝ exterminiũ q̃ꝫtũ ad obstinatos: cũ dicitur.

p Ciuitas essi munita. s. bierlm q Desolata erit. per romanos q̃ eã destruxerũt r Spaciosa relinq̃tur. i. bierlm q̃ antea erat ciuitas speciosa relinq̃tur a suis biratoribus q̃ a ꝓncipio obsidiõis vsqz ad finem multi fuerũt mortui gladio et fame et peste. s. decies centũ milia. vt dicit Egesippꝰ. li. v.

s Et dimittet q̃si deserta: q̃ alij fuerũt in captiuitate ducti: et ciuitas fuit destructa ita q̃ nõ erat habitatõi boiꝝ apta t Ibi pascet viturꝰ. s. ppl's romanus: q̃ dr b vitulus: ꝓpter carnis petulantiã: ibi essi fuit pastꝰ. i. diuitijs ciuitatẽ repletus.

v Et ibi accubabit. i. poterit secure dormire: q̃ eoꝝ aduersarij erãt mortui vl captiuati vt dictũ est x Et ꝓsumet sumitates eiꝰ. i. tẽplũ ꝛ edificia in circuitu q̃ erãt in mõte syõ q̃ est supior ps ciuitatis.

y In siccitate messis illiꝰ. i. ex defectu vicꝰ in bierusalem.

z Cõterent mulieres venientes scz in bierlm ad diẽ festũ: vnde refert egesippus li. vi. q̃ quedã mulier de vltra iordanẽ venerat in bierlm: ꝛ cũ alijs fuit ibi obsessa: ꝛ angustia famis obstricta coxit ꝓprium filiũ et comedit. et idẽ credibile est de plibꝰ alijs. licz nõ fuerũt de epb ẽ: q̃ talia enormia fiũt i cãculo. a Et docẽtes eã. sic est in hebreo ꝛ libris correctis: et acãpiunt b docentes ipi sacerdotes: q̃ ex officio hebant docere ppl'm: et isti tunc fuerũt ꝓstricti: q̃ cũ a rege postularẽt misericordiã. iussit eos occidi: dicẽs eos degeneres esse animi. q̃ tẽplo et numini cupiunt supponere: et eã subdit b Nõ est enim ppl's sapiẽs. i. bñs dei sapiẽtiã q̃ sapida est: sz mũdanã sapiam q̃ est aliqs et ydolica. Jacobi. iij. c Propterea nõ miserebit ꝛc. ex ps lxx.

d Et erit ꝛc. Hic soluit q̃stio q̃ꝫtũ ad bonos q̃ de iudeis credidẽrũt xpo. q̃ destructa iudea fuerũt saluati in vita. ió dicit. Et erit. s. qõ sequitur. e In die illa peuriet ꝛc. Et dr b alueꝰ fluminis locꝰ vbi orit iordanis. Torrẽs aũt egypti dr riuocorula: q̃ est quasi fluuiꝰ in extremitate iudee in pte australi versus egyptũ: ortꝰ aũt iordanis est in terminio iudee in pte aquilonari in radicibꝰ mõtis libani: vt dicit Piero. et sic designat b terra iudee peussa a romanis. f Et vos ꝓgregabimini vnus et vnꝰ. id est pauci respectu multitudis peusse ꝛ captiuate. g Filij israel. i. vos in xpm credẽtes fidẽ patriarche iacob q̃ alio noie dr israel imitãtes. Scribit i ecclesiastica hystoria q̃ aũ obsidionẽ bierusalẽ p romanos fideles q̃ erãt in bierlm et iudea fuerãt admoniti p angelũ: vt trãsirẽt in regnũ agrippe q̃ erat ꝓfederatꝰ romanis: et sic fuerũt ibi saluati. h Et erit in die ꝛc. p hãc tubã intelligit edictũ b dij adriani ĩpatoris romanũ: q̃ bierlm destruxerã p Tytũ reedificauit: ꝛ suo noie helyã appellauit. sz postea magis tenuit nomen antiquũ: et ipe edicto publico ꝓhibuit ne aliqs iudeꝰ ibidẽ habitaret: sz fuit ꝓmissa ipsis xpianis ad habitandũ. vt dicit Hugo floriacẽsis li. iij. Et tũc in bierusalẽ confluebãt vndecũqz iudei ad xpm ꝓuersi: eo q̃ diligebãt locũ illũ: ió subdit. i Et veniẽt q̃ ꝓdini fuerãt de tra ꝛc: q̃ in istas terras p captiuitates ꝓcedẽtes multi iudei fuerãt ducti et habitabãt ibidẽ: q̃ ꝓ ꝓdicatione apostoloꝝ et alioꝝ discipuloꝝ fuerũt ꝓuersi ad fidẽ: et sic venichãt in bierlm rõne dicta: et ꝓ istas de

as terras intelligunt etiã alie in q̃bus indei captiuati bitabant
pot etiã hec lra intelligi de ecclia noie hierlm significata. Fm q̃
dr Ap oc.xxi. Vidi ciuitatẽ scãã hierlẽ nouã descẽdẽtẽ de celo
tc.ad quã puenẽt p fidẽ mlti de oib⁹ terris q̃ p̃us erãt pditi p
errores ⁊ p dolatriã deũ adorãtes fidelit et deuote et ꝗ est ado
ratõe latrie.

Capl'm.xxviij. E corone supbie.superius locut⁹ est ppha cõtra duarũ mbuũ psecutores: ꝗ p̃phetat ꝓtra ꝓtophetarũ ꝓtẽptores. Et diuidit in duas: q: primo ppḃetat ꝗ ꝓtemptores ppḃeraẽ pũtius. scdo fum rog.xxx.ca. Pria in duas: q: p̃ prophetat ꝗ ꝓtẽptores de decẽ tribubus.secũdo cõtra eos ꝗ duab⁹: ibi in die illa. Circa p̃mũ dicit.

a Ue corone supbie.i. regno decẽ tribuũ. q̃ intrãtus supbierat: q̃ ppḃas dñi oino ꝓtẽpserat et prophetis ꝗ dolorus adḃeserat ebriqs ephraim: q: illud regnũ nõ solũ ifectũ erat p̃ pcti supbie.sed etiam gule ⁊ luxurie.et denoiatur ab ephraim illud regnũ: q: p̃m⁹ rex.s. hieroboã fuit de tribu ephraim. b Et flori decidẽti tc.p ꝗ designãs q̃ destructio illi⁹ regni erat ꝓpinq̃: q̃ fcã fuit p salmanasar regẽ assyriorũ. ix. anno Osee regis isrl.iiij.Reg.xviij. c Qui erãt tc. Ista vallis fm Ra.sa.est vallis cenereth fertilissima eyñs in regno decẽ tribuũ. d Ecce valid⁹ et fortis dñs: cui null⁹ pot resistere.

e Sicẽ ipetus grãdinis tc.p ꝗ intelligit exercit⁹ salmanasar instinctu diuino venur⁹ cũ magna fortitudie ad destruẽdũ regnũ isrl.ita q̃ israelite nõ possent resistere.sicẽ factũ fuit: ió subditur. Pedib⁹ ꝓculcabit tc.et p̃s ex dictis lra vsqs ibi. f Quasi tẽporaneũ.i.p̃minũ. g Añ maturitatẽ aurũni.i.añ maturitatẽ de cursu cõi. h Quod cũ aspexit tc. Et est snia q̃ sicẽ aliq̃s videns fructũ aliquẽ maturũ añ alios: et pomũ vel ficum vel hmõi: ex desiderio nouitatis statim accipit ⁊ comedit. sic salmanasar et ei⁹ exercit⁹ cũ magna auiditate destruẽdi regnũ isrl vẽuri erãt de ppinq̃ et sic ꝓtigit: q: ppl'm parti occiderũt ⁊ partim captiuũ duxerãt in assyrios: et terrã populauerũt alienis gẽtib⁹.iiij.Reg.xviij. i In die illa.ꝗ p̃ñr ppḃetat ꝓtra cõtẽptores q̃ erãt de duab⁹ tribub⁹.et p̃ ꝓtra maiores ppli spãliter secũdo ꝓtra totũ pplm cõter ea.sequẽ. Prima in duas: q: p̃mo vt appareat ꝓtẽptus grauior p̃mitur dei beneficiũ exhibitũ. secũdo ppḃa p̃dicat eos interitũ: ibi. Verũ bi. Circa p̃mũ sciẽdus q̃ captiuatis decẽ tribub⁹ p salmanasar sennacherib voluit destruere regnũ iude: ꝗ angelus dñi percussit exercitum: ita q̃ oportuit eũ fugere ad terrã suã vbi a filijs suis fuit interfect⁹.iiij.Reg. xix. Et tũc ezechias rex iude cũ ppło suo de spolijs mortuorũ fuerũt valde ditati: et sic habuerũt duplicẽ materiã gaudij. scs de morte aduersariorũ suorũ ⁊ de spolijs eorũ: et ꝗ est q̃ dicitur.

i In die illa tc.i.ãgelorũ. k Corona glie q̃tũ ad maiores

l Et sertũ exultatõis.q̃tũ ad minores: q: corona fit de auro argẽto ⁊ gẽmis.sertũ vero de floribus. m Residuo ppli sui. i. duab⁹ tribub⁹ q̃remãsertãt alijs captiuatis. n Et spũs iudicij.i.inspiratio volũtatẽ iudiciũ faciẽdi. o Sedẽti super

iudictũ.sic est in hebreo ⁊ in libris correctis.i.ezechie regi q̃ fuit iustus.

p Et fortitudo tc.i.pplo ezechie q̃ erit ad colligẽdũ spolia assyriorũ vt p̃dictũ est. Et redigt ad portã ciuitatis hierlm plen⁹ diuitijs aduersariorũ: et ió dr hic. q Reuertẽtib⁹ de bello et nõ bellãtib⁹: q: illã vi ctoriã nõ fecit dñs p̃ hoies sꝗ p angelũ. r Verũ tc.Hic p̃misso beneficio denũciat interitus rõe ingratitudinis, et p̃ p̃ñr interit⁹ duarũ tribuũ fact⁹ p chaldeos scdo per romanos: ibi. ppter ꝗ audite. Prima in duas: q: p̃ ppḃa describit eorũ culpas.scdo debitã penã: ibi. Et erit Circa p̃mũ dr.

r Verũ bi.i.illi de duabus tribubus.

s Pre vino nesciẽrũt q: exposuerũt se epulis et potib⁹ et aliis malis et cito dei bñficiũ oblitũ fuerũt.ió subditur.

t Sacerdos ⁊ ppḃa. q̃ deberent alios de dei bñficijs instruere et ad dei laudẽ inuitare.

v Nesciẽrũt pre ebrietate. Et loqtur ꝗ Esaias de ppḃis falsis.

x Absorpti sunt a vino tc.inculcatio est verborũ idẽ significãtium ad ostẽdẽdũ magnitudinẽ excessus eorũ in talib⁹.

y Nesciẽrũt videntẽ.i. verũ ppḃam fm q̃ dr i.Reg.ix. Qui est hodie dr ppḃa olim appellabat videns. Sacerdotes esti mali et ppḃe falsi veros ppḃas dñi contẽnebãt.ió subdit. z Ignorauerũt iudiciũ: q: nolebãt dirigi p ꝗ ba sanctorũ ppheratũ. a Oes esti mẽse tc. ex nimio epulatõis et potatõis excessu. b Ita vt nõ esset loc⁹ vltra.s. mãd⁹ a talib⁹ sordib⁹: et q: talis excessus causat cecitatẽ intellect⁹ sic ecõtrario abstinentia clarificat.fm q̃ dr Dañ.i.de ipo et sociis ei⁹ q̃ fuerunt valde abstinẽtes.et idẽ dr. Pueris aũt bis dedit de⁹ sciam et disciplinã in oi verbo et in oi sapiẽtia tc.ideo subdit. c Quẽ docebit sciam.i.per sacrarũ scripturarũ studiũ. d Et quẽ intelligere tc.i. ꝗba doctorũ vl etiã angelorũ reuelantiũ: ⁊ ñdit. e Ablactatos a lacte tc.i.segregatos a delectatõibus carnalibus que sunt circa cibos ⁊ venerea et q: detẽti delectatõib⁹ carnalib⁹ sũt ad ꝗ inepti.ió subdit.

e Mãda remãda tc.sic eñ loqbant sacerdotes mali ⁊ ppḃe falsi de ridẽdo ꝗba ppḃarũ sanctorũ q̃ nõ intelligebãt ꝗ falsa reputabãt. Circa qõ sciẽdũ q̃ ppḃe nitebant ppl'm deprauare a malis aliqñ cõminãdo eis mala si in malis pseuerarẽt.et tũc vrebant ꝗbo mãdati sicẽ ꝗ.ca. v. Mãdabo nubib⁹ meis tc.et.xiij. Mãdabo militie belli.aliqñ ꝗo p̃minẽdo bõa si a malis desisterẽt: et tũc vrebant ꝗbo expectatõis sicut Habacuc.ij. Si morã fecerit expecta eũ tc.et ió sacerdotes mali ⁊ prophete falsi eos deridẽdo dicebãt. Mãda remãda expecta tc.⁊ subdit f Modicũ ibi.q̃ti dicãt de cõminatõib⁹ eorũ seu p̃missiõib⁹ modicũ aut nihil vidim⁹ ipleri. g In loqla esti labij. In hebr. bẽ sic in balbutiẽdo.balbutiẽs eñ sat̃ mouet labia: ꝗ tũ loqtur male intelligibilit.

b Et in lingua altera.i.extranea. i Loquet ad pplm istũ. et ẽ sens suus q̃ sicut loqla balbutiẽtis ⁊ loqntis alicui in lingua sibi extranea: nõ est sibi intelligibilis.sic ꝗbũ dñi p ppḃas loqntis nõ intelligebat saltẽ q̃tũ ad effectũ a ꝓtẽptorib⁹ p̃dictis. Et ponit exẽplũ: cũ subdit.

k Cui dixit.s.dñs. l Hec est requies mea.i.ipleno mee volũtatis.

m Reficite lassum.i.afflictis ipẽdite opa misericordie. n Et ꝗ est refrigeriũ meũ.fm illud Mathb.xxv. Qd vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. o Et noluerũt audire.mihi obediẽdo: et sic factũ est eis verbũ dñi q̃ti nõ intelligibile. p Et erit.Hic p̃ñr p̃dit pẽa debita ex dei iustitia p chaldeos inflicta. Circa qõ sciẽdũ q̃ sedechias rebellauit regi babylonis ex p̃sidẽtia adiutorij q̃ p regẽ egypti.et ió penẽ

ego de destructõe ydola/
est. p Ciuitas tc,
stinatos:cũ dicitur.
D desolata erit.per roma
linq̃tur.i.hierlm q̃ ante
erat ciuitas spe/
ciosa relinq̃tur a
suis hitatoribus
q: a p̃ncipio obsi
diõis vsq̃ ad fi/
nem multi fuerũt
mortui gladio et
fame et peste.s.de
cies centũ milia.
vt dicit Egesipp⁹
li.v.

s Et dimittet eũ
q̃si deserta: q: alij
fuerũt in captiui/
tate ducti: et ciui/
tas fuit destructa
ita q̃ nõ erat ha/
bitatõi hoiꝗ apta

t Ibi pascet vi/
tul⁹.s.ppl's roma
nus: q̃ dr ꝗ virtu/
lus: ppter carnis
petulãtiã: ibi esti
fuit past⁹.i. diui/
tijs ciuitatẽ reple
tus.

v Et ibi accuba
ersanj erãt mortui vl ca/
mitates ei⁹.i.replũ ⁊ edi
supior ps ciuitatis.
vict⁹ in hierusalem.
hierlm ad diẽ festũ: vnõ
de vltra iordanẽ venerat
angustia famis obstricta
bile est de plib⁹ aliqs.licꝗ
ir i cãculo. a Et do
ris: et accipiunt ꝗ docen
docere ppl'm: et isti tunc
iserico: diã.iussit eos oc/
rẽplo et numini cupent
si ppl's sapiẽs.i.bñs dei
am q̃ est aĩalis et dꝗ abo/
iserebit tc.et p̃s lra.
bonos q̃ de iudeis credi
nati in vita.ió dicit. Et
ier tc. Et dr ꝗ alue⁹ flu/
ũt egypti dr rinocorula:
n pte australi versus egꝗ
dee in pte aq̃lonari in ra
ic designat ꝗ terra iudee
abimini vnus et vn⁹.id
captiuate. g Filij il/
dbe iacob q̃ alio noie dr
oria q̃ añ obsidionẽ hie
lm er iudea fuerãt admo
e q̃ erat p̃federat⁹ roma
mirin die tc.p hãc tubã
romanũ q̃ hierlm destru/
ã appellauit. ꝗ postea
icro publico p̃hibuit ne
ssa ipsis xp̃ianis ad ha
. Et tũc in hierusalẽ con
: eo q̃ diligebãt locũ il/
erãt de tra tc: q: in istas
dei fuerãt ducti et babi
et alioꝝ discipulorũ fuerũt
rõne dicta: et p istas du

erit in die illa clãgẽt in tuba magna ⁊ uenient q̃ pditi fuerãt de terra assyriorũ: et q̃ eiecti erant de terra egypti: et adorabũt dñm in mõte sancto in hierlm Ca.xxviii.

v E[a] corone superbie: ebriis ephraim: et[b] flori decidẽti gloriẽ exultatõis ei⁹: q̃[c] erãt in vertice vallis pinguissime errãtes a vino. Ecce[d] valid⁹ et fortis dñs: sicut[e] ipet⁹ grandinis turbo ꝓfringẽs sicut ipet⁹[f] aquarũ multarũm inundãtiũ: ⁊ emissariũ sup terram spaciosam. Pedib⁹ ꝓculcabit[g] corona superbie ebriorũ ephraim. Et erit flos decidẽs gloriẽ exultatõis ei⁹ q̃ est sup vertice vallis pinguiũ q̃si[i] ꝗpaneũ añ[h] maturitatẽ autũni: q̃d[b] cũ aspexerit videns: statim ut manuꝛeuerit deuorabit illd. In[i] die illa erit dñs exercituũ corona[k] glie: ⁊[l] sertũ exultatõis residuo[m] populi sui et[n] spũs iudicij sedẽti[o] sup iudiciũ: et[p] fortitudo reuertẽtib⁹[q] de bello ad portã. Nam[r] hi quoqꝗ prẽ vino nesciẽrũt: et[s] p ebrietate errauerũt. Sacerdos[t] et ppheta nesciẽrũt[u] prẽ ebrietate: absorpti[x] sũt a vino: errauerũt in ebrietate: nesciẽrũt[y] videntẽ: ignorauerũt[z] iudiciũ. Omnes[a] enĩ mẽse repletẽ sunt vomitu sordiumqꝗ ita[b] vt nõ esset loc⁹ vltra. Quẽ[c] docebit sciam: et[d] quẽqꝗ intelligere faciet auditũ. Ablactatos[e] a lacte auulsos ab vberibus: q: mãda remanda: manda[f] remãda: expecta recpecta: expecta recpecta: modicũ[g] ibi: modicũ ibi. In[h] loq̃la enim labii et[i] lingua altera loq̃tur[k] ad populũ istũ: cui[l] dixit. Hec[m] est requies mea refricite[n] lassum: et[o] hoc est refrigeriũ meũ: et[p] noluerũt audire. Et[q] erit eis verbũ dñi q̃ti sed̃ti super q̃ti q̃ti q̃ti

re rege babylonis ꝓtra eũ miſit pluries ad regẽ egypti ad habẽdũ auxiliũ: et ille pluries ꝓmiſit ⁊ de terra ſua exiuit ad h agẽdũ ſ; nõ fecit q: redijt in egyptũ: vt hr̃ Hiere. xxxvij. et ſic ſedecias fuit defraudatus a ſuis penitõib⁹ ⁊ ꝓmiſſis regis egypti: et h ſibi ipſi operat h: ſicut ipſe ⁊ ſui ipſi operabãt ꝓphis dñi q ꝗba eoꝝ nõ hrent effectus vt ꝓdictũ eſt. et hoc eſt qõ ait h

p Et erit eis verbũ domini. eos deridẽdo.

q Mãda remanda. regẽ egypti ꝓ ſuccurſu habendo.

r Expecta reexpecta. eius aduẽtũ. ſicut dixit ꝓmittendo.

s Modicũ ibi modicũ ibi. i. nullũ remediũ habebis ab eo. ió ſubdit.

t Ut vadãt. in rebellione ſua ꝓcedẽdo.

v Et cadãt retroꝝſum. tanq̃ victi.

x Et ꝓtrahant fame et gladio. q̃tũ ad mortuos

y Et illaqueent et capiant: q̃tũ ad ceteros i captiuitatẽ babylonicã in vinculis deductos.

5 Propt̃ h. h ꝓnũt ꝓtra illuſores veritatẽ ꝓdicit afflictio ꝓ romanos. circa qõ ſciẽdũ q illa afflictio fuit q̃dam figuratio iudicij finalis. ꝓpt̃ qõ apl̃i ſimul queſierũt de tpe vtriuſq; Ad act. xxiiij Dic nobis qn̄ hec erũt. ſ. deſtructio ciuitatis ⁊ tẽpli: et qõ ſignũ aduẽtus tui et conſumatõis ſeculi: et xpus ad vtrũq; ſil'r ñdit Ad ath. xxiiij. et marci. xiij. et Luc. xxi. Et ió p̃ põit h afflictionẽ ꝓmã: ſcõo ſecũdã: ibi. et nũc. Circa ꝓmũ ſciẽdũ q ꝓma afflictio facta eſt ꝓpt̃ malitiã iudeoꝝ ꝗ xpm. vt hr̃ manifeſte Luc. xix. Et ió h p̃ põit ꝓtra xpm iudeoꝝ malignitas. ſcõo ipi⁹ xpi firma ſtabilitas: ibi. Idcirco. tertio pene iudeoꝝ acerbitas: ibi. Et ponã. Circa ꝓmũ ait. 5 Propt̃ hoc. i. ꝓpt̃ deſtructionẽ ciuitatis p ch aldeos q̃ cõngit ꝓpt̃ illuſores ꝓphetarũ. vt dictũ eſt. a Audite ꝗbũ dñi veri illuſores. ſ. veritatẽq; q̃les fuerũt ſacerdotes ⁊ legis doctores tpe xpi. ꝓpt̃ qõ dixit eis Ad act. xv. Irritũ feciſtis mãdatũ dñi ꝓpter traditões veſtras: doctrinã etiã xpi venuſtiſſimã illudebãt. b Qui dñamini ⁊c. nũc eſti ſacerdotes et ſcribe regebãt ꝓplm.

c Diriſtis eſti. i. facto oñdiſtis. d Percuſſim⁹ ſed⁹ cũ morte ⁊c. Ille eſti q̃ hs ſed⁹ vel pactũ cum alio nõ tinet ab eo. Eſt igit ſenſus. Vos oñdiſtis ꝓ facta q nõ timeretis mortẽ naturẽ nec gehẽne: q: ita obſtinate ꝓſecuti ſũt xpm innocentẽ vſq; ad mortẽ: ac ſi nullã penã timerent ide ſeq; in pñti vel in futuro: ió ſubdit. e Flagellũ inundans ⁊c. ſup alios. et intelligit h flagellũ inundãs: exercit⁹ romanoꝝ q̃ afflixit totũ mũdũ. f Nõ veniet ſup nos. deſtruẽdo nos ⁊ capiuãdo.

g Quia poſuim⁹ mẽdacũ ſpem nr̃am ⁊c. ad h eſti ꝓcurauerũt mortes xpi vt euaderẽt flagellũ exercit⁹ romani. vt hr̃ Job. xi. Si dimiſiſſem⁹ eũ ſic oes credẽt in eũ ⁊ veniẽt romani ⁊ tollẽt noſtrũ locũ et gentẽ. hãc aũt mortẽ ꝓcurauerũt ꝓ mẽdacia accuſantes eũ coꝝ ꝓcuratore: eo q ꝓhibebat tributa dari ceſari: ⁊ q volebat ſe facere regẽ. vt habet Lu. xxiij Sciebãt aũt iſta eſſe falſa. q: rñderat eis ꝓtranũ Ad ath. xxij. Reddite q̃ ſunt ceſaris ceſari ⁊c. et q fugerat ꝓplm q̃ volebat eũ regẽ conſtituere Job. vi. Hoc eſti fuerat ita publicũ: q nõ poterat eos latere: et ſic ꝓ talia mẽdacia ꝓcurãdo mortẽ xpi credebãt euadere inſult⁹ romanoꝝ. ꝓ h tũ accidit eis ꝗtũ: vt ꝓdictũ eſt. h Idcirco. h põit ꝓnũt ipſius xpi ſtabilitas: q: ꝓ afflictões et mortẽ a iudeis ſibi ꝓcurata ꝓuenit ad ſtabilitatẽ immortalitatẽq; corꝓis: et h eſt qõ ait h. h Idcirco. i. ꝓpter neqtiã iudeoꝝ ꝓdictã. i Hec dicit dñs de⁹. cui⁹ verbũ nõ pot caſſari. k Ecce ego. verbũ illud eſt ꝓpris de filio vel non⁹ trinitatẽq; de hoc xpo. Scõm eſti oes expoſitores hebraicos et latinos ſcriptura h loqtur de xpo k Mittã in fundamẽtis ſyõ. i. eccle militãtis que fundata fuit in ſyõ ꝓ ꝓdicationẽ xpi: q: pluries in tẽplo exiſtẽ in mõte ſyon ꝓdicauit: et q in mõte ſyõ ſuã reſurrectõs diſcipliis manifeſtauit et ibidẽ ſup aplos ſpũſanctũ in ſigno viſibili miſit. l Lapidẽ. i. xpm. q̃ ait lapis Dañ. q. Lapis q̃ percuſſerat ſtatuã facta ẽ mõs magnus

bum dñi: mãda remãda: mãda remãda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi: modicũ ibi vt vadãt et cadãt retroꝝſum: et cõterãtur et illaqueent et capiãtur. Propter hoc audite verbũ dñi veri illuſores: g dñamini ſup populũ meũ qui eſt in hierlm. Diriſtis enim percuſſim⁹ fedus cũ morte: ⁊ cũ inferno fecim⁹ pactũ. Flagellũ inundans cũ tranſierit: nõ veniet ſup nos: q: poſuimus mẽdacũ ſpem nr̃am: ⁊ mendacio ꝓtecti ſumus. Idcirco hec dicit dñs deus. Ecce ego mittã in fundamẽtis ſyon lapides: lapidẽ ꝓbatũ: angularẽ: ꝓcioſum in fundamẽto fundatũ. Qui crediderit: nõ feſtinet. Et ponã in pondere iudiciũ: ⁊ iuſticiã in menſura. Et ſubuertet grando ſpem mẽdacii: et ꝓtectionẽ. Atque inundabũt et delebit fedus vr̃m cũ morte: et pactũ vr̃m cũ inferno nõ ſtabit Flagellũ inundans cũ tranſierit eritis ei in ꝓculcatões. Quicũq; tranſierit tollet vos: qm̃ mane diluculo tranſibit in die ⁊ in nocte: ⁊ tantũmõ ſola veratio intellectus dabit auditu. Coanguſtatus eſt enim ſtratũ: ita vt alter decidat: et palliũ breue: vtrũq; operire nõ pot Sicut enim in mõte diuiſionũ ſtabit dñs: ſic in valle q̃ eſt in gabaõ

m Lapidẽ ꝓbatũ. multis ꝓcuſſiõib⁹ in ſua paſſiõe: ⁊ approbatũ a deo pre. et q h intelligat de xpo ad lrã etiã ꝓ fm iudeos parer ꝓ trãſlatõs chald aiã q̃ ſic hs. Ecce ego ſtatuẽs in ſyõ regẽ meſſyã: regẽ potẽtẽ angularẽ: q: ex iudeis et gentib⁹ tanq̃ ex duob⁹ parietib⁹ ſil'iũctis fecit vnã eccl'iam. fm q dicit Job. x. Alias oues hẽo q̃ nõ ſũt ex h ouili: ⁊ ſũlas oportet me adducere: ⁊ fit vnũ ouile ⁊ vnus paſtor.

n Precioſũ. humanitas eſti xpi ex piũctõe ad ocitatẽ hs quodammõ infinitũ valorem.

o In fũdamẽto fundatũ. h ait q̃ apl̃i aliq̃ dicũt ecclie fundamẽta Apoc. xxi. Murus ciuitatis habẽs fundamenta duodecim. m̃ hoc eis ſolũ conuenit inq̃tũ imitãtur ipi xpo.

p Qui credidẽrit ⁊c. h põt referri ad dictũ Eſaie et ſic eſt ſenſus.

p Qui crediderit. mihi denũ ciãti aduẽtũ xpi ꝓmũ. q Nõ feſtinet. ſic intelligẽdo verbũ meũ: q xps ſtatim ſit venturus: quia adhuc eſt longũ tps. a tpe eſti Eſaie vſq; ad tps xpi fluxerunt ãni q̃ngẽti vel circã. Alio mõ pot referri ad ipm xpm. Et ſic eſt ſenſus. Qui crediderit. ſ. doctrine xpi: q: pluries locutus fuit de aduẽtu ſuo ad iudiciũ. vt patet ex ꝓdictis. Non feſtinet. imo expecter patienter tps a deo determinatũ. vñ ⁊ apl̃is q̃rẽtib⁹ de tẽpore hui⁹ aduẽt⁹ Actuũ ꝓ rñdit. Nõ eſt veſtrũ noſſe tpa vel momẽta ⁊c. r Et ponã. h ꝓ ſcribit pene iudeoꝝ acerbitas ꝓ morte xpi neqter ꝓcurata: cũ ait. r Et ponã in pondere iudiciũ ⁊c. i. punã eos fm demerita. s Et ſubuertet grãdo. i. exercit⁹ romanoꝝ cũ magno ſtrepitu veniẽs ad modũ grãdinis deſcẽdẽns. t Spem mẽdacij. q: ſperabãt euadere inſultũ exercit⁹ romani mẽdaciter ꝓcurãdo mortẽ xpi vt ꝓdictũ eſt.

v Et ꝓtectionẽ: ex h mẽdacio ſperatã. x Atque. ſ. tribulationũ. y Inundabũt. i. ſimplicit auferẽt. ſic aq̃ inundãtes rapiũt q̃ inueniũt: ideo ſubdit. z Et delebit fed⁹ veſtrũ cũ morte. q: vos inuader ineuitabilit. a ꝓncipio eſti obſidiõis ꝓ romanos fuerũt occiſi decies centũ milia mortuoꝝ: vt dictũ eſt. ã.

a Et pactũ veſtrũ ⁊c. q: obſtinati in ſua infidelitate detracti fuerũt fm aias ad penã gehẽne. b Flagellũ inundãs. i. exercit⁹ romanoꝝ valde potẽs. c Cũ tranſierit. ad terrã vr̃am d Erinis i ꝓculcatõs. q̃tũ ad mortuos. e Quicũq; ꝓtranſierit toller vos. q̃tũ ad captiuos f Qui mane diluculo ⁊c. i. q̃cũq; xpe vel hora venerit ꝓtinger vobis ſine dilatõe iſta miſeria. g Et rãtũmõ ⁊c. ꝓdixit eſti xps hãc deſtructõs pluries vt ꝗs in euãgelijs: ſs noluerũt credere donec ſenſerũt ꝓ experiẽtiã

b Coanguſtatũ eſt eſti ſtratũ. i. cor humanũ nõ pot capere ſimul deũ ⁊ diabolũ: ſ; ſuſcepto diabolo ꝓ penitẽtia exit de⁹: ⁊ e cõuerſo ſuſcepto deo exit diabol⁹ i Et palliũ breue. ſ. amoris.

k Verũq; operire nõ pot. q: diabol⁹ nõ pot operiri pallio charitatis: nec de⁹ pallio amoris male inflãmãtis. et q: iudei a ſe eiecerãt deũ humanatũ. et ꝓ ꝗs receperãt diabolũ in dñm. Et q merito debebat ſeq dicta punitio. l Sicut eſti in monte diuiſionũ ⁊c. Hic tangunt breuiter due hyſtorie. Prima hr̃. q. Reg. v. vbi ait q virtute diuina philiſtei veniẽtes ꝗ dauid fuerũt debellati: et fugerũt relinq̃ntes ydola ſua. et tũc dixit dauid. Diuiſit dñs inimicos meos ſic diuidunt aque. et ꝓpt̃ hoc vocat⁹ eſt loc⁹ ille baalpharaſim. i. cãpus diuiſionũ fm hebreos. Secunda hyſtoria hr̃ Joſue. x. vbi dixit ioſue. Sol ne mouearis ꝓtra

g abaon. et ſic ſtatuit o ebellan. uid ꝗ philiſteos ꝓtra illuſores opus ſuũ. i. vindicũ: ſ; magis pareri et parcere fm q dicit Eſaia. Deus cui ꝓpt̃ um eſt ſemp miſereri ⁊ parcere. nire aũt ꝓuenit p accidẽs. ſ. ꝓpter hominũ malitiã ió ſubdit.

n Alienũ eſti opus ⁊c. q. d. opus puniẽdi nõ inꝓ ei ex ſua ꝓdirõ ſ; ex malo ꝓtrãſgreſſiõe.

o Et nũc. h ꝓ agit de punitõ q̃ erit in finali iudicio: cũ ait.

o Et nũc. i. ꝓpter deſtructõs ciuitatẽ euãgelice ꝓdi in iudicio finali breuiatõs. i. ſtra dño. q̃ eſt regula neralit punitẽdo minabili. p nit expleũ ad h

q Nõ feſtinet ꝓ tota vt ſerat ſemẽ ſu ne. a Et ſa nõ: ió ſubdit. pfecte diſpoſuerũt glosam gen⁹ eſt cũ. i. poner ſemẽ ꝓs eſt apta vni eſt agricola agri ſuos in diſtinct dicit Job. xiij.

e Nõ eſti in ſer renaſcẽtia colle aliq̃ cũ leuiori ſ trituranf cũ inſt erit vniuerſal⁹ graui⁹: ⁊ alij mi iſta pabola. nec di: ⁊ petõres eſt varietas in m i. triticũ vñ fit ꝓ ippetuũ ⁊c. h re rie ſue aliq̃n pu alioꝝ. et talis qſi de⁹ cõmitte añ fuerãt eis ſub eriuit. tanq̃ ve filiũ ſuũ. q: null

k Et magnific In ca. xxvi Hi dicit in hreo hr̃ q ner vl' nõ feſtin derit doctrine ꝓ doctrina xpi ma ei⁹ doctrinã ꝓ nauerũt credere. ad credendũ.

g abaon. et sic stetit sol immobilis donec fuerũt et aduersarij tota liter debellati. Est ꝗ̃ sensus: ꝙ sic tũc dñs ondit irã suã ꝛpe dauid ꝗ̃ philisteos: et ꝛpe iosue ꝓtra chananeos: sic ondit irã suã ꝓtra illusores veritatis ꝑdictos: ideo subdit. m Vt faciat opus suũ. i. vindictã de peccatorib⁹: qꝛ tñ punire nõ est sibi pro priũ: ſz magis misereri et parcere. Fm ꝙ dicit Eccle sia. D e⁹ cui ꝓpꝛium est semp misereri ⁊ parcere. punire aũt ꝓuenit ei p accidẽs. s. ꝓpt hominũ malicias ió subdit.

n Alienũ enim est opus ⁊c. q. d. op⁹ puniẽdi nõ inest ei ex sua ꝓdictione ſz ex maloꝝ trãsgressione.

o Et nũc. B ꝓsequitur de punitione q̃ erit in finali iudicio: cũ dr.

o Et nũc. i. post destructõs ciuitatis p romanos. p Nolite illudere. veritatẽ euãgelice ꝑdicatõis. q Ne forte ⁊c. pena irremediabili in iudicio finali. ió subdit. r Cõsũmatos enim. s. mũdi. et abbreuiatos. i. ifra breue tps respectu eternitatis. s Audiui a dño. q̃ est regula veritatis. t Sup vniuersã terrã. malos generalit puniẽdo pena irremediabili: ⁊ bonos ꝓmiãdo gliã interminabili. v Aurib⁹ percipite ⁊c. i. attẽdite diligẽter ista. ⁊ ponit exẽplũ ad b sensibile. et p q̃tũ ad ꝓmiationẽ bõꝝ dicens.

r Mũdd tota die. i. singulis dieb⁹ continue. y Arabit arãs vt serat semẽ suũ in agro. z Proscindet. cũ aratro vel ligone. a Et sartiet. i. purgabit a sentib⁹ ⁊ herbis nociuis. q. d. nõ: ió subdit. b Nõne cũ adequerit facie eⁿ. i. superficiẽ terre pfecte disposuerit ad recipiẽdũ semina. c Seret gith. scõm glosam gen⁹ est leguminis cymino simile. d Et ponet min cũ. i. ponet semia ordinate fm variã dispositionẽ terre cui⁹ vna ps est apta vni semini. altera alteri. Per b intelligit ꝙ xpus qui est agricola agri sui q̃ est ecclia pacto finali iudicio pocet electos suos in distinctis mãsiõibus glie: fm varia eoꝝ merita: ppt qõ dicit Job. xiij. In domo pris mei multe mansiones sunt.

e Nõ enim in serris ⁊c. Nic põit exẽplũ de punitõe maloꝝ qꝛ terrena scẽnia collecta nõ sile trituranꝭ: seu executiunꝭ vniformit: sed aliq̃ cũ leuiori instrõ: vt pote cũ ỹga: vt cyminũ et filia. Alia aũt trituranꝭ cũ instris ferreis ⁊ pderosis. Sic i finali iudicio vbi erit vniuersal pcõꝝ collectio. nõ oes vniformit puniendꝭ ſz aliq̃ graui⁹: ⁊ alq̃ min⁹ grauit fm eoꝝ demerita. et fm b intelligitur ista pabola. nec mirãdũ ꝙ p eadẽ semia intelligant iusti ꝓmiãdi: ⁊ pctores puniẽdi: qꝛ b est ꝓpter idẽptitatẽ nature in ipis. ſz est varietas in meritis ⁊ demeritis f Panis aũt cõminuet i. triticũ vñ fit panis qõ cõminuit intermolas g Verũ nõ ippetuũ ⁊c. b refert ad penas tpales q̃bus de⁹ fm ordinẽ sapiẽtie sue aliq̃n punit peccatores ad correctionẽ eoꝝ vel ad terrorẽ alioꝝ. et talis punitio cessabit in iudicio et succedet pena eterna qm̃ de⁹ cõmittet executõi demonũ q̃b⁹ erũt subiecti in pena. q̃ aũ fuerãt eis subiecti in culpa. h Et b a dño deo exercituũ eriuit. tanq̃ verbũ irretractabile. i Vt mirabile faceret cõsiliũ suũ. qꝛ nul⁹ scit in q̃ ptẽ sit futur⁹. s. ꝓmij vel pene finalis.

k Et magnificaret iusticiã. qꝛ finale iudiciũ oib⁹ appebit iustũ

In ca. xxviij. vbi dr in postil. Qui crediderit nõ festinet.

Bi dr in trãslatõe nra. nõ festinet. in hebreo br quoddã verbũ qõ significat indifferenẽ. nõ festinet vl nõ festinabit. et in scdo significato est sensus. Qõ q̃ credidерit doctrine xpi de q̃ b loqꝛur nõ festinabit ad credẽdũ. eo ꝙ doctrina xpi mꝛie est supra sensus hois. vñ et discipli xpi qui eⁿ doctrinã ꝓtinue audierũt: ⁊ eⁿ miracula viderũt nõ tñ festinauerũt credere. vñ eis dr etiã post resurrectões. O tardi corde ad credendũ. In eodẽ ca. vbi dr in postilla. Sic enim in mõte diuisionũ. Addito. ij.

D vlteriorẽ declaratõs hui⁹ qõ dr b. Sic enim in mõte diuisionũ vsq̃ ad finẽ ca. ꝓsiderãdũ ꝙ hic duo hystorie q̃ b tangunt. s. de monte diuisiõis ⁊ de valle gabaõ: videnꝭ ꝓprie referẽde ad duos aduẽtꝰ xpi in quoꝝ vtroq̃ iudiciũ mũdi ꝓsideratur. Mã i p̃ fuit iudiciũ discretõis seu separõnis fm qõ separati fuerũt credentes ab infidelib⁹. de q̃ iudicio Job. xij. Mãc iudicium est mũdi. ⁊ ad b iudiciũ refert qõ dr b. Sic in mõte diuisionũ stabit dñs. i. in iudicio discretõis seu separõis. In secũdo ꝛo aduẽtu erit vniuersale iudiciũ in valle iosaphat in q̃ iudicio ſt n aliter rep: obi punient. Ad qõ iudiciũ refert illud qõ b dr. Sicut i valle q̃ est in gabaõ irascet. qꝛ i eodẽ iudicio sol iustitie stãs ad iudicandũ ꝗ dãnatos irascet. s. signa ire ondẽdo: et qꝛ in prio aduẽtu op⁹ redẽptõis humani generis explevit p passionẽ quã sustinuit q̃ nõ ꝓuenit eⁿ de eiran: ió subdit. Vt faciat op⁹ suũ. alienũ ẽ op⁹ eⁿ. vbi glos a. ⁊ ẽ Greg. In mũdũ venit vt faciat op⁹ suũ. s. redimet gen⁹ humanũ: sed ab ipo alienũ est op⁹ eⁿ. nõ enim ꝓuenit deitati cõspui: flagellari. crucifigi. b in glosa. Et notandũ ꝙ iste mod⁹ exponẽdi hui⁹ qõ dr. Alienũ est opus eⁿ ⁊c. vidr verior q̃ dicere ꝙ punire nõ est ꝓpꝛium deo. ſz magis parcere ⁊ misereri. put in postilla. rũ qꝛ ls verũ est ꝙ dei ꝓpꝛium est misereri in q̃tũ ad ipm ꝓprie pertinet releuare defectꝰ alioꝝ. nõ tñ videt cõcedẽdũ ꝙ op⁹ puniẽdi peccatores est alienũ a deo: cũ b op⁹ pertineat ad veritatẽ iusticie q̃ deo mꝛie cõpetit: vt sacra scriptura in q̃plurimis locis testat. tũ qꝛ op⁹ puniẽdi trãsgressores est bonũ simplr. ls fm q̃d. s. respectu puniti habeat rõnẽ mali. s. pene. Cõstat aũt ꝙ oẽ opus bonũ deo mꝛie cõpetit: et sic ps ꝙ punire delinquẽtes fm ordinẽ diuine iusticie nõ est dicẽdũ esse alienũ op⁹ a deo ls misereri sit deo mꝛie ꝓpꝛium. In secũdo ꝛo aduẽtu qꝛ iudiciũ vniuersale cõpetit xpo etiã fm ꝙ hõ. Unde Jo. v. pãtẽ dedit ei iudiciũ facere: qꝛ filij hois est. q̃ q̃dẽ potestas etiã se extẽdit ad angelos. Vnde apls. i. Cor. vi. Nescitis qm̃ ãgelos iudicabimꝰ. s. auctoritate xpi. ió sequitur. Vt opek op⁹ suũ. peregrinũ ẽ op⁹ eⁿ. Mã sicut alienũ ẽ. i. nõ adueniẽs deitati. flagellari: et crucifigi. ita peregrinũ est humanitati oẽs hoies ⁊ angelos iudicare nisi ex vnione ad verbũ et alijs gratijs in xpo singularib⁹ b ei cõpetere. et qꝛ ista sic sint altra supra sensus hoim. vt in ifidelib⁹ lumie fidei carẽtib⁹ q̃ñq̃ ludibria videant: ió subdit. Et nũc nolite illudere ne forte ꝓstringant vincula vra. cõsũmationẽ enim ⁊ abbreuiatõs audiui a dño. q. d. ꝓpt tales illusiões ordiata est a deo ꝓsũmatio abbreuiata: qõ intelligit de captiuitate babylõica vel romana: et qꝛ ad credẽda illa q̃ dixerat de xpo esse aliena et pegria videnꝭ regni dispositões hũane et diuia auxilia. ideo subdit. Aurib⁹ percipite ⁊c. Mũqd tota die arabit arãs ⁊c. qõ q̃dẽ exemplũ nõ videt referendũ ad finalẽ ꝓmiationẽ bonoꝝ: rũ qꝛ in futura remuneratõe valde ipropꝛie electi dicerentꝭ põi vt semina. Semia enim in scriptura dicunꝭ esse in hac vita. vt cũ dr in pẽ. Eũtes ibãt et flebãt mittẽtes semia sua. Fructꝰ ꝛo seminũ ꝓpe dicunꝭ esse in vita alia in q̃ manipuli rerũ seminararũ portantꝭ. vñ dicit. Venientes veniẽt cũ exultatõe portãtes manipulos suos. nũ qꝛ b dicit ꝓpꝛia. Et ponet triticũ p ordinẽ ⁊ hordeũ ⁊c. statim subiũgit. Et erudiet illũ deⁿ suⁿ in iudicio docebit illum. Cõstat autẽ ꝙ in finali statu beatoꝝ cessat eruditio et doctrina: qꝛ tunc oẽes electi erunt pfecti ⁊ in dño docti. vt. j. Io. iij. ca. Et ió b exẽplꝰ vidr ponⁿ esse referẽdus ad illa q̃ facit deⁿ misericordiẽ circa genⁿ humanũ. vt credãt q̃ ad salutẽ pertinet: et bonus fructũ afferat more boni agricole: q̃ multa ⁊ diuersa opa in agrũ suum facit vt bene fructificet. vñ in b glosa sic dicit. Pⁿ et misericors dñs genⁿ humanum vt fructus hõi opis afferat: arat vt agricola: vomere ꝑdicationis ꝓscindit: verbere tribulatõis: nunc peste: nunc captiuitate corrigit. ⁊ b est ꝙ dicit. Mũqd tota die. b in glosa. Ubi notãdũ ꝙ in b qõ dr. Mũqd tota die. Fm expositionẽ q̃ est valde ꝓpꝛia: ꝓpha monet auditores q̃s afi ad attentionẽ excitauerat supra dicẽs. Aurib⁹ percipite ⁊c. vt esti-

mēr:q̃ sicut agricola nō tota die arat:sic dē nō semper facie dispositōes istas:sz nū vsqz ad tpōs futurū ex q̃ psideratōe auditores discreti ad pniam reuocant.qō aūt seqtur in lra.Nō essi in serris triturabitur gitb ꝛc.referendū vidē ad diuersuz modū mortis electoꝝ. Posset enīz aliq̃s q̃rere:erq̃ oēs iusticū de hac vita trāseūt sunt in statu grē:p quā vitā merent:q̃re aliqui moriunt in maximis tormētis ꝛ alij leuiter hāc vitā trāseūt. Ad qō nū dendū p exēplū de collectōe fructuū diuersoꝝ quoꝝ aliq̃ euz durīcia et asperitate colligunt sic bladum de q̃ fit panis. Alij vo leuit p leuē excussionē virge vel baculi.et b est qō dr. Nō essi in serris triturabit gitb nec rota plaustri sup eū minuz circubit:supple sic sup bladū:sz in vga excutiet gitb ꝛ eū minū in baculo.s.leuit.panis aūt cōminuet.s.serris ꝛ plaustris put in glosa Sz posset q̃s dicere:q̃ lz res q̃ deducit in exēplū sit vera. tū ad ppositū nō vidē pinere:eo q̃ vidē iusticie dei esse incōsonū.q̃ in bis q̃ in statu gratie exeūt de hac vita:rāra inueniat diuersitas in ipō mō mortis Ad qō duplicat rūder. Prio dicēdo. Verūtū nō ipperuū triturās triturabit.q.d.momēranea sunt ista tormēta respectu ppetue pmiatōis: in qua oīa reducent ad verā iusticiā.Scdo rūder sic. Et b a dño deo exercituū exibit vt mirabile faceret psiliū et magnificaret iusticiā.q.d.fm psiliū diuinū mirabile ista exeūt: vt magnificet iusticiā.glosa interlinearī fm quā pl' exigit ab eis q̃ plura acceperūt. Replica

M ca.xxviij.circa illū passuz.Alienū op' est. Postillator dicit q̃ p b intelligit op' iusticie dei qō est alienū in q̃tū alienū distinguitur ꝑ pprīū.idcirco sic deo pprium est misereri. ita punire dicit b deo alienū.qz etiā punit citra cōdignū.Burgen.ist at rōnib' q̃ ex dicto postillatoris sunt solute.Mā cū dicit.iusticiā et veritatē fm quā punitur iniqu' bonū simplr ꝛc.Nō negat postillator:sz loqtur solū fm cōparationē pprij vt distinguit cōtra alienū q̃ sunt modi dicēdi. Dicit ergo q̃ fm esse iusticia et veritas et misericordia sunt vnū in deo et eā ppa fm esse:sz nō fm dici.Argumētū igit qō facit Burg.ꝑ postil.ꝛ sanctū Thomā optime reducit ꝑ expositōz Burg.quā dicē veriorē q̃uis incōtinuā. Expōit essi burg.illū passuz de operedēptōis dicens. Id opus deo esse alienū.nā nō pueniet deitati:cōspui flagellari. crucifigi. tūc arguit sic. Ita vere ꝛ catholice dicim' deū ꝓspui:flagellari:ꝛ crucifixū sicut de virgine natū:et neutrū est alienū:nisi vt distinguit ꝑ pprium idioma. Cōunicatōe essi idiomatū ita verū est deū ꝓspui sic a puero fm Damasce.stellas creari. Et mirā dū q̃ tā solubili rōne burg.ꝑ suuz magistrū semū tbo.laborat:quē tū p cūctis colere ꝓsueuit.Burg.etiam notat postillatorē exponētē seminationē p remuneratōe finali. Burgē. essi vult q̃ semē serēdo vt faciat fructū pertinet ad pnītē vitā nō futuraz et maxie qz de significato p semē seqtur. Erudiet illū de' ꝛ docebit illū nā erudito ꝛ doctrina put ipe vult cessabūt p futura vita qñ oēs erūt pfecti. Sz ꝛ illud vidē ipropē appropiari pñs statui.nā si modi seminādi ꝛ plātādi ppē fructū q̃ venit a fruitōe b̄ñt aliquā appropriatōz ad statū vie in q̃ est fruct' ꝛ fruitio imperfecta:multo maiorē b̄ñt appropiationē ad statū glie in q̃ est fruct' et fruitio pfectissima.et si xp̄s seminat iustos in terra morientū:pprīssime eos plātat et seniat in tra viuentū ꝛ saluo iudicio meliori min' erudite vidē dictū in vita btā eruditionez et doctrinā cessare:qz sic dicēs destruit act' bierarchicos.q̃ act' nō dīstrabūt a pfectōe.vt dicē be.Dionisi' de celesti bierarchia:nec dicē imperfectionē in vita beata accipe doctrinā sicē nec esse.iō sicē xp̄us accepit a pre esse ita ꝛ doctrinā.et in b sensu dixit Job.viij. Mea doctrina nō est mea:fm expositōz be.Dyr.ab b loco vsq̃z ad cap.xliij.multa dicit burg.q̃ nō sunt ꝓxia postil.nisi fm aliā applicatōz que vt dictū est.ē. nō variat catholicā veritatē. Capln.xxix.

E ariel.b ꝓñr loqtur ppha ꝑ illusores veritatē generalit.Et diuidit in duas ptes.qz p̄ dedarat suū ppositū: et scdo remouet dubiū:ibi. Propt b. Prima adhuc in duas:qz p̄mo ppl'o cōminat.secūdo ipm aliqlter ꝓsolat more samaritāi post vinū mortificatiuū ifundens oleū leniuū:scda ibi. Et erit. Circa p̄mū dr. a Ve ariel.et q̃d p ariel intelligat oñdit cū dicit. b Ariel ciuitas.s.bierlm quā expugnauit in pncipio regni sui iude eiēcēs iebuzeos.ij.Reg.v

c Addit' est ān' ad ānū.q.d.appropinq̃t finis duratōis bierusalē:qz chaldei destruxerūt eā tpe sedechie regis. d Solēnitates euolute sunt:qz destructo tēplo p chaldeos cessauerūt vñ in hebi,habet. Preclase sunt. Et loqtur ppha de futuro per modū preteriti.propter qō subdit.

e Et circūuallabo ariel.i. bierlm q̃ a chaldeis fuit obsessa i circuitu iiij.Reg.xxv.

f Et erit mistis ꝛ merēs. ex fame et gladio supueniētē.

g Et erit mihi.s. bierlm.

b Quasi ariel. b dicit ad exprimēdū q̃re bierlm hic vocat ariel in loco isto.Ariel essi fm hebreos significat altare holocaustorum Et b etiā hr Ezechiel.xliij.p b aūt q̃ dr de bierlm b. Erit mihi q̃si ariel:intelligit q̃ sicē altare holocaustoꝝ erat operū ꝛ circūdatū carnib' aialiū immolatoꝝ:qz vna pō ponebat super altare ibi cremāda.alie aūt ptes dimittebant circa altare distribuēde sacerdotib' ꝛ leuitis mistrānib':et aliq̃ etiā offerētib'.s. de hostijs pacificis.sic in destructōe bierlm p chaldeos ciuitas fuit plena cadauerib' mortuoꝝ int' et circa.et sic exponit Ra.sa.

i Et circūdabo q̃si sperā.ꝛc.Reuerit ppha ad describēdū obsidiōis modū.qz sic fuit obsessa a chaldeis q̃ nullū potēat egredi ad fugiēdū:nec aliq̃s exterior intrare ad ciuitatis auxiliuz.

k Et iaciā ꝛc.s.terrā lapides et ligna ad iplēdū fossata.

l Et munimēta ponā.i.machinas ad struendū muros.

m Humiliaberis.o ciecta regno. n De terra loqris ꝛc.q̃a vulnerati ad terrā cadētes gemit' emittebāt. o Et erit q̃si ꝛc. Vox essi exālata p antēphitonicā est vox mortuoꝝ vel pon' demonū ad similitudinē mortuoꝝ apparentiū ꝛ loquētiū vt dictū fuit.i.Reg.xxviij.ꝛ p b dat intelligere ppl'i mortaliratē:ita q̃ nō audiret vltra vox ei':nisi p modū phitonicū. p Et erit.hic ꝓñr ppha ppl'm regni iude aliqlter cōsolat:denūciādo babyloniorū destructionē.q̃ q̃uis fm ordinē diuīe iusticie bierlm destruxerunt magis ōrture diuina q̃ humana. tū b inīq̃ voluntate fecerūt.et factū illud ppte virtuti attribuerūt ppter qō postea per persas ꝛ medos etiā deleti fuerūt.et b est quod dicitur.

p Et erit sicut puluis tenuis.q̃ a vēto rapit et dispergit.

q Multitudo ꝛc.i.chaldeoꝝ in captiuitatē te deducentiuz.et ps lra vsqz ibi. r Visitabit ꝛc.p b intelligit multitudo et fortitudo et crudelitas exercit' psarū ꝛ medoꝝ vēturi i breui cōtra babylonē s Et flāma ꝛc.qz capta babylone incēderūt eam. t Et erit sicut somniū ꝛc.qz sicut somniās aliq̃n somniat se comedere ꝛ bibere et in delicias esse:et in b delectat.sz b delectatio modicū durat.qz vigilās sentit se esurīrē et sitīrē sic glia regni babylōis modico tpe durauit respectu aliorū regnorū:qz incepit esse gloriosuz sub nabucd.et sub nepote eius balthasar defecit illud regnū. Et fm istā sniaz patet lra sequens.

v Obstupescite.b ꝓñr ppha cōminat destructōez p romanos q̃ facta fuit.xlij.āno post passionē xp̄i.et illo tpe aliq̃ de iudeis ꝑ pauci cōpariue receperūt fidē xp̄i:ꝛ alij remāserūt in sua infidelitate excecati. Prio igit ppha denūciat dictā destructionez scdo malorū excecationē:ibi. Claudet oculos vr̄os:tertio bonorū illuminationē:ibi. Nō ne adhuc. Circa p̄mū dicit ppha.

v Obstupescite ꝛc.pre magnitudine mali sup vos vēturi.

x Fluctuate et vacillate.qz sicut dicit ioseph' imminēte obsidiōe bierlm a romanis:iudea dissensiōib' interiōr' erat lacerata. ꝛ aliqui seqbant vnū xp̄ānū ꝛ alij aliū:appropinq̃nte' etiā romanis:aliq̃ ꝓsulebāt q̃ ciuitas redderet eis.alij aūt ꝓxiuz.et sic totus pplus erat in quadā fluctuatōe et vacillatōe. y Inebriamini.p defectū sensus et cōsilij. z Et nō a vino.sz a stupore vos ꝓturbāte. a Mouemini. de vno ppositō ad aliū

b Et nō in ebrietate.sed.s.ex pplexitate. c Qui miscuit vo

bis ꝛc.i. mortis manis:q̃ pplm inuauerūt.vt dicit loꝝ excecatio. Ve q̃ profundi est cūdo excecatōis ratō:ibi.Et dixit dñs. Circa p̄mū dicit.

d Claudet oculos.i.excecabit sacerdotes et scribas:q̃ deberent eos dirigēr sicē cecā corpis mībra. Sciēdus q̃ de' nō est causa excecatōis dānatorū recte:sz indirecte inq̃ntū iuste a nobis subtrahit gratiā suā mētis illuminatiuam.

e Prophas. in mīnere ei euersionis ne bierlm apparuerūt pla figuratiua' euersionis vt dicit ioseph'. Et tū ppbe falsi ꝛc ptrahant in Zriu sz in bonū ciuitatis futurū.

f Et pncipes vestros. qz decepta ab illis' q̃ ꝓbauerūt romanis.

g Et erit ꝛc.s. peccatorū antiq̃rū q̃ ppbauerūt adūtu xp̄i et destructōe ciuitatis et tēplī ppter eī' mortē.

b Sicut ōba ꝛc q̃ nō pōt legi q̃ diu est sigillat' subditur.

i Quē cū dederint.multi essi doctrinā.multi essi adūtus messie fixa trāsierūt.Fm cruz dicunt doctores.

k Et dabit librum.

l Nescētī lras ꝛc.tu xp̄i preterito:et gentis eoꝝ sarcēr.

m Et dixit dñs. sic:siue simplata et maxime etiā xp̄i. vt ps et deo pinquat ꝛc.fall minū ꝛc.ppter stis mādatū dē addā.ad cecitatē id est ab illis q̃ be ꝛ pharisei. ganū.tpe essi xp̄i spiti et angeli:ꝛ ꝓñs negabāt p vulgarib' bolb

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

bis ꝛc.i mortis q̃ sopor noiak.et iste pot⁹ fuit eis ꝓpinat⁹ a romanis:q̃ ppl̃m in maria multitudie occiderunt: et resid uũ capti uauerũt.vt dictũ est.s̃.ca.xxvij. d Clauder.b ꝓñ pōit maloꝝ excecatio.Et p q̃ntũ ad maiores: scdo q̃ntũ ad vulgares:ibi Ve q̃ pfundi estis.Pria in duas.qꝛ p pōit maloꝝ excecatio.secũdo excecatōis ratō: ibi.Et dixit dñs.Circa ꝓmũ dicit.

d Clauder oculos vr̃os.i.excecabit sacerdotes et scribas:q̃ debent eos dirigere sic oculi cecta corpis mēbra.Sciēdus tñ q̃ de⁹ nō est causa excecatōis directeis indirecte inq̃ntũ iuste a mal subtrahit gratiã suã mētis illuminatiuam.

e Propbas.imminēte ei euersione bierl'm apparuerũt pl'a signa buⁿ euersionis. vt dicit ioseph⁹.q̃ tñ ꝓpbe falsi iterprtabant in Zriuꝛ sed in bonũ ciuitatis futurũ.

f Et ꝓncipes vestros.qꝛ decepti a talib⁹ ꝓpbis rebellauerũt romanis.

g Et erit ꝛc.s.ꝓpbetarũ antiq̃rũ q̃ ꝓpbauerũt de aduẽtu xp̃i et de destructōe ciuitatis et rēpli ꝓpter eⁿ mortē.

b Sicut vba ꝛc q̃ nō pōt legi q̃ diu est sigillat⁹ iō subditur.

statis:et⁹ flama ignis deuorantis. Et[k] erit sicut somniũ visionis nocturne multitudo omniũ gētiũ:q̃ dimicauerũt ꝑtra ariel: et oēs qui militauerũt et obsederũt ꝛ p̃ualuerũt aduersus eã. Et sicut somniat esuriēs ꝛ comedit:cũ aũt fuerit expergefact⁹ vacua est aia eⁿ⁹. Et sicut somniat sitiens et bibit:et post q̃ꝛ fuerit expgefact⁹ lassus adhuc sitit:et aia eⁿ⁹ vacua est:sic erit multitudo oim gētium q̃ dimicauerũt ꝑtra montẽ syon. Obstupescite[m] et admiramini:fluctuate[k] et vacillate:inebriamini[l] ꝛ[3] nō a uino: moueminⁿ[a] et[b] nō in ebrietate:q̃m[c] misit uobis dñs spiritum soporis. Claudet[b] oculos vr̃os,ꝓpbetas[c] et principes[f] vr̃os:q̃ videt visiones operiet. Et[g] erit ꝑ obis visio omniũ:sicut[b] verba libri signati: quẽ[i] cũ dederint sciẽti lr̃as: dicẽt: lege istũ:et rñdebit:nō possum: signatus est enim. Et[k] dabitur liber nesciẽti[l] lr̃as:dicetur q̃ꝛ ei:lege:et respōdebit nescio lr̃as:ꝛ[m] dixit dñs eo[a] q̃ appropinquat ppl's iste ore suo:et labiis suis glorificat me cor aũt eⁿ⁹ lōge est a me:et[b] timuerunt me mandato hoim et doctrinis:

iō[c] ecce ego addã:ut admiratōꝭ faciam ppl'o huic miraculo grãdi ꝛ stupẽdo. Perbit[b] eñ sapiẽtia a sapiẽtib⁹ eⁿ⁹:et intellect⁹ prudẽtiũ eⁿ⁹ abscōdet. Ve[c] q̃ pfundi estis corde: vt a dño abscōdatis cōsiliũ quoꝝ[d] sũt in tenebris opa:ꝛ dicũt. Quis videt nos:et qs nouit nos Peuersa[f] est hec uestra cogitatio q̃si si lutũ cōtra figulũ cogitet: et dicat opus factori suo: nō fecisti me:et figmẽtũ dicat fictori suo nō intelligis. Nōne[b] adhuc i modico et i breui ꝑuertet[i] libã⁹ i chermel ꝛ chermel i saltũ reputabit:ꝛ[k] audiẽt i die illa surdi vba[l] libri:ꝛ[m] de tenebris et de caligine oculi[n] ceco rum uidebunt[o]. Et addent mites in[p] dño leticiã: et[a] pauperes homines in sancto israel exultabunt quoniã[b] defecit q̃ p̃ualebat: ꝓsumatus[c] est illusor: et[b] succisi sunt omnes qui vigilabant sup iniquitatẽ:qui[e] peccare faciebant hoies in verbo:ꝛ[f] arguentẽ in porta sup plantabant:et[g] declinauerunt frustra a iusto. Propter[b] hoc hec dicit dñs ad domum iacob:qui redemit abraã. Non[i] mō cōfundetur iacob:nec modo vult⁹ eⁿ⁹ erube-

puniendis:neq̃ agnoscerẽt.et hoc est qd dicit. e Ve qui pfundi ꝛc.intantũ ꝓ m estimatione vestrã.q̃ diuina sciẽtia nō attingit ad ipm.

f Quoꝝ sunt in tenebris opa.intrãrũ q̃ sunt deo occulta ꝓ m errorẽ vestrũ.et absurditatẽ hãc arguit ꝓpba dicẽs. g Peuersa est ꝛc.ꝓpter qd Piere.xviij.dr.Sicut lutũ in mãu figuli.sic vos in manu mea dom⁹ israel.

b Nōne.hic ꝓñr ponit simplicitũ illuminatio.sicut esi in aduẽtu xp̃i sacerdotes ꝛ scribe q̃ erãt literati fuerũt suis demeritis excecati. sic apostoli aliq̃q̃ discipuli xp̃i qui prius erant simplices et illiterati fuerũt diuinitⁿ illuminati:ꝓpter qd dicit saluator Mat.xi. Cōfitebor tibi dñe pat celi et terre: q̃ abscondisti hec a sapiẽtib⁹ ꝛ prudentibus:et reuelasti ea paruulis. et b est qd dicitur hic.

b Nōne adhuc ꝛc.illuminatio apostoloꝝ fuit statim⁹ post xp̃i resurrectiõẽ:tũc eñ aperuit eis sensum: vt intelligerent scripturas.Luc.xxiv.

i Cōuertet libanus ꝛc In hebreo habet.in nemus reputabit.per chermel intelligitur hic mōs carmeli vbi belyas interfecit ꝓpbetas baal.q̃ locus est aridus ꝛ sterilis.Libanus aũt est nemⁿ⁹ vbi arbores sũt pulcre ꝛ aromatice.per hãc igitur parabolã intelligit q̃ sacerdotes ꝛ scribe qui erãt magne reputatōis et auctoritat⁹ adnihilarent per excecationẽ.et tandẽ p occasiones in destructōe ciuitatis p romãos:ꝛ apl'i aliq̃q̃ discipuli xp̃i: q̃ nullius erãt reputatōis eleuarẽtur p illuminatōes diuinas ꝛ opatōes miraculosas. vt patꝭ in actib⁹ apl'oꝝ in plib⁹ locis.et q̃ p eoꝝ pdicationẽ ꝓuersi sunt gẽtiles ad fidẽ ideo subdit k Et audiẽt i illa die surdi.i.gẽtiles q̃ prius erãt ꝑ dolatrie dediti. l Verba libri.s.veteris ac noui testamẽti. m Et de tenebris ꝛc.errorꝝ.s.ignorãtie. n Oculi ceco rũ.i.gentiliũ.

o Videbũt. Et addẽt mites.i.apl'i q̃bus dixit xp̃s Mat.xi. Discite a me q̃ mitis sum ꝛc. p In dño leticiã.de ꝓuersiõe gẽtiũ ad fidem. a Et pauperes hoies.i.pauptatẽ euãgelicã sequẽtes.qꝛ in p̃mitiua ecclesia oia erant fidelib⁹ cõia q̃ si renũciãdo ꝓprietati. Act.iiij

b Quoniã defecit q̃ p̃ualebat.certus sacerdotũ scribarũ et pbariseoꝝ qui in destructõe ciuitatis fuit occasus. c Cõsũmat⁹ est illusor.illuserũt enim multiplicãt doctrinã xp̃i. d Et succisi sunt ꝛc.qꝛ tota eorũ intẽtio versa erat ad auaritiã ꝛ rapinã. e Qui peccare ꝛc.qꝛ querebãt de ore xp̃i discipulorũq̃ eius aliq̃d calũniabile rapere vt patꝭ in euãgelio et in actib⁹ apostoloꝝ in plib⁹ locis. f Et arguẽtẽ ꝛc s.xp̃m arguẽtẽ eoꝝ vitia in palã. g Et declinauerũt ꝛc.i.a xp̃o q̃ dr iustus anthonomatice:eo q̃ alios iustificat quẽ negauerũt coram pylato. b Propter b.b renouet quoddã dubius circa pdicta de excecatõe sapiẽtũ et illuminatõe simplicitũ ne forte crederet aliq̃s q̃ b deberet accidere ꝓpter xp̃m esaie.ideo renouet b dicẽs. i Nō mō ꝓfundet iacob.i.ppl's iudaic⁹ q̃ ꝑ maiorẽ parte in aduentu xp̃i fuit excecatus:et ꝑ romanos p orbẽ in captiuitate dispsus vbi multas ꝓfusiones sustinet:et iō determinatio hui⁹ xp̃is subdit:cũ dr.

i Quẽ cũ dederint sciẽti lr̃as ꝛc.Sic esi rñdent iudei moderni.multi eñ doctores eoꝝ qui ꝓcesserunt determinauerunt xp̃m aduẽtus messie:vn⁹ post aliũ et oēs defecerũt:qꝛ xp̃a ab eis prefixa trãsierũt.ꝓm q̃ dicit Ra.sa. sup Danielẽ. et cãn hui⁹ defectus dicunt doctores moderni.s.qꝛ sermões ꝓpbarũ sũt clausi.

k Et dabit liber.s.apcus p̃dicatõẽ xp̃i et apostoloꝝ.

l Nesciẽti lr̃as ꝛc.qꝛ q̃ñ simplicib⁹ iudeoꝝ fit mētio de aduentu xp̃i ꝑterito:et de illib⁹.dicũt se nō esse peritos in lege.s̃ magistri eoꝝ scirẽt de talib⁹ rñdere.q̃ꝛ errorib⁹ firmissime adherẽt.

m Et dixit dñs.Hic ponit causa dicte excecatōis.s.hypocrisis:siue simlata sanctitas.que ꝓm Piero.est duplex iniquitas. et maxime etiã vigebat in sacerdotib⁹ scribis et pbariseis rẽpe xp̃i.vt patꝭ ex decursu euãgelij:et b est qd dr a Eo q̃ appropinquat ꝛc.false stimulãdo iusticiã. b Et timemandato hominũ ꝛc.ꝓpter qd xp̃us improperat eis Mat.xv. Irritũ fecistis mãdatũ dei.ꝓpter traditionẽ vestrã. c Ideo ecce ego addã.ad cecitatẽ eoꝝ ꝓpter qd subdit. d Perbit autẽ ꝛc. id est ab illis q̃ sunt in statu sapientũ sicut erãt sacerdotes scribe ꝛ pbarisei. e Ve qui pfundi.b ꝓñr ponit excecatio vulgariũ.xp̃e eñ xp̃i in iudeis erat vna secta saduceoꝝ q̃ negabant spiritũ et angelũ:et p ꝓñs resurrectionẽ futurã.Actũ.xxiij. ꝛ per ꝓñs negabãt punitōꝭ oēm post vitã istã. et ex b pcessit error in vulgarib⁹ hoibus q̃ de⁹ nō intromitteret se de hũanis actib⁹

b Nōne.hic ꝓñr ponit simplicitũ illuminatio.sicut eñ in aduẽtu xp̃i sacerdotes ꝛ scribe q̃ erãt literati fuerũt suis demeritis excecati. sic apostoli aliq̃q̃ discipuli xp̃i qui prius erant simplices et illiterati fuerũt diuinitⁿ illuminati:ꝓpter qd dicit saluator Mat.xi. Cōfitebor tibi dñe pat celi et terre: q̃ abscondisti hec a sapiẽtib⁹ ꝛ prudentibus:et reuelasti ea paruulis. et b est qd dicitur hic.

b Nōne adhuc ꝛc.illuminatio apostoloꝝ fuit statim⁹ post xp̃i resurrectiõẽ:tũc eñ aperuit eis sensum: vt intelligerent scripturas.Luc.xxiv.

i Cōuertet libanus ꝛc In hebreo habet.in nemus reputabit.per chermel intelligitur hic mōs carmeli vbi belyas interfecit ꝓpbetas baal.q̃ locus est aridus ꝛ sterilis.Libanus aũt est nemⁿ⁹ vbi arbores sũt pulcre ꝛ aromatice.per hãc igitur parabolã intelligit q̃ sacerdotes ꝛ scribe qui erãt magne reputatōis et auctoritat⁹ adnihilarent per excecationẽ.et tandẽ p occasiones in destructõe ciuitatis p romãos:ꝛ apl'i aliq̃q̃ discipuli xp̃i: q̃ nullius erãt reputatōis eleuarẽ

k Sed cū viderit filios suos.i.aplos q̃ fuerūt de gēte illa.
l Opera manuū meaꝝ.qz p infusionē spūsanci de idiotis et timētibus facit eos sapiēntissimos ⁊ pstātes. m In medio sui ⁊c.et ꝑ fiebat potissime in die pēte pentecostes.Act.ij. n Et sanctificabūt.i.sanctū pdicabūt. o Sanctū iacob.i.xpm quē iacob pēiarcha pdixit venturū ad sanctificādū mundū Gen.xlix. Nō auferet sceptrum de iuda ⁊ dux de femore eius: donec veniat q̃ mittēd⁹ est: et ipe erit expectatio gentū
p Et deū isrl pdicabūt gēnb⁹ p orbē dispsis.
q Et sciēt errātes spū. i.gētiles prius mlts erronib⁹ iplicati.intellectu legis ⁊ euangelij.
Et mussitatores.i.q̃ r prius erāt ociosi et vanis occupati.
s Discēt legē mosaicā et euāgelicā.et ꝑ ps impletū iā p orbē q̃si vniuersum.
In ca.xxix.vbi dicitur in postil. Propē ꝑ. ꝑ remouet quoddā dubium ⁊c.
Addirio.
Oc qd ōt. ppē ꝑ ꝑ dic dns ad domū iacob.ppha viōr remouere quādā opinionē erroneā. Posset enim q̃s dicere q̃ cū pharisei et scribe de cḡb⁹ statim.ꝑ.agit.q̃ tm errauerūt dedinādo a xpo ⁊ eū negādo ⁊ bmōi:descēderūt de iacob fm carnē q̃ hoc redūdaret in pfusionē iacob pīs eorꝝ.sic ōt Prouer.xvij.ca.Ds ꝑ ppha ipropbat dicens. Propē ꝑ.i.ppē pcā et scelera pdictorꝝ pharisorꝝ et scribarū nō mō.i. nō hacrōne pfundet iacob.i.pēiarcha pī eorꝝ. Nec mō vult⁹ eī⁹ erubescet.et est eadē sntia sub diuersis verbis.cui⁹ rōnē subdit dicēs.Ds cum viderit filios suos ⁊c.sic est in hebreo:et est sensus. Nō ds iacob rōnes qua pfundat et ꝑ nec erubescat qz cū viderit filios suos.s.aplos ab eo descēdētes tā fm carnē:q̃ fm fidē sctificātes nomē meū.qz repleti spū sancto loq̃bāt magnalia dei Act.q.ca.Et sctificabūt sanctū iacob ⁊ deū israel predicabunt.id est predicabunt q̃ xpus sanctus sanctorꝝ de iacob descēdit ⁊ i pe fuit ꝓmissus:qd in magnā gloriā ipi⁹ iacob vertit:nō autē in pfusionē.pserim cū p bmōi pdicatōs ydolatre venerūt in cognitōnē veritatis.de q̃ dicit.Et sciēt errātes spū itellectū. Sicut ⁊ mussitatores scs plūi et iudeis q̃ deū murmurātes.Discēt legē.s.spūales p aplos pdicatam.

Capm.xxx.

E filij.Hic pnūr esaias loq̃tur q̃ irrisores ppharū futurorum.et potissime hieremie q̃ ppha uit tpe captiuitatis babylonice. Esaias xo anū ppha uit p plres ānos.interfect⁹ eīs fuit circa pncipiū regni manasse:vt dictū fuit.ꝑ.i.ca. A pncipio xo regni manasse vsq̃ ad destructōs ciuitatis hierlm p chaldeos fluxerūt āni.ex.qz manasses regnauit.lv.ānis. Amon.ij. Josias.xxxi. Joachim.xi. Sedechias.xi. Sicēdū igit q̃ regnū isrl ⁊ regnū iuda fuerūt destructa ex pfidēcia adiutorij regis egypti. Expositores igit nri cōit exponūt ꝑ capm ad lras de iudeis q̃ euasert manū regis babylōis.s. interfecto godolia quē rex babilonis pfecerat terre iuda trāsierūt in egyptū timore chaldeorꝝ q̃ mādatū dni facta eis ex ore hiere.vt hr hiere.xliij. Ds ꝑ nō vidēt verū: qa de ipis descēdētib⁹ in egyptū dr.j.ca.isto. Nūcq tui vsq̃ ad anes puenerūt.que est ciuitas egypti.illi aūt q̃ interfecto godolia trāsierūt i egyptū nō iuerūt illuc sicut nūcq ad redeundū s sicut fugitiui ad illuc manendū.ppē qd Ra.sa.expōit ꝑ ca.de osee rege isrl:q̃ misit nuncios ad regē egypti.p auxilio habēdo q̃ regē assyriorꝝ: vt sic liberaret a tributo:qd sibi reddebat singulis ānis.vt hr.iij.Reg.xvij.et ls lra possz ad ꝑ applicari.vidēt tū mihi q̃ melius debeat itelligi de sedechia rege iuda q̃ ex pfidēcia regis egypti rebellauit nabuch. regi q̃ pfiliū hiere. vt hr Hiere.xxxvij. Et p isto auxilio habēdo misit frequēt sedechias solēnes nūcios ad regē egypti.s defraudat⁹ fuit ab intento:qz rex egypti non adimplenit pmissu q̃ de ferēdo ei auxiliū. Igit fm hāc sntiam pedit ꝑ ppha.qz p cōminat penā regno iude ppter pfidēciā i egypt̃ijs.secūdo idē facit regno isrl'ca.sequē. Et pria in duas: qz p cōminat illis de regno iuda afflictionē.secūdo denūciat eis cōsolationē oleū infundens post vinū.secūda ibi. ppterea expectat dns. pma in duas.qz p arguit culpas. secūdo subdit debitā penas ibi: ppterea ꝑ dicit. prima adhuc in duas: qz p arguit pfidēciā eorꝝ sup egyptū. secūdo dei ptēptum: ibi. Nunc ingressus. Circa pmū dicit.
a Ue filij desertores. pfilij bierem ie et aliorꝝ prophetarū dni.
b Ut faceret cōsiliū.de requirendo pharaōis auxiliū
c Et nō ex me.qz pp hoc dni ꝑ non pfulcebāt s magis discōsulebāt.
d Et ordiremini telā.i. facerent processus ad rebellandū chaldeis.
e Et non p spiritū meū. s p spūs mēdac.ē in ore prophetarū falsorū Hiere.xxviij. f Ut addereris ⁊c. qz p difficile fuerūt de diuino auxilio.secūdo min⁹ pfili de hūano.iō subdit.
g Qui ābulatis.et ps lra et dicit vsq̃ ibi. h Et erit vobis ⁊c.qz ex pfidēcia eī⁹ falsa rebellauerūt chaldeis:q̃ venierēs destruxerūt ciuitatē ⁊ rēplū:et prim occiderūt:et prim captiuauerūt pfuli bilr pplm. i Erāt enim ⁊c.alicq̃ libri bnr. Jerār. qd fuit sic dictū ab aliqb⁹ correctoribus.eo q̃ subdit ibi vsq̃ anes puenerūt:et male:qz i hebreo ⁊ i libris correctis hī.Erāt enim raphanis q̃ est ciuitas nobilis egypti. k Principes tui.missi tanq̃ solēnes nūcij. l Vsq̃ ad anes puenerūt.p enim inuenerūt regem egypti in raphanis:s antequ rūderet eis transtulit se ad anes.q̃ etiā est ciuitas egypti.et sic secuti sūt eū ad hūdū eī⁹ rūsum.
m Oēs pfusi sunt.s.dicti nūcij:qz nō habuerūt ide aliqd̃ remediū:s pfusionē et cū hoc magnū dānū:ideo subdit.
n On⁹ iumētorꝝ austri.i.iumētorꝝ portantiū onera versus egyptū:q̃ est in pte australi respectu regni iude. Munera multa et magna p hūdo eī⁹ auxilio.⁊ vīs portarent subdit. o In terra tribulatōis ⁊c.i.in regno iude:cui imminebat magna tribulatio et angustia a nabuch.rege. p Leena ⁊ leo.i.rex sedechias et regina. q Et eis vipera ⁊c.i.filij et eis nati veneno malicie pleni. r Portātes sup ⁊c.Filij eīs regis aliqn̄ mittunt ad q̃rendū tale auxiliū. vl pōt expōi de q̃buscūqs nūcijs a rege ⁊ regina missis.et ppē ꝑ dicūtur esse et eis. s Super gibbū camelorꝝ.bs eīs camel⁹ gibbū sup dorsus sup quē pōitur sella ⁊ on⁹. Cetera patēt ex dictis vsq̃ ibi. t Supbia tantū est.ex magna eīs supbia pcedebat q̃ ipe sedechias ⁊ pplus eī⁹ nolebāt seruire regi babylōis fm pfiliū hieremie a dno sibi reuelatū. v Quiesce.a q̃rēdo tale auxiliū ab egyptijs pro rege babylonis:et seruias ei in pace. x Nūc g̃ ingressus.ꝑ pnūr arguit pplm de pretēptu dei ⁊ ppharꝝ suorꝝ.p rū introduit deū loquēs ipi esaie dicēs. y Nūc ingressus.s.tu esaia locus vbi scribis ibi a dno reuelata. z Scribe eī.i.pplo iude.
3 Sup burū.in hebr.hr sup tabulā:s hiero.trāstulit burū eo q̃ tabule ad scribēdū fiūt cōiter de buxo. 3 Et in li.diligenter ⁊c.i.p notariū nū.hēbāt enim ppha aliqn̄ notarios sicut baruch fuit notar⁹ hieremie.vt hr hiere.xxxvi.⁊ magis ppabile ē de esaia:q̃ fuit nobilis:⁊ de sthrperegria q̃ habuit notariū scribē

re in volumine illud qd ppba ꝑ nos scripserat i tabula p exēplari. a Et erit in die nouissimo i restionii. et vocatur ibi dies nouissima dies in q̃ ciuitas fuit destructa p chaldeos: nūc esi impleta fuit cōminatio peneb postra. b Usq; in eternū. i. vsq; ad finē mūdi. q: semp erit ppbia esaie in restionii malicie illoꝝ ꝗ q̃s loqbat: ido subdit.

in signū victorie chaldeoꝝ: ⁊ destructōis iudee. sicē malᵗ ē signū naufragij ꝑterin. Fugerit i egyptū timētes ꝗ se aduēnū chaldeoꝝ. c Pro pterea expe. b ꝓnūr ppba pᵗ vinū mortifica tiuū ifundēs oleū lenitiuū denūciās ppli ꝓsolatōs. Circa qd sciēdūeq; bāc pte exponūt doctores nri cōit ad lām de redēptōe ppli iude d captiuitate babylōica fcā p cyrum destructo regno chaldeoꝝ. vt hī Esdre. i ꝗ huic expositōni nō vī lra bñ ꝓsonare i plib⁹ locis. vtpote qd dr: j. Plorās neq; ploraß. i. pᵗre ditū d captiuitate babylōica materiā tristicie nō bēbis: vt illi exponūt. ꝗ riū vī Ieremie. i. vbi dr q̃ ppls reuersᵗ de babilone erat i afflictōe magna ⁊ obprobrio. itē qd subdit pᵗea. et dabit tibi dñs panē artū et aquā breuē. i. i redeūdo de babylōe sustiebis penuriā vicᵗ. Fm istos ꝗ nō bñ ꝓsonat p̃dictᵗ ab eis. scꝗ q̃ nō brēuē materiā tristicie Ire ei qd pᵗea subdit. Et dabit pluuia seminī tuo ⁊c. qd exponūt d magna abūdāna i terre fructib⁹ ⁊ afalib⁹: cᵗ Ziū vidr pᵗ reditū nee mie. v. c. vbi dr q̃ mlti d ppl'o disponebāt vēdere filios ⁊ filias suas in suos ⁊ ancillas p victu bñdo Ire qd dr. ⁊ nō faciet vltra auolare doctorē tuū a te. s. esdrā. vt dicūt qd nō vī verꝝ. q: Esdras nō sp stetit cū eis. ꝗ pauco tpe q: pᵗ alios lōgo tpe vēit de babylōe: et nō mlti supuixit Ire qd. j. dr. Et erit lux lune sicē lux sol ⁊c. exponūt dr. q̃ ꝗ ē telligit de maiori letitia quā hūerūt pᵗ captiuitatē q̃ añ. rāt⁹ tū excell⁹ letitie nō vī bñ p̃dicē cōcordare. ⁊ maxie q: nūq; redierūt ad tātā ꝓsperitatē sicē fuerāt añ de mlto: maxie tpe dd ⁊ salomōis ⁊ alioꝝ regū plūmoꝝ. et iō saluo meliori iudicio: vidr q̃ iudei melⁿ q̃tū ad aliqd exponāt pteritā. s. de eo ēptōe eoꝝ fiēda p xpm: ꝗ i ꝗ errāt: qd expectāt futuꝝ qd iā trāsiit in ꝑteritū. igit accipiēdo ab eis qd est verꝝ ⁊ falsū respuēres: exponam⁹ lrāꝝ de redēptōe fcā p xpm. Et diuidit i duas pres. q: ꝑ pōit redēptio fcā p xpm in suo aduētu p̃. scdo fiēda i scdo: ibi. Et erit. Pria ꝗ p̃dicit ab esaia: cū dr. e Propter ea. i. ppē mala vra mltiplicata.

b Et sperastis i calūniā. q̃rēdo occasionē recedē di a seruitute babylonis. cui tū sedechias et p̃ncipes iurauerūt seruire. vt hī. q. parat. vl. i Et in tumultu. s. exercit⁹ regis egyptioꝝ: quē sperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. In magno fragore armoꝝ et pōpa: ⁊ inniti estis sup eo magis q̃ sup diuio auxilio. l Propterea erit vo. iniq. ꝗ. de trāsgressione iuramēti ⁊ ꝑēptu dei. m Sicut interruptio ⁊c. q̃ q̃nto cadit a loco altiori: tāto magis opprimit illa sup q̃ cadit. et ꝗ ꝗ intelligit q̃ iniqtas p̃dicta cesset cū destructōis ciuitatis ⁊ ppli. et ꝗ lra vsq; ibi. n Et nō inueniet ⁊c. i. nō remanebūt aliq residui de ppl'o in tra iuda: q̃ possint eā oparī: q: illi q̃s dimisit nabuzarda ad colēdū terrā: mortuo godolia fugerūt i egyptū ri more chaldeoꝝ. o Quia ꝗ dicē dñs de⁹ isrl. q̃ nō pt mētiri.

c Populᵗ ei ad tracūdiā ꝑuocās est. s. ipm d eū per malicia ⁊ ꝑēptū

d Qui dicūt vidēnt⁹. i. veris ꝓphetis: q: verba eoꝝ verissima reputabāt inania ⁊ falsa. et ꝗ lra vsq; ibi.

e Cesset a facie ⁊c. i. de⁹ sctificās isrl. ex tali esi ꝑēptu vobis et sctis oñ debāt q̃ deus deēr eos dimittē ppē suā malicia.

f Propterea. de scripta ppli mali cia. b ꝓnūr denūciatur debita pena cū dicitur.

g Pro eo q̃ reprobastis vbū ꝗ i. verbū dñi p̃ prophetas dictū.

b Et sperastis i calūniā. q̃rēdo occasionē recedē di a seruitute babylonis. cui tū sedechias et p̃ncipes

legē dei. Qui dicūt vidēnt⁹ nolite videre ⁊ aspicientib⁹ nolite aspicere nobis ea q̃ recta sūt. Loquimini nobis placētia: videte nobis errores: auferte a me uiā: declinate a me semitā: cesset a facie uīra sctis isrl. Propterea hec dicit sctis israel. Pro eo q̃ reprobastis vbū hoc et sperastis in calūniā ⁊ in tumultu: et inniti estis sup eo: propterea erit vobis iniqtas hec: sicut interruptio cadēs: reg sita in muro excelso. Qm̃ subito dū nō sperat uenient ꝑtritio eius: et cōminuet sicut ꝑtrit lagena figuli ꝑtritōe quali da: et nō inueniet de fragmētis eius testa: in q̃ poteē ignicul⁹ de incēdio: aut haurīat parū aq̃ de fouea qr hec dicit dñs deus israel. Si reuertamini et quiescatis salui eritis. In silētio et in spe erit fortitudo vra. Et noluistis ⁊ dixistis. Ne-

quaq̃ sed ad equos fugiemus. Ideo fugietis. Et super uelo ces ascendemus. Ideo velocio res erunt qui persequentur vos. Mille homines a facie terroris unius: et a facie terroris quinq; fugietis: donec relinquamini quasi malus nauis in vertice montis: ⁊ quasi signum super collem. Propterea expectat dominus vt miserearur uestri. et ideo exaltabitur parcens vobis: quia deus iudicii dominus. Beati omnes qui expectant eum. Populus enim syon habitabit in hierusalem. Plorās nequaq̃ ploraß: miserans misserebitur tui. Ad vocem clamoris tui statim vt audierit respondebit tibi. Et dabit tibi dominus panem artum et aquam breuem: et non faciet auolare a te vltra doctorem tuum: et erit oculi tui ui-

f Propterea. de scripta ppli mali cia. b ꝓnūr ppba pᵗ vinū mortifica tiuū ifundēs oleū lenitiuū denūciās ppli ꝓsolatōs. Circa qd sciēdūeq; bāc pte exponūt doctores nri cōit ad lām de redēptōe ppli iude d captiuitate babylōica fcā p

g Pro eo q̃ reprobastis vbū ꝗ i. verbū dñi p̃ prophetas dictū. h Et erit in tumultu. s. exercit⁹ regis egyptioꝝ: quē sperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. In magno fragore armoꝝ et pōpa: ⁊ inniti estis sup eo magis q̃ sup diuio auxilio. l Propterea erit vo. iniq. ꝗ. de trāsgressione iuramēti ⁊ ꝑēptū dei. m Sicut interruptio ⁊c. q̃ q̃nto cadit a loco altiori: tāto magis opprimit illa sup q̃ cadit. et ꝗ ꝗ intelligit q̃ iniqtas p̃dicta cesset cū destructōis ciuitatis ⁊ ppli. et ꝗ lra vsq; ibi. n Et nō inueniet ⁊c. i. nō remanebūt aliq residui de ppl'o in tra iuda: q̃ possint eā oparī: q: illi q̃s dimisit nabuzarda ad colēdū terrā: mortuo godolia fugerūt i egyptū ri more chaldeoꝝ. o Quia ꝗ dicē dñs de⁹ isrl. q̃ nō pt mētiri.

p Si reuertamini. p pnias ad dei misericordiā q Et q̃sca tis. a rebellatōe ꝗ regē babylōis. r Salui eritis. ita esi pre dicauit biere. regib⁹ ⁊ ppl'o regni iude: vt ꝗ in multis locis sue ꝓphetie. s In silētio. i. būlitē et pacifice seruiēdo regi babylonis fm dñi volūtatē. t Et in spe. diuini auxilij nō būami

v Erit fortitudo vra. ꝓseruās ciuitatē ⁊ ppl'm a destructōe: sed q: sedechias noluit credere bieremie ⁊ ppl'us eius: iō subdit. Et noluistis. x Et dixistis neq̃q̃. s. faciem⁹ bieremie ꝓphetā.

y Ꝗ ad eos fu. i. ab eōrib⁹ egypti refugiū ⁊ auxiliū q̃rem⁹.

z Ꝗ fugiet. q: deficiēte auxilio egypti: ⁊ rupta ciuitate sedechias rex ⁊ viri bellatores fugerūt nocte. iiij. Reg. vl. a Et sup veloces ascēdem⁹. i. si rex babilōis aduersus nos ꝑualuerit p velocitatē eq̃ nrōꝝ euadem⁹ manū eius qd excludit dicēs.

b Ꝗ velociores erūt q̃ ꝑsequēt vos. q: chaldei insequētes se d ecbiā fugiētē ipm cōꝑbēderūt. iiij. Reg. vl. c Doecredinq̃mini q̃si ma. na. in signū naufragij ꝑterin. d Et q̃si signū sup collē. vbi aliqū in sublimitate arboris magne ascēdit speculator: ad vidēdū si hostes veniāt: et ex q̃ pre: ⁊ sic dat signū fugiendi illis p q̃b⁹ speculat: ⁊ ad quā ptē debēāt fugere ne cadāt in mānib⁹ hostiū. et ipe et velocit descēdēs fugit cū alijs. sic erūt et illi q̃ remāserūt de ppl'o iuda: q̃rū aliq̃ fuerī ducti i babylonē

quaq̃ sed ad equos fugiemus. Ideo fugietis. Et super uelo ces ascendemus. Ideo velocio res erunt qui persequentur vos. Mille homines a facie terroris unius: et a facie terroris quinq; fugietis: donec relinquamini quasi malus nauis in vertice montis: ⁊ quasi signum super collem. Propterea expectat dominus vt miserearur uestri. et ideo exaltabitur parcens vobis: quia deus iudicii dominus. Beati omnes qui expectant eum. Populus enim syon habitabit in hierusalem. Plorās nequaq̃ ploraß: miserans misserebitur tui. Ad vocem clamoris tui statim vt audierit respondebit tibi. Et dabit tibi dominus panem artum et aquam breuem: et non faciet auolare a te vltra doctorem tuum: et erit oculi tui ui-

h Et in tumultu. s. exercit⁹ regis egyptioꝝ: quē sperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. In magno fragore armoꝝ et pōpa: ⁊ inniti estis sup eo magis q̃ sup diuio auxilio. l Propterea erit vo. iniq. ꝗ. de trāsgressione iuramēti ⁊ ꝑēptū dei. m Sicut interruptio ⁊c. q̃ q̃nto cadit a loco altiori: tāto magis opprimit illa sup q̃ cadit. et ꝗ ꝗ intelligit q̃ iniqtas p̃dicta cesset cū destructōis ciuitatis ⁊ ppli. et ꝗ lra vsq; ibi. n Et nō inueniet ⁊c. i. nō remanebūt aliq residui de ppl'o in tra iuda: q̃ possint eā oparī: q: illi q̃s dimisit nabuzarda ad colēdū terrā: mortuo godolia fugerūt i egyptū ri more chaldeoꝝ. o Quia ꝗ dicē dñs de⁹ isrl. q̃ nō pt mētiri.

p Si reuertamini. p pnias ad dei misericordiā q Et q̃sca tis. a rebellatōe ꝗ regē babylōis. r Salui eritis. ita esi pre dicauit biere. regib⁹ ⁊ ppl'o regni iude: vt ꝗ in multis locis sue ꝓphetie. s In silētio. i. būlitē et pacifice seruiēdo regi babylonis fm dñi volūtatē. t Et in spe. diuini auxilij nō būami

v Erit fortitudo vra. ꝓseruās ciuitatē ⁊ ppl'm a destructōe: sed q: sedechias noluit credere bieremie ⁊ ppl'us eius: iō subdit. Et noluistis. x Et dixistis neq̃q̃. s. faciem⁹ bieremie ꝓphetā.

y Ꝗ ad eos fu. i. ab eōrib⁹ egypti refugiū ⁊ auxiliū q̃rem⁹.

z Ꝗ fugiet. q: deficiēte auxilio egypti: ⁊ rupta ciuitate sedechias rex ⁊ viri bellatores fugerūt nocte. iiij. Reg. vl. a Et sup veloces ascēdem⁹. i. si rex babilōis aduersus nos ꝑualuerit p velocitatē eq̃ nrōꝝ euadem⁹ manū eius qd excludit dicēs.

b Ꝗ velociores erūt q̃ ꝑsequēt vos. q: chaldei insequētes se d ecbiā fugiētē ipm cōꝑbēderūt. iiij. Reg. vl. c Doecredinq̃mini q̃si ma. na. in signū naufragij ꝑterin. d Et q̃si signū sup collē. vbi aliqū in sublimitate arboris magne ascēdit speculator: ad vidēdū si hostes veniāt: et ex q̃ pre: ⁊ sic dat signū fugiendi illis p q̃b⁹ speculat: ⁊ ad quā ptē debēāt fugere ne cadāt in mānib⁹ hostiū. et ipe et velocit descēdēs fugit cū alijs. sic erūt et illi q̃ remāserūt de ppl'o iuda: q̃rū aliq̃ fuerī ducti i babylonē

h Et in tumultu. s. exercit⁹ regis egyptioꝝ: quē sperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. In magno fragore armoꝝ et pōpa: ⁊ inniti estis sup eo magis q̃ sup diuio auxilio. l Propterea erit vo. iniq. ꝗ. de trāsgressione iuramēti ⁊ ꝑēptū dei. m Sicut interruptio ⁊c. q̃ q̃nto cadit a loco altiori: tāto magis opprimit illa sup q̃ cadit. et ꝗ ꝗ intelligit q̃ iniqtas p̃dicta cesset cū destructōis ciuitatis ⁊ ppli. et ꝗ lra vsq; ibi. n Et nō inueniet ⁊c. i. nō remanebūt aliq residui de ppl'o in tra iuda: q̃ possint eā oparī: q: illi q̃s dimisit nabuzarda ad colēdū terrā: mortuo godolia fugerūt i egyptū ri more chaldeoꝝ. o Quia ꝗ dicē dñs de⁹ isrl. q̃ nō pt mētiri.

p Si reuertamini. p pnias ad dei misericordiā q Et q̃sca tis. a rebellatōe ꝗ regē babylōis. r Salui eritis. ita esi pre dicauit biere. regib⁹ ⁊ ppl'o regni iude: vt ꝗ in multis locis sue ꝓphetie. s In silētio. i. būlitē et pacifice seruiēdo regi babylonis fm dñi volūtatē. t Et in spe. diuini auxilij nō būami

v Erit fortitudo vra. ꝓseruās ciuitatē ⁊ ppl'm a destructōe: sed q: sedechias noluit credere bieremie ⁊ ppl'us eius: iō subdit. Et noluistis. x Et dixistis neq̃q̃. s. faciem⁹ bieremie ꝓphetā.

y Ꝗ ad eos fu. i. ab eōrib⁹ egypti refugiū ⁊ auxiliū q̃rem⁹.

z Ꝗ fugiet. q: deficiēte auxilio egypti: ⁊ rupta ciuitate sedechias rex ⁊ viri bellatores fugerūt nocte. iiij. Reg. vl. a Et sup veloces ascēdem⁹. i. si rex babilōis aduersus nos ꝑualuerit p velocitatē eq̃ nrōꝝ euadem⁹ manū eius qd excludit dicēs.

b Ꝗ velociores erūt q̃ ꝑsequēt vos. q: chaldei insequētes se d ecbiā fugiētē ipm cōꝑbēderūt. iiij. Reg. vl. c Doecredinq̃mini q̃si ma. na. in signū naufragij ꝑterin. d Et q̃si signū sup collē. vbi aliqū in sublimitate arboris magne ascēdit speculator: ad vidēdū si hostes veniāt: et ex q̃ pre: ⁊ sic dat signū fugiendi illis p q̃b⁹ speculat: ⁊ ad quā ptē debēāt fugere ne cadāt in mānib⁹ hostiū. et ipe et velocit descēdēs fugit cū alijs. sic erūt et illi q̃ remāserūt de ppl'o iuda: q̃rū aliq̃ fuerī ducti i babylonē

h Et in tumultu. s. exercit⁹ regis egyptioꝝ: quē sperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. In magno fragore armoꝝ et pōpa: ⁊ inniti estis sup eo magis q̃ sup diuio auxilio. l Propterea erit vo. iniq. ꝗ. de trāsgressione iuramēti ⁊ ꝑēptū dei. m Sicut interruptio ⁊c. q̃ q̃nto cadit a loco altiori: tāto magis opprimit illa sup q̃ cadit. et ꝗ ꝗ intelligit q̃ iniqtas p̃dicta cesset cū destructōis ciuitatis ⁊ ppli. et ꝗ lra vsq; ibi. n Et nō inueniet ⁊c. i. nō remanebūt aliq residui de ppl'o in tra iuda: q̃ possint eā oparī: q: illi q̃s dimisit nabuzarda ad colēdū terrā: mortuo godolia fugerūt i egyptū ri more chaldeoꝝ. o Quia ꝗ dicē dñs de⁹ isrl. q̃ nō pt mētiri.

p Si reuertamini. p pnias ad dei misericordiā q Et q̃sca tis. a rebellatōe ꝗ regē babylōis. r Salui eritis. ita esi pre dicauit biere. regib⁹ ⁊ ppl'o regni iude: vt ꝗ in multis locis sue ꝓphetie. s In silētio. i. būlitē et pacifice seruiēdo regi babylonis fm dñi volūtatē. t Et in spe. diuini auxilij nō būami

v Erit fortitudo vra. ꝓseruās ciuitatē ⁊ ppl'm a destructōe: sed q: sedechias noluit credere bieremie ⁊ ppl'us eius: iō subdit. Et noluistis. x Et dixistis neq̃q̃. s. faciem⁹ bieremie ꝓphetā.

y Ꝗ ad eos fu. i. ab eōrib⁹ egypti refugiū ⁊ auxiliū q̃rem⁹.

z Ꝗ fugiet. q: deficiēte auxilio egypti: ⁊ rupta ciuitate sedechias rex ⁊ viri bellatores fugerūt nocte. iiij. Reg. vl. a Et sup veloces ascēdem⁹. i. si rex babilōis aduersus nos ꝑualuerit p velocitatē eq̃ nrōꝝ euadem⁹ manū eius qd excludit dicēs.

b Ꝗ velociores erūt q̃ ꝑsequēt vos. q: chaldei insequētes se d ecbiā fugiētē ipm cōꝑbēderūt. iiij. Reg. vl. c Doecredinq̃mini q̃si ma. na. in signū naufragij ꝑterin. d Et q̃si signū sup collē. vbi aliqū in sublimitate arboris magne ascēdit speculator: ad vidēdū si hostes veniāt: et ex q̃ pre: ⁊ sic dat signū fugiendi illis p q̃b⁹ speculat: ⁊ ad quā ptē debēāt fugere ne cadāt in mānib⁹ hostiū. et ipe et velocit descēdēs fugit cū alijs. sic erūt et illi q̃ remāserūt de ppl'o iuda: q̃rū aliq̃ fuerī ducti i babylonē

lis etiã oculis cor: ꝓhalib⁹ in forma bũ amitaẖ et in sacro sub specie pãis.
r Et aures tue ꝛc. s. euãgelicũ s Post tergũ monẽtis. i. ad sequẽ dũ vestigia xpi ꝑdicãt in ꝑsona ꝓpa ꝑ et postea in aplis alijq; discipulis. t Hec est via. s. fides catholica. v Ambulate i ea ꝛc. q: ecclia nunq; decliabit generaliter a fide catholica. x Et ꝓtamiabiẖ ꝛc. q: gẽiles ad ꝑdicationẽ apl'oꝝ ꝓfregerunt ꝟ dola sua materiã ꝛ ornamẽta ꝟ doloꝝ pauperibus erogãtes.
y Egredere dices ci. i. ꝟ dolatrie q̃ cessauit q̃li i vniuerso orbe.
z Et dabitur pluuia seminí tuo ꝛc. semẽ parabolice ꝗ: ꝟ ꝟbũ euãgelicũ. Fm q̃ dicit Saluator in pabola seminãẖ Lu. viij. Semẽ est ꝟbũ dei. et recipiẽtib⁹ ipm ꝑ fidẽ data est pluuia gre dei. ꝛ ꝑ talẽ modũ ꝗ: Deut. xxxij. Cõcrescat vt pluuia doctrina mea.
a Et panis frugũ ꝛc. iste est pãis eucharistie q̃ ꝗ: pãis frugũ fre: quia materia hui⁹ sacri est panis mitice⁹ ꝗ tra ꝓduc⁹ et ꝓtinet iste pãis pigue diuẽ gre diuine.
b Pascet in possessionẽ ꝛc. i. xpus de q̃ ꝗ: Jo. i. Ecce agn⁹ dei q̃ tollit ꝛc. Pascit spaciose. i. dilatando castitatẖ eccie. Fz q̃ ꝗ: Cãt. ij. Qui pascitur in liliis donec aspiret dies: ꝛ ridineẖ vmbre.
c Et tauri mi. i. apli.
d Et pulli asinoꝝ. alij sceriores ꝑdicatores. e Qui opant terras laborãdo in agro dñico ꝟbo et exẽplo. f Cõmixtũ migma comedent. glo. sup locũ istũ dicit q̃ migma est hordeũ mixtũ cũ palea: et cã sequunt expositores nñ: fz huic dicto vid: ꝓtiari q̃ subdit. g Sicut in area vẽtilatũ est. i. purgatũ a palea. q̃d aũt intellexerit hiero. per migma nescio: fz in hebr. hꝑ sic. Mixtũ forte comedẽt. i. ad cõmixtões diuersoꝝ granoꝝ ab sqz alijq; corruptõe in sua bõitate manẽtũ: ꝑ q̃ metaphorice itelligit ꝓgregatio fidelũ et iudeis ꝛ gentilib⁹: ꝛ varijs natõib⁹: q̃ incorpati sunt eccie ꝑ ꝑdicatõs apl'oꝝ aliorũq; ꝑdicatorũ.
h Et erũt ꝛc. ꝑ mõtes excelsos itelligunt ppli: ꝑ colles q̃ sunt mõtes minores: ꝑdicatores alij. i Riui currentũ aqrũ. i. abũdãtia sane doctrine eo mõ loquẽdi q̃ dicit. ã. ri. Repleta est tra scientia dñi sicut aq̃ maris opiẽtis. k In die interfectõis ꝛc. i. tpe destructõis hierlm in q̃ erãt multe turres q̃ cũ muri destructe fuerũt ꝑ romanos. et illo tpe multũ viguit ꝑdicatio euãgelij ꝑ apl'os aliosq; discipulos xpi. l Et erit ꝛc. Nic denũciat liberando fideliũ in secũdo aduẽtu xpi: tũc enim liberabũt a penalitatib⁹ vite pñtis. Et diuidit in duas: q: ꝑ pũt hmõi liberatõ secũdo demõis abiectionibi. Ecce nomẽ. Circa ꝓmũ sciendũ: q̃ fm scrõs doctores ꝛ catholicos in finali iudicio mũd⁹ inouabit ꝛ melioribit: ad augmẽtũ glie electoꝝ: q̃ in elementis ꝛ corpib⁹ celestib⁹ melioratis videbũt dari⁹ reducẽtia diuie virtutis ꝛ bõitatis. Fm illud Sap. xiij. a magnitudie specie creature poterat cognoscibilit creator hoc videri deco: aũt corporũ celestiũ magie ꝓsistit in luce: et ideo tũc augebit. et h est q̃ dicit. l Et erit lux lune sicut lux solis ꝛc. in die q̃ alligauerit vuln⁹ ppli sui. q: fideles resurgẽt in corpib⁹ gliosis ab oi corruptõne et penalitate liberatẖ. m Ecce nomẽ. h ꝓpr agit de deiectõe demonis. Sciẽdũ tñ q̃ hebrei et expositores nñ exponũt ptẽ istaz ad lram de deiectõe sennacherib regis assyrioꝝ venientis ꝗ hierlm: qñ exercit⁹ eius pcussus fuit ab ãgelo: sic q̃ corpa bellatoꝝ fuerũt itinerata iracris vestib⁹ ꝛ armis: sic dictũ fuit. ã. vij. ꝛ ad h satẖ posset applicari lra. Sz ꝗ h vr: q̃ ꝗ: h in ꝑn. Ecce nomẽ dñi vẽit de lõginq. Et q̃ vr Esaias loq̃ de tpe lõginq: q̃ est tpo iudicij finalis ꝛ nõ de ꝓpinq seu pñti cu

iusmõi dicta ꝓcussio sennacherib erib fuit q̃ fuit tpe esaie. vt dr. iij. Reg. xix. Jte q̃ ꝗ: in fi. hui⁹ ca. Preparata est enim ab heri tophet ꝛc. i. pena gehẽnalis: Fm q̃ ꝗ: ab oib⁹ expositorib⁹ hebreis ꝛ latinis: et iõ vidr esaias h loq̃ tpe finalis iudicij: in q̃ demões cũ dãnatis remudent in ifernũ. et hãc suiaz seqtur h mgr alcrãder de hal' q̃ fuit magrim⁹ theolog⁹ re portib⁹ suis. Igit fm hãc suiaz hec ps in tres diuiditurur: q: ꝑ describit aduẽt⁹ iudicis terribilis ipijs. scdo delectabil' iustis ibi. Cãticũ erit. ꝛ tertio vt abiecti⁹ nus demonis. ibi Et auditã. Circa ꝓmus dicit esaias.
m Ecce nomen dñi. q: in iudicio appebit dñs qui iudicat⁹ fuit coã pilato vt seru⁹ et abiect⁹.
n Venit de longinquo: q: a tẽpe esaie erat magna distãtia vsq; ad tpꝰ iudicij.
o Ardens furor eius. q: ignis ꝓsta gratõis ꝑcedit ad uentũ iudicij.
p Et grauis ad portãdũ: q: terribilia signa apparebũt ꝓpe iudicũ
q Labia eius ꝛc. ꝗ reprobos: ꝓna q̃s ꝓferet illã suiaz. Jte maledicti ꝛc. Mt. xxv. r Et lingua eius q̃si ignis deuorãs. q: ꝑ suiaz ab eo ꝓlatũ deducent ad ignẽ gehẽne interminabile. s Spus eius. i. eius dẽ iudicatio ꝗ reprobos. t Velut torrẽs inundãs. q: nõ poterũt punitõem eius euadere. v Ad ꝑdẽdas gẽres. s. q̃ntũ ad reprobos.
x Et frenũ erroris. q: cognoscẽt se errasse. illa tñ cognitio non erit eis vtil: fz magis afflictiua: ꝑ remorsuz ꝓscie. de q̃ ꝗ: j. vln. ca. Vermis eoꝝ nõ morietur. y Cãticũ. h describit dicit⁹ aduẽt⁹ delectabilis electẖ: q̃ tũc letabunt nõ solũ de sua glificatõe fz etiã de reprobꝝ punitõe applaudẽdo diuie iustitie: et h est q̃ ꝗ: z Cãticũ erit vobis. s. electẖ. 5 Sicut voꝝ. sic est i hebreo a Sãctifi. solẽnitatẖ. i. solẽnitatẖ pasch al. i q̃ filij isr laudauerũt dñm ꝑ suo exitu de egypto. in q̃ figurat⁹ fuit epit electoꝝ de oi penalitate: qñ ad eclũ trãsferent gliosi in aia ꝛ corpore. b Et letitia cordis ꝛc. ly sic ꝓportat h eqlitatẖ: q: letitia electoꝝ tũc excedet oẽz letitiã q̃ pꝗ exꝑmi a nobis. fz ꝓpha vnde talib⁹ exẽplis hoib⁹ cognitẖ: q: Fm q̃ dicit Greg. balbutiendo pur possum⁹ excelsi dei fcã resonamus. c Et auditã. h pũr oñdit dict⁹ aduẽt⁹ vt demõis abiectiu⁹. q: tũc auferet a⁹ prãs iducẽdi hoies ad pcti. et q: tũc cũ reprobis remudet in infernũ: et q̃z pẽa augebit pena demonũ sic gliã ãgeloꝝ augmẽtabit et gliã electoꝝ: q̃s induxerũt ad meritũ: iõ ꝗ:
c Et auditã facient dñs gliaz vocis sue dicẽs electẖ. Venite bẽdicti ꝛc. d Et terror ẽbrachij sui oñder. in demonũ eiectõne.
e In cõminatõe furoris: cũ dicet. Jte maledicti. in ignẽ eternũ: q̃ pat⁹ ẽ dyabolo ꝛ ãgelis eius. Mt. xxv. f Et flãma ignis. s. gehẽne. g Allidet in turbine ꝛ lapide grandinis. ꝑ istã q̃ sunt hoib⁹ tribulia itelligit terror iudicis. h A voce eius dñi. i. sntia iudicij i Pauebit assur. i. dyabol⁹. q̃ h ad lrãz in telligit sub noie regis assur q̃ multũ afflixit ppln dñi sic. ã. xiij. ca. sub noie regis babylõis signat dyabol⁹ ad lrãz: vt dictum fuit ibidẽ. k Virga pcussus. i. ꝟga diuie sntie. l Et erit

trāsit⁹ ꝛc.i.firm⁹ et stabilis.q: illa sni a erit irretractabilis:ideo sequitur. m Quā requescere ꝛc.q: pena illi⁹ snie retrahet eū de pessimo imperiū n In tympanis ꝛ citharis ꝛc.p ista ītelli git electoꝝ letitia de prāte dēmonū ejecta: sm qd dr Apoc.xix. Audiui vocē magnā de celo di cēntē. Nūc facta est sal⁹ et virtus et regnū dei nri.et potestas xpi ei⁹.q: pieci⁹ est accusator fratrū nrorū ꝛc

o Preparata est enim ꝛc.i. gehenne pena sm expositores hebreos et latinos. Tophet ei vno mō signat laxatōs vel āplia tionē.et iō sic nominat gehēna:q: ois hō qui nō restringit fomitē suū s magis laxat ei habenas: cadit i gehēnam vt dicit glo. hebraica. dr aūt pparata ab beri.i. a secda die creatōis mūdi:vt dicūt aliq: q: ab illa die nō fuit nu diuisteri⁹:s tārū beri: s b nō ē ve risīle: q: secda die facta fuit distinctio celi sp dere ab aqs inferiorib⁹ et superiorib⁹ vbi nō est geh ēna s circa centrū terre:vt dicūt sancti doctores. Itē rō eorū magis pcludit sriū:q: si secūda dies fuit pma hūs beri.sequitur q nō ipa fuit pmū beri:s magis dies pcedēs et iō melt⁹ dr q beri h accipit p pncipio tpis in q de⁹ creauit celū ꝛ terrā.ita q sic tūc fecit celū empyreū p electis : ita infernum p reprobis. p A rege pparata.i.a deo q regit vniuersa:q: sicut fecit bitationē electis in celo empyreo:sic etiā reprobis i inferno.in hebr.hr regi pparata.i.dēmonū et angelis ei⁹.q dr rex sup oēs filios superbie Job.xli. q Pro fūda. q: dr esse circa centrū terre. r Et dilatata.q: multi vadūt ad pditionē.sm dictū saluatoris Mat.vij. s Nutrimēta ei⁹ ꝛc. p hoc dēsignat acerbitas pene. t Flat⁹ dñi.i.effect⁹ sue iustitie.

p Sicut torrēs sulpburis ꝛc.p b etiā ostdit horror illi⁹ pene. et q ipediri nō possit eo q pcedit sm ordinē diuine iustitie.

In ca.xxx. vbi dr in postil. Plorās nequaq plorabit.

Iceropres ve.te.desiderassent aducū Additio.i. xpi:nō tū legit p dilatōe hui⁹ aducē⁹ plorasse.vñ b qd dr Plorās nequaq plorabit.vidr intelligēdū de sctis ecclie xpi q persecutōes aduersariorū p amore xpi gaudent tolerabāt:sic de aplis loqtur Act.v.ca. Ibāt apli gaudētes ꝛc.Et de sctis martyrib⁹ legit q tormēta sibi illata letanter sustinebāt:et de istis dicit Plorās nequaq plorabis.pres vo ve.te. tribulatōib⁹ aduenientib⁹ anxiabant:et qnq plorabāt.vt patet de iacob Gen. xxxvij.et de ezechia.j.xxxvij.Rō aūt hui⁹ differētie vr esse passio xpi.quā scti ecclie cōsiderāt vt iā expti. Antiq vero sēti derauerūt vt futurū:nō vt factū. Cōstat aūt q ea que sunt in actu magis mouēt q ea q sunt in potētia In eodē ca. vbi dicit in postil. Et frenū erroris:q: cognoscāt se errasse Additio.ij

Oc qd dicit. Et frenū erroris qd erat in maxillis pplorū canticū erit vobis ꝛc.ꝛ prinuat sub vna snia. Ad qd scie dū q dyabol⁹ aū eius eiectionē seu reclusionē sic dñabat suis possessis:q trahebat eos ad libitū suū.sic ascēsor trahit equus cū freno:vñ in glo.vbi dr.Et frenū erroris:dicit dñationē dyaboli q subditos trahit ad ruinā.qd q dcz frenū erroris in cāticū erit vob.s.electio:eo mō q dr.Cātem⁹ dño gliose enim bonorificatus est:equum ꝛ ascēsorē pieci⁹ in mare. Cetera exponant put in postilla. Capm.xxxi.

E q desc.ēdūt. Postq locut⁹ est esaias ꝑ regnū iude:eo q ex diffidētia diuini auxilij recurrerūt ad humanū xpe

tophet a⁹ rege pparata: pfūda⁹ et dilatata. Nutrimēta⁹ ei⁹ ignis et ligna mlta flat⁹ dñi sicut⁸ torrēs sulpburis succēdēs eā. Ca.xxxi

v E⁹ q descēdūt in egyptū ad auxiliū in eqs sperantes et hītes fiduciā⁹ sup qdrigis quia multe sunt:et⁶ sup eqtib⁹:q: pualidi nimis:et⁶ nō sunt pfisi sup sanctū isrl:et dīm nō rqsierūt. Ipe⁶ aūt sapiēs adduxit⁶ malū:ꝛ⁸ verba sua nō⁹ abstulit. Et¹ psurget ptra domū pessimorū:ꝛ⁸ ptra auxiliū operantū iniqtatē. Egypt⁹ homo et⁶ nō deus:ꝛ⁶ equi eorū caro ꝛ nō spūs. Et⁶ dñs inclinabit manum suā corruet auxiliator:et cadet cui pstat auxiliū:sil qs⁹ oēs psument q⁹ hec dicit dñs ad me. Quō si rugiat leo et catul⁹ leōis sup pdam suā:cū occurrerit ei mltitudo pastorū a voce eorū nō formidabit: et a mltitudīe eorū nō pauebit:sic descēdet dñs exercituū vt plicet sup mōtē syō et sup collē eius. Sicut aues volātes sic pteget dñs exercituū hierlim: ptegens ꝛ liberans trāsicēs ꝛ saluās. Cōuertimini⁷ sicē in pfūdū recesserātis filii isrl. In⁹ die em illa abiciet vir ydola argēti sui:ꝛ ydola auri sui q fecerūt vobis man⁹ vrē i pctm:ꝛ⁶ cadet assur in⁶ gladio nō viri:et gladi⁹ nō hominis vorabit eū:et⁶ fugiet nō⁶ a

regis sedechie.b et simili cā loqtur ꝑ regnū isrl rēpe osee q vt euaderet reddēt tributū assyriorū qd regi assy.dare pmiserat misit nūcios ad sedech regē egypti:et sic ex ei⁹ pfidēia rebellauit.ppē qd salmanasar rex assyriorū vēit ꝑ eū et regnū ei⁹ destruxit.vt hr.iij.reg.xvij.Ex b igit istō ca.dīuidit in duas ptes:q: p pmū destructio regni israel ex dicta cā secūdo saluatio regni iude pticrōne opposita: ibi.Quia hec dic. Circa pmū sciēdū q sic regnū isrl fuit destructū ex mala pfidentia sup egyptū sic rex egypti cū suo exercitu fuit deuict⁹ a nabuch.rege babylōis.iiij anno ioachim filij iosie. vt hr Hiere.xlvi. et b q: falsam fiduciam dederat regi isrl. et vtrūq ista denūciat esaias b.ꝛ ps lra ex dicē pauq excepē.

a Ve q descē.in egy.s. de pplo isrl.

b Habēcos fiduciā super quadrigis:q: multe sunt ad potrādū arma: et oī exercitui necessaria

c Et sup eqtibus.quia pualidi tūc egyptij erāt et i armis famosi.

d Et nō sē pfi.ꝛc.i.sup deū qui sanctificat isrl.

e Ipe aūt sapiēs.i.ipe deus:cuius sapiēie nō est numerus. f Adduxit malū.s. pene sup regnū israel. g Et verba sua.quep ppbetas dixit de destructōe regni israel. h Nō abstulit.s.ab effectu:sed ea impleuit.

i Et psurget ꝛc.i.regnū israel q vitulos aureos adorabant.

k Et cōtra auxiliū.i.ptra regē egypti regi isrl auxiliū pmittēti.

l Egypt⁹ hō.et sic est sub deo ad puniendū illū p libito sue voluntatis. m Et nō de⁹.vt posset saluare regē isrl ꝑ ordinationē dei.

Et equi eorū caro et nō spūs.i.spūales substātie cuiusmōi sūt angelicē sunt exercit⁹ dei. o Et dñs inclinabit manū suā. ad accipiendum de vtroq rege vindictam:ideo subditur. Et corruet ꝛc.

p Simulq omnes cōsumentur.li simul nō importat idētitatem temporis.quia duo reges predicti tunc sezeodem tempore non fuerūt debellati.vt patet ex predictis: sed significat similitudinē pene vtriusq regis. q Quia hec dicit.Hic psequēter ponitur saluatio regni iude ptunc ex causa opposita.s.ex vera confidētia in dño. Ezechias enim qui tempore osee regnauit.vt habetur.iiij.Regū.xviij. totam confidētiam suam posuit in domino.et ad hoc induxit etiam populum suum: ppter quod dominus modo mirabili liberauit eum de manibus sennacherib regis assyriorum.iiij.Regum.xix.et hec saluatio describitur hic diffuse.et primo ppbetice.secundo hystorice capitu.xxxvi. Prima in duas.quia primo ponitur modus dicte saluationis in generali.secundo magis in speciali capitulo sequenti. Prima in duas. quia primo ponitur regni iude saluatio.secundo sennacherib delectio: ibi. Et cadet. Circa primum ponitur exemplum de leone:qui non dimittit predam tumore pastorum sibi occurrentium.sic dominus constanter et sine impedimento pteget et saluabit hierusalem cōtra sennacherib ꝛ eius exercitum.et sicut aues volantes non habent timere arcum sagittatoris:sic nec habitantes in hierusalem impetum sennacherib regis.ꝛ sic patet littera vsq ibi. r Conuertimini sicut in pfundum recesserātis filij israel.hoc dicit:quia populus israel dum trāsferebatur in assyrios per salmanasar regem.aliqui de illo regno euaserūt latitātes vbi poterant:sed postea venerunt ad ydolatria conuersi fuerant ad verum dei cultum:ideo subditur.

s In die illa abiciet ꝛc.id est despiciet pre amore. t Et cadet. hic cōsequēter ponitur sennacherib delectio:que facta fuit per hoc q angelus domini percussit in exercitu eius.clxxxv. milia: quod videns sennacherib cum paucis fugit territus.et hoc est qd dicitur.

r Et cadet assur.id est exercitus assyriorum. v In gladio.nō viri sed angeli. x Et fugiet.s.rex sennacherib. y Illō a facie gladij.s.aduersariorū suorum sed ex terrore supra dicto.

E

5 Et iuuenes ꝛc. i. tributarij q̃ antea tributũ ab aliis accipiebãt.
a Et fortitudo eius ꝛc. q: ãplius nõ terrebit ppl'os in circuitu 5 magis ecõuersos: nõ subdit. b Et pauebũt ꝛc. s. cũ rege sennacherib. vt dictũ est. c Dixit dñs ꝛc. q: in altari holocaustoꝝ qd erat in mõte syon erat ignis ppetuus: q̃ nutriebat a sacerdotib'. Leui. vi. d Et ca min' eius in hierlm. h ꝯ p altari incẽsi ad qd ingrediebant offi die sacerdotes: vt ibi cõburẽrẽt thymiama ad ꝓsum mandus sacrificia. vt hꝯ ad Hebr. ix.

Capl'm. xxxij.

Ecce i iustitia. hic ꝓsequitur ꝓdictus magis in spãli. ꝛ diuidit in duas ptes. q: p̃ describitur iustitia ezechie ppt quã facta fuit tũc dicta saluatio. scdo malicia sennacherib p̃ ptr quã fcã est eius deiectio ca. sequẽ. Pria diuidit in duas ptes. q̃ p̃ describit iustitia ezechie q̃ meruit dictã saluatõ 5 scdo malicia manasse q̃ demeruit regni iude destructõ 5. ibi. Stult'. Circa primũ ꝯ.

a Ecce i iustitia regnabit rex. s. ezechias q̃ fuit iustus.
b Et pncipes in iudicio perũt. ab eo informati ꝛ inducti.
c Et erit vir ꝛc. hꝯ bãc litẽrã li vir refert ad quẽlibet de ppl'o iude q̃ fuit ꝓtect' ab ipetu et tẽpestate sennacherib meritis ezechie. In hebr. aũt hꝯ. Et erit vir sicut abscõsio a vẽto ꝛc. et sic li vir refert ad ezechiã q̃ ꝯ vir a vẽture. et abscõsio. i. ꝓtectio a vẽto. i. tẽpestate ad ipi' sennacherib ppl'm siue exercitũ: vt dictũ est. d Sicut riui aquarũ in stri. sunt valde amabiles et vtiles: sic ezechias ppl'o suo e Et vmbra ꝛc. ex siccitatib' et calorib' maximis. nã talis vmbra est valde delectabilis hoib' ibi q̃scẽtib': sic ezechias ppl'o suo. f Nõ caligabũt oculi videntiũ. q: esaias illo tpe em'tras habuit diuinas reuelatões et claras. et alij ꝓphe q̃ tũc tpis erãt. g Et aures audientiũ ꝛc. q: ezechias et eius ppl's verba esaie deuote receperũt. h Et cor stultorũ. i. illoꝝ q̃ fuerãt stult tpe ꝓcedẽti. s. tpe achaz pñs ezechie q̃ fuit ydolatra pessim'.
i Intelliget scientiã. tpe ezechie q̃ fuit denot' et studiosus. k Et lingua balboꝝ. i. illoꝝ q̃ tpe achaz nõ audebãt deũ laudare mãifeste et ydolatriã detestari. l Velocit loqtur ꝛ plane. i. ꝓmpte de eũ ꝓfitẽdo ꝛ ydolatriã manifeste detestãdo. m Nõ vocabit ꝛc. s. achaz q̃ a vera sapiẽtia decidit p ydolatriã. n Neq; fraudulẽt' ꝛc. id est achaz q̃ fraudulent rñdit esaie. ũ. vij. Nõ petã et nõ tẽtabo dñm. in h̃ fraudulent simulãs dei reuerẽtiã cũ rñ ob h̃ recusaret signũ a deo dari ne ex h̃ glificaret nomẽ dñi: vt dictũ fuit ibidẽ. o Stultus. h̃ ꝓnr ponit malicia manasse filij ezechie. ꝓpt cui' maliciã destructa fuit ciuitas p chaldeos. iiij. Reg. xxv. et p̃ describit eius trãsgressio. scdo ciuitatis destructio. ibi. Mulieres. Circa pmũ sciẽdũ q̃ sic esaias describendo iusticiã ezechie sic tetigit maliciã achaz pñs fuit: sic describẽdo maliciã manasse trãsit iusticiã iosie nepotis sui: vt opposita iuxta se posita magis elucescãt. dicit igit o Stult'. s. manasses q̃ ad ydolatriã declinauit sup oẽs: q: ydolatria nõ solũ est stultitia 5 magis insania. p Fatua loqtur. q: p ñba sua seduxit pncipes et bitatores hierlm: vt declinarẽt cũ eo ad ydolatriã. q. Parali. xxxiij. q Et cor eius faciet iniqtatẽ. q: ex magna libidine talia faciebat. r Vt pficiat simulationes oñdẽdo se q̃rere bonũ cõe: vt p cultũ oũm ydoloꝝ ipetraret a mlt̃ diis auxiliũ sic de ciuitate rõ ana dicit Leo papa. q̃ magnã arbitrabat se suscepisse religionẽ: cũ nulli' gẽtis respuere et falsitatẽ. s Et loqtur ad oũm fraudulẽter. q: cũ h̃ q̃ adorabat ydola: adorabat etiã deũ. vt sic hꝯ ter gr̃am aliquoꝝ pncipũ: q̃ a cultu dei nõ totaliter recesserant.

6 Et vacuã faciet aiam ꝛc. q: ad cultũ multoꝝ deoꝝ dicebat req̃rimagnas expẽsas et sub isto ꝓtextu leuabat a ppl'o magnas pecunias: vñ pauper grauabant. v Fraudulẽti vasa pessima sunt. i. ministri manasse regis sunt pessimi. apd eũ hebreos instrumẽta cuiuslibet artis dicunt vasa: et q: manasses rex p ministros suos suam malicia exercebat tanq̃ p instrã. iõ dicunt h̃ vasa pessima.
x Ipse enim. s. manasses.
y Cogitationes pdinnabit. i. machinationes suas malis ñbis iustitie apparẽtis colorabit.
a Ad pdendos mites. i. inopios: sm qd ꝯ. iij. Regũ. xxi. Sanguinẽ multũ inopiũ effudit manasses in sermone mẽdacij: p mẽdacia sermoib'. i. iustis et apparẽtib' colorata. sicut dictum fuit. ũ. i. c. q̃ esaiam pdẽnauit ad mortẽ q̃ 3 elo legis. et idẽ credendus q̃ fecerit de multis alijs.
b Cui loqtur paup iudiciũ. i. de ceret veritatẽ. eo enim q̃ esaias et alij ꝓphe eius malicia veraciter arguebãt: q̃rebat occasiões interficiẽdi eos. Cõsequẽter trãsit ꝓpha ad describẽdũ iusticiã Iosie q̃ p duos ãnos post mortẽ manasse regnauit dicẽs. c Princeps ñro. i. iosias.
d Ea q̃ digna sunt ꝛc. q: a iuuẽtute sua cepit esse multũ sollicitus de cultu dei: et cõi bono regni sui. e Et ipse sup duces stabit: q: nobiles iuda ad cultũ dei iuxit et toto tpe regni sui h̃ eos stabiliuit. f Mulieres. h̃ ꝓnr subdit ciuitatis et regni iude destructio: et scdo restitutio: ibi. Et erit. Circa pmum ꝯ. f Mulieres opulẽte. hitatores enim hierlm tpe sedechie vocat mulieres, eo q̃ nõ habuerũt virtutẽ se defendendi velut effeminati. g Filie ꝓfidẽtes in fortitudine muroꝝ: et in auxilio egyptioꝝ. vt p 5 ex supradicti ca. xxx. b Percipite aurib' ꝛc q. d. cordib' vestis deberet esse impssus. et q̃d fit illud subdit.
i Post dies ꝛ ãnos. p h̃ nõ itelligit aliqd tps certũ et determinatũ. vt dicit ra. sa. 5 est sensus: sic dies addent ad dies ꝓcedẽtes ꝛ ãn' ad ãnũ: sic multiplicabunt vtẽ iniqtates: q̃usq; veniat destructio p chaldeos k Et vos ꝓturbemini ꝓfidẽtes. i. vos q̃ mõ cõfidit vt securi eritis vltra modũ ꝓturbati.
l Cõsũmata est enim vindemia. q: ducet ppl's in captiuitatẽ. et sic nõ erit q̃ vltra colat terrã: nec p ꝓnis q̃ fructi' colligat.
m Obstupescite. p̃ nimio terrore vob̃ imminente. n Exuite vos. vestib' gliosis. o Et ꝓfundemi. iducẽtes vos vlibus et asperis: iõ subdit. p Accingite lũbos vros. s. cũitis.
q Sup vbera plãgite. i. signũ plãctus ꝛ doloris oñdit. hebrei dicũt h̃. Sup agros plãgite q̃ dimittent inculti et deserti et ꝓlonat h̃ lrẽ sequẽti: cũ ꝯ. r Sup regiõe desiderabili ꝛc. i. iudea q̃ freqnt in scriptura ꝯ fluẽs melle ꝛ lacte p sua fertilitate. s Sup humũ ppli mei. i. sup terrã hitantiũ in loq̃ cãpestribus vbi solẽt esse boves inocẽtes et sine malicia. t Spine ꝛ vepres ascẽdẽt. ꝓpt cultoꝝ abõniã q̃ ducent in captiuitatẽ.
v Quãtomagis sup ꝛc. i. hoim vacãnum gaudijs et delicijs q̃les de cõmuni cursu sunt habitantes in ciuitatibus magnis. In hebr sic hꝯ. Sup humũ ppli mei spine et vepres ascẽdent et etiã sup oẽs domos ꝛc. Et sic est sensus ꝓrio mõ. q. d. nõ est

mirũ si su p terrã iude inducã talẽ destructõ:q: etiã ꝗ faciaz in hierlm meo cultui electa:et in domib⁹ rẽpli vbi solẽt leuite cane re in dõio cultrãres. r Dom⁹ eñ dimissa est.s. dom⁹ regis a sedechi a fugiẽte relicta.et loq̃t de futuro p modũ ꝓteriti ꝓ pẽ certitud inẽ ꝓpbetie. t Tenebre ꝛc.a volẽtib⁹ introire,

3 Sup spelũcas ꝗ est cellaria ꝛ fo ueas extruina edi ficioꝝ.

a Usqz ieternũ. In hebr.hr vsqz in sclm.i.vsqz ad tpꝰ a deo ordi narũ de ei⁹ reedi ficatõe.

b Gaudiũ. Hic ꝓfir agit de ppli reparõe vsqz ad fi.hui⁹ ca.et expo nunt aliq̃ doctores nr̃i:rotũ istud de tẽpe reedifica tõnis rẽpli et ciui tatis p ezorobabel:ueemiã et alios sanctos pres eiusdẽ tpis:sed ꝗ ꝗ vr:q: in reditu capiuitatẽ ppls nunq̃ fuit in tan ta ꝓsperitate tpa li et spũali:qualiꝫ describit in hac p te:vt videbitur.p

dij ciuitatis ceultrãtis. Dom⁹ ᵉ eñ dimissa est: multitudo vbis relicta ẽ: tenebre ᶠ ꝛ palpatio facte sũt sup ᵍ spelũcas usqz ᵃ ieternũ. Gau diũ ᵇ onagroꝝ pascua gregum:do nec ᶜ effundat̃ sup nos spũs de excelso.et ᵈ erit desertũ in ᵉ chermel: et ᶠ chermel in saltuz reputabit̃ et ᵍ habitabit in solitudie:iudiciũ ᵇ et ᶜ iustitia in ʰ chermel sedebit. Et ⁱ erit op⁹ iustitie par: et ᵐ cult⁹ iusti cie silẽtiũ et ⁿ securitas usqz in sempiternũ. Et ᵒ sedebit ppls me⁹ in pulcritudine pacis:et ᵖ in taberna culis fiducie ᵃ:et ᵗ in rege opulenta Grãdo ᵗ aũt in ʳ defensiõe salt⁹:et ⁿ humilitate hũiliabit̃ ciuitas. Bea tꝰ ᵍ semitis sup ᵗ oẽs aq̃e:et ᵗ imit tentes pedem bouis et asini.

Capl'm.xxxii.

v Eᵃ qui ꝑdaris Nõne ᵇ ꝛ ip se ꝑdaberis. Et ᶜ q spnis: nõne ᵈ ꝛ ipse spneris Cũ ꝓsumaue ris depdatõz:depdaberis:cũ fati gatus desieris ꝓtẽnere: ꝓtẽneris. Dñe miserere nostri:te eñ expectauimus esto brachiũ nostrum in mane:et salus nr̃a in tpe tribulatõnis. Aᵉ voce angeli fugerũt ᶠ po puli:et ᵍ ab exaltratõe tua dispersi ʰ sunt gẽtes. Et ⁱ cõgregabunt̃ spo lia uestra sicut colligit̃ bruchus: ve lut cum fosse plene fuerint de eo. Magnificatus ᵏ est dominus qui ˡ habitauit in excelso implenit ᵐ iyõ iudicio et iustitia: et ⁿ erit fides in ᵒ tpib⁹ suis. Diuitie ᵖ salutis sapiẽ tia et ᵍ sciẽtia:timor ʳ dñi.ipe est the

bus õ: Jo.xiv. In domo pr̃is mei mãsiões multe sunt. q Fiducie. q: oẽs sunt ibi certi de sue beatitudis eternitate. r Et in rege opulẽ ta.q: ibi totaliter ꝗerabit̃ appetit⁹.Fm illũ ps.xvi. Satiabor cuz appa ruerit gl'ia tua:et q: p⁹ glificatõz xpi destructa fuit hierlm in vindictã mortis xpi.iõ subdit̃. s Grãdo aũt.i.multitudo exercit⁹ romani

t In defensiõe salt⁹.i. in deiectõe templi ꝛ do mus regie q̃ dicũt̃ salt⁹ eo q̃ ligna illi⁹ edifica tõis apportata fuerunt de saltu libani.

v Et hũiliatere hũiliabi tur ciuitas.s.hierlm que fuit destructa ꝛ ꝓiecta ad trã:ꝛ q: illo tpe fides catholica fuit valde pu blicata p orbẽ:iõ subdit̃

x Bñ q̃ semina.s. ñ bñ euãgelicũ. Lu.viij. Se mẽ est verbũ dei.

y Sup oẽs aq̃e.i. sup oẽs pplos gẽtiles et iu deos Apoc.xvij. Aque multe ppli multi.ps autẽ q̃ ꝓpha loq̃tur hic me taphorice:q: semẽ mate riale nõ semiat̃ su p aq̃s materiales. z Et imitrẽtes pedẽ ꝛc.i.idif ferent et sine acceptatõ ue docẽtes fortes et de biles:litteratos ꝛ simpli ces ꝛc.

Capl'm.xxxiij.

E q̃ ꝑdaris.h ꝓfir describit in priculari saluatio ꝑdicta regni iu de ẽtrũ ad malicia sennacherib:ꝛ q: i exercitu eⁱ fuerũt idumei q̃ semp fuerũt iudeis ifesti:sic esau a q̃ descẽderũt iudei.iõ ꝓpha p̃ inue bit̃ ꝗ assyrios:scõo ꝗ idumeos ca.seqn. Circa ꝑmũ sciẽdũ q̃ pñs ca. ab expositoribꝰ nr̃is:fm lr̃as refert totũ ad tpꝰ ezechie in q̃ deiect⁹ fu it sennacherib et ppls iude liberat⁹.Ra.sa.ñ exponit ad lr̃am totum istud ca.reducẽdo ad tpꝰ messie:in q̃ expectãt iudei de oib⁹ gẽtib⁹ triũ phare:et eis simplr̃ oñari. Thõ: aũt mihi q̃ expositores nr̃i melius di cãt.et fm h̃ pñs ca.diuidit̃ in duas ptes.q: p̃ ponit̃ sennacherib deie ctio.scõo stat⁹ hierlm meliorato.ibi.Respicite ꝛ ꝛõ. Pria in duas:q: p̃ describit̃ deiectio sennacherib reg̃.scõo sobne sibi adherẽtis.vt.s.di ctũ fuit.xxij.scõa ibi.Audite. Circa ꝑmũ sciẽdũ:q̃ ad deiectõez senna cherib secuta est exaltratio ppli iude:ꝛ iõ ꝓpha mirãs loq̃t de vtroq̃z p̃ tũ inuebit̃ ꝗ sennacherib di. a Ue q̃ ꝑdaris.s.ppl'm dñi.

b Nõne et ipe ꝑdaberis.q.d.sic.q: exercitu eⁱ percusso ab angelo.iiij. Reg.xix.ppls ezechie eriuit ad colligẽdũ spolia. c Et q̃ spernis.s. ipm deũ ꝗ quẽ blasphemias dixit et scriplit.vt hr̃.iiij.Reg.xix.

d Nõne ꝛ ipe spneris.s.a dñio et ppło tuo.q: percusso suo exercitu:fu git ꝓfusus ad trã suã. vbi fuit interfect⁹ a filijs suis.ꝓñr ꝓpha ꝓuenit fmonẽ ad deũ ꝑ liberatõe ppli di.Dñe miserere nr̃i ꝛc. et ps lr̃a vsqz ibi. e A voce ãgeli.pauẽtis exercitũ sennacherib. f Fugerũt ppli.q: sennacherib cũ illis q̃ remãserãt fugit. g Et ab exaltratõe tua.i.oñsione tue virtutis in angelo pauẽte. h Dispse sũt gẽtes s.sennacherib.cũ exercitu suo.q: aliq̃ mortui remãserũt ꝛ aliq̃ fugerũt.in heb.sic hr̃.A voce multitudis fugerũt ppli.et fm h̃ istõ refert̃ ad exercitũ sennacherib quẽ ppli audiẽtes supuẽre nõ audebãt expectare:q: plu rimos deuicerat ꝛ expugnauit. g Ab exal.tua.i.a prãt̃ tue oñsiõe o tu sennacherib. h Dispse sũt gẽ.p diuersas vias fugiẽtes.

i Et congre.spo.ꝛc.i.facilr ꝛ i magna copia:q: exercit⁹ sennacherib fuit sic percussus q̃ corpa erãt icinerata sub vestib⁹ ꝛ armis illesis. et iõ faci lit̃ et copiose colligi poterãt. k Ad magnifi.ẽ do.i percussiõe sennache rib mirabili. l Qui habi.i excel.i.i celo ẽ pyreo.vbi spãlr̃ relucet ex cellẽtia sue glie.lz fm potẽtiã pñtiã ꝛ cẽntiã sit vbiqz. m Impleuit iyõ ꝛc.i dieb⁹ ezechie q̃ fuit iust⁹ ꝛ pncipes suos ad iusticiã iduxit. vt hr̃ in pn.ꝓcedẽt̃ ca. n Et erit fides.i.fidelitas. o In tpib⁹ suis s.ezechie.h̃ eñ petiuit.vt hr̃.j.xxxix. Fiat tñ pax ꝛ veritas i dieb⁹ meis p Diuitie salu. sapien.i.in cognitõe rerũ diuiaz. q Et scia.in co gnitõe hũanaz. r Timor dñi ipe est thesaur⁹ eⁱ.i.ezechie q̃ ꝓpo

fuit ista oibus bōis tpalib⁹. ꝓñr reuertīt ppba ad narrādū afflictōes ppli sennacherib dī. o Ecce videres ꝛc. Ira est intricata: q: li for reducit ad videres. speculatores eñi erñtes in alto videbāt foris longe⁹ exercitū sennacherib: ꝛ sic denūciabant ezechie regi et ppl'o suo: vt se pseruarēt. ꝛ Angeli pacis. i. nūcij ezechie q̄s misit ad loq̄ndus cū rabsace ō pace. vt bř j. ꝛxxvi. ca.

v Amare flebūt. q: p̄ter blasphemias ꝗ dicitur a rabsace falsis vestib⁹ flētes ad ezechiā redierūt.

p Dissipate sūt vie. ab exercitu sennacherib.

y Cessauit trāsiēs. scz de ppl'o iude. q: nullus audebat timore assyriorū p terrā ire.

ꝛ Irritū fecīt pactū p eñi sennacherib fecit pactū cū ezechia: ꝗs fregit illō: vt dicū fuit. iij Reg. xviij.

a Proiecit ciuitates. q̄ erāt in regno iude circa hierusalē.

b Nō reputauit hoies. s. q: possent ibi i aliq̄ resistere.

c Luxit ꝛ elāguit terra. s. iuda.

d Confusus est liban⁹ et obsurduit. In hebř. bř. Et p̄scissus fuit. q̄ a ibi exercit⁹ sennacherib p̄cidit multa ligna ad faciēdū machinamēta. et ex tali decisiōe fuit lib⁹ deturpat⁹.

e Et fact⁹ est sarō sicut deserti ꝛc. Ista eñi loca erāt fertilia: ꝗs p exercitū sennacherib deuastata. Sciendū etiā q: carmel⁹ nō accipit h̄ p mōte carmeli. in q̄ Helias occidit ppbas Baal: et erat in regno isrl: ꝗs accipit p carmelo vbi mānebat nabal q̄ erat mōs fertilis: et erat in regno iuda. et ꝓñr pōit vindicta de maleficiis sennacherib.

f Nūc psurgā dicit dñs. ad pcuniēdū sennacherib et exercitū ei⁹. q: nūc est tp̄s. Cōcipietis ardorē ꝛc. ex maleficiis eñi vētis sequit demeritū.

b Et parietis stipulā. i. vt efficiamini sicut stipula applicata igni.

i Spūs vr. i. voluntas via mala.

k Ut ignis vorabit vos. i. merētis vt igne ꝓsumamini ꝛ ita factū fuit. q: exercit⁹ sennacherib sic pcussus fuit ab angelo q: corpa eor fuerunt redacta in cineres. ac si fuissent igne materiali cōbusta: ut ō subdit.

l Et erit ppli. exercitus sennacherib.

m Quasi de incēdio cinis. i. vt cinis remanēs de incēdio

n Spine ꝓgregate. i. bellatores sennacherib q̄ pugnabāt pro populū dñi.

o Igni cōburent nō solū ex pcussiōe angeli: vt dictum est ꝗs etiā igne iferni.

p Audite. h ꝓñr describit deiectio sobne pōtificis q̄ cōsulebat ciuitatē reddi assyrijs: et q: h nō fuit fēsi: p tim indignatō: p tim timore. cū sibi adherēnb⁹ ad assyrios trāsiuit occulte: et ei successit in pōtificatu eliachim. vt dictū fuit. ō. xxij. et h est q̄ dr h.

p Audite q̄ lōge estis ꝛc. et in h notat magnitudinē rei nūciāde.

q Cōterriti sunt in syō pecātores. i. sobna et ei adherētes.

r Possedit timor hypocritas. q: erāt in statu ministrādi dño. et sic apparebāt boni et deuoti exterior⁹: ꝗs ipi nihil habebāt interius dignū sacerdotio. et ꝓñr ꝓnūt de ista dignitate sacerdotali: cū dr.

s Quis poterit habitare ꝛc. i. digne ministrare in altari holocausto⁹ vbi erat ignis ppetu⁹ Leui. vi. Et cadē sententia replicat: cū subdit.

t Cū ardoribus sempiternis. et subdit rōnio.

v Qui ambulat in iustitijs. q̄tū ad pfectos vivere.

x Et loq̄tur veritatē. q̄tū ad sanitatē doctrīe.

y Qui pijcit auaricia ꝛc. ita q: nullā hz notā auaricie capiēdo aliena p violētiam. nec etiā capiēdo dona ꝗ iustitiā.

ꝛ Qui obturat aures suas ꝛc. i. sermonēd de sanguine effundēdo p morte inocētis vel ei⁹ mutilatōs.

a Et claudit oculos ꝛc. i. mulierē alienā ad ꝓcupiscendū.

b Iste in excelsis habi. i. tal' dign⁹ est fungi sūmo sacerdotio: in mōte syō. vbi erat tēplū: et talis fuit iste eliachim q̄ in h officio successit sobne.

c Munimēta saxor ꝛc. salomō eñi edificauit tēplū in mōte moria de lapidib⁹ magnis ꝛ pciosis. iij. Reg. v. et edificia ad tēplū pertinentia. et ibi erat habitatio sūmi sacerdotis.

d Pānis dat⁹ est ei ꝛc. nōie pānis et aque intelligit oīs cib⁹ et pot⁹ in scriptura. vii. iij. Reg. vi. Pōe eis panē ꝛ aquā. et subdit. Et apposita ē eis magna ciborū ꝓparatio. Sūmo aūt sacerdoti debebant ꝓmitte fructū et aialū.

e Regē in decore videbūt. s. ezechiā gloriosē regnātē p' sennacherib deiectōes vt bř. ij. Paral. xxxij. et i hac gloria viderunt ipm eliachim pōtifex et alij milites tēpli

f Oculi ei⁹. s. eliachim.

g Cernēt terram delōge. q: de mōte syō vbi erat habitatio pōtifīcis videri iudea p magna pte.

h Cor tuū. o eliachim. mutat oīs ppba modus loquēdi de tertia p sona ad secūdam q̄ fit frequent in ppbis.

i Meditabit timorē. s. dñi ex casu p decessor tui: et ō subdit.

k Ubi est lrat⁹ ꝛc. i. vbi e modo sobna p decessor tu⁹ in officio pōtificis. ppē q̄ debuit esse lrat⁹ ad pōderandū.

l Legis ñ ba ad occēdū ignorātes. q̄ dicūt h puuli. q. d. perijt in tra alienā. vt bř. ō. xxij. ō subdit.

m Populū ipudētē. i. sobnā ꝛ sibi adherētes.

n Nō videbis āpl⁹ i tēplo dñi.

o Ppl'm alti sermōis ꝛc. i. pfūdi: sicut dr Jo. iij. Pute⁹ altus ē et dr h pfund⁹ sermo. q̄ ppē extraneitatē nō est intelligibilis. Et ppl'm talis sermonis vocat h ppba sennacherib et assyrios q̄s intendebat sobna introducere intra ciuitatē ꝛ tēplū: ꝗs decēcit a proposito.

p In q̄ nulla est sapia. s. in sennacherib et ppl'o ei⁹ q: vera sapia nō pōt esse in infidelib⁹.

q Respice. h ꝓñr describit ciuitatis meliorātio. q: p deiectōs sennacherib fuit mutata de timore in securitatē: de tristicia in leticiā: et de penuria i abūdāniā. p̄ igit hec meliorātio describit. scdo ppbetizat ꝗ sennacherib. itē ꝗ eū inuenit ibi. Lapati si. Circa pmū tangit p̄ meliorātio q̄tū ad diuinū cultū: cū dicit.

q Respice syō ꝛc. vocabat eñi illa ps ciuitatis hierlm vbi erat mons syon ciuitas dauid. et in illā erat tēplū vbi celebrabant solēnitates p ānū. s. pasche: pēthecostes ꝛ tabernaculor. in q̄bus ppl's de tota tra debebat ꝓuenire: q̄ nō poterat ppē exercitū sennacherib existētē in iudea: ꝗs ipso deiecto venerūt vndiq̄s gaudentes. scdo pōit meliorātio q̄tū ad abūdāniā: cū dr.

r Oculi tui videbūt ꝛc. q: de spolijs exercit⁹ sennacherib oēs de ciuitate fuerūt repleti et ditati. tertio q̄tū ad securitatē: cū dr.

s Tabernaculū q̄ nequaq̄ trāsferri potest. Vocat h tēplū salomōis tabernaculū: q̄ dicit ēmobile ad differētiā tabernaculi moysi q̄ trāsferebat de loco ad locū. vt ꝗ in li. Numer. et ad idē p̄tinet q̄ subditur.

t Nec auferent claui ꝛc. in tabernaculo eñi moysi parietes erāt de tabulis simul ꝓiūctis p incastraturas et clauos qui amouebant de locis suis q̄n tabernaculū deponebat et ponebat ad aliū locū: in tēplo eñi salomonis parietes erāt interior⁹ de lignis laminis aureis opris: et erāt ibi claui positi. vñ inseparabiliter manerēt ibi.

v Et omnes funiculi ꝛc. i. stabilitas tēplī p impetū sennacherib nō dissoluēt: et cā subdit.

x Quia solū modo ibi magnifice ꝛc. q: magnifice deiecit sennacherib cū exercitu sine opere hūano.

y Loc⁹ fluuior ꝛc. h refert ad illud q̄ fecit ezechias ppē exercitū sennacherib: q: aquā de ciuitate hierlm egredientē extra: ipse reuertit ad implendū fossata ꝛ pi

scinas magnas sicĕ stagna et residuū aq̃ qd̃ nō poterat ibi capi
ceat ibi decurrere p aliū locū vt sic exercit⁹ assyriorū nullū inde
bĕer solatiū. 5 Mō trāsibit p eū nauis remigū
tĕ. q: sic disposuit ezechias aq̃s illas q̃ erāt ad munimētū ciui
tatis: et in nullū auxiliū aduersarijs. q: nō deseruiebāt eis ad
potus: nec ad na
uigiū: vt sic cū na
uigio possent ob
sidere vel intrare ci
uitatē. et q: omnia
ista erāt attribuē
da bonitati diui
ne pnciplit: ideo
subdit.

a Dñs iudex nr̃
iudicabit p no
bis ⁊ sennache
rib in mōte syna
b Dñs legifer
nr̃. q: ab eo rece
pim⁹ legē in mō
te synai. vt hĕtur
Exo. xx. ⁊ deut. v
c Dñs rex nr̃. re
ges enim iuda nō erāt nisi ei⁹ vicarij. d Ipse saluabit nos. i
aliqb⁹ libris interponit venier: ⁊ nō est in hebreo nec in libris
correctis. e Laxati sunt. h ppba iterū iuebit ⁊ sennacherib
cui⁹ exercit⁹ percussus fuit ab angelo anteq̃ obsideret hierlm. vt
dictū fuit. iiij. Reg. xviij. Disponebat tū de ppinq̃ obsidere eas
figēdo tētoria ibidē. ideo dr e Laxati sunt funiculi tui. i. dispo
siti vt cūcta figant tētoria circa hierlm f Ex nō pualebūt
q: nō obsedit eā. g Sic erit mal⁹ tu⁹ ⁊c. mal⁹ h dr lignus
lōgū qd̃ in medio tētorij erigit sicut mal⁹ in medio nauis. et q̃a
desup pōit signū vel vexillū illi⁹ cui⁹ est tētoriū: sic in sūmitate
mali nauis pōit signū aliqd̃. Ligna aūt tentoriorū sennacherib
circa hierlm nō fuerūt erecta nec signa supradicta. ideo dr. Ut di
latare signū ⁊c. h Tūc diuidentur spolia. s. assyriorū. q: habi
tatores hierlm percusso exercitu sennacherib exierūt ad pdam.

Predaq̃ multaq̃. tū q: magna fuit multitudo percussorū. s. cxxxv
milia. tū q: apportauerāt ibi spolia: q̃ in alijs locis iudee rapue
rāt. tū q: rex sennacherib et fugiētes cū eo nihil secū asportaue
rūt vt velociū fugerēt. et q: ad tale lucrū cucurrerūt boles etiā de
biles: ideo subdit. k Claudi etiā diripiēt rapinā. i. illō qd̃ as
syrij aliūde rapuerāt. l Nec dicet vicin⁹ elangui. i. ex longa
infirmitate pcedēte nō detinebit: qn cū alijs vadat ad pdā p
ut poterit. m Ppl's q̃ habitat in ea. i. in hierlm. n Au
ferēt ab eo iniqtas. s. p dolore q̃ ibi viguerat añ xpi ezechie p
ter quā ciuitas meruerat subuerti: ⁊ ppē hōitatē ezechie q̃ ab
stulit p dolariā: ⁊ reduxit pplm ad dei cultū dicta pena nō fuit
inflicta ⁊c. In ca. xxxiij. vbi dicit in postilla. Audite, hic
consequent describit. Additio.

B h loco vbi dr. Audite q̃ lōge estis. Incipit ca. fm beb.
et p tinuat vsq̃ ibi. Auferet ab eo iniqtas. qd̃ q̃dē ca. ppe vi
det exponēdū de eiectōe pharisorū respuentū doctrinā xpi. ⁊
de psperitate adherentū xpo. et de q̃busdā ad h̃ pertinēb⁹: dicit
ergo. Audite q̃ lōge estis. s. post lōga tpa. Que fecerim. glo. in imi
cis meis iudeis. Et cognoscite vicini. s. proximi. Formidi
nē meā. in hac vltōe. Cōterriti sunt in syō peccatores. in hebr. hr.
Timuerūt in syō peccatores. q: vt in iob. xi. ca. dr. Timuerūt ne per
derēt gētē et regnū si xpo adhesisset: possedit tremor hypocri
tas. s. pharisēos et scribas q̃s frequēt xpus hypocritas vocat p
ut in multis locis euāgelij hr. q̃ principalit pdictū timorē habuerūt
et q: in h̃ trepidauerūt timore vbi nō erat timor: q: pot⁹ debuis
sent timere offensas dei: et penas ppetuas q̃s ppter h incurrebant
ideo q̃si in pson eorū ppba subdit di. Quis poterit habitare ⁊c. ex
vobis cū ardoribus sempiternis. q. d. ppba magis ecce timēdi
ardores gehenne sempiterni q̃ hōa tpalia pdere p romanos. pser
tim cū ille q̃ nō ficte sicĕ pharisei: ⁊ recte in iustitia ambulat. Et
loquitur veritatē. s. absq̃s hypocrisis fictōe secur⁹ est ab aduersita
tib⁹ periculū q̃ ad spūalia inducentib⁹. de q̃ dicit. Iste in excelsis ha
bitabit munimēta saxorū. s. exempla sanctorū. Sublimitas eius. i. p
tectio eius apud deū. Si aūt q̃rat in q̃ reficat talis antecedēs biter i

excelsis: subdit di. Panis ei datus est. s. panis viuus q̃ de celo descendit
Aque eius fideles sunt. s. doctrine spūales. xi illō Joh. vij. ca. Aque vi
ue fluent de vētre eius. q̃ aūt sit ista pmiario hui⁹ iusti de q̃ loquitur: cū dicit
habitabit in excelsis: subdit di. Regē in decore suo videbūt oculi tui. s. re
gē xpm in deitate: in q̃ visiōe clara tota merces psistit fm Augu. Ut
pacto iudicio oculi eius
videbūt regē xpm indu
tū decore hūanitatis assū
pte. Et q: h̃ maxime lōge
est a statu hui⁹ vite. ideo
subdit. Oculi eius cernēt
terrā de lōge. s. terrā vi
uentū. et sequitur. Cor tuū
meditabit timorē. s. ad
miratōis. q̃ q̃dem admi
ratio psurgit ex h̃ q̃ illi
q̃ videbant prudētes ⁊
speculatiui in pūi sta
tu nō videntur attingere
ad cernendā illā trā de
lōge. et de h̃ dicit Ubi ē
lr̃atus. i. phus fm glo.
vbi est ñba legis pōde
rās. s. pharisei ⁊ scriba
qui ñba legis poti⁹ q̃ mētē legis pōderabāt. vñ Matth. xij. et Lu. xiij
ca. Curare hoiem in sabbato dicebāt illicitū esse. Ubi est doctor puu
lorū. s. legispit⁹ q̃ dr doctor puuloū eo q̃ dr ad Gal. iij. ca. Lex peda
gog⁹ nr̃ fuit in xpo. Ppl'm ipruidentē. s. incōpositū in moribus. Non vi
debis. s. in illa trā longinq̃. Ppl'm alti sermonis. ita q̃ nō possis intel
ligere disertitudinē lingue eius: q̃ fm glo. intelligit de retorico. vt Tul
li⁹ cui⁹ facūdia et subtilitatē sermōis fm glo. pauci intelligūt. In quo
nulla est sapiētia. s. q̃nū ad diuina. q̃ oia ponunt ad designandū q̃ do
ctrina xpi nō in psuasibilib⁹ hūane sapie ñbis sit: ⁊ in doctrina et ve
ritate. vt in. i. ad Cor. ij. Cōsequent dicit. Respice syō: in q̃ ppba alloq̃
tur petrōes et pharisēos q̃ timuerūt gētē pdere et regnū: pter adhe
sionē xpi. ostēdēs eis hūc timorē esse vanū: cū ecclia xpo adherēs opu
lēnā et firmitatē nō obstantib⁹ aduersarijs. et de h̃ dicit. Respice syō. s. o
pharisee hypocrita. Respice syō ciuitatē solēnitatis nr̃e. s. ecclias militā
tē. Oculi tui videbūt hierlm. s. hmōi ecclesiā. Habitatōes opulētā. ⁊c
in q̃ nihil deficit de necessarijs ad salutē. Tabernaculum qd̃ nequaq̃
trāsferri poterit ⁊c. Ecclia enim militās licet tabernaculū dicat respectu
triūphātis nō tñ trāsfert de loco ad locū sicut tabernaculū iudeorū fa
ctū in deserto: q: immobilis est tanq̃ fūdata sup firmā petrā: qd̃ intelli
git de ecclia spūali pūti q̃ in fide xpi fūdata est. et id rōnē hui⁹ immobili
tatis subdit di. Quia solūmō ibi magnific⁹ dñs de⁹ nr̃: sup. est ppium
fundamētū. ⁊ q: in hac ecclia viget sana doctrina plana ⁊ patēs sine
aliq̃ artificio seu industria hūana: ideo subdit. Loc⁹ fluuiorū rui latissimi
et patētes: nō intrabit p eū nauis remigū: nec mētis magna trāsgredie
tur eū. q: nō p artificia magna nec pua hmōi doctrina acqrēda ē. Dñs
ei nr̃ iudex. dñs legifer nr̃ ⁊c. q. d. totū regimē h̃ tabernaculi seu ecclie
est in deo a q̃ speram⁹ salutē. et id h̃ tabernaculū ē ītrāsferibile: q: non
p industriā humanā: ⁊ p puidētiā diuinā regit. pūr dicit. Laxati sunt
funiculi tui: ⁊ nō pualebūt ⁊c. q. d. O pharisee ⁊ riū pdicatorū ubi prin
gitur: q: cū magis respiceres ad hūana subsidia q̃ ad diuina. funiculi ta
bernaculi tui sic laxati sunt q̃ iā nō pūt vltery pualere. Sic erit mal⁹
tu⁹: qd̃ itelligit de tēplo in q̃ vela pciosa pēdebant. qd̃ destructū fuit
irrepabilit p romanos ⁊ spoliatū. de q̃ dicit. Tūc diuident spolia pdaq̃
multarū q̃ q̃dē spoliano deuenit ad trātā facilitatē q̃ etiā infirmi vel de
biles eā diripient. et de h̃ dicit. Claudi diripiēt rapinā. et q: in hac va
statōe hierlm ⁊ tēpli p romanos discipli xpi nō fuerūt lesi: q: ispiratōe
diuina recesserūt ad terrā agrippe. ideo dicit. Nō dicet vicin⁹ elāgui. disci
pulos enim xpi vocat vicinos illi⁹ hierlm materialit: nō aūt ciues: q: non
erāt cū eis vnitē: q̃ q̃dē discipli nō solū fuerūt lesi in illa plecutōne hie
rusalēis indulgētiā petōrū ibidē psecuti sunt: ideo subdit. Ppl's q̃ habi
tat in ea auferet ab eo iniqtas. s. et merito passiōis xpi ibidē celebra
te. Et antēdēdū q̃ pdicta expositio nō solū ē ppa et ñalis mag̃ literalis
q̃ illa q̃ ponit in postilla. Mā h̃ qd̃ dr in pūn. hui⁹ ppbie. Possedit
timor hypocritas. ppter⁹ verificat de pharisēis q̃ h̃ noiesepe a xpo vo
cant. et q̃ pnicioſe timuerūt ne tollerent ab eis regna p romanos q̃ de
sobna. de q̃ nō legit q̃ timuisset: nec q̃ fuisset hypocrita. Sed mag̃ p
tic dr tabernaculū qd̃ nequaq̃ trāsferri potest de ecclia q̃ de tēplo
salomōis. qd̃ nō post multa tpa fuit pētit⁹ destructum: et sic de alijs. vt

patet intuenti

Capitulum.xxxiij.

Accedite gẽtes. Hic ppha cõminat idumeis q̃ fuerũt ꝓxij iude is: cũ ñ debuissent eos iuuare eo q̃ a duob⁹ gemellis fratrib⁹ descẽderãt. s. esau et iacob. p̃ ñ ppha cõminat oib⁹ erãnib⁹ in circuitu regni babylõis generalr. scõo idumeis spãlr: ibi. Ecce super idumeã. Circa p̃mũ dicit

a Accedite gẽtes ꝛc. et p̃ b̃ insinuat q̃ vult dicere magna. ió subdit.

b Quia indignatio dñi sup oẽs gẽtes. q̃s. s. rex babylõis v̄rute annoꝝ sibi subiecit: q̃ fuerũt multe valde. fm q̃ diffusi⁹ exp̃mit Hiere. xxv.

c Et furor ꝛc. q: nõ poterũt sibi resistere v̄rute annoꝝ: ꝛ bñ p̃oit B. Indignatio dñi. q: nabucho. nõ fecit illas victorias v̄rute ppria: s̃ in q̃tum erat flagellũ dei ad puniẽdũ peccã illius tpis.

d Interfecit eos. i. interficiet loq̃ndo de futuro p̃ modũ p̃teriti.

e Interfecti eoꝝ p̃jciẽtur bestiq̃ et auib⁹ insepulti. f Tabescent mõtes ꝛc. p̃ b̃ designat multitudo interficiẽdoꝝ.

g Et tabescet omis milicia celoꝝ q̃ expõit Ra. sa. de angelis p̃fect̃ ad custodiã dicraꝝ gẽtiũ q̃s dicit sil̃ puniri et ꝓtristari cũ gẽtib⁹ q̃bus presunt. q̃ est erroneũ. illi enim sunt angeli beati: et ió nõ p̃ot eis aliq̃d cõtingere q̃ sit ꝓtiũ volũtati ipoꝝ: et ió in nullo tristant nec grauãt de punitõe tp̃ali seu eterna gẽtiũ q̃s custodiũt: q: talia p̃cedũt fm ordines diuine iustitie: cui p̃ oia et simplr assentiũt. et ió aliq̃ expositores b̃ exponũt de demõib⁹: s̃ nõ vid: dictũ rõnabilr: q: de talib⁹ occisiõib⁹ non tristant: s̃ magis delectant: et ió p̃ militiã celi sol et luna et alia astra notabilia intelligunt: q̃ frequent in sacra scriptura militia celi dicunt. hmõi v̄o astra multi gẽtiles antiq̃tus colebãt sic deos: et ió metaphorice dicunt tabescere i destructõe gẽtiũ ea adorãtiũ: eo q̃ apparet manifeste q̃ nõ poterãt eas saluare. b Et cõplicabunt q̃li liber celi in libro effi plicato queq̃s scripta sunt nõ p̃ñt legi. et eodẽ mõdo: hic q̃ gẽtiles ex ꝓstellatõib⁹ futura p̃nosticãtes nõ poterãt ibi videre infortunia supuẽtura p̃ nabucb. i Et omis militia eoꝝ influet. i. influẽtia stellaꝝ eis nõ p̃ficiet. k Qñ inebriat⁹ est in celo gladi⁹ me⁹. id est gladi⁹ vindicte mee: ex ordiatõe celesti seu diuina exterr⁹ est ad afflictõẽ gẽtiũ et effusionẽ multi sanguis eoꝝ. l Ecce sup idumeã. B̃ ñ̃ p̃ ppheta inuebit ꝗ idumeos spãlr: et diuidit in tres ptes: q: p̃ cõminat eis bonm occasionẽ. scõo terre destructõis: ibi. Et quertent. et tertio ponit vtriusq̃s dicti ꝓfirmatõis: ibi. Requirite diligent. Circa p̃mũ dicit in p̃sona dñi. Ecce sup idumeã ꝛc. et ps̃ lra vsq̃s ibi. m De sanguine agnoꝝ. i. minoꝝ. n Et bircoꝝ. i. mediocriũ. o Et de sanguine medullatoꝝ arietũ. i. maiorũ in potẽtia et diuitijs. p Victima enim dñi. i. inter fectio petõꝝ ex ira dñi q In bosra. de hac enim ciuitate fuit iobab rex edom. Geñ. xxvi. r Et descẽdẽt vnicornes. i. supbi et ceruicosi. s Et tauri cũ potẽtib⁹. i. in domini t Inebriabitur terra eoꝝ sanguine. In b̃ notat magnitudo effusiõis sanguinis bũani: cui⁹ ci subdit cũ ór. v Quia dies vltõis dñi ꝛc. sic enim fuerunt puniti idumei: eo q̃ fuerũt molesti ꝛ aduersarij iudeis: q̃z ciuitas metropolis fuit hierlm: in q̃ erat mõs syon. x Et quertent. b̃ ñ̃ p̃ ppheta cõminat eis terre destructõẽ cũ ór. Et cõuertentur torrentes eⁿ in picẽ. i. in corruptõẽ et amaritudinẽ ex multitudine sanguinis ibidem decurrẽtis et cadauerũ ibidẽ p̃iectoꝝ. y Et bum⁹ eⁿ in sulphur. B̃ est in feroꝛẽ ex cadauerib⁹ exaltantẽ. z Et erit terra eⁿ ꝛc. quia habitacula illi⁹ terre fuerũt cõbusta ab aduersarijs ira faciliter ac si essent linita pice. ꝛ Nõ extinguet in sempiternuꝝ ope bũano. ignis enim ille nõ fuit extinct⁹ ab incolis: q̃ erãt p̃ maiori pte interfecti: et residui fugitiui vel capti. nec ab aduersarijs q̃ ignẽ accẽderãt: s̃ solum cessauit p̃ defectũ materie cõbustibilis. Vl̃ p̃ot dici q̃ in aliqua pte illi⁹ terre in signũ diuine vindicte apparuit ignis eriẽs de venis sulphureis ꝛc. q̃ adhuc p̃seuerat. sic̃ est in sicilia in mõte erbne: ió subdit. Ascẽdet fum⁹ eⁿ ꝛc.

a Accedite[a] gẽtes ꝛ audite et ppli attẽdite: audiat terra et plenitudo eⁿ orbis ꝛ omne germen eⁿ: q:[b] indignatio dñi super oẽs gẽtes: ꝛ[c] furor sup universam miliciã eoꝝ. Interfecit[d] eos ꝛ dedit eos in occasionẽ. Interfecti[e] eoꝝ p̃iciẽtur: ꝛ de cadauerib⁹ eorũ ascẽdet fetor. Tabescẽt[f] mõtes a sanguine eoꝝ ꝛ[g] tabescet omis milicia celoꝝ ꝛ[h] cõplicabũtur sic̃ liber celi: ꝛ[i] omis milicia eoꝝ defluet sic̃ defluit foliũ de vinea ꝛ de ficu: qm̃ inebriat⁹[k] est in celo gladi⁹ meus Ecce[l] sup idumeã descẽdet ꝛ sup pplm interfectõis mee ad iudiciũ Gladi⁹ dñi replet⁹ est sanguine in crassat⁹ est adipe de[m] sanguine agnoꝝ ꝛ[n] bircoꝝ: ꝛ[o] de sanguine medullatoꝝ arietũ. Victia[p] enim dñi in[q] bosra: ꝛ interfectio magna i terra edõ. Et[r] descẽdẽt unicornes cũ eis: ꝛ[s] tauri cũ potẽtib⁹. Inebriabit[t] terra eoꝝ sanguine et bum⁹ eorũ adipe pinguiũ: q:[u] dies vltõis dñi: ãn⁹ retributõis iudicii syõ. Et[x] quertent torrẽtes eⁿ in picẽ: ꝛ[y] bum⁹ eius in sulphur. Et[z] erit terra eⁿ in picẽ ardẽtẽ nocte et die nõ[ꝛ] extinguet in sempiternũ. Ascẽdet fum⁹ eⁿ a generatõe in generationẽ: desolabit in sclã sclorum. Nõ[a] erit trãsitus p eã: et[b] possidebũt eã onocrotal⁹ et[c] heritius et[d] ibis ꝛ corui⁹ habitabũt in ea. Et[e] extendet sup eã mẽsura ꝛ redigatur ad nihilũ: et ppẽdiculũ in desolationẽ. Nobiles[f] eⁿ nõ erũt ibi: re-

a Nõ erit trãsitus p eã q: euacuabit ab incolis.

b Et possidebũt eaꝝ onocrotalus auis est imũda. ꝛ ór ab onos q̃d̃ ē asin⁹: eo q̃ bẽat faciem aliq̃ mõstrũ ē asino. vt bñ in li. q̃ ór: carbo oliconi. hebrei tñ dicũt B Noctua: q̃ est auis volãs de nocte.

c Et heritin⁹. aial est paruũ spinosũ

d Et ibis. i. ciconia. hebrei dicũt monedula. p ista designat vastatio ẽre. q: ista habitãt in locis desertis.

e Et extẽdet super eã mẽsura. i. destructio erit et vastatio fm mensurã petõꝝ: ió sequitur.

f Nobiles eius nõ erũt ibi. q: erũt interfecti vel capti: ió subdit. g Regẽ pon⁹ inuocabũt. i. regẽ babylõis cui erũt subiecti. h Inuocabũt. vt eoꝝ misereat. q: tñ nõ inuenietur apũ eũ miseriaꝝ subdit. Et erũt oẽs p̃ncipes eⁿ in nihilũ. i Et orient in domibus eⁿ. ruinosis et derelictis k Spine et vrtice ꝛ paliur⁹. Car duus est spinosus cũ q̃ parant pãni. l Et erit cubile draconũ ꝛc. p̃ oia ista intelligit q̃ ẽra ad solitudinẽ rediget.

m Et occurrẽt demonia onocẽtauris. fm expositores nros dicunt b̃ demonia: dmones incubi: vel boies siluestres. Onocẽtauri aũt aialia mõstruosa in pte supiori similitudinẽ bois bñia et in inferiori asini: ió ór ab onos q̃d̃ est asin⁹. hebrei dicũt. Et occurrũt martine cattis siluestrib⁹. et dicunt martine apud eos aialia similitudinẽ habẽtia cũ simijs: sunt tñ caudata. n Et pilosus clamabit alt̃ ad alterũ. i. vlulabit. et dicunt b̃ pilosi: fm hebr. aialia feroꝛia et pilosa: sic̃ lupi ꝛ hmõi o Ibi cubauit lamia. est aial mõstruosuꝝ bñs in supiori pte similitudinẽ mulieris: et in inferiori pedes eq̃nos. Cetera patẽt ex dictis.

p Requirite diligent. b̃ ñ̃ p̃oit p̃dictoꝝ ꝓfirmatio: cũ ór. Requirite diligẽter in li. dñi. i. in b̃ libro esaie. qui scriptus ipm spũs sancto dictãte, put dictũ fuit in p̃n. hui⁹ libri. q Et legite. s. futurũ tpib⁹: et inuenietis q̃ r Unũ ex eis. q̃ p̃dixi vẽtura supra eodẽ s Nõ defuit. q̃n sit adipleti. t Alter alterũ nõ q̃sauit. b̃ est dictũ b̃ nõ ꝓtingit ex casu nec ex bũana industria: s̃ ex ordinatõne diuina: ió subdit. v Quia q̃d̃ ex ore meo p̃cedit. ppheta dedit. x Ille. s. deus. y Mãdauit mihi. inspirãdo.

z Et spũs eⁿ. ipe ꝓgregabit ea. s. aialia mõstruosa p̃dicta.

ꝛ Et ipe misit eis sortẽ. s. ad locũ habitandũ. a Et mensuram eis diuisit eã ꝛc. i. singulis: fm sue nature ꝓueniẽtiã. q Usq̃s in eternũ. in hebr. bñ vsq̃s in seculũ. q̃d̃ ppte signat tpus q̃n quaginta ãnoꝝ. aliq̃n tñ accipit in scriptura p̃ maiori tpe. aliq̃n p̃ minori. vñ nõ accipit b̃ p̃ duratõẽ ppetua: q: idumea p̃ destructõis dicta p̃ nabucb. fuit postea habitata ab hoib⁹: et p̃dicta aialia inde eiecta. In ca. xxxiiij. Accedite gẽtes.

Stud ca. in q̃ ppha inuitat oẽs gẽtes ad audiẽdũ. et indignationẽ dñi sup oẽs gentes cõminat. et ñ̃ restringit se ad idumeã tñ de cui⁹ vastatõe plura et p̃ncipalia q̃ in b̃ ca. ꝓtinent denũciant fm postil. i postilla sua p̃ncipa-

Addiio.

liter expõit de idumeis cũ debuissent descẽderãt, put in cru: tñ q: p̃ p̃ambulũ q̃ b̃ agit̃ sit maxima rũ tradite. dicit̃ essi. Accedite gẽtes ꝛc. Audiat terra ꝛ plẽitudo eⁿ orbis terraꝝ ꝛ oẽ gemẽ eⁿ: q̃ v̄ba q̃ rã maxima attẽtionẽ denunciant et totũ orbẽ ẽraꝝ ad audiendũ excitãt nõ legũt in alijs prophetijs esaie: in q̃bus de destructõe babylonioꝝ: assyrioꝝ egypcioꝝ et aliorũ agit: et q̃ vt q̃ i b̃ ca. de acerbiori et duriori indignatõne dei tractet. tñ q: fratrũ tas gemella esau et iacob quã alle gat ad hoc q̃ debuissent idumei adiuuare iudeos nũq̃ fuit causata ua amicitie: s̃ potiꝝ causauit inter eos magnã inimicitiã rã in suis p̃mordijs. vt patꝛ Geñ. xxv. vbi dicitur in vtero eⁿ pugnꝛ xvij. Primⁿ aduc cũ eis: cũ exiret de esau. vñ. ij. Reg. viij. statuit q̃s p̃sidiũ: ꝛc. q̃ ille due gẽtes s̃ p̃ oⁿ⁹ vt aduersari. D no ppli ex vẽtrego ex tali fratrũitate punirẽ eo q̃ nõ adpi. vident expõere punient ex oib⁹ n. ꝓtinent ꝓcordẽt. tñ bũt: cũ in iudicio xp̃i quẽ nõ p̃ñt inuenire. vt in. iiij. expositores. b̃ ca. nra p̃ bosrba ꝛ edõ de ipa dicit: q̃ ꝓtinet dũ q̃ p̃ romã intelligitur ma quã dicũt esse regnũ ecclie dicũt destruẽda est p̃ vnũ r dẽ babel. In q̃ ergnũ xp̃i seu ecclie rã: q̃d̃ est manifestũ sup dañ. ca. ij. dicitur: et sic tenẽt in o ca. Ra. cãbi. sic dicit ni p̃ maiori pte sui Sil̃ dicit q̃ cesar e mei. Ad q̃d̃ p̃bam tionẽ p̃suppoit ran xp̃iani enim si dicant

gnē accēderāt: ſz ſolum
Al' pōt dici q̄ in aliqua
pparuit ignis cricēs de
.ſic eſt in ſicilia in mōte
Mō erit trāſicēs p eā
qz euacuabit ab
incolis.
b Et poſſidebūt
eaz onocrotalus
auis eſt imūda. ⁊
ōz ab onos qō ē
aſin⁹: eo q̄ bēat
faciem alicq̄ mō ſt
milē aſino. vt hē
in li. q̄ ōz carbo li
con. hebrei tñ di
cūt b Noctua: q̄
eſt auis volās de
nocte.
c Et herin⁹. aial
eſt paruū ſpinoſū
d Et ibis. i. cico
nia. hebrei dicūt
monedula. p iſta
designat vaſta
tio fre. qz iſta ha
bitāt in locis de
ſertis.
e Et extēdet ſu
per eā mēſura. i.
deſtructio erit et
vaſtatio ſm men
ſurā prōpzō ſeq̄
tur.
f Mobiles eius
ſubdit. g Regē po
biecti. h Inuoca
ō eū miſcōiaz ſubdit.
Et orient in domibus
⁊ vtice ⁊ paliur⁹. Car
Et erit cubile draco
dinē rediget.
n expositores nſros di
ces ſilueſtres. Onocē
ſilitudinē bōis hūnia
ſin⁹. hebrei dicūt. Et
nt martine apud eos
caudata. n Et
et dicunt b piloſi: ſm
mōi o Ibi cuba
ori pre ſilitudinē mu
parēt ex dictis.
firmatio: cū ōz. Rechri
cip ſit ipm ſpūſancto
Et legite. ſ. futuri
ipiūtura ſupra eodē
alterū nō q̄ſiuit. b eſt
duſtria: ſz ex ordiarō
meo pcedit. ppbetā
ibi. inſpirādo.
nōſtruoſa pdicta.
adū. a Erman⁹
ueniētiā. q Il
opzie ſignat tpus hn
ra p maiori tpe. ali
perua: qz idumea p⁹
pitata ab boſb⁹: et p
. Accedite gētes.
es ad Addito.
s gentes cōminat et
arō e plura et pncipa
poſtilla ſua pncipa

liter expōit de idumeis ab eſau deſcēdētib⁹: eo q̄ fuerūt Jud̄ iu
deis cū debuiſſent eos iuuare: eo q̄ a duob⁹ gemellis fratrib⁹
deſcēderāt. put in poſtil. largi⁹ p̄ninet qō nō vid: rōnabilit di
cētā: nū qz p pambulū bui⁹ ppbic dat intelligi q̄ idignatio dei de
q̄ b agit lit maxīa reſpectu p dictaz: q̄ ī ppbetis hcedētib⁹ fue
rūt tradite. dicit
eſi. Accedite gē
tes ⁊c. Audiat ter
ra ⁊ plēitudo eī⁹
orbis terraz ⁊ oē
germē eī⁹: q̄ nba
q̄ tā maxīmā atte
tionē denunciant
et totū orbē traz
ad audiendū ex
citāt nō legūt in
alis prophetis
eſaie: in q̄bus de
deſtructōe baby
loniozz: aſſyriozū
egyptiozz et alio
rū agit: ex q̄ vī q̄
ſ b ca. de acerbio
ri et duriori indi
gnatōne dei tra
cter. tū qz fratri
tas gemella eſau
et iacob quā alle
gat ad hoc q̄ de
buiſſent idumei
adiuuare iudeos
nū q̄ fuit cauſari
na amicitie: ſz po
ti⁹ cauſauit inter
eos magnā inimi
citiā tā in ſuis p
mordijs. vt patz
Gen. xxv. vbi de ipis gemellis in vtero exñtib⁹ ōz. Collidebā
tur in vtero eī⁹ puuli q̄z in pceſſu in ſuis poſteris. vñ Exo. cap.
xvij. Prim⁹ aduerſariz q̄ exiuit obuiā pplo iſrl ad pugnandus
cū eis: cū exiret de egy pto fuit amalech filij⁹ eliphaz pnogenit
eſau. vñ. ij. Reg. viij. ōz de dauid. Posuit in idumea cuſtodes
ſtatuitq̄z p ſidiū: et ſcā eſt vniuerſa idumea ſeruiēs dauid. Ex q̄
pz q̄ iſte due gētes iſrl. ſ. et idūei nō bēbant ſe adinuicē vt frēs
ſz potiz vt aduerſarij; put fuit pp bātū de eis Gen. vbi ſupra
Duo ppli ex vētre tuo diuident: ppls q̄z ppl'm ſupabit. Mō ergo
ex tali fratrnitate vid̄z ſeq̄: q̄ idumei tam accerrime debuiſſent
puniri eo q̄ nō adiuuiſſent iſraelē: vñ aliq̄ expositores nſri b ca
pi. vident expōere pncipalr de finali iudicio: in q̄ omēs reprobi
punient ex oib⁹ natōib⁹. Et ſz huic expoſitōi plima q̄ in b ca.
pnient pcordēt. tñ nō pſonat ei b qō ōz. j. Regē pon⁹ inuoca
būt: cū in iudicio nec post iudicū nō ſit aliud regnū: niſi regnuz
xpi quē nō pñt inuocare dānati: in q̄b⁹ malignitas odij ſemp
pmanet. vt in. iiij. ſen. di. xlvij. Ra. ſa. ōo et cōiter oēs hebreorū
expositores. b ca. exponūt de romano iperio ſeu regno. vñ glo.
nſra p bozrba ⁊ edom hebreoz mgri romā volūt intelligi et oſtia
de ipa dicit: q̄ pnient in ſequē. ca. b in glo. Circa quā attēden
dū q̄ p romā intelligūt ecclias romanā: cui⁹ caput in terris eſt ro
ma quā dicūt eſſe deſtruēdā p meſſiā ab eis ſpectatū: qō q̄dem
regnū ecclie dicūt eſſe pfiguratū p q̄rtā beſtiā Dan. iiij. ca. q̄ de
ſtruēda eſt p vnū regnū incorruptibile a deo ſuſcitādū. put ibi
dē habet. In q̄ expoſitōe duo falſa pſupponūt. Primū. ſ. q̄ re
gnū xpi ſeu ecclie ſit pfiguratū p q̄rtā beſtiā in viſiōe Dan. pte
tā: qō eſt manifeſte falſum: put plene fuit expoſitū in additōib⁹
ſup dan. ca. ē. dicto. ſcōm pſupponūt q̄ ppls xpian⁹ ſit idume
us: et ſic tenēt in oib⁹ ſuis libris: tā talmudicis q̄z alis. vñ in b
ca. Ra. cābi. ſic dicit: q̄ regnū humanū ⁊ oēs q̄ tenēt legē nazare
ni p maiori pte ſunt y dumei ſz eis fuerūt aliq̄ natōes admixte
Sitr dicit q̄ cesar et oēs reges q̄ fuerūt ante eū in roma ſunt idu
mei. Ad qō pbandū nihil allegat ſz ſolū ſua fabuloſas narra
tionē pſuppōit tanq̄ veram: cuius falſitas tū eſt manifeſtiſſima.
xpiani eū ſi dicant deſcēdere ſm fidē: tūc pncipalr deſcēdūt a

xpo cui⁹ fidē et denotatōz tenēt: q̄ de dauid et p̄ p̄ñs de iacob deſcen
dit nō aūt de eſau. Si aūt loquant de deſcēſu ſm carnē: tūc de oibus
natōib⁹ ſunt indifferenti. vñ Petr⁹ apls Act. x. ca. In veritate cōperi
q̄ nō eſt accepto: pſona⁹ de⁹: ſz in oi gēte. Paul⁹ etiā ad Ro. x. ca. in
quit. Nō eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. Dicere ḡ q̄ p idumeā intelligatur
xpianitas ſeu ecclia romana: nō ſolū nō bz fundamētū: ſz etiā mānifo
ſte eſt falſuz. Et notandū q̄ in b loco: ſic in aliq̄bus alis verificat de
eis. illud pſ. Gladi⁹ eoz intret in corda ipoz. Nam ſi bñ p̄ſiderent ſcri
pture: idumea in b loco ⁊ in alis ſimilib⁹ ſignificat ad lrām ſynagogas
iudeoz: q̄ p petrū negatōis et occiſiōis xpi fcā eſt ecclie dei inimica: ſic
idumea ab eſau deſcēdēs aduerſatrix fuit ipi bierl'm. Ad cui⁹ declara
tionē oñdendū eſt: quō idumea q̄nq̄z ſub metaphora lrāl'r ſignificet p
dictā ſynagogā iudeoz. ſcdo q̄liter lra bui⁹ ca. applicet idumee in hoc
ſenſu ſumpte. Circa primū ſciēdū q̄ ſm Jſiō. vij. ethimo. q̄ eſau p̄ge
nitura ſua ppter eſcā fratri ſuo minori vēdidit: ac postmodū pārīna benedi
ctōe ſibi pmiſſa p̄uat⁹ eſt: ſignificat eundē pplm iſraeliticū. q̄ a deo vt
Exo. narrat liber p̄genit⁹ filij⁹ nūcupat⁹ eſt. q̄ etiā ppter pñtis ſeculi lu
cra nō ſolū p̄mat⁹ fuit bonorē amiſit. verū etiā et regni celeſtis premiuz
pparatū adipſci nō meruit dño exprobrāte eū dic. Eluſer eſt a vobis re
gnū dei: et dabit gēti facienti voluntatē eī⁹. b ille. Et q̄ p locū ab oppo
ſitis p quē ſicut ppositū de ppositis: ſic ⁊ oppositū de oppoſito verifica
tur: q̄ ſic p̄genitura et bñdictio eſau p̄genitri ſm carnē trāſiuit in iacob
minorē. ſic p̄genitura et bñdictio ſynagoge ſatbane p̄genitri ſm carnez
trāſiuit in ecclias eratē minorē. et ſic in iſrlitica dignitatē gētū tranſi
uit plenitudo: intrātū q̄ gētes verā fidē ipius iacob recipiētes popul⁹
iſrl dicat. vñ. j. xliij. de gētili ad fidē accedēti legit. Et in noie iſrl aſſi
milabit. ſic ea dē rōne deſcēdēs a iacob ſm carnē: et ab eī⁹ fide recedē
tes. ſicut eſt ſynagoga iudeoz xpm negantiū et crucifigētiū in abiectō
nē trāſeūt idumerica. vñ et nomē idumee ſibi vēdicauerūt: q̄ ab exor
dio fuit iſraeli inimica. ⁊ iō Apoc. ij. de ipis ōz. Qui dicūt ſe iudeos ⁊
nō ſunt: ſz ſunt ſynagoge ſatbane. Et notādū q̄ exordiū bui⁹ diſtin
ctōis. ſ. ſynagoge ⁊ ecclie ppzie figurat in exordio boz duoz fratrū. ſ.
eſau ⁊ iacob. Gen. xxv. Si diligent attēdat oia eiū boz fratruz geſta
pncipalr fuerūt figuratiua vt ibidē in additōe dictū fuit. Sic eiū ibi
dē collidebant in vtero puuli: ſic b in vtero matrno. ſ. i gremio ſacre ſcri
pture q̄ mat eſt vtriuſq̄z: cū ex ipa ſacra ſcriptura materiā vite ſpūalis
ſumit: in q̄ q̄dē vtero tā ſynagoga q̄z ecclia pnitnue collidunt repugnā
tes ſibinuicē in eī⁹ intellectu. ſic etiā p egreſſus eſt eſau: ſcdo vo iacob
ſic ⁊ b ſynagoga patrū. ſ. ecclia antiq̄ teſtamēti p egreſſa eſt. p̄ñr vero
ecclia xpi. ſ. noui teſta. ſicut etiā ibi Jacob egrediēs plantā frīs tene
bat manu. ſic ecclia in p̄ ſuo exordio: q̄ incepit a paſſiōe xpi q̄dāmodo
ritū ſynagoge tenebat in obſeruātijs legalib⁹. Mā a tpe paſſionis xpi
vſqz ad diuulgatōz euāgelij: ſm Aug. lz legalia mortua erāt: nō tamē
mortifera. vñ et Paul⁹ circūcidit Timotheū: ſic aūt ibi p⁹ egreſſus to
talit ſunt diuiſi. vñ dic. duo ppli ex vētre tuo diuident. ſic et b eccleſia
et ſynagoga oino ſunt diuiſe in fide ⁊ moribⁿ. ſic etiā ibidē ōz. Ppl'us
ppl'm ſupabit: ⁊ maior minori ſeruiet. ſic ſynagoga q̄ eſt maior natu ec
cleſie q̄ minor eſt natu ſeruit. Ex q̄bus pz intrētū. ſ. q̄ ſic vniuerſal' ec
cleſia gētū in vnitate fidei xpi adunata: vere ⁊ pprie ōr iſrl et dom⁹
iacob. de q̄ angel⁹ ad virginē. Regnabit in domo iacob in eternū. Lu
ce. i. ſic ⁊ ſynagoga ſatbane. ſ. iudeoz: q̄ domui iacob. ſ. vere ecclie eſt
inimica idumea dici oz. Jtē ad hāc veritatē pfirmādā fac quoddam
valde notabile: qō hē ex codicib⁹ eoz valde autēticis. tradūt eiū et fir
miter credūt q̄ doctrina thalmudica nepbāda eoz fuit data moyſi a
deo in mōte ſynai oretenus: q̄ q̄dē doctrina falſa et pharīſaica redacta fu
it in ſcripū p quēdā q̄ ōr: apud eos Ra. iudanaſci. q̄ totā illā doctrinā
accepit a quodā q̄ dicebat Rabi mayr. a cui⁹ auctoritate depēdet illa
doctrina: ſz pstat p eos q̄ Ra. mayr ille q̄ fuit pncipalis auctor erat idu
meus natōe: et recepit fidē et ritū iudeoz p tpo poſt paſſionē xpi. vñ
et pſelit⁹ idume⁹ apud eos ōr: q̄ oia bñtur in diuers locis i thalmud
et expyloganf p ordinē in ſūma Ra. moy. egyptij q̄ apd eos eſt ſolēniſ
ſima in pplogo ſuo vbi agit de auctoritate thalmudice doctrine. Ex q̄
pz q̄ ſic ecclia xpi ōr ecclia aplica: eo q̄ doctrinā euāgelice legis recē
pit a xpo mediānt⁹ aplis. ſic ſynagoga iudeoz q̄ doctrinā thalmudi
cā bñt p lege dicēda eſt idumerica: eo q̄ recepit doctrinā illā mediāte
Ra. mayr idumeo. et ſic bz pmū intrētū. Circa ſecūdū ōr in lra. Accedi
te gētes ⁊ audite pplī attēdite. audiat tra ⁊ plenitudo eī⁹. in q̄ inuitat
ppba oēs gētes ad audiēdū ſuiaz latā ſ idumeā. ſ. ſynagogā. Mā ſic
paſſio xpi p ſynagogā maliciose pcurata: fuit diuulgata p orbē p pre
dicatōs aplōz: ſic cōdecēs eſt: vt pena idumee ſcē ſynagoge oib⁹ gen
tib⁹ inſinuaret ad laudē diuine iuſtitie: et ſequitur. Quia indignatio dñi
ſup oēs gētes. Ad qō ſciēdū q̄ ſic cū iſrael de egypto exeūte multum

gēs potiz⁹ inuocabūt: et oēs pāci
pes eī⁹ erūt in mbilū. Et exiētur
in domib⁹ eius ſpine et vtice et
paliur⁹ in munitōib⁹ eī⁹: et erit cu
bile draconū ⁊ paſcua ſtruthionuz:
et occurrent demonia onocētau
ris ⁊ pilosus clamabit alter ad al
terū. Ibi cubauit lamia ⁊ inuenit
ſibi requiē. Ibi habuit foueā he
rin⁹ ⁊ enutriuit catulos: et circūfo
dit et fouit in vmbra eī⁹. Illic cō
gregati ſunt miluj: alter ad alterū
Regnite diligēter in libro dñi et
legite: vnū ex eis nō defuit: alter
alterū nō q̄ſiuit: qz qō ex ore meo
pcedit ille mādauit et ſpūs eius
ipſe pgregauit ea et ipe miſit eis
ſortē: et manu eī⁹ diuiſit eā illis in
mēſurā. Uſqz inclusiue poſſide
būt eā in generatōe et generatōes
habitabunt in ea.

vulg⁹ ꝓmiscuū exiuit. vt hī Exo. xij. capo: sic cū ipis ascēdēntbus de
babylonia multi se miscuerūt. vt ps esdre. v. ca. idcirco tpe passiōis xpi
dicunt fuisse in hierlm decēcis natōib⁹. vt hī Act. ij. ca. Et q: de ipis
multe adhesserūt synagoge. Unū in lapidatōe stephani Act. vij. capit.
Surrexerūt qdā de synagoga q appellabat libertinoꝝ: ro dic. Indi
gnatio dñi est sup oes gēes: vt intelligat distributio ꝓ generib⁹ sin
guloꝝ nō ꝓ singulis generꝝ. Fuit etiā synagoga postmodū p orbē ter
rarū ignominiose dispsa: put fuit ꝓnosticatū p moysen. Deut. xxviij.
et sic vindicta dei ipis inflicta publicat p oēs gēes. Qualis aūt fue
rit hec vindicta declarat. d. Interfecit eos ꝛc. qō pmū ip lerū fuit p roma
nos: q capta ciuitate hierlm inumerabiles occiderūt. Cōsequēt p⁹ mo
dicū tps in ciuitate q ō: bieber: ubi falsus messyā sup se posuerūt et p⁹
ea a romanis obsessi et capti multa milia ex eis cū suo messia fuerūt oc
cisi, put in hystoria iosephi et in alijs thalmudicis hystorijs narratur
Et q: talū cadauera: ppt eoꝝ multitudinē insepulta remanebāt: idō
subdit. Interfecti eoꝝ pjacient et de cadauerib⁹ eoꝝ ascēdet fetor. q
quidē interfectio seu occisio nō cessat: ſz quodāmō ꝓtinue durat cū per
interualla tpm qñqs in gallia: qñqs in anglia: aliqñ in hispania: et sic
de alijs natōib⁹ multa milia occidunt a regib⁹ seu apl'ico. Mā vt hec
vindicta esset in memoria hoīm: ⁊ nō traderet obliuiōi disposuit deus
q in possu tpm: ⁊ in diuersis natōib⁹ seu regiōib⁹ exerceret: et nō sit
de terra delerent: put ppha o: auit in ps. d. Ne occidas eos. s. sit ne
forte obliuiscant ppli mi: put fuit ibi expositū in additōne. Sequ
tur in lra. Et tabescet ois milicia celoꝝ. s. demonū aereoꝝ fm glo. q: deficient
ēntib⁹ mēbris eoꝝ qdāmō vident tabescere vel annihilari: de q dicit.
et cōplicabunt sicut liber celi. q: sicut in libro cōplicato nihil apparet le
gendū: sic nō apparebūt hmōi aere ptātes: ac si cēnt vetustate ad cō
sumptōs rendētes: de q dic. Et ois milicia eoꝝ deficiet ꝛc. et sequitur.
Qñ inebriat⁹ est in celo gladi⁹ me⁹. qi. s. p celestē sniaꝝ inebriatus est
sanguine interfectoꝝ gladi⁹ diuīe vindicte mō pdicto. et sequ. Et descē
det. s. gladi⁹ me⁹ de celo sup idumeā. s. synagogā pdictā. Et sup ppl'm
interfectōis mee. s. q me interfecerūt ad iudiciū. i. diuinū manifestandū
Et q: hec vltio se hēat extēdere ad oēs tā maiores q̃ minores: ro se
quitur. Gladi⁹ dñi replet⁹ est sanguine ꝛc. vsqs ibi. Victima enī dñi in
bosrba. Ad qō sciēdū q bosra est ciuitas regia in tra idumea. vt hī
Gen. xxxvi. Et sicut h ꝓ synagoga accipit idumea rōnib⁹ iā dictis: sic
bosrba ꝓ eodē accipit: sub alia tñ rōne. Bosrba enī interptat vinde
miata. Mā vatir in hebreo significat vindemiā: synagoga enī añ aduē
tū xpi dicebat vinea dñi. ē. v. ca. Vinea dñi dom⁹ isrl. q qdē vinea ls
añ babuisset palmites cū racemis seu fructū: nihil tñ post passionē xpi
in ea remāsit boni fruct⁹: sic in vinea post vindemiā nihil fruct⁹ rema
net: q ꝓsideratōe ꝓprie ō: bosrba. s. vindemia. cetera parēt ex dicē vs
qs ibi. Quia dies vltōis dñi. s. sanguis xpi. put in glo. Ann⁹. i. tps re
tributōnū iudicij sy ō: q: nō solū idumea. s. synagoga psecuta est xpm
caput: ſz etiā mēbra sue ecclie q ꝓ syon designant. Unde Mat. ca. xxiij.
Cū reprobasset synagogā iudeoꝝ ex pseqtōe ppbaꝝ: et hmōi di. Ec
ce ego mitto ad vos ꝓpbas ꝛc. Et ex illis occidet in synagogis vris
subdit. Ut veniat sup generatōs iustā ois sanguis inocū⁹: q effusus est
a sanguie abel iusti ꝛc. Et q ps q vindicta ois sanguis effusi iustoꝝ
ecclesie ab abel sumpcionis descēdere ds sup synagogā: q ꝓ idumeā h intel
ligit: et sequ. Et ꝓuertent torrētes ei⁹ in picē: et bum⁹ ei⁹ in sulphur
ꝛc. Et ascēdet fum⁹ ei⁹ in generatōe et generatōs. ꝓ torrētes enī intel
ligunt doctrine: q a sacra scriptura fluūt ꝓ veros doctores. sic. ē. capi.
xxxiij. de isti ō: Doc⁹ fluuioꝝ riui lartissimi: et in sequēti ca. ō: Et torrē
tes in solitudine. vñ torrētes synagoge q in antiqs fluebāt a sctis pro
phetis ⁊ doctorib⁹ in aqs saluberrimas: postea ꝓuersi sunt ꝓ doctri
nā phariscaicā et talmudicā in picē et sulphurē q generāt fetorē. Ad cu
ius intellectū notāda sunt aliq de multē et inumerabilib⁹: q in eoꝝ do
ctrinis absurda et nephāda leguntur. Ad qō sciēdū q synagoga iudeo
rū post passionē xpi in tantū fuit excecata: q in sua talmudica doctrina
quā false dei legē vocāt multa tradiderūt marie absurda de deo. vñ in
li. q ō: bararboch rabi eoꝝ plane dicūt q de⁹ in q̃libet vigilia noctis
dolēs de destructōe tēpli sui et captiuitate iudeoꝝ rugit vt leo et dicit
de seipo. Ue mihi q destruxi domū meā: et cōbussi tēplū meū: et capti
uaui filios meos inter gēes sdl. Et hāc sniaꝝ multē et varijs modis re
plicāt. In pn. etiā libri abodozera: querūt qd facē de⁹ in. xij. bor dici.
ad qō rñdet q in trib⁹ horis ꝓmis sedēs studet in lege. et in trib⁹ secū
dis iudicat vniuersus mūdū. in trib⁹ tertijs pascit totū mūdū. in trib⁹
q̃rtis ludit cū leuiarb antiquū illud Job. Leuiathan istuꝝ quē formasti
ad illudēdū ei. Dicit tñ q a die q tēplū est destructū nō fuit lud⁹ nec
risus coram deo: ſz fler⁹ et plāct⁹. auē illud Esaye. Vocauit dñs exerci
tuū in die illo ad fletū ⁊ planctū ꝛc. Cōsequēt ibidē q̃rit qd facit in. xij
horis noctuinis. Et rñdet alia sillia in fatuitate. vñ q̃libet hīs
vsuꝝ rōnis admirari ds de tāta cecitate quō illi q gīant se hē
legē dei: attribuāt vō deo q nec in dijs hōt sil'em passionē fler⁹
et plāct⁹ et hmōi: q̃s pessimi ydolatre suis dijs nō attribuūt. ⁊
qō deteri⁹ est q rabi eoꝝ determinat in li. q ō: bulim: q de⁹ pec
cauit faciēdo lunā minorē sole in q̃titate: ꝓ cui⁹ pcto. s. dei ex
piādo dicūt q offereba. iij. kal. hīre⁹ capraꝝ. de q hī Nume.
xxviij. O mira ⁊ brutalis insania q deo auder attribuere qō et
am beatis minime cōpetit put est ve. qō miseriā significat q alie
na est a q̃libet beato. silr et peccare et expiatōe ꝓ pcto indigere
et hmōi: q horrēda sunt et stupēda. Ds sūt nō nulli moderniorꝝ
q ad has insanias colorandas dicūt: q ꝓdicta et multa sillia q
in thalmud de q dicunt: sūt metaphorice intelligēda: eo modo
q sacra scriptura deo attribuit penitere. et Gen. vi. et irasci Nu.
xxij. et in alijs q̃plurimis locis: q et sillia intelligēda sunt silitu
dinarie. s. q se habet in effectib⁹ suis de qb⁹ in illis locis agit:
ad modū tales passiōes hūtis: q qdē cauillatio nō valet: tū qa
ls in sacra scriptura: put ppbe qñqs more hūano loquūt talia
qñqs tradunt. in dicē tñ expositoꝝ sacre scripture talia nō sunt
admittēda: cū ad expositores ptineat: vt sacra lra exponant:
nō aūt q talia tradāt in acib⁹ suis q sunt erroꝝ iducriua: sicut
ꝓdicta. tū q: penitere vel irasci aut mouēri et hmōi. q i sacra scri
ptura deo attribuunt ipotrāt aliqd qō in hoib⁹ esset laudabi
le. penitere enī in hoie q peccū cōmisit laudabile est. Irasci etiaꝝ
fm moderatōs rōnis: vt iustitia exerceat est laudabile. Mouē
ri etiā ad bōa ꝓsequēda et mala fugiēda laudabile est: et talia
deo attribuunt vt bonū qō ipotrāt hoīes conent imitari: ſz mi
serū esse: vel peccare nihil hōi ipotrat. ad qō imitādū hoīes pro
uocari debēt: et sic talia deo attribuere stultissimū est. Sūt etiā
in ꝓdicta thalmudica doctrina nephāda qdā fetida q aures cu
iuscūq; modesti offendūt: q̃ꝝ multa epilogat magister Raymū
dus in pugiōe. tertia pte distin. iij. capī. xx. Et q: talia nō sunt di
gna repetitōe seu relatōe. ro illa omitto: ſz solū ex his infero: q
talis doctrina manifeste est absurda ⁊ fetida: de q ꝓpe ō: h. Et
ascēdet fum⁹ ei⁹. s. horrid⁹ et fetid⁹ mō pdicto. Sūt etiā in iuri
bus deoꝝ thalmudicis multa iniqssima ⁊ naturali dictamini rō
nis oīno incōsona: vt plen⁹ declarabit sup ꝛ acb. c. v. et sequ
et desolabit in secula seculoꝝ. s. hierlm illa materialis a iudeis ſz
glo. Mō ent trāsiēs p cā q: romani decreuerūt: vt nemo ex iude
is reuerteret in terrā suā. put in glo. Et possidebit illā onocro
tulus et hericij⁹: ꝓ aues ⁊ aialia q in h ca. ponunt intelligunt vi
ciosi hoīes. sicut cōit expōit Deut. xiij. vbi hoꝝ et filiū eius ꝓ
hibebat: sic ꝓ eorū intelligunt illi q sunt voluptatib⁹ dediti gra
ti. vel q sunt expres hōe afflictōis: q: eorū⁹ semel emissus ab ar
ca nō est reuersus. et in milno q maris vtit insidijs designant
fraudulēti. Ista enī vicia et sillia frequent in synagoga iudeoꝝ
inueniunt: q postq̃ a xpo recessit nunq̃ ad eū reuersa est saltꝝ
vniuersalit: et q fraudulētijs freqnt vtit: et sic de alijs aialibus
h expssis intelligēda sunt vicia q in ipis remāserūt postq̃ xpum
nō receperūt. et nō solū vicia q ꝓ aialia h expssa designant: sed
etiā alia q h nō expmunt intelligant inesse eis: ro subdit. Req̃
rite diligent in libro dñi. s. mosaice legis. Et legite vnuꝝ ex eis
nō defuit. s. ex auib⁹ et aialib⁹ imūdis ꝓtētis in lege: q: oia fm
eoꝝ significata mō pdicto ibi manēt. q oia dicunt in eis durare
in secula seculoꝝ. s. durāre eoꝝ pfidia. sic ꝓ puer. xxvi. ō: de bibēte
vinū: q doloris ei⁹ nō recordabit ampli⁹. s. obrietate durāte. Et
fm h expōi pōt residuū hui⁹ ca. ꝓformit ad pdicta excepto duo
bus passib⁹ q spālr sunt exponēdi. pm⁹ enī dicit. Nobiles eius
nō erūt ibi regē pon⁹ inuocabūt: et erūt oēs ꝓncipes in nihilū
ad qō sciēdū q iudei sciētes se ꝓfusos in negatōe xpi ꝓ ppbe
tiā priarche iacob di. Nō auferet sceptrū de iuda et dux de fe
more ei⁹ donec veniat q mitrēd⁹ est. s. xpus ꝓ put in eoꝝ thargū. s.
in trāslatōe chaldaica expōit: eo q iā a magnis xpib⁹ ablatus
est ab eis sceptrū ⁊ ducat⁹: et nī messyā nō hōt: ro fingūt q illi
q regūt eos in hac captiuitate ꝓ thalmudicā doctrinā dicūt ha
bere sceptrū ⁊ ducatū put tradūt in li. q ō: cāb edrim. qō nī cua
cuat ꝓpha di. Nobiles ei⁹ nō erūt ibi. q. d. Ad ducē seu sceptꝝ
hūtem nobilitas pertinet quā tñ ipsi nō hōt: ſz regē pon⁹ inuoca
būt. manifeste enī cōfessi sunt coram pylato. Nō hēm⁹ regē nisi ce
sarē. et etiā extūc vbicūq; sunt: sūt sub ptāte regia alicui⁹ oīnatis
seu regētis. Et sic ꝓ q falsus est dicere se hēre sceptrū ⁊ ducatū
ꝓsertim cū etiā scribe et phariscei sub cui⁹ doctrina sunt iā a lon

go tpe defuerũt:et de ꝗ subdit. Et erũt oẽs ꝓncipes eꝰ in nbi
lũ.glo.scribe et sacerdotes et pharisei. Secũdꝰ passus est:cũ di
cit. Et pilosus clamabit alter ad alterũ. Circa qõ sciẽdũ q̃ pi
losus in ꝗ loco intelligẽdꝰ est demõ. Eadẽ enĩ dictio põit hic et
Leui.xvij.vbi ds. Mõ imolabũt vltra victimas demonibꝰ:ꝛ est
sensus.nã fabricatores thalmudice facultatis:vel ponꝰ falsitatis
habebãt demones marie sibi familiares:quos vnꝰ vocabatur
bẽthamaleon:ꝛ aliꝰ iosepseda.ꝛ cũ istis marie puersabant p
ut in multis aliis locis ipi thalmud hr. et etiã narrat ab eis q̃
semel fuerat a cesare ꝓhibitũ ne illã thalmudicã doctrinã diuul
garẽt:ꝛ tñ ad ꝓsilũ et ꝓcuratos ꝓdictorũ demonũ hmõi ꝓhibi
tio fuit reuocata:et sic thalmudica doctria recupata fuit demo
nũ ꝓcuratõe:q̃ qdẽ hystoria narrat p extẽsus in li.textuali ipi
thalmud q̃ ds mebila q̃ est autẽticꝰ apud eos.fm q̃ ꝓprie dicit
q̃ in idumea.s.synagoga satbane. Et pilosus clamabit alt ad
alterũ.s.vnꝰ demõ ad aliũ ꝓsociũ ad opus suũ explẽdũ seu recu
perãdũ.posset etiã ꝗ intelligi de duobꝰ dyabolicis hoibꝰ:q̃ in
ter ceteros psecutores xpi et ecclesie pnciores censent.ꝓmꝰ seu
ꝓncipalior i ꝓmitiua videlꝭ synagoga satbane fuit schariothes
de q̃ xpus. Qui tradidit me tibi ꝛc. vñ a xpo dyabolꝰ nomiat
Job.vi.Mõne.xij.elegi ꝛc.Alter vo pilosus põt intelligi anti
xps q̃ ꝓncipalior erit in psecutõe vltia ecclie:et vtute demonus
miracla faciet saltẽ apparẽtia.de q̃ dic Apo.ad thessa.ij. q̃ fm
operationẽ satbane ꝛc.et sic pilosi clamãt alter ad alterũ lꝭ valde
remoti in tpe:q̃ affectões eorũ dyabolice adinuicẽ correspõdẽt
nitẽtes. s. xpm ꝛ ecclesiã subuertere.alter.s. in capite. alter vero
in oibꝰ mẽbris vniuersaliter sibi cõtrẽporaneis. Si aũt obiicit ꝗ
expositores ꝓdictã q̃ vidꝛ esse mystica nõ lrãlis:eo q̃ idumea ꝓ
pe significat illã terrã seyr quã esau possedit.similr bozra ciui
tas ꝓncipalis in ea extiũ.vñ q̃ p ista intelligat synagoga vidꝛ
prinere ad sensus mysticũ seu spũalẽ.et sic de multis in ꝗ ca.cõ
tentis fm ꝓdictã expositores. Dicẽdũ igit q̃ in dicẽ ꝓpbaꝛ mul
ta tradunt parabolice seu metaphorice sic.ã.v.cap. Vinea dñi
accipit ꝓ domo israel.et.xxv.p moab intelligit antixps ad lram.
vt ibidẽ hr in postil.vñ et in ꝗ loco:q̃ lra butꝰ ca.nõ bñ adap
tat nec ꝓprie idumee nec rome:nec aliis de q̃bus dictũ est:ꝭ sy
nagoge satbane mõ ꝓdicto. Idcirco de illa expõit ad lram: q̃
in locutõe ꝓpabolica.vt dictũ fuit.ã.in qõne supra ꝓlogũ Gen.
sensus lrãlis est nõ illeq̃ significat ꝗ p voce:ꝭ ille q̃ intrẽdit si
gnificari:ꝓsertim cũ in ꝗ loco multa inueniunt huic veritati cõ
sona.vñ et in aliis locis frequent accipit idumea ꝓ synagoga
ꝓdicta.vt.j.xxij. Quis est iste q̃ venit de edom tinctis vestibus
de bozra:et in aliis locis.et eadẽ estrõ de aliis in hoc ca.para
bolice contentis. Replica.

Ed in ca.xxxiij.recedit a postil.q̃ expõit hoc ca. ad lram
Bur. Ipse aũt p allegoriã satis extensam põit ꝓpositio
nes thalmudicas ꝛ alia mira:de q̃bus nõ iudico. Ca.xxxv.

Erabit deserta.Andreas et aliq̃ expositores catholici
in hoc ꝛpm sequẽtes exponũt istud ca.ad lram nimis in
daice.s.de ꝓsperitate iudeorũ post reditus de babylone:
ꝭ ꝗ nõ videt rõnabiliter dictũ:q̃ ab illo tpe vsq̃ ad xpm fuerũt
in seruitute:q̃uis in terra sua:sicut dictũ fuit.ã.xxxij. Fuerũt eti
am in multis afflictõibꝰ et angustijs.vt patet in libris Esdre ꝛ
neemie et dañ.et iõ ꝓsperitas et iocũditas q̃ in ꝗ ca. describũt
ad xpm illud nullo mõ referri vident. Si aũt dicat q̃ ino: q̃ ꝗ
est hypbolica locutio:sicut dicit de alba muliere q̃ est albior ni
ue:q̃uis multũ deficiat a niuis albedine:hoc nõ vidꝛ pueniens
ter dictũ in ꝓposito.q̃ magnificũ et piũ decet plꝰ ꝓferre q̃ pro
mittere:vel saltẽ nõ minꝰ:ꝛ minꝰ punire q̃ cõminari. deꝰ autem
magnificẽtissimꝰ ꝛ pijssimꝰ est.et iõ etꝰ ꝓmissiões de bõis non
vident rõnabiliter expõi p restrictõs:nisi aliq̃ apparẽat mani
feste q̃ sic debeãt expõi.vt ꝓpter demeritũ mãifeste supueniẽs
ꝓpẽ qõ bonũ ꝓmissus iuste rescindit:vel totaliter aufert.cõmina
tiones tñ de malis rõnabilit aliq̃ p excessus siue restrictõs expo
nunt fm q̃ntitatẽ et mẽsurã peccatorũ ipsorũ delinquentiũ. ꝓpter
qõ Ra.sa.hoc ca.expõit de felici statu quẽ expectãt iudei in ad
uentu messie. Igit dimittẽdo qõ falsus est in dictis etꝰ.s.q̃ xpus
sit adhuc vẽturꝰ in mũdũ.et accipiẽdo q̃ verũ est.s.q̃ ꝗ cap. sit
ad xpm xpi referẽdũ.põt sic ꝓtinuari ca.pcedẽti in q̃ ꝓpha denũ
ciauit destructõs idumee ad ꝓsolationẽ iudeorũ.ꝗ ꝓnr denũciat
eis ꝓsolationẽ pfectã xpi tpe credẽtib affuturã. Et diuidit in
tres ptes.q̃ ꝓ ꝓsolat eos de futura multiplicatõne.scõdo de ce
dentũ roboratõ eis ibi. Cõfortate manꝰ.tertio de demonũ delectõ eis ibi
In cubilibꝰ. Ad euidẽtiã ꝓmi sciendũ q̃ in senedrium hierosolimita
no q̃ apud heb.est liber autẽticꝰ ds: q̃.v.res notabiles defuerũt in secũ
do templo p zorobabel edificatorũ fuerãt in tẽplo salomõis. Primũ
est ignis ꝓtinuus in altari holocaustorũ:q̃ tũc p pluuiã vel ventũ non
extinguebat:q̃uis esset
sub diuo. Secũm est ar
cha testamẽti.vñ ds: hic
re.ij. In illis diebꝰ nõ
dicet vltra:archa testa
mẽti dñi:nec ascẽdet su
per cor:nec recordabun
tur illiꝰ ꝛc. Tertium est
vnctio regũ et põtificũ
q̃ põtifices q̃ fuerũt pꝰ
capriuitatẽ babylonicã
nõ fuerũt instituti p vn
ctionẽ sacrã:ꝭ institue
bant frequent p reges
q̃bꝰ iudei erãt tributarij
q̃ frequent vẽdebãt sũ
mũ sacerdotiũ. sicꝛ toto
tẽpe iudei reges nõ ha
buerunt:nisi aliq̃s pau
cos pauꝛ añ xps xpi:et il
li nõ fuerũt p vnctõs in
stituti. Quartũ est spũsanciꝰ seu diuitias:q̃ p tãto dicebat in tẽplo sa
lomõis bitare:q̃ ibi a sumo sacerdote audiebant diuia rñsa nõ aũt in
scõo tẽplo. Quintũ ẽ vtim et tbumi.p q̃ põit in latino doctria et vtitas
Exo.xxviij.et fm iosephũ erat qdã fulgor subito ꝓsiliẽs de lapidibꝰ
rõnalis et bumeralis q̃ñ deꝰ acceptabat ꝓces sumi sacerdotis. de q̃ dicẽ
iosephꝰ.iij.li.antiq̃tatis iudaice:q̃ defecit p.cc.ãnos ãteq̃ icepit scribe
re libũ illũ quẽ icepit scribere ãno.xlij. a passiõe xpi vt circũ. q̃ liberus
illũ obtulit vespasiano ipatori:q̃ cepit ipare ãno dñice incarnationis
lxxi.et sic fm tpm cessauit p magnũ tps añ xps:ꝛ adhuc p maꝰ tps añ
cessauit fm libũ pallegatũ:et fm ꝗ ds. a Erabit deser.i.iudea q̃
fuit deserta a deo q̃tũ ad q̃ncq̃ ꝓdicta. b Et inuia.tpe enĩ ꝓmi tẽ
pli ꝓpbe discurrebãt p iudeã pplm a malis retrahẽdo: et ad bonũ ex
hortãdo. Tpe vo secũdi tẽpli nõ legunt habuisse nisi aggeũ.zacharia
et malachiã.q̃ ꝓpbetizauerũt tpe reedificatõis tẽpli secũdi: ꝭ postea
pplꝰ iudaicꝰ caruit ꝓpbis ralibꝰ p.ccc.ãnos:ꝛ ãplꝰ vsq̃ ad tps Jo
hãnis bap.q̃ cepit pniam ꝓdicare ꝛ aduentũ xpi nũciare. a Erabit
deserta.i.iudea q̃ fuerat ꝓdicto mõ deserta. b Et inuia. in ad
uẽtu xpi hẽbit materiã gaudij q̃tũ ad dẽũcros q̃s xps de lymbo pa
trũ trãstulit ad gliã:et q̃tũ ad viuos credẽtes in eũ qõ potissime fuit
ipletũ:q̃ñ recepto spũsancto in die pẽtecostes ꝓfidenꝰ et magna voce
laudabãt dñm Act.ij. c Et exultabit solitudo.i.gẽtilitas q̃ ad mo
dũ solitudis caruerat cultu legis et ꝓpbaꝛ:ꝛ cũ gaudio suscepit fidẽ
xpi ad ꝓdicatores apl'oꝛ. d Et florebit q̃si liliũ.decore scritarij ꝛ
odore bõe fame. e Germinãs germinabit.p talẽ replicatõs et redu
plicatõs intelligit multitudo gẽtiliũ recipiẽs xpi fidẽ. f Et exulta
bit letabũda.corde. g Et laudãs.ore. h Gl'ia libani ꝛc.per
ista tria loca q̃ ꝓ aliis in iudea fuerũt amena et fertilia intelligit:q̃ ho
quid erat pulcritudis ꝛ amenitatis in scritate ꝛ honestate in synagoga
trãslatũ est ad ecclesiam ex iudeis ꝛ gẽtibus ꝓgregatã. i Ipi vide
bũt gl'iam dñi.i.ipi xpi quẽ viderũt apli aliq̃s discipli oculis corpo
reis q̃tũ ad hũanitatẽ.et oculis mẽtis q̃tũ ad deitatem Job.i. Vidi
mus gl'iam eꝰ gl'iam q̃si vnigeniti a pre ꝛc.viderũt etiã gloriam eꝰ in
miracl'oꝛ operõe.et resurrectõs eꝰ ꝛ ascẽsiõs. gẽtiles etiã postea ad fi
dẽ ꝓuersi viderũt gl'iam eꝰ in miraculis facẽ p apl'os in noie xpi.

k Cõfortate.ꝗ ꝓnr denũciat materia gaudij et roboratõe credẽtium:
cũ ds. Cõfortate ꝛc.et est vbũ ꝓpbe ad apl'os k Confortate ma
nus dissoluras.i.gẽtiliũ qui añ erãt tardi ꝛ pigri ad opꝰ bonũ.

l Et genua debi gẽtiliũ m Roborate vbo ꝛ exẽplo ad q̃cũq̃ aspe
ra p xpo sustinẽdũ. n Dicite.i.cõtẽ ꝓdicate. o Pusillanimes.
tpe ꝓcedẽti. p Cõfortami.i vrute xpi. q Et noli.time.s.tormẽta
tyrãnoꝛ.cuꝰ cã subdit. r Ecce deꝰ nr vltors ꝛc.sup vros psecuto
res. s Ipse veniet ꝛ sal.vos.p passiões modicas ad gl'iam deducẽ
do:et sic factũ fuit in ꝓmitiua ecclia:et p longũ tps postea:q̃ multi gẽ
tiles ad xpm ꝓuersi ita erãt in dño ꝓfortati: q̃ nõ timebãt tormẽta ꝭ
magis appetebãt.vt ꝓs in legẽdis multoꝛ scrõꝛ. t Tũc apicentur
oculi cecoꝛ ꝛc. Ista enĩ miracula fuerũt fcã corpaliter p xpm ꝛ postea p

apl'os et alios credētes in n oīe xp̄i. vt ps in euāgelijs ⁊ actib⁹ apl'oꝝ. Et fuerūt facta spūalit in illuminatōe infidelitū fidē recipiendo. Et aures eōꝝ fuerūt aperte mādatis xp̄i obediēdo. Et claudi sanati p viā morū incedēdo. Et muti loq̄lā receperūt fidē libere pfitēdo: cui⁹ cā subdit

v Quia fausse sunt in deserto. iudee ⁊ gēntilitatis. vt ps ex sup̄ adiens.

x Aque. s. sacramēti baptismi.

y Et torrētes in solitudine. i. varie grē spūsancti. de q̄bus dr Eccli. xij. Alij dat sermo sapie ⁊c

z Et q̄ erat arida i stagnū ⁊c. p b̄ notat plenitudo grē data rpe ecclie primitiue.

z In cubilib⁹. b pñr de nūciat materia gaudij ex demonū deiectōe. eius dr. In cubilib⁹. i. i pbatis ⁊ rēplis ydoloꝝ.

a In q̄bus ⁊c. i. demones in ydolis nīsa dantes: et aliqn̄ in talib⁹ locis apparuerūt dēmōes in specie draconū.

b Orient viro: ⁊c. quia ydolis inde abiectis talia loca freqūt p apl'os alios q̄ discipl'os diuino cultui applicabant.

c Et erit ibi semita. q̄ptū ad obseruatōēz consiliorum.

d Et via. q̄ptū ad obseruationē mandatorꝝ.

e Et hec erit vobis via directa. pueniēdi ad beatitudinē.

f Ita vt stulti. i. simplices et illiterati erūt.

g Nō erit p eā. frequēter eis pringit q̄ simplices directi⁹ incedūt p hāc viā: vñ cū aug. legisset vitā pauli monachi simplicis: dixit. Simplices ⁊ illiterati rapiunt celū: et nos cū lr̄is nr̄is trahimur ad infernū. Et nō trāsibit p eā pollutus: ex b̄ ps q̄ ppha nō loq̄tur h̄ de via materiali p quā indifferēter trāsit pollut⁹ ⁊ mūdus. et sic metaphorice loq̄t in pcedētib⁹ et sequētibus cū dic̄ b Nō erit ibi leo ⁊c. p b̄ intelligunt dēmōes q̄ in primitiua eccl'ia fugabant p credētes Marci vlti. Signa eos q̄ credidērint. hec seq̄nt. In noīe meo demonia eijciēt ⁊c. i Et ābulabūt p viā iustitie q̄ liberati fuerunt a dēmonis seruitute. a Et redēpti a dño: iesu xp̄o suo sanguine p̄cioso. b Cōuertent et venēt in syon. id est ad ecclīam militantē p. postea ad triūphātē. fm q̄ dr Heb. xij. Accessistis ad syon mōtē et ciuitatē dei viuētis hierlm celestē ⁊c.

c Et letitia sempiterna ⁊c. ex b̄ et plib⁹ alijs in b̄ ca. possit vī q̄ b̄ ca. referri nō possit ad tp̄s iudeoꝝ de captiuitate babylonica redeuntiū.

In ca. xxxv. vbi dr in postil. Ygit dimittēdo q̄d falsuz esti et⁹ dicit Resens ca. bñ et ppte vidr exponi a postil. sz cir ca et⁹ p̄tinuatōs ad p̄terita attēdēdū est q̄ in ca. xxxiij. p̄cedenti ab illo loco in q̄ dr. Audite q̄ lōge estis ⁊c. vt dictū est incipit ca. scōm hebr. vsq̄z ad fi. ill⁹ ca. ppha tractauit de deiectōe et reprobatōe phariseoꝝ doctriuā xp̄i respuentū et de ꝓsperitate adherentū xp̄o: et de q̄busdā ad b̄ pertinēntib⁹. vt ibidē fuit ostsuz. In ca. vero seq̄nti. s. xxxiij. spālius agit de destructōe synagoge iudeorū q̄ p idumeā ibi designat et de plib⁹ ad b̄ pertinēntib⁹: vt ibidē fuit large ostsum. In pñti vero ca. tractat de ꝓsolatōe et statu credentū in xp̄o. et exponat totū pñs ca. p̄ut in postil.

Ca. xxxvi.

Factū est. supr⁹ esaias descripsit liberatōs ex ebrie exppli et⁹ p modū ppbie: h̄ pñr eā describit per modū hystorie. Circa q̄d sciēdū q̄ ezechias misit magnas pecūias regi assyrioꝝ tali pacto q̄ a terra et⁹ recederet ⁊ ip̄m in pace dimitteret: vt dictum fuit. iij. Regum. xviij. sz accepta pecunia pactū fregit: mētēs hierlm destruere: ⁊ pplm in assyrios trāsferre ⁊ ad terrēdū ezechiā exppl'm suū vbis comminatorijs: misit rabsacē cū magno exercitu añ hierlm. Circa b̄ igit sic p̄cedit: q̄ p̄ ponit dicta cōminatio. scō o ezechie liberatio ca. seq̄nti. Pria diuidit in tres: q̄ p̄ ponit dicta cōminatio. secūdo cōminati postulatio: ibi. Et dixit eliachim. tertio pertōis refutatio: ibi. Et dixit ad eos. Pria in duas: q̄ p̄mo p̄mittunt q̄dam p̄ambula. secundo cōminatio dicta: ibi. Et dixit ad eos rabsaces. Circa p̄mū p̄ p̄mittit rēs: cū dicitur.

Et misit rex assyrioꝝ rabsacez de lachis in hierlm ad regē ezechiā in manu grani: ⁊ stetit in aquedictu piscie superioris in viā agri fullonis. Et egressus est ad eū eliachim filius helchie q̄ erat sup domū et sobna scriba: ⁊ ioahe filius asaph acōmētarius. Et dixit ad eos rabsaces. Dicite ezechie Hec dicit rex magnus rex assyriorum. Que é ista fiducia q̄ cōfidis: aut q̄ cōsilio vel fortitudine rebellare disponis: Sup quē hēs fiduciaz: q̄ recessisti a me. Ecce cōfidis super baculū harūdineū cōfractum istū sup egyptū: cui si innit⁹ fuerit hō intrabit in manū ei⁹ ⁊ pforabit eā: sic pharao rex egypti oibus q̄ cōfidūt in eo. Q̄d si mīdeis mihi in dño deo nr̄o ꝓfidim⁹: nōne ipse est cui⁹ abstulit ezechias excelsa ⁊ altaria: ⁊ dixit iudeis hierlm coram altari isto adorabitis. Et nunc trade te dño meo regi assyrioꝝ ⁊

a Et factū est in xiiij. āno ⁊c. secūdo loc⁹ ibi.

b Sup oēs ciuitates iuda. excepta hierlm et paucis fortalicijs.

c Et misit rex assyrioꝝ ⁊c. vbi remānsit cū pte exercit⁹ ad expugnādū locū illū.

d In manu grani. i. in tāta pte q̄ ezechias se nō poterat in cāpo sustinere: ēō remānsit se intē muros hierlm.

e Et stetit in aq̄ductu piscine superioris. illū enīz aq̄ductū q̄ erat ex ciuitate diuertebat ezechias. vt dictū est. c. xxxij. tñ loc⁹ retinebat nomē aq̄duct⁹.

f In via agri fullonis. sic noiati: eo q̄ fullones extēdebāt ibi vestes ad deliccādū. g Et egressus est ad eū eliachim. ad tractandū de pace de ꝓsensu vtriusq̄z ptis. h Qui erat sup domū. s. dñi: quia erat sūm⁹ sacerdos: vt dictū est. c. xxxij. i Et sobna scriba. i. scriptor: ānalū: et iste est alt⁹ ab alio: de q̄ hr̄. c. xxij. q̄ añ eliachim fuit sūm⁹ sacerdos. k Et ioahe filius asaph acōmētarius. i. cancellarius regis et est acōmētarius vnū nomē indeclinabile ⁊ cōis generis. in hebr. tñ hr̄ Recordator. et vt dic̄ Ra. sa. habebat offīū reducēdi ad memoriā casus tractādos coram rege. et fm debitū ordinē. p̄ut casus debebāt p̄t⁹ vel posterius expediri

l Et dixit. Posit q̄busdam p̄ambulis. b pñr describit cōminatio rabsacis ex pte regis assyrioꝝ loq̄ntis. m Que est ista fiducia q̄ ꝓfidis. s. posse resistere. q. d. nulla é. q̄z si ꝓfidis de auxilio bū ano p regē egypti illud nullū est: ēō subdit. Ecce ꝓfidis sup baculū aurundineū ⁊c. et ps lr̄a vsq̄z ibi. n Q̄d si rōdeis mihi in dño ⁊c. vbi excludit ab ezechia auxiliū diuinū dicēs

o Nōne iste est cui⁹ ⁊c. q. d. nō ds a deo sperare auxiliū: cuius diminuit cultū. iste tñ rabsaces dicebat falsuz: q̄z post edificatōnē tēpli p salomonē non fuit iudeis licitū alibi offerre sacrificia nisi in casu ex dispēsatōe diuina: sicut helyas obtulit in monte carmeli. iij. Reg. xviij. p Et nūc trade te dño meo ⁊c. i. obliga te p cautionē sufficienter. q Et dabo tibi duo milia eq̄ꝝ vñ in hebr. bi. Sic vadiat⁹. s. p duob⁹ milib⁹ equoꝝ: q̄s tradā tibi. r Nec poteris ex te p̄bere ascēsores eoꝝ. q. d. i toto populo tuo nō inuenies tot boīes q̄ sciāt et possint equitare.

s Et quō sustinebis ⁊c. q. d. nullo mō. q̄z q̄libet eorū ds satis plures eq̄tes in acie sua. t Q̄d si ꝓfidis in egypto ⁊c. i. in adiutorio dei ⁊ regis egypti: simul excludit b dicēs.

v Dñs dixit ad me. Ascēde sup terrā ⁊c. hoc falso dicebat ad terrēdū ezechiā. x Et dixit eliachim. Hic pñr ponit ezechie penitio p nūcios suos facta: cū dicit x Loquere ad seꝝ. tuos

syra lingua.q̃ nõ erat intelligibilis pplo cõi ⁊ erat petitio rõnabilis.q: talis tractar⁹ ɔ5 esse secret⁹ quousq; fit pfect⁹ et firmat⁹.

y Et dixit rabsaces.h ꝓnr põit dicte petitõis refutatio: cũ subdit. 5 Nũquid ad dõm tuũ.s.ezechiã a Et ad te.eius nũciũ. b Misit me dõs me⁹ ⁊c.q.d.nõ:ſ magis ad pplm

c Ut comedant stercora sua.i.nisi reddãt se volũtarie: tra diu erunt obsessi:q; nõ habebunt aliq̃d ad comedendũ ⁊ bibendũ.

d Et bibunt vrinã pedũ suoꝝ.i. fluentẽ ad pedes suos.hoib⁹ essi in timore ⁊ ãgustia magna positis solet fluere vrina ꝗ sus pedes.et p̃ b̃ innuit famẽ et angiratẽ eis futuraꝝ in obsidione: nisi redderẽt se.

e Et clamauit voce magna iudaice. Et b̃ dicũt doctores q; iste erat apostata a iudaismo.

f Nõ vos seducat ezechias.promittẽdo vob̃ auxiliũ a dõno furuꝝ

g Facite mecum bñdictões.ad reddendũ vos mihi volũtarie.

h Et comedite ⁊c.i.habitate pacifice: q̃ete in terra ista.

i Donec veniaꝝ ⁊c.q.d. b̃ est modus regũ assyrorũ.s. trãsferre gentẽ sibi subiectã de terra sua natiua ad aliã vt de eius obediẽtia sit magis securⁿ.ita enim ante fecerat hoc rex assyriorum de osee rege israel ⁊ ei⁹ pplo. vt habetur iiij.Reg.xviij.

k Et tollã vos ad terrã ⁊c.i.sicis fertilitate ⁊ amenitate.ppt q̃d talis trãslatio non ɔ5 vobis ee gratis. l Nec ꝓtur.vos ezech.retrahẽdo vos ab isto q̃d vobis offero. m Dicẽs.Dõs liberabit nos.q.d. nõ poterit:q̃d minꝰ ꝓbare:cũ ɔr. n Numq̃d liberauerũt dij gẽtũ ⁊c.q.d.cũ essent mlti dij nõ potuerũt defendere cultores suos ꝗ regẽ assyriorũ:g̃ d⁹ vr q̃ vnic⁹ est:vt dicit; nõ potũt vos defẽdere:ſ illõ argumẽtũ nullũ ẽ q: illi nõ erãt dij veri:ſ falsi ⁊ nulli⁹ ñtuũ.de⁹ aũt ver⁹ vnic⁹ est ⁊ potẽtie infinite. o Et siluerũt.de mãdato regis ezechie.tunc hãt essi nesi mũderẽt:q; rabsaces multiplicaret ñba blasphemie ꝗ deũ. p Et egressus est eliachim ⁊c.vt referret ezechie rabsacis ñba. q Vestis

vestib⁹.b̃ erat mod⁹ iudeoꝝ:q; scindebãt vestimẽta sua in signũ doloris:q̃ ꝗ deũ blasphemiã audiebãt.vñ ⁊ sũm⁹ sacerdos iponẽs xpo q; blasphemasset.scidit vestimẽta sua.vt dr̃ Mar.xiij. In capi. xxxvi.vbi ō: in postil. Et nũc trade te dõno meo ⁊c. Eiddino.

o Ictio hebraica q̃ b̃ pomit vbi nos hãm⁹. Nũc trade te.ppte significat mixtõꝝ:⁊ est sensus. Et nunc admisce te dõno meo.i.sis de societate eius et ipe dabit tibi plus de eis q̃ tu poteris hẽre de ascẽsoribus⁹. et pꝛs littera.

Capl'm.xxxvij.

Factũ est. Hic ꝓnr ōscribit ipⁿ ezechie liberatio et p̃ pomit ei⁹ liberatio ab hoste, secundo ab infirmitate ca.sequẽ. Prima in duas:q: p̃ circa b̃ pomit ppheticã denũciatõ.secũdo angelica executio. ibi. Egressus est. Prima in duas p̃m duplicẽ denũciatões.secũda ibi. Reuersus est. Prima in duas:q: primo põit ezechie humil penitio.secũdo esaie ꝗsolabilis rñsio.ibi. Et dixit. Circa primũ ōr.

a Et factũ est ⁊c.eadẽ cã q̃ et nũcij sui vt dictũ est.

b Et obuolut⁹ est sacco.i.veste silicina humiliando se corã dõno:ido subditur.

c Et intrauit in domũ dõni ad ipm depcandum humiliter et deuote.

d Et misit eliachim. q; magis cõfidebat de meritis esaie q̃ de suis.

e Filii amos ppheta.ira habẽt aliq̃li.q̃d factum est ab aliq̃bus correctoribus⁹.eo q; iste amos fuit ppha. hic dictũ fuit in prin.huⁿ⁹.ſ melⁿ ōr hic ppham vt referatur ad esaiã hic.iiij. Reg. xix.in prin.vbi tractat ista historia.

f Dies tribulatõnis et correctõis.s. mei ⁊ tonⁿ ppli g Et blasphemie.ꝗ deum.

b Dies b̃.s. in q̃ rabsaces diterat p̃dicta q̃ erãt in afflictione regis ezechie et ppli et vituperiũ

gentiũ vnusq;q; terrã suã de manu regis assyriorũ. Vbi est deus emath et arphad: vbi est deus sephanaim: Numq̃d liberauerũt samariã de manu mea. Quis est ex oib⁹ dũs terraꝝ istarũ q̃ eruerit terrã suã de manu mea vt eruat dõs hierl'm de mãu mea. Et silueruⁿt et nõ rñderũt ei vbũ. Mãdauerat enim rex dicẽs:ne rñdeatis ei. Et ingressus est eliachim filⁿ helchie q̃ erat sup domũ:⁊ sobna scriba: et ioahe filⁿ asaph acõmẽtarius: ad ezechiã scissis vestib⁹ ⁊ nũciauerũt ei ñba rabsacis. Ca.xxxvii

c Factũ est cũ audisset rex ezechias scidit vestimenta sua:et obuolut⁹ est sacco:et intrauit in domũ dñi. Et misit eliachim q̃ erat sup domũ sobnã scribam et seniores de sacerdotibus operti saccis ad esaiã filium amos prophetã:et direrũt ad eũ. Hec dicit ezechias. Dies tribulatõis et correptõis et blasphemie dies hec quia venerũt filii usq; ad partũ:et virtus nõ est pariẽdi. Si quomõ audiat dõs deus tuus verba rabsacis quẽ misit rex assyriorũ dõs suus:ad blasphemãdũ dõm deũ viuentẽ:et exprobrandũ sermonibus quos audiuit dõs deus tuus Leua ergo oratione p̃ reliquiis que repte sunt Et uenerunt serui regis ezechie ad esaiam: et dixit ad eos esaias. Hec dicetis domino uestro:hec dicit dõs. Ne timeas a facie verboꝝ que audisti: quibus blasphemauerũt pueri regis

dabo tibi duo milia equoꝝ:nec potens es te ꝓbere ascẽsores eorũ. Et quõ sustinebis faciem iudicis vnⁿ loci et senuis dõni mei minoribus. Nõ si fidis in egypto:in q̃ driga et in equit⁹:et nũc numq̃d sine dõo ascẽdi ad terrã istam vt disperdere eam. Dõs dixit ad me. Ascẽde sup terrã istã:⁊ disperde eã. Et dixit eliachim et sobna: et ioahe ad rabsacẽ Loq̃re ad suos tuos syra lingua:itelligimⁿ enim: ne loq̃ris ad nos iudaice in aurib⁹ populi q̃ est sup murũ. Et dixit ad eos rabsaces. Numq̃d ad dõm tuum:et ad te misit me dõs me⁹ vt loq̃rer oia ñba ista:et nõ poti⁹ ad viros q̃ sedẽt i muro ut comedãt stercora sua:et bibãt vrinã pedũ suoꝝ vobiscũ. Et stetit rabsaces et clamauit voce magna iudaice et dixit. Audite ñba regis magni regis assyriorum. Hec dicit rex. Nõ uos seducat ezechias: q: nõ poterit eruere vos: ⁊ nõ vobis tribuat fiduciã ezechias sup dõo dicẽs. Eruẽs liberabit nos dõs: nõ dabit̃ ciuitas ista in manu regis assyriorũ. Nolite audire ezechiam. Hec enim dicit rex assyriorũ. Facite mecũ bñdictões et egredimini ad me et comedite vnusq;q; vineas suã:et unusq;q; ficũ suã:et bibite unusq;q; aquã cisterne sue: dõec veniã et tollã uos ad terrã:q̃ ẽ ut terra uãa:terrã frumẽti et uini: terrã panũ et uineaꝝ. Nec cõtribet uos ezechias dicẽs. Dõs liberabit nos. Numq̃d liberauerũt dii

dei. i Quia venerũt filij vsq; ad partũ ⁊c.in tãta afflictõe positi vt mulier eriñs in afflictõe prus cui deficũt vires pariẽdi. k Si quõ audiat dõs ⁊c.sic legẽda est ista lra:ubi incipiẽdo. Leua q̃ ad dominũ oiõnẽ p̃ reliquiis q̃ repte sunt.i.p iudeis q̃ remãserũt in regno iude:q̃ sunt valde pauci cõparate ad rpa p̃terita.q: iã.p. trib⁹ erãt captiuate. k Si quõ audiat dõs deⁿ tuⁿ.i.quẽ tu colis solitẽ.

l Verba rabsacis.vt sic moueat ꝗ assyrios p̃ verbis blasphematoriis:et liberet nos ab eis. m Et dixit.b̃ ꝓnr põit esaie ꝗsolabilis rñsio:cũ subdit. n Ne timeas ⁊c.i.ppt ñba rabsacis. o Quibus blasphemauerũt ⁊c.q: verba illa exprimebãt deũ israel esse ipotentes

eo ꝗ nõ possis saluare ezechiã de mãu regis assyriorũ: et sic sequitur q̃ esset ipotenior bo se mortali. p Ecce ego dabo ꝛc. i. perturbationes mẽtis. q Et audiet nũciũ. de taracha rege ethyopũ inuadẽte regnũ suũ: vt bñ pte sequẽti. r Et reuertet in ter. suã. ad eã defendẽdam. s Et conuere eũ faciã gladio. b nõ fuit i ista reuersiõe qua redijt p defensiõe terre suę: sed in alia: q: de bellato rege ethiopũ: post ea venit in iudeã ad destruẽdã hierlm. et pauso suo exercitu ab agdo fugiẽs redijt in terram suã: et tũc filij eius interfecerũt eũ gladio. vt bñ in fi. huius ca.

t Reuersus est. b põit secõa denũciatio ppbica de liberatõe ezechie et ppli sui. Et p̃ circa b põit cõminatio ezechie p regẽ assyriorũ. secõo eius deuota oro coꝶ rege celoꝛ: ibi. Et tulit ezechias. tertio psolatio eius p ppbam psaiã secretorũ diuinorum: ibi. Et misit esaias. Circa pmũ notatur locus cũ dicit.

t Reuersus est aũt rabsaces. p acto suo nũdo.

v Et inuenit regẽ assyriorũ ꝛc. vbi erat fortalicium.

x Audierat enim ꝛc. ipsa expugnata.

y Et audiuit. s. sennacherib. z Detaracha rege ꝛc. i. nũcios q̃ ad b̃ venerãt ad eũ z dicẽtes: qõ sequitur.

z Egressus est ꝛc. qõ cũ audisses misit nũcios ad ezechiam ne gliaret aut assecuraret i aliq̃ p̃ter recessus sennacherib de iudea: asserens p certo q̃ rediret ꝗ eius et ppli sui in tanta fortitudine: q̃ nõ posset ei resistere: nõ solũ virtute humana sed etiã diuina: iõ subdit.

a Nõ te decipiat ꝛc. et sic blasphemauit deum tanq̃ falsiloquũ et ipotentẽ: et ad b̃ inducit rõnẽ cũ subdit. b Ecce tu audi. ꝛc. alias nosti. et est eadẽ rõ q̃ posita est ca. p̃ce. a rabsace dicta. c Et tulit ezechias. b pñr põit ipse ezechie deuota depcatio: cũ dr. Et tulit. i. accepit. d Libros. i. litras regis assyriorũ: q̃ ei cõminabat litis ꝛ verbis ad maiorẽ assertionẽ. e Et ascẽdit ꝛc. ad deum de depcandũ ex sanctitate loci. f Et expã. eos ꝛc. s. ezechias q: prinebãt blasphemias ꝗ ipse vt sic indignaret ꝗ regẽ assyriorũ. g Dñe exercituũ. i. ãgelorũ. h Deus israel ꝛc. ppiciatorius esto qõ sedes dei dicebat: super alas cherubin ponebat vt dictũ fuit Exo. xxv. et p b̃ designabat qõ perat ossi angelice creature. i Inclina aure ꝛc. i. effectum tue iustitie ondẽ ꝗ sennacherib te blasphemãrẽ. cetera patẽt vsq; ibi.

k Cognoscãt oia regna ꝛc. pterẽdo sennacherib q̃ deos aliarũ gẽtium destruxit. l Et misit. b pñr põit ezechie psolatio p esaiã ruinã sennacherib de ppinq̃ futurã denũciãdo: et p̃ dicta ruina p̃dicit secõo ad b̃ signũ mirabile induit ibi. Tibi aũt. Circa pmũ dirigit p̃ verbum ad ezechiã. cũ subdit. m Hec dicit dñs ꝛc. cui vbũnõ pot esse falsus n Pro q̃bus ꝛc. sunt exaudita. o Despexit te. in corde suo. virtute suã p nihilo reputãdo. p Et subsannauit te. sensibili signo. subsannatio est ppie de pterẽptu q̃ fit p nugatõs nasi.

q Virgo filia syõ. i. habitatio tẽpli in mõte syõ. mihi dilecta fuit filia. et dr virgo ppter integritatẽ fidei q̃ semp remãsit ibi in aliq̃b̃ et maxime etiã tũc vigebat tpe ezechie.

r Post te caput mouit. cõminãdo a lõge.

s Filia hierlm. q̃ dr virgo et filia rõne tã dicta. q̃a hierlm fuit ciuitas electa ad dei cultũ. vt bñ. q. paralyp. vi. Consequenter esaias dirigit sermonẽ ad sennacherib di.

t Cui exprobrasti ꝛc. cõminãdo et blasphemãdo ex nimia superbia: et rñdet ppba.

v Ad sctũ israel id est ad deũ sanctificantẽ israel. vel sic. Ad illũ quem israel adorat vel sanctũ sanctorũ. et sic superbisti ꝗ deũ et nõ ꝗ hominem tũ.

x In manu seruorũ ꝛc. vt prius de rabsace pcedentia. et de aliis nũciis a sennacherib missis: vt bñ in isto ca. et iste fuit maior pterẽptus q̃ si sennacherib b̃ fecisset in ppia p̃sona: sic dare alapã alicui per psonã vilẽ: q̃ si nora buisset b̃ faceret manu ppria.

y Et dixisti pro sumptuose ambuẽdo tibi vias: q̃s diuitiarũ tute habuisti. iõ subdit. In multitudine ꝛc.

z Ego ascẽdi in altitudines mõtũ. i. iudee q̃ est terra mõtuosa. a Iuga libani. i. mõtẽ syõ vbi erat tẽplũ qõ dr b̃ libani eo q̃ erat edificatũ de lignis libani. vt bñ. iij. Reg. v. Et loqtur de futuro p modũ pteriti: q: p̃ superbia credebat certitudinaliter b̃ futurũ esse ac si iã fecisset. veritũ q: realiter nõ erat factus iõ subdit p modũ futuri. b Et succidã excelsa ꝛc. tẽplũ cui erat edificatũ prim de lignis cedrinis: et prim de abiegnis.

c Saltũ carmeli eius. ad pascẽdũ aiãlia q̃ ibi pascebant in magna copia. d Ego fodi. s. puteos et cisternas de nouo: et cã subdit. e Et siccaui vestigio pedis mei ꝛc. q. d. tãta est multitudo exercitus mei in bobus et aiãlibus: q̃ aq̃ pẽtẽtes ibi nõ sufficerent. f Nũqd nõ audisti. tu sennacherib.

g Que olim fecerim. creãdo mũdũ de nihilo. vel aliter tuendo vt vidr. g Que olim fecerim. trãsferẽdo regna de gẽte i gẽte p volũtate mea. q. d. sic vt ex ãnalibus et chronicis in speculo lectis. sic et de assuero legit Hester. vi. ca. in aliq̃b̃ libris ad dit Et. ꝗ nõ est i hebreo nec. iiij. Reg. xix. vbi põit ista hystoria sed tñ addit nõ est referẽdũ ad regẽ assyriorũ vt aliq̃ exposito-

tas fecerunt reges assyriorũ terras et regiones earũ: et dederũt deos earũ ignis. nõ enim erãt dii sed opa manuũ hoim lignũ et lapis: cũ cõminuerũt eos. Et nũc dñe deus nr̃ saluos nos de manu eius: vt cognoscãt oia regna terre: q: tu es dñs solus Et misit esaias filius amos ad ezechiã dicẽs. Hec dicit dñs deus israel. Pro quibus rogasti me de sennacherib rege assyriorũ: hoc est vbũ q̃d locutus est dñs sup eũ. Despexit te vt subsannauit te: virgo filia syõ: post te caput mouit filia hierusalẽ. Cui exprobrasti: quẽ blasphemasti: vt sup quẽ exaltasti vocẽ tuã: vt leuasti altitudinẽ oculorũ tuorũ. Ad sanctũ israel. In mãu seruorũ tuorũ exprobrasti dño: et dixisti. In multitudine q̃drigarũ mearũ ego ascẽdi altitudinẽ montium iuga libani: et succidã excelsa cedrorũ eius: vt electas abietes illius: vt introibo altitudinẽ summitatis eius saltũ carmeli eius ego fodi vt bibi aquã: vt siccaui vestigio pedis mei oes riuos aggerũ. Nũqd nõ audisti: q̃ olim feceris eã: Et diebus antiqs ego plasmaui illud: vt nũc addusi: et factũ est in eradicationẽ colliũ cõpugnantiũ: et ciuitatum munitarum. Habitatores earũ breuiata manu pertremuerunt et confusi sunt: facti sunt sicut fenũ

res dicũt: ꝗ ad vt dictum est. plasmauit illud k Et nũc addit cata hoim pur bacul? ipse est. l Et factũ est i. principio adu cẽ discord anti q: aliq̃ voleba reddere: alij v per radicebant. m Habitatores eorũ vel. i. prãcerũ minuta. n Facti sunt ũ q̃ nõ est potria resistẽdi. o Et h erba eorũ. q̃ deficiẽt q̃ veniat ad p cionẽ. p Habitatores ruã. i regno ru q Et egressus um. ad venẽdũ ꝗ ppli meũ. r Et introibo ũ um. intra iude s Ego cogno i. aũ disposui. t Et insaniã tu ꝗ me. vt pmitte b̃ re facere: q: d nõ est actor m culpe: nisi ipse p missiue. v Cũ fureres uersus me. mea manifestarem bla phemãdo. x Superbia tu q̃ fcã pdicta ar buisti tue virtu y Ascẽdit in subdit. z Et frenũ in te. malis grati a Tibi aũt. b subdit. d germinauerũt e uit et diripuit b dictũ est: q: sic tus ppls ezech no secũdo ꝛc. d res fructuosas mos ita magno poterit sustẽtar tu ezechia cũ v turã in pncipio so deiecto pote Et mittet ꝛc. su b Et faciet fru ꝛc. i. due trib̃ timore sennach locis timore sen re ad loca sua re oratões ezechi pcib̃ Esaie m l Zelus dñi exe m Propterea n. Hõ intrabit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

res dicũt: sy ad gen⁹ bũanũ: cui⁹ de⁹ transtulit prãtes et regna vt dictum est. b Ex dieb⁹ antiqis. i. ab eterno. i Ego plasmauī illud. i. disposui fiedũ q̃d fit successiõ et tpm.

k Et nũc adduxi. i. victorias q̃s p ppres tuos ꝛ te feci. ppt peccata hoim puniẽda fm q̃ d̃: s. p. Ve assur virga furoris mei et baculꝰ ipse est.

l Et factũ est ꝛc̃ i. principes adimiẽ discordiam qui aliq̃ volebãt se reddere: aliq̃ vero pace adhibebant.

m Habitatores eax ꝛc̃. i. prãte eorũ minuta.

n Facti sunt ꝛc̃. in q̃ nõ est potentia resistẽdi.

o Et herba tectoꝝ. q̃ deficiat ãq̃ veniat ad pfectionẽ.

p Habitationẽ tuã. i regno tuo.

q Et egressus tuus. ad veniẽdus ꝯ ppl'm meũ.

r Et introitũ tuum. intra iudeã.

s Ego cognoui i. ãt disposui.

t Et insaniã tuã ꝯ me. vt pmittere ꝗ te facere: q̃ de⁹ nõ est actor mali culpe nisi ifi permittue.

v Cũ furores adversus me. meam maiestatem blasphemãdo.

x Supbia tua. q̃ fcã p̃dicta attribuisti tue virtuti.

y Ascẽdit in aures meas. q. d. tãs est te repmẽdi et puniẽdi: iõ subdit. z Ponã g̃ ꝛc̃. sic fit bubalis vt iugo supponant.

3 Et frenũ in labijs tuis. sic eqs indomitis. a Et reducã te. malis gratib⁹ tuis. b In via p quã venisti. vt bꝛ. j. eo. c.

c Tibi aũt. ꝗ ad p̃dictoꝝ ꝓfirmationẽ dat mirabile signũ: cum subdit. d Comede ꝗ ꝛc̃. i. sine cultura boꝭ: et illa fuerũt q̃ germinauerũt ex granis ꝓprijs ab exercitu sennacherib: q̃ vastauit et diripuit bõa terre. qñ iuit ad pugnãdũ ꝯ regẽ ethiopie: vt dictũ est: q̃ sic dicũt hebrei ex illis granis tot bõa creuerũt q̃ totus ppls ezechie potuit vno ãno ex illis viuere. e Et in anno secũdo ꝛc̃. dicit Ra. sa. q̃ exercit⁹ sennacherib p̃ciderat arbores fructuosas: et ipse ezechie pmisit: q̃ miraculose faceret ramos ita magnos q̃ de fructib⁹ ibi nascẽtib⁹ ppls ãno secũdo poterit sustẽtari. f In ãno aũt tertio seminate ꝛc̃. q. d. O tu ezechia cũ videris hec duo signa. scias ruinã sennacherib futurã in p̃ncipio ãni tertij: qñ reuertit ad obsidẽdũ hierlm q̃ ipso deiecto poteris tute seminare ꝛ metere: ꝛ viuere ḋcte. iõ subdit. Et mittet ꝛc̃. subdit. g Radicẽ deorsus. i. stabilietur in terra.

h Et faciet fructũ sursus. i. opa sancta. i Quia de hierlm ꝛc̃. i. due trib⁹ q̃ remãserãt aliqs decẽ captiuat̃, et iste due trib⁹ timore sennacherib intrauerũt hierlm fugiẽdo de circũstãtib⁹ locis timore sennacherib: ꝯ exercitu ei⁹ percusso exierũt indesecure ad loca sua redeũtes. k Et saluatio de mõte syon. quia orãtes ezechie ibidẽ in tẽplo stantes: et sacrificia sacerdotũ cũ p̃ab⁹ Esaie meruerũt illã saluatõs ppli de manu sennacherib.

l zelus dñi exercituũ ꝛc̃. vindicãs blasphemiã sennacherib.

m Propterea ꝗ dicit dñs. cuius verbũ nõ pót falsus esse.

a Nõ intrabit ciuitatẽ hãc. vt credit. b Et nõ iaciet ibi sagittã: q̃ nõ pmittet tantũ appropinq̃re: vt hoc possit facere.

c Et nõ occupabit eã clypeũ. i. bellatores clypeati ad inuadẽdũ ciuitatẽ pati. vñ. iij. Reg. xix. d̃: Et nõ occupabit eã mũitio: q̃ sic dicit Ra. sa. adhuc exercit⁹ sennacherib nõ erat ãt hierlm. q̃ fuit percussus in nobe q̃ nõ multũ distat a hierlm. et huic ꝓsonat q̃ dicũ est. ã. p. Adhuc dies est: vt in nob stet. ꝛ d̃: ibi nob locꝰ ille quẽ Ra. sa. vocat nobe.

d Et nõ mittet i circuitu eius aggerẽ. ad iplendũ fossata.

e In via q̃ venit ꝛc̃. q̃ cõpulsus fuit fugiendo redire in terrã suã. vt bꝛ pte sequen.

f Propt̃ me. i. ppt̃ meã iusticiã demõstrandã in sennacherib destructõe et gloriã meã in tẽpli protectõe. g Egressus est. pmissa denũciatõne ppbica de ruina sennacherib. ꝗ ꝓnꝛ põit exercitio angelica: vbi p̃ põit percussio exercit⁹: cum d̃: Egressus est autem ꝛc̃. secundo percussio regis cum d̃: b Et egressus est. de iudea confusibiliter fugiẽs.

i Et factũ est ꝛc̃. dicunt aliqui q̃ hoc fuit q̃: ordinauerat asserendo regnarũ p⁹ sectis duobus. s. adramelech et sarasar filijs suis postpositis: et sic interfecerũt eũ desiderio regnãdi: ꝯ sic vid̃: obuiare: q̃ subditur. k Fugerũtq̃ in terrã ararath. i. armenie. et sic vid̃: q̃ nõ interfecerũt eũ cupiditate regnãdi. ppt̃ q̃ Ra. salo. aliã cãm assignat dicẽs: q̃ p̃ncipes regni sui erãt turbati ꝯ eũ. eo q̃ filij eoꝝ ꝛ amici fuerãt mortui: ppt̃ ei⁹ supbiã et blasphemiã ꝯ deũ isr̃l dictũ est: ppt̃ q̃ tractabãt de morte ipi⁹: q̃ cũ ad aures ei⁹ puenisset: intrauit tẽplũ dei sui orãs et pmittẽs q̃ si piculũ ꝗ euaderet in ei⁹ honorẽ duos filios p̃dictos sacrificaret: q̃ intelligẽtes filij eũ interfecerũt ne ab eo occiderent: et huic ꝓsonat q̃ d̃: Cũ adoraret ꝛc̃.

Die⁹. Post liberatõs ezechie ab hoste. ꝗ Ca. xxxviij. ꝓnꝛ põit ei⁹ liberatio ab infirmitate. Circa q̃ primo põitur ei⁹ mirabilis sanctio. secũdo repmit ex ꝗ insurgẽs clario ca. sequẽti. Prima in tres: q̃ p̃ denũciat̃ sanatio. secũdo interpõit ezechie oõ. ibi Scriptura. tertio sanatõis executio. ibi. Et iussit. Prima in duas. q̃ primo sanatio nũciat̃. secũdo ad ꝗ signũ mirabile dat̃: ibi. Hoc aũt. Circa primũ pmittit infirmitas. secũdo nunciat̃ sanitas: ibi. Et factũ ẽ. Circa pmũ d̃: a In dieb⁹ illis egrotauit ꝛc̃. i. talit̃ q̃ nõ poterat curari p̃ naturã. Dicũt aũt aliq̃ q̃ ꝗ ꝓnꝛgit ei. eo q̃ nõ reddiderat gratias dño sufficiẽt de percussiõe exercit⁹ sennacherib. Sꝯ hoc ꝓbat Ra. sa. p ꝗ q̃ esaias dixit sibi postea. Et de mãu regis assyrioꝝ eruã te et ciuitatẽ istã. Ex q̃ vid̃: q̃ illa percussio exercit⁹ fuit post infirmitatẽ ezechie: ꝛ nõ ãt: ppt̃ q̃ dicit ꝗ ei accidisse. eo q̃ noluerat vxorẽ accipe. q̃ tñ facere tenebat: vt linea dauid in regno p ipm ꝓtinaret: ppt̃ q̃ ꝓualescẽs accepit vxorẽ de q̃ genuit manassen: ꝛ huic dicto ꝓcordare vid̃: q̃ bꝛ iij. Reg. xxi. vbi d̃: q̃ manasses erat. xij. ãnoꝝ cũ regnare cepisset: imo diutiꝰ p⁹ mortẽ ezechie. q̃ vixit. xv. ãnis p⁹ sanatõs istã. iõ dicit Ra. sa. q̃ illõ q̃ sedet. b Dispo. do. tue ꝛc̃. i. fac testm̃ tuũ dixit esaias ezechie tertia die ãt̃ pcussiõs exercit⁹ sennacherib ꝛ tẽia die sequẽti q̃ fuit illa pcussio tcã ezechias sanat⁹ ascẽdit in domũ dñi. vt habet. iij. Reg. xx.

c Et puer. ezechias ꝛc̃. vt oraret secret⁹ et deuot⁹ et nõ ipediret ab assistẽtib⁹. d Obsecro dñe memẽto ꝛc̃. ꝗ nõ dixit ad iactantiã: sꝯ

magis ad gratiarum actos recognoscens: q̃ b̃ p̃cessisset et bonitate diuina: vt sic gratiam de p̃cedentib̃ vlteriorem gram ipetraret. e Et factũ est b̃ ꝓfiri denũciat ei sanitatem: et ps lra vsq; ibi. f Ecce ego adiciã sup dies tuos. q̃s iã pfecisti. g Quindecim ãnos. ista fuit ꝓpbetia p̃destinatõis q̃ est qñ fit reuelatio ꝓpbetialiũ futuri. put ē i dispositione diuina et ei ꝓscientia: et hec infallibiliter impletur: q: diuina ꝓscientia est immutabilis. ꝓpbia autē supapposita qua dixit. Ad oriente tu et nō viues fuit ꝓpbia cõminatõis q̃ est qñ reuelatur aliq̃d futurũ nõ put est in mente diuina. sz put est i causis inferioribus: et sic erat de infirmitate ezechie q̃ erat incurabilis p naturã. nõ tñ p b̃ excludebatur q̃n diuina virtute curaret: et ideo talis ꝓpbia nõ semp impletur.

b Hoc aũt. b ꝓfir dat signũ mirabile ad ꝓfirmationem dicte ꝓpbie. q̃ erat p̃destinatõis: cum dicit in ꝑsona dñi.

i Ecce ego ꝛc. et b̃ ptz q̃ illud horologium erat ad solem ad cognoscendũ horas diei p umbram: et dicunt aliq̃ q̃ duc linee faciebãt vnã horam. et ꝑm b̃ illa dies artificialis fuit augmẽtata. x. horis tñ. s. q̃nq; horis i regressu solis versus orientem. et q̃nq; bouis redeũdo ad locũ vbi incepat retrocessio. Aliq̃ vero dicunt et cõuenientius vidẽtur q̃ q̃libet linea faciebat vnã horã: et sic illa dies artificialis fuit augmẽtata. xx. horis. x. retrocedẽdo ad orientem: et decem redeũdo ad locũ p̃stinum: et sic illa dies artificialis fuit xxxij. horarũ: q: ãteqũ sol retrocederet bũerat. x. horas: et p̃ ea p retrocessum et regressionem. xx. et tãdem duas habuit sole redẽte ad occasũ: et hec videtur opinio Diony. i epla ad policarpũ: vbi loquens de ista retrocessione solis dicit sic. Sol cũ decima hora esset: deo papiente repedauit ad orientem alias decem horis designatis. deinde rursus decem horas alias ad occidentem currente sole. sz residuis diei duabus horis ꝛc.

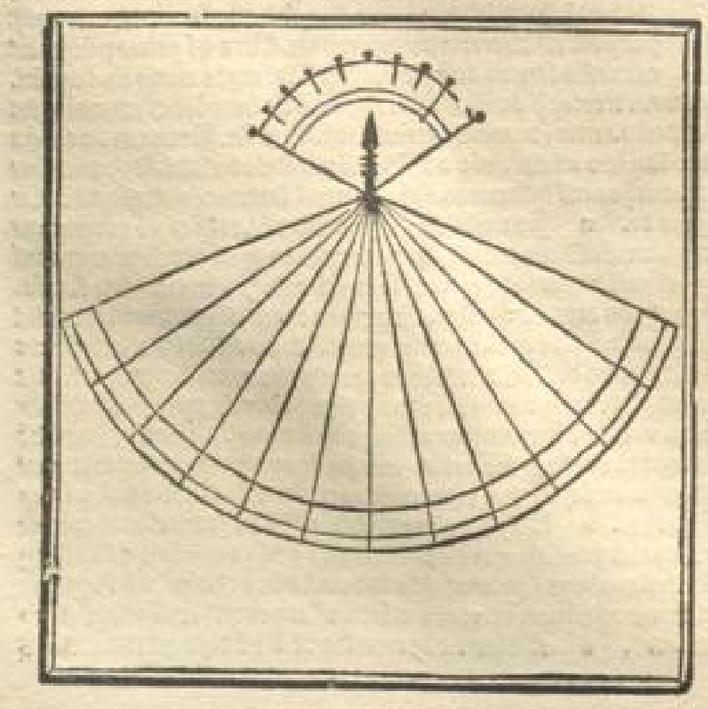

fleuit ezechias fletu magno. Et factũ est verbũ dñi ad esaiã dicens Vade ꝛ dic ezechie. Hec dicit dñs deus dauid p̃ris tui. Audiui orationem tuã ꝛ vidi lachrymas tuas. Ecce ego adiiciã sup dies tuos quindecim annos ꝛ de manu regis assyriorum eruã te: ꝛ ciuitatem istã et protegã eã. Hoc aũt tibi erit signũ a dño: q: faciet dñs verbum hoc q̃d locutus est. Ecce ego reuerti faciã umbras linearũ p quas descẽderat in horologio achaz in sole retrorsum. x. lineis: ꝛ reuersus ē sol decem lineis p gradus quos descẽderat. Scriptura Ezechie regis iuda cũ egrotasset ꝛ cõualuisset de infirmitate sua. Ego dixi i mediõ dierũ meorũ vadam ad portas inferi. q̃sium residuũ annorũ meorũ. Dixi nõ videbo dñm deum in terra viuentiũ: nõ aspiciã hominem vltra: et habitatorem quietis. Generatio mea ablata est: et conuoluta est a me quasi tabernaculũ pastorũ. Precisa est velut a texente vita mea: dũ adhuc ordiret succidit me. De mane vsq; ad vesperã finies me: sperabã vsq; ad mane. Quasi leo sic contriuit omnia ossa mea. De mane vsq; ad vesperam finies me. Sicut pullus hirundinis sic clamabo meditabor vt columba. Attenuati sũt oculi mei suspicientes in excelsum. Dñe vim patior: spondes pro me. Quid dicã aut quid respondebit mihi cum ipse fecerit. Recogitabo tibi omes annos meos in amaritudine anime mee. Dñe si sic viuitur: ꝛ in talibus vita spiritus mei. Corripies me et viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu aũt eruisti aiam meã vt nõ periret. piecisti post tergũ tuũ oia peccata mea. Quia nõ infernus cõfitebitur tibi neq; mors laudabit te: nõ expectabũt qui descẽdũt in lacum

k Scriptura. b interpõit ofo ezechie p gratiarũ actõe de sua sanatõe. et p̃ p̃mutat nrul cũ ōr. l Ego dixi. Et diuidit i duas ptes: q: p̃ ezechias recolit anxietatem animi in q̃ fuerat: sed bonũ q̃d de ꝓ sibi p esaiã p̃miserat: ibi. Tu aũt eruisti. Circa primũ dicit. m In dimi. dic. me. Tũc enim ezechias erat in. xxxix. anno vite suae: q̃d sic ptz. ex. iiij. Reg. xviij. dicit q̃ ezechias erat. xxv. ãnorũ qñ regnare cepit: ꝛ. xxix. ãnos regnauit: q̃ sit iũcti faciũt. liij. annos: a q̃b̃ subtrahant. xv. q̃b̃ regnauit p̃ infirmitate istã remanẽs xxxix. et sic erat in xxxix. ãno qñ infirmat̃ fuit: q̃d est q̃si medio vite hominis fm cursum nature.

n Vadã ad portas inferi. Iubebãt. habet Scol. q̃d aliqñ accipit p fossa vel sepulcro: et sic accipit q̃tũ ad corp̃ ezechie. Aliqñ aut accipit p iferno: et sic accipit b̃ p aia eius: accipiẽdo tñ infernũ p limbo patrũ: et ideo non dicit b̃ ad infernũ: sz ad portas inferi: q: limb̃ ille a sanctis dicit esse in superiori pte iferni.

o Quesiui residuũ dierũ annorũ meorũ. i. mecũ ꝓsiderabã: q̃t ãnis possem viuere p natura. p Dixi. audito verbo esaie moriẽris tu ꝛc. q Non videbo dñm deũ. i. replũ deũ. r In terra viuentiũ. i. inter homines viuentes nõ aspiciã hominem vltra in p̃ni vita. s Et habitatorem quietis. i. ppl'm regni mei habitantem in pace mortuo sennacherib. b̃ dicebat ezechias: q: iã esaias ibi dixerat hoc ad̃ ruinã sennacherib et liberatos ciuitatis et ppli. vt ptz ca. pce. et id̃ graue erat ezechie illud bonũ tps nõ videre. t Generatio mea ablata est. i. nõ habeo filiũ mihi succedentem in regno. ꝛ hoc ꝓsonat dicto Ka. sa. supra posito: q̃ nõ habebat adhuc filiũ. v Et conuoluta est. ne extendat vltra p generatões futuras sicut pallium plicatur nõ extendit. x Quasi ta. pa. q̃ qñ mutat locum deponit ꝛ plicat ad alibi portandũ. y Precisa est ve. a te. vi. mea ꝛc. i. in medio p̃cessus sui: sic tela aliqñ scindit a texente dũ adhuc in fieri. z Sic pull̃ hirundis. clamas p pastu recipiẽdo a matre. a Meditabor. in geminis multis. b Vt columba. q̃ habet geminũ p cãtu. c Ferte. sũt oculi mei ꝛc. q: et diuina attentione oculos ad aliq̃d debilitat virtus visiua. d Dñe vim patior. rõne infirmitatis ad mortem me ducentis e Rũde p me. sic est in hebr. et libris correct. q. d. nõ possum mortem euadere nisi negotiũ meũ accipias sup te. f Quid dicã. creatori meo g Aut q̃d rũdebit mihi. sic figul̃ luto. q. d. nõ habeo de facto suis cõtendere. h Cũ ipse fecerit. me creando. vel alit. Cũ ipse fecerit hãc infirmitatem suo iusto iudicio mihi iferendo p delicta mea et id̃ nõ habeo nisi illa referre humiliter coram ipso id̃o subdit. Recogitabo ꝛc. i Dñe si sic viuit ꝛc. vt. s. ostitur̃ sim in tali angustia. k Corripies me. i. corripias ita q̃ hec infirmitas nõ sit mihi ad mortem sz ad correctõs. l Et viuificabis me. i. viuifices. hebrei enim nõ habent futurũ tps optatiuũ sz loco eius vtunt futuro indicatiui. m Ecce in pace. i. tpe pacis mihi ãnũ. iam

p esaiã sup deiectõe sennacherib de ppliq̃ futura. n Ama ritudo mea amarissima. i. amaritudo mortis mihi iminẽtis: nisi tu iuues me: valde augmẽtabit: eo q̃ p̃ mortẽ p̃uabo: ab assecutõe t̃ bñficio dicre p̃ acis. o Tu aũt. B p̃ñr ezechias recolit bñficiã a deo sibi p̃stitũ de p̃long atõe sue vite dicẽs,

o Tu aũt eruisti a fam meã. i. vitaq̃ meã.

p Ut nõ perieret per mortẽ.

q Proiecisti tẽ. q̃si nolẽs ea videre ãpli⁹ ad puniẽdũ: et sic vinificasti me nõ solũ corporaliter sed etiam spũaliter.

r Quia nõ infernus tẽ. p⁹ mortẽ esi nõ bz locũ cõfessio perõr̃.

s Non expectabũt. q̃ descẽdunt in lacũ. i. in infernũ dãnatorũ.

t Veri. tuã. i. effectũ tue veritatis: q̃ p̃misisti saluẽ bũani generis p̃ xp̃m: q: nõ eduxit illos q̃ ibi detinebanꝯ.

v Viuẽs viuẽs ipse cõfitebit tibi ad p̃fessionẽ eius peccati reqrit vita p̃ñs: q: nõ bz locũ p⁹ mortẽ: vt dictũ est. Ad p̃fessionẽ laudis reqrit vita grẽ. q: nõ est speciosa laus in ore peccatoris. eccles. xv. ca. iõ duplicat li viuẽs. x Sicut ego t̃ hodie p̃fitebor: vtq̃ s mõ. Fecit esi hãc oõnẽ post p̃ualescẽtiã de infirmitate: vt p̃ dictũ est. y Pat. i. q̃ãq̃s de ppio isrl. z Filios. i. suis.

a Notũ faciet veritatẽ tuã. q̃ sanasti me sic dixisti p̃ esaiã: et b̃ narrabũt p̃res filios suis ad glias tuã. et q: ezechias semp̃ idigebat diuio auxilio etiã post sanatõs: iõ p̃cludit in fine.

b Dñe saluũ me fac. q: ex te pẽdet sal⁹ corpis mei et anime.

c Et psal. nr̃os cãtabim⁹. ego t̃ ministri tui d Cũctis diebus. i. in aliq̃ pte dierũ singulorũ. e In do. dñi. vbi est locus deputat⁹ oõni: et sic oõ ceteris panb⁹ est magis exaudibilis ibi q̃ alibi. f Et iussit. B p̃ñr executio sanatõnis ezechie: q̃ tñ o: die xp̃is p̃cessit oõnẽ p̃dictã: vt p̃z ex p̃cedentib⁹. et etiã ex sequentib⁹. dicit igit. f Et iussit esaias tẽ. Dicũt aliq̃ et sanis apparent q̃ emplastrũ de ficis de natura sua erat aggrauatiuũ illi⁹ infirmitatẽ: et iõ iussit p̃ppha apponi vt sanario mirabilior appareret. g Et dixit ezechias tẽ. istud refert ad illud q̃d p̃ñr. ã. B aũt ubi erit signũ vbi p̃ppha rñdet ad q̃ñe ezechie B motã. scriptura esi sacra nõ obseruat ordinẽ xp̃is sz frequẽt p̃ ius dicta vel fcã posteri⁹ scribũt: et ecõuerso. In ca. xxxviij vbi dr in postil. B p̃ñr daꝯ signũ mirabile. Additio.

Licet cõis expositio doctorũ sanctorũ circa B signũ factum ezechie sit p̃formis huic q̃d exp̃ñr in postilla: multa tñ occurrũt in B materia admiratõne digna: put in additõne sup. iij. Reg. xx. ca. vbi de B eodẽ signo sibi tractat: fuit large oñsus. vñ ad p̃dictas admiratões rollẽdas et ad veritatẽ lre put plane sonat p̃sequẽdã salua semp̃ scrõr̃ auctor absq̃s aliq̃ temeraria assertõe. Hoc signũ alit vt exponẽdus put ibidẽ plane fuit declaratũ. In eo. ca. vbi dr in po. Et dixit ezechias. Additio

Licet frequent i sacra scriptura nõ seruet ordo xp̃is vt dr i postilla: tñ q̃ q̃d iã determinata t̃ sanis sacra statim fine medio iterat nõ recolo me vidisse. Ulũ de B q̃d dr: hic. Dixit ezechias: aliũ vidr posse exp̃ñi. Ad q̃d iã dicũ q̃ vbi nos hẽm⁹ B interrogatiuũ. i. q̃d erit signũ an bebi. hr̃ hec dictio ma. q̃ vnomõ significat B idẽ q̃d i trãslatõe nr̃a. i. interrogatõr̃ de signo bñdo. Alio mõ B dictio ma accipit cõpatiue seu admiratiue sicẽ ibi. Quã dilecta tabernacula tua. vbi loco q̃ p̃ñit hec dictio ma. et ẽ sensus si valde dilecta: et sic dictio. i. ma et sub eodẽ sensu ponit ibi: q̃ dulcia faucib⁹ meis: et ibi. q̃ bonũ t̃ q̃ iocundũ: t̃ in multẽ aliis. Vtq̃ in B loco hec dictio ma nõ vidr trãsferenda sub p̃ sensu. i. interrogatiuo: sed sub scõo. sic. i. dixit ezechias q̃ signũ q̃d ascẽdã in domũ dñi. i. q̃ mirabile seu notabile signũ est q̃d daꝯ mihi ad B q̃ ascẽdã in domũ dñi: et sic ẽba ezechie in B loco posita nõ signãt q̃ñẽ seu petitõẽ signi: cũ iã illud habuerat sed potiꝯ significãt acceptõnẽ signi iã dati: seu admiratõr̃ de tãto signo: t̃ sic narratões in p̃pio loco ponunt.

Capl'm. xxxix.

In tẽpe illo post q̃ descripta ẽ ezechie mirabilis sanatio: B p̃ñr des. ribit ex B p̃surgẽs elatio: et diuidit ur in duas pres: q̃a p̃ hmõi elatio describit et scõo repũnit ibi. Introiuit aũt. Circa pmus sciẽdũ q̃ babylonij circa cursus syderũ erãt in temi. vñ et astronomia ibidẽ p̃ fuit inuẽta. i. in chaldea: cui⁹ metropolis est babylon: et iõ q̃ñ p̃cep erũt retrocessiõr̃ solis p̃dictã p̃ cursus nature fuerũt solliciti q̃rere q̃liter B acciderat: et cũ audissent B accidisse in sanatõe ezechie: de p̃silio sapientũ rex babylõis misit libros. i. lras ad ezechiã ad sciẽdũ de retrocessiõe solis mirabili fm q̃ dr. q. paralyp. xxxij. vbi dr: q̃ nũcij regis babylõis missi fuerũt ad ezechiã vt interrogarẽt ipm de portento q̃d acciderat sup terrã: et misit munera in signũ reuerẽtie. b Letatus est aũt tẽ. Letitia iepta p̃cedẽte ex elatõe: ex B q̃ talis rex et tãt⁹ et de tã longinq̃o pub⁹ mitiffet sibi nũcios solẽnes t̃ munera. vñ subdit. c Et oñdit eis tẽ. dicẽ Ra. sa. q̃ nõ solũ oñdit eis diuitias regni sui ad suã iactãtiã: sz etiã ea q̃ serenissime et reuerẽdissime seruabãtur in tẽplo. i. sacrã vnciõr̃ regũ et põtificũ tabulas testiõnij: et legẽ: q̃ nõ erãt gẽtilib⁹ oñdẽda: et B notat cũ subdit. Mõ fuit ẽbũ tẽ. Et subdit. In oi prãte sua. d Introiuit. B p̃ñr repũnit dicta elatio p̃ reprehensiõnẽ p̃ppha: cũ dr. Quid dixerũt viri isti tẽ: nõ q̃ñiuit ex ignorãtia q: totũ erat sibi a deo reuelatũ: sz vt ex rñsiõe ezechie pueniẽt⁹ arguerẽt eũ. e De terra longinq̃o tẽ. q̃si diceret: B mihi fuit ad magnam glias: et ideo oñdi eis tot⁹ regni magnificẽtiã. f Ecce veniẽt tẽ. Istud fuit cõpletũ q̃ñ nabucb. rex babylõis tpe sedechie in babylonẽ trãstulit de hierlm q̃d erat ibi p̃ciosus: vt hr̃. iiij. Reg. xxiv. g Et de filios tuis tẽ. B fuit ipletũ in d̃ anide et socios eius: q̃ fuerũt de semine regis iude: et ducti in babylonẽ tẽpe ioachin t̃ ibi nutriti et erudiri: vt possent stare in palatio regis. vt hr̃ Dañ. i. h Et dixit ezechias tẽ. Penituit esi de sua elatõe: et sic acceptauit dñi sniaz sup̃ ase et sup̃ regnũ suũ: ppt q̃d pena ista nõ fuit inducta tpib⁹ suis: sz fuit dilata vsq̃ ad tpe ioachin regis t̃ sedechie q̃d postq̃ sibi dañ fuit p esaiã rñdit. i Fiat tñ pax tẽ. recognoscẽdo in B bñficiũ diuinũ de p̃dicte pene dilatõe. Capl'm. xl.

Consolamini. In p̃cedẽtib⁹ but⁹ libri esaias cũ mysterio xp̃i denũciauit p̃ctõr̃ punitõr̃: B p̃ñr describẽdo idẽ mysteriũ denũciatinstõr̃ cõsolatõr̃. Et diuidit in duas pres: q: p̃ iducit eos ad expectandũ p̃missa diuia: scõo magis in sp̃ãli p̃sequitur illa. xlv. ca. Prima

p̃ grãã actõe de sua sanitate dixi. Et diuidit i duas. animi in q̃ fuerat: scõo Tu aũt eruisti. Circa pmũ ezechias erat in. xxxix. anno vite sue: q̃d sic p̃z. q: iiij. Reg. xviij. dr q̃ ezechias erat. xxv. ãnorũ q̃ñ regnare cepit: t̃. xxix. ãnis regnauit: q̃ filiũ eius faciũt. hiij. annor: a q̃b⁹ subtrahebant. xv. q̃b⁹ regnauit p⁹ infirmitatẽ istã remanẽs xxxix. et sic erat in xxxix. ãno q̃ñ infirmat⁹ fuit: q̃d est q̃si mediũ vite hominis fuit cursus nature.

n Vadã ad portas inferi. In hebr. babek Scol. q̃d aliq̃ñ accipit p̃ fossa vel sepulcro: et sic accipit q̃ñtũ ad corp⁹ ezechie. Aliq̃ñ autẽ accipit p̃ inferno: et sic accipit B p̃ aia eius: accipiẽdo tñ infernũ p̃ limbo patrũ: et ideo non dr B ad infernũ: sz ad portas inferi: q: limb⁹ ille a scrip̃ dr: et in supiori pte iferni

o Quesiui residũ annis possem viuere cp̃ne uiteris mi t̃. q Nõ terra viuẽtiũ. i. iter offes vita. s Et bitaro: accemor: tuo sennacherib. erat bocañ ruinã sennacherib ca. p̃ce. et iõ graue erat Generario mea ablata guo. t̃ hoc p̃sonat dicto filiũ. v Et quoties ras sicut palliũ plicans mutãt locum deponit t̃ sa est ve. a te. vi. mea t̃. adit a texẽte dũ adhuc ãs p̃ pastu recipiẽdo a mulno. b Vt colũ fuit ocu. mei t̃. q: et dixit⁹ visiua. d Dñe ecce ducẽs e Rñde p̃ nõ possum mortẽ euadere Quid dicã. creatori meo q. d. nõ bẽo d facẽ suis do. vel aliũ. Cũ ipse fecerit iferẽdo p̃ delicẽ meos ipo: iõ subdit. Recogitabitur⁹ sim in tali angustia q̃ hec infirmitas nõ sit t̃ vinificabis me. i. viuificabis loco ei⁹ vtunt fuit pepacis mihi ãnũ. iam

adhuc diuidit in tres: primo tria et qb⁹ inducit rōnē hac dicta p̄missa et
pecta dū: q: p̄ma iducit b̄ ex diuina p̄tate. scdo ex ei⁹ charitate ca. sequē
ti. tertio ex ei⁹ ꝓuitate. xliij. ca. Pria in duas: q: p̄ denūciat ꝓsolatoris
p̄sonā: scdo declarat ei⁹ potētiā: ibi. Quis mensus est. Pria adhuc in
tres: q: p̄ alloqtur ppl'm verbis ꝓsolatoriis. scdo denūciat p̄sonā pre
cursoris: ibi. Vox clamā/
tis. tertio p̄sonā xpi ꝓso
latoris: ibi. Sup mōtes
Circa p̄mū dicit.

a Cōsolamini ꝓsola/
mini. replicat b̄ verbus
q: p̄mittit eis duplices
ꝓsolatōs. s. in bōis tpa/
lib⁹ et spūalib⁹.

b Loqmini. vos ppbe

c Ad cor hierlm. i. ad cō
solatōs fidelū.

d Qm̄ cōpleta est. i. ter
minata.

e Malicia ei⁹: q: pcessi
ade p xpm fuit amotū.

f Dimissa fuit iniqtas
illi⁹. q: xp̄s ꝗ pcā ꝓso
nalia attulit remediū. et
loqtur b̄ ppba de futu/
ro per modum pcteri/
ti ppter certitudinē p/
phetie.

g Suscepit de mānu do
mini duplicia. ꝛc. i. du/
plicē ꝓsolatōs p xpm. s. i
collatōe grē: et aperiōe
glie: sicut p pcis acce/
perat duplicē penā. scz
cor: pis ꝛ aīe.

b Vox clamātis. b in/
troducit p̄sona p̄cursoris. s. Jobis baptiste: de q̄ intelligit ad lām b̄
scriptura: vt ps Job. i. et Mar. i. et Math. iij. ppt qd̄ aliq̄ doctores
catholici male vident dicere exponēdo hūc passus ad lām de reditu
captiuitatis babylonice: in b̄ magis iudaizātes q̄ tuz ad aliq̄d q̄ de
bet: q̄ hūc passus et totū cap'm exponūt ad lām referēdo ad xpm mes
sie: dicētes q̄ superficies terre hirtabilis cōplanabit diuinitⁿ p eleuatōs
vallū et depressionē mōtū: vt sic amotis oib⁹ ipedimētis iudei p orbes
dispersi possint facilē in iudea ꝓgregari: et sic exponūt qd̄ dr b̄. Omis
vallis implebit. ꝛc. s deficiūt duplr: p̄ q: aduentū xpi dicūt futuz qui
ia trāsiit in p̄teritū. scdo q: lēalē sensuz b̄ accipiūt fm significata vocū
cū dr. Omis vallis iplebit. ꝛc. qd̄ nō est verū in locutōe pabolica: sicut
Judicū. iij. cū dr. Ierūt ligna ad arborē rānū. ꝛc. sensus lēalis ibi non
est de arboribus materialib⁹ p voces significatis: q: sic scriptura eēt fal
sa: s est de abimelech erburis sichem q̄ ibi p arbores metaphorice signā
tur. Qd̄ aūt sit b̄ metaphorica locutio ps nō solum p dicta doctoz ca/
tholicoz: s etiā p dcā Ra. moysi dicētis: nō ascēdat sup cor q̄ in dieb⁹
messie deficiat aliq̄d de via hui⁹ seculi: vl inouet aliq̄d de opibus sex
dierū s ibit mūd⁹ iuxta solitā viā: et p ꝓs nō est intelligēdū q̄ in ad
uētu messie fit talis cōplanatio mōtū et vallū nisi intelligat de aduē/
tu xpi ad iudiciū: q: tūc inouabit mūdi statⁿ: s iudei b̄ mō non intelli/
gūt: s de aduētu ei⁹ in mūdū: vt satis ps ex p̄dict. Jgit sequēdo sniaz
euāgelistaz passus iste exponēd⁹ est ad lām de Jobāne baptista ꝛ ei⁹
p̄dicatōe: cū dr. b Vox clamātis. i. iobis p̄dicāns. i In de/
serto. i. in iudea q̄ dicit deserta rōne dicta supr in p̄ncipio. xxxv. capi.
et q: ad lām Jobes incepit p̄dicare in deserto iudee: vt hī matheu. iij.
vbi dr. In dieb⁹ illis vēit iobes baptista p̄dicāns. ꝛc. k Parate
viā dñi. Predicatio enim ei⁹ et su⁹ baptism⁹ erat q̄dā dispositōes ppli
ad suscipiēdū de ppinq̄ fidē xpi vētur: vt ps ex decursu euāgelij: ꝛ di
cit. l Viā dñi. q̄ tum ad mādata decalogi. m Semitas dei
nri. q̄ tū ad ꝓsilia euāgelica. n Omis vallis. i. humilis. o Omis
mōs ꝛ col. i. supb⁹ ꝛc. q: sic dictū fuit in p̄ncipio hui⁹ libri p aduentū
xpi supbi dececti sunt: et hūiles exaltati. p Et erūt pr: aua. i. boies
depauati et cōsuetudie peccādi q Jn directa. i. ad rectitudinē iu
stitie reducti. r Et aspera. i. crudeles ꝛ duri. s Jn vias pla/
nas. i. ad mā suetudinē deducti: sic ps de paulo q̄ tacⁿ fuit agn⁹ de lu/
po. Pōt etiā de b̄ aliter exp̄ri de opib⁹ penitētie: que vident dura ꝛ
aspera: s p̄ gram xpi facā sunt credētib⁹ leuia. vñ dic Aug. Oia
seua ꝛ ūmania leuia ꝛ ppe nulla fac amor ꝛ t Et revelabit
glia dñi. i. filij dei. q̄ dr glia p̄ris: eo q̄ glia fm tullius est clara
noticia cū laude. vñ glia dr q̄si q̄dā claria cmurata in g. illa aūt
q̄ ad noticiā pinēt in diuinis filio appropriant: et ideo sic dr sapie
tia p̄ris: ita eius
glia.

v Et videbit omis
caro. i. poterit vi
dere.

x Qd̄ os dñi lo
cutū est: cui⁹ ver/
bū deficere nō pt
ab iplerōe.

y Vox dicētis.
s. omni loqntis ad
esaiā vel ad iobā
nē baptistā.

a Clama. i. pub
lice denūcia.

b Omnis caro
fenum. id est nul
lam firmitatē seu
stabilitatē ex se
bōis: et accipit b̄
caro p̄ omni bomi
carnalit viuente.
fm q̄ dicit p̄ma
Corin. xv. Caro
ꝛ sanguis regnū
dei non possidebū.

c Et omis glia ꝛc
q̄si repēte deficit
ex modico calore
febrili ex volūta/
te dei: nō subdit. d Quia spūs dñi ꝛc e Vere fenū est
ppls. p b̄ ondit mānifeste q̄ ppba loqtur metaphorice vt p̄dixi

f Verbū aūt dñi ꝛc. qd̄ potest intelligi de ūbo increato: fm q̄ dr
Jo. i. In p̄ncipio erat ūbū ꝛc. et de ūbo creato p ppbas dicto
qd̄ infallibilit iplet in ppbia p̄destinatōnis vt dictū est. g. fre
quent. g Sup mōtē. b p̄ñr introducit p̄sona ꝓsolatoris. scz
dñi nri ihu xpi: et est verbū dñi ad esaiā vel potⁿ ad iobem ba
ptistā: cū dr. g Sup mōtē excel. ascē. i. ad pēminētiā sanctā
tis vite. ru. s. iobes de q̄ dic saluator. Math. xi. Inter natos mu
lierū nō surrexit maior iobe baptista. h Qui euangelizas
syon. i. ppl'o iudaico: et dixit euāgelisas: q: p̄dicatio iobis ad
euāgelium pinet. i Exalta noli timere. Jobes enim timore de
rodis aut pharisеoz ꝛ sacerdotū nō destitit a ꝓstātia veritatis de
nūciatōe. k Ecce de⁹ vr. i. de⁹ hūanat⁹. sic enim denūciauit
iobes Job. i. d. Ecce agn⁹ dei q̄ tollit pcta mūdi. nomine agni exp
mes hūanitatē: et p ablationē peccati ei⁹ diuinitatē. l Ec
ce dñs de⁹ ꝛc. Jn aduētu enim suo xp̄s egit miracula stupēda. q̄
fieri nō poterāt nisi vtute infinita. m Et brachiū ei⁹ dōna
bit. p brachia enim ei⁹ in cruce extēsa puenit ad gliaz sue resurre
ctōis: ꝛ sic ad omnū plene p̄tās ppt q̄ tūc dixit Math. vltio.
Data est mihi omis p̄tās in celo ꝛ in terra n Ecce merces ei⁹
cū eo. q: vtute diuinitatis de se poterat dare grāz in p̄nti: ꝛ gliaz
in futuro. o Et op⁹ illi⁹ coram illo. i. in ei⁹ volūtate ꝛ p̄tate.

p Sicut pastor ꝛc. Ubi dic de seipso Job. x. Ego sum pastor bo
nus q Jn brachio suo ꝛc. p b̄ designat xpi pietas ad fide
les suos: ppt q̄ ibidē dicit. Et aiam meā pono p ouib⁹ meis
r Quis mensus est. b p̄ñr pōit p̄tās ꝓsolātis ad ondēdū q̄ de
ei⁹ p̄missiōe nullⁿ debeat dubitare: cū sit potēs adiplere: et di
uidit in duas. q: p̄ declarat ei⁹ p̄tās ꝗ ydolatras et creaturam
adequātes. Scdo ꝓtra pusillanimes iudeos de ipo min⁹ debi
to ꝓfidētes: ibi. Leuate. Pria in duas. q: p̄ dicta p̄tās ondit
secūdo ex b̄ ydolatria arguit: ibi. Cui g. Circa p̄mū dicitur.

r Quis mensus est pugillo. i. valde facilit aqs: q̄uis sint multe
et magne. s Et celos ꝛc. i. sine difficultate aliq̄: sic illō qd̄
ptinet in palma ꝛ Quis appēdit ꝛc. i. valde facilit qū enim
aliq̄s vult leuare aliqd̄ pōderosuz appōit duas man⁹: s qū el

sibi valde leue
tur p̄tās xpi q̄
ptura verbis xpi q̄
ꝛ pōdere et in
v Quis audi
ds ꝓsilian⁹ ei⁹
ir ꝛc. q̄si bīet
piēnā diminut
et ps lra vsq̄ ib
y Ecce gētes
stilla situle. i. c
dēs de situla q
nullⁿ mōēti
puratur.
z Et q̄si mom
tum stateret: q̄ v
de defacili ad
trāgs pre mou
de se nullas bi
stabilitatē.
a Ecce insule
in ꝓspectu ei⁹.
b Et liban⁹
i. si aliq̄s vellet
cere sibi sacrific
debitū: oia ligna
non sufficerēt
ipm cremādū: n
p ondis oia animā
sufficerēt ad ol
rendū sibi debi
holocaustū.
c Omnes gēt
q̄si non sint: q:
se non bīt alic
esse. Oia ista i
cunt ad ondēdē
q̄ in nullo idig
alteri⁹ auxilio s
ꝓsilio.
d Cui g. b p̄ñr
ex dicit ydolatr
repbendit: in q̄
fm reputatōs
dicit ꝗ ydolatra
cio. e Ar
bus nō attribu
in imaginib⁹ re
f Numq̄d scis
nullā stabilitatē
q̄ nihil reputat
ydola adhuc ne
scietis. illud qd̄
ri. h Nun
nicis semp fuit
gis videbit ca.
busistis q̄ a sol
tās eā. k
bita. ei⁹. i. boie
m Qui extēd
mbū: eo q̄ nō
ppt suā istabi
nere. Jn hebr. i.
et sequēnt⁹ ꝓ
quit b de celo
sonis nisi vide
in altū erigi: et
dat secretoz so
dices terre. i. p
nullⁿ reputatē
r Et q̄dē. i. cer
cata adhuc ne

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

sibi valde leue apponit ppter duos vltres digitos. per b autem ondi
tur prædicatio xpi q̃ virtute diuinitatis oia ista fecit. Vnitur autem b scri
ptura verbis ponderis et statere: quia deus oia disposuit in numero:
et pondere et in mensura. Sap. xi. et ppter dicta potentia subiungit.
v Quis audiuit spiritum domini. qsi minus potentem. q. d. nullus. f Aut
qs consiliarius eius fuit et. qsi bene sapientia diminuitur et prudentia vsque ibi.

v Ecce gentes qsi stilla situle. i. cadens de situla que nullius momenti reputatur.

y Et qsi momentum statere: q̃ valde defacili ad vtrumq; prece mouet de se nullus boni stabilitatem.

a Ecce insule et in conspectu eius.

b Et liban. et. i. si aliquis vellet facere sibi sacrificium debitum: oia ligna non sufficerent ad ignem cremandum: nec quidem oia animalia sufficerent ad offerendum sibi debitum holocaustum.

c Omnes gentes qsi non sunt: quia ex se non habent aliquid esse. Oia ista inducunt ad ondendum quod in nullo indiget alterius auxilio seu consilio.

d Cui g. b non ex dicit ydolatria reprehendit: in q̃ cultus soli deo debitus creature impendit. Et sic ei secundum reputatos ydolatre adequatur: propter quod dicit. d Cui g. et. b dicit quod ydolatras credentes aliquid diuinitatem esse in imaginibus factis. e Aut quam imaginem et. et b dicit quod ydolatras: q̃ imaginibus non attribuebant aliquid numinis sed quibusdam diuinis institutionibus in imaginibus repositaris: ponebant tamen pluralitatem deorum.

f Nunquid sculp. et. oia ista inducunt b ad ondendum quod ydola nullam stabilitatem habent a sensibus magis ab artifice. Et cum omnes gentes qui nihil reputate sunt respectu dei: vt predictum est. ex b conclusit quod ydola adhuc minus sunt reputanda: in subdit. g Nunquid non scieris. illud quod dictum est de ydolis quod sensibiliter potestis experiri. h Nunquid non audistis. q. d. sic. quia in libris geneseos et deuteronomii semper fuit facta mentio de ortu ydolatrie per opera hominum vt magis videbitur ca. sc. i Nunquid non intel. et. q. d. intelligere debuistis quod a solo deo habeat stabilitatem: cum nihil sit sub eo sustentans eum. k Qui sedet et. nam quod principem terrenum. l Et habitatores eius. i. homines ei subditi sunt qsi locuste respectu dei.

m Qui extendit et. cum sint nature vel materie subtilis: q̃ dicit qsi nihil: eo quod non est palpabilis: eo modo loquendi q̃ aer nihil vocat propter suam istabilitatem. Cum dicit omnino nihil in toto esse: cum sit plenum aere. In hebr. habetur. Qui extendit velut telam celos. et sic plana et firma et sequentibus personam: cum subdit. n Et expandit eos sicut et. Loquitur b de celo secundum apparentiam visus: quia extrema celi in circuitu oriz
zontis nostri videntur super terram figi: et medium quod est super capita nostra in altum erigi: et sic habet apparentiam tabernaculi extendi. o Qui dat secretorum scrutatores. i. sapientes in speculabilibus. p Iudices terre. i. prudentes in agibilibus. q Velut manes fecit. i. nullius reputationis in dei comparatione: quod ondit per filet: cum subdit.

r Etiam de. i. certe. s Neque plantato et. i. sicut plantula nondum radicata adhuc nec firma in terra a modico vento eradicatur: sic etiam omnes

predicti quantucunque magni ad nutum dei eradicantur et tollantur de vita presenti et in fine perducuntur. t Et cui assimilastis me et. qsi dicit talis assimilatio est valde erronea. v Leuate. b non ondit dei prætaxatos iudeos de deo minus debere confidentes: et per ad considerationem diuine maiestatis inducunt: cum dicit. v Leuate in excelsum oculos vestros. i. ad corpora celestia

x Et videte qs creauit hec. i. et b considerate magnitudinem creatoris secundum quod dicit Sap. xiii. A magnitudine enim speciei et creature poterat cognoscibiliter creator eorum videri. y Qui educit et. i. multitudinem stellarum ordinate in suo cursu per decem. z Et omnes eis nomine vocat: quia omnia perfecte cognoscit vsque ad minima. a Pre multitudine et. ista tria in deo sunt vnum: tamen in nobis differunt. fortitudo enim respicit magnitudinem et corporis potentiam membrorum. robur fortitudinem ossium et neruorum. virtus magnitudinem effectuum.

b Neque vnum reliquum fuit. i. nulla res quantucunque modica erit potentiam et sapientiam diuinam: in conclusione. c Quare dicis iacob. i. populeiudaice desecendens a iacob.

d Abscondita est via mea. i. opera mea.

e A domino. i. non redder per eis mercedem

f Et a deo meo iudicium et. i. non faciet vindictam de iniuriis mihi illatis

Et b vidit quod in propheta illo erant aliqui decidentes in illum errorem: quod deus quidem ad actus humanos non se extenderet. vel dicendum quod propheta vnde cum non loquendi: q̃ homines in afflictione longa positi dicunt id oblitum g Nunquid nescis aut non audisti. et quod sit illud subdit h De sempiternus. in sua deitate. i Dominus q et. et sicut expressum habuit creaturam subiectam q. d. ista debuisti scire: quia moyses ubi annuciauit in principio Gen.

k Non deficiet. in operibus gubernationis. l Neque laborabit: quia lassitudinem operando non incurrit. m Nec est inuestigatio sapiente eius. s. ad perfectum: quia excedit inuestigationes humanas in infinitum. Ro. xi. O altitudo diuitiarum sapiente et scientie dei et. n Qui dat lasso virtutem et. producendo eos de non esse ad esse. o Deficient pueri. s. moribus et sensu.

p Et iuuenes. i. insolentes. q In infirmitate cadent. per culpam: et post ea in penam. r Qui autem sperant in domino. et non in seipsis presumptuose.

s Mutabunt fortitudinem. quia quantum debiles ad gratia sustinendum gratia diuina efficient fortes. t Assument pennas vt aquile et. i. quantum erant tardi et pigri ad bona opera: efficient veloces ad ipsa: et b vidit impletum in veteri et nouo testamento per successiones generationum in illis quantum veracit conuersi sunt ad deum. In ca. xl. vbi dicit in postil. Sup montem. b non introducit personam prophetarum.

Additio.

Licet expositio postillatoris de b quod dicit. Sup montem excelsum sit satis consona litere et veritati secundum translationem nostram. secundum tamen hebraicam veritatem non totaliter consonat litere. Pro quod sciendum: quod grammatica hebraici sermonis a multis deuiat a grammatica latina: et specialiter in b quod secundum grammaticam hebraicam in verbis habetur differentia inter sexum masculinum et femininum sicut nos habemus in nominibus: et b secundum quamlibet differentiam trium personarum. Verbigratia aliquis dicit a femina: ego comedo quod a masculo: et sic in secunda et tertia persona. Similiter in b proinde tu tui et. differentia est inter sexum masculinum et femininum. loquens enim cum masculo aliquis proinde tu quod si cum femina loqueretur. Et hoc est valde manifestum cuicumque habenti aliqualem noticiam in illa lingua. vnde in b loco vbi dicit. Sup montem excelsum ascende. ti ascende est feminini ge

neris: nõ masculini. Sicut li tu et li euãgelizas et li exalta: et sic de ceteris verbis et pnoibus b pcetis q̃ oia pinet ad femininũ genus vsq; ibi. Ecce de⁹ vester. et iõ magis ppie b verba si fm verã lrã zebraicã intelligant: referẽda sunt ad btãm virginẽ: et ad sanctã elizabeth. Fm ea q̃ tradunt de eis Luc. i. ca. vt sit sensus q̃ esa. in pson dñi dicit beate vgini. Sup mõtẽ excelsum ascẽde tu q̃ euãgelizas syõ. s. beata virgo: qõ ipletũ est qñ pcepto filio dei in vtero virgilii maria exurgẽs prexit in mõtana: vbi manifeste ps q̃ ascẽdit in mõtẽ excelsus. nã iudea vbi zacharias manebat erat altior galilea a q̃ recessit maria. xpus eñ de galilea in bierlm pgẽs dicebat. Ecce ascẽdim⁹ bierosolimã: et q: õ galilea in bierlm brã vgo nõ planã viã s p mõtana iuit: iõ ppie ei õt. Sup mõtẽ excelsus ascende et q: in salutatõe ad Elyzabeth nõ solũ mat s; etiã infans in vtero ei⁹ xpm instinctu spũsancti cognouit: q: vt õt Lu. i. Factus est vt audiuit salutatiõnẽ marie elizabeth: exultauit infans cũ gaudio. in q̃ designatur gaudiũ de pnũtia dñi: iõ de brã vgine in ipa sancta salutatõe ppe intelligit. Qui euãgelizas spon. s. q̃ nũcias bõa scis aliabus. s. elysabet et iobãni. Cõsequnt ppba in pson dñi alloq̃t ipam elyzabeth. d. Exalta vocẽ tuã q̃ euãgelizas bierlm: qõ ipletũ est qñ elizabeth exclamauit voce magna euãgelizãdo ipis bierlm videlz beati vgini dicendo. Btã q̃ credidisti qñ pficient in te ea q̃ dicta sunt tibi a dño. Cõsequent ppba in pson dñi alloq̃tur virginẽ dicẽs. Exalta noli timere. in q̃ innuit canticũ eⁿ altiori voce formãdũ q̃ cũ p solũ salutãdo euãgelizauit. q. d. nõ solũ loq̃re voce submissa pur sufficiat ad cognate tue salutatõs: sed etiã exalta vocẽ. s. pur req̃rit ad modũ cãtici p qõ cãticũ ciuitatis iude. i. ecclesiõ pñtis⁹ et futuris ãnũcies pñtiã filij dei i te incarnati: et b est qõ dicit. Dic ciuitatis iude. Ecce de⁹ vester: qõ continue splet in eccia: cũ p canticũ pdictũ solẽnit memoratur seu ãnunciat aduẽt⁹ dñi in eadẽ virgine. iterposuit tñ ibi ppba. Noli timere: q: virginalis pudicitia pauida est et timida. vñ angelus ei dixit. Ne timeas maria: et etiã vt inueret q̃ rãta erat bũilitas vginis q̃ non psumebat canticũ publice cãtãdũ formare nisi spũsancti instinct⁹ eã tãgeret seu moueret. De q̃busdã aũt in cãtico virginis pctis q̃dã inuẽdo ppba b põit: vt cũ dicit. Ecce dñs in fortitudine venient et brachiũ eⁿ dñabit q̃ q̃dem vba vident considere huic qõ õt in cãtico. Fecit potẽtiã i brachio suo. vtrobiq; esi d ad intelligi q̃ incarnatio filij dei pinet ad infinitatẽ diuine potẽtie: et sequit. Ecce merces eⁿ cũ eo. in ppbetiq; eius locutõib⁹ p nuitrebat incarnatio filij dei q̃si merces a deo dãda i futurũ: sic Gen. xxij. ab: abe dictũ fuit. Bñdicent in semine tuo oes gentes: s; in pdicto cãtico hec merces vt iã data annunciat: vñ dic. Suscepit israel puerũ suũ: cui cõfundent vba ppbe dicẽtis. Ecce merces eⁿ cũ eo Et q: vt dic Greg. In bñdictõe cerei. Nihil nobis natũ pfuit: nisi redimi pfuisset: iõ subdit. Et op⁹ illi⁹ coã illo. s. op⁹ redẽptõis: qõ maxime pinet ad diuinas misericordiam q̃ int diuia opa pcinet: vñ in psal. Miseratões eⁿ sup oia opa eⁿ: et iõ in cãtico cũ ditisset. Suscepit israel puerũ suũ: subdit. Recordat⁹ est misericordie sue. seq̃tur. Sicut pastor: gregẽ suũ pascet. in q̃ innuit ppba q̃ xpo se bẽ et vt pastor: ad gregẽ suũ nõ vt ad gregẽ alienũ sic mercenari⁹: cui nõ est cura de ouibus Jo. ca. x. qõ cõfundet huic qõ õt in cãtico. Sicut locut⁹ est ꝛc. ad pres esi semp se habuit de eⁿ vt pastor cũ pprio grege. Vñ in psal. Nos aũt po. eⁿ ꝛc. Cetera exponant vt in postil. q̃ q̃dẽ expositio nõ solũ videt psona lre s; in seõn abdis. Esa. esi q̃ euãgelic⁹ ppba õt vt in plogo et in pbemio: sicut de voce baptiste in deserto damãtis hystoriã prophetice retuit vt statim. ã. sic nõ imerito de voce vginis salutãtis ꝛ cãtantis ppbetiã hystoriã pdicere debuit: pmittit tñ hystorias de voce baptiste: q̃ uis ordie xpis posterior fuit: eo q̃ illa fuit oibus notior: a notioribus⁹ esi incipit p cessus disciplinę. In eo. cap. vbi õt in postilla. Pre multitudine fortitudinis ꝛ roboris. Addito. ij.

Bi n os bõn⁹. Pre multitudie fortitudis. hebraica lra sic habz Pre multitudine ꝛ fortitudie roboris et virtutis nec vn⁹ defuit: cui⁹ sensus põt esse talis q̃ milicia celestis q̃ in tãta multitudie est cõsiderari oz: q̃ q̃liber stella hz fortitudinẽ. s. potẽtiã ꝛ virtutẽ actiuã ad influẽdũ in istis inferioribus⁹. vñ Gen. i. de sole et luna ꝛ stellis dicit. Posuit ea in firmamẽto cẽli ꝛc. et in psalmo. Solẽ in potestatẽ diei ꝛc. et sic diuinã potẽtiã et scietiã cõmẽdat ppba nõ solũ ex nũerosa multitudie celestis militie: s; etiã ex fortitudine et robore: et virtute influxiua eis a deo collata: a q̃bus nulla stella q̃ q̃ cũq; modi ca deficit q̃m habebat aliq̃lẽ potẽtiã: ex q̃bus exciraⁿ magis bũana mẽs ad pslderãdũ magnitudinẽ potẽtie creatoris.

Capl'm. xlj. Accẽt. post q̃ ppba induxit ppl'm israel ad certã expectationẽ pmissoꝝ et diuina veritate cõfirmãdẽ facit ex eⁿ charitate: q̃ amicos non defraudat a pmissi pscutõe: et diuidit in duas ptes: q: primo ondit dei dilectio ad dictũ ppl'm ex bñficijs q̃ ei in patrib⁹ pcessit. secũdo ex ppo filio quẽ ei pmisit capi. s. Pria in tres fm tria bñficia. secũdus ponit ibi. Et tu israel. tertiũ ibi. Prope facite. Circa primũ sciẽdus q̃ primũ bñficiũ fuit collatũ in abraã: quẽ deⁿ separauit ab infidelib⁹: educẽdo eũ p̃ de burchaldeoꝝ. Gen. xi. ca. et secũdo de barã: Gen. xij. et p ipõs ppl'm ab eo descendentẽ p ysaac et iacob ab infidelib⁹ separuit: ppter qõ et legẽ in mõte sy nai speciali ter ei pcessit. ppẽ qõ õt psal. cxliij. Nõ fecit taliter oi natõi: et iudicia sua nõ mãifestauit eis. Et diuidit i duas. Et diuidit in duas: q: p̃ ponit hmõi separatio: secũdo pcta ydolatras infectio ibi. Unusq̃q;. Circa primũ p̃ ad hm⁹ psiderarõs inducit dicens.

b Zaccẽt ad me insule. i. hitatores insularũ. c Et gentes. terrã aridã habitãtes. d Fortitudinẽ mutẽt. vt q̃ erant fortes ad mala fiat fortes ad bona. Accedãt ꝛ e Tũc loq̃nt simul. si habẽt aliq̃d iustũ p se. scõo bñficiũ recolit dicẽs.

f Quis suscitauit ab oriẽte iustũ. i. abraã: vt exponũt cõiter catholici ꝛ hebrei: quẽ dñs vocauit p̃ a chaldea: vt dictum est: et postea ab abraã. et vtraq; regio vergit ad orientẽ respectu indee quã dñs ei repromisit Gen. xij g Vocauit eũ. p viã si dei et obedientie. Vñ et ex fide fm mãdatũ dei voluit filiũ imolare. Genesis. xxij. et ad hebreos. xi. et iõ dñs ei abstinciõm pmisit dicẽs: ppter qõ subdit. h Dabit in pspectu ꝛc Et loq̃tur hic ppba de pterito p modũ futuri: sic freq̃nt fit in ppbis. et b fuit ipletũ qñ abraã cũ. ccc. vernaculis suis q̃tuor reges fortes debellauit. Gen. xiij. i Dabit quasi puluerẽ ꝛc. q: eos facilime debellauit diuina vtute sibi assistẽte. k Persequet eos q: pscutⁿ fuit fugiẽtes vsq; soba et phenicẽ. Gen. xiiij.

l Trãsibit in pace. q: nullⁿ de suis in bello illo cecidit.

m Semita pedib⁹ eⁿ nõ apparebit. q: valde facilẽ ad bellum iuit et redijt: sic de boie facilẽ trãseũte et leuiẽ: dicit q̃ non figit vestigiũ in terra: vel nõ tãgit terrã. n Quis b opat⁹ est ꝛc. q̃si diceret deⁿ ꝛ nõ bõtõ subdit. o Vocãs genes. s. ad fidẽ et amicitiã suã. p Ab exordio. s. xpis: qõ pars in abel iusto Seth Noe Abraã. et sic de alijs. q Ego dñs. et ideo possum vocare ad meã amicitiã q̃s volo sine iniuria cuiusq̃; cũ nulli teneaⁿ: s; ossie id qõ sunt tenẽt a me. iõ subdit. Primus et nouissimⁿ ego sum ꝛc. q Unusq̃q;. hz p̃ p oppositũ pdit inuectio ꝗ factores et cultores ydoloꝝ. Circa qõ sciẽdũ q̃ sicut dicit eusebiⁿ in chronica sua anno. vij. abrahe Ninⁿ rex assyriorũ cõdidit niniuen: et ipe icepit ydolatriã: q: fecit imaginẽ Belo pri suo defuncto: cui exhibebat tantã reuerẽtiã q̃ poterat rotis fugiẽtib⁹ ad ipa; vt õt in scholastica hysto. ppẽ qõ dicit cõfugiẽtes iceperũt adorare illã imaginẽ: et ad imitatõs hui⁹ facti alij fecerũt imagines charis suis defuncẽ. Et sic imago facta a nino vocabat bel⁹: et fuit pmũ ydolũ: sic b nomen deriuatum est ad alia ydola: vtpote Bel baal: baalim: beelphegor: et beelzebub: et hmõi fm diuersitates gẽriũ et liguaꝝ. et q: b fuit multiplicatũ tpe abrae: vt dictũ est: iõ iuxta ipi⁹ fidelitatẽ arguit b ydolatria istoꝝ. Et b est qõ õt. Uiderunt insule ꝛc. i. hitatores

insulaꝝ et aliarũ ꝛ hitatãtũ: et sici timuerũt: iõ subdit parcere: iõ subdit

q Unusquisq; p lo positũ: psuleba potẽtes fecerunt ydola p manⁿ ꝛ artificiũ: iõ subdit

r Cõfortauit fa ber ꝛc. ad cui⁹ rellectũ sciendum q̃ in fabricatõne ydoli de metallo p malleatõs tres operij sunt necessarij. Primus est ille q̃ materias in igne calefactã cũ marrello ducit ad formã partiũ idoli. Secundⁿ est q̃ pres sic formatas cũ marrello cũ lima polit. tertiⁿ est q̃ pres sic ppara tas adinuicẽ psolidat et piũgit: b notat cũ dicit

r Cõfortauit ꝛ Et pstruat sic lr. Faber erarius. metallicⁿ: pcurat malleo. i. martello. s. materiã ducendo ad ydoli formã. Confortauit eũ qui cudebat. eũ lima poliebat. Cudere esi i ysaia significatõe est qõ polir. vt in libro q̃ vocat catholicon. Tu rpis. i. tẽpe abra be quo fabricabat ydoloꝝ cepit multiplican. vt dicit est. Dicens iste poliebat erat bõ cẽs supple psol darot: glutino glutinũ p illo n gallice sonat ce q̃ fortiter psolidat et piũgit: b notat cũ dicit

r Cõfortauit ꝛ Et pstruat sic lr. Faber erarius. metallicⁿ: pcurat malleo. i. martellat. s. materiã ducendo ad ydoli formã. Confortauit eũ qui cudebat. eũ lima poliebat. Cudere esi i ysaia significatõe est qõ polir. vt in libro q̃ vocat catholicon. Tu rpis. i. tẽpe abra be quo fabricabat ydoloꝝ cepit multiplican. vt dicit est. Dicens iste poliebat erat bõ cẽs supple psol darot: glutino glutinũ p illo n gallice sonat ce q̃ fortiter psolidat et piũgit: b notat cũ dicit

s Et tu israel ser. meⁿ. s. eductio de ser bis b exit⁹. scõ brecoꝝ pfectⁿ: tu israel ser. meⁿ. s. eductio de cialiẽ seruⁿ mi malachie. i. Ja p ppl'o desecẽd re mei paratⁿ fu re. i. mihi appr fuit vocatⁿ de vt. ã. a Vñ fũ. re pteges

b Quia ego de ex. iusti mei. i.

insulax et aliarũ terrarũ viderũt reuerẽtiã ydolis a potẽtib⁹ ex
bibitã: et sicĩ timore positi ꝓfugerũt ad ipa ꝑ veneranda: vt sic eis
parcerek: ĩõ subdik. appropinquerũt et accesserũt. s. ad ydola.
q Vnusquisq; prio suo ꝛc. q: qñ aliqs bẽbat amicũ in perica
lo positũ: ꝓsulebat sibi refugere ad ydolũ: et q: ex ẽplo nini alij
potẽtes fecerunt ydola p man⁹ tñ artificũ: ĩõ subdik

r Cõfortauit fa
ber ꝛc. ad cui⁹ in
tellectũ sciendum
q: in fabricatõne
ydoli de metallo
p malleatõs tres
operij sunt neces
sarij. Primus est
ille q materias in
igne calefactã cũ
martello ducit ad
formã p artũ ido
li. Secund⁹ est q
pres sic formatas
cũ martello cũ li
ma polit. tert⁹ est
q pres sic ꝑparatas
adinuicẽ ꝓsoli
dat et ꝓtũgit: et
b notak cũ dicik.

r Cõfortauit ꝛc
Et ꝓstruak sic lra
Faber eratius. i.
metallic⁹: pcuẽs
malleo. i. martello
s. materiã ducen
do ad ydoli for
mã. Confortauit
i. efficacik monuit
eũ qui cudebat. i.
eũ lima policbat
Cudere esti i vna
significatõe idez
est qõ polir. vt õt
in libro q vocak
carbolicon. Tunc
tpis. i. tẽpe abra
he quo fabricatõ
ydolox cepit mul
tiplicari. vt dicrũ
est. Dicens iste q
policbat erat di
cẽs supple ꝓsoli
do arori: glutino bonũ est. i. bonũ est ptes ydoli formatas et poli
tas adinuicẽ ꝓtũgere. Glutino. i. fotri iũctura: ita q accipik hic
gluninũ p illo metallo q cõsolidank ptes adinuicẽ. Et vocatur
gallice zonadeure. vñ in bebr. sic br. Dicẽs ꝓsolidari bonũ b. s.
q forniter ꝓsolides ptes ydoli sic ꝑparatas: sic esti mutuo se ex
hortabank artifices ppr maior lucrũ babẽdũ: et ppr grãs dñox

s Et tu isrl. b recolik secũdũ bñficiũ exhibitũ pplo tpe moysi
s. eductio de seruitute egypti. et diuidik in tres ptes: q p deseri
bik b exit⁹. scõo aduersariox casus. ibi. Ecce ꝓfũdenk. tertio be
bicox pfect⁹: ibi. Egeni. Circa primũ õt in ꝓsona dei. s Et
tu isrl ser. me⁹. q. d. ex q eduri te de seruitute egypti fact⁹ es spe
cialiter seru⁹ mihi. t Jacob quẽ ele. Esau reprobato fm qõ õt
malachie. i. Jacob dilexi: esau ãt odio habui: et accipik b iacob
p pplo descẽdẽte ab eo. v Semẽ abraã amici mei. q: amo
re mei parat⁹ fuit filiũ vnigenitũ immolare. x Jn q appbẽdi
te. i. mihi appropinquauit⁹ meritis. y Ab extre. fre ꝛc. q: abraã
fuit vocat⁹ de chaldea vt dicti est. s. 5 Seru⁹ me⁹. exponak
vt. s. a Ne timeas. minas pharaõis b Quia ego tecũ
sũ. te ptegẽs et defendẽs. c Ne dedi. a vobis moysi fui mei.
d Quia ego de⁹ tu⁹ ꝓtor. te. s. p eũ. ĩõ subdik e Et suste. te
de ex. iusti mei. i. moysi ad extrahẽdũ te de seruitute egypti.

f Ecce ꝓfundenk. b pñr põik aduersariox casus: cũ õt. Ecce ꝓfundẽk
ꝛc. q: pharao cũ suo exercitu pseqẽs hebreos submersus fuit i mari
rubro. Exo. xiij. g Queres eos. q: sic dictũ fuit Exo. xiiij. Mo are
piecit egyptios mortuos ad lit⁹ ad qs trãslerãt filij isrl vt sic essent cer
ti de morte eox et vt bẽent spolia: ĩõ õt. Queres eos. inuestigãdo pcio
sa q erãt sup defunctox corpa. b Et nõ inue
nies vi. rebel. ꝛc. nõ dic
Nõ inuenies eos abso
luter: s Nõ inuenies re
belles tuos. i. te pseque
tes: q: iã erãt mortui: et
sic nõ poterãt ãpli⁹ eos
pseq: et sic ps lra vsqz ibi

i Noli timere vmis ia
cob. i. q fuisti ink egypti
os reputat⁹ vilis sicẽ ver
mis k Qui mortui
estis ex isrl. i. reputati vt
mortui i future egypti:
q: seruit⁹ est mors ciuil
et q: nõ solũ egyptij ad
uersarij erãt hebreox: s
etiã chananei q postea
ab hebreis fuerũt debel
lati: vt pts libro Josue.
ĩõo subdik. l Ego
posui te q̃si plaustrũ ꝛc.
sicut esti tale plaustrum
ducũ sup segetes pterit
eas: sic pplus isrl ꝓtriuit
chananeos. ĩõ subdik.

m Triturabis mõtes.
i. maiores. Josue ei do
bellauit. xxxi. reges. Jo
sue. xij. n Et colles
i. minores ꝓncipes.

o Et tu exultabis i do
mino. expulsis chanane
is de tra. pmissiõis.

p Egeni. b describik p
fect⁹ filiox isrl p deserũ
vbi filij isrl p passi sunt
aq defectus: s dñs sup
pleuit nõ solũ semel: sed
pluries: vt pts Exo. xv.
et. xvij. capis. et Nũe.
xx. Et b est qõ õt. Ege
ni et paupes q̃runt aq̃s
ꝛc. et ps lra vsqz ibi.

p Dabo in solitudine.
in deserto esti illo vigebat ardor solis: s dñs puidit de vmbraculo per
colũnã nubis. Exo. xiij. et fm b õt. p Dabo i solitudine cedrũ. i. vmbra
culũ ita bonũ vel meli⁹ q̃ facerẽt arbores iste. vmbraculũ esti nub erat
excellẽt⁹: q: d arũ diuia vrure nõ naturecõ subdik q Et intelligãt
pariter: q: man⁹ dñi fecit hoc. r Prope facite. b recolik tertiũ bñficiũ
pplo exhibitũ tpe sor obabel. s. liberatio de captiuitate babylonica. et
diuidik in duas ptes: q: p 3 ydola q vigebãt in babylõe põik iuectio
scõo subdik pplũ liberando. ibi. Suscitaui. circa primũ õt. r Prope
facite iudic. vrm. i. declarate iusticiã vrãs si habeẽ o babylonij.

s Afferte si q̃d habe. s. iusticie et veritatẽ. t Accedãt et nũ. vo. s. ydo
la vra de qb⁹ ꝓfidus. v Quecũq; vẽtura sũt. qõ ẽ ppriũ diuitatẽ
ĩõ subdik. x Et scie⁹: q: dij estis vos o idola. y Bñ q3 aut ma
le ꝛc. q. d. nõ potestis: q: sensu et intellectu carek. ĩõ ꝓcludik. 5 Ecce
vos estis ex nihilo. vos. s. babylonij. a Et op⁹ vrm. i. ydola vra q
fecistis. b Ex eo qõ nõ est. i. nullũ bñs firmamẽtũ. et ꝓuertit fmo
nẽ ad ydola d. c Abhoiatio ẽ. i. supra modũ abhoiabil deo: ĩõ õt.
abhoiatio i abstracto: sic excellẽs i liberalitate õt liberalitas.

d Qui ele. vos. i. q̃cũq3 reputauit vos tanq̃ deos suos. e Susci
taui. b pñr põik liberatio pplũ de babylõe q fcã fuit p cyrũ: et b est qõ
õt. e Suscitaui. s. cyrũ et volũtatẽ ispirãdo pugnãdi ꝗ babylonẽs.
f Ab aq̃lone ꝛc. regio cũ pfidus est q̃si in medio aq̃lonis et orientis:

mo suo auxiliabitur: et fratri suo di
cet cõfortare. Confortaui⁹ faber
erari⁹ pcuẽs malleo cũ q cude
bat tũc tpis: dicẽs glutino bonum
est: et ꝓfortauit eũ clauis vt nõ mo
ueret. Et tu isrl seruus me⁹ iacob
quẽ elegi semen abraã amici mei:
in q appbẽdi te: ab extremis terre
et a longinqs ei⁹ vocaui te: et di
xi tibi. Seru⁹ me⁹ es tu: elegi te
et nõ abieci te. Ne timeas quia
ego tecũ sum: ne declines q: ego
de⁹ tu⁹. Cõfortaui te: et auxiliat⁹
sum tibi et suscepit te dextera iusti
mei. Ecce ꝓfundenk et erubescẽt
oes q pugnãt aduersus te. Erunt
q̃si nõ sint: et perdũt viri q cõtradi
cũt tibi. Queres eos et nõ inue
nies viros rebelles tuos. Erũt q̃si
nõ sint: et veluti cõsumptio bois
bellãtis aduersũ te: q: ego dñs de
us tu⁹ appbẽdẽs manũ tuã dicẽs
q̃s tibi. Ne timeas: ego audiui te
Noli timere vmis iacob: q mor
tui estis et isrl. Ego auxiliat⁹ sum
tui dic dñs: et redẽptor tu⁹ sanct⁹
isrl. Ego posui te q̃si plaustrũ tri
turãs nouũ: hñs rostra serrantia.
Triturabis mõtes et cõminues
et colles q̃si puluerẽ pones. Ne
tilabis eos vt ventus tollet et tur
bo disperget eos et tu exultabis
in dño: in scto isrl letaberis. Ege
ni et pauperes querũt aquas et nõ
sunt: lingua eox siti arsit. Ego do
min⁹ exaudiã eos: de⁹ isrl: nõ de
relinquã eos. Aperiaz in supinis
collib⁹ flumia: et in medio cãpox
fontes. Ponã desertũ in stagna
aquax: et terrã inuiã in riuos aq̃rũ
Dabo in solitudine cedrũ et spinã
et myrtũ et lignũ oliue. Ponã in
deserto abietẽ vlmũ et buxũ simul
vt videãt et sciãt et recogitẽt et in
telligãt pariter: q: man⁹ dñi fecit
hoc: et sanctus israel creauit illud
Prope facite iudiciũ vestrũ dicit
domin⁹. Afferte si quid forte ha
betis dicit rex iacob. Accedant et
nunciẽt vobis quecunq; uentura
sunt. Priora que fuerũt nunciate
et ponem⁹ cor nostrum et sciem⁹
nouissima eox et que ventura sunt
indicate nobis. Annunciate que
ventura sunt in futurum: et scie
m⁹ quia dii estis vos. Bene quo
q3 aut male si potestis facite: et lo
quamur et videamus simul. Ec
ce vos estis ex nihilo: et opus ve
strum et eo quod nõ est. Abho
minatio est qui elegit vos. Susci
taui ab aglone: et venet ab ox

tu solis. Vocabit[g] nomẽ meũ: ⁊ [b] adducet mgrat⁹ q̃si lutũ: ⁊ velut plastes ꝑculcãs humũ. Quia[h] annũciauit ab exordio vt sciam⁹: et a principio vt dicam⁹: iust⁹ es. Nõ[i] est ãnũciãs neq; ꝑdicẽs: neq; audiẽs sermões vr̃os. Primus[m] ad syõ[n] dicet: ecce[o] adsum: et[p] hierusalẽ euãgelistã dabo. Et[q] uidi: ⁊[r] nõ erat ex istis quisq;[s] q̃ iniret ꝓsiliũ: et[t] interrogat⁹ rũderet[u] verbũ Ecce[x] oẽs iniusti: et vana opa eorũ: vẽt⁹ ⁊ inane simulachra eor.

e Ecce[a] seru⁹ me⁹ suscipiã[b] eũ electus[c] meus cõplacuit[d] sibi in illo aia mea. De di[e] spm̃ meũ sup eũ: iudiciũ[f] gentibus pferet. Nõ[g] clamabit: neq;[h] accipiet pson̄ã: nec[i] audiet uor ei⁹ foris. Calamũ[k] quassatũ nõ cõteret: ⁊[l] linũ fumigãs nõ[m] extinguet. In[n] veritate educet iudiciũ: non[o] erit tristis neq;[p] turbulẽtus donec ponat in terra iudiciũ: ⁊[q] legẽ eius insule expectabũt. Hec[r] dicit dõs de⁹ creãs celos et extẽdens eos:

et b pater M at B. xij. vbi ista lra allegat ipleta in xpo. et b etiã ps p trãslatõs chaldaicã: que vocat tb argũ apud hebreos: ⁊ est tãte auctoritatis apud eos q̃ null⁹ fuit ausus ei ꝗ dicere. Ppter qõ aliq̃ doctores catholici exponẽtes passus istũ et totũ capln de cyro rege: q̃ iudeos liberauit a captiuitate babylonica male dicũt etiã ꝓtum ad b magꝭ iudaizant q̃ hebrei exponẽtes ipm de xpe xpi. tũ docet peccat in futurus et hoc male. quia trãsijt in preterius igit sequendo dictus bri Matthei apli et euãgelistẽ exponat de xpo vt sit verbũ pris: cũ dicatur.

a Ecce seru⁹ me⁹ q: licet ab eterno fuit in forma dei in xpe tũ accepit formã serui. vt hi phil. ij.

b Suscipiã eũ. q: hũanitas xpi assumpta est in vnitatẽ suppositi diuini. p hoc esi q̃ dr: suscipiã eũ. nõ est intelligendũ q̃ pr̃ naturã humanã assumpsit. q: sol⁹ fili⁹ est hũanat⁹ is hãc assumptões tota trinitas fecit. c Electus me⁹. ad redimendũ humanũ genus.

d Cõplacuit sibi in illo ⁊c. p b intelligit pris ad filiũ dilectio pfecta. e Dedi spm̃ meũ sup eũ. i. plenitudinẽ gre spũsanti in aia xpi Io. i. Vidimus eũ q̃si vnigenitũ a pre plenũ gre et veritatis. f Judiciũ gentib⁹ pferet. iudiciũ esi extremũ denũciauit hoib⁹ futur. vt ps Matth. xxv. Jrẽ in forma hũanitatis in q̃ iudicat⁹ fuit coram pylato feret sniaz in vltio iudicio: hoc excepto q̃ tũc apparebit in forma gliosa. Acc. i. Hic ibo q̃ assumptus est a vobis sic venit. s. ad iudiciũ: sic vidistis eũ ascẽdẽtem id est in forma hũanitatis gliosa: in q̃ ascẽdit in celũ. g Non clamabit. clamore cõtentiosis: is clamauerit clamore ꝑdicatõis Job. vij. in nouissimo festiuitatis die stabat ibs et clamabat ⁊c. Et clamore oronis ad hebreos. v. Cũ clamore valido et lachrymis offerẽs ⁊c. h Neq; accipiet pson̄ã. Fm q̃ dr: Matthei xxij. Nõ respicis pson̄ã hoim. i Nec audiet vox foris. solus vox ꝑdicatõis ex iudea. q: in pson̄a ppria nõ ꝑdicauit ptes iudeis: nisi raro. vtpote samaritanis Job. iiij. q̃ tũ erant in pte iudei. q: recipiebãt q̃nq; libros moysi. et ppe b dicit Matth. xv. Nõ sum missus nisi ad oues q̃ perierũt domũ israel. k Calamũ q̃ssatũ nõ cõteret. i. ppl'm gẽtilẽ vacuũ a fide ad modũ calami ⁊ cõq̃ssatũ varijs erroribus ydolatrie. Hũc calamũ nõ ꝓtriuit is magis refartiuit vocãdo ad fidẽ p apl'os ꝑdicationẽ.

l Et lignũ fumigãs. i. ppl'm iudaicũ modice aut nulli⁹ prãtis ꝗ exeratũ romanorũ. m Nõ extinguet. q: ignis p romãos ac census in hierl'm nõ fuit extinct⁹: nisi p cõsumptõs cõbustibilis materie. n In verit. edu. iudiciũ. qõ itelligit de iudicio discretõis: q̃ aliq̃s vocauit et vocat ad fidẽ suo iusto iudicio alios dimissis: et de iudicio extreme examinatõis: in q̃ pcedit fm lineam eqtatis. o Nõ erit tristis. in aio. p Neq; turbulẽtus. in exteriori signo. b tũ nõ est intelligendũ de tristicia naturali que est passio existẽs in pte sensitiua. illam esi assumpsit ad oñdendũ in se veritatẽ b ũane nature. Matth. xxvi. c. Tristis est aia mea vsq; ad mortẽ: is de tristicia obnubilante rõnẽ: q̃ in eo nõ habuit locũ. vñ vbi bẽm⁹. Nõ erit tristis: in hebreo bẽ. Non obscurabit donec põat in tra iudiciũ: qõ põt intelligi de duplici iudicio ꝑdicto. q Et legẽ ei⁹ insule expectabũt. qõ ps impletũ in sicilia: anglia cypro: et alijs insulis: q̃ legẽ euãgelicã receperũt. etiã aliq̃ a tpe apl'orũ. vt patz in actib⁹ apl'orũ in plibus locis: quõ paul⁹ ꝑdicauit in insulis. r Hec dicit. Hic consequent describit ipa missio: cũ dr: Hec dicit dõs de⁹ creãs celos ⁊c. q. d. sicut creauit oia de nihilo sua virtute infinita: ita eadẽ prãte mater filiũ in mũdũ: iõ sequitur. s Ego dõs vocauit te in iustitia. q: xpus mũdũ redemit p viã iustitie satisfactis p peccato plenissime xpi est iustitia dei morũ diuinitatis mo: re fm q̃ salus mẽdo spsi meũ sum⁹ deo reconciliati.

t In lu. gen. re pietium fides a apostolorũ ꝑdicationẽ.

5 Vt apires o ecco. i. gẽtilũ: pus erãt erroribus execrati: q: ad terã xpus multos ecos illuminau corpalit.

a Et edu. de cõdu. vinctũ. i. pre de limbo q̃ ibi tenebant sic in carcere clusi.

b Sedẽtes in ne. q: carebãt libertate diuine visionis. c Et dõs ⁊c. s. simpl. et absolute. Et aũt dicunt dõi minutiue et pariue.

d Gloriã meã bonorẽ mihi debitũ. e Zeti nõ dabo. dẽdo q̃ b poslit fieri.

f Que pria s. nũciata p moysen nũcerũt. sic ps de gressu xre pmonis ⁊ plib⁹ alios p moysen nũcerũt q̃ ipleta sunt pore claie et. s.

g Noua q̃s ãnũcio. s. nũcio. s. missi ne filij in carne.

i Anteqũ oriãt. i. incipiãt fieri. pberas. l Sicij pm missiõe mysterij. vñ et

m Laus a⁹ fidelis xpm la eriã in mari ⁊ c

n Zeuch dele

o In domib⁹ et iõ p ipm de bernacul vagantur ppli gẽtile tãt in domib⁹

p Zaudare b cra lapidea int sed b iã est adi eo resurgẽte m rbi. xxvij. Ps pra. xvi. ca. Ci et de terra illa mino exultãte

eato plenissime t Et apprehédi manũ tuã. humanitas essi
xpi est instrm diuinitatis puicũ: et iõ nõ mouef ad aliqd nisi fm
morũ diuinitatis. v Et seruaui te. recipiẽdo aiam tuam in
morte fm q̃ saluator petit Lu. xxiij. Pater in man? tuas com
mẽdo spiritũ meũ x Et dedi te in fedus ppli. qz p mortẽ eius
sum? deo reconci
liati.

y In lu. gen. reci
piẽtium fides ad
apostolos p̃dica
tionẽ.

5 Vt apires oc.
cecos. i. gẽtiliũ: q̃
pius erãt errorib?
execcati: qz ad lit
terã xpi multos
cecos illuminauit
corpalit.

a Et edu. de cõ
du. vinctũ. i. pres
de limbo q̃ ibi re
nebant sic in car
cere reclusi.

b Sedẽtes in te
ne. qz carebãt cla
ritate diuie visio
nis. c Ego
dñs ꝛc. s. simplr
et absolute. Illi
aũt dicunt dñi di
minutiue et ptici
patiue.

d Gloriã meã. i.
bonorẽ mihi soli
debitũ. e Al
teri nõ dabo. pce
dẽdo q̃ b possit
licite fieri.

f Que pria fue.
s. nũciata p moy
sen g Ecce ve
nerũt. sic ps de in
gressu xre pmissi
onis ꝛ plib? alqs
p moysen nũciat
q̃ ipleta sunt a tẽ
pore esaie et. ꝗ.

b Noua q̃s ego
ãnũcio. s. ñ̃ missio
ne filij in carnẽ.

i Antecq̃ oriãt.
i. incipiãt fieri. k Audita vobis faciã p esaiã et alios pro
pbetas. l Cantate. b pñr ponitur granarũ actio p tãti bñ
ficij pmissiõe: cũ ñ̃. Cãtate dño cãticũ nouũ: p nouitate tanti
mysterij. vñ et nato xpo nouũ cãticũ cãtauerũt angeli Luc. ij.

m Laus ei? ab extremis fre: qz in oib? terre ptib? sunt aliqui
fideles xpm laudãtes: et qz xpo laudãd? est nõ solũ in arida sz
etiã in mari ꝛ ei? insulis: nõ subdit. Qui descẽdũt in mare.

n Zeuef deserũ. i. gẽtilitas exurgat ad fidei xpiane statũ.

o In domib? bitabit cedar. cedar fuit filij? ysmaelis. Gen. xxv
et iõ p ipm designat ppls ysmaelitarũ q̃ annõrus bitabat ta
bernacul vagãdo de loco ad locũ: et p b metaphorice designã
tur ppli gẽtiles in diuersis erroribus vagãtes: q̃ mõ p fidẽ habi
tãt in domib? xpi. i. ecclesiis: p fidẽ charitate formatã.

p Laudate ba. petre. Dicit Ra. sa. q̃ p b intelligunt mortui sepul
cra lapidea inhabitãtes: q̃s dicit suscitãdos in aduẽtu messie:
sed b iã est adipletũ: qz xpo lazarũ suscitauit de monumento: ꝛ
eo resurgẽte multa corpa sctorũ resurrexerũt de monumẽtis. Ma
thei. xxvij. Pot etiã aliq̃ expõi de terra moab q̃ petra noiat su
pra. xvi. ca. Emitte agnũ dñe dñatorẽ terre de petra deserti ꝛc.
et de terra illa aliq̃ crediderũt ad p̃dicatõs discipulorũ xpi in do
mino exultãtes. q Ponẽt dño gliam. s. discipli xpi gliã ei?

firmãs terrã ꝛ que germinãt et ea
dãs flatũ pplo q̃ est sup eã: et spũ
calcãnb? eã. Ego dñs vocaui te
in iustitia: et apphẽdi manũ tuã
et seruaui te. Et dedi te in fedus
ppli: in lucẽ gentiũ vt apires ocu
los cecorũ: et educeres de ꝛclusio
ne vinctũ: de domo carceris: sedẽ
tes in tenebris. Ego dñs hoc est
nomẽ meũ. Gloriã meã alteri
nõ dabo: et laudẽ meã sculptilib?
Que pria fuerũt: ecce venerũt
noua quoq; ego ãnũcio: antecq̃
oriãt audita vobis faciã. Cãta
te dño cãticũ nouũ laus ei? ab ex
tremis terre. Qui descẽditis ma
re et plenitudo eius insule ꝛ hãtato
res eã. Leuef deserũ ꝛ ciuitates
ei?: in domib? bitabit cedar. Lau
date bitatores petre: de vtice mõ
tiũ clamabũt. Ponẽt dño gliam:
ꝛ laudẽ ei? in insulis nũciabũt. Do
min? sic fortis egrediet sicut vir
pliator: suscitabit zelũ. Vociferabit
et clamabit sup inimicos suos
confortabit. Tacui: semp silui:
patiẽs fui sicut parturiens loquar.
Dissipabo ꝛ absorbebo simul de
serto faciã mõtes et colles ꝛ oẽ
germẽ eorũ exciabo. Ponam
flumina in insulas: et stagna arc-

faciam. Et educam cecos in viam quam nesciunt: et in semitis quas ignorauerunt ambulare eos faciam. Ponam tenebras coram eis in lucem: et prauia in recta. Hec verba feci eis: et non deseruiqui eos. Conuersi sunt retrorsum. Confundantur confusione qui confidunt in sculptili: qui dicunt conflatili vos dii nostri. Surdi audite et ceci intuemini ad videndum. Quis cecus nisi seruus meus: et surdus nisi ad quem nuncios meos misi? Quis cecus nisi qui venundatus est. Et quis cecus nisi seruus domini. Qui vides multa: et nonne custodies. Qui apertas habes aures: nonne audies? Et dominus voluit vt sanctificaret eum: et magnificaret legem et extolleret: ipse autem populus direptus et vastatus. Laqueus iuuenum omnes: et in domibus carcerum absconditi sunt. Facti sunt in rapinam: nec est qui eruat in direptionem: nec est qui dicat redde. Quis est in vobis qui audiat hoc: attendat et auscultet futura. Quis dedit in direptionem iacob: et israel vastãtibus. Nonne domin?

p Surdi au. s. ñba ppbarũ ad vos missorũ: q̃ ãnũciauerũt xpi aduẽtũ.

q Et ceci intu. ad vi. s. ipletõs ppbarũ i ibu nazareno. Et qz iudei p
maiori pte remãserũt i sua cecitate iõ subdit. r Quis ceci ꝛc. i. po
pul? iudaic? dine future spãlr obligat? a xpe suscepte leg: ꝛ subdit.

s Misi q̃ venũ. c. s. pplo iudaic? i destructõe hierlm p tytũ i vindictã
mortis xpi. dicit ei Hugo floriacẽs q̃ romãi mlta cede iudeorũ fecerũt q̃ rebãt
q̃b? captiua mãcipia vẽderẽt: sz qz plimi venales ꝛ pauci inueniebant
ẽptores: nõ defuere q̃. xxx. mãcipia vno nũmismate mercarẽt. sic ejuer
so xpm emerãt. xxx. nũmismatib?. t Quis ce. m. ser. dñi. i. pplo iudai
c? q̃ fuit spãlr ad fuitutẽ dei obligat?: ab illo xpe q̃ de? pcussit p gẽtia
egypcior. v Quiui. mul. i lege ꝛ ppbis scpta. x Nõne custo. q.
d. mihi? deberes custodire q̃ aliq: sz tu magis custodisti. y Qui ap. ba.
au. i. q̃ freq̃nt apuisti aures ad audiẽdũ legẽ ꝛ ppbas. z Nõne au.
q. d. audisti aure corpis: sz nõ mẽte a Et dñs vo. vt scrifi. eũ. s. ppls
iudaicũ mittẽs eis filiũ suũ. b Et magni. le. i xpo iplẽs eã: fm q̃ ip
se dixit Mat. v. Nõ vẽi soluere legẽ: sz adiplere. c Ipse ãt po. dire. ꝛ
vast. p romanos ppt incredulitatẽ suã. d Laque? iuue. oẽs. i. a iuue
nib? ducentur ligati. i. a bellatorib?. e Et i domi. carce. p magna pre
positi. f Facti sunt i ra. nec ẽ q̃ eruat. adhuc ei sunt hac captiuitate: q̃ iã
duraũt p ãnos mille. cclij. s. ãno dñi. M. cccxxvij. q̃ liber iste fuit script?

g Quis ẽ in vo. q̃ au. b. auribus mẽtis. q. d. pauci. b Quis dedit

cato plenissime t Et apprehẽdi manũ tuã. humanitas essi
xpi est instrm diuinitati puicũ: et iõ nõ mouef ad aliqd nisi fm
morũ diuinitatis. v Et seruaui te. recipiẽdo aiam tuam in
morte fm q̃ saluator petit Lu. xxiij. Pater in man? tuas com
mẽdo spiritũ meũ x Et dedi te in fedus ppli. qz p mortẽ eius
sum? deo reconci
liati.

y In lu. gen. reci
piẽtium fides ad
apostolorũ p̃dica
tionẽ.

5 Vt apires oc.
cecorũ. i. gẽtiliũ: q̃
pius erãt errorib?
execcati: qz ad lit
terã xpi multos
cecos illuminauit
corpalit.

a Et edu. de cõ
du. vinctũ. i. pres
de limbo q̃ ibi re
nebant sic in car
cere reclusi.

b Sedẽtes in te
ne. qz carebãt cla
ritate diuie visio
nis. c Ego
dñs ꝛc. s. simplr
et absolute. Illi
aũt dicunt dñi di
minutiue et ptici
patiue.

d Gloriã meã. i.
bonorẽ mihi soli
debitũ. e Al
teri nõ dabo. pce
dẽdo q̃ b possit
licite fieri.

f Que pria fue.
s. nũciata p moy
sen g Ecce ve
nerũt. sic ps de in
gressu xre pmissi
onis ꝛ plib? alqs
p moysen nũciat
q̃ ipleta sunt a tẽ
pore esaie et. ꝗ.

b Noua q̃s ego
ãnũcio. s. ñ̃ missio
ne filij in carnẽ.

i Antecq̃ oriãt.
i. incipiãt fieri. k Audita vobis faciã p esaiã et alios pro
pbetas. l Cantate. b pñr ponitur granarũ actio p tãti bñ
ficij pmissiõe: cũ ñ̃. Cãtate dño cãticũ nouũ: p nouitate tanti
mysterij. vñ et nato xpo nouũ cãticũ cãtauerũt angeli Luc. ij.

m Laus ei? ab extremis fre: qz in oib? terre ptib? sunt aliqui
fideles xpm laudãtes: et qz xpo laudãd? est nõ solũ in arida sz
etiã in mari ꝛ ei? insulis: nõ subdit. Qui descẽditis in mare.

n Zeuef deserũ. i. gẽtilitas exurgat ad fidei xpiane statũ.

o In domib? bitabit cedar. cedar fuit filij? ysmaelis. Gen. xxv
et iõ p ipm designat ppls ysmaelitarũ q̃ annõrus bitabat ta
bernacul vagãdo de loco ad locũ: et p b metaphorice designã
tur ppli gẽtiles in diuersis erroribus vagãtes: q̃ mõ p fidẽ habi
tãt in domib? xpi. i. ecclesiis: p fidẽ charitate formatã.

p Laudate ba. petre. Dicit Ra. sa. q̃ p b intelligunt mortui sepul
cra lapidea inhabitãtes: q̃s dicit suscitãdos in aduẽtu messie:
sed b iã est adipletũ: qz xpo lazarũ suscitauit de monumento: ꝛ
eo resurgẽte multa corpa sctorũ resurrexerũt de monumẽtis. Ma
thei. xxvij. Pot etiã aliq̃ expõi de terra moab q̃ petra noiat su
pra. xvi. ca. Emitte agnũ dñe dñatorẽ terre de petra deserti ꝛc.
et de terra illa aliq̃ crediderũt ad p̃dicatõs discipulorũ xpi in do
mino exultãtes. q Ponẽt dño gliam. s. discipli xpi gliã ei?

p̃dicãtes. r Dñs sic fortis. b pñr pñt malorũ casus: cũ ñ̃. Dñs si
cut fortis egrediet. in exercitu romanorũ ppt incredulitatẽ iudeorũ.

s Sicut vir pliator ꝛc. s. in romãis ad destruẽdã ciuitatẽ et pplm.

t Vociferabit ꝛc. ꝛ q̃d dicat subdit. v Tacui. corã pylato a sa
cerdotib? accusat? sallo. x Sẽp silui. de iniurijs ꝛ obprobrijs mi
hi illatis.

y Panẽs fui. expectãs
eorũ penitẽtiam.

5 Sic parturiẽs loquar.
q. d. non possum nec de
beo vltra cõtinere me a
punitõe eorũ: iõ subdit.

a Dissipabo ꝛc. de sert
tos faciã mõtes. i. maio
res b Et colles. i. me
diocres. c Et oẽ
germẽ eorũ exicabo. i. mi
nores de pplo destruas

d Ponã flumia in isu
las ꝛc. subtrahendo a b
eis oẽa delectationes ꝛ
diuitias. e Et de
ducã. b pñr describit sal
uatio credẽtũ: cũ ñ̃. Et
deducã cecos. i. gẽtiles
erroribus cecatos.

f In viã quã nesciunt.
p obseruãnã mãdatorũ.

g Et in semit. p obser
uãtiã p̃siliorũ.

b Ponã tenebras ꝛc.
p diuinorũ cognitõs.

i Et prauia. ex ꝛsuetudi
ne peccãdi.

k In recta. p operũ re
tificatõs. l Hec ñ
ba. ñ. posita ẽ diu imbñ
ficij magnitudo in filij
missione. b pñr pñt ma
lorũ ignaritudo ex sua ob
stiatõe cũ ñ̃. l Hec
ñ. fe. eis. Filiũ. s. eis mit
tẽdo. m Et nõ deseri
q̃ eos. sz ipse me. iõ sbdit

n Cõuer. sit retrorũ. p insi
d deitatẽ: ꝛ qz aliq̃ de gẽ
tilib? fuerũt ꝗ fidẽ xpi ob
stinati ppt z dola xps p
sequẽtes. iõ subditur.

o Cõfundant ꝛfusiõe
et aliq̃ ñ iudeis iõ sbdit

p̃ Laudate ba. petre. Dicit Ra. sa. q̃ p b intelligunt mortui sepul
cra lapidea inhabitãtes: q̃s dicit suscitãdos in aduẽtu messie:
sed b iã est adipletũ: qz xpo lazarũ suscitauit de monumento: ꝛ
eo resurgẽte multa corpa sctorũ resurrexerũt de monumẽtis. Ma
thei. xxvij. Pot etiã aliq̃ expõi de terra moab q̃ petra noiat su
pra. xvi. ca. Emitte agnũ dñe dñatorẽ terre de petra deserti ꝛc.
et de terra illa aliq̃ crediderũt ad p̃dicatõs discipulorũ xpi in do
mino exultãtes. q Ponẽt dño gliam. s. discipli xpi gliã ei?

firmãs terrã ꝛ que germinãt et ea
dãs flatũ pplo q̃ est sup eã: et spũ
calcãnb? eã. Ego dñs vocaui te
in iustitia: et apphẽdi manũ tuã
et seruaui te. Et dedi te in fedus
ppli: in lucẽ gentiũ vt apires ocu
los cecorũ: et educeres de ꝛclusio
ne vinctũ: de domo carceris: sedẽ
tes in tenebris. Ego dñs hoc est
nomẽ meũ. Gloriã meã alteri
nõ dabo: et laudẽ meã sculptilib?
Que pria fuerũt: ecce venerũt
noua quoq; ego ãnũcio: antecq̃
oriãt audita vobis faciã. Cãta
te dño cãticũ nouũ laus ei? ab ex
tremis terre. Qui descẽditis ma
re et plenitudo eius insule ꝛ hãtato
res eã. Leuef deserũ ꝛ ciuitates
ei?: in domib? bitabit cedar. Lau
date bitatores petre: de vtice mõ
tiũ clamabũt. Ponẽt dño gliam:
ꝛ laudẽ ei? in insulis nũciabũt. Do
min? sic fortis egrediet sicut vir
pliator: suscitabit zelũ. Vociferabit
et clamabit sup inimicos suos
confortabit. Tacui: semp silui:
patiẽs fui sicut parturiens loquar.
Dissipabo ꝛ absorbebo simul de
serto faciã mõtes et colles ꝛ oẽ
germẽ eorũ exciabo. Ponam
flumina in insulas: et stagna arc-

faciam. Et educam cecos in viam quam nesciunt: et in semitis quas ignorauerunt ambulare eos faciam. Ponam tenebras coram eis in lucem: et prauia in recta. Hec verba feci eis: et non deseruiqui eos. Conuersi sunt retrorsum. Confundantur confusione qui confidunt in sculptili: qui dicunt conflatili vos dii nostri. Surdi audite et ceci intuemini ad videndum. Quis cecus nisi seruus meus: et surdus nisi ad quem nuncios meos misi? Quis cecus nisi qui venundatus est. Et quis cecus nisi seruus domini. Qui vides multa: et nonne custodies. Qui apertas habes aures: nonne audies? Et dominus voluit vt sanctificaret eum: et magnificaret legem et extolleret: ipse autem populus direptus et vastatus. Laqueus iuuenum omnes: et in domibus carcerum absconditi sunt. Facti sunt in rapinam: nec est qui eruat in direptionem: nec est qui dicat redde. Quis est in vobis qui audiat hoc: attendat et auscultet futura. Quis dedit in direptionem iacob: et israel vastãtibus. Nonne domin?

p Surdi au. s. ñba ppbarũ ad vos missorũ: q̃ ãnũciauerũt xpi aduẽtũ.

q Et ceci intu. ad vi. s. ipletõs ppbarũ i ibu nazareno. Et qz iudei p
maiori pte remãserũt i sua cecitate iõ subdit. r Quis ceci ꝛc. i. po
pul? iudaic? dine future spãlr obligat? a xpe suscepte leg: ꝛ subdit.

s Misi q̃ venũ. c. s. pplo iudaic? i destructõe hierlm p tytũ i vindictã
mortis xpi. dicit ei Hugo floriacẽs q̃ romãi mlta cede iudeorũ fecerũt q̃ rebãt
q̃b? captiua mãcipia vẽderẽt: sz qz plimi venales ꝛ pauci inueniebant
ẽptores: nõ defuere q̃. xxx. mãcipia vno nũmismate mercarẽt. sic ejuer
so xpm emerãt. xxx. nũmismatib?. t Quis ce. m. ser. dñi. i. pplo iudai
c? q̃ fuit spãlr ad fuitutẽ dei obligat?: ab illo xpe q̃ de? pcussit p gẽtia
egypcior. v Quiui. mul. i lege ꝛ ppbis scpta. x Nõne custo. q.
d. mihi? deberes custodire q̃ aliq: sz tu magis custodisti. y Qui ap. ba.
au. i. q̃ freq̃nt apuisti aures ad audiẽdũ legẽ ꝛ ppbas. z Nõne au.
q. d. audisti aure corpis: sz nõ mẽte a Et dñs vo. vt scrifi. eũ. s. ppls
iudaicũ mittẽs eis filiũ suũ. b Et magni. le. i xpo iplẽs eã: fm q̃ ip
se dixit Mat. v. Nõ vẽi soluere legẽ: sz adiplere. c Ipse ãt po. dire. ꝛ
vast. p romanos ppt incredulitatẽ suã. d Laque? iuue. oẽs. i. a iuue
nib? ducentur ligati. i. a bellatorib?. e Et i domi. carce. p magna pre
positi. f Facti sunt i ra. nec ẽ q̃ eruat. adhuc ei sunt hac captiuitate: q̃ iã
duraũt p ãnos mille. cclij. s. ãno dñi. M. cccxxvij. q̃ liber iste fuit script?

g Quis ẽ in vo. q̃ au. b. auribus mẽtis. q. d. pauci. b Quis dedit

direptōs iacob ꝛc. et nūdet. Nōne dñs ihus xpus. i Ipse cui peccauimus. cū negādo coꝝ pylato ꝛ monē eius. p curādo: et loqtur de futuro p modū preteriti in pson a iudeorū: q̄ post destructōs ciuitatis nō credidērūt in xpm. k Et nolu. in viis eius amb. s. i. creduli seqndo xpm p opa bōe vite. l Et nō audi. legē eius. s. euāgelicā: sz magis respuerūt eā

m Et effudit sup eū indignationē. p exercitus romanorū.

n Et cōbussit eū in circuitu: qz romāi nō solū cōbusserūt hierlim: sz et alias ciuitates i circuitu.

o Et nō ꝓgnouit. q̄ b esset in vindictā mortis xpi. Et sic etiā in ifidelitate pmānsit. Ca. xliij

Tunc b dicit dñs Postqz aetū est ca. p̄cedēti ō mistiōe filij dei. b ꝓsir agit de multiplicatōne fidei. Et diuidit in duas partes. qz p̄ p̄oit gentiū illuminatio. secō iudeorū execratio: ibi. Hec dicit Prima i duas: q: p̄ ponit multiplicatio fidelium. secūdo ei multiplicatōis effectuū p̄ncipium: ibi. Quis i vobis. Circa pmū sciēdū: q̄ fides multiplicata est per opa miraculosa: virtutes tonitrui nature trāscēdētia ḡbus visis ifideles conuertebant ad xpm: vt p3 in actib' apl'orū i plib' locis: ꝛ in scrōrū legēdis

ipse cui peccauimus. Et noluerūt in viis eius ambulare et nō audierūt legē eius. Et effudit sup eū indignationē furoris sui: ꝛ forte bellū et cōbussit eū in circuitu: ꝛ nō cognouit: ꝛ succēdit eum ꝛ nō intellexit. Ca. xliii.

c Nūc hec dicit dñs creās te iacob: et formās te israel. Noli timere: q̄ redemi te ꝛ vocaui te noīe tuo. Meus es tu. Cū trāsieris p aqs tecū ero: ꝛ flumina nō opiēt te. Cū ambulaueris in igne nō cōburēris: ꝛ flāma non ardebit in te: q: ego dñs deus tuus sanctus israel saluator tuus. Dedi propiciationē tuā egyptū: et thiopiā ꝛ saba pro te. Et quo honorabilis facta es i oculis meis ꝛ gloriosus: ego dilexi te. Et dabo homines pro te: ꝛ populos pro aia tua. Noli timere q:

ego tecū sum. Ab oriēte adducā semen tuū: ꝛ ab occidēte cōgregabo te. Dicā aquilōni da: ꝛ austro noli prohibere. Affer filios meos de longinq̄ ꝛ filias meas ab extremis terre. Et omēm q̄ inuocat nomen meū in gloriā meā creaui eū: formauī eū ꝛ feci eū. Educ foras populū cecū: et oculos hābentem: surdū: ꝛ aures ei sunt. Omes gentes cōgregate sunt simul: ꝛ collecte sunt tribus. Quis in vobis annūciet istud et q̄ prima sunt audire vos faciet. Dent testes eius ꝛ iustificētur: et audiāt ꝛ dicāt. Vere vos testes mei dicit dñs: ꝛ seruus meus quē elegi: ut sciatis et credatis mihi: et intelligatis q: ego ipse sum. Ante me non est formatus deus: ꝛ post me nō erit. Ego sum ego sum dñs et non est absq̄ me saluator. Ego

basilio epo: et etiā ipatores romani. vt nero: domicianus: et plures alij perierūt: eo q̄ mouerāt psecutōes p ecclia: nō sub dntur

q Noli timere pfluras. q̄ in pmitiua ecclia fuerūt magne.

r Quia ego tecum sum. te pregēdo ꝛ multiplicādo. vū ꝛ i illis pfluris multū creuit ecclia in gēnib' pstāntia martyrū ꝛ miracula dei q̄ circa eos fiebāt admirāntibus et sic ad fidē xpi puertebant: adeo subditur.

s Ab oriēte adducā semē tuū ꝛc. ista adductio seu ꝓgregatio fidelium nō est intelligēda p localē motū sz q: sunt aggregandi xpo capiti p vnitatem fidei et charitatis: nōdō dicit Ad act. viij. Adulti veniēt ab oriēte ꝛ occidēte ꝛc.

t Affer filios ꝛc. Hic accipit longinquitas nō scōs distantiā loci sed potiū: qd facit homines a deo elongari.

v Et omēm q̄ inuocat no. meum. Et q̄ ps q̄ ñ loqtur de pplo iudaico tñ: sz de omni aduenientē ad fidē. x Creaui eū in eē gre: q̄

est p̄ creatōs. y Formauī eū. moribus. ducēdo ad pfectōnis statū: nō subdit a Educ foras. i. extra errorē. b Pplm cecū. p̄ius. c Et ocu. bntē. nūc p fidei susceptōs. d Surdū. s. p̄ius p inobediētiā. e Et aures ei sunt. nūc p obediētiā et intelligentiā. et intelligit b de iudeis ad fidē xpi puersis: q̄ p̄cedēti ca. vocati sunt ceci et surdi. et quia ecclia nō solū ex iudeis est collecta: sz etiā de oib' gēnib': ideo subdit. f Omes gen. ꝓgre. sunt ꝛc. s. in vnitate fidei xpiane: et cū ōr: b. Omes gētes: est distributio p genib' singulorū: q: in ea ꝓgregari fūt aliq̄ de oibus gēnib'. g Quis in vobis. b ꝓsir describit dicte ꝓgregatōis effectuū p̄ncipiū. s. ipe deus q̄ralia pōt p̄dicere et sic efficere: nō aūt ydola q̄ a gēnib' colebātur et b est qd ōr. g Quis in vobis. i. in dnis gentiū.

a Annūciet illud. q. d. null': qz futura ꝓtingētia certitudinalia p̄dicere est p̄priū dei p se vel p ppbas suos: nō subdit.

b Dent. s. dni gēnū. c Testes eorū. i. ppbas eorū. d Et iustificent. i. examinent vtrū sint veri vel falsi. e Et audiāt a dnis suis futura ꝓtingētia. f Et dicāt. ea alijs ex nomine deorū suorū. q. d. nō poterūt sz ego potero: nō subdit. g Vere vos testes ꝛc. est verbū dei ad ppbas suos: et maxīe ad apl'os q̄ fuerūt testes ei': sm q̄ ōr: act. i. Eritis mihi testes in hierlim et in oi iudea ꝛ samaria ꝛ vsq̄s ad vltimū tre. h Et seruus meus quē elegi. s. quēcūqs elegero ad seruiēdū mihi: supple eum testis me'. i Vt sciatis et credatis mihi cū videriē implera q̄ ante nūciaui. k Ante me nō est fo. de'. qz ipe est sol' eter' a pte p̄ncipij: et etiā a pte finis. ppe loqndo de eternitate. l Ego sum. nō habēs esse aliūde sz ex me. Ego sum dñs. qz oia alia habēt a me esse. m Ego ānūciaui. s. salutē generi hūani p pro phetas. n Et saluaui p xpm. sic p̄misera. o Et nō fuit in vobis alien'. s. de' q̄ talia nūciaret. cetera patet ex dictis.

p Hec dicit. b ꝓsir p̄oit iudeorū execratio ex ingratitudine. p̄cedēs et ideo diuidit in duas ptes: qz p̄ ponit bnficiorū dei magnitudo: secō iudeorū ingratitudo: ibi. Me me inuocasti. pma in duas qz p̄ ponunt bnficia ve. tes. et secō nouit: ibi. Me me inuocasti. in

bñficia exhibita iudeis xpe vete. testa. ista fuerūt magis famosa: et nota. s. liberatio de seruitute egyptiaca: et liberatio de captiuitate babylōica. Prio igit b recolit scōm: cū dr. q Propter vos. s. liberādos. r Emisi in babylonē. s. cyrū et dariū cū exercitib⁹ suis. s Et detraxi vectes vniuersos. i. clausuras in qb⁹ psidebant. t Et chaldeos in nauibus suis gliātes qz d ebellauerunt plura regna non solū bellis cāpalib⁹: sz ēt nauali/bus. Cōsequēt recolit pmū bñficium: cū dicit.

v Hec dicit dñs rē. dtuidēdo mare rubrum: vt pbet filios isrl trāsitū p siccū.

x Et in aqs tortētib⁹ semitā. d/siccādo iordanē i fluuiū trāsitu arche: vt bt̄ Josue iij.

y Qui eduxit q̄ drigā ⁊ equum. i. curū ⁊ eqtes egypcioz ad insequēdū filios isrl ītra mare rubrū.

z Simul obdormierūt. sōno mortis: qz fuerūt submersi i aqs Exo. xiiij. a Ne meminerit. b recolūtur bñficia noui testi: cū dr. Ne meminerit prioz: cū rē. i. pdictoz bñficiorū. q. d. sz fuerint magna: tñ in comparatōe ad bñficiū incarnatōis sunt modica aut nulla: ió subdit. a Ecce ego facio noua. fm q dicit hiere. xxxi. Creauit dñs nouū sup terrā: mulier circūdabit virū. i. xpm in vtero suo ab instāti incarnatōis virū pfectū virtutib⁹ et scietijs. b Ponā in deserto viā. s. pfectōis et iustitie. et vocat b desertū gēntilitas et iudea: sicut dictū est. ā. xxxv.

c Et in inuio flumia. i. spūssancti dona. vñ dicit saluator. Jo. vij Qui credit in me flumia de vētre eius fluēt aq̄ viue: qd exponēs euāgelista subdit: b aūt dicit de spū quē accepturi erāt credētes in eū. d Et glorifi. me bestia agri rē. i. illi q̄ aīa pueritionem bestialit̄ et crudelit̄ viuebāt e Vt darē potū pplo meo. christiano. f Electo meo. ad vitā beatā: b addit: qz nō omēs xpiani saluabunt: sz tñ eleci. g Nō me inuocasti Jacob. b pōit iudeoz obstinatoz ingratitudo: cū dr. Nō me inuocasti iacob. gras agēdo de tāris bñficijs. h Nec labo. in me isrl. i. nec laborē magnū sustinuisti. In hebr. hr. Quia laborasti. exponit tñ ad eundē sensuz ab hebreis sic. Quia laborasti. i. cito atrediat⁹ et fatigat⁹ fuisti seruiēdo mihi. i Nō obtulisti mihi arietē rē. b refert ad bñficiū liberatōis de egypto: fm q dr hiere. vij. Nō pcepi eis in die q̄ eduxi eos de tra egypti de verbo holocaustomatū et victimarū rē. k Nō emisti mihi argēto calamū rē. s. in exitu de egypto. Est aūt calam⁹ vna de q̄ruor spēb⁹ aromatis q̄ ponebant in thymiamate l Verū tamē seruire me fecisti in peccis tuis. i. p peccat̄ tuis expiādis: b pfectissime fuit ipletus in deo ⁊ homine xpo: q̄ formā serui accepit vt p peccis nrīs satisfaceret. m Prebuisti mihi laborē. i. fuisti mihi occasio vt laborē passiōis sustinerē. n Ego sū ⁊ nō alij. a Qui deleo iniqtates rē. i. ex misericordia mea ⁊ charitate: et ió nō ppter tua merita: ió subdit. b Reduc me in memoriā. s. aliqui⁹ meriti: ppt̄ qd deberet talia pati. q. d. nō potest: ió subdit. c Narra si qd habes rē. si aūt dicat q̄ pres

ānūciaui et⁹ saluani auditū feci: et nō fuit in nobis alienus. Vos testes mei dicit dñs: et ego de⁹. Et ab initio ego ipse: et nō est q de manu mea eruat. Operabor et quis auertet illud. Hec⁹ dicit dñs redēptor vester sctūs isrl. Propter⁹ vos emisi babylonē: et detraxi vectes vniuersos: ⁊ chaldeos in naib⁹ suis gliātes. Ego dñs sctūs vr̄: creans isrl rex vester. Hec⁹ dicit dñs q dedit in mari viā et i aqs tortētib⁹ semitā. Qui educit q̄drigā ⁊ equū: agmē ⁊ robustum. Simul⁵ obdormierunt nec resurgēt: extinti sunt q̄si linū: et extincti sunt. Ne⁵ memineritis prioz ⁊ antiq̄ ne intueami. Ecce⁶ ego facio noua: et nūc orient̄: vtiqz cognoscetis ea. Ponā⁶ in deserto viā: et in inuio flumia. Et⁶ glificabit me bestia agri: dracones et struthones: qz dedi i deserto aqs ⁊ flumia in in

tuio vt⁶ darē potum pplo meo electo⁶ meo. Populū istuz formaui mihi: laudē meā narrabit. Non⁸ me inuocasti iacob nec⁹ laborasti in me isrl. Nō⁹ obtulisti mihi arietē holocausti tui: ⁊ victimis tuis nō glorificasti me. Non te seruire feci i oblatōe nec laborē tibi pbui in thure. Nō¹⁰ emisti mihi argēto calamū: et adipe victimarū tuarū nō inebriasti me. Verūtā¹¹ seruire me fecisti in peccis tuis: pbuisti¹² mihi laborē in iniqtatib⁹ tuis. Ego¹³ sum: ego sum ipse q¹⁴ deleo iniqtates tuas ppter me ⁊ peccōz tuorū nō recordabor. Reduc¹⁵ me in memoriā et iudicemur simul: narra¹⁶ si qd hēs: ut iustificeris Pater¹⁷ tu⁹ prim⁹ peccauit: et¹⁸ interpres tui p̄uaricati sunt¹⁹ in me. Et²⁰ ptamiarū principes²¹ sctōs: dedi²² ad interitū iacob: et²³ isrl in blasphemiā.

Capitulū. xliiij.

Aliq̄ etiā de pplo isrl ip ariēnia fracti, prūpebāt in blasphemiā dei.

In ca. xliij. vbi dr in postil. Prim⁹. i. ipe de⁹. Additio.

Sicut apli fuerūt veri testes xpi, sic allegat in postilla p illō qd dr Act. i. Eritis mihi testes i hierl̄m: sic et pri⁹ xpi testis dei dr: vñ de xpo ad hrāz dr. Ecce testē gētiū dedi eū. et in euāgelio. Ego ad hoc veni in mūdū rē. vñ qd dr b. Et seru⁹ me⁹ quē elegi. s. erit testis meus intelligēdū esse ppte ad hrām de xpo. In eo. ca. vbi dr in postil. Additio. ij.

Cōsequēt b excludit: cū dr. Pater tuus.

Quod aūt dr b. Pater tu⁹ prim⁹ peccauit recte expōit de adā sicut in postilla ptnēba plane sonat. Adam esset fuit prim⁹ pr̄ simpl̄r et peccauit Gen. iij. Sz qd sequtur. Et interpres tui p̄uaricati sunt in me. nō bñ expōit de moyse et aaron: tū qz moyses et aaron ppbe dñi dicunt nō interpres. gra esset ppbetādi distinguit a gra interpētādi. vt ps p apl̄m. i. Corin. xij. nū qz sz moyses ⁊ aaron peccassent: nunq̄z tñ preuaricati dicunt fuisse in deū. p̄uaricari esset addit sup rōnē peccandi: sic q̄ p̄uaricari ipozrat ti trāsgressionē legis p alijs: vt bt̄ in catholicō: qd non pōt dici de moyse: cuius peccatū ad aquā ꝓdictōis nō fuit ita grave vt ōnīsum est in additōe Mūc. xx. et ió vidr alit̄ b dicēdū. Pro q̄ attendēdū est: q̄ ppba b facit mēionē de duob⁹ peccat̄ q̄ ad posteros trāsierūt: et de penis illis peccat̄ correspōdentib⁹. primū est pena de qd trāsiit ad posteros p originē. secūdū est pena phariseoz legē diuinā puerse interpētānū. q̄bus xpo Matth. v. ca. Irritū fecistis mādatū dei rē. qd q̄dem pena trāsiit ad posteros nō p originē sz p doctrine successionē. falsa esset interpratio legis p phariseos p̄ inuēta trāsiit in posteros. s. in iudeos hodiernos cā suscipiētes. vñ isti phariseī ppte dicunt interpres: nō esset sua doctrinā tradūt vt ppbe: sz vt legis expositores seu interpres. q̄ qdē ppte dicunt p̄uaricari in deū: qz p alios trāsgressionē legis cōmittūt p falsaz interpētationē: de q̄rū falsa et puersa doctrina dictū fuit. ō. in additōe ca. xxxiij. de pena aūt p̄ peccō correspōdēte. s. ade dicit ppba. Et ptaminaui principes sctōs: vbi in hebr. hr̄ Et ppbanaui principes sctōs. et est sensus q̄ ppt̄ penis ade principes sancti. s. patriarche et alij iusti: q̄ debuissent gaudere diuio ꝓsortio fue-

rũr a deo ꝓpbanati carẽres diuina visiõe q̃ſi ꝓpbani. de pena aũt correspõdente secũdo peccato dicẽ. Et dedi ad interpratione iacob. ſ. p romanos: q̃ exequẽres vindictã sanguis xpi q̃ p malicia pbariseorꝫ fuit effusus recipiẽtũ ipm sanguinẽ sup se ⁊ filios suos. Ipm iacob. i. populũ israelitica. Ad iteritõꝫ dederũt: et principes isrl̃i blasphemiã: q: sunt a deo ordinan tãq̃ blasphemi dei. Cõsequ ter aũt vt oñdat ꝓpba q: iacob q̃ dat⁹ est ad interritõꝫ: et isrl̃ in blasphemiã: distinguit a vero iacob: q̃ est ppl's fidelis: et a vero isrl̃ qui est a deo electus: idõ subdit in principio but⁹ ca. sequen. Et nũc audi iacob serue me⁹ ⁊ isrl̃ quẽ elegi. q̃si diceret tu iacob fuc me⁹ ſ. ppl's fidelis: q: infideles isrl̃ nõ vult vt i glo. Et isrl̃ quẽ elegi. ſ. pdestinãdo. q. d. nõ loquor iacob pdicto in pcedẽtibus: qui mñi fm carnẽ iacob dr: q̃ dat⁹ est ad interritiones: nec israeli q̃ in blasphemiã: ſ̃ iacob seruo meo ⁊ isrl̃ quẽ elegi. Et huic sñie ꝓcordat glosa: et sequitur. Hec dicit dñs. in q̃ pdicat quõ iacob seru⁹ et isrl̃ electus deo erãt saluãdi. ſ. p aquã baptismi et infusionẽ spũsanti dicẽs. Effundã enim aq̃s sup sitiẽtẽ ⁊c. Effunda spm meũ sup semẽ tuũ. exponat rotũ sicut in postilla Replica.

M ca. xlix. xliij. cũ dr. Vere testes mei eritis et seru⁹ me⁹ quẽ elegi. Burg. dicit illud vltimũ ad lram ꝓpe intelligi de xpo ꝗ expositionẽ postilla. Sꝫ b̃ videt periculosuꝫ sic periculosuꝫ est dicere xpm ꝓpe creamirã: quẽadmodũ ami⁹ q̃ ꝓpe b̃ crepuit: et ei⁹ diffusa sunt viscera ita dicere xpm simplr et ꝓprie seruũ cũ sit filius ⁊ heres p deũ: ad Gal. iiij. Mã ad phil. ſcdo dr accepisse formã serui: ex b̃ nõ dꝫ dici seru⁹: sic missus in similitudinẽ et formã carnis peri: nullo mõ dicẽd⁹ est peccator. et si aliq̃n dr seru⁹. vt. j. xlix. b̃ dꝫ accipi specificative. ſ. in q̃ru bõ vl fm similitudinẽ: ſ̃ ꝓpe b̃ nõ dꝫ ꝓcedi simplr seru⁹: sic nec creatura nisi cũ reduplicatõe specificative rẽta. In eodẽ ca. Burg. notat postillla. ⁊c. q: dicẽ moysen ⁊ aaron interptes. Prio q: fuerũt vere ꝓpbe dñi: ſ̃ ex b̃ nõ bñ infert. igit nõ sunt interptes. Mã oim tbm ꝓpbam oim ꝓpbaꝫ euãgelista nõ dedignat dicere iterprẽ. q: interpratabat scpturas. Luce vlti. ſcdo objcit Burg. q: b̃ dicunt puaricati qõ de moyse et aarõ dici nõ põt. Rñdeo q: aaron puaricator fuit in fabricatõe vituli. et vtrq̃ ad aq̃s ꝗdictõis q̃ꝫ petã sic fuerũt grauia: vt eoꝫ occasiõe trã pmissionis ingredi nõ pmittebant a deo. vt ꝗ Mume. xx. Hec burg. bis monitis inualidis solũ ipugnat postillatorẽ: ſ̃ etiã sctñ Tho. cũ postilla in hoc cõcordet. Capl'm. xliij.

Z nũc audi. Supi⁹ esaias induxit ppl'm ad expectandũ diuinoꝫ pmissoꝫ ex diuina pmãte et ei⁹ cbantare: b̃ facit istud idẽ ex diuina veritate: cui⁹ est iplere pmissa. Et diuidit in tres pres: q: p̃ declarat diuina veritas ex ipletõe pmissi. secũdo ex defectõe ydoli. ibi. Hec dicit dñs. tertio ex liberatõe ppli: ibi. Hec dicit dñs rex. Circa pmam pte sciẽdũ q: aliq̃ doctores catholici eã exponũt de liberatõne ppli a capriuitate babylõica quã pmiserat de⁹ añ p ꝓpbas: et de psperitate et ꝓpali et spũali post illũ reditũ: ſ̃ q: ppl's nõ legit tũc tantã psperitatẽ habuisse: sic dicũ fuit. ũ. xxxv. ca. io Ra. sa. expõit eam magis catholice q̃ntũ ad b̃ de ipletõe pmissionis facte ipsi iacob. Gen. xxviij. Erit semẽ tuũ q̃si puluis trẽ: dilataberis ad orientẽ et occidẽtẽ ⁊c. quã pmissionẽ Ra. sa. dicit ipletã tpe messie p ꝓuersionẽ aliorꝫ ad ei⁹ fidẽ et in b̃ verũ dicit ſ̃ qõ expectat futurũ iã trãsqt in ptentũ: vt oñdat: igit sic expõat. a Et nũc audi ⁊c. Prio excitat attentõꝫ p b̃ insinuãs q̃ denũciatur⁹ sit aliq̃d magnũ. b Noli timere serue me⁹ iacob. alloqtur ppl'm noie iacob a q̃ descẽdit. Et rectissime iacob dicⁿ⁹ est altero noie isrl̃: q̃ interprat directⁿ⁹ cũ deo. vt plenⁿ⁹ oñdit Gen. xxxij. idõ loco isrl̃ dicat b̃. c Rectissime quẽ elegi. Esau reprobato. d Effundã enim aq̃s sup sitientẽ. ſ. indeã. e Et flumẽta. sane doctrine.

f Sup aridã. i. gentilitatẽ. vtraq̃ enim supra notata est deserta: et solitudo. xxxv: et eadẽ rõne dr b̃ sitiẽs ⁊ arida: et q̃ p aquas istas intelligatur diuina gra oñdit: cũ subdit. g Effundã spm ⁊c. i. sup boiem xpm: q̃ fm carnẽ descẽdit de semine iacob: et ab instanti incarnatõis fuit repletⁿ⁹ spũsancto. b Et bñdictõꝫ meã ⁊c. i. super apl'os ⁊ alios xpi discipl'os q̃ fuerũt iudei in principio: sup quos effusa est diuina bñdictio in effusiõe spũsancti sup ip̃os i signo visibili. i Et germinabũt inter herbas. q̃d glosat sic Ra. sa. i. in medio esau: p quẽ intelligit romanũ iperiũ.

k Iste dicet dñi ego sum. isti erũt iusti pfecti.

l Et ille inuocabit in noie iacob. isti sunt puuli filij ipioꝫ. i. iudei descẽdẽtes a malis prib⁹: et sic puuli sunt in notitia legis tanq̃ male edocti a parẽtib⁹. vl q: cõiter romanos designat sub noie impioꝫ: puuli os itelligit filios romãoꝫ tpe messie creditureorum:

m Et b̃ scribet ⁊c. isti viri sunt penitentie seu reuersionis

n Et in noie isrl̃ assimilabit. In hebr. bñ ꝓnoiabit. isti sunt cõuersi de gentib⁹. hec est glo. Ra. sa. et ꝗ lra ista etiã accipiẽdo fm expositõꝫ suã est ipleta: ſ̃ b̃ nõ intẽdat. q: in ciuitate romana q̃ est metropolis romãi iperij: tñ creuit fides catholica q: romana sedes sacra est caput ppli xpiani. Viri aũt pfecti veraciẽ dicunt apli q̃ fuerũt in gra ꝓfirmati: et de q̃liber istoꝫ dr. Iste dicet dñi ego sum. ſ. apls ad euãgeliũ ei⁹ pdicãdũ: filr multi filij iudeoꝫ et etiã romanoꝫ fidẽ xpi receperũt p baptismũ. Ꝓrẽ a principio ecclie multi delicati facti sunt viri penitẽtie accipiẽtes religiosũ statũ cõuersi etiã ex gentib⁹ apparẽt p totũ mũdum. Pars etiã: q: noia isrl̃ et iacob cõicant gẽtilib⁹ ꝓuersis ad fidẽ

o Hec dicit. Hic ꝓñr oñdit diuina veritas ex defectu ydoloꝫ. et p̃ oñdit ꝓdoloꝫ defectũ. ſcdo reuocat iudeos ad verũ dei cultũ ibi. Memẽto boꝫ. ꝑma adhuc in duas. q: p̃ oñdit ydoloꝫ defectus: ſcũdo fabricãdi mod⁹: ibi. Quis formauit. Circa primã vt opposita iuxta se posita magis elucescãt: p̃ põit diuie excellẽtie singularitas: cũ dr. p Ego prim⁹ ⁊c. vt p b̃ magis appareat ydoloꝫ defectibilitas: cũ dr. q Quis filios mei. q. d. null⁹. Sꝫ sunt dij falsi: qõ ꝓbat p b̃ qõ subdit. r Vocet ⁊ ãnũciet ⁊c. i. ordinate referat illa q̃ feci a principio mũdi añ boies ꝓditionẽ: que nõ potuerũt scire p boiem nisi ex diuina reuelatõne: sicut factũ est moysi q̃ in principio Gen. ordiate narrat creationẽ mũdi. s Vẽtura ⁊c. i. ꝓtingẽtia futura q̃ soli deo sũt nota. q. d. hec nõ potuerũt facere ydola: ſ̃ ego possum: iõ subdit. t Ex tũc audire te feci. i. añ p longũ tpꝰ. ſ. illud qõ erat sic futuꝫ. v Vos. ſ. ꝓpbe estis testes mei q̃ talia añ adẽ tũ vobis nũciaui. x Numq̃d est deus ⁊c. q. d. non.

y Plaste ydoli. i. formatores ydoloꝫ. et declinat hic plastes: huius plaste. ꝫ Oes nihil sunt. i. nulli⁹ virtutẽ ad faciẽdũ aliq̃d numis. a Et amãtissima eoꝫ. i. ydola sua.

b Ipsi testes eoꝫ sũt ⁊c. Et b̃ etiã q̃ fecerũt ea de materia sensibili ⁊ inanata: possunt veraciter reuificari q̃ in eis nõ est virt⁹ vitua nec intellectiua: et sic debẽt in seipsis cõfundi de cultu eorũ. c Quis formauit. b ꝓñr põit circa ydola formatõis modus: vt p b̃ q̃liber aduertat: q̃ nihil est ibi diuinitatẽ: q: illud qõ fit p artificiũ bois: nõ põt esse nobili⁹ ipso: ſ̃ est vili⁹ et defectibili⁹: ydolũ est hmõi. g ⁊c. virtutẽ hui⁹ rõnis deducit hic diffuse: et primo in formatõe ydoloꝫ metallicoꝫ: cum dicitur.

c Quis formauit deũ ⁊c. q. d. nullus: nisi fm reputationẽ suaꝫ qua ydolũ reputat deũ verũ. d Fabri. ſ. ydoloꝫ sunt et hominib⁹. i. de nũero boim: et sic nõ possunt facere aliq̃d maius homine. e Cõuenient oẽs boies. ad iudiciũ extremũ.

f Et pauebũt. a facie iudicis. g Et ꝓfundent simul. p ei⁹ sentẽtiã. h Faber ferrariⁿ⁹ ⁊c. totũ b̃ inducit ad oñdendum quõ ydolũ de metallo format labore bois: et p ꝓñs est aliquid

min⁹ ipso. i Esuriet ⁊ deficiet.s.faber ferrar⁹: et ꝓ ōndik diligēta artificū ad faciēdū ydola:nū ,ppter lucrū: nū ,ppē gratiā dñoꝝ. k Artifex lignar⁹. B inducit ñrus pdicte rōnis ḡtū ad ydola lignea labore artificū facta:et ps sma aliq̄b⁹ paucis exceptis q̄ discurrent l Extē.normā.in hebr.br.Lineā

m Formauit illud i rūcina. Est aūt rūcina instrm ad cauādū ligna

n Fecit illud i angulariib⁹.in ydol enim fiunt multe figure angulares. cetera patet vsq̄ ibi.

o Succidit cedros ⁊c. ista iducunt ad ondēdū q̄ ydola aliq̄ fiunt de vili materia et applicabili foco pro necessariis hois et ꝓ nō est applicabil' ad hoc q̄ fiat ibi aliquid numin is:et sic pars faturitas colēnū: ,ppter q̄ in fine ꝓducit.

p Cor ispiēs ad orabit illud.adoratōe latrie.

q Neq; dic ⁊c. s.ydolū q̄ desest mēdacū q: est ficto eī⁹ q̄ nō ē.

r Ad ēnēto.Dic ex pdictis inuitat pplm suū ad veꝝ dei cultū dicens. Ad ēnēto horum iacob.i.hmōi errorū ad euitandum ydolatriā.

s Quoniā fu⁹ meus es tu. eo q̄ eduxi te de egypti seruitute.

t Formaui te.dū do tibi legē i mōte synai.

v Deleui vt nubē ⁊c. q̄ veracit penituisti:ꝰ subdit.Reuertere ad me ⁊c. x Laudate celi.i.angeli sancti q̄ estis ciues celestes.

y Iubilate extrema terre.i.vulgares hoīes: q̄ sūt extremi i populo. z Resonate mōtes.i.maiores. a Saltus ⁊ omne lignū.i.mediocres. b Quoniā redemit dñs iacob. redempt̄ōe pfecta p filiū suū:et loq̄tur de futuro p modū p̄teriti ,ppter certitudinē ,ppbetie. c Nec dicit.b ꝓnr ōndit diuina veritas ex liberatōe ppli de captiuitate babylonica quā pdixit per ,ppbas:et sic adipleuit. Et p ōndit de ei potēcia ad b agēdū: cū dicit. d Ego sum dñs faciēs oia.q.d. multo pl⁹ possus q̄ pplm liberare de captiuitate babylōica. e Irrita faciēs ⁊c q: carēt effectu. f Et ariolos in furorē vertēs,adducēs cōtrariū illius q̄ pdicunt. g Cōuertēs sapiētes retrorsus.i.astrologos q̄ de futuris ꝓtingēb⁹ asserūt p astrolabōs et deficūt.

b Suscitās.i.iplēs in effectu. i Verbū ser.sui.i.moysi.cui⁹ verba adipleuit in educēdo pplm de egypto:et ad terrā ,pmissionis introducēdo. k Et ꝓsiliū ⁊c.i.illud q̄ secrete reuelauerat ,ppbis suis.

l Qui dico.longe ante q̄ veniat.

m Hierlm hitaberis.p ncemiam.

n Et ciuitanb⁹ iuda, edificabimini p pplm ō babylone redeūtē ad ciuitates suas et loca.

o Qui dico ,pfūdo desolare.i.fluuio p babylonē trāseūtē:quē exercit⁹ cyn lōge a ciuitate diuisit in plēs ptes. Et sic intrauit p eius alueū ciuitatē.vt dictū est.ē.xxi. capitē.

p Qui dico cyro.nomē eī⁹ pdicēdo lōge añ eī⁹ ꝓceptionem.

q Pastor me⁹ es.curā gerēs de oib⁹ omib⁹ meis.s.iudeis.

r Et non.vo.meā cōple. puniēdo babylonios ,p peccat̄:et pplm meum liberādo.Esdre.i.

In ca. xliij. vbi ōr in postilla.Quis formauit.hic ꝓnr. Adductio

Qm gētiles nō solū ydola manu facta colebāt:s; etiā solem et lunā et stellas.Deut. iiij.nō vidēs rō ,ppbete q̄ ex formatōe ydolōr per artificū hois sumit sufficere:cū pdicta corpora celestia nō sunt p man⁹ hoīm fabricata. Ad q̄ dicēdū: q̄ colētes talia semp faciebāt aliq̄ būano artificio q̄bus credebāt influēnias celestes ad se trahere:et ꝓ ratio ,ppbete ꝗ eos militat.

Capl'm.xlv.

Ec dicit. Postq̄ esaias iduxit populū ad expectādū diuina ,pmissa tanq̄ certitudinalit adiplenda. B cōsequent ,pseq̄tur magis in spāli illa bnficia et p q̄rū ad liberatōes a malis.scdo q̄rū ad ꝓseruationē i hōis.ca.lvi. Prima in duas:q: p ,pmittit eis liberatōis bnficiū.scdo excludit hui⁹ liberatōis impedimētū.ca.l. Pria adducit tres:q: p resignat liberatorē.secūdo detrimētū destructōr.c.seq.et tertio pdicat iudeor liberatōes. ca. xlviij. Prima in tres:q: p pnūciat liberatōr.secūdo refellit ꝗdictor:ibi. Ecq̄ ꝓtradicit.et tertio denūciat liberatōr:ibi.Nec dicit. Pria in duas.q: p mo describit liberatoris ptās:scdo eī⁹ natiuitas.ibi. Rorate celi. Pria adducit duas:q: p ponit liberatoris virt⁹.scdo ꝓnr fructus:ibi. Et iciant. Circa pmum sciēdum q̄ Ra.sa. exponēs hāc lrāz

a Nec dicit dñs ꝓpo meo.sic enim est in hebreo.dicē hra.sa.magistri nri sic dixerūt.i.sic exposuerūt.et vocat mgros suos doctores hebreor antiquos:quor plēs fuerūt añ xpi adventū. Deus sanct⁹ et bndict⁹ dicit

mirū ipso. i Esuriet ⁊ deficiet.s.faber ferrar⁹: et ꝓ ōndit diligēta artificū ad faciēdū ydola:nū ,ppter lucrū: nū ,ppē gratiā dñoꝝ. k Artifex lignar⁹. B inducit ñrus pdicte rōnis ḡtū ad ydola lignea labore artificū facta:et ps sma aliq̄b⁹ paucis exceptis q̄ discurrent l Extē.normā.in hebr.br.Lineā

m Formauit illud i rūcina. Est aūt rūcina instrm ad cauādū ligna

n Fecit illud i angulariib⁹.in ydol enim fiunt multe figure angulares. cetera patet vsq̄ ibi.

o Succidit cedros ⁊c. ista iducunt ad ōndēdū q̄ ydola aliq̄ fiunt de vili materia et applicabili foco pro necessariis hois et ꝓ nō est applicabil' ad hoc q̄ fiat ibi aliquid numin is:et sic pars faturitas colēnū: ,ppter q̄ in fine ꝓducit.

p Cor ispiēs ad orabit illud.adoratōe latrie.

q Neq; dic ⁊c. s.ydolū q̄ desest mēdacū q: est ficto eī⁹ q̄ nō ē.

r Ad ēnēto.Dic ex pdictis inuitat pplm suū ad veꝝ dei cultū dicens. Ad ēnēto horum iacob.i.hmōi errorū ad euitandum ydolatriā.

s Quoniā fu⁹ meus es tu. eo q̄ eduxi te de egypti seruitute.

t Formaui te.dū do tibi legē i mōte synai.

v Deleui vt nubē ⁊c. q̄ veracit penituisti:ꝰ subdit.Reuertere ad me ⁊c. x Laudate celi.i.angeli sancti q̄ estis ciues celestes.

y Iubilate extrema terre.i.vulgares hoīes: q̄ sūt extremi i populo. z Resonate mōtes.i.maiores. a Saltus ⁊ omne lignū.i.mediocres. b Quoniā redemit dñs iacob. redempt̄ōe pfecta p filiū suū:et loq̄tur de futuro p modū p̄teriti ,ppter certitudinē ,ppbetie. c Nec dicit.b ꝓnr ōndit diuina veritas ex liberatōe ppli de captiuitate babylonica quā pdixit per ,ppbas:et sic adipleuit. Et p ōndit de ei potēcia ad b agēdū: cū dicit. d Ego sum dñs faciēs oia.q.d. multo pl⁹ possus q̄ pplm liberare de captiuitate babylōica. e Irrita faciēs ⁊c q: carēt effectu. f Et ariolos in furorē vertēs,adducēs cōtrariū illius q̄ pdicunt. g Cōuertēs sapiētes retrorsus.i.astrologos q̄ de futuris ꝓtingēb⁹ asserūt p astrolabōs et deficūt.

b Suscitās.i.iplēs in effectu. i Verbū ser.sui.i.moysi.cui⁹ verba adipleuit in educēdo pplm de egypto:et ad terrā ,pmissionis introducēdo. k Et ꝓsiliū ⁊c.i.illud q̄ secrete reuelauerat ,ppbis suis.

l Qui dico.longe ante q̄ veniat.

m Hierlm hitaberis.p ncemiam.

n Et ciuitanb⁹ iuda, edificabimini p pplm ō babylone redeūtē ad ciuitates suas et loca.

o Qui dico ,pfūdo desolare.i.fluuio p babylonē trāseūtē:quē exercit⁹ cyn lōge a ciuitate diuisit in plēs ptes. Et sic intrauit p eius alueū ciuitatē.vt dictū est.ē.xxi. capitē.

p Qui dico cyro.nomē eī⁹ pdicēdo lōge añ eī⁹ ꝓceptionem.

q Pastor me⁹ es.curā gerēs de oib⁹ omib⁹ meis.s.iudeis.

r Et non.vo.meā cōple. puniēdo babylonios ,p peccat̄:et pplm meum liberādo.Esdre.i.

In ca. xliij. vbi ōr in postilla.Quis formauit.hic ꝓnr. Adductio

Qm gētiles nō solū ydola manu facta colebāt:s; etiā solem et lunā et stellas.Deut. iiij.nō vidēs rō ,ppbete q̄ ex formatōe ydolōr per artificū hois sumit sufficere:cū pdicta corpora celestia nō sunt p man⁹ hoīm fabricata. Ad q̄ dicēdū: q̄ colētes talia semp faciebāt aliq̄ būano artificio q̄bus credebāt influēnias celestes ad se trahere:et ꝓ ratio ,ppbete ꝗ eos militat.

Capl'm.xlv.

Ec dicit. Postq̄ esaias iduxit populū ad expectādū diuina ,pmissa tanq̄ certitudinalit adiplenda. B cōsequent ,pseq̄tur magis in spāli illa bnficia et p q̄rū ad liberatōes a malis.scdo q̄rū ad ꝓseruationē i hōis.ca.lvi. Prima in duas:q: p ,pmittit eis liberatōis bnficiū.scdo excludit hui⁹ liberatōis impedimētū.ca.l. Pria adducit tres:q: p resignat liberatorē.secūdo detrimētū destructōr.c.seq.et tertio pdicat iudeor liberatōes. ca. xlviij. Prima in tres:q: p pnūciat liberatōr.secūdo refellit ꝗdictor:ibi. Ecq̄ ꝓtradicit.et tertio denūciat liberatōr:ibi.Nec dicit. Pria in duas.q: p mo describit liberatoris ptās:scdo eī⁹ natiuitas.ibi. Rorate celi. Pria adducit duas:q: p ponit liberatoris virt⁹.scdo ꝓnr fructus:ibi. Et iciant. Circa pmum sciēdum q̄ Ra.sa. exponēs hāc lrāz

a Nec dicit dñs ꝓpo meo.sic enim est in hebreo.dicē hra.sa.magistri nri sic dixerūt.i.sic exposuerūt.et vocat mgros suos doctores hebreor antiquos:quor plēs fuerūt añ xpi adventū. Deus sanct⁹ et bndict⁹ dicit

hil sūt:⁊ amantissima cor nō,pdenunt eī⁹. Ipi b sūt testes cor q: nō vidēt neq; intelligūt vt ꝓfundant. Quis c formauit deus et sculptile cōflauit ad nihilū vtile. Ecce oēs ptcipes eius ꝓfundent. Faber d eīm sunt et hoīb⁹. Cōuenient e oēs stabūt et pauebūt:et f ꝓfundentur simul. Faber h ferrar⁹ lima opar⁹ est in prunis ⁊ in malleis formauit illud:⁊ opar⁹ est in brachio fortitudinis sue. Esuriet ⁊ deficiet:nō bibet aquā ⁊ lacesset. Artifex k lignar⁹ extēdit l normā:formauit m illud in runcina. Fecit n illud in angularib⁹:⁊ in circino formauit illō et fecit imaginē vir q̄si speciosum hoīem hitantem in domo. Succidit o cedros:tulit ilicē:⁊ quercus q̄ steterat iter ligna salt⁹. Plātauit pinū quā pluuia nutriuit:et fcā est hoīb⁹ in focū. Sūpsit et eis ⁊ calefact⁹ est:et succēdit et coxit panes de reliq̄ aūt opatus est deū et adorauit:fecit sculptile: et curuat⁹ est añ illud. Mediū eī⁹ cōbussit igni et de medio eī⁹ carnes comedit. Coxit pulmentū et saturatus est: et calefact⁹ est et dixit. Vach calefact⁹ sum: vidi focū. Reliquus aūt eius deū fecit et sculptile sibi. Curuat añ illud: et adorat illud: et obsecrat dicēs. Libera me:quia deus meus es tu. Nesciēt neq; intelleterūt. Oblitī eīm sunt ne videāt oculi eor:⁊ ne intelligāt cor de suo. Nō recogitāt in mēte sua neq; cognoscāt neq; sentiūt vt dicāt. Medietatē eī⁹ cōbussi igni et coxi super carbones eī⁹ panes: coxi carnes ⁊ comedi: ⁊ de reliq̄ eius idolū faciā. Ecce truncū ligni ,pcidā. Pars eī⁹ cinis est. Cor p insipiēs adorabit illud: ⁊ nō liberabit aiam suā:neq; dicet:forte mēdacium est i dextera mea. Memētō horum iacob ⁊ israel:q̄ñ q seru⁹ meus es tu. Formau r te: seru⁹ meus es tu israel: nō obliuiscaris mei. Deleui s vt nubē iniqtates tuas: et q̄si nebulas peccata tua. Reuertere ad me:quoniam redemi te. Laudate t celi quoniā misericordiā fecit dñs iubilate u extrema terre. Resōate x mōtes laudatōes: saltus a et omne lignū eius. Quoniā b redemit dominus iacob:et israel glorabit. Nec c dicit dñs redēptor tuus:et formator tuus ex vtero. Ego d sum dñs faciens omnia:extēdens celos sol⁹ stabiliēs terrā:et nul⁹ mecū. Irrita e faciēs signa diuinor:et f ariolos in furorem vertēs. Conuertēs g sapientes retrorsum:et scientiā eorum stultā faciēs. Suscitās h verbum i serui sui:et k cōsilium nūciorum suor complēs. Qui l dico hierusalem m habitaberis: et n ciuitatibus iude edificabimini et deserta eī⁹ suscitabo. Qui o dico profundo: desolare et flumia tua arefaciā. Qui p dico cyro pastor q meus es:et r omne voluntatē meā cōplebis. Qui dico hierlm edificaberis et tēplo fundaberis. Ca.xlv.

b Ec a dicit dñs christo meo

ma in duas:q: p ,pmittit eis liberatōis bnficiū.scdo excludit hui⁹ liberatōis impedimētū.ca.l. Pria adducit tres:q: p resignat liberatorē.secūdo detrimētū destructōr.c.seq.et tertio pdicat iudeor liberatōes. ca. xlviij. Prima in tres:q: p pnūciat liberatōr.secūdo refellit ꝗdictor:ibi. Ecq̄ ꝓtradicit.et tertio denūciat liberatōr:ibi.Nec dicit. Pria in duas.q: p mo describit liberatoris ptās:scdo eī⁹ natiuitas.ibi. Rorate celi. Pria adducit duas:q: p ponit liberatoris virt⁹.scdo ꝓnr fructus:ibi. Et iciant. Circa pmum sciēdum q̄ Ra.sa. exponēs hāc lrāz

a Nec dicit dñs ꝓpo meo.sic enim est in hebreo.dicē hra.sa.magistri nri sic dixerūt.i.sic exposuerūt.et vocat mgros suos doctores hebreor antiquos:quor plēs fuerūt añ xpi adventū. Deus sanct⁹ et bndict⁹ dicit

messie suo. i. messie in lege et ꝓphetis ꝓmisso. Apponẽs ego te ipi cyro. i. designãs te p cyrũ. Et q̃ ps q̃ ꝓm intentionẽ antiquoꝝ hebreoꝝ per cyrũ ꝑ introductũ liberatorẽ ꝓpli de babylõe ꝓnciphlr intelligit xpus mũdi saluator. Et p saluatõẽ ꝓpli de babylone partialẽ intelligit ꝓnciph alitẽ saluatio mũdi generalis. Sciendũ tñ q̃ figura nõ cotinet in omib⁹ figurato: q: tunc nõ esset figura vel similitudo ꝯ idẽtitas: et iõ cyr⁹ nõ fuit xpi figura in oib⁹ q̃ de eo dicunt: vt pote in illis q̃ sunt imperfectõis: vt cũ dr. Nõ cognouisti me. qõ dr de cyro tñ. Et econtra illa q̃ sunt pfectõis simpliciter intelligẽda sunt de xpo solũ. Et sic in hoc ca. alia quadicunt ad litam de cyro tñ: aliq̃ ꝯ xpo seu tpe xpi tñ: et aliqua de vtroq̃. s. illa i qb⁹ cyr⁹ fuit xpi figura: et verificant de vtroq̃: ꝓnciphliter tñ de xpo siue de re déptõe facta p xpm.

b Cui⁹. s. cyri.

c Apprehẽdi dexteras dans ei fortitudinẽ ad babylonioꝝ et aliarum gẽtiũ subiectionẽ.

d Aperiã coram eo ianuas. i. faciã aperiri: q: dominus tñ ꝓmittebat timore aliqb⁹ q̃ recipiebãt cyrũ in dñm sine cõtradictõe. e Ego añ te ibo. formidinẽ tuã ꝓpliis incutiẽdo. f Et gliosos terre bũliabo eos ubi subiacẽdo. g Portas ereas ꝓtrã. s. ciuitatũ ubi resistentiũ. h Et dabo tc. a regib⁹ babylonis et aliis. i Et archana secretoꝝ. i. ꝑciosissima magis secrete seruata. k Ut scias q: ego sũ dñs. trãsferẽs regna t ꝓtãtes de gẽte in gentẽ ꝓm voluntatẽ meam. hoc etiã recognouit cyrus. vt hr. i. Esdre. i. Hec dicit cyr⁹ rex psarũ: omia regna terre dabit mihi dñs cli et terre tc. l Propter seruũ meũ iacob id est ꝓpter ꝓplm descendentẽ a iacob p te liberandũ. m Et vocaui te noie tuo. i. nomẽ tuũ reuelaui lõge añ tps tuũ. n Assimilaui te. notabilib⁹ psonis quoꝝ noia ꝑdicti añ xpi aduꝝ: vt ysmabelis. Gene. xvi. et Josie. iij. Reg. xiij. o Et nõ cogno. me. q: adhuc nõ eras.

p Accinxi te. fortitudine ad debellãdũ gẽtes et regna. q Et non cogno. me. etiã postq̃ dedi tibi fortitudinẽ. q̃ quis etiã cyr⁹ recognouerit oia regna a deo sibi data: vt ꝑdictũ est: tñ nõ cognouit eũ tanq̃ solus adorandũ: q: colebat ydola. r Ut sciãt. b ꝓhr pòit prãtis cyri sequẽs fructũ. s. in liberatõe ꝓpli iude de babylone in ꝓfessiõe prãtis diuine. q: sicut hr. i. Esdre. i. cyr⁹ ꝓbis et litteris significauit p totũ suũ imperiũ monarchiã a deo sibi datã. et ab eo sibi mandatũ fuisse de tẽpli reedificatõe: et ad b faciẽdũ ꝓplm iude ad terrã suã remittere. et b est qõ dicit r Ut sciãt bi q̃ ab ortu solis tc. i. p totũ ꝓperiũ cyri p lras eⁿ missas nõ ꝑdicto. s Qñ absq̃ me nõ est deⁿ. q̃ possit tortũ tãta facere. t Formãs lucẽ. iudeis ipos de carceribⁿ educendo

v Et creãs tenebras. babylonijs ipos p cyrũ destruendo. x Faciens pacẽ. iudeis reuertentib⁹ in hierlm. y Et creãs malũ. s. pene ad punitionẽ peccatoꝝ. z Rorate celi desup. b ꝓhr describit liberatoris nativitas sicut dictũ est: ꝓnciphalis intentio ꝓphete est b designare xpm p cyrũ: et sic designat xpi nativitas p nativitatẽ cyri. Primo g̃ exponat figura. Ad cui⁹ intellectũ sciẽdũ q̃ astriages rex medoꝝ et psarũ vidit in somnis de genitalib⁹ sue filie virẽ oriri: quetotã asiã occupabat. Et dictũ fuit a cõiectoribⁿ de ea filiũ nasciturũ: q̃ totã terram illã occuparet. qõ ipletũ fuit in cyro filie astriagis filio: et iõ nativitas cyri b describit sub metaphora viẽ seu plãte oriẽtis de terra: ad quã requirit influẽtia celestis et dispositio terre p descensum sup eã pluuie et roris. et b est qõ dr. z Rorate celi desup. roriẽ et influẽtiã emittẽdo et nubes pluãt iustũ. i. disponãt materiã ad ortũ iusti. i. cyri q̃ vocat b iust⁹ in q̃tũ fuit executor diuine iustitie erga babylonios. Aperiat terra i. astriagis filia: et germinet saluatorẽ. i. cyrũ ad saluãdũ ꝓplm iude a babylonica captiuitate. Et iustitia oriat simul. i. virtus exequẽdi iustitiã meã. ego dñs creaui eũ: dãdo ei ꝓperũ sicut papa vel imperator dr ereari q̃ ꝓmouet ad talẽ dignitatẽ. ꝓhr exponat hr a ꝯ re figurata. i. de xpi nativitate.

cuiⁿ apphendi dexteram vt subiciã ãi faciẽ eius gentes t dorsa regũ vertã. Et apertã coram eo ianuas: t porte non claudẽtur. Ego añ te ibo: et gliosos terre bũliabo. Portas ereas cõteras: t vectes ferreos confringã. Et dabo tibi thesauros abscõditos t archana secretoꝝ vt scias q: ego dñs q̃ voco nomẽ tuũ deⁿ isrl. ꝓpter seruũ meũ iacob t isrl electũ meũ. Et vocaui te noie tuo assimilaui te t nõ cognouisti me. Ego dñs t nõ est amplⁿ. Extra me nõ est deus. accinxi te t non cognouisti me: vt sciãt hi q̃ ab ortu solis t q̃ ab occidẽte: quoniã absq̃ me nõ est deⁿ. Ego dñs et nõ est alter: formãs lucẽ: t creãs tenebras: faciẽs pacem: t creãs malũ. Ego dñs faciens oia hec. Rorate celi desup et nubes pluãt iustũ apiat terra et germinet saluatorẽ: t iustitia oriat simul. Ego dñs creaui eũ. Ve q̃ contradicit factori suo testa de samijs terre. Nũqd dicet luti figulo suo qd facis t op⁹ tuũ absq̃ manib⁹ est. Ve q̃ dicit pri qd generas: t mulieri qd parturis. Hec dicit dñs scũs isrl plastes eⁿ. Interrogate me ꝑ filios meos: t ꝑ op⁹ manuũ meaꝝ mãdate mihi. Ego feci terrã t hoiem ꝑ eã creaui ego. Manⁿ mee tetẽdẽrũt celos: t omni militie eoꝝ mãdaui. Ego suscitaui eũ ad iustitiã: t oẽs vias eiⁿ dirigã. Ipse edificabit ciuitatẽ meã: t captiuitatẽ meã dimittet nõ in precio nec q̃ in mũeribⁿ dicit dñs deⁿ exercituũ. Ego dñs et nõ est alter: formãs lucẽ t creãs tenebras: faciẽs pacem t creãs malũ. Ego dñs faciens oia hec. Rorate celi desup et nubes pluãt iustũ apiat terra et germinet saluatorẽ: t iustitia oriat simul. Ego dñs creaui eũ. Ve q̃ contradicit factori suo testa de samijs terre. Nũqd dicet luti figulo suo qd facis t op⁹ tuũ absq̃ manib⁹ est. Ve q̃ dicit pri qd generas: t mulieri qd parturis. Hec dicit dñs scũs isrl plastes eⁿ. Interrogate me ꝑ filios meos: t ꝑ op⁹ manuũ meaꝝ mãdate mihi. Ego feci terrã t hoiem ꝑ eã creaui ego. Manⁿ mee tetẽdẽrũt celos: t omni militie eoꝝ mãdaui. Ego suscitaui eũ ad iustitiã: t oẽs vias eiⁿ dirigã. Ipse edificabit ciuitatẽ meã: t captiuitatẽ meã dimittet nõ in precio nec q̃ in mũeribⁿ dicit dñs deⁿ exercituũ.

z Rorate celi q̃ etra ista germinãs saluatorẽ est bta virgo ꝓ ista saluatorẽ mũdi: non ex viri semine: sed virtute spũsancti tanq̃ rore celesti et q: ꝓnciphalis intentio ꝓphete est ꝯ significare: iõ sub isto sensu bãc auctoritatẽ allegauit in aliq̃b⁹ locis.

a Et iusti. ori. sil. i. gia iustificãs Job. i. Gia t veritas p ihm xpm facta est.

b Ego dñs creaui eũ. q̃ tũ ad humãitatẽ q̃ est creatura dei.

c Ve q̃ ꝑ dicit. b ꝓphta increpat ꝑ dictorẽ seu ꝓpeditorem. Astrages etiã audiẽs expositõẽ somniꝝ ꝑdicti timens ne regno priuaret: filiã suã dedit vxori cuidã plebeio militiⁿ: vt si filiⁿ de ea nasceret nõ hẽret amicos potẽtes q̃ iuuarẽt ipm ad obtinẽdũ regnũ: cũ ꝑ etiã fecit diligenter obseruari xpm ipregnatõis filie sue t partⁿ: et puerũ natũ fecit sibi apportari quẽ cuidã ꝓncipi occidẽdũ tradidit: ille aũt compassus tradidit eũ cuidã famulo vt secreto eũ ad nemora portaret et eũ ibi dimitteret: qõ eũ factũ fuisset: canicula pastoꝝ iuxta nemora bitantiũ q̃ catulos nutriebat diuia ꝓuidẽtia bonis cõpetẽtib⁹ accedebat ad puerũ et eũ lactabat: quã sequẽs pastor miras ad qd nemora intrare: inuenit puerũ: quẽ vxori sue tradidit nutriendũ. vocãs eũ spartacũ. q: sparteus lingua ꝓsica canẽ signat: ꝯ postea ab eodẽ ꝓnepote cui traditⁿ fuerat occidẽdⁿ vocatⁿ fuit choreus: qõ signat beredẽ in illa lingua. q. d. q̃tũ cunq̃ reluctet astrages iste erit heres: et b mõ scribit in hebreo: ꝯ qũ trãsfert ad latinũ vocat cyr⁹. sicẽ b nomẽ saul trãslatũ ad latinũ ꝓnũciat et scribit saulus: et iste cyr⁹ postea obtinuit monarchiam: et illa q̃ dicta sũt de astrage et cyro habentur in scolastica hystoria: igit eũ dr. c Ve q̃ ꝑ dicit factori suo. In b increpat astrages: q̃ volebat diuinã ꝓuidẽtiã ꝓpedire. d Testa de samijs tre. i. op⁹ terreũ seu testeũ qõ dr de samijs: eo q̃ i samos insula ꝑ fuit repertũ. e Nũqd dicet luti figulo suo. i. sicẽ tũ nõ pòt aliq̃d ꝑ figulũ: sic nec tu potes ꝓpedire volũtatẽ meaꝝ et ꝓpositũ f Ve q̃ dicit pri tc. In b increpat astrages quigeneratõẽ et educatõẽ cyri nitebat impedire vt dictũ est.

Hec dicit dñs. b ꝓhr pòit liberatoris vnitas. Et ꝑ q̃tuꝝ ad iudeos: secõdo q̃tũ ad gentiles puerios: ibi. Cõgregami. Prima duas. q: ꝑ pòit iudeoꝝ liberatio. secõda hui⁹ liberatõis ꝓfessio. secũda ibi. Vere tu es deⁿ. Circa pmũ ꝑ declarat prãs diuina ad suscitãdũ cyrũ liberatorẽ iudeoꝝ: cũ dr. b Ego feci tc. et patet lra. i Et oi militie eoꝝ mãdaui. i. cursuꝝ ꝯdem dispositui t ordinaui. k Ego suscitaui eũ. s. cyrũ eadem prãte ad iustitiã. s. faciẽdã de babilonijs. l Ipse edificabit ciuitatẽ meã. i licẽtiabit reedificare. et loq̃tur de reedificatõne hierlm Circa qõ sciẽdũ q̃ hec reedificatio pòt duplr intelligi. vno mõ q̃tum ad domos inhabitãtiũ. Et sic cyr⁹ dedit licẽtiã reedificãdi hierlm. q: mãdauit reedificare tẽplũ ad dei cultũ: et sic ꝓcessit q̃ sacerdotes t ministri et alij indifferenter hitarent ibi. alio mõ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

accipit reedificatio ꝯrũ ad muros ciuitatis et portas. et ꝑ mõ fuit reedificata p necessitatẽ delicẽtia ⁊ volũtate regis artaxersis. m Capriuitatẽ meã.i.iudeoꝝ in me credentiũ. n Dimittet gratis:et qz ex ꝑ facto prãs cyri fuit ampliata: ideo subditur. o Labor egypti.i.p ciosa,p q̃bus egyptij laborauerũt.

p Et negociatio ethiopie.i.p ciose diuitie ethiopum q̃ de lõge p mercatores ibi apportate fũt: et qz nõ solus diuitie iste: ſ ẽtiã dñi eaꝝ facti fuerũt subiecti cyro in ꝓnuũ liberatõis iudeoꝝ de babylone: iõ sub dit. q Viri sublimes.i.reges et ꝓncip es dictarũ terrarũ.

r Ad te trãsibũt i.sub dñio tuo.

s Post te ãbulabũt. te seq̃ntes vel o fim.

t Vinci manicis i.cõp edibus manualibus.

v Pergẽt.quia aliq̃ coꝝ sic ducebant cõpediti ad declaratõẽ victorie cyri.

x Et te adorabũt.supplicãt postulãdo a te misericordiã. y Vere tu es. ꝑ ppha ꝓuenit sermonẽ ad deũ p modũ gratiarũ actõis ꝓfitẽdo eẽ diuinitatẽ et prãte ,p liberatõe ppl'i sui dicẽs. y Tantũ in te est deꝰ.i. nullꝰ est deꝰ nisi tu q̃ potes facere talia.⁊ qz diuinitas dei nõ ꝑs hoim oculis:iõ subdit. Vere tu es deꝰ absconditꝰ.et ex ꝑ ꝓnuebit ꝗ y dolatras dicẽs. a Cõfusi sũt fabricatores eoꝝ.i.y doloꝝ.et vocant ꝑ fabricatores nõ solũ artifices faciẽtes y dolatras ẽtiã illi q̃ fecerũt fieri vt adorẽt ea.et illi dicunt ꝑ ꝓfusi. qz p y dola sua nõ potuerũt saluari de manu cyri. b Israel saluatꝰ est in dñio. i. p ꝯnuẽ dñi oipotẽtis. c Salute eterna.ex ꝑ videt q̃ istud sit referẽdũ ad salutẽ facta p xpm.qz illa q̃ fcã fuit tpe cyri nõ fuit talis:qz postea ppls israel fuit multũ afflictꝰ tẽpe antiochi illustris.et postea capriuatꝰ p romanos. Et si dicat q̃ ꝑ in hebraeo babel. Salute colamini.i.salute sclꝝ:q̃ nõ ꝓportat eternitatẽ ſ ſ xpo longũ:ꝑ remouet p illud qõ subdit. d Nõ ꝓfundemini ⁊ c.in hebr. hr. Vsqz in scla et vltra: et talis locutio vbiqz in sacra scriptura ꝓportat eternitatẽ a pte finis fm doctores hebraeoꝝ.et q̃ deꝰ sit potẽs ad dandũ talẽ salutẽ oñdit cũ subdit

e Quia ꝑ dicẽ dñs creãs celos. de nihilo virtute sua infinita et pater lra vsqz ibi. f Nõ in abscondito locutꝰ sum. dãdo filijs israel legẽ:ſ in mõte syna in apto. g Nõ dixi semi ⁊c. adiplẽdo ꝓcepta mea ,p modico ꝓmio ſ ,p magno valde.s.eterna salute:sicẽ essi frequentẽ.ꝗ.dictũ est: vbicũq̃ lex vetꝰ ,p virtutũ opibꝰ de q̃bus sunt mãdata legis ,pmittit ,p ꝓmio bõa tpalia:sub illꝰ intelligunt etna bõa ꝓncipaliꝰ ,pmissa: qz diuinũ ꝓmiũ ꝓncipale nõ est minoꝝ bõitatis q̃ meritũ ſ maioris. Bõa aũt tpalia sunt minora bõa q̃ opa virtutũ;ppt q̃ nõ sunt eoꝝ ꝓncipale ꝓmiũ. b Cõgregami.ꝑ ꝓnũ agit de salute gentiũ:et exponit pre istã aliq̃ doctores nisi de gentilibꝰ ꝓuersis ad iudaismũ:q̃ videbũt liberatõẽ eoꝝ p cyrũ et sic cũ eis venerũt in hierusalẽ:ſ ꝑ nõ vidẽ: bñ dictũ:qz illi fuerũt pauci.vt ꝑs li.i. esdre. Cõuersio aũt istoꝝ de q̃b' est ꝑ sermo se extẽdit ad oẽm nationẽ et linguã:vt patebit ,pseqnẽdo lrãm:et iõ intelligenda est de ꝓuersiõe gentiũ ad fidẽ xpi p ꝓdicatõẽ apl'oꝝ: et fm hoc dicit.

b Cõgregamini ⁊ venite.i.venite p fidẽ et ꝓgregami p ꝓbatũ

eatẽ. c Qui sal.estis ex gentib'.et qz nõ oẽes crediderunt ad ꝓdicationẽ apl'oꝝ:ſ multi in y dolatria remãsernt:iõ subdit. d Nescierũt.intelligere veritatẽ dei. e Qui leuãt ⁊c.in hebr. hr: q̃ leuãt lignũ sculpture sue:et credo q̃ aliq̃s scriptoꝝ posuit ſ ,p l.nõ ẽ cadẽ sua: qz p lignũ vl signũ intelligit y dolũ sculptũ:qõ a suis cultoribꝰ leuat in alũ vt reuerẽtꝰ adoretꝰ

f Annũciate ⁊c. adinuicẽ ꝓferendo.

g Quis auditũ fecit ꝑ ab initio.i.cuẽtũ futuri ꝓ gẽtis lõge anteq̃ venirẽt.

h Extũc ꝓdixi illud.i. inuenietꝰ p dicta ꝓpha rũ:q̃ ego solꝰ talia ꝓdixi:q̃ tum solus deꝰ saluans:et iõ ꝓnũ induciũt oẽes generalitẽ ad cultũ vniꝰ veri deitũ dicitur.

i Cõuertimini ad me ⁊c. i.habitãtes in oibus finibꝰ terre.

k In metipso iurauit ꝑ dicit ad oñdendã certitudinẽ illiꝰ qõ denuntiat. Tñ adhuc subdit

l Nõ reuertet.i.ita fuit ſ ipleb'it:et q̃d fit illud subdit.

m Quia mihi curuabitur omne genu. p adorationẽ latrie cui signũ est terꝰ ẽ genuũ flectio: vt dictũ fuit plenꝰ bester iq.ca. n Et iurabit oẽs lingua. Ista nũc sũt adipleta:qz p orbẽ celsauit y dolatria:et ab oibus colit vnꝰ deus:ſ vario mõ a xpianis iudeis et saracenis ⁊ alijs. alio mõ pot intelligi de solis xpianis: qz de oibus gẽtib' ⁊ linguis aliq̃ credũt in xpm ipm venerãtes tanq̃ verũ deũ:et adhuc plres credẽt circa finẽ mũdi. Et dicit cõcludit. o Ergo in dño dicẽt.i.poterũt dicere. p Hec sunt iustitie ⁊ ipenũ: quia ꝓncipes mũdi,p magna pte submiserũt colla iugo xpi: et obediũt eꝰ vicario sumo pontifice:et qz adhuc plres venient ad fidẽ ipostemus: vt oẽ ẽ est.iõ subdit: q Ad eũ venient ⁊c.de suis ꝓstinis erroribꝰ.

r Oẽes q̃ repugnãt ei.p infidelitatẽ seu malã vitã. s In dño iustificabit ⁊c. Semẽ israel dicit b:oẽs fidelis q̃ imitat fidẽ ipius israel q̃ de aduẽtu xpi ,ppbizauit. Gen. xlix. put dictũ est ca.pce.

In ca. xlv. vbi ō: in postil. Assimlauire Additio.i.

Bi trãslatio nra b:assimlauire. in Heb. babel. Cognomiauire.et est sensus nõ solũ deꝰ nomẽ cyri reuelauit lõge ãtẽ ipse suus sed etiam cognomes vocãs eũ pastorẽ vt.ꝗ.xliij. qui dico cyro pastor meus ⁊c. In eo.ca. vbi ō: in postilla. Et hoc est qõ dicit. Rorate celi desuper. Additio.q.

Hec qõ dicit. Rorate celi. valde extorte expõit de natiuitate cyri in q̃ nihil noui euenit pter illud qõ in ceteris hoim natiuitatib' cõtingit. Illud essi qõ narrat de cãicula eũ nutriẽte seu lactãte qõ videt in eo singularit ꝓtigisse nõ pertinet ad eꝰ natiuitatẽ ſ ad eꝰ educatõẽ:et iõ qõ ꝑ dr. Rorate celi desup. de nullo plane pot intelligi nisi de xpi cõceptõe quẽ roratẽ spũsancto btã virgo germinauit. Hec etiã qõ seq̃tur et iustitia oriat simul pot de ortu cyri in q̃ nulla est iustitia orta intelligi Tñ hec auctoritas nullo mõ est applicabilis nisi ad ortũ xpi: et iõ ab vniuersali ecclia in diuinis officiis solũ ad istud trahit ,ppositũ qõ ,p pte pertinuit ad immediate sequẽtia. Ad qõ sciẽdũ:q̃ ꝓtra mysteriũ xpi duplex impugnatio surrexit. Prima.s. p coꝝpalẽ ꝓsecutionẽ q̃ incepit ab herode volẽs xpm occidere ne pderet regnũ iudee.secũda est ꝓsecutio spũalis:q̃ incepit a ꝑbariseis doctrinã xpi impugnãtib'.s. negando eꝰ diuinitatẽ.filii et mirãs ꝯgruitatẽ. Tñ ,ppha in hoc loco alludẽs istis duab' impugnatõib'. Circa primã dicit. Ve q̃ ꝓtradicit factori suo: qõ ,ppe expõit de hoc q̃ audiẽs natiuitatẽ xpi miraculose magis ostẽsam:et ore suo ꝓfitẽs se adoraturũ xpm: temerarie in suo ẽ ꝓtradicere diuine ordinatõi p occasionẽ puerꝝ:et hec fuit prima ꝓsecutio xpi coꝝ

ruũ. Hec dicit dñs. Labor egypti et negociatio ethiopie ⁊ saba im viri sublimes ad te trãsibũt et tui erũt. Post te ambulabũt vincti manicis pgẽt: et te adorabũt teq̃z depcabũtur. Tm in te ẽ deꝰ ⁊ nõ est deꝰ absq̃z te. Vere tu es deus absconditꝰ: deꝰ israel saluator. Cõfusi sunt ⁊ erubescẽt oẽes sil': abierũt in cõfusione fabricatores erroꝝ. Israel saluatꝰ est in dño salute eterna. Nõ cõfundemini et nõ erubescetis vsq̃z in seculũ seculi:qz hec dicit dñs creans celos, Ipse deꝰ formãs terrã ⁊ faciẽs eã ipse plastes eiꝰ. Nõ inanũ creauit eã:ſ ut habitaret formauit eã Ego dñs et nõ est aliꝰ. Nõ in abscõdito locutꝰ sum: in loco terre tenebroso. Nõ dixi semi iacob frustra:querite me Ego dñs loquẽs iustitiã:annũciãs recta Cõgregamini et venite:⁊ accedite simul q̃ saluati estis ex gẽtib'. Nescierũt q̃ leuãt signũ sculpture sue: et rogãt dñm nõ saluantẽ. Annũciate et venite:⁊ cõsiliami siml'. Quis auditũ fecit hoc ab initio: Extũc ꝓdixi illud. Nunquid nõ ego dominꝰ:⁊ nõ est vltra deꝰ absq̃z me Deus iustus et saluãs nõ est ꝑter me. Conuertimini ad me et salui eritis oẽes fines terre:qz ego deꝰ et nõ est alius. In memetipso iurauit.egredietur de ore meo iustitia et verbũ:et nõ reuertet:qz mihi curuabit oẽ genu:et iurabit oẽs lingua Ergo in dño dicẽt. Hec sunt iustitie ⁊ ipenũ. Ad eũ venient:⁊ cõfundent oẽs q̃ repugnãt ei. In dño iustificabit:et laudabit omne semẽ israel.

portalis. De pſecutõe aũt ſpũali dicit. Vel q̃ dicit pri qõ generãt: ⁊ mulieri qõ parturit: qõ denotat ipugnatõs iudeoꝝ ſeu hereticoꝝ. Z duplicẽ natiuitatẽ xpi. ſ. eternã et tpalẽ. In b̃ eſt q̃ dicit. Vel q̃ dicit parti qõ generas. intelligit ille q̃ pri oipotẽti dicit. Quid generas. ſ. eq̃lẽ tibi filiũ: et eſt error negãtiũ generatõs eternã: in diuinis. In b̃ aũt qõ ſequitur. Et mulieri quid parturis. intelligit ille q̃ negat natiuitates xpi tpalẽ fuiſſe ſine ſemine virili. Talis eſt dicẽ mulieri. ſ. Mi ante: q̃d parturis. ſ. ſi hoiem nõ cognouiſti. q. d. b̃ nullo modo poſſet eſſe. et ps q̃ expoſito hoꝝ verſuũ p̃dicta magis ppria eſt et lrãlis q̃ alia q̃ de aſtrage et ſomno et⁹ loq̃tur.

Replica.

M cap. xlv. Bur. ſingularit̃ mouet Z poſtilla. ipm ca. expoñẽt multũ diſtincte dicẽs q̃ in eo quedã dicũtur tñ de cyro in q̃bus nõ gerit figurã xpi: ſicut cum dr. Nõ cognouiſti me. qõ ſine abſurditate xpo nõ põt applicari. q̃ das aũt dicunt de xpo tñ. q̃dam de vtroq̃ pncipalit̃ tñ de xpo tanq̃ p cyrũ figurato: et ſic expõit illũ paſſus. Rorate celi deſup ⁊c. Quia nihil abſurditatis eſt in vtraq̃s expoſitõe. Bur. aũt dicit ſs nihil pbat q̃ de cyro expõi nõ poſſunt. Qõ aũt inq̃t eccl̃ia vtit̃ illo paſſu in diuino officio. Si illa rõ valeret p ſ. Dñe pbaſti me. in officio diuino aſſumi nõ deberet: q̃ de dauid ab oibus expõit tanq̃ figura. et ſic de q̃plib⁹ alijs locis pſalmoꝝ ⁊ ſacre ſcripture. Ca. xlvi.

Onfract⁹ eſt. Poſt liberatõis p̃ſignationẽ. B p̃nr ppba denũciat boſtiũ. ſ. babylonioꝝ deſtructionẽ. Et diuidit in duas partes: q: p̃ denũciat deſtructio ydolatrie et ppli. ſcdo ceſſatio regni ca. ſequẽ. Pria in tres. q: p̃ dicta deſtructio denũciat: ſcdo ppls ad cultũ latrie reuocat ibi. Audite me. tertio liberatio ei pmittitur. ibi. recordamini. Circa pmũ pmittit ydoloꝝ deſtructio: cũ dr. a Confract⁹ eſt bel. alias pflat⁹ qõ erat pncipale ydolũ babylonioꝝ. et loq̃tur de futuro p modũ p̃teriti. b Cõtrit⁹ eſt nabo. Aliud ydolum min⁹ pncip ale. Dicit tñ aliq̃ q̃ nabo nõ eſt nomẽ ppriũ ſs appellatiuũ: et ſignificat ppbetã ſiue diuinatõs: et ſic eſt ſenſus: cõfracto ydolo bel: pfracta eſt ppbia ſeu diuinatio quã ſacerdotes belis fingebãt vel q: demones in ydolis aliqũ dabãt rñſa. c Facta ſunt ſimulachra ⁊c. i. filia cis: q: carẽtia intellectu. p̃nr denũciat deſtructio ydolatrantiũ. Circa qõ ſciẽdũ q̃ ſacerdotes ydoloꝝ q̃rentes fugere de babylone qñ capta fuit p cyrũ ſecũ portabãt ydola: et ſic ppter põdus a veloci curſu fuerũt ipediti: et ſic cũ ydolis capti et deſtructi: et b̃ eſt qõ dicit. d Onera vra. i. ydola. e Grauẽ põdere ⁊c. vos a curſu impedientia. f Cõtrabuerũt et ptrita ſunt ſimul. i. vna vobiſcũ.

g Alia eoꝝ. i. ſacerdotũ et ydolatrarũ. b In captiuitatẽ ibit. quia aliq̃ eoꝝ fuerũt capti viui et in captiuitatẽ ducti. i Audite me. hic p̃nr reuocat ppl̃m iude ad verũ cultũ: q: multi fuerũt ydolatre añ captiuitatẽ babylonicã. vt ps. xij. Reg. in plib⁹ locis: et ex b̃ pbabile videtur q̃ ⁊ hi q̃ fuerũt ducti in babylonẽ ſeq̃bant babylonioꝝ ydolatriã et ad reuocãdũ eũ p̃ ondit affect⁹ dei ad ipm: cũ dr in pſona dei. Audite me dom⁹ iacob ⁊c. ſeq̃tur. k Qui portami a meo vtero. i. q̃ affictior ad vos ſic mater ad filios. l Vſqs ad ſenectã egoipe. i. iſtam affectionẽ ego pnuabo. p̃nr reuocat ppl̃m ab ydolatria dicens.

m Cui aſſimilaſtis me. fabricãdo vobis ydola. iõ ſubdit. n Qui pferis aurũ de ſacculo. q. d. q̃uis diligatis aurũ ſicut auari: tñ ita fuiſtis ad ydolatriã pni q̃ ibi poſuiſtis aut vestrũ: iõ ſubdit. Cõducẽtes aurifice ⁊c. Et p̃nr oñdit ydoloꝝ ipotẽtiã dicẽs. Portãt illũ in humeris. pter qõ in fine pcludit. o Redite preuaricatores. i. ydoloꝝ fabricatores ⁊ cultores p Ad cor. eo quãdo q̃ in ydolis nihil numinis ſit aut virtuꝫ q Recordamini. b denũciat liberatio ppli. p tñ oñdit dei potentia ad b̃ agendũ: cũ dr.

q Recordamini prioris ſcli. i. creationis mũdi: q̃ a me creat⁹ eſt: iõ ſubditur.

r Niſi ego ſũ de⁹ ſol⁹. creator: et iõ poſſum pplm meũ liberare ⁊ liberationẽ p̃dicere iõ ſubditur.

s Annũciãs ab exordio nouiſſimũ. i. ãteq̃ fieret annunciauit pncipiũ rei et terminũ ſic̃ patet Geñ. xv vbi ſil̃ denunciauit abrahe deſcẽſum iacob et filiorũ eius in egyptum et afflictionẽ eoꝝ ibidẽ et liberationẽ: et eodẽ modo eſaie reuelauit futurã captiuitatem ppli p nabucho. ⁊ liberationẽ per cyrũ. et q̃ iſtud ſit certũ oſtẽdit ꝓſequent: cũ dr. t Cõſiliũ meũ ſtabit. de liberatõe ppli p cyrũ.

v Vocãs ab oriẽte auẽ. i. cyrũ ad modũ auis veloc̃ venturũ.

x Virũ volũtatis mee. i. executorẽ mee volũtatis. y Creaui. i. creandũ diſpoſui. a Et faciã illud. q: volũtas mea nõ põt impediri: et ad hui⁹ pſideratõs exaurat iudeoꝝ arrẽtionẽ dicẽs. b Audite me duro corde. i. q̃ habetis durum cor: ppt q̃ dicit dñs Exo. xxxij. Certo q̃ ppls iſte dure ceruicis ſit.

c Prope feci. i. fiendã diſpoſui. d Iuſticiã meã. in babylonioꝝ deſtructõe: et vra liberatõe. e Dabo in ſyõ ſalutem. reedificãdo ibi tẽplũ ad noiis mei cultũ: p quẽ cultores pſequãtur ſalutẽ f Et in iſrl̃. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correct̃. i. in ppl̃o imitãte fidẽ et⁹. g Gloriã meã. q̃ fuit ipletũ impfecte in liberatõe facta p cyrũ: et pfecte in liberatõe facta p xpm de q̃ eſt pncipalis intẽtio hui⁹ ca. vt dictũ ẽ. ſ. Ca. xlvij.

Deſcẽde: ſede in puluere ⁊c. B cõſequẽt deſcribit deiectio babilonioꝝ q̃rũ ad ceſſationẽ regni. Et diuidit in tres partes. q: p̃ pmit̃ bnõi ceſſatio. ſecundo ſubdit hui⁹ penerõ: ibi. Frat⁹. et tertio excludit eũ euaſio. ibi. Sta cũ incãtatoribus ⁊c. Circa pmũ dicit. a Deſcẽde. de diguitate regni.

b Sede in pul. tanq̃ vilis et abiecta. c Vir. ſi. baby. i. cui tras babylonis. et dr virgo: q: alias nõ fuerat violata ſiue capta ab aduerſarijs. d Nõ eſt ſoliũ. i. regni ebrion⁹. e Filie chaldeoꝝ. i. babylonis q̃ erat metropolis in chaldea.

f Quia vltra ⁊c. i. regina ſeu dña q̃ ſolẽt eſſe delicate: ſs magis ſeruituti ſubiecta: iõ ſubdit. g Tolle molam et mole. q̃ eſt officiũ ancille. h Denuda turpitudinẽ tuã. In hebreo bt̃ Denuda ligaturã tuã. i. ornamentum capitis q̃ deſcẽdit vſqs ad humeros: iõ ſubdit. i Diſcoopri humerũ. p iſta deſignatur applicatio ad op⁹ ſeruile. cũ eſt ancille ad talia ſe applicãt tales cooperturas amouẽt et cadẽ ſuia iportat p ſtram cõem cum dr. Denuda turpitudinẽ tuã. q: ornamẽti ablatio eſt quedã turpitudinis denudatio. k Reuela crura: trãſi flumina ⁊c. q. d.

c Onfract⁹ eſt Ca. xlvi

bel pritus⁹ eſt nabo facta⁷ ſũt ſimulachra eoꝝ bestiis ⁊ iumẽtis. Onera⁹ uestra grauẽ põdere vſqs ad laſſitudinẽ: cõtabuerũt⁶: ⁊ pritta ſunt ſil̃. Nõ potuerũt ſalua re portãtẽ: ⁊ ⁸aia eoꝝ in⁹ captiuitatẽ ibit. Audite¹ me dom⁹ iacob: ⁊ oẽ reſiduũ dom⁹ iſrl̃. Qui⁹ portami a meo vtero: q̃ gestamini a mea vulua. Vſqs¹ ad ſenectã egoipſe et vſqs ad canos ego portabo. Ego feci et ego feras: ego portabo et ſaluabo. Cui⁹ aſſil̃aſtis me et adeq̃ſtis: et cõparaſtis me et feciſtis ſil̃em. Qui⁹ pferis aurũ de ſacculo: et argentũ ſtatera pẽderatis. Cõducẽtes aurifices vt faciat deũ: et pcidũt et adorãt. Portãt illũ in humeris gestãtes et ponentes in loco ſuo. Et ſtabit: ac de loco ſuo nõ mouebit̃. Sz ⁊ cum clamauerint ad eũ nõ audiet: de tribulatõe nõ ſaluabit eos. Memẽtote iſtud et fundami: redite⁶ p̃uaricatores ad⁹ cor. Recordami⁸ prioris ſeculi qñ¹ ego ſum de⁹ et nõ eſt ultra de⁹: nec eſt ſilis mei annũcians¹ ab exordio nouiſſimus: et ab initio que nondũ facta ſunt dicẽs. Cõſiliũ¹ meũ ſtabit: et oẽs voluntas mea fiet. Vocans⁹ ab oriente auẽ et de terra longinq̃ viri⁶ volũtatis mee. Et locut⁹ ſum et adducã illud creaui⁶ et⁸ faciã illud. Audite⁹ me duro corde: q̃ lõge eſtis a iuſticia. Prope¹ feci iuſticiã⁹ meam: et nõ elõgabit̃: et ſalus mea nõ morabit̃. Dabo⁶ in ſyõ ſalutẽ: et¹ in iſrl̃ gliam⁸ meã. Ca. xlvii.

d Eſcende⁸ ſede⁹ in puluere virgo⁶ filia babylõ: ſede in terra. Nõ⁹ eſt ſoliũ filie⁶ chaldeorũ: q̃¹ vltra nõ vocaberis mollis ⁊ tenera. Tolle⁸ molã et mole farinã. Denuda⁹ turpitudinẽ tuam.

q Recordamini. i. creationis mũdi. r Niſi ego ſũ de⁹ ſol⁹. creator: et iõ poſſum pplm meũ liberare ⁊ liberationẽ p̃dicere iõ ſubditur.

s Annũciãs ab exordio nouiſſimũ. i. ãteq̃ fieret annunciauit pncipiũ rei et terminũ ſic̃ patet Geñ. xv vbi ſil̃ denunciauit abrahe deſcẽſum iacob et filiorũ eius in egyptum et afflictionẽ eoꝝ ibidẽ et liberationẽ: et eodẽ modo eſaie reuelauit futurã captiuitatem ppli p nabucho. ⁊ liberationẽ per cyrũ. et q̃ iſtud ſit certũ oſtẽdit ꝓſequent: cũ dr. t Cõſiliũ meũ ſtabit. de liberatõe ppli p cyrũ.

v Vocãs ab oriẽte auẽ. i. cyrũ ad modũ auis veloc̃ venturũ.

x Virũ volũtatis mee. i. executorẽ mee volũtatis. y Creaui. i. creandũ diſpoſui. a Et faciã illud. q: volũtas mea nõ põt impediri: et ad hui⁹ pſideratõs exaurat iudeoꝝ arrẽtionẽ dicẽs. b Audite me duro corde. i. q̃ habetis durum cor: ppt q̃ dicit dñs Exo. xxxij. Certo q̃ ppls iſte dure ceruicis ſit.

c Prope feci. i. fiendã diſpoſui. d Iuſticiã meã. in babylonioꝝ deſtructõe: et vra liberatõe. e Dabo in ſyõ ſalutem. reedificãdo ibi tẽplũ ad noiis mei cultũ: p quẽ cultores pſequãtur ſalutẽ f Et in iſrl̃. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correct̃. i. in ppl̃o imitãte fidẽ et⁹. g Gloriã meã. q̃ fuit ipletũ impfecte in liberatõe facta p cyrũ: et pfecte in liberatõe facta p xpm de q̃ eſt pncipalis intẽtio hui⁹ ca. vt dictũ ẽ. ſ.

Deſcẽde: ſede in puluere ⁊c. B cõſequẽt deſcribit deiectio babilonioꝝ q̃rũ ad ceſſationẽ regni. Et diuidit in tres partes. q: p̃ pmit̃ bnõi ceſſatio. ſecundo ſubdit hui⁹ penerõ: ibi. Frat⁹. et tertio excludit eũ euaſio. ibi. Sta cũ incãtatoribus ⁊c. Circa pmũ dicit. a Deſcẽde. de diguitate regni.

b Sede in pul. tanq̃ vilis et abiecta. c Vir. ſi. baby. i. cui tras babylonis. et dr virgo: q: alias nõ fuerat violata ſiue capta ab aduerſarijs. d Nõ eſt ſoliũ. i. regni ebrion⁹. e Filie chaldeoꝝ. i. babylonis q̃ erat metropolis in chaldea.

f Quia vltra ⁊c. i. regina ſeu dña q̃ ſolẽt eſſe delicate: ſs magis ſeruituti ſubiecta: iõ ſubdit. g Tolle molam et mole. q̃ eſt officiũ ancille. h Denuda turpitudinẽ tuã. In hebreo bt̃ Denuda ligaturã tuã. i. ornamentum capitis q̃ deſcẽdit vſqs ad humeros: iõ ſubdit. i Diſcoopri humerũ. p iſta deſignatur applicatio ad op⁹ ſeruile. cũ eſt ancille ad talia ſe applicãt tales cooperturas amouẽt et cadẽ ſuia iportat p ſtram cõem cum dr. Denuda turpitudinẽ tuã. q: ornamẽti ablatio eſt quedã turpitudinis denudatio. k Reuela crura: trãſi flumina ⁊c. q. d.

in captiuitatē ducēris pedētando: et sic oportebit te deuare vestes: et discoopire pres inferiores ad trāseūdū aqs & flumia.

l Ultionē capiā. de malis tuis. m Redēptor: noster. Prō locutus est ppba in ptona dñi nūc loqtur in ppa ptona dñi. Redēptor nr de egypto & babylōe. n Dñs exercituū. i. angelorū o Sāctus israel.

p Sedebit ace. rā & confusa. Et redit b ppba ad loquendū in ptona dñi.

q Et intra in tenebras. qr multi de babylonis in captiuitatē ducti fuerūt & incarcerati in locis tenebrosis.

r Irat⁹ sum. hic pūr pōitur dicte punitōis rō q̄ triplex est. Prīa accipit ex crudelitate quā babylonij exercuerūt in populus regni iude: et b̄ est qō dr in ptona dñi.

r Irat⁹ sum. de ptento.

s Sup ppl'm meum. ppter eius pecca tū.

t Contaminaui hereditatē meam. i. ptamiani pmisi hierlm & rēplū a babylonijs ingrediēb⁹ et succendēntibus vrbē. iiij. Reg. vltī. ca.

v Non posuisti &c. crudelit vrbē victoria a me nbi data.

x Sup senē aggrauasti. cui ppē etatē oēs debent cōpati.

y Et dixisti. Hic pōit scēdarō q̄ accipit ex babyloniorū supbia cū dr. Et dixisti. p nimia elatōe. z In sempiternū ero dña. aliorū regnorū. a Nō posuisti hec sup cor tuū. s. q̄ in momēto deijcere te possum a dignitate & pfidēcia tua: et patz ifra vsqs ibi. Venient tibi hec duo subito: et q̄ sint illa subdit. b Sterilitas. i. carētia plis p interfectionē habitātū in te. c Et viduitas. i. carētia dñij. d Uniuersa. b pōit tertia rō q̄ accipitur ex malefiorū multiplicatōe: cū dr. d Uniuersa venerūt &c. et dicunt malefici q̄ vtunt inuocatōib⁹ demonū. e Et p ter duritiā &c. q̄ deludūt sensus hūanos. f Et fiduciā habuisti &c. in ipa pseuerādo absq; timore: cui⁹ rō subdit.

g Et dixisti. nō est &c. ille essi error erat tūc in babylone. s. q̄ diuina p̄uidēcia ad act⁹ hūanos se nō extēdat: et sic tollit timore dñi. h Sapiēcia tua &c. et bñ dr. tua. qr nō erat vera sciēcia nec sapiēcia: sz deceptio. i Preter me nō est altera. filis in pēte & dignitate. k Venient sup te malū &c. et iō nō potest nbi p̄uidere. In hebr. hr. Et nescies rēqrere ipm. b est nō p̄uidebis: et sic remediū q̄rere nō poterij: cetera patet ex dictis.

l Sta. b pūr excludit dicte pene cualio. et hāc excludēdo pōit tria: p q̄ regnū babylōis pfidebat manere in sua potentia. Primū erat multitudo incāratorū et maleficorū p quos artes et opa crede bāt se posse scire occulta et futura: et sic cauere pīcula, hoc

Discoopri humerū. Reuela^h crura: trāsi flumia. Reuelabit^i ignominia tua & videbit^k obprobrium tuū. Ultionē^l capiā: et nō resistet mihi hō Redēptor^m noster dñs^n exercituū: nomē illi⁹ sanct⁹^o israel Sedē^p trace^q et intra in tenebras filia chaldeorū: qr nō vocaberis vltra dña regnorū. Iratus^r sum sup^s ppl'm meū: & taminauī^t hereditatē meam: & dedi eos in manu tua. Non^u posuisti eis misericordias. Sup^x senē aggrauasti iugū tuum valde: & dixisti. In^y sempiternū ero dña. Nō^z posuisti hec sup cor tuū: neqs recordata es nouissimi tui. Et nūc audi hec delicata: & habitās pfidēter: que dicis in corde tuo ego sum: et nō est ptēr me amplⁿ. Non sedebo vidua: et ignorabo sterilitatē. Venient tibi duo hec subito in die una: sterilitas^b & viduitas. Uniuersa^c uenerūt sup te, ppter multitudinē maleficiorū tuorū: et^d ppter duritiā incātatorū tuorū uehementē. Et^f fiduciā habuisti in malicia tua & dixisti. Nō est qui videat me. Sapiētia tua & sciētia tua hec deceptit te. Et dixisti in corde tuo. Ego sum: et^g preter me nō est altera. Veniet^k sup te malū et nescies ortū eius: et irruet sup te calamitas quā non potes expiare. Veniet sup te repēte miseria quā nescies. Sta^l cū incātatorib⁹ tuis & cū multitudine maleficiorū tuorū in^m qb⁹ laborasti ab adolescētia tua. si^n forte quid ,psit tibi aut si possis fieri fortior: defecisti in multitudine ꝯsiliorū tuorū. Stēt^p et saluent te augures celi q ꝯtemplabant^q sydera: & supputabāt mēses: ut ex eis ānunciarēt vēnura tibi. Ecce^r facti sunt quasi stipula: ignis^s cōbussit eos. Nō liberabit^t aiam suā de manu flāme: nō^u sunt prune qbus calefiāt: nec foc⁹ vt sedeāt ad eū. Sic^x facta sunt tibi: in qbus cūqs laborauerās. Negociatores^y tui ab adol. scētia tua: vnusquisqs^z in via sua errauerūt. Nō^a est q̄ saluet te. Ca. xlviii.

a Audite^a hec dom⁹ iacob q̄ uocamini nomine israel: et^b de aqs iuda existis: q̄^c iuratis in nōe dñi: et dei israel recordamini: nō^d in ueritate neqs in iustitia. De^e ciuitate enim sancta vocati^f sunt et^g sup deū israel cōstabiliti sunt. Dñs exercituū nomē ei⁹. Priora^h ecce

suis & opib⁹: & iō ex supradict ꝯcludit. y Nō est q̄ saluet. s. in offit b⁹ ill p q̄s pfidebas saluari & stabilire: vt ps p exclusiōs eorū ex pdicē.

Audite b. Postq̄ esaias ppba denūciauit babylonijs destructōs. b pūr denūciat ppli iude liberatōs. q̄ captiuus a babylonijs tenebat. & diuidit in duas ptes: qr p̄ excitat audiētiū intellectū. scdo pscēt ,ppositū: ibi. Priora. Circa pmū recolit duo de q̄b⁹ gliabāt: et q̄ debebāt eos mouere ad bonū. Primū est nobilitas ort⁹ q̄ dr mouere ad bonū: vñ dic̄ Boeti⁹. iij. de pso. Nō i nobilitate generij istud est optimū: qr p b est ipōsita ipis nobilib⁹ q̄dā necessitas ne a maiorū suorū ,pbitate degenerēt: et q̄tū ad b dicit.

a Audi. me do. iacob. i. q̄ descēdistis a trāto patriarcha: et ab eo vocati estis filij israel. b Et de aqs iuda existis. i. de tribu nobiliori filiorū israel: qr erat regia. Scōm est scriptū, cult⁹: qr soli iudei dicebant pre alijs cultores dei: et q̄tū ad b dic̄. c Qui iura. in no. dñi. q̄si ad et⁹ reuerētiā. hoc eis p maiorē sutiurāt. Debre. vi. sz qr reuerētia debita nō est illicito iuramēto: sz magr irreuerētia. iō ad remouēdū eorū falsas glias: subdit. d Nō in veri. neqs in iustitia. et sic eos notat de iuramēto falso: qō caret veritate: et de iuramēto iniq: qō caret iustitia. e De ciui. cū sancta. i. bierlm ad cultū dei electa. f Vocati sunt. i. denoiati duces de q̄ israel gliabant g Et sup deū israel &c. qr legē et⁹ seruare ,pmiserūt: et b etiā debebat eos mouere ad bonū.

b Priora. b exēq̄t ,ppositū. s. de ppli liberatōe, Circa quā p pōitur

liberātis ꝓditio: scdo subdit ipa liberatio: ibi. Cōgregamini. Cōditio aūt liberātis est q̃ sit sciēs et potēs ad b̃ teriō p̃ oñdit ipi⁹ dei scia. et secūdo ipi⁹ potētia: ibi. Audite me. Pria in duas: q̃ p̃ dei scia oñdit. secūdo q̃dam obiectio soluit: ibi. Propt̃ nomē meū. Circa p̃mū sciēdum q̃ dei scia oñdit duplr. vno mō ex certa reuelatōe ꝓtingentiū futuro: aliō mō ex occultatōne eorū. scōm pōit ibi. Audita feci. Circa p̃mū ōt in ꝑsona dñi.

b Priora ecce tunc. i. āteqũ fierent.

i Annūciaui. sic patet Gen. xv. vbi denūciauit abrae pegrinatōs semīnis sui futurā in egypt̃ū et inde reditum q̃rta generatōe: et sic denuncia uit: ita postea in effectu p̃ duxit. iō subdit. Repēte opat⁹ sum ꝛc. et cā bus reuelatōis ꝛ ꝓfilius subditur.

k Scui enī q: dur⁹ es tu. s. ad credēdū ventā tē et p̃nul ad ydolatrie falsitatē: ideo

l Prediri tibi ecce tūc. scs lōge añ factum.

m Ne fort. di. ꝛc. si euenissent absq̃ mea denūciatōe. n Que audi. p me reuelata.

o Vide oia. sicut p̃dixi adipleta: et sic potes scire q̃ ego feci ꝛ nō ydola

p Vos aūt nō annūciastis: s ego q̃ hec reuelaui abrae et alijs ꝓphetis. q Audita feci. b oñdit ꝓpositū ex aliq̃rū occultatōe. sic enī de nos aliq̃ reuelauit iudeis añq̃ fierēt: ne ydolis eorū ascriberēt: vt dictū est: ita aliq̃ nō reuelauit eis: ne p̃cognito ydolis ascriberet. Et b ē qd dicit. q Audita feci ibi nouā ecce tūc. i. anteqũ fierēt: vt dictū est pte p̃cedēti: et sic ꝓtinuat se ad p̃cedētia. r Et cōseruata sunt. i. nota apud me tñ. s Que nescis nūc creata sunt. i. in effectu posita.

t Et nō ecce tūc ꝛc. i. lōge anteqũ essent: nec etiā añ dic vel hora in q̃ fcā sunt illa cognouisti: cui⁹ rō subdit. v Ne forte dicas. ecce ego cognoui ea. p me vel p ydola anteqũ fierēt: iō subdit. x Neqũ audisti. ab ydolis tuis. y Nec cognouisti. p tempm. Neqũ ecce tūc aperta est auris tua. et subdit causa. z Scio enī ꝛc. i. scio p̃nitatē tuā ad ydolatriam. a Et trāsgressore de vētre cālis ex vtero vocauite. i. de deserto. in q̃ portabā te: q̃si mr puerū in vētre. ibi enī fabricauit populū isrl̃ vitulū ꝓflantē et adorauit hostias īmolādo. Exo. xxxij. et iō aliq̃ sunt illi ppl̃o celata vel velata vsq̃ ad hora euent⁹: ne ex p̃nitate ei⁹ ad ydolatriā attribuerent ydolis illā p̃cognitōs. b Propter nomē meū. b remouet q̃dā obiectio: q: posset aliq̃s dicere: ecq̃ de⁹ p̃sci ut malitiā et p̃nitatē bui⁹ ppl̃i: nō debuit eis tot bōa fecisse: b̃ remouet dicēs: q̃ illa nō fecit ꝓpt̃ ppl̃m: s ꝓpt̃ nomē suū: et b est qd ōt.

b Propt̃ nomē meū lōge facta ꝛc. i. feci: et loq̃tur de preterito p modū futuri sicut freq̃nt fit in ꝓphetis. q: tūc penit⁹ nō te deleuit: vt seruarē p̃ missus meū ad abrā ysaac et iacob de ꝓseruādo semē eorū. ꝓpt̃ qd dicēte dño moysi Exo. xxxij. Cerno q̃ ppl̃s iste dure ceruicis sit: dimitte me vt irascat̃ furor meus ꝓ eos ꝛ deleā eos. moyses orauit dñm dicens. Quiescat ira tua et esto placabil̃ sup nequitia ppl̃i. Recordare abraam ysaac et isrl̃ seruōr tuōr: q̃bus iurasti ꝛc. c Et lau. mea infrenabo te. i. in frena subigā occupādo te in cerimonijs. d Ne iteres. offerēdo. s. ydolis. ista fuit vna de causis multiplicatōis cerimonialiū.

e Ecce excoqui te. p tribulatōes multiplices in deserto: et postea in terra p̃missiōis p reges assyriorū et babylonie. f Ex nō q̃i argētum q. d. semp in te remāsit ipurum. g Elegi te in camino paupt̃at̃. i. in egypto: vbi in paupt̃ate et afflictōe coq̃bas lateres in camino. Propt̃ me. i. ꝓpter bonorē meū fuādū: et duplicat̃ li. ꝓpt̃ me ad maiorē assertionē. b Facia. s. liberationē mā et saluatōs. i Vt nō blasphemer. a dicētib⁹ q̃ nō tenerē ad pres p̃dictos fidelitatē. k Et gloriā meā. i. cultū mihi debitū l Alteri nō dabo. i. dare licite nō ꝓcedā

m Audite. b ꝓnr oñdit potētia dei liberātis: et b est creatōe rerū de nihilo: ad quā req̃rit potētia infinita: q: inter nihil et aliq̃d nō est ꝓportio aliq̃: et b est qd subdit n Ego ipse. et nō alⁿ supple est creator. o Ego p̃m⁹ et ego nouissim⁹. a q̃ oepen det oē esse creatū. p Mo an⁹ q̃s mea ꝛc. b ōt: q: tra est pars ima mūdi: sicut fundamētū in domo.

q Et dextera mea mēsa est celos. in hebr. bī. Palmo sauit celos. i. palmo mensurauit. p qd intelligit facilitas mēsurātōis sicut in eo qd mēsurat palmo hois.

r Ego vocabo eos. i. corpa celestia īponēdo eis ꝓpria nōia. psalmo. cxlvi. Qui numerat multitudinē stellarū: et oib⁹ eis nōia vocat.

s Et stabūt simul. i. parati sunt ad obsequiū meū. et sic oñdit̃ dei prās nō solū et rerum creatōes: s etiā et earū gubernatōe.

t Cōgregamini. P⁹ q̃ esaias denūciauit dei liberantis ꝓditōs. b ꝓnr denūciat ipam liberatōs: et secūdo liberatōis modū et ordinē: ibi. Egredimini. Circa p̃mū sciēdū q̃ liberatio ppl̃i de babylone facta p cyrū figura fuit liberatōis a ptāte demonis facte p xpm: et iō primo pōit liberatio p̃ma: et secūda ibi. Accedite ad me. mod⁹ est enī iste ꝓphetandi: vt freq̃nt dicūs et ē. denūciādo statū illi⁹ ppl̃i sit denūciare mysteriū xpi. Circa p̃mū dicit. t Cōgregamini oēs vos. i. vos iudei. v Et ait. vocē dñi loquētis p os ꝓphete. x Quis de eis. i. de babylonis deis de q̃b⁹. ē. fecerat mentōs. annūciauit hec. s. mala eis futura p cyrū. q. d. nullⁿ etiā de ydolis hec ānūciare potuit.

y Dñs dilexit eū. s. cyrū. Circa qd sciēdū q̃ diligere est velle alicui bonū: de⁹ aūt p̃mouit cyrū ad dignitatē regni de statu infimo: et vili: vt dictū fuit. ē. xlv. et sic dilexit eū q̃tū ad bonum regni et monarchie: nō tñ q̃tū ad bonū grē et glie: q: is deum cōfessus fuerit. vt bī. i. Esdre. i. tñ cū hoc ydola coluit. vt dictū fuit. ē. xlv. z Faciet voluntatem suam. scilicet dei in babylone chaldeos ꝓpt̃ pānā sua punitōe. s̃m ordinē diuīe iustitie: et deos ide liberādo. a Ego loc. sū. in ꝑsona dei: b ōt: q̃ mēsi nō pōt. b Et vocaui eū. ad dignitatē regni. c Adduxi eū. ꝛ babylonē. d Et directa est via ei⁹. p victoriā sequētē

c Accedite. b ꝓnr denūciat liberatio a ptāte demonis figurata p liberatōs a captiuitate babylōis: hec aūt liberatio fuit p missionē filij dei in mūdū. iō p̃ describit hec missio: scdo facta p eū liberatio: ibi. Nec dicit. Circa p̃mū est aliq̃ trulū īmorādū: q̃ ibi exp̃mit̃ sancte trinitatis mysteriū. Sciēdū igit̃ q̃ illud qd b ōt. f Mō a p̃ncipio in abscōdito locut⁹ sū. s̃m doctores catholicos ꝛ hebreos intelligit̃ de datōe legis in mōte syna: q̃ nō fuit data occulte s mānifeste et intātū q̃ tot⁹ ppl̃s audiebat vocē dñi loquētis: q̃tū ad decē p̃cepta decalogi. vt bī. Exo. xx. et sic qd ōt: b. Mō a p̃ncipio in abscōdito locut⁹ sum. nō ē v̄ hā esaie q̃ legē nō dedit: s ipi⁹ dei: et in b̃ ꝓueniunt catholici et hebrei. qd aūt subdit. Ex tpe anteqũ fierēt ibi erā. i. anteqũ lex data fuit in hebreo bī. In principio sui eē ego ibi. i. a p̃ncipio dationis legis: qd exponit aliq̃ hebrei de ꝑsona Esaie. dicētes q̃ oēs ꝓphete fuerūt in mōte syna et ibi acceperūt a deo ꝓphetias suas sicut moyses legē futuris tñ tpib⁹: s̃m ordinatōs dei ab eis p̃nūciādas: et s̃m b̃ subdit esaias. Et nūc misit me dñs de⁹ ꝛ spi

rimus ei⁹. s. ad dē re datōis legis: sicut fuit nat⁹. s. p. di ri⁹. s. hieremias. et alij. Si aūt dicat̃ fuerūt ibi ꝓphete s̃m aias. b nō solū est ꝓ doctores catholicos ꝛ philosophos: qui dicūt aias hois p̃cedere corp⁹ do ratōe: s etiā contra aliq̃s doctores hebreos: vñ sup illud sacb. xij. Ego formās spiritū hois i medio et⁹. vbi trāslatio nra hs. Fingens spiritus ei⁹ in eo. dicit quēdā glo. hebraica q̃ creat̃ro: creat animam cūr p̃bi: q: aia est de aia: b etiā app inspirauit in faciē q̃ fierēt ibi etiā: vt esaia. b etiā ps in tera iduntur dicta i p̃nū pio in abscōdito ꝓ rectu et sub eod ōt. Si enī ad psonā vt esset distinctio est versus q̃ incipit dñs de⁹ misit me ete trinitatis: q: b sus ꝛ mittentē est ꝑsonalis ipi⁹ filij mittē p mūdi salute.

e Accedite ad me. q̃ excitat attentōnē magnū. s. sancte trinitatis ꝛc. v Et

f Mō a p̃ncipio. s̃m: q: in manifesto ata a tota minis priat filio. Sic et q̃ ad bōitatē spūs est datio legis et fierēt ibi etiā. cū pre ꝓpe grē. l Ad i. deus pī. m

n Hec dicit dñs. et b p suā sanctā tus redēptor tu⁹. i. de⁹ et dñs cū pat israel. p Ego te vtilia. i. euāgelia sponūt tñ ad pfectū nisi ꝓsilia ꝛ ra q̃ est via ad pa multo plēs recusa subdit. o Ut ra docuit rancē b tatis et incarnatōis ser ꝛc. videlꝛ q̃tū struēdū locū et ge q̃tū ad pacē intro dā: sicut angeli da Luce. ij. Elia in a tatis ꝛc. v Et dans: q: iustitia q̃

rimus eī. s. ad denūciādū ppbiam quā tūc acceperā. s. ipo tēpo re darōis legis: ſz iſtud dictū eſt falſus: q: poſt datōs legis eſai as fuit natī. ſ. p. dcānos: ⁊ āpli: multi etiā ppbe adhuc poſte riī. ſ. hieremias. eſechiel. daniel. aggeus. ⁊ zacharias. et plures alij. Si aūt dicat q aīe ppbar extūc vel aū fuerūt create: et ſic fuerūt ibi ppbare ſm aias. b nō ſolū eſt ꝫ doctores catholicos ⁊ phi loſophos: qui di cūt aias hois nō p̄cedere corp⁹ du ratōe: ſz etiā con tra aliq̄s doctores hebreos: vñ ſup illud ſacb. rij Ego formās ſpi ritū hois i medio eī. vbi trāſlatio nra hz. Fingens ſpiritus eī in eo. dicit quedā glo. hebraica q crea tor: creat animam cum perfectōne figure corpis hūani: et ita di cit p hi: q: aia eſt act⁹ p̄m⁹ corpis phyſici organici ⁊c. ſecundo de aia: b etiā apparet Gen. i. vbi dr: q formato corpe ade de⁹ inſpirauit in faciē eī⁹ ſpiraculū vite. Ergo qd dr b. Et tpe ante q̄ fieret ibi erā: vel a p̄ncipio ſui e ſſe ego ibi. nō pōt intelligi de eſaia. b etiā p3 in q̄dā libro ap ud hebreos auctentico vbi iſta lit tera idunk dicta in ꝑſona dei ſicut ⁊ p̄cedēs imediate. ſ. Non a p̄nci pio in abſcōdito locut⁹ ſum. et eo dēmō qd ſubdik in eodē p̄ceptu et ſub eodē verſu. Et nūc miſit me dōs ⁊c. in ꝑſona dei dr. Si eſſi ad ꝑſonā eſaie referretur eſſet ibi p̄ncipiū nou i n̄ſus vt eſſet diſtinctio inter ꝑſonas loq̄ntes: nūc aūt n hebr. vnicus eſt verſus q̄ incipit. Accedite ad me ⁊c. et terminak ibi. Et nunc dōs de⁹ miſit me ⁊ ſpūs eī⁹. incluſiue. Et dicē p3 myſterū ſan cte trinitatis: q: b exp̄ſſe dr de⁹ miſſus a deo et ſpū eī⁹. iter miſ ſus ⁊ mittentē eſt ꝑſonalis diſtinctio: et ſic ap paret diſtinctio p ſonalis ipī⁹ filij miſſi a p̄re et ſpūſancto: a q̄b⁹ miſſus eſt in car nē p mūdi ſalute. Reſumak ergo lrā a p̄ncipio: cū dicitur.

c Accedite ad me ⁊ audite. b verbū eſt filij dei: vt p3 ex p̄dicis q̄ excitat attētionē audiētiū ad ſignandū q̄ vult dicere aliquid magnū. ſ. ſancte trinitatis et incarnatōis filij myſterū.

f Nō a p̄ncipio. ſ. datōis legis. g In abſcōdito locutus ſum: q: in manifeſto eā dedi. Circa qd ſciēdū q̄ lz lex illa fuerit data a tota trinitate cui⁹ opa ſunt indiuiſa: tñ illa datio appro priak filio. Sic etiā illa q̄ pertinēt ad potētiā appropank patri: et q̄ ad bōitatē ſpūſancto: ita q̄ pertinēt ad ſapiam filio: cuiuſmodi eſt datio legis et ꝑſonice cognitōis ⁊ filiū. b Ex tpe āteqū fieret ibi erā. cū p̄re et ſpūſancto ſm diuinitatē. i Ex nūc. i. tpe gre. l Miſit me. ad hūanitatē aſſumptōs. k Dōs. i. deus p̄r. m Et ſpūs eī⁹. q̄ eſt tertia in trinitate ꝑſona.

n Nec dicit dōs. b pōr deſcribik liberatio ſcā p filiū incarnatū et b p ſuā ſanctā doctrinā et opa: cū dr. n Nec dicit dōs de us redēpto: tu⁹. i. de eī filij incarnat⁹: q̄ redēpto: eſt mūdi: ⁊ vn⁹ de⁹ et dōs cū patre et ſpūſancto. o Sāct⁹ iſrl. i. ſcrificans iſrael. p Ego dōs deus tu⁹. rōne deitatis. q Vocēs te vtilia. i. euāgelica et cōſilia: q̄ lz nō ſint neceſſaria ad ſalutē: dr ſponūt tñ ad pfectōs. xp̄s etiā q̄tū ad moralia p̄cepta nō addi dit niſi cōſilia r Gubernās te in via q̄ ambulas. i. in pñti vi ta q̄ eſt via ad patriā: et q: lz doctrinā xp̄i plēs acceperint: tamē multo plēs recuſauerūt. vt p3 in euāgelio ⁊ actib⁹ ap̄lō⁹: ideo ſubdit o Utinā attēdiſſes ⁊c. q̄tū etiā ad credēda xp̄o plu ra docuit tanq̄ de neceſſitate ſalutis: vt de articulo ſancte trini tatis et incarnatōis: de baptiſmo et ꝑſilibus. t Facta fuiſ ſet ⁊c. videlz q̄tū ad pacē tp̄alē: q: romani nō venīſſent ad de ſtruēdū locū et gentē: q̄ deſtructio fuit in vindictā mortis xp̄i: et q̄tū ad pacē interna ꝑſcētie: et pacē ſupne glie finalē ꝑſequē dā: ſicut angeli clamauerūt in natiuitate xp̄i credētib⁹ affuturā Luce. ij. Gl̄ia in altiſſimis deo: et in tra pax hoibus bōe volū tatis ⁊c v Et iuſticia tua ſicut gurgites maris. i. valde abū dans: q: iuſticia q̄ eſt p fidē xp̄i: illa eſt iuſticia abū dās.

pio in[s] abſcōdito locut⁹ ſum. Et[b] tpe anteq̄z fieret ibi erā: ⁊[l] nūc dōs deus[k] me⁹ miſit[l] me ⁊[m] ſpūs eius. Hec[n] dicit dōs de⁹ redēptor tu⁹ ſanctus[o] iſrl. Ego[p] dōs deus tu⁹: docēs[q] te vtilia: gubernās[r] te i via q̄ ābulas. Utinā[o] attēdiſſes mā data mea facta[t] fuiſſet ſicut flume pax tua: et[u] iuſticia tua ſicut gurgi tes maris: et[v] fuiſſet q̄ſi harena ſemen tuū et[x] ſtirps vteri tui vt[y] la pilli eī⁹. Nō[a] interiſſet et nō fuiſſz attritū nomē eī⁹ a facie mea Egre dimini[b] de babylōe: fugite[c] a chalde is. In[d] voce exultatōis ānūciate: auditū facite hoc et efferte illud vſ qz ad extrema terre. Dicite[e] Re demit dōs ſuū ſuū iacob. Nō[f] ſitiē unt in deſerto cū educeret eos. Aquā[g] de petra ꝑdiuit eis et ſcidit petrā et fluxerūt aque. Non[h] eſt pax impiis dicit dōs.

p Et fuiſſz q̄ſi hare. ſemē tuū. i. filij tui ⁊ filie fuiſſent multiplices q̄ſi ſūt qz in deſtructōe hierlm ꝑ p̄ſi mortē multi iudei fuerūt interfecti: vi delz decies cētū milia a p̄ncipio obſidiōis ad finē ⁊ in captiuitatem ducti nonaginta ſeptē milia: vt dicit egiſ ꝑ⁹ illoz tēpoz vicar⁹ libro quinto. r Et ſtirps vteri tui. i. filij et filie. s Vt lapilli eius. i. mario. Repetitio eſt eiuſ dē ſnie. Vocant etiā hic ſemē et filij ⁊ filie eōs q̄ credidiſſent ad doctri nā iudeorū: ſi fidē xp̄i re cepiſſent. a Et nō iteriſſz ⁊c. i. nō fuiſſz de ſtructio iā dicta.

b Egredimini. Poſt q̄ eſaias denūciauit de u plicē liberatōs. ſ. p cyrus et p xp̄m. b pōr deſcribit vtriuſq̄s ordinē ſiue mo dū: et p̄ prime: ſcdo ſcde cap. ſequē. Circa primū dicit.

b Egredimini de babylone. q. d. ꝑpe eſt deſtructio eī⁹ p Cyrū et exercitū ipī⁹. c Fugite a chaldeis: q: nō ſolū ciuitas metropolis fuit capta a cyro: ſz etiā tota regio. d In voce exultatōis ānūciate. ſ. b hāc deſtructōs applaudendo diuine iuſtitie: et etiā liberatōi iudeorū q̄ poſt deſtructōs facta eſt p cyrū. e Dicite redemit dōs ſeruū ſuū iacob. ſ. in liberatōe de capti uitate babylonica. reducite etiā ad memoriā tanq̄ grati liberatōes de ſeruitute egypti. f Nō ſitierūt. in deſerto. cū exirēt de egypto: p b nō excludik ſitis generalit: q: filij iſrl exeūdo de egypto paſſi ſunt plu ries ſitim in deſerto: vt p3 Exo. xv. et. xvij. et Nu. xx. ſz excludik ſitē du cēs ad periculū mortis: et q: dōs ſubuenit eis: iō ſubdit. g Aquas de petra ꝑduxit eis. vt p3 Exo. xvij. et Nu. xx. h Nō eſt pax ⁊c. q: q̄tūcunq̄z dōs p̄ſtaret eis hec bōficia et plura alia fuerunt tñ multi mali in ꝑpl̄o iſrl ꝫ dōm murmurāres q̄ mortui fuerūt vagabūdi in de ſerto. vt hī Nu. xiij. Nō etiā pōt iſtud de ꝑductōe aq̄ de petra exponi ꝑuenienē de rediru capiuitatis babylonice: q: nō legit tūc dōs ralia fe eiſſe: et nō eſt verſiſile q̄ Eſdras ⁊ alij q̄ illū reditū deſcripſerūt b tacuiſ ſent: et iō mel⁹ exponik mō dicto de rediru de egypto. In capit. xlviij. vbi dr in poſtil. Propē nomē meū lōge facā. Additio. i.

Quod in ꝑpbiis ſcripturē freq̄nk fit ſermo de futuro p modū p̄te riti: ro eſt ꝑpē certitudinē ꝑpbie: ꝑut cōtē dr: ſz qd de p̄terito p modū futuri fit ſmo: hec ro nō ſufficit ſed aſſignāda eſt alia.

In eo. ca. vbi dr i poſtil. Et laude mea ifrenabo te. Additio. ij.

Et diuinā laudē bō aſcēdit in deū p affectū: intātū q̄ p b retra hik ab his q̄ ſunt ꝫ deū: et b eſt qd dicit ꝑpba. Laude mea ifrenabo te ne intereas ſm ſcti thō. in ſcd a ſcde. q. xci. que vidē magis ꝑ pria expoſitio q̄ illa q̄ in poſtil. dr de laude. In eo. ca. vbi dr i po ſtilla. Et dextera mea mēſa eſt celos. Additio. iij.

Et b qd dr. Dextera mea palmizauit celos: ſm hebraicā lrām nō ſolū intelligit facilitas mēſuratōis: ſz etiā mēſuratōis debita ꝓgruēria ſeu eo ad aptatio ad rē q̄ edificari intēdit: ſicē ille q̄ palma alij q̄d mēſurat: ſic vt nō excedat nec deficiat ab intēto: ſm illd Sap. ca. xi Oia fecit dōs nūero pōdere et mēſura. Replica.

Il ca. xlviij. poſtil. expōit illū paſſum. Propē nomē meū furores meū lōge facā. i. feci ponēdo futurū p p̄terito. Burg. dicē vſit rū in ꝑpbiis ponere p̄teritū p futuro ꝑpter certitudinē ꝑpbie: ſz ponere futurū p p̄terito hz aliā rōnē quā tñ nō aſſignat. pōt aūt p̄ter alias rōes dici q̄ ꝑpbe vtunk et ſacra ſcriptura de deo loq̄tur ſbo oim tēporū indifferenti: q: eternitas ſoli deo ꝑueniēs coexiſtit oibus differētiis tem porū: ſicut dictū eſt. ē. Exo. xxx. ca. In eodē ca. vbi dr. Et laude mea in frenabo te ne intereas. b frenū dicē poſtil. cerimoniales obligatōes q̄ bus ꝑpls tenebak ne ad ydola deflueret. Burg. aūt b factū p aruipen dēs dicit illā laudē fore aſcēſus mētis in deū p affectū tāferuidū vt p hūc tanq̄ p frenū retrahak ab his que ſunt cōtra deū. Hz manifeſtus eſt ex lra q̄ illi indei de q̄bus b dr: bmōi affectū nō habuerūt ad deum qz coluerūt deū timore ſeruili. dū etiā tribularenk ad dōm clamauerunt vt dr de b ꝑpl̄o in multis locis ſacre ſcripture. xpe aūt ꝑſperitatis deſiuerūt ad ydola. ideo dr de eodē. Popul⁹ b labijs me honorat ⁊c. Tū alia eſt laus dei q̄ ꝑcedit a libera volūtate q̄z q̄ a ſeruili obligatō ne. prima nō hz rōnē freni ſz libertatis: qz fit amore iuſtitie. ſecūda habz

rōnē frenī: q; fit timore pene. ꝑma nō retrahit a malo ſ; tēdit in bonus q̄ fit libere ſine freno Scōa aūt retrahit a malo: ſ; nō afficit ad bonū Et q̄ de ꝑma B nō dicat ſ; de ſcōa ꝓbat ſanct⁹ Zb o. exponēs būclo cū et dicēs. Infrenā. i. obligā te ad cerimoniales laudes meas: ne ſacrificia y dolis offerēs itereas: ⁊ adducit ad id ꝓcordāniam pſal. In cha/mo ⁊ freno maxillas eorū ꝓſtringe. puto B ⁊ alibi oculos Burgē. odio et liuore cecatos: vt videre nō potuit: q̄ vilipēdēdo po. ſ. tbo. vilipēdit cui⁹ rū dicta dixit in ꝓlogo ſui opis igne charitatis examinata: et naturalis rōnis dictamine multiplīt purgata: et nō B Burgē. ꝓ ſui erroris ꝓfirmatōe allegat ſctū Zbo. ſcōa ſcōe. q. ꝛci. vt eū ſic relinq̄t in cōtradictione.

Capl'm. xlix.

Audite inſule. B ꝓfir deſcribitur mod⁹. ſ. ſecūde liberatōnis facre ꝓ xp̄m Scīēdū tū q̄ aliqui doctores catholici totum iſtud capl'm exponūt de liberatōe fcā ꝓ cyrū: ſ; iſtud nō vid̄: verū: q̄a ppl's de babylone rediēs: nō fuit in tanta ꝓſperitate q̄ta deſcribit B: imo fuit in multa āgustia et pauptate ſic dicrū eſt. ē. xxxv. et in plibus alijs locis. Preterea ſic exponēres magis iudaizāt q̄ tum ad B q̄ doctores hebreoꝝ antiq̄: q̄ aliq̄ dicta in B cap̄. referūt ad xp̄um xp̄i. ſ. illud. Dedi te in lucē gētū vt ſis ſalus mea vſq̄ ad extremus terre. et ꝓ ꝓñs alia q̄ ānectunt huic ſnie ꝓñr vel antecedēter: q̄ aūtina ſtr ps i glo. magna ſup Gen. xli. cap. vbi mouet talis q̄ſtio de meſſia. Poterit ne dici q̄ redēptor cū venerit: ſit leuās facies. i. acceptor ꝓſonarū ſm modum loquēdi hebraicū: et rñdet ibi. Abſit: ſ; oēs ꝓfitentes ei corde ⁊ ore et opib⁹ ſaluabit. ſic ſcriptū eſt Miere. xxiij. In dieb⁹ illis ſaluabit iuda et iſrl' ⁊c. ac ſi dicat. Cōfitētes ei. Et ſic d̄: Eſaie. xlix. Dedi te in lucem gētū: vt ſis ſalus mea vſq̄s ad extremū terre. hec glo. ſm oēs doctores catholicos intelligit ad lr̄am de xp̄o: vt plen⁹ videbit q̄ū enim⁹ ibi domino ꝓcedēte: et ꝓ ꝓñs alia q̄ ad idē inducunt de ca. iſto. Dedi te in lucē gētū ⁊c. ſm auctorē vel auctores illū intelligit ad lr̄as de xp̄o. Jtē Actu. xiij hec auctoritas. Dedi te in lucē ⁊c. a paulo ⁊ barnaba indicit tanq̄ dicta ad lr̄am de ꝓuersiōe gētiū ad fidē xp̄i. Jtēra. ſa. dicit q̄ illud q̄d b̄ verſus finē bui⁹ capi. Munq̄d tollet a forti ꝑda ⁊c. intelligit de eſau: ꝓ quē itelligit romanū iperiū: q; cū alijs iudeis expectat ꝓ meſſiā venturū liberari de ſeruitute in q̄ ſunt. et ſic ſm eū referēdū eſt ad xp̄m xp̄i q̄d verū eſt: ſ; expectāt futurū q̄d ꝓ ipm nazarenū impletū eſt. ppt q̄d dicit Mat'b. xvij. Ergo liberi ſunt filij. et loq̄tur de tributo romano ipatori reddēdo. Jgit exponēdo capl'm ſm būc ſenſus in duas ptes diuidit: q; ꝑ pōit mod⁹ ſaluatōis: ſcōo tollit met⁹ deſperatōis: ibi. Et dixit ſyō. Prima in duas: q; ꝑ pōit ſaluatoris ꝓdictio: ſcōo ſubdit ſaluris opatio: ibi. Et ego dixi. Circa primū d̄: a Audite inſule. Hic excitat attētio: vt ꝑ b deſignet nūciāde rei magnitudo.

b Dñs ab vtero vocauit me. hoc d̄: in ꝑſona xp̄i hoīs de q̄ adhuc erat ſtēte in vtero mātis dixit dñs ꝑ angelū ſuū ad ioſeph. Et vocabis nomen eius ihm. Jpe eſt ſaluū faciet ppl'm ſuū a peccat⁹ eoꝝ. Mat'b. i.

c Et poſuit os meū q̄ſi ⁊c. In q̄ notat efficatia v̄bi xp̄i ad ꝑſcādēdū vicia. d In vm. ma. ſue i. ꝑtāris ſue. e Et ꝓtexit me. nō enim fuit capt⁹ a iudeis: niſi q̄ū voluit et ſe obtulit. Job. xviij. Dixi vobis q; ego ſum: ſi ergo me q̄rītis: ſinite hos abire. f Et poſuit me ſicut ſagittā electā. In hebr. b f̄. Clarā. i. limatā. ꝓ b intelligit puritas et claritas doctrine xp̄i. g In pharetra ſua. i. in ſua puidētia. h Abſcōdit me. vſq̄s ad tēp̄s reuelatōis mec. i Et dixit mihi ſeru⁹ me⁹ es tu. rōe humanitat̄ in q̄ accepit formā ſerui. Phil. ij. Semetipm exinaniuit formā ſerui accipiēs ⁊c. k Iſrl'. ſi. noiat xp̄m. q; de populo iſrl' nat⁹: et rōne interp̄tationū quar̄ vna eſt: Videēs deū: q; alia xp̄i vidit diuinā eſſentiā ab inſtāti ſue creatōnis. Alia interp̄tatio eſt. direct⁹ cū deo: q̄d optime ꝓuenit xp̄o hoī: q; eius hūanitas eſt instrumētū diuinitat̄ ꝓuectū ei: et ſic in oīb⁹ mouet ſm deitat̄ iſtinctū l Quia formās me ex vtero ſeruū ſibi: vt reducā iacob ad eū: ⁊ iſrl' nō ꝓgregabit. Et gloriſicat⁹ ſum in oculis dñi: et deus⁹ me⁹ fact⁹ eſt fortitudo mea: et dixit parum eſt vt ſis mihi ſeru⁹ ad ſuſcitādas trib⁹ iacob ⁊ feces iſrl' ꝓuertēdas. Dedi te i lucē gētiū: vt ſis ſalus mea vſq̄s ad extremū terre. Hec dicit dñs redēptor iſrl' ſctūs eius ad ꝓtēptibilē aiam ad abhoniatā gentē: ad ſeruū dñōr. Reges videbūt et cōſurgēt ꝓcipes: ⁊ adorabūt ꝓpter dñm: q; fidel' eſt ⁊ ſctūs iſrl' q̄ elegit.

in te gloriſicabor. ꝓ miracula diuine ꝑtātis et excellētie demōſtrata. m Et ego dixi. Hic ꝓñr pōit ſaluris opatio: et ꝑ reſpectu iudeorū: ſcōo reſpectu gētiliū: ibi. Et glificatus ſum. Circa ꝓmū ſciēdū q̄ laborēs xp̄i ieiunādo: vigilādo docēdo: ꝑdicādo: et oia alia erāt ad nr̄am ſaluē ordinata. Jm q̄ d̄: pſal. lxxiij. Operatus eſt ſalutē in medio terre et q̄ruis ꝓcipaliter miſſus fuerit ad ꝑdicādū iudeis i ꝑſona ꝓpria ꝓpt q̄d dic̄ Mathei. xv. Nō ſum miſſ⁹ niſi ad oues q̄ pierāt dom⁹ iſrael: nō pauci in dei comparatione ad alios credidērūt: et q̄tum ad illos dicit.

n Inuacuū laborauī. ꝓpt iactantiā vulitate iudeorū et ad idē facit q̄d ſequitur.

n Sine cā et vane fortitudinem meā ꝓſumpſi: licet eſſi mortu⁹ fuerit in etate virili: nō ex laborib⁹ videbat iā annoquus ⁊ in pre ꝓſumpt⁹: ppt q̄d dixerūt ei iudei. Job. viij. Qui quaginta ānos nōdū habes ⁊c. o Ergo iudicū meū cum dño ⁊c. q; ipſe vider q̄ nihil omiſi de ꝓmittēdis ad ſalutē iudeorū. p Formās me ex vtero ſeruū ſibi: q; ab inſtāti incarnatōis fuit diuinit⁹ corp⁹ xp̄i formatū et aiatū: et ſic extitit ꝓpheta fuit xp̄s oībus ſciētiis et cariſmatib⁹. q Vt reducam iacob ad eū. i. ppl'm iſrl' deſcēdētē a iacob ad quē docēdū fuit miſſus. vt dictū eſt. r Et iſrl' nō ꝓgregabit. in ouili dñi ſuſceptōr fidei: q; ꝑ maiori pte in infidelitate ſua ꝑmāſit: ſic eſt iacob et iſrl' ſunt duo noia vni⁹ ꝑſone. Gen. xxxij. ita ſunt duo nomina vni⁹ ppl'i ab illo deſcēdēs. pōt etiā hec lr̄a exp̄ri vt q̄d d̄: hic. q Vt reducā iacob ad eū. intelligat de illis q̄ credēdērūt ex ppl'o iudeorū: ſic fuerunt apl'i: aliq̄s diſcipli multi: et b̄ in actib⁹ apl'orū: et q̄d ſubdit. r Iſrael aūt nō ꝓgregabit. itelligit de illis q̄ remāſerūt increduli. s Et glificatus ſum. Hic ꝓñr deſcribit opatio ſaluis q̄tum ad gētiles cum fidē xp̄i receperūt: et diuidit in duas ptes: q; ꝑ deſcribit bui⁹ ſaluis opatio: et ſecūdo ſubdit gratārūacnoi: ibi. Laudate celi. Circa ꝓmū d̄: in ꝑſona xp̄i. s Et glorificat⁹ ſum. inē gētes credentes nomē meū: q̄d factū eſt virtute dei patris: ideo ſubdit

t Et dixit parū eſt vt ſis mihi ſeru⁹. in hūanitate aſſūpta adſuſcitādas trib⁹ iacob de morte infidelitatis ad vitā fidei: ſm q̄ d̄: habacuc. ij. ca. Juſt⁹ aūt ex fide viuit. v Et feces iſrl'. i. vicia. x Cōuertēdas. in virtutes. y Dedi te in lucē gentū ꝑ ſuſceptōr lumis fidei. z Vt ſis ſalus mea. i. a me miſſa et data. ⁊ Vſq̄ ad extremū terre. et b mō dixit xp̄us apl'is. Act. i. Eritis mihi teſtes in hierlm et i oī iudea et ſamaria vſq̄ ad vltimū terre. a Hec dicit dñs. ſ. de⁹ pr̄. b Redēptor iſrl'. q; dedit filiū ꝑ eius redēptōe. c Sanct⁹ eius. i. ſanctificator ipſius. d Ad ꝓtēpt le aiam. i. xp̄m denoiando a pte totū q̄ in hūanitate aſſumpta ꝓtēptibilis apparuit. j. liij. Quaſi abſcōdit⁹ vult⁹ eius et deſpect⁹ ⁊c. e Ad abhoiatā gētē. i. ꝑmitiuā eccliam quā ſupra modū abhoiati ſunt ꝓcipes iudeorū: vt ꝑs in actib⁹ apl'orū in plib⁹ locis. ſicr poſtea multi romani imperatores: vt nero. domician⁹. diocecian⁹. maximian⁹. et multi alij eā totaliter exterminare q̄rentes f Ad ſer. dñōr. i. ppl'm catholicū: q; tūc xp̄iani frequēter ꝓdēnabant ad metalla fodiēda: et alia opa ſeruilia faciēda. g Reges videbūt. miracula in virtute nomis xp̄i fiēda ꝑ apl'os et eorū ſucceſſores.

b Et ꝓſurgēt principes. ad ſtatū fidei xp̄iane: q̄d maxime patuit xp̄e ꝓſtantini. i Et adorabūt ꝓpter dñm. ſ. patrem.

k Quia fidelis eſt. mittēdo redēptorē mūdo: ſic p̄rib⁹ ꝓmiſerat. l Et ſeruū iſrl'. i. ſanctificatorē eius. m Qui elegit te.

ses xpm boiem ad op redēptōis būane. n Hec dicit dñs.i. dc pr. o In tpe placito.i. gre. p Exaudiui te. Ois ēsi oratio xpi ad pr̄em fuit exaudita: q̄ p̄cessit p̄m deliberatiuā volūtatē. q Et in die saluē.i. in die passiōis q̄ opat est saluē in medio terre. r Auxiliat sum tui. dādo p̄stātiā patiendi.

s Et seruauite. recipiendo aiam tuā in morte ⁊ p̄seruādo corp a corruptōe.

t Et dedi te i fedus ppli. vt p te deo federarer.

v Vt suscitares terrā.i. habitārēs in fra a morte culpe ad vitā gratie

x Et possideres hereditates dissipatas.i. nationes gētū diuersis errorib lacerates.

y Vt dice.bis q̄ vincti sunt. p̄ueniudie peccādi.

z Exite. p̄ veritate pnie. et bis qui in tenebris sunt ignorātie.

a Reuelamini. in veritatis cognitione.

b Sup vias pascent.i. in obseruatōe mādatorū et p̄ceptorum.

c Et in omnib planis.i. in scrōr exemplis q̄ sunt ita plana q̄ pñt ab oibus videri.

d Pascua eorū. q̄a magis edificāt exēpla q̄ verba.

e Nō esuri. neq sitiet. Et b eius p̄s q̄ nō itelligit

git te. Hec dicit dñs. In tēpore placito exaudiui te: et in die saluris auxiliat sum tui. Et seruaui te et dedi te in fedus ppli vt suscitares terrā et possideres hereditates dissipatas: vt diceres his q̄ vincti sunt: exite: et his q̄ i tenebris: reuelamini. Sup vias pascent: et in oib planis pascua eorū. Nō esurient neq sitiet: et nō percutiet eos estus ⁊ sol: q̄ miserator eorū reget eos: et ad fontes aquārū potabit eos. Et ponā montes meos in mā: et semite mee exaltabunt. Ecce isti de longe venient: et ecce illi ab aquilone ⁊ mari: ⁊ isti de terra australi. Laudate celi et exulta terra: iubilate montes laudes q̄ consolat dñs ppl̄s suū ⁊ pauperū suorū miserebit: ⁊ dixit syon dereliqt me dñs: et dñs oblit est mei. Nūqd obliuisci pōt mulier infantē suū: vt nō misereat filio vteri sui. Et si illa oblita fuerit: ego tū nō obliuiscar tui. Ecce in manib meis descripsi te. muri tui coram oculis meis semp. Festinauerūt instructores tui: destruētes te et dissipātes a te exibūt. Leua circuitu oculos tuos ⁊ vide: omes isti congregati sunt venerūt tibi. Viuo ego dicit dñs: quia omib his velut ornamēto vestieris et circūdabis tibi eos q̄si spōsa. Quia deserta tua et solitudines tue ⁊ terra ruine tue nūc angusta erit p̄ habitatore: b: ⁊ longe fugabunt q̄ absorbebant te. Adhuc dicent in aurib tuis filij sterilitatis tue. Angustus est mihi loc: fac spaciū mihi vt habitem. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi istos. Ego sterilis et nō pariēs transmigrata ⁊ captiua: et istos q̄s enutriuit. Ego destituta et sola. et isti vbi hic erant. Hec dicit dñs de. Ecce leuabo ad gētes manū meā: et ad pplos exaltabo signū meū. Et afferent filios suos in vlnis: et filias suas sup humeros portabunt. Et erūt reges nutricij tui: et regine nutrices tue. Vultu i terra demisso adorabūt te: et puluerem pedū tuorum lingent. Et scies quia ego dñs: sup quo nō cōfundent qui expectant eū. Nunquid tollet a forti p̄da aut quod captiuū fuerit a robusto saluū esse poterit. Quia hec dicit dñs. Equidem ⁊ captiuitas a forti tollet: ⁊ q̄d ablatū fuerit a robu

cito veniet. s. zorobabel et iesus filij iosedech ad reedificādū tēplū. et neemias ad reedificandū ciuitatē. x Destruē. re.i. conātes te destruere. y A te exi. q̄d p̄s ipletū de samaritanis q̄s noluerāt reuersi de captiuitate associare sibi ad tēpli reedificandū: vt hī. i. Esdre. iiij. et sicut de edificatōe ciuitatis dixerat eis Neemie. ij. Vobis nō est pars ⁊ iustitia et memoria in hierusalem.

a Leua. b remouet metus desperatōis respectu redēptōis fīde per xpm. In p̄mitiua ēcclesia erāt credētes pauci ⁊ de humili plebe: ⁊ p̄ secutōib principū oppressi: vt p̄s in actib apl̄orū. ppē q̄d estimari posset de facili q̄d tot cito deberet annihilari: et idō denūciat ecclesie p̄mitiue multiplicandū magnā fidelitatē. et p̄ denūciat b multiplicatio. s. cōdo mouet q̄dam obiectio: ibi. Nunquid tollet. Circa p̄mū dr. a Leua in circu. oculos tu. i. ad oēs partes orbis. b Et vide. multitudinē ppli ad te p fidē venientis.

c Oēs isti congre. st. in fide formata cōbantur.

d Oib bis vtar ornamēto vestieris. multitudo ēsi fidelium ē ecclie ornamētū. e Quia deserta tua ⁊ solitudo tua ⁊c. sic vocat trā iudee: q̄ post passiōs xpi a romānis fuit destructa. f Nūc angusta erit. i. oēs fideles nō possent ibi capi. ppē q̄d apl̄i aliq̄s discipli p maiori parte egressi sē fide ad alias partes mūdi p dilatatōe hōi

g Et longe fuga. q̄ absorbere. i. nitebant absorbere. q̄ p̄ncipes iudeorū q̄ conabāt ecclīā nascētē absorbere. vt p̄s act.

de reditu captiuitatis babylonice: q̄ nunq̄ fit est ipletū: s̄ de redēptōe facta p xpm: que q̄dē hz effectū in p̄secutōe vite beate vbi nullū sentit malū ⁊ bī oē bonū: ⁊c subdit. f Et ad fontes aquārū potabit eos. p q̄d designat q̄s apperit in bono adepto.

g Et ponā oēs mōtes ⁊c. p b itelligit remotio ipedimentorū publicatōis euāgelij p discursus apl̄orū aliorūq̄s discipl̄orū: vt fuit dictū supra. xl. ca. nō subdit. b Ecce iste de longe venient. s. ad fidē p p̄dicatōs. i Et ecce illi q̄ ab aquilone ⁊c. i. de oi parte trēbabitabilis aude ⁊ insulas maris. k Laudate celi. hic p̄ūr p̄oit bnt̄ būficij gratiārū actionū dr. Laudate celi. i angeli q̄ sunt ciues celi ⁊ xpo nato gratias agētes cātauerūt: gloria in altissimis deo ⁊c. Luc. ij. l Et exulta terra. i. habitātes i terra q̄rū ad maiores ⁊ mediocres. m Iubi. nō. lau. q̄rū ad maiores.

n Quia p̄so. est dñs po. su. p modū p̄dicti. o Et dixit syō. b p̄ūr tollit metū desperatōis: et p̄ respectu redēptōis fīde p eyrū. s. cō respectu redēptōis fīde p xpm. q̄ iste due ecclie cōgaudent a ppba: vt dictū est. ē. secūda ibi. Leua in circuitu. Circa p̄mū dr.

o Et dixit syō. i. illi q̄ fuerāt habitatores syō. p Dereliqt me dñs. b dicebāt iudei in babylone ducti p destructōs ciuitatis et tēpli q̄d remouet cū subdit q Nūqd obliuisci pōt ⁊c. ⁊ p̄s sra. r Ecce in ma. meis descripsi te. i memoria: sic illud q̄d ne mānu. s Muri tui. s. ciuitatis ⁊ tēpli t Coram oculis meis sp. q̄ p̄uideo eorū reparātōs. v Festinauerūt structores tui. i.

ūij. ⁊. v. et. viij. et i plib alīq̄s lod p romanos p̄ūs fuerūt trucidati: et p̄ūs captiuati. b Adhuc dicent in au. tuis filij steri. tue. i. paucitatis fidelium. i Angu. est lo. mihi ⁊c. q̄ sic dcm̄ ē exterminat apl̄i p vniuersū orbē. p multiplicatōe fidelium. k Et dicet in cor. tuo. p admiratōe tātē multiplicatōis. l Erāsmi. et captiua. q̄ tpe p̄secutōis q̄ f. ā est sub stephano oēs fideles q̄ erāt i hierlm dispersi sūt ad alias regiōes p̄ter apostolos. Act. viij. illi ēriā q̄ poterāt capi trahebant ad carceres: vt capti ui. act. ix. et mod bnt multiplicatōis oīdit: cū subdit. m Hec dicit dñs de: ecce le. ad gētes. q. d. nō fiet v̄rūre būana s̄ diuia. n Ma nū mea. i oprib miraculosis q̄b visis gēntes conuertēbāt. o Et ad po. exal. si. meū. i. signū cruc. p Et affe. fi. suos ⁊c. q̄ se ⁊ plē suā afferebāt apl̄is alīq̄s discipl̄is: vt fierēt filij ecclie p susceptōs sacri baptismatis. q Et erūt re. nutri. tui ⁊c. b p̄s ipletū in multis regibus et reginis: q̄ fidē catholicā suscipiētes pascebāt pauperes fideles. r Vultu in ter. de. ado. te. i. b ēbūt te in maxima reuerētia: q̄d p̄s ipletū tpe p̄stātini ⁊ aliorū regū xpianorū. s Et scies q̄ ego dñs. p experiēnā tātī boni. t Super q̄d nō p̄fun. ⁊c. q̄ finaliter p̄sequūt expectata. v Nū q̄d tol. ⁊c. b remouet obiectōs q̄ posset fieri: et p̄ pōit eā dicēs. Nūquid tollet a forti p̄da ⁊c. tanta ēsi erat trās p̄ncipū iudeorū in p̄mitiua ecclesia: q̄ p̄ conati sūt ecclias absorbere: ⁊ mlto maior ipatorū romanorū q̄ p ea idē attētauerūt: vt. s̄. dictū ē. q̄d nō videbat possibile ecclīam eui de mānib eorū. ⁊ p forte. b intelligit trās iudeorū. Per robustū potestas romanorū. cōsequēter remouet hāc obiectōs di. x Q̄dē et ca

ptinitas a forti tollet ꝛc. q; i vtraq; ꝓsecutõe nõ solũ ecclia fuit salua/ta sz etiã mirabilit multiplicata. y Eos vo. i. iudeos ꝛ romanos.

z Qui iudicauerũt te. iniuste. a Ego iudicabo. iferẽdo penã debitã ꝓ peccato: ro subdit. b Et cibabo bo. tuos car. suis ꝛc. i. istos saciabo de carnib⁹ illoꝝ: qꝛ romani multũ sanguinẽ iudeoꝝ effuderũt: iudei etiam int se multa bella itrinseca tunc tpis habuerunt: vt dicit iosephus. multi etiã ip aptores romani ꝓsequentes ecclias ꝓ senatũ ad mozꝛ ꝛẽ ꝓdẽnati sunt: vt patz de nerone q̃ pmã mouit ꝓsecutõz: et de domiciano q̃ mouit secũdã.

c Et scient omis caro. i. sã reporterit omis hõ.

d Quia ego dñs saluãs te. rãtas esse ꝓsecutões sustinuit ecclia q̃ liber rõnabilit scire pt q̃ stetit sola vrtute diuina. e Redẽptor tu⁹ ꝓprio sanguine.

f Fortis iacob. fortis supplãtator diaboli: ꝛ sic iacob est nominatiui casus. Vel fortis ad defendendũ ppl'm meum catholicũ: ꝛ sic iacob est genitiui casus vel dariui. nota esse iacob et israel trãslata sunt ad populũ catholicũ: vt ostũsum est supra cap. xliij.

sto saluabit. Eos[f] uero q[z] iudicauerũt te ego[a] iudicabo: et filios tuos ego saluabo. Et[b] cibabo hostes tuos carnib⁹ suis. ꝛ q̃si musto sanguine suo inebriabunt. Et[c] scient omis caro qꝛ[d] ego dñs saluãs te: et[e] redẽptor tu⁹ fortis[f] iacob.

h Ec[a] dicit dñs. Ca. l.

Quis[b] est hic liber repudij mtris uestre q̃ dimisi eã. Aut[c] qs̃ creditor me⁹: cui vẽdidi vos Ecce[d] ẽm in iniqtatib⁹ vtris vẽditi estis: et[f] in scelerib⁹ vestris dimisi mtrem vtram: qꝛ[g] ueniet[h] nõ erat vir: uocaui[i] et[k] nõ erat q̃ audiret. Nũqd[l] abbreuiata et pusila facta est man⁹ mea vt non possim redimere: aut nõ est in me virt⁹ ad liberãdũ. Ecce[m] in increpatõe mea de

In cap. xlix. vbi dr in postil. Reges videbũt mirabilia virtute xpi.

Addito.

Ste versus Reges videbũt. pũctuat sic in hebreo. Reges videbũt ꝛ psurgẽt: ibi pũct⁹. et est sensus q̃ reges videtes miracula xpi seu discipl'oꝝ ei⁹. Cõsurgẽt. s. ad venerandã doctrinã xpi eo mõ q̃ dr Leui. xix. ca. Cotã cano capite psurge. pncipes adorabũt dñm deũ tuũ: et est sensus pncipes videbũt miracula supradicta. Et adorabũt deũ. s. q̃ prius adorabãt ydola: et est q̃si repentio eiusdẽ. Cap. l.

Ec dicit dñs. Supr⁹ denũciata est ppli dei liberatio. b ꝓnũt ipedimẽti remotio. Et diuidit in tres ptes fm triplex impedimentũ. scõa ibi incipit sequẽti ca. tertia. lq. Circa pmũ sciẽdũ q̃ ipedimẽtũ sic excludit ex pte dei: q̃ cõuerso ꝓdudit ex pte ppli increduli. Diuidit g̃ in tres ptes: qꝛ ꝓ excludit ipedimẽtũ. scõo declarat ꝓpositũ: ibi. in increpatõe. tertio ꝓdudit icredulozꝝ interit⁹: ibi. Quis ex vobis. ipedimẽtũ aũt posset esse ex pte saluatoris tripl'r: vtpote si esset nolẽs vel nesciẽs aut iporẽs ad saluãdũ: et iõ ꝓ excludit ab eo defect⁹ volũtat cũ dr. a Hec dr dñs. saluator nr ibs xps alloquens iudeos incredulos b Quis est b liber repudij ꝛc. q. d. nõ potestis oẽdere q̃ ego dimiserim synagogã mtrem vtram ppt odiũ sicut in lege veteri vir dimittebat vxorẽ rõne odij nec etiã ppt lucrũ meũ. iõ subdit

c Aut q̃s est creditor me⁹: cui vẽ. vos. a me alienãdo: et iõ ꝓnũ pedimẽtũ ꝓdudit ꝗ increduls: cũ dr. d Ecce ẽm in iniqtatib⁹ vestris. i. ꝓ iniqtatib⁹ vtris. e Vẽditi estis in seruos ꝛ ancillas a romanis. f Et in sce. ve. dimisi ma. vtraz. i. synagogã. Sciẽdũ q̃ sceleus ꝓprie accipiẽdo est peccũ cõtra deũ. Iniqtas aũt ꝗ primus: eo q̃ fit ꝗ cõtrarẽ iustitie. iudei aũt ꝗ peccauerũt in xpm: vt ꝓtra primũ dicẽtes. Ecce bõe potaꝝ et potator vini ꝛc. et iterũ qñ ꝓditorie emerũt ipꝫ vt morti traderẽt fm humanitatẽ: qꝛ diuinitas mori nõ poterat: et propter ꝗ vẽditi fuerũt ꝓ romanos in seruos ꝛ ancillas: intantũ q̃ nõ defuerũt aliq̃ vẽditores q̃. xxx. ꝓ vno numismate darẽt: vt dicit Hugo florãcẽsis: sicẽ ecõuerso xpm. xxx. denarijs emerũt. Peccauerũt etiã i xpm tanq̃ in deũ opa miraculosa diuinitatẽ ostẽdẽtia a demonib⁹ attribuẽtes Luce. xi. In beelsebub pncipe demoniozꝝ ejicit demonia. Secũdo removent ipedimẽta ignorãtie: cũ dr. g Quia veni. in humanitate ꝓfecta sciẽtijs et vrtutib⁹. h Et nõ erat vir. q: pauci vrtutes operẽ xpi intrabant. i Vocaui. ꝓ ꝓdicatõs darã et efficacẽ. k Et nõ erat q̃ audiret. cũ effectu: qꝛ cõparative multoplices nõ crediderunt ei Tertio removet ipedimẽtũ iporẽtie: cũ dr. l Nũquid abbreuiata

ꝛẽ. q. d. nõ: et pz lra. m Ecce in increpatõe ꝛẽ. B ꝓnũ declarat ꝓpositũ: et ꝗ pdit bmõi declaratio: scõo soluit q̃dã obiectio sibi. iuxta est. Declaratio vo pdit ꝗ q̃tũ ad exclusionẽ inimicitie ex pte volũtatis cũ dicit. m Ecce in increpatõe mea. i. in verbo meo.

n Desertũ faciã mare. i. siccũ potero facere cũ voluero: sicut feci i exitu de egypto

sertũ[n] faciã mare: pnã flumina in siccũ. Cõputrescẽt pisces sine aq̃ et moriẽtur in siti. Induaz[o] celos tenebris: et[p] saccũ pnã opiminẽtiz eoꝝ. Dñs[q] dedit mihi linguã eruditã: vt[r] sciã sustẽtare eũ q̃ lassus ẽ uerbo. Erigit[s] mane: mane erigit mihi aurẽ: vt audiã quasi mgrm. Dñs[t] de⁹ apenit[u] mihi aurẽ: ego aũt[x] nõ contradico: retrorsuz[y] nõ abij. Corpus[a] meũ dedi pcutientib⁹: et genas[b] meas vellẽtib⁹. Faciem[c] meã nõ auerti ab increpãtib⁹ ꝛ cõspuẽtib⁹ in me. Dñs[d] de⁹ auxiliator[e] me⁹: ꝛ ideo[f] nõ sum confusus Ideo[g] posui faciẽ meã vt petram durissimã: ꝛ scio qñ nõ cõfundar. Iusta[h] est q̃ iustificat me. Quis[i] cõtradicet mihi: Stemus simul.

o Induã celos tenebris. sic esse fecit xpe sue passionis.

p Et saccũ pnã operimẽti eorũ. i. ingrediẽtem. Secũdo declarat ꝓ ꝓpositũ q̃tũ ad exclusiõz ignorãtie: cũ dicit.

q Dñs dedit mihi linguã eruditã. i. loquẽdi ex interiori cognitõe: qꝛ humanitas xpi fuit plena omib⁹ scientijs et virtutib⁹.

r Vt sciã sustentare eũ q̃ lassus ẽ sic est in hebreo ꝛ libris correctis. i. monere eũ ad tolerãdã patiẽtie ex bo pdicatõis mee et qꝛ in xpo est duplex scia: vna diuina et etna. alia xpalis et humana: et vtraq̃ est a patre in filio fm duplicẽ naturã: iõ subdit. s Erigit mane. mane erigit mihi aurẽ ita q̃ pmũ mane accipit ꝗ etnitate: in q̃ filij⁹ hꝫ sciẽtiã diuinã a pre et scõm ꝗ instãs incarnatõis in q̃ habuit sciẽtiã infusas. tertio declarat ꝓpositũ q̃tũ ad exclusionẽ inimicitie ex pte volũtatis ꝗ b q̃ saluator ibs xps ex maria charitate sustinuit passiones multas ꝗ oib⁹: cũ dr. t Dñs deus. s. pr. v Aperuit mihi aurẽ. insinuãdo mihi futurã ꝗ ppl'o passionẽ meã.

x Ego aũt nõ contradico: imo dixit. Fiat volũtas tua. matb. xxvi loq̃ns de passiõe sua. y Retrorsum nõ abij. imo q̃rentibus ipm ad mortẽ iuit obuiã. Job. ã. xvij. a Corp⁹ meũ dedi pcutiẽtib⁹: vt ꝗ in euãgelijs. b Et genas meas vellẽtibus lz nõ sit scriptũ in euãgelijs q̃ euellerẽt ei⁹ barbã: mn̄ parat⁹ fuit ꝗ sustinere sicut alia maiora: et forsitã sustinuit: q̃a nõ oia sunt scripta. c Faciẽ meã nõ auerti. ꝗ ꝗ ex euãgelijs. d Dom⁹ de⁹. s. pr. e Auxiliator me⁹. ꝓbẽs mihi volũtatẽ et cõstãtiã patiẽdi. f Et iõ nõ suz ꝓfusus. qꝛ ꝗ passionẽ suã trãsiit ad gl'iam sue resurrectõis. corpus etiã ei⁹ mortuũ fuit honorãtũ et sepultũ. g Ideo posui ꝛẽ. i. me exposui ad sustinẽdũ que cũq̃z aspera. h Iusta est. ꝗ soluit q̃dã obiectio. iudei esset petiit xpo Job. viij. Tu de teipso testimoniũ phibes: testimoniũ tuũ nõ est verũ. et saluator mn̄ dixit: testimoniũ phibet de me q̃ me cũ est pater: et ista mn̄sio ꝓuisa in spũsancto pdit hic: cũ dicitur.

b Iusta est q̃ iustificat me. s. pat. q̃ dr esse iusta filiũ ꝓpter vnitatẽ essentie et distinctões psone. Iustificauit filiũ faciẽdo opa diuina ꝗ ipm: ꝓpter qõ ibidẽ dicit saluator Job. x. Opa q̃ ego facio in noie pris mei illa testimoniũ phibẽt de me. i Quis ꝓtradicit mihi. fm veritatẽ. q. d. null⁹ vrm. xps esset freq̃nẽ legis impositus iudeis silẽtiũ: ꝓpter veritatis euidẽtiã. k Ecce dñs de⁹ auxiliator me⁹. in mea passione mõ pdicto. l Quis est q̃ ꝓdẽnet me. s. iuste. q. d. null⁹. fuit esset iniuste ad mortẽ ꝓdẽnat⁹: ꝗ ꝗ sacerdotes. postea ꝗ pylatũ: ꝗ ex ꝗ deportauerẽt extra ciuitatẽ ꝗ pylat⁹ ꝗ tyberiũ imperatorẽ fuit missus in exilium et ibi ignominiose mortu⁹: et sacerdotes ꝗ tyrũ fuerũt interfecti in destructõe tẽpli. Dixit esset iustũ esse sacerdotes cũ tẽplo periõ subdit. m Ecce oẽes q̃si vestimẽtũ ꝓterent. q̃tũ ad mortuos in exilio. n Et tinea come. eos. q̃tũ ad interfectos gladio: sicut tinea cõsumit vestimentũ quadam violentia.

o Quis ex vobis eoꝝ culpã dr. Qui ꝓpter rõne forme sentiãtur. q Et nõ subdit. r Spe pnã: cũ dicit.

s Ecce vos oẽes accẽdẽtes ignẽ. i. ex iore dulitate vestra meremi q̃ succẽdant mihi cũ ciuitate ꝛ regiõe vrã et sic fuit fatũ ꝗ ex eratũ romanorũ et qꝛ fatũ ẽ fm ordinẽ diuie iustitie subdit. t De mãu mea fctũ ẽ ꝗ vob. i doloribus dominẽtur. i. morte/ mini. nũq̃ esset populus iudaicus tot ꝛ tãtos dolores sustinuit: sic in obsidiõe ꝛ destructõe hierlm ꝗ ꝗ tũ: vt patz ꝗ ioseph̃ hist. bro de iudaico bello: et alios hystorographos illis tpibus vicinos.

Cap'm. li.

Audite me.

Dicremo / uel secũdũ ipedimẽtũ ex dilatõne ꝓmissi. ex ꝗ esset q̃ liberatio per xpm fiẽda trũ differebatur: estimabãt aliq̃ iudei q̃ illa liberatio nulla foret: iõ ꝗ remouet in ꝗ capl'o. ꝛ ꝗ cõferk spes assequẽdi ꝓmissus. scõo auferk timor: cũ ca malũ pene bu/ ic liberatõi ãnexũ scõm. ab i. attẽdite missio de obtẽtu iplera rũc: sz ꝗ q̃ ꝗ ꝗ fidẽ abrahe aduẽt⁹ xpi ca ꝗ pdit exẽplũ. expdit ꝗ ea cũ ꝗ tra ꝗ fidei firm

Et bãdi. ei. q̃ in mlt̃ iudie ꝗ dit intẽtũ. s. de ꝗ sõ. i. ecclias q̃ vnib⁹ alijs loq̃. k Gaudiũ et letẽ deũ leranẽ mãifestũ ipedimẽtũ ñ bos Zeuare. Remouet pinq̃: et ꝗ exaratũ

o Quis ex vobis. B ꝓfir ꝓdudik incredulos interit⁹: et arguit eos culpā di. Quis ex vobis timēs dñm audiēs vocē Fuisui. i. xpi rōne form e serui assūpte. p Quis ābula. in tene. s. igno rānie. q Et nō ē lumē ei. si credidit ⁊ vbis xpi. q. d. null⁹: ideo subdik. r Speret in nōie dñi. s. q̄liber fidelis. secō subiūgit pnā: cū dicit.

s Ecce vos oēs accēdētes ignē. i. ex incredulitate vestra meremi q̄ suc cēdamini cū ciuitate ⁊ regiōe vra et sic fuit fatū p exercitū romanorum et q: fatū ē fm ordinē diuīe iustiāe subdik. t De mānu mea fatū ē b vob. i doloribus dormiētj. i. moriemini. nūq̄ ēnū populū iudaicū tot ⁊ tātos dolores sustinuit: sic in obsidiōe ⁊ destructōe hierlm p rtū: vt patz p iosephū libro d iudaico bello: et alios hystorographos illius tpibus vicinos.

Capl'm. li.

Audite me. Hic remouet secūdū ipedimētū ex dilatōne promissi. ex b esset q liberatio per xpm fiēda tūc differebatur: estimabāt aliq̄ iudei q illa liberatio nulla foret: iō b remouet in b capl'o. ⁊ p cōfert spes assequēdi promissum. secō auferk timor circa malū pene bu/

Quis est aduersarius meus. Accedat ad me. Ecce[k] dominus deus auxiliator me⁹. Quis[l] est qui condemnet me. Ecce[m] omnes quasi uestimentū conterentur: tinea[n] comedet eos. Quis[o] ex vobis timēs dominū audiens vocem serui sui. Quis[p] ambulauit in tenebris: ⁊[q] nō est lumē ei. Speret[r] in nomine dñi et innitat[s] suꝑ deū suū. Ecce[s] nos oēs accēdētes ignes: accincti flamis. Ambulate in lumie ignis vri: ⁊ i flamis q̄s succēdistis. De[t] mānu mea factū est hoc vobis. In doloribus dormietis. Ca. lj.

a Audite[a] me q sequimini qd iustū est ⁊ q̄rītis dominum. Attēdite[b] ad petrā vnde excisi estis et ad cauernā laci de q̄ pcisi estis. Attēdite[c] ad abraā pātem vrm: et ad sarā q̄ peperit vos. Quia[d] vnus uocaui eū: ⁊[e] bēdixi ei: et[f] multipli caui eū. Cōsolabit[g] ergo dñs syō et[h] consolabit oēs ruinas eius. Et[i] ponet desertū eius quasi delitias et solitudinē eius quasi hortū dñi Gaudiū[k] ⁊ letitia inuenietur in ea: gratiarūactio et vox laudis. Attēdite[l] ad me ppl'e meus: ⁊ trib⁹ mea

me audite. Quia[m] lex a me exiet: et[n] iudicium meū in[o] lucem populorū requiescet. Prope[p] est iust⁹ meus: egressus est saluator meus: ⁊[q] brachia mea populos iudicabunt Me[r] insule expectabunt[s]: et[t] brachium meum sustinebunt[u]. Leua te[x] in celum oculos vestros: et videte sub terra deorsum: quia[y] celi sicut fumus liquescent: et terra sic uestimētū atteret: et[z] habitatores eius sicut hec interibunt. Sal⁹[a] autē mea in sempiternū erit: et[b] iustitia mea non deficiet. Audite[c] me qui scitis iustū populus meus lex[d] mea in[e] corde eorū. Nolite[f] timere obprobrium hominū: ⁊ blasphemias eorū ne metuatis. Sic[g] enim vestimentū sic comedet eos vermis: et sicut lanam sic deuorabit eos tinea. Salus[h] autem mea in[i] sempiternum erit: et iustitia mea in generationem generationū Consurge[k] cōsurge: induere[l] fortitudinem brachium domini. Cōsurge sicut in diebus antiquis in generationibus seculorum. Nūquid[m] non tu percussisti superbus vulnerasti draconem. Nun-

gnia ⁊ ardua. s. lex euāgelica: cū dr. m Quia lex a me exi. ⁊ q̄ de lege xpi intelligat: ondik cū subdik. n Et iudicium meū. s. fm legē meā.

o In lu. ppl'o. reqe. qd nō pt intelligi de lege mosaica q̄ fuit data vni ppl'o tūc: s lex xpi diffusa ē p orbē vniuersū. Ra. sa. et dic b q̄ istō erit q̄n dñs sopbonie iplebik tertio capl'o vbi dic dño. Tunc reddā ppl'o meis labiū electū: vt invocēt oēs nomē dñi: et seruient ei būcero vno. qd fm oēs expositores catholicos ⁊ hebreos refertur ad tpa xpi. ex b pt q̄ aliqui expositores catholici in vno magis indaizār b q̄tum ad b q̄ hebrei exponētes qd dr hic. Quia lex a me exiet ⁊c. dicēdo q̄ intelligit de edicto xpi p totū iperiū suum publicato q̄ iudei redirēt libere i trā suam Consequēt exponit legislator: cū subdit.

p Prope ē iust⁹ me⁹. i. xpus q̄ dr iust⁹ absolute ⁊ ātonomatice eo q̄ nō solū est iust⁹ formalr vt alij: s ēt effectue alios iustificando. q Et brac. mea ppl'os iudi. i. apli q̄ dicūt brachia corporis ecclie: sic ⁊ xpus capur. qb⁹ dr Mat'b. xix. Cū sederit filius hoīs i se de maiestate sue: sedebitis ⁊ vos sup sedes iudicantes duo decim trib⁹ ⁊c.

r Ad insule. i. gēiles vt dicūt hebrei. s Expectabūt. sic dr Gene. xlix. ⁊ ipse erit expectatio gētū. t Et brac. meū i. xpm q̄ brachiū dñi dr. Jsai. xvi. videbik. v Sustinebūt. legē eius recipiēdo. x Leuate. b ꝓfir ponik ꝓfirmatio dicti p stabilitatē ipi⁹ xpi: cū dr Leuate i celū ⁊c. i. ꝓside

rate stabilitatē supiorū ⁊ iferiorū corporū. y Quia celi sic fum⁹ liq. Adueētū enī xpi ad iudiciū pceds ignis ꝓflagratōis purgās celū aereū ⁊ terrā. vt si intelligat de celo sydereo p bāchiq̄factōis intelligik cessano a motu q̄ cessabit i finali iudicio. z Et habi. eius sic b interibunt. q: in igne ꝓflagratōis morient oēs q̄ tūc viuī reperiēt. a Sal⁹ aūt mea. i. xpus q̄ dr sal⁹ a deo data. b Et iusti. mea. i. xpus fillr q̄ ppē excellētiam iustitiae nō solū dr iust⁹ i concreto: s ēt iustitia in abstracto. c Audite me. b cōsequēt tollik timor mali ānexi: receptōi enī fidei xpi ānexa erat ppessio mali pene. ppē qd saluator dicebat apls: ⁊p cōsequēs fidelib⁹ alijs. Job. xvi. Venit hora vt oīs q̄ interficit vos arbitret obsequiū se pstare deo. et b patuit i pseculōib⁹ ecclie pteriēt: ⁊ i pseculōne antixpi magis apparebit. p q̄ tollik timor: psequēnū generalr. secō ārixpi specialr: ibi. Quis tu vt timeas ⁊c. Prim⁹ aūt timor tollik p b q̄ ille pseculōes oīdunt pue ⁊ breues ⁊c. ⁊ ꝓsolatio futura ē ppetua: nō subdik

d Audi. me q̄ sa. iu. i. xpm p fidē cognoscit. e Lex mea. s. euāgelica vt declaratū ē. d. e In cor. eorū. radicata ⁊ firmata. f Noli. ti. obpro. bo. ppē xpm: s magis gaudete qd fuit impletū Act. v. Ibāt apli gaudētes a ꝓspectu ꝓsly qm dignū bīri st p noie iesu ꝓtumeliā pati: ⁊ idē appuit ⁊ apper i multis ceris. g Sic. n. vesti. i. cito moriēt psecutores: ⁊ rodēt eos vmes. g Sal⁹ ātmea. i. xpus. b In sem. erit. salutās fideles suos salute erna: ⁊ iō aduētū eius desiderās esaias ppha orādo exclamat. i Consurge ꝓsur. ⁊ duplicat pp duplicē xpi aduētū pmū ⁊ scōm. k Indu. fortis. ad salutādū ppl'm tuū. ⁊ ad b adduc exē plū pteritorū tpm dicēs. l Nunq̄d nō tu pcussisti superbū ⁊c. i. pharaonem

quid[m] nõ tu siccasti mare: aquam abyssi vehemẽtis. Qui posuisti ꝓfundũ maris viã: vt trãsirẽt liberati. Et[n] nũc q[o] redẽpti sunt a dño reuertent[p]: ⁊ venient in syõ laudãtes et leticia sempiterna sup capita eor. Gaudiũ ⁊ leticiã tenebũt fugiet dolor ⁊ gemit[q]. Ego[r] ego ipe solabor vos. Quis[s] tu vt timeas ab homie mortali: et a filio hois q[t] q̃si fenũ ira arescet: et[u] oblitus es dñi factoris tui q tetẽdit celos et fundauit terrã: ⁊ formidasti iugiter tota die a facie furoris ei[q] q te tribulabat: ⁊ parauerat ad perdendũ. Vbi nũc est furor tribulãtis. Cito[v] ueniet gradiẽs ad aperiẽdũ: ⁊ nõ interficiet usq; ad interitũ. Nec[x] deficiet panis eius. Ego[y] aũt sũ dñs de[q] tu[q] q[z] cõturbo mare ⁊ intumescũt fluct[q] eius: dñs exercituũ nomẽ meũ. Posui[a] verba mea in ore tuo: et[b] in vmbra man[q] mee ꝓtexi te: vt[c] plãtes celos: ⁊ [d]fundes terram: ⁊ [e]dicas ad syon ppl'us me[qq] es tu. Eleuare[f] eleuare[g]: surge[h] bierl'm[i] que[k] bibisti de manu dñi calicẽ[l] ire eius. Vsq;[m] ad fundũ calicis soporis bibisti: et potasti usq; ad feces. Non[n] est qui sustentet eã et oñibus filiis quos genuit: et[o] nõ est qui apprehẽdat manũ eius et oibus filiis q[p] enutriuit. Duo[q] sunt que[r] occurrent tibi. Quis[s] cõtristabitur sup te. Vastitas[t] ⁊ cõtritio: et[u] fames et[x] gladius. Quis[y] cõsolabitur te. Filii[a] tui ꝓtecti[b] sunt dormierunt[c] in[d] capite omniũ viarũ: sicut[e] oryx illaqueat[q] pleni[f] indignatõne dñi: increpatõe dei tui. Idcirco[g] audi hec paupcula: et[h] ebria nõ a[i] vino. Hec[k] dicit dñator tu[q] dñs et deus tu[q] qui[l] pugnauit ꝓ ppl'o suo. ecce[m] tuli de manu tua calicẽ saporis fundũ[n] calicis indignatõnis mee. Nõ[o] adijcies vt bibas illũ. Et[p] pona illũ in[q] manu eor qui te humiliauerũt: et[r] dixerunt anime tue incurua[s] vt transeam[q] et[t] posuisti

ne q̃ suꝑbiuit ⁊ dñm dicẽs. Nescio dñm. et isrl nõ dimittã. Exo. v. Dicit eriã draco ꝓpẽ maliciã q̃ filios isrl oppmebat iniuste. Exo. i. ꝓpter qõ dr de pharaone execb. xxix. Draco magne q̃ cubas in medio fluminũ. m Nunq̃d nõ tu siccasti mare ⁊c. vt hĩ Exo. xiiij. n Et nũc id est tpe gre. o Qui redẽpti sunt a dño. abu xpo. p Reuertẽt ad vmtarez fidei ecclia stice. q Et venient in syõ. i. ad sanctã ecclesiã q̃ vocat syõ: vt pdictũ est. Põt eriã p syon hic intelligi ecclia triũphans q̃ vocat syon in plurib[q] loq̃ scripture. vñ ad hebreos. xij. Accessistis ad syõ mõtẽ et ciuitatẽ dei viuẽtis hierl'm celestẽ ⁊ multor milium angelor frequentiã. ad quã veniunt fideles xpi p[q] hãc vitã. et huic sensui ꝓcordat lia sequẽs.

r Et leticia sempitna super capita eor ⁊c. quod nõ põt hĩri in pñti vita. ideo subdit.

s Ego egoipe. et nõ alius. t Consolabor vos. ꝓsolatõne eterna q̃ a solo deo põt dari.

v Quis tu. h pñr amonet nimor antixpi. et h duplici rõne. scõa ponit ibi. Ego aũt. Pria autẽ rõ accipit ex breuitate xpis: qz ls pseculio antixpi futura sit valde grauis tñ erit breuis tpe: ꝓpter qõ minus timẽda. vñ dr: Ad arb. xxiij. Nisi breuiati fuissent dies illi nõ fieret salua ois caro ⁊c. dr ergo

v Quis tu vt timeas. ⁊ alloq̃tur quẽlibet futurũ fidelẽ tpe antixpi q̃ cũ sit regeneratus i xpo nõ dz timere pseculõs antixpi timore deiaẽte a bono. x Ab hoie mortali. antixps etiã erit hõ pur[q] et cito moriet ꝑ affectũ dñi: ideo subdit. y Qui q̃si fenũ ira arescet. Fenũ etiã exiis in viroze si superueniet estus ino deiat[q] facit ipm arescere: sic antixps existẽs in sua potestate interficiet a deo repẽte. z Et oblit[q] es dñi creatoris tui. h dr: ꝓ illis q̃ cadẽt a fide vel ꝓstãria mori timore antixpi: iõ subditur.

a Et formidasti iugit. i. nimis diu et irrõnabilit. b A facie furor ei[q]. q̃ te tribulabat. Tũc etiã erit tribulatio magna q̃lis nõ fuit a ꝓncipio mũdi. Marb. xxiij. c Et para. ad pdendũ. dispõet etiã antixpus totalit exterminare ppl'm xpianũ d Cito veniet. i. velocit arringet gradũ sue prãtis. e Gradiẽs ad aperiẽdũ. suũ pessimũ intentũ cõtra xpm. In hebr. hĩ. ad laxandũ. qõ expõit Ra. sa. de laxatõe seu defectu virtut: ls ad aliũ intellectũ. ꝑ h igit fm intellectũ nrm designat q̃ sicut prãs antixpi cito ascẽdet ita cito deficiet. iõ subdit. f Et non interficiet vsq; ad interitũ. s. xpianos morte repẽtina puent[q]. In hebreo hĩ. Et nõ moriet interfectõe. i. hũano gladio. g Nec deficiet panis ei[q]. i. nõ morient fame: sic nec gladio. ls oñ nri ibu xpi vbo. scõm q̃ dr. q. ad Thessa. q. Quẽ dñs ihs xps interficiet spũ oris sui ⁊c.

b Ego aũt sum. h põit scõa rõ ad tollendũ timorẽ antixpi. et accipit ex cõsolatõe fidelium illã pseculõs sequẽtẽ: ꝓpter qõ est min[q] timẽda: ⁊ qz opposita iuxta se posita magis elucescũt. iõ ꝑ põit magnitudo tribulatõis ꝑcedẽtis. secũdo subdit magnitudo ꝓsolatõis sequtis: ibi. Idcirco audi. Circa pmũ de[q] pr alloq̃tur filiũ q̃ deiciet antixpm: et ꝓsolabitur ppl'm suũ: eũ subdit. b Ego aũt sũ dñs de[q] tu[q]. rõne hũanitatis tue a me create. i Qui ꝓturbo mare ⁊c. i. facio tribulatõnes in mũdo venire fm ordinẽ sapiẽtie mee ⁊ iustitie. k Posui vba mea in ore tuo. ad nũciãdũ euãgeliũ. ꝓpter qõ dicit xps Job. vij. Mea doctrina nõ est mea: ls ei[q] q̃ misit me. l Et in vmbra man[q] mee ꝓtexi te. a iudeis volẽtib[q] te occidere. qõ tñ nõ ꝑmissi fieri aũ ꝓtẽplationẽ doctrine tueiõ subdit. m Vt plãtes celos. i. homines ꝓtẽplatiuos. n Et fundes terrã. i. actiuos. vtrãq; n. vitas pdicauit xps. s. ꝓtẽplatiuã et actiuã. o Et dicas ad syon. i. ad ecclam. p Ppl'o me[q] es tu. ꝑ suscepto baptismi. Et h ps q̃ vba illa nõ sunt ipsi[q] dei ad esaiã: vt aliq̃ exponũt: qz popul[q] syon nõ fuit sub dñio esaie: et q̃d dicat xps ecclie in antixpi pseculõe subditur. q

q Eleuare. a pseculõe tpali ad pacẽ q̃tũ ad oẽs: qz illa erit vltia pseculio ecclesie.

r Eleuare. de culpa ad grãm q̃tũ ad penitẽtes q̃ in morte antixpi cõiderãt. s Surge. s. ad accipiendũ pmũ a xpo veniẽte ad iudicium. t Hierusalẽ. i. ecclia rõnibus dictis. s.

v Que bibisti de manu dñi. i. ex[q] pmissiõe et ordiatõe.

x Calicẽ ire ei[q]. in pseculõe antixpi.

y Vsq; ad fundũ calicis ⁊c. ꝑ designat magnitudo tribulatõis future antixpi tõpore. Sciẽdũ tñ q̃ li vsq; ad: h accipit exclusive: qz fundus calicis est antixpo et ei[q] satellitib[q] reseruat[q]: vt videbit postea. z Nõ est q̃ sustẽtet eã ⁊c. qz null[q] de ꝓncipib[q] xpianis audebit se opponere vel resistere potent antixpo. et idẽ facit qõ subdit. a Et nõ est q̃ appẽdet manũ ei[q]. ad educẽdũ eã de tribulatõe. ls etiã enoch ⁊ helias tũc se opponãt antixpo tñ interficient ab eo. b Duo sunt. s. mala pene. c Que occurrẽt tibi. q̃ postea subdunt ls interpõit. d Quis contristabitur super te. quasi di. multi aut pauci. et istud refert ad illud qõ ꝑdictũ est. Nõ est qui sustẽtet eã. q̃ aũt sunt duo mala pene ꝑdicta subdit. e Vastitas et ꝓtritio. et exponẽdo subdit. f Et fames. et ꝑ id est i. fames ꝑ q̃ posita est vastitas. g Et gladi[q]. ꝑ q̃ posita ꝑ ꝓtritio ita q̃ ls ponant ibi q̃tuor fm nomẽ: sunt tñ duo tñ fm rem. h Quis ꝓsolabit te. q. d. nulli aut pauci. cui[q] eã subditur. i Filij tui. q̃ te possent ꝓsolari. k Protecti sunt. i. mortuũ iõ subdit. l Dormierũt. somno mortis. m In capite oim viarũ. carẽtes sepultura. n Sicut oryx. aial est imundũ. vt hĩ Deut. xiiij. et dicunt oryx or ig̃. o Pleni indignatõe dñi. h dicit fm estimatõem hoim: qz tribulatio antixpi ꝓncipaliter ordinabit ad purgatõs et meritum elector: q̃uis tunc estimẽt hoies mũdani deũ ꝑ eos esse offensum. p Idcirco. Hic pñr põit sequẽs ꝓsolatio: cũ dr. Idcirco audi h paupcula i. ecclia tũc de paupãda ꝑ antixpm ei[q] diuitias accepturũ.

q Et ebria. i. plena. r Nõ a vino. ls a tribulatõis tormẽto h dr: ꝑsequẽdo parabolã de potatõe calicis ꝑdicti. s Hec dicit dñator tu[q]. ad te ꝓsolãdũ. t Qui pugnauit ꝓ ppl'o suo. in crucis ligno in hũanitate assumpta. v Ecce tuli de manu tua cali. so. i. penã tribulatõis. x Fundũ calicis indignatõnis mee. de manu tua abstuli. y Nõ adijcies vt bibas illũ

ut terrā corp⁹ tuuꝫ: et quasi viam trāseuntibus. Cap. lij.

c Onsurge: cōsurge induere fortitudine tua syō. Induere uestimētis glie tue hierlm ciuitas sctā: qꝛ nō adiiciet vltra vt ptrāseat p te icircūcisus et imundus. Excutere de pulvere: cōsurge: sede hierlm. Solue vincula colli tui captiua filia syō: qꝛ hec dicit dnus. Gratis venūdati estis et sine argento redimemini. Quia hec dicit dnus deus. In egyptuꝫ descēdit populus meus in principio: vt colonus esset ibi et assur absqꝫ vlla cā calūniat⁹ est eum. Et nūc qd mihi est hec dicit dnus. Qm ablat⁹ est ppls me⁹ gratis Dnatores ei⁹ inque agūt dicit dominus: et iugiter tota die nomē meum blasphemat. Propter hoc sciet ppls me⁹ nomē meū in die illa. quia ego ipse qui loquebar ecce assum. Qꝫ pulchri super montes pedes annunciantis et predicantis pacem: annūciantis bonuꝫ predicantis salutem: dicētis Syon regnabit deus tuus Vox speculatorum tuorum. Leuauerunt vocem: simul laudabunt: quia oculo ad oculum videbunt: cuꝫ conuerterit dominus syon. Gau

vltra. qꝛ tribulatio ecclie tpe antixpi erit vltima. 5 Et ponā illū. s. fundū calicis reseruatū. b In manu eoꝝ q̄ te būliauerūt. s. antixpi et satellitū ei⁹. b Et dixerūt aie tue. i. tibi.

c Incurua re vt trāseam⁹. sup te sicut sup terrā. intēto ēm antixpi erit totaliter pculcare ecclias. d Et posuisti vt terrā corpus tuū. qꝛ corpa fidelium tūc occiso rū remanebūt super terrā insepulta: vt dicit est: ita q̄ boues et bestie poterūt super ea trāsire.

Cap. lin. lij.

Onsurge Aliqui expositores carbolici exponūt istud cap. lm de libera cōne ppli iudaici de babylone scā p cyrū de q̄ frequēter dictū est: ꝫ saluo meliori iudicio nō vid: q̄ cōueniēt dictū: q̄ a paul⁹ apls in lege et pphis humanit⁹ edoct⁹: et spūsancto plen⁹ illud qd̄ hic in q̄ ca. q̄pulcri sup mōtes pedes annūciātis et pdicātis pacē ꝛc. allegat q̄ dicit de pdicatōe euāgelij Roma. x. et iō nō vid: pueniēter expōi de nūcijs cyri missis p iperiū suū ad publicandū edictū de licētia data iudeis redeūdi in hierlm vt ibi exponūt. Jrē ra. sa. sup istud cap. dicit q̄ iste psolatōnes vltime s. posite ab isto loco vsqꝫ ad finē libri nō dicunt nisi sup captiuitatē eōdem p quē intelligit romanū imperū qd̄ posuit iudeos in ista captiuitate in q̄ sunt: a q̄ liberari expectāt p regē messiā: et sic fm eū q̄ capl̄m intelligit de tpe xpi: et in hoc verū dicit. Ꝫ errent expectādo futurū: qd̄ iā est ptentū. Jgit sequēdo sniꝫ apli: et dictū ra. sa. in q̄ cap. q̄tū ad id qd̄ pertinet veritatis: pōt dici pueniēt q̄ in q̄ capto renouat tertiū ipedimētū liberatōnis facte p xpm ad incredulos. qd̄ puenit ex pētru būliatē xpi. Primapes ēm sacerdotū et scribe de aduēta xpi nimis carnalit sapiētes: expectabāt eū tpalē regnaturū: et dnium a romānis ablaturū: et iō cū viderūt eū humilē abiectū et pauperē: et pētrū terre notū docētē: ptēpserūt eū: et sic fuerūt cecati ꝛ fructu sue redemptōis priuati. et q̄ iuste: qꝛ aduēt⁹ ei⁹ fuerat pnūciat⁹ in paupertate. zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iust⁹ et saluator: et ipe pauper ꝛc. qd̄ fm oēs doctores hebraicos de aduētu xpi intelligit. q̄ igit ipedimētū renouat q̄ oīndēdo q̄ būliatio xpi fuit dispositio ad gliam: fm q̄ d̄: phil. ij. Humiliauit semetipm factus obediēs vsqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis: ppt qd̄ de⁹ exaltauit illum ꝛc. et nō solū p⁹ mortē fuit glificat⁹: ꝫ etiā ām in op⁹ miraculosis ad declaratōs sue diuinitatis: ppt qd̄ xpo petēte Job. xij Clarifica me pr ꝛc. rnsum fuit. Clarificaui et iterū clarificabo. i. clarificaui te in miraculis: et iterū te glorificabo p gliaꝫ resurrectōis: et sic est in corpe mystico xpi: qd̄ est ecclia: qꝛ post depssiones ei⁹ p iudeos ꝛ tyrānos eleuata est in magna gla etiā tpali ter: et in ipis depssiōib⁹ fuit multū eleuata spūalē in receptione spūsancti: ꝛ in miraculis q̄ fiebāt p apl̄os et alios sanctos in nomine xpi: vt ps i acnb⁹ apl̄oꝝ in plib⁹ loc̄: et in scrōꝝ legendis. Secūm q̄ igit pīs capl̄m i duas pres diuidit: qꝛ p oīndit ppositū in mystico xpi corpe. scdo i ipo capite: ibi. Ecce intelliget. prima i duas: qꝛ p declarat ecclie depssio sublimatio. scdo ei⁹ dilatatio: ibi. q̄pulcri. Prima i duas. qꝛ p oīndit ppositū. scdo adducit exēplū: ibi. qꝛ q̄ dicit. Circa pmū ppba alloq̄tur ecclias pmiriuā a Cōsurge psurge. ad opa virtutū: ꝛ duplicat li psurge ad maiorē excitatōs. b Induere fortitudine tua syō. ad tolerādū pstāter aduersa: qꝛ cito p⁹ ascēsionē xpi ad celos fcā est persecutio magna i ecclia Act. viij. et p⁹ ea rome p neronē et alios pres persecutores ecclie: ꝫ qꝛ p⁹ persecutōes ecclie secuta est pax ꝛ bonor. iō subdit. c Indu. ve. glie tue. ꝛ q̄ fuit ipletū p pstātinū ip̄atorē xpe: q̄ pace ecclie p totū romanū ipiū dedit: ꝛ mirabilē eā honorauit.

d Quia nō adq. vl. vt ptrās. p te. sic te calcādo ꝛ vilificādo. d Incircūcisus. i. persecutor gētilis e Et imūd⁹. i. persecutor inde⁹. si aūt ꝗ q̄ obiciat: q̄ p⁹ mortē pstātini licini⁹ persecut⁹ ē ecclias: ꝛ p⁹ ea iulianus apostata. Dicēdū q̄ ille persecutōes nō fuerūt tāte q̄ deijcerēt ecclias ab honore: nec diu durauerūt. Licini⁹ ēm in bello fuit deuict⁹ ꝛ apud thessalonicā capite trūcat⁹ Julian⁹ ēt apostata a scō mercurio lancea fuit trāssix⁹. Pōt ēt dici q̄ illa dictio vltra: cū dicit nō adijciet vltra ꝛc. nō ipedirat sp̄ pperuitatē a pte post: ꝫ duratōs rēporis determinatā: ꝛ aliqū nō m̄ltū lōgā: sic dicitur fuit plen⁹. ā. ca. ij. toto aūt tpe cōstātini p⁹ ei⁹ baptismū vniuersal ecclesia fuit i pace ꝛ bonore. f Excutere de pulvere. i. de pcedenti abiectōe: vel de pulvere ad lrāz: qꝛ m̄lti xpiani fuerūt pdēnati ad fodiendā ꝛ deportādā arenā. vñ pulueriꝫ abāt: q̄ oēs fuerūt absoluti de mandato pstātini. g Sede hierlm. i sede bonor. qd̄ tunc fuit ipletū qñ roma q̄ erat caput mūdi fcā ē sedes sūmi pōtifīcis p pstātinū: sede ipiali trāslata apd pstātinopolim. h Solue vin. col. tui. qꝛ oēs xpiani i diuers⁹ pnib⁹ orbis icarcerati p pstātinū fuerūt liberati. i Gratis venūdati estis. i. sine cā deputati opib⁹ fuitib⁹. k Et sine argē. redi. qꝛ cōstātin⁹ nō accepit i de pecuniā: ꝫ magis ecōuerso pecunias suas distribuit p orbē ad edificatōs ecclia p ꝛ ꝛ sustentatōs ministroꝝ. l Quia hec dicit ꝛc. h adducit exēplū ad ppositū: ꝛ pōit h duplex exēplū. Primus est de descēsu ppli isrl i egyptū: cū d̄r m In egy. descē. po. me⁹ i pn. de q̄ descēsu hic Gen. xlvi. n Ut colo. essꝫ ibi. i. hitator ad eua dēdū famis piculū: ꝫ postea fuit ibi multū depssus ꝛ afflict⁹: ꝫ o ñs liberauit eū: ista ām liberatio h nō exprimit: qꝛ erat nota ꝛ famosa: ꝛ iō sat̄ dat intelligi p h q̄ descēsus in egyptū tāgit: ꝛ idē dicēdū de scōo exēplo cū subdit. o Et assur. i. rex assyriorū. p Absqꝫ vlla cā calū. ē eū. ām dnus mirabilē liberauit eū exe ezechie. vt hic. iij. Reg. Cōsequēter applicātur exēpla ad ppositū cū d̄r. q Et nūc qd mihi h. i. in persecutōne ecclesie. q. d. decet me eā liberare: ꝛ subdit cā. r Qm abla. ē po. meus grat. qꝛ i pmitiua ecclia m̄lti fuerūt ablati p occisionē d̄ pōni vita: ꝛ multi de loc̄ suis p icarceratōes ꝛ exilia. s Dnatores ei⁹ iniq̄ agūt: qꝛ iudei sub quoꝝ dnio p̄ fuit ecclia m hierlm ꝛ iudea: iniq̄ tractauerūt ppls xpianū: ꝛ postea ip̄atores romāi ꝛ coꝝ pfecti. t Et iugiter tota die nomē meū blasphe. i. nomē xpi q̄ ab i fidelib⁹ magis⁹ et deceptor fuisse dicebat. v Propter h. i. ppt imunitas dictas. x Scient ppls me⁹. scꝫ xpian⁹. y Nomē meū. i. efficaciā nois mei. p experiētiā sue salutis sic vocatōs. i. sal⁹ vl saluator. z In die illa. s. notabili ꝛ famosa qñ pstātin⁹ recepit baptisma. a Quia ego ipse q̄ loq̄bar. i bū amitate ascēsū supra discipulis meis. b Ecce assū. p saluatōis effectū: ꝛ etiā in pso na ppa. qꝛ pstātin⁹ de baptismo psurgēs pfessus ē se vidisse ibm xpꝫ

c Quā pulcri. h pōr de iactat ecclie dilatio p pdicatōs apl̄oꝝ aliorūq̄ discipulorū cū d̄r. q̄pulcri. i. valde pulcri d Sup mōtes. i. frenos pncipes fidē xpi recipientes ad pdicatōs pdictoꝝ. e Annūciā. ꝛ pdi. pa. i. legē euāgelicā: q̄ est lex pacis ꝛ amoris: et pōt h lra exp̄ōi de nūcijs cōstātini missis p orbē: ad denūciā dū ecclie pacē: ꝫ pma expositio magis cōsonat dicij apostolicur. ā. dictū est. et etiā lre seqnti in qua subditur.

f Dicentē syō regna. de⁹ tu⁹. apostoli ēm ꝛ alij pdicatores ecclie pdicauerūt ꝛ pdicāt regnū xpi. ppt qd̄ d̄r Matth. xxiij. Et pdicabit h euāgelū regni i vniuerso orbe ꝛc. vñ i fine legēdaꝝ scrōꝝ cōit pōit. Regnāte dno nro ihu xpo. g Vox speculatorū tuoꝝ. i. platorū fm q̄ d̄r ezech. iij. Fili hominis speculatorē dedi te domui isrl ꝛc. h Leuauerūt vocē. pstāt pdicādo. i Simul lauda. pcordit grias agēdo. k Quia oculo ad oculū videbūt. i. sensibiliter. l Cū cōuerterit dnus syō. videres multi

tudinē gentiū cōuersas ad xpm: et ē fuit ipletū tpe ꝓstantini. ānō essi q̄ baptizat⁹ fuit tāta multitudo credidit vt ad.xij.milia ⁊ amplⁿ baptizandi ascriberent. vt ē in gestis sancti siluestri: absq̄ mulierib⁹ et parvulis: nō subdit. m Gaudete et laudate sit deserta hierlm.i. loca seruituti xpi dedicata: q̄ añ tpa ꝓstantini ita fuerē deserta q̄ nullⁿ xpiana nisi furtim audebat accedere: ſs ꝓstantin⁹ per totū orbē iussit ea apiri et a fidelib⁹ frequtari ⁊ alia de nouo edificari.

n Parauit dōs brachiū sanctū suū.i. filiū q̄ dicitur virtⁿ patris.i. ad Corinth.i. Predicam⁹ xpm dei virtutē ⁊c. sic ōt brachium dōi: eo mō loquēdi q̄ prās secularis ōt brachiū seculare.

a In ocu. oīm gentiū: q: pdicatores a tpe cōstantini liberⁿ potuerūt vbiq̄ discurrere: et multi valde ex eēplo ipatoris incitati fuerūt ad fidem xpi conuersi: gentilitate relicta: iō subdit. b Recedite recedite de cultu idolatrie. c Pollutū no. tāgere.i. nolite extēdere manus vras ad opa pctōr. et q̄a ministri ecclie debēt ēe mūdiores aliis: iō seqtur.

d Ad ūdamini q̄ ferris vasa dōi.i. q̄ estis deputati ad cultus dei: sicut leuite in veteri testō q̄ portabāt vasa cultⁿ tabernaculi. e Oīi nō in tumultu exibitis.i. p violētiā armorū qō ōt: ppter multos ꝓfessores et ministros dei incarceratos q̄s ꝓstantin⁹ libere absoluit. f Nec in fu. pperabitis. carcerē frāgēdo ⁊ ide fugiēdo. g Precedet enī vos dōs. p ꝓstantinū liberādo. h Et ꝓgre. vos deⁿ israel. cuz fidelibus aliis ad laudādū deū in ecclesias. i Ecce intelliget. h ondit ppositū in capite nro ibu xpo: q̄ fuit būiliat⁹ et exaltatus: vt. ā. dictum est. et vtrūq̄ mixtim pōit h cū ōt. i Ecce intelli. ser. me⁹. q: hs scīam diuinā ab eterno ⁊ humanā ex tpe: et q̄ intelligat de xpo ad lītam ps p trāslationē chaldaicā q̄ ōt thargū apud hebreos: ⁊ tāte auctoritatis ē apd eos q̄ nullⁿ ausus fuit ei pdicere: q̄ talis est h. Ecce psperabit puus me⁹ messyas. ppt qō anniq̄ hebrei ab illo loco vsq̄ ad finē. liij. cap. exposuerūt ad lītam de psona xpi. k Exaltabit. ad vnitatē suppositi diuini. vel alit exaltabit. in sua resurrectōe. l Et eleuabit. i sua ascēsiōe. m Et subli. erit valde. sedēs ad dexterā dei pris. Marci vlti. Et dōs q̄dēibus postq̄ locutⁿ est eis: assūptⁿ est in celū: et sedet a dextris dei. n Sic obstu. sup te multi. videntes miracula aū passionē facta. Ad ath. viij. Notro hoies mirati sunt dicentes: q̄lis est hic: q̄a vēti ⁊ mare obediūt ei. et finalit doctrinā xpi audiēdo miraculis ꝓfirmatā. Ad ath. vij. Admirabant turbe sup doctrina eⁿ. erat enī docēs eos sic potētē bōs. o Sic inglorⁿ. i. vitupatⁿ erit. p Inter vi. aspec. eⁿ. qn̄ fuit ꝓspatⁿ et colapbis cesus. q Iste asp. gen. multas. i. mūdabit suo sanguine ⁊ baptismate. r Sup ipm ꝓtine. reos suū. qō videmⁿ ipletū in regib⁹ ad fidē conuersis q̄ nō solū ꝓtinēt ora ppria a blasphemis: ſs facūt etiam suos subditos ꝓtinere blasphemos punīdo. s Quia q̄b⁹ nō est narratū de eo videbūt. credēdo et illi sunt gentiles ad q̄s ppbe missi nō fuerūt: neq̄ audierūt xpm psonalit pdicantē sic iudei: ppt qō dicit saluator Math. xv. Nō sum missus nisi ad oues q̄ pierūt domos israel. s. ad pdicandū in psona ppria.

In cap. liij. vbi ōt in postil. Cōsurge. Additio.

Ad h ca. liij. v ⁊ ppba q̄dam pambula psupponere ad passionem xpi pnūcia de q̄ dicturⁿ est apte ⁊ plene in seqnti ca. s. liij. vnō p hortat ppl'm fidelē ad virtutē di. Cōsurge ꝓsurge induere fortitudine tua syon. duplicat aūt h verbū ꝓsurge ad maiorē ꝓfirmationē. vel p p mū ꝓsurge intelligit resurrectio a pctis: p secūdū vero ꝓcessus ad virtutes: et seqtur. Induere fortitudine tua syō. s. fortitudie gre p quā resistitur aduersitatib⁹ mūdanis ⁊ dyabolicis tētatōib⁹ iuxta illud ad hebreos. xi. cap. Estote fortes in bello ⁊c. et q: p talē fortitudinē deuenitur ad statū glie pur ibidē seqtur: et accipiēs regnū eternū. iō subditur Induere vestimētis glie tue hierlm ciuitas sctā. s. celestis de q̄ ꝓpeverificat qō subdit. Quia nō adijciet vltra ⁊c. quā exhortatōes et excitationē iterū ad maiorē ꝓfirmationē sub aliis vbis repetit di. Excutere de puluere. s. peccatorū. iuxt pō. Munq̄d ꝓtrebit tibi pulus. Cōsurge. s. ad faciēdā bonū. Hierlm sede. s. mēte q̄eta: solue vincula colli tui ⁊c. ses p ꝓtritos vera p quā vincula peccatorū soluunt. Qualit aūt seu q̄ virtute possent hmōi vincula captiuitatis peccatorū solui subdit di. Hec dicit dōs graē venūdati estis. in h essi q̄ dicit graē venūdati estis: intelligit venūdatio q̄ est p peccatū. vñ. ē. l. ca. dicerat. Ecce in iniqtatib⁹ vris venūdati estis. Mā q̄ fac peccatū seruⁿ peri est. Io. viij. In h aūt qō seqtur. Et sine argēto redimemini ondit q̄ passio xpi de q̄ intendit in pnō loq: opa ta est salute nras p modū redēptōnis nō corpalis sm quā q̄ñq̄s aliqui pecuniali pcio redimunt: sed p redēptōs spūalē. s. p sanguinem pciosum xpi. vñ i. Pe. i. Non corruptibilib⁹ auro vel argēto redempti estis: ſs pciosō sanguīe agni imaculati ⁊ incōtaminati xpi. q̄ q̄dē verba apli mānifeste correspōdēt pdictis vbis ppbetis. s. cū ōt. Sine argēto redimemini. ⁊ ad declararōs pdictorū subdit Quia h dicit dōs deⁿ: in egyptū descēdit ppl's meⁿ. vbi ppba ondit dōias inter captiuitatē babylonicā ⁊ egyptiacam a q̄bus fuerūt p deū liberati: ⁊ captiuitatē pcti seu dyaboli a q̄ xpus redemit humanū genⁿ p suā passionē. nā in pdictis duab⁹ captiuitatib⁹ hs essent inf se differētes: q: egyptiacā incurrerūt spōte descēdētes in egyptū. vt coloni essent ibi. vt ps Gen. xlvi. ca. et sic egyptij habuerūt aliq̄lē rōnē detinēdi eos: q: subuenerunt eis in famis necessitate: vt in glo. in captiuitate aūt babylonica q̄ significat h p assur eo q̄ assyrij cū nabucho venerunt: nō fuit talis cā vt in terra sua calūniarent ⁊ opprimerēt eos: vt in glo. in vtraq̄s aūt captiuitate pdicta q̄ solus corpalis erat in manu violēta p coactionē opprimētiū sufficienē fuerūt redēpti p potētiā diuinā aduersarios violent ppl'm dei detinētes opprimētē vt ps in sacris scripturis de h loqntib⁹: ſs in hac captiuitate a q̄ xpus p suā passionē redemit h nō solū nō ꝓgruebat. s. q̄ deⁿ p suā solā potētiā dyabolū spoliaret: eo q̄ humanū genⁿ p pctm qō sm augu. nō est nisi volūtariū captiuatū fuit: q̄ rōne erat iuste sub seruitute dyaboli derelictⁿ a deo: vt tractat a doctorib⁹ in. iij. distinc. xix. ⁊ h est qō seqtur. Et nūc q̄d nobi est. Hec dicit dōs q: ablatⁿ est ppl's meⁿ gratis. q. d. et nūc. s. in hac captiuitate h nō sufficit. s. p solā potētiā redimere. Oīi ablatⁿ est populⁿ meⁿ gratis. s. spōte tradēdo se peccato seu dyabolo: q̄ rōne conueniēs est vt p iustitiā redimat. Si aūt ꝓ h dicat q̄ xpus p suas passionē nō solū ab actuali sed a pctō originali pncipaliter redemit: qō q̄dē originale pctm nō est volūtariū in ipis descēdētib⁹ p ppagatōs. Dicēdū q̄ hs peccatū originale nō fit voluntariū in ipis ppagatis. fuit tm̄ volūtariū in pmis parentib⁹ a q̄bus trahunt originē. Et iō simplr dixit. Ablatⁿ est ppl's meⁿ gratis. s. spōte se tradidit dyabolo seu peccato: ⁊ iō nō p solā potētiās redimēdus est sicut in aliis captiuitatib⁹ supradicē. et seqt Dominatores eⁿ iniq̄ agunt. q. d. hs dōatores eius. s. pncipes tenebrarū: iniq̄ agunt deducēdo eos ad peccā dūmbulonū⁹ q: gratis. s. spōte: vt dictū est se tradiderunt. Et iugit tota die nomen meū blasphemat. s. eo q̄ in eis remanet culpa peccati: sm quas deⁿ offendit: ⁊ iō ōt: blasphemari iuxta illud ad Ro. ij. ca. Per vos nomē dōi blasphemat in gentib⁹. Et supradicē igit ꝓcludit q̄ captiuitas de q̄ agit nō p solā potētiā opprimētē aduersarios rediměda erat sicut ⁊ alie captiuitates: hs p aliq̄ō remediū sufficiēs ad tollēdā culpā seu maculā peccatorū: ⁊ iō subdit. Propē h scier ppl's meⁿ nomē meū in die illa. s. ppē necessitatē seu ꝓgruētiā pctā. scier ppl's meⁿ. i. ppl's nouit p me redemptus. nomē meū. s. nomē ibs q̄ significat redēptorē seu salutorē a tali captiuitate dyaboli seu peccati iuxta interpratōs huius nois p angelū factā ipi ioseph. Math. i. c. ipe enī saluum faciet ppl'm suū a peccatis eorū. ⁊ seqtur. In die illa. s. tpe gratie

qñ hoc nomē fuit
Ro. xiij. ca. Nox p
deo vo facta mānifes
trib⁹ angelis seu bo
loqbar. s. p ppb ae
nes pterite pncula
na mea loquēres
est oportet vt p me
ca h q̄ ōt. Sciet p
dēptōē egyptiaca
pplo reuelatū non
tionē ad deū pnc
cedēnia q̄ reqrebat
dītōē ar. vij. sic in b
virgini gloriosē d
nomē intelligit sal
pulcri sup mōtes.
spūalis erat ab ip
nis dicit. Quāpul
ptione p passionē
apparuit: tm̄ de ap
nē fecit pdicēs mu
leā: que q̄dem app
vlti. Undecim dis
rat illis ibs. de q̄
mōtes. i. sup mon
locis: et seqtur. P
q̄ in illo mōte ānū
Eūtes docete oēs
pdicātis salutē q
tus fuerit salu⁹ e
rē oīm credēntū d
ſcs apl'is in q̄bus
testas in celo ⁊ in
noiauit ppba. D
ibi facta vsq̄s ad
accesserūt ⁊ tenue
specula tor tuorū
succedēntib⁹: ſs sal
dū de patrib⁹ in
teri testatito. Es
di. Isti enī patres
beratōis sil: q:
⁊ diu spectata an
būt. s. facie ad fac
et laudate sil'd
ecclesie, pur in gl
sicut in p postil. rel
cedite exite inde.
q̄ romani supue
māserat ex occisi
tes spūsancto ad
Ad ūdamini. s. a
intelligunt sanct
matura dei: loria
ne q̄s estimaret
in hac redēptōē
d ēptōē egyptiac
in fuga pperabi
li⁹ in psona ppa
ritate. q̄s aūt sir
me⁹ quē h vocar
mortestatim i seq
sm glo. q: p obe
bet phil. ij. Et c
ad dexterā pris
uatōes exponūt
uabit plus q̄ n
periores: et q̄ ps
esset sublimior: ag
et angelicā nō sir
ppba h vocat eū

qñ hoc nomē fuit manifestū. ipo esti gre dies dicit: iuxta illō ad
Ro. xiij. ca. Nox p̄cessit: dies aūt appropinq̄vit. et qz redēptio a
deo ño facta trāscēdit oes alias redēp̄ones q̄ facte fuerūt mediā
tib⁹ angelis seu hoib⁹ mō p̄dictorū subdit. Quia ego ipse qui
loq̄bar. s. p ppā as ecce assum. s. p carnē assumptā. q. d. redēptō
nes p̄terite priculares et corpales p angelos seu ppbas in pso
na mea loquētes facte sunt: ꝛs hec redēptio q̄ spūalis atq̄ vlis
est oportet vt p me fiat. Vñ ego ipe q̄ loq̄bar ecce assum. Ite cir
ca b̄ qō ōr. Sciet pplo meo nomē meū. Notandū q̄ sicut in re
dēptōe egyptiaca fuit moysi: et deinde seniorib⁹ isrl: et deinde
pplo reuelatū nomē dñi tetragrāmaton: sm cui⁹ verā significa
tionē ad deū pertinet signa et p̄digia facere facultatē nature ex
cedēnia q̄ req̄rebat ad illā redēptōꝭ put fuit dcm Exo. iij. in ad
ditōe ar. vij. sic in hac redēptōe vlti reuelatū fuit nomē iesus. p
virgini gloriose: deinde ioseph et alijs discipulis ꝛ fidelib⁹: p qō
nomē intelligit sal⁹ et saluator a peccatis vt dictū est: seq̄t Qua
puleri sup mōtes. Vbi postq̄ ppbā oñdere at q̄ p̄dicta redēptō
spūalis erat ab ipo vero deo fiēda de publicatōe hui⁹ redēptio
nis dicit. Quā puleri sup mōtes. Ad qō sciēdū q̄ facta redem
ptione p passionē xpi ꝛs pluries suis aplis in sua resurrectione
apparuit: tñ de apparitōe ei⁹ facta in mōte galilee spālē mētio
nē fecit p̄dicēs mulierib⁹. Annūciare fribus meis vt eāt in gali
leā: que q̄dem apparitio fuit in q̄ dam mōte galilee. vñ Matth.
vlti. Undecim discipuli abierūt in galileā in mōtē vbi pstitue
rat illis ihs. de q̄ ppie pōt intelligi istud verbū: q̄ puleri super
mōtes. i. sup montē sumēdo pl'ale p singulari sic in alijs multis
locis: et seq̄tur. Pedes ānūciātis ꝛ p̄dicātis pacē. s. pedes xpi.
q̄ in illo mōte ānūciauit eis ꝛ initiūxit p̄dicatōꝭ euāgelij paq̄ di.
Eūtes docete oes gēes. s. euāgelū pacis. Annūciantis bonū
p̄dicātis salutē: qz tūc dictū fuit eis. Qui credident et baptiza
tus fuerit salu⁹ erit Matth. vlt. in q̄ ño manifeste p̄dixit salu
tē oīm credētiū di. Syō regnabit deꝰ tu⁹: qz tūc xpus dixit sp̄on.
sos aplis in q̄bus p̄cipue eccl'ia residebat. Data est mihi omis po
testas in celo ꝛ in terra. Si aūt q̄rat q̄re pedes xpi singulariter
notauit, ppba. Dicēdū q̄ in b̄ designat adoratio aplorū fuisse
ibi facta vsq̄ ad pedes: eo q̄ de mulierib⁹ ibidē ōr. Illi autē
accesserūt ꝛ tenuerūt pedes ei⁹ ꝛ adorauerūt eū: et seq̄tur. Vox
speculatorū tuorū: qō cōiter exponit de aplis et alijs p̄latis eis
succedēnib⁹: ꝛs saluo meliori iudicio magis ppie videt exponen
dū de patrib⁹ in lymbo existēnib⁹ q̄ speculatores vocant in ve
teri testamēto. Ezech. iij. et. xxxiij. ca. Fili hois speculatorē te de
di. Isti esti patres dicunt leuare vocē et letari cū gaudio sue li
beratōis sil: qz piūcti liberari fuerūt ꝛ beatitudinē sibi p̄missam
ꝛ diu spectatā attigerūt. de q̄ dic. Quia oculo ad oculum vide
būt. s. facie ad faciē. Cū puerterit dñs syon: et seq̄tur. Gaudete
et laudate sil⁹ deserta hierlm: qō sanis ppie applicat p̄mitiue
ecclesie: put in glo. Parauit dñs brachiū sanctū suū: exponat
sicut in postil. referēdo tñ ad xpo p̄dicatōis aplorū. Recedite ere
cedite exite inde. exponat de p̄mitiua eccl'ia: sicut in glo. qz ante
q̄ romani supueniret apli et alij fideles a iudea q̄ p̄tamiata re
māserat ex occasiōe xpi in regnū agrippe trāsierūt ꝛ ad alias gē
tes spūsancto admonēte: vt in hystoria ecclesiastica hr̄. sequitur
Mūdamini. s. a vicijs: q̄ ferris vasa dñi. Per vasa dñi sm glo.
intelligunt sancti. vñ paul⁹ vas electōis ōr. vel vasa dñi sūt ar
matura dei: lorica iustitie: clypeus fidei: galea salutis ꝛ bmōi: et
ne q̄s estimaret ex b̄ qō dixerat. Recedite recedite exite inde. q̄
in hac redēptōe req̄rebat recessus corpalis p modū fuge sic i re
dēptōe egyptiaca. Exo. xij. ió subdit. qñ in tumultu exibitis: nec
in fuga, pperabitis. s. sic tūc. Precedet enim vos dñs. s. ipe dei fi
li⁹ in psona ppria. Et ꝛgregabit vos dñs deꝰ isrl. i fide et cha
ritate. q̄s aūt sit iste deꝰ isrl statim subdit. Ecce intelliget fu⁹
me⁹ quē b̄ vocat seruū eo q̄ fuit obediēs vsq̄ ad mortē: de qua
morte statim i seq̄nti ca. tractat. et seq̄tur. Exaltabit. s. ad celos
sm glo. qz p obediētiā vsq̄ ad mortē deꝰ exaltauit illū. vt ha
bet phil. ij. Et eleuabit sup oēs celos et sublimis erit valde q̄
ad dextrā p̄tis sedēs. Hec in glo. Annq̄ aūt hebreorū ista ele
uatōes exponūt de messia sic. Exaltabit: plus q̄ abraā: et ele
uabit plus q̄ moyses. Et sublimis erit valde pl⁹ q̄ angeli su
perior: eo: et q̄ ps q̄ messias de q̄b⁹ etiā sm ipos loq̄tur ppbā
esset sublimior ānglis superiorib⁹: et cū sm eos in natura diuina
et angelica nō sit medū pōr procedere bñt q̄ ipe sit deus: et cum
ppbā b̄ vocat eū seruū qō nō cōpetit diuine nature: seq̄t q̄ in
ipo sunt due natures diuina. s. et hūana qō tñ ipsi negāt ꝛs p cedāt p̄mis
sa. In his esti ꝛ filib⁹ nō verent veritati p eos implicite cōcesse cōtra
dicere. Capl'm. liij.

Quis credidit. Ra. sa. et andreas exponunt b̄ capl'm ad lr̄am de
pplo iudeorū: dicentes q̄ ppba de illo loq̄tur q̄si de hoie puro:
eo mō loquēdi q̄ dicitur
Exo. iiij. ca. filius meus
p̄mogenit⁹ isrl. ꝛs eorum
puerilitas patz p doctō
res hebreorū antiq̄s: vt
dictū est p̄cedē. cap. Ite
sup illō Gen. xxiij. Et
introduxit eā ysaac ꝛc.
dicit Ra. moy. Nic ēre
messyas q̄ dedit cor suū
ad perēdū miserātōes
p isrl: et ad ieiunandū
et humiliādū se p eis si
cut scriptū est Esai. liij.
Ipe aūt vulneratus est
ppter iniq̄tates nras ꝛ
attrit⁹ est ppter scelera
nra ꝛc. et q̄ patz q̄ sm

q Quis credidit Ca. liij.
auditui nro: et brachium
dñi cui reuelatū e Et ascēdet sic
virgultū coram eo ꝛ sic radix de ter
ra sitiēti. Non est spēs neq̄ de
cor. ꝛ vidimus eū ꝛ nō erat aspectus
et desideramus eū despectus et
nouissimū virorū: virū dolorū et
sciētē infirmitatē. Et q̄si absconditus
vultus eius et despectus: vñde nec
reputauimus eū. Vere languores

istū doctorē b̄ capl'm loq̄tur de xpo ad lr̄am: b̄ etiā ps p scripturas no
ui testamēti q̄ sunt maioris auctoritatis q̄ quis a iudeis nō recipiāt. qō
esti dicit in p̄ncipio capl'i. Dñe q̄s credidit ꝛc. Job. xij. dicit ipletū in
xpo. ꝛ filr ad Ro. x. Ite qō ōr. I. Vere languores nros ipe tulit ꝛc. Ma
thei. viij. dicit ipletū esse in xpo. Sil'r qō postea subdit. Sicut ouis
ad occisionē ducet ꝛc. vsq̄ ibi. Qui ablatus est de terra viuētū. Ace.
viij. de xpo ōr. Et cū sceleratis reputat⁹ est. Marci. xv. filr dicit ipletū
in xpo. Igit sequēdo hanc sniam: dicendū q̄ b̄ ponunt remedia p̄tra
tria ipedimēta p̄dicta: sicut fuit. ij. diuisum capitulū. et diuidit in tres
ptes sm tria remedia. scōm pōit cap. sequēti. terciū. iv. Primū aūt ipe
dimentū p̄cipiēdi fructū redēptōis xpi fuit iudeorū peccatū ꝛ qō pōit
hic remediū passiōis xpi que sufficit ad delēdū oē p̄cti q̄ tus est ex se
et diuidit p̄ns capl'm in duas ptes: qz p̄ esaias rei dicēde designat al
titudinē scōo plectitur d icendorū ordinē: ibi. et ascēdet. Circa p̄mū dic.

a Quis credi. audi. nro. i. passionis xpi mysterio: qō ego et alij ppbe
audiuim⁹ a spūsancto. p̄uidit enim esaias ppba iudeos p maiori parte
nō credituros sm q̄ ōr Job. xij. Cū aūt tāta signa fecisset coram eis nō
credebāt in eū vt sermo esaie ipleret quē dixit. Dñe q̄s credidit audi
tui nro ꝛc. et sequit. Propterea nō poterāt credere: qz iterū dixit esai
as. Excecauit oculos eorū: et indurauit cor eorū ꝛc. et subdit. Hec dixit
esaias q̄n vidit gl'iam ei⁹ ꝛ locut⁹ est de eo. b Et brachiū dñi. i. fi
li⁹. vt dictū est ca. p̄ce. c Cui reuelatū est. q. d. paucis valde ꝛ incō
plete. d Et ascēdet. b̄ p̄nr p seq̄tur dicēdorū ordinē: et p̄mo q̄tus
ad modū nascētis: cū ōr. Et ascēdet sicut virgultū coram eo. i. coram deo
pfc. e Et sicut radix. sursus fructificans. f De terra sitiēti. i.
de virgine nō humectata vel fecūdata humano semine. g Non est.
hic consequenter pōit ordinē suum q̄tum ad tolerantiā patiētis. et p̄ro
desenbit ei⁹ passio ignominiosa. secūdo nobis fructuosa: ibi. Ipe au
tem. tertio sibi finaliter gloriosa: ibi. De angustia: ista tamē d iusto nō
est sic p̄cisa quin ptes in aliquo coincidant: et sic est cōiter per totum li
brū istum sicut a principio fuit dictū. Circa primū dicit. g Nō est
ei species neq̄ decor. q̄ quis esti scōm veritatē xpus in humanitate as
sumpta fuerit speciosus forma pre filijs hominū. psal. xliij. tamē ista
speciositas fuit deturpata alapis in facie eius inflaturā et liuorē cau
santibus: et sputis eam fedantibus. h Et vidimus eū et nō erat
aspectus. quia pre horrore auertebant homines faciē i Et deside
rauimus eū. loquitur ppbeta in pson sui et aliorū sanctorum adue
tū xpi desiderantiū. scōm q̄ dicit Matth. xiij. Multi ppbete et iusti
desiderauerūt videre que vos videtis: et nō viderūt ꝛc. k Et no
uissimū virorū. i. valde abiectū. l Virū dolorū. i. multi ꝛ magni do
loris expertū passiue: sicut vir sanguinū dicit qui est effusor: multi san
guinis actiue. m Et sciētē infirmitatē. s. carnis per experienti
am absq̄ tamē peccato. n Et quasi absconditus vultus eius. pre
verecūdia. o Vñde nec reputauim⁹ eū. nō tantū. s. saluatorē sed nec
etiā alicui⁹ valoris hoiem: et loq̄tur b̄ ppbeta in pson iudeorū tēpe
xpi existentiū. et cōnumerat se eis in q̄tū erat de pplo iuda: sic d amid
cōnumerat se peccatorib⁹ eorūmdē q̄ fuerāt in regno iude. ix. ca. q̄ quis
princeps nō fuisset. p Vere languores nros ipe tulit. i. infirmitates
carnis: vt famē sitim et sitia q̄ pere fuerūt in eo: sic ꝛ hūanitas vera.

q Et nos reputauim⁹ eũ q̃si leprosum.i. ꝓlẽ et abbo iabilẽ ad modũ lep:osi r Et pcussum a deo et humliatũ. ppt̃ peccata sua ꝓpa. im posuerũt ẽsi sibi iudei q̃ bẽt demoni ũ:et qõ subuertebat ppl̃z et multa alia crimia:vt ps ex decursu euãgelio ꝓ. s Ipe aũt.b ꝓnũ oñdit passio xpi nobis fructuosa:q: nõ passus fuit p peris ppriis ſ p nris expiãdis.et b est qõ dic Ipe aũt vul. est ppt̃ iniqui.no.et ps lra.Ra.sal. dicit q̃ istud dicit i persona gẽtiliũ.et vocat gẽtiles oes ꝑter iudeos d. q̃ in aduẽtu messie gẽtiles videres iudeos per eũ mirabilr exaltari dicẽt q̃ afflictiones quas nõ sustinẽt iudei in hac captiuitate fuerũt ppter peccata gẽtiliũ:et in b si biipsi ꝑ dicit: quia alibi in multis locis dic q̃ b captiuitas est ppt̃ peccatũ viruli ꝓstantis expiandũ.Exo.xxxij.

t Oes nos q̃si oues errauim⁹:q: nullꝰ q̃ntũcũq̃s iust⁹ põt euitare omnino peccatũ saltẽ venia le. v Et posuit dñs in eo iniqtatẽ oim nrm. i.penã p iniqtand⁹ oim expiãdis:t q: xps hanc penã ex maxia charitate sustinuit:nõ subditur.

Nros ipse tulit:et dolores nros ipse portauit. Et[a] nos reputauim⁹ eũ q̃si leprosũ ſ et[r] percussũ a deo et humliatũ. Ipe[e] aũt vulneratus est ppter iniqtates nras: attritus est ppter sceleta nra. Disciplina pacis nre sup eũ:et liuore ei⁹ sanati sum⁹. Oes[s] nos q̃ oues errauimus: vnusqsq̃z in viã suã declinauit et[n] posuit dñs i eo iniqtatẽ omniũ nostrũ Oblat⁹[r] est:q:[t] ipe voluit et[s] nõ aperuit os suum. Sicut ouis ad ocisionẽ ducẽt: et quasi agn⁹ coã tõdente se obmutescet: t nõ aperiet os suũ. De[a] angustia et[b] de iudicio sublatus[c] est. Generationẽ[b] ei⁹ qs enarrabit. Quia[c] ablatus est de terra viuẽtiũ. Pro

k Multos.i.n õ oes. l Et iniq.eoꝝ.i.penã p iniqtatib⁹.
m Ipe por.ex obedictia ad pẽm et charitate ad hominẽ.
n Ideo distpiã ei plimos.i.red dã ei ples de gẽtilib⁹ q̃ cecidẽrũt de iudeis. o Et fortiũ.i.demonũ de quoꝝ fortitudine dr Job.xli. Nõ est potãs sup terrã que cõparetur q tc. p Diuidet spolia. extrahendo patres de lymbo:qõ fec cristus in sua resurrectõe.

q Pro eo q̃ tradidit.aiam suã ex magna charitate.
r In morte. vel de acerbã et cũ b ꝓfusibũ: iõ subditur.
s Et cũ scelerepuratꝰ est. q: inter latrones fuit crucifixꝰ: vt p b participeps maleficij eoꝝ a vulgarib⁹ reputaretur.ad b esi ipetrauerit indei a pylato: vt duo latrones cũ eo crucifigerẽtur: ſ ex dei ordinatõe etiã b factus est: vt b scriptura impleret: vt ꝛ: marci.xv.

t Et ipe pec.mul.tulit. q̃tũ ad efficaciã oim tũ q̃tũ ad sufficientiã. v Et p trãsgres.rogauit. Luce.xxiij. Pat ignosce illis tc.et ex b patet expositio ra.sa.falsa.q: ppls iudaic⁹ nõ erat p gẽtilib⁹ imo quotidie erat p destructõe romani imperij: et marie p destructõe discipl oꝝ xpi:sm q̃ dicit Piero.et p eius discipulos intelligũt xpianos In ca.liij.vbi ꝛ: in postilla. Et dabit ipios p sepultura. Additio.i.

Oc qõ ꝛ: b. Et dabit ipios p sepultura sua: nõ ppte videt expõi de iudeis q̃ traditi fuerũt romanis in penã mortis xpi.pt in postil.q: si sic debuisset dicere.Dabit impios pro morte sua nõ p sepultura:q: ſ in morte xpi marie peccauerũt in sepultura tu nõ. Ad eritorie esi et bonorifice xps fuit sepult⁹ vñ.ã.ca.xi.Erit sepulcrũ ei⁹ gloriosũ:vñ alit videt dicẽdum. Pro q̃ attẽdendũ est q̃ sicut aliq̃ errauerũt circa diuinitatẽ xpi credẽtes cũ purũ esse hoiem sicut fotin⁹ t nestori⁹:et alij heretici.sil'r alij errauerũt circa humãitatẽ: sic manichei⁹ q̃ euacuabat mysteriũ incarnatõis humanã naturã a xpo auferẽdo: sic fuerũt aliq̃ q negauerũt xpi mortẽ t sepulturã sic saraceni: vñ machomet⁹ in suo alcoranno nephãdo dic expsse q̃ ibs nõ fuit suspẽsus nec mortu⁹:ſ qõ sic assimilabat videntib⁹.s. p apparitionẽ fantasticã nõ veram:quoꝝ error ppba excludit dicẽs. Et dabit impios p sepultura sua.et est sensus q̃ ipij s.milites custodientes sepulcrũ dñi fuerũt reates sue sepulture: t sic dedit ipios.s. milites reates p sepultura sua:et sequtur. Et diuitẽ p morte sua s.ioseph ab arimathia q̃ nobilis decurio erat. Iste esi fuit reatus mortis dñi.q: ipe corp⁹ ei⁹ petijt.Ad ath.xxvij.et sic dedit reatẽ diuitẽ p morte sua.vñ notanter posuit ipios in plurali t diuites in singulari.q: custodes sepulcri ples erãt et diues ille vnꝰ tm.

In eo.c.vbi ꝛ: in po.Si posuerit aiam suã p peccato.

Si nos habem⁹: Si posuerit aiam suã Additio.ij. p peccato. In hebr.bi.Si posueris peccatũ aiam suam Ad qõ sciẽdũ q̃ b vidt loq̃ ppba ꝑ iudeos t alios puerse credẽtes seu opinãtes q̃ xps p peccato suo ppto fuisset passus: quoꝝ falsam credulitatẽ seu opinionẽ euacuat ppba p b q̃ ex morte xpi secuta est ppagatio fideliũ lõgeua:et bũa vita per ipm xpm in deũ directa.qõ ps ex b q̃ seruantes legẽ xpi expoue ei⁹ ꝓlia nõ solũ vt boies sm rõnẽ viuũt:ſ etiã quasi ãgeli in celis conuersantes:vñ apls ad phil'.iij. Cõuersatio nra i celis est.Aut esi hiero. In carne ꝑter carnẽ viuere nõ terrena vita est

sed celestis:sm quã to aiaꝝ suã.i.si tu rueris peccatricẽ fuligiũ admirariue lõgeuã.s.multiplicẽ fideles semẽ xpi rõni gamaliclis boris dicebat.Dilcte illos.q̃si si est ex deo est:nõ poterinis peraue q̃nq̃z durãtnis.Ad b euacuã dmini in manu ei⁹ dtio nra:ꝑma ad Zb nunq̃z in le.ve.nec deũ:sicut in seqntib tantũ sanctimoniã sanguis effussionẽ nu xpi directa est.v Zegat admirative cedẽtia sic:Si posuvnicẽ aiam xpi. Mun tas dñi in ma

M cap.liij.cũ san.Zbo.ꝓcordit e noꝝ ob vindictã m nẽ nõ ppriã:q: vt te nõ p sepultura:c sepultura.Ad eritorie dicit.ã. Erit sepulc era:q: sepultura est rẽdo:pcius egerũt sepulcbrũ ne pur p nẽ futurã.Ds t cu crã publicarẽt. Int tura nõ peccauerũt nficã et meritoriã:q ẽbus bodie sepulch stles sepulture custo q: rõne notorietatẽ la ꝑ discipulos ne gelica:et sic eritorie Zbo.et postillarorũ

Zuda sterilis tulũ deredit iudea ꝛ: b. b uersa tpa.Habe desposata deo p le lonice capiuitatis mittit b maior: mul virũ:ppls aũt reue postea in tãta psp bonores et bnoꝛ:ſ salomonis:ſ fuit i vt oicrũ est.ã.xxxv lapides ruos t fu tio ciuitatẽ et rẽpli rẽpli et ciuitatis pc illi⁹ q̃ pcessit:et rõ eũ iudea ꝛ: bñs v rũ. Sterilis t deꝛ aduẽtu messie erit rit vnq̃z:ſ illud di fit adhuc vẽtur⁹.p piũ bus⁹ capli de c do seq. Igit ad in antiquoꝝ t mode desia a principio n Quia recn⁹ patri q̃s cõdidit q̃si sub uersalẽ.s.ecclesiã:q fiuẽ mũdi nascitur

sed celestis:fm quã suam lẕa sic expõit. Si posueris p̃ peccato aiaz suã,i.si tu infidelis posueris pertĩ aiam suam.i. si asseruerís peccatricẽ fuisse aiam xpi. Videbit semẽ lõgeuũ:qõ intelligit admirative seu interrogative dictũ.q.d.quõ videbit semẽ lõgeuũ.s.multiplicationẽ fidelium q̃ secuta est ad mortẽ xpi:q̃ idẽ fideles semẽ xpi sunt p adoptionẽz: que q̃dẽ rõ ꝓpbe ꝓsonat rõni gamaliclis bonorabilis legis doctoris: q̃ actu.ca.v. pharisei dicebat. Discedite ab hoib̃ istis.s.a disciplis xpi et sinite illos.qm si est ex hoibus ꝓsilit:si aũt op̃ dissoluet:si vero ex deo est:nõ poteritis dissoluere. Si aũt ẕ hoc dicat q̃ aliq̃ secte peraue q̃nq̃z durãt magno tpe p̃missiõe diuina:vt ps de saracenis. Ad hoc cuacuãdũ inducit ꝓpba alia rõnẽ di. Et voluntas domini in manu eius diriget. Constat aũt q̃ voluntas dñi est sanctificatio nra:p̃ma ad Thessa.iiij.ca. Sz ꝓstat q̃ sanctificatio humana: nunq̃z in le.ve.nec in aliq̃ lege seu secta fuit sic frequẽ directa in deũ:sicut in seqntib̃ doctrinã et vitã xpi repit:quoꝝ plurimi in tantũ sanctimoniã sequunt q̃ terrena oino despiciũt vsq̃z ad sanguis effussionẽ p veritate pugnãt:et sic voluntas dñi in manu xpi directa est. vñ hoc dicit. Voluntas dñi in manu eius diriget Legit admirative seu inquisitiue ꝓformit ad verba imediate precedentia sic:Si posueris tu.s.infidelis peccatũ aiaz suã.s. peccatricẽ aiam xpi. Nunq̃d videbit semẽ longeuũ:et nunq̃d voluntas dñi in manu eius diriget. Replica.

M cap.liij.cũ dr. Et dabit impios p sepultura. postilla.t san.Tho.ꝓcordit exponũt de iudeis q̃ dati sũt in manu romanoꝝ ob vindictã mortis xpi. Burg.se opponẽs dicẽ illã expositõnẽ nõ ꝓpriã:q: vt inqit fm hoc debuit dicere:dabit impios p morte nõ p sepultura:q: is in morte xpi valde peccauerũt: nõ tñ in sepultura. Meritorie enim inqit et honorifice xps fuit sepult̃: iõ dicit.ã. Erit sepulchrũ eius gloriosuz. Sz ista vident frustra dicta:q: sepultura est pñs mortẽ:iõ si iudei male egerũt mortẽ inferẽdo:peius egerũt mortuo nõ parcẽdo:q̃nimo fecerũt custodiri sepulchrũ ne p̃ut p̃dixit resurgeret q̃uis nõ crederẽt resurrectionẽ futurã. Sz t custodes corruperũt pecunia:ne resurrectõz fama publicarẽt. Infidelit enim t false dicẽ Burg.q̃ iudei in sepultura nõ peccauerũt. Nec valet q̃ allegat sepulturã fuisse bonorificã et meritoriã:q: hoc ptinet ad credẽtes:nõ ad pfidos iudeos q̃bus hodie sepulchrũ xpi nõ est gloriosum:et falsuz est q̃ dicit reliqs sepulture custodes fuisse:q: nõ fuerũt positi in testimoniuz q: rõne notorietatis nõ egebat testimonio:is erãt positi ex cautela hoc discipulos ne furarent corp̃ ihu:vt habet in hystoria euãgelica:et sic exterorũ expositõibus Burg. fauratiat ẕ sanctum Tho.et postillatorẽ. Capl'm.liiij

Lauda sterilis. Illi q̃ doctores catholici exponũt hoc capitulũ de reditu captiuitatis babilonice:ita q̃ eadẽ gẽs. scs iudea dr b. Habẽs virũ et fecũda:sterilis et deserta fm diuersa tpa. Habẽs virũ et fecũda a tpe legis date:q: fuit tunc despõsata deo p legis susceptõz. Derelicta et sterilis: tpe babilonice captiuitatis:is hoc nõ vidr hñ dictũ.q: sterili et deserte promittit hoc maior multiplicatio ꝓlis exaltatõis t honoris q̃ hñri virũ:ppls aũt reuersus de captiuitate babylonica nunq̃z fuit postea in tãta ꝓsperitate q̃uũ ad multitudinẽ ppli: diuitias et honores et hmõi:sicẽ fuerat ante captiuitatẽ:et maxime tpe dauid t salomonis:is fuit in seruitute:is in terra sua:et afflictõib̃ multis, vt dictũ est.ã.xxxv. Ptẽ infra dr eodẽ ca. Ecce sternã p ordinem lapides tuos t fundabo te in saphiris in q̃ denotat reedificatio ciuitatis et tẽpli multo excellentior q̃z ante. Reedificatio vero tẽpli et ciuitatis post captiuitatẽ babylonicã nulla fuit respectu illi q̃ pcessit:et iõ ra.sa.expõit istud capl'm de tpe xpi:ita q̃ fm eũ iudea dr hñs virũ t fecũda p tpe ante captiuitatẽ facta per tyrũ. Sterilis t derelicta.a viro p tpe captiuitatis in q̃ est mor:is in aduẽtu messie erit in maiori ꝓsperitate q̃si incõparabiliter q̃ fuerit vnq̃:is istud dictũ fundat sup erroneũ fundamẽtũ.s. q̃ xps sit adhuc vẽtur̃.,ppt qõ paul̃ apl'us ad Gal. exponit principiũ hui̇us capli de vocatõe gẽtiliũ ad fidẽ xpi:quã suam intendo sequi. Igit ad intellectũ dicẽdoꝝ sciẽdũ q̃ sicut vna est fides antiquoꝝ t modernoꝝ:is sit mõ magis explicita: ita est vna ecclesia a principio mũdi vsq̃z ad finẽ.vñ dicit Gregor. omel. vij. Quis recti̇ patrisfamilias filiitudinẽ tenet q̃ cõditor nr̃ q̃ eos q̃s cõdidit q̃si subiectos possidet in domo q̃ habet vineã vniuersalẽ.s.ecclesiã:q̃ a p̃mo abel iusto vsq̃z ad vltimũ electũ q̃ in finẽ mũdi nascitur̃ est:quoꝝ sanctoꝝ p̃tulit:quasi tot palmites emisit:et sic vna et eadẽ ecclesia dr sterilis t fecũda.virũ hñs et derelicta:fm diuersas gẽres t tpa:ita q̃ p tpe veteri restamẽti dr fecũda et virũ hñs q̃tum ad iudeos rõne legis accepte et diuini cult̃: q̃ duo viguerũt apud eos. Sterilis t derelicta q̃tũ ad gẽtiles quoꝝ pauci habuerũt fidẽ mediatoris vt sanct̃ iob t aliq̃ alii:nec data fuit eis lex diuina. Econuerso aũt pro tpe noui testamẽti fuit hñri i quo pauci de iudeis cõpatiuntur:t multi de gẽtilibus crediderũt. Secõm hoc igitur dicẽdũ q̃ in p̃ñti ca. ponit remediũ oppositũ ipedimento liberatõis fidẽ de p xpm tacto.ã.ca. li.q: ex dilatõe p̃missionis dicte saluatõis ab aliq̃b̃ poterat estimari ly falso:q̃ p̃missio posset frustrari. In hoc autez ca.oñdit dicta p̃missio nõ solũ adipleri q̃tum ad iudeos oẽs q̃ credere noluerũt is etiã q̃tuz ad gẽtiles: qõ videres adimpleri iudei q̃ credidẽrunt in p̃minua ecclesia admirãtes t glorificãtes deũ dixerunt. Ergo ex in narões gra spiritussti effusa est. Act. xi. Secõm hoc igit pñs capitulũ in tres ptes diuidit:q: p̃ describitur salutatõis fidẽ de p xpm dilatatio:secũdo fidelius exaltatio:ibi. noli. tertio hostiũ p̃stratio:ibi. Ecce ego creaui. Circa p̃mũ dr. a Lauda sterilis t.c.i.ecclia q̃ fuisti sterilis in gẽtilib̃ tpe vete.te.et dicit Lauda.s. iuteñ corde. b Decãta laudẽ.exterior ore. c Et hinni.in corpore.q: fortis mor̃ deuotõis redũdat exterior in mouib̃ corpis:psal. lxxxiij. Cor meũ et caro mea exultauerũt in deũ viuũ:t subdit rõ tante exultatõis:cũ dr. d Qm mul.fi.deserte.i.gẽtilitatis q̃ fuit deserta tpe vete.testa. e Magis q̃ eius q̃ habe.virũ.i.gẽtis iudaice: q: in nouo testamẽto plres sunt fideles de gẽtilib̃ q̃z de iudeis fuerũt tẽpe ve.testa.et q: ad multiplicatõz fidelium sequitur augmẽtatio diuini cult̃ subdit. f Dilata lo.ten.tui t.c.p locũ tẽtorũ intelligit loc̃ sacrificij eo q̃ sacrificia in veteri lege fiebãt in tabernaculo accipiẽdo tabernaculũ p atrio sacerdotũ:qõ erat añ tabernaculũ moysi factũ de cortinis:pellib̃:tabulis et filib̃ ad erectõz tabernaculi necessarijs. loc̃ aũt sacrificij fuit art̃ tpe veteris testa.q: nõ erat licitũ offerre sacrificiũ nisi in hierlm nec in tota ciuitate:is in mõte syon vbi erat tẽplũ: is tpe noui testamẽti dilatat̃ est loc̃ p orbẽ vniuersuz:vbi a xpianis offert eucharistia q̃ est noui testamẽti sacrificiũ fm q̃ fuit pdictũ Malachie i. Ab ortu enim solis vsq̃z ad occasuz magnũ est nomẽ meũ in gẽtib̃ dicẽ dñs t i omni loco sacrificat et offert̃ nomi meo oblatio mũda t.c.et ppter hoc dr b. f Dilata locũ tẽtorũ tui t.c.ad designãdũ ampliatõz cult̃ diuini. g Ad dexterã enim t leuã penetrabis.i.dilataberis ad oẽm ptem orbis. h Et semẽ tuũ gẽres hereditabit. q: apl'i t alii fideles acqsierũt ecclie alias gẽres p suã pdicatõz. i Et ciuitates desertas.s.a deo ppt ydolatrie cultũ. k Inhabitabit. fidẽ ibi seminãdo. l Noli timere.q: multiplicatio hoim nõ est ad letitiam nisi sit ordinata ad bonũ fm q̃ dr.ã.ir. Multiplicasti gẽtẽ nõ magnificasti letitiã.iõ post multiplicatõz fidelium.h p̃ñr describit exaltatio eorum et diuidit in duas ptes.q: p̃ pñt remotio cuiuscũq̃z ꝓfusionis:secũdo assecutio bonoris:ibi. Paupcula. Circa p̃mũ dr. Noli timere q: nõ cõfunderis.cui rõ subdit cũ dr. m Quia ꝓfusionis adolescẽtie tue t.c.ad intellectũ huius lre sciẽdũ q̃ a p̃ncipio nõ fuit distinctio iudee et gẽtilitatis is incepit in abraã q̃ circũcisionẽ accepit in signũ distinctionis.vñ circũcisio sic diffinit. Circũcisio est signũ distinguẽs israel a gẽtilibus.et iõ ꝓfusio adolescẽtie gẽtilitatis est ydolatria:ad quã statim declinauit cultu dei remanẽte i abraã et suis successorib̃ p Isaac. Obprobriũ vero viduitatis in gẽtilitate accipit a tpe legis date: q̃ ppter ydolatriã q̃si a deo dimissa est repudiata ipa iudea ab ipo p lege despõsata. Cõfusio vero adolescẽtie ipi̇ iudee est ydolatria ad quã declinauit

post dationē legis in deserto: et postea in terra pmissionis. vñ ōr: hiere. ij. Recordar' sum tui misericōs adolescētiā tuā: et charitatē desposa tōis tue: qñ secuta es me in deserto. Obprobriū aūt viduitatis e' est a rpe legis nonc quā renuit recipere: et sic derelicta est a deo ⁊ repudiata p maiori pte. Hūc aūt ita est q̄ iste pfusiones et obprobria gēlitatis ⁊ iudeorū sūt recordāda i ecclia ex iudeis ⁊ gēlib' pstituta tēpe grē eo q̄ sunt eēlēs iudei ⁊ gēiles ad pcipādū grām xpi i via ⁊ gloriā in patria: et b̄ est qd dicit ap'lus Ro. x. Non enī est distinctio iudei ⁊ grec: nā idem dñs oīm diues in oēs q̄ invocāt illā. et ad gal. v. et. vi. c. In xpo enī ihu neq; circūcisio valz aliqd neq; ppuriū: sz nova creatura. s. p baptismū regenerata: q̄ baptism' est cul pe et pene deleriu': et p ppīs pfusiōis et obprobrij: ppter qd iudei credētes nō pñt aliqd improperare gēlibus credentib' de pteritis: nec ecōuersorū ōr: qz cōfusionis adolescentie tue oblivisceri ⁊c. et prz lira ex pdictis vsq; ibi.

n Quia vt mu. derelictam ⁊c. vbi alloq̄tur ecclesiā put se extēdit ad iudeos ⁊ gēiles et fideles q̄ in pñti vita cōiter affligunt: vt prz ex decursu veteris ac novi testi tō assimilat mulieri derelicte et merēti: sz quia ista tristicia ouertit in gaudiū in vita beata: q̄ a tēpe passionis xpi est apta: tō subdit. o Ad pūctū in modico dereliq̄ te: qz q̄cūq; tribulatio vite pñtis q̄si momētanea est respectu pmiorū celestis: tō subdit. Et in miscōia sempi. miser' sum tui. Notādū q̄ in hac pte vbi trāslatio nr̄a hz. Quia dñabit tui q̄ fecit dñs exercituū nomē ei'. in hebr. hē sic. Quia dñatores tui factores tui: dñs exercituū nomē ei': ubi manifeste apparet plalitas psonarū in deo cum ōr: in plali: Dñatores trāsfactores tui: et vnitas cēnie: cū subdit. Dñs exercituū nomē est ei': ita q̄ nōia plalis nūeri pōūgunt cū noib' nūeri singularis. p Sicut in dieb' noe. Hic pñr pōit pfirmatio dicti b̄ iuramēto diuio: cū ōr. Sicut in dieb' noe mihi istud ⁊c. pactū esse firmū statuit deus cū noe de diluvio vltra nō inducēdo sup terrā: et eodēmō ōr: de tribulatōe vlterius nō inducēda sup ecclam: cū ōr. q Sic iurāui vt nō irasc. tibi ⁊ nō increpe. te. increpatio diuina est tribulatio ab eo imissa: et sic pz q̄ scriptura loquit b̄ de statu ecclesie triūphātis: vbi pfusio et tribulatio nullus locū hēt: vñ ⁊ adhuc subdit. r Montes enī cōmouebūt. añ adueniū xpi ad iudiciū. s Fedus pa. mee nō mo. qd̄ si intelligat de fede re grē nō mouet ab ecclia militāte generalr. fed' aūt glie est oino immutabile. t Paupcula. b pñr pōit bonorū assecutio: vbi p recolitur pcedēs tribulatio: cū ōr. Paupcula tēpestate. s. p fuit et est v Cōsolata ⁊c. qz ecclia vt in plurimū fuit et est afflicta: et erit in pñti vita loqndo de ipa q̄tū ad illos q̄ nūero et merito sunt in ecclia: et b̄ pmittitur hic: vt opposita pmiorū sive bonorū clari' elucescat: cū subditur.

x Ecce ego ster. p or. la. tu. ⁊c. qd̄ vno mō pōt intelligi de ecclia militāte et sic lapides isti sunt viri sancti in diversis gradib' ⁊ officijs ecclesie pstituti: ex q̄bus edificat ecclia. Alio mō de ecclia triūphātē: ⁊ sic lapides isti sunt beati in diversis mānsiōib' et gradib' glie collocati: de q̄ edificio hē Apoc. xxi. vñ ibi cōcludit. Et civitas nō eget sole neq; luna vt luceāt in ea. nā charitas dei illuminabit illā. y Universos filios. doc. a dño. qz in beatitudie celesti oēs vidēt in diuina essentia illud qd̄ pertinet ad eorū beatitudinē: et sic sunt edocti a dño immediate: et hoc est qd̄ ōr: Hiere. xxxi. Et nō docebit vltra vir p̄ximū suū: et vir fratrē suū: dicēs cognoscē dñm. Omēs enī cognoscent me a minimo eorū vsq; ad maximū ait dñs. z Recede. i. recedes.

a Procul a calūnia. qz nō habebit locū in patria. b Ecce accola veniet. i. gēlis. c Qui nō erat mecū. añ conversionē ad fidem.

d Adhuc quondā tu'. i. q̄ nō fuit natōe iudeus.

e Adhērēt tibi. i. adequabit tibi in dōis grē ⁊ gloriē: vt. s. dicit est.

f Ecce ego. Hic pñr describit bostiū detectio. s. demonis et antixpi q̄ erit instrm diaboli ad psequendū ecclias: et hoc est qd̄ ōr.

l Ecce ego creavi fabrū ⁊c. i. diabolū q̄ ōrum ad natura q̄ bōa est a deo creatus est sz p suā malitiam deprauat': de q̄ ōr Job. xli. Malitus ei' prunas ardere facit. i. tenta tōes in cordibus peccatorū: et pscutōes ꝗ ecclēsiā fidelīū.

g Et pferēte vas in op'. i. antixpm q̄ possidebit: et ad perfectōnē applicabit

b Et ego creavi interfec. ad disper. i. mich aclē archāgelū cui' ministerio de pcepto dñi antixpus: ⁊ magna ps adherētiū sibi interficiet: vt dicunt doctores scri: tō subdit. i Omne vas qd̄ fictū est ꝗ te. diaboli instigatōe. k Nō diriget. i. intētio frustrabit l Et oēs linguā resistentē tibi. i. aduersantē catholice fidei. m Iuxta dicio iudicabis. qz sancti in extremo iudicio cū dño ipios iudicabūt. n Hec est hereditas seruorū dñi. qz pacto iudicio celestē hereditatē in corpe et aia possidebūt. In ca. liij. vbi ōr: in post. Quia dñabit tui q̄ fecit te dñs exercituū nomē eius.

Hi trāslatio nr̄a hz: qz dñabit tui q̄ fecit te Addito

In hebr. hē. Quia dñator tui et factor tui dñs exercituū nomē ei'. et sic in b̄ loco nō apparet plalitas psonarū i deo: nec inde deberet sumi argumētū pra hebreos: qz forte cederet eis in derisum: sūt tū multa alia loca in q̄b' b̄ mysteriū clari' cōprobat

Mones sitientes. Hic incipit cap'lm in hebreo: in q̄ ponit remediū oppositū. tertio ipedimēto supraposito. liij. c. ex pte xpi pcedēte: ⁊ iō b̄ ponit eius eminēta. Et diuidit in tres ptes: qz p describit ei' magnifica liberalitas. secō ipi' sūma dignitas: ibi. Ecce testē. tertio exortatur ura sedulitas ibi. Querite dñm. Circa pmū ōr. a Omnes siti. ve. ad aquas. s. grē in pñti: et glie in ciuitate celesti p ipsum xpm donādas: sm q̄ ipe dicit Job. iiij. Qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū: sz aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis i vitā eternā. b Et q̄ nō habet ⁊c q. d. ista nō cadūt sub pcio tēporalis: dant ex mera liberalitate diuina. c Vinū et lac. p ista q̄ in nutribilib' sūt pcipua intelligunt bōa grē et gloriē spūalia aīe nutritiua: qz pprīū est hominib' ad cognitionē spūaliū p sensibilia devenire. d Quare appen. argētū ⁊c. i. ponit studiū et laborē vñm circa bōa temporalia trāsitoria et deceptoria: q̄ nō reficiūt: sed magis famē ⁊ sitim facūt: qz cupiditatē augēt. vñ dicit poeta. Crescit amor nummi

redēptor tuus scūs israel: deus oīs terre vocabit. Quia[n] vt mulierē derelictā et merētē spū vocavit te dñs: et vxorē ab adolescētia abiectā. Dixit de[o] tuus. Ad[o] punctū in modico dereliq̄ te: et in miserātōibus magnis congregabo te. In mōmēto indignatōis abscōdi faciē meā paūp a te: ⁊ in misericordia sempiterna miser[q] sum tui: dixit redēptor tu' dñs. Sicut[p] i diebus noe istud mihi est: cui iurāui: ne inducerē aquas diluvij vltra super terrā: sic[q] iurāui vt nō irascar tibi et nō increpē te. Mōtes[r] enī cōmouebunt et colles pxtremiscent: misericordia aūt mea nō recedet a te: et[s] fed[r] pacis mee nō mouebit dixit miserator tu' dñs. Paupcula[t] tēpestate conquassata[u] absq; vlla cōsolatōe ecce[x] ego sternā p cordinē lapides tuos: et fundabo te in saphiris: et ponā iaspidē propugnacula tua: ⁊ portas tuas in lapides sculptos et oēs terminos tuos in lapides desiderabiles: vniversos[y] filios tuos doctos a dño ⁊ multitudinē pacis filiis tuis ⁊ in iustitia fūdaberis Recede[z] paul[a] a calūnia qz nō timebis: et a pavore: qa nō appropinq̄bit tibi. Ecce[b] accola veniet q̄[c] nō erat mecum adhuc[o] quondā tu' adhērēt[c] tibi. Ecce[d] ego creavi fabrū suffiantē in igne prunas et[e] pferēte vas in op' suū et[f] ego creavi interfectorem ad disperdēdū. Omne[g] vas qd̄ fictū est contra te nō[h] diriget: et[i] oēm linguā resistētē tibi in[m] iudicio iudicabis Hec[n] est hereditas seruorū dñi: et iustitia eorū apud me dicit dñs.

o Omnes[a] sitientes Ca. lv. venite ad aquas: et[b] q̄ non habetis argētū: properate emite et comedite. Venite emite absq; argēto ⁊ absq; vlla cōmutatōe vinū[c] ⁊ lac. Quare[d] appēditis argētū nō in panib' ⁊ laborē vñm nō

in saturitate. Audite audientes me
& comedite bonu: & delectabit in
crassitudine aia vra. Inclinate au
re vram & venite ad me: audite &
viuet aia vestra: et ferie vobiscu
pactu sempiternu: misericordias
dauid fideles. Ecce testem pplis
dedi eu ducem ac pceptore gen-
bus. Ecce gente qua nesciebas
vocabis: & gtes q no cognouerunt
te ad te current, ppter dnm deum
tuu et sctm israel: qa glificauit te.
Querite dnm du inueniri pot: in
uocate eu du, ppe e. Dereliquat
impi via sua et vir iniquus cogi
tationes suas: et reuertat ad dnm
et miserebit ei: & ad deu nostru
qm multus est ad ignoscendum.
Mea enim cogitationes mee cogita-
tones vre: neq; vie vre vie mee die
dns. Quia sicut exaltant celi a
terra: sic exaltate sunt vie mee a viis
vris: & cogitationes mee a cogitatio
nib uestris. Et quo descendit ym
ber & nix de celo & illuc vltra non re
uertit sed inebriat terra & infundit
ea & germinare eam facit: et dat se
mi seenti: & panem comedenti: sic
erit vbu meu qd egredietur de ore
meo. Non reuertet ad me vacuu
sed faciet quecuq; volui: et pspe
rabit in his ad q misi illud. Quia
in letitia egredieni: et in pace de
ducemini. Montes et colles canta
bunt coam vobis laude: et omnia li-
gna regionis plaudent manu. Pro
salinicula ascendet abies: et pro vrti-
ca crescet myrtus. Et erit dns
noiat in signu eternu: qd non au-
feret. Capitulu lvj.
Hec dicit dns. Custodite
iudiciu & facite iustitia: qm
iuxta est sal mea ut veniat: et iu-
stitia mea ut reuelet. Beatus vir q
facit hoc: & filius hois q apprehen
det istud. Custodiens sabbatu ne
polluat illud: custodiens man suas:
ne faciat omne malum. Et non

q rum ipsa pecunia crescit. Et idem dicit ambro. sup Luca de ebr
dropico: et idem est de ambitione bonorum & hmoi. e Et delec. in
crassitudine. i. gre pinguedine. f Alia vestra. no corpis qm non
sentit talia. g Inclinate aure vram. ad euangelica veritatem
h Et viuet aia vra. vita gre. et post glie: cum ista pueniant
subditur.

i Et feriam vobis pac. sempiternu. i. lege euangelica cui alia no succedet k Misericordias do fideles. sic est in hebreo. et in li. cor. i. Misericordias xpi fideli adimplendas. Qd aut p dauid intelligat xpus ps Osee. iij. Reuertent filij israel et q rent dnm deu suu et dauid regem suu vbi translatio chaldaica hs. Et obedient messie filio dauid regi suo. & Viere. xxx. Seruiet dno deo suo et dauid regi suo que suscitabo eis glosa hebraica. Obedient messie filio dauid. certu enim q dd diu an erat defunctus q isti ppbe cent. et io no intelligit de ipso sed de xpo ab eo descendituro: sm q dr Roma. i. Qui factus est ei
er semine dauid: sm carne: et eodem modo p dauid intelligit xpus
hic etiam ps p paulu apl: q actuu. xiij. allegat hanc scripturam de xpo
dicta. di. Dabo vobis sancta dd fidelia: vbi ei translatio nra hs
B. Misericordias dauid fideles: translatio. lxx. qua allegat pau
lus hs. Sancta dd fidelia: vt dicit glo. actu. xiij. Et q et vlteri ps
q sua ratio capli ad l fas reducenda est ad xpm xpi. hic etiam sentit
ra. sa. vt ps et supradicit. l Ecce testem. hic describit ipius
xpi sublimitas: & p in doctrina: cuius dr. Ecce testem pplis dedi eu. i.
in veritate diuine testimoniu. ppt qd dixit Job. xxiij. Ego in hac
nat sum: et ad hoc veni in mundu: vt testimoniu perhibeam veritati.
Secdo in prae eminentia: cum subdit. m Ducem ac pce. gen. sm
qd dr Matth. vlt. Data est mihi omis ptas i celo & i terra. n Ec
ce gente. hic mutat mod loquendi de tercia psona ad secdam qd fre
quenter fit in ppbia: & dirigit sm monem ad xpm di. n Ecce gente.
i. pplm gentile. o Qua nesciebas. p approbatos ppt eos q dola
tria: eo modo loquendi q dr fatuus vgimb. Nescio vos Mat. xxv.
p Et gentes q te non cognouerunt. p fide. q Ad te current. p celere puer
sionem ad predicatos apostolos. r Propter dnm deu tuu. i. prem q
est de ipso xpo bonis. s Et sctm israel. i. deu sctificantem israel.
t Quia glo. te. qtum ad gloriam corporis in resurrectione: quam nunc ha
buit xpus & no am. et qtum ad sessionem ad dexteram patris i bna mita
te qua bnit in ascensione. et qtum ad operatos miraculos p apostolos fa
ctos in nomine xpi inuocatione: q videntes pplis gentiles ad xpm puer
tebant. vt bri acti. apostolorum i plib loquitur. v Querite. hic pnt exci
tat bna sedulitas ad qrendu deu tpe gre: ex pslideratione eius uel
beralitate & maiestate. Et p sit ppositu. secdo declarat dcm. ibi.
Mea enim. Circa primu dr. v Querite dnm du iue. pt. i. am qm veni
at seueritas iudicij. x Inuo. eu. p deuota oione. y Du
ppe est. ad exaudiendu parat: & qa peccatoribus oio no est exaudibilis
io subdit. z Dere. ipi via sua. i. opa sua mala. a Et vir
iniqu cogita. su. ex hic ps falsitas iosephi dicentis q cogitationes

intra manentes no sit pcta b Et reuer. ad do. p vera pnia. c Et
mi. et. dando ei gratia d Qm multus est ad ignoscendu. i. pnio: qm ad
pdenandu. a Mea enim. b pnt declarat dcm suu: et p de diuina pie
tate dicit. Mea enim cogitationes mee. cogitationes ei humane sit ad iniuri
as vindicandu: cogitationes aut diuine sit magis ad miserandu. b Quia
sic exaltant celi a tra. qa
celum sursum est: & tra deorsum: sic cogitationes diuine: et opa sit eleuata ad
supiora sm q dr pue. xvi. Uniuersa ppter semetipm opatus est dns
Cogitationes aut humane opa retrahit ad deorsum. Gen. viij. Sensus
et cogitatio humani cordis pna sunt ad malu
ab adolescentia sua. Secundo qtum ad verbi sui
stabilitatem: cum dicit.
c Et quo descendit ym
ber. &c. absq effectu. io sequit. d Si sebriat
terra. &c. & ps vsq ibi.
e Sic erit ver. meum. p p
phetas dictus. vel aliter
Verbu meum. i. filius de q
dr Job. i. In pncipio
erat vbum. &c.
f Qd egredietur de ore
meo. qa sp nascit a pre.
ista enim nativitas mesu
rat eternitate: q complectit
oem tpm. g Non reuer.
vacu. filius enim procedens a
pre et veniens in mundu
no redit vacuus in celum
sed pres de eternos i limbo
adducit secum. io subdit.
h Sed fac. qcumq; volui
i. qcumq; p ipsum fieri dispo
sui. sitr si hoc referat ad verbu dni p ppbas dictus: no frustrat effectu a
deo intento. i Quia in le. egre. vos pres i limbo detenti. k Et in
pace ducemini. ad gloriam celi. l Mons. et colli. angeli superiores & inferio
res eo modo loquendi q dr ps. cxxiij. Mons tres i circuitu eius. i. angeli. vt dicit
glo. aug. m Cata. co. vo. lau. qa xpo ascendente cum electis fuit gaudium
& letitia angelis scis. n Et oia ligna regi. i. ois creatura et insensibilis
o Plaudent manu. p gaudentes suo creatori. p Pro salinicula asce.
abies. qd exponit ra. sa. sic. i. ptas auferet ab ipis: & dabit iustis. & istos
fuit impletu i resurrectione xpi: p qua pres i limbo detenti fuerunt de prate de
mones retrudent in infernu et oes electi in corpe & aia transferent ad cel
lu: io subdit q Et erit do. noiat. ab oib electis. r In sig. eter. i. in
signu salutis eme. s Qd no aufe. qa pperuitas i rone vere beatitudis
includitur &c. Capitulum lvi.
Hec dicit dns. Sapientes ppba psolatur fideles denuciando eis libe
ratos a mali. b iterq eos psolat denuciando eis pseruatos i bonis. Et di
uidit i tres pres: qa p ponit bna salutis pparatio. secdo bna salutis collatio
ca. lix. tercio salutis collate discretio. lxiij. ca. Prima i duas: qa p ponit dcam
pparatio seu dispositio. secdo tollit error occasio: ibi. Et no dicat. Circa
primu sciendu q debita dispositio ad recipiendu salute p xpm donandam est
q homines iuste se habent erga primu: et de cuo erga deu. primu tangit cum
dr. b Custo. iudi. qd dr iudicib et maioribus: vt no declinet a rectitu
dine iudicij timore vel amore. c Et fa. iusti. hic dr qtum ad oes. qa qli
bet tenet viuere iuste cum prio. d Quia iu. est sal mea. i. xpus. p que a
pre data est mundo sal. e Ut veniat. carne assumendo. f Et iusti.
mea. i. xpus: q p via iustitie sanctificet deo pri. oi aut xpus iustitia & sal: qa
pfectio xpi vno noie no pot explicari: & io noiat plib noib hic & alibi
Consequenter potest secm de diuino cultu: cum dr. g Beatus vir q fac hoc. f. qd
postea subdit. h Custodiens sab. ne pol. illud. p sabbatu qd erat
ordinatu spaliter diuino cultui intelligit oem illud qd pertinet ad diuinum cul
tum in noua lege. i Custodiens ma. suas. a malis opib in qb mani

me est trãsgressio sabbati ⁊ cult⁹ diuini: magis ꝗ in opib⁹ co:ꝓhibus
vtiliter ri boim deseruiẽtib⁹. k Et non dicat ⁊c. b pñr remouek er
ror: oriẽs circa p̃dicta dispositõs: et diuidit in tres ptes fm tres errores
secũda ps incipit sequẽti ca. tertia. lvij. Pria in duas: qr p̃ ponit erro
ris remotio: scdo doctoꝝ punitio: ibi. Oẽs bestie. Pria adhuc duas
qr p̃ error tollit. scdo cõ
traria veritas asseritur.
ibi. Quia hec dicit. Iste
aũt error p̃mus p̃cedit
ex defectu naturali. s. ge
neris et plis. Ex b enim
ꝗ gentiles questi ad iu
daismũ nõ admitteban
tur ad certũ iudeoꝝ eẽlit
qr recipiebant ad legis
obseruãtiã: nõ tñ admit
tebãt statim ad ea que
erãt honor: sed aliq in ter
tia generatõne ⁊ aliq in
decima: ⁊ aliq nunq̃: vt
dictũ fuit plenit⁹ Deut.
xxiij. et ex b credebãt qꝗ
in p̃mio beatitudis essẽt
tãta distãtia: et b remo
uek: cũ dr. k Et nõ
di. si. aduene. i. gẽtil nã
tione. l Qui adhe.
dño. p verã fidẽ.

m Separõne diui. me
dñs. in retributõe iusto
rũ. n Applo suo. s.
iudaico Sicr qr defect⁹
plis in lege erat vitupa
bilis: aliq simplices ple
ce arẽtes ꝗuis eẽnt de pplo israel: estimabãt se deficere a p̃mio iustoꝝ: eo
ꝗ nõ multiplicauerãt pplm: et b remouek: cũ dr. o Et nõ di. eunu
chus. i. ipotẽs ad generãdũ. p Ecce ego li. ari. ⁊ nõ faciens plis
fructũ: et subintelligit diminutio mercedis vel ablatio. q Quia b
⁊c. b pñr pria ventas asserit: videlꝭ ꝗ eunuch⁹ et gẽtilis veniẽs ad fi
dẽ tantũ bonũ ꝓsequet gratie in p̃nti et gl̃ie in futuro: cereris tñ pari
bus ꝗtum recipiet iudeus natõe ⁊ dotat⁹ multa plc: et b ps impleuꝭ
in noua lege Actu. x. vbi spũsanc⁹ in signo visibili descẽdit sup cornelii
et alios gẽtiles cũ eo exãtes: sicut ceciderat sup aplos et alios fide
les de indeis exãtes: ppter qd̃ dicit paulus aplis Ro. x. Nõ est distin
ctio iudei ⁊ greci: nã idẽ dñs oim: diues in oẽs ꝗ inuocãt illũ. et hoc est
qd̃ dr. q Quia hec dicit dñs ⁊c. i. debite deũ coluerint. r Et
elegerit ꝗ voluit. s. iuste viuere cũ p̃rio s Et tenuerint fed⁹ meũ. i.
legẽ euãgelicã p quã deo federamur. t Dabo eis in do. mea. i. ec
clesia militãte: vt dictũ est. ã. q. ca. v Et in muris meis. in ecclesia
triũpbãte: q̃ p muros intelligit: eo ꝗ violẽtia ibi nõ pot inferri.
x Locũ. recipiẽdo gl̃iam in p̃nti: et gl̃iam in futuro. y Et nomen
meli⁹ ⁊c. istud ꝓpe refert ad illos qꝗ se castrauerũt ppter regnũ celorũ
p castitatis obseruãtiã: qꝗ melior est et magis meritoria ꝗ secũditas p
lis fm ꝗ dicit saluator nr Matb. xij. Sunt enim eunuchi qꝗ se castrauer
ũt ppter regnũ celoꝝ. qꝗ pot cape capiat. i. tantũ bonũ ppter sui altitu
dinẽ nõ p̃cipit: sꝭ ꝓfuitur. a Nomẽ sempiternũ dabo eis. qd̃ nõ
pot intelligi de vita p̃nti. vbi nõ ꝓtinuat nomẽ talius p successionẽ et
generatões: sꝭ intelligit de vita beata. Consequẽter onditur ppositũ in
gẽtilib⁹ cũ dicit. b Et si. adue. ⁊c. et ps snia ex dictis vsqꝭ ibi.
c Adducã eos ⁊c. i. i gloriã celestẽ vbi nihil admittit nisi sanctũ. Apoc.
xxi. Nõ intrabit in illã aliqd coinqnatũ et p̃mittit b status ecclie triũ
pbãtis eo ꝗ est p̃mus in intentione: et subditur status ecclie militãtis
cũ dr. d Et letifica. eos ⁊c. oiones eoꝝ acceptãdo: nõ subditur.
e Holocausta eoꝝ ⁊c. et dicunt b holocausta ⁊ victime quecũqꝭ bõa
ad gl̃iam dei facta. Pot etiã b accipi spãliter de eucharistia q̃ est sacri
ficiũ fidelium: et dr holocausta et victime in plurali. qꝗ ꝓtinet in se virtu
tẽ omniũ sacrificioꝝ veteris legis nõ supeminẽti. f Cũctis pplis
sine aliqua acceptatõe: ppter qd̃ dicit petrus Actu. x. In veritate cõ
peri qd̃ nõ est p̃sonarũ acceptor deus ⁊c. g Qui con. di. ist. i. oẽs
electos in vnitate charitatis ⁊ fidei. h Adhuc ꝓgregabo ⁊c. quia
post ꝓgregatõs infidelium in vita p̃nti nõ p̃dicto fiet iterũ ꝓgregatio ip
soꝝ in celo. et illa ꝓgregatio ampli⁹ nõ dispergek. i Oẽs bestie.

qꝗ error: p̃mus p̃cedebat et ignorãtia credẽtiũ: b pñr p̃dik pu
nitio doctoꝝ. q debebãt eos de ꝓria veritate docere: et ita fuit in
destructõe hierlm p Titũ q̃ sacerdotib⁹ noluit p̃cere dicẽs. Iu
stũ esse sacerdotes cũ tẽplo perire: et b est qd̃ dr. i Oẽs be
stie agri. i. multitudo exercit⁹ romani. k Venite ad deuorã
dũ. i. ad destruen
dũ sacerdotes et
templũ: et causa
subdit.
l Speculatores
ei⁹. i. sacerdotes
⁊ doctores ad q̃s
spectat periculũ
p̃uidere et popu
lo nũciare.
m Ceci oẽs. in
cognitõe saluato
ris quẽre p̃hibe
runt: ppter qd̃ de
ip̃is dr Matheꝰ
xv. Ceci sũt: eorũ
ces ceco ꝝ.
n Canes muti
⁊c. qꝗ non latra
bãt ꝗ ppli vitia
eo ꝗ erant filij⁹
et maiorib⁹ pec
cat̃ irretiti.
o Videntes va
na. qꝗ tũc magis
studebãt in cuio
lis vrpore cuius
ꝗderũ et filibus
q̃ in lege: p̃dic
tis: ppter qd̃ saluator dixit eis Matb. xvi. Facie celi diuidi
re nostis: signa aũt tp̃oꝝ nõ potestis. et vocat ibi tp̃m signa quꝗ
de aduẽtu xp̃i p ppbas erãt dicta. p Dormiẽtes. in b no
tat eos de carnalitate: et etiã de gulositate: cum subdit: Canes
impudẽtissimi ⁊c. q Ipi pasto. ⁊c. i. sacerdotes ⁊ doctores
q̃ pascere debẽt pplm verbo et exẽplo. r Ignorauerũt id.
verã. scripturaꝝ: ppter qd̃ saluator improperat eis Marc. vij.
Qd̃ irritabãt mãdata dei ppter traditões suas: et de falso id
lectu in scriptura arguit eos in plibus locis euangelij.
s Omnes declinauerũt in viã suã: et q̃ sit illa subdit cũ dr.
t Vnusquisq̃ ad auariciã suã. sacerdotes esi et scribe multum
ad auariciã declinauerũt: et sub specie religionis oblationũ et
cõsilibus pplm multiplicitet spoliabant: ppter quod statuerũt
in tẽplo boues qui vendebãt oues ⁊ boues vt nummularios: vt
dictũ fuit plenit⁹ Job. ij. et Matb. xxi. vñ ⁊ i libro hebraico qui
dr ionia. et est autẽtic⁹ apud iudeos dr. q̃ in secũda domo erãt
auaricie intẽti. et vocat secũda dom⁹ tẽplũ in reditu capriuitatis
babylonice edificatũ vbi xp̃us fuit oblat⁹ et vbi legit plurios
docuisse. v Venite sumam⁹ vinũ. istud erat verbũ eorum se
metipsos ad carnalitates inuitantiũ. x Et erit sicut hodie
sic ⁊ cras ⁊c. qꝗ semp inueniebãt nouos modos trabẽdi peccat
am a pplo ad ꝓtinuãdũ ista ⁊ ampliãdũ. Capl'm. lvij.
Iustus perit. Hic amouek error secũdus: q̃ puenichat
ex defectu penali. ex hoc esi ꝗ aliqui ꝓsiderabãt iustos
de cõi cursu tp̃aliter affligi p̃te ceteris. et maxie xp̃m et
aplos et fideles alios in p̃mitiua ecclesia cogitabãt ꝗ b esi p
peccatis eoꝝ: et refugiebãt vitã et doctrinã ipsoꝝ: ad oppositũ
vicia se ꝓuertẽtes in veteri et nouo testõ: et fm hoc pñs capl'm
diuidit in duas ptes: qꝗ primo error excludit: secũdo malicia o
rũ arguit: ibi. Vos aũt. Circa p̃mũ dicit. a Iustus perit.
xp̃us q̃ morte cõfusibili ex hoc mundo trãsiit. b Et non est
qui reco. ꝗ b nõ est ppter suũ delictũ: sꝭ ppter nostrũ expiãdũ
c Et viri misericordie. i. apostoli aliq̃ꝭ fideles ex cõpassiõe aliorũ se laboribus et tormẽtis exponẽtes. d Colligunt. de vi
ta p̃nti: sicut fructus maturi ad reponẽdũ in horreo celesti.
e Nõ est qui intelligat. ꝗ hoc sit bonũ ipsoꝝ: sed magis ad ma
lum vt estimant ꝗ excludit cum subdit. f A facie enim mali
cie. hominũ p̃ntis vite. g Collectus est iustus. in horreo ce

dicat⁹ filij⁹ aduene: q̃ adheret dño
dicẽs Separatõe[m] diuidet me do
min⁹ a[n] pplo suo. Et[o] nõ dicat eu
nuchus ecce ego lignum aridũ.
Quia[p] hec dicit dñs eunuchis. qui
custodierint sabbata mea: ⁊[r] elege
rint q̃ ego volui: et[s] tenuerint fedus
meũ: dabo[t] eis i domo mea: et[u] in
muris meis locũ[x]: et[y] nomẽ meli⁹
a filiis ⁊ filiab⁹ Nomẽ[a] sempiter
nũ dabo eis qd̃ nõ pibit. Et[b] filio
os aduene q̃ adherẽt dño vt colãt
eũ: et diligãt nomẽ ei⁹ ut sint ei in
seruos: oẽm custodiẽtem sabbatũ
ne polluat illud: ⁊ tenẽtẽ fed⁹ meũ
adducã[c] eos in mõtẽ sanctũ meũ
et[d] letificabo eos in domo oẽnis
mee. Holocausta[e] eoꝝ et victime
eoꝝ placebũt mihi sup altari meo

qꝗ dom⁹ mea dom⁹ oẽnis voca
bit cũctis[f] pplis: ait dñs de⁹ qui[g]
cõgregat dispsos israel. Adhuc[h] cõ
gregabo ad eũ cõgregatos eius.
Oẽs[i] bestie agri venite[k] ad de
uorãdũ vniuerse bestie saltus. Spe
culatores[l] ei⁹ ceci[m] oẽs nesciens
vniuersi: canes[n] muti nõ valentes
latrare. videntes[o] vana dormiẽtes[p]
et amãtes somnia: ⁊ canes impudẽ
tissimi nesciẽt saturitatẽ. Ipi[q] pa
stores ignorauerũt[r] intelligẽtiam.
Oẽs[s] in viã suam declinauerũt:
vnusquisq̃[t] ad auariciã suã a sum
mo vsqꝭ ad nouissimuꝭ. Venite[u]
sumam⁹ vinũ: ⁊ ipleamur ebrieta
te: et[x] sicut hodie sic et cras: ⁊ mul
to ampli⁹. Ca. lvij.
i Iustus[a] perit ⁊[b] nõ est qui

lesti. b Venite
li suo. i. in gradu g
senti vita. l
m Vos aũt. b pñr
deuntũ p̃nia: ibi.
⁊c. Pria i duas
qꝗ p̃ arguit mali
cia ppli iudaici
capriuitatẽ baby
lonicã p̃cedẽs. se
cũdo subsequẽs:
ibi. In multitudi
ne. Qd̃ alicia aũt
p̃cedẽs pontissime
fuit ydolatria p̃
ter quã secura ẽ
capriuitas illa: vt
ptꝭ ex. iiij. Reg. et
ij. Paral. et b est
qd̃ dicitur.
m Vos aũt acce
dite huc filij au
guratricis. i. gẽris
iudaice: que fuit
multũ ireta augu
riis tpe manasse
et aliorꝭ regum
maloꝝ.
n Semẽ adultere
ri et fornicarie. sic
est in hebreo ⁊ in
libris correcti. vo
cat aũt hic adulẽ
ip̃m ydolũ: et for
nicaria ip̃a iudea
q̃ p ydolatriã cuꝭ
ydolo fornicata
fuit: et sic posteri
eoꝝ dicũt filij for
nicarie et adultere
ri. et nõ solũ illi q̃
fuerũt aũ capriuit.
xp̃i. qꝗ sicut merita
laudẽ bonorũ: ita
o Sup quẽ lusist
do. p Sup q
do. q Et eico
locis in euãgelio.
et saluatorẽ vestrũ
plenit. s Sem
ibi esi colebãt ydo
bãt i veneratõs al
lãtes. puulos i ro
bãt intra aquã ad im
rupib⁹ esi solẽt re
tua. b dr. qꝗ ad im
ip̃is. i. ydolis a
mẽ esi est oblatio
nib⁹ coꝝ. c Ip
pter effusionẽ san
obsequiũ ydolis.
ydolatriã. e
do domũ videres
f Quia iuxta me
tera effrenata: q̃ in
ir ipletũ pontissime
dñi. q. paly. xxxij.
b Dilexisti strat
guas in ydola.
bris correcti. k
vt magis placeãt
ach as regis israel p

lesti. b Veniat par. celestis sup eū. i Reqescat in cubili suo. i. in gradu glie sibi ꝓparato k Qui ambulauit. in ꝓsenti vita. l In directōe sua. nō declinās a recta via.

m Vos aūt. b ꝓnūr arguit errātiū malicia: secūdo cōmendat redeuntiū pnia: ibi. Qui aūt. tertio ambos differēcia: ibi. Nō etiā. Pria i duas q̄ ꝑ arguit malicia ppli iudaici captiuitatē babylonicā ꝓcedēs. secūdo subsequēs: ibi. In multitudine. Malicia aūt ꝓcedēs pnissime fuit ydolatria ꝓpter quā secuta ē captiuitas illa: vt pt̄z. iiij. Reg. et ij. Paral. et b est q̄ dicitur.

m Vos aūt accedite huc filij auguratricis i. gēris iudaice: que fuit multū itēta augurijs tpe manasse et aliorūz regum malorū.

n Semē adulteri et fornicarie. sic est in hebreo ⁊ in libris correct. vocat aūt hic adulē ipm ydolū: et fornicaria ipa iudea q̄ p ydolatriā eus ydolo fornicata fuit: et sic posteri eorū dicūt filij fornicarie et adulteri. et nō solū illi q̄ fuerūt ātē captiuitatē babylonis: sz etiā illi q̄ fuerūt post: et tpe xpi. q̄ sicut merita patrū: vt abraā ysaac ⁊ iacob recordant ad laudē bonorū: ita mala ydolatrarū ipropterant malis.

o Sup quē lusistis. i. illusistis xpm sputis et colaphis illudendo. p Sup quē dilatastis os. ipm diffamādo et vituperādo. q Et eiecistis linguā. blasphemādo q̄ patet in multis locis in euāgelio. q. d. b nō fecistis sup hoiez nīz sz etiā sup deū et saluatorē vestrū. r Nūqd nō vos filij scelesti. i. scelerib⁹ pleni. s Semē mēdax. q. d. sic. t Qui cōsola. in dijs ⁊c. ibi esi colebāt ydola. et in loc vmbrosis: iuxta b luxuriā exercebāt i venerātōz aliquorū ydolorū. s. veneri ⁊ pāpi. v Immolātes. puulos i torrēnib⁹. ita q̄ sanguinē in pte decurrere faciebāt intra aquā ad hōdū ibi diuinatōz. x Subter emi. pe. de rupib⁹ esi solēt torrētes descēdere. y In pub⁹ torrētis pte tua. b dr. q: ad imolandū pueros eligebāt talia loca. z Et ipis. i. ydolis a Effudisti liba. de pte sanguis puerorū: libamē esi est oblatio deliqdis. b Obtulisti sacrificiū. de carnib⁹ eorū. c Nūquid sup his nō indignabor. q. d. sic. tū propter effusionē sanguis inocētis. tū q: hoc fiebat ad impēdēdus obsequiū ydolis. d Sup mōtē excelsus ⁊c. ad fornicādū p ydolatriā. e Et post ostiū ⁊c. vt sic ingrediēdo ⁊ egrediendo domū videres ydolū vt sic nō elaberet de tua memoria.

f Quia iuxta me discoopuisti ⁊c. loqtur de iudea sicut de adultera effrenata: q̄ in eodē lecto recipit adulterū cū marito. et b fuit ipletū pnissime tpe regis manasse. qui posuit ydolū in tēplo dñi. q. paly. xxxij. g Et pepegisti cū eis fed⁹. s. ydolatrie.

b Dilatasti stratū eorū manu apta. s. ad faciēdum expēsas magnas in ydola. i Et ornasti te regi. sic est in hebreo ⁊ in libris correct. k Unguēto. q̄ meretrices pingūt facies suas vt magis placēt adulteris. et b fuit ipletū maxie tpe Joiā filij ach az regis israel p iezabel matrē eius: q̄ ad introitū bieu in israel depinxit oculos suos stibio ⁊c. vt placeret ei. sicut br. iiij. Reg. ix.

l Misisti legatos tuos ꝓcul. s. ad tbeglatpbalassar regē assyriorū tpe ach az. vt pt̄z. iiij. Reg. xvi. et ad regē egypti tpe sedechie: confidēdo de hoib⁹: et de dño diffidēdo: ꝓpter q̄ secuta est captiuitas babylōica. vt habet. iiij. Regū vltī. cō sub dic. m Et humiliata es vsq̄z ad inferos. In hebreo: eo habet vsq̄z sool: q̄ aliqñ accipit ꝓ fossa: aliqñ ꝓ infero: et vtroq̄z mō accipit hic: q: in captiuitate babylonica multi fuerunt mortui in peccatis suis quorū cadauera in fossis fuerūt ꝓiecta: et anime ad infernū descēderunt

n In multitudine ⁊c. b ꝓnūr ponunt peccata iudeorū post captiuitatem babylonicā. unde q̄ primus fuit auaricia vt dictū est ū. et ex b ꝓcesserūt alia: q: fm q̄ dr. Dnimo. vi. Radix omniū malorum est cupiditas. et b est q̄ dicitur.

n In multitudie ⁊c. q: rectores ppli vt sacerdotes ⁊ hmōi p diuersas vias querebāt extorq̄re pecunias a populo.

o Nec dixisti q̄escam. quia auaricia semp inuenescit.

p Ulnā man⁹ tue inuenisti. i. omnia necessaria ad vitaz venerūt tibi ad manū.

q Propterea nō rogasti. me deꝑcando deuote q: hoies plerī diuinis obliuiscunt dei. Deut. xxxij. Incrassatus est dilect⁹ et recalcitrauit. incrassat⁹ impinguat⁹: dilatat⁹. s. diuitijs. et sequtur. Derdiquit deū factorē suū ⁊c. r Pro q̄ solicita timuisti. Nic incipit versus in hebreo. ⁊ legat interrogatiue vt sit sensus. r Pro quo solicita timuisti. q. d. non n ꝓ me: nec ꝓ cultu nois mei. iō sequtur. s Quia mēita es scribit esi Exo. xxiij. Venit ergo moyses et narrauit plebi vniuersa verba dñi atq̄z iudicia. Respōdit q̄z tot⁹ ppl's vna voce: oia verba dñi q̄ locut⁹ est faciem⁹: et sic promisit ꝓ se et ꝓ sua posteritate legē dñi seruare. q̄d nō fec. t Neq̄z cogitasti in corde ⁊c. i. dissimulās punire peccata vsq̄z ad tpo. tamē postea punio grauī⁹: iō subdit. v Ego ānūciabo. i. manifestabo.

x Justiciā tuā. i. iniusticiā tuā q: ironice loqtur: sic famo ironice dicat tu es multū sapiēs. y Et opa tua. i. diuitie tibi cōgregare.

z Nō pderūt tibi: iō subdit. a Cū clamaueris. in angustia. obsidionis ꝓ romanos. b Liberēt te ꝓgregati tui. s. numi aurei ⁊ argēti: q̄s indebite ꝓgregasti. q. d. nō poterūt: iō subdit. c Et oēs eos auferet vētus. i. romanorū ipet⁹. d Quia aūt. b ꝓnūr describit reuertentiū pnia. q: ad ꝓdicatōz xpi et aplorū ples de iudeis crediderūt: et penā ꝓ romanos inflictā euaserūt: q: ānē adūctū romanorū in iudeā admoniti fuerūt fideles ꝓ angelū: vt trāsirēt in regnū agryppe: q̄ erat cōfederat⁹ romanis. vt habet in ecclīastica hystoria: ideo subditur.

d Qui aūt fiduciā hs mei. i. in me ⁊ nō in pecunijs suis. cuius nōi tūc erāt fideles nihil ꝓprij possidētes. vt habet Act. iiij e Hereditabit terrā ⁊c. s. hierlm in q̄ est mōs syō. heli⁹ esi hadrian⁹ imperator hierusalē destructā ꝓ tytū reedificauit: ꝓhibēs iudeos habitare in ea: et cōcedēs eī habitatōz xpianis. iō subdit. f Et dicā. i. dici facā ꝓ belū adrianū. b Uiā facite ⁊c. s. qui ppl's me⁹ xpian⁹ a hsq̄z vllo impedimēto possit ibi redire. Pōt etiā alit exponi: vt p b q̄d dicat hic

e Hereditabit terrā. i. intelligat terra viuētiū. quā vere penitētes possidebūt. vñ q̄d subdit postea. i Dedinate de semita ⁊c. in hebr. br Expedite viā. q̄d sic glosat Ra. sa. Amouete de viis vris figmētū malū ꝓ q̄d intelligit inclinationē fomitis ad peccatū. et sic pt̄z q̄ fm ipsuz

passus iste nõ intelligit ad lram de expeditõe vie materialis in reditu babylonice captiuitatis vt alii expositores nri volũt dicere: sz de expeditõe vie in reditu ad d eũ p penitẽtiã et huic dicto pcordat qõ subdit Quia hec dicit excelsus ꝛc. sequitur. k Et in san. habi. et cũ cõtri. ꝛ hu. spi. ꝛc. nõ esset. Nic pñr ponit obstinatorũ et penitẽtiã differentia in punitõe ꝛ remedio. Circa qõ sciẽdũ q̃ aduenientre pũitõe cessat cõminatio ꝛ ira punientis. p. ut q̃lib et experit. et hoc mõ loquitur dñs di.

l Nõ enim i sempiternũ mitigabo. peccatoribus cõminando.

m Neq; vsq; in finem id est semper.

n Irascar. cui' rõ subditur o Quia spiritus a facie mea egrediet ꝛc. loquitur de seipso ad modũ hois punientis de cui' naribꝰ egrediebat fumꝰ et flatꝰ. q. d. punitõe fcã cessabit ira mea

p Propter iniq̃tatem auaricie eius ꝛ supple alios malorum ad hãc auaricia sequentiũ

q Iratus sum. ꝛ pcussi eũ. p exercitũ romanorũ Auaricia enim phariseorũ et sacerdotum fuit occasio eis d eridẽdi xpm. Fm q̃ dicit Luce. xvi. Audiebãt aũt hec oia phariseiq̃ erãt auari: et deridebãt eũ. et ex cõsequẽti odiũ contra ipm cõceperũt. et q̃ vltem' eius mortẽ p turauerũt. ppẽ qõ postea p romanos punini fuerunt. r Abscõdi. s. me: gratiam meã ab eis iuste subtrahẽdo

s Et abiit vagꝰ. p diuersa vicia. t In via cordis sui. p nitatem fomitis sequẽdo. v Vias eiꝰ vidi. q: oia nuda et aperta sunt oculis dei. x Et sanaui eũ. i. dedi p oibus sanatõis sufficiẽs remedium.

y Et reduxi eũ. p pniam: qõ intelligit nõ de oibus: sz de vere penitẽtibus solũ. z Et reddidi pcolatões ipi. i. d onũ spũsancti in signo visibili aplis aliisq; credentibꝰ. Act. ij. a Et luguerib' eiꝰ. q: ea die ad pdicatõm petri multi cor de cõpũcti receperunt fidẽ xpi. Fm q̃ dicit Act. ij. Et apposite sunt in die illa aie circiter tria milia. et ppẽ b subdit

b Creaui fructũ labiorũ. i. pdicatõis xpi et aplorũ. c Pacẽ. s. gre in pñti: et glie in futuro: q̃bus subdit. d Pacẽ ei q̃ lõge est. i. pplo gentili ad xpm puerso. q̃ legẽ et ppbas nõ habuerat. e Et q̃ ppe est. i. pplo iudaico legẽ et ppbas habẽti. hãc aũt scripturã iducit apostolꝰ Epbe. ij. in xpo ipletã di. Et venientes euãgelizauit pacẽ vobis q̃ lõge fuistis. Et q̃ pz q̃ passus iste nõ intelligit ad lrãm de nũcio cyri p regnũ suũ missis ad denũciãdũ licẽtiã d arã iudeis redeũdi pacifice in iudeã: vt aliq̃ expositores nri volũt dicere. f Impij aũt. i. iudei in sua malicia obstinati. g Quasi mare feruẽs ꝛc. q: pseq̃bantur ad mortẽ credẽtes in xpo: vt pz in actibꝰ aplorũ in plibꝰ locis.

h Et redũ. fluctꝰ in pcul. et lutũ. Sicut enim fluctꝰ maris venientes ad litora generãt sibi lutũ: qõ postea a mãsuetis pculcat: sic psecutões a iudeis illate xpianis meruerũt qõ cõculcarent tanq̃ viles a romãis

i Nõ est pax dicit dñs de' impijs. q: iudeiq̃ remãserũt obstinati: sunt p orbẽ vagi in obprobrio et seruitute grui. In ca. lvij. vbi dr in postil. Qui aũt habet fiduciã mei. Addimo.

Cm b qõ dr hic. Qui aũt hz fiduciã mei. exponit de fidelibus xpi tubꝰ ppriũ possidẽtibꝰ. b qõ sequitur. Hereditabit terrã et possidebit montẽ sancti meũ. nullo mõ intelligẽdũ est de hierlm illa materiali q̃uis enim hadrianꝰ ipator illã hierlm cõcessisset xpianis ad habitãdũ nunq̃ tñ est dicẽdũ q̃ hec ppha pnosticauit in pmiũ fidei et spei fidelibꝰ xpi. vñ talis expositio tanq̃ iudaica est respuẽda. et sõa quã ponit postillator est ppria catholica ꝛ vera. Capl'in. lviij.

Clama ne cesses. Nic renouet certꝰ error pcedẽs ex defectu morali. Aliq̃ enim pfidẽtes de apparẽti iustitia seu simulata. p hoc pñsumebãt saluari. et istud multus vigebat tpe xpi. vt pz ex d ecclia euãgelij. vbi multũ arguit ypocritas pharisecorũ sacerdotũ et legispentorũ. et fm b istud capl̃z in duas ptes diuidit. q: p falsum remediũ excludit secũdo verũ pdudit: ibi. Nõne hec. Prima adducit duas. q: p falsitas pdit. et secõ excludit: ibi. Ecce in die. Circa primũ dꝰ pr allegat boiem xpm di.

a Clama ne cesses. pdicatõis dolore prinuãdo.

b Quasi tu. et. po. tu. manifeste docẽdo. b enim mõ pdicauit xpo. vt pz in euãgelio.

c Et an. po. meo. scz israel.

d Scelera eorũ. i. peccata pria deum cõmissa.

e Et domui iacob. q̃ alio nomie dictus est israel.

f Peccata eorũ cõmissa i. primus huic enim pplo pedicauit xpo in pria psona. ppẽ qõ dicit Matb. xv. Nõ sum missus nisi ad oues q̃ pierunt domus israel. g Meetenim de die in die q̃rũt. legẽdo scripturas: de q̃ multũ gliabant. nã b magis faciebãt ad bñdũ dñũ supa pplm q̃ nũc gubernabat p sacerdotes et legispitos. q̃z ppẽ non eã veritatis. h Et scire vi. me. vo. i. ptendũt q̃ b velint.

i Quasi gẽs q̃ iustitiã fecerit. cũ tñ pritũ egerit. Scõo gliabantur de oiõne: et q̃rũ ad hoc dr. k Rogãt me iudi. iusti. q̃ in dicẽ p eis p aduersarios. s. romanos: q̃ eos tenebãt subiectos.

l Et appto. deo vo. s. in iudicio ad allegãdũ suã iustitiã: nõ subdit in pona eorũ. m Quare ieiu. et nõ as. p exauditione.

n Humiliauimꝰ aias nras. i. nosmetipsos in afflicto ꝛ egere.

o Et nesciti. p approbatione. q̃ aũt tpe xpi talia ieiunia facerent patz Matb. ix. vbi discipli Iohis dixerũt xpo. Quare nos ꝛ phariset ieiunamꝰ frequent. tui aũt discipli nõ ieiunant.

p Ecce. b excludit remediũ falsũ p rñsionẽ dñi cũ dr. p Ecce in die ie. ve. inue. ve. vo. Et accipit b volũtas p appetitu sensitiuo quẽ seq̃bant z dictamẽ rõnis et diuine legis. iõ subdit.

q Et oẽs debitores vros repetitis. cũ austeritate et iporentes ad solutõnẽ: et tpe pbibito. s. ano septimo q̃ e remissiõis Deut. xv. r Ecce ad lit. ꝛ pcẽ. ie. i. in die ieiunij vri talia exercetis

s Et percutitis pugno impie. iniuriãdo pximo nõ solũ verbis: sed etiã facris: iõ subdit. t Nolite ieiunare. p talẽ modũ.

v Vt audiat in excelso clamor vester. cõtentões et brigas suscitãdo. x Nunq̃d tale est ie. qõ elegi. i. approbaui.

y Per die affligere hoiem aiam suã. i. seipsum p abstinẽtiã abscisis pierate. q. d. nõ. q: exercitatio corporalis ad modicũ vtilis est. pietas aũt ad oia. ij. Tymo. vi. z Nunq̃d prorãre q̃si circulũ In hebreo hr q̃si bamũ. a Caput suũ. qõ faciebãt ad ostentationẽ ieiunij. in b designãtes dolorẽ capitis ex ieiunio.

b Et saccũ et cinerẽ sternere. i. p lecto sibi parare. c Nunq̃d istud vocabis ieiunũ. s. deo acceptũ. q. d. nõ. ex q̃ est pietate

nomẽ eius in excelso et in sancto habitãs et cũ contrito et humili spiritu vt viuificet spũ humiliũ et viuificet cor contritorũ. Nõ enim in sempiternũ litigabo: neq; usq; ad finẽ irascar: quia spũs a facie mea egrediet: et flatꝰ ego faciã. Propter iniquitatẽ auaricie eiꝰ iratꝰ sum: et percussi eũ. Abscõdi a te faciẽ meã: et indignatus sum. Et abiit vagꝰ in via cordis sui. Vias eiꝰ vidi et sanaui eũ et reduxi eũ: et reddidi cõsolatões ipsi: et luguẽtibꝰ eiꝰ. Creaui fructũ labiorũ pacẽ: pacẽ ei q̃ lõge est: et qui ppe ẽ dixit dñs: et sanaui eũ. Impij aũt quasi mare feruẽs qõ quiescere nõ pot et redundãt fluctus eius in cõculcationẽ et lutũ. Non est pax impijs dicit dñs deꝰ.

c Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocẽ tuã: et annũcia pplo meo: scelera eorũ et domui iacob peccata eorũ

Me etenim de die in diẽ querũt: et scire vias meas volũt: q̃si gens q̃ iustitiã fecerit: et q̃ iudiciũ dei sui nõ dereliq̃rit. Rogãt me iudicia iustitie: et appropinq̃re deo volũt Quare ieiunauimꝰ et nõ aspexisti humiliauimꝰ aias nras et nescisti Ecce in die ieiunij uestri inuenitur voluntas uestra et omnes debitores uestros repetitis. Ecce ad lites et cõtentões ieiunatis et percutitis pugno impie: Nolite ieiunare sicut usq; ad hanc diẽ: ut audiatur in excelso clamor uester. Nũqd tale est ieiunij qõ elegi per diem affligere hominẽ aiam suã. Nun quid cõtorquere quasi circulũ caput suum: et saccũ et cinerẽ sternere. Nũqd istud vocabis ieiunium: et diem acceptabilẽ dño. Nõne hoc est magis ieiunij qõ elegi Dissolue colligatões impietatis solue fasciculos deprimẽtes. Dimitte eos qui pfracti sunt liberos

et virtute vacuũ. tur. et p q̃rũ ad pie Si auerteris. q̃rũ qõ elegi. i. approba opibꝰ pietatis. iõ sũ cauillatõnes q̃bꝰ sacerdotes ꝛ pharisei inuolucbant simplices ad pecunias eorũ extrahẽdũ.

f Solue fasciculos deprimẽtes. i. penas graues q̃s iponebãt sup populũ. Fm q̃ dicit Matb. xxiij. Alligãt enim onera grauia ꝛ iportabilia sup hũeros hoim

g Dimitte eos q̃ pfracti sũt. et dura seruitute. Cetera patent vsq; ibi. h Tunc erumpet q̃si mãe la. tuũ. oriẽte tibi sole iustitie p gratiã. i Et sanitas tua cito orietur. ab ifirmitate culpe. k Et antrebit fa. tu. iustitia. tu. p angelũ te custodiẽtẽ coram deo pñsentata.

l Et glo. dñi colli. te. in morte.

m Tũc inuoca. b pcludit remediũ verũ q̃rũ ad orationẽ cũ dr. Tũc inuocabis. n Clamabis. p eraudiriõis dño de' tu'. nõ est interlinear p fuit po

q Si abstuleris de medio tui vocat caullatõnes digitũ. alios tẽdere digitũ. alios xviij. di. Velut etiã os vituperãdo ꝛ tere cut cereri hoim rap

r Cũ effuderis esuriẽtes anim tuã. p effectũ: cũ effuderis. s. cũ subleuãdo. x tenebris culpe ad lu do. de. tu. semp. Et terrũpit. et marie in ij. Tymo. iij. Deo q̃ tur: q̃ aũt in aliq̃bꝰ

b Et iple. sple. ani.

c Et ossa tua liberabit irrigꝰ. i. in bõ cu. i. gẽtiles adũge nis seculis. in q̃rũ c ne. fuscitabit. i. p generat ipletũ est i aplis ꝛ l et do. cmiã in scripr

g Et voca. edifi. se perũ ꝛ rusticorũ. et iõ turũ et iõ p sepes b cmiã ꝛ ordiatões

et virtute vacuū. d Mōne b̄ est. b p̄ñr verū remediū ꝓducitur. et p̄ q̄ñtū ad pietatis exercitiū. scdo q̄ñtū ad diuinū cultū. ibi Si auerteris. q̄ñtū ad p̄mū dr. d Mōne b̄ é magis ieuniū qd̄ elegi. i. approbaui. s. in q̄ fit abstinēcia a vicijs et exercitiū in opib̄ pietatis. ió subdit e Dissolue colligatōes ipietatis. i. camillatōes q̄b̄ sacerdotes et pharisei inuoluebant simplices ad pecunias eorū extrahēdū.

f Solue fasciculos depmēcos. i. penas graues q̄s iponebāt sup populū. p̄m q̄ dicit Mth. xxiij. Alligāt enī onera grauia et iportabilia sup hūeros hoim

g Dimitte eos q̄ ꝓfracti sūt. et dura seruitute. Cetera patent vsq̄ ibi. h Tunc erumpet q̄si mātela. rnū. oriēte tibi sole iustitie p gratiā. i Et sanitas tua citi. oriet. ab ifirmitate culpe. k Et antibit fa. tu. iustitia. p angelū te custodiēte coā deo p̄sentata.

l Et glo. dñi colligit. re. in morte.

m Tūc inuoca. h ꝓducit remediū verū q̄ñtū ad oratione cū dr. Tūc inuocabis et dñs exaudiet. s. qñ exercueris opa pietatis. n Clamabis. in seruore oionis. o Et dicet ecce adsum. p exaudiōis effectū. qd̄ aūt subdit. p Misericors sum dñs de⁹ tu⁹. nō est i hebr. nec in libris correctis. s p modus glose interlineari p̄ fuit positū: p⁹ ea p ipericiā scriptoꝝ textui inserū.

q Si abstuleris de medio tui carbe. incarceratos relaxādo vel carbenā vocat caullatōs ad inuoluēdū simplices. r Et dilieris et tēdere digitū. alios de pctis notādo. sic faciebat pharise⁹ Luc. xviij. dr. Velut etiā h publican⁹. s Et loq̄ qd̄ nō p̄dest. alios vituperādo et te recōmēdādo. sic ille pharise⁹ dicebat. Mō sū sicut ceteri hoim raptores: adulteri iniusti bis in sabbato et.

t Cū effuderis esuriēti aiam tuā. p pietatē affectus et etiā si facultas affit p effectū: ió subdit. v Et aiam afflī. reple. et⁹ defectū subleuādo. x Orietur in tenebris lux tua. i. mutaberis de tenebris culpe ad lucē gre. y Et rediem. s. mentis a Dabit do. de. tu. semp. Et q̄ ps q̄ nō loq̄tur de redē tpali. q̄ frequēt interrūpit. et maxie iustis q̄ de cōi cursu pl⁹ ceteris tpalia affligunt ij. Tymo. iij. Dēs q̄ pie volūt viuere in xpo tbu pfecutōs patiētur: q̄ aūt in alib̄ libris iterpōit. De⁹ tu⁹. nō est de textu.

b Et iple. splē. ani. tu. i. splēdoribus diuine notitie et virtutis.

c Et ossa tua liberabit. ab ifirmitate corporis. d Et eris q̄si hort⁹ irrigu⁹. i. in bōis opib̄ fecūd⁹. e Et edifi. in te deser. se cu. i. gēiles adiūgent ubi in vna ecclia. q̄ fuerūt deserti in p̄stinis seculis. inq̄tū caruerūt lege et ppbis. f Ꝓūda. gene. et gene. suscī. i. p generationū successionē adduces alios ad fidē. qd̄ ipletū est i aplis et i alijs credētib⁹ de iudeis. p quoꝝ p̄dicatōs et doctrinā in scriptur coꝝ relicta puertunt gēiles ad fidē.

g Et voca. edifi. sepi. edificare sepes materiales ē officiū pauperū et rusticoꝝ. et ió nō est tale q̄d qd̄ debeat punirī p opib̄ nōrum et ió p sepes h intelligunt ipedimēta peccatoꝝ p sanā doctrinā et ordiatōes sacras: et h ipletū est in aplis et eoꝝ successoribus: q̄ p sanā doctrinā et sacre ecclie institutā oppositi sunt peccata obstacula. et ió subdit. b Auertēs semitas in q̄rē. sic est in hebraeo et in libris correctis. Ad cessatōs enī peccatoꝝ sequitur q̄ es mētis. ppter qd̄ dr in fine ca. p̄cedētis. Mō est pax dicit de⁹ me⁹ impijs. i Si auerteris hic p̄oit verū remediū q̄ñtū ad dei cultū. Circa qd̄ sciēdū q̄ p observationē sabbati h intelligūtur oia q̄ pertinēt ad debitū dei cultū: sicē et i pcepto decalogi Exod. xx. Mēmēto vt diē sabbati sanctifices. ad cui⁹ observationē requirit cessatio ab opib̄ paroꝝ. que sunt maxie seruilia Jo. viij. Qui facit peccā seruus est peccati. ió dicit.

i Si auerteris a sabbato pedē tuū. vt nō p̄cedas ad male agēdū. ió subditur.

k Facere volūtatē tuā secūdo appetitū tuū irrationabilem. Scdo ad observationē sabbati requirit occupatio et meditatio circa diuina. ió subditur.

l Et voca. sab. deli. et i. intrēdēdo ad diuina.

m Et glificaueris. i. honoraueris debite observando. n Nō facis vias tuas. secūdo tuas p̄cupiscētias.

o Et nō inue. vo. tua. id est effectus sensibilis appetitus.

p Vt loq̄ris sermones. s. malū cōtra deū vel p̄ximū: s magis sis intentus ad deū laudādū.

q Tūc delectaberis sup dño. se ntiēs irrate ꝓsolatōes diuinas.

r Et sustol. re sup alti. terre p ꝓtēptū terrestrū et appetitū celestiū.

s Et cibabo te here. ia. pa. tui. s. in beatitudine celesti: bona enī terrena cū sint multo minora bōa opib̄ virtutū: nō p̄ñt esse p̄ncipale p̄mīū. p̄missus patriarchis p opib̄ virtutis: sicē declaratū fuit diffusē Gen. xv.

t Os enī dñi locutū est. q. d. h stabile est et firmū. In cap. lviij. vbi dr in postilla. Molite ieiunare. Addito.

Si trāslatio nra hs. Molite ieiunare. hebraica lra hs q̄dā verba q̄ vno mō signāt. Et nō ieiunēt. et alio mō signāt. et nō ieiunāt. et si p̄ mō intelligant exponunt sicē in postil. Si aūt scdo mō sensus est. et nō ieiunāt. vt audiat in excelso clamor vester. i. nō intrēdūt in ieiunādo vt audiami a deo: q̄ si sic cessaretis a ꝓtētōib⁹ et iniurijs q̄ deo nō placent. Et hec expositio vidr magis ppria spālter ppter li et: q̄ p̄ponit huic vbo ieiunatis seu ieiuneris.

Capitulū. lix.

Ecce nō ē abbreuiata. Postq̄ posita ē p̄parātio ad salutē. hic p̄ñr sal⁹ p̄oit. et diuidit i duas ptes. q̄ p̄ p̄oit ipa sal⁹. secūdo magnitudo ipi⁹ ca. sequēti. Prīa i duas. q̄ p̄ p̄oit salutē necessitas: secūdo ei⁹ cēsas: ibi. Et vidit dñs. Circa pmū sciendū q̄ necessitas ista est ppē miseriā culpe et pene: quā incurrerūt iudei ex ꝓtēptu xpi. et de ista cadē miseria exp̄oit Ra. sa. pñs ca. et q̄ñtū ad h̄ pueniet mecū: s dicōueniet inq̄tū dicē iudeos ab ea liberari p xpm verūtū: cui⁹ aduentus trāsit in p̄ceritū. Igit p̄ p̄oit bur⁹ miserie descriptio. scdo eiusdē ꝓfessio ibi. Propē b. Prīa in duas. q̄ p̄ describit miseria culpe. secūdo pene. ibi. Cogitatōes. Circa pmū dr. a Ecce nō est abbreuiata. i. minorata. b Ad an⁹ oñi. i. prās ei⁹. c Neq̄ aggrauata aur. et. q. d. ista miseria in q̄ estis nō puenit ex dei iporēcia vel igrantia ad saluandū: s ex pte vra. ió subdit. d Sz iniq̄. ve. diui. int vos et deū vrm: separantes vos ab eo. e Et pctā ve. abscō. fa. ei⁹ a vo. de meritorie. f Ne ergau. q̄ nō est speciosa laus i ore pctōris. g Ad an⁹ eū vrc. i. opa vra q̄ p man⁹ designāt: eo q̄ man⁹ est organū organoꝝ. iij. de aia. h Pol. sunt san. s. pauperū bona eoꝝ rapiēdo. i Et digiti vri int

Ie inigi indrinō

Manus

quitatē.p̄ ꝗ dessigna nr̄ī iniusticie minores sicē digit⁹ mior est manu.

k Labia vra locuta sunt mēdacium.ꝗ xp̄m dicēdo q̄ fuit mag⁹ et p̄ pheta falsus. l Et lingua vestra iniqtatē fal. replicatio est ciusdē snie ad maiorē assertionē. m Nō est q̄ iuocet iusticiā.i. xp̄m. Qui fact⁹ est nobis a deo sapia et iusticia et sanctificatio ꝛc.i.Lor.i.

n Neqꝫ est q̄ iudi. vere de factis xp̄i. et loq̄t̄ p̄ pheta q̄tū ad illos qui sunt in ifidelitate obstinati. o Ecce p̄fidūt in nihilo.i.i aduētu messie futuro q̄ iā trāsiit in p̄teritū:et iō talis p̄fidēcia est sup nihilū.

p Et loquunt vanitates.q: doctores iudeor multotiēs termios p̄fixerūt de aduētu messie. et oēs trāsierūt tanq̄ p̄ nūciati inanē ꝛ false.

q Cōcep erūt laborē. i. excogitauerūt iferre laborē xp̄o ꝛ discipulis.

r Et pepererūt iniqtatē.p̄cedēdo ad effectus: vt ps̄ ex euāgelijs ꝛ actibus ap̄lor.

s Ova aspidū ruperūt. i.p̄filia venenosa ꝗ xp̄m et discipulos eⁿ in effectū erren⁹ p̄duxerūt.

t Et telas ara.texuē.i. ad uēriones falsas ꝗ doctrinā xp̄i. vt ab ea populū auerterēt.

v Qui come. de ouis eo.p̄sentiēdo malignis p̄filijs ipsor.

x Moriet. morte culpe. y Et qō p̄fo.ē erū.in re.q: quicq̄d p̄cedebat ex dictis p̄filijs totū erat venenosus. z Tele eo. nō erunt in ve.sciētie ꝛ virtutis q̄bus sic vestiunt ꝛ ornant: ꝫ magis ad vitium.

a Opera eor.opa inutilia.i.nociua.min⁹ esti dicēdo pl⁹ significat. iō sequtur. b Et op⁹ iniqtatis ꝛc.pedes eorū ad malū currūt ꝛc.s. ad effusionē sanguis xp̄i et suor discipl'or.vt de xp̄o ps̄ in euāgelijs ꝛ in actib⁹ ap̄lor de eⁿ⁹ discipulis. c Cogitatōes. b p̄nūr p̄ōit miseria pene.Dicit esti Joseph⁹ li.de iudaico bello.q̄ post mortē xp̄i ante destructōꝫ ciuitatē p̄ Tytū:iudea erat multū lacerata intraneis dissensionib⁹:et sic cogitabāt se mutuo spoliare ꝛ interficere.ideo dicit.

c Cogita.eo.cogi inuti.i.nociue. d Vastitas et p̄tri.i.mutua p̄tuatio rerū et occisio p̄sonar. e In vijs eor.vt dictū est.

f Viā p.a.nescie.q: post dissensiōes intraneas romanis rebellauerūt

g Et nō est iudi.i.executio operū iusticie. b In gres.eo.i. in suis p̄cessib⁹. i Semi.eo.incur.sunt eis.a rectitudie iusticie et veritatē.

k Ois q̄ calcat in eis.p eas p̄cedēdo. l Ignorat pacē.de eo et p̄ primo. m Propē hoc.b p̄nūr p̄ōit p̄dicte miserie confessio. Esaias esti ipam p̄uidēs eā p̄fitet:secū illis numerand. eo q̄ erat de ppl'o iudaico.sicē Daniel.ix.ca.p̄fitet peccata ppli sui nūerando se cū peccatorib⁹:ꝫ esset inocēs:et sic dicit Esaias. m Propē.b elōgatū ē a nobis iudicū.i.executio iusticie actualis. o Et nō appēdet nos iusticia habitualis.et loq̄tur de futuro p̄ modū p̄teriti ppē certitudinem ppheticē. p Expectauim⁹ lucē.i.xp̄m q̄ dr lux.ō.xlix. Dedi te in lucē gēnū ꝛc. q Et ecce tenebre.q: in aduētu xp̄i iudei p maiori pte fuerūt excecati. r Splēdorē et in tenebris ꝛc.respectiuo est ciusdē snie ad maiorē exaggerationē. s Impegim⁹ i meridie.i.in tpe lucis grē qō magis habuit rōnē meridiei tpe p̄dicatōis xp̄i ppter euidētiā miraculor. t Rugiem⁹ q̄si vsi ꝛc.b fuit impletū in aduētu romanor p̄ra iudeos. v Expectauim⁹ iudicium. i. q̄ fieret nobis vindicta de romanis nos affligētib⁹. x Et nō est.q: ecōuerso fuerūt destructi a romanis. y Salutē.s.xp̄m quē pies ve.te. expectauerūt. z Et elōgata est a nobis.i.a iudeis incredulis ppē suā icre

dulitatē. a Multi.sunt esti intēd.no.q: iudei a xp̄o elōgati ruūt de peccato in peccatū. b Et pctā no.rnde. no. p miserias subsecutā. c Quia scelera nr̄a nobiscū.p miseric affectū.

d Et ini.no.cogno.i.ex certa scia peccauim⁹. qō est gravius q̄ ex ignorātia vel infirmitate. e Et auersi sum⁹ ne ire.p⁹ tr. dei no.obediēdo doctrine xp̄i.

f Vt loq̄remur calūniā.ꝗ xp̄m a eⁿ⁹ familiā.

g Et trāsgressionē.p̄sequēdo inocētes ad mortē.

b Cōce.et lo.sum⁹ de corde.i.sotiter ꝛ a p̄posito.

i Verba mendacij.ꝗ xp̄m, vtpꝫ Luc.xxiij.vbi accusauerūt eum q̄ p̄hibebat tributa dari cesari:et q̄ volebat rex fieri cuꝫ tū de p̄tamo essent certi: q: vo per ar eis. Reddere q̄ sunt cesaris cesari Mat.xxij. Etiā sil'r scies q̄ vēturi eēnt vt constituerēt eū regē fugit in montē. Job.vi.

k Et p̄uer.est retror.iudi. in p̄dinatōe xp̄i innocētis p p̄ylatū.

l Et iusti.iō.fr. q: nō habuit locū.

m Quia corruit in pla.ve.q: sacerdotes auerterūt ppl'm a veritate p̄tra xp̄m et barrabas liberarē:ꝫ xp̄s crucifigerē:iō sequtur. n Et fa est veri.in obli.q: veritas doctrine xp̄i quā ppl's audierat a ore eⁿ⁹ recessit per sacerdotū deceptionē o Et q̄ recessit a malo.de p̄secutōe ꝛ morte xp̄i penitēdo.cuius modi fuerunt iudei cōuersi fuerūt a p̄dicatione petri Act.ij.vbi dr. His auditis compuncti sunt corde.et dixerūt ad petrū ꝛ ad reliq̄s ap̄los. Quid faciem⁹ viri fratres.petrus vero ait ad illos:penitētiā agite et baptizet vnusquisq̄s vestrū in noie ibu xp̄i ꝛc.sequtur ibidē. Et apposite sunt in die illa anime circē tria milia p Predeputuit.vt ps̄ Act.viij. Facta est aūt in die illa p̄secutio magna ecclesia q̄ erat hierosolymis. q Et vidit. b p̄nūr p̄ōit salutē ꝛ eas p punitionē malor et saluationē bonor. b esti exigit q̄tas:et hoc in destructōe iudee p romanos fuit impletū p q̄ in creduli mortui fuerūt:et captiuati:et credētes fuerūt saluati.primo ab exercitu romanor.q: monitu angeli trāsierūt in regnum agrippe aīī aduētū eor.vt dictū est.ō. Postea a iudeis:q: p̄ rū destructionē fuerūt liberati a p̄secutōibus quas eis faciebāt et reedificata ciuitate hierl'm p hdrū hadrianū eaꝫ inhabitare pacifice p̄missi fuerūt.iō dicit. q Et vi. dñs et ma. appar. in oculis eⁿ⁹.s.q̄ fideles a iudeis incredulis sic affligerēt:iō sequtur. r Quia nō est iudicū eo q̄ iniuste p̄ncipes iudeor xp̄ianos p̄dēnabant. s Et vidit q: nō est vir ꝛc.i.q̄ nō apponebat ibi remediū humana potētia. t Et aporiat⁹ est.s. de miseria ꝛ infelicitate eor molestatus. v Et saluauit sibi brachiū suū ꝛc.i.fideles virtute sua. x Indut⁹ est iusticia vt lorica ꝛc.loq̄tur de deo ad modū militis armati p̄cedentis ad saluationē ppl'i sui. Indut⁹ est vestimētis vltionis.i. exercitu romanor p̄parato ad punitionē malor ex instinctu diuino.

y Et optus est q̄si pallio zeli.i.Tyro q̄ erat sup exercitū sicē pallū sup alia vestimēta.et vocat pallū zeli. q: multū fuit solicit

de captōe bierlm ad maloꝝ punitionē:iō subdit 3 Quasi ad remburōs indignatōis hostib⁹ suis.i.iudeis in infidelitate obstinatis.Is esi Tyr⁹ debellaret ciuitatē:eo q̄ rebellauerat romanis:de⁹ tñ ad b eū inuestigabat.vt p eū vindicta fieret ō xpi inimicis. a Insulis vicē red.dicunt aūt b insule bierlm et alie ciuitates iudee:eo q̄ sunt site circa maria. tota esi iudea fm suā lōgitudinem sita est sup mare mediterraneū exp parte occidētis: et in latere oppositio bis iordanē fluuium trāseuntē per mare galilee ⁊ mare mortuū.

b Et timebūt q̄ ab occidente nomē dñi ⁊c.qz a tēpore apl̄oꝝ fides catholica fuit mltum dilatata ad oēs ptes orbis.

c Cū venerit.quasi flu.vi.s.romanoꝝ exercit⁹.

d Quē spi.dominū ad b eum instigauit vt p̄dictū ē.

e Et venerit syō redēptor. et est b syon datiui casus.p quā intelligit ecclia.vt dictū est.ō.ij.ca.ad quā redimēdā venit in passiōe sua.et iterū venit p effectū in destructōe bierlm:ad accipiēdū vindictā de morte sua.et veniet et ad recipiēdū penitētes in sua misericordia:et marie iudeos fertuide reuertētes ad ipm detecta falsitate antixpi p enoch et helyā:iō sequitur. f Et eis q̄ redeūt ab iniqtate ⁊c. et in b sensu allegat hec scriptura Ro.xi. g Hoc fed⁹ meū cū eis ⁊c.qō subdit:cū ōr. h Spūs me⁹ q̄ est in te.ad b esi descēdit spiritus sanct⁹ sup credētes in die pēthecostes vt q̄ pus erāt timidi fierēt firmi et stabiles in amore xpi. i Et verba mea q̄ posui in ore tuo.qz illa extūc p̄dicauit ecclia: et p̄dicabit vsq̄ in finē mūdi et tūc glia ⁊ veritas b p̄dicata:lucide apparebit i patria. In ca.lix. vbi ōr in postil. Quia corruit in plateis veritas. Additio.i.

Hec qō ōr. Quia corruit in plateis veritas: ppte viōr exponēdū de ipo xpo q̄ de seipo dicit Job.xiiij.ca. Ego sum via veritas ⁊ vita:et qō sequitur. Et fcā est veritas in obliuionē bñ expōit de veritate ⁊ doctrina xpi.put in postilla.p̄ma esi veritas p̄dicta corruit i plateis p morte.scdo no veritas.s.doctrine facta est in obliuionē. In eo.ca. vbi ōr in postilla. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē dñi. Addito.ij.

Ipsa b qō ōr. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē dñi ⁊c. Cōsiderādū q̄ timor dei.s.filialis fuit in toto orbe q̄tū ad iustos diffusus aplis p̄dicāntib⁹ de q̄ ōr b. Et timebunt q̄ ab occidēte nomē dñi.et ab ortu solis glias eī⁹. et b p̄ncipaliter ex hnc q̄ hic exp̄munt Is nō seruato xpis ordine.p̄mo q̄ mānifesta fuit via dicta dei in occasoꝝ xpi:de q̄ dic. Cū venerit q̄si fluuius violentus quē spūs dñi cogit.expō af sicut in postilla. scdo eo q̄ vēit redēptor ipi syō.s.ecclie in xpe determinato a ppbis. de q̄ dicit Et venerit syō redēptor.tertio ex b q̄ redēptor ille recōciliauit sibi penitētes etiā de pplo iudaico.de q̄ dicit. Et eis q̄ redeūt ab iniqtate iacob.q̄rto ex b qō spūsanct⁹ sup aplos et discipulos descēdit ⁊ p̄ninuo manet in ecclia.de q̄ dic. Spūs me⁹ q̄ est i te hnto qz vba p̄dicatōis euāgelij fūt in ecclia p̄ninuank. de quo dicit. Et verba mea q̄ posui in ore tuo nō recedēt de ore tuo ⁊ de ore seminis tui. Capl'm.lx.

Urge illumiare Ad intellectū sequentū p̄siderādū q̄ aliqui doctores catholici exponūt totū istud ca. de p̄speritate redeūtiū de babylone:Is b nō viōr: p verū:qm̄ illi nūq̄ fuerūt in tāta p̄speritate vt p̄a⁹.imo q̄si oia q̄ dicunt b nō pūt expōi de ipsis nisi valde exto:te:qz ōr b. Mirabit ⁊ dilatabit cor tuus. qñ p̄uersa fuerit ad te multitudo maris.fortitudo gētiū venerit tibi.Is esi alicq̄ gentilitate relicta eis adhesērūt:tñ fuerūt pauci et parue reputatōis et nōrutis. Itē q̄ postea subditur. Et edificabūt filij peregrinoꝝ muros tuos: q̄a ipsimet edificauerūt eos tpe Neemie et cum magno labore et anxietate ita q̄ vna mānu faciebāt op⁹ ⁊ altera tenebāt gladiū Neemie. iiij. et b tūmore aduersarioꝝ eos impedire volentiū. et qō b subdit. Aperient porte tue iugit ⁊c.qz magis timebāt clause aduersariorū timore. Ires qō postea subdit. Gēs esi et regnū qō nō seruierit tibi peribit:qz illa regna nō seruierūt eis sed magis ecōuerso.p̄ pūs tributū reddēdo: postea grecis et postea romānis. vt p̄z ex libris Esdre et Neemie et Machabeoꝝ et euangelioꝝ: et ex libris iosephi et alioꝝ hystoriographoꝝ. Itē exponitores isti magis videt iudaizare q̄tū ad b q̄z hebrei q̄ exponūt totū istud cap.de tpe xpi.vñ Ra.moy.sup Gen.xxv ca.dicit q̄ illō qō ōr b. Et ābulabūt gēres i lumine tuo:intelligit de messia. Dicūt igit q̄ ea q̄ ponunt b iplēda sunt tpalr in aduētu messie: sz ꝗ b arguit p b q̄ xpus finē ca.ōr. Nō occidet vltra sol tu⁹ ⁊c. qz scōm antiq̄s doctores hebreoꝝ in aduētu messie nō est intelligēdū aliqd immutari de cursu mūdi.vt dictū fuit.ō.xi.ca.et iō qō ōr b de statu solis ⁊ lune et de diuino lumine:nō pōt p̄uenienē referri ad statū hui⁹ mūdi seu p̄speritatē terrenā:sicut iudei intelligūt dicētes messiā tpaliter regnaturū sup omnes gētes:et qō tūc iudei p̄sperent eo mō q̄ in b ca.describitur. Igit dicēdū q̄ sicut ca.p̄cedēti descripta est salus xpi:ita in b pūt describit magnitudo salutis hui⁹.et p̄mo ex pte materie recipiētis. secūdo ex pte cause efficiētis ca.sequē. Circa p̄mū sciēdū q̄ materia siue subiectū recipiēs xpi salutē est ecclia fidelitū:q̄ bis duplicē statū.s.i mūdo q̄tū ad ecclias militantē:et in celo q̄tū ad triūphātē. Primo q̄ ponit magnitudo salutis ecclie respectu stat⁹ primi.secūdo respectu scdi. ibi. Nō audiet. Prima diuidit in tres:qz p̄ describit p̄speritas militātis ecclie ex fidelitū multiplicatōe.scdo ex ecclesiarū edificatōne.ibi. Et edificabūt.tertio ex bonoꝝ assecurōe.ibi. Et veniēt. Circa p̄mū ōr.

a Surge illumiare bierlm.i.ecclia militās:vt dictū fuit.ō.ca.ij.q̄ surgere cepit et illumiari a principio doctrine xpi. b Quia venit lumen tuū.i.xpus qui est vera lux. Job.i.et. ō.xlix. vbi ōr de xpo. Dedi te in lucē gentiū ⁊c. c Et gloria dñi.i.filij q̄ est gloria dei pris sicut et eī⁹ sapiētia.glia eni a dantate dicit:q̄si quedā claritas.c.mutata in.g et sic appropriat filio:sicut ⁊ cetera ad notitiā pertinēta. d Super te ortus est.natura hūana assūpta. e Quia ecce te.ope.ter. ⁊c. vbi qs esi extra ecclesiā sunt tenebre errōris ⁊ ignorātie. f Et glia eī⁹ in te vi.p operōs miraculoꝝ gliaꝝ diuie virtutis demōstrātiū. g Et am.gē.in lu.tuo ⁊c.s.in lumie fidei xpiane qō apparet iplētū in diuersis pūb⁹ orbis in filijs ecclie. h Leua i cir.oc.tu.⁊c. ad oēm s. dñam orbis respectu bierlm vbi p̄ p̄dicatū est euāgeliū:⁊ inde alibi p xpi discipulos deriuatū. i Congregati sunt.fideles in vnitate fidei xpiane. k Filij tui delō.vc.et fi.tue de latere.i.de xpe. l Surgēt. q.d.vertuqz lex⁹ p̄sone nascēt filij ⁊ filie ecclie tā de lōginq̄s pūb⁹ q̄ de ppinq̄s. m Tūc vide.multitudinē credētiū. n Et afflues. p̄solatōib⁹ diuinis. o Et mirabit.et tā ne loci multiplicatōe qz a tpe aplōꝝ deriuata est fides ad oēs terre bitabilis ptes. sicut declaratū fuit sup illud ps.xviij. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ. p Et dilatabit cor tuū.p gaudio. q Qñ p̄uer.fu.ad te mul.ma.i.habitātiū in ilu

D

nuit in oculis eī⁹ qz nō est iudicius Et vidit de⁹ qz nō est vir: ⁊ aporiat⁹ est qz nō est q̄ occurrat. Et saluauit sibi brachiū suū et iustitia eī⁹ ipa cōfirmauit eū. Indut⁹ est iustitia vt lorica: et galea salutis in capite eī⁹. Indut⁹ est vestimētis vltionis:et op̄ert⁹ est q̄si pallio zeli sicut ad vindictā q̄si ad retributōs indignatōis hostib⁹ suis et vicissitudinē inimicis suis. Insulis vicē reddet. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē dñi: et q̄ ab ortu solis gloriā eī⁹. Cum venerit quasi fluuius violētus quē spūs dñi cogit:et venerit syon redemptor:et eis q̄ redeunt ab iniqtate in iacob dicit dñs. Hoc fed⁹ meum cū eis dicit dñs. Spirit⁹ me us qui est in te et verba mea que posui in ore tuo:non recedent de ore tuo:et de ore seminis tui dicit dñs ꝗmodo et vsq̄z in sempiternum. Capl'm.lx.

Urge illuminare bierlm: qz venit lumē tuū ⁊ gloria dñi sup te orta est. Quia ecce tenebre operiēt terrā et caligo populos:sup te aūt oriet dñs et gloria eī⁹ in te videbit. Et ambulabūt gentes in lumine tuo:et reges in splēdore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos ⁊ vide: oēs isti cōgregati sunt: venerūt tibi. Filii tui delōge veniēt et filie tue de latere surgent. Tūc videbis ⁊ afflues:et mirabit et dilatabit cor tuū qñ cōuersa fuerit ad te multitudo maris. fortitudo gētiū venerit tibi. Inundatio camelorum operiet te dromedarij madian et epha. omnes de saba venient aurum et thus deferentes laudem domino. Omne pecus cedar congregabitur tibi arietes nabaioth ministrabunt tibi. Ascendent placentes super altare meum. et domum maiestatis meae glorificabo. Qui sunt isti qui ut nubes volant. et quasi columbae ad fenestras suas. Quia mihi insulae sustinebunt. et tarsis in principio ut adducant filios tuos de longe argentum eorum et aurum eorum nomini domini dei tui et sancti israel quia glorificauit te. Et aedificabunt filii peregrinorum muros tuos: et reges eorum ministrabunt tibi. In furore enim meo percussi te. et in misericordia mea misertus sum tui. Et aperient portae tuae iugiter die ac nocte non claudentur. ut deferatur ad te fortitudo gentium. et reges eorum adducantur. Gens enim et regnum quod non seruierit tibi peribit. et gentes solitudine delebuntur. Gloria libani ad te veniet. abies. pinus. et buxus simul. ad locum sanctuarii mei. et locum pedum meorum glorificabo. Et ibunt ad te incurbati filii eorum qui te humiliauerunt. et adorabunt vestigia pedum tuorum omnes qui detrahebant tibi. et vocabunt te ciuitatem domini sion sanctam israel. Pro eo quod fuisti derelicta. et odio habita. et non erat qui transiret per te. ponam te in superbiam saeculorum. gaudium in generatione et generationem. Et lactabis gentes. et mamilla regum sugis. et scies quia ego dominus saluator tuus. et redemptor tuus fortis iacob. Pro aurichalco adducam aurum. et pro ferro adducam argentum. et pro lignis aurichalcum. et pro lapidibus ferrum. et ponam pacem principem tuum. et iustitiam exactorem tuum. Non audietur iniquitas in terra tua. vastitas et contritio in finibus tuis. Et vocabitur salutem murum tuum. et portas tuas laudem. Non erit tibi sol ultra in lucem diurnam. neque splendor lunae illuminabit te. sed erit dominus tibi in lucem sempiternam. et deus laudabilis tuus. Non occidet ultra sol tuus. et luna tua non minuetur. Quia dominus erit tibi in lucem sempiternam. et completi sunt dies luctus tui. Populus tuus omnes iustus. in sempiternum haereditabunt terram. germen meum. opus manuum mearum ad glorificandum. Minimus erit in mille. et paruulus in gente robusta. Ego dominus cum festinatione faciam illud. Capl'm.lxi.

Spiritus domini super me. eo quod unxerit me dominus. ad annuntiandum mansuetis misit me. ad sanandos contritos corde. ad praedicandum captiuis remissionem. et clausis aperitionem. ad praedicandum annum placabilem domino. et diem ultionis deo nostro. ad consolandum omnes lugentes. ad dandum lugentibus sion. ut detur eis pro cinere diadema. pro luctu oleum laetitiae. pro pusillanimitate laudem. et erunt ut arbores iustitiae plantatio domini ad glorificandum. Et aedificabunt solitudines antiquas. et desolationes pristinas suscitabunt. et renouabunt ciuitates desertas. et solitudines in generatione et generationem. Et stabunt alienigenae et pascent pecora vestra. et filii peregrinorum arator et cultores vinearum erunt. Vos autem sacerdotes domini dicetur. ministri dei nostri. Et comedetis opes gentium. et in gloria eorum mirabimini. Pro duplicitate vestra. et confusione. laudabunt partem suam. Ideo in terra sua duplicia possidebunt. laetitia sempiterna erit eis. Ego enim dominus diligens iudicium. et odiens rapinam in holocausto. et dabo opus eorum in veritate. et pactum sempiternum feriam cum eis. Et notum erit semen eorum in gentibus. et germen eorum in medio populorum. Omnes qui videbunt eos agnoscent illos quod isti benedicti sint semine domini. et benedictione. Laetabundo laetabor in domino. et exultabit anima mea in deo meo. Quia induit me vestimentis salutis. et indumento iustitiae circumdedit me. quasi sponsum decoratum corona. et quasi sponsam ornatam monilibus suis. Quia sicut terra germinat germen suum. et sicut hortus semen suum germinare facit. sic dominus deus germinare faciet iustitiam. et laudem coram omnibus gentibus. Propter sion non tacebo. et propter hierusalem non quiescam donec egredietur sicut lampas iustitia eius. et saluator eius ut lampas accendatur. Et videbunt gentes iustitiam tuam. et cuncti reges gloriam tuam. et vocabitur nomen tuum nouum quod os domini nominabit. Et eris corona gloriae in manu domini. et diadema regnum in manu dei tui. Non dicetur ultra tibi derelicta. et terra tua non dicetur ultra desolata. sed vocabitur dilecta mea in ea. et terra tua inhabitata. quia complacuit domino in te. et terra tua habitabitur. Quia habitabit iuuenis cum virgine. habitabit filius tuus cum te. et gaudebit sponsus super sponsam. gaudebit super te deus tuus. Super muros tuos hierusalem constituo custodes. tota die et nocte in perpetuum non silebunt. Qui recordamini domini. ne sileatis. et ne detis silentium ei donec ponat hierusalem. et donec faciat eam laudem in terra. Iurauit dominus in dextera sua. et in brachio fortitudinis suae. Si dabo frumentum cibum inimicis tuis. et si bibent filii alienigenae quos laborauerunt. Quia qui congregauerunt illud comedent illud. et laudabunt dominum. Et qui congregauerunt illud bibent illud in atriis sanctuarii mei. Transite transite per portas. parate viam populo. Complanate complanate semitam. Euellite lapides. Et exaltabitur populus super montes. Ecce dominus audiuit usque ad extremum terrae. Dicite filiae sion. Ecce salutem tuam. Ecce mercedem eius. Et opus eius coram illo. Et vocabunt populum sanctum. redemptos domini. Et tu ciuitas quaesita. ciuitas non derelicta. Capl'm.lxii.

Quis hic qui venit de edom. tinctis uestibus de bosra. Iste pulchrus in stola sua. gradiens in multitudine fortitudinis suae. Ego qui loquor iustitiam. et propugnator sum ad saluandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum. et uestimenta tua sicut calcantis in torculari. Torcular calcauit solus. et de populis non est uir mecum. Calcauit eos in furore meo. et conculcauit eos in ira mea. Et aspersus est sanguis eorum super uestimenta mea. et omnem uestimentum meum inquinauit. Dies enim ultionis in animo meo. Et annus redemptionis meae. Et circumspexi. et non erat adiutor. Et obstupui. et non erat qui adiuuaret. Et saluauit mihi brachium meum. et furor meus ipse adiuuit me. Et conculcauit populos in furore meo. et inebriauit eos in ira mea. Et deiecit in terram fortitudinem eorum. Misericordias domini recordabor. laudes domini super omnibus quae uisitauit nobis dominus deus noster. Et multitudinem bonorum domus israel. quae donauit eis secundum misericordiam suam. et secundum multitudinem misericordiae suae. Et dixit. Populus meus. filii non mentientes. et factus est eis saluator. Non per legatum neque per angelum. Sed faciem eius saluauit eos. Quia ipse redemit eos. et ipse sustulit eos. et ipse portauit eos. omnes dies saeculi. Ipse autem ad iracundiam prouocauerunt. et contristauerunt spiritum sanctum eius. Et conuersus est eis in inimicum. ipse pugnauit contra eos. Et memor fuit dierum antiquorum moysi. et populi eius. Ubi est qui eduxit eos de mare cum pastoribus gregis sui. Ubi est qui posuit in medio eorum spiritum sanctum suum. Qui eduxit in dextera moysi brachio gloriae suae. Qui diuisit aquam coram eis. Ut faceret sibi nomen aeternum. Qui eduxit eos per abyssos quasi equum in deserto. Et non offendent. Sicut iumentum in campo descendit. Spiritus domini conquiescere fecit eos. Sic deduxisti populum tuum. ut faceres tibi nomen gloriae. Respice de caelo. et uide de habitaculo sanctitatis tuae. et gloriae tuae. Ubi est zelus tuus. et fortitudo tua. Multitudo uiscerum tuorum. et misericordiae tuae. super me continuata est. Tu enim pater noster. Quia abraham nescit nos. et israel nos ignorauit. Tu domine pater noster. redemptor noster. a saeculo nomen tuum. Quare domine errare fecisti nos de uiis tuis. Indurasti cor nostrum ne timeremus te. Conuertere propter seruos tuos. tribus hereditatis tuae. Quare possederunt populum sanctum tuum aduersarii nostri. conculcauerunt sanctuarium tuum. Facti sumus quasi a principio. cum non dominaremur nostri. Quare non uocatum est nomen tuum super nos. Si diuisisses caelum et descendisses. a facie montes. Sicut exustio ignis. Ignis exarsit aquas. Ad faciendum nomen tuum. Ad te. Ad te. Ad te

lis. sicut patet de sclavia anglia et aliis insulis maris. r Fortitudo
gentiũ. i. imperiũ romanorũ qd toti mũdo dñabat. s Venerit tibi.
qd ipletũ fuit tpe pstãtini. t Inũdatio camelorũ operiet te ꝛc. Con
stãtin' effi imperator et multi alij potẗes exẗplo sui aiari diuitias suas
multas p orbẗ miserũt sup talia aialia ad sustẗtatõs ministrorũ ecclie et
pauperũ xpianorũ et edi
ficatões ecclesiarũ.

v Madian et effa. hoc
ꝓ: qꝛ in terris illis spãlr
nascunt talia aialia for
tia. x Oes de saba
veniẗ ꝛc. B dicũt expo
sitores nri cõiter ipletũ
in illis regib' q̃ venerũt
ad adorãdũ xpm natus
et iõ subdit. Oes ꝛc. qꝛ
ppli subiecti in illis regi
bus virtualiꝗ principãt.

y Omne pec' cedar ꝛc.
nabaioth et cedar descẗ
derunt de abraã p ysma
elem. Gen. xxv. Et isti
habitabãt in tabernacu
lis nutriẗes pecora: iõ
et tali occupatõne desi
gnat B cũ dicit.

z Omne pec' cedar. cõ
trũ ad maiores illi' ppli.

5 Congregabit tibi. in
ouile dñi. loq̃tur effi hic
ppha metaphorice: sic
etiã in multis aliis locis.

a Arietes nabaioth. i.
maiores illi' ppli.

b Ministrabũt tibi. sic
de uiori filij. de istis enim
gẽtib' plures crediderũt
ad pdicatõs apl'or alio
rũ qꝝ discipulorũ: Is post
ea gẽs illa fuerit infecta
pfidia machometi, per
istos aũt intelligunt alij gẽtiles ad fidẗ veniẗes: Is isti spãlr exẗpmũt
qꝛ descẗderũt de abraã pẗe fidei nre. c Offerent sup placabili al
tari meo. i. ipi xpo q̃ est altare ꝛ hostia. d Et domũ maiestatis mee.
i. ecclesiã militantẗ. e Glificabo. miraculis doctrinã ecclesie pstr
mãnt'. f Qui sunt isti q̃ vt nubes vo. i. apli alijqꝝ pdicatores p
orbẗ velociꝗ discurrẗes ad modũ nubiũ et colũbarũ. q. d. sunt valde mi
rabiles. g Me enim insu. expe. i. bitatores insularũ ad recipiẗdus
fidẗ. vñ ꝛ paul' apl's in multis insulis fidẗ publicauit. vt bẗ in actib'
apl'or. h Et naues maris ꝛc. p hoc designat pmptitudo eorũ ad
credẗdũ. i Argẗtũ eorũ et aurũ ꝛc. qꝛ veniẗes ad fidẗ offerebant
deo se et sua. vt bẗ Act. iiij. k Et edificabũt. B pñr describit pspe
ritas ecclie militãtis in ecclesiarũ pstructõe cũ ꝓ. Et edificabũt filij pe
grinorũ. i. veniẗes ad fidẗ nati de gẽtib' q̃ fuerãt pegrini a lege et cul
tu dei. l Muros tuos. i. ecclesias materiales ad dei cultũ. et B ps
impletũ a tpe pstãtini. vt dictũ est. ō. m Reges eorũ mi. ti. expẗsas
ministrãdo vt dictũ est. põt etiã B referri ad reedificatõs hierlm p Zyrus
destructã. quã postea q̃si per. l. annos vel circa badrian' imperator ree
dificauit. sic q̃ loca sancta passiõis xpi et sepulture fuerũt inclusa intra
ciuitatẗ p dilatationẗ muri ex illa pte: q̃ prius extra fuerãt. vt ps Jo. xix.
Iste aũt badrian' erat gẽtilis et ciuitatẗ edificauit p gẽtiles artifices
et sic põt exponi qd ꝓ. Et edificabũt filij pegrinorũ muros tuos. i. hie
rusalẗ. Et reges eorũ ministrabũt tibi. s. expẗsas. qꝛ reges terre reddebãt
tributũ ipatori q̃ eã edificauit. n In indignatõe effi mea. p pcussi
dos iudeos in te bitãtes. o Et pcussi te. p tyrũ. p Et in recõ
ciliatõe mea. erga xpianos fideles. q Misert' sum tui. reedificau
do te p badrianũ q̃ ciuitatẗ xpianis pcessit ad habitãdũ: et iudeis ha
bitationẗ pohibuit. Referẗdo aũt hãc ps ad ecclie edificatõs vt prius
sic exponẗda est hec lra. In indignatõe effi mea pcussi te. qꝛ pmitiua ec
clesia fuit multũ afflicta. p a iudeis: postea a tyrannis. et B fm iudicium
humanũ videbat pcedere ex indignatõe dei. Is B effs ex pna castiga
tõe et pbatõe. scriptura aũt frequentẗ loq̃t fm modũ humanũ. et fm B
ꝓ: b. In indignatõe mea ꝛc. et in recõciliatõe mea miserẗ sum
tui. dans tibi pacẗ ampliationẗ et bonorẗ pstãtini. iõ subdit.

r Et aperient' porte tue ꝛc. qꝛ ecclias pus clausas pcepit aperi
ri. et p ip eriũ suũ novas edificari. põt etiã B expõi de aptõe spi
rituali. qꝛ ecclesia semp ẗ apta ad recipiẗdũ penitẗtes: ꝛ qꝛ a tpe
pstãtini ceperũt
boies sine timo
re pfugere ad ec
clesiã xpi: iõ subdit.

s Et affe. ad te
for. ge. ꝛc. qꝛ exẗplo pstãtini mul
ti potẗtes ꝛ reges
venerũt ad fidẗ
xpi.

t Gens enim ꝛ re.
qd nõ fui. tibi pi.
qꝛ nulli' põt fieri
salu' nisi efficiat
xpi et ecclesie fu'

v Glia libãi ꝛc
qꝛ ad edificatões
ecclesiarũ adduc
bant ligna electa
et pciosa p devo
tionẗ imperatorũ re
gũ et potentũ ad
B sumpt' pbẗtũ
pñr etiam p istas
arbores intelligi
psone notabiles
ad ortũ ecclesiẗ
fidẗ veniẗtes.

x Et locũ pe. me
glo. i. ecclias mili
tãtẗ in q̃ habitat
spãlr p grãs. Di
cit nõ loc' pedũ
dei eo mõ loq̃ndi
q̃ ꝓ. j. Ixvi. Celũ

y Et venient.
B pñr pontf. psperitas ecclie militãtis q̃ntũ ad psecutõs bono
ris: cũ dicit. Et veniẗt ad te curui. faciẗtes reuerẗtiã tibi.

5 Filij eo. q̃ bũi. re. i. regũ et tyrãnorũ q̃ psecuti fuerũt ecclesiam:
vt videm' impletũ p orbẗ in fidelib' q̃ ex eis descẗderũt.

a Qui detrahebãt tibi: qꝛ xpianos vocabãt magos et maleficos: vt ps in legẗdis multorũ et martyrũ. b Pro eo q̃ fui. derelicti. i. pmissa ab eis affligi. c Et odio bita. a pncipib' mũdi d Et nõ erat q̃ p te trãsiret. ad te tpaliꝗ cõsolandũ.

e Ponã te in supbi. se. i. in gliam et bonorẗ. ita q̃ supbia nõ so
nat B in viciũ: Is in bonorũ excessus. f Et suges lac gentium
ꝛc. i. ab eis accipies nutrimẗtũ. sic videm' impletũ in dotatõne
ecclie de bonis pncipũ. g Et scies qꝛ ego dñs ꝛc. p experi
entiã boni qd faciã nbi. h Pro ere afferã aurũ ꝛc. in pmi
tiua effi ecclesia calices ꝛ alia ecclesie vasa fuerũt de materia pa
rũ pciosa. vt de stãno cupro et ferro ꝛ hmõi. q̃ postea facta sunt
de auro ꝛ argẗto et lapidib' pciosis. i Et ponã visitatões
tuã pacẗ. q. d. Sic visitaui te castigãdo et pbãdo in psecutõni
bus: ita visitabo te dãdo nbi pacẗ et q̃ẗtes. k Et ppositos
tuos. i. epos ꝛ alios plates. l Justiciã. s. effectiue q̃ntũ ad
oes. qꝛ officiũ eorũ est docere iusticiã q̃ est p xpi fidẗ. et etiam for
maliter q̃ntũ ad bonos. intrantũ effi fuerũt iusti q̃ vsqꝝ ad tpa sa
tis nobis ppinq̃ oes fere epi faciebãt miracula: et adhuc multi
sunt boni. m Ulo audiẗ. Hic pñr põit psperitas magni
tudo et salutis q̃ntũ ad statũ ecclie triũphãtis q̃ aperta est fidẗ
lib' a tpe passiõis: et q̃ntũ ad hoc dicit. m Ulo audiẗ vl
tra iniqtas in terra tua. i. in celesti pria vbi iniqtas nõ bꝛ locus
Apoc. xxi. Ulo intrabit in ea aliq̃d coinqnatũ ꝛc. n Vasti
tas et ptritio. qꝛ sicut nõ habet ibi locũ culpa: sic nec pena: sed
omnimoda securitas et exultatio iocũda. iõ subdit. Et occupa
bit salus ꝛc. o Ulo erit nbi ampli' sol ad lucẗdũ ꝛc. et hoc

tudo maris fortitudo' gentiũ venerit' tibi. Inũdatio' camelorum operiet te: dromedarij madian' et effa. Oes' de saba veniẗt aurũ et thus deferẗtes: et laudẗ dño ãnũciãtes. Omne' pec' cedar congregabũt' tibi arietes' nabaioth: ministrabũt' tibi. Offerent' sup placabili altari meo: et domũ maiestatis mee glificabo'. Qui' sunt isti qui vt nubes volant et q̃si colũbe ad fenestras suas. Me' enim insule expectãt et' naues maris in principio: vt adducã filios tuos de longe. Argẗtũ' eorũ et aurũ cũ eis nomini dñi dei tui et sctõ isrl': qꝛ glorificauit te. Et' edificabũt filij peregrinorũ muros' tuos: et' reges eorũ ministrabũt tibi. In' indignatõe enim percussi' te et' in recõciliatõe mea miserẗ' sum tui Et' aperient' porte tue iugiter die ac nocte nõ claudent' vt' afferat' ad te fortitudo gẽtiũ: et reges earũ adducãt'. Oes'

enim et regnũ qd nõ seruierit tibi peribit: et gẽtes solitudine vastabunt'. Gloria' libani ad te veniet: abies et buxus et pinus sil' ad ornãdũ locũ sanctificatõis mee ꝛ locũ pedũ meorũ glorificabo. Et' veniẗt ad te curui filij eorũ' qui hũliauerũt te: et adorabũt vestigia pedũ tuorũ' oes q̃' detrahebãt tibi ꝛ vocabũt te ciuitatẗ dñi syõ sãcti isrl'. Pro' eo q̃ fuisti derelicta et' odio bita: et' nõ erat q̃ p te trãsiret ponã' te in supbiã seculorũ gaudiũ in generationẗ ꝛ generationẗ. Et' suges lac gentiũ et mamilla regũ lactaberis. Et' scies qꝛ ego dñs saluãs te: et redemptor tuus fortis iacob Pro' ere afferã aurũ: et p ferro afferã argẗtũ: et p lignis es: et p lapidib' ferrũ. Et' ponã visitatões tuã pacẗ: et' ppositos tuos iusticiam'. Nõ' audiẗ vltra iniqtas in terra tua vastitas' et ptritio in terminis tuis: et occupabit salus mu-

mibi sedes est et terra scabellũ pedũ meorũ.
B pñr pontf. psperitas ecclie militãtis q̃ntũ ad psecutõs bono
ris: cũ dicit. Et veniẗt ad te curui. faciẗtes reuerẗtiã tibi.

5 Filij eo. q̃ bũi. re. i. regũ et tyrãnorũ q̃ psecuti fuerũt ecclesiam:
vt videm' impletũ p orbẗ in fidelib' q̃ ex eis descẗderũt.

a Qui detrahebãt tibi: qꝛ xpianos vocabãt magos et maleficos: vt ps in legẗdis multorũ et martyrũ. b Pro eo q̃ fui. derelicti. i. pmissa ab eis affligi. c Et odio bita. a pncipib' mũdi d Et nõ erat q̃ p te trãsiret. ad te tpaliꝗ cõsolandũ.

e Ponã te in supbi. se. i. in gliam et bonorẗ. ita q̃ supbia nõ so
nat B in viciũ: Is in bonorũ excessus. f Et suges lac gentiũ
ꝛc. i. ab eis accipies nutrimẗtũ. sic videm' impletũ in dotatõne
ecclie de bonis pncipũ. g Et scies qꝛ ego dñs ꝛc. p experi
entiã boni qd faciã nbi. h Pro ere afferã aurũ ꝛc. in pmi
tiua effi ecclesia calices ꝛ alia ecclesie vasa fuerũt de materia pa
rũ pciosa. vt de stãno cupro et ferro ꝛ hmõi. q̃ postea facta sunt
de auro ꝛ argẗto et lapidib' pciosis. i Et ponã visitatões
tuã pacẗ. q. d. Sic visitaui te castigãdo et pbãdo in psecutõni
bus: ita visitabo te dãdo nbi pacẗ et q̃ẗtes. k Et ppositos
tuos. i. epos ꝛ alios plates. l Justiciã. s. effectiue q̃ntũ ad
oes. qꝛ officiũ eorũ est docere iusticiã q̃ est p xpi fidẗ. et etiam for
maliter q̃ntũ ad bonos. intrantũ effi fuerũt iusti q̃ vsqꝝ ad tpa sa
tis nobis ppinq̃ oes fere epi faciebãt miracula: et adhuc multi
sunt boni. m Ulo audiẗ. Hic pñr põit psperitas magni
tudo et salutis q̃ntũ ad statũ ecclie triũphãtis q̃ aperta est fidẗ
lib' a tpe passiõis: et q̃ntũ ad hoc dicit. m Ulo audiẗ vl
tra iniqtas in terra tua. i. in celesti pria vbi iniqtas nõ bꝛ locus
Apoc. xxi. Ulo intrabit in ea aliq̃d coinqnatũ ꝛc. n Vasti
tas et ptritio. qꝛ sicut nõ habet ibi locũ culpa: sic nec pena: sed
omnimoda securitas et exultatio iocũda. iõ subdit. Et occupa
bit salus ꝛc. o Ulo erit nbi ampli' sol ad lucẗdũ ꝛc. et hoc

est qd dr Apoc.xxi. Ciuitas nō eget sole neqz luna vt luceāt in ea: fz claritas dei illuminabit eā. et q: hec illuminatio est cēna: ideo subdit. Nō occidet vltra sol tu⁹ ꝛc̄ o Et cōple. di. lu. rui. fm qd dr apoc. vij. et. xxi. Et absterget de⁹ oēm lacrimā ab oculis eoꝝ. p Ppls aūt tu⁹ oēs iusti. iustitia ꝓsumata et ꝓfirmata. q: hi non pōt vltra peccare. ideo subdit.

q Imppe. bere. ter. i. viuētiū. q nō amittit nisi p peccatū.

r Germē plātationis mee. illud refert ad b qd premittit. Ppls autē tu⁹ q est germē plātationis diuine pmo in terra morientiū p grām a deo darā. fz postea trāsplantabit in tra viuētiū per gliam: ideo sequitur.

s Op⁹ man⁹ mee ad glo. i. ad gliaz ꝓsequēdā.

t Minim⁹ erit i mille. ideo dicit saluator Ad arbei. xi. Qui aūt minor ē in regno celorum maior est illo.

v Ego dñs. ideo possum b facere.

x In tpe eī⁹. i. in tēpe debito et a me disposito.

In ca. lx. vbi dr in po. Qui sūt isti q vt nubes volāt

Irca b qd dr b. Qui sunt isti q vt nubes vo lāt et qsi colūbe ad fenestras suas. notādū ē q discursus apl̄oꝝ assimilat nubib⁹: eo q totū orbē discurrerūt qsi nō tēdētes ad vnū certū locū. iuxta illud pō. In oēm terrā ꝛc̄. et de b dicit. Qui sūt isti q vt nubes volāt. assimilant etiaz colūbis eo q in suo decursu teēdētur ad certa loca ꝛ determinata in qb⁹ locis spūalit nidificāt et fecūdāt ꝛ vbi corpa sua in pace recōdūt: sicut petr⁹ ꝛ paul⁹ rome et iacob⁹ in hyspania. et sic de alijs. et de b dicit. Et qsi colūbe ad fenestras suas. q. d. ls assimilant nubib⁹ in discursu vniuersali et qsi indeterminato: assimilant tū colūbis in hoc q in locū certū tendunt. Caplm. lxi.

Spirit⁹ dñi. Hic pōit pōit magnitudo salutis ex pte cause efficientis q xp̄s est. in auctore vero salutis redditur clementia et potentia. primū pōit ca. pōtis. secūdū in sequēti. Propter hoc ꝛc̄. Pria in duas. q: p ondit in xp̄o pietatē dulcedo. secundo ex b ortes ecclie gratitudo: ibi. Gaudēs. Pria in duas. q: p ondit in xp̄o dulcedo pietatis et multiplici afflictoꝝ ꝓsolatione. secūdo ex fidelium multiplicatione ibi. Et vocabunt. Circa pmū sciendū q aliq expositores catholici volūt b exponere ad iframi ꝓsona Esaie dicentis. a Spūs dñi sup me eo q vnxerit me. scz spū ꝓphetie. b Ad ānūciandū ꝛc̄. i. liberatōis pplī a captiuitate babylonica. et ad b adaptāt ifram pōit pōt possunt. Sz b nō pōt stare vt vidr ex eo q saluator Luce aiq. expresse dicit hāc ꝓphetiā in eo fuisse cōpletā. Igit in ꝓsona xp̄i dicit dr b. Spirit⁹ dñi sup me. q: fm hūanitatē mior ē pre. eo q vnxerit me dominus plenitudine gre Joh. i. Vidimus eū qsi vnigenitū a pre plenū gre et veritatis. Ad ānūciādū māsuetis. i. aplis et alijs doctrinā xp̄i in māsuetudine suscipiēntib⁹. c Misit me. q̄tū ad efficaciā. lz missus fuerit ad salutē oim q̄tū ad sufficiētiā. d Vt mederer contritis corde. q: vere penitētib⁹ dat gra sanās vulnera peccatoꝝ. e Et pdicare captiuis. i. in captiuitate pcti detētis f Indulgētiā. p diuinā misericordiā. g Et clausis. i. pēnib⁹ in lymbo detētis. h Apertionē. illos eū inde eduxit xp̄us in sua resurrectōe. i Vt pdicarē ānū placabilē dño. iste est annus dñice passiōis. in q̄ de⁹ placat⁹ est hūano generi soluta emēda p ppli peccato. k Et die vltionis. Hic est dies iudicij extremi denunciat⁹ a xp̄o Ad arb. xxv. l Vt ꝓsolarer oēs lugētes ꝛc̄. i. lugētes statū p sentia miserie et dilatatōis celestis patrie. b fecit xp̄s Ad arb. v. dicens.

l Beati q lugent: qm ipsi ꝓsolabunt. m Ponēs ib⁹ i. in ecclia militāte p syon designata: extra qua luct⁹ nō ē meritorī. n Et dabit eis coronā. s. gloriē.

o Pro cinere. i. abiectōne Ad arb. v. Beati pauperes spū ꝛc̄.

p Oleū gaudij. i. ꝓsolatōis mētis. q Pro cultu interiori.

r Palliū laudis. i. gaudiū exteri⁹.

s Pro spū meroris. i. p cultu exteriori.

t Et vocabunt. b pōit ondit pietas saluatoris ex fideliū multiplicatōe vbi pmo ponit aplōrum aliorūq xp̄i discipulorū pdicatio ꝛ vocatio p q̄s fecit xp̄s hanc multiplicationē: et p b intelligit cōdition ministroꝝ ecclie eis succedentiū: cū dr.

t Et vocabunt in ea. i. in ecclesia militante.

v Fortes iustitie. i. apostoli et alij discipli eorū q̄z successores. q ad maiorē retenent iustitiam q̄ ppls cōis. x Plātatio dñi. q: apli et discipli fuerūt pme plāte in horto militanti ecclie. y Ad glificandū. i. gliaz xp̄i pdicandū. ideo subdit. z Et edifi. deser. a sclo. i. gētiles reducēt ad edificiū ecclie militātis: q fuerūt qsi a deo derelicti ab antiq: eo q nō habuerūt legem nec ꝓphas. a Et ruinas antiq̄s erigēt. i. gētiles erigēt ad statum fidei q ab antiq fuerāt ruinosi in peccō ydolatrie ꝛ alijs multiplicibus peccatis. b Et instaurabūt ciui. deser. et dissipa. p ydolatriā q per eos fuerūt instaurate ad latriā. c Et stabūt alieni. i. gētiles ad fidē cōuersi. d Et pascēt pe. ve. ꝛc̄. ista deseruiūt ad victū et vestitū. et p b designat q pdicatores euāgelij possent accipe sumpt⁹ ab illis q̄bus pdicarēt. vt dicit xp̄s Lu. x. et Paul⁹ apl̄s. i. ad cor. ix. Dñs ordinauit his q euāgeliū ānūciāt de euāgelio viuere. p b etiā intelligit q ministri ecclesie biruni essent de iure decimas ai aliū et terrenaliū sicut videm⁹ ipleri: et q̄tū ad istā pten decimā laici dicunt pascere eoꝝ pecora. i. p eis. e Et filij pe. agri. et vi. ꝛc̄. et sic alieni et pegrini dicuntur b laici q nō debēt ad diuinū misterū accedere. f Vos aūt sacer. dōti vocabimini. i. vos apli et alij discipli et successores vri: dato etiā q sint ex gētilitate vocati. a xp̄o etiā apl̄oꝝ multi de gētib⁹ vocati ad fidē fuerūt ab eis instituti epi et sacerdotes. vt ps de sancto clemēte dyonisio tyto tymotheo et multis alijs. g Fortitudinē gētū comedētis q: ministri ecclie de bōis laicoꝝ sultēntur. h Et in glia eoꝝ superbiēt. i. a gliosi ꝛ potentib⁹ laicoꝝ erit bonorati. sicut videm⁹ q pncipes platos ecclie honorāt sicut pres i Pro pfu. vra duplicitō refert ad xp̄s pmitiue ecclie in q̄ q ppl̄o plat⁹ pficiebat: pm⁹ ad tormēta ducebat: ꝛ duplex malicia eis ponebat. s. sui ꝛ ppli: q: eis ipōebat q ēent i se sacrilegi. ꝛ q ab eis alij ēent decepti. et hic graui⁹ puniebāt. k Laudabūt pte eoꝝ. i. vraz. s. mercedē. Et est b metaplasm⁹. vt exponūt alij. sed q: iste mod⁹ loq̄ndi vt ejusmod⁹ a cōi mō loq̄ndi scripture sacre: maxie q: metaplasm⁹ fm doctores grāmatice ē trāsformatio sillabe i sillabā: vl̄ lre i lram vl̄ accidētiū ei⁹ cā metri: vl̄ alia cā rōnabili. sz q sit mutatio dictōis in dictōs: vt dr b nō inuenit. ideo pe alit dicit. k Lauda. pte eo. i. suā q: opprobria ꝛ tormēta apl̄is ꝛ alijs ecclie plat⁹ illata cedebant ad bonum ppli. l Propter b i ter. sua. i. i celesti pria. m Dupli. possi. i. duplicē gliaz aīe. s. ꝛ corpis. ideo subdit. n Letitia sempiterna erit eis. pt

est qd dr Apoc. xxi. Ciuitas nō eget sole neqz luna vt luceāt in ea: fz claritas dei illuminabit eā. et q: hec illuminatio est cēna: ideo subdit. Nō occidet vltra sol tu⁹ ꝛc̄ o Et cōple. di. lu. rui. fm qd dr apoc. vij. et. xxi. Et absterget de⁹ oēm lacrimā ab oculis eoꝝ. p Ppls aūt tu⁹ oēs iusti. iustitia ꝓsumata et ꝓfirmata. q: hi non pōt vltra peccare. ideo subdit.

q Imppe. bere. ter. i. viuētiū. q nō amittit nisi p peccatū.

r Germē plātationis mee. illud refert ad b qd premittit. Ppls autē tu⁹ q est germē plātationis diuine pmo in terra morientiū p grām a deo darā. fz postea trāsplantabit in tra viuētiū per gliam: ideo sequitur.

s Op⁹ man⁹ mee ad glo. i. ad gliaz ꝓsequēdā.

t Minim⁹ erit i mille. ideo dicit saluator Ad arbei. xi. Qui aūt minor ē in regno celorum maior est illo.

v Ego dñs. ideo possum b facere.

x In tpe eī⁹. i. in tēpe debito et a me disposito.

Caplm. lxi.

Spirit⁹ dñi sup me: eo q vnxerit me. Ad ānūciandū māsuetis misit me: vt medeer contritis corde: et pdicarē captiuis indulgētiā et clausis aptōēz vt pdicarē ānū placabilē dño ꝛ

ros tuos: ꝛ portas tuas laudatio. Nō erit tibi āpl⁹ sol ad lucēdū p die nec splendor lune illuminabit te: fz erit tibi dñs in lucē sempiternā: et de⁹ tuus in gloriā tuā. Nō occidet vltra sol tuus et luna tua nō minuet: q: dñs erit tibi in lucē sempiternā et cōplebunt dies luctus tui. Popul⁹ autē tuus oēs iusti imppetuū hereditabūt terrā: germen plantationis mee: op⁹ manus mee ad glorificandū. Mi nimus erit in mille: et paruulus in gentē fortissimā. Ego dñs in tēpore eius subito faciam istud

die vltionis deo nro: vt ꝓsolarer oēs lugētes vt ponerē ꝓsolationē lugētib⁹ syon et dare eis coronā p cinere oleū z gaudii p luctu: palliū laudis p spū meroris. Et vocabuntur in ea: fortes iustitie: plātatio dñi ad glorificandum. Et edificabūt deserta a sclo: ꝛ ruinas antiq̄s erigent et instaurabūt ciuitates desertas ꝛ dissipatas in generationē et generationem. Et stabunt alieni et pascēt pecora vestra et filij peregrinoꝝ agricole et vinitores vri erunt. Vos aūt sacerdotes dñi vocabimini ministri dei nostri dicet vobis. Fortitudinē gentiū comedetis et in gloria eorū superbietis. Pro cōfusione vestra duplici et rubore: laudabunt partē eoꝝ. Propter hoc in terra sua: duplicia possidebunt: letitia sempiterna erit eis.

l Beati q lugent: qm ipsi ꝓsolabunt. m Ponēs ib⁹ i. in ecclia militāte p syon designata: extra qua luct⁹ nō ē meritorī. n Et dabit eis coronā. s. gloriē.

o Pro cinere. i. abiectōne Ad arb. v. Beati pauperes spū ꝛc̄.

p Oleū gaudij. i. ꝓsolatōis mētis. q Pro cultu interiori.

r Palliū laudis. i. gaudiū exteri⁹.

s Pro spū meroris. i. p cultu exteriori.

t Et vocabunt. b pōit ondit pietas saluatoris ex fideliū multiplicatōe vbi pmo ponit aplōrum aliorūq xp̄i discipulorū pdicatio ꝛ vocatio p q̄s fecit xp̄s hanc multiplicationē: et p b intelligit cōdition ministroꝝ ecclie eis succedentiū: cū dr.

t Et vocabunt in ea. i. in ecclesia militante.

v Fortes iustitie. i. apostoli et alij discipli eorū q̄z successores. q ad maiorē retenent iustitiam q̄

Jn ca. lx. vbi dr in po. Qui sūt isti q vt nubes volāt

Irca b qd dr b. Qui sunt isti q vt nubes volāt et qsi colūbe ad fenestras suas. notādū ē q discursus apl̄oꝝ assimilat nubib⁹: eo q totū orbē discurrerūt qsi nō tēdētes ad vnū certū locū. iuxta illud pō. In oēm terrā ꝛc̄. et de b dicit. Qui sūt isti q vt nubes volāt. assimilant etiaz colūbis eo q in suo decursu teēdētur ad certa loca ꝛ determinata in qb⁹ locis spūalit nidificāt et fecūdāt ꝛ vbi corpa sua in pace recōdūt: sicut petr⁹ ꝛ paul⁹ rome et iacob⁹ in hyspania. et sic de alijs. et de b dicit. Et qsi colūbe ad fenestras suas. q. d. ls assimilant nubib⁹ in discursu vniuersali et qsi indeterminato: assimilant tū colūbis in hoc q in locū certū tendunt. Caplm. lxi.

Spirit⁹ dñi. Hic pōit pōit magnitudo salutis ex pte cause efficientis q xp̄s est. in auctore vero salutis redditur clementia et potentia. primū pōit ca. pōtis. secūdū in sequēti. Propter hoc ꝛc̄. Pria in duas. q: p ondit in xp̄o pietatē dulcedo. secundo ex b ortes ecclie gratitudo: ibi. Gaudēs. Pria in duas. q: p ondit in xp̄o dulcedo pietatis et multiplici afflictoꝝ ꝓsolatōe. secūdo ex fideliū multiplicatione ibi. Et vocabunt. Circa pmū sciendū q aliq expositores catholici volūt b exponere ad iframi ꝓsona Esaie dicentis. a Spūs dñi sup me eo q vnxerit me. scz spū ꝓphetie. b Ad ānūciandū ꝛc̄. i. liberatōis pplī a captiuitate babylonica. et ad b adaptāt ifram pōit pōt possunt. Sz b nō pōt stare vt vidr ex eo q saluator Lucē aiq. expresse dicit hāc ꝓphetiā in eo fuisse cōpletā. Igit in ꝓsona xp̄i dicit dr b. Spirit⁹ dñi sup me. q: fm hūanitatē mior ē pre. eo q vnxerit me dominus plenitudine gre Joh. i. Vidimus eū qsi vnigenitū a pre plenū gre et veritatis. Ad ānūciādū māsuetis. i. aplis et alijs doctrinā xp̄i in māsuetudine suscipiēntib⁹. c Misit me. q̄tū ad efficaciā. lz missus fuerit ad salutē oim q̄tū ad sufficiētiā. d Vt medeer contritis corde. q: vere penitētib⁹ dat gra sanās vulnera peccatoꝝ. e Et pdicare captiuis. i. in captiuitate pcti detētis f Indulgētiā. p diuinā misericordiā. g Et clausis. i. pēnib⁹ in lymbo detētis. h Apertionē. illos eū inde eduxit xp̄us in sua resurrectōe. i Vt pdicarē ānū placabilē dño. iste est annus dñice passiōis. in q̄ de⁹ placat⁹ est hūano generi soluta emēda p ppli peccato. k Et die vltionis. Hic est dies iudicij extremi denunciat⁹ a xp̄o Ad arb. xxv. l Vt ꝓsolarer oēs lugētes ꝛc̄. i. lugētes statū p sentia miserie et dilatatōis celestis patrie. b fecit xp̄s Ad arb. v. dicens.

l Beati q lugent: qm ipsi ꝓsolabunt. m Ponēs ib⁹ i. in ecclia militāte p syon designata: extra qua luct⁹ nō ē meritorī. n Et dabit eis coronā. s. gloriē.

o Pro cinere. i. abiectōne Ad arb. v. Beati pauperes spū ꝛc̄.

p Oleū gaudij. i. ꝓsolatōis mētis. q Pro cultu interiori.

r Palliū laudis. i. gaudiū exteri⁹.

s Pro spū meroris. i. p cultu exteriori.

t Et vocabunt. b pōit ondit pietas saluatoris ex fideliū multiplicatōe vbi pmo ponit aplōrum aliorūq xp̄i discipulorū pdicatio ꝛ vocatio p q̄s fecit xp̄s hanc multiplicationē: et p b intelligit cōdition ministroꝝ ecclie eis succedentiū: cū dr.

t Et vocabunt in ea. i. in ecclesia militante.

v Fortes iustitie. i. apostoli et alij discipli eorū q̄z successores. q ad maiorē retenent iustitiam q̄ ppls cōis. x Plātatio dñi. q: apli et discipli fuerūt pme plāte in horto militanti ecclie. y Ad glificandū. i. gliaz xp̄i pdicandū. ideo subdit. z Et edifi. deser. a sclo. i. gētiles reducēt ad edificiū ecclie militātis: q fuerūt qsi a deo derelicti ab antiq: eo q nō habuerūt legem nec ꝓphas. a Et ruinas antiq̄s erigēt. i. gētiles erigēt ad statum fidei q ab antiq fuerāt ruinosi in peccō ydolatrie ꝛ alijs multiplicibus peccatis. b Et instaurabūt ciui. deser. et dissipa. p ydolatriā q per eos fuerūt instaurate ad latriā. c Et stabūt alieni. i. gētiles ad fidē cōuersi. d Et pascēt pe. ve. ꝛc̄. ista deseruiūt ad victū et vestitū. et p b designat q pdicatores euāgelij possent accipe sumpt⁹ ab illis q̄bus pdicarēt. vt dicit xp̄s Lu. x. et Paul⁹ apl̄s. i. ad cor. ix. Dñs ordinauit his q euāgeliū ānūciāt de euāgelio viuere. p b etiā intelligit q ministri ecclesie biruni essent de iure decimas ai aliū et terrenaliū sicut videm⁹ ipleri: et q̄tū ad istā pten decimā laici dicunt pascere eoꝝ pecora. i. p eis. e Et filij pe. agri. et vi. ꝛc̄. et sic alieni et pegrini dicuntur b laici q nō debēt ad diuinū misterū accedere. f Vos aūt sacer. dōti vocabimini. i. vos apli et alij discipli et successores vri: dato etiā q sint ex gētilitate vocati. a xp̄o etiā apl̄oꝝ multi de gētib⁹ vocati ad fidē fuerūt ab eis instituti epi et sacerdotes. vt ps de sancto clemēte dyonisio tyto tymotheo et multis alijs. g Fortitudinē gētū comedētis q: ministri ecclie de bōis laicoꝝ sultēntur. h Et in glia eoꝝ superbiēt. i. a gliosi ꝛ potentib⁹ laicoꝝ erit bonorati. sicut videm⁹ q pncipes platos ecclie honorāt sicut pres i Pro pfu. vra duplicitō refert ad xp̄s pmitiue ecclie in q̄ q ppl̄o plat⁹ pficiebat: pm⁹ ad tormēta ducebat: ꝛ duplex malicia eis ponebat. s. sui ꝛ ppli: q: eis ipōebat q ēent i se sacrilegi. ꝛ q ab eis alij ēent decepti. et hic graui⁹ puniebāt. k Laudabūt pte eoꝝ. i. vraz. s. mercedē. Et est b metaplasm⁹. vt exponūt alij. sed q: iste mod⁹ loq̄ndi vt ejusmod⁹ a cōi mō loq̄ndi scripture sacre: maxie q: metaplasm⁹ fm doctores grāmatice ē trāsformatio sillabe i sillabā: vl̄ lre i lram vl̄ accidētiū ei⁹ cā metri: vl̄ alia cā rōnabili. sz q sit mutatio dictōis in dictōs: vt dr b nō inuenit. ideo pe alit dicit. k Lauda. pte eo. i. suā q: opprobria ꝛ tormēta apl̄is ꝛ alijs ecclie plat⁹ illata cedebant ad bonum ppli. l Propter b i ter. sua. i. i celesti pria. m Dupli. possi. i. duplicē gliaz aīe. s. ꝛ corpis. ideo subdit. n Letitia sempiterna erit eis. pt

eriã hec duplicitas intelligi in pñti fm q̃ dicit pma Zy mo.v. Qui bene
ꝓsunt ꝓsbyteri duplici honore digni habeant: q: a pplo dehet eis vi-
ctus et honor: ex hac aũt lra ps qd dictũ est. ã. l. q̃ pñs capl'm intelligi
nõ põt de ꝓsperitate redeũtiũ de babylone: q: ꝓsperitas eoꝝ nõ fuit
dupla respectu tpis captiuitate ꝓcedẽtis sub regib' isrl' ⁊ iuda: imm o
multo minor: q: q̃si cõti-
nue fuerũt in afflictõe et
seruitute. vt dictũ est. ã.
freq̃nẽ nec eoꝝ letitia fu
it sempiterna: is saẽ bre-
uis. o Quia ego
dñs diligẽs iudicium: et
iõ sancẽ trib' volo red-
dere duplex p̃miũ.

p Et odio ha. rapi. in
holo. nõ eñ vult dñs q̃
sibi fiat oblatio de alie-
no q Et dabo op'
eoꝝ. i. apl'oꝝ et eis succe
dentiũ. r In verita
te. i. in p̃dicatõe veritatis
catholice.

s Et sciet in gẽtib' se.
eoꝝ. i. successores eorum.

t Oẽs qui vide. eos co
gno. illos distinctos ab
alijs in operibus miracu-
losis et virtuosis. in qui
bus apli et alij successo
res eõem ppl'm excelle-
bant: et adhuc excellunt
in multis. v Gau-
dẽs. h ꝓñr põit ecclesie
ꝓtrudo cũ dr: Gaudẽs
gaudebo in dño. et duplicat verbũ gaudij. q: ex gaudio et gratitudie
interiori fit redũdãtia in signo et ope exteriori. x Quia induit me
vestimẽtis saluẽ. i. notitia diuine grẽ et virtutũ q̃ sunt ecclie vestimẽta ⁊
ornamẽta. y Et indumẽto iustitie. i. ope iusto ad ꝓximũ.

z Quasi spõsus decoratũ corona. h dr: ꝓpter ꝓlatos q̃ sunt sponsi ec-
clesiarũ sibi cõmissarũ. et i h sũt xpi vicarij. a Et q̃si spõsam ⁊c. h
refert ad ppl'm ꝓlatis subditũ. b Sicẽ enim terra ꝓfert germẽ suum,
ex influẽtia solis. c Sic dñs de'. q̃ est sol iustitie. d Germi-
bit. i. germinare faciet. e Iustitiã. in corde ⁊ ope f Et laudẽ. in
ore. g Coram vniuersis gẽtib'. p p̃dicatõs apl'oꝝ et aliorũ xpi disci
pulorũ et eis succedẽtiũ. In cap. lxi. vbi dr: in postil. Et in glia co
rã superbientis. Additio.

Bi in trãslatõe nra dr. Et in glia eoꝝ superbiẽt. in hebreo hr. Et
in glia eoꝝ exaltabimini. qd magis ꝓcordat sntie. q: superbia sonat i ma
lã. nõ aũt exaltatio seu honor. Capl'm. lxij.

Propter syon. Aliq̃ expositores catholici exponũt h capl'm sic ⁊
ꝓcedẽs de ꝓsperitate redeũtiũ de babylõe: dicentes q̃ p illud
qd dr: hic. Donec egrediat vt splẽdor iustus ei' ⁊c. intelligit ex
tus q̃ fecit iustitiã eos remittẽdo: et de captiuitate saluãdo. et sic ꝓñr
lram adaptãt ad suã ꝓpositũ: is valde extorte in multis quoꝝ pauca
accipiã. Qd enim subdit h. Et eris corona glie ⁊c. exponũt de dignita-
te sacerdotali ⁊ regia. qd nõ põt pouenient dici. q: dignitas sacerdotalis
et regia ꝓsistebat in h q̃ instruebant reges et sacerdotes p sacra vn-
ctionẽ: q̃ fm iudeos cessauit a destructõe ꝓmi r ẽpli: ita q̃ toto tpe tem
pli secũdi p redeũtes de babylone edificati nõ fuerũt aliq̃ reges vl sa-
cerdotes sic instituti. Itẽ toto illo tpe caruerũt regib' vsq; ad aristo-
bolũ filiũ hyrcani q̃ primus sibi dyadema ꝓsumpsit p' q̃dringẽtos. lxxxi.
ãnos et tres mẽses. ex q̃ ppls de captiuitate babylonica liberat' ad p
pria remeauit. vt dicit Ioseph'. xiij. libro antiq̃tatũ. ca. xxi. Itẽ qd dr:
j. Si dedero triticũ tuũ vltra cibũ inimicis tuis ⁊c. exponũt de pacifi-
ca colle. tõe terr enascẽtiũ a iudeis post dictũ reditũ. qd nõ est verũ: qa
freq̃nt illo tpe fuerũt molestati a samaritanis et alijs gẽtib' se circũstã
tib': nõ solũ in bõis exteriorib': is etiã in ꝑsonis. vt ꝑs in libris esdre:
neemie: machabeoꝝ et ioseph i. Regib' etiã ꝑsarũ reddebãt tributũ de
bonis suis: et postea greci et romanis: ꝓpter qd etiã Ra. sa. et alij hebrei
exponũt istud capl'm et ꝓcedẽs de ꝓsperitate quã expectãt futurã tpe
messie: ꝓpter qd nos q̃ fm veritatẽ ꝓfitemur xpm venisse habem' ipsus
exponere dr: ꝓsperitate ecclie. igit sicut ca. ꝓce. oñsa est clemẽtia salua-
toris in ꝓsolatõib' et bñficijs ecclie exhibẽdis: ita in h capl'o ex eis
silibus oñdit ei' potẽtia. et diuidit in duas ꝑtes. q: p̃ desciribit
ei' prãs. scdo ptãtis veritas: ibi. Iurauit dñs. Circa pmũ dicit
ppha. a Propter syon ⁊c. i. ppter gliam ecclie quã video in fu
turo: nõ cessabo de diuinis laudib' ⁊ ꝓcib'

b Donec egre
diat. de synu pa-
tris in mundũ.

c Vt splẽdor in-
stus ei'. i. xpus q̃
rõne diuinitatis
dr: splendor pris
et figura substan
tie ei'. ad Hebre
os. i.

d Et saluator
ei' p suã oip̃oten
tiã ꝓpter quã sub-
dit in auctoritate
allegata ad He-
breos. i. Potrãs
qs oia verbo vir-
tutis sue purga-
tionẽ peroꝝ faci-
ens ⁊c.

e Vt lãpas accẽ
dat. ardore chari
tatis ad alios accẽ
dendũ. sicut et de
lãpade accẽsa ac-
cendunt alie pro
pter qd dr: Lu. xij
Ignẽ veni mitte
re in terrã. q̃d vo
lo nisi vt accẽdat

p Propter syon non tacebo
et ꝓpter hierlm nõ qescã.
Donec egrediat vt splẽdor iust'
ei': et saluator ei' vt lãpas accẽ-
datur. Et videbũt gẽtes iustum
tuũ et cũcti reges inclytum tuũ.
Et vocabit tibi nomẽ nouũ qd
os dñi nominauit. Et eris corona
glorie in manu dñi et dyadema
regni in manu dei tui. Non vo-
caberis vltra derelicta: et terra tua
nõ vocabit desolata. Sed vocabe-
ris voluntas mea in ea et terra
tua inhabitata. Quia complacuit
dño in te: et terra tua inhabitabit.
Habitabit enim iuuenis cũ virgine
et hitabũt in te filii tui. Et gaude
bit spõsus sup spõsam: et gaude-
bit sup te de' tuus. Sup muros

f Et videbũt gẽtes iustũ tuũ. p fidẽ in p̃ dicatõe apl'oꝝ.

g Et cũcti reges inclytũ tuũ. quoꝝ multi eceperunt fidẽ xpi. et
oẽs recipiẽt aliq̃ finẽ mũdi. h Et vocabit tibi nomẽ nouũ. s.
ecclia xpiana. q̃ prius vocabat iudeoꝝ synagoga. i Qd os
dñi nominauit Matth. xvi. Sup hãc petra. i. sup me xpm edifica-
bo ecclam meã. k Et eris corona glie ⁊c. i. coronata gliose
sicut de notabili liberali nõ solũ dr: q̃ sit liberalis in potentia: sed
etiã liberalitas in abstracto. l In manu dñi. i. in eius pre-
cõe m Et dyadema regni. Ista scda coronatio pertinet ad
bonorẽ ecclie triũphãtis ꝓma ad bonorẽ ecclesie militãtis.

n Qd vocaberis vltra derelicta. a spõso tuo. q̃ dicit Matth. vlt.
Ecce ego vobiscũ sum oib' diebus vsq; ad ꝓsũmationẽ seculi.

o Et terra tua nõ vocabitur desolata. i. diuinis ꝓsolatõib' destituta.
q̃ semp aderũt ecclesie etiã in ꝑsecutionibus. p Sed vocaberis vo-
luntas mea in ea. p bona opa mihi accepta. q Et terra tua
inhabitata. a fidelib': et sequitur iterũ post h. r Et tra tua in
habitabit. p hãc scdam intelligit tra viuẽtiũ. ad quã fideles de
pñti vita trãsferunt. s Habitabit enim iuuenis cum virgine
sancte et caste: vt ioseph et iobes cũ maria. valerian' cũ cecilia
et chrysant' cũ daria. et plres alij hãc ꝓfectõem imitãtes. vt ha
bet in collatõib' patrũ: ⁊ in alijs plurib' loꝭ. t Et habi-
tabũt in te filij tui. p baptismũ regenerati. v Et gaudebit
spõsus sup spõsam. i. xpus sup ecclesiã. y Et gaude. sup te
de'. i. tota militas. y Sup muros tuos hierlm ꝓstitui cu-
stodes. i. ꝓstituẽdos a deo p̃dixi. vt sit verbũ esaie. Dicit aũt h
glo. hebraica: q̃ p muros intelligunt ꝑtes sancti abraã: ysaacia
cob: et ceteri. quoꝝ merita sunt posteris q̃si defensiõis mur: ⁊ p
custodes ãgeli sancti coꝝ merita coram deo recolẽtes: et nos mul-
tofortes fm veritatẽ possum' dicere q̃ isti muri sint apli fm q̃
dr: Apoc. xxi. Et mur' ciuitatis hñs fundamẽta. xij. et in ipsis
noia. xij. apl'oꝝ et agni scripta. et p custodes intelligunt angeli
ad custodiã fidelium deputati: coꝝ merita coram deo pñtantes: et
q: p bono statu ecclie nõ solũ angeli sunt soliciti: is etiã homines
deuoti. iõ eos exhortãdo subdit. z Qui reminiscimini dñi
ne taceatis. cessando a ꝓcibus et laudib' diuinis. z Dõec
stabiliat. ⁊ omnẽ aduersitatẽ. a Et donec põat hierlm. i. ec
desiã. b Laudẽ in terra. qd iplebit circa finẽ mũdi qñ oẽs
conuertent ad fidẽ xpi c Iurauit. Hic ꝓñr describit saluato

b Donec egre
diat. de synu pa-
tris in mundũ.

c Vt splẽdor in-
stus ei'. i. xpus q̃
rõne diuinitatis
dr: splendor pris
et figura substan
tie ei'. ad Hebre
os. i.

d Et saluator
ei' p suã oip̃oten
tiã ꝓpter quã sub-
dit in auctoritate
allegata ad He-
breos. i. Potrãs
qs oia verbo vir-
tutis sue purga-
tionẽ peroꝝ faci-
ens ⁊c.

e Vt lãpas accẽ
dat. ardore chari
tatis ad alios accẽ
dendũ. sicut et de
lãpade accẽsa ac-
cendunt alie pro
pter qd dr: Lu. xij
Ignẽ veni mitte
re in terrã. q̃d vo
lo nisi vt accẽdat

ris veritas: qz nō sufficeret ptās ad saluādū: nisi simul adesset veritas adiplēdo ꝓmissuz. et diuidit in duas ptes: qz p̄ ponit bus⁹ veritatē oñsio ſcō et b̄ inducit q̄dam salubris mōitio: ibi Trāsite. primū oñdit p certitudinē iuramēti: cū dr. c Juravit dñs in d extera sua ꝛc. i. in filio q dr et⁹ dextera et brachium. vt. ē. liq. Brachium dñi cui reuelatū est.

d Si dedero. i. nō dabo.

e Trinicū tuū ꝛc triticū ecclesie est sacramētū eucharistie in pane triticeo ꝓfectuz: qd nō est infidelib⁹ dandū nec p hoc qd addit.

f Ultra intelligē dū ē q̄ aliq̄ fuerit eis datuz. qz hec dictio vltra non semp ipportat talē antecessionem sicē pz Deut. vlt. vbi dicit. Non surrexit vltra ꝓpha sicē moyses q posset dñm videre facie ad faciē ꝛc. qz nec filis aliq̄ eū fuerat in ꝓdictōib⁹ ibidē expressis. g Et si biberint. i. nō bibēt. h Filij alieni. a fide catholica. i Vinū tuū. i. xpi sanguinē sub specie vini ꝓtentū. k Jn q labozasti. ly etiā sūm⁹ sacerdos ibi ꝛ xpo hāc ꝓsecratione faciat: tū sacerdotes ad b̄ laborāt ieunijs et oīonibus: et alijs pijs opib⁹. se disponēdo: vt ōba ꝓsecratōis debite pferāt et sacramētū pcipiāt. l Quia q ꝓgregabūt illud. s. minū pdictū m Comedēt. p ꝓgregationē. b intelligit labor fidelium disponēdo se ad debite cōicandū. sicut dictū est de sacerdotib⁹. noiat tū iste labor noie ꝓgregatōis. qz istud sacramētū est sacramētū ecclesiastice vnitatis. est etiā circa b̄ sacramētū labor fidelium corpalis in ꝓparatōe materie. s. panis et vini in q̄bus ꝓficit b̄ sacrm. et q cōportāt illud. i. vinū. p cōportationē intelligit b̄ labor pdictus fidelium. o Bibēt in atrijs sanctis mei. s. i. in locis diuino cultui ꝓsecratis. Et b̄ pz q nō est hic sermo de pane triticeo et vino cōiter acceptis: q̄b⁹ vtuntur boies i locis nō sacris: et magis q̄ in sacris: qz loca sacra nō sunt epulis et cōuiuijs cōibus apta: nec erāt in veteri lege. p Trāsite. b ex pdictis pōitur monitio siue exhortatio. ex b̄ etiā q salvator est potēs et fidelis in pmissis adiplēdis: debēt oēs ad ecclesiā trāsire cui bōa premissa pmittunt et ꝓcedunt. et b̄ est qd dicit p Trāsite. ad ecclesiā militantē. p Trāsite. ad triūphātē. q Per portas. porta militātis est baptism⁹: porta triūphātis est extrema vnctio. q̄ est sacramētū executiū de b̄ mūdo ad trāseundū ad celū r Preparate viā pplo. vos pdicatores et sacerdotes sacramēti ministrātes. s Planū facite iter. amouēdo ip̄edimēta q̄ sunt peccata. vñ dicit b̄ Ha. sa. q b̄ dr de figmēto malo. p qd intelligit fomitē inclinātē ad peccātū. et sic pz etiā fm ipm: q nō est b̄ sermo de ꝓparatōe materialis vie. t Et eleuate signū ad pplos. virtutē sancte crucis eis pdicādo. et qz iā factū est q̄ tum ad aliquos credētes in oib⁹ terre bitabil' locis a xpe apl'oz fm q diffusius declarauī sup illud ps. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eorū. ibi subdit. Ecce dñs auditū fecit in extremis terre: et subdit. v Dicite filie syō. i. ꝓgregatōi fidelium. x Ecce salvator tu⁹ venit. i. veniet ad iudiciū. sicē p incarnationē iā venit in mūdum y Ecce merces et⁹ cū eo. ad reddēdū penā vel pmiū fm merita et demerita hoim. z Et vocabūt. s. angeli sancti q erūt executores diuini iudicij. z Eos. s. electos a Ppl's sctūs eos ad gl'iaz deducēdo. b Tu aūt. s. ecclia. c Vocaberis ciuitas q̄sita. s. a dño et angelis sanctis. d Et nō derelicta. in manib⁹ demonū cū reprobis. Jn capl'o. lxij. vbi dr in postilla. Et videbūt gētes iustū tuū. Addito.

Oe qd dicit. Et videbūt gētes iustū tuū. pōt intelligi de visiōe xpi in corpe assumpto in q̄ de⁹ visibiliter cognoscit et etiā de visione eucharistie eadē rōe. Cap. lxij.

Quis est iste. Capitulū istd expōit de xpo cōit ab hebreis expositorib⁹ et latinis aliter et aliter tū. Dicit etiā Ra. sa. q p edom: cum dicit hic. Quis est iste q venit de edom ꝛc. intelligit romanū ipiū ꝓnur fuit in latitudine sua qui dñabat vniuerso orbi: dicēs q messias in adventu suo multos de habitatorib⁹ orbis interficiet: et ppē b̄ describit b̄ et⁹ vestimētū sanguine rubricatū: et oēs residuos iudeis subijciet: et ad b̄ captat lrāz ꝓut potest: sy nō ꝓsequor hāc expositōz. qm̄ fundatur sup fallsuz: cū adventus xpi trāsierit in ꝓteritum. Catholici vero cōiter exponūt de xpo post passionē suā redeūte ad patrē: sequētes in b̄ bros Hiero. ꝛ Dyoni. fm q̄ illud qd dicit hic.

a Quis est iste q venit de edom ꝛc. est verbum angelorz xpm ascēdēte admirāntū. et de et⁹ mysterijs plenī⁹ doceri et illumiari perētū. aliter tamē: qz fm hiero. est ōbū angelorz inferiorū q̄ rentiū edoceri a superioribus. fm Dyonisiū ō. vij. ca. ecclis hierarchie est verbū omniū: qz etiam supmi angeli q̄sierūt de pdictis plenī⁹ edoceri. sz istis vidr obuiare dicti Augusti. v. sup Gene. ad lrām vbi dicit q̄ angeli a pncipio cognouerūt oia mysteria gre fidē: cui dicto rūdet ab alijs q̄ ly cognouerūt dicta mysteria in generali: nō tū q̄ntū ad oēs ꝓdictōes priculares. ꝛ de istis q̄sierūt plenī⁹ edoceri. hāc aūt expositionē nō intēdo ꝓsequi per oia. qz diffuse tradit in glosis et alioz postillis ad q̄s q̄lib et pōt recurrere: nec ipam intēdo in aliq̄ reprobare: sz tū p modū inq̄sitōis scholastice aliq̄ circa eā dicere. Primū est. q̄ ista expositio in aliq̄b⁹ videtur extranea: qz fm ipam cū dr hic. a Quis est iste q venit de edom ꝛc intelligēd⁹ est loc⁹ vñ xpus ascēdit. s. mōs oliueti vel hierlm q est iuxta eū: q̄ aūt hierlm vel iudea intelligat p edom vidr extraneū: cum ydumea semp fuit indec inimica: sicut esau ipi iacob. Jtē qd dicitur infra. b Et aspersus est sanguis eoz sup vestimēta mea. sic exponit ab eis vt sit verbū xpi de sua passiōe loq̄ntis. Et aspersus est sanguis eorum. i. sanguis me⁹ q dr eoz. eo q̄ est effusus p ꝓcuratōs iudeorz. hoc extraneū vidr. qz nō recolo me vidisse alibi in scptura talē loq̄ndi modum. Jtē xpo ascēdēte mysteriū incarnatōis iā erat in effectu cōpletū q̄tuz ad substāriā facti ꝛ circūstāriās. talia vero postq̄z sunt in effectu posita: nō vident excedere facultatē cognitōis angelice. et maxie qz angeli etiā inferiores q mittunt in misteriū fuerūt in istis mistri. vt pz de ālegis natiuitatē xpi ānūciantib⁹ ipis pastorib⁹: et ō angelis apparētib⁹ marie et ioseph et mib⁹ magis ꝛ ꝓsilib⁹. vt pz ex euāgelio in plurib⁹ locis: et iō dubiū videt q̄ ascēdēte xpo q̄rerēt plenī⁹ edoceri de passiōe xpi dicēdo. Quare rubrū est indumentū tuū ꝛc. vt dicit expositio ista. Jtē dato q̄ nō sit tibi aliqd tale dubiū seu mod⁹ loq̄ndi extraneus. tū nō sum⁹ artati ad tenēdū ipam: vt vidr. tū qz sacra scriptura expresse: nō determiat q̄ iste d eo eat esse sensus hui⁹ scripture sicē determiat de plurib⁹ alijs in b̄ libro scriptis: et alijs veteris testamēti locis. verbi grā qd dr. ē. in pncipio. lri. ca. Spus dñi super me: eo q̄ vnxerit me. saluator dicit Luce. iij. ipletū fuisse in ipo. tū sicē nec auctoritas ecclie determinauit hoc qd viderim vel audierim: sz solū ad b̄ habem⁹ auctoritates sanctorz Dyonisij et hieronimi. ex q̄b⁹ nō bī argumentū necessarius sz tū ꝓbabile. qd sic debeat itelligi. vt bī in sūma sancti Tho. pte pma arti. viij. pme q̄onis. et idē dicit sanct⁹ Augu. in epl'a ad vincētiū donatistā: q̄ arguebat ꝓ ipsi de dictis scti hylarij. Ad qd rūdens dicit. b̄ genus lrārū ab auctoritate canonis distinguēdū est. nō etiā sic legunt tanq̄z eis testimonia ꝓferant. vt ꝓ sentire nō licear ꝛc. Jtē de obscura traditōe sacre scripture in plib⁹ locis: et marie in ꝓpbis vna cā a doctoribus assignat. vt p studiosos multipl'r exponat. fm q̄ dr Dañ. xij. Tu aūt daniel daude sermones et signa libri vsq̄z ad tp̄o statutū pretransibunt plimi: et multiplex erit scientia. i. expositio. vt dicūt doctores nri. p ptes qd absq̄z p̄iudicio aliq̄ expositōis pdicte intēdo aliā ꝓsequi q̄ mihi dario: vidr. pdicta vero sic diffuse posui non solum p isto loco sacre scripture: sz etiā p alijs: vt diligēs lector ꝓsideret q̄ expositōnes sacre scripture necessario sunt tenēde: et q nō. Ad euidētiā expositōis pondō d e cōsideradus q̄ edom et bosra in hebreo sunt noia ꝓpria et appella

tuos hierl'm cōstituī custodes: tota die ꝛ tota nocte in ꝓpetuū nō tacebūt Qui⁵ reminiscemini dñi ne taceatis et ne detis silētiū ei: dōec⁵ stabiliat: et⁹ donec pōat hierusalē laudē⁶ in terra. Juravit⁷ dñs i dextera sua: ꝛ i brachio fortitudis sue Si⁸ dedero triticū⁹ tuū vltra¹ cibū inimicis tuis ꝛ⁸ si biberint filij alienī⁹ vinū¹ tuū i ʰ q̄ laborasti. Quaⁱ qui cōgregabūt illud: comedēt⁹ et laudabūt dñm: et⁹ q cōportant illud: bibēt⁹ in atriis sanctis meis. Trāsite⁹: trāsite: per⁹ portas. preparate¹ viā pplo. Planū⁹ facite iter ꝛ elidite lapides et⁶ eleuate signū ad pplos. Ecce dñs auditus fecit in extremis terre. Dicite⁶ filie syon. Ecce⁶ salvator tu⁹ venit ecce⁶ merces et⁹ cū eo: ꝛ op⁹ eius coꝝ illo Et⁵ vocabūt eos⁵ pplⁿ⁵ sctūs redēpti a dño Tu⁵ aūt vocaberis⁶ q̄sita civitas ꝛ⁵ ñ dr̄elicta

q Hic⁵ est iste Cap. lxiij.

ris veritas: qz nō sufficeret ptās ad saluādū: nisi simul adesset veritas adiplēdo ꝓmissuz. et diuidit in duas ptes: qz p̄ ponit bus⁹ veritatē oñsio ſcō et b̄ inducit q̄dam salubris mōitio: ibi Trāsite. primū oñdit p certitudinē iuramēti: cū dr. c Juravit dñs in d extera sua ꝛc. i. in filio q dr et⁹ dextera et brachium. vt. ē. liq. Brachium dñi cui reuelatū est.

d Si dedero. i. nō dabo.

e Trinicū tuū ꝛc triticū ecclesie est sacramētū eucharistie in pane triticeo ꝓfectuz: qd nō est infidelib⁹ dandū nec p hoc qd addit.

f Ultra intelligē dū ē q̄ aliq̄ fuerit eis datuz. qz hec dictio vltra non semp ipportat talē antecessionem sicē pz Deut. vlt. vbi dicit. Non surrexit vltra ꝓpha sicē moyses q posset dñm videre facie ad faciē ꝛc. qz nec filis aliq̄ eū fuerat in ꝓdictōib⁹ ibidē expressis. g Et si biberint. i. nō bibēt. h Filij alieni. a fide catholica. i Vinū tuū. i. xpi sanguinē sub specie vini ꝓtentū. k Jn q labozasti. ly etiā sūm⁹ sacerdos ibi ꝛ xpo hāc ꝓsecratione faciat: tū sacerdotes ad b̄ laborāt ieunijs et oīonibus: et alijs pijs opib⁹. se disponēdo: vt ōba ꝓsecratōis debite pferāt et sacramētū pcipiāt. l Quia q ꝓgregabūt illud. s. minū pdictū m Comedēt. p ꝓgregationē. b intelligit labor fidelium disponēdo se ad debite cōicandū. sicut dictū est de sacerdotib⁹. noiat tū iste labor noie ꝓgregatōis. qz istud sacramētū est sacramētū ecclesiastice vnitatis. est etiā circa b̄ sacramētū labor fidelium corpalis in ꝓparatōe materie. s. panis et vini in q̄bus ꝓficit b̄ sacrm. et q cōportāt illud. i. vinū. p cōportationē intelligit b̄ labor pdictus fidelium. o Bibēt in atrijs sanctis mei. s. i. in locis diuino cultui ꝓsecratis. Et b̄ pz q nō est hic sermo de pane triticeo et vino cōiter acceptis: q̄b⁹ vtuntur boies i locis nō sacris: et magis q̄ in sacris: qz loca sacra nō sunt epulis et cōuiuijs cōibus apta: nec erāt in veteri lege. p Trāsite. b ex pdictis pōitur monitio siue exhortatio. ex b̄ etiā q̄ saluator est potēs et fidelis in ꝓmissis adiplēdis: debēt oēs ad ecclesiā trāsire cui bōa premissa ꝓmittunt et ꝓcedunt. et b̄ est qd dicit p Trāsite. ad ecclesiā militantē. p Trāsite. ad triūphātē. q Per portas. porta militātis est baptism⁹: porta triūphātis est extrema vnctio. q̄ est sacramētū executiū de b̄ mūdo ad trāseundū ad celū r Preparate viā pplo. vos pdicatores et sacerdotes sacramēti ministrātes. s Planū facite iter. amouēdo ip̄edimēta q̄ sunt peccata. vñ dicit b̄ Ha. sa. q b̄ dr de figmēto malo. p qd intelligit fomitē inclinātē ad peccātū. et sic pz etiā fm ipm: q̄ nō est b̄ sermo de ꝓparatōe materialis vie. t Et eleuate signū ad pplos. virtutē sancte crucis eis pdicādo. et qz iā factū est q̄ tum ad aliquos credētes in oib⁹ terre bitabil' locis a xpe apl'oz fm q̄ diffusius declarauī sup illud ps. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eorū. ibi subdit. Ecce dñs auditū fecit in extremis terre: et subdit. v Dicite filie syō. i. ꝓgregatōi fidelium. x Ecce salvator tu⁹ venit. i. veniet ad iudiciū. sicē p incarnationē iā venit in mūdum y Ecce merces et⁹ cū eo. ad reddēdū penā vel pmiū fm merita et demerita hoim. z Et vocabūt. s. angeli sancti q erūt executores diuini iudicij. z Eos. s. electos a Ppl's sctūs eos ad gl'iaz deducēdo. b Tu aūt. s. ecclia. c Vocaberis ciuitas q̄sita. s. a dño et angelis sanctis. d Et nō derelicta. in manib⁹ demonū cū reprobis. Jn capl'o. lxij. vbi dr in postilla. Et videbūt gētes iustū tuū. Addito.

Oe qd dicit. Et videbūt gētes iustū tuū. pōt intelligi de visiōe xpi in corpe assumpto in q̄ de⁹ visibiliter cognoscit et etiā de visione eucharistie eadē rōe. Cap. lxij.

Quis est iste. Capitulū istd expōit de xpo cōit ab hebreis expositorib⁹ et latinis aliter et aliter tū. Dicit etiā Ra. sa. q p edom: cum dicit hic. Quis est iste q venit de edom ꝛc. intelligit romanū ipiū ꝓnur fuit in latitudine sua qui dñabat vniuerso orbi: dicēs q messias in adventu suo multos de habitatorib⁹ orbis interficiet: et ꝓpē b̄ describit b̄ et⁹ vestimētū sanguine rubricatū: et oēs residuos iudeis subijciet: et ad b̄ captat lrāz ꝓut potest: sy nō ꝓsequor hāc expositōz. qm̄ fundatur sup fallsuz: cū adventus xpi trāsierit in ꝓteritum. Catholici vero cōiter exponūt de xpo post passionē suā redeūte ad patrē: sequētes in b̄ bros Hiero. ꝛ Dyoni. fm q̄ illud qd dicit hic.

a Quis est iste q venit de edom ꝛc. est verbum angelorz xpm ascēdēte admirāntū. et de et⁹ mysterijs plenī⁹ doceri et illumiari perētū. aliter tamē: qz fm hiero. est ōbū angelorz inferiorū q̄ rentiū edoceri a superioribus. fm Dyonisiū ō. vij. ca. ecclis hierarchie est verbū omniū: qz etiam supmi angeli q̄sierūt de pdictis plenī⁹ edoceri. sz istis vidr obuiare dicti Augusti. v. sup Gene. ad lrām vbi dicit q̄ angeli a pncipio cognouerūt oia mysteria gre fidē: cui dicto rūdet ab alijs q̄ ly cognouerūt dicta mysteria in generali: nō tū q̄ntū ad oēs ꝓdictōes priculares. ꝛ de istis q̄sierūt plenī⁹ edoceri. hāc aūt expositionē nō intēdo ꝓsequi per oia. qz diffuse tradit in glosis et alioz postillis ad q̄s q̄lib et pōt recurrere: nec ipam intēdo in aliq̄ reprobare: sz tū p modū inq̄sitōis scholastice aliq̄ circa eā dicere. Primū est. q̄ ista expositio in aliq̄b⁹ videtur extranea: qz fm ipam cū dr hic. a Quis est iste q venit de edom ꝛc intelligēd⁹ est loc⁹ vñ xpus ascēdit. s. mōs oliueti vel hierlm q est iuxta eū: q̄ aūt hierlm vel iudea intelligat p edom vidr extraneū: cum ydumea semp fuit indec inimica: sicut esau ipi iacob. Jtē qd dicitur infra. b Et aspersus est sanguis eoz sup vestimēta mea. sic exponit ab eis vt sit verbū xpi de sua passiōe loq̄ntis. Et aspersus est sanguis eorum. i. sanguis me⁹ q dr eoz. eo q̄ est effusus p ꝓcuratōs iudeorz. hoc extraneū vidr. qz nō recolo me vidisse alibi in scptura talē loq̄ndi modum. Jtē xpo ascēdēte mysteriū incarnatōis iā erat in effectu cōpletū q̄tuz ad substāriā facti ꝛ circūstāriās. talia vero postq̄z sunt in effectu posita: nō vident excedere facultatē cognitōis angelice. et maxie qz angeli etiā inferiores q mittunt in misteriū fuerūt in istis mistri. vt pz de ālegis natiuitatē xpi ānūciantib⁹ ipis pastorib⁹: et ō angelis apparētib⁹ marie et ioseph et mib⁹ magis ꝛ ꝓsilib⁹. vt pz ex euāgelio in plurib⁹ locis: et iō dubiū videt q̄ ascēdēte xpo q̄rerēt plenī⁹ edoceri de passiōe xpi dicēdo. Quare rubrū est indumentū tuū ꝛc. vt dicit expositio ista. Jtē dato q̄ nō sit tibi aliqd tale dubiū seu mod⁹ loq̄ndi extraneus. tū nō sum⁹ artati ad tenēdū ipam: vt vidr. tū qz sacra scriptura expresse: nō determiat q̄ iste d eo eat esse sensus hui⁹ scripture sicē determiat de plurib⁹ alijs in b̄ libro scriptis: et alijs veteris testamēti locis. verbi grā qd dr. ē. in pncipio. lri. ca. Spus dñi super me: eo q̄ vnxerit me. saluator dicit Luce. iij. ipletū fuisse in ipo. tū sicē nec auctoritas ecclie determinauit hoc qd viderim vel audierim: sz solū ad b̄ habem⁹ auctoritates sanctorz Dyonisij et hieronimi. ex q̄b⁹ nō bī argumentū necessarius sz tū ꝓbabile. qd sic debeat itelligi. vt bī in sūma sancti Tho. pte pma arti. viij. pme q̄onis. et idē dicit sanct⁹ Augu. in epl'a ad vincētiū donatistā: q̄ arguebat ꝓ ipsi de dictis scti hylarij. Ad qd rūdens dicit. b̄ genus lrārū ab auctoritate canonis distinguēdū est. nō etiā sic legunt tanq̄z eis testimonia ꝓferant. vt ꝓ sentire nō licear ꝛc. Jtē de obscura traditōe sacre scripture in plib⁹ locis: et marie in ꝓpbis vna cā a doctoribus assignat. vt p studiosos multipl'r exponat. fm q̄ dr Dañ. xij. Tu aūt daniel daude sermones et signa libri vsq̄z ad tp̄o statutū pretransibunt plimi: et multiplex erit scientia. i. expositio. vt dicūt doctores nri. p ptes qd absq̄z p̄iudicio aliq̄ expositōis pdicte intēdo aliā ꝓsequi q̄ mihi dario: vidr. pdicta vero sic diffuse posui non solum p isto loco sacre scripture: sz etiā p alijs: vt diligēs lector ꝓsideret q̄ expositōnes sacre scripture necessario sunt tenēde: et q nō. Ad euidētiā expositōis pondō d e cōsideradus q̄ edom et bosra in hebreo sunt noia ꝓpria et appella

tiua: put aũt sunt ꝓpria. Edom est nomẽ filij ysaac q̃ alio nõie vocat esau Gen. xxv. et ciuitatẗ terre ab eo denoiare: q̃ latine dr ydumea. Bosra vero vel pon' Bisra. sic enim scribit in hebr: eo. nomẽ est ciuitatẗ vñ fuit iob ab rege edom Gen. xxxvi. put ꝛo sunt noia appellatiua. Edom signat rubedinẽ: et bosra murutos. Dis igit ꝑdictis veniam' ad diuisionẽ. Super' enim posita est facta p xpm saluatio B ꝓnr pdit saluatoris discretio: q̃ pfecte fiet in finali iudicio. tũc enim saluatos segregabit electos a reprobis: sicẗ segregat pastor oues ab hedis. Matth. xxv. illud aũt in diciũ ꝑcedet pseculo antixpi et ei' exterminius. et iõ ꝑmo ponit antixpi exterminatio. scdo iudicij executio capi. sequẽ. Circa ꝑmũ sciẽdũ q̃ sicut dicit methodi' martyr: et doctores cõiter ad dete gendã antixpi pfidiam mittẗ eos deo enoch et helias q̃ detecta iudei conuertent ad fidẽ xpi penitentiã agentes: et iõ B ꝑ ponit antixpi deiectio. et secũdo iudeor conuersio: ibi. Miserationes dñi. Circa ꝑmũ esaias ꝑuidet antixpi potestatem futuras et p xpm subito deiciendã. admiratiue dicẗ de xpo.

a Quis est iste. i. q̃ victoriosus.

b Qui vẽit de bosra. i. de hierlm ciuitate munita in q̃ antixpus sedebit in tẗplo tanq̃ sit deus. scdo Thessal. ij. et ipam muniet ad sui stabilitionẽ c De edom tinctis vestib'. i. rubricat. Fm q̃ dr. j. Quare g̃ rubrũ est indumẽtũ ruũ. et p B designat interfectio antixpi. Quẗ dñs ihs interficiet spũ oris sui in mõte oliueti iuxt hierlm: et loqtur B ꝓpha de xpo ad modũ hois victoris cui' vestimẽta sunt rubricata sanguine victor' ab eo. d Iste formosus in stola sua. i. in hũanitate sua gliosa: q̃ est q̃si vestimẽtũ diuinitatis Phi. ij. c. In similitudine homim fact': et habitu inuẽt' vt homo

e Gradiẽs in multitudie virtutis sue. q: tũc apparebit cũ angelorum multitudie. ꝓnr pdit xpi rñsio ad qõnẽ ꝓpbe dicẗis. f Ego q̃ loquor iusticiã. spũ oris mei interficiẽdo ipiũ et magnã ptẽ sibi adherentiũ

g Et ꝓpugnator sum ad saluandũ. s. electos de pseculõne antixpi. et ꝓnr q̃rit ꝓpha iterũ. h Quare g̃ rubrũ est indumẽtũ ruũ etc. et ps ex dictis suis. et subdit xpi rñsio dicentis. i Torcu. calcaui sol'. et accipit h pro nẽs p pterito. s. torcular p vuis in torculari calcatis p q̃s hic intelligit antixpus et satellites ei'. k Et de gẽtib' nõ est vir mecũ. q: null' de hom' poterit deiicere antixpm. l Calcaui eos in furore meo. i. vindicta iusticie mee. m Et aspersus est sanguis eorũ etc. et ps ex dictis suis. n Dies enim vltionis. s. sanctor de imperio antixpi interfector. o In corde meo. s. firmit disposita p Ann' retributionis mee venit. reddẽdo sibi et satellitib' suis penã debitã pro peccatis: vel alit. p Ann' retributionis. i. indicij generalis.

q Circũspexi. et nõ erat auxiliator. expõit sicut. ũ. De gẽtibus nõ est vir mecũ. r Et saluauit mihi. s. electos meos de pseculõe antixpi. s Brachiũ meũ. i potẽtia mea. t Indignatio mea. ꝑ antixpi mala. v Ipsa auxiliata est mihi. in q̃tũ ex decẽtia diuie iusticie ꝓcedet ista vindicta. loqtur B ꝓpha de futuro p modũ pteriti: vt frequẗ fit in ꝓphis ꝓpter certitudinẽ ꝓphie. x Et inebriaui eos. s. antixpo adherẽtes. y Et inebriaui eos. auferẽdo eis sensus et potẽtiã euadẽdi. z Et detraxi virtutẽ eor in terrã. adnihilando ipm antixpm. a Miserationũ. B ꝓnr pdit ꝑuersio iudeor ad xpm. vbi primo p gratia ipetrãda recolunt bñficia antiq̃. Secdo pdit eor deuota petitio: ibi. Vbi est. Circa ꝑmũ recolunt ꝑ in generali bñficia ex hibita iudeis cũ esaias dixit in eor ꝓsona. Miserationum dñi recordabor etc. et ps sunt vsq̃ ibi. b Et dixit. s. dñs.

c Verũtamen ppl's meus est etc. i. q̃nis sint peccatores in multis etiã a tpib' antiq̃s tã elegi eos in ppl'm a tpe abrahe cui data fuit circũcisio q̃ est signũ distinguens israẽl a gẽtilibus.

d Filij nõ negãtes. s. nomẽ meus in afflictõne egypti. q. d. decẽs est ꝓpter B apd me ipsor misereri. iõ subditur.

e Et factus est eis saluator in oi tribulatõe eor. Nõ est tribulatus et angel' faciei ei' saluauit eos. Jn dilectõe sua et indulgẽtia sua ipe redemit eos: et portauit eos et eleuauit eos cũctis diebus seculi. Ipi aũt ad iracũdiã ꝓuocauerũt et afflixerũt spiritũ sancti ei' Et ꝑuersus est eis in inimicos: et ipse debellauit eos. Et recordat' est dierũ scli: moysi et ppli sui. Vbi est q̃ edurit eos de mari: cũ pastoribus gregis sui. Vbi est q̃ posuit in medio eius spũ scti sui. Qui edurit ad dexterã moysẽ brachio maiestatis sue: q: scidit aq̃s aũ eos ut faceret sibi nomẽ sempiternus Qui edurit eos ꝑ abyssos: q̃si equũ in deserto nõ ipingentes q̃si

f Nõ est tribulatus. s. ppl's iudaicus q̃tũ de merito. et iõ subdit.

g Et angel' faciei eius. i. a facie dei missus.

h Saluauit eos fm q̃ dicit Exo. xiij. Tollensq: se angel' dñi q̃ ꝓcedebat castra filiorũ israẽl. abijt post eos: et cũ eo pariter colũna nubis vt egiptij nõ possent nocere eis. et ibidem subdit. vt toto nocte tẗpe adinuicẗ accedere nõ valerẽt.

i In dilectõe sua gratuita. k Et indulgẽtia sua. remittẗte eor peccata.

l Ipe redemit eos. s. dñs et nõ ex ppli iusticia. q̃d ps ex ingratitudie sequẽti: cũ subdit. m Ipi aũt ad iracũdiã ꝓuocauerũt. s. dñm in fabricatõe vituli Exo. xxxij. et in multis alijs facti, vt ps in libris veteri testi. n Et afflixerũt spũ scti eius. sc̃ moysi. cui' spũ multotiẽs et multiplicit afflixerũt. vt ps in libris Exo. et Deut. et Nume. o Et ꝑuer. est eis in inimi. sc̃ dñs nõ ex odio: sed iusticia puniẽs eos p vicinos eor. vt patet libro iudicũ. et postea p reges egypti assyrior et babilõis. iiij. Reg.

p Et recordat' est etc. q: sicut p moysen liberauit eos de egypto. sic postea liberauit eos de captiuitate babylõica p cyrũ.

q Vbi est etc. B ꝓnr ponit petino eor deuota. et ꝑ p liberatõe a pena. scdo p liberatõe a culpa: ibi. Tu aũt. Circa ꝑmũ dr in ꝑsona iudeor tpe antixpi futuror q̃tũ ad penitẗtes. q Vbi est q̃ edu. eos de mari. s. rubro aq̃s coram eis. diuidẽdo. Exo. xiij.

r Cũ pasto. gre. sui. i. cũ moyse et aaro. pã. lxxvi. Deduxisti sicut oues ppl'm tuũ in mãu moysi et aaron. q. d. ita facilit possis nos educere de pseculõe antixpi. et B mõ subintelligẽdũ est in oibus seqntib' partis hui'. s Vbi est qui posuit in medio ei'. s. ppli israelitici. t Spũ scti sui. s. moysi cui dedit spũ ꝓphetãdi et sapiam et ꝓstantiã ad educẽdũ israẽl de terra egypti.

v Qui edurit ad dexterã moysen. i. ad pte bonã et ꝓsperã: liberãdo eũ de pseculõe pharaonis: cũ occidere volẽtis. Exo. ij.

x Brachio maiestatis sue. i. fortitudie deitatis sue. y Qui scidit aquas. s. maris. vt ps ex dictis. z Vt faceret sibi nomẽ sempiternũ. Ad gliaz enim nois dei recolit et recolet in futuras generatiõib' istud factũ. a Qui edurit eos p abyssos. i. p ꝓfundũ maris rubri. b Quasi equũ in deserto nõ ipingentẗ. i. ꝓmpte et absq̃ aliq̃ ipedimẽto ꝓcedẗtẗ. c Quasi ait in cãpo. i. in terra plana: vbi nõ hz obstacula. d Descẽdit spũs dñi. s. angel' a deo missus. e Ductor ei' fuit. vt ps ex

p dictis f Sic addit. popu. tu. vt fa. tibi no. glie. istud esti facti fuit reductū ad memoriā vsq; nūc. et reducet in posterus ad gliam diuini nois. g Attēde de celo. ad oōnē nostrā.

b Et vide de babi. san. tuo. afflictōs nr as. sic alias fecisti. ideo subdit. i Vbi est zel⁹ tu⁹. q̄ dilexisti patres electos.

k Et fortitudo tua. q̄ toties liberasti eos.

l Multitudo viscerū tuoꝝ. i. pietatū q̄b⁹ eis bōa pstitisti.

m Sup me cōtinuerūt se. a cōdescēsiōe in ista esti tribulatōne mea cessauerūt.

n Tu esti. b pūr petit liberatio a culpa. Circa quā p allegat pietas et potētia diuina cū ōr.

n Tu esti pater nr. in generatōe esti mat ministrat materiā. et pater dat formā: et iō in generatōe bois de⁹ ōr: pater. q: corpi organisato infundit aiam creādo. o Et abraā nescivit eos. q. d. ab eo nō habem⁹ aias: nec a iacob. p Tu dñe pat nr. aiam dādo. q Redēptor nr. ipas iustificādo. r A seculo nomē tuū. s. pris nri et redēptoris. s Quare errare nos fecisti dñe. i. pmisisti. t De vijs tuis. id est pcepts et pfiliis euāgelicis. v Induraisti cor no. subtrahēdo grās tuas cor mollificantē. tūc iuste p nra incredulitate. x Ne timerem⁹ te nō est intelligēdū istud causatiue. sicq; de⁹ substrahat grās suā vt p hoc ab hoib⁹ excludat diuinū timorē: sz intelligit esti conseciuue. Ad subtractionē esti grē sequit subtractio timoris filialis: q̄ est ei ānex⁹. y Cōuertere. petā nra remittēdo: et nos iustificādo. z Propter ser. tu. i. ppter merita patriarcharū in fide xpi vēturi mortuoꝝ. iō subdit. a Trib⁹ hereditat tue. et vt pertio sit magis exaudibilis adhuc recolit atrocitas persecutōis antixpi: cū dicit. b Quasi nihilū pos. po. san. tu. sz xpianū ipm nihil reputādo. c Hostes nri. s. antixps et sibi adherentes. d Cōcul. sancti. tuā. Antixps esti pculcabit ecclesiā dei cultū inde auferēdo. e Facti sum⁹ rē. q. d. tanq̄ extranei a te dimissi sum⁹ in manib⁹ inimici tui. In ca. lxiij vbi ōr: in po. pmū ē q̄ ista expō i aliq̄b⁹ vīb: exnea. Addit ō. i.

expositio sanctoꝝ in b loco nō vīt: exnea si bñ pslideret: sz satis rōnabilis nō obstānt⁹ postillatoris rōib⁹ ꝗ eā facē et iō sic p modū inq̄sitōis scholastice eā postillator ipugnauit sic pari mō defendēda esse vīt:. Ad b esti q̄ p dicit q̄ bierlm seu iudea nō ds intelligi p edom cū idumea semp fuerit iudee inimica: dicēdū q̄ descēderes a iacob fm carnē et ab eī fide recedētes: sic fuit synagoga iudeoꝝ xpm negātiū et crucifigēntū: talis synagoga merito trāsit in idumiticā inimicitiā ꝗ verā iudeā vñ et nomē idumee sibi vēdicat q̄ ab exordio fuit israeli inimica put plene declaratū est. ō. xxxiij. ca. in additōe vbi oñsus fuit q̄ p idumeā intelligit ibi ad lram sub sensu metaphorico synagoga iudeoꝝ q̄ est synagoga sathane. Apoc. ij. Sicr p bosra eadē intelligit synagoga ad lram sub alia rōne: vide ibi. Itē ad hoc q̄ dicit. ex b q̄ ōr. Aspersus est sanguis eoꝝ super vestimēta mea nō recte intelligit de sanguie xpi: q: nō inuenit talē modū loqndi in scripturis sacris: dicēdū q̄ sicut in scpturis sacris q̄nq; attribuunt xpo aliq̄ q̄ ei nō cōpetūt fm sc: sz alias pslideratōnes, vt cū ōr: in ps. in psona xpi. Verba delictoꝝ meoꝝ. In q̄b⁹ verbis xpo dic delicta aliorū esse sua inq̄tū p eis penā sustinuit. vt ipe postillator ibidē expōit: sic in b loco aspersus ōr: ee sanguis eoꝝ: nō q: esset eoꝝ sanguis ppte: sz qz p p curatōs eoꝝ fuit effusus: vel etiā q: ipi fecerūt se obnoxios sanguis. d. Sanguis ei⁹ sup nos et sup filios nros. Itē ad b q̄ dic q̄ xpo ascēdente mysteriū incarnatōis iā erat in effectu cōpletū dicendū: q̄ sz angeli visiōe beatifica mysteria gre cognoscūt: nō tū oia: neqz eēliter oēs: sz fm q̄ de⁹ voluerit eis reuelare. vt in pma ptc. q. lvij. arti. vltī. in corpe qōnis. et iō cognitio oīm mysteriorū incarnatō nis xpi vīt: excedere facultatē angelice cognitōis. vñ de talib⁹ angeli ampli⁹ q̄rebāt edoceri. Dato etiā q̄ hec crō esset valida. tū adhuc non cogeret exponere hāc ppbetiā de xpo post passionē suā ad patres redeūte. et b exponēdo q̄ b q̄ō ōr: b. Quis est iste q̄ vēit de edom. sit verbū esaie admirātis de victoria passiōis. put postillator vult fm suā expositionē. Itē ad b q̄ō dicit q̄ non artamur ad tenēdū expositōes pdictoꝝ sanctoꝝ dicēdū q̄ ls verū est q̄ ea q̄ habētur tū ex dictis sanctorū doctoꝝ nō sunt tante auctoritatis: vt ex eis testimonia pferant. put dic Augu. tū fm pietatē seu ex dono pietatis oportet honorare scrōs et nō ꝗ dicere temerarie eoꝝ scripturis.

In eo dē ca. vbi ōr in postilla. Indignatio mea ꝗ antixpi mala.

Addit ō. ij.

Si nos habem⁹. Indignatio mea. in hebr. hr. Ira mea auxiliata est mihi. cui⁹ sensus est. Mā fm philosophū. ad pfectā vindicte delectatio sequtur q̄ q̄dem vindicta si sit pfecta totaliter excludit tristiciā. vñ b loq̄t de⁹ ad modū bois q̄ vindictā pfectā exercēs p suam irā ex b pseqtur q̄ etarōs seu delectarōs et si cita auxiliat irato: ō q̄ dic Ira mea seu indignatio mea auxiliata est mihi. In eo. ca. vbi ōr in po. Tu esti pr nr. In generatōe esti mr ministrat materiā. Addit ō. iij

Sicut de⁹ infundit aiam corpi organisato creādo ita etiā est creator materie de nihilo eā pducēdo. Hec fm pslideratōs postillatoris sic ptineret ad deū respectu bois nō maternitatē sic et paternitatis. et iō alit vīt: dicēdū. Pro q̄ attendēdū est q̄ ad b q̄ affectū filialē habeam⁹ ad deū reqrit donū spūsanti. s. donū pietatis p q̄ō donū cultū et officiū exhibem⁹ deo vt pr i: fm illud Roma. viij. Accepistis spiritū adoptōis filioꝝ in q̄ clamam⁹ abba pat. vñ fm sanctū Tho. in secūda secūde. qōne. cxxi. arti. i. in rnsiōe secūdi argumēti. deo exhibere cultum vt patri est excellēti⁹ q̄ exhibere cultū deo. vt creatori et dño. Et ideo ad pclamādū patnalē pietatē dei cū dicisset. Multitudo viscerū tuoꝝ rē. subdit. Tu esti pat noster. q. d. nō solū ad te clamam⁹: vt ad creatorē seu dōm: sz vt ad patrē cui magis ptinet oñdere viscera miserationū ad filios. et sequtur. Abraā nescivit nos. q. d. paternitas tua erga nos. nō est ista sic patnitas abrae vl israelis: qz tu nō solū es pr sz etiā dñs et redēptor: et saluator. vñ subdit. ppba di. Pat nr redēptor nr a sc̄lo.

Ma. lxiij. postillator allegat expositōs beati dyo/ Replica.

nisij et bti hiero. exponentiū put cōit de xpo post passionē redeūte ad patrē: sz dicit salua reuerētia sanctoꝝ illā expositionē: nec velle sequi: nec reprobare: sz p modū scholastice inq̄sitōis pauca circa eā dicere. pmū q̄ illa expositio vīt: ad lram esse exnea vbi p edom accipitur mōs olituri vel bierlm. cū edom fuit iudee semp hostis sic esau iacob. Secō circa b q̄ō ōr. Et aspersus est sanguis eoꝝ sup vestimēta mea. expōit q̄ sanguis xpi dicat sanguis iudeoꝝ. q: p p curatōs eoꝝ effusus est: dic postillator se nō recolere illem modū loqndi in scripturis. Tertio est sibi dubiū q̄ ad admiratōes b positas: q̄ ista expositio dic esse angeloꝝ rē. Et finaliē se excusans a seqla illi⁹ expositōis dic. dato q̄ nō esset talis loqndi extraneitas: nō sum⁹ tū artati ad tenēdū illam expositōs. tū q: sacra scriptura expsse nō declarat q̄ ille sit sensus huius scripture et nō ali⁹: sic in plersqz locis str. expplū. ō. vij. ca. Ecce virgo concipiet. sensus illi⁹ determiatur auctoritate euāgelij et sic de alijs. Nec ecclesia determiauit. sz solū habem⁹ ad id auctoritatē ponisij et hiero. et q̄ nō habet argumētū necessariū q̄uis pbabile put vult sanctus Tho. i. presume arti. viij. i. q. in rnsiōe ad secūdū argumētū. Et b idē vult beat⁹ Augu. ad vincētiū donatistā: q̄ arguebat ꝗ eus de dicis beati hylarij. cui rndit beat⁹ Aug⁹. dicēs. Hoc gen⁹ scripturaꝝ ab auctoritate sacri canonis distinguēdū est. nō esti sic legunt tanq̄ ex eis testimonia pferant vt cōtra nō licear sentire. Sic ab is dē beat⁹ Aug⁹. libros suos nō vult legi: vt necessitatē credulitatis iponār. vt patz in libris retrac. Sz his bñ dicit et ad multa valētib⁹ Burg. se oppōit volēs dicta motiua postil. euacuare. Ad pmū rndet p sensus quē ipe mer dicit metaphoricū. q̄ p edom significet hierusalē q̄ō si ita est: nihil est ad ppositū: q: postillator dic ad lras nō ad metaphoras. Mā mlta sūt

vera p metaphorā q̃ ad lrās vt termini sonāt sunt absurda. vt Judicū ix. Ierūt ligna vt eligerēt sibi regē. vñ sic fm Burgē. et oēs cōit doctores a solo sensu lrali sumit efficax argumētū. igit etiā a solo sensu lrali nō a metaphorico sumit efficax p ad argumētū rūsio. q: igit Burgē. per metaphorā rūdet: nō euacuat primū postillatoris argumētū. Ad secundū argumētū postilla. respōdet burgē. p lre corruptionē: q: mutat actiuū in passiuū. ppha enim in plona xpi dic hic de sanguis effusiōe quam actiue xps fecit nō quā passiue sustinuit. patz ꝑ ex lra in q̃ ōr. Calcaui eos in ira et cōculcaui in furore meo. et aspersus est sanguis eorū sup vestē mēā ꝛc. ꝑ fit fmo de ira furore et indignatione xpi: q̃ in effusiōe sanguinis xpi qui de corpe eius effusus est. locū nō habēt: q: in ea ex pte xpi: nec fuit ira: nec furor: nec indignatio: sz charitas: patiētia et diuina miseratio. Ad tertiū argumētū postillatoris Burg. rūdet q̃st act⁹ alicꝫ hierarchic⁹ esset inqsitiu⁹. qd nō vid: verū. qz act⁹ hierarchici sunt supiorū ad inferiores vt docet beat⁹ Dyonisi⁹. Cū igit nō sit minor difficultas in q̃rēdo q̃ in determinādo q̃stra. talis igit act⁹ hierarchic⁹ si esset: nō esset inferiorū ad supiores: sz cōuerso. sunt igit act⁹ hierarchici reuelatōes spōtanee nō inq̃sitōes exacte. Sūt etiā beati in bis q̃ oñdunt ꝓtēti nō in inq̃rēdo curiosi. et vid: in hac pte Burg. postillatorē nō recte vidisse qñ dic eū sentire: q̃ ille inq̃sitōes sint claie de victoria passiōis xpi. Nō enim postillator ꝑ dicit: sz dicit q̃ esaias admirat p hmōi inq̃sitōnes de victoria xpi ꝑ antixpm. de q̃ et Burg. rōne cōpulsus dimittendo suiam sanctorū et seq̃ndo postillatorē exp̃ōit hūc passus. Et indignatio mea auxiliata est mihi ꝑ antixpm inq̃t. Ad vltimā rōnē postillatoris nō recte innuit Burgē. quasi postil. temerarie se oppōat dictis scōrū. qd̃ ps in sua prestatōe. q: vt dicit sine p̃iudicio suie scōrū intēdo aliā psequi.

In eo. ca. vbi ōr. Tu pr̃ nr̃ es. postil. dicit q̃ de⁹ potius ōr pr̃ bois q̃ mater: q: ministrat formā: mr̃ vero materiā in bois generatōe. Burgen. volēs ꝑ bñ dictū ifirmare arguit q̃ fm dictū postillatoris. de⁹ ꝑ ꝓ ira rationē maternitat̃ sic paternitat̃: q: creādo materiā ministrat: sic et formā Rūdeo q̃uis de⁹ creauit materiā pmā: ex ꝑ mi nō ōr mat in generatōe bois: q: nō cōponit bō ex illa materia pma ꝛ aia: sz ex corpe et aia. corpus enim organizatū nō est ex nihilo p ꝓñs nō est creatū: sz ope parētūz generatū. parēs aūt in ꝑ ope ministrās materiā vere mr̃ dicat: administrās formā ōr pr̃. q: igit de⁹ huic corpori generato dat formā. s. aiam: igitur ōr pr̃. Est igit obiectio burgen. rēptariua. sicut in vico straminū parisi⁹ cōsueuisset cōtra dei anos.

Capl'm. lviij.

v Tinā[a] dirupetes celos et descēderes: a[b] facie tua mōtes defluerēt sicut[c] exustio ignis tabescerēt aq̃[d] arderēt igni vt[e] notū fieret nomē tuū inimicis tuis[f] a[g] facie tua gētes turbarent̃. Cū[h] fecerīs mirabilia: nō[i] sustinebim⁹. Descēdisti[k]: ꝛ[l] a facie tua mōtes defluerent̃. A[m] seculo nō audiert̃ neq̃z auib⁹ peperūt. Oculi⁹ nō vidit de⁹ absq̃z te: q̃[n] ꝓparasti expectātib⁹ te. Occurristi[o] letān[p] et faciēti iusticiā: in[q] vijs tuis recordabūt̃ tui. Ecce[r] tu iratus es et[s] peccauimus: in[t] ipis fuim⁹[u] semp et[x] saluabimur. Et[y] facti sum⁹ vt immundi oēs nos et[z] q̃si pāñ⁹ mēstruate omnia

[a] Tinā dirupetes celos. Ps. cxlv. Ad rescēnt⁹ hominib⁹ pre timore et expectatōe: q̃ supueniēt vniuerso orbi. ideo subdit. [b] Cū feceris mirabilia. pdicta. [i] Nō sustinebimus. q: q̃tūcūq̃z sint tūc xpis aliq̃ boies iusti ꝓcurient̃ nō bonore ex bōana fragilitate. qd̃ ꝓñr declarat p filē: cū subditur.

[k] Descēdisti. in daōne legis sup mōtē synai. [l] Et a facie tua mō. deflu. q: tūc mōs synai videbat tremere ꝛ ardere. vbi Exo. xx. ppter qd̃ filij isrl̃ territi ꝛ pauore ꝓcussi steterūt a lōge dicētes mōsi. Loq̃re tu nobis et audiem⁹: et nō loq̃tur nob dōs ne forte moriamur. et ex ꝑ seq̃tur q̃ maior terror erit qñ veniet ad iudicū: q: illud respectu isti⁹ fuit minimū. [m] A seculo. ꝑ ꝓñr pōit ratio dicti desiderij. s. ex p fecta beatitudie quā sancti tūc habebūt in aia et corpe: et nō añ. A seculo nō audierunt ꝛc. q: illud bonū est infinitū et p ꝓñs ienarrabile. [n] Que ppparasti expectātib⁹ te. s. filiū tuū. in cui⁹ aspectu reficient beatitudinē⁹ rōe suc deitat̃: et exterior⁹ rōne suc bōanitat̃. fm q̃ dicit Augusti. sup Job. et fm ꝑ allegat hec auctoritas dicta de filio qui est dei sapiētia i. ad Cor. ij. [o] Occurristi. i. occurres. q: loquit̃ de futuro p modū ꝓteriti. ppt certitudinē. ppbie.

[p] Letāti et faciēti iusticiā. i. certui electorū tūc in iudicio apparēti: vt cū letitia deducat̃ ad patriā. [q] In vijs tuis recordabunt̃ tui. grās agēdo de oibus bōis q̃ eis fecisti [r] Ecce tu. hic ꝓñr describit ipm iudiciū. Circa qd̃ sciēdū q̃ dupler est dei iudiciū. vnū discretōis qd̃ est vocatio aliquorū ad fidē aliqs dimittis iudicio dei occulto nō iusto. et istud iudiciū q̃rū ad suum statū pōtissimū incepit a pncipio pdicatōis xpi. ppt qd̃ ōr Joban. xij. Nūc iudiciū est mūdi. fm q̃ exponūt sancti. Aliud est iudiciū discussiōis q̃ dei iudicio reddunt̃ pene ac pmia p peccatis et meritis. et istud pōtissimū fiet in iudicio finali: qñ in aia et corpe beatificabunt̃ electi: ꝛ cruciabunt̃ reprobi: a qpe tñ passionis xpi cepit pmiatio electorū q̃rū ad gliam aie: et pūitio reprobōrū in aia: nō solū extū: sz etiā añ. De istis aūt duob⁹ iudicijs vid: Esaias loq̃ mirum alqs ad finē libri. Et diuidit in duas ptes. In pria pōit iudeorū q̃rimonia. in secūda dñi snia. cap. sequē. Circa primū sciēdū q̃ iudei p orbē dispsi freq̃nter lamentant̃ destructōs ciuitatis ꝛ tēpli p tytū factā. et suā dispersionē p orbē pcātes in iudea ꝓgregari: et ciuitatē et tēplū sibi restitui: hoc aūt dicta destructio et dispersio inflicte fuerit eis ppt̃ morte xpi vt habet exp̃sse Luce. xix. tñ ꝑ nō credūt iudei: sz attribuūt hoc peto p dolarie vituli cōflatilis: inducēres ad ꝑ illud qd̃ Exod. xxxij. ōr. Ego aūt in die vltōis visitabo ꝑ peccā ipsorū: et p dolatrie antiquorū: q̃ ꝓtinet in libris iudicū et regū tpe tēpli primi. et peccat̃ auaricie et odij fraterni: q̃ viguerūt tpe tēpli secūdi. ꝛ fm pōt ꝑ lra exp̃ōi. In hac igit q̃rimonia p pōit ꝓfessio peccatorū: cū ōr. [r] Ecce tu iratus es. ꝓra nos: et cā subdit̃ cū ōr.

[s] Et peccauim⁹. q̃si diceret ꝛ iuste irat⁹ es: q: peccauim⁹: ꝛ nō solū de nouo: sz etiā ab antiq̃. ō subdit̃. [t] Et in ipis. s. peccatis. [v] Fuim⁹ semp. tñ de tua misericordia speram⁹: ideo subdit̃. [x] Et saluabimur. nō ex nra iustitia: sz tua misericordia. ō subditur. [y] Et facti sum⁹ vt immūdi oēs nos. immundicia peccati. pōt etiā ꝑ ex exp̃ōi coꝛgaliter: q: iudei p orbē dispsi

pter diuersas ptes aereis. s. supiorē mōtes trāscēdentē ꝛ iferiorē. ignis est p flagratōis attinger vtrāq̃z pte: q: tantū ascendet q̃tū aq̃ diluuij q̃. xv. cubitis vltra cacumina mōtū ascēderunt. Gen. vij. [b] A facie tua mōtes defluerēt. q: añ aduētū iudicis mōtes terremotu corruēt [c] Sicut exustio ignis tabescerent. igne est conflagratōis materia mōtiū cū alia terra purgabitur

[d] Aque arderēt igni. q: ille ignis purgabit aq̃s existētes in supficie terre.

[e] Vt notū fieret nomē tuū. i. ptās tua tanq̃ iudicis veniētis.

[f] Inimicis tuis q: añ timorē tuū a se abiecerunt.

[g] A facie tua gētes turbarent̃. fm q̃ ōr Lu. xxi. A rescēnt⁹ hominib⁹ pre timore et expectatōe: q̃ supueniēt vniuerso orbi. ideo subdit. [h] Cū feceris mirabilia. pdicta. [i] Nō sustinebimus. q: q̃tūcūq̃z sint tūc xpis aliq̃ boies iusti ꝓcurient̃ nō bonore ex bōana fragilitate. qd̃ ꝓñr declarat p filē: cū subditur.

[k] Descēdisti. in daōne legis sup mōtē synai. [l] Et a facie tua mō. deflu. q: tūc mōs synai videbat tremere ꝛ ardere. vbi Exo. xx. ppter qd̃ filij isrl̃ territi ꝛ pauore ꝓcussi steterūt a lōge dicētes mōsi. Loq̃re tu nobis et audiem⁹: et nō loq̃tur nob dōs ne forte moriamur. et ex ꝑ seq̃tur q̃ maior terror erit qñ veniet ad iudicū: q: illud respectu isti⁹ fuit minimū. [m] A seculo. ꝑ ꝓñr pōit ratio dicti desiderij. s. ex p fecta beatitudie quā sancti tūc habebūt in aia et corpe: et nō añ. A seculo nō audierunt ꝛc. q: illud bonū est infinitū et p ꝓñs ienarrabile. [n] Que ppparasti expectātib⁹ te. s. filiū tuū. in cui⁹ aspectu reficient beatitudinē⁹ rōe suc deitat̃: et exterior⁹ rōne suc bōanitat̃. fm q̃ dicit Augusti. sup Job. et fm ꝑ allegat hec auctoritas dicta de filio qui est dei sapiētia i. ad Cor. ij. [o] Occurristi. i. occurres. q: loquit̃ de futuro p modū ꝓteriti. ppt̃ certitudinē. ppbie.

[p] Letāti et faciēti iusticiā. i. certui electorū tūc in iudicio apparēti: vt cū letitia deducat̃ ad patriā. [q] In vijs tuis recordabunt̃ tui. grās agēdo de oibus bōis q̃ eis fecisti [r] Ecce tu. hic ꝓñr describit ipm iudiciū. Circa qd̃ sciēdū q̃ dupler est dei iudiciū. vnū discretōis qd̃ est vocatio aliquorū ad fidē aliqs dimittis iudicio dei occulto nō iusto. et istud iudiciū q̃rū ad suum statū pōtissimū incepit a pncipio pdicatōis xpi. ppt̃ qd̃ ōr Joban. xij. Nūc iudiciū est mūdi. fm q̃ exponūt sancti. Aliud est iudiciū discussiōis q̃ dei iudicio reddunt̃ pene ac pmia p peccatis et meritis. et istud pōtissimū fiet in iudicio finali: qñ in aia et corpe beatificabunt̃ electi: ꝛ cruciabunt̃ reprobi: a qpe tñ passionis xpi cepit pmiatio electorū q̃rū ad gliam aie: et pūitio reprobōrū in aia: nō solū extū: sz etiā añ. De istis aūt duob⁹ iudicijs vid: Esaias loq̃ mirum alqs ad finē libri. Et diuidit in duas ptes. In pria pōit iudeorū q̃rimonia. in secūda dñi snia. cap. sequē. Circa primū sciēdū q̃ iudei p orbē dispsi freq̃nter lamentant̃ destructōs ciuitatis ꝛ tēpli p tytū factā. et suā dispersionē p orbē pcātes in iudea ꝓgregari: et ciuitatē et tēplū sibi restitui: hoc aūt dicta destructio et dispersio inflicte fuerit eis ppt̃ morte xpi vt habet exp̃sse Luce. xix. tñ ꝑ nō credūt iudei: sz attribuūt hoc peto p dolarie vituli cōflatilis: inducēres ad ꝑ illud qd̃ Exod. xxxij. ōr. Ego aūt in die vltōis visitabo ꝑ peccā ipsorū: et p dolatrie antiquorū: q̃ ꝓtinet in libris iudicū et regū tpe tēpli primi. et peccat̃ auaricie et odij fraterni: q̃ viguerūt tpe tēpli secūdi. ꝛ fm pōt ꝑ lra exp̃ōi. In hac igit q̃rimonia p pōit ꝓfessio peccatorū: cū ōr. [r] Ecce tu iratus es. ꝓra nos: et cā subdit̃ cū ōr.

[s] Et peccauim⁹. q̃si diceret ꝛ iuste irat⁹ es: q: peccauim⁹: ꝛ nō solū de nouo: sz etiā ab antiq̃. ō subdit̃. [t] Et in ipis. s. peccatis. [v] Fuim⁹ semp. tñ de tua misericordia speram⁹: ideo subdit̃. [x] Et saluabimur. nō ex nra iustitia: sz tua misericordia. ō subditur. [y] Et facti sum⁹ vt immūdi oēs nos. immundicia peccati. pōt etiā ꝑ ex exp̃ōi coꝛgaliter: q: iudei p orbē dispsi

ab aliqs gētib⁹ pānus mēstruatē. crucia. p peccatis. et sine iustificari. cecidimus ab noce regni ꝛ sacerdotij.

[b] Inimicitates stre q̃st pānus stuleruntnos. pellēdo de te p missiōis ad ginq̃s partes bis. [c] Nō q̃ invocet nomē tuū. i. nō habet sūmū sacerdotē qui ore. p nobis offerat sacrificia vt nobis placeat. fm q̃ ōr Zeni. iij. de expiatōe peccati tot⁹ mundi. et post remissionē ꝓ ficij debiti. p caro subdit. orare p eis sacerdote. ppiniat eis dñs. ō subdit.

[d] Qui ꝓlurgabit nobis.

[e] Et teneat te nra reconciliatio.

[f] Abscondisti. ciē tuam a nobis loq̃tur de deo modū bois irat⁹ q̃ nō vult oñdere faciē suā illi quos irat⁹ est. iniq̃tat̃ nr̃a. i. pp̃ tionē ōr. [a] Nō fuit: ꝛ fiebat in manu figuli: i. dñe sat̃. i. abūdanter punicēdū. [e] Ppls tu⁹ sancti tui. s. Israel. [i] Dom⁹ sancti. nr̃a. [k] Et tera parēt ex [m] Cōtrin ebis affli. nos. i. afflig. plura possib ulira

Desiderū cūdo de in paul⁹ apls ad probatōe iudeorū uote p fidē venit rogabāt. s. gētile. [c] Inuenerūt. s. nē apl'orū: nō sub

Ecce ego: ecce

[f] Ad gētē q̃ nō flamie dedinī: et s. di. ibi pōit snia mouet iudeorū pōit multitudis Dec oīc dñs. et dimisio nō est oī

ab alijs gēib⁹ reputātur viles ⁊ abhomiabiles. 5 Et q̄sl
pānus mēstruate vniuersi iustitie nr̄e. q: iudei mō nō possūt sa/
crificia ꝓ peccat̄ offerre: q: talia nō p̄sūt offerri ab eis nisi in die
rusalē. et sine tabulis sacrificijs nō reputāt se ꝓfecte mundari ⁊
iustificari. a Ecce cecidim⁹ q̄sl foliū de arbore cadēs: sicut
cecidimus ab bo
nore regni ⁊ sacer
dotij.

b Iniq̄tates no
stre q̄sl vēntus ab/
stulerunt nos. ex/
pellēdo de terra
p̄missiōis ad lon
ginq̄s partes or
bis c Nō est
q̄ inuocet nomen
tuū. i. nō habem⁹
sūmū sacerdotē q̄
ore ꝓ nobis et
offerat sacrificius
vt nobis placeris
fm q̄ dr Leuit.
iiij. de expiatōne
peccati tōt⁹ mul
titudis. et post de
termiatione sacri
ficij debiti ꝓ pec
caro subdit. Et
orāte ꝓ eis sacer
dote ꝓpitius erit
eis dōs. ió subdit
d Qui ꝓsurgat
ꝓ nobis.

e Et teneat te. i
nfa recōciliatōe.

f Abscōdisti fa/
ciē tuas a nobis.
loq̄tur de deo ad
modū hoīs iran:
q̄ nō vult oēndere
faciē suā illi ꝓtra
quos irat⁹ est.

g Et allisisti nos. i. ꝓfregisti. h In mānu
iniq̄tat̄ nr̄e. i. ꝓpt iniq̄tatē nr̄as. Cons eqnt notat miscdie peri/
tio: cū dr. a Et nūc dōe pr̄ nr̄ es tu. ꝓ creatōs. b Nos
ṡo lutū: ⁊ fiero nr̄. supple es tu. fm q̄ dr biere. xvi ij. Sicī lutus
in manu figuli: ita vos in mānu mea dom⁹ isrl. c Ne irascar
dōe saē. i. abūdant. d Et vltra ne memi. iniq. no. ad āplius
puniēdū. e Ecce respice. miseriā nr̄as. ⁊ allegat rō: cū dicitur
f Ꝑpls tu⁹ oēs nos. ꝓ legē mos si nobis dat̄ā. g Ciuitas
sēti tui. s. hierlm tuo cultui deputata. h Fcā est deser. ꝓ ryrū.
i Dom⁹ sētū. nr̄e. i. tēplū vbi offerebāt sacrificia ꝓ sēctificatōne
nr̄a. k Et glie nr̄e. q: in ip̄o a glificabamur sup oia trena. ce/
tera parēt et dicit vsq̄s ibi. l Nūq̄d sup his. miserijs nr̄is.
m Cōtin ebis te dōe. a nr̄a ꝓsolatōe. q. d. nō. n Tacebis et
affli. nos. i. affligi pmittes ab inimicis nr̄is. o Vehemēt. i.
vltra possibilitatē nr̄as sustinēdi. q. d. nō decet te. Capi. lxv.
Uesierūt te. h pūr pōit dōi snia. et p̄ de gētiū vocatōne. se
cūdo de iudeorū reprobatōe: ibi. Expādi. sic enim allegat
paul⁹ aplus ad Ro. x. hāc lrāz dicēs esse de vocatōe gētiū et re
probatōe iudeorū. Circa pmū dr. a Quesierūt me. ad me de/
uote ꝓ fidē venīēs ad p̄dicatōs aplōr. b Qui aī nō inter
rogabāt. s. gētiles: q: legē diuinit⁹ dat̄ā et ꝓpbas nō habebāt
c Inuenerūt. s. me ꝓ grāz. d Qui nō q̄sie. me. s. aī p̄dicatō
nē aplōr: ió subdit. e Dixi. s. de tēmiate diffiniendo.
Ecce ego: ecce ego. et fit duplicatio ad maiorē assertōes.
f Ad gētē q̄ nō vocat. q: aī p̄dicatōs aplōr gētiles erāt cōit ido/
latrie dedit: et sic inuocabāt idola et nō nomē dōi. b Expā
di. ibi pōit snia dōi q̄tū ad iudeos: et p̄ ponit ista snia. scdo re/
mouet iudeorū falsa fiducia sequē. ca. pma diuidit in tres. q: p̄
pōit multitudis iudaice reprobatio. secūdo paucorū electio: ibi.
Hec dicit dōs. et tertio vtrorūq̄s retributio: ibi. Et vos. ista trī
ditio nō est oino p̄cisa: q: in pma ꝓte pōit aliq̄d de punitōne

uerse iustitiē nr̄e. Et[a] cecidim⁹ q̄
si foliū vniuersi: ⁊ [b]iniq̄tates nr̄e q̄
si vent⁹ abstulerūt nos. Nō[c] est q̄ in/
uocet nomē tuū: q⁹ ꝓsurgat et[e] te/
neat te. Abscōdisti[f] faciē tuā a no/
bis et[g] allisisti nos in[h] manu iniq̄ta
tis nr̄e. Et[a] nunc dōe pr̄ nr̄ es tu:
nos[b] ṡo lutū ⁊ fictor nr̄ tu ⁊ opera
manuū tuar̄ oēs nos. Ne[c] irascā/
ris dōe satis: ⁊ [d]ne vltra meminē/
ris iniq̄tatis nr̄e. Ecce[e] respice:
ꝑpls[f] tu⁹ oēs nos. Ciuitas[g] sancti
tui: fcā[h] est deserta: ṡyō deserta fcā
est: hierlm desolata: dom⁹[i] sētificā/
tōis n r̄e: ⁊ glie nr̄e vbi laudaue
rūt te pr̄es nostri: fcā est in exustio
nē ignis ⁊ oia desiderabilia nostra
ṡsa sūt i ruinas Nūq̄d[l] sup his cō
tineb[m]re dōe: tacebis[n] ⁊ affliges
nos vehemēter[o]

Capl'm. lxv:

q Uesierūt[a] me q̄[b] aī nō iter
rogabāt: inuenerūt[c] q̄[d] nō q̄
sierāt me dixi[e]. Ecce[f] ego: ecce ego
ad[g] gētē q̄ nesciebat me: ⁊ q̄ nō inuo
cabat nomen meū. Expandi[h] ma
nus meas tota[i] die ad[k] populū in/
credulū: qui[l] graditur in via nō bo
na post cogitatōnes suas. Popu
lus[m] qui ad iracundiam ꝓuocat
me ante faciē meas semp: qui[n] im
molant in hortis et[o] sacrificant su
per lateres: qui[p] habitant in sepul/
cris: et[q] in delubris idolorum dor/
miunt qui[r] comedunt carnē suillā
et[s] ius ꝓpbanum vasis eorū: qui[t]
dicūt: recede[u] a me nō appropinq̄
ques mihi: quia immundus es.
Isti[x] fumus erunt in furore meo:
ignis[y] ardens tota die. Ecce[z] scri
ptum est coram me Non[a] tacebo
sed[b] reddam et retribuam in sinu
eorum iniquitates[c] vestras: et[d] ini
quitates patrum vestrorum simul
dicit dominus: qui[e] sacrificauerūt
super mōtes: et[f] sup colles expro
brauerunt mihi et[g] remetiar op⁹
eorū primū[h] in sinu eor. Hec[i] dicit

reprobor: q: ꝑpbe frequent de vno trāseūt ad aliud ⁊ ecōuerso: ⁊ ma
xime esaias. Circa pmū dr in ꝑsona dōi. b Expādi ma. mc. volēs
ad me trahere. i Tota die. i. ab anniq̄ vsq̄s ad pēs. ꝓ per ꝓpbas:
postea ꝓ meipm̄ carnatū. k Ad pplm incredulū. i. iudaicū q̄ semp
fuit dure ceruicis: vt ps cx decursu veteris ac noui testi l Qui gradi
tur ⁊c. p⁹ cogitatōes su
as. i. p⁹ inclinatōs fomi
tis ad malus et nō post
leges meas.

m Ꝑpls q̄ ad ira. ꝓuo.
me aī fa. meā. q: etiā in
loco diuini cult⁹ exerce/
bant ydolatriā ꝓpe ma/
nasse: et aliquor aliorū
regū. vt ps. iiij. Reg. cx. ij
Paral.

n Qui immolāt i hortis
vbi colebāt ydola: in lo
cis. s. nemorosis. vbi et
iam luxuriā exercebāt in
veneratōs ydolor vtpo
te veneris et priapi.

o Et sacrificāt sup late
res. i. sup recta domor:
⁊ i loco patēti: ad dādū
alijs exēplū ydolatrie.

p Qui habi. i sepul. q̄/
rēdo diuiatōnes in mor
tuis ꝓ artē pbitonicā: et
alijs modis supsticiosis

q Et i delubris ydolo.
dormi. ibi essi auriq̄t⁹ su
per eorū hostie immolate
dormiebāt ad hūdū re/
uelatōes in somnis sicī
legit de bruto in hysto/
ria bitonū.

r Qui come. car. suillā
⁊c. ydolis immolatā. ⁊ sic
erat ibi duplex trāsgres/
sio. s. legis mosaice: q̄ ab

solute ꝓbiber talē carnē comedere: et ꝓ bibitōis ydolatrie. s Et
ius ꝓpbanū in vasis eor. i. oblatio de materia liq̄da q̄ fiebat cū obla
tōe sacrificij de aiālib⁹. t Qui dicūt. s. gētili. v Recede a me ⁊c
reputabāt essi gētiles ita imūdos: q: nō cōicabāt cū eis. vt ps ex lib: is
veteris ac noui testi. iste trī ꝓcept⁹ sic inualuit. et magis apō iudeos qui
ꝓbarisei dicebant q̄ et iudeos ꝓtēnebāt: q̄ nō erāt de secta sua. vñ et
dōo discūbēte in domo Matheū: q̄ erat natōe iude⁹ dixerūt Math. ix.
Quare cū publicanis ⁊c. et trī math⁹ erat natōe iude⁹. et ille legit in
euāgelio i plib⁹ loq̄. isti essi ꝓbarisei erāt iusti apparēt: is nō realit. ⁊ q:
simulata sētitas duplex ē iniq̄tas fm q̄ dicit Hiero. ió subdit de ebria pu
nitio: cū dr. x Isti fum⁹ erūt i furore meo. i. materia applicabil igni
gehēne. y Ignis ar. ro. die. i. ꝓtinue et absq̄s fine. sicī dr. j. in fine li
bri. Ignis eor nō extinguet. z Ecce scri. est co. me. i. debilit fm q̄ dr
Hiere. xvij. Peccātū iuda scriptū est stilo ferreo in vngue adamātino.

a Nō tacebo. dissimulādo. b Sed reddā, ⁊ retri. ⁊c. Ad intellectū bu
ius sciēdū q̄ sicī glia cuiusliber bti crescit ex glia sibi ꝓiūctor: sic pena
cuiusliber dānati crescit ex pena sibi ꝓiūctor ꝓpt q̄ dīues epulo in in
ferno posit⁹ petiit lazarū mitti ad frēs suos vt ꝓtestaret illis ne veni/
rēt i locū tormētor Luce. xvi. et ē est q̄ dr. b Sed reddā et retri. in
sinu eor. i. iudeor reprobator generalit priior ⁊ posterior. c Iniq̄
ta. pe. b dr. q̄tū ad iudeos q̄ fuerūt p⁹ captiuitatē babylōis maxīe tpe
xpi et deicīdē. d Et iniq. pa. ⁊c. ita q̄ ex pena via crescit pēa eo/
rū ⁊ ecōuerso: vt dictū est. e Qui sacrifi. sup mō. Istud refert ad iu/
deos illos q̄ ꝓcesserūt captiuitatē babylonicā q̄ fuerūt multiplīr ydo/
latre. vt ps in libris iudicū regū et paly. post ṡo captiuitatē babylōi/
cā nō legunt iudei fuisse ydolatre: nisi aliq̄ pauci circa tpa machabeo/
rū: is postea agit de pcis eor. et iā in ꝓte dictū ē. ō. a Et sup col.
⁊c. colēdo ibi ydola faciebāt deo obprobria. b Et remetiar opus
eor. iferēdo pēnā fm mēsurā pcī ⁊ modū c Primū i sinu eor. i. pec
catū fēti in iuuēture sil' puniā cū pcrō fētō in senecture. vel alit. Primū
i. peccatū patrū in filijs nō dicto. d Hec dicit ⁊c. b pūr circa iudeos

ponit paucorꝫ electio.ſ.apl'orꝫ et aliorꝫ q̃ crediderũt in xpo: eũ ōr. Hec dicit dñs.cui' verbũ frustrari nõ pōt. e Quõ ſi inueniat granũ.ſ. vnũ. f In botro.poſt tẽpeſtatẽ qõ eſt modicũ reſpectiue.

g Et dicat.volẽti accipe. b Ne diſſipes illud qm̃ bñdictio eſt ꝛc. i.donũ dei qõ remãſit ceteris peccatib', i Sic faciã ꝓpter ſeruos meos. i. ꝓpt̃ pr̃iarchas et ꝓphas antiq̃os.

k Vt nõ diſperdã totũ ſcs ꝓplm iudaicũ.

l Et educã de iacob ſemẽ.ſ. apl'os et alios de iudaiſmo credẽtes.

m Et de iuda. de q̃ tribu nat' eſt xpus fm carnẽ. n Poſſidentes montes meos. i. eccl̃ias militãtẽ ꝛ triũphãtẽ.

o Et hereditabũt eam ſ.eccl̃iam militantẽ p̃ et triũphantẽ poſtea.

p Electi mei. i. xpiani veri. q Et erũt cam peſtria in caulas gregũ ꝛc.et p greges frequenter in ſcriptura intelligũtur fideles.pſ.xciij.

Mos aũt pplus paſcue et': et oues man' et'. p caulas igit̃ in cãpeſtribus et vallibus edificatas intelligũt̃ eccl̃ie edificate p orbẽ vbiq; in q̃ bus fideles congregant̃ ad percipiendũ ſacra diuini verbi nutrimẽtũ. Et primit̃ tũ in ſpãli vallis achor q̃ de petrõ ſuo vere penitẽs dedit gl̃iam deo Joſue.vij.ca. q: eccleſia eſt loc' receptiu' vere penitẽtiũ. Deſignãtur etiã b noſe gregũ fideles maiores et maiores noſe armẽtorꝫ.

r Et vos.B ꝓnũ pōit p̃dictorꝫ remburio: et p̃ reprobor̃ et electorꝫ mirim.ſecũdo electorꝫ ſeparim:ibi. Quia obliuiõi. Circa p̃mũ ōr.

r Et vos q̃ dereli.do.colẽtes ydola. s Qui obli.eſtis mõtẽ ſanctũ meũ.vbi erat tẽplũ diuino cultui dedicatũ t Qui pōitis fortune mẽſas.eo q̃ reputabat̃ dea felicitatis ꝛpalis. v Et libatis ſuper eã.oblationẽ de liq̃dis:in hac ydolatria ꝛ ſupradicẽ fuerũt iudei ꝓplicati añ captiuitatẽ babylonicã:q: multi ex eis ſeq̃bant̃ oimodam ydolatriã:vt p5 ex.iiij.Reg. x Mũerabo vos in gladio. q.d. nullꝰ euadet:ſubdit̃. y Et oẽs ꝛc.p eo q̃ vocaui p ꝓphas.

3 Et nõ rñdiſtis.peccata vr̃a ꝓfitẽdo ſ5 magis ꝓphas denſiſtis cõtumaciã augẽdo.vt p5.ij.Paralip.vlti. a Locut' ſum.in pſona ꝓpria in bñanitate aſſũpta. b Et nõ audi.ſ5 magis doctrinã meã reprobaſtis:vt p5 ex euãgelio in plib' locis. c Et faciebatis malũ ꝛc.bõa pauperũ rapiẽdo:et fratres veſtros audiẽdo.iſta eſt duo.ſ. auaricia et fraternũ odiũ multũ vigũerũt in pplo iudaico poſt reditus captiuitatis babylonice:vt dicunt etiã iudei et magis increuerũt ĩminẽte ꝛpe xpi. d Et q̃ nolui elegiſtis.ſ.falſam apparẽtiã ſcitiat̃.ꝓpter qõ xpus marie ꝝ hypocriſim p̃dicauit.ꝛ ſubdit̃ pena iuxta bonorꝫ p̃mia.q: oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcũt:cũ ſubdit̃ e Ecce ſerui mei comedẽt ꝛc.p cibũ et potũ hic intelligit̃ refectio bonorꝫ in celo:q: cõiter in ſcriptura ſacra bõa ſpũalia et celeſtia metaphorice per corporalia deſignant̃.et p ſitim et eſurie p̃unitio malorꝫ in iferno: vbi eſt defect' oris boni. f Ser.mei lera.in clara viſiõe diuina.

g Et vos ꝓfun.ꝓfuſiõe extrema deiecti cũ demonib' in penam.

h Ecce ſerui mei lauda.etiã laude corporali:q̃ fm doctores erit in pria.

i Et vos dama.p̃ dolo.cor.ſicut eſt in pria pōit̃ clamor exultatõis: ſic in gehẽna clamor triſticie et deſolatõis. k Et p̃ cõtri.ſpi.i.deſolatõe.p̃unitio eſt meritoria ibi locũ nõ habebit. l Vlulabitis. q̃a vlula t' eſt vox diffuſa.et deſignat magnitudinẽ anguſtie et doloris.

m Et dimitetis nomẽ in iuramẽtũ.ſ.execratõis n Electis meis. ſ̃ exultatõe cordis: et uos clamabitis pre dolore cordis et pre ꝓtritione ſpũs vlulabitis: et dimittetis nomẽ veſtrũ in iuramentũ: electis meis. et interficiet te dñs deus et ſeruos ſuos vocabit nomine alio. In quo q̃ bñdict' eſt ſup terrã: et bñdicet in deo amẽ. Et q̃ iurat i terra: iurabit in deo amẽ. Quia obliuiõi tradite ſunt anguſtie priores: et quia abſcõdite ſũt ab oculis noſtris. Ecce eũ ego creo celos nouos et terrã nouam: et nõ erunt in memoria priora: et nõ aſcẽdẽt ſup cor̃ ſ5 gaudebitis et exultabitis uſq; in ſempiternũ in his que ego creo. Quia ecce ego creo hierlm exultationẽ et populũ eius gaudiũ: et exultabo i hierlm̃ et gaudebo in pplo meo ꝛ nõ audiet̃ in ea vltra vox fletus et vox clamoris. Nõ erit ibi amplius infans dierũ et ſenex qui nõ impleat dies ſuos: qm̃ puer centũ ãnorꝫ

ſ̃ tũ ad ſubſtãtiã:ſ5 q̃tũ ad dignitatẽ et decorẽ vt ſic magis redeat in eis bõitas diuina ad gl̃iam dei ꝛ etiã electorꝫ in ipis bonitatẽ dei clari' ꝓtẽplantũ q̃ añ. et talis innouatio vocat̃ hic creatio:ſicut ōr rex vel papa creari,ppt̃ imutationẽ ſtat': q̃ tamen eorꝫ ſubſtãtia nõ mutet̃. a Et nõ erũt in memo pri.ꝛc.B eſt dictũ q̃ ſtat' eorꝫ p̃cedẽs nulli' momẽti reputabit̃ reſpectu ſequẽtis. b Sꝫ gaudebit̃ ꝛ exultabit̃.vos electi. c Vſq; in ſempiternũ.q: eternitas a pte poſt eſt de rõne bñitudinis

d In his q̃ ego creo.i.in corpib' celeſtibus et elementis p̃dicto mõ melioratẽ. e Quia ecce ego creo hierlm.i.eccl̃iam triũphantẽ.Hebr.xij.Acceſſiſtis ad ſyõ mõtẽ et ciuitatẽ dei viuentis hierlm celeſtẽ ꝛc.nõ eſt ōr creari ſimplr: q: celũ empyreus a p̃ncipio mũdi fuit factũ et ãgelis repletũ:ſ5 ōr creari q̃tũ ad nouã exultationẽ q̃ fiet in fine mũdi.q: pacto iudici o electi trãſferent̃ illuc in pfecta beatitudine corpis ꝛ aĩe. et ex B crescet gaudiũ angelorꝫ.ſubdit̃. f Et pplm̃ et' gaudiũ.q: ãgeli gaudebũt de pfecta beatitudine electorꝫ ꝛ electi de ꝓſortio ãgelorũ.

g Et exultabo in hierlm. nõ eſt intelligẽdũ q̃ aliquid p̃ deo accreſcat:cũ ex ſeipo ſit pfecte beat': ſ5 q: faciet ciues celeſtes i ſeipo pfecte exultari.ſic ōr Gen.xxij. Nũc cognoui.i. cognoſce refeci. b Et nõ audiet̃.Hic ꝓnũ pōit̃ dicta remburio q̃tũ ad amotionẽ mali: cũ ōr. Et nõ audiet̃ in ea vltra vox flet' ꝛc. in q̃ notat̃ amotio oris triſticie interioris et exterioris. i Nõ erit ibi ãplius infans dierũ.i.aliq̃s bñs multos dies:deficiens tũ in induſtria vel ſcientia. k Et ſe.q̃ nõ iple.di.ſu.i.habens multos ãnos in vacuũ trãſactos:ſ5 plenos meritis.et p̃ B a ciuitate celeſti amouet̃ defect' notitie et virtutis. Et q̃ ſic de beatis intelligi:p5 p hoc qõ ſubdit̃. m Niſi puer centũ ãnorꝫ.i. q̃ multũ vixit puerilit̃ ſequẽs paſſiões ſuas. n Morietur morte eterna. o Et pec.cen.an.q̃ trãſiuit tẽpus ſuũ inuacuus a bõis opib': peccãs ex certa malicia. p Maledictus erit.

ſ̃ ſtrũ ad ſubſtãtiã:ſ5 q̃tũ ad dignitatẽ et decorẽ vt ſic magis redeat in eis bõitas diuina ad gl̃iam dei ꝛ etiã electorꝫ in ipis bonitatẽ dei clari' ꝓtẽplantũ q̃ añ. et talis innouatio vocat̃ hic creatio:ſicut ōr rex vel papa creari,ppt̃ imutationẽ ſtat': q̃ tamen eorꝫ ſubſtãtia nõ mutet̃. a Et nõ erũt in memo pri.ꝛc.B eſt dictũ q̃ ſtat' eorꝫ p̃cedẽs nulli' momẽti reputabit̃ reſpectu ſequẽtis. b Sꝫ gaudebit̃ ꝛ exultabit̃.vos electi. c Vſq; in ſempiternũ.q: eternitas a pte poſt eſt de rõne bñitudinis

d In his q̃ ego creo.i.in corpib' celeſtibus et elementis p̃dicto mõ melioratẽ. e Quia ecce ego creo hierlm.i.eccl̃iam triũphantẽ.Hebr.xij.Acceſſiſtis ad ſyõ mõtẽ et ciuitatẽ dei viuentis hierlm celeſtẽ ꝛc.nõ eſt ōr creari ſimplr: q: celũ empyreus a p̃ncipio mũdi fuit factũ et ãgelis repletũ:ſ5 ōr creari q̃tũ ad nouã exultationẽ q̃ fiet in fine mũdi.q: pacto iudici o electi trãſferent̃ illuc in pfecta beatitudine corpis ꝛ aĩe. et ex B crescet gaudiũ angelorꝫ.ſubdit̃. f Et pplm̃ et' gaudiũ.q: ãgeli gaudebũt de pfecta beatitudine electorꝫ ꝛ electi de ꝓſortio ãgelorũ.

g Et exultabo in hierlm. nõ eſt intelligẽdũ q̃ aliquid p̃ deo accreſcat:cũ ex ſeipo ſit pfecte beat': ſ5 q: faciet ciues celeſtes i ſeipo pfecte exultari.ſic ōr Gen.xxij. Nũc cognoui.i. cognoſce refeci. b Et nõ audiet̃.Hic ꝓnũ pōit̃ dicta remburio q̃tũ ad amotionẽ mali: cũ ōr. Et nõ audiet̃ in ea vltra vox flet' ꝛc. in q̃ notat̃ amotio oris triſticie interioris et exterioris. i Nõ erit ibi ãplius infans dierũ.i.aliq̃s bñs multos dies:deficiens tũ in induſtria vel ſcientia. k Et ſe.q̃ nõ iple.di.ſu.i.habens multos ãnos in vacuũ trãſactos:ſ5 plenos meritis.et p̃ B a ciuitate celeſti amouet̃ defect' notitie et virtutis. Et q̃ ſic de beatis intelligi:p5 p hoc qõ ſubdit̃. m Niſi puer centũ ãnorꝫ.i. q̃ multũ vixit puerilit̃ ſequẽs paſſiões ſuas. n Morietur morte eterna. o Et pec.cen.an.q̃ trãſiuit tẽpus ſuũ inuacuus a bõis opib': peccãs ex certa malicia. p Maledictus erit.

q Et edificaui
ruſalẽ celeſti.
boies:qm̃ q̃
tione aũt don
labor:nõ mag
infortunius
tabat̃ annq̃
adhuc repura
qm̃ aliq̃s puc
morte añq̃ er
riat̃ bonũ ſec
dom' ab eo e
eate:et vince
rare.ꝓpter qu
Deut.xx.ōr q
q̃ edificauerãt
mos nouas ꝛ p
rauerant vine
nõ intrarẽt pl
ſ5 reuertereuſ
domos ſuas
forte interficer
in pplio ꝛ puar
bono ꝓnte mo
p̃dicto et ex bo
re bui' infortu
fendẽda retra
tur intelligi q̃
cialit̃ expmun
s Scõm eſt
tio chaldaica
eos.q̃ ſic b5.
rãte ſtatu in oc
et illud fuit fig
reficiunt̃ bri
bũanitatis.nõ
eſt ꝓpetua a pr
v Opa ma.e
p̃mio ꝓ eis red
ſequunt̃ illos.
corruptio:ſ5 ſa
vij. Donec ven
q̃rate ibi intelli
dicrã.Hebr.vi
x Nõ laborab
p̃ preterito ꝛ ecõ
3 Neq; gene.
tio ſolicitudis
i cel'.nõ dicit ſal
neq; nubent:ſ5
dictorꝫ dñi eſt.i.
cti p ſucceſſorꝫ
expõi qõ ōr b.
priſmali q̃ eſt re
B tertio pōit̃ re
et mutua cha
q̃ dam ẽt ego e
d erq damãtis.
vulr.et nõ nõ o
dit eos anteq̃
ordinatũ q̃ q̃
agu' paſcent̃ fi
tẽria et dicitis.ã
nis et'.p ſerpẽt
mos parẽtes de
mines vani ꝛ re
tur.ſi aũt refeat
trãſit de vno ſta
i.ille q̃ in mũdo
e Et agn'.i.ille
ſcent̃ fil'.q: in c

ista maledictõe q̃ b̃ Matb.xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ ꝛc̃
q Et edificabũt domos ꝛc̃.p b̃ renouek malũ infortunũ a bie
rusalẽ celesti. Circa qõ sciẽdũ q̃ magnũ infortuniũ reputak int
boies: qñ ds multũ laborat in aliq̃: et nõ pãpit fructũ: i edica
tione aũt dom⁹ et plãtatõe vinee añq̃ faciet fructũ est magn⁹
labor: ñõ magnus
infortunius repu
tabat antiq̃⁹. et
adhuc reputatur
qñ aliqs puenit
morte añq̃ expe
riat bonũ seqns
dom⁹ ab eo edifi
cate: et vinee plã
tate. ppter quod
Deut.xx.d: q̃ illi
q̃ edificauerãt do
mos nouas ꝛ plã
tauerant vineas
nõ intrarẽt plius
sz reuerterenk ad
domos suas ne
forte interficerenk
in plio ꝛ puarenk
bono pñte modo
pdicto et ex bono
re bui⁹ infortunij multi postea possent a bello p̃ re publica de
fendẽda retrahi. p b̃ igit qõ d: hic. r Nõ edificabũt ꝛc̃. da
tur intelligi q̃ nulla infortunia erũt in ciuitate celesti. ista tri spe
cialit expmunt: qz cõius int boies but⁹ vite reputant. ñ subdit
s Scõm ẽsi dies ligni de q̃ ligno debeat itelligi expmit trãsla
tio ch aldaica q̃ d: rbargũ apud hebr. et est valde autẽtica apud
eos. q̃ sic b5. Scõm dies ligni vite. per esum enim ligni vite du
rãre statu inocẽtie primu abit vita bũana absqz aliq̃ iueteratõe
et illud fuit figura xpi. Fm q̃ di cit Job. in apoc. viti. ca. q̃ ligno
reficiunt bti interi⁹ in aspectu sue deitatis: et exteri⁹ in aspectu sue
bũanitatis. ñõ subdit. t Erũt dies ppli mei. qz vita brõrum
est ppetua a pte post. sicut et xpus q̃ p lignũ vite b intelligit.
v Opa ma. eo. inuete. electi meis. i. merita sctõrũ trhi durabũt in
pmio p eis reddito ẽpũ ipi. Fm q̃ d: apoc. xiiij. Opa ẽsi illorũ
sequunt illos. p b̃ aũt qõ d: b. Inueterabũt. nõ intelligit aliq̃
corruptio: sz ppetua induratio. eo mõ loqndi q̃ d: de deo Dan.
vij. Donec venit antiqu⁹ dierũ: et iudiciũ dedit sanctis ꝛc̃. p anti
q̃tatẽ ibi itelligit eternitas ꝛ nõ defectio q̃ pcomitat antiqtatẽ
dictã. Hebr. viij. Qd̃ antiq̃tur et senescit ppe iteritũ est.
x Nõ laborabũt. i. nõ laborauerũt. qz freqnt b̃ accip t̃ futurus
p̃ preterito ꝛ ecõuerso. y Frustra. q̃a pseqnunt pmia.
5 Neqz gene. in pturb. i. carnalit quã generatõs seqtur pturba
tio solicitudis circa pusionẽ vtor familiet plis qõ nõ b5 locũ
i ceł. ñõ dicit salnator matbei. xxij. ca. In resurrectõe nõ nubent
neqz nubentur: sz sunt sic angeli dei i celo a Quia semẽ bene
dictoꝝ dñi est. i. apłoꝝ. b Et nepotes eoꝝ cũ eis. ifi sũt ele
cti p successores ꝛ discipłos apłoꝝ in fide regenerati. Põt etiã
expõi qõ d: b. Neqz generabũt in pturbatõe de generatõe ba
ptismali q̃ est p grãm spũsancti mẽtis q̃tanua. c Eritqz.
b tertio põit retributio electoꝝ ẽpũ ad dei familiarẽ assistẽtias
et mutuã charitatẽ pcordiã. ẽpũ ad pmũ d:. c Eritqz ante
q̃ dam ẽt ego exaudiã. clamor: ẽsi oronis est ppt ipletões desi
derij damãtis. sanctiõ in pria nihil volũt absolute: nisi qõ de⁹
vult. et ñõ nõ orãt nisi p eo qõ estimãt deũ velle: et sic de⁹ exau
dit eos anteqũ clamẽt. incẽtũ in sua dispositõe immutabili ias est
ordinatũ q̃cq̃d simpłr volũt seu oprãt. Scõm põit ibi. Lup⁹ et
agn⁹ pascent simul ꝛc̃. si b̃ referat ad statũ ecclie militãtis. ps sen
tẽtia et dicris. ꝫ. xi. ca. excepto qõ b̃ addit. Et serpẽti puluis pa
nis et⁹. p serpẽte b̃ intelligit dyabol⁹: q̃ sub specie serpẽtis pri
mos parẽtes decepit Gen. iij. Cui⁹ pãis. i. nutrimentũ sunt bo
mines vani ꝛ terreni in q̃bus delectat q̃ nole puluere designã
tur. si aũt referat ad statũ ecclie triũphãtis: eo q̃ ppba semper
trãsit de vno statu ad aliũ et ecõuerso. sic expõat. o Lup⁹
i. ille q̃ in mũdo pus fuit rapax: sz postea penituit bñ viuẽdo.
e Et agn⁹. i. ille q̃ bñ vixit in inocẽtia pseuerando. f Pa
scent sil. qz in celesti patria sil reficiunt, vt Paul⁹ ꝛ Jobãnes
euãgelista ꝛ psilles g Et leo ꝛ bos. i. rex vl pnceps secularis ꝛ bõ
ruralis. h Comedẽt pale. i. sil reficient in patria. d ũ rũ sint sil es
in meriq̃. et si dicat b̃ q̃ p paleã nõ intelligit puenient refec. no celesti
dicẽdũ q̃ hic est metaphorica locutio. vt sanis ps ex pdict: q̃ nõ ipor
tat semp silitudinẽ in oib⁹: sic xpus metaphorice leo d: Apoc. v. ca. Ec
ce vicit leo de tribu iu
da, ppter et⁹ pstãtias et
victoriã: et non q̃ritũ ad
crudeitatẽ. eo dẽ mõ te
net b̃ ppba silitudines
q̃ritũ ad refectõnis vni
formitatẽ: ꝛ nõ q̃ritũ ad
palearũ vnlitatẽ.
i Et serpẽti puluis pa
nis et⁹. exponat vt pdi
ctũ est. k Nõ noce
bũt neqz occidẽt ꝛc̃. illa
ẽsi ciuitas celestis erit
immunis a mutuo nocu
mẽto: et oib⁹ modis in
uicẽ cõsolabunt.
In ca. lxv. vbi d: in
postil. Bñdicet in deo.
i. bñdictõe celesti si i gra
pseueret. Amen.

Addicio.

Sta dictio amẽ nõ legit in ve. te. dicã in dei pson aliq̃ affirmati
ue ãnũciãtis seu pmittẽtis: sz solũ in pson bois supplicãtis. vñ
Deut. xxvij. Rñdit ois ppls amẽ. Et hiere. xi. Et dixi dñe. Amẽ. i. sup
plico vt ita fiat. ꝛ sic i aliis sil b̃⁹: sz in euãgelio hec dicno freqnt repe
rit dici in pson xpi pmittẽtis seu ãnũciantis: vt cũ d:. amẽ dico vob: q̃
denotat pmissiões seu assertões a xpo factas forevera seu fidelit im
plẽdas. vñ xpus ppric põt dici de⁹ amẽ: eo q̃ ipe sol⁹ hãc dictionẽ fre
quẽtabat pmittẽdo seu asserẽdo: et qz ei⁹ significatõs firmit obseruat
iplẽdo pmissa. et ñõ postq̃ ppba dixit q̃ noia iudeorũ xpm nõ recipiẽ
tũ d iuraretẽt i iuramẽtũ. i. execratoriũ: eo mõ q̃ d: Hiere. xxix. Et assu
met ex eis maledictio oi trãsmigratõi iudee q̃ est in babylõe dicẽtium.
Ponat te dñs sic sedechiã ꝛ achab q̃s frixit rex babylõis in igne: et
subiũxit. Quia fui dei vocarenk noie alio. i. xpiani. Cõsequnt dicit q̃ de
us etiã sortiret aliõ nomẽ. i. de⁹ amẽ. et b̃ ẽ qõ dicit. Qui ẽ bñdict⁹ sup
terrã bñdicet i deo amẽ: qz ois bñdictio gre seu glie non b̃ nisi a deo
amẽ. i. xpo. Sicut q̃ iurat ĩtra d5 iurare in deo amẽ: qz iuramẽtũ pinet
ad latriã. vñ Deut. vi. cũ dixisset. Dñm deũ tuũ timebis ꝛc̃. subdit. Et
p nomẽ illi⁹ iurabis. et sic ex pdict̃ vbis ppba intẽdit q̃ ois bñdictio
expectãda ẽ a deo amẽ. i. a xpo. ꝛ ois laudis debet deo amẽ. i. ipi xpo.
q̃ d: de⁹ amẽ rõe pdicta. Et no. q̃ de⁹ i ve. te. pmittebat bõa spũalia ꝛ
etna iplicite: et ñõ totalr dabat: sz xpus pdicta pmissa ipleuit. vñ su
per illõ Ro. i. ca. Ex fide in fidẽ. glo. Ex fide pmissiõis: i fidẽ ipletõis, ꝛ
ñõ de⁹ i ve. te. nũq̃ legit de⁹ dici amẽ. pp eoꝝ ipletõs. Replic a.

Ii ca. lxv. vbi d:. Qui bñdict⁹ est sup trã bñdicet i deo amẽ vb
Bur. facit vnã exortãã expositõs. d. b̃ amẽ esse debere cognomẽ
xpi: vt dicat xpus de⁹ amẽ ppric: qz freqnt vtebat illo noie. vt ps i plu
rib⁹ locis euãgeliorũ. Sz vid: ironia iponere alicui nomẽ ex aliq̃ termi
no p loqlã freqntato. sic freqnt pdicãs de noie hiesu p discolos noiat⁹
fuit iesira ironice. q̃d ẽsi pbibet b̃ amẽ accipi significatiue in ppria si
gnificatõe sine tali abusiua expositõe. Postil. ẽsi expositio valde rõ
nabilis est vsqz ad finẽ bui⁹ libri. Caplm. lxvi.

Ec dicit dñs. Vic circa pdicta renouet iudeoꝝ fiducia falsa. et
p̃ hec fiducia tollit. scdo ppba ad ppositũ reuertit: ibi. Audi
te vbũ dñi. Circa pmũ sciẽdũ q̃ iudei i aduẽtu messie expectãt
tẽplũ reedificandũ in q̃ offerent sacrificia deo acceptissima. b̃ remo
uet ppba: et p̃ pfidẽtiã edificatõis. scdo dicte oblatõis: ibi. Ad quem.
b Circa pmũ dicit in pson dñi. b Celũ sedes mea: ꝛ tra scabel.
pe. meoꝝ. nõ est p b̃ itelligẽdũ q̃ in deo sint lineamẽta corpor⁹: sic itelle
rerũt aliq̃ iudei: et etiã aliq̃ simplices xpiani. q̃ ppt b̃ dicti st̃ antropo
morphite. vt b̃ in collatõib⁹ patrũ collatõe ysaac. ij. sz p b̃ dat itelligi
q̃ diuina ẽntia nõ est loco cõpbẽsibilis: ñõ subdit. c Que est ista do.
quã edi. mihi. i. quã credit̃ in futuro edificari p meo cultu. q. d. in b̃ fru
stra pfidit̃ d Et q̃s iste lo. q̃. alis rectõis mee. q. d. nõ q̃sco nisi
in meãpo: qz in seipo pfecte beat⁹ est. e Dia b̃ man⁹ mea fecit ꝛc̃. q.
d. istis nõ idigeo: sz ecõuerso idigẽt pseruatõe mea. alit̃ redigerent in
nihilũ: sic ex nihilo facta sunt. f Ad quẽ aũt ꝛc̃. b̃ pñs renouet pfi

dēnia sacrificiorū. Circā qd̄ sciēdū ꝙ sacrificia veteris legis ex duob⁹ fuerūt accepta. vnū erat devotio ⁊ obediēnia offerēntis: eo ꝙ de⁹ talia ꝓcepit offeri. et fm b̄m ot⁹ voluntatē interior ad obediēdū deo. erat principālē deo grat⁹ ⁊ q̄ntū ad b̄ dr. f Ad quē aūt respi. nisi ad pauperē. i. ad vere humilē. g Et tremē. ser. me. i. vere obedientē q̄ reformidat trāsgredi v̄ba mea etiā in minimis. Aliud erat fides offerentius. sacrificia etiā illa fuerūt q̄dā signa oblationis xpi futuri ē cruce. ⁊ ꝓ̄ talis oblatō erat q̄dā ꝓtestatio hui⁹ fidei. oblatō autē xpi in cruce iā trāsijt in ꝑteritū. et ꝓ̄ oblatione talium sacrificiorū p⁹ publicatōs euāgelij est mortifera: sicut si qs vellet ꝓtestari q̄ xp̄s sit vērus: q̄ iā venit. et hoc est qd̄ dicitur hic.

b Qui imo. bo. q̄si qui int̄. vi. istō semp fuit pbibitū ⁊ illicitū. et eodem mō offerre tale sacrificiū p⁹ euāgelij publicatōs.

i Qui mactat pec⁹. i. capitā vel ouē. de istis etiā mīb⁹ spēb⁹ aialiū. s. bouis capre ⁊ ouis fiebāt sacrificia ve. le. sic dictū fuit plenī⁹ sup Leuit.

k Quasi q̄ excerebret canē. reputabat etiā canis rāte vilitatis: q̄ non solū erat aīal īmūdū ad īmolandū ⁊ comedēdū: s̄ etiā ad redimēdum: p̄genitū etiā asini s̄ nō offerebat: nā redimebat oue. Exo. xiij. nō autem p̄mogenitū canis: s̄ excerebrabat. l Qui offert oblatōs. de terra nascētib⁹. vt de pane vino oleo ⁊ thure m Quasi q̄ san. suī. offe. qd̄ erat abhoiabile coram deo. nā q: sus est aīal īmūdū fm legē. nā q̄a in suis sacrificijs ydolatre tali sanguīe vtebant. vt p̄s. i. Mach. i.

n Qui recordat thuris. i. oblationis thimiamatis. o Quasi q̄ benedicit. i. offerat idolo. accipit etiā bēdictio ꝑ latōē vel exēnio. sic dr. i. Re. xxv. Accipe bēdictionē quā attulit famula tua ⁊c. p Nec oia elegerūt in vijs suis. dimittētes vias euāgelij. q Et in abhoiationib⁹ suis. i. in talib⁹ oblationib⁹ deo abhominabilib⁹. r Alia enim dele. est. non q: nō offerāt talia sacrificia: cū offerre nō sit eis licitū nisi in tēplo: qd̄ erat in hierlm qd̄ est destructū: s̄ q: sperāt talia delectabilia exercere in aduētu messie: vt dictū est. Pōt etiā b̄ referri ad tp̄s qd̄ fuit post publicationē euāgelij in hierusalē ꝑ apl̄os vsq̄ ad destructionē tēpli: q: illo tēpore offerebāt sacrificia etiā tpe obsidionis ciuitatis ꝑ Tytū. vt dicit Josep⁹ libro. vi. de iudaico bello: q̄ sacerdotes offerētes sacrificia in altari holocaustorū aliq̄n interficiebant lapidib⁹ machinarū. s Nā etiā ego eligā illu. ⁊c. frustrādo eos sua fiducia. t Et q̄ tunebāt adducā eis. s. destructionē tēpli ⁊ ciuitatis. si referat hoc ad tp̄s īmediate p̄ dictū qd̄ ꝓcessit tēpli destructionē. si aūt referat ad tp̄s seq̄ns b̄ exponēdū est de detectione ⁊ obprobrio ⁊ alijs malis tpalib⁹ in q̄bus fuit ⁊ erūt q̄ tunēt iudei et tunuerūt. et cā horū malorū subdit: cū dicitur.

v Quia vocaui. eos ad fidē in ꝑsona ꝓpria eis ꝑdicādo ⁊ ꝑ apl̄os ⁊ eorū successores. x Et nō erat q̄ ēnderet. q: pauci cōpatiue hāc ꝓdicationē receperūt. y Locut⁹ sum ⁊c. repetitio ē eiusdē sētie ad maiorē exaggerationē. z Fecerūtq̄ malū ⁊c. q: iudei vsuī rapinis ⁊ fortilegijs cōiter sunt valde intēti. a Audite. remota falsa fiducia iudeorū: b ꝓpha reuertit ad ꝓpositū: qd̄ est describere duplex dei iudicium a ꝓncipio ca. lxiij. vsq̄ ad finē libri: vt dictū fuit ibidē. Et diuidit residuū hui⁹ ca. in tres ꝑtes. q: ꝑ ꝓpha describit aliq̄ ꝓtinētia ad iudicium discretionis. scōo aliq̄ ꝓtinētia ad iudicium retributionis: ibi. Zelami. tertio aliq̄ ꝓtinētia ad vtrūq̄: ibi. Et nūtrā. Circa ꝑmū sciēdū q̄ iudicium discretionis est q̄ aliq̄ iudei vocati fūt ad fidē alijs in sua infidelitate dimissis iusto dei iudicio s̄ nobis occulto. ꝑ q̄ tangit iudicium discretionis q̄ntū ad dimissos. scōo q̄ntū ad vocatos: ibi. anteqū. Circa ꝑmū sciēdū q̄ iudei in īfidelitate ꝑmanētes fuerūt valde molesti credētib⁹. vt p̄s in actib⁹ apl̄orū in multis loc. et b̄ est qd̄ dr b. a Audite v̄bū dñi vos apl̄i ⁊ alij credētes. b Qui tremitis ad verbum eius. tanq̄ vere b̄ūles ⁊ obedientes. c Dixerūt fra. ve. i. iudei in īfidelitate obstinati. d Odientes vos āter⁹ in corde. e Et abijcientes. i. exterius ingerētes ꝑsecutiones in corpe. f Propter no. me. i. q: ꝓfitemini me tā q̄ verū xp̄m. g Glorificet dñs. istud dicebant ironice de xp̄o. vñ et ipsi in cruce p̄dēti dicebāt: Vb. xxvij. Alios saluos fecit se ipm nō potest saluū facere ⁊c. b Et vide. in leti. ve. q. d. finis vestre credulitatis nō erit vobis ad leticiā: s̄ magis ad mīstitiā ⁊ ꝓfusionē: s̄ cū acciderit hui⁹: nō subdit. i Ipsi aūt ꝓfundētur in destructione ciuitatis ⁊ tēpli ꝑ romanos terrā ꝓpter mores xpi ideo subdit.

k Vox ꝑpli ⁊c. clamantis in ciue destructione.

l Vox de tēplo. s. sacerdotū qui tēplū fuit cōbustus et ipsi fuerūt occisi de ꝑcepto Tyti dicentis. Iustū est sacerdotes cū tēplo pire.

m Vox dñi. i. romanorū ex victoria exclamantis. vt dicit Josephus li. de iudaico bello. et dr vox eorū vox dñi. q: in illa victoria fuerūt instrumēta dei ⁊ ministri. n Reddētes retributōs. i. debitā penā. o Inimicis suis. i. iudeis q̄ ei⁹ morte ꝑcurauerūt. p Anteqū. b agit de iudicio discretionis q̄ntū ad vocatos ad fidē. et q: xp̄us est ꝓcurator fidelium. ⁊ ꝑ agit de natiuitate xpi. scōo de natiuitate fidelium in regeneratione baptismali: ibi. Nūquid ꝑturiet. Circa ꝑmū sciēdū q̄ ꝑ ista ab hebreis annis q̄ ⁊ etiā a modernis cōiter ex pōit de natiuitate xpi: et q̄ debeat sic intelligi ꝑ trāslationē chaldaicā apud hebreos autēticā q̄ vbi b hēm⁹. Anteqū ꝑtu pe. anteqū ve. pt⁹ et⁹ pe. ma. sic b̄s Adhuc nō erat ei venies angustia. et adhuc nō veniet ei tremor ex dolorib⁹ ꝑpē ꝑtū: reuelabit rex messias. Dicūt igit iudei moderni q̄ eadē die q̄ fuit destructus tēplū ꝑ romanos: nat⁹ fuit rex messias: s̄ adhuc nō liberauit eos de captiuitate: q: adhuc nō habuit licētiā a deo ꝓpter eorū peccata: s̄ statim cū habuerit exequtur: et ꝓ̄ expectāt eū venturū. s. ad suā liberationē. sic filij⁹ regis nat⁹ adhuc magno tēpore expectat ad regnādū. Sed pōt q̄rī ab eis vbi stetit mīs xp̄is: q: a destructione tēpli vsq̄ nūc fluxerūt āni. Ad. cclj. q: tēplus fuit cōbustū: āno a passione dñi. xlij. et nō currit ān⁹ dñi. Ad cccxxvij. Ad hoc aūt rnd̄et varie: q: aliq̄ dicūt q̄ est cū angelis: sic fuit Moyses. xl. diebus. et. xl. noctib⁹ cū angelo q̄ loq̄bat ei in ꝑsona dei. Act. vij. Aliq̄ vero dicūt q̄ ipse est romē in porta sedēs cū pauperib⁹ et leprosis. allegātes b̄ illud Esaie. liij. Et nos vidimus eum q̄si leprosus a deo percussū ⁊ būliatū. ⁊ intelligit de xp̄o et fm hebreos: vt dictū fuit ibidē. Aliq̄ dicūt q̄ vadit ꝑ mūdū in paupertate et afflictione ad satisfaciēdū ꝑ peccatis iudeorū. Sed ista rationes et ꝑsiles satis apparet frīole et false ex eorū variatione. Iste fm eos messyas est pur⁹ hō vt p̄s ex dicit: et q: reputant eū hominē purū. et ꝑ ꝓ̄ns b̄s senectute et corruptōs ānexā. et ꝓ̄ nulla apparētia est: q̄ tādiu vixit. Ire extorte exponit lras istā. Anteqū ꝑturiet peperit. q̄si dicerent. dū parturiret. s. iudea vel ciuitas hierosolymitana senties dolorē de ciuitate et tēpli destructione: pepit saluatorē. s. messiā dicēdo q̄ eadē die fuit dicta destructio et messie natiuitas. q: ista dictio anteqū semp denotat tp̄s antecessionē: ⁊ idē est de dictione hebraica b̄ posita. s. berberē: quē semp signat in aūt et nunq̄ signat dū vel q̄n. igit accipiendo id qd̄ est verū: in b̄ dicto hebreorū. s. q̄ iste passus intelligēd⁹ est ad lram de natiuitate messie. i. xpi et dimittēdo id qd̄ est falsum. sic exp̄ōit fm veritatē. p Anteqū parturiret pepit. i. āteqū beata v̄go Maria dolorē ꝑtus sentiret pepit. q: sic v̄go ꝓcepit ex sine dolore pepit. q Anteqū veniret ꝑtus ei⁹. i. dolor ex partu: et est replicatio eiusdē sētie ad maiorē expressionē et ꝓfirmationē.

r Quis audiuit vnq̄ tale ⁊c. q. d. null⁹. q: sic nulla alia v̄go concepit: ita nec sine dolore pepit. s Nūquid parturiet ⁊c. hic ꝓ̄ agit de natiuitate fideliū ꝑ regeneratōs baptismalē q̄ p⁹ resurrectionē ⁊ ascēsionē xpi fideles breui tpe fuerūt valde multiplicati. vt apparet in actib⁹ apl̄orū in plib⁹ locis: et in legēdis

aplorū aliorūq̄ s
publicata in oib⁹
sup illud pē. xvi
s Nūquid parturiet. s. ecclesia
ra.
t Aut parietum. i. gēntes
gēs sil. i. gēntes
de oibus ptibus
v Ut parturi. et
pepit sp̄ō. i. ecclesia
sia sic notata. vt
dictū est. ō. ca. ij.
x Filios suos. i. ꝓ
xp̄o regeneratos
et q: talis multi
plicatio repēdina
facta est v̄tute di
uina. ⁊ ꝓ̄ subdit.
y Nūquid ego q̄
alios pere facio.
i. fecūditatē natu
ralē oib⁹ tribuo.
a Ipse nō parit
dicit dñs. multi
plicando fideles
dicto mō: q̄si di
ceret imo sic facia
ꝓ̄ subdit.
b Si ego q̄ ge
neratōs cet. et ri.
⁊c. replicatio est
eiusdē sētie ad
maiorē affirma
tionē. Aliq̄ autē
doctores catholi
ci exponūt hoc ꝓ̄
eterna generatione
filij a pre fm natu
q̄ litteralis. c
retributōis: et ꝑ re
ibi. Et cognoscet.
ecclesia militāte ac
d Oēs q̄ diligitis
e Gaudete cū ea
tūc ꝑfecte habēdā.
f Vniuersi q̄ luge
xp̄i. g Et su
ni exp̄ssiua ponūt
stis q̄ excedit nīs
nō vidit de⁹ absq
ra portabimini ⁊c.
uiolētiā dei erga
bitis. in effectu qd̄
re et apre. k
fruitio beata. l
partim putrefacta.
ctione fuka. vñ et. i.
ni germināti. n
ne q̄ tum ad repro
gno. ma. dñi ser. et⁹
rebit in retributione
restas. in retributō
o Quia ecce dñs
et⁹ ad iudicium veni
p Et q̄si turbo q̄
dicq̄ et veniet cū m
furore suū. i. sue iu
reprobis. Aurum
dictis mihi habere
nē dicta ꝑferet ꝑ e
vt hī ibidē. r

apl'oꝝ aliorũq; xpi discipulorũ: ita q̃ viuente Petro fuit fides publicata in oib' prib' terrebabit abilis. sicut fuit dictũ plenius sup illud ps. xviij. In oẽm terrã exiuit son' eorũ ꝛc. et ꝗ est qd dr

s Numq̃d parturiet terra in die vna. i. in repore breui. et dicet. Parturiet. s. ecclesia ꝑmitiua: q̃ fuit in afflictõe ꝛ pseculõe multa.

t Aut parietur gẽs sil. i. gẽtiles de oibus ꝓtibus

v Ut parturi. et pepit syõ. i. ecclesia sic noiata. vt dictũ est. ẽ. ca. ij.

x Filios suos. i xpo regeneratos et qr talis multiplicatio repẽtina facta est virtute diuina. iõ subdit.

y Numq̃d ego q̃ alios pere facio. i. fecũditatẽ naturalẽ oib' mbuo.

a Xpe nõ parã dicit dñs. multiplicando fideles dicto mõ: q̃si diceret imo sic faciã iõ subdit.

b Si ego q̃ generatõs ceteris mbuo. ꝛc. replicatio est eiusdẽ sẽtẽtie ad maiorẽ affirmationẽ. Aliq̃ autẽ doctores catholici exponũt hoc dõ eterna generatõe filij a pre fm naturã diuinã: sz ꝗ expositio viõ: magis mystica q̃ litteralis. c Letami. ꝗ ꝓnr agit de primitiuis ad iudiciũ retributõis: et p̃ retributõis bonorũ: scõs maloꝝ siue reprobor ibi. Et cognoscet. Circa ꝓmũ dr. c Letami cũ hierlm. i. cuꝝ ecclesia militãte ad triũphãte trãseũte in finali iudicio.

d Oes q̃ diligitis eã. i. bõtes verã et firmã charitatẽ.

e Gaudete cũ ea gaudio. replicat gaudiũ ppẽ duplicẽ leticiã tũc pfecte habẽdã. s. interi' ꝛ exteri' ex glia aie et corporis.

f Uniuersi q̃ lugebat sup eã in afflictõib' tyranorũ et maxie antixpi. g Ut suga. et replea. torrẽta ꝓsolatiua ꝛ affluẽtie boni expssiua ponũt hic. ad designãdũ excellẽtiã retributõis celestis q̃ excedit nrãs appbẽsionẽ: sicut dicũ est. ẽ. l. xxij. c. Oculus nõ vidit de' absq; te q̃ ꝓparasti expectãtib' te. h Ad vbera portabimini ꝛc. Ista dicunt ad expmẽdũ familiaritatẽ ꝛ benuolẽtiã dei erga electos p afflictõs mtis ad filios. i Uidebitis. in effectu qd ꝓnũciaui vobis. vel Uidebiẽ. faciẽ meã dare et apte. k Et gaudebit cor vrm. qr dicte visiõi ãnexa est fruitio beata. l Et ossa vra. q̃ mõ sunt in terra prim arida: partim putrefacta. m Quasi herba germinabũt. in resurrectõe fuka. vñ et. i. Cor. xv. Resurrectio mortuorũ assimilat semini germinãti. n Et cognoscet ꝛc. Hic agit de retributõe pene q̃ tum ad reprobos: et ꝓtinuãdo seq̃nria ꝓmissis dic. Et cognoscet. ma. dñi ser. ei'. et indigna. ꝛc. sic prãs dñi manifeste apparebit in retributõe glie seruis suis ꝛ electis: ita apparebit ei' potestas in retributõe pene infidelib' et reprobis. iõ subdit.

o Quia ecce dñs in igne veniet. qr ignis ꝓflagratõis añ faciẽ ei' ad iudiciũ veniẽtis ꝓceder. ps. xcvi. Ignis añ ipm ꝓcedet.

p Et q̃si turbo q̃drige ei'. i. angeli q̃ erũt executores diuini iudicij et veniẽt cũ magna ptãte. q Reddere in indignatõne furorẽ suũ. i. sue iustitie effectũ. q Et increpatõs suã. q̃ dicet reprobis. Esuriui et nõ dedistis mihi mãducare. sitiui et nõ dedistis mihi bibere ꝛc. s In flama ignis. qr post increpationẽ dictã ꝓferet p̃ eos sniaꝝ. d. Ite maledicti in ignẽ eternũ ꝛc. vt hic ibidẽ. t Quia in igne dñs diiudicabit. ꝗ pot referri ad ignẽ ꝓcedẽtẽ aduẽtũ iudicis: vt dictũ est. et ad ignẽ gehẽne: in quẽ post sniaꝝ iudicis reprobi detrudent. vt dictũ est. aliq̃ libri hũt Qd in igne dñs diiudicabit. et sic est in hebreo: et est eadẽ snia. v Diiudicabit. i. ei' iustitia oñdet: qr q̃liber ei' iudiciũ iustũ videbit.

x Et in gladio suo. i. in snia sua q̃ gladi' dr. y Ad oẽm carnẽ. i. carnalit viuentẽ.

5 Et multiplicabũt in interfecti. morte gehẽne.

a Qui sancti. et mũ. se. pu. falso tũ.

b In hortis. i. in locis amenis vbi colebãt idola ad suã sctificatõẽ fm suã erroneã estimatõẽ.

c Post vnã intrinsec' sic est in hebr. et in libris correctis. ꝛ est sensus intrinsec'. i. intra hortos dictos. Post vnã. s. portã vel clausuraꝝ: et iõ aliq̃ libri hũt post ianuã. Rabisa. sic exp̃ dr: post vnã. i. vna societas post aliã qr nõ oẽes idolatre intrabãt sil' hortos ad venerationẽ ydoli: sz vna societas p̃: q̃ egressa alia post intrabat. et sic ꝓnr.

d Qui come. car. suil. ydolis imolatã.

e Et abhoiatõs ꝛ mutẽ. i. aialia imũda fm legẽ. nõ solũ ad offerẽdũ sz etiã ad comedẽdũ q̃ gẽtiles sacrificabãt idolis et inde aliquã ptem comedebant in veneratione ydolorũ. et sil' multi iudei hũ faciebãt: q̃ nõ solũ imitabant gẽtiles i ydolatria imo etiã fiequent excedebãt. vt ps. xiij. Re. et. q. Paral. et ꝓpẽ qd dr: de iudea sub noie hierlm Ezech. v. c. Ut pl' esset ipia q̃ gẽtes ꝛc f Sil' ꝓsument nõ p pene terminationẽ: sz magis p ei' ꝓtinuatõs. sic dr in fine hui' ca. Ignis eorũ nõ extinguet: et istud qd dictũ est de ydolatria iudeorũ: referẽdũ est ad illos q̃ captiuitatẽ babylonicã ꝓcesserũt. vt. ẽ. dictũ est: ꝛ qd subdit. Ad eos q̃ post fuert. qr tũ isti et illi fecerũt vnũ ppl'm sub eodẽ ꝓtextu de ꝓmis ꝓcedit ad posteriores: cũ dr g Ego, aut opa eorũ. i. rapinas ꝛ homicidia ex odio fratno ꝓcedẽtia: q̃ vitia viguerũt in ipis vt dictũ est. ẽ. h Et cogitatões eorũ. ad iterficiẽdũ xpm: et etiã lazarũ resuscitatũ. eo q̃ ꝓpẽ eũ multi credebãt i xpm. vt dr Job. xi. et. xij. et post resurrectõẽ xpi et ascẽsionẽ idẽ machinari sunt p̃ apl'os aliosq; fideles i Venio. ad iudiciũ extremũ. k Ut ꝓ regẽ. i. in mãifesto ponã simul. l Cũ oi. gẽ. et lin. qr illõ erit iudiciũ generale: et pecca ta oim erũt mãifesta singulis. vt diuinũ iudiciũ appareat iustũ.

m Et veniẽt. oẽs ad iudiciũ. qr null' subterfugere valebit. n Et vide. glo. me. qr xpus i iudicio apparebit i forma hũanitatẽ gliosa. cui' ifi aspect' erit tembil' et mstabil' reprobis: ꝛ delectabil' iustis. p Et po. in eis sig. i. sctẽ cruẽ. fm q̃ dr Ad arb. xxiiij. Tũc apparebit signũ filij hois i celo. qd̃ exponũt Origẽ. ꝛ chrisso. de ligno cruẽ mirabilr radiante i iudicio ad gliaꝝ fidelium ꝛ pfusionẽ reprobor. et maxie eorũ q̃ eum crucifixerũt mãib' siue liguis. iõ dr Ad at. xxiiij. Et tũc plãgẽt oẽs tribus terre. i. alicq̃ ex oib' gẽtib'. p Et mittã. ꝗ ylrio pot' simil' aliq̃d pertinẽs ad iudiciũ discussiõis. ꝓmittit tũ illõ qd̃ pertinet ad iudiciũ discretõis. et subdit illõ qd̃ pertinet ad iudiciũ retributõis: ibi. Quia sic celi. Iudiciũ aũt discretõis sepando fideles ab infidelib' factũ est executiue p ꝓdicatõs apl'orũ aliorũq; discipl'orũ p̃ credẽtiũ q̃ oẽes vel fere oẽes fuerũt iudei fm ꝗ dr. p Et mittã ex eis q̃ saluati fuerit: aliqs i infidelitate ꝓmanẽtib': cuiusmõi fuerũt apl'i et alij discipl'i a Ad gẽtes. i. ad gẽtiles ꝓuertẽdos. Sic etiã dixerũt paul' et barnabas iudeis obstinatẽ. Act. xiij. Vobis oportebat ꝓmũ loq̃ verbũ dei: sz qr repellitis illud: et idignos vos iudicatis eterne vite. Ecce ꝓuertimur ad gentes. sic etiã ꝓcepit nobis dc'. b In mare. i. bitãtes in insulis maris: in q̃bus publicata est fides catholica. p̃ p barnabã et paulũ: vt ps in act

ap'oꝝ aliorũq; xpi discipulorũ: ita q̃ viuente Petro fuit fides publicata in oib' prib' terrebabit abilis. sicut fuit dictũ plenius sup illud ps. xviij. In oẽm terrã exiuit son' eorũ ꝛc. et ꝗ est qd dr

s Numq̃d parturiet terra in die vna. i. in repore breui. et dicet. Parturiet. s. ecclesia ꝑmitiua: q̃ fuit in afflictõe ꝛ pseculõe multa.

t Aut parietur gẽs sil. i. gẽtiles de oibus ꝓtibus

v Ut parturi. et pepit syõ. i. ecclesia sic noiata. vt dictũ est. ẽ. ca. ij.

x Filios suos. i xpo regeneratos et qr talis multiplicatio repẽtina facta est virtute diuina. iõ subdit.

y Numq̃d ego q̃ alios pere facio. i. fecũditatẽ naturalẽ oib' mbuo.

a Xpe nõ parã dicit dñs. multiplicando fideles dicto mõ: q̃si diceret imo sic faciã iõ subdit.

b Si ego q̃ generatõs ceteris mbuo. ꝛc. replicatio est eiusdẽ sẽtẽtie ad maiorẽ affirmationẽ. Aliq̃ autẽ doctores catholici exponũt hoc dõ eterna generatõe filij a pre fm naturã diuinã: sz ꝗ expositio viõ: magis mystica q̃ litteralis. c Letami. ꝗ ꝓnr agit de primitiuis ad iudiciũ retributõis: et p̃ retributõis bonorũ: scõs maloꝝ siue reprobor ibi. Et cognoscet. Circa ꝓmũ dr. c Letami cũ hierlm. i. cuꝝ ecclesia militãte ad triũphãte trãseũte in finali iudicio.

d Oes q̃ diligitis eã. i. bõtes verã et firmã charitatẽ.

e Gaudete cũ ea gaudio. replicat gaudiũ ppẽ duplicẽ leticiã tũc pfecte habẽdã. s. interi' ꝛ exteri' ex glia aie et corporis.

f Uniuersi q̃ lugebat sup eã in afflictõib' tyranorũ et maxie antixpi. g Ut suga. et replea. torrẽta ꝓsolatiua ꝛ affluẽtie boni expssiua ponũt hic. ad designãdũ excellẽtiã retributõis celestis q̃ excedit nrãs appbẽsionẽ: sicut dicũ est. ẽ. l. xxij. c. Oculus nõ vidit de' absq; te q̃ ꝓparasti expectãtib' te. h Ad vbera portabimini ꝛc. Ista dicunt ad expmẽdũ familiaritatẽ ꝛ benuolẽtiã dei erga electos p afflictõs mtis ad filios. i Uidebitis. in effectu qd ꝓnũciaui vobis. vel Uidebiẽ. faciẽ meã dare et apte. k Et gaudebit cor vrm. qr dicte visiõi ãnexa est fruitio beata. l Et ossa vra. q̃ mõ sunt in terra prim arida: partim putrefacta. m Quasi herba germinabũt. in resurrectõe fuka. vñ et. i. Cor. xv. Resurrectio mortuorũ assimilat semini germinãti. n Et cognoscet ꝛc. Hic agit de retributõe pene q̃ tum ad reprobos: et ꝓtinuãdo seq̃nria ꝓmissis dic. Et cognoscet. ma. dñi ser. ei'. et indigna. ꝛc. sic prãs dñi manifeste apparebit in retributõe glie seruis suis ꝛ electis: ita apparebit ei' potestas in retributõe pene infidelib' et reprobis. iõ subdit.

o Quia ecce dñs in igne veniet. qr ignis ꝓflagratõis añ faciẽ ei' ad iudiciũ veniẽtis ꝓceder. ps. xcvi. Ignis añ ipm ꝓcedet.

p Et q̃si turbo q̃drige ei'. i. angeli q̃ erũt executores diuini iudicij et veniẽt cũ magna ptãte. q Reddere in indignatõne furorẽ suũ. i. sue iustitie effectũ. q Et increpatõs suã. q̃ dicet reprobis. Esuriui et nõ dedistis mihi mãducare. sitiui et nõ dedistis mihi bibere ꝛc. s In flama ignis. qr post increpationẽ dictã ꝓferet p̃ eos snias. d. Ite maledicti in ignẽ eternũ ꝛc. vt hic ibidẽ. t Quia in igne dñs diiudicabit. ꝗ pot referri ad ignẽ ꝓcedẽtẽ aduẽtũ iudicis: vt dictũ est. et ad ignẽ gehẽne: in quẽ post sniaꝝ iudicis reprobi detrudent. vt dictũ est. aliq̃ libri hũt Qd in igne dñs diiudicabit. et sic est in hebreo: et est eadẽ snia. v Diiudicabit. i. ei' iustitia oñdet: qr q̃liber ei' iudiciũ iustũ videbit.

x Et in gladio suo. i. in snia sua q̃ gladi' dr. y Ad oẽm carnẽ. i. carnalit viuentẽ.

5 Et multiplicabũt in interfecti. morte gehẽne.

a Qui sancti. et mũ. se. pu. falso tũ.

b In hortis. i. in locis amenis vbi colebãt idola ad suã sctificatõẽ fm suã erroneã estimatõẽ.

c Post vnã intrinsec' sic est in hebr. et in libris correctis. ꝛ est sensus intrinsec'. i. intra hortos dictos. Post vnã. s. portã vel clausuraꝝ: et iõ aliq̃ libri hũt post ianuã. Rabisa. sic exp̃ dr: post vnã. i. vna societas post aliã qr nõ oẽes idolatre intrabãt sil' hortos ad venerationẽ ydoli: sz vna societas p̃: q̃ egressa alia post intrabat. et sic ꝓnr.

d Qui come. car. suil. ydolis imolatã.

e Et abhoiatõs ꝛ mutẽ. i. aialia imũda fm legẽ. nõ solũ ad offerẽdũ sz etiã ad comedẽdũ q̃ gẽtiles sacrificabãt idolis et inde aliquã ptem comedebant in veneratione ydolorũ. et sil' multi iudei hũ faciebãt: q̃ nõ solũ imitabant gẽtiles i ydolatria imo etiã fiequent excedebãt. vt ps. xiij. Re. et. q. Paral. et ꝓpẽ qd dr: de iudea sub noie hierlm Ezech. v. c. Ut pl' esset ipia q̃ gẽtes ꝛc f Sil' ꝓsument nõ p pene terminationẽ: sz magis p ei' ꝓtinuatõs. sic dr in fine hui' ca. Ignis eorũ nõ extinguet: et istud qd dictũ est de ydolatria iudeorũ: referẽdũ est ad illos q̃ captiuitatẽ babylonicã ꝓcesserũt. vt. ẽ. dictũ est: ꝛ qd subdit. Ad eos q̃ post fuert. qr tũ isti et illi fecerũt vnũ ppl'm sub eodẽ ꝓtextu de ꝓmis ꝓcedit ad posteriores: cũ dr g Ego, aut opa eorũ. i. rapinas ꝛ homicidia ex odio fratno ꝓcedẽtia: q̃ vitia viguerũt in ipis vt dictũ est. ẽ. h Et cogitatões eorũ. ad iterficiẽdũ xpm: et etiã lazarũ resuscitatũ. eo q̃ ꝓpẽ eũ multi credebãt i xpm. vt dr Job. xi. et. xij. et post resurrectõẽ xpi et ascẽsionẽ idẽ machinari sunt p̃ apl'os aliosq; fideles i Venio. ad iudiciũ extremũ. k Ut ꝓ regẽ. i. in mãifesto ponã simul. l Cũ oi. gẽ. et lin. qr illõ erit iudiciũ generale: et peccata oim erũt mãifesta singulis. vt diuinũ iudiciũ appareat iustũ.

m Et veniẽt. oẽs ad iudiciũ. qr null' subterfugere valebit. n Et vide. glo. me. qr xpus i iudicio apparebit i forma hũanitatẽ gliosa. cui' ifi aspect' erit tembil' et mstabil' reprobis: ꝛ delectabil' iustis. p Et po. in eis sig. i. sctẽ cruẽ. fm q̃ dr Ad arb. xxiiij. Tũc apparebit signũ filij hois i celo. qd̃ exponũt Origẽ. ꝛ chrisso. de ligno cruẽ mirabilr radiante i iudicio ad gliaꝝ fidelium ꝛ pfusionẽ reprobor. et maxie eorũ q̃ eum crucifixerũt mãib' siue liguis. iõ dr Ad at. xxiiij. Et tũc plãgẽt oẽs tribus terre. i. alicq̃ ex oib' gẽtib'. p Et mittã. ꝗ ylrio pot' simil' aliq̃d pertinẽs ad iudiciũ discussiõis. ꝓmittit tũ illõ qd̃ pertinet ad iudiciũ discretõis. et subdit illõ qd̃ pertinet ad iudiciũ retributõis: ibi. Quia sic celi. Iudiciũ aũt discretõis sepando fideles ab infidelib' factũ est executiue p ꝓdicatõs apl'orũ aliorũq; discipl'orũ p̃ credẽtiũ q̃ oẽes vel fere oẽes fuerũt iudei fm ꝗ dr. p Et mittã ex eis q̃ saluati fuerit: aliqs i infidelitate ꝓmanẽtib': cuiusmõi fuerũt apl'i et alij discipl'i a Ad gẽtes. i. ad gẽtiles ꝓuertẽdos. Sic etiã dixerũt paul' et barnabas iudeis obstinatẽ. Act. xiij. Vobis oportebat ꝓmũ loq̃ verbũ dei: sz qr repellitis illud: et idignos vos iudicatis eterne vite. Ecce ꝓuertimur ad gentes. sic etiã ꝓcepit nobis dc'. b In mare. i. bitãtes in insulis maris: in q̃bus publicata est fides catholica. p̃ p barnabã et paulũ: vt ps in act

bus apostolorꝫ et postea ꝑ alios ꝓdicatores in diuersis insulis maris
c In aphrica. qꝫ beat⁹ Ad arbeus ꝓdicauit in ethiopia: et Ad arcus in alexadria q̃ sunt in aphrica. d In lydia in q̃ ꝓdicauerũt et alij.
e Tenẽtes sagittã in yrania. Petr⁹ eñ et paul⁹ ꝓdicauerũt rome que est caput yralie. et dicũtur ꝑ tenẽtes sagittã: qꝫ multi discipli xp̃iãi fuerũt sub eis rome: q̃s tanq̃ sagittas dñi miserũt in ꝓtes longinq̃s ad ꝓdicãdũ: vt dyonisius in frãcia. Ad arcũ in alexãdria. et sic de mlt̃is alijs q̃ aũt ꝓdicatores vbi diuini sagitte dicãt. prꝫ s. xlix. ca. Posuit me q̃ sagittã electã ꝛc.

f Et greciam. in qua paul⁹ predicauit. s. athenis: et in multis alijs loc. et Johes euãgelista in epheso. g Ad insulas lõge. vt dictꝫ est. s. de paulo ꝛ barnaba.

b Ad eos q̃ nõ audierũt de me. i. ad gẽtes legẽ et ꝓphas nõ hãtes in q̃b⁹ fit mẽtio de xp̃o vẽturo. i Et nõ vi. glo. meã. qꝫ nõ viderũt xp̃m docẽtem et miracula facẽtẽ: sicut viderũt iudei: in quorꝫ terra ꝓdicauit in ꝓpria ꝑsona et fecit multa miracula: vt ꝑs ex decursu euãgelij. ꝓpter qõ dic Ad arb. xv. Nõ sum missus nisi ad oues q̃ pierũt dom⁹ israel. k Et an. glo. me. gen. s. gliam meer resurrectõis et ascẽsiõis. et miracula noie meo facẽdo ad ꝓfirmationẽ sermõis sui. et subdit fruct⁹ hui⁹ doctrine: cũ dr.

l Et addu. oẽs frẽs vros. i. xp̃ianos de cũct gẽtib⁹ m Domũ domino. fidẽ xp̃i recipiẽdo. n In eq̃s et q̃drigis ꝛc. nõ est p ꝑ intelligendũ q̃ talis adductio fit p motũ localẽ et instãtã corꝑalia: qõ ꝑs per ꝑ qõ subdit. o Ad mõtẽ san. me. hie. qꝫ eadẽ rõne hic accipereꝫ hierlm et mõs syõ ad lrãs ꝓ ciuitate ꝛ tẽplo materialib⁹: qõ nõ põt dici: qꝫ nõ posset ibi ꝓgregari tot⁹ ppls xp̃ian⁹: imo nec etiã iudaic⁹ per orbẽ dispersus. ꝛ ideo talis adductio seu ꝓgregatio intelligẽda est i vnitate fidei et charitat̃. de q̃ dicit saluator: Ad arb. xviij. Ubi duo vel tres ꝓgregati fuerit i noie meo in medio eorꝫ sum. Et ꝓ varios vecture modos: cũ dr: b. In eq̃s et quadrigis ꝛc. intelligunt misteria apl'orꝫ: ꝛ ad sutoria angelorꝫ q̃b⁹ infideles adducti sunt ad fidẽ: ita q̃ ꝓ eq̃s et quadrigas fm hiero. intelligunt auxilia angelorꝫ: eo q̃ belꝫas eq̃s igneis et curru igneo legit rapt⁹ in celũ. iiij. Reg. ij. et ꝑ misterio ãgelico. Per lecticas ꝛ mulas ꝛ carrucas: intelligunt misteria apl'orꝫ: fm tria q̃ i eis fuerũt ad ꝓuersionẽ infidelium. s. sancta ꝓuersatio. sana ꝓdicatio: et per miracula ꝓfirmatio. o Ad mõ. san. me. hie. i. ecclesiã militantẽ. vt dictũ est. s. ca. ij. p Quõ si infer. fi. ifra. i. apli q̃ fuerũt israelite genere q Adun⁹ in vase mũdo ꝛc. sic supple accepta est corã deo ꝓuersio infidelium ꝑ laborẽ eorꝫ: imo multoplus. qꝫ sacrificiũ deo acceptissimꝫ est zelus aiarũ. r Et assumã ex eis. i. ex gẽtib⁹ ꝓuersis. s In sacerdotes et leuitas: qꝫ plres ex ipsis etiã a tpe apl'orꝫ ordinati sunt epi et ecclesie mistri. vt ꝑs de beatis Clemẽte et dyonisio et multis alijs. Et ꝑ etiã dicit quedã glo. hebraica Exod. xij. sup illud. Nec religio phase ꝛc. Et sequitur Eadẽ lex erit indigene et colono q̃ pegrinat apũd vos glosa. Futurũ est vt ꝓuersi ex gẽtib⁹ sint sacerdotes dño ministrãtes.

t Quia sicẽ celi. b. ꝓnr subdit id qõ pertinet ad iudiciũ retributõis. et primo q̃ ad bonos: cũ dr. v Sicut celi noui et terra noua ꝛc. qꝫ a statu illi⁹ inouatõis future: de q̃. s. dictũ est imppetuũ nõ mutabuntur.

x Sic stabit semẽ vestrũ. i. adducti ad fidẽ ꝓ vos q̃ sunt de nũero electorꝫ. y Et nomẽ vestrũ. i. apl'orꝫ iperpetuũ de ciuitate celesti: iõ subdit. z Et erit mẽ. ex men. et sab. ex sab. i. ꝓpetua q̃es ꝛ duratio q̃ nõ põt a vobis exp̃mi nec capi nisi ꝑ noia et rõba differẽtias tpis signãtia: et ꝑ mõ de eternitate dei dr apoc. i. ca. Qui est et q̃ erat ꝛ q̃ venturus est. eternitas tñ duratõis designat ꝑ ꝑ qõ dr. Ad ensis ex mense. et eternitas q̃tis. cũ dr. Sabbatũ ex sabbato. sabbatũ essi q̃tem signat vt in hebreo. a Veniet oẽs caro. i. oẽs hõ existẽs de bonorꝫ nũero. eo mõ q̃ dr. a. xl. Videbit oẽs caro pter q̃ os dñi locutũ est. vbi trãslatio. lxx. habet. Videbit oẽs caro salutare dei nr̃i: vt adoret coram facie mea. q̃ clare vidẽt in patria. Cõsequẽt põit remuneratio malorꝫ simul cũ retributõe bonorꝫ: cũ dr. c Egredient. s. beati nõ ꝑ loci mutatio

in[f] aphricã in[d] lydiã: tenẽtes[e] sagittã in yraliã et[f] greciã: ad[g] insulas lõge ad[b] eos qui nõ audierũt de me et[i] nõ viderũt gloriã meam. Et[k] annũciabũt gliam meã gentibus: et[l] adducẽt oẽs fratres vr̃os de cũctis gẽtib⁹ domũ[m] dñio in[n] equis ꝛ in q̃drigis ꝛ in lecticis: et in mulis et in carrucis: ad[o] montẽ sanctum meũ hierlm dicit dñs: quõ[p] si inferant filij israel munꝰ[q] in vase mundo i domũ dñi. Et[r] assumã ex eis in[s] sacerdotes et leuitas dicit dñs.

qꝫ sicut[u] celi noui ꝛ terra noua que ego facio stare coram me dicit dñs de⁹: sic[x] stabit semẽ vestrũ: et[y] nomen vestrũ. Et[z] erit mẽsis ex mẽse: ꝛ sabbatũ ex sabbato. Veniet[a] oẽs caro: vt adoret coram facie mea dicit dñs. Et[b] egredient̃: et[c] videbũt cadauera virorꝫ q̃ prãricati sunt in me. Vermis[d] eorꝫ nõ morietur et[e] ignis eorũ nõ extinguetur et[f] erunt vsqꝫ ad satietatem visionis omni carni.

Explicit Esaias.

nẽsis ꝑ ꝓsideratione. c Et videbũt cadauera ꝛc. corꝑa damnatorꝫ in gehẽna: ꝛ q̃ iste sit intellect⁹ ꝑs ꝑ ꝑ qõ subdit.
d Vermis eorꝫ nõ morietur. qꝫ vermes corꝑa mortuorꝫ corrodentes in sepulcris cito deficiũt cũ eis: et in puluerẽ ꝓuertunt.
e Et ignis eorꝫ nõ extinguetur. Ex q̃ ꝑs qõ dictũ est. s. de cruciatu corꝑorꝫ dãnatorꝫ in igne infernũ: q̃ est ignis ardẽtis.
f Et erunt vsqꝫ ad satietatẽ. i. repletionẽ et ꝓfectionẽ.
g Visiõis omni carni. i. oĩ homini beato: nõ sic intelligendo q̃ beati delectent̃ ꝑ se in penis dãnatorũ. sed qꝫ talis intuitus declarat eis diuine iustitie exercitũ: et diuine misericordie bẽficiũ. q̃ penas illas euasserũt: et ꝓpe gloriẽ augmentũ: in q̃ ꝑtũ maior apparet cõparata ad suũ cõrarius qꝫ appositis iuxta se ꝓtrarijs maiora et minora videnꝫ. i. electi bonorũ. et ex istis trib⁹ beati ꝑ selectant̃. fm q̃ dr ps. lviij. Lauabit iustus cũ viderit vindictã: ecce ꝓmũ. Ad an⁹ suas lauabit in sanguine peccatoris: in q̃ ꝑtũ dei misericordia fact⁹ est immunis ab illis penis. ecce scõm. Si vniqꝫ est fruct⁹ iusto. accipit ꝑ si ꝓ q̃ ꝑ ꝑ apparet maior fruitio ꝓpria. et sic totũ cedit in gloriã dei ctorꝫ et ipsi⁹ dei ꝓnciꝑaliter: cui est bonor et gloria in secula seculorũ Amen. In ca. lxvi. vbi dr in postilla. Hec dicit dñs.

M ꝑ capi. vlti. ꝓpha agit de his q̃ ꝓ capl'o Addit. tractauit. s. de reprobatõe iudeorꝫ ꝛ gẽtiũ vocatõne. et de impfectõe seu euacuatõe quorũdã cõtentorꝫ in lege vel q̃ ad cultũ dei pertinere videbant̃. vt sic reprobatio ꝓmi stat⁹ nõ solũ attribuat peccatis iudeorꝫ: ꝑs etiã ipfectõi legis antiq̃: de q̃ apls ad Hebreos. viij. Qõ aũt antiq̃tur veterascit et ꝓpe interitũ est. et sil'r ꝓclusit in fine capli de statu finali iustorꝫ et suppliciis reprobor̃ circa q̃ octo facit. Prio oñdit ipfectionẽ legis circa determinationẽ sol⁹ vni⁹ tẽpli ad diuinũ cultũ: de q̃ dicit. Hec dicit dñs. Celũ sedes mea et terra scabellũ pedũ meorꝫ: que est ista dom⁹ quã edificabitis mihi. Licet esset tẽplũ a salomone edificatũ: sil'r et tẽplũ secũdũ ad diuinũ cultũ ꝓtinere: nõ tũ hmõi domus materiales capaces sũt dei: vt forte put̃ habet̃ in glosa illi qui stulti seu nescientes estimabãt: nõ aũt sapientes. Nã vt dicit iij. Reg. viij. Si essi celũ et celi celorꝫ te cape nõ pñt q̃tomagis dom⁹ hec quã edificaui. et ꝑ est q̃ dicit ꝓpha. Celꝫ est sedes mea ꝛc. que est ista dom⁹ quã edificatis mihi: q̃si ista nõ sufficiant ad habitatõꝫ meã. q̃ q̃dem impfectio ꝑ legẽ nouã fuit ablata: in q̃ nõ fuit nisi vn⁹ loc⁹ deputat⁹ ad diuinũ cultũ. vñ Joh. iiij. dicebat xp̃us samaritane. Venit hora q̃n nec in mõte hoc nec in hierosolymis adorabitis ꝓtem ꝛc. vñ habitatio dei ꝓtinge nouã declarat̃ ꝓnciꝑaliter ꝑsistit in corde ad ꝑ disposito. vnde Joh. i. Habitauit in nobis. s. in recipiẽtib⁹ xp̃m ꝑ verã fidẽ. et hoc est q̃ dicit ꝓpha. Ad quẽ aũt respiciã nisi ad pauperũ et ꝓmitũ spũ. q. d. habitatio mea nõ est in domo materiali: ꝑs creatura rõnali q̃ est dei capax. cũ ꝑ verã humilitatẽ ꝛ cõtritionẽ ad hoc disponit̃. Sãcti essi et iusti in noua lege tẽplꝫ dei dicunt̃. Possunt tñ ista verba. Ad quẽ respiciã ꝛc. ꝓnciꝑaliꝫ et magis ꝓprie exp̃ũt de xp̃o: in q̃ habitat̃ plenitudo diuinitat̃. vt dr ad Colossen. ij. Qui paup̃ et humilis corde nõ solũ simplr̃ ꝑs complũ fuit. vñ Ad arb. xi. capi. Discite a me ꝛc. sil'r et tremẽte sermones meos. s. ꝑ sũmã obedientiã vsqꝫ ad mortẽ cruc̃. vt ad Phil. ij. q. d. Inde oĩa que man⁹ mea fecit: et vniuersa q̃ facta sunt de q̃ bus statim supra fecerat mẽtionem. hec est ꝓpria sedes mea et q̃es. s. xp̃s pauperul⁹: nõ illa quã edificat̃. Cõsequẽt secũdo pos q̃ oñdit ipfectõꝫ legis antiq̃ q̃ ad tẽplũ materiale. ꝑ ꝓnr oñdit ipsi⁹ ipfectionẽ q̃ ad sacrificia in tẽplo oblata: de q̃ dicit. Qui

immolat bouẽ cũ vestrũ nõ pla vmbra sacrificia glosas ꝓtinuant aũt respiciã. q. d. ve rẽplũ meũ: ꝑs ad Eph. v. Tra Post qõ sacrifi euãgelij publica nant̃ cetera pur tio ꝓpha declarat miatõib⁹ ꝓdictis declaratõꝫ sciẽdũ mẽtis fidei legis in xp̃o hoĩe sing vnionẽ ꝑsonalẽ strũ. Secũdũ est õ. Qui immolat b ta iudei existimã mũ esset credũt ꝑ uinitas sit passib garorũ diuine c vũ in ꝑ loco ꝓpha susceperũt eũ ve ad verbũ eũ. dir fm carnẽ. O diẽ tantũ odũ ꝓcepo nomẽ xp̃i extra s tes vos ꝓpter non dit cũ dr. Glossa canẽt. s. q̃ sit bom ipsi falsi ꝓcipiũt s ꝓfutar dicẽs in p q. d. veritas ꝓdict cia vestra. s. discip cũ hierusalẽ: vt ꝓdictorꝫ dicit. Jp Vox ꝓpli de ciuit secũdi tria maxie eorꝫ adinuicẽ odi dicit. Vox ꝓpli de multa signa diuie thei. xxvij. ca. et al de q̃ intelligit illu quẽtũ diuinã iust inimicis suis. et se tuor ꝓpha agit Ad quẽ aũt respic riuitas de beata Quis audiuit vn ꝓpha de regenera nat̃ eorũ sicut in Nunq̃d ego q̃ ali nis est in creaturis cũq̃ ipfectõe. vñ b stilla nõ videt esse pri⁹ ꝛ magꝫ ꝓprie

immolat bouē quasi q̃ interficiat virū ꝛc. put in glosa. Sacrificiū vestrū nō placet mihi post imolationē veri sacrificij. in cuius vmbra sacrificia vobis pcessi. Hec essi habenk in glo. Fm quam glosas prinuank b̃ verba ad illud qd̃ imediate dixerat. Ad quē aūt respiciā. q. d. ad illū. s. pauperculū supra dictū respiciā: nō solū vt tēplū meū: sz etiā vt mun⁹ mihi suauissime oblatū. iuxta illd̃ ad Epb̃ v. Tradidit semetipm̃ p nobis oblationē et hostiā ꝛc. Post qd̃ sacrificiū q̃ imolat bouē: q̃si q̃ interficiat virū. qz post eiā gēlij publicatōs talia sunt pestifera. put in postilla. et exponank cetera. put ibidē vsqz ibi. Audite verbuz dñi. vbi pñr rerio. ppba declarat falsus motiuū: qd̃ iudei habuerūt vt in abhominatōib⁹ pdictis pmāsissent et infert eoꝝ pfutationē. Ad cuius declaratōs sciēdū q̃ pdicta duo q̃ sunt de pncipalioib⁹ fundamētis fidei legis noue: quoꝝ pmū est q̃ de⁹ ōt: ppie habitare in xpo hoīe singularioꝝ et excellēioꝝ mō: q̃ in aliq̃ alia re. s. per vnionē psonalē de q̃ dicit. Ad quē aūt respiciā ꝛc. vt fuit expositū. Secūdū est q̃ sacrificiū xpi fuit deo acceptissimū. ppē qd̃ ōt. Qui imolat bouē ꝛc. ista et sīlia que sunt vera fidei fūdamēta iudei existimāt esse valde derogatoria diuine excellētie. Primū essi credūt ip licare q̃ creator sit creatura. Secūdū vo q̃ diuinitas sit passibilis seu corruptibilis. quoꝝ vtrūq̃z esset derogatoriū diuine excellētie si sic intelligerek: vt ipsi false existimāt vñ in b̃ loco ppba dirigit sermonē ad discipulos xpi q̃ reuerenk suscepērūt eū verbū et doctrinā. d. Audite verbū dñi q̃ tremitis ad verbū eⁿ. dixerūt frēs vestri. s. iudei infideles: q̃ fratres sunt fm carnē. Odiētes vos et abiciētes ppter nomē meū: qz iudei tantū odiū pceperūt de xpo. q̃ ink se statuerūt vt si q̃s pfiterek nomē xpi extra synagogā eijcerek. et sic de eis ppie ōt. Abiciētes vos ppē nomē meū. Quid aūt dixerūt hi frēs odiētes sub dit eū ōt. Glorificek dñs. q. d. Absit q̃ de deo glorioso talia dicank. s. q̃ sit homo ver⁹. silr q̃ sit in sacrificio oblat⁹: qz ista put ipsi false pcipiūt sunt ꝑ diuinā excellētiā: vt dictū est. q̃s ppba pfitat dicēs in psona sui et iustoꝝ. Et videbim⁹ in letīcia vra. q. d. veritas pdictoꝝ elucidabit in euētu: p qz videbim⁹ in letīcia vestra. s. discipkoꝝ. put. j. eodē ca. declarat. vbi ōt. Letamini cū hierusalē: vt ibidē exponek. Scōo p pfusiōe fratrū odiētius pdictoꝝ dicit. Ipi aūt pfundenk. de q̃ cōfusione statim subdit. Vox ppli de ciuitate ꝛc. Circa qd̃ sciēdū q̃ in destructōne tēpli secūdi tria maxie aduersantia iudeis pstigerūt. vnuz. s. q̃ ciues eoꝝ adinuicē odiētes se interficiebāt. put dicit Josep⁹ de quo dicit. Vox ppli de ciuitate. Secūdū erat q̃ in tēplo occurrerūt multa signa diuie reprobatōis. vt cū velū tēpli scissuz fuit Mathei. xxvij. ca. et alia multa q̃ in thalmud narrāt ad hec pinēria de q̃ intelligit illud. Vox de tēplo. Tertiū est vox romanoꝝ exe quētiū diuinā iusticiā. de q̃ dicit. Vox dñi reddētis retributōes inimicis suis. et sequtur. Anteqũ parturiret: pepit. Ubi pñr quatuor ppba agit de natiuitate pauperculi. s. xpi: de q̃ ante dixerat. Ad quē aūt respiciā nisi ad pauperculū de q̃ denūciat q̃ eius natiuitas de beata virgine fuit maxime admirabilis. et ō subdit. Quis audiuit vnq̃z tale. Aut q̃s vidit huic silē. subiūgit etiam ppba de regeratōe fidēlū. d. Munq̃d parturiet terra. et exponank torū sicut in postilla. subdit ppba de generatōe eterna. d. Munq̃d ego q̃ alios parere facio. ipe nō pariā. qz q̃cq̃d pfectionis est in creaturis pampli⁹ et pfectiⁿ in deo inuenik seclusa qua cūq̃z ipfectiōe. vñ hec expositio q̃ dak a sanctis doctorib⁹. vt in postilla nō videk esse mystica sz litralis. Mā paternitas et filiatio ppriⁿ ꝛ magis ppie dicunk in diuinis q̃ in creaturis: iuxta illd̃ apli ad Epbe. iij. Flecto genua mea ad patrē dñi nri ihu xpi ꝛc. Consequēter dicit. Letamini cū hierlm ꝛc. vbi expresse declarat illud qd̃ pus discipulis xpi dixerat. Videbim⁹ in letīcia vra. exponak totū sicut in postilla. Cōseqũt sexto declarat extēse punitionē fratrū odiētiū et abiciētiū discipkos xpi ppē nomē eⁿ. de q̃bus dixerat. s. Ipi aūt pfundenk: et de hoc agit: cū ōt. Et indignabik inimicos suos: vsqz ibi. Simul consumenk dicit dñs. et exponak totū sicut in postilla. Et notādū q̃ ex b̃ qd̃ dicak hic. Qui comedebāt carnē suillā ꝛc. Simul psumenk. Expositores hebr: eoꝝ credūt se hēe efficax argumētū ad b̃ q̃ stat⁹ xpianitatis cōsumēdus est tpe messie in anīē spectari. eo q̃ xpiani vescunk carnib⁹ suillis. nō tū iudei nec etiā saraceni. Sz falsitas eoꝝ declarak in glo. maiori sup Gene. vbi expresse habek q̃ oia quoꝝ esus erat illicit⁹ in vete. debebāt esse licita ad esum tpe messie: et specialiē b̃ dicūt de porco. vñ hoc qd̃ ōt. Qui comedebāt carnē suillā. exponēdū est. put in postilla. Cōseqũt septimo dicit. Ego aūt opa eoꝝ ꝛc. in q̃ vidēt oñdere exordiū aplice doctrie. s. quō pcessit post resurrectionē xpi qd̃ pinuak ad pdicta. spāliter ad illud qd̃ dixerat. Pepit syō filios suos. Ad qd̃ sciēdū q̃ put legik in actib⁹ aplorū. ij. ca. eo tpe q̃ spūssanctus descēdit in aplos xpi: erāt in hierlm hitātes viri religiosi ex oī natōe q̃ sub celo est qui oēs videbāt gliam dei in q̃ tū videbāt ipos aplos loquntes varijs linguis magnalia dei: q̃ nō nisi virtute diuina fieri poterāt. et b̃ est qd̃ ōt hic. Ego aūt opa eoꝝ et cogitatōes eoꝝ. s. iudeoꝝ volentū supprimere fidei veritatē. vñ et aplos ꝛ discipulos intrānū pleqbank q̃ oēs erant pgregati ppē metū iudeoꝝ in eodē loco. et sic de⁹ ex opib⁹ et cogitatōnib⁹ prauis iudeoꝝ bonū elicuit. s. pgregare aplos cū oīb⁹ gēnibus ꝛ linguis vt viderēt gliaz dei mō pdicto. Et in b̃ qd̃ ōt. Cū oīb⁹ gēnib⁹ intelligak distributio p generib⁹ singuloꝝ put in multis loq̃. Et sequtur. Et ponā in eis signū. s. i discipkos signū sancte cruc. qz crucifixū cōiter pdicabāt vel signū. i. miracula vel signa q̃ in noie xpi faciebāt. iuxta illd̃ Matb. vltī. Signa aūt eos q̃ crediderint b̃ sequnk. In nomīe meo demonia eijciēt ꝛc. Et mittā ex eis q̃ saluati fuerīt. vbi in hebr. habek Qui euaserīt. qz apli ꝛ discipli q̃si fugiētes euaserūt de persecutōe iudeoꝝ ab hierosolymis ad gētes. s. ad gēiles. Exponāk cetera. put in postilla: vsqz ibi. Et adducēt oēs fratres vros: qd̃ vidēt exponendū de martyrib⁹ xpi q̃ i diuersis prib⁹ mūdi fuerūt p testimoniū dei interfecti quoꝝ corpa seu ossa adducunk freqnt de cūctis gēnib⁹. In eqs et q̃drigis ꝛc. s. bonorifice ꝛ diuersis et varijs modis. ad mōtē scīi meū hierusalē. s. ad ecclias. Quō si inferāt filij isrl mun⁹ i vase mūdo in domū dñi: qz tāta veneratio fit reliquijs sctorū i ecclia: sicē olim fiebat i tēplo cū mun⁹ solēnissimū ibi offerebak. Et b̃ inuit ppba tertiū pinēs ad pfectionē noui stat⁹. In vete. essi le. corpa seu ossa mortuorū erāt immūda: tamen q̃ pstaminabank sacerdotes p pactū mortuorū. sz i no. le. b̃ nō hr: imo reliq̃e sanctorū i altarib⁹ ponunk: cui⁹ differētie rō pōt esse. qz aie defunctorū in ve. le. q̃ tūcūqz sancte fuissent: sepabāk tū a visione diuia: vñ ꝛ corpa eorū merito sepāda erāt a sctūario: cui⁹ oppositū est i noua lege: in q̃ aie sctorū beatifice deo pīūgunk. vñ ad pfectōs sui stat⁹ pinēt pdicta. Cōseqũt octauo ōt. Et assumā ex eis sacerdotes ꝛ leuitas. In q̃ inuit q̃tū pinēs ad stat⁹ noue legis pfectionē. in q̃tū sacerdotiū ipi⁹ se extēdit ad oēs gētes ꝛ nō coartak ad certā trbū. sicē in ve. le. q̃ q̃dem extēsio pinet ad pfectōs. sicē noua lex pfectior est q̃ obligat oēs: q̃ lex ver⁹ q̃ tū obligat pplm ānīquū. Et in b̃ etiā oñdit trāslatio legis antiq̃ ad nouā. iuxta illd̃ Hebr. vij. ca. Trāslato sacerdotio necesse est vt legis trāslatio fiat: qd̃ tū hebrei fatue negāt de q̃ nō est ad pūs agēdū. Cetera exponank put in postilla.

immolat bouē quasi q̃ interficiat virū ꝛc. Sacrificiū vestrū nō placet mihi post imolationē veri sacrificij. in cuius vmbra sacrificia vobis pcessi. Hec essi habenk in glo. Fm quam glosas prinuank b̃ verba ad illud qd̃ imediate dixerat. Ad quē aūt respiciā. q. d. ad illū. s. pauperculū supra dictū respiciā: nō solū vt tēplū meū: sz etiā vt mun⁹ mihi suauissime oblatū. iuxta illd̃ ad Epb̃ v. Tradidit semetipm̃ p nobis oblationē et hostiā ꝛc. Post qd̃ sacrificiū q̃ imolat bouē: q̃si q̃ interficiat virū. qz post eiā gēlij publicatōs talia sunt pestifera. put in postilla. et exponank cetera. put ibidē vsqz ibi. Audite verbuz dñi. vbi pñr rerio. ppba declarat falsus motiuū: qd̃ iudei habuerūt vt in abhominatōib⁹ pdictis pmāsissent et infert eoꝝ pfutationē. Ad cuius declaratōs sciēdū q̃ pdicta duo q̃ sunt de pncipalioib⁹ fundamētis fidei legis noue: quoꝝ pmū est q̃ de⁹ ōt: ppie habitare in xpo hoīe singularioꝝ et excellēioꝝ mō: q̃ in aliq̃ alia re. s. per vnionē psonalē de q̃ dicit. Ad quē aūt respiciā ꝛc. vt fuit expositū. Secūdū est q̃ sacrificiū xpi fuit deo acceptissimū. ppē qd̃ ōt. Qui imolat bouē ꝛc. ista et sīlia que sunt vera fidei fūdamēta iudei existimāt esse valde derogatoria diuine excellētie. Primū essi credūt ip licare q̃ creator sit creatura. Secūdū vo q̃ diuinitas sit passibilis seu corruptibilis. quoꝝ vtrūq̃z esset derogatoriū diuine excellētie si sic intelligerek: vt ipsi false existimāt vñ in b̃ loco ppba dirigit sermonē ad discipulos xpi q̃ reuerenk suscepērūt eū verbū et doctrinā. d. Audite verbū dñi q̃ tremitis ad verbū eⁿ. dixerūt frēs vestri. s. iudei infideles: q̃ fratres sunt fm carnē. Odiētes vos et abiciētes ppter nomē meū: qz iudei tantū odiū pceperūt de xpo. q̃ ink se statuerūt vt si q̃s pfiterek nomē xpi extra synagogā eijcerek. et sic de eis ppie ōt. Abiciētes vos ppē nomē meū. Quid aūt dixerūt hi frēs odiētes subdit eū ōt. Glorificek dñs. q. d. Absit q̃ de deo glorioso talia dicank. s. q̃ sit homo ver⁹. silr q̃ sit in sacrificio oblat⁹: qz ista put ipsi false pcipiūt sunt ꝑ diuinā excellētiā: vt dictū est. q̃s ppba pfitat dicēs in psona sui et iustoꝝ. Et videbim⁹ in letīcia vra. q. d. veritas pdictoꝝ elucidabit in euētu: p qz videbim⁹ in letīcia vestra. s. discipkoꝝ. put. j. eodē ca. declarat. vbi ōt. Letamini cū hierusalē: vt ibidē exponek. Scōo p pfusiōe fratrū odiētius pdictoꝝ dicit. Ipi aūt pfundenk. de q̃ cōfusione statim subdit. Vox ppli de ciuitate ꝛc. Circa qd̃ sciēdū q̃ in destructōne tēpli secūdi tria maxie aduersantia iudeis pstigerūt. vnuz. s. q̃ ciues eoꝝ adinuicē odiētes se interficiebāt. put dicit Josep⁹ de quo dicit. Vox ppli de ciuitate. Secūdū erat q̃ in tēplo occurrerūt multa signa diuie reprobatōis. vt cū velū tēpli scissuz fuit Mathei. xxvij. ca. et alia multa q̃ in thalmud narrāt ad hec pinēria de q̃ intelligit illud. Vox de tēplo. Tertiū est vox romanoꝝ exequētiū diuinā iusticiā. de q̃ dicit. Vox dñi reddētis retributōes inimicis suis. et sequtur. Anteqũ parturiret: pepit. Ubi pñr quatuor ppba agit de natiuitate pauperculi. s. xpi: de q̃ ante dixerat. Ad quē aūt respiciā nisi ad pauperculū de q̃ denūciat q̃ eius natiuitas de beata virgine fuit maxime admirabilis. et ō subdit. Quis audiuit vnq̃z tale. Aut q̃s vidit huic silē. subiūgit etiam ppba de regeratōe fidēlū. d. Munq̃d parturiet terra. et exponank totū sicut in postilla. subdit ppba de generatōe eterna. d. Munq̃d ego q̃ alios parere facio. ipe nō pariā. qz q̃cq̃d pfectionis est in creaturis pampli⁹ et pfectiⁿ in deo inuenik seclusa qua cūqz ipfectiōe. vñ hec expositio q̃ dak a sanctis doctorib⁹. vt in postilla nō videk esse mystica sz litralis. Mā paternitas et filiatio ppriⁿ ꝛ magis ppie dicunk in diuinis q̃ in creaturis: iuxta illd̃ apli ad Epbe. iij. Flecto genua mea ad patrē dñi nri ihu xpi ꝛc. Conseqũt dicit. Letamini cū hierlm ꝛc. vbi expresse declarat illud qd̃ pus discipulis xpi dixerat. Videbim⁹ in letīcia vra. exponak totū sicut in postilla. Cōseqũt sexto declarat extēse punitionē fratrū odiētiū et abiciētiū discipkos xpi ppē nomē eⁿ. de q̃bus dixerat. s. Ipi aūt pfundenk: et de hoc agit: cū ōt. Et indignabik inimicos suos: vsqz ibi. Simul consumenk dicit dñs. et exponak totū sicut in postilla. Et notādū q̃ ex b̃ qd̃ dicak hic. Qui comedebāt carnē suillā ꝛc. Simul psumenk. Expositores hebr: eoꝝ credūt se hēe efficax argumētū ad b̃ q̃ stat⁹ xpianitatis cōsumēdus est tpe messie in anīē spectari. eo q̃ xpiani vescunk carnib⁹ suillis. nō tū iudei nec etiā saraceni. Sz falsitas eoꝝ declarak in glo. maiori sup Gene. vbi expresse habek q̃ oia quoꝝ esus erat illicit⁹ in vete. debebāt esse licita ad esum tpe messie: et specialiē b̃ dicūt de porco. vñ hoc qd̃ ōt. Qui comedebāt carnē suillā. exponēdū est. put in postilla. Cōseqũt septimo dicit. Ego aūt opa eoꝝ ꝛc. in q̃ vidēt oñdere exordiū aplice doctrie. s. quō pcessit post resurrectionē xpi qd̃ pinuak ad pdicta. spāliter ad illud qd̃ dixerat. Pepit syō filios suos. Ad qd̃ sciēdū q̃ put legik in actib⁹ aplorū. ij. ca. eo tpe q̃ spūssanctus descēdit in aplos xpi: erāt in hierlm hitātes viri religiosi ex oī natōe q̃ sub celo est qui oēs videbāt gliam dei in q̃ tū videbāt ipos aplos loquntes varijs linguis magnalia dei: q̃ nō nisi virtute diuina fieri poterāt. et b̃ est qd̃ ōt hic. Ego aūt opa eoꝝ et cogitatōes eoꝝ. s. iudeoꝝ volentū supprimere fidei veritatē. vñ et aplos ꝛ discipulos intrānū pleqbank q̃ oēs erant pgregati ppē metū iudeoꝝ in eodē loco. et sic de⁹ ex opib⁹ et cogitatōnib⁹ prauis iudeoꝝ bonū elicuit. s. pgregare aplos cū oīb⁹ gēnibus ꝛ linguis vt viderēt gliaz dei mō pdicto. Et in b̃ qd̃ ōt. Cū oīb⁹ gēnib⁹ intelligak distributio p generib⁹ singuloꝝ put in multis loq̃. Et sequtur. Et ponā in eis signū. s. i discipkos signū sancte cruc. qz crucifixū cōiter pdicabāt vel signū. i. miracula vel signa q̃ in noie xpi faciebāt. iuxta illd̃ Matb. vltī. Signa aūt eos q̃ crediderint b̃ sequnk. In nomīe meo demonia eijciēt ꝛc. Et mittā ex eis q̃ saluati fuerīt. vbi in hebr. habek Qui euaserīt. qz apli ꝛ discipli q̃si fugiētes euaserūt de persecutōe iudeoꝝ ab hierosolymis ad gētes. s. ad gēiles. Exponāk cetera. put in postilla: vsqz ibi. Et adducēt oēs fratres vros: qd̃ vidēt exponendū de martyrib⁹ xpi q̃ i diuersis prib⁹ mūdi fuerūt p testimoniū dei interfecti quoꝝ corpa seu ossa adducunk freqnt de cūctis gēnib⁹. In eqs et q̃drigis ꝛc. s. bonorifice ꝛ diuersis et varijs modis. ad mōtē scīi meū hierusalē. s. ad ecclias. Quō si inferāt filij isrl mun⁹ i vase mūdo in domū dñi: qz tāta veneratio fit reliquijs sctorū i ecclia: sicē olim fiebat i tēplo cū mun⁹ solēnissimū ibi offerebak. Et b̃ inuit ppba tertiū pinēs ad pfectionē noui stat⁹. In vete. essi le. corpa seu ossa mortuorū erāt immūda: tamen q̃ pstaminabank sacerdotes p pactū mortuorū. sz i no. le. b̃ nō hr: imo reliq̃e sanctorū i altarib⁹ ponunk: cui⁹ differētie rō pōt esse. qz aie defunctorū in ve. le. q̃ tūcūqz sancte fuissent: sepabāk tū a visione diuia: vñ ꝛ corpa eorū merito sepāda erāt a sctūario: cui⁹ oppositū est i noua lege: in q̃ aie sctorū beatifice deo pīūgunk. vñ ad pfectōs sui stat⁹ pinēt pdicta. Cōseqũt octauo ōt. Et assumā ex eis sacerdotes ꝛ leuitas. In q̃ inuit q̃tū pinēs ad stat⁹ noue legis pfectionē. in q̃tū sacerdotiū ipi⁹ se extēdit ad oēs gētes ꝛ nō coartak ad certā trbū. sicē in ve. le. q̃ q̃dem extēsio pinet ad pfectōs. sicē noua lex pfectior est q̃ obligat oēs: q̃ lex ver⁹ q̃ tū obligat pplm ānīquū. Et in b̃ etiā oñdit trāslatio legis antiq̃ ad nouā. iuxta illd̃ Hebr. vij. ca. Trāslato sacerdotio necesse est vt legis trāslatio fiat: qd̃ tū hebrei fatue negāt de q̃ nō est ad pūs agēdū. Cetera exponank put in postilla.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Esaiā
ppbetam adiunctis additionibus et replicis.

Jncipit expositio p
Jeremiae
mus ad p
lit libꝝ ist
las. in q̃ri

simplicior videa
tur in ñ bis :nñ in
sensib⁹ est cõlis.
vñ dicĉ biero. Hie
remias ꝓpheta.
ꝛc. Jn scõa pre
simplicitatis bu/
ius rões assignat
in q̃ eũ mltiplicat
cõmendat. ꝛ ista
pars incipit ibi.
Poro simplici/
tas eloquij ꝛc. in
q̃ cõmendat a tri
bus. p̃ a dignita
te. ibi. Sacerdos
ex sacerdotib⁹. se
cũdo a p̃uilegio
gr̃e. ibi. Et i ma/
tris vto sctificat⁹
tercio a status p
fectõe. ibi. Virgi
nitate. ꝛc. Jn ter
cia pte q̃uor exp̃
mit. s. ꝓphetie rõ/
pus: materiam ꝛ lo
cus ꝛ ꝓphetie lamẽ
tatõis mod⁹. Te
pus ꝓphetie exprj
mit cũ dr̃. Hieva
tici ani exortus est
puer. Maria ibi
Captiuitatẽ vrb̃
atq̃ iude. ꝛc. A/
git eñ de captiui
tate duaꝝ tribuũ
Locus tangitur:
cũ dr̃. Vñi iuda
tñ. ꝛc. Lamẽtatõis
Et q̃ lamẽtatio me
metri ꝛ ñ suũ distiqi
Jn q̃rta tãgit mod⁹
visionũ. ꝛc. Vltio d
istũ ad petitionẽ ca
lẽdo cõpescere rect⁹

b Rusticior. i. simpl
Poro simplicitas
rudior: q̃ nõ plano

c Sz sensib⁹ par
Nemo me putet Es
cramẽta ꝓtineat. sz
bus cẽ par Esaie. J
ebielis difficultatẽ
eos sacerdotal mis
nec p̃ncipia genesi
vel finẽ legere pmit
plenũ bũane natur
quõ g̃õz sensib⁹ pa
ꝛ de captiuitate du
inuenit. d Jn
natbor. e Est
bus. g Sanc
ficaui te. qõ de alij
virũ. s. euãgelica p
copulãs. p b eñ q
tendebat in se prin
aũt dr̃ xpi ecclesie
k Vaticinari. i. p

Incipit expositio prologi in Hieremiam prophetam.

Jeremias ꝓphēta. ꝛc. Istū ꝓlogū dirigit Hieronimus ad paulā ꝛ eustochiū: ad q̃rū instantiā trāstulit libꝫ istū. Diuidit aūt iste ꝓlogus in q̃q; particulas. in q̃rū ꝑma ost q̃ ls iste ꝓphēta ceteris prophetis simplicior videtur in vbis: nō in sensib⁹ est cōplis. vñ dicit hiero. Hieremias ꝓphēta. ꝛc. In secūda pte simplicitatis huius rōes assignat in q̃ eū multiplicat cōmendat. ꝛ ista pars incipit ibi. Porro simplicitas eloquij. ꝛc. in q̃ cōmendat a tribus. p a dignitate. ibi. Sacerdos ex sacerdotib⁹. secūdo a priuilegio gre. ibi. Et in matris vtero sanctificat⁹ tertio a status perfectōis. ibi. Virginitate. ꝛc. In tertia pte q̃tuor exp̄mit. s. ꝓphētē: materiā ꝛ locus ꝛ ꝓphētē lamentatōis mod⁹. Tēpus ꝓphētie exprimit cū dr. Hievaticinari exorsus est puer. Mātia ibi Captiuitate vrbis atq; iude. ꝛc. Agit enim de captiuitate duarū tribuū. Locus tangitur: cū dr. Vñ iuda trāsi. ꝛc. Lamentatōis mod⁹ tāgit. ibi. Et ciuitatis sue ruinas. ꝛc. Et q̃ lamentatio metrice scribit in hebreo: dicit q̃ sm mēsuras metri ꝛ versuū distinxit suias i latio. ibi. Qd nos mēsure metri. ꝛc. In q̃rta tāgit mod⁹ agēdi in libro isto: cū dr. Preterea ordinē visionū. ꝛc. Ultio dicit q̃ q̃ libꝫ Baruch omiserat: cūq; liber istū ad petitionē earū trāstulerat ꝗ se emulos ꝓuocabat q̃s fidēdo cōpescere rectⁿ erat. ibi. Libꝫ baruch. ꝛc. Lra saē plana est

b Rusticior. i. simplicior. ꝛ huic expositōi ꝓcordat lra sequēs. s. Porro simplicitas eloquij. Aliq̃ tñ exponūt. b Rusticior. i. rudior: q̃ nō plano sm̄one loq̃tur sicē Esaias: sz sub figuris.

c Sz sensib⁹ par est. sz ꝗ Hiero. dicit in glo. in principio Esaie. Nemo me putet Esaiā breuiē posse exp̄ere cū vniuersa dñi sacramēta ꝓtineat. sz illud nusq; legit de Hieremia. q̃ nō vt̄ sensibus cōpar Esaie. Itē in ꝓncipio Ezechiel dicit glo. hiero. Ezechielis difficultatē hebreoꝝ mōstrat traditio. nisi enim q̃s apud eos sacerdotal mīsterij dignitatē. id est. xxx. annos impleuerit. nec ꝓncipia genesis: nec cāntica cāticoꝝ: nec exordiū Ezechiel. vel finē legere permittit: vt ad plenā sniaz ꝛ mysticos intellectus plenū hūanē nature tp̄s accedat. sz hī nusq; de Hieremia legit quō q̃ ost sensib⁹par. Rūdeo par sensib⁹ ōt: q̃ vtrobiq; de tp̄o ꝛ de captiuitate duarū tribuū ꝓphetiz af. stil⁹ tñ ꝓ fūdior i alijs inuenit. d Anathotites. i. de anathot. f Viculus. s. anathot. e Est vsq; hodie distās trib⁹ milib⁹. i. trib⁹ miliaribus. g Sanctificat⁹. vñ Hiere. i. Antq; exires de vētre sanctificaui te. qd de alijs nō legit. h Virginitate sua euāgelicū virū. s. euāgelica pfectō ep̄dicti. i Christi ecclie dedicans. i. copulās. ꝓ hī enim q̃ sub lege fuerat virginitatē in sacerdotio: pretendebat in se ꝓtinētie pfectōem q̃ docet in euāgelio. Signāt aūt dr xpi ecclesie dedicās. i. inseparabilit ꝓ fidē adherēs.

k Vaticinari. i. ꝓphetare. l Exorsus est. i. inceptit. ordior duris ordiens sum: vel orsus sum: dicitur telam ponere. ꝛ q̃ qui telā ponit tūc eā incipit. ideo ordiri ponit ꝓ incipere. ꝛ cōponit exordior. vnde exorsus. m Puer. Viere. i. Ecce ne dicas loq̃ q̃ puer ego sum. ꝛc.

n Urbis hierusalē atq; iude. i. duarū tribuū. o Oculis carnis. Vñ biere. xxxix. Postq̃ ꝑdiderat captiuitatē hierusalē ꝛ trāslatōs populi i babylonē legit q̃ Nabuch. rex babylōis ꝓcepit nabuzardā vt tolleret hieremiam ꝛ nihil mali ei faceret. Sz q̃ re nō ꝓphetiz at ō captiuitate decē tribuū: sed duarū tñ. reddit cām cū dicit. p Jā enim. ꝛc. ꝓtinua sic. Nō solū spū reuelāte sz oculi corporis intuit⁹ est captiuitatem duarū tribuū. Jam enim decē trib⁹ israel assirij in medos transtulerāt. Vñ. iiij. Reg. xvij. Trāslatus est israel ō terra sua i assirios. ꝛc. q Jā terras earū colōie gētiū possidebāt. Colōia dr vrbs vel castrū q̃d ꝓ defectu idigēarū nouis colonis adiplet. Jtē colonia dr agricultura vl cultus religiōis: q̃ g̃ indigenis. i. decē trib⁹ in assyrios trāslatis rex assyriorū misit gētes ō babylone ꝛ de chuta ꝛ de abaiarb ꝛ de emarb ꝛ ō sepharuaim q̃ ꝓ filijs israel possedērt samariā: ꝛ habitauerunt in vrbibus eā. vnde dicit hic.

r Colonie gētiū. i. gentes colētes. i. inhabitātes vrbes decē tribuum possidebāt terras earū. vl colonie. i. agriculture. s Gentiū. i. gētes agriculture ōdite. q̃ a rege assyriorū misse erāt ad colendā sibi terrā decē tribuū. Possidebāt terras earū. Vel colonie gentiū. i. gētes varīū cultū religionis habentes. q̃ sicut dicit. iiij. Reg. xvij. Vnaquecq; gens fabricata est deū suū. Possi. terras earū. t In iuda trāsi. i. in duabus tribub⁹. v Et in benamin. i. hierusalē. q̃ in sorte beniamin primo fuit hierusalē: sicē dicū est. s. circa finē ꝓlogi in Hieremiam. x Quadruplicī plāxit vel distinxit alphabeto. illud expositū est supra in epla ad paulinum.

y Qd. s. quadruplex alphabetū. z Mos. in trāslatione nostra.

5 Mensure metri versibusq; reddidim⁹. id est iuxta mēsuras metri et versuum quas habet in hebraico distinxim⁹ in latino. q̃ distīxim⁹ sententias sm dictas mēsuras. metrice enim scribunt treni i hebraico: ꝛ sub certis clausularū mēsuris distinguūtur in latino. a Ad pristinam fidem. id est iuxta hebraicam veritatē cui fides debet adhiberi.

b Preterminimus. quia nō est de canone: sed postmodū trāslat⁹ fuit de greco in latinum: iuxta vulgatam editionē in qua inuentus est.

c Prestolantes. id est expectantes. Nisus. Prestolor: expecto: prestolor querere dico. Paula fuit quedā matrona romana cui⁹ filia fuit eustochiū: de quibus inuenies sanctus. s. in prologo sup iosue versus finē.

d Ceterū. pro sed. e Rectⁿ fuerat ad cōpēdiū. i. ad abbreuiatōs.

e Mali. virandi in alijs. s. in emulis meis. vnde nō dicit rectius absolute: sed addit. Ad compēdiū mali ponere modum. id est finem.

f Furor. id est detractioni. g Eorum. quia quasi furibundi detrahunt mihi. Cetera plana sunt.

Incipit prefatio in Hieremiam prophetam.

Ec interpratio Hieronimi est. Si qd in ea nouerit sm hebreos codices exploret.

Alia est septuaginta interpretū ecclesijs vsitata. Quē q̃ruis nōnulla alī hēat q̃z in hebraeis codicibus inuenit: tñ vtraq; id est sm septuagita ꝛ sm hebreā aplica auctate firmata est: nō errore neq; reprehēsione iudicioꝝ: sz certo cōsilio septuagita nōnulli alī dimisse vl ꝓtermisse intelligūt. Qd ió ꝓnōem⁹ ne q̃s q̃z alterā et altera velit emēdāre qd singuloꝝ in suo gne vitiosum obfuanda est. Incipit ꝓlog⁹ in cūdē.

Jeremias ꝓphēta cui hic ꝓlog⁹ scribit sm̄one qdē apud hebreos esaie ꝛ osee et qbusdā alijs ꝓphetis videt ēē rusticior[b] sz sensib⁹par est qppe qui eodē spū prophetauerit. Porro simplicitas eloquij ō loco ei i q̃ natus est accidit. Fuit enim anathotites[d] q̃ est[e] vsq; hodie vicul⁹[f] trib⁹ ab hierosolimis distās milibus: sacerdos ex sacerdotib⁹: ꝛ in matris vtero sanctificat⁹[g]: virginitate[h] sua euāgelicū virum xpi ecclie[i] dedicans. Hic[k] vaticinari exorsus[l] est puer[m] ꝛ captiuitatē vrbis[n] atq; iudee nō solū spū: sz ꝛ oculi[o] carnis intuit⁹ est Jā[p] decē trib⁹ israel assirij in medos transtulerāt iā[q] terras earū colonie[r] gētiū[s] possidebāt. Vñ in iuda trāsi ꝛ i[t] bēiamin ꝓphetauit: ꝛ ciuitatis sue ruinas q̃druplici[x] plāxit alphabeto: qd[y] nos[z] mēsure metri versib⁹ q̃z reddidim⁹. Preterea ordinē visionū q̃ apud grecos ꝛ latīos oino ꝓfusus est ad[a] pristinā fidē coretim⁹. Libꝫ āt Baruch notarij ei⁹ q̃ apud hebreos nec legit nec habet ꝓterminisim⁹[b]: ꝓ his oibus maledicta abemul[c] pstolātes[c] qb⁹ me necesse est ꝓ singla opuscula trāsdere. Et hoc patioꝝ: q̃ vos cogitis. Ceterū[d] ad cōpēdiū mali[e] rectⁿ[e] fuerat modū furoꝝ[f] eorū[g] silentio

y Quadruplicī. s. quadruplex alphabetū. z Mos. in trāslatione nostra.

5 Mensure metri versibusq; reddidim⁹. id est iuxta mēsuras metri et versuum quas habet in hebraico distinxim⁹ in latino. q̃ distīxim⁹ sententias sm dictas mēsuras. metrice enim scribunt treni i hebraico: ꝛ sub certis clausularū mēsuris distinguūtur in latino. a Ad pristinam fidem. id est iuxta hebraicam veritatē cui fides debet adhiberi.

b Preterminimus. quia nō est de canone: sed postmodū trāslat⁹ fuit de greco in latinum: iuxta vulgatam editionē in qua inuentus est.

c Prestolantes. id est expectantes. Nisus. Prestolor: expecto: prestolor querere dico. Paula fuit quedā matrona romana cui⁹ filia fuit eustochiū: de quibus inuenies sanctus. s. in prologo sup iosue versus finē.

d Ceterū. pro sed. e Rectⁿ fuerat ad cōpēdiū. i. ad abbreuiatōs.

e Mali. virandi in alijs. s. in emulis meis. vnde nō dicit rectius absolute: sed addit. Ad compēdiū mali ponere modum. id est finem.

f Furor. id est detractioni. g Eorum. quia quasi furibundi detrahunt mihi. Cetera plana sunt.

Explicit quadruplex expositio istius prologi.

J

meo ponere q̃z quotidie noui aliquid scriptitantem inuidor̃ insaniã, puocare. Itẽ alius plogus in eũdem.

Ioachim filius iosie cui⁹ tercio decimo anno, pphetare oꝛsus est Hieremias: sub q̃ ꝛ Olda mulier pphetauit: ipse est q̃ alio nomine appellatur Eliachim: ꝛ regnauit sup tribũ Iuda ꝛ hierusalẽ annis vndecim. Cui successit in regnũ filij⁹ Ioachim cognomẽto Ieconias: q̃ tercio mẽse regni eius die decima captus a ducib⁹ Nabuchodonosoꝛ duct⁹ est in babylonẽ: ꝛ i loco ei⁹ cõstitut⁹ est Sedechias filius Iosie patruus eius cui⁹ anno vndecimo hierusalẽ capta atq̃z subuersa est. Nemo igit̃ putet eundem in Danielis principio Ioachin qui in Ezechielis ꝛ oꝛdio ioachim scribit̃. Iste extremã syllabã chim habet ille chin. ꝛ ob hãc cãm in euãgelio fm Matheũ vna videtur deesse generatio. q̃z sed̃a tesseredecas i ioachim desinit filiũ Iosie. ꝛ tercia incipit a Ioachin a filio Ioachim Quod ignoraꝛs porphirius calũniã instruit ecclesie: suã ostendens imperitiã: dum euãgelistã Matheũ arguere nititur falsitatis. Quodq̃z traditũ scribitur ioachim mõstrat non aduersariorum fortitudinis fuisse victoriã: sed domini voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Ieremias anathotites: qui est viculus tribus a hierosolymis distans milibus apud taphnas in egypto a populo lapidib⁹ obrutus occubuit. Iacet vero in eo loco sepult⁹ quo diudũ Pharao ꝛer habitauerat. Et quoniã postulatione sua defugatis ab eodẽ loco serpẽtib⁹ egyptios a tactu aspidũ facit esse securos: magna eũ ibi religiõe egyptij venerãtur. Explicit argumentum.

Postilla fratris Nicolai de lyra super Hieremiam incipit feliciter: adiunctis additionibus domini Pauli episcopi Burgen. ꝛ replicis Marbie doctoꝛis ordinis minoꝛum.

Prophetam in gentibus dedi te. Verbũ propositum scribit̃ Hiere. i. cap. ꝛ dictũ fuit sibi a dño: in quo possunt notari quatuoꝛ cause hui⁹ libri hieremie quẽ habemus p̃ manib⁹ exponendũ: videlicet causa efficiẽs materialis: formalis: ꝛ finalis. Causa vero efficiens dupleꝛ est. Vna principalis. s. deus reuelãs omia in hoc libro contẽta. Alia instrumẽtalis. s. sctũs Hieremias: qui spũsctõ dictante scripsit libũ istũ. Et hec dupleꝛ cã efficiẽs notat̃ cum dicitur. Dedi te. ita q̃ in supposito hui⁹ verbi dedi: quod est ꝛ ipse de⁹ exp̃mitur causa efficiẽs p̃ncipalis. In hoc aũt p̃noĩe te: cã efficiẽs instrumẽtalis. Et de vtraq̃z põt accipi illud qd̃ scribit̃ Ezechielis. iij. Fili hoĩs speculatoꝛẽ dedi te domui israel. Ad hoc eim̃ ponitur speculatoꝛ in excelso vt a longe speculet̃: ꝛ q̃ viderit fideliter annunciet. ꝛ sic fecit Hieremias: vt statim videbit̃ in quodã generali: ꝛ plenius in p̃secundo libri. Causa vero materialis ꝛ formalis possunt notari in noĩe pphete. cum dicitur. Prophetã. Ad cuius intellectũ sciendũ q̃ pphetaꝛ fm interpratões noĩs dr̃ quasi peul fans. q̃z fat̃ seu denũciat ea que sunt lõginqua a naturali cognitõe hũana. ꝛ ista q̃tum ad p̃ñs sunt in duplici gradu q̃z aliqua sunt huiusmodi pp̃ter suã eminẽtiã respectu intellectus nr̃i: cuiusmodi sunt diuĩa ad que se hẽ intellectus noster sicꝛ oculus noctue ad lucẽ solis. ij. Methaphisice. inter ista vero valde lõgin quũ ꝛ remotũ est a cognitione nostra incarnatõis diuine mysteriũ. ex creaturis eim̃ põt homo deuenire in cognitionẽ prime causeꝛ: q̃ deus est q̃tum ad multas eius conditiones, ꝛ sicꝛ philosophi cõcluserũt de oco plurimas conclusiones. Similiter natura humana per se accepta nõ excedit cognitionẽ nostrã: sꝛ vnio nature diuine ꝛ hũane in supposito verbi sup̃ modũ transcẽdit facultatẽ intellectus humani. mysteriũ aũt istud denũciauit hieremias pphetaꝛ inter alios valde clare. xxij. c. dicẽs. Ecce dies veniũt dicit dñs: ꝛ suscitabo Dauid germẽ iustũ: ꝛ regnabit reꝛ: ꝛ sapiẽs erit: ꝛ faciet iudiciũ ꝛ iusticiã in terra. In diebus illis saluabit̃ iudaꝛ: ꝛ israel habitabit cõfidenter. Et hoc est nomẽ qd̃ vocabunt eum dominus iustus noster. Hec est auctoritas que ad litterã de christo dicitur fm omnes doctoꝛes hebraeos ꝛ latinos: vt plenius videbitur domino cõcedente. per hoc autẽ q̃ dicitur. Suscitabo dauid germẽ iustũ. exprimitur humanitas christi q̃ factus est ex semine dauid fm carnẽ. ad Ro. i. p. hoc aũt q̃ subdit̃. Et hoc est nomen qd̃ vocabunt eũ dominus iustus noster. exprimitur diuinitas christi clarius vt mihi videt̃ q̃z in alijs libris veteris testamenti. quia vbi habemus dominus: in hebraeo habetur nomen domini tetragrãmaton: qd̃ fm antiquos doctoꝛes hebraeoꝛũ soli est appropriatũ altissimo creatoꝛi: vt non liceat ipsum nomẽ de alio dici: put plenius dicet̃ dño concedẽte: quãdo ad locum illum veniemus. Et quia Hieremias ita clare christi mysteriũ denunciauit pphetice: potest̃ dici de eo quod scribitur Lucei. Et tu puer propheta altissimi vocaberis. quia valde expressit altitudinem sue diuinitatis. Et hec est materia principalis huius libri. Unde dicit Rab. Sal. super. ix. cap. zacharie. q̃ vniuersi pphete non sunt locuti nisi de diebus messie: qd̃ est intelligendũ de principali intentione eorum. quia de pluribus alijs sunt locuti. Et fm hoc deus humanandus est subiectũ in omnib⁹ libris propheticis: sicut deus est humanatus in euangelijs. quia quod prophete nunciant futurum euangeliste narrant factum. Sicut enim deus sub ratione absoluta est subiectum in tota sacra scriptura: sic est in partibus ei⁹ subiectum sub rõnibus determinatis. vt dictũ fuit plenius in principio Geñ. Alia vero sunt longinqua a cognitione humana propter sue eminentie ꝛ veritatis deficientiam: cuiusmodi sunt futura cõtingentia de quibus non est determinata veritas apud nos: sed est determinata apud deum. ꝛ de talibus est pphetia fm q̃ dicit Cassiodorus super pñs. Prophetia est diuina inspiratio: rerum euẽtus immobili veritate denuncians. De talibus vero erat destructio ciuitatis et templi ꝛ captiuatio populi per Nabuchodonosoꝛ. futura: quam hieremias pphetice denũciat ꝛ scribit in hoc libro intantũ q̃ volueruntꝛ eum propter hoc occidere: fm q̃ dicitur infra. xxvi. c. Iudicium mortis est viro huic: quia pphetauit aduersus ciuitatem istam. Et hec est materia huius libri secundaria sub nomine pphete designata. Causa etiam formalis huius libri sub nomine pphete designatur. Circa quod sciendum q̃ dupleꝛ est forma libri. scilicet forma tractatus ꝛ forma tractãdi. Forma vero tractat̃ est diuisio libri per partes ꝛ capitula: de qua videbitur in prosecutione libri. Forma vero tractandi est modus agendi: qui modus est pphet̃icus describendo diuinas reuelationes Hieremie factas: propter quod de ipso potest̃ dici illud qd̃ scribitur Iohannis. vi. Hic est vere propheta. Et dicitur vere propheta ad differentiam pseudo pphetarum qui nõ pphetabant ex diuina inspiratione sicut Hieremias: sed aliqui cõficiebant ex propria fictione propter questum: ꝛ alij ex reuelatione demonum qui sunt mendaces: propter quod falsi erant in pluribus pphetijs eorum. Causa finalis huius libri est vtilitas ecclesiastica ecclesie que collecta est ex omnibus gentibus. ꝛ hic finis notatur cum dicitur. in gentibus. id est ad vtilitatem omnũ gentium. propter quod de ipso potest̃ dici illud Esa. xlix. Dedi te in lucem gentium vt sis salus mea vsq̃z ad extremũ terre. vt sit verbum domini ad Hieremiam dicentis. Dedi te in lucem gentium ad illuminandum eos lumine fidei ꝛ claritate morum: vt sis salus mea vsq̃z ad extremum terre. ꝛ hoc denunciatiue tantum. q̃ christus est salus gentium effectiue. Fm q̃ dicitur pñs. lxxiij. Operatus est salutem in medio terre. id est in hierusalẽ: que est in medio climate terre habitabilis: in qua operatus est salutem hũanam per suam passionem benedictam ꝛ resurrectionem ꝛ ascensionem in celum: vbi cum patre ꝛ spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorum Amen.

Erba Hieremie. Liber iste i duas partes diuidit. s. in ꝓbemiũ ⁊ tractatũ. scdo incipit ibi. Et factũ est. Prima i duas: qꝛ p̃ ponit auctoris notificatio. scdo fcã sibi cõmissio. ibi. Et factũ est. Circa primũ notificatur auctor p̃ ex noie: cũ dr. a Verba Hieremie. supple st q̃ sequũtur i b̃ libro. Secũdo ex gne: cus dicit. b Filij helchie. q̃ fuit etiam ꝓpha: ls non tã famosus sicut hieremias. ⁊ hoc fm regulã hebreorũ q̃ dicit ꝙ qñ in ꝓncipio alicuius ꝓphie erpuitur nomẽ pris ipsi⁹ ꝓphe: intelligẽdũ est ꝙ ⁊ pr̃ fuit prophera.

c De sacerdotibus q̃ ⁊c. ex q̃ ps digitas sui generis qꝛ trib⁹ sacerdotal cõmixta fuit tribui regie ppe sui digitatẽ. Levicio ex loco: cũ dr.

d In terra bẽiamin. Dic enim hieronim⁹ in ꝓlogo hui⁹ libri: ꝙ anathot est vicus tribus milib⁹ distãs a hierusalẽ in sorte beniamin fit⁹.

Incipit Hieremias ꝓpheta. Erba[a] hieremie ꝓphete filij Helchie[b] d[c] sacerdotibus q fuerũt i anathot in[d] terra bẽiamin. Qd[e] factũ ẽ verbum dñi ad eũ in diebus iosie: filij Ammon regis iuda in terciodecimo anno regni eius: ⁊ factus est in diebus Joachim filij Josie regis iuda vsqꝫ ad cõsummatõem vndecim anni sedechie filij iosie regis iuda vsqꝫ ad trãsmigrationẽ hierusalem in mense quinto. Et[f] factũ est verbũ domini ad me dicẽs. Priusq̃[g] te formarẽ in vtero noui te: ⁊ anteq̃[h] exires de vulua sanctificaui te: ⁊ ꝓphetã in gẽtibus dedi te: ⁊ dixi. A. a. a. domine deus ecce nescio loqui qꝛ puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli[i] dicere quia puer sum: quoniã ad omnia que mittã te ibis: ⁊ vniuersa quecũq̃ mãdauero tibi loqueris. Ne timeas a facie eoꝝ: qꝛ tecum ego sum vt eruã te dicit dñs. Et[m] misit dñs manũ suam ⁊ tetigit os meũ: ⁊ dixit ad me. Ecce[n] dedi verba mea in ore tuo[o]: ecce cõstitui te hodie super gentes ⁊ super regna vt euellas ⁊ destruas[p] ⁊ dispdas[q] ⁊[r] dissipes ⁊ edifices[s] ⁊ plantes. Et[t] factũ est verbũ dñi ad me dicẽs. Quid[u] tu vides hieremia? Et dixi. Virgã[v] vigilantẽ ego video. ⁊ dixit dñs ad me. Bene[x] vidisti: qꝛ vigilabo ego super verbo meo vt faciã illud. Et[y] factũ est verbũ domini sc̃dõ ad me dicẽs. Quid[z] tu vides. Et dixi. Ollam[a] succensã ego video: ⁊ facien eius a[c] facie aquilonis. Et dixit dominus ad me.

e Qd factũ est verbũ dñi ⁊c. Et sciẽdũ ꝙ istud ꝙ nõ est ꝓnomẽ: ls ꝓiũctio: ⁊ ponit ꝓ qꝛ. ⁊ refert ad id qd dr i ꝓncipio. Verba hieremie ⁊c. Et ad ondẽdũ ꝙ hec verba ꝓcedebãt ex spũ diuino: dr. e Qd factũ. ⁊c. i. qꝛ factũ est verbũ dñi ad eũ in diebus iosie. ⁊c. Tacet b̃ duo reges q̃rũ rpibus ꝓphauit. s. Joachas ⁊ iechonias filij Joachim: eo ꝙ q̃libet eoꝝ regnauit tñ trib⁹ mẽsib⁹: ⁊ sic rps eoꝝ cõputatur sub alijs regib⁹ vsqꝫ ad trãsmigrõem hierusalẽ. i. captiuitatem ꝓpli ei⁹: ciuitate destructa ꝓ Nabuchod. in mense qnto. Contrariũ videt infra. xxxix. c. vbi dr. Mense qrto qnta die mensis apta est ciuitas. ⁊c. Dicendũ ꝙ mense qrto fuit capta a Babylonijs vt ibi dr: ls ciuitas nõ fuit destructa nec ppls in babylonẽ ductus donec sup b̃ audiret voluntas Nabuchod. existẽtis tũc in antiochia ꝓ nũcios ad hoc missos q̃ redierũt mense qnto. vt hic dicit. f Et factũ est. Hic ꝓnr desinit cõmissio fcã hieremie de actu ꝓphetãdi: cũ dr ei a dño. g Priusq̃ te formarẽ in vtero noui te. notitia ꝓdestinatõis q̃ est ab eterno. h Anteq̃ exires de vulua sanctificaui te. purgãdo ab originali in vtero mtris ꝓ grãm sanctificantẽ. i Et ꝓphetam in gentib⁹ dedi te. nũc nbi officiũ ꝓphetãdi imponẽdo: ⁊ qꝛ officiũ est magnũ. iõ subdit excusatio hieremie. k Et dixi: a. a. a dñe dõs. ⁊ dicũt aliq̃ expositores ꝙ b̃ ter ponit a: qꝛ hieremias se excusat a tãto officio ꝓpter triplicẽ defectũ. s. etatis. scientie. et eloquentie. qꝛ adhuc erat iuuenis. ls b̃ expositio ꝓcedit ex igrãtia hebraici fmõis: vbi ponitur hic vna dictio: ⁊ dr aha. cõposita ex tribus lris. s. alep he ⁊ he qꝛ bis ponit b̃ lra he: ⁊ b̃ dictio sic sonat. a. a. a. lra enim he aliquãdo sonat in hebreo sicꝫ a in latino. ⁊ est dicta dictio interiectio dolentis vel admirãtis. ls qꝛ dõs pot supplere oẽm defectum iõ subdit. l Noli dicere puer sũ ⁊c. q. d. potes suꝫ oẽm defectũ tuũ supplere: ⁊ te ab oppugnatorib⁹ coꝝ q̃s tu formidas ꝓtegere. Timebat enim Hieremias ꝙ ꝓphete q̃ ante eũ fuerãt ꝓsecutores vsqꝫ ad mortẽ sustinuerãt: maxime rpe manasse regis. vt hr iiij Reg. Et subdit initũ officij: cũ dr. m Et misit dñs manũ suã ⁊ tetigit os meũ. vidit enim imaginaria visione q̃ sibi ꝑsuadiuit dñs dei repsentãs: os hieremie manu sua tãgẽtis: ⁊ intellexit ꝙ per hoc designabatur collatio doni ꝓphetie sibi a deo. ideo subdit. n Ecce dedi ẋba mea. ⁊c. ꝙ Hieremias nõ solũ ꝓphetauit ꝗ regnũ iude: ls etiã ꝗ plura alia: vt videbit infra. iõ sequitur.

o Ecce pstitui. ⁊c. vt euellas. i. euellẽdo denũcies trãsferẽdos ideo baiatores. p Et destruas. q̃tũ ad occidẽdos. q Et dispdas q̃tũ ad fugiẽtes per diuersas vias. r Et dissipes. q̃tũ ad morẽtes in fuga vel capiuitate. s Et edifices ⁊ plãtes. i. denũcies iudeos reedificandos et plantãdos in terra sua. qd impletũ fuit rpe spiritu qui dedit ꝓpho licẽtiã redeundi in terrã suã ⁊ reedificandi tẽplũ: ⁊ rpe artaxersis q̃ dedit licẽtiã Neemie reedificãdi ciuitatẽ hierusalẽ. vt hr p̃ Esdre. i. ⁊ Neemie. i.

t Et factũ est. Funto ꝓbemio hic incipit tractatus. Circa quẽ sciendus ꝙ ls ꝓncipalis materia hui⁹ libri sit mysteriũ ipsius xpi. vt s̃. dictũ est. tñ hieremias multo dicit fusius scribit futurã ciuitatis ⁊ tẽpli destructõs. propẽ qd̃ mdi⁹ pot accipi diuisio libri fm istam materiã. ⁊ fm b̃ lib̃ iste in duas partes diuidit qꝛ p̃ hieremias hãc destructõem futurã denũciat. scdo ipsam factã d̃ plorat in trenis q̃ nõ est liber distinct⁹ ab isto. vt ps ꝓ hieronimũ in ꝓlogo galeato: q̃ ꝓlogus ponit in ꝓncipio libri regũ. Prima in duas: qꝛ p̃ futurã destructõem denũciat. scdo dicta epilogat. cap. liij. Prima adhuc in duas. qꝛ p̃ ꝓnũciat destructio iudeoꝝ. scdo aduersarioꝝ suoꝝ cap. xlvi. Prima adhuc in duas: qꝛ p̃ denũciat dicta destructio ꝓphetice. secũdo hystorice. cap. xxxix. Prima adhuc in duas. qꝛ p̃ ondit destructio ciuitatis futura. scdo subdit hui⁹ destructõis cã. cap. sequẽti. Prima adhuc in duas. qꝛ p̃ ponit dicta oñio. scdo ꝓphete ꝓfortario. ibi. Tu q̃. Ostẽdo ñõ destructõis future fuit duplici visione. scdo ponit ibi. Et factũ est. Prima ponit cũ dicit. v Quid tu vides hieremia. nõ q̃rit dñs ex igrãtia: ls vt ex ei⁹ rñsiõe cõueniẽt⁹ eũ instruat de futura destructiõe ciuitatis. iõ ꝓnter ponit ꝓphete rñsio. x Virgã vigilãtẽ ego video. aliq̃ exponũt. Virgã vigilãtẽ. i. vigilãtũ. s. latronũ qui vigilãt de nocte qñ alij dormiũt ad faciẽdũ furta: ⁊ habẽt aliqñ virgam lõgã in extremitate vncinũ ferreũ hãtẽ cũ q̃ extrahũt vestes vel alias res de domib⁹ ꝓ fenestras. ⁊ p b̃ vt dicũt designabat futura spoliatio ciuitatis ꝓ chaldeos. Ds istud dictũ ꝓcessit ex igrãtia hebraici fmonis q̃ sic hs hic. Baculũ amigdalinũ video. ⁊ dicit baculũ ad designãdũ ꝓcussiõs ciuitatis futurã. amigdalinũ: ad designãdũ hui⁹ ꝓcussionis accelerarõem: eo ꝙ inter alias arbores amigdal⁹ multũ accelerat emittere flores. ⁊ iõ cũ subdit. y Bene vidisti: qꝛ vigilabo ego. ⁊c. In hebreo hr. Quia festinabo ego. ⁊ eadẽ sententia est in lra nra: cũ dr. Virgam vigilãtẽ. ⁊ postea. Vigilabo ego. ꝙ vigilãtia enim intelligit festinatio: eo mõ loquẽdi q̃ cõiter dr de hoie multũ festinãte ad aliq̃d obtinẽdũ ꝙ vigilat sup illud. sacra scptura enim nõ semp trãsfert de ẋba ad ẋba: ls aliqñ accipiẽdo sensuꝫ ex sensu. z Et factũ est. Hic ponit secunda visio: cũ dr. a Quid tu vides. exponit vt s̃. b Ollaꝫ succensam ego video. nõ est intelligẽdũ ꝙ viderit imaginaria visione ollam plenã igne ardẽte: vt aliq̃ imaginãtur. ls videbat ollã bullientẽ. ⁊ b̃ mõ cõi ẋba dr olla succensa qñ fornit bullit. vñ in heb. hr. Ollã bullientem ego video et facies eius. i. ebullitões eius q̃ apparẽt i superficie olle bullientis. In hebreo enim facies ponit in plurali. c A facie aqlonis. i. a parte aqlonis. olla enim posita ad ignẽ qñ bullit eius ebullitões tãpiũt a parte ignis et flectũt ad partẽ oppositã. et p b̃ significabat ꝙ chaldei ciuitatẽ incensuri venirẽt a parte aqlonis. et iõ sequitur exponendo

dicam visionem. d Ab aquilone panderur malum. ꝛc. et ps litera vsq; ibi. e Et ponet vnusquisq; solium suum. i. tentorium suum.
f In introitu portarum hierusalem: vt nullus possit inde egredi qn capiat. vel ad iram solium suum. qz capta ciuitate sederunt principes in portis in soliis suis tanq; victores. vt hic infra. xxxi. cap. g Et loqr iudicia mea cum eis. reddendo eis penam debitam p peccatis. Sic ergo ritur hic quo chaldei diuinitus venisse ab aqlone: cu chaldea sit magis ad orientem respectu iudee. ad qd dicendum q nabuchodo. tunc erat mo archa vt ps Danielis. iiij. ꝛ sic regna aqlonis erant sibi subiecta. ꝛ p maiori pte collegit inde exercitum ad venendum ꝯ hierlm: vt sic chaldeam dimitteret munita bellatoribus in sui absentia ꝯra piculum iminentia. q aut ponitur duplex visio ad signandum idem. s. ciuitatis destructionem facit ad iudicium xiranis: ꝛ vt fmo dei vel locus compleat. fm q exposuit ioseph de duplici somnio pharaonis fame futura signante. Genesis. xli. h Tu g. B pnt ponit ppbere pro portario: cui dr. Tu g accinge lumbos tuos. ꝛc. i. sis proptus ꝛ paratus ad exequendum mandatum meum abiciendo a te timorem humanum. ppter qd subdit. i Nec enim timere te faciam. i. pmittam. ppter qd subdit. k Ego qppe dedi te hodie in ciuit. mu. ꝛc. q. d. sic ciuitas munita non potest capi: nec columna ferrea frangi: nec murus ceneus penetrari. sic non poteris a tuis aduersariis supari. cui cam subdit. l Quia ego tecum sum. q sum infinite xituris: ꝛ sic possum te in omnibus pregere.

In cap. p Hieremie vbi dr in postill. Filij helchie q fuit etiam ppha. Quod sit regula apud hebreos q qn in principio Additio. alicuius ppbetie expmit nomen pris ipsius ppbere intelligendum est q pr fuit ppbera: nullum hs fundamentum in sacra scptura: nec aliquem hebreorum expositorem recolo me legisse hoc afferentem: hs in qdam talmudica dico libro hoc legat. tm hoc non est p regula reputandum: imo fm Ra. cambi. ꝛ alios auctenticos hebreorum expositores Helchias hic notatus est Helchias ille summus sacerdos q inuenit librum legis tpe Josie. vt hic. iiij. Regum. xxij. q qdem helchias non fuit ppbera: qd ps ex hoc q ipse cum alijs domaro regis iuit ad qrendum verbum dni ab Olda ppbetissa. vt ps i. e. supdicto

In cap. p Hieremie vbi postillator helchiam pres hic Replica remie hic notatum dicit fuisse ppbetam iuxta regulam hebreorum dicentem preos ppbetarum notatos fuisse ppbetas. hs Burgen. dicit se illam regulam non legisse nec regulam cetera dicit tm in thalmud reperi. vm quia thalmud apud iudeos p lege reputat. lex aut ꝛ regula coincidunt. igit Burgen. negans illud dictum fore regulam precedit ipm esse regulam ex eo: qz dicit ipm in thalmud fore ꝯtentum. Assumit aut Burg. q Helchias hoc notatus non fuit ppbera: hs fuit ille summus pontifex. de q. iiij. Reg. xxij. dr q inuenit librum legis tpe Josie. ꝛ ad hoc allegat Ra. cambi ꝛ alios. hs videtur q Burgen. p assumptum illud pbat ppositum: qz summi pontificis officium fuit ppbetare. si enim tpe xpi qn sacerdotium ꝛ ppbetia legis debuit obmutescere: ad pontificis officium pertinebat ppbetare. sicut dr Job. xi. de caypha: cum esset pontifex ppbetauit: multo amplius tpe regum qn ppbetia fuit in maximo vigore ad pontificis officium pertinebat ppbetare. g qz fm Burg. helchias non fuit ppbera. ꝛ cum hoc fm eundem fuit pontifex. g fuit ppbera saltem officio ꝛ si non actu. Et ad hoc tendit argumentum Burg. p qd nititur ostendere ipm non fuisse ppbetam. qz missus est a rege ad Oldam ppbetissam ad consulendum. Ad hoc aut contra dr q aliq fuerunt ppbete actu: hs non officio. vt David Job: ꝛ plures alij. Quidam aut fuerunt ppbete ꝯtra mos: sicut Esaias Hieremias. ꝛc. Quidam aut officio ꝛ non actu: sicut multi fuerunt pontifices: ꝛ sic helchias. Et ad secundam Burg. rationem potest dici q non est inconuenens vnum ppbetam ad alium accedere ꝛ ab eo inquirere aliqd sibi non reuelatum ꝛ ab eo instrui. vt pts facta in multis locis tpe regum In p. li. regum dr. Mulier saul int ppbas. q tm consulunt pbitonissam. multo ro nabilius helchias existens ppheta potuit consulere veram ppbetissam. qz ppbete spus ppbetico non semp tangit: nec est in eorum ptate vsus lumis ppheralis: qz donum supnale est. Hic ergo fit de ppbeta ista? Helchie non videt venisse hunc summum pontificem fuisse patrem Hieremie. qz pr ipsius hic notatur of fuisse de sacerdotib? q fuerunt in anathot q fm beatum Hiero. fuerunt cum? ruralis: ꝛ inde accidit q Hieremie rusticitas in eloquio. fuit cum anathotheis: vt quit ides beatus Hiero. nec puto fuisse summum sacerdotem in tali pticulo habitasse: sed in ciuitate regia ad reddendum iura in causis ppleris. nec videt hoc esse mos duos loquendi sicut hic Hiero. de pre hieremie si fuisset summus pontifex. si enim honeste de summo pontifice dicitur: q sit vnus de sacerdotib? pfidus enim cum simplicib? sacerdotib? non conuenerat hoc esse: sic n decet regem pplo conuenire.

Z factum est. Hic pnt describit dicte destructionis cam. s. ppli iudaici malicia. Et diuidit in duas partes. qz p Hieremias arguit ppli maliciam. secundo ex hoc patet multiplice iniuriam. cap. xx. Prima in duas. qz p arguit ppli malignitas. secundo ex irreparabilitas. xiij. cap. Prima adhuc in duas. qz p Hieremias arguit ppli transgressionem. secundo plangit hic futuram psecutionem. cap. xi. circa medium. ibi. Tu aut dne demonstrasti mi. Sed istud dictum videt repugnare ei qd dictum est cap. p. precedenti. Nec enim timere te faciam. i. pmittam. qz placet de malo futuro videt precedere ex timore. Ad qd dicendum q sic dicit philosophus. ij. rhetorice. Timor est passio de malo futuro de difficili euitabili: non tm impossibili. qz si appbendat vt impossibile euitari tam cessat timor: ꝛ succedit tristicia: q est ppnse de malo pnti. qz tam appbendit illud malum vt pnts. ppter qd iudicant ad mortem cum illuc ducuntur non timent sed tristant. ꝛ hoc est per q timere. Prouer. xvij Spus tristis exiccat ossa. Hieremias aut p diuina reuelationem erat certus de psecutione sibi futura. ꝛ io non erat ei timor de hoc: sed tristicia. ꝛ sic plangebat: qz appbendebat illam qsi iam pnte ppter euasionis impossibilitatem. Planctus enim ppe est de malo pnti vel pteriori fm re vel fm appbensionem. Per dicta ps solutio argumenti. Prima adhuc in duas. qz p arguit ppli multiplex flagitium. secundo excludit ab eo remedium. cap. v. Prima adhuc in tres. qz p arguit populi malicia. secundo peccandi inuerecundia. cap. sequenti. tertio peccatum ꝯtumacia. cap. iiij. Pnts aut capitulum in duas partes diuidit. qz p pmittit dei ꝛ ppli mutua dilectio. secundo ipsius populi oppuatio: vt grauior appareat ex precedenti bonitate. secundo ibi Audite. Circa pmum sciendum q dns magnam dilectionem ondit pplo iudaico qm sic mirabiliter eduxit eum de egypto: ꝛ sibi spaliter desponsauit p dationem leg. fm q dr ps. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi. ꝛ iudicia sua non manifestauit eis. Et econuerso populus magnam dilectionem ondit ad deum qm ad mandatum eius exiuit in deserto vbi victualia non crescebant: nec aliquos ad sufficientiam sibi ppare poterant. a b est qd dr b. b Audet clama in aurib? hic. i. hiatorum eius: ita q oes possint audire tam maiores q minores. c Hec dicit dns eius verbum non potest esse falsum. d Recordatus sum tui. s. o israel.
e Miseras adolescentiam tuam. i. tpe tui exitus de egypto. f Et caritatem desponsationis tue. in leg datione. g Qm secuta mecum in deserto. ad dictum Moysi fui mecum. h In terra q non seminatur. eo q est omno sterilis. i Sanctus israel dno. q. d. tunc ppls israel fuit sanctificatus. k Primitie frugum eius. q. d. sicut primitie frugum

Ab aquilone pandet malum super oes habitatores terre. Quia ecce ego inuocabo omnes cognationes regnorum aquilonis ait dns: ꝛ venient ꝛ ponent vnusquisq; solium suum in introitu portarum hierusalem: ꝛ super omnes muros eius in circuitu: ꝛ super vniuersas vrbes iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super omnem malitiam eorum q dereliquerunt me ꝛ libauerunt diis alienis: ꝛ adorauerunt opera manuum suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos ꝛ surge: ꝛ loquere ad eos omnia que ego precipio tibi. Ne formides a facie eorum: nec enim timere te faciam vultum eorum. Ego qppe dedi te hodie in ciuitatem munitam: ꝛ in columnam ferream: ꝛ in murum eneum super omnem terram regibus iuda: principibus eius ꝛ sacerdotibus: ꝛ populo terre: ꝛ bellabunt aduersum te ꝛ non preualebunt: qz ego tecum sum ait dns vt liberem te.

Factum est verbum dni ad me dicens. Vade ꝛ clama in aurib? hierlm dicens. Hec dicit dns. Recordatus sum tui miserans adolescentiam tuam: ꝛ caritatem desponsationis tue qm secuta es me in deserto in terra que non seminatur. Sanctus israel dno primitie frugum eius. Omnes q deuorant eum delinquunt: mala venient super eos dicit dominus. Audite verbum dni domus iacob ꝛ omnes cognationes domus israel.

offerebantur domino applicatus spaliter p qz locutus est dns fac delinquunt. sic enim pnt ꝛ eorum familijs: sic p cauerit. qz ls b pu nitio precederet a diuina iustitia: tum aduersarij iudeorum exequbant voluntate mala. io sub dit. m Ma la venient super eos sic declaratus est multiplicem in Esaia. ꝛ adhuc declarabitur infra.
n Audite. B pnt describit ppli de prauatio: ꝛ diuidit in duas: qz p describit eius malicia. secundo remouetur falsa fiducia. ibi. Si lauerit te. Prima adhuc in tres: fm q malicia ppli ex tribus ondit. p ex eius in gratitudine. secundo ex gentium comparatione. ibi. Propterea. tertio ex flagellorum multitudine. ibi. Multi pastores. ꝛc. Circa p mum dicitur.
o Quid inuenerunt patres vri in me iniqtatis. q. d. nihil: qz non hs locum fuit defectus ex parte vanitate. i. pdola quam facti sunt. i. hoitum nulla illis fiat q fa ps Exod. xxxij. in a gum. ꝛ paralip. o est dns q ascendere facio. v Qui ꝛ inuius. p
p Et imaginem mortis Deut. viij. 5 liqui ambulauerunt tm in tota ista via deus defuit: fm q solitudinem hac ma ꝛ in hoc maior dei
a Et induxi vos
b In terram carmeli loc? fertilis ꝛ amen? sorte ephraim q est pueritiam in eb ermel pta. multe ydolatrie devote eum requirendum
f Nescierunt me. rec pastores. i. reges ꝛ mihi debitum ydolatrie al. loqtur de fallis dni. ppbas. vt ps. plurium alioꝝ vt pa arguit malicia pp sona dni. k

offerebãtur domino pre frugibus alijs: sic populus israel fuit ei applicatus spãliť p suscepcionẽ legis. tũc em̃ dicerũt. Dia q̃cũq; locut⁹ est dñs faciem⁹. Exod. xxiij. l Oẽs q̃ deuorãt eũ delinquũt. sicẽ em̃ p̃mitie nõ comedebãt licite nisi a sacerdotib⁹ & eor familijs: sic populi terrarũ vastãtes ppl̃m iudaicũ pecca cauerũt. quis b̃ punitio p̃ederet a diuina iustitia: nũ aduersarij iudeorũ exercitũ volũtate mala. ió subdit. m Mala veniẽt sup eos sicẽ declaratũ est multiplicitẽ in Esaia. & adhuc declarabitur infra.

n Audite. b p̃ñr describit ppli de prauatione: & diuidit in duas: quẽ p̃ describit ei⁹ malicia. secõdo remouetur falsa fiducia. ibi. Si lauerit &c. Prima adhuc in tres: fm q̃ malicia ppli ex tribus ondit. p̃ ex ei⁹ ingratitudine. secõdo ex gẽtiliũ cõparatione. ibi. Propterea. tercio ex flagellor multitudine. ibi. Mũqd seruus. &c. Circa p̃mum dicitur.

o Quid inuenerũt pres vri in me iniqtatis. q. d. nõ bũ: q̃ nõ hs locũ in deo. p Quia elõgauerũt a me. q. d. nõ fuit defectus ex parte mea: sz sua. q Et ambulauerũt post vanitatẽ. i. ydola q̃ nullã h̃ nt virtutẽ aut bonitatẽ. r Et vani facti sunt. i. bõitate vacui sicẽ & ydola. ppẽ qõ dr pã. cri. Si mules illis fiãt q̃ faciũt ea. &c. Qõ em̃ declinauerũ ad ydolatriã ps Exod. xxxij. in adoratiõe vituli. & postea in libris Iudicũ. regũ. & paralip. s Et nõ dixerũt. i. scõ nõ ondẽrũt se ẽtos de b̃ beneficio. v Qui traduxit nos p deserũ. q̃ erat loc⁹ inhãbitabilis & inuius. x Per terrã siccã. q. carebat fontib⁹ & flumibus. y Et imaginẽ mortẽ. ppẽ ꝓpẽtes & aialia venenosa ibi existẽtia Deut. viij. z Per terrã in q̃ nõ ãbulauit vir. s. antea. & si aliqui ambulauerũt: fuerũt ita pauci q̃ q̃si nihil sunt reputãdi. & tũ in tota ista via ões p̃uidit bõis de victu & vestitu: ita q̃ nihil eis defuit: fm q̃ dr Deut. ij. ca. Dñs nouit iter tuũ quõ trãsieris solitudinẽ hãc magnã p. xl. annos bitãs tecũ: & nihil tibi defuit & in b̃ maio: dei dilectio appuit q̃ tãto tpe p̃uidit eis & ita bñ. a Et induxi vos. mutat mod⁹ loquẽdi de tercia psona ad p̃mã b In terrã carmeli. i. terrã isrl. exp̃mit tũ spãliť carmel⁹ eo q̃ est loc⁹ fertil & amen⁹. iste tũ carmel⁹ est alij⁹ ab illo carmelo q̃ est in sorte ephraim: q̃ est magis sterilis. sicẽ dictũ fuit Esaie. xxix. Libanus p̃uertet in carmelũ: & carmelũ i saltũ reputabit. c Et ingressi. ꝓta. multẽ ydolatrijs. d Sacerdotes nõ dixerũt vbi est dñs. denote eũ rẽqrendo. e Et tenẽtes legẽ. q̃ dat mei cognitõz f Nesciẽrũt me. reco ḡsẽdo me dñm p debitã fuituti. g Et pastores. i. reges & p̃ncipes. h Preuaricati sunt in me. cultũ mihi debitũ ydolis exhibẽtes. i Et ppbe. ppbauerũt i baal. loq̃tur de falsis ppbis q̃s reges & p̃ncipes fouebãt z veros dñi ppbas. vt ps. iij. Regũ. xpe ach ab. & iiij. Regũ. xpe manasse: & plurũ aliorũ vt patebit infra. xx. cap. k Propterea. b p̃ñr arguit malicia ppli iudeo q̃ in cõparatiõe aliarũ gentiũ cũ dr in p̃sona dñi. k Propterea adhuc iudicio ꝓtẽdã. &c. q. d. nolo vos & filios vestros per violentiam deprimere sed per viam iustitie. q̃ peiores estis gẽtib⁹ alijs. ió subdit. l Trãsite ad insulas cetbi. i. ad insulas maris mediterranei: q̃b⁹ bitãt barbari. m Et in cedar mittite. i. ad agarenos q̃ descẽderũt ab agar ãcilla abrahe p ysmabelẽ & cedar filiũ ysmabelis. n Et considerate vehemẽter. i. toto mẽtis conatu

mutauit gens deos p suos. Et certe ipsi nõ sunt dij. Popul⁹ q vero meus mutauit r gloriã suã in s ydolum. Obstupescite t celi super hoc & porte eius desolamini vehemẽter dicit dñs. Duo u em̃ mala fecit populus me⁹. Me x dereliquerũt fontem aquẽ viue & y foderũt sibi cisternas z dissipatas que cõtinere nõ valent aq̃s. Numqd a seruus est israel aut vernacul⁹. Quare b ergo factus est in p̃dã. Sup c eũ rugierũt leones & dederũt voce suã posuerũt d terrã eius in solitudinẽ. Ciuitates ei⁹ exuste sunt: & nõ est q̃ habitet in eis. Filij e quoq; mẽpheos & taphnes constuprauerunt f te vsq; ad verticẽ. Numqd g nõ istud factũ est tibi q̃ h dereliqsti dñm deũ tuũ: cũ i tempore quo k ducebat te p viã Et l nunc quid tibi vis in via egypti: vt bibas aquam turbidam. Et m quid tibi cum via assiriorum vt bibas aquam fluminis. Argu-

o Si mutauit gens. s. alia quecũq; a vobis.

p Deos suos q. d. nõ. sz q̃libẽ gẽs alia illud q̃d p̃ coluit rancẽ deũ tenuit ei⁹ cultũ q̃ nis sint dij falsi. q Populus vo me⁹. i. ppls isrl. a me spãliter electus.

r Mutauit gloriã suã id est deũ suũ in q̃ debebat gloriari. s In ydolũ. sicẽ ps Exo. xxxij. vbi rãq̃ deũ coluit ydolũ vituli. ppẽ qõ dr. pã cv. Mutauerũt gliam suã in similitudinẽ vituli. &c. Postea vo multis ydolis & varijs fuierũt vt ps i libris Iud. Regũ. & parali. & q̃ istud erat valde inhonorabile. ió subdit. t Obstupescite celi. i. angeli superiores. & porte celi. i. ãgeli inferiores. Sciendũ tũ q̃ in hebreo sic habet.

t Obstupescite celi super hoc & turbẽ ac dissipemini. & fm hebreos loquitur de celo aereo: qõ dr b celi in plurali ppẽ diuersas ei⁹ partes. vel accipiẽdo plurale p singulari: sicẽ Exo. xxxij. dicit

Isti sũt dij tui israel. & tũ erat ibi tũ vnicũ ydolũ. Dr aũt celũ aereũ metaphorice obstupescere: q̃ notabilit immutat: sicẽ hõ stupid⁹ in facie mutat. & in mõ se habẽdi in tẽpestate & dissipatiõe q̃ fiũt ibi tonitrua: ꝓcelle: & fulgura q̃ sunt vre diuie signa. & p b̃ vt dicit rab. Sal. intelligit destructio ciuitatũ & tẽpli futura p nabuchodo. q̃ fuit magna tẽpestas in deis. sicẽ in cõi mõ loquẽdi dr aliq̃ gens vel ciuitas tẽpestari q̃n magnũ infortuniũ accidit ei. & hui⁹ tẽpestatis subdit cã cũ dr. v Duo em̃ mala fecit popul⁹ me⁹. & q̃ sunt illa subdit. x Me dereli. fon. aq̃ viue. sic notat ds eo q̃ est vita p essentiã dãs oib⁹ alijs vitã & ispiratõz y Et foderũt sibi. i. cũ diligẽtia et labore q̃sierũt. z Cisternas dissipatas. &c. i. ydola nullã vite vtutẽ in se nec in alijs bñria. a Mũ quid. b ondit malicia populi ex flagellor multiplicatiõe. cum dicitur.

a Mũqd seruus. s. emptic⁹ est israel aut vernacul⁹. i. fu⁹ nat⁹ in domo vt sic dẽat flagellari. q. d. nõ ista cã. et ió inq̃rit ẽ ea: cũ dr. b Quare q̃ factus est in prẽdã. alijs gẽtib⁹. c Sup eũ rugierũt leones. i. assirior et egyptiorũ reges crudelit ipm̃ inuadẽtes. ió subdit. d Posuerũt terrã ei⁹. &c. et ps tra vsq; ibi. e Filij q̃z mẽpheos et thanes. i. egyptij sic notat. q̃z mẽphis et thanis erant ciuitates notabiles i egypto. f Constuprauerũt te. i. dissipauerũt te. In hebreo dr. Confregerũt te vsq; ad vticẽ. Istud fuit ipl̃ũ q̃n egyptij interfecerũt Josiam regẽ q̃ erat caput in iuda. et subdit dictorũ malorũ vna cã: cũ dicitur.

g Numqd nõ istud factũ est tibi. q. d. sic. h Quia dereliqsti dñm. p ydolatriã. i Eo tpe. i. ab illo tpe. k Quo ducebat te p viã. sz p colũnã ignis et nubis p̃cedẽdo. vt dr Exo. xiij. et b̃ fuit q̃n popul⁹ fecit sibi vitulũ conflatile et adorauit vt deũ. Exod. xxxij. et postea tẽpore iudicũ q̃n nõ habebãt regẽ nisi deũ. vt dr p Regũ. l Et nunc q̃d. &c. aquã turbidã. i. mli. vt dr in heb. q̃z mul⁹ diuidit p multos riuos ad irrigãdũ terrã egypti. et sic et cõmixtiõe terre fit ei⁹ aq̃ turbida. et p bibitiõem illi⁹ aq̃ intelligit petitio subsidij ab illa gẽte. m Et q̃d &c. flumio. s. eupbratẽ p terra illã currẽtio. terra em̃ israel erat sita inter syriã et egyptũ. q̃z ab aq̃lone hs syriã. a meridie egyptũ. & q̃n infestabãt filij israel ab vna parte querebãt auxiliũ ab altera: & nihil eis valebat

ideo subdit. n Arguet te malicia tua. desperantes eos de diuino auxilio recurrebãt ad bũanũ. ⁊ iõ iusto dei iudicio deficiebãt cadẽtes in mãib⁹ aduersariorũ. iõ subdit. o Scito ⁊ vide. penã intellectũ dãtẽ

p Quia malũ. ex puatõe bõi pus habiti. q Et amarũ. ex incursione mali pus inexpti. r Reliquisse te dñm. p ydolatrie cultũ. s A seculo. i. a principio legẽ date. t Cõfregisti iugũ meũ. faciẽdo ⁊ adorãdo pstatilẽ vitulum. Exod. xxxij. v Rupisti vin. mea. i. pceptra.

x Et dixisti. facto.

y Nõ seruiam. q: Fuisti ydolis. ⁊ nemo põt duobus dñis fuire. matth. vi. z In oi eẽ col. ⁊c. in collib⁹ eẽ colebãt ydola ppẽ eminẽtiã loci ⁊ amenitatẽ ibidem in veneratõe ydolorũ exercẽtes in pdẽsis luxuriã in veneratõe veneris et ptiapi. a Ego aũt plãtaui te. ⁊c. i. seris pri bus pmi abraã ysaac ⁊ iacob. b Quõ ẽ cõuersa es. q. d. ex malicia tua. c Si lauerit te. b pñr remouet falsa fiducia in duob⁹ q̃ exdudũt. scõm ibi. Quid niteris. Pria i duas: q: p fit ista remotio. scõo pene cõminatio. ibi. Prohibe. Primũ in q̃ pfidebãt erãt sacrificia q̃ i tẽplo offerebãt. p pctorũ expiatõne: q̃ tñ nõ valebãt absq; debita pnia. iõ dr. c Si laueris te nitro. spẽs est terre q̃ vtũt purgatores vestiũ ⁊ dr. a niteo tes. quia facit vestes nitidas.

d Multiplicaueris tibi herbas borith. q̃ silr hz vim purgatiuã. in hebreo nõ hẽ herbã: sz tñ borith: qõ fm heb. significat saponẽ q̃ hz vim purgatiuã. ⁊ p ista intelligit multiplicatio sacrificiorũ vete. le. ad expiandũ pctã: q̃ nõ valẽt ad b sine debita pnia. e Quõ dicis. ⁊c. q: pctã negare ⁊ defendere graui⁹ est q̃ facere. p̃ Reg. xv. q̃si pctiũ ariolãdi est repugnare. ⁊c. iõ sequit. f Vide in ꝓualle. s. ennõn: vbi filios suos traducebãt p igtiẽ offerẽtes ydolis. Ra. sal. dicit. In cõualle pbegor. vbi filij isrl cõmiserũt ydolatriã. Mu. xxv. g Cursor leuis. ⁊c. q. d. sine freno encurristis ad ydolatriã. in heb. hr. Camela leuis retinẽs vias suas. i. modũ suum currẽdi absq; obliuiõe exercẽs: ⁊ est eadẽ snia. Et dicũt hebrei q̃ femella camela agilior est ad currẽdũ q̃ mascul⁹. h Onager assuet⁹ in solitudine. q: ibi ꝓuersat. i In desiderio aie sue ⁊c. p talẽ attractõnem sentit a lõge femellã: ⁊ sic isequit sine retinacõo. q. d. sic gẽs iudaica secuta est ydolatriã. k Oẽs q̃ q̃rũt eã. ad fornicãdũ cũ ea p ydolatriã. l In mẽstruis ei⁹ inueniẽt eã. in lege, pbibitũ erat ne mulier tpe mẽstruo: suo: admitteret ꝓcubitũ alicui⁹ viri. ppẽ qõ nimis luxuriosa reputabat que tali tpe se exponebat. ⁊ p hẽ designat vehemẽtia ydolatrie in pplo isrl. q: oi tpe erat ad eã parat⁹. In heb. hr. In mẽse suo inueniẽt eã. qõ exponit rab. Sal. dicẽs q̃ in vno mẽse anni onager dormit toto mẽse: ⁊ alio tpe nõ q̃rit vt capiat. q: hẽ eẽt. p nihilo ppter ei⁹ cursus velocẽ: sz tũc capit facilẽ ⁊ sine defectu. ⁊ p hẽ vt dicit designatur captio gẽtis iudaice q̃ facta est p nabuchodõs. mense q̃rto. vt hr. iiij. Reg. vlt. m Prohibe ⁊c. h pñr ponit pene cõminatio: cũ dr. Prohibe pedẽ tuũ. ⁊c. q. d. recede ab ydolatria ne ducar in captiuitatẽ nudis pedib⁹ ⁊ sitiẽs sicẽ solẽt duci captiui. n Et dixisti desperaui. ꝓ re

et[n] te malicia tua ⁊ auersio tua icrepabit te. Scito[o] ⁊ vide q:[p] malũ ⁊[q] amarũ est reliquisse[r] te dñm deũ tuũ ⁊ nõ esse timorẽ ei[s] apud te dicẽ domine ds exercituũ. A[t] seculo cõfregisti[t] iugũ meũ rupisti[u] vincula mea ⁊[x] dixisti. Nõ[y] seruiã. In[z] oi eẽ colle sublimi ⁊ sub oi ligno frõdoso tu prosternaberis meretrix. Ego[a] aũt plãtaui te vineã electã: oẽ semẽ verũ. Quõ[b] ergo ꝓuersa es mihi in prauũ vinea aliena. Si[c] laueris te nitro: ⁊ multiplicaueris tibi[d] herbã borith macũlata es i iniquitate tua coã me dicit dominus ds. Quõ[e] dicis nõ sũ polluta: post balim nõ ãbulaui. Vide[f] vias tuas in conualle: scito qd feceris. Cursor[g] leuis explicans vias suas onager[h] assuet⁹ in solitudine in[i] desiderio aie sue attraxit vẽtũ amoris sui. Nullus auertet eã oẽs[k] q q̃rũt eã ñ deficiẽt: in[l] mẽstruis ei⁹ inueniẽt eã. Prohibe[m] pedẽ tuũ a nuditate: ⁊ guttur tuũ a siti: ⁊ dixisti. Desperaui[n]: nequaq; faciã. Ad damaui[o] qp pe alienos: ⁊ post eos ambulabo. Quõ[p] cõfundiẽ fur q̃ ñ deprehendi tur: sic ꝓfusi sunt domus isrl ipi ⁊ re

ges eorũ principes ⁊ sacerdotes ⁊ ꝓphete eorũ dicẽtes ligno pr̃ me[q] es tu: ⁊ lapidi tu me genuisti. Verte rũt ad me tergũ ⁊ nõ faciẽ: ⁊ in[r] tẽpore afflictõis sue dicẽt: surge ⁊[s] libera nos. Vbi sunt dij tui quos fecisti tibi. Surgãt[t] ⁊ liberẽt te in tẽpore afflictõis tue. Secũm[u] nũerũ ꝓpe ciuitatũ tuarũ: erãt dij tui iuda. Quid vultis mecũ iudicio ꝓtẽdere: Oẽs[x] dereliquistis me dicit dñs. Frustra[y] percussi filios vr̃os: disciplinã nõ receperunt. Deuorauit[z] gladius vr̃, ꝓpheras vr̃os q̃si[a] leo vastator grãtio[b] vr̃a. Videte verbũ dñi. Numqd[c] solitudo fact⁹ sũ isrl: aut terra seroti. Quare[d] ergo dixit ppls me⁹: recessimus nõ venimus vltra ad te. Nũqd[e] obliuiscitur virgo ornamẽti[f] sui: aut[g] spõsa fascie pectoralis sue. popul⁹ vero me⁹ oblit⁹ est mei diebus innũeris: Quid[h] niteris bõam ostẽdere viã tuã ad[i] querẽdã dilectõs que[k] insuper ⁊ malicias tuas docuisti vias tuas: ⁊[l] in alis tuis inuenta[m] est sanguis aiarũ pauperũ ⁊ innocentũ. Nõ[n] in fossis inueni eos: sz[o] in oibus que supra memorau. ⁊[p] dixisti

medio. ⁊ ideo non dimittaz. In hebreo habetur. non curo. s. de tali cõmiatõe. ⁊ magẽ ꝓsonat ei q̃ qõ seq̃t. Ad damaui q̃ppe alienos. s. deos: ⁊ tal amor vehemẽs facit nõ curare ꝓ mõitõe ad oppositũ. p Quõ ꝓfundiẽ. ⁊c. q. d. sic ꝓfundent filij israel q: inuenient ydola eorum a chaldeis eos saluare nõ poterũt. ⁊ loq̃tur ppheta de futuro p modũ pteriti. ⁊ ideo subdit.

q In tpe afflictõis dicẽt. i. tpe obsidiõis p chaldeos. r Libera nos. ⁊ subdit dominus respõdit.

s Surgãt ⁊c. q: ipse noluit eos liberare. t Secũdũ nũerũ ciuitatũ ⁊c. p dñi cultu habebãt vnũ ãlitare ad imolãdũ in hierlẽ. q̃ p̃ dei ꝓtẽpt⁹ maior. ideo sequitur

v Oẽs dereliquistis me. sine dereliquia septus inuenitur. x Frustra percussi. ⁊c. q: ñ est secuta correctio. y Deuorat gladius vr̃ ꝓpheras vr̃os. s. sacerdotũ ⁊ pre Jeremie ⁊ Esaiã tpe manasse: ⁊ plures alios q̃ occisi fuerũt aũ tpe Jeremie. ideo subdit.

z Quasi leo vastator. q̃ aialiaria nocentia occidit: vt suos ⁊ bõi.

a Grãtio vra. q̃ semp sitiuit sanguinẽ innocũm.

b Nũqd solitudo fact⁹ sum isrl ⁊c. q. d. non. immo puidi ei de terra fertili lacte ⁊ melle manante.

c Quare q̃ dixit. ⁊c. q. d. nullã cãm habuit nisi malicia sua.

d Nũqd obliuiscet virgo. desposata. e Ornamẽti. quod dat ei spõsus in ds̃põsatõe sua. f Aut spõsa fascie. i. ligamẽti mamillarũ ne grossities earũ indecẽter appareat. q. nõ. ꝓ bõ telligit q̃ gẽs iud aica nullo mõ debuit obliuisci legẽ quã de dit ei in ornamẽtũ q̃ eã desposauit in mõte sinai: ⁊ pceptorũ strigentũ indecẽtiã vite. q: tñ fecit ꝓtũ: ⁊ lõgo tpe. iõ sequitur. Popul⁹ aũt me⁹. ⁊c. g Quid niteris. ⁊c. hr remouet scõm s. apparẽs iusticia p quã suã maliciã palliabant. vñ ⁊ rex manasses occasionẽ Esaie palliauit zelo legis ponens ei q̃ ꝓ mosen locut⁹ fuisset. vt dictũ fuit Esaie. i. ppẽ qõ dr. g Quid niteris ⁊c. q. d. frustra pallias maliciã tuã. q: fm Hiero. simulata sũtas duplex est iniquitas. h Ad q̃ren. di. allegãdo q̃ dñs te de⁹ diligere. i Que insup ⁊ malicias. ⁊c. semp i malis excrescendo. k Et in alis tuis. i. in sacerdot. b⁹ ⁊ regib⁹ p q̃s debebat ppls subleuari sicẽ auis p alas. l Inuẽt⁹ est sanguis scz ꝓphetarũ: ⁊ marie tpe manasse. vñ dr. iiij. Reg. xxi. ca. Et sanguinẽ innocũtũ effudit manasses multũ nimis: ita vt implerent hierusalẽ vsq; ad os. m Nõ in fossis inueni eos. q. d. ista occisio innocẽtũ nõ fuit fcã in occulto sz in mãifesto: ita q̃ nõ põt negari. ra. Sa. dicẽ q̃ hẽ est ẽ ala lra. m Nõ in fossis inueni eos. ⁊ est sensus. nõ hãsti cãm occidẽdi eos sicẽ ille q̃ inuenit furem ꝓ nocte domũ effodiẽtẽ: licite ꝓt eũ occidere. vt dr Exo. xxij.

n Sed in omnibus de ydolatria tua ⁊ eos cũ tũ debuisses

o Et dixisti. post q: sz malũ sit peccare. iõ subditur.

q Ecce ego iudicio pten. te. quia cẽs te de malicia tua ⁊ puniẽs nõ violẽtẽ: sz rõnabiliter. ⁊ ps lra vsq; ibi. r Et ab egypto ⁊c. ab assur. tpe enim achaz processerat ista ꝓfusio ab assur. q̃a spoliata domo domini misit regi assiriorũ mũera: ⁊ tñ finaliter nõ valuit ei: sz magis nocuit. q: iuit obuiaz regi assiriorũ i Damascũ vbi videns altare ydolatrie fecit fieri silei domo domini. qõ fuit occasio ruine sibi ⁊ pplo suo. et eodẽ mõ postea secuta est ꝓfusio ab egypto tpe sedecie q̃ etiaz ex cõfidentia regis egypti rebellauit nabuchodõs. regi. ppẽ qõ ciuitates ⁊ tẽplũ destruxit ⁊ pplm parti occidit ⁊ partim captiuauit. iõ subdit. s Multiplicaueris ⁊c. fusionis ⁊ mistice man⁹ sup caput suum fidenter tua. quã dum pteritis Ulgo dr.

arguit pcõ literis. p sua libidine q: ꝓ arguit Binuetrit. Circa pmũ dr.

b Si dimiseris ⁊c.

c Et recedẽs ab eo reꝑcussatõem vin eã vltra. s. vir pm ⁊c. q. d. sic. q: m subdit. f Tu roub⁹ mulẽ. i. seruũ q. d. suscipiã te: qõ bus libris nõ est ⁊c. ⁊ sz subintelligitur glose interlineariũ

k Leua oculos ⁊

l Et vide vbi nõ ydolatriã. m põat trãseũtib⁹. micandi desiderio ipsus spoliare. ydolatrijs. p

q Quãobrẽ pb

n Sed in omnibus que supra memorauí. id est q: inuenisti eos de ydolatria tua & aliis malis pdictis te arguentes. ió occidisti eos cū tñ debuisses eor ñba recepisse cū tremore & reuerentia.

o Et dixisti. post ista flagitia manifesta. p Absq; pctó. &c. q: ls malú sit peccare: ñ tñ est pctá ppetrata médacií ex ouare. ió subdítur.

q Ecce ego iudicio pten. &c. quia cés te de malicia tua & puniés nó violátér: ls róna biliter. & ps lra vl q; ibi. r Et ab egypto &c. ab assur. tpe enim ach as processerat ista pfusio ab assur. qa spoliata domo domini ministri regi assinorum mūera: & tñ finaliter nó valuit eū: ls magis nocuit. q: iuit obuiam regi assinor i Damascū vbi vidés altare ydolatrie fecit fieri sile i domo domini. qó fuit occasio ruine sibi & ppto suo. et eodē mó postea secuta est pfusio ab egypto tpe sedecie q etiam ex cónfidentia regis egypti rebellauit nabuchod. regi. ppé qó ciuitates & tēplú destruxit & pplm parti occidit & partim captiuauit egypti rege nullū auxiliū tribuente. ió subdit. s Illā & ab ista. s. terra. t Egredieris. in captiuitatē ducta. v Et man tue erūt sup caput tuū. in signū cónfusionis & tristicie. sic rb amar ab amon violata & eiecta posuit man sup caput suū. ij. Reg. xiij. ca. x Quia obtuit dñs cónfidentiā tuā. quā habebas i rege egypti. & loqtur de futuro p modum preteriti.

Capitulum. iij.

Vlgo dr. Postqm ppha redarguit ppli malicia: h pñr arguit peccantiū inuerecūdiā. et h sub metaph ora mulieris p sua libidine a marito dimisse. Et diuidit in duas pres. q: p arguit h inuerecūdia absolute. scdo cóparatiue. ibi. Et dixit. Circa pmā dr. a Vulgo dr. i. vulgariter seu communiter. b Si dimiserit vir vxorē suā. ppé effrenatā eius libidinem. c Et recedés ab eo. duxerit virū alterū nolés aliqlit ptinere et recdiliatóem viri mo dicū expectare. d Nūqd reuertet ad eā vltra. s. vir pm. q. d. nó. & cā subdit. e Nunqd nó polluta &c. q. d. sic. q: nimis vilificata est. & ex h ostdit dei clemēnā: cū subdit. f Tu aūt fornicata es. p ydolatriā. g Cū amatoribus multis. i. seruiēdo multis ydolis. h Tñ reuertere ad me. q. d. suscipiā te: qó aūt subdit. i Et ego suscipiā te. in aliqbus libris nó est de textu: q: nó est in hebreo nec in libris correctis: ls subintelligit. ppé qó aliqs expositor posuit h p modum glose interlinearis: q postea inserta fuit textui p imprimā scptorū. k Leua oculos tuos in directū. i. ad facta tua recte considerādā. l Et vide vbi nē pstrata sis. q. d. nó est loc vbi nó exercueris ydolatriā. m In vijs sedebas. sic mereris in bruto vt se expōat trāseūtib. n Expectās eos q̃si latro. i. cū magno fore micandi desiderio: sic latro expectat aliquē trāseūtē desiderans ipsus spoliare. o Et polluisti terrā in fornicatóib tuis. i. in ydolatriis. p Et in malicijs tuis. peccādo ptra primum. q Quāobrē pbibite sunt stille pluuiarū & serotinus hyember non fuit. Frōs mulieris meretricis fcta est tibi: noluisti erubescere. Ergo sal tē āmodo uocat me pr meus dux ygitatis mee tu es. Nūqd irascetis in ppetuū: aut pseuerabit in finē Ecce locuta es & fecisti mala & potuisti. a dixit dñs ad me in diebus iosie regis. Nūqd vidisti q̃ fecerit auersatrix isrl. Abijt sibimet sup oēm mōtē excelsū: & sub oi ligno frōdoso: & fornicata est ibi. c dixi: cū fecisset hec oia: ad me reuertere & nó est reuersa. Et vidit puaricatrix soror eius iuda. q: h pro eo q: mechata eēt auersatrix isrl dimisissez eā: & h dedissez ei libellū repudij & timuit puaricatrix iuda soror eius: ls m abijt & fornicata est etiā ipa: et facilitate fornicatóis sue pramiuit terrā: & mechata est cū lapide & ligno. Et n in oib his ñ est reuersa ad me puaricatrix soror eius iuda i toto corde suo: ls i médacio ait dñs. & dixit dñs ad me. Justificauit a animā suā auersatrix isrl cóparatóe puaricatricis iuda. Vade & clama tibi: nolui erubescere. Ergo sal tē āmodo uocat me pr meus dux ygitatis mee tu es. Nūqd irascetis in ppetuū: aut pseuerabit in finē Ecce locuta es & fecisti mala & potuisti. a dixit dñs ad me in diebus iosie regis. Nūqd vidisti q̃ fecerit auersatrix isrl. Abijt sibimet sup oēm mōtē excelsū: & sub oi ligno frōdoso: & fornicata est ibi. c dixi: cū fecisset hec oia: ad me reuertere & nó est reuersa. Et vidit puaricatrix soror eius iuda. q: h pro eo q: mechata eēt auersatrix isrl dimisissez eā: & h dedissez ei libellū repudij & timuit puaricatrix iuda soror eius: ls m abijt & fornicata est etiā ipa: et facilitate fornicatóis sue pramiuit terrā: & mechata est cū lapide & ligno. Et n in oib his ñ est reuersa ad me puaricatrix soror eius iuda i toto corde suo: ls i médacio ait dñs. & dixit dñs ad me. Justificauit a animā suā auersatrix isrl cóparatóe puaricatricis iuda. Vade & clama

q dausum fuit celum propter peccata terre: sed non dicitur ibi quātus tpis. ls Jaco. v. dr q: nó pluit ānis trib & mēsib sex p pē ydolatriā & alia pctā tpe achab & iezabel. Cōsequēter ex pdicē pcludit inuerecundia peccādi: cū dr. r Frons mulieris meretricis. &c. & subdit diuina clemēnia ad pniam recipe semp parata. cū dr. s Ergo saltē āmodo. post tot & tāta flagitia. t Voca me pr meus. reco glcēdo bñficium tue creatóis.

v Dux ygitatis mee tu es. reco glcēdo bñficius eductóis tue de egypto tūc eēm pplus hebre cóitē erat ireger ab ydolatrie pctó vsq; ad fabricatōs vituli. x Nūqd irascetis in ppetuū recedē do a me p peccatum.

y Ecce locuta es & fecisti mala. i. ore & ope peccasti. z Et potuisti me pmittente ex tuo dementro: qó ārt seqtur. Et pro ñbis pnūc. &c. vsq; ibi. Qó pmōe tractasti. idusiue ñ est de textu q: nó dr i hebreo: nec in libris bene correcē. a Et dixit. h pñr arguit inuerecūdia pdicta cōparatiue. s. ad pplm regni israel. Et diuidit i duas partes. q: p ponit dicta cōparatio. & scdo peccātiū reuocató. ibi. Vade & clama. Circa pmū notat tpe bus reuelatóis facte hieremie: cū dicit. a Et dixit. &c. Josiere gis. s. iude: ante eēm tpe Ezechiere gis iude Osee rex israel & pplus eius fuerat debellat & captiuat & ductus in assyrios p pter ydolatriā & alia pctā ipsor. hm q dr. iij. Reg. xviij. et h est qó dr. b Nūqd vidisti. i. pslideraste. hieremias eēm nó vidit oculis carnis: nó dū eēm erat nat qñ pplus regni isrl fuit captiuat: q: h fuit sexto āno ezechie. iiij. Reg. xviij. & extūc vsq; ad decimū octauū annū regis Josie i q̃ ista reuelatio facta fuit hieremie. vt dicit Ra. sa. fluxerūt anni. xcviij. vt ps. iiij. Reg. cōiungēdo annos intermedios p tpa q̃b dicūt regnasse reges iuda illi tpis. Hieremias aūt adhuc iuuenis cepit ppbare tpe iosie. vt dictū est. ā. cap. i. c Que fecerit auersatrix isrl. i. pplus regni isrl. d Abijt sibimet sup oēm mōtē. &c. i. exposuit se oi ydolatrie.

e Et dixi cū fecisset h oia ad me reuertere. h dixit dñs p amos & oseē q̃ ppha auertit de regno isrl. f Et nó est reuersa. q: ad ñba eor nó fecit pniam: ls magis auxit malicia. g Et vidit puaricatrix soror eius iuda. i. pplus de regno iude q̃ desceēderat ex eisdē pribus: ppé qó vocat eius soror. h Quia p eo q: mechata esset. &c. exponēdo se oi ydolatrie. vt dictū est. i Dimisissem eā. in manib regis assyriorum.

k Et dedissem ei li. repu. pmittēdo q: duceret in captiuitatē. l Et nó timuit puaricatrix iuda soror eius. ex dicta pēa illata pplo isrl: & tñ debuisset tiere ne accideret sibi sic: qó nó fecit. ió subdit m Sz abijt & fornicata est. p ydolatriā tiore dei postposito. n Et i oib his nó est reuersa ad me. ls eā reuocauerī verbo ppbarū & fcō punitōis in populo isrl. vt dictū est. o In toto corde suo. ls i médacio. q: in pplo iuda erāt multi q̃ exteri videbāt iusti & ñ tñ erāt. vt dictū est. c. pcedēti p Et dixit dñs ad me. cui dictū nó pt esse falsum. q Justificauit aiam suā auersatrix israel. nó simplicit ls cōparatiue. ideo subditur.

r Cōparatóe pua. h mō dixit iudas. Ecēn. xxxviij. de ibamar. iustior me est: q: min peccauerat q̃z ipse. & sic est in ppositio. tū q: in iuda erat tamplū & cult diuin q̃ debebat regnū iuda tenerī in timore dei. tū q: regnū iuda viderat punitionē ptentā regni israel: ex q̃ debat a pctó retrahi. regnū aūt israel nó sic viderat punitōs regni iuda. s Vade h pñr ponit peccātiū reuocatio. & p de regno israel spālit. scdo omniū

generaliter.ibi.Conuertimini. Circa primum dicitur. e Vade et clama f mões istos ꝗ aqlone. ⁊ est vbũ dñi ad hieremiã:q̃ vt dic̃ rab. Sal. fuit missus i terrã assyriorꝫ:q̃ est in plaga aqlonari respectu iudee vbi ppls isrl detinebat captiu⁹ ad p̃dicandũ eis pnias. Alij vo dicũt ⁊ vsimuli⁹ vt videt q̃ fuit missus ad aliqs q̃ de ppło isrl effugerãt manus regis assiriorꝫ ⁊ latuerãt i terris circãadiacẽtib⁹:⁊ postea ad terras isrl redierãt:⁊ ibi multiplicati fuerãt. ⁊ q: erant ydolatre sic añ capt uitaté fratrũ suorꝫ. ió Hieremias iuit ad r̃ducẽdũ eos ab idolatria ad dei cultũ q̃ vigebat in hierusalẽ maxime tpe iosie. terra aũt regni isrl est i parte aqlonari respectu hierusalem et regni iude.

t Reuertere auersatrix israel ab ydolatria.

v Et nõ auertã faciem meã a vob. ꝗ suscipiam vos in misericordia.

x Quia sanct⁹ ego sus. q.d. b̃ faciã ex bonitate mea. nõ ppt vra merita ⁊ q: ad verã cõuersionẽ reqrit ppria peccati cognitio. ió subdit. Verũtñ scito iniqtatẽ tuã. ⁊c.

y Et dispersisti vias tuas alienis. i. ydolis q̃ dicunt dij alieni. ⁊ vocat b̃ vias tuas. i. pedes tuos qb⁹ pcedit p viã. loqtur em b̃ ppba de populo isrl sub metaphora meretrix q̃ parata est diuidere pedes suos oi trãseũti in pcubitu carnali. sic dr Ezech. xvi. Diuisisti pedes tuos omi trãseũti p viã. ꝗ Sub oi ligno frõdoso. i ralib⁹ em locis exercebat ydolatria:⁊ cũ b̃ aliqñ luxuria i veneratõs veneris ⁊ priapi. a Cõuertimini. b pñr potest reuocatio peccãtũ gnaliter. Sciendũ tñ q̃ aliq̃ expositores nñ exponũt residuũ but⁹ capli de reditu filiorꝫ israel d̃ capti uitate babylonica:⁊ q: plures eorꝫ remãserũt in babylone detẽti amore plis quã ibi genuerãt ⁊ possessionũ qs ibi acq̃sierãt. ió subdit. Et assumã vos vnũ de ciuitate ⁊ duos de cognatõe. ⁊c. ⁊ qd̃ subdit. Et dabo vobis pastores. ⁊c. exponũt de zorobabel:esdra:nemia:aggeo:et zacharia. q̃ gubnauerũt pplm in tpalibus ⁊ spũalib⁹. Mõ dicẽt vltra archa testamẽti. ⁊c. q: in tẽplo ab eis reedificato nõ fuit archa vt dicũt eriã iudei. ⁊ br. ij. Machab. p. ⁊ sic pñr adaptãt lram ad istud ppositũ; put pñt. Sz huic dicto obuiat qd̃ subdit. In tpe illo vocabũt hierusalẽ solũ dñi. q: nõ legit hierlm fuisse in tãta solẽnitate ⁊ reuerẽtia post tpe capriuitatis babylonice: sz semp vd q̃si semp erat subiecta seruitutí. p̃ psarũ. ⁊ postea grecorꝫ. et vltimo romanorꝫ. vt pz ex libris bedzenemie:machabeorꝫ:⁊ ex euãgelijs. Itẽ qd̃ subdit. Et ꝗgregabũtur ad eã oes gẽtes in noie dñi:q: nõ legunt ꝗuersi ad iuda, sm̃ de gẽtilib⁹ nisi pauci. silr qd̃ subdit. In dieb⁹ illis ibit dom⁹ iuda ad domũ israel. ⁊ venient simul de terra aquilonis. q: nõ legit q̃ aliq̃ iudei eiusdẽ tpis fuerint ad reducẽdum filios isrl de regno assyriorꝫ: vbi fuerũt ducti p assyrios. Propt qd̃ rab. Sal. exponit passum istũ de tpe xpi:⁊ in b̃ dicit magis catholice ꝗ expositores p̃dicti. dicit tñ q̃ ista sunt impleda de futuro sic ⁊ expectãt xpm venturũ. et⁹ tñ aduẽt⁹ trãsit in pteritũ. Igit sequẽdo dictũ et⁹ q̃ztũ ad id qd̃ pertinet vitatis pars ista in q̃ agit d̃ vocatõe xpi:q̃ venit vocare peccatores Matth. ix. Diuidit in duas:q: p̃ circa hãc vocatões ponit vocãtis benignitas. ⁊ sc̃do iudeorꝫ malignitas ibi. Sz quõ. Prima adhuc in duas:q: p̃ ponit dicta vocatio. sc̃do circa b̃ solutt qd̃. ibi. Et dixi. Circa pmũ dr in psona xpi. a Cõuertimini filij reuertẽtes. i. de penitẽtes reuertẽdo de tenebris ad lucẽ:d̃ vmbra ad veritatẽ. b Quia ego vir vester. i. spõsus. sic em b̃ in heb. qd̃ optime cõuenit xpo q̃ spõsus est ecclie. sm̃ q̃ dr Job. iij. Qui habet spõsam spõsus est. Verũtñ q: ad xpi vocatõem pauci de iudeis crediderũt q̃b⁹ ipe in psona ppa p̃dicauit. ió sequit. c Et assumam vos vnũ d̃ ciuitate. ⁊c. i. paucos respectu multitudinis remanẽtis i sua infidelitate. ⁊ istud fuit figuratũ in ingressu terre pmissionis:q: de exercẽtis milib⁹ q̃ exierũt de egypto duo tñ ingressi sunt eã. s. Caleph ⁊ Josue.

d Et introducã vos in syon. i. in ecclam militatẽ q̃ dr syon ⁊ hierusalem: eo q̃ ecclesia pnout diuiditur cõtra synagogam: ibi incepit p xpi p̃dicatõem ⁊ miraculorꝫ operatõs. vt pz ex euãgelijs ⁊ spũ sancti missionẽ sup apl'os. vt pz Act. ij. ppt qd̃ de ipa dr Heb. xij. Accessistis ad syon mõtẽ ⁊ ad ciuitatẽ dei viuẽtis hierlm celestẽ

e Et dabo vobis pastores. s. apl'os. f Et pascẽt vos. s. sciẽtia. i. fide certa q̃ dr scientia ppt certitudinẽ adhesionis. g Et doctrina. i. moribus sanctis. h Cũq̃ multiplicati fuerit. s. post xpi ascensionẽ. Fm q̃ dicit Act. vi. augebat numerus discipulorꝫ. i. credẽtiũ in hierlm valde.

i Et creuerunt i terra. p vocatõem gentiliũ ad fidem q̃ videt⁹ impletum p orbem.

k Nõ dicẽt vltra archa testamẽti. sz q̃ circa eã debeat esse cultus dei sic fuit tpe ve. te.

l Neq̃ ascendet sup cor. i. fidelis non ponẽt ibi

archa testamẽti dñi neq̃ ascendet sup cor: neq̃ recordabuntur illius: nec visitabitur: nec fiet vltra. In tpe illo vocabũt hierlm solium dñi ⁊ ꝗgregabũt ad eã oes gẽtes in noie dñi in hierlm ⁊ nõ ambulabũt post pauitatẽ cordis sui pessimi. In dieb⁹ illis ibit dom⁹ iuda ad domũ israel ⁊ venient simul de terra aquilonis ad terrã quam dedi patribus vestris. Ego aũt dixi. Quõ ponã te in filios:⁊ tribuã tibi terrã desiderabilẽ hereditatem preclarã exercituũ gẽtium ⁊ dixi. Patrẽ vocabis me ⁊ post me ingredi nõ cessabis. Sz quõ si ꝗtẽnat mlier amatorẽ suũ sic cõtẽpsit

ducã: sic fiebat ãtiq̃tus qñ portabat ad bellũ vt saluaret ab inimicis pplm iudeorꝫ. vt br p Reg. i plurib⁹ locis. m Neq̃ recordabũt. amplius de archa quã fecẽ Moyses. n Nec fiet vltra. s. alia noua. ⁊ p ista designat cessatio cerimoniarũ ve. le. quã videm⁹ impletã. Per dicta eriã pz falsitas iudeorꝫ dicẽtiũ q̃ in aduẽtu Messie reddet eis archa testamẽti ⁊ altaria holocaustorꝫ ⁊ incẽsi. ⁊c. ad cultũ ver. le. pinẽtia. o In tpe illo vocabũt hierlm. i. ecclam: vt p̃dictũ est. p Solium dñi. ꝗ referat ad ecclam militãtẽ. b fuit ipletũ in ascẽsione xpi. Fm q̃ dr Marci vlt. Et dñs qdẽ ihesus xpus postq̃ locutus est eis assumptus est in celũ ⁊ sedet a dextris dei. Si aũt referat ad ecclam militãtẽ impletũ fuit qñ xpus sedẽs apl'os docebat. ⁊ implet in eucharistia q̃ reuerẽter seruat in ecclia in q̃ tot⁹ xpus continetur.

q Et ꝗgregabũtur. ad eã oes gẽtes. i. aliq̃ ex oibus gẽtib⁹ p fidẽ caritate formatã. r Et nõ ambulabũt post pauitatẽ. sequẽdo ydolatriã sic añ fidei receptõs. s In dieb⁹ illis ibit dom⁹ iuda. ⁊c. Scit em apli Symõ ⁊ iudas fuerũt de domo iuda: q: fuerũt cognati germani ipsi⁹ xpi. xpi vo p̃dicauerũt i pside q̃ est in parte aqlonari respectu terre pmissionis: vñ exierũt xpi discipuli ad p̃dicandũ p oibẽ: vbi erãt multi israelite q̃ nõ redierũt de capriuitate:⁊ multos de illis adduxerũt ad fidẽ sic de gẽtib⁹

t Ad terrã quã dedi pri b⁹ vris. i. ad terrã viuẽtiũ: ad quã xpus ascẽdẽs in celũ trãstulit pres sctos q̃ pus detẽti fuerãt in limbo Illa em terra fuit eis pmissa pncipaliter: sic declarauit plen⁹ Genesi. xv. Premiũ em a deo pmissum nõ est min⁹: sz maior merito. oia vo bõa terrena sunt min⁹ bonũ ꝗ op⁹ virtutẽ. ⁊ ió qñcũq̃ p opibus virtutũ a deo pmittit aliq̃d terrenũ: intelligit pncipaliter pmissum bonũ spũale ⁊ eternũ. v Ego aũt. b circa p̃dicta mouet qd̃. s. q̃lit bẽat fidelitũ mltiplicatio: ⁊ br̃ditas celestis adeptio: cũ dr. x Quõ ponã. ⁊c. ⁊ pz ex dict lra vsq̃ ibi.

y Hereditatẽ p̃clarã. quia ibi clare videt de⁹ facie ad faciem.

z Exercituũ gentiũ. exercit⁹ gẽtiũ dicũt b̃ angeli sancti ad custodiam regnorꝫ ⁊ gẽtiũ deputati:⁊ illorꝫ pp̃e est br̃ditas celestis

a Et dixi. b ponit rñsio. s. q̃ duo p̃dicta habẽt p fidẽ ⁊ mores ió subdit. b Patrem vocabis me. i. nõ solũ corde credẽdo sed ore pfitẽdo. ad Roma. x. cap. Corde em creditur ad iustitiã: ore aũt pfessio fit ad salutẽ. Et q: fides sine opib⁹ mortua est. Jac. ij. ió subdit. c Et post me ingredi nõ cessabis. bõa opa vsq̃ ad finẽ pmanãdo. d Sz quõ. b pñr circa xpi vocatõem ponitur iudeorꝫ malignitas: cũ dr. e Sz quõ si ꝗtẽnat mulier amatorẽ suũ. i. maritum suũ. vñ in hebraeo br̃ socũ suum.

e Sic contempsit me domus israel. blasphemando: persequendo et tandem occidendo. et qui in vindicam eius secuta est destructio iudeorum per romanos. vt habetur Luc. xix. in subdit. f Vox in viis audita est plo. et vl. tem. qui destructa ciuitate iudei ducebant captiui ad diuersas partes suam miseriam deplorantes. g Quia iniquam fecerunt viam suam. recedendo a xpo qui est via veritas et vita. sic qui post destructionem ciuitatis aliqui de iudeis xpo crediderunt tenentes qui propter eius mortem fuisset illa destructio subsecuta. in hieremias b puidens dicit eius ad istos

a Conuertimini filij reuertentes. exponat vt supra.

b Et sanabo auersiones vestras. quibus auersi estis a xpo. et subdit petitionem responsio

c Ecce nos venimus ad te. per fidem

d Tu enim es dominus deus nr. iudei enim de peruersi xpm esse verum deum confitentur.

e Vere mendaces erant colles. tem. i. superbi per colles et montes: b metaphorice designant. sicut Esa. xl. dr. Omis mons et collis humiliabitur qui propbe vt conter metaphorice loquitur: et isti superbi fuerunt sacerdotes et pharisei qui per suam superbiam xpm pretempserunt: propter in deceptione a fide xpi auertentur: qui mendacia conuersi de indaismo recognoscunt. f Vere in domino deo nro. f. xpo. g Sal' israel. fm quod dicit Alex. iiij. de xpo. Et non est in alio aliqui sal'. h Confusio id est pena in xpm. propter quod venit super nos confusio. i Comedit laborem patrum nrorum. et. c. qui romani oia prosa in qbus laborauerant iudei et animalia et filios et filias eorum rapuerunt. et ideo sequitur.

k Dormiemus in confusione nra. quia diu stabimus in infidelitate. in sub/ditur. l Quia domino deo nro peccauimus. ista sunt verba penitentium pena preterita lamentantium. et non solum pena propa: sed patrum suorum. et

In cap. iij. vbi dr in postilla. Nun/ /ps lra et dicens, quid irasceris in perpetuum. Additio prima, Si nos habemus. Quid irascer. tem. In heb. hr. Quid irascere in perpetuum aut peuerabit in finem. Et exponit sic quasi filia vel sponsa quae loquitur conuertere ad recognoscendum deum tanquam pres suum et ducere nominatim sue cum quid de irascere in perpetuum ita quasi non recordaretur eam. q. d. non. iuxta illud ps. Non in perpetuum irascet. tem. Et hec sententia videtur magis propria in proposito. valde enim in proprie de peccatore inquitur a deo recedit diceretur quasi irascitur: sed potius prouocat deum ad iracundiam.

In eodem cap. vbi dr in postilla. Conuertimini filij reuertentes.

Si nos habemus: filij reuertentes. in hebreo hr. filij rebelles. et sic vocat rebelles ad primam: ad quam attrahit eos ad hoc. quia ego vir vester.

Additio. ij.

In eodem cap. iij. vbi dicitur in postilla. Et istud fuit figuratum in ingressu terre promissionis.

Additio. iij.

On videtur prope figurari paucitas iudeorum in xpo credentium respectu aliorum in sua infidelitate remanentium per Caleph et Josue: put in postilla. tum quia ibi fuerunt tres duo de sexcentis milibus virorum. b autem multo plures fuerunt credentes. f. i maiorum proportione. vt ps in actibus apostolorum. tum quia moyses et aaron qui fuerunt sancti: et non fuerunt ingressi terram promissionis figurarent infidelitatem xpm negantes. quod videtur inconuenire. sic figura huius paucitatis credentium de iudeis propter processit tempe Hieroboam. iij. Regum. xij. cap. quia totus populus israeliticus fuit diuisus in duas partes: quarum maior

me domus israel dicit dns. Vor in vijs audita est ploratus et vlulatus filiorum israel quia iniquam fecerunt viam suam: oblitti sunt dnm deum suum. Conuertimini filij reuertentes et sanabo auersiones vestras. Ecce nos venimus ad te. Tu enim es dns deus noster Vere mendaces erant colles et multitudo montium. Vere in domino deo nro salus israel. Confusio comedit laborem patrum nrorum ab adolescentia nra: greges eorum et armenta eorum: filios eorum et filias eorum. Dormiemus in confusione nra et operiet nos ignominia nra: quia in dno deo nro peccauimus nos et pres nri ab adolescentia nra vsqz ad diem hanc: et non audiuimus vocem dnm dei nri. Ca. iiij

Si reuertaris israel ait dns ad me reuertere. Si abstuleris offendicula tua a facie mea non commoueberis et iurabis viuit dominus in veritate et in iudicio et in iustitia et benedicent eum gentes ipsumqz laudabunt Hec enim dicit dns viro iuda et habitatori hierusalem. Nouate vobis nouale: et nolite serere super spinas. Circumcidimini in dno et auferte preputia cordium vestrorum viri iuda et habitatores hierusalem ne forte egrediatur vt ignis indignatio mea et succendat et non sit qui extinguat, propter malitiam cogitationum vestrarum. annunciate in iuda et in hierusalem: auditum facite: logmini et canite tuba in terra: clamate fortiter et dicite. Congregamini et ingrediamur ciuitates munitas leuate signum in syon Confortamini nolite stare quia malum ego adduco ab aquilone et contritionem magnam. Ascendit leo de cubili

salicet decem tribus recesserunt a regno dauid qui fuit figura christi et a cultu dei qui vigebat in templo et coluerunt vitulos. minor vero pars. f. duae tribus adhesere regno dauid et cultui diuino, put b figura largit tractat in pagione. i. pte. c. ij. cum propter ad propositum adaptando. Replica. Il cap. iij. Burg. mutat textum translationis nre ab actuo ad passiuum. et sic postill. vno modo applicat burg. alio modo veritas est in vtraqz applicatione. Sed quia dicit Burg. i beth. habent: rebelles: vbi nos reuertentes. credat Burg. quod voluerit: puto bnm hieronimum: postillatorem et oes alios ita ignaros hebraici fmonis vsqz ad burg. non fuisse vt interpretarent rebelles pro reuertentes filios. In eo. cap. postil. dicit paucitatem credentium in xpm ex iudeis figuratam esse paucitate ingredientium terram promissionis ex egyptiis de egypto Burg. assignat aliam figuram putans figuram postill. non esse propriam. Ad b dicendum quia vnus fuit et plures figure: sicut pz in multis locis sacri canonis. etiam cum figura ab: nam sit eius similitudo quia non semper currit quinque pedibus. Si enim omis similitudo esset omnimoda nulla esset similitudo sicut arguit bnus Aug. Si oia essent eqlia non essent oia. Omnimoda enim similitudo potius esset dicenda identitas quam similitudo: vt dicit Burg. vide circa primum capitulum Osee. Capitulum. iij.

Si reuertere. Postqm hieremias repbendit populum de peccandi iniquitate: b arguit eum de prumacia. et per dicta prumacia arguit. secundo pena debita subiungit. ibi. Annunciate. Circa primum dr in persona dni. a Si reuertere israel. b accipit si pro non. quia ista reuersio non fuit subsecuta. et sic apparet prumacia: et eodem modo accipit cum subditur.

b Si abstuleris offendicula tua. i. peccata quibus me offendisti. c Non commoueberis. de terra tua in captiuitate babylonica. d Et iurabis viuit dno. tem. b ponunt tres comites iuramenti liciti. et quilibet subtracto reddit illicitum: sicut est iuramentum medax quod caret veritate et iuramentum iniquum: vt si quis iuret se bonum occisurum: quod caret iustitia: et iuramentum incautum quod caret iudicio discretionis: vt si quis iurat sine causa et ratione legitima.

e Et benedicent eum gentes. impcando sibi bona si fecerit ista. et mutat modum loquendi de secunda persona ad terciam. sic quia b non fecit: ideo in captiuitatem ducti fuit. et per israel intelligit b populus regni iuda: quia israel est nomen gentile ad oes hebreos. et b pz per b quod subdit. f Hec enim dicit dominus viris iu. et hieru. in aliquibus libris interponit b iratori: sed non est de textu. g Nouate vobis nouale. est autem nouale terra de nouo culta: plus spinis et sentibus plena. et per b innuit propria quae erant inuetterati in malicia. h Circumcidimini in dno. in circumcisione spiritualis: quia placet ei. et quia sit illa subdit.

i Et auferte preputia cor. ve. i. peccata et prosuetudines peccandi. k Ne forte egre. vt ignis indig. mea. tem. i. vindicta mea per ignem. et quia b non fecerunt in prumacia permanentes. ideo secuta est successio ciuitatis et templi per chaldeos tempore sedechie. iij. Regum. xxiv. et infra. xxxix. c. l Annunciate. b pnr sequitur pena prumacie. et diuidit in duas. quia pontifex commiato pene. secundo compassio hieremie. ibi. Et dixi. Circa primum dr annunciate in iuda tem. i. omnibus notificate. m Et canite tuba in terra. ad prouocandum bellatores vnde cumque. n Et dicite. Congre. et ingre. ciui. munitas. vt ibi possimus saluari. o Leuate signum. i. vexillum. p In syon. vbi erat fortalitium ciuitatis hierusalem. q Confortamini. aduersum. r Nolite stare. ocioso

s Quia malum ego adduco ab aq. i. gue bellum quod non potentes sustinere. ideo subdit. t Et contritionem magnam. i. ciuitatis et templi destructionem. et ideo quia dicit Hiere. Canite tuba. et postea. leuate signum in syon confortamini tem. dicit ironice. q. d. sic facietis: sed nihil valebit vobis. vnde subdit. v Ascendit leo de cubili suo. i. nabuch. de regno suo: quia dr b leo eo quia in vexillo

suo habebat imaginem leonis: vt dicunt aliqui: vel propter suas auda
cias & ferocitatem. f Et prædo gentium se leuauit. qt a multis gentib⁹ prdas
accepit. g Egressus est de loco suo. ad venientem ⁊ iudeam. ió subdit.
⁊ Vt pnat terram tuam ⁊ solitu. ciuitates destruendo: & habitatores capiuan
do. Et qt fuit b iudeis materia doloris. ió subdit. a Sup b ac
cingite vos cilio. &c. in signu tristicie & lamentationis. b In die illa di
cit dnus peribit p. qt de
nocte fugerunt p locu oc
cultus. nn nō paluit eis.
qt cōprehendit eos exerci
tus chaldeorum. iiij. Reg.
xxiv. & infra. xxxix. cap.
c Et obstupescent sacer
dotes & pphete. qt diue
rant sedechie regi & pnci
pib⁹ ⁊ ciu. d Et di
xi. h ⁊ nr ponit cōpassio
hieremie eo qd erat ō po
pulo illo. Et diuidit in
duas partes. qt p poni
tur iphi⁹ dolor i mēte. se
cūdo in corpore. ibi. Ve
tre meu. Circa pmu dic
hieremias. e Heu.
interiectio est dolentis: &
ponit ter ppt triplicē ō
structionē. s. repli: ciuita
tis & pplī. f Ergo
ne decepisti pplm istum.
id est decipi permisisti p
falsos pphas. q.d. sic.
g Dicens. i. dicere permit
tens p eos. h Pax
erit. &c. pt eriam exponi ne
gatiue. g ne ō cepisti. q.
d. nō. sed falsi pphe fin
gentes loqntur. i Et
ecce puenit gladius vsq;
ad aiam. i. vsq; ad intri
ma cordiu pplī & pnci
pū. & loqtur de futuro p
modū preteriti. ió subdit
In tpe illo dicet. &c.

suo & predo gentium se leuauit:
Egressus est de loco suo vt pnat
terram tuam in solitudinem. Ciuitates
tue vastabunt remanentes absq; ha
bitatore. Sup hoc accingite vos ci
licijs plangite & vlulate: qt non est a
uersa ira furoris dnii a vobis. Et erit
in die illa dicit dnus peribit cor regis
& cor principum: et obstupescent sa
cerdotes: pphete pstemabunt &
diti. Heu: heu: heu domine ds.
Ergo ne decepisti pplm istum &
hierlm dicens pax erit vobis. Et
ecce puenit gladius vsq; ad aiam.
In tpe illo dicet pplo huic & hie
rusalem venti vrens in vijs que sunt in
deserto viam filij pplī mei non ad ve
tilandum & ad purgandum. Spus plenius
ex his veniet mihi. Et nunc
ego sed loquar iudicia mea cum eis.
Ecce quasi nubes ascendet & quasi tem
pestas curus eius. Velociores aquilis
equi illius. Ve nobis quia vastati su
mus. Laua a malicia cor tuum hie
rusalem vt salua fias. Vsququo mo
rabuntur in te cogitationes nocie.
Vox enim annuciantis a dan & no
tum facientis ydolum de monte ephrai

Dicite gentib⁹. Ecce auditum est in
hierusalem: custodes venire de terra
longinqua & dare sup ciuitates iuda
vocem suam. Quasi custodes agroru
facti sunt sup eam in gyro: qt me ad
iracundiam prouocauit dicit dnus. Vie
tue & cogitationes tue fecerunt hec ti
bi. Ista malicia tua qt amara qt te
tigit cor tuum. Ventre meum ventrem
meum doleo: sensus cordis mei tur
bati sunt in me. Non tacebo quia vo
cem buccine audiuit aia mea clamo
rem pelij. Contritio super contritionem
vocata est: & vastata est omis terra.
Repente vastata sunt tabernacula
mea: subito pelles mee. Vsqq;
videbo fugientem: audiam vocem bucci
ne. Quia stult⁹ pplus me⁹ me non
cognouit. Filij insipientes sunt &
uecordes. Sapientes sunt ut faciant
mala: bnam autem facere nesciunt. Aspe
xi terram & ecce uacua erat: & nihil
& celos & non erat lux in eis. Vidi
montes: & ecce mouebant: & omnes
colles conturbati sunt. Intuitus
sum et ecce non erat hom: & uolatile ce
li recessit. Aspexi et ecce carmel⁹
desert⁹: & omes urbes eius destructe

a Et ira diligenter custodientes pos
tas & exit⁹ qd null⁹ posset egredi qn eapet. cui⁹ causa subdit.
a Quia me ad ira. puo. p ydolatriam & alia mala sup posita.
b Ventrem meum. b nnr ponit dolor pphe in corpore. vehemēs enim
mor⁹ mentis gaudij vt doloris redundat ad corp⁹. ió dicit pphe.
b Ventrem meum. &c.
q.d. ira affligor i
corpe sicut mulier
parturiens: vel sic
vir tortiones hor
ribiles sentiens.
c Sensus cordis
mei turbati sunt. &c.
vehementia doloris.
d Nnr vocem buc
cine audiuit aia
mea. videbat enim
in spu exercitum
chaldeorum oppin
quo ūnuasuq; ciu
tatem hierlm cū ma
nibus & clamoribus
bellicis. e Con
tritio sup contrito
nem. qt p vastat⁹
est pplus fame & gla
dio.
f Repente vasta
sunt tabernacula mea. i.
templum vbi erant
mlta tabernacula.
g Subito pelles mee. loqtur de
tēplo salomonis
ad modū taberna
culi moysi qd fuit
operum pellium. vt
hic Exo. xxvi.
h Vsqq; vide
bo fugientem. p hoc
signat qd popul⁹
isrl nō posset se de
fendere.
i Stultus pplus
me⁹. falsis pphe
tis credendo.

k Ve nobis. &c. verbum est pphe plangentis miseriam pplī sui imminentem & consu
lentis pniam dicentis. ⁊ Laua a malicia. &c. vt p b rigor diuinc iusti
cie tempet. ⁊ Vsqquo morabunt in te. &c. q.d. tu nimis tardas agere
pniam: qt iu pmptu est dei vindicta. vnde subdit. a Vox enim annuciā
tis. s. aduentum regis babylonis. b A dan. qd est ciuitas in extremita
te aquilonari iudee. exercit⁹ enim chaldeorum venit ex illa pte. c Et notum
facientis ydolum. i. regem babylonis qd se fecit adorari vt deum in statua au
rea. Dan. iij. d De monte ephrai. loc⁹ est pppinquus hierlm qui sit dan
& tm qm exercit⁹ chaldeorum magis appropinquabat: tm b currebant nuncij se
dechie destinati ad b annuciandum sibi. ió subdit. e Ecce auditum est in
hierlm: vbi erat sedechias. f Custodes venire. i. chaldeos venien

k Ve nō cognuit. nba mea recipiendo. vt hic infra in multis locis
l Filij insipientes sunt. nescientes distinguere nba a falsis. m Et
uecordes. tanqm insani pseudo pphar dicta sequentes. n Sa
pientes sunt vt faciant mala. ista est sapientia mundana qd est terrena
animalis & diabolica. Jac. iij. o Aspexi terram. s. iudee. p Et
ecce vacua erat. bonis omib⁹ p chaldeos inde sublatis & habitatorib⁹
captiuatis. q Et celos & non erat lux in eis. loqtur metaphori
ce: p b designans magnitudinem tribulationis imminentis tm com
modum loquendi qd potest in angustia magna dicunt celi obtenebra
ri. & b mod⁹ loquendi frequens est in scriptura. r Vidi montes
&c. i. principes iudee & bellatores. s Et ecce mouebant ad fu
gam tanqm viri⁹ dissoluti. t Intuitus sum & ecce non erat hom. qt
partim fuerunt occisi: & parti in captiuitatem ducti: & p fugam euasi
runt pauci. vt hic infra. xl. cap. ió subdit. v Et omne volatile &c.
p b designans euadentes in fuga. x Aspexi & ecce carmel⁹ de
sert⁹. i. iudea a carmelo denominata: eo qd erat loc⁹ fertilis & amen⁹
intelligendo tm de carmelo qd est in sorte iude: qt alij erat in sorte
ephraim sterilis. Cetera patent ex dictis vsqq; ibi. y Ex tm com
summationes non facta. i. pplo isrl omimoda destructionem. qt postea
tpe cyri redijt i iudeam & reedificauit tēplum & ciuitatem. vt habet. i.
Esdre & Neemie. qt tm b fuit post. lxx. annos tm communem opinio
nem. ideo subdit. z Lugebit terra tanqm inculta. qd ō metaphorice lugere. sic ptu virentes dicunt ridere. & eodem mō qd subdunt
a Et merebant celi desup. qt ros & pluuia inde descendentes non p
ficiebant ibi ppt defectum humoris columnum. b Eo qd locutus sum.
diffinitiue hanc vindictam inferendo. ió subdit. c Cogitauit. &c.

A voce equitis. ꝛc. id est equitum regis babylonis. et accipitur ꝑ singulare ꝓ plurali. sicꝫ Exo. viij. dr. Venit musca gravissima. i. multitudo muscarū. d Fugit omis civi. i. hiratores omīm civitatū
e Ingressi sūt ardua. i. loca inaccessibilia eqrib⁹ vbi multi fuerūt fame mortui nō audētes inde egredi ad qrēdum victum sibi.

f Tu aūt vastata qd facies. q. d. non habebis remediū. vñ subdit.
g Cū vestieris te coccino. ꝛc. loqt de iudea sub metaphora meretricis se ornātis vestib⁹ ꝛ iocalib⁹ ꝛ vngu entū meretriceis. cū subdit
h Et pinxeris stibio. i. fardinatōe sicꝫ dr de Jezabel iiij. Regū. ix. et ꝑ ad qrendū gram
i Frustra cōpōeris. cui⁹ cā sbdit.
k Cōtēpserūt te amatores tui. id est chaldei cū quibus mechata fuisti p ydolatriam.
l Etiam tuā qrēt quā auferēs ꝑ corpore. iō subdit
m Vocē qsi parturiētis audiui. ꝛc. in q ppha deseribit clamorē morientiū fame ꝛ gladio. ꝛ iō subdit.
n Ve mihi ꝛc. lamentās interfectōem populi sui.

In cap. iiij. vbi dr in postil. Circa primū dicit hiere mias heu.

Addicio.

Vi dr heu heu heu. eadē dictio ponit in heb. sic in p ca. vbi dr a aa. Vñ nec ibi nec h ponit triplex dictio: sed est vna dictio cōposita ex trib⁹ litris: put postillator ibidē exposuit. ꝛ eodē mō est in h loco exponēdū. Capitulum. v.

Circuite. Supr hieremias arguit regni iude multiplex stultitiū: ppē qd meruit suppliciū: h ꝓñr excludit remediū Et diuidit in duas ptes. qr p ponit remedij exclusio. secūdo subdit hieremie lamēratio. cap. ix. Prima in qtuor fm qtuor remedia: q excludit in h cap. ꝛ trib⁹ sequētib⁹: q sūt ppli iustitia: sacerdotū testimonia: tēpli sctitas: doctorū vitas. vt videbitur. Primū aūt p qd posset ppls habere remediū cēt aliqrū iustitia pro qb⁹ parceret dñs toti ppło. sicꝫ Gen. xviij. dñs dixit se velle parcere toti ciuitati sodomorū ꝓ decē iustis si ibi inuenirent. et istud remediū in h cap. excludit. ꝛ diuidit in tres partes: qr p excludit iustitia vulgarū. secō ꝓncipū. ibi. Ego aūt. tertio sit istorū ꝛ illorū. ibi. Sup q. Circa primū dicit.
a Circuite vias hierusalē. qrendo diligēter ꝛ nō superficialiter. b An inueniatis virū fa. iudi. i. aliqs viros iustos i tali nūero qꝫ ppē eos decēs sit parcere cōtrari. nō enī accipit h virū faciētē iudiciū ꝓ vnico: qr ibi erat hieremias ꝛ baruch ꝛ adramelech eribiopo: q erāt iusti. Ad h enī qꝫ ꝓ iustitia aliqrū cōtrari parcat sufficiēs nūer⁹ requiritur. vñ ꝛ abraā perēs a dño vt ꝓ aliqb⁹ iustis parceret sodome nō fuit ausus vltra decē descēdere. Gen. xviij. c Ꝓ si etiā vivit dñs dixerūt. qsi faciēdo reuerētiā noī diuino. d Et h falso iurabūt. ꝛ sic tale iuramētū reuertit in diuinā irreuerētia.
e Dñe oculi tui respiciūt fidē. ꝓ Percussisti eos ꝛ nō doluerūt: attriuisti eos ꝛ renuerūt accipere disciplinam. Indurauerūt facies suas supra petrā ꝛ noluerūt reuerti. Ego aūt dixi. Forsitan pauperes sunt ꝛ stulti ignorantes viam dñi ꝛ iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates ꝛ loquar eis. Ipsi enī cognouerūt viā dñi ꝛ iudiciū dei sui. Et ecce magis hi simul cōfregerūt iugū ruperūt vincula. Id circo percussit eos leo de silua: lup⁹ ad vesperā vastauit eos: pardus vigilans sup ciuitates eorū. Omis qui egressus fuerit ex eis capietur quia multe sunt puaricatōnes eorum: cōfortate sunt auersiōes eorū Sup quo ppitiⁿ tibi esse potero. Filij tui dereliquerūt me ꝛ iurāt in his q nō sunt dij. Saturauī eos ꝛ mechati sunt ꝛ in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in femias: ꝛ emissarij facti sūt vnusquisq; ad uxorē primi sui hinniebat. Nūqd sup his nō visitabo dicit dñs: ꝛ in gente tali nō vlciscet aia mea. Ascēdite muros eius ꝛ dissipate: ꝓsummatōs aūt nolite fa

pmo Reg. xvi. Homo videt ea que patent: deus autē intuetur cor.
f Percussisti eos. ꝓ reges assyriorū ꝛ egypti q ante tpa Hieremie afflixerāt regnū iude. vt ps. iiij. Reg. g Et nō do. dolore pntitōis de peccatis suis. iō sequit postea: h Indurauerūt fa. su. sup pe. increcūde ꝛ ptumacē peccātes: vt ps ꝓ supdicta. i Et noluerūt reuerti. de malicia sua ad monita prophetarū. k Ego aūt h ꝓñr excludit iustitia ꝓncipū: cū dr. l Forsitan pau. sunt ꝛ stulti. vulgares isti. cui⁹ cā subdit
m Ignārātes viā dñi. q̃ tū ad pecpta moralia et cerimōialia. n Et iudiciū dei sui. q̃ tuz ad iudiciālia. qr tres hoies sunt intēti agriculture ꝛ opib⁹ mechanicis ꝛ nō mādatis dei audiēdis.
o Ibo g ad optīates. i. ad regē ꝛ pncipes ꝛ alios maiores. p Ipsi enī cognouerūt. i. cognōscere debuerūt. q Viā dñi ꝛ iudiciū dei sui. exponit vt. ē. de rege cū scribit Deu. xvij. qꝫ ds bre legēt ꝛ eā meditari. ꝛ idē intelligēdū est ꝑ principib⁹. r Et ecce magis hi cōfrege. iugū. i. pecepta moralia ꝛ cerimonialia trāsgrediendo.
s Ruperunt vincula. i. pcepta iudicialia q erāt qdā retiacla a trāsgressiōe penarū nimore. ꝛ qr pcīm ustoꝝ erat gu⁹ rōe stat⁹ altiorīs ꝛ maioris cognitōis. iō subdit q dupler pena q inflicta est iudeis successiue fm diuersa tpa: cū dicitur.
r Idcirco percussit eos leo de silua. i. rex babylonis q ꝓ leonē intelligit

vt dictū est cap. p cedēti. v Lup⁹ ad vesperā. i. rex pslarū ꝛ medorū. qr ls exr⁹ fuerit iudeis bentuol⁹: trn post eū fuerūt aliq alij duri tenētes eos sub fruitute gui. x Pard⁹ vigilās sup ciuitates eorū. ad eas spoliādū. ꝓ h intelligit regnū grecorū: ꝛ potissime antiochi illustris q multa mala intulit iudeis. vt ps ꝓ mach. ꝛ. ij. y Omis q ingrec. fue. ex eis capiet. ꝓ romanū impū ꝓ edō significatū: vt dicit h ra. Sal. ꝛ h potissime fuit iplerū qñ rex⁹ destruxit ciuitatē ꝛ tēplū ꝛ captiuauit pplm. ꝛ cā p dictorū subdit. z Quia multipli. sunt pua. eorū. aīs captiuitatē babylonicā. z Cōfortate sunt auer. eorū. post tpa dicte captiuitatis: et potissime tpe xpi: a q iudei p deceptōs sacerdotū ꝛ pharisēorū fuerūt auersi. vt dictū est. ē. c. ij. a Sup q. h ꝓñr describit malicia oīm laicorū gnālit. Et diuidit in duas ptes. qr p excludēdo iustitiā eorū ꝓducitur opposita malicia. ꝛ secō subdit debita pēa. ibi. Nec q. Circa primū dr. a Sup q nbi ꝓpin⁹ esse potero. q. d. dñs. ex q ñ est iustitia in vulgarib⁹ nec in pncipib⁹ ex pte ppli: nō pōt tibi remediari. ꝛ iō de vtrisq subdit. b Filij tui. i. maiores ꝛ minores q dicūt filij regni iude ꝛ etiā hierlim q erat metropol. c Dereliqrūt me. ꝓ ydolatriam.
d Et iurauit i ydolis his. i. ad eorū reuerētiā. e Saturaui eos. replēdo hōis tpalib⁹. f Et mechati sūt. ꝓ ydolatriā: q est spūalis mechia: ꝛ etiā corporalis luxuria. iō sequit. Et in domo meretricis. ꝛc.
g Eq amatores in femias. i h notat effrenatā eorū luxuriā: eo qꝫ eq p ardore libidinis aliqñ insaniūt post eqs. h Vnusqsq ad vxorem ꝓximi sui hinniebat. i. signa luxurie pēdebat iuerecūde. i Nūqd sup his nō visitabo. q. d. sic. iō ꝓuertit fmonē ad chaldeos dicens.
k Ascēdite muros eius ꝛ dissipate. ciuitatē ꝛ gēte. l Cōsummatōs autē id est totalē pplī exterminatōs, m Nolite fa. qr illi q fuerūt adversā

reseruati: ⁊ in captiuitatē ducti postea redierunt in hierusalem tpe cyri.
n Auferte ppa.ei⁹.i.ramos ⁊ nō radices .p ꝗ designās reditū dictū.
o Quia ñ fuit dñi.i.Fuiētes ei. p Preua.eñ pua.est i me do.israel.i. decē trib⁹.p q̄ erāt iā captiuatē assyrios. q Et do.iu.i.duc trib⁹ postea. r Megauerūt dñm,s.fcō ydolā immolādo, s Meqve.su. nos malū.a hieremia ⁊ alijs ppbis nūciatū:sic eñ falso estimabāt.iō sequ tur. t Propbe.fue. invē.lo.i.p nullo ⁊ rīsū nō fuit i eis:q: nō est se cura aliq̄ correctio.
a Nec g̃.ꝗ pñr pōit ōbita pēa:⁊ p pōit bui⁹ pene cōmiatō.scdo ꝓmi natōis rō.ibi. Qd si de peritis. Circa pmū dr.
a Nec g̃ euenīt eis.id est pene que sequuntur.
b Ecce ego do ver.mea in ore tuo in ignē.ñbus est dñi ad hieremiā q̄.p pbetauit ciuitatē su ccē dēdā.s. i.ca. c Et ppln istū i ligna.q: ml tō pplo cū citate fuerī cōbusti. d Ecce ego adducā sup vos gē.de lōginq̄.q.d.nō miserebi tur vri ex aliq̄ familiari tate pstina:sicē solz eē in ter vicinos. e Gē tes robustā. cui nō pote rit resistere. f Gēte antiquā .q: nēroth ante post diluuiū regnauit i chaldea.q.d .exercitata est in armis ab antiquo
g Gēte cui⁹ ignorabis lin guā.⁊ iō p̄ces tue ñ va lebūt apud eā:q: nō in telliget te:nec tu eam.
h Pharetra ei⁹ q̄si se pul.pa.q.d.in ea fūt op timi sagittarij ita q̄ per cussi ab eis stari moriūt ⁊ ad sepulcrū portātur.
i Uniuersi fortes.ad su stinēdum belli labores.
k Et comedet seg etes tuas. ⁊c.i. destruet oia bōa tua i reb⁹ ple ⁊ aia libus ⁊ terre fructibus.
l Ueritū in dieb⁹ illis ⁊c.exponatur vt.s̄.
m Qd si dixerit.ꝗ pñr ponit dicte cōminatōis duplex rō.scdā ibi. Iniq̄tates. Prima rō acci pit ex pcto ydolatrie:cū dr. n Dices ad eos. tu hieremias ex dñi pson. o Sic dereliq̄stis me.legē meā trāsgrediēdo. p Et ser uistis deo alieno in terra vra.s.in iudea. q Sic ser.dīs alie.in ter. nō vrā.s.in babylone vbi mlti de iudeis trāslati secuti fuerūt illi⁹ terre ydolatriā. r Audi pple stul. q̄ nō hēs cor.i. intelligētiā boni. Cor eñ frequēter ponit in scptura p mēte seu intelligētia. s Qui habē tes oculos.s.carnis. t Qui videt.oculis mētis. v Me g̃ nō timebi tis. ⁊c.q.d.me debēt tīere:⁊ de offensa mea dolere.cui⁹ rō subditur.
x Qui posui harenā.i.terrā aridā. y Terminū mari.quē nō trā sit vltra se effundēdo. z Et cōmouebunt.⁊c.i.q̄tuncūq̄ cōmoue ant ⁊ intumescāt fluct⁹ ei⁹:nō tñ trāseūt terminū a me p̄fixū :cū tñ nul lā habeāt cognitōem. a Pplo aūt huic.ad imaginē dei scō p rō nem ⁊ intellectū. b Factū est cor incredulū.ñbis meis p ppbas di ctis. c Et exasperās.i.leges meas trāsgrediēs .cetera patet i lra.
d Iniq̄tates.ꝗ pñr pōit scdā rō q̄ accipit ex pcto auaricie.⁊ p ꝓtinua tur littera hec precedenti:cuz dr. d Iniq̄tates nr declina uerūt ꝗ.i.abstulerūt.s.plēitudinē ānue messis. e Et pcta nra ꝓbi.bo. a no.s.bonū spūale ⁊ tpale:⁊ subdit quō. f Quia inuēti sunt i po.meo impij insi.simplicib⁹ ad eos decipiēdū ⁊ de pauperādū. g Quasi aucupes, q̄ studēt decipe aues .⁊ iō subdit. h Sicut decipula plena.i.rhe te aucupum.
i Plena auibus ab eis deceptis.
k Sic dom⁹ eo rum plene dolo.i. bonis simplicius dolose acq̄sitis.
l Iō magnifica ti sūt.⁊c. ⁊ pcere rūt ser.me.pcl.q fm q̄ dicit apls ad Thim.vi.Ra dix oīm malorum est cupiditas .iō subdit m Cāz vidue nō iudica uerūt.s.iuste.sz iuste ppt mūera, aliq̄ libi habere Causas vidue.ꝗ vidue nō est ibi hreo nec in libris correctis.
n Cām pupilli nō direxerūt.⁊c. q: nō sperabāt de haberelucrū,
o Nūq̄d sup his nō visitabo.q.d. imo: penā debē tam infrēdo.
p Stupor ⁊ mi rabilia fcā sunt i terra.⁊ q̄ sint illa subdit. q Pro pbete.s. falsi.
r Prophetabāt mēdacū.cū nīm fingebāt loqre tur q̄si ex ore dō qui est veritas.
s Et sacerdotes q̄ p alios ōbāt intelligentes.
t Applaudebāt eorū mendacijs.
v Et pplo me⁹ dile. tal. q: pplo cōis pnus est ad mala. x Quid g̃ facietis. vos sacerdotes ⁊ ppbete falsi.
y In nouissimo ei⁹.s.pplī mei qñ p chaldeos occidet ⁊ captiuabit.q.d.cū eis ꝓfusibilit moriemi ⁊ captiuabimini.

In cap.v.vbi dr in postil. Domine oculi tui respiciunt fidem. Quod dr ꝗ. Dñe oculi tui respiciūt fidē: ppe Addimo. pōt exponi ō ñva fide p quā hō iustificat.fm illud abac. ij.c. Iustus in fide sua viuit.q̄ q̄dē fides nō erat i vri hie rusalē:de qb⁹ ꝗ agit:qd ppba pbat ex ls:q̄ ls ōs percussērī eos p aduersarios:nō tñ dolebāt p pnīam:eo q̄ credebāt q̄ ꝗ nō p cedebat ex puidētia diuīa eo mō q̄ phīlistei dicebāt. i.Reg.vi. Mequaqz man⁹ ei⁹ tenigit nos:sz casu accidit. vñ pseuerabāt in peccatis suis tāqz nō cēnt a deo flagellati.⁊ ꝗ est qd ōs. Dñe oculi tui respiciūt fidē p quā iust⁹ credit q̄ tu punis peccātes.q: das vnicuiq̄ fm opa sua ⁊ tu respicis q̄ illi nō hūt talē fidē. qd pet ex hoc:q: tu percussisti eos ⁊ non doluerūt:sz potius indurauerunt facies suas ⁊ noluerunt reuerti, vt pz in littera, ⁊ sic ex sua

cere. Auferte[n] ppagines ei⁹:q: nō sunt dñi. Preuaricatōe[p] eñ p uaricata est in me dom⁹ israel:⁊[q] dom⁹ iuda ait dñs. Negauerūt[r] dñm ⁊ dixerūt. Nō est ipse:nec[s] veniet su per nos malū:gladiū et famē ñ vi dbim⁹. Prophete[t] fuerūt in vētū locuti ⁊[u] rīsū nō fuit i eis. Hec[a] ergo eueniēt illi.hec dicit dñs ds exer cituū. Quia locuti estis ñbū istud Ecce[b] ego do ñba mea in ore tuo in ignē ⁊[c] pplm istū in ligna ⁊ vorabit eos. Ecce[d] ego adducā sup vos gentē de lōginq̄:dom⁹ israel ait dñs gentē[e] robustā:gentē[f] antiquā gentē[g] ciu⁹ ignorabis linguā: nec intelliges qd loqtur. Pharetra[h] ei⁹ q̄si sepulcrū patēs: vniuersi[i] fortes. Et[k] comedet segetes tuas ⁊ panē tuū diuorabit:filios tuos ⁊ filias tuas comedet:gregē tuū ⁊ armēta tua ⁊ comedet vineā tuā ⁊ ficū tuā:⁊ cōteret vrbes munitas tuas in qb⁹ tu hēs fiduciā gladio. Ueritū[l] in dieb⁹ illis ait dñs non faciā vos in ꝓsummatōem. Qd[m] si dixeritis q̄re fecit dñs ds nr nob hec oia:dices[n] ad eos. Sicut[o] dereliq̄stis me ⁊[p] fuistis deo alieno in terra vra:sic fuietis[q] dijs alienis in terra nō vra. Annunciate hec domui iacob:⁊ auditū facite i iuda dicētes. Audi[r] pple stulte q nō hēs cor:q[s] hābētes oculos nō[t] videtis:⁊ aures ⁊ nō auditis. Me[u] ergo nō

timebitis ait dñs:⁊ a facie mea non dolebitis. Qui[x] posui harenā terminū[y] mari pceptū sempiternū qd nō p̄terībit ⁊[z] cōmouebūt ⁊ nō po terūt:⁊ intumescēt fluct⁹ ei⁹ ⁊ non trāsibūt illd. Populo[a] aūt huic factū[b] est cor incredulū ⁊[c] exasperās Recesserūt ⁊ abierūt:⁊ nō dixerūt in corde suo. Metuam⁹ dñm deū nrm:q dat nobis pluuiā tpaneā ⁊ serotinā in tpe suo plenitudinē annue messis custodiētē nobis. Iniquitates[d] nre declinauerunt hec ⁊[e] pcta nra prohibuerūt bonū a nob: q:[f] inuēti sunt i pplo meo impij insidiātes q̄si[g] aucupes laqueos ponētes ⁊ pedicas ad capiēdos viros Sicut[h] decipula plena[i] auib⁹:sic[k] dom⁹ eor plene dolo. Iō[l] magnificati sunt ⁊ ditati:incrassati sunt ⁊ impiguati:⁊ p̄terierūt fmōes me os pessime. Cām[m] vidue nō iudicauerūt:cām[n] pupilli nō direxerūt ⁊ iudiciū pauperū nō iudicauerūt. Nūq̄d[o] sup his non visitabo dicit dñs:aut sup gētē huiuscemodi nō vlciscet aia mea. Stupor[p] ⁊ mirabilia fcā sunt in terra. Prophete[q] ꝓphetabāt[r] mendacū ⁊[s] sacerdotes applaudebāt[t] manibus suis:⁊[u] pplo me⁹ dilexit talia. Quid[x] igit fiet in[y] nouissimo ei⁹. Cap. vj.

Onforamini[a] filij beniamin in medio hierlim ⁊[b] in thecua clangite buccina ⁊ sup betha-

[a] Ut ipenitentia arguit d
Onforami
rū sctimōia;
ron ⁊ oblan
pulū. Mu.cvi.s ꝗ re
partes.q: p puni
tio ppli nunciat.
scdo cā punitio
nis assignat.ibi.
Dis calūnia.ter
cio remediū p sa
cerdotes cuacua
tur.ibi. Et miose.
q̄rto denūciatio
punitōnis iterat
ibi. Propterea.
Circa pmū dicit
ppba. a Cō
forami filij ben.
im me.bic. ad de
fendēdū eā. ꝗ ait
dicē:q: hierlim p
vna pte erat i sor
te beniamin.
b Et in thecua
clangite.⁊c. Thec
cua eñ ⁊ betha
charen erāt duo
fortalicia i iudea
in parte aqlona
ri respectu hieru
salēs:⁊ iō in illis
fuerunt posite ar
marorū custodie
ad ipediēdū iter
exercit⁹ chaldeo
rū veniēnis ex illa
pte ñ sus hierlim.
vt dictū est.s̄.c.i.
c Speciosē deli
cate.s. mlieri que
nō pōt sustinere
aliquid laboris.
d Assimilaui fili
am sy on. i.hieru
salē q̄ dr sy ō filia
eo q̄ replū ⁊ regis p
ligit pplī hīrās i ea.
q.d.ppba.sic faciet
subdit. e Ad eā
cor.i.pncipes exerci
tū in ea tētoria in
di ad fugiēdū:nec ig
scet vnusquisq.pncip
de pdis terre. k
in vna significatōe id
lānū ꝗ hierlim ⁊ mun
ros ei⁹. n In me
ꝗ ātatē q̄si nō retrac
nob qz declī.dies.⁊ si
gite ⁊ ascēdam⁹ in no
nā chaldeor:q̄si nō r
do hoies solēt q̄ficer
id est ligna regiōis i
s Circa hierlim agg
implēdū fossata. t
v Dis.ꝗ pñr dicit p
medio ei⁹.q: potētio
res ad rapiēdum bō
quā suā.⁊c.ꝗ est dicē
ta ⁊ p pñs malicia a
⁊ qm abūdabit iniq

impenitentia arguit defectum fidei eorum. Capitulũ. vi.

Onsortami. Hic ꝓfir excludit scõm remediũ. s. sacerdotũ sctimõia: p q̃ parceret ppło si adesset. sic ad ꝓces aaron ⁊ oblationẽ incẽsi exrit fuit ignis q̃ deuorabat populũ. Nu. xvi. ſ. ſ b̃ remediũ in b̃ ca. excludit: qõ diuidit in q̃tuor partes. q: p̃ puniro ppłi nunciat. ſcõo cã punitionis assignat. ibi. Ois calũnia. tercio remediũ p sacerdotes euacuatur. ibi. Al minore. q̃rto denũciatio punitõnis iterat ibi. Propterea. Circa p̃mũ dicit ppha. a Cõsortami filij ben. im me. hie. ad de fendẽdũ cã. b ãt dicẽ: q: hierlm p vna pte erat i sorte beniamin.

b Et in thecua clangite. ⁊c. Thecua eſſi ⁊ bethacharen erãt duo fortalicia i iudea in parte aq̃lonari respectu hierusalem: ⁊ ĩõ in illis fuerunt posite armatorũ custodie ad ꝓpediẽdũ iter exercitꝰ chaldeorũ veniẽtis ex illa pte ñ̃ſus hierlm. vt dictũ est. ē. c. i.

c Speciose et delicate. s. mlieri que nõ pot sustinere aliquid laboris.

d Assimilaui filiam syon. i. hierusalẽ q̃ dr̃ syõ filia

carẽ leuate verillũ: q: malũ visum est ab aglone ⁊ contritio magna speciose[c] ⁊ delicate assimilaui[d] filiã syon: ad[e] cã veniẽt[f] pastores ⁊ greges eoꝝ. Fixerunt[g] in ea tẽtoria in circuitu: pascet[h] vnusqsq; eos[i] qui sub mãu sua sunt. Sãctificate[k] super eã bellũ: cõsurgite ⁊[m] ascendamus in[n] meridie. Ue[o] nobis q: declinauit dies: q: lõgiores facte sũt vmbre vespi. Surgite[p] ⁊ ascẽdamus in nocte: ⁊ dissipemus domꝰ eius: q: hec dicit dñs exercituum. Cedite[q] lignũ eiꝰ: ⁊[r] fundite circa[s] hierlm aggerẽ. Hec[t] est ciuitas visitatõis: ois[u] calũnia in medio eiꝰ. Sicut[x] frigidã facit cisterna aquã suã: sic frigidã fecẽ malicia suã. Iniqtas[y] ⁊ vastitas audiet in ea coram me semp infirmitas ⁊ plaga. Erudire[z] hierlm ne[a] forte recedat aia mea a te: ne[a] forte ponã te desertã terrã inhabitabilẽ. Hec dicit dñs exercituũ. Vsq; ad racemũ colligent q̃si in vinea reliquias israel. Cõuerte[b] manus tuã q̃si vindemiator ad cartallũ. Cui[c] loq̃r et quẽ cõtestabor vt audiat. Ecce[d] incircũcise

Sicut puteus effluit aquã suam. s. cõtinue: sic populus continuat malicia suã. y Iniqtas ⁊ vastitas audiet in ea. i. destructio ⁊ plaga.

z Erudire hierlm. vbũ est dñi q̃si cõpatiẽtis.

z Ne forte recedat aia mea a te. i. dilectio mea.

a Ne forte. ⁊c. Vsq; ad racemũ colligent. li vsq; tenetur b̃ exclusiue. ⁊ est sensus: q̃ sicut pauci racemi euadũt manꝰ vindemiatoꝝ sic pauci iudei euadent manꝰ chaldeoꝝ. ĩõ subditur.

b Cõuerte. ⁊c. ad cartallũ: qõ est instrumentũ q̃ portãt vue ad ꝓssoriũ. ⁊ est vbũ dñi directũ ad exercitũ chaldeoꝝ q̃ parti occidẽti et parti captiuauerit ppłm ipm ducẽtes ad ꝓssoriũ mortis ⁊ angustie. In hebreo habet. Ad iteratas scrutatões. p b̃ designatur captiuatõ iudeoꝝ q̃ remãserãt cũ godolia: q̃ interfecto fugerũt i egyptũ z ꝓsiliũ hieremie. vt hr̃ infra. xliij. ⁊ ibi cũ egyptijs pierũt p chaldeos vt hr̃ infra. xliij. cap̃.

c Cui loq̃r. vbũ est hieremie desperãtis de iudeoꝝ correctõe. ĩõ subditur.

d Ecce incircũcise aures eoꝝ. i. hebr̃. hr̃ obturare.

e Ecce vbũ dñi factũ est eis i obprobriũ. qõ est pessimũ q: perꝰ est ipm vituparẽ q̃ nõ audire. ppt̃ quod subdit ppha.

f Id circo furore dñi. i. eiꝰ vindicta.

g Pleniꝰ sũ q: plene reuelata sũt m̃ſ̃ supꝛ populum futura.

h Laborauꝰ sustinens id ẽ ppło meo cõpatiẽs

i Effunde. i. effundes dicrã vindictã: ⁊ loquit hieremias ad dominũ.

a Sup puulũ foris ⁊c. q. d. nõ parces alicui rõe etatis: seꝝ aut ꝓditõis

b Et trãsibũt domꝰ eoꝝ ad alteros. i. bõa de domibꝰ eoꝝ.

c Agri id est bõa agroꝝ. chaldei ẽſi nõ remãserũt i terra ad possidẽdũ domos ⁊ agros in iudea.

d Al minore. b ꝓfir excludit remediũ qõ possẽt hr̃i p sacerdotiũ. ⁊ p̃ ppt̃ malicia eoꝝ. scõo ppt̃ displicẽtia sacrificioꝝ. ibi. Vt q̃d. Circa p̃mũ dr̃.

d Al minore q̃ppe. i. a leuitis q̃ ministrabat sacerdoti.

e Vsq; ad maiorẽ. i. summũ sacerdotẽ.

f Oẽs auaritie studẽt. varijs cautelis ⁊ dolis subtrahẽdo bõa laicoꝝ.

g Et cõtri. fi. po. mei. i. destructionẽ hierlm p ppłas dñi nunciatam.

h Cũ ignominia. i. cũ falsitate.

i Dicẽtes. pax pax. s. ppło ⁊ ciuitati.

k Cõfusi sunt. i. ꝓfundẽt in destructõe ciuitatis: q: tũc eoꝝ falsitas apparebit ⁊ ipsi ignominiose occidẽt ⁊ captiuabũt.

l Quinpotius cõfusione nõ sunt ꝓfusi. q: etiã ãte destructionẽ ciuitatis apparuit eoꝝ falsitas i multis: ĩõ q̃ nõ erubescebãt: sz magꝰ errorẽ suũ mẽdacijs palliabãt

m Quãobrẽ cadẽt inter ruẽtes. q: in captõe hierusalẽ fuerũt cum aliqs parti occisi ⁊ parti capti.

n State sup vias. i. varios viuẽdi modos

o Et videte. inspiciẽdo scꝑturas.

p Et interrogate a ppłis dñi q̃ sciũt intellectũ scꝑturarũ p reuelatõem spũſſcti.

q Desemiq̃ anti quis. i. antiq̃rũ. s. abraã: ysaac: ⁊ iacob: ⁊ aliorũ scrõꝝ patrũ.

r Et ambulate in ea. alit etiã eiꝰ cognitio nõ ꝓficeret.

s Et inueni. refri. aia. ve. in sinu abrae cũ p̃ribus sctis.

t Et dixerũt. scõ.

v Nõ ambulabimꝰ. q: uiuebãt mõ ꝗrio.

x Et ostitui sup vos speculatores. s. ppłas sctos. sm q̃ dr̃ Ezech. iij. Fili hois speculatorẽ dedi te domui israel.

y Audite vocẽ tube. i. sctꝰ ppłe q̃ dr̃ tuba: eo q̃ sicꝛ tuba mãlis nõ pot emittere sonum nisi insufflata: sic ppłe sctꝰ loq̃bat a deo inspiratꝰ. ij. Pe. i. Nõ polũtate bũana allata est aliqñ ppłia: sed

spiritusancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. 5 Et dixerũt
Nõ audiem⁹.qz ppbis nõ credebant:ſz magẽ eis calũniã inferebãt.vt
hĩ infra.xx.c.,ppt qõ subdit pẽa eoz cũ dĩ. Ecce ego adducã mala.rc.
5 Fructũ cogita.ei⁹.fruct⁹ est vltimũ qõ de arbore expectat:r silr pe/
na r pmiũ est illud qõ,p opẽ malo vl bono vltio recipit. a Ut qd
hic excludit remediũ p
sacerdotũ qẽrũ ad sacri
ficia p ipsos oblata q ñ
erãt ire dei placatiua,p
ter qõ ozin psona dei.
Ut qd m̃ thus de saba
affert,in illa eẽt terra in
uenit thus lucidissimũ:
qõ ponebat i n th ymia/
mat e cremando in alta/
ri incensi. Exo.xxx.
b Et calamũ suaue olẽ.
de ter.lon.i.india.est ãt
calam⁹ arboz aromati/
ca gracilis r nodosa ad
modũ canne vel arũdis
r põebat i sacra vnctio
ne q vngebãt vasa diui
no cultui cõsecra. Exo.
xxx. c Holocausto
mata vra.i. sacrificia to
talit incẽsa. d Nõ
sũt accepta qz sacrificia
ve.le.nõ erãt accepta ex
seipsis:sic est eucharistia
q est sacrm noue legẽ:ſz
erant tm modo accepta
ex fide r deuotõe offerẽ
tiuz .sacerdotes aũt isti
erãt infideles r ideuoti
vt ps ex pdict. r iõ sacri
ficia r victime eoz non
placebant deo.
e Propterea .B pñr ex
cluso remedio ex pte sa/
cerdotũ:iterat denũcia/
tio punitõis. r p ponit
B iteratio. scõo infert q
dã ꝛclusio.ibi. Proba
torẽ. rc. Circa pmũ dr.
e Propterea. i.,pptr
mala supradicta.
f Ecce dabo in pplum
istũ rui.s.famis gladij
r captiuitatẽ. f Ec/
ce pplus venit de terra
aqlonis.s.exercit⁹ nabu
chod.q intrauit iudeã ex illa pte. g Gẽs magna. rc.i.fortẽ r ad p
lũſo ocra. h Crudelis est. r sicñ pcet alicui pietate ducta. i Vox
ei⁹ q̃si mare sonabit.i.terribilit sic son⁹ mar ex vndarũ collisiõe est terri
bilis. k Audiuim⁹ famã ei⁹.r loqt hieremias ex psona pplĩ iude.
l Dissolute sũt man⁹ nre.p tiore.Timor eẽ cordis causat tremorẽ i ex
terioib⁹ mẽbris.Cetera patẽt vsq ibi. m Filia pplĩ mei.i.hierlm
q dr pplĩ filia eo q fuit ab eo edificata.vel ad lram. Filia.i.filie accipi
endo singulare p plurali. sic Exo. viij .Venit musca ꝯuissima.i.multi
tudo muscarũ. n Accingere cilicio.rc.in signũ tristicie r doloris.
mlieres em i talib⁹ tribulatõib⁹ oñdũt maiora signa tristicie r doloris
q̃ viri. o Luctũ vnigeniti fac tibi.i.sicem luctui quẽ fac mr p mor/
te vnigeniti filij sui q est maxim⁹ r amantissim⁹. p Probatorẽ.B ex
pdictẽ inferr ꝛclusio.s.q̃ labor hieremie ad reuocãdũ sacerdotes r po/
pulũ de malo ad bonũ nõ habuit aliquẽ effectũ:sic labor examinatoris
seu pbatoris alicui⁹ metalli qñ metallũ illud nõ purgat:ſz magẽ in sco
riã r cineres ꝛsumit.r b est qõ dicẽ dñs hieremie. p Probatorẽ.i.
examinatorẽ. q Dedi.rc.robustũ.qz ppt q̃scũqz minas r persecutio
nes nõ dimisit arguere ei⁹ malũ:ſz qz correctio nõ fuit secura.iõ sequtur,
r Gẽs illi pncipes dedi.a cultu dñi p ydolatriã. s Ambulantes
fraudulẽter dolo r calũnia alios bonis suis defraudãtes, t Es r
tribe. Et⁵ dixerũt. Nõ audiemus.
Iõ audite gẽtes r cognoscite con
gregatio quãta ego faciã eis. Au-
di terra:ecce ego adducã mala su-
per pplm istum fructũ⁵ cogitatio-
nũ ei⁹:qz vba mea nõ audierũt:et
legẽ meã ,piecerũt. Ut[a] qd mihi
thus de saba affertis r [b] calamum
suaue olẽtẽ d terra lõginq̃. Holo-
caustomata[c] vra nõ sũt accepta: r
victie vre nõ[d] placuerũt mihi. Pro
pterea [e] hec dicẽ dñs. Ecce[f] ego
dabo i pplz istũ ruinas: r ruẽt ei⁹
patres r filij sil': vicin⁹ r ,primus
pibit. hec dicẽ dñs. Ecce[l] ppl's ve
nit d terra aglonis: r [g] gẽs magna
ꝛsurget a finib⁹ terre. Sagittaz et
scutũ arripiet crudelis[h] est r ñ mi-
serebit. Vox[i] ei⁹ q̃si mare sonabit
r sup eq's ascendẽt pparati q̃si vir
ad plũ aduersuz te filia syon. Au-
diuim⁹[k] famã ei⁹: dissolute[l] sũt ma
nus nre. Tribulatio apphendit
nos: dolores vt parturientẽ. Noli
te ire ad agros r in vineã ne am
buletis qñ gladi⁹ inimici pauor i
circuitu. Filia[m] pplĩ mei accinge-
re[n] cilicio r cõspergere cinere. Lu-
ctũ[o] vnigeniti fac tibi plãctũ amaz
qz repẽte venit vastator sup vos.
Probatorẽ[p] dedi te in ⁹pplo meo
robustũ: r scies r ,pbabis vias eo
rũ. Oẽs[r] isti principes declinãtes
ambulãtes[s] fraudulẽter. Es[t] r fer
rũ vniuersi corrupti sũt. Defecit[u]
sufflatoriũ i igne ꝛsumptũ[v] est plũ
bũ. Frustra[x] ꝛflauit ꝛflator: mali-
cie eẽt eoz nõ sũt ꝛsumpte. Argẽ-
tũ reprobũ vocate eos qz dñs ,pie
cit illos. Capitulũ. vij.
Erbũ[a] qõ factũ est ad hiere
miã a dño dicẽs. Sta[b] in porta do
mus dñi: r pdica ibi vbũ istud: et
dic. Audite vbũ dñi oes iuda q in-
gredimi p portas has vt adoretis
dñm. Hec dicẽ dñs exercituum ds
israel. Bonas[c] facite vias vras r[d]
studia vra r [e] habitabo vobiscũ in
loco isto. Nolite[f] ꝛfidere in vbis
mẽdacij dicẽtes tẽplũ dñi: tẽplum
dñi: tẽplũ[g] dñi est. Qm̃[h] si bñ di-
rexeritis vias[i] vras r studia vra si[k] fe-
ceritis iudiciũ[l] iter virũ r ,primuz
ei⁹: aduene r pupillo: r vidue nõ
feceritis calũniã: nec[m] sanguinẽ in-
nocẽtem effuderitis in loco hoc r[n]
post deos alienos nõ ambulaueri
tis in malũ vobismetipis: hitabo[o]
vobiscũ in loco isto i terra quã ds di
pribus vrs a seculo r usqz in secu
lũ. Ecce[p] vos cõfiditis vobis in ser-
monib⁹ mẽdacij q[q] nõ ,pderũt vo-
bis furan[r]: occidere[s]: adulteran[t]:
iurare[u] mẽdaciter: libare baalim r
contra eos causas in
effuderit,vos iudices
so accusando.r in b m
n Et post deos alios
vos bñ bñtes erga d
bre i bis q sũt ad
deũ: r in bis que
ad proximum.
o Habitabo vo
biscũ exppõat vt.ã
p Ecce vos.hic
pñter excludit di
cta fiducia et cõ/
missiõe mali ,pbi
bit:qz dz. Ecce
vos ꝛsi. vo.i ser.
mẽ.pseudo,ppbe
tarũ r sacerdotũ.
q Qui nõ ,pde/
rũt vo.ſz magis
nocebũt:min⁹ eẽt
dicẽdo pl⁹ signat
r Furari.p qõ no
cet ,primo in re/
bus possessio.
s Occider.eno
cendo ei in perso
na propria.
t Adulterari.i p
sona sibi ꝛiũcta.
v Iurare mẽda
citer. rc.ista sunt
pcã ꝯ deũ dire/
cte: r p b ñsigna
tur q sacerdotes
r ,ppbe falsi ifor
mabant pplm q
oẽ perẽ cõmissũ
ꝯ deũ vel primus
remittebat eis p
solas oblatões i
tẽplo q cedebãt i
vsum sacerdotuz
i toto:cuiusmodi
erãt oblatões ,p
pcõ:de oblatõi/
bus aũt pacificis vn
r Et venistis ꝛfidẽ
stis.facẽ oblatõib⁹ v
a Eo q fece.abomi
eo q fecerim⁹. rc.i.a
Alio mõ sic.eo q fe
latões in tẽplo:q fu
lieno erãt fcẽt mala
q.d.sic. spelũca eẽt la
rũ furtoz. r sic ad tẽ
rebãt pdas r latroc
structio:cũ dz. Ire a
fylo q est cãtas in fo
tabnaculũ moysi r a
vr bñ Iosue.xviij.
structa⁹: r cult⁹ dñi in
mala pdicta q sũt tã
g Et lo.sum ad vo
surgẽs.i.diligẽt b fa
k Facã do.huic.i.
fylo.qõ impletũ fuit
m Et pjcã vos a
captiuitatẽ. n S
erãt in captiuitate i
b dr:qz illa mb⁹ fuit
coz fuit de mbu eph
ferrum vniuersi.i.incorrigibiles.iõ subdit. Corrupti sunt et non
emẽdati. v Defecit sufflatoriũ in igne.i.nõ habuit effectuz
vbũ ruũ. x Cõsumptũ est plũbũ.loqtur de hieremia ad mo
dũ aurifabri q fundẽs aurũ vel argẽtũ in igne appõit sil' plũbũ
vel stannũ vt calor ignis aurũ vel argentũ nõ ꝛsumat:ſz magis
stãnũ vel plũbũ,
r iõ qñ stãnũ est
totalit ꝛsumptũ
ignis ꝛsumit au/
rũ vel argẽtũ po
sitũ in fornace.et
sic eo ꝛsumpto la
bor aurifabri nõ
habet effectũ op
tatũ: ſz magẽ ꝛsu
r sic hieremias i
correctõe iudeoz
ideo sudiuit,
y Frustra ꝛflauit
ꝛflator. rc.r pos
sunia et dicitur.
In.vi.c.vbi dr
in posthl. Iõ sub
dit. Ecce incirũ
cise aures eorum
Addito.
Mbdeeo
in hoc lo/
co ñ dicit
aures obturate
ſz ,ppe dr incirũ
cise aures.sed q
auris incircũcisa
intelligit hic ex
putuz qõ aures
videt obturate.
iõ p icircũcisionẽ
aurũ intelligit
eoz obturatio.
Capitulũ.vij.
Erbum
Hic ꝛsi
excludit
tertiũ remediũ in
quo ꝛfidebãt in
dei.s.fatuas tẽpli
,ppt quã credẽbãt
ab aduersariis d
fensari. r diuidi
tur in duas pes
qz p ponit exclu/
sio.scõo dicit iõ
firmatio.ibi.Tu q. Prima in duas.qz p ponit exclusio remedij
scõo destructio tẽpli.ibi. Ire ad locũ. Prima i duas:qz p exclu/
ditur fiducia in tẽplo ex omissione bõi ꝛpositi. scõo ex cõmissiõe
mali,pbibit.ibi. Ecce vos. Circa pmũ dr hieremie. b Sta
in porta dom⁹ dñi.vt oẽs ingrediẽtes r egrediẽtes possint te au/
dire. Cetera patẽt vsq ibi. c Bõas facite vias vras.i.opa
d Et studia vra.i.cogitatões. e Et hitabo vobiscum
in loco isto vras pces exaudiẽdo.q.d.si ista omiserit facere nos
exaudiã.iõ subdit. f Nolite ꝛfidere in vbis men.q̃ dicebã
tur a sacerdotib⁹ ,ppt tpale lucrũ: r q̃ sint illa subdit. g Te
plũ dñi.rc.sic em̃ dicebãt sacerdotes q oia mala remitterẽt os
si faceret multas oblatões.r replicat ter vt sacerdotes oñderẽt
dictũ suũ magis firmũ.qõ tñ erat falsuz:qz p reqrit pnia de peo/
rinis r cautela de futur,iõ subdit. h Qm̃ si bñ direxeritis.i. bñ
dictõe dignas feceritis. i Vias vras.rc.i.opatões r cogita
tões vras.r explicat magẽ in spãli dicẽs. k Si feceritis vos
iudices. l Iudiciũ.s.rectũ q̃rũ ad ãtrangeos r etiã q̃rũ ad
ẽxcos.iõ dr. Aduene.r q̃rũ ad ipotẽtes se ꝛfendere iõ subdit
l Et pup.r vi.nõ fe.ca.r istud tãgit iudices vt i fauorẽ pnis ex
posite nõ cõdẽnent eos r etiã alios inferiores vt non mouean

contra eos causas iniustas. m Nec sanguinē innocentem effuderitis, vos iudices innocētes pdēnādo: ⁊ vos inferiores falso accusando. ⁊ in ꝗ monet eos q̄ se habeāt iuste erga primum n Et post deos alicos nō ābulauerit. colēdo solus deū verum vos nū nītes erga deū. ista imponūt hōibus faciēda. s. bene se

hīs fēs bis q̄ sūt ad deū: ⁊ in his que ad proximum.

o Habitabo vobiscū expōāt vt. ē

p Ecce vos. hic pōiter excludit dicta fiducia ex cōmissiōe mali. pbi bit: cuius ōr. Ecce vos psi. vo. i ser. mē. pseudo. pphetarū ⁊ sacerdotū.

q Qui nō pdetūr vo. s magis no cebūt: min⁹ esti dicēdo pl⁹ signat

r Furari. p qō nocēt. primo in rebus possessis.

s Occider. enocendo ei in persona propria.

t Adulterari. ip sona sibi priūcta.

v Iurare mēdaciter. ⁊c. ista sunt pcta ꝗ deū dirōcte: ⁊ p ꝗ ōsignatur q̄ sacerdotes ⁊ pphe falsi ifōrmabant pplm q̄ oē pcm cōmissū ꝗ deū vel. primus remittebat eis p solas oblatōes i tēplo q̄ cedebāt i vsum sacerdotuꝫ i toto: cuiusmodi erāt oblatōes p pcto: de oblatōibus aūt pacificis vna pꝰ cedebat in vsuꝫ offerētiū. ió subdūtur.

x Et venistis pfidēter. fm informatōem pdictā. y Et dixistis. facē oblatōib⁹ vris. z Libani sum⁹. ab oib⁹ peccatis.

a Eo q̄ fece. abominatō. istas. qō pōt expōi dupl'r. vno mō sic eo q̄ fecerim⁹. ⁊c. i. ab oi malo qō fecim⁹ absq̄ alia satisfactiōe. Alio mō sic. eo q̄ fecerim⁹ abominatōes istas. i. eo q̄ fecim⁹ oblatōes in tēplo: q̄ fm veritatē erāt abominatōes ipsi deo: qꝛ de alieno erāt fcēt mala itētōe. ió subdit. a Nūqd q̄ spel. la. ⁊c. q. d. sic. spelūca esti latronū est eis ad refugiū ⁊ ad repositōꝝ suorū furtoꝝ. ⁊ sic ad tēplū recurrebāt p salute psequēda: ⁊ ibi offerebāt pdas ⁊ latrocinia. b Ite. B ex pdicī nū ciat tēpli destructio: cū ōr. Ite ad locū meū. i. cultui meo depuratū. c In sylo q̄ est civitas in sorte ephraī. d Ubi habita. no. meū a pn. qꝛ tabnaculū moysi ⁊ archa testamēti p būcrūt ibi stabile māsiōꝝ vt dr̄ Iosue. xviij. e Et videte q̄ fecerim ei. qꝛ locꝰ iā erat destruct⁹: ⁊ cult⁹ dni inde sublat⁹. f Et nūc qꝛ fe. oia opa b. i. mala pdicta q̄ sūt tāta l' maiora q̄ illa ppē q̄ destructa fuit sylo g Et lo. sum ad vos p ppbas. vos reuocādo. h Mane cōsurgēs. i. diligēt b̄ facies. i Et nō audistis. vos corrigēdo k Facta do. huic. i. tēplo p salomonē edificato. l Sic feci sylo. qō implētū fuit p nabucb. q̄ ōstruxit hierl'm ⁊ tēplū: vt dr̄. j. m Et pijcā vos a fa. mea. eijciēdo de terra vra in babylonica captiuitatē. n Sicut pieci oes fres vros. i. decē trib⁹ q̄ iam erāt in captiuitate int assyrios. o Universum semē ephraī. b dr̄: qꝛ illa trib⁹ fuit principalior int decē. ⁊ qꝛ hieroboā pm⁹ rex eoꝝ fuit de trib ephraim. p Tu g. exclusō pdicto remedio

hic consequenter ponitur dicte exclusionis cōfirmatio. et hoc ex tribus q̄ b excludūt. s. hieremie oro: ⁊ holocaustoꝝ oblatio. ibi. Nec dic. ⁊ ad hesio pplī cū deo. ibi. Tō de capillū. Circa pmū dic dns hieremie. Tu ḡ noli orare p pplo. ⁊ subdit post. q Et nō obsistas m̄. rogādo q̄ nō inferā ei pdicta mala, r Quia nō exaudiā te. aut⁹ cā subditur.

ire post deos alicos quos ignoratis. Et[t] venistis ⁊ stetistis coram me in domo hac: in q̄ invocatū est nomē meū ⁊ dixistis libam[z] sum⁹: eo[a] q̄ fecerim⁹ oes abhoiatōes istas. Nūqd[a] ergo spelunca latronū fcā est dom⁹ ista in q̄ invocatū est nomē meū i oculis vris. Ego ego sū ego vidi dic dns. Ite[b] ad locū meū i sylo vbi[d] habitavit nomē meū a pāci pio: ⁊ [c]videte q̄ feceri ei pptēr malicia pplī mei isrl'. Et[f] nūc quia fecistis oia opa hec dic dns ⁊ [e]locutus sū ad vos mane[h] psurgēs ⁊ loquēs ⁊ nō audistis: ⁊ vocavi vos ⁊ nō respondistis faciā[k] domui huic i q̄ invocatus est nomē meū: ⁊ in q̄ vos hētis fiduciā: ⁊ loco quē dedi vob⁹ ⁊ pātib⁹ vris sicut[l] feci sylo. ⁊ [m]pijcā vos a facie mea sicut[n] pieci oes fres vros vniversū semē ephraī. Tu[p] ergo noli orare pp plo hoc: nec assumas p eis laudē ⁊ oronē ⁊ [q]nō obsistas mihi qꝛ[r] nō exaudiā te. Nōne[s] vides qd isti faciūt in civitatib⁹ iuda: ⁊ i plateis hierlim? Filij[t] colligunt ligna ⁊ [n]patres succēdūt ignē ⁊ [v]mulieres cōspergūt adipē vt[x] faciāt pla

centas regine[y] celi ⁊ [z]libēt dijs alienis ⁊ [b]me ad iracūdiā puocēt. Nūqd me ad iracūdiā puocant dicit dns? Nōne[c] semetipsos i [d]cōfusionē vult⁹ sint? Jō hoc dic dns deus Ecce[e] furor me⁹ ⁊ indignatio mea cōflat[f] sup locū istū sup[g] viros: ⁊ [h]sup iumēta: ⁊ sup lignū regiōis: ⁊ sup fruges terre: ⁊ succēdet ⁊ nō extinguet. Nec[i] dic dns ds exercituū ds isrl'. Holocaustomata[k] vra addite[l] victis vris: ⁊ [m]comedite carnes qꝛ[n] nō sum locut⁹ cū pātib⁹ vris ⁊ nō pcepi eis i [o]die q̄ eduxi eos de terra egypti: de vbo holocaustomatū ⁊ victiarū s̄[p] hoc vbū pcepi eis dicēs. Audite vocē meā ⁊ ero vobis ds ⁊ vos eritis mihi pplus: ⁊ ambulate in oi via quā mādavi vobis ut bū sit vob. Et[q] nō audierūt nec inclinaverūt aurē suā s̄[r] abierūt i voluptatibus ⁊ [s]pravitate cordis sui mali: factiq̄[t] sunt retrorsum ⁊ non ante a[u] die q̄ egressi sunt pres corū de terra egypti usq̄[x] ad dic hanc. Et[y] misi ad vos oes fros meos, p phetas p die: cōsurgēs diluculo: ⁊ mittēs: ⁊ non audierūt me: nec

ple puocāt. d In pfu. vul. sui. q. d. sic: eo q̄ peccāt p mala sua p me cōfusibilē puniri. ppē qō subdit. e Ecce furor me⁹. i. vindicta mea. f Cōflat sup locū istū. ad destruēdū citatē ⁊ tēplū. g Super viros. pumēdo eos in psonis ppriis. h Et sup iumēta. ⁊c. puniendo eos in bonis possessis. i Hec dicit. pōir b cōfirmat ppositū p exclusionē holocaust. deo oblati: ita q̄ nō valeat pplo ad aliqd remediū: cū dr̄. k Hoocaustomata vra. ista erāt sacrificia digniora eo q̄ totaliē incendebāt ad diuinū honorē. l Addite victis vris id est hostijs pacificis q̄rū vna pars cedebat in vsū offerētiū. ió subdit

m Et comedite carnes. s. holocaustoꝝ. q. d. nō incēdite p me: qꝛ i nullo placēt m̄. ió subdit. n Quia nō sū locut⁹. de ipsis m̄ offerēdis

o In die q̄ eduxi eos de terra egypti. sicē ps Exo. xx. vbi dedit pcepta decalogi pplo: ⁊ de holocaustis nō fit ibi fmo. p Sz b vbū pcepi eis dicēs. Audite vocē. ⁊c. ⁊ b ps Exod. xix. vbi dicit. Si audieritis vocē meā: ⁊ custodieritis pactū meū erit m̄ in peculiū. Melior est enim obediētia q̄ victime. p Reg. xv. c. Sacēdū tñ q̄ postea dns p moysen precepit holocausta ⁊ victias sibi offerri a pplo: ne talia offerēt ydolis ad qō erāt pni: ⁊ ad experiēdū obediētiā pplī: ⁊ ad pfigurādū futurā īmolatōꝝ xpi. ⁊ ppē b dictū est b. Nō pcepi eis in die q̄ eduxi. ⁊c. p qō nō excludit pceptū postea datū. q Et nō audi. obediendo.

r Sz abie. in volup. q̄ntū ad delicias carnis. s Et in pra. cor. sui ma. seruiēdo ydolis. t Factiq̄ sunt re. a me recedentes. v Al die q̄ egressi sunt ⁊c. i. a tpe illi⁹ egressionis. qꝛ tūc fecerūt ad orauerūt vitulū cōflatile. Exod. xxxij. x Usq̄ ad dic b ac. nō qꝛ prinue fuerūt ydolatre: sz p maiori parte tpis. vt ps ex libris iudicū regū ⁊ paralip.

y Et misi ad vos. s. reuocādo. sic est in b cb. et mutat mod⁹ loquēdi

de tercia persona in secundam. cetera patent ex supradictis vsq; ibi.

3 Et vocabo eos.ad priam. a Et nō rñde.nbi.p correctōs:ppter qō post sequit. b Perijt fides.i.fidelitas ppli erga deū ⁊ ꝓximū

c Ablata est de ore eor.q: tantūmodo loquūt dolos ⁊ mēdacium.

d Tōde.b tertio ꝓfirmat ꝓpositū excludēdo ꝓiūctōs ⁊ amicitiā ppli cū deo. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q; ppbe dñi non solū ꝓpbabāt ñbis:sz etiā aliqū sensibilib⁹ signis:sic hieremias posuit i collo suo catbenas ad significādū q; sic ducerēt ꝓcatenati in captiuitatē.infra.xxvij.⁊ sic i ꝓposito dñs ꝓcepit bieremie vt rouderet capillos suos capitti suo ad berētes ⁊ ei valde amabiles:eo q; erat nazareus ex vtero mtis sue: vt dictū est.ñ.ca.i.⁊ sic nouacula nō debebat sup caput suū ascēdere.vt dr de sansone. Iuō.iij .⁊ b fuit ad significādum q; dñs ppl'm regni iuda libi pus adberētē ⁊ amicabilē separet ⁊ pijceret a se.⁊ b est qō dr. o Tōde capillū tuū.i.capillos accipiēdo singulare p plurali. c Et pijce.a re. f Et sume in directū.i. directe accipiēs capillos. g Plactū.cui⁹ sigficatio subdit. b Quia piccit dñs ⁊ rdi.gene.fu.sui.i.ppl'm iuda quē dilexit ꝓus. q: per mala sua ꝓuocauit ꝗ se irā dei:⁊ iō dr b gnatō furoris dei:sic bō dign⁹ mors dr filij⁹ mortis.q.Reg.xij.ꝗñr ponit duplex cā burⁿ piectōis. Pria cū dr. i Posuerūt offendicula sua.i.ydola. k In domo in q̄.⁊c. sez in tēplo diuio cultui deputato.vt br.iiij.Reg.xxi.⁊ b fuit valde detestādū:sic cū mulier introducit adulterū i eodē lecto cū marito suo.scōa ponit ibi. l Et edificauerūt excelsa. i.altaria alta:q: loc⁹ ille erat in valle.vt ps ex lra sequēti. m Topbet.i.ydolo molocb .⁊ fm q; dicit b ra.sal.sonat tympanū seu tympanizationē:eo q; in ritu illi⁹ ydoli fiebat tympanizatio. Erat enī illud ydolū ereū ⁊ interi⁹ ꝓcauū:⁊ intra ꝓcauitatē illā fiebat ignis forti;⁊ qñ ydolū erat ignitū ponebat puer q̄ offerebat in manib⁹ ei⁹:⁊ tūc sacerdotes pcurebāt forte tympana ne parentes pueri audirēt clamorē pueri ⁊ cōpatereē:⁊ vt crederēt sine dolore corpis aiam euolasse.⁊ istud erat valde horribile.s.innocētē adpenetratōz ydoli sic interficere. n Filij ennon.nomē erat ꝓpriū b oīs cui⁹ filij⁹ erat dñs loci illi⁹. o Ut incēderēt filios suos.mō predicto.

p Que nō ꝓcepi.⁊c. b dr q: sacerdotes illi⁹ ydoli asserebāt talē oblationē esse deo valde acceptā:eo q; dñs dixit abrac. Tolle filiū tuū vnigenitū quē diligis ysaac ⁊ offer illū in holocaustū.⁊c. Geñ.xxij.qō est falsum:q: illud nō fuit dictū abrac vt ysaac moreret:sz vt obediēta ꝓbaret.ppē qō ibidē subdit. Ne extēdas manū tuā sup puerū:nec; facias illi q̄q̄;nūc cognoui q; timeas dñm.⁊c. q Et nō dicet amplius tophet ⁊ val.fi.ennon.sz cū ennō sit nomē ꝓpriū:vt dictū est.tñ alio mō est appellatiuū ⁊ signat ꝓfolatōem.q.d.nō vocabit amplius locus ꝓfolationis:sz magis ꝗriū.s. vallis interfectōis:q: multi iudei fuerūt ibi postea interfecti a cbaldeis. r Et sepelient in topbet.s.sepultura asini.sic dr ifra.xxij.c.ō iechonia.Sepultura asini sepelient. ⁊ b ps p b qō subditur. Et erit morticinum populi huius in cibum volucribus .⁊c.

In.vij.cap.vbi dr in postill. Et replicatur ter. Addinio pma.
Ecūdū trāslatōs cbaldaicā replicat b ter:tēplū dñi: eo q; ter in anno debebāt apparere in tēplo coram dño.vt ps Deut.xvi.ca.p quā trinā appariōem credebāt expiari a suis delictis:qō tñ erat falsum:nisi corrigerent vias suas vt communiter dicitur.

In eodem cap.vbi dr in postill.Regine celi.i.lune. Addinio.ij.
Bi nos habem⁹.Regine celi.in b eb.br q̄dā dicio q̄ vno mō significat reginā:⁊ alio mō significat op⁹:⁊ sic nō designat vnū certū planetā:sz totū op⁹ celeste qō obfuat ab astronomia fm certas ꝓstellationes.⁊ quomodocūq; sit irrōnabile videtur dici q; luna sit regina celi:cum sol sit maioris efficacie luminis ⁊ virtutis.

In eo dē capitulo vbi dicitur in postilla. Quia non sum locutus de ipsis mihi offendis. Addinio.iij.

Licet in preceptis decalogi non fiat mentio de holocaustis:nec de sacrificijs:tñ ārea:⁊ spālit qū ds eduxit ppl'm de egypto ꝓcepit eis de agno paschali imolādo:qō fuit celebratū in die,pp a seu tpe eductōis ds egypto.vt br Exo.xij.qō q̄dē sacrificiū vt br ibidē vocat victia.⁊ b fuit ꝓmū ꝓceptū ⁊ de principalib⁹ dans filijs isrl a deo p Moyse.Vñ rō postill. q̄ dicit q; in b qō dr b. Nō ꝓcepi eis in die q̄ eduxi.⁊c.nō excludit ꝓceptū ⁊ post ea datū.s.ō sacrificijs:sz ꝓceptum antea ñ videt sufficere:vt ps.⁊ ālit videt b dicē dū. Pro q; sciendū est q; i ꝓcedēti cap.iaz dixerat ꝓpbeta q; holocaustomata ⁊ victime ñ placebāt deo:eo q; legem nō fuabāt:nunc aūt arguit eos q; b q; imolationes suas seu sacrificia nō ꝓ cultu dei:sz magis ꝓvoracitate sua faciebant. Vñ glo.interlinearis sup istud verbū. Et comedite carnes, sic dicit:q: nō veneratōe sui:sz epularū desiderio imolauerūt. b in glo. vñ cū dr b.holocaustomata vra addite victimis vris ⁊c. sensus est.ex q̄ ad appetitū vrm saciādū imolatis cōueniēt⁹ est vt nō offerat holocausta q̄ totalit incendūt:⁊ sic ꝗñr videt psalmus totalit in bonore meū:sz addat ea victimis vris vt saturemur carnib⁹.nā victime ꝓ maiori parte cedebāt in vsum offerētis.⁊c sequit. Quia nō sum locut⁹ cū ptrib⁹ vris ⁊ nō ꝓcepi eis in die q̄ eduxi eos de terra egypti de ñbo holocaustomatū ⁊ victimarū.q: tūc nō ꝓcepit eis facere holocausta ⁊ victimas:sed solū victima nā agn⁹ paschalis victima erat:vt ps in ꝓdicto cap. Exo.xij. nō aūt holocaustū .post ea ño cū lapsi fuerūt i ydolatriā dedit ꝓcepit eis holocausta ⁊ victimas sibi offerri applo ne talia offerent ydolis.,put in postilla. Et sequitur. Sz b ñbū ꝓcepi eis.Audite vocē meā.q.d. b mādatū de obediēdo deo in q̄ ver⁹ deus ꝓfitit sp fuit p se intētū a deo:nō āt holocausta ⁊ victime ⁊c.

In eodē cap.vbi dr in postill. Perijt fides.i.fidelitas ppli.
Oc qō dr b. Perijt fides. ꝓpe pōr intelligi de fide iustificāte:q: q̄ ydola colūt sic verū deū māxime deficiūt in fide credētes ydolū b re poētā seu audit diuinā. Et q: duplex est act⁹ fidei. s.intrinsecus i corde q̄ credit ad iusticiā.⁊ extrinsec⁹ in ore q̄ fit ꝓfessio ad salutē. ad Ro.x.nō de ꝓ dicit. Perijt fides.s.in corde.de scōo ño. Et ablata est de corde eorum.⁊ istum sensum videtur tenere glosa.

In eo.c.vbi dr i postill. Tōde.Hic tercio ꝓfirmat ꝓpositū ⁊c.
Oc qō dr b. Tōde capillū ⁊ pijce ⁊ sume Addinio.v.
nō sūt ñba dñi directa ad hieremiā.q: vt dictū fuit da xl.c.sup illud ñbū. Sup mōtē excelsum ascēde. ñba hebraica ⁊ ꝓnoia distinguūt fm sexū:q: aliq̄ sunt masculina ⁊ aliqua feminina.⁊ q̄ dr b. Tōde ⁊ pijce ⁊ sume. sunt feminini generis in hebraico in b loco sic q; dirigūt ad feminā. ⁊ iō b ñba intelligēda sunt tanq̄ dicta p ꝓpbam in ꝓsona dñi ad ciuitatē bierlm:vt.s.in signū meroris rōderet capillos. q: vt dr in glosa apud veteres cōsuetudo fuit lugētiū rōdere cesariem. sicut nunc econtra comā diuitere luctus indicium est.hec in glo.⁊c.

In eo.c.vbi dr i postill. Et ñ dicet āpli⁹ topbet ⁊ vall' filij ennō.
Bi nos bēmus.vallis filij ennon.in hebreo br. Geben bynnon. vñ ex b noie fuit assumptū ibe Addinio.vi.
breo geb enna.ad significandū locū ifernalē vbi cruciāt damnati.⁊ sic b abet in catholicon.⁊ rō est q: in b loco crudelissime ⁊ irremediabiliter cruciabant boies p demonū administrationē quodāmodo sic in inferno.Sz ⁊ topbet nomē est inferni iuxt illud Esa.xxx.c.Preparata est ab heri topbet.⁊c. Replicat.

edificauerūt excelsa topbet[m] q̄ est in valle filij[n] ennō: vt incēderet filios suos ⁊ filias suas igni:q⁹ nō ꝓcepi nec cogitaui i corde meo. Iō ecce dies veniēt dicit dñs:⁊ [q] nō dicetur amplius topbet:⁊ vallis filij ennon:sz vallis interfectōis:⁊ [r] sepelient in topbet:eo q; nō sit loc⁹. Et erit morticinū ppli hui⁹ i cibos volucrib⁹ celi ⁊ bestijs terre:⁊ nō erit q; abigat. Et cesscere faciā de vrbibus iuda ⁊ de plateis hierlm vocē gaudij ⁊ vocē letitie: vocē sponsi ⁊ vocem sponse. In desolatione enim erit terra. Capln. viij.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

M cap. vij. extraneum videtur Burgen. ꝗ postillator: regina celi vocat lunã: eo ꝗ sol sit maioris efficacie. qd̃ argumentũ Burg̃. modicũ ꝓducit: ſz vsu loquendi pbos. et poetas ꝓducit illa ro. ꝑ postillatore. nã sol dr pr: qz gñat boies et nõ boim tm: ſz et deos. i. alios planetarũ: et a mulĩ poetĩ dr sol rex rõne maioris efficacie: lũa dr regina et mr et bõa ꝗgruẽtia. qz sol et lũa sunt duo magna lũaria: sol tm maior et lũa miñ. vt ps Gen̄. i. ita i regno magne psone sunt rex et regina: maior tamẽ rex q̃ regina. ꝛc.

In eo. c. vbi dr. Nõ ꝓcepi eis in die q̃ eduxi ꝛc. dicit postill. ꝑ b nõ excludũt ꝓcepta p̃ dataã. vbi burgen̄. accipit occasionẽ ꝗ postill. cũ tm et b et ille volũt idem. vt paret.

In eo. cap. vbi dr. Zõde capillũ burg̃. b et s̄. cs. iij. fantasiat de generib̃ ñbozũ: ꝗ videlz ñba sũt masculini generis et feminini generis in grãmatica hebraica: sic̃ nõia i grãmatica laria. Nõ si ita est puto btm̃ biero. et alios ñ latuisse. ſz glo. quã adducit nõ facit ꝑ eo; sed stat cũ expositõe postil. ꝗ tõsio capit hieremie b ꝑ cepta ꝓnostice desig̃nt merore cãtis et ppl̃i: sic̃ in ipsi̇ collo cathena fuit ꝓnostic̃ signũ captiuitatis. ꝛc. ij. ꝛcxvij. Cap. viij.

M tpe illo. Dic excludit q̃rũ remediũ. s. sapiẽtia doctoꝝ si iesset ꝑ quã ppl̃s posset ab errore et ydolatria reduci et a puntõe diuina libari. ſz b excludit in b cap. qd̃ diuidit in duas ptes. qz ꝑ p̃ dicit ppl̃i exterminiũ. scõo excludit dicrũ remediũ. ibi Aduuus i celo. Prima adhuc in duas. qz ꝑ ponit ppl̃i exterminatio. scõo exterminatõis rõ. ibi. Et dices. Circa pmũ ꝑ ponit exterminatio q̃rũ ad defũctos q̃rũ int̃ boies nõ rẽanent nisi ossa sepulta. et q̃rũ ad b dr. a In tempe illo. s. destructõis hierlm ꝑ cb aldeos. b Eijcẽt ossa regũ ꝛc. mos em̃ fuit apud iudeos sepelire mortuos sumptuose. vt hr Job. xix. et magne psonas regũ et pontificũ et alioꝝ notabiliũ: ita ꝗ in capitibus regũ pocbãt coronas aureas cũ lapidib̃ pciosis et annulos in digit̃: et circa alias psonas pocbãt alia pciosa sm̃ ꝓuenientiã sui stat̃. ppt̃ qd̃ cb aldei in destructõe hierlm sepulcra taliũ effoderũt ossa ꝓpiciẽtes: et iocalia accipiẽtes. c Et expan. ca ad solẽ et lunã. ꝛc. q. d. sic̃ sacrificauerũt soli et lune et ceteris stellis sic instũ est ꝗ ossa coꝝ ꝓpiciãt ad solẽ et lunã extracta de sepulcris. iõ subdit. d Nõ colli. et nõ sepe. d cetero. qz bitatores terre in captiuitatẽ ducent̃. e In sterq̃liniũ erũt. i. putrefiẽt sup terrã ꝑ pluuiã et niuẽ desup cadentẽ. ꝓnũ ponit exterminatio q̃rũ ad viuos cũ dr. f Eligẽt magis mortẽ. ꝑ nimia anxietate et miseria quã sustinebũt. g In vniuer. lo. q̃ dere. sunt. ad que eieci eos i captiuitatẽ ductos: vbi dicẽt mortuos fuisse beatos. h Et dices. h ꝓnũ ponit bui̇ exterminij rõ q̃ est obstinatio populi in peto. cũ dr. i Nunq̃d q̃ cadit nõ resurgat ꝛc. q. d. ille q̃ cadit ad terrã libẽter resurgit: et q̃ auersus est a recta via libent reuertit̃ ad eã. k Quare q̃ auersus est ppl̃s iste in hierlm. a via morum.

l Auersiõe ꝓten. i. obstinata nolẽs reuerti: et subdit bui̇ cã. m Ꝓpp̃ hendẽrũt men. pseudo ꝓphetarũ. n Et noluerũt reuerti. ad meũ obsequiũ. o Attẽdi et auscultaui ꝛc. loq̃tur ds ad modũ bois emendationẽ sui filij desideratẽ: et qz ñ fuit secura subdit̃.

p Nullus est q̃ agat penitentiã. de peccat̃ pterit̃ ſz sũt obstinati ad futura ꝓpetrãda. ideo sequitur.

q Omẽs ꝓuersi sũt ad cursũ suũ ꝛc. i. q̃ notat̃ libido peccãdi et obstinatio maria. r Nulus b ꝓnũ excludit remediũ qd̃ posset bri ꝑ sapiam doctoꝝ. et ꝑ b remediũ excludit. scõo exterminiũ ppl̃i futurũ reperit̃. ibi. Cõgregãs. Circa pmũ pmittit ig̃rantia ppl̃i ꝑ exẽplũ auiũ intellectu carentiũ: cũ dr. r Nil. in ce. co. tpo suũ. s. mirificandi et pullificandi.

s Turtur et hyrũdo et ciconia custodierũt tpus aduẽtus sui: ppl̃s aũt mė nõ cognouit iudiciũ dñi. Quõ dicitis sapiẽtes nos suṁ et lex dñi nobiscũ est. Vere mendaciũ opaṫ est stil̇ mẽdax scribarũ. Cõfusi sunt sapiẽtes: pteriti et capti sunt. Verbũ em̃ dñi, piecerũt: et sapiẽtia nulla est in eis. Propterea dabo mulieres eorũ alteris agros eorũ heredibus. Quia a mimo vsq ad maximũ oẽs auariciã sequũt̃ a ꝓphetam vsq ad sacerdotẽ cũcti facũt mẽdaciũ Et sanabãt ꝓtritões filie ppl̃i mei ad ignominiã dicẽtes: par: par: cũ nõ ẽt par. Cõfusi sunt qz abhominationẽ fecerũt: quinimo ꝓfusione ñ sunt ꝓfusi: et erubescere nescierũt. Idcirco cadẽt inter corientes: in tpe visitatõis sue corruẽt dicit dñs Cõgregãs ꝓgregabo eos: ait dominus. Nõ est vua i vinb̃: et ñ sũt ficus i ficulnea: foliũ defluit: et dedi eis q̃ ptergressa sunt. Quare sedeṁ ciuitatẽ munitã: et sileaṁ ibi: qz dñs ds nr̃ silere nos fecit et potum dñi nobiscũ est. i. apud nos est et intellecṫ: qd̃ excludit cum subditur.

5 Vere mẽda. opa. est sti. men. scribarũ. qz false et extorte legẽ interpretabãtur. sic̃ dictũ est cap. ꝓcedẽti de erdaxatõe rapinarũ ꝑ oblatões.

a Cõfusi sunt sapiẽtes. ꝛc. i. ꝓfundẽt qñ cũ ciuitate capiẽt. s. cui̇ ꝓriũ asserebãt. cui̇ cã subdit. b Verbũ em̃ dñi. ꝑ ꝓphãs dictus.

c Proiecerũt. tãq̃ falsum. d Et sapiẽtia ei̇. s. dñi. e Nulla est in eis. ſz tm̃ sapia q̃ terrena est aialis et dyabolica. Jaco. iij. ppt̃ qd̃ subdit̃ pena cũ dr. f Propterea ꝛc. exteris. i. cb aldeis q̃ eas vi o labũt et postea ducẽt captiuas. f Agros eorũ. i. bona agrorum.

g Heredib̃. i. cõsiliis: nõ ad modicũ tpus: ſz ad lõgũ q̃si hrditario iure. Dimisit em̃ ibi rex babylonis de pauperib̃ terre q̃ colerẽt terrã: nõ sic̃ dñi ſz mag̃ fuit reddẽdo tributũ regi et post reditũ de babilõe iudea fuit sub fuiture. ꝑ psaꝝ. scõo grecoꝝ. et tercio romãoꝝ. vt ps et libris Esdre neemie: machabeoꝝ. et etiã ex euangeliis q̃rũ ad futuritẽ sub romanis

b Quia a min. ꝛc. vsq̃ ad locũ illũ. Cõgregãs. expositũ est. s̄. vi. c. circa mediũ. i Cõgregãs. Postq̃ exclusum est doctoꝝ remediũ: hic ꝓnũ reperit ppl̃i exterminiũ: cũ dr. Cõgregãs ꝓgregabo eos. qz timore exerciṫ cbaldeoꝝ de villis cãpestrib̃ fugerũt hierusalẽ. k Non est vua in vinb̃. ꝛc. i. nõ erit aduentẽtib̃ cbaldeis q̃ totũ comedẽt. iõ subdit. l Et dedi eis. s. iudeis terrenascẽtia in abũdãtia. m Que ꝑtergressa sunt. s. ab eis et occupata a cbaldeis. n Quare sedeṁ ñbũ est bitantũ ex hierlm. q. d. si tardeṁ fugere in hierusalẽ q̃ est ciuitas fortis et munita a cbaldeis capiemur. o Et sileaṁ ibi. moḋ est em̃ obsessorũ silere de die vt audiant sonũ tube et currãt ad locũ vbi fit insulṫ hostiũ. p Quia dñs nr̃ silere nos fe. i. ad hãc necessitatẽ nos adduxit. q Et potũ dedit nob̃ aquã felis. i. anxietatẽ amarã

dedit nobis.cuius causa subdatur. r Peccauimus enim domino. B diceb ar illi q̃ pessi suũ reco gscebãt. s Expectauim⁹ pacẗ. Fm dicta pseudo ꝓphãrũ. t Et nõ erat bonũ.s.pacis :qõ est sũmũ bonum in vita.sic dicit Pristia.in mioi volu.si q̃rat q̃d sit summũ bonũ in vita:bñ rñdet pax. v Ꝑs medele.a rege egypti q̃ ꝓmiserat auxiliũ sedechie ⁊ defecit, ió subdit. Et ecce formido.cui⁹ causa subditur.

x Al dan audit⁹ est fre. ⁊c.ab illa em pte intrauit iudeã exercit⁹ cbaldeoꝝ cũ maxia ptãte.⁊ ps ira vsq; ibi. y Mittã vob ꝓpetes reguloꝝ.i. cbaldeos. 5 Quib⁹ nõ est incãtatio.i.de pte catõib⁹ vris nõ flectent ap parcendũ vobis.

5 Dolor me⁹ sup dolore.vbũ est bieremie dolentẗ de ppli sui culpa ⁊ de supueniẽte pena.

a Ecce vox da. fi.ppli mei.i.synagoge vel congregationis iudeorum.

b De terra lõginq̃.s.ꝛõ babylone vbi ducta i captiuitatẗ lamentabat bierusalẗ ꝛõstructõs dicẗdo

c Nũq̃d nõ est dñs in syon.⁊c q.d.nõ.qr rem/plũ est destructũ ⁊ rex se decbias captiuatus. et subdit rñsio dñi ad hãc q̃rimoniã. d Quare g̃ me ad iracũdiã.⁊c. q.d.ista est dicte destructõis cã.ꝓñr ponit verba bieremie lamẗantis

e Trãsiit messis .⁊c.i. ꝓs q̃ rex egypti dẗbat nobis auxiliari.qr guerre fiũt in estate. f Et nos saluati nõ sum⁹.i.ꝛõstructi sum⁹.min⁹ em dicendo pl⁹ sig̃ficat.ex cõfidentia em reg egypti rebellauit Sedechias regi babylonis:⁊ ex B secuta est destructio ciuitatis ⁊ ppli.vt dr ifra.c.xxxvij.⁊ ió subdit bieremias. g Sup ꝓtrõ.fi. po.mei ꝓtri.sum.i.afflict⁹ corpe. h Et cõmstat⁹.mẗe. i Stupor.i.stupefactio membroꝝ. k Obtinuit me.ꝑ horrore trãti mali. l Nũq̃d resina nõ est i galaad.p resina itelligit gutta aromatica ⁊ medicinalis:p quã vt dicẗra.Gal.b intelligit sapiẽtia:⁊ p medicũ sapiẽs q̃ curat vulnera paꝛõꝝ:⁊ talis erat bieremias ⁊ etiã baruch :⁊ alij prophete sati:ió subdit. m Quare igit nõ est obducta.i.pfecte curata n Cicatrix.i.vuln⁹. o Filie ppli mei.ex q̃ dr medic⁹ ⁊ mediana.⁊ tacet rñsio:qr loq̃tur ad modũ bois turbari q̃ trũcat vbũ ⁊ nõ cõplet. Rñsio tñ est q̃ ppls nolebat audire medicũ nec ei⁹ recipe medicinã. vt ps ex supdictis. In capitulo.viij.vbi dicitur in postilla. Nũquid resina non est in galaad. Addinio.

Si nos bemus.Resina.in heb dr Zori.qõ significat in hebreo vbicũq; pónit syriacã q̃ est medicã ad saluẗ boim ordiata spãliter ꝛ venena ⁊ toxicatões:⁊ est significatio lre magꝭ ꝓpa in ꝓposito Vis dabit. Postq̃ bieremias descꝛpsit malicia ppli ⁊ exclusionẗ remedij.B ꝓñr p dolore incipit lamẗari.⁊ diuiditur in duas ptes:qr p ponit bieremie lamẗatio .scõo populi iudeeuocatio:sic pt⁹ pr post increpatõem filij ⁊ abiectõem studet eũ reuocare ad bonũ.scõa incipit sequẗi cap. Prima adhuc in duas: qr p bieremias lamẗat.scõo ceteros ad idẗ hortat.ibi.Hec dicẗ. Prima adhuc in duas.qr p ponit lamẗatõ.scõo lamẗatõis rõ.ibi. Quia oẽs. Circa pmũ dicẗ bieremias. a Quis dabit ⁊c.q.d.vellẗ totus resolui in lacrimas. b Et plorabo die ac nocte.i.ꝛtinue q̃tũ pr fieri

c Interfectos filie populi mei.idest bierusalem:vt dictum est ã

c Quis dabit.⁊c.lugẗres em q̃rũt loca solitaria. d Et derelinquã ppli meũ.B em desiderabat ꝓpẗ mala culpe q̃ videbat inesse ppło de pñti:⁊ mala pene de futuro. vt dr postea:sed de pcepto ꝛõ ñi cogebat ibidẗ remanere ad arguẗdũ populum.

me in solitudine diuersoꝝ viatoꝝ? Et ᵉdereliquã ppli meũ ⁊ recedã ab eis:qr ᶠoẽs adulteri sũt:⁊ cetus ꝓuaricatoꝝ:⁊ ᶠextẗdẗt linguã suã q̃si arcũ mẗdacij ⁊ nõ veritatis Cõfortati ᵍsunt in terra:qr de malo ad malũ egressi sũt:⁊ me nõ cognouerũt dicit dñs. Vnusq̃sq; ʰse a ꝓximo suo custodiat: ⁊ i oi fratri suo nõ hẗat fiduciã:qr ⁱomis frater supplãtãs supplãtabit:⁊ ois amicus fraudulẗer icedet:⁊ vir fratrẗ suũ deridebit:⁊ veritatẗ nõ loquẗtur. Docuerũt ʰ em linguã suã loq mẗdaciũ: vt iniq̃ agerẗt laborauerũt. Vitatio ʲtua in medio doli:in ᵐdolo tenuerũt scire me :dicit dñs. Propterea ⁿhec dicit dñs exercituũ. Ecce ᵒego cõflabo ⁊ ꝓbabo eos. Quid ᵖem aliud facã a facie ppli mei. Sagitta ᵍvulnerans linguã eoꝝ:dolum locuta est. Jn ʳore suo pacẗ cũ amico suo logẗ ⁊ occulte ponit ei insidias. Nũq̃d ˢsuper his nõ visitabo:dicẗ dñs:aut in gẽte huiuscemodi ñ vlciscet ãia mea Sup ᵗmõtes assumã flẽtũ ac lamẗũ:⁊ ᵘsup speciosa desti plãctũ:qm incẗsa sũt:eo ʳq̃ nõ sit vir ptrãsiẗs

c Quia oẽs.hoc ꝓñr ponit rõlum mẗtatõnis:⁊ et dupler.ꝓma ꝓpẗ malũ culpe ptrõ scõa ꝓpẗ malum pene imminẗs.sequenda ibi. Propterea. Circa primũ dicitur.

e Quia oẽs adulteri sũt. q.d.ꝛõ B hẗo cãm lamẗandi:⁊ fugiendũ.

f Et extẗdẗrũt linguã suã q̃si arcũ mẗdacii.Nõ ea mẗdacia sunt q̃ q̃dã sagittẗ emissẗ:⁊ sic lingua q̃ eminũt arcũ

g Cõfortati sũt in malicia sua p̃cedẗtes de malo ad peius.

b Vnusquisq; a ꝓx.suo ⁊c.q.d. vicinitas ⁊ cõsanguinitas nõ hẗ aliquã fiducẗ sibi adiũctã.quia cum ⁊ ꝓsanguinitũ ꝓdere se inuicẗ.ió subdit.

i Quia oẽs frat supplã.supplãtabit. Duplicatur aũt supplantatio nis vbũ:qr multũ studebãt ad B q̃ vn⁹ alũ decꝛperet ⁊ supplãtare

k Docuerũt em linguã.⁊c.p vba pulcra ⁊ deceptoria sua mendacia colorando.ió subdit. l Vitatio tua in me. doli .quia quiescẗres in suis domib⁹ dolos ꝛ alios cogitabãt. m In dolo tenuerũt scire me.i.mãdata mea:vt licẗ⁹ peccarent.

n Propterea.B ponit scõa rõ lamẗatõis.⁊ diuidit in duas partes.qr p ponit B ratio.scõo q̃rit but⁹ rõnis ꝓsiderando.ibi. Quis est.Circa pmũ dr. n Propterea.i. ꝓpẗ pcã ppli p̃dicta. o Ecce ego ꝓflabo.i.punias eos debita pena.

p Quid em aliud facã.⁊c.q.d.tñ em dedecus culpe nõ ꝛõ dimittẗ sine decore iustitie. q Sagitta vul. ling.eoꝝ:qr habebãt verba nociua valde.ió subdit. r In ore suo pacẗ.⁊c.nulla em pestis g̃uior ad nocendũ q̃ familiar inimicus. ⁊ iste est amicus fictus. s Nũq̃d sup his nõ visitabo.debitã penã infligendo.q.d.sic. t Sup mõtes assumã flẽtũ.i.assumi faciã.⁊ p mõtẗ intelligit iudea q̃ est terra mõtuosa. v Et sup speciosa deserti plãctũ:qm incẗsa sunt.loq̃tur de futuro p modũ ꝓteriti ꝓpẗ certitudinẗ. x Eo q̃ nõ sit vir ptrãsiẗs.qr sunt occisi vel captiuati. y Et nõ audierũt vocẗ possidẗtis.i.ipsi⁹ de qui est dñs tot⁹ terre:⁊ spãlẗ terre ꝓmissiõis. 5 A volucre celi vsq; ad peccora.i.a maioribus vsq; ad minores. a Trãsiuerũt.in babylonẗ.vel a volucre celi.⁊c.qr cũ bouibus capti sunt pecora:⁊ ad recessum animaliũ ⁊ pecoꝝ remanet terra deserta:⁊ sic inde fugiũt aues nutrimẗtũ ibi pueniẗs nõ habẗtes.

b Et dabo bieru.in acer.b are.p destructionẗ muroꝝ ⁊ domoꝝ

c Et cubilia draconũ.ajalia em venenosa habitãt in ruinis.

d Quis est. Hic cõsequẽter querit hui⁹ destructionis cõsideratio cũ dr. Quis est vir sapiens qui intelligat hoc.i. cõsideret diuam destructionẽ. e Et ãnũciet istud querendo: q̃re pierit terra: ⁊ subdit rũsio dñi. f Quia dereliquerũt legẽ meã ⁊c. et pars lra q.ẽ.dicis. g Ecce ego cibabo ⁊c.i. mittã eis tribulationes amaras

b Et dispgã eos in gentib⁹. extraneis.

c Et mittã post eos gladiũ. quia multi de iudeis i via captiuitatis babylõice ⁊ in termino fuerũt mortui: ⁊ similiter de illis q̃ hieremie ꝓsilio post destructionẽ ciuitatis fugerũt in egyptũ

h Hec dicit dñs Hic consequẽter hieremias alios ĩducit ad lamẽtũ dicẽs. i Con pamplamini. i. cõsiderate mala. s. dicta. m Et vocate lamẽtatrices. Antiquit⁹ cõ in lamẽtationib⁹ vocabant mulieres carmen luguBre p̃cinentes ad cõmouẽdũ alios ad fletũ: eo q̃ mulieres magis sunt cõpassiue q̃ viri ⁊ adhuc fit in aliquib⁹ terris.

n Et ad eas que sapiẽt. sũt in hac arte. o Mittite ⁊ properet. q. d. rẽp⁹ lamẽtationis instat. cetera patent i littera vsq̃ ibi. p Ascẽdit mors ⁊c. q. d. nihil valebit cõdudere ostia vel portas cõtra chaldeos: q̃ ascẽdent ⁊ intrabũt p fenestras ad interficiẽdũ iuuenes ⁊ paulos. q Et cadet mortici nũ hoĩs. q. d. nõ erit qui sepeliat. ĩõ subdit. r Nõ gloriet sapiens ⁊c. hoc dr̃ q̃ illi de regno iudeie iactabãt se posse chaldeis resistere: ꝑtis p sapiẽtiã doctoq̃: ꝑtis p fortitudinẽ bellatorũ: ꝑtis p munitiones ⁊ diuitias in hierusalẽ cõgregatas. q. d. ista nõ valebunt vobis. s Sed in hoc glo. ⁊c. vere. t Scire ⁊ nosse me. cauendo offensam meã ⁊ recurrendo ad auxiliũ meũ: ⁊ nõ humanũ. t Ecce dies venũt. de ꝓpinquo. v Et visitabo. p punitionẽ. x Sup om. q̃ incircũcisum. hs ꝓpuciũ siue sit ꝓpuciũ carnis siue ꝓpuciũ cordis. y Sup egyptũ ⁊ sup iudã. cũ punitione populi iude exprimit hic punitiões aliquoq̃ populorũ qui erãt eis ꝓpinqui ⁊ in quib⁹ habuerãt fiduciã de ad iutorio ⁊ ipsi magis fuerũt eis in nocumẽtũ ꝓpter quod hic exprimitur punitio eorũ. z Et super oẽs qui ⁊c. isti erãt agareni descendentes de ysmael filio abrahe qui habebãt capillos recisos vsq̃ ad aurẽ ad modũ pugilũ. hebreo habet. Et sup omnẽ circũcisum habentẽ ꝓpuciũ q: aliq̃ de populis circũstantib⁹ iudea erãt circũcisi carne. f. ysmaelite: ⁊ quia agareni seu sarraceni dicũtur: ⁊ similiter idumei. siẽ ysmael filij abrahe ⁊ esau filius ysaac a quibus descẽdẽtes: fuerũt circũcisi: ⁊ sic q̃stũ ad circũcisionẽ carnis filij israel nõ p̃cellebant istos populos est ergo sũia. q̃ sicut circũcisio carnis nõ valebat extraneis: eo q̃ erãt incircũcisi mente p ydolatriam: sic non valebat filijs israel qui hoc mõ erãt incircũcisi corde: ⁊ ꝑm doctrã que sequit exponit. z Et oẽs gẽtes habẽt ꝓpuciũ sic ẽ exponẽda q̃ hũt ꝓpuciũ cordis q̃stũ ad circũcisos carne: vel ꝓpuciũ carnis ⁊ cordis q̃stũ ad alios. Capl'm. x.

Audite verbũ. Post q̃s hieremias ꝓplorauit populi malitiã hic cõsequenter reuocat eos ad pniam. ⁊ primo reuocat eos a seruitute ydolatrie. secõo a trãsgressione legis diuie. c. sequẽti. Prima in duas. q: primo ponitur dicta reuocatio: secũdo obstinatorũ punitio. ibi. Cõgrega. Prima adhuc in duas: q: primo põit reuocatio populi: secõo ꝑ declaratõ dicti: ibi. Quia lignum. Ad intelligẽtiam p̃me ptis sciẽdũ q̃ gẽtes credidẽrũ corpa celestia ẽ animata: ⁊ nõ solũ ãiata sed habere aliquid diuinitatis: ⁊ sic ex libero arbitrio influere in ista inferiora ad causandũ effectũ ꝓspos vel aduersos hoĩbus: ⁊ ĩõ statuerũt ea placare sacrificijs ⁊ oblationibus: ⁊ istud est falsũ: q: vt dicit damasce. celi sunt animati sũt ⁊ insensibiles: ⁊ sic agunt in hec inferiora ex necessitate nature ⁊ sic offerre eis mũera ad placationẽ ex timore effectuũ est erroneũ ⁊ supsticiosum ad ydolatriã pertinẽs: ⁊ q: iudei i hũ errore ẽ ciciderãt. vt p̃s ex supradictis. vij. ca. q̃ faciebãt placentas regiẽ celi: ĩõ ab hoc errore reuocat eos hieremias dicẽs. b Iuxta vias gẽtiũ. i. leges ⁊ statuta eorũ. c Nolite discere. s. ydolatriã. d Et a signis celi. i. a planetis ⁊ cõstellatõib⁹ diuersis.

e Nolite metuere. s. metu supsticioso mõ p̃dicto. f Quia leges populorũ vane sũt. q̃b⁹ statuẽt signa celi placare mũeribus vt dicũ ẽ: p hũ nõ excludit metũ rõabilis: hs ẽ corpa celestia sunt agẽtia de necessitate: hũt tũ ꝛtutẽ influẽdi de eiõta ⁊ cõposita ex eis ad diuersas q̃litates. ex q̃b⁹ disponũtur hũana corpa ad varias ĩfirmitates: siẽ ex dñio martis colera accendit. ex q̃ accẽsione nõ solũmõ corpa disponũt ad ĩfirmitatẽ aliquas hs et apparet sensibiliter ad irã: ex q̃ sequũt vltiones lites ⁊ dissensiones: eo q̃ homines i plib⁹ sequũtur suas passiones: soli aũt sapiẽtes eas dñant per rõnẽ. tũc aũt homines cõsilianiuos efficit: vt dicit phs. ij. rhetorice. ad p̃

K ij

d Quis est. Hic cõsequẽter querit hui⁹ destructionis cõsideratio cũ dr. Quis est vir sapiens qui intelligat hoc. i. cõsideret diuam destructionẽ. e Et ãnũciet istud querendo: q̃re pierit terra: ⁊ subdit rũsio dñi. f Quia dereliquerũt legẽ meã ⁊c. et pars lra q.ẽ.dicis. g Ecce ego cibabo ⁊c. i. mittã eis tribulationes amaras

b Et dispgã eos in gentib⁹. extraneis.

c Et mittã post eos gladiũ. quia multi de iudeis i via captiuitatis babylõice ⁊ in termino fuerũt mortui: ⁊ similiter de illis q̃ hieremie ꝓsilio post destructionẽ ciuitatis fugerũt in egyptũ

h Hec dicit dñs Hic consequẽter hieremias alios ĩducit ad lamẽtũ dicẽs. i Con pamplamini. i. cõsiderate mala. s. dicta. m Et vocate lamẽtatrices. Antiquit⁹ cõ in lamẽtationib⁹ vocabant mulieres carmen luguBre p̃cinentes ad cõmouẽdũ alios ad fletũ: eo q̃ mulieres magis sunt cõpassiue q̃ viri ⁊ adhuc fit in aliquib⁹ terris.

n Et ad eas que sapiẽt. sũt in hac arte. o Mittite ⁊ properet. q. d. rẽp⁹ lamẽtationis instat. cetera patent i littera vsq̃ ibi. p Ascẽdit mors ⁊c. q. d. nihil valebit cõdudere ostia vel portas cõtra chaldeos: q̃ ascẽdent ⁊ intrabũt p fenestras ad interficiẽdũ iuuenes ⁊ paulos. q Et cadet mortici nũ hoĩs. q. d. nõ erit qui sepeliat. ĩõ subdit. r Nõ gloriet sapiens ⁊c. hoc dr̃ q̃ illi de regno iudeie iactabãt se posse chaldeis resistere: ꝑtis p sapiẽtiã doctoq̃: ꝑtis p fortitudinẽ bellatorũ: ꝑtis p munitiones ⁊ diuitias in hierusalẽ cõgregatas. q. d. ista nõ valebunt vobis. s Sed in hoc glo. ⁊c. vere. t Scire ⁊ nosse me. cauendo offensam meã ⁊ recurrendo ad auxiliũ meũ: ⁊ nõ humanũ. t Ecce dies venũt. de ꝓpinquo. v Et visitabo. p punitionẽ. x Sup om. q̃ incircũcisum. hs ꝓpuciũ siue sit ꝓpuciũ carnis siue ꝓpuciũ cordis. y Sup egyptũ ⁊ sup iudã. cũ punitione populi iude exprimit hic punitiões aliquoq̃ populorũ qui erãt eis ꝓpinqui ⁊ in quib⁹ habuerãt fiduciã de ad iutorio ⁊ ipsi magis fuerũt eis in nocumẽtũ ꝓpter quod hic exprimitur punitio eorũ. z Et super oẽs qui ⁊c. isti erãt agareni descendentes de ysmael filio abrahe qui habebãt capillos recisos vsq̃ ad aurẽ ad modũ pugilũ. hebreo habet. Et sup omnẽ circũcisum habentẽ ꝓpuciũ q: aliq̃ de populis circũstantib⁹ iudea erãt circũcisi carne. f. ysmaelite: ⁊ quia agareni seu sarraceni dicũtur: ⁊ similiter idumei. siẽ ysmael filij abrahe ⁊ esau filius ysaac a quibus descẽdẽtes: fuerũt circũcisi: ⁊ sic q̃stũ ad circũcisionẽ carnis filij israel nõ p̃cellebant istos populos est ergo sũia. q̃ sicut circũcisio carnis nõ valebat extraneis: eo q̃ erãt incircũcisi mente p ydolatriam: sic non valebat filijs israel qui hoc mõ erãt incircũcisi corde: ⁊ ꝑm doctrã que sequit exponit. z Et oẽs gẽtes habẽt ꝓpuciũ sic ẽ exponẽda q̃ hũt ꝓpuciũ cordis q̃stũ ad circũcisos carne: vel ꝓpuciũ carnis ⁊ cordis q̃stũ ad alios. Capl'm. x.

Audite verbũ. Post q̃s hieremias ꝓplorauit populi malitiã hic cõsequenter reuocat eos ad pniam. ⁊ primo reuocat eos a seruitute ydolatrie. secõo a trãsgressione legis diuie. c. sequẽti. Prima in duas. q: primo ponitur dicta reuocatio: secũdo obstinatorũ punitio. ibi. Cõgrega. Prima adhuc in duas: q: primo põit reuocatio populi: secõo ꝑ declaratõ dicti: ibi. Quia lignum. Ad intelligẽtiam p̃me ptis sciẽdũ q̃ gẽtes credidẽrũ corpa celestia ẽ animata: ⁊ nõ solũ ãiata sed habere aliquid diuinitatis: ⁊ sic ex libero arbitrio influere in ista inferiora ad causandũ effectũ ꝓspos vel aduersos hoĩbus: ⁊ ĩõ statuerũt ea placare sacrificijs ⁊ oblationibus: ⁊ istud est falsũ: q: vt dicit damasce. celi sunt animati sũt ⁊ insensibiles: ⁊ sic agunt in hec inferiora ex necessitate nature ⁊ sic offerre eis mũera ad placationẽ ex timore effectuũ est erroneũ ⁊ supsticiosum ad ydolatriã pertinẽs: ⁊ q: iudei i hũ errore ẽ ciciderãt. vt p̃s ex supradictis. vij. ca. q̃ faciebãt placentas regiẽ celi: ĩõ ab hoc errore reuocat eos hieremias dicẽs. b Iuxta vias gẽtiũ. i. leges ⁊ statuta eorũ. c Nolite discere. s. ydolatriã. d Et a signis celi. i. a planetis ⁊ cõstellatõib⁹ diuersis.

e Nolite metuere. s. metu supsticioso mõ p̃dicto. f Quia leges populorũ vane sũt. q̃b⁹ statuẽt signa celi placare mũeribus vt dicũ ẽ: p hũ nõ excludit metũ rõabilis: hs ẽ corpa celestia sunt agẽtia de necessitate: hũt tũ ꝛtutẽ influẽdi de eiõta ⁊ cõposita ex eis ad diuersas q̃litates. ex q̃b⁹ disponũtur hũana corpa ad varias ĩfirmitates: siẽ ex dñio martis colera accendit. ex q̃ accẽsione nõ solũmõ corpa disponũt ad ĩfirmitatẽ aliquas hs et apparet sensibiliter ad irã: ex q̃ sequũt vltiones lites ⁊ dissensiones: eo q̃ homines i plib⁹ sequũtur suas passiones: soli aũt sapiẽtes eas dñant per rõnẽ. tũc aũt homines cõsilianiuos efficit: vt dicit phs. ij. rhetorice. ad p̃

cauendus de malis futuris: ⁊ ideo timere a celi cõstellationib⁹ ad b q̃ homo consulat de l: abẽdo remedio ꝗ dispositiones ad infirmitates corporum ⁊ malas passiones ⁊ alia hmõi que p̃ñt ex influentia celi causari: non est malũ sed licitũ ⁊ bonũ: ⁊ fm hoc dicit ptolome⁹ in centilogio suo q̃ sapiens dominabit astris, in quãtũ ꝓuidebit sibi de remedio cõtra effectus eorum.

g Quia lignũ. Dic ponitur declaratio dicti. ⁊ diuiditur in duas ptes: q: primo ponitur ista declaratio: ſcdo iferitur quedã ꝓdusio. ibi. Sic ergo Dixit enim hieremias p te ꝓcedenti q̃ leges populorum vane sunt q̃ ſt de ydolatria: ⁊ hoc declarat hic diffuse oñdẽs q̃ ydola nullã hñt virtutem iuuandi vel nocendi hominib⁹: sed magis econuerso: q: homines faciũt ydola p arte ⁊ p̃ñt ea dispare ⁊ hoc est q̃ dr. Et lignum de saltu precidit ⁊ pater littera vsq̃ ibi.

b In similitudinem palme fabricata sunt: qd̃ exponit vno modo. q: sicut arbor: palme eclara p artes non habet aliquã virtutem faciendi fructus: sic nec ydola habent aliquã virtutem faciendi bonum vel malum. Alio modo q̃ sic̃ palma crescit in altum virtute nature: sic ydolum metallicum erigitur in altum virtute artis ⁊ non p pria virtute: ⁊ ideo subditur. i Non est similis tui dñe. q: omia agis p pria virtute a nullo dependens. ⁊ ideo subdit.

k Quis non timebit te quasi. d. null' est q̃ non debeat te timere.

l Tuus est enim dec'. i. bono: vbi debet ab hominibus. In hebreo habetur. Quia vbi venient. ⁊ subintelligitur: q̃cunq̃ sapiens ad te honorandum. Et sic est eadem sententia: ſs translator posuit clarius sensum ex sensu ⁊ non verbum de verbo. m Inter cunctos sapientes gentium ⁊c. apud eius omnes gentes sapientes seu philosophi posuerunt vnã cãm pmã hominib⁹ p̃sidentem ⁊ illã dixerunt esse deum deor. ⁊ illum preceteris honorauerunt Verumtã cum vulgarib⁹ hominib⁹ vt coiter adorauerunt ydola in templis: ideo subdit. n Pariter insipientes ⁊ fatui pbabunt. dicunt autem hic insipientes ydolorum factores: ⁊ fatui eorum cultores ⁊ vtriq̃ probabuntur. i. reprobabunt. o Doctrina vanitatis eorum. i. doctrina qua affirmant ydolum esse deum vana est: ideo subditur. p Lignum est. s. ydolum interius ſs ornatum auro ⁊ argento exteri⁹. ideo subditur.

q Argentum inuolutum. in hebreo habetur. Argentum ductile de tharsis afferr: q: ibi inuenitur argentum ductili⁹. r Et aurum de ophaz iij. Reg. ix. nominatur locus iste ophir. ⁊ ibi inuenitur aurum valde bonum. s Opus artificis. supple est ydolum ex istis factum.

t Hyacinth⁹ ⁊ purpura indumentum eorum. ydolis eius aliqñ faciebãt vestes de tali materia. v Dñs autem celi ⁊ terre. x Deus ver⁹ est. isti autem falsi. y Ipse deus viuens. isti autem carentes vita.

z Et rex sempiternus. isti tpaliter facti. a Ab indignatione eius commouebitur terra. aliqñ inducitur a deo terremot⁹ ꝓpter hominum peccata. b Et non sustinebunt gentes. q̃ in terremotu aliqñ subito moriuntur. c Sic ergo. Dicit ꝓdictis infertur ꝓdusio. s. q̃ ydola non sunt veneranda: ſz magis vituperãda: ⁊ hoc est qd̃ dr. Sic ergo dicetis ⁊c. ra. sa. dicit q̃ hoc est pncipium lre misse a hieremia io achiz regi iuda: ⁊ illis qui cum eo iã erãt in babylonie. q: de consilio hieremie se tradiderant regi babylonis: vt haberent vitã. Regum. xxiiij. vnde cbaldaice scribitur ab hoc loco. Sic ergo dicetis ⁊c. vsq̃ ibi. que sub celo sunt inclusive. Et est sensus fm ra. sa. cum babylonij inducent vos ad ydolatriam sicut ceteri. d Dij q̃ celos ⁊c. et pater lra vsq̃ ibi.

e Ad vocẽ suam dat multitudinem aquarum in celo. s. aereo vbi vapores humidi ꝓdensantur in nubes: ⁊ nubes i pluuias resoluuntur.

f Et eleuat nebulas ab extremitatib⁹ terre. id est a mari oceano qd̃ terminat terrã habitabilẽ: ideo eleuantur nebule pro maiori pte.

g Fulgura in pluuiam facit. q: resolutis in pluuiã nubibus fulgura cessant que procedebant ex eis.

h Et educit ventum de thesauris suis. id est d̃ locis occultis.

i Stultus factus est ⁊c. a scientia faciendi ydola ⁊ colendi. k Vana sũt. ⁊ opera eorum risu dignum. i. derisione. l In tpe visitatõis suae a deo m Perdũt. ydola ⁊ ydolatre. n Nõ est his. ſcz ydolis.

o Similis psiac ob. s. ipe deus quẽ solũ coluit. p Qui enim formauit oia ipse est. s. de⁹ iacob. q Et israel. i. popul⁹ israel.

r Virga hereditatis eius. i. pes vel mensura inq̃stũ elegit eũ specialiter ad cultũ suũ. s Domin⁹ exercituũ. i. angelorum. t Monẽ illi. ⁊ nõ alteri. boies ei bene doiantur boib⁹: ſz nõ angelis.

v Cõgrega. hic ꝓsequẽter describitur obstinatorum punitio: ⁊ primo q̃stum ad iudeos. ſcdo q̃stũ ad extraneos: ibi. Effunde. Circa primũ dicitur. v Cõgrega de terra cõfusionẽ tuã. q. d. veniet tibi cõfusio et vniuersis pnib⁹. x Que habitas in obsidione. id ẽ tu hierusalẽ q̃ obsideberis a cbaldeis. ⁊ loquitur de futuro p modũ p̃senẽ ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. y Ecce ego lõge p̃iciam ⁊c. ante. n. capriuitatẽ babylonis aliq̃ de regno iude fuerũt captiuati i ꝓpinquis regionibus: vt in egypto ⁊ syria ⁊ similibus: ſz babylonia valde lõge distans a iudea. z Ira vt nõ inueniantur. s. ab amicis suis. in hebreo bẽ. ita vt inuenirẽt. s. pena debitã ꝓ peccatis suis: vt dicit glo. hebraica. ideo subditur.

a Ve mihi sup cõtritione mea. loquitur sub psona hierusalem

seu ppli habitãtio in ea. b Ego autẽ dixi vetatione mihi intellectũ dante. c Plane hec infirmitas mea est.i.pena ista ꝓcessit ex culpa mea. d Et portabo illã.mihi a deo iuste illictam

e Tabernaculũ meũ vastatũ est.i. tẽplũ de quo loquit ad modum tabernaculi mox si qõ funibus extendebat ꝛ p dlib⁹ coopiebatur. f Filij mei exierũt a me.i. habitatores mei in captiuitatẽ ducti. g Quia stulte egerũt pastores .i.ꝓncipes ꝛ sacerdotes.

h Et dõm non quesierũt p debitũ cultum.

i Propterea nõ intellexerũt. ẏba ꝓpheratum

k Et omnis grex eorꝝ .i. populus.

l Dispsus est.p tim occisione cptũ captiuitate.

m Vox auditionis ꝛc.qz a prea quilonis intrauit exercitus chaldeorum iudeã ad deuastandũ eam

n Scio dñe qz nõ est hois via eius ꝛc.i.nõ est in potestate hois recte ambulare in via iustitie nisi p te dirigat.qz tamẽ deus nõ deficit alicui directõẽz istã debite peritũ. sed multi per sua peccata demerent a deo dimitti: ꝛ sic erãt iudei.ideo subdit. o Corripeme domine.de meo errore. p Verũtã i iudicio.tua misericordia tpato. q Et non in furore.i.in rigore iustitie. r Ne forꝛ.ad nihilũ redigas me.ita ꝙ nullus de ppło meo remaneat.

s Effunde.Dic cõsequẽter petit pũitio ẕ tũ ad extraneos qui iudeã vastauerũt.qz licet in hoc fuerint executores diuine iustitie tmẽ hoc fecerũt mala volũtate.s.ex odio ꝛ sue virtuti pẽsuasione attribuendo: qõ fiebat a deo:iõ dicit. s Effũde indignatões i.punitões. t Sup gentes que nõ cognouerũt te.p fidẽ veram. v Que nomẽ tu.nõ inuocauerũt.sed magis noia ydolorum. x Quia comederũt iacob.populũ israel crudelitẽ occidendo. y Et deus eius dissipauerũt.i.tẽplũ i quo iudei maxime gloriabant. In ca.x. vbi dicitur in postilla.Ad intelligẽtiam pme ptis sciendũ ꝙ gentiles. Additio.

Qu solus gentiles vt platonici posuerũt corpa celestia eẽ aiata:sed et doctores nostri aliqui hoc sentire videnꝯ: vt Origenes ꝛ hieronim⁹:augustin⁹ ẏo sup Gen.ad litteram hoc relinquit sub dubio: nõ declinãs ad aliquã ptẽ. Dicit eẽ i enchiridion Qõ si corpa celestia sũt animata:aie eorꝝ ad angelorꝝ societatem pertinent. Sanct⁹ thomas ẏo in pte pma questi.lex.articulo.iij.in decisiõe qõnis in fine dicit ꝙ iter ponẽtes corpa celestia eẽ aiata:ꝛ ponẽtes ea nõ aiata:parua vel nulla differentia inuenitur in rebꝰ in voce tmẽ. vñ nõ dꝰ censeri erroneũ dicere ꝙ corpora celestia sunt aiata.ite supstitio ydolatrarꝝ nõ solũ se extendit ad colẽdũ res animatas:ꝰ etiã res inaiatas ꝛ corruptibiles:vt pꝰ da.xliij.ꝛ in multis alijs locis. Et iõ motiuũ ydolatrãdi cũ planetis nõ pẽdet ex hoc ꝙ credant eẽ aiata seu ianimata:pserim cũ fm vtranq; opi.moueant a sub a appbendẽte ꝛc.

Replica

Ma.x. vbi in principio postil.ponit notabile verbũ.s.ꝙ gẽtiles ere diderũt corpa celestia animata.ꝛ nõ solũ aiata:ꝰ habere aliq̃d dominitatis ꝛ sic ex libero arbitrio influere in ista inferiora ad causam dũ in hominibus ꝓsperitatẽ ꝛ aduersitatẽ:ꝛ iõ statuerũt ea placare sacrificijs ꝛ oblationib⁹.hoc autẽ est erroneũ ꝛ supstitiosus ad ydolatriã ptinẽs. Et ẕ tuis burgẽsi.inq̃stũ vlt ẽẽ catholic⁹ hoc totũ notabile non audet negare: truncatũ tũ postillatoris factũ interptat⁹:dicit ꝙ postillator nõ bene dicit cẽ errorẽ ꝙ corpa celestia sunt animata:qz vt inq̃t burgẽsis.hoc dicũt Origenes ꝛ hieronym⁹:ꝛ beatus Augustin⁹ relinq̃t sub opinione. Allegat etiãꝫ sãctũ Thomã in pma pte qõnis.lex.dicẽtẽ ꝙ iter ponentes corpa celestia esse eẽ animata:ꝛ ponẽtes ẕ tũ parua vel nulla differentia eẽ in rebꝰ in voce tmẽ. Quicq̃d sit de opinione sanctorꝝ circa illas ꝓpositiones:tamẽ vt plato ꝛ alij philosophi posuerũt ex bmõi aiatione mũdũ esse animal. Ꝓ dicẽ beat⁹ augustin⁹ ꝓmo retract.c.x. nec bri posse ex rõe:nec scripture auctoritate. Undẽ pꝰ ꝙ ꝛ si opiabile sit sic dici cẽlũ vel mũdum animatũ nõ ẽ tamẽ probabile ꝙ ergo sit animal:qz talis anima cẽli ponatur nõ tamẽ ẽ vt pꝰ essentialis cũ celo ꝓstituens vnũ p se.hoc dictũ cõiter doctores moderni exponẽtes dicũt illas corpum celestiũ animas cõiungi solũ vt motores:ꝛ cõiungũtur illis corporibus fm operari nõ fm eẽ.ideo dicit beat⁹ augustin⁹ in enchiridion Si corpa celestia sũt animata anime eorum ad angelorũ societatẽ pertinent. Unde pꝰ esse falsum ꝙ modica sit differentia tmẽ voces ꝛ nõ res inter tales positões:qz positõ gẽtiliũ vult tales animas cõiungi corpib⁹ vt cõstituãt vnũ p se ranq̃ pres essentiales.positõ aũt ꝓpianorꝝ ẽ fꝰ rẽ ẕna qz tales anime si sũt:nõ cõstituũt vnũ:nisi sicut motor ꝛ mobile qõ nõ est vnũ p se fꝰ p accidẽs.inter modernos aũt fortassis verũ ẽ ꝙ nõ sit differentia in re inter positionem affirmatiuã vel negatiuã.q̃ enim negãt celum animatũ intelligũt fm eẽ ꝛ ꝓpe.q̃ aũt ponũt intelligũt fm operari tmẽ ꝛ improꝑe. Scõm enim propꝰ rões anime quã põit aristo.q. de anima.ipa ẽ act⁹ corpis organici bãtis vitã i potẽtia:q̃ rõ nõ cõuenit motorib⁹ celi proꝑe.igit nõ dicũtur anime corpum celestiũ q̃ nõ sũt organisata:qz nõ mixta fꝰ simplicia:nec habẽtia vitã in potẽtia:qz sũt ingenerabilia ꝛ incorruptibilia.pꝰ ex his q̃ sunt in burgẽsi.mouet ẕ postillatorẽ

Capl'm.xi.

a Erbũ.Dic cõsequẽter reuocat ppłs a legis trãsgressiõe.ꝛ diuidit tur in tres ptes. qz pmo ponit reuocatio dñi.secõo rebellio ppłi:ibi Et dixit dñs.tcio inflictio supplicij.ibi.Quã obrẽ. Circa pmũ dicitur.

b Audite ẏba pacti b⁹.i.legis q̃ fuit q̃ſt q̃dã pactũ int deũ ꝛ ppłm.

c Maledict⁹ vir q̃ nõ audierit.nõ solũ aure corpis fꝰ et cordis ꝛ implẽtõe opis. d Qõ pcepi ꝛc.in die ꝛc.i.in tpe eductõis de egypto.qz quinq̃gesima die a pncipio egressiõis data fuit lex in mõte synai. e De fornace ferrea.i.valde dura.eo ꝙ afflicti fuerũt ibi filij israel laboribꝰ duris in cõpositõe laterũ ꝛ decoctõe. f Ut suscitẽ iuramẽtũ.effectu adimplendo. g Qõ iuraui pribꝰ vñis abrahe.Gen.xxij.ꝛ ysaac.xxvi.ꝛ iacob.xxviij. h Daturũ me eis ter,fluen,lac,ꝛ melle.in q̃ notatur

K iij

via eiꝰ:nec viri est vt ambulet et dirigat gressꝰ suos. Corripe me dñe verũtamen in iudicio ꝛ non in furore tuo ne forte ad nihilũ redigas me. Effũde indignationẽ tuam super gentes que nõ cognouerũt te:ꝛ sup ꝓuincias que nõ men tuꝫ nõ inuocauerũt quia comederũt iacob:ꝛ dꝰuorauerũt eũ ꝛ ꝓsũ pserũt illũ:ꝛ decꝰ eiꝰ dissipauerũt

Erbũ quod factũ est. ij. a dño ad hieremiã dicẽs. Audite verba pacti huius ꝛ loquimini ad viros iuda ꝛ ad habitatores hierusalem ꝛ dices ad eos. Hec dicit dominꝰ deus israel. Maledictus vir q̃ nõ audierit verba pacti huius:quod precepi patribꝰ vestris in die qua eduxi eos de terra egypti de fornace ferrea dicens. Audite vocem meam ꝛ facite oia ea que precepi vobis:ꝛ eritis mihi in populꝫ:ꝛ ego ero vobis in deum vt suscitẽ iuramentuꝫ:quod iurauꝰ patribꝰ vestris dabituꝫ me eis terraꝫ fluentem lacte ꝛ melle:sicut est dies hec. Et respondi ꝛ dixi. Amen domine: Et dixit dominꝰ ad me. Vocaferate omnia verba hec in ciuitatibus iuda ꝛ foris hierusalem dicens. Audite verba pacti huiꝰ ꝛ facite illa:quia cõtestãs cõtestatus sum patres vestros in die qua eduxi eos de terra egypti vsqꝫ ad diem hanc. Mane cõsurgens cõtestatus suꝫ ꝛ dixi.audite vocem meam: ꝛ non audierũt nec inclinauerũt aurem suam:sed abierũt vnusquisq̃ in prauitate cordis sui mali. Et induxi super eos omnia verba pacti huiꝰ: quod precepi vt facerent ꝛ nõ fecerũt. Et dixit dominus ad me. Inuenta est cõiuratio in viris iuda ꝛ in habitatoribus hierusalem. Reuersi sunt ad iniquitates patruꝫ suorũ priores q̃ noluerunt audire verba mea. Et ibi ergo abierunt post deos alienos vt seruirẽt eis. Irrituꝫ fecerũt domus israel ꝛ domꝰ iuda pactum

bonitas terre. i Sicut est dies hec.i.sicut hec dies odidit q̃ filij israel erant in tra promissionis quã obtinuerãt arpeiosue. k Rũdi ꝛc verbũ est hieremie. l Amen dñe.i.sit maledictus qui legem nõ obseruauerit. m Et dixit.Hic cõsequẽter ponit populi rebellio:q: mandato dñi de obseruatione legis nõ obediuerũt q̃ruis semp admoniti fuerunt ad hoc p ꝓphetas p moysen:iosue:samuelem ꝛ alios sequẽtes vsq; ad captiuitatẽ babylonicã:ꝛ patet littera bꝰ parris hoc excepto.

n Inuẽta est cõiuratio in viris iuda ꝛc.in hebꝰ. habet.Inuẽta ẽ colligatio.ꝛ est ea dẽ sntia.illi enim qui colligũt se ad aliqõ malũ agendũ solẽt se astringere ad hoc p iuramentum:ꝛ in hoc designatur obstinatio populi in malo quod videbat vnanimiter opari ac si eẽt iuramento cõstrictus.

o Quãobrem.Hic cõsequenter ponitur inflictio supplicij cũ dicitur.

p Ecce idu.sup eos mala.s.famis:gladij ꝛ captiuitatis. q De quibꝰ exire nõ poterũt p se nec p adiutores de quibꝰ cõfidunt. r Et dama/bũt ad me,necessitate cõpulsi. s Et nõ exaudiam eos.qz nõ ꝓmeruerunt. t Et clamabũt ad eos quibꝰ libãt. offerendo sacrificia liquida scz ydolis. v Et nõ seruabunt eos.qz nullas habent virtutẽ saluãdi.

F Scõm numerũ ci ciuitatum tuarũ ꝛc.ex q̃ patz multiplicatio ydolatrie i terra iuda. ȳ Et fm numerus viarũ tuarum hierusalem ꝛc.qz in singulis vicis ꝛ plateis erãt altaria cõstructa ydolis:ꝛ maxime tempore manasses regis qui ydolatriam ꝛ alia mala supra modum multiplicauit in hierusalẽ:vt hẽtur.iiij. Reg.xxi.Et subditur. 5 Tu ergo.hieremia. a Noli orare p populo hoc.quasi diceret nõ est dignus vt preces tue pro eis exaudiantur ꝛ specialis ratõ ad hoc subditur. b Quid est q̃ dilec.meus.i. populus israel a me specialiter electus. c In domo mea.i in templo mec nomini cõsecrato. d Fecit scelera multa:ponẽdo ibi ydola tẽpore manasse regis.iiij.Reg.xxi.capitulo:ꝛ in hoc fuit maxim⁹ dei contemptus:quia simile ẽ ac si vxor introducat adulterũ in eodẽ lecto cũ marito. e Nũquid carnes sancte.i.sacrificioꝝ mihi oblatoꝝ.

f Auferẽt a te malicias tuas.q.d.talia nõ placẽt nisi ex deuotõne ꝛ bonitate offerentiũ:ꝓpter hoc dr̃ gen.iiij.ca.Respexit dñs ad abel ꝛ ad munera eius.ꝓncipaliter respexit ad bonitatẽ offerentis:ꝛ ex pñti ad eius oblationẽ.ra.sa.exponit.Nũquid carnes sctẽ ꝛc.i.circũcisio.q.d.circũcisio non liberabit te nisi cũ ea affint opa iusticie. g Olim vberem ꝛc.in ꝓncipio enim exitus de egypto vsq; ad cõflatõ ex vituli aurei fuit gratiosus status populi:vel istud potest referri ad statũ ipius tẽpli ꝛ salomonis eo q̃ dauid augmentauit cultũ diuinus ꝛ de ꝓcepto eiꝰ salomon edificauit templus vt habet.i. Paralypo.ꝛ subdit de cetero:atõ cum dicit. b Ad voce loquele grandis.i.ipsius dei cuius magnitudinis nõ est finis:vel ipsius nabuchodonosor.qui fuit instrumentus dei in destructione templi. i Exarsit ig.in ea.nabuchodonosor.ei ꝓcepit incendi ciuitatem ꝛ templum:ꝛ hoc ꝓtigit ꝓpter populi peccata.Cetera patent in litera. k Tu autem dñe. Superius a ꝓncipio tractat⁹ hui⁹ libri hieremias increpauit populi iude malicia:hic cõsequenter plangit meũ:quod pepigi cũ pri⁹ eorum Quãobrem hec dicit dñs. Ecce ego inducam sup eos mala de quibus exire nõ poterũt: ꝛ clamabunt ad me ꝛ non exaudiam eos. Et ibũt ciuitates iuda ꝛ habitatores hierusalẽ:ꝛ clamabũt ad eos quibus libant:ꝛ non saluabũt eos in tpe afflictionis eorũ. Secũdũ numerum enim ciuitatũ tuarũ erãt dij tui iuda:ꝛ secõm nũcrum viarũ tuarum hierusalẽ posuisti aras cõfusiõis aras ad libandũ baalim. Tu ergo noli orare pro ꝓplo hoc: et ne assumas ꝓ eis laudẽ ꝛ oratiões quia non exaudiã in tpe clamoris eorum ad me in tpe afflictõis eorum Quid ẽ quod dilectus meus i domo mea fecit scelera multa: Nũquid carnes sctẽ auferent a te malicias tuas in quibus gloriata es. Oliuam vberem pulcrã:fructiferã:speciosam vocauit dñs nomen tuum. Ad voce loquele grandis exarsit ignis in ea:ꝛ cõbusta sunt fruteta eius. Et dñs exercituũ qui plãtauit te locutus est sup te malũ:ꝓ malis domus israel ꝛ domꝰ iuda q̃ fecerũt sibi ad irritandũ me libantes baalim. Tu aũt dñe demonstrasti mihi ꝛ cognoui:tu ostidisti mihi studia eorum:ꝛ ego quasi agnus mansuetus q̃ portat ad victimam. Et non cognoui:qz cogitauerũt sup me cõsilia dicẽtes. Mittamus lignũ in panẽ eius:ꝛ eradamus eũ de terra viuentiũ:ꝛ nomẽ eius nõ mẽoretur ãpliꝰ. Tu aũt dñe sabaoth qui iudicas iuste ꝛ ꝓbas renes et corda: videã vltionẽ tuã ex eis.tibi enim reuelaui cãm meã. Propterea hec dicit dñs ad viros anathot qui querũt animã tuã:ꝛ dicunt. Nõ ꝓphetabis in noie dñi ꝛ non morieris in manibus nostris. Propterea hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego visitabo sup eos Juuenes morient i gladio filij eorũ ꝛ filij eorũ moriãt i fame ꝛ relique nõ erũt ex eis. Inducã enim malũ super viros anathot annũ visitatõnis eorum. Ca.ij.

Iust⁹ quidẽ tu es dñe si disputẽ tecũ verũtamen iusta loquar ad te.quia ꝛc.i.si tu cessas ꝓphetia sicut ꝛ nos nõ inficiem⁹ ꝛc. v Propterea ꝛc.ego visitabo super eos.pena d cbitã inferendo pro malicia sua: ꝛ patet litera.

Capitulus.xij.

Iustus quidem.Hic cõsequenter hieremias plangit sibi adiuersantius prosperitatem.aliqui tamen expositores dicunt q̃ plangit hic prosperitatem chaldeorum qui erant infideles:sed litera ꝓcedens ꝛ subsequens magis cõsonat q̃ loquat de viris anathot ꝓsequentib⁹ hieremiã:vt dicũ est ꝛ diuidit in duas: q̃ primo p modum querimonie ponitur hieremie questio:secõdo dñi responsio.ibi.Si cum pedibus.Circa ꝓmum dicẽ. a Iust⁹ quidem tu es dñe.hoc enim premittit hieremias ne videatur loqui temere de diuinis iudicijs hoibus occultis. b Verumtamen iusta loquar ad te.non p modum cõtentionis seu disputatõnis iniuentes ex hoc sibi iniuriã.quia sicut dicit Johannes os aureum. Incurrit odium qui arguit criminosos:ꝛ diuiditur in duas q: primo plangit suã aduersitatem:ꝛ secõdo aduersantium sibi prosperitatẽ ca.se.Circa ꝓmum dicit. k Tuam tem dñe demonstrasti mihi ꝛ cogno.certitudinaliter p tuam reuelationẽ ꝛ q̃d sit illud subditur.

l Tu ostendisti mihi studia eorum:q: per vias occultas querebant interficere eum.ideo subditur. Et ego quasi agnus mãsuetus

m Et nõ cognoui.antequam ad me tuam factam mihi. Quia cogitauerunt super me cõsilia.quod subditur. n Dicentes.nõ est de ceteris subintelligitur. o Mittamus lignum i panem eius ꝛ.cũ ẽ in terra illa arbor noie tapus venenata ꝛ inde dicit topicus.id est venenum:ꝛ topicus ꝛ ficus.i.venenare a mutata in ea ꝛ de ligno illius arboris minutatim incisso volebant ponere i cibo hieremie:qui ꝓ⁹ nomine panis intelligit:vt sic moreretur ꝛ amplius nõ argueret.

p Tu autem domine sabaoth.i.qui ciuum ꝓ q̃ ãgeli designantur.

q Videam vltionem tuam ex eis.hoc nõ dicebat zelo vindicte sed amore iusticie:ꝛ maxime qz volebãt verbum diuinum ipedire.

r Propterea hec dicit dñs.ad viros anathot.isti enim erãt qui ꝓncipaliter eum occidere volebant:erat enim hieremias de canthot ciuitate:ꝛ sic frequentius ꝛ acrius eos arguebat ꝓpter q̃ magis odiebãt eum:ꝛ qz ꝓpter donum ꝓphetie sibi magis inuidebant q̃s alij:eo q̃ inuidia magis est inter cõpatriotas ꝛ simul habitantes q̃s inter extraneos ꝛ longinquos:Ex q̃ dicit phs.q.thesauri cecitus ratio est:qz inuidia est iniusticia de bono alterius inquirã estimatur ꝓprij boni diminutiuum.bonum autem seu excellentia alicui⁹ iniustus longi qui nõ appbendit sic diminutiuum bõi ꝓprij sicut excellentia propinqui:ideo subditur. s Et dicunt ei in dia mori. t Nõ ꝓphetabis in noie dñi ꝛc.i.si tu cessas ꝓphetia sicut ꝛ nos nõ inficiem⁹ ꝛc. v Propterea ꝛc.ego visitabo super eos.pena d cbitã inferendo pro malicia sua: ꝛ patet litera.

Capitulus.xij.

Iustus quidem.Hic cõsequenter hieremias plangit sibi adiuersantius prosperitatem.aliqui tamen expositores dicunt q̃ plangit hic prosperitatem chaldeorum qui erant infidelis:sed litera ꝓcedens ꝛ subsequens magis cõsonat q̃ loquat de viris anathot ꝓsequentib⁹ hieremiã:vt dicũ est ꝛ diuidit in duas: q̃ primo p modum querimonie ponitur hieremie questio:secõdo dñi responsio.ibi.Si cum pedibus.Circa ꝓmum dicẽ. a Iust⁹ quidem tu es dñe.hoc enim premittit hieremias ne videatur loqui temere de diuinis iudicijs hoibus occultis. b Verumtamen iusta loquar ad te.non p modum cõtentionis seu disputatõnis

sed per modũ hũdis volens doceri ab eo. me ꝓsequẽtiũ. o rum:ideo subditur. n sunt in terra filijs ꝛ libus.

g Et fecũt fructum.plẽ multiplicando.

b Prope es tu ori eorum.erant enim sacerdotes.vt habetur supra.i. ca. erat enim anathot vna de ciuitatibus sacerdotum:ꝛ sic diuinis laudibus laudabãt deum. i Et longe a renibus eorum q: erant adulteri ꝛ q̃d dicit supra v.ca.vnusquisq; ad vxorẽ ꝓximi sui hinniebat.

k Et tu dñe nosti me.quia nihil eis nocui:ꝛ magis ꝓficere volui.

l Con. eos ꝛc. hic dicit zelo diuine iusticie. m Et sãctifica eos. In hebreo habet. Et ꝓpara eos i die occisionis. vt tua iusticia impleat et ne ꝓpter eorum malicia terra viuentium sterilis reddatur ideo subditur.

n Usquequo lugebit terra ꝛ.ciã enim vt videtur dominus iuraerat sicut ẽ de qua hẽtur i ꝛ.xiij.capitulo.

o Cõsumptũ est animal ꝛ volucre victũ in cãpis nõ inuenictia.ꝛ cã hui⁹ viri anathot ꝛ alij malitia nostra.ad punitio quo negat aliq̃ bũane punitio aliq̃.vel in illo tendere ad actus bũa punium a deo. s rũsio q̃stũ ad duo.sed hieremias de viris anathot graniora passurus dicit ꝛ metaphorica est stines pscutionẽ viro mentis:quõ sustinebis tes respectu eorum ꝛ tũ

t Cũ aũt in ter.pa.sed nutrit⁹ fuisti.:ꝛ sic hẽtem pũt darenbi ꝛ tũ damis .i.in hierlm vbi tr vi.Vocat aũt hierl freqũter ꝛ tumesat in

sed per modũ bũdis questionis sicut discipulus querit a magro volens doceri ab eo. c Quare via ipiorũ.i. virorũ anathot me pseqnẽtiũ. d Prospak.i.tpalia bona venũt eis ad votum:ideo subditur. e Plantasti eos & radicẽ miserũt.i.firmati sunt in terra filys & amicis. f Proficiũt.in bonis tẽporalibus.

rentiam & diuitias supbierat & meras suas circa diuinũ cultũ supra modum egerat ad ydolatriã declinãdo vt ps eq dictis pcedentẽ ca. r Mã & fres tui.i. viri anathot q̃ fuit sacerdotes sicut & tu. s Et dom' patris tui.i.aliq̃ tibi psãguinei. a Etiã ipi pugnauerũt aduersũ te.cũ aliis q̃rentes te ipiorare. b Clamauerũt p' te.dicẽtes tibi ñba pũginua vel potius verba deceptiua que nõ dicũtur antefaciẽ sed p'.i.occulte.

g Et faciũt fructum. plẽ multiplicando.

b Prope es tu ori eorũ.erant enim sacerdotes.vt habetur supra.i. ca. erat enim anathot vna de ciuitatib' sacerdotum:& sic diuinis laudibus laudabãt deum. i Et longe a renib' eorũ q̃ erant adulteri ps qõ dicit supra v.ca.vnusquisq̃ ad vxorẽ pximi sui bniebat.

k Et tu dñe nosti me.quia nihil eis nocui:ps magis pficere volui.

l Con.eos &c. B dicit zelo diuine iusticie. m Et sãctifica eos. In hebreo habet. Et pãra eos i die occisionis.vt ma iusticia impleat et ne ppter eorũ malicia terra vlterius steilris reddatur ideo subditur.

n Usquequo lugebit terra &c.iã enim vt videtur dominus iduxerat siccitatẽ de qua hr i fra.xiij.capitulo.

o Cõsumptũ est animal & volucre victũ in cãpis nõ

Tu ostendis mihi studia eorũ:et per vias occultas querebant inficere eus.ideo subditur. Et ego quasi agnus mãsuetus

Et nõ cognoui.ant erudatis nes tuam factam mihi. Q̃ cogitauerunt super me cõsilia.quod subditur. n Dicentes.nõ est deus tu ps subintelligitur. o Mittamus lignũ ipsi nes eius &c.id est in terra illa arbores noie tapus venata & inde dicit propheta.id est venenũ:& propheta pricas.i. venenare a murata in eo de ligno illo' arboris minutatim incisso volebant ponere i abo hieremie:qui ob' numine panis intelligit:vt sic mortetur:amplius nõ arguerẽt.

p Tu autẽ domine sabaoth.iudicium p qõ ego iusti designatur.

nõ dicebat zelo vindicte verbus diuinus ipedit. s anathot.isti enim erãt qui rat enim hieremias de cadis arguebat.ppt qõ magis ente sibi magis inuidebant cõpatriotas & simul habebãt:ps q̃ dicit pbs.q. rhoboam de bono alterius inquiritis bonus autem seu excellentia ãt sic diminutiuus bõi ppter ditur. s Et dicunt &c. noie dñi &c.i.si tu cesses ap v Propterea &c.ego vendo pro malicia sua:& pnitulus.xij.

r hieremias plangit sibi ad tam en expositores dicunt eorũ qui erant infidelis cõsonat q̃ loquat de eius cũ est & diuidit in duas q hieremie questio.scõdo ãt ira pmus dicẽ. a Ille hieremias ne videatur lus occultis. b Verum ennionis seu disputationis

quare ad te. Quare[c] via impiorũ prosperatur[o]:bene est omnib' q̃ preuaricãtur & iniquitatẽ agũt. Plantasti[c] eos et radicẽ miserũt:pficiunt[f] & faciunt fructum. Prope[b] es tu ori eorũ:& longe[g] a renib' eorũ. Et[h] tu dñe nosti me:vidisti me & pbasti cor meũ tecũ. Cõgregaⁱ eos q̃ gregẽ ad victimã & sanctifica eos in die occisionis. Vsq̃quo[n] lugebit terra:& herba omis regionis siccabitur propter maliciã habitantium in ea. Consumptũ[o] ẽ animal & volucre:q̃ ñ dicerũt:non[q] videbit nouissima[r] nostra. Si[s] cũ pedibus currẽs laborasti:quõ ꝓtẽdere poteris cũ eqs? Cũ[t] aũt in terra pacis secura fueris:quid[u] facies in supbia iordanis? Nam[x] & fratres tui & [y]domus patris tui:etiam[z] ipsi pugnauerũt aduersus te:& [b] clamauerũt post te plena voce. Ne[c] credas eis cũ locuti fuerit tibi bona. Reliqui[d] domũ meã:dimisi[e] hereditatẽ meã. Dedi[f] dilectã aiam meam i[g] mãu inimicorũ eorũ facta[h] est mihi hrditas mea quasi[i] leo in silua. Dedit[k] cõtra me vocem:iõ[l] odiui eam. Nũquid[m] auis discolor hrditas mea mihi. Nũqd[m] auis circũcta p totũ. Venite[n] cõgregamini

oẽs bestie terre ꝓperate ad deuorandũ. Pastores[p] multi demolitiⁿ sunt vineã meã: cõculcauerũt partẽ meã. Dederũt portionẽ meã desiderabilẽ in desertũ solitudinis:posuerũt eã in dissipationẽ: luxit q̃[q] super me. Desolatõe desolata est omis terra q̃ nullus est qui recogitet corde. Super oẽs vias deserti venerũt oẽs vastatores terre:q̃ gladius dñi deuorauit ab extremo terre vsq̃ ad extremũ eius. Nõ est pax vniuerse carni. Seminauerũt[r] triticũ & spinas messuerũt: hrditatẽ accepũt & nõ eis pdest. Cõfidemini[s] a[s] frũbus vrẽs: ppter iram furoris dñi. Hec[t] dicit dñs aduersus oẽs vicinos meos pessimos qui[u] tangũt hrditatẽ quã distribui populo meo israel. Ecce ego euellam eos de terra sua & [x] domũ iuda euellã de medio eorũ. Et[y] cũ euulsero eos:cõuertar & miserebor eorũ & reducã eos virũ ad hrditatẽ suã:vnũ in terrã suã. Et[z] erit:si euidẽter didicerit[b] vias ppli mei vt[c] iurẽt in nomine meo viuit dñs:sicut[d] docuerũt ppli mẽũ iurare i baal:edificabunt in medio ppli mei. Qd si ñ audierit: euellam gentẽ illã euulsione & pdicõe ait dñs. xiij.

partialiter ab egypto & assyrijs. m Nun.auis ricta p totũ.i.tota sãguinolenta.q.d.sic p nabucho.q̃ totã terrã destruxit occidẽdo & capti uando:iõ subditur n Venite &c.ꝓperate ad deuorãdũ.carnes occisorũ. o Pastores multi.i principes egerũt nabucho.sm q̃ expositũ est.s.ca.vi.mp nopio:ad eã venẽt pastores &c. p Demoliti sũt vineã meã.i.p popul ũ israel.sicut dr esa.v. Vinea dñi exercituũ domus israel est q Zu.su.me.afflictõe date eis intellectũ Cetera patẽt vsq̃ ibi.

r Seminauerũt triticũ & spi.messuerũt.qd expõit ra.sa.dicẽs q̃ imminẽte destructõe ciuitatis iudei fecerũt aliq̃ bõa:ps nõ valuerũt eis:eo q̃ nõ fecerãt debitã p nias de malis q̃ teritẽ sm monitõs hieremie supra positã iij.ca. Mouate vobis nouale & nolite serere sup spinas. Potẽt et hoc exponi q̃ dñs aũ aduẽtũ nabucho.im serat sterilitatẽ p quã nõ fuit reuersus ppls ad pnias. s Cõfundemini.in captiuitatẽ ducti. s Ex fructib' vrẽs.ppt demerita vra. t Hec dicit. Hic pũr põitur p populi iudere pano:& hoc ad cõsolationẽ bonorũ sicut pmissa ẽ destructio ad cõfusionẽ malorũ:pnuntiãtur destructio aduersanorũ cũ dr. t Hec dicit dñs aduersũ oẽs vicios meos pessimos.isti erãt idumei descẽdẽtes ab esau fratre iacob:& moabite & ãmonite q̃ descẽderãt de Loth nepote abrae ppter qõ debebãt iudeos diligere:& ecõtrario aduersabantur eis & iniquauerũt nabucho.s eos:& in eius exercitu venerũt s iudeã iõ subditur.

v Qui tangunt hereditatē ꝛc. Ecce ego euellā eos de terra sua: q̃ post captiuitatē iudeorꝫ: ipi fuerūt sanis cito captani. x Et domū iuda euellā de medio eorꝫ: q̃ ipsi habitabāt circa terrā iuda. y Et cū euulsero eos. i. iudeos. z Cōuertar ꝛ miserebor eorꝫ ꝛc. ꝛ hoc fuit impletū tempore Cyri regis pslarum qui remisit captiuitatē iudeorꝫ, vt habetur. j. Esdre primo. Et q̃ plures de babylonis cōuersi ad iudaismū venerūt cū eis: ī subdit

a Et erit si eruditi a iudeis, aliqui libri hīt eruditi ꝛ male.

b Didicerint viaſ ppli mei ydolatriam d iminēdo et vnū deū colēdo. c Vt iurent in noīe meo. iuramentum eni tale quādo haber circumstātias debitas fit in reuerentia dei.

d Sicut docue. po. meū iurare in baal. q̃ ante cōuersionē inducebāt iudeos ad ritū gentilē.

e Edificabunt in medio populi mei. fide ꝛ moribus ꝛ rēporalib⁹ bonis

Ca. xiij.

Ecdiat dñs. Supius a p̄ncipio tractatus hui⁹ libri descripta est circa populū regni iude malicie grauitas. hic cōsequēter describit ipi⁹ incorrigibilitas seu irrepabilitas. Et diuidit in septē ptes f̄m septē modos oīndendi ꝓpositum ptes patebūt ꝓsequēdo Primi⁹ aūt modus cōtinetur in hoc ca. vicꝫ p pabolam lūbaris putrefacti ad nihilū vltra valentis: ꝛ diuidit in duas ptes. q̃ primo pabola ponitur ad ꝓpositū secōdo ad hoc adducit exēplū: ibi. Si mutare pōt. Prima i duas. q̃ primo pabola ponitur: ꝛ secūdo exponitur. ibi. Et factū ē. Circa primū dr. b Posside tibi lumbare lineū. id est de lino cōtertū. i Et pones il. sup lum. tuos. te accīgēdo.

Ec dicit dñs ad me. Vade ꝛ posside tibi lūbare lineum: ꝛ ponēs illud super lūbos tuos: ꝛ i aquā nō inferes illud. Et possedi lūbare iuxta verbū dñi et posui circa lūbos meos: et factus ē sermo domini ad me secōdo dicens. Tolle lūbare q̃d possedisti quod est circa lūbos tuos: ꝛ surgēs vad ad euphratē: ꝛ abscōde ibi illud i foramine petre. Et abij ꝛ abscondi illud in euphratē: sicut precepe rat mihi dominꝰ. et factū est post dies plurimos dixit dñs ad me. Surge ꝛ vade ad euphratē: ꝛ tolle inde lūbare q̃d precepi tibi vt abscōderes illd ibi. et abij ad euphratem ꝛ fodi: ꝛ tuli lumbare de loco vbi absconderaꝫ illud. et ecce cōputruerat lūbare: ita vt nulli vsui aptum esset. Et factū est verbuꝫ domini ad me dicēs. Hec dicit dominꝰ. Sic putrescere faciaꝫ superbiam iuda ꝛ superbiaꝫ hierusalem multaꝫ: populuꝫ istū pessimū qui nolūt audire verba mea: ꝛ ambulant in prauitate cordis sui: abiernntq̃ post deos alienos vt seruirent eis et adorarēt eos. Et erūt sicut lūbare istud quod nulli vsui aptum est. Sicut eni adheret lūbare ad lūbos viri: sic agglutinaui mihi omnē domū israel ꝛ omnēꝫ domuꝫ iuda dicit dominꝰ vt essent mihi in pplm ꝛ in nomē ꝛ in laudem ꝛ in gloriaꝫ ꝛ non audierūt Dices ergo ad eos sermonem istum hec dicit dominꝰ deus israel Omis lagūcula implebitur vino ꝛ dicent ad te. Nūquid ignoramꝰ q̃ omnis lagūcula implebit vino Et dices ad eos. Hec dicit dominus. ecce ego implebo oes habitatores terre hoc ꝛ reges qui sedēt de stirpe dauid sup thronū eiꝰ ꝛ sacerdotes ꝛ prophetas ꝛ oes habitatores hierusalem ebrietate ꝛ dispgam eos vinum a fratre suo ꝛ patres et filios pariter ait dñs. Non parcā ꝛ nō cōcedā: neqꝫ miserebor vt non dispgaꝫ eos. Audite ꝛ auribus p̄cipite nolite eleuari: q̃ dñs locutus est. Date domino deo vestro gloriā antequꝫ cōtenebrescat: ꝛ antequꝫ offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Et pectabitis lucē ꝛ ponet eā i vmbrā mortis ꝛ in caliginē. Quod si hoc non audieritis: in abscōdito plorabit aīa mea a facie supbie Plorans plorabit ꝛ deducet oculus meus lachrimā: q̃ captꝰ ē grex domini. Dic regi ꝛ dominatrici: Humiliamini sedete in terra: q̃m

m Sicut eni adhe ꝛ ꝛc. sic agglutinaui mihi. i. adiunxi mihi. n Domuꝫ israel. q̃ꝫ ad. x. tribus. o Et omnē domuꝫ iuda q̃ꝫ ad duas. p Vt es. mihi in populuꝫ. dando eis legē in mōte synai p̄ ce

q Et in nomē. vt nominarent specialiter populus dei. r In laudē ꝛ gloriā: id est vt essent famosi p̄ orbem supple si audirent ñba mea debite obediēdo. s Et non audierūt in ꝗriuꝫ reuelando. t Dices ergo. hic cōsequēter subditur debita pena. ꝛ diuiditur in duas ptes: quia p̄mo ponitur de cūctis pene quātuꝫ ad omnes generaliter: secōdo q̃ꝫ ad p̄ncipes specialiter ibi. Dic regi. Circa p̄mū p̄mittitur pabola cum dicitur.

v Omnis lagūcula implebit vino. est tamen lagūcula vas tertum ad reponendum vinuꝫ: ꝛ q̃ acceperunt ñba ꝓphete ad litera ideo ponit pabolam di.

x Hec dicit dñs ecce ego implēbo ꝛc. i. sicut lagūcula materialis iplet vino: sic tota populus regnii de q̃ꝫ ad maiores ꝛ minores ꝛ mediocres iplebitur spiritualē ebrietate. i. defectu mentis ꝛ cordis ad resistendū aduersarijs. sic ebrietas aufert sensū ꝛ mēbrorum vsuꝫ

y Et dispgā eos in captiuitatē. ad diuersas ciuitates ꝛ loca.

z Neqꝫ miserebor vt non dispergā eos. q. d. b en ca men misereborin alio: sed posteriꝰ uocando ipsos sicut dictum est ea.

a Audite ꝛ auribus p̄cipite. verba sūt hieremie reuocantis populū ab errore. b Nolite eleuari cōtumēdo verbū dñi. c Date dño deo vestro gloriā. cōfitendo humiliter culpas vestras ꝛ eius iusticiā. sicut iosue dixit achor. Iosue. vij Fili da gloriaꝫ deo ꝛc. d Antequꝫ tenebrescat. i. antequꝫ tribuā no importabilis sup vos veniat. a Et pectabitis lucē. i. cōsolationē a rege egypti a quo tpe sedechie sperauerūt nabucho. auxiliari. b Et po. eā i vm. mortis. q̃ illa fiducia fuit eis occasio destructionis vt dictū ē supra frequēter. c Q̃d si hoc nō audieritis. in malo pseueraudo. d In abscondito plo. aīa mea. vobis cōpaciens. e A facie supbie. i. de malis vobis superuenientib⁹ ꝓpter supbiā vestrā. f Dic regi. Postq̃ posita est pena super totū populuꝫ generaliter: hic cōsequēter ponitur q̃ꝫ ad p̄ncipes specialiter cum dr. Dic regi ꝛ dñatrici humiliamini ꝛc. quod exponit ra. sa. de ioachim filio Josie ꝛ matre eius: qui reddiderūt sen abucho. ꝛ duxit eos in babylonem: ut habetur. j. xxix. ca. Ifa tamen sequens magis cōcordat q̃ intelligatur de Sedechia rege ꝛ eius vxore: qui captus fuit a nabucho. ꝛ eroculatus. g Eiui. au. clause sunt p timore nabucho. veni

precedenti. a Audite ꝛ auribus p̄cipite. verba sūt hieremie reuocantis populū ab errore. b Nolite eleuari cōtumēdo verbū dñi. c Date dño deo vestro gloriā. cōfitendo humiliter culpas vestras ꝛ eius iusticiā. sicut iosue dixit achor. Iosue. vij Fili da gloriaꝫ deo ꝛc. d Antequꝫ tenebrescat. i. antequꝫ tribuā no importabilis sup vos veniat. a Et pectabitis lucē. i. cōsolationē a rege egypti a quo tpe sedechie sperauerūt nabucho. auxiliari. b Et po. eā i vm. mortis. q̃ illa fiducia fuit eis occasio destructionis vt dictū ē supra frequēter. c Q̃d si hoc nō audieritis. in malo pseueraudo. d In abscondito plo. aīa mea. vobis cōpaciens. e A facie supbie. i. de malis vobis superuenientib⁹ ꝓpter supbiā vestrā. f Dic regi. Postq̃ posita est pena super totū populuꝫ generaliter: hic cōsequēter ponitur q̃ꝫ ad p̄ncipes specialiter cum dr. Dic regi ꝛ dñatrici humiliamini ꝛc. quod exponit ra. sa. de ioachim filio Josie ꝛ matre eius: qui reddiderūt sen abucho. ꝛ duxit eos in babylonem: ut habetur. j. xxix. ca. Ifa tamen sequens magis cōcordat q̃ intelligatur de Sedechia rege ꝛ eius vxore: qui captus fuit a nabucho. ꝛ eroculatus. g Eiui. au. clause sunt p timore nabucho. veni

descēdet de capite vestro corona
gloriē vrē. Ciuitates[g] austri clau-
se sunt: ⊤ [h] nō est qui aperiat. Trās-
lata[i] ē omnis iuda trāsmigratione
pfecta. Leuate[k] oculos vestros et
videte qui venitis ab aqlōe. Vbi[l]
est grex qui datus est tibi: pecus in
clitus tuū. Quid[m] dices cū visita-
uerit te. Tu[n] cui docuisti eos ad
uersum[o] te: ⊤ erudisti in caput tuus
Nūquid[p] non dolores appbēdēt
te q̄si mulierē pturientē. Quod si
dixeris in corde tuo quare venerūt
mihi hec: Propter[q] multitudinē
iniquitatis tue reuelata[r] sunt vere
cūdia tua: pollute[s] sunt plāte tue
Si[t] mutare potest ethiops pellem
suam: aut pardus varietates suas:
⊤ vos poteritis benefacere cū didi-
cerinis malū. Et[u] disseminabo cos
quasi stipulā que vēto raptat i des-
ro. Hec[x] sors tua psq; mēsure tue
ame dicit dōn[y]: qr[z] oblita es mei
⊤ [3] cōfisa es in mendacio. Vnde[a]
et ego nud aui femora tua cōtra fa-
ciēs tuas ⊤ apparuit ignominia tua
adulterina[b] tua: et[c] hinnitus tuus sce
lus fornicationis tue. Super[d] col
les in agro vidi abhoiatōes tuas.
Ve tibi hierusalē. Nō[e] mūdabe
ris[f] post me: vsq;quo[g] adhuc.

Ca. xiij.

Quod[a] factus est verbus do-
mini ad hieremiā de sermo-
nib[9] siccitatis. Luxit[b] iudea ⊤ [c] por
te eī[9] corruerūt ⊤ [d] obscurate sunt in
terra: ⊤ clamor hierusalē ascēdit.
Maiores[e] miserunt minores suos
ad aquas venerūt ad hauriēdum.
Nō inuenerūt aquas: reportauerūt
vasa sua vacua. Cōfusi sunt ⊤ affli
cti: ⊤ operuerūt capita sua ꝓpter
vastitatē terre: qr nō venit pluuia
in terrā. Cōfusi sūt agricole: opue
runt capita sua. Nā[f] ⊤ cerua i agro
peperit ⊤ reliqt: qr non erat herba
Et[g] onagri steterūt in rupib[9]: tra-
xerūt ventū q̄si[h] dracones: defece-
rūt[i] oculi eorū qr[k] non erat herba:
Si[l] iniquitates nr̄e rīderīt nobis
dñe[m] fac ꝓpter nomē tuū: qm̄ multe
sūt auersiones nostre. Tibi pecca-
uimus[9] expectarō israel: saluator nr̄i
tpe tribulatōis. Quare[n] q̄si colo-

descēdet de capite vestro corona gloriē vrē. Ciuitates austri clause sunt: ⊤ nō est qui aperiat. Trālata ē omnis iuda trāsmigratione pfecta. Leuate oculos vestros et videte qui venitis ab aqlōe. Vbi est grex qui datus est tibi: pecus inclitus tuū. Quid dices cū visitauerit te. Tu cui docuisti eos aduersum te: ⊤ erudisti in caput tuus Nūquid non dolores appbēdēt te q̄si mulierē pturientē. Quod si dixeris in corde tuo quare venerūt mihi hec: Propter multitudinē iniquitatis tue reuelata sunt vere cūdia tua: pollute sunt plāte tue Si mutare potest ethiops pellem suam: aut pardus varietates suas: ⊤ vos poteritis benefacere cū didicerinis malū. Et disseminabo cos quasi stipulā que vēto raptat i deserto. Hec sors tua psq; mēsure tue ame dicit dōn: qr oblita es mei ⊤ cōfisa es in mendacio. Vnde et ego nud aui femora tua cōtra faciēs tuas ⊤ apparuit ignominia tua adulterina tua: et hinnitus tuus sce

i Trāslata est omnis iuda. quod fuit sub sedecbia. trāslatio enim que fuit sub ioachim fuit rātū gtialis. k Leuate ⊤ c. ab aquilone. q; erat enim nabucho. venit ab illa gte l Vbi est grex. i. populus. q. d. nō comparebit in terra tua. sed trāsferetur ad alienā. m Quid dices cū visitauerit te. scz nabucho. te captiuādo. q. d. nō habebis excusanōs qr dedisti ei occasionē: sō subdūtur n Tu enim docuisti eos. i. babylonios. o Ad uersum te. ⊤ ē primo fuit quando ezechias omnia que in domo sua erant nūcīa regis babylonis ostdit ꝓpter qd esaias cū reprehēdēs dixit q; de filijs a ducēdi essent cū nuchi i babylonē ⊤ q; ibi trāsportarentur bona hierusalem. Esa. xxx ix. c. Scdo hoc fuit quando illi de regno iude miserūt nūciosi babylonē ad apportandus indeydola: sicut habetur Ezechiel. xxiij. et

p Nūquid nō dolores appbendēt te. q. d. sic nabucho. te capituando: ⊤ subdūtur cā cum dr. q Propter multitudinē iniquitatis tue. in primū ⊤ i deum. r Reuelata sūt verecūdia tua. i. spoliata es bonis tuis: ⊤ loquitur de hierusalē ad modū meretricis: q; cū spoliat ad vituperū incipitur a pte inferiori. s Pollute sūt plante tue i. gressus tui p quos opera designāt. in hebreo habet. pāse sunt plante tue. q. d. nō poteris vltra in malis tuis ꝓcedere. t Si mutare. Hic adducitur exemplū ad ꝓpositū: ⊤ diuiditur in duas qr primo ad ꝓpositū ponūtur duo exempla. secūdo subdit debita pena. ibi. Et disseminabo. Primū exemplū est de ethiope qui nō potest suā nigredinē mutare. scōm de pardo qui nō pōt mutare varietates pellis sue: qr vtrūq; istorū ē a natura. ⊤ sic dicit de iudeis q; nō poterāt reuerti ad bonū ꝓpter cōsuetudinē ad malū qr cōsuetudo est quedā natura vt dicit pbs li. de memoria ⊤ reminiscētia: ⊤ fm hoc ps lra. Sciēdū tm̄ q; hec similitudo nō tenet simpliciter sed tm̄ fm q̄d. Illa enī natura que est cā nigredīs ethiopis in nullo subiacet ipēio rōnis: ⊤ iō ethiops nō pōt illā mutare quantūcūq; conet ad hoc. sed habit' ex cōsuetudie peccandi generat' :⊤ p modū nature inclinās ad malū: causat ex inclinatione appetitus sensitiui: qui natus est obedire rōni. ⊤ ideo p conatū liberi arbitrij ad oppositū pōt reuerti ad bonū tm̄ cum difficultate ꝓpter bitū iclinārē ad oppositū. Et hoc dr ipossibile Fs q̄d ꝓut dr. v. metaphisice: vno mō dr ipossibile qd vix pt fieri aut cū difficultate. in exemplis aūt de ethiope ⊤ pardo est impossibile simpliciter fm naturam tamē: qr deo nō est ipossibile. v Et dispersabo. Hic cōsequēter ponitur debita pena cū dr. Et disseminabo eos ⊤ c. eijciendo in captiuitate ad diuersa loca. x Hec sors tua psq; mensure tue. i. penaco respōdens pctis tuis. y Quia oblita es mei. dimittēdo cultū diuinum. z Et cōfisa es i mēdacio. i. in ydolo.

a Vnde ⊤ ego nudaui femora tua ⊤ c. i. inferēdo tibi penā debitaz ostendi peccatorū tuorū turpitudinem: ideo subdūtur.

b Adulterina tua ⊤ c. i. adulterinū spūale p ydolatriam: ⊤ corporale p luxuriaz

c Et hinnitus tuus. i. vtrī usq; adulterij patēs libido. d Super colles ⊤ c. ibi enim colebāt ydola: ideo cōcludit. Ve tibi hierusalem. ⊤ cā subdit. e Nō mūda post me. i. mihi obediendo. f Vsq; quo adhuc. i. ita cito. ⊤ sic legitur dēpsitue. alij aūt legunt interrogatiue. q. d. nō et est cadē sententia.

In ca. xiij. vbi dicitur. In abscondito plorabit aia mea. Additio.

Fit in abscōdito se plorare vt ostdat q; tanta erat superbia inimicorū q; nō auderet libere plorare seu generetur offenderētur inimici q̄ erāt maxime supbi. ideo subdit. A facie supbi.

Capl'm. xiij.

q Quod factū est verbū dñi. Hic ponitur scōm p qd ostendit peccati inde irrepabilitas. s. p siccitates inducta ad ō

signādus q; humor gratie ⊤ deuotiōis totaliter defecerat in eis sicut terra nascentia totaliter deficcata vltra nō virescūt. circa quod prio ponit siccitatis reuelatio. secdo ꝓpbe de ēpcatio ibi. Si iniquitates. tercio dñi risio. ibi. Hec dicit. ⊤ quarto de ēpecationis iteratio: ibi. Nūquid. Circa primū premittit destructio hierusalē. cū dicitur. b Luxit iudea. i. luctū ꝓpter mala sibi futura. Loquitur aūt de futuro p modū preteriti ꝓpē certitudinē ꝓpbetie. c Et porte eius corruerūt. i. corruēt p chaldeos destructe. d Et obscurate sunt in terra. i. obscurabūtur terra ⊤ luto: eo q; nō reuelabūtur sz putrefiēt. nec mias ē ciuitatē reedificās fecit ibi portas nouas: qr portes erāt tota lut putrefacte p lōgitudinē tpis: ⊤ subdit de siccitate pecuria dicte destructōi cū dr. e Maiores miserūt ⊤ c. et patet lra vsq; ibi. f Nā ⊤ cerua in agro peperit ⊤ reliqt vt iret ad querēdus pastū vt posset nutrire fetū. Et qr nō inuenit mortua est fame q; pteuna ⊤ fetus et altera. g Et onagri steterūt in rupib'. i hebrie dr. In ripis scz fluuiorū ⊤ torrentū deficcatorū. Et traxerūt vētū. i. attraxerūt aerē ad sui refrigeratōem: eo q; nō inueniebāt aquā. h Quasi dracones. habet enī draco multū de calore intrinseco: ⊤ iō ad eī refrigeriū nō solum vtitur potu aque sed etiā aeris attractōe. i Defecerūt oculi eorū id est onagrorum. k Quia nō erat herba. ⊤ sic morichantur ex defectu potus ⊤ pastus. l Si iniquitates. Hic cōsequēter ponitur ꝓpbere de ēpcatione: eo q; cōpatiebatur populo suo: ⊤ p mo cōfitetur peccata populi dicēs. l Si iniquitates nostre respondēt nobis. ⊤ ponitur hic si p qr. q. d. q; peccatis nostris sum' ꝓscij q; merum' a te puniri: ⊤ q̄suis cēt iust' cōnumerat se tamē peccatorib' eo q; erat de eodem populo. m Dñe fac ꝓpter nomē tuū. i. p tuā misericordiā nō ꝓpē nostram iusticiā. n Quare quasi eo. fuit. es in terra. Dicitur aūt colo

nus qui nõ est de terra natus: & ideo de facili recedet inde & p tale modũ loquitur de deo qui erat recessurus a iudea p subtractionẽ auxilij sui cõtra chaldeos. o Et quasi via. dedi. ad manẽdũ. i. quare cita parum habis nobiscũ quasi viator qui tm̃ p vnã noctẽ manet in domo in q̃ hospitatur. p Quare futurus es velut vir vagus, nos dimittẽs & ad alios transiens. In hebreo habetur. Velut vir pauidus & fortis &c. q. d. q̃ruis sis potẽs ad nos saluandũ: tamẽ chaldei dicẽt te pauidum & ipotentem nos saluare: & ita dixerũt chaldei postea attribuẽtes victoriã sue virtuti ꝓprie: ꝓpter qd̃ per psas fuerũt destructi.

q Tu aũt in nobis es domine. hoc dicit: quia i templo erat ꝓpiciatoriũ quasi sedes ipsius dei: ut dictũ fuit plenius Exo. xxv. r Et no. tu. iuoca. est sup nos. q: licet sit deus oim tamẽ vocabat spãliter de⁹ hebreorum: ydola vero dicebantur dij gentiũ. & iõ subdit ꝓphcta. s Ne derelĩ quas nos in manib⁹ adversanorũ nostroꝝ. Alio modõ exponitur hec littera Quare quasi colon⁹ &c. de xpo qui habitauit inter homines quasi alienus: Job. i. In ꝓpria venit & sui eũ nõ receperũt. Et quasi viator declinãs &c. quia xps nõ habuit ꝓprium domicilium. Math. viij. Filius hominis non habet vbi caput suũ reclinet: & ideo declinabat ad domũ martheꝰ & aliorum deuotorũ ad hospitandũ. Et velut vir vag⁹ q: discurrebat p iudeam ad ꝑdicandũ. Et vir fortis qui nõ pot̃ saluare. in passione enĩ sua nõ fuit vsus sua fortitudine: propter qd̃ deridebãt eũ dicentes. Alios saluos fecit seipsum nõ pot̃ saluus facere. Math. xxvij. & hec expositio magis ꝓsonat huic litere ꝑ se: & ꝑ m̃ b̃ dicãt ab aliquibus expositio literalis: & ꝑcedes figuratiua: q: ꝓphcte nũciando populi captiuitatẽ futurã p xpm redẽptionẽ iterm̃iscebãt vt patet in plurib⁹ locis. Cõsiderando No li am ꝑcedentẽ & subsequẽtẽ dicit ab alijs prior expositio l'ralis & ista mystica. t Hec dicit. hic cõsequenter ponitur dñi responsio. & scõdo circa hoc, ꝓphcte admiratio: ibi. & dixi Circa ꝑmus dicit hieremias explicãs dñi responsionẽ. t Hec dicit do. po. huic hieremias eĩ rogauerat ꝓ ꝓplo & iõ populo fit rũsio.

v Qui dilexit mouere pe. suos. ad querẽdũ aliũde ydola: sicut dictum fuit. S. ca. ꝑcedenti. x Et nõ quieuit. in cultu diuio. y Et do. ñ placuit. i. displicuit. z Mũc recordabit iniquita. eoꝝ. inferendo pnam absq; retractõe. & ideo ꝓhibetur ꝓphcta p eis orare cũ dr̃. Et dixit &c. a Cũ ieunauerint &c. q. d. pro afflictõe sua corporali & pro precibus & sacrificijs nõ dimittã punitõ ex. ideo subdit. Qm̃ gladio &c.

b Et dixi. Hic ponitur ꝓphcte admiratio de ista ista populi sui destructõe cũ subditur. c Ha a a dñe deus. dicũt aliqui q: hic ponitur ter a: ꝑ ma ve posita Ezech. xxiij. in simili materia sed ꝑ ꝓcedit ex ignorantia hebraici sermonis: licut dictũ fuit plenius s. c. i. q: hic & ibi est vna dictõ q̃ sic sonat aba: & est aduerbũ admiratõis. cuius cũ subdit. d Propheta dicũt eis. Non videbitis gladiũ &c. Et ꝑ ditur respõsio domini: cũ dr̃. Et dixit dñs ad me. e primo q̃stũ ad ꝓphetas populũ decipientes: cui dicitur. Falso prophetẽ vaticinantur &c. & ps litera sedõ q̃stũ ad ꝓplũ a fallis ꝓphetis deceptũ cui dicit. a Et ꝓpli &c. erit protecti mortui & patet ira. tertio q̃stum ad hieremiã pro populo orãte cũ dr̃.

b Et dices ad eos verbũ istud Deducant oculi mei lachrimã. q. d. i. prophetas. q̃ non possum pro vobis exaudiri: ñ restat mihi nisi lachrymari. Contra patet in ira.

c Mũquid proꝓciens. hic ponit ipsius hieremie deꝑcatio tempora q̃ruis ei dictũ est sibi q: nõ exaudiretur q̃n populus captiuaretur: tamen in aliq̃ sperabat penã diminui. & br̃ simile. q. Regũ de dauid qui hoc audiuisset a nathan prophetã: q: puer natus ꝑ bersabee morietur tũ ipse egrediebatur et ieiunabat et orabat pro eius sanatione. Similiter samuel postq̃ cognouit saulem abiectũ esse a domino. tũ lugebat eum. i. regũ. xv. Dicit igitur hieremias lamentando. c Mũquid proꝓciẽs abiecisti iudã & duplicatur hic abꝓciẽdi ad designandũ abiectionis magnitudinẽ. d Expectauimus pacem. p auxiliũ regis egypti. e Et nõ ẽ bonum q: magis fuit i nocumẽtũ: vt frequẽter dictũ est supra. f Cognouimus dñe impie. nostras &c. hoc dixit hieremias in psona sua & aliorum bonoꝝ peccata populi cõfitentium. g Ne des nos in obprobrium propter nomẽ tuũ. qõ inuocatũ est super nos: vt ꝑ dictum est. q. d. quodãmõ redũdaret in te. h Solij gloriẽ tue. repli vbi est propiciatorium tũ q̃ sedile tuũ. i Recordare. tpan do rigorẽ iustitiẽ tue. k Ne irritũ facias fedus tuũ nobiscũ

mus futurus es in terra: & quasi viator declinans ad manendum. Quare futurus es velut vir vagus & fortis: qui nõ potest saluare. Tu autem in nobis es domine: & nomen tuũ inuocatũ est sup nos: ne dereliquas nos. Hec dicit dominus populo huic qui dilexit mouere pedes suos & ñ quiuit: & dño non placuit. Mũc recordabit iniquitatũ eorum: & visitabit peccata eorũ. Et dixit dñs ad me. Noli orare pro populo isto in bonũ. Cũ ieiunauerint nõ exaudiã preces eorũ & si obtulerint holocaustomata et victimas non suscipiaꝝ ea: qm̃ gladio et fame & peste ego cõsumam eos & dixi. Ha a a dñe deus. Prophete dicũt eis. Non videbitis gladium: & fames non erit vobis: sed pacem veram dabit vobis in loco isto. Et dixit dñs ad me. Falso ꝓphete vaticinant in nomine meo Nõ misi eos & non precepi eis: nec q̃ locutus sum ad eos. visionem mẽdacẽ & diuinationẽ fraudulẽtam & seductionem cordis sui ꝓphetãt vobis. Idcirco hec dicit dominus de ꝓphetis qui ꝓphetant in nomine meo quos ego nõ misi: dicentes: gladius & fames nõ erit in terra hac: in gladio & fame cõsumẽtur prophete illi: & populi quibus ꝓphetant erunt ꝓiecti in viis hierusalem pre fame & gladio: & nõ erit qui sepeliat eos: ipsi & vxores eorũ filij & filie eorum & effundam super eos malum suum. Et dices ad eos verbum istud: Deducant oculi mei lachrimã per noctẽ & diem & nõ taceant: qm̃ cõtritione magna cõtrita est virgo filia populi mei: plaga pessima vehemẽter. Si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio: & si introiero in ciuitatẽ ecce attenuati fame. Propheta quoq; & sacerdos abierũt in terrã quã ignorabãt Mũquid ꝓiciẽs abiecisti iudam aut syon abhominata ẽ anima tua. Quare ergo percussisti nos ita ut nulla sit sanitas. Expectauimus pacem & nõ est bonum: & tps curationis & ecce turbatio. Cognouimus dñe impietates nostras iniquitates patrum nostrorũ quia peccauimus tibi. Ne des nos in obprobrium ꝓpter nomen tuum neq; facias nobis cõtumeliam. Solij gloriẽ tue recordare: ne irritũ facias fedus tuum nobiscum. Mũquid sũt in sculptilib⁹ gentium qui pluant aut celi pot̃ dare hymbres nisi tu voluerit. Nonne tu es dominus deus noster quem expectauimus Tu enim fecisti omnia hec.

Ca. xv.

Et dixit dominus ad me. Si steterint moyses & samuel coram me: non ẽ aia mea ad populum istum. Ejice illos a facie mea & egrediantur. Quod si dixerint ad te: quo egrediemur. Dices ad eos. Hec dicit dominus. Qui ad mortem ad mortẽ: & q ad gladium gladium: & qui ad famem fame: & qui ad captiuitatem captiuitatem. Et visitabo super eos quatuor genera dicit dominus. Gladium vt occidat. & canes vt lanient. & volucres celi & bestias terre vt comedant & disperdant. Et dabo eos in commotionem omnibus regnis terre. Pro Manasse filio ezechie regis iuda super omnia quæ fecit in hierusalem. Quis enim miserebitur tui hierusalem aut quis condolebit tibi. aut quis ibit vt roget pro te. Tu es reliquisti me dicit dominus retrorsum ibis. Et extendam manum meam super te. & disperdam te. Lassatus sum misericordiam habens. Ventilabo eos ventilabro in portis terre. Et ponam sterilitatem. Et perdam populum meum. Et ab operibus suis non sunt conuersi. Et ecce ego ducam eis quasi arenam maris. Et ducam super matres iuuenum meridiem. Et cecidit ei quasi ciuitas. Et deficit anima eius. Et ecce ego dedi

quo in mōre ſy nai elegiſti nos in ſpecialē populū. Et vt ſi per aliquā miſz cōſiſtet dei magnificentiā dicēs. l Mūq̄d ſunt in ſculpnti. gen. qui plnāt. q. d. nō: ſed tu das pluuiā. m Aut celi pñt dare ymbres. q. d. nullo mō fiere. n Mōnstra es dñs de⁹ nr. q. d. ſic. o Quē expectauim⁹ ſaluatorē in nris tribulationibus.

p Tu ē fecisti oia hec ſcilicz celos ⁊ ymbres: ⁊ omia alia q̄ ſūt in celo ⁊ in terra.

Capl'm. xv.

c Et dixit dominus⁹. Hic ponitur tertium ad oſtendendum peccatū iude irremediabile q̄ ſtum ad penā tp̄alē. ſ. p exclusionem oratōnis moyſi ⁊ ſamuelis: quoz tamen oratōnes fuerunt valde efficaces. Et diuidit i tres ptes. q: ꝓmo pōnitur populi reprobatio. ſcdo reprobatōnis rō ibi. tu reliquisti. tertio hieremie lamēratio: ibi. ve mihi. Circa ꝓmū dr̄ in ꝑſona dñi.

b Si steterit moyses ⁊ ſamuel. qui ſūt valde amici mei. c Coā me i. ad me deꝓcādū ꝓ populo iſto.

d Nō est anima mea. i. voluntas mea ad parcēdū eis. ideo ſubditur. e Eij ce illos ⁊c. i. tu hieremia denūcia eos deꝓcīēdos de terra ſua. ⁊ q̄ iſta eiectio ſit dura. ſubdit. f Qui ad mortē ⁊c. q: in obſidione hieruſalē aliq̄ fuerūt mortui ſi mira te ⁊ peſte: aliqui gladio ⁊ aliq̄ fame ⁊ reliqui in captiuitatē du cti. g Et visitabo ſup eos quatuor ſpēs. i. q̄tuor modos cōſumēdi eos q̄ patēt in lra. h Et da. eos. in ferozē vniuerſ regnis. In hebreo dr̄ In cōmotionē. q: vbicūq̄ audiebat eorū deſtructio fiebat in boib⁹ eorū cōmoto ſiue cōcuſſio quevocatur hic ferozi. i Propter manaſſen. q̄ ſupra mōz irritauit dominum ydolatriā multiplicādo. ⁊ ſanguinē innocū effundendo. iij. Reg. xxi. k Quis ē miſerebit tui hieruſalē. q̄ſi diceret. nullⁿ poſſet tanta mala in te perpetrare. l Aut q̄s cōſtabit pro te. q. d. q̄liber iuſtus magis letabit de impletōe diuine iuſtitie.

m Aut quis ibit ad rogandū ꝓ pace tua. q. d. nullus ex quo orō moyſi ⁊ ſamuelis eſt excluſa. n Tu reliquisti. Hic cōſequenter ponitur dicere reprobatōis rō cū dicit. tu reliq̄ſti me ⁊c. Et p3 lra vſq̄ ibi. o Laborauī rogās. In hebreo dr̄. Laborauī recogitans. pluries pumtionē differendo tuā emēdationē expectando. ⁊ ad eūdē ſenſū pertinet lra iſta. o Laborauī rogās. i. laborare feci ꝓpheras reuocādo populū ſuū ſuū p deꝓcatōis modū. p Et diſpgam eos ventilabro. iuſticie mee. q In portis terre. ejciēdo eos ad diuerſas ptes ⁊ lōginq̄s. r Interfeci ⁊ diſpdidi populū. p flagella multiplicia eos caſtigādo: et tamē nō ſūt emēdati. s Multiplicate ſūt mihi vidue mariti earū interfecti. t Sup barenā maris: hyperbole eſt ad ō notandū magnā multitudinē viroꝝ interfectoꝝ. v Induxi eis ſup matrē adoleſcētis. i. adoleſcētiū accipiēdo ſingulare pro plurali ⁊ hic mr̄ dr̄ hieruſalē q̄ erat mater tot⁹ terre. x Ela

tum ad gladium. et qui ad fame ad famē. ⁊ qui ad captiuitatem ad captiuitatem. Et[g] visitabo ſuper eos quatuor ſpecies dicit dominus. Gladiū ad occiſionem ⁊ canes ad lacerādum: ⁊ volatilia celi ⁊ beſtias terre ad deuorandum ⁊ diſſipandum: et[h] dabo eos in fenozē vniuerſis regnis terre, ꝓpter[i] manaſſem filiū ezechie regis iuda ſuper omnib⁹ que fecit in hieruſalē. Quis[k] enim miſerebitur tui hieruſalem: aut[l] quis cōſtabitur pro te. Aut[m] quis ibit ad rogandum, ꝓpace tua. Tu reliquiſti me dicit dominus retrorſum abiſti. Et extendam manū meam ſup te: ⁊ interficiam te. Laborauī[o] rogans. Et[p] diſpergam eos ventilabro in[q] portis terre. Interfeci[r] ⁊ pdidi populum meū: ⁊ tamē a viis ſuis non ſunt reuerſi. Multiplicate[s] ſunt mihi vidue eius ſuper[t] barenam maris. Induxi[v] eis ſuper matrem adoleſcentis vaſtatorem[x] meridie miſi[y]

ſuper ciuitates repente[z] terrorem. Infirmata[a] eſt que peperit ſeptem defecit anima eius. Occidit[a] ei ſol eius adhuc eſſet dies: cōfuſa eſt et erubuit. Et[b] reſiduos eius in[c] gladium dabo in cōſpectu inimicorum eorum: ait dominus⁹. Ve[d] mihi mater mea. Quare[e] genuiſti me virum rixe: virū diſcordie in[f] vniuerſa terra. Non[g] fenerauī: nec fenerauit mihi quiſq̄. Omnes maledicunt mihi dicit[i] dominus. Si[k] nō reliquie tue in bonum: ſi[l] non occurri tibi in tempore afflictionis: ⁊[m] in tempore tribulatōis aduerſum inimicum. Nūquid[n] federabit ferrum ferro ab aquilone ⁊ cē. Diuitias[o] tuas ⁊ theſauros tuos in direptionem dabo gratis in[p] omnib⁹ peccatis tuis: ⁊[q] in omnib⁹ terminis tuis. Et adducā inimicos tuos de terra quam neſcis: quia[r] ignis ſuccenſus eſt in furore meo ⁊[s] ſuper vos ardebit. Tu[t] ſcis domine recordare[u] mei ⁊ viſita me. ⁊ tuere

z Repente terrore. audita deſtructōe hieruſalē. 5 Infir. ē q̄ pe. ſeptem. aliq̄ libri hūt additū. Filiorum nō ē in hebre. nec in libris correctis p iſtā infirmatā intelligit terra decē tribuū que iā erat captiuata p regē aſſyriorum ⁊ p ſeptē quos peperat intelligūtur ſeptē cognatōes regū malorum qui ibi regnauerāt vt dicit hic ra. ſa. ſ. hieroboam ⁊ domus ſua. baaſa ⁊ do⁹ ſua. amri. iehu manahen: phacee ⁊ oſee cū domibus ſuis.

a Occidit ei ſol cum adhuc eſſet dies. q: regnum iſrael fuit captiuatū cum adhuc regnū iude ſtabat in p ſperitate ſub ezechia rege. b Et reſiduos eius. ſ. illos de regno iuda qui dicunt ei⁹ reſidui: q: vtrūq̄ regnū erat ꝓ eiuſdem populi. ſ. hebraici.

c In gladiū d abo. per chaldeos. d Ve mihi. hic cōſequēter ponit hieremie lamēratio: ⁊ diuiditur in duas ptes. q: ꝓmo ponitur ei⁹ lamēratio: ſcdo dñi conſolatio ibi. ibi. dicit dñs. Circa ꝓmum dicit hieremias.

d Ve mihi mater mea. ꝗ dicit ꝓpter pſecutōes vicinorum anathot. ꝗ ipm. vt dictū eſt. ō. ca. xi. iō ſubdit.

e Quare genuiſti me virū rixe q: ipm pſequebant ꝗbus ⁊ facinoribus. f In vniuerſa terra. i. illa. q: nō intelligitur generaliter ⁊ pñt oñdit q̄ nō erat ex ꝓpa ſua. di.

g Non fenerauī. i. nō comodauī. q. d. nullū tractatū de re tpali cū eis habui vñ poſſent me odire ⁊ pſequi. h Omnes maledicūt mihi. ⁊ hoc erat q: vicina eorū arguebat. incurrit ei odiū qui arguit criminoſos vt dicit. Job. os aureū. i Dicit dñs. hic ponitur ꝓmo dñi cōſolatio: ⁊ ſcdo prophete petitio. ibi. Tu ſcis. ⁊ tertio dñi rūſio. ibi. Propter hoc. Circa primum dicit in ꝑſona dñi cōſolantis hieremiā. k Si nō reliquie tue in bonū. i. niſi finis bⁿ negocij veniat ad bonū tuū. ſupple nō credatur mihi. ⁊ eſt modus loquēdi qui apud hebreos dr̄ mutcat⁹ vbi oportet aliquid ſupplere: ⁊ eodē mō etiā cū dr̄. l Si nō occurri tibi i. occurram.

m In tpe afflictōis. in hebreo habetur. Si nō feci tibi occurrere ⁊c. ⁊ ē eadem ſnia. q: dñs pōt occurrere p ſe vel p aliū. Et exponit iſtud ra. ſa. duplicit vno mō de ſedechia rege iuda qui in tpe ſue afflictōis miſit nūcios ad hieremiā rogans vt oraret deū p ipſo ⁊ populo ſuo: vt dr̄. xxi. ca. qui ſedechias dicitur hic inimicus chaldeorū ipⁿ obſidentiū. vel hieremie. q: ipm puniri incarcerari: vt dr̄ iſra cū tū ex officio regis debuiſſet eum defendere. Alio mō de nabuzardan qui deſtructa ciuitate ⁊ populo captiuato occurrit hieremie dādo ei mūera ⁊ libertatē eūdi vel manēdi vbi vellet: vt dr̄ iſra. xl. qū ſedechias ſacerdotes ⁊ falſi ꝓphete inimici hieremie in angustia ⁊ afflictōe erant. n Nūquid fe. ferrū ⁊c. ferrū hic accipitur ꝓmo pro rege egypti ⁊ inter ꝓ rege babylonis: q: vterq̄ rex erat fortis. Et ꝓ ꝓ ſedechia rege qui erat debilior. Eſt igitur ſenſus nūquid rex egypti ⁊ ſedechias facient pacem pacē cū nabucho. qui dicitur ferrū ab aquilone. eo q̄ venit ō hieruſalē ex illa pte. q. d. nō pacificabuntur: q: ſic ꝓphetia tua inuenietur falſa ⁊ magis te pſequentur tanq̄ ꝓphetā falſū ꝓuicerū. Ra. ſalo. dicē q̄ hec ē ira ñra. nūquid ꝓteret ferrū ferrū. ab aq̄lone. Nō bⁿ diuerſitatē ē. q: nōbū hebraicū bⁿ positū a hieronymo equiuocū ē ⁊ ſignat aſſociatōem ⁊ ꝓfractōem. ꝓmā ſignificatōem ſequit trāſlatio nra: ſcdā ꝓ nō ra. ſa. ⁊ fm eū p ferrū ꝓmo positū intelligitur rex egypti: de cui⁹ auxilio cōfidebat ſedechias. ꝓ ferrū ſecūdo positū rex ba

bilonis: ⁊ p es ipse hieremias qui in fine hui⁹ capituli vocatur mur⁹ ere
us: ⁊ sic est sensus. Nũ quid rex egypti p suã fortitudinẽ cõtereret regẽ ba
bylonis ⁊ re qui ꝓpbetizas pro rege babylonis cõtra sedechiã ⁊ reges
egypti. q. d. nõ imo accidit ꝓtrariũ: nõ subditur cõuertẽdo f monẽ ad pre
gnum iuda. o Diui. ru. ⁊ tbc. tu. in di. da. gra. i. p nullo. Sedechias
ei vnã ptẽ misit regi egy
pti vt auxiliaret sibi ⁊ ni
hil ei valuit: vt habetur
ifra. aliã ro ptẽ rapuerũt
chaldei. p In om.
pec. tu. i. pro peccis tuis ac
cident tibi hec. q Et in
om. ter. tu. sicut i cib⁹ ter
minis tuis statuisti ꝓdo
la: vt hĩ. ē. ca. xi.

r Ignis suc. ē in fu. meo
i. zelus vindicte mee.

s Et sup vos ardebit. i.
vindicta mea nõ euade
tis. t Tu scis. Hic cõ
sequẽter ponit ꝓpbe pe
titio q̃ dixerat sibi dñs
q̃ finis suus eẽt bon⁹ ip
sum cõsolãdo ro petit bu
ius ꝓsolatõis accelerator
di. t Tu scis dñe. in
nocentia mea supple.

v Recorda. mei me cito cõ
solando ⁊ de aduersariis
liberãdo. x Mo. i pa
ti. tua. i. diu supportãdo
aduersarios meos: vnde
in hebreo hĩ. Moli in p
longanimitate tua suscipe me
i. mea petitõem ꝓ audire
in longinquũ. y Sci
to q̃ ꝓpter te su. ob. q.
d. ato debes adhiberere
medũ. z Inuẽti sũt
f mones tui. s. veritate ple
ni. a Et co. eos. i.
suscepi tanq̃ abũ sua
uem. b Et fa. est mi
hi ver. tu. in gau. s. a p̃nci
pio q̃ misisti me ad argu
endũ populũ: cuius correctionẽ sperabã eo q̃ dixisti. ē. iij. Tu aũt forti
cata es cũ amatorib⁹ multis tamẽ reuertere ad me: ⁊ sic exponit ra. sa. a
liter exponitur sic. ⁊ fa. ẽmi. ⁊c. q: materia gaudij dz eẽ hoi q̃ illustrat
reuelatione diuina ⁊ maxime in iuuentute sua: sicut fuit de hieremia: vt
hĩ. ē. ca. ⁊ huic expositõi cõcordat lra sequẽs cũ subdit. a Qm̃ iuo
catum est nomẽ ⁊c. eo q̃ sum institut⁹ ⁊ vocor ꝓpha domini. Et q: pro
phere se abstrahebãt a vanitatib⁹ mũdi vt cẽnt magis apti ad recipiẽ
dum illuminationes diuinas: nõ subdit. b Nõ sedi ⁊c. ⁊ gloriatus
sum. in te nõ in mũdana vanitate verũm q: processu tpis reuelata est hie
remie destructio ciuitatis ⁊ tẽpli diffinitiue: ita q̃ sciuit illã ꝓpbetiã esse
p̃destinatõis: de qua tñ in principio nesciebat vtrũ esset p̃destinatõnis:
vel tm̃ cõminatõis: q: sicut in cognitõe naturali ē processus de cognitõe
minus determinata ad magis determinatã: vt hĩ. i. phisicor. sic frequenter
fit i cognitõe supnaturali: q̃ processus est p reuelationẽ diuinã ro sequitur

c Ad facie man⁹ tue. i. ꝓpter cognitões vidicte tue future. d Solus
sedebã. tanq̃ tristis ⁊ merẽs. e Qm̃ amaritudine repleti me. reuelan
do destructõs ciuitatis ⁊ tẽpli diffinitiue: ⁊ subditur. f Quare fac. ē
do. me. ppe. i. ablsq̃ ꝓsolatõne tpis⁹ meis: q: videbat q̃ ciuitas ⁊ tẽplũ
nõ redificarent tpe suo. g Facta est mihi quasi mẽdacũ aquarum
infidelium: dicũtur aque infideles torrentes qui ad tpũ fluũt aqui sque ad
ueniẽte siccitate deficiũt: ⁊ p hãc similitudinẽ insinuat ꝓpheta q̃ cõsola
tio tpalis sibi deficiebat quãdo ea indigebat: sicut aqua torrentis magis
esset necessaria in estate q̃ in hiene. h Propter hoc. Hic cõsequenter
ponitur dñi rũsio in q̃ p minis ꝓpbete supna cõsolatio que ē sũme appe
tenda cũ dr. i Si cõuerteris. s. aliquos de malo ad bonũ p tuam
exhortationẽ. k Cõuertã ⁊c. s. ad me dãdo tibi iternã cõsolationẽ

me ab his qui persequuntur me.
Noli[k] in patiẽtia tua suscipere me.
Scito[k] q̃niã sustinui p te opprobrium. Inuẽti[z] sunt sermones tui
et[a] cuedi eos. Et[b] fcũ est mihi verbum tuum in gaudium ⁊ leticiam
cordis mei qm̃[a] inuocatũ est nomẽ
tuũ sup me: dñe deus exercituum
Nõ[b] sedi in cõcilio ludẽtiũ: ⁊ glo
riatus sum a[c] facie manus tue. Solus
[d] sedebã: quoniã[c] amaritudine
replesti me. Quare[f] factus est do
lor meus perpetu⁹: ⁊ plaga mea
desperabilis renuit curari. Facta[g]
est mihi quasi mendacũ aquarum
infidelium. Propter[h] hoc hec dicit
dominus. Si[i] cõuerteris cõuertã[k]
te et ante faciẽ meã stabis: ⁊ [k] si
separaueris preciosũ a vili: quasi[l]
os meũ eris. Cõuertẽtur[m] ipsi ad
te et tu nõ conuerteris ad eos. Et[n]
dabo te populo huic in murũ ere
um fortẽ ⁊ bellabunt aduersum
te ⁊ nõ prevalebũt: quia[o] ego tecũ
sum vt saluẽ te ⁊ eruã te dicit do
minus. Et[p] liberabo te de manu
pessimorũ: ⁊ [q] redimã te de ma-

nu fortium. :xvj.

Factum[a] est verbũ domi
ni ad me dicens. Non[b] acc
pies vxorẽ: et nõ erunt tibi filij et
filie in[c] loco isto. Quia hec di
cit dominus super filios ⁊ filias q̃
generantur in loco isto: et sup ma
tres eorũ que genuerũt eos: ⁊ sup
patres eorũ de quorũ stirpe sunt
nati in terra hac. Morbis egro
tationũ morientur. Non plangẽ
tur ⁊ non sepelientur: in sterquilini
is super faciẽ terre erunt. Et gla
dio ⁊ fame cõsumentur ⁊ erit ca
daver eorũ in escã volatilibus celi
⁊ bestijs terre. hec enim dicit domi
nus. Ne[d] ingrediaris domũ con
uiuij neq̃[e] vadas ad plangendũ
neq̃ consoleris eos: quia abstuli
pacem meã a populo isto dicit
dominus: misericordiam et misera
tiones. Et morientur grandes et
parui in terra ista non sepelient ne
q̃ plangentur: ⁊ [f] non se incident
neq̃[g] caluitiũ fiet pro eis. Et[h] nõ
frangent inter eos lugenti panem
ad cõsolandum super mortuo: et

i Et ita facẽ meã stabis eternaliter videndo dare facie meã cum
angelis. l Et si sepa preci. a vili. i. p̃destinatos a p̃scitis.

l Quasi os meũ eris. q. d. in hoc loqueris p me qui p̃destinatos
ab eterno ad gram voco in tpe. ille ei qui loq̃ur p rege dicit
os regis. m Cõuertẽtur ipsi ad te. malũ diuinitẽdo ⁊ te imitando.

n Et tu nõ ꝓuertẽris ad eos
i. ad eorũ malicia
p̃cedẽres. q. d. ao
minus nõ debes
dimittere p̃dicati
onẽ q̃ hoc q̃ pau
ci tibi credunt. ⁊
mur i. ꝓpter hoc te
odiũt: ⁊ qz ero te
cũ ꝓ eos nõ subdi
tur. o Et dabo
te ꝓpter hoc ⁊c. i
tantũ q̃ nõ debẽt
eos timere cõtra
cã subdit.

o Quia ego tecũ
sum. qui sũ vera
tio infinite.

p Et liberabo te
de manu pessimo
rũ. i. sacerdotũ ⁊
pseudo prophe
tarum qui sub spe
cie sanctitatis deci
piebãt populum
⁊ dicebant hiere
miã eẽ ꝓpbetam
falsũ: ⁊ hoc ẽ pe
simus. scilicet sub
specie sanctitatis
agere malũ. Tha
de dicit hieronimus. Simulata
sanctitas duplex ẽ iniquitas.

q Et redimas ⁊c
de manu fortium
i. regis ⁊ p̃ncipũ
qui pseqebant

bierentiã ad instictum sacerdotũ ⁊ falsoꝝ ꝓpbetarũ. In ca.
xv. vbi ôr in postilla. Propẽ manassen ⁊c. Addito.

Oc q̃ dr hic. Propẽ manassen ⁊c. videl eẽ ⁊ illud q̃ dr
Deut. xxiij. ca. Nõ occidentur filij p patrib⁹. ad q̃ dicẽdũ
fm glosas q̃ quo mõ sanctoꝝ merita ad posteros deducũtur sicut
dauid ⁊ ceterorũ: ⁊ sic peccatoꝝ flagicia si liberi nepotesq̃ simi
lia agerẽt ad posteros pueniẽt. Capitin. xvi.

c Factũ est. hic ponitur quartũ p q̃ oñditur petm̃ iudai
rem ediabile q̃ ad euasionẽ pene. s. mortalitas hoim fu
tura sine retractõe: ⁊ diuidit in duas ptes: q: ꝓmo ponitur hoꝝ
mortalitatis denũciatõ: secõo ipius cã vel rõ: ibi. Et cũ ãnũcia
ueris. Circa ꝓmũ dicit dñs hieremie. b Nõ accipies vxorẽ
⁊c. q̃ hoc loco dicũt doctores q̃ hieremias mortu⁹ fuit virgo: q:
nõ est aliq̃ mõ vrisimile q̃ cognouerit mulierẽ fornicarie cũ fuit sã
ctificatus i vtero matris: vt hĩ. ē. ꝓmo capto. ⁊ illustratus dono
ꝓpbetie a iuuẽtute vsq̃ ad mortẽ. Sz ꝗ hoc posset obiici quod
subditur. c In loco isto. ex quo vr q̃ alibi accepit vxorem
Ad quod dicendum. q̃ argumentum est magis ad oppositum
q̃s ad ꝓpositũ: q: cũ dr. In loco isto intelligitur tota iudea que
p nabucdodonosor fuit vastata: ⁊ multo magis excludũtur ab
eo nupcie in terra alicã sz in egypto vbi descẽdit cũ populo iu
de fugitiuo: vt hĩ ifra quadragesimo tercio capitulo: nec habuit
ibi materiã leticie seu nuptiarũ sz magis tristicie ⁊ miseriaꝝ pro
culpa populi quã arguebat: ⁊ pro pena sequẽte quã pnidebat
Cetera patent vsq̃ ibi. d Nec ingrediaris domũ cõuiuij. s.
gaudij. q. d. nõ imminet tpũ gaudij sed doloris. e Nec va-

ad plangendũ. s. m
eum mortuũ. ꝓpter
stia medicinis cõdire
parẽt vsq̃ ibi. f
bũt vnguib⁹. g
sio capillorum: ⁊ alia
ent si fiebãt nũc i lu
ctu mortuorum.

b Et nõ frangẽt
inter eos lugenti
panẽ ⁊c. cõuenie
bant enim amici ad
funeti ad mandu
candũ ⁊ bibẽdũ
cũ filio eius vel a
lio repsẽtãte pso
nam defuncti ad
cõsolationes pro
morte eius: ⁊ ad
huc fit in plurib⁹
terris. p hoc autẽ
q̃ hic dicit q̃ ta
lia nõ fient d esti
gnatur q̃ nõ va
cabit alicui flere
mortuos: nec flen
tes cõsolari rõni
bus p̃dictis.

b Et cũ ãnũcia
ueris. Hic conse
quẽter ponit dicte
mortalitatis
rõ: ⁊ diuiditur in
duas. q: primo
explicatur cã. secũ
do replicatur pe
na. ibi. Ecce iam.
Pria pos pz vsq̃
ibi. i Qz de
reliquerũt me pa
tres vri. negligen
do diuinũ cultus

l Et abierũt p⁹
deos alienos. p
ꝗ dolamiã hoc pz
Exo. xxxij. in ado
ratione vitulicõ
flantis ⁊ in libro
Iudic. q̃si p totũ
Sz ⁊ vos pe
l ius operati estis. qu
stis in tẽplo dñi: vt h
in hoc etiã estis obst
m Et ecce iã ⁊c. Hic
pres. q: ꝓmo ponit
catio. ibi. Dñe fortit
vos de terra hac ⁊c.
niam trãstulit popul
alienis. q: multi iude
o Quinõ da. vo. re
ideo sequitur. p
babylonicã fore dur
egypriace ⁊ liberatio
nus enim maiores do
ec ego mittã piscato
tores hierusalẽ q̃s p
hec eis mittã mul. ve
alij de hierusalẽ fuge
natorũ insecuti sunt
s Et vc. eos de oi m
t Quia oculi mei sup

ad plangendũ.l.mortuos:tũ q: nõ vacabat alicui plangere ami cum mortuũ,ꝓpter cõtinuũ ifultũ chaldeorũ:nũ q: ꝑ nimia ãgustia mdiotis cõditõnis reputabant mortui ꝗs viuentes. Cetera patet vsq; ibi. f Et nõ se incident.in hebreo habet: Lacerabũt vnguib⁹. g Neq; caluiciũ fiet,ꝓ eis,i.eradicatio seu tõsio capillorũ:talia enĩ fiebãt nũc i luctu mortuorum.

b Et nõ frangẽt inter eos lugentũ panẽ ꝛc. cõuenie bant enĩ amici ꝛ̃functi ad manducandũ ⁊ bibẽdũ cũ filio eius vel alio repsẽtãte pson nam defuncti ad cõsolationes pro morte eius:⁊ ad hoc fit in plurib⁹ terris.ꝓ hoc autẽ qd hic dicit q̃ talia nõ fient designatur q̃ nõ vacabit alicui flere mortuos:nec flentes cõsolari rõnibus ꝑdictis.

b Et cũ ãnũciaueris. Hic consequẽter ponit di cte mortalitatis rõ: ⁊ diuiditur in duas. q: primo explicatur cã.secũdo replicatur pena. ibi. Eqciam. Pria ꝑs ꝑs vsq; ibi. i Q: dereliquerũt me patres vri.negligendo diuinũ cultus

k Et abierũt ꝓ deos alienos. ꝓ ydolatriã hoc ꝑs Exo.xxxij.in adoratione vituli cõflatilis ⁊ in libro Judic.q̃ſi ꝓ totũ Ds ⁊ vos pe

l ius operati estis.quĩ nõ solũ coluistis ydola: sed etiã ea posuistis in tẽplo dñi:vt br.iij.Reg.xi.qd nõ fecerũt patres vestri:⁊ in hoc etiã estis obstinati:ꝛõ subdit.Ecce enĩ vnusq̃sq; ꝛc.

m Et eijciã ꝛc.Hic cõsequẽter replicat pena:⁊ diuidit in duas pres .q: ꝓmo ponitur iudeorũ reprobatio:secũdo gentium vocatio.ibi.Dñe fortitudo.Circa ꝓmũ dicitur. m Et eijciam vos de terra hac ꝛc.hoc fuit impletũ qñ nabuchodo.in babyloniam trãstulit populũ:vt habetur.ij.Reg. n Et seruietis ibi dis alienis.q: multi iudeorũ adhesẽrũt ydolatrie babyloniorũ.

o Qui nõ da. vo.requies.q.d.ibi affligemini valde dura seruitute.ideo sequitur. p Ecce dies veniẽt ꝛc.p hoc intelligitur seruitutẽ babylonicã fore duriorẽ egyptiaca.q: faciet obliuisci seruitutis egyptiace.⁊ liberatio de babylone liberationes de egypto .motus enim maiores depellũt minores:li.ꝓ.de somno ⁊ vi. q Ecce ego mittã piscatores multos.i.chaldeos qui ceperũt habitatores hierusalẽ tãq̃s pisces cõclusos intra rhete. r Et post hec eis mittã mul.ve.q: rex sedechias ⁊ viri bellatores ⁊ plures alij de hierusalẽ fugerũt ꝓ viã occultã:sed chaldei ad modũ venatorũ insecuti sunt eos ⁊ ceperũt:vt habetur.iiij.Reg.vlti.

s Et ve. eos de oi monte ꝛc.i.de oib⁹ latibulis vbi refugient.

t Quia oculi mei sup oẽs vias eorũ.i.super oia mala opera sua

nõ dabũt eis potum calicis ad cõsolandũ super pẗre suo ⁊ matre.

Et domũ cõuiuij non ingrediaris vt sedeas cũ eis ⁊ comedas ⁊ bibas: quia hec dicit dñs exercituũ deus israel. Ecce ego auferã d̃ loco isto in oculis vestris ⁊ in dieb⁹ vrs vocẽ gaudij ⁊ vocẽ leticie:vocem spõsi ⁊ vocẽ sponse. Et[b] cum annũciaueris populo huic oia verba hec et dixerint tibi: quare locutus est dominus super nos oẽ malum grande istud. Que nostra iniquitas:aut qd̃ peccatũ nostrũ qd̃ peccauim⁹ domino deo nostro: dices ad eos. Quia[i] dereliquerunt me patres vestri ait dñs:⁊[k] abierũt post deos alienos ⁊ seruierũt eis: ⁊ adorauerũt eos ⁊ me dereliquerunt:⁊ legẽ meã nõ custodierunt Sed[l] ⁊ vos peius operati estis q̃ꝫ patres vestri. Ecce enĩ ambulat vnusquisq; post prauitatem cordis sui mali vt me nõ audiat. Et[m] eijciã vos de terra hac in terram quã ignoratis vos ⁊ pẗres vestri: ⁊[n] seruietis ibi dis alienis die ac nocte qui[o] non dabunt vobis requiem. Propterea ecce[p] dies veniẽt dicit dominus: ⁊ nõ dicetur vltra

vnũt domin⁹ qui eduxit filios israel de terra egypti:sed vivit dominus qui eduxit filios israel de terra aqlõis ⁊ de vniuersis terris ad q̃s eieci eos ⁊ reducã eos in terrã suã quam dedi patrib⁹ eorũ. Ecce[q] ego mittã piscatores multos dicit domin⁹:⁊ piscabũt eos. Et[r] post hec mittã eis multos venatores: ⁊[s] venabũt eos de omni mõte et de omni colle ⁊ de cauernis petrarum:q[t] oculi mei sup oẽs vias eorum. Non sũt abscondite a facie mea et nõ fuit occulta iniquitas eorum ab oculis meis. Et[u] reddã primũ duplices iniquitates ⁊ peccata eorũ.quia[x] cõtaminauerũt terram meã in[y] morticinis ydolorũ suorũ ⁊ abhominationib⁹ suis impleuerũt hereditatẽ meã. Dñe[z] fortitudo mea et[a] robur meũ ⁊[b] refugiũ meũ in die tribulatõis. Ad[c] te gentes venient[d] ab[e] extremis terre[f] dicent. Vere[g] mẽdacium possederũt patres nostri vanitatem que eis nõ ꝓfuit. Nũquid[h] faciet sibi homo deos: ⁊ ipsi non sunt dij: Idcirco[k] ecce ego ostendã eis per[l] vicem hanc ostẽdam[m] eis manũ meã ⁊ virtutẽ meã: et[n]

iuxta delectionẽ iudeorũ ponitur vocatio gentiũ ad fidẽ sicut fitur pluribus locis in ꝓpheris: ⁊ q: istõ fuit ex magna dei miseratõe ⁊ potẽtia ideo ꝓpheta dei potẽtiã cõfitetur.d. z Dñe fortitudo mea.i aggrediẽdo magna cõfidẽs de virtute tua. a Et robur meũ i.me roborans in sustinẽdo aduersa. b Et refugiũ meũ.ꝗ imminẽtia pericula. c Ad te gẽtes i.gentiles. d Veniẽt per fidẽ ad apostolorũ ꝑdicationẽ. e Ab extremis terre.q: in oẽꝫ terram exiuit son⁹ eorũ.ps. xviij. f Et dicẽt tuã deitatẽ cõfitẽdo.

g Vere mẽdacũ.in cultu ydolorũ. h Possederũt patres nostri. sicut dicebãt gẽtiles cõuersi ꝓ apostolorũ ꝑdicationem de ydolis que pres eorũ coluerãt:ideo subditur. i Nũquid faciet sibi homo deos.q.d. nõ sed magis cõuerso deus facit homines:ꝛõ concludit de ydolis. Et ipsi nõ sũt dij:⁊ ꝓdditur i ꝑsona dñi

k Idcirco ecce ego ostẽdam eis.id est gẽtilibus ad fidẽ veniẽtibus

l Per vicẽ hãc.i.apostolos:⁊ quid oñdit. ꝓdꝗt

m Ostendam eis manũ meã.i.potentiã in operibus miraculosis ad cõfirmationẽ veritatis ꝑdicãte per apostolos fm q̃ dicitur Marci vlti.c.At illi ꝓfecti ꝑdicauerũt vbiq; dño cooperante ⁊ sermonẽ cõfirmãte sequẽtib⁹ signis. n Et scient q: nomẽ mihi dominus .in hebreo habetur hic. Nomẽ dñi terra grãmaton:quod est approprãtũ summo creatori. Gentiles enim videntes miracula que nõ poterãt fieri nisi virtute diuina :statim cõfitebantur diuinitatem xpi in cuius noie hec fiebãt. totũ autẽ istud ab illo loco: Ad te gentes exponitur ab aliquib⁹ cõmuniter ad lrãm ꝑcedẽtẽ de iudeis reuertentibus de babylone cũ quibus plures gentiles cõuersi ad iudaismũ redierũt:⁊ vniq; confitebantur patres suos in ydolatria errasse: ⁊ pater applicatio litere ad hãc sentẽtiã, In ca.xvi.vbi dicitur in postilla. Nõ ingredians domũ cõuiuii. Additio

Bilꝛa nostra habet.Cõuiuij.in hebreo br̃ quedã dictõ q̃ significat cõuiuiũ nõ simpliciter sed cõuiuiũ lugẽtium tm̃.vñ glo.in hoc loco Mos est lugẽtib⁹ ferre cibos ⁊ pare cõuiuiũ. vnde alibi.Date vinũ his qui sunt in luctu vt obliuiscant doloris.hec in glo. In eo.ca.vbi dicitur in postil. Ecce dies venient dicit dñs. Additio. ij.

Liberatõ ab egyptiaca captiuitate quasi incõparabiliter excedit liberationẽ a captiuitate babylonica.illa enim fuit cũ maximis miraculis ⁊ portẽtis ⁊ cũ vera libertate ⁊ triũpho sine aliquo iugo gẽtiũ:cui⁹ oppositus cõtigit in babylonica captiuitate vnde in tẽplo sdo celebrabatur festũ paschẽ in mẽoriã liberatõis egyptiace: vñ Luce.xxij. ca.Ap

propinquabat aũt pasca dies festus iudeorũ. vnde de illo templo non
perisscaretur illud qõ hicõz: nõ dicetur vltra viuit dõs qui eduxit filios
israel de terra egypti, cũ in illo tpe vigebat memoria liberatõis egyptia
ce sicut in ꝓmo tẗplo: ⁊ ideo hec [1] ꝓpheria de tpe redẽptionis xpi intelli
genda ẽ q̃ quidẑ redẽptio incõparabiliter excedit redẽptionẽ egyptiacam
vnde in glo. hoc qõ dici
tur non sub cyro sed sub
xpo cõplectum est.

Replica.

M ca. xvi. vbi dicit.
Mõ ingrediaris do
mũ conuiuij. postil. dicit
gaudiosi. burg. lugentiũ
tẗñ. q: mos est inquit fer
re cibos ⁊ parecõuiuiũz
lugẽtib⁹ q: alibi d̃ date
vinũ his qui sũt in luctu
vt obliuiscant doloris:
hec Burg. sed hec expo
sitio videtur ꝗ lram q̃ di
cit. nõ ingrediaris ad cõ
uiuiũ. Burg. aũt ꝓcipit i
suo sensu parari cõuiuiũ
⁊ sic gl. burgen. ꝓcipit ꝙ
lra. ꝓhibet ⁊ intdicit.
In eodẽ ca. vbi d̃. Ec
ce dies venient ⁊c. expõit
postilla. put lra sonat q̃
seruit⁹ babylõica fuit du
rior egyptiaca ⁊ libera
tio ab illa fuit gliosior ⁊
cõpendiosior q̃z ab ista:
hoc sane intelligẽdo de
liberatõe cõpleta: q̃ p xpũ
tẗpore scõi tẗpli fuit cõsũ
mata. Ista suppletõz po
nit postilla. j. xxiij. ca. ⁊ p
eam tollit obiectio burg.
in hoc loco. Ea que ab hoc
vsq̃z ad. xli. ca. burg.
facit sũt modice specula
tionis

sciant quia nomẽ mihi dominus.
Eccatũ iuda Ca. xvij.
scriptũ est stilo ferreo in [b] vn
gue adamãtino: exaratũ [c] sup [b] lati
tudinem cordis eorũz: et [c] in corni
bus aranũ eorũz. Cũ [d] recordati fi
erint filij eorũz aranũ suaruz ⁊ luco
rum suorũ: lignorũq̃z frondentiuz
in montibus excelsis: sacrificãtes i
agro fortitudinẽ [g] tuã ⁊ [b] omnes the
sauros tuos in [i] direptionẽ dabo:
excelsa tua ꝓpter [k] pctã in vniuer
sis finibus tuis. Et [l] relinqueris so
la ab [m] hereditate tua quaz dedi ti
bi ⁊ seruire te faciam inimicis tuis
in terra quã ignoras. Qm [n] ignez
succẽdisti i furore meo vsq̃z i eter
nuz ardebit. Hec [p] dicit dominus
Maledictus [q] homo qui cõfidit in
homine: ⁊ ponit carnez brachiuz
suuz: ⁊ [r] a domio recedit cor eius.
Erit [s] enim quasi myrice in deser
to: et [t] non videbit cuz venerit bo
num: sed habitabit in siccitate in
deserto in [u] terra salsuginis ⁊ inha

dentiam in diuitijs ꝓprijs. ibi. Prauũ est. Circa ꝓmũ dicitur.
q Maledictus homo q̃ cõfidit in hoie. sicut fuit sedechias cum
populo sibi affentiẽte qui ꝗ nabucho. ꝙ fidebat de auxilio regis
egypti ⁊ de dei auxilio diffidebat: ideo subditur. r Et a do
mino recedit cor eius. quia cõfidere de homine dũ tñ cõfidentia
principaliter sit ⁊ deo nõ est malũ
s Erit ei q̃si my
rice in deserto. q̃z
nec fructu bono. q̃
cut myrica q̃ alio
hoie vocatur gy
nesta. est ã frux
eius inutile ad edi
ficatõem: nec fa
fructũ q̃ est cõue
niens ad nutritõ
nem. t Et ñ
videbit cũ venerit
bonũ: q: sedecho
as fuit excecatus
⁊ in babylonem
duct⁹ ⁊ ibi in ma
ritudine mortuus
ideo subditur.
v In tẗra salsugĩis
i. amaritudinis.
Et q: in populo
iude erant aliqui
boni: vt hieremi
as: baruch. ⁊ a
dri amdech. in do
mio cõfidentiũ
de talibus subdi
tur. Benedictus
vir ⁊c. ꝓ ꝗ sent
tia vsq̃z ibi.
x Et nõ timebit
cũ venerit ebur.
q̃z tribulationis
sicut enim lignũ se
per aquas plan

bitabili. Benedictus vir qui confi
dit in domio: ⁊ erit domin⁹ fidu
cia eius. Et erit quasi lignum qõ
trãsplantat̃ super aquas: quod ad
humorẽ mittit radices suas: ⁊ [x] nõ
timebit cuz venerit estus. Et erit
foliuz eius viride: ⁊ in tempore sic
citatis nõ erit sollicituz: nec aliquã
do desinet facere fructuz. Prauũ [y]
est cor hominis ⁊ [z] inscrutabile.
Quis cognoscet illud. Ego [a] do
minus scrutans cor ⁊ [b] ꝓbans re
nes: qui [c] do vnicuiq̃z iuxta viaz su
am: et iuxta fructũ adinuẽtionũ su
arũ. Perdit [d] fouit que nõ peperit. Fecit [e] diuitias ⁊ nõ in iudicio
In [f] dimidio dierũ suorũ derelin
quet eas: ⁊ [g] in nouissimo suo erit i
sipiens. Solii [h] glorie altitudinis
a principio locus [i] sanctificatõis no
stre expectatõ [k] israel. Dñe [l] omnes
qui te dereliquũt cõfundentur [m]:
recedentes [n] a te in terra scribentur
qm̃ [o] dereliquerunt venã aquarum
viuentiũ: dominũ. Sana [p] me do

tatum non perdit viriditatẽ aduenientẽ estu. sic homo bonus nõ
relinquit iusticiam aduenientẽ tribulatõis tpe y Prauũ hic
cõsequẽter ponitur reprobatio populi ꝓpter fidentiã in fuis di
uitijs: cum dicitur. y Prauũ est cor hois. i. pnũ ad aliquid
z Et inscrutabile ab homine qui tñ videt ea que patent: ꝓ
Reg. xvi. ca. nõ tñ a deo. iõ sequitur. a Ego dñs scrutãs cor. i.
cogitationes. b Et ꝓbãs renes. i. examinãs affectiones.
c Qui do vnicuiq̃ iuxta viã suã. puans eũ diuitijs male adq̃
tis: ideo sequitur. d Perdit fouit. f. oua que nõ peperit. fouit
enim aliena oua ⁊ fouet ea. sed pulli ide nati audiẽtes vocẗ ꝓ
prie matris quadã industria naturali currũt ad eã aliena domi
rentes ⁊ tũc ꝓcipit se fatue egisse in furto ⁊ fotu alienorũ ouorũ
⁊ hec parabola applicatur ad populũ iude qui bona aliena mal
aggregauerat. cũ subditur. e Fecit diuitias ⁊ nõ in iudicio
i. ñ mõ licito ꝗ illicito f In dimidio dierũ suoz derelinquet eas
male gratis suis cbaldeis eas rapientib⁹. g Et in nouissimo
suo erit insipiẽs. i. tũc ꝓcipiet insipiẽtiã suã aliena bona illicite
bi aggregando. Sz q: in populo illo erãt aliqui boni vt ꝓ
ctum est qui nõ ponebãt spẽ suã in bonis tpalibus sed in spi
libus ⁊ eternis. ideo subditur q̃z tũ ad eos. h Solium glo
rie altitudinis a ꝓncipio. i. celũ empyreũ qõ est altissimũ. qõ dic
tur solium glorie: q: deus ꝓsidens oi creature ibi clare videt a
laudatur a beatis a ꝓncipio cõfirmatõis sanctoz ãgelorũ ⁊ no
iectõnis malorũ nec potest hoc cõueniẽter intelligi de templo sa
lomonis: q: nõ fuit factũ a principio temporis sed extunc edifi
empyreũ fuit factũ angelis repletum. i Locus sanctificatõ
nis nostre. q: nullus potest ingredi nisi sanctus. k Spe
ratio israel. supple est iste locus glorie ⁊ accipitur hic israel p
bonis de populo israel: ⁊ iste locus fuit ꝓmissus abrae ⁊ semi

Capitulum. xvij.

Eccatũ iuda. Hic ponit̃ur quintũ ad oñdẑdũ peccatũ populi iu
de insanabile per hoc q̃ d̃. Scriptũ stilo ferreo in adamãte que
scriptura est indelebilis: ⁊ diuidit hoc ca. in duas ptes. q: ꝓmo ponitur
populi iude reprobatio. scõo hieremie oẽpcatio. ibi. Sana me domie.
Prima in duas. q: primo pomẽ reprobano ppli ꝓpter [a] ydolatriã. se
cũdo ꝓpter ipsius falsam cõfidentiã. ibi. hec dicit. Circa pmũ dicitur.
a Pecca. iu. scri. est stilo ferreo. i. p sculpturã. b In vngue adamã
tino. i. in lapide adamãtino ad modũ vnguis polito: ⁊ in hoc designa
tur id elebilitas huius peccati ⁊ eius manifestatio coẑã deo. c Et
aratum. i. scriptũ. d Sup lanitudinẑ. in hebr. hr̃ Sup tabulã cor
dis eorz. ex hoc patet q̃ in vngue adamãtino significauit cor populi iu
de: qõ sic notatur ꝓpter obstinatõem in peccato. In hebreo habet. In
vngue samir. ⁊ dicit hebrei q̃ samir est nomẑ vermis cui⁹ sanguis baby
vim cauãdi ⁊ incidẑdi lapidẑ ⁊ fm hoc vnguis nõ accipitur hic pro po
litione sed ꝓ virtute illius sanguinis. ⁊ fm eos sic fuerũt scissi lapides
qui ponebant̃ in templo salomonis sicut dictũ fuit. iij. reg. vi. sup illud.
Malleus ⁊ securis nõ sũt audita in domo dñi cũ edificaretur.
e Et in cornibus ararũ eorz. q: ibi erãt sculpta noia ydolorz. f Cũ re
cordati fuerit filij eorũ ⁊c. imitãtes ydolatriã patrũ in oib⁹ locis vbi pa
tres eorũ sacrificabãt ydolis g Fortitudinẑ tuã. i. bellatores tuos
b Et omnes thesauros tuos. i. oẑs diuitias. i In direptionẑ da
bo. ipsis cbaldeis qui diripiẽt sibi oia. k Propter peccata in vni
fi. tuis. q: nõ solũ in hierusalẑ ꝗ in oibus ciuitatib⁹ iudee vigebat ydo
latria vt hr̃. ã. xi. l Et relinqueris sola. i. ꝓuata. m Ab hrditate tua. i.
a terra iudee. n Qm̃ ignẑ succendisti. i. occasionẑ te puniẑdi mihi p
buisti. o Vsq̃z in eternũ ardebit. hoc dicit q̃z tũ ad illos qui in pecca
tis suis mortui sunt: ⁊ sic nõ tñ ꝓpaliter sed eternaliter puniti sũt.
p Hec dicit. Hic cõsequẽter ponitur reprobatio populi iude ꝓpter fal
sam cõfidentiam. ⁊ ꝓmo ꝓpter cõfidentiã in egyptijs. scõo ꝓpter cõfi

cius. Scñ. xv. vt planius dictũ fuit ibidem: ⁊ ex hoc p̃ oppositũ cõcludit hieremias d ãnatione malorũ dicens. l Vñe oẽs qui re oerelinquũt. p ydolatriã ⁊ alia opa mala. m Cõfundentur. q: cõfusibiliter punientur ⁊ modus puniionis subditur n Recedẽtes a te in terra scribẽtur. i. in iferno. q̃ a doctrinã ceẽsũ te. ra dicitur.

Hic ponitur domini resp̃sio in qua p̃cepit hieremie q̃ timore hominũ non dimittat mala arguere: ⁊ spãliter de sabbati violatione ⁊ hoc precipiendo assecurat eũ: ⁊ ps litera vsq; ibi m Et omne opus nõ faci. quod intelligitur de opere seruili seu corporali impediẽte reuerẽtiã sabbati: tamẽ opera corporalia nõ prohibebantur que nõ poterant bono modo differri. nec anticipari: sicut animalia adaqre ⁊ pabulũ eis prebere et in casualibus remedium adhibere quãdo periculum erat in mora: sicut bouem lapsum in foueas in deleuare: ⁊ similia poterant fieri licite. scõm q̃ dicit saluator Luce. xiij. et xiiij. ⁊ hoc modo machabei pugnauerũt contra iuadentes eos die sabbati. i. Macha. ij. Cetera patent in litera vsq; ibi.

o Qñ dere. ve. aquarũ vi. dñm a quo fluunt oẽs gratie: que dicuntur aq̃ viue: eo q̃ deducũt ad vitã eternã. Job. iiij. Qui biberit ex aqua quã ego dabo ei fiet in eo fõs aque salientis in vitã eternã.

p Sana me. hic cõsequenter ponit ipsi? hieremie de peccatis. ⁊ secundo dñi rñsio. ibi. Hec dicit. Et ex p̃mum dicit hieremias. p Sana me dñe. ab infirmitate culpe.

q Et sanabor. q. d. de hac infirmitate nõ possum sanari nisi p te licet enim cert sum: rñ non fuiri munis ab oi culpa saltẽ veniali.

r Saluũ me fac ab insidiantibus mihi iudeis.

s Et saluus ero q: nihil pñt ꝗ te.

t Qñ laus mea tu es. seq obiectiue ⁊ finaliter.

v Ecce ipsi dicũt ad me. de rñsoric. x Vbi est verbũ dñi. i. vbi ẽ pena captiuitatis quã in nõie dei ñunciasti nobis.

y Veniat. q. d. certi sum? q̃ non vẽiet: q: tu es falsus ꝓpheta.

minc ⁊ sanabor: saluus me fac et saluus ero: qm̃ laus mea tu es. Ecce ipsi dicũt ad me. Vbi ẽ verbũ dñi: Veniat. Et ego nõ fui turbatus te pastorẽ sequens: ⁊ diem hominis non desideraui: tu scis. Quod egressum est de labijs meis: rectũ in cõspectu tuo fuit Nõ sis mihi tu formidini: spes mea tu in die afflictionis. Confundãtur qui me persequũtur ⁊ non cõfundar ego: paueant illi ⁊ non paueam ego. Induc sup eos diẽ afflictionis: ⁊ duplici cõtritõe cõtere eos. Hec dicit dominus ad me. Vade ⁊ sta in porta filiorum populi mei per quam ingrediuntur reges iuda et egrediuntur: ⁊ in cunctis portis hierusalẽ: ⁊ dices ad eos. Audite verbũ dñi reges iuda ⁊ omis iuda: cũctiq; habitatores hierusalẽ qui ingrediminí p portas istas. Hec dicit dominus. Custodite animas vras: ⁊ nolite portare pondera in die sabbati: nec inferatis per portas hierusalẽ: ⁊ nolite eijcere onera de domibus vestris in die sabbati: ⁊ omẽ opus non facietis. Sanctificate diẽ sabbati sicut precepi patribus vestris. Et nõ audiẽt nec inclinauerũt aurẽ suã sed induraueũt ceruicẽ suã ne audirẽt me et ne acciperẽt disciplinã. Et erit si audientis me dicit dominus vt non inferatis onera p portas ciuitatis huius in die sabbati ⁊ si sanctificaueritis diem sabbati ne faciatis in eo omne opus ingrediẽt p portas ciuitatis hui: reges ⁊ principes sedentes sup solũ dõ: et ascendẽtes in curribus ⁊ equis ipsi ⁊ principes eorum viri iuda ⁊ habitatores hierusalem: et habitabit ciuitas hec in sempiternum. Et venient de ciuitatibus iuda in circuitu hierusalẽ: et de terra beniamin ⁊ de cãpestribus ⁊ de montosis ⁊ ab austro portantes holocaustum et victimam et sacrificium ⁊ thus: ⁊ inferent oblationem in domũ domini. Si autem nõ audieritis me vt sanctificetis diem sabbati ⁊ ne portetis onus ⁊ ne inferatis p portas hierusalem in die sabbati succendam igne in portis eius ⁊ deuorabit domos hierusalẽ: ⁊ nõ extinguetur. Ca. xviij.

Erbũ quod factũ est ad hieremiã a dño dicẽs. Surge ⁊ descẽde in domũ figuli: ⁊ ibi audies verba mea. et descẽdi in domũ figuli: ⁊ ecce ipse faciebat op super rotã: ⁊ dissipatũ est vas q̃ ipse faciebat eluto manibus suis. Cõuersusq; fecit illũ vas alterũ: sicut placuerat in oculis eius ut faceret. Et factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs. Nũ quid sicut figulus iste: nõ potero vobis facere domus israel ait dñs

z Ego non sum turbatus. turbatione rõnem subuertẽte: ꝓpter verba eorũ. a Te pastorẽ sequẽs. mandata tua exequẽdo

b Et diẽ hois. i. vitã carnalẽ ⁊ delicioso. c Nõ desideraui tu scis qui secreta cordiũ cognoscis. d Quod egressum est de labijs meis. peccatores arguendo. e Rectũ in cõspectu tuo fuit. hoc enim feci de mãdato tuo. f Nõ sis mihi tu formidini. id ẽ pena quã super populũ inducere disposuisti: nõ veniat super me: ideo subditur. g Spes mea tu in die afflictionis future p chaldeos quã p te spero euadere sed sup malos veniet ideo subditur. h Confundant ⁊c. i. cõfundentur. ita q̃ non loquitur optatiue sed magis denũciatiue de malo futuro. potest etiam dici q̃ loquitur optatiue nõ sitiens populi penas sed approbans diuinas iustitias scõm illud pẽ. lv q. Letabitur iustus cum viderit vindictam. i Et ou. pri. i. mortis ⁊ captiuitatis quia aliqui fuerunt interfecti ⁊ alij captiuati. k Cõ. eos. i. cõtere: vel optãdo diuinã iustitiã vt dictũ est. l Hec dicit.

Hic ponitur domini resp̃sio in qua p̃cepit hieremie q̃ timore hominũ non dimittat mala arguere: ⁊ spãliter de sabbati violatione ⁊ hoc precipiendo assecurat eũ: ⁊ ps litera vsq; ibi m Et omne opus nõ faci. quod intelligitur de opere seruili seu corporali impediẽte reuerẽtiã sabbati: tamẽ opera corporalia nõ prohibebantur que nõ poterant bono modo differri. nec anticipari: sicut animalia adaqre ⁊ pabulũ eis prebere et in casualibus remedium adhibere quãdo periculum erat in mora: sicut bouem lapsum in foueas in deleuare: ⁊ similia poterant fieri licite. scõm q̃ dicit saluator Luce. xiij. et xiiij. ⁊ hoc modo machabei pugnauerũt contra iuadentes eos die sabbati. i. Macha. ij. Cetera patent in litera vsq; ibi.

n Succẽdam ignem in portis eius. hoc fuit impletum quãdo nabusardan incendit domũ domini: et domum regis et domos hierusalem per ciuitatem. iiij. Reg. vltimo.

o Et non extinguetur. s. per humanũ officium: sed tantum p materie cõbustionis defectum. chaldei enim qui eum accenderãt non extinxerũt: nec populus iude: qui partim erat mortuus: partim captiuatus.

Capitulum. xviij.

Erbum quod factũ est. Hic ponitur septimus modus ostendendi peccatum iude irremediabile per similitudinem figuli vas dissipatum. reformantis: eo q̃ lutum non resistebat ei: sed populus iude in peccato obstinatus resistebat diuine gratie. ꝓpter quod iusto dei iudicio ꝓmissus est periri: ⁊ scõm hoc presens capitulũ in duas ptes diuiditur. quia primo ponitur miseratio dei benigna. secundo obstinatio populi maligna. ibi. Qui dicerũt. Circa primum exemplum de figulo ⁊ luto primo ponitur cum dicitur. b Surge ⁊ descende in domum figuli. ⁊ patet litera secũdo ad propositum applicatur cum dicit. Nunquid sicut figulus ⁊c. quicquid placuerit mihi. q. d. sic tamẽ ex parte materie est dissimilitudo quia lutum non habet aliquid vnde possit se subtrahere a figuli ordinatione. sed homo habet liberũ arbitrium p quod potest declinare a diuina lege per peccatum. Verũtamen hoc modo exiens dei ordinationem ex parte vna reincidit in eam ex parte altera feliciter in ordinem diuine iustitie punientis dedecus culpe. Verũtamen quia deus semp paratus est misereri ⁊ parcere penitentibus. ideo subditur. d Repente loq̃r aduersus gentes ⁊c. cõminando ei penam ꝓpter culpam suam.

e Si penitentiam egerit gens illa. de peccatis suis vere penitendo.

f Agam ⁊ ego penitẽtiam non inferendo penas cõminatas: ⁊ ideo inducit populus iude ad penitentiã per hieremiã dicens. Nũc ergo ⁊c.

g Ecce ego fingo. i. infero dispono. dicit tamẽ fingo. p sequẽdo pabo-

lam de figulo. b Contra vos malũ. s. pene vobis inferendo.
i Reuertatur vnusquisq; mala relinquendo. k Et dirigite vias vras. in bonis vos exercendo. l Et studia vestra. de talib⁹ meditãdo: ⁊ supplẽdũ est: ⁊ ego penã cõminatã retractabo. Circa p̃dicta sciendum q̃ pnia i deo nõ habet locũ: ita q̃ velit aliq̃d: ⁊ postea nolit illud q̃ volũtas eius est immutabilis: sed sicut noster intellectus immaterialiter intelligit materialia: ita voluntas diuina immutabiliter vult mutabilia. Scĕdum tamẽ q̃ cõminatões penarũ ⁊ promissiones bonorũ aliquãdo denũciãtur prout sũt in dispositione mentis diuine. ⁊ sic venũt in effectũ immutabiliter. ⁊ hoc mõdo dixit samuel de abiectione saul. j. Reg. xv. Fortitudo israel nõ parcet et penitudine nõ flectet: nec q̃ enim homo est q̃ agat pniam. Aliqñ nõ denũciantur ⁊ cõiuncta put sũt in cãis secũdis vt in bonũ meritis vel demeritis ꝓpter q̃ ꝓs legẽ diuinã aliqui meruerũt p̃miari vel puniri ⁊ talia nõ semper euenĩũt: sicut sũt nũciata q̃ cãe iste sũt mutabiles. p̃ñt ei homines mutari de malo in bonũ ⁊ econuerso: ⁊ sic dicit Jone. iij. Adhuc. xl. dies ⁊ ninive subuertetur. sic enĩ deinceps ruerãt peccata ninive: ꝓ q̃ ninuite egerũt penitentiam subuersio nõ fuit sũ secuta: vt dicitur ibidem sic ergo dicitur hic ⁊ in aliis locis scripture dominus penitere eo q̃ ad modum hominis penitentis se habet inquãtũ nõ facit q̃d p̃dixit: sicut homo penitens de hoc quod ꝓposuit illud non facit volũtas tamẽ hominis in hoc mutatur: nõ vo diuina. m Qui dixerũt. Hic cõsequẽter ponitur iudeorũ obstinatio maligna. Et p̃mo cõtra dominũ: secũdo cõtra eos nũciũ: ibi. Et dixerũt. Circa p̃mũ dr. m Qui dixerũt s. iudei in malo obstinati.

n Desperauim⁹. s. de dei auxilio ⁊ eius p̃missionibus. ꝓter hoc enĩ recurrebant ad humanũ remediũ: vt dictũ est ca. p̃cedenti. o Post cogitationes enĩ nostras ibimus. absq; freno ⁊ retinaculo: ió admirari non sequitur. p Interrogate gentes. i. gẽtiles legẽ a deo nõ habentes. q Quis audiuit talia horribilia a gentib⁹ facta.

r Que fecit nimis. reiterando ⁊ cõtinuãdo. s Virgo israel. id ẽ populus iuda. quasi diceret inter gentiles nõ inueniẽtur talia: ꝓ q̃ sicut habetur supra secũdo capitulo q̃libet alia gẽs coluit p̃ deo illud q̃d p̃ deo recepit ⁊ nõ mutauit: populus aũt israel frequẽter mutauit: ⁊ in ydola multa. ⁊ in admiratione huius subditur. t Nũquid de petra agri deficiet nix libani. In mõte libani deficiẽdebãt riuus: ut dicũt aliqui ex positores in tanta habũdãtia: q̃ ex earũ resolutõe cõtinuabat riuus decidens ad agros petrosos. v Aut euelli p̃ñt aque erũpentes frigide. de fonte abundãtibus. Per istas similitudines arguitur malicia iudeorum: ꝓ q̃ q̃uis aque riuales ⁊ fontales cognitionẽ nõ habeant tamen cursum suũ debitũ tenent. Judei aũt ad imagines dei ⁊ legem diuina directa a deo totaliter retrocedebãt p̃ ydolatriã. ió sequitur.

x Quia oblit⁹ est mei populus me⁹. dimittẽdo cultũ meum.

y Frustra libãtes. ydolis impotẽtibus ad eos adiuuãdũ. z Et impingentes in vijs suis. cadẽdo de peccatis in peccata. a In semitis seculi. i. in ydolatrijs q̃bus tũc seculũ erat infectũ. b In itinere non trito. via ei regia dicitur trita: ⁊ illa est p̃ decalogi p̃ceptã quã in dei dimiserãt ⁊ p̃ aliã incedebãt. In hebreo aũt sic habetur. Nũquid derelinquet de petra agri niuem libani: q̃d sic exponit. Nũquid derelinquet homo fines. Riuũ libani. i. aquã frigidam ad modũ niuis de libano: ⁊ cõsequẽter. De petra agri. i. de agro petroso: quia in in oliuco aquarum currẽtiũ solent esse lapilli. q. d. nõ derelinquet imo cũ magno desiderio accipiet eã ad potãdũ. Aut euelli p̃ñt. s. d̃ facili ab homine finẽte. Aq̃ erũpẽtes de lybano. frigide ⁊ dõfluentes. q. d. nõ. ⁊ si cedẽ aque q̃ p̃ nõ designantur sub nomine niuis cum dr̃ nix libani. De monte enĩ libani fluũt aq̃ abundãtes ⁊ optũe de q̃ibus dr̃ Cantico rũ. iiij. Fons hortorum puteus aq̃rũ viuentũ q̃ fluunt impetu d̃ libano. Igitur sensus huius litere est q̃ d̃ fiteles nõ dimittunt aquas istas voluntate p̃pria: ⁊ si aliq̃s vellet eas ab eo auferre resistit q̃tũ p̃ se est. ꝓ q̃tũ p̃ se est. ⁊ p̃ hoc designatur malicia populi iude qui volũtarie deliquerũt dõũ qui est vena aquarum viuentũ: vt dictũ est ca. p̃cedenti: ió subditur. Quod oblitus est mei populus meus: ⁊ exponitur vt prius vsq; ibi. c Vt fieret terra eorũ in desolationem vbi ponitur pena sequẽs malicia p̃dicta: p̃ q̃ quã terra iude fuit p̃ chaldeos vastata. d Et in sibilũ. i. in derisionẽ. e Omnis qui pretierit p̃ eam obstupescet de tãta destructõne.

f Et mouebit caput suũ. notãdo q̃ hoc cõtigerit p̃ magnam malicia habitatorũ: ió subdit. g Sicut ventus vrens. qui dispergit ⁊ cõsumit. h Dorsum ⁊ nõ facie ostãdam eis. i. nõ auertam eos: sicut homo vertit dorsum illi cui nõ vult p̃stare auxilium. i Et dixerũt. Hic cõsequẽter p̃ponitur obstinatio iudeorũ ꝓ nũciũ. ⁊ diuidit in duas q̃ p̃mo hec obstinatio ponitur ⁊ secũdo hieremie deꝓcatio. ibi. Attẽde dñe. Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ dominus in filijs israel instituit sacerdotiũ: vt habet Exo. xxx. ⁊ hoc ad colẽdũ dominũ ⁊ docẽdũ de lege dñi populũ. Similiter instituit. lxx. viros de senioribus israel qui cũ moyse sustinerẽt onus regiminis populi: Nume. xi. ⁊ erũt vsq; ad destructionem ciuitatis ⁊ templi fuerũt sic statuti. lxx. viri qui cũ rege ⁊ summo sacerdote determinabãt cãs arduas. Similiter p̃misit populo suo ꝓpheras p̃ successionẽ p̃pia. Et q̃ ista tria a deo fuerãt instituta credebant aliqui ⁊ maxime illi de anathot q̃ semp durarũt: p̃ quod verba hieremie cõtrariũ asserẽtia cõdẽnabant ⁊ eũ plectebantur. Et hoc est q̃d dr̃. i Et dixerũt ad inuicẽ cõferendo

k Venite ⁊ cogite. cõ. hieremi. cogi. i. vias cõueniẽtes ad eis occidendum tanq; ꝓpheta falsum. Cur⁹ eã subditur. l Non enĩ peribit lex a sacerdote. quin possit de ea populũ docere.

m Neq; cõsilium a sapiẽte. i. a sapiẽtibus ponẽdo singulare p

Ecce sicut lutum in manu figuli: sic vos domus israel in manu mea.
Repente[a] loquar aduersus gẽtes ⁊ aduersus regnũ: vt eradicẽ ⁊ destruam ⁊ dispdã illud. Si pniam egerit gens illa a malo suo q̃d locutus sum aduersus eã: agã ⁊ ego pniam super malo q̃d cogitaui vt facerẽ ei ⁊ subito loquar de gente ⁊ regno vt edificẽ ⁊ plãtẽ illud. Si fecerit malũ in oculis meis vt non audiat vocem meã pniaꝫ agã super bono q̃d locutus sũ vt faceram ei.
Nũc ergo dic viro iuda ⁊ habitatori hierusalem dicens. Hec dicit dominus. Ecce[b] ego fingo contra vos malũ ⁊ [b]cogito cõtra vos cogitationẽ. Reuertatur[i] vnusquisq; a via sua mala. ⁊ [k]dirigite vias vestras ⁊ [l]studia vestra. Qui[m] dixerunt. Desperauim⁹[n] Post[o] cogitationes enĩ nostras ibimus: et vnusquisq; pranitatẽ cordis sui mali faciemus. Ideo hec dicit dominus. Interrogate[p] gẽtes. Quis[q] audiuit talia horribilia que[r] fecit nimis virgo[s] israel: Nũqd[t] deficiet de petra agri nix libani aut[u] euelli pñt aq̃ erũpẽtes frigide ⁊ dõfluẽtes
Quia[x] oblitus est mei popul⁹ meus frustra[y] libãtes et[z] ipingentes in vijs suis: ⁊ [a]in semitis seculi vt ambularent p̃ eas in[b] itinere nõ trito vt[c] fieret terra eorum in desolatõ ⁊ [d]in sibilũ sempiternũ. Omis[e] qui pretierit per eas obstupescet: ⁊ [f]mouebit caput suũ. Sicut[g] ventus vrens dispergam eos coram inimico dorsum[h] ⁊ nõ faciẽ oñdã eis in die pditionis eorũ. Et[i] dixerunt. Venite[k] et cogitemꝰ cõtra hieremiam cogitationes. Nõ[l] peribit lex a sacerdote: neq;[m] consilium a sapiente nec[n] sermo a pphẽta. Venite[o] ⁊ percutiamꝰ eũ lingua ⁊ [p]non attendamus ad vniuersos sermones eius.
Attẽde[q] domine ad me et[r] audi vocem aduersariorũ meorũ. Numquid[s] reddetur pro bono[t] malum quia[u] fodẽrunt foueam anime mee
Recordare[x] q̃ steterim in cõspectu tuo vt loquerer pro eis bonum et auertẽrẽ indignationem tuam ab eis. Propterea[y] da[z] filios eorum

plurali: sicut Exo. viij. scatũ. ⁊ dicũtur hic sa
n Hec sermo a proph bant q̃ sicut deus da subtrahit obstinatis causando eũ esse p pheta falsum et sic moriatur.
p Et nõ attẽdamus ad vni. ser. eius. hec litera est mãs posita ⁊ sic est cõstruenda. Et vniuersos sermones eius nõ attendamus. s. vt sic negatio seq̃tur signũ vniuersale que facit suo cõtrario equipollere: ꝓ q̃ oĩs nõ et nullus equipollent: ⁊ sic est sensus ad nullos sermones eius attẽdamus cũ sint friuoli ⁊ nullius momẽti. q Attẽde dñe. Hic cõsequẽter ponitur hieremie deꝓcatio dicẽtis. Attẽde domine ad me. liberãdũ de meis inimicis. r Et audi vo. aduer. meoꝝ. ad eã punienda.
s Nũquid redditur. s. mihi.
t Pro bono malũ. q. d. sic.
v Quia fodẽrũt foueã ãie mee. q̃rentes eã educere de corpe malicio se. x Recordare ⁊c. q̃ laboraueri p̃ bono eorũ.
y Propterea da filios eorũ in fame ⁊c. q̃d dupliciter exponitur. Uno modo denũciatiue tãtũ sic.
z Da. i. dabis. alio mõdo deꝓcatiue nõ sitẽdo populi pena: sed magis diuina iusticiam sicut dicũ est capitulo eorũ. familiũ duces enĩ super eos deꝓdantẽ occidentibus
c Ne ppiciens in pesine de eorũ iustitia ferende. e Abi vti aliqua re ad aliquid est ad imaginẽ dei rio est longiqua q̃ dispenit p̃ culpã: ⁊ naturaliter est abusi

in famē:⁊ deduc eos in manus gladij. Fiant vxores eorū absq; liberis ⁊ vidue: ⁊ viri earū interficiantur morte. Juuenes eorū cōfodiātur gladio in prelio: audiatur[a] clamor de domib⁹ eorū. Adducēs[b] enim sup eos latronē repēte: q; foderūt foueam vt caperēt me: ⁊ laqueos abscondērūt pedibus meis. Tu aūt dñe scis omne cōsiliū eorū adversus me in mortē. Ne[c] ppicieris iniquitati eorū ⁊ peccātō eorū a facie tua nō deleatur. Fiant corruentes in cōspectu tuo: in [d]tpe furoris tui abutere[e] eis. Ca. xix.

Ec[a] dicit dominus. Vade ⁊ accipe lagūculā figuli testeas a[b] senioribus populi ⁊ a senioribus sacerdotū ⁊ egredere ad vallē filij ennō que est iuxta introitum porte[c] ficilis ⁊ pdicabis ibi verba que ego loquor ad te: ⁊ dices. Audite verbū dñi reges iuda: ⁊ habitatores hierusalē. Hec dicit dñs exercituū de[d] israel. Ecce ego inducam afflictionē sup locū istū ita vt omis qui audierit illas: tinniāt aures eius eo q; dereliquerint me: ⁊ [e] alienū fecerint locū istū: ⁊ [f] libauerint in eo dijs alienis quos nesciebant ipsi ⁊ patres eorū: ⁊ [g] reges iuda: ⁊ repleuerūt locū istū sanguine innocētum ⁊ edificauerunt excelsa baalim ad[h] cōburēdos filios suos igni in holocaustū baalim que nō precepi: nec locut⁹ sū nec ascēderunt in cor meū. Propterea ecce dies veniēt dicit dominus: ⁊ nō vocabitur ampli⁹ locus iste thophet ⁊ vallis filij ennō: sed[i] vallis occisionis. Et[k] dissipabo cōsiliū iuda ⁊ hierusalē in loco isto ⁊ subuertam eos gladio in cōspectu inimicorū suorum: ⁊ in manu querentū aīas eorum: ⁊ dabo cadauera eorū escam volatilibus celi ⁊ bestiis terre: ⁊ [l] ponā ciuitatē hanc in stupor ⁊ in sibilū. Omis qui pterierit p eam obstupescet ⁊ sibilabit sup vniuersa plaga eius. Et[m] cibabo eos carnibus filiorū suorū ⁊ carnib⁹ filiarū suarū: ⁊ vnusq;q; carnes amici sui comedet in [n] obsidione ⁊ in angustia in qua cōludet eos inimici eorū ⁊ qui querūt aīas eorū. Et[o] cōteres lagūculā in oculis virorū qui ibūt tecū: ⁊ dices ad eos. Hec dicit dominus exercituū. Sic cōteram ppl'm istū ⁊ ciuitatē istā sicut cōteritur vas figuli qd nō pōt vltra instaurari. Et in thophet sepelient eo q; nō sit ali⁹ locus ad sepeliēdum. Sic facā loco huic ait dominus: et habitatoribus eius vt[m] ponā ciuitatem istā sicut tophet. Et erūt domus hierusalē ⁊ domus regū iuda sicut locus tophet immūde: ocēs domus in[n] quarū domatibus sacrificauerūt omi militie celi: ⁊ libauerūt libamina dijs alienis. Venit⁹ autē hieremias de tophet quo miserat eū dominus ad ppbetandū ⁊ stetit in atrio domus domini et dixit ad omem populū. Hec dicit dominus

plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarū. ⁊ dicūtur hic sapientes. lxx. senes predicti.

n Hec sermo a prophēta. q; dñs instruit istā: ⁊ isti male arguebant q; sicut deus dat beneficia pseuerātib⁹ in bono ita data subtrahit obstinatis in malo. o Percutiam⁹ eū lingua. accusando eū esse pphētā falsum et sic moriatur.

p Et nō antē. ad vni. ser. eius. hec litera est trāsposita ⁊ sic est cōstruenda. Et vniuersos sermones eorū nō attendam⁹. s. vt sic negatio seqtur signū vniuersale que facit suo cōtrario equipollere: q; omis nō et nullus equipollent: ⁊ sic est sens⁹ ad nullos sermones eius attēdamus cū sint friuoli ⁊ nulliūs momēti. q Attēde dñe. Hic cōsequēter ponitur hieremie deprcatio dicēns. Attēde domine ad me. libērādū de meis inimicis. r Et audi vo. aduer. meorū. ad eā puniendam.

s Nūquid redditur. s. mihi.

t Pro bono malū. q. d. sic.

v Quia foderūt foueā aīe mee. q; rentes eā educere de corpe malicio se. x Recordare ⁊c. q; laboraueram p bono eorū.

y Propēea da filios eorū in fame ⁊c. q; duplicitē exponitur. Uno modo denūciatiue tm sic.

z Da. i. dabis. alio mō deprcatiue nō stricdo populi pnā: sed magis diuinā iusticiam

erat ordinata ad gloriā: si tm cōsideratur natura obstinatōis in malo deposita: nō est abusus: sed debitus vsus iusticie. Sciēdū tm q; in hebreo sic habet. In tpe furoris tui facies. s. qō debet fieri fm ordinē ruc iusticie: ⁊ sic est litera plana.

Capitulū. xx.

Et dicit dñs. Hic ponit septimū ad ostēdendū irremediabile populi peccatū. s. p factionē lagūcie terree. cui⁹ fractura est irrepabilis. Et diuiditur in duas ptes q; primo ponitur dñi pceptū. scdo ondit ipm adimpletum ibi. Venit aūt. Sciendum p̄me ptis p̄s in ira ꝛceptis aliquib⁹ que exponent. b A senioribus po. ⁊ a senio. sacer. q; isti p ceteris tenebant verba dei recipere ⁊ ad hoc populū inducere.

c Porte ficilis. sic noiabatur. q; ibi manebant figuli facientes vasa ficilia: vt dicūt aliqui. ra. sa. dicit q; extra ciuitatē p̄pe portā illā pparabant fragmēta valoris ficilius ppter qō sic noiabatur.

d Et alienū fecerūt locū istū. s. a me: cuius eā subditur.

Et libauerunt in eo dijs alienis. idē enī locus nō cōuenit cultui demonum in ydolis: ⁊ cultui diuino: sicut nec idē lect⁹ marito ⁊ adultero. f Et reges iuda replevo. istum san. innocētū. qō p̄s ō manasse rege. iiij. Reg. xxi. et de ioas qui interfecit zacharam in tēplo. ij. Paralip. xxiij.

f Ad cōbu. s. suos igni in holo. baalim dicētes se imitari in hoc abraam sed hoc est falsum: q; dñs p̄hibuit interfectionē innocentū: vñ ⁊ abrae volenti ysaac imolare dictum fuit a dño. Ne extendas manū tuā sup puerū ⁊c. Gen. xxij. Illud enī pceptū fuit datū abrae ad declarationē sue obedientie tantū. ideo ibidem dr. Nūc cognoui q; timeas dominū ⁊c. i. cognoscere feci. g Ps vallis occisionis. dicitur ab occisione iudeorū ibi futura. b Et dissipabo cōsiliū inde quo rebellauit regi babylonis cōtra cōsiliū hieremie. i Ut ponā ciui. hāc in stup. ⁊ in sibilū exponatur sicut capto p̄cedēti. k Et cibabo eos car. fili. suorū. q; p̄ualuit nimis fames in hierusalem obsessa a chaldeis. iiij. Reg. vlti. l Et cōteres la. in ocu. virorū. vt ostendas sensibili signo qō dixisti verbo. m Ut ponā ciuitatē istā sicut tophet. s. absq; domib⁹ ⁊ habitatoribus. n In quarū domatib⁹. i. tectis. o Sacrifi. oī militie celi. erāt aūt tecta domorū plana: ⁊ ibi cōstituerūt homines altaria ad sacrificandū militie celi. i. soli ⁊ lune ⁊ ceteris planetis i aspectu eorum. p Venit aūt. hic ondit mandatū dñi adimpletū p hoc q; hieremias expleto mādato dñi in tophet: venit inde ad atriū tēpli dñi ad ppbetandū illud qō tophet ppbetauerat: vt qō dixerat coram pau-

cos reiteraret coram multis in atrio templi dñi: vbi cõueniebat pop̃ul⁹ ad orandum ⁊ verbũ legis audiẽdũ ⁊ pater litera ex dictis. Capl'm.xx

e Et audiuit. Superi⁹ hieremias repbendit populi maliciã. hic cõsequenter ex hoc patitur iniurias: q̃ sicut dicit iob ãnes os aureus Odiũ incurrit qui arguit criminosos. Et diuidit in duas ptes, q̃ primo patitur iniuriã a pontifice. scõo a multitudine. capitulo. xxvi. Prima in duas: q̃ ꝓmo patitur iniuriam: secũdo resumit prophetiã ca. sequẽti. Pria adhuc in duas: q̃ primo hieremias iniuriã patit secũdo de hoc cõquerit. ibi. Seduxisti. Pria adhuc in duas: q̃ ꝓmo iferur hieremie iniuria: secũdo declaratur eius cõstãria ibi. Cũq̃. circa ꝓmus dicitur.

a Et audiuit phassur ⁊c. ꝓnceps in domo domini id est summus sacerdos siue pontifex. b Hieremiam ꝓphetã. ser. istos de destructõe ciuitatis ⁊ templi: cuius cõtrarium iste phassur ⁊ alij sacerdotes asserebãt. c Et percussit phassur hieremiã actu loquẽtẽ in noie dñi ex quo grauior fuit iniuria

d Et misit eũ in neruum i. in cippus ne posset exire ad ꝓphetandum.

e Quod erat in porta beniamin superiori. erat enim duplex porta sic noiata: sed vna erat i loco superiori in qua erat cipp⁹ ille. f In domo dñi i. intra septa ad templus pertinẽtia. g Cũq̃ illuxisset. Hic cõsequenter ostenditur hieremie constantia: q̃ timore carceris nõ dimisit arguere malitiã pontificis: ⁊ etiam eius patientia: q̃ percussus ⁊ incarceratus tacuit: liberatus aũt pontifices constanter arguit: vt ostenderet se loqui nõ ex impetu passionis: sed ex instinctu diuine reuelatõis. g Nõ phassur vocauit dñs nomẽ tuum. phassur. n. in hebreo sonat os nigri vel os nigrũ ⁊ p os intelligitur auctoritas ꝓcipiendi rõne pontificatus: ⁊ p nigredinẽ illi⁹ prãtis abusus est ergo sensus. g Nõ phassur vocauit dñs nomẽ tuũ. i. ex ordinatione dei cito ꝓuaberis potestate qua abutereris. h Si pauorẽ. hebreo habetur. Si magur ⁊ sic est quedã allusio aliud nomen in sono. signat tamẽ magur pauorẽ seu pauidũ in quo designatur q̃ erat capiendus a chaldeis ⁊ in captiuitatẽ ducendus. q̃ aũt subditur.

i Undiq̃. designat q̃ nõ solus ipse sed etiã oes eius amici eẽnt occidẽdi: vel cap tiuãdi fm q̃ hieremias exponit cõiter: ⁊ ps litera vsq̃ ibi.

k Quibus ꝓphetasti mendaciũ. s. q̃ ciuitas nõ sit tradẽda in manib⁹ chaldeorũ. l Seduxisti. Hic ꝓnit hieremias ꝓ illata iniuria cõqueritur: ⁊ ꝓmo dirigendo sermonẽ ad deũ. secũdo ad oratũ suũ: ibi. Maledicta. Prima adhuc in duas ptes: q̃ ꝓ pontif hieremie q̃rulatio: secũdo eius cõsolatio. ibi. Dñs aũt. Circa ꝓmũ dicit. l Seduxisti me dñe Circa q̃ sciẽdũ q̃ eũ de⁹ sit veritas p essentiã non pot aliquẽ seducere vel fallere fm veritatẽ sed tñ fz estimationẽ falsam. ⁊ iõ hec lra pot duplicter exponi. Vno mõ vt sit verbũ hieremie exprimẽs horrorẽ sensualitatis respectu pscutõis que sibi inferebat in verbis ⁊ factis. Iz illã pscutionẽ acceptauerit fm deliberationẽ rõnis qua acceptabat penã tẽporalẽ ꝓ dño sustinere: sicut ipse dicebat Luc. xxij. Pater si vis trãsfer a me calicẽ istũ. indicãs sensualitatis horrorẽ. ⁊ p hoc se oũdens verum hominẽ naturã sensitiuã habentẽ: tñ fm rõnẽ deliberatiuã acceptabat passionis calicem: ideo subdebat. Verũtamẽ non mea voluntas fiat sed tua. ⁊ sic loquitur hieremias dicens. l Seduxisti me dñe ⁊ seductus sum. i. p hoc q̃ misisti me ad ꝓphetandũ incurrantũ malũ q̃ fm ptem sensitiuã horreo supra modũ. Alio modo pot exponi vt sit verbũ hieremie exprimẽs illud q̃ de ipo dicebãt sacerdotes ⁊ falsi ꝓphete: q̃ reputabãt eũ pro phetam falsum: ⁊ sic est sensus. Si sum seduct⁹ vt dicũt sacerdotes a pseudo ꝓphetis seductus aut q̃ tñ est ipossibile. aliq̃ eũ ꝓposuit q̃ dirõnal' bũ ẽ vera cui⁹ vtraq̃ pte ẽ falsa. s. ista. Si homo volat homo habet alas.

m Fortior me fuisti. q̃ me horrorem ꝓphetare ꝓ ter maliũ imminẽ ꝓphetare me fecisti: nõ per violentiam q̃ libero arbitrio nõ pot resistere: sed p eius inclinationẽ que pertinet ad voluntatem diuinam. Prouerb. xxi. Cor regis in manu domini q̃ cũq̃ voluerit inclinabit illud.

n Factus sũ in risum tota die. i. cõtinue.

o Qui subsinãt me. ẽ aũt subsinatio quedã sponsalis derisio sic nominata a nasorum

thesauros regũ iuda dabo in mãu inimicorũ eorũ ⁊ diripiẽt eos ⁊ tollent ⁊ ducent in babylonẽ. Tu autem phassur ⁊ oes habitatores domus tue ibitis in captiuitatẽ ⁊ i babylonẽ venies ⁊ ibi morieris: ibiq̃ sepelieris tu ⁊ omnes amici tui quibus[k] ꝓphetasti mẽdatiũ. Seduxisti[l] me dñe ⁊ seduct⁹ sum fortior[m] me fuisti ⁊ inualuisti. Factus[n] sum in derisum tota die. Oes[o] subsinant me q̃ iam olim loquor vociferans iniquitatẽ ⁊ vastitatem clamito. Et[r] factus est mihi sermo dñi in obprobriũ ⁊ in derisum tota die ⁊ dixit. Non[t] recordabor eius: neq̃ loquar vltra i noie illi⁹. Et[u] factus est in[x] corde meo quasi ignis estuans: clausus q̃ in ossibus meis et[y] defeci ferre[z] non sustinens. Audiui[a] .n. cõtumelias multorũ ⁊ terrorẽ in circuitu pscquimini[c] ⁊ pscquamur eũ ab[d] oibus viris qui erãt pacifici mei: ⁊ custodiẽtes latus[e] meum: si[f] quo mõ decipiatur: ⁊ prevaleam⁹ aduersus eũ ⁊ ꝓsequamur vltõem ex eo. Dñs[i] autẽ mecũ est

gato p Quia iam olim lo. voci. iniqui. ppli.

q Et vastitatẽ clamito. i. destructionẽ terre pp peccata sequẽtẽ ꝓpter hoc. n. ꝓdicebant hieremiã tãq̃ falsũ ꝓphetã q̃ diu ante ista ꝓdixerat ⁊ nõ euenerat. r Et factus est sermo domini mihi in obprobriũ. q. d. nõ dixi ista de capite meo sed de ꝓcepto diuino. s Et dixi. i. cogitando decreui fm ipulsum sensualitatis. t Nõ recordabor eius ⁊c. i. non ꝓphetabo amplius

v Et factus est. f. sermo domini. x In corde meo q̃si ignis estuãs qui nõ pot retineri quin exterius ꝓdeat. y Et defeci a proposito quo tacere proposueram. z Ferre nõ sustinẽs. i. impulsum dñi ad ꝓphetandũ quin exequerer: q̃ vis videre indecentiam pscutionẽ mihi imminẽtem: adeo subditur. a Audiui aũ cõtumelias. in verbis. b Et terrorẽ. in factis. c Pscquimini ⁊ pscquamur. verba erant aduersariorũ hieremie mutuo se exhortantiũ ad eius pscutionẽ. d Ab oibus viris qui erãt pacifici mei. ⁊ hoc erat grauissimũ: q̃ nulla pestis grauior ad nocendũ q̃s familiaris inimicus. e Et custodiẽtes latus meũ. i. mihi insidiantes ex oi latere ad me subuertẽdũ p verba decepto ria ideo subditur. f Si quo modo decipiatur. i. ad nostrã sententiam ꝓtrahatur: vt dicit Ra. sa. g Et ꝓualeamus aduersus eũ. ita q̃ dñs nr̃m approbet. ⁊ suũ reprobet h Et cõsequamur vltõnẽ ex eo. p eius mortẽ: q̃ si ꝓmã ꝓphetiã retractasset dicẽdo cõtrariũ: reputaretur cõuictus de falsitate ꝓphetie: ⁊ sic interficeretur fm legẽ. i Dñs aũt. Hic cõsequenter ponitur hieremie consolatio: q̃ sentiebat diuinũ adiutoriũ sibi assistẽs: ideo dicit Dominus aũt mecũ est ⁊c ⁊ pater litera vsq̃ ibi.

l: Quia non intelle
eterna est p oculis
m Proba. iusti. i. c
i. corpus ⁊ aiam:
que. vlti. tuam ex
ciam.
p Tibi ei reuela
ui cãm mẽã. nõ ti
bi aliquid mani
festãdo q̃ ignoro
res: q̃ b ẽ ipossi
bile sed auplius
a repostulãdo. ⁊
q̃ intellexit se ex
auditũ: ideo iu
rat alios ad lau
dandũ deũ secus
dicens. Cantate
dño ⁊c.
q Maledicta.
Hic hieremias q̃
rulatur dirigens
sermonẽ ad oratũ
suũ: ⁊ ꝓmo ad tẽ
pus sui ort⁹ dicẽs
Maledicta die
⁊c. nõ sũt impari
entis ⁊ desperã
tis verba: sed in
hoc exprimit hor
rorem sensualita
tis respectu ma
li imminentis: q̃ tamẽ pariẽter to
lerabat sicẽ sanctus
Job exẽplar pa
tiẽtie dixit. Pere
at dies in qua na
tus sum ⁊c. ⁊ sic ẽ
sensus.
q Maledicta di
es ⁊c. i. si sequerer
sensualitatis hor
rorem ꝓpenariũ
tatis mee maledi
ceren. sicut etiam
aliqui se interficiũt
ꝓ horrore mali ꝓ
sentis vel imminẽ
tis. Pot etiã hec li
ba aduersariorũ su
do dirigũt verbũ a
r Maledict⁹ vir
Vno mõ referẽdo
remie. s Birh
ra ⁊ alie de quibus
illas nõ repauit: ⁊
v Audiat clamor
aduersariorũ. x
interfecit ante nat
ternus. ita q̃ nũq̃
cũtur hic ex pte ma
tris. Aliqui aũt v
eo ex subita mẽtis
de venia desperen
ꝓferamus. Aliq̃ ve
populi in destruc
ri fuc ⁊ cõcepti. S
biles: ⁊ magis con
Erbũ ⁊c. Pr
iniriam illatã

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

l: Quia non intellexerũt obprobriũ sẗpiternũ.i.penã gehenne q̃ eterna est p̃ oculis nõ habuerũt. l Et tu dñe exer.i.angelorum.
m Proba. iust.i.eius approbator. n Qui vides renes ⁊ cor i.corpus ⁊ aiam:vel affectiones ⁊ cogitationes. o Videam que vlti.tuam ex eis .hecenim dicit nõ sitiens penã sed dei iusti ciam.

p Tibi ci reuelaui cãm meã.nõ ribi aliquid manifestãdo q̃ ignores:qz b̃ ẗ ipossibile sed auxiliũ a re postulãdo.⁊ qz intellexit se exauditũ:ideo suorat alios ad laudandũ deũ secũ dicens. Cantate dño ⁊c.

q Maledicta. Hic hieremias q̃rulatur dirigens sermonẽ ad ortũ suũ:⁊ primo ad tẗpus sui ortꝰ dicẗ Maledicta diẽ ⁊c.nõ sũt imparentis ⁊ desperãtis verba:sed in hoc exprimit horrorem sensualitatis respectu mali imminentis: q̃ tamẗ patiẗer tolerabat sicẗ scẗus Job exẗplar patiẗie dicit. Pereat dies in qua natus sum ⁊c.⁊ sic ẗ sensus.

q Maledicta dies ⁊c.i.si sequerer sensualitatis horrorem rpe natiuitatis mee maledicerem.sicut etiam aliqui seitarficiũt p̃ horrore mali p̃sentis vel iminẽtis. Põt etiã hec litera exponi vt sit verbũ hieremie recitanẗ verba aduersariorũ suorũ natiuitati hieremie maledicẗnũ. Secundo dirigit verbũ ad pncipia sui ortus.s.ad patrẗ ⁊ matrẗ dicẗs.

r Maledictꝰ vir ⁊c.⁊ exponatur duplicẗ sicut lra precedens Uno mõ referẗdo ad sensualitatẗ. Alio mõ ad aduersarios hieremie. s Sit homo ille vt sũt ciuitates.s.sodoma ⁊ gomorra ⁊ alie de quibus habẗ Gẗn.xix. t Et nõ penituit eũ. qz illas nõ repauit:⁊ sic ad modũ penitẗtie nõ se habuit.

v Audiat clamorẗ ⁊c.i.cõtinue audiat terorẗ fremitus belli:⁊ aduersariorũ. x Quia nõ me interfecit a vulua.i.qz me non interfecit ante nariuitatẗ. y Et vulua eius cõceptus sempiternus.ita q̃ nũq̃ pcessisses ad ortũ. Cetera patẗ. Et illa q̃ dicũtur hic ex pte matris pñt expõi duplicẗ sicut pdicta ex pte patris. Aliqui aũt verba pdicta hieremie exponũt tanq̃ dicta ab eo ex subita mẗis turbatõne:scripsit ñ ea ex deliberatõe:vt nõ de venia desperem? si aliqũ ex mentis turbatõe verba indebita pferamus. Aliq vero dicũt q̃ hieremias hic loquitur in psona populi in destructõe ciuitatẗ sic affligendi q̃ maledicit natiuitatẗ sue ⁊ cõceptui. Sed due exposinões pme videntur magis rõnabiles:⁊ magis consone aliis locis similib? sacre scripture.

Erbũ ⁊c. Hic hieremias post sibi injuriam illatã resumit suã ꝓphetiã:⁊ diuidit in duas:quia primo resumit ꝓphetia:secũdo q̃xtũ ad ptẗ ostẗditur implera capitulo xxiij. Prima adhuc diuidit in duas ptes:qz primo ꝓphetat cõtra habitatores hierusalẗ generaliter:secũdo cõtra maiores specialiter:capitulo sequẗti. Prima in duas:qz primo ponit sedechie regis petitio:secundo hieremie rñsio.ibi.Et dixit.Circa primũ dicit,

a Verbũ ⁊c.quando misit ad eũ rex sedechias Ex hoc ps q̃ liber istẗnõ ꝓcedit fm ordinẗ tpis. qz sequẗti capitulo ⁊ pluribus alis scribũtur plura que ãtecq̃s regnaret sedechias fuerũt facta vt videbitur infra.

b Phassur filiũ helchie ex hoc patet q̃ iste est alius ab illo phassur q̃ ponitur caplo ꝓcedenti. qz ille dicitur filius emmer.

c Interroga ꝓ nõb dominũ.in obsidione ⁊ angustia positi recurrerunt ad hieremiã cui? ante cõtempserant ꝓphetam:sicut dominꝰ prediserat sibi supra ca.xv. Cõuertẗtur ipsi ad te ⁊c.

d Et dixit.hic ponitur hieremie rẗsponsio:⁊ diuiditur in duas ptes:qz primo denũciat futurum ẗxterminiũ.secundo dat cõsilium.ibi. Et ad populum. Circa primus dicit.

e Ecce ego cõuertã vasa belli id est instrumenta bellica:quia modo loquẗdi hebraico instrumenta cuiuslibet artis dicuntur eius vasa. et dicit. Conuertam scilicet in nocumẗtum vestrum:ex hoc enim q̃ iudei restiterunt quantum potuerunt chaldei fuerunt eis magis duri: ⁊ ideo significatur ꝓ hoc q̃d sequitur.

f Et congregabo ea.id est instrumenta bellica. g In medio ciuitatis huius id est in nocumentis eius nõ dicto. h Et debellabo ego vos.ex quo patet q̃ nabuchodonosor nõ debellauit iudeos virtute ꝓpria sed diuina:quia in hoc erat instrumentus dei:sicut atbila rex hunorũ dixit sancto lupo tre censi se esse flagellus dei. Cetera patent vsq̃ ibi.

i Et post hec ait dominꝰ:dabo sedechiam.quia capta ciuitate fugit cũ viris bellatoribꝰ sed captus fuit a chaldeis eius insequẗntibus:⁊ ad regem babylonis adductus:qui in cõspectu eius interfecit filios eius ⁊ nobiles:⁊ post hec eius exoculatũ duxit in babylonem captum.iiij. Reg. vlti.⁊.ij.Paral. vlti.ideo in fine concluditur. Et nõ flecteẗur neq̃ parcet neq̃ miserebitur. k Et ad populus. Hic cõsequenter hieremias dat cõsilius ⁊ primo oibus generaliter dicens.

l Qui habitauerit in vrbe hac.cõtinuando rebelliones cõtra reges babylonis. m Morietur gladio ⁊ fame ⁊ peste. qz aliqui fuerũt occisi ⁊ aliqui fame cõsumpti:⁊ aliqui corruptione aeris mortui.

n Qui autẗ egressus fuerit de ciuitate voluntarie.

o Et transfugerit ad chaldeos.sed eis reddendo.

p Viuet. quia recipient eius salua vita. q Et erit ei anima sua quasi spolius.q.d.sufficiatei vitã suã saluare. Cetera patent vsq̃ ibi. r Et domui regis ⁊c.vbi dat cõsilius domui regie specialiter dicens. s Judicate mane iudiciũ.i.cederiter exẗmini q̃ iustũ est nõ differendo ꝓ fauorem vel potẗntiã ptis iniustẗtiõ subdit. Eteruite vi

rantiq̃s bellatores fortis:idcirco qui persequũtur me cadent:⁊ infirmi erunt ⁊ cõfundentur vehemẗter qz [k] nõ intellexerũt obprobriũ sempiternũ quod nũq̃s delebit. Et [l] tu dñe exercituũ, ꝓbator [m] iusti qui [n] vides renes ⁊ cor: videã [o] quelo vltionẗ tuam ex eis. Tibi ci [p] reuelaui cãs meam. Cãtate dño laudate dñs qz liberauit aias pauperis de mãu malor. Maledicta [q] dies in qua natus sum: dies in qua pepit me mater mea: nõ sit benedicta. Maledictus [r] vir qui annũciauit patri meo dicẗs:natus est tibi puer masculus:⁊ quasi gaudio letificauit eũ. Sit [s] homo ille vt sunt ciuitates quas subuertit dñs ⁊ [t] nõ penituit eũ. Audiat [u] clamorẗ mane ⁊ vlulatũ in tẗpore meridiano qz [x] nõ me interfecit a vulua vt fieret mihi mr̃ mea sepulchrũ ⁊ [y] vulua eius cõceptus eternus. Quare de vulua egressus sum vt viderẗ laborem ⁊ dolorẗ:⁊ cõsumerentur in confusione dies mei.

Erbũ [a] qõ factũ Ca.xxj ẗ ad hieremiam a domino q̃ misit ad eũ rex sedechi. phassur [b] filiũ helchie ⁊ sophoniã filius maasie sacerdotes dicens. Interroga [c] ꝓ nobis dominũ qz nabuchodonosor rex babylonis preliat ad uersus nos si forte faciat dominus nobiscũ fm oia mirabilia sua:⁊ recedat a nobis. Et [d] dixit hieremias ad eos. Sic dicẗtis sedechie: hec dicit dominus deus israel. Ecce [e] ego cõuertã vasa belli que in manibus vrẗis sũt ⁊ quib? vos pugnatis aduersũ regẗ babylonis ⁊ chaldeos qui obsident vos in circuitu murorũ ⁊ [f] cõgregabo ea in [g] medio ciuitatis huius:⁊ [h] debellabo ego vos in manu extenta ⁊ in brachio forti ⁊ in furore ⁊ in indignatione ⁊ in ira grãdi:⁊ peritã habitatores ciuitatis h?. Homines ⁊ bestie pestilẗtia magna morienẗ. Et [i] p? hoc ait dominꝰ:dabo sedechiam regẗs iuda ⁊ suos eius ⁊ ppl̃s ei? ⁊ q̃ derelicti sũt in ciuitate hac a peste ⁊ gladio ⁊ fame i manu nabuchodonosor regis babylonis ⁊ in manu inimicor eor ⁊ in manu querentiũ animã eorum ⁊ percutiet eos in ore gladij:⁊ nõ flectẗ neq̃s pcet nec miserebit. Et [k] ad populum hũc dicẗs. Hec dicit dñs deus. Ecce ego do coramꝝ vobis viam vite ⁊ viam mortis. Qui [l] habitauerit in vrbe hac [m] morietur gladio ⁊ fame ⁊ peste. qz aliqui fuerũt occisi ⁊ aliqui fame cõsumpti:⁊ aliqui corruptione aeris mortui. Qui autẗ egressus fuerit de ciuitate voluntarie [n] et transfugerit ad chaldeos [o] sed eis reddendo. [p] Viuet. quia recipient eius salua vita. [q] Et erit ei anima sua quasi spolius.q.d.sufficiatei vitã suã saluare. Cetera patent vsq̃ ibi. [r] Et domui regis ⁊c.vbi dat cõsilius domui regie specialiter dicens. [s] Judicate mane iudiciũ.i.cederiter exẗmini q̃ iustũ est nõ differendo ꝓ fauorem vel potẗntiã ptis iniustẗtiõ subdit. Eteruite vi

oppssum ꝛc. t Propter malicia studiorũ vestrorũ. peccabãt enim ex certa scia. v Ecce ego ad te. s. destruẽdã. x Habi. vallis solide atq; campestris. i. ad te gẽrem iudaicã que habitas in hierusalẽ: q̃ dr hic vallis solida ꝛ campestris q: ptr erat sita in valle ꝛ ptim i mõte ꝛ erat clausa trib⁹ mur̃ y Qui dicit̃ qs peuriet nos. p fidẽtes ô fortitudie ꝛ plalitate muroꝝ: sed q: hoc nihil valet cõtra dominũ: ideo subditur.

3 Et visita. sup vos. scz ad malũ vestrũ.

a Juxta fructũ. i. opus.

b Studiorũ vestrorũ scz q: studiose ꝛ sciẽter operati estis malũ.

c Et succẽdã ignẽ i sal. eius. i. in domo salmus libani quã edificauit salomon ad reponẽdũ arma ꝛ quecũq; pciosa.

d Et deuo. oia in circuitu eius. q: nabuzardan incõdit domũ regis ꝛ domũ domini ꝛ domos hierusalem. iiij. Reg. vltimo

Capitulũ. xxij.

a Ec dicit dñs. Hic hieremias prophetat contra maiores speciaiter: ꝛ pmo cõtra reges secõdo cõtra pseudo ꝓphetas ꝛ sacerdotes capitulo sequẽti. Pria adhuc i duas: q: primo ꝓphetat cõtra domũ regiã in generali. secũdo cõtra aliq̃s reges in spãli. ibi. Nolite flere. Circa pmũ dicit de mandato dñi. b Audi verbũ dñi nõ solũ aure corporis: sz etiã mentis ꝛ cũ effectu operis.

c Rex iuda ꝛc. q. d. sicut tu es successor d d̃ in honore ita debes esse in valore. d Facite iusticiam ꝛ iudiciũ. iusticia ẽ sententia iusta: iudiciũ vero executio illius iusticie q̃ debet celeriter fieri: ideo subditur. e Et liberare vi oppssum ꝛc. ꝛ ad uenã ꝛ pupillũ ꝛc. nolite cõtristare ꝛc. p hoc innuit q̃ ibi fiebant talia ma

uerit in vrbe hac: mori et[m] gladio ꝛ fame ꝛ peste qui[n]ãũt egressus fuerit ꝛ[o] trãs fugerit ad chaldeos qui obsidẽt vos viuet[p] ꝛ[q] erit ei ãia sua quasi spoliũ. Posui. n. faciẽ meam sup ciuitatẽ hãc in malũ ꝛ nõ i bonũ ait dñs. In manu regis babylonis dabit̃: ꝛ cremabit eã igni. Et[t] domui regis iuda. Audite verbũ dñi dom⁹ dd̃. Hec dicit dñs. Judicate[u] mane iudiciũ: ꝛ eruite vi oppssum de manu calũniantis: ne forte egrediatur vt ignis indignatio mea ꝛ succẽdat̃: ꝛ nõ sit qui extinguat p pter[x] malicia studiorũ vrorũ. Ecce[u] ego ad te habitatricẽ[y] vall' solide atq; cãpestris ait dñs qui[z] dicitis: qs peuriet nos: ꝛ qs ingredietur domus nr̃as: Et[a] visitabo sup vos i iuxta[a] fructũ studiorũ vrorũ dicit dñs: ꝛ[c] succẽdaz ignẽ in saltu eius ꝛ deuorabit[b] oia in circuitu eius.

Capitulũ. xxij.

Ec[a] dicit dom⁹. Descẽde i domũ regis iuda ꝛ loqueris ibi verbũ hoc: ꝛ dices. Audi[b] verbũ domini rex[c] iuda q̃ sedes super solũ dd̃. tu ꝛ serui tui ꝛ ppl's tuus q̃ ingredimini p portas istas. Hec dicit dom⁹. Facite[d] iudicium ꝛ iusticiaz ꝛ liberate vi oppssuz de manu calũniatoris: ꝛ aduenã ꝛ pupillũ ꝛ viduã nolite cõtristare neq; opprimatis inique ꝛ sanguinem

nõ fuerũt sancti sed infideles: nõ fm trãslationẽ nostrã possũt dici sancti vel sanctificati: nõ formaliter sed effectiue nõ inquãtũ erãt vstra diuine iusticie q̃ est sancta. p Interficiẽtẽ virũ ꝛ arma eius. i. chaldeos ad interficiendũ paratos ꝛ arma eorũ.

q Et succidẽt electas cedros tuas. i. p̃napes ꝛ nobiles q̃ vocãt̃ cedri. p̃ sequẽdo similitudinẽ: q̃ regnũ iuda signatum est noie libani in quo crescunt cedri. r Et precipitabũt in ignem: q: chaldei incendẽrũt ciuitatem.

s Et pterãibunt gẽtes multe. post destructionẽ ciuitatis. t Et dicet vnusq̃sq; admirãs de ciuitatis tãta fortitudinis destructione. v Et respondebũt. attribuentes hoc virtuti ꝛ iusticie diuine. ꝓpter peccata idolatrie.

x Nolite flere. hic cõsequẽter hieremias ꝓphetat ꝗ aliquos reges in spãli. Ad cui⁹ intellectũ sciẽdũ q̃ mortuo iosiate regẽ iude successit ei filius eius ioachaz quẽ rex egypti cepit ꝛ vinctũ duxit in egyptũ vbi ꝛ mortu' est: ꝛ constituit rex egypti fratrẽ eius ioachim ꝛ vertit nomen eius in ioachim scriptũ p mi fine iiij. Reg. xxij. contra istũ venit nabuchodono. cui exercitus suus et fecit eũ sibi tributariũ mlt̃ ãnis: quarto vero ãno rebellionẽ in fauorem regis egypti q̃ fecerat eũ regẽ fecit eũ capi ꝛ interfectũ extra portas hierusalẽ ibi mortũ p̃ici: cõstituẽs p eo eius filiũ ioachin scriptũ p n in fine sed post tres mẽses cognitũs q̃ nõ fideliter ei seruiret p interfectõe patris tãtũ: venit cõtra eũ q̃ consilio hieremie tradidit se regi babylonis a quo cũ matre sua: ꝛ multis nobilib⁹ regni iude ductus est in babylonẽ. vbi fuit vsq; ad diẽ mortis suẽ ꝛ loco eius constituit regẽ sedechiã eius patruũ ꝛ filiũ iosie. q̃ postea rebellãs regi babylonis capt⁹ a chaldeis exoculat⁹ fuit ꝛ in babylonẽ ductus iiij. Reg. vltimo. igit̃ de istis q̃tuor loquit̃ hic hieremias: ꝛ pmo de ioachim: secũdo de sedechia. ibi. Plãgite. tertio de ioachim filio iosie. ibi. Ve qui edificat: quarto de ioachin nepote iosie ibi. viuo ego. Circa pmũ dicit hieremias. x Nolite flere mortuũ id est ioachã filiũ iosie mortuũ in egypto: vt dictũ est. q. d. mors eius nõ est sic lamentabilis vobis sicut alior̃ ꝗ̃ sequẽtũ: quia rex egypti nõ legitur aliud malũ fecisse populo iude nisi q̃ duxit eũ vinctũ ꝛ imposuit regno iude tributũ. peiora aũt fuerũ cõ

la. f Si enim facientes feceritis verbũ istud. s. iusticiã exequẽdo ꝛ iusticiam declinãdo. g Ingredient̃ p por. do. d⁹ regis ꝛc. i. pseuerabunt in honore regio. h Nõ si nõ audieritis verbũ hoc. s. dimittendo iusticiã. i In memetipso iurauit dicit dñs. hoies enim p maiorẽ sui iurant: ad hebreos. vi. deus aũt nõ hz maiorẽ sed nõ p semetipm iurauit. k Quia in solitudine erit dom⁹ hec. i. dom⁹ regia: ad illã. n. venerat hieremias: vt p̃z in pncipio h⁹ capituli. l Galaad tu mihi caput libani. galaad est monticul⁹ in summitate mõtis libani existens ꝛ sic ad modũ capitis ibidẽ se hñs: ꝛ p hoc intelligit̃ dom⁹ regia vel solium p modũ capitis se habẽs ad alias regni ptes: ꝛ nõ accipit̃ hic galaad p illa terra que est vltra iordanẽ. m Si nõ posuero te solitudinem ꝛ subintelligitur nõ credat̃ mihi. n Vrbes inhabitabiles. hoc enim implebit deus p chaldeos: hierusalẽ q̃ erat caput regni succendẽtes et vrbes in circuitu destruẽtes. o Et sanctificabo. hebrei dicũt. Et p̃parabo. verbũ ei hebraicũ hic positũ est equiuocũ ad sanctificare ꝛ preparare: hebrei tamẽ videnꝫ mihi dicere: q: chaldei qui h̃ fecerun

innocentẽ ne effũdatis in loco isto. Si[f]. n. facientes feceritis verbum istud ingredietur[g] p portas domus reges sedentes de genere dd̃ super thronũ eius ꝛ ascẽdentes curribus ꝛ equos ipsi ꝛ serui ꝛ ppl's eorũ. Qd̃ si nõ audieritis verba hec in[h] memetipso iurauit dicit dom⁹ q: [k] in solitudinem erit dom⁹ hec. Quia hec dicit dñs super domũ regis iuda. Galaad[l] tu mihi caput libani. Si[m] nõ posuero te solitudinem vrbes[n] inhabitabiles ꝛ[o] sanctificabo sup te interficientẽ[p] virũ ꝛ arma eius ꝛ[q] succidẽt electas cedros tuas ꝛ[r] precipitabũt in ignẽ: ꝛ[s] pertransibũt gẽtes multe p ciuitatem hãc: ꝛ[t] dicet vnusq̃sq; ꝓximo suo q̃ re fecit dom⁹ sic ciuitati huic grãdi. Et[u] respõdebũt. Eo q̃ dereliquerũt pactũ domini dei sui: ꝛ adorauerunt deos alienos ꝛ fuerũt eis Nolite[x] flere mortuũ: neq; lugeatis sup eũ fletu. Plangite[y] eum q̃ egredietur: quia nõ reuertetur vltra nec videbit terrã natiuitatis sue Quia[z] hec dicit dominus ad sellum filium iosie regẽ iuda qui regnauit pro iosia patre suo: qui[a] egressus est de loco isto. Nõ reuertet̃ huc amplius sed in loco isto ad quẽ trãstuli eũ ibi morietur ꝛ terrã istã nõ videbit amplius. Ve[b] qui edificat domũ suã in iniusticia ꝛ cenacu

nigerũt in rpibus alioꝝ vt videbiḿ. ꝗ Plangite. Hic pñr loq̃tur de sedechia q̃ inter ĩstos vltimo regnauit, nõ.n. in scribẽdo re net ordinẗ rpis vt dictũ ẗ ca. p̃cedẽti. dicat ergo. ꝗ Plãgite eũ q̃ egredit. i. egredient. Loquit enim de futuro p modũ p̃ñs ō sedechia qui eroculatus ductus fuit postea in babylonem ibiq; mortuus: et rpe fuit capitis fuit repluꝝ cõbustũ et ciuitas et ppls ptim occisus et ptim captiuatus: que erant occasio magni luctus.

3 Quia hec dicit dñs ad sellũ. i. ad sedechiã q̃ nolait sellũ. i. Paral. iij. vt dictus fuit ibidem q̃ regnauit p iosia patre suo ñ immediate: sꝰ in q̃rto loco: q̃ ante eum regnauerunt duo frẽs sui et eius nepos vt dictũ est.

4 Qui egressus ẗ de loco isto. loq̃tur de futuro per modũ p̃teriti p p̃ẗ certitudinẗ p p̃bie Cetera patet.

b Ue q̃ edificat Hic loquit ō ioachiz filio iosie: cuius primo describit malitiam: sed o debitã penã: ibi. Propterea. Circa primum dicit.

b Ue q̃ edificat domũ suã in iniustitia. erat enim iste ioachim cupidꝰ et superbꝰ: pp q̃ ad faciẽdũ sibi edificia excessiua i magnitudine et curiositate rapiebat bona aliena.

c Amicũ suũ oppriment frustra. i. sine cã legitima: et si faciebat hoc ioachim amicis multo fortius alijs.

d Qui dicit edifi. mi. do. latã. i. excessiuã in latitudine. e Et cenacula. i. solaria in quo notat excessus in latitudie. f Et fac̃ lacũaria cedrina. et sicẗ excessus i materia. g Pingitq; sinopide in quo notat excessus in curiositate. h Nũq̃d regnabis. s. pseuerãter. i Quũ cõfers te cedro. i. te eleuas vltra debitũ. vel cõfers te cedro. i. salomoni potẽtissimo ad edificãdũ. k Pater tuꝰ. s. iosias q̃ deuotꝰ et sctũs fuit. l Nũq̃d nõ comedit et bibit i. pacifice vixit. m Et fecit iudi. et iusti. tũc cũ bñ erat a. q. d. ex statu pspero potuisset alia fecisse: ẗõ sequit. n Nũq̃d nõ ideo supple vixit bñ iuste. o Quia cognouit me dicit dñs. q. d. sic.

p Tui ñ oculi et cor ad auaricia. et iõ degeneras a pẗe. q Et ad sanguinẗ innocẗẗ. ẗ. ad b enim q̃ bona innocẗũ sibi acq̃reret crimẗ dignũ morte eis iponebat. r Et ad cursus mali opis. cupiditas. n. ipellit ad oia mala pp q̃ dicit apls ad Thym. vi. Radix omniũ malorũ est cupiditas. s Propterea Hic pñr ppba denũciat debitã penã: et p̃mo respectu regis dicẗs. t Nõ plãget eũ ve frat ẗ. i. frẽs eius et sorores nõ plãgẽt eũ mortuũ dicentes ve nobis ō morte fratis. v Nõ pcerpabũt eũ. i. frẽs nõ dicẗ carmẗ lugubre: sicut tunc fiebat in solẽnib̃ sepulturis pp q̃ subdit tur.

la sua nõ in iudicio. Amicũ suũ nõ opprimet frustra: et mercedẽ non reddet ei. Qui dicit edificabo mihi domũ latam: et cenacula spatiosa: q̃ aperit sibi fenestras: et facit lacũaria cedrina: pingitq; sinopide. Nũq̃d regnabis. q̃m pfers te cedro. Pater tuus nũq̃d nõ comedit et bibit et fecit iudicũ et iustitiã: tũc cũ bñ erat ei. Iudicauit cãm pauperis et egeni bonũ suũ. Nũq̃d non iõ q̃ cognouit me dicit dñs. Tui ñ oculi et cor ad auaricia et ad sanguinẗ innocẗẗ fundẗdũ et ad calũniã: et ad cursũ mali operis. Propterea hec dicit dñs ad ioachim filiũ iosie regẗ iuda. Non plãget eũ ve frater et ve soror non cõcrepabũt ei ve dñe et ve inclyte. Sepultura asini sepelieẗ: putrefactus et pieꝰ extra portas hierlm. Ascẽde libanũ et clama: et basan da vocẗ tuã et clama ad trãseũtes q̃ cõtriti sũt oẽs amatores tui: locutus sum ad te in abũdãtia tua: dixisti nõ audiam. Hec est via tua ab adolescẗia tua quia nõ audisti vocẗ meã. Omnes pastores tuos pascet venti: et amatores tui in captiuitatẗ ibũt. Et tũc confundẗs et erubescẗs ab oi malicia tua: q̃ habitas in libano et nidificas in cedris

Quũ ingemuisti cum venissent tibi dolores q̃si dolores parturientis. Huio ego dicit dñs: q̃ si fuerit iechonias filius ioachim regis iuda anulus in manu dextra mea: inde euellã eũ. Et dabo te in manu q̃rentium animas tuas: et in manu q̃ timẗ formidas faciẗs: et in manu nabuchodonosor regis babylonis: et in manu chaldeorũ. Et mittã te et matrẗ tuã que genuit te in terrã alienã i q̃ natã non estis: ibiq; moriemini. Et in terrã ad quã ipsi leuãt aias suas vt reuertãt illuc nõ reuertẗẗ. Numq̃d vas fictile atq; contritũ vir iste iechonias. Nũq̃d vas absq; omni voluptate. Quare abiecti sũt ipse et semen eius et iecti in terrã quã ignorauerunt. Terra terra terra audi sermonem dñi. Hec dicit dñs. Scribe virũ istũ sterilẗ: virũ q̃ i diebus suis nõ prosperabit. Nec enim erit de semine eius vir q̃ sedeat super solium dõi: et prãẗẗ habeat vltra in iuda.

v Et pastoribus Ca. xxiij. q̃ dispgũt et dilacerãt gregẗ pascue mee dicit dñs. Ideo hec dicit dñs de pastoribus q̃ pascũt populũ meũ. Vos dispersistis gregẗ meũ et eiecistis eos: et non visitastis eos. Ecce ego visitabo super uos malitiam studiorũ uestrorũ ait dñs.

5 Sepultura asini. cui ca dauer proiẗ in cãpũ vel fossatũ. ꝗ Sepelieẗ: putrefacꝰ ẗẗ. Cõtra b vt illũ q̃ dr. iij. Re. xxiij. De isto ioachi. Et dormiuit ioachim cũ pribus suis. Ad hoc dicũt aliq̃ q̃ q̃ cadauer regis sic pieꝰ redũdabat nimis in verecũdiã in deorũ: ipetrauerũt a nabuch. q̃ sepeliretur. Vel potest dici q̃ quarto regũ non dicitur q̃ sepultꝰ fuerit: sed q̃ dormiuit cũ pribus suis: q̃ dormitatio ñ importat nisi mortẗ. pñr ponit pena ppli iude cũ dr.

3 Ascende libanũ et clama et in basan ẗẗ. i. de ciuitatibus vsq; ad extremitatẗ regni: q̃ liban et ei extrea pte versus aq̃lonẗ: et basan versus orientẗ. a Et clama. ad transeuntes ita q̃ oes et extranei p terrã tuam trãseũtes pp iãt dolorẗ tuũ. b Quia pariti sũt oes amatores tui. i. egypti de q̃ auxilio cõfidebas q̃s nabuch. debellauit. iij. Re. xxiij. c Locutꝰ sum ad te. p ppbas meos. d In abudãtia tua. i. tpe pspeitatis in bebreo bñ. In pace tua sine qua nõ pot ẗẗ pspeitas.

e Dixisti nõ audiã. q̃ rebellis fuisti verbis ppbarũ f Hec via tua. i. p sectũ do tua. g Ab adolescẗia tua. i. ab exitu de egypto extũc. n. fuerũt frequẗ rebelles moysi et deo.

b Oes pastores tuos. i. reges et sacerdotes.

i Pascẗ vẗ. i. in anis fiducia quã bñt ō egyptiis ō q̃b̃ sbdit. k Et amatores tui in captiuitatẗ ibũt. p nabuch. captiuandi. l Et tũc p fũdẗs. pp frustratione ñ tue spei.

m Que sedes in libano i. in hierlm de lignis libani edificata. n Et nidificas diuitias male p gregãdo. o Quũ p gemuisti. i. p gemisces: q̃ loquitur ō futuro p modũ p̃teriti. p Cũ venisẗ tibi dolores ẗẗ. i. cũ veniẗ in destructõẗ tẗpli et ciuitatis. q Uuo ego. B vltimo loq̃t de ioachi nepote iosie dicẗs i p̃sona dñi. r Si fuerit iechonias. i. hebreo bñ chonias. ẗ tñ idẗ nomẗ ioachi iechonias et chonias variatũ tñ in hebreo: sicut in latino idẗ nomẗ nicolaus colerus et colinus

f Anul' in manu dextera mea ẗẗ. antiquitꝰ enim anul' erat signũ dilectionis et firmitatis. Ire. n. signabãt anulo regis: vt bñ in libro hester et i pluribus alijs locis. Et igit sensus. Si apparuerint signa dilectionis mee erga iechoniã et fuerit stabilitatis i regno nihilominus eiciã eũ. t Et dabo te mutat modꝰ loquẗdi ō tertia p̃sona ad scõdã. Cetera patẗ et dicit. s. vsq; ibi. v Et i terrã ad quã ipsi leuãt aias suas. i. in iudeã ad quã cũ magno desiderio anhelabãt reuerti. x Nõ reuertẗ. et in b p̃s q̃ dcm ẗ. s. ō ioachim q̃ erat minꝰ lugẗdꝰ q̃ iste: q̃ cũ isto mlti nobiles fuerũt captiuati absq; reuersione. y Nũq̃d vas fictile atq; contritũ. i. nullꝰ momẗti.

3 Uir iste chonias. q. d. sic. a Nũq̃d vas absq; oi bonitate. i. nullas bonitatẗ dñs i eũ ō feq̃t. b Quare abiecti sũt ẗẗ. q. d. p malicia sua.

c Terra terra terra. ter replicat ad maiorẗ eius assertionẗ q̃ subdit.

d Scribe virũ istũ sterilẗ. p suias dei diffinitiũ: cui sterilitas explicat cũ dr. e Uirũ q̃ i die. su. ñ. p spe. i regnũ i regni: nec ẗ i posteris: ẗõ sequit.

f Nec. n. erit ō se. et ẗẗ. q̃ tibi succedit sedechias et patrꝰ vt dcm est. s.

Et pastoribꝰ. Hic pñr hieremias ppbatar ō sa/ Capln. xxiij.

cerdotes ⁊ falsos ꝓphetas quos vocat pastores: eo ꝙ tenebant pascere ꝑplm exemplo bone vite ⁊ verbo sane doctrine: ipsi aũt faciebãt ꝯtrius: ⁊ iõ pñia capl'm in tres ptes diuidit: q; ꝑm o hieremias malicia coꝝ breuiter arguit. scdo aduentũ boni pastoris. s. christi ꝑdicit: ibi. Et ego. tertio nequiciam maloꝝ pastoꝝ diffusius resumit: ibi. ad ꝓphetas. vt sic opposita iustra se positra magis elucescãt. Circa ꝑmũ dicit.

a Ve pastoribus. i. prophetis falsis ⁊ sacerdotibus.

b Qui dispergũt ⁊ dilacerãt greges. exemplo male vite ⁊ ꝛbo false doctrine iõ subdit pena cũ dr:.

c Ecce ego visitabo sup vos acriter pumẽdo.

Et[c] ego congregabo reliquias gregis mei de oib⁹ terris ad quas eiecero eos illuc ⁊[d] ꝯuertã eos ad rura sua et[e] crescẽt et multiplicabũt[f] et[b] suscitabo super eos pastores et pascẽt eos. Nõ[i] formidabũt vltra et nõ paucebũt: et[h] null⁹ quercẽt ex numero dicit domin⁹. Ecce[l] dies ueniũt dicit domin⁹: et[m] suscitabo dõ germẽ iustũ: et[n] regnabit rex et[o] sapiens erit et[p] faciet iudiciũ et[q] iustitiã i terra: in[r] dieb⁹ illis saluabit iuda: et[s] israel hitabit ꝓfidẽter. Et[t] hoc ẽ nomẽ qõ uocabũt eũ domi-

exposito ꝛdf lañoſ sed etiã hebreos: q; genesis. xli. dicit quedaꝝ glosa hebraica. Poterit ne dici ꝙ redẽ pro: sit leuans faciem. i. acceptor ꝑsõaꝝ. ⁊ subdit ibi absit. ſz oẽs consistẽtes ei corde suo ⁊ ore ⁊ operibus

q Et iustitiã. dando legem euangelicã que cõtinet perfectam iustitiam: ⁊ in fine mundi ꝓferendo iustam sententiã de retributione bonoꝝ ⁊ punitione maloꝝ: vt habet Matth. xxv.

r In diebus illis saluabitur iuda. i. quicũq; vere confitens corde ⁊ ore nomen domini: ⁊ ꝙ iste sit intellectus patet non solus ꝑ

saluabit: sicut scriptum est hieremie. xxiij. In diebus illis saluabitur iuda. ac si dicat cõfitentes ei. hec glo. s Et israel habitabit cõfidenter. istud refertur ad statũ ecclesie triũphantis vbi est summa securitas. t Et hoc est no. qõ vocabũ do. In hebreo habet nomẽ dñi tetragrãmatõ. qõ nõ potest dici nisi de deo. Dicit. n. Ra. moy. li. directionis ꝑplexoꝝ ꝙ hoc ẽ nomen impositum a deo ad significandũ essentiã diuinã sm se absq; aliquo respectu ad creaturam: ꝓpter hoc est oino incõmunicabile. Alia vero noia aliquo mõ cõicabilia sunt: sicut hoc nomẽ dñs cõicatur magnis personis habentibus subiectos: ⁊ qui ꝓmouit aliquẽ dicit eius creator: sicut cõitet dicitur ꝙ ꝓmotus est creatura eius. similiter hoc nomen deus: q; iudices dicũtur dij. Exo. xxij. Vnusq; essi cã ad deos pueniet. Et ꝑ hoc ꝓ diuinitas vera ipsius christi. hoc aũt nomẽ apud hebreos dr ineffabile: ⁊ iõ trãsator loco ipsi⁹ posuit nomen cõmune: ⁊ hoc mõ trãsferẽ dictũ nomẽ ybaã q; in veteri testõ inuenit. Aliqui dicũt ꝙ hoc nomẽ dñi tetragrãmaton nõ dr de deo tñ modo: ſz etiaꝝ de aliq: verbi gra Ezech. vlti. dr. Et nomẽ ciuitatis dñs ⁊ ybi habent⁹ dñs: in hebreo hr tetragrãmaton: ergo ꝗ nomẽ tetragrãmatõ qõ stat hic ꝑ ciuitate nõ dr de deo. Itẽ Gen. xxij. vocauit abraã nomen loci illius dñs videt. ⁊ ybi habent⁹ dñs: i hebreo habet nomẽ dñi tetragrãmaton. Itẽ iudi. vi. legit. Edificauit ergo altare dño: vocauitq; illud dñi pax. ybi in hebreo habet nomen dñi tetragrãmaton. Itẽ Exo. xxv. Edificauit Moyses altare dño ⁊ vocauit nomẽ ei⁹ dñs exaltatio mea. ybi habemus dñs. in hebreo habetur nomen dñi tetragrãmaton: ſz ista nõ derogãt dictis Ra. moy. q; nullũ ꝑdictoꝝ nominat noie dei ꝓprio ⁊ absolute: sed a quodã effectu dei: ergo null⁹ hõ ꝓprie ⁊ absolute vocat deus: ſz cũ qua dã cõnotatiõe ⁊ ab aliquo effectu dei: sicut multi sũt vocati deo datus dominus dedit: ⁊ similiter de plurib⁹ trã hominib⁹ q; locis sicut est in locis allegatis. s. vt ꝑz inuenti. Verũtamẽ in prima auctoritate dicẽre. Et nomen ciuitatis. dñs debet addi ibidem. vñ trãslatio chaldaica ꝑz nomẽ ciuitatis: exponẽt a dicta qua faciet dñs descẽdere diuinitatẽ suã ibidẽ. ⁊ sic ꝑz ad alia: qd sit dicendũ: quia semp cũ aliqua cõnotatiõe ponit dictũ nomẽ qũ ponit ꝑ alio q; ꝑ vero deo. v Iustus noster. id ẽ iustificãs nos ꝑ qõ etiã ostẽditur ei⁹ diuinitas cui⁹ ꝓprũ ẽ iustificare impium. Sciendũ aũt ꝙ hebrei ne ex hac auctoritate cogerẽtur christi diuinitatẽ cõfiteri quẽ exprimit futurũ hoies puꝝ: moseyen tñ sãcte rẽdẽdo iãr ꝙ lra hebraica talis ẽ. Et hoc ẽ nomẽ ei⁹ qui vocabit eũ dñs iustus noster: ita ꝙ nomẽ dñi tetragrãmaton qõ soli deo cõuenit: nõ dicit hic de messia sm eos: sed de deo qui vocabit eum ad redẽptionẽ iudeoꝝ: ⁊ ipsi possunt sic mutare lram de facilitãte hebraica que hic ponit. s. esser indifferẽter accipit ꝑ qui ⁊ ꝑ qõ. Itẽ vocabũt eũ ⁊ vocabit eũ aisdẽlris hebraicis penitus scribũtur: sed vare punctãtur que pũctatio potest valde de facilitãte: ⁊ ꝙ iudei talẽ falsitatẽ fecerint in hoc loco ꝑz ꝑ. lxx. interpretes qui fuerũt iudei valde lrati: ⁊ in hoc loco sic trãstulerũt. Et hoc est nomen qõ vocabũt eũ dñs iustus noster: nec tñ ꝑ hoc reuelauerũt diuinitatẽ christi ptolomeo regi quã intẽdebãt ei celare sm ꝙ dicit biero. in plurib⁹ locis: q; ꝑ noie dñi tetragrãmaton trãstulerũt nomẽ grecũ signãs dñm: sicut hoc nomẽ dñs ponitur in trãslatione latina: qõ nomẽ nõ solũ dr de deo sed ꝗ quolibet hominem magno. Falsitas etiã ꝑdicta ꝑz per trãslationẽ chaldaicam quẽ sic hr in ꝗ loco. Et hoc est nomen qõ vocabunt ei ⁊c.

f Propter hoc. ꝑ cum dicitur. ꝑ ꝑsentiam maioris ineficio incarnationis facere obfuscata sunt fuerunt in veteri lege tanq; modica aut nulla respectiue.

5 Sz viuit dñs q; eduxit ⁊ adduxit ⁊c. qõ nõ pot intelligi de tribu captiuitatis babylonice: q; illud beneficiũ quasi icõparabiliter minꝰ fuit q; eductio filioꝝ israel ẽ egypto in tot signis ⁊ mirabilib⁹ diuinis: ⁊ in tanta multitudine ꝙ erãt sercẽta milia absq; mulierib⁹ ⁊ parvulis ⁊ iõ ista adductõ intelligit de vocatione ad fidẽ christi: q; de oib⁹ terre pnib⁹ sũt aliqui vocati: ⁊ ista vocatio maior ẽ ⁊ excellẽtior quasi icõparabiliter oibus bñficijs veteris testamenti.

a Et habitabũt in terra sua. i. in ecclesia militante: ⁊ postea i triũphãte q; ẽ terra viuentium ꝑmissa fidelibus in ꝑmius vt frequẽter super⁹ declarauit.

b Ad ꝓphetas. Hic cõsequẽt nequiciã maloꝝ pastoꝝ diffusi⁹ resumit: ⁊ ꝑ arguit eorũ vitam. scdo doctrinã ibi. Nec dicit. Prima adhuc in duas: q; ꝑ arguit eoꝝ mala vita. scdo subditur pena: ibi. Idcirco. Circa primũ dicit b q; dolebat de malo etiã eoꝝ naturę ꝓpter odiret. o Facer⁹ ⁊ sequẽti pena: iõ s

f Quia adulteriis ad vxorẽ ꝑ primi sui ꝓpter blasphemia sicutate nimia: sicut dere metaph orice q cursus eoꝝ mal⁹. ad gis. k Et fornicãq; ⁊ sacerdos pomo mea. i. in tẽplo m idola q; colebãt. iiij.

q Et iustitiã. dando legem euangelicã que cõtinet perfectam iustitiam: ⁊ in fine mundi ꝓferendo iustam sententiã de retributione bonoꝝ ⁊ punitione maloꝝ: vt habet Matth. xxv.

r In diebus illis saluabitur iuda. i. quicũq; vere confitens corde ⁊ ore nomen domini: ⁊ ꝙ iste sit intellectus patet non solus ꝑ

r Propter hoc. Hic cõsequẽter ponitur tãti beneficij recognitio cum dicitur. ℣ Et nõ dicent vltra viuit dñs ꝛc. quia sicut ad ꝓsentiam maioris luminis minus obfuscatur: sic adueniente beneficio incarnationis hiesu christi ꝛ redemptionis nostre per eũ facte obfuscata sunt omnia beneficia ꝛ quasi obliuioni data que fuerunt in veteri lege tanq̃ modica aut nulla respectiue.

5 Qz viuit dñs q̃ eduxit ꝛ adduxit ꝛc. qd nõ pót intelligi de ritu capriuitatis babylonice: qz illud beneficiũ quasi icõparabiliter minꝰ fuit q̃ eductio filiorꝫ israel ꝯ egypto in tot signis ꝛ mirabilibꝰ diuinis: ꝛ in tanta multitudine q̃ erãt separata milia absq̃ mulierib̃ ꝛ paruulis ꝛ iõ ista adductõ intelligit de vocatione ad fidẽ christi: qz de oib̃ terrepartib̃ fuit aliqui vocati: ꝛ ista vocatio maior ẽ ꝛ excellẽtior: quasi icõparabiliter oibus bñficijs veteris testamenti.

a Et habitabũt in terra sua. i. in ecclesia militante: ꝛ postea i trũphãte q̃ ẽ terra viuẽtium p̃missa fidelibus in p̃mius vt frequẽter superꝰ declarauj.

b Ad ꝓphetas Hic cõsequẽter ne quicũq̃ malorꝫ pastorꝫ diffusꝰ refugiat: ꝛ p̃ arguit eorũ vitam. scõdo doctrinã ibi. Hec dicit. Prima adhuc in duas: qz p̃ arguit eorꝫ mala vita. scõdo subditur pena: ibi. Idcirco.

Circa primũ dicit hieremias. c Contritum est cor meum ꝛc. qz dolebat de malo vita sacerdotũ ꝛ falsorꝫ ꝓphetarꝫ: cõpatiebat etiã eorꝫ naturę ꝓpter mala que videbat eis imminere: eorꝫ culpã odiret. d Factꝰ sum quasi vir ebriꝰ. i. attonitꝰ pre eorꝫ malicia ꝛ sequẽti pena: iõ subdit. e A facie dñi. vindictã ꝓparãtis.

f Quia adulterijs repleta ẽ terra sicut dictũ ẽ. s. v. Et nusquisq̃ ad vtrorũq̃ primi fui hinniebat. g Quia a facie maledictõis. i. ꝓpter blasphemias ꝓtra deũ ꝛ alia mala. h Luxit terra. pre fletu nimia: sicut diffusꝰ explicat. ã. xiij. Sicut etiã prãtũ ꝛc ridere metaph ꝛice qñ viret: sic terra lugere qñ aret. i Factꝰ est cursus eorꝫ malꝰ. ad mala. n. currebãt sine freno rõnis ꝛ diuine legis. k Et fortitudo eorꝫ dissimilis. p̃ hꝫ ꝓpha nãq̃ ꝛ sacerdotes pollui sunt: luxuria ꝛ auaricia. m Et in domo mea. i. in tẽplo meo noi dedicato. n Inuenimus malum eorꝫ. i. idola q̃ colebãt. iiij. Re. xxi. Idcirco. Hic subiũgit pena cũ dicit.

mus iustus nostꝰ. Propter hoc ecce dies veniũt dicit dñs ꝛ nõ dicent vltra viuit dñs qui eduxit filios israel de terra egypti: sed viuit dñs qui eduxit ꝛ adduxit semẽ domus israel de terra aquilonis ꝛ de cunctis terris ad quas eiecerã eos illuc ꝛ habitabũt i terra sua. Ad ꝓphetas. Cõtritũ est cor meum in medio mei cõtremuerunt oia ossa mea. Factus sum quasi vir ebriꝰ ꝛ quasi hõ madidus a vino a facie dñi: ꝛ a facie verborꝫ sanctorꝫ eius: qz adulterijs repleta est terra: qz a facie maledictiõis luxit terra: arefacta sunt aua deserti. Factus est cursus eorꝫ malus: ꝛ fortitudo eorũ dissimilis: ꝓphetaꝰ nãq̃ ꝛ sacerdos polluti sunt: ꝛ in domo mea inueni malũ eorꝫ ait dñs. Idcirco via eorꝫ erit quasi lubricum in tenebris: impellẽt. n. ꝛ corruent in ea. Afferam. n. super eos mala: annũ visitaõis eorꝫ ait dñs. Et in prophetis samarie vidi fatuitatẽ ꝛ ꝓphetabãt in baal: ꝛ decipiebãt populũ meũ israel. Et in ꝓphetis hierusalẽ vidi similitudinẽ adulteranti ꝛ iter mendacij. Et cõfortauerũt manꝰ pessimorꝫ: vt nõ cõuertatur vnusquisq̃ a malicia sua. Facti sunt mihi oes sodoma: ꝛ habitatores eiꝰ q̃si gomorra. Propterea hec dicit dominꝰ exercituũ ad ꝓphãs: ecce ego cibabo eos absinthio: ꝛ potabo eos felle. A

ꝓphetis. n. hierlin egressa ẽ pollutio super omnem terram. Hec dicit dominus exercituũ. Nolite audire verba ꝓphetarum qui ꝓphetant vobis: ꝛ decipiũt vos: visione cordis sui loquuntur: nõ de ore domini. Dicunt his qui blasphemant me: locutus est dominꝰ par erit vobis: ꝛ omnibus qui ambulant in prauitate cordis sui dixerunt non veniet super vos malus. Quis enim affuit in consilio domini: ꝛ vidit ꝛ audiuit sermonem eius. Quis considerauit verbum illius ꝛ audiuit? Ecce turbo dominice indignationis egredietur ꝛ tempestas erumpens super caput impiorum veniet. Non reuertetur furor domini usq̃ dum faciat: ꝛ usq̃ dum compleat cogitationes cordis sui. In nouissimis diebus intelligetis consilium eius. Non mittebã ꝓphetas ꝛ ipsi currebãt: non loquebar ad eos: ꝛ ipsi ꝓphetabant. Si stetissent in cõsilio meo ꝛ nota fecissẽt verba mea populo meo: auertissẽtꝰ utiq̃ eos a via sua mala ꝛ cogitationibus suis pessimis. Dũtaxat deus e vicino ego sum dicit dominus: et non deus de longe. Si occultabitur vir in absconditis: ꝛ ego non videbo eum dicit dominus. Nunquid non celum ꝛ terram ego impleo dicit dominus. Audiui quę dixerũt prophete prophetãtes in nomine

o Idcirco via eorꝫ erit quasi lu. ꝛc. hoc ẽ dictũ inferã eis plura mala super aliud. p Et in ꝓphetis samarie. qui iã erãt in capiuitate ducti a sero anno ezechie. iij. Reg. xviij. vbi habemꝰ fatuitatẽ in hebreo habetur blasphemiã. iõ subdit. q Et ꝓphetabãt in baal. querẽdo rũsũ ab ydolo vel potius a demone in ipso: ꝛ nõ a deo: ꝛ sic erat quedã blasphemia: quia per hoc ostẽdebãt q̃ reputabant baal plus q̃ deũ.

r Et in ꝓphetis hierlin vidi fiũtudinẽ. ad ꝓphetas samarie adulteriũ. i. idolatriã. s Et iter mẽdacij. qz decipiebãt ꝓplꝫ iudẽ sicut ille ꝓplꝫ samarie. In hebreo hẽ sic. Vidi turpitudinẽ adulterij ꝛ iter mẽdacij. turpitudo eiũ adulterij ẽ q̃ adulterasti eo dẽlecto recipit adulterũ cũ manto ꝛ sic isti fecerũt: qz in templo dñi ponẽbãt dolũ posuerũt. t Et fortauerũt. suo malo q̃ templo ꝛ verbo falso.

v Man pessimorꝫ. ad p manẽdũ i peto. x Facti sũt mihi oes sodoma. ad ẽ abominabiles: vt sodomite: iõ subdit iflictio pene. y Ecce ego cibabo eos absinthio ꝛc. i. repleb eos pena amarissima

z A ꝓphetis. n. hierlꝫ egressa ẽ pollutio. ꝓ dolame ꝛ alioꝫ maloꝫ. a Super oes terrã. i. iudee. qz ꝓplꝫ eos imitabat. b Hec dicit dñs. Hic p̃ arguitur ꝓphetarꝫ falsorꝫ ꝛ sacerdotũ doctrina: ꝛ p̃ q̃ruꝫ ad denũciationẽ fallitatꝫ Scõdo q̃rũ ad decisionẽ ventatꝫ: ibi. Ecce. Origi. Prima adhuc i duas: qz p̃ arguitur i eis denũciatio falsi: scõdo colorata dicti: ibi. audiui. Circa p̃mũ dicit.

c Nolite audire verba prophetarꝫ q̃ ꝓphetãt mẽdacia cũ ad vos decipiẽdum.

d Visionẽ cor. sui. i. fictã ab eis. e Dicũt eis q̃ blasphemabãt me. ore ꝛ opere. f Pax erit vobis affectũdo ꝛ nutriendo eos i malꝰ. g Quis. n. affuit i consilio dñi. de ꝓphetis sic loquẽtib̃. q. d. nullꝰ: qz euẽit ꝓtrũ. iõ sequit. h Ecce turbo dñice indignatiõis. i. iperꝰ diuie vidicte. i Super caput ipiorꝫ. siue sint sacerdotes siue ꝓplꝫ. k Non reuertet. i. nõ ip ediet ꝓ absq̃ dubio veniet

l In nouissimis dieb̃. i. tpe destructiõis ciuitatꝫ qõ ꝛrb vltimũ: qz tũc terminatũ fuit regnũ iudeorꝫ. m Intelligẽt ꝓ filiũ meũ. i. penã quã dispositui ferre videbit p effectũ. n Si stetisset i ꝓ filio meo. vb ꝓphetarꝫ meorꝫ credẽdo. o Et no. fe. v. mea po. meo. sic tenebãt q̃ offo. p Auertissẽt eos vnq̃ a via mala. spũ vere penitẽtie eis ꝓferẽdo. q Vtrũ sne deꝰ e vicio ego sũ. i. cognoscẽs tm̃ illa q̃ sũt ꝓpe me ꝛ nõ ea q̃ sunt lõge. b nõ id vult ad excludẽdũ doctrinã falsã aliq̃rũ sacerdotũ q̃ dicebãt deũ p̃ uidẽtiã attingẽ tm̃ ad supiora ꝛ nõ ad ista ifenora: q̃ error incepit a tẽpe Job. In pona sic errãtũ ꝛ: Job. xxij. Circa cardines celi pambulat nec nra ꝓsiderat. Qz qz dei puidẽtia attingit ad oia quãtũcũq̃ occultaõ seqt. r Si occultabit ꝛc. i. nõ occultabit: qõ ꝓbat q̃ eiꝰ ꝓsentia vbiq̃ cũ ꝛ. s Nũq̃d nõ celũ ꝛ terram ego impleo. q. d. sic. t Audiui.

Hic ꝓñter arguit in falsis ꝓphetis colorario sui dicti: ad hoc enim q̃ magis sibi crederet vtebatur mõ loquẽdi ꝓphetaꝝ: ⁊ hoc est qõ dicitur.

f Audiui q̃ dicerũt ꝓphe. s. falsi: qui ba coꝝ nora sũt mihi. v Prophe. in noie meo mẽdaciũ. ꝑmittẽtes sue false ꝓphetie: hec dicit dñs: sicut ꝓphete veri. ꝓ Somnia. i. visiones a deo accepi in somno: quia hoc faciebant ad facilius decipiendũ populũ vt dicũ est: ideo sequitur.

g Qui volũt fa. vt oblipo. me⁹ no. mei. ꝑ suã falsam dominam. ideo sequitur.

3 Propheta qui habet somnium. s. vanus.

5 Narret somniũ. i. referat tanq̃ somniũ ⁊ ꝑmittat: hec dicit dñs.

a Et qui habet sermonẽ meum. sicut hieremias ⁊ alij veri ꝓphete.

b Loquat sermonẽ meum vere. s. ꝑmittẽdo ꝗ dicit dñs.

c Quid paleis ad triticum. i. sicut palee nõ sunt tritico cõmiscende vl' cõuertendo: sic nec nomen dñi ẽ adiũgendũ false doctrine ꝓphetarum.

d Nũquid nõ ⁊ ba mea sunt quasi ignis. q. d. sic. ꝓpter qõ dixit hieremias supra. xx. capitulo. Factus est sermo dei quasi ignis exestuãs in corde meo. q. d. sicut ignis ꝓsumit paleas ⁊ malleus ꝓterit petras: sic virtus nois mei q̃ colorant falsiuates suas erit occasio attritionis ⁊ ꝓsumptionis coꝝ: ideo sequit.

e Ecce ego. supple paratus sum.

f Ad ꝓphetas. i. ad puniendũ ꝓphetas falsos.

g Qui furãtur ⁊ ba mea a veris ꝓphetis. considerabant enim attente modũ loquẽdi ipsoꝝ ⁊ illo vtebant in suis falsis prophetijs: sicut ananias audiuit in principio regni sedechie hieremiã dicentem. Hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego cõfringã arcũ belam infra. xlix. ⁊ ad filitudinẽ hui⁹ dixit quarto anno sedechie. Hec dicit dñs. Sic confringã iugũ nabuch. ⁊c. infra. xxviij. iõ sequit. b Qui assumunt linguas suas. i. modos loquẽdi ꝓphetaꝝ dñi. i Et aiũt dicit dñs. in suis falsis ꝓphetijs. k Ecce ego ad ꝓphetas. exponatur vt supra.

l Somniãtes mendatiũ. dicẽtes se habuisse a deo visionẽ in somno.

m Et seduxerũt ꝓplm meũ in mẽdacio suo. qõ finxerũt. n Et miraculis suis. in hebreo hẽ. Et in extasib⁹ suis. aliqñ enim fingebãt se esse raptos a sensib⁹ ad fingendũ magnitudinẽ reuelatiõis sibi facte: ⁊ talia pñt quodãmodo dici miracula: q: inducũt simplices boies in admirationẽ. o Si igit. Hic arguit malicia eoꝝ in derisione veritatis. Circa qõ sciendũ q̃ sacerdotes ⁊ mali ꝓphete derisorie noiabãt on⁹ ꝓphetiã hieremie ⁊ alioꝝ ꝓphetaꝝ dñi: ⁊ pplm inducebãt ad talẽ modũ loquẽdi duplici rõne. Una ẽ q: ꝓphete dñi arguẽdo eoꝝ vicia cõminabãtur eis penas graues: quas ꝓphete falsi vocabãt onera. Alia ẽ q: iste pene diu añ euentũ fuerũt ꝑ ꝓphetas dñi nũciate: ⁊ iõ derisorie dicebant on⁹ on⁹ per hoc insinuãdo q̃ ille ꝓphetie eẽnt derisibiles tãq̃ friuole ⁊ effectũ nõ hñtes: ⁊ ꝓter talẽ derisionẽ dñs cõminat derisoribus penã ⁊ ponit ista nia hic diffuse ⁊ intricate cũ ꝗ in persona dñi hieremie.

o Si igit interro. te ⁊c. qõ ẽ on⁹ dñi, ꝓphetiã mã onus nominãs derisorie. p Dices ad eos. Vos estis on⁹. s. importabile ꝓp pcõꝝ vrõꝝ pond⁹. iõ subdit, q Proijciã quippe vos. in captiuitatem.

r Dicit dñs. sicut ꝓiãt importabile onus. s Et ꝓphetaꝝ ⁊ sa. ⁊ po. qui dicit onus dñi. o endẽdo ꝓphetiã veram.

t Visitabo ⁊c. i. puniã eũ in ꝑsona sua grauiter ⁊ in ꝑsonis sibi ꝓiunctis. Cõsequẽter docet eos loqui reuerenter de ꝓphetia dñi cum dicitur. v Hec dicetis. i. sic loquimini de ꝓphetia dñi.

ꝓ Quid respondit dñs. ꝓphetis inquirentibus ab eo.

y Et quid lo. est dñs. ꝓphetans in spirando.

3 Et onus dñi. vltra nõ memorabitur. i. ꝓphetia dñi amplius nõ nominabit a vobis ꝗ nomine oneris

a Quia on⁹ vnicuiusq̃ ser. suus. i. filio quatur ꝗ ꝓphetia dñi nominando eaꝝ onus: puniet grauiter ꝑ talis sermone.

b Et puer. ver. dñi vi. i. puer seuoiastis nominando ea onera derisorie. In hebreo aũt habetur. Et puer. vestis verba deoꝝ viuẽtiũ: ꝑ qõ i diuinis ostendit pluralitas ꝑsõaꝝ ⁊ vnitas essẽtie cũ subditur in singulari Dñi exercituũ dñi nostri.

c Hec dices. Docet modũ loquendi reuerẽter cũ ꝓphetis dñi ⁊ paucis ꝗ dicis qrẽ replicatio eiusdẽ ad maiorẽ assertionẽ: ⁊ qt hãc dei monitionẽ cõtemptiserunt: ideo sequitur pena ibi. d Propterea ecce ego tollam vos de ter. ve. portans. s. ad alienã: qõ impletũ fuit in trãsmigratione ioachim regis iude inchoatiue: ꝓ summa tiue in captiuitate babylonica tempore sedechie.

In capi. xxiij. vbi dicitur in postilla. Sciendum autem q̃ hebrei ⁊c. Additio. i.

b Ebrei non solum subterfugere nituntur a veritate hui⁹ auctoritatis que diuinitatẽ christi satis manifestat ꝑ varietatẽ ꝓlis ꝓut postillator dicit: quã varietatẽ recte cõfutat ꝑ ipsa postilla: sed ẽt dicũt q̃ ly nomẽ dñi tetragrãmaton nõ ꝓueniat essentialiter alicui creature: tũ qñq̃ in scriptura creatura denominat ꝑ dicto noie ad effectũ ipsi⁹ dei. Ad qõ inducũt illud Exod. xvij. vbi ꝗ. Edificauit moyses altare: ⁊ vocauit nomẽ eiꝰ dñs exaltatio mea. Et vbi nos habem⁹ dñs. in hebreo ponit tetragrãmaton qõ nõ cõuenit ipsi altari ꝓm essentiã: ly denoiat sic ab effectu ipsi⁹ dñi exaltantis pplm isrl: vt ibidẽ exponit in postilla. vñ in ꝓposito dicũt q̃ hoc nomẽ ꝓprũ dei. s. dñs iust⁹ noster: ꝗ de ꝗlo germine suscitãdo ꝗ d auid nõ essentialiter: ly ab effectu ipsius dei iustificãtis. Sed illa cauillatio nõ valet: nam ꝓut hẽ in thalmud in libro q̃ ꝗ: bababata als babalbatra in distinctiõe quei capit: q̃ vidit nauẽ: hẽ expsse q̃ messias vocat noie dei tetragrãmaton: ad qõ allegat ista auctoritas hieremie. Hoc ẽ nomẽ qõ vocabũt eũ dñs iust⁹ nr. Et sicꝑ q̃ nomẽ dei cõtialiter ꝗ in hac auctoritate: ibi cũ de essentiali noiatiõe loquit vt ibidẽ patet ⁊c.

meo mendaciũ atq̃ dicentes. Sõniauꝰ somnii aui. Usq̃quo istud ẽ in corde ꝓphetaꝝ vaticinãtiũ mẽdacium: ⁊ ꝓphetantiũ seductões cordis sui. Quiꝰ volunt facere vt obliuiscatur populus meus nominis mei, ꝓter somnia coꝝ que narrant vnusquisq̃ ad proximũ suũ: sicut oblti sunt patres corũ nominis mei propter baal. Propheta⁵ q̃ habꝝ somniũ narret⁵ somniũ: ⁊ᵃ q̃ habꝝ sermonẽ meũ loquat⁵ sermonẽ meũ vere. Quidᶜ paleis ad triticũ dicit dominus. Nunquid⁹ non verba mea sunt q̃si ignis ardens dicit dominus: ⁊ quasi malleus cõterẽs petram. Propterea eccᵉ ego adᶠ ꝓphetas ait domin⁹ quiᵍ furantur verba mea vnusquisq̃ a proximo suo. Ecce ego ad ꝓphetas ait dominus quiʰ assumũt linguas suas: ⁊ⁱ aiunt dicit domin⁹. Eccᵏ ego ad prophetas somniantesˡ mẽdacium dicit domin⁹: qui narrauerũt eaᵐ ⁊ⁿ seduxerunt populum meum in mendacio suo: ⁊ⁿ in miraculis suis cũ ego non misissem eos: nec mãdassem eis: qui nihil profuerũt populo huic dicit dominus. Siᵒ igitur interrogauerit te populus iste vel ꝓpheta aut sacerdos dicens: qõ est onus domini dicesᵖ ad eos Vos estis onus. Proijciãᵍ quippe vos dicit domin⁹. Etʳ ꝓphete ⁊ sacerdos ⁊ populus qui dicit onus domini: visitaboˢ super virũ illum ⁊ super domũ eius. Hecᵗ dicetis vnusquisq̃ ad proximũ et ad fratrem suũ. Quidᵘ respondit dominus: ⁊ᵛ quid locutus est domin⁹ Etˣ onus domini vltra nõ memorabitur: quiaᵃ on⁹ erat unicuiq̃ sermo suus. Etᵇ peuertistis verba dei uiuentis: domini exercituũ dei nostri. Hecᶜ dices ad prophetam. Quid respondit tibi domin⁹ ⁊ qd locutus est domin⁹. Si autẽ onus domini diceritis propter hoc: hec dicit domin⁹. Quia diristis sermonem istum onus domini: ⁊ misi ad uos dicens: nolite dicere onus domini propterea⁰ ecce ego tollam uos portans ⁊ derelinquã uos ⁊ ciuitatem quam dedi uobis ⁊ patribus uestris a facie mea: ⁊ dabo vos in obprobriũ sempiternũ: ⁊ ignominiam eternam que nũq̃ obliuione delebitur.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

In eodem ca. vbi ōt in postil. Circa qō sacēdū ꝙ sacerdotes ⁊ falsi ppbe derisorie noiabāt on' ppberiam. Additio. ij.

v Vi nos habem' in hoc loco on': in hebreo habet hec dicto: masca: que vno mō significat idē qō onus: alio modo significat assumptionem. s. verbum assumptum a prophera: vñ Numeri. xxiij. ⁊ xxiiij. vbi ōt de baalā assūpta parabola dixit: in hebreo hēt rō isti' dicētis. s. masca: ut signat assūptō nē vbi vl parabole dei: ⁊ sici alijs locis sibi: vbi ḡ grave erat seu pondrosū qō ppbetis abak irrisores vocabant illas ppbetiā on' intelligēdo i ꝑma significatōe. Quia igīt ppbete solebant peccantib' tristia enūciare vt ad penitētiā eos revocarēt: que ñ de cul sepe misericorditer differebat: ideo populi pseudo ppbete fraudē decept' putabant nō vetura q dñs minabat: vñ ⁊ ppbetiā verā ⁊ seriosā in ludū vertebat: ⁊ veri ppbis irridēdo dicebat Vi viri pōd' seu on' dñi annūciāt Ulti ias vltra prophetiā nō visio sed on' vel pōd' dñi apō eos dicebat ⁊ iō dñs ad hieremiā dicebat. Si interrogaverit te ppls ⁊c. ⁊ hec sētēcia plenius hēt in glosa. Ca. xxiiij.

Strendit.

Superposita ē hieremie ppbetia. b ꝑ ipsum ostēdit in pte ipsa ⁊: ⁊ diuidit in duas: quia primo ostenditur hec impletio: secundo ponitur ppbetie hieremie repetitio capitulo sequēti. Prima in duas: q: ꝑ ponitur quedā imaginaria visio: ⁊ secō ponit ea' expō: ibi. Et fām est alit. n. nō fuisset vera ppbia nisi hieremias intellexisset visionē sicut pharao videns spicas nō fuit ppha: q: nō intellexit significationē. pp qō ōt Dan. ij. Intelligētia op' ē in visione. Circa primū ōt. b Ecce duo calathi ⁊c. b vidit hieremias ꝑ visiōē imaginaria. Et subdit hui' visiōis ipse cū ōt. c Postq̄ trāstulit nabucho. ⁊c. de qua trāslatiōe plenius dictū ē. ō. xxij. d Et fabri. i. artifice subtile. e Indusorē i. aurifabri q gēmas pciosas pōit i auro vel argēto: ⁊ in b ps ppbetiā hieremie plenā ē in pte: q frequēter pdixerat regē ppli in babylonē ducēdū. Cetera patēt in lra q̄m ad visionē imaginariā. f Et factū ē. Hic pōit pōit ex positio sive intellect' dicte visiōis cū subdit. g Sicut sic' bone sic cognoscā trāsmigratos iuda ⁊c. id est transmigratos dabo gratiam meā: ⁊ erit eis multo melius q̄ illis q remāserūt in iudea: q: ioachi rex iuda p filiū nabuch. fuit reposit' in magno statu valde: sicut ꝙ hēt. iiij. Reg. vltimo. ⁊ daniel ⁊ socij ei' ⁊ mardochē' q fuerūt de trāsmigratos cū ioachi: fuerūt multū bonor ab regib': vt ps libris hester ⁊ daniel. Hec aūt visio fēta fuit hieremie: q: illi q erāt in hierusalem cū sedechia rege reputabāt miseros ioachi regē ⁊ alios q cum eo educti fuerant in babylone.

Capitulū. xxiij.

o Stendit[a] mihi dñs: ⁊ [b] ecce duo calathi plēi ficis positi ante tēplū dñi: postq̄[c] trāstulit nabucho. rex babylonis iechoniam filiū ioachim regē iuda ⁊ principes ei' ⁊ [d] fabros: ⁊ [e] inclusores de hierusalem ⁊ adduxit eos in babylonē. Calathus vn' fic' bonas babebat nimis vt solet fic' ē primi tpis. Et calathus vn' ficus habebat malas nimis: que comedi nō potērāt eo ꝙ essent male. Et dixit dñs ad me. Quid tu vides hieremia. Et dixi. Fic' ficus bonas bonas valde: ⁊ malas: malas valde: que comedi nō pōt eo ꝙ sunt male. Et[f] factus ē verbū dñi ad me dicens. Hec dicit dñs de isrl'. Sicut[g] fic' bone sic cognoscā trāsmigrationem iuda quā emisi de loco isto in terrā chaldeor: in bonū: ⁊ ponam oculos meos sup eos ad placēdū. Et[h] reducā eos in terram hanc: ⁊ [i] edificabo eos ⁊ nō destruā ⁊ plātabo eos et nō euellā: ⁊ [k] dabo eis cor: vt sciant me q: ego sum dñs. Et erūt mihi in ppl'm: ⁊ ego ero eis in deū: quia revertent ad me in toto corde suo. Et[l] sicut fic' pessime que comedi nō pōt eo ꝙ sunt male. Hec dicit dñs: sic[m] dabo sedechiā regē iuda ⁊ principes ei' ⁊ reliquos d hierusalem qui remāserūt in hac terra ⁊ q habitāt in terra egypti. Et dabo eos in vexationē afflictionēq̄ oīb' regnis terre: in obprobriū ⁊ in parabolā ⁊ in proverbiū ⁊ [n] in maledictōē i vniuersis locis ad q̄ eieci eos: ⁊ [o] mittam i eis gladiū ⁊ famē ⁊ pestē dōec ꝑsumat de terra quā dedi eis ⁊ patribus eor.

Capitulum. xxv.

v Verbū[a] qd factū ē ad hieremiā de oī ppl'o iude: in [b] anno q̄rto ioachi filij iosie regis iuda ipse ē ānus primus nabucho. regis babylonis. Et locutus ē hieremias p phēta ad oēm ppl'm iuda ⁊ ad vniversos habitatores hierusalem dicēs. A[c] tertiodecimo ano iosie filij amon regis iuda vsq̄ ad diē hāc: ipse est ter ann' ⁊ vicesimus ānus fēm ē verbū dñi ad me ⁊ [d] locutus sum vobis de nocte ꝑsurgēs ⁊ loquens ⁊ [e] nō audistis et misit dñs ad vos oēs fuos suos ppphas ꝑsurgēs[f] diluculo mittēs: q: ⁊ [h] nō audistis neq̄ inclinastis aures vras vt audiretis cum diceret: Revertimini vnusq̄sq̄ a via sua mala: ⁊ a pessimis cogitatōib' vrīs: ⁊ habitabitis i terra quā dedit dñs vobis ⁊ pīs' vrīs: a sēcl' ⁊ usq̄ i sēcl'm. Et nolite ire p' deos alienos ut fuiatis eis adorētisq̄ eos neq̄ me ad iracūdiā prouocetis i opib' manuum vrārū ⁊ nō affligā vos. Et nō audistis me dicit dñs: ut me ad iracūdiā prouocaretis in operibus manuū vestrarum in malum vestrū. Ideo

b Et redu. eos in ter. hāc ly ēm ioachi daniel ⁊ socij ei' ⁊ mardochē' nō fēdi erint in p'sonis ppriis: redierūt tm in posteris suis plures ē illoꝝ qui cū eis trāsmigraverūt ꝑ plen. lxx annis ē i iudeā redierūt.

i Et edificabo eos ⁊c. i. multiplicabo eos in plebe ⁊ bonis spālib'. k Et dabo eis cor vt sciāt me. multiplicabo eos in bōis spūalib'. l Et sicut fic' cul pessime. q fūt abbominabiles. m Sic dabo sedechiā regē. mbi ⁊ bonis' abbominabile q: post ea fuit capt' ⁊ exoculat': ⁊ filij ei' ⁊ nobiles occisi ⁊ ppls pnis occisus: ⁊ pnis captivat' ⁊ ciuitas cōbusta ⁊ ex b ps b' lre sunia vsq̄ ibi. n Et in maledictōe. q: p' ista miseria q̄cūq̄ maledicebat alteri: sic dicebat: sic accidat mihi sicut sedechie regi ⁊ ppl'o ei'. o Et mittā i eis gla. ⁊ fa. ⁊ pestē. q: q: aliq̄ eor fuerit gladio mortui: ⁊ aliq̄ fame ⁊ aliq̄ corruptiōe aeris seu mortalitate. Capitulū. xxv

Verbū. Hic ponit replicatō ppbetie hieremie: ⁊ p q̄tuor ad b ꝙ rep̄bēderat ppli malitiā: secō q̄tū ad b ꝙ pre nunciaverat penam: ibi. Propterea. Circa primū p notat ipse cū dicitur.

b In anno. iiij. ioachi fili iosie. ex b ps ꝙ hec revelatio fētā hieremie fuit ante trāsmigrationē pcedētia. dicētā: q: tecb onias filius ioachi sub quo facta ē illa trāsmigratio fuit filius' istius' ioachi sicut dictū est sup: a. xxij. Et ideo subdi

tur. Post q̄. i. post istam revelationem factam hieremie translatus est iechonias: quia octavo anno post includēdo hunc quartum annum ioachi patris ei' translatus fuit. b Ipse est primus ann' nabuch. quod patet ex hoc ꝙ. xix. anno nabuch. destructa fuit hierusalem. iiij. Reg. vlti. ⁊ a quarto anno ist' ioac hinduslue vsq̄ ad. xi. annū sedechie in quo destructa fuit ciuitas fluxerunt. xix. anni. s. viij. de regno ioachi q̄. xi. annis regnavit. ⁊ xi. de regno sedechie. Cetera patent vsq̄ ibi. c A. xiij. ano vbi incipit ista replicatio: q: a. xiij. anno iosie cepit hieremias ppbetare quo tempore fluxerūt anni. xxiij. vsq̄ ad quartū annū ioachi: ideo subditur: iste annus. xxiij. d Et locutus sum ad vos de nocte cōsurgens i vigilanter ⁊ perseveranter. e Et nō audistis. vos emendando.

f Et misit dñs ad vos oēs seruos suos ppbetas. ex quo patet ꝙ illo tempore fuerūt alij sancti ppbete qui monebāt populū ad bonum.

g Cōsurgens diluc. mittens q̄. i. valde diligēter vos admonens.

h Et nō audistis. q. d. pseudōtia vra in malo nō pvenit ex defectu divine misericordie: sed ex pte malicie vre. Cetera patēt in lra.

i Propterea. Hic ponit replicatio ppbenie ad ꝓ ad penā: ⁊ p exp/
mit pena iudeorꝝ. scdo pena suorꝝ aduersariorꝝ: ibi. Cũq; impleri. ⁊ b fu/
it ad cõsolationē aliquorꝝ bonorꝝ q erāt in pplo iude: vt dicit ē est. ē. xvij.
Circa primũ dr. k Pro eo q nõ au. ver. mea. sed obstinati estis i ma/
licia vra. l Ecce ego mittā ⁊ assumā ⁊c. Ex instinctu ēm diuino nabu
cho. ⁊ bellatores sui acce
perũt audaciā ⁊ cõstantiā
impugnādi iudeā ⁊ eius
habitatores de suis ma/
lis multiplicab⁹: vt magꝭ
fm ordinē diuine iustitie
punirētur. m Seruũ
meũ. inq̃ tuꝝ exequebat
diuinā iustitiam.

n Et adducā eos super
ter. istā ⁊ sup oēs na. q in
circu. illi⁹ sunt: qꝝ idumei
philistei ⁊ alij circa iude/
am habitantes fuerũt p
nabuch. depdati ⁊ capti
uati ⁊ eorꝝ captiuitas hic
denũciat cũ pena iudeo/
rũ: qui sperabant eorꝝ ad
iutorio resistē regi baby/
lonis. Cetera patēt vsq;
ibi.

o Vocem mo. ⁊ lumen
lu. p hoc designat capti/
uitas habitatorꝝ. ⁊ sic nõ
erit op⁹ mole neq; lucer/
ne. ppter defectũ habita/
torꝝ. p Cũq;. Hic p̃mit
pdicat pena aduersantiũ
iudeis ad bonorꝝ cõsola/
tionē: vt pdictũ ē ⁊ diui/
dit in duas partes: qꝝ p̃ p/
dicit destructio babylo/
niorꝝ singularē, scdo mk/
torꝝ generalē: ibi. Quia
sic. Circa p̃mũ notat tp̃s
destructionis babylonie
cũ dr. p Cũq; imple/
ri fuerint. lxx. anni visita.
sup reges baby. ip̃m ⁊ re/
gnũ et⁹ destruēdo: qd̄ fuit
impletũ in occasiõe Bal
thasar regis babylonis:
qꝝ tũc regnũ fuit datũ est
medis ⁊ psis: vt hĩ dañ.
v. numerario tm̃ istorꝝ se/
ptuaginta ānorꝝ varie in
choat a diuersis. Exposi
tores ēm nostri cõmuni/
ter incipiunt eā a destructione hierusalem vndecimo anno sedechie. Ra.
sa. inch oat eam a quarto anno regni ioachiz filij iosie: qui fuit ann⁹ pri/
mus nabuchodonosor regis: vt dr in pncipio hui⁹ capli. Ab istoꝝ o an
no exclusiue vsq; ad vndecimũ annũ sedechie fluxerũt. xviij. anni. septes
de regno ioachiz q̃ regnauit vndecim annis. ⁊. xi. d regno sedechie. tp̃s
aũt iechonie q̃ regnauit inter istos duos includit in istis. xviij annis ⁊
nõ cõputat p se: qꝝ regnauit tm̃ mb⁹ mēsib⁹: ⁊ ista patēt ex quarto Reg.
xxiiij. q Et ponā illā in solitudines sempiternas. qꝝ babylon nõ fu/
it reedificata ⁊ inhabitabilis facta ē fs q̃ hĩ Esa. xiij. Nõ habitabit vsq;
in finē ⁊c. Licet aũt babylonij in destructiõe iudeorꝝ fuerint executores
diuine iustitie vt p̃dictũ est: tm̃ fecerũt hoc iniqua volũtate ⁊ attribuẽtes
victoriā illā ⁊ alias arrogãter sue potestati: ⁊ nõ diuine virtuti: ꝓpē qd̄
meruerũt a deo puniri. a Quia seruierũt eis. s. chaldeis. b Cum
essent gẽtes multe. s. iudei ⁊ alie nationes subiugate chaldeis. c Et
reges magni erãt in istis gẽtibus. q. d. nõ fuerũt subiugati virtute chal
deorꝝ sed diuina: nõ debuerũt puniri p̃ sua supbia pp qd̄ subdit. Et red
dã eis ⁊c. d Quia sic dicit. Hic ponit punitio multorꝝ generalē. ⁊ di
uidit in tres pres: qꝝ p̃ pdicat hec punitio. scdo dicti cõfirmatio: ibi. Cũ/
q; poluerint, tercio resumit iudeorꝝ destructio: ibi, Vlulate. Circa primũ

dr hieremie a dño. e Sume calicẽ. p quẽ intelligit afflictio seu
punitio mitrēda a deo. f Et ppinabis de illo cũctis gẽtibus
⁊c. i. ppberabis hãc punitionẽ sup eas venturã: ⁊ dicit ppina/
bis. p sequẽdo metaphorã de calice. g Et turbabũtur ⁊ insa/
nient. i. fugiet ab eis mens ⁊ consilium. h A facie gladij. i. pe
timore gladiorꝝ
super eos veniẽ
tium.

i Et accepi cali/
cẽ de manu dñi.
auctoritatem p/
pberãdi punitio
nẽ venturã. Erãt
aut aliqui qui vi
debat imaginaria
visione calicem a
deo sibi tradi: ⁊ p
ip̃m ppinari regi
bus ⁊ gẽtib⁹ ifra
scriptis: ⁊ intelli/
geb at visionis si/
gnificationẽ: ⁊ p
mo ponit punitio
iudeorꝝ cũ dicit.

k Hierusalẽ ⁊c.
sicut est dies ista.
loquit de futuro
pmodũ p̃ntis p
pter certitudinẽ
euent⁹: qꝝ dicit ac
cipit hic p die de
structiõis ciuitatis
⁊ tẽpli futura sub
sedechia. Scdo
ponitur punitio
egyptiorꝝ cũ dr.

l Pharaoni re/
gi egypti ⁊c. qꝝ
dedit occasionẽ
sedechie rebellan
di nabuch. promi/
tens ei subsidium:
ex qua rebellione
secuta ē dicta de/
structio.

m Cunctis regi
bus terre ausdē
in heb. hĩ. Terre
bus. de qua fuit
iob ⁊ illa ē vicina
iudee a pte occi/
dentis.

n Et cũctis regi
bus terre philistijm. isti erant vicini iudeorꝝ a parte occidentis.

o Et reliquis idumee ⁊ moab. q̃ isti erãt ppinq̃ iudeis.

p Et cũctis regib⁹ terre tyri ⁊c. tyrus ēm ⁊ sydon erãt viciniores iu
dee a pte aquilonis. q Et regib⁹ terre insularꝝ: que sunt trans
mare. i. vltra aliquã ptẽ mari resp ectu terre p missiõis: sicut sunt cy/
prus rhodus ⁊ p similes: si ēm erãt totaliter trãs mare iã nõ erãt
insule. r Et vniuersi q̃ attonsi sunt in comã. i. agarenis q̃ ha/
bebãt capillos recisos ad modũ pugilũ. In hebreo hĩ. Et vni/
uersis angulatis. p quos intelligũtur illi q habitabãt circa ãgu
los terre, p missionis: vt dicũt aliq̃: ⁊ subdũt multa nõia regum ⁊
terrarũ ⁊ postea subdit. s Et oib⁹ regnis terre. est hyperbole ad
designãdũ multitudinẽ terrarꝝ ⁊ regnorꝝ que chaldei subiecerũt sibi sicut Esdre. i. dicit cyr⁹ rex psarꝝ. Omnia regna terre dedit mihi
dñs ⁊ tm̃ medietas terre habitabilis nõ erat sibi subiecta. ⁊ p tale
modũ loquẽdi dr cõiter: tota ciuitas vadit ad tale spectaculũ: ly
maior ps remaneat. Punitio aũt illorꝝ b pōit cũ nabuch. qꝝ fue/
rũt cũ nabuch. in destructiõe iudeorꝝ: ⁊ tm̃ mlti eorꝝ debuisset ma/
gis iuuisse iudeos rõne vicinitatis sicut philistei ⁊ tyrij ⁊ sydonij ⁊
p similes: vel rõne p sanguinitatis: sicut idumei q̃ descẽdẽrũt ab

esau fratre iacob ⁊ moab
te abrae. t Et rex sesa/
ch ligit rex babylonis vt di
sesach ⁊ babel p qd̄ intel
lrio sibi correspondentibus
in apud hebreos
⁊ latinos addi/
scunt alphabetũ
primo ordine re/
cto, procedendo de
p̃ma littera ad vl
timã. secũdo ordi
ne retrogrado in/
cipiendo ab vlti/
ma littera ad pri/
mã redeundo: ⁊
si illi duo ordines
iuxta se scriban/
tur vltima littera
ordinis primi. scz
th au. est prima in
ordine alepb que
est prima in ordi/
ne primo ⁊ penul/
tima lra. scilz sin.
correspondet ipsi
scdo ⁊ correspon
det ipsi beth que
est secunda: ⁊ sic
p̃ter procedẽdo ex
vtraq; pte n̄ suo
medio alpbabe/
to vbi kaph ⁊ la/
mech sibi corrñ/
dent dicto mo/
do. Nunc autem
sic est ex hoc no/
men babel in he/
braeo scribitur per
tres lras tm̃: scilz
per duplicẽ beth
⁊ vnam lamech:
⁊ similiter hoc no
men sesach p tres
scilicet per dupli/
cem sin. ⁊ per vnam kaph
sibi correspondẽtes mo
quid velate scribere ben
⁊ hoc modo scrip sit hic
⁊ huic dicto concordat
vt dicit Hieronymus:
in deos qui redigendi e
de veritate ista tamen
in hoc capitulo ⁊ in plu
⁊ regni chaldeorꝝ valde
ci ex sesach est hic nome
mani omnes nominabo
bentes: vt iulius augus
pri vocabantur pharao
primum vt sesach. iij. Re
ch ao. iij. re. xxiij. ⁊ sic d
egypti sub quo vastati
mitur nomine cõmuni o
ppio noie cũ dicitur. E
briamini ⁊c. i. sicut bon
virtutem resistendi: sic
b Cũq;. Hic p̃ter pe
accipere calicẽ, repelle
ad eos. cõfirmãdo eam
non pōt esse falsum. e
velitis nolitis: cui⁹ rõ
bicti in que ad cultũ de

propterea[i] hec dicit dñs exercituum. Pro[k] eo q̃ nõ audistis vba mea: ecce ego mittã ⁊ assumã vniuersas cognationes aquilõis ait dñs ⁊ nabucho. regẽ babylonis seruũ[m] meum ⁊[n] adducã eos super terrã istã ⁊ super habitatores eius ⁊ sup oes nationes que in circuitu illius sunt ⁊ interficiã eos ⁊ ponaz eos in stupore ⁊ i sibilũ ⁊ i solitudines sẽpiternas. Perdãqz ex eis vocẽ gaudij ⁊ vocem leticie: vocẽ sponsi ⁊ vocem sponse vocem[o] mole ⁊ lumen luceme. Et erit vniuersa terra eius in solitudinẽ ⁊ in stuporeꝫ: ⁊ seruient oes gentes iste regi babylonis septuaginta annis. Cũqz[p] impleti fuerint septuaginta ani visitabo super regem babylonis ⁊ sup gentem illã dicit dñs iniquitatẽ eorꝝ et super terram chaldeorꝝ: ⁊[q] ponaz illam in solitudines sempiternas. Et adducam super terrã illaz oia verba mea que locutus sum cõtra eam omne qd̄ scriptum est in libro isto quecũqz, pphetauit hieremias aduersuz omnes gentes: quia[a] seruierũt eis cũ[b] essent gentes multe ⁊[c] reges magni. Et reddaz eis fm opera eorꝝ: ⁊ fm facta manuuz suaꝝ. Quia[d] sic dicit dñs exercituuz deus israel. Sume[e] calicẽ vini furoris huiusmodi de manu mea: et[f] propinabis de illo cũctis gentibus ad quas ego mittaz te ⁊ bibent: ⁊[g] turbabũtur ⁊ insanient a[h] facie gladij quẽ ego mittam inter eos. Et[i] accepi calicem de manu dñi: ⁊ propinaui cũctis gẽtibus ad quas misit me dñs. Hierusalẽ[k] ⁊ ciuitatibus iuda ⁊ regibus eius ⁊ principibus eius vt darem eos in solitudinem ⁊ in stuporẽ ⁊ in sibiluz ⁊ in maledictionẽ sicut ē dies ista: pharaoni[l] regi egypti ⁊ seruis eius et principibus eius ⁊ omni poplo ei⁹ ⁊ vniuersis generaliter cũctis regibus[m] terre ausditis: ⁊[n] cunctis regibus terre philistijm et ascalonis ⁊ gaze ⁊ accaroni azoti: ⁊[o] reliquis idumee ⁊ moab et filijs ãmon et[p] cũctis regibus tyri ⁊ vniuersis regibus sidonis ⁊[q] regibus terre insularũ qui sunt trãs mare: ⁊ dedan ⁊ themã ⁊ buz ⁊[r] vniuersis q attonsi sunt in comaz et cunctis regibus arabie: et cũctis regibus occidẽtis qui habitant in deserto: et cũctis regibus zambri ⁊ cũctis regib⁹ elaz et cũctis regibus medorꝝ: cunctis quoqz regibus aquilonis de prope ⁊ longe vnicuiqz contra fratres suuz: ⁊[s] oibus regnis terre que sup facie ē sunt. Et[t] rex Sesach bibet p⁹ eos. Et dices ad eos. Hec dicit dñs exercituũ deus israel. Bibite[a] ⁊

bus terre philistijm. isti erant vicini iudeorꝝ a parte occidentis.

o Et reliquis idumee ⁊ moab. q̃ isti erãt ppinq̃ iudeis.

p Et cũctis regib⁹ terre tyri ⁊c. tyrus ēm ⁊ sydon erãt viciniores iudee a pte aquilonis. q Et regib⁹ terre insularꝝ: que sunt trans mare. i. vltra aliquã ptẽ mari resp ectu terre p missiõis: sicut sunt cyprus rhodus ⁊ p similes: si ēm erãt totaliter trãs mare iã nõ erãt insule. r Et vniuersis q̃ attonsi sunt in comã. i. agarenis q̃ habebãt capillos recisos ad modũ pugilũ. In hebreo hĩ. Et vniuersis angulatis. p quos intelligũtur illi q habitabãt circa ãgulos terre, p missionis: vt dicũt aliq̃: ⁊ subdũt multa nõia regum ⁊ terrarũ ⁊ postea subdit. s Et oib⁹ regnis terre. est hyperbole ad designãdũ multitudinẽ terrarꝝ ⁊ regnorꝝ que chaldei subiecerũt sibi sicut Esdre. i. dicit cyr⁹ rex psarꝝ. Omnia regna terre dedit mihi dñs ⁊ tm̃ medietas terre habitabilis nõ erat sibi subiecta. ⁊ p tale modũ loquẽdi dr cõiter: tota ciuitas vadit ad tale spectaculũ: ly maior ps remaneat. Punitio aũt illorꝝ b pōit cũ nabuch. qꝝ fuerũt cũ nabuch. in destructiõe iudeorꝝ: ⁊ tm̃ mlti eorꝝ debuisset magis iuuisse iudeos rõne vicinitatis sicut philistei ⁊ tyrij ⁊ sydonij ⁊ p similes: vel rõne p sanguinitatis: sicut idumei q̃ descẽdẽrũt ab

esau fratre iacob ⁊ moabite ⁊ ãmonite q̃ descẽderũt a loth nepote abrae. t Et rex sesach biber post eos. i. punick. p sesach ite l ligit rex babylonis vt dicũt hieronym⁹ ⁊ hebrei. Ratio hui⁹ ĩ: q: sesach ⁊ babel p qõ intelligit rex babylonis in hebreo scribũtur litis sibi correspõdentibus. Ad cuius intellectũ sciendum q̃ pue

n apud hebreos ⁊ latinos addi scunt alphabetũ primo ordine recto p̃cedendo de p̃ma littera ad vltima. secũdo ordine retrogrado incipiendo ab vltima littera ad primã redeundo: ⁊ si illi duo ordines iuxta se scribantur vltima littera ordinis primi. scilicet tau. est prima in ordine alephbet que est prima in ordine primo ⁊ penultima lrã. sals sin. correspondet ipsi scõo ⁊ correspondet ipsi beth que est secunda: ⁊ sic ꝓcedẽdo ex vtraq̃ pte nõ sus mediũ alphabetũ vbi kaph ⁊ lamech sibi correspondent dicto modo. Nunc autem sic est q̃ hoc nomen babel in hebreo scribitur per tres lras tãm: scilicet per duplicẽ beth ⁊ vnam lamech: ⁊ similiter hoc nomen sesach p tres scilicet per duplicem sin. ⁊ per vnam kaph. Et quo pa ter q̃ scribuntur per literas sibi correspondẽtes modo predicto. Qñ vero iudei volunt aliquid velate scribere bene faciunt talem cõmutationem literarum, ⁊ hoc modo scripsit hic hieremias de electione chaldeorũ velate ⁊ huic dicto concordat quod infra ly babylõ nominatur sesach vt dicit Hieronymus: ne forte puocaret insaniã chaldeorũ ꝓ tra iudeos qui redigendi erant sub seruitute eorũ. Sed quicquid sit de veritate ista tamen ratio non videtur valere: quia hieremias in hoc capitulo ⁊ in pluribus aliis locis scribit de electione regis ⁊ regni chaldeorũ valde lucide ⁊ aperte: ⁊ ideo posset hieremias dici q̃ sesach est hic nomen egypti regis: sicut enim imperatores romani omnes nominabãtur cesares ⁊ cum hoc ꝓprium nomẽ habentes: vt iulius augustus ⁊ huiusmodi. sic omnes reges egypti vocabantur pharaones: ⁊ preter hoc habebant nomen proprium vt sesach. iij. Regũ. xi. Fugit ad sesach regem egypti ⁊ nechao. iiij. re. xxiij. ⁊ sic ꝛ̃ alijs: ⁊ sic ꝓbabiliter potest dici q̃ ille rex egypti sub quo vastatũ fuit regnũ: in quo capitulo supra expritur nomine cõmuni eũ dicitur. Pharaoni regi egypti ⁊c. ⁊ hic ꝓprio noĩe eũ dicitur. Et rex sesach biber ⁊c. a Bibite ⁊ inebriamini ⁊c. i. sicut homo multum ebrius non habet sensum nec virtutem resistendi: sic nec vos poteritis resistere vindicte dei.

b Cũq̃. Hic pũter ponit ꝓfinmatio dicti eũ ꝛ̃. Cũq̃ noluerint accipere calicẽ. repellendo ꝓ ebrietã tuã tãq̃ falsam. c Dices ad eos. cõfirmãdo eam. d Hec dicit dñs exercituũ. cui⁹ verbũ non põt esse falsum. e Bibentes bibetis. i. sustinebitis penã velitis nolitis: cui⁹ rẽ subdit. f Quia ecce in ciuitate ⁊c. i. in hierlm que ad cultũ dei erat electa. g Ego incipio affligere. s.

peccatores. h Et vos q̃si innocẽtes: ⁊ ĩmunes eritis. q. d. nullo mõ. Cetera patet vsq̃ ibi. i Dñs de excelso rugiet ⁊c. loquit de deo ad modũ leonis q̃ rugiens facit stare oẽs bestias ⁊ deterrat illã quas vult: sic deꝰ p voluntate punit peccatores absq̃ resistẽtia. k Rugiet sup decorem suũ. i. sup hierusalem ⁊ templum. l Celeuma quasi calcantium con

cinnetur. celeuma est cantus vindemiatorũ in fine vindemie qñ hĩ abũdanter vinũ: ⁊ in h̃ designat exultatio bellatorũ in effusiõe sanguinis de victoria ⁊ multitudine spoliorũ. m Iudicat ipse. i. ostẽdit iust⁹ i peccãtũ puniõe. in hebreo hĩ. Iudicũ h̃. i. iusta dei punitio. Et ad quos se extendat subdit. Impios tradidit gladio. sequit. o Ecce afflic. egre. de gẽte in gẽtẽ q: babylon affligẽtur in deos ⁊ in ꝛ̃a regna supra notata: ⁊ ire q̃ medi ⁊ pse destruẽtũ babylonios.

o Et erũt interfecti dñi. i. a dño vel virtute eius.

p A summo terre vsq̃ ad summũ eꝰ. hyperbole ẽ ad signãdũ multitudinẽ interfectorũ: ⁊ ad idẽ facit qõ sequit. q Nõ plãgẽt neq̃ colligẽt ⁊c. q Vlulate Hic resumit vastatio indeorũ cum dr. Vlulate pastores. vlulat⁹ ẽ vox cõfusa ⁊ ẽ signũ magni doloris.

r Et aspergite vos cinere i signũ humiliatiõis.

s Optimates gregis. i. maiores de populo.

t Quia pleti sũt dies vri q. d. termin⁹ vre destructionis instat. v Et cadet q̃si vasa pciosa. i. irrecuperabilia. vilia enim q̃ cadũt

bũ recuperantur: quia inuenientes parum aut nihil curant de eis.

x Vastauit dñs pascua eorũ. i. bona vri solebãt nutriri. y Et pticuerũt arua pacis. in hebr. hĩ. Speciosa pacis. ꝓ en. pacis arua sũt speciosa: q: sũt bũ culta ⁊ fructificãtia: ⁊ sic dicũt metaphorice cãtare: ⁊ ecõtrario pricere qñ sũt destructa ab aduersarijs: sic prãtũ dr ridere qñ viret: ⁊ plorare qñ aret. z A facie ire furoris dñi. i. pp vindictã ipsi⁹. a Deliq̃t q̃si leo tabernaculũ suũ. i. tẽplũ qõ a chaldeis fuit incẽsum.

b A facie ire colũbe. i. nabuch. eo q̃ habebat in aliquo vexillo sui exercit⁹ imaginẽ colũbe vt dicũt aliqui. sz h̃ nõ videt multũ ꝓbabile dictus q: supra q̃rto capl'o dictũ fuitq̃ habebat in vexillo signũ leonis. Ra. sa. dicẽ q̃ ẽ lra a facie ire vinose. i. a facie vidicte dei inebriãtis: ⁊ sic prosequit metaphorã supra posita de calice vini furoris: ⁊ de potatiõe eꝰ ⁊ iebriatione. rõ hui⁹ diuersitatis ẽ q: dictio hebraica h̃ posita. s. iona est equiuoca ad colũbã ⁊ vinositatẽ. c Et a facie ire furoris dñi. in hebreo hĩ. Ire furoris sui. ⁊ sic referet ad eũdẽ de quo pdicit A facie ire colũbe.

In ca. xxv. vbi dr i postil. numerato tñ istorũ. lxx. ãnorũ. Additio. i. Mch oario septuaginta annorũ captiuitatis babylonice q̃rẽda ẽ in. ix. ca. Dañ. vbi de. lxx. hebdomadib⁹ daniẽli reuelatis agit. idi em large de istis habetur in postilla ⁊ in additione.

In eodẽ ca. vbi dr in postilla. A facie ire columbe. Additio. ij. Iterio hebraica hic posita. s. iona nõ ẽ equiuoca. nihil em signat in hebreo nisi colũbã. q̃ aũt dicit ra. Sa. q̃ signat vinosas nõ est vera nisi forte fm etymologiã qõ nõ pinet ad sensũ lrãlẽ. Tñ fm gl. ⁊ ẽ gregorij p h̃ qõ dr. A facie ire colũbe. intelligit ira dei. dicit em sic: q: in illa nulla furor iẽqlitas repit furorẽ dñi irã colũbe nosat. hõ q̃ lan⁹ in gl.

A pncipio. Super hieremias pp veritatẽ sue Capl'm. xxvi. ppbetie passus est iniuriã a pson singulari. s. a summo pontifice:

ebriamini ⁊ vomite ⁊ cadite: neq̃ surgatis a facie gladij quem ego mittam inter vos. Cũq̃[b] noluerint accipere calicem de manu tua vt bibant dices[c] ad eos: hec[d] dicit dominꝰ exercituũ. Bibentes[e] bibetis. Quia[f] ecce in ciuitate i qua inuocatũ est nomen meum ego[g] incipio affligere: ⁊[h] vos quasi innocentes ⁊ ĩmunes eritis. Non eritis ĩmunes. Gladium em̃ ego voco super omnes habitatores terre dicit dominꝰ exercituũ. Et tu prophetabis ad eos omnia verba hec: ⁊ dices ad illos. Dominꝰ[i] de excelso rugiet: ⁊ de habitaculo sancto suo dabit vocem suam. Rugiẽs[k] rugiet super decorem suum. Celeuma[l] quasi calcantiũ cõcinnetur aduersus omnes habitatores terre. Pervenit sonitus vsq̃ ad extrema terre: quia iudicium domino cum gentibus. Iudicatur[m] ipse cũ omni carne. Impios tradidi gladio dicit dominꝰ. Hec dicit dominus exercituũ. Ecce[n] afflictõ egredietur de gente in gentem: ⁊ turbo magnꝰ egredietur a summitatibus terre ⁊[o] erunt interfecti domini in die illa a[p] summo terre vsq̃ ad summũ eius. Non[q] plangentur: ⁊ non colligentur neq̃ sepelientur: in sterquilinium super faciem terre iacebunt. Vlulate[q] pastores ⁊ clamate: ⁊[r] aspergite vos cinere optimates[s] gregis: quia[t] cõpleti sunt dies vestri vt interficiamini et dissipationes vestre ⁊[u] cadetis quasi vasa preciosa. Et peribit fuga a pastoribus ⁊ saluatio ab optimatibus gregis. Vox clamantis pastorum et vlulatus optimatum gregis: quia vastauit[x] dominus pascua eorum et[y] conticuerũt arua pacis a[z] facie ire furoris domini. Deseliquit[a] quasi leo tabernaculum suum: quia facta est terra eorum in desolationem a[b] facie ire colũbe ⁊[c] a facie ire furoris dñi.

Capitulũ. xxvj.

In principio regni ioachim filij iosie regis iuda factum est verbum istud a dño dicens. Hec dicit dominꝰ.

i

m Cunctis regibus terre auditũ in hebr. hĩ. Terrebus. de qua fuit iob ⁊ illa ẽ nisi iudea a pte occidentis.

n Et cũctis regibus iudeorũ a parte occidentis, erãt ppinq̃ iudeis.

s em̃ ⁊ sydon erãt vicine terre insularũ: que sunt mare terre p missiõis: sicut sup. ⁊ aliter ⁊ mãs mare iã nõ est in comã. i. agarenis q̃ habitabãt circa ãgelũ. In hebreo hĩ. Et omnes illi q̃ habitabãt circa ãgelũ subdũt multa nõia regum ⁊ regnis terre. est hyperbole ad ostendẽdũ quo chaldei subiecerũt sibi ꝛ̃a regna terre de ultimis ⁊ nõ erat sibi subiecta. ⁊ p vadit ad tale spectaculũ: ita q̃ h̃ pũt cũ nabuch. q: fuit ⁊ ẽ mlti eorũ debuissent mori pbilistei ⁊ tyrij ⁊ sydonij ⁊ cetera ut idumei q̃ deseẽdẽ ab

bo magnꝰ egredietur a summitatibus terre ⁊ erunt interfecti domini in die illa a summo terre vsq̃ ad summũ eius. Non plangentur: ⁊ non colligentur neq̃ sepelientur: in sterquilinium super faciem terre iacebunt. Vlulate pastores ⁊ clamate: ⁊ aspergite vos cinere optimates gregis: quia cõpleti sunt dies vestri vt interficiamini et dissipationes vestre ⁊ cadetis quasi vasa preciosa. Et peribit fuga a pastoribus ⁊ saluatio ab optimatibus gregis. Vox clamantis pastorum et vlulatus optimatum gregis: quia vastauit dominus pascua eorum et conticuerũt arua pacis a facie ire furoris domini. Deseliquit quasi leo tabernaculum suum: quia facta est terra eorum in desolationem a facie ire colũbe ⁊ a facie ire furoris dñi.

Capitulũ. xxvi.

In principio regni ioachim filij iosie regis iuda factum est verbum istud a dño dicens. Hec dicit dominꝰ.

hic cadēdo e causa patit iniuriā a multitudine: ⁊ ꝓmo a pseudo ꝓphetis ⁊ sacerdotib⁹. scdo a rege ⁊ ꝓncipib⁹. xxxij. ca. Prima in duas: qꝛ ꝓmo patit iniuriā. scdo ostēdit ruinā suā ꝓphetā ca. se. Prima in duas: qꝛ ꝓmo pōit hieremie ꝓsecutio. scdo eius de liberatione ibi. Et audierūt. Circa primū ꝓmo ponitur tempus huius persecutionis cum dicitur.

a In ꝓncipio regni ioachim ⁊c. scdo cā eⁿ que fuit predicatio hieremie cū dr: qꝛ a dño.

b Sta in atrio domus dñi. vbi cā ofonis cōuenichāt iudei.

c Et loqueris ad oēs ciuitates iuda. i. ad omnes homines venientes de oibus ciuitatibus.

d Noli subtrahere ⁊bū aliquid omittēdo.

e Si forte audiant. ꝑ dr ꝓp libertatē arbitrij qua potest hō penitere ⁊ obstinari.

f Et peniteat me mali. ſi inferēdo eis penā cōminatā: talia ⁊o nō arguūt in deo aliquā mutationē ſz tm̄ in creatura ſi cut dicētē diffusi⁹. ā. xviij. cetera patent vſq; ibi.

g Dabo domū istā. i. tēplū a salomōe edificatū.

h Sicut ſylo. in qua ciuitate ꝓ fuit fixū tabernaculū moyſi. Josue. xviij. ⁊ illa ciuitas erat destructa diu añ: ⁊ cult⁹ diuin⁹ diu ablatus.

i Et vrbē hāc. ſ. hierlm.

k Dabo in maledictōēs ⁊c. i. oēs maledicētes alicui ciuitati dicēt: ſic cōtingat ei ſicut hierlm. tercio ponit persecutiōis mod⁹ cum dicitur.

l Et audierunt ſacerdotes ⁊ ꝓphete. ſ. falſi. Cetera patent.

m Et audierūt. Hic ponit defendit hieremie liberatio. Circa quā ꝓ ponitur cauſe examinatio. scdo eⁿ determinatio ibi. Et dixerunt. Circa ꝓmus ꝓmo ponūtur iudices cū dr.

m Et audierūt ꝓncipes iuda ⁊ba hec. videlz cōmotione ſacerdotū ⁊ populi ꝗ hieremiam.

n Et aſcēderūt ⁊ d domo regis. qꝛ tēplū erat in ſūmitate mōtis ſyon ⁊ domus regis in declui mōtis.

o Et ſedērūt. vt manurius examinarent negociū. p In introitu porte dom⁹ dñi noue. illa erat porta de qua dr. iij. Reg. xv. ꝙ ioathan edificauit portā dom⁹ dñi ſublimiſſimā que dr: hic noua: qꝛ longe poſt tp̄us ſalomonis fuit edificata. Cōſequēter ponit hieremie accuſatio.

q Et locuti ſūt ſacerdotes ⁊c. Tercio hieremie rūſio cū dr. r Et ait hieremias. Dñs miſit me. q. d. nō feci de ꝓpio capite. s Bonas facite vias vr̄as. i. operationes. t Et ſtudia veſtra. i. cogitationes. Cetera patent. v Et dixerūt. hic ponit cauſe determinatio cū dr. Dixerūt ꝓncipes. vbi ꝓmo ponit rō ꝓ eius liberatione cū dicitur. x Non eſt viro huic iudicū mortis: qꝛ i no. do. dei no. lo. eſt. q. d. interficiēdo ipm̄ fieret ꝗ deū an⁹ eſt nūc⁹. Et inducit ad hoc exēplū michee ꝓphete qui ante. ſ. tpe ezechie regis ꝓphetauerat deſtructionem ciuitatis hierusalem ⁊ templi dicens. Syon q̄ſi ager arabit̄. ⁊c. nec tamen ezechias ꝓpter hoc eum occidit: ſed magis ipſe ⁊ populus ad dictum eius egerunt penitentiam ⁊ dñs diſtulit penas cōminatas: ⁊ ſm ꝗ dicitur.

Sta[b] in atrio dom⁹ dñi: ⁊[c] loqueris ad oēs ciuitates iuda de quib⁹ veniūt vt adorent in domo dñi vniuersos sermones: quos ego mādauī tibi vt loq̄ris ad eos. Noli[d] subtrahere verbū ſi[e] forte audiāt ⁊ cōuertant vnuſquiſq; a via ſua mala ⁊[f] peniteat me mali q̄d cogitauī facere eis ꝓpter malicia ſtudiorū eorū. Et dices ad eos. Hec dicit dñs. Si nō audieritis me vt ambuletis in lege mea quā dedi vobis: vt audiatis sermones seniorū meorū prophetarū q̄s ego miſi ad vos de nocte cōſurgēs ⁊ dirigēs: ⁊ nō audiſtis dabo[h] domū istā ſicut[h] ſilo: ⁊[i] vrbē hanc dabo[k] in maledictionē cūctis gētib⁹ terre. Et[l] audierunt ſacerdotes et ꝓphete ⁊ omis pplus hieremiā loquētē ⁊ verba hec i domo domini. Cūq; cōpleſſet hieremias loquens omia q̄ precepat eī dñs vt loqueret̄ ad vniuerſū pplū apphēdērūt eū ſacerdotes ⁊ ꝓphete ⁊ omis pplus dicens. Morte moriatur. Quare ꝓphetauit in noie dñi dicēs: ſicut ſylo erit dom⁹ hec ⁊ vrbs iſta deſolabit̄ eo q̄ non ſit habitator. Et congregat⁹ eſt omis populus aduerſus hieremiā in domo dñi. Et[m] audierūt principes iuda verba hec: ⁊[n] aſcenderūt de domo regis in domū dñi ⁊[o] ſederūt in[p] introitu porte dom⁹ dñi noue. Et[q] locuti ſunt ſacerdotes ⁊ ꝓphete ad principes ⁊ ad oēm pplm dicētes. Judiciū mortis eſt viro huic qꝛ ꝓphetauit aduerſus ciuitatem iſtam ſicut audiſtis auribus vr̄is. Et[r] ait hieremias ad oēs ꝓncipes ⁊ ad vniuerſū populū dicens. Dominus miſit me vt ꝓphetarem ad domū iſtā ⁊ ad ciuitatē hanc omia ⁊ba q̄ audiſtis. Nūc ergo[s] bōas facite vias veſtras: ⁊[t] ſtudia vr̄a ⁊ audite vocem dñi dei vr̄i: ⁊ penitebit dñm mali q̄d locutus eſt aduerſus vos. Ego aūt ecce in manib⁹ vr̄is ſum: facite mihi q̄d bonū ⁊ rectum eſt in oculis vr̄is. Verūtā ſcitote ⁊ cognoſcite: qꝛ ſi occideritis me: ſanguinē inocentē tradetis contra vosmetipſos ⁊ cōtra ciuitatē iſtam ⁊ habitatores eⁿ. In veritate. n. miſit me dñs ad vos vt loq̄rer i aurib⁹ vr̄is oia verba hec. Et[u] dixerunt principes ⁊ omis pplus ad ſacerdotes ⁊ ad ꝓphetas. Nō[x] eſt viro huic iudicū mortis: qꝛ in noie dei noſtri locutus eſt ad nos. Surrexerūt ergo viri de seniorib⁹ terre ⁊ dixerūt ad oēm cetū pplī loquētes. Michea de moraſchi fuit ꝓphetā in dieb⁹ ezechie regis iuda ⁊ ait ad oēm pplm iude dicēs. Hec dicit dñs exercituū. Syon quasi ager arabit̄: ⁊ hierusalē in acerum lapidū erit ⁊ mons dom⁹ in excelſa ſilua. Nūquid morte cōdēnauit eū ezechias rex iuda ⁊ omis iuda Nūquid non timuerūt dominū ⁊ deprecati ſunt faciē dñi: ⁊[y] penituit dñm mali q̄d locutus fuerat aduerſus eos. Itaq;[z] nos facim⁹ malū grande contra aias nr̄as. Fuit[a] quoq; vir ꝓphetās in nomie dñi. Urias filius Semei de cariathiarim: ⁊ ꝓphetauit aduerſus ciuitatē iſtā: ⁊ aduerſus terrā hāc iuxta oia verba hieremie. Et audiuit rex

a In ꝓncipio. Hic ponit ꝓphetā: ⁊ primo ꝓ xxx. ca. Prima adhuc in tres. scdo contra anamiam: ca capto. xxix. Prima adhuc i duas: qa primo ꝓphetat ꝗ reges ad ſedechiam nūcios mittētes. scdo ꝗ ipm ſedechiā ibi. Et ad ſedechiā. Circa ꝓmus ſciendum ꝙ illud q̄d ponit b. In principio ⁊c. vſq; ibi. Hec dicit dñs. exclusive cū ſtnis capituli ꝓcedentis ſm expositores latinos cōiter: qꝛ illa que dicta ſunt cap. xxvi. contingerūt in ꝓncipio ꝛegni ioachim filij ioſie: vt p; in ꝓncipio capi. illa aūt que ſequūtur in iſto ca. fuerunt tēpe ſedechie. A ꝓncipio autēs regni dicti ioachim vſq; ad ꝓncipium regni ſedechie fluxerūt. xi. anni ⁊ tres menſes: vt p; iiij Reg. xxiiij. ⁊ iō ſic exponūt q̄d dicit hic.

a In ꝓncipio regni ioachim ⁊c. dicēs. ſ. ea q̄ dicā ſūt in ꝓncipio capli ꝓcedētis ita ꝙ ⁊ ē q̄dā recapitulatio ca. xxvi. ⁊ q̄d ſequitur.

b Hec dicit dñs ⁊c. eſt principium xxvij. cap. ⁊ ē alia ſnia q̄ prigit tēpe ſedechie. Hebrei ⁊ o dicūt ꝙ ⁊ ē cap. i. xxvij. Et dicit R. a. ſ. dñs dixit hieremie illud ca. ⁊ po. eas in collo tuo. chis filij ioſie vſq; ad q. ſtulit eas de collo hiere. vt d crisibile ꝙ hieremi. ſ. xv. annis: pōt dici ꝙ legūt fecſſe de mādato ministrū. ccccc. dich⁹: ⁊ ite delatere in lat⁹: vt hī ciar⁹ mb⁹ ān io ſm heb. eſaie. xx. q̄d erat ſatis gr. genere. Igit ſm iſtā ſni dei ꝓceptū de catheniis tes eas. Circa ꝓmū pō chi. q̄ regnauit. xi. ānis. iſte catheniere erāt lignee: t adinuicē adiūgebātur. ſione catheniaq; ⁊ ꝓmo

b Igitur manuſ auchan ⁊c. iſte n. erat principalis i allegatione ⁊ determinatione iſta R. a. ſa. hoc exp. nit ad contrarium dicens ꝙ inter illos principes erāt aliqui boni qui ſtabant ꝗ hieremia: ⁊ illi allegauerunt primū exemplum de ezechia rege ⁊ michea ꝓphēta. Aliqui autem erant mali ⁊ illi erant Hieremie cōtrarij: ſicut ſacerdotes ⁊ ꝓphete falſi: ⁊ iſti ad hoc allegauerunt ſecūdum exemplum de ioachim qui occidit uriam. q. d. ſic debemus occidere Hieremiam. tamen alia pars fuit maior ⁊ prevaluit: ⁊ ſic finaliter ay cbā ſententiam dedit ꝗ hiere. ⁊ ipſum liberauit. Et hec expoſitio ſecūda videtur rationabilior: qꝛ nō eſt verſimile ꝙ ꝓncipes regis acu regnātis ꝙ eⁿ malicia

facerent argumentũ ad liberationẽ Hieremie. Capl'm.xxvij.

A principio. Hic p̃ñter Hieremias liberat⁹ resumit suã p/ phetiã: ⁊ primo ꝓphetat populo aduersa. secõdo ꝓspera. xxx.ca. Prima adhuc in tres partes. qꝫ primo ꝓphetat ꝗ sedechiã secũdo contra ananiam: capitulo sequẽti. tertio contra icechoniã capto .xxix. Pria adhuc duas: q̃a primo ꝓphetat ꝗ reges ad sedechiam nũcios mittẽtes. secõdo ꝗ ipm sedechiã ibi. Et ad sedechiã. Circa p̃mus sciendum q̃ illud qd̃ ponit b. In principio ⁊c̃. vsq̃ ibi. Hec dicit dñs. exclusive ẽ finis capituli p̃cedentis fm expositores latinos cõiter: qꝫ illa que dicta sunt cap.xxvi. contigerũt in p̃ncipio ꝛgni ioachim filij iosie: vt ꝓ̃ in p̃ncipio capi. illa aũt que sequũtur in isto ca. fuerunt tẽpe sedechie. A p̃ncipio autẽ regni dicit ioachim vsq̃ ad p̃ncipium regni sedechie fluxerũt. xi. anni ⁊ tres menses: vt ꝓ̃. iiij Reg. xxiij. ⁊ iõ sic exponũt qd̃ dicit hic.

a In p̃ncipio regni ioachim ⁊c̃. dicẽs. s. ea q̃ dicũ sũt in p̃ncipio capli p̃cedẽtis ita q̃ ẽ q̃dã recapitulatio ca. xxvi. ⁊ qd̃ sequitur.

b Hec dicit dñs ⁊c̃. est principium xxvij. cap. ⁊ ẽ alia snia q̃ prigit tẽpe sedechie. Hebrei ñ dicũt q̃ ẽ d̃ capi. xxvij. Et dicit Ra. sa. q̃ a principio regni ioachim filij iosie dixit hieremie illud qd̃ sequit in hoc ca. c Fac tibi vin. ⁊ ca. ⁊ po. eas in collo tuo: ⁊ q̃ portauit eas a principio regni ioachim filij iosie vsq̃ ad quartũ annũ sedechie in quo ananias abstulit eas de collo hieremie ⁊ fregit: vt hr̃. c. se. Si aũt dicat q̃ ꝗ vt derisibile q̃ hieremias portaret catenas i collo suo tãto tpe s. xv. annis: põt dici q̃ ꝓphetie dñi talia grauia ⁊ alia derisibilia legũt fecisse de mãdato dñi: sicut ezechiel dormiuit sup latꝰ suũ sinistrũ. cccxc. dieb⁹: ⁊ itẽ. xl dieb⁹ sup latꝰ dextrũ absq̃ p̃uersione delatere in latꝰ: vt hr̃ Ezechiel. iiij. ⁊ Isaias iuit nudꝰ ⁊ discalciatꝰ mlꝰ ãnis fm hebreos: ꝗ alios ñ o mlꝰ dieb⁹ vt dictũ fuit ysaie. xx. qd̃ erat satis graue ⁊ derisibile tanto hoi q̃ erat de regio genere. Igit fm istã snian pñs capl'm sic diuidit: qꝫ p̃mo ponit dei p̃ceptũ de catenis fiẽdis. secõdo de ip̃is mittẽdis: ibi. Et mittes eas. Circa p̃mũ p̃oit tꝝ p̃cepti cũ dr. In p̃ncipio regni ioachim. q̃ regnauit. xi. ãnis. iiij. Reg. xxiij. Fac tibi vincula ⁊ catenas iste catenę erãt ligneę: ꝗ q̃ hr̃ ca. se. ⁊ iõ pres eaꝝ q̃buslã vicul' adinuicẽ adiũgebãtur. d Et mittes. Hic ponit p̃ceptũ d̃ missione catenaꝝ: ⁊ p̃mo p̃cipit hec missio. secõdo subdit missiõis rõ ibi. Et p̃cipies. Circa p̃mũ d̃r. Et mittes eas ad regẽ edõ ⁊c̃. ⁊ sequit.

e In manu. i. p manũ. f Nũcios. q̃ venerũt hierlm ad sedechiã. Ne cã hui⁹ aduẽt⁹ dicũt expositores nñi q̃ venerũt ad sedechiã ad tractãdũ cũ eo q̃lit̃ possent rebellare regi babylonis ⁊ de eꝰ tributo se expedire: ⁊ lꝗ a sequẽs ad hoc p̃cordari: i q̃ hieremias monet istos reges ⁊ sedechiam vt nõ rebellẽt regi babylonis ꝗ magis ei seruiãt sub tributo. Ra. sa. cũ hoc addit aliã cãꝫ dicẽs q̃ sedechias q̃rto anno regni sui iuit i babylonẽ: vt hr̃ ifra li. ad portãdũ exenia regi babylonis q̃ fecerat cũ fgẽ: vt hr̃. iiij. Re. xxiij ⁊ tũc rex babylonis p̃fecẽ eũ q̃ncq̃ regib⁹ ꝗ notatis vt ab illis acciperet tributũ in babylonẽ cũ suo mittẽdũ: ⁊ iõ q̃ñ redijt sedechias in hierlm miserunt isti q̃ncq̃ reges nũcios ad eũ eo q̃ erat istitut⁹ d̃ nouo ad recipiẽdũ eoꝝ tributũ ⁊ tẽ vt dicũt expositores nñi habuerũt inuicẽ tractatũ de rebellione ⁊ tributi negatione: eo q̃ isti q̃ncq̃ reges ⁊ ẽr sedechias libertatẽ desiderabãt: verũ tñ sedechias ñ rebellauit aperte vsq̃ ad octauũ ãnũ regni sui vt dicit iosephꝰ i talib⁹. n. negocijs p̃oit magnꝰ tꝝ tract⁹: ꝗ tũc p̃fidens d̃ auxilio regis egypti ⁊ forte istoꝝ q̃ncq̃ regũ aperte rebellauit ⁊ tributũ regi babylõis negauit. g Et p̃cipies. hic p̃ñr ponit dicte missiõis rõ q̃ ẽt ꝓphetia ñ solũ vbo ꝗ ẽr sensibili signo significaret eis q̃ si rebellarẽt male p̃ringerẽt ip̃is. ⁊ ꝗ lꝗa excepta aliq̃b⁹ q̃ exponẽt. h Ego feci terrã ⁊ homines ⁊c̃. i fortitudine mea magna: qꝫ ad opus creationis req̃rit virtꝰ infinita.

i Et dedi eã ei q̃ placuit i oculis meis. nõ ẽ p̃ b̃ intelligẽdũ q̃ nabu. babe/

capl'm. xxix. Pria adhuc duas: q̃a primo ꝓphetat ꝗ reges ad sedechiam nũcios mittẽtes. secõdo ꝗ ipm sedechiã ibi. Et ad sedechiã. Circa p̃mus sciendum q̃ illud qd̃ ponit b. In principio ⁊c̃. vsq̃ ibi. Hec dicit dñs. exclusive ẽ finis capituli p̃cedentis fm expositores latinos cõiter: qꝫ illa que dicta sunt cap. xxvi. contigerũt in p̃ncipio ꝛgni ioachim filij iosie: vt ꝓ̃ in p̃ncipio capi. illa aũt que sequũtur in isto ca. fuerunt tẽpe sedechie. A p̃ncipio autẽ regni dicit ioachim vsq̃ ad p̃ncipium regni sedechie fluxerũt. xi. anni ⁊ tres menses: vt ꝓ̃. iiij Reg. xxiij. ⁊ iõ sic exponũt qd̃ dicit hic.

a In p̃ncipio regni ioachim ⁊c̃. dicẽs. s. ea q̃ dicũ sũt in p̃ncipio capli p̃cedẽtis ita q̃ ẽ q̃dã recapitulatio ca. xxvi. ⁊ qd̃ sequitur.

b Hec dicit dñs ⁊c̃. est principium xxvij. cap. ⁊ ẽ alia snia q̃ prigit tẽpe sedechie. Hebrei ñ dicũt q̃ ẽ d̃ capi. xxvij. Et dicit Ra. sa. q̃ a principio regni ioachim filij iosie dixit hieremie illud qd̃ sequit in hoc ca. c Fac tibi vin. ⁊ ca. ⁊ po. eas in collo tuo: ⁊ q̃ portauit eas a principio regni ioachim filij iosie vsq̃ ad quartũ annũ sedechie in quo ananias abstulit eas de collo hieremie ⁊ fregit: vt hr̃. c. se. Si aũt dicat q̃ ꝗ vt derisibile q̃ hieremias portaret catenas i collo suo tãto tpe s. xv. annis: põt dici q̃ ꝓphetie dñi talia grauia ⁊ alia derisibilia legũt fecisse de mãdato dñi: sicut ezechiel dormiuit sup latꝰ suũ sinistrũ. cccxc. dieb⁹: ⁊ itẽ. xl dieb⁹ sup latꝰ dextrũ absq̃ p̃uersione delatere in latꝰ: vt hr̃ Ezechiel. iiij. ⁊ Isaias iuit nudꝰ ⁊ discalciatꝰ mlꝰ ãnis fm hebreos: ꝗ alios ñ o mlꝰ dieb⁹ vt dictũ fuit ysaie. xx. qd̃ erat satis graue ⁊ derisibile tanto hoi q̃ erat de regio genere. Igit fm istã snian pñs capl'm sic diuidit: qꝫ p̃mo ponit dei p̃ceptũ de catenis fiẽdis. secõdo de ip̃is mittẽdis: ibi. Et mittes eas. Circa p̃mũ p̃oit tꝝ p̃cepti cũ dr. In p̃ncipio regni ioachim. q̃ regnauit. xi. ãnis. iiij. Reg. xxiij. Fac tibi vincula ⁊ catenas iste catenę erãt ligneę: ꝗ q̃ hr̃ ca. se. ⁊ iõ pres eaꝝ q̃buslã vicul' adinuicẽ adiũgebãtur. d Et mittes. Hic ponit p̃ceptũ d̃ missione catenaꝝ: ⁊ p̃mo p̃cipit hec missio. secõdo subdit missiõis rõ

ioachi ⁊ oẽs potẽtes ⁊ p̃ncipes eꝰ vba hec: ⁊ q̃siuit rex interficere eũ. Et audiuit vrias ⁊ timuit fugit q̃q ⁊ ingressus ẽ egyptũ: ⁊ misit rex ioachi viros in egyptũ helchanaꝫ filiũ achobor ⁊ viros cũ eo in egyptũ. Et ediuerũt vriã d̃ egypto: Et adduxerũt eũ ad regẽ ioachi: ⁊ percussit eũ gladio: ⁊ proiecit cadauer eꝰ in sepulcris vulgi ignobilis igit̃ manꝰ aichã filij saphã fuit cũ hieremia vt nõ traderet̃ in manus populi ⁊ interficerẽt eũ.

Capitulũ. xxvij.

i Ꝑ principio regni ioachim filij iosie regis iuda factus ẽ vbũ istud ad hieremiã a dñio dicẽs Hec dicit dñs ad me. Fac tibi vincula ⁊ catenas ⁊ pones eas in collo tuo ⁊ mittes eas ad regem edõ ⁊ ad regẽ moab ⁊ ad regẽ filiorũ ãmon ⁊ ad regẽ tyri ad regeꝫ sydonis in manu nũcioꝝ q̃ venerũt hierlm ad sedechiã regeꝫ iuda: ⁊ p̃cipies eis vt ad dños suos loquãt Hec dicit dñs exercituũ deꝰ israel. Hec dicens ad dños vrros: Ego feci terrã ⁊ homines ⁊ iumẽta q̃ sũt super faciẽ terre i fortitudine mea magna: ⁊ in brachio meo extẽto: ⁊ dedi eã ei q̃ placuit i oculis meis. Et nũc itaq̃ ego dedi oẽs terras istas in mãu nabuchodonosor regis babylonis: seruꝰ mei. Insup ⁊ bestias agri dedi ei: vt seruiant illi. Et fuiẽt ei oẽs gẽtes: ⁊ filio eiꝰ ⁊ filio filij eiꝰ dõec veniat tꝝ terre eiꝰ ⁊ ipsiꝰ. Et fuiẽt ei gẽtes multe ⁊ reges magni. Gens aũt ⁊ regnũ qd̃ nõ fuierit nabu. regi babylõis ⁊ q̃ cũq̃ nõ cumauerit collũ suũ sub iugo regis babylõis: in gladio ⁊ i fame ⁊ in peste visitabo sup gẽtẽ illã ait dñs dõec ꝗsumã eos i manu eiꝰ Vos ergo nolite audire ꝓphetas vrros ⁊ diuinos ⁊ sõniatores: ⁊ augures ⁊ maleficos q̃ dicũt vob nõ seruietis regi babylõis: qꝫ mẽdacium ꝓphetãt vobis vt longe faciant vos de terra vra ⁊ eijciãt uos ⁊ pereatis. Porro gẽs q̃ subiecerit ceruicẽ suã sub iugo regis babylonis ⁊ seruierit ei dimittã eã i terra sua dicit dominꝰ ⁊ colet eã ⁊ habitabit in ea. Et ad sedechiam regem iuda locutus sum fm omnia uerba hec dicens. Subijcite colla uestra sub iugo regis babylonis: ⁊ seruite ei ⁊ populo eiꝰ: ⁊ uiuetis. Quare moriemini tu ⁊ ppl's tuus gladio ⁊ fame ⁊ peste: sicut locutꝰ ẽ dominꝰ ad gẽtẽ que seruire noluerit regi babylonis. Nolite audire vba ꝓphetaꝝ dicẽtiũ uobis: nõ seruietis regi babylonis: qꝫ mẽdacium ipsi loquũt uob. Quia nõ misi

ibi. Et p̃cipies. Circa p̃mũ d̃r. Et mittes eas ad regẽ edõ ⁊c̃. ⁊ sequit.

e In manu. i. p manũ. f Nũcios. q̃ venerũt hierlm ad sedechiã. Ne cã hui⁹ aduẽt⁹ dicũt expositores nñi q̃ venerũt ad sedechiã ad tractãdũ cũ eo q̃lit̃ possent rebellare regi babylonis ⁊ de eꝰ tributo se expedire: ⁊ lꝗ a sequẽs ad hoc p̃cordari: i q̃ hieremias monet istos reges ⁊ sedechiam vt nõ rebellẽt regi babylonis ꝗ magis ei seruiãt sub tributo. Ra. sa. cũ hoc addit aliã cãꝫ dicẽs q̃ sedechias q̃rto anno regni sui iuit i babylonẽ: vt hr̃ ifra li. ad portãdũ exenia regi babylonis q̃ fecerat cũ fgẽ: vt hr̃. iiij. Re. xxiij ⁊ tũc rex babylonis p̃fecẽ eũ q̃ncq̃ regib⁹ ꝗ notatis vt ab illis acciperet tributũ in babylonẽ cũ suo mittẽdũ: ⁊ iõ q̃ñ redijt sedechias in hierlm miserunt isti q̃ncq̃ reges nũcios ad eũ eo q̃ erat istitut⁹ d̃ nouo ad recipiẽdũ eoꝝ tributũ ⁊ tẽ vt dicũt expositores nñi habuerũt inuicẽ tractatũ de rebellione ⁊ tributi negatione: eo q̃ isti q̃ncq̃ reges ⁊ ẽr sedechias libertatẽ desiderabãt: verũ tñ sedechias ñ rebellauit aperte vsq̃ ad octauũ ãnũ regni sui vt dicit iosephꝰ i talib⁹. n. negocijs p̃oit magnꝰ tꝝ tract⁹: ꝗ tũc p̃fidens d̃ auxilio regis egypti ⁊ forte istoꝝ q̃ncq̃ regũ aperte rebellauit ⁊ tributũ regi babylõis negauit. g Et p̃cipies. hic p̃ñr ponit dicte missiõis rõ q̃ ẽt ꝓphetia ñ solũ vbo ꝗ ẽr sensibili signo significaret eis q̃ si rebellarẽt male p̃ringerẽt ip̃is. ⁊ ꝗ lꝗa excepta aliq̃b⁹ q̃ exponẽt. h Ego feci terrã ⁊ homines ⁊c̃. i fortitudine mea magna: qꝫ ad opus creationis req̃rit virtꝰ infinita.

i Et dedi eã ei q̃ placuit i oculis meis. nõ ẽ p̃ b̃ intelligẽdũ q̃ nabu. babe/

rem gratũ faciẽtẽ sine certificãtẽ eũ eẽt ifidelis ⁊ ꝗ dolatra ꝗ b̃ d̃: q̃a deꝰ idifferẽter bõis ⁊ malis dat bõa ꝛꝛalia put sibi placet. a Serui mei. erat. n. executor diuie iustitie: vt ñ. dicũ ẽ. xxv. b Insup ⁊ bestias agri dedi ei. dicit Ra. sa. q̃ b̃ d̃: eo q̃ nabu. leo d̃r. ñ. iij. ca. q̃ ẽ rex aialiũ.

c Et seruiẽt ei oẽs gẽtes. hyperbole ẽ ad designãdũ multitudinẽ sui ip̃ij.

d Et filio eiꝰ. s. ceulmerodach. e Et filio eiꝰ. s. balthasar in q̃ defecit regnũ babylõie: Dan. v. iõ subdit. f Donec veniat tꝝ. s. punitõis terreiꝰ ⁊ ipsiꝰ. Cetera patẽt vsq̃ ibi. g Vos q̃ nolite audire ꝓphetas vestros. q̃ fingebãt sebre visiões a deo i vigilia. h Et diuinos. q̃ pictura rabãt p̃ astra. i Et sõniatores. q̃ dicebãt sebre visiões i sõno. k Et augures. q̃ diuinabãt p̃ garritũ ⁊ volatũ auiũ. l Et maleficos. q̃ diuinabãt i hostijs demonib⁹ imolatis. m Ut lõge faciãt vos ⁊c̃. istõ vt d̃r: p̃secutue ⁊ nõ causalit̃. ex b̃. n. q̃ credebãt talib⁹ mẽdacijs rebellabãt: ad qd̃ sequebat eoꝝ destructio ⁊ captiuitas. Cetera patẽt vsq̃ ibi.

n Dimittã eã i terra sua. ñ sub tributo regis babilõis. o Et ad sedechiã. h p̃fir p̃oit ꝓphetia ꝗ sedechiã ⁊ eiꝰ ppl's quã p̃dixerat hieremias vt ꝗ̃ superꝰ in plurib⁹ locis: ꝗ b̃ eã repetit loquẽdo nũcijs regũ p̃dicto rũ ꝗ q̃ dicẽ h Ra. sa. ⁊ ꝗ̃ snia vsq̃ ibi.

p Nolite audire verba ꝓphetaꝝ. s. falsoꝝ: vt ꝗ̃ ex sequentibus.

q Ut eijciãt vos.li.vt teuck hic ꝓsecu tiue ⁊ nõ causaliter:vt.ã.dictũ ẽ. ⁊ ps lra vsq; ibi. r Et si ꝓpbere sunt.s.dei. s Occurrãt dño ꝓces efficaces ei pongẽdo:vñ in hebreo bẽ.Deꝓcẽtur dñs exercituũ vt non veniãt ⁊c.i.vt vasa que remãserũt in domo dñi non pertenk in babylonẽ:sicut illa que fuerũt portata in transmigratione iech o nie:que ñ portabãt:ñ subdit:.

t Quia hec dicit dñs exercituũ ad colũnas.s.duas magnas ⁊ valde notabiles q̃ erãt in porticu tẽpli. v Et ad mare.s. eneũ in q̃ lauabank sacerdotes. r Et ad bases. s.lutez q̃ erãt valde curiose:vt ps.iij.Re.ĩ ñ o ista hic exprimũk in spãli: q̃a erãt valde notabilia:cetera aũt dicta sũt in generali cũ sbdik. Et rdiqua vasoz ⁊c.de oib⁹ in fine cõcludik. y In babylone trãsferẽk.qõ fuit impletum capto sedechia rege vt bẽ.iiij.Reg. vlti.

5 Et ibi erũt vsq; ad diem vi.sue.s. ad tp̃s cyri q̃ i p̃ncipio regni sui dedit licẽtiã iudeis redeundi ⁊ reedificãdi tẽplus:⁊ vasa q̃ fuerũt in babylone portata:fecit in hierlm reportari:vt bẽ Esdre.i.

Capitulum.xxviij.

Z factũ ẽ. Hic cõsequẽk hieremias ꝓpbetat ꝗ ananiã hũsũ ꝓpbetã:⁊ diuidik in duas:q: ꝑmo ꝓpbetia ananie ponik:scõo a dño reprobak:ibi. Et factũ est. Prima in duas:q̃a p̃mo ananias ꝓpbetat verbo. secundo sensibili sig:ibi. Et tulit. Prima adhuc in duas:q: ꝑ põik ꝓpbia ananie.scõo ñ sto Hieremie: ibi. Et dixit. Circa p̃mus notak tp̃s cũ ot.

a Et ecẽ ẽ in ãno illo.s. q̃nto ãno sedechie q̃ venerũt nũcij regũ ad ipm ps q̃ subdik p⁹. In ãno q̃rto ⁊c. Sed ꝗ b vt illõ qõ interponik:in p̃ncipio regni sedechie. q̃rt⁹ em ãn⁹ sui regni nõ pot dicã ꝓuenire p̃ncipiũ ei⁹: pp qõra. Sa. dicit q̃ p̃ncipius regni hic accipitur pro illo tempore quo Nabuch odonosor preficit eum quinq; regibus:vt predictũ ẽ ca.prece. Et hoc fuit quarto anno regni sedechie. b Dixit ad me ananias.i.dingẽdo sermonẽ ꝗrũ asserẽrẽ. c Hec dicit dñs exercituũ de⁹ israel. Cõtriui iugũ regis babylõis.audiuerat.n.iste ananias prio anno regni sedechie hieremiã dicentẽ. Hec dicit dñs exercituũ. Ecce cõfringã arcũ belã.⁊ ad similitudinẽ hui⁹ dixit postea q̃nto anno sedechie illud qõ ot b. c Hec dicit dñs ⁊c.q: falsi ꝓpbe accipiebãt modus loquẽdi ꝓpbaz dñi:sicut dictũ ẽ.ã.xxiij.Cetera patẽt i lra. d Et dixit hieremias. Hic p̃ñr ponik ñsio hieremie dicẽns. e Amen. Sic faciat dñs.desiderabat em hieremias reditũ trãsmigratiõis ⁊ vasoz que cũ ie.bonia trãsmigrãte fuerũt deportata suppositũ ñ sup b volũtate diuina:ꝗ sciebat b nõ euenturũ:ñ subdit. f Verũñ audi vbũ b.p qõ apparebit si ꝓpbetia tua sit vera vl nõ. g Propheta q̃ vaticinatus eos ait dominꝰ ⁊ ipsi ꝓpbetant in noie meo mẽdaciter:aitꝰ eijciãt uos ⁊ pearis tã uos q̃ꝗ ꝓpbete q uaticinãtur uobis. Et ad sacerdotes ⁊ ad ppl'm istũ locutꝰ sũ dicẽs. Hec dicꝭ dominꝰ. Nolite audire vba ꝓpbetaꝝ uestroꝝ q ꝓpbetãt uobis dicẽtes:ecce uasa domini reuertẽk de babilone nũc cito. Mẽdaciũ.n. ꝓpbetãt uobis. Nolite ergo audire eos ꝗ seruite regi babylonis ut viuatis. Quare dat hec ciuitas in solitudinẽ. Et si ꝓpbete sũt ⁊ est vbũ dñi in eis occurrãt dño exercituũ: vt nõ veniãt vasa q̃ derelicta fuerũt in domo dñi ⁊ i domo regis iuda ⁊ in hierlm i babylonẽ. Qꝛ hec dicit dñs exercituũ ad colũnas ⁊ ad mare ⁊ ad bases ⁊ ad reliqua vasoꝝ q̃ remãserũt in ciuitate hac: q̃ nõ tulit nabu.rex babylonis cum trãsferret iechoniaꝝ filiũ ioachi regẽ iuda de hierlm in babylonẽ ⁊ oes optimates iuda ⁊ hierlm. Qꝛ hec dicit dñs exercituũ de⁹ israel: ad vasa que derelicta sũt i domo dñi ⁊ i domo regis iuda ⁊ hierlꝫ. In babylonẽ trãsferẽk: ⁊ ibi erũt vsq; ad diẽ visitatiõis suẽ dicit dñs. Et affeni faciã ea ⁊ restituã i loco isto. e Z fcm ẽ in Ca.xxviij. ãno illo in ꝓcipio regni sedechie regis iuda:i ãno q̃rto:i mẽse qnto:dixit ad me ananias filius azur ꝓpbeta de gabaon in domo dñi coꝝã sacerdotibus ⁊ oi ppl'o dicẽs. Hec dicit dñs exercituũ deus israel dicens. Confregi iugũ regis babylõis. Ad huc duo ãni dieꝝ ⁊ ego referri faciã ad locũ istuꝝ oia vasa dñi q̃ tulit nabuch.rex babylonis d̃ loco isto ⁊ trãstulit ea i babylonẽ. Et iechoniã filiũ ioachi regẽ iuda ⁊ oes trãsmigrationẽ iude q ingressi sũt in babylonẽ ego ꝓuertã ad locũ istũ ait dñs. Conterã.n. iugũ regis babylonis. Et dixit hieremias ꝓpbeta ad ananiã ꝓpbetã i oculis sacerdotuꝝ ⁊ oculis oiꝝ ppli q stabat in domo dñi: ⁊ ait hieremias propheta. Amen. Sic faciat dñs. Suscitet dñs vba tua que ꝓpbetasti: vt referãt vasa in domo dñi: ⁊ oes transmigratio d̃ babylone ad locũ istũ. Verũtamen audi verbum hoc quod ego loquor in auribus tuis ⁊ in aurib⁹ vniuersi populi. Prophete q fuerũt ãte me ⁊ ante te ab initio ⁊ ꝓpbetauerũt sup terras multas ⁊ sup regna magna d̃ plio ⁊ de afflictiõe ⁊ de fame:ꝓpbetaꝝ q vaticinat⁹ ẽ pace cũ venerit vbũ eiꝰ tẽ scietꝰ ꝓpbeta quẽ misit dominꝰ in vitate. Et tulit ananias ꝓpbã cathenã d̃ collo hieremie ꝓpbete: ⁊ ꝓfregit eã. Et ait ananias in ꝓspectu oiꝝ ppli dicẽs. Hec dicꝭ dominus. Sic ꝓfrigã iugũ nabucho.regis babylonis post duos ãnos dierũ d̃ collo oiuꝝ gẽtiũ. Et abijt hieremias ꝓpbeta in viã suã. Et fcm ẽ vbũ domini ad hieremiã postq̃ ꝓfregit ananias ꝓpbeta cathenaꝝ de collo hieremie ꝓpbete dicens. Sed est pace.sup ppto futurã cũ venerit vbũ eiꝰ in effectu. b Sed ꝓpbaꝝ.i.cognoscẽk o ipso q ẽ ꝓpbaꝝ ver⁹ ad eo missus. Et b loco acceperũt iudei occasionẽ errãdi dicẽtes q ꝓmissiones dei de bono futuro fiũt absolute nec retractãtur:ꝗ cõminationes de malo sunt sub conditione,s.si non egerint penitentiã illi quibus fiunt:⁊ nõ accedãt penitentia retractauk:sicut ꝓpbetia ionie d̃ ninive sub uersione ppẽ penitentiã ninuitarum:⁊ sic expõnũt qõ d̃ b.ꝗ ꝓpbeta q̃ vaticinatus ẽ pace.s.q.o hieremias ananiã ꝓpbetas pplebonus ⁊ ego ꝓpbero ei penitentiã:⁊ tũc sequitur q tu ꝗs ꝓpbaꝝ dñi impleta fuerũt ꝓpbetia:q: talis ꝓmissio nõ mutatur:ꝗ si nõ eum ad malũ pene q̃ ꝓpbetizo nõ ꝓb argui poterũ d̃ falso sicut q: tale ꝓpbetia aliq̃ nõ implek pp penitentiã ppli supueniẽtẽ:ꝗ illõ d̃ dñi apparet falsus q dicẽk. Hiere.ã.xxix. vbi ꝓmissio d̃ bono ita d̃ certa data bilis pp penitentiã supueniens: sicut cõminatio de malo pp penitentiã supueniẽtẽ. Vt ibidẽ d̃ in ꝓsona dñi. Repentino quar aduersus gẽtes ⁊ aduersus regnũ vt eradicẽt et destruã ⁊ dispdam illud. Si penitentiã egerit gẽs illa a malo suo agã ⁊ ego penitentiã sup malo q̃ cogitaui vt faceꝝ eis. Et statim subdit ibidẽ de ꝓmissione bõi. Et subito loquar de gẽte ⁊ d̃ regno vt edificẽt plãtẽ illud. Si fecerit malũ in oculis meis penitentiã agã sup bono q̃ locutꝰ sum vt faceꝝ eis. Et q̃ ꝗs q̃ sicut malũ cõminatum a deo pp penitentiã nõ inferk:sic bonũ ꝓmissum pp pcm̃ supueniẽs auferk. Possent aũt ad b adduci plura alia de facta scꝗptura veteris testamẽti:ꝗ pp plicitatẽ omitto. Sciẽdũ tñ q de⁹ ꝓmittit ẽ ad miserãdũ q̃ ad ꝓdẽnãdũ:⁊ p ñs ad nõ inferẽdũ malũ cõminatũ:q̃ ad auferẽdũ bonũ ꝓmissũ:ꝗ tã ꝓmissio q̃ cõminatio fiunt sub cõditione:⁊ ꝗm b intelligik vbũ hieremie q̃ sicut veritas ꝓpbete denũciãtis bonũ cũ venerit in effectu:in quãtũ deus nõ habet ꝓnitẽtiã ad auferendũ. i Et tulit. Hic p̃ñr ananias cõfirmat dictũ suũ sensibili sig̃ auferendo cathenam de collo hieremie ⁊ frãgẽdo vt ostẽderet ⁊ verbo ⁊ sensibili signo dñius regũ babylonis totaliter auferendũ. k Et abijt hieremias ꝓpb

in viã suã.nolens cõtendere hic p̃ñer ponik reprobatiõem falsam cũ d̃ in ꝓsona dñi ꝓsumptuose signãdo ꝓsumptuose signãdo ao.quasi diceret ex mendacio bylõis ex quo iniquitatem mar⁹ malus quasi incõpatibiliter q̃ añ:⁊ ps lra vsq; ibi.

o Et dixit hieremias:ybi ponitur reprobatio ananie q̃ rũ ad personã cũ dicitur.

p Ecce ego mittam te a facie terre p mortem in qua boies tollũtur d̃ supficie terre ⁊ in ra terrã sepeliuntur.

q Et mortuꝰ est ananias ꝓpbeta in illo ãno:vt hieronie veritas p baruck.

r Mẽse septio.⁊ sic a dẽo hieremie vsq; ad mortem eiꝰ fluxerunt ñ duo mẽses:q̃ñ hec p̃ dixit mẽse q̃nto: vt ps in p̃u.bꝰ.c.

Ca.xxix.

Z hec sũt vba libri.hic ꝓñr ꝓpbetat ꝗ iechoniã q̃ ias cũ ñre ⁊ nobilib⁹ regni ⁊ sacerdotib⁹ ⁊ ꝓpbetis plurib⁹ ducti fuerat in babylonẽ: ꝗ sperabat ⁊ habebat spẽre direi iudeã ⁊ illi q̃ cũ eo trãslati fuerũt decepti a falsis ꝓpbis eñ ñb⁹ iter eos ꝗ Hieremias scribẽdo eis mittit auferre istaꝝ ꝓfidẽtiã falsã. Et diuidik i duas ptes: q: ꝑ epkie hieremie ꝓponik p̃fatio.scõo narratio ibi.Z dicẽ dñs. In pfatiõe exp̃nik p̃ ꝓsona mittẽs epistolã cuꝝ ot. Que misit bier. ꝓpba ⁊ loc⁹ vñ misit cũ subdik. Deinde in.scõo p̃ liqas senioꝝ ⁊c.⁊ ps lra eunuchi.i.regis ⁊ regine ctiones ꝗ a castitatis bonis ꝗus domibus ⁊ in aprimis loquẽdi dicit saluator: mũt ꝓpter regnũ celoꝝ. tur supra.xxiij.tercio ex

b In manu elasa filij

in viã suã. nolens cõtendere cõtra ananiam. l Et factum est. hic ꝓfiter ponit reprobatio ananie. ⁊ ꝑmo q̃ntũ ad suã ꝓpbenã falsam cũ ōr in ꝑsona dñi. m Catbenas ligneas ꝓtuisti. falsum ꝑsumptuose signãdo. n Et facies ꝑ eis catbenas ferreas. quasi diceret et mendacijs tuis facies illos rebellare regi babylõis et quo incurrent maꝰ malus quasi incõpabiliter q̃ aũ: ⁊ ꝑ lrã vsq̃ ibi.

o Et dicit hieremias: vbi ponitur reprobatio ananie q̃ntũ ad personã cũ dicatur.

p Ecce ego mittas te a facie terre ꝑmortem in qua homines tollũtur ō superficie terre ⁊ in ra terrã sepeliuntur.

q Et mortuꝰ est ananias ꝓpbeta in illo ãno: vt hieremie veritas ꝓbaret.

r Mense septio. ⁊ sic a dõo hieremie vsq̃ ad mortẽ eiꝰ fluxerunt mñ duo mẽses: qñ hec ꝑdixit mense q̃nto: vt ꝑz in ꝓu. bꝰ. c.

Ca. xxix.

T hec sũt ꝛba libri. hic ꝓfiter ꝓpbetat ꝗ iechonias q̃ ias cũ matre ⁊ nobilibꝰ regni ⁊ sacerdotibꝰ ⁊ ꝓpbetis plurimis duci fuerat in babylonẽ: ꝗs sperabat ⁊ habebat spẽ redire iudeã ⁊ illi q̃ cũ eo trãslati fuerãt decepti a falsis ꝓpbis eãdẽ ⁊ ꝓfiter eos ꝗs Hieremias scribẽdo eis nitꝰ auferre istas ꝓfidẽtia falsã. Et diuidit ꝗ duas ꝑtes: qꝰ ꝑ epistle hieremie ꝓponit ꝑ ꝓfatio. secũdo narratio ibi. ō dicit dñs. In ꝑfatiõe exꝑmit ꝑ ꝑsona mittẽs epistolã cuꝰ ōr. Que misit hier. ꝓpba ⁊ loc⁹ vñ misit cũ subdit. De hierlm. secũdo ꝑsone ad q̃s misit cũ subdit. d Ad reliq̃as senioꝰ ⁊c. ⁊ ꝑz lrã vsq̃ ibi. e Et dña. i. mr regis. f Et eunuchi. i. regis ⁊ regine ministri q̃ sic nominãt nõ a medioꝰ sectione ꝗs a castitatis honestate: tales em ponebãt antiquitꝰ in regijs domibus ⁊ maxime circa obsequiũ dñaꝰ. ⁊ ꝓm talẽ modũ loquẽdi dicit saluatoꝰ matb. ei. xix. Sunt eunuchi qui se castrauerũt ꝓpter regnũ celoꝰ. g Et faber ⁊ iclusor. hec noia exponũtur supra. xxiij. tercio exprimũtur ꝑsone portãtes epl'as cũ dicit. h In manu clasa filij sapb ã ⁊c. quos misit sedechias rex iuda ad portandũ tributũ qd̃ debebat regi babylonis vel aliqd̃ exenium.

i Hec dicit. Hic cõsequẽter pdit epl'e narratio in qua hieremias auferit ꝓmo trãsmigratis falsam ꝓfidentiã. secũdo subiũgit decepiẽtiũ penas: ibi Hec dicit dñs. Prima in duas. qꝰ primo auferit cõfidentias falsam. secũdo denũciat veram: ibi. Quia hec. Circa ꝓmũ dicit in ꝑsona dñi. k Edificate domos ⁊c. i. disponite vos ad manẽdũ diu in babylone, putãdo vobis de domibꝰ: terre fructibus: ⁊ multiplicatione ꝓlis: ⁊ cito redire falso ñ sperentis. ideo subdit.

l Nõ seducãt vos ꝓpbete vsi. f. falsi redditũ ꝓpinquũ denũciando.

m Quia hec dicit. Hic ꝓfiter denũciat eis veras ꝓductiones: ⁊ ꝑmo denũciat eã trãslatis in babylonẽ. secũdo ꝓtũ nũciat habitãtibus i hierlm: ibi. Quia hec. Circa primũ dicit.

m Quia hec dicit dñs. q. d. nolite credẽ falsis ꝓpbetis: qꝰ hec cẽsnia dñi de vro reditu.

n Cũ ceperint impleri in babylone. lxx. ãni. tot. n. anni fluxerũt ꝓm hebre. a trãsmigratione ioachi vsq̃ ad primũ ãnũ cyri. ꝓm alios ꝛro cõputatio istoꝰ annoꝰ incipit tardiꝰ. f. a destructiõe ciuitatis subsedechia: vt dcim ẽ. ã. xxv

o Visitabo vos. sicut misericors patꝰ filios, cetera patent vsq̃ ibi.

p Et reducã vos ad locũ istũ. i. in hierlm non q̃ oes redierũt in personis proprijs: qꝰ in tanto tempore multi fuerunt mortui maxime illi qui erãt iã puerte cetaris.

q Et dabo vobis finem. captiuitatis vestre.

r Et patientiam interis vsq̃ ad terminum predictum.

s Et inuocabitis me ⁊ ibitis ad terraꝰ vestram. Cetera patent vsq̃ ibi.

t De vniuersis gentibꝰ ⁊c. quia in regno babylonis erant gentes varie ad quas iudei fuerũt trãslati tempore ioachi ⁊ sedechie: ⁊ inde redierũt cũ zorobabel duce.

v Quia dixistis suscitabit vobis dñs ꝓpbetas i. qꝰ credidistis ꝓpbetis falsis vos decipiẽtibꝰ ⁊ dicẽtibꝰ se loq̃ in noie dñi. iõ annũciaui vob̃ terminũ vre reuersiõis in iudeã: vt nõ credatis eis dicentibꝰ vobis q̃ cito debeatis reuerti. x Quia hec dicit. Hic ꝓfiter hanc fiduciã remouet a se sedechia rege ⁊ eiꝰ ꝑplo q̃ nõ trãsmigrauerãt in babylonẽ: denũciãdo q̃ passuri sunt mlto grauioꝰ. iõ subdit. y Hec dicit dñs exercituũ. i. angeloꝰ. z Ecce mittã in eos gladiũ ⁊ famẽ ⁊ pestẽ. oia em ista venerũt sup eos obsessos in hierlm: vt bꝰ. iiij. Re. vltimo. a Et ponã eos q̃ sicꝰ malas. i. abhominabiles deo ⁊ hoibꝰ sicut dictũ ẽ. s. xxiij. in pabola de ficubꝰ. b Et dabo eos in vexationẽ ꝑ seruilia opera ⁊ grauia.

Vade et dices ananie. Hec dicit dñs. Cathenas[m] ligneas ꝓtuisti ⁊[n] facies pro eis cathenas ferreas qꝰ hec dicit dñs exercituũ deꝰ israel Jugũ ferreũ posui sup collum cũctaꝰ gẽtiũ istaꝰ vt seruiãt nabu. regi babylonis: ⁊ seruiẽt ei: insup ⁊ bestias terre dedi ei. Et[o] dixit hieremias ꝓpheta ad ananiã ꝓphetã Audi anania. Nõ misit te dñs: et tu ꝓfidere fecisti ꝑplm istũ in mendacio. Idcirco hec dicit dñs. Ecce[p] ego mittã te a facie terre. Hoc anno morieris. Aduersum enim dominum locutus es. Et[q] mortuus est ananias ꝓpheta in anno illo mense. vij[r]. Capitulum. xxix.

e T hec sũt ꝛba libri q̃ misit hieremias ꝓpheta ō hierusalẽ ad[s] reliquias senioꝰ trãsmigratiõis ⁊ ad sacerdotes ⁊ ꝓphetas ⁊ ad oẽꝫ ꝑplm quẽ transduxerat nabuchodonosoꝰ de hierlm in babylonẽ: postq̃ꝫ egressus ẽ iechonias rex ⁊[t] dña ⁊[u] eunuchi ⁊ principes iudee hierusalem in[b] manu clasa filij sada ⁊ hierlm ⁊[s] faber ⁊ inclusor de phaꝰ ⁊ gamalie filij helchie quos misit sedechias rex iuda ad nabuchodonosoꝰ regẽ babylonis in babylonẽ dicẽs. Hec[i] dicit dñs exercituũ deꝰ israel oi trãsmigratiõi quaꝰ trãstuli ō hierlm i babylonẽ. Edificate[h] domos ⁊ habitate ⁊ plãtate hortos ⁊ comedite fructũ eorũ. Accipite vxores ⁊ generate filios ⁊ filias: ⁊ date filijs vestris vxores ⁊ filias vestras date viris ⁊ parãt filios ⁊ filias: ⁊ multiplicabimini ibi ⁊ nolite eẽ pauci numero ⁊ querite pacem ciuitatis ad quam trãsmigrare vos feci ⁊ orate ꝓ ea ad dominũ quia in pace illius erit pax vobis. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Non[l] vos seducãt prophete vestri qui sunt in medio vestrũ ⁊ diuini vestri: ⁊ ne attendatis ad somnia vestra que vos somniatis qꝰ falso ipsi ꝓphetant vobis in noie meo: ⁊ nõ misi eos dicit dñs. Quia[m] hec dicit dñs. Cũ[n] ceperit impleri in babylõe septuaginta anni visitabo[o] vos ⁊ suscitabo sup vos verbũ meũ bonũ vt[p] reducaꝰ vos ad locũ istũ. ego. n. scio cogitationes q̃s cogito sup vos dicit dñs: cogitationes pacis ⁊ nõ afflictõis vt[q] det vob̃ finẽ ⁊[r] patiẽtiã ⁊[s] inuocabitis me ⁊ ibitis: ⁊ orabitis me ⁊ ego exaudiã vos: q̃retis me ⁊ inuenietis Cũ q̃sieritis me in toto corde vro inueniar a vob̃ ait dñs. Et reducaꝰ captiuitatẽ vraꝰ ⁊[t] ꝗgregabo vos ō vniuersis gẽtib̃ ⁊ ō cũctis locis ad q̃ expulit vos dicit dñs. Et reuerti vos faciã de loco ad quẽ trãsmigrare vos feci: qꝰ[x] diristis. Suscitabit nobis dñs ꝓphetas in babylone. Quia[y] hec dicit dominus ad regẽ qui sedet super solium dauid ⁊ ad omnẽ populũ habitatoreꝫ orbis huius: ad fratres vros qui non sunt egressi vobiscũ in trãsmigrationem. Hec[z] dicit dñs exercituuꝫ. Ecce[z] mittam in eos gladium et famem et pestem et[a] ponam eos quasi ficus malas que comedi nõ possunt eo q̃ pessime sunt: et persequar eos in gladio ⁊ in fame ⁊ in pestilẽtia. Et[b] dabo eos ꝛeratões

ad reliq̃as senioꝰ ⁊c. ⁊ ꝑz lrã vsq̃ ibi. c Et dña. i. mr regis. f Et eunuchi. i. regis ⁊ regine ministri q̃ sic nominãt nõ a medioꝰ sectione ꝗs a castitatis honestate: tales em ponebãt antiquitꝰ in regijs domibus ⁊ maxime circa obsequiũ dñaꝰ. ⁊ ꝓm talẽ modũ loquẽdi dicit saluatoꝰ matb. ei. xix. Sunt eunuchi qui se castrauerũt ꝓpter regnũ celoꝰ. g Et faber ⁊ iclusor. hec noia exponũtur supra. xxiij. tercio exprimũtur ꝑsone portãtes epl'as cũ dicit. h In manu clasa filij sapb ã ⁊c. quos misit sedechias rex iuda

fis vos decipiẽtibꝰ ⁊ dicẽtibꝰ se loq̃ in noie dñi. iõ annũciaui vob̃ terminũ vre reuersiõis in iudeã: vt nõ credatis eis dicentibꝰ vobis q̃ cito debeatis reuerti. x Quia hec dicit. Hic ꝓfiter hanc fiduciã remouet a se sedechia rege ⁊ eiꝰ ꝑplo q̃ nõ trãsmigrauerãt in babylonẽ: denũciãdo q̃ passuri sunt mlto grauioꝰ. iõ subdit. y Hec dicit dñs exercituũ. i. angeloꝰ. z Ecce mittã in eos gladiũ ⁊ famẽ ⁊ pestẽ. oia em ista venerũt sup eos obsessos in hierlm: vt bꝰ. iiij. Re. vltimo. a Et ponã eos q̃ sicꝰ malas. i. abhominabiles deo ⁊ hoibꝰ sicut dictũ ẽ. s. xxiij. in pabola de ficubꝰ. b Et dabo eos in vexationẽ ꝑ seruilia opera ⁊ grauia.

a Uniuersis regnis terre. ꝑ ōr q; sub rege babylonis erāt plura regna.
b In maledictione. q̃ tū ad verba dura que eis inferebāt. c Et in stupore. p̃ admiratione eōr miserie. d Et in sibilū. i. in derisu. Cetera patēt in lra. e Hec dicit. Hic p̃nter ponit pena falsoꝝ ꝓphaꝝ qui decipiebāt ppl̃m de babylone trāsmigratū: ⁊ primo ponit pena duorū
sit q̃ ñ solū erāt ꝓphe falsi: sz ēt adulteri. secō péa tertij q̃ nō solū erat auctor falsitatis: sz ēt ꝓsecutor ñitens ibi. Et ad semeiā Mosa aūt duoꝝ ponūtur cū ōr. f Ad achab filiū cholie ⁊ ad sedechiā filiū maasie. ⁊ subdit eōr péa cū ōr. Ecce tradam eos i mānu nabucd. dicūt apostatores nri cōit q̃ isti fuerūt duo senes q̃s p̃uē d ani el ō falso testimonio ꝑ susannā pp q̃ō fuerūt cōdēnati ad mortē: vt hī Daniel. xiij. Verūm q; iudei i babylōe erāt serui ñ habebāt aliquā iusticiā nec p ōnis p̃tātē ꝓdēnādi aliquē ad mortez. ió subdit ꝗ fuerūt traditi i manu nabucd. q; ō sua falsitate fuerūt accusati p iudeos eōrā rege vt locū eī tenerent: q̃ suias mortē in eos dedit: ⁊ executōez iudeis cōmisit: ⁊ ió cū ōr Dañ. xiij. ppl̃os eos interfecisse: ind ligēdū ē ñ̃ executiuē: cetera patēt vsq; ibi.
5 Quos frixit rex babylōis in igne. Sz ꝑ Dañ. xiij. ōr q̃ fuerūt lapidati. Ad q̃ō dicēdus q̃ q̃libet pena mortis aliq̃n in scriptura significat nomine ignis. Vel q; p̃mo fuerūt lapidati postea ꝓbusti: sicut ō achor dañ̃ fuit Josue vij. Et ꝗ ēpm̃it péa ignis: in dañ. ꝛo pena lapidatiōis: illud tñ q̃ō de eis ōr in daniele nō ē auctēticū: q; nō est de scriptura canonica: cetera patēt vsq; ibi. b Ego sū iudex ⁊ testis dic̃ dñs. q. d. nullꝰ pōt effugere iusticiā meā. i Et semeiā. hic p̃nr ponit pena tertij q̃ ñ solū erat ꝓpha falsus sed ēt ꝓsecutor hieremie scribēs
vniuersis[a] regnis terre: in[b] maledictione ⁊ [c]in stupore ⁊ [d]in sibilū ⁊ in obprobriū cūctis gētib⁹ ad q̃s ego cieci eos: eo q̃ non audierint ꝓba mea dicit dñs: q̃ misi ad eos p̃ seruos meos ꝓphetas de nocte consurgēs ⁊ mittēs: ⁊ nō audistis dicit dñs. Vos ergo audite verbū dñi omis trāmisgratio quā emisit de hierusalē in babylonē. Hec[e] dicit dñs exercituū de⁹ isrl' ad[f] achab filium cholie ⁊ ad sedechiā filiū maasie q̃ ꝓphetāt ꝙ obis in noīe meo mēdaciter. Ecce ego tradā eos in manu nabucho. regis babilonis: ⁊ percuti et eos i oculis vr̃is. Et assumetur ex eis maledictio oi trāsmigrationi iude que ē i babilōe dicentiū. Ponat te dñs sicut sedechiam et sicut achab q̃s[g] frixit rex babylōis i igne p eo q̃ fecerint stulticiā i isrl' ⁊ mechati sūt in vxores amicoꝝ suoꝝ: ⁊ locuti sūt ꝓba in noīe meo mēdaciter: q̃ō nō mādaui eis. Ego[h] sū iudex ⁊ testis dicit dñs. Et[i] ad semeiam necdamitē dices. Hec dicit dñs exercituū de⁹ isrl'. Pro[k] eo q̃ misisti in noīe[l] meo libros ad oēs pplm q̃ē in hierlm ⁊ ad sophoniā filiū maasie sacerdotes ⁊ ad vniuersos sacerdotes dicēs: dñs[m] dedit te sacerdotē p[n] ioiade sacerdote vt[o] sis dux in domo dñi sup[p] oēs vir arrepticiū ⁊ ꝓphetātē vt[q] mittas eum in neruū ⁊ in carcerē. Et[r] nunc q̃re nō increpasti hieremiā anathotē q̃ ꝓphetat vob. Qz[s] sup hoc mi-

te tē. i. dispōite vos ad diuinā māsionē sic expōsitū ē. 7 Legit q̃ sophonias sacerdos. ad arguēdū hieremiā ō epla quā misserat. Cetera patēt vsq; ibi. 5 Ecce ego. vbi pōit pena semeie cū ōr. a Visitabo sup semeiā necdamitē in plona eī. b Et sup semēeī. i. in plonis sibi p̃ūctis. c Nō erit ei vir sedēs. i. habitās. d In medio ppli b⁹ s. reuertentis in hierusalem.
c Et nō videbo. q̃ō ego faciaz populo meo. ipso de captiuitate liberādo. f Quia p̃uaricatiō es loquī⁹ est aduersus dñm. notādo hieremias ō falsitatē q̃ ex ore dñi loquebatur.

Capitulū. xx.

Octobus.

Supra hieremias ꝓphauit ppl'o asga. ō p̃nr ꝓpheratio spera: illō aūt q̃ erat sūme ꝓsperā erat aduent⁹ chisti ad salutē mundi: cui⁹ figura ferat saluato ppli ō captiuitate babylōica ō qua fecerat mētionē ca. p̃ec. inf aspa q̃ā ciauerat vt oppsita iuxt se poni magis ducēdā ⁊ ió p̃uenēter p figurā b p̃ītē denunciat rē figuratā. s. p christo salutē generalē q̃ō fuit i b ca. ⁊ sic nō p̃ōt cōuenire alī expōni nisi referēdo ad tp̃s christi: vt in p̃sequendo magis apparebit. Ad intellectū tñ sequēntū s. iendā q̃ ꝓpheseribēdo ñ seruāt sēp eōdē tp̃is: sz frequēter p̃ius facta: sequēter posteriꝰ ⁊ eōuerso. vñ dicunt doctores. hebrei. ñ ē p̃
babylone summo pontifici qui erat in hierusalez vt incarcerarer hieremiā: eo q̃ scripserat trāsmigratis: ne falso sperarent cito reuerti: ⁊ b ē q̃ō ōr. k Pro eo q̃ misisti libros. i. lras. l Noīe tuo tāq̃ noīe veri ꝓphete dicēs sophonie. m Dñs dedit te sacerdotē s. sūmū. n Pro ioiada sacerdote. sz iste ioiada fuisse diu añ: tñ ip̃m noiat eo q̃ fuerat bō sanctitatis magne ⁊ auctoritatis in b adulādo illi sophonie. q. d. tu es tāte sanctitatis sicut ille. o Vt sis dux. i. p̃nceps sacerdotū. p Sup oēm vir arrepticiū ⁊ ꝓphetātē. i. q̃ ꝓphetat ex virtute demonis et fantasias ōmouētis. q Vt mittas eū in neruū. i. i cippū ita q̃ nō possit talia seminare in ppl'o. r Et nūc q̃re nō increpas hieremiā. talē ꝓphetātē in hierlm ⁊ nō solū in hierlm ⁊ bis: sz ēt i babylone scriptis: ió subditur.
9 Quia sup b misit ad nos. s. epl'am vt dictū ē in p̃n. hui⁹ ca. t Dicēdo. in cadē epla. v Zōgū ē. s. tp̃s moze vt ē in babylōe. x Edificate

ne ⁊ posterius in lege per quam intelligunt ve. testa. in quo nō ē attēdēd⁹ ordo tp̃is f̃m ordinē d̃ scriptōis ⁊ idē dicūt doctores q̃ frequēter sacra scriptura loq̃t p anticipationē. s. posteriora p̃ponēdo ⁊ p recapitulationē p̃ora postponēdo: ⁊ b mō procedit hiere. in b li. in plurib⁹ locis: vt p̃z in p̃cedēnib⁹. ⁊ in seqnib⁹ apparebit. ⁊ i b loco sic p̃cedit: q; p̃mo denūciat christi regnū. scō eī⁹ aduētū ca. se. Circa p̃mū sciēdū q̃ sz bō christi⁹ ab instāti incarnatiōis habuerit dñium sup oia creata auctoritatiue nō tñ executiue: sz b mō accepit sua resurrectiōis f̃m q̃ dic̃ Ad ath. vl. Data ē mihi oīs p̃tās i celo ⁊ i tra. ⁊ p̃fect⁹ b ēbit i iudicio finali: tē. n. oia erūt ei simplr subiecta. vñ dic̃ apo. ad heb. ij. Nūc aūt nondū videm⁹ oia subiecta ei. iudiciū aūt finale p̃cedit antichristi p̃secutio. Et ió p̃ nūciat b p̃secutio ātichristi. secō regnū christi. ibi. Et

est. Ecce rñdet tacite qõni: ibi. Te aũt. Circã pmũ ôr hieremie.
b Scribe tibi tc. q. d. ista futura sũt i lõginquũ ⁊ sũt signa me/
moria: iõ sũt scribẽda. c Ecce dies ve. di. dñs ⁊ pucr. puer.
ppli mei israel ⁊ iuda. Istud nõ põt intelligi ô reditõe captiuitatis
babylonice. nec ô aliqua alia sequenti saluatione temporali: ḉa
fm doctorẽ. hebr. ⁊ fr veritatẽ ppls
israel pur diuidit ꝗ ppls iuda: sicẽ
ib ñ ereuertus ô
captiuitate nec a
iudeis expectat re
uersurus vsq; ad
tps messie quẽ iu
dei expectãt vẽtu
rũ: ⁊ iõ fm nos q̃
pstitetur ad uẽ
tus ptinisse: ois q̃
stra ista alit intelli
gat. ⁊ dicũt aliq̃
q̃ intelligit ô cõ/
uersiõe spũ ali iu
deorũ ad p̃dicati/
onẽ christi ⁊ apo
stolorũ q̃z aliq̃ fu
erũt de regno israel
q̃z salmanasar ca
piuãte illõ rẽgnũ
aliq̃ fugitiui eua
serũt q̃ postea ba
bitauerũt i regno
iude tẽpe ezechie
⁊ cũ illis ô regno
iuda i babylones
ducti fuerũt: ⁊ cũ
redeũt nb' redierũt:
sicut dcm fuit ple
ni'. iiij. reg. qõ au
tẽ subdit. d Et
puertã eos ad ter
rã tc. intelligit de ira
uiterũ q̃ sub pro
missiõe scã abrae
fuit p̃ nequalit in/
tellecta: sicut dcm
fuit pleni' Gene.
xv. Et i pluribus
aliis locis. sz q̃a
iudei qui crediderũt ad predicationes christi ⁊ apostolorũ fuerũt
pauci respectiue: iõ mdi' intelligit qõ ôr b. Et puertã puersiões ppli
mei tc. ô generali puersiõe iudeorũ ad christũ de recta falsitate an
tichristi p belyã ⁊ enoch: nõ ô pseutõe antichristi subdit. e Ecce
b dicit dñs. Vocẽ terroris audiuim' tc. ⁊ pnum erat se dñs chri/
stus fidelib' suis tũc passurus: eo mõ q̃ dixit act. ix. Saule saule
q̃d me pseq̃ris. f Interrogate ⁊ vide. si genetma. B accipit ge
nerare p parere. vñ in hebr. Si potest mascul'. ⁊ p b inuit ãpteras
⁊ ãgustia tũc futura christi fidelib'. iõ subdit. g Quare q̃ vidi
ois viri i. cuiuslibet christiãi q̃z tũcũq̃z fortẽ ⁊ firmi. b Manũ
sup lũbũ suũ q̃si pturiẽtis. mod'. n. mulieris pturiẽt. e ipõere ma
nus suas ad lũbos suos. i Et puer. sũt vniuer. fa. in aurugi.
i. i colorẽ deformẽ p angustia ⁊ timore. k Vle qr magna dies
illa. i tp̃s illõ erit magnũ q̃z tũ ad intẽsionẽ tribulatõis. l Nec
e filiis ei'. pp qõ ôr Matb. xxiij. erit. n. tribulatio magna q̃lis nũ
q̃z fuit ab initio mũdi vsq̃z nõ neq̃z fiet. m Et ex ipo saluabit
ois p̃destinat' ad vitã beatã q̃ noie iacob intelligit: eo q̃ supplan
tator interp̃tat. n Et erit. b pñr põit dñius christi q̃ spũ oris
sui interficiet antichristũ; vt ôr. ij. ad Tessa. ij. ⁊ magnã pte ad bcem
nũ sibi iõ subdit. o Cõtera iugũ eius ô collo tuo. s. militãt ecclie
p Et vincula eius dirũpã. i. machinatões eius ⁊ deceptões. q Et
nõ dñabũt ei ãpli' alieni. s. a deo. r Sz seruiẽt dño deo suo. s.
deo pri. s Et dõ regi suo. i. de filio icarnato. vñ i trãslatõe chal
daica q̃ apõ hebreos ẽ autẽtica vt frequẽt dicũ ẽ: sic bẽ, Et obedi
dñs exercituũ pterã' in gũ eius ô col
lo tuo ⁊ vincula eius dirũpã. Et ñ
dñabũt ei ãpli' alieni: sz seruient
dño deo suo: ⁊ dõ regi suo quẽ suscitabo eis. Tu ergo ne timeas
serue meus iacob ait dñs: neqz paueas israel: qr ecce ego saluabo te ô
terra lõginqua: ⁊ semẽ tuũ ô terra
captiuitatis eorũ. Et reuertẽt ia
cob ⁊ quiescet: ⁊ abundabit bo
nis ⁊ nõ erit qui formidet: qm̃ tecũ
ego sum ait dñs vt saluẽ te. Faciã
cõsumationem in cũctis gẽtib' in
qb' dispsi te: te aũt nõ faciã in cõ
sumationem: sz castigabo te in iudi
cio: vt nõ tibi videaris inocuus: qr
hec dicit dñs. Insanabilis fractura
tua: pessima plaga tua. Nõ ẽ qui
iudicet iudiciũ tuũ: ad alligãdã cu
ratõem tuã: vnitas nõ ẽ tibi. Omes
amatores tui obliti sunt tui: teqz ñ
querent. Plaga inimici p
cussi te castigauimus crudeli: pro
pter multitudinem inigratis tue
dura facta sunt pcta tua. Quid
clamas sup ꝓtitiõe tua? Insana
bilis ẽ dolor tuus. Propter multitu
dinem inigratis tue ⁊ pp dura pcta
tua feci hec tibi. ppterea omes q̃ co
medũt te deuorabunt ⁊ omnes vniuersi
hostes tui in captiuitatem ducen
tur. Et omnes qui te vastant va
stabuntur cũctosq̃z predatores tu
os dabo in predam. Obducã enim
cicatricem tibi: ⁊ a vulneribus tu
is sanabo te dicit dominus. Quia
eiectam vocauerunt te syon: hec ẽ
que nõ habebat requirentẽ. Hec
dicit dominus. Ecce ego cõuertam
cõuersionem tabernaculorũ iacob
⁊ tectis eius miserebor. Et edifi
cabitur ciuitas in excelso suo ⁊ tẽ
plum iuxta ordinem suum fundabi
tur. Et egredietur ô eis laus vox
q̃z iudentium ⁊ multiplicabo eos
et non minuentur: et glorificabo
eos ⁊ non attenuabuntur et erunt
filij eius sicut a principio et cetus
eius coram me permanebit. Et vi
sitabo aduersum omnes qui tribu/
lant eum: et erit dux eius ex eo: ⁊
princeps de medio eius producetur. Et applicabo eum: et acce
det ad me. Quis enim iste est:
qui applicet cor suum vt appro
pinquet mihi ait dominus. Et eri
tis mihi in populũ: ⁊ ego ero vo
bis in deum. Ecce turbo domi,
ent messie filio dõ regi suo. vñ fr oẽs docto. hebr. istud intelligit ô christo
ad lfas. t Quẽ suscitabo eis. i. faciã appere ad eorũ salutem. ⁊ ẽt qr ad
lfas de pf suscitauit hiesũ a morte. v Tu q̃ ne timeas. ꝓ fortitudine ẽ ꝗ
tribulatiões ãtichristi futurã. ꝓ Saluabo te ô ẽra lõginq̃ ⁊ c. audei. n.
tũc saluandi disposi fuerũt in longinquis partibus mundi ⁊ ibi c aptiui.
ꝓ Reuertetur iacob. s. ad
christũ qõ ñ solũ intelligit de
iudeis tũc ꝓuertẽdis sed
ẽt ô christiãis ab ãtichri/
sto deceptis q̃ postea pe
nitebũt. ꝗ Et q̃escet. a
tribulatiõe ãtichristo inter
fecto. a Et cũcti affluet
bonis ⁊c. b referit ad sta
tũ ecclie triũphãtis: vbi bt
bonũ ĩfinitũ ⁊ securitas p
fecta. b Faciã. n. pstũ.
i cũcti gen. qr oẽs gẽtes se
ctas suas varias dimit
tẽt p fide christi. c Te
autẽ. b rñdet qõ ni tacite
duplici. scõ a ponitur: ubi.
Propterea. Circa pmus
possz fieri qõ q̃re dñs per
mittet fideles suos sic tri
bulari tpe ãtichristi. ⁊ rñ/
det b q̃ b fiet vt purgẽt
a pctis q̃ circa tẽpora illa
abundabũt: fm q̃ dicit
Matt. xxiij. Et qm̃ abun
dabit iniq̃tas ⁊c. ⁊ b est
qõ ôr. c Te aũt nõ fa.
in cõsũ. q. d. q̃z tũcũq̃z fu
tura sit racẽba pseqnto ãti
christi: ñ tñ deficiet ecclia
sz purgabit. iõ subdit.
Sz castigabo te i iudiciõ
vt ñ tibi videaris inocuus
d Insanabilis fractura
tua. qr pseqnto ãtichristi
erit irremediabilis via bũa
na. e Nõ ẽ q̃ iudi. iu/
diciũ tuũ. qr tũc nullus au
debit stare p iusti ad eos
liberãdũ. f Omes ama.
tui obliti sunt tui. qr pnci
pes treui q̃ nõ defendũt
eccl'as ñ audebũt ei ostẽ/
dere nisi amicitiã. g Plaga inimici pcussi te. q. d. tẽ videbor aduersa
ri eccle sicẽ pũ dure castigãs filiũ: vñ ei inimicari iudiciõ exteriori. b Pro
pter multitudinẽ iniq̃tatis tue. q̃ tũc habũdabit supra modũ vt dictum est
b Dura scã fũt pcta tua. i. dura correctiõe idigẽtia. i Quid cla. sup
ꝓtri. tua. q. d. iuste tibi iferit. k Insanabilis ẽ dolor tuus. s. via bũana. pp
qõ christus appõeret remediũ interficiẽdo ãtichristũ vt p̃dictũ est. l Pro/
pterea. b soluit scõa qõ. qr possz aliq̃s q̃rere q̃d faciet christus ô ãtichristo
pseqntore ⁊ sibi adherẽtibus. ⁊ rñdet q̃ nõ euadẽt diuinã vidictã. ⁊ b est
qõ ôr. l Propterea om. q̃ come. re deuo. nõ solũ morte tẽpali sz eterna.
m Et vniuer. bo. tui. i cap. ou. a demonib'. n Obducã enim cica. nbi.
dãdo spũ pnie decepti ab ãtichristo ⁊ a suis dilinib'. o Qr eie. voca.
re syon. i. o tu eccla noie spõ vocata Esa. ij. c. ⁊ hebr. xij. Que vocabit eie
ctã durãte ãtichristi pseqntõe. p Cõuertã puer. tab. iacob. i. societates
fidelium ab ãtichristo deceptorũ. qr dabit eis tp̃s pnie. q Et edifi. ciui.
i. eccla q̃ ẽ ciuitas christi vnitas. r In excelso suo. i. i honore magno. q̃a
tũc oẽs pfugiẽt ad eã. s Et tem. iuxt or. suũ fun. i. cult' christi ab ãtichri
sto deiect' i statũ suũ reformabit. t Et egre. ô eis laus. s. diuia. v Vox
q̃z ludẽ. ñ p dissolutionẽ sz p deuotionẽ: sicẽ dicebat dõ ô sapo. ij. Re. vi.
ludã añ dñm. x Et erit fi. eius sicẽ a pn. i. sicẽ añ pseqntões ãtichristi.
y Et erit dux eius ex eo. i. christus vas bõ. z Et appli. eũ ⁊ acce. ad me.
qr christus bõ p oib' bs accessũ ad pcs̃iõ subdit. a Quis. n. iste ẽ. i. q̃n
te excellẽtie. b Qui appli. cor suũ. qr volũtas christi bonis i oib' pfor
mis ẽ volũtati diuine. c Vt appro. mi. p sua vo. sicẽ fili' pri. d Et
erit mi. s po. s. deo pri p filiũ: ⁊ sbdit ô pẽa ipsorũ. e Ecce tur. dñi. s. i die

ni furor egrediens procella ruens
in[f] capite impiorum cõquiescet. Nõ
auertet irã indignatõis dñi donec
faciat ⁊ cõpleat cogitatões cordis
sui. In[g] nouissimo dierum intelligetis
ea. In[h] tpe illo dicit dñs: ero deus
vniuersis cognationib⁹ israel: ⁊ ipsi
erũt mihi in pplm. Ca.xxxj.

h Ec[a] die dñs. Inuicit[b] grãs
in deserto ppls q remãserat
gladio. Vadet[c] ad requiẽ suã israel
Lõge[d] dñs appuit mihi ⁊ [e]in cha-
ritate ppetua dilexi te: ideo attraxi te
miserans. Rursusq; [g] edificabo te:
⁊ [h] edificaberis virgo israel. Adhuc[i]
ornaberis tympanis tuis ⁊ [k] egre-
dieris in choro ludentiũ. Adhuc[l]
plãtabis vineas in mõtib⁹ samarie.
Plãtabũt plãtantes: ⁊ [m] dõec tps
veniat nõ vindemiabũt. qr[n] erit di
es in qua clamabunt custodes in[o]
mõte ephraim. Surgite[p] ⁊ ascen
dam⁹ in[q] syon ad dñm deũ nrm: qr
hec dicit dñs. Exultate[r] i letitia ia
cob: ⁊ [s] hinite cõtra caput gẽtium: p
sonate ⁊ canite ⁊ dicite. Salua[t] dñe
pplm tuũ reliquias israel. ecce[u] ego ad
ducã eos de terra aquilonis ⁊ cõgre-
gabo eos ab extremis terre: inter[x]
quos erunt cecus ⁊ claudus ⁊ pre-
gnãs ⁊ parũs sil: cet⁹ magn⁹ reuer
tẽtiũ huc. In[y] fletu veniẽt ⁊ [z] in mi
sericordia reducam eos. Et[a] adduc
ã eos p torrẽtes aquarum: in[b] via re-
cta: ⁊ nõ ipingẽt in ea qr[c] fact⁹ sum
israeli pr: ⁊ [d] ephraim primogenitus
me⁹ ẽ. Audite[e] verbũ dñi gẽtes ⁊
annũciate in insulis q̃ procul sũt ⁊ dici
te. Qui dispersit israel ꝯgregabit[f] eum
⁊ custodiet eum sicut pastor greges
suũ. Redimet[g] enim dñs iacob ⁊ li-
berabit[h] eũ de manu potẽtioris et[i]

t demõis de quo scribit
i Et veniẽt ⁊ laudabũt
phãte sic notata: vt dictũ
q̃ parabolice intelligũt bon
similitudine ecce: positũ,
quẽ per parabolã
ece loquit, ⁊ est ibi
sensus hralis non
ille q̃ p voces im-
mediate significa
tur sz q̃ per res si-
gnificatas intelli
git sicẽ dr Ju-
dic. Jerũ lignũ
ad rãnus ⁊c. Sẽ
sus hralis nõ ẽ de
arboribus sed de
abundech ⁊ fidel
minis bonib⁹: ⁊ sic
in ppositro p fru
mentũ ⁊ vinum in
telligitur euchari
stie sacrm qd sub
spẽ panis ⁊ vini
cõsicit. ⁊ p oleum
gra quẽ in hoc sa
cramento ⁊ alijs
cõferitur.

l Et feru pecorũ
⁊ armentorum .i. mk
niplicatõe fidelium
sz q̃ dr pã. xciij.
Et nos pplus pa
scue eius. ⁊ oues
manus eius. ⁊ dicũt
hic pecora minores ⁊ ar
q̃ boues tuos irrigu⁹: et sac
rias. n Et vltra nõ ẽ
mũpbãtis vbi apparet
virgines. p In choro
sumũtur. q Et cõuer
Et inebriabo. i. imple
i. gloria plenitudine: qr n
q̃ saluari sũt eorum d octrina
reolam. r Hec dicit d
sti prinẽria. ⁊ pmo pũt
statue vbi. tercio passion
as. in ptẽ principalẽ ⁊ inc
q̃ audita christi natiuit
Mat. ij. ⁊ qr si cognosce
a bimatu ⁊ infra. q̃ erãt i
pleta fuit hec scriptura f
minat⁹: pp qd carbolici
te exponẽtes: qs exposi
ignt sensus. v Vox i
ma audita ẽ sicut allega
uocũ: qr vno mõ ẽ ppriũ
mẽ appellatiũ: ⁊ sic sig
nomẽ ppriũ loci: qr ram
rusalẽ interpretatur: ⁊ ide
x In exodo. ad designã
rũ filij israel sepeliebãt. y
sepulta fuit iuxta bethle
nis bethleẽ ⁊ tom⁹ territo
scũt in ecclesijs dicũt pa
rũ ⁊ territorij adiacẽtis
pueroꝝ: sicut ⁊ sanctũ d
dei aũt aliq̃ dicũt q̃ cũ
sirẽt iuxta sepulcrũ rach el
dura ipsorũ do dei picta
sus sup. Geñ. xxxiij. nõ a
dissonat a dicto euãge

quãdo plures ppter gentiũ ⁊ locorum ⁊ personarum diuersitatem.

m Et donec vertẽs nõ vinde. vindemiare ẽ fructũ vinee colligere. fructus aũt vlnm⁹ hui⁹ vinee ẽ beatitudo pfecta: q̃ nõ dr in pnti vita sz futura. n Quia erit dies i qua dama. custo. i. pdicatores. o In mõte ephraim. i. in eccla. ephraim, n. crescẽs vel fructifer interpretat: ⁊ ẽt ad hraz in ptib⁹ illis pdicauit christus ⁊ ẽt apli.

p Surgite ascẽdam⁹. pficiẽdo de bono in melius. q In syon. i. in ecclia militãte ⁊ mũpbãte q̃ syon notat Esa. ij. ⁊ ad hcb. xij.

r Exultate in letitia iacob. i. ppli christiani sic notati. qr christus ⁊ apli ⁊ q̃si oes fideles pmi descẽderũt de iacob. s Et hinite caput gẽtiũ. i. dyabolũ q̃ tenebat gẽtes sibi subditas p idolatriã quã apli p magna pre destruxerũt p suã pdicationẽ: verũtẽn qr nõ oes adhuc credũt christo: nõ subdit. t Sal. do. po. reliq̃. israel. ⁊ dicit reliquie israel oes credituri generalit. ⁊ iudicij ca finẽ mũdi puerẽdi spãlit: ⁊ sequit mãsio dei. v Ecce ego ad ducã eos ⁊c. qr de oib⁹ mũdi pnb⁹ aliq̃ adducti sũt ad fidẽ christi: ⁊ plenit⁹ adducẽt circa finẽ mũdi. x Inter q̃s erũt cec⁹ ⁊ claudus ⁊c. i. hõines ispedimẽta veniẽdi ad fidẽ christi q̃ rollenk. pẽrẽ dici ad hraz q̃ multi p christũ ⁊ apl'os ⁊ eorum successores fuerũt illuminati corpe ⁊ mẽte ⁊ erecti ⁊ sanati ab infirmitatib⁹ psilib⁹: ⁊ solũ corpalib⁹ sz ẽt spũalib⁹. y In fletu veniẽt. s. vere penitentes. z Et in misc. redu. eos. q̃ nõ negat vere penitẽs. a Et addu. eos p tor. aq̃. i. p sacra ecclie in q̃b⁹ dant aque grẽ Job. xij Qui biberit ex aq̃ quã ego dabo ei nõ sitiet in eternũ ⁊c. b In via recta. i. i fide catholica. c Quia fact⁹ sum israel i pr. i. ppls catholico generalit. ⁊ puersis a iudaismo spãlit. d Ephraim p̃genit⁹ me⁹ ẽ. qr pmi vocati ad fidẽ catholicã: vt andreas per philipp⁹ ⁊ nathanael: vt dr Job. i. fuerũt de regno. x. tribus. q̃ notat ephraim frequẽter in scriptura notat: eo q̃ pm⁹ rex. s. hieroboã fuit de tribu ephraim. iij. Reg. xi. Et qr p⁹ iudeos p̃ credẽtes q̃ nuis pauci fuerũt ppatiue: vocati sũt gẽtes: nõ subdit. e Audite ⁊c. Qui dispersit israel. i. dispergit pmisit p varias sectas ⁊ errores

f Et ꝯgregabit eũ. in vnitate fidei catholice. ⁊ notat israel incestr q̃ cũq̃ gẽs ad fidẽ p̃destinata: vt dictũ ẽ. g Redimet enim dñs iacob. sanguine ppario. h Et liberabit eũ de manu potẽtior

venient ⁊ laudabũt in monte syon ⁊ cõfluent ad bona dñi sup[h] frumẽto vino ⁊ oleo ⁊[l] fetu pecoꝝ ⁊ armẽtoꝝ: eritq;[m] aia eoꝝ q̃si hortus irriguus ⁊[n] vltra nõ esurĩet. Tũc[o] letabit ỹgo in[p] choro iuuenes ⁊ senes sil'. Et[q] cõuertam luctũ eoꝝ in gaudiũ ⁊ consolabor eos: ⁊ letificabo a dolore suo. Et[r] inebriabo animã[s] sacerdotũ pinguedine: ⁊ popul[t]me[t] bõis adimplebit ait domin[t]. Hec[r] dicit dñs. Vox[u] in[r] excelso audita ẽ lamẽtatiõis luctus ⁊ fletꝰ: rachel[r] plorantis filios suos: ⁊[s] nolẽtis ꝓsolari super eis: qꝛ nõ sũt. Hec dicit dñs. Quiescat[a] vox tua a ploratu ⁊ oculi tui a lachrimis: qꝛ ẽ merces operi tuo ait dñs. Et[b] reuertẽtur de terra inimici ⁊[c] est spes nouissimis[b] tuis ait dñs: ⁊[c] reuertẽtur filij tui ad[f] terminos suos. Audiens[g] audiui ephraim trãsmigrãtem. Castigasti[b] me domine: ⁊ eruditus sum quasi iuuencus [i]indomitus. Conuerte[k] me: ⁊ cõuertar quia tu dñs deus meus. Postq;[l] enim cõtertisti me egi[m] penitentiã: ⁊[n] postq; ostendisti mihi percussi[o] femur meum. Confusus[p] sum ⁊ erubui quoniam sustinui obprobrium adolescentie mee. Si[q] filius honorabilis mihi ephraim: si[r] puer delicatus: quia[s] ex quo locutus sum de eo: adhuc recordabor eius. Idcirco[u] conturbata sunt viscera mea super eum: miserans miserabor eius ait dominus. Statue[r] tibi speculam: pone[t] tibi amaritudines. Dirige[x] cor tuum in viam rectam in[y] qua ambulasti.

t demõis de quo scribit Job. xli. Nõ ẽ sup terrã ptãs q̃ ꝓpet ei. l Et venient ⁊ laudabũt in mõte syon. i. in ecclia militante ⁊ triũphãte sic noiata: vt dictũ ẽ. s̃. k Sup frumẽto vino ⁊ oleo. p q̃ parabolice intelligũt bona spũalia q̃ nõ capiũt ab boib' nisi sub similitudine corporaliũ. ꝓpter quod scriptura ve. ac no. testa. frequẽter parabolice loquit. ⁊ est ibi sensus lrãlis non ille q̃ p voces immediate significatur sed q̃ per res significatas intelligit sicẽ cũ dr Judi. ix. Ierũt ligna ad rãnum ⁊c. Hẽ sus lrãlis nõ ẽ de arboribus sed de abimelech ⁊ sicbi mitis boib': ⁊ sic in ꝓposito p frumentũ ⁊ vinum intelligitur eucharistie sacrm q̃ sub spẽ panis ⁊ vini cõficit. ⁊ p oleum gra que in hoc sacramento ⁊ aliis cõferitur.

l Et fetu pecorũ ⁊ armentoꝝ. i. multiplicatõe fidelium sicq; dr pã. xciij. Et nos ppls pascue eius. ⁊ oues manꝰ eiꝰ. ⁊ dicũt hic pecora minores ⁊ armẽta maiores. m Eritq; anima eorũ q̃si hortus irriguꝰ: ex sacris nouelegis ex quibꝰ aque gre effluũt i aias. n Et vltra nõ esuriet. istud ꝓprie refert ad statũ ecclesie triũphãtis vbi appetitꝰ totaliter sariat. o Tũc letabit virgo. i. virgines. p In choro. s. ãgelorũ ad quoꝝ societates boies assumũtur. q Et cõuertã luctũ eoꝝ in gaudiũ. pfectũ ⁊ eternũ. Et inebriabo. i. implebo. r Anima sacerdotũ pinguedine. i. gloria plenitudine: qꝛ nõ gloriãt nisi de gloria ꝓpria: sicẽ illorũ q̃ saluari sũt eoꝝ doctria. pp q̃ vltra cões sanctos dicũt bẽ aureolam. t Hec dicit. hic pñs ponũt aliq̃ ad incarnatõem christi ptinẽtia. ⁊ primo pũt illud q̃ respicit eiꝰ ortũ. secũdo ꝓceptũ: ibi statue nbi. tertio passionis effectum: ibi. In dieb' illis. Pria i duas. in ꝓcipiẽ ⁊ incidẽtaliẽ: ibi. Et est spes. Circa primũ sciẽdũ q̃ audita christi natiuitate herodes voluit eũ interficere: vt bẽ Mat. ij. ⁊ qꝛ ñ cognoscebat eũ determinate: interfecit oes pueros a bimatu infra. q̃ erãt in bethleẽ ⁊ finib'eiꝰ: vt dr ibidẽ: ⁊ tũc impleta fuit hec scriptura sicq; exposse dicit san. Math. eꝰ spũsũ illuminatꝰ: pp q̃ catholici eã aliter exponẽtes nimis iudaizãt errore exponẽtes: q̃a expositiões pp plicitatẽ ⁊ iuxtitatẽ omitto. Est igit sensus. v Vox in excelso audita ẽ. In hebr. bẽ. Vox in rama audita ẽ sicut allegat Math. eꝰ: sicq; sciẽdũ q̃ rama ẽ nomẽ eq̃uocũ: qꝛ vno mõ ẽ ꝓpriũ nomẽ loci q̃ ẽ iuxꝰ gabaa. ⁊ ẽ alio mõ nomẽ appellatiuũ: ⁊ sic signat excelsum: nõ pũt aũt hic accipi pro ut ẽ nomẽ ꝓpriũ loci: qꝛ rama nõ ẽ ꝓpe bethleẽ: sicq; bñ distãs. ⁊ p hierusalẽ intermediũ: ⁊ ideo hiero. trãstulit nomen appellatiuũ dicũ. x In excelso. ad designãdũ magnitudinẽ clamoris mulierꝭ quarũ filij interficiebãt. y Rachel plorãs filios suos. rachel enim sepulta fuit iuxta bethleẽ vt bẽ Gen. xxxv. ⁊ iõ dicebat mẽ ciuitatis bethleẽ ⁊ totiꝰ territorij: sicut apud nos scti: q̃q; corpa requiescũt in ecclesiis dicũt patroni nõ solũ illaꝝ ecclesiaꝝ sicq; etiã ciuitatũ ⁊ territorij adiacẽtis. ⁊ sic dr plorare in filiab' suis. i. i matrib' puerorꝝ: sicut ⁊ sancti dicũt cõpati afflictis q̃q; sunt patroni. Iudei aũt aliq̃ dicũt q̃ cũ iudei ducerẽtur captiui in babylonẽ ⁊ trãsirẽt iuxꝰ sepulcrũ rachel vox d sepulcro miraculose pdiẽs fuit audita iplorãdo dei pietatẽ. p illud q̃ captiui ducebãt ⁊ b dictũ posũt sup Gen. xl. viij. nõ asserẽdo sicq; tãn referẽdo: qꝛ ficticiũ vrũ qꝛ dissonat a dicto euãgelistarũ qꝛ nõ ẽ verisimile q̃ n tãtũ miraculũ fuisset exp̃ssum. iiij. Reg. vel. ij. Parali. vel in si. bui' li. in q̃b' locis describit deductio illorꝝ captiuorꝝ qꝛ iudei fuerũt valde solliciti scribere ea que erãt ad bonorẑ ipoꝝ. z Et nolẽt ꝓsolari. ꝓsolatõe bũana. z Quia nõ sunt. s. viuẽtes pñti vita: pp q̃d subdit cõsolatio diuina. a Quiescat vox tua ⁊c. quia est merces operi tuo. i. filijs tuis qui dicũtur ⁊ sunt opera parentũ. per mortẽ eiꝰ illam reportauerũt martirij ꝓmiũ: qꝛ tũ morientes q̃q; tũcunq; iusti descendebãt ad lymbũ inferniõ subdit. b Et reuertẽt ō terra inimici. ista reuersio fuit in christi resurrectiõe: qꝛ tũc sãctos d iferno eduxit ⁊ in eꝰ ascẽsiõe q̃n eos ad celestia duxit. c Et ẽ spes. ō incipit ỹsus in hebr. ⁊ ẽps incidẽtalis: occasiõe eiꝰ ꝓsolatiõis rachelis d pueris occisis q̃ dicebãt eiꝰ filij nõ ne sepulture: vt dictũ ẽ b ꝓpter hui' occasiõe dat sibi cõsolatio d filijs suis sic dictis ratiõe gemitus. ephraim. n. p quẽ intelligit regnũ. x. tribuũ vt pdictũ ẽ: descẽdit de rachel p ioseph b filiũ suũ: ⁊ de puersione illoꝝ ad deũ fit b mẽtio cũ dr. c Et ẽ spes. s. future beatitudinis.

d Nouissimis tuis. i. filijs tuis residuis.

e Et reuertentur filij. scꝛ tui. f Ad terminos suos. i. ad ecclesiam militantem que est terminus in presenti vita. ⁊ triũphantẽ que ẽ termin' in futuro: ⁊ hoc fuit impletũ prꝰ i aplis aliisq; credẽtib' ad pdicationẽ christi ⁊ aplorꝝ q̃ fuerũt d regno. x. tribuũ: ⁊ pfecto' implebit circa finẽ mũdi in puersiõe eoꝝ in generali. g Audiẽs audiui ephraim trãsmigrãtẽ. q. d. ex tũc dispsui eũ reuocare ad fidẽ ꝓpetẽti rpe: ⁊ subdit in pson iã puerꝝ ⁊ in fine mũdi puertẽdoꝝ. b Castiga me. p flagellationẽ in captiuitatẽ. i Quasi iuuẽ cus indomit'. In hebr. bẽ. Quasi vitul' indomit'. ⁊ notat sic ille ppls: qꝛ adorabat vitulos aureos: m illud pã. cxiij. Similes illis fiãt q̃ faciũt ea ⁊ oes q̃ pfidũt in eis. q̃s ad hoc fecit hieroboã. iij. Regũ. xij.

k Cõuerte me dñe ⁊ puertar. nõ enim pũt aliq̃s ad fidẽ christi venire nisi gra dei ipꝰ puenietre: sicut dicit Job. vi. Nemo pũt venire ad me nisi pr̃ q̃ misit me trahẽrit eũ: nõ subdit. l Postq; enim puer. me tua gra preuenẽdo. m Egi pe ad te fructuose reuertẽdo. n Et postq; ostẽdisti mihi. illuminãdo tenebras erroris mei. o Percussi femur meũ. passiones meas refrenãdo. p Cõfusus sum. de hoc q̃ tãdiu te puocaui: ⁊ subdit misericordia dei recipientis eꝰ dicitur. q Si filius bo. mi. ephraim. ⁊ ponit hic si p qꝛ. q: q̃libet reuertens ad deũ veraciter efficitur bonorabilis in ꝓspectu eius. r Si puer delicatus. in hebraico habet. Solatiosus. i. materia solacij sicq; illud Lu. xv. Gaudiũ est in celis super vno peccatore pententiam agente. s Quia ex quo locutus sum de eo. reuocãdo ad meritum. t Adhuc recordabor eius. dando sibi premium. v Idcirco turbata sunt. i. pietate cõmota. Viscera mea super eum. x Statue nbi. hic pñs agit de christi cõceptu. ⁊ diuidit in duas: qꝛ primo describitur hec conceptio. secũdo subdit fidei dilatatio: ibi. Hec dicit. Circa primũ premittit dispositio ppli ad christũ que est vera penitentia sicut q̃ Job. eꝰ pcursor dicit Math. iij. Penitentiã agite: appropinquabit enim regnũ celoꝝ. ⁊ q̃ ad hũ dr. y Statue nbi speculã. i. q̃ plorãdo ꝓpriã pscientiã. y Pone tibi amaritudines. i. pritiõis dolorẽ. z Dirige cor tuũ in viã rectã. s. iustitiẽ. a In qua ãbulasti in patrib' antiq̃s q̃ fuerũt iusti. Ra. sa. dicit q̃ hũ est vera lrã hebraica. Statue nbi speculã. Pone tibi palmas. Dirige cor tuũ nbi i viã rectã: i qua ambulaui. q̃d sic pũt exponi. Statue nbi speculã. speculã ẽ locꝰ alt' vnde pũt a lõge q̃s videre ẽ q̃ sensus. Statue nbi speculã. q. d. mysteriũ i carnatiõis adhoclõge distat: sicut dr in pn. hui' ca. Lõge dñs apparuit mihi. Pone nbi palmas. psiderãdo innocẽtiꝰ victorias q̃ palmã martirij obtinuerũt titulo christi nati: vt dicũ ẽ pte pcedẽti. q. d. iste palme erũt

signū natiuitatis christi implete. Dirige cor tuū in viā rectā. i. lege euangelicā q̄ nullā patiē distorsionē: sicut lex mosaica patiebat: que permittebat libellū repudij ⁊ vsuras cum extraneis Deut. xxiij. ⁊. xxiiij. In qua ambulaui. in natura humana assumpta: fm q̄ dr Act. i. Cepit iesus facere ⁊ docere. b Reuertere virgo israel. i. plebs predestinata ad fidē.

c Ad ciuitates tuas istas i. ad eccias militātē ⁊ triūphantes que ciuitates dicūtur in veteri ⁊ nouo testamēto vt dictū ē supra.

d Usq̄ quo delicijs dissolueris. carnaliter viuendo.

e Filia vaga. p diuersa vicia. f Quia creauit dñs nouū. i. incarnatiōis mysteriū. ⁊ loquit de futuro p modū p̄teriti propter certitudinē ꝓpbetie ⁊ ponit ibi q̄ tangit reditiū causē respectu p̄cedentis snie. q. d. ds diuitri vita carnalis aduentē te christi incarnatiōe: ⁊ in eboari spūalis.

g Femina circūdabit virū. qō fuit impletū in maria q̄ christū vir perfectum sciētijs ⁊ virtutib' ab istāti incarnationis in vtero suo circūdedit. b Hec dicit. hic ꝓfir pōit dilatatio fidei christiane que secuta ē ad christi ꝓceptū ⁊ ortū eius dr. i Adhuc ⁊c. iuda. nosse iude intelligitur omnis vere ꝓfitēs deum ad lfam. etiam fm dispositiones hebreorū vt declaratum est supra xxiij. ⁊ sic terra iuda ē terra credentiū christū ⁊ ꝓfitentiū. k Cū puero captiuitatē eorū. de seruitute pcti ad grē libertatis. l Bēdicat ridō. pulcritudo iustitie ⁊c. sic enim ordāt fidēs vt eccia q̄ ē pulcritudo iustitie ⁊ mōs sanct' multiplicet et bonis spūalib' ⁊ tpalib': q̄ multiplicatio in sacra scriptura frequēter dr dei bēdictio. m Et habitabūt in eo. i. in eccia q̄ dr mōs sanct' vt bf. d. ca. ij. n Judas. i. q̄lib' fidelis cōfitēs christū vt dictū ē. o Et oēs ciuitates. i. fideles. q̄ ponit p ꝓnēs p prēto: sicut frequēter accipit ciuitas p ppl'o in ea prēto: sicut cū dr rat ciuitas fecit hoc. p Agricole ⁊ minātes greges. i. pastores ecclie maiores ⁊ minores laborātes i agro dñico ⁊ gregē dñi pascētes. q Quia inebria ui. i. gratia repleui.

r Animā lassam. i. ꝓpus sub pcō afflictam.

s Jō q̄si de somno suscitat' sum. ⁊ bū ē hieremie q̄ de tribulatiōib' quas videbat vēturas sup ppl'm suū fuerat q̄si somno depressus: is audita redē ptiōe fidē p christū fuit q̄si excitat': sicut dr iacob dr Gen. xlv. Quasi de graui somno euigilās ⁊c. audito q̄ i oepb filij' su' adhuc viueret.

t Et somn' me' dulcis mihi. i. vsus in dulcedinē ꝓpē cōsolationē superueniētē. v Ecce dies veniūt. i. tēpus noui testi qō dr dies ad Ro. xiij. Nox p̄cessit dies aūt appropinquabit. x Et seminabo domū israel ⁊c. i. ecclesiā q̄ ē dom' credentiū ⁊ ꝓfitentiū christū. y Semine bo. ⁊ semine iumē. i. sapientū ⁊ simpliciū: ⁊ b mō ēt expōit Ra. sa. ⁊ i eccia videm' simplices sapiētib' pmixtos ⁊ multiplicatos. pt ēt b intelligi spālit dō credētib' ex iudeis. quor aliq̄ fuerūt sapiētes ⁊ lrati etiam a p̄ncipio: sicut nathanael ⁊ paul' ⁊ plures alij. ⁊ aliq̄ simplices: vt petr' andreas ⁊ matheus: ⁊ circa finē mūdi ad huc magis multiplicabūtur credētes de iudeis simplices ⁊ lrati. z Et sicut vigilaui sup eos ⁊c. i. captiuitate babylonica ⁊ romanor. a Sic vigilabo sup eos vt edificē ⁊ plantē. qō impletū est in his q̄ iā crediderūt in christū: ⁊ amplius implebit in credituris añ iudicū. b In dieb' illis. hic ponit effect' passiōis christi. Currebat cū ipe hierc. istō puerbiū apud iudeos de filijs p pcō parētū pūitis. Patres comederūt vuā acerbā ⁊c. ⁊ istud durauit a p̄ncipio mūdi vsq̄ ad passionē christi: q: p pcō primor parētū oēs descēdebāt ad infernū: ⁊ in passiōe christi qua apta ē ianua cēli: illa punitio ē amota: ⁊ iō puerbiū istō nō hz locū in illis q̄ facti sunt mēbra christi p baptismū: añ no passionē christi p circūcisionē liberari a pcto originali: ibi descendebant ⁊ oēs q̄ circūcisi q̄ iustitiā dr. b In dieb' illis nō dicēt ⁊c. sed vnusquisq̄ in iniquitate sua morietur. i. p iniq̄tate sua damnabit' pena eterna: ⁊ pena tpali aliq̄n puniūtur filij p parētib' fm ordinē iustitie iniq̄tātū sunt q̄dā res vl' ps parētū. b Ecce dies. h p̄ir ponūtur quedam p tinentia ad legis euāgelice datōē ⁊ q̄da leges ciuitatibus ponunt. q̄ ponit p̄mo bū' legis latio. ſcdo ciuitatis fidelium edificatio: ibi. Ecce dies. Circa primū dr. b Ecce dies venīt. i. ꝓpora no. testa.

c Et feriam do. israel ⁊ domui iuda i. fidelib' christus pfitētib' generaliter. ⁊ credētib' de iudeis spālitr ⁊ q̄ dr act. xiij. ō iudeis. Vobis oportebit pmus loqui verbū dei ⁊c.

d Sed' nouus. i. legē nouā. lex ōn frequēter in ve. testa. vocat' fedus vel pactum.

e Nō fm pactum q̄ pepigi cū patrib' vrīs. q: illa lex fuit timor: ista autem amoris. f In die qua apprehendi ⁊c. i. in tempore q̄ quagesima ēm die ab exitu de egypto data fuit lex in monte sinay: vt ps in Exo. g Pactū q̄ irritū fecerūt. ipm multiplicāt trāsgrediendo: vt ps in libris iudicū regū ⁊ paral. b Ego dñar' sum eor. p trāsgressionib' eos puniēdo. ⁊ subdit condō nouē legis cū dr. Sz hoc erit ⁊c. i Post dies illos. i. post eum ⁊c. testa. k Dabo legē meā in visceribus eor ⁊c. q̄ christus legē euangelicā nō scripsit in pellib' vel tabulis materialib': sed in humanis cordib' ⁊ potissime q̄ sup credētes missus spūsanctus die pentecostes: ideo subdit. l Et nō do. vltra vir p̄ximum suum ⁊c. quia illi oēs imediate a deo fuerūt edocti de pertinentibus ad legē nouam: ⁊ postea multi alij sancti habuerūt scientiā a deo infusam: ⁊ si istud generaliter intelligat ad statū triūphantis ecclie refertur: vbi omnes imediate videbunt diuinā essentiā. m Hec dicit. do. qui dat solē in lumine diei ⁊c. ordinate disponens oia.

n Si defecerint leges iste. reb' naturalib' a me imposite. q. d. sicut sunt stabiles ita fidēs stabunt coram me: q̄ō perfecte impletē in ecclesia triūphante. o Si mensurari poterunt ⁊c. i. sicut nō possunt mensurari. sic nō abijciā vniuersum semen israel: q: aliqui iā sunt vocati ad fidē a tēpore christi: ⁊ plenit' vocabūtur alij ex ca finē mūdi. p Ecce dies. Hic cōsequēter agitur de ciuitatis edificatione: ⁊ fm q̄ dicit hic Ra. sa. ⁊ bene q̄ruz ad hoc nō pōt intelligi ō edificationib' factis per salomonē ⁊ neemiā: q: nō fuerūt tante amplitudinis sicut ista describit. Jtē q: in fine dicitur sanctū dñi nō euelletur: ⁊ nō destruet vltra impperuus. Ciuitas autē edificata per salomonē fuit destructa per chaldeos ⁊ tēplū in ea existens: ⁊ ciuitatē reedificatā per neemiā ⁊ templū destruerūt romani: ⁊ ideo dicit q̄ hieremias loquit de reedificatione hierlm ⁊ tēpli in aduentu messie: quo tēpore expectant iudei hierusalem ⁊ templū a deo reedificari materialiter multo pretiosius ⁊ latius q̄ vnq̄ fuerit: sed hoc dictū fundat' super erroneū fundamētum. s. q̄ aduent' christi sit futur': qui iā transijt in preteritum: ppter qō Hiero. ⁊ alij expositores nostri dicūt q̄ nō pōt intelligi ad lfam de edificatione hierlm materialiter: sed spiritualiter q̄ edificata ē a christo ex viuis lapidibus. s. christifidelib': ⁊ q̄

Reuertere[b] vgo israel: reuertere ad[c] ciuitates tuas istas. Vsq̄quo[d] delicijs dissolueris filia[e] vaga. Quia[f] creauit dñs nouū super terrā femina[g] circūdabit virū. Hec[h] dicit dñs exercituū de[i] israel. Adhuc[l] dicēt vbū istud in terra iuda ⁊ in vrbib' eius cū[k] puerto captiuitatē eor. Bēdicat[l] tibi dñs pulcritudo iustitie: mons sanct'. Et[m] habitabūt in eo iudas[n] ⁊[o] oēs ciuitates eius[p] sil' agricole[p] ⁊ minātes greges: q:[q] iebria ui animā[r] lassam: ⁊ oēm animā esurientē saturaui: iō[s] q̄si de somno suscitat' sum ⁊ vidi: ⁊[t] somn' me' dulcis mihi. Ecce[u] dies veniūt dicit dñs: ⁊[v] seminabo domū israel ⁊ domū iuda semine[x] hominū ⁊ semine iumentorū. Et[y] sicut vigilaui sup eos vt euellerē ⁊ demolirer ⁊ dissiparē ⁊ disperdere ⁊ affligerē: sic[z] vigilabo super eos vt edificē ⁊ plantē ait dñs. In[a] dieb' illis nō dicēt vltra: patres comederūt vuā acerbam: ⁊ dentes filiorū obstupuerūt: sed vnusquisq̄ in iniqtate sua morietur. Oīs hō q̄ comederit vuā acerbā obstupescent dētes eius. Ecce[b] dies veniēt dicit dñs: ⁊[c] feriā domui israel ⁊ domui iuda fedus[d] nouū. Nō[e] fm pactū qō pepigi cū pātib' vrīs in[f] die qua apprehēdi manū eorū vt educerē eos de terra egypti pactū[g] qō irritū fecerūt: ⁊[h] ego dñar' sum eorū dicit dñs. Sz hoc erit pactū qō feriā cū domo israel. Post[i] dies illos dicit dñs: dabo[k] legē meā in visceribus eorū ⁊ in corde eorū scribā eā: ⁊ ero eis in deū ⁊ ipsi erūt mihi in ppl'm ⁊[l] nō docebit vltra vir proximū suū: ⁊ vir fratrē suū dicēs: cognosce dñm. Oēs enim cognoscēt me a minimo eorum

dicit Apoc.xxi. Vidi ciuitatē sanctā hierlm ꝛc. cui⁹ edificatio h̄ pabolice describitur. p Ecce dies veniet. i. tēpus no. testa. Et edificabit ciuitas. i. ecclesia de qua d̄r ps. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. A turre ananeel. ananeel interpretat igitur gratia dei. per turrim Ananeel metaphorice designantur apli ꝛ alij credentes primi qui ad modum turris fuerunt solidati per gratiam spiritussancti descendentis super eos in die pentecostes in signo visibili ꝛ isti lapides primarij fuerunt iudei: sed qm postea fuerūt gēnles ad fidem de uotey conuictos eis in hoc edificio cōiunctī: ideo subdit. Vsq ad portam anguli: sicut essi due linee pūgūtur in angulo sic iudei ꝛ gentiles in christo. ꝓpter qd̄ dicitur lapis angularis. Et quia ecclesia militans non solum habet in se iustos sed etiam peccatores q̄ ꝛtū ad numerū. licet non q̄ ꝛtum ad meritum: ideo subdit. Et exibit vltra normā mensure. s. ad recipiendum peccatores qd̄ exprimit magis in speciali cū subditur. Super collem gareb. per qd̄ intelligūtur superbi deo abhominabiles. gareb enim interpretatur scabies. Et circuibit goatha qd̄ interpretat gens peccatrix. Et omnē vallem cadauerum. per quam intelligūtur carnales. Et cineres. id ē peccatores penitentes sm illud Job vltimo capi. Ago penitentiam in faulla ꝛ cinere. Et vniuersam regionem mortis. i. generaliter oēs peccatores in regione umbre mortis habitantes. Vsq ad torrentem cedron. qui interpretat tenebre. qm peccatum mētem obtenebrat. ꝛ qm multi de peccatorib⁹ ad lucem gratie reuertūtur ꝛ ardentiores in dei obedientia efficūtur: ideo subdit. Et vsq ad angulū porte equorum orientalis. ꝛ dicuntur hic equi qui agūtur instinctu spiritussancti: ꝓ q̄ dicit ad Roma. viij. Qui spiritu dei agūtur hi filij dei sunt. ꝛ ad istos se habet spiritussanct⁹: sicut sessor ad equum. Sanctū dñi non euelletur ꝛc. qm cult⁹ dei ab ecclesia non tolletur: sed permanebit vsq ad finem mundi. ꝛ tunc non destruet: sed magis perficietur in patria vbi erit laus iugis ꝛ perpetua sm illud psal. lxxxiij. Beati qui habitant in domo tua dñe in secula seculorum laudabunt te. Licet autem hoc sit bene dictū: videtur tamē mihi saluo iudicio meliori q̄ locus iste possit exponi de reedificatione hierusalē per hadrianum imperatorem post destructionē factam sub Tito ꝛ Vespasiano: in qua edificatione murus hierusalē fuit dilatatus intantū q̄ loca dominice passionis ꝛ sepulture sunt ibi indusa: vt dicit Hugo floriacen. ꝛ alij historiographi qui cū erant extra hierlm per romanos destructa vt patet Job. xix. ꝛ ad heb. xiij. Et illam tradidit hadrianus christianis habitandā: prohibens ne aliquis iudeus habitaret ibidē. Sic ergo potest exponi lra. p Ecce dies ꝛc. ꝛ edificabitur ciuitas. s. hierusalem. q Dño. i. ad honorē dñi quia soli christiani ibi habitare fuerūt permissi: vt dictum est.

r A turre ananeel vsq ad portam anguli. ab antiquo fuit in hierusalem quedam turris ꝛ quedam porta sic nominate: vt habetur Neemie. ij. ꝛ. iiij. Regū. xiij. ꝛ inter illa duo loca erat quasi longitudo ciuitatis: ꝛ quia in latere aquilonari fuit dilatatus murus vt dictum est: ideo sequitur. s Et exibit vltra. s. antiquā clausuram. t Normā mensure. s. hierusalem ad includendum loca predicta: ideo subdit. v Super collem gareb. i. montem calvarie vbi christus fuit passus: vnus em ꝛ idem locus aliquādo nominat pluribus nominibus: sicut mons synai nominatur etiā mons oreb: ꝛ mons dei. x Et circuibit goatha. iste videt ille locus qui Job. xix. dicitur golgotha. sic enim frequēter variantur nomina locorum per longitudinem temporis. sic Job. iiij. nominat sichar ille locus qui vocatur sichem Gen. xxxiij. y Et omnem vallem cadauerum sic nominatam: quia ibi punicebātur ad mortem iudicati: quorum cadauera ibi remanebāt. ꝛ eadē ratione dicitur regio mortis ꝛ cineres: quia ibi fiebant diuerse punitiones: ꝛ ibi aliqui cōburebantur quorum cineres remanebant. z Vsq ad torrentē cedron. s. exclusiue. dilatatio muri predicta pertingit ꝓpe torrentē cedron: sm descriptionem ciuitatis factam ab illis q̄ viderunt eam.

vsq ad maximū ait dñs: qm ꝓpicia bor iniquitati eorum ꝛ peccati eorum nō memorabor amplius. Hec[m] dicit dominus qui dat solem in lumine diei ordinem lune ꝛ stellarū in lumine noctis qui turbat mare ꝛ sonāt fluctus eius: dñs exercituū nomē illi. Si[n] defecerint leges iste coram me dicit dñs: tūc ꝛ semen israel deficiet vt non sit gens coram me cunctis diebus. Hec dicit dñs. Si[o] mēsurari poterunt celi sursum ꝛ inuestigari fundamenta terre deorsum: ꝛ ego abijciam vniuersum semen israel pp oia que fecerūt dicit dñs. Ecce[r] dies veniet dicit dñs ꝛ edificabit ciuitas dño[q] a[s] turre ananeel vsq ad portā anguli. Et[t] exibit vltra normā[u] mēsure in ꝓspectu eius sup[x] collem gareb: ꝛ[y] circuibit goatha ꝛ[z] omē vallē cadauerum ꝛ cineres ꝛ vniuersam regionē mortis vsq[3] ad torrentē cedron ꝛ[a] vsq ad āgulū porte equorum orientalis. Sāctus[b] dñi nō euellet: ꝛ nō destruet vltra imperpetuum.

a Et vsq ad angulum porte equorum sic nominate. quia equi per illam adducebantur, p adaquationem in torrente cedron. ꝛ dicitur orientalis ad differentiam alterius porte que dicebat porta equorum que erat ꝓpe tēplum sic nominata: eo q̄ homines equitare poterant vsq ad locum illum: sed inde dimissis equis procedebant pedibus vsq ad templum sicut dictum fuit Neemie. iij. Et ista erat in parte occidentali ciuitatis sicut ꝛ tēplum: illa vero magis in pte orientali.

b Sanctum dñi nō euellet ꝛc. i. sepulcri edificium qd̄ saraceni capientes ciuitatē non destruerūt sed magis honorifice reseruauerūt vsq hodie: sicut dicūt illi qui viderunt ꝛ in scriptis reliquerunt.

In capi. xxxi. vbi dicitur in postilla. Et sic in ꝓposito per frumentum ꝛ vinum. Additio prima.

Ieut per frumentū ꝛ vinū intelligitur hic eucharistie sacm. sic p oleum in hoc loco debet intelligi oleum qd̄ est materia sacramentorum cōfirmationis ꝛ vnctionis extreme. Qd̄ autem per oleum intelligat gratia. hoc magis videtur pertinere ad sensum mysticum.

In eodē capi. vbi dicitur in postilla. Tunc letabitur virgo. i. virgines Quod hic dicit. Tūc letabit virgo. nō ē necessariū Additio. ij.

q̄ exponat per plurale. s. dicēdo virgines. pōt. n. ꝓprie exponi d̄ beata virgine que antonomatice d̄r virgo. illa em excellentiori mō q̄ ceteri beati letat in choro nō solum angelorum sed etiā sanctorum hominum de quibus subdit. Iuuenes ꝛ senes simul. vt per iuuenes intelligātur sācti noui testa. qui nouiter veniūt. ꝛ per senes sancti ve. testa. qui simul letantur in ecclesia triūphanti de qua agitur vt postil. dicit. Et quia tam ꝝ gō predicta q̄ dicti sancti iuuenes ꝛ senes antequ ad statū beatitudinis peuenissent fuerūt in luctu huius seculi ꝛ dolore: ideo subdit. Cōuertam luctum eorum in gaudium.

In eodem ca. vbi d̄r in postil. Quia fictitiū videtur: tum qm dissonat a dicto euāgeliste. Additio. iij.

Ationes quas postil. allegat ꝗ expositionē fictitiam iudeorum de hac ꝓpheria: Vox in rama audita est ꝛc. vere sunt sed nō accipiunt ab eis. Ne ꝓma p̄: nā ipsi nō accipiūt veritatē euāgelij. De secūda vero: nā dicūt q̄ hoc miraculū satis exprimit in isto loco p hiere. qd̄ dicunt sufficere ad publicationē huius miraculi. pserim cū hieremias fuit post captiuitatē. x. tribuū. ꝛ vt narrare hic istud factū de ploratu rachel tāq̄ preteritū. Sed est alia rō valida ꝗ eos. s. ex hoc qd̄ sequitur. Hec dicit dñs. Quiescat vox tua a ploratu ꝛc. Qualis em erat cōsolatio mri seu muliери ploranti de cede pūri seu de captiuitate tante multitudinis filiorum etiā si certificaret de hoc q̄ post multa curricula ānorum reuerteret de terra inimici posteritas illorum captiuorum seu occisorum ad ꝓpriā patriā seu ad terminos suos. put ipsi exponūt hoc qd̄ sequit. Est merces operi tuo: ꝛ reuertētur ꝛc. qd̄ intelligūt implendū in aduentu messie p eos inanit spectari: quo tpe sm eos descēdentes a pdictis captiuantis seu occisis reuertētur ad terrā pmissionis. Ridiculū em vt ꝛ dicitamini rōnis oino incōsonus q̄ aliqua mulier flens ꝛ dolēs de nece seu strage filiorum pūrialiter facta: cōsolet ꝛ quiescat a fletu p hoc q̄ certificat de restitutione descendentiū ab illis post decursum duorum miliū annorum vel circiter. nā sm pbm in. i. ethi. xv. c. Ex fortunis vel infortunis viuorum si aliq̄d redundat ad mortuos: fragile ꝛ parū ēqd̄ q̄dē incōueniēs nō sequit ad verā expositionē catholicorum sm quā illi filij in ꝓpria ꝓsona qui fuerūt occisi sunt reuersi de terra inimici. s. herodis. ad terminos suos. s. ad regna celi que sūt vera spes nouissima de qua subdit. Et est spes nouissimis tuis.

In eodem capi. vbi d̄r in postil. Dabo legē meā in visceribus eorum.

Un lex nova strictim euangeliū de quo Job. xx. Addit io. iiij. dicitur. Hec autem scripta sunt vt credatis, videtur q̃ lex nova sit scripta non indita. Sed ad hoc dicendum prout in prima secunde questiōe. cvi. arti. i. in corp. q. q̃ lex nova p̃cipaliter ē ipa grā spūsancti q̃ dat fidelib⁹: de qua ad Roma. viij. Lex spūs vite in christo iesu liberauit me a lege peci ⁊ mortis. Sed tm̄ lex nova q̃dā: sicut dispositiua ad grām spūsancti p̃dictā que p̃tinet in euāgelio: sicut ea q̃ pertinēt ad manifestādū diuinitatē vel humanitatem christi vel ea q̃ pertinēt ad p̃emptū mūdi. ⁊ ista sūt scōdaria in lege nova: ō q̃ibus oportuit instrui fideles christi ⁊ ē bis ⁊ scripta. Ꝑ dicēdū ē debis q̃ ad vsum spūalis grē p̃dicte pertinēt. que sūt opa ⁊ tuta ad q̃ multiplicat scriptura noui testi b oīes exhortatur. vñ dōm ē q̃ lex nova p̃cipaliter ē lex indita. secūdario autem est lex scripta ⁊c̄ Capitulū. xxxij

Erbū. Superius hieremias passus est iniuriā a falsis ꝓphetis ⁊ sacerdotib⁹. B incipiatur iniuriā a regib⁹ ⁊ p̃cipib⁹. ⁊ p̃mo a regibus. scdo a p̃cipib⁹ ca. xxxvij p̃ma in duas: q̃ p̃ patit iniuriā a sedechia rege. secūdo a ioachim et⁹ fratre ca. xxxv. Iste tm̄ ioachim regnauit ante sedechiā vt dicta ē. ē. c. xxij. q̃ iste lib̄ nō p̃cedit secūdū ordinē tēpis vt dictū ē. ē. Prima i duas: q̃a hieremias p̃ patit iniuriā. scdo resumit suā ꝓphetiam: ibi. Et dixit. In p̃ma ptē p̃ōit hieremie in carcerario. scdo in carcerationis rō. s. q̃ ꝓphetabat ciuitatē obsessa a chaldeis capiēdā ⁊ ꝓpl'm capiuādum ꝓp q̃ sedechias reclusit eum ne alia coram ꝓplo loqueret: ne cor populi formidie dissolueret peccauit tm̄ sedechias B faciēdo: q̃ bicre. loq̃bat ō mādato dei. ⁊ ipe licebat ad b̄ ex et⁹ illicitu: ita q̃ si poterat tm̄ loq̃ vt dcm̄ est. ē. xx. cetera patēt in lra vsq̃ ibi. b Et ibi erit donec visitē eum. s. in morte q̃ ē vltima visitatio dei q̃ tū ad p̃ntes vitā. c Et dixit. Hic p̃ōit hieremias resumit suā ꝓphetiā. ⁊ diuidit i duas: q̃ p̃mo ꝓphetizat populi iude liberationē. scdo sedechie finē. ca. xxxix. Circa p̃mū sciendū q̃ liberatio ꝓpli p cyrū fuit signū ⁊ figura liberationis fiēde p christū. ideo p̃mo nūciat p̃ma. scdo scda. c. seq. Prima in duas. q̃ p̃mo nūciat liberatio ꝓpli. scdo ponit ꝓfirmatio dicti: ibi. Et oranti. Primū ostēdit p b̄ q̃ ex ordinatiōe diuina patruelis hieremie venit ad eū offerēs ei venalem agrū suū ⁊ ex diuina monitiōe hieremias emit: vt sic nō solū ꝓbo sz etiā facto oñderet q̃ possessiones destructe a chaldeis: iterū emerēt ⁊ possiderentur a iudeis post reditū ē babylone: ⁊ fm b̄ ps lra aliq̃b⁹ exceptis que exponēt. Et dixit hieremias. hoc nō refert ad lras imediate p̃cedētes tā q̃ sūt rūsio hieremie facta sedechie: sz refert ad principiū ca. vbi ō. Ver bū q̃ factū ē ad hieremiā a dño. s. de liberatiōe ꝓpli. Ds q̃ revelatio fuit sibi facta in carcere: ō iterposita fuit et⁹ incarceratio: ⁊ incarceratōis rō quo facto hic reuertit hieremias ad narrādū revelationē sibi factā cum

Capitulum. xxxij.

v Erbum[a] q̃ factū ē ad hieremiā a dño in ano decimo sedechie regis iuda ipse est annus octauusdecim⁹ nabuchodonosor Tūc exercit⁹ regis babylōis obsidebat hierlm: ⁊ hieremias ꝓpheta erat clausus in atrio carceris qui erat in domo regis iuda. Clauserat enī eū sedechias rex iuda dicēs Quare vaticinaris dicēs hec dicit dñs: ecce ego dabo ciuitatē istam in man⁹ regis babylonis ⁊ capiet eam ⁊ sedechias rex iuda nō effugiet ō manu chaldeor sed tradet̄ i man⁹ regis babylonis: ⁊ loquet̄ os eius cum ore illius ⁊ oculi eius oculos illius videbunt: ⁊ in babylonem ducet sedechiam: ⁊[b] ibi erit donec visitē eū ait dñs: si aūt dimicaueritis ad uersum chaldeos: nihil ꝓsperabitis: ⁊[c] dixit hieremias. Factū ē ꝟbū dñi ad me dicēs. Ecce[d] ananeel filius sellū patruelis tui⁹ veniet ad me dicēs. Eme tibi agrū meum q̃ ē in anathot. Tibi enī cōpetit ex ꝓpinquitate vt emas. Et vēit ad me ananeel filius patrui mei fm ꝟbum dñi ad vestibulum carceris: ⁊ ait ad me. Proside agrū meū q̃ ē in anathot in terra beniamin: q̃ tibi ꝓpetit hereditas ⁊ tu propinqu⁹ es vt possideas. Intellexi aūt q̃ ꝟbū domini ēt. Et emi agrum ab ananeel filio patrui mei q̃ ē in anathot. Et[e] appendi ei argentū septem statheres ⁊ x. argenteos: ⁊[f] scripsi in libro ⁊[g] signaui ⁊[h] adhibui testes. Et appendi argentum in statera ⁊[i] accepi librū possessionis signatū[k] ⁊[l] stipulationes ⁊[m] rata ⁊[n] signa forinsec⁹ Et dedi librum possessionis baruch filio Neri filij maasie in oculis ananeel patruelis mei ⁊ in oculis testū q̃ scripti erāt in libro emptionis ⁊ in oculis omnium iudeorum q̃ sedebāt in atrio carceris. Et p̃cepi baruch coram eis dicēs. Hec dicit dñs exercituū de⁹ isrl'. Sume libros istos: librū emptionis hūc signatū: ⁊ librum hūc q̃ apert⁹ ē: ⁊[o] pones illos i vase fictili vt p̃manere possint diebus multis. Hec enim dicit dñs exercituū de⁹ isrl'. Adhuc possidebūtur domus ⁊ agri ⁊ vinee in terra ista. Et[p] oraui ad dñm postq̃m tradidi librū possessionis baruch filio neri dicens. Heu[q] heu heu dñe deus. Ecce tu fecisti celū ⁊ terram in[r] fortitudine tua magna: ⁊ in brachio tuo extento. Non[s] erit tibi difficile oē verbū: qui[t] facis misericordiam i millib⁹: ⁊ reddis iniquitatē patrū in sinū filiorum eorum post eos. Fortissime magne ⁊ potēs: dñs exercituū nomē tibi: magn⁹[u] cōsilio: ⁊[x] incōprehensibilis cogitatu cui⁹ oculi aperti sūt super oēs vias filiorum adam vt red

a Et dixit hieremias. s. illis q̃ cū eo erāt in carcere ad suā ⁊ eorū cōsolationē. b Ecce ananeel. in heb. hr ananeel patruel⁹ i. filij patrui tui. c Et appen. ei ar. septēsta. stater ē medietas vncie fm q̃ dicit Isiō. xvi. Etymo. f Et scripsi in li. i. in cbarta que solet fieri de talibus emptionibus. g Et signaui. s. sigillis debito.

b Et adhibui testes. ad maiorem certitudinem.

i Et accepi libū possessiōis. i. cōpositionis p quā habet ius possidēdi.

k Signatū. s. sigillis debitis.

l Et stipulationes i. interrogationes ⁊ rūsiones vēdēt ⁊ emētis: vt ego emo. vēdis vēdo.

m Et rata. i. verba vtriusq̃ ꝓsensus exprimenta.

n Et signa forinsec⁹. i. cbarti aperta ꝓsilēs clausa ⁊ sigillata quod fiebat antiquitus vt de facili possit hō vidēre vtrū ē charta clausa vel nō in be breo b hr. Et forinsecus opertum. i. scriptū apertum.

o Et pones eos in vase fictili vt permanere possint. i. multis. s. vsq̃ ad solutionē babylonice captiuitatis. n. posite ēnt. s. le. ē in vase preciosio cito rapere ⁊ si in lapideo vase vel aliq̃ bmōi ut putrescerent ꝓ pter lapideum humore, vas aut ē ille sicū ē ꝓpter coctionem.

p Et orani. Hic p̃ōit ꝓnūt confirmatio dicti q̃ hoc q̃ hieremias petit a dño p̃cepit

filius ꝓpheta. ⁊ pestil. quia multi de illis qui erāt in hierlm iā erāt mortui gladio. ⁊ multi fame ⁊ multi aeris corruptione.

f Et tu dicis mi. do. de⁹ eme agrū. q. d. b̄ est mihi mirabile ꝓpē ista.

g Et facti ē hic p̃ōit ponit dñi responsio. ⁊ primo ō ciuitatis destructiōe ⁊ populi captiuatione. secundo de ꝓpli reductiōe ibi. Et nūc. sententia p̃me ꝓnt̄ ps in lra vsq̃ ibi

h Et do. i quasi doma. i. rectis.

i Sacrifica. baal tecta eñ domorū illū terre sūt plana: ⁊ ibi edificabant altaria ydolorum ad maiorē reuerentiā ipsorum.

k Facientes ma. in oculis meis ab adole sua Idolescentia populi isrl' dicitur in egypto vt dicti est. ē. c. ij. ⁊ cetūc fuerūt ydolatrare vt ps in viruli adorationē Exod. xxxij.

l Quia in furore ⁊ in est digna vindicte ⁊ p

n Qua edificauerūt rusalem p̃mo edificaro dauit: ⁊ ipse ydolati de populo. o Ut cionē. Cetera patent tas meos. q Dilu

r Et posuerūt ydola

m Et rata. i. verba vtriusq̃ ꝓsensus exprimenta.

n Et signa forinsec⁹. i. cbarti aperta ꝓsilēs clausa ⁊ sigillata quod fiebat antiquitus vt de facili possit hō vidēre vtrū ē charta clausa vel nō in be breo b hr. Et forinsecus opertum. i. scriptū apertum.

o Et pones eos in vase fictili vt permanere possint. i. multis. s. vsq̃ ad solutionē babylonice captiuitatis. n. posite ēnt. s. le. ē in vase preciosio cito rapere ⁊ si in lapideo vase vel aliq̃ bmōi ut putrescerent ꝓ pter lapideum humore, vas aut ē ille sicū ē ꝓpter coctionem.

p Et orani. Hic p̃ōit ꝓnūt confirmatio dicti q̃ hoc q̃ hieremias petit a dño p̃cepit

instrui de ratione emptionis dicte cum ciuitas esset de ꝓximo capienda ⁊ ꝓpls capiuādus: ⁊ dñs respōdit q̃ post captiuitatem ad loca sua ꝓpls reuertet. Sic ergo p̃cedet: q̃ p̃mo ponit hieremie petitio. scdo dñi responsio: ibi. Et factū ē. Sūia p̃me ꝓpter exceptis aliquib⁹ que discurrētur. q Heu heu heu. tempo nit ad exprimendū dolorē ꝓphete de destructiōe tēpli ciuitatis ⁊ ꝓpli. r In fortitudine tua magna ⁊ in brachio. repentio est ciusdē ad maiorē expressionē in deo eñ qui spūs est. brachium dicitur eius potentia: sicut oculus et⁹ noticia. s Nō erit nūi difficile oē verbū. i. qōcūq̃ fieri possibile. t Qui facis misericordiā in milib⁹ ⁊c̄. i. pnior es ad miserendū q̃ ad cōdēnandum.

v Magn⁹ cōsilio. q̃ nullus pōt scire dei cōsilia nisi q̃tus revelauerit. x Et incōprehensibilis cogitatu. q̃ quātūcūq̃ deus cognouerit intellect⁹ creatus remanet tm̄ ab eo incōprehensus.

y Qui posuisti signa ⁊ portēta inter egy. signa ꝓprie dicūtur q̃ signāt aliquid de p̃nti sicut subita cōuersio virge moysi in serpentem fuit signū diuine virtutis hoc faciēs. portenta que dicūtur

quasi porro tensa.i.in longinquū signāt de futuro ⁊ sicōga mor
fio euocauit virgas magor in portentū deuotanōis egypnorum
in mari rubro p extensionē virge moysi supra mare Exo.xiij.
3 Usq; ad diē hanc.est memoria hui⁹. a In isrl ⁊ in hoib⁹
aliar gentium. b Et ubi fecisti nomē. ostendēdo q̄ tu sis de⁹
israel.

c Sicut est dies hec.i.sicut appa/ rer in pñi. cetera parēt vsq; ibi.
d Ecce munitiones extructe sunt aduersus ciuitatē i.arietes ad frangendus muros.⁊ proie ad pijciendū lapides intra ciuitatē. ⁊ turres lignee ad pugnādū desup cū illis q̄ defēdūt muy.
e Al facie gladij ⁊fa. ⁊ pestil.quia multi de illis qui erāt in hierlm iā erāt mortui gladio.⁊ multi fame ⁊ multi aeris corruptione.
f Et tu dicis mihi do.de⁹ meus agrū. q.d. ꝓ est mihi mirabile ppt ista.
g Et factū ē.hic pñr ponit dñi responsio.⁊ primo ꝓ ciuitatis destructione ⁊ populi captiuatione.secundo de populi reductione.ibi. Et nūc. sententia pme pnt pz in lra vsq; ibi
h Et do.i quar doma.i.tectis.
i Sacrifica.baal tecta eōm domorū illi⁹ terre fūt plana: ⁊ ibi edificabant altaria ydolor ad maiorē reuerentiā ipsor.
k Facientes ma. in oculis meis ab adole sua Adolescentia populi isrl dicitur in egiptu ꝓ egypto vt dicū est ꝓ.c.ij. ⁊ ex tūc fuerūt ydolatre vt ps in titulis adoratōe Exod. xxxij.
l Quia in furore ⁊ in indignatione mea fa.est mi.ciuitas hec. id est digna vindicte ⁊ punitionis mee. m A die i.a tempore.
n Qua edificauerūt eam ⁊ hoc fuit tempore salomōis qui hierusalem prius edificata a melchisedech ampliauit: ⁊ triplici muro dauit: ⁊ ipse ydolatra fuit.iij.Regum .xi. ⁊ occasione eōr multi de populo. o Auferetur de conspectu meo.p ⁊ eius destructione. Cetera patent vsq; ibi. p Eum doc.eos.per prophetas meos. q Diluculo.i valde solicite ⁊ diligenter.
r Et posuerūt ydola sua ⁊c.hoc potissime fuit tempore Ad anas/ seciij.Reg.xxi. s Et edificauerūt excelsa baal que sunt in valle filij ennon. videtur ꝓdictio excelsa ⁊ in valle. Dicendum q̄ licet essent altaria in valle.tamen corpus altaris ꝓoli erat excelsius q̄z altare dñi.
t Ut initiarent.i.cōsecrarent,de modo autem huius cōsecrationis dictum est supra frequenter.

das vniuiq; p̄z vias suas ⁊ p̄z fructū adinuēctionū eōr. Quia[t] posuisti signa ⁊ portēta in terra egypti vsq;[s] ad diē hāc: ⁊[a] in isrl ⁊ in hoib⁹ ⁊[b] ubi fecisti nomen sicut[c] est dies hec. Et eduxisti ppl'm tuū isrl de terra egypti in signis ⁊ portētis et in manu robusta ⁊ in brachio extēto ⁊ in terrore magno: ⁊ dedisti eis terrā hāc quam iurasti p̄ib⁹ eor vt dares eis terrā fluētē lacte ⁊ melle ⁊ ingressi sūt ⁊ possederunt eā. Et nō obedierūt voci tue: ⁊ i lege tua nō ambulauerūt: oia que mādasti eis vt facerēt nō fecerūt: ⁊ euenerūt eis oia mala hec. Ecce[d] munitōes extructe sūt aduersus ciuitatē vt capiat: ⁊ vrbs data est in man⁹ chaldeor ⁊ in man⁹ regis babylonis q prelīāt aduersus eā a[e] facie gladij ⁊ famis ⁊ pestilentie ⁊ quecūq; locut⁹ es acciderūt vt tuipse cernis. Et[f] tu dicis mihi dñe de⁹ meus agr argēto ⁊ adhibe testes: cū vrbs data sit in man⁹ chaldeor. Et[g] factū est verbū dñi ad hieremiā dicens. Ecce ego dñs de⁹ vniuerse carnis Nūquid mihi difficile erit oē ⁊bū Propterea hec dicit dñs. Ecce ego tradā ciuitatē istā i man⁹ chaldeor ⁊ in man⁹ regis babylonis et capient eā: ⁊ venīēt chaldei plantes aduersum vrbē hāc ⁊ succēdēt eā igni ⁊ cōburēt eam: ⁊[h] domos in quar domatib⁹ sacrificabāt[i] baal ⁊ libabāt dijs alienis libamina ad irritādum me. Erāt enim filij isrl ⁊ filij iuda iugiter facientes[k] malum in oculis meis ab adolescentia sua: filij isrl q vsq; nūc exacerbabāt in opere manuum suar dicit dñs: qa[l] in furore et in indignatione mea facta ē mihi ciuitas hec a[m] die qua[n] edificauerūt eā vsq; ad diē istā qua[o] auferet de ⁊spectu meo, ꝓpter malicia filiorū isrl ⁊ filiorū iuda quā fecerūt ad iracūdiā me, ꝓuocantes ipsi ⁊ reges eor ⁊ principes eor et sacerdotes ⁊ ꝓphete eor viri iuda ⁊ habitatores hierlm. Et verterūt ad me terga ⁊ nō facies: cū[p] docerē eos ⁊ erudirē diluculo[q]: ⁊ nollent audire vt acciperēt disciplinā. Et[r] posuerūt ydola sua in domo in qua inuocatū ē nomen meū vt polluerēt eā ⁊[s] edificauerūt excelsa baal que sūt in valle filij ennō vt[t] initiarēt filios suos ⁊ filias suas moloch q̄ non mādaui eis: nec ascēdit i cor meū vt facerēt abhominationē hāc: ⁊ i peccā deducerēt iudā. Et[u] nūc ꝓp ista: hec[x] dicit dñs de⁹ isrl ad ciuitatē hāc: ꝓ[y] q̄ vos dicitis: q⁹ tradat i man⁹ regis babylōis i gladio ⁊ i fame ⁊ i peste. Ecce[a] ego ꝓgregabo eos de vniuersis terris ad q̄s eieci eos i furore meo ⁊ i ira mea ⁊ i indignatione grādi: ⁊ reducā eos ad locū istū ⁊[b] habitare eos faciā ꝓfidenter: ⁊ erūt mihi in ꝓplm ⁊ ego ero eis i deū. Et[c] dabo eis cor vnū ⁊ viam vnā vt[d] timeāt me vniuersis diebus ⁊ bñ sit eis ⁊ filijs eor ꝓ[e] eos. Et[f] feriā eis pactū sempiternū: ⁊[g] nō desinā eis bñfacere: ⁊ timorē meū dabo i corde eor vt ñ recedāt a me et[h] letabor super eis cū bñ eis fecero Et[i] plātabo eos i terra ista in veritate in toto corde meo et i tota aia mea: qa hec dicit dñs. Sicut[k] adduxi

v Et nunc.Hic ponitur responsio dñi ꝓ reductione populi.⁊ primo continuatur hec lra precedentibus cū dicitur.
v Et nunc ꝓpter ista.s. peccata predicta.
x Hec dicit dñs de⁹ isrl ad ciuitatem hanc, illud q̄ postea sequit.
y De qua vos dicitis tu hieremia ⁊ alij ꝓphete.
3 Qd tradatur tē.⁊ in veritate erit ira: sed quid dicit deus israel ad hanc ciuitatem vltra.⁊ subditur responsio dñi.
a Ecce ego cōgregabo eos ꝓ vniuersis terris ⁊c. ⁊ loquitur de reductione captiuitatis babylonice: quia captiuitas per salmanasar regem assyriorum facta de regno israel vltra montes caspios nō est adhuc reducta.
b Et habitare eos faciam confidenter.non est ꝓ intelligendum pro omni tempore generaliter: q̄a aliquādo populus ꝓ babylone reductus fuit in magno timore aduersariorū positus: vt patet in Neemia ⁊ in lib.machabeor.
c Et dabo eis cor vnum ⁊ viam vnam, quia a tempore illo non legitur populus ille ad ydolatriam declinasse.
d Vt timeant me vniuersis diebus quod impletum est in credentibus de iudeis.
e Et feriam eis pactum sempiternum. quod alii exponunt de lege noua cui non succedit alia. In hebreo tamen habetur pactum seculi. ꝓpter qd̄ pōt expōi de ꝓmissione reductionis captiuitatis babylonice ⁊ conseruatione populi in terra.
f Et non desinam eis benefacere.q̄diu stabūt in obedientia mea. tales.n. ꝓmissiones sunt sub conditione: vt dictum est supra xxviij.⁊ xviij.
g Et letabor super eis cum bene eis fecero, deus ēim non delectatur in penis sed in beneficijs largiendis.
h Et plantabo eos in terra ista in veritate ⁊c.i.firmiter ita q̄ non euellentur per captiuitatem q̄diu adherebunt mihi.sed postq̄ negauerunt eum coram pilato di. Non habemus regem nisi cesarem expulsi sunt de terra illa per Zytum ⁊ Vespasianum: ⁊ per orbem dispersi sunt.
i Sicut adduxi super populum istum omne malum hoc grande.s. destructionē templi ciuitatis ⁊ populi,

k Sic adducã sup eos oẽ bonũ. nõ simpliciter ⁊ absolutes sub determinatione: ⁊ sub dik. l Qõ ego loquor ad eos. s. reductione de captiuitate ad terrã ꝓpriã: ⁊ sub dik. m Et possidebũt agri ⁊c. ⁊ ps litera vsq; ibi. n Et scribent. s. emptiões. o In libro. i. in charis. ⁊ ponit hic singulare ꝑ plurali: sicut Exo. xviij. Venit musca grauis. ⁊c.

p Et ponit signũ. i. sigillũ.
q Et testes adhibe. i testes
r In terra beniamin ⁊c. loq̃t. n. tm̃ de regno duarũ tribuũ. s. iude ⁊ beniamin: reuertẽtes. n. ꝗ babylone uõ recuperauerũt regnũ samarie: s manebãt ibi gẽtes q̃ dicebãtur samaritani et tẽpe christi.
s Et in ciuitatibus q̃ ad austrũ sunt. ille erãt ꝗ sorte iude q̃ erat ꝑ ꝓ australi terre ꝓ missiõis: sicut ht̃ Iosue. xv. ca. In cap. xxxij. vbi ꝗ in postil. bene bene. Addito.
Si nos habemus
A a. a. in beb. non ponit ꝗ aliqua dictio ter s vnica dictõ ex tribus lits ꝓposita: sicut dcm̃ fuit. ꝗ in additõe sup ca. iiij. ⁊ ꝗ dictio ẽ q̃dã interiectio ⁊ exp̃mẽs dolorẽ. .xxxij.
Z factũ ẽ. hic ꝓnr describit redẽptõ facta ꝑ christũ: ⁊ qr tal revelatõ ẽ ardua: iõ ꝑ ꝑmittit q̃dã ꝑfatio. scõo ꝗ dik narratio: ibi. Quia ꝗ dic Circa primũ ponit ordo but' reuelationis respectu ꝑcedentis cũ ꝗ. Scõo ⁊ loc'. In atrio carceris. ⁊ acor. Hec dicit dñs q̃ facit' ẽ ⁊c. in cõceptiõe eim̃ christi aliq̃d fcm̃ ẽ a deo ꝑ creationẽ. s. aia ⁊ corp' formatũ ẽ ꝗ ute spũsãcti ⁊ aia parata ẽ plenitudie gre. b Cla. ad me sicut sãcti ꝑdecessores tui orauerũt ad me de ꝓmissiõe christi. c Et exaudiam te. debito tm̃ tpe. d Et annũciabo tibi. et nunc.
e Grandia ⁊ fir. fu. s. mysterium redemptionis fiende per christum. qõ est quid maximũ ⁊ stabilissimũ. f Que nesc. qr istud mysteriũ nõ ẽ ꝓ ꝑbẽsibile a mortali homine.

tũ ui sup pplm istũ oẽ malũ hoc grande: sic[h] adducã sup eos oẽ bonũ qd[i] ego loquor ad eos. Et[m] possidebũt agri in terra ista de qua vos dicitis q̃ deserta sit: eo q̃ ñ remãsert hõ ⁊ iumẽtũ ⁊ data sit in man' chaldeor. Agri emẽt pecunia et[n] scribent in[o] libro ⁊ ꝑ[p] ipsum emẽt signũ ⁊ [q] testis adhibebit: in[r] terra beniamin ⁊ in circuitu hierlm in ciuitatibus iuda ⁊ [s] in ciuitatib' mõtanis ⁊ in ciuitatib' cãpestrib' ⁊ in ciuitatibus que ad austrũ sũt: qr ꝓuertã captiuitatẽ eor ait dñs. Ca. xxxiij.
c [t] Factũ ẽ vbũ dñi ad hieremiã scõo: cũ adhuc clausus eẽt i atrio carceris dicẽs. Hec dicit dñs q̃ facit' ẽ ⁊ formantis illõ ⁊ paratis: dñs nomẽ eius. Clama[b] ad me ⁊ [c] exaudiã te ⁊ [d] annũciabo tibi grãdia[e] ⁊ firma que[f] nescis. Quia[g] hec dicit dñs de' israel ad domos vrbis hui': ⁊ ad domos regis iuda: que[h] destructe sũt ⁊ [i] ad munitões ⁊ [k] ad gladiũ venientiũ vt dimicẽt cũ chaldeis ⁊ [l] impleãt eas cadauerib'[m] hominũ quos percussi in furore meo ⁊ in indignatiõe mea abscõdes faciẽ meã a ciuitate hac ꝓpter omnẽ malicias eor. Ecce[n] ego obducã eis cicatricẽ ⁊ sanitatẽ ⁊ curabo eos: ⁊ [o] reuelabo eis depcationẽ pacis ⁊ veritatis ⁊ [p] conuer

pacẽ ⁊ veritatẽ ꝑ qua depcari sũt ꝑea veteres testi. iõ christo nato clamauerũt ãgeli Luce. q. Gloria in altissimis deo: ⁊ in terra pax hoib' bone volũtatis. p Et cõuertã ꝓuertionẽ iuda: ⁊ cõuersionẽ hierlm. i. ꝓfitentiũ peccã sua ⁊ venientiũ ad ecclias q̃ nominat hierlm Esa. ij. ad heb. xij. ⁊ Ap oc. xxi.

tã cõuersionẽ iuda ⁊ cõuersionem hierlm: ⁊ [q] edificabo eos sicut a principio: ⁊ [r] emũdabo illos ab oi iniqtate sua in qua peccauerũt mihi. et ꝓpicia[s] ero cũctis iniquitatib' eorũ in quibus deliquerunt mihi ⁊ spreuerũt me. Et[t] erit mihi in nomẽ ⁊ in gaudiũ ⁊ in laudẽ ⁊ in exultationẽ cũctis gẽtib' terre que[u] audierit oia bõa q̃ ego facior' sup eis: ⁊ [v] pauebũt ⁊ turbabũtur in vniuersis locis ⁊ in oi pace quã ego faciam eis. Hec dicit dñs. Adhuc[x] audiẽt in loco isto: que[y] vos dicitis cẽ desertũ eo q̃ nõ sit hõ nec iumentũ in ciuitatib' iuda ⁊ foris hierlm que desolate sunt absq; hoie ⁊ absq; habitatore ⁊ absq; pecore: vox[z] gaudij ⁊ vox leticie: vox[a] spõsi ⁊ [b] vox spõse: vox dicẽtiũ ꝓfitemini dño exercituũ q̃ñ bon' dñs: q̃ñ in eternũ misericordia eius: ⁊ [c] portantiũ vota in domo dñi. Reducã[d] enim cõuersionẽ terre sicut a principio dic dñs Hec dicit dñs exercituũ. Adhuc[e] erit in loco isto deserto absq; hoie ⁊ absq; iumento ⁊ in cũctis ciuitatibus eius habitaculũ pastor ⁊ accubantiũ gregũ in[f] ciuitatib' montosis ⁊ i ciuitatib' cãpestrib': et in ciuitatib' que ad austrũ sunt et in terra beniamin et in circuitu hierlm et in ciuitatibus iuda adhuc trãsibũt

di perfectius implebit. t Que audi. oim̃ ia bo. s. assumptiõis humane nature: operationis miraculor: eductionis ꝗ infemo ⁊ trãslationis ad cẽlũ. v Et pauebũt ⁊ turbabũtur. iste pauor ⁊ ista turbatio nõ sũt ire vel impatientes admiratiõis pre magnitudine diuine misericõie in ꝑdictis. x Adhuc audiet in loco isto ⁊c. fm q̃ dicit Ra. sa. ꝗ est metaphorica locutio: ita q̃ ꝗ boues ⁊ pastores intelligũtur pplꝰ rectores: ⁊ ꝑ pecora iumẽta ⁊ greges intelligũtur pplꝰ eor. vñ qõ in fine ꝗ. Adhuc trãsibũt greges ad manũ numerãtis. sic exponit. i. pplꝰ sub manu regis in capite eorũ ꝑcedẽtis ꝑ quẽ regẽ intelligit messiã vẽtur quẽ nos ꝓstrauimus ⁊ fm hoc exponẽda ẽ sic lra. y Adhuc audiet in loco isto. in ecclia noie hierlm significata: eo q̃ ibi fuit ich oata ꝑ christi ꝑdicationẽ passionẽ ⁊ resurrectionẽ ⁊ spũsancti missionem.
z Que vos dicitis eẽ desertũ ꝑ chaldeos in tpalib' ⁊ ꝑ domos in spũalib'. ⁊ q̃d ibi audiat subdit. a Vox gaudij ⁊ vox leticie. qõ fuit ipleta in christi natiuitate angelis deũ iocũdelaudãtib' Lu. ij. ⁊ in spũsãcti missiõe q̃ñ apli alijq; credẽtes varijs linguis loquebãt magnalia dei Act. ij. a Vox spõsi. i. christi ꝑdicãtis. b Et vox spõse. i. ecclie o cũ laudãt; v: ita dicit de

q Et edificabo eos sicut a principio. ꝓnõ ꝑ principũ edificationis fuit in egypto: que edificatio fuit ꝑ signa ⁊ miracla dei nine virtutũ vtps in Exo. ⁊ in lib. Sapie. ⁊ in pluribus locis ⁊ b mõ edificata ẽ ecclia in aduentu saluatoris: vtps in euangelijs.
r Et emũdabo illos ab oi iniqtate sua ⁊c. b ñ pũt exponere iude ꝗ aliq; tpali saluatione ꝑ pplꝰ ꝑcepta: qr dicũt q̃ in eẽ ꝑ punitõe vl afflictiõe quã sustinuerũt vsq; nũc ⁊ sustinebũt vsq; ad aduentũ messie sq; exp̃iat aliq; ꝓpe ne debite ꝑ virtutũ adoratiõe: ⁊ iõ ista emũdatio ꝑ ꝓprie intelligitur ꝗ christo q̃ ꝑ sui sanguinẽ lauit nos a peccatis nñs q̃ ẽ ꝓprie ꝑfecta mũdatio: ꝓꝓ qõ illis q̃ lauãt ꝑ baptismũ nõ ponit aliq; pnia satisfactoria ꝑ peccatis ꝑcẽtẽ: qr baptismꝰ delet pnam ⁊ culpam.
s Et erit mihi in no. ⁊c. sequit. Cũctis gẽtib' ⁊c. qi oib' gẽtib' sũt aliq; credẽtes christo i q̃bus noiat ⁊ laudat ⁊ ãñ finẽ mũ

g Adhuc transibunt gre. ad ma. numer. i. christi regis cui cognitꝰ ẽ numerꝰ dectorũ.
h Ecce dies. hic ꝓnr describit ꝑsona redẽptoris ⁊ ꝑ q̃tũ ad verã bũa nitatẽ cũ dicitur.
i Seminare fa. qõ ger. iusti. quia christꝰ ꝗ carnem descẽdit ꝗ ꝗ David Mat. i. ꝓ aũt de christo intelligat ad lrãs ps ꝑ translationes chaldaicã q̃ sic ꝗ in loco isto. In diebꝰ illis ⁊ illo tpe stauã qõ messiã iustum scõo describit q̃ tũ ad diuinitatem eũ subdit. Et ꝗ ẽ qõ vocabũt eũ dñs nomẽ dñi terra grãnum. s. xxiij. vbi ꝓ silicẽ scõ breuꝰ: qr illud ad plenũ exp̃ositũ. Sũt iudei ne cogerẽt lra. k In die illa in ꝗ dicũt vez. ꝗ illa but eũ dñs iustꝰ nr. iu dom̃ dñs: nõ refert a nouã hierlꝰ ꝗ eor ⁊ tã ipsum edificabit: daicã q̃ vbi no ꝗ hẽ mẽ qõ ipsi dicẽt ei. ⁊ iõ qõ vocabũt eũ. videlicet interibit vir ꝗ qõ ⁊c. cerdotali ⁊ tribu regia ⁊ ꝓ ꝗ ꝗ ꝗ

aplis. e Et portanniū vota in domo dñi. qd̄ videm⁹ impletū in credētib⁹ cū diuinis laudib⁹ ad ecclesiā portānt⁹ vota sua.

d Reducē eēm puer. ter. sicut a p̄n. i. p miracula reducē boies ad fidē sicut ppl̄m isrl̄ p miracula eduxit de egypto. e Adhuc erit tē. habitaculū pastoꝝ tē. i. apostolorꝝ t successorꝝ eorūdē ecclia q̄ hūt offīm pascē di fideles in eccla dei.

greges ad manum numerantis ait dñs. Ecce[b] dies venient dicit dñs et suscitabo vbū bonū qd̄ locut⁹ sum ad domū isrl̄ t ad domū iuda. In dieb⁹ illis t in tpe illo germinare[c] faciā dō germē iustīcie: t faciet iudiciū t iustīciā in terra. In[d] dieb⁹ illis saluabit iuda: t isrl̄ habitabit cōfidēter. Et hoc ē nomē qd̄ vocabūt eū: dñs iust⁹ nr̄. Quia hec dicit dñs. Nō interibit de dō vir q sedeat sup thronū dom⁹ isrl̄ t d̄ sacerdotib⁹ et d̄ leuitis nō interibit vir a facie mea q[a] offerat holocaustū et incēdat sacrificiū t cedat victimas oib⁹ diebus. Et factū ē vbū dñi ad hieremiam dicens. Hec dicit dominus. Si[b] irritum potest fieri pactus meum cū die: t pactū meū cum nocte vt nō sit dies t nox i tpe suo: t pactū meū irritū ē potest cū dō Fuo meo vt nō sit ex eo filius q regnet in throno ei⁹ t leuite t sacerdotes ministri mei. Sicut[c] exercitus nō p̄t stellē celi t metiri harene maris: sic multiplicabo semē dō Fui mei: t leuitas ministros meos. Et factū ē vbū dñi ad hieremiā dicēs. Nūqd̄[d] nō vidisti qd̄ ppl̄s hic[e] locut⁹ sit dicēs duo cognatōes q̄s[f] elegerat dñs abiecte[g] sūt t ppl̄s meū desperēt: eo q̄ nō sit vltra gēs coram eis. Hec dicit dñs. Si[h] pactū meū iter diem t noctē: t[i] leges celo t terre nō posui: eqdē[k] t semē iacob t dō Fui mei, p̄ncipēs vt[l] nō assumā d̄ semīe ei⁹ p̄ncipes seminis abrahā ysaac t iacob. Reducē eēm puersionē eorꝝ t miserebor eis.

Ca. xxxiij.

v Erbū[a] qd̄ factū est ad hieremiā a dño: qn̄[b] nabucho. rex babylōis t oīs exercit⁹ ei⁹ vniuersaq̄ regna terre q̄ erāt sub p̄ātate man⁹ ei⁹ t oēs ppli bellabāt ꝗ hierlim t ꝗ oēs vrbes ei⁹ dicēs. Hec dicit dñs de⁹ isrl̄. Vade t loqre ad sedechiā regē iuda: et dices ad eū. Hec dicit dñs. Ecce[c] ego tradā ciuitatē hāc i man⁹ regis babylōis: et succēdet eā igni. Et[d] tu nō effugies d̄ mānu ei⁹: sed ꝗhēsiōe capiēs capiēris: et oculi tui oculos regis babylonis videbunt: et os ei⁹ cū ore tuo loquet: et babylonem intrabis. Attamē audi verbū dñi sedechia rex iuda. Hec dicit dñs ad te. Non[e] morieris in gladio sed in pace morieris: et[f] sicut cōbustiones patrū tuorꝝ regum priorū qui fuerunt ante te sic cōburēt te: et vae domine plangent te: quia verbū hoc ego locutus sum dicit dñs. Et locutus est hieremias ppheta ad sedechiam regem iuda vniuersa verba hec in hierusalē: et exercitus regis babylonis pugnabat ꝗtra hierlim et ꝗtra omnes ciuitates iuda que relēte sūt, scilicet lachis et azeca: quia ipse solē ciuitates iuda munitē remanserūt.

Ca. xxxiiij.

v Erbū[a] qd̄ factū est ad hieremiā a dño: postq̄ dedit sedechias rex cū omni populo qui erat in hierusalē pactū in ēmendatione: vt dimittēt vnusquisq̄ seruū suū et vnusquisq̄ ancillam suam hebream et hebreā: et non seruiret eis ultra in seruitio. Audierūt[b] ergo omnes principes et omnis populus qui ingressus erat pactū vt dimittēt vnusquisq̄ seruū suū et vnusquisq̄ ancillam suam hebream et hebreā: et non seruiret eis ultra in seruitio. Et dimiserūt et liberauerūt. Et[c] factū est post hec: reuersi sūt et reuocauerūt seruos suos et ancillas quas dimiserāt liberas: et subiecerūt eos in seruos et ancillas. Propter hoc[d] dicit dñs. Vos non audistis me vt clamarētis libertatem vnusquisq̄ fratri suo et vnusquisq̄ proximo suo: ecce ego vocabo vos libertatem dicit dñs gladio et morte et fame: et dabo vos in commotionem omnibus regnis terre. Et dabo[e] viros qui preterierunt pactū meū: qui non impleuerunt verba pactī quod fecerunt coram me: vitulum quem diuiserunt in duas partes et transierunt per medium partium eius. Principes iuda et principes hierusalem eunuchos et sacerdotes et omnem populum terre qui transierunt inter partes vitulī. Dabo[f] eos in manu inimicorum eorum et in manu querentium animam eorum: et erit cadauer eorum in escam volucribus celi et bestiis terre. Sedechiam[g] autem regem iuda et principes eius dabo in manu inimicorum eorum et in manu querentium animam eorum: et in manu exercitus regis babylonis qui recesserunt a vobis. Ecce[h] ego mandabo dicit dñs et conuertam eos ad ciuitatem istam: et pugnabunt contra eam et capient eam et incendent eam igni. Et[i] ciuitates iuda ponam desertam absque habitatore.

Ca. xxxv.

v Erbū[a] qd̄ factū est ad hieremiā a dño in diebus ioacim filij iosie regis iuda dicēs. Vade[b] ad domum rechabitarum et loquere eis et introduces eos in domum dñi in vnam de cellis: et dabis eis bibere vinum. Tulī[c] ergo iazoniam filium hierimie filij habasinie et fratres eius et omnes filios eius et omnem domum rechabitarum. Et posui[d] coram filijs domus rechabitarum calices plenos vino et scyphos: et dixi ad eos. Bibite vinum. Et[e] dixerunt non bibemus vinum: quia ionadab filius rechab pater noster mandauit nobis dicens. Non bibetis vinum vos et filij vestri vsque in sempiternum. Domum[f] autem non edificabitis et semen non seminabitis: et vineam non plantabitis neque habebitis: sed in tabernaculis habitabitis omnes diebus vestris vt viuatis multis temporibus super terram in qua vos habitatis. Et audiuimus[g] vocem ionadab filij rechab patris nostri in omnibus que mandauit nobis vt non bibamus vinum omnes diebus nostris: nos et uxores nostre et filij nostri et filie nostre. Et non edificauimus domos habitationis nostre: et non habemus vineam et agrum et sementem. Et habitauimus in tabernaculis: et audiuimus et fecimus omnia sicut mandauit nobis ionadab pater noster. Factum autem est[h] cum ascendisset nabucho. rex babylonis in terram hiesmaelitarum: et in terram iuda: et in hierusalem: et in terram benyamin: et in terram ephraim et manasse

solū ꝯ cadauueris ferozēēſſ etiā ad defuncti bonorē. b Et ve.do.plā-
gent te.cantādo carmēlugubre.ſicut in ſepulturis ſolēnib⁹, cetera patēt
vſq; ibi. i De eēn ſuperār.ſ.nōdum capte.ſ.bierlm lachis ⁊ Azecha.
alijs oib⁹ iā captis a chaldeis. k Verbū.Hic pōit Hieremias argu-
it regem ⁊ populum de transgressione diuine legis.⁊ diuiditur in duas
ptes:qt primo ponit trās-
gressio.ſcdo trāsgressiōis
punitio: ibi. Propterea.
Circa pmū ſciēdū ꝙ ero-
rri.of.ſi quis ſeruus he-
breū ſex ānis ſeruiet tibi.
in anno.vij. egredietur li-
gratis.ita ꝙ non poterat
vltra tenere:niſi vellet re-
manere.tēpe ēo ſedechie
regis ⁊ ān tenuerūt ſuos
⁊ ancillas dimit⁹ p auari-
tiā ſuā:⁊ tñ ad monitōes
hiere.⁊ alioꝝ bonorū rex
ſedechias ⁊ ei⁹ ſubditi ſta-
tuerūt ſimiter dimittē ſer-
uos ſuos hebreos ⁊ ācil-
las ſ; ꝑceptū legis. ⁊ vt
hec ordinatio eēt firma:
ſciderūt vitulū in duas
ptes:⁊ inter illas partes
trāsierūt rex ⁊ principes.
ad designādū ꝙ ſic eēt di-
gn⁹ occidi ⁊ diuidi infrin-
gēs illā ordinatōēm: ⁊ ta-
lis mod⁹ ꝓfirmādi aliq̄d
tūc tpis erat pontissimus.
verūtā iſti poſtq̄ dimiſe-
rāt ſeruos ⁊ ancillas cu-
piditate ducti: retraxerūt
eos ad ſeredigēdo eos ī
ſeruitutē: ⁊ ſic nō ſolū pec-
cauerūt ꝯ legē diuinā: ſ;
etiā ꝯ ſtatutū ꝓpriū pēa
mortis firmatū vt dicitur
ē.⁊ fm b p; lra paucis ex-
ceptis.

l Predicans.i. ſolenniter
denūciās. m Et ꝓna-
culastis no.me. qt illō pa-
ctū ad maiorē ſolēnitatē
⁊ firmitatē fuerat factū in
domo dñi ⁊ in nole ipſi⁹
⁊ ſic trāsgressio ei⁹ erat q̄d-
dāmodo in iniuriā ⁊ in ir-
reuerētiā noīs diuini.

n Propterea.b ꝓnūpo-
nit trāsgressiōis punitio
cū dr. o Ecce ego pre-
dic. liber. ita ꝙ nō ſit fui
mei nec ego dominus vr
ad defendēdū:ut ſubdit.

p Ad gla.ad pe.⁊ ad fa.
a quib⁹ vos nō ptegam.

q Et da.vos ī cō.cū.re-
ter.eij ciēdo vos ibi in ca-
piuitatē.⁊ ē byppbole ad
denotādū magnā diſper-
ſionē iudeoꝝ qt tūc ēn fue-
rūt diſperſi p totū orbē ſed
poſtea per romanos.

r Et da.viros qui preua.fedus meū.i.legē in Exo.ꝑdictam.

ſ Et nō obſer.v.federis.i.ſtatuti ſui ꝑdicti.q̄ exponēdo ſubdit ur.

t Vitulū quē pa.⁊c.i pactū ſectiōe vituli ꝓfirmatū mō ꝑdicto. Cetera
patēt vſq; ibi. v Et in man⁹ exerci.re ba.q̄ recesserūt a vobis. Cū eēn
exercit⁹ iſti obſedissent hierlm nono āno ſedechie ipſe ⁊ ſubditi ſui fece-
rūt pactū ꝑdictū de dimissiōe ſeruoꝝ: ad imperādum dei auxiliū: ⁊ poſt
ea exercit⁹ egypti exijt ad leuādū obſidionē de hierlm: qd audi-
entes chaldei diuiserunt obſidionem vt occurrerent egyptijs.
⁊ tunc iudei credētes ſe eēt liberatos a chaldeis retraxerunt ad ſe
ſeruos ſuos quos dimiſerūt liberos: ſicut multi in piculo poſiti
facūt de eo ꝓmiſſiōes ⁊ vota ſed trāſeūte piculo nihil faciūt ꝓpter
quod ex diuino iu-
dicio egyptij fu-
ri rediert i egyptū
⁊ iterū chal.ad ob-
ſidionem hierusa-
lem quam dimiſe-
rāt:nō ſubditur.

ſ Ecce ego ꝓnū-
tiauerisionē egypti
oꝝ. y Et re.eos
ſ.chaldeos.

z In ciuitatem
hanc.ſ.hierlm ad
deſtruēdū ipſam.

Capl'm.xxxv.

Erbū.ſu-
per⁹ Ie-
remias paſſus ē
iniuriā a ſedechia
rege.b panſinui-
riā a ioachim a⁹
fratre.iſta tñ iniu-
ria fuit ꝓpter pecu-
dēti q̄ruā ad ēpm
vt dicūt ē.ē.xxij
Et diuidit in du-
as ptes: qt primo
hiere.arguit regē
⁊ ppli inobedien-
tiā.ſcdo ex b pati-
tur iniurias caſe.
Primū dedarat
exēplo rechabita-
rū: ⁊ ō primo pōit
exemplū.ſcdo ap-
plicat ad ppoſi-
tū:ibi.Et factū ē.
Circa pmū ponit
ēpus cuz dicitur.

b In dieb⁹ ioa-
chiz filij iosie.q̄ re-
gnauit ante ſede-
chiā: vt dicitur ēē
ē.xxij.

c Vade ad do-
mū rechabitarū.i.
ad domuz i q̄ ſuē
hospitari vt vide-
bit.j. o Et in-
eos i domū dñi.q̄
hoc nō intelligē-
dū ſed edificia
ad eū ptinētia ſ-
bdit. e Iuxtā
exedrā.i.cameram.

f Thesauros.
erant enim plures
thesauri ꝓpti.
qz aliq̄ custodie-
bant vasa aurea
aliq argentea.aliq
vestes ſacerdotā-
les ⁊ conſimilia ⁊ pp templum habebant edificia ꝓ repoſito-
ne talium ⁊ ꝓ ſua habitatione. g Et da bis eis bibere vinum.
i.offeres: qz ipſi nō biberūt: vt.j.bī.nec iſtud ꝑceptū dñi ⁊ ora-
tio a⁹ p hieremiā fiebat ad b ꝙ ipſi biberēt:ſz vt ꝓbarēt eoꝝ obe-
dientia ad ionadab patrē ſuū q̄ ꝓhibuerat eis vini potū. h Et
aſſūpſi ieꝝ oniaz ⁊c.iſti oēs erāt ō rechabitē. i Filij Ieremie

tatem vnusquisq; fratri suo. Et
vnusquisq; amico suo. Ecce ego
predico libertatem ait dñs ad gla-
dium ad pestem ⁊ ad famem ⁊ dabo
vos in commotionem cūctis regnis ter-
re. Et dabo viros q̄ p̄uaricant fe-
dus meū: ⁊ nō obseruauerūt verba
federis q̄ d⁹ assensi sunt in cōspectu
meo vitulū quē ceciderūt in duas
ptes:⁊ trāsierūt inter diuisiōes eius
principes iuda ⁊ principes hierlm
eunuchi ⁊ sacerdotes ⁊ omis pplus
terre q̄ trāsierūt inter diuisiōes vitu-
li: ⁊ dabo eos i man⁹ inimicorū suo-
rū ⁊ i man⁹ querentiū aiam eorū: ⁊ erit
morticinū eorū in escā volatilib⁹ ce-
li ⁊ bestijs terre. Et ſedechiam regem
iuda ⁊ principes ei⁹ dabo in manus
inimicorū suorū ⁊ in man⁹ querentium
aiam eorū: ⁊ in man⁹ exercitū regis
babylonis q̄ recesserūt a vob. Ec-
ce ego precipio dicit dñs: ⁊ reduc-
cam eos in ciuitatem hanc ⁊ p̄liabunt
aduersum eam ⁊ capient eam ⁊ incendent
igni. Et ciuitates iuda dabo in soli-
tudinem: eo ꝙ nō ſit habitator.

v Erbū q̄ fa-
ctū ē ad hieremiam a dño in
dieb⁹ ioachim filij iosie regis iuda di-
cens. Vade ad domum rechabitarū
⁊ loquere eis: ⁊ introduces eos in
domum dñi in vnam exedram thesauro
rum ⁊ dabis eis bibere vinum: ⁊ assum-
psi iezoniam filium hieremie filij abſa-
me ⁊ fratres eius ⁊ omnes filios eius ⁊ vniu-
ersam domum rechabitarum ⁊ introdu-
xi eos i domum dñi ad gazophilatium
filiorum anam filij Iezedelie hominis dei
q̄ erat iuxta gazophilatium princi-
pum super thesaurum maasie filij sellum
qui erat custos vestibuli. Et posui
coram filijs domus rechabitarum cy-

boſo dei. iste fuit
ꝓpbera fs ꝙ di-
citur.ſa.pp quod
hieremias phdē-
rius fuit ad locū
illū cū rechabitē.

k Q̄d erat iuxta
gazophilatiū pn-
cipū. sicut oſtatum
eo ꝙ oblationes
pncipuz ibi fuia-
bant.

l Super thesau.i.
ꝓpe locū thesau-
ri.

m Maasie.ſe ſcl.
q̄ erat cu. vestibu-
li.i.loci vbi repōē-
bāt vestes ſacer-
dotū. Cetera pa-
tēt vſq; ibi.

n Obediuim⁹ q̄
ionadab.vnō ab
illo ſcepit modus
viuēdi religiosus
p talē modū vi-
uēdi oſtēdebāt ſe
eēt ēn pegrinos in
pſni vita ⁊ tende
read vitā manen-
tē:⁊ dicūt doctō-
res hebrei ⁊ lati-
ni ꝙ iſti deſcēde-
runt de iethro ſo-
cero moyſi.

o Cū aūt aſcen-
disset Nabuc. rex
babylonis ad ter-
rā nrā ⁊c. b dixe-
rūt ad ſuā excuſa-
tionē de b ꝙ pro
tūc manebāt ſub
domū in hierlm:
vt dr in pn. huius
c.q.d.nos fecim⁹
b necessitate com-
pulſi que nō by le
gem.

p Et factū ē.hic
applicat ad ꝓpo-
ſitus qz rechabite
firmē obedierāt
boi ⁊ rex ioachis
cū ꝓpto ſuo nole
bāt obedire deo
eius pri ⁊ creato-
ri: et q̄ pdudit ꝙ
merito erāt argu-
endi ⁊ puniēdi. ⁊
patet lra paucis
exceptis.

q Ego aūt lo.ſū
ad vos.p.ppbas
meos.

r Dema.con.⁊
loci ſolicite ⁊ di-
ligenter.

ſ Vocauit.l.p.p
pbetas ñba ⁊ at-
trahēdo eos p be-
neficia ⁊ detrahē-
do per flagella,

bois dei. Ite fuit ppbera fs q̃ vi
cit ra.sa.pp quod
hieremias phdē
tius fuit ad locū
illū cū rechabitis.

k Qō erat iuxta
gasophilacū pu
cipū. sic notatum
eo q̃ oblationes
ꝓnciput ibi fua
bant.

l Sup thesau.i.
ppe locū thesau
ri.

m Maasie.se sel.
q̃ erat cu. vestibu
li.i. loci vbi repōe
bāt vestes sacer
dotū. Cetera pa
tēt vsq̃ ibi.

n Obediuim⁹ g̃
ionadab. vnō ab
isto sumpsit modus
vinēdi religiosus
p tal ē n. modū vi
uēdi ostēdebāt se
cēt mī pegrinos in
pnti vita ꝛ tende
read vitā manen
tē: ꝛ dicūt docto
res hebrei ꝛ lati
ni q̃ istū dscēde
runt de iathro so
cero moysi.

o Cū aūt ascen
disset Nabuc. rex
babylonis ad ter
rā nrā ꝛc. b dire
rūt ad suā excusa
nōē de b q̃ pro
tūc manebāt ifra
domū in hierlm:
vt ō: in pn. huius
c.q.d. nos fecim⁹
b necessitate com
pulsi que nō bz le
gem.

p Et factū ē. hic
applicat ad ppo
situs q: rechabite
firmē obedierāt
boi ꝛ rex ioachis
cū ppło suo nole
bāt obedire deo
oius pri ꝛ creato
ri: et q̃ pdudit q̃
merito erāt argu
endi ꝛ puniēdi. ꝛ
patet lra paucis
excepris.

q Ego aūt lo.sū
ad vos.p.ppbas
meos.

r Dema.con. ꝛ
loc.i solicite ꝛ di
ligenter.

s Vocaui il. p.p
pbetas ñba ꝛ at
trahēdo eos p be
neficia ꝛ deterrē
do per flagella,

phos plenos vino ꝛ calices: ꝛ diui
ad eos. Bibite vinū. Qui nīderūt
Non bibem⁹ vinū: q: ionadab fi
lius rechab pr nr pcepit nobis di
cēs. Non bibetis vinū vos ꝛ filij
vri vsq̃ in sempiternū ꝛ domū nō
edificabitis ꝛ semētē nō seretis: et
vineas nō plantabitis nec habebi
tis s̄z in tabernacul habitabitis cūctis
dieb⁹ vris: vt viuatis dieb⁹ multis
sup facie terre in q̃ vos pegrina
mini. Obediuim⁹ ergo voci iona
dab filii rechab pris nri in oib⁹ que
pcepit nobis ita vt nō biberem⁹ vi
nū cūctis dieb⁹ nris nos ꝛ mlieres
nre filij ꝛ filie nre: ꝛ ñ edificarem⁹
domos ad habitādū: ꝛ vineā ꝛ agr
ꝛ semētē nō habuim⁹: s̄z habitauī
mus in tabernacul ꝛ obediētes fui
mus iuxta oia que pcepit nobis io
nadab pr nr. Cū aūt ascēdisset na
bucho. rex babilōis ad terrā nrā z:
diximus. Venite ꝛ ingrediamur hie
rusalē a facie exercit⁹ chaldeor ꝛ a
facie exercit⁹ syrie: ꝛ mānsim⁹ in hie
rusalē ꝛ fcm ē vbū dni ad hieremi
am dicēs. Hec dic dns exercituū
deus isrl. Vade ꝛ dic viris iuda ꝛ
habitatoib⁹ hierlm. Nūqd nō re
cipietis disciplinā vt obediatis ver
bis meis dicit dns. Prevaluerunt
sermones ionadab filij rechab q̃s
pcepit filijs suis vt ñ biberēt vinū
ꝛ nō biberunt vsq̃ ad die hanc: q:
obedierūt pcepto pris sui. Ego
aūt locut⁹ sum ad vos de mane con
surgēs ꝛ loquēs: ꝛ nō obedistis mi
hi. Misiq̃ ad vos oēs seruos meos
pphetas ꝛ surgēs diluculo mit
tēsq̃ ꝛ dicēs. Cōuertimini vnus
q̃sq̃ a via sua pessima: ꝛ bona faci
te studia vra: ꝛ ne ite sequi deos a
lienos neq̃ colatis eos ꝛ habitabitis i
terra quā dedi vob ꝛ pr̄ib⁹ vris. Et
ñ inclinastis aurē vrā neq̃ audistis
me. Innauerūt igit filij ionadab
filij rechab pceptū pris sui q̃ pce
pit eis: ppls aūt iste ñ obediunt mi
hi. Idcirco hec dic dns exercituū
deus isrl. Ecce ego adducam sup iu
dā ꝛ sup omnes habitatores hierlm
universam affliciōem quā locutus
sum aduersus illos: eo q̃ locut⁹ sū
ad illos ꝛ nō audiest: vocaui illos
ꝛ nō ñderūt mihi. Domui autē
rechabitarū dixit hieremias. Hec
dicit dns exercituū deus isrl. Pro
eo q̃ obedistis precepto ionadab
pris vri: ꝛ custodistis oia ma
data ꝛ fecistis universa que pcepit vo
bis: propterea hec dicit dns exerci
tuū deus isrl. Nō deficiet vir de stir
pe ionadab filij rechab stās in con
spectu meo cūctis diebus.

Capitulum. xxxvi.

e Et factū ē in anno q̃rto ioa
chim filij iosie regis iuda fa
ctū ē vbū hoc ad hieremiā a dno di
cēs. Tolle volumē libri ꝛ scribes i
eo oia vba que locut⁹ sū tbi adue
rsum isrl ꝛ iudā ꝛ aduersus oēs gen
tes a die qua locut⁹ sū ad te ex diebus
iosie usq̃ ad die hanc si forte
audiēte domo iuda universa mala
que ego cogito facere eis: reuertat
unusq̃sq̃ a via sua pessima ꝛ ppi
ciabor iniqtati ꝛ pcto eor. Voca
uit ergo hieremias baruch filiū ne
rie: ꝛ scripsit baruch ex ore hierem
ie oēs sermones dni q̃s locut⁹ est
ad eū in volumine libri. Et pcepit
Hieremias baruch dicens. Ego
clausus sum nec valeo ingredi domū
dni. Ingredere ergo tu ꝛ lege de
volumine in q̃ scripsisti ex ore meo
vba dni audiēte pplo in domo dni
in die ieiunij insup ꝛ audiente uni
uerso iuda q̃ venūt de ciuitib⁹ su
is: leges eis: si forte cadat oro eo
rū in cōspectu dni: ꝛ reuertat unus
q̃sq̃ a via sua pessima: qm̄ magn⁹
furor ꝛ indignatio ē quā locut⁹ est
dns aduersus pplm hūc. Et fecit
baruch filij Nerie iuxta oia q̃ pce
perat ei hieremias, pphēta: legens
ex voluminc sermones dni i domo
dni. Factū ē aūt in āno quinto ioa
chim filii iosie regis iuda: in mēse
nono: pdicauerūt ieiunū in cōspec
tu dni oi pplo in hierlm ꝛ uniuer
se multitudini q̃ confluxerat de ciuita
tib⁹ iuda i hierlm. Legitq̃s baruch
ex volumine sermones hieremie i do
mo dni in gazophilacio gamarie fi

t Et nō rñ. mihi ñba p
phetaꝫ reuerēter audien
do. ꝛ de bñficijs meis re
granādo ꝛ timore flagel
lor ꝛ de malis se retrahen
do. Cetera patēt in lra.

Capitulum. xxxvi.

T factū ē. Hic cō
sequēter iferk hie
remie iniuria. scdo ab eo
resumit ppbia ibi. Et fa
ctū ē. Prima in tres. q: p
mo hieremias reducitur.
scdo liber ei⁹ cōburit. ibi.
Misit itaq̃. tcio ad mor
tē q̃rit: ibi. Et pcepit. Pri
ma in duas. q: pmo pōit
iniurie occasio. scdo hie
remie rclusio. scda ibi. Et
pcepit. Occasio aūt rclu
siōis fuit q: arguebat vi
cia regis ꝛ ppli denūciās
sup eos ventura flagella
dei nisi a pcis resilirent.
Circa pmū ponit rps cū
dr. In anno quarto ioa
chim ꝛc. ꝛ sequit.

b Et dieb⁹ iosie. tpe eius
iosie cepit ppbetare vt di
ctū ē s. in prin. lib.

c Si forte audiente do
mo iuda ꝛc. p hoc nō intel
ligit in deo aliqua igno
rantia respectu futuri. s̄z
p b designat libertas ar
bitrij per quā rex ꝛ popu
lus poterāt a malis suis
reuerti. Cetera patent.

d Et pcepit. Hic cō se
quēter ostendit hieremie
reclusio. ioachim.n. re.lu
sit eū ne ppbetiā suā pu
blicaret in ppło sed qd ñ
potuit exequi per seipsum
execut⁹ ē per baruch ami
cus suū: quia qd per ami
cos facimus quodāmo
do per nosipos facimus
vt dicit pbus. viij. Ethy.
Et patet lra vsq̃ ibi.

e In die ieiunij. dicūt a
liqui q̃ fuit i festo expia
tionis in quo tenebāt iu
dei affligere anias suas
Leuit. xxiij. sed textus vi
det cōtradicere: q: ifra di
cit q̃ istud ieiunū ō quo
ē hic sermo fuit mense no
no. festū vo expiatiōis fie
bat. x. die septimi mēsis: ꝛ
ō alij dicūt q̃ istud ieiu
nū fuit tūc publice ppło
impositū: q: audiuis fue
rat in hierlm q̃ rex baby
lōis se disponebat ad ve
niendū ꝛ iudeā ꝛ hierlm
sicut nuntiate pdicauerūt
ieiunū audito vbo ione
ppbe ō futura subuersio
ne uniuersi: s̄z q: talis affli
ctio corpis nō valet cōsā
deo nisi boies reliquant a

peccatis.ió biere.misit baruch ad legēdā ppbetiā suā in pñtia oīus.Ce
tera patent vsq ibi. f In vestibulo supiori.vt de loco alto baruch
audirek a ppło eristēre in atrio ad qō cōueniebat pplus ad orandum ⁊
verbū dei audiendū. g In introitu noue porte.ista erat porta quam
ioatbā edificauerat vt dictū est.ō.xxvi.Cetera patēt in lra.

b Misit itaq.b ꝓfir lib
bieremie ꝓburik cū dick.
Misit itaq rex iudi. i be
breo bñ. Jehudi.⁊ in lati
no signat iudeū:qz ls iu
de⁹ sit nomē appellatiuū
isti tñ erat appropriatus
sicut apud nos aliqs p
prio noie vocat christia
nus q̄ uis sit nomen cōe
aliqs, cetera patent vsq
ibi.

i Et posita erat arula. ē
aūt arula instrm ferreū in
quo ponūt carbones ar
dētes p calefactione ma
gnoz. k Cūq legis
ser iudi tres pagellas vl
quatuor Ra.sa.dicit tres
versus vel quatuor.d.q
legebat lamētationes bie
remie.⁊ legerat q̄tuor ver
sus cōplete.s. Quō sedet
⁊c. Plorās plorauit ⁊c.
Ad igrās migrauit iudas
⁊c. Viesyon lugent ⁊c.⁊
cū incepit quintū.s. Facti
sunt hostes eius in capite
tunc rex impanēs noluit
plus audire.s ꝛ fecit libū
incidi ⁊ cōburi:ideo cum
dicitur.

a Scidit illud scalpello
scribe.i.puo cultello scri
prorīs.intelligendum q
hoc fecit de precepto regis
vnde postea subdit.

b Verūtamē helnathā
⁊ dalaias ⁊ gāarias con
tradiserūt regi.non cōten
tiose sed verbis deprecā
torijs.vnde i hebreo ha
betur.Deprecati sunt re
gem.

⁊ Et precepit.Hic cōse
quēter bieremias ad mor
tem queritur cū dicit. Et
precepit rex ⁊c.vt cōphē
derent baruch scribam ⁊
bieremiam ꝓpbetā.Bie
remias autem iam erat re
clusus in carcere vt dictū
est supra.⁊ ideo non que
rebatur ad incarcerandū
sed ad occidendum.

d Abscondit autez eos
dñs.quia vbi defecit re
medium humanū affuit
diuinum: ⁊ patet in hoc
magna obstinatio Joa
chim regis in malo qui non solum ꝓpbetam dñi ꝓpter veritatem in car
cere reclusit:sed etiam eum interficere quesiuit.

e Et factum est.Hic cōsequenter Bieremias resumit suam prophetiam
nō solum loquēdo sed etiam scribendo:⁊ hoc de dñi mandato ad cōfir
mationem veritatis libri cōbusti:⁊ primo ponitur hoc mandatum:⁊ pa
tet.secūdo subditur ipsius ioachim punitio de libri cōbustione cum dici
tur.Hec dicit dñs ⁊c.⁊ patet lra vsq ibi.

f Non erit ex eo qui sedeat super solum d auid.s.stabiliter.ls eñ
ioachim filius eius p eo fuerit rex substitutus:tñ regnauit tñ in
bus mensibus:vt dictum est.ō.xxij.vt habek.iiij.Reg.xxiij.⁊ ideo
regnū eius p nihilo cōputatur:sm q̄ dicit phs.ij.phys.q illud
qō modicū est q̄si
p nihilo habek.

g Et cadaver e⁹.
s. ioachi filij iosie

h Proiēck ⁊c.
rex eñ babylonis
veniēs cōtra illos
ioachim cepit eū
⁊ cum ei redditis
set tributum trib⁹
annis audēs q
rebellare volebat
⁊ regi egypti ad
herere:missis ex
ercitibus itēq ce
pit eum ⁊ interfe
ctum piceūt ex
tra hierusalem vt
dictum est supra
xxij. Cetera patet
vsq ibi.

i Hieremias au
tem. vbi ponitur
reparatio libri ⁊ ō
busti:⁊ cū hoc su
per additio: fiat
dicitur in fine.

k Et in super ad
diti sunt sermōes
⁊c. dicit autē hic
Ra.sa.q in libro
primo quem cō
bussit Joachim
erant scripta ōtri
a capitula la
mentationuz.s ꝛ
primū secūdum ⁊
quartum. in qui
bus est alphabe
tum hebraicū sim
plex:quia singuli
versus a singulis
lrīs incipiunt:sed
i isto secō fuit ad
ditum.iij.capitis
Ego vir videt ⁊c.
in quo alphabe
tum est triplicatū
quia sb qualibet
lra sunt tres versi
culi. Sed contra
istud dictum vide
tur:quia in lamē
tationibus bie
mias ōplorat de
structionem cīui
tatis factam:que
destructio fuit p
tempus ioachim
de libro vero pri
mo bieremie dick in pncipio huius ca. Tolle volumē libri ⁊ scri
bes in eo oia verba que locut⁹ sum tibi ⁊c.⁊ subdit. A die qua lo
cut⁹ sum ad te ex die⁹ iosie vsq ad hāc diem que erat in quarto
āno regni ioachim:vt ibidem premittitur. Ad quod potest dici
q nō solū tpe ioachim:s ꝛ etiā ex pncipio q̄ iā biere.cepit ꝓpbare
de euctione ciuitatis ꝓpbetauit ⁊ in multis locis ea d cōtinu

lij saphan scribe in[k] vestibulo supio
ri in[l] introitu porte noue dom⁹ dñi
audiente oi pplo. Cūq audisset
micheas filius gamarie filij saphā
oēs sermōes dñi ex libro descēdit
in domū regis ad gazophilacium
scribe. Et ecce ibi oēs principes se
debāt:elisama scriba ⁊ dalaias filiū
semeie ⁊ helnathan filius acho
boz ⁊ gamarias filij⁹ saphan ⁊ sede
chias filij⁹ ananie ⁊ vniuersi princi
pes. Et nūciauit micheas oia ꝟba
q audiuit legēte baruch ex volū
ne in aurib⁹ ppli. Miserunt itaq
oēs principes ad baruch iudi filiū
nathanie filij selemie filij chusi di
cētes. Volumē ex quo legisti au
diēte pplo sume i manu tua: ⁊ veni
Tulit ergo baruch filius nerie vo
lumē in manu sua:⁊ venit ad eos.
Et direxit ad eū. Sede ⁊ lege hec
in aurib⁹ nostris. Et legit baruch
in aurib⁹ eoz. Igit cū audisset oia
ꝟba obstupuerūt vnusqsq ad pro
ximū suū:⁊ direxit ad baruch. Nū
ciare debem⁹ regi oēs sm̄ōes istos
Et interrogauerūt eū dicētes. In
dica nobis:qūo scripsisti oēs sm̄o
nes istos ex ore ei⁹. Dixit aūt eis ba
ruch. Ex ore suo loquebat q̄si le
gēs ad me oēs sm̄ōes istos ⁊ ego
scribebā i volumie atramēto. Et
direxerūt principes ad baruch. Va
de ⁊ abscōdere tu ⁊ Hieremias:⁊
nemo sciat vbi sitis. Et ingressi sūt
ad regē in atriū. Porro volumen
cōmēdauerūt in gazophilacio elisa
me scribe ⁊ nūciauerūt audiēte re
ge oēs sm̄ōes. Misit[b] itaq rex iu
di vt sumeret volumē:q tollēs illō
de gazophilacio elisame scribe le
git audiēte rege:⁊ vniuersis princi
pib⁹ q stabāt circa regē. Rex aūt
sedebat in domo hiemali in mense
ix.⁊ posita erat arula coram eo plena
pruis. Cūq[k] legisset iudi tres pa
gellas vel q̄tuor:scidit[a] illud scal
pello scribe ⁊ piecit in ignē q erat
sup arulā donec cōsumeret oē vo
lumē igni q erat in arula. Et nō ti
muerunt neq scideruūt vestimenta
sua rex ⁊ oēs fui ei⁹:q audierūt omi
uersos sm̄ōes istos. Verūtā[b] hel
nathā ⁊ dalaias ⁊ gamarias cōtra
dixerūt regi ne cōbureret libū ⁊ nō
audiuit eos. Et[c] pcepit rex hiere
miel filio Almalech: ⁊ saraie filio
ezriel ⁊ selemeie filio abdehel
vt cōphēderet baruch scribā ⁊ hie
remiā ꝓpbetā. Abscōdit[d] aūt eos
dñs. Et[e] factū ē ꝟbum dñi ad biere
miā ꝓpbetā. postq̄z cōbusserat rex
volumē ⁊ sm̄ōes q̄s scripserat ba
ruch ex ore hieremie dicens. Rur
sum tolle volumē aliud:⁊ scribe in
eo oēs sermones priores q erāt in
prio volumine qō cōbussit ioachiz
rex iuda. Et ad ioachiz regē iuda
dices. Hec dicit dñs. Tu cōbussisti
volumē istū dicēs. Quare scripsi
sti in eo āmūcians: festin⁹ veniet rex
babylonis:⁊ vastabit terrā hāc: et
cessare faciet ex illa hoiez ⁊ iumētū
Propterea hec dicit dñs de⁹ ꝓtra
ioachim regē iuda. Nō[f] erit ex eo
q sedeat sup solium dō:⁊[g] cadaver
ei⁹ pijciet[h] ad estū p die ⁊ ad gelu
p nocte: ⁊ visitabo sr̄ eū ⁊ cōtra se
men ei⁹ ⁊ ꝓtra seruos ei⁹ iniqtates
suas:⁊ adducā sup eos ⁊ sup hita
tores hierlm ⁊ sup viros iuda omē
malū qō locut⁹ sum ad eos:⁊ nō au
dierūt. Hieremias[i] aūt tulit volu
mē aliud ⁊ dedit illud baruch filio

uit ꝑ modũ ꝑteriri tãq factã:ls eẽt ventura:vt patuit in ꝓcedẽti/
bus:ꝛ hoc ꝓpter cernuudinẽ ꝓphetie:qꝛ in ꝓphetia hieremie or
do tpis non seruatur. Capitulũ.xxxvij.

Z regnauit.super scriptũ ẽ q̃d hieremias passus sit a re/
gibus.hic ꝓsequẽter ponitur quid passus sit a principibus:ꝛ di
uidit in duas: qꝛ
ꝓmo ab eis incar
cerat. secõo moꝛ
ei ꝓ eurat.ca. se.
Hoia in duas.qꝛ
ꝑ ponit sedechie
postulatio. secõo
hiere.scarceratio:
ibi.Ergo. Circa
primũ ꝑ ponitur
ꝓdicio postulãtis
eũ ôꝛ. a Erro/
gnauit rex sede/
chias. iste vocat
sellũ.ã.xxij.ꝛ ma/
tathias.iiij.Reg.
xxiij.ls rex baby/
lonis eũ regẽ ꝓsti
tuens ꝑ sechonia
ñtit nomen ei ꝓ in
sedechiã: qõ sõat
iusticiã dei. vt cẽt
memoꝛ regi baby
lõis fidelit fuiꝛe
ꝛ egyptijs ñ fauꝛe
re.

b Et nõ obe.ipe
ꝛ seruꝰ eiꝰ ꝛc.qꝛ ꝗ
monitionẽ hiere.
et oꝛe dñi fecit fe/
dus cũ egyptijs ꝛ
rebellauit regi ba
bylonis. Secõ
põit modus suꝰ
postulationis.s.ꝑ
nũcios eũ dicit.

c Et misit rex se/
de.ꝛc.ad hiere.ꝑ
phetã dicẽs. Ora ꝑ
nobis do.dicẽ eẽ
ra.sa.ꝓ iste sede.
erat ôꝛ se mãsuꝰ
ꝗ fuit ꝑ malos cõ
filiũ deceptus.

d Hiere.autẽ ll.
ãbu. ꝗ ôꝛ ad ostẽ
dẽdũ ꝗ ꝗ fuerẽtiã
erga eũ:qꝛ ipse vẽi
re ad se nõ iussit ꝗ
ad eũ solẽnes nũ
cios misit.

e Nõ.n.mi.eũ in
eu.car.s. ꝓcipes
ioachiꝗ rẽ rex eus
icarcerauerat ꝓ ul
ter. ꝓ aũt egyptij q̃ erãt boies sensati crederẽt corꝑa tãto tpe fuisse i ma
ri absq̃ oĩmoda dissolutiõe nõẽ aliqlit vesiste:ꝛ iõ sicut dcm ẽ.ã.redie/
rũt mori timoꝛe:qꝛ chaldei tãq̃ poꝛeriores iã occupauerãt magnã ptẽ
terre regis egypti:vt hĩ.iiij.Reg.xxiiij. i Et rediẽt chal.ad obsidẽdus
ꝛ destruẽdũ hierlm.cetera patẽt vsq̃ ibi. k Sꝫ ꝛ si peus.ꝛc.q.d.vo
lũtas dei ẽ ꝓ ꝓualeãt vo/
bis finaliẽ.ꝛ iõ si ñ rema/
neꝛẽt inter eos nisi valde
pauci.ꝛ eũ ꝗ vulnerati.ñ
ꝓualeꝛẽt vob finalit ꝗ vu
te dei cui nõ põt resisti.

l Ergo.ꝗ ꝓñr põit hiẽ.
icarceratio.ꝛ subdit sede
chie iterata interrogatio:
ibi.Mitẽs aũt. Circa ꝑ
mũ sciẽdũ ꝓ exercitu chal
deoꝝ existẽte circa hierlm
hiere.ñ poterat ire ad trã
suã.ꝓꝑ qõ dimissa obsidi
one ꝓꝑ egyptios:vt ꝓdi/
ctũ ẽ tũc hiere.voluit ire:
ꝛ ꝗ ẽ qõ ôꝛ. Ergo cũ recef
fisset ꝛc. ꝛ patet lra vsq̃
ibi.

m Et diuide.ibi pos.i.a
grũ quẽ emerat: vt hĩ.ã.
xxxij.possessionẽ eiꝰ acci/
piẽdo ꝛ sic separãdo seu
diuidẽdo a vẽditore.

n In cõspe.ciuũ. vide/
bat.n.cito ꝓꝑ babylo
nẽ ducẽdũ.iõ volebat aũ
in possessionẽ se ponere.

o Cũq̃ ve.ad poꝛ.bẽ.sic
notanda.qꝛ ad sortes bẽia
min ducebat. p Erat
ibi custos ꝛc.filiꝰ selemie
filij ananie. dicẽ Ra.sa. ꝓ
iste custos erat nepos ana
nie cuiꝰ mortẽ festinã nũ/
ciauit hiere.ã.xxxij.ꝓꝑ
qõ erat pnꝰ ad iferẽdũ ca
lũniã hiere.s. ꝓ fugẽr ad
chaldeos vt ꝓditoꝛ ciui/
tatis ꝓꝑ qõ nõ audiuit eiꝰ
excusationẽ. q Et ad
du.eũ ad ꝑn.q̃ erãt peio
res ipso sedechia rege vt
ꝓdictũ ẽ. r Cesũ eũ mi.
i carce.tãq̃ dignũ ñ solã
carcere:sed ẽt plagis siue
morte. s Qui erat i do.
Jona.ille carcer erat du/
rior aliꝯ. t Jtaq̃ in/
gres.ẽ hiere. i do.laci.i.in
carcerẽ iuꝯ lacũ i q̃ ꝓiciẽ/
bãt ad mortem ꝓdẽnati
vt hĩ ca.seq. v Et i er
gastulũ .i.i laboris locus
ꝛ ôꝛ: ab erge.qõ ẽ lab oꝛ.ꝛ notat sic.qꝛ laboriosus erat ibi cẽ.ꝛ qꝛ relegati
ibidẽ cogebãt laboriosa opari. x Mitẽs aũt.ꝗ põit sede.iterata iter
rogatio eũ ôꝛ. y Interro.eũ i do.sua.ad quã fecerat eũ venire.

a Abscõdite.ne offẽdẽt ꝓcipes q̃ eũ icarcerauerãt. b Putasne ẽ ser.
a dño.vt doceas me de futuro. c Erait. In manꝰ regis baby.tradeꝝ
nõ celãs ñitatẽ timoꝛe mortis. d Quid peccaui tibi ꝛc.q.d.nõ meui er
ga te vel suos tuos icarcerari.qꝛ q̃ cũ d locutꝰ fũ dixi ô mãdato dñi.qõ.p
bat ꝓñr ꝑ falsitatẽ ꝓphetꝰ Jhũ asserẽtũ dicẽs. e Ubi sũt.ꝓphe vñ ꝛc.
q.d.ꝑ effectũ ꝓs ꝓ dicebãt vobis falsũ. ꝓñr põit supplicatoꝛẽ suã dicẽs
f Nũc q̃ ꝛc.ne me remittas i domũ ionathe.qꝛ ibi erat carcer minus du
rus:cui assẽsit rex:nõ ô totali liberatõe ꝓꝑ ꝓcipes:ꝗ ô mutatõe carceꝝ
ad locũ magis bũanũ:ꝛ ꝓuidẽs ei ô victu. g Excepto pulmẽto.ꝑ ô

nerie scribe:q scripsit i eo ex ore hie
remie oĉs sermões libri quẽ ꝓbul/
serat ioachim rex iuda igni:ꝛ h ilsup
additi sunt sermões multoplures q̃ꝫ
antea fuerãt. Ca.xxxvij.

e Z a regnauit rex sedechias
filiꝰ iosie, ꝓ iechõia filio ioa
chi quẽ ꝓstituit regẽ Nabu. rex ba
bylonis in terra iuda:ꝛ b nõ obedi
uit ipse ꝛ fuit eiꝰ ꝛ ꝓplꝰ terre vbis
dñi que locutꝰ ẽ in manu hieremie
ꝓphete:ꝛ c misit rex sedechias iu
chal filiũ selemie ꝛ sophoniã filiꝫ
maalie sacerdotẽ ad hieremiã pro
phetã dicẽs. Ora ꝑ nob dñꝫ deũ
nrm. Hieremias d aũt libere ãbula
bat i medio ꝓpli. Nõ e.n. miserãt
eũ i custodiã carceris. Jgr f exercit
pharaonis egressus ẽ ô egypto:et
audiẽtes chaldei q obsidebãt hie
rusalẽ huiusce modi nũciũ recessert
ab hierlm. Et factũ ẽ vbũ dñi ad
hieremiã ꝓphãꝫ dicẽs. Hec dicit
dñs deꝰ isrl. Sic dicetis regi iuda
q misit vos ad me interrogãdũ. Ec
ce g exercit pharaõis q egressus ẽ
vob i aur.liũ reuertet h in terrã suã
in egyptũ:ꝛ i rediẽt chaldei ꝛ bel
labũt ꝗ ciuitatẽ hãc:ꝛ capiẽt eã ꝛ
succẽdẽt igni. Hec dicẽ dñs.nolite
decipe aĉas vras dicẽtes eũtes abi
bũt ꝛ recedẽt a nobis chaldei:qꝛ ñ
abibũt. Sꝫ k ꝛ si peusseritis oĉs ex
ercitũ chaldeoꝝ q ꝓliãt aduersus
vos ꝛ derelicti fuerit ex eis aliq vul
nerati:singli ô tẽtorio suo ꝓsurgẽt
ꝛ incẽdẽt ciuitatẽ hãc igni. Ergo l
cũ recessisset exercit chaldeoꝝ ab
hierlꝫ ꝑ exercitũ pharaõis egres
sus ẽ hieremias ô hierlꝫ vt iret i ter
rã bẽiamin:ꝛ m diuideret ibi posses
sionẽ i n ꝓspectu ciuiũ. Cũq̃ o pue
nisset ad portã bẽiamin erat p ibi cu
stos porte ꝑ vices noie hienias fili
us selemie filij ananie: ꝛ ap ꝓhẽdit
hieremiã ꝓphãꝫ dicẽs. Ad chal
deos ꝓfugis. Et ñ audit hieremias
falsuꝫ ẽ nõ fugio ad chaldeos. Et
ñ audiuit eũ ꝗ ꝓhẽdit hienias hie
remiã ꝛ q addunt eũ ad principes.
Quãobrẽ irati principes ꝗ hiere
miã cesuꝫ eũ miserũt i carcerẽ q r erat
in domo ionathã scribe. Jpe.n.ꝑ
posit s erat super carcerẽ. Jtaq̃ꝫ in
gressus ẽ hieremias i domũ laci ꝛ t u
in ergastulũ:ꝛ sedit ibi hieremias
diebꝰ multis Mitẽs x aũt sedechias
rex tulit eũ ꝛ y interrogauit eũ i domo
sua:abscõdite a ꝛ dixit. Putasne b
ẽ sermo a dño. Et dixit hieremias.
Est. Et ait:i manꝰ regis babylõis
traderis. Et dixit hieremias ad re
gẽ sedechiã. Quid c peccaui tibi ꝛ
suis tuis ꝛ ꝓplꝰ tuo:qꝛ misisti me i
domũ carceris. Ubi sũt ꝓphẽ vñ
q ꝓphetabãt vob ꝛ dicebãt: nõ ve
niet rex babylõis sup vos ꝛ sup ter
rã hanc. Nunc d ergo audi obsecro
dñe mi rex. Valeat depcatio mea
i cõspectu tuo:ꝛ ne me remittas in
domũ ionathe scribe ne moriar
ibi. Precepit ergo rex sedechias
vt traderet hieremias in vestibulũ
carceris ꝛ daret ei torta q̃tidie pa
nis:excepto e pulmẽto:donec cõsu
merent oĉs panes de ciuitate. Et

intelligit q̃ cū pane darek ei pulmēta.hēb tñ dicit q̃ hec ē vera lra.De vico panificū.⁊ sic non exprimitur hic d ario pulmēt:sed loq̃ vñ ō panē pinderetur sibi. Capl'm.xxxviij.

Vdiuit.Hic p̃ñr a p̃ncipib⁹ mors hieremie p̃curat.Et diuidit i duas pres:quia p̃mo ponitur huiusmodi p̃curatio.scdo hieremie sub leuatio:ibi.Audiuit aūt.

Circa p̃mus p̃ōit occasio p̃curationis cum dicit.

a Audiuit aūt saphacias ⁊c.fmōes q̃s hieremias loq̃bat ad oēs pplus Is ēñ eēt reclusus in vestibulo carceris tñ ad locus illū poterāt boies igredi quib⁹ñ tacebat veritates de futuris:sicut patuit p effectū posea:⁊ subditur mortis ei⁹ p̃curatio cū ōt Rogamus vt occidat hō iste.

b De industria enim ⁊c. q.d.denūciat falsa tāq̃ hostis reipublice:⁊ subdit p̃cessio. c Ecce ipse i manib⁹ vris ē ⁊c.Is aūt rex ē p̃cessent ne incurrerent malivolētiā p̃ncipum tñ nō excusat a petō moralī p̃sentiēdo in mortem innocētis ⁊ ppbete dei.

d Tulerūt ergo hieremiam ⁊ p̃iecerūt eū in lacus vt ibi moreret fame ⁊ demersione intra lutū:⁊ sic dura morte. e Audiuit aūt.B p̃ñr ponit ipsi⁹ hieremie sublevatio.⁊ diuidit i duas.q: p̃mo ponit sublevatio biere.scdo p̃sultano sedechie ibi.Et misit rex.Circa primū dicitur.

e Audiuit aūt abdemelech ethyops.B exprimit ad denotandū iudeorus crudelitatē q̃ nō cōpatiebāt hieremie ⁊ sibi cōpatiebat hō nationis ēt nice dicit tñ Ra.sa.q: due sūt dictiones tales,abdemelech.i.seru⁹ regis.⁊ sic ñ ē nomē alicui⁹ hois determinati sz serui regis in differēt p quocūq̃:⁊ q̃ subdit. Ethiops dicit ē vex q̃ est ibi chusi q̃ signat ethiopē in q̃cūq̃ casu in singulari:q: oia nomina hebraica sūt indeclinabilia:sic apud nos cornu ⁊ genu:⁊ sic dicē q̃ chusi ē egri casus.i.ethiopis ⁊ refert ad sedechiaz eo q̃ erat denigratus vita ⁊ fama ⁊ sic in aliis locis cōtersic ē intelligendum:sed in litera hic ⁊ in sequēnbus magis dicitur q̃ abdemelech fit nomē ppriū ⁊ q̃ fuerit ethiops natione. f Vir eunuchus.i.cast⁹ ⁊ honest⁹.cetera patēt vsq̃ ibi. g Pone veteres pānos ⁊c.p tale ēñ modū poterat leuari facili⁹ ⁊ ēt ibi de luto. h Et misit rex hic p̃ñr ponit sedechie p̃sultatio vbi p̃mo p̃siliū q̃rit.scdo datū renuit: ibi.Et dixit rex.tercio sub secreto ponit:ibi.Dixit ergo.Circa p̃mū p̃ōit

mānsit hieremias in vestibulo carceris. Capitulus.xxxviij.

a Vdiuit[a] aūt saphacias filius madiā ⁊ hiedelias filius phassur ⁊ iucda filij⁹ selemie ⁊ phassur filij⁹ melechie sermones q̃s hieremias loq̃bat ad oēs pplm dicēs. Hec dicit dñs. Quicūq̃ mānserit i ciuitate hac:morient gladio ⁊ fame ⁊ peste:q autē ꝓfugerit ad chaldeos viuet ⁊ erit aia ei⁹ sospes ⁊ viuēs Hec dicit dñs: tradēdo tradet ciuitas hec in manu exercit⁹ regis babylōis ⁊ capiet eā. Et direxūt principes regi. Rogam⁹ vt occidatur hō iste. De[b] industria ēñ dissoluit man⁹ viroꝝ bellātiū q remānserūt in ciuitate hac: ⁊ man⁹ vniuersi pplī loquēs ad eos vniuersa verba hec Sigdez hō iste nō q̃rit pacē pplo huic sz malum. Et dixit rex sedechias. Ecce[c] ipse in manib⁹ vris ē Nec.n.fas est vobis q̃q̃z negare Tulerūt[b] ergo hieremiā ⁊ p̃iecerūt eū in lacus helchie filij amalech: q̃ erat in vestibulo carceris ⁊ sūmiserūt hieremiā funib⁹ i lacū in q̃ nō erat aq̃ sz lutū. Descendit itaq̃z hieremias in lutū. Audiuit[c] aūt Abdemelech ethiops vir[f] eunuch⁹ q̃ erat in domo regis: q̃ misisset hieremiā in lacū. Ipso rex sedebat i porta beniamin. Et egressus ē ab demelech ō domo regis:⁊ locut⁹ ē ad regē dicēs. Dñe mi rex: male fecerūt viri isti oia quecūq̃z ppetrarūt ꝓra hieremiā ,pphāz:mittentes eū in lacū vt moriatur ibi fame. Nō sūt ēñ panes vltra in ciuitate Precepit itaq̃z rex abdemelech ethiopi dicēs. Tolle tecū hinc triginta viros ⁊ leua hieremiā ,pphe tā de lacu āteqũz moriat[g]. Assūptis ergo abdemelech secū viris ingressus ē domū regis que erat sub celario ⁊ tulit inde veteres pānos ⁊ antiqua vestimēta q̃ ꝓputrierāt:⁊ sūmisit ea ad hieremiā in lacū p funiculos. Dixitq̃z abdemelech ethiops ad hieremiāz,pphetā. Pōe[g] veteres pānos ⁊ hec scissa ⁊ putrida sub cubito manuū tuarū:⁊ sup funes. Fecit ergo hieremias sic. Et extraxerūt hieremiā funibus:⁊ eduxerūt eū ō lacu. Mānsit aūt hieremias in vestibulo carceris ⁊ [h] misit rex sedechias. Et tulit ad se hieremiā ,pphetā:ad[h] ostiū tertiū q̃ erat in domo dñi. Et[a] dixit rex ad hieremiā. Interrogo ego te fmonē ne abscōdas a me aliquid. Dixit[b] aūt hieremias ad sedechiam. Si[c] annūciauero tibi:nūqd nō interficies me: Et[b] si p̃siliū dedero tibi nō me audies. Iurauit[c] ergo rex sedechias hieremie clam dicēs. Vivit[d] dñs q̃ fecit nobis aiaz hāc si[e] occidero te ⁊ [b] si tradidero te in man⁹ viroꝝ istoꝝ q̃ q̃rūt aiam tuā. Et dixit hieremias ad sedechiā. Hec dicit dñs exercituū deus isrl. Si ,pfect⁹ exieris ad principes regis babylonis viuet aia tua:⁊ ciuitas hec ñ succendet igni:⁊ salu⁹ eris tu ⁊ domus tua. Si aūt nō exieris ad principes regis babylonis:tradet ciuitas hec in man⁹ chaldeoꝝ:⁊[i] succēdent eā igni ⁊ tu nō effugies ō manu eoꝝ. Et[k] dixit rex sedechias ad hieremiā. Solicit⁹[l] sū pp iudeos q̃ trāsfugerūt ad chaldeos: ne forte tradar in man⁹ eoꝝ ⁊ [m] illudāt mihi. Rndit aūt hieremias: ⁊ dixit ei Nōte tradet. Audi q̃so voce dñi

sedechie interrogatio cū ōt. i Et tu,ad se biere.noleba tē ñ ad ipm ire duplici de cā:tū q: nō decebat regē ire ad carceres tuz:q̃ volebat factū suū abscōdere q̃ntū poterat.secretius aūt poterat hieremias ad regē adduci q̃z q̃ rex iret ad eū:q: reges incedūt cū magna comitiā hominū. k Ad ostium tertiū. erant ē ñ in templuz dñi maiora.s.mulieq̃ vir⁹ ⁊ sacerdotuz vt d ēñ fuit.xx.xc. Ostiū aūt sacerdotū erat tertius ⁊ ipse fecit eū venire vsq̃ ad locū illū:in eo q̃ subditur.

l Quod erat in do.dñi. ñ accipit p domo tēpli p sc.sz ēt p edificio aliq̃ ad tēplū p tinēnb⁹. a Et dixit rex perēdo a biere.diuinū oraculū ⁊ p̃siliū.scdo ponit hieremie spōsio:ibi.

b Dixit aūt.p̃mittit ñ hieremie assecuratio cū ōt.

c Si annūciauero tibi ⁊c.q̃ntum assensus ad diuinū cōsiliū cū ōt.

d Et si p̃siliū dedero ⁊c. p̃mū aūt p̃cessit sedechias ideo subditur.

e Iurauit q̃ sedechi.rex biere. dñ. ne p̃uocaret principes si fecisset ē manifeste.

f Vivit dñs ⁊c. i.sicut ē vex q̃ deus viuit ⁊ anīas nras creauit.

g Si occidero ⁊c. accipit p̃ ñ p nō. q.d.sicut rex cū illud q̃ dixitauerū ē q̃ nō occidi ⁊c per mortē:nec etiā p alia:ñ subditur.

b Et si tradidero te in ma. viroꝝ istoꝝ.s. p̃ncipū q̃ posuerāt cū in lacū vt dictū ē.cetera patēt vsq̃ ibi.

i Et succēdēt eā igni.q.d.m ciuitā b m⁹ incēdā q̃ reputabat pena grauissimū.

k Et dixit.B consequēter cōsilium datum renuitur cum dicitur

l Solicitus sum ,pter iudeos ⁊c. in quo apparet malignitas iudeoꝝ ⁊ crudelitas.q: sedechias magis timebat eos q̃z hostes

m Et illudāt mihi.inferēdo mortē obprobriosam ⁊ vile plus.timebat modū mortēdi obprobriosum q̃z ipsaz mortē.cetera patent vsq̃ ibi. n Et ipse dicent tibi.improperando. o Pci

valuerūt aduer.te v

p Demersūt te in co pedes tuos.dād q: iminēte captiōe c tent. s Dixit ergo timebat ēñ sede chias offensā pri cipū si ad eoꝝ no ticiam peruenirent tractat⁹ inter ipsz ⁊ hieremiā.⁊ pa ter lra vsq̃ ibi.

t Prostraui ego preces meas co rā rege ne me ⁊c. in hoc verum di cit rex hieremias also non obediuisset ei mentiendo ⁊ hoc patet ex B quod supra dcm ē q̃ rex iurauit ei q̃ non interficeret eum:nec traderet eum in manus principū quimi serāt eum intra lacum qui erat i domo ionathan scribe.nec est verisimile q̃ rex iurasset ō aliquo q̃ hieremias non perituus set.Cetera patēt in lra Ca.xxxix.

Vno nono. Supius descripta ē destructio hierusalē ,pphetice.B p̃ñr describit historice.⁊ diuidit i duas partes:q: primo fit ,ppositū,secūdo p̃ōit quod dam corollarium c.xlv.prima i duas:quia p̃mo describit ciuitatē capto.scdo populi remanēntis ordinatio:ibi.Et reliquias. Circa primus primo ponit tēpus obsidiōis:cū dicitur.

a Anno nono sedechie.scdo tēpus captionis cū dicitur. Undecio aūt anno ⁊c.⁊ p̃z lra. tertio describitur ipsa captio.cū dicitur.

b Aperta est ciuitas fractis muris exteriorib⁹ ⁊ portis:ō subditur.

c Et sede.in por.me. ne dū portas scdi muri. Ō q̃ nō poterāt resistere tem cebat ñ sua bonū. d Ra.sa.q̃ ibi erat vna po

ualuerũt aduer.te viri paci.tui.i.pp be falsi denũciãtes pacẽ tibi
p Demerserũt te in sceno.i.ad statũ vilitatis. q Et in lubri/
co pedes tuos.dãdo tibi occasionẽ ruine. r Et recesserũt a te
q: iminẽte captiõe ciuitatis trãsfugerũt ad chaldeos. Cetera pa/
tent. s Dixit ergo Hic cõsequẽter negocium in secreto ponit

timebat enĩ sede/
chias offensã pri
cipũ si ad eos no
tiam peruenirẽt
tractat⁹ inter ips
t hieremiã. t pa/
ter lra vsq; ibi.

t Prostraui ego
preces meas co/
ram regeneme tẽ.
in hoc verum di/
cit rex hieremias
als non obediuis
set ei mentiendo
t hoc patet ex b
quod supra dcũ
est q rex iurauit ei
q non interficẽ/
ret eum: nec trade
ret eum in manus
principũ qui mi/
serãt eum intra la
cum qui erat i do
mo ionathan scri
be. nec est verisimi
le q rex iurasset ꝺ
aliquo qꝺ hiere/
mias non petiuis
set. Cetera parẽt
in lra Ca. xxxix.

Vno no/
no. Supi
us descripta ẽ de
structio hierusalẽ
ꝓpbetice. B ꝓfũ
describit histori/
ce. t diuidit i du/
as partes: q: pri/
mo fit ꝓpositũ. se
cꝺo ponit quod/
dam coordinium
c. tly. prima i du/
as: quia primo de/
scribit ciuitatẽ ca/
pto. secꝺo populi
remanẽtis ordina/
tionẽ ibi. Et reliqui
as. Circa primus
primo ponit tpꝰ
obsidiõis: cũ de.

a Anno nono se
dechie. secꝺo tpus
captionis cũ dici
tur. Undecio aũt
anno tẽ. t ps lra.
tio describitur
ipsa capto. cũ di
citur.

b Aperta est ciui
tas fractis muris
ceteris oib⁹ t pos/
tionẽ subditur.

c Et sede. in por. me. neregel t ceteri disposuerunt se ad inuadẽ
dũ portas scꝺi muri. Qꝺ cũ vidisset sedechias t viri sui videtes
q nõ poterãt resistere temni fugerũt. ꝺ Per viã hor. r. q du/
cebat vsq; horti. ꝺ Et p portã q erat inter duos muros. dicit
Ra. sa. q ibi erat vna porta ad ingrediẽdum viam subterraneas

quã ego loquor ad te: t bñ tibi erit
t viuet anima tua. Qꝺ si nolueris
egredi iste ẽ sermo quẽ ostẽdit mi/
hi dñs. Ecce oẽs mulieres q remã
serũt in domo regis iuda: educent
ad principes regis babylõis: t [n] ipse
dicẽt. Seduxerũt te: t [o] preualuerũt
aduersus te viri pacifici tui: demer/
serũt [p] te i sceno: t [q] in lubrico pedes
tuos: t [r] recesserũt a te. Et oẽs vxo
res tue t filij tui educẽt ad chaldeo/
os: t nõ effugies man⁹ eorũ sed i ma
nu regis babylõis capieris: t ciui/
tatẽ hãc cõburet igni. Dixit [s] ergo
sedechias ad hieremiã. Nullꝰ sci/
at vba hec: t nõ morieris. Si autẽ
audierint principes q: locutꝰ sus te
cũ: t venerint ad te: t dixerint tibi
indica nobis qd locutꝰ sis cũ rege
ne celes: t nõ te interficiemꝰ t qd lo
cutꝰ ẽ tecũ rex: dices ad eos. Pro
strauí ego pces meas coram rege:
ne me reduci iuberet i domũ iona/
than: t ibi morerer. Venerũt er/
go oẽs principes ad hieremiã: t in/
terrogauerũt eũ. Et locutꝰ est eis
iuxta oia vba q pceperat ei rex. Et
cessauerũt ab eo. Nihil enĩ fuerat
auditũ. Mãsit vo hieremias in ve
stibulo carceris vsq; ad diẽ quo ca
pta ẽ hierlm. Et factũ ẽ vt capere
tur hierusalem. Caplm. xxxix.

a Anno nono sedechie regis
iuda mẽse. x. vẽit nabuch.
rex babylonis t oẽs exercitꝰ eꝰ ad
hierlm t obsidebãt eã. Undecio
aũt ãno sedechie mẽse qrto quinta
mẽsis: apta [b] ẽ ciuitas t ingressi sũt
oẽs principes regis babylonis: t [c] se
dẽrũt in porta media: neregel sere
ser semagar nabuzar sachi rabsacef
neregel sereser rebmag t oẽs reliq
principes regis babylonis. Cũq;

vidisset eos Sedechias rex iuda t
oẽs viri bellatores: fugerũt t egres
si sũt nocte ꝺ ciuitate: p [o] viã horti
regis t [o] p portã que erat iter duos
muros: t egressi sũt ad viã deserti.
Persecutꝰ [e] aũt eos exercitꝰ chal
deorũ t ꝓprehẽdẽrũt sedechiã i cãpo
solitudis hierichõtine: t captũ ad
duxerũt ad nabu. regẽ babylõis in
reblatha q ẽ i terra emath: t [f] locu/
tus ẽ ad eũ iudicia. Et occidit rex
babylõis filios sedechie i reblatha
in oculis eꝰ: t oẽs nobiles iuda oc
cidit rex babylonis. Oculos q; se
dechie eruit t vinxit eũ ꝓpedib⁹ vt
duceret in babylonẽ. Domũ q; re
gis t [g] domũ vulgi succẽdẽrũt chal
dei igni: t muros hierl'm subuertẽrũt
Et [h] reliquas ppli q remãserãt in ci
uitate: t ꝓfugos q trãsfugerãt ad
eũ: t supfluos vulgi q remãserant
trãstulit nabuzardan mgr militũ in
babylonẽ: t de plebe pauper q nihil
penitꝰ habebant: dimisit nabu/
zardan mgr militie in terra iuda: et
dedit eis vineas t cisternas in die
illa. Precepat' autẽ nabucho. rex
babylõis ꝺ hieremia nabuzardan
mgro militũ dicẽs. Tolle [k] illuz t [l]
pone sup eũ oculos tuos nihilq; ei
mali facias: sꝰ vt voluerit sic facias
ei. Misit ergo nabuzardã princeps
militie t nabu t sesbam t rabsacef
t neregel t sereser t rebmag t oẽs
optimates regis babylõis miserũt
t tulerũt hieremiã ꝺ vestibulo car/
ceris t [m] tradiderũt eũ godolie fi
lio aichã filij zaphan: vt intraret in
domũ t habitaret i ppl'o. Ad [n] hie
remiã aũt factꝰ fuerat sermo dñi cũ
clausus eẽt in vestibulo carceris di
cẽs. Vade t dic abdemelech ethi
opi dicẽs. Hec dicit dñs exercituũ

cutꝰ erũtꝰ erat lõge a ciuitate p quã fugerũt. e Persecutꝰ ẽ aũt eos ex
er. chal. p ind ioũ iudeorũ q trãsfugerãt ad chaldeos: vt dicit ioseph⁹. ra.
sa. aũt dicit q deꝰ fecit apparere vnã ceruã q in supficie terre currebat su
per viã subtranea t chaldei eã sequẽtes videẽt sedechiã t viros eꝰ a lõ/
ge ex rebus sup terrã: t sic eos ceperũt: vt dictũ fuit diffusi⁹. iiij. Regũ. cete
ra patent vsq; ibi.

f Et locutus est ad eũ iu
dicia. primo verbo arguen
do eũ de infidelitate t p/
iurio. secꝺo facto filios eꝰ
occidẽdo coram eo t oẽs
nobiles qui dederant ei
cõsilium rebellandi. Ra.
sa. dicit q p nobiles hic i
telliguntur. lxx. senes iu/
dices populi cum rege t
summo sacerdote. quod
fuerat institutum a tẽpo/
re moysi: vt habetur Nu.
xi. q. lxx. senes sustinerẽt
onus regiminis cum ipso
t dicit q isti relaxauerũt
iuramentum sedechie qꝺ
fecerat regi babylonis p
pter qꝺ fecit eos occidi.

g Et domũ vulgi. i. do/
mos accipiendo singula
re p plurali: quia chaldei
incenderũt domos hieru
salem per circuitus: vt ha
betur. iiij. Reg. vlti.

h Et reliquias. hic cõse/
quẽter ponitur ordinatio
populi remanentis. t pri
mo q̃tus ad eos qui pre
sentes erant. secꝺo q̃tum
ad eos qui fugerũt. xl. ca.
ibi. Cũq; audissent. Pri/
ma diuiditur in duas: q: p
primo ponit ordinatio ge
neralis. secꝺo specialis: ibi.
Preceperat. Circa primus
sciendũ q ppls in ciuita
te t territorio reperꝰ post
destructionẽ ciuitatis erat
duplici differentia: q: ali
qui ante captionem fuge
rant ad chaldeos: t aliq;
inuenti fuerunt q nõ trãs/
fugerant t isti erãt in du
plici differentia: q: erant
aliqui alicuꝰ valoris seu
reputatõis. t isti cũ pce
dentib⁹ fuerũt translati i
babylonem. alij erãt pau
peres t nullꝰ reputatõis
in aliqua arte seu scientia:
t isti fuerũt dimissi in ter
ra ad colendũ terras t vi
neas reddẽdo inde tribu
tus regi babylonis p go
doliã quẽ pfecit eis: t hꝰ
hoc patet lra.

i Precepat aũt. B pnter
poit ordinatio spãlis. s.
ꝺ psona hieremie. interpo/
nit tũ saluatio abdemelech
ibi. Ad hieremiam. Circa primũ patet lra vsq; ibi. k Tolle illũ
de carcere vbi positus fuerat: vt dictũ ẽ ca. pcedẽti. l Et pone sup eũ
oculos tuos. ei in oib⁹ ppatiẽdo: cetera patẽt vsq; ibi. m Et tradide
rũt eũ godolie. vt a pueriẽ de necessariis p uideret. n Ad hieremiã
hic saluatio abdemelech interponitur: t secꝺo ordinatio circa hieremias

d se biere. noleba t enĩ ad
géire ad carceres tuos: qt
rat. secretius aũt poterat
ad eũ: q: reges incedãt cũ
hium pereũ. erant enĩ ãte
templus dñi tria
atria. s. mulieꝝ vi
roꝝ t sacerdotuꝝ
vt dcũ fuit. ij. re.
Qrtũ autẽ sacer/
dotũ erat tertius
t ipse fecit eũ veni
re vsq; ad locũ iu
dicũ: in eo qꝺ subdi
tur.

l Quod erat in
do. dñi. si accipit
p domo tẽpli pri
se. hꝰ ẽ p edificio
aliqs ad tẽplũ p/
tinẽtib⁹. a Et
dixit rex petẽdo a
biere. diuinũ ora
culũ t ꝓsiliũ. secꝺo
ponit hieremiere
spõsionẽ ibi.

b Dixit aũt. p.o
mittit eũ hieremie
assecuratio eũ ꝺ.

c Si annũciaue
ro tibi tẽ. t ꝓnunt
assensus ad diui
nũ cõsiliũ eũ ꝺ.

ꝺ Et si ꝓsiliũ de
dero tẽ. primũ aũt
ꝓcessit sedechias
ideo subditur.

e Iurauit q sede
chi. rex biere. dñ.
ne quocaret prin
cipes si fecisset ꝺ
manifeste.

f Viuit dñs tẽ.
i. sicut ẽ verꝰ q de
us viuit t animas
nras creauit.

g Si occidero te.
accipit ꝺ sup nõ.
q. ꝺ. sicut verꝰ eũ
lud qꝺ depositaue
rũ ẽ qꝺ nõ occidi
re per mentiri: ne
ceriã p aliũ: ꝺ
subditur.

b Et cũ tradide
ro te in ma. vrorꝰ
istorꝰ. s. principũ q
posuerãt eũ in la
cũ vt dictũ ẽ. cete
ra patẽt vsq; ibi.

i Et succẽdẽt ci
gni. q. di. m ene
cã bur⁹ incẽdũ qꝺ
reputabat pnis
grauissimũ.

arum renuitur cum diuin
in quo apparet malignitas
agis timebat eos q̃ eruos
ꝓprobriosam t vile plus. a.
m q̃ ipsas mortẽ. cetera pa
t. i. improperãdo. o Pre/

resumit in pain. se.c. Circa primũ ponit tp̃us reuelationis facte hieremie de abdemelech salute cũ ôr. Cũ dausus eẽt ꝛc. cetera patẽt vsq; ibi.

o Et erũt in cõspectu tuo in die illa. i. videbis sermones meos p hier e mniã dicros impleri. p Et non traderis in man⁹ viroꝝ. i. chaldeoꝝ. mod⁹ rẽ liber anõis nõ plus hic exprimit, cetera patent. Capi. xl.

Emo q̃ factus ẽ ꝛc. B ordinatio circa hieremiã resumit circa quã sciendũ q̃ sicut dicit Ra. sa. hieremias videns pplm duci in babylonẽ i vinculis ꝛ carbenis inter cũ eo vsq; rama ꝛ ponebat se volũtarie int̃ ligatos ꝛ carbenatos suppo nẽs collũ suũ carbenis corũ fm q̃ poterat: pp q̃ nabuzardã cui rex eus recõmẽdauẽat noluit q̃ b mõ iret cũ pplo: sz posuit in ei⁹ oprione q̃ iret cum eo in babylonẽ honorãsi ce ꝛ nõ sicut captiuus: vl q̃ remaneret i terra iuda cũ godolia. ꝛ hũc fuit sibi reuelatũ a deo q̃ remaneret: q̃ ꝛ fecit vt p p pplo remanente oraret: ꝛ circa ipm ãgrere dñi volũtatẽ: ꝛ pp b ôr. a Semo q̃ fact⁹ est ad hieremiaz a dño postq̃z dimissus est ꝛc. ꝛ istud refert ad illud q̃. j. ôr. xlij. cũ aũt ꝛpleri cẽnt. x. dies facũ ẽ verbũ dñi ad hieremiã ꝛc. sed b interponit hieremie remissio ꝛ fugitiuoꝝ reuersio: ꝛ etiam godolie occisio.

b De rama. nomẽ ẽ loci vnde redit hieremias ad godoliã ex cã p̃dicta.

c Dñs tulit eũ vinctũ carbenis. nõ pp̃ijs a q̃b⁹ iã ante solutus fuerat in hierlim sz carbenis transmigrantũ quib⁹ se ingerebat: ió subditur. In medio omnium qui migrabãt ꝛc.

d Tollẽs g̃ p̃ncepts militie hieremiã. nc nabu. sz eũz offendere. si duceret hieremiã taliter in babylonem.

e Dñs de tu. locu. ẽma. hoc. q. d. nõ debeo ei tm̃ ꝛpari q̃ q̃ volũtas ẽ de ti. f Quia peccastis dño. nõ loquit hic p hieremia sz p pplo ô q̃ erat.

g Nũc ergo ecce solui te ꝛc. nolẽs q̃ sic in babylonẽ ducaris.

b Si placet tibi vt veni as mecum. honeste fm regis mandatuz. i Veni. aliter non.

de⁹ isrl'. Ecce ego iducaz sm̃ones meos sup ciuitatẽ hãc i malũ et nõ in bonũ: ꝛ erũt in ꝛspectu tuo i die illa: ꝛ liberabo te in die illa ait dñs. Et⁹ non traderis in man⁹ viroꝝ quos tu formidas: sz eruẽs liberabo te ꝛ gladio nõ cades: sz erit tibi aia tua in salutẽ q̃z in me habuisti fiduciam ait dñs. Capi. xl.

f Emo⁹ q̃ fact⁹ est ad hieremiã a dño postq̃z dimissus ẽ a nabuzardã mgro militie de⁹ rama q̃m tulit cũ vinctũ carbenis in medio oũz q̃ migrabãt de hierlim ꝛ iuda ꝛ ducebãt i babylonẽ. Tollẽs⁹ ergo p̃ceps militie hieremiam dixit ad eũ. Dñs⁶ de⁹ tu⁹ locut⁹ est malum super locũ istum: et adduxit et fecit dominus sicut locut⁹ ẽ: q̃z peccastis dño ꝛ nõ audistis vocẽ ei⁹: ꝛ fact⁹ est vobis sermo hic. Nũc⁸ ergo ecce solui te hodie de carbenis: que erãt in manibus tuis. Si⁹ placet tibi vt venias mecuz in babylonẽ: veni⁴ ꝛ ponam oculos meos sup te. Si autẽ displicet tibi venire mecũ in babylonez reside. Ecce oĩs terra in cõspectu tuo est. Quõ elegeris ꝛ quo placuerit tibi vt vadas illuc pge: ꝛ⁸ mecuz noli venire: sed habita apud godoliaz ꝛ filiũ aichã filij sapban quez ppo suit rex babylonis ciuitatib⁹ iude. habita ergo cũ eo in medio populi vel quocũq̃z placuerit tibi vt vadas vade. Dedit q̃z ei magr̃ militie cibaria ꝛ munuscula: et dimisit eũ. Venit aũt hieremias ad godoliaz filiũ aichã in masphat: ꝛ habitauit cũ eo in medio popli qui relictus fuerat in terra. Cumq̃z audissent oñes principes exercitus qui⁹

gerat ad chaldeos ante captionem ciuitatis de cõsilio hieremie vt dicit Rabi sal. ꝓpter q̃ rex babilonis prefecit eum populo remanenti in terra. cetera patẽt in lra.

l Cũq̃z audissent. Hic ponitur ordinatio populi q̃ tum ad eos qui fugerant, ꝛ diuiditur in duas partes: quia primo ponit eoꝝ receptio benigna. Secõ contra godoliã conspiratio malignantũ. Iohanna aũt. Sententia primę partis patet i litera paucis exceptis.

m Qui dispersi fuerant per regiones. s. circa iudeã quia diuersi fugiebant ad diuersa loca sperãtes ibi habere tanbula: ꝓpẽ aliquã amicitiã seu familiaritatem ibi p⁹ cõtractam.

n Et iurauit eis godolias. q̃ seruarer vitã eoꝝ.

o Ecce ego habito in masphat ꝛc. q. d. potestis ad me securi fuerere si i aliquo formidatis.

p Sed oñes iudei q̃ erant in moab ꝛc. qui ad illa loca fugerant imminente guerra.

q Audiro q̃ dereg ba. rdi. i iudea i. q̃ ordinasset ali q̃s de iudeis manere p custodire terra sua ne terra redigeretur in solitudinez ꝓpter defectum cultorũ: ꝛ sic redderet inutilis regi babilõis.

r Collegerũt vinum ꝛ messem nimis. repo ceru populi quere mãsera: q̃ quia chalda vineas ꝛ agros p magnitudẽ destruxerat tamen illud q̃ remansit non solum fuit sufficiens: sz abundans p̃ illi paucis iudeis q̃ i terra habitabãt.

s Iohanna. hic p̃ñr ponitur malignatio cõspiratio contra godoliã. ꝛ diuiditur in duas: quia primo cõspiratio fidelitter detegit. secõ nequiter p̃ficit seq. c. Prima pars vsq; ibi. t Scito q̃ ꝛc. peritere aiaz tuam. i. te occidere. Inquẽtur enim in scriptura aia accipit p toto homine eo modo loquendi in quo totum denominatur a digniori parte. iste autem ismael eo q̃ erat de sãguine regio indignabat q̃ godolias p̃erat pplo

k Me cũ noli venire sed habita apud godoliã. in hebreo habetur. Et adhuc nõ est reuersus. ꝛ reuersus est ad godoliã: q̃ sic exponitur ab hebreis. Et adhuc non est reuersus. sz ꝓpter verba nabuzardã: sed tunc facta est sibi reuelatio dñi de reuersione ratione predicta. ideo sequitur. Et reuersus est ad godoliã. s. ꝓpter verba dñi. iste enim godolias transfu

dispersi fuerant per regiones: ipsi ꝛ socij eoꝝ q̃ prefecisset rex babylonis godoliã filium aicham terre: ꝛ q̃ cõmendasset ei viros ꝛ mulieres ꝛ parvulos ꝛ de pauperibus terre qui nõ fuerant translati in babylonẽ: venerunt ad godoliam in masphat ꝛ ismael filius nathalie ꝛ iohãnam filius charee ꝛ ionathan ꝛ sarcas filij thenocmeth ꝛ filij ofi qui erant de netophati ꝛ iechonias filius maachati ipsi ꝛ viri eorũ. Et⁸ iurauit eis godolias filius aichã filij saphan ꝛ comitibus eorum dicens. Nolite timere seruire chaldeis. Habitate in terra ꝛ seruite regi babylonis ꝛ bũ erit vobis. Ecce⁹ ego habito in masphat vt respõdeã p̃cepto chaldeoꝝ q̃ mittũtur ad nos. Vos autẽ colligite vindemiã ꝛ messez ꝛ oleũ ꝛ condite in vasis vr̃is ꝛ manete in vrbib⁹ vr̃is q̃s tenetis. Sz⁹ ꝛ oẽs iudei q̃ erãt in moab ꝛ in filib⁹ ammõ ꝛ in idumea ꝛ in vniuersis regionib⁹ audito⁹ q̃ dedisset rex babylonis reliquias in iudea ꝛ q̃ ꝓposuisz super eos godoliã filiũ aichã filij sephã: reuersi sunt inquã oẽs iudei de vniuersis locis ad q̃ ꝓfugerãt: ꝛ venerũt in terrã iuda ad godoliã in masphat ꝛ⁷ collegerũt vinũ ꝛ messem multũ nimis. Iohãnã⁹ aũt filij⁹ ca ree ꝛ oẽs principes exercit⁹ q̃ dispersi fuerãt in regionib⁹: venerunt ad godoliã in masphat ꝛ dixerunt ei. Scito⁶ q̃ baalis rex filioꝝ ammõ misit ismael filiũ nathalie p̃cutere aiaz tuã. Et nõ credidit eis godolias filij⁹ aichã. Iohãna autẽ filij⁹ caree dixit ad godoliã secretez in masphat loquens. Ibo ꝛ p̃cutiã ismael

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝛ iõ petijt a rege ammõ ad quẗ cõfugerat auplius ad ipm iugulã
dũ occulte: sed istud inotuit Johãnan filio caree ꝛ socijs eꝰ q̃ re
uelauerũt hoc godolie volẽtes remediũ adhibere: ſz ipse non cre
didit ꝛ occisionẗ ismaelis ꝓhibuit. ꝛ ps lra. Ca. xli.
Tfactũ ẗ. Hic ꝓfir cõspiratio ismaelis nequit ꝓficiſ: ꝛ di
uidit in tres ptes
q: ꝑmo ponit go
dolie occisio. secũ
do occisotis pse
cutio: ibi. Audi
uit aũt. tercio po
puli trepidatio:
ibi. Tulit g. Hoc
ꝓ ps ꝓsequ ibi.

b Et comede
rũt ibi panes. no
mine panis intelli
git oĩs cib⁹. fecit
eũ eis godolias
quiuiũ credẽs q̃
venisset amicabi
liter ad ipm.

c Surrexerũt au
tẗ ismael filij⁹ na
thanie ꝛ decẗ vi
ri ꝛc. erãt. n. multo
plures alitẗ nõ fe
cissent talẗ stragẗ
ſz ibi decẗ q̃ exprẗ
mũt erãt ꝓcipa
les cum eo. cetera
patẗ vsq̃ ibi.

d Et chaldeos q̃
repti sũt ibi. q: ali
qũ mittebãt ꝯ ba
bilõe ad godoliã
vt mideret ꝯ offõ
sibi ꝓposito: vt bẗ
ca. ꝓce. Ecce ego
bito in maspbat
vt mideã ꝓcepto
chaldeoꝝ.

e Et viros bella
tores. q̃ erãt cum
godolia ad mu
nitionem loci.

f Percussit ísma
el. q: nõ ꝓcauebãt
sibi. ismael aũt ꝛ
q̃ erãt cũ eo erant
occulte armati.

g Scõo aũt die
Hic ꝓfir ponitur
occisio boĩs venie
tiũ ad godoliam
deuote cũ dicit.

h Venerunt viri
de sychem ꝛc. rasi
barba ꝛ scissis ve
stibus ꝛc. Dicit hic ra. sa. q̃ isti ibant in hierusalem ad offerẽdũ
munera in tẽplo: q: qñ recesserũt de domib⁹ suis nesciebãt tẽplũ
eẗ cõbustũ. ſz in via audierũt: ꝛ nũc in signũ tristicie fecerunt bar
bas suas radi ꝛ vestes incisẗ fm modũ iudeoꝝ in afflictione
existẗnũ. Sz nõ vidẗ veꝝ: q: tẗplũ fuit ꝓbustũ q̃nto mẗse q̃nta
decia die mẗsis: vt bẗ. j. lij. viri autẗ istiveneruũt mẗse septio: vt ps
ex ꝑn. b⁹ ca. ꝛ sic ab incẽdio tẗpli ꝛ ciuitatẗ vsq̃ ad aduentũ eorũ
fluxerũt duo mẗses vel circiter. qõ aũt factũ sic notabile tãdiu ne
sarẗ in locis vñ venerũt nõ habet aliquã apparẗtiã veritatẗ: q:
samaria q̃ plus distabat a hierlm nõ distabat nisi p. xxviij. milia
ria q̃ faciũt tñ. xiij. leucas. ꝛ sychẗ p. xij. miliaria. vt ꝯ: in deseri
ptiõe terre sancte. pp qõ dõm q̃ godolias post destructionẗ tem
pli edificauit in maspbatb altare dñi: q: tpe samuelis fuit ibi ar
cha dñi ꝛ altare ꝑ aliquod tẗps: vt dictũ fuit. i. Reg. vij. ꝛ ad illum locũ ex
deuotiõe veniebãt isti viri rasis mõ barbis ꝛ scissis vestib⁹ in signũ tristi
cie ꝓ tẗpli destructiõe vt offerẗrẗ in domo dñi. sic eũ notat loc⁹ ille rõne
altaris: ꝛ q: erat statut⁹ loc⁹ oranõis. i Egressus ergo ismael. vt eos
decaperet: videratẗ eũ eos de alto loco venientes.

el filiũ nathanie nullo sciẗte ne iter
ficiat aĩaz suã ꝛ dissipentẗ oẗs iudei
q̃ cõgregati sunt ad te: ꝛ ꝓbũt reli
quie iuda. Et ait godolias filij⁹ ai
chaz ad iohãnan filiũ caree. Noli
facere vbũ hoc: falsus enĩ tu loque
ris de ismael. Caplm. xlj.
c Tª factũ ẗ i mẗse septimo
venit ismael filij⁹ nathanie fi
lij elisama de semine regali ꝛ opti
mates regis: et decẗ viri cũ eo ad
godoliã filiũ aichã in maspbat: ꝛ[b]
comederũt ibi panes simul in mas
pbatb. Surrexerũt aũt[c] ismael fili
us nathanie ꝛ decẗ viri q̃ cũ eo erãt
ꝛ percusserũt godoliã filiũ aichã filij
saphã gladio ꝛ interfecerũt eũ quẗ
ꝓfecerat rex babylõis terre: oẗs q̃z
iudeos qui erãt cũ godolia in mas
pbat ꝛ[d] chaldeos q̃ repti sũt ibi et[e]
viros bellatores percussit[f] ismael.
Scõo[g] autez die postq̃z occiderat
godoliã nullo adhuc sciẗte: vene
rũt[h] viri de sychẗ ꝛ de silo ꝛ de sa
maria octoginta viri rasi barba et
scissis vestib⁹ ꝛ squalẗtes ꝛ munera
ꝛ thus habebãt i manu vt offerẗrẗ
in domo dñi. Egressus[i] ergo is
mael filij⁹ nathanie in occursũ eoꝝ
de maspbat: incedens[k] ꝛ ploranꝰ
ibat. Cum autem occurrisset eis:
dixit[l] ad eos. Venite ad godoliã
filiũ aichã. Qui[m] cũz venissent ad
mediũ ciuitatis interfecit eos ísma
el filij⁹ nathanie circa medium laci
ꝓe ꝛ viri q̃ erãt cũ eo. Decẗ aũt vi
ri repti sũt inter eos: q̃ dixerũt ad is
mael. Noli[n] occidere nos q: ha
bem⁹ thesauros in agro frumenti
ꝛ ordei ꝛ olei ꝛ mellis. Et cessauit
ꝛ nõ interfecẗ eos cũ frib⁹ suis. Lac⁹[o]
aũt in quez ꝓiecerat ismael oĩa ca
dauera virorꝝ q̃s peussit pp godo
liã: ipse ẗ quez fecẗ rex asa pp baasa
regẗ isrẗ. Ꝓpm repleuit ismael filij⁹
nathanie occisis. Et[p] captiuas du
xit ismael oẗs reliquas ppli q̃ erãt in
maspbat filias regis ꝛ vniuersũ po
pulũ q̃ remãserãt i maspbat q̃s cõ
mẗdauerat nabuzardan princeps
militie godolie filio aichan. Et ce
pit eos ismael filij⁹ nathanie ꝛ abijt
vt trãsiret ad filios ammon. Audi
uit[q] aũt iohãnã filij⁹ caree ꝛ oẗs pri
cipes bellatoꝝ q̃ erãt cũz eo oẗ ma
lũ q̃ fecerat ismael filij⁹ nathanie ꝛ
assũptis vniuersis viris ꝓfecti sunt
vt bellarẗt aduersũ ismaelẗ filiũ na
thanie ꝛ[r] inuenerũt eũ ad aq̃s mul
tas q̃ sũt in gabaon. Cũq̃z[s] vidissẽ
oĩs ppls q̃ erat cũ ismael iohãnã fi
liũ caree ꝛ vniuersos principes bella
toꝝ q̃ erãt cum eo: letati sũt. Et re
uersus ẗ oĩs ppls quẗ cepat ismael
in maspbat: reuersusq̃z abijt ad io
hannã filiũ caree. Ismael aũt filius
nathanie fugit[u] cũ octo viris a facie
iohannã ꝛ abijt ad filios ammon.
Tulit[t] ergo iohannan filius caree
ꝛ omnes principes bellatoꝝ qui
erant cũ eo vniuersas reliquias vul
gi quas reduxerant ab ismael filio
nathanie de[r] maspbat: postq̃z per
cussit godoliã filiũ aichã fortes vi

k Incedẗs ploraꝰ. in ꝯ simulãs se dolere de mor
te godolie: vt dicunt aliq̃ ſz huic ꝓdicere ꝓt q̃ sub
ditur.

l Dixit ad eos. Venite
ad godoliã. ſcz secũ rẗpẗ
ad prefectũ terre. nõ. n. dicit
venisse q̃ loquerẗ de ca
dauere ipsi⁹ ꝛ alioꝝ inter
fectoꝝ: q̃ magẗ volebat
edare. ꝛ iõ cũ ꝯt. Incedẗs
ꝛ ploraꝰ. ꝯ ẗ intelligẗdũ
q: cõformabat se eis i lu
ctu tẗpli ꝛ ciuitatẗ vt ma
gis crederẗ sibi.

m Qui cũ ve. ad me. c. i
terfec. eos. Ibi. n. dimise
rat boĩes armatos latẗrẗ
ad ꝯ faciẗdũ ꝛ ipse sol⁹:
vel cũ paucis occurrerat
illis viris. Cetera patent
vsq̃ ibi. n Noli occi
dere nos. q: habem⁹ the
sauꝝ. q. d. tibi erit necessa
ri⁹ ꝛ inuenire nõ poteris
nisi idicauerim⁹. o Ca
cus aũt ꝛc. ipse ẗ quẗ fecit
asa rex pp baasa. sicut bẗ
iij. Reg. xv. baasa rex isrẗ
cepit edificare Rama: vt
null⁹ posset egredi secure
de regno iude pp qõ asa
misit munera magna re
gi syrie vt inuaderet re
gnũ baasa qõ ꝛ fecit pp
qõ baasa fuit ꝓpulsus di
mittere edificare rama: ꝛ
tũc asa ꝓuocauꝰ toto po
pulo suo ex lapidib⁹ ꝛ li
gnis dicti edificij fecẗ fora
licia ad munidũ se de
baasa: ꝛ ꝛc ẗ fecit istũ la
cũ ad locũ maspbat fortiſ
ficãdũ. p Et captiuas
duxit ꝛc. ꝯ vt ꝓdicere ei
qõ. ũ. dictũ ẗ. q̃ interfece
rat iã oẗs q̃ erant cũz
godolia in maspbatb. p
ter qõ dõm q̃ ibi p mas
pbatb intelligit illud fora
licũ ꝓse vbi erat go
dolias filij⁹ aichã. hic au
tẗ territoriũ qõ erat circa
illud forꝛaliciũ vbi manebant aliqui iudei q̃ nõ fuerẗ cũ godolia interfe
cti. Cetera patẗ. q Audiuit aũt. Hic ꝓfir describit ipsi⁹ ismaelis inse
cutio. Et ps lra vsq̃z ibi. r Et inuenerũt eũ ad aq̃s multas q̃ sũt in gabaõ ꝯ
gabaõ sit i mõte i q̃ nõ sũt aq̃ i abũdãtia. tñ de subt⁹ erat vallis magna
in qua erãt iste aque. s Cũq̃z vidissẗ oĩs ppls ꝛc. letati sũt. p sua li
berationẗ de manib⁹ ismaelis ipo fugiẗrẗ: fm q̃ ꝯ: postea. v Fugit cũ
octo viris. duo eñ de decẗ ꝓcipalib⁹ q̃s secũ adduxerat fuerãt interfecti
t Tulit g. ꝯ ponit ppli trepidatio. ꝛ ꝑ iste timor describit. scõo biere. cõ
siliũ q̃rit q: timor ꝓ filiarium facit vt dicit pbꝰ. q̃. retho once. scõa pe incẽ
pit in ꝓna. sequẗr ca. Circa ꝑmũ sciẗdũ q̃ iõ timuit ppls remanere in ter
ra iuda ne pp interfectoẗz godolie q̃ tenebat ibi locũ regis babylõis veni
rẗt chaldei ꝛ interficerẗ totũ ppl'm residuũ ꝓponẗrẗ ei godolie bomici
diũ: ꝛ ps lra paucis excepti. u Quas reduxerat ab ismael filio natha

n

atis de cõsilio hieremie
prefecit cum populo re

io populi ẗ tum ad eos
: quia primo ponit eoꝝ
receptio benigna
Scõo contra go
dolie conspiratio
malignantibi. Jo
hannã aũt. Ter
tia pmie par
nis patet i lmera
paucis exceptis.

m Qui dispersi
fuerant per regio
nes. s. circa iudeã
quia diuersi fugi
ebant ad diuersa
loca sperãtes ibi
habere tanbula:
ꝑ aliquã ami
citiã seu familiari
tatem ibi p ꝛ: ꝯ
tractam.

n Et iuramentꝰ
godolias. q̃ ser
uaret vitã eoꝝ.

o Ecce ego ha
bito in maspbat
ẗc. q. d. i. potestꝰ
ad me secure ꝛn
rere si i aliquo fo
nidatis.

p Sed ostes iu
dei q̃ erant in mo
ab ẗc. qui ad illa
loca fugerant in
minente guerra.

q Audito q̃ de
rex baasa. i. iudea
i. q̃ ordinasset ali
q̃s de iudeis ma
nere pacifice in ter
ra sua ne terrare
digereꝰ in soli
tudines. ꝓter de
fectum cultoꝝ: ꝛ
sic redderẗ inuti
lis regi babylõis.

r Collegerũt vi
num ꝛ messem ni
mium nimis. ꝛ spo
ceu p oppiliqꝰ ter
mẗ erat q̃ q̃ ma
chaldei vincia ꝛ
agros ꝑ magna
pte destruxerũt
tamen illud qõ ꝛ
manſit non solus
fuit sufficiens: ſ
abundans ꝑ
paucis indos q̃
i terra habebãt.

s Johanni. hic
ponitur mas
ꝛ diuiditur in duas: quia pri
mo ponit ꝓficiſ seq. c. Primo pe
nere ai aꝛ tua m. ꝛ te occidere hi
ꝑ toto homie eo modo loquen
dignioꝝ parte. iste autem timuit
gnabat q̃ godolias ꝑ eos ppli

nie. ⁊ hic est pūctus ⁊ qd sequit. ⁊ De maspbat nō signat locū vñ io
bānā eas reduxit q: nō reduxit eas de maspbat sed de gabaon vt dictū
est. ⁊ iō li de maspbath signat locū vñ erāt ille reliquie: q: erāt de territorio
maspbath: vt p̄dictū ē. 5 Quos reduxerat. s. iobanna filiꝰ caree ⁊
socij eius. 5 Ut pergerent ⁊ introirent egyptū. rex enim egypti erat ad
uersanꝰ regis babylonis
⁊ ideo credebāt ibi esse se
curi.

In cap̄ xli. vbi ōr i po
stilla. Propter qd dicen
dum q godolias.

Addicio.

Quod godolias p
destructionē templi
edificasset maspbath al
tare dñi nullo mō vt di
cendū: tū q: de tali edifi
catione nulla fit hic mēcio.
nec iiij. Reg. nec i. ij. Para
lip. tū q: post edificatio
nē tēpli. p hibitū erat sa
crificare seu edificare al
tare nisi i loco tēpli: vt hī
Deut. xvi. c. ⁊ in alijs lo
cis: ⁊ iō dicendū q h qd
dr: h vt offerrent in domo
dñi intelligit de domo do
mini in hierosolima. q: ls
scirēt eā iā destructā: erat
tñ apd eos celebris ⁊ ve
neranda sicut domꝰ dñi: p
ut etiā hodie ad illū locū
pegrinant ⁊ libēter ibi of
ferēt si pmitterentur a sara
cenis.

Replica.

In capto xli. pōit
postil. godoliā in
maspbat edificasse altare
vbi tēplo cōbusto ip se ⁊
alij obtulerūt suas oratio
nes. Burg. dicit h nul
lo mō dōm: vt rēs argumē
to sibi ⁊ miklesi familiari
q: inquit i scripturis non
fit mentio. ⁊c. scdo arguit
q: Deut. vbi post edifica
tionē tēpli. p hibet sacrifi
cari i alio loco p̄ter q̄ hie
rosolymis. Nic vt dōs q
nō oportet eūdē modum
viuēdi seruare tpe pacis
⁊ pseculōis. tpe. n. pacis
dictū ē a pōtifice. Nihil tuti
rinis in via. tpe pseculōis
dispēsatiue vt dictum est.
Sz nunc q hz tunicā tol
lat sibi ⁊ pallū. Ita tēpo
re pacis nō licebat extra
tēplū altare ēstruere. tpe
trāsmigratiōis potuit licere non ad sacrificandū in illo: sed pro deuotio
ne offerēda. Nec oportuit de hmōi ope indifferēti i scriptura multā fieri
mentionē. p hec ps ad motiua Burg. Circa residuū hui⁹ libri nihil facit
Burg. p tractatione dignū. ⁊ circa libtū tenor Burg. cōmendat dñm
⁊ fratrē aureoli. 3 postil. tñ nihil tangit in singulari. Capt m. xlq.

Z accesserūt. Licet ppls vellet in egyptū fugere. tñ pu⁹ voluerūt
cōsilū hieremie querere. p̄ter qd diuidit in duas ptes: q: p̄mo
ponit ppli petitio. scdo hieremie rñsio: ibi. Dixit aūt. Sznia p̄me partis
ps vsq ibi. b Cadat oro nra in ꝓspectu tuo. i. humiliter te p̄camur vsq
qs ad pedū oscula. c Oza p nobis ⁊c. ⁊ ps lra ⁊c. d Dixit autē. h
pñr ponit hieremie rñsio. Et diuidit in duas. q: p̄mo q̄rit eorꝫ assensum
scdo explicat eis dñi rñsum: ibi. Cū aūt cōpleti essent. Quesiuit aūt hie
remias assensum ppli vt faceret p̄ imp te sine rebellione aliqua dñi
rñsum sibi fiendū: q: minꝰ malū est cōsiliū dñi nō querere q̄ quo
sitū ⁊ datū respuere. p̄ter qd dicit saluato: Lu. xij. Seruus qui
scimit voluntatem dñi sui ⁊ nō fecit vapulabit multis. ⁊ ppls nō so
lū assensit sed assensū iuramēto firmauit dicēs. e Sit dñs in
ter nos testis ve
ritatis. iurare enim
est de cū testēimo
care.

f Si non iuxta
oēm vbū ⁊c. subin
telligitur puniat
nos sm veritatem
suā iustiā. si non
sic fecerimus.

g Siue bonum
est. i. prosperus.

h Siue malum
i. asperū ita q nō
accipitur h p ma
lo culpe: sed pōe
nē medicinā amā
ra suscipienda et
p̄ter sanitatē in
de sequentem.

i Cum autem ōs
pleti. Hic prosequē
ter hieremias ex
plicat diuinum rñ
sū sibi fētū. ⁊ diui
dit in duas ptes
q: p̄mo ponit h
rñsi explicatio. se
cūdo eiꝰ refutatio
ca. se. Circa p̄mū
sciendū q rñsum
dñi stat in hoc q
p̄mo p̄mittit eis
bonum si in terra
iuda remānserint.
scdo p̄dicit malū
si ierint in egyptū. Si
aūt dixerint. Circa
p̄mū p̄mittit
rēs diuini rēspō
si cū dicitur.

i Cū autē ōpleti
essent. x. dies ⁊c.
sic est in hebreo.
⁊ ideo aliqui libri
male hīnt. Septē
ex hoc ps q hie
mias querēdo di
uinū rñsum orauit
x. diebus: q: audi
ta petitione ppli
rñdit sup ea. Ecce
ego oro ⁊c. q. di.
cenūc incipiū eos
re p vobis. Ecce

ros ad pūl: ⁊ mulieres ⁊ pueros ⁊
eunuchos quos[5] reduxerat de ga
baon ⁊ abierūt ⁊ sederūt pegrinā
tes in chanaā q ē iuxta bethleē vt[5]
pgerēt ⁊ introirent egyptū a facie
chaldeorꝫ. Timebāt. n. eos q: per
cusserat ismael filiꝰ nathanie godo
liā filiū aichā quē ppositerat rex ba
bylōis in terra iuda. Ca. xlij.

e T[a] accesserunt oēs princi
pes bellatorꝫ ⁊ iohānā filiꝰ
caree ⁊ iezonias filius osie ⁊ re
liquū vulgus a parvo vsqz ad ma
gnū: dixerūtqz ad hieremiā, ppheta.
Cadat[b] oro nra in ꝓspectu tuo
⁊[c] oza, p nobis ad dōm deū tuū pro
vniuersis reliquijs istis: q: de reli
cti sumꝰ pauci de plumbꝰ sicut oculi
tui nos intuētur: ⁊ annūciet nobis
dñs deꝰ tuꝰ viā p quā pergamꝰ: ⁊
vbū qd faciamꝰ. Dixit[d] aūt ad eos
hieremias, ppheta. Audiui: ecce
ego oro ad dōm deū vrm sm vba
vra: oē vbū qdcūqz rñdent mihi
idicabo vobis nec celabo vos qc
q̄z. Et illi dixerūt ad hieremiam.
Sit[e] dñs inter nos testis veritatis
⁊ fidei: si nō iuxta oē vbū in q mise
rit te dñs deꝰ tuus ad nos: sic facie
mus siue[g] bonū ē siue[h] malū. Vo
ci dñi dei nri ad quē mittimꝰ te obe
diemꝰ: vt bū sit nobis cum audieri
mus vocē dñi dei nri. Cū[i] autē cō
pleti ēent decē dies: factū ē verbū
dñi ad hieremiaz. Vocauitqz io
hānā filiū caree ⁊ oēs p̄ncipes bel
latorꝫ q erāt cū eo: ⁊ vniuersū pplm
a minimo vsqz ad magnuz: ⁊ dixit

ad eos. Hec dicit dñs deꝰ isrl ad
quē misistis me: vt[k] pstemerē pre
ces vras in ꝓspectu eiꝰ. Si qescē
tes mānseritis in terra hac ⁊ edifica
bo vos ⁊ nō destruā: plātabo ⁊ nō
euellā. Jam[l] enim placatꝰ sum super
malo qd feci vobis. Nolite timere
a facie regis babylonis quē vos pa
uidi formidatis. Nolite metuere
cū dicit dñs: q: vobiscū sum ego vt
saluos vos faciam ⁊ eruā de manu
eiꝰ: ⁊ dabo vobis misericordias et
miserebor vri: ⁊ habitare vos faci
am in terra vra. Si[m] autē dixeritis
vos: nō habitabimꝰ i terra ista nec
audiuimꝰ vocē dñi dei nri dicētes:
nequaq̄z: sz ad terrā egypti perge
mus vbi[n] nō videbimꝰ bellū: ⁊ [o] clā
gorē tube nō audiemꝰ: ⁊ [p] famē nō
sustinebimꝰ ⁊ ibi habitabimus, p
ter hoc nunc audite verbum do
mini reliquie iuda. Hec dicit dñs
deꝰ exercituū deꝰ isrl. Si posueritis
facie vestrā vt ingrediamini egyptū
⁊ intraueritis ut ibi habitetis gladi
us[p] quē vos formidatis ibi[r] ꝓpren
det vos in terra egypti: ⁊[q] fames
, p qua estis solicti adherebit vo
bis in egypto ⁊ ibi moriemi. Oēs
qz[r] viri qui posuerūt faciē suā vt in
grediāt egyptū vt habitent ibi:
morientur gladio ⁊ fame ⁊ peste.
Nullus d eis remanebit: nec effu
giet a facie mali qd ego afferaz sup
eos: q: hec dicit dñs exercituū: de
us isrl. Sicut[n] pflatꝰ ē furor meꝰ ⁊
indignatio mea super[s] habitatores
hierlim: sic conflabit indignatio mea

ra patent vsqz ibi. k Vt pstemerē preces vestras. i. preces me
as p vobis. Cetera patent vsqz ibi. l Jā enim placatꝰ sum ⁊c.
loqt deꝰ de seipso ad modū hoīs irati q qñ vindictā intulit pla
cat. Cetera patēt in lra. m Si aūt dixeritis. Hic pñr ponit
cōminatio mali si recesserint: ⁊ p̄mo pōit hec cōminatio. scdo ad
ducit ad idē ratōnē: ibi. Vos enim. Sznia p̄me pte p̄z vsqz ibi.
n Ubi nō videbimꝰ bellū: q: egyptꝰ est terra pacifica ⁊ secura.
o Et clāgorē tube nō audie. qui fit ad exercitādū hoīes ad arma
p Et famē nō sustinebimꝰ. q: terra est fertilis. Et subdit postea
cōminatio pene in ꝓtū cū dr. q Gladiꝰ quē vos formidatis
s. regis babylonis. r Ibi ꝓpēdit vos: q: postea qsi p. v. an
nos vel circiter rex babylonis vastauit egiptū ⁊ sibi subiugauit

ōs subdit. s Et fame
bonis egypti. t De
se ad ingrediendū egy
liter positus. p Sz
super vos i egypto.
dicendo, ita male
pringar mihi sic
indeis ingredien
bus egyptū si nō
fecero h vt illud.
5 Et in stupores
pre magnitudine
mali vobis futuri
a Et in male. ita
q alijs maledi
cens alicui ponet
vos in exēplū di
cēdo, maledicat ti
bi deꝰ sicut illis in
deis. Cetera pa
tent. b Dos
enim. h pñr adduci
tur rō ad p̄dicta q
assumit et h q ro
gauerāt hiere. de
q̄rēda dñi volūta
te p̄mittētes ⁊ a
stringētes se iura
mēto verbum dñi
simpliciter facere
vt p̄z ex supradi
ctis. ⁊ iō grauius
erat retrocedē q̄
si nō peruisset ⁊
se taliter astrinxi
sent: ⁊ ex illis pa
tet sznia.

Capt m. xlij.

Verū ē post
q̄ posita est
diuini rñsi expli
catio. hic pñr po
nit eius dē refuta
tio. ⁊ diuidit i duas
ptes. q: p̄ hec
refutatio ponitur
⁊ scdo pena se
quēs subiūgitur
ibi. Et factus est.
Prima ps p̄z vsq
ibi.

b Oēs viri sup
bi. q̄a rebellabāt
verbo dñi.

c Bz baruch fi
liꝰ neric. iciatur ⁊c.
hieremias. n. erat
magne famet au
ctoritatis, ⁊ ideo
dicū hiere. qd di
cebāt falsū reto:
quebāt in malici
as baruch qui rñ
erat innocēs. Ce
tera patent vsqz
ibi.

d Et hieremiam
ppheta ⁊ ba
ruch. Isti enim nō
ibāt volūtarie. sz
coacti a principi
bus bellatorꝫ ⁊

ió subdit. s Et fames p qua soli estis adherebit vo. vastatis bonis egypti. t Oēsq; viri q posuerint facie suaz. i. posuerint se ad ingrediendū egyptū. v Sicut pflat' ē furor me'. i. totaliter positus. x Sup habitatores hierlm sic cōflabit indig mea super vos i egypto. y Et eritis in iusiurandum. s. execratiōis dicendo, ita male pringat mihi sicē iudeis ingredientibus egyptū si nō fecero B vt illud.

z Et in stupores pre magnitudine mali vobis fururi

a Et in male. ita q aliqs maledicens alicui poneret vos in dēplū dicēdo, maledicat tibi de' sicut illis iudeis. Cetera patent. b Vos eēm. B pñr adducitur rō ad pdicta q assumit et B q rogauerāt hiere. de q̄rēda dñi volūtate, pmittētes t astringētes se iuramēto verbum dñi simpliciter facere vt pz ex superadiectis. t ió grauius erat retrocedē q̄ si nō periussent t se aliter astrinxissent: t ex istis patet sñia.

Capm, xliij.

Actū ē. post q̄ posita est diuini ñsi explicatio. hic pñr ponit eius dē refutatio. t diuidit i duas ptes. q: p hec refutatio ponitur t scdo pena sequēs subiūgitur ibi. Et factus est. Prima ps pz vsq; ibi.

b Oēs viri superbi. q̄a rebellabāt verbo dñi.

c Bz baruch filius nerie. iciatur te. hieremias. n. erat magne fame: autoritatis. t ideo dictū hiere. qō diebāt falsā retorquebāt in malicias baruch qui ñ erat innocēs. Cetera patent vsq; ibi.

d Et hieremiam ppbetam t baruch. Isti enim nō ibāt volūtarie. sz coacti a principibus bellatorum t ppko t venerūt vsq; ad taphnis: nomē ē ciuitatis famose in egypto.

e Et fact' ē. B pñr pena debita subiūgit. t p pp pcm inobediēte. scdo pp pcm ydolatrie. c. se. Primū oēndit sensibili signo cū dr. f Sume t c. sub muro lateritio t c. in beb. bñ. In luto lateritio. i. in luto dispposito ad faciēdū inde lateres. g Cerne. vi. iu. vt cū pplētū fuerit sint mē ortes q pdictus est eis.

b Ecce ego mit. t assumabu. insligādo eū adveniēdū p egyptū.

i Seruū meū. B dr: quia erat executor diuine iustitie. k Et ponā thronū eū' sup lapides istos. i. super locum vbi sunt lapides isti vel ppe. quia frequēter in hebreo ponitur sup p iuxta: sicē dr cōsermone q rothomag' ē super secanā. Dicūt aūt alī qui expositores carbolici q iudei p bierc. patani p pter ydola ista cū illis lapidib' interfecerūt eū t in B sequunt epiphanū q B t plura alia dicit d bier. sz B nō bñ ex terra nec ex ioseph o. Ra. sa. et sēnit p rū vt videbit' ca. seq.

l Quos i mor. t c. q: aliqs trefficiet. aliqs capiuabit. m Et suc. ignē i domu. i. i tēplis. t dicūtur delubra a deo les. q: ibi dedē pcā fm errorē gētiliū. n Et capti. du. il. i. egyptios. o Et amiciet. i. inuoluet. p Terra egypti. mkitrudie exercit' regis babylōis. ita q nō poterit resistere. i beb. bñ. Et amiciet terrā egypti. i. inoluet. q Sicut amiciet. i. inoluit. r Pastor pal. suo. pastor. n. transferens greges de vno loco ad alū inoluit palliū suum: t portat sup humerū t p B designat q rex depredabit bōa egypti portās ea ad terrā suā. ió subdit. s Et egredēdi pace. i. sic vicitor cui nō pōt resisti. t Et cōte. Ra. do. sol. i. tēplū i q̄ coleb at sol. qō erat i ciuitate diopolcos Gen. xli. ca. sic noiata ab dios qō ē sol t polis ciuitas. t de ea dicitur Esa. xix. ciuitas solis vocabit' vna.

Capitulum. xliij.

Erbū. hic pñr pōnit cōminatio pene p pcō ydolatrie. t diuidit in duas. q: p ponit dicta cōminatio. scdo populi obstinatio: ibi. Rndeūt aūt. pma adhuc in duas: q: pmo arguit culpa scdo subdit pena: ibi. Ió hec dicit. Circa pmū pōitur loc' cū dr. b Da

sup nos cū ingressi fueritis egyptum t[r] eritis in iusiurandū t[s] in stupor: t[t] in maledictū t in obprobrium: t neq; vltra videbitis locū istū. Verbū dñi sup vos reliquie iuda nolite intrare egyptū. Sciēs sciētis q: obtestat' sū vobis hodie: q: decepistis aias vestras. Vos[b] enim misistis me ad dñm deum nostrū dicentes. Ora p nobis ad dñm deū nostrū: t iuxta oia quecūq; dixerit tibi dñs de' nr: sic annūcia nobis t faciemus. Et annūciaui vobis hodie: t nō audistis voceū dñi dei vñi super vniuersis p quib' misit me ad vos. Nūc ergo scientes scietis q: gladio t fame t peste moriemini in loco quez voluistis intrare vt habitaretis ibi.

Capitulum. xliij.

f Factū[a] est autē cū cōplesset Hieremias loquēs ad populum vniuersos sermones dñi dei eor: p quib' miserat eū dñs de' eorū ad illos oia verba hec dixit azarias filius osie t iohānan filius carece t[b] oēs viri superbi dicentes ad hieremiam. Mēdacium tu loqueris. Nō misit te dñs de' noster dicens ne ingrediamini egyptū vt habitetis illic: sz[c] baruch filius nerie incitat te aduersus nos: vt tradat nos in manus chaldeor t interficiat nos t traduci faciat in babylonē. Et nō audiuit iohānan filius carece: t oēs principes bellator t vniuersus ppls voceū dñi vt maneret in terra iuda sed tollēs iohānan filius carece t vniuersi principes bellator: vniuersos reliquias iuda qui reuersi fuerant de cūctis gentibus ad quas fuerāt ante dispersi vt habitarent in terra iuda: viros t mulieres t paruulos t filias regis t oēs animā quam reliquerat nabuzardan princeps militie cum godolia filio aichā filij saphan: t[d] hieremiā ppbetam t baruch filiū nerie: t ingressi sūt in terram egypti: q: nō obedierunt voci dñi: t venerūt vsq; ad taphnis. Et factus est sermo dñi ad hieremiā in taphnis dicens. Sume tibi lapides grādes in manu tua: et abscōdes eos in cripta que est sub muro lateritio in porta domus pharaonis in taphnis: cerneētibus viris iudeis t dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū deus isrl. Ecce ego mittā t assumam nabuchodonosor regē babylonis seruū meum et ponam thronū eius super lapides istos quos abscōdi t stauiet solium suū sup eos. Venienq; percutiet terram egypti quos in morte in morte: t quos in captiuitate i captiuitate: t quos in gladio in gladium. Et succendet ignē in delubris deorū egypti t cōburet ea: t captiuos ducet illos. Et amiciet terram egypti sicut amiciet pastor pallio suo t egredietur inde in pace. Et conteret statuas domus solis que sunt in terra egypti: t delubra deor egypti cōburet igni.

Capitulum. xliij.

v Et factū[a] quod factum est ad hieremiam t ad oēs iudeos qui habitabant in terra egypti habitantes[b] in magdalo t i taphnis t in mēphis t in terra phatures dicens. Hec dicit dñs exercituū deus isrl. Vos[c] vidistis oē malum istud qō adduxi super hierlm: t sup oēs vrbes iuda: t ecce deserte sunt hodie: t non est in eis habitator propter malicia quā fecerunt vt me ad iracūdiam p̄uocarent: t irent vt sacrificarent t colerent deos alienos quos nesciebant illi t vos t patres vestri. Et[d] misi ad vos oēs seruos meos ppbetas de nocte surgēs mittensq; t dicens. Nolite facere vbū abhominatiōis huiuscemodi Et nō audierūt nec inclinauerunt

ppko t venerūt vsq; ad taphnis: nomē ē ciuitatis famose in egypto.

e Et fact' ē. B pñr pena debita subiūgit. t p pp pcm inobediēte. scdo pp pcm ydolatrie. c. se. Primū oēndit sensibili signo cū dr. f Sume t c. sub muro lateritio t c. in beb. bñ. In luto lateritio. i. in luto dispposito ad faciēdū inde lateres. g Cerne. vi. iu. vt cū pplētū fuerit sint mē ortes q pdictus est eis.

b Ecce ego mit. t assumabu. insligādo eū adveniēdū p egyptū.

i Seruū meū. B dr: quia erat executor diuine iustitie. k Et ponā thronū eū' sup lapides istos. i. super locum vbi sunt lapides isti vel ppe. quia frequēter in hebreo ponitur sup p iuxta: sicē dr cōsermone q rothomag' ē super secanā. Dicūt aūt alī qui expositores carbolici q iudei p bierc. patani p pter ydola ista cū illis lapidib' interfecerūt eū t in B sequunt epiphanū q B t plura alia dicit d bier. sz B nō bñ ex terra nec ex ioseph o. Ra. sa. et sēnit p rū vt videbit' ca. seq.

l Quos i mor. t c. q: aliqs trefficiet. aliqs capiuabit. m Et suc. ignē i domu. i. i tēplis. t dicūtur delubra a deo les. q: ibi dedē pcā fm errorē gētiliū. n Et capti. du. il. i. egyptios. o Et amiciet. i. inuoluet. p Terra egypti. mkitrudie exercit' regis babylōis. ita q nō poterit resistere. i beb. bñ. Et amiciet terrā egypti. i. inoluet. q Sicut amiciet. i. inoluit. r Pastor pal. suo. pastor. n. transferens greges de vno loco ad alū inoluit palliū suum: t portat sup humerū t p B designat q rex depredabit bōa egypti portās ea ad terrā suā. ió subdit. s Et egredēdi pace. i. sic vicitor cui nō pōt resisti. t Et cōte. Ra. do. sol. i. tēplū i q̄ coleb at sol. qō erat i ciuitate diopolcos Gen. xli. ca. sic noiata ab dios qō ē sol t polis ciuitas. t de ea dicitur Esa. xix. ciuitas solis vocabit' vna.

Capitulum. xliij.

Erbū. hic pñr pōnit cōminatio pene p pcō ydolatrie. t diuidit in duas. q: p ponit dicta cōminatio. scdo populi obstinatio: ibi. Rndeūt aūt. pma adhuc in duas: q: pmo arguit culpa scdo subdit pena: ibi. Ió hec dicit. Circa pmū pōitur loc' cū dr. b Da

bitãtes in magdalo ꝛc.
nola funr villay in q̃bus
habitabãt iudei q̃ mãsfu
gerãt in egyptũ vt dictũ
ē ca. p̃cedẽti.

c Vos vidistis oē malũ
ꝛc. q. d. ex eo q̃ vidistis
sensibiliter penã quã itu/
li bierlm ꝛ terre iuda pro
pter pertã idolatrie, debe
ratis eē correcti.

d Et misi ad vos offio
seruos ꝛc. i. ad vos plu/
res nũcios frequenꝛ sol
licite ad retrahẽdũ vos ꝑ
idolatria. Cetera patent
vsq; ibi.

e Scõm diẽ hãc. i. vsq;
ad hãc diẽ apparet ma/
nifeste vindicta quã intu
li. Cetera parẽt vsq; ibi.

f Nũq̃d oblui estis ma/
la patrũ vr̃oꝝ. q. d. bñ de
berẽtis eē memores ꝑ pe
na quã eis intulit: vt sic in
pcis eos nõ imitaremini

g Nõ sunt mũ. vsq; ad
hãc diẽ. q. macula rema/
net in vobis q̃ estis eorũ
filij imitantes eos in ma
lis.

h Ideo hec dicit dñs. h
ponit cõminatio pene ꝛ
ps lra vsq; ibi.

i Qui po. fa. fu. vt egre.
ter. egypti. se ad hoc p̃ fir
mãdo ꝛ alios inducẽdo.

k Et p̃sumẽt oẽs in ter/
ra egypti. q. aliq̃ tñ eua/
serũt inde q̃ nõ iuerãt vo
lũtarie ꝛ magis ab aliis
tracti: vt videbũt postea.

l Ad quã ipsi deuãt ani
mas suas. sperãtes reuer
ti aliq̃ in terram iuda.

m Nõ reuertent nisi qui
fugerint, in hcb. br. Nũ
euadentes. ꝛ dicit hic ra.
sa. q̃ isti sunt biere. ꝛ ba/
ruch q̃ i destructõe bierlꝝ
habuerũt regẽ babyl. p/
piciũ: vt dictũ ē. ũ. xxxvij.
ꝛ xxxviij. ꝛ filr q̃ destru/
xit egyptũ inueniens hie
remiam ibi, ꝛ baruch fuit
eis ppia d̃ dimittens eos
redire pacifice in iudeam
p habile tñ ē q̃ cũ eis re/
dierũt aliq̃ alij de iudeis
Et h̃ ps q̃ dixi in ca. prae
ce. s. q̃ Ra. sa. negat biere
miã fuisse lapidatũ i egy
pto. quid tñ circa h̃ veriusf
sit iudicio alioꝝ relinquo.

n Rñderũt aũt. h p̃ fir de
scribit popli obstinatio.
Circa q̃ primũ ponitur
irrõnabilis ppli rñsio. se
cũdo rõnabilis dicte rñsi
onis cõfutatio: ibi. Et di
xit. Tertia p̃me p̃tio ps vs
q̃ ibi.

aurem suam ut non audiret et a malis
suis ꝛ non sacrificarent dijs alienis
Et cõflata est indignatio mea ꝛ fu
ror meus: ꝛ succẽsa ē in ciuitatib⁹
iuda ꝛ in plateis hierusalẽ: ꝛ verse
sunt in solitudinẽ ꝛ vastitatem sm
diem hanc. Et nũc hec dicit dñs
exercituũ deus israel. Quare vos fa
citis malũ grande hoc cõtra animas
vestras vt intereat ex vob̃ vir ꝛ mu
lier parvulus ꝛ lactẽs ꝑ medio iu/
de: nec relinquat vobis quicq̃ re/
siduũ, p vocãtes me in operib⁹ ma
nũ vestraꝝ sacrificando dijs alie/
nis in terra egypti in quam ingressi
estis vt habiteretis ibi: ꝛ dispereatis
sitis in maledictionẽ ꝛ i obprobriũ
cũctis gentib⁹ terre. Nũquid obli
ti estis mala patrũ vestroꝝ et mala
regũ iuda ꝛ mala vroꝝ coꝝ: ꝛ mala
vestra ꝛ mala vroꝝ vestraꝝ que fe
cerunt in terra iuda ꝛ in regionibus
hierusalẽ: Non sunt mũdati vsq;
ad diem hanc: ꝛ non timuerũt ꝛ nõ
ambulauerũt in lege dñi ꝛ in prece
ptis meis: que dedi coꝝ vobis et
coꝝ patribus vestris. Ideo hec
dicit dñs exercituũ deus israel. Ecce
ego ponã faciẽ meã i vobis in ma
lum ꝛ disperdã omnẽ iudã. Et as
sumã reliquias iude qui posuerũt
facies suas vt ingrederẽtur terram
egypti ꝛ habitarent ibi ꝛ cõsumẽ
tur omnes in terra egypti ꝛ cadẽt in
gladio ꝛ i fame. Cõsumẽtur a mi/
mimo vsq; ad maximus: in fame et
gladio morietur ꝛ erunt in iusiurã
dũ ꝛ in miraculũ ꝛ in maledictiões
ꝛ in obprobriũ. Et visitabo super
habitatores terre egypti: sicut visi/
tani super hierusalẽ in gladio ꝛ fa
me ꝛ peste: ꝛ nõ erit qui effugiat: ꝛ
sit residu ꝑ reliquias iudeoꝝ qui va
dunt vt peregrinẽtur in terra egy/
pti ꝛ reuertãt in terrã iuda ad quã
ipsi deuãt aias suas vt reuertãtur ꝛ
habitent ibi. Non reuertẽtur nisi
qui fugerint. Respondẽtur autem
hieremie oẽs viri scientes q̃ sacri/
ficarẽt vroꝝ coꝝ dijs alienis ꝛ vni
uerse mulieres quaꝝ stabat multi
tudo grandis: ꝛ oẽs pplus habitã/
tium in terra egypti in phatures di
centes. Sermonẽ quẽ locutus es
ad nos in noie dñi non audiem⁹ ex
te: sed faciẽtes faciem⁹ oẽ verbuꝝ
q̃ egredietur de ore nostro: vt sa
crificemus regine celi ꝛ libem⁹ ei li
bamina: sicut fecim⁹ nos et patres
nostri: reges nostri ꝛ principes no/
stri in vrbib⁹ iuda ꝛ in plateis hie/
rusalẽ: ꝛ saturati sum⁹ panibus: ꝛ
bñ nobis erat: malũq; nõ vidimus
Ex eo aũt tpe quo cessauim⁹ sacri/
ficare regine celi ꝛ libare ei libami/
na: indiguim⁹ oibus: ꝛ gladio ꝛ fa
me cõsumpti sum⁹. Q̃d si non sa
crificam⁹ regine celi: ꝛ libamus ei li
bamina: nũq̃d sine viris nris facie/
mus ei placentas ad colendũ eaꝝ
ꝛ libamina ad libandũ? Et dixit
hieremias ad oẽs pplm aduersum
viros ꝛ aduersum mulieres ꝛ ad/
uersum vniuersam plebẽ q̃ rñderãt
ei vbũ dicens. Nũquid nõ sacrifi/
cũ q̃ sacrificastis in ciuitatib⁹ iu/
da ꝛ in plateis hierlm vos ꝛ pres
vri: reges uestri et principes uestri et
pplus terre: hoꝝ recordat⁹ ē dñs
et ascendit sup coꝝ eius: et nõ pote
rat dñs ultra portare pp maliciam
studioꝝ uroꝝ: et pp abominatões
quas fecistis et facta ē terra uestra
in desolationẽ et in stuporẽ et i ma
ledictũ eo q̃ nõ sit habitator: sic ē
dies hec. Propterea q̃ sacrifica/
uerũtis idolis et peccauerũtis dño:
et non audiũtis uocem domini et
in lege et in preceptis et in testi/
monijs eius nõ ambulauerũtis: id/
circo euenerũt uobis mala hec sic
est dies hec. Dixit aũt hieremias
ad oẽs pplm: et ad uniuersas mu/
lieres. Audite vbũ dñi oes iuda q̃
estis in terra egypti. Hec ingt do/
min⁹ exercituũ deus israel dicens:
Vos et uxores uestre locuti estis
ore uestro: et manibus uestris iple/
stis dicentes. Faciam⁹ uota nostra
que uouimus ut sacrificemus regi/
ne celi et libemus ei libamina. Im
plestis uota uestra: et opere perpe/
trastis ea. Ideo audite vbũ dñi oes
iuda qui habitatis in terra egypti.

o Ser. quem lo/
es ad nos in noie
dñi non audie. ex
te. q. d. reputam⁹
te falsum dicere.

p Sed fa. face,
absq; retinaculo.

q Vt sacrifice re
gine celi. i. lune.

r Et bñ no, erat
in hoc falsum di/
cũt: vt postea osẽ
ditur.

s Q̃d si nos sa/
crificam⁹. Vbũ est
mulieꝝ post vtrũ
fuos loquentium.

t Nũq̃d sine vi
rũ. i. sine sotis ꝛ
volũtate eoꝝ.

v Faciem⁹ ei pla
centas. q. d. non si
cut ex p̃mis i tertu
p̃cedẽti. sciẽtes q̃
sacrificarẽt vroꝝ et
eoꝝ. In hcb. br
h. Feciim⁹ ei plac
tas ad faciẽdũ ei
vultũ: offerebant
ei ei panes rotũ
dos in quib⁹ erat
impssa effigies lu
ne.

x Et dixit biere.
Hic p̃ir pomin
dicte rñsionis cõ/
futatio. ꝛ sed in
fert debita puni/
tio: ibi. Dixit aũt
Prima p̃ ps vs/
q̃ ibi.

y Hoꝝ recorda/
tus ē dñs. s. sacri/
ficiorũ q̃ pres vri
ꝛ vos fecistis i hie/
rusalẽ. ꝛ. n. iudeꝝ
iust⁹ recordari de
malis impioꝝ. q̃ ñ
infert debitũ sup
plicium.

z Et nõ po. dñs
vltra por. i. mala
vestra dissimula/
re absq; puniõe.

a Sicut ē die h
i. ita clam est ꝑ sic
hec die. ꝛ sic pa
ret p̃ furatio rñsio
nis p̃dicte: q̃a ex
sacrificijs idolorũ
nõ habuerũt p
speritatẽ. s mari
mã aduersitatẽ.

b Dixit aũt. hic
p̃ir infert debita
punitio. ꝛ ps lra
vsq; ibi.

c Ecce ego iura/
ui i noie meo ma/
ait dñs. q. ñ ha/
buit maiorẽ sec̃
quẽ iurare. ideo iu

rauit ꝑ nomen suũ: sicut ⁊ Ecli. xlvij. Per manetip̃m iurauit dicit dñs ⁊c. o Ecce ego vigilabo sup eos in malũ. i. cito inducos sup eos malũ pene. e Et scient oẽs reli. iuda. p pene exp criatiam que habent mõ oculos clausos p culpã. Cetera patent.

In ca. xlvij. vbi d̃: i postil. Ut sacrificem⁹ regie celi. Addi.

Bi nos habem⁹ i b̃ loco. vt sacrificem⁹ regie celi. in beb. bf. opi celesti seu eloq̃ qd̃ nõ ẕ intelligẽdũ d̃ luna tãm sed de cõstellatõe sideru: put dcũ fuit. s̃. ca. vij. i ad diriõe scõa.

Caplm. xlv.

Erbũ qd̃ locut⁹ ẕ. b ponit qd̃ã cordariũ. ⁊ refertur istud dictũ ad ⁊c pus p̃cedẽs cum dicitur.

b Anno quarto ioachim ⁊c. ⁊ sic patz q̃ istud fuit ãñ destructiones hierlm p. xviij. annos: q: ioachis regnauit. xi. annis ⁊ ãno. xi. sed ebie iiij. mẽse capta fuit hierlm vt dictũ est. s̃. xxxix.

c Hec dicit dñs de⁹ isrl ad te baruch ⁊c. hic dicit Rab. sa. q̃ iste baruch ferebat molste q̃ ipse ñ erat assecutus spiritus prophetie q: diu fuerat hiere. sicut iosie minister moysi ⁊ helseus minister helye cõsecuti fuerunt donus ꝓphetie: ⁊ sic exponit qd̃ subditur.

d Dixisti. tu baruch. e Ve mihi mi. ⁊c. dolebat ẽñ d̃ incarceratione hieremie. q̃ tũc erat reclusus: vt dictũ ẕ. s̃. xxxvi. ⁊ de b̃ q̃ ñ habebat spũ ꝓphetie.

Ecce[c] ego iurauí in noie meo magno: ait dñs: q: ne quaq̃z ultra uocabitur nomen meũ ex ore oẽs viri iuda dicẽtis: viuit dñs deus in oi terra egypti. Ecce[o] ego vigilabo super eos in malũ ⁊ nõ in bonũ: ⁊ cõsumẽt oẽs viri iuda qui sunt in terra egypti gladio ⁊ fame donec penitus cõsumãtur. Et qui fugerint gladiũ: reuertẽtur de terra egypti in terrã iuda viri pauci: ⁊[e] sciẽt oẽs reliquie iuda ingrediẽtiũ terrã egypti ut habitẽt ibi: cui⁹ sermo ꝓplebãtur sermones mei contra vos in malum. Hec dicit dñs. Ecce ego tradã pharaonẽ ephree regẽ egypti in manu inimicoꝝ eius ⁊ in manu querẽtiuz animã illius sicut tradidi sedechiaz regẽ iuda in manu nabuchodonosor regis babylõis inimici sui ⁊ querẽtis aiaz eius.

Capitulum .xlv.

v Erbũ[a] qd̃ locut⁹ ẕ hieremias ꝓpheta ad baruch filiũ nerie cũ scripsisset vba hec in libro ex ore hieremie: ãno[b] q̃rto filij ioachiz iosie regis iuda dicens. Hec[c] dicit dñs de⁹ isrl ad te baruch. Dixisti[d]. Ve[e] misero mihi: qñ addidit dñs dolorẽ dolori meo. Laborauí[f] i gemitu meo: ⁊[g] requiẽ ñ inueni. Sic dices ad eũ. Hec dicit dñs de⁹. Ecce[h] quos edificaui ego destruo: ⁊ quos plãtaui ego euello: ⁊ vniuersã terrã hãc. Et[i] tu quens tibi grãdia. Noli[k] querere: q:[l] ecce ego adducã malũ sup[m] oẽẕ carnẕ ait dñs: ⁊[n] dabo tibi aiaz tuã in salutem in omnibus locis ad quecũq̃z perexeris.

Capitulum .xlvi.

q Hod[a] factuz ẕ vbũ dñi ad hieremiã ꝓphetã ꝓtra gẽtes. Ad[b] egyptũ aduersum exercitũ pharaõis nechao regis egypti: q erat iuxta fluuiũ euphratẽ i charchamis quez pcussit nabucho. rex babylonis in q̃rto anno ioachim filij iosie regis iuda. Preparate[c] scutũ ⁊[d] clypeũ ⁊[e] pcedite ad bellum. Iũgite[f] equos ⁊ ascẽdite equites: state in galeis: polite[g] lanceas: induite vos loricis. Quid igit? Vidi[h] ipsos pauidos ⁊[i] terga vertentes fortes coꝝ cesos. Fugerunt cõciti nec[l] resperexit. Terror vndiq̃z ait dñs. Nõ[m] fugiet velox nec saluari se putet fortis. Ab aquilone iuxta flumen euphratẽ victi sunt ⁊ ruerunt. Quis[n] est iste qui[o] quasi flumen ascendit: ⁊ veluti fluuiorum intumescunt gurgites eius? Egyptus[p] fluminis instar ascendit: et[q] velut flumina mouebũtur fluctus eius: ⁊ dicet. Ascendens operiam terram: perdam ciuitatem et habitatores eã⁹. Ascendite equos

e Et scient oẽs reli. iuda. p pene exp criatiam que habent mõ oculos clausos p culpã. Cetera patent.

Jn ca. xlvij. vbi d̃: i postil. Ut sacrificem⁹ regie celi. Addi.

f Laborauí in ge. meo. pp ista duo. g Et requiẽ nõ inueni. i. nõ sum exp⁹ sup me recẽlescere spũ dñi. ⁊ sub dit rñsio sui dicti eũ d̃: in ꝓsona dei. h Ecce q̃s ego edificaui destruo. i. ppln meũ ⁊ ẕplũ noi meo dedicaui destruã de ppinquo. i Et tu q̃ris tibi grãdia. q̃ vis fieri ꝓpha. aliq̃ libri bñt gaudia. ⁊ male. q: lra ẕ corrupta p scriptores pp sli tudinẽ lrãꝝ. k Noli q̃rere. q. d. magister tu⁹ nõ q̃sluit ꝗ magis d̃ ꝓpheria se excusauit: vt ꝓs in p̃n. bui⁹ libri. l Quia ecce ego addu. malũ captiuitatis ⁊ destructiõis. m Sup oẽẕ carnẕ. i. sup oẽẕ hoiem de iudea. q: de illa terra loquit hic scriptura. ⁊ inducit b̃ p rõne ex qua debeat cessare a sua penitõe: q: spũs ꝓphetie daf p cõi vnitate ppli. Fm q̃ d̃: i. ad Cor. xij. ⁊ iõ immẽte destructiõe ⁊ captiuitate ppli nõ debet spũs ꝓphetie postulari. n Et dabo tibi aiaz tuã. i. vitã ⁊ hoc sufficiat tibi. Expositores nõ ñ dicũt q̃ baruch q̃rere ꝓphetie spũ sibi daniẽ q̃ ip̃ati ter vel saltẽ mũ⁹ panẽ ter portabat tribu

o Ecce ego vigilabo. es ad nos in noie dñi non audiet. ⁊c. q. d. reputam⁹ re falsum dicere.

p Sed fa. fuoe. absq̃z retinacula.

q Ut sacrifica. ⁊ gin celi. i. lune.

r Et bñ no. erat in hoc falsum dicũt: vt postea ostẽdit.

s Nõ si nos sacrificam⁹. Abũ et mulier: post vnus suos loquentium.

t Mũq̃d fine vinũrio. i. sine sana ⁊ volũtate eoꝝ.

v Facien⁹ a placõtas. q. d. non si cut exp̃ mihi terra p̃cedẽti. faciẕ q̃ sacrificare ex pro eorus. In beb. bf. b. Fecim⁹ ei plantas ad facẽdũ ei vultũ: offerebant ẽñ ei panes rotũdos in quib⁹ erat impressa effigies lune.

x Et dixit hiere. Hic p̃ñr ponitur dicte rñsionis cõfutatio. ⁊ scõ in ferk debita punitio: ibi. Dixit autẽ. Prima ꝓ ꝗs vi q̃ ibi.

y Ho⁹ recordatus ẕ dñs. s. sacrificiorũ q̃ pres vestri ⁊ vos facẕ ibi in rusalẽ. d̃. n. indeq̃ iust⁹ recordari de malis impioꝝ q̃ infert debitũ supplicium.

z Et nõ po. dñs vltra poꝝ. i. mala vestra ostimulare absq̃z punitõe.

a Sicut ẕ dicis b̃ i. stra clay: est b̃ sic hec dicis. ⁊ sic pater ꝓ furatio rñsionis ꝓdicte: q̃ ex sacrificijs idolorũ nõ habuerunt p speritatẽ. ꝗs magis mã aduersitatis.

b Dixit autẽ. hic p̃ñr infert debita punitio. ⁊ ꝓs vsq̃ ibi.

c Ecce ego iurauí i noie meo magno. ait dñs. q: ñ habuit maiores seq̃ quẽ iurare. iõ iu-

bellatiõis generalitas. ⁊ scõ eiusdẽ grauitas ibi. Ascẽdẽ i gala ad. Prima adhuc in duas: q: p̃ describit debellatio q̃ ad egyptios. scõ q̃ ad eoꝝ auxiliarios: ibi egypt⁹. Circa p̃mũ p̃mo tãgit loc⁹ belli cũ d̃. Juxta flumẽ euphratẽ in carchamis. scõ tp̃s: ibi. Quarto ãno ioachi. Tercio belli apparat⁹ cũ d̃. c Preparate scutũ. q̃ p̃ p̃e ẕ militũ. d Et clypeũ. p̃ p̃e ẕ peditũ. ñ frequẽt vnũ ponit p alio. e Et pce. ad bel. ordinate p acies dilectas. f Jũgite eq̃s. in beb. bf. Ligate eq̃s. i. cingulate. q̃ fit ãñ ascẽsũ eq̃rũ. g Polite lã. i. forbite ferra lãceaꝝ: vt melio⁹ penetrẽt. p̃ñr p̃oit ꝓlio⁹: cũ d̃. h Vidi ipos pa. f. egiptios k Et ter. ver. i. fugientes. l Nec respe. retro se ex festinatiõe fuge. ⁊ adhuc nõ valebit eis. iõ subdit. m Nõ fu. ve. ⁊c. iõ admirãda subdit ꝓpheta.

n Quis ẕ iste. i. rex egypti. o Qui q̃ flu. ascẽ. i. cũ magna pãpa ⁊ apparatu ad pliũ vẽit. ⁊ ñ sic ẕ turpit debellat⁹. p Egypt⁹. b p̃ñr ostendit debellatio q̃z tũ ad auxiliarios cũ d̃. q Et ve. flu. moue. fluct⁹ eꝰ q: plures alias gẽtes secũ habebat ⁊ fortes: vt post ea subdit: de q̃z auxilio nimis ꝓfidebat. iõ subdit. Et dicet ascẽdẽ ⁊c. r Exul. i cur. q: anti

quit⁹ aliqui pugnabãt in curribꝰ. s Et ꝓcedãt fortes ethyopie.i.bellatores ꝑ illa terra. t Tenẽtes scutũ.i.docti ad pliũ. v Et lidij arripi.ꝛ iacientes sagittas.qꝛ erãt edocti in arte sagittãdi. x Dies aũt ille dñi ꝛc.q.d.totũ istud nõ valebit egyptijs qꝛ dies ille belli statutus est a deo vt sit vindicta de eis. y Deuorabit gladiꝰ.s.regis babylonis egyptiorꝫ exercitum.

5 Et inebriabit sanguine eorꝫ.i.absq; mẽsura effunder sanguines.

a Ascẽde.ꝗ describit de bellatõis grauitas:quia multi fuerũt interfecti:ꝛ alij vulnerati ꝓ magna pte insanabilit:iõ subdit.

a Ascẽde in galaad.vbi abũdabãt medicinalia.

b Et tolle resinã.i.medicinã.qꝛ nõ ꝗ ꝑ ironice:iõ subdit.Frustra multiplicas ꝛc. c Audierũt gẽtes ignominiã tuã.i.sonꝰ ꝗ fusus fugientũ ꝛ mortiferus.Repleuit terrã ꝛ subdit cã.

c Quia fortis.imp.c.in fortẽ.milites .n.pharaõis q̃ adhuc nõ erãt vulnerati et festinatiõe fugiẽdi vnꝰ impellebat alũ ad terrã. ꝛ sic mutuo sibi nocebãt.

f Verbũ.Hic ꝓnũ describit regni deiectio.ꝛ scõo subdit eiꝰ reparatio: ibi. Et pꝰ hec.Prima adhuc in duas: qꝛ primo ponit egyptiorum ruina.scõo chaldeorꝫ potentia:ibi. Vox eiꝰ.Circa primũ dicitur.

f Verbũ ꝛc. q̃ venturus erat nabuch. dicit iosephus l.i.antiquitatis iudaice q̃ nabuch.xxiij.anno regni sui intrauit egyptus. ꝛ subiecit sibi. de bellatio aũt egyptij ꝑdicta fuit q̃rto ãno ioachim filij iosie vt dꝛ in ꝑnci.but⁹ ca. ꝛ ille fuit ꝑm⁹ annꝰ regni nabucho.vt bꝛ.ã.xxv. ꝛ sic ab illa debellatione egypti vsq; ad istã destructionem regni sui fluxerunt.xxij.anni. g Annũciate egypto ꝛc.i.in omnibus ciuitatibus ꝛ locis ꝓclamate.q̃ oẽs ꝑparẽt se ad bellũ.iõ subdit.

b Sta ꝛ ꝑpara te.qꝛ tũ hoc eis non valuit.iõ subdit.Quia deuorabit gladiꝰ ꝛc. i Quare cõpu.fortꝰ.in hebꝛ dꝛ. Quare inclinauit cadẽs ad terrã nõ potẽs se sustinere sicut res putrida.reddit cã. Omn dñs subuertit eũ. k Surge ꝛ rever.ad ppl'm nostrũ.sic dicebãt illi q̃ venerãt in auxiliũ egyptiorꝫ. l A facie gladij colũbe.i.exercitus chaldeorꝫ sic nominati eo q̃ in aliquo eiꝰ vexillo erat signũ colũbe vt exp ostitorꝫ nri dicũt.in hebꝛ.bꝛ.A facie gladij vinosi.i.inebriari sanguine occasorꝫ:sicut.ã eo.ca.dꝛ.Deuorabit gladiꝰ ꝛ inebriabit sanguine eorꝫ.Nõ diuersitatẽ bꝰ lre ẽ qꝛ dictio hebraica hic posita equoca ẽ ad vinositatẽ ꝛ colũbã:vt dicũ ẽ.ã.xxv. m Vocate nomẽ pharaõis.ironice dꝛ ꝗ. n Tumultũ adduxit ipse.i.ipse a deo cõstituũ adduxit multitudines chaldeorꝫ ad destructũ.in hebꝛ.bꝛ.Vocate ibi.s.ad bellũ pharao rex.ꝛ ẽ vocatiui casus.Tumultꝰ.s.belli.trãsit ipse statutũ. Dicit ꝗ Ra.sa.q̃ die statuta debebat egredi rex egypti in capũ ꝗ regẽ babylõis ꝗ nõ fuit ausus exire:ꝛ sic ad dersionẽ eiꝰ dꝛ ꝗ q̃ ipse statutũ belli transijt. o Sicut thabor in mõtibꝰ ꝛc.i.sicut vex ẽ q̃ thabor ẽ sitꝰ in mõte ꝛ carmelꝰ ꝓpe mare sic venier destructio egipti.iõ subdit. p Vasa trãsmigratiõis fac tibi.i.

ꝛ exultate in curribus: ꝛ ꝓcedãt fortes ethiopie ꝛ lybie tenẽtes scutũ: ꝛ lidij arripientes ꝛ iacientes sagittas. Dies aũt ille dñi dei exercituũ dies vltiõis: vt sumat vindictã de inimicis suis. Deuorabit gladius ꝛ saturabit: ꝛ inebriabit sãguine eorꝫ. Victima enim dñi exercituum in terra aqlonis:iuxta flumẽ euphratẽ. Ascẽde in galaad: ꝛ tolle resinã virgo filia egypti. Frustra multiplicas medicamina: sanitas nõ erit tibi. Audierũt gẽtes ignominiã tuã: ꝛ vlulatꝰ tuꝰ repleuit terrã Quia fortis ipegit in fortẽ: ꝛ ãbo pariter ꝯciderũt. Verbũ q̃ locutus ẽ dñs ad hieremiã ꝓpheta ꝗ super eo q̃ venturꝰ esset nabucho.rex babylonis ꝛ percussurꝰ terrã egypti Annũciate egypto: ꝛ auditũ facite in magdalo ꝛ resonate in nõphis ꝛ in taphnis dicite. Sta ꝛ ꝑpara te:qꝛ deuorabit gladius ea q̃ ꝓ circuitũ tuũ sunt. Quare cõputruit fortis tuꝰ. Nõ stetit:q̃n dñs subuertit eũ. Multiplicauit ruentes cecidit q̃ vir ad primũ suũ. Et dicẽt. Surge: ꝛ reuertamur ad ꝑplm nrm ꝛ ad terrã natiuitatis nre a facie gladij colũbe. Vocate nomẽ pharaonis regis egypti tumultũ adduxit ipse: vino ego ingt rex: dñs exercituũ nomen eiꝰ: q̃n sicut thabor in mõtibꝰ ꝛ sicut carmelꝰ i mori veniet. Vasa transmigrationis fac tibi habitantꝛ filia egypti: quia mẽphis:in solitudine erit: ꝛ deseretur ꝛ inhabitabilis erit. Vitula elegãs atq; formosa egyptus stimulator ab aqlone veniet ei. Mercenarij eius q̃q; ꝗ vsabãt in medio eiꝰ q̃ vituli saginati versi sũt ꝛ fugerũt simul: nec stare potuerũt qꝛ dies interfectionis eorꝫ venit sup eos tpꝰ visitationis eorꝫ. Vox ei q̃ ans sonabit q̃n cũ exercitu ꝓperabũt: ꝛ cũ securibꝰ venient ei. Quasi cedẽtes ligna succiderũt saltũ eiꝰ ait dñs: q̃ supputari non pẽt. Multiplicati sũt sup locustas: ꝛ nõ ẽ eis nũerꝰ. Cõfusa ẽ filia egypti: ꝛ tradita in manus ꝑpli aqlonis dicit dñs exercituũ deꝰ isrl'. Ecce ego visitabo super tumultum alexandrie et super egyptum ꝛ sup deos eius ꝛ super reges eiꝰ ꝛ sup pharaonẽ: ꝛ super oẽs q̃ ꝓfidũt in eo ꝛ dabo eos i manus q̃rentiũ aiaꝫ eorꝫ: ꝛ in manꝰ nabucho.regis babylõis: ꝛ in manꝰ seruorꝫ eiꝰ. Et post hec habitabit sicut dieb⁹ pristinis ait dñs. Et tu ne timeas serue meꝰ iacob: ꝛ ne pauueas isrl'. Quia ecce ego saluũ te faciã de lõginq: ꝛ semẽ tuũ de terra captiuitatis tue. Et reuertẽt iacob ꝛ requiescet ꝛ ꝓsperabit ꝛ nõ erit

p para te ad fugã ꝗ terra, Sciẽdũ aũt q̃ scriptura nõ loquit hic de carmelo vbi mãsit nabal qui ẽ satis lõge a mari.sꝫ de carmelo in quo fuit mãsio helie q̃ ẽ ꝓpinquꝰ mari mediterraneo. q Vitula elegãs atq; formosa egyptꝰ.ꝗ dꝛ:qꝛ ꝑpl'o egypti erat pernlans ꝛ lasciuꝰ. r Stimulator ab aqlone veniet.i.nabuch.qui a parte aquilõis intrauit egyptũ. ꝛ gladio suo stimulauit eum

s Mercenarij q̃s eius ꝛ ẽ.terra egypti ẽ supra mare mediterraneũ.ꝓ q̃ mercatores ꝗ extraneis regionibus venientes ibi morabãt ad tpꝰ.

t Quasi vituli saginati.i. diuitijs pleni.

v Versi sũt ꝛ fugerunt.vnusq̃sq; ad terrã suã ꝓ guerrã imminẽte, ideo subdit.

x Quia dies interfectionis eorꝫ.i. q̃ tũ ad remanentes in egypto.

y Vox eiꝰ.ꝗ ꝓnũ ponit babylonionũ potentia cũ dꝛ. Vox eiꝰ.i. fragor ꝛ strepitus exercitus.

5 Quasi ens sonabit.id ẽ sicut tuba eris.

a Et cũ securibꝰ venient ei ꝛ ẽ. q.d. sicut ligna ñ ꝓnt resistere securibus cedentium.sic nec egyptꝰ poterit resistere exercitui babylonioꝫ.

b Multiplicati sunt sup locustas ꝛ ẽ.in ꝗ designat magna multitudo exercituꝫ babylõis.

c Visitabo super tu.alexã.nomẽ eis

ciuitatis egypti famosa:in qua erat populus multus: ideo signat bicꝓ tumultũ.in hebꝛ.nõ bꝛ. Sup tumultus mino. sic.n.vocabat illa ciuitas tpe hier:ꝗ postea ꝑ magnũ tpꝰ Zilexã. magnꝰ egyptũ sibi subiecit ꝛ illã citatẽ i pte destruerã recedũsiquit ꝛ ãplificauit ꝛ suo noie denoiauit:ꝓ q̃ trãslator q̃ fuit ꝑ tpꝰ alexandri trãstulit nomẽ vltimũ q̃ erat ꝛ ẽ famosum. d Et super deos eiꝰ.i.sup idola argẽtea ꝛ aurea q̃ rapuerũt chaldei. e Et sup reges eiꝰ.qꝛ plures reguli erãt sub rege egypti. f Et sup eos q̃ ꝓfun.in eo.q̃ venerãt ad eiꝰ auxiliũ sperãtes ab eo auxilian in casu ꝓsili. g Et post hec.ꝗ ꝓnũ ponit regni egypti reparatio: qꝛ ꝗ tũc nabuch.egyptũ vastauerit:ꝛ nomẽ regni inde abstulerit.tũ postea fuit ab egyptijs habitata.s.post finẽ.xl. annorꝫ sicq̃ dꝛ Ezech.xxix.fuerũt etiã ibi postea reges magni ꝛ potentes vt ꝗ in libris Dañ.ꝛ Mach.ꝛ hoc ẽ q̃ dꝛ. Et post hec habitabit ꝛc.ꝛ ꝗ lra. h Et tu.Hic ꝓnũ describit ꝓsolatio iudeorꝫ quib⁹ ꝓmittit reuersio a captiuitate baby.cũ dꝛ. Et tu ne timeas serue meꝰ iacob.cui⁹ cã subdit. i Quia ecce ego saluũ te faciã ꝛ dꝛ hoc de iustis illi⁹ ꝑpli:qꝛ impij fuerũt deleti.cetera patẽt vsq; ibi. k Tenõ nõ ꝓsumã totaliter delẽdo. l Sꝫ castigabo

re in iudicio.penis
m Ne q̃si innocẽti
sic ne iudices te inno
In ca.xl vi.
E istis consi
tã lõgo tempore
ãñ receptis q̃ po
stillator allegat ñ
firmentio in ꝗ lo
co nec in alqs sili
bus:qꝛ talia ñ cõ
sueuerũt in meo
rias reduci nisi a
pud eos qui scri
pturã sacram reci
piũt. vũ nationes
ꝗ erpsse repbẽdũ
tur pp vicinitatẽ
vt salrẽ ꝗ ũ anima
tẽ qꝛ ꝗ ꝗ legẽ nam
re ꝗ nõ dꝛ alterũ
ledere ꝛ ẽ.
In eo. ca. vbi
dꝛ in postilla. Et
tolle resinam.
Addinõ.ij.
Si nos ha
bemus. resi
nã.in hebꝛ.bꝛ tori
q̃ signat syriacã
put dictũ fuit.ã.
in addinõe super
ca.viij.
In eo. ca. vbi
dꝛ in postil. A fa
cie gladij colũbe.
Addinõ.iij.
M hebꝛ eo
in hoc lo
co ꝓprie dꝛ. A fa
cie gladij colũbe
ꝛ ẽ.ñ aũt. A facie
gladij vinosi.q̃lit
dũt intelligat gla
dꝰ colũbe vide.ã
c.xxv. in addinõe
vlsia. Ca.xlvij.
Quod fcñ
ẽ. ꝗ ꝓhtor
hieremias ꝓphe
tizat ꝗ philisteos
ꝛ ꝓmo ponit bus
tendationis temp
tẽq; pertinet pharao
obsidebat hierlm:vt
chaldei:vt obstarẽt
cursum trinẽs rex egy
tere philistinorꝫ q̃ fu
versus ẽ in terrã suã.
regẽ babylonis:cũ
qꝛ a pte aqlonis inr
noiat noie aquarꝫ in
ꝛ eiꝰ imp cũ sicut Ez
nis fortes ꝛ multas
vlulabũt.ẽ enim vlulat
perare. d Nõ resp
tentia. e Et dissip
rate philisteis.ꝛ tõ d
padocie.capadoces
ꝛ.ꝗ q̃ꝰ egressi sũt ꝑ
hebꝛ. Insule caphtur
ũ venerũt ꝛ cũ eis p

re in iudicio. penis tpalib⁹ fm ordinē iustice eme. te affligendo.
m Me q̃si innocēti peā tibi. q.d. qr nō es innocēs fm veritatē vl sic ne iudices te innocētē si tibi parcerem.

In ca. xl vi. vbi ozi postil. Et ammō ⁊ moabite. Addi. i.
E istis consanguinitatibus taz antiquis seu beneficijs tā lōgo tempore āti receptis q̃ postillator allegat ñ fit mentio in b loco nec in alijs sibi bus: qr talia si cōsueuerūt in mēo rias reduci nisi a pud eos qui seri pturā sacram recipiūt. vñ natiōes b erpsse repbēdūtur pp vicinitatē vl saltē b ūanitatē qr fz legē natu rē bō nō dz alterū ledere ⁊c.

In eo. ca. vbi oz in postilla. Et tolle resinam.

Additio. ij.

Bi nos habemus. restnā. in bcb. bī rori qō signat tyriacā pur dictū fuit. ō. in additiōe super ca. viij.

In eo. ca. vbi oz in postil. A facie gladij colūbe.

Additio. iij.

Vl beb: eo in hoc loco ppriē oz. A facie gladij colūbe ⁊c. ñ aūt. A facie gladij vinosi. q̃lit dūt intelligat gladi⁹ colūbe vide. ō c. xxv. in additiōe vltia. Ca. xl vij.

Quod fām ē. b pkter hieremias ppbetizat ꝯ philisteos ⁊ pmo pōit but? qui exterminat eos. Et tu noli timere serue me⁹ iacob ait dñs: qr tecū ego sum. qr ego ꝯsumā cūctas gentes ad q̃s eieci te. Te[h] vo nō cōsumaz sed[i] castigabo te in iudicio. nec[m] q̃i innocēti parcā tibi.

Capitulum. xlvij.

q Hod[a] factū ē vbū dñi ad hieremiā, ppbētā ꝯtra palestinos: anteqũz pauciret pharao gazā. Hec dicit dñs. Ecce[b] aq̃ ascēdēt ab aquilone: ⁊ erūt q̃si torrēs inundās ⁊ operiēt terraz ⁊ plenitudinē eiꝰ: vrbē ⁊ habitatores eius. Clamabūt[c] homines ⁊ vlulabūt omes habitatores terre a strepitu pōpe annorū ⁊ bellatorū eiꝰ a cōmotione q̃drigarū eiꝰ: ⁊ multitudine rotarū illius Non[o] respexerūt pres filios manibꝰ dissolutis, p aduētu dei i q̃ vastabūt omes philistijm ⁊[c] dissipabit tyrꝰ ⁊ sydon cū omib⁹ reliqs auxilijs suis. Depopulat⁹ est enim dñs palestinos reliquias[f] insule capadocie. Venit[g] caluiciū sup gazā ꝯticuit[h] ascalō: ⁊ reliqe vallis eaz. Vsqzq̃ cōcideris. O[k] mucro dñi: vsqzq̃ nō[l] quesces? Ingredere in vaginaz tuā refrigerare ⁊ sile. Quō[m] quiescet cū dñs pcepit ei aduersus ascalonē ⁊ aduersum maritimas eiꝰ regiōes ibiqz ꝯdiuerit illi.

Capitulum. xlviij.

a D[a] moab. Hec dicit dñs exercituū deꝰ israel. Ve[b] super nabo: qm̃ vastata est ⁊ cōfusa. Capta ē cariathaim ꝯfusa ē fortis et tremuit. Nōē vltra exultatio i moab: ꝯtra[o] esebon cogitauerūt malū Venite ⁊ disp̃dam⁹ eā de gente. Ergo silēs ꝯticescet sequeturq̃z[e] te gladi⁹. Vox[f] clamoris de oronaim vastitas ⁊ ꝯtritio magna. Cōtrita ē moab ānūciate clamoreꝫ p̃ uulis eiꝰ. Per[g] ascēsū enim luith plorās ascēdet i fletu: qm̃ i descēsu oronaim hostes[h] vlulatū ꝯtritōis audierūt Fugite saluate aias vras: ⁊[i] eritis q̃si myrice in deserto. Pro[k] eo enim q̃ habuisti fiduciā in munitiōib⁹ tuis: ⁊[k] in thesauris tuis: tu[l] q̃z capieris. Et[m] ibit chamos in[n] trāsmigratione: sacerdotes eiꝰ ⁊ principes eiꝰ simul. Et[o] veniet p̃do ad omēz vrbē ⁊ vrbs nulla saluabit[p] ⁊ pibūt valles ⁊ dissipabūt cāpestria qm̃ dixit dñs. Date[q] florem moab: qr florēs egredietur: ⁊ ciuitates eius deserte erunt ⁊ inhabitabiles. Maledictus[r] qui facit opus dñi fraudulenter: ⁊ maledictus qui ꝓhibet gladium suū a sanguine. Fertilis[s] fuit moab ab[t] adolescentia sua ⁊[u] requiescit in fecibus suis. Nec[x] transtulit ꝯmo spoliata ꝯ regē egypti vt dictuz ē postea fuit Ꝓpli⁹ destructa p regē babylonis, b Cōcuiit ascalon. i. ppls ascalonis. nō potēs resistere. i Vsqzq̃ ꝯcideris. B ēstinis ⁊ sus. ⁊ referr ad terrā philistinorū. ⁊ qō sequit. k O mucro dñi. dingit ad gladiū regis babylōis q̃ dicit mucro dñi: eo q̃ erat executor diuine iustitie: vt frequēter dictū ē. ō.

l Vsqzq̃ nō q̃escet ⁊c. ⁊ sic dicebāt philistei ⁊ rēgiones ille gladio babylonis afflicte. ⁊ rñdet ppba

m Quō q̃escet cū dñs p̃ cepit ei ⁊c. q.d. tales occisiones ⁊ victorias nō facit vtute ppria. sz diuina. ⁊ silr cessabit ab occisiōibus ⁊ victorijs qm̃ fz ordinem diuine iustitie punit ⁊ ipe. Ca. xlviij.

O moab. hic tercio loco prophetizat ꝯ moabitas ⁊ diuidit tur in duas ptes: qr p̃ ponit afflictō moabitaz ab assyrijs. scdo a chaldeis: ibi. Hec dicit dñs. Et b mō ꝓcedit esaias ppba ꝯ eos ppbetizādo. xv. c. ⁊ xvi. ca. ⁊ in plurib⁹ vtit ibi verbis b ponit ex quo magis apparet esaiam ⁊ hieremiā eodē spū ppbetasse. Primū diuiditur i tres: qr pmo ponit moabitaz vastatio. scdo vastatōis rō: ibi. Pro eo enim tercio ppbe ꝓpassio: ibi. Iō super moab eulabo. circa pmū notant plures ciuitates terre moab p q̃s intelligit ppls ibi bitās eo mō loquēdi q̃ oz aliq̃ ciuitas affligit vastari q̃n ppls ciuitaz affligitur: uel uastatur. Dicit igitur. b Ve super nabo. nomē est ciuitaz notabilis in terra moab.

Cōfusa ē forte. i. cariathbiarim q̃ erat valde forte ciuitas iteralias. o Cōtra esebon cogi. malū. scz chaldei dicētes ad iuices. Venite disp̃dam⁹ eā ⁊c.

e Sequet te gla. q̃ tū ad fugiētes ex te. f Vox cla. ō oro. i. de tali loco egrediēs a mortēnb⁹ ⁊ fugiēnb⁹. g Per ascē. enim luith ⁊c. nomē ē mōtis in moab ad quē multi flētes refugerūt. h Hostes vlu. cōmi. au. scz chaldei a lōge. percepērūt clamorē fugiētiū. i Et erit q̃ im. in dcb. i. steriles ab oī bono. i bcb. sic bī. Erit q̃ vastitas i deserto. k Pro eo. n. B pnr pōit dicte vastatōis rō: q̃ ē duplex. vna ex ei pte. scda ibi. Absalus ē. Prima adhuc duplex: pma qr nimis p̃sidebāt in fortalitijs suis ⁊ abūdabāt diuitijs. scda qr habebant plures viros bellatores natiuos de tra moab. pp qō nimis superbi erāt ⁊ iustū erat q̃ puniret. g̃ p̃ pōit pmū. scdo scōs: ibi. Quō dicit. Circa pnū dicitur.

k Pro eo enim q̃ habuisti in mu. tuis ⁊c. reputando eas inexpugnabiles.
k Et in thesau. tuis estimādo q̃ inde posses bellatores ꝯducere ad resistēdū oī hoi. l Tu q̃z ca. qr nulla ptās būana valet ꝯ iudiciū dei.
m Et ibit chamos. idolū erat moabitaz. n In trāsmi. qr chaldei portauerūt ipōs ad terrā suā pp materie pciositatē. o Et venēdo. i. exercit⁹ chaldeoz. p Et peri. val. ⁊c. i. bitates i vallib⁹ ⁊ cāpestrib⁹. q Date flo. mo. ⁊c. i. dicite eū silēs flori cui⁹ pulcritudo marcescit ⁊ deficē subito trāslatio chaldaica b z sic. Date coronā moab. qr egrediēs egrediet. ⁊ ē b moab gri cāus. ⁊ ē sēsus. Regnū moab dabit alteri. ⁊ sic egrediet a dignitate regia, r Maledict⁹ q̃ facit op⁹ dñi frau. op⁹ dei oz destructio

moab eo q̃ pcedebat fm ordinẽ diuine iustitie:cui⁹ ẋecutor erat exercitus chaldeo⁹ q̃ subdit. Ad aledict⁹ q̃ pbibet gla.suũ a san.s.moabitas. Cõsequẽter reuertit ad describẽdũ ei⁹ diuitias ꝯ q̃b⁹ superbierat dicẽs.

o Fertilis fuit moab.s.diuitijs. t Ab adolescẽcia sua.i.a tpe quo ce pit esse populus nominatus. v Et requiuit in fecibus suis.i.quiete possẽdit diuitias suas.q̃ feces dicũtur eo q̃ pstãt fomentũ oĩb⁹ vicijs.

x Nec ẽ trãsfusus tẽ.loquit de eo fm metaphorã vini qd nõ ẽ trãsfusus de vno vase ad aliud eo q̃ nõ fuerat trãslat⁹ ꝯ terra sua ad aliã p captiuitatem.

y Idcirco permãsit gustus ei⁹.i.sapor ei⁹.

5 In eo.p qd designat appetit⁹ ei⁹ t inclinatio ad vicia q̃b⁹ diuitie prestãt fomẽtũ.ad Timo.vi. Qui volũt diuites fieri incidũt in laqueũ t tentationes dyaboli:t in desiderĩa mala t nociua tẽ.

a Et odor ei⁹.i.fama.

b Nõ ẽ immutat⁹.ab antiquo eẽ erãt diffamati ꝯ vicijs carnalib⁹.

c Propterea ecce di. ve. de ppinq. d Et mittã ei ordiatores t stratores lagũculas t sternent eũ.Ifa hebraica planior ẽ q̃ ẽ talis. Mittã euacuatores t euacuabũt eũ.isti fuerũt assyrij q̃ euacuauerũt eũ diuitijs. e Et lagũculas eorũ collident.i. boies possessores diuitiarũ vel loca vbi diuitie ꝯseruabant. Boia destruerũt assyrij. f Et ꝯfũdet moab a chamos.i. pter cultũ idoli chamos.

g Sicut ꝯfusa ẽ dom⁹ isrl a bethel.i.pp cultũ vituli aurei in bethel. Ex qõ bẽ.iij.Reg.xij. h Quõ dicitis. Hic põit scõa rõ destructõis moab q̃ eiacũlata de fortitudine bellatorũ suorũ:cuz õt. Quõ fusus est ꝯ vase in vas: t in trãsmigrationẽ ñ abijt. Idcirco⁷ permãsit gust⁹ ei⁹ i⁹ eo: t ⁸odor ei⁹ nõ ⁹ẽ immutat⁹. Propterea ecce dies veniũt dicẽ dñs: t ⁹mittã ei ordiatores t stratores lagũculas t sternẽt eũ: t vasa ei⁹ euacuabũt t ⁹lagũculas eorũ collidẽt. Et ¹ꝯfundet moab a chãos sicut ⁸ꝯfusa ẽ dom⁹ isrl a bethel in qua habebat fiduciã quõ ⁹ dicitis: fortes sum⁹ t viri robusti ad plandũ: Vastata ¹ ẽ moab t ciuitates illi⁹ succẽdẽrũt t ⁹ electi iuuenes ei⁹ descenderũt ¹: in ¹ occisione ait rex dñs exercituũ nomẽ ei⁹. Prope ẽ interit⁹ moab vt veniat t malũ ei⁹ velociter accurret nimis. Cõsolamini ⁿ eũ oẽs q̃ estis in circuitu eius t vniuersi q̃ scitis nomẽ ei⁹ dicite ⁿ. Quõ cõfracta ẽ virga fortis: baculus ⁹ gliosus: Descẽde de glia: t sede in siti habitatio ¹ filie dibõ: qm̃ vastator moab ascendet ad te: dissipabit munitões tuas. In ⁹ via sta: t ,pspice habitatio aroer. In terrogã fugientes t ei q̃ euasit: dic qd actum dit. Cõfusus ¹ ẽ moab qm̃ victus est. Vlulate ⁿ t clamate annũciate in arnon: qm̃ vastata ẽ moab: t iudiciũ venit ad terrã cãpestrẽ super eloni t super iasa t super mephat t super dibon t super nabo t super domũ deblathaim t super carnathaim t super bethgamul et super bethmaõ t super carioth t super bosra: t super oẽs ciuitates terre moab que lõge t ,ppe sũt. Ibscisũ ¹ ẽ cornu moab calice ire dñi: t ⁹ brachiũ ei⁹ ⁹ ⁹ ⁹ ⁹ ait dñs. Inebriate ⁵ eũ qm̃ ⁵ ⁹ dñm erect⁹ ẽ t ⁸ allidet manũ ⁹ moab in ¹ vomitu suo: t ⁹ erit in derisũ etiã ipe. Fuit eẽ in derisũ tibi isrl: q̃ iter fures repisses eũ. Propter ¹ ẋba ergo tua q̃ aduci sũ illũ locũ⁹ es: captiu⁹ ducens. Relinqte ⁶ ciuitates t ⁹ habitate in petra hãtores ¹ moab: t ⁸ estote q̃ colũba nidificãs i sũmo ore foraminis. Audiuim⁹ sup biã moab superb⁹ ẽ valde. Sublimitatẽ ei⁹ t arrogãtiã: t ⁱⁱⁱ superbiaz t ⁿ altitudinẽ cordis ei⁹ ego scio ait dñs. Jactãtiã ⁹ ei⁹ eo q̃ nõ sit iusta eã vt ⁹ ei⁹: nec iusta qd poterat conata sic facere. Jõ ⁹ super moab eiulabo: t ad moab vniuersam clamabo: ad ⁹ viros muri fictilis lamẽtãtes. De ¹ plãctu iazer plorabo tibi vinea sabama. Propagies ⁹ tue trãsierũt ¹ mare: vsqz ad mare iazer puenerũt. Sup messẽ tuã t vindemiã tuã pdo irruit. Ablata est letitia t ⁿ exultatio de carmelo t ꝯ terra moab: t vinũ ꝯ torculariibus sustuli. Nequaqz ¹ calcator vtte solitum celeuma cãtabit. De ¹ clamore eschon vsqz eleale et iasa dederũt

b Aquenem.p erũt.pp multitudinẽ languis bra manu ibi currens.

c Et auferas t offerẽtẽ in exercitu ibi.n.q̃dola colebant. a Propterea coz meum ad moab.p ,pfundere. b Quia fiz.eris reso.al damãdo.t resi b ,ppba modus sue ,ppassiõis: solet fieri i carmib⁹ lugubribus vbi p̃ncipiũ in sequẽdo resumit.

c Quia pl⁹ fecisti po.i.attẽrauit qua mala q̃ pfi nõ potuit.q: tfi bi ẽ iputãdũ ad feciffer:iõ subdit.

d Idcir.pie.mi bite. e Oẽ ea.calui.tẽ. illi q̃ ãriq̃t⁹ ducẽbãt captiui radebãt q̃tũ ad capillũ t barbã.fm q̃ Deu.xxiij. De cu.xxiij. De pruuitate nudi inimicoz capti

f In cun.ma.li.tẽ.capti.n.i lo ducũt collig ti:t alicio seu co iduri: subtra eis vestib⁹ p̃cipi cẽ a patẽt in lr

g Hec dicẽ.B ponit destruc moabitaz p re babylonis.q̃ magno tpe p⁹ dicrã:iõ õt.

b Ecce q̃ aq̃.v qz exercit⁹ bab velocit t sine dimẽto ,p moa te vocãt ale. midũ t anpiũ. bũt q̃ dici pp bia eẽ ,pcedi t ex diuersis p

o Adducã t vmbra esebõ ti ne caperẽt gerent.pp qõ qui fugerãt p pp lr refugiẽt.

f Filioz tum rũsti po.cba.si moab tẽ.B ac tur tpib⁹.t su q̃ vẽtura sũt si

nomen est ciuitatis ciõe longe fuit locus in ,pfundere goz fuit subuersa ra moab:sed in

b Aque nem.p erũt.pp multitudinẽ languis bra manu ibi currens.

c Et auferas t offerẽtẽ in exercitu ibi.n.q̃dola colebant. a Propterea coz meum ad moab.p ,pfundere. b Quia fiz.eris reso.al damãdo.t resi b ,ppba modus sue ,ppassiõis: solet fieri i carmib⁹ lugubribus vbi p̃ncipiũ in sequẽdo resumit.

c Quia pl⁹ fecisti po.i.attẽrauit qua mala q̃ pfi nõ potuit.q: tfi bi ẽ iputãdũ ad feciffer:iõ subdit.

d Idcir.pie.mi bite. e Oẽ ea.calui.tẽ. illi q̃ ãriq̃t⁹ ducẽbãt captiui radebãt q̃tũ ad capillũ t barbã.fm q̃ Deu.xxiij. De pruuitate nudi inimicoz capti

f In cun.ma.li.tẽ.capti.n.i lo ducũt collig ti:t alicio seu co iduri: subtra eis vestib⁹ p̃cipi cẽ a patẽt in lr

g Hec dicẽ.B ponit destruc moabitaz p re babylonis.q̃ magno tpe p⁹ dicrã:iõ õt.

b Ecce q̃ aq̃.v qz exercit⁹ bab velocit t sine dimẽto ,p moa te vocãt ale. midũ t anpiũ. bũt q̃ dici pp bia eẽ ,pcedi t ex diuersis p

o Adducã t vmbra esebõ ti ne caperẽt gerent.pp qõ qui fugerãt p pp lr refugiẽt.

f Filioz tum rũsti po.cba.si moab tẽ.B ac tur tpib⁹.t su q̃ vẽtura sũt si

dũs. b Ad auũ moab.i.ptãtes ei⁹. c In vomitu suo.in ꝯ psequit metaphoras boũs inebriari.q̃ ejicit ea q̃ bz interiõ: sic ex dei iusticia moab fuit diuitijs t ꝯ ruteu acuat⁹. d Et erit derisum etiã ipse cui⁹ cã subdit,fuit eẽ in derisum tibi isrl.qm̃ capiuatus fuit a rege salmanasar.Fm illud Esaie.xxxiij. Ve q̃ spernis nõne t ipse spneris.

e Propter ẋba ergo tua.cõtẽptibilia ꝯ isrl.

f Captiu⁹ ducens sicut t ipetiõ subdit. g Relinq̃te ciu. t estote sic colũ.nidifi.i sum.ore fora.qõ expõnẽs ra.sa.dicit q̃ in ripis fluuiorũ ex cauatiõe aque fiunt foramina.t qm̃ fluuij multum decrescũt fiunt fauces alta ab aqua. t ibi nidificãt colũbe: ꝯ qm̃ ordiat fluuij⁹ intrat aq̃ t auferet nidũ seuz sic ppkõ moab p inundãtiã exercitus assyriorũ ꝯ terra sua fuit trãsitus. Alij autez ꝯponũt alit cũ õt.

b Habitare i petra.i.in rupib⁹ altis.

i Habitato.moab.q̃ solebat habitare in ciuitatibus delicatis.

k Et estote quasi colũba nidifi.i sum.tẽ.i.in altiori loco rupis.vbi boies armati nõ pũt ascẽdẽ t vos sequi.q.d.nõ potestis alit euadere.pp ter qõ reuocatur scriptura ad increpãdũ superbiaz moab cũ dicit. Audiuim⁹ super biã tẽ. l Sublimi.ei⁹.i statu. l Et arro.i affatu. m Et iusta i effectu. n Et altitudinẽ cordis.in cogitatu. o Jactãtiam ei⁹ tẽ.in beb.bẽ. Ira ei⁹ iniusta t fortitudo ei⁹ non sic fecit qõ sic exponit Ra.sa. Ira ei⁹.i.odiũ ꝯ pplm isrl. Iniusta:q: magis debuit pplm isrl diligere tanqz grat⁹ de bñficijs q̃ fecit abrahã ꝯ loth patrẽ ipi⁹ moab quẽ captiũ ab hostib⁹ eripuit Geñ.xiij.tẽ subuersione sodome suis pcib⁹ liberauit Geñ.xx. p Jõ.Dicit pnũter cõpassio hieremie q̃ moabitis ꝯpatiebat eo q̃ videbat in spũ christũ descensuruz de tribu moabitide de qua genuit booz obeth t obeth ꝯ esse patrẽ dauid sic dictũ fuit plenius Esaie.xv.t hoc ẽ qõ dicit. p Jõ sup moab eiulabo.i.flebiliter clamabo. q Ad viros muri fictilis.i.ad moabitas habitãtes ciuitates edificatas t clausas de laterib⁹ coctis. r De plãctu iazer.tẽ.nomẽ ẽ loci vbi ẽ vineaz abũdãtia. s Propagines fortes q̃s sic vocat ex vineis ibi abũdãtib⁹. t Trãsierũt mare priuitatẽ ducti. v Et exulta.ꝯ carmelo nomẽ ẽ loci in moab alia carmelo q̃ ẽ in iudea. x Nequaqz tẽ.celeuma cã.ẽ autẽ celeuma cãticũ vindemiatoz qm̃ abundantia vino.t p hoc intelligit destructio vineaz t captiuatio boũz. y De clamore eschon tẽ.

nomen est ciuitatis populose, ppter qd damor ppli in ea destru
ctōe longe fuit effusus. 5 Et a segor vsq; ad oronaim, qui est
locus in pfundo moab. a Vitulā osternātem. hoc dr eo q se
gor fuit subuersa cū sodoma. Sciendū m̄ q segor nō erat in ter/
ra moab: sed in extremitate iudee versus terrā moab.

D filios ammon. Hic in qrto loco pōit ppbia ꝗ āmonitas t alī
as q̄ maior gētes. t iō diuidit istud. c. in q̄ntq; ptes q̄ p arebūt prose
quēdo. In pma aūt pte ponit ppbia ꝗ āmonitas q̄ debuerūt diligere t
iuuare ppl'm isrl. pp bēficia q̄ fecit abraā loth patri eorū: vt d essi ē ca. pc.
t ipsi magis nocuerūt eis nō solū gaudēdo d eorū infortunijs sz et terrā
eorū in pte occupādo. pp
qd dr b. a Ad filios
ammō. t ēv bū dñi ad ad
uersarios eorū: diuinā in/
stitiā exequēres. b Nū
q̄d nō filij sūt isrl' t c. q. d.
mo. iō subdit. c Cur
igit t c. melchō. i. rex eorum
s. āmonitarū. melchō. n. in
ter p rex eorū. t aliqn̄ ac
cipit p idolo āmonitarū
aliqn̄ p rege ipōr.
d Gad. i. hēditate gad.
accipit. n. mb' gad hēdi/
tate vltra iordanem ppe
āmonitas: pp qd āmoni
te illā occupauerūt violē
ter t iniuste. iō sequit pēa
cū dr.
e Ideo ecce dies veniūt
in breui. f Et audi. fa.
sup rabbach. ciuitas erat
metropol' in regno āmon
g Fremitū pliij. quē susti
nere non potent, ideo se/
quitur.
h Et erit in tu. dissipata
sic essē ē in hēb. aliq̄ libri
hēt tumultū t male.
i Filiesq; ei'. i. ciuitates
t ville sub ea existēs.
k Ignī suc. t possi. isrl'
p possē. suos. b fuit ipletū
ipe mach abeor q̄ aliqō
d āmonitē sibi subiecerūt.
l Vlula esebō t c. hai. no
mē ē cuiusdā fortalicij p/
pinq̄ ciuitati esebō. iō ex
destructōe ei' imminebat
destructio esebon.
m Circu. p sepes. tanq̄
vagabūde t fugitiue.
n Qm̄ melchon in trās.
ducēt. erat n. ido lū d ma
teria pciosa pp qd fuit as
portatū ab aduersarijs.
o Quid glo. in valli. in
terra essē illa erant valles
fertiles in bōis de quib'
gliabāt: ꝗ b excludit eos
subdit. p Defluxit val.

b Aquenem. pe
cūt. pp multitu/
dinē sanguis hu/
mani ibi currentē.
c Et auferas t c.
offerētē in excelsis
ibi. n. ydola cole/
bant. a Pro/
pterea cor meum
ad moab. p oppas
sionē. b Qua
si ty. cris reso. altre
damādo. t resūt
b ppba modum
sue ꝓpassiōis: sic
solet fieri i carni/
bus lugubribus:
vbi p nāpiū in p
sequēdo resumit.
c Quia pl'fe. q̄ ꝓ
po. i. attēuauit ali
qua mala q̄ pficē
nō potuit. q: tñ si
bi ē ipuntādū ac si
feccisset nō subdit.
d Idcir. gie. moa
bite. e Oē cāñ
ca. calui. t c. illi. n.
q̄ āriqt' ducebāt
captiui radebāt
q̄tū ad capillos
t barbā. fm q dr
Deu. xxij. De ca
pituitate nudari
inimicor capitis
f In cun. ma. col
li. t c. capti. n. i bel
lo ducūt colliga/
ti: t alicio seu sac
co iduti: subtracti
eis vestib' pciosis
ecca patēt in lra.
g Hec dic. b ponit
destructio moabitar p regē
babylonis. q̄ fuit
magno tpe p' p/
dicta: iō dr.
h Ecce q̄ aq. vo.
q: exercit' baby.
velocit t sine ipe/
dimēto ꝗ moab venit.
i Et extēdet alas suas. i. acies q̄ ordia
te vocāt ale. k Et erit cor t c. sicut cor mulie. pturie. i. valde ti/
midū t anxiū. l Et cessa. mo. esse ppls. q. d. ita pauci remane
būt q̄ dici ppls nō poterit. m Qm̄ ꝗ dñs locut' ē. ex super/
bia em̄ pcedit blasphemia. n Pauor t fouea t c. i. tot picula
t ex diuersis pnb' occurrēt moabitē q̄ si euadēt aliq̄ capiēt i alijs
o Adducā t c. visitatiōis eor. i. puniriōis peccōr suor. p In
vmbra esebō. fle. ō la. fugiē. esebon. n. erat ciuitas fortē pp qd mlt
ti ne capiēt a chaldeis ꝓfugerūt ad eā: vt ibi q̄si in vmbra pte/
gerent. pp qd nabuc. urat' illā succēdit: t fili' seon: ad quā filij ali/
qui fugerāt pp ei' fortitudinē. q Et deuo. prēmo. i. magnā prē
ppli' fugiēt ibi. r Et vrē. i. ciuitatē regni capitaneā.
s Filior tumult'. sic noiabat eos q̄ erat ibi ppls mult'. t Pe
risti po. cha. sic noiat ab idolo qd colebat. v Et cōuer. capti.
moab t c. b addit in fine ad ostēdēdū q̄ ppls moab repararet fu
turi tpib'. t subdit pdusio b'ca. x Hucusq; iudi. moab. i. illa
q̄ vēnura sūt sup eā ex ordinatiōe diuine iustitie. Ca. xlix.

vocē suā a segor vsq; ad oronaim
virulā a cōsternātē aque b vo nem/
rim pessime erūt. Et c auferam de
moab ait dñs efficētē in excelsis et
sacrificantē dijs ei'. Propterea a
cor meū ad moab q̄si b tibia eris re
sonabit: t cor meū ad viros mun fi
tilis dabit sonitū tibiarū: qr c plūs fe
cit q̄ potuit: idcirco d pierit. Oē e
cīn capit caluiciū: t omis barba rasa
erit. In f cūctis manib' colligatō: t
sup oē dorsū aliciū. Et sup oia te
cta moab t in plateis ei' omis plāct'
qm̄ contriui moab sicut vas inutile ait
dñs. Quo victa ē t vlulauerunt:
Quo deiecit ceruicē moab t cōfu
sus ē. Eritq; moab i derisū: t i ere
plū oib' in circuitu suo. Hec g dic
dñs. Ecce h q̄i agla volabit: t i extē
det alas suas ad moab. Capta ē ca
rioth: t mūitōes ꝓphēse sūt. Et k
erit cor fortiū moab i die illa sic cor
mlieris pturiētis. Et l cessabit mo
ab ē ppls: qm̄ m ōtra dñm gliat' ē.
Pauor n t fouea t laqueus sup te o
habitator moab ait dñs. Qui fu
gerit a facie pauoris cadet in foueā
t q ascēderit d fouea capiēt laqo.
Adducā o. n. sup moab ānū visita/
tōis eor ait dñs. In p vmbra esebō
steterūt de laqo fugiētes: qr ignis
egressus ē d esebon: t flāma d me
dio seō: t q deuorauit ptē moab: t r
vrtē filior tumult'. Ve tibi mo
ab. Peristi s ppl'e chamos: qr ꝓ
pter hēsi sūt filii tui t filie tuē captiuitā
tē. Et t conuertā captiuitatē moab i
nouissimis diebus ait dñs. Hucusq; iudicia moab. Ca. xlix.
a D filios āmon. Hec dicit
dñs. Nūqd u nō filij sūt isrl': aut hēs
nō ē ei. Cur x igit hēditatē possedit
melchō gad' t ppls ei' i vrbib' e'
bitauit. iō y ecce dies veniūt i te: dic
dñs: t audirī facā sup rabbach fi
lior āmō fremitū pliij. Et b erit i tu
multū dissipata: filieq; i ei' igni suc
cēdēt h t possidebit isrl' possessores
suos ait dñs. Vlula i esebon qm̄ va
stata ē hai. Clamate filie rabba ac
cingite vos cilicijs. Plāgite t m cir
cuite p sepes: qm̄ n melchō i trāsmi
gratōe ducēt: sacerdotes ei' t pri
cipes ei' sil'. Quid o gliaris i vallib'
Defluxit p vallis tua filia q delicata:
quē r ꝓfidebas i thesauris tuis: t s di
cebas. Quis t vēiet ad me? Ecce
ego iducā sup te terrorē ait dñs de'
exercituū ab oib' qui sūt in circuitu
tuo t u dispgemini singli a ꝓspectu
vro: nec erit q ꝓgregat fugientes.
Et v p' hec reuerti facā fugiētes t
captiuos filior āmō ait dñs. Ad w
idumeā. Hec dicit dñs exercituū.
Nūqd x nō vltra ē sapia i theman:
Periit ꝓsilū a filijs. Inuilt' ē est
sapia eor. Fugite t terga vrte: de
scēdite a i voraginē habitatores dedā
qm̄ pditiōes esau adduxit sup eū
tps visitatiōis ei'. Si b vindemiato
res venerint tibi: nō relinquent
spicas. Si c fures in nocte: quare
disperdent quantum eis sufficit?
Ego autem denudauī esau: re
velauī occulta eius: et abscondi
non potest. Perierunt semen eius
et fratres eius et vicini eius: et non
erit qui glorietur. Orphanos tuos
ego conseruabo: et viduę tuę in me
speret. Hęc dicit dominus: Ecce
qui non habebant iudicium bibere
calicem, ecce tu quasi innocens
non eris innocens: bibens bibes.
Quia in me iuraui, dicit dominus,
quia in solitudinem, in opprobrium
erit Bosra, in maledictum omnes
ciuitates eius erunt desertę in
sempiternum. Auditum audiui
a domino, et legatus in gentibus
missus est: congregamini et ite
adpugnam contra eam, et
consurgite in proelio. Ecce
enim parum te feci in gentibus
contemptibilem inter homines.
Terror tuus, et superbia cordis
tui extulerunt te habitantem
in cauernis petrae, tenentem
altitudinem montis: quia
exaltabis quasi aquilae nidum
tuum, inde detraham te, dicit
dominus. Et erit Idumea in
stupor, omnis qui transibit per
eam, obstupescet super omni
plaga eius. Sicut in euersione
Sodomae et Gomorrae et
finitimarum earum, dicit
dominus, non habitabit ibi
uir, et non habitabit in eis
filius hominis. Ecce quasi
leo ascendet de superbia
Iordanis ad habitaculum
fortis: quia cito currere faciam
eos ab eo, et electum super eum
constituam. Quis enim similis
mihi? et quis mihi contestabitur?
et quis iste pastor qui
resistat coram me? Propterea
audite consilium domini
quod cogitauit super Idumea,
et cogitationes eius quas
cogitauit super habitatores
Theman: si non trahent
eos paruuli gregis, si non
ponent super eos habitacula
eorum. Terra a facie
conuersionis eius contremuit,
clamor in mare Suph auditus
est. Ecce quasi aquila
ascendet et pertransiet
Bosra, et erit cor fortium
Idumeae in die illa sicut
cor mulierum parientium.
Et cessabit Idumea
ne sit populus, propter
quod audiuit mala
eius. Et ad Damascum
confusus est Hemath
et Arpad, quia audierunt
mala eius, et
liquefacti sunt
in cogitatione
maris quasi
mare quiescere
non potest.
Dissolutus est
Damascus,
conuersa est
in fugam,
tremor
apprehendit
eum, angustiae
et dolores
tenuerunt
eum quasi
parientem.
Quomodo
non relicta est
ciuitas laudabilis
ciuitas gaudii
mea? Propterea
cadent iuuenes
eius in plateis
eius, et omnes
uiri bellatores
conticescent
in die illa,
dicit dominus
exercituum.
Et incendam
murum
Damasci,
et comedet
domos
Benadad.
Ad Cedar
et ad regna
Asor quae
percussit
Nabuchodonosor
rex Babylonis,
haec dicit
dominus:
Surgite,
ascendite
contra Cedar,
et vastabitis
filios Orientis.
Tabernacula
eorum et
pecora eorum
tollent,
pelles eorum
et omnia
uasa eorum
et camelos
eorum
auferent
sibi, et
clamabunt
super eos
terrorem
undique.
Fugite,
recedite
nimis,
sedete
in profundum
habitatores
Asor,
dicit
dominus:
quia
inuasit
super
uos
Nabuchodonosor
rex Babylonis
consilium
et cogitauit
super uos
cogitationem.
Surgite,
ascendite
ad gentem
habitantem
in securitate,
dicit
dominus:
non
portas
neque
uectes
habentem,
solitarios
habitantes.
Erunt
camelorum
in direptionem
et
multitudo
pecorum
in praedam.
Et dispergam
in omne
uentum
eos
qui
attondent
angulum
et
de omni
latere
eius
adducam
ruinam
eius,
dicit
dominus.
Et erit
Asor
habitaculum
dracorum
desertum
usque
in sempiternum.
Non habitabit
ibi uir
et non
habitabit
in eis
filius
hominis.
Quod factum
est ad
Heliam
prophetam
de Elam
in principio
regni
Sedeciae
regis
Iudae
dicens:
Haec
dicit
dominus
exercituum:
Ecce
conteram
arcum
Elam
principium
fortitudinis
eorum.
Et
inducam
super Elam
quattuor
uentos
de quattuor
mundi
partibus
et
dispergam
eos
in omnes
uentos
istos,
et non
erit
gens
quo non
perueniant
ejecti
de Elam.
Et
conterrebo
Elam
coram
inimicis
suis
et coram
quaerentibus
animam
eorum.
Et
inducam
super eos
malum
furorem
meum,
dicit
dominus,
et
mittam
post eos
gladium
donec
consumam
eos.
Et
ponam
solium
meum
in Elam
et
perdam
de
rege
et
principibus
ait
dominus.
Et
erit
in nouissimis
diebus
reuertam
captiuitatem
Elam
ait
dominus.
Verbum
quod
locutus
est
dominus
super
Babylonem
et
super
terram
Chaldaeorum
per
Hieremiam
prophetam.
Annuntiate
in gentibus
et
praedicate
et
leuate
signum
publicate
et
nolite
celare
dicite
capta
est
Babylon
confusus
est
Bel
contritus
est
Merodach
confusa
sunt
idola
eius
contriti
sunt
simulacra
eius.
Quia
ascendit
super eam
gens
ab aquilone
haec
ponet
terram
eius
in solitudinem
et
non erit
habitans
in ea
homo
et
pecus
abierunt
et
recesserunt.
In
diebus
illis
et
in tempore
illo
dicit
dominus
venient
filii
Israel
ipsi
et
filii
Iuda
simul
ibunt
et
flentes
gradientes
et
Dominum
Deum
suum
quaerent.
Ad
Sion
interrogabunt
viam
huc
faciem
eius
venite
et
adhaerebunt
Domino
foedere
sempiterno
quod
non
delebitur.
Populus
meus
factus
est
ouis
perditae
pastores
eorum
errare
fecerunt
eos
in montibus
de
mare
in montem
et
collem
excelsum
obliti
sunt
requiem
suam.
Omnes
qui
inuenerunt
eos
comedebant
eos
et
aduersarii
eorum
dixerunt
non
delinquimus
pro eo
quod
peccauerunt
Domino
habitaculum
iustitiae
et
Domino
patribus
suis
in
quibus
sperauerunt
eos.
Fugite
de
medio
Babylonis
et
egredimini
de
terra
Chaldaeorum
et
estote
sicut
hirci
ante
pecora
quia
ecce
ego
suscitabo
et
adducam
super
Babylonem
congregationem
gentium
magnarum
de
terra
aquilonis
et
ponent
contra
eam
et
de
illa
capietur
quasi
a
uiro
potente
et
erudito
in
praelio
non
redibit
inanis
et
erit
Chaldaea
in
praedam
omnes
qui
diripiunt
eam
saturabuntur
dicit
dominus
quia
laetamini
et
gaudetis
diripientes
hereditatem
meam
quia
exultatis
et
dissilitis
quasi
uitulus
super
herbam
et
hinnitis
quasi
equi
fortes
confusa
est
mater
uestra
nimis
erubescit
quae
genuit
uos
ecce
nouissima
gentium
deserta
et
siccitas
et
solitudo
propter
iram
Domini
non
habitabitur
et
erit
tota
desolata
omnis
qui
transit
per
Babylonem
stupebit
et
sibilabit
super
omnem
plagam
eius
quasi
in
euersione
Sodomae
et
Gomorrae
et
finitimarum
earum
dicit
dominus
non
habitabit
ibi
uir
et
non
habitabit
in eis
filius
hominis
ecce
populus
de
aquilone
et
gens
magna
et
reges
multi
consurgent
de
finibus
terae
arcum
et
hastam
tenebunt
crudelis
est
et
nesciet
misereri
sonabit
quasi
mare
sonitus
eius
et
super
equos
ascendent
quasi
uir
ad
pugnam
contra
te
filia
Babylonis
audiuit
rex
Babylonis
famam
eorum
et
dissolutae
sunt
manus
eius
angustia
tenuit
eum
dolor
quasi
parientem
ecce
quasi
leo
ascendet
de
superbia
Iordanis
ad
habitaculum
fortis
quia
cito
currere
faciam
eos
ab
eo
et
electum
super
eum
constituam
quis
enim
similis
mihi
et
quis
mihi
contestabitur
et
quis
iste
pastor
qui
resistat
coram
me
propterea
audite
consilium
domini
quod
cogitauit
super
Babylonem
et
cogitationes
eius
quas
cogitauit
super
terram
Chaldaeorum
si
non
trahent
eos
paruuli
gregis
si
non
ponent
super
eos
habitacula
eorum
a facie
conuersionis
eius
contremuit
terra
clamor
in mare
auditus
est
ecce
quasi
aquila
ascendet
et
pertransiet
Bosra
et
erit
cor
fortium
Idumeae
in
die
illa
sicut
cor
mulierum
parientium
et
cessabit
Idumea
ne
sit
populus
propter
quod
audiuit
mala
eius
et
ad
Damascum
confusus
est
Hemath
et
Arpad
quia
audierunt
mala
eius
et
liquefacti
sunt
in
cogitatione
maris
quasi
mare
quiescere
non
potest
dissolutus
est
Damascus
conuersa
est
in
fugam
tremor
apprehendit
eum
angustiae
et
dolores
tenuerunt
eum
quasi
parientem
quomodo
non
relicta
est
ciuitas
laudabilis
ciuitas
gaudii
mea
propterea
cadent
iuuenes
eius
in
plateis
eius
et
omnes
uiri
bellatores
conticescent
in
die
illa
dicit
dominus
exercituum
et
incendam
murum
Damasci
et
comedet
domos
Benadad
Ad
Cedar
et
ad
regna
Asor
quae
percussit
Nabuchodonosor
rex
Babylonis
haec
dicit
dominus
surgite
ascendite
contra
Cedar
et
vastabitis
filios
Orientis
tabernacula
eorum
et
pecora
eorum
tollent
pelles
eorum
et
omnia
uasa
eorum
et
camelos
eorum
auferent
sibi
et
clamabunt
super
eos
terrorem
undique
fugite
recedite
nimis
sedete
in
profundum
habitatores
Asor
dicit
dominus
quia
inuasit
super
uos
Nabuchodonosor
rex
Babylonis
consilium
et
cogitauit
super
uos
cogitationem
surgite
ascendite
ad
gentem
habitantem
in
securitate
dicit
dominus
non
portas
neque
uectes
habentem
solitarios
habitantes
erunt
camelorum
in
direptionem
et
multitudo
pecorum
in
praedam
et
dispergam
in
omne
uentum
eos
qui
attondent
angulum
et
de
omni
latere
eius
adducam
ruinam
eius
dicit
dominus
et
erit
Asor
habitaculum
dracorum
desertum
usque
in
sempiternum
non
habitabit
ibi
uir
et
non
habitabit
in eis
filius
hominis
quod
factum
est
ad
Heliam
prophetam
de
Elam
in
principio
regni
Sedeciae
regis
Iudae
dicens
haec
dicit
dominus
exercituum
ecce
conteram
arcum
Elam
principium
fortitudinis
eorum
et
inducam
super
Elam
quattuor
uentos
de
quattuor
mundi
partibus
et
dispergam
eos
in
omnes
uentos
istos
et
non
erit
gens
quo
non
perueniant
ejecti
de
Elam
et
conterrebo
Elam
coram
inimicis
suis
et
coram
quaerentibus
animam
eorum
et
inducam
super
eos
malum
furorem
meum
dicit
dominus
et
mittam
post
eos
gladium
donec
consumam
eos
et
ponam
solium
meum
in
Elam
et
perdam
de
rege
et
principibus
ait
dominus
et
erit
in
nouissimis
diebus
reuertam
captiuitatem
Elam
ait
dominus
Verbum
quod
locutus
est
dominus
super
Babylonem
et
super
terram
Chaldaeorum
per
Hieremiam
prophetam
annuntiate
in
gentibus
et
praedicate
et
leuate
signum
publicate
et
nolite
celare
dicite
capta
est
Babylon
confusus
est
Bel
contritus
est
Merodach
confusa
sunt
idola
eius
contriti
sunt
simulacra
eius
quia
ascendit
super eam
gens
ab aquilone
haec
ponet
terram
eius
in solitudinem
et
non erit
habitans
in ea
homo
et
pecus
abierunt
et
recesserunt
In
diebus
illis
et
in tempore
illo
dicit
dominus
venient
filii
Israel
ipsi
et
filii
Iuda
simul
ibunt
et
flentes
gradientes
et
Dominum
Deum
suum
quaerent
Ad
Sion
interrogabunt
viam
huc
faciem
eius
venite
et
adhaerebunt
Domino
foedere
sempiterno
quod
non
delebitur
Populus
meus
factus
est
ouis
perditae
pastores
eorum
errare
fecerunt
eos
in montibus
de
mare
in montem
et
collem
excelsum
obliti
sunt
requiem
suam
omnes
qui
inuenerunt
eos
comedebant
eos
et
aduersarii
eorum
dixerunt
non
delinquimus
pro eo
quod
peccauerunt
Domino
habitaculum
iustitiae
et
Domino
patribus
suis
in
quibus
sperauerunt
eos
Fugite
de
medio
Babylonis
et
egredimini
de
terra
Chaldaeorum
et
estote
sicut
hirci
ante
pecora
quia
ecce
ego
suscitabo
et
adducam
super
Babylonem
congregationem
gentium
magnarum
de
terra
aquilonis
et
ponent
contra
eam
et
de
illa
capietur
quasi
a
uiro
potente
et
erudito
in
praelio
non
redibit
inanis
et
erit
Chaldaea
in
praedam
omnes
qui
diripiunt
eam
saturabuntur
dicit
dominus
quia
laetamini
et
gaudetis
diripientes
hereditatem
meam
quia
exultatis
et
dissilitis
quasi
uitulus
super
herbam
et
hinnitis
quasi
equi
fortes
confusa
est
mater
uestra
nimis
erubescit
quae
genuit
uos
ecce
nouissima
gentium
deserta
et
siccitas
et
solitudo
propter
iram
Domini
non
habitabitur
et
erit
tota
desolata
omnis
qui
transit
per
Babylonem
stupebit
et
sibilabit
super
omnem
plagam
eius
quasi
in
euersione
Sodomae
et
Gomorrae
et
finitimarum
earum
dicit
dominus
non
habitabit
ibi
uir
et
non
habitabit
in eis
filius
hominis
ecce
populus
de
aquilone
et
gens
magna
et
reges
multi
consurgent
de
finibus
terae
arcum
et
hastam
tenebunt
crudelis
est
et
nesciet
misereri
sonabit
quasi
mare
sonitus
eius
et
super
equos
ascendent
quasi
uir
ad
pugnam
contra
te
filia
Babylonis
audiuit
rex
Babylonis
famam
eorum
et
dissolutae
sunt
manus
eius
angustia
tenuit
eum
dolor
quasi
parientem
ecce
quasi
leo
ascendet
de
superbia
Iordanis
ad
habitaculum
fortis
quia
cito
currere
faciam
eos
ab
eo
et
electum
super
eum
constituam
quis
enim
similis
mihi
et
quis
mihi
contestabitur
et
quis
iste
pastor
qui
resistat
coram
me
propterea
audite
consilium
domini
quod
cogitauit
super
Babylonem
et
cogitationes
eius
quas
cogitauit
super
terram
Chaldaeorum
si
non
trahent
eos
paruuli
gregis
si
non
ponent
super
eos
habitacula
eorum
a facie
conuersionis
eius
contremuit
terra
clamor
in mare
auditus
est
ecce
quasi
aquila
ascendet
et
pertransiet
Bosra
et
erit
cor
fortium
Idumeae
in
die
illa
sicut
cor
mulierum
parientium
et
cessabit
Idumea
ne
sit
populus
propter
quod
audiuit
mala
eius
et
ad
Damascum
confusus
est
Hemath
et
Arpad
quia
audierunt
mala
eius
et
liquefacti
sunt
in
cogitatione
maris
quasi
mare
quiescere
non
potest
dissolutus
est
Damascus
conuersa
est
in
fugam
tremor
apprehendit
eum
angustiae
et
dolores
tenuerunt
eum
quasi
parientem
quomodo
non
relicta
est
ciuitas
laudabilis
ciuitas
gaudii
mea
propterea
cadent
iuuenes
eius
in
plateis
eius
et
omnes
uiri
bellatores
conticescent
in
die
illa
dicit
dominus
exercituum
et
incendam
murum
Damasci
et
comedet
domos
Benadad
Ad
Cedar
et
ad
regna
Asor
quae
percussit
Nabuchodonosor
rex
Babylonis
haec
dicit
dominus
surgite
ascendite
contra
Cedar
et
vastabitis
filios
Orientis
tabernacula
eorum
et
pecora
eorum
tollent
pelles
eorum
et
omnia
uasa
eorum
et
camelos
eorum
auferent
sibi
et
clamabunt
super eos
terrorem
undique
fugite
recedite
nimis
sedete
in
profundum
habitatores
Asor
dicit
dominus
quia
inuasit
super
uos
Nabuchodonosor
rex
Babylonis
consilium
et
cogitauit
super
uos
cogitationem
surgite
ascendite
ad
gentem
habitantem
in
securitate
dicit
dominus
non
portas
neque
uectes
habentem
solitarios
habitantes
erunt
camelorum
in
direptionem
et
multitudo
pecorum
in
praedam
et
dispergam
in
omne
uentum
eos
qui
attondent
angulum
et
de
omni
latere
eius
adducam
ruinam
eius
dicit
dominus
et
erit
Asor
habitaculum
dracorum
desertum
usque
in
sempiternum
non
habitabit
ibi
uir
et
non
habitabit
in eis
filius
hominis
quod
factum
est
ad
Heliam
prophetam
de
Elam
in
principio
regni
Sedeciae
regis
Iudae
dicens
haec
dicit
dominus
exercituum
ecce
conteram
arcum
Elam
principium
fortitudinis
eorum
et
inducam
super
Elam
quattuor
uentos
de
quattuor
mundi
partibus
et
dispergam
eos
in
omnes
uentos
istos
et
non
erit
gens
quo
non
perueniant
ejecti
de
Elam
et
conterrebo
Elam
coram
inimicis
suis
et
coram
quaerentibus
animam
eorum
et
inducam
super eos
malum
furorem
meum
dicit
dominus
et
mittam
post eos
gladium
donec
consumam
eos
et
ponam
solium
meum
in
Elam
et
perdam
de
rege
et
principibus
ait
dominus
et
erit
in
nouissimis
diebus
reuertam
captiuitatem
Elam
ait
dominus
Verbum
quod
locutus
est
dominus
super
Babylonem
et
super
terram
Chaldaeorum
per
Hieremiam
prophetam
annuntiate
in
gentibus
et
praedicate
et
leuate
signum
publicate
et
nolite
celare
dicite
capta
est
Babylon
confusus
est
Bel
contritus
est
Merodach
confusa
sunt
idola
eius
contriti
sunt
simulacra
eius
quia
ascendit
super eam
gens
ab aquilone
haec
ponet
terram
eius
in solitudinem
et
non erit
habitans
in ea
homo
et
pecus
abierunt
et
recesserunt
In
diebus
illis
et
in tempore
illo
dicit
dominus
venient
filii
Israel
ipsi
et
filii
Iuda
simul
ibunt
et
flentes
gradientes
et
Dominum
Deum
suum
quaerent
Ad
Sion
interrogabunt
viam
huc
faciem
eius
venite
et
adhaerebunt
Domino
foedere
sempiterno
quod
non
delebitur
Populus
meus
factus
est
ouis
perditae
pastores
eorum
errare
fecerunt
eos
in montibus
de
mare
in montem
et
collem
excelsum
obliti
sunt
requiem
suam
omnes
qui
inuenerunt
eos
comedebant
eos
et
aduersarii
eorum
dixerunt
non
delinquimus
pro eo
quod
peccauerunt
Domino
habitaculum
iustitiae
et
Domino
patribus
suis
in
quibus
sperauerunt
eos
Fugite
de
medio
Babylonis
et
egredimini
de
terra
Chaldaeorum
et
estote
sicut
hirci
ante
pecora
quia
ecce
ego
suscitabo
et
adducam
super
Babylonem
congregationem
gentium
magnarum
de
terra
aquilonis
et
ponent
contra
eam
et
de
illa
capietur
quasi
a
uiro
potente
et
erudito
in
praelio
non
redibit
inanis
et
erit
Chaldaea
in
praedam
omnes
qui
diripiunt
eam
saturabuntur
dicit
dominus
quia
laetamini
et
gaudetis
diripientes
hereditatem
meam
quia
exultatis
et
dissilitis
quasi
uitulus
super
herbam
et
hinnitis
quasi
equi
fortes
confusa
est
mater
uestra
nimis
erubescit
quae
genuit
uos
ecce
nouissima
gentium
deserta
et
siccitas
et
solitudo
propter
iram
Domini
non
habitabitur
et
erit
tota
desolata
omnis
qui
transit
per
Babylonem
stupebit
et
sibilabit
super
omnem
plagam
eius
quasi
in
euersione
Sodomae
et
Gomorrae
et
finitimarum
earum
dicit
dominus
non
habitabit
ibi
uir
et
non
habitabit
in eis
filius
hominis
ecce
populus
de
aquilone
et
gens
magna
et
reges
multi
consurgent
de
finibus
terae
arcum
et
hastam
tenebunt
crudelis
est
et
nesciet
misereri
sonabit
quasi
mare
sonitus
eius
et
super
equos
ascendent
quasi
uir
ad
pugnam
contra
te
filia
Babylonis
audiuit
rex
Babylonis
famam
eorum
et
dissolutae
sunt
manus
eius
angustia
tenuit
eum
dolor
quasi
parientem
ecce
quasi
leo
ascendet
de
superbia
Iordanis
ad
habitaculum
fortis
quia
cito
currere
faciam
eos
ab
eo
et
electum
super
eum
constituam
quis
enim
similis
mihi
et
quis
mihi
contestabitur
et
quis
iste
pastor
qui
resistat
coram
me
propterea
audite
consilium
domini
quod
cogitauit
super
Babylonem
et
cogitationes
eius
quas
cogitauit
super
terram
Chaldaeorum
si
non
trahent
eos
paruuli
gregis
si
non
ponent
super
eos
habitacula
eorum
a facie
conuersionis
eius
contremuit
terra
clamor
in mare
auditus
est
ecce
quasi
aquila
ascendet
et
pertransiet
Bosra
et
erit
cor
fortium
Idumeae
in
die
illa
sicut
cor
mulierum
parientium
et
cessabit
Idumea
ne
sit
populus
propter
quod
audiuit
mala
eius
et
ad
Damascum
confusus
est
Hemath
et
Arpad
quia
audierunt
mala
eius
et
liquefacti
sunt
in
cogitatione
maris
quasi
mare
quiescere
non
potest
dissolutus
est
Damascus
conuersa
est
in
fugam
tremor
apprehendit
eum
angustiae
et
dolores
tenuerunt
eum
quasi
parientem
quomodo
non
relicta
est
ciuitas
laudabilis
ciuitas
gaudii
mea
propterea
cadent
iuuenes
eius
in
plateis
eius
et
omnes
uiri
bellatores
conticescent
in
die
illa
dicit
dominus
exercituum
et
incendam
murum
Damasci
et
comedet
domos
Benadad
Ad
Cedar
et
ad
regna
Asor
quae
percussit
Nabuchodonosor
rex
Babylonis
haec
dicit
dominus
surgite
ascendite
contra
Cedar
et
vastabitis
filios
Orientis
tabernacula
eorum
et
pecora
eorum
tollent
pelles
eorum
et
omnia
uasa
eorum
et
camelos
eorum
auferent
sibi
et
clamabunt
super eos
terrorem
undique
fugite
recedite
nimis
sedete
in
profundum
habitatores
Asor
dicit
dominus
quia
inuasit
super
uos
Nabuchodonosor
rex
Babylonis
consilium
et
cogitauit
super
uos
cogitationem
surgite
ascendite
ad
gentem
habitantem
in
securitate
dicit
dominus
non
portas
neque
uectes
habentem
solitarios
habitantes
erunt
camelorum
in
direptionem
et
multitudo
pecorum
in
praedam
et
dispergam
in
omne
uentum
eos
qui
attondent
angulum
et
de
omni
latere
eius
adducam
ruinam
eius
dicit
dominus
et
erit
Asor
habitaculum
dracorum
desertum
usque
in
sempiternum
non
habitabit
ibi
uir
et
non
habitabit
in eis
filius
hominis
quod
factum
est
ad
Heliam
prophetam
de
Elam
in
principio
regni
Sedeciae
regis
Iudae
dicens
haec
dicit
dominus
exercituum
ecce
conteram
arcum
Elam
principium
fortitudinis
eorum
et
inducam
super
Elam
quattuor
uentos
de
quattuor
mundi
partibus
et
dispergam
eos
in
omnes
uentos
istos
et
non
erit
gens
quo
non
perueniant
ejecti
de
Elam
et
conterrebo
Elam
coram
inimicis
suis
et
coram
quaerentibus
animam
eorum
et
inducam
super eos
malum
furorem
meum
dicit
dominus
et
mittam
post eos
gladium
donec
consumam
eos
et
ponam
solium
meum
in
Elam
et
perdam
de
rege
et
principibus
ait
dominus
et
erit
in
nouissimis
diebus
reuertam
captiuitatem
Elam
ait
dominus
Verbum
quod
locutus
est
dominus
super
Babylonem
et
super
terram
Chaldaeorum
per
Hieremiam
prophetam
annuntiate
in
gentibus
et
praedicate
et
leuate
signum
publicate
et
nolite
celare
dicite
capta
est
Babylon
confusus
est
Bel
contritus
est
Merodach
confusa
sunt
idola
eius
contriti
sunt
simulacra
eius
quia
ascendit
super eam
gens
ab aquilone
haec
ponet
terram
eius
in solitudinem
et
non erit
habitans
in ea
homo
et
pecus
abierunt
et
recesserunt
In
diebus
illis
et
in tempore
illo
dicit
dominus
venient
filii
Israel
ipsi
et
filii
Iuda
simul
ibunt
et
flentes
gradientes
et
Dominum
Deum
suum
quaerent
Ad
Sion
interrogabunt
viam
huc
faciem
eius
venite
et
adhaerebunt
Domino
foedere
sempiterno
quod
non
delebitur
Populus
meus
factus
est
ouis
perditae
pastores
eorum
errare
fecerunt
eos
in montibus
de
mare
in montem
et
collem
excelsum
obliti
sunt
requiem
suam
omnes
qui
inuenerunt
eos
comedebant
eos
et
aduersarii
eorum
dixerunt
non
delinquimus
pro eo
quod
peccauerunt
Domino
habitaculum
iustitiae
et
Domino
patribus
suis
in
quibus
sperauerunt
eos
Fugite
de
medio
Babylonis
et
egredimini
de
terra
Chaldaeorum
et
estote
sicut
hirci
ante
pecora
quia
ecce
ego
suscitabo
et
adducam
super
Babylonem
congregationem
gentium
magnarum
de
terra
aquilonis
et
ponent
contra
eam
et
de
illa
capietur
quasi
a
uiro
potente
et
erudito
in
praelio
non
redibit
inanis
et
erit
Chaldaea
in
praedam
omnes
qui
diripiunt
eam
saturabuntur
dicit
dominus
quia
laetamini
et
gaudetis
diripientes
hereditatem
meam
quia
exultatis
et
dissilitis
quasi
uitulus
super
herbam
et
hinnitis
quasi
equi
fortes
confusa
est
mater
uestra
nimis
erubescit
quae
genuit
uos
ecce
nouissima
gentium
deserta
et
siccitas
et
solitudo
propter
iram
Domini
non
habitabitur
et
erit
tota
desolata
omnis
qui
transit
per
Babylonem
stupebit
et
sibilabit
super
omnem
plagam
eius
quasi
in
euersione
Sodomae
et
Gomorrae
et
finitimarum
earum
dicit
dominus
non
habitabit
ibi
uir
et
non
habitabit
in eis
filius
hominis
ecce
populus
de
aquilone
et
gens
magna
et
reges
multi
consurgent
de
finibus
terae
arcum
et
hastam
tenebunt
crudelis
est
et
nesciet
misereri
sonabit
quasi
mare
sonitus
eius
et
super
equos
ascendent
quasi
uir
ad
pugnam
contra
te
filia
Babylonis
audiuit
rex
Babylonis
famam
eorum
et
dissolutae
sunt
manus
eius
angustia
tenuit
eum
dolor
quasi
parientem
ecce
quasi
leo
ascendet
de
superbia
Iordanis
ad
habitaculum
fortis
quia
cito
currere
faciam
eos
ab
eo
et
electum
super
eum
constituam
quis
enim
similis
mihi
et
quis
mihi
contestabitur
et
quis
iste
pastor
qui
resistat
coram
me
propterea
audite
consilium
domini
quod
cogitauit
super
Babylonem
et
cogitationes
eius
quas
cogitauit
super
terram
Chaldaeorum
si
non
trahent
eos
paruuli
gregis
si
non
ponent
super
eos
habitacula
eorum
a facie
conuersionis
eius
contremuit
terra
clamor
in mare
auditus
est
ecce
quasi
aquila
ascendet
et
pertransiet
Bosra
et
erit
cor
fortium
Idumeae
in
die
illa
sicut
cor
mulierum
parientium
et
cessabit

subdit. Vastatū est enim ei⁹ ꝛc. c Relinque pupū. m. qñ. n. viri occidū
tur seu in captiuitate ducūt puuli ꝛ mulieres reliquūtur fm modū b ellā
di rōnabile. vñ in hystoria sancti silvestri dr ꝙ b erat statutū in bellis ro
manor. vt q̄cūq; occidisset infantē capitali sententia puniret. p b ꝙ dr: Relin
que pupillos ꝛc. dat intelligi ꝙ oes viri sint occidēdi vel captiuādi: ita
ꝙ solū remaneāt mulie
res ꝛ puuli. d Et ego
fa. eos vi. pp triū. ē. n. ip si⁹
dei innocentib⁹ i necessita
ris tpe p uidere. ꝛ subdit
rationē talis p nuntiōis ků dr
e Ecce quib⁹ nō erat iu
diciū vt biberēt calicē. i. ñ
meruerāt mortē seu capti
uitatis penā: sicut hiere
mias innocēs fuit i carce
ra ruos ꝛ baruch cū ip o ad
mortē q̄sit⁹. vt d cñ est. ē.
xxxvi. f Et tu q̄i inno.
rem q̄. cū tñ inlta iniq̄ fe
ceris. cetera patent vsq; ibi. g In maledi. erit
bosra. i. ep̄ēplū maledicti
onis: vt cū aliq̄s maledi
cet alicui ciuitati dicet. sicut
de ea sicut de bosra. di
cit aūt b Ra. salt. ꝙ bosra
ē ciuitas in moab. sz po
nit b in puniōe idumee
qz ō ea fuit nat⁹ vn⁹ edō
rex: fm ꝙ dr: Gen. xxxvi.
Et regnauit p eo iacob
de bosra. pōt tñ dici ꝙ ē
alia ciuitas idumee ciusdē nōis. in diuersis. n.
terris sunt ciuitates eiusdē nōis. b Audi. au. a
dño. ꝛ bū ē hieremie.
i Et lega. ad gen. mi. sū.
denūciādo ex pte dei. vt
veniāt ad destructionem
idumee. ió subdit.
k Ecce ēm pun. dedi te i
gēti. q̄ solebas ēe magim⁹
l Cōtēptibile. q̄ eras bo
norat⁹: cui⁹ cā subdit.
m Arrogātia tua decep
te. qz excecat intellectum.
n Quia ba. in cauer pe.
i. in locis inaccessibilibus
ꝛ inexpugnabilibus.
o Et ap̄p̄hēdi. ni. a ri. coll.
i. indebiti tibi honoris. sz
magis deijcieris: ió subdi
tur. Cū exaltaueris ꝛc. ꝛ
p sīla vsq; ibi.
p Ecce q̄si leo ascendet. i. rex babylonis qui designatur nomine leonis
eo ꝙ habeb at signū leonis in vexillo: vt dicū ē supra q̄rto. q De su
perbia iordanis. i. ad silūdinē iordanis intumescēt. q̄ nūc opit terrā inf
politā. ꝛ p b designat ꝙ rex babylōis vētur⁹ fit cū tāta multitudine ꝛ po
testate ꝙ absorbeat idumeā. qō no. cū dr. r Ad pulcritudinē robustā
eo ꝙ ibi erāt ciuitates pulcre ꝛ fortes. s Et q̄s erit electⁿ. i. p̄nceps i
idumea. t Quē ponā ei. vt ei resistat ꝛ pualeat. q. d. nullⁿ. eo ꝙ iste
ē executor mee iustitie ꝛ p cedēs mea virtute. ió subdit. v Quis ē filius
mei. q. d. nullⁿ. x Et q̄s ē iste pastor. i. idumee rector. y Qui resistat
vultui meo. q. d. nullⁿ. ió sequit postea. z Si nō detecerint eos. s. idu
meos. a Parvuli gregis. i. minimi de exercitu mea virtute p cedētes.
b Et nisi dissipauerint cū eis habitaculum eorū. i. ciuitates ꝛ fortalicia
idumeorū. q̄si diceret nisi fiat ita nō credat mihi. q. ñ su veritas ipsa.
c Vt vocem nunc eor. cōmota ē terra. qz rumor burⁿ fiatis fuit diffusus ad
bab itās in terra: ꝛ nauigātes in mari. a Ecce q̄si aquila ascēdet ꝛ
euolabit. i. rex babylōis fortē ꝛ celerē veniet ꝛ idumeā. b Et expan.
alas suas. i. acies suas. c Super bosrā. ciuitatē regiā. d Et erit cor

fortium idumee i die illa. s. qñ debebūt resistere ꝛ bellare. e Qua
si cor mu. pru. i. pauidū ꝛ anxiū nimis. f Ad damascū. b p̄ir
ponit ꝙ pbia ꝛ sīros q̄ multa mala intulerūt iudeis: vt ps. iij. re.
ꝛ. iiij. in plurib⁹ locis: ꝛ b ē qd dr. Ad damascū. erat. n. ciuitas me
tropolis syrie fm ꝙ dicitur Esaie. vij. Caput syrie damascus. ꝛ
ideo pp b erando
ꝛ d damascū. pp be
tisat ꝛ totaꝛ syriam.
g Cōfusi ē emath
ꝛ arphat. nomina
sūt ciuitatū syrie.
b Quia au. pē.
audie. s. caprionē
d damasci que erat
metropolis.
b Turbati sūt in
mari. i. habitātes
in q̄busdā insulis
maris syrie p̄pin
quis ꝛ sub ei⁹ do
minio cōstitut⁹. p
pē qd audita va
statione syrie tur
bati fuerunt.
i Pre solitu. q̄
scē. non potuit. sz
pp̄ls ibi bītās ti
mēs ne adiūꝛ p
ueniret gladi⁹. in
b eb. aūt bī. Sicut
mare turbatū q̄
scere nō potuit. s.
pp̄ls existens in
emath ꝛ arphat.
ꝛ ēlīra plana: q̄
nō legūt tales in
sule fuisse sub do
minio syrie.
k Dissoluta est
damasc⁹. p timo
re q̄ dissoluit vir
tē animi ꝛ corpis
ió subdit. Versa
ē in fugā ꝛc.
l Dolores re. eā
q̄si pru. q̄ patitur
dolorē maximū ꝛ
angustiā.
m Quo derelīq̄.
ciui. laudabile. i.
damascū metro
polis vbi habita
uerūt abūdanter
ꝛ iocose. i beb. bī
Quo non dr for
tificata ciuitas laudabilis ꝛc. qz nō fuit sufficiēter munita a ciuib⁹
ꝛ hostes. ꝛ sic intelligit qd dr: hic. n Quo derelīq̄ ciuitates
s. sic munitā: vñ subdit. n Ꝛō cadēt iuue. ei⁹ in pla. ei⁹. eo ꝙ
hostes de facili introibūt. o Et oes viri pliij cōticescēt. nō po
tētes resistere. p Et succēdū ignē in muro damasci. i. domibus
muro ad beriēb⁹. q Et devorabit menia benadab. fuit. n. be
nadab rex syrie magn⁹ ꝛ potēs: vt bī. iij. Re. xx. ꝛ fecit magna edi
ficia in damasco q̄ tūc fuerūt ꝛbusta. r Ad cedar. Dec ē pars
q̄rta burⁿ ca. in qua pp̄ beuizar ꝛ saracenos q̄ meliⁿ dicerēt aga
reni: qz descēderūt ab abraā p ismael filiū agar ancille: sz ip̄i sur
pauerūt nomē a sara libera. cedar aūt fuit filⁿ ismaelis: vt bī. xxv
Et qz fuit potēs ꝛ famosus p ip̄m intelligūt b agareni. s Et
ad regna asor. nomē ciuitatis metropolis. q̄ nūs. n. agareni ba
bitarēt in tabernaculis ꝛ nō i ciuitatib⁹: vt postea dicet. nō habe
bāt aliquas ciuitates in q̄b⁹ manebāt artifices ad faciēdū mīta
b oib⁹ necessaria: q̄ nō pōt fieri i rētoriis ꝛ p̄ceteris: sicut nō i dñio
tartarorū sūt aliq̄ ciuitates p mercatoribⁿ ꝛ artificib⁹. sz nobiles

res ei⁹ venisset sup te: nō reliquisset
racemū si fures i nocte rapuisset qd
sufficeret sibi. Ego vo discoopui
esau: reuelauī abscōdita ei⁹ ꝛ celari
ri poterit: vastatū ē semē ei⁹: ꝛ fres
ei⁹ ꝛ vicini ei⁹ ꝛ nō erit. Reliquē pu
pilos tuos ꝛ ego faciā eos viuere
ꝛ vidue tue in me spabūt: qz hec di
cit dñs. Ecce gb⁹ nō erat iudiciū
vt biberēt calicē: bibētes bibēt: ꝛ
tu q̄i inocēs relinq̄ris. Nō eris in
nocēs: sz bibēs bibes. Quia p me
metipm iurauī: dicit dñs: ꝙ in soli
tudinē ꝛ in obprobriū ꝛ in desertū
ꝛ in maledictionē erit bosra: ꝛ oes
ciuitates ei⁹ erūt i solitudines sēpi
ternas. Auditū audiui a dño: ꝛ le
gat⁹ ad gētes missus sum. Cōgre
gami ꝛ venite ad eā: ꝛ surgam⁹ i
plui. Ecce ēm paruū dedi te i gē
tib⁹: ꝛ cōtēptibile inter hoies. Arro
gātia tua decepit te ꝛ superbia cor
dis tui: q habitas i cauernis petre
ꝛ appēdere niteris altitudinem
collis. Cū exaltaueris q̄i aquila ni
dū tuū: inde detrahā te dicit dñs. Et
erit idumea deserta. Omis q trāsibit
p eā stupebit ꝛ sibilabit super omnes
plagas ei⁹: sicut subuersa ē sodoma
ꝛ gomorra ꝛ vicine ei⁹ ait dñs. Nō
habitabit ibi vir: ꝛ nō incolet eā filⁿ
hoīs. Ecce q̄si leo ascēdet de superbia
iordanis ad pulcritudinē robu
stā qz subito currere faciā eū ad illā
Et q̄s erit electⁿ quē p̄ponam ei:
qs enim similis mei. Et qs sustinebit
me: ꝛ qs est iste pastor q̄ resistat vul
tui meo. Propterea audite consiliū
dñi qd inijt de edō: ꝛ cogitationes ei⁹
q̄s cogitauit de habitatoribⁿ thēmā.
Si nō deiecerīt eos paruli gregis
nisi dissipauerit cū eis habitaculū eo
rū. A voce ruine eor. cōmota ē terra:
clamor i mari audit⁹ ē vo
cis ei⁹. Ecce q̄si agla ascendet: ꝛ
euolabit: ꝛ expādet alas suas super
bosrā. Et erit cor fortium idumee i
die illa q̄ cor mulieris parturientis.
Ad damascū. Cōfusi sūt emath ꝛ
arphat q̄ auditū pessimū audie
rūt. Turbati sūt in mari: pre solī
tudine quiescere nō potuit. Dissolu
ta ē damasc⁹: versa i fugā tremor ap
p̄hēdit eā. Angustia ꝛ dolores te
nuerūt eā q̄i pturiēte. Quō dere
liq̄rūt ciuitatē laudabilē. vrbē leti
cie: Ꝛō cadēt iuuenes ei⁹ i plateis
ei⁹: ꝛ oes viri pliij conticescēt i die il
la ait dñs exercituū. Et succēdam
ignē i muro damasci ꝛ devorabit
menia benadab. Ad cedar ꝛ ad
regna asor: q̄ percussit nabuc. rex ba
bylōis. Hec dicit dñs. Surgite ꝛ
ascendite ad cedar: ꝛ vastate filios
orientis. Tabernacula eor ꝛ greges
eor capient: pelles eor ꝛ oia vasa
eor ꝛ camelos eor tollēt sibi: ꝛ vo
cabūt super eos formidinē i circuitu
ei⁹. Fugite: abite vehemēter: in
voraginibus sedete q̄ habitatis asor

r boies annoꝝ habitãt in cãpis r in tẗcoriis: q̃ aũt ꝺr: hic. Ad regna aſſor: ponit plurale p ſingulari ſicut Exo. xxxij. Iſti ſunt ꝺij rui iſrl. r nõ ibi erat vnicũ idolũ. vel ꝺr: regna i plurali: q: ſub vno principali rege erãt plures reguli. t Et vaſtate filios orientis. ſic enim noiant agarenos: q: habitabãt in pte orientali reſpectu iudee;

v Tabernacula eoꝝ rẗc. q: ſicut diẗũ ẗ. habitabãt in tabernacul' cũ gregib' ſuis. r de paſta vna regione trãſferebãt tentoria ſua ad aliam.

x In voraginibus ſedere. i. i loꝝ occultis ſubterraneis: vbi chaldei nõ poſſ vos inuenire.

y Inſt. n. ꝫ vos nabuc rex babylonis ꝓſilii cuius diffinitio fuit vos debellare dicens bellatoribꝰ ſuis.

z Conſurgite r aſcendite ad gẗes quietã. q. d. de facili potent debellari. q: nõ cauet ſibi.

a Non oſtia nec vectes eis. i. ſi habitabãt in fortalicijs ſz in cãpis.

b Soli habitãt. i. nõ hãt cũ alijs gẗib' cõfederationẽ a quib' pauꝝ licenciãtur ſubditur.

c Et erũt ca. eoꝝ rẗc. r q̃a nõ rectat eis vtli fuga ſubditur.

d Et diſperdaz eos in omnẗ ventum. quia homines fugientes vadunt ad diuerſas pres. e Qui ſunt attonſi in comã. agareni enim runc habebãt capillos recſos ad modũ pugilũ: vt dicũt expoſitores nri. i hebreo hr ſic. Et diſpdã eos i n oẽz ventũ angulatos angulos i. fugatos vſqz ad rere angulos: vt exponit Ra. ſal. f Et erit aſſor ciuitas ſupradicta. g Habita. draconũ. ranẽz deſtructa ſine repatiõe. h Quod factũ ẗ. Hic ẗ q̃ nta pa hui' ca. in qua ꝓpheriſat ꝫ clamitas. r ponit ꝓmo tpꝰ hui' reuelationis facte hieremie cũ dicit. In ꝓncipio regni ſedechie. r ſubdit. pp hencã cũ ꝺr. i Ecce ego ꝓfringã arcũ dã. i. ei' ptẗẗ q̃ deſigna ẗ p arcũ eo q̃ erãt optimi ſagittarij. k Et inducã ſup elaz quatuor vẗos. i. aduerſarios a q̃tuor vẗis. l Et vẗilabo eos. eijciẗ eos longe a terra ſua. cetera patẗ vſqz ibi. m Et ponã ſolũ meũ in elã. i. dabo dñiuz ei' alteri: cui' ſolũ erit meũ inq̃tũ poteſtate r auctoritate mea obtiẗebit. in hebreo hr. Et ponã ſedẽ meã i. obſidionẽ meã in elã. vt exponit Ra. ſa. r ꝺr: illa obſidio dñi eo q̃ dñs inſtigauit eam fieri. n In nouiſ. aũt die. rc. fa. capti. dã. illud enim regnũ fuit poſtea reparatũ per magnũ tempus.

In cap. xlix. vbi ꝺr in poſtil. Jõ ſubdit. Cur igit hereditatẗ.

Elchon. in hebreo ſignificat ſemp idolum Additio. i. ammonitaꝝ. ſed malchã alꝰ malchor ſignificat regẽ eoꝝ r alioꝝ quorũcũq̃ de quib' agit.

In eo. ca. vbi dicitur in poſtil. Dicit aũt hic Ra. ſa. q̃ boſra. Vod aũt boſra ſit ciuitas in idumea ꝺ pn Additio. ij. ap tib' ps. Et ſa. xlix. vbi ꝺr: q̃ ẗ iſte q̃ venit ꝺ edom tinctis veſtib' de boſra. r ſic de alijs multis locis. Capitulũ l.

Erbũ. Hieremias ꝓphetauit ꝺ gẗiles. hierlm. ꝓ pho/ tizar ꝫ babylonios. tũ q: magis circa eos imorat. tum q: p hec ꝓphetia ſequẗi lrẗ magis cõtinuat vt videbit. r diuidit in duas: q: ꝓmo ponit deſtructio chaldeoꝝ verbis planis. ſcõo magis paboliciis cap. ſe. Pria in tres. q: primo ponit deſtructio chaldeoꝝ. ſcõo deſtructionis rationẽ. Quoniã exultans. tercio deſtructiũ cõdimo: ibi. Ecce ppl'us. Pria ad hucin duas: q: ꝓmo deſcribit chaldeoꝝ interitꝰ. ſcõo iudeoꝝ reditus: ibi. In dieb' illis. Circa primũ dicitur.

b Annũciate in gẗib'. ranẽz mirabile fãm oib'.

c Leuate ſig. i. ponite ve xillum aduerſarioꝝ ſuper portas babylonis in ſignũ captionis ideo ſubditur.

d Dicite rẗc. marodach. dicũt expoſitores aliqui: q̃ per marodach intelligitur baltaſar: quẗ iterfecerũt perſe r medi dañ. v. r dicitur marodach. q: fuit filiꝰ eulmarodach. talia enim noia aliq̃ vari/ant in medio. ſic guillelmus r guillotus ſũt idem nomẽ. Ra. ſa. dicit q̃ marodach ẗ hic nomen idoli ſicut r bel: q̃ dicũtur ꝺ cõfuſa r deuicta: q: manifeſte apparuit q̃ nõ habebãt prãtez ſaluandi ſuos cultores.

e Quia aſcẗdet ꝫ eã gẗs ab aquilone. i. a media r pſide. q̃ vergunt ad aq̃lonẽ reſpectu babylonie.

f Qui ponet terrã ei' in ſolitudinẽ. q: babylonia nũc deſtructa nõ fuit poſt ea reedificate: ſicut hr in. fra eo. ca. r Eſa. xiij.

g In diebus illis. ꝺ pñr deſcribit iudeoꝝ reditus quia poſt deſtructionem babylonie. cyrus ꝓmo anno regni ſui dedit iudeis licẗiã reuertẗdi i iudeã. i. Eſdre. i. r ꝺ ẗ q̃ ꝺr. g In dieb' illis rẗc. Veniẗ filij iſrl' ipi r ſi. iuda. regno enim iſrael captiuato p ſalmanaſar aliq̃ euaſerũt q̃ poſtea in regno iude habitauerũt: r ſic cũ filijs iuda duci fuerũt in babylonẽ cũ eis redierũt. i Et flentes. pre gaudio ſeu ex cõtritiõe p̃cedẗnũ pcõꝝ pp que fuerãt captiuati. k Properabunt r dñm deũ ſuũ querẗ. p debitũ cultũ. vñ. i. Eſdre. iij. ꝺr: q̃ veniẗes in hierusalẗ ererẗrũt ibi altare dñi offerẗes ſup illud holocauſtũ dño mane r veſpere. l Et apponẗ ad dñm federe ſempiterno. q: poſtea nõ legũt iudei a deo p idolatriã declinaſſe: niſi aliq̃ pauci tpe machabeoꝝ r magis violẗia q̃ volũtate. Sciendũ q̃ in hebreo ꝺ hr. Federe in ſeculum. qꝰ nõ ſemp importat ꝓpetuitatẗ: ſed duratione notabile. m Quod nulla obliuione delebit. in hebreo hr. Qꝰ obliuioni nõ dabit: qꝰ ẗ intelligendũ vſqz ad chriſti aduentũ quo tpe fuerũt a deo ſeparati: pp ſuã incredulitatẗ: r ſic intelligit q̃ obliuioni nõ dabit vſqz ad magnũ tpus a reditu enim captiuitatis babylonice vſqz ad chriſtum fluxerunt anni circiter. cccc. n Oues perditus factus ẗ populus meus in captiuitate babylonica. r ſubditur cauſa. o Paſtores eorum. i. reges ſacerdotes r falſi ꝓphete. p Seduxerũt eos. vt patet ex predictis in hoc libro in plurimis locis. q Fecerũt eos vagari in mõtibus. i. cultu idolorꝝ que in talibus locis ponebãtur. r Obliti ſunt cubilis ſui. i. templi dñi. qꝰ dicebat caula ſiue cubile fidelium. r q: ppẽ qꝰ frequẗer traditi fuerũt iudei in manib' hoſtiũ. ió ſubdit. ſ Omes q̃ inuenerũt rẗc. dicerũt. Nõ peccauimus rẗc. ex hoc enim q̃ iudei ꝓpter offenſam dei tradebãtur in manib' hoſtiũ. dicebãt hoſtes ſe nõ peccare tractãdo eos cum nimia crudelitate. ſed hoc nõ ẗ verꝝ: q: deꝰ aliib' malorꝝ bene vtit in bonũ: ſicut p ꝺ mones exercet ſuam iuſticiam in dãnatos.

r boies annoꝝ habitãt in cãpis r in tẗcoriis: q̃ aũt ꝺr: hic. Ad regna aſſor: ponit plurale p ſingulari ſicut Exo. xxxij. Iſti ſunt ꝺij rui iſrl. r nõ ibi erat vnicũ idolũ. vel ꝺr: regna i plurali: q: ſub vno principali rege erãt plures reguli. t Et vaſtate filios orientis. ſic enim noiant agarenos: q: habitabãt in pte orientali reſpectu iudee;

v Tabernacula eoꝝ rẗc. q: ſicut diẗũ ẗ. habitabãt in tabernacul' cũ gregib' ſuis. r de paſta vna regione trãſferebãt tentoria ſua ad aliam.

x In voraginibus ſedere. i. i loꝝ occultis ſubterraneis: vbi chaldei nõ poſſ vos inuenire.

y Inſt. n. ꝫ vos nabuc rex babylonis ꝓſilii cuius diffinitio fuit vos debellare dicens bellatoribꝰ ſuis.

z Conſurgite r aſcendite ad gẗes quietã. q. d. de facili potent debellari. q: nõ cauet ſibi.

a Non oſtia nec vectes eis. i. ſi habitabãt in fortalicijs ſz in cãpis.

b Soli habitãt. i. nõ hãt cũ alijs gẗib' cõfederationẽ a quib' pauꝝ licenciãtur ſubditur.

c Et erũt ca. eoꝝ rẗc. r q̃a nõ rectat eis vtli fuga ſubditur.

d Et diſperdaz eos in omnẗ ventum. quia homines fugientes vadunt ad diuerſas pres. e Qui ſunt attonſi in comã. agareni enim runc habebãt capillos recſos ad modũ pugilũ: vt dicũt expoſitores nri. i hebreo hr ſic. Et diſpdã eos i n oẽz ventũ angulatos angulos i. fugatos vſqz ad rere angulos: vt exponit Ra. ſal. f Et erit aſſor ciuitas ſupradicta. g Habita. draconũ. ranẽz deſtructa ſine repatiõe. h Quod factũ ẗ. Hic ẗ q̃ nta pa hui' ca. in qua ꝓpheriſat ꝫ clamitas. r ponit ꝓmo tpꝰ hui' reuelationis facte hieremie cũ dicit. In ꝓncipio regni ſedechie. r ſubdit. pp hencã cũ ꝺr. i Ecce ego ꝓfringã arcũ dã. i. ei' ptẗẗ q̃ deſigna ẗ p arcũ eo q̃ erãt optimi ſagittarij. k Et inducã ſup elaz quatuor vẗos. i. aduerſarios a q̃tuor vẗis. l Et vẗilabo eos. eijciẗ eos longe a terra ſua. cetera patẗ vſqz ibi. m Et ponã ſolũ meũ in elã. i. dabo dñiuz ei' alteri: cui' ſolũ erit meũ inq̃tũ poteſtate r auctoritate mea obtiẗebit. in hebreo hr. Et ponã ſedẽ meã i. obſidionẽ meã in elã. vt exponit Ra. ſa. r ꝺr: illa obſidio dñi eo q̃ dñs inſtigauit eam fieri. n In nouiſ. aũt die. rc. fa. capti. dã. illud enim regnũ fuit poſtea reparatũ per magnũ tempus.

In cap. xlix. vbi ꝺr in poſtil. Jõ ſubdit. Cur igit hereditatẗ.

Elchon. in hebreo ſignificat ſemp idolum Additio. i. ammonitaꝝ. ſed malchã alꝰ malchor ſignificat regẽ eoꝝ r alioꝝ quorũcũq̃ de quib' agit.

In eo. ca. vbi dicitur in poſtil. Dicit aũt hic Ra. ſa. q̃ boſra. Vod aũt boſra ſit ciuitas in idumea ꝺ pn Additio. ij. ap tib' ps. Et ſa. xlix. vbi ꝺr: q̃ ẗ iſte q̃ venit ꝺ edom tinctis veſtib' de boſra. r ſic de alijs multis locis. Capitulũ l.

Erbũ. Hieremias ꝓphetauit ꝺ gẗiles. hierlm. ꝓ pho/ tizar ꝫ babylonios. tũ q: magis circa eos imorat. tum q: p hec ꝓphetia ſequẗi lrẗ magis cõtinuat vt videbit. r diuidit in duas: q: ꝓmo ponit deſtructio chaldeoꝝ verbis planis. ſcõo magis paboliciis cap. ſe. Pria in tres. q: primo ponit deſtructio chaldeoꝝ. ſcõo deſtructionis rationẽ. Quoniã exultans. tercio deſtructiũ cõdimo: ibi. Ecce ppl'us. Pria ad hucin duas: q: ꝓmo deſcribit chaldeoꝝ interitꝰ. ſcõo iudeoꝝ reditus: ibi. In dieb' illis. Circa primũ dicitur.

b Annũciate in gẗib'. ranẽz mirabile fãm oib'.

c Leuate ſig. i. ponite ve xillum aduerſarioꝝ ſuper portas babylonis in ſignũ captionis ideo ſubditur.

d Dicite rẗc. marodach. dicũt expoſitores aliqui: q̃ per marodach intelligitur baltaſar: quẗ iterfecerũt perſe r medi dañ. v. r dicitur marodach. q: fuit filiꝰ eulmarodach. talia enim noia aliq̃ vari/ant in medio. ſic guillelmus r guillotus ſũt idem nomẽ. Ra. ſa. dicit q̃ marodach ẗ hic nomen idoli ſicut r bel: q̃ dicũtur ꝺ cõfuſa r deuicta: q: manifeſte apparuit q̃ nõ habebãt prãtez ſaluandi ſuos cultores.

e Quia aſcẗdet ꝫ eã gẗs ab aquilone. i. a media r pſide. q̃ vergunt ad aq̃lonẽ reſpectu babylonie.

f Qui ponet terrã ei' in ſolitudinẽ. q: babylonia nũc deſtructa nõ fuit poſt ea reedificate: ſicut hr in. fra eo. ca. r Eſa. xiij.

g In diebus illis. ꝺ pñr deſcribit iudeoꝝ reditus quia poſt deſtructionem babylonie. cyrus ꝓmo anno regni ſui dedit iudeis licẗiã reuertẗdi i iudeã. i. Eſdre. i. r ꝺ ẗ q̃ ꝺr. g In dieb' illis rẗc. Veniẗ filij iſrl' ipi r ſi. iuda. regno enim iſrael captiuato p ſalmanaſar aliq̃ euaſerũt q̃ poſtea in regno iude habitauerũt: r ſic cũ filijs iuda duci fuerũt in babylonẽ cũ eis redierũt. i Et flentes. pre gaudio ſeu ex cõtritiõe p̃cedẗnũ pcõꝝ pp que fuerãt captiuati. k Properabunt r dñm deũ ſuũ querẗ. p debitũ cultũ. vñ. i. Eſdre. iij. ꝺr: q̃ veniẗes in hierusalẗ ererẗrũt ibi altare dñi offerẗes ſup illud holocauſtũ dño mane r veſpere. l Et apponẗ ad dñm federe ſempiterno. q: poſtea nõ legũt iudei a deo p idolatriã declinaſſe: niſi aliq̃ pauci tpe machabeoꝝ r magis violẗia q̃ volũtate. Sciendũ q̃ in hebreo ꝺ hr. Federe in ſeculum. qꝰ nõ ſemp importat ꝓpetuitatẗ: ſed duratione notabile. m Quod nulla obliuione delebit. in hebreo hr. Qꝰ obliuioni nõ dabit: qꝰ ẗ intelligendũ vſqz ad chriſti aduentũ quo tpe fuerũt a deo ſeparati: pp ſuã incredulitatẗ: r ſic intelligit q̃ obliuioni nõ dabit vſqz ad magnũ tpus a reditu enim captiuitatis babylonice vſqz ad chriſtum fluxerunt anni circiter. cccc. n Oues perditus factus ẗ populus meus in captiuitate babylonica. r ſubditur cauſa. o Paſtores eorum. i. reges ſacerdotes r falſi ꝓphete. p Seduxerũt eos. vt patet ex predictis in hoc libro in plurimis locis. q Fecerũt eos vagari in mõtibus. i. cultu idolorꝝ que in talibus locis ponebãtur. r Obliti ſunt cubilis ſui. i. templi dñi. qꝰ dicebat caula ſiue cubile fidelium. r q: ꝓpẽ qꝰ frequẗer traditi fuerũt iudei in manib' hoſtiũ. ió ſubdit. ſ Omes q̃ inuenerũt rẗc. dicerũt. Nõ peccauimus rẗc. ex hoc enim q̃ iudei ꝓpter offenſam dei tradebãtur in manib' hoſtiũ. dicebãt hoſtes ſe nõ peccare tractãdo eos cum nimia crudelitate. ſed hoc nõ ẗ verꝝ: q: deꝰ aliib' malorꝝ bene vtit in bonũ: ſicut p ꝺ mones exercet ſuam iuſticiam in dãnatos.

t Recedite de me. baby. vos iudei p ꝗrũ licentiãdi. v Et dicto. q̃ibe di ante gre. i. leanter redire in iudea. x Qm̃ ecce ego suscitabo ꝛc. p aduentum eiꝰ persaꝝ ꝛ medoꝝ fuit capta babylonia ꝛ ex ꝓsequẽti data iudeis licẽtia. cetera patẽt in lra. a Qm̃ exultaris. Dic ponit destructionis babylonice rõ. ꝛ ẽ duplex. vna ꝓpter crudelitates erga ꝓpm̃ iudaicũ: alia ꝓpter impietatẽ erga dnm. scõ a põit ibi. Uox fugientiũ. Pria adhuc diuidit in duas: q̃ ad destructionem chaldeoꝝ secuta ẽ liberatio iudeoꝝ. iõ primo ponit primus: secõ secõm: ibi. Grex dispsus. Circa primũ dr.

a Qm̃ exultaꝝ. in dechaldaiõe ꝓpli mei.

b Et magna loquimini attribuẽtes hoc vestre virtuti.

c Diripiẽtes here. meas. i. iudei. eo q̃ ibi viguit diuin⁹ cult⁹. d Qm̃ effusi estis. ad lacerãdũ ꝓpl'm meũ. e Sicut vitulus super herbã. ad cũ deglutiẽdũ. in heb. hr. Ut vitula triturãs. que pedib⁹ suis messes ꝓterit. ꝛ ore suo comedit. f Et mugi. vt thauri. ad ip̃s amplⁿ terrẽdus. g Cõfusa ẽ mr vra. i. babylon metropol' in regno chaldeoꝝ.

h Et adequata pul. i. de tecta i terrã. i Ecce nouissima erit. q̃ solebat esse ꝓma inter oẽs ciuitates.

k Et deserta ab hoib⁹.

l Inuia. q̃ nullus audebit trãsire ꝓp serpentes ꝛ draconeꝰ ibi habitãtes.

m Et arẽs. q̃ euphrates trãsiẽs p eã fuit deuiatus ab alueo suo p persas ꝛ medos eã oblidẽtes. ita q̃ p alueũ sicũ ĩtrauerũt ciuitatẽ. n Ab ira dñi nõ habi. i. a vidicta dei factũ ẽ q̃ decetero nõ habitet: vt p dictũ ẽ. o Omis qui trã. p baby. stupebit. de destructione tãte ciuitatis. p Et sibilabit. de ridẽdo superbiã eiꝰ p̃cedentem. q Preparamini ꝗ baby. p circuitũ ꝛc. ita q̃ nullⁿ possit stare ad ꝓpugnacula ad eiꝰ defensionẽ. r Clama. aduersũ eã. et hortãdo bellatores ꝗ eã. s Ubiq; dedit manũ. i. vbiq; q̃sluit auxiliũ ꝛ nõ inuenit: sicut infra in fine libri. egypto dedunⁿ manũ ꝛc.

t Sicut hoc destruẽdo eruddit alia regna. v Facite ei. eã destruẽdo.

x Disperdite sa. ꝛc. i. reddite terrã i circuitu eiꝰ deserta ꝛ incultã. y Ab facie gladij. co. i. ꝓp eruddiratẽ regis baby. q̃ dr col. ba. nõ a caẽria feliꝰ: ꝗ sagacitatis: fm osee. Ephraim coluba seducta ꝛc. In heb. hr. A facie gladij vinosi. i. sanguine babylonioꝝ inebriati. ꝛ p b intelligit gladiⁿ medorũ ꝛ p saꝝ. dicto hebraica b posita. f. iona. cũ quo ca ẽ ad colubã ꝛ vinositatẽ vt dictũ ẽ. ii. xxv. ꝛ. xlvi. z Unusq̃sq;. f. alienigenaꝝ in babylone existẽtũ. a Ad ꝓpm̃ suũ cõuer. de babylone recedẽdo. b Grex dispersus. Dic ꝓhr dicitur liberatio iudeoꝝ q̃ secuta ẽ ad destructionem chaldeoꝝ. p̃mittit m̃ eiꝰ captiuatio cũ dr. Grex dispsus isrl. i. ductⁿ ad diuersa loca ex terrã suã. c Leones. i. reges eruddites. d Et eiecerũt. ꝛ q̃ fuerũt illi subdit. e Primⁿ co. cũ rex assur. q̃ captiuauit decẽ trib⁹ iiij. Reg. xvij. f Iste nouissimus exossauit eũ nabuc. q̃ destruxit hierusalẽ ꝛ tẽplũ. vbi erat fornicatio ꝓpli spualiter ꝛ spualit: sicut fornicatio corꝓis ẽ in ossib⁹. g Propterea ꝛc. Ecce ego visitabo. ba by. de cuiꝰ pena infrẽdo. i Et pascẽ. carme. ꝛ basa. i. viuet abũdanter de bonis terre suc. k In dieb⁹ illis ꝛc. quercẽ iniqtas isrl. f. idolatria ꝓpter quam fuerũt captiuatus.

l Et non erit. q̃ post reditũ captiuitatis babylonice nõ legũ ꝓpluꝰ ad idolatriã declinasse vt dictũ ẽ. ii. Cõsequẽter fuerũt ad destructiõẽ babylonis cũdiuitur.

m Sup terrã dominantũ. i. babylonioꝝ q̃ multiꝰ regnis dñabant. in heb. hr. Rebellantũ. rebellauerũt cũ dño tẽplũ eiꝰ destruendo.

n Ascẽdẽ. ru qre.

o Et sup habitatores eiꝰ visita in malũ. iõ subdit

p Dissipa ꝛ interfice ꝛc. pnt ẽ malleⁿ terre. i. rex babylonis q̃ contriuerat ultras gẽtes. sicut malleus lapides.

q Quo ꝛsa ẽ in desertũ. ꝛ subdit modũ.

r Illaqueauit te. te capiendo nõ a re improuiso: sicẽ auis laqueo capitur. modi qm̃ ꝛ p scelõge a babylõe secerũt fluuiũ euphraten q̃ currebat p ciuitatẽ q̃ eã diuertẽ. ꝛ sic p alueũ vbi non erat mur⁹ intrauerũt reportẽte.

s Inuenta es ꝛ appbensa. ab aduersariis tuis.

t Qm̃ dñm pocasti. i. q. d. non est opinio humana: sed vindicta diuina: ideo subdit ir. v Aperuit dñs thesaurũ suũ. i. mala pene in sua pnna nobis occulta ꝓparata nbi ꝓtulit effectu. x Venite ad eã ab extremis finib⁹ terre. i. a longinquis valdeꝰ rib⁹ vñ collectⁿ fuit exercitⁿ cyri ꝛ darij. y Aperite vt exeant q̃ ꝓculcẽt eã. i. fmouete ipedimẽta exercitui medoꝝ ꝛ persaꝝ ꝛ subdit. a Tollite de via lapides. redigite in acerꝰ. ira hebraica ad aliũ sensũ reducit q̃ talis ẽ. Aperite portas. f. babylõis eas frangẽdo. Cõculcate sicut acerꝰ. f. frugũ q̃ extrẽdit in area ꝛ rerũ pedib⁹ aialiũ in terra illa ad granũ excutiẽdũ. q. d. sic conculcate babylõis ꝓpm̃ ꝛ iste sensus magis ꝓsonat lre ꝓcedẽtis ꝛ subsequẽtis: vt ꝓz de se. b Uox fugiẽ. Dic ꝓhr secũda eã destruẽdo eiꝰ tẽplũ. si enim deũ vere ipm reputassent eiꝰ tẽplũ nõ ꝓbuissent. ꝛ hoc est q̃ dicit.

b Uox fugiẽ. ꝛ c. q. d. ad hoc diuinitⁿ fuerũt aliqui in babylone a

Oues q̃ inuenerũt comederũt eos: ꝛ hostes eoꝝ dixerũt. Nõ peccamus ꝓ eo q̃ peccauerũt dño de cõmiticiꝰ ꝛ expectatiõi patriꝰ eorũ dño. Recedite de medio babilonis ꝛ terra chaldeorũ egredimini: ꝛ estote q̃ hedi ante greges. Qm̃ ecce ego suscitabo adducã i babilonẽ ꝓgregationẽ gentiũ magnarũ de terra aquilonis: ꝛ ꝓpabũt aduersus eã: ꝛ inde capiẽt. Sagitta eiꝰ q̃ vir fortis interfectoris: nõ reuertẽt vacua. Et erit chaldea in ꝓdã oẽs vastãtes eaꝰ replebũt ait dñs. Qm̃ exultaris ꝛ magna logmi diripiẽtes hereditatẽ meã: qm̃ effusi estis sicut vitulus super herbã: ꝛ mugistis sicut taur. Cõfusa est mr vra nimis: ꝛ adeo ꝗta puluerũ q̃ genuit vos. Ecce nouissima erit in gentib⁹: ꝛ deserta inuia: ꝛ arẽs. Ab ira dñi nõ habitabit ꝛ ꝓdigetur tota in solitudine. Omis q̃ trãsibit p babylonẽ stupebit ꝛ sibilabit super vniuersis plagis eiꝰ. Preparamini ꝗ ꝓ babylões p circuitũ omes q̃ tendis arcũ debellate eã ne parcatis iaculis: q̃ dño peccauit. Clamate aduersus eaꝰ. Ubiq; dedit manũ. Cecidẽrũt fundamẽta eiꝰ destructi sũt muri eiꝰ qm̃ vltio dñi est vltionẽ accipite de ea. Sicut fecit facite ei. Disperdite satorẽ de babylõe ꝛ tenentẽ falcẽ in tẽpe messis a facie gladij columbe. Unusq̃sq; ad populũ suũ ꝓcurrẽt: ꝛ fugiẽt ad terrã suã fugiẽt. Grex dispsus israel leones eiecerũt eũ. Primⁿ comẽdit eũ rex assur: iste nouissimⁿ exossauit eũ nabu. rex babylonis. Propterea hec dicit dñs exercituũ deⁿ israel. Ecce ego visitabo regẽ babylõis i terra eiꝰ sicut visitaui regẽ assur: ꝛ reducã israel ad hiraculũ suũ. Et pascẽt carmel⁹ ꝛ basan ꝛ in mõte ephraim ꝛ galaad saturabit aia eiꝰ. In die illa ꝛ in tẽpe illo ait dñs q̃rẽt iniqtas israel: ꝛ nõ erit ꝛ peccata iuda ꝛ nõ inuenient: quia ꝓpicⁿ ero eis q̃s reliquero supⁿ terrã dñantiꝰ ascẽdẽ ꝛ superhiratores eiꝰ visita. Dissipa ꝛ interfice q̃ p eos sunt ait dñs: ꝛ fac iuxta oia q̃ ꝓcepi tibi. Uox belli in terra: ꝛ contritio magna. Quo confractus ꝛ contritⁿ malleⁿ vniuerse terre. Quo ꝛsa ẽ in desertũ babylõ i gẽtib⁹. Illaqauit te ꝛ capta es babylõ ꝛ nesciebas inuenta es ꝛ apprehẽsa: qm̃ dñm ꝓuocasti. Aperuit dñs thesaurũ suũ ꝛ ꝓtulit vasa ire sue: qm̃ opⁿ est dño exercituũ in terra chaldeorũ. Venite ad eã ab extremis finibus: aperite vt exeãt q̃ cõculcẽt eaꝰ. Tollite de via lapides ꝛ redigite in acerꝰ: ꝛ interficite eã: nec sit q̃q̃ reliquiꝰ. Dissipate vniuersos fortes eiꝰ: descẽdãt in occisionẽ. Ue eis q̃ venit dies eoꝝ tẽps visitatõis eoꝝ. Uox fugiẽtũ et eoꝝ q̃ euaserũt de terra babylõis: vt ãnũciant in syõ vltionẽ dñi dei nr̃i: vltionem templi eiꝰ. Annũciate in babylonẽ plurimis oib⁹ q̃ tendũt arcuꝰ. Cõsistite aduersus eã ꝓ gyrũ: ꝛ nullⁿ euadat Reddite ei ꝗ opⁿ suũ iuxta oia q̃

f Ubiq; dedit manũ. i. vbiq; q̃sluit auxiliũ ꝛ nõ inuenit: sicut infra in fine libri. egypto dedunⁿ manũ ꝛc.

r Et ciecerũt. cũ.

q Quia peccauerũt dño. ꝛ q̃ fuerũt illi subdit. e Primⁿ co. cũ rex assur. q̃ captiuauit decẽ trib⁹

gnorte pseruari vt agnoscerẽt ⁊ cõfitereẽtur babylonẽ destructã in vltione destructionis tẽpli dñi. cetera patẽt vsq; ibi. c Et nullus euadat. s. de illis qs de⁹ p ordinauit interficiẽdos: qz plures morte euaserũt vt p dictũ ẽ imediate. Quia ⅁ dñm erecta ẽ destructiones dicit⁊ sue virtuti iputãdo⁊ tẽplũ dñi perenãdo. e Aduer. sanctos ⁊ ma. sonabit. ex multitudine bolus ⁊ fremitu armoꝝ. f Audi. rex baby. fa. eoꝝ. in pdictis pdinõib⁹. 5 Et diss. sũt ma. ei⁹. p. ter morte. 5 Angustia app. eũ. in aio inter⁹. a Dolor q̃ si pturiẽ in sẽsib⁹ exter⁹. b Ecce q̃si leo ascẽdet. iste ppls ⅁ babylone. c De superbia ioꝝ. ⁊ c. exponat sicut. ⅁. plix. ⅁ excepto q ibi d⁹ ⅁ idumeã. ⅁ autẽ ⅁ babylone vsq; ad finem hui⁹ capitulí.

Jn. c. l. vbi d⁹ i postill. A facie gladij columbe.

Addito.

M be. ñ bñ ⅁ aliq̃ dictio eq̃voca ad colũbã ⁊ ad vinostratcs. ⁊ solũ signat colũbas ad lram. ⁊ exponat sicut. ⅁. xxv. i addito. Ca. l.

Ecdicit dñs. De scripta babylonis destructõe mõ plano: hic describit mõ magis parabolico. ⁊ diuidit in duas qz p describit sub parabola verbi. secõo sub parabola facti: ibi. verbum qd̃ p: cepit. Prima in duas: qz p ponit parabolica descriptio: secõo ponit explanatio: ibi. Acuite sagittas⁹. Prima in duas ⁊ duas parabolas. secõa ibi. Calix aureus⁹. Pria parabola ẽ de vero pestilẽte: p quẽ intelligit exercit⁹ medoꝝ ⁊ persaꝝ ad destructionẽ venientes babylõis: cũ dicitur b Ecce ⁊c. leuauerunt ⅁ me. tẽplũ meũ p buzendo tpe nabucho. ⁊ vasa mea cult⁹ bũanis vsib⁹ applicãdo tpe balthasar. dañ. v. c Quasi vẽ. pe. s. exercitũ medoꝝ ⁊ persarum. d Et mittã in baby. vẽtilatores. s. cyrũ ⁊ darius exercit⁹ rectores. e Et vẽti. eã ⁊c. bõa eius rapiẽdo ⁊ eã destruẽdo. f Mõ tendat. sic bñ libri correcti. g Qui tẽ. ar. eã suã ⁊c. q. d. pedites sagittarij ⁊ eq̃tes loricati ñ poterunt defẽdere babylonẽ. Fm hebreos lra talis ẽ. Antẽdat tẽdẽs arcũ suũ ⁊ non valebit lorica. ⁊ est mod⁹ loquẽdi occurrat⁹: vbi p⁹ aliq̃d supplere sibi ñ. Reg. v. ppo fuerat die illa q̃ percussisset ichuzeus subitelligẽdũ est: fier m a gister mulinc ⁊ b mõ cum d⁹ ⅁. Attendat subintelligit bellatorẽ babylonicũ Tendẽs arcũ suũ. s. quilibet sagittarius de exercitu cyri ⁊ darij: ⁊ non valebit lorica. s. babylonisorũ ad sustinẽdũ ictũ: ⁊ huic sensui magis psonat lra sequẽs cum dicitur, g Nolite parcere ⁊c. hui⁹ destructionis subditur vna causa cũ dicitur. h Qm nõ fuit viduat⁹ ⁊c. i. derelict⁹ ab eo totaliter: qz ⅁ pmiserit pplm suũ affligi ⁊ captuari a chaldeis: ñ postea vindictã accepit: ió subdit. i Fugite de medio babylonis ⁊c. ⁊ pater lra. k Calix. hic ponitur secũda parabola. s. calicis aurei inebriantis gẽtes. p quem designatur rex babylonis qui potum d oloris multis gentibus p pinauit. ⁊ quia hoc fecit crudeliter ⁊ superbe: attribuẽs sue virtuti quod fiebat virtute d ei, ideo factum est sibi simile fm ordinem diuine iustitiae

ist. s. idolatria p ter quam fuerat captiuatus.

l Et non erit. qz post reditũ captiuitatis babylonice nõ legũt pplus ad idolatriã dedinasse vt dictũ ẽ. Cõsequẽter fuerũt ad destructiõẽ babylonis cõdiuitur.

m Sup terã dominantiũ. i. babylonioꝝ q̃ multi regnis dñabant. in b cõ. b f. Rebellantiũ. rebellauerant cũ duo tẽplũ e⁹ destruendo.

n Ascẽde. ru qre.

o Et sup habitatores ei⁹ vrbis in malũ. ió subdit.

p Disipa ⁊ interfice ⁊c. pnt⁹ ẽ malle⁹ terre. i. rex babylonis q̃ contriuerat mitras gẽtes. sicut malleus lapides.

q Quo ⁊ fa ẽ in desertus. ⁊ subdit modũ.

r Illaqueauit. te capiendo mõ a re improuiso: sic auis laqueo capitur. medi cũ ⁊ p selõge a babylone fecerũt fluuius euphratem q̃ currebat p ciuitates q̃ eã diuertũ. ⁊ sic p alueũ vbi non erat murꝰ intrauerũt rep. nte.

s Inuenita es ⁊ apprehensa. ab aduersarijs tuis.

t Qm dñm peccasti. q. d. non ex opinio humana:

v Aperuit dñs thesaurũ occulta pparata tibi. p tuhri inimic⁹ terre. i. a longinqo vel darij. y Aperuit ⁊c. ra exercitui medoꝝ ⁊ persaꝝ ió. redigite in acerues. lra bo ẽ. Aperite portas. s. babylõis oos. s. frugũ q̃ extrẽdũt in area granũ exterminẽdũ. q. d. sic con magis psonat lre precedẽti ⁊ gie. Dic poit secõa cã destruẽdũ destruedo ei⁹ tẽplũ. si enim p bussisset. ⁊ b est qd̃ dicit. fuerũt aliqui in babylone a

secit facite illi: qz⁹ pra dñi erecta ẽ aduersũ⁶ sctũ isr'. Idcirco cadẽt iuuenes ei⁹ in plateis eius: ⁊ oẽs viri bellatores ei⁹ cõticescẽt i die illa ait dñs. Ecce[i] ego ad te sup: be: dicit dñs de⁹ exercituũ: qz vẽit dies tu⁹ tps visitatiõis tue. Et cadet superbus ⁊ corruet: ⁊ nõ erit q̃ suscitet eũ ⁊ succendã ignẽ in vrbib⁹ ei⁹: ⁊ [k]deuorabit oia i circuitu ei⁹. Hec[l] dicit dñs exercituũ. Calũniã sustinẽt filij israel ⁊ filij iuda sil'. Oẽs q̃ ceperũt eos tenẽt: nolũt dimittere eos. Redẽptor eorũ fortis dñs exercituũ nomen ei⁹. Judicio[i] defẽdat[k] cãs eorũ: vt exterreat terrã et cõmoueat hitatores babylõis. Gladi⁹ ad[m] chaldeos ait dñs ⁊ ad hitatores babilonis ⁊ ad pricipes ⁊ sapiẽtes ei⁹. Gladius[n] ad diuinos ei⁹: q⁹ stulti erũt. Gladi⁹ ad fortes illi⁹: qui timebunt. Gladi⁹ ad eq̃s ei⁹: ⁊ ad curr⁹ ei⁹ ⁊ ad oẽ vulg⁹ qd̃ est in medio ei⁹: ⁊ erũt q̃si mulieres. Gladi⁹ ad thesauros ei⁹ q̃ diripiẽtur. Siccitas[p] sup aq̃s ei⁹ erit: ⁊ arescẽt qz⁹ terra sculptilũ ẽ: ⁊ [r]in portẽtis gliat'. Propterea[s] hitabũt dracones: cũ[t] fatuis ficarijs et hitabũt in ea struthões. Et nõ habitabit vltra vsq; i sempiternũ nec extruet vsq; ad generationẽ ⁊ generationẽ. Sicut subuertit dñs sodomã ⁊ gomorrã ⁊ vicinas ei⁹ ait dñs. Non habitabit ibi vir: ⁊ nõ incolet eã filij hominis. Ecce[u] ppls veniet ab aquilone: ⁊ gẽs magna ⁊ reges multi cõsurgẽt a finib⁹ terre. Arcũ ⁊ scutũ apprehendẽt: crudeles sunt ⁊ immisericordes. Vox[x] eorũ q̃si mare sonabit: ⁊ super equos ascẽdet sicut vir parat⁹ ad pliũ pra te filia babylõ. Audiuit[y] rex babylõis famã eorũ ⁊ [z]dissolute sũt manus ei⁹. Angustia[5] appẽhẽdit eũ. dolor[a] q̃si pturiẽtẽ. Ecce[b] q̃si leo ascẽdet: d⁹ superbia iordãis ad pulcritudinẽ robustũ: qz subito currere faciã eũ ad illã. Et qs erit electus⁹ quẽ pponã ei⁹? Quis enim similis mei ⁊ qs sustinebit me? Et quis est iste pastor q̃ resistat vultui meo? Propterea audite pliũ dñi qd̃ mẽte cõcepit aduersus babylonẽ ⁊ cogitatões ei⁹ quas cogitauit sup terrã chaldeoꝝ: nisi detraxerit eos paruli gregũ: nisi dissipatum fuerit cũ ipsis hitaculũ eoꝝ. A voce capiuitatis babylõis cõmota ẽ terra ⁊ clamor inter gẽtes audit⁹ est. b Ec[c] dicit dñs. Capi. li.

Ecce[b] ego suscitabo sup babylonẽ ⁊ sup hitatores ei⁹ qui cor suũ leuauerũt pra me q̃si vẽtũ pestilẽtẽ: ⁊ [c]mittã in babylonẽ vẽtilatores: ⁊ [d]vẽtilabũt eã. Et demolietur terrã ei⁹: qm̃ venerũt sup eã vndiq; i die afflictiõis ei⁹. Nõ[f] tẽdat q̃ tẽdit arcũ suũ: ⁊ nõ ascendet loricat⁹. Nolite pcere iuuẽib⁹ ei⁹: interficite oẽs miliciã ei⁹. Et cadent interfecti in terra chaldeoꝝ: ⁊ vulnerati in regionib⁹ ei⁹. Qm̃[h] nõ fuit viduat⁹ isr' ⁊ iuda a dño deo suo: dño exercituũ: terra autẽ eoꝝ repleta ẽ delicto a sctõ isr'. Fugite[i] d⁹ medio babylonis vt saluet vnusq; sq; animã suã. Nolite tacere sup iniqtate ei⁹: qm̃ tps vltiõis ei⁹ ẽ dño in ciũ: ipse retribuet ei. Calix[k] aureus⁹ babylõ in manu dñi inebriãs

Jn enim gloriantur. i. deo vel idolo gigantũ: vt dicit Ra. sa.

e Propterea habitabit. q̃ hitãt in locis ruinosis ⁊ deserto.

f Cũ fa. fica. i. fatuis ⁊ fatuis. vt dicit huguitio q̃ fũt boies silue stres: vel fm alios d monos in tali effigie apparentes. cetera patẽt ex supradictis. v Ecce ppls. b pdik destructũ pdicto. ⁊ p exercitũ d⁹. Ecce ppls vẽit ab aquilõe. secõo a statura cũ d⁹. Et gẽs magna. b boies. n. aquilõares fũt maioris corpis q̃ australes. tcio a multitudinẽ ibi. Et reges multi. q̃rto ab animositate ⁊ crudelitate cũ d⁹. Arcũ ⁊ scutũ ⁊c. quãto enim boies fũt magis aquilonares tãto pl⁹ hũt de sanguine: ⁊ fũt magis aiosi ⁊ iracũdi. x Vox

aduersus deus q̃ colitur ab isr' sicut scũs sanctoꝝ. cetera patẽt vsq; ibi. f Ecce ego ad te super be. ru rex babylonis q̃ faciebas re adorari sicut deũ Dañ. iij.

5 Et deuora. oia i circui. ei⁹. qz medi ⁊ pse nõ solus destruerũt vrbes sz alia q̃ erãt i circuitu vrbium.

b Hec dicit. hic pñt ponit libera tio iudeoꝝ pscuta ad destructõẽ chaldeoꝝ a q̃bus dure tractabãtur ió d⁹. Calũniã sustinẽt ⁊c. subditur eoꝝ liberatio ñ tu te diuina. Redemptor eoꝝ fortis ⁊c.

i Judicio. i. fm ordinẽ suc iustitie

k Defen. cãs eorũ. eos liberando ⁊ chaldeos puniendo. sequitur.

l Gladius. s. medoꝝ ⁊ persaꝝ.

m Ad chaldeos destruendos.

n Gladi⁹ ad diuinos ei⁹. q̃ deceptis a demonib⁹ falsa babylõis diuinabant: eos securitatẽ p mittẽdo. ió sequit. o Qui stulti erũt. qz p stũ apparuit p effectus. cetera patẽt vsq; ibi. p Siccitas su. aq̃s ei⁹. q: medi ⁊ pse siccauerũt alueũ euphratis mõ pdicto.

q Quia ter. scul. ẽ. i. diuersis idolatris dedicata.

r Et in por. glo. i. in falsis figmẽtis vt dicit gl. i b cõ. b f

secũda parabola. s. calicis aurei inebriantis gẽtes. p quem designatur rex babylonis qui potum d oloris multis gentibus p pinauit. ⁊ quia hoc fecit crudeliter ⁊ superbe: attribuẽs sue virtuti quod fiebat virtute d ei, ideo factum est sibi simile fm ordinem diuine iustitiae

et fm hoc ps lfa vsq; ibi. l Tollite restiñ.i.medicinā ad dolorē eius sanādū sicut mirigādū: et loquit ironice. vñ subdit. m Curauimus baby. cc. et loquit scriptura ad modū medici totaliter desperātis de sanatione infirmi. q: tūc dimittit eū. dicit ñ glo. q verbū ē angelorū ad custodiam babylonie deputatorū: dimittēnū eā tpalit affligi. eq videbūt sup b vo

luntatem dei, ideo subditur.

n Qm peruenit vsq; ad ce. indi. ei. i. cotā deo.

o Protulit do. iusti. nrās. hbū ē ppbete in pson re deūtū de babylonica capitiuitate pfidēnū se liberatos p meritū hieremie: ezechidis: et daniel: et alio; sanctoū illū tēpis et ēt patrū antiquoū.

p Venite. Hic pñr pōit dū tay pabolay explanatio. et pmo pme. secdo secdo ibi. Collidis. pma in duas: q: primo ponit explanatio. secdo dicit cōfirmatio: ibi. Iurauit. pma parabola significat ex cōtinū medoū et psarum babylonias destruētē. b aūt fuit maxime p artē sagittandi et iō explanans modū destructiōis dicit. Venite sagittas cc. q Qm vltio dñi ē. in cui tēptū balthasar vasa diuino cultui deputata cōib vsib applicauit. r Vltio tēpli sui. qd nabuch. cōbussit.

o Sup mu. baby. leuate signū cc. q. d. q rūcūq; babylōij se disponāt ad defēdēdū ñ nihil eis valebit. iō sequit. Quia cogitauit dñs et fecit cc.

t Que habitat sup aq; multas. b dr: q: euph: arcet fluuius magnus transibat p ciuitatē añ ei destructionē. v Locuples i thesauris de diuersis pincipis crudelit pgregatis.

x Venit finis tu pedalis. passio. tue. q. d. tu es ppe casum sicut arbor cui ē sola mēsura pedis pscindēda. i. beō. br. Venit finis tu mēsura rapie tue. i. fin mēsuraz peri tui. rapiēdo crudeliter bona aliorū. et iste sensus magis cōsonat

oēs terrā. De uino eius biberūt gentes: et iō cōmote sunt. Subito cecidit babylon et cōtrita est. Vlulate sup eā: tollite resinā ad dolorē eius si forte sanet. Curauimus eam babylonē et nō ē sanata. Derelinquamus eam et eam vnusq;q; in terrā suā. Qm pueniit vsq; ad celos iudiciū eius: et eleuatū ē vsq; ad nubes. Protulit dñs iustitias nras: venite et narremus in syō opus dñi dei nri. Acuite sagittas et implete pharetras. Suscitauit dñs spm regum medorū et ēt babylonē mēs eius est vt pdat eam. Qm vltio dñi est vltio tēpli sui. Sup muros babylonis leuate signū: augete custodias. Leuate custodes: pparate insidias: q: cogitauit dñs et fecit quecūq; locutus ē cōtra habitatores babylōis. Que habitas sup aq; multas locuples in thesauris: venit finis tuus pedalis pcisionis tue. Iurauit dñs exercituū p aias suā: qm replebo te hoib quasi bruco: et sup te celeuma cāta bit. Qui fecit terrā in fortitudine sua et ppauit orbem in sapia sua et prudētia sua extēdit celos. Dāte eo voce multiplicat aque in celo. Qui leuat nubes ab extremo terre fulgura in pluuiā fecit: et pduxit vētos de thesauris suis. Stultus factus ē omis hō a scia: cōfusus ē omis flatore in sculptili: q: mēdax ē cōflatio eius: nec est spūs in eis. Vana sunt opa et nulli digna: in tpe visitatōis suē pibūt. Mō sicut hec

ps iacob qui fecit oia ipe ē israel sceptrū hereditatis eius dñs exercituū nomen eius. Collidis tu mihi vasa belli: et ego collidā in te gētes: et dispdā in te regna. Et collidā in te equū et equitē eius: et collidā in te currū et ascensorē eius: et collidā in te virū et mulierem. Et collidā in te senē et puerū: et collidā in te iuuenē et virginē: et collidā in te pastorē et gregē eius: et collidā in te agricolā et iugales eius: et collidā in te duces et magistratus: et reddam babylōi et cūctis habitatorib chaldee omē malū suū: qd fecerūt in syon in oculis vestris ait dñs. Ecce ego ad te mōs pestifer ait dñs: q corrumpis vniuersam terrā. Et extēdā manū meā sup te et euoluam te de petris: et dabo te in mōte cōbustionis. Et non tollēt de te lapidē in angulū et lapidē in fundamēto: sed pdit in eternū eris: ait dñs. Leuate signū in terra: clangite buccinā i mōnib. Sāctificate sup eā gētes: annūciate cōtra illā regib ararath menni et ascenez: miserate cōtra eā taphsar. Audite equū qsi hirsutū aculeatū Sāctificate cōtra eā gētes: reges medie ducēs eius: et vniuersos magistratus eius: cūctāq; terrā ptātis eius Et cōmouebitur terra et conturbabitur: quia cuigilabit contra babylonem cogitatio dñi vt ponat terrā babylōis desertā et inhabitabilē. Cessauerūt fortes babylōis a plio: hirauerūt i psidijs. Deuo-

te deuātur explanationes bñide q p desank in nubes. i Fulgura in pluuiā fecit. pluuia cm abundās facit cessare fulgura. k Et pduxit vētos de thesauris suis. i. de locis hoib occultis.

l Stultus cc. a scia et loquit de scia supstitiosa cuiusmodi ē mīgromātia et eius partes. ideo subditur.

m Confusus est omis cōflator i sculpti. et loquit de imaginibus p astronomiā factis. et p alios modos supstitiosos.

n Quia mendax ē cō. ei. qō pbat dicens.

o Nec ēspūs in eis. si cm aliqn detur in eis rūsa. b ē a demonibus.

p Vana sūt opera. i. nulla virtute de se bona.

q Et risu digna i. de risibilia sapientibus.

r In tpe visitationis suē pibunt. destructa cm babylone destructa fuerūt p dola que ibi erant.

s Mō sicut hec. s. vana.

t Pars Jacob. supple est.

v Quia qui fecit oia. s. de' verus.

x Ipse ēps. s. iacob.

y Et risit loq. be re. ei. fidēs eri possidēt dñm p fidē et delectatiōē et de' possidet eos p gratiam. et iō sicut fideles sūt ps dei ita et de' ē ps eorū q: predicen sūt a deo et ipi pdigūt eā aliqa pcepta.

z Collidis. b ponit explanatio secde pabole et dicit i duas partes: q: pmo pōit pabole sntia. secdo bicrlin ōrimenta ibi. Comedit me. Sniaio pabole

consistit in hoc q per eam designat rex babilonis ppinās alios porū meroris: et sic facētū ē sibi et suis: q victorias sacras virtute dei ascribebat sibi. iō sibi dr in psona dñi. z Collidis tu mihi i. vt instrm iustitie mee. a Vasa belli. i. apparatū bellorū aliorū gentiū. b Et ego collidā in te gētes. q: iustitiā mea voluntate iniqua exercuerūt eos. c Et dispdā in te regna. nbi subiecta et auxiliaria. d Collidā in te equū et equitē. i. eqs et eqtes. q: ponit hic singulare p plurali: et sic i sequētib. e Omē malū qd fecerūt in syon. tēplū cōcremādo. f In oculis vrīs: in hoc alloquit iudeos q hoc viderūt q: plures erāt in babylone. g Ecce ego ad te mōs pestifer. i. babylō q ē mōs alt. p potentiā et supbiā et pestifer. occidēdo gētes alias crudelit.

h Euoluā te de petris. i. de fortalitiis tuis in quibus confidis.

i Et dabo te in mōte cōbustionis. q: babylō fuit pbusta a media

ratũ ē robur eorũ: ⊤ [u] facti sũt q̃i mulieres. Incēsa [v] sũt tabernacula eꝰ ⊤ trit [x] sunt vectes eꝰ. Currēs [y] obuiã currēti veniet: ⊤ nũciꝰ obuiꝰ nũciati ⊤ ãnũciet regi babylōis: q̃ capta [a] ē ciuitas eꝰ a sũmo vsq̃ ad sũmũ: ⊤ [b] vada ꝓoccupata sũt ⊤ [c] paludes incēse sunt igni: ⊤ [d] vir bellatores ꝓturbati sũt. Quia hec dicit dñs exercituũ deꝰ israel. Filia [e] babylōis q̃ si area: tp̃s [f] metitur eꝰ. Adhuc modicũ ⊤ veniet tp̃s messionis eꝰ. Comedit [h] me deuorauit [i] me nabu. rex babylōis. Reddidit [k] me q̃si vas inane. Absorbuit me q̃si draco: repleuit [l] vēntrẽ suũ teneritudine mea: ⊤ [m] eiecit me. Inigtas [n] aduersũ me ⊤ [o] caro mea sup [p] babylonẽ dicẖ hitatio syõ ⊤ sãguis meꝰ sup hitatores chaldee dicit hierlẋ. Propter ea [q] hec dicit dñs. Ecce [r] ego iudicabo cãẋ tuã ⊤ vlciscar vltionẽ tuaẋ. Et [s] desertũ faciaẋ mare eꝰ ⊤ [t] siccabo venã eꝰ. Et [u] erit babylō in tumulos hitatio draconũ: stupor [x] et sibilꝰ eo q̃ nõ sit hitator. Sicꝛ [y] vt leones rugiẋt ⊤ [z] ercutiẋt comas vt luti catuli leonũ. In [a] calore eorũẋ ponã poꝰ eorũ ⊤ inebriabo eos vt sopiãt ⊤ [b] dormiãt sõnũ sẋpiternũ: ⊤ ñ ꝓsurgãt dicit dñs. Deducã [c] eos q̃i agnos ad [d] victimã: ⊤ q̃si arietes cũ hedis. Quõ capta ē sesach ⊤ cõprhẋsa ē iclita vniuerse terre. Quõ facta ē i stupor babylō inter gẽtes.

Ascẋdit [e] sup babylō mare: multitudie [f] fluctuũ eꝰ opta [g] ē. Facte sũt ciuitates eꝰ in stupor ē: terra inhabitabil ⊤ deserta: terra in q̃ nullꝰ hitet: nec trãsiet p eã filiꝰ hois. Et [h] visitabo sup bel i babylōe ⊤ [i] eijciã qd̃ absorbuerat d̃ ore eꝰ: ⊤ [k] nõ ꝓfluet ad eã vltra gẽtes. Si qd̃ ⊤ murꝰ babylōis corruet: egredimi [l] d̃ medio eꝰ ppl̃s meꝰ vt saluet vnusq̃sq̃ animã suaẋ ab ira furoris dñi. Et [m] ne forte mollescat cor vr̃ẋ: ⊤ timeatis auditũ q̃ audiẋ i terra. Et [m] uẋiet i ãno auditio: ⊤ [o] pꝰ hũc ãnũ auditio ⊤ [p] iniqtas i terra ⊤ [q] dñator sup dñatorẋ. Propterea ecce dies ueniũt ⊤ uisitabo sup sculptilia babylōis ⊤ oīs terra eꝰ ꝓfũdẋ: ⊤ uniuersi interfecti eꝰ cadẋt i medio eꝰ. Et [a] laudabũt sup babylonẽ celi ⊤ terra ⊤ [b] oīa q̃ i eis sũt: q̃ [c] ab aglōe ueniẋt ei pdones ait dñs. Et quõ fecẋ babylon vt caderẋt occisi israel sic d babylone cadẋt occisi in uniuersa terra. Qui [d] fugistis gladiũ uẋite [e] nolite stare. Recordami, peul dñi: ⊤ [f] hierusalẋ ascẋdat sup cor ur̃ẋ. Cõfusi sum [g]: q̃ñ audiuim [g] obprobrium. Operuit ignominia facies nr̃as q̃ [h] ueneruũt alieni super [i] sanctificationẽ domꝰ dñi. Propterea [k] ecce dies ueniũt ait dñs: ⊤ [l] uisitabo sup sculptilia babylōis: ⊤ [m] i oī terra eꝰ mugiet uulnerat [n]. Si [n] ascẋdenit babylon i celũ et firmauerit i excelso oro-

p Sup babylō. supple veniat vino eꝰ. q Propterea. b ꝓñr pōit d vnia iusticia cũ i pson dñi rndet hierlm ꝓquerẋti. r Ecce ego iudi. cãm tuã. d ãdo p re sniaẋ d babylonẽ. s Et deser. fa. ma. eꝰ. i. ꝓgregatões aquaẋ ex cursu eupbraẋ fm modũ loquẋdi hebraicũ q̃ oīs aquaẋ cõgregatio vocat mare. Fꝛ illõ Gen. i. Congregatõesq̃ aquaẋ appellauit maria t Et siccabo ve. eꝰ. i. cursũ eupbraẋ mõ sup: ad cõ v Et erit baby. i tumu. ex ruinis domoꝝ ⊤ muroꝝ. x Stupor ⊤ sibi. p admiratione tanta ruine. y Sicꝛ vt leo. ru. s. chaldei leones. n. horribile rugũt qñ sũt deuicti. z Et ex cu. co. lu. d arabẽdo capillos suos p dolore ⊤ indignatiõe sic faciũt leones qd̃ sũt deuicti. i he. ñ hẋ sic. Recanabũt vt catuli leonũ. i. exterrance rugiẋt pre dolore: q̃ recanare, ppe ē asinoꝝ. a In calo. eo. po. po. eo. ⊤ c. i. calefaciaẋ eos p potũ ⊤ dormire faciã. ⊤ nõ solum dormiẋt sed soporaẋ ⊤ ẋt moriẋtiõ subditur.

b Et dor. som. sẋpi. dr. n. Dañ. v. q̃ baltbasar fecit grãde cõuiuũ suis principib ⊤ calefacꝰ vino fecit apportari vasa dei vt biberẋt i eis. ⊤ ibidẋ sequit q̃ eadẋ nocte interfectus ē baltbasar: ⊤ regnũ eꝰ accepit danꝰ medꝰ: ⊤ q̃ fatigati a vino fuerũt interfecti nõ sequit. c Deducã eos q̃i agnos. i. sine defẋtiõe. d Ad victimã. Quõ capta ē sesach. i. babylō sic notata pp corrũpendi ñ lr̃aẋ vt dictũ ē. ꝗ. xxv. fm Ra. sa. e Ascẋdit sup babylō mare. i. exercitꝰ magnꝰ valde ⊤ fortẋ f Adulti. fiu. eꝰ. i. bellatoꝝ. g Opta ē. i. absorpta ⊤ destructa. cessa patẋt vsq̃ ibi. h Et visi. sup bel. idolũ erari babylōia p qd̃ designat ppl̃s colẋs cũ. i Et eijciã qd̃ absor. d ore eius. diuinie. n. aliaẋ gẽtiũ q̃s babylōie absorbuerãt sibi rapiẋdo ex diuina sniã dare fuerunt medis ⊤ psis. k Et nõ ꝓflu. ad eũ vl. gẽtes q̃ erãt subditẋ dñio eoꝝ. l Egredimi d me. eꝰ ppl̃s meꝰ. Ꝗ ẋm iudei eẋnt seruti i terra baby. ita q̃ nõ poterãt exire regnũ: nẋ poterant d vna ciuitate trãsire ad altã reddẋdo regi d bōis suis p mbuto magnã portionẋ: sicut ē d iudeis manẋtib ꝰ sub pncipib ꝰ cb iusticiaꝰ: ⊤ mlti ex diuina admonitiõe sic exiuerũt afi destructionẋ baby. d mõ tobias puẋdẋs intentũ nunquẋ dixit filiꝰ suis q̃ eo sepulto indẋ exirẋt Tobie. xiij.

m Ne fo. molle. cor: vr̃m ⊤ c. i. nimio tiorẋ dolua ex auditu appropinq̃tiõis exercituũ d baby. n Et ve. i ãno au. s. rumorẋ d occisiõe baltba. ⊤ destructiõe baby. o Et p ꝰ hũc an. au. s. d vra reuersiõe i hierlẋ: vt expõit Ra. sa. occiso. n. baltba. darꝰ med ꝰ suscepit regnũ eꝰ: vt dcm ē. ⊤ regnauit p ãnũ i regẋ ⊤ prẋ scõi. ⊤ sic ille scõs. p ptẋ eꝰ fuit pmꝰ ann ꝰ cyri q̃ successit dario. ⊤ p ãno cyri fuit data dicta licẋtia redeũdi. p Et iniq. in terra. q darꝰ ⊤ cyrꝰ fuerũt ꝗ dolare. q Et dña. sup dñatorẋ. i. cyrꝰ p darũ: vt dcm ē. cessa patẋt ex supradicꝰ. a Et laudabũt. b ꝓñr pōit laus diuia d iusticia circa baby. facta cũ d. Et laudabũt sup baby.

k in nubes. i Fulgura
at cessare fulgura. k Et
cis boiꝰ occultis.
apstinosa cuiusmodi ē ni

m Confusus est
ois cõflator: i sculptili. ⊤ loquit de
imaginibus p astronomiã factis.
⊤ p alios modos supstitiosos.
n Quia mendax
ē cõ. eꝰ. qd̃ ꝓbat
dicens.
o Nec ēspãs in
eis. si ẋm aliqñ dẋ
tur in eis rñsa. b ē
a dẋmonibus.
p Vana sũt opera. i. nullã virtutẋ
de se hñna.
q Et nsu digna
i. d erisibilia sapientibus.
r In tpe visitationis sue gibunt,
destructa ẋm babylone destructa
fuerũt ꝗ dola que ibi erant.
s Nõ sicut hec,
s. vana.
t Pars Jacob,
supple est.
v Quia qui fecit
oīa. Lod̃ verus
x Ipse ēpo. sia
cob.
y Et israel sceptre. eꝰ. fidelis ei
possidẋt d ñm p fidẋ ⊤ d electiõẋ
⊤ deꝰ possidet eos
p grãm. ⊤ d fini
fideles sũt p d ini
ta ⊤ deꝰ ē ps eorũ
q: predicẋ sũt a
deo ⊤ i pi p diligãt
ab aliqs ꝓpnq.
z Collidis. b ponit explanatio se
cũdẋ pabole: ⊤ dividit i duas partes: q: pmo pōit
pabolẋ sniã. d do
hierlm q̃ rimẋnia
ibi. Comedit me.
Sniã d pabole
rex babilonis ppinat aliqs
: q: victoriaẋ facras vnuẋ
a dñi. z Collidis ꝗ mihi
belli. i. apparatũ bellorũ aliis
gẽtes. q: iusticiã meã volun
dã in re regua. nbi subiecta ⊤
nũ ⊤ equite. i. eqs ⊤ eqtes. qa
sequẋtib ꝰ. ⊤ pz lira vsq̃ ibi.
i cõcremãdo. f In oculis
viderũt q̃z plures erãt in ba
ẋlifer. i. babylō q̃ ē mõs alꝰ.
lẋdẋ gẽtes alias cruddiũt.
aqua ruis in quibus confidis.
babylō fuit ꝓdusta a medis

p Sup. b. ꝓñr pōit d vnia iusticia cũ i psõa dñi rndet hierlm ꝓquerẋti. r Ecce ego iudi. cãm tuã. d ãdo p re sniaẋ d babylonẽ. s Et deser. fa. ma. eꝰ. i. ꝓgregatões aquaẋ ex cursu eupbraẋ fm modũ loquẋdi hebraicũ q̃ oīs aquaẋ cõgregatio vocat mare. Fꝛ illõ Gen. i. Congregatõesq̃ aquaẋ appellauit maria t Et siccabo ve. eꝰ. i. cursũ eupbraẋ mõ sup: ad cõ v Et erit baby. i tumu. ex ruinis domoꝝ ⊤ muroꝝ. x Stupor ⊤ sibi. p admiratione tanta ruine. y Sicꝛ vt leo. ru. s. chaldei leones. n. horribile rugũt qñ sũt deuicti. z Et ex cu. co. lu. d arabẽdo capillos suos p dolore ⊤ indignatiõe sic faciũt leones qd̃ sũt deuicti. i he. ñ hẋ sic. Recanabũt vt catuli leonũ. i. exterrance rugiẋt pre dolore: q: recanare, ppe ē asinoꝝ. a In calo. eo. po. po. eo. ⊤ c. i. calefaciaẋ eos p potũ ⊤ dormire faciã. ⊤ nõ solum dormiẋt sed soporaẋ ⊤ ẋt moriẋtiõ subditur.

b Et dor. som. sẋpi. dr. n. Dañ. v. q̃ baltbasar fecit grãde cõuiuũ suis principib ⊤ calefacꝰ vino fecit apportari vasa dei vt biberẋt i eis. ⊤ ibidẋ sequit q̃ eadẋ nocte interfectus ē baltbasar: ⊤ regnũ eꝰ accepit danꝰ medꝰ: ⊤ q̃ fatigati a vino fuerũt interfecti nõ sequit. c Deducã eos q̃i agnos. i. sine defẋtiõe. d Ad victimã. Quõ capta ē sesach. i. babylō sic notata pp corrũpendi ñ lr̃aẋ vt dictũ ē. ꝗ. xxv. fm Ra. sa. e Ascẋdit sup babylō mare. i. exercitꝰ magnꝰ valde ⊤ fortẋ f Adulti. fiu. eꝰ. i. bellatoꝝ. g Opta ē. i. absorpta ⊤ destructa. cessa patẋt vsq̃ ibi. h Et visi. sup bel. idolũ erari babylōia p qd̃ designat ppl̃s colẋs cũ. i Et eijciã qd̃ absor. d ore eius. diuinie. n. aliaẋ gẽtiũ q̃s babylōie absorbuerãt sibi rapiẋdo ex diuina sniã dare fuerunt medis ⊤ psis. k Et nõ ꝓflu. ad eũ vl. gẽtes q̃ erãt subditẋ dñio eoꝝ. l Egredimi d me. eꝰ. ppl̃s meꝰ. Ꝗ ẋm iudei eẋnt seruti i terra baby. ita q̃ nõ poterãt exire regnũ: nẋ poterant d vna ciuitate trãsire ad altã reddẋdo regi d bōis suis p mbuto magnã portionẋ: sicut ē d iudeis manẋtib ꝰ sub pncipib ꝰ cb iusticiaꝰ: ⊤ mlti ex diuina admonitiõe sic exiuerũt afi destructionẋ baby. d mõ tobias puẋdẋs intentũ nunquẋ dixit filiꝰ suis q̃ eo sepulto indẋ exirẋt Tobie. xiij.

m Ne fo. molle. cor: vr̃m ⊤ c. i. nimio tiorẋ dolua ex auditu appropinq̃tiõis exercituũ d baby. n Et ve. i ãno au. s. rumorẋ d occisiõe baltba. ⊤ destructiõe baby. o Et p ꝰ hũc an. au. s. d vra reuersiõe i hierlẋ: vt expõit Ra. sa. occiso. n. baltba. darꝰ med ꝰ suscepit regnũ eꝰ: vt dcm ē. ⊤ regnauit p ãnũ i regẋ ⊤ prẋ scõi. ⊤ sic ille scõs. p ptẋ eꝰ fuit pmꝰ ann ꝰ cyri q̃ successit dario. ⊤ p ãno cyri fuit data dicta licẋtia redeũdi. p Et iniq. in terra. q darꝰ ⊤ cyrꝰ fuerũt ꝗ dolare. q Et dña. sup dñatorẋ. i. cyrꝰ p darũ: vt dcm ē. cessa patẋt ex supradicꝰ. a Et laudabũt. b ꝓñr pōit laus diuia d iusticia circa baby. facta cũ d. Et laudabũt sup baby.

celi ⁊ terra. i. ãgeli ⁊ boes: iõ subdit. b Et oia. ⁊ accipit B ⁊ p. i. celũ
cũ ẹbitario ãgelorũ ⁊ terra boiuꝫ. c Quia ab aq. ve. ei pdo. i. medi ⁊
pse. q venerũt ỏ aqlõari pte respectu baby. ⁊ subdit vna ca. s. occisio eru
dei filiorũ israel: cũ ỏr. Et quo fec baby lõ ⁊c. d Qui fugi. gla. i. vos in
dei q cuasistis. e Venite. in iudea, f Et hierlm asce, sup eo: vr3. i.

6 Cõfusi sum⁹ ⁊c. q. di.
q̃ diu ẹplũ dñi irmãebit
sic destructus a gẽtilibus
erit nob ꝓfusio ⁊ obpro/
brũ: iõ sbdit. b Quia
vene. alie. i. idolatre q̃ sẹ
aliẹi a cultu dei. i Sup
sacri. d. o. dñi. eã i cẽdẽdo.
vt bẽ. c. se. ⁊. iij. Reg. vlti.
k Propẹea ecce di. ve. ỏ
ꝓpiuq̃. l Et visi. sup
sculptilia. i. idola ⁊ ẹplã
baby. m Et i oi ter. ei⁹
mugiet vulnerat⁹ nõ po/
tẹs loq̃ recte p dolore: sed
mugies ad modũ bestie.
n Si asce. baby. in celũ
⁊c. q. d. q̃ rũ aiq̃ sit eleua
ta in honore ⁊ hũmata in
ptate: cũ destruet mea vir
tute: iõ seq̃t. Ad me veni/
ent vastatores. o Et
pdi. eꝫ cavo. magnã. i. ver
ba iactãtie ỏ sua magni/
tudie ⁊ ptate. p Et so/
lu. eorũ. i. eperat⁹ me doꝫ
⁊ psaꝫ. ceta parẹt vsq̃ ibi
q Et emar. ar⁹ eorũ. i. si
potuerũt se defẹdere ẹp ar
rẹ sagittãdi i q̃ sũt ed occi
r Et iebria. pnci. ei⁹ ⁊c. q:
nocte sequẹti festũ baltb.
i q̃ ipe ⁊ pnapes ei⁹ fuerũt
vino repleti: interfect⁹ fuit
baltha. ⁊ pnci. cũ eo: vt
dicũ ẹ. ũ. s Mur⁹ ba
by. alle lanst. sic ẹ i beb. ⁊ i
libris correctiõ. t Suf
fossiõe suffodiet. i. de ejace
tur q̃ rũ aiq̃ sit lat⁹ ⁊ for
tis. v Et labo. ppl⁹ eꝫ
ad nihilũ. i edificatio eius
muroꝫ ⁊ domoꝫ baby.
fuerẹt expẹse mlte diuitie
acq̃site laboribꝫ ppl⁹ eꝫ ⁊
gẽtiũ: q̃s ab eis abstulerẹt
chaldei. ⁊ iõ diuinus fuit
iudicius q̃ tales edifica/
tiones redigerentur ad nihilum. x Verbum. Hic ꝓsequẹter describit
destructio baby. sub pabola facti: sicut. n. pabola ẹ̃ vbi ẹ q̃ ꝑ significatũ
vocũ aliud intelligit: vt cũ ỏr Iudi. ix. Jerũt ligna ad ramnũ. p q̃ intelli
gũt bitatores syche ⁊ abimelech quẹ fecerũt sibi reges. sic pabola facti ẹ
q̃ fit aliq̃d ad signãdũ aliud fiẹdũ. ⁊ sic ẹ i ꝓpositio: q: destructio baby.
scripta in q̃dã libello. ⁊ alligata lapidi põderoso, precta fuit i fluuũ eu/
phratẹ coꝫã plurib⁹ iudeis ad signãdũ destructionẹ baby. futurã. Prio
ponit q̃ q̃s precpit B fieri cũ ỏr. Verbũ q̃ pecpit bierẹ. ⁊c. saraie filio ne/
rie ⁊c. ⁊ tp̃s ⁊ ẹ loc⁹: cũ ỏr. y Cũ pge. cũ sede. re. i baby. ⁊c. sedechias
esset fuerat institut⁹ rex a rege baby. ⁊ iõ q̃rto ãno regni sui iuri baby. ad
faciẹdũ ei reuerẹnã. ⁊ ad deferẹdũ munera: cũ q̃ iuit iste saraias: cui⁹ sub
dit offm cũ ỏr. z Erat pn. ꝓphe. i. pncipal iter leuitas q̃ i tẹplo deca
rabãt laudes diuinas a dõ ⁊ ab alios ꝓphetas facras. in beb. bẽ. Erat pn
cep⁹ eꝫ ceny. ⁊ iõ iuit cũ sede. ad faciẹdũ eꝫ ceniũ regi baby. noie sedechie. ce
tera patẹt vsq̃ ibi. a Cũ ve. i baby. ⁊ vi. diligẹter ea q̃ sũt scripta in B
libro. b Et le. oia ẹ̃ba B. s. coꝫã iudeis q̃ illuc trãslati fuerãt cũ iechо/
nia rege iuda, c Dices coꝫã ad⁹. d Dñe tu lo, es ꝑ lo, istũ. i. ꝑ baby.

bur suus ad me venẹt vastatores
ei⁹ ait dñs: vox clamoris ỏ baby. ⁊
ꝓtritio magna ỏ tra chaldeoꝫ qm̃
vastauit dñs babylonẹ ⁊ ꝑdidit ei
ea vocẹ magnã ⁊ ꝑsoabũt fluct⁹ co
rũ q̃ aque mlte. Dedit sonitũ vox
coꝫ: q: vẹnt sup eã. i. sup babylões
pdo: ⁊ apprehẹsi sũt fortes ei⁹: ⁊ ꝑ
cmarcuit arc⁹ eorũ: q: fortis vltor
dñs reddẹs retribuet. Et inebria/
bo pricipes ei⁹ ⁊ sapientes ei⁹ duces
ei⁹: ⁊ mgistratẹ ei⁹ ⁊ fortes eius. Et
dormiẹt somniũ sẹpitemũ. ⁊ nõ erꝫ
giscẹt ait rex dñs exercituũ nomẹ
ei⁹. Hec dicẹ dñs exercituũ. Mur⁹
babylõis ille latissim⁹ suffossionẹ
suffodiet: ⁊ porte ei⁹ excelse igne
ꝓburẹt: ⁊ labores ppl⁹ eꝫ ad nihi
lũ ⁊ gẽtiũ in ignes erũt ⁊ dispibũt.
Verbũ q̃ ꝑcepit bierẹ. ⁊c. saraie filio ne
rie ⁊c. ⁊ tp̃s ⁊ ẹ loc⁹: cũ ỏr. y Cũ pge. cũ sede. re. i baby. ⁊c. sedechias
esset fuerat institut⁹ rex a rege baby. ⁊ iõ q̃rto ãno regni sui iuri baby. ad
faciẹdũ ei reuerẹnã. ⁊ ad deferẹdũ munera: cũ q̃ iuit iste saraias: cui⁹ sub
dit offm cũ ỏr. z Erat pn. ꝓphe. i. pncipal iter leuitas q̃ i tẹplo deca
rabãt laudes diuinas a dõ ⁊ ab alios ꝓphetas facras. in beb. bẽ. Erat pn
cep⁹ eꝫ ceny. ⁊ iõ iuit cũ sede. ad faciẹdũ eꝫ ceniũ regi baby. noie sedechie. ce
tera patẹt vsq̃ ibi. a Cũ ve. i baby. ⁊ vi. diligẹter ea q̃ sũt scripta in B
libro. b Et le. oia ẹ̃ba B. s. coꝫã iudeis q̃ illuc trãslati fuerãt cũ iechо/
nia rege iuda, c Dices coꝫã ad⁹. d Dñe tu lo, es ꝑ lo, istũ. i. ꝑ baby.

lapidẹ ⁊ pijcies illũ in medium eu
phratẹ: ⁊ dices. Sic submergetur
babylon: ⁊ nõ ꝓsurget a facie affli
ctõis quã ego adduco sup eã: ⁊ dis
solues. Hucusq̃ ẹba hieremie.
f Ihe⁹a virgin ⁊ vm⁹ Ca. lij.
ãni erat sedechias cũ regna
re cepisset: ⁊ xi. ãnis regnauit i hie
rusalẹ. Et nomẹ mtis ei⁹ amithal
filia hieremie ỏ lobna. Et⁹ fec ma
lũ i oculis dñi iuxta oia q̃ fecerat ioa
chi: qm̃ furor dñi erat i hierlẹm ⁊ iu
da vsq̃q̃ ꝑjceret eos a facie sua.
Et recessit sedechias a rege baby/
lõis. Fcm̃ ẹ̃ aũt i ãno. ix. regni ei⁹
i mẹse decio: decia die mẹs venit na
bu. rex babylõis ipe ⁊ oes exercit⁹
ei⁹ aduersus hierlẹm ⁊ obsederunt
eã: ⁊ edificauerũt ꝑ eã munitiões
i circuitu ⁊ fuit ciuitas obsessa vsq̃
ad. xi. ãnũ regni sedechie. Mense
aũt q̃rto nona die mẹsis obtinuit fa
mes ciuitatẹ ⁊ nõ erãt alimẹta ppl⁹ o
terre. Et dirupta ẹ̃ ciuitas ⁊ oes vi
ri bellatores ei⁹ fugerũt: exierũtq̃
ỏ ciuitate nocte p viã porte q̃ ẹ̃ inter
duos muros ⁊ ducit ad hortũ regis
chaldeis obsidẹntib⁹ vbẹ i gyro ⁊
abiẹrũt p viã q̃ ducit i heremũ. Per
secut⁹ ẹ̃ aũt chaldeoꝫ exercit⁹ regẹ
et appẹhẹdẹrũt sedechiã i deserto
q̃ ẹ̃ iuxta hierico: et oes comitat⁹
ei⁹ diffugit ab eo. Cũq̃ cõprehen
disẹrũt regẹ: adduxerũt eũ ad reges
babylõis i reblata q̃ ẹ̃ terra emath

ceterа patẹt vsq̃ ibi. e Ligabis ad eũ lapi. vt demergat in p
fũdũ fluminis: ad designãdũ totalẹ destructionẹ baby. f Huc
usq̃ ẹba hiere. dicũt aliq̃ q̃ ñ ẹ̃ ỏ rex. s q̃dã rubrica apposita: s
B nõ ẹ̃ rex: q: sic scribit in beb. sicut ⁊ alia pcedẹtia a, In ca. li.
vbi ỏrin posuit. Tolũ te resinã,

Additio. i.
Jeno i B lo
co posita si
gnificat tritacã ñ
resinã, put dcm̃ fu
it. s. i addit. c. xiij.
In eo. ca. vbi
ỏr: in posuit. Bul
tus fact⁹ oia bõ.
Additio. ij.
Via gẽtiũ
idolorũ dto
res ñ solũ erabãt
in B q̃ idola va
na colebant: s et
q: stulte existabãt
q̃ de⁹ ver⁹ quem
ppl⁹ israel colebat
erat similis dijs eo/
rũ. vñ Esa. xxxvi.
⁊. xxxvij. sonache/
rib ⁊ sui dicebant
q̃ nõ poterat de⁹
israel de ẹẹdẹ bieth
a manib⁹ assyrio/
rũ: nec sic dij alia
rũ gẽtiũ potuerũt
gẽres suas pregẽ
ab eis: q̃s de⁹ ỏ/
futauit p Esa. de
nũciãdo eis dẹ
sionẹ ppli sui. vt
ibidẹ. s in B loco
q: bierẹ. ñ potue/
rat ondẹ chaldei
excellentiã diuine
potẹtie p destẹ/
rionẹ hierlẹm: cũq̃ ei
dine iustitie diuie
pp pcũ ppli erat
destruẹda. iõ ostẹ
dit eis q̃ dẹstinat
de ei israel respectu
falsoꝫ deoꝫ: q: B
q̃ dij falsi sũt ab
hoibus fabricati
seu facti ⁊ sic cũ a/
ctorib⁹ suis poẹ
⁊ pp B dicẹ. Bul
tus fact⁹ ẹ̃ oia bõ
a scia. s. vera. Cõ
fusus ẹ̃ oia cõfu/

tor in sculptili ⁊c. quod patẹt ex hoc qõ subdit. In tempore visi
tationis suẹ pibũt. s. idola vana cũ cultorib⁹ eoꝫ seu actorib⁹: ⁊ nõ
ẹ̃ q: tales dij nõ bũt aliã potẹtiã nisi eã quã actores seu cultores
sui fingũt: ⁊ sic ois q̃ cũ cultorib⁹ percãt: nõ tm̃ sic ẹ̃ de deo Bola/
cob: cui⁹ vir⁹ ⁊ potẹtia nõ pẹdet a cultorib⁹: s ẹcõtra totũ esse ⁊
bonũ colentiũ ipm pẹdet ab illo quẹ colũt. ⁊ iõ dicit. Mõ sicut B
ps iacob. s. vt peat percũte ppl⁹ suo. Quia q̃ fecit oia ipe ẹ̃ ẹ̃ ⁊ sic
ẹ̃ oius ab illo dcpẹdet. Et q: s ipe sit pncipiũ totiꝫ⁹ ẹ̃: m̃ appro
priat ppl⁹ israel spãlit: iõ subdit. Et israel sceptrũ hẹditatis ei⁹. Cõ
sequẹter ex pmanẹtia diuine potẹtie infert q̃ sicut babylonia fue
rũt instrã diuine potẹtie ꝑ alias nationes: sic ⁊ alie gẽtes eũt in
strumẹta diuine vltiõis ꝑ eos spãliter pp ea q̃ fecerũt in syon in oc
erat loc⁹ diuino cultui deputat⁹. ⁊ ỏ B dicit. Collidis tu mihi ru
sa belli ⁊c. Et redẹdã babylonẹ oẹ malũ q̃ fecerũt in syon in oc
lis vrbis ⁊c. In eo. c. vbi ỏr in posuit. Regib⁹ mẹni ⁊ ascbenes.
Bi nos habem⁹ mẹni ⁊ ascbenes. i beb. bẽ. Additio. iij.
ascbenã q̃ signat alimoniã. Jeẹ rapsar ẹ̃ nomẹ hebraicũ

significās capitaneū vel ducē exercit⁹. In eo.ca. vbi ōr in postil. Et visitabo super bel. Addito.iij.

Quod ōr hic. Et visitabo sup bel. ppte pōt intelligi ō ipso idolo bel: sine hoc qō significet ppln: q: cū de⁹ punit aliquā gēm idolatram: consueuit etiam o eos suos dissipare seu cōfūdere. vñ Exo.xij.ca. In oīb⁹ dijs egyp pn faciā iudicia. ⁊ sic in alijs locis Sicr qō ōr. Et etiam qō absorbuerat de ore eē⁹. pōt intelligi de ore ipsi⁹ idoli bel i q̄ colēt⁹ ponebant diuitias fingēdo q̄ eas acceptassē lic facichant de moloth i occisiōe puerō. Sicr qō sequitur ⁊ ñ cōfluet ad eū vltra gētes ppe intelligi pōt ō ipso idolo bel ad qō gentes cōfluebāt eus babylōia eēt in psperitate. In eo.c. vbi ōr in postil. Vucus q̄ ñba hieremie. Addito.v.

Quod ōr: B. bucusq̄ verba hieremie. ōnorat q̄ illa q̄ sequūtur i seq. ca. ñ sūt reputāda ō ñ bis ppbetie hiere. sē sumit hystorialiē a.iij.Reg.vlt.ca. inf qō capitulū ⁊ istud modica: ⁊ quasi nulla est differentia ⁊ interponitur hic hec hystoria destructōis hierlm ⁊ tēpli ad primuatōes li.Ezrenor ⁊c.

Ilt⁹.xxi.anni. istud capīm a pnci.li. fuit ōi usus ⁊ pcedētia. ē.n. q̄dā breuis epilogatio respectu pcedētū in quib⁹ o descripta ē destructio hierlm ls occasione b⁹ plura alia fuerint ānexa: ⁊ o iuidit b capīm in tres ptes. q: pmo ponit ciuitatis captio. secō capte destructio: ibi. In mēse aūt. v. tcio ō reliquijs ordinatio: ibi. De paupib⁹. Pria i duas. q: p pōit capnōis occasio. secō ipsa captio: ibi. Factū ē aūt. Occasio aūt capnōis pma fuit pctm regis ⁊ ppli ⁊ deū: qō notat cū ōr. b Et sc in oculis dñi malū. imitādo in b ioachim filiū iosie ⁊ alios reges q̄ fuerūt idolatre: pp qō dñs voluit hierlm destruere ⁊ maxime pp pctm manasse q̄ posuit idola i domo dñi. secā occasio fuit pctm sedechie in regē babylōis: cui rebellauit q̄ uis iurasset ei fidelit seruire: vt bī. ij. Paral. vlt. qō no. cū ōr. Et recessit sedechias a rege baby. c Factū ē. b ponit ciuitatis capno: ⁊ ps sua ex bis q̄ dicta sūt. ñ. xxxix. vbi describit ista captio sic b pauci excepti q̄ exponēt. o Chaldeis obsi. vi. i gy. si q̄ q̄rat quo rex ⁊ bellatores potuerūt exire: o dñm q̄ erat via subterranea cui⁹ introit⁹ erat intra ciuitatē iter duos muros. ⁊ exit⁹ erat lōge a ciuitate vltra locū vbi erāt chaldei ⁊ p illā fugerūt rex ⁊ alij sic o dñi fuit. ñ. xxxix. ⁊ iij Reg. vlt. e Sy ⁊ oēs pncipes iuda occiditē Ra. sa. q̄ iste fuerūt lxx. iudices ordiarij: eo q̄ relaxauerāt iuramētū sedechie. alij aūt dicūt q̄ fuerūt pncipes i ducētes sedechiā ad rebellandū regi baby. f Usq̄ ad die mortis sue. ls aūt mortu⁹ fuerit i carcere: ñ rex baby. stātū ei⁹ regiū p sidērās fec eū sepelirī b onorifice sicē pdixerat hiere. ñ. xxxiij. g In mēse. b pñr pōit ciuitatis capte destructio: circa qō p ponit tpo cū ōr. In mēse aūt q̄nto. ls aūt fuerit capta mēse q̄rto. vt ōr. ñ. c.c. ñ nō fuit pbusta o ec sup b babuerit volūtatē regis baby. q̄ egebat tūc in remoē. s. i terra emarb: vt bī i tertu. ⁊ sic trāsijt tpo vsq̄ ad decimā die q̄nti mēsis i qua fuit cōbusta. cetā patēt i lra. b De paupib⁹. Hic pñr ponit ordinatio de remanētib⁹: ⁊ pmo de pplo. secō de rege ioachiz: ibi. Et factū est. Pria in duas: q: pmo ponit ordinatio de psonis reseruat. secō de occisis: ibi. Et tulit. Pria adhuc in duas. q: pmo ponit ordinatio de pplo. secō trāslatorū nūerano: ibi. Iste ē pplus. Pria in duas: q: pmo p oīt ordinatio de psonis. secō de vasis: ibi. Colūnas q̄z. Circa pmū sciēdū q̄ de psonis reseruat sic fuit ordinatū q̄ illi q̄ erant alicui⁹ reputatiōis in sapiētia vel arte aliq̄ seu cōdiōe notabili fuerūt trāslati in baby. vt ō illa pdiōe seruirēt babilōijs. ceteri ñ o fuerūt dimissi i iudea ad colēdū agros ⁊ vineas ne terra redigerēt in solitudinē: ⁊ redderēt in utilis regi baby. de cultura ñ o terre ei tributū magnū reddebat. ⁊ b est qō dicitur.

b De paupe. aūt pop̄uli ⁊c. s. bñnb⁹ aliquā pdiōne babylōijs vnlē: vt plenē exponit. iij. Regū vltimo.

i Transtulit nabuzardan p̄n. milicie ⁊c. ⁊ ps lra.

k Colūnas q̄z. B ponit dispositio ō vasis. q̄ cōq̄d essi fuit p̄ciosū. de alib⁹ i tēplo dñi totū portauerī secū chaldei: iter vasa tñ ponit b due colūne ere q̄ erāt in porticu tēpli: de quar magnitudine ⁊ forma dictum fuit diffuse p singula. iij. Reg. vij. ⁊ sicr ō alijs vasis b positis. ⁊ iō b breuiter intēdo pterāsire q: descriptio exq̄sita ō istis ibi bz locum: dicit g

Colūnas q̄z ereas. de q̄r forma postea subdit. l Que erāt i do. dñi. i. i porticu tēpli. m Et bases illar. s. colūnar. q̄libet essi colūna habebat q̄tuor ptes. s. bases stipitē capur ⁊ capitellū. n Et mare ereū. vas erat magnū ⁊ rotūdū i q̄ lauabāt sacerdotes. o Nō erat in do. dñi. i. i atrio sacerdotū. dom⁹ essi dñi large accepta nō solū accipit p corpe tēpli sz ēt p atrijs ⁊ edificijs ad ipm pnnēnb⁹. p Cōfregerūt chaldei. vt materia posset expedit⁹ portari. q Et lebetes. i. chaldarias vbi coquebāt carnes sacrificior. r Et creagras. i. fuscinulas ad ex bēdū carnes. s Et psalteria. i instrā musica p leuitē. t Et phialas. vasa erāt ad reponēdū vnguēta: q̄b⁹ vngebāt reges ⁊ sacerdotes: ⁊ vasa diuino cultui cōsecrata. v Et mortariola. in q̄b⁹ terebāt spēs ex q̄b⁹ p pone bāt vnguēta. x Et hydrias. in q̄b⁹ ponebat vinū ⁊ oleū p libaminibus fiēdis. y Et thymiamateria. in q̄b⁹ terebāt spēs ad faciēdū thymiama q̄ō p burebat sup altare thymiamat. z Et vrceos ⁊ pelues. in q̄b⁹ lauabāt carnes offerēde sup altare holocausti. a Et cyathos. i q̄b⁹ p babat vinū ⁊ oleū vt ēent apta ad sacrificiū. b Quotq̄t aurea aurea ⁊c. q: oia vasa aurea ponebāt ad vnā ptē: ⁊ argētea ad aliam: ⁊ erea sicr ad aliā. c Vitulos. xij. ereos. boues vocāt. iij. Regū.

d Qui erāt sub basib⁹. bases dicūt b ptes fundi maris ereī q̄ō sedebat sup illos. xij. vitulos. ⁊ tres respiciebāt ad oriētē. ⁊ tres ad occidentē. ⁊ tres ad meridiē. ⁊ tres ad aq̄lonē. e Nō erat pond⁹ eris. b ōr ad o essignādū magnitudinē ⁊ multitudinē ei⁹ intantū q̄ nō posset de facili scirī pōd⁹ determinatū. f De colūnis aūt. duab⁹ supradictis. g Decē ⁊ octo cubitī altitudinis ⁊c. b intelligendū ē de stipite: q: tota colūna ex q̄tuor prib⁹ pdictis postruta habebat. xxv. cubitos in altitudine: vt bī. ij. Paral. iij. ⁊ declaratū est o diffusi⁹. iij. Reg. h Et funicul⁹. xij. cubi. circ. eū. i. ei⁹ grossitiem. i Porro grossitudo eius. i. spissitudo. k Quatuor digi. ⁊c. ⁊ vtrāq̄ erea. quar forma erat valde subtilis ⁊ artificiosa: prout dictū fuit. iij. Reg. l Et retiacula ⁊ malogranata. ad decorē essi capitellor erant ibi in circuitu malogranata ō ere apposita: ⁊ retiacula que fm aliquos erāt quedā foramina in circuitu capitellor artificiose facta sicut in ostijs laternar erear: ⁊ dicūt retiacula q: foramia illa in aliquo

⁊ locut⁹ est ad eū iudicia. Et interfecit filios sedechie i oculis ei⁹: s̄ ⁊ oēs principes iuda occidit in reblata. Et oculos sedechie eruit: ⁊ vinxit eū cōpedib⁹. Et adduxit eū rex babylōis in babylonē: ⁊ posuit eū in domo carceris vsq̄ ad die mortis sue. In mēse autē q̄nto decīa mēsis: ipe ē ann⁹ nonus nabuch. regis babylōis venit nabuzardā princeps militie q̄ stabat coā rege babylonis in hierlm ⁊ incēdit domū dñi ⁊ domū regis ⁊ oēs dom⁹ hierlm: ⁊ oēm domū magnā igne cōbussit: ⁊ totū murū hierusalē p circuitū destruit cūct⁹ exercit⁹ chaldeorū q̄ erat cū mgro militie. De paupib⁹ aūt ppli ⁊ ō reliquo vulgo qō remāserat i ciuitate ⁊ de pfugis q̄ trāsfugerāt ad regē babylōis ⁊ ceteros ō multitudine trāstulit nabuzardā princeps militie: ō paupib⁹ ñro terre reliqit nabuzardā p̄ceps militie vinitores et agricolas. Colūnas q̄z ereas q̄ erāt in domo dñi ⁊ bases ⁊ mare ereū: qō erat in domo dñi p̄fregerūt chaldei: ⁊ tulerūt oē es eorū in babylonē. Et lebetes ⁊ creagras ⁊ psalteria ⁊ phialas ⁊ mortariola ⁊ oia vasa erea q̄ i misterio fuerūt: tulerūt ⁊ hydrias ⁊ thymiamateria: ⁊ vrceos ⁊ pelues ⁊ cādelabra ⁊ mortaria ⁊ cyathos. Quotq̄t aurea aurea: ⁊ quotq̄t argentea argētea. Tulit magr militie columnas duas ⁊ mare vnū: et vitulos duodecim ereos q̄ erāt sub basibus q̄s fecerat rex salomō in domo dñi Nō erat pōd⁹ eris oīs horū vasorū De colūnis aūt: decem ⁊ octo cubiti altitudinis erāt in colūna vna: ⁊ funicul⁹ duodecim cubitorū circuibat eā. Porro grossitudo eius quatuor digitorū: ⁊ intrinsec⁹ cauna erat ⁊ capitella sup vtrāq̄s erea. Altitudo capitelli vnius quinq̄ cubitorum: ⁊ retiacula ⁊ malogranata

Colūnas q̄z ereas. de q̄r forma postea subdit. l Que erāt i do. dñi. i. i porticu tēpli. m Et bases illar. s. colūnar. q̄libet essi colūna habebat q̄tuor ptes. s. bases stipitē capur ⁊ capitellū. n Et mare ereū. vas erat magnū ⁊ rotūdū i q̄ lauabāt sacerdotes. o Nō erat in do. dñi. i. i atrio sacerdotū. dom⁹ essi dñi large accepta nō solū accipit p corpe tēpli sz ēt p atrijs ⁊ edificijs ad ipm pnnēnb⁹. p Cōfregerūt chaldei. vt materia posset expedit⁹ portari. q Et lebetes. i. chaldarias vbi coquebāt carnes sacrificior. r Et creagras. i. fuscinulas ad ex bēdū carnes. s Et psalteria. i instrā musica p leuitē. t Et phialas. vasa erāt ad reponēdū vnguēta: q̄b⁹ vngebāt reges ⁊ sacerdotes: ⁊ vasa diuino cultui cōsecrata. v Et mortariola. in q̄b⁹ terebāt spēs ex q̄b⁹ p pone bāt vnguēta. x Et hydrias. in q̄b⁹ ponebat vinū ⁊ oleū p libaminibus fiēdis. y Et thymiamateria. in q̄b⁹ terebāt spēs ad faciēdū thymiama q̄ō p burebat sup altare thymiamat. z Et vrceos ⁊ pelues. in q̄b⁹ lauabāt carnes offerēde sup altare holocausti. a Et cyathos. i q̄b⁹ p babat vinū ⁊ oleū vt ēent apta ad sacrificiū. b Quotq̄t aurea aurea ⁊c. q: oia vasa aurea ponebāt ad vnā ptē: ⁊ argētea ad aliam: ⁊ erea sicr ad aliā. c Vitulos. xij. ereos. boues vocāt. iij. Regū.

d Qui erāt sub basib⁹. bases dicūt b ptes fundi maris ereī q̄ō sedebat sup illos. xij. vitulos. ⁊ tres respiciebāt ad oriētē. ⁊ tres ad occidentē. ⁊ tres ad meridiē. ⁊ tres ad aq̄lonē. e Nō erat pond⁹ eris. b ōr ad o essignādū magnitudinē ⁊ multitudinē ei⁹ intantū q̄ nō posset de facili scirī pōd⁹ determinatū. f De colūnis aūt. duab⁹ supradictis. g Decē ⁊ octo cubiti altitudinis ⁊c. b intelligendū ē de stipite: q: tota colūna ex q̄tuor prib⁹ pdictis postruta habebat. xxv. cubitos in altitudine: vt bī. ij. Paral. iij. ⁊ declaratū est o diffusi⁹. iij. Reg. h Et funicul⁹. xij. cubi. circ. eū. i. ei⁹ grossitiem. i Porro grossitudo eius. i. spissitudo. k Quatuor digi. ⁊c. ⁊ vtrāq̄ erea. quar forma erat valde subtilis ⁊ artificiosa: prout dictū fuit. iij. Reg. l Et retiacula ⁊ malogranata. ad decorē essi capitellor erant ibi in circuitu malogranata ō ere apposita: ⁊ retiacula que fm aliquos erāt quedā foramina in circuitu capitellor artificiose facta sicut in ostijs laternar erear: ⁊ dicūt retiacula q: foramia illa in aliquo

erat filia foraminib⁹ retis: fm alios erat op⁹ reticulatū de filis eris fa/
ctū ⁊ positū sup capitella: vel q̃ p illa apparebāt malogranata sicut illa
q̃ fūt opta reti apparēt exteri⁹ p rēs foramina. m Sup coronā. i. sup
capitellū qō ōr: corona: eo q̃ erat sup caput colūne sicut corona super ca
put regis. n Et fuc. malogra. ⁊c. dep endētia a capitello ⁊ tot erāt q̃si
appolita in qualibet co/
lūna. iij. vero Regū dicit
q̃ erant ducenta in qua/
libet colūna centus dep ē
dentia: ⁊ centum appoſi
ta: ⁊ ſicut dictum fuit ibi/
dem iſte due colūne erant
ſite ꝓpe parietes exterio/
ꝗ parte portic⁹ ita q̃ q̃/
tuor malogranata iuxta
parietem poſita non ap/
parebant: ⁊ ideo non cō
putantur hic ⁊ ſic rema/
nent nonaginta ſex. tercio
vero regū cōputant oia.

o Et oia malogra. cētū
retia. circūda. lx in quali/
bet colūna eſſet tm̄ vnum
reticulū. ñ ibi erant cen
tum diſtinctiōes ſicut in
malogranatis erāt centū
ordines: duo ēm̄ malogra/
nata. ſ. vnū appoſitum ⁊
aliud dependens ſub co
faciebant vnū ordinem: ⁊
ſicē in circuitu capitelli
eſſent cētū appoſita ⁊ cē/
tum dependentia ibi per
cōſequens erant centū or
dines.

p Et tulit. hic ponit or/
dinatio de p ſonis ad vi/
tam non reſeruatis cū di
cit. Et tulit magiſter mi.
ſaraiā ſacer. primū. i. pri/
mi ordinis. dauid ēm̄ di/
ſtinxit ſacerdotes p. xxiij
ordines: vt habet. i. Para/
lip̄.

q Et d̄ ciuitate tu. cunu
chum ⁊c. ex quo patet q̃ iſte dicitur eunuchus non a ſectione genitalium
q̃ tales nō preponūtur hominibus belli: ſed a maturitate ⁊ honeſtate:
fm q̃ dicitur Math. xix. ſunt eunuchi qui ſe caſtrauerunt ꝓpter regnū
celoꝝ ⁊c.

r Et ſeptē viros de his qui vi. fa. regis. i. habētes ad ip̄s liberū acceſſū.

s Et ſcribas principē mili. qui p babet tyrones. i. iuuenes aptos ad ex
ercitū annoꝝ. hos interfecit rex babylonis: q̃ cōſilium ⁊ fauorem dederant ſedechie rebellandi.

t Et. lx. viros de populo terre iſrl. hos ſimiliter interfecit: q̃ reſtiterūt ei
defendendo ciuitatē quātū potuerūt: ⁊ ſic nō reddiderunt ſe voluntarie
ſed fuerunt inuenti latentes ⁊ abſconditi.

v Iſte eſt populus. Hic p̄ñr ponitur trāſlatoꝝ in babyl. numeratio.

x In anno ſeptimo iudeos tria milia. ⁊ loquit hic ſcriptura de tranſla/
tis cum iechonia filio ioachim: vt dicit Ra. ſa. ⁊ alij hebrei. ſed contra hō
videtur q̃ dicitur. iiij. Reg. xxiij. q̃ tranſlati cum eo fuerunt. x. milia. ſed
hec diſſonantia ſoluitur per hoc q̃ hic dicitur iudeos tria milia. i. d̄ tri/
bu iuda, de alijs autem tribubus fuerunt ſeptem milia qui hic omittun/
tur. ⁊ quarto regum cum iſtis numerantur. Item quarto regū di
citur q̃ iſta tranſmigratio fuit anno octauo nabuchodo. hic autem
dicitur anno ſeptimo. ad q̃ d̄ dicēdū q̃ ibi accipiūtur anni nabu/
chodo. a principio regni ſui. hic autem ab illo tempore quo ioachim
filius ioſie fuit ei ſub ditus ⁊ ſeruiens ſub tributo: nabuchodo. antē
iā ꝗnauerat vno
anno.

y In āno. xviij. ⁊c. loquitur hic d̄
tranſlatione ꝓpli
cuꝝ rege ſedechia
Sed contra hō vi
det q̃ ſupra dicit
tur cap. iſto. Ipe
eſt annus. xix. na/
buchodo. ⁊c. ⁊ ſolui
tur hoc ſicut ⁊ pre
cedens: q̃ hic ac/
cipiūtur anni na/
buchodo. a tempore
a quo ioachim fa/
ctus fuit eius ſer/
uus. ſupra vero a
principio regni ſui

z Anno. xxiij. na
buchodo. tunc. n. ce/
pit tyrū ⁊ plures
aliaſ ciuitates cir
ca iudeam ad q̃s
cō fugerant ante
plures iudei tmo
re nabuchodo. ⁊ illi
tunc fuerūt capti
⁊ i babylonē du/
cti.

a Omnes ergo
anime. hic nume/
rare.

b Quatuor mi/
lia ſeptēte. Scē
dum tamen q̃ fue
rūt multoplures.
ſed hic ⁊ in libro
regū numerāt tm̄
notabiliores.

c Et factum eſt. Hic vltimo ponitur ordinatio d̄ iechonia rege
qui poſt longum carcerem fuit honoratus in babylone cum dici
tur. Et factum eſt in. xxxvij. anno tranſmigratiōis ioachim: trāſ
enim fuit in ſtatu humili.

d Eleuauit euilmerodach. iſte enim regnauit poſt nabuchodo.
patrem ſuum fm hebreos: ⁊ mortuo patre cum regnare honora
uit ioachim ſuper omnes principes regni ſui vt apparet in lite/
ra. ratio autem huius fuit fm aliquos: quia Nabuchodonoſor
patre percuſſo amentia iſte Euilmerodach filius eius voluit re/
gnare: ⁊ videbatur de percuſſione patris gaudere: ꝓpter quod
nabuchodo. in regnum reſtitutus fecit eum incarcerari cum iſto
ioachim: ⁊ ſic cum eo contraxit amicitiam ꝓpter q̃d cōſtitutus in
regno mortuo patre honorauit eum. cetera patent in lra.

e Et factum eſt poſtq̃ ⁊c. totum iſtud vſq̃ ad finem capituli vi
detur appoſitum ab aliquo expoſitore ad continuandum ſentē
tiam capitulis ſequētibus: quod non eſt in hebreo nec in libris
correctis.

ſup[m] coronā in circuitu oia enea.
Et[n] fuerūt malogranata nonagin
taſex dependētia: ⁊ [o] oia malogra
nata cētū retiacul circūdabāt. Et[p]
tulit magr̄ militie ſaraiaꝝ ſacerdo
tem: ſophoniam ſacerdo
tes ſecūm ⁊ tres cuſtodes veſtibuli
Et[q] de ciuitate tulit eunuchū vnū
qui erat p̄poſitus ſup viros bella
tores: ⁊[r] ſeptē viros de his q̃ vide
bāt faciē regis qui inuēti ſūt in ciui
tate ⁊[s] ſcribā principē militū q̃ p
babat tyrones: ⁊[t] ſexaginta viros
de ꝓplo terre q̃ inuenti ſunt in me
dio ciuitatis. Tulit aūt eos nabu
zardan mgr̄ militie: ⁊ duxit eos ad
regē babylonis in reblata. Et per
cuſſit eos rex babylonis: ⁊ interfe
cit eos i reblata i terra emath. Et
trāſlatus ē iuda de terra ſua. Iſte[u]
eſt populus quē trāſtulit nabucho
donoſor. In[x] anno ſeptimo iude
os tria milia ⁊ viginti tres. In[y] an
no decimooctauo nabuchodono
ſor tranſtulit d̄ hieruſalem animas
octingentas triginta duas. In[z] an
no vicesimotercio nabuchodono
ſor trāſtulit nabuzardan magiſter
militie animas iudeorꝝ ſeptingen
tas quadraginta quinq̃. Omnes[a]
ergo anime quatuor[b] milia ſexcen
te. Et[c] factū eſt in tricesimo ſepti
mo anno trāſmigrationis ioachiz
regis iuda duodecimo menſe vice
ſima quinta mēſis eleuauit[d] euilme
rodach rex babilonis ipſo anno re
gni ſui caput ioachim regis iude:
et eduxit eū de domo carceris ⁊ lo
cutus eſt cum eo bona. Et poſuit
thronum eius ſuper thronos regū
qui erāt poſt ſe in babylone: ⁊ mu
tauit veſtimēta carceris eius: ⁊ co
medebat panem coram eo ſemper
cunctis diebus vite ſue. Et cibaria
eius cibaria perpetua dabantur ei
a rege babylōis ſtatuta per ſingu
los dies: vſq̃ ad dīē mortis ſue cū
ctis diebus vite eius.

Tc factum eſt poſtq̃ in ca
ptiuitatem redactus ē iſrl
⁊ hieruſalem deſerta eſt: ſedit hie
remias ꝓpheta flens ⁊ planxit la
mentatiōe hac in hieruſalē ⁊ amaro animo ſuſpirās ⁊ eiulās dixit.

e Et factum eſt. Hic vltimo ponitur ordinatio d̄ iechonia rege
qui poſt longum carcerem fuit honoratus in babylone cum dici
tur. Et factum eſt in. xxxvij. anno tranſmigratiōis ioachim: trāſ
enim fuit in ſtatu humili.

d Eleuauit euilmerodach. iſte enim regnauit poſt nabuchodo.
patrem ſuum fm hebreos: ⁊ mortuo patre cum regnare honora
uit ioachim ſuper omnes principes regni ſui vt apparet in lite/
ra. ratio autem huius fuit fm aliquos: quia Nabuchodonoſor
patre percuſſo amentia iſte Euilmerodach filius eius voluit re/
gnare: ⁊ videbatur de percuſſione patris gaudere: ꝓpter quod
nabuchodo. in regnum reſtitutus fecit eum incarcerari cum iſto
ioachim: ⁊ ſic cum eo contraxit amicitiam ꝓpter q̃d cōſtitutus in
regno mortuo patre honorauit eum. cetera patent in lra.

e Et factum eſt poſtq̃ ⁊c. totum iſtud vſq̃ ad finem capituli vi
detur appoſitum ab aliquo expoſitore ad continuandum ſentē
tiam capitulis ſequētibus: quod non eſt in hebreo nec in libris
correctis.

Incipit postilla magistri Nicolai de lyra sup libruz trenoz q̃ apud hebreos vocat̃ cynoth. i. lamẽtationes cum additionibus Pauli ep̃i burgen̄.

Capitulum. i.

Uomodo sedet. In precedẽtib⁹ hui⁹ libri ꝓpheta uit hieremias destructionẽ hierl̃z futurã, Nic ꝓ̃ter de plo/ rate iam factam quia vidit suam ꝓpheta ꝓpletaz Circa q̃ sciẽduz q̃ singulis ṽ sib⁹ lr̃e hebraice ꝓponũtur fm ordines alphabeti. Et oi/ cũt aliq̃ q̃ ꝓposite sunt ad signandũ sniazẽ suũ quibus ꝓponũt: et sic et interpretationib⁹ lr̃az pceduntad expositionẽ ṽ suũ Sz hoc nõ vt dñ dictus. primo quia hebrei q̃z fuit iste lic: et p ꝓ̃ns virtutẽ eaz debent magis cognoscẽ: nisi tale dicunt. secundo: q: lr̃a p se supta vt lr̃a ẽ nullã hz significationẽ: nec p ꝓ̃ns interpretationẽ l̃z aliqua lr̃a vt est oratio aliquid significet: sicut apud latinos hec lr̃a a, put ẽ ꝓpositio significat sine. si ergo ex ista significatione aliq̃s vellet ꝓcedere ad exponẽdũ virtutẽ ipsi⁹ a: put ẽ lr̃a: vel scripturã p a incipiẽtẽ ẽt manifesta eq̃uocatio. Ite isti imaginãt q̃ iste lr̃e nõ sint de integritate ṽ suũ: sz q̃si q̃dã ornati eis ꝓpositi: qõ nõ ẽ vez: q: sic sũt de integritate ṽ suũ in hebreo: sicut apud nos i illo hymno. A solis ortu cardine. etc. lr̃e latine incipiendo ab a vsq̃z ad g inclusive sunt de integritate ṽ suũ: q: p̃m incipit p a: a sol ortu⁹ etc. sed̃s p beat⁹ auctor seculi. etc. et sic ꝓ̃ns vsq̃z ad g. et eodẽmõ ẽ hõ lr̃is hebraicis hebꝝ. sz trãslator nõ potuit i latino seruare ordinẽ lr̃az latinaz in ꝓnciꝑio versuum: q: p̃ma dictio in hebreo ꝓ qua trãsferl̃ quõ: incipit p alep: et quõ: incipit p q: et iõ singul ṽ sib⁹ ꝓposuit separatz lr̃as hebraicas p ordinẽ: nõ ad signandũ aliq̃d nisi q̃ ꝓ tales lr̃as incipiũt ṽ sus in hebreo: lamẽtationes ẽm iste scripte sũt metrice in hebreo: et tpe hieremie currebat mod⁹ talis metrificandi aliquã materiã. s. q̃ ṽ sus inciperẽt ordinate a lr̃is alphabeti. Sciẽdũ etiã q̃ hic nõ ẽ q̃rẽd⁹ ꝓcessus artis sz magis dolẽtis et ꝓquerẽtis q̃ lamentãs aliq̃d factũ idẽ frequẽter repetit sub aliis verbis: sicut mater lamẽtãs filiũ mortuũ aliq̃n notat ipm ꝓpriu nomẽ: aliq̃n notat eũ ex suũ: aliq̃n vitã suã: et sic ꝑ alias. et frequẽter de vna ꝑsona trãsit ad aliã magis fm motũ affectionis q̃z fm ordinẽ rõnis. Preterea sub noĩe ciuitatũ vel locoz intelligit̃ ꝓpulus ibi ꝓ̃ns habitãs. et sic ꝑ ciuitas vel loc⁹ desolari vel flere: ꝓ desolatione et fletu ꝓpli. His igit̃ ꝑmissis hec ꝑs libri hieremie que apud hebreos cynoth vocat̃. i. lamẽtationes. in duas ꝑtes diuidit̃: q: p̃mo ponit̃ hieremie lamẽtatio. secõo eiusdẽ oro. v. capto Prima diuidit̃ in quatuor ꝑtes fm quadruplex alphabetum hebraicũ fm q̃ lamẽtationes iste metrice scribũt̃: et ꝗ in quatuor capitulũ posset diuidi in. xxij. ꝑtes fm numez lr̃az: sz nõ ẽ vis: q: sic d̃ cũ ẽ iste lr̃e nõ ponũt̃ ad sensũ lr̃alẽ designandũ. Dicit ergo. a Quo sedet sola. i. habitatorib⁹ suis ꝑuata.

b Ciuitas plena ꝓpl̃o. aliq̃z eẽt destructa. c Facta ẽ q̃ vidua i. dignitate regni et sacerdotij orbata. d Dña gẽtiũ. i. que fuit dña gẽtiũ: maxime tpe dõ et salomõis q̃ multas gẽtes alias gẽtes sibi subiecerũt: vt hz. ij. Reg. x. iij. et ad idẽ pertinet qõ subdit̃. e Pri ceps puinciaz. s. tẽporib⁹ dictis. f Facta ẽ sub tributo. regis babylonis. g Plorans plorauit. per hanc reduplicationẽ intelligitur fletus habũdantia. h In nocte. i. tẽpore tribulationis et angustie q̃ dicit̃ noz. i Et lachryme eius in maxillis eius. per hoc designatur cõtinuatio et diuturnitas fletus. k Nõ est qui cõsoletur etc. qui populi iudeis cõfederati vt egyptij et syri et aliqui alij in necessitate eam reliquerunt: et nõ solum reliquerunt sed etiam chaldeis eorum aduersariis fauerunt: ideo subditur. Oes amici eius etc.

l Migrauit iudas ꝓpter afflictionẽ et multitudinẽ seruitutis. sicut. n. fuit dictũ capitulo precedenti illos trãstulerũt chaldei q̃ ꝓpter robur corporis vel industriam artis poterãt eis seruire: alios dimittẽtes p cultura terre.

m Habitauit inter gentes. populus in babylonem ductus.

n Nec inuenit requiem. quia laboribus duris affligebatur.

o Omnes persecutores eius apprehenderũt eaz. i. hierusalem.

p Inter angustias. s. famis et mortalitatis q̃ preualuerãt in ciuitate quãdo fuit capta vt dictũ est supra. Rabi salomon exponit. Inter angustias. s. viaz vbi capiebãtur fugientes: quia nõ poterãt diuertere.

q Uie syon. Hic conuertit se ad lamentandũ templi destructionem: quod erat in monte syon: cũ dicitur. q Uie syon. scilicet per quas populus veniebat ad templum de locis exterioribus. r Luget. hoc dicitur metaphorice: sicut dicebantur gaudere in populi multitudine. vnde in hebreo habetur. Uie syon herbose. quia nullus transibat per eas. s Eo q̃ nõ sint qui veniant ad solẽnitatem. id est ad solẽnitates: quia ponitur singulare ꝓ plurali: sicut frequẽter fit in scriptura veteris ac noui testamenti. ter enim in anno debebat populus comparere in templo. sz in paschate: pentecoste et festo tabernaculoz Exodi. xxiij. sed destructo templo et ꝓpl̃o captiuato nullus veniebat. t Omnes porte eius destructe. quia a chaldeis incense: vt dictũ est supra. v Sacerdotes eius gemẽtes. quia aliqui fuerunt occisi: et ceteri in captiuitatẽ ducti. x Virgines eius squalide i. deformate ex fame et labore. y Et ipsa oppressa amaritudine. i. non potens inde resurgere: sicut qui oppressus est importabili pondere.

z Facti sunt hostes eius in capite. quia ante erant in cauda.

3 Inimici eius locupletati sunt. de bonis que erãt in hierusalẽ et iudea quia tamen hoc factũ ẽ ex diuina iusticia: subditur. Quia dñs locutus est super eam etc. a Paruuli eius. qui fm leges belli nõ debebãt occidi.

b Ducti sunt in captiuitate. vt crescentes seruirent chaldeis.

c Ante faciem tribulãtis. i. ducentis eos ad tribulationẽ: illi ẽm qui ducunt captiuos faciũt eos ire ante se et non post. d Et egressus est a filia syon. i. a hierusalẽ que dicit̃ filia syon: eo q̃ ciuitas ꝓtegebat a tẽplo et regia domo que erant in monte syon sicut filia ꝓtegitur a matre.

e Omnis decor eius. sz regnũ et sacerdotiũ: ideo sequitur. f Facti sunt principes eius velut arietes. insensati. g Non inuenientes pascua. fame afflicti. h Et abierunt absq̃z fortitudine. non potentes in aliquo resistere. i Ante faciẽ subsequẽtis. i. in captiuitate ducentis.

k Recordata ẽ hierlm die. afflic. sue. et ꝑua. cõsiderãs q̃ illa afflictio merito sibi venerat ꝓpter peccata sua preterita. l Omnium desiderabiliũ suoz. in diuinis cõdescensionibus sibi factis ad votum.

m Que habuerat a diebus antiquis. id est a tempore moysi quo deus pauit populum illum cibo celesti. xl. annis: et multa alia beneficia contulit ei. n Cum caderet populus eius in manu hostili. caden est enim scientia contrariorum: et ideo vnum oppositorum aliud ad memoriam reducit: et etiam magis apparere facit: q: opposita iuxta se posita magis elucescunt. o Viderunt eã hostes. captã etiã exulatã. p Et deri. sabbata eius. i. cultũ ei ablat̃: reputãtes q̃ saluare nõ poterat ꝓpl̃m suũ: sz ꝗ

Incipiũt treni. i. lamentationes hieremie q̃ cynoth hebraice inscribuntur. Aleph.

q Uomodo[a] sedet sola ciuitas[b] plena ꝓpl̃o. Facta[c] ẽ q̃si vidua dña[d] gẽtiuz: princeps[e] puinciarũ facta[f] ẽ sub tributo. Beth. Plorãs[g] plorauit in[h] nocte: et[i] lachryme eius in maxillis eius. Nõ[k] ẽ q̃ ꝓsolẽt eã: et oib⁹ charis eius. Oes amici eius sprẽuerũt eã: et facti sũt ei inimici. Gymel. Migrauit[l] iudas ꝓ pter afflictionẽ et multitudinẽ seruitutis habitauit[m] inter gentes nec[n] inuenit requiẽ. Oes[o] ꝑsecutores eius apprehẽderũt eã inter[p] angustias. Deleth. Uie[q] syon lugẽt[r]: eo[s] q̃ non sunt qui veniant ad solẽnita tẽ. Oes[t] porte eius destructe: sacerdotes[u] eius gementes. Virgines[x] eius squalide et[y] ipsa oppressa amaritudine. He. Facti[z] sũt hostes eius in capite inimici[3] eius locupletati sunt: q: dñs locutus ẽ sup eã, ꝓpter multitudinẽ iniquitatũ eius. Paruuli[a] eius ducti[b] sunt in captiuitate: ante[c] faciem tribulãtis. Vau. Et[d] egressus est a filia syon: ois[e] decor eius. Facti[f] sunt principes eius velut arietes nõ[g] inuenientes pascua et[h] abierũt absq̃z fortitudine ante[i] faciẽ subsequẽtis. Zai. Recordata[k] est hierlm diez afflictionis suẽ: et ꝑuaricationis oim[l] desiderabiliũ suorũ q̃[m] habuerat a diebus antiquis eius[n] cadere populus eius in manu hostili: et nõ eẽt auxiliator. Viderũt[o] eã hostes: et[p] deriserũt sabbata eius. Heth.

Treni. i. lamentationes hieremie q̃ cynoth hebraice inscribuntur. Aleph.

Uomodo sedet sola ciuitas plena ꝓpl̃o. Facta ẽ q̃si vidua dña gẽtiuz: princeps puinciarũ facta ẽ sub tributo. Beth. Plorãs plorauit in nocte: et lachryme eius in maxillis eius. Nõ ẽ q̃ ꝓsolẽt eã: et oib⁹ charis eius. Oes amici eius sprẽuerũt eã: et facti sũt ei inimici. Gymel. Migrauit iudas ꝓ pter afflictionẽ et multitudinẽ seruitutis habitauit inter gentes nec inuenit requiẽ. Oes ꝑsecutores eius apprehẽderũt eã inter angustias. Deleth. Uie syon lugẽt: eo q̃ non sunt qui veniant ad solẽnitatẽ. Oes porte eius destructe: sacerdotes eius gementes. Virgines eius squalide et ipsa oppressa amaritudine. He. Facti sũt hostes eius in capite inimici eius locupletati sunt: q: dñs locutus ẽ sup eã, ꝓpter multitudinẽ iniquitatũ eius. Paruuli eius ducti sunt in captiuitate: ante faciem tribulãtis. Vau. Et egressus est a filia syon: ois decor eius. Facti sunt principes eius velut arietes nõ inuenientes pascua et abierũt absq̃z fortitudine ante faciẽ subsequẽtis. Zai. Recordata est hierlm die afflictionis sue: et ꝑuaricationis oim desiderabiliũ suorũ q̃ habuerat a diebus antiquis eius cadere populus eius in manu hostili: et nõ eẽt auxiliator. Viderũt eã hostes: et deriserũt sabbata eius.

remouet ppbera dicēs. q Peccatū peccauit hierlm .i. peccatis petā
acumulauit. r Propterea ĩstabilis facta ē.nō potēs resistere aduer-
sarios ppter dei sui offensam:nō ppter eā impotentiā. s Oēs q glo-
rifi.eā.tpe sue psperitatis. t Sprevērūt illā.tpe aduersitatis.
v Quia vide.igno.eā .i.destructionē t captiuitatē. x Ipa aūt ge-
mens.sub onere importa
bili. y Et cōuersa ē re-
trorsum.s. in pfusionē,a
statu honorabili.

3 Sordes eā in pedib
eā .in heb.h ř. In oris eā
loquit de ea sicut de mu-
liere patiente mēstrua: cu
ius imūdicia descēdit ad
inferiora:ita q̃ fedāt ora
vestimenti interioris pe-
deo tangētis:t p h designat imūdicia idolatrie
babūdans in hierlm:p-
ter quā fuit destructa.

a Nec ē recorda.si.sui.i.
erecata vicios non cogi-
tabat punitionē sup se fi
naliter venturā: ideo sub
ditur.

b Deposita est vehe. ab
oi bonore t pfolationē: iō
in pson eā orat ppba di-
cēs. Vide dñe t c.

c Manū suā misit ho.i.
ppls ammonitarū: t moa
bitarū: vt dicit Ra.sa.

d Ad oia desid. eā .i. ad
libros legis ō qb dr pā.
xviij. desiderabilia super
aur t lapidē pciosū mul
tū.dicit.n.Ra.sa.q̃ chal-
deis currentib ad aur t
argētū in destructiōe hie-
rusalē:isti magis voluc-
rūt currere ad pburēdū li
bros legis:eo q̃ scribitur
Deu.xxiij. ammonites t
moabites nō intrabūt in
ecclesiā dñi sēpiternū: ideo
subdit. e Quia vi gē.
ammonitas t moabitas.

f Ingressas sāctua.tuā.
vbi lex seruabat t potuisti
me deuteronomiū in lare
re arche Deu. xxxi.

g Omis ppls eā gemēs.
pre anxietate famis q̃ pre
valuit in hierlz obsessa a
chaldeis: vt hř.ā.xxxviij

b Dederūt preciosa quesq̃ p cibo. illi qui erant diuites.

i Ad refocillā dā aiaz.i.ad mitigandū famē: t nō ad sanctatē:iō in pso
na eā orat ppba dicēs. k Vide dñe afflictionē meā. l Et pfidera
relevādo eā. m O vos.Vic inducit ppba alios ad ppassionē dicēs
O vos omnes q̃ trāsitis p viā.ppe hierlm destructam. n Attendite
t videte.p cōpassionem. o Quā vindemiauit me t c.loquit ō hierlm
p modū vinee cui dausura ē dissipata: t fruct collectus: q: muri hierlm
erāt dissipati: t oia bōa asportata. p De excelso misit ignē in ossib
meis.i.in tēplo t regis fortalicio: t in ceteris de quor fortitudine pfide
bat ppls: sicut ossa sūt robur corpis: t oia ista fuerūt pbusta a chaldeis:
vñ dictū fuit.ā.lij. q Et erudiuit me.q: vexatio dat intellectū. In he
b:eo hř. Et sepauit me.i.meb:aniz lacerauit. r Expā.rhete pedi.me.
i.pmisit expādi: t vocat h rhete deceptio falsor.pp hax:q̃ fuit ppls cau
sa ruine:vt frequēter dictū ē.ā. s Cōuer.me retror.i.de statu bonora
bili ad pfusibilē. t Vigilauit iugū iniqta.me.in ma.eā .s.dñi. q: vigi
lārer t solicite induxit penā p iniquitatib meis.pp h in pson eā ōr in
principio libri de destructiōe ppli loquēs. Vigilabo ego sup nō bo meo vt
facīā illud. v Cōuolute sūt.s.iniqtates mee. x Et imposi-
te collo meo.sicut fardellus imponitur latroni deprehenso.
y Infirmata est virtus mea.de eo me deserente. z Dedit me
dñs in manu.s.chaldeor. a De qua nō potero surgere. virtu
te ppria:sz tm̃ diuina. b Abstulit oēs magnificos meos.regē
t principes ppbas
t sacerdotes.

Dcm̃ peccauit hierlz: ppterea
instabilis facta est. Oēs q glorifi
cabāt eā sprevērūt illā q: viderūt
ignominiā eā. ipa aūt gemens t
cōuersa ē retrorsum. Teth. Sor-
des eā in pedib eā: nec recorda-
ta est finis sui. Deposita est vehe
menter: nō hās psolatorē. Vide
dñe afflictionē meā qm̃ erect ē ini
mic. Joth. Manū suā misit ho-
stis ad oia desiderabilia eā: q: vi-
dit gētes ingressas sāctuariū suū ō
quib pceperas ne intrarēt i eccle-
siā tuā Caph. Oīs ppls eā ge
mēs t querēs panē. Dederūt pre
ciosa queque p cibo ad refocillan-
dā aiaz. Vide dñe t pspicere: qm̃
facta sum vilis. Lamech. O vos
oēs q trāsitis p viā attēdite t vide
te: si est dolor sicut dolor me. Qm̃
vindemiauit me vt locut ē dñs: in
die ire furoris sui. Mem. De ex-
celso misit ignē in ossib meis: t
erudiuit me. Expādit rhete pedi
bus meis: cōuertit me retrorsum.
Posuit me desolatā: tota die me-
rore pfectā. Nun. Vigilauit iu-
gū iniqtatū mearū in manu eā. Cuo
lute sūt t ipposite collo meo. Infir
mata ē virt mea: dedit me dñs in
manu ō qua non potero surgere.
Samech. Abstulit oēs magnifi
cos meos dñs de medio mei: vo-
cauit aduersum me tpus: vt pere
ret electos meos. Torcular calca
uit dñs virgini filie iuda. Ain. Ad
circo ego ploans t oculus meus de-
ducēs aquas: qr lōge fact ē a me
psolator quertēs aiaz meā. Facti
sūt filij mei pditi qm̃ invaluit inimic. Phe. Expādit syō man
suas nō ē q cōsolet eā. Mādauit dñs aduersus iacob in circuitu eā
hostes eā. Facta ē hierlm q̃ pol
luta mēstruis iter eos. Sade. Ju-
stus ē dñs: qr os eā ad iracūdiam
pvocaui. Audite obsecro vniver
si ppli t videte dolorē meū. Vir
gines mee t iuuenes mei abierūt i
captiuitatē. Coph. Vocaui ami
cos meos: t ipsi decepērūt me. Sa
cerdotes mei t senes mei in vrbe
psūpti sūt: qr qsierūt cibū sibi vt re
focillarēt aias suas. Res. Vide
dñe qm̃ tribulor: cōturbat ē ven-
ter meus. Subuersū est cor meū in
memetipsa qm̃ amaritudie plena
sum. Foris interficit gladius t do
mi mors similis ē. Sin. Audierunt
qr ingemisco ego t nō ē qui psole
tur me. Oēs inimici mei audierūt
malū meū: letati sūt qm̃ tu fecisti.
Adduxisti diē cōsolationis: t ficut
sīles mei. Thau. Ingrediat omne
malū eor coram te: t vindemia
cos sicut vindemiasti me pp iniquita
tes meas. Multi enim gemit mei t
cor meū merēs. Aleph.

c Vocauit aduer
sum me tpus.s. af-
flictionis t destru
ctionis. d Tor
cular calcauit do
min t c.q: sicut i
torculari de vuis
exprimit vinū: sic
in destructione hie
rusalem fuit effu
sus sanguis in
deor. e Idcō
co ego ploraī t c.
in q̃ notat fletū t
dolorē babūdā
tia.

f Quia lōge fa
ctus ē a me psola
tor.i. ipse deus re
trahēs a me cōso
lationē suam: sz sit
vbique p potentiā
essentiā t pnsentiā

g Facti sunt filij
mei. id ē babita
tores hierlm.

h Perditi. fame
mortalitate t gla
dio.

i Expādit syon
ma.su. loquitur ō
syon sicut de pso
na misera t abie
cta q̃ expādit ma
nus suas ō mise
ricordi querēdo suf
fragium t non in
uenit.

k Mādauit do.
aduer. ia.i.ppls
israel.

l In cir.eius bo.
eā .q: ppli q̃ da
bitabāt in circui
tu iude venerun
cum chaldeis ad
destructionem hie
rusalem,

m Facta est hierusalem quasi pol.menstru.inter eos.i. eis abho
minabilis. n Justus est. Vic hieremias in pson hierlm ō
fitet diuinā iusticiā in destructiōe hierlm ppter diuinā offēsā. o.
n Just ē do.in mea punitiōe. o Quia os eā ad iracūdū p
uocaui.trāsgrediēdo legē ex ore ipsi data Exo.xx. p Audite
obsc. vni.ppli. pfessionē petri mei. q Et vide.dolo.meū.nō so
lū de pena mihi illata: sz etiā de diuina offensa de qua pl dole
bat hieremias t alij iusti q̃ de pena. r Vocaui ami.me.i.egy
ptios mihi cōfederatos. s Et ipi decep.me.q: rebellauī chal
deis ex eor pfidentia: t ipsi nō tulerūt mihi auxiliū in mea mise
ria. t Sacer.mei t se.mei.i.iudices ordinarij. v In vrbe.
hierlz. Cōsumpti sunt.s.fame: t multi pl alij q̃ nō habebant in
trāta auctoritate. x Vide dñe qm̃ tribu.in mente. y Cōtur
ba.ē vēter me .ex redūdātia mentis ad corp. z Subuersū ē
cor meū.i.sensus me absor: pt ē pre nimio dolore. a Foris in
terfi.gla. t loquit p tpe obsidiōis: q̃ interficiebāt oēs q̃ ex hierlz
inuenicbāt, b Et do.i.intra ciuitatē, c Ecce os sīlis ē quia

aliqui moriebãtur fame aliq̃ gladio: ⁊ aliq̃ lapidib⁹ p iecē p ma-
chinas ab extra. o Audierūt.s.chaldei me obsidētes.
e Quia ingemisco. pre fame ⁊ aliqs miseriis. f Et nō ē q̃ pso-
me veniēdo ad auxiliū mihi. g O ēs ini. mei. q̃ erāt in exerci-
tu chaldeor̄. h Audierūt ma. m eū. tale ⁊ tantū q̃ nō possū vl
tra resistere.

i Zeran sunt. obsidentes eū ciui-
tatē aliquas mul-
tū gaudēt q̃n au-
diūt q̃ illi q̃ sūt in
tra nō pōt tenere
ciuitatem.
m Qm̄ tu fecisti
q. d. ꝗ nō accidit
chaldeor̄ virtu-
tes ex punitione
me iustitie.
n Adduxisti. i.
adduces. loq̃t.n.
de futuro per mo
dū ptēritī pp cer-
titudines ꝓphie:
vidēbat.n. ppha
futurā babylonis
destructionēs ad
iudeor̄ ꝓsolatio-
nē: q̃ p ꝗ babue-
rūt licētiā redeun
di p̄mo āno cyri.
o Ingrediāt oē
ma. eor̄ coram te.
vt puniatur.
p Et deuinde-
mia eos. destruē-
do muros eorum
⁊ bona rapiēdo:
⁊ ꝗ dicit ppha ñ
zdo vindicte sed
diuine iustitie.

Cap̄lm.ij.

Vomodo.

Vic p̄ñter
describit hiere. la
mētatio sub scō
alphabeto: ⁊ p̄ la
mētat destructio-
nē ciuitatis ⁊ tem
pli dicēs admira
tue. a Nūo obte. cali. s. tribulationis maxime.
b In furo. suo. i. in effectu sue iustitie. c Filiā syon. i. hierlm
vt expositū ē ca. p̄ce. d Proiecit ō ce. in ter. i. de statu sūme bo
norabili ad sūme miserabile. e Indytā isrl. i. hierlm q̃ erat me
tropolis ⁊ nobilissima in regno iuda. f Et nō est recor. scabel.
pe. su. i. tēpli q̃ō incēdērūt chaldei: ⁊ ōr scabellū pedū dei: q̃ intra
ipm erat archa testi ⁊ ꝓpiciatorij: q̃ō erat quasi sedes dei: ⁊ ar-
cha quasi scabellū illō⁹ sedis: sicut dictū fuit plenī⁹ Exodi. xxv.
g Precipitauit do. fm vtā iustitie sue. h Nec pepercit. ex sua
misericordia: eo q̃ hꝫ semp iustitiā ānexā. i Oia speciosa ia-
cob. i. regnū ⁊ sacerdotiū: ciuitatē ⁊ tēplū: ⁊ per ꝗns alias ciuita
tes ⁊ forialicia. k Polluit regnū. i. ondit pollutū multiplici-
bus penis ex rigore sue punitōis. l Cōfregit in ira furoris sui
i in effectu sue iustitie. m O ē cornu isrl. i. oēs status dignitatis
⁊ fortitudinē defensiōis. n Auertit retrorsum dexterā suā a fa
cie inimici: q̃ōpōt dupliciter intelligi: vno mō referēdo ad deum
eo q̃ nō defendit ppl̄m isrl a suis inimicis: ⁊ sic auertit dexteras
sue virtutis ab eis. Alio mō referēdo ad ppl̄m: a q̃ dē subtraxit
virtutē ⁊ industrias se defendendi: ⁊ sic auertit dexterā iudeor̄ a
facie chaldeor̄. o Et succēdit in iacob. s. p chaldeos hierlm ⁊
terrā in circuitu incēdendo. p Zetēdit arcū suū. i. varios mo-
dos inuadēdi ciuitatē p exercitū chaldeor̄: vel ad lras. Arcū. q̃a
in chaldeor̄ exercitu erāt multi sagittarij. q Quasi inimic⁹, sic
ēm ꝓferēdo bñficia ondit se amicū: ita inferēdo penas iudicat a simpli-
cib⁹ inimic⁹: q̃uis ꝗ faciat ex charitate ad purgationē maloꝝ ⁊ exercitū
bonoꝝ in virtute patiētie. r Occidit oē q̃ō pulcrū erat visu in taber-
naculo filie syon. i. in tēplo dñi q̃ō erat in mōte syon: q̃ sacerdotes occisi
fuerūt ibi: vt hē. j. e. ca. ⁊ oia p̄ciosa inde asportata. cetera patēt ex dictis
vsq̃ ibi. s Et reple. in
fi. iu. i. i gēte iud aica.
Mūliarū ⁊ būliaram. q̃
oēs vrius q̃ serus būlia
uit i Fuitutē capiuitatē
ꝓdigēdo. v Et ossi. q̃i
bonū. eus dausure diffi-
pātur collectis fructibus
x Tētoriū suū. i. tēplū sa
lomonis q̃ō erat dispositū
intra p sētū ⁊ sānctū ō
rū: sic ⁊ tabernaculū q̃ō se
cerat moyses in deserto.
y Obliuioni tradi. dñs
i. tradi fecit. z In syon
festiuita. ⁊ sab. q̃ destru-
cto tēplo ⁊ ppl̄o captiua
to talia cessauerūt q̃ñ p an
nos. lxx. a Repulit do.
alta. su. p mittēdo illō de-
strui p chaldeos.
b Maledi. sācti. sue. i. tē
plo in q̃ sānctificabāt boes
p sacrificia ⁊ oblationes
cui maledixit. i. malefecit.
dicē. n. dei ē facere. psal.
cxlviij. Dixit ⁊ facta sunt
hꝫ aūt de⁹ nō sit actor ma
li culpe: ē tñ actor mali pe
ne ⁊ sic maledixit tēplo in
q̃ntū p chaldeos ipm cōbus-
sit fm ordinē sue iusti-
tie. c Tradidit in ma-
nus ini. mu. tur. eius. ppe
eīs tēplū erāt turres nota
biliores ad loci defensio
nē. d Vocē dede. i do.
do. s. aduersarij exultādo
de captiōe ⁊ spoliatōe lo
ci. e Sicut in die solē
ni. i. sicut in solēnitatibus
solebāt cātare leuite lau-
des dei. f Cogitauit
do. ⁊c. q̃ ab eterno p uidit
omnia in tempore fienda. g Tetendit funi. suū. ad destruendum fm line-
am sue iustitie: sicto mō ōr. ij. Reg. viij. Ad ēlus ē dō duos funiculos vnū
ad occidēdū ⁊c. h Luxitq̃ ātemu. aūmurale. n. ē pu⁹ mur⁹ aū muzum
p̄ncipalē in d aulis ciuitatū: ⁊ vterq̃ fuit dissipat⁹ in hierlm. i De-
firesūt. Vic spāliē lamētat hieremias destructionē psonaꝝ ⁊ afflictionē
tñ cōtinuādo se ad p̄cedēntia p̄mittit de ciuitatis destructiōe dicēs. Defi
re sūt in terra porte eius. i. ānore de locis suis ⁊ in terrā piecte. k Per
didit ⁊c. regē eius. i. sedechiā q̃ fuit ductus in baby. ⁊ plures de p̄ncipib⁹ su
is. l Nō ē lex. i. doctor legis: q̃ fuerūt occisi: ita exponit Ra. sal. pōt et
exponi de lege ad lras q̃ fuit tūc ꝓbusta: vt dñs ē. ō. ca. p̄ce. tñ postea fuit
p esdras repara. m Et ppbē eius. i. ppbē hierlm q̃ nō erāt veri sz falsi
ppbe. ō subdit. n Nō inuenē. visionē a do. sz magis a sua fictiōe vel
demonū illusiōe. o Sederūt in ter. cōti. senes filie syon. i. hierlm. q. d.
illi q̃ pus erāt ibi in honore ⁊ loquebāt in auctoritate sūt in honorati ⁊
muti pre cōfusione. p Et ꝓspserūt cine. capita sua in signū mīticie. ali-
qui libri hāt ꝗ additū. Virgines hierlm. sz nō ē in hebreo: ⁊ iō ꝗ lra refer
tur ad senes. q Accincti sūt cilicijs. in signū penitētie. r Abiecerūt
in terra capita sua virgi. iud. pre nimia angustia. t Defecerūt pre la-
chri. ocu. mei. q̃ ba sūt hieremie ꝓpatiētis miserie ppli sui. t Cōturba
ta sūt visce. mea ⁊c. q. d. intrātū doleo q̃ videt mihi q̃ oia mēbra mea vi
talia debēt cadere in terrā. v Cū deficeret puul⁹ ⁊ lactēs. ex defectu
nutrimēti. lacto. tas. idē ē q̃ō exhiberet lac. lacteo tes. idē ē q̃ō lac sugere.
⁊ ide ō: lactēs, i. lac sugens: iō subdit, Ad rib⁹ suis ⁊c, ⁊ ps lra. x Cui

q Vomodo⁹ ob-
tenit caligine in⁹ furore suo
dñs filiā⁶ syon: piecit⁹ de celo i ter
rā inclytā⁶ isrl: ⁊ ⁷ non ē recordatus
scabelli pedū suoꝝ i die furoris sui
Beth. precipitauit⁸ dñs nec⁹ pep-
cit oia¹ speciosa iacob destruxit in
furore suo munitiōes virginis iuda
⁊ deiecit in terrā: polluit⁸ regnū ⁊
p̄ncipes eius⁹. Gymel. Cōfregit¹
i ira furoris sui oē⁹ cornu isrl auer-
tit⁸ retrorsum dexterā suā a facie imi-
mici: ⁊ succēdit in iacob q̃si ignis
flāme deuorātis in gyro. Deleth.
Tetendit⁸ arcū suū q̃si inimic⁹ fir
mauit dexterā suā quasi hostis: ⁊
occidit⁷ oē q̃ō pulcrū erat visu i ta-
bernaculo filie syon: effudit quasi
ignē indignatiōes suā. He. Fact⁹
ē dñs velut inimic⁹: p̄cipitauit isrl
precipitauit oia menia eius⁹: dissipa-
uit munitiōes eius⁹ ⁊ ⁸ replevit in filia
iuda humiliatū⁷ ⁊ hūliatā. Vau
⁊ ⁸ dissipauit q̃si hortū tētoriū⁷ suū
demolit⁹ē tabernaculū suū. Obli
uioni⁷ tradidit dñs in syō festiuita-
tem⁵ ⁊ sabbatū ⁊ in obprobriū ⁊ in
indignatione furoris sui regē ⁊ sa
cerdotē. Zai. Repulit⁸ dñs altā-
re suum: maledixit⁹ sanctificationi
suē: tradidit⁶ i man⁹ inimici muros
turrium eius⁹. Vocē⁹ dedērūt in domo
dñi: sicut in die⁶ solēni. Heth. Co
gitauit dñs dissipare murū filie sy-
on tetēdit⁸ funiculū suū ⁊ nō auer-
tit manū suā a perditiōe. Luxitq̃⁹
ante murale: ⁊ mur⁹ pariter dissipa-
tus ē. Teth. Defixe sunt in terra
porte eius⁹ pdidit⁸ ⁊ cōfregit vectes
eius⁹ regē eius⁹ ⁊ p̄ncipes eius⁹ in gēt: ⁹.
Nō ē lex: ⁊ ⁷ ppbete eius⁹ nō⁸ inue
nerūt visionem a dño. Joth. Se
derūt in terra oticuerūt senes filie sy
on: ꝓsperserūt⁹ cinere capita sua ac
cincti⁹ sunt cilicijs. Abiecerūt¹ i ter
ra capita sua virgines iuda. Caph
Defecerunt⁸ pre lachrymis oculi
mei cōturbata⁷ sunt viscera mea.
Effusum est in terra iecur meū su-
per contritionem filie populi mei
cū⁸ deficeret paruulus ⁊ lactens in
plateis oppidi. Lamech. Matri-
bus suis dixerunt: vbi est triticum
⁊ vinum: cuꝫ deficerent quasi vul
nerati in plateis ciuitatis: cum exa-
larent animas suas in sinu matris
suarum. Mem. Cui⁷ comparabo
te vel cui assimilabo te filia hieru-
salem. Cui exequabo te ⁊ cōsola-
bor te virgo filia syon. Magna⁷

Ca. ij.

a Nūo obte. cali. s. tribulationis maxime.
b In furo. suo. i. in effectu sue iustitie. c Filiā syon. i. hierlm
vt expositū ē ca. p̄ce. d Proiecit ō ce. in ter. i. de statu sūme bo
norabili ad sūme miserabile. e Indytā isrl. i. hierlm q̃ erat me
tropolis ⁊ nobilissima in regno iuda. f Et nō est recor. scabel.
pe. su. i. tēpli q̃ō incēdērūt chaldei: ⁊ ōr scabellū pedū dei: q̃ intra
ipm erat archa testi ⁊ ꝓpiciatorij: q̃ō erat quasi sedes dei: ⁊ ar-
cha quasi scabellū illō⁹ sedis: sicut dictū fuit plenī⁹ Exodi. xxv.
g Precipitauit do. fm vtā iustitie sue. h Nec pepercit. ex sua
misericordia: eo q̃ hꝫ semp iustitiā ānexā. i Oia speciosa ia-
cob. i. regnū ⁊ sacerdotiū: ciuitatē ⁊ tēplū: ⁊ per ꝗns alias ciuita
tes ⁊ forialicia. k Polluit regnū. i. ondit pollutū multiplici-
bus penis ex rigore sue punitōis. l Cōfregit in ira furoris sui
i in effectu sue iustitie. m O ē cornu isrl. i. oēs status dignitatis
⁊ fortitudinē defensiōis. n Auertit retrorsum dexterā suā a fa
cie inimici: q̃ō pōt dupliciter intelligi: vno mō referēdo ad deum
eo q̃ nō defendit ppl̄m isrl a suis inimicis: ⁊ sic auertit dexteras
sue virtutis ab eis. Alio mō referēdo ad ppl̄m: a q̃ dē subtraxit
virtutē ⁊ industrias se defendendi: ⁊ sic auertit dexterā iudeor̄ a
facie chaldeor̄. o Et succēdit in iacob. s. p chaldeos hierlm ⁊
terrā in circuitu incēdendo. p Zetēdit arcū suū. i. varios mo-
dos inuadēdi ciuitatē p exercitū chaldeor̄: vel ad lras. Arcū. q̃a
in chaldeor̄ exercitu erāt multi sagittarij. q Quasi inimic⁹, sic

cō.te ꝛc.ꝛ subdit. Et cōsolabor te. solatiū.n. miseris ē bne sociū in pena: ſ nō inuenieb̄ in ꝓpositoriō dicit ꝓpha. p Cui cōpabo te ꝛc. q.d. nō inuenio aliquā ciuitatē ita afflicta quā tibi possim in exēplū ꝓponere, ꝓ aliqua li ma cōsolatione. ió subdit. r Magna ē enim velut ma. cō. tua. i. sic excedit ꝛtritiones aliaꝝ ciuitatū sicut mare aquas fluminum: ió sequit. s Quis mede. tui. q.d. nullus posset nisi deus.

a Prophete. Vic spālit inuebit ꝛ falsos ꝓphas q̄ regē ꝛ ꝓplm induxerūt ad rebellādū regi babyl. ió dicit. Prophete tui viderūt tibi falsa. ex sua cōfictione. b Et stulta. q: ꝓ hoc secuta ē destructio tua. c Nec ape. iniqtatē tuā. te veraciter arguēdo: ſ magis palliabant petā tua. d Viderunt aūt tibi assūptiones falsas inducēdo rep falsas per suasiones ad sumēdū bellus ꝛ chaldeos. e Et eiectiones. ſ. de terra tua. ꝓ captiuitatē tuā q̄ est ad b̄ secura. f Plauserūt sup te manib⁹. de ridēdo fatuitatē tuā ꝛ calamitates tuas. g Nec ine est vbs dicētes pfecti decoris ꝛc. ita. n. pulcre ꝛ magnifice edificauit eā salomon q̄ ōlectabile erat oī bus habitare in ea.

b Aperuerūt ꝛc. ſ. chaldei ꝛ alij eis adiūcti ꝓferēdo ad inuicē de tua destructione totaliter. ió subditur.

i Deuorabim⁹. ꝛ q: b̄ faciebāt ex magna volūtate. ió subdit. k Et ista ē dies quā expecta. ſ. cuꝝ magno desiderio. l Fecit dñs q̄ cogita. i. ab eterno disposuit. m Compleuit ser. suū quē ꝓcepit a diēb⁹ antiq̄s. ſ. in Deu. xxviij. vbi ꝓminat penā terribilē iudeis declinātibus ad idolatriā. n Et lenifica. sup te inimicū. ex sua victoria ꝛ ꝓ eiectione tua. o Clamauit. Vic hieremias inducit populum ad querendū dei misericordiā: ꝛ q: ad hoc facit aduersariorū superbia: ió dicit. Clamauit cor eorū. i. chaldeorū. p Ad dñm. i. ꝓ dñm cū blasphemādo tanq̄ impotentē ad popli sui defensionē. Pōt et b̄ aliter exponi ō iudeis. Clamauit cor eorū ad dñm ꝛc. q: multi eorū videntes q̄ nō poterāt vltra defendere muros clamabāt ad dñm querēdo eī auxiliū. q Deduc q̄si torrēte lachrimas. habundāter flendo. r Nō des requiē tibi. ab op⁹ penitētie cessando. s Neq̄ taceat pup. oculi tu. ficū interrūpendo.

t Cōsurge. i. fil surge corpe. ſ. ꝛ mēte ad diuinā laudē: vt possis inuenire misericordiā. v In princi. vigi. i. celeriter ꝛ expedite. x Effun. sicut aquā cor tuū. i. pfecte sicut aqua effundit pfecti⁹ ceteris liquorib⁹: ꝛ tale effusio idē ē q̄ō intensa deuotio. y Leua ad eū man⁹ tu. ꝓ aia. i. ꝓ aiabus. z Paruuloꝝ ꝛc. q̄ō dupl̄r pōt intelligi: vno mō vt aie ille recipiant in sinu abrae: alio mō vt mors illoꝝ innocētiū in ofione recordet ātē dñm. ad puocādū dei vindictā ꝓ chaldeos. a Vide do. ꝛ ꝓsidera. ꝓ descensione rue pieratis. b Quē vindemiauerīs ita. ſ. spoliauerīs oib⁹ bonis intantū q̄ fame mortui ſt. c Ergo ne come. mu. q.d. sic fam

est enim velut mare contritio tua. Quis medebit tui. Aun. Prophete tui viderunt tibi falsa et stulta: nec apicbāt iniqtatē tuam: vt te ad pnitentiam puocarēt. Viderunt aūt tibi assūptiones falsas et eiectiones. Samech. Plauserūt sup te manib⁹ omes trānseūtes p viā: sibilauerūt et mouerūt capita sua sup filiā hierusalē. Hecine est vrbs dicētes pfecti decoris: gaudiū vniuerse terre Ain. Aperuerūt sup te os suū omes inimici tui: sibilauerūt ꝛ fremuerūt dēntib⁹ suis: ꝛ dixerūt: deuorabim⁹. En ista ē dies quā expectabam⁹: inuenim⁹: vidimus. Phe. Fecit dñs q̄ cogitauit et compleuit sermonē suū quē ꝓcepit a diēb⁹ ātiqis. Destruxit et nō pepcit: et lenificauit super te inimicum: et exaltauit cornu hostium tuoꝝ. Sade. Clamauit cor eorū ad dñm: sup muros filie syon. Deduc q̄si torrēte lachrimas p die et nocte nō des requiē tibi: ne q⁹ taceat pupilla oculi tui. Coph Cōsurge: lauda in nocte in principio vigiliarū: effunde sicut aquā cor tuū ante ꝓspectū dñi. Leua ad eum manus tuas ꝓ aia paruulorū tuorū: q̄ fame peūt in capite omiū ꝓpeditorū. Res. Vide dñe et ꝓsidera quem videmiauerīs ita. Ergo ne comedēt mulieres fructū suū: puluos ad mēsurā palme. Si occidit in sanctuario dñi sacerdos et propheta. Jacuerūt in terra foris puer et senex: vgines mee et iuuenes mei ceciderūt in gladio. Interfecisti die furoris tui: percussisti: nec misertus es. Thau. Vocasti q̄si ad diē solēne: q̄ terreret me de circuitu: et nō fuit in die furoris dñi q̄ effugeret et relinq̄ret. Quos educauī et enutriui: inimic⁹ me⁹ cōsumpsit eos. Aleph. Capitulum. iij.

c Go vir videns paupertatē meā in vga indignationis ei⁹ Aleph. Me minauit et adduxit in tenebras: et nō in lucem. Aleph. Tātū in me vertit: et cōuertit manū suā tota die. Beth. Vetustā fecit pellē meā et carnē meā: contriuit ossa mea. Beth. Edificauit in gyro meo: et circūdedit me felle et labore. Beth. In tēbrosis collocauit me q̄si mortuos sēpiternos. Gymel Circūedificauit aduersū me vt ne egrediar aggrauauit cōpedē meū Gymel. Sed et cū clamauero et cū rogauero: excluſit orationē meā Gymel. Cōclusit vias meas lapidib⁹ q̄dris: semitas meas subuertit. Deleth. Vrsus insidians factus ē mihi leo in abscōdito. Deleth. Semitas meas subuertit et cōfregit me: posuit me dēsolatā. Deleth. Tetēdit arcum suū et posuit me quasi signum ad sagittam. Ade.

est. legit ecclī. iiij. Reg. vi. ꝓ in obsidione samarie mulieres comederūt filios suos pre famis magnitudine: et idē credibile est auditū esse in obsidione hierusalem ꝓ chaldeos: imo expēsse dicit. Jj. iij.

d Paruulos ad men. p alme. mulieres cū ꝓ regnātes pre angustia et dolorib⁹ pariebāt aīā ipsa fet⁹ interfectos: et sic sanctis mediebāt, et a mātib⁹ eorū medebāt et b̄ misericordia ꝓdicit iudeis Deu. xxviij. si rēdi querēt deū deserentes ad idola mā: q̄ōd fecerūt vt ꝓ i libris iudicū et regum.

e Si occidit. accipit b̄ si ꝓ quia: q: chaldei passim interficiebāt sacerdotes i tēplo dñi vbi tū parcere debuissent ꝓ sanctitate loci.

f Jacuerūt ter. insepulti.

g Percussisti nec misertus es. differēdo illā penā: cū in oib⁹ opib⁹ dei semp cum iustitia currit misericordia.

h Vocasti q̄si ad diē solennem. q.d. sicut ad solēnitatē libēter confluūt boies. sic gentes in circuitu iudee habitantes: ꝓmpte et gaudētes venerūt cum chaldeis ad destructionē vrbis.

i Quos edu. et nutriui. i. habitatores hierlm q̄ diecebāt eius filij.

k Inimic⁹ me⁹. i. chaldeorū exercit⁹

l Cōsumpsit eos pris fame in lōga obsidione: et pris gladio i vrbis capiōe. Ca. iij.

Go vir. hic describit lamentatio hieremie sub tercio alphabeto: et dicit hic ra. ſ. q̄ hieremias scripsit istud capl̄m post q̄ ioachim filius ioſie ꝓbusserat libū suū in quo erāt scripta alia tria capla. ſ. ꝓmū scōm et quartū sicut dictū fuit. ē. xxxvi. et pp b̄ i fine illi⁹ capituli dicit q̄ hieremias tulit aliud volumē et dedit baruch q̄ scripsit in eo oēs sermones libri prioris: et insup additi sūt sermones plures q̄ā ante fuerāt: et ad b̄ denotādū sub qualiber lra posuit tres ꝓsiculos in b̄ cap. Sed istud dicūt vt repugnare illis que supra dixi. ſ. q̄ hieremias lamentat destructionē ciuitatis iā factā: q: vidit ꝓphetiā suā cōpletam q: cōbustio buius libri et reparatio fuit lōge ante destructionē hierusalē. ſ. quarto āno Joachim filij Josie: vt ibidē dicit q̄ regnauit. xi. annis: et post eū ioachonias filius eius menses tres: et post eum sedechias. xi. annis: ita q̄ in eius āno. xi. fuit hierlm destructa. Ad b̄ dicendū q̄ hiere. vidit destructionē ciuitatis duplr: vno mō visione intellectuali et ꝓphetica: et sic eā deplorauit scribēdo ante q̄ cuenirет. alio mō visione corporali q̄n fuit cōpleta: et sic eā deplorauit illud q̄ōd prius scripserat ꝓ modū lugubris carminis orando,

Igit pfio cap'lin in tres ptes pōt diuidit: qz pmo hieremias suaz miseriā lamētat ⁊ ppli. scdo dei misericordiā ⁊ iusticiā suā ancrā cōfitet: ibi. Misericordie dñi. tercio ad lamentādū miseriā reuertitur: ibi. Operuisti. Et pmū dicit i psona sua ⁊ ppli. a Ego vir videns paupertatem meam. in spoliatione ciuitatis ⁊ captiuatione. b Inuiga indignatio is. i. vidiere ⁊ correctionis dei.

c Meminauit. p exercitū chaldeorū in captiuitatem ducendo.

d Et adduxit in tenebras. in locis tenebrosis mere dudēdo. pōt etiā ꝑ intelligi de sede chaldaica q̄ erat caput ppli ⁊ circulat⁹ fuit duct⁹ i babylonem.

e Tantus in me vertit. loquit ad modū bois multū afflicti cui videtur q̄ nulla afflictio alia sit sue cōparanda: ⁊ sic dicit se solū afflictum.

f Veterē fecit carnes mēa. ex fame ⁊ laboribus que accelerāt senectutem.

g Cōtriuit ossa mea. i. robur corporis mei.

Misit[f] in renib⁹ meis filias pharetre sue. He. Factus[g] sū in derisuz oi pplo meo cāticū eoz tota die. He. Repleuit[h] me amaritudinib⁹: inebriauit me absinthio. Hau. Confregit[i] ad nūcz dentes meos: cibauit[k] me cinere. Hau. Et[l] repulsa ē aia mea: oblit⁹[m] sū bonoz. Hau. Et[n] dixi perijt finis meus: ⁊ spes mea a dño. Zai. Recordare[o] paupertatis[p] ⁊ [q] trāsgressionis mee: absinthij ⁊ fell'. Zai. Memoria[r] memor ero: ⁊ [s] tabescet in me aia mea Zai. Hec[t] recolēs in corde meo: in[u] deo sperabo. Heth. Misericordie[x] dñi qz[y] nō sum⁹ psūpti: qz[z] nō defecerūt miserationes ei⁹. Heth. Noue[a] diluculo: multa[b] est fides tua. Heth. Pars[c] mea dñs dixit aia mea: propterea[d] expectabo eum. Teth. Bon⁹[e] ē dñs sperātib⁹ in eū: aie querenti illum. Teth. Bonū[f] ē postulare cū silētio salutare dñi Teth. Bonū ē viro cū portauerit iugum ab adolescētia sua. Joth. Sedebit[g] solitar⁹ ⁊ tacebit: qz[h] leuauit se sup se. Joth. Ponet[i] in puluere os suum: si[k] forte sit spes. Joth. Dabit[l] percutienti se maxillā: saturabitur[m] opprobrijs. Caph. Quia[n] nō repellet in sempiternuz dñs. Caph. Quia[o] si abiecit ⁊ [p] miserebit[q] ꝑm[r] multitudinē misericordiaz tuaz. Caph. Nō[s] enim humiliauit ex[t] corde suo: ⁊ abiecit filios hominū. Lamech. Vt[u] contereret sub pedib⁹ suis oēs vinctos terre. Lamech. Vt[x] declinaret iudiciū viri in ꝓspectu vult⁹ altissimi. Lamech Vt peruerteret hominem in iudicio suo dominus[y] ignorauit. Mē. Quis ē[z] iste qui dixit vt fieret dominus[a] perijt ⁊c. loquit in psona infirmoz: quasi cadebant in desperatione ex pōdere malorum: ⁊ iō sup hoc ppheta deprecat dñm in psona ppli tā afflicti dicēs. d Recordare. tu dñe. e Pauptatis. quā sustineo i amotione oiuz bonoz meoz. f Et trāsgressionis mee. ⁊ accipit hic trāsgressio passiue. i. passionis mee quam chaldei intulerunt mihi vltra modum.

h Edificauit in gyro meo. quia chaldei posuerunt tentoria i circuitu bierlm: ne aliq̄s posset egredi ad fugiēdum: nec ingredi ad auxiliādū: iō subdit. i Et circūdedit me felle. i. cordis amaritudine. k Et labore. in defensione murorum: ⁊ etiā in operib⁹ laboriosis ⁊ seruilib⁹ post captionē ciuitatis. l In tenebrosis collocauit me. hoc dicit q̄ tū ad illos q̄ fuerūt incarcerati in babylone: sicut sedechias ⁊ plures alij. m Circūedificauit ⁊c. b pōt exponi de obsidione ciuitatis in gyro vt pdictū ē: ⁊ etiā de illis q̄ i babylone fuerūt reclusi in ergastul' vñ nō poterāt egredi. n Aggrauauit ꝑ pedē meū. qz aliq̄ fuerūt positi in ꝓpedib⁹ trā pōderosis q̄ vix poterāt se mouere. o Sz ⁊ cū clamauero. q. d. sicut ē exclusus a me humanū auxiliū: ita etiā diuinū: videbat. n. bierlm capiuitatē p lōgū tp̄s duraturā: ⁊ iō subdit. p Cōclusit viam meam lapidib⁹ quadris. q. d. nullo mō p nūc possum euadere: qz nulla clausura fortior ē diuia sua. q Vrsus insidiator factus ē mihi. nō p se sz p chaldeos: q̄ ex ordinatione diuina me ceperūt p vias occultas ⁊ manifestas. r Tetendit arcū suū. in exercitu. n. chaldeorū erāt multi sagittarij q̄ ex oi pte mittebāt sagittas ad interficiēdū defensores murorum: iō subdit. s Misit in renib⁹ meis filias pharetre sue. i. sagittas q̄ dicūt filie pharetre fm modū loquendi hebraicū: ⁊ qz sicut filie a matre custodiūt sic sagitte in pharetra ꝑ custodia reponūt. t Factus[1] sum in deri. oi pplo. oēs nationes iudeos deridebāt sicē deuictos ⁊ captiuatos. Cāticū eoz tota die detalib⁹ enim victorijs solet fieri cāticū: ad laudē triūphānū ⁊ vi superiū deuictorum: iō subdit. u Repleuit me amaritudinib⁹ ⁊c. pena. n. grauis nolē pot⁹ amari signat ēt fm cōes modū loquēdi

x Cōfregit ad numerū dēteos meos. q. d. tantā afflictiōes sustinui ac si oēs dēteos mei fuissent sigillatis ꝑ fracti. Ra. sa. dicit q̄ hec ē lra. Cōfregit in berena dēteos meos. qz iudei ō terra sua eiecti faciebāt panes subcinericios in quib⁹ ꝑ misscebāt pulueres ⁊ hare nefm q̄ dicit ezechiel. xiij. Sic comedēt filij israel panē suū pollutus inter gētes ad quas eijciā eos ⁊ sic ex barena ꝑmixta offendebātur dēteos māducāntū. y Cibauit me cinere. ꝑmixto in pane.

a Et repulsa ē aia mea. ab oi cōsolatione. b Oblit⁹ sum bonorū. i. ita dōgat⁹ sum a bonis ac si nūq̄ aliqua habuisses. c Et dixi perijt ⁊c. loquit in psona infirmoz: quasi cadebant in desperatione ex pōdere malorum: ⁊ iō sup hoc ppheta deprecat dñm in psona ppli tā afflicti dicēs. d Recordare. tu dñe. e Pauptatis. quā sustineo i amotione oiuz bonoz meoz. f Et trāsgressionis mee. ⁊ accipit hic trāsgressio passiue. i. passionis mee quam chaldei intulerunt mihi vltra modum.

g Memoria memoro. s. peccātū meorum: q̄b⁹ ista meruit: i beb. hē. Memoria mēor eris tu dñe ad punīēdum.

h Et tabesc. in me anima mea. de penis ppetrat cōfusa. ⁊ qz talis cōfusio adducit glias: ideo subdit.

i Hec recolens in corde meo. humiliter.

k In deo sperabo. ō cōsecutione diuine misericordie finaliter. l Miseri cordie dñi. Hic ppha cōfitet diuinā misericordiaz que semp comitat suā iusticiam: pp q̄d pena a deo inflicta ē pariter tolerāda ⁊ pmo ponit b⁹ pfessio. secūdo tollitur erroris occasio: ibi. Nō enim. Dicit igit

l Misericordie dñi. supple apparet in punitione nostra. m Quia non sum⁹ psūpti. Iz b meruissent peccātā nra. n Quia nō defecerūt miserationes ei⁹ dimittēdo nobis rēdiquias ppli: q̄uis nō meruissem⁹. o Noui diluculo. i. a pueritia mea: q̄ dicitur diluculum vite humane: sicut senectus dicitur vespera: fuit. n. bieremias a puericia illustrat⁹ a cognitione diuina: vt habet in pn. hui⁹ libri

p Multa ē fides tua. i. fidelitas: ⁊ dirigit sermonē ad deū qui ē fidelissimus remunerator bonoz: iō subdit. q Pars mea dñs. q. d. sufficit mihi p oib⁹. r Propterea expec. eū. i. remunerationē ei⁹. s Bon⁹ est do. sperā. i eū. replicatio ē eiusdē fuie ad maiorē affirmationē. t Bonū ē ꝑstolari cū silētio. i. patienter ⁊ absq̄ murmure tribulatiōis tpe: ⁊ q̄a b facit exercitū patie. iō subdit. Bonū ē viro cū portauerit iugum ⁊c.

v Sedebit solitar⁹ ⁊ tacebit. vir in patientia exercitat⁹. x Quia leuauit se sup se. aspirādo ad bona celestia ⁊ ptēnēdo terrestria. y Ponet in pulos suū. humilit loquēdo. z Si forte sit spes. quc ē expectatio future beatitudinis: ⁊ dicit forte. nō ꝓpter mutabilitatē a pte dei sed a parte liberi arbitrij: qz bō quātūcūq̄z exercitat⁹ in virtute patientie p defectibilitatē liberi arbitrij pōt ab ea cadere: ⁊ sic frustrari remuneratione: ⁊ qsi bō pfect⁹ in virtute patie: nō solū sustinet aduersa patienter: sz ēt gaudēter. Fz illud actuū. iij. Ibāt apli gau. a con. cō. quo. di. ba. s. p no. hie. cō. pati: iō sequit. a Dabit percutienti se maxillā. iniurijs se offerendo.

b Saturabit opprobrijs. in ipsis gaudēdo. ⁊ qz istud fit intuitu future mercedis: iō subdit. c Quia nō repellet in sempiternū do. s. iustos tribulari pmittēdo. d Quia si abiecit. in pnti vita. e Et miserebitur in futura. f Scōm multi. miseri. sua. qz nō sunt cōdigne passiōes huius tpis ad futurā gloriā que reuelabit in nobis: ad Ro. viij. g Nō enim. Hic remouet erroris occasio ⁊ diuidit in duas ptes fm duplices errores. scda ibi. Quis ē. Circa pmū sciendū q̄ aliq̄ acceperūt occasionē errādi: eo q̄ videbāt iustos in pnti vita cōiter tribulari: credentes q̄ istud eēt deo p se ⁊ directe placitū qō nō ē ver: sicut amaritudo medicine nō ē accepta medico p se: sz solū rōne sanitatis ꝑsequēde: ⁊ sic ē de penis presentis vite q̄ sunt q̄dā medicine respectu dei q̄ ē medic⁹ animaz: ⁊ b ē qō dr. g Nō. n. humiliauit. penis ⁊ afflictiōib⁹ vite pnīs. h Ex corde suo. i. p se ⁊ ex directa electione: sz vt p exercitū patie sequat pmū glie.

i Vt pte. sub pedib⁹ suis. resumat. Nō enim ex corde suo. i. ex electione directa hoc nō fecit: ⁊ silr qō subdit. k Vt declinaret iudiciū viri. pmittēdo eū iniuste tribulari: iō subdit. l Dñs ignorauit. i. nō approbauit malitiā facientū. m Quis ē. Hic remouet scōs error. ex b. n. q̄ iusti in pnti vita vt frequēter tribulāt: ⁊ impij ꝑ sperant credidērūt aliqui q̄

de⁹ nō haberet noticiā debīs q̄ fūt in terra: et quor psona dr Job. xxij. Circa cardines cēli pambulat: nec nra cōsiderat. Sed hoc ē erroneū nō solū fm sanctos sz etiā fz philosophos. Philosoph⁹ ēim prio de aīa arguēs ꝯ empedocles ducit ipm ad istud incōueniēs: q̄ de⁹ aliq̄d ignorare. s. discordiā: qō nos cognoscerem⁹: ppē qō dicit hieremias.

m Quis ē iste q̄ dixit vt fieret. s. aliq̄d in terra.

n Dño nō iubēte. i. deo nō p̄uidēte ⁊ ordināte: ⁊ sicr qō seq̄t. o Ex ore altissimi. i. ex eo⁹ dispōne.

p Nō egredієt nec bōa nec mala: q̄ sicr fūtūri terra q. d. ista sūt erronea. ⁊ iō ꝓnr inducit ad tolerātiā aduersor quea deo ordināt ad meritū ⁊ pmiū dicens. q Quid mur. bo. viuēs. afflict⁹ in pnri fm dispositiōes dei.

r Vir p peccatis suis. p pena expiādis. s Scrutemur vias nras ⁊c. q. d. si diligēter scrutemur cōsciētias nras inueniem⁹ plura peccata. t Et reuertamur ad dnm. p pniam.

v Leuem⁹ corda nra. in oratione deuota q̄ ē ascēsus mētis in deū sz damascenū. x Cū manib⁹. vt sit eleuamur mēte ⁊ corpe.

y Nos inique egimus sz ēim hiere. eēt innocēs ⁊ sācrus nūc ꝯnumerat seiudeis peccātib⁹: qz erat ō populo illo. z Idcirco inexorabilis es. nō ex defectu ruepiciatis sz ex actu nre iniqtatis. a Opuisti. B reuertis hiere. ad lamētādū sui ⁊ pp miseriam. d. Opuisti. s. nos multitudine aduersarior. In furore. i. vidicta rue iustitie. b Et percussisti nos fame. c Occidisti. gladio aduersarior.

d Nec pepercisti. pp defectū meritor nror. e Oppo suisti nubē tibi. i. petōr nror caligine ꝓsiderasti. f Ne trāseat oro. q. d. ex ō nra oro fit inexaudibil cotā re. g Eradicatione. a iudea. h Et abiectiones. in terra aliena. i Posuisti me. fm ordinē rue iustitie. k Aperuerūt sup nos os suū. maledicēdo ⁊ p iuriādo. l Formido ⁊ la. fa. ē no. vati. ⁊c. i. vaticinatio hiere. ⁊ alior ppha: cui nō credidim⁹: deiecit nos in formidinē laqueū ⁊ p tritione. in hebr. hēt. Vastatio ⁊ cōtritio. iō vī q̄ vitio scriptor posita sit. h vna dictio p alia. s. vaticinatio p vastatio ex sīlitudine lītar. ⁊ sic ē sensus. Formido ⁊ laque⁹. i. ex formidine fugiētes vnū periculū cecidim⁹ in aliud. sedechias. n. formidās seruiturē rebellauit regi baby. ad qō secuta est eo⁹ captio ⁊ exoculatio: vastatio terre ⁊ hierlm cōtritio. n Diuisiones aquar dedu. ocu. me⁹. p qō designat magnitudo fletū. o Oculus me⁹ affli. ē. sic ordinat iste Nius p⁹ precedētē p uri hebreo hr: q̄ uis in aliq⁹ libris nris sit ecōuerso: dicit q̄ Oculus meus afflictus ē a magnitudine fletū. p Nec tacuit. i. flere nō cessauit: eo q̄ non eēt requies. s. nob. sz labor ⁊ miseria q Donec respi. ⁊c. q. d. requiē nō expecto via humana sz nīs diuina. r Oculus me⁹ deprec. ē aiaz mea. i. ex nimio fletu abstulit sibi ꝓsolationē. s In cūctis filiab⁹ vrbis nre. i. prc destructōe cūctar ciuitatū iudee: que dicebāt filie vrbis hierosolimitane que erat metropolis. in hebr. sic hēt. Oculus me⁹ sordidauit aiaz meaz i. ex fletu cōtinuo sordidauit faciē meā: in qua deducet vis aīe magis q̄ ī cēteris partib⁹: eo q̄ oēs sensus sūt in facie. cetera sicut pūs exponūtur.

t Venatione ceperūt me. qz exercit⁹ chaldeor insequēdo sedechiā ppbē dix eū: ⁊ multos alios. iij. Reg. vlti. v Lapsa ē in lacū vita mea ⁊c. Rabi sa. dicit q̄ hieremias ppbetauit hoc de daniele: qui fuit de transmigratis in babylonē: ⁊ fuit p̄iect⁹ i lacū leonū ⁊ lapis posit⁹ sup os lacū: vt hēt Daniel. vi. ⁊. xiiij. x Inundauerūt aque. i. multitudo aduersarior: eo mō loquēdi q̄ dr Esaie. viij. Ecce ducet dnūs super eos aquas fluminis fortes ⁊ multas regē assyrior ⁊c. y Dixi periij. i. nō hēs remediū via hūana: ⁊ qz nō remanet nisi via diuina: ideo subdit. z Inuocaui nomē tuum dnē de lacu nouissimo. i. ō extrema miseria. vel istud pōt exp̄i ad lītar de hieremia q̄ fuit posit⁹ in lacu in q̄ nō erat aqua sz lutū vt hēt. xxxviij. ⁊ ibi orauit dnūm ⁊ exaudit⁹ fuit: ⁊ de lacu educt⁹: iō subdit. a Appropiquasti i die q̄ inuo. te dixisti ne timeas. me assecurādo. b Iudicasti cāz aīe mee. liberādo me a p̄ parata mihi morte. Rasal. exp̄onit hēc dictū ē in psona ppli dicēs q̄ istud refert ad prīstina tpa: ⁊ q̄ hēt de⁹ iusto suo iudicio liberabat ppl'm israel ab aduersariis: vt ēgyptū ō egypto: ⁊ in multis alijs locis: vt p3 in lib. iudicū ⁊ ēr reg. ⁊ ē sensus. b Iudicasti dnē ⁊c. i. cōsuuisti me domine ab antiq̄ liberare ab affligētib⁹ me iusticiō sic facias nō: pp qō subdit.

c Vidisti do. inimicos. i. chaldeor.

d Aduersus me. qz crudeliter ⁊ iniq̄ volūtate abusi sūt victoria habita de iudeis. e Iudica iudiciū meū. liberādo me sicut cōsueuisti facere. f Audisti obprio. eor do. nō solū plata ꝯ pplis tuū: sz ꝯ rep̄m: qz deū israel reputabāt impotentē ad saluādum.

g Labia insurgētū ⁊c. replicatio ē eiusdē sniē ad maiores eragerationē. h Sessio. ⁊ resurre. eor vides ⁊c. i. tu dnē q̄ vides oia. tu vides q̄ chaldei sedēdo ⁊ stādo de sorte cātāt ⁊ loquūt de me. i Reddes eis vicē dnē. qñ tibi placebit fm ordines tue iusticie. k Dabis eis scu. cordis. i. obduratione in petis: vnū hēt in hebr. Obduratione. l Laborē tuū. i. laborē seruor tuor: q̄ ō: labor tu⁹ eo mō loquēdi q̄ ōr actu. ix. Saule saule q̄d me p̄sequeris. p secutione ēim suor fidelīū suā dicit: pp laborē ēim ⁊ dolorē q̄ fecerūt chaldei iudeis iustis: quor plures erāt interfecti priuos: meruerūt vt de⁹ subtraheret ab eis suū auxilū ⁊ gras: ⁊ sic in malis obdurarēt: ⁊ a medis ⁊ pīis interficerēt. iō subdit.

m Persequeris in furo. tuo. i. in vidicta rue iusticie. n Et cōteres eos. p cyrū ⁊ darium: vt hēt Daniel. v.

Capitul. iiij.

Quomodo. Hic describit lamētatio sub q̄rto alphabeto: ⁊ dicit hiera. sa. q̄ hieremias scripsit istud q̄rtū ca. lamentādo mortē regis iosie: fm q̄ ōr. ij. palip. xxxv. Ceciderūt iuda ⁊ hierlm luxerūt eum. hiere. maxīe cur⁹ oēs cātores ⁊ cantatrices vsq̄ in pnrē diē lamētationes sup iosiā replicār ⁊c. q. lex ⁊c. ergo cū in trib⁹ capitulis p̄cedētib⁹ nō fiat mētio de lamētatione iosie ex dicere vt vī q̄ hiere. hic cū lamētat: vel q̄ lamētationes de iosia apud nos nō habēt. Sequēdo q̄ sensus istū q̄ vī sanis rōnabilis pnis capl's i duas ptes diuidit: qz p̄ ponit hmōi lamētatio. scio ꝯ aduersarios iucundio ibi. Gaude ⁊ lerare. circa pmū sciēdū q̄ sic

a Quo obscurū ē aut p qō ire. ligit stat⁹ optimi regni sub iosia. per auri claritatē ⁊ p̄ciositatem.

b Mutat⁹ ē color optim⁹. qz rex iosie viguit diuinus cult⁹ ⁊ sub ejus suis idolatrij. In hebr. hēt. Quomodo ē mutata ē massa bona. p quā intelligit iosias ex q̄ tanq̄ massa optima. p cesserunt filij pcedētes. sequit. c Vocauit pdes pp ter oblīuio. q. p cesserūt de freqūter sit in scriptura. achaz vinct⁹ duxit⁹ fuit. pieat⁹ fuit. ro o exoculat⁹ fuit. hēt defiliis iosie regia. e Iuxta hēt in mozbar⁹ in auro p̄mo. qz a

k Filia populi. in deserto. q̄ po solicita de fortitudine in obsidione hierlm ⁊c. i. lac fugiētis. i. er nimia sitī q̄ a parib⁹ ⁊ mīri

q Qui vescebā

dicitra.ſa.hieremias lamẽtãdo ioſiã imiſcuit ppli miſeriã: qz io
ſias erat caput ppli.⁊ iõ de vno trãſit ad aliud ppẽ ꝓuecio non
capiens ad mẽbra ⁊ cõuerſo.⁊ ſz hoc diuidit in tres ptes: qz pri
mo hieremias lamẽtatur regni mutationẽ ſecõo ppli deſtructiões
ibi. Sed ⁊ lamie.tercio ioſie occiſiones:ibi, Spiritus. Circa pri

mus ſciendum ꝙ ſicut ioſias fuit ſã
ctiſſim⁹: vt pz.iiij
Regũ.⁊.ij.paral⁹.
ſic filij eꝰ ſuccedẽ
tes ei fuerũt peſſi
mi.ſ. Joachaz ⁊
ioachĩ ⁊ ſedechi
ae: vt pz.iiij.reg.
xxiij.⁊.xxiiij. Et
iõ p mortem ioſie
fuit mutat⁹ regni
ſtat⁹ a bono i ma
lum:⁊ b ẽ qõ dicit
hieremias admi
ratiue.

a Quõ obſcura
tũ ẽ aut ꝑ qõ ſtrel
ligit ſtat⁹ optim⁹
regni ſub ioſia ꝑ
ter auri claritatẽ
⁊ ꝓciſitatem.

b Mutat⁹ ẽ co
lor optim⁹.qz tpe
ioſie viguit diui
nus cult⁹ ⁊ ſub fi
lijs ſuis idolatria
Ju beth.bñ. Mu
tata ẽ maſſa bõ a.
ꝑ quã itelligit io
ſias et q̃ tanq̃ et
maſſa optima ꝑ
cellerunt filij peſſimi:quod eſt magne admirationis materia: iõ
ſequit. c Diſpſi ſunt lapides ſanctuarij.i.ioſie filij q̃ dicũt la
pides ꝓpter obdurationẽ i malo. dicũt tñ lapides ſanctuarij eo
q̃ ꝓcellerũt de patre ſanctiſſimo.⁊ hec ẽ metaphorica locutio:ſic
frequẽter fit in ꝓphetis:⁊ iſti tres filij ioſie ſic fuerũt diſpſi:qz io
achaz vinct⁹ duct⁹ fuit in egyptũ:⁊ ibi fuit mortu⁹. ioachis inter
fect⁹ ꝓiect⁹ fuit extra portas hierlm: vt dictũ ẽ.ij.xxij. ſedechias
ꝛc cecidat⁹ fuit duct⁹ in babylonẽ:⁊ ibi mortu⁹. d Filij ſyõ.
b ꝛ: de filijs ioſie qui fuerũt numti in mõte ſyon vbi erat dom⁹
regia. e Judith.q̃tũ ad gen⁹.vel qz ex ꝓceptũ patris nutrie
bãtur in mõtib⁹:q̃ quis ex ſua malicia fuerũt puerſi. f Amici
auro ꝓmo.qz ad ſtras filij regũ aurifrigiatis veſtib⁹ vtebãtur.

g Quõ reputati ſũt in vaſa teſtea.i.viliter abiecti:vt pz ꝑ predi
cta:ſicut fragmenta vaſoꝝ teſteoꝝ proꝟciũtur in locũ immũdum

h Sz ⁊ lamie.Hic ꝓnter hieremias lamẽtat ppli miſeriã:⁊ ſe
cũdo ſubiungit miſerie cauſas:ibi. Propter pctã. Pria in duas
qz ꝓmo lamẽtat miſeriã famis.ſecõo deſtructiõis vrbis:ibi. Cõ
plenit. Circa ꝓmũ ſciẽdũ ꝙ beſtie quãtũcũq̃ crudeles naturalit
diligũt fet⁹ ſuos.⁊ aliq̃ ꝛꝛponũt ſe morti ad defendẽdũ eos.in
obſidione vero hierlm ꝑ chaldeos rãta fuit fames ꝙ viri ⁊ vxo
res abſcõdebãt cibũ ⁊ celebãt adinuicẽ:ſicut fuerat ꝑ dictum per
moyſen Deut.xx viij. Nõ delicat⁹ in re uxide bit fratri ſuo ⁊ vxo
ri que cubat in ſinu ſuo ne det eis de carnib⁹ filioꝝ ſuoꝝ ꝛc.⁊ eo
mõ dimittebãt filios ⁊ filias mori fame:cedãtes cibũ ad mortẽ ꝑ
ptũ differẽdũ:⁊ iõ plãgit hieremias crudelitatẽ ppli ſui maiores
q̃ beſtiaꝝ dicens. b Sed ⁊ lamie.beſtie ſunt bſtres facie mu
lieri ſiles. i Nudauerũt mãmã.parate nutrire fet⁹ ſuos.

k Filia populi mei crudelis.i.crudelior ipis. l Quaſi ſtruthio
in deſerto.q̃ ponit oua ⁊ abſcõdit in arena:⁊ ſic dimittit:nec eſt
ſolicita de ſoru ouoꝝ:nec de educatiõe pullorꝝ ⁊ ſic erant matres
in obſidione hierlm reſpectu filioꝝ:iõ ſubdit. m Adhe.lin.la
cteris.i.lac ſugẽtis:ſicut dicũ ẽ.ũ.ij.ca. n Ad palatũ eꝰ i ſiti.
i. ex nimia ſiti que deſiccat linguã. o Paruuli petierũt panẽ
a patrib⁹ ⁊ mrib⁹. p Et nõ erat q̃ frãgeret eis ex cã ꝑdicta.

q Qui veſcebãtur volup.añ obſidionẽ. r Interierũt in vijs

Denigrata⁰ eſt ſuꝑ carbones faci
es eoꝝ:⁊ ʳnõ ſũt cogniti in plateis.
Adhe ſit⁸ cutis eoꝝ oſſib⁹: arruit et
facta ẽ q̃ſi lignũ. Teth. Beli⁹ fu
it occiſis gladio q̃z interfectis fame
qm̃ iſti extabuerũt ꝛſuſpiri a ſterilita
te terre. Joth. Man⁹ʸ mulieꝝ mi
ſericordiuz coxerũt ʰ filios ſuos:fa
cti ſunt cib⁹ eaꝝ in ꝛtritiõe filie po
puli mei. Caph. Complenit ⁱdñs
furorẽ ſuũ: effudit irã indignatiõis
ſue. Et ᵐ ſuccẽdit ignẽ in ſyon: et ⁿ
deuoauit fũdamẽta eꝰ. Lamech
Nõ ᵒ crediderũt reges terre ⁊ vni
uerſi habitatores orbis:q̃m ingre
deretur hoſtis ⁊ inimicus per por
tas hieruſalẽ. Mem. Propter ᵖ
peccata ꝓphetaꝝ eius ⁊ iniquita
tes ſacerdotum eius: qui effuderũt
in medio eius ſanguinem iuſtorũ.
Nun. Errauerũt ᵍ ceci in plateis:

grauius peccatum eſt q̃z ſodomia.Ra.ſa. exponit
hoc ꝛ grauitate punitionis vt ſit ſenſus.

v Et ma.ef.eſt iniquitaſ
⁊ c.i.grau⁹ punita q̃z ini
quitas ſodomoꝝ. ⁊ ſub
ditur ad hoc tanto prima
cum dicitur.

x Que ſubuerſa ẽ in mo
mento.i.nõ habens lon
gum cruciatũ: ſicut iudei
in hierlm obſeſſi. ſed a q̃
dicitur.

y Et nõ cepe. in ea ma.
ſ.aduerſariorũ: ſodoma
enim fuit ſubuerſa per ãge
lum:⁊ ſic bona ciuitaꝝ nõ
rapuerũt ſibi aduerſarij:
ſed bõa hieruſalẽ rapue
runt ſibi chaldei totaliter
⁊ hec fuit vna pẽa iudeo
rũ.ſ.q̃ aduerſarij ſui gau
derent de bonis eoꝝ.

z Candidiores nazarei
i.ſacerdotes ⁊ leuite diui
no cultui deputati q̃ erãt
induti lineis veſtimentis
⁊ albis.

a Nitue.emphatica elo
cutio ad exprimendũ in
tenſionẽ albedinis. ⁊ ad

idem facit q̃ ſubditur. b Nitidiores lacte.rubicũdiores ebore anti
quo.hebrei dicunt.Rubicũdiores auro. c Saphyro pulcriores.in b
denotatur pulcritudo ornamentoꝝ maxime ſacerdotum. d Denigra
ta eſt ſuper carbones facies eoꝝ.pre fame ⁊ miſeria ⁊ ſimiliter eſt hic em
phatica locutio ad expreſſionem nigredinis. f Et non ſunt cogniti i
plateis.i.diſtincti ab aliis cõmunibus perſonis. g Adhe ſit cutis eo
rum ꝛc.ꝓpter defectum nutrimenti. h Melius fuit occiſis gladio.i.
minus male ꝓpter breuiorem cruciatũ:vnde Judith.viij. Sit finis no
ſter brevis in ore gladij qui longior efficitur in ariditate ſitis.

i Mamus mu.miſericordiũ.i.que ratõe ſexus ſolent eſſe miſericordes.

k Coxerunt filios ꝛc.pre nimia anxietate famis. l Compleuit.Hic
cõſequẽter hieremias lamentatur miſeriã populi ex deſtructione ciuitaꝝ
cũ dicitur. Compleuit dñs furorem ſuũ.i. vindicte ſue effectum.

m Et ſuccẽ.ignem.in ſyon vbi erat templũ ⁊ domicilium regis.

n Et deuo.fundamẽta eꝰ.i.ipſius ſyon:quia nõ ſolũ edificia que erãt
in monte ſyon fuerunt combuſta: ſed etiã omnia alia que erant in pede
montis ⁊ circa montẽ: vt habetur ſupra.lij. o Non crediderũt reges
terre ꝛc.quia ſalomon potentiſſim⁹ hieruſalẽ murauit ⁊ tã fortiter mu
nuit ꝙ inexpugnabilis videbat. p Propter peccata.Hic cõſequen
ter tangitur predicte miſerie cauſa:⁊ eſt duplex.ſecũda ponitur:ibi. Cuz
adhuc. Una eſt occiſio innocentũ in hieruſalem:⁊ maxime tempore ma
naſſe:vt habetur.iiij.reg.xxiij.⁊ hoc fiebat ad inſtinctũ ⁊ exhortationes
falſoꝝ ꝓphetaꝝ ⁊ ſacerdotũ. vnde ⁊ mortem ipſius hieremie querebant
vt habetur ſupra xxvi.ideo dicitur hic Propter peccata ꝓphetarũ ꝛc.
⁊ pater lra. q Errauerunt ꝛc.lra iſta eſt obſcura ⁊ inuoluta ⁊ multi
pliciter exponit:accipiam illũ modũ qui mihi videt magis lre cõſonare
ſ.vt cõtinuetur lre immediate precedenti: que loquitur de punitione ini
qua innocentũ:quoꝝ aliqui occidebãtur:quidã excecabantur:⁊ q̃z tum
ad iſtos dicitur. q Errauerũt ce.i iuſti nequiter excecati. r Pollu
ti ſunt ſan.ſ.alioꝝ iuſtoꝝ:qz nõ videntes ponebãt pedes ſuos ita in ſan
guine ſicut in alijs locis. s Cũq̃z no.po.ſ.recte incedere: aliqui libri
habẽt hic additũ. Intrare.ſz nõ ẽ in hebr.nec in libris correctis.

t Tenuerũt lacinia.ſu.i.apprehẽdere tentauerũt oras veſtimẽtoz vidẽtũ:
vt ſic exirẽt ꝛ loq̃ ſãguine repleꝝ:⁊ ipſi videntes ⁊ maxie ꝓphete falſi ⁊ ſa
cerdotes nõ ꝓmittebãt dicentes. v Recipol.qz q̃uis ꝑ in veritate ẽnt

iustiriñ a malis reputabãt iniqui. f Moli.tã.l.nos ne malicia vestra inquinemur. r p hũc modũ de ralib⁹ ôr Esa.lxv.q̃ dicit a meno appro pinquas mihi:q: imũdus es. y Jurga.q̃ppe sunt.non.n.sufficiebat taliis ꝓpheris r sacerdotib⁹ iustos affligere facẖ:ſz etiã affligebãt verõ iniuriosis:r qz tale facin⁹ erat execrar bile etiam apud gentiles ad quorũ noticiã deuenit ꝗ execra/ bile factũ:nõ subditur.

5 Dixe.iter gẽ.dictũ cri/ mẽ detestãtes. a Mõ adder vl.l.de⁹ iudeoꝝ.

b Ut ba.in eis.pp mali eã ipsoꝝ:iõ subditur.

c Ha.do.rẽ.In hcõ hr. Ira dñi.ẽtñ cadẽ sua.

d Diuisit eos .i.in diuer sis terris disp sit. e Mõ ad.vt resp.eos.reducẽdo eos ad terrã suã. f Ha ci.sacer.l bonoꝝ de quoꝝ numero erat hiere. cuius ꝛba incepatiua nõ re.e/ perũt ſz mlta obprobria r vituperia ei intulerunt vt ps p supra dicta i plu/ rib⁹ locis: r idẽ facebãt de alijs iustis. pôt etiã ꝗ lra alit exponi referendo eã ad chaldeos q̃ pp ma liciã iudeoꝝ ab eis cogni tã:vt p dictũ ẽ:sic p tẽpse/ rũt totũ pplm q̃ nõ defe rebant alicui ratione ordinis aut etatis. a Luz adhuc. Hic ponitur seõa eã p dicte miserie iudeoꝝ q̃ fuit vana ꝓfidentia in auxilio egyptio/ rũ vt frequẽter dictũ ẽ.ꝗ.r ꝗ ẽ qõ ôr. Cũ adhuc subsisterem⁹.i.antequã ci uitas eẽt capta. b Defecerũt oculi nri.expectãdo cum magno deside rio. c Ad auxiliũ nrm vanũ.i.ad exercitũ egyptoꝝ. d Cũ respice rem⁹ attẽti.ad videndũ si veniret ad leuãdũ obsidi onẽ chaldeoꝝ. e Ad gentẽ que saluare nos nõ poterat:q: sicut dcm ẽ.ꝗ.xxx vij.cũ exerat⁹ egyp ti eẽt in via veniẽdi in auxiliũ iudeoꝝ:red ijt in egyptũ timore chaldeo rũ sibi occurrentiũ. f Lubricauerũt vestigia nra r ẽ.partim timore: p/ tim fame:q: timidi r fame ꝓsumpti nõ incedũt firmiter sed lubricando.

g Zipp:opin quauit finis nr.i.mors:q: multi fuerũt occisi:r rediq̃ capti uati:q̃ captiuitas ẽ mors ciuilis. h Velociores fuerẽ.pseu.no.aquil. q.d.pauci aut nulli poterãt effugere ab eis. i Sup mõtes pseuti sũt nos.vbi credebam⁹ eẽ tuti ppter inaccessibilitatẽ loci. k In deserto insidiati sũt nob.q.d.nõ patebat nobis aliq̃s loc⁹ fugiẽdi. l Spũs Hic ꝓhr hieremias lamẽtat iosie mortẽ. Circa qõ sciẽdũ q̃ Fm hebreos ista ẽ lra.Spũs naris nre christ⁹ dñi capt⁹ ẽ in fossis eoꝝ.qõ sic exponit Spũs naris nre r ẽ.ly in hcõ⁹ respiratio fiat p os r p nares: in illa q̃ fit p nares ẽ melior Fm philosophos:talis aũt respiratio ẽ vite hũane sal uatio:q: ipsa deficẖte deficit vita:dicit ergo hiere. in ꝑsona pplj iude. l Spũs naris nrẽ.i.rex iosias ex tua bonitate r prudẽtia ꝓseruato: vi te nre. m Christ⁹ dñi.i.vnct⁹ in regẽ ex ordinatione diuina. n Ca pt⁹ ẽ in fossis eoꝝ.s.egyptioꝝ.dicit.n.Ra.sa.q̃ cũ iosias iret ad pugnan dũ ꝗ regẽ egyptj:r noluit a pugna recẖcere:vt hr.iij.Reg.xxiij.r ij.pa lip.xxxv.Egyptij fecerũt iosias ꝓpe suũ exercitũ:vbi iudei debebãt eos aggredi:que erãt opte desup:r exercit⁹ iosie illuventes p fossas illas de cept⁹ fuit tanm de bellat⁹.r iosias letaliter vulnerat⁹:r ex vulnere post ea mortu⁹. o Cui dixim⁹.i.de quo viuẽte diximus. p In vmbra tua.i.sub protectiõe tua. q Viuem⁹ in gẽtib⁹.i.secun ab impugnatiõe gẽtiũ q̃ circa nos habitãt. Expositores ꝛo latini dicũt cõiter q̃ hiere.b ꝓphetauit de morte dñi nri iesu christi:r l'm ꝗ ẽ lra. Spũs oris nri christ⁹ dñus r ẽ.Circa qõ sciẽdũ q̃ vbi habem⁹ ꝗ dñus:i hcõ. hr nomẽ dñi Tetragrãmaton qõ nõ pôt dici ô aliq̃ in noiatiuo casu:nisi de deo vero verũtñ qz illud nomẽ ẽ indeclinabile: sicut r alia noia hebraica indifferẽt accipiuntur i casu noiatiuo r gtô:r rediq̃s:sicut ꝗ noia cornu r genu i latio r iõ Fm q̃ iste passus exponit de Josia q̃ fuit hõ pur⁹ nõ pôt dici de eo i noiatiuo casu:ſz hñ pôt pur exponit de christo q̃ ẽ ver⁹ ho r ver⁹ de⁹ in vno supposito:r sic ẽ sensus. Christ⁹ dñus.i.hiesus ver⁹ hõ r ver⁹ deus. Cui ẽ spũs oris nri.i.nos viuificãs:in respiratiõe sue grẽ. Captus ẽ in peccis nris.i.iudeis tradit⁹ ꝓpter peccã nra dicẽda. Cui diximus i vmbra tua viuem⁹ in gẽtib⁹.loquebat.n.hieremias in ꝑsona pplj vt p dictum ẽ vidit aũt hiere.aliq̃s de iudeis fidẽ christi recepturos:r per hõs sub vmbra ei⁹ victuros cũ gẽtib⁹ fidẽ christi recipiẽtib⁹ sub nõe christiano. vidit etiã alios in infidelitate pmãsuros r istos etiã vidit victuros inter christianos tpalit sub vmbra christi. vna cũ causa quare sic permittuntur viuere est vt christiani per presenti

polluti⁷ sunt sanguine. Cũq̃⁸ non possent tenuerunt⁷ lacinias suas. samech. Recedite⁸ polluti clama uerũt eis:recedite:abite:nolite⁷ tãgere. Jurgati⁷ q̃ppe sũt:r cẽmoti dixerũt⁸ inter gẽtes nõ⁸ addet vltra vt⁸ habitet i eis. Ain. Facies⁷ dñi diuisit⁸ eos:non⁷ addet vt respiciat eos. Facies⁷ sacerdotũ nõ erubuerũt neq̃ senij miserti sunt. Phe. Cũ⁸ adhuc subsisteremus defecerũt⁸ oculi nri ad⁷ auxiliũ nr̃ vanij: cũ⁸ respicerem⁹ attẽti ad⁷ gẽtẽ que saluare nos nõ poterat. Sade. Lu bricauerũt⁷ vestigia nra i itinere pla teaꝝ nraꝝ appropiquauit⁸ finis nr̃ ꝓpleti sũt dies nri:qz vẽit finis nr̃.

Coph. Velociores⁸ fuerũt pseu/ tores nri aquilis celi sup⁷ mõtes pse/ cuti sũt nos:in⁸ deserto insidiati sũt nobis. Res. Spũs⁷ oris nri christ⁹ dñs capt⁹ ẽ in peccatis nris:cui⁸ diximus in⁹ vmbra tua viuem⁹ in gẽtib⁹. Sin. Gaude⁷ r letare filia edom que⁷ habitas i terra hus. Ad⁷ te q̃z pueniet calix:inebriaberis⁸ atq̃z⁹ nudaberis. Thau. Cõpleta⁷ ẽ iniqtas tua filia syon non addet⁹ vltra vt⁸ trãsmigret te. Visitabit⁹ iniquitatẽ tuã filia edom discoope rit⁷ peccata tua.

Oratio hieremie. .v.

r Recordare⁸ dñe qd accide rit nobis intuere r respice ob

aꝝ iudeoꝝ magis habeãt memoriã christi: sicut diffu sius dictũ fuit su/ per illud pẽ.lxiij. Dec⁹ o fidelibus mihi sup inimicos meos ne occidas eos ne qñ obliuiscan tur ppli mei r ẽ.

r Gaude. Post q̃ posita ẽ hiere/ mie lamẽtatio:ꝗ in fine ponitur ꝗ aduersarios inuec tio:r dicit ꝗ Ra. sa.q̃ hiere.hic p/ phetizat ô destru ctiõe romani ipe/ rij:eo q̃ destruit tẽplũ r captiua uit ppli iudeoꝝ tẽpe Tyti r Ve/ spasiani.r sic per filiã edom intelli/ git Roma seu po pulus romanus cum dicitur. Gaude r letare filia edom r ẽ.qua/ si dicat.gaudiũ istud qõ habuisti de destructiõe ciuitatis r tẽpli in tristiciã tuã pueniet. Ad te quoq̃ pueniet calix vindicte dñe. Sed ista expositio nõ videt rõnabilis:qz edom alio noie dict⁹ ẽ esau. Gen.xxv.r sic edom descẽdit de isaac filio noe p ysaac et⁹ filius fuit Esau.tota aũt europa i qua ẽ roma ôr populata fuisse a filijs iaphet:pp qõ nõ vi rõnabiliter dictũ:q̃ p edom significa tur romanũ ipiũ.pp̃ter qõ dicũt doctores nri q̃ p filiaꝝ edom intelligit ipsa idumea ab ipso Esau put dict⁹ ẽ edom denoiata: r inuenit hic ꝓpheta spãliẖ ꝗ idumeos q̃ debuerãt diligere filij os israel eo q̃ descenderũt a duob⁹ fratribus vterinis s.ꝗ Jacob r Esau.r ipli magis econuerso habuerũt eos odio:r in destructiõe hierusalem fuerũt cũ chaldeis gaudẽtes de illa destructiõe ctõ ôr:b.

r Gaude r letare filia edom.q̃si diceret.ista lencia tanq̃ inuita in tristiciã cõuertẖ. s Que habitas in terra hus.ista hus nõ ẽ illa de qua nat⁹ fuit iob: vt hr Job.i. ſz alia ciuitas ẽ nois q̃ in regno idumee.frequẽter.n.in scriptura reperit q̃ due ciuitates vel loca in diuersis regnis posita eodẽ noie equiuoce nominãtur.

t Ad te q̃z pueni.calix.i.pena diuine vltionis. v Inebriaberis.i.ad plenũ puniẽris. x Etq̃z nudaberis.honore r alijs bo nis. y Cõplera ẽ iniqtas tua filia syon.i.cõplebit in fine.lxx. annoꝝ:qz tũ reuerteris ad terrã tuã: cõplera captiuitatis tue pe na:q̃ p iniqtatib⁹ tuis ẽ tibi inflicta. z Mõ adder vltra.Cõsu

a Ut trãs.re.ô terra tua eiciẽdo:subintelligit trãs ꝓdino ſz fiat bereas r seruias fideliter dño deo tuo: qz iste pmissiões diuine intelligũtur sub ꝓdinõ:sicut dictũ ẽ.ꝗ.xxiij.r ita factus ẽ q̃ filij israel nõ fuerũt deiecti de terra illa donec negauerũt dñm suum hic sum christũ coram pylato dicẽtes. Mõ habem⁹ regem nisi cesarem. Job.xix.et⁹ morte iniquepcurãtes:ppe qõ p romanos fuerũt partim occisi:r partim captiuati. b Visitauit iniq̃ tuã filia edõ. eã iuste puniẽdo. c Discooperiet peccã tua.pena manifestã eis inferẽdo:r loquit de futuro p modũ preteriti ꝓpter certitudi nem ꝓpherie.

Capitulum.v.

Recordare. Posita lamẽtatiõe. Hic vltimo ponit⁹ ô⁹ ofo i qua hieremias replicat multiplice pplj sui miseriã ad puocãdã diuinã misericordiaꝝ.r diuidit in duas partes:q: primo explicat miseriã ex pte captiuitatis pplj.secõo ex pte destructõis regni r tẽpli ibi Cecidit corona. Circa primũ dicit. a Recordare d o.i.ex tua pie tate nre miserie p delẽdẽ:nõ enim oblitio r recordatio hõt ꝓprie locũ in deo ſz ad modũ recordantis alicui⁹ miseri se bꝗ q̃ ad aliũ pbet. b Hereditas no.ver.ẽ ad alienos,qõ erat captiuatꝗ

magna pena.ma

c Pupilli facti s.p matri pre:r endũtñ q̃ pupill frequẽter accipit

ẽmtes i terra ba

bylonis nõ pmit

rebãt vti cõib⁹ vr

aqa r non ortbus

libere sicut baby

lonij:sed emebãt

talia si cut serui.

e Cerui cib⁹ no

mina .i. de ãpura

nõe capitum no

strorꝝ.

f Tallis non da

bat requies.quia

babylonij cogẽ

bãt eos ad labo

rẽ vltra modum.

Consequẽter expli

cat miseriã q̃ fui

nõ destructionem

quitatis cũ ôr.

g Egypto dedi.

ma.r assyrijs.q̃a

aliq̃ñ pfederaue

rũt se eis ut sis:al

qñ cũ illis: vt pot

sent tutari ꝗ in sul

tũ regis babylo

nis:r sic posset co

lere terrã suaꝝ ad

habendum victu

peõ multiplicis

h Et nos inq̃.e

nasse regis fuit

dñ.iij.Reg.xxiij.

dẽtis:dñ nñ pu

tatores paterno

ser nri.i.illi q̃ pri

idumei r alij ppl

de sed capta ciui

tatis ꝓprie fuerũt

primis. m In

po.no.i.victũ nri

ponebãt insidie

qñ cliba.erusta ẽ

sera.n.nutrimẽ

milla.s.chaldei

r multo fortiꝝ in a

ua suspẽsi sũt.q

decbias in decrest

i Facies se.nõ e

beo hr. Mola

dicit q̃ cũ ducere

bãt eos ad porta

rerat⁹:nec in bo

sẽ.impudi.abus

tur.qz aliq̃ eoꝝ

n in ligno debsi

tãt aliq̃ô pdus

nere:sicut viris g

bietim r aliaꝝ in

antemice ad indi

truidam:r prim

dos nri r ẽ.r ps in

structiõe regni:

q̃ pec.q̃si dicere

c Ideo cõte.sum

miseriã et destruc

magna pena. maxime qr illa terra fuerat prib⁹ eor a deo p cessa.
c Pupilli facti sum⁹ ꝛc. viri eiꝰ bellatores mortui fuerāt ꝛ occisi. p matrem pter ꝛ sic filij remāserāt pupilli: ꝛ matres vidue. Sic cūdūm q pupill⁹ ppie ē q carent mre corpb an⁹ ro pre. vnum m frequēter accipitur p alio. d Aquam no. pecu. bibi ꝛc. quia

ēptes i terra babylonis nō pmittebāt vti cōib⁹ vrādis ꝛ nemoribus libere sicut babylonij: sed emebāt talia sicut serui.
e Ceruicib⁹ nomina. i. de āpuratione capitum nostrorum.
f Lassis non dabat requies. quia babylonij cogebāt eos ad laborē vltra modum. Cōsequēter explicat miseriā q fuit in destructione ciuitatis cū ōr.
g Egypto dedima. ꝛ assyrijs. qa aliqm pfederauerūt se eis ictis: aliqm cū illis: vt possent tutari ꝝ insultū regis babylonis: ꝛ sic possēt colere terrā suas ad

probriū nrm. Hereditas[b] nra vsq ad alienos: dom⁹ nre ad extraneos. Pupilli[c] facti sum⁹ absq; pre: mres nre q̄si vidue. Aquā[d] nostrā pecunia bibim⁹ ligna nra pcio cōpauim⁹. Ceruicib⁹[e] nris minabamur: lassis[f] nō dabat reges. Egypto[g] dedim⁹ manū ꝛ assyrijs: vt saturarcmur pane. Pres[h] nri peccauerūt ꝛ nō sūt: ꝛ[i] nos iniqtates eorū portauim⁹. Serui[k] dnāti sūt nri: nō fuit qredimeret de manu eorū. In[m] aiab⁹[n] nris afferebam⁹[n] panes nob: a[o] facie gladij i deserto. Pellis[p] nra q̄si cliban⁹ crusta ē: a[q] facie tēpestatū famis. Mulieres[r] in syō humiliauerūt: ꝛ virgines ciuitatibus iuda. Pricipes[s] manu suspēsi sunt: facies[t] senū non erubuerūt.

Adolescētib⁹[u] impudice abusi sūt ꝛ[x] pueri in ligno corruerunt. Senes[y] defecerūt de portis iuuenes[z] de choro psallentiū. Defecit gaudiū cordis nri: vsus ē in luctū chorus nr. Cecidit[a] corona capitis nostri: ve[b] nob qr peccauim⁹. Propterea mestū factus ē in dolore cor nostrū: iō[c] obtenebrati sūt oculi nri. Propter[d] mōtē syon qr disperijt vulpes[e] ābulauerūt in eo. Tu[f] aūt dne in eternū pmanebis: solū tuū in generatōe ꝛ generationē. Quare[g] in ppetuū obliuiscēris nri: derelinques nos in lōgitudinē dierum. Conuerte[h] nos dne ad te ꝛ cōuertemur: innoua[i] dies nros sicut a principio. Sed[k] proijciēs repulisti nos irat⁹[l] es contra nos vehementer.

g Quare in perpe. obli. no. ꝛc. q. d. nō decet tuas clementiam: iō subdit.
b Cōuer. nos do. ad te ꝛ cōuer. qr debita cōuersio liberi arbitrij ad deū: p suppōit istinctū diuinū q ōr: gra pueniēs. i In noua dies no. sicut a principio. qr i mirabilib⁹ tuis introduxisti nos in terras promissiōis. k Spiritū. repu. nos. in captiuitate ēcyciēdo. l Prat⁹ es ꝝ nos ve. punīdo vltra id qd possum⁹ sustinē: ꝛ hec pena nō excedat ordinē iustitie. q. d. respice nos oculo pietatis ꝛ misericordie: qr nbi ppriū ē misereri ꝛ parcere: qui viuis ꝛ regnas deus in secula seculorum Amen.

Incipiūt additiones Pauli burgen. sup libū Trenor Hieremie.

In cap. i. vbi ōr in postil. Quō sedet.

Additio.

Iteer liber iste cōperenter exponatur ad planum lre sensum a postillatore: rū magister petrus aureoli notabilius videtur illum exponere in quodā ꝓpēdio sacre scripture: ꝛ qr illud ꝓpendiū nō bē cōiter iō de hoc nō me expedio remittēdo ad ipm: ꝛ ꝛ suā exposiōnē interposui inter additiōes: ꝛ nō eā ponēdo oino sub ppriis ūbis: ꝛ q̄nq; aliquod modicū mutādo addēdo seu diminuēdo put visus fuerit. Et notādū q in hac exposiōe nō pcedit ad singula ūba lre exponēda: ꝛ solū ad principale intentū cuiusliber ūsus: relictis alijs industrie studētis. tum qr liber iste metrice pcedit vt postillator dicit: ꝛ cōiter tenet. in pcessu aūt metrico nō singula ūba sūt pōderāda. sepe eiꝰ cadē replicat auctor vl alia introducit put metrico modo ꝓgruit: ꝛ illa tm sūt exponēda q principaliter intēdūtur. tū qr illa q in hac expōne relinquūt pnt bri ex postilla suo mō put ad ppositū ptinēt exponēda. Primo g̃ ꝛ ꝛ pdictū doctor liber iste in q̄nq; ptes diuidit. In quar p̄ma ppbeta principaliter lamentat de structione ciuitatis hierlm: q qdēps ꝓtinet i p̄mo ca. alphabetico. Qō incipit. Quō seder ꝛc. In scōa lamentat principalē destructionē tot⁹ populi isrl ꝛ tot⁹ regni: que incipit in scōo ca. Quō obtexit. In tercio vero more ppbetico puerit se ad christū ꝛ lamentat de seipso q̄si induēs personā christi: qua rōne aūt hoc fit hic introductū dicet in principio tercie partis q incipit tercio ca. ibi. Ego vir videns. In q̄rta aūt pte lamentat principaliter de destructōe sanctuarij ꝛ repli: q incipit in q̄rto ca. ibi. Quō obscuratū ē aur. In q̄nta aūt pte fundit orones iploratiuā ad diuinā misericordiā puocādā q incipit in q̄nto ca. ibi. Recordare dne. Primū g̃ capitulū qd principaliter refert ad ciuitates hierlm: q erat caput regni: diuidit in duas ptes principales. Primo nāq; ppbeta admirādo lamentatur destructionē hierlm: q̄si loquēs ad seipm. Secdo vero ipsemet ciuitas lamentat seipsam q̄si puocādo alios ad ꝓpatiōdū sibi. Secda incipit in. rij versu vbi ōr. O vos oēs q trānsitis p viā ꝛc. Prima ps ꝓtinet pri. vsus fm pri. excellētias ciuitatis hierlm sup quarū amissione desolabiliter flere eas lamentat. Excellit nāq; ciuitas hierlm alias ciuitates in auctoritate: qr multis ciuitatib⁹ ꝛ terris dnabat saltē tpe dauid ꝛ salomōis qd deplorat in p̄ vsiculo dicēs. Quo sedet sola ꝛc. ꝛ sequit. Princeps puiciar fcā ē sub tributo. Excellit etiā in lenicia ꝛ iocūditate maxie tpe pdictor regū qd deplorat in scdo vsiculo dicēs. Plorās plorauit. ꝛ sequit. Non ē q cōsolet eā. Tercio excellit in securitate: ita vt de alijs terris ad eā ꝓueniret ppter securitatē q excellētia vī seq ad pdictas duas: q dē excellētia deplorat in tercio vsiculo vbi ōr. Migrauit iudas ppter afflictiones. ꝛ sequit. Omēes ꝓsecutores eius apprehēderūt eā. Excellit q̄rto in solēnitatib⁹

Adolescētib⁹ impudice abusi sūt ꝛ pueri in ligno corruerunt. Senes defecerūt de portis iuuenes de choro psallentiū. Defecit gaudiū cordis nri: vsus ē in luctū chorus nr. Cecidit corona capitis nostri: ve nob qr peccauim⁹. Propterea mestū factus ē in dolore cor nostrū: iō obtenebrati sūt oculi nri. Propter mōtē syon qr disperijt vulpes ābulauerūt in eo. Tu aūt dne in eternū pmanebis: solū tuū in generatōe ꝛ generationē. Quare in ppetuū obliuiscēris nri: derelinques nos in lōgitudinē dierum. Conuerte nos dne ad te ꝛ cōuertemur: innoua dies nros sicut a principio. Sed proijciēs repulisti nos irat⁹ es contra nos vehementer.

Tu aūt dne in eternū pmanebis: solū tuū in generatōe ꝛ generationē. Quare in ppetuū obliuiscēris nri: derelinques nos in lōgitudinē dierum. Conuerte nos dne ad te ꝛ cōuertemur: innoua dies nros sicut a principio. Sed proijciēs repulisti nos irat⁹ es contra nos vehementer.

r Mulie. in syō humilia. f. cbaldei ꝛ alij aduersarij nri eis abutēdo etiā i loco sacro ꝛ multo fort⁹ in alijs: nō sequit. Virgines ꝛc. s Principes manu suspēsi sūt. q: aliq̄ ō principalib⁹ ppli ex q̄ ꝓ filio rebellauit se dedias in detestationē facti fuerūt paribulis p man⁹ eor affixi.
t Facies se. nō erubuerūt. nō pcētes eis rō ne pueere erant. in beb. bē. Mola onerati sūt facies senes ꝛc. qd exponens Ra. sa. dicit q cū ducerēt captiui in babylonē illi q ducebant eos cogebāt eos ad portādū molas ad terendū bladū ꝛ filia: q b⁹ idigere erant⁹: nec in hoc deferebāt alicui ppter senectutē. v Adolescētib. impudi. abusi sūt. vitio sodomitico. x Et puer. in ligno corruerunt. q: aliq̄ eor fuerūt suspēsi vt dicūt aliq̄. in beb. sic bē. Et puerī in ligno debilitati sunt: qd exponit Ra. sa. de iuuenib⁹ q portābāt aliqd pōdus portare: ꝛ illis imponebāt ligna portāda in iniuria sicut viris grauiora vt dicū est. y Senes defe. de por. s. hierlm ꝛ alia ꝛ iudee ciuitatū: vbi ad destructionē sedebāt senes auctorice ad iudicādū. z Iuue. de choro. psallentiū. q: pus erāt tuidant: ꝛ prius captiuati: ppter qd subdit: Defecit gaudiū cordis nri ꝛc. ꝛ ps lra. a Cecidit. Hic pōit explicat miseriā ex destructōe regni: cū ōr. Cecidit corona. ꝛ subdit cā. b Ue no. q: pec. q̄si diceret. hoc malū ꝛ alia ppter peta nra incurrimus.
c Ideo cōte. sunt oculi no. ex primo fletu. Cōsequēter explicat miseriā ex destructōe repli cū ōr. d Propter mō. syon. i. ppter

repli i mōte syon ed ificatū. e Vulpes am. in eo. i. in ruinis tēpli: q̄ solent habitare in locis deserts. f Tu aūt do. pma. ineter. ꝛc. q. d. ꝛ tē plū sit destructū qd dicebat sedes tua: eo q ibi erat ppiciatorū: tm manet firmū solū tuū in celo vbi pncip'aliter reluceret tuū dnius: ꝛ iō puerit se hieremias ad implorandum dei misericordiam dicens.

g Quare imperpe. obli. no. ꝛc. q. d. nō decet tuas clementiam: iō subdit.
b Cōuer. nos do. ad te ꝛ cōuer. qr debita cōuersio liberi arbitrij ad deū: p suppōit istinctū diuinū q ōr: gra pueniēs. i In noua dies no. sicut a principio. qr i mirabilib⁹ tuis introduxisti nos in terras pmissiōis. k Spiritū. repu. nos. in captiuitate ēcyciēdo. l Prat⁹ es ꝝ nos ve. punīdo vltra id qd possum⁹ sustinē: ꝛ hec pena nō excedat ordinē iustitie. q. d. respice nos oculo pietatis ꝛ misericordie: qr nbi ppriū ē misereri ꝛ parcere: qui viuis ꝛ regnas deus in secula seculorum Amen.

Incipiūt additiones Pauli burgen. sup libū Trenor Hieremie.

In cap. i. vbi ōr in postil. Quō sedet.

Additio.

Iteer liber iste cōperenter exponatur ad planum lre sensum a postillatore: rū magister petrus aureoli notabilius videtur illum exponere in quodā ꝓpēdio sacre scripture: ꝛ qr illud ꝓpendiū nō bē cōiter iō de hoc nō me expedio remittēdo ad ipm: ꝛ ꝛ suā exposiōnē interposui inter additiōes: ꝛ nō eā ponēdo oino sub ppriis ūbis: ꝛ q̄nq; aliquod modicū mutādo addēdo seu diminuēdo put visus fuerit. Et notādū q in hac expōne nō pcedit ad singula ūba lre exponēda: ꝛ solū ad principale intentū cuiusliber ūsus: relictis alijs industrie studētis. tum qr liber iste metrice pcedit vt postillator dicit: ꝛ cōiter tenet. in pcessu aūt metrico nō singula ūba sūt pōderāda. sepe eiꝰ cadē replicat auctor vl alia introducit put metrico modo ꝓgruit: ꝛ illa tm sūt exponēda q principaliter intēdūtur. tū qr illa q in hac expōne relinquūt pnt bri ex postilla suo mō put ad ppositū ptinēt exponēda. Primo g̃ ꝛ ꝛ pdictū doctor liber iste in q̄nq; ptes diuidit. In quar p̄ma ppbeta principaliter lamentat de structione ciuitatis hierlm: q qdēps ꝓtinet i p̄mo ca. alphabetico. Qō incipit. Quō seder ꝛc. In scōa lamentat principalē destructionē tot⁹ populi isrl ꝛ tot⁹ regni: que incipit in scōo ca. Quō obtexit. In tercio vero more ppbetico puerit se ad christū ꝛ lamentat de seipso q̄si induēs personā christi: qua rōne aūt hoc fit hic introductū dicet in principio tercie partis q incipit tercio ca. ibi. Ego vir videns. In q̄rta aūt pte lamentat principaliter de destructōe sanctuarij ꝛ repli: q incipit in q̄rto ca. ibi. Quō obscuratū ē aur. In q̄nta aūt pte fundit orones iploratiuā ad diuinā misericordiā puocādā q incipit in q̄nto ca. ibi. Recordare dne. Primū g̃ capitulū qd principaliter refert ad ciuitates hierlm: q erat caput regni: diuidit in duas ptes principales. Primo nāq; ppbeta admirādo lamentatur destructionē hierlm: q̄si loquēs ad seipm. Secdo vero ipsemet ciuitas lamentat seipsam q̄si puocādo alios ad ꝓpatiōdū sibi. Secda incipit in. rij versu vbi ōr. O vos oēs q trānsitis p viā ꝛc. Prima ps ꝓtinet pri. vsus fm pri. excellētias ciuitatis hierlm sup quarū amissione desolabiliter flere eas lamentat. Excellit nāq; ciuitas hierlm alias ciuitates in auctoritate: qr multis ciuitatib⁹ ꝛ terris dnabat saltē tpe dauid ꝛ salomōis qd deplorat in p̄ vsiculo dicēs. Quo sedet sola ꝛc. ꝛ sequit. Princeps puiciar fcā ē sub tributo. Excellit etiā in lenicia ꝛ iocūditate maxie tpe pdictor regū qd deplorat in scdo vsiculo dicēs. Plorās plorauit. ꝛ sequit. Non ē q cōsolet eā. Tercio excellit in securitate: ita vt de alijs terris ad eā ꝓueniret ppter securitatē q excellētia vī seq ad pdictas duas: q dē excellētia deplorat in tercio vsiculo vbi ōr. Migrauit iudas ppter afflictiones. ꝛ sequit. Omēes ꝓsecutores eius apprehēderūt eā. Excellit q̄rto in solēnitatib⁹

τ celebrantur diuinis: qr ter in anno debebat ppls cõuenire in hierlm
ad celebrãda diuina festa: qõ deplorat in qrto ysiculo dicẽdo. Vie syõ
lugent: eo q nõ sunt qui veniãt ad solẽnitatẽ. Excessit qnto in pace τ trã
quillitate: qr ls tantus ppls ibi ocurreret presertim in pdictis festis: nã
erat inter eos trãquillitas pacifica: vt ps tpe salomonis: qõ deplorat in
qnto ysiculo dicẽs. Facti sunt hostes eius in capite. Excessit sexto in for
titudine militũ τ pbitate: vt ps pserim tpe dauid: qõ ad magnũ decorẽ
policie pertinet: decet.n. fm legislas imperatoriã maiestatẽ cẽ armis decora
rã: qõ deplorat in.vi. ysiculo.d. Egressus ẽ a filia syon omis decor eius: fa
cti sunt pncipes eius velut arietes τc. τ sequit. Et abierũt absq fortitu
dine. Excessit septimo in multiplicã pspitate τ diuitiarũ copiositate. erat
enim tpe salomonis copia auri τ argenti qi ferri: vt ps in.iij. Reg. qõ deplo
rat in.vij ysiculo.d. Et recordata ẽ hierlm diẽs afflictionis sue. In hebr.
bri. Diẽs pauperiatis sue. τ sequit. Et omnes desiderabilia sua τc. Excess
sit octauo in laudis pconio τ famositate: noiabat.n. in cũctis regnis:
ita vt regina saba veniret de finib' terre audire sapiam Salomõis: qõ
deplorat in octauo ysiculo.d. Peccatũ peccauit hierlm. τ sequit. Ideo
q glorificabãt eã spreuerũt eã. Excessit nono in pulcritudine τ formositate
erat enim pulcerrime edificata: qõ deplorat in nono ysiculo.d. Gordes
ter erat in pedib' eius. τ sequit. Depositus ẽ vehemẽtẽ. i. deformatus. Excessit de
cimo in cerimoniarũ seruitute. ita vt nõ permitteret aliqs gẽntis ingredi in
fra tẽplũ: qõ deplorat in decimo ysiculo.d. Mandauit sua misit hostis: τ se
quit. Vidit gẽtes ingressas sanctuariũ suũ de qb' preceperas ne intrarẽt
in ecclesiã tuã. Excessit vndecimo in copia panis τ saturitate: put in mlt
is locis sacre scripture illa terra pnũdat: qõ deplorat in.xi. ysiculo.d.
Omis ppls eius gemẽs τ querẽs panẽ. Deinde incipit secũda ps principalis la
mẽtationis b' pm i cap. in qua posq ꝓ pba lamẽtat ẽ ciuitatẽ destructã
introducit ciuitatẽ lamẽtantẽ sup am. τ incipit.xij. ysu. s. ibi. O vos oẽes
τc. ibi cũ loquit ciuitas inuocãs alios ad sibi cõpatiẽdũ: q ps diuidit i
ẽtuor ptes principales. Primo nãq lamẽtat in mẽsitatẽ sue miserie: τ bi

sibilauerũt ⁊ mouerũt capita sua. Quarto ꝓ ponit pte oculis ⁊ sibi ingerit exultationẽ ⁊ gaudiũ gentis aduersarie ⁊ natiõis sibi nuciẽ q̃ ẽ magna cã doloris. dñ. s. aliq̃s inimicũ vider in gaudio: ⁊ b̃ facit in ꝓ su. xvi. dicẽs. Aperuerũt sup te os suũ oẽs inimici sui dixerũt. Deuorabim⁹. Eu: iste ẽ dies quẽ expectabam⁹. Quinto ponit pte oculis ⁊ ingerit hoc nõ ee factũ a casu: imo ex diffinitione iuste dei sñie ⁊ b̃ in ꝓ su. xij. dicẽs. Fecit dñs q̃ cogitauit cõpleuit sermonẽ suũ quẽ ꝓceperat a dieb⁹ antiquis. Deinde sequit tercia ps in qua ꝓpha p⁹ lamentũ dat salutare remedium ⁊ salubre cõsiliũ: docet. n. recurrere ad deũ p sex. Docet eñ ꝓmo orare: clamare. scdo plorare: tercio plorãdo pseuerare. q̃rto i oro ne ẽ in nocte vigilare: q̃nto cor suũ humiliare: ⁊ sicut aquã effundere. sexto denationẽ manuũ ⁊ aliq̃s gestib⁹ ipm placare: ⁊ b̃ facit in duob⁹ ꝓsib⁹. s. xvij. ⁊. xix. p ꝓmo nãq̃ dicit. Clamauit cor eorũ ad dominũ. p secũdo dicit. Deduc q̃si torrentẽ lachrimas. Pro tercio dicit. Non des requiem. pro quarto. Consurge ⁊ laua in nocte. p q̃nto. Effũde sicut aquã cor tuũ. p sexto. Leua ad eũ man⁹ tuas. Deinde sequit ps q̃rta in qua ꝓpha põit oronis terni: ⁊ texit oraculũ deuotũ ad deũ. monuit. n. filios isrl sicut desolatos ad deũ orãdũ: ⁊ ibi ponit orationẽ quã facere debẽt dicẽdo. Vide dñe ⁊ cõsidera. est aũt ista oro sũme p uocanda diuine misericordie ⁊ tres ꝓtinet ꝓ sus. s. xx. xxi. ⁊. xxij. Mirif. n. ꝓuocare dei misericordiaꝫ allegãdo suã magnificentiã: ⁊ vilitatẽ ꝓpriã: ⁊ b̃ in ꝓncipio ꝓ sus. xx. dicẽs. Vide dñe ⁊ cõsidera quẽ vindemiaueris ita. q. d. nõ decet tuã magnificentiaꝫ ⁊ excellẽtiã psequi me sic vilẽ ⁊ impotentẽ. Scdo ꝓ o allegãdo infelicitatẽ multã iã ꝓpessã q̃ ps in b̃ q̃ mi iã comedit filios: ⁊ q̃ ꝓpheta ⁊ sacerdos occisi sũt i sãctuario: ⁊ q̃ nulli erant pepcit gladi⁹ ⁊ b̃ facit ab ipo loco. Ergo ne comedẽt mulieres fructũ suũ: vsq̃ in finẽ ton⁹ ꝓ sus. xx. ⁊ deinceps in ꝓ su. xxi. Tercio ꝓ o allegãdo hostiũ aduersariorũ immanitatẽ ⁊ malicia vt magis de⁹ cõpatiat. ⁊ b̃ facit in. xxij. ꝓ sus: ibi. Vocasti q̃si ad die solẽnes q̃ terrerẽt me de circuitu tẽ. ⁊ sic finit lamẽtatio scda. Circa quã ꝓsiderãdũ ꝓ dictũ magnũ q̃ ls b̃ fiat mẽtio de ciuitate bierlm: ñ oia q̃ in b̃ capto ꝓtinẽt referenda sunt ad deplorationẽ tot⁹ regni isrl in cõi ita q̃ oia q̃ dicũtur ꝓ bierlm dicũtur ꝓ ea: in q̃ tũ erat ps ꝓncipalis vel metropolis regni. Et iõ in ista lamẽtatiõe fit mẽtio de terra isrl ⁊ ꝓ speciosis iacob: ⁊ de filiab⁹ bierlm. s. de ciuitatib⁹ regni: q̃ erãt sic filie: ⁊ bierlm sicut mater. In ca. iij. Ego vir videẽs. Additio.

Ad hoc capto ẽ tercia lamẽtatio: vbi ꝓpha postq̃ deploraut destructionẽ bierlm q̃ erat solũ regni in ꝓ ca. ⁊ deinde destructionẽ tot⁹ regni isrl in scdo ca. nunc in tercio incipit lamẽtari afflictionẽ suã ꝓ ipso in carcere positi ⁊ i lacu ꝓstituti: sicut b̃ Hiere. xx. ⁊. xxviij. Ved port⁹ ⁊ magis ꝓprie ad lrãm deplorat passionẽ christi: cui⁹ memoria b̃ introducit: eo q̃ sicut inf oia mentioria q̃ in bierlm fuerũt acta: fuit summũ passio christi: sic inter oia pcta q̃ fuerũt in bierlm materiali ꝓmissa: pp q̃ irreparabiliter fuit destructa: occisio christi summũ tenet locũ. Vñ in fine b̃ tercie lamentatiõis ꝓcludit punitionẽ iudeorũ finalẽ: q̃ ẽt hodie durat dicens in fine. Persequeris in furore tẽ. quãq̃dẽ passionẽ i p sona christi deplorat in multis ꝓ sicutis. In ꝓmo. n. lamẽtatur ꝓ sua cp oliatiõe qua eruerũt eũ vestimẽta sua ⁊ nudauerũt sic pauperẽ vñ incipit. Ego vir videẽs pauptatẽ meã. scdo ꝓ o lamẽtat ꝓ sua captione ⁊ alligatione q̃ fuit facta nocte cohortet tribunis: vñ subdit. Me minauit ⁊ adduxit in tenebris ⁊ non in lucẽ. Tertio ꝓ o lamẽtat de sua vexatiõe: qua p totam noctẽ in domo caiphe ⁊ anne fuit a iudeis vexat⁹: vñ subdit. Cõ in me ꝓ uit ⁊ pueruit manũ suã. subdit ẽt. Veruſtã fecit pellẽ meã edificauit in gyrum meo: in tenebrosis collocauit me. Quarto lamentat de sua acclamatiõe qua fuit cõdanat⁹ in cruce: vñ subdit. Circũedificauit adversum me: vt nõ egrediar. aggrauauit cõpedẽ meũ. Quinto ꝓ o lamẽtat de sua acclamatiõe qua clamauit in cruce: ⁊ absq̃ exaudiõe vt videbat cũ subdit. Ꝯ ⁊ cũ clamauero ⁊ rogauero exclusit orationẽ meã: ꝯclusit vias meas lapidib⁹ quadris. Sexto lamẽtat ꝓ sua illusiõe ⁊ blasphematiõe de qua scriptũ ẽ. Preter eũtes blasphemabãt eũ mouẽtes capita sua: ⁊ hoc facit cũ subdit. Vrsus insidiãs fact⁹ ẽ mihi: posuit me quasi signũ ad sagittã fact⁹ sum in derisum oi pplo: cãticũ eorũ tota die. Septimo lamẽtat de sua cibatiõe ⁊ potatione et vino mirrhato ⁊ mixto cũ felle: vas. n. fuit ei impositũ plenũ aceto: ⁊ hoc facẽ cũ ait. Repleuit me amaritudinib⁹: inebriauit me absinthio: recordare absinthij mei ⁊ fellis. Octauo lamẽtat de sua solitudine in cruce ⁊ oiuꝫ desertione excepto latrone: de cuius conuersione agit cum dicit. Memoria memor ero: ⁊ tabescet me aia mea: ⁊ sequit ꝓ bũ christi ad latronẽ. Mouui diluculo: multa ẽ fides tua. ⁊ subdit ꝓ bũ latronis. Pars mea dñs p ꝓterea expectabo eũ. Nono lamẽtat de multiplici collaphizatiõe cũ ait. Dabit percutiẽti se maxillã: saturabit obprobriis. Decimo lamẽtat de lachrymarũ effusione in cruce de qua dicit aplꝰ ad hebreos. v. q̃ cũ lachrymis ⁊ clamore valido ꝓces obtulit deo: ⁊ hoc facit cũ subdit. Oculꝰ meus afflictꝰ ẽ. ⁊ sequit. Diuisiones aquarũ deduxerũt oculi mei. Undecimo lamẽtat de morte ⁊ sepultura ⁊ lapidis obuolutiõe ad ostiũ monumẽti cũ ait. Vlcerationẽ ceperũt me q̃si auẽ. lapsa ẽ in lacũ vita mea: ⁊ posuerũt lapidẽ sup me. Duodecimo lamẽtat de multiplici fletu ⁊ vlulatiõe: vñ ait. Inundauerũt aque sup caput meũ. Tercidecimo ꝓ o agit de sua descẽsione ad lymbũ cũ dicit. Inuocaui nomẽ tuũ ꝓ lacu nouissimo. vocẽ meã audisti. Quartodecimo agit de sua resurrectiõe: ibi. Appropinquasti in die q̃ inuocaui te. iudicasti dñe causaꝫ aie mee. Quintodecimo agit de iudeorũ maliciosa machinatiõe: qua p⁹ resurrectionẽ dederũt pecuniam militib⁹: vt dicerẽt q̃ discipuli ei⁹ ipsis dormientib⁹ fuerũt ei⁹ corp⁹ furati ⁊ cõ subdit. Vidisti dñe iniquitatẽ illorũ labia insurgẽtiũ ⁊ meditatiões aduersum me. Decimosexto ꝓ o ⁊ vltimo agit de ꝓgrua iudeorũ punitiõe ꝓpter illud pctũ: ⁊ eorũ destructiõe ⁊ pseutiõe quã hodie patiũt: vnde subdit in fine lamẽtatiõis. Persequeris in furore ⁊ perdes eos sub celis dñe. In hoc lamẽtatio tercia finitur.

In quarto capitulo. Quomodo obscuratum. Additio.

Equit quarta lamẽtatio que incipit. Quõ obscuratus ẽ aurũ. vbi postq̃ ꝓpheta deplorauit destructionẽ bierlm q̃ caput erat regni nũc deplorat destructionẽ tẽpli ⁊ cult⁹ diuini ⁊ sanctuarij. Est tñ notandũ q̃ ls in qualibet lamẽtatiõe tangat aliq̃d de destructiõe istorũ q̃uor: tñ ꝓncipaliter intẽdit pria lamẽtatio ꝓ ꝓmo. ⁊ scda de scdo: ⁊ sic de aliis Diuidit ergo b̃ lamẽtatio in tres ptes ꝓncipales. Primo nãq̃ ꝓpheta deplorat tẽpli ⁊ cult⁹ diuini desolationẽ. scdo ꝓ o infert desolatiõis causam: ⁊ inquirit ⁊ inuestigat rõnes in ꝓ su. xij. q̃ incipit. Nõ crediderunt reges terre. Tercio ꝓ o cũ gaudio ꝓdicit ⁊ aspicat futurã ꝓsolationẽ in ꝓ su xxxi. q̃ incipit. Gaude ⁊ letare. Prima aũt ps in qua deplorat ꝓpha destructionẽ tẽpli diuidit in q̃uor ptes ꝓ q̃uor: q̃ ꝓsiderãda sũt circa tẽplũ. Pũt. n. ꝓmo ꝓsiderari cũ apparat⁹ q̃ vestiebat. Nam. iij. Reg. vij. ꝓ: q̃ nihil erat in tẽplo q̃ nõ tegerẽt auro: vbi et lapides saltẽ in rõnali ⁊ vestib⁹ sacerdotũ. Hũc apparatũ deplorat ꝓpha in ꝓ ꝓ su dicẽs. Quõ obscuratũ ẽ aurũ ⁊ mutat⁹ ẽ color optim⁹. scdo ꝓ o pũt ꝓsiderari circa tẽplũ comitat⁹ ⁊ cet⁹ q̃ ingrediebãt ipm: ⁊ p q̃s frequẽtabat. Nã ingrediebãt ipm indyti boies: q̃s deplorat in scdo ꝓ su ꝓpheta dicẽs. Filij syõ indyti ⁊ amicti auro puro als ꝓmo. Ingrediebant ipm pie ac deuote mulieres: sup q̃b⁹ deplorat in tercio ꝓ su ꝓpha: q: versẽ sũt a similitudine lamiarũ q̃ filios lactãt in similitudinẽ crudelium struthionũ: q: mulieres ꝓ bierusalẽ legũtur comedisse filios suos tpe obsidionis: vñ subdit. Sꝯ ⁊ lamie nudauerũt mãmas suas. Ingrediebãtur etiã pueri ⁊ infãtes quos deplorat in quarto ꝓ su dicẽs. Adhesit lingua lactẽtis ad palatũ eorũ in siti. Ingrediebãtur etiã delicioſi iuuenes ⁊ adolescẽtes q̃s deplorat in q̃nto ꝓ su dicẽs. Qui vescebãtur voluptuose interierũt in vijs. Ingrediebãt q̃nq̃ diuersi stat⁹ boies ⁊ ꝓdiciõis: quos oẽs sub vna clausula generali p ꝓpatõꝫ ad destructionẽ sodomorũ ꝓpheta deplorat i sexto ꝓ su dicẽs. Et maior effecta est iniq̃tas ꝓpli mei pcto sodomorũ. Tercio pũt ꝓsiderari circa tẽplũ nazareorũ rit⁹ ⁊ cellibatus quo obleccabat. qui quidẽ nazarei describũt in pristina dignitate in ꝓ su septimo q̃ incipit. Candidiores nazarei eorũ nunc: quos deplorat in ꝓ su octauo qui incipit. Denigrata ẽ super carbones. Deinde ꝓ o ꝓcludit ex ꝓdicta calamitate q̃ dã generalis sniã in nono ꝓ su. Mdi⁹ fuit occisis gladio q̃ interfectis fame. Deinde ꝓ o illa sniã approbat ex facti euidẽtia ⁊ p locũ a minori in. x. versu. Manꝰ mulierũ misericordiũ coxerũt filios suos. Ex q̃ intẽdit ꝓpheta ꝓbare q̃ mdi⁹ fuit occisis gladio q̃ interfectis fame. Quarto ꝓ o pũt ꝓsiderari circa tẽplũ ꝓstructura ⁊ tot⁹ fabrice stat⁹: q̃ in sublime erigebat: cui⁹ ꝓbustionẽ ⁊ destructionẽ vsq̃ ad fundamenta deplorat in. xi. ꝓ su dicẽs. Cõpleuit dñs furorẽ suũ succẽdit ignẽ in syon ⁊ devorauit fundamẽta eius: ⁊ sic finit ꝓma ps ꝓncipalis quarte lamẽtatiõnis. Est aũt sciẽdũ q̃ ls aliqualit possit exponi q̃ in ista lamẽtatiõe ꝓdicitũ ẽ de cõbustione tẽpli q̃ facta ẽ ꝓ chaldeos et ꝓ nabuzardã ꝓncipẽ militie nabuchodonosor impante: magis tñ dare et lrãliter exponi bꝯ ꝓ destructione facta ꝓ romanos sub Tito et Vespasiano: q: in obsidione romanorũ legũtur mulieres misericordes coxisse filios suos et boies exterminasse pre fame et cetera que hic dicũt: q̃ tñ nõ legũt facta in obsidione bierlm ꝓ chaldeos. Deinde sequit ps scda ꝓncipalis in qua ꝓpha inuestigat et narrat desolatiõis tẽpli cãm et rõnes: q̃ incipit ꝓ su. xij. Nõ crediderũt reges terre, vbi ꝓpheta ostendit hãc desolationẽ antecẽs fieret

fuisse vniuersis gentib⁹ incredibile: et hoc v̊su.xij. ait. Non credidérunt
vniuersi habitatores orbis: qm̃ ingredereť hostis p portas hierlm. secdo
vero ostendit cãdẽ desolationẽ postmodũ visas eisdẽ gentib⁹ iustã t rõ/
nabilẽ ppter tres causas. Prima effusio sanguinis innocẽtis t iusti: qz
sacerdotes t falsi ppbete interfecerũt zacharią esaiaz t multos alios. p
pbetas isrl: t hãc causaz hieremias describit in v̊su.xiij. q incipit. Popl
petũ ppbetaꝝ t iniquitates sacerdotũ. t in v̊su.xiiij. qui incipit. Erraue
rũt ceci polluti sunt sanguine. p quã causam introducit damorẽ oiuz gẽ
tiũ t nationũ ꝗ habitatores hierlm in v̊su.xv. Recedite polluti. damaue
rũt eis recedite tẽ. Et in v̊su.xvi. Facies dñi diuisit eos. Secda v̊o cã ãre
rõnabilis fuit tẽpli desolatio fuit p̃stolatio alteri⁹ auxilij q̃ dicũ. n. na
bucbodonosor obsideret ciuitatẽ sedechias t ppls ad auxilium dñi de/
buissent recurrisse t potius recurrerũt ad auxiliũ regis pharaonis: ppl
qd dñs tradidit eos in manu nabucho. qui templũ destruxit. t hmõi cã
tangit in v̊su.xvij. qui incipit. Cũ adhuc subsisterem⁹ deficerũt oculi no
stri ad auxiliũ nostrũ vanũ: cũ respiceremꝰ attenti ad gentez que saluare
nos nõ poterat. In v̊su.xviij. describit qualiter ipsis sic p̃stolãtib⁹: egy
ptijs nõ venientibus: finis venit obsidionis eoꝝ t capti sũt. vñ incipit
versus ille. Lubricauerũt vestigia nostra. In versu vero.xix. ostenditur
q̃ nec potuerunt fugientes de ciuitate peruenire vsq̃ in egyptuz: vnde
subdit. Et dociores fuerũt persecutores nostri aquilis celi. Tercia v̊o cau
sa desolationis templi fuit mors t interfectio hiesu christi que tangitur
in versu.xx. qui incipit. Spũs oris nostri christus dñs captus est in pec
catis nostris. q̃uis ẽm aliqui iudeoꝝ intelligũt hunc versiculum de io/
sia qui interfectus est a pharaone nechao. alij vero de sedechia qui egres
sus de ciuitate voluit fugere in egyptum: quem persecutus est chaldeo/
rũ exercitus t cõprehendit in deserto hierich o: tamen non potest intelli
gi ad lram de illis: cum quilibet istoꝝ captus fuit in peccatis suis. Jo si/
as quidez: quia non obediuit vero ppbete ex ore dñi: vt dicitur in libro
Esdre. Sedechias autem: qz non obediuit verbis Hieremie: nec seruaꝝ
uit iuramentũ quo se astrinxerat cum rege chaldeoꝝ. Et idcirco dicitur
lrãliter non posse ista intelligi nisi de dño hiesu christo: vnde que dicun
tur a.xij. versu: t deinceps habent referri ad mortem eius in quam con/
spiraueruũt sez sacerdotes t ppbete: hoc est legis doctores t scribe. vn/
de etiam de iudeis verificatur post mortem christi prefatus versus qui
dicit. Facies dñi diuisit eos: non addet vt respiciat eos. Post captiuita
tem ẽm chaldeoꝝ deus respexit eos t in terraz suã reduxit: sed post mor
tem christi despexit eos: sicut est hodie. Item si bene attendantur predi/
cta verba. s. Spiritus oris nostri christus: proprie intelligũtur de christ/
o: qui fm diuinam naturã inspirauit in faciem primi hominis spiracu
lum vite Gene. capo. ij. quod pertinet ad esse nature hominis. De ipso
et legitur Jo. cap. xx. Insufflauit in eos dicens. Accipite spiritũ sanctũ
quod pertinet ad esse gratie: t sic ꝗz predictas considerationes proprie
dicitur de christo deo t homine. Spiritus oris nostri. non autem de ali
quo alio puro homine. Item qd sequitur. Gaude t letare filia edom. p
prie videtur intelligendum de illa idumea que est synagoga iudeorum
procurantium mortes christi: put fuit declaratũ in additione supra esaiã
xxxiij. de illa ẽm potest intelligi qd in lra dicitur. Que habitas in terra
bus tẽ. bus ẽm interpretatur consilium. vnde de ista idumea dicitur su/
pra Esaie.xxxiiij. capi. q̃ consilium iniuit contra christuz. Si ẽm in hoc
loco idumea intelligeretur de illa que descendit ab esau fm carnẽ: t bus
de illa natione que descendit a nachor: sic falsum esset dicere q̃ idumea
habitabat in terra bus: nam idumea t bus sunt diuerse nationes in di/
uersis regionibus habitantes. Deinde sequit tercia pars t vltima isti
us lamentationis in qua ppbeta aspicit t predicit futuram cõsolatio/
nem de cõuersione iudeoꝝ postq̃ introibit plenitudo. vel de reditu eoꝝ
de captiuitate babylonica. Et primo ironice loquitur contra nationes vi
cinas t idumeos dicens: versu.xxi. Gaude t letare filia edom que ha/
bitas in terra bus. quod intelligitur per antiphrasim t quãdam ironiã
Secũdo vero consolatur iudeos: vel de regressiõe de captiuitate baby
lonis: vel potius t lrãlius de cõuersione eorum ad fidem hiesu christi:
que erit in fine seculi: t hoc in versu.xxij. t vltí. Completa est iniquitas
tua filia syon: nõ addet vltra vt transmigret te. Constat ẽm q̃ ad lrãz ꝗ
intelligi non potest de capiuitate babylonica. Judei ẽm de ea reuersi
captiuati sunt per romanos t trãsmigrati t dispersi: t ppter hoc referẽ
da sunt hec ad finẽ seculi sicut dictũ est. Et in hoc lamentatio q̃rta finit.

In ca. v. Recordare. Additio.

v Primo sequitur oratio hieremie ppbete p populo trãsmigrato
t diuiditur in octo partes principales. In prima nãq̃ ad mo/
dum bene orantis t deuoti inuocat ad se t expetit diuinam miseratiõez

t pietatem dicens. Recordare dñe quid acciderit nobis. Secdo
vero narrat t referat suam vilitatẽ t infelicitatẽ t afflictiones: t
q̃tum ad amissionẽ possessionũ dicens. Hereditas nostra versa
est ad extraneos: t quo ad amissionẽ amicoꝝ subdens. Pupilli
facti sum⁹ absq̃ patre. t q̃ ad amissionẽ cibariorũ addẽs. Aquã
nostrã pecunia bibimus: t quo ad amissionem libertatis subdẽs
Ceruicibus nostris minabimur: t quo ad parẽtes subdẽs. Pa
tres nostri peccauerũt t nõ sunt. t quo ad amissionẽ potestatis t
auctoritatis subdẽs. Serui dñati sunt nostri. t quo ad amissio/
nẽ pacis t securitatis addẽs. In manibus nostris. t q̃ ad amis
sionẽ pulchritudinis t sanitatis ꝗ dudẽs. Pellis nostra quasi
clibanus exusta est. Tercio vero recitat aduersariorũ multiplicem
iniquitatem t abusionem: qua abusi sunt in captiuitate: vt et ꝗ
deus magis ad misericordiam p̃uocaretur. t hoc facit ibi. Mu
lieres in syon humiliauerunt: t virgines in ciuitatibus iuda. de
inde vero malitiam t crudelitatem subdẽs. Principes manus su
spensi sunt facies senum non erubuerunt. deinde vero ipsorũ ne
quitiã t feditatẽ subdẽs. Adolescẽtib⁹ ipudice abusi sũt. Quar
to vero ppbeta deplorat pristinã dignitatẽ t pristinã cõsolatio
nẽ: quia t defecit sapiẽtia t scientia: letitia t excellẽtia que ꝗ fue
rat esse in hierlm: q̃tum ad sapientiaz dicit. Senes defecerũt
de portis: q̃tum ad letitiam subdit. Juuenes de choro psallen
tũ: q̃tũ ad excellentiam cõcludit. Cecidit corona capitis nostri.
Quinto vero ppbeta explicat suã iniquitatẽ t cõfitetur iustam
punitõez: ibi. Ve nob qz peccauim⁹: p̃ pterea mestũ fcm̃ est cor no
strũ. Sexto vero laudat t predicat diuinã duratiõnẽ ibi. Tu au
tez dñe in eternũ permanebis. Septimo vero implorat dei beni
gnitatem t petit sui reditus t sue conuersionis accelerationem
reditus quidem vel ꝗ babylonica captiuitate in hierusalem: vel
potius t melius de incredulitate ad hiesu christi fidem t hoc fa/
cit ibi. Quare in perpetuum obliuisceris nostri. Sequitur. Con
uerte nos dñe ad te t cõuertemur. Octauo t vltimo intuetur a
cernit diuinam seueritatem: et per cõsequens aliqualem dilatio/
nem exauditionis de hoc q̃ petit ita celeriter impleri cõdudens
Sed p̃ciens repulisti nos: iratus es contra nos vehementer. et
in hoc treni hieremie finiunt.

Expliciunt additiones Pauli episcopi Burgen. super libũ
Trenorum Hieremie.

l accidẽt nobis. Scõ
felicitatẽ ⁊ afflictiones ⁊
. Hereditas nostra versa
nicos subdens. Pupilli
cibariorũ addẽs. Aqua
sionem libertatis subdẽs
ad parẽtes subdẽs. Pa
o ad amissionẽ portas ⁊
nostri. ⁊ quo ad amissio
bus nostris. ⁊ q̃ad amis
dẽs. Pellis nostra quasi
aduersarios multiplicem
ant in captiuitate: vt ex ꝗ
retur. ⁊ hoc facit ibi. Du
es in ciuitatibus iuda. de
dẽs. Principes manus su
ur. deinde vero ipsorũ ne
ipudice a busi sũt. Mul
titatẽ ⁊ pristinã cõsolatio
ntia ⁊ excellẽtia que ꝗ sue
as dicit. Senes defecerũt
luuenes de choro psallen
cidit corona capitis nostri.
quitatẽ ⁊ cõfitetur iustam
pterea mestũ fcm ẽ cor no
uinã durationẽ ibi. Tu au
mo vero implorat dei beni
uersionis accelerationem
otiuitate in hierusalem. ⁊ d
icsu christi fidem ⁊ hoc fa
ris nostri. Sequitur. Con
ctauo ⁊ vltimo inuenur ꝗ
equens aliqualem dilatio
celeriter impleri cõcludens
contra nos ⁊ eb amentur, ꝗ

ıscopi Burgeñ, super libri

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Vulgata editio de qua fit mēcio in plogo super baruch expo
nit in plogo sup Ezech. cetera plana sūt. Incipit posti. fratris
nico. de lyra super baruch. Capl'm. i.

Z Ē ūba libri. Post libū ihobie fm ordinē tpis sequit
liber baruch immediate: nā hīstoria ihobie cōngit tpibus
ezechiere
gis iuda: vt ostē
sus ē supra ī prin
cipio libri ihobie
baruch autē fuit
notari⁹ hieremie
ut ipe ioachim fi
lij iosie: vt habet
biere. xxxvi. ī de
structa hierlm p
chaldeos cū hie
remia descēdit in
egyptū post inte
fectionē Godo
lie: biere. xlij. ī
postea scriplit li
brū istū qtus ad
illā prem cui⁹ fu
it auctor: qtū au
tē ad epl'am hie
remie q̄ ponit in
hoc libro: cui⁹ tñ
nō fuit auctor: sz
tñ scriptor: scrip
serat ante destru
ctionē ciuitatis:
vt videbit infra
dño concedente
Igit liber iste in
duas ptes diui

Incipit pfacio in liburz baruch

l Iber iste q ba
ruch noie pnotat ī hebreo
canone nō habet: sz tñ in vulga
ta editione simul ī epla hieremie.
Propter noticiā aūt legentū hec
scripta sūt: qz multa de xpo nouis
simulq; tēpibus indicāt. Inci
pit baruch ppheta. Capl'm. j.

Z hec ūba libri q̄ scri
c psit baruch filius nerie
filij maasie filij sedechie
filij sedei: filij helchie: in[b] babylo
nia in[c] āno qnto: et[d] i septima die
mēsis: in[e] tpe q̄ ceperunt chaldei
hierlm: ī succēdērūt eā ī igni. Et[f]
legit baruch ūba libri hui⁹ ad[g] au
res Jeconie filij ioachim regis iu
da: et[h] ad aures vniuersi ppli veni
entis ad libū ī ad aures potentū
filiorz regū: ī ad aures pbyterorz
et ad aures populi a minimo vsq;
ad maximum eorum omnium ha
bitantū in babylonia ad[b] flumen
sodi. Qui[i] audiētes plorabāt et[k]
ieiunabāt: ī orabant in conspectu
dñi. Et collegerūt[l] pecuniam fm
q̄ potuit vniuscuiusq; man⁹. Et
miserūt in hierlm ad ioachim filiū
helchie filij salon sacerdotez: ī ad
reliq̄s sacerdotes ī ad oēm ppl'm
q̄ inuēti sunt cū eo in hierlm cuz[m]
acciperēt vasa[n] tēpli dñi q̄ ablata
fuerāt de tēplo reuocare[o] in terrā
iuda decima[p] die mēsis syban: va
sa[q] argentea q̄ fecit sedechias filiu
s iosie rex iuda postea q̄z cepisset
nabuchodonosor rex babylōis ie
choniā ī principes ī cūctos potē
tes ī pplm terre ab hierlm ī duxit

b Ad flumē sodi. i. iuxta flumē sic vocatū. sicut dī biere. xlvi. ca. Ad flumen euphratē vicin sūt. i. iuxta flumē euphratē.

i Qui audiētes plorabant vt penitētes de peccatis p quibus capti uati erāt k Et ieiunabāt ī orabant in cōspectu dñi. affligēdo corpus ī spm offerendo: vt sic eorum afflictionem deus respiceret ī captiuitatem relaxaret.

l Et collegerunt. Hic pseqnter describit le
cto libri hui⁹ in hierlm
Mā iudei habitantes
in babylone fecerunt li
brū baruch trāscribi: ī
miserūt in hierlm: vt le
geret ibi: ī cū hoc mise
rūt pecuniā vt ide emo
rent necessaria p sacri
ficijs ī oblationib⁹ ibi
dēfiendis ī hoc est qd̄
dicit. Et collegerūt pe
cuniā. et ps lra vsq; ibi

m Cū acciperēt. Scē
dum tñ q̄ hoc videt ali
cui falsum qd̄ hic dicū
est: qz oēs iudei q̄ erant
in iudea interfecto go
dolia descēderūt in egy
ptum: vt dictū est supra
ī ideo nō videt q̄ rūc ī
hierlm fuerit ppl'us iu
daicus: nec sacerdotes
sacrificia offerentes: et
maxime: q̄z primo esdre
iij. dī q̄ zorobabel et il
li q̄ redierūt de captiui
tate babylonica erexe
runt altare supp̄ bases suas: et obtulerūt sup illud holocaustū dño qd̄
fuit p longū tpe post ista. ppter qd̄ videt q̄ a destructione ciuitatis et
tēpli p chaldeos vsq; ad reditū captiuitatis babylonice nō fuit ī hierlm
altare holocausti erectū: nec sacerdotes offerētes sacrificia: ppter q̄ et
cōsimilia liber iste apud hebreos apocryphus reputat. Pōt tñ dici q̄
lz interfecto godolia quē rex babylonis p̄fecerat terre iuda: tot⁹ ppl'us
iudaicus q̄ remāserat in iudea fugerit in egyptū timēs q̄ rex babylo
nis mitteret p̄tra eū exercitū ad vindicandū mortē godolie: vidēs tñ
q̄ postea q̄ nō mitteret: et audiēs hieremiā ppheantē q̄ rex babylo
nis egyptū inuaderet: p magna pte redijt in hierlm ppter loci sancti
tatē: et inter redeūtes fuerūt aliq̄ sacerdotes quorz principalis fuit io
achim hic notatus: nō tñ fuit filij⁹ sūmi sacerdotis: qz iosedech summ⁹
sacerdos cū sedechia rege fuit ductⁿ in babylonē cui in sūmo sacerdo
tio successit iesus filius eiⁿ in reditu captiuitatis babylonice: vt ps. i.
Esdre. iij. et zacharie. iij. ioachim aūt filius iesu fm hystoriographos
postea fuit summ⁹ sacerdos: et nō est iste ioachim de quo fit hic mēcio
vnde dī hic. Joachim filiū helchie: ad distinctionē alterius. Ad illud
aūt qd̄ dī de erectione altaris post reditū captiuitatis babylonice di
cendū q̄ scriptura loquit de solēni erectione post reditū captiuitatis
babylonice: tñ ante sacerdotes p̄dicto mō redeūtes erexerāt altare p
uū ad sacrificandū dño. pt poterant bono mō: sicut patriarche et p
phete frequēter leguntur altaria erexisse ad sacrificandū dño. Cuz acci
perent vasa. hec est p̄structio suspēsiua et intricata sma: p cuius intel
lectū sciendū q̄ cū iechonia rege iuda in babylonē ducto: fuerunt va
sa tēpli dñi aurea trāsportata: p q̄b⁹ rex sedechias in regno iude suc
cedēs fecit vasa argētea: qz nō potest facē aurea: sic roboā filij⁹ salomo
nis p scutis aureis q̄ abstulit Sesach rex egypti: fecē scuta erea. iij. re.
xiiij. et illa vasa argētea captiuato sedechia fuerūt in babylonē portā
ta: q̄ saltē p pte redierūt iudei in babylonē ducti et miserūt ī hierlm
p cultu dei cū pecunia p sacrificijs collecta vt dictū est: et hoc est qd̄
dicit m Cū acciper. s. dict⁹ ioachim sacerdos n Vasa tēpli
do. q̄ abla. fuerāt de tēplo sedechia rege capto o Reuocare in ter
ram iuda. i. vt remitterent in hierlm q̄ est metropolis in terra iuda.

p Decima die mēsis syban. q̄ correspondet prim maio et prim iunio
apud nos: p sequētes ondit q̄ fuerint illa cū dicit. q Vasa argen
tea que fecit sedechias etc. et patet ex dictis littera vsq; ibi.

dit. s. in libz baruch scribe: ī in epla hieremie: q̄ incipit. c. vi. Pri
ma diuidit in tres ptes: prio circa libū baruch ponit ōscriptio
nis act⁹: secūdo legēdi modus: ibi. Et legit baruch. tertio libri
pcessus: ibi. Et dicetis. Circa primū primo ponit scriptoris ge
nus cū dicit. a Et hec ūba libri q̄ scripserat baruch filius
nerie ī c. ī fm regulā hebreorū pī baruch: ī auus ī ceteri q̄ po
nunt hic habuerūt spm ppheticū sicut ī ipse: dicūt enī q̄ qñ in
principio alicui⁹ ppheie ponit nomē pīis eius ī aui ī sic ascē
dendo p hoc dat intelligi q̄ spm ppheticū habuerūt. Sciēdū
etiā q̄ dictio copulatiua cū dī. Et hec ūba libri ī c. copulat ad
verba hieremie q̄ baruch scripserat ante. secundo ponit descri
ptionis locus cū dī. b In babylonia. Sed hoc videt alicui falsum: qz biere. xliij. dī q̄ cū hieremia ī alijs iudeis q̄ remā
serant in iuda descēdit in egyptū: ī nō fuit in babylonia cū alij
s capiuatis. Dicendūz q̄ mortuo hieremia ī egypto baruch
fuit in babylonia ad captiuorū cōsolationē: ī maxime qz biere
mias ppheticauerat egyptū cito destruēdā p nabuchodonosor
regē babylonis: biere. xliij. tertio ponit descriptionis tpus cum
dicit. c In āno qnto. s. a destructione hierlm p chaldeos: sic
enī numerabāt iudei a tpe captiuitatis babylonice: sicut modo
cōputant a tpe captiuitatis sue p romanos incipiēdo a destru
ctione hierlm facta p Titū ī vespasianum d Et in septima
die mēsis. nō dicit hic q̄s mēsis fuerit: ī ideo dī q̄ fuerit prim⁹
mēsis. e In tpe quo ceperunt chaldei hierlm. i. a tēpe illo
vnde incipiebat iudeorū numeratio: vt dictū est e Et legit
Hic pseqnter ponit circa libū istū legēdi modus: ī primo in
babylonia: secūdo in hierosolima: ibi. Et collegerūt. Circa pri
mum dicit. Et legit baruch ūba libri huius ad aures iechonie
ī c. Sed ptra hoc videt q̄ iechonias iste erat ī carcere regis ba
bylonis. Dicendū q̄ nō erat in carcere clausus saltē primo: eo
q̄ erat nobilis ī rex iuda: vel si erat clausus nō tñ taliter q̄n ba
ruch posset ad eū accedere: talis enī accessus frequēter cōcedit
detētis in carcere. f Et ad aures vniuersi ppli. s. iudaici in
babylonē ducti g Et ad aures potentū filiorz regū. qz du
ci fuerāt ibi aliq̄ de semine regio: vt habet dañ. i. ī fuerūt in ma
gna prāte sicut patet ex eo, lib, de daniele ī socijs eiⁿ, cetera pa

Z

Et orate p vita nabucho. ꝛc. ex eius enim pacifico statu dependebat pax terre babylonice: et per ipsum pax iudeorum ibi translatorum: ppter quod perebat orari p vita regis ꝛ filij eius sm monitionem hiere. xxix. Orate p ciuitate ad quam transmigrati estis: quia in pace illius erit pax vestra. 8 Vt det dnus virtutem nobis. primo petierunt orari p bono statu regni quod est magis cone: postea p bono suo quod erat magis spale. r Et illumiet oculos nros. in veritatis cognitione. v Vt viuamus sub umbra nabuchodonosor. ex quo deus ordinauit: nos in eius fuitute redigere. r Et fuiamus eis. s. humiliti obtemperantes volutati oium nine. y Et inueniamus gratiam in spectu eorum. vt no cogant nos ydolatrare: sed permittat nos deo pacifice deseruire. 3 Et p nobis ipsis orate ꝛc. i. orate vt dimittat nobis peccata nra. Consequenter subdit de lectione libri baruch cum dicit. Et legite librum istum ꝛc.

a Recitari in templo dnii is enim templum erat combustum remanserat tamen platea atrij in qua conueniebant iudei ad orandum ꝛ audiendum verbum dei.

b In die solemni. i. in diebus solemnibus in quibus magis conueniebant populus

c Et dicetis. Postquam descriptum est circa librum baruch legendi modus hic prosequitur describit libri processus in quo primo ponit humilis deprecatio: secundo vnitis in formario. iij. ca. ibi. Audi israel. vbi incipit tertium caplm sm signationem hiero. Prima i tres: nam sicut dicit Eccle. xxix. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. ꝛ ideo primo ponit orantis humiliatio: secundo humiliatis se deprecatio: ibi Et nunc dne deus. tertio deprecantis conclusio: ibi. Et nunc dne omnipotens. Circa primum ponit orantis humiliatio in duobus. primo confitendo propriam culpam: secundo confitendo penam iuste illatam in principio secundi capli. Circa primum dicit c Et dicetis verba baruch recitando. d Domino deo nro iustitia. est enim iustitiae regula. e Nobis autem confusio facies nre in peccatis nostrorum confusione. f Sicut et dies hec. supple in manifesta afflictione pene.

g Omni iuda. i. omnium iudeo de regno iuda. regnum autem israel captiuatum fuerat per longum tpus ante. h Et habitantibus in hierlm. maxime na illa obsederunt chaldei ꝛ combusserunt pplm partim occidentes: ꝛ partim captiuantes. i Regibus nris. tres enim reges successiue fuerant comfusibiliter tractati. nam ioachim filius iosie fuit interfectus ꝛ extra hierlm proiectus: sicut predixerat hieremias. xxij. Sepultura asini sepeliatur ꝛc. ꝛ ieconias filius eius in babylonem ductus ꝛ incarceratus ꝛ sedechias eis succedens exoculatus: ꝛ in babylonem ductus: ꝛ ibidem ignominiose mortuus: sicut dictum fuit abacuc. ij. k Et principibus nostris ꝛ sacerdotibus nris. q fuerant partim occisi ꝛ partim capti. l Et p phetis nris. s. falsis assentibus birlm a chaldeis non esse capiendas potentiam hoc exponi de ppetis veris: q ppli sui confusionem suam reputabant eos vinctos i babylonem. Et dixerunt. Ecce misimus ad vos pecunias: de quibus emite holocaustomata ꝛ thus ꝛ facite manna: ꝛ offerte p peccto ad aram dni dei nostri Et orate p vita nabuchodonosor regis babylonis: ꝛ p vita balthasar filij eius vt sint dies eorum sicut dies celi sup terram: ꝛ vt det dnus virtutem nobis: ꝛ illumiet oculos nostros: vt viuamus sub umbra nabuchodonosor regis babylonis ꝛ sub umbra balthasar filij eius et fuiamus eis multis diebus: et inueniamus gratiam in conspectu eorum Et p nobis ipsis orate ad dnum deum nrm: quia peccauimus dno deo nro: ꝛ non est auersus furor eius a nobis vsq in hunc die. Et legite librum istum quem misimus ad vos recitari in templo dni in die solemni: ꝛ in die opportuno. Et dicetis Domino deo nro iustitia: nobis autem confusio faciei nostre sicut et die hec: omni iuda et habitantibus in hierlm regibus nris ꝛ principibus nostris ꝛ sacerdotibus nris et prophetis nris ꝛ patribus nris Peccauimus ante dnum deum nrm et non credidimus diffidentes in eum et non fuimus subiectibiles illi: et non audiuimus vocem dni dei nostri: vt ambularemus in mandatis eius q dedit nobis. A die qua eduxit patres nros de terra egypti vsq ad diem hanc eramus incredibiles ad dnum deum nrm: ꝛ dissipati recessimus ne audiremus vocem ipsius. Et adheserunt nobis multa mala et maledictiones que constituit dnus moysi suo suo qui eduxit pres nros de terra egypti dare nobis terram fluentem lac ꝛ mel sicut hodierna die: et non audiuimus vocem dni dei nri sm oia verba prophetarum quos misit ad nos ꝛ ad iudices nostros: ꝛ abiuimus vnusquisq in sensum cordis nri maligni operantes dijs alienis facientes mala ante oculos dni dei nri. cap. ij.

p Propter quod statuit dnus deus nr verbum suum quod locutus est ad nos: ꝛ ad iudices nostros q iudicauerunt israel ꝛ ad reges nros ꝛ ad principes nros ꝛ ad omnem israel ꝛ iuda: vt adduceret dnus super nos mala magna q non sunt facta sub celo: quemadmodum facta sunt in hierlm sm q scripta sunt in lege moysi vt manducaret homo carnes filij sui et carnes filiae suae. Et dedit eos sub manu regum omnium qui sunt in circuitu nro in improperium ꝛ in desolationem: ꝛ in oibus pplis in quibus dispersit dnus ꝛ facti sumus subtus ꝛ

m Peccauimus ante dnum. Is autem baruch et israel ꝛ bonus enim nunquam erat se peccatoribus: eo quod erat de eodem populo n Et non credidimus. ppbetis ipsius o Diffidentes in eum. i. de precione p Et non fuimus subiectibiles. humiliter ei obediendo q Et non audiuimus. vba eius respuendo r Vt ambularemus in mandatis eius. ad hoc enim data fuit lex in deserto Exodi. xx. s Eramus incredibiles ad dnm. moysen ꝛ alios suos desperando.

t Et dissipati recessimus ꝛc. homines mali erant in seipsis dissipati: quia non habit ad bonum ꝛ sensualitas ꝛ consuetudo peccandi ad oppositum: sm q deducit philosophus. viij. ethicorum. v Adhesserunt nobis mala mala. culpe et pene. x Et maledictiones q constituit dnus moysi. Deutro. xxviij. ꝛ xxviij.

y Qui eduxit patres nostros de terra egypti: Ex odi. xiij.

3 Dare nobis terram ꝛc. i. ad dandum nobis terram bonam ꝛ fertilem.

a Sicut hodierna die. supple apparet super nos maledictio dei q decem sumus inde.

b Et non audiuimus ꝛc. replicatio est eorum qd supdictum est: sicut in oratione solet fidem pluries replicari ad maiorem affectum expressionem: ꝛ idem fit etiam in sequentibus. c Operantes dijs alienis. i. sacrificare eis d Facientes mala ante oculos dni. quibus omnia nuda sunt ꝛ aperta ad heb. iiij. vt dicit. e Ante oculos dni. qm tempore manasses regis iuda in templo dni fuerunt ydola posita quibus ydolatre sacrificabant.

Capl'm. ij.

Propter qd. Hic ponit ponit orantis humiliatio p confitendo penam illatam esse iustam cum dicit. a Propter qd statuit dnus. i. firmiter disposuit. b Verbum suum. de iusta punitione peccatorum. c Quod locutus est. p moysen ꝛ alios ppbas.

d Ad nos ꝛ ad iudices nros ꝛc. ita q nullus se excusare potest de ignorantia. e Vt adduceret dnus sup nos. iuste.

f Mala magna q non sunt facta sub celo in alia gente: quanto enim peccatum est grauius: tanto grauior debet esse pena. pplus autem israel propter legem a deo sibi datam ꝛ alia beneficia fuit in altiori statu q ceteri ppli: sicut dicit ps. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi ꝛc propter qd eius peccatum fuit grauius: qm quanto status altior: tanto casus gravior: ideo fuit maiori pena dignum. g Vt manducarent homo carnes filij sui. Is hoc non legitur esse factum. iij. Reg. ꝛ iij paralypo. in obsidione hierlm p chaldeos: nam credendum est

nó supra: qꝛ peccauim⁹ dño deo
nostro nó obaudiẽdo voci ipsius
Dño[h] deo nꝛo iusticia: nobis aũt
⁊ patrib⁹ nostris cõfusio faciei si-
cut est dies hec. Quia locut⁹ est
dñs sup nos oia mala hec que ve
nerũt sup nos: ⁊[i] nó sum⁹ deꝓca-
ti faciem dñi dei nr̃i: vt reuertere-
mur vnusq̃sq̃ nostrꝰ a vijs nr̃is
pessimis. Et i vigilauit dñs i ma
lis ⁊ adduxit ea sup nos qꝛ iustus
est dñs in oibus opib⁹ suis: quꝰ
mãdauit nobis: ⁊ nó audiuimus
vocẽ ipsius: vt irem⁹ in ꝓceptis
dñi que dedit ante faciẽ nostram.
Et[o] nũc dñe de⁹ israel qui[p] eduxisti
pplm tuũ de terra egypti in[q] ma
nu valida ⁊[r] in signis ⁊[s] in pdigi-
is: et[t] in virute tua magna ⁊ i bra
chio excelso: et[u] fecisti tibi nomẽ
sicut[x] est dies iste: peccauimus[y]: i
pie[z] egimus: inique[a] gessim⁹ dñe
de⁹ noster in oibus iusticijs tuis.
Auertatur[b] ira tua a nobis: qꝛ[c] de
relicti sum⁹ pauci inter gẽtes vbi
dispsisti nos. Exaudi[d] dñe ꝓces
nr̃as ⁊[e] oãnes nr̃as: et[f] educ nos
ꝓter[g] te: ⁊[h] da nobis inuenire gra
tiaꝫ ante faciẽ eorũ q nos abdure-
rũt: vt sciat ois terra qꝛ tu es dñs
de⁹ nr̃: ⁊ qꝛ nomẽ tuũ inuocatũ ẽ
sup israel ⁊ sup gen⁹ ipsius. Respi
ce[i] dñe de domo sancta tua i nos
⁊ inclina aurẽ tuam ⁊ exaudi nos.
Aperi oculos tuos ⁊ vide qꝛ[k] non
mortui q sũt i inferno quoꝝ spũs
accepit⁹ est a viscerib⁹ suis: dabũt[l]
honorẽ ⁊ iustificatõẽ dño ꝯ[m] aia
q̃ tristis ẽ sup[n] magnitudinẽ mali
et incedit curua et[o] infirma ⁊[p] oculi
deficiẽtes et[q] aia esurẽs dat[r] tibi
gliam ⁊ iusticiã dño qꝛ[s] nó fm iu
sticias patrũ nr̃oꝝ nos[t] fundim⁹
ꝓces ⁊ petim⁹ miam ante ꝛspe-
ctũ tuũ dñe de⁹ nr̃: ꝯ[u] qꝛ misisti irã
tuã ⁊ furorẽ tuũ sup nos sicut[x] lo
cut⁹ es in manu puerorꝝ tuorꝝ ꝓ-
phetarꝝ dicẽs. Sic dicit dñs. Inclinate[y] humerũ vrũ ⁊ cervicem
vrãz: ⁊ opa facite regi babylonis
⁊ sedebitis i terra quã dedit pr̃ib⁹
vr̃is. Qd̃ si nó fecerritis nec audi
eritis vocẽ dñi dei vr̃i opari regi
babylonie: defectionẽ vr̃az faciã
de ciuitatib⁹ iuda ⁊ a foris hierlm
et auferã a vobis vocẽ iocundita
tis et vocẽ gaudij et vocẽ spõsi et
vocẽ spõse: et erit omis terra sine
vestigio. Et nõ audierũt vocẽ tu
am vt oparent regi babylonis et
statuisti verba tua q̃ locut⁹ es in
manibus puerorũ tuorꝝ ꝓphetarꝝ
vt[z] trãsferent ossa regũ nostrorũ
et ossa patrũ nr̃oꝝ de loco suo. Et
ecce sunt ꝓiecta in calore solis et
in gelu noctis et[a] mortui sũt in do
loribus pessimis: in fame et in gla
dio et[b] in emissione. Et[c] posuisti
tẽplũ in[d] quo inuocatũ est nomẽ
tuũ in ipso sic[e] hec dies ꝓpter ini
quitatẽ filiorũ israel et ꝓpter iniquitates patrũ suorũ qui peccauerũt
coram te: et dispersi sumus a facie inimicorũ nr̃orũ sicut locutus es
in manu puerorũ tuorũ ꝓphetarũ tuorũ ꝓ manũ eius significat ꝗ lingua: eo q̃ manus est organũ orga-
norũ: vt dicit. iij. de aia. ⁊ Inclinate burerũ vrũ ⁊c. hoc eius frequẽ
ter dixit hieremias. s. q̃ ciuitas destrueret ⁊ pplus capiuaret nisi se
subijceret regi babylõis: ⁊ israel alij ꝓphete. cetera patet vsq̃ ibi.
z Vt trãsferent ossa regũ nr̃oꝝ ⁊c. iudei nãq̃ sepeliebãt poteres qui
supib⁹ magnis ponẽres ꝓciosa in eorꝝ sepulcris: ⁊ iõ chaldei q̃ erãt
cupidi capta ciuitate hierlm fodiebãt talia sepulcra: ꝓciosa rapiẽtes
⁊ ossa mortuorꝝ ejiciẽtes. a Et mortui sũt in doloib⁹ pessimis. i
obsidione eius ciuitatis multi fuerũt mortui, aliq̃ aeris corruptiõe: aliqui
gladio: ⁊ aliq̃ fame. b Et i emissiõe. qꝛ multi de illis q̃ mittebant
in babylonẽ captiui fuerũt in via mortui. c Et posuisti. Dic pũt
allegat diuini cult⁹ ignominia: cũ dr̃. Et posuisti tẽplũ. s. i desolatõe
d In q̃ inuocatũ ẽ nomẽ tuũ, aũ destructionẽ ei⁹. e Sicut hec

fuisse factũ: vt dicit hic ꝓpha baruch: qꝛ nõ oia sũt in illis libris
scripta: ⁊ maxime qꝛ idẽ legit factũ. iij. Regũ. vi. in obsidione
samarie: ⁊ in obsidiõe hierũn p romanos fm q̃ refert ioseph⁹
⁊ alij historiographi. b Et dedit illos sub manu regũ oim
⁊c. sicut patet libro regũ ⁊ iudicũ in plurib⁹ locis i In im
properiũ ⁊ in de
solationẽ. nã mi
ra inferebant cõ
tricia ⁊ grauia iu
deis inter gentes
rẽpe captiui
tatis k Do
mino deo nr̃o iu
stitia ⁊c. expona
tur vt sup: qꝛ re
penno ẽ ciusdẽ
ad maiorem affe
ctus expositiõẽ
l Et nõ sumus
deꝓcati facies
dñi. frequẽter cũ
legit in pdictis
libris q̃ iudei p
peccatis suis a deo
passi p penam:
nõ reuertebãtur
ad deũ p pniam
m Et vigilauit
dñs in malis. s.
pene iuste super
nos adducẽdis.

n Quededit an
te faciẽ nostrã. i.
clare ⁊ manifeste
ita q̃ non possu
mus nos excusa
re p ignorantiã.
o Et nunc dñe.
Postq̃ posita ẽ
oratio humilia
tio: hic cõsequen
ter ponit humi
liãs se deꝓcca
tio: ⁊ diuidit in
tres ꝓces: qꝛ pri
mo in oãone alle
gantur dei magni
ficentia. secundo
oãns ppli peni
tentiaẽ. Respice
dñe. tertio diuini
cult⁹ ignominia
ibi. Et posuisti
tẽplũ. Circa pri
mũ sciendũ q̃ si
cut dr̃. iij. Ethi.
Magnific⁹ incli
nat ad dandũ q̃ petit q̃ bũficia prius ꝓstita ꝗ eũ allegant. ⁊
ideo hic allegant bũficia a deo ꝓstita ppl'o israel in exitu de egy
pto: cũ dicit. o Et nũc dñe deus israel. Iꝛ eũ eẽt de⁹ oim per
creationẽ. dicebat nõ de⁹ israel p cultũ spãlem. p Qui edu.
pplm tuũ de ter. egypti de qua p se nõ poterat egredi q In
manu valida. i. in ptãte magna. r Et in signis. q̃tũ ad mi
nora miracula. s Et in pdigijs. q̃tũ ad maiora. vnde dr̃
pdigiũ q̃si ꝓcul a digito cuiusmodi est miraculũ raro visum.
t Et in virute tua magna ⁊c. sicut ꝓ in diuisiõe rubri maris
⁊ in multis alijs ppl'o israel exhibitis. v Et fecisti tibi nomẽ
ꝗ hoc ẽ diuulgatũ fuit nomẽ dñi p orbẽ. x Sicut est. i. di
es iste. i. sicẽ pñs trꝰ manifestat p scripturas canonicas de istis
memoriã faciẽtes. y Peccauim⁹. in nosmetipsos.
z Impie egim⁹. erga deũ. a Inique gessi. erga primum.

b Auertat ira tua a no. i. pena nobis a te inflicta. c Quia derẽ
licti su. pau. nã multi de iudeis fuerãt gladio ⁊ fame mortui.
d Exaudi dñe ꝓces nr̃as. factas verbaliter. e Et oãnes nr̃as
factas mẽtaliter. nã fm damascenũ. Oão est ascẽsus mẽtis in deum.
f Et educ nos. de captiuitate babylonis g Propter te. i. ex tua
bonitate ⁊ nõ ex meritis
nostris. h Et da
no. inueni. gratiã ⁊c. i.
vt sciãt gẽtes qꝛ tu es
dñs de⁹ nr̃: p hoc q̃ in
ueniem⁹ gratiã princi
pũ in terra aliena.
i Respice dñe. hic pũr
ponit ppli deꝓcantis
pnia: ex qua mouet de⁹
ad exaudiendũ oãnes
deꝓcantũ: cũ dicit.
i Respice dñe de domo
sancta tua. i. de celo q̃ dr̃
eius dom⁹. qꝛ ibi sit vbi
q̃ p potẽtiã essentiã ⁊
pñtiã. tñ ibi spãliter re
lucet eius maiestas ⁊ glo
ria k Quia nõ mor
tui q̃ sunt in inferno. i.
recõditi in sepulcro: vel
in inferno q̃tũ ad aias
q̃ tunc oẽs ibi descẽdo
bãt l Dabũt ho. ⁊
iusthi. do. qꝛ sũt ex sta
tũ merendi. m Ꝯ
aia q̃ tristis est. p cõtri
tionẽ verã. n Su
p magnitudinẽ mali. ⁊
incedit curua. p veram
bũiliationẽ. o Et
infirma. p ꝓprie fragili
tatis cõsideratione.

p Et oculi deficiẽtes. ꝓ
prios defect⁹ talienos
antẽdentes. q Et
aia esuriẽs. i. iustificari
desiderans. Math. v.
Beati q̃ esuriunt ⁊ siti
unt iusticiã. r Dat
tibi gliam. ps. l. Sacrifi
ciũ deo spũs cõtribula
tus s Qꝛia nõ fꝰ
iusticias patrũ nr̃oꝝ: qꝛ
nõ fuerũt peccatores sicẽ ⁊
nos ⁊ Nos fundim⁹
⁊c. miaꝫ. i. ꝓces miaꝫ po
stulãtes. v Ꝯ qꝛ
misisti irã tuã. i. punitio
nẽ iustã. nõ. n. ira ⁊ alie
passiões sũt in deo: sed
q̃ punit admodũ irati
sebꝫ. x Sicut locut⁹ es in manu puerorꝝ tuorꝝ ꝓphetarꝝ. i. p ꝓphe
tas tuos. p manũ eius significat ꝗ lingua: eo q̃ manus est organũ orga
norũ: vt dr̃. iij. de aia. y Inclinate burerũ vrũ ⁊c. hoc eius frequẽ
ter dixit hieremias. s. q̃ ciuitas destrueret ⁊ pplus capiuaret nisi se
subijceret regi babylõis: ⁊ israel alij ꝓphete. cetera patet vsq̃ ibi.
z Vt trãsferent ossa regũ nr̃oꝝ ⁊c. iudei nãq̃ sepeliebãt poteres qui
supib⁹ magnis ponẽres ꝓciosa in eorꝝ sepulcris: ⁊ iõ chaldei q̃ erãt
cupidi capta ciuitate hierlm fodiebãt talia sepulcra: ꝓciosa rapiẽtes
⁊ ossa mortuorꝝ ejiciẽtes. a Et mortui sũt in doloib⁹ pessimis. i
obsidione eius ciuitatis multi fuerũt mortui, aliq̃ aeris corruptiõe: aliqui
gladio: ⁊ aliq̃ fame. b Et i emissiõe. qꝛ multi de illis q̃ mittebant
in babylonẽ captiui fuerũt in via mortui c Et posuisti. Dic pũr
allegat diuini cult⁹ ignominia: cũ dr̃. Et posuisti tẽplũ. s. i desolatõe
d In q̃ inuocatũ ẽ nomẽ tuũ, aũ destructionẽ ei⁹. e Sicut hec

dies.supple manifestat p rei evidentiā. f Et fecisti in no.dñe de us nr fm oem bonitatē tuā ⁊c.i.fm magnitudinē bonor q̄ fecisti no bis ex tua bonitate in datione legis ⁊ alijs bñficijs: inflixisti nobis dñe penā ex tua iustitia:eo q̄ fuim⁹ ingrati ⁊ trālgredientes tua man data. g In die qua p̄cepisti ei scribere legē.i.deutero.

b Multitudo hec ma gna ⁊ multa.i.ornatus ⁊ pulcritudo ppli isrl.

i Cōuertet in minimā p gladiū ⁊ captiuitatē.

k Quia scio q̄ me nō audiet.deus enī ita co gnoscit futura sicut p̄ nia. l Pplus ē enī dura cervice.vrp3 ex de cursu veteris testamēti m Et cōuertet ad cor suū.recognoscēdo ppri um delictū. n In terra captiuitatis sue. veritatione ei intellectū dante. o Et dabo eis cor.s.cōtritum.

p Et aures ⁊ audi.dei ñbū. q Et lauda. me in terra captiuitatis sue.sicut dictū est sup ō tbobia.tbobie.xiij. Et idē fuit in alijs multis iustis:vt i daniele ⁊ socijs eius ⁊ cōsilibus r Et auertēt se a dor. suo duro.i.ab inobedientia sua dura.

s Quia reminiscent viā patrū suor.q̄ simili ter p peccat̄ suis mor tui fuerūt in captiuita te. t Et reuocabo illos in terrā ⁊c. hoc fu it impletum aliqualiter qñ cyrus dedit iudeis licentiā redeūdi in iude am: sed plenius p xp̄m apientē celi iamuā qō ē terra viuentiū: p terras p̄missionis figurata. p̄ mium enī virtutis a deo p̄ncipaliter p̄missus nō pōt intelligi bonū terre nū:qō est min⁹ q̄z virtu tis bonus:⁊ ideo qñ in scriptura pro virtuosis opibus p̄mittunt bona corpalia ⁊ terrena sub illis intelligunt p̄ncipaliter p̄mittis bona spūalia ⁊ eterna: sicut dicit plenius Gen.xv. ⁊ in plurib⁹ alijs locis.⁊ huic sensui cōcordat ira sequēs cū dī.

p Et statuā illis testm̄ alterū.i.legem nouā p xp̄m r Sempiter nū.tū q: legi noue ler altera nō succedet: tū q: habet effectū sempiter nū introducendo statim ad gloriā sempiternā:qō lex vet⁹ facere nō poterat:fm q̄ deducit ap̄lus satis diffuse in ep̄la ad hebreos: iō sub ditur s Et nō mouebo ap̄lius ppl'm meū ⁊c.q: mā sio celestis sta bilis ⁊ eterna est. t Et nūc dñe omp̄s. Postq̄z posita est orātis allegatio.hic p̄ponit deprecātis cōclusio:cū dicit a Anima in angustijs.posita. b Et spūs anxius.ex afflictione dura

c Clamat ad te.vt possit aliquāntulū respirare. d Audi dñe.ode scendēdo.cetera patet vsq̄z ibi. e Audi nūc orōnē mortuorū isrl i.sanctorū patriarcharū ⁊ p̄phetarū q̄ viuētes orauerūt ad te p̄ bo no statu posterorū. f Et fi.ipsorū:que pec.ante te.i.vocē nr̄am audi.q̄ ls peccauerim⁹ nbiscū penitētes clamam⁹ ad te. g Et ag glutinata sunt nobis mala.i.pena multiplex est nobis inflicta.

b Noli meminisse iniq̄tates patrū nostrorū p̄ ipsis nos puniendo: nam aliqñ filij iuste p̄ p̄ribus punitur pena regali, q: filij sūt que

gratem dom⁹ isrl' et dom⁹ iuda. Et[f] fecisti in nobis dñe de⁹ nr̄ fm oem bonitatē tuā ⁊ fm oem mise rationē tuā illā magnā sicut locu tus es i manu pueri tui moysi: in[g] die q̄ p̄cepisti ei scribere legē tuā coram filijs isrl' dicēs. Si nō audie ritis vocē meā:multitudo[b] hec ma gna cōuertetur[i] in minimā gentē qm̄ ego eos dispdam q:[k] scio q: me nō audiet pplus. Pplus[l] est enī dura cervice. Et[m] conuertet ad cor suum in[n] terra captiuitatis sue:⁊ sciet q: ego sum dñs de⁹ eo rus. Et[o] dabo eis cor ⁊ intelligēt ⁊[p] aures ⁊ audiet. Et[q] laudabūt me in terra captiuitatis sue:⁊ me mores erūt nois mei. Et[r] auertet se a dorso suo duro:⁊ a malignita tib⁹ suis:q:[s] reminiscent viā patrū suorū q peccauerūt in me. Et[t] re uocabo illos in terrā quam iurau i pribus eorū abraā ysaac ⁊ iacob: ⁊ dñabunt eius. Et multiplicabo eos ⁊ nō minorabunt. Et[u] statu am illis testm̄ alterū sempiternū[r] vt sim illis in deū:⁊ ipsi erūt mihi in pplm. Et nō mouebo ampli⁹ pplm meum filios isrl'a terra quas dedi illis. Et[x] nūc dñe omp̄s de⁹ isrl' aia[a] in angustijs ⁊[b] spūs anxi us clamat[c] ad te Audi[d] dñe ⁊ mi sere q: de⁹ est misericors:⁊ miserę

re nr̄i q: peccauim⁹ ante te. Quia tu sedes in sempiternū: ⁊ nos pe ribim⁹ in eternū. Dñe omp̄s de⁹ isrl' audi[e] nūc orōnē mortuorū isrl' et[f] filiorū ipsorū q peccauerūt ant te: ⁊ audierūt vocē dñi dei sui:⁊[g] ag glutinata sūt nob mala Noli[h] me minisse iniq̄tates patrū nr̄or: sed[i] memēto man⁹ tue:⁊[k] nois tui in tpe isto q: tu es dñs de⁹ nr̄:⁊ lau dabim⁹ te dñe:q: ppter hoc de disti timorē tuū in cordib⁹ nr̄is: ⁊ vt inuocem⁹ nomē tuum ⁊ laude mus te i captiuitate nr̄a:q:[l] auer temur ab iniq̄tate patrū nostrorū q peccauerūt ante te. Et ecce nos in captiuitate nr̄a sum⁹ hodie: q: nos dispsisti in[m] ipropeniū ⁊ i ma ledictū ⁊ in pcrim̄ fm omēs iniq̄ta tes patrū nostror q discesserunt a te dñe deus noster. Capl'm.iij.

a Audi[a] isrl' mandata vite: auribus[b] percipe vt scias prudētiaz. Quid[c] est isrl' q̄ in ter ra inimicorum es. Inuecterasti[d] in terra aliena:coinquinat⁹ es cū mor tuis. Deputat⁹[e] es cū descendēti bus in infernū: dereliqsti[f] fontē sapiētie.nā[b] si in via dei ambulas ses:habitasses[i] vtiq̄z in pace sup terram. Disce[k] vbi sit prudentia vbi[k] sit virtus vbi[l] sit intellectus vt[m] scias simul vbi[n] sit lōgitudi

dam res patrū. t Sed memēto man⁹ tue.i.potentiā tue p̄ nr̄a liberatiōe. k Et nois tui.cuius p̄p̄riū est p̄care ⁊ mise reri:cetera patet vsq̄z ibi. l Quia cōuertemur ab iniq̄tate patrū nostrorū:in bonū p̄ p̄niam nr̄am q̄ sum⁹ successores eor

m In ipropeniū ⁊ in maledictū.nā multa cōuicia ⁊ maledi cta inferebantur eis in aliena terra. n Et in pcrim̄.i.peccatores ⁊ p̄ peccatis puniri.

Capitulus.iij. Audi israel Moslū p̄ missa ē pe nitētia deprecatio Hic p̄fir subdit velut informatio Et p̄ baruch po pulus isrl' ad bo nū hortat.secū do eū multiplicat cōsolat sequens capl'o ibi. Ami mo quiescite ello Prima in duas nā primo ppl'm ad sapiētie oēs dentū inuitat: se cūdo q̄ sit illa sa pientia declarat in p̄ncipio sequē tis capi. Prima in tres. q: primo ad quaerendū sa pientiā induci: secō ab ea infi deles excludit: ibi. Quis inuen nit. tertio q̄ bus cōcedit ostendit ibi. O isrl. Circa primū dicit.

a Audi isrl' mā data vite.i. man data dei q̄ ad seruanda induci in vitā eternam. Math.xix. Si vis ad vitam in gredi serua mānda ta. b Auri bus pci.vt scias prudentiā nō bū auras cuius finis est felicitas politica: sz diui nas ⁊ infusas:cui⁹ finis est felicitas supna. c Quid est isrl' q̄ in terra inimicorū es.dereliqsti in captiuitate. d Inuecterasti in terra aliena.ibi existēs iam a longo tpe.q: regnū isrl' fuit captiuatū anno.vi.ezechie.⁊ iechonias rex iuda cū nobilib⁹ ⁊ potētib⁹ regni sui āno primo sedechie.⁊ sedechias cū reliq̄s anno.xi.regni sui. e Coniūgat⁹ es cū mortuis.cū fidelib⁹ q̄ dicunt mortui Math.viij.Dimitte mortuos sepelire mortuos suos.filij enī isrl' inter eos captiuati,cōiter inq̄nabant ab eorū vt dictū est sup tbobie primo f Deputat⁹ es cū descendentib⁹ in infernū.i.cū idolatris inter eos cōmorando: p̄ulsi ergo.Quid est isrl'.i.q̄ est cū istorū malorū sup te venientū ⁊ re spōdet. g Dereliqsti fontē sapiētie.i. q: dereliqsti deū nā

b Nā si in via dei ābulasses.nbi oēs p legē ⁊ p̄phetas.

i Habitaz.vtiq̄z in pace sup terrā.a deo nbi cōcessam:ps enī ex decursu veteris testi q̄ q̄diu in via dei ābulauerūt in terra p̄ missionis pacifice habitauerūt. k Disce vbi sit prudē. infusa. k Vbi sit virtus silr infusa:nā sicut virtutes polī tice ex actib⁹ acq̄site cōuertuntur prudētie politice:vt habet.vi.

etbico⁹.sic virtu vel infuse. l berus p̄ principio bliū:⁊ ideo fide

m Et scias fin rū argumentū.n centrudo nō ap parentium.

n Ubi sit long turnitas vite.n vita eterna.

o Et vita⁹.i.fru no beata.

p Ubi sit lum oculo⁹ p̄ apta prime veritatē, v lionē. q Et pax.pax dicē om nimodā apper tus quietatiōes per fidem enī c gnoscimus cer tudinaliter q̄ ist sunt in deo ob ciuez in beat spiritibus sub ciuez r Qui inuenit.Hic p̄ fideles ab bac pientia excludi dicēs. Quis i uenit ⁊c.q.d.n lus ō infidelib̄ ḡtūcunq̄ por ⁊ magn⁹.iō su dit. s Ti sūt principes g rū:pe nāq̄ b ruch captiuit regib⁹ isrl' ⁊ iu oos terre prin pes erant ydo tre ⁊ infideles

t Qui dñant sup bestias q̄ sup terrā.p ve tōis exercitū.

z Qui arg.th obtinere sup nis cōsi:q: q rius anbelāt. tam vel ydola

b Nec est int antecēp possint

c Iuuenes.n filiū⁹ suū p nūt.delectatiō q̄ intel.semit eorū.male nu parres eorū. isrl' habitauer

i Neq̄z visa nites q̄ nō po ⁊ idē videt fu mationib⁹ ⁊ p na q̄ feliciter est agareni q̄ ra libera:cū r quisier.peu.

l Et fabula

m Et exq̄ sir

n Tūā aūt

tas vite ⁊ vict⁹ o vbi sit p lumē oculorū ⁊ q par. Quis r inuenit locum eius. Et qs intrauit in thesauros eius. Vbi s sūt principes gentium et t qdōmant sup bestias q̄ sūt sup terram. Qui u in auib⁹ celi ludunt qui x argentū thesaurizāt ⁊ aurum in quo ꝓfidūt homines ⁊ y nō ē finis acqsitiōis eorū. Qui z argentū fabricāt ⁊ sollicit a sūt nec b est inuentio operū illorū. Exterminati sunt et ad inferos descēderūt: ⁊ alij loco eorū sunt exterunt. Juuenes c viderūt d lumē ⁊ habitauerūt super terrā. Viā e aūt discipline ignorauerūt: neq; f intellexerūt semitas eius: neq; g filij eorū susceperūt eā Al facie ipsorū lōge facta ē. Nō h est audita in terra chanaā neq; i visa est in themā. Filij k q̄ agar q k exq̄sierūt prudentiā q̄ de terra est negociatores terre ⁊ thaman: et l fabulatores et m exq̄sitores prudētie ⁊ intelligētie: viam n aūt sapiētie nesciērūt neq; cōmemorati sūt semitas eius. O o isrl q; p magna ē domꝰ dei: ⁊ ingēs locus possessionis eiꝰ: magnus q est ⁊ nō h; finem excelsus r et s imēsus. Ibi t fuerunt gigantes noiati: illi q ab initio fuerūt statura magna sciētes u bellum. Non x hos elegit dōs neq; y viam disciplie inuenerūt: ꝓpterea z perierūt. Et qm nō habuerūt sapiētiam interierūt ꝓpter suā insipientiam. Quis a ascēdit in celū ⁊ accepit eam: ⁊ eduxit eam de nubib⁹: Quis b transfretauit mare ⁊ inuenit illā ⁊ attulit illā sup aurū electū Nō c est q possit scire vias eiꝰ: neq; q ergrat semitas eiꝰ Sz d q scit vniuersa nouit eam ⁊ e adinuenit eā prudentia sua. Qui f preparauit terrā in eterno tpe: et g replenit eā bipedib⁹ ⁊ quadrupedib⁹ Qui h emittit lumē ⁊ vadit et i vocauit illud: ⁊ obedit illi in tremore Stelle k aūt dederūt lumē in custodijs suis et l letate sunt. Vocate m sunt ⁊ dixerūt. Adsum⁹. Et luxerūt ei cū iocūditate q fecit illas. Hic n ē deus nr: ⁊ nō o estimabit alius aduersus eū. Hic p adinuenit omnē viā discipline: ⁊ q tradidit illam iacob puero suo: ⁊ isrl dilecto suo. Post hec in terris visus ē ⁊ cum hominibus conuersatus est.

Capitulum. xij.

Audi israel mandata vite. Obsecro p nimia ꝓlixitate hominis deprecantis Hic ꝓfr subdit vtilē informationē Et p baruch populus isrl ad bonū hortat. sentiendo eū multiplicat cōsolat sequentem capitulo ibi. Animo quietos eis Prima in duas nā primo ꝓpōnit ad sapiētie desiderū inuitat: secūdo q̄ sit illa sapientia declarat in principio sequentis capi. Prima in tres. qz primo ad querendā sapiēntiā inducit: secō ab ea infideles excludit; ibi. Quis inuenit. tertio q̄dam cōcedit ostendit ibi. O israel. Circa primū dicit.

a Audi israel mandata vite. i. mandata dei q̄ ob seruatio induit in vitā eternam. Ad atb. xix. Si vis ad vitam ingredi sua mādata. b Auribus pcl. vt scias est felicitas politica: ꝓ diuinas supna. c Quid est isrl captiuitate. d Juuenes a longo tpe. qz regnū isrl fuit bonias rex iuda cū nobilib⁹ decibie. ⁊ sedecias cū rebus at⁹ es cū mo: tuis. cū fidelib⁹ mitte mortuos sepelire morantiati. cōiter inq̄ nabant abi e Deputat⁹ es cū dicit inter eos cōmorando: punit malorū sup re venientia tre piētie. i. qz dereliq̄t deū nā oūsa p legē ⁊ ꝓphetas. a deo tribuēs cōsilium: ps est ꝓ a dei ābulauerūt in terra p k Disce vbi sit prudētia infusa: nā sicut virtutes pcl prudētie poluce: vt habet. vi

b Quis transfretauit mare ⁊c. q.d. nullus p tale transfretationē potuit inuenire sapiētiam diuinā. c Nō est q possit scire vias eius naturali virtute sic inuēta est sapiētia philosophica. d Sz q scit vniuersa nouit eā. s. deꝰ. e Et adinuenit eā prudētia sua. i. dz eā p seipm ⁊ nō p doctorē aliū. f Qui ꝓparauit terrā in eterno tpe. nā i eternū durabit a pre post: sic ⁊ talie mūdi pres principales. melioratū tur tm in suis qualitatib⁹ in mūdi innouatione. g Et repleuit eā bipe. ⁊ q̄drupe. i. auib⁹ bouib⁹ ⁊ aialib⁹. Iz enim aues habitēt i aere: cōmuniuus tm alimētus accipiūt in terra. h Qui emittit lumen ⁊ vadit. nā fm eius ordinationē lumē solis ⁊ lune diffundit p aerē. i Et vocauit illud ⁊c. nā fm ordinationē eius lumē solis ⁊ lune quodāmodo reuocat qn̄ certis tpibus eclipsant. k Stelle dederūt lumē fm dei ordinationē. l Et letate sunt. locutio est metaphorica: sic dicit prātū ridere: qz corpa celestia nō sūt aiata fm d amascenū.

m Vocate sūt ⁊ dixe. ⁊c. illud dicere nō est aliud q̄ cursum suū fm ordinationē dei pficere. n Hic est deus nr. cui obedūt corpa celestia ⁊ terrestria o Et nō estimabit alius aduersus eū. nā alij sūt dij falsi. p Hic adinue. oēm viā disci. ducentē ad vitā glorie.

q Et tradidit illā iacob ⁊c. iacob aūt ⁊ isrl idē hō fuit: ꝓ primo vocat⁹ est iacob. i. supplātator. postea isrl. i. videns deū. vl dicer⁹ ab deo Gen. xxxij. p q̄d designat q̄ in via pfectōis os boum prius lucrant cū passionib⁹ ipas subiaēdo p exercitiū virtutis: postea pficit in cōtēplatione vitat. Vnde greg. sup ezechiēl: q̄ ꝓtēplatōis arcē deside rant tenere: pri⁹ necesse est: vt in campo actōis se p exercitia pbēt. ⁊ pbs. vij. phisico. sedēdo ⁊ quiescēdo. i. sedans passionib⁹: fit aia sciens ⁊ prudēs. ⁊ iō bn dr q̄ sapiētiam diuinā dedit deꝰ iacob ⁊ isrl. qz passionib⁹ supplātans d ab boi ꝓtēplano virtutē.

r Post hec in

ter.vi.est cū bo.cōuersat' est.qō pōt dupliciter intelligi. Uno modo vt sit relatio ptēriti. q: post illuminationē iacob patriarche ⁊ orationē legis descēdentib' ex suo semine: Exodi.xx. deus apparuit illi populo: Exo.xxiiij. Ascēderūtq; moyses ⁊ aaron nadab ⁊ abiu: ⁊ septuaginta ex senioribus israel: ⁊ viderūt dōm deū. Et sub dit ibidē. Mecum sup eos q̄ paul recesserant de filijs israel: misit manū suā: viderūtq; deū ⁊c. Cū illis etiā cōuersat' est quadraginta annis pbens eis mānna ⁊ alia bōficia multa: sm q̄ dī ps.xciij.sm trāslationē lxx.interpretum. Quadraginta ānis prim' fui generationi ⁊c. Alio modo vt sit ppbia de futuro q: post xpus baruch xpus deus ⁊ homo cū hoibus cōuersat' est Io.i. Verbū caro factū est ⁊ habitauit in nob ⁊c. Et hec ē pfectio: expositio: q: cōuersatio p̄ma fuit hui' figura.

Capitulum.iiij.

Hic liber. Postq; baruch idixit ad sapiētie desiderium ⁊ audit q̄ hui' datur ⁊ a quo: hic p̄mit ostēdit q̄ sit illa sapiētia.s.lex a deo data dicēs.

a Hic liber mādatorū dei.supple est sapiētia p̄dicta: ppter qō dicit Deutro.iiij. Hec est sapiētia nra ⁊ intellectus coram pplis. b Et lex q̄ est in eter. non est lex vet' p nouā est abolita: sed magis pfecta sm q̄ dic̄ saluator matthei.v. Non veni soluere leges sed adimplere. vt ibidē fuit declaratū.

Omnes q̄ tenēt eam. obseruādo. d Ad vitā.s.glie in p̄ni ⁊ glie in futuro. Is est p̄ceps veteris testamēti decedētes: nō statim admittere[e] ad gloriā. erāt tū admittēdi suo tpe.s.amoto impedimēto p xpm. e Qui aūt deseruit.eā transgredendo q: decedētes statim descēdebāt in gehēnam. f Cōuertere iacob.i.populo descēdens a iacob. g Et apprehēde eas.p iugem memoriā

b Ambula p viā mortis. i Ad splendorē eius. oculos cōuertēdo ideo subdit. k Contra lu.eius.tales est nō habēt aliū se vmbras ignorantie vel culpe: auertētes aūt se a lumine habēt vmbras culpe ⁊ ignorantie ante se. l Ne tradas alteri glo.tuā ⁊c.legē dominus datā dimittēdo: de cui' acceptione poterat ppl'us israel p̄ ceteris ppl'is gliari: Ps.q̄ dī ps.cxlvij. Nō fecit.ra.omni na.⁊ iu.su.nō ma.est.nō subditur. m Bea.su.israel.hoc dicit baruch eo q̄ erat de ppl'o illo,

n Quia q̄ deo placēt.i.mādata legis ⁊ ppbetarū oracula.

o Manifesta sūt nobis.in lege ⁊ ppbetis p Animequior. Postea ppl'i exhortatione hic p̄mit eius consolatio: ⁊ primo in p̄sona baruch loquēns.secō in p̄sona hierim metropolis: ibi. Et dixit. tertio in p̄sona dei cōsolātis: ibi. Animequior esto hierim. Circa primus dicit. p Animequior.i.cōstantior ⁊ hilarior. q Esto ppl'us dei.i.ppl'is israel dei cultor ceteris ad idolatriā declinānib' r Memorabilis israel.coram deo: is oblit' videatis: ideo subdit. s Venūdati estis.gentib'.nō in ptione.s vt afflictio dei vobis intellectū ad vestrā emendationē: ideo subdit. t Sed p.qō in ira.i.in peccatis viis ira dei dignis. v Ad iracūdiā p̄uo. deum. traditiq; estis ⁊c.⁊ p3 lra vsq; ibi. x Et cōtristauistis.vi.iam hierim. q̄ nutriuit vos cōpaliter bonis xpalibus ibidē abūdantib': ⁊ spūali doctrina ppbetarū ibidē habitantiū: nō subdit. y Ubi dit esti iracūdiā.i.penā. a A deo venientē vob. b esti pui dit Hieremias ⁊ alij ppbe q̄ locuti sūt de babylonica captiuitate: vt patuit sup in libris eor. b Et dixit. Hic p̄mit ppli cōsolationē in p̄sona hierim: ⁊ vt opposita iuxta se posita magis elucescāt p̄ contrariū. de solatōis.secūdo p̄sonis ibi Ego ār. Circa p̄mū dī b Et dixit.s.p ppbas ⁊ alios scros de solationē hierl lamentantes cōmō loquendi ⁊ parius dicit facere ⁊ dicere qō ppl'us et' facit ⁊ dicit. c Audite p̄fines syon i.ciuitates affinitatē cū hierl habētes d Adduxit esti mi.de' lu. ma.i. materiā magnā lugendi: p' exercitum chaldeorū: ppl'm nostrum captiuantiū e Nutriui esti.i. cū iocūditate xpi bus dauid ⁊ salomonis.q tunc erat ī magna bonorū rēpalium ⁊ spūaliū p̄spitate f Dimisi aūt illos cū luctu ⁊ fletu.cum ducerent in babylonē rēpublicē iechonie ⁊ seōchie g Nemo gaudeat sup me.quē magis in

solatā.a[b] multis derelicta sū ,ppter pcā filiorū meorū q: declinauerunt a lege dei. Iustitias[i] autem ipsius nesciēnt nec ambulauerūt p vias mādatorū dei neq;[k] p̄semitas veritatis eius cū[l] iustitia ingressi sūt Venīāt[m] cōfines syon: ⁊ memorentur captiuitatē filiorū ⁊ filiarū meārū: quā sup̄duxit illis eternus adduxit[n].n.illos sup gētē[o] de longinquo gētē ip̄robā ⁊ [p] alterius lingue qui[q] nō sūt reuenti senē: neq; puerorū miseri sūt Et[r] abduxerūt dilectos vidue: ⁊ a filiis vnicā [s] desolauerūt. Ego[t] autē qd possum adiuuare vos. Qui[v].n.adduxit super vos mala: ipse[x] vos eripiet de manibus inimicorū vestrorū. ambulate[y] filii ābulate: ego[z].n.derelicta sū sola. Exui[a] me stola pacis. induī[a] aūt me sacco obsecratōnis ⁊ [b] clamabo ad altissimū in diebus meis. Animequores[c] estote filii clamate ad dōm ⁊ eripiet vos de manu principū inimicorū. Ego[d] enim sperauī in eternū salutē vestrā: ⁊ [e] venit mihi gaudiū a sctō sup' mia q̄ venit vobis ab eterno salutari nro. Emisi.n.vos cū luctu ⁊ plo

dīgeo cōpassione. b A multis.de filijs meis in captiuitatem ductis i Iustitias aūt ipsius nesciēnt.practice: is aūt qui sciuerint speculatiue.s.sacerdotes ⁊ legis periti viuētes male. k Neq; p̄semitas.q̄tū ad ōsimilia. l Cū iustitia ingressi sūt.s.pēa p dei iustitiā: vīī inflicta ⁊ peccātū punito cōimō loquēdi iustitia nominat. m Venīāt cōfines syon ⁊c. ⁊c.de hoc esti ciuitates in circuitu iudee existētes frequēter loquebant sicut solet fieri de tali casu. n Adduxit ⁊c.de longinqu.s.de chaldea ⁊ aliis regnis existētibus sub chaldeis

o Gentē ip̄robā.i.bonis moribus carentē p Et alterius lingue.ppter qō min' misereb'ant: q: nō intelligebant rōnē de peccatis: ideo subdit. q Qui nō sūt reuenti senē ⁊c. quibus tū esset maxime cōpatiendū: sed absq; discretione etatis cōdimonis ⁊ sexus ppl'm crudeliter afflixerūt. r Et abduxerūt dilectos vidue.i.filios eius in captiuitatē duxerūt: ⁊ sic eas vnicā ⁊ desolatā dimiserūt. s Ego aūt. Hic p̄mit materia cōsolationis cū dī. Ego aūt q̄d possum adiuuare vos.q.d. nō est a vobis petendū humanū auxilū s diuinū. ideo sequitur.

t Qui enim adduxit sup vos mala.pene ad viam correctionem

v Ipse eripiet vos de ma.inimi.vel.ad nos sui laudē p̄paratis cyro edificare tēplū in hierlm ,ppter qō dedit ppl'o iudere deūdi licentiā: vt dī.i. Esdre.i. x Ambulate filij.de virtute in virtutē. y Ego esti derelicta sum sola.sicut lamentabat hieremias ,ppbā dicēs Trenī.i. Quō sedet sola ci. ⁊c.

5 Exui me stola
rem me fac.obsec
in sacco ⁊ cinere
da.ad altissimū ⁊
dit. c Animi
d Ego esti spe.
in eter. salutē ve
strā.i. q̄ det vob
nō solū salutem
q̄ālēs ⁊ etiā eter
nā. e Et ve
nit ⁊c. a sctō.i. a
deo q̄ est sanctus
sanctorum.

f Sup ⁊c. ab
deo salutari no
stro.i.a xpo q̄ sm
diuinitatē est ab
eterno ⁊ sic de dī
deratione ppl'i fa
cta p cyrum trāsit
ad loquendū de
liberatione facta p
xpm: tanq; de fi
gura ad figuratū
vnde Esaie. xiiij
loquēdo de casu
regis babylonis
sub eodē pretex
tu trāsit ad loqn
dū de casu demo
nis vt ibidē pla
nius fuit dictū: ⁊
ad idem facit qō
sequit g Re
ducet aūt vos in
dōo cum gaudio
⁊c. ppla esti post
babylonice capti
uitatis reditū q̄
si continue fuit in
afflictione: ,ppter
qō vt hec scriptu
ra loq̄ saltē p̄ncī
paliter de libera
tione facta p xpm

b Sicut esti vi
derūt vicine syon
i. ciuitates circa
iudeā posite. i
ptter patria. k
luxe vestrā in de
gbole: si aūt ad li
m Persecu.est e
rellectū: diabolus
ad scōm n S
struxit ppl'm cha
xpianorū. o
ab aduersarijs.
q Vt grex dur ep
filij.sustinēdo pa
uit vos poterer:
nū. v Ab ec
rem duci. x S
latriā: sicut pater
nis eis.post redi
fusse idolatrem
am ad hoc mag
rectitudo dei mag
iudaismo: vt p3
a Ipse rursum
aperiōe ianue ce

g Exuí me stola pacis.i. vestib⁹ iocũditatis. a Indui autem me sac. obsecra. antiq̃rus eñ afflictionis tpe orabãt boies in sacco ⁊ cinere: vt parer de ninuitis Jone. iij. cap. b Et cla. ad altissimũ ⁊c. cõfidẽs q̃ acquiescat p̃ babus meis: ideo subdit. c Animequiores estote filij. cõfidentes de auxilio dei

d Ego eñ spe. in eter. salutẽ vestrã. i. q̃ der vob nõ solũ salutem tpalẽ sz etiã eternã. e Et venit ⁊c. a sctõ. i. a deo q̃ est sanctus sanctorum.

f Sup ⁊c. ab eterno salutari nostro. i. a xpo q̃ fm diuinitatẽ est ab eterno ⁊ sic deliberatõe ppli facta p cyrũ ⁊ mãsit ad loquendũ de liberatõe facta p xpm: tangit de figura ad figuratũ. Esaie. xiij loquẽdo de casu regis babylonis sub eodẽ ꝓtertu lie mãsit ad loqndũ ō casu demonis vtibidẽ plenius fuit dictũ: ⁊ ad idem facit qō sequit. g Reducet aũt vos in dñs cũ gaudio ⁊c. ppls eñ post babylõice capitutatis reditũ q̃ si cõtinue fuit in afflictõe: ꝓpter qōd̃ bec scriptura loq̃ patẽ pncipaliter de liberatione facta p xpm

b Sicut eñ viderũt vicine syõ i. ciuitates circa iudeã posite. i Captiuitatẽ vĩam a deo. vobis inflictã p̃ peccata vĩa. k Sic vide: ⁊ in celeritate. i. cito l Salutẽ vestrã in deo ⁊c. si referat ad liberationẽ de babylonẽ by pbole: si aũt ad liberationẽ p xpi gratiã est locutio clara.

m Persecu. est eñ te inimi. tu⁹. i. chaldeorũ ppls fm p̃mum intellectũ: diabolus aũt vel q̃libet tirãnus pseq̃ es ecclam q̃ ad scõm n Sed cito videbis pditionẽ ipsius. q: cyrus destruxit ppl'm chaldeorũ: ⁊ xps diaboli potentiã cõfregit ⁊ etiã tyrãnorũ. o Deli. mei. am. vi. aspas. i. grauiter sunt afflicti ab aduersarijs. p Ducti sunt eñ in captiuitatẽ ⁊ mortem q Vt grex direptꝰ. i. raptꝰ p p̃dã. r Animequiores estote filij. sustinẽdo patẽter. s Et pclamate ad dñm. q̃ liberauit vos potẽter: ideo subdit t Erit eñ memoria vĩa in bonũ. v Ab eo q̃ duxit vos. i. a deo q̃ pmisit vos in captiuitatem duci. x Sicut ⁊c. vt erraretis a deo. p multiplicẽ ydolatriã: sicut pater. iij. Reg. ⁊. ij. palipo. y Decies ⁊c. redditis cũ. post reditũ eñ captiuitatis babylonice nõ legunt iudei fuisse ydolatrentis aliq̃ pauci tpe antiochi epiphanis ducti etiam ad hoc magꝭ timore q̃ infidelitate: vt bi. i. mach. ⁊. ij. ista tñ restitio dei magis impleta fuit in aplis ⁊ alijs credentibus de iudaismo: vt ps act. ij. ⁊. iij. z Qui ⁊c. mala. s. pene.

a Ipse rursum adducet vobis. ⁊c. qō potissime impletus est in apiriõe ianue celestis p xpm b Animequiores esto. Vic p̃ñr ponit cõsolatio inducta ex pslona dei: ⁊ p̃mo firmẽtio ō captiuitatis babylonice liberatione. scõdo de ppli fidelis exultatione: ibi. Exuere bierlm. Circa p̃mũ ponit p̃mo aduersariorũ punitio cum dicitur.

c Nocẽtes. tibi. s. chaldei. d Peribũt subiecti ⁊ depressi. cetera patẽt vsq̃ ibi. e Sicut eñ gauisa est in tua ruina. s. gẽs chaldaica. f Sic cõtristabit in sua desolatiõe. p cyrũ ⁊ darius: vt habet Dañ. v. g Ignis eñ supueniet ei ab eterno. s. disposit⁹ a deo q̃ est eternꝰ. q̃ etiã oia futura preuidit ab eterno babylon eñ q̃ erat metropolis chaldeorũ fuit incẽsa p magna pte p cyrũ ⁊ darium.

b In longitudinis diebus: qr nõ fuit redificata: sz magꝭ postea hominib⁹ inhabitabilis facta ppt aialia venenosa ⁊ mõstruosa sicẽ pdixit esa. xiij. scõdo ponitur captiuitatis liberatio cũ dicit. i Circũspice bierlm ad orientẽ ⁊c. inde eñ venit cyrus ad destruendũ babylonia ⁊ ad dandũ ppl'o iudaico redeũdi licẽtiã: ideo subdit. Ecce eñ venũt filij tui ⁊c. sequit.

k Ab oriẽte vsq̃ in occidentem. i. ab omni loco vbi fuerãt dispsi: qr cyrus qui fuit monarcha publicauit dictã licẽtiã p totũ imperiũ suũ: vt habet. i. Esdre. i.

l In vbo sancti gaudẽtes. i. in vbo dei: q̃ ẽ sanctussanctorũ: ⁊ p Esaiã Hieremiã ⁊ alios ꝓphas predixerat hũc reditũ in honorem dei. q̃ redeũtes edificauerũt tẽplum in bierlm ad honorẽ diuinũ.

Xuere bierlm. Hic vltimo sub noie bierlm induci tur ppls ad gaudiũ ⁊ exultationẽ cũ dicit a Exuere bierusalẽ stola luctꝰ ⁊ veratõis. mos eñ erat antiq̃tus ⁊ adhuc est in aliq̃bus terris aduersitatẽ tpe vestes lugubres accipere ⁊ redeunte ꝓspitate illas deponere. ⁊ si in hac pte qrigat fmo ad synagogã p tẽpe redit⁹ captiuitatis babylonice est fmo bipbolicus. si aũt ad ecclam est magis plan⁹: ꝓpter qō intẽdo lram seq̃ isto modo referẽdo p̃m ad xps gtie. ⁊ p̃m ad xps gtie: ideo subdit. b A deo tibi est sempiterna glia. q̃ p gtiam hic incho at ⁊ in p̃tia cõsummat c Circũdabit te deꝰ dyploide. q̃ est vestis militaris. ⁊ dr a duplo duplas q̃si duplex vestis. p quã intelligit duplex stola glie. s. aie ⁊ corpis.

d Et imponet mitrã capiti ⁊c. qō videm⁹ ipletũ in põtificib⁹ nouitesti. e Deꝰ eñ ondet splẽdorẽ suũ in te. p agnitionẽ veritatis euãgelice. f Nominabit ⁊c. in sempiternũ pax iustitie. vñ de xpi regno dr Esaie. ix. Multiplicabit eius imperiũ ⁊ pacis eius nõ erit finis.

g Exurge ⁊c. in excelso. i. in culmine virtutis. h Et circũspice ad orientẽ. i. ad xpm. de quo dr Luc. i. Visitauit nos oriẽs ex alto.

i In vbo sci. i. xpi q̃ est sanctussanctorũ. Dañ. ix. k Gaudẽtes dei memoria. apli eñ ⁊ alij credẽtes in eccla p̃mitiua etiã in tormentis positi gaudebãt ex memoria xpi. Act. v. Ibãt ap. gau. a cõ. cõ. q. d. ba. s. p no. bie. cõ. pa. l Exierũt eñ abs te. i. a te m Pedibus ducti. nã frequẽter ducebant ad mortẽ nudis pedib⁹ vt ꝓdenati. n Adducet ⁊c. portatos in honorẽ. nã aie eorũ portabantur

honorifice ab angelis ad gloriam. Dicit aūt. Ad te. eo q̃ est vna ecclesia militās ⁊ triūphans fm duplicē statū. s. ⁊ vie ⁊ patrie. ⁊ sic de vno statu ecclie rapti crudeliter portabant ad aliū statū ecclie ab angelis honorifice. Pōt etiā totū exponi de statu vie fm diuersa rēpanā epi qui tpe pnitiue ecclie pmi d ecclesias ad tcmēta rapiebant, modo ad suas ecclias a militib⁹ ⁊ psonis notabilib⁹ in pncipio bonorifice deportantur: iō subdit o Cōstituit etiā deus. i. disposuit.

p Humiliare oēm mōtem excelsum. i. rēpale dñiuz. Unde ⁊ pstantin⁹ ipator exhibuit beato Siluestro stratoris officium. q Et rupes pbēnes. i. reges quorū regna diu durauerūt.

r Et conualles. i. infimos boies. s Replere inequalitate terre. i. in vna ecclesia cōuenire. in qua nō ē acceptio psonarū. t Vt ambulet isrl. i. fidelis ppls

v Diligenter in bono rē dei. ad hāc etiā diligēdam mouere dz equalitas dicta. q: magn⁹ sic puus pficere pōt in dei via. x Obūbrauerūt aūt silue ⁊c. i. ālgeli sancti ⁊ ecclie ministri sua pfidentia confortant ⁊ dirigūt ppls in via dei vt sic pueniat ad lumē glorie cū iocūditate: iō subdit y Adducet etiā ⁊c. cū mia ⁊ iustitia q̃ semp se ꝓcomitant in omnib⁹ opibus dei. cui est bonor ⁊ glia in secula seculorū. Amen.

Propter peta que peccastis. Hec est scda ps pmi Liplm. vi. palis hui⁹ libri. in qua ponit epla hieremie ad iudeos q̃ captiui erāt in babylone cuius scriptor fuit Baruch ꝓpter qd adiūgitur eius libro. Et diuidit in tres ptes. nā pmo ponit hui⁹ captiuitatē cā. scdo ꝓhibet idolatriā: ibi. Huic aūt. tertio subdit et⁹ multiplex ignominia: ibi. Mā ligna. Circa pmū dicit. a Propter peta q̃ peccastis aī deū. i. in hierl̄z q̃ erat electa ad diuinū cultū. ⁊ etiā in tēplo. nā in plateis hierlm ⁊ in atrijs tēpli fuerūt are edite. vt ps. iij. Reg. ⁊. ij. Paralipo. b Abducemini in babyloniā captiui. Et quo videt q̃ hec epla fuit scripta post trāsmigrationē ioachim. ⁊ eorum q̃ cū eo ducti fuerūt in babylonē. iij. Reg. xxiiij. ⁊ ante captiuitatē generales sub rege sedechia factā: ⁊ sic hieremias in hac epla loquit huic captiuitati p modū futuri. sicut in epla missa trāsmigratis cū ioachim que habet Hiere. xxix. loquit p modū preteriti. verūtā hec epla scda nō fuit in babylonē missa donec post mortē hieremie: Baruch illam portauit ibidez. ⁊ eā legit trāsmigratis cuz iechonia ⁊ captiuatis cū sedechia. c Usq̃ ad generatiōes septē. i. vsq̃ ad septē decades ānorum. vt dicūt aliq̃. q̃ faciūt. lxx. ānos. tm̄ etiā tēpis fm cōmunionē opinionē fluxit a transmigratione ioachim vsq̃ ad reditū de babylone fm tm̄ hebreos deficiūt quatuor ānī vel q̃nq̃. vt infra videbit. Sz hoc dictū videt deficere pmo in hoc q̃ tpis. x. ānorū cōputant p vna generatiōe. qz puer. x. ānorū generare nō pōt fm cōem cursuz nature scriptura vero loqtur de generatiōe fm modū nature cōsuetuz. scdo qz nō fuerūt ibi septē decades cōplete: vt dictū est fm cōputationem hebreorū quā cōius secut⁹ sum. Et ideo videt mihi q̃ tēpus septem generationū incboandū sit a trāsmigratiōe iechonie: ⁊ terminandū in reditu ppli de babylone facta p Esdram. vt habet. i. Esdre. vij. ⁊ viij. q̃ facta fuit septimo āno darij fm cōputationē quā in pcedentib⁹ libris secut⁹ sum tanq̃ veriorē Dañ. ix. ⁊ in pncipio libri Hester. hoc aūt tpis fuit centūtrigintā ānorū vel ad min⁹. cxx. Nam a trāsmigratiōe iechonie vsq̃ ad captiuitatē sedechie regis fluxerūt. xl. anni. ⁊ inde vsq̃ ad pmū annū monarchie cyri. liij. ⁊ inde vsq̃ ad cambisem eius filiū. iij. āni fm hebreos. Fm alios aūt historiographos. xij. post cyrū cambises regnauit. viij. ānis. ⁊ post ipsum assuerus. xl. ⁊ post eū filius et⁹ darius alio nōe Artaxerses: dictus. vij. ānis vsq̃ ad missionem esdre cum pplo in iudeam redeūtis. āni vero dicti simul iūcti faciunt ānos. cxx. putamus tamen tribus ānis monarchie cyri. cōputatis nō xij. faciūt annos cxx. vel. cxxix. in tāto vero tpe bū pplenf. vij. generationes fm cursum nature. inuenitur esse d ecē ⁊ septē ānorū. vl. xvi pōt naturali generare.

c Post hoc aūt educam vos inde in pace, cū dicit sacerdote.

d Huic aūt. Vt pōt arcet pplum ab ydolatria: cū dī. Huic ⁊c. d. ex aureos. i. ydola ⁊c. e Iubaueris sacerdotū

f Portari est. merū genitiū. i. ad incurtiēdā eis timorē. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̃ sicut. i. Reg. iiij. arca dñi p sacerdotes fuit portata ad exercitū ad incutiendū terorē philisteis. ⁊ sicut rege francie in exercitu existēte fiūt pcessiōes parisius ⁊ alibi. in q̃bus et demonstrant sanctorū reliquie. vt ex omnib⁹ eorū rei ⁊ suus exercitus adiuuent ⁊ aduersarij cōfundant. ⁊ sic p salute regis babylonis idola portabant in sacerdotū humeris: ideo subdit

g Vlsa itaq̃ turba. babyloniorū. h Deretro ⁊ ab ante. Mā in tali deportatiōe aliq̃ pcedebāt ⁊ aliq̃ sequebant idola sicut in pcessionib⁹ xpianorū aliqui pcedūt ⁊ aliq̃ sequūtur sanctorū corpa. i Adorātes. deū verū. k Dicite in cordibus vestris. si in palā dicere nō auderis. qd dicit ꝓpter infirmos

l Te oportet adorari dñe. ⁊ nō idola vana m Angelus aūt meus vobiscū est. hoc dī in psona dñi. ⁊ accipit de Exo. xxiij.

n Ipse aūt eripiam alias vias. de manu illorū qui vos oppimūt iniuste. ⁊ accipit hoc verbū dñi de Gen. xv. o Mala ligna. Hic pōit ponit idolatrie multiplex ignominia. q̃ multis deductionib⁹ cōcludit ⁊ patebūt ptes pseqūdo. Ergo pma deductio accipit ex eorū fabricatiōe ⁊ ornamēto: cū dī p Mā ligna ipsorū. aliq̃ dicūt ligua. eo q̃ post subdit. Et nō pōt loqui sed hoc non videt mihi. nā imagines fabricant ⁊ formant oculos ⁊ sic nō apperiūtur lingua. nec fit in eis. ⁊ qz oratio planior est: cū dicit. o Mā ligna ipsorū. i. ligna ex q̃bus fiūt idola.

p Polita. supple sunt. q A fabro. s. lignario. r Ipsa aūt inaurata ⁊ inargētata. d sup. s Falsa sūt. lz etiā lignū aurū ⁊ argentū ⁊ hmōi q̃ sunt materia idoli sint res vere naturales. tm̄ ad id qd signat idolū ex eis factū falsa sunt: ideo dicit apls p̃ma ad Cor. viij. q̃ idolū nihil ē in mūdo: ⁊ p hēc ps qd dī. s Falsa sūt. i. pl'ali. pz q̃ in pncipio versus nō ē lingua in singlari. t Et nō pōt loq. q. d. si ēent veri dij possent loq

v Et sic virgini amāti ornamēta ⁊c. sic idolis fiūt ornamenta ac si diligerēt talia, cū tm̄ nihil possint diligere: ideo subdit,

r Unde subtracta nō pnitrere. i. rubigine ē̃ in idola. s Et aūt ō bus operū tur ipsorū. q̃ ido nō pōt se rege cera parere q̃ ibi b ber etiā. s. idol

c In manu g diū ⁊ securim. l formabat ic lum martis q̃ cebat deus be

d Se aūt ō lo ⁊c. frequen eīn in ve. resta. git q̃ deuicē id lamis recipieb a victorib⁹ eo idola. Et ex p eris cōducit.

e Unde vob notū fit ⁊c. s. q eis nihil est n minis. nec eis aliq̃ reuerēcia bibenda.

f Sicut etiā. b ponit scda de rio ad eandē dusionē ⁊ acci tur ex defectu litaris: cū dī. ⁊c. inutile fiat ad officiū priuz: materia aliq̃ vel alz. vt f gmenta aphi gentei vel bori. militer idola diu stant in pria forma nihil valet. materia vt argentū ⁊ a rū valz ad aliū vsus. g sicut ⁊c. circum pte sūt ianue. possit exire ō cere. b sicut ad sepul. du. mortuū. an ꝓpter qd clau perent. i latronib⁹ exp l Zucernas m Corda eo rea vel hmōi. medes cūcis d da ipsorū cōsu etiā ibi tbura in grabātur facie suas imūdicias de sciatis q: nō teria deducto cū dī. q Ni

r Nisi aliq̃s e bunt. sed mag t Nec etiā d v Sentiebāt.

aūt illis veste purpurea extergēt[a] facie ipsorū, ꝓpter puluerē dom⁹ q̃ est plumm⁹ super eos. Sceptrū aūt habet vt homo sicut iudex regionis: q̃ in se peccantē nō interficit. Habet[b] etiā in[c] manu gladiū ⁊ securim: se[d] autē de bello ⁊ a latronib⁹ nō liberat. Unde[e] vobis notū sit: q̃ nō sūt dij. Nō ergo timueritis eos. Sicut[f] enim vas hominis cōfractū inutile efficit: tales sunt ⁊ dij illorū. Cōstitutis illis in domo oculi eorū pleni sūt puluere a pedib⁹ introeuntiū. Et[h] sicut alicui q̃ regē offendit circūsepte sunt iānue aut[i] sicut ad sepulchrū adducti sunt mortuū: ita[l] custodiūt sacerdotes ostia clausuris ⁊ seris ne[k] a latronib⁹ expolient. Lucernas[l] accendūt illis: ⁊ q̃dem multas: et q̃b⁹ nullā videre pōt. Sunt aūt sicut trabes in domo. Corda vo eorū dicūt elingere serpentes q̃ de terra sūt dū comedūt eos ⁊ vestimentū ipsorū: ⁊ nō sentiūt. Nigre[n] fiūt facies eorum a fumo: q̃ in domo fit. Super[o] corp⁹ eorū ⁊ super caput eorū volāt noctue ⁊ hirūdines: et aues etiā sili ⁊ catte. Unde sciatis q̃ nō sūt dij. Ne ergo timueritis eos anni[q] etiā q̃d habēt ad speciē nisi[r] aliqs extersert eruginem nō[s] fulgebūt. Neq; enim dū oflarent sentiebāt[t]. Ex[v] oi pcio cōpta sunt: in q̃bus spūs nō est in ipsis. Sine pedib⁹ in hūeris portant: ostentātes ignobilitatē[x] suā hoibus. Cōfundant[y] etiā q̃ colūt ea. Ꝓpterea[a] si ceciderint in terrā a[b] semetipsis nō cōsurgunt: neq; si q̃ cū statuerit[c] rectū p semetipsū stabit sic[d] sicut mortuis hūent[f] eorū illis apponent. Hostias[g] illorū vēdūt sacerdotes: ipōr ⁊ [h] abutunt similiter[i] ⁊ mulieres eōr decerpētes neq; [k] in firmo neq; mēdicami aliq̃d imptiunt: de[l] sacrificijs eōrum fete ⁊ mēstruate cōtingūt[m]. Sciētes itaq; ex his q̃ nō sunt dij: ne timeatis eos. Qui[n] enim vocantur dij: q̃[o] mulieres apponunt[p] dijs argenteis ⁊ aureis ⁊ lignis ⁊[q] in domibus eōr sacerdotes[r] sedēt habētes tunicas scissas ⁊ capita ⁊ barbas rasam: quōr capita nuda sūt. Rugiūt[t] aūt clamātes cōtra deos suos sicut[u] in cena mortui. Vestimēta[x] eōr auferūt sacerdotes: ⁊[y] vestiūt vxores suas ⁊ filios suos. Neq;[a] si quid mali patiunt ab aliquo neq; si q̃d boni poterūt retribuere: neq; regē ostituere pōt neq; auferre. Similiter neq; dare diuitias pōt neq; malū retribuere. Si q̃s illis votū vouerit ⁊ nō reddiderit neq; hoc requirit.

r Unde subtrahūt sacerdotes. si enim ēent dij vere diligētes ta
lia nō permitterēt sibi subtrahi. y Nō liberant ab eruginē
i. rubigine ęris ad aurū argentū ⁊ alia metalla ex q̃bus fiunt
idola. s Et tinea. ęstū ad ligna ex q̃bus fiūt. ⁊ vestes qui
bus operiūtur. q̃ a vermib⁹ corrodunt. a Extergēt faciem
ipsorum. q̃ idola
nō pōt se tergere
cetera patent vs
q̃ ibi b Ha
bet etiā. s. idolū.
c In manu gla
diū ⁊ securim. sic
d formabat ido
lum martis q̃ di
cebat deus belli
d Se aūt ō bel
lo ⁊c. frequenter
enim in ve. testa. le
gis q̃ deuicti ido
lamis recipiebāt
a victorib⁹ eorū
idola. Et ex p̃di
cis cōcludit.
e Unde vobis
notū sit ⁊c. s. q̃ i
eis nihil est nu
minis. nec eis est
aliq̃ reuerētia ex
hibenda.
f Sicut enim. hic
ponit secūdā deduc
tionē ad eandē cō
clusionē ⁊ accipi
tur ex defectu vti
litatis: cū dī. Si
cut ⁊c. inutile est
fiunt ad officiū p
ptinēs: materia tū
aliq̃ valet. vt fra
gmenta aphi ar
gentei vel auri. si
militer idola q̃
diu stant in pro
pria forma nihil
valet. materia ār
vt argentū ⁊ au
rū valet ad aliqs
vsus. g Et
sicut ⁊c. circunse
pte sūt ianue. ne
possit exire ō car
cere. h Aut
sicut ad sepul. ad
du. mortuū. antiq̃t⁹ enim in sepulcris potentiū ponebant p̃ciosa
ꝓpter q̃d claudebant fortiter ⁊ cū diligētia ne a latronibus ra
perent. i Ita tutāt sacerdotes ostia. tēplorū. k Ne a
latronib⁹ expolient. s. idola ab ornamētis suis p̃ciosis.
l Lucernas accēdūt ⁊c. q. d. hoc fit inutiliter ⁊ frustra.
m Corda eōr ⁊c. aliq̃ enim idola erāt interius terrea ⁊ exterius
aurea vel hmōi. ⁊ sic serpētes q̃ terrā comedūt Gen. iij. Terrā co
medes cūctis diebus vite tue. interiora idolorū que erant q̃si cor
da ipsorū cōsumebāt. n Nigre fiūt facies ⁊c. cōburebant
enim ibi thura in veneratione idolorū. ⁊ ex fumo ascēdente deni
grabātur facies eorū. o Super ⁊c. noctue ⁊ hirūdines ⁊c
suas imūdicias ibi facientes. Ex q̃bus cōcludit sicut p̃us. Un
de sciatis q̃ nō sunt dij ⁊c. q Aurū etiā. Hic p̃nt ponitur
tertia deductio ad idē ⁊ incipit a deturpatione sue speciositatis
cū dī. q Aurū etiā q̃d habēt ad speciē est. i. ad decorē.
r Nisi aliqs extersert eruginē. superexcrescēte s Nō fulge
bunt. sed magis obscura erūt.
t Neq; enim dū cōflarent. in fornace.
v Sentiebāt. q̃ nihil habēt vite: ⁊ ideo subdit.

x Ex offi pcio ⁊c. ostēdentes. i. manifeste ostēdentes.
y Ignobilitatē suā hoibus. p hoc enim q̃ portant: pater q̃ nō habēt
virtutē gressiuam. z Cōfundant etiā qui colūt ea. i. debēt cōfun
di in semetipsis colētes sicut deos talia nullā virtutem habētia.
a Propterea si ceciderint in terrā. expondere materie. b Et se
metipsis nō cōsurgunt
i. ꝓpria virtute nō pōt
surgere. c Neq; si
quis eū. i. idolum.
d Statuerit rectū p se
metipsum stabit. q̃ est
mun⁹. e Sed sicut
mortuis. i. nullā virtutē
habētib⁹ f Nume
ri eorū illis apponētur
i. fulcimēta aliena q̃b⁹
sustentant. g Ho
stias illorū vēdūt sacer
dotes: nam idola cōme
dere nō pōt sibi oblata
h Et abutūt. i. hostia
rum precio ad illicitos
vsus vtunt. i Si
militer ⁊ mulieres eorū
decerpētes. i. sibi rapiē
tes de talib⁹ hostijs ⁊
earū p̃cijs. k Neq;
⁊c. imptiunt. i. de hmōi
hostijs idola indigenti
bus nihil largiri pōt.
l De sacrificijs eorū fe
te ⁊ mēstruate. i. mulie
res imūde. m Cō
tingūt. q̃ nō permitterēt
si essent vere dij. cō con
dudit. Sciētes itaq;
⁊c. n Unde enim. h
pōt ponitur quarta de
ductio ad eandē cōclu
sionē ⁊ incipit a sacer
dotum cupiditate: cum
dicit p modum questio
nis. Unde enim vocant
dij. i. reputant: ⁊ rīdet
dicēs. o Quia mu
lieres. de facili decepti
biles p Apponūt
dijs argēteis ⁊c. obla
tiones ⁊ munera que co
dunt in vsus sacerdo
tum. ⁊ sic asserunt ido
la deos esse p̃ propter lu
crum: ideo subdit.
q Et in domibus eorum. i. in delubris idolorum.
r Sacerdotes sedent. i. manent: sicut Deut. i. Sedistis in cades mul
to tēpore. i. mansistis. sic sacerdotes in templis idolorū manebāt ad
colligendū pecuniam ⁊ oblationes. s Habētes tunicas scissas
⁊ capita ⁊ barbam rasam. in signū meroris ⁊ tristicie. vt quasi lugerēt
pro expiatione peccatorū offerentium idolis: ⁊ ideo subditur.
t Rugiūt autē clamantes cōtra deos suos. idest coram idolis.
v Sicut in cena mortui. i. facta pro mortuo. antiquit⁹ enim sup sepul
cra de nouo mortuorum comedebāt laute: ⁊ bibebāt. ⁊ postea ex cla
mabant quasi lugentes mortuos. sic sacerdotes idolorum de sacrifi
cijs ⁊ oblationibus laute vtebant. ⁊ eiulantes exclamabant coram
idolis. quasi satisfacientes pro offerentium peccatis.
x Vestimenta eorum auferunt sacerdotes. vt mulieres decepte de
nouo offerant nouas vestes. ⁊ hoc ad sacerdotum lucrum: ideo sub
ditur.
y Et vestiunt vxores suas. de vestibus amotis ab idolis. Conse
quenter ostenditur idolorum impotentia in multis exemplis: cum di
citur.
a Neq; si quid mali patiuntur et cetera. ⁊ pater littera vsq; ibi,

b Lapidib⁹ de mõte similes sunt. qui in de mouere se non pũt. neq; aliq̃d agere ideo ꝓducit in fine. Quõ ergo estimã ꝛc. c Adhuc enim. hic ponit deductio ãnta ad idem ꝛ incipit a chaldeorũ vilipẽdio ne: qui cũ essent cultores illorũ idolorũ: tñ qũ nõ habebãt iureiurando vilipendebãt ea: et hoc est qõ dicit. c Adhuc enim ipsis chal. non bono. ea. i. vilipẽdentibus. minus enim dicẽdo plus significat.

d Qui. scz chaldei.

e Cũ audie. mu. nõ possit loq̃. i. pcipiũt sic Exodi. xx. Ypsius videbat voces. ibi enim accipit videre. p audire. hic ecõuerso audire. p videre. cognoscit enim homo eẽ mut⁹ p signa que facit põt etiã hic accipi audire. ꝓprie. qꝛ muti aliqñ ꝓferũt voces inarticulatas tñ. ꝛ sic p auditũ pcipit q̃ sint muti.

f Offerũt illuꝛ ad bel. qõ est idolum babylonorũ Dan. xiiij.

g Postulãtes ab eo. i. ab idolo. h Loq̃ i. q̃ mut⁹ posset loqui.

i Quasi possint sentire. i. postulationes coꝛ ꝓpapere k Qui nõ habẽt motũ. s. dij illoꝛ vel idola.

l Et ipsi. s. caldei.

m Cum intellexerint. idola nihil posse.

n Relinquẽt ea ipsa vilipendendo. q. d. multo fortius filij israꝫ quibus spãhrer ꝓhibita ẽ idolatria deberẽt ea cõtẽnere a Mulieres autem. Hic ponit modus luxurie ex quo ꝓtẽnenda sunt idola. mulieres enim funiculo cingebãt se luper⁹ q̃ti ligare aliquo magno cumũ: sedẽtes in via p quã transibãt homines ꝓcedentes ad idola. ꝛ qñ aliquis coꝛ trãsiens trahebat vnã illarũ extra viã ꝛ ꝓtendens eius funẽ carnaliter cognoscebat eã: illa reputabat se liberam a crimine cõmisso credẽs q̃ idolũ misisset illũ virũ in signũ liberationis sue. ꝛ rediens ad sociã exprobrat ei q̃ nõ fuerat digna sic ab idolo visitari. ꝛ hoc est qõ dicit

a Mulieres aũt. ꝛ ps ex dictis lra hoc excepto. b Succẽdẽtes ossa oliuarũ: fm illius idoli ritũ: ꝓpter qõ in fine cõcludit. Quõ estimandũ ꝛc. c Al fabris aũt. Hic ponit deductio secta: q̃ accipitur ab idolorũ imporẽtia. nã esse eorũ ab hoibus dependẽt: ideo dr. Al fabris aũt ꝛ ab aurificib⁹ facta sunt tanq̃ aliq̃d min⁹ ipsis: qꝛ cã effectus ꝓpior est suo effectu. d Nihil aliud erũt nisi id qõ volũt esse sacerdotes q̃ formã ꝛ figurã idoli fiendi tradũt artifici. e Aurifices ꝛc. nõ sunt multi tpis. i. expti in sapiẽtia. iuuenes enim acutius videres ꝛ agilius operantes talia pũt melius fabricare q̃ senes.

f Reliquerũt aũt falsa. i. artifices idolorũ reliquerũt posteris idola q̃ sunt falsa: qꝛ nihil sunt q̃tum ad id qõ repñtant: vt dictũ est supra.

g Et obprobriũ. qꝛ cũ ꝓpitur falsitas idolorũ improbera: colentibus eos⁹ eorũ. b Nã cũ supuenerit illis plium ab aduersariis

Dominẽ a morte nõ liberãt: neq; infirmũ a potẽtiore eripiunt. Domine cecũ ad visum nõ restituũt: de necessitate hoiem nõ libãbunt Vidue non misereburnt: neq; orphãis bñ facient. Lapidib⁹ b d mõ tẽ silẽs sunt dij illorũ lignei ꝛ lapidei ꝛ aurei ꝛ argẽtei. Qui assit colũt ea cõfundent. Quõ ergo estimandũ est aut dicendũ illos esse deos. Adhuc c enim ipsis chaldeis nõ honorãtib⁹ ea q̃ cũ audierit e mutũ nõ posse loq̃ offerunt f illud ad bel: postulantes g ab eo loq̃ h: q̃ si possint sentire: q̃ nõ habẽt motum: ꝛ i ipsi cũ m intellexerint: relinquẽt n ea. Sensum enim nõ habẽt ipsi dij illorũ. Mulieres o aũt circũdate funib⁹ in vijs sedẽt succẽdẽtes p ossa oliuarũ. Cũ aũt aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo trãseũte dormierit cũ eo: ꝓprie sue exprobrat q̃ ea nõ sit digna habita sicut ipsa neq; funis ei⁹ diruptus sit. Omnia aũt q̃ illis fiũt falsa sũt Quõ estimandũ aut dicendũ est illos esse deos: Al q fabris aũt ꝛ ab aurificib⁹ facta sũt. Nihil r aliud erũt nisi id qõ volũt esse sacerdotes. Aurifices s etiã ipsi q̃ ea faciũt nõ sunt multi tpis. Hunqd ergo pũt ea q̃ fabricata sũt ab ipsis esse dij. Reliquerunt t aũt falsa: ꝛ u ob probriũ postea futuris. Nã v cuꝫ supuenerit illis plũ ꝛ mala: cogitant sacerdotes vbi se abscõdant cum illis. Quõ ergo sentiri debeant qñ dij sunt q̃ nec de bello se liberant: neq; de malis se eripiunt. Nã cũ sint lignea ꝛ lapidea ꝛ inaurata ꝛ inargẽtata sciẽt x postea qꝛ falsa sunt ab vniuersis gẽtibus ꝛ regib⁹ que manifesta sunt: q̃ nõ sunt dij sed opa manuuꝫ hoim et nullũ opus dei cũ illis. Vñ ergo notũ est qꝛ nõ sũt dij: sed opa manuũ hoim: ꝛ nullũ dei op⁹ in ipsis est. Regẽ y regioni nõ suscitãt neq; z pluuiã hoibus dabũt. Judicius a quoq; nõ discernẽt: neq; regiones liberabũt ab iniuria qꝛ b nihil pũt sicut cornicule inter medium celi ꝛ terre. Etenim c cũ incidẽt ignis in domũ deorũ ligneorũ ꝛ argẽteorũ ꝛ aureorũ: sacerdotes qdem ipsoꝛ fugiẽt ꝛ liberabunt: ipsi vero sicẽ trabes in medio oburent. Regi aũt ꝛ bello nõ resistẽt Quõ d ergo estimandũ est aut recipiendum qꝛ dij sunt. Nõ e a furibus neq; f a latronibus se g libera bũt dij ligni ꝛ lapidei ꝛ inaurati ꝛ iargẽtati: q̃bus h inq̃ fortiores i sunt. Aurũ ꝛ argẽtũ ꝛ vestimẽtũ q̃ optũ sunt auferẽt illis ꝛ abibũt nec sibi auxiliũ ferẽt. Itaq; k melius ẽ esse regẽ ostẽtantẽ virtutẽ suam: aut l vas i domo vile in m quo gliaẽ q̃ possidet illud vel n hostiũ in domo qõ custodit q̃ in pace sũt q̃ falsi dij. Sol qdẽ ꝛ luna o ac sidera cũ sint splẽdida ꝛ p emissa ad q ꝛ eorum imporentia: ideo subditur. v Omnibus inquit id est fures ꝛ latrones. x Fortiores sunt expoliando idola: ideo subditur aurũ ꝛ argentum ꝛc. ꝛ patet. Consequẽter ostendit q̃ creature que nõ reputantur dij sunt meliores cõdinonia cum dicit y Itaq; ꝛc. ostentãtem virtutem suã: per effectum in subditis suis. z Aut vas in domo vile ad aliquod opus vt patella cypbus ꝛ huiusmodi.

a In quo gloriatur qui possidet illud. habens inde aliquã vtilitatem. b Vel ostius ꝛc. in pace sunt. id est inquiete vel somno: quia tunc clausum est ad tutandum quiescentes c Sol quidem ꝛ luna ꝛc. suo splendore sunt hominibus vtilia. d Emissa. a deo. e Ad vtilitates ob audiunt. quia suos cursus fm ordinationem dei perficiũt: vtilitates hominibus inde ꝓueniũt. f Idipsum autem a spiritus. i. ventus. g In omni regione spirat. i. pflat

i Cogitant ꝛc. abscõdant cũ illis: ꝛ sic cõfitenti facto q̃ dij eorum imporẽtes sũt ad saluãdum. Nã cũ sint lignea ꝛc. sequit.

k Scient postea qꝛ falsa sunt a gentib⁹ vniuersis. hoc videt eẽ ꝓpbeta de ꝛpe xpi in q̃ p orbe deiecta sũt idola p ꝓdicationes apl'orũ: ꝛ aliorũ ꝓpi dil apulorũ: ideo cõcludit. Cũ ergo notus ꝛc. l Regem regioni. Hic ponit deductio sꝛ prima ad idem ꝛ accipit ex op⁹ diuinis q̃ nõ apparẽt in idolis sꝛ magis cõtrariũ: ideo dicit.

l Regẽ regioni nõ suscitant. qõ est ꝓpriũ dei. a q̃ ẽ omis ptãs terrena. m Neq; pluuiã hominibus dabũt: sicut facit deus.

n Judiciũ quoq; nõ discernẽt. qꝛ discretionem nõ habẽt: ꝛ tñ ẽ est dei ꝓpriũ: cũ sit ver⁹ iudex eorum

o Nihil pũt sicẽ cornicule: immo min⁹ qꝛ cornicule pũt fugere periculũ imminens, nõ aũt sic idola: ideo subdit.

p Et cũ cum incideritꝛ ignis ꝛc. ꝛ patet litera: p ptꝛ qõ cõcludit

q Quomodo g estimandũ ꝛc. q. d. nullo modo.

r Non a furib⁹. Hic ponit decadetio octaua que accipitur ex ipotentia resistendi iniurijs: cum dicitur. Non a furibus: qui aliena rapiunt in occulto. s Neq; a latronib⁹. qui hoc faciũt in manifesto.

t Seliberabũt dij ꝛc. ex quo patet

Omnibus inquit id est fures ꝛ latrones. x Fortiores sunt expoliando idola: ideo subditur aurũ ꝛ argentum ꝛc. ꝛ patet. Consequẽter ostendit q̃ creature que nõ reputantur dij sunt meliores cõdinonia cum dicit y Itaq; ꝛc. ostentãtem virtutem suã: per effectum in subditis suis. z Aut vas in domo vile ad aliquod opus vt patella cypbus ꝛ huiusmodi.

a In quo gloriatur qui possidet illud. habens inde aliquã vtilitatem. b Vel ostius ꝛc. in pace sunt. id est inquiete vel somno: quia tunc clausum est ad tutandum quiescentes c Sol quidem ꝛ luna ꝛc. suo splendore sunt hominibus vtilia. d Emissa. a deo. e Ad vtilitates obaudiunt. quia suos cursus fm ordinationem dei perficiũt: vtilitates hominibus inde ꝓueniũt. f Idipsum autem a spiritus. i. ventus. g In omni regione spirat. i. pflat

b Et nubes. similiter ꝓficiunt cursus suū per aerem: fm dei ordinationem. i Ignis etiam mis. de sup. in impressionibus ignis. scz in idolis subdescendit ⁊ in fulgure. k Facit qō prece. est ei. qz totum ꝓcedit ex ordinatione dei. l Hec aūt scz idola. m Neq; speciebus. i. formis visibilibus.

n Neq; virtutibus, ad aliquid agendum vni eorum similia sunt ideo cōcluditur. Unde neq; estimandum est ⁊c.

o Quando nō possunt neq; iudicium iudicare. discernendo.

p Neq; quicq; fa. inferendo vel sentiendo.

q Scientes ita q; nō sunt dij. qz nō apper in eis vir⁹ aliqua. nec pe ꝓsequens in aliquo sunt timēdi. a Neq; enim regib⁹. hic ponit deductionem: que accipitur ex defectu diuine ꝓpietatis cum dicit. Neq; essi regibus maledicēt. scz malis

b Neq; benedicent. bonis qō ē ꝓprium dei.

c Signa essi in celo. vt stationem solis sub iosue: ⁊ retrocessionem eius ezechie tempore d Gentibus nō ostendūt. sicut deus legitur fecisse: nō solū deficiūt ab operibus dei: scz etiā creature: ideo subditur. e Neq; vt sol lucebūt. per diem. f Neq; illuminabunt vt luna p nocem. ⁊ nō solum deficiūt ab opibus creature supioris: sed etiā inferioris: ideo subdit. g Bestie ⁊c. fugere sub tectum. ꝓpter iminens tempestatis periculum: qō nō possunt facere dij gentium: ideo cōcluditur. Nullo itaq; modo ⁊c. h Nam sicut. Dic ponitur deductio decima ⁊ accipitur ex cōparatione idolorū rebus nullū habentibus effectus cū dicit. Nā sicut in cucumerario formido: gallice respouentail,

i Nihil custodit. nam aues videntes q; nullū habeant motū vtilitates obaudiūt simili ⁊ fulgur cū appuerit ꝓspicuū ē. Idipsum autez ⁊ spiritus in omni regione spirat: et nubes quibus cum imperatum fuerit a deo perambulare in vniuersum orbem: ꝓficiunt quod imperatum est eis. Ignis etiam missus desup. vt consumat montes ⁊ siluas facit quod preceptum est ei. Hec autem neq; speciebus neq; virtutibus vni eorum similia sunt. Unde neq; estimandum est neq; dicendum illos esse deos: quādo nō possunt neq; iudicium iudicare neq; quicq; facere hominib⁹. Scientes ita q; quia nō sunt dij: ne ergo timueritis eos. Neq; enim regib⁹ maledicēt: neq; bēdicent. Signa enim in celo gentibus non ostendunt: neq; vt sol lucebunt: neq; illuminabūt vt luna. Bestie meliores sunt illis: que possunt fugere sub tectū ac prodesse sibi. Nullo itaq; modo nobis ē manifestū quia sunt dij: propter quod ne timeatis eos. Nam sicut in cucumerario: formido nihil custodit: ita sunt dij illorum lignei ⁊ argentei ⁊ inaurati. Eodem modo ⁊ in horto spina alba: supra quā omnis auis sedet. Similiter ⁊ mortuo proiecto in tenebris: similes sunt dij illorum lignei ⁊ inaurati ⁊ inargentati. Et purpura quoq; ⁊ marmore que supra illos tenent sciatis itaq; quia sunt dij. Ipsi etiam postremo comedūtur: et erunt obprobrium in regione Melior est igitur homo iustus q; non habet simulacra: nam erit lōge ab obprobrijs.

sedent super caput eius absq; timore cecita sunt dij illorum nullā penitus habentes virtutem. k Eodem modo ⁊ in horto alba spina. nihil facit ad custodiam horti.

l Similiter ⁊ mortuo proiecto in tenebris. i. inhumato. m Similes sunt dij illorum. quia nihil plus possunt q; corpus mortuū in terra sepultum.

n Et purpura quoq; qua induūtur idola.

o Et marmore. scz simili illi: vnde fiunt idola: ex eodem enim marmore aliquādo de vna parte fit idolum: ⁊ de alia sternitur platea propter lutum euitandum.

p Que supra illos teneant supple nō apparet aliqua. i. non apparet ratio quare ydola sint superiora vel melioris conditionis q; purpura q; vestiūtur: vel marmor vnde formātur: ex quo conduditur. Scientis vnq; quia non sunt dij.

q Ipsi etiam. scz dij idolatrarum.

r Postremo comedunt tur. quod duplicater intelligitur. Uno modo quia a latronibus seu raptoribus vendūtur: ⁊ sic pretium eorum comeditur: alio modo quia post longam durationem a vermibus corrodunturſi sint lignea ⁊ a rubigine consumūtur: si sint metallica ⁊ ab hostibus confringūtur si lapidea.

s Et erunt in obprobrium. colentibus ipsa. Concludit ergo.

t Melior: est igitur homo iustus. q; colentes idola: ⁊ subditur ratio

v Nam longe erit ab obprobrijs. que sunt inferēda ydolatris: ⁊ minus dicendo signat maius: nam homo iustus non solum debet esse longe ab obprobrijs: sed etiam honorabilis coram deo ⁊ angelis: q; in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

Explicit liber Baruch.

Explicit postilla super Baruch.

Incipit expositio plogi in librum Ezechielis prophete.

Zechiel ppheta ꝛc. Iste plogus diuidit in ꝗnq; pticulas. In ꝑma ostendit quibus ppheria hec tradit: vel ꝗbus ꝑ phera in isto libro loquit: ibi. Ezechiel ppha ꝛc. In secuda describuntur ppheticꝰ ꝛ locus: ꝛ loquēdi modus. Tēpus aūt describit tripliciter: ꝑmo ꝑ eratem prophetie: ibi. Tricesimo anteꝫ etatis sue āno. secūdo ꝑ captiuitatem: ibi. Et captiuitatis ꝗnto. tertio qt ppheauit simul tpe cum hieremia: vñ dicit hic. Et eodem tpe ꝛc. Locꝰ tangit cū dicitur. In chaldea ꝛc. Modus loquēdi cū dr Sermo eius nec satis disertꝰ ꝛc. In tertia ꝑte cōnēdat a dignitate ꝛ a fmonis ꝓfunditate. Dignitas notat cū dicitur. Sacerdos ꝛc. Sermonis ꝓfunditas notatur: ibi. Principia voluminis ꝛc. In ꝗrta ꝑte insinuat hieronimus q̄re trāstulit libū istum seꝫ ꝓpter varietatē trāslationum a veritate hebraica discrepāriuꝫ: ibi Sed ꝛ vulgata eiꝰ edito ꝛc. In ꝗnta inuitat paulaꝫ ꝛ estochium: vt translationē istam legāt docēs qualiter subsannātes emulos cōfundant: ibi. Legite igit ꝛ hūc libū ꝛc. Vis visis littere insistamus.

Incipit ꝓlogus in Ezechielem prophetam.

Zechiel[a] ꝓpheta cū[b] ioachim rege iuda captiuus ductus est in babylonē ibiq; bis q̄ cuꝫ eo captiuus fuerāt ꝓpheauit penitēntibus[c] q̄ ad hieremie vaticinū se vltro ab aduersanijs tradidissent: cū[d] viderent adhuc vbē hierosolimā stare quā[e] ille casurā esse prediterat. Tricesimo autem etatis sue āno ꝛ captiuitatis ꝗnto erorsus[f] est ad[g] concaptiuos loqui. Et[h] eodem tēpe licet[i] posterior hic[k] in chaldea: hieremias in iudea ꝓpheauerūt. Sermo eiꝰ nec satis disertus nec admodū[l] rusticus est: sed et vtroq; medio tēpatus. Sacerdos ꝛ ipse fuit sic hieremias. Principia[m] voluminis: ꝛ[n] fuit magnis habens obscuritatibus inuoluta. Sed[o] ꝛ vulgata eius editio non[p] multū distat[q] ab hebraico. Vñ[r] satis miror qd cause extiterit: vt si eosdē in vniuersis libris habemꝰ interptes in[s] alijs eadē: in alijs diuersa transtulerint. Legite igit et hūc iuxta trāslationē nrāz: qm̄ ꝑ[t] cola scriptꝰ ꝛ[u] comata manifestatiorē legēntibꝰ sensum tribuit. Si aūt amici[x] mei ꝛ hūc subsannauerint[y] dicite[z] eis q̄ nemo eos compellat vt scribāt. Sz[a] vereor ne[b] illud eis euenīat[c] qd[d] grece significātius dicit vt[e] vocent fagolidoni hoc[g] est māducātes[f] senecias.

Explicit prologus.

translatio distat: sed etiā alie q̄ sibi inuicem aduersant: vñ miratur hieronimus dicēs. r Unde satis miror ꝛ. eadē q̄ haber hebraica veritas. s In alijs diuersa. ab hebraica veritate t Per cola. i. ꝑ maiores orōnis decisiōes vt clausulas: vt Esaie. i. Dereliquerūt dñm: blasphemauerūt sanctū isrl abalienati sunt retrorsum.

v Et comata. i. minores decisiones quaꝫ singule clausule parum valēt ꝑ se: ꝫ omnes simul collecte integrum sensum reddūt: vt Esaie i. Ue genti peccatrici: ppl'o grauiniq̄tate: semine quā filijs scelerātis. In prologo sup esaiā inuenies plenius ō colis ꝛ comatibus

x Amici mei. id est inimicitiarum est: que est senēntia ꝓnūtiationi cōtrariū habens intellectū.

y Subsannauerint. subsannare est rugare ꝛ cōtracto seu distorto naso irridere, vide in opusculo de expositione vocabulorū byblie.

z Dicite eis q̄ nemo eos cōpel. vt scrib. i. vt aliq̄ scripta faciāt sicut vos me cogitis ad scribendū: ꝛ ita cōtempti cōfundētur: vel fm alias litterā. Dicite eis q̄ nemo eos cōpellat vt scripta mea legāt: ꝛ ista littera magis videt cōcordare cū sequēntibus: vnde dicit. a Sed vereor ꝛ. q̄si diceret. nemo eos cōpellit ad legendū scripta mea q̄ ita subsannāt. Sz vereor. i. nimeo

b Ne illud eis. spōte legēntibus. c Euenīat. i. contingat.

d Quod grece significātius dicit. in detestationē talium q̄ latine: qꝫ apud grecos verbū est vituratū ꝛ maxime detestationis expressiuū. Vel significātius. i. valde significatiuꝫ: qꝫ magnos detestationem signat. e Vt vocent fagolidoni. i. maledicta comedētes. i. incorporātes sibi ea de quibus ꝑsus maledixerint detrahēdo: quidā exponūt sic. fagin grece idē est qd̄ comedere. eldoroi idē est qd̄ maledictū: inde fagolidoni dicunt detractores q̄si maledicta vel maledictiōes comedētes: qꝫ nihil aliud vident habere in ore nihil aliud masticare: nisi maledictas detractiōes. f Hoc est. apud nos g Manducātes senecias. q̄si diceret nos latini vocamꝰ māducātes senecias q̄ apud grecos emphatice fagolidoni nūcupant. Senecia fm papiam grecū est qd̄ latine dicit belua: immundū animal. hāc etiā philologus dicit aliq̄ marē aliq̄ feminā: ꝛ qꝫ est animal immūdum emphatice ponit hic ꝑ immūdicia ꝛ est sensus. g Manducantes senecias. i. qd̄ vnꝰ detrahēdo euomit alius audiēdo degutit: ꝛ ita i hmōi immūdicijs delectant sicut famelici delectant in comedēdo. fm Huguitionē hec senecio senecionis dicit aliquātulum senex: ꝛ inde hec senecia dicit pilatura labiorꝫ vel labiū senis vel illud rubeū qd̄ est sub aure piscis ꝑ qd̄ discernit vnū sit recens aut nō. dicunt ergo māducātes senecias. i. pilaturas illas q̄ valde immunde sunt: vel senecias. i. labia sicut ea ꝛ indignationē ꝛ ira corrodit labia sua: vel senecias. id est illusas piscium que nihil valēt ꝛ cito putrefiūt: ꝑ quas detractiones inutiles ꝛ fetide designant. Alij dicūt q̄ senecie dicunt labiae dentes ꝑ genas senis q̄s ꝑ senectutem retinere nō pōt: sz cadunt ꝑ molares dētes q̄ canini. i. detractorij dicunt: qd̄ conuenit inuidis: de quorū molarib' frequēs immūdicia detractiōis emittitur. Alij dicūt q̄ senecia dicit mus q̄ immūdus est. Alij dicunt q̄ senecia dicit quedā herba puocans appetitū. s. nastrutium

t fm hoc exponūt. mādducantes senecias. i. appetitū detrahendo, quocātes in quo delectauīt sicut famelicus in comestione. Explicit qualiscunq; expositio illius prologi.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra super Ezechielem.

Aperti sunt celi t vidi visiones dei: Ezechielis primo. In verbo proposito ab ezechiele dicto pūt notari quatuor cause libri ezechielis ppbete quē p̄ manibus habem⁹. s. efficiēs formalis materialis t finalis. Efficiēs vero cā dupler est. s. p̄ncipalis t instrumēralis. Principalis vero est ipse spūssanc⁹ referēs mysteria in hoc libro descripta: q̄ designat cū dicit. Aperti sunt celi. i. secreta celestia seu diuina p spūsanctū: pter qd dicit apocalipsis. iij. Hec dicit q̄ habet clauē dauid q̄ aperit t nemo claudit: spūssancti operationē nullus pōt impedire. Causa vero efficiēs instrumēralis est ipse ezechiel ppbeta. qui spūsancto referente vidit cōtenta in hoc libro: t fideliter cōscripsit fm q̄ scribit apoca. i. Qd vides scribe in libro t mitte septem ecclesiis. i. vniuersitati fidelium. ad quorū instructiones sunt destinata ea q̄ sunt in hoc libro descripta. Circa cām formalē sciendū est: q̄ duplex est forma libri. s. forma tractatus t forma tractādi. Forma vero tractat⁹ est diuisio libri in ptes: t capla: de qua videbitur ad litterā accedēdo. Forma vero tractādi idē est qd modus agēdi: q̄ in hoc libro nō est p ordinem disquisitiuus: sed ppbeticus: t ideo notat cū dicit. Visiones. In hoc enim libro plures visiones ppbetice cōtinent: vt patebit p sequēdo: de quo potest exponi qd dicit Osee. xij. Ego visionē multiplicaui: t in manu ppbetarū assimilat⁹ sum: t p man⁹ hic intelliguntur opa: q̄ ppbetes aliqn̄ ppbetabāt verbis: t aliqn̄ sensibilib⁹ factis: sicut dictū est in libro hieremie q̄ ipse captiuationē ppli frequēter p̄nūciauit verbis: t aliqn̄ factis. sicut portando catenas ligneas in collo suo: t filii ezechiel q̄ multas visiones ppbeticas habuit aliqn̄ eas explicauit verbis: t aliqn̄ sensibilib⁹ factis: vt patebit i. p sequēdo deo cōcedente. Cause vero materialis t finalis tangunt cū dicit dei. Et q̄tum pertinet ad cām materialē siue subiectiuā sciendū q̄ sicut in naturali scientia corp⁹ mobile est subiectū sub rōne absoluta: t in libris prialibus sub rōne contracta: vt in libro celi t mūdi corp⁹ mobile ad sim: t sic de alijs. sic in tota sacra scriptura subiectū est ipse de⁹ sub rōne absoluta: pter qd dicit theologia q̄si sermo de deo: t in libris prialibus sub rōne cōtracta. Dicit aūt Ra. sa. q̄ oēs ppbete nō sunt locuti nisi ad dies messie. i. p̄nūciando ptā t mysteria xpi: q̄ xps apud nos idē signat qd messias apud hebreos: xps aūt est nomen diuini suppositi: habētis diuinā naturā t humanā: t fm hoc de⁹ humanādus est subiectū generalis in libris ppbetalib⁹: t sub rōne magis cōtrahēte in libris singularib⁹: sicut in libris de aia qui est ps naturalis philosophie: corp⁹ mobile aiatum est subiectū t sub rōnib⁹ adhuc magis cōtrahentibus in libris sequentibus adipm vt corp⁹ mobile animatū aia vegetatiua in libro de vegetabilib⁹ t plāntis: t corp⁹ mobile aiatum respirās in libro de respiratione. Per rōne vero pmi trahēte ad hūc librū illud qd est generale oēbus ppbetis videt mihi q̄ pbabiliter pōt dici q̄ hec est rō p̄sidentie creaturis: ita q̄ deus humanādus sub rōne p̄sidentie: vel vt p̄sidēs creaturis est subiectū in hoc libro: sicut plenius videbit p sequēdo: ista tū p̄sidēcia aliter conuenit ei fm humanā naturā t diuinā: q̄ fm diuinā operit sibi a p̄ncipio creature: fm humanā vero a p̄ncipio incarnationis auctoritatiue tū sed executiue cōuenit ei a tpe sue gloriose resurrectionis: pter qd tūc dixit Math. vlti. Data est mihi oēs potās in celo t in terra. Sic ergo cā materialis vel subiectiua huius libri est de⁹ sub rōne p̄dicta: pter qd dicit. j. pt. Facta est sup me man⁹ dñi t adduxit me illuc in visionib⁹ dei. Circa cām finalē sciendū q̄ de⁹ est p̄ncipiū t finis oīm: fm q̄ dicit apoc. i. ca. Ego sum alpha t o. i. p̄ncipiū t finis: t hoc loquendo de fine extrinseco seu obiectiuo. finis aūt intrinsec⁹ seu subiectiu⁹ intellectualis nature duplex est. Vn⁹ est ppinqu⁹. s. cognitio dei t potissime habita via supnaturali cū enigmate tū: t vt hs dilectionē adiūctā: t hic est finis ppinqu⁹ huius libri. q̄ script⁹ est ad habendū noticias t dilectionē dei in p̄ti: de qua dicit Sapi. xiij. Vani sūt oēs homines in q̄bus nō subest scientia dei. vanū aūt dicit illud qd nō attingit finē p debitū sicut medicina dicit vana q̄ nō inducit sanitatē ad quā est ordinata: oēs aūt boies in q̄tum sūt facti ad imaginem dei ad beatitudinē supnaturalē sunt finaliter ordinati ad quam nō pōt attingere sine ista scientia q̄ est illi⁹ beatitudinis ostēsiua: ad finem cū totaliter incognitū nullus pōt dirigere actus suos, pter qd merito dicunt vani boies carētes scientia dei. Alius vero finis intellectualis nature est rōnis, scs visio dei clara put haberi adiuncta fruitione pfecta: t hic est finis remot⁹ huius libri sicut t totius sacre scripture de q̄ fine dicit saluator: Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deū verū t quem misisti ihm xpm ad quā vitā nos p̄ducat q̄ cum patre t spūsancto viuit t regnat in secula seculorum Amen.

Incipit ezechiel ppbeta. ca. j.

Capitulum p̄mum

T factū est in tricesimo ano. i. q̄rto in quinta mensis cū[b] essem in medio captiuorum iuxta fluuiū chobar aperti[c] sūt celi: t [b]vidi visiones[c] dei In quinta mensis ipse est annus quint⁹ transmigrationis regis ioachim: factū[d] est verbū dñi ad ezechielem filiū[e] buzi sacerdotem in terra chaldeorum secus[f] fluuiū chobar Et[b] facta est sup eum ibi

a

b

c

Z factū est. Hic p̄mit accedendum est ad formā tractat⁹ q̄ est diuisio libri: q̄ in duas ptes diuidit. s. in ppbemium t tractatū q̄ incipit ibi. Et vidi. In ppbemio vero p̄mo pōnit xps reuelationis facte ezechieli ppbete: cū dī. a Et factū est in. xxx. ano. s. etatis ezechielis: vt dicit hiero. in plogo. hoc enim xps est conueniens regimi t p̄dicationi: vnde t ioseph in suo. xxx. ano factus est p̄ppositus egypti Gen. xli. t xps baptizat⁹ Luce iij. t extūc xps cepit p̄dicare in publico. Sed ꝗ hoc vi quedam glosa sup locū istū q̄ dicit sic. In ano. xxx. nō etatis tē. Ad qd dicendum q̄ illa glo. dī esse hiero. t iō nō est absolute intelligenda: aliter ꝗ diceret sibi: q̄ dicit Iriū in plogo t allegatū est: t iō intelligēda est cū ista supplētione. In. xxx. ano nō etatis supplet tūmo do: sed cū hoc in. xxx. anno alterius enumerationis: q̄ aūt sit illa hieronim⁹ p sequit in illa glo. dicēs. q̄ incipit a. xviij. ano iosie regis. Ad cuius intellectū sciendū q̄ iudei aliqn̄ in libris t chartis numerabāt anos a iubileo immediate p cedēte: t sic nō accipit hic fm hiero. aliqn̄ vero numerabāt ab aliquo facto notabili emergēte: sicut a fundatione tēpli p salomonē t a trāsmigratione eio achim: vt habet in hoc ppbemio. ipse est annus q̄ntus trāsmigrationis ioachim. Anno aūt iosie. xviij. reptus fuit liber Deut. in tēplo: vt hī. iiij. Reg. xxij. in q̄ cōtinent maledictiones terribiles pentu resup legis trāsgressores: t maxime p idolatriā: q̄ḃ audiens iosias sciens trāsgressiones p̄decessorum suorū: scidit vestimēta sua p horrore mali sup ppl'm venturi: t q̄siuit cōsiliū ad placādū irā dei: t iō ab isto facto notabili ceperūt anni p̄dicto mō numerari: a q̄ vsq; ad q̄ntū annum trāsmigrationis ioachim in q̄ facta est reuelatio ezechieli: vt in hoc plogo dī fluxerūt anni. xxx. qd sic ps. Josias regnauit annis. xxxi. iiij. Reg. xxij. t sic o regno ei⁹ post inuentionē libri p̄dicti remanēt. xiij. anni. Item xi. de regno ioachim filij ei⁹. iij. Reg. xxiij. Item sex menses in qb⁹ regnauerūt ioachaz t ioachim. iiij. Reg. xxiij. t. xxiiij. q̄ sex menses cū p̄ decimo octauo anni iosie remanēte post inuentionem libri p vno ano ꝓputant. Item. v. de trāsmigratione ioachim qui simul iuncti faciūt annos. xxx. t sic idē annus fuit tricesim⁹ etatis ezechielis t inuentionis libri Deut. t q̄ntus trāsmigrationis ioachim. Secō notat locus cū dī b Cū esses in me. cap. iuxta flu. chobar. t hic fluuiu⁹ est in terra chaldeorū vt post ea subdit: ezechiel enim cū ioachim trāsmigrauerat. dicūt aūt hic aliqui q̄ chobar est nomē appellatiuū: vt sensus sit iuxta fluuius chobar. i. iuxta fluuiū grauē ex magnitudine aque t ei⁹ impetu: s hoc dictū p̄cedit ex ignorātia idiomatis hebrei. si enim hoc ēet verū scriberet p lām de heth in fine sic: chobar nūc aūt in hebreo scribit p lām res in fine. t iō dicendū q̄ est nomē ppriū tūm. c Aperti sūt celi. nō fm existentias s fm appentiā put in coruscationib⁹ vident apiri. d Et vidi visiōe imaginaria t intellectuali e Visiones dei. i. a deo mihi facta t diuina secreta signātes. Tertio in hō plogo notificat actor ministerialis huius libri: t p ex noie cū dī. f Factū est verbū dñi ad ezechielem. Secō ex gne cū dī g Filiū buzi. sacer. ex quo ps q̄ ezechiel fuit de tribu sacerdotali: t p p̄ns de regia: q̄ iste duetib⁹ erāt q̄ mixte. fuit etiā p̄ ei⁹ ppha fm regulā hebreorū videlz q̄ qñ in p̄ncipio libri alicui⁹ ppbe exprimit nomē p̄ris sui: dat intelligi q̄ fuit ppha sicē t filius: q̄ nō habet ppbia ei⁹: sicē nec aliorum multorum. h Et

a

b

c

d

e

f

g

h

facta est sup eū ibi manꝰ dñi eleuās mentē eiꝰ ad cognitionē secretorū dei. i Et vidi. Hic p̃ter ponit tractatꝰ: ⁊ q: liber iste est de deo creaturis p̃sidente: vt.s. dictū est: ideo diuidit in duas. q: p̃mo ponitur hui⁹ p̃sidentie supeminēs modus. scdo multiplex eius effectꝰ capitulo sequēti ⁊ sequēntib⁹: ꝓpter qd̄ dicūt alij expositores: q: p̃mus capl̄m virtualiter continet sniam sequētium: p̃ut effectꝰ in cā efficiēte virtualiter continetur. In hoc aūt capi. describit quedā imaginaria visio ad designandum diuine p̃sidentie modū cuius significatōes esse debet intellexit: aliter nō fuisset ꝓpba fm q̃ dicitur Dan. x. Intelligentia opꝰ est in visiōe: vt diffusiꝰ ptractaui in p̃ncipio libri psal. Igit p̃mo exponit lra huiꝰ ca. applicando eā ad app̄hensionē imaginarie visionis ⁊ postea dī qd̄ p illā visionē imaginariā intelligat. Hec aut̄ visio imaginaria hꝫ tres ptes. p̃ma continet aialia appentia: secūda rotas appentes iuxta ea: q̃ incipit ibi. Cūq; aspicerem. tertia firmamētū appens sup capita aialium: ⁊ desup effigiem hominis sedētis sup thronū: q̃ incipit ibi. Et similitudo sup caput aialiū Ad intellectū ꝛo p̃me p̃tis q̃ satis tradit involute: cōsiderandū q̃ ꝓpheta videbat imaginarie nubē magnā ab aq̃lone venientem igne involutā: eo mō quo apparet in coruscatione ⁊ p apturā illius nubis videbat q̃tuor aialia in oībus similia: hꝫ aliq̄ dicāt q̃ appebat tñ vnum aial habēs q̃tuor facies: hꝫ lra magis vī cōsiderare q̃ essent q̃tuor aialia: sicut appebit magis. j. x. ca. ⁊ sic erāt ibi. xvi. facies. ⁊ idē dicit Ra. sa. q̃tū ad numerū facierū: tñ aliter exponit dispositionē earū. Et q̃a illa quatuor aialia ab oībus ponūtur filia in oib⁹ habita descriptione vnius habet descriptio oīm. Dicūt ꝗ doctores nri q̃ corpus aialis erit erectū sup pedes: ⁊ in superiori pte q̃dratū: vel fm alios rotūdum: nō tñ q̃tū ad hoc est magna dīta: q: fm vtrosq; facies disponebant fm q̃tuor ptes oppositas: ita q̃ facies bouis erat in pte aialis opposita directe aspectui ꝓpbete: ⁊ dicit ps anterior: in pte vero opposita seu posteriori facies aq̃le: ⁊ in alijs duabꝰ ptib⁹ sibi oppositus faciēs leonis ⁊ facies bouis: ita q̃ facies leonis erat in dextera pte respectu faciei bouis: ⁊ facies bouis in sinistra. Ra. sa. aliter disponit dicens q̃ q̃tuor facies vniꝰ aialis appebāt in directo aspectu ꝓpbete: ita q̃ facies leonis erat p̃ma: bouis scēa: bouis tertia: aq̃le q̃rta. ⁊ ita intelligendū in alijs trib⁹ ptibus quadrati. Et in quolibet aiali erāt similr q̃tuor alē: quarū erāt due demisse ad corpus tegendū: ⁊ due sup̄ne erecte ad volandū ⁊ p extensionē alarū erāt ista aialia adūuicem iūcta sicut boues in choreis: ⁊ in q̃libet erāt quatuor manꝰ files manib⁹ bouis: ⁊ similr q̃tuor pedes: quorū tibie tales erāt: q̃ flexura genu eq̃liter flectebat ad quatuor ptes oppositas ⁊ similr plantā pedis eq̃liter applicabilis ꝓcedēdo ad quatuor ptes oppositas: ⁊ sic ilia aialia ꝓgredi poterant ad quatuor ptes oppositas absq; corpis cōuersione: sicut si bō haberet oculos in posteriori pte capitis sicut in anteriori: ⁊ similr sup vtrāq; aurē: ⁊ genua equaliter flexibilia ad q̃tuor ptes: ⁊ plātas eq̃liter applicabiles ad dictas ptes: posset ābulare ad quatuor ptes oppositas sine corpis cōuersiōe. Sciēdum etiā q̃ cuilibet faciei corrīdebat vnꝰ pes in pte inferiori i recta linea sub facie: ale vero sic erāt situate q̃ vna erat inter duas facies ⁊ e conuerso: hꝫ vna facies inter duas alas: ⁊ hui⁹ sniē pōt de facili lra applicari: cū dī. a Et vidi. imaginaria visione ⁊ intellectuali. b Et ecce vētus turbinis. q̃ facit reuolutiōes in aere. c Veniebat ab aq̃lone. fm sirū hierlm. d Et nubes magna. extēsiue ⁊ intensiue, e Et ignis inuolues. sicut apparet in coruscatio mbꝰ magnus, f Et splēdor in circuitu eiꝰ. sicut coruscationes emittūt splēdorem. g Et de medio eius q̃si spēs. i. similitudo h Electri est aūt electrū clarius relucēs auro ⁊ argēto: de medio eius ignis videbat egredi talis refulgētia siue color. In hebr. hꝫ q̃si pcus hasseinul. ⁊ dicit b Ra. sa. q̃ ipse nescit proprie q̃d significat hasseinul: ⁊ tō nescio q̃ rebiero. trāslulit electrū: nō multum vī probabile q̃ melius intellexerit hebraicum q̃ doctor ille.

Similitudo aūt vultus eorū: facies hois ⁊ facies leonis a dextris ipsorū q̃tuor: facies aūt bouis a sinistris ipsorum quatuor: ⁊ facies aq̃le desup ipsorū quatuor et facies eorum ⁊ pēne eorū extēte desup duē pēne singulorū iungebant: ⁊ duē tegebāt corpa eorū. Et vnū q̃q; eorū coram facie sua ābulabat Vbi erat impetꝰ spūs illuc gradiebant: nec reuertebant cū ambulārēt. Et similitudo aialium et aspectꝰ eorū q̃si carbonū ignis ardentiū: ⁊ q̃si aspectꝰ lāpadarum. Hec erat visio discurrens in medio aialiū: splēdor ignis ⁊ de igne fulgur egrediēs: ⁊ aialia ibāt ⁊ reuertebant: in similitudine fulguris coruscantis. Cūq; aspicerem

i Et in medio eius similitudo q̃tuor aialiū. q. d. nō erāt aialia hꝫ verūtamen: sꝫ fm appentiam.

k Similitudo bouis. ista facies p̃mo ponit q: erat i directo aspectu ꝓpbe: nō aūt alie res fm imaginationē latinorum fm hebreos ꝛo oēs q̃tuor erāt directo aspectu: facies tñ bouis exp̄nit p̃mo: q̃a est facies aialis notabilioris. scō nalis: in eadē tñ linea facies leonis erat p̃ma: bouis scēa: bouis tertia: aq̃le quarta. l Et q̃tuor facies vni. s. aiali mō p̃dicto. m Et pedes corum pedes recti. i. nō habētes aliquā extensionē vltra tibiā: vt sic essent equaliter applicabiles ad oēm pten n Et plātā pedis eorū q̃si plā. pe. vituli. plāta aūt vituli hꝫ habeat extēsionē vltra tibiā in pte anteriori tñ illa est modica: ⁊ ꝓter hoc dicit q̃si: q: nō erat in toto ālis: q: plāta aialiū hic descriptorū nullus habebat extensionē ad aliquā pten: ⁊ ꝓter hoc hebraica dicit q̃ hec est lra. n Et plā. pe. eorū q̃si plā. pe. rotūdi. sicut tibia: nō huius diuersitatis est q: dictio hebraica q̃ ponit hic. hꝫ aequel. cōuoca est ad vitulū ⁊ rotundū: hebrei sequūtur vnā significationē: ⁊ trāslatio nra aliā: hebrei tñ vident mediꝰ dicere q: expositio trāslatōis nre reducet ad dictū eorū: vt ꝛps p̃dicta o Et scintille ⁊c. videbant egredi de oculis aialium. p Et manꝰ hois. i. files manibꝰ hois. q Sub pēnis eorū. q: videbant aliquāntulū ꝓgredi desubtꝰ. r Iūctq; erāt pēne eorū. q: extremitas vniꝰ tangebat extremitatē alterius.

s Nō reuertebant cū incederēt. hꝫ essi incederēt ad q̃tuor ptes vt hic. j. tñ hoc erat sine cōuersione corpis: vt p̃dictū est: ⁊ illud vocat hic nō reuerti: ⁊ subdit dispositio faciēi: cū dī t Facies ho. ⁊ fa. leo. a dextris ⁊c. q: fm descriptionē latinorū facies bouis erat in latere opposito aspectui ꝓpbe: facies aūt leonis i latere dextro ipsius aialis: ⁊ facies bouis in latere sinistro. fm ꝛo descriptionē hebreorū q̃tuor facies hui⁹ aialis erāt in latere opposito aspectui ꝓpbe: sic tñ q̃ facies leonis erat p̃ma: bouis scēa: bouis tertia: vt dictū est. ⁊ sic facies bouis bēbat ad dexterā suā faciē leonis ⁊ ad sinistrā faciē bouis. v Et facies aq̃le desup ipsorū q̃tuor. q: fm descriptionē latinorū facies aq̃le erat in pte posteriori: q: tñ aq̃la hꝫ collū longū: facit aq̃le eleuabat sup alias tres: fm hebreos ꝛo non plus eleuabat q̃ alie: vñ in hebreo sic dī. Et facies aq̃le in ipsis q̃tuor: vel ad ipsam q̃tuor. i. existēs in eadē linea cū alijs trib⁹ tñ vltima.

x Et facies eorū ⁊ pēne eorū extēte desup: q: facies videbantur respicere superiora: ⁊ pēne extēte ad volandū sicut extēdebantur versus superiora y Due pēne singu. iūge. in extremitatibus vt p̃dictū est. z Et due tege. corā. eorū. ⁊ iste nō erāt extente ad volandū: hꝫ demisse inferiꝰ ad tegendū corpꝰ a Et vnū q̃q; eorū coram facie sua ābu. i. sine cōuersiōe corpis mō p̃dicto

b Ubi erat impet⁹ spūs.i.vēti turbinis supradicti. c Nec reuertebant.i.corpa eōr nō cōuertebant. d Cū ambularent.ad pres oppositas nō simul sz successiue. e Et silitudo ꝛc.corpa aialiū videbant fulgēta sicut ignis ꝛ lāpades accense. f Hec erat visio discurrēs in medio aialium ꝛc. quia ignis ꝛ fulgur videbant ꝓgredi ab eis. g Et aialia ibant ꝛ reuertebant.q: ad pres oppositas poterant ire: ꝛ ꝑ vocat hic reuerti hoc m̄ erat sine corpis cōuersiōe vt dictum est.

b In silitudinē fulguris coruscātis.q̄a incessus eōrū videbatur valdē velox ꝛ terribilis. i Cū q̄ aspicerē. Hic p̄ñter ponit descriptio rotarū de q̄bus dicūt aliq̄ q̄ ibi nisi erat vna rota sicut ꝛ vnū aial dicit plura ꝓpter q̄tuor aialis facies: erat ēnī hic rota cōposita ex duobus circulis per omia equalibus intersecātib⁹ se mutuē in duob⁹ pūctis oppositis ad angulos rectos sperales: sicut duo coluri in spera materiali: ꝛ sic erant ibi q̄tuor semicirculi p oia similes ꝛ equales q̄ dicunt hic rote facies. Sciendū etiā q̄ q̄cunq̄ stabat rota tēgebat terrā in altero pūctorū intersectionis: ꝛ sic eq̄liter erat mobilis ad quatuor partes oppositas scōm q̄tuor rote facies: ꝛ hoc sine cōuersione corporis rote sicut dictum est de tribus ꝛ pedib⁹ aialiū: ꝛ q̄d dictū ē de vna rota ꝛ intelligendū est de alijs trib⁹: sicut dictū est de q̄tuor aialibus. Hoc visio de facili applicat littera cū dicit. Cūq̄ aspicerē ꝛc. a Apparuit vna rota.cōposita ex duob⁹ circulis. b Habēs quatuor facies.i.quatuor semicirculos. c Et aspect⁹ rotarū ꝛ opus earū q̄si visio maris.i.talis coloris sicut videt mare q̄n est quietum. In hebreo hī. Sicut visio tharsis.i.lapidis p̄ciosi sic nominat: vt dicit Ra.sa.tū nō dicit q̄lis sit ille lapis aut cuius viriditatis. d Et aspect⁹ earū ꝛ opa q̄si sit rota in medio rote.i. vna trāsiens p medū altery⁹ intersecādo semuicē ad angulos rectos sperales. e Per q̄tuor pres earū eūtes ibāt: q̄ sicut dictū est stabāt in pūctis intersectionū: ꝛ sic equaliter poterant mouēri ad quatuor pres: nō m̄ simul sz successiue. f Et nō reuertebant cū ambularēt.i.sine cōuersione corpis totius rote poterāt ad pres oppositas ambulare: sicut ꝛ animalia.

Ad aliquē locū ꝛc.totus iste versus nō est in hebreo nec in libris correctis: sed imediate subdit. g Statura erat q̄z rotis.i.magnitudo. h Et altitudo.s.magna. i Et horribilis aspect⁹.ꝓpter magnitudinē ꝛ motū earū velocem. k Et totū corpus.s.cuius ub̄ erat rote. l Plenū oculis.i. pūctis ad modū oculoꝝ facies sicut est in cauda pauonis. m Cūq̄ ambularēt aialia.ad quācūq̄ pres: ambulabāt pariter ꝛ rote. n Et cū eleuarent aialia de terra.p volatū alarū. o Eleuabant simul ꝛ rote quocūq̄ ibat spūs.i.vent⁹ turbinis supradict⁹: vel p spū intelligit hic spūs vitificās illas rotas: ideo subdit. p Spūs ēnī vite erat in rotis.q.d. nō mouebātur p exteriorē impulsum seu tractū sed p spū intrinsecū vitificantem: cetera patēt ex dictis. q Et similitudo. Hic p̄ñter describit visio q̄tum ad illud q̄d erat supra caput aialium: ꝛ p̄mū erat quedā similitudo firmamēti seu celi stellati: ꝛ supra firmamentū videbat thronus sapphirinus: ꝛ sup thronū effigies hominis sedētis ad cui⁹ nutū ꝛ ꝑceptum aialia ꝛ rote mouebant: ꝛ hoc q̄d dicit. q Et similitudo sup capita aialiū firmamēti. cuius color describit cū subdit.

r Quasi aspectus crystalli horribilis.i.venerabilis: eo modo dicit Gen.xxviij. Quā terribilis est locus iste: nō ē hic aliud nisi dom⁹ dei ꝛ porta celi. Hebrei dicūt hic. Quasi aspect⁹ glacies fortis: loco cui⁹ trāslator posuit crystalli horribilis.q: crystall⁹ est glacies indurata p plures ānos. s Et extenti.alia crystallus videbat extendi sup capita animaliū sicut extensio firmamenti.

t Sub firmamēto autē pēne eorum erecte.i.sursum erecte. v Alterius ad alterū. q: tēgebāt se in extremitatib⁹: vt expositū est supra.

x Et audiebā sonū alarum.quādo mouebant ꝑ volatum.

y Quasi sonum aquarum multarū.i.magnū ꝛ fortem. z Quasi sonū sublimis dei.i.licet sonū tonitrui qui dicit dei son⁹ q: ab eo fact⁹. a Cūq̄ amb. quasi so.erat multitudinis: nō cuius.cūq̄.s. vt son⁹ multitudinis castrorum vbi q̄n incedūt a longe audit son⁹ magn⁹ ꝛ terribilis ex incessu turbarū hinnitu equorū: ꝛ collisione armorū. b Cūq̄ stabāt demittebant pēne eorum.i.ille pēne q̄ sursum erigebātur ad volādū demittebātur: sicut ꝛ pēne aliū q̄n cessant a volatu. c Hā cum fiebat sup firmamentū.i.p̄ceptū sedētis in throno sup firmamentū ad cuius nutū stabāt ꝛ volabāt: vt dictū est. Consequēter p̄dicit ad descriptionē throni ꝛ sedētis sup eum cū dicit. d Et sup firmamētum ꝛc. ꝛ patet sentēcia ex predictis vsq̄ ibi. e Et vidi quasi speciem electri.i.species illius hominis videbat de electro vel talis coloris sicut est color electri.tamē differenter in pte superiori.sz a lumbis eius ꝛ sursum: ꝛ in parte inferiori.sz a lūbis ꝛ deorsum ꝛ sursum: q̄a in parte superiori erat similis electro igniro retinenti tamē fulgorē suū intra secundo subdit. f Velut aspectū ignis intrinsecus p circuitum eius. g A lūbis eius ꝛ desup.in parte vero inferiori erat similis electro igniro fulgorē suū emittenti extrinsecus: ideo subdit.

b Et a lūbis eius vsq̄ deorsum vidi quasi speciem ignis.i. electri igniti. i Splendēs.i.splēdorem emittens. k Velut aspectū arcus.i.iridis qui est splendidus.

Ad faciliūs capiendum predictā visionem imaginariā posui figuras predictorum sm descriptionem latinorum ꝛ etiā hebreorū q̄tum ad hoc q̄ eorum descriptio differt a latinis.sz in descriptōne animalium tantū q̄tum ad descriptionem faciei: in alijs autem est eadē secundum tamen q̄ predicta nō possunt sufficienter in plano describi: sed oportet per imaginationem inspicientis multa supplari ad intellectum visionis.

Figura visionis Ezechielis quatuor animalium sdm expositores hebreorũ.

Latini dicunt ꝯlibet animalium ꝑdictorũ esse similem figure cum aliali iferius signato.

Ad intellectū visiōis p̃dicte cōsiderandū q̃ sicut dicit biero. in plogo: iudei q̃ cū ioachim ducti fuerāt in babylonē: de b̃ pe nitebāt q̃ se reddiderāt regi babylonis: q̃ videbāt adhuc sta re bierlm quā biere. denūciauerat destruendā: ⁊ melius fore re manēnt̄ in bierlm q̃ trālmigratis in babylonem: vt hī biere. xxiij. Et iō quo ānō a trālmigratione ioachim dñs dedit eze chiel spū ꝓphetie ad cōsolationē tū captiuorū denūcians ma la de ꝓpinquo vēturā in bierlm ⁊ multo maiora q̃ sustinerēt in babylone. Per ventū igit turbinis ⁊ nubē venientes ab aq̃lone intelligit exercit̄ chaldeorū: q̃ p illā partē intrauit iudeā: vt fre quēter dictū est. ē. in esa. ⁊ biere. p ignē inuoluentē intelligit in cendū auitat̄ ⁊ tēplū futurū: p quaternariū aūt aīalīū facierū ⁊ rotarū: intelligit q̃ternari̊ numer̊ regnoꝝ magnorū sibi suc cedētiū. s. chaldeoꝝ: p sarū: grecorū: ⁊ romanorū: q̃ eriāt regna infestauerūt ꝓplm iudeorū: nec mirū q̃ idē nūerus plurib̊ hīs tradit̄ figurat̄: q̃ gen̄. xli. septē ānis fertilitat̄: ⁊ septē fame: duplici similitudine figurant̄. s. p spicas plenas ⁊ steriles: ⁊ p bo ues pingues ⁊ macilētas. In spāli vero p faciē leonis q̃ prima est fm descriptionē hebreorū intelligit regnū chaldeorū seu ba bylonorū: q̃ fuit p̃mū inter ista q̃tuor. vñ rex babylōis frequē ter vocat leo in scripturis: vnde biere. iiij. Ascēdit leo de cubili suo ⁊c. ⁊ fm aliq̃s habebat imaginē leonis in vexillo suo. Per faciē bouis intelligit regnū sarū ⁊ medoꝝ: q̃ successit regno chaldeoꝝ: Dañ. v. Quia istud regnū humanū tractauit ꝓplm iudeoꝝ q̃ alia. vñ ⁊ cyrus dedit licētiā redeūdi ad iudeā. Per faciē bouis regnū grecoꝝ: q̃ sic bos impellit cornib̊ sic regnū grecorū molestauit ꝓplm iudeoꝝ: ⁊ maxime tēpe antiochi illu stris: vt p. i. ⁊. ij. Machab. vñ ⁊ Dañ. viij. iste antioch̊ vocat cornu modicū: ⁊ postea fertur grāde nimis ꝑ meridiē ⁊ ꝑ orientē ⁊ ꝑ fortitudinē: p quā intelligit tēplū q̃ erat i bierlm. Per faciē aūt aq̃le intelligit regnū romanoꝝ. vñ ⁊ aq̃la est signū si ue vexillū romani imp̃ij. Per alas aūt intelligit angelica prās ꝓsidēs dictis regnis: q̃ oīa ista inferiora administrant̄ medianti bus angel̊. vñ ⁊ angelus ꝓsidēs regno sarū vocat ꝓnceps p sarū: Dañ. x. ⁊ ꝓsidēs regno grecoꝝ: ibidē dī ꝓnceps grecoꝝ: ⁊ sic intelligēdū est de alīs. Per hoc q̃ aīalia ⁊ rote ire ad q̃tu or partes ibāt itelligit dilatatio istoꝝ regnoꝝ ad alias partes. Per velocē motū ⁊ terribilē aspectū: intelligit robur ⁊ ferocitas eo rū. Per manū aūt operis eo q̃ manus est organū organorū. iij. de aīa. Per firmamentū ñro q̃ erat sup capita aīalium intelligit ps mūdi superior q̃ dī locus dei ⁊ thrōus. Per sedentē in throno sup firmamentū: intelligit ipse deus ꝓsidens omni creature celesti ⁊ terrestri: ad cui̊ nutū oīa disponūtur. Vñ ⁊ ad ꝓceptū sedentis in throno aīalia quiescebāt ⁊ mouebant̄: q̃ ipe mutat tpa ⁊ etates: trāsferr̄ regna atq̃ cōstituit: vt dī Dañ. ij. Per hū autē q̃ appebat in forma būana designabat̄ q̃ erat tpe gtie būanā dus. Per hoc aūt q̃ appebat in colore electri: q̃ est auro ⁊ ar gēto fulgidi̊ intelligit excessus sue sapiētie cui̊ nō est nūerus Per hū aūt q̃ in pte superiori a lūbis ⁊ sursuz retinebat splēdorē interius: ⁊ in pte inferiori. s. a lūbis ⁊ deorsuz emittebat fulgo rēz exteri̊: intelligit q̃ dīna sapiētia p̃ut ēin ipo est nob occul tamānifestat̄ tū nob aliq̃liter p suos effect̄: fm q̃ dī ad Ro. i. Invisibilia dei a creatura mūdi. i. ab hoīe: p ea q̃ facta sūt intel lecta cōspiciunt̄: sempiterna q̃q̃ ꝑ̃tus ei̊ ⁊ diuinitas. Sic ergo p̃ ex dictis q̃ in hoc ꝑ̃. ca. describit dīne ꝓsidentie superiores sta tus siue virtus: vt. ē. dictum est.

In ca. i. vbi dī in postil. Ex quo patz q̃ ezechiel fuit de tribu sacerdotali. Additio. i.

Et hac regula quā asserit postillator esse hebreoꝝ dictus fuit. ē. biere. i. in additione.

In eodē capi. vbi dicit in postil. Per quaternariū aūt nume rum animaliū ⁊ facierum. Additio. ij.

Circa hāc visionē ezechielis q̃tū pertinet ad expositiones lre applicādo eā ad appbensionē imaginarie visionis ꝓphetie: postillator eā exponit satis cōpētēr saltē p ma iori pte. Et si forte in aliq̃bus min̊ cōueniēter illā exposuit: nō est multū curandū eo q̃ expositio ꝓncipalis nō cōsistit in hoc: sz in illo q̃ p hāc imaginariā visionē intelligit dz q̃ ēp̃ncipa lius in hac visione. Circa q̃ expō postil. vī nō solum deuia ab auditorib̊ scrōꝝ: sz etiā a cōi opinione oīm hebreoꝝ expositorū tā antiquoꝝ q̃ modernoꝝ. Est etiā valde incōsona lre: vt vide bit. Primus p̃ p glo. cōem in q̃ expōnes biero. grego. ⁊ quorū dā aliorū doct. innoiatorū ponunt̄: q̃ cōiter p q̃tuor aīalia: scrōs q̃tu or euāgelistas seu euāgelia q̃tuor: ꝓncipalia mysteria xpi fideliter nar rantia intellexerūt. Nō aūt q̃tuor mūdanas monarchias p̃ut postul vult intelligūt p̃ut plene p̃ꝝ p̃dictaz glo. intuēti. Nō aūt ab hebrea rū expositionibus deuiet p̃ꝝ. Nā antiq̃ssimi hebreoꝝ. s. thalmudici in quodā libro autētico apud eos q̃ dī baguiga expresse determinant: q̃ intelligētia hui̊ visiōis ezechiel dz ēē secretissima: sic q̃ nō licebat alī cui eā scīri alios de ipsa docere nisi ñsi vnū: ⁊ hoc in magno secreto: nō exp̃mēdo rotā intelligentiā: sz tradēdo ꝓncipia ex q̃bus discere̊ discipulus posset alia itelligere: ⁊ hoc ꝓpt magnitudinē mysterij q̃ etiā i m eos in hac visione intelligit p̃ut Ra. moy. q̃ fuit de maximis modernoꝝ large tractat in suo libro de directiōe peteritia in ꝓhemio ⁊ in ꝓmis septē ca. eiusdē ꝓtis. Et ibidē dicta sua ⁊ occultationes p̃di ctorū mysteriorū modo p̃dicto cōfirmat p multas aūtes antiq̃rū. hoc idē tz Ra. sa. ⁊ ra. chami. ⁊ ceteri expositores. s. q̃ intelligētia pretentorū i visiōe ezech. sūt arcana secretissima legis dīne q̃ nō sz homi loq̃. Et ha infestū est aūt q̃ monarchie chaldeorū ⁊ medorū ⁊c. nō pertinēt ad ar cana legis. Sūt etiā ⁊ fuerūt vulgariter note. Et daniel etiā qui de eis ꝓphauit clare in plurib̊ locis tradidit eas apte ⁊ palā: sicq̃ q̃lz pōt eas itelligere sicē ⁊ alias planas ꝓphias. Esaias et de chaldeis ⁊ psis manifeste ꝓphauit ca. xiij. ⁊ sic p̃ꝝ ꝓpositū. s. q̃ hebreoꝝ exposi tores nō referūt intelligentiā hui̊ visiōis ad mūdanas monarchias sz ad diuinorū arcana seu mysteria: q̃ aūt sint arcana ista apud he breos q̃ tantā reērebāt occultationē ex ipsi nō declarāt. Videt tū rōna biliter dicēdū q̃ fm veritatē, p̃ut scīt doct. tradūt in hac visiōe incarna tio xpi: ⁊ q̃das alia ei̊ mysteria intelligant̄. Modi aūt incarnatio po pulo antiq̃ nō erat ꝓpalāda: tū q̃ valde rudis fuit: tū q̃ p̃n̊ ad ido latriā ⁊ ad ponendā corporeitatē in deo: ⁊ ideo Deut. iiij. cap. eis dī. Custodite igit sollicite aīas vīas. nō essi vidistis aliquā similitudinē in die in qua locut̄ est vob dñs: ne forte decepti faciatis vobis sculptā similitudinē. ⁊ iō occultatū fuit eis incarnationis mysteriū in hoc loco ⁊ in plurib̊ alijs: ne forte si fuisset eis expresse ꝓpositū: laberent̄ i erro rē circa diuinitatē: estimātes q̃ ipse deus fm suā deitatē fieret corpus nō valētes quōmodū vnionis būane nature ad verbū p̃ut fides ponit catholica. s. q̃ vnio sit in psona nō in nā. Vñ ⁊ hodie estimant̄ falsē: q̃ nos cōfitendo xpm verū deū esse: ⁊ verū hoīem ꝓnūr cōfitem̄ vnitatē dīne nāe ⁊ būane: sic q̃ nā dīna ⁊ būana sint eadē nūero: q̃ tū estimatio ē falsa. Nā fm determinationes chalcedon. ꝓcalij nulq̃ sub lata est nātū drūna in xpo ꝓpter vnionē. Nō aūt expō postil. p̃dicta sit incōsona lre p̃ꝝ ex multis. pmo nā hec visio totalī cōsiderata: erat repētina diuine maiestatis ꝓpter eēē egredies in cāpū: vt ei dñs lo querēt: vt hī. j. iij. c. dicit. Et ecce ibi gria dñi stabat sicut gria quā vi di sup fluuiū chobar. In q̃ visiōe. s. scōa expresse facit mētionē eodē. c. de p̃dictis aīalib̊ ⁊ in rot̄. Ex q̃ patz q̃ hmōi aīalia ⁊ rote pertinebāt ad repētinationē dīne gtie seu maiestatis de q̃ loquit̄: q̃ q̃des visio i eo dē ca. ꝓtēta: facta fuit ad cōfirmādus dñi verbū. s. q̃ darer ꝓphecon statia p suā assistentiā p̃ut p̃ꝝ pstil. ibidē exponit. In tali aūt assisten tia ꝓphetā cōfortāt̄ mbil vī facere significatio monarchiarū p̃dicta rū. Jrē. j. r. ca. ista q̃tuor aīalia vocant̄ cherubin: dī ibidē. Jpm ē ani mal q̃ vidi subter deū israēl iuxta fluuiū chobar: ⁊ intellexi q̃ cheru bin ēēnt. Manifeste aūt videt̄ inconueniēs q̃ monarchie ille mūdane idolatrie notarent̄ seu significarent̄ p cherubin q̃ sūt notia angelorum thrōꝝ sup q̃s deus dī sedere: iuxta illud ps. Qui sedes sup cherubin. ⁊ sic in alijs q̃q̃ plurib̊ locis sacre scripture. Jrē recessus dīne assistētie de tēplo repētinat̄ fuit ꝓphetē p recessum dñi sup illa cherubin existentē vt hī plane in p̃dicto. c. r. p q̃ q̃des cherubin q̃tuor aīalia p̃dicta intel liguntur: vt ibidē hī. Sicut etiā regressus dīne assistētie ad tēplum desi gnat̄ p gtiam dei ingredientes p viā orientalē: vt hī. j. xliij. Et q̃ gtia sic ingrediēte ꝓphetā dicit. Secūm spēm quā videtā. s. iuxta fluuiū cho bar: vt ibidē exponit̄ in lra: ⁊ sic p̃ꝝ q̃ erant ibi aīalia ⁊ rote p̃dicte. Cōstat aūt q̃ in hoc regressu nō est aliquid pertinens ad monarchias p̃dictas. Jrē fm postil. p q̃tuor aīalia idē significat̄ q̃ p q̃tuor rotas sicut p vaccas ⁊ spicas pharaonis Gen. xli. q̃ nō vī posse stare. Nā vt lra testat̄: inter aīalia ⁊ rotas erat distinctio fm rē: ⁊ cōueniētia in motu ⁊ quiete q̃ p̃ꝝ cū dī. Cūq̃ ambularēt aīalia ābulabāt pter ⁊ rote iuxta ea: ⁊ cū eleuarent̄ aīalia ē terra eleuabant̄ simul ⁊ rote. Et j. Cū cūnt̄ ibāt ⁊ cū stabāt: ⁊ cū eleuatus a terra pter eleua bant̄ ⁊ rote sequētes ea. s. aīalia. Et sic apper manifeste q̃ aīmalia ⁊ rote significabāt diuersas res: quarū q̃dā sequebant̄ alias nō predi cto: q̃ nō inuenit̄ in somnijs pharaonis cui̊ exēplū inducit̄: nec eri am monarchias fm eū hic significatas. Sūt etiā multa pticularia in hac visiōe cōtenta q̃ sanctis euāgelistis seu euāgelij p̃dicatorib̊ p̃

prie coaptant nõ aũt monarchiis p̃dictis: put greg. subtili ĩdagine de qualibꝫ pricula tractat: vt cũ dr̃ de aĩalibus q̃ facies ⁊ pennas p̃ q̃tuor pres habebãt: iũcteq̃ erant pene eorũ alteri ad alterũ. p hoc docet intelligendũ q̃ ois euãgelistarũ seu p̃dicatorũ euãgelij virtus ois sapiẽtia q̃ ceteri homies p̃ rẽplatiõis sue volatu trãscendãt vicissim sibi in pace atq̃ vnanimitate p̃iũgunt. Pẽna eñ alteri ab altero diuisa eẽt: si in hoc q̃ vni in sapiẽtia euolat hõ e pace cũ altero recusaret. Sicut qõ sequit. Mõ reuertebant cũ incederẽt ppte adaptatur fm eum scris aĩalib̃ p̃dictis que sic a terrenis acrib̃ ad spũalia transeũt: vt ad ea q̃ reliquerũt nullateñ vlterius reflectant: ⁊ que multa alia de aĩalib̃ tradita nõ vident cõpete re monarchiis mundanis q̃ nũq̃ in pace fuerũt ⁊ a 3rio in 3riũ reuertebant. Monarchie eñ p̃dicte reuerse fuerũt a pspitate in lapsum: vt p3 in coꝫ gestis. Similr qõ dr̃ de rotis q̃ hẽbant q̃tuor facies ⁊ aspectũ earũ q̃si rota ĩ medio rote, ppte adaptat duob̃ rectis q̃rũ nouũ latuit in veteri: vtrũq̃ rũ q̃tuor facies hꝫ cũ scriptura sacra p vtraq̃ rectã in q̃tuor est distincta prib̃: put greg. ista ⁊ cetera ĩ hac visiõe cõtenta notabilissime discutit adaptãdo singula singulis circa ppositũ p̃dictũ. Et iõ q̃ plenã de hac visiõe vult hẽre expositionẽ: ad ipsũ omelias recurrat: q̃s si diligẽter scrutat̃ fuerit: hãc visionẽ nullo mõ applicabit ad mũdana p̃dicta. Nec expositio sua. s. greg. in hoc loco reputari dr̃ mystica sꝫ lrãlis: cũ hec visio etiã fm oẽs expositores parabolica est. Et notãdũ q̃ liber iste spãliter in suo exordio de xpo deo ⁊ hoie creature p̃sidẽte tractat: ⁊ iõ sup oia ab ipso ppha visa: aspectũ homis ponit: quẽ q̃dem hoiem. q. spẽm electri vidit a lũbis eius ⁊ desup: ⁊ a lũbis eius vsq̃ ad deo: sus. q. spẽs ignis splẽdẽtis: q̃ ⁊ alia circa hoc dicta ad duplicẽ nãm in xpo ppte referunt: vt in omelijs p̃dictis ⁊ in glo. plene tradi tur. Et q: ista erãt multũ remota a sensu seu cognitiõe israhitarũ q̃bus ppha mittebat: nõ subdit in sequẽti ca. Fili hois ego mitto te ad filios israh ad gẽtes apostaticas ⁊c. ⁊.j. Si forte ⁊ ipsi audiant: ⁊ si forte quiescãt: qm̃ dom̃ exaspans est. q. d. ꝫ nõ sint assueti assentire filib̃ ppheticis reuelationib̃: ponẽ tm̃ eis ⁊ scient q: pph̃eta fuit in medio eorũ. Et no. q̃ incarnatio filij dei ⁊ passio ⁊ resurrectio ⁊c. de q̃b̃ hic agit erat pontissima consolatio ipsis captiuis q̃bus mittebat si tm̃ audirẽt: tradebat tm̃ enigmatice ⁊ obscure ppter eorũ imperfectionẽ, p maiori pte: diuina esti mysteria fm dio. in secũdo celestis hierar. occultanda sunt indignis ⁊c. Replica.

M primo ca. ezech. postil. attẽdens visionẽ pph̃ete imaginariã p scrõs doc. ⁊ glo. exponi fm sensum mysticum: ad q̃s remittit eos q̃ in his delectant: ꝫ ipse quãdã lrãlem significationẽ illius visionis assignat. s. q̃ significet p̃sidentiã diuinã p sedentẽ super firmamentũ que regit ⁊ vniuersas creaturã administrat: hãc q̃dem clarius: hãc vero obscurẽ: rerus aũt magis notabiliũ clariorẽ facit administrationẽ. Sed q: in tota ordinatiõe mũdi inferioris q̃tuor p̃cipales monarchie fuerũt dariores effect̃ dine administratiõis vl guberniõis: nõ sub pedib̃ dei p̃sidẽtis sub spẽ q̃tuor aĩalium hic descriptorũ significant: put postil. sigillatim declarat. Huic expõni Burg. se valde audaciter opponit. Primũ ex eo q: dicit eum deuiare ab auctoritatib̃ scrõtũ: q̃ p quatuor aĩalia recipiũt q̃tuor euãgelistas ⁊c. Deinde dicit eũ deuiare a cõi opinione hebreorũ rã antiquorũ q̃ modernorũ. Demũ dicit expõnẽs eius lrẽ esse incõsonã ex multẽ motiuis que sigillatim pertractabo ne fiat inuolutio. Quãtũ ad p̃mũ burg. valde ponderat hꝫ glo. ordin ariã: que cõiter ponit allegoricos anagogicos ⁊ alios mysticos sensus: raro aũt tãgit ⁊ raptim sensus p lrãlem sic ⁊ facit in hoc loco. Mõ est igit mirũ q̃ postil. q̃ sensus lrãlem semp q̃rit hmõi mysticationẽ nõ sequit. Et cũ dicit burg. oẽs doc. in glosa noiatos ⁊ quosdã innoiatos hũc passus q̃tuor aĩaliũ exponẽ. de q̃tuor euãgelistis falsus est: vt p3 larã glo. intuẽti. Mã vn̄ innoiatus p longũ processus exponit de q̃tuor virib̃ aĩe. s. rõnali irascibili cõcupiscibili ⁊ syderisi ad modũ aq̃le supeminẽti. Alius de q̃tuor elementis ⁊ eorũ mixtione in hoie ⁊ cõiũctione. Alius de q̃tuor affectõib̃ aĩe. s. spe gaudio timore ⁊ dolore: que reperiũt q̃tuor virtutib̃ cardinalibus. Alius de q̃tuor ordinib̃ vl acieb̃ in heremo ad q̃tuor mũdi plagas ordinatis. Et brũs hiero. in glo. noiatus dicit ad qõ q̃dã ad q̃tuor aĩalia q̃tuor euãgelia referũt: de virtutib̃ autẽ: de volatu rẽpoꝫ: cõmixtione elementorũ: ⁊ ordinib̃ castrorũ: que oia p̃terita relinquũt ad anteriora festinãtes: hãc oẽs quadrigas. q. auriga de̅ regit. ⁊ ico posit̃ currẽtes gradib̃ suo parere cogit impio faciẽdaq̃ p̃cipit: ⁊ vitãda verat: hec vt putãt dicta sũt ppto in babylonia captiuato: q̃ si colla deo submiserit et̃ auxilio terrã recuperabit amissam. Nec sparsim i glo. nec ex glo. hñ pt̃ quẽq̃ doc. scrõꝫ se ad q̃tuor euãgelistas determisse nisi hc greg. aut̃ expõnẽs nõ esse lrãlem sꝫ mysticꝫ satis apparet ex dicto glose supra posito: q: videlicet dicta in hꝫ cap. fm illas positas q̃drigas sũt ppposita ppto in babylonia capto p eorũ emũdatiõe: que p euãgelistarũ allegationẽ modicũ vel nihil valuisset imo ppbia ista notabilis fuisset exposita derisioni. Patet etiã q: brũs greg. omel. ix. sup ezechielẽ dicit: Initiũ libri ĩ ezechielem ppheta magnis obscuritatib̃ clausus: ⁊ q̃b̃ sãã mysteriorũ nodis ligatũ in homelijs octo deo largiẽte discussis̃: ãã nũc planiora sũt que sequũtur. Ecce isdẽ hc. greg. mysteria clausa ñ lrãm dicit se discussisse in passu obscuro: ⁊ pmittit in sequẽtib̃ ponẽ planiora: cuilibꝫ rẽ intuẽti suas homelias apparẽt manifeste q̃ circa planã lrãm. s. in casu ppheteie in facie et̃ erectiõe collocutiõe ⁊c. mystica expõne p̃cedit: p̃ñs est eũ in alijs sensum mysticũ coluisse. Mã ex oĩbus homelijs illis sensus lrãlis fm sonũ vbor̃ nihil absurditatẽ habẽtem repire nõ possum̃: cũ tm̃ cõstat libũ ezechielis sic ⁊ aliorũ ppheterũ sensus lrãlis hẽre. Sic igit p3 q̃ expositio postil. nõ deuiat ab auctre scrõr. doct.

Sed q̃ ad scõm qõ burg. prẽdit q̃ postil. deuiat ab expositiõe oim hebreorũ antiquorũ ⁊ modernorũ: hꝫ burg. vi fingere: q: hebrei q̃s burg. adducit nihil dicũt nisi q̃ p̃ncipũ hui̅ ppheterie est de sacratissimis arcanis dine legis que nõ ꝫ homi loq̃. Similiter etiã postil. idẽ dicit hic: q̃ q: hic liber est de p̃sidẽtia dina respectu creaturarũ oim maxime rõnabiliũ ⁊ subdit q̃ p̃mũ capitulũ cõtinet virtualiter sniam sequẽtius put effect̃ oẽs in eã virtualiter cõtinent. Nec puter burg. put arguit modicũ eẽ rectius sacre scripture secretũ: de quo hꝫ fm expõnẽs postil. dr̃. Mã gñaliter ⁊ virtualiter oia secreta includit dina p̃sidentia: q̃ dãtarũ rerus act̃ ⁊ opa occulto nobis iudicio: tm̃ totaliter administrant: ⁊ spãliter magnarũ rerũ que aliq̃d diuini nois hic vident: sicut fũt q̃tuor monarchie mũdi p administrationẽ dine p̃sidentie ad flagellũ dei p̃ peccãtũ mũdi spãliter iudeorũ ordinatur: vt fiat argumẽtus a maiori ex ista lrã de istis monarchiis exposita sic. Si videm̃ illas potẽtissimas monarchias mũdi dine dictioni subiacere adeo q̃ sine eius nutu nihil possint: nõ cuiuscũq̃ regis regni spãlr iudeorũ: imo cuiuscũq̃ creature: act̃ opa ⁊ passiones ex eius dẽ p̃sidẽti volũtate p̃cedũt: ⁊ ex hoc ad hmẽ rã p cõsolatiõe vel correptione captiuorũ in babylonia arguere volebat: q̃ eorũ desolatio liberatio ⁊ ptũrio cuiuscũq̃ p̃speritas ⁊ aduersitas ab illa p̃sidẽtia depẽdet: put p3 etiã hmõi rõnis resolutio ex glo. scrõr. ũ. allegata. Cõsonat igit postil. dictis scrõr ⁊ etiã hebreorũ circa hũc passus. Hebrei tm̃ allegari p bur. circa occulta hic descripta ad lrãm nihil dicũt: sicut nec burg. q̃ nunq̃ expõni beati greg. que pure mystica est vt. ũ. pbat. Hebrei etiã p̃ncipiũ hui̅ libri occultauerũt: sicut p̃ncipium gen. ⁊ canticorũ, put dicit hc. hiero. ⁊ assumit in glo. p burg. allegata: sic q̃ nõ liceret ea legere quẽq̃ nisi sacerdotalẽ etatẽ. s. xxx. annorum impleuisset: vt ad plenã scientiã: si lr ⁊ mysticos sensus plenã hũane nature tps accedat: q̃bus nõ obstãt̃ ⁊ gen. ⁊ cãticorũ sensum lrãlem habem̃. Sꝫ burg. nõ dat rõnes q̃ rebus p̃tis sensus lrãlem hic nõ debeam̃. Et nõ videt̃ ponere sensus lrãlis q̃ ille quẽ postil. ponit. Mã cõpatis omibus modis. ũ. ⁊ et glo. scrõ ⁊ doct. adductis postil. est vl ior. nã dei p̃sidẽtia tanq̃ auriga regẽs ⁊ ordinãs ⁊ ordinatos mot̃ coercẽs signatẽ dirige p q̃tuor aĩalia ⁊ rotas: vniuersaliter respicit illas q̃tuor p̃ncipales mũdi monarchias q̃ cõpositiões ⁊ mixtiõnẽ q̃tuor elementorũ: ⁊ dispositionẽ castrorũ p q̃tuor plagas ⁊ als q̃drigas. ũ enumeratas. Et q̃ obiicit burg. dr̃. illas monarchias i sanpuris fore dare descriptas: igit de eis tanq̃ arcanis nõ dr̃ expõni ad litterã visio q̃tuor aĩaliũ ⁊ rotarũ ibi dico q̃ idẽ argumẽtum plus militat p̃ scrõs doc. in glo. noiatos ⁊ nõ noiatos: q̃rũ quadrige assignate quedã sunt note ex naturali pbia: vt q̃tuor elementorũ cõmixtio: quedã sũt note ex morali pbia: vt pote q̃tuor passionũ aĩe p q̃tuor virtutes moderatio: quedã ex hystoria manifesta exodi: vt puta ad q̃tuor plagas castrorũ in heremo depositio. s. ad orientẽ ⁊ occidẽtẽ ⁊c. vñ p eis ⁊ postil. dico q̃ mã q̃tuor aĩalium ⁊ rotarũ nõ est de secretis sꝫ sub secretis. Secreta eñ est dei p̃sidẽtia quã apl̃us vocat incõprehẽsibilia iudicia dei. que p̃sidẽtia describit sessio hois supra firmamẽtum vltra capita aĩalium. Quatuor aũt aĩmalia longe sub ipsis secretis quẽadmodũ Esa. vi. dicit̃ vidi dñm sup solũ excelsum: ⁊ ea q̃ sub ipso erãt replebãt rẽplũ: vt dñs sedẽs ad secreta pertinentia q̃ sũ ipso erãt ad effect̃ a secreti p̃deũtes. Et vt verus fateat̃ p̃ncipiũ genesis est de secretis arcanis: q: de deo vt est genera-

liter oim creator: liber aūt canticorū de eisdē arcbanis est: qz de deo vt est ecclie spōsus ⁊ gnalis amator: ⁊ conseruator: in ꝗ ꝗz loco idē occult⁹ describit: vt oia eminēter cōtinēs: ⁊ vniuersi dispositor: ⁊ bene volentū liberator. Nūc aūt qz postillator: cū modestia loquēs de arcbanis diuinis dicēs se balbutientē: ad ifam aūt loquens de his maximis monarchis facultates bōanā fm se nō excedēntbus dictis arcbanis rite su bicēs: p q̄ruer aīm alia describit q̄ruor regna mūdi principalia spregno in deorū molesta innuēs cū ꝓpheta ꝓpto captiuato: q ptās coercitiua dīne ꝓsidētie illos monarchas ⁊ p ptis q̄scūqz alios suos psecutores cohiberet a indeorū psecutiōe: vbi denerius ppli ipm ꝓsidentē ad iracūdiam nō puocaret ⁊ intelligerēt q nulla noceret adueritas si nulla dñarēt iniqtas. Et p tāto exponit hic passus ꝗ q̄ruor monarchis ad captiuorū cōsolatōes: veri⁹ de spannū correptōes. Sꝗ ad archanū incarnatōis postil. ꝓformis est scrīs doct. ⁊ glose: qz dicit ꝓpter futurā incarnatōes ꝓsidentē in ꝓposito in spēbumana appuisse. Sicqz pz q burg. nō vere dicit postil. a scrōrum auctre ⁊ hebreorū oim exponē deuiasse. Sꝗ q̄ ad ternū articulū burg. dicit exponēs postil. lke incōsonā. Nō aūt sua p̄ma nō valet qz dicit q ꝗ visio totaliter cōsiderata erat repntatiua dīne maiestatis. Fateor: ꝗ vna cū postil. applicādo singula singlis: vt visa supra firmamētum directe repntarēt ⁊ cēnt secretissima ⁊ altissima dei iudicia fm aplm ad Ro. xi. ea aūt q erāt sub firmamento puta aīalia rote ⁊c. repntarārt dīne ꝓsidēte subiecta: ⁊ ad voluntē ꝓsidētis vel mota vel quiescēta vt sine eius nutu nihil valēt: sicqz intellecta ⁊ ꝓpbe repentis vicib⁹ ostēsa ad ꝓfortatiōē ꝓpbete fecerūt: cū q̄bus sic dicēt stat expositio postil. ad ifas ⁊ qd subsumit burg. q monarchie ad ꝓpbe ꝓfortatiōē nihil facere potuerūt: falsus ē: qz fm p̄dicta illaq̄ subseruit⁹ ⁊ limitato ad sui motū ⁊ alia: valuerūt ad ꝓpbe ꝓfortatiōes ⁊ ppli cōsolatōes: facētis ex hoc illas sine dei ꝓsidētis nutu nō posse mouere ad despannū correptionē nō supradicto. Qd scō burg. obiciat de lke incōsonāna p eo: qz illa aīmalia a ꝓpba vocant cherubin qd nomī illis idolatrī conuenire nō pōt: nō ꝓcludit. Mā ita pōt idolatrī cōuenire nomē cherubin sicē nomē xp̄i cui⁹ de⁹ appbendit de extrā: vt pz Esa. xlv. Dico igit q noia dignata lia indignis ꝓponunt idolatrī rōne officij vt instris dīne ꝓsidētie ⁊ correptiōi: sicē pōt dici scrūs ex officio imo scrīssim⁹ ex psonalib⁹ vicijs indign⁹. Et malachias. ij. dicit sacerdotē nō modo bonū sz etiā malū angelū dñi. pz etiā dicta rīsio p doct. cōiter dictos termios dignos indignis applicatos exponētes. Nec valz qd burg. obiciat ꝗ postil. dicētes aīalia ⁊ rotas ad idē pertinere: inducentēq; illud Gen. xli. Despicis ⁊ bob⁹ pharaonis. Cōtra qd burg. dicit aīalia ⁊ rotas fm rē distingui ⁊ cōuenire solū fm motū ⁊ ḡtes q̄liter nō ē in casu pharaonis. Rūdeo q vtiq; fm rē si ꝗ dicere imaginarie visa fore res: distinguūt spiritū ⁊ boues: sicē aīalia ⁊ rote: ⁊ sicē ista pueniūt in ḡere ⁊ motu: sic ⁊ illa in vni⁹ rei effect⁹ significatiōe. nō esti est incōueniēs vnū plura: ⁊ plura vnū significare. Nec cōcludit q burg. dicē nō cōuenire monarchis illū passū. Cū ambularēt nō reuertebant: ⁊ mo dico fm glo. ꝗ. adducta q oia sub dīna ꝓsidētia ꝓstituta sic mouent q ꝓterita ꝓtranseūtes ad futura festinār. Nec est in eo ꝓtāte sicut nec ꝓsidētis: de ꝓterito facere nō ꝓteritū: vt ad ꝓterita reuertant. Nec valz dictū burg. exponēs bti greg. nō debere reputari mistica. Mā ⁊ ipse bētus greg. put. ꝗ. oñsuz est reputauit eā mistica. Nec valz ꝓbatio burg. q ideo nō sit mistica: qz lītalis sensus est pabolic⁹ qz multos passus canticorū bti greg. exponit mistice filr ⁊ iob: vbi nō cōstat lītalez sensum fore pabolicū. Nec sufficiāt q ad bocca. amaro rib⁹ postil. rectis ⁊c.

Capitulum. ij.

Ec visio. Hic p̄ñr describit dīne ꝓsidētie multiplex effect⁹: ⁊ p̄ in puniōe iudeorū trāsmigratos decidētium. scō in destructiōe gētiū bonos crudeliē molestantiū ca. xxv. tertio in remū eratione iustorū mala ꝓpria patiēter tolerantiū ca. xl. Circa p̄mū sciendū q sicut trāsmigrati cū ioachim dolētes de ꝗ q̄ se tradidērāt ad ꝓsilium bieremie inter se murmurabāt sicilli qui remāserāt in bierlm transmigratos deridebāt. putātes vaticinū bieremie decimi tanis excidio nō ipleri ꝓpē qd ezechiel replet⁹ est spū ꝓpbetie p̄nūcians excidiū ciuitatē ꝓpinquū: sicut ⁊ bieremias: ad repmendū istorū murmurationē ⁊ illoꝝ derisionē. Ergo p̄ ꝓpbetādi officiū sibi ponit scō officiū sibi intūctuz exēdē. xiij. ca. Prima in duas: qz p̄ imponit sibi officiū. scō arguit eā⁹ filētū sequēti ca. ibi. Cum aūt ptrāsisset. Prima in duas: qz p̄ imponit sibi officiū ñbo: scō fig. ibi. Tu autē. Prima adhuc in duas: qz p̄ ponit ipositio officij. scō ꝓfortatio dñi ibi. Tu q̄. In p̄ma pte p̄mittit q̄dā cōtinuatio ad p̄cedentē visionem cū dī. a Nec vt. xiii. glie dñi. q. d. effigies bois sup thronū saphirinū sedēns nō erat ipse de⁹ in nā ꝓpria: sz q̄dā similitudo sue maiestatis repntatiua. b Et ceci. in fa. mea. qz fragilitas bōana in r alib⁹ vi fiomb⁹ suū defectuz exprimit fm q dī Dan. x. Dñe mi in visi one tua dissolute sūt ꝓpages mee: ⁊ nihil in me remāsit viriū: nō subditur.

c Et ingred. ē in me spūs. i. subsistēdi virt⁹. d Postq̄ locut⁹ est mi. ille q sedebat in throno. e Et statuit me sup̄ pe. me. i. mihi cōtulit virtute subsistēdi. cetera patēt vsqz ibi. f Ad gē. apostata. a fide. g Que recesserūt a me. p idolatriā. h Dies eorū puaricati sūt pactū meū ⁊c. i. legē meā: qz ciro post ingressuz terre ꝓmissiōis declinauerūt ad idolatriā: vt pz in libris iudicū ⁊ regū. i Et filij dura facie. i. irritātes irreuerētes ⁊ inuerecūdi. k Et indomabili corde sūt. sūt esti in malis obstinati. l Ad q̄s ego mitto te. vt manifeste appeat q mala eorū nō pueniūt ex defectu meo: sz mitto prophetas meos ad arguēdū mala eorū. m Si forte vel ipsi audiāt ⁊c. p istud forte nō intelligit aliqd dubiū in deo respectu futuroꝝ cū certissime oia ꝓcognoscat sz p hoc intelligit verisimilitudo liberi arbitrij ab bonū ⁊ malū. n Qñ dom⁹ exasp. est. i. familia puocans ad irā dñm suū. o Et scīet qz ꝓpha. fuit in me. co. ⁊ sic excusationes nō habēbūt si a malis nō penitēt. p Tu q̄. Hic p̄ñr ponit cōfortatio dñi ꝗ malitiā eorū qb⁹ debebat loq: qz min⁹ iacula feriūt q p̄uidētur: dicit igit p Tu q filii hois ne timeas. i. fctā eorū aspa q Nec q̄z fmones eorū. i. detractiōes ⁊ obprobria r Qñ increduli. erga dñm. s Et subuerso. iustitie erga ꝓximū. t Et cū scorp. habētibus malis ⁊ facē pūgētib⁹. v Verba eorū ne timeas. ⁊c. Repentino ē eiusdē sntie ad maiorē affectionē. x Qñ irritatores sūt. i. ꝓpbas ⁊ in ꝗ notat paucitatē puertendoꝝ. y Tu aūt. Hic p̄ñr imponit ezechiel offīm p signū libri oñsi ⁊ incorpati: ⁊ diuidit i duas ptes: qz p̄ ponit ꝗ ipositio. scō ipsi⁹ ꝓpbe ꝓfortatio ca. sequēti: ibi. Et dixit ad me. Prima adhuc i duas: qz p̄ ponit libri oñsio. scō et⁹ incōpatio in p̄nāpio sequē. ca. Circa p̄mū exercitat intētio ꝓpbe cū dī y Tu

h Ec⁹ visio sumi Cap. ij. litudinis glie dñi. Et[b] vidi ⁊ cecidi in facē meā: ⁊ audiui vocē loquētis. Et dixit ad me Fili hominis sta sup pedes tuos: ⁊ loquar tecū. Et[c] ingressus est in me spūs postq̄z[d] locut⁹ est mihi: ⁊[e] statuit me supra pedes meos Et audiui loquētes ad me ⁊ dicētem Fili hois mitto ego te ad filios israel ad gētes[f] apostatrices q̄[g] recesserūt a me Dies[h] eorū puaricati sūt pactū meū vsqz ad diē hāc: ⁊[i] filij dura facie ⁊[k] indomabili corde sūt ad[l] quos ego mitto te: ⁊ dices ad eos Hec dicit dñs de⁹ si[m] forte vel ipsi audiāt: ⁊ si forte quiescāt qm[n] dom⁹ exaspans ē ⁊[o] scient qz ꝓpheta fuerit in medio eorū Tu[p] ergo fili hois ne timeas eos neqz fmones eorū metuas: qm[r] incredulī ⁊[s] subuersores sūt tecū ⁊[t] atq; scorpionib⁹ habitas. Verba[u] eorū ne timeas: ⁊ vult⁹ eorum ne formides: qz dom⁹ exaspans est. Loqueris ergo ñba mea ad eos si forte audiāt ⁊ quiescāt: qm[x] irritatores sūt Tu[y] aūt fili hois audi q̄cūqz loquor ad te: ⁊[z] noli esse exasperans sicut dom⁹ exasperatrix est Aperi os tuū ⁊ comede q̄cūqz ego do tibi Et vidi: ⁊[a] ecce man⁹ misit

liter oim creator: liber aūt canticorū de eisdē arcbanis est: qz de deo vt est ecclie spōsus ⁊ gnalis amator: ⁊ conseruator: in ꝗ ꝗz loco idē occult⁹ describit: vt oia eminēter cōtinēs: ⁊ vniuersi dispositor: ⁊ bene volentū liberator. Nūc aūt qz postillator: cū modestia loquēs de arcbanis diuinis dicēs se balbutientē: ad ifam aūt loquens de his maximis monarchis facultates bōanā fm se nō excedēntbus dictis arcbanis rite su bicēs: p q̄ruer aīm alia describit q̄ruor regna mūdi principalia spregno in deorū molesta innuēs cū ꝓpheta ꝓpto captiuato: q ptās coercitiua dīne ꝓsidētie illos monarchas ⁊ p ptis q̄scūqz alios suos psecutores cohiberet a indeorū psecutiōe: vbi denerius ppli ipm ꝓsidentē ad iracūdiam nō puocaret ⁊ intelligerēt q nulla noceret adueritas si nulla dñarēt iniqtas. Et p tāto exponit hic passus ꝗ q̄ruor monarchis ad captiuorū cōsolatōes: veri⁹ de spannū correptōes. Sꝗ ad archanū incarnatiōis postil. ꝓformis est scrīs doct. ⁊ glose: qz dicit ꝓpter futurā incarnatōes ꝓsidentē in ꝓposito in spēbumana appuisse. Sicqz pz q burg. nō vere dicit postil. a scrōrum auctre ⁊ hebreorū oim exponē deuiasse. Sꝗ q̄ ad ternū articulū burg. dicit exponēs postil. lke incōsonā. Nō aūt sua p̄ma nō valet qz dicit q ꝗ visio totaliter cōsiderata erat repntatiua dīne maiestatis. Fateor: ꝗ vna cū postil. applicādo singula singlis: vt visa supra firmamētum directe repntarēt ⁊ cēnt secretissima ⁊ altissima dei iudicia fm aplm ad Ro. xi. ea aūt q erāt sub firmamento puta aīalia rote ⁊c. repntarārt dīne ꝓsidēte subiecta: ⁊ ad voluntē ꝓsidētis vel mota vel quiescēta vt sine eius nutu nihil valēt: sicqz intellecta ⁊ ꝓpbe repentis vicib⁹ ostēsa ad ꝓfortatiōē ꝓpbete fecerūt: cū q̄bus sic dicēt stat expositio postil. ad ifas ⁊ qd subsumit burg. q monarchie ad ꝓpbe ꝓfortatiōē nihil facere potuerūt: falsus ē: qz fm p̄dicta illaq̄ subseruit⁹ ⁊ limitato ad sui motū ⁊ alia: valuerūt ad ꝓpbe ꝓfortatiōes ⁊ ppli cōsolatōes: facētis ex hoc illas sine dei ꝓsidētis nutu nō posse mouere ad despannū correptionē nō supradicto. Qd scō burg. obiciat de lke incōsonāna p eo: qz illa aīmalia a ꝓpba vocant cherubin qd nomī illis idolatrī conuenire nō pōt: nō ꝓcludit. Mā ita pōt idolatrī cōuenire nomē cherubin sicē nomē xp̄i cui⁹ de⁹ appbendit de extrā: vt pz Esa. xlv. Dico igit q noia dignata lia indignis ꝓponunt idolatrī rōne officij vt instris dīne ꝓsidētie ⁊ correptiōi: sicē pōt dici scrūs ex officio imo scrīssim⁹ ex psonalib⁹ vicijs indign⁹. Et malachias. ij. dicit sacerdotē nō modo bonū sz etiā malū angelū dñi. pz etiā dicta rīsio p doct. cōiter dictos termios dignos indignis applicatos exponētes. Nec valz qd burg. obiciat ꝗ postil. dicētes aīalia ⁊ rotas ad idē pertinere: inducentēq; illud Gen. xli. Despicis ⁊ bob⁹ pharaonis. Cōtra qd burg. dicit aīalia ⁊ rotas fm rē distingui ⁊ cōuenire solū fm motū ⁊ ḡtes q̄liter nō ē in casu pharaonis. Rūdeo q vtiq; fm rē si ꝗ dicere imaginarie visa fore res: distinguūt spiritū ⁊ boues: sicē aīalia ⁊ rote: ⁊ sicē ista pueniūt in ḡere ⁊ motu: sic ⁊ illa in vni⁹ rei effect⁹ significatiōe. nō esti est incōueniēs vnū plura: ⁊ plura vnū significare. Nec cōcludit q burg. dicē nō cōuenire monarchis illū passū. Cū ambularēt nō reuertebant: ⁊ mo dico fm glo. ꝗ. adducta q oia sub dīna ꝓsidētia ꝓstituta sic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nūt fili hominis audi. sicut discipulus bōnūs ⁊ obediēs. 3 Et noli esse exaspans. i. imbi rebellās: ⁊ p ōnūs ad iram me puocans.

a Et ecce ma. mis. ad me. sic enī videbat imaginaria visione b In qua inuolut⁹ erat liber. in hebre. bi. Inuolutus rotulus. in quo dēnūnciat q̄ futura cōtingētia de q̄bus erat ista ppheria hominib⁹ sūt occulta. b Et expā. it. coram me. ⁊ p hoc intelligit q̄ dedit intellectū et⁹ ppheie c Qui erat script⁹ intus ⁊ foris. videbat enī ille rotulus expānsus ex vtraq̄ pte script⁹: in q̄ designat multitudo ibi cōtentorū. d Et scripte erāt in eo lamentationes. trāsmigrationū ⁊ infuture existentiū.

e Et carmē. i. solatio nes patiēter tolerantiū f Et ve. indeoꝝ in hierusalē existētiū ppē excidiū miserabile cuiusq̄ ppinquus. ista enī mia ꝓtinent in hoc libro: vt pz p predicta.

In ca. ij. vbi dī in posti. Qui erat script⁹ intus ⁊ foris. Addino M beb. bī. Ali ⁊ retro q̄d intelligī de p̄teritis ⁊ futurī. Si aūt dicat int⁹ ⁊ foris: intelligendū est de sensu interiori. s. spūali: ⁊ de interiori. s. historiali ⁊c.

Capitulum. iij.

Z dixit. hic ōnūter describit ostēsi libri in corpario: p quam intelligit mēris intellectio q̄ pascit v̄bo dei sicut corp⁹ cibo māli: sm q̄ dī Deut. viij. Nō in solo pane viuit hō: sed in omni v̄bo q̄d p̄cedit de ore dei: ⁊ sm hoc pterz sunia vsq̄ ibi.

b Et co. illud. sic enī videbat imaginaria visione q̄si volume comederet ⁊ intellexit q̄d significaret. c Et fa. est in ore me. q̄si mel dulce. in q̄ designat suauit. s dīni eloquij in q̄ntū p̄cedit a deo: lz aliq̄n bēat amaritudinē annexā vel subsequētez rōne effect⁹ inde sequētis: videlicz q̄n est de punitione illoꝝ ad q̄s afflict ille cui de⁹ loquit: sic erat in ppositio. d Et dixit. Hic ōnūter describit p p̄ bē cōfortatio vt ostārer p̄cedat in officio sibi ipsito: q: sibi p̄mittit affiltēia dīni auxilij: ⁊ q: nō mittit ad pplm distantē multū: nec extranee lingue. ⁊ sic patz sunia vsq̄ ibi. e Et si ad illos mitterer ipsi audirēt te. sicut pz de niniuitis q̄ egerūt pniam ad p̄dicationē Jone f Dom⁹ aūt isrl no. audire te. cū tñ sis de eadē gēte. g Quia nolūt audire me. vñ ⁊ iudei ad p̄dicationē xpi fuerūt p maiori pterrebelles ⁊ increduli.

b Attrita fronte. i. irreuerētes deo ⁊ et⁹ nūcios. i Et duro cor. ppē obstinationē in peccat. k Ecce dedi fa. tuā ⁊c. i. ex mea assistēia dabo tibi p stantiā ⁊ fortitudinē ad denūciandū volūtatē meā q̄d designat p fortitudinē adamātis ⁊ silicis. q. d. dabo tibi p stātiam sustinēdi oia aduersa in factis ⁊ verbis. Sciēdū tñ q: vbi translatio habet. l Et adamā. ⁊ silicē dedi faciē tuā. in heb. bī. Et vermē

sa ad me: in q̄ erat[b] inuolut⁹ liber ⁊[b] expādit illū coram me q̄[c] erat script⁹ int⁹ ⁊ foris: ⁊[c] scripte erāt i eo lamentationes: ⁊[c] carmē ⁊[d] ve. Ca. iij

c [a] Et dixit ad me. Fili hominis q̄d cūq̄z inueneris comede Comede volumē istud: ⁊ vadēs loqre ad filios isrl Et aperui os meum: ⁊ cibauit me volumine illo: et dixit ad me. Fili hominis venter tuus comedet ⁊ viscera tua ꝓplebunt volumine isto q̄d ego do tibi. Et[b] comedi illud: ⁊[c] factum est in ore meo sic mel dulce ⁊[d] dixit ad me. Fili hominis vade ad domū isrl ⁊ loqris verba mea ad eos. Nō. n. ad pplm p̄fundi sermonis ⁊ ignote lingue tu mitteris ad domū isrl neqz ad ppl'os multos p̄fundi sermonis ⁊ ignote lingue: quorū nō possis audire sm̄ones. Et[e] si ad illos mitterer: ipi audirēt te. dom⁹ aūt[f] isrl nolūt audire te: qz[g] nolūt audire me. Omis q̄ppe domus isrl attrita[h] fronte est: ⁊[i] duro corde Ecce[k] dedi faciē tuā valētiorē faciebus eorū: ⁊ frontē tuā duriorez frontib⁹ eorū: vt[l] adamantē ⁊ silicē dedi faciē tuā. Ne timeas eos neqz metuas a facie eorū: qz domus exaspans est. Et dixit ad me. Fili hominis omnes sermones meos q̄s ego loquor ad te assume in corde tuo ⁊ auribus tuis audi ⁊ vade ingrede re ad trāsmigrationē ad filios populi mei: ⁊ loqris ad eos ⁊ dices eis. Hec dicit dōnūs de⁹ si forte audiāt ⁊ quiescāt. Et[m] assūpsit me spūs: ⁊[n] audiui post me vocez cōmotiōis magne: bēdicta glia dōni de loco suo: ⁊ vocē alarū aialiū p̄ tinentiū alterā ad alterā: ⁊ vocez rotarū sequētiū aialia ⁊ vocē cōmotiōis magne. Spūs[o] quoqz leuauit me ⁊ assūpsit me ⁊[p] abij amarus[q] in indignatione spūs mei Manus[r] enī dōni erat mecū cōfortans me. Et[s] veni ad trāsmigrationez ad[t] acerū nouarū fruguz: ad eos q̄ habitabāt iuxta flumē chobar: ⁊[u] sedi vbi illi sedebāt: ⁊[v] māsi ibi septē dieb⁹ merēs in medio eorū Cū[x] aūt p̄trāsissent septē dies: factū est v̄bū dōni ad me dicēs. Fili hominis: speculatorez dedi te domui isrl: ⁊ audies de ore meo v̄bū: ⁊ annūciabis eis ex me. Si dicente me ad impiū morte morieris non ānūciauerīs ei: neqz locut⁹ fueris vt auertat a via sua impia ⁊ viuat: ipse impi⁹ in iniqtate sua morietur: sanguinē aūt ei⁹ de manu tua req ram. Si aūt tu ānūciauerīs impio ⁊ ille nō fuerit cōuersus ab impietate sua ⁊ a via sua impia: ipse q̄dez in impietate sua morietur: tu[y] aūt animā tuā liberasti. Sz ⁊ si quis iustus a iustitia sua fuerit: ⁊ fecerit iniqtatē: ponā offendiculū coram eo: ipse morietur: qz nō ānūciasti ei: in pcto suo morietur: ⁊ nō erūt in memoria iustitie ei⁹ q̄s fecit: sangui-

fortior: ē rupe dedi faciē tuā: ⁊ p vermē sm̄ eos intelligit bicsanguis cuiusdā sm̄is q̄ sine somnu incidebant lapides i edificio tēpli salomonis: sic dictū fuit ibidē. cetera patēt ex dictis vsq̄ ibi. m Et assumpsit me spūs. i. rapt⁹ fui in spū ad papiendū q̄d subdit. n Et audiui post me vocē ꝓmotōis magne ⁊c. ⁊ hoc fuit factū ad cōfirmandū dīni verbuz. s. q̄ daret ppheie cōstantiā p suaz assistentiā. ista ei cōmotio aialiuz ⁊ rotarū designabat magnitudinem dīne virtutis ip si ppheie assistētis.

o Spūs q̄z leuauit me. i. dedit mihi virtutē ⁊ cōstantiā exequendi mādata dīnū: ideo subdit.

p Et abij volēs obedire.

q Amarus in indigna. spi. mei, ppter duritias ⁊ rebelliones ppli mei a deo audita: qz sicut dictū est: lz v̄bū dīnū dulce sit audientī: in q̄ntū a deo p̄cedit tñ rōne alicui⁹ ōnis pōt esse cū amaritudinis. r Manus enī do. erat me. ꝓ for. me. q. d. lz scire me missuz ad pplm rebellē ⁊ incredulum tamē virt⁹ dōni assistēs mihi: ꝑ abat mihi cōstantiā audi

s Et veni ad trāsmigrationez i. ad pplm q̄ de iudea trāsmigrauerat in babylonem. t Ad acerū no. frugum hebr: eos nomē est loci seu territorij sic vocati: forsitā eo q̄ fru

ges ibi velociter maturescebāt: sm alios hic notat rps q̄ ad illū venit ad pplm trāsmigrationis: qz sm eos tūc erat tpus in q̄ fruges p̄mitiue in acerios cōgregabant. v Et sedi vbi illi sedebāt. i. mansi cū eis eo modo loquēdi quo dī Deut. i. Sedistis in cadesmutro tpe. i. ibi māsistis: ⁊ subdit durātio hui⁹ māsionis x Et māsi ibi se. die. me. i me. eorū. i. silēs a reprehēsione eorū ⁊ increēs p malicia eorū. y Cū aūt. Hic ōnūter arguit ezechielis silentiū: ⁊ p̄ arguit. scdo punit ibi. Facta est. Cuz p̄mū arguit p similitudinē speculatoris: q̄ ad hoc in alto loco cōstituit: vt denūciet ciuib⁹ p̄iculū venienis sup eos vt sibi p̄cauent: ⁊ ad excitandū eos si nimis pigrescāt ⁊ dormiāt: vt sic sem p sint pati ciuitatē defendere: ⁊ si omittat aliq̄d de officio sibi impōsito dign⁹ est punitione. Ezechiel aūt erat ōstitut⁹ a deo speculator spūalis: ⁊ ideo ex officio tenebat malos arguere de peccatis vt penitērent ⁊ bonos monere vt pseuerarēt in bonis

me offensam dei incurrere: ⁊ q: nimis tacuerat. s. p septē dies: ideo ostēdit sibi pena taciturnitatis que debet plato seu superiori si sit negligēs in arguēdo peccātū cū subdit. Sanguinē eius de manu tua requirā. Consequēter ostendit sibi liberatio sui si fecerit qd in se est cū subdit. Si aūt tu ānūciaueris impio: ⁊ sequit postea.

5 Tu aūt animam tuā liberasti. Et idē ondit sibi de negligēcia ⁊ diligēcia in monēdo iustos vt pseuerēt in bono cū dī Sz ⁊ si quersus iust⁹ ⁊c. ⁊ ps lra

a Et ferā ē. Hic pūr silentiū pdicātū punit. Pro eo q promisit dina appētio sibi ferā cū dī. Et ferā est sup me man⁹ oni ⁊ dixit ad me.

b Surge egredere ⁊c. q. d. illi cū q̄ bus es nō sūt digni videre gliam dīi tibi appētē eis sint rebelles ⁊ increduli.

c Et sur. egred. sus in camp. i. ad locus solitarium sm dei mādatum

d Et ecce ibi g. dīi stabat ⁊c. i. visio imaginaria filis illi q̄ descripta est. i. ca. q̄ aia libus ⁊ rotis fir mamēto ⁊ sedēte sup ipsoīā ad rep sūtandū gliam dīne maiestatis. e Et ceciidi in facie meā. ex bīuana fragilitate ad dīna pūnias f Et ingressus est in me spūs ⁊c. i. p tulit mihi subsistēdi virtutē quā ex meno habebā: ⁊ subdit pena silētij p dicti cū dī. g Ingre. ⁊ includere ⁊c. Ubi ponit duplex pena: vna ē reclusionis ⁊ ligatiōis: vā subdit. h Data sunt su. te vin. ⁊ liga. te in eis. s. funuli tui. volo eū q̄ sic te facias ligari: scō a ē subtractio locutiōis cū dī i Et ling. tuā adherere ⁊c. vt sicut ninis tacitas ppria volūtate: ⁊ sic inuit⁹ taceas ex dina prātē: ⁊ ista cū nō exp̄mit hic: s supponit ex pdictis: alia aūt cā exp̄mit cus dicit. k Quia do. erat. cū. i. ppls ru⁹. q. d. vna cā tue ligationis ⁊ subtractiōis loq̄le est: vt p hoc ondat q̄ nō sunt digni tua societate ingrediēdo ⁊ cōuersando cū eis: nec ēt digni tua doctrina ⁊ rep̄hēsione: iō tua cohabitatio cū eis ⁊ allocutio tē pore cōp̄ctēti futura: nō fiet eis sm eorū merita: s ex mea mī gia iō sequit. l Cū aūt lo. fu. ti. ape. os tu. d ādo tibi loquendi facultatē m Et dices ad eos. s. ea q̄ innūgā tibi n Hec dicit dīus. Qui aūt ⁊c. sm q̄ dicē Ra. sa. istud nō ponit hic q̄si ipositū ezechieli ad dicendū pplo: s postq̄ dīus dixerat a apenā os tuū: ⁊ dices ad eos. s. ea q̄ tibi inūgā: dīus dixit ezechieli cōdinonē pplī dicēs o Qui au. audi. ⁊ q̄ quie. q̄ escat. i. alī qui de pplo te audiēt rōbis tuis acquiescēdo: ⁊ alīq̄ q̄ escent ab auditu rōba tua repellēdo: ⁊ de istis subdit: q: dom⁹ exaspans est Secōm alios nō verbū ē impositū ezechieli ad dicendū populo in psona dei. o Qui audit ⁊c. i. q̄ vult audire audiat ⁊ q̄ nō vult dimittat: ⁊ ē modus loquēdi illī⁹ q̄ grauē ⁊ moleste portat duritiā audientiū: iō subdit: q: dom⁹ exaspans est.

In ca. iij. vbi dī in postil. Et audiui post me vocē p monōis.

Ec vox magne p monōis vī significare q̄ in carnatio dei q̄ ppbē fuerat i p̄cedēnb⁹ reuelata: erat maxime virtuē ⁊ potētie: vñ declarās q̄d sonabat p illā vocē subdit. Bēdicta gl̄ia dīni de loco suo. q̄ rba ppbē p dicto ppositio adpt ank: q: de bēdicitate deifica p incarnatiōē ppte dī. Bēdicta gloria dīni: ⁊ qd̄ sequit. De loco suo. cōsider huic qd̄ dī michee. i. ca. de hac mā. Ecce dīns egredie de loco suo: ⁊ descēder ⁊ calcabit sup excelsa terre. Et nota q̄ dixit ppba. Et audiui post me vocē. nō ēsi dixit aī me nec cōtra me: vt inueret q̄ benedicta gl̄ia dīni de q̄ loquebat post eū erat vētura: eo mō q̄ iohes dixit Io. i. ca. Post me venit q̄ aī me fact⁹ est. Ca. iij.

Tu fili hominis

Postq̄ descripta ē officij impositio. B pūr ponit impositi executio: ⁊ diuidit in duas pres: q: p ponit ciuitatē ⁊ ppli destructio. scō destructionis rō. c. xv. Prima adhuc in duas q: p denūciat ciuitatis ⁊ ppli exterminiū. scō aufert remediū. c. xiij. Prima adhuc in tres: q: p dicta destructio p dicit. scō multiplex ab boiario in hierlm ondi tur. c. viij. tertio scriptura ad ppositū reuertit. c. xi. p ma adhuc diuidit in q̄tuor: q: p describit ipsī⁹ hierlm obsidio: secūdo ppli sui vastatio. c. v. tertio terre depopulatio. c. vi. q̄rto dicte vastatiōis accelerātio. ca. vij. Pūs aūt capitlm in duas pres diuidit: q̄a p describit obsessio ciuitatē: scō ex hoc sequēs

nem vero ei⁹ de manu tua regrā. Si aūt tu annūciaueris iusto vt ñ peccet iust⁹: ⁊ ille nō peccauerit: viuēs viuet q: annūciasti ei: ⁊ tu aiaz tuā libasti. Et[a] facta ē ibi sup me man⁹ dīni: ⁊ dixit ad me. Surge[b] egredere in cāpuz et ibi loq̄r tecū. Et[c] surgēs egressus sum in cāpū ⁊[d] ecce ibi gl̄ia dīni stabat q̄si gl̄ia quā vidi iuxta fluuiū chobar ⁊[e] cecidi in facie meā. Et[f] ingressus ē in me spūs: et statuit me sup pedes meos: ⁊ locut⁹ est mihi: ⁊ dixit ad me. Ingredere[g] ⁊ includere in medio dom⁹ tue. Et tu fili hois ecce data[h] sūt sup te vincla et ligabūt te in eis: ⁊ non egredieris in medio eorū: ⁊[i] linguā tuā adhererе faciā palato tuo: ⁊ eris mutus nec q̄si vir obiurgans q̄[k] domus erasp̄ās est. Cū[l] aūt locut⁹ fuero tibi: aperiā os tuū: ⁊[m] dices ad eos. Hec dicit dīns de⁹ Qui[o] audit audiat: ⁊ q̄ quiescit quiescat q: dom⁹ exaspans ē. Cap. iiij.

c T[a] tu fili hois sume[b] tibi laterē: ⁊[c] pones eū coā te: et[d] describes in eo ciuitatē hierlm Et[e] ordinabis aduersus[f] eā obsidionē: ⁊[g] edificabis munitōes: ⁊[h] cōportabis aggerē: ⁊[i] dabis castra eā castra ⁊[k] pones arietes in giro Et[l] tu sume tibi sartaginē ferreā ⁊ pones eā in murū ferreū inter te ⁊ inter ciuitatē: ⁊[m] obfirmabis faciē tuā ad eā ⁊ erit in obsidionē: ⁊ circūdabis eā. Signū[n] est domui israel. Et[o] tu dormies sup lat⁹ tuū sinistrū ⁊[p] pones iniqtates dom⁹ israel sup eo numero[q] dierū q̄b⁹ dormies sup illud: ⁊ assumes iniqtates eorū. Ego aūt dedi tibi āños iniqtatis eorū numero dierū trecētos ⁊ nonaginta dies: ⁊ portabis

opp̄ssio famis: ibi. Et tu sume. Prima adhuc in duas: q: p describit obsidionis mod⁹: scō capituitatē vel iniqtatis rp̄s: ibi. Et tu dormies. Circa p̄mū dī. a Et tu fili hois. iste modus loquēdi frequenter fit ezechieli: cui⁹ rōnē assignāt doc. cōiter. s. ne ex eleuatiōe ep̄tēplationis obliuisceret bīuane fragilitatē. b Sume tibi laterē. s. crudū vt possint ibi p trahi figure. c Et pones eū coā te. vt videas ibi diligēter ⁊ attēte. d Et describes in eo. i. in medio eius ciuitatem hierlm. e Et ordinabis. i. describes. f Aduer. eā obsi. in circuitu eius. g Et edifi. muni. i. scribes silīndinē rumū ligneārū: ex quarū sūmitate vident ab extra illa q̄ fūt in ciuitate. h Et p portabis aggerē. i. describes portatores terre ⁊ lignorū ad implēdū fossata. i Et dabis castra. i. describes acies armatorum oppugnātes eā. k Et pones arietes. i. describes: sūt aūt arietes ligna oblonga in capite ferrata: cū q̄bus impellit mur⁹ ad cadendū: ⁊ sic videt q̄ ille later erat sanus magn⁹ vt possent in eo describi oia ista: nī i puis figuris pūt multa describi in sanis puo spacio. l Et tu sume tibi sartaginē ferreā ⁊c. p hoc designat q̄ de⁹ ad miserandū nō respiciet ciuitatē sic obsessam. m Et obfir. faciē tuā ad eas respiciēdo eā q̄si facieroma ⁊ irata: in signū q̄ de⁹ est ei irat⁹ implacabili ira: iō subdit n Signū est do. israel. i. oia q̄ dicta sūt tibi sūt sig̃ obsidiōis ⁊ destructiōis hierlm o Et tu dor. Hic pūr ponit capituitatē tp̄s sm lannos: ⁊ p q̄tum ad capituitatē, p. mbuū q̄ vocant hic dom⁹ israel: cū dī. Et tu dormies sup lat⁹ tuū sinistrū p qd̄ designat regnum p. mbuū qd̄ a p̄ncipio recessit a cultu dīno sub hieroboā rege p q̄ fecē virulos aureos. iij. Reg. xij. p Et po. iniqtā. do. israel sup eo. ⁊ per iniqtates intelligunt hic pene p iniqtatibus infliere. q Numero dierū q̄bus dor. sup illō. s. sup lat⁹ sinistrū: ⁊ subdit numerus dierū ccc. ⁊. xc. dierū ad designandū q̄ tot ānis dom⁹ israel erit in captiuitate ⁊ afflictōe p iniqtatib⁹ suis: tot enī āni vt dicūt doctores israelite fuerunt a p̄ma capituitate regni decē mbuū: quā fecerūt heglam p balassar q̄ capituauit duas trib⁹ cū d. midia existēres vltra iordanē ⁊ eas hoc

aliquos de illis q̃ erãt citra iordanẽ: vsq̃ ãnnũ assueri. xl. q̃ filios israel
a periculo mortis liberauit aman ⁊ filios ei⁹ suspẽsis: vt habetur in libro he/
ster: de eductione aũt hui⁹ numeri annorũ ꝑ tpa regũ hic omitto et eã q̃
postea dicet. Postea subdit tpus captiuitatis regni ouarũ tribuus
qd̃ dicit hic dom⁹ iuda a cũ di. r Et cũ cõple. hec dor. sup lat⁹ tuũ
dextrus. p qd̃ designat
regnũ iuda: qt firmius
adhesit dño sicꝯ ps dex/
tera est fortior: ⁊ lõge ter/
dius recessit a cultu di/
uino q̃ regnũ israel: vt p 5
iiij. Reg. ⁊. ij. paliꝑ.
s Et assumes iniq. do
mus iuda. i. designabis
captiuitatẽ ꝑ ei⁹ iniqui
tate inducendã.
t Quadraginta dieb⁹
quoꝝ significatio sub/
dit cũ di. v Diem
ꝑ anno. i. quot diebus
domies sup lat⁹ tuum
dextrũ. tot ãnis durabit
captiuitas dom⁹ iuda

iniqtatẽ dom⁹ israel. Et cũ cõpleue
ris hec: dormies sup lat⁹ tuũ dex/
trũ secdo: ⁊ assumes iniqtatẽ do
mus iuda q̃draginta dieb⁹ Die
ꝑ anno die inq̃ꝝ, ꝑ ãno dedi tibi.
Et ad obsidionẽ hierlim conuer
tes faciẽ tuã: et brachium tuũ erit
erectũ: ⁊ ꝓphetabis aduersus eã
Ecce circũdedi te vinculis ⁊ nõ
te cõuertes a latere tuo in lat⁹ ali
ud donec cõpleas dies obsidiõis

tue. Et tu sume tibi frumentũ et
hordeũ ⁊ fabã ⁊ lentẽ ⁊ milium et
vicã: ⁊ mittes ea in vas vnũ: ⁊ fa
ces tibi panes numero dierꝝ qb⁹
dormies sup lat⁹ tuũ. Trecentis
⁊ nonaginta dieb⁹ comedes illud
Cibus aũt tu⁹ quo vescetis erit
in pondere viginti siclorũ in die.
Vt tpe vsq̃ ad tpũ comedes illd
Et aquã in mẽsura bibes sextam
ptem hin. Vt tpe vsq̃ ad tpũ bi-

ti. xl. i. Reg. iiij. cui successit samuel. Isti ãni simul iuncti faciunt
annos. clvij. ⁊ sic habemus. viij. ãnos superfluos q̃ sic rõnabiliter
pũt rescindi: ꝓ ei scriptura dicat ꝙ ionis israel fornicat⁹ fuit in
ꝙ hoth facto a gedeone applicãdo illud ad cultũ idolorum: tũ
nõ dicit ꝙ hoc fuerit immediate post mortẽ gedeonis: ꝓ forte fu
perũt isti octo an
ni aũ vel aliq̃ ps
eorũ. Iteꝝ aliqũ
dimidi⁹ ãnus vl
minor: ps vnius
iudicis ꝑ ãno in
tegro ꝓpurat: vt
qũ instituit in fi/
ne ãni vel p⁹ me
diũ: ⁊ sic fm pla/
res iudices pũt
rescindi fm veri
tatẽ isti octo ãni
vel ps eorũ a nu
mero positi i scri
ptura. nec tũ ppẽ
hoc scriptura cõ
tinet falsum: q̃a
loquit fm cõem modum loquẽdi: sicut si rex frãcie coronaret in
nativitate dñi: diceret regnare illo ãno. s. ãno dñi tali i pascha
re sequẽti incipiet ãnus secũdus sue coronatiõis fm cõem mo/
dum loquẽdi, ꝓpter mutationẽ numeratiõis fm ãnos dñi. Nu
merus aũt annorũ iniqtatis dom⁹ iuda incipit a rẽpe manasse
regis iude q̃ horribiliter peccauit ⁊ ꝓplm peccare fecit: ponẽdo
idola in tẽplo dñi: vt hi. iiij. Reg. xxi. ppẽ qd̃ sententia dñi de futura
captiuitate ꝓpli ascribit peccatẽ manasse. iiij. Reg. xxiij. vbi dicit
Verũtũ nõ est a uersus dñs ab ira furoris sui quo irat⁹ est fu/
ror ei⁹ ꝓtra iudeã ꝓpter irritatiões q̃bus ꝑuocauerat eum ma
nasses. Dixit itaq̃ dñs. Etiã iudã auferã a facie mea. Verũ
ille manasses penituit: ⁊ postea fideliter regnauit: ⁊ idolatriã
abstulit: ꝓpter qd̃ totũ tpus suũ nõ ponit in peccato iude. Ipse
xvi. ãni pmi. ⁊. ij. quib⁹ regnauit amon pessim⁹: cui successit iosi
as: de cui⁹ tpe nihil ponit q: fuit sanctissim⁹: cui successerũt duo
filij ei⁹ valde mali ioachim ⁊ sedechias ⁊ q̃libet. xi. ãnis regna
uit: ⁊ isti ãni simul iuncti: faciũt. xl. de tpe vero ioachas ⁊ iechonie
nihil ponit: ꝓ fuerint mali ⁊ idolatre q: q̃libet eorũ regnauit tũ
tib⁹ mẽsib⁹: ⁊ cõputant in tpe aliorũ. Videt enim tũ q̃ vnicũq̃
expositioni p̃dicte addendũ sit q̃. ccc. xxx. dies in quib⁹ ezechi
el iacuit sup lat⁹ sinistrũ ⁊ dextrũ fuerint signũ tpis obsidiõis
hierlim: q: in textu dr post p̃ceptũ de dicta iacẽtia. Et cõuertes
faciẽ tuã ad obsidionẽ hierlim. qd̃ sic pũt declarari: hierlim fuit
obsessa a chaldeis ãno sedechie. ix. decimo mẽse. x. die mẽsis. ⁊
capta fuit ãno. xi. sedechie mẽse. iiij. ix. die mẽsis: vt hi. iiij.
⁊ sic a p̃ncipio obsidionis vsq̃ ad finẽ eius fluxit ãnus integer
⁊ q̃nq̃ mẽses: ⁊. xxviij. dies. ezechiel aũt dormiuit sup lat⁹ suũ
sinistrũ. ccc. xc. dieb⁹: ⁊ sup dextrũ. xl. dieb⁹: qui simul iuncti faciũt
ccc. xxx. dies quoꝝ. ccl. xv. faciũt vnũ annũ integrũ: ⁊ remanent
lxv. dies qui faciũt duos mẽses ⁊ sex dies. ⁊ sic tpus obsidiõis
hierlim vsq̃ ad ei⁹ captionẽ nõ excedit tpũ dormitiõis ꝓphete
sup vtrũq̃ lat⁹: nisi in trib⁹ mẽsibus. ⁊. xxij. dieb⁹. Et rõnabili
ter pũt dici ꝙ tanto tpe fuit interrupta obsidio: q: chaldei au/
dientes ꝙ egyptij veniebãt in auxiliũ iudeoꝝ reliquerunt obsi/
dionẽ vt obuiarẽt eis q̃b⁹ fugatis ad obsidionẽ redierunt: vbi di
cit. xxxvij. ⁊ in tali recessu ab obsidione ⁊ reditu tãti exercitus
bõ superũt tres mẽses ⁊. xxij. dies: ⁊ sic hi ꝓpositũ. s. q̃ tpũ ob
sidionis hierlẽ ⁊ tpũ dormitiõis ꝓphete fuerũt eq̃lia. pũt redi
scriptura ad describendũ obsidionẽ hierlẽ cũ di. v Vt ad
obsidionẽ hierlim ꝓuer. fa. tuã. q̃si vultu irato respiciẽdo hierlẽ
⁊ pl̃ notãdo irã dei ꝑ ipam x Et bra. tuũ erit extentũ. i. erit
tũ, ad designãdũ cõminationẽ vindicte dei sup eã. y Et
ꝓphetabis aduersus eã pnũciãdo ei⁹ subuersionẽ z Ecce etiã te
vinculis. nõ sup dicto a Et nõ reconuer. ⁊c. donec ꝓpleas di.
obsi. tue. i. reclusiõis in domo tua: quoꝝ nũerus. ũ. est positus. s.
ccc. xc. ⁊ iterũ. xl. b Et tu sume. Hic pũt describi oppressio
famis secutura ex lõga obsidione hierlim: sicut hi. iiij. Reg. vi.
⁊ describit hic ꝑ quandã parabolã q̃ ꝓmo ponit. scdo exponit:
ibi, Et dixit, Circa pmũ di. b Et tu sume tibi frumentum

bes illud. Et ẗ̃ si subcinericium hordaceũ comedes illud: ⊤ [a] ster core qõ egredit̃ de hoie opies illud in oculis eorũ. Hec dicit dñs Sic comedẽt filij isrl̃ panem suũ polluti inter gẽtes ad q̃s eijciam eos. Et dixi. A[b] a a dñe de⁹. Ecce aia mea nõ ẽ polluta: ⊤ [c] morticinũ ⊤ laceratũ a bestijs nõ comedi ab infancia mea vsq; nũc ⊤ nõ est ingressa os meũ ois caro immunda Et dixit ad me. Ecce[d] dedi tibi fimũ boũ ꝓ stercoib⁹ hũanis: ⊤ [e] facies panez tuũ in eo. Et[b] dixit ad me. Fili hois: ecce[f] ego cõteraz baculũ panis in hierlm ⊤ [g] comedẽt panẽ suũ in põdere ⊤ [h] i solicitudine: ⊤ aquam in mẽsura ⊤ in angustia bibẽt: vt[i] deficiẽtib⁹ pane ⊤ aqua contuat[k] vnusq;q; ad frẽm suũ ⊤ [l] cõta bescat in[m] iniquitatibus suis. Capi. v.

e Tu[a] ⊤ fili homis sume[b] tibi gladiũ acutũ radentẽ pilos: ⊤ assumes eũ ⊤ [c] duces p[d] caput tuũ ⊤ per barbã tuã ⊤ [e] assumes tibi statera põderis ⊤ [f] diuides eos. Tertiã[g] partem igni cõbures in medio ciuitatis iuxta cõpletionẽ dierũ obsidionis: ⊤ [h] assumes tertiã partez ⊤ cõcides gladio in circuitu ei⁹: tertiã[i] vero aliã dispges in ventũ: ⊤ [k] gladiũ nudabis post eos. Et[l] sumes inde paucũ[k] numerũ ⊤ ligabis eos in summitate pallij tui Et[l] ex eis rursum tolles ⊤ ꝓijcies eos in medio ignis ⊤ cõbures eos igni: et[m] ex eo egrediet[n] ignis in omnẽ domũ isrl̃. Hec[o] dicit dñs deus. Ista[p] est hierlm. In[q] medio gẽtũ posui eã: ⊤ in circuitu ei⁹ terras Et[r] cõtemp sit iudicia mea vt plꝰ esset ipia q̃z gẽtes: ⊤ ꝓcepta mea vltra q̃z terre q̃ in circuitu ei⁹ sunt Iudicia enim ꝓiecerũt: ⊤ in preceptis meis nõ ãbulauerũt Idcirco hoc dicit dñs de⁹. Quia[s] superastis gẽtes q̃ in circuitu vro sunt ⊤ in ꝓceptis meis nõ ãbulastis: ⊤ iudicia mea nõ fecistis: ⊤ [t] iuxta iudicia gentũ q̃ in circuitu vro sunt nõ estis opati: ideo hec dicit dñs deus.

⊤ tu fili hois. Hic ꝓfir describit ppli hierlm destructio: ⊤ ꝓmo ad hoc pabola ponit. scdo exponit: ibi. Hec dicit dñs. Parabola aũt ista nõ solũ est verbi sz facti: ideo dr ꝓpbere. b Sumendi gla. acutũ. in beb. hr. rasoriũ. c Et duces. i. duci facies.

d Per caput tuum ⊤ barbam. non enim posset hoc facere ꝓpria manu ꝓpria: sz fecit hoc per ministros: ⊤ idẽ intelligẽdũ est de dictis. c. ꝓcedẽ. vt de cocõe panis ⊤ hmõi q; ꝓpria iacẽs sup latꝰ suũ sinistrũ imobilit nõ poterat b facere manu ꝓpria. e Et assu. et bi statera põderis. i. aptam ad ponderandũ.

f Et diuides eos. s. pilos capitis tui ⊤ barbe ẗ tres ptes eqles: ⊤ q; b nõ poterat bũ fieri nũerando ꝓ capit fieri põderando. g Tertiã partem igni cõbures in medio ciui. s. hierlm descripte in latere: ad designãdũ q̃ tertia ps ppli hierosolimitani moriet̃ fame ⊤ peste obsidionis rẽpe: ⊤ hec pena vocat̃ cõbustio ignis. In scriptura etiã sacra frequenter noie ignis intelligitur alia pena.

h Et assu. ter. partem ⊤ cõcides gladio in circuitu ei⁹. ad designandũ q̃ magna ps ppli hierosolimitani occideret̃ a chaldeis extra muros q; aliqũ exibãt ad irruẽdũ sup obsidionẽ ⊤ ibi occidebant̃ saltẽ multi nõ poterẽt se retrahẽ intra ciuitatẽ: aliq; etiaz occulte fugientes de ciuitate capiebant̃ a chaldeis occidebant̃.

i Et aliã. ter. partem in ventũ. b in pte dr ꝓ fugitiuis in egyptũ pꝰ captiõez ciuitatis: vt hr hiere. xlij. b Et gla. nuda. post eos q; nabuch. postea intrauit egyptũ: illos prim occidit prim captiuauit sicẽ eis ꝓdixerat hieremias i Et assu. inde. i. de ista tria pte k Paucũ nu. ⊤ liga. eos ⊤c. ad designandũ illos q̃ postea ducti sũt in babylonẽ captiui ⊤ i vita ꝓsuari. l Et ex eis rur. tol. ⊤ ꝓj. eos in me. ignis. ad designãdũ achab ⊤ sedechiã q̃s in igne fripit rex babylonis: vt hr hiere. xxix.

m Et ex eo. hoc ẗ ex illo igne seu cõbustione. n Egre. ignis in oẽm do. isrl̃. i. in repano pene seu maledictiõis. Exponitur nõe etiã illorũ duorũ assumpt⁹ ẽmod⁹ cõis loquẽdi in ppl̃o isrl̃: vt cũ vn⁹ maledicere alteri dicebat: sicut hi ꝓpingat sicẽ cõtigit achab ⊤ sedechie: sicẽ dr hiere. xxix. sic exponit ista ista Ra. sa. Expositores aũt latini exponũt de pena reuertentũ de babylone: q̃ muros ciuitatis repauerũt in angustia magna: vt hr libro neemie: ⊤ de malicia q̃rũdã q̃ tpe machabeorũ cõcitauerũt gẽtiles ꝑ iudeã: vt hr. i. ⊤. ij. mach. sz ꝓma expõ planior ⊤ magis ꝓsona lre vi o Hec dicit. hic ꝓfir ponit expõ pabole: ꝓ ẽtrõ dicte destructionis assignat. scdo pabola ad ꝓpositũ applicat: ibi Terniã ptẽ. Circa ꝓmũ dr. p Ista est hiere. i. ciuitas quã in latere descripsisti hierlm signat. q In me. gen. po. eã. q; sita est in q̃rto climate terre habitabilis septẽ diuinitatib⁹ distincte. r Et ꝓtẽ. tu. mea: vt plus cẽt ipia q̃ gẽtes duplici rõne. s. q; gẽtes leges sibi traditas a suis maiorib⁹ fuauerũt: iudei vero legẽ a deo sibi datã reliq̃rũt vũ hiere. ij. dr. Si mutauit gẽs deũ suũ. i. nõ mutauit: ⊤ subdit. Populus aũt meꝰ mutauit gloriam suã. i. deũ suũ in idolũ. Ire ꝓpter multitudinẽ bñficiorũ a deo receptorũ in legis datione ⊤ manne celestis nutritiõe ⊤ similib⁹ q̃ nõ fecerat deꝰ alijs gẽtib⁹ fm q̃ dicit ps. qlvij Nõ fecit taliter omi nationi ⊤c. Ingratitudo vero aggrauat alia peccata: ideo sequit s Quia supastis gẽtes. s. in malicia t Et iuxta

et. valde⁹ etiã solẽt muniri ciuitates ꝑ obsidionẽ. c Et facies ibi panes numero dierũ. s. ccc. xc. panes. d Cibus ⊤c. erit in põdere. sicut fit in tpe obsidionis q̃ victualia incipiunt deficere. e Ligum stareres in die. stater vero idẽ est qõ dimidia vncia: vt dicit Isidorus. xvi. ethimologiarũ. f A tpe vsq; ad tpus. i. a principio. ccc. xc. dierũ vsq; ad fines qualibet die vnũ panem.

g Et aquam in mẽsura bibes sextas partẽ hin. i. sextarij. b A tpe vsq; ad tpus bibes illud. s. q̃libet die sextam partẽ vnius sextarij Quãtitas huius sextarij ⊤ decem vnciarũ panis ꝓ dicti nõ est nota certa: q; mensure ⊤ põdera multũ variant̃ fm rẽpa ⊤ puinciaꝰ diuersas ãmo etiaz in eadẽ puincia ⊤ i locis ꝓpinquis sicut sextarꝰ vini minor est sanctus pius q̃ in villa sancti dionisij: nũ ex circũstantia litte re satis ps q̃ nõ erat tanta q̃ sufficeret ad cibũ ⊤ potũ cõuenientẗ ipsi⁹ ezechielis: s magis erat ad tpandus famẽ ⊤ sitim eius: talis etiã portio datur q̃ victualia incipiũt deficere in obsidionibus.

h Et sterco. qõ egre. debo. opies illud. in beb. hr. Coquet̃ illõ dictio etiã hebraica q̃ hic ponit equiuoca est ad opire ⊤ coquere. hebrei tñ videnꝯ hic melꝰ dicere: q; in aliquib⁹ terris vbi est defectꝰ lignorũ colligunt̃ stercora boũ deficcata in cãpis: ⊤ indefit ignis ⊤ idẽ posset fieri de stercoib⁹ hũanis: sed cẗ nimis abhominabile: sic igit̃ ad designandũ q̃lter iudei comederent cibum abhominabilẽ in terris alienis vbi ducerent̃ captiui: precepit deꝰ ꝓpbe q̃ faceret ignẽ de stercoib⁹ boũm deliccatis ⊤ in tamio calefacto illo igne coqueret panẽ suũ: sz q; ꝓpbta b boũm ei dixit. i A a dñe de⁹. ⊤ dicũt expositores aliq̃ q̃ b tri plicat̃ a ad denotandũ horrorẽ triplicẽ. s. vilitatis ma tetie trãsgressiõis legis dine ⊤ captiuitatis significare: sz b ꝓcedit ex ignorantia hebrei fmonis in q̃ est hic vna tñ dictio ⊤ sonat aba: et est interiectio admiranẽ seu cõquerẽtis sicut dictũ fuit. i. ca. hieremie. k Et morticinũ ⊤ laceratũ a bestijs nõ comedi. q. d. adhuc cẗ mihi grauꝰ vesci pane sic abhominabili. l Ecce dedi tibi ⊤c. in hoc tpauit ꝓceptũ. a Et facies panẽ tuũ in eo. i. coques mõ ꝓdicto. b Et dixit. Hic ponit ꝓdicte pabole expositio seu applicatio expñdo famẽ in hierlm futuraz eũ dr. c Ecce ego cõterã ba. pa. i. sustẽtamentũ cuiuscunq; cibi q̃ noie panis intelligit̃ in scriptura. d Et co. pa. in põdere. i. nõ ad saturitatẽ: sz famẽ aliquãtulũ rẽpandã. e In solicitudine. ꝓpter diminutionẽ victualiũ: ⊤ inuasionẽ obsidẽtium. f Et deficiẽtib⁹ pane ⊤ aq̃. i. finaliter deficiet ois cibus ⊤ potꝰ. g Contuat vnusquisq; ad frẽm suũ. nõ poterõ sustinere ꝓ debilitate ⊤ timore. h Et cõtabescat. i. deficiat. i In iniq. suis. i. ꝓpter iniq̃tates quas opati sunt ꝓtra deũ ⊤ ꝓximũ ⊤c.

Capitn. v.

iudicia gentiũ ꝛc.i.min⁹ iuste q̃ ipe viuastis. v Faciã in medio tui iudicia.i.vidicas iustiçie mee. x Et faciã in te q̃ nõ feci.s.rempo rib⁹ prenins. y Et quib⁹ similia vltra nõ fa. Istud vltra non si gnat ppetuitatẽ s pte p⁹: sicut ꝛ illud Esa.ij. Et nõ exercebũtur ad p liũ: sicut plenu⁹ fuit ibi dictũ. Iz ipo ꝛtar repul lõgũ.s.quoulq̃ iterent tales abhomiatões vl maiores: qõ ipleuerunt iudei i occasiõe xpi: pro pter qõ incurrerũt tanta mala vl maiora p romanos quãta incurrerũt p chaldeos: nõ subdit.

z Comedẽt pa.su.ꝛc. hoc ci in vtraq̃ obsidi one.s.chaldeoꝝ ꝛ roma noꝝ fuit impletum.

a Idcirco vi.c.di.do.i. sic vez ẽ q̃ ego suz vita p essentiã.i.ta vez ẽ q̃ i feram dictã penã.

b Pro eo q̃ sanctum meũ.i.rẽplũ meo nemi cõsecratũ. c Violasti ꝛc.s.ponẽdo ibi ido la: vt hi.i.Reg.xxi.

d Ego quoq̃ p fringã i.te destruã: sicut lage na in ptes minias p fra cta e Et nõ p.ocu. me⁹.in exterioꝛi effectu

f Et nõ misere.affectu interioꝛi. g Tertia ps.hic p ñr pabola. ñ. posita ad ꝓpositũ ap plicat ꝛ ex p dicẽ expo nẽdo istam pabole partz ista vsq̃ ibi. h Et ꝓpleb.fu.me.ꝛc.loquit de seipso ad modũ bo mis irati: cui⁹ ira q̃ desit inflicta vindicta.

i Et cõsola.passiones essi irascibiles terminã tur i passiões cõcupisci biles: vindicãs essi ma luz sibi illatũ valde de lectatur.q. rbero.ꝛ.iij. et bi.dicit. Ira dulcior melle in pectoribⁿ viro rũ lãqsit. k Et sci eur.p experientiã pene a me illate. l Quia ego dñs. potẽs vindi cram facere. m Et da.te in desertũ. q̃ pus eras magnifice habita ra: ꝛ loquit de bierlz de structuda. n Et in obprobriũ que añ fue ras supime honorata.

Ecce ego ad te: ꝛ ipe ego faciã[a] i medio tui iudicia i oclis gẽtiũ: ꝛ[b] faciã in te q̃d nõ feci: ꝛ[c] q̃bus simi lia vltra nõ faciã: ꝓ pter omẽs ab homiationes tuas. Idcirco[d] pres co medẽt filios suos in medio tui: et filij comedẽt[z] pres suos. Et faci am in te iudicia: ꝛ ventilabo vni versas reliquias tuas in oẽm ven tũ. Idcirco[a] vivo ego dicit dñs de us: ꝛ si ꝓ[b] eo q̃ sanctũ meũ viola sti[c] in oibus effusionibus tuis ꝛ in cũctis abhomiationib⁹ tuis: ego[d] quoq̃ cõfringã ꝛ[e] nõ pcet oculus me⁹ ꝛ[f] nõ misereboꝛ. Tertia[g] ps tui peste morient ꝛ fame ꝗsumẽt i medio tui: ꝛ tertia ps tui i gladio cadet in circuitu tuo. Tertiaz vo ptẽ tuã in oẽm ventũ dispergã: ꝛ gladiũ evaginabo post eos: ꝛ[h] cõ plebo furorẽ meũ: ꝛ requiescẽt faciã indignationẽ meã in eis ꝛ[i] ꝗso labor. Et[k] sciẽt q̃[l] ego dñs locu tus suz in zelo meo: cũ impleuero oẽm indignatõez meã in eis. Et[m] dabo te in desertũ ꝛ[n] in obprobri um gentib⁹ q̃ in circuitu tuo sunt: in cõspectu omis ptercũtis. Et eris obprobriũ ꝛ[o] blasphemia et rẽplũ ꝛ stupor in gẽtibus que in circuitu tuo sũt cũ fecero in te iudicia in fu rore ꝛ in indignatiõe: ꝛ in increpa tionib⁹ ire: q̃ ego dñs locut⁹ sum q̃[p] mifo sagittas fames pessimas q̃ erũt mortifere: ꝛ quas mittaz vt dispdã vos: ꝛ fam ẽ ꝗgregabo su per vos: ꝛ cõterã⁹ in vob baculuz panis: ꝛ immitã in uos famẽ ꝛ bestias pessimas vsq̃ ad internitionẽ Et[q] pestilentia ꝛ[r] sanguis transibit[n] p te ꝛ gladiũ inducaz sup te. Ego[s] dñs locut⁹ suz. Capi. vj.

e T[a] factus est sermo dñi ad me dicẽs. Fili[b] hois: pone faciẽ tuã ad mõtes israel: ꝛ ꝓpheta bis ad eos ꝛ dices. Mõtes israel audite vbũ dñi dei Hec dicit dñs de us mõtib⁹ ꝛ collib⁹ rupib⁹ ꝛ val libus. Ecce ego inducã sup vos gladiũ ꝛ[c] dispdam excelsa vra: ꝛ demoliar aras vras ꝛ cõfringẽt simulacra vra: ꝛ deijciam[d] interfe ctos vros añ idola vra. Et dabo cadauera filioꝝ israel ante faciẽ simu lacroũ vestroꝝ: ꝛ dispgã ossa vra circũ aras vras in cibus habitatõ nibus vris. Ciues deserte erunt ꝛ excelsa demolienẽ ꝛ dissipabun tur: ꝛ intenbũt are vre ꝛ cõfringẽ tur: ꝛ cessabũt idola vra: ꝛ cõterẽ tur delubra vra: ꝛ delebunẽ opera vra: et cadet interfect⁹ in medio vri: ꝛ[f] scietis q̃ ego sum dñs: et[g] relinquã in vobis eos q̃ fugerint gladiũ in gẽtib⁹: cũ dispsero vos in terris ꝛ[h] recordabunẽ mei liberati vri in gẽtib⁹: ad q̃s captiui du cti sunt: q̃[i] cõtriui cor eoruz forni cans[k] et[l] recedẽs a me: et oculos eorũ fornicantes post idola sua: et displicebũt sibimet sup malis q̃ fe cerũt in universis abhomiationi bus illis: et[m] sciẽt q̃ ego dñs: non frustra locut⁹ suz vt facerẽ eis ma

ca.se. Prefens aũt ca. in res ꝓres diuidit: q̃ ꝓmo describit in dee gũalis vastatio: scdo aliquoꝝ spãlis reseruatio: ibi. Et reli quã. tertio ceteroꝝ finalis destructio: ibi. Hec dicit. Circa ꝓmũ dicit. b Fili bo.po.fa.tu.i.respice terrã isrl vultu irato ad designandũ irã dei cõtra ipsam. Hec di.do.de⁹ mõ.ꝛ cel.ꝛc.q.

d. nullus loc⁹ ro manebit in dissol sus ab aduersa rios discumẽtib⁹ vbiq̃ ad interfi ciendũ boses la tirãtes: ꝛ rapien dũ sibi bona ab scõdita ꝛ cõburẽ dũ edificia

d Et disper.ex cel.vrã.vbi colo bant idola.

e Et deijciã in terfectos ve.ꝛc. q̃ corpa interfe ctorum vbiq̃ di mittens in sepul ta.cetera parem in fra vsq̃ ibi.

f Et scietis q̃ ego sum do. per perientiã vindi cte mee.

g Et reliquã. ñ ꝓ ñr describit ali quoꝝ spãlis re seruatio: q̃ ad ñ sunt reseruandi in vita ꝛ ducti inter gẽtiles: vt p po nitentiã ad deũ ꝗuertẽt ꝛ ado in piculis libera rent: ꝛ ex tali li beratiõe mirabi li milti gẽtiles cõ uertẽt ad fidẽ vnius veri dei cui i libro hester legit esse factum liberato ppto a pseuũõe aman ꝛ dañ.iij. vbi ꝗ q̃ liberatis mb⁹ puerꝝ de camio ignis rex ꝓpit p totũ regnũ suũ reueren deũ eli ꝛ hoc est q̃d dñ.

g Et cõdi.in vo. eos qui fugerint gladiũ.s. chaldeo rũ ad vitam re

o Et blasphe.exẽplũ ꝛc.ex hoc essi q̃ vi debat tanta destructio dicebat q̃ hoc cõtigerat ꝓpt bombilia ma la q̃ fuerãt in ea. p Qñ mi.fag.fa.pessimas.dicit essi vegen⁹ lib. de re militari: q̃ in ciuitatib⁹ obsessis: ꝛ aliq̃ in castris acri⁹ pugnat fames q̃ gladius. q Et cõte.in vo.ba.panis.i.esse sustentamẽ tũ cibi r Et besti.pessimas ꝗ pentes ꝛ aialia venenosa ad vos in troicandũ ꝛ inficiẽdũ flatu ꝛ morsu s Et pestilẽtia.i.aer corrupt⁹ t Et sanguis.i.gladius effundẽs sanguinẽ. v Transibũt p te. ꝛ subdit. x Ego dñs locu.sum.cuius verbũ nõ põt esse fallum: ꝛ si e pena dicta infallibiliter veniet. Capm.vi.

Factũ est. Postq̃ descripta est bierlm obsidio: ꝛ ppli eius de structio.hic p ñr describit toti⁹ iudee vastatio: ꝛ diuidit in du ao pres: q̃ ꝓmo describit hec vastatio.scdo vastationis accelerato.

seruati. b Et recorda.mei libe.vri. vt ps in exẽplis posita

i Quia cõtriui cor eorũ. vexatione dãre eis intellectum.

k Fornicãs.p idolatriã. l Et recedẽs a me.latriã negligẽ do: ex hoc videt q̃ nõ bene dicãt q̃ exponũt passuz istũ de apo stolis ꝛ alijs credentib⁹ ꝛ iudeis: q̃ nõ fuit in eis penitẽtia de idolatrie peccatis q̃ hic tangunt: q̃ illo tẽpore ꝛ añ p longũ tẽ pus cessauerat idolatria in iudeis. m Et sciẽt q̃ ego dñs nõ fru.locu.sum vt face.eis malũ hoc.s.pene: dicit essi phon. v. et hic ostũ: q̃ pene sunt quedã mediciae ad peccati correctionem ꝛ ideo sicut medicia dicit esse frustra q̃n nõ inducit sanitatẽ: sicut pena inflicta dicit esse frustra q̃n ad eã nõ sequit correctio: sic di bierem.ij. Frustra percussi filios vestros: disciplinã nõ receperunt. sed si inde sequit correctio: sicut in ꝓposito: tũc nõ est frustra

tú hoc Hec dicit dñs de⁹. Percute⁰ manú tuá et⁵ allide pedem tuú: et⁹ dic heu ad oés abhomina tiones malorú domus ísrl: qr¹ gladio fame ⁊ peste ruitur sút Qui⁸ lóge est peste¹ moriet: q¹¹ aút ppe gladio¹ cornet: et¹ q relicr⁹ fuerit ⁊ obsessus fame moriet Et ⁊ple bo indignatóes meá in eis: ⁊³ scietis qr ego dñs: cú² fuerint interfecti vri i medio idolor vroú in circuitu aranú vrar: in omni colle excelso ⁊ in cúctis súmitatib⁹ montiú: ⁊ subt⁹ oé lignú nemorosuz ⁊⁵ subt⁹ vniuersaz quercú frédosam locú vbi⁶ accédenút thura redolé tia vniuersis idolis suis. Et⁷ erté dabz manú meá sup eos: ⁊⁸ faciam terrá eor desolatá ⁊⁹ destitutá a¹⁰ deserto deblatha in¹ oibus habitationib⁹ carú: ⁊¹² sciét qr ego dñs

e Tu¹ fact⁹ est fmo La. vij dñi ad me dicés. Et tu fili hois. Hec dicit dñs de⁹ terre israel Finis¹ vcit: vcit finis sup² qtuor plagas terre. Núc finis sup te: ⁊ i mittá furorē meú in te Et⁵ iudicabo te iuxta vias tuas Et ponā córa te oés abhoiatóes tuas. Et⁶ nó pcet oculs me⁹ sup te ⁊⁷ nó miserebor: sz⁸ vias tuas ponā sup te: ⁊ abhomiatóes tue i medio tui erút ⁊ scietis qr ego dñs Hec dic dñs de⁹. Afflictio¹ vna afflictio ecce vcit. Finis² vcit: venit finis. Eui gilauit aduersuz te: ecce vcit Venit cómitio sup te q habitas in terra Venit tps: ppe est dies occisionis ⁊³ nó glie montiú. Núc de p pinquio effundā irá meá sup te: et cóplebo furorē meú in te Et iudicabo te fm vias tuas: ⁊ imponaz tibi omia scelera tua. Et nó pcet oculs me⁹ nec miserebor: sz vias tuas ponā tibi: ⁊ abhomiatóes tue in medio tui erút: ⁊ scietis qr ego sum dñs percutiés. Ecce dies ecce venit. Egressa est pcritio. Floruit¹ virga: germiauit² supbia iniqtas³ surrexit in⁴ virga impietatis. Nó⁵ ex eis: ⁊⁶ nó ex pplo: neqz⁷ ex sonitu eor: ⁊⁸ nó erit reges in eis Venit¹ tps: appropinquit dies. Qui² emit nó letet ⁊³ q védit nó lugeat: qr ira sup oém pplm eius qr q védit ad id qd védidit nó reuertet ⁊⁴ adhuc in viuentib⁹ vita eor. Visio⁵ enim ad oém multitudiné eius nó⁶ regrediet: ⁊⁷ vir iniqtate vite sue nó cófortabit. Canite⁸ tuba ppare et oés: ⁊⁹ nó est q vadat ad plii. Ira¹⁰ enim mea sup¹¹ vniuersuz pplm eius. Gladius¹² foris: pestis¹³ ⁊ fames intrinsecus.

fm hebreos: q fuit p potēriaz regis babylonis q fuit instrumentū dei in hac puniōe vt frequēter dictū est. ō. in esa. ⁊ biere. ⁊ sic dicit hic.

l Floruit virga. i. rex babylonis inualuit q est virga ad puniendum iudeā. m Germiauit supbia. qr victoriaz quas habebat virtute dei: ex supbia attribuebat ppie virtuti. n Iniq. fur. in via impietatis. q a suparos ⁊ captos crudeliter ⁊ impiete tractabat fm qd dī de eo Esa. xiij. Contriuit dñs baculū impiorū virgam dñantiū cedentem pplos in indignatione plaga insanabili: subiciente in furore gētes persequente crudeliter. fm alios vero hic ponit cā siue cō acceleratiōis: q fuit supbia sedechiere gis ex q rebellauit regi babylonis impiefrāgēdo suū iuramētū. q. paralipo. xxxvi. Sic ergo dī

l Floruit vga. i. sceptrū iuda: qd aliqua p pcuratē būit sub sedechia. m Germiauit supbia qr inde supbiuit.

n Iniqtas surre. qr ex hoc iuramentū trālgressus fuit o In vga impie. qr sic regnū suuz fuit impiū ⁊ vastatōne dignū. p Non erit ex eis. hoc est nó remanebit aliqs de domo sedechie: qr ipse fuit exoculat⁹ ⁊ in captiuitatem duct⁹: ⁊ filij eius occisi.

q Et nó ex pplo. qr p nm fuit captiuat⁹: prim occisus.

r Neqz ex sonitu eorū in heb. habet. Neqz ex ceru eorū. ⁊ p hoc intelligitur Iobānā filius charee ⁊ socij eius: qui post mortē godolie ducti fuerunt in egyptum vbi postea per regē babylonis fuerūt partim occisi: partim captiuati vt dictuz ē. ō. ca. v. ideo

a Percute ma. tuā. percutiēdo man⁹ adinuicē ad modū dolētis ⁊ irati. p Et allide pedē tuū. impingēdo ad lapidē ad modum homis turbati: q nó aduertit vbi pedē suū ponit.

q Et dic heu ad oés abhoiatóes. i. idolatrias, ppē penā sequentem q subdit.

r Quia gladio fame ⁊c. sic declaratū est. c. pcedē.

s Qui lon. ē. s. ab aduersarijs

t Peste moriet. i. corruptiōe aeris ⁊ mortalitate.

v Qui aūt ppe. s. aduersarijs.

x Gladio cornu et aduersario: uz

y Et q relictus fu. ⁊ obsessus. cōfidens in fortitudine murorū: fame morietur.

z Et scietis q ego dñs. p experiētiā vindicte mee

a Cū fue. infe. ve. in me. ido. vt vbi peccauerunt ibi puniant.

b Et subt⁹ omē lignū nemorosuz in talib⁹ oīb. loq ererecebāt idola: triā maxie veneris ⁊ pāpi: ibi in veneratione eorū sua exercēres luxuriā.

c Ubi accēdēt thura redolēria. q soli deo debebant offerri

d Et extendam ma. me. sup eos. i. pūtrem iusticie mee f Et fa. terrā eo. desolatam. i. vacuā ab homib⁹. g Et destitutā. bonis fructibus

b A deserto deblatha. ad qd in vna pte sui terminat iudea.

i In omib⁹ habitationib⁹ eor. i. vsqz ad finē alterū: ita q nihil remaneat qd nō sit deserti, k Et sciēt qr ego dñs. p experiētiā mee punitionis. Cap. lm. vij.

T fact⁹ est. Hic p̄ñr ponit p̄dicte vastatiōis acceleratio. Circa qd p̄mo ponit acceleratio exterminij. scdo exclusio remedij: vbi. Canite tuba. Prima in duas: qr p ponit vastatio: ius acceleratio: scdo ipsi⁹ modus vel rō: vbi. Floruit virga. Circa p̄mū dī. b Finis ve. i. finalis vastatio appropinqt: ⁊ replicat hoc ad maiorē assertionē. c Sup qtuor pla. terre. s. iudee. ita q nulla ps remaneat que nō vastet. d Et iudi. te. tu. vi. tu. i. fm opa mala q fecisti. e Et nō pcet ocu. me. effectu. f Et nō miserebor. affectu. g Sz vias tuas po. sup te. i. pōdus pene tuis opibus debite. b Afflictio vna. afflictio ecce ve. i. multiplicatio afflictionū vni⁹ veniēs super alterā. i Finis ve. toties replicat ad ostēdendū acceleratiōnem. k Et nō glie montiū. i. iudea q est terra mōtuosa. cetera patet ex dictis: qr idē frequēter repetit ad maiorē exaggerationē. l Floruit. Hic p̄ñter ponit modus acceleratōnis

s Et nō erit requies i eis. nō etiā inuenerūt requiē in egyptum sicut credebāt: vnde dicebāt. Intrabim⁹ egyptum vbi clangorem tube nō audiam⁹ ⁊c. biere. xlij. t Venit tēpus. destructionis

v Qui emit nō letet: qr eto perdet. x Et qui vēdit nō lugeat. qr eto pderet etiā si nō venderet. y Et adhuc in viuentib⁹ vita eorū. i. sufficiat eis seruare vitā si possint. z Visio etiā ad oēm multitudinē. i. visio facta ppbete de multitudinis captiuitate.

a Non regrediet. i. nō retractabit: sed pcedet in effectu. b Et vir iniqui. vite sue nō cōfortabit. sic vt possit euadere mortem vel captiuitatē. c Canite. Postqz p̄dicta est acceleratio exterminij. hic p̄ñter ponit exclusio remedij: ⁊ p̄mo ponit hec cōclusio: scdo finalis p̄clusio. ibi. Fac cōclusionem. Primū fit ostendēdo q nō possint euadere: nec se defendēdo: nec se redimendo: ideo subdit.

c Canite tuba. vos qui habetis officium exercandi alios ad bellum ⁊ loquitur ironice. quasi diceret. p nihilo facietis: subditur.

d Et nō est qui vadat ad plii. cuius ratio subditur. e Ira etiā mea. cui nullus pōt resistere f Sup vniuersuz pplm eius. s. bicelm

g Gladius foris. interficiens eos quādo inuenīntur extra ciuitatē

b Pestis ⁊ fames intrinsecus. que frequenter acrius pugnant q gladius: vt dicit vegetius lib. de re militari.

Qui in agro est gladio morietur: et q in ciuitate pestilentia et fame deuorabunt: et saluabunt q fugerint et eis. Et erunt in montib⁹ q̃si columbe qualliũ: omes trepidi vnusq̃q⁹ in iniqtate sua. Omes⁹ man⁹ dissoluent: et omia genua fluent aqs. Et accinget se cilicijs et operiet cos formido: et in omi facie pfusio: et in vniuersis capitib⁹ eor calueiũ. Argentũ eor foris pijciet: et aurũ eor in sterquliniũ erit: argentũ eor et aurũ eor nõ valebit liberare eos i die furoris dñi. Animã suam nõ saturabũt: et vẽtres eor nõ implebunt: qr scãdalũ iniqtatis eor factũ est: et ornamentũ moniliũ suor in supbiã posuerũt: et imagines abominationũ suarũ et simulacrorũ fecerunt ex eo. Propter hoc dedi eis illud in immundiciam et dabo illud in man⁹ alienorũ ad diripiendũ et ipijs terre in pdã: et cõtaminabũt illud: et auertã faciẽ meã ab eis et violabũt archanũ meũ: et introibũt in illud emissarij: et cõtaminabũt illud. Fac conclusionẽ qm terra plena ẽ iudicio sanguinẽ: et ciuitas plena iniquitate. Et adducã pessimos de gẽtib⁹ et possidebunt domos eorũ. Et desinere faciã supbiã potẽtium: et possidebunt sanctuaria eorũ. Angustia supueniẽte requrẽt pacẽ et nõ erit. Cõturbatio sup cõturbationẽ veniet: et audit⁹ sup auditũ. Et qrent visionẽ de ꝓpheta: et lex pibit a sacerdote: et consiliũ a senioib⁹. Rex lugebit: et principes induent merore: et manus ꝑplẽ terre cõturbabunt⁹ secũdũ viã eorũ faciã eis: et secũdũ iudiciũ eorũ iudicabo eos: et scient qr ego dñs.

c Factũ est in Cap. viij. ãno sexto: in sexto mense in qnta mensis: ego sedebã in domo mea: et senes iuda sedebãt coram me. Et cecidit ibi super me

a Qui in agro est. rc. repetitio est eiusdẽ sniẽ ad maiorẽ assertionem. k Et saluabunt q fugerint. ad loca inaccessibilia. i Et erunt in mon. q̃si colũ. cõuallium. i. que pus habitabãt in cõuallib⁹ secure: sed qr inde aduolãt ad mõtes timore volẽtũ eas capere sunt ibi valde trepidi: et sicsi fugitiui erũt ibi in timore positi m Vnusquisq; i iniqui. sua. i. p iniquitate sua hoc pariet

n Omes ma. dissol. timor erit manus reddit mẽbra exteriora tremẽtia: et p ꝓñs ad se defendũ inualida.

o Et oia genua fluẽt aqs. s. vrine. timor erit dissoluit vesicas et facit fluere vrinã. p Et accin. se cili. in signũ misticiẽ et anticiatis.

q Et in vniuersis capi. eorũ cal. qr p dolore trabẽt sibi capillos.

r Argentũ eor. rc. i. argentũ et aurũ non plus valebit eis q̃ sterqliniũ qr inde nõ poterũt bẽ ẽ abũ ꝓpter totalẽ defectũ victualium: nec inde poterũt se redimere de manib⁹ aduersariorum cui⁹ rõ subdit.

s Quia scandalũ iniqtatis eorũ factus est. i. p iniqtate sua corruerũt absq; resurrectione.

t Et orna. mo. su. rc. i. qr de auro et argento fecerũt ornamẽta sibi in supbiã: et simulacra ad exercendũ idolatriã: iõ nõ valebit eis in necessitate positis sed magis dabit eorũ aduersarijs: ideo subdit. v Propter hoc dedi eis illud in immũdiciã. i. nõ plus valebit eis q̃ sterqliniũ. x Et dabo illud in ma. alienorũ. i. chaldeorũ y Et auer. fa. meã ab eis. subtrahendo eis offie meũ auxiliũ. z Et violabũt. s. chaldei. a Archanũ meũ. i. rẽplũ et maxime sanctũ sanctor q̃ nullus debeat ingredi nisi summ⁹ sacerdos semel in ãno. b Et introibũt in illud emissarij. i. viles psone et ribaldi c Fac cõclusionẽ. Dic ꝓñs ponit predicti negocij finalis ꝓclusio: signãdo q illud q̃ dictũ est sit determinatum a deo absq; retractiõe. Fac cõclusionẽ: in hoc. nõ sit hõ. Fac carbenã. q. d. iã carbone sunt pãte ad ligandũ eos et ducẽdum in captiuitatẽ. d Qtũ ter. ple. est iudicio sangui. qr in ea cõdẽnati sũt innocẽtes ad mortẽ p iniq̃s iudices: ideo iustũ ẽ vt hi tatores eius occidant vel captiuent. e Et adducã pessimos. i. chaldeos q̃ erãt idolatre et crudeles valde. f Et quiescere fa. sup potẽ. i. regẽ et pncipũ et sacerdotũ g Et possi. san. eor. s. aduersarij h Angu. sup. req. pacẽ. ab aduersarijs i Et nõ erit. vũ sedechias reddidissz se chaldeis nisi timuisset illudi a iudeis q trãsfugerãt ad chaldeos: vt hõ bie. xxxviij. k Cõtur. su. cõtur. ve. i. multiplicabit vna sup aliã. l Et audit⁹. malorũ rumor. m Et qrent visi. de ꝓpheta. i. a ꝓpheta falsis: et nõ valebit eis: vel de ꝓpheta vero: qr sedechias in arto posit⁹ q̃siuit f monẽ dñi a hieremia. biere. xxxviij sz eius ꝓsilio nõ acq̃euit. n Et lex pibit a sacerdote. qr chaldei cõbusserũt legẽ. o Et cõsi. a se. i. ab ordinarijs iudicib⁹ q̃s interfecit nabuchodo. eo q relaxauerãt iuramẽtũ sedechie qõ fecerat regi babylonis: vt dicũt hebrei: nõ subdit p Rex luge. s. sedechias exoculat⁹ et in captiuitatẽ duct⁹ q Et pnceps inducẽt merore. i. pncipes sedechie. ponit emã hic singlare p pluralitẽ: sicẽ ero. viij. Venit mulca gẽ uissima. i. multitudo muscarũ. r Et man⁹ ꝑplẽ terre. i. virtutes eorũ s Cõturbabunt. qr nõ poterũt se defendere. t Secũdũ viã eorũ faciã eis. reddẽdo penã debitã p peccatis. Capl'm. viij.

Factũ est. Supius denũciata est hierlm et totũ iudee destructio. hic ꝓñs ponit multiplex abbomiatio q̃ fiebat in hierlm et fuit in pre fue destructiõis rõ. Diuidit g̃ ꝓñs capl'm in duas partes: qr p ponit cõdito reuelatiõis facte. secõo multiplicatio abbomiationis reuelate. ibi. Et dixit ad me. Prima in duas: qr p ponit reuelatiõis facte rẽ: secõo locus. ibi. Et emissa. Circa primũ dr a Et factũ est ãno sexto. s. trãsmigrationis ioachim regis iude.

b In sexto mense. in qnta. s. die.

c Mẽsis. et hoc ꝑs qr hec visio facta est post illã q̃ ponit. ã. i. c. p annũ integrũ et duos mẽses: qr illa fuit facta ãno qnto trãsmigrationis ioachim: q̃ sexto mẽse. qnta die mensis: vt dr ibi dez d Ego sedebam. i. mane bã: sicut Deus. i. dr. Et sedisti in cadea multo tẽpe

e In domo mea reclusus et iacens sup latus dexterũ adhuc. q̃ declarat sic: qr ista visio facta est post pmã p ãnum et duos mẽses posse: vt dictũ ẽ. Annus ãrbs. cũ ip dies et duo mẽses. hir. qui simul iũcti faciũt. ccc. xxiij. dies. Preceptũ aũt fuit ezechieli iacere primo sup latus sinistrũ trecẽtis nonaginta dieb⁹: vt hõ. ã. iij. c. et secõo sup latus dextrũ. xl. dies: q̃ simũ iũcti faciũt. cccc xxx. dies: et sic ꝑz q̃ si ezechiel a pncipio pme visionis iacere cepisset sup latus suũ sinistrũ adhuc remanerẽt ser dies ad min⁹ q̃bus reneb at iacere sup latus suũ dextrũ q̃ hec visio fuit sibi facta. Ire nõ habuit pceptũ de iacẽdo sup lat⁹ suũ sinistrũ a pncipio pme visiõis: sed p septẽ dies post: vt ꝑz. ã. iij. et. iiij. c. q̃ iũcti cũ istis ser faciũt. xxij. dies. et sic reneb at adhuc iacere sup lat⁹ suũ dextrũ. xxij. diebus: nisi forsitan dicat q̃ termin⁹ a deo fuit sibi abbreuiat⁹ de iacẽna p dicta q̃ ista nõ prendit: sz magis ꝓtrariũ dicit: et ideo cũ dr hic Ego sedebã in domo mea: sedere hic accipit p manere q̃ mansio indifferẽter põt accipi stãdo vel iacendo vel sedẽdo: et hic accipit iacendo: vt declaratũ est f Et senes iuda sedebãt coram me. hic accipit sedere ꝓprie: venerãt eũ ad cõsolandũ propheta q̃ tandiu iacebat vt languidus vt dicũt aliq̃. Alij vero dicunt q̃ venerãt ad interrogandũ eũ de statu hierlm: et hoc videtur ꝓbabilius: qr statim subdit reuelatio facta ꝓphete de destructione hierlm futura ꝓpter abbomiationes ibi factas: iõ subdit

g Et ceci. ibi sup me ma. d. o. cecidũ me ad cõtuendũ in spẽ statum hierlm. h Et ecce similitudo. s. bois. i Quasi aspectus ignis ad designandũ incendiũ ciuitatis futurũ. et ꝓpter hoc apparebat in pte inferiori. s. a lũbis viri et deorsus. k Et a lũbis eius et sursus q̃si aspect⁹ splẽdoris rc. ad designandũ q̃ ꝓpter ruinas et clades q̃ fiũt hic infer⁹: nulla fit diminutio seu immutatio in splẽdore maiestatis diuine. a Et emisit. B ꝓñs tangit hui⁹ visiõis locus. s. rẽplũ hierosolimitanũ: ad cui⁹ cõspectũ fuit adduct⁹ ꝓpheta: nõ in corpore: sed in spũ. Sciendũ tamẽ ꝓpter intellectũ sequentiũ: q̃ aliq̃ expositores dicũt q̃ templũ fuit sibi ostẽsum nõ in illa forma q̃ describit. iij. Reg. de templo salomonis: sz in forma illa q̃ describit. j. ꝑ. ca. et ad hoc

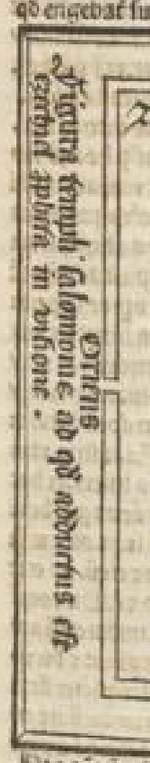

Ita aũt ꝓnũ
ꝓpe
duct⁹ ad portã

man⁹ dñi dei. Et vidi ⁊ [b] ecce sili
tudo qsi [i] aspect⁹ ignis. Ab aspe
ctu lūborū eiⁿ ⁊ decorsū erat ignis: ⁊ [h]
a lūbis eiⁿ ⁊ sursuz quasi aspect⁹
splendoris: vt visio electri. Et [a]
emissa silitudo manⁿ appḥendit [b]
me in cincino capitis mei ⁊ [c] eleua
uit me spūs inter celuz ⁊ terrā: ⁊ [b]
adduxit me in hierlz in visiōe dei
iuxta [e] ostiū interⁿ qd respiciebat
ad aqlonē: vbi [b] erat statutū idolū
zeli ad ꝓuocandū emulationem.
Et [i] ecce ibi glia dei israel fm visio
nē quā viderā in cāpo: ⁊ [h] dixit ad
me. Fili hois: leua [i] oculos tuos ad
viā aqlonis. Et leuaui oculos meo
os ad viā aqlonis: ⁊ [m] ecce ab aq
lone porte altaris idolū zeli in ipo
introitu. Et dixit ad me. Fili ho
mis puta hic: vides tu qd isti faci
unt: abhomiatōes [n] magnas quas
domⁿ israel facit hic: vt [o] procul rece
dā a sanctuario meo. Et [p] adhuc
ꝓuersus videbis [q] abhomiatōnes
maiores Et [r] introduxit me ad osti
um atrij. Et vidi: ⁊ ecce foramen
vnū in pariete. Et dixit ad me. Fi
li hois fode pariet. Et cū fodisset
pariē: apparuit [s] ostiū vnū Et dixit
ad me. Ingredere: ⁊ vide abho
miatiōes pessimas qs isti faciunt
hic. Et [t] ingressus vidi [u]: ⁊ ecce omis
silitudo reptiliū ⁊ aīaliū abhomi
natio: ⁊ vniuersa idola domⁿ israel
depicta erāt in pariete: in circuitu p
totū. Et [x] septuaginta viri de se
nioribⁿ domⁿ israel: ⁊ [y] iechonias fi
lius saphan stabat in medio eorū
stantū ante picturas: ⁊ vnusqsq
hēbat thuribulum in manu sua: ⁊
vapor nebule de thure consurge
bat: ⁊ dixit ad me. Certe [z] vides
fili hois q̄ seniores domⁿ israel faci
unt in tenebris: vnusqsq in absco
dito cubilis sui. Dicūt [a] enim. Nō
videt dñs nos. Derelict dñs ter
ram. Et [b] dixit ad me. Adhuc cō
uersus videb abhomiationes ma
iores q̄s isti faciūt. Et [c] introduxit
me pestium porte domⁿ domini

porta applicari. Alij vero dicūt ꝙ sibi fuit ostēsum in forma rē
pli salomonis: ⁊ hoc videt mihi ꝓbabilⁿ dictū: qz ad hoc fuit
sibi ostēsum vt videret abhomiationes q̄ fiebāt in hierlm de pñ
ti ⁊ q̄ facere erāt de ꝓterito. Tēplum aūt qd describit.j.xl.ca. nō
fuit sibi ostēsum ꝓ aliq abhomiatione videda: sz magis ad vi
dēdū restituōēz
mlⁿ dñi ꝓ ꝓfectissi
mi pe futuro: vt
videbit ibi dño
cōcedēte. In rē
plo vero salomo
nis posita fuerūt
idola a tempore
manasse: ⁊ ad
hucstudbat illud
rēplū: ꝓpter qd
videt ꝓbabilⁿ:
ꝙ ꝓphete fuerit
ostēsum. Scien
dūq ꝙ rēplū sa
lomonis circa se
habuit tria atria
illud aūt qd erat
in ipso ꝓpinquⁿ
dicebat atriū sa
cerdotū in q̄ erat
altar holocausto
rū: i b atrio erat
ostiⁿ ingressus
sū pte onēt ali di
cetur porta rē
pli: cōm atriū di
cebat mūdorum
qd accedebāt il
lic cū cōnio ⁊ ēt
obiatōis quā fa
cebāt sacerdo
tes i porta atrij
sacerdotū. tertiū
dicebat atriū im
mūdorū: in isto
duobus atrijs e
rat triplex ingressus vnⁿ in parte aquilonari: alius in parte ori
entali. tertius vero in pte australi fm modū hic figurat ū. Sciēdū
tū ꝙ in plano nō pūt figurari nisi fundamēta pietū: ⁊ iō illud
qd erigebat sursuz opter p imaginationē inspiciētis suppleri

Vis aūt ꝓuisius facendū ꝙ ꝓpha ꝓ fuit adductⁿ intra atrium
mūdorū ꝓpe porta aqlonarē: ⁊ ibi vidit idolū zeli. scdo fuit ad
ductⁿ ad portā aqlonarē atrij mūdorū: ⁊ ibi iuxta portā q̄ dam
sa erat vidit in muro foramen qd ꝓfodiēs trasiuit in atriū: ⁊ ibi vidit
senes thurificātes idolis depictis. tertio fuit adductⁿ ad portā atrij
sacerdotū q̄ erat in pte orientali ⁊ ibi vidit mulieres plāgentes adoni
dē. qrto fuit adductⁿ intra atriū sacerdotū: ⁊ ibi vidit viros adorātes
solē orientē. Primo g describit ꝓpha ꝓ adductio cū dicit. a Et
emissa silitudo manⁿ. s.
dei vel angeli in specie
hominis apparentis.
b Apprehendit me in
cincino. i. in floccello ca
pillorū c Et eleua
uit me spūs ⁊ c. eleuano
ne. s. imaginaria nō rea
li. d Et adduxit me
in hierlm in visiōe dei,
i. in visiōe a deo facta.
e Iuxta ostiū. s. atrij i
mūdorū f Interⁿ
ad significandū ꝙ nō
fuit positⁿ extra atriū il
lud sz intra. g Qd
respiciebat ad aqlonē
ad diziam aliorū duorū
ostiorū eiusdē atrij. scz
orientalis ⁊ australis
h Vbi erat statutum
idolū zeli. in hcb. habe
tur. Accēsionis. s. ire. il
lud ēsi erat idolū baal
in cuⁿ cultu ꝓuocabat
ira dei ꝗ ꝓplm.
i Et ecce ibi glia dei is
rael ⁊ c. i. visio dei glio
sa similis illi visioni q̄ de
scribit in principio huⁿ
libri. k Et dixit. B
pūt ponit multiplex ab
hominatio: ⁊ diuidit in
q̄tuor: pteq fm q̄tuor ab
hominationes ꝓpha ostē
dat: ⁊ patebūt pteq ꝓ
sequēdo. Prima q̄ ab
hominatio. s. de idolo baal ponit cū dī. l Leua oculos tuos ad viā
aqlonis. i. versus portā aqlonarē m Et ecce ab aq. por. altaris. dicūt
hic expositores cōiter ꝙ hoc erat altare holocaustorū: ⁊ dicebat por
ta illa porta illi⁹ altaris: nō qz ꝓ portā illā ēt ingressus ad altare ho
locaustorū: sz solū ꝓ portā orientalē vt ꝓdictū est: h qz altare holocau
storū nō erat recte in medio atrij sacerdotū: sz i pte aqlonari illⁿ atrij
⁊ sic respiciebat directe portā illā ꝓpt qd dicebat porta altaris: possz ēt
aliter dici ꝙ dicebat porta altaris. s. idoli zeli qd erat iuxta introitū
portē: ⁊ illi idolo erat altare cōstitutuz a q̄ denominabat illa porta: ceto
ra patēt ex dictis vsq ibi. n Abhomiationes ma. i. idolatrias
o Vt procul rece. a sanc. meo. nō p loci mutationē cū deⁿ de necessita
te sit vbiq ꝓ essentiā pñtiā ⁊ potentiā: sz p gtiē ⁊ cōdescensiōis mee
subtractōnē. p Et adhuc. Hic pūt ponit scda abhomiatio cū dī
q Videbis abho. ma. duplici rōne: qz pdicta abhomiatio erat tñ re
spectu vnⁿ idoli: hec aūt respectu multorū. Prē qz B erat in loco san
ctiori. s. in atrio mūdorū: iō subdit. r Et intro. me in ostiū atrij. scz
mūdorū. cetera patēt vsq ibi. s Appa. ostiū vnū. q̄si cuiusdā ca
mere existens intra atriū mūdorū. t Et ingressus. dictā cameram.
v Vidi ⁊ ecce omis sili. repti. ⁊ c. talia ēsi adorabāt ⁊ colebāt fm ꝙ dī
cta. q. Vt adorarēt talpas ⁊ vespertiones x Et. lxx. vi. de senio.
ex q̄ erat patēs grauⁿ rōne personaꝝ y Et iechonias. fili. saphan ⁊ c. Iste
vt dicit Ra. sa. erat honorabilis: ⁊ alios induxerat ad idolatriazz nō p
ceteris expresse notat. z Certe vi. fi. ho. ⁊ c. vnusquisq̄ in absco
dito cubilis sui. ꝓpter hoc ad hoc signādū ꝓ foramē intrauit ꝓpha ad
thalamū existentē vltra murū. a Dicūt enim. i. facto oēdūt q̄si deⁿ
eos nō videat: vel hoc qz incidēbāt in intellectū erroneū. s. ꝙ diuina
ꝓuidentia nō se extendat ad hec inferiora: fm ꝙ dicit Job. xxij. In
persona talitēr errantiū. Circa cardines celi pembulat nec nostra consi
derat. b Et dixit. Hic sequit tertia abhomiatio que etiam dicū
tur maior precedentibus: quia erat in porta atrij sacerdotum: et hoc
est qd dicit, c Et intro. me ꝓ ostiū por. do. do. dicebat aūt porta

atriū sacerdotū porta domus dñi siue tēpli: q̄ erat recte opposita illi porticui q̄ vtraq̄ erat in pte orientali. o Qd respi. ad aqlo. in illa esi porta q̄ erat in pte orientali erāt duo ostia q̄ daudebant in pollina media: sicut cōiter fit in magnis ecclesiis: et sic vnū illorū ostiorū erat in pte aqlonari illius colūne et versus aqlonē aperiebat: aliud vero in pte australi; ppbeta aūt fuit introduct⁹ p ostium q̄d aperiebat versus aqlonē. e Et e. ibi. iuxta illud ostiū.

f Mu. se. plan. ado. dicunt esi expositores latini q̄ iste adonides diebat amasi⁹ veneris: cui⁹ morte mulieres plāgebāt: ita q̄ ritus illius idoli erat plāctu et fletu mulierum: in beb. bi. Plangētes thaumuz q̄d significat incēsionē eo q̄ sicut dicit Ra. sa. idolū illud erat cōcauū et fiebat ignis intra: cuius calor sursum ascendēs faciebat liquefieri oculos idoli q̄ erāt plū bei: et sic videbat plorare: ppter q̄d mulieres i eius cultu fiebāt.

g Et intro. me. hic ponitur ārta abhomiatio cū dicit: et introduxit me in atriū dom⁹ dñi interius. p q̄d designatur atriū sacerdotū q̄d vocabat atriū interi⁹: eo q̄ erat tēplo ppinqui⁹.

h Et ecce in ostio tēpli. i. añ ostiū. c Inter vestibulū et altare. i. inter porticū tēpli et altare holocaustorū q̄d erat in eodē atrio: vt p̄dictum est. d Quasi. xx v. viri dorsa habētes ꝗ templus. ex q̄ abhominatio illi⁹ idolatrie dicebat maior: q̄ ostēdebat in loco sanctior et in p tēptū tēpli deo cōsecrati videbat fieri: eo q̄ idolatrāt es habebāt dorsa ad tēplū. e Et adorabāt ad ortū so. adorātes solem tanq̄ deū. f Nunq̄d leue est hoc. q. d. nō. imo valde graue. g Et ecce applicāt ramū ad nares suas. q̄d exponūt doct. nostri dicentes. q̄ ḡa idola erāt in alto eleuata. ideo isti idolatre eleuabāt ramos ad tangendum ea: et postea applicabāt ad nares suas in reuerentiā idolorū. hebrei dicūt q̄ hec est ira. Et ecce applicāt ferozes ad nares suas: nā fm hebreos ppe fuit scriptū. Ad naſuz me. ſz q̄ istud videbat ꝗ deireuerentiā: ideo scribe murauerūt istud sicut et in plurib⁹ alijs. et vocatur apud hebreos tiqnsopherim. i. adoratio scribaz: hic ponēdo ad nares suas: ita q̄ fetor ad idolatras referat agendo: et suscipiēdo: nā in cōi modo loquēdi de petō vili dicūt homines q̄ fetet in narib⁹ deū: ſz fm veritatē fetet in narib⁹ peccatorū: in q̄buz deteriorant p ipm et nō ipsē de⁹. h Ergo et ego faciā in furo. i. in vindicta iustitiē mee et deinde ꝗs penā debitā p abhomiationib⁹ p̄dictis. cetera patent.

In capi. viij. vbi dicit in postilla. In domo mea reclusus est iacens super latus dextrum. Addino. i.

On cōprobat ex ira an hec visio facta ppbete fuisset ipso iacente sup lat⁹ dextrū vel sinistrū aut sedentem tm: deductio esi postilla, nō videt ad ꝗd faceret: nā q̄ fuit p̄ceptū ppbete iacēdo sup lat⁹ dextrū vel sinistrū certis dieb⁹: non est necesse: vt illi dies intelligant cōtinui: et sic potuit ppbeta implere diuinū mādatū interiose p diuersa tpa. vñ q̄d hic dicit. Ego sedebā in domo mea. intelligendū est illō sedere sicut aliud sedere q̄d imediate sequit. s. Et senes in de sedebāt coram me. q̄d intelligit de existēdo vel manēdo: nō aūt de iacēdo: et sub ista significatiōe in alijs locis sacre scripture pluries inuenit.

In eodē ca. vbi dī in postil. Mulieres sedebāt plāgētes adonidē. Zibi moyses egyptius in suo libro de directione p Addinio. q. plerorū preterita scripsit q̄ inuenerat in quodaz libro antiq̄ de cultib⁹ idolorū q̄ olim q̄dam de ppbetis idolorū noie thaumū instabat apud quēdam regē vt coleret planetas et signa celestia: quēq̄dem thaumū ipse rex ferocter interfecerat: et q̄ in nocte mortis illius congregata sunt oia idola de diuersis pnib⁹ ad quoddā tēplum in babylonia in quo erat idolū solis aureū pendēs inter celū et terrā: q̄d quidē idolū ceciderat in medio tēpli et alia idola in circuitu eius: et q̄ idolū solis narrabat ceteris illud q̄d p̄ngerat thaumū ꝗ ppbete: vnde cum idola plorabāt et lugebant tota nocte: et iō cum essz mane volauerūt idola ad tēpla sua in diuersis terre pnib⁹: et quo inolescere vsus vt in pma die mēsis thaumū q̄ est q̄rtus mēsis fm eos: ingerent homines seu mulieres ad idolatriā dedini sup thaumū in quolibet āno. Hec ille. Que q̄dem narratio posito q̄ sit fabulosa, put videtur apperere sufficiens est vt ex ipsa mat vera exposito hui⁹ litere. s. Mulieres sedebāt lugētes thaumū. Nā idolatrarum gesta cōiter fundant i falsis et ficticijs narrationib⁹. capitulo idolatrarū. s. diabolus mēdax est et pater mēdacij: Job. vij. si forte narratio p̄dicta sit vera: et hoc q̄ virtute demonū et p magicas artes deo permittente fiunt miracula plerū q̄ sitha alijs miraculis q̄ fiūt per suos deos: vt aug⁹. dicit i lib.

qd⁵ respiciebat ad aqlonē. Et⁶ ecce ibi mulieres⁷ sedebāt plāgētes adonidē. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hois. Adhuc quersus videbis abhomiationes maiores his: et⁸ introduxit me in atriū domus dñi interiꝰ. Et⁹ ecce in ostio tēpli dñi inter¹⁰ vestibulū et altare q̄si¹¹. xxv. viri dorsa habētes cōtra tēplum dñi et facies ad orientē: et¹² adorabāt ad ortū solis. Et dixit ad me. Certe vidisti fili homis. Nūq̄d¹³ leue est hoc domui iuda vt facerēt abhomiationes istas q̄s fecerūt hic: q̄z replētes terrā iniqtate cōuersi sunt ad irritandū me. Et¹⁴ ecce applicāt ramū ad nares suas. Ergo¹⁵ et ego faciam in furore: nō pcet oculus me⁹ nec misereb or: et cū clamauerit ad aures meas voce magna nō exaudiā eos.

e Et¹ clamauit in aures meis voce magna dicēs. Appropinquēt² visitationes vrbis: et³ vnusquisq̄z vas⁴ interfectionis ꝗs in manu sua. Et⁵ ecce sex viri veniebāt⁶ de via porte superioris q̄ respicit ad aqlonē: et⁷ vnusquisq̄z vas interi⁹ in manu a⁹. Vir⁸ q̄z vn⁹ in medio eorū vestit⁹ erat lineis: et atramentum scriptoris ad renes ei⁹: et¹⁰ ingressi sunt: et¹¹ steterūt iuxta altare eteū. Et gloria dñi isrl assumpta est de che

Ex quo inolescere vsus vt in pma die mēsis thaumū q̄ est q̄rtus mēsis fm eos: ingerent homines seu mulieres ad idolatriā dedini sup thaumū in quolibet āno. Hec ille. Que q̄dem narratio posito q̄ sit fabulosa put videtur apperere sufficiens est vt ex ipsa mat vera exposito hui⁹ litere. s. Mulieres sedebāt lugētes thaumū. Nā idolatrarum gesta cōiter fundant i falsis et ficticijs narrationib⁹. capitulo idolatrarū. s. diabolus mēdax est et pater mēdacij: Job. vij. si forte narratio p̄dicta sit vera: et hoc q̄ virtute demonū et p magicas artes deo permittente fiunt miracula plerū q̄ sitha alijs miraculis q̄ fiūt per suos deos: vt aug⁹. dicit i lib. xxxiij. q. Intelligēdo tm miracula large sumpta nō ppie vt in pma pte q̄ōne. cxiij. arti. iiij. in corpe questionis. tunc ex p̄dicta narratione cōsurgit quoddā fidei nostre testimonium. Nā cuz ista tam magna et admirāda antiq̄s reponib⁹ fiebāt: que tū post adventū xpi nullibi facta inuenīuntur: signū est manifestū q̄ per crucem xpi prāo demonū fuerit valde debilitata ipso dicente Joh. xij. ca. Iam pnceps mūdi hui⁹ ejciet foras. t. j. Ezech. xij. cap. Spūs imūdū auferam de terra. Capitulo. xi.

Z clamauit. Hic pōit reuerētiā ppbete ad describendū destructionē ciuitatis et ppli: cuius in pte cā fuerūt abhominationes p̄dicte: et diuidit in duas pres: q̄ pmo describitur destructio ppli cōiter: scdo p̄ncipaliū ipāliter. c. xi. Primam duas: q̄ pmo describit plebis excidiū: scdo ciuitatis incendiū. ca. se. Pōs ca. diuidit in tres pres: q̄ p̄ ponit visionis modus scdo plebis interit⁹: ibi. Et vocauit. tertio ezech. luctus. ibi. Et cede cōplera. Circa pmū dicit. a Clamauit. s. ille q̄ ostēdebat ezechieli abhominationes et psonā dei repōtabat: vt p̄dictū est.

b Appropinquēt vrbi. vrbis. s. hierlm ad puniendā ipsam.

c Et vnusquisq̄z aduersariorū eius. d Vas interfectionis. s. instrumentū ad interficiendū q̄d statim designat p hoc q̄d subditur. e Et ecce. sex viri. i. angeli in spē virorū: virū aūt indūtant angeli boni vel mali nō habet ex hoc: q̄ tales punitiones diuine aliq̄n fiūt et signant fieri p bonos angelos aliq̄n per malos. f Veniebāt de via porte superioris q̄ respicit ad aqlonē illa erat porta aqlonaris atrij mūdorū: q̄ dicit superior respectu porte aqlonaris atrij imūdorū: tēplum esi erat in se mirabilis: et ideo illa atria procedebāt versus tēplū ascendēdo. et ergo porte aqlonari nō erat aliq̄ porta superior versus tēplū: vt ps q̄ supdictis. De illa ꝗ pte veniebāt ad portā atrij sacerdotū q̄ erat in pte orientali. g Et vnusquisq̄z vas interi⁹. i. instrumentū vel lancea vel gladius. h Vtrq̄z vn⁹ vestitus lineis. q̄ hoc videt q̄ angeli in hac visiōe imaginaria ostēsi erāt angeli boni q̄ vestitus linea mūdiciā signat. i Et ingressi sunt. ad ministerio sacerdotū: nō subdit. k Et steterūt iuxta altare eteū. q̄d erat ibi. l Et gloria do. isrl assumpta est de cherub. et. Hic vocat gloria dñi effigies hominis sedētis in throno sup firmamentū apparēs sup capita aialium q̄ inferius vocant cherubin: et hic vocant cherub: accipiēdo singulare p plurali: sicut frequēter fit in scriptura: videbat ergo ista effigies repñtans dei maiestatē recedere de capitib⁹ animaliū: et transire ad limen tēpli dñi: et per hoc designabat recessus dei de ppiciatorio q̄d erat intra sanctorū sup alas cherubin: nō in p loci mutationē cū deus ne

nib q̃ erat sup eũ ad limẽ domus
Et[a] vocauit virũ q̃ indut⁹ erat
lineis: ⁊ attramentariũ scriptoris
hẽbat in lũbis suis. Et dixit dñs
ad eũ. Transi p mediã ciuitatẽ i
medio hierl̃: ⁊[b] signa thau sr̃ frõ
tes virorũ gemẽtũ ⁊ dolẽtũ sup
cũctis abhomiatiõib⁹ q̃ fiũt i me
dio eius ⁊[c] illis dixit audiente me
Trãsite p ciuitatẽ sequẽtes eũ:
⁊ pcutite. nõ pcat oculus vester:
neq; miseamini. Senẽ adolescẽ
tulũ ⁊ virginẽ puerũ ⁊ mulieres in
terficite vsq; ad interitionem.
Omẽ aũt sup quẽ videritis thau
ne occidatis ⁊ a sctũario meo inci
pite. Cperũt ergo a viris senio
ribus q̃ erãt ante faciẽ dom⁹. Et
dixit ad eos. Cõtaminate[o] domũ
⁊[c] implete atria interfectis Egre
dimini[l]. Et egressi sũt: ⁊ pcutie
bãt eos q̃ erãt in ciuitate. Et[b] ce
de cõpleta remãsi[p] ego: ruiq; sup
faciẽ meam: ⁊ clamãs aio. Heu[h]
heu heu dñe de⁹. Ergo ne disp
des oẽs reliquias isrl̃ effundẽs fu
rorẽ tuũ sup hierlim. Et dixit ad
me. Iniqtas domus israel ⁊ iuda
magna est nimis valde: ⁊[i] replete
est terra sanguinib⁹: ⁊[m] ciuitas
repleta ẽ auersiõe Dixerũt[n] enim de
relq̃t dñs terrã ⁊ dñs non videt.
Igit ⁊ me⁹ nõ pcet oculus: neq;
miserebor. Viã eorũ sup caput
eorũ reddã. Et[o] ecce vir q̃ erat in
dut⁹ lineis q̃ habebat attramẽta

rium in dorso suo: rsidit verbũ di
cens. Feci sicut pcepisti mihi.

c Et[a] vidi: ⁊[b] ecce Cap. x.
in firmamẽto qd̃ erat super
caput cherubin quasi lapis saphi
rus ⁊ q̃si spẽs similitudinis soli ap
paruit sup eũ. Et dixit ad virũ q̃
indut⁹ erat lineis: ⁊ ait. Ingrede
re[c] in medio rotarũ q̃ sunt subtus
cherubin ⁊ imple manũ tuã pru
nis ignis q̃ sunt inter cherubin: ⁊[b]
effunde sup ciuitatem. Ingressus
q;[c] est in[k] cõspectu meo. Cheru
bin[g] aũt stabãt a dextris dom⁹ cũ
ingrederet vir: ⁊[b] nubes imple
uit atriũ interius. Et[l] elevata est
glia dñi desuper cherub ad limẽ
dom⁹: ⁊ repleta est domus nube
Et[h] atriũ repletum est splẽdore
glie dñi: ⁊[l] sonit⁹ alarũ cherubin
audiebat[m] vsq; ad atriũ exterius
q̃si[n] vox dei omipotẽtis loquẽtis.
Cũq;[o] pcepisset viro q̃ indut⁹ erat
lineis dicẽs: sume ignẽ de medio
rotarũ q̃ sũt inter cherubin ingres
sus[p] ille stetit[q] iuxta rotã. Et extẽ
dit cherub manũ de medio che
rubin ad ignẽ qui erat inter cheru
bin: ⁊ sũpsit ⁊ dedit i man⁹ ei⁹ q̃ in
dut⁹ erat lineis: q̃[a] accipiẽs egres
sus est. Et[b] apparuit in cherubin
similitudo man⁹ hois subt⁹ pẽnas
eorũ. Et vidi: ⁊[c] ecce q̃tuor rote
iuxta cherubin. Rota vna iuxta
cherub vnũ: ⁊ rota alia iuxta che
rub vnũ. Spẽs[d] aũt rotarũ erat

c.i.dr̃. Similitudo alaliũ ⁊ aspect⁹ eorũ q̃si carbonũ ignis ardentium.
d Et effunde sup ciui. s. hierlm p qd̃ designat incendiũ eius futurũ fm iudiciũ dei minũ. e Ingressusq; est. s. vir indut⁹ lineis.
f Incõspectu meo. i. me videre: ⁊ est verbũ ppbete g Cherubin aũt sta. a dextris dom⁹. i. ad dexterã prẽ rẽpli: rũ in atrio sacerdotũ: nõ subdit h Et nubes imple. atriũ interius ad designandus dei psentiam: fm q̃ dr̃. ij. parali. vi. Dñs pollicit⁹ est q̃ habitaret in nebula.
i Et elevata ẽ glia dñi q̃ spẽs repũtãs dei ma iestatẽ trãsiuit de capi/ tib⁹ cherubin ad limen dom⁹ ⁊ signat iste trãsitus illud qd̃ dictũ est. c. pce. k Et atriũ re/ plerũ est splendore glie dñi. i. splẽdore dei maie statẽ repũtante.
l Et so. alarũ cheru. p ralẽ monũ alarũ intelli/ git pmptitudo angelo rũ ad exequendum dñi mandatũ.
m Audiebat vsq; ad atriũ exterius. sic etiã in hebreo bi: ⁊ iõ aliq̃ ma le corrigunt dicẽtes in/ terius. dr̃ aũt atriũ exte rius atriũ imũdorũ: eo q̃ erat longe remot⁹ a rẽplo n Quasi vox dei omipotẽtis loquen tis. q. d. ille sonit⁹ alaq; erat magnific⁹ ⁊ mira/ bilis: fm q̃ dr̃ ps. xxix. Vox dñi in virtute vox dñi in magnificentia.
o Cumq; pcepisset. re/ pentio est a⁹ qd̃ dictũ est supra. Ingredere in medio rotarũ ⁊c.
p Ingressus ille. s. vir indut⁹ lineis.
q Stetit iux. ro. vt ac/ caperet ignẽ: p misterũ tũ cherubinõ subdit. Et extẽdit cherub ⁊c.
a Qui acc. egres. est. s. ad effundendũ sup ciui tatẽ nõ tũ dr̃ hic q̃ effu dens: ad designandum q̃ ciuitas trãc: nõ fuit cõ busta: sz postea p ser annos: qa visio ista fuit

anno. vi. trãsmigratiõis ioachim. vi. mẽse q̃nta die mẽsis: vt hi in pri cipio. viij. c. ciuitas aũt fuit cõbusta ãno. xi. sedechie: q̃ fuit ãnus. xi. a transmigratiõe ioachim q̃ sedechias ei successit in regno.
b Et apparuit. Hic pfiter explicat modus visionis q̃ in aliq̃bus lz paucis differt a modo visionis posite. s. i. c. tales etiã visiones fiũt ad aliq̃d signandũ: ⁊ iõ frequẽter fit ibi imutatio ad aliq̃d significandũ qd̃ de nouo dicit: dicit ergo. b Et apparuit in cherubin. illa aũt q̃/ tuor alalia. i. c. descripta vocant hic cherubin eo q̃ erant alata ⁊ pfi/ dentiã angelorũ significantia. vt ibidẽ dictũ fuit: angeli vero sunt sci entia plenũ: ⁊ sic interpretat cherubin plenitudo scientie.
c Et ecce quatuor rote iuxta cherubin. p hoc ps qd̃ dictũ est. s. i. c. q̃ erant ibi q̃tuor rote ⁊ quatuor animalia. d Species autem rota erat quasi vi. lapi. chrysoli. s. i. ca. dicit: ⁊ aspect⁹ rotarum quasi visio maris. chrysolitus aũt lapis est pciosus habẽs colorẽ aureũ: ⁊ ideo dicit a chrysis qd̃ est aurũ: ⁊ per hoc qd̃ ponit hic. q. visio lapidis chri solithi: dat intelligi q̃ ppbeta erat magis illustrat⁹ fulgore dine sa/

pientie q̃ a p̃ncipio: ⁊ idē designat p hoc qd postea subdit.

c Et omne corp⁹ earū ⁊ colla ⁊ ma. ⁊ pēne. q̃ tria vltima intelligunt d̃ aialib⁹ ⁊ nō de rotis: ⁊ dicunt hic plena odis. p̃mo ñ̃o ca. hoc nñ dz de rotis: p oculos aūt pspicacitas intelligētie designat: vñ ⁊ boies sapiētes ⁊ astuti fm modū loquēdi cōem dicunt oculati f Ecce. istas voca. volu. q: eēliter voluī poterāt ad q̃tuor: ptes g Qua. aūt fa. h a. vnū. f. aial.

b Facies vna. i. p̃ma: sicut Gen. i. Et factum est mane ⁊ vespe dies vnus. i. primus.

i Facies cherub. Hic occurrit duplex dubius p̃mū est q̃ ista facies dz hic facies cherub. q̃ i. ca. dī facies bouis: ⁊ cūdum q̃re dz hic p̃ma: ibi aūt tertia. Ad p̃mus dicūt aliq̃ q̃ facies bouis siue vituli est mstrus similis facici cherub: ⁊ ppter hoc sic notat: sz d̃ dictū est d̃ ioseph bū dicētes q̃ facies cherub ē facies cuiusdz alius: q̃ nunq̃ visa est ab homibus sz eius similitudo offsa fuit moysi i mōte vbi fuit sibi ostsum exēplar oim fiendorū in tabernaculo: fm q̃ dī Exo. xxv. Inspice ⁊ facias exemplar: qd nbi in mōte monstratū est. est etiā d̃ dictū Ra. sa. ⁊ aliorū hebreorū qui dicūt q̃ cherub est q̃si facies pueri gratiosi: ppē qd taliter cōiter depingit: nō dī q̃ facies bouis fuit mutata i faciē pueri: cui⁹ mutatōnis rō pōt assignari: q: sicē dictus est. s̄. i. c. facies bouis signat regnū grecorū ppter ppli cōis peculiaritatis: nūc tū in pbis grecie maxime viguit sapiētia: ppē qd ad b̃ denotandū facies bouis q̃ est aial irrōnale versa fuit in faciē bois: q̃ est aial rōnale: ⁊ in faciē puerilē: q: sapiētia nō senescit: sz magis iuuenescit: etiā in senib⁹ q̃ sedatis passionib⁹ clarius videt: fm q̃ dī. vij. phisi. Sedēdo ⁊ quiescēdo fit aia sciens ⁊ prudēs: ppē hoc dī sapi. vi. Clara est ⁊ q̃ nūq̃ marcescit sapia Ad scōm dicendū q̃ ppē hoc dī b̃ facies cherub p̃ma: q: appetebat directius vultui ppbete q̃z alie sicē dictū est. s̄. i. c. de facie homis.

k Ipsuz est aial. i. qlibet dictorū q̃tuor aialiū est illud idē qd videram in p̃ma visiōe descripta. s̄. i. c. l Et egres. est glia dñi ⁊c. redeuns ad locū suū. m Et ste. in introitu por. do. do. orientalis. dicit Ra. sa. q̃ hec est porta atrij sacerdotū q̃ erat in pte orientali: ⁊ dī porta dom⁹ dñi siue tēpli eo q̃ i recta linea opponit porte tēpli: vt dictuz ē s̄. viij. n Ipsuz est aial. i. qlibet illorum q̃tuor. o Qd vidi subter deū israel. q: firmamētuz erat sup capita aialiū: ⁊ desup effigies dei sedētis in throno repsentatus ei⁹ maiestatē. p Quatuor p q̃tuor: vult⁹ vni. i. p singula q̃tuor aialia q̃tuor facies erāt cuilibz ipsorū.

q Et similitudo vultuū eorū ⁊c. q. d. sz appentia vni⁹ faciei cēt mutata vt p̃dictū est: nñ erat idē aial. cetera aūt q̃ nō sunt b̃ exposita de aialibus ⁊ rotis: exposita sunt plenē. s̄. ca. i. vbi pōt bēi recursus.

In ca. x. vbi dī in postil. Hic occurrit duplex dubiū. Addūtio. D hoc duplex dubiū motū p postillatores: ē vt dicendū q̃ nō solū p̃mū aial: sed q̃libet q̃tuor aialium p̃dictorū in p̃ma visiōe cōtentorū in hoc loco vocat cherub. vñ in lra expresse dī. Rota vna iuxta cherub vnū: ⁊ rota alia iuxta cherub alterum. Et q: fm glosam eadem debem⁹ in hoc loco intelligere in expositiōe aialiū q̃ supra Hec est mutatio nominū nō dz referri ad mutationē rerū visarum: sed ad maiorē illustrationē ppbe. Illa est q̃ prius sub spē aialiū q̃si inferiorū cognouerat: hic cognoscit sub spē cherubin q̃ sūt altioris gdus: vt expressi⁹ denotet q̃ misteria p bmōi aialia figurata sunt sup naturā rerum naturaliū. vñ nō solū facies bouis dz hic cherubin: sz etiā facies hominis ⁊ facies leonis ⁊ bmōi: ⁊ iō de omibus aialibus fiml sumpē dicit. j. eo. ca. Intelleri q̃ cherubin ēent. q. d. dla q̃ prius videras vt aialia q̃si terrena nō intelleri vt cherubi q̃ plenitudinem sapiētie importat. Cū aūt dī. Facies vna facies cherub: ⁊ facies secūda facies hominis ⁊c. in sola facie bouis fecit mutationē: q: bos vt dictū est sup. fm expositiōē sctōrum significat mysteriū passionis: eo q̃ est aialinolanceū: ⁊ sicb̃ in firmitate rōis q̃ alia aialia. idcirco sposuit sibi nomē cherub: q̃si a fortitudine de omib⁹ intelligere: nō cherubin: vñ statim de omib⁹ q̃tuor aialib⁹ dic. Et quatuor facies erant cherubin ⁊ infra. Cum q̃z ābularēt cherubin ibant p̃iter ⁊ rote. ⁊ ratōne p̃dicta pōt dici q̃ antepsitus faciē bouis q̃ in p̃ma visione fuit tertia: vt denotaret q̃ p̃ locū assortiori equalitatē aialium in dignitate seu excellētia. Ca. xi.

Tleuauit. Supra posita est vastatio plebis cōiter. hic ponit destructio p̃ncipaliū spāliē. ⁊ p̃mo sacerdotū scōdo p̃ncipū. c. se. tertio falsorū ppbetarū. c. xiij. Circa p̃mū sacerdotū q̃ biere. ppbetauerat bonū illis q̃ trāsmigrauerāt ⁊ malū illis q̃ in bierlm remāserant sub metaphora ficuū bonarū ⁊ malarum. biere. xxiiij. Sacerdotes aūt q̃ remanserāt in bierlm p̃nūtiabāt. ⁊ iō ostēsio facta est ezechieli cōsilis visionis biere. ⁊ pōtissime q̃ ad sacerdotes. Primo q̃ describit vastatio illorū q̃ remāserāt in bierlm. scōdo cōsolatio illorū q̃ transmigrauerant in babylōne. ibi. Et factū est. Circa p̃mū sciendum q̃ sacerdotes q̃ remāserāt in bierlm pabolice designabāt suā p̃ipe ritatē. ⁊ iō p̃mo cor pabola ponit: ⁊ scōdo tollitur. ibi. Idcirco. Circa p̃mū p̃mitit modus visiōis cū dī. a Et cle. me spi. i. de⁹ vel angelus dei minister b Et intro. me ad por. do. dñi orientalē. i. ad portā atrij sacerdotū: q̃ sic notat: vt dictū est. c. p̃ced.

c Et vi. in me. co. iechonia. fi. azur. iste est ali⁹ ab illo iechonia posito. s̄. viij. c. q: ille dī filius sophan. d Et phel. ilh duo erāt p̃ncipales ⁊ alios traxerant ad errorē suū: nō expresse nominat

e Hi sunt vi. q̃ cogi. iniq̃. ⁊c. q: informabāt ppm vt securi manerēt in cultu idolorum: nō timētes hieremie cōmiātōes: ideo subdit. f Dicētes. Nōne prudū ⁊c. q. d. sicut mōstat cum ea

pientie q̃ a p̃ncipio: ⁊ idē designat p hoc qd postea subdit.

c Et omne corp⁹ earū ⁊ colla ⁊ ma. ⁊ pēne. q̃ tria vltima intelligunt d̃ aialib⁹ ⁊ nō de rotis: ⁊ dicunt hic plena odis. p̃mo ñ̃o ca. hoc nñ dz de rotis: p oculos aūt pspicacitas intelligētie designat: vñ ⁊ boies sapiētes ⁊ astuti fm modū loquēdi cōem dicunt oculati f Ecce. istas voca. volu. q: eēliter voluī poterāt ad q̃tuor: ptes g Qua. aūt fa. h a. vnū. f. aial.

b Facies vna. i. p̃ma: sicut Gen. i. Et factum est mane ⁊ vespe dies vnus. i. primus.

i Facies cherub. Hic occurrit duplex dubius p̃mū est q̃ ista facies dz hic facies cherub. q̃ i. ca. dī facies bouis: ⁊ cūdum q̃re dz hic p̃ma: ibi aūt tertia. Ad p̃mus dicūt aliq̃ q̃ facies bouis sive vituli est mstrus similis facici cherub: ⁊ ppter hoc sic notat: sz d̃ dictū est d̃ ioseph bū dicētes q̃ facies cherub ē facies cuiusdz alius: q̃ nunq̃ visa est ab hominibus sz eius similitudo offsa fuit moysi i mōte vbi fuit sibi ostsum exēplar oim fiendorū in tabernaculo: fm q̃ dī Exo. xxv. Inspice ⁊ facias exemplar: qd nbi in mōte monstratū est. est etiā d̃ dictū Ra. sa. ⁊ aliorū hebreorū qui dicūt q̃ cherub est q̃si facies pueri gratiosi: ppē qd taliter cōiter depingit: nō dī q̃ facies bouis fuit mutata i faciē pueri: cui⁹ mutatōnis rō pōt assignari: q: sicē dictus est. s̄. i. c. facies bouis signat regnū grecorū ppter ppli cōis peculiaritatis: nūc tū in pbis grecie maxime viguit sapiētia: ppē qd ad b̃ denotandū facies bouis q̃ est aial irrōnale versa fuit in faciē bois: q̃ est aial rōnale: ⁊ in faciē puerilē: q: sapiētia nō senescit: sz magis iuuenescit: etiā in senib⁹ q̃ sedatis passionib⁹ clarius videt: fm q̃ dī. vij. phisi. Sedēdo ⁊ quiescēdo fit aia sciens ⁊ prudēs: ppē hoc dī sapi. vi. Clara est ⁊ q̃ nūq̃ marcescit sapia Ad scōm dicendū q̃ ppē hoc dī b̃ facies cherub p̃ma: q: appetebat directius vultui ppbete q̃z alie sicē dictū est. s̄. i. c. de facie homis.

k Ipsuz est aial. i. qlibet dictorū q̃tuor aialiū est illud idē qd videram in p̃ma visiōe descripta. s̄. i. c. l Et egres. est glia dñi ⁊c. redeuns ad locū suū. m Et ste. in introitu por. do. do. orientalis. dicit Ra. sa. q̃ hec est porta atrij sacerdotū q̃ erat in pte orientali: ⁊ dī porta dom⁹ dñi siue tēpli eo q̃ i recta linea opponit porte tēpli: vt dictuz ē s̄. viij. n Ipsuz est aial. i. qlibet illorum q̃tuor. o Qd vidi subter deū israel. q: firmamētuz erat sup capita aialiū: ⁊ desup effigies dei sedētis in throno repsentatus ei⁹ maiestatē. p Quatuor p q̃tuor: vult⁹ vni. i. p singula q̃tuor aialia q̃tuor facies erāt cuilibz ipsorū.

q Et similitudo vultuū eorū ⁊c. q. d. sz appentia vni⁹ faciei cēt mutata vt p̃dictū est: nñ erat idē aial. cetera aūt q̃ nō sunt b̃ exposita de aialibus ⁊ rotis: exposita sunt plenē. s̄. ca. i. vbi pōt bēi recursus.

In ca. x. vbi dī in postil. Hic occurrit duplex dubiū. Addūtio. D hoc duplex dubiū motū p postillatores: ē vt dicendū q̃ nō solū p̃mū aial: sed q̃libet q̃tuor aialium p̃dictorū in p̃ma visiōe cōtentorū in hoc loco vocat cherub. vñ in lra expresse dī. Rota vna iuxta cherub vnū: ⁊ rota alia iuxta cherub alterum. Et q: fm glosam eadem debem⁹ in hoc loco intelligere in expositiōe aialiū q̃ supra Hec est mutatio nominū nō dz referri ad mutationē rerū visarum: sed ad maiorē illustrationē ppbe. Illa est q̃ prius sub spē aialiū q̃si inferiorū cognouerat: hic cognoscit sub spē cherubin q̃ sūt altioris gdus: vt expressi⁹ denotet q̃ misteria p bmōi aialia figurata sunt sup naturā rerum naturaliū. vñ nō solū facies bouis dz hic cherubin: sz etiā facies hominis ⁊ facies leonis ⁊ bmōi: ⁊ iō de omibus aialibus fiml sumpē dicit. j. eo. ca. Intelleri q̃ cherubin ēent. q. d. dla q̃ prius videras vt aialia q̃si terrena nō intelleri vt cherubi q̃ plenitudinem sapiētie importat. Cū aūt dī. Facies vna facies cherub: ⁊ facies secūda facies hominis ⁊c. in sola facie bouis fecit mutationē: q: bos vt dictū est sup. fm expositiōē sctōrum significat mysteriū passionis: eo q̃ est aialinolanceū: ⁊ sicb̃ in firmitate rōis q̃ alia aialia. idcirco sposuit sibi nomē cherub: q̃si a fortitudine de omib⁹ intelligere: nō cherubin: vñ statim de omib⁹ q̃tuor aialib⁹ dic. Et quatuor facies erant cherubin ⁊ infra. Cum q̃z ābularēt cherubin ibant p̃iter ⁊ rote. ⁊ ratōne p̃dicta pōt dici q̃ antepsitus faciē bouis q̃ in p̃ma visione fuit tertia: vt denotaret q̃ p̃ locū assortiori equalitatē aialium in dignitate seu excellētia. Ca. xi.

Tleuauit. Supra posita est vastatio plebis cōiter. hic ponit destructio p̃ncipaliū spāliē. ⁊ p̃mo sacerdotū scōdo p̃ncipū. c. se. tertio falsorū ppbetarū. c. xiij. Circa p̃mū sacerdotū q̃ biere. ppbetauerat bonū illis q̃ trāsmigrauerāt ⁊ malū illis q̃ in bierlm remāserant sub metaphora ficuū bonarū ⁊ malarum. biere. xxiiij. Sacerdotes aūt q̃ remanserāt in bierlm p̃nūtiabāt. ⁊ iō ostēsio facta est ezechieli cōsilis visionis biere. ⁊ pōtissime q̃ ad sacerdotes. Primo q̃ describit vastatio illorū q̃ remāserāt in bierlm. scōdo cōsolatio illorū q̃ transmigrauerant in babylōne. ibi. Et factū est. Circa p̃mū sciendum q̃ sacerdotes q̃ remāserāt in bierlm pabolice designabāt suā p̃ipe ritatē. ⁊ iō p̃mo cor pabola ponit: ⁊ scōdo tollitur. ibi. Idcirco. Circa p̃mū p̃mitit modus visiōis cū dī. a Et cle. me spi. i. de⁹ vel angelus dei minister b Et intro. me ad por. do. dñi orientalē. i. ad portā atrij sacerdotū: q̃ sic notat: vt dictū est. c. p̃ced.

c Et vi. in me. co. iechonia. fi. azur. iste est ali⁹ ab illo iechonia posito. s̄. viij. c. q: ille dī filius sophan. d Et phel. ilh duo erāt p̃ncipales ⁊ alios traxerant ad errorē suū: nō expresse nominat

e Hi sunt vi. q̃ cogi. iniq̃. ⁊c. q: informabāt ppm vt securi manerēt in cultu idolorum: nō timētes hieremie cōmiātōes: ideo subdit. f Dicētes. Nōne prudū ⁊c. q. d. sicut mōstat cum ea

quasi visio lapidis chrysolithi: ⁊ aspectus earū similitudo vna q̃tuor quasi si sit rota in medio rote. Cū q̃z ambularent: in q̃tuor ptes gradiebant: ⁊ nō reuertebant ābulantes: sz ad locuz ad quē ire declinabat q̃ prima erat sequebant: ⁊ cetere: nec reuertebant. Et[c] omne corp⁹ earū ⁊ colla ⁊ man⁹ ⁊ pēne ⁊ circuli plena erāt odis in circuitu q̃tuor rotarū: ⁊[d] rotas istas vocauit volubiles audiente me. Quatuor[g] aūt facies hēbat vnū. Facies[b] vna facies[i] cherub: ⁊ facies secūda facies bois: ⁊ in tertio facies leonis: ⁊ in quarto facies aquile. Et eleuata sunt cherubin ipm[h] ē aial qd̃ videram iuxta flumen chobar. Cūq̃z ambularēt cherubin: ibāt pariter ⁊ rote iuxta ea: ⁊ cum eleuarēt cherubin alas suas vt exaltarent de terra: nō residebāt rote: sz ⁊ ipse iuxta erāt. Stantibus illis stabāt: ⁊ cū eleuatis eleuabātur. Spūs enim vite erat i eis. Et[l] egressa est glia dñi a limine tēpli: ⁊ stetit sup cherubin. Et eleuātia cherubin alas suas exaltata sūt a terra coram me: ⁊ illis egredientib⁹: rote quoq̃z subsecute sūt Et[m] ste

tit in introitu porte dom⁹ dñi orientalis: ⁊ glia dei israel erat sup eos Ipsuz[n] est aial qd̃[o] vidi subter deum israel iuxta fluuiuz chobar. Et intelleri qa cherubin ēent. Quatuor[p] p q̃tuor vult⁹ vni: ⁊ quatuor ale vni: ⁊ similitudo manus hois sub alis eorū: ⁊[q] similitudo vultuum eorū ipsi vult⁹ q̃s viderā iuxta fluuiū chobar: ⁊ intuit⁹ eorū ⁊ impetus singulorum ante faciem suam ingredi. Cap. xi.

e T[a] eleuauit me spūs ⁊[b] introduxit me ad portā domus dñi orientalem q̃ respicit ad solis ortuz Et ecce in introitu porte viginti quinq̃z vir: ⁊[c] vidi in medio eorum iechoniā filiū azur: ⁊[d] phelthiā filium banaie principes ppli. Dixitq̃z ad me. Fili hois: hi[e] sunt viri q̃ cogitāt iniqtatem: ⁊ tractāt cōsiliū pessimū in vrbe ista dicētes[f]. Nōne dudum edificate sunt domus. Hec[g] est labes: nos[h] autez carnes. Idcirco[i] vaticinare d̃ eis vaticinare fili homis. Et irruit in me spūs dñi ⁊ dixit ad me Loquere. Hec dic dñs. Sic locuti estis dom⁹ isrl: ⁊ cogitatōes cordis vestri ego noui. Plurimos[k] occidi

rubin ibant p̃iter ⁊ rote. ⁊ ratōne p̃dicta pōt dici q̃ antepsitus faciē bouis q̃ in p̃ma visione fuit tertia: vt denotaret q̃ p̃ locū assortiori equalitatē aialium in dignitate seu excellētia. Ca. xi.

Tleuauit. Supra posita est vastatio plebis cōiter. hic ponit destructio p̃ncipaliū spāliē. ⁊ p̃mo sacerdotū scōdo p̃ncipū. c. se. tertio falsorū ppbetarū. c. xiij. Circa p̃mū sacerdotū q̃ biere. ppbetauerat bonū illis q̃ trāsmigrauerāt ⁊ malū illis q̃ in bierlm remāserant sub metaphora ficuū bonarū ⁊ malarum. biere. xxiiij. Sacerdotes aūt q̃ remanserāt in bierlm p̃nūtiabāt. ⁊ iō ostēsio facta est ezechieli cōsilis visionis biere. ⁊ pōtissime q̃ ad sacerdotes. Primo q̃ describit vastatio illorū q̃ remāserāt in bierlm. scōdo cōsolatio illorū q̃ transmigrauerant in babylōne. ibi. Et factū est. Circa p̃mū sciendum q̃ sacerdotes q̃ remāserāt in bierlm pabolice designabāt suā p̃ipe ritatē. ⁊ iō p̃mo cor pabola ponit: ⁊ scōdo tollitur. ibi. Idcirco. Circa p̃mū p̃mitit modus visiōis cū dī. a Et cle. me spi. i. de⁹ vel angelus dei minister b Et intro. me ad por. do. dñi orientalē. i. ad portā atrij sacerdotū: q̃ sic notat: vt dictū est. c. p̃ced.

c Et vi. in me. co. iechonia. fi. azur. iste est ali⁹ ab illo iechonia posito. s̄. viij. c. q: ille dī filius sophan. d Et phel. ilh duo erāt p̃ncipales ⁊ alios traxerant ad errorē suū: nō expresse nominat

e Hi sunt vi. q̃ cogi. iniq̃. ⁊c. q: informabāt ppm vt securi manerēt in cultu idolorum: nō timētes hieremie cōmiātōes: ideo subdit. f Dicētes. Nōne dudū ⁊c. q. d. sicut mōstat cum ea

stis in vbe hac: & implestis vias eq interfectis Propterea hec dicit dns. Interfecti vri q's posuistis in medio eq hi sunt carnes: & hec est lebes: & educa vos de medio eq. Gladiu metuistis & gladiu inducã sup vos dicit dns de. Et eijtiã vos de medio eq. Daboq vos i manu hostiu: & faciam in vobis iudicia. Gladio cadetis in fimb isrl iudicabo vos & scietis quia ego dns. Hec no erit vobis in lebete: & vos no eritis in medio eq in carnes. In finibus israel iudicabo vos: & scietis q ego dns. Quia in pceptis meis no ãbulastis: & iudicia mea no fecistis: sz iuxta iudicia gentiu q i circuitu vro sunt estis opati. et factu est cũ pphetare phelias filq banaie mortq est. Et cecidi in facie mea: clamans voce magna Et dixi heu heu heu dne de consumationẽ tu facis reliquiarũ isrl. Et factu est verbu dni ad me dicens. Fili hois frres tui: viri pinq tui: & ois domq isrl universi q̃bus dixerũt habitatores hierusalẽ longe recedite a dno nob data est terra in possessionem: propterea hec dicit dns de. Quia lõge feci eos in gentibus: & q̃ disp si eos in terris: ero eis in sanctificationẽ modicã in terris ad q̃s venerũt. Propterea loqre. Hec dicit dns de. Cõgregabo vos de pplis & adunabo de terris in q̃b dispsi estis: daboq vobis humũ isrl. Et ingredient illuc: & auferent oes offensiones: cũctasq ab homiatiões eq de illa Et dabo eis cor vnũ: & spũ nouũ tribuã i visceribq eor. Et auferã cor lapideũ de carne eor & dabo eis cor carneũ: vt in pceptis meis ãbulẽt & iudicia mea custodiãt: faciãtq ea & sint mihi in pplm: & ego sim eis i deũ. Quoru ãt corq offendicula & abhomiatiões suas ãbulat: horũ viã in capite suo ponã dicit dns deus. Et eleuauerunt cherubin alas suas & rote cũ eis: & glia dei isrl erat sup eos. Et ascẽdit glia dni de medio ciuitatis stetitq sup montẽ: q est ad orientẽ vrbis. Et spus leuauit me adduxitq i chaldeã ad trãsmigratiõem in visionẽ in spũ dei. Et sublata e a me visio quã videra. Et locutus sum ad trãsmigratões oia verba dni q ostenderat mihi Ca. xij.

c Factus est sermo dni ad me dicens Fili hominis: in medio domus exasperantis tui ha

a ꝓ eo dẽ ꝓ se & eadẽ hora mortu fuerat: sicut ezechiel dixerat.

a Et cecidi in fa. mea. ad deprecandũ dnm ne multiplicarek extermin. b Et factũ est. Hic p̃fur ponit cõsolatio eor q trãsmigrant cũ dr. a Fili ho. fra. tui. i. iudei tecũ in babylonẽ ducti.

b Viri ppinq tui. q̃ inter eos erãt aliq de genere sacerdotali: sicut & ipse ezechiel.

c Et ois do. il. q̃ de regno. x. tribuũ aliq euadẽtes manus salmanasar postea venerunt in regnũ iude: vt dictũ fuit. iij. Reg. q̃rũ aliq cuz iechonia rege fuerũt in babylonẽ ducti.

d Quib dixe. i. de q̃bus dixerũt. e Habi. hierlẽ reputãtes eos miros & felices vt dictũ est in pncipio hui capli f Longe rece. a d. reputabãt ei eos a dno deiectos & derelictos g Nobis da. est terra in pos. q̃ credebãt secure viuere in hierusalẽ: vt p̃dictum est

b Propterea hec dicit dns de. i. ppter eorũ insultationẽ ero vobis in ꝓsolationẽ: ió subditur de trãsmigratis.

i Ero eis in san. mo. in terris ad q̃s venerũt. q̃ p daniele & socios eius q̃ fuerũt positi sup negocia regni babylonis: vt habet Dan. ij. iudei ibi habitãtes fuerũt sustentati in aliquo & cõsolati: & postea p mardochei ꝓpe assueri: vt hi in li. hester k Cõgre. vos de pplis. rẽpe cyri q̃ dedit licentiã redeundi in iudeam. l Et aufe. oes offen. i. idolatriae. q̃ post reditum captiuitatis babylonice nõ legit ille ppls idolatrasse: nisi aliq̃ paucitẽ porte antiochi q̃ ad hoc coegit iudeos. i. t. ij. ma

si estis in vbe hac: & implestis vias eq interfectis Propterea hec dicit dns. Interfecti vri q's posuistis in medio eq hi sunt carnes: & hec est lebes: & educã vos de medio eq. Gladiu metuistis & gladiu inducã sup vos dicit dns de. Et eijtiã vos de medio eq. Daboq vos i manu hostiu: & faciam in vobis iudicia. Gladio cadetis in fimb isrl iudicabo vos & scietis quia ego dns. Hec no erit vobis in lebete: & vos no eritis in medio eq in carnes. In finibus israel iudicabo vos: & scietis q ego dns. Quia in pceptis meis no ãbulastis: & iudicia mea no fecistis: sz iuxta iudicia gentiu q i circuitu vro sunt estis opati. et factu est cũ pphetare phelias filq banaie mortq est. Et cecidi in facie mea: clamans voce magna Et dixi heu heu heu dne de consumationẽ tu facis reliquiarũ isrl. Et factu est verbu dni ad me dicens. Fili hois frres tui: viri pinq tui: & ois domq isrl universi q̃bus dixerũt habitatores hierusalẽ longe recedite a dno nob data est terra in possessionem: propterea hec dicit dns de. Quia lõge feci eos in gentibus: & q̃ disp

chab. m Et da. eis cor vnũ. s. ad faciendũ vni deo celi. n Et spi. no. auferẽdo eis volũtatẽ patrũ suor q̃ fuerũt ad idolatriã pni

o Et aufe. cor. la. i. durũ ad recipiendũ disciplinã dni & pphetarum. p Et da. eis cor car. i. tenerũ & dispositũ ad recipiendũ: vt ps. i. Esõ. cuius doctrinã receperũt valde devote q Quor ãt corq offẽ. i. paratũ ad deũ offendendũ: q̃le erat cor eorũ in hierlẽ habitantium vt ps p p̃dicta. r Horũ viã in ca. su. ponã. reddẽdo eis penã debitã. s Et eleua. hic vlmo pontifis visiõis hui relatio. p̃mittit tũ recessus dine pnectionis a hierlẽ cũ dr. Et eleuauerunt cherubin alas suas. ad volandũ extra rẽplũ in quo erãt: vt ps p p̃dicta.

t Et ascẽdit glo. do. de me. ciui. signãs subtractionẽ diuine pnectionis. v Stetitq su. mõ. s. oliuar q̃ vno miliari distat a hierlẽ: vt hi act. i. x Et spi. leua. me. &c. visione imaginaria videbat sibi õ hierlẽ in babylonia reduci. y Et sub. est a me visio. i. rapt mentis: & sic vidit se esse cũ senib sedẽtibus corã eo: vt hi. ã. viij. c. ió subditur. z Et lo. sus ad trãs. i. ad iudeos transmigratos in chaldeã

5 Omia verba do. q̃ ostenderat mi. retulit esse eis visionẽ imaginariaz p̃dictã & eius intellectũ & significationẽ. Capl'm. xij.

Z fact est. Hic p̃fur describit punitio pncipũ. & diuidit in duas ptes. s. pncipalẽ & incidẽtales: scõa ibi. Et fact est. Primũ ãt fit sub pabola facta: & ió p pabola ponit. scõo exponit ibi. Et fact est.

ctis in medio eius. s. hierlẽ. m Hi sunt car. q̃ is nõ fuerũt ibi mortui morte naturali: sed violẽta: illa tñ mors fuit optima fm q̃ dicit ps. cxv. Pretiosa in cõspectu dni mors sanctorũ eius

n Et hec est le. q̃ in hierlẽ fuerũt sepulti. o Et educam vos. extra hierlẽ in captiuitatẽ. p Gladiũ metui. s. regis babylonis. q̃ p auxilio ad regẽ egypti misistis q Et gladiu. iudi. su. vos. s. regis babylonis. r In finib isrl. i. in terra aliena finib terre vre eiũcta. s Iudi. vos. q̃ fuerũt adducti ad regẽ babylonis in terra emarb: & ibi occisi: eo q̃ relaxauerant iuramentũ sedechie q̃ fecerat regi babylonis: vt dictũ fuit hiere. xxix. ió subdit t Hec. s. hierlẽ. v Nõ erit vobis hic manẽdo in ea vsq ad maturã eratẽ. x In finibus isrl &c. repentino est ei q̃ p̃dictũ est ad maiorẽ affirmationem.

l Sed iuxta iudicia gentiũ imitando idolatriã eor 5 Et factũ e cũ pphetarẽ phelias filq banaie mortq est. dicũt aliqui q̃ nõ fuit tũc sic in re. sz pphetia vidit in spũ mortẽ sibi in pinquo imminere. hebrei dicũt q̃ tũc mortuus fuit subito diuino iudicio: & hoc fuit satis p nũcios: q̃ frequẽter mittebant de hierusalẽ ad trãsmigratos in babylonẽ: q̃ interrogari ab illis q̃b ezechiel narrauerat suã visionẽ: vt hi in fine hui capi. rñderũt

chab. m Et da. eis cor vnũ. s. ad faciendũ vni deo celi. n Et spi. no. auferẽdo eis volũtatẽ patrũ suor q̃ fuerũt ad idolatriã pni

o Et aufe. cor. la. i. durũ ad recipiendũ disciplinã dni & pphetarum. p Et da. eis cor car. i. tenerũ & dispositũ ad recipiendũ: vt ps. i. Esõ. cuius doctrinã receperũt valde devote q Quor ãt corq offẽ. i. paratũ ad deũ offendendũ: q̃le erat cor eorũ in hierlẽ habitantium vt ps p p̃dicta. r Horũ viã in ca. su. ponã. reddẽdo eis penã debitã. s Et eleua. hic vlmo pontifis visiõis hui relatio. p̃mittit tũ recessus dine pnectionis a hierlẽ cũ dr. Et eleuauerunt cherubin alas suas. ad volandũ extra rẽplũ in quo erãt: vt ps p p̃dicta.

t Et ascẽdit glo. do. de me. ciui. signãs subtractionẽ diuine pnectionis. v Stetitq su. mõ. s. oliuar q̃ vno miliari distat a hierlẽ: vt hi act. i. x Et spi. leua. me. &c. visione imaginaria videbat sibi õ hierlẽ in babylonia reduci. y Et sub. est a me visio. i. rapt mentis: & sic vidit se esse cũ senib sedẽtibus corã eo: vt hi. ã. viij. c. ió subditur. z Et lo. sus ad trãs. i. ad iudeos transmigratos in chaldeã

5 Omia verba do. q̃ ostenderat mi. retulit esse eis visionẽ imaginariaz p̃dictã & eius intellectũ & significationẽ. Capl'm. xij.

Z fact est. Hic p̃fur describit punitio pncipũ. & diuidit in duas ptes. s. pncipalẽ & incidẽtales: scõa ibi. Et fact est. Primũ ãt fit sub pabola facta: & ió p pabola ponit. scõo exponit ibi. Et fact est.

Parabola vero facti est qm fit aliqd ad significandū aliud factū: sic pabola verbi qm p vnū verbū intelligit aliud: pmo g dī. b Fili hois in medio dom⁹ exasperantis tu habitas. q: plures eor nolebāt credere verbis hieremie de destructō e hierlm futura. c Qui oculos habet. s. carnis. d Et nō videt. i. nō intelligūt oculis mētis. e Tu g fili hois facti bi. vt p ille facti manuducant ad intelligendum.

f Vasa trālmigratōis. i. instrā transmigrāti⁹ apta: sicut baculus pera et sil'ia g Et trālmigrabis p diem. vt sic videāt te trāsire de loco tuo ad aliū. h Et efferes foras vasa tua. repentino e eiusdē sentētie ad maiorē assertiōes

i Tu aūt egredieris vespere ꝛc. p hoc eiūdem designabat fuga sedechie et bellatorū eius de hierusalē in ciuitatis captione ante oculos eorū.

k Perfode tibi parietem ꝛc. per hoc eiūdem designabat q: exierūt p locum absconditū et p viam subterraneā: vt dictum fuit hiere. xxxix. et. xlij. Reg. vlti. l In humeris portabit ꝛc. p hō designat excecatio sedechie: et sic nō poterat incedere nisi appodiādo se sup humerū ducētis et ad idē facit qd subdit Faciē tuā velabis ꝛc. et subdit cā m Quia portentum dedi te. i. signum futuri mali sedechie. p ūter pomit obedientia ppbete: cū dī

n Feci ergo sicut p̄cepit mihi. et ps lra ex dicens. a Et fa. est. h p ūr exponit pabola dicta eo mō q iam dictus est q̄tus ad suiam aliq tū addunt q exponentur. b Aliqd nō deperiit. q. d. ita q̄ferunt a te c Quid tu fac. i. qd signat hoc factū tuū

d Dic ad eos. hui⁹ facti intellectum.

e Sup ducē on⁹ istō. i. sup sedechiā.

f Et sup oēm domū israel ꝛc. q: capta ciuitate et duce non poterat pplo hū esse: cetera patet vsq ibi g Parietē pfodiet. q: introit⁹ vie subterranee erat obturat⁹. vel q: inter illū introitū et regē erat murus quē oportebat pforari antequ possent illā viā subtranea ingredi

h Facies ei⁹ operiet ꝛc. p qd designat excecatio sedechie: vel q: qm fuit capt⁹ a chaldeis velauerūt oculos eius sic solet fieri homib⁹ morte dignis. i Et extendā rhete meū sup eū ꝛc. i. exercitū caldeor q̄ insequēs cepit eū. k Et addu. eū in baby. vinctū et capriuū.

l Et ipsam nō videbit. q: ante fuerat excecat⁹. xij. Reg. vlti.

m Ibiq; moriet. ibi fuit honorifice sepult⁹: vt habet hiere. xxxiiij.

n Et oes q circa eū. principes et bellatores. o Dispgam. q: p maior pte fugerūt eū relinquēte. p Et gla. eua. post eos. h dī ppter iob⁹ filiū chareet alios q fugerūt in egyptū ⁊ cōsilius hieremie: vt habere. xliij. Et ibi fuerūt occisi p chaldeos q ceperūt egyptū.

q Relin. ex eis vi. pau. ꝛc. h dī ppter illos q in vita fuerunt reseruari et in chaldeā ducti. r Et enarrēt oia scelera eorū facto et verbo: ex eorum enim miseria apparebat q deum suū offenderant: et multi eorū penitentia ducti, hoc idē verbo fatebant.

s Et sci. q: ego dīs. p experientiā mee prāns et vim dicere t Et fa. est. Hec est ps in cideralis in qua post miseriā regis et pncipū. huius occasione ponit miseria plebis: et pmo denūciat h afflictio. sēdo o⁹ accelerato: ibi. Et fact⁹ est. Cū ea pmū dicit.

v Fili hois pa. tu. in cōtur. s. mētis et corpis.

x Comede ꝛc. p h eiūdem designat miseria pplī hierosolimitani futura i obsidione q: ppter defectū victualiū vn⁹ ta piebat ab alio ad hū: et cū hoc vix habebāt ps comedēdū: q: egrebat eos q̄si cōtinue deficēdo cum ruz. y Et. q nūc habitant circa hierlm in ideā. z Desolatū. i. habitatorib⁹ vacuū.

a Terraq; deserta. ppt defectū culture.

b Et fa. ꝛc. h p̄ o describit pāne vastationis ante lerario: eo q̄ incredeuli dicebant ppbetias Ieremie. et ezech. nūq implent: et hoc est qd dicit.

c Qd est puer. illud. i. verbū vel gariter dictū.

d In lon. diff. dies. i. ips impletionis nō venit ideo sequit.

bitas: q^c oculos habet ad videndū et^b nō videt: et aures ad audiendū et nō audiūt: q: dom⁹ exasperans ē. Tu ergo^c fili hois facti bi vasa^f trālmigratōnis: et trālmigrabis p die coram eis. Trālmigrabis^g aūt de loco tuo ad locū alterū in ꝓspectu eor: si forte aspiciāt: q: dom⁹ exasperans ē. Et^h efferes foras vasa tua q̄si vasa trālmigrātis p die in cōspectu eor. Tu^i aūt egredieris vespere coram eis sicut egreditur migrās. Ante oculos eor pfodet^k tibi pietes et egredieris p eū in cōspectu eor. In^l humeris portaberis: in caligine efferēris. Faciem tuā velabis et nō videbis terrā^m: q: portentū dedi te domui israel. Feci^n ergo sicut p̄cepit mihi dīs. Vasa mea protuli q̄si vasa trālmigrātis p die: et vespere perfodi mihi pietem manu: et in caligine egressus sum: et in humeris portat⁹ in cōspectu eorū. Et^a factus est sermo dīi mane ad me dicens. Fili hois nūqd^b nō dicēt ad te dom⁹ israel: dom⁹ exasperans: qd^c tu facis. Dic^d ad eos. Hec dicit dīs de⁹ Sup^e ducē on⁹ istud q est in hierlm: et^f sup oēm domū israel q̄ est in medio eor. Dic Ego portentū vrm. Quō feci: sic fiet illis. In trālmigratiōs et in captiuitatē ibūt: et dux q est in medio eor in humeris portabitur in caligine egredietur., Panietem^g pfodient vt educāt eū. Facies^h ei⁹ opiet vt nō videat oculo terrā. Et^i extēdam rhete meū sup eum: et capiet^k in sagena mea: et^l adducā eū in babylonē in terrā chaldeor: et^m ipsam nō videbit: ibiq;^m moriet et^n oes q circa eū sūt. Presidiū ei⁹ et agmina eius dispgam^o in oēm ventū et^p gladium emaginabo post eos. Et sciet q: ego dīs qm dispsero illos in gētib⁹ et dissemiauero eos in terris. Et^q relinquam ex eis viros paucos a gladio et fame et pestilētia vt^r narrent oia scelera eor in gētibus ad q̄s ingredient: et scient^s q: ego dīs. Et^t factus est sermo dīi ad me dicens. Fili^u hois panē tuū in cōturbatōe comedes^x sed et aquā tuā in festinatōe et merore bibe: et dicet ad pplm terre. Hec dicit dīs de⁹ ad eos q habitant in hierlm in terra israel Panē^y tuū in solitudine comedet et aquā tuā in desolatōe bibet: vt desoletur terra a multitudine sua ppter iniqtates oīm q habitāt in ea et^z ciuitates^a q̄ nūc habitant: desolate^b erūt: terraq;^a deserta: et scietis q: ego dīs. Et^b factus ē sermo dīi ad me dicēs. Fili hois: qd^c est puer iste istud in terra israel dicētium in^d longū different dies: et^e pibit omis visio. Ideo^f dic ad eos. Hec dicit dīs de⁹. Quiescere^g facā puer iste istud: neq; vulgo dicet vltra in israel. Et loqre ad eos: q: appropinquauerunt dies et sermo omis visionis. Nō^h erit^i enim erit vltra visio cassa neq;^k diuinatio ambigua^k in medio filiorum israel: q: ego dīs loquar: et qcūq; locut⁹ fuero verbū fiet. Non^l plongabit amplius sed in

gena mea: et^h adducā eū in babylonē in terrā chaldeor: et^i ipsam nō videbit: ibiq;^m moriet et^n oes q circa eū sūt. Presidiū ei⁹ et agmina eius dispgam^o in oēm ventū et^p gladium emaginabo post eos. Et sciet q: ego dīs qm dispsero illos in gētib⁹ et dissemiauero eos in terris. Et^q relinquam ex eis viros paucos a gladio et fame et pestilētia vt^r narrent oia scelera eor in gētibus ad q̄s ingredient: et scient^s q: ego dīs. Et^t factus est sermo dīi ad me dicens. Fili^u hois panē tuū in cōturbatōe comedes^x sed et aquā tuā in festinatōe et merore bibe: et dicet ad pplm terre. Hec dicit dīs de⁹ ad eos q habitant in hierlm in terra israel Panē^y tuū in solitudine comedet et aquā tuā in desolatōe bibet: vt desoletur terra a multitudine sua ppter iniqtates oīm q habitāt in ea et^z ciuitates^a q̄ nūc habitant: desolate^b erūt: terraq;^a deserta: et scietis q: ego dīs. Et^b factus ē sermo dīi ad me dicēs. Fili hois: qd^c est puer iste istud in terra israel dicētium in^d longū different dies: et^e pibit omis visio. Ideo^f dic ad eos. Hec dicit dīs de⁹. Quiescere^g facā puer iste istud: neq; vulgo dicet vltra in israel. Et loqre ad eos: q: appropinquauerunt dies et sermo omis visionis. Nō^h erit^i enim erit vltra visio cassa neq;^k diuinatio ambigua^k in medio filiorum israel: q: ego dīs loquar: et qcūq; locut⁹ fuero verbū fiet. Non^l plongabit amplius sed in

e Et pibit omis visio. frustrata effectu suo f Ideo dic ad eos asserendo cōtrariū. g Quiescere facā puer. istud. in ducendo in eorū oculis effectū. h Non enim erit vltra omis visio. i. cassa. littera sic est ordināda. Omis visio nō erit vltra cassa. i. nulla visio ppbetica frustrabit effectu intēto: q: negatio posita signo vlti facit eq̄pollere suo cōtrario: et sic omis nō et nullus eq̄pollent. i Neq; diuina. i. denūciatio futuri ex reuelatione dei. k Ambigua. q: cito implebit in effectu: ideo sequitur. l Non plon. amplius sed in die. ve. ꝛc. ex hoc enim neq; nō fuerūt ser āni integri vsq ad destructionē hierlm: vt patet ex dictis. s. in pn. viij. c. m Et fact⁹ est ser. dīi ꝛc. hic pōnit ostēdit accelerato impletiōis ppbetie ex eo, cuius ppbia aut

dicb⁹ vñs domus erasi pans loq̃r verbũ: ⁊ faciã illud dicit dñs de⁹ ⁊ⁿ fact⁹ est sm̃o dñi ad me dicẽs Fili hois: ecce dom⁹ isrl dicẽtius visio quã hic videt in dies multos ⁊ in tpa lõga iste ꝓphetat. Propterea dic ad eos. Hec dicit dñs de⁹. Nõ ꝓlongabit vltra omis sm̃o me⁹. Verbũ qd locut⁹ fuero cõplebit dicit dñs de⁹ Ca. xiij.

c ⁊ᵃ factus est sm̃o dñi ad me dicẽs. Fili homis vaticinare[b] ad ꝓphetas isrl q ꝓphetant: ⁊ᶜ dices ꝓphetãtibus d̃ corde suo. Audite verbũ dñi. Hec dicit dñs de⁹. Ve ꝓpheti insipientibus q sequũtur spm̃ suũ ⁊ nihil vidẽt. Quasi[d] vulpes i deserto: ꝓphete tui isrl erãt. Nõ[e] ascẽdistis ex aduerso: neq; eppositis muros ꝑ domo isrl: vt[f] staretis in plio i die dñi. Vidẽt[g] vana ⁊ diuinãt mendaciũ dicentes[h] ait dñs: cũ dñs ñ misit eos: ⁊ⁱ pseuerauerũt cõfirmare sm̃onẽ. Nũ qd[k] nõ visionẽ cassã vidistis: ⁊ diuinationẽ mẽdacẽ locuti estis. Et dixistis ait dñs: cũ ego nõ sim locut⁹. Propterea[m] hec dicit dñs de⁹. Quia locuti estis vana: ⁊ vidistis mendacium: iõ ecce[n] ego ad vos ait dñs de⁹: ⁊ᵒ erit man⁹ mea sup[p] ꝓphetas q vidẽt vana ⁊ diuinãt mendaciũ. In[q] cõcilio populi mei nõ erit: ⁊ʳ i scriptura domus isrl nõ scribent[s] nec[t] in terra isrl ingredient: ⁊ scietis q ego dñs de⁹. Eo q decepistis pplm meũ dicẽtes[u] par par ⁊ nõ est par: ⁊ⁿ ipse edificabat[x] pietẽ: illi[y] aũt linebãt[z] cũ luto absq; palcis. Dic ad eos q liniũt absq; tẽpatura: q cadit[a] lit. Erit[a] cũ ymber inundãs ⁊ᵇ dabo lapides ꝑgrandes ⁊ᶜ de sup irruẽtes ⁊ᵇ ventũ ꝓcelle dissipantẽ. Sigdez[c] ecce cecidit pies Nũqd[d] nõ dicet vobis: vbi[e] ẽ litura quã liniistis. Propterea hec dicit dñs de⁹. Et[b] erũpe faciam spm̃ tẽpestatũ in indignatõe mea ⁊ ymber inundãs in furore meo erit: ⁊ lapides grãdes in ira in ꝓsũptionẽ. Et destruã pietẽ quẽ liniistis absq; tẽpamento: ⁊ adequabo cũ terre ⁊ reuelabit fundamẽtum ei⁹: ⁊ cadet ⁊ consumet in medio ei⁹: ⁊ scietis q ego sum dñs. Et[h] cõplebo indignationẽ meã in piete ⁊ in his q liniũt cũ absq; tẽpamẽto: dicãq; vobis. Nõ est pies ⁊ nõ sunt q liniunt cũ. Prophete isrl q ꝓphetãt ad hierl: ⁊ videt ei visionẽ pacis ⁊ nõ ẽ pax ait dñs de⁹. Et[m] tu fili[n] hois pone faciẽ tuã ꝓtra[o] filias ppli tui q[p] ꝓphetãt de corde suo ⁊ vaticinare sup eas: ⁊ dic Hec dicit dñs de⁹ Ve[q] q ꝓsumũt pulullos sb oi cubito man⁹: ⁊ faciũt ceruicalia sub[r] capite vniuerse etatis ad[s] capiẽdas aias. Et cũ capient aias ppli mei viuificabãt aias eor: ⁊ʳ violabant

omis ꝓphetie biere. de destructiõe ciuitatis ⁊ ppli captiuitate et pater sententia ex dictis. Capl'm. xiij.

⁊ fact⁹ est. Dic p̃ter exech. ꝓphetis at ꝗ falsos ꝓphas ⁊ p̃mo ꝗ secum virlẽ. secõ ꝗ mulieribẽ. ibi. Et tu fili hois. Prima in duas: q̃ p̃mo ponit pseudoꝓphetar culpa: secõ de nãat eor pena ibi. Propterea.

a Et sa. q: ego dñs. p experientiã mee prãns ⁊ vindicte ⁊ Et fa. est. Hec est ꝑs in cadẽralis in qua post miseriã regũ ⁊ p̃ncipũ. huius occasione ponit miseria plebis: ⁊ p̃mo denũciat ẽ afflictio. secõ eⁿ accelerato: ibi. Et fact⁹ est. Cũ ca p̃mũ dicit.

b Clariana. ad ꝓphe. sez falsos idco subdit.

c Et dices pro ꝓphe. de cor. su. i. de sua fictiõe nõ ex diuina reuelatõ ideo subdit.

d Quasi vulpes in deserto ẽ. Est aut vulpes aial dolosus intrẽdes decepiõi aliũ: sic illi ꝓphete intrẽdebãt ad decepiõnẽ simpliciũ: iõ arguit eos dicẽs. e Non ascẽdistis ex aduerso: pãã ppli arguẽdo. f Neq; eppo. mu. ꝑ ec carcerib⁹ fortiter eãdo.

g Et sta. in p̃. p cessionẽ dñi vsq; meriũ auertẽdo

h Vidẽt vana. mirat loquendi modũ de secũda ꝑte ad tertiã.

i Dicentes ait do. vt i modo loquẽdi conformantes se veris ꝓphetis ad faciũ decipiẽdũ.

k Et pseue. conformare sm̃onẽ. idẽ pluries ⁊ pluribⁿ diebⁿ reperẽ dicend dicta suã falso iuramento cõfirmando.

l Nũqd nõ visionẽ cassã vidistis. q.d. sic.

m Propterea. Dic p̃ter ponit pnã: ⁊ p̃ hic ꝓphetarũ: secõ eos credentiũ. ibi. Et ipse. Circa p̃mũ dñ. m Propterea. i. ꝓpter mẽdacia ꝓphetica. n Ecce ego ad vos. i. puniẽdos o Et erit mna. mea. i. vindicte mee potẽtia p Sup ꝓphas falsos. q In cõcilio po. mei nõ erit. i. in cetu reuertentius de babylone. i. in pfonis suis nec in filijs ab eis ꝓcreatis.

r Et in scrip. do. isrl nõ scribent. redeũtes ẽ de babylone habuerũt genealogias suas descripras: vt sic singli redirẽt ad hẽditates patrũ suoꝝ: vt bi. i. esõ. s Mecum ter. isrl ingre. cus reuertẽtib⁹ de babylone: sic exponit B lra cõiter: ꝗ q: redeũtes de babylone in iudeã fuerũt in magna afflictiõe ⁊ future: ideo bonũ redeũtũ nõ vi fuisse ẽ q illius boni ꝑuatio eẽt sufficiẽs illorũ falsorũ ꝓphetarũ punitio: iõ vt mihi q sic dz intelligi saltẽ ꝓpalitur. q In ꝓci. po. mei nõ erit. i. in societate supno ciuitatũ r Et in scrip. do. isrl nõ scribent. i. in libro vite in q̃ scribunt electi. s Mecum ter. isrl ingre. i. in terrã viuentiũ: ꝑ quas intelligit celestis hierusalem: vbi mors locũ nõ hz ⁊ Dicẽtes pax. sic eũ dicebãt ppl'o q nullo mõ habebãt dubitare de aduẽtu regis babylonis sup eũ: qõ ñ erat falsus. v Et ipse. Dic p̃ter ponit pena credentiũ fallis ꝓphetis: cũ dñ. Et ip̃e. i. ppl'o meus. x Edificabat pietẽ. i. hierl'm vt dicit Ra. sa. in q̃ ppl'o edificabat ita secure ac si ñ deberet ibi semp manere.

y Illi aũt. i. ꝓphete falsi

z Linebãt eũ. i. vbis adulatoriis populo applaudebãt. Aliter exponit vrp parietẽ intelligat congeries peccatorũ: ⁊ maxime in cultu idolorũ in q falsi ꝓphete suis adulationib⁹ nutriebãt ppl'm: ⁊ iõ denũciatur casus edificij huius cũ dñ. a Erit cũ ymber inundãs. i. exercitus chaldeorũ abũdans in bellatoriib⁹ vnis sicẽ ymber in guttis.

b Et dabo lapi. ꝑgrãdes. i. exercitus principes.

c De sup irruẽtes. i. fortiter incitantes cuneos suos ad destructionem muroꝝ. d Et ventũ ꝓcel. dissi. i. nabuch. regem e Sicqdẽ ecce ceci. pies. i. hierl'm ⁊ altaria idoloꝝ ibi edificata. f Nũqd nõ dicet vob. improperando.

g Ubi est litu. quã liniistis. q.d. apparet falsitas in adulatiõib⁹ vestris.

h Et erũpe faciã spm̃ tẽpe. i. nabuch. quẽ p̃ vocauit ventũ ꝓcelle ⁊ patet cetera ex dictis. est enim repentino eiusdẽ ⁊c. vsq; ibi. i Et reuel. funda. ei⁹. chaldei enim minauerũt muros hierusalem in aliq̃b⁹ loc̃ vt sic facerẽt eos ruere.

k Et cõple. indignatiõem meã. i. effectus vindicte mee. l In piete ⁊c ꝑ ex dictis suis.

m Et tu. hic p̃ñr ꝓphetat ꝗ falsas ꝓphetissas ⁊ diuidit in duas: q: p̃ ponit earũ culpa. secõ pena. ibi. Propter hoc

Circa p̃mũ dñ. n Fili ho. po. fa. tu. ostẽdendo diuas indignationes. o Cõtra filias. i. falsas ꝓphetissas. p Que ꝓphe. de cor. suo. ⁊ nõ spũ dñi. q Ve q ꝓsu. pulul. ⁊c. hoc duplicit exponit vno mõ vt p pulullos ⁊ ceruicalia intelligant ñba adulatoria ⁊ mẽdacia: q̃ dicebãt iste mulieres malis hoib⁹ ⁊ idolatris: alio mõ intelligẽdo pulullos ⁊ ceruicalia ad tram: ꝓphete enim veri nõ solum ꝓphetabãt ñbis sz etiã facẽ ⁊ sensibilib⁹ signis: sic hieremias posuit carbonas in collo suo ad significandũ captiuitatẽ futuram: hiere. xxvij. Et eodẽ mõ ꝓphete falsi faciebãt eos simãtes: sicẽ sedechias fecit sibi cornua ferrea. iij. Reg. xxij. Et eodẽ mõ ꝓphetisse false faciebant pulullos ⁊ ceruicalia facientes homies accubere sup ea: dicentes sic poterstis dormire secure ⁊ quiete nõ timẽtes in aliq̃ de aduẽtu chaldeorum.

r Sub ca. vni. eta. i. hoim cuiusl'bz etatis. s Ad ca. ani. i. deã piendas suis mẽdacijs. t Et vi me ad po. me. i. congebant me ad

R

puniendũ ipsus: nec est intelligendũ q violentia seu coactio cadat in deo: sed hoc dr ad denotandũ q nõ vult p se malũ pene: sz p accidẽs sz ppt ordinẽ sue iustitie: cũ eius ppriũ sit miseri & parcere.

a Propter pugil. ordei. i. ppter vilẽ questũ talia faciebãt. b Ut interfi. aias q nõ moriunt. iustis enim viuentibus in dño nihil eis dan/ nb⁹ ppbetabãt morte & infortunia: & in iustis q p pensi sunt mortui. p pbetabãt vitã & pspera ppter eorũ dona

c Propter hoc. hic ponitur earũ pena cũ dr

d Ecce ego ad pulvil/ los vros. i. ad facta ve/ stra punienda.

e Quib⁹ vos ca. i. de/ capitis. f Alias volãtes. i. homies q debe/ rẽt eleuari ad cognitio/ nem diuinorũ & loquit d eis ad modũ volanti/ um q attendenna ad in/ strumẽta aucupis: in q/ bus sunt aliq attraben/ tia: vt graua & hmõi il/ lic descẽdũt & capiunt/ renb⁹ suis: sicisti atten/ dẽtes ad verba ppbe/ tissarũ decipiebant ab/ eis. g Et dirũpam eos de brachijs vris. i. taliter puniã vos q nõ poterit talia facere nec pplm meũ decipere.

h Et scietis q ego do/ p erpientiã mee vindi/ cte i Pro eo q me/ rere fecistis cor iusti cũ/ tum in vobis fuit infor/ tunia sibi ppbetãdo.

k Quẽ ego nõ p̃ristã/ ui. i. nõ disposui inferre/ talia sibi. l Et con/ fortastis manus impij. ppbetãdo sibi bona.

m & nõ reuertẽt. a via/ sua mala. p hoc enim nu/ triebat in malo suo.

n Et viueret. s. si a pec/ catis suis penitere.

o Propterea vana nõ/ videbit. q: auferã vos/ de vita pnti: ita q pplm meũ decipe nõ poterit. Capitulum. xiiij.

me ad pplm meũ, ppter[a] pugillũ/ ordei & fragmẽ panis: vt[b] interfi/ cerent aias q nõ moriunt: & viuen/ tes aias q nõ viuũt: mẽtientes/ pplo meo credẽti mẽdacijs? Pro/ pter[c] hoc dic dñs de⁹. Ecce[d] ego/ ad pulvillos vros quibus[e] vos ca/ pitis aias[f] volãtes: & dirũpã eos/ de brachijs vris & dimittam aias/ q̃s vos capitis aias ad volandum/ Et dirũpam cenicalia vra: & libe/ rabo pplm meũ de manu vra: ne/ q̃z erit vltra in manib⁹ vris ad p̃/ dandum: & [h] scietis q: ego dñs.

Pro[i] eo q mercede fecistis cor iu/ sti mẽdaciter quẽ[k] ego nõ cõtrista/ ui: & [l] cõfortastis man⁹ impij: vt[m] nõ reuerteret a via sua mala & [n] vi/ ueret, ppterea[o] vana nõ videbitis/ & diuinationes nõ diuinabitis ãplius/ & eruã pplm meũ de manu vra: & scietis q: ego dñs Capitulum. xiiij.

e Et[a] venerũt ad me viri se/ niorũ israel: & sederũt coram/ me. Et fact⁹ est sermo dñi ad me di/ cens. Filij hois vir[b] isti posuerũt/ imũdicias suas in cordib⁹ suis: & [c] scandalũ iniqtatis sue statuerũt[d] cõtra facie suam. Nũqd[e] interro/ gat⁹ ridebo eis Propter hoc lo/ quere eis & dices ad eos. Hec di/ cit dñs de⁹: homo hõ de domo is/ rael q posuerit imũdicias suas in/ corde suo: & scandalum iniqtatis

sue statuerit ꝓtra facie suã: & ve/ nerit ad ppbetã interrogãs p eũ/ me: ego[f] dñs ridebo ei in multitu/ dine imũdiciarũ suarũ vt[g] capiatur/ dom⁹ israel in corde suo quo recesse/ rũt a me i cũctis idolis suis. Pro/ pterea[h] dic ad domũ israel. Hec di/ cit dñs de⁹. Cõuertimini[i] & recedi/ te ab idolis vris: & ab vniuersis/ cõtaminationib⁹ vris auertite fa/ ces vestras Quia[k] hõ hõ de[l] do/ mo israel & [m] de proselitis qcunq̃z/ aduena fuerit in israel: si[n] aliena/ tus fuerit a me et[o] posuerit ydola/ sua in corde suo: & scandalũ iniqtatis/ sue statuerit ꝓtra faciẽ suam/ & [p] venerit ad ppbetã vt interro/ get p eum me: ego[q] dñs ridebo/ ei p me: & [r] ponã faciẽ meã sup ho/ minẽ illũ: & [s] faciã eũ in exemplũ/ & in puerbiũ: & dispdã eũ de me/ dio ppli mei: & scietis q: ego dñs/ Et[u] ppbeta cũ[t] errauerit: & [v] lo/ cut⁹ fuerit verbũ. Ego[x] dñs de/ cepi ppbetã illũ. Et[y] extendam/ manũ meã sup[z] illũ & [a] delebo eũ/ de medio ppli mei israel: & [b] porta/ bũt iniqtatẽ suã. Iuxta[c] iniqtatem/ interrogãtis: sic iniqtas ppbete/ erit: vt[d] nõ erret vltra dom⁹ israel/ a me neq̃z polluat in vniuersis p̃/ uaricationib⁹ suis: sz[e] sit mihi in/ ppl̃z & [f] ego sim eis in deũ: ait dñs/ exercituũ. Et[g] fact⁹ est sermo dñi

ego faciã q̃d peris. vel si ridea/ k ei ridebit/ ira obscure q nõ in/ telliget. g Ut capi. do. israel in corde suo &c. istud vt nõ tenetur casualiter q: de⁹ nõ pot esse cã mali culpe sed cõsecutiue. ad hoc enim q deus nõ rider male peritũ: vel obscurũ risum dat et/ sequit q remanet in errore suo b Propterea. Hic p̃ponitur bus⁹ impedimenti remotio/ cum dicit.

i Conuertimini & recc. ab idolis/ vris. p veram & p/ fectã puiam. & sic/ supplebẽdũ bo/ num & darus risum k Quia/ homo hõ. i. q̃libs/ homo. l De/ domo israel, inde/ natiuus.

m Et de pselitis/ i. de gentilibus cõ/ uersis ad iudaismum. n Si/ alie. fue. a me. p/ idolatriam

o Et posuerit ido/ la sua in cor. suo/ firmiter ponendo/ ea colere.

p Et vene. ad/ ppbetã. s. verus

q Ego do. ridebo/ p me. & nõ p pro/ phetã: & ista risio/ erit sue iniqui/ tatis punitiõ/ sub dic.

r Et po. fa. meã/ sup ho. illum ad/ peccata sua dim/ dicandũ & puni/ dum: ziõ sequit.

s Et fa. eum in/ exẽ. s. terroris vi/ dentib⁹ eius pu/ nitionem.

t Et in puerb. ira q in maledic/ tiõ alicui⁹ dicẽ/ cõit: sic faciat hi/ bi dñs sicut illi

v Et ppbeta/ p̃ pnter ponit fal/ se ppbete puni/ tio tam ex pte in/ terrogãtis q̃ ex pte ridentis cũ dicit. Et ppbeta. s. falsus.

x Cum erra. a spũ maligno ex suo demerito decepi⁹ y Et/ lo. fue. ver. s. falsum. z Ego do. decepi ppbetã illũ. i. deci/ pi pmisi. a Et extendã manũ meã. i. virtutẽ meam.

b Sup illũ. ad ipm puniendũ: ideo subdit c Et delebo eũ/ in pson ppria & posteritate sua. d Et porta. imq̃ suã. s. ppbeta & interrogãs ipsum: nõ subdit. e Iuxta iniqtatem/ interrogãtis &c. i. iniqtas vtriusq puniet: gram⁹ tũ iniqtas p/ ppbete q: maior est. f Vt nõ erret vltra dom⁹ israel. p talem p/ ppbetã decepta g Sed sint mihi in ppl̃m. cultũ latrie exhi/ bendo. h Et ego sim eis in deũ. viã salutis dirigendo.

i Et fact⁹ est. Hic p̃nter ponit trãsmigratorũ cõsolatio. Scien/ dum tũ q expositores latini cõiter exponũt residuũ huius capi/ tuli ꝓta habitatores hierlm & iudee dicẽtes q hic ab eis erudi/ ditur remediũ speratũ eo q cõfidebãt liberari a p̃minantes⁹ hie/ rarchie p merita antiquoꝝ patrũ: & hoc renouet ab eis p hoc/ q dicit q si noe daniel & iob qui fuerũt valde iusti: essent inter/ eos & p eis orãtes: nõ liberarẽt eos: sed tũ seipsos: sed ita nõ

videt ad hoc cõcordare in fine capli: ſz magis diſcordare: ppt qõ Ra.ſa. aliter exponit dicẽs. q̃ de⁹ hic diſtinguit inter punitionẽ gentiliũ ⁊ iudeoꝝ. ſ. q̃ ſi ꝓ peccatis alicuius terre vl' ciuitatis gentiliũ de⁹ inferat viũ de quo: plagis hic enumeratis ad eius deſtructionẽ: ſi noe daniel ⁊ iob eẽt ibi nõ liberarẽt ꝓplm ſed ſeipſos tñ: ⁊ ciuitas vel terra funditꝰ deſtruetur abſq; repauratione: ſicut hi exemplis Gen. xix. de ſubuerſione ſodome inq̃ liberati tñ fuerũt tres iuſti. ſcſ loth cũ duabꝰ filiabꝰ ſuis: ſz ſi ẽs quatuor plagas hic enumeratas inducat ſup hierlm ad eꝰ deſtructionẽ aliqui tñ reſeruabunt ꝛ vita ad ciuitatis ſuam rẽpanõẽ ⁊ ſic factũ eſt: q̃a ſecundo abd nepoſ iechonie fuit dux redeũtiũ de babylone ſub q̃ reedificatũ eſt templũ ⁊ poſtea ciuitas ſub nehemia hoc dictũ erat ad magnãſ o atione non tñ ſi migratorũ ergo applicãdo ſram ad hanc ſniam reſiduũ buius ca. in duaſ partes diuidit: q̃a ponit modꝰ punitionis terre gentiliũ: ſcõ o iudeorũ ibi. Qui hoc dicit. Circa p mũ dicit in perſona

ad me dicẽs. Fili homis: terra[h] cũ[k] peccauerit mihi: vt ꝓuaricet ꝓuaricãs extendã manũ meã ſup eã ⁊[m] cõterã virgã panis eiꝰ ⁊ immittã in eã famẽ: ⁊ interficiã de ea hoiẽ ⁊ iumentũ. Et ſi fuerit tres viri iſti in medio eiꝰ noe[n] daniel ⁊ iob: ipſi[o] iuſticia ſua liberabũt animas ſuas ait dominꝰ exercituum. Q d⁹ ⁊ ſi beſtias peſſimas induxero ſup terrã vt vaſtet eã: ⁊ fuerit inuia eo q̃ nõ ſit prãſiens ꝓpter beſtias tres viri iſti ſi fuerint in ea: viuo ego dicit dñs deꝰ: quia nec filios nec filias liberabũt: ſed ipſi ſoli liberabunt: terra aũt deſolabit. Vel[q] ſi gladiũ induxero ſuper terrã illã: ⁊[r] dixero gladio: tranſi ꝓ terrã ⁊ interfecero de ea hoiẽ ⁊ iumentũ: ⁊ tres viri iſti fuerint in medio eiꝰ: viuo ego dicit dñs deus nõ liberabũt filios neq; filias ſz ipſi ſoli liberabunt. Si[e] aũt ⁊ peſtilentiã immiſero ſup terrã illã: ⁊[t] effudero indignationẽ meã ſup eã in[u] ſanguine vt auferã ex ea hominẽ ⁊ iumentum: ⁊ noe daniel ⁊

est: ⁊ nõ fit hic mẽtio de tribꝰ p̃dictis p̃ſtibꝰ: noe ⁊ daniel ⁊ iob: ad deſignandũ q̃ etiã ſine merito patrũ deꝰ hoc faceret: vt dicit Ra. ſa. eo q̃ elegit ciuitatẽ illã ad ſuũ cultũ: vñ lz bis fuerit fundit⁹ euerſa: tñ fuit bis edificata ⁊ adhuc ſtat. b Ecce ipſi egre. ad vos. ſ. illi q̃ reſeruabunt viui deſtructa hierlm ꝓ chaldeos venient ad vos transmigratos: q̃ ducti fuerũt in babylonẽ: vt hi. iiij. Reg. xxi. c Et vide. viã eorũ ⁊ adinuen. ſ. pcta p effectus pene a deo ꝓpoſite. d Et cõſolabimini ſup malo ⁊c. ſ. illud malũ erit vobis occaſio cõſolationis ꝗ hoc q̃ dolebãt vos tradidiſſe chaldeis de conſilio hierl'm. q̃ ꝓ ꝗ videbãt vos cualiſcumq; malũ ſine ꝓpatione e Et ꝓſola. vos. dicẽtes vos fuiſſe bõs reſpectu eorũ f Et cognouerit q̃ non fru. fecerim ⁊c. pono eſt amara nõ dñ eſſe frustra ſi ſequit ſanitas: ſil'r nec illa dura pẽa a deo infucta ſuperata hierl'm: q̃ ꝗ fuit ad declarationẽ diuine iuſticie ⁊ ad correctionẽ populi: ⁊ q̃ hoc viderunt ꝓuincie trãſmigrati: ⁊ ideo fuerũt cõſolati.

In ca. xiiij. vbi dñ in poſtilla. Noe daniel ⁊ iob. Additio

Si tres p̃ ceteris p̃ſtibꝰ notant. q̃a ſi fuiſſent tãte iuſticie ⁊ tã accepti coꝝ deo vt ꝗ ruitu eorũ deꝰ reſtaurare ſe ea q̃ ꝓpter pcta aliorũ deſtruxerat: tñ non ſuffecerũt ad amouẽdũ ſniam diuinã. Primus ꝓz ꝗ noe Gen. viij. vbi dicit. Recordatꝰ eſt dñs noe ⁊ adduxit ſpũ ſup terrã ⁊ imminute ſũt aq̃ Ex q̃ ꝓz q̃ intuitu ipſiꝰ noe deꝰ reſtaurauit hũc mũdũ babitabilẽ: ſz noe iuſticia ſufficiẽs nõ fuit ad amouẽdas ſniam diluuij. De daniele vo ſil'r Dan. x. vbi angelus ad eũ miſſus ꝓ reſtauratione tẽpli ⁊ ciuitatis hierl'm dicẽtur ait. Noli timere. Daniel: q̃ ex die p̃ quo poſuiſti cor tuũ ad intelligendũ: vt te affligeres i ꝓſpectu dei tui: exaudita ſunt vba tua ⁊c. Ex q̃ ꝓz q̃ oõmꝰ ipſiꝰ danielis deꝰ reſtauratẽ tẽplũ ⁊ ciuitatẽ: cũ hoc tñ manifeſtũ eſt q̃ tpe danielis fuit deſtructa ciuitas ⁊ tẽplũ. De iob vo ꝓz iob vlti. vbi dicit q̃ ꝓ oõnes ipſiꝰ iob fuit domꝰ ſua reſtaurata nõ tñ dina ſnia p̃ſtina de deſtructione dom⁹ ſue ⁊ morte filiorũ fuit ſublata ⁊c. Capl'm. xv.

Z facꝰ eſt. Supius deſcripta eſt ipſiꝰ hierl'm ⁊ ꝓpli vaſtatio: hic ꝓnũ ponit dicte vaſtationis rõ: q̃ eſt multiplicatio ſlagitiorũ in hierl'm ⁊ iudea. ⁊ hoc deſcribit ſub decẽ metaphoris: ⁊ ſm hoc diuidit in nouẽ partes: q̃ ꝓ vlnm a cõtinet duas metaphoras q̃ patebũt lram ꝓſequendo. Prima aũt de ligno vitis. Circa q̃ notandũ q̃ multiplicatio pcũ diminuit habilitatẽ libi arbitrij ad bonũ. ⁊ q̃ tal' multiplicatio multũ inualeſcit: vt homo totaliter inabilis ad bonum: ſm q̃ dicit Pueri. xviij. Impiꝰ cũ in ꝓfundũ pcũ venerit cõtemnit: ⁊ hoc ſignat fuiſſe in ꝓpto iude ꝓ metaphorã ligni poſi de vite: q̃ nõ eſt ad aliq̃ opꝰ vtile ſz tñ ad incendiũ: ⁊ ſm hoc ꝓz lra buiꝰ ca. paucis exceptis q̃ diſcurrent. diuidit tñ ad hoc ca. in duas partes: q̃ primo parabola p̃libat: ſcõo ad ꝓpoſitũ applicat: ibi. Propterea. Circa p mũ occurunt exponendũ b Aut fabricabit de ea paxillus. ſ. cauilla ad ſuſpẽdendũ vas etiã modici ponderis. q. d. nõ c Vtrãq; prẽ eiꝰ ꝓſumſit ignis ſ. ſtatim cõponit in ignem rotũ cõburit. d Et medietas eius. ſ. ma

ad boc cõcordare in fine capli: ſz magis diſcordare: ppt q̃ Ra. ſa. aliter exponit dicẽs. q̃ deꝰ hic diſtinguit inter punitionẽ gentiliũ ⁊ iudeoꝝ. ſ. q̃ ſi ꝓ peccatis alicuius terre vl' ciuitatis gentiliũ deꝰ inferat viũ de quo: plagis hic enumeratis ad eius deſtructionẽ: ſi noe daniel ⁊ iob eẽt ibi nõ liberarẽt ꝓplm ſed ſeipſos tñ: ⁊ ciuitas vel terra funditꝰ deſtruetur abſq; repauratione: ſicut hi exemplis Gen. xix. de ſubuerſione ſodome inq̃ liberati tñ fuerũt tres iuſti. ſcſ loth cũ duabꝰ filiabꝰ ſuis: ſz ſi ẽs quatuor plagas hic enumeratas inducat ſup hierlm ad eꝰ deſtructionẽ aliqui tñ reſeruabunt ꝛ vita ad ciuitatis ſuam rẽpanõẽ ⁊ ſic factũ eſt: q̃a ſecundo abd nepoſ iechonie fuit dux redeũtiũ de babylone ſub q̃ reedificatũ eſt templũ ⁊ poſtea ciuitas ſub nehemia hoc dictũ erat ad magnãſ o atione non tñ ſi migratorũ ergo applicãdo ſram ad hanc ſniam reſiduũ buius ca. in duaſ partes diuidit: q̃a ponit modꝰ punitionis terre gentiliũ: ſcõo iudeorũ ibi. Qui hoc dicit. Circa p mũ dicit in perſona

h Terra. ſ. gentiliũ. k Cum pecca. mihi vt ꝓuari. ꝓuaricans. exaggerando pcũ patris. l Extendã manũ meã ſup eã. ad ipſam puniendã. m Et cõterã virgã panis. ſ. ſuſtentamentũ cuiuslibet cibi q̃ noie panis intelligit in ſcriptura: ⁊ hoc eſt pma plaga. ſ. famis. n Noe danid ⁊ iob. iſti tres p̃ ceteris p̃mb⁹ hic notant. q̃ ſuis oõmb⁹ nõ ſaluauerũt alios noe eſt nõ ſaluauit oõmb⁹ ſuis orbẽ a diluuio: ſeptẽ aũt ꝓſone cũ eo ſaluate fuerũt ꝓpter ſuã iuſticiã: ⁊ vt ꝓ eas multiplicaret gen⁹ hũanũ. ſil'r daniel ſuis oõmb⁹ nõ liberauit hierl'm a deſtructõe. nec iob filios ſuos ⁊ filias a morte o Ipſi iuſti. libe. anĩ. ſu. ſ. pſonas ſuas tñ. ꝓnũ ponit plaga ſecũda cũ dicit. p Qõ ⁊ ſi beſtias peſſi. vt leones ⁊ ſerpentes ⁊ draconeꝰ a q̃b⁹ nullo mõ ſe pũt boies defendere. cetera patẽt ex dictis. Conſequẽter ponit tertia plaga cũ dñ. q Vel ſi gla. indu. ſup terram illã. ſ. gentiliũ. r Et dixe. gla. hoc eſt bellatorib⁹ vrẽtibus gladio. cetera patẽt. ꝓnũ ponit q̃rta plaga s Si aũt ⁊ pe. immiſero. ſ. gñalẽ mortalitatẽ ex corruptõe aeꝰ. t Et effudi indi. meã. ſ. effectũ vindicte mee. v In ſanguine. ſ. deſtructione vite gñal'r: eo q̃ vita cõſiſtit in ſanguine: ſm q̃ dicit Leuit. xvij. Alia oio carnis in ſanguine eſt. cetera patẽt ex dictis

f Qui hoc dicẽ. hic ꝓnũ ponit modus punitionis hierl'm.

l Qõ ⁊ ſi q̃tuor iudi. in ea peſſi. ſ. effectꝰ vindicte mee p̃dictos

s Gladiũ ⁊c. immiſero in hierl'm ſimil'. ſicut ⁊ factũ fuit i obſidione p chaldeos: vt dictũ eſt. ꝗ. v. c. a Tñ relinquet in ea ſaluatio. ſ. aliquoꝝ quorũ filij ⁊ filie edificabũt ciuitatẽ ⁊ eã habitabũt ſic factũ fuit ſub zorobabel duce: ⁊ nehemia: vt p̃dictus

est: ⁊ nõ fit hic mẽtio de tribꝰ p̃dictis p̃ſtibꝰ: noe ⁊ daniel ⁊ iob: ad deſignandũ q̃ etiã ſine merito patrũ deꝰ hoc faceret: vt dicit Ra. ſa. eo q̃ elegit ciuitatẽ illã ad ſuũ cultũ: vñ lz bis fuerit fundit⁹ euerſa: tñ fuit bis edificata ⁊ adhuc ſtat. b Ecce ipſi egre. ad vos. ſ. illi q̃ reſeruabunt viui deſtructa hierl'm ꝓ chaldeos venient ad vos transmigratos: q̃ ducti fuerũt in babylonẽ: vt hi. iiij. Reg. xxi. c Et vide. viã eorũ ⁊ adinuen. ſ. pcta p effectus pene a deo ꝓpoſite. d Et cõſolabimini ſup malo ⁊c. ſ. illud malũ erit vobis occaſio cõſolationis ꝗ hoc q̃ dolebãt vos tradidiſſe chaldeis de conſilio hierl'm. q̃ ꝓ ꝗ videbãt vos cualiſcumq; malũ ſine ꝓpatione e Et ꝓſola. vos. dicẽtes vos fuiſſe bõs reſpectu eorũ f Et cognouerit q̃ non fru. fecerim ⁊c. pono eſt amara nõ dñ eſſe frustra ſi ſequit ſanitas: ſil'r nec illa dura pẽa a deo infucta ſuperata hierl'm: q̃ ꝗ fuit ad declarationẽ diuine iuſticie ⁊ ad correctionẽ populi: ⁊ q̃ hoc viderunt ꝓuincie trãſmigrati: ⁊ ideo fuerũt cõſolati.

In ca. xiiij. vbi dñ in poſtilla. Noe daniel ⁊ iob. Additio

Si tres p̃ ceteris p̃ſtibꝰ notant. q̃a ſi fuiſſent tãte iuſticie ⁊ tã accepti coꝝ deo vt ꝗ ruitu eorũ deꝰ reſtaurare ſe ea q̃ ꝓpter pcta aliorũ deſtruxerat: tñ non ſuffecerũt ad amouẽdũ ſniam diuinã. Primus ꝓz ꝗ noe Gen. viij. vbi dicit. Recordatꝰ eſt dñs noe ⁊ adduxit ſpũ ſup terrã ⁊ imminute ſũt aq̃ Ex q̃ ꝓz q̃ intuitu ipſiꝰ noe deꝰ reſtaurauit hũc mũdũ babitabilẽ: ſz noe iuſticia ſufficiẽs nõ fuit ad amouẽdas ſniam diluuij. De daniele vo ſil'r Dan. x. vbi angelus ad eũ miſſus ꝓ reſtauratione tẽpli ⁊ ciuitatis hierl'm dicẽtur ait. Noli timere. Daniel: q̃ ex die p̃ quo poſuiſti cor tuũ ad intelligendũ: vt te affligeres i ꝓſpectu dei tui: exaudita ſunt vba tua ⁊c. Ex q̃ ꝓz q̃ oõmꝰ ipſiꝰ danielis deꝰ reſtauratẽ tẽplũ ⁊ ciuitatẽ: cũ hoc tñ manifeſtũ eſt q̃ tpe danielis fuit deſtructa ciuitas ⁊ tẽplũ. De iob vo ꝓz iob vlti. vbi dicit q̃ ꝓ oõnes ipſiꝰ iob fuit domꝰ ſua reſtaurata nõ tñ dina ſnia p̃ſtina de deſtructione dom⁹ ſue ⁊ morte filiorũ fuit ſublata ⁊c. Capl'm. xv.

Z facꝰ eſt. Supius deſcripta eſt ipſiꝰ hierl'm ⁊ ꝓpli vaſtatio: hic ꝓnũ ponit dicte vaſtationis rõ: q̃ eſt multiplicatio ſlagitiorũ in hierl'm ⁊ iudea. ⁊ hoc deſcribit ſub decẽ metaphoris: ⁊ ſm hoc diuidit in nouẽ partes: q̃ ꝓ vlnm a cõtinet duas metaphoras q̃ patebũt lram ꝓſequendo. Prima aũt de ligno vitis. Circa q̃ notandũ q̃ multiplicatio pcũ diminuit habilitatẽ libi arbitrij ad bonũ. ⁊ q̃ tal' multiplicatio multũ inualeſcit: vt homo totaliter inabilis ad bonum: ſm q̃ dicit Pueri. xviij. Impiꝰ cũ in ꝓfundũ pcũ venerit cõtemnit: ⁊ hoc ſignat fuiſſe in ꝓpto iude ꝓ metaphorã ligni poſi de vite: q̃ nõ eſt ad aliq̃ opꝰ vtile ſz tñ ad incendiũ: ⁊ ſm hoc ꝓz lra buiꝰ ca. paucis exceptis q̃ diſcurrent. diuidit tñ ad hoc ca. in duas partes: q̃ primo parabola p̃libat: ſcõo ad ꝓpoſitũ applicat: ibi. Propterea. Circa p mũ occurunt exponendũ b Aut fabricabit de ea paxillus. ſ. cauilla ad ſuſpẽdendũ vas etiã modici ponderis. q. d. nõ c Vtrãq; prẽ eiꝰ ꝓſumſit ignis ſ. ſtatim cõponit in ignem rotũ cõburit. d Et medietas eius. ſ. ma

gnaꝑs.' e Reda.est in fauillã.qz nõ remanent etiam carbones nisi pauci ⁊ modici f Munũd vnle erit ad opus.s. post cõbustionem.q.d.nõ.qz etiã ante nõ erat.sic exponũt aliq̃:in beb.bz sic.Duas extremitates eiꝰ comedit ignis.⁊ sic pz q̃ p illud qõ dz in trãslatione nra.Utrãq̃ prem eius cõsumpsit ignis:p vtrãq̃ prem intelliguntur duo extremitates qõ sic applicãt ad ppositũ expositores latini dicentes q̃ p medium intelligit ppls mdiꝰ ⁊ fortiꝰ:q̃ cũ iechonia translatꝰ fuit in babylonem vt bz biere.xxiij.per extrema xo residuũ ppli: quod remãsit sub sedechia rege:qz isti ⁊ illi fuerũt in afflictõe:q̃ p cõbustiones intelligit: sicẽ qõlibz penale siue afflictiuũ:nomie ignis designat.Ra.sa. aliꝯ applicat dicẽs q̃ p duo extrema intelliguntur illi q̃ primo fuerũt trãslati i babylonẽ capto ioachim filio iosie:sm q̃ bz Daniel.i.⁊ illi q̃ postea fuerũt trãslati cũ iechonia eius filio:qz pprie dicũtur trãsmigratio.p mediũ xo ligni qõ fortius pburit q̃z extremitates eo q̃ est in medio ignis intelligit ppls q̃ fuit ꝯ sedechia qz fuit grauꝰ afflictꝰ p dictis.s. fame: peste:gladio:⁊ captiuitate:vt pz p suprad̃ictam ⁊ hec applicatio rõnabilior videt q̃z prima. g Propterea.hic pũt ponit applicatio parabole ad ppositũ:⁊ ex dictis pz sitia vsq̃z ibi.

tas eiꝰ redacta[e] est in fauillã. Nũ qd[f] vtile erit adꝰ. Etiã cũ ẽt integrũ nõ erat aptũ ad opꝰ:q̃z to magis cũ illud ignis deuorauerit et cõbusserit:nihil erꝰ co fiet opis. Propterea[g] hec dicit dñs deus. Quõ lignũ vitis inter ligna silue quõ dedi igni ad deuorandũ: sic tradã habitatores hierusalem:⁊ ponã faciẽ meã in eos. De[h] igne egredient:⁊ ignis consumet eos. Et scietis qz ego dñs cũ posuero faciem meã in eos:⁊ dedero terram in uiã ⁊ desolatã:eo q̃ p̃uaricatores extiterint:dicit dñs deꝰ. Ca.xvj

e Tu[a] factꝰ ẽ fmo dñi ad me dicẽs. Fili hominis: notas[b] fac hierusalem abhominatiões[c] suas ⁊ dices Hec dicit dñs deꝰ hierusalem radix[d] tua ⁊ gnatõ tua de tra chanaan p̃[e] amorreus:⁊ mr̃ tua cethea:⁊ qõ[f] nata es in die ortꝰ tui nõ[g] ẽ p̃cisus vmbilicꝰ tuꝰ: ⁊ a q̃ nõ es lota i salutẽ:nec sale salita:nec inuoluta pãnis. Nõ[h] pepcit sup te oculꝰ vt faceret tibi vnũ de his misertus tui s[i], piecta es sup faciẽ terre in[m] abiectõe aĩe tue i die q̃ nata es. Trãsiẽs[n] ãt p te: vidi te pculcan[p] i sanguine tuo:⁊ dixi tibi cũ eẽs i sãguine tuo. Viue[r] Dixi[s] inq̃z tibi in sanguine tuo Viue. multiplicatã q̃si germẽ agri dedi te:⁊ mltiplicata es ⁊[u] grãdis effecta ⁊ [v]ingressa es ⁊[x] puenisti ad mundũ muliebrẽ. Ubera[y] tua tumuerũt ⁊ pilꝰ tuꝰ germinauit ⁊[a] eras nuda ⁊[b] confusione[c] plena. Et[d] trãsiui p te ⁊ vidi te: ⁊[e] ecce tps tuũ:tps amantiũ. Et[f] expãdi amictũ meũ sup te:⁊[g] operui ignominiã tuã. Et[h] iurauꝰ tibi ⁊ ingressus sum pactũ tecũ ait dñs deꝰ. Et[i] facta es mihi: ⁊[k] laui te aqua:⁊ emũdaui sanguinẽ tuũ ex

idolatria sz fidelis:⁊ iõ dicendũ q̃ hic p patrẽ ⁊ matrẽ intelligit ppls q̃ ante filios israꝫ habitauit in terra chanaã:eos successit in hereditate sicut ples pennb[a]:modus rũ succedẽdi fuit violẽtꝰ imicatus etiã fuit israꝫ ppl'm chanaã in idolatria:vt pz.iij.Reg. in illo xo ppl'o aliq̃ erant amorrei:⁊ q̃z rũ ad hoc dicit. Pater tuꝰ amorreus:⁊ aliq̃ cerbea ⁊ sic dicit. Qdã rua cerbea: ⁊ dz p rõne masculorũ:mater rõne feminarũ.

g Et qũ nata es tps nativitatis tuiꝰ ppli fuit in exitu de egypto: qz tũc ppnie incepit esse ppls:ante ẽ ingressum egypti fuerũt ita pauci q̃ nõ potẽrãt p̃ueniẽtẽr dici ppls:⁊ post ingressuz fuerũt in dura seruitute detenti qõ sicꝫ est ꝯ rõne ppli ab alio distinctꝰ: eo q̃ fuus est res dñi sui in exitu vero de egypto fuit datus libertatis data est etiã eis ker spãlis in mõte sinai: tanq̃z ppls ab alijs distinctus.

b Nõ est p̃cisus vmbilicus tuus ⁊c.loquit de illa

gente p̃ modũ femie de nouo nate:cui[a] p̃mo p̃scindit vmbilicꝰ p quẽ fetus attrahit alimentũ a mre q̃z diu est in vtero eiꝰ: ep[b] lauat a sanguine:⁊ salit ad desiccationẽ ⁊ obduratione abscissionis:⁊ inuoluit pãnis:qz pueri de nouo nati aliter nõ possũt nutriri:dz aũt hic q̃ talia nõ fũt facta ppls iudaico p̃dicto in ortu suo. Et p negationẽ p̃cisionis vmbilici intelligit q̃ ille ppls tũc nõ fuit totaliter ab idolatria separꝰ:qõ pz ex hoc q̃ ato pꝰ vitulũ cõflatilẽ adorauit.p negationẽ aũt lotionis: defectꝰ vere cõtritiõis de preteritis:p negationẽ salis: defectꝰ sapiẽtie salutaris. i Nec inuoluta pãnis.s.virtutũ. k Nõ pepcit sup te ocu.qz egyptij ppl'm illũ valde dure tractauerũt in egypto:⁊ post exitũ plecuti sũt ad mortẽ.Exo.xiij. l Sed piecta es sup fa.ter.qz ex vna pte cõclusi erãt deserto:ex altera mari:vt bz ibi m In abiec.aĩe.ex hoc essi credebãt egyptij eos facilitꝰ interficere:⁊ ita fuisset nisi deus sua mia impediuisset.

n Trãsiens aũt.hic pũt ponit mia dei educãtis deo:nantis ⁊ desposantis.pmũ ponit:cũ dz.Transiẽs aũt p te.nõ qz in deo sit motꝰ:sz qz scriptura loquit de deo ad modũ hominis trãseuntis p viã:⁊ puero a mre derelicto copatiẽtis:ideo subdit.

o Vidi te.oculo mie. p Cõculcari in sangui.tuo.i.ppe effusionẽ sanguinis tui mõ p̃dicto. q Et dixi tibi.cũ esses in tali piculo r Viue.qz fuaui vitã tuã p mare rubrum reducendo. s Dixi inq̃z ⁊c.rep etitio ẽ eiusdẽ ad maiorẽ expressionẽ. t Multiplicatã q̃si germẽ agri dedi te.multiplicando in diuitijs ⁊ ple. v Et grã. effecta.loquit esse de ppls israꝫ ad modũ puelle p nutritionẽ ad augmentũ deducte.

x Et ingres.es.s.tps pubertatis:⁊ facta es nubilis. y Et pueni.ad mũdũ muliebrẽ.i.ad tps q̃ solẽt puelle nubiles ornari. z Ubera tua ⁊c.tpe esse pubertatis intumescũt vbera:⁊ pilꝰ germinãt:⁊ iõ subdit. Et pilus tuꝰ germinauit a Et eras nuda. Hic scdo ponit pietas ornãtis ⁊ desposantis:cui[a] ornatus ostendit p necessitas cũ dz. Et eras nuda virtutib[b] p̃ pũs. c Cõfusione ple.turpius est esse mulieribus nudas esse q̃z viris, d Et trã.p te.cõdescendendo nuditati tue

idolatria sz fidelis:⁊ iõ dicendũ q̃ hic p patrẽ ⁊ matrẽ intelligit ppls q̃ ante filios israꝫ habitauit in terra chanaã:eos successit in hereditate sicut ples pennb[a]:modus rũ succedẽdi fuit violẽtꝰ imicatus etiã fuit israꝫ ppl'm chanaã in idolatria:vt pz.iij.Reg. in illo xo ppl'o aliq̃ erant amorrei:⁊ q̃z rũ ad hoc dicit. Pater tuꝰ amorreus:⁊ aliq̃ cerbea ⁊ sic dicit. Qdã rua cerbea: ⁊ dz p rõne masculorũ:mater rõne feminarũ.

g Et qũ nata es tps nativitatis tuiꝰ ppli fuit in exitu de egypto: qz tũc ppnie incepit esse ppls:ante ẽ ingressum egypti fuerũt ita pauci q̃ nõ potẽrãt p̃ueniẽtẽr dici ppls:⁊ post ingressuz fuerũt in dura seruitute detenti qõ sicꝫ est ꝯ rõne ppli ab alio distinctꝰ: eo q̃ fuus est res dñi sui in exitu vero de egypto fuit datus libertatis data est etiã eis ker spãlis in mõte sinai: tanq̃z ppls ab alijs distinctus.

b Nõ est p̃cisus vmbilicus tuus ⁊c.loquit de illa

gente p̃ modũ femie de nouo nate:cui[a] p̃mo p̃scindit vmbilicꝰ p quẽ fetus attrahit alimentũ a mre q̃z diu est in vtero eiꝰ: ep[b] lauat a sanguine:⁊ salit ad desiccationẽ ⁊ obduratione abscissionis:⁊ inuoluit pãnis:qz pueri de nouo nati aliter nõ possũt nutriri:dz aũt hic q̃ talia nõ fũt facta ppls iudaico p̃dicto in ortu suo. Et p negationẽ p̃cisionis vmbilici intelligit q̃ ille ppls tũc nõ fuit totaliter ab idolatria separꝰ:qõ pz ex hoc q̃ ato pꝰ vitulũ cõflatilẽ adorauit.p negationẽ aũt lotionis: defectꝰ vere cõtritiõis de preteritis:p negationẽ salis: defectꝰ sapiẽtie salutaris. i Nec inuoluta pãnis.s.virtutũ. k Nõ pepcit sup te ocu.qz egyptij ppl'm illũ valde dure tractauerũt in egypto:⁊ post exitũ plecuti sũt ad mortẽ.Exo.xiij. l Sed piecta es sup fa.ter.qz ex vna pte cõclusi erãt deserto:ex altera mari:vt bz ibi m In abiec.aĩe.ex hoc essi credebãt egyptij eos facilitꝰ interficere:⁊ ita fuisset nisi deus sua mia impediuisset.

n Trãsiens aũt.hic pũt ponit mia dei educãtis deo:nantis ⁊ desposantis.pmũ ponit:cũ dz.Transiẽs aũt p te.nõ qz in deo sit motꝰ:sz qz scriptura loquit de deo ad modũ hominis trãseuntis p viã:⁊ puero a mre derelicto copatiẽtis:ideo subdit.

o Vidi te.oculo mie. p Cõculcari in sangui.tuo.i.ppe effusionẽ sanguinis tui mõ p̃dicto. q Et dixi tibi.cũ esses in tali piculo r Viue.qz fuaui vitã tuã p mare rubrum reducendo. s Dixi inq̃z ⁊c.rep etitio ẽ eiusdẽ ad maiorẽ expressionẽ. t Multiplicatã q̃si germẽ agri dedi te.multiplicando in diuitijs ⁊ ple. v Et grã. effecta.loquit esse de ppls israꝫ ad modũ puelle p nutritionẽ ad augmentũ deducte.

x Et ingres.es.s.tps pubertatis:⁊ facta es nubilis. y Et pueni.ad mũdũ muliebrẽ.i.ad tps q̃ solẽt puelle nubiles ornari. z Ubera tua ⁊c.tpe esse pubertatis intumescũt vbera:⁊ pilꝰ germinãt:⁊ iõ subdit. Et pilus tuꝰ germinauit a Et eras nuda. Hic scdo ponit pietas ornãtis ⁊ desposantis:cui[a] ornatus ostendit p necessitas cũ dz. Et eras nuda virtutib[b] p̃ pũs. c Cõfusione ple.turpius est esse mulieribus nudas esse q̃z viris, d Et trã.p te.cõdescendendo nuditati tue

e Et ecce tps tuū tps amantiū. qr ostēdi tibi dilectionē sponsi dē sp̄ōsam f Et expādi amictū meū su. te. s. nubē ptra estū solis re. pregentē. g Et opui igno. nūā dando tibi liberam signominiā futuris q̄ seruieras in egypto h Et iura tibi ⁊c. i. accepi te in vxorē in synai dando tibi legē.

ta idolatrie applicādo: ⁊ nō solūmō ornamēta: sz etiā vasa sacra: ideo subdit. Et tulisti vasa ⁊c. g Imagines masculinas. i. idola que vocant hic imagines masculine pseqūdo parabolā de meretrice q̄ cū masculis fornicat. pōt etiaz hoc dici p idolo priapi qō figurabat in magnitudine virilis mēbri: fuit enī qdaz iuuenis de beel pontro hūs mēbrum virile valde excessiuū respectu aliorum hoim. ppter qō a gentilibus fuit inter deos deputat⁹ q̄ omia insolita credebāt aliq̄d habere numinis. ⁊ istud idolū colebat in bierlm. vnō iij. Regū. xv. dicit q̄ rex asa matrē suā amouit: ne eēt princeps in sacris priapi. b Et sumpsi. vestimēta tua multicoloria. ornādo te in veneratiōē idolorū.

i Et oleū meū ⁊c. i. illa q̄ debebāt mihi offerri obtulisti eis: oleū enī offerebat in tēplo dñi ad continuandū lucernas ⁊ thimiama ad cremandū sup altare incensi: ⁊ nō solum ea q̄ debebāt mihi offerri: sz etiaz illa vñ debebas nutrire obtulisti eis subtrahēs ori tuo ex vehemēti idolatrie desiderio: ō subdit

k Similā. i. farinā mundi delicatissimi.

l Quib⁹ enutriui te. i. q̄ dedi ad nutrimentuz tuū m Posuisti in cōspectu eorū. i. idolorū eis offerendo.

n In odorē suauitatis. i. vt placares eos tibi.

o Et tulisti filios tuos qō est grauius p̄dictis

p Quos genera. mihi existēs mihi desp̄sata p legis susceptionē: ppter qō debuerūt deputari ad seruiendū mihi. q Et imola. eis. i. idolis r Ad deuorandū. i. moriendū p veneratiōē idolorū. hoc enī fiebat spāliter idolo moloch: qō sicut supradictū est pluries: erat idolū ereū interius cōcauū: in cui⁹ cōcauitate fiebat ignis: ⁊ cū erat hūi accēsum ponebat puer in manib⁹ idoli vbi cremabat: sz tūc sacerdotes pulsabāt timpana: ppter qō locus ille vocabat tophet qō in latino sonat timpanū. ne parētes puerū offerētes: audirēt clamorē pueri ⁊ dolentes: sz magis gauderēt credētes puerū sine dolore ad felicē vitā trāsisse s Nū qd pua est fornicatio tua. i. idolatria ista. q. d. nō. imo horribilis ⁊ maxima: ō eā replicat dicēs. Immolasti filios ⁊c. t Et post oēs abhominationes p̄dictas. v Nō es recordata. dierū adole. tue. i. vilitatis ⁊ abiectionis in q̄ eras q̄n in principio accepi te: sic expositū est supēcedēta. x Et acci. post oēm mali. tuū. ve ve tibi. i. punitio ab assyrijs ⁊ iterū a chaldeis. y Et edifi. tibi lupa. i. tēpla p idolatria.

5 In cūctis plateis ⁊c. i. in locis cōib⁹ vbi plures p̄nt cōuenire.

a Et abhomi. feci. deco. tuū. quē aū habebas: loquit etiā de ppl'o sb metaphora meretricis q̄ ex cōtinuatiōe ⁊ frequētia meretricū turpis reddit et abhominabilis. b Et fornica. es cū filijs egypti. i. cū egyptijs in idolatria cōicādo cū eis. c Magnarū car. i. mēbrorū virilū: p quā magnitudinē metaphorice intelligit idolatrie magnitudo

d Ecce ego. Posita idolatrie culpa. hic p̄nt pōnit pena: ⁊ diuidit in tres ptes: qz p pōnit pena succinctē: scō repetit culpa idolatrie: ibi. Et fornicata es. tertio resumit pena magis diffuse: ibi. Propter ea. Circa p̄mū dī. d Ecce ego extē. ma. me. su. te. ad repuniendum.

te. Et vnti te oleo: ⁊ vestiui te discolorib⁹: ⁊ calciaui te hyacintho. Et cinxi te bisso: ⁊ indui te subtilib⁹: ⁊ ornaui te ornamento Et dedi armillas in manib⁹ tuis ⁊ torquē circa collū tuū ⁊ dedi i aurē sup̄ os tuū ⁊ circulos in aurib⁹ tuis: et coronā decoris in capite tuo. Et ornata es auro ⁊ argēto: ⁊ vestita es bisso ⁊ polimito ⁊ multis coloribus. Similā ⁊ mel et oleū comedisti: ⁊ decora facta es vehemēter nimis. Et pfecisti in regnū: ⁊ egressuz est nomē tuū in gēres ppter spēm tuā: qz pfecta eras in decore meo quē posueram sup te dicit dñs de⁹. Et babēs fiduciam in pulcritudine tua fornicata es in noie tuo: ⁊ exposuisti fornicationē tuā omni trāseunti: vt eius fieres. Et sumens de vestimentis meis fecisti tibi excelsa bincinde cōsuta: ⁊ fornicata es super eis: sicut nō est factū: neq; fiuturū ē. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo et argento meo q̄ dedi tibi: ⁊ fecisti tibi imagines masculinas: ⁊ fornicata es cū eis. Et sumpsisti vestimēta tua multicolo-

ria: ⁊ vestita es eis. Et oleū meū ⁊ thimiama meū posuisti coram eis ⁊ panē meū quē dedi tibi simlā ⁊ oleū ⁊ mel quibus enutriui te: posuisti in cōspectu eorū in odorē suauitatis. Et factū est ait dñs deus: ⁊ tulisti filios tuos ⁊ filias tuas quos generasti mihi: ⁊ immolasti eis ad deuorandū. Nūqd parua est fornicatio tua: Immolasti filios meos: ⁊ dedisti illos consecrans eis. Et post oēs abhominationes tuas ⁊ fornicationes nō es recordata dierū adolescentie tue: qn̄ eras nuda ⁊ confusione plena: cōculcata in sanguine tuo. Et accidit post oēm malitiā tuā: ve ve tibi ait dñs deus. Et edificasti tibi lupanar: ⁊ fecisti tibi pstibulū in cūctis plateis. Ad oē caput vie edificasti signū pstitutēis tue: ⁊ abhominabilē fecisti decorem tuū. Et diuisisti pedes tuos omni trāseunti: ⁊ multiplicasti omnis fornicationes tuas. Et fornicata es cū filijs egypti vicinis tuis magnis carnū: ⁊ multiplicasti fornicationem tuā ad irritandū me. Ecce ego extendā manum meā sup te:

e Et aufe.iustifi.tuã.i.tẽplũ vbi offerebant sacrificia ꝓ peccis iudeorum. quod p chaldeos fuit incensũ.iiii.reg.vlti. f Et dabo te in aias odiẽnũ te.i.ad volũtatẽ eoꝝ g Filiarũ palestinarũ.i.gentiũ de terra philistinorũ que sp oderãt iudeos.isti.n.cũ chaldeis venerãt ad destruẽdũ hierusalẽ. h Quec eru.in via tua scelerata.i.ꝛ rube scerẽt facere tã bombilia q̃ fecisti i Et fornicas.es i fi.assyriorꝝ.cõicãdo idolatrie eoꝝ: sicꝫ ꝓ ꝗ rege acha.iiij.Re.xvi k Eo q nondũ fue. expletus.i.satiata idolatria. l Et multi.forni.tuã.i. idolatriam. m In terra chanaan.i.in iudea q̃ ãti fuit dicta chanaan terra. n Cuz chal.eoꝝ idola colẽdo i iudea ꝗ In q̃ mũ. cor tuũ.q.d.tãta est immũditia tua q̃ non apparet via mũdandi te.

p Quia fabrica. lupanar.i.rẽpla ꝓ cultu idolorũ: vt dictũ est supra.

q Nec facta q̃si mere. fastidio.frequentis ꝓcubit. r Augẽs ꝑciũ sui ꝓcubit. r Oz q̃si mulier adultera.q: p leges es mihi desponsata.

s Que sup viru suũ inducit alienos. ad sui cõcubitũ dãdo eis ꝑmiuz q̃ est ꝗ ꝓsuetudinẽ meretricũ: t hoc ꝓuenit ex magna libidine adulterandi sicꝫ ppls hierlm t regni iude dabat dona ꝑciosa sacerdotib⁹ afferentib⁹ sibi idola gentium varia. t Propterea. Hic resumit pena magis diffuse cũ dr

v Quia effusuz est es ruũ.i.diuitie tue sũt cõsumpte i vicio idolatrie modis ꝑ dictis.

x Et reuelata est ignominia tua.i. manifestata est vilitas tua in idolatria: t maxie i filioꝝ i molatiõe: vt dictũ ẽ sup

y Ecce ego ꝓgre.oẽs ama.tu.q̃b⁹ ꝓmixta es. cõicãdo idolatrijs coꝝ

z Cũ vniuersis q̃s oderas.i.cũ pbdisteis q̃ sp fuerunt odiosi iudeis t ecõuerso. a Et cõgre.eos sup te.i obsidione hierlm. b Et nudabo ignominiã tuã i.vilitatẽ culpe tue manifestabo p euidentiã vindicte. c Et iudica.te iudicijs adulteraꝝ tẽ.q̃b⁹ vm legẽ moys ẽ infligẽda. d Et da.te in sangui.i.in effusionẽ sanguis passiuã. e Furoris t zeli. i.pcedentẽ ex furore ire mee t zelo iustitie mee. f Et deniu. te vesti.tuis tẽ.i.oibus diuitijs tuis. g Et addu.su.te multitu.in exercitu regis babylonis. h Et lapi.te lapidi.tũc ẽsi multi de iudeis fuerũt interfecti lapidib⁹ machinarũ i Et trucida te gla.suis. in captiõe ẽsi ciuitatẽ multi fuerũt trucidati gladijs. k Et cõburẽt do.tuas.vt hĩ.iij.Re.vlt.vbi dr q̃ nabuzardã incẽdit domũ dñi t domũ regis t domos hierlm p circuitũ. l Et faciẽt in te iudi. penas iuste inferendo. m In ocu.mulie.plurimarũ.i. plurimarũ gentiũ q̃ erãt in illo exercitu. n Et desines forni.i.idolatrare: q: nõ vacabit tibi p nimia tribulatione. o Et mercedes vltra nõ dabis.sacerdotib⁹ idolorũ: q: nõ habebis vnde.

p Et auferet zelus me⁹.i.amor singularis q̃ est viri ad vxorem

q Ac te.sicut repudiata a me. r Et quiescã nec irascar ãplius. loquitur scriptura de deo tanq̃ de hoie q̃ non irascit de q̃cũq̃ malo culpe vel pene superuenienti vxori repudiate t cã huius repudiationis subdit.

s Eo q nõ fuerecor.dierũ adoluc.i.bũficiorũ q̃ tibi in adolescentia tua fec: put est expositũ sup.

t Qua apropter t ego vi.tu.in capi.tuo dedi.te punicẽdo tũ citra cõdignũ: nõ subdit Et nõ feci iuxta scelera tua.

v Ecce oio.hic arguitur malicia ppli iude sub nomine hierlz t hoc cõparatiue.sz ad ppl'm sodomorũ t ppl'm decẽ tribuũ: t diuidit in duas. q: primo arguit culpa: secõdo subdit penam. Ergo t tu. Circa ꝑmũ ꝑmittit populi iude radicẽ ꝑma q̃ hic accipit ꝑ gẽre in terra iuda habitãte antequ filij israẽl egrederẽt terrã promissionis cũ oi.

v Ecce oio q̃ dicit.prouer.vulgo ad derisionez alicui⁹ x Iste assumet illud.te deridendo.

y Dicens. Sicut mr t filia ei⁹.i.sicut gens q̃ p cõsist in terra iuda filios israẽl fuit fornicatrix spũali p idolatriaz: sic populus iuda.

z Filia mris mee es tu.p imitationẽ. a Que piecit virum suũ.s.deũ p idolatriã. b Et soror sororꝝ tuarũ.s.sodome t samarie: vt exp̃mit infra p q̃s intelligit ppls sodomorũ t ppls p.tribuũ. c Mater vra cethea.t exponit vt.ã. d Et so.tua ma.samaria.maior ẽsi fuit ppls.p.tribuũ q̃ ppls regni iude. e Et filie ei⁹.i.alie ciuitates t ville q̃rũ samaria erant metropolis f Que habi.ad sini.tuã.sũt ẽsi in aq̃lonari prete spectu hierlz: q̃ ps aq̃lonaris ẽt vocat b sinistra: eo q ab aq̃lone venerũt sup hierlm mlta mala. Hier.i. Ab aq̃lone pãdet tẽ

g Soror aũt tu.mi.te.q: ppls sodome maior fuit q̃ iude.

h Que habi.a dex.tu.q: declinat versus meridiẽ respectu hierusalẽ: t sic dr hic de cetera sicꝫ ps opposita sinistra i Sz nec i

vijs earū ābulasti:ſ in peiorib⁹. k Pauxillū min⁹ pene
ꝛc.qd exponit ra.ſa.ſic ſi feciſſes talia mala ꝛ nō maiora parū
reputarē aliter aūt legiſ interrogatiue. k Pauxillū min⁹
ꝛc.q.d.nō.imo multo maiora mala feciſti ꝛc.hoc ꝓcordat lr̄e ſe
quēti aū dē l Quia nō fecit ſodoma ꝛc.ꝛ hoc declarat ꝓnūr
cum dicit.

n Ecce hec fuit iniq.ſodo.ſo.tue ſuꝑbia de ſe ꝑſu medo. n Satuitas panis.de hoc ſe viuendo: noſce eū panis in religiſ oīs ab⁹ in ſcriptura.

o Et abūdātia diuitiarum male acq̄ſitarum.

p Et ociū.a bonis opibus.

q Et manū egeno ꝛ pauperi non porrigebāt.p de ſecū mīe:nō porrexit:vt p3 exp̄ cedēnibus: ꝛ ꝗa ſta ducūt ad vitia carnis peiora ideo ſubdit.

r Et fecerūt abhomi.coā me.ex crēdo vitiū contra naturam: qd̄ eſt abhomiabile

s Et abſtu.eas. ſubuertēdo ciuitates illas.Geñ. xix.

t Sicut vidiſti.ꝛ te exēplo eī⁹ ñ caſtigaſti:qd̄ aggrauat pnā.in heb.hī.Sicut vidi.ſ.iuſte fiendū:vñ geñ.xviij.dic̄ dom⁹ de ſodoma ꝛ gomorra.Deſcendā ꝛ videbo vtrū clamorē q̄ venit ad me opē cōpleuerit.pcta autē ſodome hic enumerata nō ſunt ita grauia de genere:ſicut eſt idolatria q̄ cū multis aliis vitijs vigebat i hierlm ꝛ terra iuda. v Et ſama.dimi. pec. tuorū nō peccauit.qꝛ ppls habitās in hierlm coluit idola i domo dñi poſita ꝛpe manaſſe.iiij.Reg.xxi.qd̄ fuit grauiſſimus:ſic turpiſſimū ēmulteri q̄ inducat adulterū ad ꝓprīū lectū mariti.

x Et iuſtifi.ſoro.tuas.nō abſolute:ſ in cōparatione tua:ſic̄ pallidū cōpatū ad nigrū dī albū:ꝛ fm̄ b dicit iudas Geñ.xxxviij. dethamar.Iuſtior me eſt ꝛc̄. y Ergo.Reprehēſa ma licia hic ꝓnr ſubdit pena:ꝛ ꝓmo denūciat cōparatiue: ſcdo abſolute: ibi.Et fama.Et in vtraq̄ pte ſimil ponit pene cōminatio: ꝛ ſe quēs liberatio.Circa ꝓmū dī. y Ergo ꝛ tu por.cōfuſi.tuā. ꝛpnā cōfuſibile. z Que vici.ſoro.tuas.in malis.

z Ergo ꝛ tu cōfundere.repetito eſt ciuſdē ſnie ad maiorē affirmationē. a Et cōuertā reſti.eas ꝛc̄.Ra.ſa. exponit hoc de ꝛpemeſſie quē expectant iudei.d. q̄ terra ſodomorū q̄ ſubuerſa igne ꝛ ſulphure legiſ Geñ.xix.rūc ſanabiſ:ꝛ erit ita pulcra ſicē a principio: ꝛ tū de ea dī Geñ.xiij. q̄ tūc irrigabiſ ſicut paradiſus dñi:ſ hec expoſitio fundat ſup̄ erroneū fundamētū.ſ.q̄ xp̄s fit vētur⁹ i mūdū:ppē qd̄ dic̄ Hiero.q̄ ſcriptura loq̄ſ b merapho/ rice:p ꝓuerſione ſodomorū:ſignās ꝓuerſionē gētiliū ad xp̄m ꝛ p reuerſiōē ſamarie:reuerſionē hēreticorū ad vnitatē eccleſiaſticā:a q̄ diſceſſerāt:ſic̄ decē trib⁹ a regno dauid.iij.Re.xi.p reuerſione vero hierlm:cōuerſionē xp̄ianorū peccantū:an fide tū informi manentū ad bonū.Sed qꝛ iſta expoſitio videt aliq̄bus magis miſtica q̄ litteralis:nō aliter exponūt dicētes q̄ p ſodomā intelligunt duo trib⁹:ꝛ dimidia exiſtētes vltra iordanē:eo q̄ erāt p peſodomā.p ſamariā alie.vij.trib⁹ cū dimidia p hierlm regnū iude:ꝛ hi dicūt q̄ oia iſta. Et cōuertā reſtituēs ꝛc̄.impleta fuerūt in reditu de captiuitate babylonica:in q̄ fuerūt duo trib⁹.ſ. iude ꝛ bēiamin:ꝛ aliq̄ de decē tribub⁹:q̄ effugiētes manū regis aſſyriorū venerūt ad habitandū in regno iude:ꝛ cum illis de regno illo captiuati fuerūt:ꝛ cū redeūtib⁹ redierūt. Sed hec expoſitio videt in duob⁹ deficere:ꝓmo qꝛ ſoro iude fuit magis ꝓpinqua ſodome q̄ ſortes vltra iordanē exiſtentes.qꝛ mare ſalis vbi antiq̄tus fuit terra ſodomorū habitabilis:claudit terminū ſortis iude a pte orientali:ꝛ ptim a meridionali:qꝛ eſt in angulo vtriuſq̄ lateris:vt patz in deſcriptiōe terre ꝓmiſſionis:ſcdo qꝛ redeūtes ē babylone nō recuperauerūt ſamariā:ꝛ ciuitates eī ꝓpinq̄s:ſ tenuerūt eas gētiles illuc miſſi a rege aſſyriorū:vt ptz.i. eſdre.ꝛ nehemie:ꝛ etiam in euangelio ꝛ actibus aplorū. Propter qd̄ vt̄ mihi ſaluo meliori iudicio q̄ hec lr̄a pōt exponi magis literaliter q̄ dicat Hiero.ꝛ vitando errores Ra.ſa.cōuenio tñ cū vtroq̄ intentū dicūt hanc lr̄am referri ad tēpus xp̄i:ſed fm̄ expoſitionē meā p ſodomā intelligit ꝓpluſ ammon ꝛ moab:eo q̄ lot⁹ pi eorū habitauerī ſodomis Geñ.xiij.ꝛ filie lot⁹ matres eorū ibi nate fuerūt p ſamariā vero gētiles ibi habitātes: vt dictū eſt:ꝛ p hierlm ꝓpls iudeorū:de omnibus iſtis aliq̄ fuerūt conuerſi ad fidē xp̄i p ꝓdicationem eius ꝛ aplorū: ſicut patet de iudeis in euangelio in multis locis:ꝛ in actib⁹ aplorū:illi de ſamaritanis quorū aliq̄ crediderūt ad ꝓdicationē xp̄i.Io.iij.ꝛ poſtea ad ꝓdicationē diſcipulorū Act.viij.Et ſimil de ammonitis ꝛ moabitis quorū terre erant ꝓpinque iudee:vñ exierūt xp̄i diſcipuli ad ꝓdicandū fidē p orbem: ꝛ ſic̄ primo ꝓdicauerūt in prib⁹ ꝓpinquis.fm̄ hoc patz lr̄a ex dictis vſq̄ ibi. b Vt portes ignominiā tuā.vt tenet hic cōſecutiue:ad conuerſionē eſt iudeorū ad fidē ſecuta eſt eorū erubeſcentia:ꝛ cōfuſio de peccat̄ ꝓteritis:ꝛ maxime in ꝓcuratione ꝛ cōſenſu mortis xp̄i p veras penitentiā.vt p3 Act.ij.ca. c In omib⁹ q̄ feciſti cōſolas eas. qd̄ dam eſt ſolatū eſt miſeris habere ſocios in miſria. Vel melius: q̄ ap mortē xp̄i a iudeis ꝓcuratā:venit cōſolatio gētibus p aplorum ꝓdicationē.vñ Act.xiij.Paulus ꝛ barnabas dixerūt iudeis obſtinatis. qꝛ indignos vos iudicaſtis eterne vite:ecce cōuertimur ad gētes, ſic enim ꝓcepit nob⁹ dē⁹ d Et ſoror tua ſo.ꝛ c̄.ad antiq̄tatē ſuā.ſ. ad fidē lot⁹ vnius veri dei cultoris: ſicut ednor⁹ fuit ab abraā apud quē diu mānſit:ꝛ ſic̄ habuit fidē xp̄i abrae ꝓmiſſi:Geñ.xxij. In ſemine tuo benedicent oēs gētes. e Et ſamaria ꝛc̄.ad antiquitatē ſuā.i.ad fidem ioſue ꝛ aliorū ſenū fidelium:qui habitauerūt ibi in ꝓncipio ingreſſus filiorū iſrl in terrā illā qui habuerūt fidē de xp̄o venturo.

f Et tu ꝛ filie tue reuertimini ꝛc̄.qd̄ patet implētū in aplis ꝛ alijs d̄ iudea ad fidē vocatis. g Nō fuit aūt ſodoma ꝛc̄.i.q̄diu fuiſti in gloria poteſtatis tuetur deſpiciebas eas q̄ dedignabaris de ea aliq̄d dicere vel audire. h Cū nec̄ reuelarēt malicia tua.p manifeſtam dei vindictā. i Sicut hoc tpe.ſ.captiuitatis ſed.ꝛ bie ꝛ ppli ſui.

k In obprobriū.ſ.actū eſt. l Filiarū ſyrie ꝛc̄.qꝛ ciuitates ſyrie ꝛ aliarū terrarū circa iudeā obprobria dicebāt de ppło iude captiuato

m Scelus tuū ꝛ igno.tuā tu portaſti.p vindictam dei:ꝛ loquit hic ꝓpheta de futuro p modū ꝓteriti:qꝛ Ezechiel iſta ꝓpheauit añ deſtructionē ciuitatis hierlm. n Quia hec dicit dñs de⁹.cuius verbum nō pōt eſſe falſum. o Et faciā.Hic cōſequenter denūciat pena abſolute:ꝛ cū hoc futura miſericordia xp̄i tēpe. dicit q̄ in ꝓna dei. Et faciā tibi.inferēdo penam. p Sicut deſpexiſti iuramentum.tranſgrediendo legem ad cuius conſeruationem te obligaſti in monte ſynai.Exodi.xxiiij.Omia quecunq̄ locutus eſt dñs faciemus:ꝛ erimus obedientes.

n Ecce hec fuit iniq.ſodo.ſo.tue ſuꝑbia de ſe ꝑſumedo.

n Satuitas panis.de hoc ſe viuendo: noſce eū panis in religiſ oīs ab⁹ in ſcriptura.

o Et abūdātia diuitiarum male acq̄ſitarum.

p Et ociū.a bonis opibus.

q Et manū egeno ꝛ pauperi non porrigebāt.p de ſecū mīe:nō porrexit:vt p3 exp̄ cedēnibus: ꝛ ꝗa ſta ducūt ad vitia carnis peiora ideo ſubdit.

r Et fecerūt abhomi.coā me.ex crēdo vitiū contra naturam: qd̄ eſt abhomiabile

s Et abſtu.eas. ſubuertēdo ciuitates illas.Geñ.

t Sicut vidiſti.ꝛ te exēplo eī⁹ ñ caſtigaſti:qd̄ aggrauat pnā.in heb.hī.Sicut vidi.ſ.iuſte fiendū:vñ geñ.xviij.dic̄ dom⁹ de ſodoma ꝛ gomorra.Deſcendā ꝛ videbo vtrū clamorē q̄ venit ad me opē cōpleuerit.pcta autē ſodome hic enumerata nō ſunt ita grauia de genere:ſicut eſt idolatria q̄ cū multis aliis vitijs vigebat i hierlm ꝛ terra iuda. v Et ſama.dimi. pec. tuorū nō peccauit.qꝛ ppls habitās in hierlm coluit idola i domo dñi poſita ꝛpe manaſſe.iiij.Reg.xxi.qd̄ fuit grauiſſimus:ſicē turpiſſimū ēmulteri q̄ inducat adulterū ad ꝓprīū lectū mariti.

x Et iuſtifi.ſoro.tuas.nō abſolute:ſ in cōparatione tua:ſic̄ pallidū cōpatū ad nigrū dī albū:ꝛ fm̄ b dicit iudas Geñ.xxxviij. dethamar.Iuſtior me eſt ꝛc̄. y Ergo.Reprehēſa ma licia hic ꝓnr ſubdit pena:ꝛ ꝓmo denūciat cōparatiue: ſcdo abſolute: ibi.Et fama.Et in vtraq̄ pte ſimil ponit pene cōminatio: ꝛ ſe quēs liberatio.Circa ꝓmū dī. y Ergo ꝛ tu por.cōfuſi.tuā. ꝛpnā cōfuſibile. z Que vici.ſoro.tuas.in malis.

z Ergo ꝛ tu cōfundere.repetito eſt ciuſdē ſnie ad maiorē affirmationē. a Et cōuertā reſti.eas ꝛc̄.Ra.ſa. exponit hoc de ꝛpemeſſie quē expectant iudei.d. q̄ terra ſodomorū q̄ ſubuerſa igne ꝛ ſulphure legiſ Geñ.xix.rūc ſanabiſ:ꝛ erit ita pulcra ſicē a principio: ꝛ tū de ea dī Geñ.xiij. q̄ tūc irrigabiſ ſicut paradiſus dñi:ſ hec expoſitio fundat ſup̄ erroneū fundamētū.ſ.q̄ xp̄s fit vētur⁹ i mūdū:ppē qd̄ dic̄ Hiero.q̄ ſcriptura loq̄ſ b merapho/ rice:p ꝓuerſione ſodomorū:ſignās ꝓuerſionē gētiliū ad xp̄m ꝛ p reuerſiōē ſamarie:reuerſionē hēreticorū ad vnitatē eccleſiaſticā:a q̄ diſceſſerāt:ſic̄ decē trib⁹ a regno dauid.iij.Re.xi.p reuerſione vero hierlm:cōuerſionē xp̄ianorū peccantū:an fide tū informi manentū ad bonū.Sed qꝛ iſta expoſitio videt aliq̄bus magis miſtica q̄ litteralis:nō aliter exponūt dicētes q̄ p ſodomā intelligunt duo trib⁹:ꝛ dimidia exiſtētes vltra iordanē:eo q̄ erāt p peſodomā.p ſamariā alie.vij.trib⁹ cū dimidia p hierlm regnū iude:ꝛ hi dicūt q̄ oia iſta. Et cōuertā reſtituēs ꝛc̄.impleta fuerūt in reditu de captiuitate babylonica:in q̄ fuerūt duo trib⁹.ſ. iude ꝛ bēiamin:ꝛ aliq̄ de decē tribub⁹:q̄ effugiētes manū regis aſſyriorū venerūt ad habitandū in regno iude:ꝛ cum illis de re

q Et recordabor: ego pacti mei. tūc essi ꝓmisit dē se eis mittere xpm sm q̃ dī Deut. xviij. Prophetā suscitabo eis similē tui ꝛc. r In diebꝰ adolescētie tue. q̃ fuit in exitu de egypto ꝛ tpe dationis legis.
s Et suscitabo tibi pactū sempiternū. i. pactū nouū legis cui nō succeder alia in futurū. t Et recordabor viarꝫ tuarꝫ. penitēdo de peccis preteritis vt p̃dictū est.
v Cū recepis sororē tu. tecum. s. alias gētes intra ecclesiam q̃ inchoata fuit in iudeis.
x Tema. cū mi. tuis. q̃ aliq̃ gētes ad fidem xpi cōuerse erant maiores gēte iudeorū: ꝛ aliq̃ minores. y Et dabo eas tibi in filias. q̃a omēs sunt filij ecclie in aplis inchoare.
3 Sz nō ex pacto tuo. hoc est ex virtute legis veteris sz noue: iō subdit a Et suscitabo pactū meū tecū. q̃ dicitur pactū nouus nō sm pactū in oreb initū: biere. xxxi. b Et scies q̃ ego dñs. p miracula diuinitatē xpi ostēsura c Vt recor. ꝛ cōfunda. de peccat̃ tuis p̃teritis
d Vt non sit tibi vltra apire os. q̃ nō poteris dicere q̃ aliq̃d omisi seri de bñficijs patribus p̃ missis. e Cū placatus tibi fuero. p carnis assumptionē. e In oibus q̃ fecisti. q̃ passio xpi in carne assumpta: fuit sufficiēs ad delendum omia peccata.

vt irritū faceres pactū: ꝛ[a] recordabor ego pacti mei tecū in[r] diebus adolescētie tue: ꝛ[a] suscitabo tibi pactū sempiternuz. Et[t] recordaberis viarū tuarꝫ: ꝛ cōfuderis cū[u] recepis sorores tuas te[x] maiores cū minorib⁹ tuis. Et[y] dabo eas tibi in filias: sz[3] nō ex pacto tuo ꝛ[a] suscitabo ego pactū meū tecuz ꝛ[b] scies q̃ ego dñs vt[c] recorderis et cōfundaris: ꝛ[d] nō sit tibi vltra apire os p̃ cōfusiōe tua: cū placat⁹ tibi fuero in[e] oibus que fecisti ait dominus deus. Capitn. xvij.

e [Z]a factū ē verbum dñi ad me dicēs. Fili hominis, ꝓpone[b] enigma ꝛ narra pabolā ad domū isr[l]: ꝛ dices. Hec dicit dñs deus. Aqla[c] grādis: magnarū alarꝫ longo[5] mēbroꝝ ductu: plena plumis ꝛ varietate: venit[c] ad libanū: ꝛ[f] tulit medullam cedri. Sūmitatez[g] frōdiū ei⁹ auulsit: ꝛ[h] transportauit eā in terrā chanaan in[i] vrbe negociatorū posuit illā. Et[k] tulit de semie terre: ꝛ[l] posuit illud i terra p̃[m] semie: vt[n] firmaret radicez sup aq̃s multas. In[o] supficie posuit illud. Cū q̃z[p] germinasset creuit[q] in vineā latorē: humili[r] statura respiciēntibus[s] ramis ei⁹ ad eā: ꝛ[t] radices ei⁹ sub illa erāt. Fēta[u] est ergo vinea ꝛ fructificauit i palmites ꝛ emisit ꝓpagines. Et[x] facta ē aqla altera grādis[y]: magnis alis[3] multisq̃z[a] plumis. Et[b] ecce vinea ista q̃si[c] mittēs radices suas ad eā palmites[d] suos extēdit ad illam vt[e] irrigaret eā de areolis germinis sui q̃ in terra bona sup aq̃s multas plātata est vt[f] faciat frondes ꝛ poret fructū: vt sit in vinea

ruciat: sequit q̃ nōdū venit xpus de quo agit. Sz hoc argumentum euacuat plane p expositionē hieronimi q̃ fundat in sensu literali modo predicto. Capitn. xvij.
Z factū est. Hec est tertia ps in q̃ ꝓpheta arguit ppli in de flagitia sub metaphora cedri trāsplantare ꝛ vince venire to vētō desiccare ꝛ diuidit i duas ptes: q̃ ꝓmo ponit flagitij puniō: secō remedij ꝓmissiō. ibi. Hec dicit dñs. Prima in duas: q̃ p pabola ponit: secō exponit: ibi. Et factū est. Prima diuidit in tres ptes: q̃ primo sub pabola describitur iechonie trāsmigratio ꝛ sedechie substitutio: secō eius sedēcebdlio: ibi. ꝛ fēc. terrio eius captiuatio: ibi. Dic. Circa ꝓmū dicit.
b Proponenigma. i. verbū habēs obscuritatē. q̃ velatū ꝓ parabolam.
c Aqla grādis. p aq̃las q̃ est rex assiri intelligitur nabucho. rex babylonis impans multis terris ꝛ ꝓuincijs: iō dī grādis. d Longo mēbro. ductu: plena plu. ꝛ varietate. i. diuitij q̃ erāt de diuersis regnis superatis aggregate. e Venit ad libanū. i. ad tēplum q̃ erat in hierlm q̃ in plurib⁹ scripturis ve. testa. dī libanꝰ: eo q̃ fōtis fuit de lignis libani: vt dī. iij. Reg. f Et tulit medullam cedri. i. quicq̃d erat in hierlm p̃ciosum. g Sūmitatē frondis auulsit. i. iechoniā regē: ꝓncipes ꝛ ꝓsonas notabiles: cū q̃bus cepit p̃ciosa q̃ rapit. h Et trāsportauit eā in terrā chanaan i. in babylonē. chanaā esi in hebr: eo ē nomē ꝓprū: ꝛ appellatiuū: ꝛ ꝓt ē nomi ꝓprū signat iudeā: eo q̃ eā ibi habitauerūt chananei qui filios isrl: ꝓt vo est nomē appellatiuū sic signat mercationē: ꝛ sm hoc terra babylonie dī hic terra chanaā: eo q̃ multi mercatores frequētabāt eā ꝓpter diuitias terre ꝛ ppli multitudinētiō subdit. i In vrbe negociatorū: in vrbe esi babylonica fuit posit⁹ iechonias in custodia: ꝛ subdit substituio sedechie cū dī. k Et tulit de semi. ter. sedechiā q̃ natꝰ erat de iudea ꝛ de stirpe regia. l Et po. illud in terra. q̃ fecit eū regem in iudea. m Pro semie. iechonie nepotis sui.
n Vt fir. ra. sup aq̃s multas. i. vt regnaret sup multos homines q̃: nō solū tradidit ei iudeā ad custodiendū sz etiā aliq̃s alias terras ꝓpe eā o In supficie posuit illud. q̃ regnū sedechie nō fuit firmū: sz parū duauit. s. xi. ānis. p Cū q̃z germinasset. i. regnare cepisset. q Creuit in vineā latorē. p sue prāris dilatationēz r Humili statura. q̃ erat sub rege babylōis ꝛ reddēs ei tributa s Respiciēntꝰ ramis eiꝰ ad eā. i. ad aq̃las p̃dictas: sedechias esi ꝛ ꝓncipes eius fuiebāt regi babylonis vt dictū est t Et radices eiꝰ sub illa erāt. q̃ firmitas regni sedechie dependebat a babylonis rege. v Facta est q̃ vinea ꝛ fructificauit. q̃ regnū sedechie multiplicatū fuit in diuitijs ꝛ ptāte: q̃diu iuramentū factū regi babylonis fuauit.
x Et facta est. Hic pōit describit ipsi⁹ sedechie rebellio. et multiplicatiōe esi sue ptātis eleuatus voluit negare tributuz regi babylonis: ꝛ vt b̃ meli⁹ faceret p fedeauit se regi egypti q̃ erat aduersari⁹ regi babylonis: ꝛ b̃ est q̃ dī y Et facta ē aqla altera. i. rex egypti. y Grandis. in dñio. 3 Magnis

9 Et recordabor: ego pacti mei. tūc essi ꝓmisit dē se eis mittere xpm sm q̃ dī Deut. xviij. Prophetā suscitabo eis similē tui ꝛc. r In diebꝰ adolescētie tue. q̃ fuit in exitu de egypto ꝛ tpe dationis legis.
s Et suscitabo tibi pactū sempiternū. i. pactū nouū legis cui nō succeder alia in futurū. t Et recordabor viarꝫ tuarꝫ. penitēdo de peccis preteritis vt p̃dictū est.
v Cū recepis sororē tuā. tecum. s. alias gētes intra ecclesiam q̃ inchoata fuit in iudeis.
x Tema. cū mi. tuis. q̃ aliq̃ gētes ad fidem xpi cōuerse erant maiores gēte iudeorū: ꝛ aliq̃ minores. y Et dabo eas tibi in filias. q̃a omēs sunt filij ecclie in aplis inchoare.
3 Sz nō ex pacto tuo. hoc est ex virtute legis veteris sz noue: iō subdit a Et suscitabo pactū meū tecū. q̃ dicitur pactū nouus nō sm pactū in oreb initū: biere. xxxi. b Et scies q̃ ego dñs. p miracula diuinitatē xpi ostēsura c Vt recor. ꝛ cōfunda. de peccat̃ tuis p̃teritis
d Vt non sit tibi vltra apire os. q̃ nō poteris dicere q̃ aliq̃d omisi seri de bñficijs patribus p̃ missis. e Cū placatus tibi fuero. p carnis assumptionē. e In oibus q̃ fecisti. q̃ passio xpi in carne assumpta: fuit sufficiēs ad delendum omia peccata.

In ca. xvi. vbi dī in postil. Pat⁹ tu⁹ amoreus. Addit io. i. Oc q̃ dicit hic. Pat⁹ tu⁹ amoreus: ꝛ mr̃ tua cetea: ꝓprie pōt exponi vt sonat. Ad q̃ sciendus q̃ ꝓpheta sepe mutat modos loquēdi: sicut ꝛ locutiōes ꝓsonarū. q̃ q̃q̃ mutat ꝓsona ꝓmā in secūdam: ꝛ ecōuerso. Cū ꝛ in hoc loco q̃q̃z loquit ꝓpheta p̃ie hierosolimitane: nō respectu ciuitatis nec tēpli: ꝛ de illa dicit. Pat⁹ tu⁹ amoreus ꝛ mr̃ tua cetea: q̃ isti fuerūt de antiquioribꝰ ꝛ famosioribꝰ illi⁹ terre habitatoribꝰ. Et sm istū modū intelligit illud q̃ dī. j. eo. c. Sicut mater ita ꝛ filia eiꝰ. q̃ loquit de illa terra q̃ prꝰ fuit sub idolatria amoreorū ꝛ postea sub idolatria iudeorꝫ. cū aūt sequit. Et q̃n natus es. venit se ꝓpheta ad loquendū cū ppło hierosolimitano sibi ꝓtemporaneo: ꝛ exponat sicut in postilla.
In eo. ca. vbi dī in postil. Trāsiens aūt p te. Addit io. ij. Cūdus hebreos hoc q̃ dī. Transiēs aūt p te. refert ad illud q̃ legit in exitu isrl de egypto q̃n deꝰ transiēs ad percutiendum ꝓmogenita egypti vidēs sanguinē agni paschalis immolati: nō ꝓmittebat eos pire. Cū exo. xij. Trāsibit esi dñs percutiēs egyptios: cūq̃z viderit sanguinē in suplimnari ꝛ in vtroq̃z poste trāsiēdet ostiū domꝰ ꝛ nō sinet percussorē ingredi domos vrias q̃ ꝓprie vi rūdere huic q̃ dī hic. Transiēs aūt p te vidi te cōculcari in sanguine tuo. s. agni: ꝛ dixi tibi in sanguine tuo viue ꝛc.
In eo. ca. vbi dī in postil. Propter q̃ dicit hiero. Addit io. iij Xpositio hean hiero. bñ pōt dici literalis. Mā de ecē tribus recedētes a cultu dīno ꝛ a regno dauid p deū electo: ꝓprie pōt dici heretica. p sodomos aūt in scriptura sacra nō solū intelligunt sodomitanōes: sz etiā eorū imitatores. Cū esa. i. dī iudeis. Audite verbuz dñi ꝓncipes sodomorū: auribꝰ ꝓpite ppłe gomorre. in q̃ loco manifeste ad lrāz accipit gēs sodome ꝓ ppło eos imitārē. Dicere āt q̃ p sodomā intelligat ppłs āmon ꝛ moab: ꝓt postillator vult valde remotū videt a significatiōe lre Nec credo q̃ hoc inueniat in scriptura sacra in alio loco. Et notandū q̃ ex hoc passu hebrei estimāt hīc validū argumentū ꝑ nos q̃ xpm iam venisse cōfitemur. Dicūt esi q̃ ex hoc q̃ sodoma ꝛ gomorra nō fūt reuersa ad statū p̃stinū: ꝓt hic ꝓpheta

mutatur: sequit q̃ nōdū venit xpus de quo agit. Sz hoc argumentum euacuat plane p expositionē hieronimi q̃ fundat in sensu literali modo predicto. Capitn. xvij.
Z factū est. Hec est tertia ps in q̃ ꝓpheta arguit ppli in de flagitia sub metaphora cedri trāsplantare ꝛ vince venire to vētō desiccare ꝛ diuidit i duas ptes: q̃ ꝓmo ponit flagitij puniō: secō remedij ꝓmissiō. ibi. Hec dicit dñs. Prima in duas: q̃ p pabola ponit: secō exponit: ibi. Et factū est. Prima diuidit in tres ptes: q̃ primo sub pabola describitur iechonie trāsmigratio ꝛ sedechie substitutio: secō eius sedēcebdlio: ibi. ꝛ fēc. terrio eius captiuatio: ibi. Dic. Circa ꝓmū dicit.
b Proponenigma. i. verbū habēs obscuritatē. q̃ velatū ꝓ parabolam.
c Aqla grādis. p aq̃las q̃ est rex assiri intelligitur nabucho. rex babylonis impans multis terris ꝛ ꝓuincijs: iō dī grādis. d Longo mēbro. ductu: plena plu. ꝛ varietate. i. diuitij q̃ erāt de diuersis regnis superatis aggregate. e Venit ad libanū. i. ad tēplum q̃ erat in hierlm q̃ in plurib⁹ scripturis ve. testa. dī libanꝰ: eo q̃ fōtis fuit de lignis libani: vt dī. iij. Reg. f Et tulit medullam cedri. i. quicq̃d erat in hierlm p̃ciosum. g Sūmitatē frondis auulsit. i. iechoniā regē: ꝓncipes ꝛ ꝓsonas notabiles: cū q̃bus cepit p̃ciosa q̃ rapit. h Et trāsportauit eā in terrā chanaan i. in babylonē. chanaā esi in hebr: eo ē nomē ꝓprū: ꝛ appellatiuū: ꝛ ꝓt ē nomi ꝓprū signat iudeā: eo q̃ eā ibi habitauerūt chananei qui filios isrl: ꝓt vo est nomē appellatiuū sic signat mercationē: ꝛ sm hoc terra babylonie dī hic terra chanaā: eo q̃ multi mercatores frequētabāt eā ꝓpter diuitias terre ꝛ ppli multitudinētiō subdit. i In vrbe negociatorū: in vrbe esi babylonica fuit posit⁹ iechonias in custodia: ꝛ subdit substituio sedechie cū dī. k Et tulit de semi. ter. sedechiā q̃ natꝰ erat de iudea ꝛ de stirpe regia. l Et po. illud in terra. q̃ fecit eū regem in iudea. m Pro semie. iechonie nepotis sui.
n Vt fir. ra. sup aq̃s multas. i. vt regnaret sup multos homines q̃: nō solū tradidit ei iudeā ad custodiendū sz etiā aliq̃s alias terras ꝓpe eā o In supficie posuit illud. q̃ regnū sedechie nō fuit firmū: sz parū duauit. s. xi. ānis. p Cū q̃z germinasset. i. regnare cepisset. q Creuit in vineā latorē. p sue prāris dilatationēz r Humili statura. q̃ erat sub rege babylōis ꝛ reddēs ei tributa s Respiciēntꝰ ramis eiꝰ ad eā. i. ad aq̃las p̃dictas: sedechias esi ꝛ ꝓncipes eius fuiebāt regi babylonis vt dictū est t Et radices eiꝰ sub illa erāt. q̃ firmitas regni sedechie dependebat a babylonis rege. v Facta est q̃ vinea ꝛ fructificauit. q̃ regnū sedechie multiplicatū fuit in diuitijs ꝛ ptāte: q̃diu iuramentū factū regi babylonis fuauit.
x Et facta est. Hic pōit describit ipsi⁹ sedechie rebellio. et multiplicatiōe esi sue ptātis eleuatus voluit negare tributuz regi babylonis: ꝛ vt b̃ meli⁹ faceret p fedeauit se regi egypti q̃ erat aduersari⁹ regi babylonis: ꝛ b̃ est q̃ dī y Et facta ē aqla altera. i. rex egypti. y Grandis. in dñio. 5 Magnis

ulis.i.exercitu multo: q̃ ñ ad eos exercituũ ale nomiant.

a Multiplicat pluuias.i.diuitias. b Et ecce vinea ista.i. se dedebias cũ gente sua c Quasi mit.radi.suas ad eã: vt possit stare ptra regẗ babylonis p egypti regẗ. d Palmites suos extendit ad illã.mittẽdo solẗnes nũcios ad ptrahendũ fedus & amicitias

e Vmigaret eã d areolis.ferẽdo sibi auxiliũ i bellatorũ suis. est aut areola locus bõ saminat: & p ꝗ intelligit q̃ in egypto erãt multe ciuitates plenis bellatorũ f Vt fa ciat frõdes & portet fructum.adeo vt possit tenere & dilatare regnum suũ ptra nab.

g Dic. Hic pñr dicendũ ipsi? sedechie dubie capituladõ ium dñi in pfona dñi. Dic. tu ezechiel g Ergo ne pspabit.s. sedechias.q.d.nõ: idos subdit.

h Nõne radices eius euellet.s.nabu.q.d.sic eptãtẗ eius totaliter auferẗ sedechie i Et fructũ eius distringet.sanguinez filiorũ sedechie effundẗ: sicut effundit vinũ de vuis q̃ stringũt: filios eius sedechie occidit rex babylonis i oculis eius.iij.Regũ vlti.

k Et siccabit omnes pal.eius.pincipes eius virtute exercitũ.

l Et arescet.s.vineꝰ predicta: per quã intelligit sedechie ptãs regia. m Et nõ in brachio grãdi et.sedechias effugiẗs a paucis chaldeis insequẗntib? captus fuit bellatorũ? suis huic & inde fugiẗntib?.iij.Reg.vlti.

n Ecce plãtata est.ptãs sedechie p nabu.vt ꝑdictum est.

o Ergo ne pspabit.q.d.nõ. p Nõne cũ tetigerit eã vẽt? vis.i.exercit? chaldeorũ q̃ cõbussit ciuitatẗ & rẗplũ. q Sic cadet.p totale defectũ suę virtutis.q.d.sic. r Et factũ est.ꝗ parabola posita exponit eo modo q̃ dictũ est.s.de trãsmigratione iaboime & substitutione sedechie: & de rebellione eiꝰ: & iuramẗti fractione & euasione capitis eius: & pꝗ ira paucis exceptis q̃ discurrerũt.

s Dic ad domũ exaspantẗ.i.ad regnũ iuda deum suũ ꝑuaricationib? ꝑuocantẗ. t Et assumet regẗ.s.iechoniam.

v Et tollet de semine regni.s.sedechiã. x Feriet q̃ cũ eo fedus.instituẗdo eũ regem sub pacto iuramẗto firmato: q̃ seruiret fideliter sub tributo. y Qui.s.sedechias. z Recedens ab eo.tributũ denegãdo. a Nũquid pspabit.q.d. nõ. b In loco regis.i.in terra regis babylonis: vbi ducꝰ fuit sedechias eroculatꝰ & ibidẗ mortuꝰ. c Et nõ in exercitu & facier ptra eũ.i.ptra regẗ babylonis d Pharao.rex egypti. e Pseliũ in iactu aggeris.i.impediẗdo obsidionẗ: est aũt agger aggregatio terre & lignorũ ad implendũ fossata: vt obsidẗntes possint pugnare cũ obsessis ad ꝓpugnacula. f Et in extructione vallorũ.i.fossatorũ q̃ fiunt extra? aũ portas ne obsessi subito possint irruere sup exercitũ obsidentẗ. in illis eñ exercit? chaldeorũ nõ fuit impedit? a bellatorib? pharaonis: licẗ eñ exierint de egypto vt ferẗt auxiliũ sedechie. tñ terrori a chaldeis eis occurrentib? redierũt in egyptũ: Mathe.xxvij.cuius causa subdit.

g Spreuerat eñ iuramentũ.s.sedechias ꝓpẗ q̃d deꝰ subtraxit ei omne ꝑsidiũ. b Et expandã sup eũ rhete meũ. rhete suũ & sagenã dicit exercitũ chaldeorũ cõprehendentẗ sedechiam. i Hec dicit. Pꝰ punitionẗ flagitij. Hic pñr ponitur ꝓuisio remedij: q̃ ipleta ẗ in xpo ideo subdit. k Et sumam ego de medulla cedri.i.regẗ messias fm q̃ dicẗ Ra.sa. & iõ ei poniteres nri q̃ exponunt hũc passum de zorobabel ad lẗram magẗ iudaizãt in hoc q̃ iudei: & dẗ ꝗ medulla cedri: q̃ xpus fm carnẗ fuit de semine dauid. l Et ponã de vertice ramorũ eius teneriũ.q̃ xpus fuit pietate tenerrimus.

m Et plãta.sup mõ.excelsum.i.eccl'iam militãtem & mũpbantem.vel sup montem excelsus.i. montẗ sion vbi oblat? fuit in templo: & postea pluries ꝑdicauit: & multa miracula fecit: & spũs sanctũ sup apl'os misit

n Et erũt in germen.p fidelũ multiplicationẗ

o Et erit in cedrũ magnã. vnde post resurrectionẗ suam dixit matb. vlti. Data est mihi omis potestas in celo & in terra.

p Et habita.sub ea oes volucres &c.i.ꝓncipes potẗtes: sicut videmus impletũ maximũ a tpe ꝓstãtini. q Et scient oia ligna regionis.i.oes gẗtes. r Quia ego dñs humilia.i.sublimes.i.romanũ imperiũ sub xpi fuiture. s Et exaltaui lignũ humile.i. xpm q̃ dicit Matb.xi.Discite a me q̃ mitis sum & humilis corde. t Et siccaui lignũ viride.i.pplm iudaicũ ꝓ maiori pte manẗre in sua infidelitate.

v Et fron.fe.lig.aridũ.i.gentilẗ pplm fructificare feci: p suscepionẗ fidei: q̃ pus erat lignũ aridũ ex carẗia humoris gẗie. Ra.sa. istud vlti mũ exponit de iechonia & sedechia: dicẗs q̃ lignũ viride deficcatũ intelligit sedechias ꝓpter multitudinẗ filiorũ.quos oes occidit nabu. p lignũ aridũ fronde.i.oes iechonias q̃ carens liberis in babylonẗ fuit duct? & ibi genuit zorobabel: de quo descẗdit fm carnem dñs noster iesus xpus: Matb.i. Caplm.xviij

Z facꝰ est. Hec est quarta ps in q̃ arguit malicia pplꝰ ex parabola vue acerbe. Et ad intellectũ huius ca.sciendũ q̃ iudei murmurabãt ꝓtra iusticiã dei dicẗtes: q̃ iniuste eos puniebat ꝓ peccis parentũ: q̃d in hoc ca.ostendit esse falsus.pene eñ fũt in duplici genere: q̃ aliqui sunt corporales & aliqui spũales. Ꝓrẗ corporalũ aliqui sunt corporales tñ:

am grandẗ. Dic. Hec dicit dñs deus. Ergo ne pspabit. Nonne radices eius euellet: & fructus eius distringet: & siccabit oes palmites germis eius & arescet: & nõ in brachio grãdi neq̃ in pplo multo: vt euellãt eã radicitus. Ecce plãtata est. Ergo ne pspabit. Nõne cũ tetigerit eã vẽt? vris siccabit: & in areis germis sui arescet. Et factũ est vbũ dñi ad me dicẗs. Dic ad domũ exaspantẗ. Nescitis q̃d ista significent. Dic ecce veniet rex babylonis in hierusalẗ & assumet regẗ & principes eius: & adducet eos ad semetipsũ in babylonẗ. Et tollet de semine regni feriet q̃ cũ eo fedus & abeo accipiet iusiurandũ. Sz & fortes terre tollet vt sit regnũ humile & nõ elcuet: sz custodiat pactum eius & fuet illud. Qui recedens ab eo misit nũcios ad egyptũ: vt daret sibi equos: & pplm multũ. Nũq̃d pspabit vel cõsequet salutẗ q̃ fecit hec. Et q̃ dissoluit pactũ: nũq̃d effugiet. Viuo ego dicit dñs deus: q̃m in loco regis qui cõstituit cũ regẗ eius fecit irritum iuramẗtũ & soluit pactũ q̃d habebat cũ eo in medio babylonis moriet. Et nõ in exercitu grãdi: neq̃ in pplo multo faciet ꝓtra eum pharao ꝓpliũ in iactu aggeris & in extructione vallorũ: vt interficiat aias multas. Spreuerat enim iuramẗtũ vt seluet fedus: & ecce dedit manũ suã: & cũ oia hec effecerit nõ effugiet. Propterea hec dicit dñs deus. Viuo ego q̃m iuramentũ q̃d spreuit: & fedus q̃d ꝑuaricat ẗ: ponã in caput eius. Et expandã sup eũ rhete meũ & ꝓhendet in sagena mea: & adducã eũ in babylonẗ: & iudicabo eũ ibi in ꝑuaricatione q̃ despexit me: & oes ꝓfugi eius cũ vniuerso agmine suo gladio cadet. Residui aũt in oes ventũ dispgent: & scietis q̃ ego dñs locut? sum. Hec dicit dñs deus. Et sumã ego de medulla cedri sublimis: & ponã d vertice ramorũ eius teneriũ dispgam & plantabo sup mõtem excelsum & eminẗtem. In mõte sublimi isrl plãtabo illud & emittet in germẗ & faciet fructũ & erit in cedrũ magnã. Et habitabũt sub ea omis volucres: & vniuersum volatile sub umbra frõdiũ eius nidificabit. Et scient oia ligna regionis: q̃ ego dñs humiliani lignũ sublime: & exaltaui lignũ humile & siccaui lignũ viride: & frõdere feci lignũ aridum.

Ego dñs locut? sum & feci

e Z facꝰ est mo Ca.xviij

vlti. Data est mihi omis potestas in celo & in terra.

p Et habita.sub ea oes volucres &c.i.ꝓncipes potẗtes: sicut videmus impletũ maximũ a tpe ꝓstãtini. q Et scient oia ligna regionis.i.oes gẗtes. r Quia ego dñs humilia.i.sublimes.i.romanũ imperiũ sub xpi future. s Et exaltaui lignũ humile.i. xpm q̃ dicit Matb.xi.Discite a me q̃ mitis sum & humilis corde. t Et siccaui lignũ viride.i.pplm iudaicũ ꝓ maiori pte manẗre in sua infidelitate.

v Et fron.fe.lig.aridũ.i.gentilẗ pplm fructificare feci: p susceptionẗ fidei: q̃ pus erat lignũ aridũ ex carẗia humoris gẗie. Ra.sa. istud vlti mũ exponit de iechonia & sedechia: dicẗs q̃ lignũ viride deficcatũ intelligit sedechias ꝓpter multitudinẗ filiorũ.quos oes occidit nabu. p lignũ aridũ fronde.i.oes iechonias q̃ carens liberis in babylonẗ fuit duct? & ibi genuit zorobabel: de quo descẗdit fm carnem dñs noster iesus xpus: Matb.i. Caplm.xviij

Z facꝰ est. Hec est quarta ps in q̃ arguit malicia pplꝰ ex parabola vue acerbe. Et ad intellectũ huius ca.sciendũ q̃ iudei murmurabãt ꝓtra iusticiã dei dicẗtes: q̃ iniuste eos puniebat ꝓ peccis parentũ: q̃d in hoc ca.ostendit esse falsus.pene eñ fũt in duplici genere: q̃ aliqui sunt corporales & aliqui spũales. Ꝓrẗ corporalũ aliqui sunt corporales tñ:

alie eterne sicut pene gehenne. pene vero corpales et temporales sunt quedam medicine illis qui cum eis puniuntur vt cum aliquos flagellat vel incarcerat ad sui correctionem vel alios: vt cum aliquos p malefactis suis occidit vt alij terreant et sic emendet: sunt nihilominus tales pene medicinalis illis q occidunt si paciter sustineant: q valent ad bonum alie sue: ad quod bona corporis finaliter ordinant: et talibus penis corporalibus et temporalibus puniuntur filij a deo et ab homine p parentibus q: fm corpus sunt res ipsorum parentum: et sic de eis p peccato dauid fecit filium suum de bersabee natum mori. ij. Reg. xij. Penis vero spualibus non puniuntur a deo filij p parentibus: q: fm aiam non sunt res parentum: q: immediate aie a deo p creationem infundunt: et in hoc sensu loquitur istud ca. in pte: q: q filij non puniant p patribus p rationem iudicat dnus dicens. Ecce omes anime mee sunt: q: sunt a me create et infuse. Et q: pene eterne etiam corporales non inferunt nisi p peccato mortali et proprio. ideo talibus penis non puniuntur filij p penis. Sciendum tamen q filij parentum malorum frequenter imitatores sunt paternorum scelerum: eo q sunt inter eos nutriti et facta parentum habent in auctoritate maiorum: et sic frequenter puniuntur etiam corporaliter et spualiter p peccatis parentum: occasionaliter tamen in quantum accipiunt ab eis exemplum: sed p peccatis propriis simpliciter: et hoc modo predicit in hoc ca. q: iudei erant imitatores parentum in idolatria: et alijs facinoribus: et sic iniuste contra deum murmurabant dicentes: q puniebat eos tali modo p peccatis parentum. Vbi p missio pme ca. in duas pres diuidit: q: p mo malicia populi arguit secundo ad pniam inducit ibi. Conuertimini. Pria in duas: q: p mo ponit parabola tanquam falsa: secundo declarat p exemplum: ibi. Et vir. Circa primum dicit in persona dei.

dñi ad me dicens. Quid[b] est q in ter vos parabolam vertitis in proverbium istud in terra israel dicentes[c]: patres comederunt vuam acerbam et[d] dentes filiorum obstupuerunt. Viuo[e] ego dicit dñs deus: si erit vltra vobis parabola hec in proverbium in israel. Ecce[f] omes aie mee sunt. Vt aia patris ita et aia filij mea est. Anima[g] q peccaverit ipsa morietur. Et[h] vir si fuerit iustus et[i] fecerit iudicium et iustitiam in[k] montibus non comederit: et[l] oculos suos non leuauerit ad idola domus israel: et vxorem proximi sui non violauerit: et ad mulierem mestruatam non accesserit: et hominem non contristauerit: pignus[m] debitori reddiderit: per vim nihil rapuerit panem suum esurienti dederit: et nudum operuerit vestimento: ad vsuram non commodauerit: et amplius non acceperit: ab iniquitate auerterit manum suam: et[n] iudicium verum fecerit inter virum et virum in preceptis meis ambulauerit et iudicia mea custodierit vt faciat veritatem. Hic iustus est. Vita[o] viuet: ait dnus deus. Qod[p] si genuerit filium latronem effundentem sanguinem et[q] fecerit vnum de istis: et[r] hec quidem oia non facientem: sed in montibus comedentem et vxorem proximi sui polluentem egenum et pauperem contristantem rapientem rapinas: pignus non reddentem: et ad idola leuantem oculos suos abhominationem facientem: ad vsuram dantem: et amplius accipientem: numquid viuet? Non viuet cum[s] vniuersa hec detestanda fecerit: morte morietur.

Sanguis eius[t] in ipso erit. Qod[x] si genuerit filium q videns oia peccata patris sui q fecit: timuerit: et non fecerit similem eis: super montes non comedit: et oculos suos non leuauerit ad idola domus israel: et vxorem proximi sui non violauerit: et virum non contristauerit: pignus non retinuerit: et rapinam non rapuerit: panem suum esurienti dederit: et nudum operuerit vestimento: a paupere iniuria auertit manum suam: vsuram et superabundantiam non accepit: iudicia mea fecerit: et in preceptis meis ambulauerit: hic non morietur in iniquitate patris sui: iste vita viuet. Pater eius q: calumniatus est: et vim fecit fratri: et malum operatus est in medio populi sui ecce mortuus est in iniquitate sua et[y] dicitis. Quare non portabit filius iniquitatem patris? Videlicet q: filius iudicium et iustitiam operatus est: omia precepta mea custodiuit et fecit illa: vita viuet. Anima q peccauerit ipsa morietur. Filius non portabit iniquitatem patris et pater non portabit iniquitatem filij. Iustitia iusti super eum erit: et impietas impij erit super eum. Si[z] autem impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis q operatus est: et[y] custodierit oia precepta mea et fecerit iudicium et iustitiam: vita viuet et non morietur. Omnium[5] iniquitatum eius q operatus est non recordabor. In iustitia sua quam operatus est viuet. Numquid[a] voluntatis mee est mors impij dicit dnus deus: et non vt conuertat a vijs suis: et viuat. Si[b] autem auerterit se iustus a iustitia sua:

c Quid est q inter vos pa. verti. in proverbium. inter vos frequenter de mea iustitia murmurando. q. d. male loquimini. e Dicentes patres comederunt vuam acerbam. i. commiserunt peccata dei exacerbantia.

d Et dentes filio. obstupuerunt. i. filij penam sustinuerunt. e Viuo ego dicit dñs. i. sicut verum est q ego viuo sic verum est q hec parabola non est a vobis rationabiliter dicta: et accipit ibi si p non cum dicit. Si erit ꝛc.

f Ecce omes anime. exponit vt sup. g Anima q peccat ipsa morietur. morte culpe et postea morte gehenne si perseuerat in peccatis. h Et vir. Dic ad propositum inducunt exempla: et diuidit in duas partes: q: primo ponuntur exempla de perseuerantibus in bono vel in malo: secundo de non perseuerantibus: ibi. Si autem impius. Circa primum ponunt tria exempla: et est primum de patre iusto in iustitia perseuerante. et paterna pena exceptis. b Et vir si fuerit iu. in animo. i Et fecerit. opa iustitie de facto k In mõti. nõ come. de sacrificijs idolatrie ad eorum reuerentiam. l Et oculos suos nõ leuauerit sperando ab eis bona cõsequi. m Pignus debitori reddiderit. si sibi necessarium: fm q precipitur Exo. xxij. q si accipiat p pignore opponendum pauperi necessarium sibi de nocte reddat ante solis occubitum: poterit tñ mane recipere n Et iudicium verum fecerit ꝛc. q d pertinet ad iudices siue sint ordinarij siue arbitrarij.

o Vita viuendi solum naturalem etiam gre.

p Qod si genuerit. hic ponit secundum exemplum de iusto filio boni patris: et pars litere patuit exceptis

q Et fecerit vnum de istis. idest de lege prohibitis.

r Et hec quidem oia non facientem. Commiserit aliq de preceptis affirmatiuis. cetera patent in litera vsq ibi

s Cum vniuersa. hic detestanda fecerit. Vniuersa non tenet hic collective: q: p singula incurrit mortem culpe.

t Qod si genuerit. hic ponit contrium exemplum de filio iusto patre iniusto: q: non inducit pena sed ira non imitat: et patet litera et sententia vsq ibi.

v Et dicitis. vbi ponit quedam filio et eius solutio circa predicta et pars litera.

x Si autem impius. hic consequenter ponuntur exempla de auertentibus se a suo proposito: et primo de auertente se a malo. secundo de auertente se a bono: ibi. Si autem. Circa primum dicit.

y Si autem impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis: q non valet nisi sit integra. y Et custodierit omia pce. mea. quia transgressio vnius facit hominem iniustum. z Omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor. ad puniendum eternaliter: punient tamen bene temporaliter a Numquid voluntatis est mors impij. idest vt moriatur in impietate sua. q. d. non impietas esse non potest esse a deo volita: punitio autem impietatis bene est ab eo volita in quantum est iusta. b Si autem. hic ponit exemplum de auertente se a iustitia: et pater litera vsq ibi.

r Nūquid viuet.q.d.nō.vita gr̃ie questarim pdiur ppeccatus mortale. o Omēs iustitie eius q̃s fecerat. in gr̃ia existens.
c Non recordabunt.ad p̃miā dū eternaliter si pseueret in malo: si aūt recuperet gratiā viuificabunt: ⁊ sic p̃miabunt nō solum tēpaliter sed etiā eternaliter. f Et dixistis.erronee.

g Nō est eq̃ via dñi.in sic pumēdo b Nūqd via mea nō ē eq̃ q.d.imo q̃ tuę regula equitatis.
i Cū enim auertere se iustus ⁊c.in tali enim pūcto in q̃ lit reptr in mortem tali iudicandus est:nō finaliter cōdudit. Id circo vnūquēq̃ iuxta vias suas iudicabo ⁊c.
k Conuertimi.B post repehēsionem malitie poni monitio ad pniam cū dī.Conuertimi ad deū.
l Et agite penitentiā.de cessādo peccatum.
m Ab oibus iniqtatib⁹ vestis.q̃a nō valet pnia nisi sit integra.
n Et nō erit vobis in ruinā.s.in fouea gehenne
o Iniqtas.p penitentiā delata.
p Et facite vob cor nouū.tal nouitas est p gr̃iam q̃ solo deo datur nō ad hoc fac̃ iniqtatis p liberū arbitriū cum dei adiutorio se ad hoc disponit: ió subdit q Reuertimi.p pnia.

r Et viuite.p gr̃iam que ducit ad vitā gloriē sempiternā.
In.c.xviij.vbi dī in postil. Et dixistis erronee.Nō ē eq̃ via dñi
Irca hoc iudei etiā moderni vehementer errāt Additio
Et si determinā dū apud eos q̃ bō iudicat iustus vl' iniustus apud deū fm nūerū meritorū ⁊ demeritorū:sic q̃ si aliq̃s habēs plura merita postea labat in pcā:dum tū nō fuerint tot pcā numero sic fuerūt merita q̃ ratis iudicat iust' apud deum vt habetur.mox.in suo deutero.vbi tractat ō pnia.c.iij.dic̃ sic.Qui liber bō cui⁹ merita sunt plura nūero q̃ pcā:iust' est:cui⁹ pcā sūt plura nūero q̃ merita est impi⁹:q̃ aūt hz tot merita sic pcā medio cris est.Nec ille:quā sniam falsas ⁊ erroneā omēs cōiter tenēt nemine p̃tradicēte:ex q̃ falsa snia sequit q̃ si quis habēs decē merita:postea cōmitteret nouē pcā eēt iustus etiā nō penitēdo de patis:q̃ō est maxime erroneū ⁊ ꝗ lr̃am hui⁹ ca. vbi dī. Cū enim auerterit se iustus a iustitia sua ⁊ fecerit iniqtatē moriturin ea.⁊.j.c.xxxiij.⁊ si dixero iusto q̃ vita viuet: ⁊ cōfisus in iustitia sua fecerit iniqtatē oēs iustitie eius obliuioni tradent: ⁊ in iniqtate sua quā opat⁹ est in ipa morient.Q̃ō est manifeste cōtra erroneā predictum. Cap.xix.
Tu.Hec est ps q̃stra in qua arguit p̃ncipuē malitia sub metaphora leene ⁊ vinee euulse:⁊ diuidit in tres ptes fm tres filios iosie ptra quos loquit:scō ibi. Que cū vidisset: ter

tia ibi.Mater tua.Circa p̃mū dī a dño. a Et tu ezechiel.q̃ō autem subdit in aliq̃bus libris.Fili hominis.nō est in hebreo nec i libris correctis. b Assume plāctus sup p̃nci.plāgendo eorū culpā ⁊ penam sequētes. c Quare mr̃ tua.i.domi⁹ regia. d Leena.i.ceruus delis facta ⁊ apax:cū nō d auid fuerit mitissimi⁹. e Inter leones cubauit.i.cōsilio crudeliū ⁊ impiorū acceuit
f Iu medio leunculorū enutriuit catulos suos.i.pueros de semine regio. g Et eduxit vnū de leūculis suis.s. ioachaz filiū iosie.
h Leo fact⁹ est.i.rex instituit⁹.iiij.Reg.xxiij.p leonē enim q̃ est rex aīalium intelligit ipm regnū
i Et didicit capere pdā. p rapinas. k Hominēq̃z comedere.p homicidia l Et audierūt de eo gētes.q̃z malicia ei⁹ nota facta est gētibus i circuitu habitā tib⁹. m Et nō absq̃z vulneribus suscep erūt eū.q̃z in captiōe ei⁹ p regem egypti fuerūt hinc ⁊ inde plurimi vulnerati. In hebreo hī sic. In fossis ea rū capt⁹ est. p sequēdo pabolā leonis ad cui⁹ captiōēz fuit fouea ⁊ opiunt palcis in supficie:⁊ leo desup incedēs cadit: ⁊ sic capit
n Et adduxerūt eū ⁊c hoc hī.iiij.Reg.xxiij.
o Que cū vidisset.hic p̃ fūr agit de ioachim filio iosie:quē rex egypti substituit regē loco fratris sui:vt ibidē habet.
o Que cū vidisset.scz dom⁹ regia p Omn infirmata est.p captionem ioachaz.
q Et perijt expectatio eius.i.expectatio defensiōis.p eū. r Tulit vnū de leūculis suis.s.ioachim. s Leonē cōstituit eū.i. fecit regē hz enim rex egypti hoc fecerit:tū hoc fuit ad p̃ces stirpis regie.
t Qui incedebat inter leones habēs secū boies impios ⁊ crudeles.
v Et fact⁹ est leo.i.similis eis in crudelitate. x Et didicit p̃dam capere.subditos spoliādo:vt inde solueret tributū regi egypti.iiij.Reg. xxiij. y Et homines deuorare.i. vicinas gētes occidere. cetera patent vsq̃z ibi 3 Et cōuenerūt aduersus eū vndiq̃z gētes de p̃uincijs.in exercitu regis babylonis. a Et expanderunt super eū retē suū.id est multitudinem bellantium. b In vulneribus earum capt⁹ est.in hebreo habet:in fossis earum capt⁹ est. Et exponatur vtraq̃z littera vt supra. c Adduxerūt eum ad regem babylonis ⁊c.inceperunt tamē chaldei ipsum ducere in babylonem:sed in via mutato cōsilio reduxerūt eum ante hierusalem: ⁊ ipso interfecto proiecerunt cadauer eius extra portas hierusalem: vt habet Hiere. xxij. d Mater tua.hic agitur de tertio filio iosie. scilz sedechia quem rex babylonis eroculauit:⁊ in babylonem duxit: ⁊ q̃tum ad hoc dicitur. Mater tua.id est domus regia.
e Quasi vinea in sanguine tuo.ex rebellione enim sedechie contra regem babylonis secuta est magna effusio sanguinis. in hebreo habetur. Quasi vinea in similitudine tua.id est assimulata est vinee euulse vt habetur infra. f Super aquam plantata est.id est super populum iuda fluidum sicut aqua.

t Nūquid viuet.q.d.nō.vita gr̃ie questarim pdiur ppeccatus mortale. o Omēs iustitie eius q̃s fecerat. in gr̃ia existens.
c Non recordabunt.ad p̃miā dū eternaliter si pseueret in malo: si aūt recuperet gratiā viuificabunt: ⁊ sic p̃miabunt nō solum tēpaliter sed etiā eternaliter. f Et dixistis.erronee.

g Nō est eq̃ via dñi.in sic pumēdo b Nūqd via mea nō ē eq̃ q.d.imo q̃ tuę regula equitatis.
i Cū enim auertere se iustus ⁊c.in tali enim pūcto in q̃ lit reptr in mortem tali iudicandus est:nō finaliter cōdudit. Id circo vnūquēq̃ iuxta vias suas iudicabo ⁊c.
k Conuertimi.B post repehēsionem malitie poni monitio ad pniam cū dī.Conuertimi ad deū.
l Et agite penitentiā.de cessādo peccatum.
m Ab oibus iniqtatib⁹ vestis.q̃a nō valet pnia nisi sit integra.
n Et nō erit vobis in ruinā.s.in fouea gehenne
o Iniqtas.p penitentiā delata.
p Et facite vob cor nouū.tal nouitas est p gr̃iam q̃ solo deo datur nō ad hoc fac̃ iniqtatis p liberū arbitriū cum dei adiutorio se ad hoc disponit: ió subdit q Reuertimi.p pnia.

r Et viuite.p gr̃iam que ducit ad vitā gloriē sempiternā.
In.c.xviij.vbi dī in postil. Et dixistis erronee.Nō ē eq̃ via dñi
Irca hoc iudei etiā moderni vehementer errāt Additio
Et si determinā dū apud eos q̃ bō iudicat iustus vl' iniustus apud deū fm nūerū meritorū ⁊ demeritorū:sic q̃ si aliq̃s habēs plura merita postea labat in pcā:dum tū nō fuerint tot pcā numero sic fuerūt merita q̃ ratis iudicat iust' apud deum vt habetur.mox.in suo deutero.vbi tractat ō pnia.c.iij.dic̃ sic.Qui liber bō cui⁹ merita sunt plura nūero q̃ pcā:iust' est:cui⁹ pcā sūt plura nūero q̃ merita est impi⁹:q̃ aūt hz tot merita sic pcā medio cris est.Nec ille:quā snīam falsas ⁊ erroneā omēs cōiter tenēt nemine p̃tradicēte:ex q̃ falsa snia sequit q̃ si quis habēs decē merita:postea cōmitteret nouē pcā eēt iustus etiā nō penitēdo de patis:q̃ō est maxime erroneū ⁊ ꝗ lr̃am hui⁹ ca. vbi dī. Cū enim auerterit se iustus a iustitia sua ⁊ fecerit iniqtatē moriturin ea.⁊.j.c.xxxiij.⁊ si dixero iusto q̃ vita viuet: ⁊ cōfisus in iustitia sua fecerit iniqtatē oēs iustitie eius obliuioni tradent: ⁊ in iniqtate sua quā opat⁹ est in ipa morient.Q̃ō est manifeste cōtra erroneā predictum. Cap.xix.
Tu.Hec est ps q̃stra in qua arguit p̃ncipuē malitia sub metaphora leene ⁊ vinee euulse:⁊ diuidit in tres ptes fm tres filios iosie ptra quos loquit:scō ibi. Que cū vidisset: ter

tia ibi.Mater tua.Circa p̃mū dī a dño. a Et tu ezechiel.q̃ō autem subdit in aliq̃bus libris.Fili hominis.nō est in hebreo nec i libris correctis. b Assume plāctus sup p̃nci.plāgendo eorū culpā ⁊ penam sequētes. c Quare mr̃ tua.i.domi⁹ regia. d Leena.i.ceruus delis facta ⁊ apax:cū nō d auid fuerit mitissimi⁹. e Inter leones cubauit.i.cōsilio crudeliū ⁊ impiorū acceuit
f Iu medio leunculorū enutriuit catulos suos.i.pueros de semine regio. g Et eduxit vnū de leūculis suis.s. ioachaz filiū iosie.
h Leo fact⁹ est.i.rex instituit⁹.iiij.Reg.xxiij.p leonē enim q̃ est rex aīalium intelligit ipm regnū
i Et didicit capere pdā. p rapinas. k Hominēq̃z comedere.p homicidia l Et audierūt de eo gētes.q̃z malicia ei⁹ nota facta est gētibus i circuitu habitā tib⁹. m Et nō absq̃z vulneribus suscep erūt eū.q̃z in captiōe ei⁹ p regem egypti fuerūt hinc ⁊ inde plurimi vulnerati. In hebreo hī sic. In fossis ea rū capt⁹ est. p sequēdo pabolā leonis ad cui⁹ captiōēz fuit fouea ⁊ opiunt palcis in supficie:⁊ leo desup incedēs cadit: ⁊ sic capit
n Et adduxerūt eū ⁊c hoc hī.iiij.Reg.xxiij.
o Que cū vidisset.hic p̃ fūr agit de ioachim filio iosie:quē rex egypti substituit regē loco fratris sui:vt ibidē habet.
o Que cū vidisset.scz dom⁹ regia p Omn infirmata est.p captionem ioachaz.
q Et perijt expectatio eius.i.expectatio defensiōis.p eū. r Tulit vnū de leūculis suis.s.ioachim. s Leonē cōstituit eū.i. fecit regē hz enim rex egypti hoc fecerit:tū hoc fuit ad p̃ces stirpis regie.
t Qui incedebat inter leones habēs secū boies impios ⁊ crudeles.
v Et fact⁹ est leo.i.similis eis in crudelitate. x Et didicit p̃dam capere.subditos spoliādo:vt inde solueret tributū regi egypti.iiij.Reg. xxiij. y Et homines deuorare.i. vicinas gētes occidere. cetera patent vsq̃z ibi 3 Et cōuenerūt aduersus eū vndiq̃z gētes de p̃uincijs.in exercitu regis babylonis. a Et expanderunt super eū retē suū.id est multitudinem bellantium. b In vulneribus earum capt⁹ est.in hebreo habet:in fossis earum capt⁹ est. Et exponatur vtraq̃z littera vt supra. c Adduxerūt eum ad regem babylonis ⁊c.inceperunt tamē chaldei ipsum ducere in babylonem:sed in via mutato cōsilio reduxerūt eum ante hierusalem: ⁊ ipso interfecto proiecerunt cadauer eius extra portas hierusalem: vt habet Hiere. xxij. d Mater tua.hic agitur de tertio filio iosie. scilz sedechia quem rex babylonis eroculauit:⁊ in babylonem duxit: ⁊ q̃tum ad hoc dicitur. Mater tua.id est domus regia.
e Quasi vinea in sanguine tuo.ex rebellione enim sedechie contra regem babylonis secuta est magna effusio sanguinis. in hebreo habetur. Quasi vinea in similitudine tua.id est assimulata est vinee euulse vt habetur infra. f Super aquam plantata est.id est super populum iuda fluidum sicut aqua.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

g Fruct⁹ eius & frondes eius. i. diuitie & filij. b Creuerũt ex aqis multis. i. ex stipendijs a ppl'o multo collectis i Et facte sunt ei vir ge solide in sceptra dñantiũ. sed ecchias eñ cõfidens de sua ptãte & robore gẽtis sue: voluit dñari absq; iugo regis babylonis. k Et vidit altitudinẽ suã. cõsiderãs ex supbia sua q̃ indecẽs erat ei subesse regi babylonis: & sic rebellauit: & iuramẽtũ fregit. Propter cui⁹ fractionẽ dñs fuit irat⁹ ꝗ eũ & ꝗ suũ pplm. ió subditur. l Et euulsa est in ira. s. dei. eius eñ deiectio & regni sui magis fuit virtute dei q̃z hemis. a Et vẽt⁹ vrens. i. rex babylonis.

b Siccauit fructũ ei⁹. q: occidit filios eius.

c Marcuc. & arefa. fũt vir. robo. ei⁹. q: fracta ci uitate viri bellatores ei⁹ fugerũt. d Ignis comedit eã. q: chaldei i cenderũt domũ regis: & tẽplũ: & totã ciuitatem. iiij. reg. vl. e Et nũc trãsplãta. est in deserto, q: sedechias cũ multis alijs fuit duct⁹ in babylonẽ vbi frequẽter punebant ẽ̃bis & facẽ̃z iniuriosis tãq̃z deserti spinis. e In terra iuia & sitiẽti. q: ibi etiã panis bant defectũ sufficientis alimẽti.

f Et egressus est ignis. i. ismael. g De virga ramorũ eius. q: fuit de semine regio.

b Qui fru. eius comedit. q: godoliã interfecit: & filias regis & populũ q̃ cũ eo erat captiuauit: vt bẽ̃ biere. xli.

plantata est. Fructus[s] ei⁹ & fronde eius creuerũt[b] ex aqis multis: & [t] facte sunt ei virge solide in sceptra dñantiũ: & exaltata est statura eius inter frondes Et[k] vidit altitudinẽ suã in multitudine palmitũz suorũ: & [l] euulsa est in ira in terrãq; iniecta: & [m] vẽtus vrẽs siccauit[b] fructũ eius: marcuerũt[c] & arefacte fũt virge roboris eius. Ignis[d] comedit eã. Et[e] nũc trãsplantata est in deserto in[e] terra iuia & sitiẽti: & [f] egressus est ignis de[f] virga ramorũ eius q̃[b] fructũ eius comedit: & [l] nõ fuit in ea virga fortis sceptrũz dñantiũ. Plãctus[k] est[l]: & erit in planctum. Caplm. xx.

e [a] Factũz ẽ in ãno. vij. in[b] quinto: in[c] decima mensis venerũt[d] viri[e] de seniorib⁹ israel vt interrogarẽt dñm & sederũt coã me. Et[f] fact⁹ est sm̃o dñi ad me dicẽs. Fili hois: loquere senioribus israel: & dicẽs ad eos. Hec dicit dñs de⁹. Nũqd[g] ad interrogãdũ me vos venistis. Viuo[h] ego: q:[i] nõ rñdebo vob ait dñs de⁹. Si[k] iudicas eos: si iudicas filios hominis. Abhominationẽs[l] patrũ eoꝝ ostende[m] eis & dices ad eos. Hec dicit dñs de⁹. In[n] die qua elegi israel & leuaui manũ meã, p stirpe domus iacob: et[o] appuli eis in terra egypti et leuaui manũ meã, p eis dicẽs: ego domin⁹ de⁹ vester: in die illa leuaui manũ meã, p eis vt[q] educerem eos de terra egypti in[r] terrã quã, p uideram eis fluentẽ[s] lacte & melle: que[t] est egregia inter oẽs terras: & [u] diri ad eos. Vnusq;q;z[x] offensiones oculoꝝ suorũ abijciat & [y] in idolis egypti nolite pollui Ego[z] dñs de⁹ vr. Et[a] irritauerũt me: nolueruntq;z me audire. Vnusq;q;z abhominationẽs oculorũ suoꝝ non, piecit: nec idola egypti reliquerũt Et[b] diri vt effunderẽ indignationẽz meã supꝝ eos: & implerẽ iram meã in eis in medio terre egypti. Et[a] feci, ppter nomẽ[b] meũ: vt ñ violaret[c] coram[c] gentib⁹ in q̃rũz medio erãt & [c] inter q̃s appuli eis: vt[b] educerẽ eos de terra egypti. Eieci[c] ergo eos ꝗ terra egypti & [d]

habereꝝ occasionẽ fuiendi idolis: & nõ mihi vt dictũ est.

b Viuo ego. i. sicut verũ est q̃ ego sum vita p essentiã ita verũ est q̃ sequit. i Quia nõ rñdebo vobis. s. ad voũ vim nec p hoc habeꝝ libertatẽ fuiẽdi idolis sicut q̃ritis: sz restringã vos in fuiutte mea: vt bẽ̃. j. eo. c. k Si iudicas. Hic pñr arguit malicia patrũ p̃cedentũ: & b fm triplex tpa. s. habitationis in egypto in deserto: & in p missionis solo: & fm hoc diuidit in tres pres: secũda: ibi. Eieci ergo. tertia: ibi. q̃ obiam. Circa primũ dicit.

k Si iudicas eos. videz sed ista re q̃rentes: & accipit dicendi care, p rõnabile arguere: sicut j. e. ca. Iudicio prõdi aduersus patres vios in deserto: & accipitur etiã hic sz p quia eo q̃ ad exercitiũ pertinebat arguere ppli vias.

l Abhomia. patrum. i. peccata abhomiabilia.

m Ostende eis. vt rõnabili⁹ conuincant.

n In die q̃ elegi israel. b fuit quãdo dñs apparuit moysi dicendo ans ó ba bhe ranõe Exo. iij.

o Et leuaui manũ meã. i. potentias meã ad punienduũ egyptũ. p Et appuli eis in ter. egypti. ista fuit reuelatio facta aarõ: vt occurreret moysi venienti: vt bẽ̃ Exo. iiij. & tũc facta fuit sibi reuelatio de modo liberationis ppli & de sacerdotio sibi futuro: vt bẽ̃. i. Regũ. ij. Hec dicit dñs. Nũqd nõ apparet reuelat⁹ sum domui pñis tui cũ esset in egypto. hoc eñ dictũ fuit beli de aaron descendenti. q Vt edu. eos de terra egypti: p signa & ostẽta. r In terra quã p uideraz eis. tanq̃z p filios. s Fluentẽ lacte & melle. i. abũdantẽ omnis. t Que est egregia inter oẽs ter. audiui ab illis q̃ fuerũt in iudea & in egypto: q̃ egypt⁹ est fertilior & amenior: & fm hoc ista terra inter alia referẽda est ad xp̃m q̃ erat inde nasciturus fm carnẽ & ibi opatur⁹ bũanã salutẽ v Et dixi ad eos. p moysen & aaron. x Vnusquisq; offensiones oculoꝝ suorũ abijciat. p voluntatem pniaz y Et in idolis egypti nolite pollui. vt sic sum sanct⁹ ita & vos sitis sancti. ió subdit. z Ego dñs de⁹ vr. cui oberis cõformari. a Et irritauerũt me. in malis pseuerãdo

b Et dixi vt effun. indi. meã sup eos. fuerũt eñ in illo ppl'o multa mali & duri q̃ post visionẽ signoꝝ in plagis egypti adhuc rebellabãt ẽbis moysi: vt bẽ̃ Exo. xiiij. Hõc iste est sm̃o & ꝗ ptter q̃ de⁹ voluit eos occidere in egypto: vt dicit hic ppha sp̃ de loquẽs: ppter q̃ tenendũ est firmit q̃ sit verũ: sz in eodem nõ sit scriptũ: multa eñ tũc facta fuerũt q̃ nõ fuerũt tũc scripta sicut & iob. vlti. dicit de xp̃o. Multa q̃dẽz & alia signa fecit ihesus in cõspectu discipulorũ suorũ q̃ nõ sunt scripta in libro hũ. a Et feci. s. mirificos diter cũ eis mozẽ illã nõ inferẽdo. b Propter nomen meũ vt nõ violaret. i. vilificaret. c Coã gẽti. in q̃rũ merãt. i. coã egyptijs: q: vixissent nõ interfecit eos in terra ista. q̃

nō poterat eos inde educere. e Et inter ēos appui eis. p si/
gna mee prānis declaratiua f terra egypti d Et edu. eos
de terra egypti. post multas plagas egyptijs illatas.

e Eieci ergo. Hic pōit arguit malicia ppli qūtum ad tpe man/
sionis in deserto: ⁊ pmo malicia patrū: secō filiorū ibi. Dixi aūt

Circa pmū dicit
Eieci g̃ eos d terra egypti. nō eos
tamen incusat egyptijs de⁹: q̄ coegebāt filios israel ire: ex o. xij
f Et eduxi eos i deserto. diuidendo a mare rubro Exo. xiiij.
g Et dedi eis p̄cepta mea. in mōte sinai: ⁊ dicit p̄cepta q̄tum ad moralia et ceremonialia.
h Et iudicia mea q̄tū ad iudicialia i Que faciens homo viuet in eis q̄ nō inferet sibi mors q̄ infligenda ē trāsgressoribus legis.
k Insup ⁊ sabbata mea dedi eis. s. quiescerēt a seruilib⁹ operibus sicut ego sabbato quiescō a nouis operibus p dēdis: Gen. ij.
l Vt ēt signum. s. spēs dūcionis m Inter me ⁊ eos. vt sciant quiescerē in mo/ipso vacando diuinis. n Et irruauerūt me dom⁹ israel in deserto. p murmurationes suas i marach ⁊ raphidim: vt ps Exo. xv. ⁊. xvij.
o Et sab. mea violauerūt. q̄ aliq̄ de pplo p̄ceptū moysi egressi sūt ad colligēdū manna i die sabbati: Exo. xvi. p Dixi q̄ vt effundere furorē meū ⁊ c. post fabricationē vituli ⁊ eū adorationē. tūc ēsi dixit dōs ad moysen. Dimitte me ⁊c. eo. xxxij. q Et feci. s. miam nō inferēdo penā istam: ne violarēt imponēdo mihi falsum. s. q̄ ad interficiendum eos eduxisse in desertū. Vnde tūc allegauit moyses coram deo. Ne quaeso dicat egyptij ⁊c. r Ego igit leuaui ma. meā. i. vindictā meā
s Sup eos in deserto. hoc fuit q̄n terrini verbis exploratorum voluerūt reuerti in egyptū: Nume. xiiij. t Ne inducerē eos in terrā. s. promissionis. nullus ēsi de illis intrauit nisi caleb ⁊ iosue ⁊ leuite: vt dictū fuit ibi: q̄ nō fuerāt cū alijs numerati.
v Preeminēs oim terrarū. exponit hec eminētia sicut supra.
x Quia iudicia ⁊c. i. legē meā trāsgrediendo. y Post idola enim eorū gradiebat. erāt ēsi pni ad idolatriam: vt patet in odeisanōe vituli. z Et pep. oculos me⁹ sup eos: q̄ tūc nō fuerūt mortui ⁊ meruissent: nisi decē exploratores q̄ pplm terruerāt mors aūt alioq̄ dilata est: nō oēs mortui fuerūt in deserto. ⁊ bu videt p̄ritū q̄ subdit. a Ne cōsumpsi eos in deserto. ad q̄ dicendū q̄ p sumptio ppie importat deletionē boūm in se ⁊ in posteris suis: remāserūt aūt eorū filij: ⁊ sic nō fuerūt p sūpti
b Dixi aūt. hic pōit arguit malicia filiorū cū dī. Dixi aūt ad filios eorū Moysen ⁊ aaron. c In p̄ce. pa. ve. noli incedere. do

cebāt ēsi filios suos cōsilr eis viuere. d In p̄ce. meis ambu. que sunt scrā. e Et iudi. mea custo. q̄ sunt equa. f Et sabba. mea sanctificate. dīno cultui vos applicādo g Vt sit signū. s. dilectōnis. p hoc ēsi appebit q̄ me diligit. h Et exacerbauerūt me filij. in p̄cō pbegor: vt hī Nu. xxv. illud ēsi p̄tigit post mortē patrū: vt dicit

ra. sa. ⁊ hōcidēs videt: q̄ immediate pplus numerat: Nu. xxvi. ⁊ in fine cōcludit. Hic nūerus filiorū isrl q̄ descripti fūt a moyse ⁊ eleazaro sacerdote ⁊c. ⁊ subdit. Inter quos nullus eorū fuit q̄ antenumerati sunt a moyse ⁊ aaron i deserto sinai. i Et cōsumpsum vt effū. furo. meū. q. p̄ p̄cō pbegor meruerāt aliq̄ morte: ⁊ reliq̄ dispsiones: ita q̄ intrarēt dispsionis terram. k Auerti aūt manū meā. ⁊ ēsi tūc alii qui fuerunt mortui: nī aliq̄ nō fuerūt ab ingressu terre impediti.
l Et feci ppter nomē meum. ne egyptij reputassent me falsum nō adimplēdo promissum filijs israel factū de introductione in terrā chanaan eorū. m Iterū leua. manū meā. ad restificādum p moysen.
n Vt dispgerē illos i nationes. nō tūc: ⁊ p⁹ ingressus p̄missionis: ⁊ p⁹ declinationē ad idola: vt p⁹ in libris iudicū ⁊ regū: ppter q̄ secura ē capiuitas. x. tribuū p: ⁊ postea duarū: vt patet iiij. Reg. ⁊ hoc predixit moysi: Deut. xxxi. Congregate omēs maiores natu. ⁊ subdit. Et inuocabo ⁊ eos cēlū ⁊ terrā Nouit ēsi q̄ post mortē meā inique ageris ⁊ de

declinabitis cito de via q̄ p̄cepi vobis: ⁊ occurrēt vobis mala in extremo tpe ⁊c. o Eo q̄ iudi. mea nō feci. istud refert ad tpēs iudicum ⁊ regū q̄ p tūc erat futurū: nī denūciat hic p modum p̄teriti: nū q̄ scripturā maxime ppheraū frequēter loquit de futuro p modum p̄teriti: vt frequēter dictū est sup: nū q̄ istud erat dictū a moyse de p̄terito: vt dictū est: ad quā p̄nūciationē ista lra refert in pte: ⁊ p̄cludit in fine.
a Ergo ⁊ ego de. eis p̄ce. nō bona. q̄ exponit ra. sa. di. q̄ ls erant bona in se: eo q̄ erāt p̄tentiua iustitiae: nī nō erāt bona trāsgressorib⁹: q̄ punīēdi erāt grauī⁹ post agnitā dōi voluntatē: vñ Luc. xij. di. Seruus q̄ cognouit voluntatē dōi fui ⁊c. b Et iudi. in q̄bus nō viuēt. i. monstrant. p̄cepta ēsi iudicialia in plurib⁹ casib⁹ dicebāt mortes inferēdā trāsgressorib⁹. c Et pol. eos in munere. suis. i. pollui p̄mīsi incētus illa q̄ debebāt deo offerre offerebāt idolis. Aliter exponit Zbo. de aq. in p̄ma scōe. d. q̄ scriptura loquit hic de p̄ceptis cerimonialib⁹ q̄ dicunt p̄cepta nō bōa: q̄ ñ cōferebāt gratiam mūdantē a p̄cō: ⁊ tūc boues p oblationes sacrificioq̄ ofīdebāt se p̄cōres: nō dī. c Et pol. eos i munere. su. i. pollutos ofīdi d Cū offerret oē qd̄ aperit vulua. i. p̄mogenita. e Propter dicta sua. q̄ nī non auferebant p ista sacrificia q̄tū est ex se. auferebant nī p cōmutationē ⁊ fidē offerentū in q̄tū boues vere p̄tiri talia offerebāt bōnes fidē xpi venturi quē bmōi sacrificia figurabāt. f Quāobrē. hic arguit malicia ppli post ingressum terre. p̄mīsionis cū subdit. g In hoc blasphe. me pa. ve. cū spreuissent me. pus in deserto vt p̄dictū est. h Et induxi eos

in terrā.s.chanaan. i Sup quā leua,ma.meā iurādo ipsi abraā
Gen.xxij. Per metipm iuraui dicit dñs.⁊ subdit. Et possidebit
semē nū portas inimicoꝝ suoꝝ ⁊c. k Videruntq; omē collē excelsū
idest loca idolorꝝ cultui apta fm modū gentiliū. l Et immolauerūt
ibi victi.suas.ea colēdo.
eni est dei irritatiua ⁊ p
uocatiua. n Et po
fuerūt ibi odores suaui.
sue. offerendo thymia
ma suaue qd soli deo d
bebat offerri. o Et
dixi ad eos. p samuel
⁊ alios prophetas.

p Quid ē excelsus. q.
di.nihil inquārū ibi co
litur idolū qd fm veri
tatē nihil est.

q Et vocatū est nomē
eius excelsus. vñ in lib.
regū frequēter di. Ad
huc ppls immolabat in
excelsis r Propter
ea.post malicia patrū
pcedentū. Hic pñr ar
guit malicia filiorū se
quentiū tpe ezechielis
existēnū cū dicit.

s Certe in via pa. ve.
vos pollui.s.p idolatri
am ⁊ alia vicia.

t Cū trāsdu. fili. ve. p
ignē.q trāsductio pt du
pliter itelligi: vno mō
q offerebāt eos idolo
moloch ⁊ cremabant p
modū frequēter dictus
supius.alio modo q p
trāsitū inter igneos esti
mabant purgari: quō
adhuc tarbari dicunt
vt:q p ignē credūt oia
purgari v Et ego
rñdebo ⁊c.s.ad votum
vīm sicut qñuistis i pn
cipio ca.q.d.nō.

x Viuo ego. postq re
prehēsa ē malicia ppli.
hic pñr declarat beni
gnitas dei: q aliqñ nō
pmittit peccātes p suo
libito male agere:sed p
flagella eos castigat:⁊
qdāmodo cogit ad se
redire:⁊ hoc est qd dī b

y Nō rñdebo vobis ad
votū vīm seu pspiratē
tpalem quā queritis.

p quā leuaui manū meā vt darē
eis. Videbūt h cēs collē excelsus:⁊
oē lignū nemorosus:⁊ i immolauerūt
ibi victimas suas: ⁊ m dederūt ibi
irritationē oblationis sue: ⁊ n posue
rūt ibi odorē suauitatis sue: ⁊ liba
uerunt libationes suas ⁊ o dixi ad
eos. Quid p est excelsum: ad qd
vos ingredimini. Et q vocatū ē no
mē eius excelsus vsqz ad hāc diez
Propterea r dic ad domum isrl.
Hec dicit dñs de⁹. Certe s in via
patrū vrōrū vos polluimini: ⁊ p⁹
offendicula eōrū vos fornicami:
⁊ in oblatiōe donorū vrōr: cum t
trāsducitis filios vrōs p ignē vos
polluimi in oibus idolis vrīs vsq
qz hodie ⁊ u ego rñdebo vobis do
mus isrl. Viuo x ego dic dñs de
us q nō y rñdebo vobis:neqz z co
gitatio mētis vre fiet dicentium a
Erimus sicut gētes ⁊ sic cognatio
nes terre: vt colamus ligna ⁊ lapi
des Viuo ego dic dñs de⁹:qm b
in manu forti ⁊ in brachio extento
⁊ in furore effuso regnabo c super
vos. Et educā vos de pplis ⁊ cō
gregabo vos de terris in qbus di
sperli estis. In manu valida ⁊ in
brachio extēto ⁊ i furore effuso re
gnabo sup vos ⁊ d adducā vos in
desertū pplorū: ⁊ e iudicabor vo
biscū ibi facie ad faciē Sicut f iudi
cio pctendi aduersus pres vros in
deserto terre egypti: sic iudicabo
vos dicit dñs. Et g subjciaz vos

sceptro meo: ⁊ h inducā vos i vīn
culis federis. Et i eligaz de vobis
trāsgressores ⁊ impios ⁊ de tra inco
lat⁹ eōr educā k eos: ⁊ l terrā isrl nō
ingredient: ⁊ m scietis q ego dñs
Et vos dom⁹ isrl: hec dicit dñs
de⁹. Singuli a post idola vra am
bulate: ⁊ seruite eis. Qd b si ⁊ in
hoc nō audieritis me: ⁊ nomē me
um scm polluetis vltra in mūer
bus vrīs ⁊ in idolis vrīs: in mōte
sancto meo: in mōte excelso isrl:
ait dñs de⁹ ibi c fuiet mihi ois do
mus isrl: oes inq̃z in terra in qua
placebūt mihi: ⁊ d ibi q̃raz primitia
as vras: ⁊ initiū decimarū vrarū
in oib⁹ scificatōib⁹ vrīs. In e odo
rē suauitatis suscipiā vos: cū edu
xero vos de pplis ⁊ congregauero
vos de terris in q̃s dispsi estis: ⁊ f
scificabor in vob in oculis nationū
Et scietis q ego dñs cū eduxero
vos ad terrā isrl: in terra p q̃ leua
ui manū mēā vt darē eā prib⁹ ve
stris. Et g recordabimini ibi viarū
vestrarū ⁊ oīm scelerū vrōr q̃bus
polluti estis in eis: ⁊ displicebitis
vob in ospectu vrōr oib⁹ malicijs
vrīs quas fecistis: ⁊ h scietis q ego
dñs cū benefecero vob pp nomē
meū ⁊ nō fm vias vras malas ne
qz fm scelera vra pessima dom⁹
isrl ait dñs de⁹ Et i fact⁹ est fmo
dñi ad me dicēs. Fili hois pone k
faciē tuā contra viam austri ⁊ l stilla
ad m aphricū: ⁊ n ppheta ad saltuz

di volūtate ꝗtū ad multos:nō subdit. b Et induc. vos in
vīn.fe.i.ad obseruantiam legis q dī fedus dñi in plurib⁹ locis
ve.te. i Et eligā ⁊c.de terra incolat⁹ eōr.i.iudea.
k Educā eos.in captiuitatē l Et ter. isrl nō ingre.ſs in ca
priuitate morient m Et scietis q: ego dñs.facies niam cū
penitētib⁹: ⁊ iu
sticiā cū obstina
tis: de q̃bus sub
ditur.

a Singuli post
idola vra idola
re.loquit ad mo
dū hominis iuniz
Fuā impenm eis
eus cū a sua fu
ture. b Qd
si ⁊ i hoc nō audie
ritis me ⁊c.quia
aliq volebāt se
uire idolis in ip
so dñi: ex ipso
manasse q in ter
plo domi posuit
idola.iij.Re.xi
⁊ subiunxit gra
uius puniri.
q: grauius est idola
tare in tplo
dñi:q̃ alibi: ⁊ est
hic mod⁹ loqui
di q apud bene
os di decuriat:
ad cuius intelle
ctuz opter aliqd
supplere.sicut.i.
Reg.v. Propo
fuerat audiri de
illa pnitiz ei q
cussiset ibuyez
⁊ nō dī q̃le pni
um:sed intelligit
q fieret pnicqs
mulinc:sicut expli
mitur.i.Paral.
xi. Nō aūt quare
hic vnf tali mō
loquēdi: sicq si
cut dictū est loq̃
tur ad modū ho
mis iuniz q pri
solet mitare ver
ba sua:⁊ subdit
de penitentibus

c Ibi seruiet mi
hi omis dom⁹ isrl.
qō implenfuit
in redeuntib⁹ de

p Quid quā leuaui manū meā vt darē eis. Videbūt h cēs collē excelsus:⁊ oē lignū nemorosus:⁊ i immolauerūt ibi victimas suas: ⁊ m dederūt ibi irritationē oblationis sue: ⁊ n posuerūt ibi odorē suauitatis sue: ⁊ libauerunt libationes suas ⁊ o dixi ad eos. Quid p est excelsum: ad qd vos ingredimini. Et q vocatū ē nomē eius excelsus vsqz ad hāc diez Propterea r dic ad domum isrl. Hec dicit dñs de⁹. Certe s in via patrū vrōrū vos polluimini: ⁊ p⁹ offendicula eōrū vos fornicami: ⁊ in oblatiōe donorū vrōr: cum t trāsducitis filios vros p ignē vos polluimi in oibus idolis vrīs vsqz hodie ⁊ u ego rñdebo vobis domus isrl. Viuo x ego dic dñs deus q nō y rñdebo vobis:neqz z cogitatio mētis vre fiet dicentium a Erim⁹ sicut gētes ⁊ sic cognationes terre: vt colam⁹ ligna ⁊ lapides Viuo ego dic dñs de⁹:qm b in manu forti ⁊ in brachio extento ⁊ in furore effuso regnabo c super vos. Et educā vos de pplis ⁊ cōgregabo vos de terris in qbus dispsi estis. In manu valida ⁊ in brachio extēto ⁊ i furore effuso regnabo sup vos ⁊ d adducā vos in desertū pplorū: ⁊ e iudicabor vobiscū ibi facie ad faciē Sicut f iudicio pctendi aduersus pres vros in deserto terre egypti: sic iudicabo vos dicit dñs. Et g subjciaz vos

sceptro meo: ⁊ h inducā vos i vīculis federis. Et i eligaz de vobis trāsgressores ⁊ impios ⁊ de tra incolat⁹ eōr educā k eos: ⁊ l terrā isrl nō ingredient: ⁊ m scietis q ego dñs Et vos dom⁹ isrl: hec dicit dñs de⁹. Singuli a post idola vra ambulate: ⁊ seruite eis. Qd b si ⁊ in hoc nō audieritis me: ⁊ nomē meum scm polluetis vltra in mūeribus vrīs ⁊ in idolis vrīs: in mōte sancto meo: in mōte excelso isrl: ait dñs de⁹ ibi c fuiet mihi ois domus isrl: oes inq̃z in terra in qua placebūt mihi: ⁊ d ibi q̃raz primitias vras: ⁊ initiū decimarū vrarū in oib⁹ scificatōib⁹ vrīs. In e odore suauitatis suscipiā vos: cū eduxero vos de pplis ⁊ congregauero vos de terris in q̃s dispsi estis: ⁊ f scificabor in vob in oculis nationū Et scietis q ego dñs cū eduxero vos ad terrā isrl: in terra p q̃ leuaui manū meā vt darē eā prib⁹ vestris. Et g recordabimini ibi viarū vestrarū ⁊ oīm scelerū vrōr q̃bus polluti estis in eis: ⁊ displicebitis vob in ospectu vrōr oib⁹ malicijs vrīs quas fecistis: ⁊ h scietis q ego dñs cū benefecero vob pp nomē meū ⁊ nō fm vias vras malas neqz fm scelera vra pessima dom⁹ isrl ait dñs de⁹ Et i fact⁹ est fmo dñi ad me dicēs. Fili hois pone k faciē tuā contra viam austri ⁊ l stilla ad m aphricū: ⁊ n ppheta ad saltuz

babylone q reedificauerūt templū in mōte memoria ibi dño fuiū
tes. d Et ibi quera pmitias vras. ad sustentationes sacer
dotū ⁊ leuitarū: vt p.3 Neemie.x. e In odo.suaui.suscipiā vos
oblationes acceptādo. f Et sanctifi.in vobis.i. sanctus ap
parebo in liberatione vra. g Et recordabimini ibi viarū ve
strarū. vere penitētes de peccatis vrīs pteritis. h Et scie
tis q: ego dñs.p experientiā bñficiorū meorū i Propter no
men meū.i. ex mea misericordia ⁊ nō ex via iustitia.
k Et fact⁹ est. Hic cōsequēter post reprehēsionē malicie ponit
applicatio pabole ad ostendendū dicte malicie punitionē cū di.
l Pone faciā tuā cōtra viam austri.i. cōtra regnum inda quod
est in pte australi terre pmissionis. m Et stilla.i. denūcia
futuram penā. n Ad aphricū.i. ad iude regnū. est enī aphri
cus ventus flans ex pte meridiei. o Et ppheta ad saltum.
idest ad templuz quod in plurib⁹ locis saltus dicitur:eo q fuit
factum de lignis saltus libani.

agri meridiani: ⁊ dices saltui meridiano. Audi verbũ dñi Hec dicit dñs de⁹. Ecce ᵖ ego succendã in te ignẽ: ⁊ ᵃ cõburaz in te omne lignũ viride ⁊ omne lignũ aridũ: nõ ᶠ extinguet flãma succẽsionis Et ᵍ cõburet in ea ois facies ab austro vsqz ad aglonem: ⁊ ʳ videbit vniuersa caro qꝛ ego dñs succẽdi eã: nec extinguet: ⁊ ˢ dixi. A. a. a. dñe deus. Ipsi ᵗ dicũt de me Nũqd ᵘ nõ ꝑ ꝓbolos loqt ˢ iste.

Capitulum. xvi.

e Et ᵃ fact⁹ ē ſmo dñi ad me dicẽs. Fili hois pone ᵇ faciem tuã ad hierlim. ⁊ ᶜ stila ad sanctuaria: ⁊ ꝓ pheta cõtra humũ israel. Et dices terre israel. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te: ⁊ ᵈ eijciam gladũ meũz de ᵉ vagina sua ⁊ ᶠ occidã in te iustũ ⁊ ipiũ. Pro ᵍ eo aũt q occidi in te iustũ ⁊ impium: ideirco ʰ egredietur gladⁿ meus de vagina sua ad oẽm carnem ab austro vsqz ad aglonẽ: ⁊ ⁱ sciat omis caro qꝛ ego dñs eduxi gladium meũ de vagina sua irreuocabilez. Et ʰ tu fili homis ingemisce ⁱ in ᵐ cõtritione lũborũ: ⁊ in amaritudinib⁹ ingemisce coꝛã eis. Cũqz direxerint ad te: q̃rentes gemis: dicet Pro ⁿ auditu quia venit: ⁊ ᵒ tabescet omne coꝛ. ⁊ ᵖ dissoluentur vniuerse manⁿ ⁊ infirmabit ois spũs ⁊ ᵃ ꝑ cũcta genua fluet aque. Ecce venit ⁊ fiet ait dñs deus. Et factus est ſmo dñi ad me dicẽs. Fili homis: ꝓpheta ⁊ dices. Hec dicit dominus deus. Loquere. Gladius ʳ gladⁿ exacutⁿ est ⁊ limatⁿ. Ut ˢ cedat victimas exacutus ᵗ est: vt ᵘ splendeat limatus est Qui ˣ mouet sceptrum ʸ filij mei succidisti ᶻ omne lignuz. Et ᵃ dedit eũ ad leuigandũ vt ᵇ teneat manu. Iste exacutⁿ est gladⁿ ⁊ iste limatⁿ est vt sit in manu interficiẽtis. Clama ᶜ ⁊ vlula fili hois quia hic factⁿ est in ꝓplo meo hic in cũctis ducibⁿ israel q ᵈ fugerant. Gladio ᵉ tradi sunt cũ ꝓplo meo Id circo ᶠ plaude super femur qꝛ ᵍ ꝓbatus est: ⁊ ʰ hoc cũ sceptrũ subuertit ⁊ ⁱ non erit dicit dñs de⁹. Tu ergo fili hois ꝓpheta: ⁊ percute manu ad manũ: ⁊ ʰ duplicet gladius ac triplicet gladius interfectorũ. Hic est gladⁿ occisionis magne: qui obstupescere eos facit ⁊ corde tabescere ⁊ multiplicat ruinarum designat. cetera patet vsqz ibi. n Pro auditu. s. gladij nabucho. venientis sup ꝓplm iude. o Et tabescet omne coꝛ. i. deficiet ꝑ timore. p Et dissoluent vniuerse manⁿ. qꝛ corde deficiente a q̃ ꝓcedit ad mẽbra extenuata sensus ⁊ motⁿ: reddunt vrementia ⁊ a sua virtute dissoluta. q Et ꝑ cũcta ge. fluet aque. i. vrine qꝛ timor facit dissolutionẽ vesice. cetera patet vsqz ibi. r Gladius exacutⁿ est ⁊ limatⁿ. qõ stanni exponit cũ dicit. s Ut cedat victimas. i. homies ad mortẽ t Exacutⁿ est. in quo designat tanta virtⁿ in exercitu chaldeorũ q nõ poterat ei resistere. v Ut splẽdeat limatⁿ ē. p hoc intelligit terror hujⁿ exeratⁿ stupefaciẽs homies. Tunc dirigit ſmo dñi ad nabu. cũ dicit. x Qui mouet. i. amouet. y Sceptrũ filij mei. i. regnũ iude. z Succidisti oẽ lignũ. i. oẽm hoiez mueniẽ ⁊ senẽ. a Et dedit eũ ad leui. i. forbiendã: forbit. n. gladⁿ in ꝑ paniõe belli: ⁊ ista forbicatio intelligit nabu. ꝓ qui ad bellũ.

b Ut teneat manu. s. dina q̃ ꝓnap aliter fieri tragẽ ex iustitia sua.

c Clama ⁊ vlula. cõpanitẽdo ꝓplo tuo. d Qui fugerãt gladium regis assiriorũ. e Gladio tradi. fuit. s. chaldeoꝛ: ⁊ loquit de aliq̃bus regni. ꝛ. tribuũ q effugerãt manⁿ regis assyrioꝛ: ⁊ postea babilonierũt in regno iude pe ezechie: ⁊ sicũ illis de regno iude puniti fuerũt ꝑ nabu. f Idcirco plaude super fe. i. percute qõ est signũ doloris.

g Quia ꝓbatⁿ e. i. approbatⁿ a me gladⁿ regis babylonis h Et hoc cũ sce. subuertit. iudeorũ. i Et nõ erit. qꝛ post sedechiã nõ habuerũt regẽ ꝓpter loquẽdo vsqz ad xl m. lz esti iehoiachin ⁊ mathanⁿ a mathanias descẽdẽs imposuerũt hi diadema: ipse ⁊ aliq̃ alij post eũ

p Ecce ego succẽdã. in te ignẽ. qꝛ succẽsum fuit ꝑ nabuzardã. iiij. Reg. xxv. q Et cõcu. in te omne lignũ viride. i. illud qõ non est hunc aptũ cõbustioni. tamⁿ esti fuit ille ignis q cõburebant eũ lapides eum r Nõ extin. flãma succẽsionis. s. p studiũ boniⁿ: sed solũ ꝑ defectũ materie cõbustibilis. v Et ꝓbu. in eo ois facies. refugentiuz illuc ꝑ punitione

t Et videbit vniuersa caro ⁊c. oi b⁹ei appebat manifeste q illud fuit secũ magis ex da vidicta q̃ potentia hominu.

v Et dixi. a. a. a dñe deus. In hebreo ē ꝑna dictio q̃ sicsonat aba: ⁊ est interiectio doloris seu admirãtis ⁊ se excusantis volebat esti propheta se excusare de tali ꝑnũcia nõ ence a ꝓplo de nderet: nõ subdit

x Ipsi. di. nõ me. mendendo.

u Nũquid nõ ꝑ ꝓbolas. i. ꝑ verba obscura.

y Loquit iste. i hoc esti designãt q̃ sic loq̃bantur q nec a se nec ab aliq̃ intelligebat: ꝑ ꝓprias verba sua nõ essent apprehendenda.

In cap. xx. v bi dicit ipostil. Que sanctus bõ viuet in eis.

Addito ꝑma. Oe qõ dicit. Que fatẽs bõ viuet in eis. nõ solũ vt intelligendũ q sibi nõ inferet mors q̃ infligenda est transgressoribus legis: put postillator: vul.: sed etiã in q̃ntũ fuãt legis precepta cõcedit vita brã. Vũ solua. ut matth. xix. ca. Si vis ad vitã ingredi fua mãdata. vbi glo. Ecce q iustitia legis suo tpe observata nõ solũ bona terre ꝛ ẽ vitã eternã dabat. Hec i glo. ⁊ b intelligẽdũ est cũ fide mediatoris. Hec obstat q ꝑ tpales ꝑmissiones ⁊ cõminationes lex vetⁿ inducebat ad obseruantiã ꝓceptoꝛũ: hoc erat ꝓpter impfectionẽ ꝓpli que puero sub pedagogo existenti cõparat: ad Galath. iij.

In eo. c. vbi dicit in postil. Et ego dedi eis ꝑcepta nõ bona.'

Quod ꝑcepta legis q̃ iusta fuit dicunt nõ bo Addito. ij. na in hoc loco: eo q nõ fuit bona trãsgressoribⁿ ꝑ put ra. sa. dicit nõ videt cõsonũ hrẽnã res nõ denemiant bone vel male simplr nisi ab eo q habet in se nõ aũt ab eo qõ eas sequit ꝑ accidens. Scriptura aũt hic loquit absolute ⁊ simplr dicẽs. Dedi eis ꝑcepta nõ bona. Vnde expositio sti Tho. vi vera ⁊ hrẽ consona: ut ꝑs intuẽti: ⁊ ꝑsertim: qꝛ vbi nos habemⁿ. Precepta nõ bona. Hebraica veritas hꝫ. Ceremonia nõ bona. Capi. xxi.

Z factⁿ est. Hec est ꝑs serra in qua arguitur ꝓpli malicia sub ꝓbola gladij acuti. ꝑ quẽ intelligit nabucho. iudeoꝛũ malicia puniturⁿ. ⁊ diuidit in duas ꝑtes. s. ꝑnap ale ⁊ incidẽtalem. scõa ibi. Et tu. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑ describit occisio plebis. scõo detectio ꝑnapis: ibi. Tu aũt. ꝑma adhuc in duas. qꝛ ꝑmo describit crudelitas chaldeoꝛ sb metaphora gladij scõo eorũ occasio venitẽdi: ibi. Et factⁿ est. ꝑma adhuc in duas: qꝛ ꝑ nũciat plebis occisio: scõo exercitat ꝓpheta ꝑ passio: ibi. Et tu. Circa ꝑmũ dicit Ezechieli. b Pone faciẽ tuam ad hierlm. ita q ex mõ ponẽdi faciẽ tuã designat futura punitio sup eã. c Et stilla ad sanctuaria. i. destructiões eoꝛ denũcia. Vbi dicit hic Ra. sa. q dicit b sanctuaria in plurali ad designandũ destructiones ꝑmi tẽpli per chaldeos ⁊ secũdi ꝑ romanos.

d Eijciã gladiũ meũ. i. chaldeorũ exercitũ: q̃ dicit hic gladⁿ dñi: eo q erat executoꝛ sue iustitie in peccatoꝛ punitione.

e De vagi. sua. educẽdo eũ de chaldea.

f Et occidã in te iustũ ⁊ impiũ. in captiõe esti hierlm plures iusti occasiõe impiorũ fuerunt occisi: profuit tũ eis ad meritũ inq̃ntũ acceptabãt iustitiã dei.

g Pro eo aũt q occi. in te iu. ⁊ impiũ. et iusti tpaliter nõ pcedo: mistro minⁿ pcã aliq̃ gẽtibus idolatrie dediẽ q̃rũ valde multe fuerũt occise ꝑ exercitũ reg babylonis tõ subdit b Idcirco egredietur ⁊c. vt teat omis caro. ꝑ effectũ mirabilẽ

i Quia ego dñs eduxi gladiũ ⁊c. oẽs esti poterãt videre manifeste q nabuch. nõ poterat tantã stragẽ hoim facere nisi diuina virtute.

k Et tu fili. Hic ꝓfr exercitat ꝓpheta cõpassio cũ dicit. Et tu. s. Ezechiel.

l Ingemisce. ꝑ dolore cordis. m In contritiõe lũborũ. homies esti multũ amaricati deficiũt in robore: q̃ defectus ꝑ contritionẽ lũbo/

n Pro auditu. s. gladij nabucho. venientis sup ꝓplm iude. o Et tabescet omne coꝛ. i. deficiet ꝑ timore. p Et dissoluent vniuerse manⁿ. qꝛ corde deficiente a q̃ ꝓcedit ad mẽbra extenuata sensus ⁊ motⁿ: reddunt vrementia ⁊ a sua virtute dissoluta. q Et ꝑ cũcta ge. fluet aque. i. vrine qꝛ timor facit dissolutionẽ vesice. cetera patet vsqz ibi. r Gladius exacutⁿ est ⁊ limatⁿ. qõ stanni exponit cũ dicit. s Ut cedat victimas. i. homies ad mortẽ t Exacutⁿ est. in quo designat tanta virtⁿ in exercitu chaldeorũ q nõ poterat ei resistere. v Ut splẽdeat limatⁿ ē. p hoc intelligit terror hujⁿ exeratⁿ stupefaciẽs homies. Tunc dirigit ſmo dñi ad nabu. cũ dicit. x Qui mouet. i. amouet. y Sceptrũ filij mei. i. regnũ iude. z Succidisti oẽ lignũ. i. oẽm hoiez mueniẽ ⁊ senẽ. a Et dedit eũ ad leui. i. forbiendã: forbit. n. gladⁿ in ꝑ paniõe belli: ⁊ ista forbicatio intelligit nabu. ꝓ qui ad bellũ.

b Ut teneat manu. s. dina q̃ ꝓnap aliter fieri tragẽ ex iustitia sua.'

c Clama ⁊ vlula. cõpanitẽdo ꝓplo tuo. d Qui fugerãt gladium regis assiriorũ. e Gladio tradi. fuit. s. chaldeoꝛ: ⁊ loquit de aliq̃bus regni. ꝛ. tribuũ q effugerãt manⁿ regis assyrioꝛ: ⁊ postea babilonierũt in regno iude pe ezechie: ⁊ sicũ illis de regno iude puniti fuerũt ꝑ nabu. f Idcirco plau. super fe. i. percute qõ est signũ doloris.

g Quia ꝓbatⁿ e. i. approbatⁿ a me gladⁿ regis babylonis h Et hoc cũ sce. subuertit. iudeorũ. i Et nõ erit. qꝛ post sedechiã nõ habuerũt regẽ ꝓpter loquẽdo vsqz ad xl m. lz esti iehoiachin ⁊ mathanⁿ a mathanias descẽdẽs imposuerũt hi diadema: ipse ⁊ aliq̃ alij post eũ

nō fuerūt reges ppte.qz nō fuerūt istiusmodi p diuinā electionē ⊤ sacrā
vnctōes. Et exerat manū ppbere cōpassio cū dr. Tu ergo ⊤c. l Et
dupli.gla.ac mpli.i.a te venīāt duplicād⁹ ⊤ triplicād⁹ ad designā
dū multitudinē interficiēdoz. l Iu oib⁹ porr̄ eoz dedi prurbano
né gladij acuti. ita eni chaldei obsiauerūt portas hierusalē q̄ nulli⁹
abiqz morte poīat egre
di. m Clade ad dex
terā siue ad sinistrā. tu
nabuch.qz p voluntate
tua vbiqz babebis vo
ram victoriā.

n Quin ⊤ ego plaudā
ma.ad manū. iugendo
populi mei destructio
nē.dr aūt de⁹ plangere
qñ facit alios ⊤ maxie
iustos q̄ sūt ex⁹ mēbra
plāgentes sic faciebat
de ezechiele: ⊤ p talem
modū loquēdi dic gen.
xxij.ad abrā. Nūc co
gnoui q̄ timeas deū.i.
alios cogno scere feci p
tuam obedientiam.

o Et fact⁹ est. hic p̄ñr
ponit occasio q̄ nabu.
venit directe p̄ hierlm:
ad cui⁹ intellectū scien
dus q̄ rex babylonis ⊤
suus exercit⁹ venerunt
ad quoddā biuiū: cui⁹
p̄ua via ducebat ad ter
ram ām onitarū: alia ve
ro ad hierlm: ⊤ qz chal
dei vtebant diuinatio
nib⁹ ⊤ sortilegijs: ⊤ iō
p diuinatōes voluit vi
dere q̄ via cēt magis sibi
eligenda p victoria fu
tura: qz intēdebat vtrā
q̄z terrā ūpugnare: nō
tñ simul sz successiue: ⊤
diuinatio illa cecidit ad viā q̄ ducit ad hierlm ⊤ illā tenuit: ⊤ b̄ est qd̄
dicit. p Po.ri.i.pone cōsiderādo q Duas vi.cōcurrēte in
in vno biuio. r Et ve.gla.re.baby.p istā viā vel illā. s De
ter.vna.i.de chaldea. t Egre.ābo.s.nabu.⊤ eius exercitus q̄ eit
vnic⁹ vt ad vnū locū veniāt. v Et ma.ca.cōie. q̄ via sit eligenda
sibi. x In capi.vie ciui.i.ciuitatū.biuiū enī erat caput vie p̄ēdē
di ad ciuitatē metropolim ām onitarū.s.rabath: ⊤ ad ciuitatem metro
polim iude.s.hierlm. y Et tetit enī rex baby.in biuio.quouiqz cō
pleta cēt sua diuinatio. a Cōmisces sagittas.dicunt enī aliq̄ q̄ in
vna sagitta scripsit nomē rabath: ⊤ in alia nomē hierlm. ⊤ p̄ecur i mk
in altū accipiēs p cōiectura q̄ debaret ire ad ciuitatē cuius p̄ cadere
sagitta: qd̄ cōtigit de illa in q̄ erat scriptū nomē hierlm. b Inter
rogauit idola.q̄ secū portabat in exercitu. c Extra cōsuluit.inspi
ciēdo viscera aialis idolis immolati.in talib⁹ enī diuini gentū cōtem
rabāt d Ad dexterā ei⁹ fetā ē diuinatio.illi enī tres mōi p̄iecturādi
p̄uenerūt in hoc q̄ declinaret ad hierlz q̄ erat ad dexterā veniēnti de
chaldea ⊤ rabath ad sinistrā e Ut ponat arie. ad cōcussionē mu
rorū f Ut apri. os in cede.p̄cipiēdo suis bellatorib⁹ cedē iudeoz
g Ut eleuet vo.in vlula.s.pugne ad bellatores suos exhortādum.
h Ut po.arietes ꝯ portas.ad frāgendū eas. i Ut p̄ponerent agge
rē.ad implendū fossata. k Ut edificet munitōes.i.ligneas tur
res: vñ interiora ciuitatis videri possint ⊤ impugnari. l Erit q̄z
q̄li fru.cōsu.ora.in ocu.eorū.i.sedechie ⊤ suorū bellatorū: q̄ nñ cōfide
bāt in sua fortitudine ⊤ etiā murorū ciuitatis q̄ videbat eis p nabu.
inexpugnabilis: ⊤ sic frustra cōsuluisset idola ⊤ diuinatiōes q̄ fecisset
modo p̄dicto. m Et sab.ocū mutās.dabat enī rex nabu.insultū
ciuitati hierlm: ⊤ sic mutauit ocū sabbati dicit: qz iudei sumebāt arma
ad defendendū ciuitatē: ⊤ sedechias ⊤ sui reputabāt hoc frustra fieri
a nabu.estimātes q̄ nec sic ciuitas posset ab eo capi. Aliq̄ dicunt q̄ b̄
est trā. S abbatorū ocū immutās.sicut nihil opus fiebat in sabbato.sic
sedechias ⊤ sui estimabāt nabu.nihil p̄ficere in suo conatu: ⊤ de tali
conātu frustra dicitur cōtra q̄ nihil facit: ⊤ in hoc imitat⁹ ocū
sabbati: q̄ tum ad vocēm hebreo bī. Septies septē.cui p̄mittit
Frustra cōsulēs oraculū.qd̄ exponit ra.la.di.q̄ nabu.tūc vi
bus q̄ fuerūt dimīnationes p captiuitate hierlm q̄ fecerūt septē se
pienas. n Ipse aūt recordabit iniq̄.ad ca. nabuchodonosor eū
memor iniqtatis
sedechie.eo q̄ fre
gerat iuramentū
spabat cape ma
tē ⊤ ppter: ⊤ sic
fuit factū: ⊤ qz b
pcēn cū alijs su
paddans fuit cā
destructōis ciui
tatis ⊤ iō sequit.

o Pro eo q̄ re
cordati estis.tu
sedechia ⊤ ppter
tuos.

p Iniquitates ve
stre.p̄cā viā ro
rerādo q Et
reuela.p̄uari.ve
stras. publice ⊤
uerecūde pecca
do. r Et ap
pa.p̄cā via ioū
bus eo. vñs.i. q̄
p̄mo latebant in
cordibus vestris

o Manu capie
mini.i.potēcia re
gis babylonis.

t Tu aūt.b p̄ñr
arguit spāt ma
licia sedechie re
gis: cū dr. Tu au
tem ppbane ar
ga deum.

v Impie.arga
bomies.

x Cuius venit
dies.punitionis tue a deo. y Auferē diadēm.tolle coronam.
i. ppter malicia tua auferet sacerdotiū ⊤ regnū. q̄ dans eū est
mitra summi pōtificis: ⊤ sic accidit: qz iosedech summ⁹ pontifex
cū sedechia fuit captiuat⁹. z Hōne hec est.s.man⁹ nabuche
qua p̄dictū est. Manu capiemini a Que hu.subles.s.godo
liam quē p̄fecit terre: q̄ nūs nō erat de regio semine. b Et sub
li.humili.qz sedechia de regno deiecit: sic hebrei exponūt hanc
lram. Videt nñ mihi aliter dicendū fuit litterā immediate p̄cedē
tem ⊤ sequentē: qz immediate p̄mittit. Tolle coronā.s.regni iude:
vt dictū est: de qua subdit. Hōne hec est q̄ humile sublevauit.s.
ip sum dauid. Et sublime humiliauit.s.sedechiā ppter malicia
suā: iō subdit. c Iniqtatē iniq.iniq.ter ponit: qz sedechi
as iniquē egit erga deū: ⊤ erga ppłm suū: ⊤ erga regem babylo
nicū. d Ponā eā.i.coronā regni iuda deponam p hacē
plicā iniqtate. e Et hoc ⊤c.cui⁹ est iudicū.i.nabucho.q̄ lo
cut⁹ fuit iudicia ad sedechiā filios eius interficiēdo: ⊤ ipm eū
culādo.iij.Reg.vlti. e Et tradā ei.sedechiā ⊤ eius ppłm.
f Et tu.Hec ē p incidēralis i qua agit de destructiōe ām onī
tarū p exercitū chaldeorū: qz sup̄ dixerat regē babylōis stetisse in
biuio ad q̄rendū diuinationē veniēdi ꝯ iudeos vel ām onitas.
p̄ mo q̄ agit de destructiōe ām onitarū cuius dr. g Ad filios
ām on ⊤ ad obprobriū eoz.fuerūt enī i exercitu cū rege assyrio
in destructiō e samarie: ⊤ ex illa victoria de iudeis dicebant ob
probria eis h Mucro mucro.i.tu nabu.⊤ ponit bis ad ma
iorē affirmationē: vl qz bis debellauit ām onitas: vt dicūt aliq̄
i Euagina te.i.egredere de terra tua.s.de chaldea. k Ad
occidendū.s.ām onitas. l Lima te vt fulgeas.ad terrendū
eos.fulgor enī armorū terret aduersarios. m Cū ubi vide
vana ⊤c.nabucho.enī p̄cedendo cōtra ām onitas q̄ssuit p̄liū
ab idolis ⊤ diuinis: sicut fecerat veniēdo cōtra hierlm: ⊤ rūsum
sibi fuit q̄ secure p̄cederet qz habebat victoriā: ⊤ hoc nō fuit mē

dariū nec fal
rū: ⊤ diuini o
sic credidit na
alla p̄cessit ex
sup col. vulne
s. punitionis
ste. p Ie
pote iniq. p̄ñ
ra.in dina sui
nō in idolorū
seruiegioz p̄
tia. q Re
tere.hic p̄ñr a
tur oc destruc
chaldeorū cū
Reuertere ad
gnā mā.i.i ch
dens post mu
rū gentū stra
r In terra na
tū.i. in baby
ne. s Pu
cabo te. ⊤ bo
triumphetū in
buch. qñ vert
in amentā in
ras fuit eicet
q̄tum ad post
tanēa⁹: ⊤ reg
tpe balthasar
pons fuit: q̄ in
ferens fuit o
dis ⊤ p̄ñs in
bylone ⊤ ciuit
successa: iō fu
tur. In igne f
ns mei ⊤c.

s Daboqz r
ma.boim inf
tium. ppter
eū medi ⊤ p̄
illa victoria
rūt insipiētes
putan: qz pt
bārāurū ⊤ or
tum: vt intēdē
interfectōi bo
vt dr̄ Esa.xlv
subdit. Et f
can, interitū.
dicebant inf
tes respectu
deorum: eo q
chaldea vige
astrologia ⊤
magica.

t Obliuiōi
qz ciuitas illa

Z facrū
licia sub
⊤ diuidit in
ibi. Et factū
b Ciuitas c
cōis ei⁹. scdō
i.ad malū sui
cū alijs sequ
ca dedi te ob
nē iudeorū fu
b Mobilis.
ea renouata
ritu.i.par⁹ e
pentū.qd̄ est

dariū nec falsū: qz sic cōrigit de ēk.ō: veruntā sacerdotes ydolo rū: et diuini dicebāt sibi cp fierer virtute idolorū et fortilegiorū: et sic accidit nabu. et hec fm hoc erāt mēdacia et falsa: qz victoria illa pcessit ex dei sūia ad punitionē malorū n Vt dareris sup col. vulne. impiorū. s. āmonitarū. o Quorū veniet dies s. punitionis tu/ste. p In tē pore iniq. pfini/ta. in dīna sūia. et nō in idolorus et fortilegiorū potē/tia. q Reuertere. hic pñr agi/tur de destructōe chaldeorū cū dī Reuertere ad va/ginā tuā. i. chal deos post multa rū gentū stragē. r In terra nati/uitatis tue. i. in babylo/ne. s Iudi/cabo te. et hoc fu it impletū in na/buch. qñ versus in amentiā in fo/ras fuit eiect⁹ et qñm ad posteri tatē ei⁹: et regnū tpe balthasar ne pons fuit: q inter forcus fuit a me dis et pfis in ba bylone et ciuitas fecessa: iō subdi tur. In igne furo ris mei ꝛc.

t Oblitōi tra. q ciuitas illa facta est inhabitabilis Esa. xiij. Capl'm. xxij.

Z factū est. Hec est ps septima in q exp̄mit ppli iude ma licia sub metaphora multiplicis metalli cōflati punienda: et diuidit in duas. qz p malicia exprimit: secō pabola subditur: ibi. Et factū ē. Circa pmū exp̄mit p crimē crudelitatis: cū dicit.

b Ciuitas effū. sang. s. inocentē c Vt veniat tē. ei⁹. i. destru ctōis ei⁹. secō crimē idolatrie cū dī. d Et q̄ fe. ido. ꝗ semetip. Ad malū suū e In sang. tuo ꝛc. p istis est vicīs duobus cū alīs sequētib⁹: secuta est destructio ciuitatis. f Propter ea dedi te obpro. gēti. ista est destructio fuit tanta cp ad derisio nē iudeorū fuit pcul nūciata. g Sordida. ex multo crimīe h Nobilis. ex origine. qz p fuit fundata a melchisedech: et post ea renouata et ampliata a dauid et salomone. i Grādis iure ntu. i. pat⁹ est ubi grādis interit⁹. Postea subdit crimē pcept⁹ genti. qd est ꝗ legē naturalē et diuinā cū dī. Patrē et matrē ꝛc.

mēdacia vt[n] dareris sup colla vul neratorū impiorum quor[o] veniet dies in[p] tpe iniqtatis pfinita. Re uertere[q] ad vaginā tuā in locū in quo creat⁹ es. In[r] terra natiuitatis tue iudicabo[s] te et effundā sup te indignationē meā. In igne furoris mei sufflabo te: daboq[s] te in man⁹ hoīm insipientū et fabri cantū interitum. Igni eris cib⁹. Sanguis tu⁹ erit in medio terre oblitoni[t] traderis: qz ego dñs lo cutus sum. Capl'm. xxij

c [z] factū est verbū dñi ad me dicens. Et tu fili hois nū iudicas ciuitatē sanguinum: et ostēdis ei oēs abhominationes suas. Et dices. Hec dicit dñs de⁹. Ci uitas[b] effundēs sanguinē i medio sui: vt[c] veniat tp̄s ei⁹: et[d] q̄ fecē ido la cōtra semetipsaꝫ vt polluerēt. In[e] sanguine tuo q a te effusus ē deligsti: et in idolis tuis que fecisti pollutus es et appropinqre fecisti dies tuos: et adduxi tempus āno ruꝫ tuorū. Propterea[f] dedi te ob probriū gētib⁹ et irrisionē vniuer sis terris q̄ iuxta sunt: et q̄ pcul a te Triūphabunt de te: sordida[g]: no bilis[h]: grādis[i] interitu. Ecce pri cipes isrl singuli i brachio suo fu erūt in te ad effundēdū sanguinē pñcm et matrē contumelijs affece rūt in te. Aduenā calūniam sunt in medio tui: pupillū et viduā pstitu erūt apd te: sanctuaria[k] mea spre uistis: et[l] sabbata mea polluistis. Viri[m] detractores fuerūt in te ad effundendū sanguinē: et supmō tes comederūt in te: sceluſ[n] opati sūt in medio tui. Verecūdiora[o] pñis discoopuerūt in te: imūdiciā mēstruate humiliauerūt in te. Et vnusq̄sq̄ꝫ in vxorē primi sui opa tus est abhominationē et socer nuꝫ suā polluit nephanc: frat sororeꝫ suā filiā pñis sui oppressit in te. Mu nera[p] acceperūt apud te ad effun dendū sanguinē: vsurā[q] et supabū dantā accepisti: et[r] auare primos tuos calūniabaris: meiq[s] oblita es dicit dñs deus. Ecce[t] cōplosi man⁹ meas sup auaricia tua quā fecisti et sup sanguinē q effusus ē i medio tui. Nūqd[u] sustinebit cor tuū aut pualebūt man⁹ tue in die bus q̄s ego faciā tibi. Ego[v] dñs locut⁹ sum et faciā. Et dispgā te in nationes: et vētilabo te in terras. et[x] deficere faciā imūdiciā tuā a te: et possidebo te in cōspectu gentium: et scies qz ego dñs. Et[y] factuꝫ est vbū dñi ad me dicēs. Fili hominis versa[z] est mihi dom⁹ isrl in scoriā Oēs[b] isti es et[c] stannū et[d] ferrū et[e] plūbū in[f] medio fornacis. scoria[g] argēti facti sunt. Propterea hec dicit dñs de⁹. Eo cp versi estis oēs in scoriā: ppterea ecce ego cōgre gabo[a] vos in medio hierlim ꝗ gre gatione[b] argēti et eris et stāni et fer ri et plūbi in medio fornacis: vt suc

pñr exp̄mit crimen ne phādeluxurie cū dī.

n Sed⁹ opa. sūt. i. scelera q magis exp̄mūtur cū subdit. o Vere cūdiora pñis discoope rūt ꝛc. nouercas su as carnaliter cognoscē do: et ad mulieres men struatas accedēdo: adul terū indifferēter cōmit tēdo: iō subdit. Vnus quisq̄ꝫ ꝛc. Cōsequēter relumit vicīū cupiditā tis et crudelitatē simul: cū dicit. p Munera accepērūt ꝛc. interfice re enim lucri cupiditate enorm⁹ est cp ex surrep tione cire. q Vsurā et supabū. acce. etiā a fra/trib⁹ ruis iudeis.

r Et auare pri. tuos calūniabaris. ad extor quendū pecuniam.

s Meiq̄ oblita es. p cepta mea prēnendo.

t Ecce cōplosi ma. me as ꝛc. q̄si bō dolore af flict⁹ ppter vicia tua.

v Nūqd sustinebit cor tuū. penā quam intēdo inferre. q. d. nō. imo de ficiet p timore: et p pñs man⁹ et alia mēbra que habēt sensuꝫ et motū a corde. x Ego dñs lo. suꝫ et faciā. q. d. non est ppberia cōmi natio nis nū que aliqñ retra ctat: sꝫ cū hoc pdestina tionis q̄ semp implet.

y Et deficere faciā imū diciā tuam a te. multos petōres occidēdo. alios inter gētes taliter affli gēdo cp vera nō intel lectū dante cogent per piam redire ad me: iō subdit. Et possidebo te ꝛc.

3 Et factū est. Hic pñr sub metaphora multiplicis metalli conflati describit punitio ppli. Et p̄ B punitio exp̄mit: secō scriptura ad describendū vicia reuertit: ibi. Et factū est. Circa pmū dī in psona dñi. a Versa est mihi dom⁹ isrl in scoriā. i. de mūdicia in imūdiciā. isto mō dī Esa. i. Argentū tuuꝫ versuꝫ est in scoriā. b Omēs isti es. habētes similitudinē auri.

c Et stannū habētes similitudinē argēti: et tū nō sunt: et p hoc designā turhypocrite: quoꝫ aliq̄ habebāt apparētiā maiorē sanctitatis: et aliq̄ minorē p̄mi p es: sicōi p stannū intelligunt. d Et ferrū. i. in vicīs induran. e Et plūbum. carnales et lasciui: qz plūbū stat in ad ca lore ignis liquefit. f In me. fornacis. i. dīne arguitionis p pro phetas. g Scoria argē. facti sunt. nō recipiētes correctionē sed peiorationē: et sequit pena contūdens cū dī. Eo cp versi estis ꝛc. sub ditur. a Cōgrega. vos in me. hierlim. vt defendatis eā a nabuch. fm intentionē vestrā: sed ptrariū euenit. ideo sequit. b Cōgre gatione ar. et eris ꝛc. in me. for. qz capta hierlim et succēsa aliq̄ iustitē

S

potaliter pierūt cū iniustio: vt dictum est ca. p̄cedēti: qui p argentum hic intelligunt: de significatione eris ⁊ ferri stāni ⁊ plūbi dictū est.

c Et requiescā. lo quit de⁹ de seipso ad modū hōmis irati cui⁹ ira p⁹ punitionē quiescit. o Et sci. q̄ ego dñs. p experientiā mee pūtātis.

e Et factū est. Nūc rep etunt ppli vicia q̄rū ad diuersos status cū dī p̄mo generaliter.

f Tu es terra īmunda. ex parte p̄terita.

g Et nō cōpluta. i. carens opib⁹ bonis sicut terra non cōpluta caret fructib⁹. Et p̄ñr subdit tur crimē ppbetarū cuī dicit. g Cōiuratio ppbetarū. s. falsorum.

b Sicut leo rugiēs ⁊ rapiēs. q̄ p̄sequebant ad mortē ppbetas dñi: ⁊ rapiebāt eorū bona.

i Viduas ei⁹ multiplicauerūt. occidēdo veros ppbetas earū maritos ⁊ subdit crimē sacerdotū: cū dicit.

k Sacer. ei⁹ p̄tē. legē meā. de ei⁹ obseruātia nō curando. l Et polluerūt sanctua. mea idolatriā ibi exercēdo.

m Inter san. ⁊ ppha. nō habue. distantiā. in differēter īmolātes aliā lia mūda ⁊ īmūda.

n A sabba. meis auer. ceū. suos. cultuī meum negligēdo ⁊ ad terrena lucra se cōuertēdo. Cō sequēter ponitur crimē p̄ncipū cū dī. o Principes ei⁹ in me. illius q̄si lupi. innocētes iugulātes ⁊ bona eorū rapiētes. p Et auaresce. lucra. subuertendo iusticiā. ꝓter munera. q Prophete aūt ei⁹. s. falsi. r Liniebāt eos absq̄ tpamēto. i. indecēter cōmendātes vicia p̄ncipū: que debebāt arguere: colorātes ea pallio false iustitie s Dicētes. hec dicit dñs de⁹. q: simulabāt se ppbetas veros in nō loquēdi: vt facilius decipent. p̄ñr tangit crimē ppli cōis cū dī t Ppli ter. calūniabant. s. simplices. v Calūnia. i. fine cā. x Et rapiebāt violēter. eorū bona. y Egenū ⁊ paupe. affligebāt. i. illos q̄ se defendere nō valebāt. z Et q̄sīui de eis. s. de oībus ppbetis p̄dictis sacerdotib⁹ p̄ncipib⁹ ⁊ vulgarib⁹. a Virū q̄ interponeret sepē. i. p̄cem efficacē b Et stāret oppositū mē. i. ad impediendū rigorē iustitie mee. c Et nō inueni. saltē vnū: vt exponit aliq: sz hoc nō videt bñ dictū: q: ibi erāt biere. ⁊ baruch: q̄ erāt iusti: ⁊ orabāt p salute ppli: ⁊ sicut dictū est supra in captiōe biersm plures iusti cū impijs fuerūt occisi: de q̄bus nō est verisīle q̄n deū ꝓ: ꝓēt p liberatione ciuitatis ⁊ totius ppli: ⁊ iō cū dī d Et q̄si. de eis virū. i. viros in nūero sufficiēti: vt p illis deberē pcere toti ciuitati: vñ ⁊ abraas Gen. xviij. Cū q̄siuisset a dño si pceret ciuitati sodomōr p decē iustis nō fuit ausus q̄rere de mīori numero vltei⁹: ⁊ ideo qō subdit. e Et nō inueni. s. viros iustos in nūero sufficiēti. in q̄tas esi ciuitatis erat vinis grauis ex multiplicitate ⁊ enormitate ⁊ diuturnitate: vt ps ex p̄dictis ⁊ diffusius. iij. Reg. ⁊. ij. pal. p tale modū dicit cōiter nō est vir in ciuitate q̄ sūt ibi pauci viriles ⁊ animosi: nō subdit vindicta cū dī. Et effudi sup eos indignationē meā ⁊c. ⁊ patet littera.

In ca. xxij. vbi dī in postil. Virū q̄ interponeret sepē. Addito. Vod dicit hic. Quesiui de eis virū q̄ interponeret sepem ⁊c. ⁊ nō inueni. bñ pōt exponi de vno tñ: put lra sonat plāe. Ad qō sciendū q̄ nō oēs iusti sūt eq̄les in gradu iustitie seu merīti. vñ ly eēnt aliq iusti tpe destructiōis biersm: vt biere. ⁊ baruch: nō tñ erant tanti merīti: vt p orōnes deus placaret sicut p orōnē moysi placat⁹ fuit deus erga filios isrl in deserto. Vñ ps. Et dixit vt disperderet eos. si non moyses electⁿ eius stetisset incōfractione in cōspectu eius. Vñ hic lra nō dicit. Et quesiui de eis virum iustum et non inueni. sed dicit. Et quesiui de eis virum. qui interponeret sepem ⁊ stāret ꝓtra me oppositus. q. d. ly eēnt ibi iusti aliq: nō tñ aliq̄s eorū erat tāte iustitie ⁊ merīti q̄ posset q̄si in oppositū stare ꝓtra diuinā iram ⁊ ē more bōano loquēdo. Vñ glo. sup istud verbū. Qui interponeret sepē ⁊c. q̄ ire mee posset resistere sicut moyses ⁊ aaron ⁊ samuel. Vñ moysi q̄si resistenti ⁊ remittēti dī. Dimitte me ⁊ deleb̄o populū istū. Hec in glo. ⁊ iō ex hoc q̄ talis resistens nō inueniebatur sicut moyses non sequit q̄ ibi non erant aliqui iusti min⁹ tñ sufficientes. Nō aūt dicitur de abraam q̄ nō fuit ausus de mīori numero q̄rere q̄ decē. non facit ad ꝓpositū put pōt haberi sup Gen. xviij. c. in additione vlti. Replica.

In ca. xxij. q̄ a p̄ capitulo vsq̄ ibi burgensis nihil pōderosi mouet ou gnū pertractātē vbi possit. illum passus. Et q̄siui de eis virū q̄ stāret ꝗ me oppositus. s. ad impediendū oēs nō inueni: exponit virū. i. vros singulare p plurali: viros inq̄ in numero sufficienti: vt propter illos: deberēt parcere toti ciuitati ⁊ populo: quēadmodum abraā nō fuit ausus petere p paucior⁹ q̄ decē tanq̄ sufficientibus: vt ps gen. xviij. burgen. ō dicit dicēs debere intelligi singularitē de vno sufficiēte sicut moyses de q̄ dicit: nisi sterisset moyses in p̄fracione ⁊c. Sed burgen. vī facere iniuriā biere. q̄ fuit sanct⁹ amicq̄ nat⁹ ⁊ nō legit deū grauiter offendisse sicut moyses. Magnificitur meriti fuit apud deū ⁊ satis sufficiēs ad impetrādū q̄cum q̄ impetrabile. Sz q: de solatio de q̄ hic dī processit ex sua ordinatiua: ⁊ p p̄ñs irretractabili: tpe aūt moysi fuerūt sine prenarotie q̄ erant signa dīne volūtatis nō volūtatis bñ placens: ⁊ ideo irretractabilitas sīnie in hoc loco nō fuit ex defectu interdictionis sufficiētis: sed ex irrefragabilitate dīne volūtatis. Limra igit ista q̄ dicit. Quesiui ⁊ nō inueni virum. intelligenda est q̄si more bōano dicto ex hipothesi impossibili: vt sit sensus: q̄ impossibile est dei diffinitionē impediri. ⁊ si quis se opponere q̄rē nō inuenire. Et sic fortassis accipi oper illud biere. v. Limra viam biersm. Exēplū aūt q̄ hic pōnitur de abraā nō placet burgen. Vide illius correctionē. s. gen. xviij. sm distinctōr supradictā sniarū dei ex diffinitione vel cōmuniatione. Pōt dici virū vel viros: q: ita impossibile ē plurib⁹ sicut vni. nisi apposita esset cōditio in determinatione dīne sīnie ⁊ vni⁹ sufficere: sicut ipse sufficit tollere cyrographū: vel certū numerus: vt. p. in casu sodomorū: put dicit Gen. ca. ij. allegato. Capm. xxij.

Z fact⁹ est. Hec est ps octaua: in qua describitur malicia ppli sub metaphora duarū sororū turpiter fornicantium: mīnor: post maior: ē: p quas intelligunt samaria ⁊ biersm: vt ꝓmit in lra: ⁊ p p̄ñs regnū isrl ⁊ regnū iuda: quorum fuerūt metropoles q̄ fornicate sunt enormiter p idolatriā: vt ps ex deuteronomio. iij. ⁊. iiij. Reg. ⁊. ij. paly. igit p̄ñs ca. in tres pres diuidit: et p̄mo sub dicta metaphora de vtroq̄ regno agit p̄ductum: sicut dictum: ibi. Fornicata ē: tūc itē p̄ductum: ibi. Et ait dñs. Circa p̄mū dicit b Due mulieres. i. duo regna p̄dicta. q̄ dicunt mulieres q: erāt ad esse bonū effeminata c Filie matris vnus fuerūt. q: tpe dauid ⁊ salomonis regnū fuit vnū: sed diuina pro

me dicēs. Fili hois: due[b] mulieres filie[c] mātis vnī fuerūt: t[e] fornicate sūt i egypto. In[c] adolescētia sua fornicate sūt. Ibi[f] subacta sūt vbera earū t[g] fracte sūt māme pubertatis earū. Nomia[b] aūt ea rū oolla maior: t ooliba soror ei[9] minor. Et habui eas: t[i] peperūt filios t filias. Porro earū nomia: samaria oolla: t hierlīz ooliba. Fornicata[k] ē igit sup me oolla[l] t[m] insaniuit in amatores suos in assyrios ppinquātes vestitos hyacintho principes[n] t magistrat[9] iuuenes cupidinis: vniuersos eqtes t ascēsores equorū: t dedit fornicatiōes suas sup suos electos filios assyriorū vniuersos: t in oibus in quos insaniuit in imūdicijs eorūz polluta est. Insup t fornicatōes suas q̄s habuerat in egypto nō reliqt. Mā t illi dormierūt cūz ea in adolescētia sua: t illi cōfregerunt vbera pubertatis ei[9]: t effuderūt fornicatiōes suā sup eā. Propter ea[p] tradidi eā in man[9] amatorū suorūz: in man[9] filiorū assur sup quorū insaniuit libidine. Ipsi[9] discooperuerūt ignominiā illius. regē t populum capiēdo t partim occidendo t ptim capiuando. r Et fa. sunt mulie. famose. i. diffamate p orbem: t sm hoc loquit de samaria t hierlm cōiunctim: sz nō cōcordat qd subdit. s Et iudicia ppetrauerūt i ea. ppter quod videt translatio nostra in aliquo deficere: qz i hebreo sic habet. Et facta ē famosa. i. diffamata mulieribū. id est alqs ciuitatibus t gentibus ad quas deuenit cōfusio captionis dicte.

s Et iudicia ppetrauerunt in ea. scz assyrij: eo q̄ osee t eius ppls fregerant pacta cū eis inita. t Quod cūz vidisset. Hic agit diuisim de hierlm seu regno iude. t pmo exprimit eā malicia. secūdo subdit penā: ibi. Propterea. Prima adhuc in tres: quia pmo exprimit eā idolatria cum assyrijs. secūdo cū chaldeis: ibi. Cūq̄ vidisset. tertio cū egyptijs: ibi. Multiplicauit. Circa pmū dicit.

t Quod cū vidisset soror eius ooliba. i. hierusalem siue regnū iuda punitionem regni israel ppter cōfederationem sui cū gentilibus ex diffidentia diuini adiutorij: ex qua cōfederatione secuta est cōmunicatio idolatrie. debuisset regnum iuda a talibus cauisse: quod non fecit: sed peius operatū est, quia idola fuerūt posita in templo dñi tēpore manasse. iij. Regū. xxi. quod fuit grauissimū. sicut adulterium carnale quo mulier recipit adulterum cū marito ūtra lectum: ideo subdit.

v Plus q̄z illa insaniuit libidine t c. t hoc tēpore achaz: v t dicit Rabi sa. qui quesiuit familiaritatē th eglatph balassar regis assyriorū mittens ei nūcios t munera vt praeberet ei auxilium. iij. Regū. xvi. t in fauorē eius abstulit cultum dei de domo dñi: ponens ibi altare peregrinum: vt habet ibidem. x Ducib[9] t magistratibus. isti erant principales in exercitu regis assyriorū: de quib[9] magis cōfidebat achaz: q̄z de auxilio diuino. y Et auxit fornicationes suas. peius faciēs q̄z regnū israel. z Cūq̄z vidisset. Hic cōsequēter exprimit eā malicia cum chaldeis: quorū audiens victorias quesiuit cūz eis amicitias ex parua cōfidentia in deum. t nimia in hominē. t hoc est qd dicit. Cum q̄z vidisset viros depictos in pariete. qz facta pbitatis cito solent depingi in diuersis locis. a Et accinctos baltheis. i. militaribus angulis in signū pbitatis. b Et tyaras. in signū nobilitatis. c Insaniuit sup eos cōcupiscētia oculorū suorū. querēdo eorum amicitiā. d Et misit nūcios ad eos in chaldeā. de istis nunciis habet si referat ad nūcios tempore sedechie: qz nabuch. rex instituit mittebat singulis ānis nūcios deferentes ei tributū t munera vsq̄z ad rebellionis suē tēpus. e Cūq̄z venissent ad eā filij babylonis. Ra. sa. hoc exponit d nūcijs regis babylonis. q̄ venerūt ad ezechiam. in quorū aduētu ezechias nimis gloriatus ostendit eis omia secreta regni. vñ dñs fuit irat[9] ē eū: vt ps. iij. Reg. xx. sed qz hic sequit

f Polluerūt eā stu. suis. qd ppriē dicit de idolatrijs: q̄s ezechias non recepit. imo eas q̄ adhuc erant in regno suo extirpauit: ideo videt melius exponendū de babylonijs tpe ioachim filij iosie. t tpe sedechie venientibus in hierlm. qz vtrq̄z rex plurib[9] ānis fuiuit babylonijs. t sic ba-

bētā Roboam in duo diuisim. iij. Reg. xij. d Et forni. fūt in egypto. nō pōt intelligi hoc de duob[9] regnis diuisis in seipsis qz illa diuisio regni p q̄ngentos ānos facta fuit post egressum de egypto. t iō exponit vno mō in q̄tū fuerūt originaliter in pauib[9] in egypto existētibus: t ad idolatriā egyptiorū declinauib[9]. Ilio mō dicta. sa. q̄ bocī intelligit per imitationēq̄z ista duo regna ad modū patrū in egypto existentium declinauerūt ad idolatriam.

e In adolescentia sua forni. fūt. q̄ statim in pūcipio diuisiōis hieroboā rex israel fecit vitulos aureos a pplo suo coli. iij. Re. xij. t postea regnū iuda ad idolatriam declinauit f Ibi subacta sūt vbera earū. pseqnit metaphorā designādo idolatriā diabolū p carnalē cōcubitum.

g Et fra. fūt mā. pubertatis. earum in defloratōe effiuacule mollificant mātē.

b Nomia autē earū oolla maior. i. samaria siue regnū israel. vt exponit infra q̄ dī, maior q̄z regnū illō pānebat. x. trib[9] regnū aūt iuda vocat: t nomiat oolla: quod in hebreo sonat tabernaculū: qz postea fuit tēplū baal ibi. iiij. Re. x. ra. regnū vero iuda ooliba: qd interpretat tabernaculū meū: qz ibi fuit tēplū dñi in hierlm. i Et peperūt filios t filias. multiplicādo pplm i vtroq̄z regno k Fornicata ē. Hic pse quēter agit diuisim de vtroq̄z regno: p de regno israel. secdo de regno iuda: ibi. Qd cū vidisset. Circa pmū dī. k Fornicata est igit sup me. i. in iniuriā meā qui sūz vir eius. l Oolla. i. regnū israel sub nōe samarie statim a tpe hieroboā: vt dictus est colēdo vitulos aureos idolatrauit. m Et insaniuit i amatores suos in assy. ppinquātes. i. sibi ppinquos in situ. q̄ fuit effi regnū israel cū assyrijs fedus t amicitiā: t ex cōsequēti recepit ipsorū idolatriā: t vt dicit Ra. sa. hoc fuit impletū tēpe manaben regis israel. q̄ p regē assyriorūz q̄ fuit fulciri in regno suo: ppter qd dabat eis singulis ānis magnū tributū. iiij. Reg. xv.

n Principes t magistrat[9] t c. cū istis effi q̄ erant maiores post regē q̄ fuit manaben ex cā p dicta amicitiā: t securus est postea idolatriā. o Insup t fornicationes t c. nō reliqt. qz cū hoc colebat vitulos aureos ad modū patrū q̄ fuerant in egypto: vt ps Exo. xxxij. de adoratiōe vituli cōflatilis. Ra. sa. aliter exponit. q̄ illud fuit impletū tpe oseeregis israel: qui nitēs rebellare regi assyriorū q̄ fuit amicitiā regis egypti. iiij. Reg. xvij. t sic cōiauit idolatrijs ei[9] vt maiorē fauorē inueniret apud eum.

p Propterea tra. eā in ma. ama. suorū. t qui sint illi subditur.

q In man[9] filiorū assur. isti fuerāt amatores tpe manaben: vt dictū est tpe osee salmanasar rex assyriorū cepit osee regem israel: samariā t populū captiuauit: vt habet ibidem. q Ipsi di

bylonij veniebãt in iudeã ad q̃rendũ tributa. ⁊ verifice ẽ q̃ iudei cõi cabant eis in idolatria ad captrandũ eorũ beniuolentiã maxime cum ꝓui essent ad oẽs idolatriã g Et recess. aia mea. i. dilectio mea ab ea sicut ipsa discesserat a cultu meo. b Multiplicauit. Hic p̃ñr describit eius malicia cũ egyptijs cũ dicit. Multiplicauit enĩ fornica

tiones suas. i. idolatriaꝰ. i Recordans dies adolescentie sue ⁊c. q̃ intelligit originaliter in patrib̃ vel ꝓcop̃ imitationẽ: vt dictũ est supra. k Et insanuit libidi. sup cõcu. eo. ⁊ hoc fuit ꝛẽpe sedechie qui vt liberaret a tributo regis babylonis cõtra iuramentũ suũ. amicitias cũ rege egypti cõtraxit munera ei mittẽs ⁊ eius idolatrie cõicãs

l Quorũ carnes sunt vt carnes asi. ⁊c. p hoc designatur magnitudo idolatrie ⁊ multitudo: tũc vigentis in egypto sicut hec aialia sunt excessiue luxuriosa.

m Et visitasti scelus adolescẽtie tue. exponatur sicut supra.

n Propterea. hic p̃ñr subdit correspõdẽs pena cũ dicit in ꝑsona dei

o Ecce ego suscitabo oẽs ama. tuos. i. illos cũ q̃bus cõicasti in amicitia ⁊ idolatria.

p Cõtra te. vt per eos puniã te. q Deq̃bus satiata est aia tua. sedechias enĩ rebellãs regi babylonis in hoc ostẽdit se satiatũ amicitia eius ⁊ antediatũ.

r Nobiles tyrãnos. i. potẽtes ⁊ voluntarios ad te destruendũ.

s Et nomiatos ascensores equoꝝ. i. famosos equites ⁊ Et venient sup te istructi curru. i. curribꝰ ad portandus exercitui necessaria. ⁊ ẽt ad pugnandũ. q: antiquitꝰ pugnabãt aliqui in curribꝰ v Et dabo coꝶ eis iudiciũ ⁊c. i. faciaꝫ eos executores mee iustitie in te.

t Et ponã zelum meũ in te. i. zelus iustitie mee

nes suas: ⁊ discooperuit ignominiã suã. Et[g] recessit aia mea ab ea: sicut recesserat aia mea a sorore eiꝰ. Multiplicauit[h] enĩ fornicatões suas recordãs[i] dies adolescentie sue q̃bꝰ fornicata ẽ i terra egypti: et[k] insaniuit libidie super ꝓcubitũ eorũ quorũ[l] carnes sũt vt carnes asinorũ: ⁊ sicut fluxꝰ equoꝝ fluxus eoꝝ. Et[m] visitasti scelꝰ adolescentie tue: q̃ subacta sunt in egypto vbera tua: ⁊ ꝓfracte sũt mãme puberitatis tue. Propẽea oblivisc[n] dicit dñs deꝰ. Ecce[o] ego suscitabo oẽs amatores tuos ꝓtra[p] te dicit dñs deꝰ q̃bꝰ satiata ẽ aia tua: ⁊ cõgregabo eos aduersũ te i circuitu: filios babylonis ⁊ vniuersos chaldeos: nobiles[r] tyrãnosq; ⁊ ꝓcipes oẽs filios assyriorũ: iuuenes fora egregia: duces ⁊ magistratꝰ vniuersos principes principũ: ⁊[s] nomiatos ascẽsores equoꝝ. Et[t] venient sup te istructi curru ⁊ rota: multitudo ppliꝝ. Lorica ⁊ clipeo ⁊ galea armabunt̃ cõtra te vndiq;. Et[u] dabo coꝶ eis iudiciũ ⁊ iudicabũt te iudicijs suis. Et[x] ponã zelũ meũ in te quez exercẽt tecũ in furore. Nasus tuũ ⁊ aures tuas p̃cidẽt: ⁊ q remanserint gladio cõcidẽt. Ipsi filios tuos ⁊ filias tuas capient: ⁊[a] nouissimũ tuũ deuorabit̃ igni. Et denudabũt te vestimẽtis tuis: ⁊ tollent vasa glie tue. Et[a] requiescere faciaꝫ scelus tuũ de te. ⁊[b] fornicationem tuã de terra egypti. Nec[c] leuabis oculos tuos ad eos ⁊ egypti nõ recordaberis ãplius: q: hec dicit dñs deꝰ. Ecce[d] ego tradã te in manꝰ eorũ quos odisti: in manus de qbꝰ satiata est aia tua: ⁊ agent tecũ in odio Et tollẽt omẽs labores tuos: ⁊ dimittent te nudam ⁊ ignominia plenam: ⁊ reuelabitur ignominia fornicationũ tuarum. Scelus tuũ ⁊ fornicatiões tue fecerũt hec tibi: q: fornicata es post gẽtes inter q̃s polluta es in idolis earũ. In[e] via sororis tue ambulasti[f]: ⁊[g] dabo calicẽ eiꝰ in manu tua Hec dicit dñs deꝰ. Calicez sororis tue: bibes[h] ꝓfundũ ⁊ latum: Eris in deriszu ⁊ in subsannatõez q̃ es capacissima: ebrietate ⁊ dolore repleberis: calice meroris ⁊ tristicie: calice sororis tue samarie Et bibes illum: ⁊[k] epotabis vsq; ad feces: ⁊ fragmẽta eiꝰ deuorabis ⁊[l] vbera tua lacerabis: q: ego locutus sũ ait dñs deꝰ. Propterea[m] dicit dñs deꝰ Quia oblita es mei ⁊[n] piecisti me post corꝰ tuũ: tu quoq; porta scelus tuũ ⁊ fornicationes tuas. Et[n] ait dñs ad me dicens. Fili hois: nũquid[o] iudicas oollã ⁊ oolibã: ⁊ ãnũcias eis scelera eaꝝ: q:[p] adulterate sunt: ⁊[q] sanguis in manibꝰ earũ ⁊ cũ idolis suis fornicate sunt. Insup[r] ⁊ filios suos q̃s genuerunt mihi: obtulerũt[s] eis ad[t] deuorandũ. Sz ⁊ hoc fecerũt mihi. Polluerunt[u] sctũa mũ meũ in die illa: ⁊ sabbata mea ꝓphanauerũt. Cũq;[x] immolarẽt filios suos idolis suis: ⁊ ingrederẽtur sctũariũ meũ in die illa vt polluerẽt illud etiã hec fecerũt in me

roris tue. i. samarie. f Ambulasti multipliciter. idolatrãdo.

g Et da. ca. eius in ma. tua. i. puniã te cõsimili pena que in scriptura noie calicis designat. h Bibes ꝓfundũ ⁊ latum. i. magnã penã intẽsiue ⁊ extensiue sustinebis. pacat. i. afflictionis ⁊ ignominie dignissima.

i Que es ca

k Et epota. vsq; ad feces. loquit metaphorice q̃si de homine q̃ potat nimis auide: ⁊ sic nõ solus bibit feces q̃ sũt in fundo. sz etiam videt: q: vdit q̃ dãmodo ciphus glutire. ⁊ p̃ hoc designat magnitudo pene.

l Et vbe. tua lacerabis. p dolore. sicut boies in magna tristicia existẽtes trahũt capillos suos. ⁊ lacerãt se vnguibus.

m Proiecisti me post corpus tuũ. loquit de hierusalem p modum adultere inuerecũde que accepto suo elongat virũ ⁊ currit ad adulterum. sic ꝑplus hierlm dõgauit se a deo ⁊ idola coluit.

n Et ait. hic iterum agitur de regno iude ⁊ samarie cõiunctim: ⁊ primo ponit culpa: secũdo penam ibi. Ecce g. Circa p̃mã exprimitur culpa p̃ãcipuã cum dicit.

o Nunq̃d iudi. oollam ⁊ oolibã q. d. ad te pertinet iudiciũ ondẽnationis earũ manifestare.

p Quia adulter. sunt. idolatria.

q Et san. in ma. ea. p homicidia.

r Insup ⁊ filios q̃s genu. mi. i. q̃s deberẽt applicare meo cultui s Obtu

lerunt eis. i. idolis. t Ad deuo. i. cõburendũ p modũ superius frequẽter dictũ de pueris oblatis idolo moloch.

v Pollue. sanctua. meũ in die illa. i. tpe manasse. quo in tẽplo posita fuerũt idola. iiij. Reg. xxi. x Cunq; imo. si. suos ⁊c. q: post talia nephãda eadẽ die volebãt intrare tẽplũ ⁊ deo seruire: ⁊ minꝰ malũ esset a sacro loco se retrahere. y Mittit ad viros ve. de longe ⁊c. loquit de ꝑplo ad modum mulieris libidine ardẽtis que aliq̃ mittit longe cũ laboribꝰ ⁊ sumptibus magnis ꝓ adulteris aduocãdis. ⁊ in aduẽtu eorũ lauat se ⁊ ornat vt eis placeat. sic iudei mittebãt longe. ⁊ cũ sumptibus magnis ad adducendũ sacerdotes idolatrie de cuncto ab eis audi

dio dom⁹ mee. Misiimus ad viros venientes de longe: ad q̃s nuncios misiram. Itaq; ecce venerũt quibus te lauisti & circũlinisti stibio oculos tuos: & ornata es mundo muliebri. Sedisti i lecto pulcerrimo & mensa ornata est ante te. Thymiama[a] meũ: & [b] unguentũ meũ: posuisti[f] super eã & [b] vestimentis diuitiarũ i eaerat. Et[c] i viris q̃ de multitudine hoim adducebãt & veniebãt de deserto posuerũt[f] armillas i manib⁹ eor: & coronas speciosas i capitib⁹ eor. Et dixi ei q̃ attrita ẽ in adulteriis. Nunc fornicabit in fornicatione sua et hec. & [g] ingressi sũt ad eã: q̃si ad mulierẽ meretricẽ: sic ingrediebãt ad oollã & ad oolibas mulieres nephanias. Vir[h] ergo iusti sũt: hi iudicabũt eas iudicio[k] adulterarũ iudicio effundẽtiũ sanguinẽ: q̃ adulterate sũt et sãguis i manib⁹ earũ. Et cũ ydolis suis fornicate sũt. Hec dicit dñs deus. Adduc[l] ad eas multitudinẽ & trade eas in tumultũ & in rapinã & lapidentur lapidib⁹ ppl'orum & cõfodiant gladijs eor. Filios & filias earũ interficiẽt: & domos earũ igne succendẽt. Et[m] auferas scelus de terra: & [n] discent omnis mulieres ne faciãt sm scelus earũ. Et dabũt scelus vestrũ super vos: & peccata idolorum vestrorũ portabitis & scietis q̃ ego dñs deus. Caplm. xxiiij.

e [a] Factũ est verbũ dñi ad me in [b] anno nono in [c] mense decimo: decima die mensis dicens Fili hois scribe tibi nomẽ diei huius in [d] q̃ cõfirmat⁹ est rex babylonis: aduersum[e] hierusalẽ hodie: & [f] dices p̃ puerbũ ad domũ irritatricem parabolã & loqris ad eos. Hec dicit dñs de⁹. Pone[g] ollam cineam[h] pone inquam: & mitte in eam aquã. Congere[i] frusta eius in eam omnem[k] pte bonã: femur & armũ: electa[l] & ossib⁹ plena. Pinguissimũ[m] pecus assume: cõpone[n] quoq; struces ossiũ sub ea. Efferbuit[o] coctio eius & discocta sũt ossa illius in medio eius. Propterea[p] hec dicit dñs de⁹. Ve[q] ciuitati sãguinũ olle[r] cuius[s] rubigo in ea ẽ: & rubigo eius nõ exiuit de ea Per[u] partes & p partes suas ejece eã. Nõ[t] cecidit super eã sors. Sanguis[v] enim eius in medio eius est super[x] lympidissimam petrã effudit illã. Nõ effudit illã super terrã vt possit opiri puluere: vt superinducere indignationẽ meam & vindicta vlciscerer. Dedi sãguinẽ eius super petrã lympidissimam: ne opireẽ. Propterea hec dicit dñs de⁹ Ve[a] ciuitati sanguinũ: cuius[b] ego grandẽ faciã pirã. Congere[c] ossa: q̃ igne succendam. Consumentur[d] carnes: & [e] coquetur

a Et vox multitudinis exultantis. ad laudẽ idolorũ e Et in viris q̃ de multitudine hoim addu. i. sacerdotib⁹ idolorũ f Posuerũt armillas in ma. eorũ &c. ornãdo eas ornamẽtis sacerdotũ dñi.

g Et ingressi sũt ad eas. polluẽdo p idolatriam.

h Vir q̃ iusti sũt. Hic p̃ter ponit pena cũ dr. Vir q̃ iusti sũt. i. aliq̃ viles & potẽtes q̃ in oppatione iudeorũ sunt iusti. & per istos intelligunt assyrij q̃ destruxerũt samariam & chaldei & alij q̃ fuerũt cũ eis in exercitu ꝑ hierusalẽ. q̃ pri essi nõ receperant legem dñi sicut iudei. & ideo q̃nis essent idolatre. tñ minus in hoc peccabãt q̃ iudei.

i Vt iudicabũt eas. i. erũt executores iustitiam ee

k Iudicio adulteraꝝ &c. q̃ fm legẽ cõdemnant admoneẽ. Et h modo chaldei iudicauerunt regnum iuda. & assyrij regnũ israel. vt frequẽter dictum est supra: nõ subdit.

l Adduc ad eas multitudinẽ. s. exercituũ ad eas totaliter dispendendũ. & ꝑs lra vsq; ibi m Et auferes. scelus de terra. p captionẽ vniuersq; regni

n Et discẽt oẽs mulieres. i. alie gẽtes. o Ne faciãt sm scelus earũ. s. rũpendo iuramentũ q̃ fecerãt sedechias regi babylonis q̃ adiurauerat eũ p dñm. ij. paralipo. vltimo. & Osee rex israel regi assyrioꝝ

Z factũ est. Hec est ꝑs nona in q̃ ppter malicia Ca. xxiiij ppli describit eius tribulatio sub metaphora duplici: sub vna describit ppli afflictio. sub secũda afflictionis aggrauatio: ibi Et factũ est. Parma in duas. q̃ p̃ ponit parabola. & secũdo exponit ibi. Propterea. Circa primũ p̃mittit rẽ cũ dr. b In anno nono. i. trãsmigrationis ioachim: & idem fuit ãnus nonus regni sedechie q̃ ei successit: & eodem ãno nabuch. hierlm obsedit.

c Mense decimo decima die mensis. vt hr. iiij. Reg. vltimo. ibi subdit d In qua cõfir. est rex baby. i. obstinat⁹. e Aduersus hierusalẽ. ad destruendã eã f Et dixi. p puer. i. parabolã q̃ sequit ibi dr. g Pone ollã. i. disponendo ad ignẽ: & p ollam intelligit hierlm vt exponit infra. q̃ ppls fuit cõgregat⁹ in ea p refugio & p defensione ciuitatis & templi ptra chaldeos. in aliq̃b⁹ libris subdit m nõ est in hebreo. b Encã. ꝑs subintelligit: vt ꝑs pea q̃. j. sequitur. & propter hoc additũ fuit ab aliq̃ expositore: vel forte a trãslatore. q̃ nõ sp trãstulit verbũ ex verbo: ꝑs aliq̃n sensum ex sensu. Pinguissimũ pecus assume. istud i hebreo nõ est in hoc loco ꝑs postea

i Congere frusta eius. i. pinguissimi pecoris de q̃ postea subdit. p frusta intelligunt ptes ppli in hierlm cõgregati ad eius defensionẽ ꝑ nabu.

k Omnẽ pte bo. i. omnis fortes bellatores.

l Electa & ossi. plena. i. oẽs viros fortes q̃ cõcurrerũt ibi vndiq;.

m Pinguissimũ pecus assu. i. id q̃ est melius in boibus de toto regno.

n Cõpone eq; struces ossiũ sub ea. idest facies igne de subt⁹ de ossib⁹ q̃ est fortior q̃ de lignis ita exponũt aliq̃: sed h nõ vi bñ dictũ: q̃ infra vbi de isto igne loquit vbi trãslatio nra sic hz. Congere ossa que igne succedã. In hebreo hr. Multiplica ligna accẽde igne. ppt q̃ Ra. sic exponit. n Cõponere struces ossiũ sb ea. i. sic disponere frusta i olla. q̃ ptes magis ossee sint de subt⁹ q̃ alis sustentãtes: p q̃ designabat dispositio bellatorũ intra hierlm p talem modũ q̃ fortiores ꝑstarent debilioribus fulcimẽtũ o Efferbuit coctio eius. i. insult⁹ hostiũ insaluit intrũ q̃ ẽ fortiores bellatores intra hierlm existẽtes q̃ p ossa intelligunt fuerũt q̃si dissoluti vnture. ꝛõ fugerũt fracta ciuitate in. iiij. Reg. vltimo. p Propterea Hic p̃mittit dicta parabola exponit. & ad sensum ipsa dictũ: ꝑs aliq̃ supaddũtur cum dicit.

q Ve ciui. sanguinũ. i. hierlm q̃ effudit, ppter aꝝ & iustoꝝ multũ sanguinẽ r Olle. sic. s. notata est hierlm vt dictũ est. s Cui⁹ rubigo. i. malicia indurata. t In ea est. pseuerãs. v Per ptes & ptes ejice eã: q̃ in lõga obsidione aliq̃ de indurat̃ in malis pierũt fame & alij pestilentia seu aeris corruptionẽ: & in eius captiõe aliq̃ sũt gladiati: & reliq̃ captiuati x Nõ ce. super eã sors. q̃n enim ponit sors ad ordinandũ q̃ debeãt mori: vel dimittũ sors per plurib⁹. hic sortes sorte de prebẽtus ceteri dimissis fuit in mare pieri⁹. ꝑs hic oẽs capti sũt mõis p̃dicẽ. Et si aliq̃ euaserũt: vt ismael & aliq̃ alij fuerũt ita pauci cõparatione q̃ q̃si p nihilo cõputãdi erãt. q̃ tñ postea fugiẽtes in egyptũ cũ iohãna filio chareee pierũt. saltẽ p maiori pte Vere. xliij. y Sang. enim eius. i. petrũ. z Super lympi. pe. effu. illũ. i. ita publicũ est & manifestũ oib⁹ q̃ nõ pot aliq̃ rem guerare cõtra eos. ꝑs iustitia diuina ipos erigit statim puniri. ꝛõ subdit a Ve ciui. sang. i. hierlm b Cui⁹ ego grã. fa. pirã. i. ignitionẽ. a pir q̃ ẽ ignis. c Congere ossa. i. hob. hr ligna. d Consu. car. i. fame & peste morientẽ debiliores. e Ex co-

quek vniuersa cōpositio.i.tota cōgregatio ppli in hierlm sup modum affligek. f Et ossa tabe.q: etiā illi q̄ fuerūt fortiores deficient

g Ponecq̄s eā sup prunas vacuā.q: post eu acuationē ciuitatis a ppl̄o ⁊ diuicq̄s finaliter incensa fuit a chaldeis. h Ut incale.⁊ liquefiat eius.i.materia edificiorū in detestationē malicie in eo diu ppetrate.

k Multo la.su.est. ad amotōes dicte rubiginis p Niere.⁊ alios ppbetas ppl̄m arguentes: ⁊ ob hoc multas iniurias sustinētes.

l Et nō exi.de ea ni.rubigo ⁊c.s.tribulatiōis q̄ frequēter contigit illi ppl̄o ad eius destructionē. a Immūdicia tua execra.q: mūdari te volui modis facilioribus.vt p ppbetarū correctiōes ⁊ priuilares affectiōes. b Et nō es mūdata ralib⁹ mōis

c Q̄s nec mū.pus doctrina.quiet.indi.mecū in te te totaliter instruēdo: sicut indignatio hominis tranq̄lisat in destructione sui aduersarij.

d Et factū est. Hic ponit scā parabola ad ostendēdū dolorīs augmentū.⁊ p parabola ponit.se cūdo exponit:ibi.Et dixit. Circa primū sciendū q̄ dolor cordis alleuiatur p fletū ⁊ planctū Fm q̄ dicit pbs.ij.rhetor.q: q̄diu tenet clausus in corde magis pūgit ⁊ p fletū ⁊ planctū euaporat ⁊ euanescat.sic ⁊ dolor apostematis q̄diu est in cordē ⁊ clausus magis affligit: mingatur ēt q̄ rūpit ⁊ lanices fluere incipit. Ezechiel vo data fuit materia doloris de morte vxoris.⁊ p hibit⁹ fuit eā flere ⁊ lugere. Et hoc est q̄ hic dicit. e Ecce ego tollo a te desidera.oculo.tuorū.i.vxorē tuam q̄ est magis diligibilis q̄ aurū ⁊ argentū.

vniuersa ꝯpositio:[t] ossa tabescēt Ponē[g] quoq̄ eā sup prunas vacuā: vt[h] incalescat et liq̄fiat es eius ⁊ cōflētur in medio eius ignis mētum eius: et[i] consumatur rubigo eius. Multo[k] labore sudatū est: et[l] non exiuit de ea nimia rubigo eius: neq̄ per ignē. Immūdicia[a] tua execrabil: q: mūdare te volui: et[b] nō es mūdata a sordib⁹ tuis. Q̄[c] nec mūdaberis pa⁹ donec quiescere faciā indignatōs meā in te. Ego dñs locut⁹ sū. veni ⁊ faciā: nō trāsea⁹ nec pcā: nec placabor. Iuxta vias tuas ⁊ iuxta adinuētōes tuas iudicabo te dicit dñs. Et[p] factū ē verbū dñi ad me dicēs. Fili hōis ecce[e] ego tollo a te desiderabile oculor tuorū i plaga: ⁊ non planges: neq̄ ploabis neq̄ fluent lacrime tue. Ingemisce[f] tacēs mor tuorū luctū ñ facies. Corona[g] tua circūligata[h] sit tibi: et calciamēta tua cūt i pedib⁹ tuis: nec[i] amictu ora velabis nec[k] cibos luge⁹tuos comedes. Locutus[l] sum ergo ad ppl̄m mane: ⁊[m] mortua est vxor mea vespe. Feciq̄[n] mane sicut[o] p cepat mihi ⁊[p] dixit ad me ppl̄us. Quare nō indicas nobis qd ista significēt que tu facis: Et dixi ad eos. Sermo dñi factus est ad me dicēs. Loquere domui isrl. hec[q] dicit dñs de⁹. Ecce[r] ego polluam sctūariū[s] meū superbiā[t] imperij[u] vestri ⁊[v] desiderabile oculorū vrōr ⁊ sup quo pauet aīa vra: ⁊ filij vestri ⁊ filie vre q̄s reliquistis gladio cadent: ⁊[x] facietis sicut feci. Ora amictu nō velabitis: ⁊ cibos luge tū nō comedetis. Coronas hābitis in capitib⁹ vrīs: ⁊ calciamēta i pedib⁹. Nō plangetis neq̄ flebitis: ⁊ tabescetis in iniqtatib⁹ vrīs ⁊ vnusq̄sq̄ gemet ad frēm suum. Erit q̄[y] ezechiel vobis in portēntum. Iuxta oia q̄ fecit facietis: cū venerit istud ⁊ scietis q: ego dñs de⁹. Et tu fili hōis ecce[z] in die q̄ tollā ab eis fortitudinē eor ⁊[a] gaudiū dignitatis: ⁊[b] desiderium oculorū eorū sup q̄ requiescūt aīe eorū ⁊ filios ⁊ filias eorū: in die illa cū venerit fugiēs ad te vt ānūciet tibi: in die inquā illa apiet[c] os tuum cū eo q̄ fugit: ⁊ loqueris ⁊ nō silebis vltra: erisq̄ eis in portentum: ⁊[d] scietis q: ego dñs Capi.xxv.

e T[a] factus est sermo dñi ad me dicēs. Fili hōis pone[b] faciē tuam ꝯtra filios ām̄on ⁊ ꝓphetabis de eis: ⁊ dices filijs ām̄on Audite verbū dñi dei. Hec dicit dñs deus. Pro[c] eo q̄ dixisti euge euge: sup sctūariū meū: q:[d] polluta est: ⁊ sup terrā isrl q̄m̄ desolata est: ⁊ sup domū iuda q̄m̄ ducti sūt in captiuitatem: idcirco[e] ecce ego tradā te filijs orientalib⁹ in hereditate ⁊[f] collocabūt caulas suas in te: ⁊ ponent in te tēctoria sua. Ipsi comedēt fruges tuas: ⁊ ipsi bibēt

f Ingemi.tacēs.ita q̄ nō appeat signū doloris exterius.sed potinea rur intus? g Corona tua.i.mitra seu cucufa. h Circūligata sit tibi.ad cōpositionē capillorū tuorū q̄d est ꝯ modū lugentium.

i Nec amictu ora velabis.trahēdo capucū ante oculos sicut solēt facere lugētes. k Nec ci.lugē.comedes.i.nō vtues austere.sicut solent lugētes facere. l Locut⁹ sum ḡ ad ppl̄m mane.nūcādo ista a dño mihi ꝑdicta. m Et mortua est vxor mea vespe. causdē diei ad verificationē dicti. n Feciq̄ ma.diei sequētis. o Sicut ꝑcepat mihi.cōtinendo a luctu. p Et dixit.hic pōit parabola exponitur.p hoc enim designabat q̄ iudei q̄ trāsmigrauerāt cū iechonia in babylonē haberēt materiā doloris de destructiōe hierlm ⁊ tēpli.⁊ ō interfectiōe in qua erāt omnia ⁊ psanguinei.⁊ iū nō auderēt lugere existentes in chaldea.ne viderent dolere de regis babylonis victoria: ⁊ sic eum tractarent.⁊ fm hoc pzlira p magna pte. q Nec dicat dñs de⁹.q mētiri nō pōt. r Ecce ego polluā.i.pollui permittam.

r Sanctuariū meū.i.tēplū p chaldeos destruendū s Superbiā.i.gloriā. t Imperij vri.s.hierlm q̄ metropolis erat in regno iude.vnde translata fuerāt isti. v Et desiderabile oculor vrōrū.i.ornē illud q̄d desideratis videre redeundo in iudeā.⁊ de cuius destructiōe timetis. x Et facietis sicut feci. vos continendo a gemitu ⁊ luctu rōne ꝑdicta.

y Erit q̄ ezechiel vobis in portēntum i.in signū facti vri futuri.q: sicut nō luxit mortē vxoris.sic nec vos audebitis lugere destructōes tēpli ⁊ ciuitatis.

z Ecce in die q̄ tollā ab eis fortitudinē eor.i. vires bellatores ō hierlm.

a Et gaudiū dignitatis.i.regnū ⁊ sacerdotiū

b Et desiderium oculorū eor.i. tēplū ⁊ alia q̄ desiderant iterum videre. c Aperiet os tuū.i. tūc poteris secure loqui ō ista destructōne q̄ tūc patebit p effectū: de q̄ ppl̄o tu⁹ nō vult modo tibi credere. d Et scietis q: ego dñs.p experientiā vindicte mee.

Capl'm.xxv.

T facta[a] est Inpōentibus a.q.ca. vō q̄ huc ꝓphetauit ezechiel ꝑtra iudeos pauca de alijs gentib⁹ interserēdo.hic incipit ꝓphetare cōtra extraneos: ⁊ diuidit in res p tes. q: ꝓmo ꝑtes. ꝓphetizat de gentibus extraneis.secundo inserit aliqua de iudeis.xxxiij.c.tertio resumit de extraneis ca. xxxviij. Prima i duas.q: p ꝓphetizat ꝑ q̄tuor ppl̄os succincte.secō ꝑ alios duos diffuse.cap.se. Prima adhuc in tres.q: ꝓmo ꝓphetizat ꝑ ām̄onitas.secō ꝑ idumeos ⁊ moabitas.tertio. Per.dicit.tertio ꝑ philisteos.ibi. Hec dicit. Circa ꝓmū dicit b Pone faciē tuā ꝑtra filios ām̄on.i.ꝑ terrā eor.vt nō solū ex modo loquendi.sed etiā stando ondas te cōtra eos loq c Pro eo q̄ dixisti euge euge.interiectio est gaudētis. d Sup sanctuariū meum.i.tēplū. e Quia pollutū est.i.destructū p chaldeos.

f Idcirco ego tradā te filijs orientalib⁹.i.caldeis: quorū terra vergit ad orientē respectu terre ām̄onitarū. Iste enim ām̄onite descēderūt de lot nepote abrae.ppt q̄d tristari debebāt ō iudeorū afflictōe: ⁊ ipsi gaudebāt odio ⁊ invidia mori.ppt q̄d mortuū est ⁊ captiuari. g Et collocabūt caulas suas in te.ita destruēt edificia ciuitatū q̄ ponent ibi caulē pecoꝝ.

b Daboq rabath. metropolim terre ãmon. i Inhabitaculũ camelorũ. i. sic destruet q̃ cameli pascent ibi. ⁊ resumit cã eis dicit. k Pro eo q̃ plausisti manu. i. oñdisti signa magnitudinis p̃ hierlm ⁊ rẽpli destructiõe. l Extendã ma. meã super idumea: ⁊ idumeos: ⁊ disperdã eos. m Hec dicit. hic pñtat ꝓphetizat ꝗ moabitas ⁊ idumeos: quia dicit.

lactuũ. Daboq[b] rabath in[i] habitaculũ camelor: ⁊ filios ãmõ in cubile pecorũ: ⁊ scietis q̃ ego dñs. Quia hec dicit dñs de⁹. Pro[h] eo q̃ plausisti manu ⁊ percussisti pede ⁊ gauisa es ex toto affectu super terrã israel. Idcirco ecce ego extẽdã[l] manũ meã sup te: ⁊ tradã te in direptiõem gentũ: ⁊ interficiã te de ꝓplis ⁊ pdã de terris: ⁊ conterã: ⁊ scies q̃ ego dñs. Hec[m] dicit dñs de⁹. Pro[n] eo q̃ dixerũt moab ⁊ seyr: ecce[o] sicut oẽs gẽtes domus iuda. idcirco[p] ecce ego aperiã humerũ moab de ciuitatib⁹: de ciuitatib⁹ iniq̃ eius: ⁊ de finib⁹ eꝰ inclitas terre bethiesimoth[q] ⁊ beelmeon ⁊ cariathaim filijs orientis cũ filijs ãmon. Et dabo eã in hereditate: vt[r] nõ sit vltra memoria filiorũ ãmon i gẽtib⁹. Et[s] in moab faciã iudicia: et scient q̃ ego dñs. Hec dicit dñs deus. Pro[t] eo q̃ fecit idu mea vltionẽ vt se vindicaret de filijs iuda: peccauitq̃ delinquẽdo ⁊ vindictã exercuit de eis: idcirco hec dicit dñs de⁹. Extendã manũ meã sup idumeã: ⁊ auferã de ea hoẽm ⁊ iumentũ: ⁊[u] faciã eã desertã ab austro: ⁊ q̃ sũt in dedã gladio cadẽt. Et dabo vltionẽ meã sup idumeã p[v] manum ꝓpli mei israel: ⁊ faciẽt in edom iuxta iram meã ⁊ furorẽ meũ: ⁊ scient vindictã meã dicit dñs de⁹. Hec[x] dicit dñs de⁹. Pro eo q̃ fecerũt palestini vindictã ⁊[y] vltionẽ sũt to-

n Pro eo q̃ dixerũt moab ⁊ seyr. idest moabite ⁊ idumei: idum ea est seyr: sũt nomina sinonima. o Ecce. scilicet omnes gẽtes. iuda. i. regnum iuda est de numero ceteranum sicut alia regna: hec dicebãt insultando ⁊ gaudendo: nã debebãt iopari ⁊ cõdolere quia moabite deseruerũt de loth nepote abrae ⁊ idumei de esau fratre iacob. p Idcirco ecce ego ape. hu. moab. i. fortalicia ⁊ munitiones fortes q̃ sustinẽt pẽdus aduersariorũ q̃ noiant cã sbdit. q Bethiesimoth. i. filijs orientis. i. chaldeis: vt dicũ est supra. r Vt non sit memoria vltra filiorũ ãmõ. i. nõ sint in reputatiõe vsq̃ ad rẽpus magnũ. s Et in moab fa. iud. vindictas ⁊ Pro eo q̃ fecit idu. vltionẽ. pleq̃do odiose filios iuda q̃ sũt in vltionẽ bõdictiõis pine: quã obtinuit iacob ãte esau pmogenitũ: ꝓpter q̃ esau pleqebat iacob frẽm suũ. ⁊ filij posteri esau posteros iacob. q̃ tũ pleqerũt erat iusta. tũ q̃ hoc factũ fuit ex ordinatiõe diuina. tũ q̃ esau vendidit iacob sua pmogenita. v Et fa. cã deser. ab austro. a. a iudeis q̃ sũt in pte australi respectu idumee: ideo subdit.

r Per ma. ꝓpli mei isrl. ꝗ fuit rex machab. q̃ idumeos impugnauit. i. mach. v. c. y Hec dicit. Hic ꝓphetizat ꝗ philisteos q̃ sp fuerũt inimici iudeorũ: vt ps ex libris Josue iudicũ ⁊ Regũ z Et vlti se sũt toto aio interficiẽtes. iudeos ex maxima libidine occidẽdi. a Et implẽ. inimici. veteres. i. addẽdo ad inimicitias q̃s habuerũt philistei ꝗ iudeos a pncipio ingressus eorũ in terra promissiõis b Et pdas reliquias mari. i. regiõis philistinorũ q̃ sita est sup mare mediterraneũ. Capitulũ. xxvi.

Factũ est. Hic ꝓpter ꝓphetizat ꝗ duos ꝓpl'os diffuse. s. ꝗ tyrios ⁊ egyptios q̃ iniquas molestias iudeis intulerũt q̃ a tyro erat ꝓpinqui iudeis a pte aq̃lõis: egyptij vero a pte austri.

sic ergo diuidit ꝗ duas ptes. q̃ pmo ꝓphetizat ꝗ tyrũ. secõdo ꝗ egyptũ capi. xxix. Prima diuidit in tres sũ tres cãs destructiõis tyri. ⁊ hoc i isto ca. ⁊ duob⁹ sequẽtibus. Pñs aũt ca. diuidit in duas ptes. q̃ primo ponit cã destructiõis. secõdo stupor admiratiõis: ibi. Hec dicit. Prima in duas: q̃ pmo ponit tyri destructionis causa demeritoria. secõdo effectiua: ibi. Quia hec dicit. Circa pmũ sciendũ q̃ ciuitas hierlm fuit valde nobilis ⁊ famosa: ps ex. iij. Reg. q̃ salomon eã nobilissime edificauit. ⁊ iõ postea babitatores tyri cõtra iudeã fuerunt inuidia motti. ⁊ de destructiõe ciuitatis ⁊ ꝓpli gauisi: ꝓpter q̃ meruerũt a deo punir. maxime q̃ salomõ ⁊ hyras rex tyri fuerũt ad inuicẽ valde amici. iij. Re. v. pmo igit ponit tpus hui⁹ reuelatiõis cũ dicit.

a Et factũ est in. xi. anno. s. migrationis ioachim b Prima mẽsis. i. pma die. c Pro eo q̃ dixit tyrus. i. habitatores tyri de hierlẋ destructa p chaldeos. d Euge. interiectio gaudentis est. e Cõfracte sũt porte ꝓpl'orum. i. porte hierlm ad quã declinabãt ꝓpli multi cã mercatiõis ⁊ cã negociatiõis f Cõuersa est ad me. s. mercatorũ multitudo.

g Impleb or. s. mercationibus ⁊ lucris: eo q̃ hierlm destructa ⁊ deserta ẽ. h Ecce ego super te tyre. c. ad te destruẽdũ: ⁊ ps lira vsq̃ ibi.

i Et radas pul. eius de ea ⁊c. i. sic destruã omia edificia: q̃ vẽtus tollet pulueẽ ⁊ remanebũt solũ lapides. k Siccatio sagena. erit in medio maris. hoc dicit eo q̃ tyrus erat vndiq̃ clausa mari: iõ ipa destructa piscatores siccabant ibi rberia sua. l Filie quoq̃ eius. i. ciuitates ⁊ ville eius subdite. m Que sũt in agro. i. in arida sicte ⁊ nõ in mari sicut tyrus. n Gladio ca-

dẽt. interfectis earũ habitatorib⁹. o Quia hec. Hic ꝓpter ponit hui⁹ destructiõis cã effectiua q̃ est duplex. vna pncipalis. s. de⁹. alia instrumẽtalis. s. rex babylonis q̃ in ꝗ fuit flagellũ dei. ⁊ vtraq̃ tangitur cũ dicit in pson dei. p Ecce ego addu. ad tyrũ nabu. ⁊c. p illas essiptem adduxit exercitũ ad tyrũ q Regẽ regũ. q̃ multos reges babebat tributarios. cetera patẽt vsq̃ ibi. r Et cõportabit aggerẽ voluit essi a littore maris vsq̃ ad tyrũ ponere tantã cõgeriẽ lignorũ terre ⁊ lapidũ q̃ haberent viã vsq̃ ad ciuitatẽ: sed cõplere nõ potuit ꝓpter quod p nauigiũ cã cepit s Et eleuabit cõtra te clipeũ. i. clipeos bellatorũ suorũ ad te inuadendũ.

t Et vineas ⁊ arietes tẽperabit. idest in debita proportione collocabit ad deijciendũ muros tuos. Est autẽ vinea instrumentũ bellicum ad destruendũ murũ: ⁊ in libro q̃ carbolicõ dicit vocat cattũ alio noie. ⁊ dicit vinea q̃ iungit muro: ⁊ delitescit latẽt boies murũ pforãtes: sic

pines adherebit muro & sub ea obdurabunt homines. v Inundatione equorum eius. i. et maxima multitudine eorum. x Ob pietate pulvis eorum. i. tanta pulvis elevabitur quod civitas ab existentibus extra aliquantulum a longe non videbitur. y A sonitu &c. movebunt muri tui. i. videbuntur moveri. cetera patet usque ibi. z Et statue tue nobiles. i. idola tua. vel dicunt hic statue nobiles imagines notabilium personarum quamquam in civitatibus erigebantur ad honorem ipsarum.

a Et pulverem tuum in medio aquarum ponent. quia vento tuo eleuans pulveres ruinis projicebat eos in mare: ibi etiam fuit pietra magna pro lapidibus & lignorum: quae fuerunt in edificijs. b Et efficiam sonitum cantici eorum tuorum. quia non habebis materiam cantandi: sed magis lugendi. cetera patent ex predictis usque ibi.

c Nec edificaberis vltra. i. usque ad magnum tempus post quod tu fuit reedificata: & iterum destructa per alexandrum magnum. & iterum reedificata. & postea a christianis capta anno domini. M. cxxv. vt habetur in cronica belinandi.

d Nec dicit. Nic ponitur describit stupor admirationis tante ciuitatis cum dicit. e Numquid a sonitu ruine tue &c. i. audito rumoribus ruine tue. f Commouebunt insule. i. habitatores insularum quae solebant frequentare portum tuum. q. d. sic per admirationem & stupore.

g Et descendent de sedibus suis. in signum tristicie & humiliationis.

h Omnes principes maris. i. nauigiorum quae frequentabant portum tuum.

i Dicent tibi. compatiendo. k Quomodo periisti. q. d. non videbatur possibile fieri virtute humana & sine dubio ita fuit. quia victoria illa facta est principaliter virtute diuina vt dictum est.

l Nunc stupebunt naues. i. portantes mercimonia in nauibus. m Eo quod nullus egrediatur ex te. quia eos recipiat & merces eorum emat. n Et adduxerunt super te abyssum. i. omnimoda destructione. o Et deteraro te &c. in morte vel in infernum. p Ad perpetuum sempiternum. quia a morte & inferno non est recessus ad pristinum vitae statum. q Porro cum dedero gloriam electis in iudicio dicendo. Venite benedicti &c. r In nihilum redigam te. quia cessabit status mortalis vitae. Capitulum. xxvij.

Z factum est. Nic ponitur secunda causa dicitur destructionis tyri: quia fuit nimia opulentia: vnde tyri fuerunt deo ingrati: & in superbiam eleuati. Et diuidit in duas partes. quia primo describit hec opulentia. secundo opposita miseria ibi. In aqua multis: vt opposita iuxta se posita magis elucescant. Prima in tres secundum quod hec opulentia in tribus continetur. primo in apparatu nauium. secundo in exercitu bellico. tertio in excessu mercatuo. secundo ibi. Persae & lydij. tertia ibi. Carthaginenses. Circa primum dicit. b Assume super

muros tuos: & turres tuas destruet in armatura sua. Inundatione equorum eius opiet te pulvis eorum: a sonitu equitum & rotarum et curruum movebuntur muri tui. Cum ingressus fuerit portas tuas quasi per introitum vrbis dissipate: vnguis equorum suorum conculcabit omnes plateas tuas: populum tuum gladio cedet: et statue tue nobiles in terram corruent. Vastabunt opes tuas: diripient negotiationes tuas: & destruent muros tuos: & domos tuas preclaras subuertent et lapides tuos & ligna tua et pulverem tuum in medio aquarum ponent. Et cessare faciam multitudinem canticorum tuorum & sonitus citharum tuarum non audietur amplius. Et dabo te in limpidissimam petram: sic eris sagenarum eris nec edificaberis vltra: quia ego dominus locutus sum ait dominus. Hec dicit dominus deus de tyro. Numquid non a sonitu ruine tue: & gemitu interfectorum tuorum cum occisi fuerint in medio tui commouebuntur insule: descendent de sedibus suis omnes principes maris: & auferent cyrrhas suas: & vestimenta sua varia abijcient & induent stupore. In terra sedebunt: & attonniti super repentino casu tuo admirabuntur: & assumentes super te lamentum dicent tibi. Quomodo periisti qui habitas in mari vrbs inclita: quae fuisti fortis in mari cum habitatoribus tuis quos formidabant vniuersi. Nunc stupebunt naues in die pauoris tui & turbabuntur insule in mari eo quod nullus egre

diatur ex te. Quia hec dicit dominus deus. Cum dedero te vrbem desolatam sicut ciuitates quae non habitantur: et adduxero super te abyssum: & operuerint te aque multe: & deteraro te cum illis qui descendunt in lacum: ad populum sempiternum & collocauero in terra nouissima sicut solitudines veteres cum his qui deducuntur in lacum vt non habitentur. Porro cum dedero gloriam in terra viuentium: in nihilum rediga te: & non eris: & requisita non inuenieris vltra in sempiternum dicit dominus deus. Capitulum. xxvij.

c Factum est verbum domini ad me dicens. Tu ergo fili hominis: assume super tyrum lamentum: & dices tyro: quae habitat in introitu maris negotiationum populorum ad insulas multas. Hec dicit dominus deus. O tyre tu dixisti. Perfecti decoris ego sum: & in corde maris sita. Finitimi tui qui te edificauerunt impleuerunt decorem tuum abietibus de sanir extruxerunt te: cum oibus tabulatis maris: cedrum de libano tulerunt vt facerent tibi malum quercum de basan dolauerunt i remos tuos: & transtra tua fecerunt tibi ex eboreindico et pretoriola de insulis italie Byssus varia de egypto extra ei tibi i velum: vt poneret malo hyacynthus & purpura de insulis elisa facta sunt operimentum tuum. Habitatores sidonis & aradij fuerunt remiges tui: sapientes tui tyre: facti sunt gubernatores tui. senes biblij et prudentes ea habuerunt

tyrum lamentum. i. describe miseriam lamentabilem sibi superuenturam. eo quod abusa est opulentia bonorum. c Et dices tyro quae habitat in introitu maris: quia sicut dictum est: erat vndique clausa mari: sed vna pars erat propinqua littori. d Negotiationum populorum: quia per diuersos portus venebant ad portum. e O tyre tu dixisti. ecclesiastico.

f Perfecti decoris ego sum. in diuitijs bellatoribus & edificijs.

g Finitimi tui. i. sidonij in finibus tuis habitantes.

h Qui te edificauerunt. opportunates ad edificationem nauium & lapides.

i Abietibus de sanir. nomen est montis in quo crescunt abietes magne & pulcre.

k Cum omnibus tabulatis maris. quia de illis abietibus non solum fiebant edificatus sed etiam tabule pro nauium constructione.

l Cedrum de libano tulerunt. libanus mons est in quo crescunt cedri alicui pro domus malis nauium aptae.

m Quercus de basan dolauerunt. ire. ruos. ibi enim crescunt quercus fortes & leues. & sic apte pro remis faciendis.

n Transtra tua. i. sedes remigum quae ponuntur extra uersus nauis ex vtraque parte.

o Fecerunt ex eboreindico. i. de india apportatum.

p Et pretoriola. i. domiculas pluras quae fuerunt in nauibus ad reponendum necessaria.

q De insulis italie. i. de lignis inde apportatis & dicitur hic insule italie quae sunt in mari mediterraneo propinquo littori italie: vt corsica sicilia & huiusmodi.

r Byssus varia de egypto. tex. est ti. in velum. est autem byssus genus lini candidissimi: de quo fiebant inde ad faciendum vela nauium. s Hyacinthus & purpura de insulis elisa. alias elises. i. maris ionij: de purpura enim & hiacincto crescentes in illis insulis fiebant panni ad faciendum inde operimenta nauium propter calorem solis & intemperiem aeris. nam super illa operimenta pretiosa quae erant ad decorem ditationis in naui. erant alia de materia vili exposita ventis & pluuijs: sicut in tabernaculo moysi super operimentum de cortinis operis vario contexis: erant alia operimenta de pellibus & sagis t Habitatores sidonis. quae erant ciuitas sub dominio tyri. v Et aradij. sic nominati ab arado insula tyro propinqua. x Fuerunt remi. tui. i. ducentes remos: vnus versus. Et remex ducens: est remus dux in naue. Isti enim erant assueti a puer

nauta remigare: et iō medius sciebāt facere ꝗ Sapiētes tui ty. i. valde erpti in mari. 3 Facti sūt guber. tui. qz existis de pēdet salus nauiū: et q̄ sunt isti subdit. a Senes biblij. a biblos insula dicti. q̄ p expientiā longā habebāt nauigandi scientiā. b Habuerūt nautas ad ministeriū. q̄ gubernabāt naues quasi ab

merimonia portabāt ad litt. de magnis nauib. q̄ nō pōt nisi appropinquare terre.

c Omēs naues maris et. bipbole ēad designādum multitudinē nauium: et nautarū portū tyri frequētantium. d Perscebic pōt oñdit opulēcia tyri i exercitu bellico: ciuitates esse et regna diu durare non possent nisi haberēt validos bellatores q̄ iuadentib. resistēret ista dī Perse et lybij. isti erant optimi sagittatores.

e Clipeus et gasuspē. ite. vt pmptepossent se armare f Prioma. tuo. hoc eñ erat ad gliam ciuitatis et terrorē aduersariorū.

g Filij aradij. i. boies de arado insula h Gs et pygmei. boies sūt rabuta lis magnitudinis. Dicūt ēñ hic expositores aliq̄ q̄ erāt optimi sagittatores: ꝗ cēnt parui tiō ad defensionem ciuitatis in turrib. ponebantur. Sed hoc nō est verisile q̄ in tam puo corpe eēt vir tus ad efficacter sagittandū. maxime qz de eis dī q̄ pugnāt ꝗ grues et vix se pōt ab eis defendere: iō medi. dī q̄ ibi ponebāt ad declarationē fortitudinis tyri. q. d. si nō essent ibi alij pugnatores: possent tū resistere aduersarijs. sicut ij. Reg. v. fm. vnam opinionē ceci et claudi sup̄ portas hierū fuerūt positi ad insultandū dauid: ac si diceret. isti soli possent defendere ciuitatē cōtra tendeo sub duc. i Ipsi cōple. pul. tu. i. cōpleta ostēderūt tuā fortitudinē. k Carthaginēses opulēcia tyri in excesso mercatuo. Ubi nota q̄ p mercatores illa q̄ abundāt in vna terra et vltrer emunt ad alia deportant vbi carē vendunt. et sic intelligendū est de terris infer. notanis q̄ bona ibi abūdāt portabant ad nūdinas tyri: vbi mercatores de diuersis nationibus cōcurrebāt: iō dī. k Carthag. nego. tui. portantes diuersa metalla ad nundinas tyri. Erat aūt carthago ciuitas magna aphrice capitanea. l Grecia et tubal. i. hyspania

m Et moseth. i. capadocia. n Ipsi. i. boies de istis terris nati. o Institores tui. i. mercatores sic dicti. q: instāt mercibus vēdendis et emēdis p Mācipia. i. Fuos et ancillas venales. q De domo thogorma. i. de phrigia r Equos et equites. vt cēntribi stipēdiarij. s Filij dedan. ciuitas est idumee vt dicū est. ō. xxv. t Dēres ebur. i. dēres elephātorū de q̄bus fiūt opa eburnea. v Et hebeninos. est aūt hebenus arbor q̄ cesa durescit i modū lapidis: et hz lignū nigrū: nō frequēter pingit in operibus curiosis cū ebore: vt albū iuxta nigrū magis appeat et ecōuerso. Dicūt autē dēres hebenini portiones ligni dicto mō idurant x Syrus negtu'. i. ad vtilitatē tuam.

y Propter multitudinē operū tuorū in te fiēdorū. 3 Surrat. i. tincturā pciosam.

a Et pur. et scutula. i. pānos varie cōrextos ad modū scutorū

b Et seri. et chodchod. nomē est hebraicū: et dicunt hebrei q̄ est nomē lapidis pciosi. q̄s autē sit nō dicūt in spāli.

c In frumento pmo. i. optimo q̄d crescit in iudea. cetera parēt vsq̄z ibi.

d In vino pīn. i lanis coloris opti. in heb. hz. In vino albo et lana alba. vinū eñ album assimilat pinguedini in colore: color alb' eñ tenz sup̄mū gradū in coloribus. e Dan et grec. et mozel. nomina sūt regionū orientaliū: vt dicunt aliq̄. f Proposuerūt fer. fabrefactū. i. ferramētū in diuersa instrā.

g Stacte. i. gutta myrrhe. h Et cala. species aromatica q̄ crescit iuxta libanū. cetera patent vsq̄z ibi. i Cū vniuersis pīn. aromati. i. pcipuis. k Aras et chene et. nomina sunt regionū vnde venebant mercatores ad tyrū.

l In voluceris. i. fardellis m Hiacinthi et polimitorū. q: in eis pciosi panni hiacinthini coloris et pāni multi coloris q̄ dicunt hic polimiti a polis q̄d est pluralitas et mitos gutta. n Cedros q̄z et. q: ad nūdinas tyri nō tñ apportabant p mare pāni et cetera supdicta: sz eñ ligna cedrina.

o Et reple. es. multis diuitijs. p Et glorifi. nimis in corde maris. i. eleuata in superbiā pter situ difficile et q̄si inexpugnabile.

q In aqis multis. Hic pōit ponit ipsi' tyri sequēs ruina: et diuidit in duas partes. q: p̄ ponit ipsi' tyri destructio. scdo alioq̄ cōpassio ibi. Al sonitu. Circa pmū describit destructio tyri sub metaphora nauis in medio mari existēris: et tempestate surgēte pterit: et diuitie ibi existēte perdunt: et boies submergunt: et hoc est q̄d dī. q In aqis multis. i. in tribulationib' magnis. r Eiddu xerūt te remiges tui. i. rectores tui p ingratitudinē eorū et superbiā: vt dictū fuit in pīn. ca. s Ventus auster. i. exercit' chaldeorū q̄ p ipsū auster oriēs est tempestuosus t Cōtriuit te. i. pterit te loquēdo de futuro p modū preteriti p pter pphetie certitudinē. v In cor. maris diui. tue et. q: chaldei q̄d pciosus erat ibi absorbuerūt rapiētes sibi x Nautē tui et gubernatores ppli. y Qui tenē. supel. i. ciuitatis regimē. z Viri q̄z bella. tui. q̄ erāt in te. ad tui defensionē a Cadēt in corde maris

nautas ad ministeriū varie supellectilis tue. Omēs[c] naues maris: et nautē eius fuerūt in ppl'o negociationis tue pse[d] iydi et lybies erant in exercitu tuo: vir bellatores tui: clypeū[e] et galeā suspēdēt in te. p ornatu tuo. Filij[g] aradij cū exercitu suo super muros tuos i circuitu sz[h] et pygmei q̄ erāt in turrib' tuis pharetas suas suspēdēt i muris tuis p gyrū. Ipsi[i] cōplauerūt pulcritudinē tuā. carthaginēses[k] negociatores tui. Al multitudine cūctarū diuiciarū: argento: ferro: stāno: plūboq̄z repleuerūt nundinas tuas Grecia[l] et tubal et[m] mosoch ipi[n] institores[o] tui Mācipia[p] et vasa erea adduxerunt ppl'o tuo d[q] domo thogorma: equos[r] et equites: et mulos adduxerūt ad forū tuū z. Filij[s] dedan negociatores tui. Insule multe negociatio manus tue. Dētes[t] eburneos et[u] hebeninos commutauerūt in pcio tuo. Syrus[x] negociator tuus ppter[y] multitudinē operū tuorū: gutta[z] et[a] purpurā et scutulata et byssū et[b] sericū et chodchod ppoluerūt in mercato tuo. Juda et terra isrl' ipsi institores tui i[c] frumēto pcio balsamū et mel et oleū et resinaz ppoluerūt in nūdinis tuis. Damascen[d] negociator tu[e] i multitudine operū tuorū: in multitudine diuersarū opū: in[f] vino pingui: in lanis coloris optimi. Dan[g] et grecia et mozel in nūdinis tuis ppoluerūt[h] ferrū fabrefactū stacte[i] et[k] calam[l] in negociatione tua. Dedan institores tui i tapetib' ad sedēdū. Arabia et vniuersi principes cedar ipsi negociatores[m] man[n] tue: cū agnis et arietib' et hedis venerūt ad te negociatores tui. Hendītores saba et rema ipsi negociatores tui: cū[o] vniuersis primis aromatib' et lapide pciosō et auro q̄d ppoluerūt in mercatu tuo. Aras[k] et chene et eden negociatores tui saba et assur et chelmach vēditores tui: ipsi negociatores tui: multiphariam in[l] voluceris hiacinthi[m] et polimitorū gazarūq̄z pciosarū q̄ obuolute et astricte erāt funib': cedros quoq̄z[n] habebāt in negociationibus tuis. Naues maris pcipes tui in negociatione tua et[o] repleta es: et[p] glificata nimis in corde maris. In[q] aqis multis adduxerūt[r] te remiges tui. Ventus[s] auster contriuit[t] te. In[u] corde maris diuitie tue et thesauri tui et multiplex instrm tuū. Nautē[x] tui et gubernatores tui q̄[y] tenebāt suppellectilē tuā et populo tuo p̄erant: viri[z] q̄z bellatores tui q̄ erāt in te cū vniuersa multitudine tua q̄ ē i medio tui: cadēt[a] in corde maris in die ruine tue.

tio.absorptio chaldeis. b A sonitu. Hic pñr defaribit aliorũ cõpassio: multi enim ppli audiẽtes destructionẽ tyri: dolebant. tũ qz lucrabant ibi p mercatões vt dictũ est. tũ qz timebãt filia vel maiora pati a chaldeis. ió dr. b A sonitu clamoris gubernatorũ tuorũ. i. a rumoribꝰ audiẽs de dãnatione maiorũ tuorũ. c Cõtur. classes. i. alie ciuitates.

b Et descendẽt de nauibus suis. i. bũdiabunt. ⁊ timebũt omes q̃ tenebãt remũ. i. ciuitatũ gubernaculũ. e Hauterunt. ⁊c. i. alij miores p̃sidẽtes sub maioribꝰ

f Eiula. su. re. i. p tua destructiõe rõnibꝰ p̃dicis. g Et supiaci. pul. capi. suis. in signũ tristicie ⁊ humiliatiõis

h Et ra. su. te. i. ppẽ te.

i Caluicius. i. capillos ppios p dẽdo. sicut dr de iob i amaritudine posito. Et rõso capite corruit i terrã. cetera patẽt vsq; ibi k Que est vt tyr. i. filia ci i diuitijs ⁊ fortitudine.

l Que ob. in me. mar. nõ potes resistere chaldeis. m Que i cri tu negociationũ tuarũ ⁊c. i. de bonis apportatis in te p mare ⁊ ibi vẽditis diuersis gẽtibus ⁊ sic de te exãnibus.

n Implesti ppl'os mltos. coꝝ indigẽtias supplẽdo. o Nũc pmi ta es a mari. i. a nabu. q̃ cõpatur mari ꝓpter eꝰ tẽpestuositatẽ: vel hoc dr: qz p nauigiũ cepit ciuitatẽ p Vniuersi habi. in su. obstu. sup te i. p tua destructione.

q Et reges eaꝝ. oẽs tẽ pe. pauisti. timẽtes ne similiter sibi cõtingeret

r Ad uta. vul. pre mistitia ⁊ timore s Negocia. po. sibila. sup te. sicut sup rẽ pdirã solent boies sibilare in signũ totalis destructiõis.

Capitulum. xxviij.

Ad sonitu clamoris gubernatorũ tuorũ conturbantur[c] classes: et[b] descendent de nauibus suis omes q tenebãt remũ: Naute[e] ⁊ vniuersi gubernatores maris in terra stabũt ⁊[f] eiulabũt sup te voce magna: ⁊ clamabunt amare. Et[g] supiacient puluerẽ capitibus suis: ⁊ cinere cõspgent: ⁊[h] radẽt sup te caluicium: ⁊ accingent se cilicijs. Et plorabũt te in amaritudine animi ploratu amarissimo: ⁊ assumẽt sup te carmẽ lugubre ⁊ plãgent te. Que[k] est vt tyrus q̃ obmutuit in medio maris. Que[m] in exitu negociationũ suarũ de mari implesti[n] ppl'os multos in multitudine diuitiarũ suarũ ⁊ ppl'oꝝ tuorũ ditasti reges terre. Nũc[o] cõtrita es a mari: in profundis aq̃ꝝ opes tue: ⁊ oẽs multitudo tua q̃ erat in medio tui ceciderunt. Vniuersi[p] habitatores insularũ obstupuerũt sup te ⁊[q] reges earũ oẽes tẽpestate pauisti mutauerũt[r] vultꝰ. Negociatores[s] ppl'orũ sibilauerũt sup te. Ad nihilum deducta es: ⁊ nõ eris vsq; in ppetuũ. Ca. xxviij.

e Factus[t] est sermo dñi ad me dicẽs. Fili hominis: dic principi tyri. Hec dicit dñs deꝰ. Eo[v] q̃ eleuatũ est cor tuũ ⁊[x] dixisti: deꝰ ego sum ⁊ in cathedra dei sedi in corde maris cũ[y] sis homo ⁊ nõ deꝰ: ⁊ dedisti cor tuũ q̃si cor dei. Ecce[z] sapiẽtior es tu daniele oẽ secretũ nõ est abscõditum a te. In[1] sapiẽtia ⁊ prudentia tua fecisti[6] tibi fortitudinẽ: ⁊ acqsisti aurũ ⁊ argentũ in thesauris tuis: in multitudine sapiẽtie tue ⁊ in negociatione tua multiplicasti tibi fortitudinẽ ⁊ eleuatũ est cor tuũ in robore tuo. Propterea[b] hec dicit dñs deꝰ. Eo q̃ eleuatũ est cor tuũ q̃si corde: idcirco: ecce[c] ego adducam sup te alienos robustissimos[d] gentiũ: Et nudabũt gladios suos sup pulcritudinẽ sapiẽtie tue: ⁊ pollluent decorẽ tuũ. Interficient ⁊ detrahẽt te: ⁊ morientis in interitu occisorũ in corde maris. Nũqd[f] dicens loq̃ris: deꝰ ego sum coã interficiẽti[b] te: cũ sis hõ ⁊ nõ deꝰ. In manu occidẽtium te morte[m] in circũcisorũ morientis in manu alienorũ: qz ego locutꝰ sum ait dñs deus. Et[n] factꝰ est sermo dñi ad me dicẽs Fili hominis leua[o] planctũ sup regẽ tyri: ⁊ dices ei. Hec dicit dñs deꝰ Tu[p] signaculũ similitudinis: plenꝰ sapiẽtia perfectus[r] decore: in[s] delitijs paradisi dei fuisti. Omis[t] lapis pciosus[u] operimẽtũ tuũ: sardiꝰ thopazius ⁊ iaspis chrysolitus ⁊ onix ⁊ beryllus saphirus ⁊ carbũculus ⁊ smaragdus. Aurũ[x] quoq; opus decoris tui ⁊ foramina tua in die q̃ conditꝰ es ꝓparata sunt. Tu[y] cherub extẽtꝰ ⁊ ꝓtegẽs ⁊[z] posui te in mõte sctõ

tior es tu daniele ⁊c. fm estimationẽ tuã p̃sumptuosa: vel hoc dr derisorie. f In sapiẽtia ⁊ prudẽtia tua. terrena animali ⁊ diabolica. g Fecisti tibi forti. aggregãdo tibi bellatores mlti tudinẽ. cetera patẽt in lra. h Propterea. Hic pñr ponit casus deiectiõis. q̃ iuste infert excessui elatiõis. ideo subdit.

i Ego addu. super te alienos. i. chaldeos. quorũ linguã nõ intelligis k Robustissimi. gen. ⁊ iõ nõ poteris resistere. ⁊ nũc cognosces fragilitatẽ tuam. ideo sequit.

l Nunqd dicẽs loq̃ris: deus ego sum ⁊c. q. d. non qz dejaciẽt superbia ma.

m Morte incircũcisorũ morieris i. non solũ morte corporalis; et anima. ⁊ loq̃t h scriptura de incircũcisis idolatris de diris qõ nũc erat cõep orbẽ. inaudiũ nũ q̃ nõ tenebãt ad legem mosyi et erãt cultores vnius veri dei: sicut Job et plures alij mortui bant in statu salutãdoꝝ. n Et factꝰ ẽ. Hic pñr ponit modus lamentationis cũ ois.

o Leua plãctum ⁊c. ⁊ qz sicut dicit Boetius. i. ó psol. Inclũsissimũ informũ genus est fuisse fdũ cẽ. iõ in b plãctu p̃mo recolit fdũ citas regis tyri p̃ territa cũ dicitur.

p Tu signaculũ similitudinis. s. dei bona. n. a deo data ẽt naturalitꝰ et claritas ingenij: potẽtia ⁊ bmõtes

q Factꝰ est. Hic ponit tertia cã destructiõis tyri: q̃ fuit nimia superbia. ⁊ diuidit in duas pres. qz p̃ describit tyri deiectio. scõo israelis erectio: ibi. Et nõ erit vltra. Sicut enim dictum est. ã. vna cã destructionis tyri fuit q̃ gaudebat de destructiõe hierlm. iõ conuerso post destructiõem tyri ponit subleuatio ppli israelitici. Prima in duas. qa p̃ describit destructio tyri in metropolis. scõo sibi subdite sidonis: ibi. Et factꝰ. Prima in tres. qz p̃ circa tyrũ ponit excessus elatiõis. scõo casus destructiõis: ibi. Propterea. tertio modꝰ lamentationis: ibi. Et factꝰ est Circa pmũ sciendũ q̃ aliq̃ istud ca. exponũt de casu diaboli: sz hec expositio vi magis mistica q̃ litralis. iõ alij exponũt ad lrãm de rege tyri cui dr. b Eo q̃ eleuatũ est cor tuũ. p nimie superbie excessum.

c Et dixisti. deꝰ ego sũ. i. potẽs i terra sicꝰ deꝰ i celo. ⁊ est hiperbole: sicꝰ cõiter dr de aliq̃ multũ potẽte in aliq̃ pte vel ciuitate: talis est deꝰ talis ciuitatis vel pñcie: vel forte hoc dr. qz rex tyri ex nimia elatiõe faciebat sibi exhiberi diuinos honores sicꝰ ioas rex iuda. ij. par. xxiij. ⁊ nabucd. Dañ. iij. ⁊ gaius imperator d Cũ sis hõ fragilis ⁊ mortalis ñ deberes humiliari ⁊ te nõ facere tãq̃ deũ adorari e Ecce sapiẽ

fuit ꝗdã impssiões bonitatis diuine q̃ multũ abũdãter fuerũt regi tyri ⁊ suis ꝓncipibus pcesse. iõ subdit. q Plenus sapiẽtia. i. claritate ingenij p quã acq̃rit sapia ó facili si applicet ad diuina. sz ista fuit magis applicata ad curiosa ⁊ terrena. iõ subdit. r Perfectꝰ decore. in domibꝰ ⁊ vestibꝰ curiosis: ⁊ thesauris ⁊ localibus pciosis. s In delitijs paradisi dei fuisti. hyp bole ẽ ad designandũ multitudinẽ ⁊ magnitudinẽ deliciarũ in q̃bus viuebãt tyrij. p talẽ modũ dr Gen. xiij. de regiõe circa iordanẽ qõ irrigabat sicut paradisus dñi. t Omis lapis pciosus. operimẽtũ. in vestibꝰ essi suis habebãt lapides pciosos ad ornatũ insertos. q̃rũ noiant aliq̃ cũ dr v Sardius thopazius ⁊c. p q̃s intelligunt etiã alij nõ noiari. x Aurũ q̃s ep' decoris tui ⁊ fora. ⁊c. qz gẽme iste erãt auro induse et vna pte. ⁊ iõ in auro fiebãt q̃das fosse q̃ dicunt hic foramia: vt ibi gẽme induerent ex pte vna. y Tu cherub extẽ. ⁊c. cherubin erãt stãtes in tẽplo extẽdebãt alas suas: ita rex tyri extẽdebat potẽtiã ⁊ gloriam ad regiones alias p famę diffusionẽ. z Et po

dei. In[a] medio lapidũ ignitorũ ãbulasti[b] pfectus[c] i vijs tuis a die cõditiõis tue donec[d] inuenta ẽ iniqtas in te. In[e] multitudine negociatiõs tue repleta sũt iteriora tua iniqtate ⁊ peccasti: ⁊[f] eieci te de mõte sctõ dei: ⁊ pdidi te o cherub ,p tegẽs de medio lapidũ ignitorũ Et eleuatũ est cor tuũ in decore tuo. Perdidisti[g] sapientiã tuã in decore tuo: in terrã ,pieci te: ante[h] faciẽ regũ dedi te vt cernerent te In multitudine iniqtatũ tuarũ ⁊ iniqtate negociatõis tue: polluisti[i] sanctificationẽ tuã. Producã[k] ergo ignẽ de medio tui qui comedat te: ⁊ dabo te in cinerẽ sup terrã in cõspectu oim videntiũ te. Omes[l] q viderint te in gẽtibus obstupescẽt sup te. Nihil[m] factus es: ⁊[n] non eris in ppetuũ. Et[o] factus est sermo dñi ad me dicẽs. Fili hois: pone faciẽ tuã ꝓtra sidonem ⁊ ,pphetabis de ea ⁊ dices. Hec dicit dñs deus. Ecce[p] ego ad te sidon: ⁊[q] glorificabor in medio tui. Et sciẽt q̃ ego dñs: cũ[r] fecero in eo iudicia ⁊[s] sanctificatus fuero in ea. Et[t] immitã ei pestilentiã ⁊[u] sanguinẽ in plateis eius: ⁊ corruent interfecti in medio eius gladio p circuitũ: ⁊ sciẽt q̃ ego dñs. Et[x] nõ erit vltra domui israel offendiculũ amaritudinis: ⁊[y] spina dolorẽ inferẽs vndiq; p circuitũ eorũ q̃ aduersant eis ⁊[z] sciẽt q̃ ego dñs deus. Hec dicit dñs deus. Cũ congregauero domũ israel de pplis in quibus dispersi sunt sanctificabor[a] in eis coram gẽtibus: et habitabũt in terra sua quã dedi seruo meo iacob: ⁊ habitabũt i ea securi Et[c] edificabũt domos ⁊ plãtabũt vineas: ⁊[b] habitabũt cõfidẽter cũ[d] fecero iudicia: in[e] omnibus q̃ aduersant eis p circuitũ: ⁊ sciẽt q̃ ego dñs deus eorum.

Capitulũ. xxix.

i In[a] ãno decimo ⁊ duodecimo mense: vna[b] die factũ est verbũ dñi ad me dicẽs. Fili hois pone[c] faciẽ tuã ꝓtra pharaonẽ regẽ egypti: ⁊ ,pphetabis de eo: ⁊ de egypto vniuersa loqre: ⁊ dices. Hec dicit dñs deus. Ecce[d] ego ad te pharao rex egypti: draco[e] magne[f] q̃ cubas: in[g] medio fluminũ tuorũ ⁊[h] dicis meus[i] ẽ fluuius ⁊ ego feci me metipsũ. Et[k] ponã frenũ i maxillis tuis: ⁊[l] agglutinabo pisces fluminũ tuorũ squamis tuis. Et[m] extrahã te de medio fluminũ tuorũ: ⁊ vniuersi pisces tui squamis tuis adherebunt. Et[n] ,pijciã te in desertũ: ⁊ oẽs pisces fluminis tui.

d Cũ fecero iudi. i. punitiões debitas e In oibus q̃ aduersant eis p circuitũ. añ essent tẽpus reuersiõis de babylone ⁊ egypti ⁊ assyrij ⁊ ceteri q̃ molestauerãt iudeos: fuerũt captiuati p reges babylonis: ⁊ postea babylonij p cyrũ ⁊ darũ. Dañ. v. Et post hoc p duos ãnos q̃ bus regnauit darius: cyrus ei succedẽs dedit ꝓpl'o iudeorũ licẽtiã redeũdi i iudeã: vt bñ. i. esõ. i. In. c. xxviij. vbi dñs in postil. circa pmũ sciẽdũ q̃ aliq̃. c. istud exponũt de casu diaboli. Additio.

Stud ca. Faliter exponitur õ casu diaboli fm septimã regulã Isidori de sũmo bono: quã etiã postil. recitat in. ij. ,plogo super gen. ⁊ sumit illa regla õ diabolo ⁊ de eius corpe. q̃ cũ diabolus oim inimicorũ sit caput iuxꝰ illõ Job xli. c. Ipse est caput super oẽs filios superbie: cuius capitis mẽbra sunt oẽs inimici. Iõ ,ppt cõnexionẽ capitis ad mẽbra scriptura loquens de vno in eodẽ ꝓtextu trãsit ad loquendũ de alio sicut Esaie. xiiij. capi. loquẽs de rege babylõis q̃ erat diaboli mẽbrum trãsit ad loquẽdum de ,pncipe demonũ cũ subdit ibidẽ. Quõ cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Et eze. xxviij loquens de ,pncipe tyri trãsit ad loquẽdũ õ diabolo cũ dicit. Tu signaculũ similitudinis plenus sapiẽtia ⁊ pfectus decore in delitijs paradisi dei fuisti. Nec ille. vñ hoc cap. Faliter de vtroq; predicto rũ. s. capite ⁊ mẽbro exponendũ est trãseundo de vno ad aliud mõ predicto. Capi. xxix.

M ãno. bicesedõ. ,pphat ꝗ egyptus ⁊ diuidit in duas partes quia primo ꝗ destructionẽ egypti denũciat. secõ sup hoc carmẽ lugubre decãtat ca. xxij. Prima i duas. q̃ ,p hãc ꝗ destructionẽ pdicit. secõ ad similitudinẽ adducit ca. xxxi. pma adducit in duas. q̃ pmo ,pphetat ꝗ regẽ egypti ⁊ eius bellatores. secõ ꝗ eorũ auxiliatores ca. se. Prima in duas. q̃ ,p denũciatur egypti destructio. secõ ,ppli iudaici reductio: ibi. In die illa. Prima adhuc in duas. q̃ ,p ponit cã destructiõis demeritoria. secõ effectiua ibi. Et factũ est. Prima adhuc in duas. q̃ ,p ponit egypti destructio. secõ eiusdẽ repatio: ibi. Quia hec dicit. Prima i duas fm duplicẽ cãm destructiõis egypti. secõ a ibi. Pro eo q̃ fuisti. pma aũr fuit nimia superbia: cui tñ ,pmittit tẽpus reuelatiõis but' destructiõis cũ dñs.

a In ãno dec. s. trãsmigratiõis ioachim regis iuda. b Una die mẽsis. i. pma die mẽsis: sic gen. i. dñs. Factũ est vespe ⁊ mane dies vnus. i. ,pmus. c Pone fa. tuã ꝗ pha. ad ,pnũciandũ miseriã ei ⁊ ,ppl'o suo futurã. c Ecce ego ad te. s. destruẽdũ. d Draco. ,ppt dolositatẽ. e Magne. ,ppter ,ptãtes. f Qui cu. i. secure bitas fm tuã estimationẽ g In me. flumi. tuo. i. in egypto q̃ nilo irrigat ⁊ nilus ,ppter eius magnitudinẽ ⁊ terre fecũditatẽ in plures aluceis diuidit. h Et dicis. ,p nimia superbia i Meus ẽ fluuius. i. dñor in egypto: nec superiorẽ aliquẽ aliq̃liter recognosco. k Et po. fre. i maxil. tu. i. instinctũ exeũdi in ,pliũ ꝗ regẽ babylonis l Et agglu. pi. flumi. tuorũ. i. oẽs bellatores egypti in ꝗ assentiẽt tibi. m Et

fuit rein mõte sctõ. i. in honore regio firmo. sanctũ est i vna significatiõe idẽ est q̃ firmũ 5 Dei. q̃ ois prãs a deo ẽ a In medio lapidũ ignitorũ. i. ad modũ ignis radiantiũ. b Cum bulasti. talib' ornat' vt dictũ est. c Perfect' in vijs tuis. i. ,pspere incedẽs in tpalib' bonis. d Donec inuenta est iniqtas in te. p quã demeruisti deijci a dignitate.

e In mul. negoc. ⁊. fraudulenter acquirendo.

f Eieci te de mõte dei. i. de sublimitate regni a me tibi dati. cere rapaẽ exdicens vsq; ibi.

g Perdi. sapiẽtiã in decore tuo et decor' essi diuitiarũ ⁊ potẽtiarũ eleuat' fuit in superbiam q̃ obnubilat intellectum: ⁊ sic destruit sapiẽtiam. h In te faciẽ regũ dedi te. Sin exẽplũ vt caueãt a malis tuis. i Polluisti sanctifi. tuã. i. regni tui firmitatẽ k Producã ꝗ ignem de medio tui. q̃ dissensio fuit in tyro: ,ppt quã aliq̃ exierũt latẽter eũ tes ad regẽ babylonis: ⁊ incitauerũt eũ vt veniret ꝗ tyrũ ad eã incẽdendum.

l Oẽs q̃ viderit te in genti. obstupe. q̃ tuo casu repẽtino.

m Nihil factus es. ciuitas essi ita fuit destructa q̃ ,ꝗ nihilũ erat reperida.

n Et nõ eris in ,ppetuũ. s. reedificata vsq; ad tpõ magnũ. vñ in beth. bñ. Et nõ eris in seculũ. q̃ nõ importat ,ppetuitatẽ simplr

o Et factus est. hic pñr describit destructio sydonis q̃ erat dere ꝗ tyrũ cũ dñs. p Ecce ego ad te sydon. i. ad te puniendam. q Et glificabor in me. tu. i. gliosus appebo p effectũ mee ptãtis. r Cũ fecero in ea iudi. puniẽdo eã fm sua demerita,

s Et sanct. fuc. in ea. q̃ dicar sctus ,p eius punitiõẽ iusta.

t Et immit. ei pesti. i. mortalitatẽ ex longa obsidione. v Et sanguinẽ. i. effusionẽ multi. sanguinis in eius captiõe. x Et nõ erit. Hic post deiectionẽ tyri ⁊ sydonis: q̃ multa mala intulerũt iudaei: ponit iudeorũ cõsolatio cũ dñs. Et nõ erit vltra domui israel offendiculũ amaritudinis. p tyrios ⁊ sydonios spoliãtes israel bonis suis. y Et spina do. infe. q̃ nõ solũ bonis suis filios israel spoliabãt: sed etiã in corpib' ledebãt vulnerãdo ⁊ occidẽdo. z Et scient q̃ ego dñs. p experientiã bonorũ q̃ cõferam eis: ⁊ hoc fuit impletũ in reditu babylonice captiuitatis: iõ subdit. Cũ cõgregauero ⁊c. a Sanctificabor in eis. i. sanctus appebo in eorũ liberatiõe mirabili. b Et habi. in ea se. reedificata hierlm p neemiã. Tũc essi samaritani ⁊ alij eorũ aduersarij cessauerũt eos molestare c Et edi. do. q̃ post reedificationẽ murorũ edificauerũt domos intra ad habitandum,

d Et fecero iudi. i. punitiões debitas e In oibus q̃ aduersant eis p circuitũ. añ essent tẽpus reuersiõis de babylone ⁊ egypti ⁊ assyrij ⁊ ceteri q̃ molestauerãt iudeos: fuerũt captiuati p reges babylonis: ⁊ postea babylonij p cyrũ ⁊ darũ. Dañ. v. Et post hoc p duos ãnos q̃ bus regnauit darius: cyrus ei succedẽs dedit ꝓpl'o iudeorũ licẽtiã redeũdi i iudeã: vt bñ. i. esõ. i. In. c. xxviij. vbi dñs in postil. circa pmũ sciẽdũ q̃ aliq̃. c. istud exponũt de casu diaboli. Additio.

Stud ca. Faliter exponitur õ casu diaboli fm septimã regulã Isidori de sũmo bono: quã etiã postil. recitat in. ij. ,plogo super gen. ⁊ sumit illa regla õ diabolo ⁊ de eius corpe. q̃ cũ diabolus oim inimicorũ sit caput iuxꝰ illõ Job xli. c. Ipse est caput super oẽs filios superbie: cuius capitis mẽbra sunt oẽs inimici. Iõ ,ppt cõnexionẽ capitis ad mẽbra scriptura loquens de vno in eodẽ ꝓtextu trãsit ad loquendũ de alio sicut Esaie. xiiij. capi. loquẽs de rege babylõis q̃ erat diaboli mẽbrum trãsit ad loquẽdum de ,pncipe demonũ cũ subdit ibidẽ. Quõ cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Et eze. xxviij loquens de ,pncipe tyri trãsit ad loquẽdũ õ diabolo cũ dicit. Tu signaculũ similitudinis plenus sapiẽtia ⁊ pfectus decore in delitijs paradisi dei fuisti. Nec ille. vñ hoc cap. Faliter de vtroq; predicto rũ. s. capite ⁊ mẽbro exponendũ est trãseundo de vno ad aliud mõ predicto. Capi. xxix.

M ãno. bicesedõ. ,pphat ꝗ egyptus ⁊ diuidit in duas partes quia primo ꝗ destructionẽ egypti denũciat. secõ sup hoc carmẽ lugubre decãtat ca. xxij. Prima i duas. q̃ ,p hãc ꝗ destructionẽ pdicit. secõ ad similitudinẽ adducit ca. xxxi. pma adducit in duas. q̃ pmo ,pphetat ꝗ regẽ egypti ⁊ eius bellatores. secõ ꝗ eorũ auxiliatores ca. se. Prima in duas. q̃ ,p denũciatur egypti destructio. secõ ,ppli iudaici reductio: ibi. In die illa. Prima adhuc in duas. q̃ ,p ponit cã destructiõis demeritoria. secõ effectiua ibi. Et factũ est. Prima adhuc in duas. q̃ ,p ponit egypti destructio. secõ eiusdẽ repatio: ibi. Quia hec dicit. Prima i duas fm duplicẽ cãm destructiõis egypti. secõ a ibi. Pro eo q̃ fuisti. pma aũr fuit nimia superbia: cui tñ ,pmittit tẽpus reuelatiõis but' destructiõis cũ dñs.

a In ãno dec. s. trãsmigratiõis ioachim regis iuda. b Una die mẽsis. i. pma die mẽsis: sic gen. i. dñs. Factũ est vespe ⁊ mane dies vnus. i. ,pmus. c Pone fa. tuã ꝗ pha. ad ,pnũciandũ miseriã ei ⁊ ,ppl'o suo futurã. c Ecce ego ad te. s. destruẽdũ. d Draco. ,ppt dolositatẽ. e Magne. ,ppter ,ptãtes. f Qui cu. i. secure bitas fm tuã estimationẽ g In me. flumi. tuo. i. in egypto q̃ nilo irrigat ⁊ nilus ,ppter eius magnitudinẽ ⁊ terre fecũditatẽ in plures aluceis diuidit. h Et dicis. ,p nimia superbia i Meus ẽ fluuius. i. dñor in egypto: nec superiorẽ aliquẽ aliq̃liter recognosco. k Et po. fre. i maxil. tu. i. instinctũ exeũdi in ,pliũ ꝗ regẽ babylonis l Et agglu. pi. flumi. tuorũ. i. oẽs bellatores egypti in ꝗ assentiẽt tibi. m Et

Super faciē terre cades: et nō colligeris: neq; congregaberis. Bestijs terre et volatilibus celi dedi te ad deuorādū: et scient oēs habitatores egypti q̄ ego dñs. pro co q̄ fuisti baculus arūdineus domui israel: q̄n[p] appēhenderūt te manu [q] et confract[o]es: [r] lacerasti oēm humerū eorū: et innitentib[o] eis supte cōminut[o] es et dissoluisti oēs renes eorū: ꝓpterea hec dicit dñs de[o] Ecce ego adducā sup te gladium meū: et interficiā de te homīes et iumentū. Et erit terra egypti i desertū et in solitudinē: et scient q̄ ego dñs. Pro co q̄ dixeris fluuius meus est et ego feci eū: idcirco ecce ego ad te et ad flumina tua. Daboq; terrā egypti in solitudinem gladio dissipatā: a[s] turre syenes vsq; [t] ad terminos ethiopie. Nō[u] prāsibit eā pes homīs: neq; pes iumēti gradiet in ea: et nō habitabit q̄draginta ānis. Daboq; terrā egypti desertā in medio terrarū desertarū: et ciuitates eius in medio vrbiū subuersarū erūt desolate q̄draginta ānis Et[x] dispergam egyptios in nationes et ventilabo eos in terras. Quia[y] hec dicit dñs deus: post finē q̄draginta annorū ꝓgregabo egyptū de ꝓplis in quibus dispsi fuerāt: et reducā captiuitatē egypti: et collocabo eos in terra phatures in terra natiuitatis suē: et[a] erūt ibi in regnū humile. Inter cetera regna erit humilima et non eleuabit vltra sup nationes. Et imminuā eos ne impent gentib[o]: neq; [b] erunt vltra domui israel confidentia docētes[c] iniquitatē: vt[b] fugiāt: et[c] sequant eos: et[d] scient q̄ ego dñs de[o]. Et[e] factū est in vicesimo et septimo anno in[b] primo in[i] vna mensis: factū ē verbū dñi ad me dicēs. Fili homīs nabuchodonosor[k] rex babylonis fuire fecit exercitū suū seruitute magna aduersus[a] tyrū. Omne[b] caput decaluatum[c] et[d] omis humer[o] depilatus est Et[e] merces non est reddita ei neq; exercitui ei[o] de tyro: ꝓ seruitute q̄ seruiuit mihi aduersus eā. Propterea[f] hec dicit dñs deus. Ecce ego dabo nabuchodonosor regē babylonis in terra egypti: et accipiet multitudinē eius et[g] depdabitur manubias eius et diripiet spolia eius: et erit merces exercitui illius et opi quo seruiuit aduersus eā. Dedi ei terram egypti: ꝓ eo q̄ laborauerit mihi ait dñs deus. In[h] die illa pullulabit[i] cornu domū israel et[h] tibi dabo aperū os in medio eorū et sciēt q̄ ego dñs. Capi. xxx.

e Et factū est[a] verbū dñi ad me dicēs. Fili homīs propheta: et dic. Hec dicit dñs deus. Vlulate[b] ve ve dicī: q̄ iuxta est dies: et appropinquabit dies dñi dies nubis tp̄s gentū erit. Et[b] veniet gladius in[c] egyptū: et[d] erit pa

omia p̄cīosa q̄rum potuerūt miserunt ad insulas longe p̄ mare gū: et residuū absconderūt in terra: vel ꝓiecerūt in mare ne alij q̄dinde haberēt chaldei. f Propterea et. dabo nabucho. regē babylonis in terra egypti. i. faciā eū ibi habere victoriam. g Et depredabit manubias. i. quecūq; p̄cīosa. et dicunt manubie q̄si manu capte. cetera patet exdicens. Sed q̄ritur hic quō bona egypti data fuerūt a deo nabu. et eius exercitui ꝓ destructione egypti. Ad q̄ dicendū q̄ si nabuch. fecit hoc intuitu iustitie: ꝓpter malitias habitantū in tyro: bene meruit et retributionē ex lege q̄ruis erāt idolatra et infideles. Si aūt non fecit hoc intuitu iustitie sed dñationis et cupiditatis habuit: sicut videtur text[o] sonare et p̄cedentib[o]. licū meruit ide mercede aliquā etiā ꝓpalis: et sic hoc intuitu loquit hic de deo sicē et in alijs locis alijs loq̄ more hūano. Ꝓpad homīes esset ille cuius aduersarius debellat ab aliq̄ grat[o] ē debellāt q̄uis nō fecerit hoc intuitu ꝓ sicut dī. q. Reg. xvi. q̄ thou rex israel misit locusta pociosa nō eo q̄ p̄cullerat adadezer regē syrie ꝓ inimicum: sed hec nō fecisse aliq̄ter ꝓpter ipsum.

b In die. hic cōsequēter describitur ppli indaici reductio in indeam cū dī. In die

c Docētes iniquitatē. induxerūt esse confidentiā ad frāgendū iuramentum q̄d fecerat regi babylonis: nō subdit. d Et fugiāt. de dñio nabucho. e Et sequant eos. i. egyptios de eis cōfidendo f Et scient q̄ ego dñs. p experientiā pnāis et vindicte mee. g Et factū est Hic ponit destructionis egypti cā effectiua q̄ est duplex vna principalis. s. deus: et alia instrumentalis. s. rex babylonis et ei[o] exercit[o]: et vtraq; tāgit in hac pre: p̄mittit ē tp̄s hui[o] reuelationis facte ezechieli cū dicit.

g Et factū est in. xx. et. vij. āno. trāsmigrationis ioachin regis iude.

h In p̄mo. s. mense. i In vna mensis. i. p̄ma die mensis: vt. ē. expositū est. k Nabuch. rex ser. fecit exer. suū. in executione iustitie mee.

a Aduersus tyrū. q̄ ꝓpt suā superbiā destrui meruerat secundum diuinam iustitiā. b Omne caput. in exercitu nabu. c Decaluatū. ex deportatione bacinetti ferrei vel galee. d Et omis humer. depilatus. est. ex deportatione lapidū et lignorū q̄bus nabu. voluit facere viās vsq; ad tyrū: vt p̄dictū est e Et merces nō est reddita ei. neq; exercitui ei[o] de tyro. q̄ habitatores tyri videres appropinquare eius captionem

le. Iniquitatē. induxerūt esse confidentiā docētes ad frāgendū iuramentum q̄d fecerat regi babylonis: nō subdit. d Vt fugiāt. de dñio nabucho. e Et sequant eos. i. egyptios de eis cōfidendo f Et scient q̄ ego dñs. p experientiā pnāis et vindicte mee. g Et factū est Hic ponit destructionis egypti cā effectiua q̄ est duplex vna principalis. s. deus: et alia instrumentalis. s. rex babylonis et ei[o] exercit[o]: et vtraq; tāgit in hac pre: p̄mittit ē tp̄s hui[o] reuelationis facte ezechieli cū dicit.

g Et factū est in. xx. et. vij. āno. trāsmigrationis ioachin regis iude.

h In p̄mo. s. mense. i In vna mensis. i. p̄ma die mensis: vt. ē. expositū est. k Nabuch. rex ser. fecit exer. suū. in executione iustitie mee.

a Aduersus tyrū. q̄ ꝓpt suā superbiā destrui meruerat secundum diuinam iustitiā. b Omne caput. in exercitu nabu. c Decaluatū. ex deportatione bacinetti ferrei vel galee. d Et omis humer. depilatus. est. ex deportatione lapidū et lignorū q̄bus nabu. voluit facere viās vsq; ad tyrū: vt p̄dictū est e Et merces nō est reddita ei. neq; exercitui ei[o] de tyro. q̄ habitatores tyri videres appropinquare eius captionem

i. in tempore a deo p̄uiso i Pullulabit cor. do. israel. q̄d fuit impletū tpe cyri qui sub zorobabel duce dedit iudeis licentiam redeūdi. k Et tibi dabo aperū os. q̄ omib[o] appebit q̄ mea ꝓpheria fuerit impleta. et sic poteris cōstanter dicere q̄ hec habuisti ex diuina reuelatione. Sicut enim mardoche[o] et daniel post reditū captiuitatis vixerūt p aliq̄d tp̄us: vt p̄s ex libris hester et danielis. q̄ assuerus cū quo fuit mardocheus regnauit post reditum captiuitatis babylonice. mardocheus autē et ezechiel ducti fuerūt in babylonem simul cū iechonia rege: et sic potuit tūc viuere sicut mardocheus. Capitū. xxx.

Z factū est. Hic p̄fit ezechiel ꝓpheta nō solum cōtra egyptios. sed etiā cōtra eorū auxiliarios. et diuidit in duo. quia p̄mo ꝓpheta cōtra vtrosq; cōiunctim. secūdo cōtra egyptios separatim: ibi. Hec dicit. Circa p̄mū dicit. b Vlulate. p̄ dolore. c Ve ve dicī. s. destructionis egypti q̄ ꝓpinqua esset subdit, d Et veniet gladius. s. chaldeorū e In egypto

i Pullulabit cor. do. israel. q̄d fuit impletū tpe cyri qui sub zorobabel duce dedit iudeis licentiam redeūdi. k Et tibi dabo aperū os. q̄ omib[o] appebit q̄ mea ꝓpheria fuerit impleta. et sic poteris cōstanter dicere q̄ hec habuisti ex diuina reuelatione. Sicut enim mardoche[o] et daniel post reditū captiuitatis vixerūt p aliq̄d tp̄us: vt p̄s ex libris hester et danielis. q̄ assuerus cū quo fuit mardocheus regnauit post reditum captiuitatis babylonice. mardocheus autē et ezechiel ducti fuerūt in babylonem simul cū iechonia rege: et sic potuit tūc viuere sicut mardocheus. Capitū. xxx.

Z factū est. Hic p̄fit ezechiel ꝓpheta nō solum cōtra egyptios. sed etiā cōtra eorū auxiliarios. et diuidit in duo. quia p̄mo ꝓpheta cōtra vtrosq; cōiunctim. secūdo cōtra egyptios separatim: ibi. Hec dicit. Circa p̄mū dicit. b Vlulate. p̄ dolore. c Ve ve dicī. s. destructionis egypti q̄ ꝓpinqua esset subdit, d Et veniet gladius. s. chaldeorū e In egypto

uor in ethiopia cū ceciderint vulnerati i egypto: ⁊ ablata fuerit mlt̄ritudo illi⁹: ⁊ destructa[5] fundamēta eius. Ethiopia ⁊ lybia ⁊ lydi ⁊ omīe reliquū vulg⁹ ⁊ [b] chub ⁊ [i] filij terre federis cū eis gladio cadēt Hec dicit dñs de⁹. Et corrient fulciētes egyptū ⁊ destruēt superbia impij ei⁹. A[b] turre syenes gladio[i] cadēt in ea: ait dñs exercituū. Et dissipabunt in medio terraū desolataruū: ⁊ vrbes ei⁹ in medio ciuitatū desertarū erūt ⁊ sciēt quia ego dñs de⁹: cū dedero ignem in egypto ⁊ attriti fuerit oēs auxiliatores eius. In[k] die illa egredientur nūcij a facie mea: in[l] tribus ad[m] pterendā ethiopie cōfidētiā ⁊[n] erit pauor in eis in[n] die egypti q⁹[o] absq; dubio veniet. Hec dicit dñs deus. Et[p] cessare faciā multitudinē egypti in manu nabuchodonosor regis babylonis. Ipse ⁊ ppls ei⁹ cū eo fortissimi gentium adducent ad dispdendā terram. Et euaginabūt gladios suos sup egyptū: ⁊ implebūt terrā interfectis: ⁊[q] faciēs aluēos fluminū aridos ⁊ tradā terrā in manus pessimorū: ⁊ dissipabo terrā ⁊ plenitudinē eius in man⁹ alienorū. Ego dñs locutus sum. Hec[r] dicit dñs deus: ⁊[s] dispdam simulacra: ⁊ cessare faciam idola de mēphis: ⁊[a] erit de[b] terra egypti nō erit ampli⁹ Et dabo timorē in terrā egypti: ⁊ dispdam terrā phatures: ⁊ dabo ignē in taphnis: ⁊ faciā iudicia mea in alexādria. Et effundā indignationē meā sup pelusium robur egypti: ⁊ interficā multitudinē alexādrie: ⁊ dabo ignē in egypto. Quasi pturiēs dolebit pelusiū: ⁊ alexādria erit dissipata: ⁊ in mēphis angustie quotidiane. Juuenes[c] eliopoleos ⁊ bubasti gladio[o] cadēt: ⁊[c] ipse captiue[i] ducēt Et[g] in taphnis nigrescet dies: cū cōtriuero ibi sceptra egypti ⁊ defecerit in ea supbia potētie eius. Ipsam nubes opiet: filie aūt ei⁹ in captiuitatē ducent. Et iudicia faciā in egypto ⁊ scient q̄ ego dñs Et[b] factū est in vndecimo anno: in primo: in septima mēsis factus est verbum dñi ad me dicēs. Fili[i] hominis brachiū pharaonis regis egypti cōfregi[k] ⁊[l] ecce nō est obuolutū vt restitueret ei sanitas vt ligaret pānis ⁊ fasciret linteo vt ⁊ recepto robore possit tenere gladiū. Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego ad pharaonē regē egypti ⁊ cōminuā ei⁹ brachiū forte q̄ cōfractū: ⁊ deijciā gladiū de manu ei⁹. Et[m] dispgam egyptū in gētib⁹ ⁊ vētilabo eos i terris. Et[n] cōfortabo brachia regis babylonis: dabo q̄[o] gladiū meū in manu eius. Et cōfringā brachiū pharaonis: ⁊ gemēt geminib⁹ interfecti coram facie eius. Et cōfortabo brachia regis babylonis: ⁊ brachia pharaonis cādent. Et sciēt q̄ ego dñs: cū dedero gladiū meū in manū regis babylonis: ⁊ extendent cū sup terrā egypti Et dispgam egyptū in nationes ⁊ vētilabo eos in terras: ⁊ sciēt q̄ ego dñs.

c T[a] factū est in Ca. xxj. āno. xj. tertio[b]: vna[c] mēsis factū est verbū dñi ad me dicens. Fili hoīs dic[d] pharaoni regi egypti ⁊ pplo eius. Cui[e] similis fact⁹

ęt sup̄ auxiliatores eor̄. iō subdit f Et erit pa. in ethio. q̄ erat egypto cōfederata. g Et destructa fuerit. ciuitatum ⁊ fortitudinū egypti. h Et chub. i. arabia egypto p̄federata i Et filij terre federis. i. iudei q̄ post mortē godolie fugerunt in egyptū: ⁊ ibi cū egyptijs fuerunt prim occisi ⁊ prim capriuati a chaldeis: vt habet hiere. xliij. dicit aūt hic iudea terra federis. q̄a p̄missa fuit abrae ⁊ semini eius in federē. q̄d inijt cū eo dñs gen. xv.

b A turre sye. q̄ est in vno termino terre egypti.

i Gladio cadēt ⁊ in hoc innuit destructio totius terre. cetera patēt vsq; ibi.

k In die illa egredient nūcij a fa. mea. i. chaldei p̄cedētes ex ordinatione mea l In triēnib⁹. i. in nauib⁹ habēnib⁹ tres ordines remorū

m Ad pterēdas ethio. confi. post destructionē eius egypti fuerunt illi chaldei p̄ mare. n Et erit pauor in eis. i. in ethiopibus.

n In die egypti incipiēt destruet egyptus.

o Quia absq; dubio ve. s. virtus q̄ tre destructio.

p Et cessare faciā multi. egy. ⁊ q̄ nō poterit resistere nabuchodonosor regi.

q Et faciā aluēos fin. ari. sicut dictum est. ē. nilus transibit per egyptū in plures aluēos diuidit. q̄ ni per chaldeos ad hoc fuerit sōdiuisi: vt equitet ⁊ pedites transire possent facilē p̄ totū terrā egypti.

r Hec dicit. Hic p̄phetat contra egyptios separatim ⁊ primo ō multitudines plebis generaliter. secō cōtra p̄sonā regis p̄ncipaliter: ibi. Et factum est. Circa primū dicit. s Et dispdam simulacra. q̄ chaldei inde accipiebāt aurū ⁊ argentū ⁊ destruebāt residuū.

t De terra. ciuitas est egypti q̄ nūc dicit dānata a Et dur. ter. b De terra egypti nō erit ampli⁹. i. vsq; ad magnum tp̄s: q̄ post finē. xl. ānorū in egypto fuit regnū: humile tū: vt hī capi. pce. Cetera vbi nominant omnes ciuitates egypti patent vsq; ibi. c Juuenes eliopoleos ⁊ bubasti. i. homīes apti ad p̄liū de istis ciuitatib⁹. d Gladio cadēt. in p̄lio. e Et ipse. sc̄z ciuitates. f Captiue ducent. i. reliqu⁹ ppls in eis habitans.

g Et in taphnis nigrescet dies. metaphorica est locutio. ad designādum tribulationis supueniture magnitudinē. Cetera patēt in lra.

b Et factū est. Hic p̄phetat p̄ncipaliter contra p̄sonā regis: ⁊ p̄mo ponit tp̄us huius reuelationis cū dicit. Et factū est in vndecimo anno trāsmigrationis ioachim: sic est p̄putat esse chiel: q̄ fuit de transmigratis cū eo: vt dictum est. i Fili hominis brachiū pharaonis. id est potestatē eius.

k Confregi. i. de p̄primo cōfringam.

l Et ecce non est obuolutum. sc̄z pānis ⁊ ligaturis: eo q̄ fractura est insanabilis. Cetera patent vsq; ibi.

m Et dispergam egyptum in gētibus. capriuando populū eius in diuersis terris ⁊ nationibus.

n Et confortabo brachia regis babylonis. i. virtutē eius ⁊ bellatorum suorum.

o Dabo q̄ gladiū meum in manu ei⁹. hoc dicit ad insinuandū q̄ victoria quam habuit in egypto fuit magis virtute diuina q̄z humana cetera patēt.

Capitulum xxxi.

T factū est. Postq̄ ezechiel p̄phetauit ō egyptiis: hic ad ē adducit ex ēplū: q̄ primo declarat. secūdo ad p̄positum adaptat: ibi Cui assimilat⁹ es. Circa p̄mū sciendū q̄ ex ēplum ponit hic de rege assyriorū q̄ fuerat potētior rege egypti: ⁊ tamē debellatus fuerat ex ordine dei iustitiae a nabuchodonosor. p̄ter quod rex egypti nō debebat cōfidere se posse ei resistere. Igitur pars a in duas diuidit. q̄ primo ponit regis assyriorum sublimatio. secūdo eiusdē detectio: ibi. Propterea. Circa p̄primū ponitur tēpus huius reuelationis cū dī. a Et factū est in anno vndecimo. sc̄z trāsmigrationis ioachin. b Tertio. sc̄z mense c Una mensis. idest prima die mensis. ⁊ sic patet q̄ hec reuelatio facta ē post p̄cedētem per duos mēses sex diebus minus.

d Dic pharaoni regi egypti ⁊ populo eius. eos cōiungit in prophetia. quia cōiungēdi erant in pena. e Cui similis fact⁹ es. q. d. q̄ rūcūq; sis potēs: adhuc tū nō ascēdisti ad potētiam regis assur: nō ibi dicit

f Ecce assur q̃si cedrus in libano. i. altior ceteris regib⁹: sicut cedrus aliis arboribⁿ. g Pulcer ramis. in pulcritudine plis b Et frondib⁹ nemorosis. i. principib⁹ ⁊ militib⁹ copiosus i Excelsusq̃ altitudine. ptātis regie. k Et inter cōdēsas frōdes. i. p mltitudinē principū ⁊ bellatorū suorū. l Eleuatū est cacumē eius. i. dñium eius sup multa regna.

m Atque nutrierūt illū ⁊c. p aqs ⁊ abyssum intelligit copia diuitiarū p quā bāuit fortes bellatores ex diuersis nationib⁹ collectos: ió subdit. Et riuos suos emisit ⁊c. ⁊ qz p hoc eleuata ē ⁊ dilatata ptās sua ió subdit. Propēea eleuata est ⁊c. n Cum qz extēdisset umbrā suam. p potētie sue dilatationē. o In ramis eius fecerūt oia volucres. i. reges magni acquieuerūt subqi sibi.

p Et sub frōdibus eⁿ genuerūt oēs bestie saltuū. i. homines q̃ videbant in domabiles fuerūt subiecti p eū. Cetera patēt usq̃ ibi.

q Cedri nō fuerūt altiores illo in paradiso dei. i. alq reges in terra q̃tūcunq̃ bona ⁊ amena nō erāt ei eq̃les in potētia neq̃ in multitudine bellatorū: ió subdit. b Et platani nō fuerūt eq̃ frondibus illⁿ. Omne lignum ⁊c. i. oē regnū q̃tūcūq̃ pulcrū ⁊ amenū in diuitijs ⁊ potētia nō fuit ei adequatū. c Et emulatū sūt eū oia ligna. i. oēs reges inuidebāt ei ppter eius excellentiā.

d Que erāt in paradiso dei. reges enī solēt deliciose viuere: ⁊ ió dicūt esse in regnis suis q̃si i paradiso: dī tñ paradisus dei: qz dignitas regia a deo cōcedit. Prouerb. viij. Per me reges regnant ⁊c. e Propterea. Hic pñr describit regis assur deiectio eū dī. Propēea ⁊c. i. qz ppē ptātem a deo sibi cōcessam eleuat⁹, est in superbiam.

f Tradidi eum in manⁿ fortissimi gentiū. i. nabuch. g Iuxta impietatē eⁿ eieci eū. impietas est ppte pctū ad deū sicut pietas est cultus diuinⁿ. Rex aūt assyriorū ex nimia supbia prupat in diuinā blasphemiā ⁊ p̄ceptū dicens. iiij. Reg. xix. Scribēs ezechie. Non te seducat dñs deus tuⁿ in quo habes fiduciā ⁊c. ⁊ ió meruit deici a regno

b Et succi. eū alieni. i. chaldei i Et pjaept eū sup mōtes ⁊c. i. in mōtibus ⁊ vallib⁹ debellabūt eū chaldei interficiēdo ppl'm eius.

k Et recedēt de umbraculo eⁿ. i. de dñio ipsius. l Omēs ppli terre. q̃s sibi subiecerat armoꝝ virtute m In ruina eⁿ. qz ꝓ pauerat regē assur cedrorū ió delectione eⁿ designat sub similitudine casus cedri.

n Habi. omia vola. ⁊c. i. in cedro illo autem̃ fuerat habitauerūt volatilia ⁊c. exponat vt. s. o Quāobrē nō eleua. in ajtitu. sua ⁊c. i. illi q̃ remanebūt de assyrijs nō accēdent de cetero ad cōsimilem ptātem: ⁊ subdit eā cū dī. p Quia omēs traditi sūt in mortem corpales. q Ad terrā vlti. i. ad infernū q̃tum ad aiam q̃ a doctorib⁹ dicit esse in pfundis terre: ⁊ eodēmodo intelligitur qd subdit. r Ad eos q descenderūt in lacū. i. q̃ ante mortem xpi descenderūt in gehēnā p ut exponitur. fa.

e In die qñ descēdit ad inferos indixi luctū. amicis eius.

t Operui eum abysso. idest absorbui eū exercitu chaldeorū.

v Et prohibui flumina eⁿ ⁊c. i. diuitie eⁿ ⁊ potētia nō potuerūt eū liberare

x Contristatⁿ ē sup eū libanⁿ. i. regnū assyriorū.

y Et omia ligna agri cōcussa sunt. i. viniores agricole. z Ad sonitu ruine eius ⁊ cōmoui gētes. p stupore ⁊ admiratione deuinatanti regis

a Cū deducerē eum ad infer. q̃tum ad animā.

b Et cōsolatū sunt in terra infi. i. in inferno q̃ dicit esse in terre pfundo q̃a illi qui prius ibi descenderant receperūt cōsolationem aliquam de eⁿ descensu: solatiū enī est mi sensi habere socū in pena: ⁊ maxime illorū q̃ occisi fuerāt p regem assyriorū: p tale modū dī Esaie. xiij de rege babylonis. Universū debūt ⁊ dicent tibi: ⁊ tu vulneratus es: sic ⁊ nos uri filius effectus es sicut ibidē fuit expositum.

c Omia ligna voluptatis. i. reges ⁊ potētes in hoc mūdo q̃ in b mūdo vixerūt delinose. d Mā ⁊ ipsi cū eo descē. ad eūdem locū. e Et bra. vniuscuiusq̃. i. fortitudo eⁿ ad infernū deducta. f Sedebit sub umbra. eⁿ. i. aliquā cōsolationes in eius descēsu habebit nō p dicto sicut umbraculū facit cōsolationē calefacto. g Cui assimi. es. Hic pñr exēplum de rege assur positū applicat ad ppositū. s. ad regē egypti de quo. s. dictū ē in pn. ca. Cui filius fuistⁿ es ⁊c. ⁊ subdit. Ecce assur ⁊c. Et eodē modo hic intelligit. g Cui assimi. es. q. d. regi assur in dignitate nō fuerīs ei eq̃lis in prātē. vt. s. dictū est. tū fuisti valde magnⁿ inter alios reges h Ecce dedu. es cū lig. volup. i. cū regib⁹ iā defunctis. i Ad ter. vlti. i. in gehēnā. k In mor

ces i magnitudine tua Ecce[f] assur q̃si cedrus in libano pulcher[g] ramis: ⁊ [h] frōdib⁹ nemorosis excelsusq̃[i] altitudine ⁊ [k] inter cōdēsas frōdes: eleuatū[l] ē cacumē eⁿ. Atque[m] nutriēt illū. Abissus exaltauit illū. flumia eⁿ manabāt i circuitu radicis eⁿ: ⁊ riuos suos emisit ad uniuersa ligna regionis. Propterea eleuata est altitudo eⁿ sup omia ligna regionis: ⁊ multiplicata sūt arbusta eius ⁊ eleuati sūt rami eⁿ p aquis multis. Cūq̃[n] extendisset umbrā suā: in[o] ramis eⁿ fecerūt nidos omia volatilia celi: ⁊ [p] sub frondib⁹ eⁿ genuerūt oēs bestie saltuū: ⁊ sub umbraculo illius habitabat omⁿ gentiū plurimarū. Eratq̃ pulcerrimⁿ in magnitudine sua: ⁊ in dilatatione arbusto rū suorū. Erat enī radix illius iuxta aq̃s multas. Cedri[a] nō fuerunt altiores illo in paradiso dei. Abietes nō adequauerūt summitatē eius ⁊ [b] platani nō fuerūt equē frōdibus illius. Omne lignū paradisi dei nō est assimilatū illi ⁊ pulcritudini eⁿ q̃n speciosiū feci eū ⁊ multis ꝛdensisq̃ frōdib⁹. Et[c] emulata sūt eū oia ligna voluptatis: que[d] erāt in paradiso dei. Propterea[e] hec dicit dñs deus. Propter eo q̃ sublimatⁿ est in altitudine ⁊ dedit summitatē suā virentē atq̃ cōdensa: ⁊ eleuatū est cor eius in altitudine sua: tradidi[f] eum in manus fortissimi gentiū. Faciens faciet ei. Iuxta[g] impietatē eius eieci eū: ⁊ [h] succident eūq̃ alieni ⁊ crudelissimi nationū. Et[i] pjaciēt eū sup mōtes ⁊ in cūctis cōuallibus corruēt rami eius. Et cōfringentur arbusta eⁿ in uniuersis ripib⁹ terre: ⁊ [k] recedēt de umbraculo eius oēs[l] ppli terre ⁊ relinquēt eum. In[m] ruina eius habitauerūt[n] oia volatilia celi: ⁊ in ramis eius fuerūt uniuerse bestie regionis. Quam obrem[o] nō eleuabunt in altitudine sua omia ligna aquarū nec ponēt sublimitatē suā inter nemorosa atq̃ frōdosa: nec stabūt in sublimitate sua omia q̃ irrigant aq̃s: qz omēs traditi sūt in mortē: ad[q] terram vltimā in medio filiorū hoim ad[r] eos q descendūt in lacū. Hec dicit dñs deⁿ. In[s] die qñ descendit ad inferos: indixi luctū opuⁿ eū abysso ⁊ [t] prohibui flumia eius: ⁊ cohercui aq̃s multas. Cōtristatus[x] est sup eū libanⁿ: ⁊ [y] oia ligna agri cōcussa sunt. A[z] sonitu ruine eius cōmoui gētes: cū[a] deducerē eū ad infernū cū his q descēdebāt in lacū. Et[b] cōsolata sūt in terra infima: oia[c] ligna voluptatis egregia atq̃ p̄clara in libano: uniuersa que irrigabant aq̃s. Mā[d] ⁊ ipsi cū eo descendēt ad infernū ad interfectos gladio: ⁊ [e] brachiū uniuscuiusq̃ sedebit[f] sub umbraculo eⁿ in medio nationū. Cui[g] assimilatⁿ es o inclite atq̃ sublimis inter ligna voluptatis. Ecce[h] deductⁿ es cū lignis voluptatis: ad[i] terrā vltimā. In[k] medio incircū-

c Omia ligna voluptatis. i. reges ⁊ potētes in hoc mūdo q̃ in b mūdo vixerūt delinose. d Mā ⁊ ipsi cū eo descē. ad eūdem locū. e Et bra. vniuscuiusq̃. i. fortitudo eⁿ ad infernū deducta. f Sedebit sub umbra. eⁿ. i. aliquā cōsolationes in eius descēsu habebit nō p dicto sicut umbraculū facit cōsolationē calefacto. g Cui assimi. es. Hic pñr exēplum de rege assur positū applicat ad ppositū. s. ad regē egypti de quo. s. dictū ē in pn. ca. Cui filius fuistⁿ es ⁊c. ⁊ subdit. Ecce assur ⁊c. Et eodē modo hic intelligit. g Cui assimi. es. q. d. regi assur in dignitate nō fuerīs ei eq̃lis in prātē. vt. s. dictū est. tū fuisti valde magnⁿ inter alios reges h Ecce dedu. es cū lig. volup. i. cū regib⁹ iā defunctis. i Ad ter. vlti. i. in gehēnā. k In mor

cetero ad cõsimilem
s tradit fuit in mor
ernũ ẋpm ad aiam
eodẽmodo intelligi
t in lacũ.i.q̃ aĩ mor
tem xpi descende
rũt in gehẽnã.p
ut exponit ru.fa.
o In die qũ de
scẽdit ad infros
indixi lacũ. ami
cis eius.
t Operui eum
abysso.idest ab
sorbui eũ exerci
tu chaldeorũ.
v Et prohibui
flumina eius ꝛc.i.
diuitie eius ꝛ potẽ
tia nõ potuerũt
eũ liberare
x Contristat⁹ ẽ
sup eũ libanꝰ.i.
regnũ assyriorũ.
y Et omia ligna
agri cõcussa sunt
i. vinitores ꝛ agri
cole. z Also
nitu ruine eius ꝛ
cõmoui gẽtes.p
stupore ꝛ admi
ratione demina
tanti regis
a Cũ deducẽt
eum ad infer.q̃ p
tum ad animã.
b Et cõso.sunt
in ter.infi.i.in in
ferno q̃ dicit esse
in terre pfundo
q̃a illi qui prius
ibi descenderant
receperũt cõsola
tionem aliquam
de eius descensu:
solatiũ enũ est mi
sens habere socũ
in pena:ꝛ marie
illorũ q̃ occisi fue
rãt p reges assy
riorũ: p tale mo
dũ dicit Esaie.xiij
de rege babylo
nis. Vnuersũ ꝛ
debũt ꝛ dicent ti
bi: ꝛ tu vulnera
tus es: sic ꝛ nos
nri filius effectus
es sicut ibidẽ fu
it expositum.

es in hoc mũdo q̃ in b
cũ eo descẽ.ad eiden
ado eius ad infernũ de
iquã cõsolationes in
aculũ facit cõsolationẽ
rẽplum de rege assur
ypti de quo.ã.dicũ ẽ
Ecce assur ꝛc. Et eodẽ
.q.d.regi assur in die
ictũ est.cũ fuisti valde
u.es cũ lig.velup.i.cũ
gehẽnã. k Zume

dio circũcisoꝝ ꝛc.q̃ cũ hoc erãt idolatrie dediti. l Ipse est pharao ꝛc.istud ponit vltimo ad denotandũ q̃ ea q̃ dicta sunt in hoc ca.dicta sũt ꝓpter eius deiectionẽ ꝛ pplũ sui. Capl'm.xxxij

Factũ est. Postq̃ ꝓphera denũciauit regis egypti deiectionẽ.hic ꝓfir assumit sup b lamentationẽ. Et diuidit in duas ptes. q̃ p planctꝰ incipit. scõo ire ꝛ resumit:sicẽ solet fieri lacrimie lugubri scõa ibi. Et sensũ ẽ. Prima i duas q̃ p recolit eius p cedens sublimitas: scõo ponit ipsius sequẽs calamitas q̃ infelicissimus infortunij gen⁹ est fuisse se licẽ.i. de cõsola. scõa ibi. Propter ea. Circa pmũ p mittit tpus reuelationis cũ dñ.

a Et fa.est in.xij. ano.s. trãsmigrationis ioachim.ce tera patent vsq̃ ibi b Zeomi gen.assimi.eo. in fortitudine ꝛ crudelitate. c Et draconi.i.cete.vñ Gen.i. vbi nra translatio b5.Ce tegrãdia: i heb. bi. Dracones magnos. d Et vent. eos.i. prãte ma deuatus.

e In fluminib⁹ tuis.b dicit q̃ terra egypti ẽ fluuialis et diuisione nili: vnã dictũ est.

f Et cõtur. aqs pe.tu.tyrãnice ere gẽdo. g Propter ea.b ꝓfir ponit eius calamitas ꝛ describit hec miseria: scõo eius cũ effectua: ibi. Quia b dicit. Circa pmũ dicit in pso na dei b Propter ea.i. q̃ abusus es prãte a me ibi cõcessa.

i Expandã sup te rete meũ.i. exercitũ chaldeorũ.

k Et extrahã te.de loco pũnis vite. l Sup facie agri ꝛc. q̃ cadauera sua ꝛ suorũ bellatorũ remãserũt insepulta bestiis ꝛ auib⁹ lacerãda. l Et imple.col.ꝛc.i.in q̃cũq̃ loco fugeris occisus eris. m Et ope.cũ extinct⁹ fue.celos ꝛc.hoc dicit ad designandũ magnitudinẽ tribulationis egyptiorũ q̃ designari solet ꝓprie obscurũ ꝛ tenebrosum.vñ Quid.in p detrisibus dicit Zpa si fuerint nubila solus eris n Solẽ nube tegã.i. regẽ calamitate deiciã. o Et luna.i.regina. p Non dabit lumẽ suũ.i.nõ incedet ornata sꝰ magis captiuata. q Oia lu.cedi.i.sapiẽtes egypti.tũc esse vigebat ibi sapiẽtia:vt bã.i. metapb. r Meteretã.ꝓpẽ reges ꝛ regni deiectionem.

o Et irritabo.i.ꝓtẽ puocabo. t Cũ indu.cõtri.tuã in gen.i. cũ pplm tuũ cõtritũ captiuabo inter gẽtes extraneas ꝛ longinquas.

v Et stupe.fa.su.re.i.ꝓpter tui tantã deiectionẽ ꝛ pplũ tui.

x Et reges eorũ ꝛc.i.nõ solũ vulgares:sꝰ etiã reges ꝛ potẽtes timebunt ne sile eis accidat y Cũ vola.cepit gla.meũ.i. vindicta mee iustitie. z Sup fa. eorũ: videtes appropiare quare chaldeorũ exercitũ q̃ dicit hic gladius dñi eo q̃ erat executor diuine iustitie:ꝛ hoc mõ rex bunorũ dixit scõ lupo ẽpo trecẽsi se esse flagellũ dei a Quia hec dicit. Hic ꝓfir ponit cã effectiua dicte deiectionis instralis tñ: q̃a rex babylonis in b.erat instrũm dei vt dictũ est: iõ dicit. b Gladius regis babylo.ve.n.i.ad destructionẽ tuam.

c Inerpug.oes gẽtes be.exrites cũ babylõis rege d Et pdã oia iumẽta.q̃ cbaldei non solũ interficiẽt boies sꝰ etiã pdabunt ai alia.

e Que erãt sup aqua pluri.terra enim egypti pascualis est ꝓpter irrigationẽ nili. f Et nõ cõtur.eas pes bois ꝛc.i.ita pauci erunt homines ꝛ aimalia in terra egypti q̃ ex trãsitu eorũ nõ turbabunt aque sꝰ erunt purissime.

g Et plan.cũ filie gentiũ.i.mulieres in diuersis terris cãtabunt sup eũ carmen lugubre magis ad derisionẽ q̃ cõpassionẽ. h Et factũ est. Hic resumit carmẽ lugubre ex noua reuelatione. ꝛ diuidit in duas ptes.q̃ ꝓmo ponit ruina egyptiorũ absolute.scõo comparatiue: ibi. Loquent ei. Circa pmũ ꝓmittit tpus reuelationis facte cũ dñ.

b Et factum est in.xij. ano.s. trãsmigrationis ioachim.ꝛ sic facta ẽ eodem ano q̃ ꝛ ꝓcedẽs ꝛ eodẽ mense.tñ alia die q̃ ꝓcedẽs facta fuit primo die mẽsis.hec autem xv.vt p3 in littera.

i Cane carmẽ lugu.magis ad derisionẽ egypti q̃ ad cõpassionem.

k Et detra.eã.i.dic eã detrahendã in gehennã a Et filias gentiũ.i.gẽtes venẽtes in eius auxiliũ b Quo pulcrior es. in prãte ꝛ diuitijs. c Descẽde.in ꝓfundiorẽ locũ inferni. q̃ q̃tro gradus altior:ꝛ ãto casus ꝗuior. d Gladius da.est.regi babylonis ad te interficiendũ ꝛ pplm tuũ e Loquent ei. Hic describit mãsia egypti ꝓpariue:ꝛ ꝓponit duplex dãnatorũ gradus.scõo ẽndit in q̃ pharao sit ponẽdus:ibi. Et tu ergo. Prima diuiditur in duas ꝓtes duos gradus.scõa ibi. Et non dormient. Primus autem gradus est illorũ q̃ descendũt ad infernũ morte violẽta cũ dñ. e Loquent ei potẽ. robu.de me.infer.insultãdo ei.q̃ sic deiect⁹ ẽ in infernũ morte violẽta

cisorũ dormies cũ eis q̃ interfecti sũt gladio. Ipse[l] ẽ pharao ꝛ omis multitudo eius dicit dñs deus.

Capitulum.xxxij.

c Factũ[a] est.xij.ano in mẽse.xij. in vna mẽsis: factus est verbũ dñi ad me dicẽs. Fili homis assume lamentũ sup pharaonem regẽ egypti: ꝛ dices ad eum. Leonꝰ gentium assimilat⁹ es:ꝛ[c] draconi q̃ est in mari. Et[o] vẽtilabas cornu:in[c] flumib⁹ tuis: ꝛ[t] cõturbabas aqs pedib⁹ tuis: ꝛ ꝓcul cabas flumina eorũ. Propterea[s] hec dicit dñs de⁹. Expãdã[b] sup te rete meũ in multitudine pplorũ multorũ: ꝛ[i] extrahã te in sagena mea: ꝛ ꝓiciã te in terrã. Sup[k] faciẽ agri abiciã te ꝛ habitare faciã super te oia volatilia cẽli: ꝛ saturabo de te bestias vniuerse terre Et dabo carnes tuas sup mõtes: ꝛ[l] implebo colles tuos sanie tua. Et irrigabo terrã fetore sanguinis tui: i sup montes ꝛ valles implebunt ẽ te. Et opiã[m] cũ extinct⁹ fueris celos ꝛ nigrescere faciã stellas eius Solẽ[n] nube tegã: ꝛ[o] luna nõ[p] dabit lumẽ suũ. Omia[q] luminaria celi:merere[r] faciã super te: ꝛ dabo tenebras sup terrã tuã dicit dñs deus. Et[s] irritabo cor ppl'orũ multorũ:cũ[t] induxero contritionẽ tuã in gẽtib⁹ sup terras q̃s nescis:ꝛ[u] stupescere faciã super te ppl'os multos Et[x] reges eorũ horrore nimio formidabũt sup te cũꝝ[y] volare cepit gladius meus sup[z] facies eorũ: ꝛ obstupescẽt repente singuli ꝓ aia sua in die ruine tue. Quia[a] hec dicit dñs de⁹ Gladius[b] regis babylonis veniet tibi:in gladijs fortiũ deijciã multitudinẽ tuam. In[c] expugnabiles oẽs gẽtes he. Et vastabũt superbiã egypti: ꝛ dissipabit multitudo eius. Et[d] pdã omia iumẽta eius:que[e] erãt super aqs plurimas:ꝛ[f] nõ ꝓturbabit eas pes homis vltra:neq̃ vngula iumẽtorũ turbabit eas.tunc purissimas reddã aqs eorũ ꝛ flumia eorũ q̃si oleum adducã ait dñs de⁹ cũ dedero terrã egypti desolatã. Deseretur aũt terra a plenitudine sua q̃ percussero omes habitatores eius: ꝛ sciẽt q̃ ego dñs. Planct⁹ est ꝛ[g] plãgẽt eũ filie gentiũ super egyptũ ꝛ super multitudinẽ eius plãgẽt cũ ait dñs de⁹. Et[h] factũ est in.xij.ano in septimadecima mẽsis factũ est vbũ dñi ad me dicens. Fili hois cane carmẽ lugubre super multitudinẽ egypti. Et[k] detrahe eã ipsã ꝛ[a] filias gentiũ robustarũ ad terrã vltimã cũ his q̃ descẽdũt in lacũ. Quo[b] pulcrior es descẽde[c] ꝛ dormi cũ i circũcisis. In medio interfectorũ gladio cadẽt. Gladius[d] dat⁹ est. Et attraxerũt eã ꝛ oẽs ppl'os eius. Loquent[e] ei potẽtissimi robustorũ de medio inferni:q̃ cũ auxiliatoribus eius descẽderũt ꝛ dormierunt incircũcisi interfectiq̃ gladio. Ibi[f] assur ꝛ oẽs multitudo eius in[g] circuitu illius sepulcra eorũ oẽs interfecti:ꝛ q̃ ceciderũt gladio quorũ data sũt sepulcra in nouissimis laci. Et facta est multitudo eius p

l Sup facie agri ꝛc. q̃ cadauera sua ꝛ suorũ bellatorũ remãserũt insepulta bestiis ꝛ auib⁹ lacerãda. l Et imple.col.ꝛc.i.in q̃cũq̃ loco fugeris occisus eris. m Et ope.cũ extinct⁹ fue.celos ꝛc.hoc dicit ad designandũ magnitudinẽ tribulationis egyptiorũ q̃ designari solet ꝓprie obscurũ ꝛ tenebrosum.vñ Quid.in p detrisibus dicit Zpa si fuerint nubila solus eris n Solẽ nube tegã.i. regẽ calamitate deiciã. o Et luna.i.regina. p Non dabit lumẽ suũ.i.nõ incedet ornata sꝰ magis captiuata. q Oia lu.cedi.i.sapiẽtes egypti.tũc esse vigebat ibi sapiẽtia:vt bã.i. metapb. r Meteretã.ꝓpẽ reges ꝛ regni deiectionem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

sicut ⁊ ipsi. f Ibi assur ⁊c. q debellat⁹ fuerat assi regē egypti: vt dicū ē ca. pce. g In circuitu illius sepulcri eor. i. interfectorū cū eo tra q̄ sicut fuerāt socij in morte ita et etiā in pena gehēne. et pene illorum dicūtur hic sepulcra eo mō loquēdi quo dr Lu. xvi. Mortu⁹ ē diues ⁊ sepult⁹ ē i iferno. b Qui dederāt quōdā formidinē i terra viuentū. i. in iudea. vt dicit Ra. sa. illā essi afflixerūt reges assyrior. vt patet iij. reg. Pōt etiā cū hoc intelligi de alq̄ terris mltis quib⁹ formidabiles fuerāt reges assyriorus. vt patet. iiij. Re. xix.

i Ibi elā. i. elamite q̄ si mlti p gladiū dscēderāt ad infernū. Et ex dicit ps lra v sq̄ sibi k Ibi mosoch. i. cap adoces

l Et tubal. i. byberij q̄ sicr morte violēta descēderūt ad infernū. nō conclusit. Oēs hi incircuncisi interfecti q̄ ⁊c.

m Et nō dormiēt. Dicit ponit scōs grad⁹ dānatorū in morte naturali morientū seu corruptione aeris ⁊ nō violēta gladij a q̄b⁹ separātur p̄dicti cū dr. Et ñ dormiēt. vs supradicti n Cum fortib⁹ cadentibus q̄s. i. moriēntib⁹ p se sine gladio. o Qui descenderūt ad ifernū cum armis suis. i. arma nō sūt eis ablata p violēias.

p Et posuerunt gladios suos sub capitib⁹ suis. antq̄ tus essi i sepulcris ratiū. eor. ponebāt gladij ad caput sepulcri. in signū q̄ nō fuerāt i bello deuicti: ita exponit Ra. sa. q Et fuerūt iniq̄tates eorus in ossib⁹ eorū. i. q̄ uis non fuerūt puniti morte corporali: tamē p iniq̄tatibus suis puniti sūt pēa gehēne q̄ ē latēs viuentibus sicut ossa sub carne

r Et tu g. Dic pñr ostēditur in quo gradu sūt egypti reponendi. s. i p cū illis q̄ per gladiū descēderūt in ifernū. ió dr Et tu. s. pharao cū exercitu tuo. s Dormies cū interfect̄ gladio. ⁊ pñr subdit de plib⁹ alij s sic puniris: cū dr. Ibi idumea ⁊c. et ps lra v q̄s ibi. t Et vniuer. venatores. i. homicide ⁊ tyranni: eo m loquendi q̄ dr. Ge. x. Quasi nēroth venator robust⁹ coā deo. v Et porrexerit cōfusionē suā in gehēna q̄ ē valde cōfusibilis pena x Vidit eos pharao. i pēa gehēne. y Et ꝛ solatus ē sup vni. mlti. sua. videns q̄ alij reges cū exercitib⁹ suis cādāt i sili pena. q̄ddā essi solatius miseri ē b ꝛ e socū in pena vt p̄dictū ē. cetera patet ex predictis. Ps cōtra dicta de hac psolatōe videt ee qd in euāgelio. Lu. dr d diuite epulone q̄ in iferno posit⁹: petebat lazarū mitti ad frres suos viuentes ne venirēt i locū tormētorū. Ad qd dicēdū q̄ sicut i demonib⁹ remānserūt naturalia integra f m dyonisiū. ita in dānat̄ hom⁹ .ió diues iste ex pietate nāli poterat eis cōpati. Ꝛ rē q̄ suo malo exēplo ⁊ forte verbo iduxerat eos ad peccādū: ⁊ sciebat penā suā aggrauādā ex dānatione eorū et timore hui⁹ mali petebat lazarū mitti. Iste vo causē nō fūt i ꝓposito. q̄ hec psolatio ꝓcedebat ex psortio in pena respectu eyrneorū q̄ nō attinebāt sic pharaoni nec fuerat eis occasio derelinquendi.

gyrū sepulcri ei⁹ vniuersi interfecti cadētes q̄s gladio: q̄ dederant quondā formidinē suā ꝛ i terra viuentiū. Ibi elā. ⁊ ois multitudo eius p gyrū ꝛ sepulcri sui. Omēs hi interfecti mētes q̄ꝛ gladio: q̄ descenderūt incircūcisi ad terrā vltimā ꝛ. Qui posuerūt terrorē suū in terra viuentū: ⁊ porrexerūt ignominiā suā ꝛ cū his qui descēderūt in lacū. In medio interfectorū posuerūt cubile eius in vniuersis populis ei⁹: in circuitu ei⁹ sepulcrū illius. Omēs hi incircūcisi interfectiq̄ꝛ gladio. Dederunt enim terrorē suū in terra viuentiū ꝛ porrexerūt ignominiā suā cū his qui descēdūt in lacū. In medio interfectorū positi sūt. Ibi mosoch ⁊ tubal ⁊ omis multitudo ei⁹ in circuitu ei⁹ sepulcra illi⁹. Omēs hi incircūcisi interfectiq̄ꝛ: ⁊ cadētes gladio: q̄ dederūt formidinē suam in terra viuentiū: ⁊ nō dormierunt: cū fortib⁹ cadentibus q̄ꝛ: ⁊ in circūcisis: q̄ descēderūt ad infernū cū armis suis. Et posuerunt gladios suos sub capitib⁹ suis ⁊ fuerūt iniq̄tates eorū in ossib⁹ eorū q̄ terror fortiū facti sūt in terra viuentiū. Et tu ergo in medio incircūcisorū cōtereris: ⁊ dormies cū interfectis gladio. Ibi idumea ⁊ reges ei⁹ ⁊ oēs duces eius q̄ dati sūt cū exercitu suo cū interfectis gladio: ⁊ q̄ cū incircūcisis dormierūt: ⁊ cū his q̄ descēderūt in lacū. Ibi principes aquilonis oēs ⁊ vniuersi venatores q̄ deducti sūt cum interfectis: pauētes ⁊ in sua fortitudine cōfusi: q̄ dormierūt incircūcisi cū interfectis gladio et pportauerūt cōfusionē suā cū his q̄ descendūt in lacū. Vidit eos pharao ⁊ cōsolat⁹ est super vniuersa multitudine sua que interfecta est gladio: pharao ⁊ omis exercitus eius ait dñs de⁹: q̄ dedit terrorē suū in terra viuentiū: ⁊ dormiunt i medio incircūcisorū cū interfectis gladio: pharao ⁊ ois multitudo ei⁹ ait dñs de⁹. Capl'm. xxxij.

c Factū est ꝛbum dñi ad me dicēs. Fili hois loqre ad filios ppli tui: ⁊ dices ad eos. Terra cū induxero sup eā gladium: ⁊ tulerit ppls terre viū vnū de nouissimis suis: ⁊ cōstituerit eū sup se speculatorem: ⁊ ille viderit gladiū venientē sup terram: ⁊ cecinerit buccina ⁊ ānunciauerit ppło audiens aūt q̄s q̄s ille est: sonitū buccine: ⁊ nō obseruauerit: venerit q̄ꝛ gladi⁹ ⁊ tulerit eū: sanguis ipsi⁹ sup caput ei⁹ erit. Sonū buccine audiuit ⁊ ñ se obseruauit: sāguis ei⁹ ipo erit. Si āt se custodierit: aiam suam saluauit. Qd si speculator viderit gladiū venientem: ⁊ nō insonuerit buccina: ⁊ ppls se nō custodierit: venerit q̄ꝛ gladi⁹ ⁊ tulerit de eis aiam: ille qdem in iniqtate sua capt⁹ est: sanguinē aūt ei⁹ de manu speculatoris requirā. Et tu fili hominis speculatorē dedi te domui isr'. Audi

In ca. xxxij. vbi dr i postil. Et tubal. i. ryberij.

Addatio.

Tubal bispaniā significat fm cōem intelligentiā historiographorū nrorum. et sic postil. eas exposuit sup Hieremiā. ñ qn q̄ alit transtulit. vñ Esaie vltimo vbi dr Mittā ex eis. s. aplis q̄ saluati fuerāt ad gentes i mari i aphrycam: in lydiā tenentes sagittā in italiā et grecias. Et vbi dr italia i heb. hr tubal q̄ significat hispaniam. ⁊ sic fuit ire. q̄ iacob⁹ maior fuit missus in hispaniā ad p̄dicandum ⁊ postea ibidem i morte gloriose ⁊ miraculose sepultus.

Capitulū. xxxij.

Factū est Pestq̄ eze chiel ꝓpheratit de exrcitu. hic iterum ꝓpheratur de iudeis q̄b⁹ primo ꝓpheratur aduersa. scōo prospera xxxvi. ca. Prima adhuc duas. q̄ꝛ p ꝓpheratur cōtra iudeos generālr scōo ꝓtra eorum pastores spālitr capi. se. Pria ad huc in tres. q̄ p ꝓpheratur de iudeis exrnib⁹ i chaldea. scōo de exrnibus i iudea ibi. Et factus ꝛ tertio iterū de exrnibus in chaldea ibi. Et tu fili hois. Pria adhuc in duas: q̄ꝛ primo ponitur ppli monitio. scōo eiusdē obstinatio ibi. Tu ergo. Circa primū pmittit pabola de speculatore. cū dr. b Terra cū induxero sup eā gla. i. exercitū cū gladiis: ad punicōē iniq̄tates i ea habitāntū. c Et tulerit ⁊c. de nouissimis suis. i. de interiori populo. vt dicūt expositores aliqui. Sed hoc non videt bene dictū. q̄ꝛ hec pabola speculatoris applicat ad exechiele: qui erat de excellētioib⁹ nō solū rōe ꝓpheticē cognitōis sz etiā sāguinis. q̄ꝛ fuit de tribu sacerdotali vt ps i ꝓlogo. q̄ cōmixta erat regie. ⁊ ió cū dr. De nouissimis suis. intelligendū ē. i. de excellētioib⁹. ita etiā pt accipi nouissimū vel vltimū i ascēdendo. sicut in descēdendo. Et b mō dr Gen. xlvij. q̄ ioseph extremos suos

rum fratrū q̄ q̄ꝛ v
dit hic. d Et
eminentiā. e
nb⁹ ad officiū sib
insonuerit buccin
ideo sibi imputa
tur homicidiū. cō
sequēter pabola
ad ꝓpositus ap
plicat cū dicit.
f Et tu fili ho
mis ⁊c. ⁊ ps sua
et supradicē. iij.
ca. vbi ponit q̄ sil
eadē verba.
b Tu g. hic pñr
cōdit ppli obsti
nātio. ⁊ b ex duo
bus: scōm ponit
ibi. Et dixerunt.
Primū aūt est de
spatio q̄ est cā ob
stinātiōis i pcō
q̄ etiā boies de
sperant cōsē ech ve
nātiō agunt pe
nitētiā: ⁊ sic erat
de iudeis q̄rum
ad multos q̄ erāt
cum ezechiele in
chaldeam ió dr ei.
b Tu g fili hois
dic ad domū isr'
i. ad iudeos recū
entes.
i Sic locuti est
dicentes. vt⁹ ad
alterū. k In
q̄rares nrē. erga
primū. l Et
pria nrā. erga de
um. m Sup
nos sūt. i. tā gra
uia q̄ non possu
mus ea expiare.
n Et ipis nos
tabescim⁹. de spa
ri possem in iudeis
tuerī.
o Quō ergo vi
vere poterimus. vi
ta gre. dic ad eos
et ro etiā impio
bādo nosse meo.
p Viuo ego. i. si
cut ver est q̄ sus
vita p cōtinā ita
verū est qd sequi
tur q̄ Nolo
mortes impij ⁊c.
ponant sic sup
xxij. cb excepto
qd subdirur.
r Etiā si dixero
iusto q̄ vita sua vi
dibōe. s. si in iustitia
ad ofidēdus obsti
est effect⁹ obstinat
prūpere solēt in b
s Et dixe. si. po. r
b Mō est cū pōdē
gula iustitie. Cere

rum fratrū ꝗq̃q̃ viros p̃stituit coꝝ rege. ⁊ ad b̃ p̃cordat qd̃ sub
dit hic. d Et cōstituerit eū sup se speculatorē. h sup ipoꝛat
eminentiā. e Et cecinerit buccina. nihil omittēdo de prinen
tib⁹ ad officiū sibi impositū. Cetera patēt vsq̃q̃ ibi f Et nō
insonuerit buccina. omittēdo de hoc qd̃ spectat ad eius officius
ideo sibi imputa
tur homicidiū. cō
sequēter parabola
ad ꝓpositus ap
plicat cū dicit.

g Et tu filij ho
mis ⁊c. ⁊ ps sunia
et supradicē. iij.
ca. vbi ponit q̃sti
eadē verba.

b Tu g̃. hic p̃fir
mādit ꝓpli obsti
nato. ⁊ b̃ et duo
bus: cōm ponit
ibi. Et dixerunt.
Primū aūt est de
spatio q̃ est cū ob
stinatiōis i peccō
q̃ cēsi boies de
sperant cōsequi ve
niā: nō agunt pe
nitēnā: ⁊ sic erat
de iudeis q̃rum
ad multos q̃ erāt
cum ezechiele in
chaldea: nō dī ei.

b Tu g̃ fili hois
dic ad domū isrl'
Ad iudeos recū
cistentes.

i Sic locuti estis
dicentes. vnus ad
alterū. k Iniq
tates nre. erga
primū. l Et
pctā nra. erga de
um. m Sup
nos sūt. i. tā gra
ua q̃ non possu
mus ea expiare.

n Et ipis nos
tabescim⁹. de spa
tio possem iudeas
tenere.

o Quō ergo vi
uere poterim⁹. vi
ta. Sic. dic ad eos
et notēt istū impro
bādo nōie meo.

p Viuo ego. i. si
cut verū est q̃ sus
vita p̃ cētrā ita
verū est qd̃ sequi
tur q̃ Molo
mores impij ⁊c.
exponunt sic sup
xviij. c. b̃ excepto
qd̃ subdit.

ens ergo et ore meo ſmonez: ānū
ciabis eis et me. Si me dicēte ad
impiū: impie morte morieris: nō
fuerit locut⁹: vt se custodiat ipi⁹
a via sua: ipse impius in iniqtate
sua morietur: sanguinē aūt eius de
manu tua requrā Si aūt ānūciāte
te ad impiū: vt a vijs suis conuer
tat: nō fuerit ꝑuersus a via sua ip
se in iniqtate sua morietur: porro tu
aiam tuam liberasti. Tu[b] ergo fili
homis dic ad domū isrl'. Sic[i] lo
cuti estis dicētes. Iniqtates[k] nre
⁊ pctā nra sup[m] nos sūt ⁊[n] in ipis
nos tabescim⁹. Quō[o] ergo viue
re poterim⁹? Dic ad eos Viuo[p]
ego dicit dnūs de⁹: nolo[q] mortem
impij: sz vt cōuertat impi⁹ a via
sua ⁊ viuat. Cōuertimini a vijs ve
stris pessimis. Et q̃re moriemini
dom⁹ isrl'. Tu itaq̃ fili hois: dic
ad filios ꝓpli tui. Iustitia iusti nō
liberabit eum in q̃cūq̃ die pecca
uerit: ⁊ impietas impij non noce
bit ei in q̃cūq̃ die cōuersus fuerit
ab impietate sua. Et iustus nō po
terit viuere in iustitia sua: in q̃cun
q̃ die peccauerit. Etiā[r] si dixero
iusto q̃ vita viuat ⁊ cōfisus in iu
stitia sua fecerit iniqtates oēs iusti
cie ei⁹ obliuioni tradent: ⁊ in iniq
tate sua quā opat⁹ est in ipsa mo
riet. Si aūt dixero impio: morte
morieris ⁊ egerit pniam a pctō suo
feceritq̃ iudiciū ⁊ iustitiam: ⁊ pi
gnus restituerit ille impi⁹ rapinā
q̃ reddiderit: i mādatis vite am
bulauerit: nec fecerit q̃q̃ iniustū
vita viuet ⁊ nō morietur. Omia
pctā eius q̃ peccauit: non imputa
bunt ei. Iudiciū ⁊ iustitiā fecit: vi
ta viuet. Et[a] dixerūt filij ꝓpli tui.
Nō[b] est eq̃ ponderis via dnī. Et
ipsorū via iniusta ē. Cū enim recef
serit iustus a iustitia sua: fecerit q̃q̃
iniqtates: moriet in eis. Et cū re
cesserit impi⁹ ab ipietate sua: fece
ritq̃ iudiciū ⁊ iustitiā: viuet in eis
Et dicitis. Nō est recta via dnī.
vnūquēq̃ iuxta vias suas iudica
bo de vobis dom⁹ isrl'. Et[c] factū
est in .xij. āno in[d] decimo mense: in
quita mēsis trāsmigratōis nre: ve
nit ad me q̃ fugerat de hierlim di
cens. Vastata ē ciuitas. Man⁹[e]
aūt dnī facta[f] fuerat ad me vespe
antecēs[g] veniret q̃ fugerat aperuit
q̃[h] os meum: donec veniret ad
me mane: ⁊ apto ore meo nō silui
ampli⁹. Et factū est verbum dnī
ad me dicēs. Fili hominis: q̃[i] habi
tāt in ruinosis his sup humū isrl':
loquētes aiūt. Vnus[k] erat abrā
⁊ hereditate possidebat terram.
Nos[l] aūt multi sum⁹ nobis data
est terra in possessionē Idcirco di
ces ad eos. Hec dicit dnūs deus.
Qui[m] in sanguine comeditis: ⁊[n]
oculos vros leuatis ad imūdicias
vras: ⁊[o] sanguinē fūditis: nūqd̃[p]
terrā hēditate possidebitis. Steti
stis[q] in gladijs vris: fecistis[q] ab
hominationes ⁊ vnusq̃q̃s vroꝝ p̃
rimi sui polluit: ⁊ terrā hereditā
te possidebitis. Hec dices ad eos
Sic dicit dnūs de⁹. Viuo ego q̃[a]
q̃ in ruinosis habitant: gladio cadet
⁊[r] q̃ in agro est bestijs[u] tradet ad
deuorandū q̃[r] autē in p̃sidijs ⁊ in
spelūcis sūt peste[r] morient. Et[s]
dabo terrā in[a] solitudinē ⁊ in des
tructū: ⁊ deficiet superba fortitudo eo⁹

est. Hic ꝓpheta de iudeis existētib⁹ in iudea. ⁊ p̃mo ponitur destru
cio hierlim cū dī. Et factū est in .xij. āno. s. trāsmigratōis ioachim

d In decimo mēse. ⁊ sicq̃ q̃ hoc fuit post reuelatōes positas in p̃
cedenti ca. fere p decē mēses: q̃ ille facte sunt. xij. āno p̃mo mēse.

e Ma. aūt dnī. i. eius potēia. f Fa. fuc. ad me. reuelando qd̃ fa
ctū fuerat in hierlim.

g Antecēs. hoc nuncia
ret. Qui fugerat.

b Aperuitq̃ os meū.
dando mi constantiā lo
quēdi de impletōe pro
phetie mee: de destruci
one hierlim quā ipsi re
putabāt ante friuolam.
Cōsequēter ponit pro
phetia de remanentibus
in terra post destructio
nē hierlim cū dicit

i Qui ba. in ruinosis.
i. in iudea plena ruinis.

k Vnus erat abraam
⁊c. i. si ille q̃ erat vn⁹ nō
habuit p̃missionē terre
p̃ suo semine: nos q̃ mul
ti sum⁹ multo fōr⁹ de
bem⁹ eā possidere. Ra.
sa. alter exponit ⁊ melius
vt videt dicens.

k Vn⁹ erat abrāā. i. i
vno p̃cepto deo cōfede
rat⁹. s. in p̃cepto circūci
sionis. Gen. xvij.

l Nos aūt multi su. i.
deo cōfederati in multis
p̃ceptis: vt patet in da
tione legis q̃ cōtinet mul
ta p̃cepta moralia cere
monialia ⁊ iudicialia.
⁊ ideo melius debet no
bis terra. sic enim inter se
loquebant. sz hic error
tollit cum dicit.

m Qui in sang. come.
i. viuitis de alieno p ra
pinā ⁊ homicidium ra
pto. n Et ocu. ve.
leuatis ad imū. ve. i. ad
idolatriā. vel ad sodo
mias ⁊ exponit Ra. sa.

o Et san. fun. innocen
tem: vt ptz de ismaele ⁊
socijs eius q̃ interfecerūt
godoliā ⁊ plures alios
innocētes vt hī Iere.
xli. p Nūquid ter.
be. possi. q. d. nō. qz non
estis filij abrae per imi
tationem vite.

q Stetistis in gladijs
vris. pati ad homicidia
q Fecistis abhominatio
nes. i. turpia vicia

r Et vnusquisq̃ vro.
pri. sui polluit. p adul
teria. ideo subdit pena cum dicit. s Qui in ruinosis. gla. ca. qz go
dolias ⁊ plures alij post ruinas ciuitatis fuerūt in iudea occisi: vt di
cū est. ⁊ post mortē eius alij fugerūt in egyptū timore chaldeorum: ⁊
ibi cum egyptijs occisi fuerūt a chaldeis. t Et qui in agro est. in
sidians transeūntibus. v Bestijs tradet ad deuorandum.

r Qui aūt in p̃sidijs ⁊ in spelūcis. sunt p̃ sua ruinone. y Peste
morient. i. corrupto aere ⁊ fame. z Et dabo terrā. scz iudee.

a In solitudinē. per defectum habitantium ⁊ cultorum.

b Et scient qꝫ ego dñs. p̃ experientiã pnãis ⁊ vindicte mee. c Et tu. Dicitur ꝛ ꝛ ꝛ

b Qd̃ perierat.p defectũ regiminis. l Requirã. reducẽdo ad me.p grauã. k Et qd̃ abiectũ erat.p pastorũ tyrãnides l Reducã.p benignã cõsolationẽ. a Et qd̃ infirmũ fuerat p.piratẽ ad malũ ex exẽplo malorũ pastorũ. b Cõsolida bo.firmãdo in bono. c Et quod pingue ⁊ fort.custo.in suo bono statu.in hebreo autẽ habẽt Et qd̃ pingue ⁊ forte cõsumã.i.diuites ⁊ potentes q̃ minũ oppressérant pauges puniam ideo subdit.

d Et pascã illos iudicio.iuste fm demerita puniẽdo eo mõ q̃ dicit iij.Reg.xiii. Tollite me.hei ⁊c. ⁊ subdit. Mittite virũ istũ in carcere ⁊ sustẽtate eũ pane tribulationis ⁊ aq̃ angustie Et huic expositioni magis cõcordat sequẽs: vt videbit.

e Ecce ego iudico.i.distinguo q̃ ꝓtũ ad penã ⁊ premiũ f Inter pecus.mãsuetus g Et pecꝰ ferox.inter simplices boues ⁊ feroces: ideo subdit.

h Arietũ ⁊ hir.i.bonorũ ⁊ malorũ.hoc modo dr̃ matth.xxv. Statuet oues a dextris hedos aũt a sinistris. i Nõne.nõ.sa. vob̃ erat.i. sufficere debebat vobis potẽtib̃.

k Pascua bõa depasci.i.melioribus bonis in pũti vita vri.

l Insup ⁊ reliq. pas.pe. conculcastis.i.illa: vũ deberent pauperes viuere dedistis satellitib̃ vrãis. Et eodẽ modo exponendũ est qd̃ dr̃. Et cũ puritatẽ aquam ⁊c.

de omib̃ locis:in qb̃ dispse fuerãt i die nubis ⁊ caliginis. Et educaz eas de pplis ⁊ cõgregabo eas de terris:⁊ inducã eas in terrã suam:⁊ pascã eas i mõtib̃ israel in riuis ⁊ in cũctis sedib̃ terre. In pascuis vberrimis pascam eas:⁊ in mõtibus excelsis erũt israel pascue earũ. Ibi requiescẽt in herbis virentib̃:⁊ in pascuis pinguib̃ pascẽt super mõtes israel. Ego pascã oues meas:⁊ ego eas accubare faciã dicit dñs deꝰ. Qd̃ perierat regram ⁊ qd̃ abiectũ erat reducaz ⁊ qd̃ cõfractũ fuerat alligabo ⁊ qd̃ infirmũ fuerat cõsolidabo:⁊ qd̃ pingue ⁊ forte custodiã ⁊ pascã illas in iudicio. Vos aũt greges mei hec dicit dñs deꝰ Ecce ego iudico inter pecus ⁊ pecus arietũ ⁊ hircorũ. Nõne satis vobis erat:pascua bõa depasci. In sup ⁊ reliquias pascuarũ vrãr cõculcastis pedib̃ vrãis:⁊ cũ puritatẽ aquã biberetis: reliquã pedibus vrãis turbastis. Et oues mee his q̃ cõculcata pedib̃ vrãis fuerant:pascebant:⁊ q̃ pedes vestri turbauerãt:hec bibebant. Propterea hec dicit dñs deꝰ ad vos Ecce ego ipse iudico inter pecꝰ pingue ⁊ macilentũ. Pro eo q̃ latentibus ⁊ hũeris impingebatis: ⁊ cornib̃ vrãis ventilabatis oia infirma pecora: donec dispgerent foras:saluabo gregẽ meũz:⁊ nõ erit vltra in rapina: ⁊ iudicabo inter pecꝰ ⁊ pecus:⁊ suscitabo super ea pastorẽ vnũ q̃ pascat ea suum

meũ dauid ipse pascet ea: ⁊ ipse erit eis in pastorẽ. Ego aũt dñs ero eis in deuz: ⁊ seꝰ meꝰ dauid princeps i medio eorũ. Ego dñs locutꝰ sum. Et faciã cũ eis pactũ pacis:⁊ cessare faciã bestias pessimas de terra:⁊ habitãt in deserto:secure dormiẽt:in saltib̃: ⁊ ponã eos in circuitu collis mei:benedictionẽ:⁊ deducã imbrem in tpe suo:⁊ pluuie bẽdictionis erũt Et dabit lignũ agri fructũ suũ:⁊ terra dabit germen suũ:⁊ erũt in terra sua absq̃ timore. Et scient q̃ ego dñs:cũ ꝓtriuero cathenas iugi eorũ:⁊ eruero eos de manu imperantũ sibi. Et nõ erũt vltra in rapinã in gẽtib̃ neq̃z bestie terre deuorabũt eos:sz habitabũt cõfidẽter absq̃ vllo terrore. Et suscitabo eis germẽ noiatũz: ⁊ non erũt vltra iminuti fame in terra neq̃z portabũt vltra obprobrium gentũ. Et sciẽt q̃ ego dñs deꝰ eorũ cũ eis:⁊ ipsi ppls meꝰ domꝰ israel:ait dñs deꝰ. Vos aũt greges mei greges pascue mee homines estis: ⁊ ego dñs deus vester dicit dñs deus. Capi.xxxv.

e Et factꝰ ẽ fmo dñi ad me dicẽs Fili hois pone faciẽ tuã aduersuz mõtez seyr. Et ꝓphetaß de eo:⁊ dices illi. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te mõs seyr:⁊ extendã manũ meã sup te:⁊ dabo te desolatũ atq̃z desertũ. Vrbes tuas demoliar: ⁊ tu desertus eris ⁊ scies:q̃ ego dñs:quia q̃ fueris inimicꝰ sempitemꝰ: ⁊ cõclusi

m Et qui habi. in deserto.religionis.

a Secure dormiẽt.a perturbatione demonũ.

b In saltibus.i.locis religiosis separatis a secularibus.

c Et ponam eos in circuitu collis mei.i. ecclie militantis.

d Benedictionẽ.i.benedictos p̃ ceteris.

e Et deducaz imbrem f.gratie. f In tẽpe suo.hoc potissime fuit i p̃mitiua ecclesia quando spũsanc.us descendit sup ap̃los in signo visibili.Act.ij. ⁊ postea dabat alijs p impositionem manuũ apostolorũ Act.viij.

g Et dabit lignũ agri fructũ ⁊c.q̃z ad hoc seq̃ bat multiplicatio bonorum operũ in ecclesia.

h Et erũt in terra sua absq̃ timore ⁊c.q̃z i cõtumelijs hominum gaudebãt ⁊ demonib̃ impabãt. vt patz in actib̃ ap̃lorũ in plurib̃ locis

i Et suscitabo eis germen nomiatũ.i. xp̃m de semine dauid nasciturũz in lege ⁊ ꝓpheris prefiguratũ.⁊ apte nũciatũ.

k Et nõ erũt vltra iminuti fame.s.spũali ex defectu verbi diuini.

l Neq̃z portabunt amplius obprobria gentium.q̃z gentiles ad fidẽ cõuersi nõ inferunt obprobria xpi discipulis: sed magis honorem.

m Et scient q̃z ego dominꝰ deus eorũ cuz eis p experientiaz bonitatis mee in bẽficijs sibi collatis. Capi.xxxv.

Et factꝰ est. Hec est pars inciden talis. i qua post cõsolationem fidelium recolit destructionẽ idumeorũ:qui semp fuerũt infesti iudeis colentib̃ deuz:⁊ diuidit in duas ptes fm duas cãs hui̇ destructiõis.scõa ibi Eo q̃ dixeris. Prima causa est fraternũ odium.q̃z sicut esau odio habuit iacob fratrem suũ vterinum:vt habet Gen.xxvij. sic idumei descendentes ab esau:iudeos a iacob descendẽtes.⁊ hoc est quod dicit in pson̄a dñi. b Ecce ego ad te mons seyr.i.idumea que est montuosa. c Et extendam manũ meã.i.potentiam.

d Super te.idest ad te destruendam.

e Eo q̃ fueris inimicus sempiternus.populi israel.

f Et concluseris filios israel.fuerunt enim idumei in obsidione hierusalem cum chaldeis.

n Propterea.i.ꝓpter talẽ iniuriã simplicib̃ illatam.

o Ecce ego ipse iudico ⁊c.exponat vt.ẽ o Pro eo q̃ late. ⁊ hũ.impingeforitudine vĩa ⁊ potentia simplices impugnando. p Saluabo. Hic incipit versus in hebreo vbi ostẽdit p̃ quẽ fieri debeat ista salus ouiũ.s.pastorẽ xp̃m:cũ subditur

q Et suscita.su.ea pa.vnũ scz xp̃m fm qd̃ ipsemet dicẽ Joh.x.c. Et fiet vnũ ouile ⁊ vnꝰ pastor. r Seruũ meũ dauid.i.regẽ de semine dauid.vt dicit Ra.sa.p quẽ intelligit messiã venturũz fm errorẽ suũ.nos aũt xp̃m q̃ venturũ iam in mũdũ factꝰ ex semine dauid fm carnẽ:vt patet Matth.i. s Ipse pa.eas verbo quãdiu.⁊ virtuẽ exemplo. t Ego aũt dñs ero eis i deuz

colit destructionẽ idumeorũ:qui semp fuerũt infesti iudeis colentib̃ deuz:⁊ diuidit in duas ptes fm duas cãs hui̇ destructiõis.scõa ibi Eo q̃ dixeris. Prima causa est fraternũ odium.q̃z sicut esau odio habuit iacob fratrem suũ vterinum:vt habet Gen.xxvij. sic idumei descendentes ab esau:iudeos a iacob descendẽtes.⁊ hoc est quod dicit in pson̄a dñi. b Ecce ego ad te mons seyr.i.idumea que est montuosa. c Et extendam manũ meã.i.potentiam.

d Super te.idest ad te destruendam.

e Eo q̃ fueris inimicus sempiternus.populi israel.

f Et concluseris filios israel.fuerunt enim idumei in obsidione hierusalem cum chaldeis.

g In tẽpe afflictionis eorũ.i.destructiõis ciuitatis ⁊ templi de quo fuerũt sũme afflicti. b In tpe iniqtatis extreme.i.extrane punitionis iudeorũ p suis iniqtatib⁹:⁊ accipit hic extranũ p maximo ppe destructionẽ ciuitatis ⁊ tẽpli:vt dictũ est. i Sanguini tradã te.i. filijs israel nbi cõsanguineis:⁊ hoc fuit impletũ tpe machabeorũ:qñ iudas expugnauit filios Esau p mo Ma ach.v.

k Et cũ sangui. oderis.i.qz odio habuisti indeos nbi cõsanguineos.

l Sanguis psequet te.i.iudaicus ppls nbi p sanguine⁹. certa patet vsqz ibi m In solitudines sempiternas.i. longas. n Tradas te.qz postea terra illa fuit habitata:ꝛ nõ ita cito. Aliter exponit ista lra vt p sanguinẽ hic intelligat homicidium vt sit sensus q sic idumei crudeliter occiderunt iudeos.vt dictũ est.ñ. ira ppter hoc pertsi effusus est crudeliter sãguis eorũ a chaldeis:⁊ terra eorũ destructa vsqz ad lõgũ tpis:⁊ hec expositio magis psonat pcedentib⁹

o Eo q diceris.Hic ponit secũda cã destructionis idumeorũ q est cupiditas ambitiosa: cupiebãt enim hereditare terram iudee q erat eis propinqua: ⁊ ideo inuerũt chaldeos in obsidione hierlm: p hoc spantes obtinere terrã:⁊ hoc est qd dicit.

o Eo q dixeris due gẽtes ⁊c.i.duo regna.s. iude ⁊ israel erũt mea.

p Cũ dñs esset ibi.qz i hierlm colebat in tẽplo in quo erat ppiciatorium qd dicebatur sedes dei:vt dictũ fuit diffuse Exo.xxv.

q Quia faciã iuxta irã tuã.i. debite puniendo de ira ⁊ inimicitia ⁊ iudeos. r Et not⁹ effi.p eos.in eoꝝ liberatione de babylonica captiuitate re in captiuitate remanẽte s Audiui vniuersa obprobria tua.de destructiõe iude

ris filios israel in man⁹ gladij in[b] tẽpore afflictionis eorũ in[b] tpe iniqtatis extreme. Propterea viuo ego dicit dñs deus:qñ sanguini[l] tradã te:⁊ sanguis te psequetur. Et[k] cũ sanguine oderis sanguis[l] psequet te. Et dabo montẽ seyr desolatũ ⁊ desertũ:⁊ auferã de eo ciũes ⁊ redeũtẽ:⁊ implebo mõtes ei⁹ occisorũ suorũ. In collib⁹ tuis ⁊ in vallib⁹ tuis atqz in torrẽtibus interfecti gladio cadẽt. In[m] solitudines sempiternas tradã[n] te: ⁊ ciuitates tue nõ habitabunt. Et scietis qz ego dñs de⁹:eo⁹ q dixeris:due gẽtes ⁊ due tre mee erũt ⁊ hereditate possidebo eas:cũ[o] dominꝰ eẽt ibi. Propẽea viuo ego dicit dñs de⁹:qz[q] faciã iuxta irã tuam ⁊ fm zelũ tuũ:quẽ fecisti odio habẽs eos:⁊[r] notus efficiar p eos cũ te iudicauero:⁊ scies qz ego dominus. Audiui[s] vniuersa obprobria tua:q locut⁹ es de mõtib⁹ israel dicẽs. Desert[t] nobis[u] ad deuorãdum dati sũt. Et[x] insurrexistis super me ore vr: ⁊ derogastis aduersum me. Verba[y] vra ego audiui. Hec dicit dñs de⁹. Letãte[z] vniuersa terra in[a] solitudinẽ te redigã:sicut gauisus es sup hereditate dom⁹ israel:eo q fuerit dissipata:sic faciam tibi. Dissipatus eris mõs seyr ⁊ idumea oꝶ ⁊ scient qz ego dñs. Capi.xxxvj.

t Vos aũt filij hois,pphetab sup mõtes israel:⁊ dices.Mõtes israel audite verbꝫ dñi. Hec dicit dñs de⁹. Eo[c] q dixerit inimicus de vobis: euge[d] altitudines[e] sempiterne in[f] hereditatẽ date sũt nobis:ppterea vaticiare ⁊ dic. Hec dicit dñs de⁹. Pro eo q desolati estis ⁊ cõcultcati p circuitum ⁊ facti in hereditatẽ reliqs gẽtib⁹:⁊[5] ascẽdistis sup labiũ lingue ⁊ obprobriũ ppli:ppterea mõtes israel audite verbũ dñi dei Hec dicit dñs de⁹:mõtib⁹ ⁊ collib⁹ torrentibus vallibusqz ⁊ desertis pictinis ⁊ vrbib⁹ derelictis:q depopulate sunt ⁊ subsannate a reliqs gentibus p circuitũ. Propterea[b] hec dicit dominꝰ de⁹. Nñ[i] in igne zeli mei locutus[k] sum de reliqs gẽtibus ⁊ de idumea vniuersa:que[l] dederũt terram meã sibi in hereditatẽ cũ[m] gaudio ⁊ toto corde ⁊ animo ⁊ eiecerũt eã: vt vastarẽt idcirco vaticinare sup humũ israel:⁊ dices montib⁹ ⁊ collib⁹ iugis ⁊ vallib⁹. Hec dicit dñs de⁹. Ecce ego in zelo meo ⁊ in furore meo locut⁹ sum: eo q cõfusionẽ gentium sustinuerũtis:idcirco[n] hec dicit dñs de⁹. Ego[o] leuauꝶ manũ meã: vt[p] gẽtes q in circuitu vrõ sũt ipse⁹ cõfusionẽ suã portent: vos[r] aũt mõtes israel ramos vrõs germinetis ⁊ fructum vrm afferatis pplo meo israel. Prope[s] est vt veniat. Quia ecce ego ad vos ⁊ cõuertar ad vos: ⁊ arabimini ⁊ accipietis sementẽ: ⁊ multiplicabo in vobis homines oẽmqz domũ israel. Et habitabunt ciuitates ⁊[t] ruinosa instaurabũt ⁊ replebo

Prima autẽ cã est relcuatio ppli a miseria. Et diuidit in duas qz p ponit aduersantium deiectio.scdo ppli iudaici erectio:ibi. Vos aũt.Circa pmũ d⁹. b Propbera sup mõ.israel.psperanũciãdo. c Eo q dixe.inimi.de vobis.gaudẽdo de vra destructiõe. d Euge.interiectio est gaudentis e Altitudi. sempi.i.tra iudee mõtuosa.

f In heredi.data sũt nob.sicesi dicebãt idumei: vt dictũ est ca.pce.

g Et ascẽdi.sup labiũ lingue.qz extranei loquũt de vobis deridẽdo ⁊ improperãdo.cetera patent vsqz ibi.

h Propterea.i. ppter alia ipsa peria ⁊ virtutia.

i Nñ in igne zelimei.i.in effectu vindicte mee.

k Locut⁹ sum de reli.gen.sententialiter eaꝝ punitiones determinando. l Que dederũt terrã meã sibi.i. iudeã q diceba⁹ spãliter terra dei:eo q i hierusalem vigebat cultus dei.

m Cũ gaudio. aliq libri habent Cũ gladio:ꝛ in hebreo ⁊ i libris correctis est. Cum gaudio:qz cũ magna libidine occidebãt ppls iudaicum:⁊ captiuauerunt ⁊ terram vastauerunt: cetera patẽt ex dictis vsqz ibi.

n Idcirco.i.ppter cõfusionẽ quam vos iudei sustinuistis.

o Ego leuauꝶ manũ meã.i. potentiã meã ad faciendũ vindictã.

p Vt gentes q in circuitu vestro sunt.q ex odio erga vos reges babylonis sup vos adduxerũt:⁊ cũ eo in vra destructione fuerũt.

q Ipse cõfusionẽ suã portẽt.qz prim occidentur ⁊ partim captiuabunt. r Vos aũt.Hic pãr ponit ppli iudaici erectio.circa qd sciendũ q ista erectio incepit in reditu captiuitatis babylonice q fuit figura liberatiõis p xpm fiende.ppter hoc xpus mibi videt lra sequẽs de vno tpe trãsit ad aliud.sicut esaias.xiij. loquẽdo de rege babylonis q fuit figura demonis:trãsit ad loquendũ de lucifero.Dicit ergo. Vos aũt mõtes israel ramos vestros germinetis.redeũte enim pplo de babylone in iudeã:terra debet melius fructificare ppter aduentũ colentiũ. s Prope est vt veniat.s.ppls de babylone q intrẽdit culture vestre.

t Et ruinosa instau.ꝛ:o babel enim ⁊ alij cũ eo existẽtes instaurauerũt

u Desert.s.sunt mõtes israel. v Nobis ad deuo.da.sũt. qz comedem⁹ bona ibi crescẽtia x Et insurre.sup me ore vro dicẽtes q nõ poterã defendere iudeos a rege babylonis y Verba vra ego audiui.i.blasphemias vras punire disposui. z Letãte vniuer. ter.s. israel. a In soliru.re redigã.qz post reditũ iudeorũ de babylõe idumei remãserũt in captiuitate:⁊ sic idumea remãsit desolata ppter defectum culture Capim.xxxvi.

U aũt. Supius es ebrid ppberauit iudeis aspa: adiũxit tñ in fine.xxxiij.c.cõsolationẽ de liberatõe eoꝝ p xpm fienda:hic ppberat eis pspa.⁊ p facit hoc simplici smone.scdo ppberica visiõe ca.se.circa pmus agit de liberatõe populi iudaici:⁊ diuiditur in duas partes secũdum duas causas hui⁹ liberatiõis.scdo ponit:ibi. Et factum est,

byloniis sup vos adduxerũt:⁊ cũ eo in vra destructione fuerũt.

q Ipse cõfusionẽ suã portẽt.qz prim occidentur ⁊ partim captiuabunt. r Vos aũt.Hic pãr ponit ppli iudaici erectio.circa qd sciendũ q ista erectio incepit in reditu captiuitatis babylonice q fuit figura liberatiõis p xpm fiende.ppter hoc xpus mibi videt lra sequẽs de vno tpe trãsit ad aliud.sicut esaias.xiij. loquẽdo de rege babylonis q fuit figura demonis:trãsit ad loquendũ de lucifero.Dicit ergo. Vos aũt mõtes israel ramos vestros germinetis.redeũte enim pplo de babylone in iudeã:terra debet melius fructificare ppter aduentũ colentiũ. s Prope est vt veniat.s.ppls de babylone q intrẽdit culture vestre.

t Et ruinosa instau.ꝛ:o babel enim ⁊ alij cũ eo existẽtes instaurauerũt

vos homib⁹ & multiplicabimini & crescet. Et[n] habitare vos faciã: sicut a principio: bonisq; [o] dabo maiorib⁹ q̃ fuistis ab initio & scietis q̃ ego dñs. Et[p] adducã super vos homines populum meum israel: & hereditabit te. Et[q] eris eis in[r] hereditatem & nõ addes vltra: vt absq; eis sis. Hec dicit dñs deus. Pro[s] eo q̃ dicunt de vobis denoratrix homines & suffocans gentem tuam: propterea[t] homines nõ comedes amplius: & gentem tuam nõ necabis vltra ait dñs deus. Nec audire faciã in te amplius cõfusionem gentium: & opprobrium populorum neq; q̃ portabis & gentem tuam non amittes amplius ait dñs deus. Et[u] factum est verbum dñi ad me dicẽs. Fili hominis domus[v] israel habitauerunt i humo sua: & polluerunt eam in vijs suis &[x] in studijs suis. Iuxta immundiciã menstruate facta est via eorum coram me: & effudi indignationem meam super eos p sanguine: quem fuderunt super terram. Et in idolis suis polluerunt eam: & [m] dispersi eos in gentes & ventilati sunt in terras. Iuxta vias eorum & adinuentiones eorum iudicaui eos: Et ingressi sunt ad gentes ad q̃s introierunt: & [n] polluerunt nomen sanctum meum: cum[o] diceret de eis populus[p] dñi iste est: & [q] de terra eius egressi sunt. Et[r] peperci nomini sancto meo: quod polluerat domus israel in gentibus: ad q̃s ingressi sunt. Idcirco dices domui israel: hec dicit dñs deus

nis. Non[s] propter vos ego faciã domus israel: sed propter nomen sanctum meum quod polluistis in gentib⁹ ad q̃s intrastis. Et[t] sanctificabo nomen meum magnum: quod polluitur est inter gentes: quod polluistis in medio earum vt sciant gentes: quia ego dñs ait dñs exercituum. Cum sanctificatus fuero in vobis coram eis. Tollam[u] quippe vos de gentib⁹ & congregabo vos de vniuersis terris: & adducam vos in terram vestram. Et[x] effundam super vos aquam mundam & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris: & ab vniuersis idolis vestris mundabo vos. Et[y] dabo vobis cor nouum & spiritum nouum ponam in medio vestri. Et[z] auferam cor lapideum de carne vestra: & dabo vobis cor carneum: & spiritum meum ponam in medio vestri. Et faciam vt in preceptis meis ambuletis & iudicia mea custodiatis & operemini. Et[a] habitabitis i terra quam dedi patribus vestris: & eritis mihi in populum: & ego ero vobis in deum. Et saluabo vos ex vniuersis inquinamentis vestris: & [b] vocabo frumentum & multiplicabo illud & nõ ponam vobis famem. Et multiplicabo fructum ligni & genimina agri: vt nõ portetis vltra opprobrium famis in gentib⁹. Et recordabimini viarum vestrarum pessimarum studiorum quæ nõ bonorum: & displicebunt vobis iniquitates vestre: & scelera vestra. Non[c] propter vos ego faciã ait dñs deus: notum sit vobis Confundemini[d]

idest in iudea. i Et polluerunt eam in vijs suis. i. petis idolatrie & luxurie & effusione sanguinis innocentis vt patet ex supradictis.

k Et in studijs suis. ex quo patet q̃ talia fecerunt ex magna libidine peccandi: quia ad hoc studiose intendebant. l Et effudi indignationem meam super eos. puniendo p peccatis. m Et dispersi eos in gentes. captiuando in diuersis terris.

n Et polluerunt nomen sanctum meum. in quorum occasione eorum dicta sunt blasphemie eum modis predictis: ito subdit. o Cum diceret de eis. a gentib⁹.

p Populus domini iste est. & ito ex malicia aliquos dicebat dñs mali: & ex bonitate aliorum ipsorum vt predictum est: nõ quorum ad malos dñi derisione. Populus domini iste est: & dñ bonis quod subdit.

q De terra egressi sunt q. d. nõ potuit eos ibi seruare. r Et pepercit parcit ponit ablatio huius blasphemie per reductionem populi de babylone: & sic ablata fuit gentibus occasio dicere blasphemie: & hoc est quod dicit in persona dei. Et pepercit nomini sancto meo: occasionem dicere blasphemie subtrahendo. s Non propter vos ego fa. i. propter iustitiam viam: sed propter nomen meum reuerentiam. t Et sanctificabo nomen meum. i. sanctum ostendam in liberatione vestra mirabili: ito subdit.

v Tollam quippe vos de gentibus. p. quam. x Et effundam super vos aquam mundam. i. peccata via peccata remittam. Doctores autem nostri litteram istam exponunt de reductione populi ad fidem christi & de ablutione baptismali quam tollit culpa & pena. Et huic etiam exponi concordat quod dicit in quadam libro iudaico apud hebreos autentico quod dicit, iona bierosolimitanum. Quemadmodum pelagus mundat ita de sanctus & benedictus erit mundans in futuro israel. & sic est dicens Ezech. xxxvi. Aspergam super vos aquam mundam &c. quod autem dicit in futuro in originalibus & glosis hebreorum. ibi. referit ad tempus messie. y Et dabo vobis cor nouum & spiritum nouum. i. voluntatem bonam faciendi: & hoc referendo ad tempus reditus de babylone. quia postea melius vixerunt quam ante. Melius non exponit referendo ad tempus christi de datione spiritus sancti apostolis & alijs credentibus. z Et auferam cor lapideum. i. in petis obstinatum dando vera contritionem de peccatis. a Et habitabitis in terra. quam dedi patribus vestris. i. in iudea referendo ad populum de babylone reditum: vel in ecclesia triumphante & militante referendo ad populum in christum credentem. b Et vocabo frumentum &c. quod intelligit ad litteram de multiplicatione terrenorum post reditum de babylone: vel per illa metaphorice intelligunt bona spiritualia per christum data: vt eucharistia quod conficit de frumento: & alia christi dona quod frequenter in scriptura significant per corporalia. c Non propter vos ego faciam. quia reditus de babylone & aduentus christi processerunt ex mera bonitate diuina d Confundemini & erubescite super vijs vestris. i. malis

tunt repletum: & incentum & quia cum eo erant muros ciuitatis & similiter populus habitationes suas in diuersis locis. v Et habitare vos faciam sicut a principio. quando populus intrauit terram sub iosue duce. x Bonisque donabo ma. quam ab initio habuistis. in heb. habet. Inter & istud videtur mihi deberet referri ad christum quia maxima bona data fuerunt credentibus: quorum primus fuerunt indei. i. totum esset repetere a reditu captiuitatis de babylone vsque ad christi christi non legitur populus iudaicus fuisse in tanta prosperitate sicut fuerat ante captiuitatem babylonicam.

t Et addu. super vos. o mores israel

y Homines. vos colentes. a Et eris eis. tu terra israel fructuosa.

b In here. & nõ addes vltra vt absq; eis. i. nõ capiuabunt vltra deinde & quia postea fuerunt captiuati a romanis. dicunt expositores aliqui quod hoc est referendum ad terram viuentium figuratam per terram israel: nõ quia nullus ejicit quod intrauerunt ad eam. potest tamen exponi de terra israel ad litteram dicendo quod populi vltra non sperant spem duraturam perpetua a presentis: etiam aliquam nõ multum longa declaratum fuit ostensum Esaie. ij. super illud verbum Et nõ exercebunt vltra ad prelium Post aduentum christi facta sunt multa prelia in terra.

c Propter eo quod di. de vo. s. moribus israel vituperando

d Deuo. ho. es. qui iudea fuerunt multe occasiones per reges assyriorum & babylonis & a plurib⁹ alijs: ito dicebant genti les impropando quia illa terra deuorabat habitatores suos

e Propterea ho. nõ come. amplius &c. i. talis occasio nõ erit in re vltra. f Nec audi. fa. in te amplius cõfu. gen. i. improperium p dictum per gentilib⁹ g Et factum est. Hic ponit secunda causa libertatis iudeorum. s. vt per hoc tollat blasphemia nomen diuinum: & diuidit in duas partes. quia primo huius blasphemie modus ponit: secundo tollit ibi. Et pepercit. Circa primum sciendum quod ad captionem iudeorum inter gentiles secuta est blasphemia nominis diuini: quia aliqui eorum erant valde mali quam malicia gentiles retorquebant in deum improperando ei quod haberet tam malum populum. Alij autem erant valde boni de quibus dicebant etiam gentiles quod deus eorum non poterat eos saluare: sic viuerent iuste. Premittit tamen hic malicia populi propter quam fuit ceca de iudea: cum dicit. h Dom⁹ israel habi. in humo sua.

preritis.cetera patet vsq; ibi. e Terra illa inculta ꝛc.referendo ad reditū captiuitatis babylonice intelligit de terra in dee q̄ tpe captiuitatis fuit deserta: ppter cultorū absentiā: sed in reditu captiuitatis terā fuit fructifera ꝛ amena p cultorū pximam ꝛ diligentiā: referendo autē ad tpa xpi intelligit de gentilitate q̄ ante aductū xpi fuit q̄si terra inculta: q; nō habuit doctores legis diuine: nec ppbetas q̄ eā excoleret ad fecūdationē bonorū operū: sed post aductū xpi p pdicationē apl̄orū ꝛ alioꝝ discipulorū facta est fructifera ꝛ amena p suscepciōes fidei ꝛ morum. Et huic exponi cōsonat q̄d subdit post ea. f Multiplicabo eos sicut gre.bo. q̄tū ad bonos mores q̄ prius erant bestialiter viuētes.

g Ut gregē sancti. p susceptionē fidei iustificātis. b Ut gre.hieru. in solēni.eius .in q̄ dest gnat multitudo credentiū de gentilib⁹: sicut in solēnitatib⁹ maxime pascebebe. ꝛ tabernaculorū: cōueniebat in hierusalē ppl̄us multus.

In capi.xxxvi. vbi dī in postil. Et sanctificabo nomē meū. Additio

Q̄ que in hoc capitulo principaliter tenentur non pōt rōnabiliter intelligi ad lītā de liberatione a babylonica captiuitate. in illa enim liberatione nō legūtur aliq̄ miracula terā mānifeste p q̄ bus posset dici. Sanctificabo nomē meū. i. sanctū ostēdam in liberatione mirabili: put dicit postillator. Licētia enim data p cyrū liq̄ fuerit a deo volūtatē ipsi⁹ mouente: nō tñ fuit miraculose facta imo fm cursū cōez reges bui⁹ seculi ꝛ dicūt ea q̄ fuerunt facta p inimicos q̄s debellauerūt. Tñ cyrus q̄ deuicit chaldeos rōnabilit detestat destructionem hierlim p eos factā: nec ꝗ debet inter miracla reputari: ꝛ hoc fit a deo misericorditer factū. Jtē hoc q̄d dī. Effundā sup vos aquā mūdā ꝛc Omēs hebrei antiq̄ referūt ad tpa messie in q̄ debebāt purgari peccā. Similr q̄d dī. Dabo vob cor nouū ꝛ spm nouū ꝛ auferā cor lapideū ppte refert ad tpa xpi: nō ad tpa reditū de babylōe: q; ꝛ postea melius viuerūt q̄z ante: vt dicit postillator. non tñ ppte dicere q̄ dedit de⁹ illis redeūtibus cor nouū ꝛ spm nouū. Mā multi exūtes in captiuitate babylonica habebāt spm rectū ꝛ cor mūdū: vt hieremias: daniel: ꝛ ezechiel: ꝛ hmōi. q̄z filios nō mlti legunt post reedificatōēz tēpli.

Acta est. Hic pōit describit liberatio ppli imaginaria et ppbetica visiōe: ꝛ diuidit in duas pties. q̄ p̄ describit liberatio ppli captiuitatis: scdo vnio disp̄sit: ibi. Et fact⁹ est. Prima in duas q̄ p̄ ponit imaginaria visio: scdo ex̄positio: ibi. Et dixi. Circa primū dī. a Facta ē sup me ma.dñi ꝛc. videbat enim ppbete imaginaria visiōe: q̄ p manū cuiusdā effigiei dei repētantis: portaret in campū plenū ossib⁹ mortuorū. b Et circūdu.me p ca in gy.ita q̄ nō ē trahebat inter ossa ꝗ circumibat extra: erat enim ezechiel sacerdos: q̄ nō debebat cōtaminari ex tactu ossiū alicui⁹ mortui. c Siccaq; vehemēter. q̄si bo in tā diu mortuorū. d Dñe de⁹ tu nosti. q̄ habes scientiā nō solū preteritorū ꝛ pēntū sed etiā futuroū.

e Ossa arida au.ver.dñi. q̄ pōt imperare vob sicut viuētibus creaturis. f Ecce ego intro.in vos spm. ꝗ hoc ponit p: tā fuit vltimū: q̄ p̄cessit cōuicio ossium ad iūcturas debitas: ꝛ extensio nerūoꝝ ꝛ carnū ꝛ cutis desuper: vt p⁹ ea ibidē

ꝛ tenbescite sup vijs vrīs domus israel. Hec dicit dñs de⁹. In die q̄ mūdauero vos ex oībus iniquitatibus vrīs: ꝛ ibabitari faciā vrbes ꝛ instaurabuntur ruinosa: ꝛ terra deserta fuerit exculta q̄ quōdam erat desolata in oculis oīs viatoris: dicent. Terra illa inculta facta ē: vt hort⁹ voluptatis ꝛ ciuitates deserte ꝛ dēstitute atq; suffosse munite sederūt. Et scient gētes: q̄cūq; derelicte fuerunt in circuitu vro: q̄ ego dñs edificauī dissipata: plātauiq; inculta: ego dñs locut⁹ sum ꝛ fecerim. Hec dicit dñs de⁹. Adhuc in hoc inueniet me dom⁹ israel vt faciē cis. Multiplicabo eos sicut gregē hoīm: vt gregē sanctū vt gregē hierlim in solēnitatibus eius: sic erūt ciuitates deserte plene gregib⁹ hominū: ꝛ scient quia ego dñs. Capl̄m.xxxvij.

f Acta est sup me man⁹ dñi ꝛ eduxit me in spū dñi: ꝛ dimisit me in medio cāpi q̄ erat plenus ossib⁹ ꝛ circūduxit me p ea in gyro. Erant aūt multa valde sup faciē cāpi: siccaq; vehementer. Et dixit ad me. Fili hoīs putasne viuēt ossa ista. Et dixi. Domine de⁹ tu nosti. Et dixit ad me Vaticinare de ossib⁹ istis. Et dices eis. Ossa arida audite vbuz dñi. Hec dicit dñs de⁹ ossib⁹ his Ecce ego introuitā in vos spm ꝛ viuetis: ꝛ dabo sup vos nerūos ꝛ succrescere faciā sup vos carnes ꝛ superextendam in vobis cutem ꝛ dabo vobis spiritum ꝛ viuetis: ꝛ scietis q̄z ego dñs. Et ppheta ui sicut p̄ceperat mihi. Factū est aūt sonitus ppbetāte me: ꝛ ecce cōmotio. Et accesserūt ossa ad ossa vnūquodq; ad iūcturā suā Et vidi: ꝛ ecce sup ea nerui ꝛ carnes ascēderūt ꝛ extēta est in eis cutis desup ꝛ spm nō habebant. Et dixit ad me. Vaticinare ad spm: vaticinare fili hoīs: ꝛ dices ad spm. Hec dicit dñs de⁹. A q̄tuor ventis veni spū ꝛ suffla super interfectos istos: ꝛ reuiuiscant. Et prophetaui sicut p̄cepat mihi. Et ingressus est in ea spūs: ꝛ reuixerūt: steterūt: q; sup pedes suos exercitus grādis nimis valde Et dixit ad me. Fili hoīs: ossa hec vniuersa: dom⁹ israel est. Ipsi dicūt. Aruerūt ossa nra: ꝛ perijt spes nra ꝛ abscissi sumus. Propterea vaticinare: ꝛ dices ad eos. Hec dicit dñs de⁹. Ecce ego aperiam tumulos vros: ꝛ educā vos de sepulcris vrīs pplūs me⁹: ꝛ inducā vos in terā israel. Et scietis q̄z ego dñs: cū aperuero sepulcra vra: ꝛ educero vos de tumulis vrīs populū me⁹: ꝛ dedero spm meū in vobis ꝛ viuetis. Et requiescere vos faciā sup humū vram: ꝛ

sa nra ꝛ pōit spes nra. Si autē intelligerēt de resurrectione generali: illud dictū ita se extēderet ad pus defunctos lic ad viuentes ꝛ futuros. iusti aūt defūcti a pncipio mūdi vsq; ad tpa ezechielis ꝛ vsq; ad resurrectionē xpi habebāt certā spem resurgēdi in pte electorū: imp̄q; etiā exūtes in inferno sciunt se esse derecturos ad augmentū sue pene: q̄z tūc punient in aīa ꝛ corpore ꝛ iō videt q̄ hec visio intelligēda sit ad lītam de liberatione ppli israel a babylonica future q̄ est mors ciuilis: ꝛ iō talis liberatio cōueniēter dī viuificatio: ꝛ loca in q̄bus detinebant fuit cōuersi sepulcra ꝛ tumuli. Sic igit exponēda est hec lītā. m Ipsi dicūt. s. iudei in captiuitate detenti n Aruerūt ossa nra. i. virtus nra defecit: q̄ p ossa designat in q̄bus cōsistit robur corporis. o Et pōit spes nra. s. redeūdi in iudeā. p Et abscissi sumus a natiuitate nre. q Propterea vati. ad auferēdū ab eis hāc desperationē r Ecce ego ape.tumu.ve.i.loca in q̄b⁹ clausi fuerūt ꝛ carceres in q̄b⁹ aliq̄ erāt ligati. s Et edu.vos p licentiā regis cyri q̄ dedit licentiā pplo redeūdi. i. edire i. t Et de.spm

meũ in vobis. Cõstantiã redeũdi in iudeã ⁊ ꝓpoliũ meliorã
di vitã vestrã. v Et fact⁹ est. hic ꝓñr describit vnio ppli di
sperſi: ⁊ diuidit in duas ptes. qꝫ ꝓmo signũ sensibile ponit: se
cũdo exponit ibi. Cũ aũt dixerint. Circa ꝓmũ sciendũ ꝙ ꝓpbe
te ad magis mouendũ corda audientiũ aliqñ ꝓpbetabãt non
solũ verbis: ſz etiam sensibilib⁹ signis sicut fuit esaias mud⁹ ⁊ discalceat⁹. Esaie. xx. cap. ⁊ hieremias portauit carbeas lineas in collo suo: hiere. xxvij. ⁊ eodẽ modo pcipit hic ezechieli cũ dicit.

x Sume tibi lignũ vnũ ⁊ scribe sup illud iude. in hebreo li iude est datiui casus.

y Et filiorũ israel socijs eius. i. tribui beniamin q̃ in diuisione regni adhesit roboam sicut ⁊ tribus iuda: ꝓpter qd illud regnũ dicebat duarum tribuũ. trib⁹ enim leuitica fuit illi adiuncta eo ꝙ hieroboam ꝓmus rex israel cultor vitulorũ aureorum sacerdotes ⁊ leuitas eiecit de regno suo: ⁊ sic venerũt in regnũ iude. z Et tolle lignũ alterũ ⁊ scribe sup illũ ioseph lignũ ephraim: qꝫ ꝓmus rex hieroboam fuit de tribu ephraim filij ioseph. a Et cũc. domus israel socioriũq; eius. i. aliarũ tribuũ. b Et adiũ. illa vnũ ad alterũ. cõriguatione ita ꝙ videant lignũ vnũ. c Cũ autem. Hic ꝓñr ponit expositio dicti signi cum dicit. d Ecce ego assumã lignũ ioseph ⁊c. p hoc enim designabat futurũ ꝙ regnum israel erat cõiungẽdus regno iude sub vno rege xpo. nõ enim pũt exponi ad lrãz de zorobabel seu quocũq; alio vsq; ad xpm: qꝫ de semie dauid nõ fuit aliq; rex vsq; ad ipsum: ideo subdit postea. e Et seruus me⁹ dauid sup eos. p quẽ intelligit messias siue xpus in lege ⁊ ꝓpbetis ꝓmissus sicut fuit declaratũ diffusius hiere. xxx. ⁊ iosue. iij. etiã fm doctores hebreorũ.

f Et pastor vn⁹ erit omniũ eorũ. s. xpus fm ꝙ dr Job. x. c. ⁊ fiet vnũ ouile ⁊ vn⁹ pastor. Et sciendũ ꝙ p regnũ israel nõ solũ hic intelligunt decẽ trib⁹ ſz etiã oes vocati ad fidẽ de gentilibus q̃ colebãt idola ante susceptionẽ fidei: sicut ⁊ regnum israel coluit a ꝓncipio regni sub hieroboam: vt habet. iij. Reg. xij. Unde ⁊ cõuersi de gentib⁹ nomẽ israel assequũtur fm ꝙ dicit Esaie. xliiij.

g In iudicijs meis ambulabũt. Fuando legẽ euangelicam.

h Et habitabũt sup terrã. s. viuentiũ. i Quã dedi seruo meo iacob. i. datum ꝓmisi: iudea enim nõ fuit terra ꝓncipaliter ꝓmissa abrahã ꝙ isaac ⁊ iacob. qꝫ ꝓmo a deo ꝓncipaliter datũ non est minus bonũ q̃ mentũ sed maius: opa aũt virtutum ꝓpter q̃ facta fuit ꝓmissio patrib⁹ sunt maiora bona q̃ quecũq; materialis terra: ⁊ ideo in ꝓmissione materialis terre intelligebat ꝓncipaliter ꝓmissio terre viuentiũ: vt dictum fuit Gen. xv. magis diffuse. ⁊ sic intellexerũt patriarche fm ꝙ declarat apls ad hebr. xi. dicẽs de ipsis, Nũc aũt meliorẽ appetũt. s. patriã: ⁊ subdi

tur. i. celestem. k In qua habitauerũt patres vri. mere ꝓ fide: eo modo loquendi quo dicit phil. iij. Nostra aũt cõuersatio in celis est. ⁊ habitatio corporalis ipsorũ in materiali terra erat huius habitationis figura. Vel pũt dici. k In qua habitauerũt pres vri. i. habitabũt loquendo de futuro p modũ preteriti ꝓpter certitudinem ꝓpbetie: ⁊ tali modo loquendi vtuntur frequenter ꝓpbete vt. s. visum est in multis locis: ideo subdit.

l Et dauid seruus me⁹ princeps eorũ imperpetuũ qd nõ pũt intelligi de psona dauid nec de aliq̃ de semie eius nisi d̃ xpo cuius regnũ est eternũ.

m Et pcuriã illis fed⁹ pacis. qd̃ bicinchoat i obseruantia legis euãgelice q̃ est lex amoris ⁊ pficit in patria vbi pax ⁊ amor cõsumãt.

n Et dabo sanctificationẽ meã. i. faciam eos sanctos.

o Et erit tabernaculũ meũ in eis. i. habitabo cũ eis in pũti in terra p gratiam ⁊ in celo p gliam

p Et scient gẽtes qꝫ ego dñs sanctificator israel. i. cuiuslibet fidelis qui nomine israel nomiatur: vt supra dictũ est.

In ca. xxxvij. vbi dicitur in postilla. Et dixit. Hic ponit huius visionis intellectio. Addito Quod hec visio ezechielis exponat ꝙ de liberatione ppli israel a babylonica captiuitate: videt incõsonũ litterae: nã qꝫ licet fuit⁹ sint mortui ciuilis: nõ tñ loca vbi serui sunt dicunt sepulcra intantũ ꝙ cũ liberant fui dicant tumula apire ⁊ hmõi que in lra deb̃ dicunt: tñ qꝫ licet fuerũt liberati a seruitute babylonica: remãserũt tñ sub seruitute psarũ ⁊ medorũ: vñ post redẽptionẽ a babylonica captiuitate. i. Esdre. ix. ca. legit esdras dixisse. Serui sum⁹ ⁊ in seruitute nostra nõ dereliq̃t nos de⁹ noster: etiã inclinauit sup nos misericordiam: ⁊ sic adhuc remanebãt mortui ciuiliter: tñ qꝫ qd̃ dicit hic. Et dabo super nervos ⁊ succrescere faciã sup vos carnes: ⁊ extendã in vobis cutem: nõ videt pertinere ad eductos de seruitute ad libertatẽ: vñ manifestũ videt ꝙ b̃ visio pertinet ad resurrectionẽ generalẽ: in qua omia p̃ dicta req̃runt. Put littera plana sonat: fm suã ꝓmariã significationẽ: a qua nũq̃ est recedendũ fm sensum litteralẽ nisi necessitas cogat. Si aũt dicat ꝙ necesse est vt nõ intelligat de resurrectione generali: ꝓpter obiectiones allegatas p postillatorẽ: quarũ ꝓma est ex hoc qd̃ dr. Ossa hec vniuersa dom⁹ israel: cũ tñ resurrectio p̃dicta nõ solũ sit filiorum israel: ſz omniũ generaliter. secũda est de hoc qd̃ dicit. Aruerũt ossa nostra: ⁊ perijt spes nra: put in postilla. Ad ꝓmũ dicendũ ꝙ licet resurrectio generalis sit omniũ generaliter: tam iustorũ q̃ reproborum: qꝫ tñ reprobi ad maius supplicium resurgũt: nõ dicunt ꝓprie resurgere: vnde ꝓ. Ideo nõ resurgũt impij in iudicio: put postillator ibidẽ exposuit Et ideo ꝓpbeta nõ facit mentionẽ hic nisi de filijs israel sub quoꝫ noie oes iusti intelligunt: put in multis alijs locis. Ad secũdum dicendum ꝙ hoc qd̃ dicit. Aruerũt ossa nra: ⁊ perijt spes nostra: intelligit de iustis defunctis: qꝫ licet habuerũt certã spem resurrectionis: qꝫ tñ spes q̃ differt affligit animũ: vt Puer. xiij. ca. 10 ꝓpbeta dicit eos sic loquentes: q̃si fm cursum hominũ cõem hoc dicere potuissent Replica Mca. xxxij. vbi postil. mot⁹ duab⁹ rõnib⁹ exponit visionẽ hm⁹ ca. ad lrãm de liberatione a captiuitate babylonica: quã quidẽ

scietis qꝫ ego dñs locutus sum: ⁊ feci ait dñs deus. Et[u] fact⁹ est sermo dñi ad me dicẽs. Et tu fili hominis sume[x] tibi lignũ vnũ ⁊ scribe sup illud iude ⁊[y] filiorũ israel socijs eius. Et[z] tolle lignũ alterũ ⁊ scribe sup illũ ioseph lignũ ephraim ⁊[a] cũcte dom⁹ israel socioriũq; eius. Et[b] adiũge illa vnũ ad alterũ tibi in lignũ vnũ: ⁊ erũt in vnionem in manu tua. Cũ[c] aũt dixerint ad te filij ppli tui loquentes: nonne indicas nobis qd in his tibi velis? Loqueris ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce[d] ego assumã lignum ioseph: qd̃ est in manu ephraim ⁊ trib⁹ israel: que sũt ei adiuncte: ⁊ dabo eas piter cũ ligno iuda: ⁊ faciã eas in lignũ vnũ: ⁊ erũt vnũ i manu eius. Erunt aũt ligna sup que scripseris in manu tua i oculis eorũ ⁊ dices ad eos. Hec dicit dñs de⁹. Ecce ego assumam filios israel de medio nationũ ad q̃s abierunt ⁊ cõgregabo eos vndiq; ⁊ adducam eos ad humũ suã. Et faciam eos gentẽ vnã in terra in mẽtibus israel: ⁊ rex vni⁹ erit oib⁹ impans. Et nõ erunt vltra due gẽtes: nec diuident ãpli⁹ in duo regna. Ne qꝫ polluent vltra in idolis suis ⁊ abhominationib⁹ suis ⁊ cũctis iniquitatib⁹ suis ⁊ saluos eos faciam de vniuersis sedib⁹ suis i q̃b⁹ peccauerũt: ⁊ emũdabo eos. Et erunt mihi ppls ⁊[e] ego ero eis deus: ⁊[f] seruus me⁹ dauid rex sup eos ⁊[f] pastor vnus erit oim eorũ. In[g] iudicijs meis ambulabũt: ⁊ mãdata mea custodiẽt: ⁊ facient ea. Et[h] habitabũt sup terrã: quã[i] dedi seruo meo iacob: in[h] q̃ hitauerũt patres vri ⁊ hitabũt sup eã ipsi ⁊ filij eorũ: ⁊ filij filiorũ eorũ vsq; in sempiternũ: ⁊[l] dauid seruus meus princeps eorũ imperpetuũ. Et[m] pcuriam illis fedus pacis pactũ sempiternũ erit eis. Et fundabo eos ⁊ multiplicabo ⁊[n] dabo fructificationes meã in medio eorũ imperpetuũ ⁊[o] erit tabernaculũ meũ in eis: et ero eis de⁹ ⁊ ipsi erũt mihi ppls Et[p] scient gẽtes qꝫ ego dñs sanctificator israel cũ fuerit sanctificatõ

exponit de resurrectione generali futura fortassis bene fm allegoriam huic burge. valde prius prosequit secam expositionem mor. de ilibus romb. Prima q; dicunt hic liberati a sepulcris qd nō videt bne locum in illa captiuitate. Sed rndet q sicut Fuitus est mos ciuilis: ita locata liū Fuorū pertim carceres merito dicunt sepulcra ad instar q a

ppto: huic aut expositioni concordat qd dicit apoc. xx. Solue sathanas de carcere suo et exibit seducere gentes sup quatuor angulos terre gog et magog ꝛc. qd exponit de prosecutione antixpi quē diabolus primo seducet et postea alios ad bercudū sibi. Vnde etiam dicto consonat dictū apli si referat ad secūdū aduentum xpi secda ad Thes. ij.

pbis ociū dī viui bois sepultura. secdo burgen. mouet q ly fuerūt libe/ rati a Fuitute babylonica: remanserūt tū sub psarum medorū grecorum et romanorū seruitute. Ad qd dico q quis remanserūt tributarij: nō tū captiui. aliud enī est Fuire sub tributo et captiuitate. Seruiens enī sub tributo est totaliter sui iuris: nō autē captiu. Et pter defectum hūc captiui dicūt ciuiliter mortui et sepulti. Nec burg. bene rndet ad motiua postilla. Cuz enī postil. primo mouet ex eo: q; ex Fra nō innuit nisi de domo israel: ideo incōuenienter dicit: d domo israel qd est omib. hominib. gnale. s. resurrectio mortuorum. Ad hoc rndet burg. q p domū israel intelligūtur electi q solus ppie resurgēt: iuxta illud ps. Non resurgūt impij in iudicio. Et dicit postillatorē sic circa auctoritatem allegatam sentire. Sed verūq falsum est. Primū quia absolutus articulū fidei omni carni cōes appropriat vni pl' q altera: nā omēs fm apl'm ppie resurgemus. Nec huic obstat illud ps. allegatū: q; hoc allegatū nō dicit resurrectionē impiorū teneri fm qd et nō ppie quēadmodū glos at burg. qd patet ex eo q; dicit in iudicio. scz sessuri iudicātes quēadmodū in hac vita in cathedra pestilēcie sedere cōsueuerūt. Et ps etiā ex eo qd sequit. Neq peccatores in cōsilio iustorū qd patet totū dicere fm qd nō ppie. q; argumētū tale Peccatores nō resurgēt in cōsilio iustorū: igit nō resurgēt: tenet a fm qd ad simpliciter. Etiā falsus est qd postillatori imponit. q; postilla. glosat locū psal. allegatū qd nō resurgūt iniusti ad suā exaltationē ex quo etiā nō sequit ppie sed solū fm qd: igit iniusti nō resurgēt. Secūdo postilla. mouet: q; dicit. Spes nra perijt: qd de iustis magis locū nō habet: nā ipsi oēs habuerūt ab initio spem certā future beatitudinis. Ad qd dicit burgen. q quis habuerūt spem: spes tū q differt affligit, piam iustorū: puer. xiij. ſs hoc nō soluit: q; nō sequit spes differt: igit perijt. prava enī est expositō. Nec verū est, dilationē resurrectionis iustorū esse afflictiuā: q; afflictio nō stat cū perfecta beatitudine vt patz. xij. sup Gen. ad litteram: quis enī aliquo modo sperata retardat: vt ibi dicit nō tū affligit.

Capl'm. xxxviij.

Et fact' e. Postq ppbetauit prospera et aduersa de iudeis: b reuertit ad ppbetandū de extraneis, s. contra gog et magog. Circa qd sciendū q hebrei dicūt q sunt gētes q venture sunt ad pugnādū cōtra hierlm: et debellabunt p regē messiā: quē expectant adhuc vēturum. Sed hoc dictū est erroneū: q; aduersus xpi trāsijt in preterū. Nō aliqui doctores nri dicūt q gog et magog nō est aliqua gēs determinata: ly generaliter significat prosecutores ecclesie: sed hec expositio videtur nimis mystica: ppter qd saluo meliori iudicio videt mihi p gog intelligi antixpus. Dicit enī gog a gag qd significat tectū in hebreo: q; licet antixpus sit futurus homo: inhabitabit tū totaliter a diabolo: et sic erit qsi eius tegumentū sub specie hūana. Magog autē significat de tecto p qd intelligunt adherentes antixpo tanq de eius familia seu

meca in medio eorū in ppetuum.

Capitulum. xxxviij.

e Et factus est fm dnm ad me dicens. Fili hominis: pone[b] faciem tuam contra gog et contra magog principem[c] capitis mosoch et thubal: et vaticinare de eo: et dices ad eū. Hec dicit dnus deus. Ecce ego ad te gog principem capitis mosoch et thubal. Et[d] circūagam te et[e] ponam frenū in maxillis tuis: et educā te et omem exercitū tuū: eqs et equites vestitos[f] loricis vniuersos: multitudinē magnā hastā et clipeū arripientiū et gladiū. Persie ethiopes et libies cū eis: oēs scutati et galcati. Gomer[g] et vniuersa agmina eius domus thogorma latera aquilonis: et totus robur eius populus multi tecū. Prepara[h] et instrue te et omem multitudinē tuam: q coaceruata ē ad te et[i] esto eis in preceptū. Post[k] dies multos visitaberis. In[l] nouissimo annorum venies ad[m] terrā: q reuersa ē a gladio et[n] cōgregata est de populis multis ad[o] montes israel: q[p] fuerūt desti iugiter. Hec[q] de populis educta est: et habitabūt in ea cōfidēter vniuersi. Ascēdes[r] aut qsi tempestas venies et qsi nubes vt opias terram: tu et oia agmina tua: et populi multi tecum. Hec dicit dnus deus. In[s] die illa ascēdet fmones sup cor tuū: et cogitabis cogitationē pessimā: et[t] dices. Ascēdā[u] ad terrā absq; muro veniā ad quiescentes habitātesq; secure. Hi oēs habitāt sine muro vectes et porte nō sūt eis: vt[x] diripias spolia et inuadas pdā: vt[y] inferas manū tuā sup eos: q deserti fuerāt et postea restituti et sup populū q est congregat' ex gētib' q' possidet cepit et ē habitatore vmbilici terre. Saba[a] et dedā et negociatores tharsis et[b] omes leones eius dicēt[c] tibi. Nūquid[d] ad sumēda spolia tu venis. Ecce ad diripiendam pdā cōgregasti multitudinē tuā: vt tollas argentū et aurū: au-

b Pone faciem tuam cōtra gog. i. disponere ad pperandū de aduentu antichristi et eius destructione. c Principem capitis mosoch et thubal. q; isti reges subponūtur ei. s. capadocie et biberie.

d Et circūagā te. i. discurrere permittā ad fidelium impugnationē e Et ponā frenū in maxillis tuis. q; antixpus nihil poterit facere nisi q̄tū deus permittet. f Vestitos loricis. i. armis ad sustinendū: et etiā ad adiuuandū: ideo sequit. Hastā et clipeū arripientiū ꝛc. g Gomer et thogorma. nomina sunt populorum antixpo adherentiū. h Prepara et instrue te. i. pparabis te ad vastationē ecclesie. i Et esto eis in preceptū. i. multitudo tibi cōacerbāda tibi obediet ad nutū k Post dies. Nūq̄ fūt ponit executio persecutionis: et diuidit in duas. q; primo ponit hac executio: secdo eius dē pnūciatio: ibi. Hec dicit. Circa primū primitur tpus cū dicit. k Post dies multos visitaberis. i. punieris: q; finaliter antixpus a deo fulminabit: vt j. dicet.

l In nouissimo annorū venies. i. circa finē mūdi. m Ad terrā q reuersa est a gladio. i. ad ecclesiam dissipantiū q primo fuit sub gladio iudeorū et tyrannorū: sed a tpe cōstantini habuit pacem: et sic reuersa ē a gladio. n Et congregata est de populis multis. q; de oībus gētib' aliq crediderūt xpo. o Ad montes israel. i. ad iudeā mōtuosam: ly ens venit ad vastandū vbiq ecclesiam: nā spāliter venet in hierlm vt in tēplo dei sedeat tāq sit deus: vt dī secda ad Thes. ij. p Qui fuerūt deserti iugiter. i. frequēter: q; p p chaldeos: et postea p antiochū nobilē: et etiā p romanos: postea p saracenos. q Hec de populis educta ē ꝛc. q; ante aduentū antixpi xpiani de pluribus terris venient in iudeā et capiēt eā et ibi pacifice habitabūt ad xpo: et postea qsi subito veniet antixpus: ideo subditur. r Ascendes autē qsi tempestas venies. i. subito in magna multitudine ita q fideles nō poterūt sibi resistere. s In die illa ascēdent fmones super cor tuū ꝛc. q; extollet sup omne illud qd deus dī: aut qd colit secda ad Thes. ij. t Et dices. p nimia elatōe. v Ascēdas ad terrā absq; muro ꝛc. i. ita facilter capiā ac si nō esset ibi murus

vel munitio vel aliqua belli suspicio. ¶ Et diripias spolia xpo credentiū. ¶ Et inferas ma.tu.sup eos q̃ deser. fuer. ⁊ po.restituri.q: sicut dictū est tpe xpianorū fideles videbant deseri a deo:⁊ tpe pacis secure restituri: vel q: fideles eicerī ō terra pmissionis p saracenos ibi restituent ante aduentū antixpi: vt dictū est.

ad etymologiā valde remotā. Unde melius videt dicendus q̃ gog sit nomen ipsi⁹ antixpi.multi enim fuerūt noiati p ppbetas p magna tpa ante eorū nanuitatē:sicut ps de cyro iosia ⁊ alijs. Magog aūt ē nomē secūdi filij iapheth:vt ps Gen.x.⁊ sic pōt accipi p sua ppria significatione vt intelligat q̃ illa gens descēdens a magog sit de principalib⁹ adherentib⁹ gog siue antixpo.Et huic cōcordat auctoritas apocalypsis p postillatorē allegata. Illas gēs descēdens a magog dicit in angulo aquilonari terre:versus quā prem: vt di ad herēes antixpo adorabunt:eo q̃ xpiani adorant ad orientem:hebrei ad occidentem:saraceni vero ad meridiē. Restat ergo plaga aquilonaris ad quā adorabūt antixpiani a qua panderur omne malū sup oēs habitatores terre.Hiere.primo capi.

3 Qui pos.cepit ⁊ esse ba.umbili. tra.i.hierlim ⁊ terre pmissionis q̃ est in medio terre habitabilis:q: est in qto climate.

a Saba ⁊ dedan.noia sunt gēnum antixpo adherentium.

b Et oēs leo.a⁹ i.feroces ⁊ xpianos. c Dicēt tibi.adulando ⁊ ⁊ fideles incitando

d Nunqd ad sumenda spo.tu venis.q. d.sic. ⁊ iō ad hoc est intēdēdus.cetera patēt in lra vsq; ibi

e Nunqd ⁊c.populus meus isrl. i. vniuersitas fideliū. f Cōfidenter. recuperata terra pmissionis ab eis vt pdictū est g Scies ⁊ venies.nunc ad ipsum inuadēdū cū satellitib⁹ suis

h Et ascen. sup po.me.isrl q̃si nubes i. subito: q̃a nubes aliq̃ surgūt ex inspato.

i Ut ope.ter. mlt nitudine tibi adherentū k Et addu.te sup ter.meā.i.sup terrā pmissionis q̃ dicit dei mō spāli:q: ibi opat⁹ est salutē in medio terre in assūpta p nobis hūanitate. l Ut sciēt gētes mee cū sanctificatus fuero.i.sanctus appuero. m In te.ibi te interficiendo cū exercitu tuo:vt postea dicit. n Hec dicit.Hic pūr pmit dicte pscutionis pnūciatio:cū dī in pson dei o Tu ergo ille es de quo locut⁹ sū ⁊c.q: Esaias ⁊ hieremias ⁊ alij ppbete locuti sunt de hac pscutione:vt ps h ⁊ in plurib⁹ alijs locis sicut exposui in libro psalmorū ⁊ aliorū librorū ppbetalium

p Et addu. te sup eos.ad purgandū electos:⁊ puniendum reprobos:ideo subdit q Ascēdet indignatio mea ⁊c.i.vindicta. r Quia in die illa erit cōmo.⁊c.q: multi fideles erunt vacillātes ita vt in errorē ducant:si fieri pōt etiā electi: Matb. xxiij. s Et cōmouebunt a facie mea.i. vacillabunt in fide.

t Pisces maris ⁊c.i.exūtes in ecclia in q̃libet statu:quorū aliq̃ sunt voluptuosi:ō cōpant piscib⁹ exūtibus in mari ⁊ aliq̃ sup bi alta petētes:vt volucres celi:⁊ aliq̃ simplices:vt bestie agri: ⁊ aliq̃ cupidi sup terrā reptātes:⁊ aliq̃ boies rōnabiliter viuentes. v Et subuer.mon.i.multi de plātis ⁊ pncipibus

t Et cadēt sepes.i.multi de religiosis ⁊ doctorib⁹:vel p mōtes sepes ⁊ muros intelligunt fortalicia in mōtib⁹ sita:⁊ muris et clausuris munita:q̃ nō poterūt resistere potentie antixpi.

Zu.c.xxxviij vbi dī in postil. Propē q̃ō saluo melior iudicio Expositio postillatoris de gog ⁊ magog q̃ in relligat de pscutione antixpi videt vera ppter rōnes q̃s ipse dicit:sed a⁹ expositio de istis noibus gog ⁊ magog pinet

feras suppellectile atq; substantiā:⁊ diripias manibus infinitas. Propterea vaticinare fili hois: ⁊ dices ad gog Hec dicit dñs deus. Nūqd[c] nō in die illo cū habitauerit ppls meus isrl[d] confidenter[f] scies[g] ⁊ venies de loco tuo a latenib⁹ aquilonis tu ⁊ ppli multi tecū: ascēsores equorum vniuersi: cet⁹ magn⁹ ⁊ exercitus vehemēs: ⁊[h] ascēdes sup pplm meū isrl: quasi nubes vt[i] operire terrā. In nouissimis dieb⁹ eris:⁊[k] adducā te sup terrā meā: vt[l] sciāt gētes me cū sanctificat⁹ fuero in[m] te in oculis eorū o gog. Hec[n] dicit dñs deus Tu[o] ergo ille es de quo locut⁹ sū in dieb⁹ antiqs in manu seruorum meorū ppbetarū isrl: q̃ ppbetauerūt in dieb⁹ illorū tēpor: vt[p] adducerēt te sup eos. Et erit in die illa in die aduent⁹ gog sup terram isrl ait dñs de⁹: ascēdet[q] indignatio mea in furore meo ⁊ i zelo meo In igne ire mee locut⁹ sum:q:[r] in die illa erit cōmotio magna super terrā isrl: ⁊[s] cōmouebunt a facie mea pisces[t] maris ⁊ volucres celi ⁊ bestie agri: ⁊ omne reptile q̃d mouet sup humū: cūctiq; homines qui sunt sup faciē terre Et[u] subuertē tur mōtes:⁊[t] cadēt sepes: ⁊ omis mur⁹ corruet in terrā. Ca.xxxix.

e Et[a] vocabo aduersus eū in[b] cūctis mōtib⁹ meis gladiū[c] ait dñs deus. Gladius[d] vni uscuiusq; in frēz suū diriget. Et[e] iudicabo eū peste ⁊ sanguine ⁊ imbre vehemēti:⁊ lapidib⁹ imēsis Ignē ⁊ sulphur pluā sup eū ⁊ super exercitū eius:⁊ sup pplos multos q̃ sūt cū eo. Et[f] magnificabor ⁊ sanctificabor:⁊ notus ero in oculis multarū gentium:⁊ sciēt q: ego dñs. Tu aūt fili hominis vaticinare aduersus gog ⁊ dices. Hec dicit dñs de⁹ Ecce[g] ego sup te gog principem[h] capitis mosoch ⁊ thubal:⁊ circūagam te ⁊ educam te:⁊ ascēdere te faciā de lateribus aquilonis:⁊ educam te sup mōtes isrl. Et[i] pcutiā arcum tuū in manu sinistra tua:⁊ sagittas tuas de manu dextera tua deijciā. Sup montes isrl cades tu ⁊ omnia agmina tua ⁊ ppli q̃ sunt tecum. Feris[k] auibus

Replica.

In cap. xxxviij. de gog ⁊ magog dicē burgēs.sanis pcorditer postil.p̃ terq̃ q̃ restringit magog ad gentē descēdentē a iapheth: cuius pmogenitus dicit⁹ fuit magog.di. q̃ illa gens erit de principalib⁹ adherentib⁹ antixpo. Sz illa expositio burgēs. videtur xpianitati exprobrativa. Illā iapheth cuius sua ple occupauit europā i m oēs cōiter historiographos: in sola autem europa vt plurimū viget xpianism⁹:vt dicit idē burgēs.circa.vi. ca.zachariē.j.⁊ sic xpianism illā burgēs. expositionē esset futurus exercit⁹ ⁊ pncipalis antixpi q̃ō est xpianis decedens audire:ideo burgēs.cū quibusdā alijs debuit opinari q̃ perfidi iudei spāliter.x. tribuū translati p salmanasar ⁊ p alexandrū inclusi in mōtib⁹ caspios q̃ tpe antixpi soluent ⁊ antixpm recipient p mesia infideliter expectato:⁊ ei in ecclia q̃ est in europa potissimū pscutione adherebūt:q̃ō fortassis genti sue affectus burgēs voluit intelligere.

Capitulum.xxxix.

Et cōuocabo. Hic incipit capitulū in hebreo:in quo agit de destructione antixpi et sui exercit⁹:⁊ p̃mo circa hoc ponit antixpi deiectio:secō deiectā spoliatio:ibi. Hec est dies.tertio spoliati tumulatio:ibi.Et erit in die. Quarto concludūr intenta conclusio:ibi. Et ponam.Circa primum dicitur. a Et cōuocabo aduersus eū.i.antixpm ⁊ eius exercitū. b In cūctis mōtibus meis.i. in iudea que est mōtuosa. c Gladiū.ad interficiendū ipsum.

d Gladius vnuscuiusq; in fratrē suū.q: fulminato antixpo in monte oliueti ⁊ in magna pte exercitus sui:erit dissensio inter residuos:imponētes adinuicē q̃ incitauerūt eos ad sequendum antixpm: ⁊ sic inter eos erit bellū. e Et iūc iudicabo eū peste ⁊c.q: aliq̃ de eius exercitu morient pestilēta:aliq̃ gladio:⁊ aliq̃ tempestatib⁹ descēdentib⁹ de celo

f Et magnificabor ⁊ sanctificabor.i.magn⁹ ⁊ sanctus appebo in dedicatione mirabili supbi ⁊ exercit⁹ sui. Consequēter resumit modū eius venēdi cū dicit g Ecce ego su.te gog.q.d.nihil poteris facere nisi q̃tum tibi p̃mittā. h Pncipē capitis mesoch.exponit vt ō. Consequēter resumit detectio sua:cū dicit. i Et pcutiā arcum tuū in manu sinistra tua ⁊c.i.dejciā sagittatores tui exercitus: ita q̃ non poterūt tenere arcū in sinistra manu nec sagittas in dextera. k Fe

nis audibus ꝛc. p aliqꝫ tpus remanebūt cadauera saltē multorū insepulta. l Et ī mittā ignē in magog. qz magna ps exercit⁹ antixpi fulminabit. m Et in his qui habitāt in insulis cōfidēter. sub antixpi cōfidentia cōfidētes de eius potētia. n Et sciēt qz ego do. p expientiā vindicte mee. o Et no. sanctū me. notū fa. in me. ppli mei israel. i. ppli xpiani q̄ noīe israel noiant: vt sup dictū est.

p Et non pol. no. sanctū meū amplius. i. pollui p mittā per blasphemias antixpi: ꝛ sibi adbreuiatus. q Ecce venit ꝛ factū est. q. d. ita certū ē de futuro ac si iā transisset in ptertū. r Hec est dies. Hic pūr describit exercit⁹ antixpi spoliatio: cū dr. Hec ē dies sex destructiōis antixpi ꝛ exercitus sui.

s De qua locut⁹ sum. p. ppheras: vt dictū est ca. pce. t Et egredientur habi. de ciui. israel. ad colligendum spolia. Expositores aūt nri di cūt cōiter q̄ p habitatores de ciuitatib⁹ israel intelligunt ciues celestes in diuersis mānsionibus habitātes sm illud Io. xiiij. In domo pātis mei mānsiones multe sunt. i. diuersi gradus beatitudinis: q̄ cū xpo egredientur ad iudiciū: ꝛ cum eo iudicabūt ipios approbando eⁿ iudiciū: ꝛ maxime de antixpo ꝛ damnādis cū eo: de q̄b⁹ subditur v Et succen. ꝛ cōbu. arma clipeū ꝛc. i. antixpm ꝛ eius exercitum cōdēnabūt ad ignē eternū mō dicto: q̄ vocant hic arma: eo q̄ armis impugnauerūt fideles eos crudeliter occidēdo: qō erit cā damnationis ipsorū.

u Et succē. ea igni septē ān. i. eternaliter qō p septē ānos intelligitur eo q̄ vniuersitas tpis septenario numero designat. y Et nō portabunt ligna de regionib⁹. i. nō ꝑdēnabūt iustos fructū pietatis facientes sicut ligna regionū. z Neq; succē. de saltib⁹. i. nō ꝑdēnabūt eos q̄ habitant in saltu pnie. a Qui arma succēdent igni. i. condēnabūt ad ignē eternū impios tm modo ꝛ nō iustos. Sed b exposito videt magis mistica q̄ litralis: nō absq; piu dicto pōt aliter dici q̄ interfecto antixpo ꝛ eius exercitu egredient xpiani q̄ remanebūt viui ō locis vbi erāt abscōditi ad colligendū spolia ꝛ ea q̄ erunt apta ad incendium: vt clipeū hastē: ꝛ hmōi applicabūt igni: nō dr. Et succendent ꝛc. ꝛ aliq̄ eorū nō cōgregabūt qō sufficiet eis ad magnū ipo qō exprimit hic p septē ānos: ꝛ nō nō erit eis necesse alūde ligna colligere. Et deprēdabunt eos q̄bus ꝑde fuerāt. arma ꝛ spolia eorū colligēdo. Sed hoc dictū videt esse ꝑ illud qō dr cōiter a doctorib⁹: q̄ post mortē antixpi dabunt. xlv. dies ante iudiciū: vt decepti ab eo habeant locū penitēdi: ꝛ accipit de daniele. xij. vbi dr sic. Beat⁹ q̄ expectat ꝛ pueniet vsq; ad dies mille trecētos. xxxv. Iste ēn numerus excedit numerū ibi de supraposito de regno antixpi in. xlv. dieb⁹: ꝛ sic inter mortem antixpi ꝛ iudiciū spacū septē annorū nō erit. Ad qō dicendū q̄ is hoc dictū sit satis cōcētū nō est omino certū. qz nō determinat p scripturā vtrū illi dies sunt vsuales. s. cōtinentes tm vnā die ꝛ vnā nocte: vel annales: sicut dr. ē. iij. c. Dies p anno dedi tibi: ꝛ nō de illis. xlv. dieb⁹ post mortē antixpi nō habet certū vtrū sint. xlv. dies naturales: vl. xlv. anni: ꝛ dato q̄ esset determinatū de dieb⁹ vsualib⁹: non tm est determinatum vtrū statim post illos. xlv. dies imediate sequat iudiciū: imo videtur q̄ sit mtatus spacū tpis inter medū: p illud qō dicit matth. xxiiij. de aduētu xpi ad iudiciū. Sicut ēn erāt in diebus ante diluuiū comedētes ꝛ bibētes ꝛ nubētes nuptui tradētes vsq; ad eū diem quo intrauit noe in archā: ꝛ nō cognouerunt donec venit diluuiū ꝛ tulit oēs: ita erit ꝛ aduētus filij hominis. ꝛ illud referūt aliq̄ doctores nri ad xpus qō erit inter mortē antixpi ꝛ dies iudicij: tal aūt pax ꝛ securitas i qua cōuiuia ꝛ commūbia absq; timore exercent nō videtur esse tā pui tēporis sicut xlv. dierum sed maioris

b Et erit. b pūr agit de sepultura antixpi ꝛ suorum: ꝛ pmo ponitur ppositū: secūdo remouet dubium: vbi. Tū aūt. Circa pmū sciendum q̄ sicut p immediate pcedēs exponit a doctorib⁹ cōiter de sanctis q̄ cū xpo adiudicabūt ipios igni geh emcita eriā hec ps intelligit de sepultura coz in inferno eo modo loquendi q̄ dr Luc. xvi. Mortu⁹ ē diues ꝛ sepult⁹ est in inferno q̄ vocat hic vallis viatorū: qz lata est via q̄ ducit ad pditionem ꝛ multi ingrediūtur p eā. Mat. vij. Et dr hec sepultura fieri septē mēsibus: qz eternaliter erunt ibi sicut supra dictū est de septē ānis. Qō aūt ibi dicit ō esset⁹ remanētib⁹ sup terrā q̄ statuētiuxta illa titulū donec sepeliant p hoc intelligit q̄ si post mortē antixpi inueniant aliq̄ de secta sua obstinati ab alijs p excōicationē separabunt donec p mortes sepeliant cū alijs in inferno. Sed qz hec expositio sicut ꝛ patet videt multū mistica: nō pōt exponi de sepultura corpalis ppter antixpi ꝛ suorū bonorē: sed ad terre purgationē: vt dr in lra. Sic ergo exponit. b Et erit in die illa. s. notabili ppter deiectionē antixpi c Dabo gog. i. antixpo ꝛ eius exercitui d Locū. s. sepulture. e Nomiatū. i. famosum et tāta multitudine ibi sepulta. f Vallē viatorū. qz ibi erit strata publica. g Ad orientē maris. i. versus mare mortuū: qō est in parte orientali iudee. h Que obstupescere faciet pterentes. i. admirari et tali ꝛ tanta deiectiōe antixpi ꝛ suorū ibidē sepultorum. i Vt mūdēt terrā. a cadauerib⁹. k Septē mēsibus ēn xpus apponēt illi q̄ adhuc statuētur. l Et erit eis nomiata dies. i. celebris. m In qua glorificat⁹ sum. interficiendo antixpm ꝛ eius exercitū. dies ēn victorie solent haberi celebres. n Et viros iugiter cōstituēt. q̄ sint diligentes ad hoc opus pficiendū. o Cumq; viderint os hominis statuentur iuxta illud titulū. i. notabile signū vt de facili possit inuenirī: vt sic multa ossa sic inuēta simul: p signa de facili colligant ꝛ sepeliantur. p Pollinctores. i. cadauerū curatores. q Nomē aūt ciuitatis. i. loci vbi fiet sepultura. r Almona. i. ppsola sm ppriatē hebraica sm onis: ppter multitudinem ppli ibi sepulti. s Tu ergo. Hic remouet dubiū: qz hic actū est de se-

pulcura cadauerũ:ĩõ posset aliq̃s credere q̃ nõ fuissent ab anj/
bus ⁊ bestijs corrosa:qõ est ꝗ illud qõ dicũ est.ꝗ.breuĩ. Omnĩ
volanti ⁊ bestijs tre dedi te ad deuorandũ:ĩõ de ista deuorano
ne hic dr̃ plenr̃:cũ dr̃. Dic ossi volucri ⁊c. ⁊ Cõuenite ⁊c.
ad victimã meã quã immolo vobis.i.ad corrodendum cadauera

immolatorus a me
seperatu antixp̃i
antecq̃ essi sepeli
rentur cadauera
aues ⁊ bestie fue
rũt de eis satura
te. v Arietũ
agnorus ⁊c.i. ira
comederis p̃nci/
pũ carnes ⁊ bibe
ris sanguines:ac
si edẽt arietes ⁊
agni pingues oc
cisi. p Et sa/
tura.sup mẽ.meã
(sup locum a me
vobis parum

p Et ponã.Dic
ponit intẽta con
clusio: ad hoc essi
ciet antixp̃i ⁊ sui
cerar̃ deiectio
vt de⁹ glificet: ⁊
de eⁿ oppssione
pplꝰ xp̃ian⁹ libe
ret: ⁊ hoc est qõ
pi in psona dei.
Et ponã gloriam
meã in gẽtib⁹.qr
oes gentes rema
nẽtes videbũt in
hoc potentiã me
am gloriosam

5 Et sci.do.isrl.
i.pplꝰ xp̃ianus.

a Quia ego do.
de⁹ eorr.p spãles
ptectione. b Ꝑ die illa ⁊ deinceps.qr post mortem antixp̃i
nõ bebit tribulationẽ. c Et sci.gẽtes qm̃ in iniq.sua cap.sit
do.isrl.i.q̃ pplꝰ xp̃ian⁹ fuerit oppssus ab antixpo p suis iniq/
tatib⁹:qr sm q̃ dicit saluator aũ tpꝰ antixp̃i abũdabit iniqtas
refrigescet charitas multorũ in ecclia dei:a qua iniqtate pur/
gabit p tribulationẽ antixp̃i d Et absco.fa.meã ab eis ⁊c
tpe eiũ tribulationis antixp̃i videbit de⁹ abscõdere faciem suam
xp̃ianis dimittẽdo eos in acerbitate tribulationis:sicẽ bõ auerit
faciẽ sua ab illo quẽ nõ vult a misia releuare. Sꝫ qr tpꝰ illi⁹ p
secutionis erit breue:vt dr̃ Matb.xxiij.ĩõ subdit. e Mũc.i.
in breui. e Reducã capti.iacob.i.pplꝰ xp̃iani eum liberãdo
ab oppssione antixp̃i. f Et offu.sclũ.s.vindicte mee p̃ anti
xp̃m. g Pro noie sctõ meo.qõ ipse blasphemabit h Et
por.cõfu.sua.i.xp̃iani post mortẽ antixp̃i in seipsis erunt cõfusi
de peccis p̃terins:p̃ter q̃ traditi fuerũt plecutionib⁹ antixp̃i.
i Et redu.eos de pplis.i.de errorib⁹ pplorũ q̃b⁹ affensera̅t de
cepti ab antixpo ⁊ libi adherentib⁹:qr sicẽ dictũ est habit eis pe
nitẽdi tpꝰ. k Et cõgre.de ter.inimicorũ suorũ.ad vnionẽ
vere fidei ⁊ charitatis. l Et sci.qr ego dõs de⁹ eorr. p expe
tiemã vindicte mee in antixp̃i plecutione:ĩõ subdit. m Eo
q̃ trãslu.eos in na.subjciẽdo eos oppssioni ⁊ furiori antixp̃i:
⁊ suorr̃ q̃ erũt diuersarũ nationũ:vt dictũ est.ꝗ. ⁊ p expientiam
gie mee:ĩõ subdit. n Cõgrega.eos sup ter.suã.i.terra pro/
missionis q̃ est terra fidelium a q̃ timore antixp̃i aliq̃ erũt fugitiui ⁊
aliq̃ in captiuitatẽ ducti:q̃ eo mortuo ibi reuertent: vel sup ter/
rã.i.in ecclia militãte p gẽiam ⁊ triũphãte p gẽiam q̃ est terra vi/
uentũ. o Et nõ dereli.quẽq̃ ex eis.i.ex p̃destinatis.
p Et nõ absco.vltra fa.meã ab eis.qr in p̃sia videbit facie ad fa
ciem. q Eo q̃ effu.spũ meũ.i.plenitudinẽ gẽie in ecclia mili
tante ⁊ glorie in triũphante. Capitu.xl.

thaurorũq̃ ⁊ altilium ⁊ pinguium
oũm. Et comedetis adipẽ in satu
ritatẽ ⁊ bibetis sanguinẽ in ebrie-
tatem de victima quã ego immola-
ui vobis: ⁊ [v] saturabimi sup men-
sas meã de eq̃ ⁊ de cũrte fortis: ⁊ de
vniuersis viris bellatorib⁹ ait dõs
de⁹. Et [r] ponã gloriã meã in gẽti
bus ⁊ videbũt oẽs gentes iudicũ
meũ q̃ fecerũ: ⁊ manũ meã quã
posuerim sup eos: ⁊ [s] sciẽt dom⁹ is
rael: qr [a] ego dõs de⁹ eorũ a [b] die
illa ⁊ deinceps. Et [c] sciẽt gentes
qm̃ in iniqtate sua capta sit dom⁹
isrl: ⁊ q̃ dereliquerint me ⁊ [b] ab-
sconderim faciẽ meã ab eis: ⁊ tra-
diderim eos in man⁹ hostiũ ⁊ ce-
ciderint in gladio vniuersi. Iuxta
immũdiciã eorũ ⁊ scelus feci eis: et
abscõdi faciẽ meam ab illis Pro
pterea hec dicit dõs de⁹. Nũc [e] re
ducã [f] captiuitatẽ iacob ⁊ misere-
bor omis dom⁹ isrl. Et [h] assumã

zelũ p̃ [g] nomie sctõ meo: ⁊ [b] porta
bũt cõfusionẽ suã ⁊ oẽm p̃uaricatio-
nẽ quã p̃uaricati sũt in me: cũ
habitauerint in terra sua cõfiden-
ter neminẽ formidãtes: ⁊ [i] redute-
ro eos de pplis: ⁊ [k] ꝗgregauero de
terris inimicorũ suorr̃: ⁊ sanctifica
tus fuero in eis in oculis gentiũ plu
rimarũ Et [l] sciẽt q̃ ego dõs deus
eorũ: eo [m] q̃ trãstulerim eos in na
tiões ⁊ [n] ꝗgregauerim eos sup ter
rã suã: ⁊ [o] nõ dereliquerim quiq̃ꝫ
ex eis ibi. Et [p] nõ abscõdam vltra
faciẽ meã ab eis: ⁊ [q] q̃ effuderim
spiritũ meum super omnẽ domũ
israel ait dominus deus.

Capitulum.xl.

i [a] Vigesimo quinto ãno
trãsmigratiõis nr̃e in exordio ãni
decima [b] mẽsis [c] q̃tordecimo ãno:
postq̃ percussa ẽ ciuitas: i ipsa hac
die facta [d] est sup me man⁹ dõi: ⁊ [e]
adduxit me illuc in visionib⁹ dei.

M vicesimo. Hec est ꝑs vltima p̃ncipalis hui⁹ libri:in q̃ agit de
remuneratione bonorũ vsq̃ ad finẽ libri:hec tñ remuneratio fm
aliq̃s intelligit de bonis corpalib⁹ vel de bonis fortune:fm alios de
bonis gie:fm alios prim de bonis gie: ⁊ prim de bonis glie: p̃ut in
fine libri magis videbit dõo cõcedente. Sciendus igit q̃ in hac pte
vltima est aliq̃d in q̃ cõ
uenũt iudei ⁊ xp̃iani: vi
delꝭ q̃ illa q̃ dicunt hic
vsq̃ ad finẽ libri:fuerũt
oẽsa ezechieli i imagi
naria visione:cui⁹ tñ signi
ficationẽ intellexit: alit
ñ esset visio p̃phetica.
Et est ibi aliq̃d in q̃ dis
senriũt: videlꝭ in signifi
catõe hui⁹ vi siõis. Pri
mo igit exponẽt lra vsq̃
ad finẽ libri q̃rus ad
p̃mũ. Et q: ꝗ visio ima
ginaria ponit hic satis
obscure: ĩõ circa descri/
ptionẽ imaginarie visi/
onis ⁊ eⁿ expositiones
nõ solũ variant hebrei
⁊ latini: sed etiã hebrei
ab invicẽ: qr Ra.moy. ⁊
Ra.sa. ipsam varie de/
scribũt ⁊ exponũt. Si
milit latini: qr magr̃ Ri/
cardus de sctõ victore:
⁊ dñs Hugo cardinal⁹
de ordine p̃dicatorũ ⁊
frater Girard⁹ de pri/
mo ordinis fratrũ mio/
rum: circa dictam descri
ptionẽ ⁊ expositionem
multiplicter variantur
Nec est mirũ de dictis va
riationib⁹: qr descriptõ
hui⁹ edificij valde ob/
scure tradit i textu ⁊ et
iam trãslatio nr̃a in mul
tis discrepare vĩ ab hebraica veritate. Omia vero eorr̃ dicta repere
re: ⁊ vbi deficere vident improbare: cũ negociũ valde plurium ⁊ per
cõsequens legentib⁹ tediosũ: maxime quia in descriptione imagina
ria ⁊ eius expositione non consistit principaliter vtilitas prophetice
visionis: sed in intellectu eⁿ qõ p visionẽ imaginariã designat: sicẽ ꝑs
ex dictis in p̃ncipio hui⁹ libri: qr in descriptiõe imaginaria q̃tuor aia
lium ⁊ rotarũ nõ cõsistit p̃ncipaliter vtilitas visiõis illius: sꝫ in intellectu
eⁿ q̃ p rotas ⁊ aialia designat: qõ fuit reuolutio q̃tuor regnorũ: que
pplm isrl successiue afflixerũt: sicẽ ibidẽ plenr̃ fuit dictũ. Omissis igit
descriptionib⁹ p̃dictis: intẽdo ponere modũ vtilẽ: q̃ vĩ mihi magis cõ
ferr̃ lre ⁊ descriptõi Ra.sa. in plurib⁹ cõuenire: dicta etiã alicꝫ que a
veritate magis discrepare vident exponẽdo lram improbare. Sed in
hoc igit residua hui⁹ libri in duas ptes diuidit: qr p̃ p̃mittit quedam
breuis p̃fatio. secõ subdit visiõis imaginarie descriptio: ibi. Et men/
sus est. Prima in tres: qr p̃ ponit hui⁹ visiõis tpꝰ: secõ loc⁹: ibi. Et
adduxit me illuc. tertio fruct⁹: ibi. Ecce vir. Circa p̃mã ptẽ sciendũ q̃
trãsmigratio babylonis incepit p̃ptea a ioachim rege iuda q̃ dicꝰ ẽ
ie. hoias: ⁊ tũc trãsmigrauit ezechiel ⁊ mardochei: ⁊ post illã trãsmi
grationẽ regnauit sedechias. xi. ãnis: ⁊ in. xi. eⁿ ãno destructa fuit ci/
uitas ⁊ tẽplũ: vt hi. iiij. Reg. xxv. Et. xiij. ãno post destructiones vidit
ezechiel hãc visionẽ: vt hi hic in lra: ⁊ sic ꝑs q̃ a tp e trãsmigrationis
vsq̃ ad tpꝰ hui⁹ visiõis fluxerũt. xxiiij. ãni cõplen: ⁊ in p̃ncipio. xxv.
facta ẽ hec visio: ⁊ hoc ẽ q̃ dr̃. a In. xxv. ãno ⁊c. ⁊ ꝑs ex dictis lra
paucis excepꝭ q̃ sequũtur. b Decima.s.die. c Mensis p̃mi.
d Facta est su. me ma. dõi.i. virt⁹ eⁿ deuãs me ad visionẽ sequentũ
e Et addu. me. hic p̃ponit hui⁹ visiõis locⁿ q̃ est duplex. Vnⁿ subi/
ectiue q̃ tangit cũ dr̃. e Et adduxit me illuc in visionib⁹ dei. nõ
essi ezechiel fuit eductⁿ de babylone corpaliter: sed tñ in visiõe p̃phe
tica q̃ est i videre subiectiue: ⁊ ĩõ locus hui⁹ visiõis subiectiue fuit ba
bylonia in q̃ fuit ezechiel. Aliũ ẽ locⁿ obiectiue q̃ tangit cũ subdit.

f Adduxit me in ter.israel. quam imaginarie videbat ppheta.
g Et dimisit me su.mon. excelsum nimis. sic imaginarie videbat prophete. h Sup quē erat edi. q̃si ciuitas. ⁊ dī q̃si q; nō erat edificium realeiʒ sitūdo repētans. i Vergētis ad austrū. Dicūt autē expositores nr̃i cōiter q̃ noīe ciuitatis ⁊ edificij idē ĩportat: nā rem plū cui⁹ edificiū infra describit bʒ multas māsiones sicut ciuitas: ⁊ muri ei⁹ erāt cuʒ ppugnaculis ad modum ciuitatis mōs tū in quo erat edificiū tēpli aliquātulum erat demissus in ꝛpe australi magis q̃ aq̃lonari: ⁊ ideo dicit.

Adduxit[f] me in terra israel: ⁊[g] dimisit me sup[h] mōtem excelsum nimis: sup quē erat q̃si edificium ciuitatis vergentis[i] ad austrum: ⁊ introduxit me illuc. Et[k] ecce vir cui⁹[l] erat spēs: q̃si spēs eris: ⁊[m] funiculus linei in manu ei⁹: ⁊[n] calam⁹ mēsure in manu ei⁹. Stabat[o] aūt in porta: ⁊[p] locut⁹ est ad me idē vir. Si li hoīs: vide oculis tuis ⁊ auribus tuis audi: ⁊ pone cor tuum in omnia q̃ ego ostendā tibi: q; vt ostēdantur tibi adduct⁹ es huc. Annūcia omnia q̃ tu vides domui israel. Et ecce murus foris ĩ circuitu domus vndiq; ⁊[q] in manu viri calamus[r] mensure sex cubitorum: et[s] palmo. Et[t] mensus est latitudinem edificij calamo vno: altitudinem quoq; calamo vno.

f Ter. israel. ⁊ dī. ⁊ ꝛ. ⁊ ꝛ. ⁊ ꝛ

Sciendũ tamẽ ꝙ hec figura et alie sequẽtes nõ semp sunt p/
tracte pase in illa ꝓportione que dicit hic: qz hoc ẽ difficile fieri
ꝯ supponat sic esse: sic ad intelligendũ ꝓclusiões geometricas
prabunt alique figure que nõ semp sunt facte in illa ꝓportio/
ne que a doctore dicit: sed ab ipso ⁊ ab audiẽtibus sic facte sup
ponũtur. Item q̃ vult intelligere ea q̃ dicunt hic de edificio ezechielis: nõ negligat habere dictas figuras ⁊ inspicere. nã aliter
parũ aliq̃d in tali possit intelligere nisi cũ tedio ⁊ capitis sui fra
ctione. Prima pars diuidit in duas. qz ꝓmo describit ps ante/
rior totius edificij. secũdo posterior: ⁊ dicit ps anterior que inci
pit a latere orientali muri exterioris ⁊ ꝓtendit vsq; ad murũ oc
cidentales atrij interioris: traq; linea imaginarie ꝓtracta a fini/
bus illius muri versus aq̃lonẽ ⁊ versus austrũ diuidit partem
anteriorẽ a posteriore: qz posterior est versus occidentẽ. secũda
pars incipit in fine pñtis capli: ibi. Et introduxit me. Pria ad/
hoc diuidit in tres partes: qz ꝓmo describũt porte muri exterio
ris. secũdo porte medij: ibi. Et venit ad porta. tertio porte mu/
ri interioris: ibi. Et introduxit me in atriũ interius. Circa ꝓmus
sciendũ ꝙ in orientali parte muri exterioris in medio eius erat
quedã apertura decẽ cubitorũ latitudinis in qua erat porta: ⁊
similr in secũdo ⁊ tertio muro directe se respicientes. Quãtũ igi/
tur ad pmũ murũ dicit. Et mẽsus est latitudinẽ edificij calamo
vno altitudinẽ quoq; calamo vno. ⁊ fm hebreos edificiũ ꝑ vo
catur murus exterior cuius spissitudo dicit hic latitudo: ⁊ sicẽ
equalis altitudini. Sed hoc nõ videt cõueniente dictus: nam
intentio ꝓpbere est describere edificiũ decenter dispositum. nõ
est aũt decens dispositio muri cuius spissitudo est equalis alti/
tudini. ⁊ ideo melius vident dicere expositores alij dicentes ꝙ
nomẽ edificij hic intelligit quedã domũculũ sup portã edifica
ta cuius latitudo est vnius calami fm spissitudinẽ muri: ista ta
men mẽsura vnius calami accipiẽda est intra parietes domũcu
li: sicut infra dicet de thalamis ⁊ porticib⁹: ⁊ similter altitudo
Longitudo aũt eius fm latitudinẽ porte. scz decẽ cubitorũ: sznõ
fit hic mentio de ista longitudine: qz tres porte ꝑdicte se respici
entes ab omib⁹ ponũtur eiusdẽ latitudinis. porte aũt muri me
dij ⁊ interiores describunt infra decẽ cubitorũ latitudinis: ⁊ ꝑ
cõsequens ista. Item fm hebreos in muro exterior describitur
vna porta tantũ. s. in latere orientali: ⁊ tamen in muro medio ⁊
interiori ponũt duas portas. s. in latere aquilonari ⁊ similr in
australi: que vident ꝓ nihilo poni: nisi i muro exterior sint por
te correspondẽtes ad introeundũ: ꝓpter qõ alij vident melius
dicere dicentes ꝙ in latere muri exterioris aquilonari ⁊ austra
li sunt due porte cõsimiles porte orientali. Ad capiendũ vero facili
us que dicta sunt ⁊ dicẽda ponit hic talis figura.

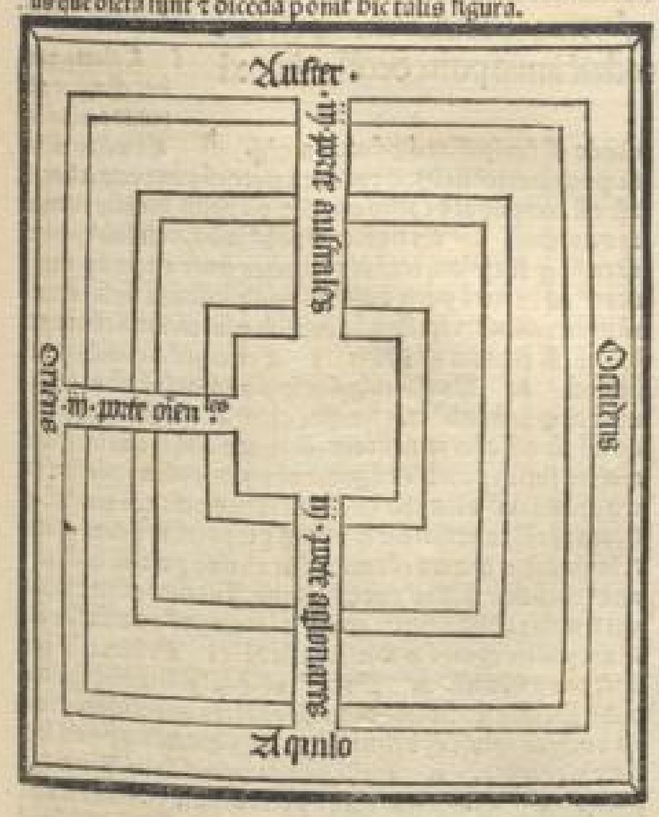

a Et venit ad portã. Hic cõsequẽter describunt porte muri medij: ⁊
diuidit in tres ptes: qz ꝓmo describit porta orientalis. secundo aqui
lonaris: ibi. Portam quoq; tertio australis: ibi. Et duxit me. Prima
adhuc in duas: qz ꝓmo describit orientalis porta. secũdo quedam ex
tra illam portã existẽtia: ibi. Et eduxit me ad atriũ. Ad intellectum ꝓ
me partis cõsiderandũ ꝙ hec porta describit habere vestibulũ: porti
cum: frontes: thalamos: ⁊ gradus. Gradus aũt sunt ꝓpter declinita
tem montis: ⁊ ideo a loco vulgi erat ascẽsus ad portam istã ꝑ septem
gradus. Vestibulũ aũt est quoddã spaciũ ante aperturã muri medij
q̃nq; cubitorũ in latum. s. ab oriente in occidẽtem: ⁊. xxv. in longũ ab
aquilone in austrũ. Porticus aũt est edificium stũ sup aperturã mu/
ri medij: ⁊ ex parte interiori ipsius muri transiens vltra murũ medius
ꝑ octo cubitos intra atriũ exterius: ⁊ a terra vsq; ad summitatẽ bui⁹
porticus sunt cubit. l. ⁊ iuxta postes ostij sunt due turres: quarũ alti/
tudo describit sera gũta cubitorũ: sicut in portis castrorum ⁊ notabi
lium edificiorum fiũt due turres vna ex vna parte ostij: altera ex alte
ra: ⁊ vocant frontes qz sunt ad decorẽ porte ⁊ ad eius defensionẽ: si
cut fortalicia in extremitatib⁹ terrarũ dicunt frontarie ⁊ in summitati
bus istarum turriũ erãt pomelli: ⁊ sup pomellos rami palmarũ eclati
sicut cõmuniter videm⁹ in pomellis turriũ ꝙ habent desuper folia ce
lata vel ramos arborũ: et ite tres erant edificate in spissitudine muri:
tamẽ excedebãt illam spissitudinẽ aliquãtulũ ex vtraq; parte. Iuxta
turres istas describunt sex thalami ꝓ portarijs: tres iuxta vnã: ⁊ tres
iuxta aliã: qui in hebreo vocant appendicia: qz describunt adheren/
tes muro medio ab exteriori tamẽ parte eius: ⁊ ostia thalamorum de
scribunt ad vestibulũ porte: ita ꝙ ostia thalamorũ ex vna pte sunt di
recte cõtra ostia thalamorũ existentiũ in alia pte per modũ hic figura
tum: put pẽt in plano figurari. scz fm situ fundamentorũ: ⁊ ante tha
lamos ex vtraq; parte ostij describit quoddã sedile latitudinis vni
us cubiti: qõ in textu vocat margo. Ite sciendũ ꝙ porta hic accipitur
duplicitr. Vno modo large ꝓ apertura ostij edificiorum in lateribus
porte ⁊ desup existentiũ: sicut dicimus cõiter ꝙ porta ciuitatis est be
ne turrita ⁊ desup bene edificata. alio modo stricte pro ipso ostio: sicut
dicimus ꝙ porta ciuitatis est clausa: quãdo ostiũ est clausum: ⁊ aper
ta quãdo est aptum. Item sciendũ ꝙ licz vestibulũ ꝓpriesit ante por
tam muri ⁊ porticus post: tamẽ vtraq; spaciũ sez anterius ⁊ posteri⁹
aliquãdo vestibulũ aliquãdo porticus nomiat. Item iste tres porte
sunt oino similes: ⁊ ideo qõ in descriptione vnius omittit ⁊ in descri
ptione alterius exꝑimitur intelligendũ est esse in omibus. Et idem di/
cendus de tribus portis tertij muri: exceptis illis in q̃bus differunt a
portis muri medij que inferius exprimunt. Hoc aũt dico ꝓpter vesti/
bulum quinq; cubitorũ latitudinis: qõ solum exprimit in descriptiõe
porte australis tertij muri: qõ similter intelligendũ est esse in alijs. ad
magis intelligendũ que dicta sunt ⁊ dicenda posui hic duas figuras
quarũ ꝓma representat situm porte: porticus: ⁊ vestibuli: frontum: ⁊
thalamorũ fm lineas fundamẽtales. tamẽ intelligendũ ꝙ fundamẽ
ta frontiũ nõ incipiũt a terra ne impediant spaciũ inter thalamos
sed quasi ꝑ centũ cubitos in latitudine muri: ꝓut exprimit in figu/
ra secũda. Secũda vero figura representat altitudinẽ porte: porticꝰ
⁊ frontiũ fm spacium a porta orientali: thalami vero nõ possunt sicẽ
uenienter figurari fm latitudinẽ suam ꝓpter murũ secũdum cui iungũ
tur: sed de facili possunt imaginari tanq; eleuati sup sua fundamẽta
iuxta frontes: q̃ta tñ sit eleuatio nõ habet ex textu.

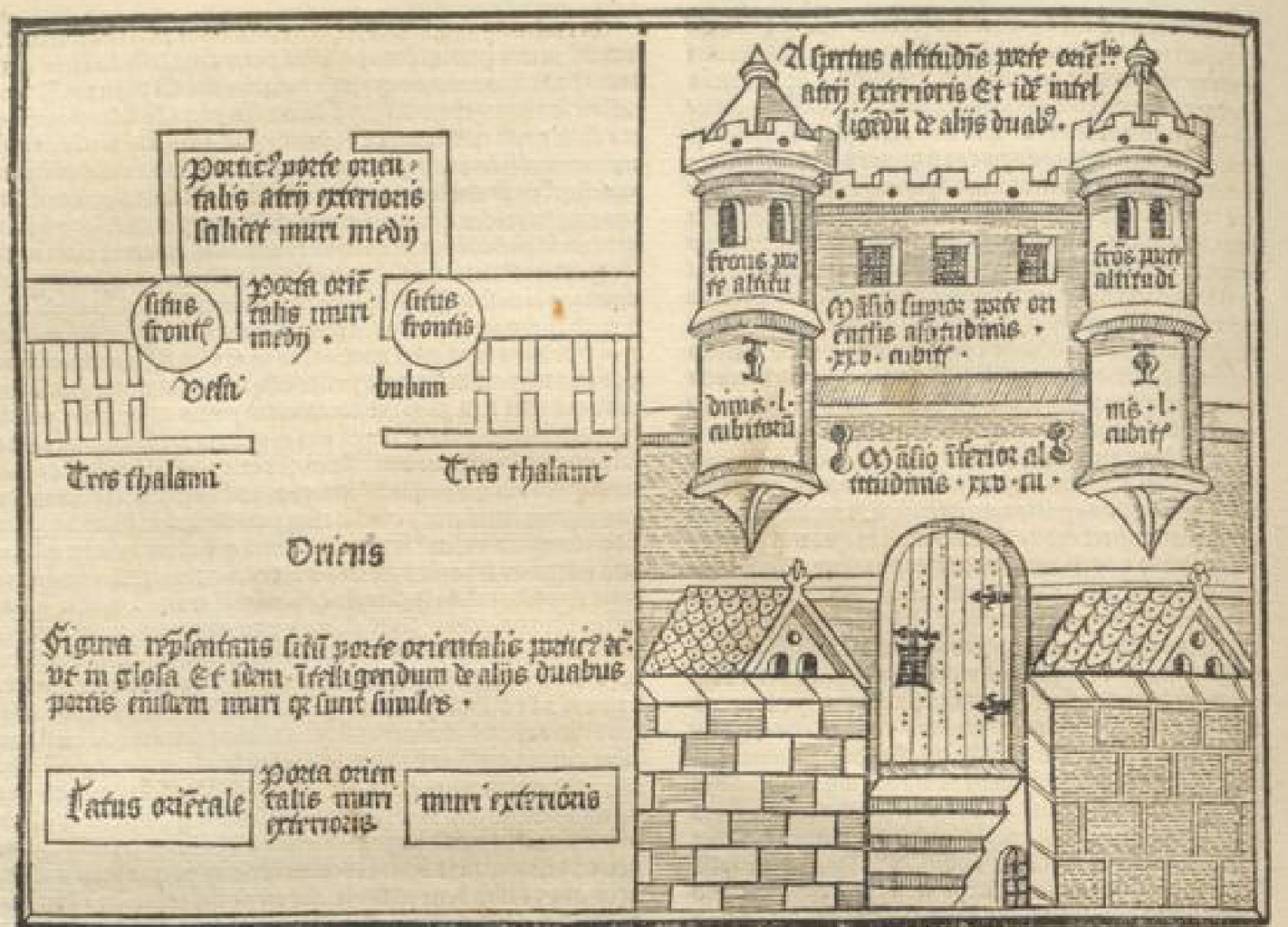

Ubi pmissis reuertamur ad expōnes lre.

a Et venit ad por. q̄ respi. viā orientalē. hec est porta scōi muri ad quā venit de porta orientali pmi muri siue exterioris

b Et ascē. p gra. eius. ꝛc. et b̄ p3 q̄ gradus isti erāt extra portā in loco vulgi: qz pus ascēdit gradus dictos: ꝛ postea occurrit sibi limē porte mēsurandū. si aūt ēānt isti gdus intra portā: vt dicit magr Ricardus de scō victore: vel in spissitudine muri porte: vt dicūt aliq; ppb eta dixisset: mēsus est limē porte ꝛ ascēdit p gradus eius: qz limē pri occurrissz mēsurāti q̄ gdus ascēsus. c Et men. est limē por. ꝛc. fm muri medij spissitudinē: ñ in bcb. sic bz. Et mēsus ē postē porte. ꝛ dz postis ostij pars muri ascēdēs sursuz fm latitudinē ostij ex vna pte: eius latitudo ē fm spissitudinē muri sic ꝛ limis. d Idest limē vnū. hic vi lra corupta p scriptores ponētes. i. p ꝛ. nā in bcb. sic bz. Et posti vnū. nā ostium qd dz hic porta bz duos postes. s. dexterū ꝛ sinistrū eqlis mēsure: ꝛ similr duplex limē. s. inferi ꝛ supius: ꝛ eusdē mēsure: ppter qd nō variat mēsura si dicat limē fm trāslationē nr̄am vl postem fm bebreos e Et thala. i. quēlibz. vi. thalamos: qz frequēter accipit b singlare p plurali f Uno cala. in lon. ꝛ vno cala. in latū. istud spacū q̄dratū intelligēdū est intra pietes thalamos: ita q̄ muri dauderes ꝛ diuidēres thalamos sūt ei mēsurā istā: nō subdit g Et inter thala. v. cubi. dicūt hic cōiter expositores q̄ ēlibz muros diuidentū inter thalamos bēbat. v. cubitos in spissitudine: cui mēsura b ponit: nā spissitudo muri diuidit inter thalamū ꝛ thalamū: sz nō est verisile q̄ spissitudo muri diuidētis eēt tāta: cū spacū cuiuslibet thalami sit tm sex cubitorū in q̄drū: vt dictū est. ꝛ iō melius vi q̄ p hoc qd dz hic. Et int thalamos. v. cubitos. intelligunt duo muri diuidentes tres thalamos ex vna pte: ꝛ spissitudo cuiuslibet sit duo cubitorū ꝛ dimidij: ꝛ idē intelligendū est in. iiij. thalamis ex pte altera. h Et limē. sic dz in bcb. et q̄ p3 q̄ sup nō mēsurant duo limia: nā sic in eadē porta eēnt tria limia: qd est falsuz sz mensurant ibi duo postes: vt dictū est: b aūt limina: ꝛ accipit b singulare p plāliā mēsurato vno limie bz mēsura alterius: qz sūt eusdē mēsure vt pdictum est.

Et venit ad portā: que respiciebat viā orientalē ꝛ ascēdit p gradus eius. Et mēsus est limē porte calamo vno latitudinē: idest limē vnū calamo vno in latitudine ꝛ thalamū vno calamo in lōgitudine ꝛ vno calamo in latū: ꝛ inter thalamos quinq; cubitos: ꝛ limē porte iuxta vestibulum porte intrinsecus calamo vno. Et mēsus est vestibulum porte octo cubitorū ꝛ frontē eius duobus cubitis. Vestibulū aūt porte erat intrinsecus Porro thalami porte ad viā orientalē tres hinc ꝛ tres inde mēsura vna triū: ꝛ mēsura vna frontū ex vtraq; pte. Et mēsus est latitudinē limis porte decē cubitorū

i Juxta vestibu por. intrin. in bebreo babet. Juxta porticus porte intrinsecus. qz porticus ē intra portā in atrio exterio ri: vestibulus aūt extra in loco vulgi: vr. s. dictū est,

i Calamo vno. hec est mēsura limitis: cuius latitudo est fm spissitudinē muri medij.

k Et mēsus est vestibulū porte. hebre sic bz. Et mēsus ē porticū porte octo cubitorū. tm essi occupabat de atrio exterior vl̄ portā. pcedēte ab oriēte in occidentē l Et fron. eius duob cubit. de frōtib porte dicitur. sa. q̄ sūt pilarij rotūdi ad dexterās muro medio a pte atrij: vnus ad dexterā porte ꝛ alius ad sinistrā: deinde sursuz vltra rotū porte edificatū: ꝛ spissitudo cuiuslibet sui diametri est duorū cubitorū. sic exponit qd dz hic l Et fron. eius. i. quālibz duarū frontū. m Duob cubi. s. in spissitudine: sz b nō vi q̄. nā infra dz q̄ in frōtib erāt fenestre obliq ad dandū lumē interius qd nō eēt nisi esset intra frōtes cōcauitas aliq in qua salēt fieri ascēsus sursuz p cochleā q̄ galice dz viz: hoc aūt nō pōt fieri intra circulū cui diameter est duorū cubitorū tm: ꝛ iō medi dz q̄ frōtes iste sūt due turrelle ex vtraq; pte porte: vt pdictū est tante latitudinis q̄ intra cōcauitatē sit ascēsus p modū cochlee: ꝛ mur circūdās spissus duob cubitis. Ita ralib aūt turrellis sūt fenestre obliq. i. stricte exteriūs ꝛ late interius ad diffusionē luminis: ꝛ gallice vocant archieres: ꝛ sic dz l Et fron. eius. i. quālibz duarū frontū. m Duob cubit. in spissitudine muri nō dicto. Deistis ño frōtib dicūt expositores carbolici irōnabiliter ꝛ magis cōfuse q̄z bebrei qd ppter plurātē repetere ꝛ ipsos bare hic omitto. n Uestib. au. por. bebre sic bz. Porro aūt porte. o Erat intrin. i. intra portā in atrio exterior: vt s. dictū est p Porro tha. por. bebre bz. Ppēdicta ad viā oriētalē. in illa essi pte mēsurabat vt pdictū ē q Tres hinc ꝛ tres inde. s. tres ex vna pte porte: ꝛ tres ex altera. r Mēsu. vna triū. qz q̄libet est sex cubitorū s Et mē. vna frontū. qz mur

rtiusl ibet ē spissitudinis duorū cubitorū. r Et vtraq; pte. s Ostij porte v Et mē. est lati. limio porte. Supra mēsura ta ē spissitudo limis q̄ ē pcedēdo ab oriēte in occidētes. hic aūt mēsurat latitudo ei⁹ q̄ est ab aq̄lone i austrū: cū dī p Decē cubi. r tāta est apertura ostij inter duos postes. y Et longi-

t Juxta vestibu por. intrin. in be/ breo babet. Jux ta porticus porte intrinsec⁹. qr por ticus ē intra pos tā in atrio exterio ri: vestibulus aūt extra in loco vul/ gi: vt. ā. dictū est.

i Calamo vna. hec est mēsura li/ minis: cuius lat

k Et mēsus est vo/ ū porte octo cubitorū. porta pcedēte ab oriēte bij. de frōtib⁹ porte or uro medio a pte extio eleuati sursus vlnato ui diametri est duoq; ca n. ei⁹. i. quālibꝫ duarū dine: sꝫ b nō vi: vel. nā d dandū lumē inter aliq̄ in qua salte fieret oc aūt nō pōt fieri in/ oz tēs: r iō medi⁹ ei q̄ orte: vt pdictū est tan/ tus p modū cochlee: r u talib⁹ aūt turrellis fi uteri⁹ ad diffusionē lu l Et fron. ei⁹. i. quā u spissitudinem muri mō es carbolici irrōnabili litatē reperere r ipso bre⁹ sic bꝫ. Porto⁹ ic arrio exterior: vt ā. di Ppēdicta ad viā oriē q Tres hinc r tres era. r Mēsu. vna ē. vna fronriū. qr mur⁹

r Et vtraq; pte. s Ostij porte v Et mē. est lati. limio porte. Supra mēsura ta ē spissitudo limis q̄ ē pcedēdo ab oriēte in occidētes. hic aūt mēsurat latitudo ei⁹ q̄ est ab aq̄lone i austrū: cū dī p Decē cubi. r tāta est apertura ostij inter duos postes. y Et longi-

tudinem ostij porte q̄ vocat hic lōgitudo: eo q̄ ē maior dimēsio eius.

z Et decem cubi. r tāta est alti/ tudo postiū ostij. a Et margi. aut terba. cubi. vni⁹. i. sedile p porta/ rus b Et cubi. vni⁹ finis vtri/ q;. nam illud se/ dile nō est aū ostium thalamorū: qr impediret ingres sus: sed ex vtraq; pte ostij pcedēs vsq; ad finē muri c Thalami aūt r̄. hoc ps ex dicti d Et mē. est por tā r̄. xxv. cubito rū. Zm̄ est cm̄ spa cium a tecto tha/ lami p̄mi exitus ex vna pte porte: vsq; ad tectū tha lami p̄mi exitus ex altera pte porte: ita q̄ apertura

tudinem porte tredecim[s] cubitorū r̄ⁿ margines aū thalamos cubiti vni⁹ r̄ᵇ cubiti⁹ vn⁹ finis vtri q;. Thalami[c] aūt ser cubitorum erāt hinc r inde Et[d] mēsus ē porta a tecto thalami vsq; ad tectum eius: latitudinē viginti q̄nq; cubitorū: ostiū[b] porta ostium. Et[e] fecit frōtes p[f]. lx. cubitos r̄[g] ad frontes atriū[h] porte vndiq; p circuitū: r̄[i] ante faciē porte: q̄[k] p̄tingebat vsq; ad faciē vestibuli porte interioris q̄nq̄ginta cubitos r̄[l] fenestras obliq̄s in thalamis r̄[m] in frontib⁹ eorū: que[n] erāt[o] intra portā vndiq; p circuitū. Sili[p] aūt erāt r in vestibulis fenestre p gyrū intrinsec⁹. r̄[q] aū frontes pictura palmarū celata. Et[r] eduxit me ad atriū exterius: r̄[s] ecce gazophilacia r̄[t]

pauimētū stratū lapide in atrio p circuitū. Triginta[u] gazophilacia in circuitu pauimēti: r̄[x] pauimētū in frōte portarū fm[b] longitudinē portarū erat[c] infer⁹. Et[d] mēsus est latitudinē a facie porte inferioris vsq;[e] ad frōtes atrij[f] interioris extrinsec⁹[g]: centū cubitos ad[h] oriente r̄[i] ad aqlonē. Porta[k] vero q̄ respiciebat viā aglonis atrij exterioris mēsus ē: tā in lōgitudine q̄ in latitudine: r thalamos ei⁹ tres hinc r tres inde: r frōtes ei⁹ r vestibulū ei⁹ fm mēsurā porte prioris: q̄nq̄ginta[l] cubitorū longitudines ei⁹ r̄[m] latitudinē. xxv. cubitorū. Fenestre aūt ei⁹ r vestibulū r sculpture fm mensurā porte: q̄ respiciebat ad orientē: r̄[n] septē graduū erat ascēsus ei⁹. Et vestibu-

ruor ex vna pte porte atrij exterioris: r q̄r[uo] ex alia pte eiusdē porte q̄ cū ipsa occupāt centū cubitos: duo ñ residua gazophilacia ponūtur iuxta thalamos porte orientalis atrij interioris: vnus ex vna pte r alterū ex altera: q̄ cū ipsa r ei⁹ thalamis occupār. c. cubitos p modus infer⁹ figurarū. Et ad maiorē distinctionē a thalamis gazophilacia fūt rubei coloris. Sciendū etiā q̄ in angulis circa pauimētum nō ponunt aliq̄ gazophilacia: qr nō possent hic ostia sup pauimētum: qd tñ dz esse. a Et pauī. in frō. portar. in beb. bī. Ad lat⁹ portarū. r ponit singulare p plurali. s. lat⁹ p latera. b Scōm lōgi. por. i. i recta distātia earū ab oriēte in occidētes. q. d. nō solū est pauimentū ad latera portarū: declinādo ad austrū r aq̄lonē: sꝫ etiā inter duas portas recte pcedēdo ab oriēte in occidētes. c Erat infer⁹. b addit ad ostendendū q̄ nō loquit de pauimēto alicui⁹ supioris māsiōis vel solarij. r q̄tta fit dimēsio pauimēti inter duas portas pdictas oñdit: cū subdit. d Et mē. est latitu. a fa. por. inferioris. i. porte atrij exterioris

e Vsq; ad frontē r̄. in beb. bī. Vsq; ad faciē. f Atrij interioris. i. porte atrij interioris. dicunt aūt hic facies portarū pictes ipsarum ex opposito semutuo respiciētes. g Extrinsec⁹ centū cubitos. p qd̄ ondit q̄ q̄ntas portarū nō includit in istis. c. cubitis: sꝫ excludit. i

b Ad orientē. i. pcedēdo ab oriente in occidētes fūt. c. cubiti inter duas portas. i Et aq̄lonē. i. pcedēdo ab aq̄lone in austrū: fūt sili/ter centū cubiti: r dī. A facie porte inferioris vsq; ad faciē r̄. ad designādū q̄ in latenb⁹ portarū maior est dimēsio pauimēti ab oriēte in occidentes q̄ inter duas portas. s. q̄tū porta atrij interioris plus intrat atriū exterī⁹ q̄ ei⁹ thalami qd̄ est p. vij. cubitos vel circiter. k Porta q̄z Hic p̄ūr describit porta aq̄lonaris q̄ filius est oīno porte orientalis: ppē qd̄ ex dictis in descriptiō eiusdē ps hec lra vsq; ibi. l Quinq̄ginta cubi. longi. ei⁹. i. altitudinē q̄ dī hic lōgitudo: eo q̄ est maior dimēsio: a pede eiusdē porte vsq; ad sūmitatē edificij sup ipm fūt. l. cubiti sicut dicti ē de porta orientali. m Et latitu. xxv. cubitorū. q̄ hic accipit a tecto thalami ex vna pte vsq; ad tectū thalami ex alia: qd̄ spacū ē. xxv. cubitorū. tantū etiā spacū occupabat porta cū frōtib⁹ suis ab oriente in occidentē. n Septē graduū ascēsus ei⁹. r idē numer⁹ graduū intelligēdus est in porta orientali prius descripta: de q̄bus loquit ibi scriptura: sed nō exp̄timit ibi numerus.

Et iiij

Hic describunt aliq̄ q̄ sunt vltra portā secūdi murī cum dī. Et eduxit me ad atrium exterī⁹. qd̄ est inter murū mediū r terciū. s Et ecce gazophilacia. hebre⁹ bꝫ. Cameras. t Et pauī. stratū lapide. est cm̄ quedam platea sub diuo pauimētata. v Triginta gazophilacia in cir. pauī. excepto tñ spacio a porticu porte atrij exterioris occupato: r sili⁹ spacio occupato a porticu r vestibulo r thalamis porte atrij interioris: q̄ oia fūt situata i atrio exteriori: vt videbit. j. De lōgitudine ñ or latitudine istorū gazophilaciorū nihil dī in textu: nec de eorū eqlitate: sꝫ de eorū situ dī q̄ fūt in circuitu pauimēti: nō tñ accipit circuit⁹ p toto eius ābitu: vt pdictū est: r sicut frequēter accipit circuit⁹ in descriptiōe buius edificij: vt. j. videbitur. Debēt igit gazophilacia situari circa pauimētum orientale decentiori modo q̄ pōt fieri: salvis tñ debitis situationib⁹ aliorū q̄ in textu exp̄mūtur: q̄ videt mihi tal ēē. s. q̄ ad latus aq̄lonare pauimēti ponant decē que occupār. c. cubitos vnū iuxta aliud: r ad latus australe sili⁹ ponāt decē q̄ occupant. c. cubitos vnū iuxta aliū. Ad lat⁹ aūt orientale octo: q̄

t Juxta vestibu por. intrin. in be/ breo babet. Jux ta porticus porte intrinsec⁹. qr por ticus ē intra pos tā in atrio exterio ri: vestibulus aūt extra in loco vul/ gi: vt. ā. dictū est.

i Calamo vna. hec est mēsura li/ minis: cuius lat

k Et mēsus est vo/ ū porte octo cubitorū. porta pcedēte ab oriēte bij. de frōtib⁹ porte or uro medio a pte extio eleuati sursus vlnato ui diametri est duoq; ca n. ei⁹. i. quālibꝫ duarū dine: sꝫ b nō vi: vel. nā d dandū lumē inter aliq̄ in qua salte fieret oc aūt nō pōt fieri in/ oz tēs: r iō medi⁹ ei q̄ orte: vt pdictū est tan/ tus p modū cochlee: r u talib⁹ aūt turrellis fi uteri⁹ ad diffusionē lu l Et fron. ei⁹. i. quā u spissitudinem muri mō es carbolici irrōnabili litatē reperere r ipso bre⁹ sic bꝫ. Porto⁹ ic arrio exterior: vt ā. di Ppēdicta ad viā oriē q Tres hinc r tres era. r Mēsu. vna ē. vna fronriū. qr mur⁹

o Et por. atrij interio. ꝛc. hec lra apud hebreos vocat decurtata. Lin digēs suppletione: sic est in multis locis sacre scripture: ꝛ est sensus.
o Et porta. s. aqlonaris. p Atrij interioris. i. p quā intrat atriū interi⁹. q Cōtra portā aqlonis. i. ꝯ portā aqlonarē atrij exterioꝝ
r Et orientalē. i. sil'r in pte orientali porta atrij interioris ē ꝯ portā orientalē atrij interioris. iste eārū porte fm lineā rectā sunt oppositē in pte orientali ꝛ aqlonari ꝛ australi sicē dictū fuit in principio hui⁹ edificij.
o Et mē. est a por. vsqꝫ ad portā. c. cubitos. hē mēsura pauimēti ab aqlone in austrū inter duas portas. in lateribus aūt istarū portarū ē maior dimēsio pauimēti ab aqlone in austrū q̄ i lateribꝰ portarū orientaliū eo q̄ circa istud pauimētū non ponūtur aliq̄ gazophilacia: vt dī. j. mēsura aūt hui⁹ pauimēti ab oriēte in occidēte habet: q̄ supponit ē. c. cubitorū sic est dimēsio pauimēti orientalis ab aqlone in austrū.
t Et edu. me ad viā australē. Hic p̄ius describitur porta australis atrij exterioris q̄ sicut ē alijs duabꝰ p̄dictis ppē qd̄ ex dictis patꝫ lra paucē exceptis. v Et vesti. eius. i. porticū: sic eārū est in hebreo. x Et vesti. i. porticꝰ in plurali: qd̄ dī eo q̄ tota porticus habet duas mānsiōes. s. superiorē ꝛ inferiorē: vt dictū est. ē. ō porticu porte orientalis. y Et vesti. ante fo. eiꝰ. hic accipit ppte vestibulū p spacio vacuo qd̄ est inter portā inter thalamos ex vna pte ꝛ thalamos ex altera: vt dictū est. ē. z In fron. eiꝰ. i. in ptte q̄ frontē eiꝰ: q̄ supptte q̄ est clara silitudo palme: vt p̄dictū est. a Et por. atrij interioris in via australi. i. porta atrij interioris australis est directe opposita porte australi atrij exterioris. b Et mē. est a porta. ꝛc. hec ē mēsura pauimēti australis ab austro in aqlonē. c Et introi. me. Post q̄ descripte sūt porte muri medij cingētis atriū interius ꝛ diuidit i tres ptes fm tres portas: ptes patebūt ppsequēdo. Circa p mū dī. c Et introi. me. s. angelꝰ mēsurās edificiū. d In atriū inte. ad por. australē. mēsurādo eārū portas atrij exterioris: vltio mēsurauerat portā australē: vt pꝫ in pte immediate p̄cedēti: iō mēsurando portas atrij interioris incipit a porta australi q̄ directe respicit portā australē atrij exterioris: vt. ē. dictū est. e Et mē. est por. iuxta mēsu. superiores. nā porte atrij interioris sūt oīno sil'es atrij exterioris portē. excepte aliqbꝫ q̄. j. exp̄mūt
f Zba. eiꝰ. thalamos. g Et frō. eiꝰ. i. frōtes. h Et ve. eiꝰ. i. porticū. i Quin. cu. lōgi. i. altitudinis q̄ dī b lōgitudo: eo q̄ est maior dimensio. tot eārū cubiti fūt a pede porte vsqꝫ ad sūmitatē porticꝰ sue: vt. ē. dictū est de alijs portis. k Et lati. xxv. cubi. ꝛ accipit hic latitudo a termio frōtis porte a pte orientali vsqꝫ ad terminū frōtis porte a pte occidētali. l Et vesti. hic accipit ppte vestibulum p spacio vacuo qd̄ est inter portā cuiꝰ lōgitudo est. xxv. cubitorū accipiēdo lōgitudinē ab ostio thalami ex vna pte vsqꝫ ad ostiū thalami ex pte opposita qd̄ est. xxv. cubitorū: eo q̄ ostia thalamorū nō hūt margines siue sedilia āt se occupāta duos cubitos hinc ꝛ inde: ꝛ iō q̄lis est distātia inter ostia sicē inter recta q̄ supdicta est. xxv. cubitorū: ꝛ accipit hec lōgitudo ab oriēte in occidēte. a Et vesti. eiꝰ. i. porticꝰ. b Ad atriū exteriꝰ. i. in atrio exteriori: ꝛ hō est vnū in q̄ differūt porte atrij interioris q̄ nō sūt in atrio interiori sicē porte atrij exterioris sūt in atrio exteriori: vt p̄dictū est. c Et pal. eiꝰ in frō. i. in frōtibꝰ modo supradicto.
d Et octo gdus erāt qbꝰ ascēde. p eā. hoc est scōm in q̄ differūt porte atrij interioris a portis atrij exterioris: nā iste hūt octo gdus: ille vero septē mū vt p̄dictū est. sūt eārū edificia ista in pēdulo mōtis: ꝛ iō de loco inferiori ad superiorē descendit ascēsus p gdus. e Et introi. me. Hec est

lū ante eas: ꝛ ° porta atrij interioris cōtra portā aqlonis ꝛ orientalēs. Et mēsus est a porta vsqꝫ ad portā cētū cubitos Et edūxit me ad viā australēs: ꝛ ecce porta q̄ respiciebat ad austrū. Et mēsus est frontē eius: ꝛ vestibulus eiꝰ iuxta mensuras superiores: ꝛ fenestras eiꝰ: ꝛ vestibula in circuitu sicut fenestras ceteras qnq̄ginta cubitorū lōgitudine ꝛ latitudine viginti qnq̄ cubitorū ꝛ in gradibꝰ septem ascēdebat ad eā. Et vestibulus eius fores eiꝰ: ꝛ celate palme erant: vna hinc ꝛ altera inde in frōte eiꝰ ꝛ porta atrij interioris in via australi. Et mēsus est a porta vsqꝫ ad portā in via australi centum cubitos. Et introduxit me in atriū interiꝰ ad portā australē: ꝛ mēsus est portā iuxta mēsuras superiores thalamus eius: ꝛ frōtes eiꝰ ꝛ vestibulū eiꝰ hisdē mensuris: ꝛ fenestras eiꝰ ꝛ vestibulū eiꝰ in circuitū qnq̄ginta cubitos lōgitudinis: ꝛ latitudinis. xxv. cubitos: ꝛ vestibulū p gyrū longitudine. xxv. cubitorū ꝛ latitudine. v. cubitorum Et vestibulū eiꝰ ad atriū exterius: ꝛ palmas eiꝰ in frōte ꝛ octo gradꝰ erāt gbꝰ ascēdebat p eam. Et introduxit me in atriū interiꝰ p viā orientalē: ꝛ mēsus est portas fm mēsuras superiores thalamus eiꝰ ꝛ frontē eiꝰ: ꝛ vestibulū eiꝰ: sicut supra: ꝛ fenestras eius: ꝛ vestibula in circuitu lōgitudine. l. cubitorū ꝛ latitudine. xxv. cubitorū: ꝛ vestibulū eiꝰ idest atrij exterioris ꝛ palme celate in frōte eiꝰ hinc ꝛ inde: ꝛ in octo gradibꝰ ascēsus eiꝰ Et introduxit me ad portā q̄re-

cūda pte in q̄ describit porta orientalis atrij interioris: ꝛ pꝫ lra ex dicij in descriptōe portarū p̄cedentiū vsqꝫ ibi. f Et vestib. eiꝰ. i. atrij exterioris. in hebr. hi. Et porticꝰ eius ad atriū exteriꝰ s. vergēs. q: ponit in atrio exteriori: sicē dictū est de porta australi in pte immediate p̄cedēti: ꝛ iō lra vi esse corrupta p scriptores: nā i porta australi iaꝫ descripta ꝛ aqlonari immediate post describēda nō ponit. Et vesti. eiꝰ. i. atrij exterioꝝ ꝯ sic. ꝛ vestibulū eiꝰ ad atriū exterius: vt patꝫ ex textu: ꝛ accipit hic vestibulus p porticu pōt tū lra nra sic expōi: ly a liquātulū e porte
f Et vesti. eius. i. porticus porte orientalis.
g Idest atrij exterioris. q. d. cuiꝰ sic est in pte atrij exterioris. cetera patent ex dicij in descriptōe aliaꝝ portarū. h Et introi. me. Hec est tertia pꝫ in q̄ describit aqlonaris porta interioris atrij: ꝛ pꝫ lra ex dictis in pte p̄cedenti. i Et p singla gazophi. ꝛc. occasiōe hui⁹ lre mgr Ricar. de scō victore ꝛ do. bu. cardinal dicūt q̄ sicē in pte orientali sunt gazophilacia: sic in pte aqlonari iūgētes hāc lram lre immediate p̄cedēti: ꝛ sil'r in pte australi. ad hō etiā videt facere qd̄ supra dixi. s. q̄ illud qd̄ exp̄mit in descriptione vni⁹ porte intelligendū est ē in alijs portis: excepto hoc q̄ p textū excludunt sicē est nūerꝰ graduū q̄ est ali⁹ in portis atrij interioris ꝛ exterioris: ꝛ sit⁹ porticū: vt. ē. dictū est. Ra. sa. hebreus nō ponit gazophilacia nisi in pte orientali: q: si essent in pte aqlonari ꝛ australi sicut in orientali describēdo portas aqlonares ꝛ australes fieret aliq̄ mētio de gazophilacijs salē breuiter rangēdo: sicut fit de portis ab⁹: vestibulis: frontib⁹: thalamis: ꝛ fenestris: q̄ o'a simul iūcta ꝛ multo magis q̄libet eoꝝ p se sumptū: sunt qd satis min⁹ q̄ gazophilacia: quorum. xv. simul iūcta fm latitudines suas occupāt centū cubitos i lōgitudine: ꝛ alia xv. mīs ex pte opposita in atrio exteriori in pte orientali fm dictos doctores. Qd̄ aūt in descriptōe portarū australiū ꝛ aqlonariū fiat replicatio de minimis respectu mō p̄dicto ꝛ nō fiet de maiorib⁹. s. gazophilacijs si ēent ibi nō est verisile nec rōnabile videt. Qd̄ ad oppositū inducit de silitudine portaꝝ nō valet. q: hoc intelligit de principib⁹ ad portas: sicut sunt porticꝰ frōtes ꝛ hmōi: gazophilacia nō sunt hmōi: cū porte sint ppt gazophilacia magis q̄ e cōuerso: ꝛ etiā separata in situ fm descriptiones dictorū doctoꝝ. Itē ipsi nō obseruāt in hoc silitudine quā p rōne inducūt: nā in pte orientali ponūt. xxx. gazophilacia. xv. ex vna parte pauimēti pte: ꝛ. xv. ex altera. in pte aqlonari ponunt xv. mīs: ꝛ ex vna pte pauimēti: ꝛ sil'r in australi. Qd̄ aūt obiciūt de textu: cū dī. Et p singula gazophilacia ostiū in frōtib⁹ portarū nō valz. nā in hebreo sic dī. Et gazophilaciū ꝛ ostiū eiꝰ i frōtibus portaꝝ. qd̄ exponit Ra. sa. sic. Et gazophilaciū erat ibi. s. in atrio interiori: vt patebit ex sequētib⁹. k Ostiū eius in frōti. por. i. versus frōtes illi⁹ porte: q̄ frōtes alic nātulū trāscūrīt atriū interiꝰ: vt. ē. dictū est. Porticus aūt illi⁹ porte est ex altera pte muri interioꝝ in atrio exteriori: vt. ē. dictū est. ꝛ iō ostium dicit gazophilacij nō respicit porticū: sed frōtes porte aqlonaꝝ q̄ ponit hic in plurali: cū dī. In frōtibus portarū. nā in illa porta large sumpta sūt tria ostia. s. muri interioris ꝛ porticꝰ ꝛ vestibuli: que ostia porte dicunt stricte accipiendo portā: vt. ē. dictū

d Pōt etiā iste passus exponi fm trāslationē nostrā cū dicatur Et p singula gazophilacia ostiū in frōtib⁹ portarū. nā in atrio interiori sūt plura gazophilacia: vt patebit ex lra sequēti. ⁊ ostia eorū nō pūt respicere porticus portaꝝ: q̄ porticⁿ sunt in atrio exteriori: sed respicere pūt frōtes nō solū porte aq̄lonaris: sz etiā aliarū quaꝝ frontes partim sūt in atrio interiori mō supdicto. et iō melius dī ꝙ in hac parte describunt alia q̄ sunt i atrio interiori: sicē dictū est. S. in diuisiōe dicit igit. Et p fin. ga. in ma atrii exterius ęqnia.

e Et spiciebat ab aglone. Et mēsus ē sz mēsuras supiores thalamū eiⁿ ⁊ frōtes eiⁿ: ⁊ vestibulū eiⁿ: ⁊ fenestras eiⁿ p circuitū longitudine. l. cubitorū: ⁊ latitudine. xxv. cubitorū: ⁊ vestibulū eiⁿ respiciebat ad atriū exterⁿ ⁊ celatura palmarum in frōte eiⁿ hinc ⁊ inde: et in octo gradib⁹ ascēsus eius: ⁊ p singula gazophilacia ostiū[k] in frōtib⁹ portarū ibi[l] lauabāt holocaustū. Et[m] in vestibulo porte due[n] mēse hinc ⁊[o] due mēse inde: vt[p] imolēt sup eas holocaustū ⁊[q] ꝓ ꝓcto ⁊ ꝓ delicto. Et[r] ad latⁿ exterⁿ: qd[s] ascēdit ad ostiū porte: q̄ pgit ad aglonem due[b] mēse: ⁊ ad latⁿ alterum ante vestibulum porte due mēse. Quatuor mēse hinc ⁊ q̄tuor mēse inde: p latera porte octo mense erāt super[c] q̄s imolabāt. Quatuor[o] aūt mēse ad holocaustū de lapidib⁹ q̄dris extructe lōgitudine cubiti vniⁿ ⁊ dimidij: ⁊ latitudine cubiti vniⁿ ⁊ dimidij: ⁊ altitudine cubiti vniⁿ sup[c] q̄s ponēt vasa: in q̄bus imolat holocaustus ⁊ victima. Et[t] labia eaꝝ palmi vniⁿ: reflexa[s] intrinsecⁿ p circuitū. Sup[b] mēsas aūt carnes oblationis. Et[i] extra portā interiorēⁿ gazophilacia[k] cantorū in atrio interiori: qd[l] erat in latere porte respicientis ad aglonē: ⁊[m] facies eoꝝ cōtra[n] viam australē: vna[o] ex latere porte orientalis: q̄ respiciebat ad viā aglonis Et dixit ad me: hoc[o] gazophilacū qd respicit viam meridianā sacerdotū[p] q̄[q] excubāt in custodijs tēpli: porro[r] gazophilacium qd respicit ad viā aglonis: sacerdotū[s] erit q excubant ad ministerū altaris. Isti[t] sunt filij sadoch: q̄ accedūt de filijs leui ad dōm: vt ministrent ei. Et[u] mensus est atrium longitudine centum cubitorum: et latitudine centum cubitorū per quadrū: ⁊ altare ante faciē templi

f Et vestib. s ad atriū exterⁿ ⁊ de porta austra pta p scriptores: nā i porta austra li ita descripta ⁊ aq̄lonari imedia te post describēda nō ponit. Et vestib. eiⁿ. i. atrij exterior: sz sic. ⁊ vestibulū eiⁿ ad atriū exterius: vt pars ex textu: ⁊ accipit hic vestibulū p porticū q̄ est in atrio exteriori: vt frequēter dictū est.

g Idest atrij exterioris. q. d. cuⁿ sit⁹ est in pte atrij exterioris. cetera patent ex dictis in descriptōe aliaꝝ portaꝝ. h Et intro. me. Hec est tertia ps in q̄ describit aq̄lonaris porta interioris atrij: ⁊ ps lra ex dictis in pte pcedenti. i Et p singla gazophi. e ⁊ do. bu. cardinal. sic in pte aq̄lonari in pte australi. ad b exp mit in descripti oris: excepto bis tali⁹ in porte atrij ctū est. Ka. sa. hebre alit: q̄ si essent in pte do portas aq̄lonaris q̄ salē breuiter ennib⁹: thalamis: ⁊ ōliber eoꝝ p se sum horum. p. v. lim' ūcta i lōgitudine: ⁊ alia re oriētali fm discr strali ⁊ aq̄lonarū cto ⁊ nō fiet de ms sit versil' nec rōna dine portaꝝ nō va cur sunt portic⁹ frō porte sint ꝓpt gazo situ fm descripto hoc sil'tudine quā t. gazophilacia. xv. o aq̄lonari ponunt ii. Qd aūt obiaf stiū in frōtib⁹ porta acū ⁊ ostiū eiⁿ i frō opbilacū erat ibi. l. Ostiū eius in frō ic uārulū trāsēūt in li⁹ porte est ex alte ictū est. ⁊ iō ostium ōrco porte aq̄lonaⁿ rtarū. nā in illa por aio ⁊ porticⁿ ⁊ vestib o portā: vt. ō. dictū

ibi: nec cōtra hoc est qd dī. Et extra portā ⁊c. nā illud qd est vltra portam vel citra pōt dici extra eālz cōius dicat de eo qd ē citra: ppt qd ad excludendū hūc intellectū subdit. in atrio interiori: ⁊ ad ostēdēdū in qua pte atrij sunt subdit. l Qd erat in late. por. respi. ad aq̄lonem. i. porte aq̄lonaris. m Et fa. eorū. i. ostia. n Cōtra viam australē. i. ꝑ austrū vt meridianus appebit in figura sequēti. o Una ex latere porte ⁊c. hec lra vi falsificata p scriptores vel i pentos correctores. nā sic dz esse. Unū ex latere porte orientalis: ibi est vnū est gazophilacium Qd respiciebat ⁊c. ⁊ sic habem⁹ q̄tuor gazophilacia i atrio interiori existentia: duo p cāntorib⁹ ⁊ vnū suprapositus fm litērā hebraicā: ⁊ hic alterū. ⁊ p q̄bus sint ista duo subdit. o Hoc gazo. qd respi. viā meridianā. ex trāsuerso.

p Sacerdotū. supple ē

q Qui excubāt i custo. tēpli. ne aliq̄d indecens fiat ibi.

r Porro gazo. qd respi. ad viam aq̄lonis. i. frōtes porte aq̄lonaris vt dictū est. S. q̄ porta ē via intrādi atriū interⁿ ab aq̄lone sicut meridiana ab austro. s Sacerdotū erit q̄ excubant ad mini. altaris. i. ad hoc vigilāt. sicut etiā dī. i. paral. xxiij. David āpliāf cultū diuinum instituit xxiij. sacerdotes maiores aliqs: nīi sub summo pōtifice: q̄ ministrarēt p hebdomadas successive: ⁊ iō ꝓportionabiliter fuit ordinatū de minorib⁹ sacerdotib⁹ ⁊ cantoribus: ppt qd in atrio interiori ponunt q̄tuor gazophilacia: duo p cantorib⁹: ⁊ duo p sacerdotib⁹: vt maneret ibi tēpe hebdomade fue ministrantēs. Vel aliter pōt dici ꝙ nō manebāt ibi de nocte nec comedebāt: sz sacerdotes manebāt ⁊ comedebāt in edificio aq̄lonari et australi existēntib⁹ in laterib⁹ tēpli: vt. j. dicef. cāntores aūt cū aliqs leuitis in gazophilacijs existēntibus in atrio exteriori in pte orientali: dicebātur nīi dicta. iiij. gazophilacia cāntorū ⁊ sacerdotū. q̄ cōseruabant ibi instrā eorū mīsterio necessaria: vt citbare cimbala ⁊ hmōi p cāntorib⁹: acetabulavero ⁊ phiale thuribula ⁊ hmōi p sacerdotib⁹: ne bis in die p sacrificio vespertino ⁊ matutino oporteret talia exportare ⁊ reportare. sicut in ecclīs nīs remanēt frequēter calices libai ⁊ vestimēta: ⁊ mīstri i aliqs locis comedūt ⁊ iacent. t Isti sunt filij sadoch ⁊c. hoc dī q̄ salomō. iij. Reg. ij. abiecto abiathar de summo sacerdotio instituit sadoch loco eⁿ: ⁊ sic summū sacerdotū fuit reductū ad p genīē eleazari filij aaron: sicut dictū fuit plenⁿ ibidē. Cōsequēter ponit mēsura atrij interioris: cū dicit. v Et mēsus est atriū ⁊c. ⁊ patet lra: ⁊ in b terminat descriptio ptis anterioris edificiorū tēpli que incipit ab exteriori muro oriētali ⁊ terminat in latere occidētali atrij interioris: ⁊ linea exinde imaginarie ꝓtracta vsq̄ ad muros exteriores aquilonarem ⁊ australē. Ad p̄dicta vero facilius capiendū posui hic figurā sequent p̄dicta repsentantē q̄tū ad lineas fundamētales.

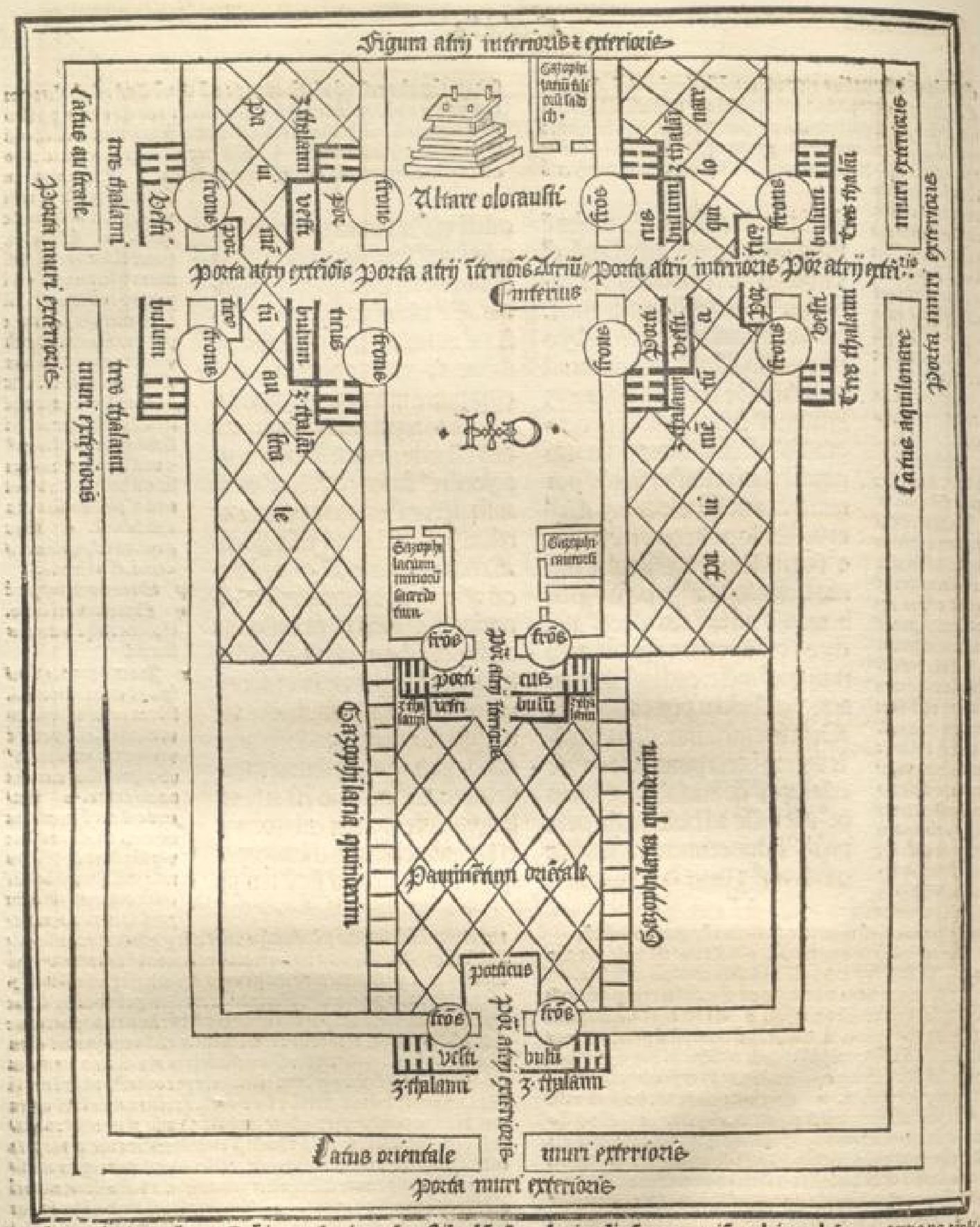
Figura atrij interioris & exterioris
Altare holocausti
Porta atrij exterioris
Porta atrij interioris
Porta atrij interioris
Porta atrij exterioris
Interius
Exterius
Latus aquilonare
Porta muri exterioris
Latus australe
Porta muri exterioris
Porta muri exterioris
Exterius
Exterius
Exterius

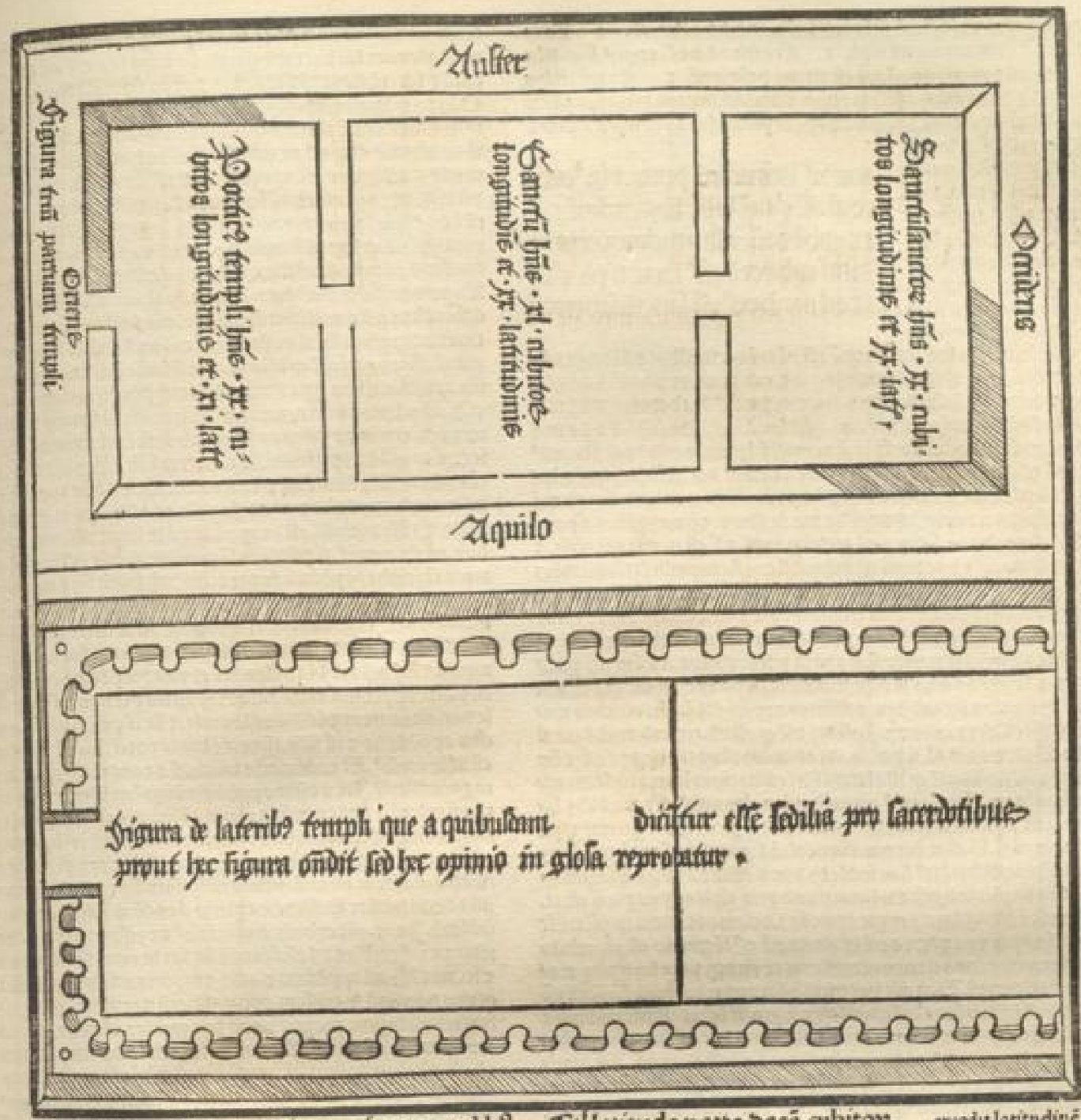

ascēsus p gd^s ad porticū tēpli: sed nūerus gēuū nō ponit hic: sed habētur pōt dici q̄ sunt .xv. sicē in templo salomonis.

d Et colū. erant in fron. et frōtes hic dicuntur partes duę parietis existentes ex vtraq̄ parte ostij quarū q̄libet dī supius .v. cubitorū et ab illos pietes in porticu erāt duę columne: vna hinc et altera inde sicut fuit in templo salomonis: vt habet .iij. Reg. vij. Capīm. xli.

Et introduxit me. h ostīdit ipm tēplū: et p̄ q̄tū ad partes q̄ dī sanctū vel sancta: secō q̄tū ad illa q̄ dī sanctū sanctorū: ibi. Et introgressus. tertio q̄tū ad aliq̄ tēplo adiūcta: ibi. Et mēsus est Circa primū dī. a Et intro. me in tēplū. ex h q̄ dī. Introduxit. ps q̄ iste mēsure accipiunt intra pietes: vt p̄dictus est: ita q̄ spissitudo pietū nō includit. b Et mē. est frō. i. exteriores superfīies pietū exterius ex vtraq̄ pte aperture ostij: q̄ frōtes noiantur: eo q̄ venientib^s ad ostiū: statim patēt: interiores aūt superfīies latēt. c Sex cubi. lati. hinc. q̄tū ad vnā frōtes. d Et sex cubi. lati. inde. q̄tū ad alterā: aliq̄ libri hic habēt altitudis et male. nā hebrei et libri bñ correcti hñt latitudinis. e Tabernaculū. i. tēplū qō frequēter in scriptura vocat tabernaculus q. d. duę frontes dicte cū aperturis muri p ingressu a pte exteriori cōtinēt p̄ latitudinē tēpli: ſs hoc vī falsus: q: statim subdit.

f Et lati. por. decē cubi. erat. decē aūt: et bis sex faciūt. xxij. cubitos: latitudo ñro tēpli intra muros est. xx. cubitorū: vt dictum est. ū. Ad h dicēdū est q̄ porta accipit p ostio: ostij ñro latitudo

Et latitudo porte decē cubitorū erat et latera porte .v. cubitis hinc et quinq̄ inde. Et mēsus est longitudinē eius .xl. cubitorū: et latitudinē .xx. cubitorū. Et introgressus intrinsecus mensus est in frōte porte duos cubitos: et portā sex cubi

et sic aperturā exterior in muro ē trīs. viij. cubitorū: q̄ cū .xij. cubitis frōtū faciūt. xx. cubitos p̄ se. Et q̄ iste sit intellectus: ps ex ḡra sequēti cū dī. faciūt. xx. cubitos p̄ se.

g Et late. por. q̄nq̄ et. nā ab extremitatib^s latitudinis ostij vsq̄ ad pietes tēpli sūt trīs. v. cubiti ex vna pte. et. v. ab altera: vt patet ex dictis. Nec mirādū q̄ spissitudo ostij dicta est vni^s cubiti: q: de porta tēpli p romanos p̄busti dicit Josephus. vij. lib. de iudaico bello: q̄ erat tūc pōderis q̄ vir a. xx. vins claudebat. h Et mē. est lōgi. ei^s. f. tēpli q̄tū ad illā pte q̄ dī sctm vel scta. i Quadraginta cubi. et. h ps ex dict. k Et introgres. Nic p̄ūt describit ps tēpli q̄ dī sanctū sctō p̄ cū dicat. Et introgressus intrinsec^s. i. sanctū sctōr̄ qō dī interior tēplū sicut in tabernaculo moysi dicebat interior tabernaculū. l Mēsus est in fron. por. i. in piete ex vtraq̄ pte ostij exīte. m Duos cu. hec spissitudo pietis sue frōtis: pies enī iste nō est multū alt^s: nec sustinet sup se aliō pōdus: q: solū diuidit inter sctm et sanctū sctōr̄ in inferiori māsione tēpli: et tō nō describit tante spissitudinis sicut alij pietes tēpli: ppē qō doctores nri vident male dicere: q: dicūt ei^s spissitudinē. vi. cubitorū sicut alij pietes claudētes tēplū. n Et portā. i. apturā ingressus exteriorē. o Sex cubi. in latitudine. p Et latitu. porte. i. ostij.

q Septē cubi. nā ei^s latitudo excedit latitudinem aperture dicte dimidio cubito hinc: et dimidio cubito inde: sicut dictū est de cubito integro in descriptione porte immediate p̄cedēte. r Et mē. est lōgi. et. h ps

tertia ps tēpli est sanctū sanctōr̄ hīs .xx. cubitos in lōgitudine. et .xx. in latitudine: et accipiū guratum.

Et intro. me in vestib. et porticu sumit: et fit in hinc. i. pietē vestibuli ex altera ostij pte et ostiis ḡno porte amicorū: et h est p̄dictū est. a Ex la porta p̄ postib^s exīti latura et fit in limite latitudinis p modum in vestibuli et. h. ex ps ex ad eā. h: octo nō ē de ter ascēdebat ad eā. tēpli ió de atrio interiori est

ex dicē supra vbi describit sanctū sctōꝝ quadrū eq̃laterū. e Ante
fa. tēpli. i. pris anteriōris tēpli. r Et dixit ad me. s. angel⁹ b oñdēs
v Hoc est sanctū sctōꝝ. s. qd̄ est vltimo descriptū. x Et mē. est. hic
ꝓnr describunt q̃das adiūcta tēplo. ⁊ diuidit in ptes. xiij. fm numer
adiūctorū q̃ patebūt. ꝓsequēdo. Circa ꝓmū sciendū q̃ tēplū stricte ⁊
ꝓprie accipit ꝑ spacio
inter pietes iclusō: ⁊ fm
hoc pietes sūt q̃das ad
iūcta: de q̃b⁹ agit ꝑ cuz
dicit. x Et mē. est pa
rie. do. i. pietes tēpli. ac
cipiēdo singulare ꝑ plu
rale: sicut frequēter fit in
descriptiōē hui⁹ edificij

tor: ⁊ latitudinē porte. vij. cubi
torū. Et mēsis sē lōgitudinē ei⁹
xx. cubitorū: ⁊ latitudinem eius vi
ginti cubitorū aī⁹ facie tēpli ⁊ di
xit ad me: hoc est sanctū sanctorū

x Ser cubi. s. in spissitudine. nō ēsi pōt aliter intelligi. nā longitudo
pietū tēpli est. c. cubitorū: ⁊ altitudo. cxx. cubitorū: vt plenius. j. dicet ⁊
dicit pietē domⁿ. i. tēpli: q̃ pies anterior porticⁿ fm hebreos: nō ē tāte
spissitudinis: vt inferius dicet. a Et lati. latere. Hec est scā a ps in q̃
describunt q̃dā adiūcta tēplo q̃ vocant b latera. de q̃b⁹ dic Ricardus
de scō victore q̃ sūt de ābulatoriis: ⁊. j. dicunt bis. xxxiij. i. lxvi. fm ip
sus ⁊ alios doctores latinos: q̃rū sex ponit intra murū in inferiori mā
sione tēpli: tria in vno latere ei⁹: ⁊ tria in altero: ⁊ ꝑ mus distat a pauī
mēto p sex cubitos. scōm p. xij. tertiū p. xviij. ⁊ b est in vna pte tēpli. ⁊
sic in altera. Sz hoc dictū est irrōnabile: q̃ sic impediret illuminatōes
tēpli p fenestras ⁊ aspectū pulcritudinis pietū tēpli q̃ describunt inte
rius deaurati cū pulcerrimis celaturis. Ite z dicit sibiipsi: vt vī q̃tuz
ad latera q̃ ponit ex tēplū. s. xxx. i vno latere. ⁊ xxx. in altero. nā inferius
lat⁹ siue de ambulatorū: distat a terra p sex cubitos. ⁊ scōm a ꝑ p alios
sex. ⁊ sic ꝓnr de aliis in altitudine muri tēpli. ex q̃ sequit q̃ hec alti
tudo bz micies sex cubitos: vel series. xxx. qd̄ idē ē: ⁊ sic altitudo mu
rorū tēpli est. dxxx. cubitorū. Ipse vo dic q̃ est tri. cx. cubitorū sicut ō
tēplo Salomonis dī. ij. par. iij. cui assimilat istud tēplū: ꝓpt qd̄ oñs
Hugo cardinalis dic q̃ ista latera sūt sedilia iuxta latera tēpli. interi
us trī posita ꝑ sacerdotib⁹ dīnas laudes cāntantib⁹. Et q̃ q̃libz la
tus dī esse. iij. cubitorū: istā latitudinē ponit ꝓcedēdo a pietib⁹ tēpli
versus mediū. Secōm aūt dimēsionē aliā. s. ꝓcedēdo fm lōgitudinem
pietū tēpli: q̃libet lat⁹ siue sedile bz duos cubitos tri: ex q̃ sequit q̃
xx. latera implēt longitudinē anteriōris ptis tēpli ex vna pte q̃ est. xl.
cubitorū: ⁊ sil⁹. xx. latera ex pte opposita. decem aūt latera implēt: sil⁹
sanctū sctōꝝ ex vna pte: ⁊ decē ex altera. nā ei⁹ lōgitudo est. xx. cubito
rū. Sex vero latera q̃ remanēt collocat ex vtraq̃ pte ostij tēpli ꝑ mo
dū infra figuratū. Licet aūt hoc dictū bēat appēnā ꝓma facietē nō
videt posse stare: ꝓmo q̃ sanctū sctōꝝ ingredit solus pōtifex sūmus ⁊
semel in āno: vt ps ex veteri ⁊ nouo testamēto. ⁊ sic nō sunt ibi ponēda
sedilia ꝑ sacerdotib⁹. nā hoc ēet frustra: q̃d nō est dicendū. Ite dimē
sio sediliū fm quā bōies sedēt lateraliter iuxta lōgitudinē pietis non
est mior sed maior cōiter q̃ illa dimēsio q̃ ꝓcedit a pte pietis ꝓ sus me
diū chori vel tēpli. ipse vero ponit eā minorē de medietate. vt ps ex di
ctis. ⁊ sic dicta sedilia reddit inutilia ⁊ inepta ad sedendū: vt de facili
pōt imaginari. Ite z dicit sibiipsi: q̃ ponit in anteriori pte tēpli. xl. se
dilia: rotā eius lōgitudinē ex vtroq̃ latere cōplentia. ⁊ trī cū hoc po
nit vnū ostiū ad orōnē in q̃libz latere: ⁊ ꝑ ꝓnr z aperturā illoꝝ ostio
rū nō pōt aliq̃ sedile poni. nā impediret trānsitū maxime cū q̃libet se
dile iuxta pietē tēpli ascēdat p sex cubitos fm ipsuz: ꝓpter qd̄ non so
lū impediret trānsitū: sz etiā totaliter obturaret. Oportet etiā dicere q̃
q̃libet ostiū sit ad min⁹ duoꝝ cubitoꝝ latitudinis: ⁊ sic tollit vnū se
dile ex vno latere: ⁊ vnū ex altero: ꝓpt qd̄ nō remanēt nisi. xxxviij. ad
plus. ⁊ sic fm ei⁹ dicta sūt. xl. ⁊ nō. xl. Plura ēt alia incōuenientia ad
ei⁹ dictū sequūtur: q̃ ꝓpt ꝑplexitatē omitto. Propter qd̄ dico cum he
breis q̃ ista latera sūt appēdicia laterib⁹ tēpli exterius adherētia: ꝓ
pter qd̄ latera noīant: sic. iij. Reg. vi. circa tēplū salomonis fuerūt ap
pēdicia fm hebreos: put plenius ibi dixi. Latera ꝓo de q̃b⁹ b loq̃mur:
ponēda sūt in trib⁹ laterib⁹ hui⁹ tēpli. s. occidētali aq̃lonari ⁊ austra
li. In occidētali ꝓo nō sūt ponēda: eo q̃ ex illa pte ē ingressus tēpli. In
latere ꝓo occidētali qd̄ est breuius: ponūt. vi. appēdicia siue latera. In
latere ꝓo aq̃lonari qd̄ est multo lōgius: ponūt. xxx. ⁊ sil⁹ in australi qd̄ ē
eq̃lis lōgitudinis: ⁊ sic bz numer⁹ laterū siue appēdiciorū. s. lxvi. Mo
dus aūt ponēdi talis est. In tēplo nāq̃ isto describunt inferius pilarij
ꝓminētes extra pietes ad ipsos fortificandū: sic fit cōiter in notabili
bus ⁊ arduis edificijs. Igit in piete occidētali ipsi⁹ tēpli ponūt tres
pilarij: duo in ei⁹ extremitatib⁹: ⁊ vnus in medio ei⁹. nā ex pte occidē
tis nō est aliq̃s ingressus vel egressus ⁊ dicti pilarij ꝓminēt extra pie
tes tēpli. v. cubitis: ex hoc ꝓminētia pilariorū pforatur in trib⁹ loq̃ vno
modo sup aliū: ⁊ in illis foramib⁹ figunt trabes de pilario in pilarius
sup q̃s situant ligna q̃ gallice dicunt solliue ex vna pte: ⁊ altera pte fi
gunt solliue in piete claudēte appēdicia in pte exteriori: ad portandū
tria tabulata vnū sup aliud: ita q̃ ꝓmū tabulatū rectū est appēdicijs
inferiorib⁹: ⁊ pauimentū medij: ⁊ secūm est rectū medijs: ⁊ pauimen
tus superiorib⁹. tertiū vero tectū est tri superiorib⁹. nā hec tria po
nunt plana: ⁊ sūt hec tabernacula sic disposita: q̃ ꝑ mū distat a
terra p sex cubitos: ⁊ scōm a ꝑmo p alios sex: ⁊ sil⁹ tertiū a secō
Et sic ps q̃ iuxta murū tēpli ascēdūt p. xviij. cubitos: nō cōputa
ta spissitudine tabulatorū q̃ ponūt duorū cubitoꝝ. Et sic appen
dicia ascēdūt vsq̃ ad. xx. cubitū inclusiue pietū tēpli. ⁊ tāta ē al
titudo pietis claudentē appēdicia exterius. Et q̃ inferior māsio tē
pli vsq̃ ad ꝑmū tabulatū seu cenaculū ponēda est. xxx. cubito
rū sic in tēplo salomonis. iij. Reg. vi. iō sup appendicia remanet
pies tēpli liber sine obstaculo p. x. cubitos ad recipiendū lumē p
fenestras ad sufficientē illuminationē inferioris māsionis tēpli.
Si vero māsiōis hui⁹ ponat altitudo. xl. cubitorū: sic dicūt ali
q̃: sic adhuc erit q̃uenientior illuminatio. et q̃ rubi vī b dispositio
decētior: q̃ ꝑ hoc fuat vniformitas triū māsionū: iō sic inferius fi
gurat. Ex dictis sequit q̃ in latere occidētali tēpli sunt sex latera
seu appēdicia: duo ꝓpter terrā distincta ꝑ pilariū mediū: ⁊ ꝓcēdā
vsq̃ ad pilarios in extremitatib⁹ existētes. Et cū spacius totū in
ter duos extremos pilarios sit. xx. cubitorū fm latitudinē tēpli.
sequit q̃ q̃libz appēditiū sit. x. cubitorū ab aq̃lone in austrum
cōprehēsa trī spissitudine pilariū medij. Et sup duo appendicia
inferiora sūt duo alia media: ⁊ sup illa duo superiora in oibus si
milia. Et sil⁹ dicendū est de appēditijs in latere aq̃lonis existē
tibus. nā ibi ponūt. xi. pilarij in lōgitudine pietis aq̃lonaris: q̃ cū
muro claudēte appēdicia in pte occidētali faciūt decē intercape
dines in q̃bus ponunt. x. appēdicia inferiora: ⁊ sup illa decem
media. ⁊ iterū sup illa. x. alia superiora: sicut dictū est de appēditijs
occidētalib⁹. Licet aūt appēdicū vnū triplicatū fm infimus ⁊
mediū ⁊ suꝑmū mō dicto claudat ex vna pte parietē occidētali
claudēte appēdicia occidētalia: ⁊ ex altera pte claudat pietē aq̃
lonari claudēte appēdicia aq̃lonaria. ⁊ sic cōputari posset cum
istis appēditijs ⁊ cū illis. trīnē idē bis cōputetur: bicū cōputat
cū aq̃lonarib⁹. Et eodēmodo dicendū de angulari appēdicio
in pte australi. Ite a dicto appēditio angulari inclusiue vsq̃ ad
nonū cubitū a fine opposito pietis aq̃lonaris tēpli exclusiue. vt
magis videbit sunt. c. cubit. ⁊ sic. x. appēdicia in hac lōgitudine
collocata occupant. c. cubitos. ⁊ p ꝓnr q̃libet eoꝝ est. x. cubito
rū ab occidēte in orientē inclusa trī spissitudine pilariorū inter
ipsa diuidentiū: ⁊ spissitudine pietis claudētis exterius a pte oc
cidētali. In. ix. aūt cubitis remanētib⁹ de aq̃lonari lōgitudine
tēpli: ponit cochlea ad ascēdendū sursuz in cenaculū tēpli ꝑmū
⁊ secūm: ⁊ sil⁹ ad appēditia media ⁊ superiora. nā ibi ponūt ostia
ex vna parte ad ingressum appendiciorū ⁊ ex altera ad ingres
sum cenaculorum: propter quod hec cochlea ascendit vsq̃ ad
summitatem templi: vt per eam fit ingressus ad templi tecum
qd̄ ab oibus expositorib⁹ ponit planū. Qd̄ aūt dictū est de ap
pēditijs ⁊ cochlea in aq̃lonari latere tēpli: idē ꝑ oia intelligen
dū est in ei⁹ latere australi. Et si dicat q̃ vna cochlea sufficit ad
ꝑdicta: ⁊ ꝑ ꝓnr alia superfluit: dicendū est q̃ nō. nā b cōduplica
tio valet ad securitatē: vt si imminet periculū ignis vel aliq̃d aliud
ꝑ plura loca fit ascēsus sursuz: ꝓpter qd̄ in ecclijs magnis fiūt
tales cochlee cōiter in carū frōtib⁹ ex vtraq̃ pte. Circa vero duo
latera tēpli. s. aq̃lonare ⁊ australe: ab oib⁹ expositorib⁹ ponū
tur duo edificia a muris tēpli ꝑ. xx. cubitos distātia: ⁊ quodlibz
duorū edificioꝝ est lōgitudinis. c. cubitorū: ⁊ latitudinis. l. cu
bitorū. De altitudine vero nō fit mēto in textu. ꝓbabile tamē est q̃ ē
lxxv. cubitoꝝ: ita q̃ q̃libet trīū māsionū q̃ ponunt ibi vna super
aliā: sit. xxv. cubitoꝝ. sicut dictū est. ij. de māsionib⁹ posteriū: re
rūm q̃ latitudo istoꝝ edificioꝝ ponit in pēdulo montis: iō duo
superiores māsiones trī eleuare sūt sup terrā. ad tertiū vero deset
dit ꝑ gradus: sicut in cellarijs: ꝓpter qd̄ ⁊ carū ostia describun
tur in laterib⁹ eoꝝ versus vulgi locū. Reliqua vero circa tēplū
⁊ edificia ista dicēda: dicā lītam exponēdo. Ad capiendum vero
facili⁹ q̃ dicta sūt ⁊ dicēda ponunt b tres sequētes figure. Pri
ma repētat fm lineas fundamētales posteriorē ptem totius edifi
cij: q̃ incipit a latere occidētali atrij interioris: ⁊ prendit versus
occidentē vsq̃ ad murū claudentē exterius vulgi locū: in q̃ pte ē
ipsum tēplū cū suis appēditijs ꝑdictis: ⁊ duo edificia vnum qd̄
vocat aq̃lonare: eo q̃ est situatū in pte aq̃lonari respectu tēpli:
⁊ aliud australe eadēratione. s. q̃ situatum est in pte australi respe
ctu tēpli. Secūda repētat altitudinē tēpli: ⁊ appēditiorū: ⁊ co
chleārū ⁊ edificioꝝ circa ipsum: eo modo quo pōt in plano figura
ri. nā oportet p imaginationē inspicientis multa supplere. tertia
repētat altitudines edificij aq̃lonaris eo modo sil⁹ quo pōt in
plano figurari. ⁊ ꝑ ꝓnr repētat altitudinē edificij australis. nā
b ec duo edificia in omib⁹ similia describunt.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

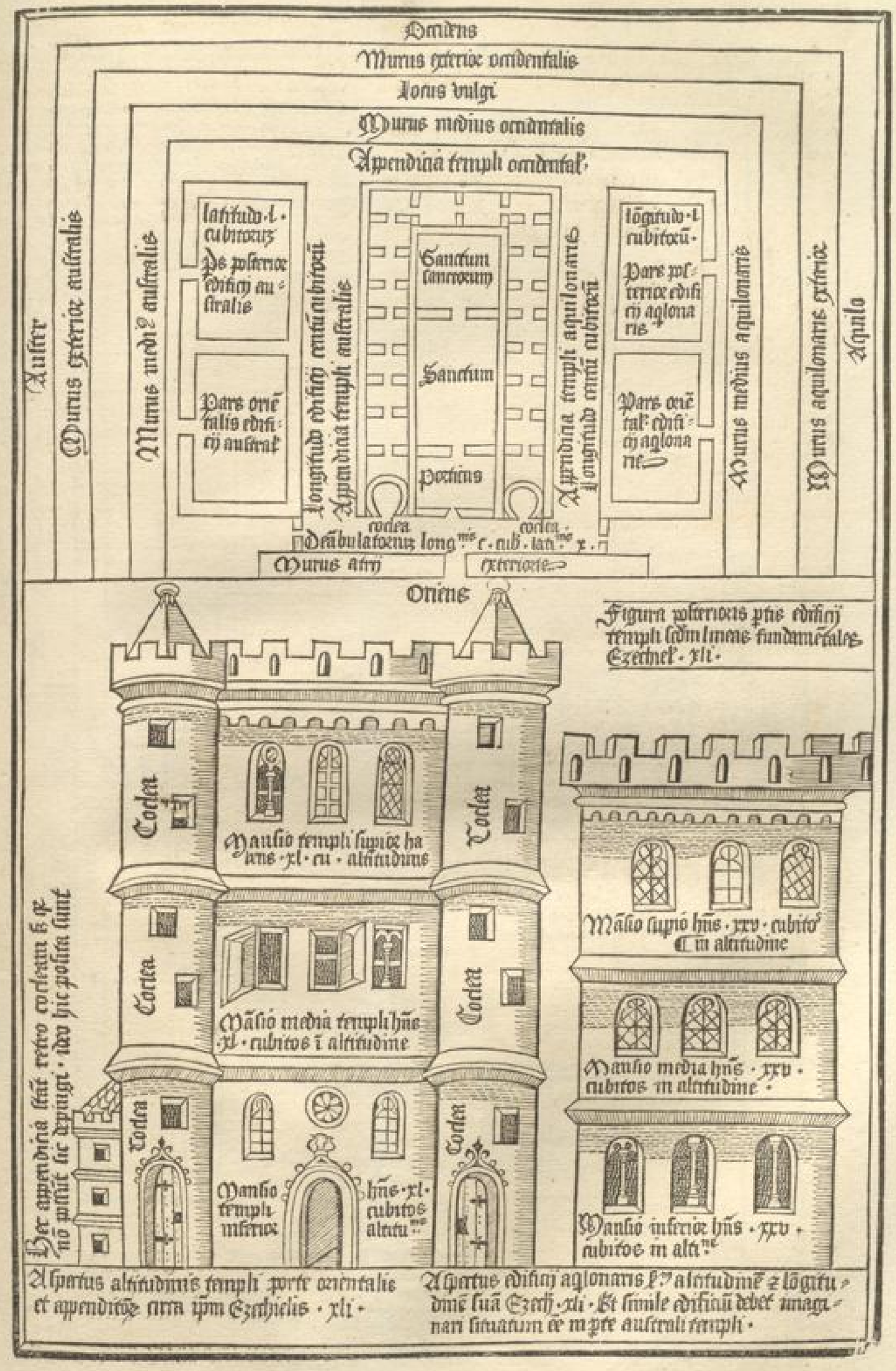
Oriens
Murus exterior occidentalis
Locus vulgi
Murus medius occidentalis
Appendicia templi occidentalis
Auster
Murus exterior australis
Murus medius australis
latitudo · l · cubitorum
Pars posterior edificij australis
Pars oriētalis edificij australis
Longitudo edificij centum cubitorum
Appendicia templi australis
Sanctum sanctorum
Sanctum
Porticus
Appendicia templi aquilonaris
Longitudo centum cubitorum
longitudo · l cubitorum ·
Pars posterior edificij aquilonaris
Pars oriētalis edificij aquilonaris
Murus medius aquilonaris
Murus aquilonaris exterior
Aquilo
Ambulatorium long.me c · cub · lat.me x ·
Murus atrij
exterior
Oriens
Figura posterioris ptis edificij templi secdm lineas fundamētales Ezechiel · xli ·
Cochlea
Cochlea
Cochlea
Cochlea
Cochlea
Cochlea
Mansio templi supiōr habens · xl · cu · altitudinis
Mansio media templi hns · xl · cubitos i altitudine
Mansio templi inferior
hns · xl · cubitos altitu.me
Mansio supiōr hns · xxv · cubitos in altitudine
Mansio media hns · xxv · cubitos in altitudine ·
Mansio inferior hns · xxv · cubitos in alti.me
Her appendicia sunt retro cochleam & se nō pstāt sic depingi · ideo hic posita sunt
Aspectus altitudinis templi porte orientalis et appendicie extra ipm Ezechielis · xli ·
Aspectus edificij aquilonaris p.r altitudinē z lōgitudinē sua Ezech · xli · Et simile edificiū debet imaginari situatum ē in pte australi templi ·

Dis p̃missis ad exp̃ositionē lr̃e reuertamur. a Et lati. lateris .i. appendicij. b Quatuor cubi. cū manifestū sit p supdicta q̃ b acq̃rit cubit̃ humanos: ⁊ nō geometricos: ps q̃ si latitudo cuiuslibet appēdicij esset q̃tuor cubitorū tm: nulla posset ibi esse cōuenies habitatio: qd nō ē dicēdū: cū describat b valde decēs edificiū. Et iō dicēdū qd loquit hic scriptura de spacio existente inter terminos pilariorū: ⁊ pietē exterior claudētē appēditia i quo pōitur q̃dam mur̃ a termino cum subspilarij vsq̃ ad pietē exterior claudētē appendicia: cui lōgitudo ē q̃tuor cubitorū: ⁊ latitudo eadēcū spissitudīe pilarij q̃ pōt poni duorū cubitorū vt mū ad pl̃: nā tales pilarij i altis edificijs sicut ē i ꝓposito sūt miñ spissi de mediētate vel circiter q̃ lati: accipiēdo latitudinē ꝓ eorū ꝓgressu extra pietē rēpli. Cū igit̃ ꝓgressus sit v. cubitorū: vt .ā. dictus ē: ⁊ mur̃ ei coniunctus ut̃ sequit q̃ spacū qd ē inter murū tēpli cui adberet appēditia: ⁊ murū ipa claudētes exterius sit .ix. cubitorū. alia vero dimēsio appēdiciorū ē .x. cubitorū. vt .ā. dicū ē cōp̃ rebēsa tm̃ pilariorū ⁊ murorū diuidētiū appēditia spissitudīe in tali ei spacio pōt cē bitario cōuenies. c Undiq̃ ꝓ circu. do. i. tēpli. ⁊ q̃ in pte orientali nō sunt appēditia ps q̃ circuit̃ nō accipitur hic ꝓ ābitu exterior̃ pteis ex trib̃ pribus tm̃: nec tm̃ adhuc i tegre: nam appēditia aq̃lonaria ⁊ australia nō ꝓcedūt vsq̃ ad terminū orientalē murorū tēpli: sīs remanēt .ix. cubiti ꝓ cochleis: vt pdictū ldt. nec murū de tali acceptione circuit̃. nā alibi in hoc edificio accipit circuit̃ ꝓ ambitu ex duab̃ pribus tm̃. d Latera aūt lat̃ ad latus .i. appendicia sic sunt dispposita q̃ vnū est cōiunctū alteri: vt dictū est. ā. ⁊ ps in figura. e Et erāt eminētia ⁊c. iūgak sic lra. Et erāt eminētia .i. pilarij eminētes vltra murū tēpli. f Que ingre. spacū vltra murū tēpli. g Per pietē do. i. dispositi ꝓportionabiliter fm lōgitudinē pietis tēpli. h In lateri. i. ꝓ lateri. seu appēditijs sustinēdis modo supradicto. Et est iste mod̃ loquēdi q̃ ponit hic ꝓpositio in. pro ista ꝓpositione p̃latis frequēs in hebreo. i Ut p̃tinet ēr. i. vt pilarij sustinerēt appēditia media ⁊ superiora: ꝓ trabes in eis positas mō supradicto. k Et nō attin. pie. tēpli. i. ligna dictoꝝ appēdiciorū nō figerent in pietē tēpli: sicut ex opposito pte figunt in pte claudētē exterior̃ appēditia. vñ in heb. hic dī. Et nō tenerent in pietē tēpli. Et q̃ ps q̃ nō attingere hic accipit ꝓ nō infigi. l Et platea. hec est terna ps in q̃ describit cochleas tēpli cū dī. Et pla. erat in rotundus. i. q̃ das vacuitas rotūda intra q̃drāturā murorū. in qua tm̃ ponūtur gradus circulariter ascēdendo: q̃ gallice vocat vis. m Et in cena. tēpli. i. in ꝓmū solariū ⁊ scōm. nā hoc tēplū ponit bīe tres mānsiones: sicē ⁊ tēplū salomonis. n Deferebat ꝓ gyrū. i. ꝓ circulariē ascēsus. o Idcirco lat̃ erat tēplū ⁊c. q̃ in tēplo ponit duplex solariū. i. vnus super aliud: vt dictū est. Idcirco tēplū dī latius in duab̃ superioribus mānsionib̃ q̃ in inferiori. nā imediate post tabulatus ꝓmū restringunt pietes a pte interiori: sicē appet in edificijs habēnb̃ solaria: ⁊ sic scō a mānsio est latior q̃ ꝓma: q̃ pietes magis distānt: ⁊ sicut tertia mānsio est latior q̃ scōa. p Et vidi. Hec est q̃rta ps in qua reuertit ad scribēdū aliq̃ de dictis appēditijs q̃ omiserat dicēs. p Et vidi in domo i. latere tēpli. q Altitudinē ꝓ circui. fun. latera. i. appēditia.

r Id mēsu. calami. vi. cubi. tm̃ cū distat tabulatū qd est tectū inferiorū appēdiciorū a terra: ⁊ sicut tabulatū scōm qd est tectū medioꝝ appēdiciorū: ⁊ pauimentū superiorū tm̃ distat a ꝓmo tabulato: ⁊ sicut tectum superiorū a tabulato secūdo. s Et lati. ꝓ pietē late. fo. in. v. cubi. tāte cū spissitudīne describit pies claudēs appēdicia in pte exteriori: et opposita vero pte claudunt muro tēpli. t Et erat interior do. i. tēpli. v In late. do. i. circūdatū appēditijs in tribus pribus: vt supradictū est. x Et inter gazophilacia. Hec est q̃rta ps in q̃ describit distantia inter murus tēpli ⁊ edificiū aq̃lonare ex vna pte: ⁊ inter murū tēpli ⁊ edificiū australe ex altera: q̃ est .xx. cubitorum hinc: ⁊ .xx. cubitorū inde. hec aūt edificia vocant hic gazophilacia. sicut plenius exp̃ mit cap̃. se. vbi ꝓcipaliter agit de istis duobus edificijs. hic aūt agit de eis m̃ tm̃ rōne distānie a templo.

y In circuitu do. vndiq̃. i. ex duob̃ latenib̃: sicut eēm supradictū est. circuit̃ nō semp̃ dicit totale ambitū in descriptione hui̇̃ edificij: nec etiā in cōi modo loquēdi.

z Et ostiū. Hec est sexta ps in q̃ agit de loco ordinis: in q̃ fm ostia expositores oriabātur illi q̃ templū ingredi nō debebāt. ⁊ iō cū dicit. Et ostium lateris ad orōnē. nō potest intelligi q̃ istū ostium sit in muro tēpli: vt aliqui exponūt: q̃ sic non possent ingredi locus orōnis: nisi ꝓ eis ingrederentur templū: ⁊ sic sequeret cōtradictio. s. q̃ ingrederent templū: ⁊ nō ingrederent: vt ps ex dictis. Lateris igit̃ hic accipit ꝓ appendicijs: sicut in ꝓcedētib̃: ⁊ accipit singulare ꝓ plurali. i. laterus sive appendiciorū. Et est sensus. Et ostiū lateris ad orōnē. i. ostium q̃ qd̃ intrat in locū orōnis est versus appēditia q̃b̃ imediate pīngit locus orōnis. a Ostiū vnū ad vtrum aq̃lonis ⁊c. Ab angulo cū orientali ipsius tēpli ꝓrendit vn̄ mur̃ vsq̃ ad angulū orientalē edificij aq̃lonaris: in quo ponit istud ostium ꝓ modū supr̃ figuratū: ⁊ eodē modo ex alia pte tēpli vsq̃ ad australe edificiū: ideo subdit. b Et ostiū vnū ad viā australē. i. ad pte austri. c Et latitu. loci ⁊c. ⁊ hec latitudo intelligit sub dīuo. d In circuitu. i. circa tres ptes tēpli ⁊ ei̇̃ edificia. Iste cū locus circuit totū tēplū ⁊ ei̇̃ edificia: pte orientali exceptā. e Et edificiū. Hec est septima ps. Parte istū exposito res latini cōuter exponūt de quodā edificio qd dicūt fuisse inter occidentalē ptem tēpli ⁊ locū vulgi. Hebrei vero nō ponūt hoc edificiū: vt dictū est. ā. ⁊ merito vt videt. nā in textu nō dicitur: ꝓ quo defuisset. cuius tm̃ de alijs edificijs hoc dicat: ꝓpter qd̃ cū ipsis exponā textū de tēplo ⁊ aliq̃b̃ sibi adiūctis. Et describit hic latitudo tēpli cū suis appēditijs: ⁊ locus orōnis in latere occidētali cū dī. Et edificiū qd̃ erat separum. fm qd̃ dicit Rasa. ꝓ edificiū hic intelligunt illa q̃ sunt tēplo adiūcta: ⁊ ꝓ separū ipsum tēplū rōne supradicta. i. l. c. ⁊ hoc ps ꝓ lrām hebraicā q̃ sic habet. Et edificiū qd̃ erat coram bauguilera versus mare. ⁊ dicit q̃ bauguilera signat edificiū valde notabile: ꝓpter qd̃ dicit q̃ intelligit de tēplo. Et pōt etiā dici separū: ꝓpter eēm eminentiā respectu aliorū edificiorū. Et iō sic ds habere nūa translatio.

e Et edificiū qd̃ erat separū. i. adiūctus ipsi tēplo. nota etēm hebrea sunt indeclinabilia: sicut coram ⁊ gelu. ꝓpter qd̃ in mānsione do posit̃ fuit nominatiū casus ꝓ dativo: vel forte factum fuit ꝓ scriptoris vitio. f Versumq̃ ad viā respi. ad mare. i. ad occidentē: q̃ mare mediterraneū claudit indeā ab occidētē in qua describit sit̃ humus tēpli: vt ps. ā. in ꝓncipio. .xl. ca. f Latitudinis. lxx. cubi. in q̃bus includit qd̃ subdit. g Parietes aūt edificij q̃nq̃ cubi. ⁊c. ⁊ similiter q̃nq̃ cubiti de loco orōnis supradicti. Numerus aūt iste sic intelligit. Latitudo tēpli inter parietes .xx. cubitorū. Duo pietes. xij. cubitorū: vt ps ex supradictis in textu. Promineētia pilariorū vltra pietes hic ⁊ inde. x. cubitorū. Latitudo appēditiorū hinc ⁊ inde. x. cubitorum: pies claudēs appēditia hinc ⁊ inde. x. cubitorum. ⁊ latitudo loci orōnis fit. x. cubitorū: vt ps ex dictis in textu. Isti vero nūeri simul iūcti faciūt lxx. b Et lon. eius. xx. cubitorū. q̃ sicut supradictum est a termino occidētali appēditiorū ꝓcedēdo versus orientem vsq̃ ad locū cochlee vbi terminant appēditia sunt. c. cubiti: de q̃bus re

sūdunt hic decē sex pietes occidētales ipsi spacū pōt cōprehendi in occidente ⁊ idem bis cōputatur in parte australi.

i Et mē. est do. tēpli. k Longitudinē. c. cubi. ⁊ equalē istud sit intelligendum ex ponit cū subdit. l Et q̃ sep̃ arus erat. ⁊ p. i. Qd̃ separatū erat edificiū ⁊c. i. tēplū qd̃ dicit separū cum edificio appendiciorū. m Et pietes eius. s. edificij appēdiciorū.

n Longitu. c. cubitorū. tot etēm sūt cubiti ab illo loco tēpli vbi incipiunt appēditia versus orientem vsq̃ ad eos terminūdo tēplū: sīs remanēt appēditia q̃dā platea extra q̃ sunt solāū q̃ platea ꝓmūēt vltra mouet hoc dī. ⁊ pietes ex pte orientali cubi. Dic aūt ⁊ eminētia. v. cubitorū q̃ cubitorū. pon̄ ꝓter qd̃ pies iste ⁊ hoc q̃ pies sit tēplū in fine. xl. ca. pies. pūbus̃ ca. Longitu. xl. cubitorū: vt ps duoꝝ cubitorū. Ita

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

p circuitū ⁊ [b] lōgitudo eius nona ginta cubitorū. Et [l] mēsus est domus lōgitudinē [h] centū cubitorū ⁊ [l] qd̄ sepatū erat edificiū ⁊ [m] pietes eius lōgitudinis [n] cētū cubitorū. Latitudo [o] aūt aī faciē domus ⁊ [p] eius qd̄ erat sepatū ꝓtra [q] orientē centū [r] cubitorū. Et [s] mēsus est lōgitudinē edificij ꝓtra faciē ei [s] qd̄ erat sepatū ad dorsū hecthecas [t] et vtraq; pte centū [u] cubitorū: ⁊ [x] tēplū interius [y] ⁊ [z] vestibula atrij: limia [a] ⁊ fenestras obliq̄s: hecthecas i circuitu p [b] tres ptes ꝓtra [c] vnuscuiusq; limē: stratūq; [d] ligno p

gyrū i circuitu. Terra [e] āt vsq; ad fenestras ⁊ [f] fenestre clause super ostia [g]: ⁊ [h] vsq; ad domū interiorē ⁊ [i] forinsecus per [k] omnem parietē in circuitu intrinsecus [l] ⁊ forinsecus ad [l] mensuram ⁊ [m] fabrefacta cherubin ⁊ palme. Et palma inter cherub ⁊ cherub. Duasq; [n] facies habebat cherub: faciē hominis iuxta palmā ex hac pte: ⁊ faciē leonis iuxta palmā ex alia pte expressam. Per oēm domū in circuitu de [o] terra vsq; ad supiorē ptē: cherubin ⁊ palme celate erāt in pariete tēpli. Limē [p] q̄drāgulus: ⁊ [q] facies

nec porta aliqd̄ pōdus: ꝓpter qd̄ minoris spissitudinis est ponēdus Lōgitudo sanctuarij ꝓ.xx.cubitorū: vt p3.ē.circa ꝓncipiū hui⁹ ca. Paries occidētalis tēpli ex cubitorū. Prominētia pilariorū vltra pietem v.cubitorū: q̄ simul iūcti faciūt centū cubitos. x Et tēplū. Hec est ps decima in q̄ suppler aliq̄ supius dimissa, nā supius nō fecerat mētionē de hecthecis siue pilaris: q̄ tāi sunt in aliq̄bus aliis edificiis a tēplo: ideo dic. Et tēplus ibi est pūct⁹: ꝓpter qd̄ p tēplū hic significatur ps anterior tēpli: q̄ etiā alibi noiat tēplū exterius. y Interius.i. sanctūsctōrū qd̄ dicit iē plū interius. z Et vestibula atrij.i.pōnē⁹ atriorū. nam hic accipit singulare p plurali.

a Limia ⁊ fenestras obliq̄s hecthecas.q.d.sicut dictū est.ē.q̄ hecthecia hāt limina ⁊ fenestras obliquas: sic illi hāt hecthecas siue pilariorū ista edificia fornificantes.

b Per tres ptes. in hebreo hī. His trib⁹.s. tēplo interiori ⁊ exteriori ⁊ porticib⁹ atriorū insunt pilarij: sicut limina ⁊ fenestre oblique. Et ad eūdē sensū trahenda est ifra ista. b Per tres ptes.i.p ista edificia dicta disposita sunt pilarij sicut limia ⁊ fenestre. c Cōtra vnuscuiusq;. Hec est ps.xi. in q̄ describit ornat⁹ pietum tēpli a pte interiori. Circa qd̄ sciendū q̄ pietes tēpli salomonis fuerūt interi⁹ opti lignis: vt hī.iij.Reg.vi. ad hoc vt celature ⁊ pictura aurea medius fieret ⁊ cōseruarent in ligno q̄ in lapide: ⁊ ideo dī hic de isto tēplo ls inuolute. nā trāslatio nra vī in plurib⁹ defectua: dicit igit. c Cōtra vnuscuiusq; limē. li vnuscuiusq; nō cō textu: q̄ nō est in hebreo: illr qd̄ subdit. d Stratū q̄ ligno. li q̄ nō est de textu. hec est cōmō ifra hebraica. Cōtra limē. s. templi. Cifer ligni.i. asseres lignei cooperientes: vnde q̄ interi⁹ pietes tēpli rōne p̄ mulla qd̄ exprimit vlteri⁹ magis p ptes cū dicit. e Terra aūt vsq; ad fenestras erat talis cooptura lignea: ⁊ tali mō loquēdi frequēter vtunt hebrei ⁊ latini. s. subintelligēdo hāc p̄ positionē a. f Et fenestre clause. In hebreo sic est. Et fenestre opte.i. asserib⁹ lignei. q.d. nō solū pietes vsq; ad fenestras erāt opti asserib⁹ lineis sed etiā aptare pietū p fenestris erāt sic optē in circuitu fenestrarū. g Super ostia. illr erāt celature ⁊ picture infrascripte: vt sit vniformitas ostiorū ⁊ pietū. h Vsq; ad do. intē.i. in sanctōsctōrū erat talis ornat⁹

i Et forinsecus.i.in alia pte q̄ dī tēplū exterius. k Per oēm pie. in circuitu.s. ante ⁊ retro ⁊ a dextris ⁊ a sinistris. l Intrinsecus ⁊ forinsec. Ex hoc dicūt alij expositores latini q̄ iste ornat⁹ cherubin ⁊ palmarū nō solū erat in tēplo a pte interiori: ls etiā exteriori. sed nō est verisile q̄ talis ornat⁹ sit exter⁹ ad ventū ⁊ pluuiā: nec ad hoc dī simile de tabernaculo moysi. nā exter⁹ fuit optū de pellib⁹ arietū: ⁊ fagis caprinis. interi⁹ aūt fuit ornatū coctinis diuersorū colorū ⁊ tabulis deauratis. illr tēplū salomonis habuit talē ornatū interi⁹ tūi: ⁊ ideo dicūt heb. ⁊ mult⁹ vt vi. Intrinsec⁹ ⁊ forinsec⁹. intelligunt de sctōsctōrū: ⁊ de alia pte q̄ dī sctā sicut dictū est aī immediate l Ad mēsurā i. eē ꝓportionabiliter fact⁹ est talis ornat⁹ in anteriori pte tēpli q̄ dī tēplū exter⁹: sic in sctōsctōrū m Et fabrefacta.i.artificialiter facta n Duasq; fa.habe.cherub. In visiōe vero q̄ describit in ꝓncipio huius libri cherubin dicunt hī e q̄tuor facies. cetera patēt vsq; ibi.

o Deter. vsq; ad supe.ptē. Ex hoc dicūt aliq̄ expositores nisi q̄ talis ornat⁹ nō solū erat in māsiōe inferiori ipsi⁹ tēpli: ls etiā in media ⁊ superiori. Ls hoc nō vī esse vex: q̄ talis ornat⁹ est p reuerētia cult⁹ dei ut: ad quē deputat tūi inferior māsio. Media vo ⁊ supior ad reponendū cortinas ⁊ alia vtēsilia ⁊ totalia ad tēplū pertinentia. ⁊ ideo ci dī. De terra vsq; ad supiorē ptē. subintelligēdū est inferioris māsionis: ⁊ sic exponūt hebrei. p Limē q̄drā. in heb. hī. postis.i. postes: accipiēdo singlare p plurali: sic frequenter fit in descriptione hui⁹ edificij: ⁊ sic fuit in tēplo salomonis. sic hī.iij.Reg.vi. Fecit in introitu templi postes de ligno oliuarū q̄drāgulares. q Et facies. Hec ē.iij.

q̄ est.xx.cubitorum
cant hic gazophila/
er agit de istis duo
istānc a templo.
o⁹ sic cur etiā supradi/
ctū est.circuit⁹ nō
semp dicit totalē
ambitū in descri/
ptione hui⁹ edifi
cij: nec etiā in cōi
modo loquēdi.

3 Et ostiū. Hec
est ꝓpria ps in q̄
agit de loco eccle/
siastico q̄ fm ostia
expositores ora/
bāt illi q̄ templū
ingredi nō debe/
bāt. ⁊ ideo cū dicit.
Et ostium lateris
ad oriēnē.nō po
test intelligi q̄ istū
ostium sit in muro
tēpli: vt aliqui ex
ponūt: qr sic non
possent ingredi lo
cus oriēnis: nisi p
nos ingrederentur
rederent templū: ⁊ nō
hic accipit p appendi
p plurali.i. lateris si
ateris ad oriēnē.i. est
ppēditia q̄b⁹ imedia
ā ad vicū aq̄lonis cē.
dit vn⁹ mur⁹ vsq; ad
o ponit istud ostium p
a pte tēpli vsq; ad au/
ū vnū ad viā australē.
hec latitudo intelligit
ptes tēpli ⁊ ci⁹ edificia
ficia: pte orientali exce
s. Partē istā expositō
o qd̄ dicūt fimarū in
Hebrei vero nō ponūt
dest.nā in textu nō dicit
s hoc dicat: ꝓpter qd̄
bi adiūctis. Et deser/
⁊ locus oriēnis in latō
patum. fm qd̄ dicit ra.
olo adiūcta: ⁊ p separā
s p lrām hebraicā q̄ sic
ra versus mare. ⁊ dicit
bile: ꝓpter qd̄ dicit q̄
ū: ꝓpter ci⁹ eminentia
dere nra translatio.
ipsi tēplo. noia etiā he/
lu. ꝓpter qd̄ in trāslatē
: vel forte factum fuit ō
i respi. ad mare. i. ad oc
deā ab occidēte in qua
pio.xl.ca f Latitu
f. g Paries autē
i de loco oriēnis supra
itudo tēpli inter parie
: vt p3 ex supradictis in
bic ⁊ inde.p. cubitorū
cubitorū: pies claudēs
udo loci oriēnis filt. f.
nū eri simul iūcti faciūt
ut supradictus est a ter
ersus orientem vsq; ad
nt.c.cubiti: de q̄bus re

Longitudo sanctuarij ꝓ.xx.cubitorū: vt p3.ē.circa ꝓncipiū hui⁹ ca. Pariēs occidētalis tēpli ex cubitorū: vt p3.ē.circa ꝓncipiū hui⁹ ca. Longitudo tēpli q̄drā ad ptē q̄ dicit sanctū vel sctā xl.cubitorū: vt p3 ibidē. pies dimidēs inter sanctū ⁊ sanctūsctōrū duorū cubitorū. Paries etiā iste ascēdit in altū p.xx.cubitos tūi

secundum hic decē. s. appēditiorū angularium clausorū ex vna pte versus occidētali: ⁊ ex altera pte. s. piete aq̄lonari: ꝓpter qd̄ illud spacū pōt cōputari ex vtraq; pte: vt.ē.dictū est. hic aūt cōputat in occidentali pte: ⁊ iō rescindēdus est a pte aq̄lonari: aliter idem bis cōputaret. Et idē dicendū est de angularib⁹ appēditio in parte australi.

1 Et mē. est do. tēpli. k Longitudinē.c. cubi. ⁊ quālē istud sit intelligendū exponit cū subdit. l Et qd̄ sepatū erat. ⁊ p.i. Qd̄ separatū erat edificū ⁊ ⁊.i. tēplū qd̄ erat separū cum edificio appendiciorū. m Et pietes eius. s. edificij appēditiorū n Longitu.c. cubitorū. tot etiā sūt cubiti ab illo loco tēpli vbi incipiunt appēditia versus orientem

vsq; ad eos terminus in occidētē: ⁊ sic nō mēsurat hic tota lōgitudo tēpli: ls remanēt.ix.cubiti versus oriētē a q̄bus exclusiue incipit appēditia o Latitudo. aūt. Hec ē ps.viij. in q̄ describit q̄dā platea cuius iter tēplū ⁊ atrium interius. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ platea dī a platos qd̄ ē latū vl latitudo ꝓpē qd̄ latitudo ponit p platea aliqū ⁊ ecōuerso. ⁊ sic est in heb. ⁊ adhuc magis. nā dictio hebraica q̄ ponit hic est equoca ad latitudinē ⁊ plateā: ⁊ hic ponit p platea. ⁊ illr latitudo cū dicit. Latitudo aūt ante faciē dom⁹. ⁊ q̄ sit ista dom⁹ subdit p Et ci⁹ ⁊c. ⁊ p idest.i. ci⁹ qd̄ erat separū. p qd̄ significat tēplū: vt.ē.dictū est. q Cōtra orientē.i. ꝑ atriū interius qd̄ est in orientali pte respectu tēpli r Centū cubito.s. lōgitudinis fm lōgitudinē atrij interioris intra pietes q̄.ē.xl.c. dicit centū cubitorū. Et hec longitudo platee accipit ab aq̄lone in australē. spacium aūt eius ab oriente in occidentē. s. inter atriū interi⁹ ⁊ templū. x. cubitorū: vt magis videbit. c. se. ⁊ isti. x. cubiti a termio pilariorū orientalium tēpli vsq; ad murū occidētalē atrij interioris accipiunt.

s Et mē. est. Hec est ps nona in q̄ describit mensura tēpli tota fm lōgitudinē ⁊ pāse. s. sine appēditijs sicut supā posita est: propter illam ⁊ cū appēditijs. dicit igit. Et mēsus est longitudinē ⁊c Sequit. t Hecthecas ⁊c. Ad intellectū hui⁹ ptis sciendū q̄ expositores latini dicūt: q̄ hecthece sunt antesolaria: ls hec significatio nō hī ex aliq̄ derivatione greca vel latina: ꝓpter qd̄ videt simpliciter ficta ⁊ maxime: q̄ dictio hebraica hic posita ligni ficat pilarios q̄ inserunt pietib⁹ magnorū edificiorū ad ipsa fortificandū: sicut dicit ra.sa. in glo. sup locū istū: cui q̄tū ad hoc videt esse credendū cū fuerit peritissim⁹ in hebreo. Dicit igit ꝓpba

s Et mē. est lōgi. edificij p fa. eius qd̄ erat separū ad dorsum. q̄ separū edificū intelligit tēplū: vt dictū est.ē. p facē eius ps prima: ⁊ p dorsum vltra. Est igit sensus q̄ angelus mēsurauit longitudinē tēpli a ꝓncipio vsq; ad finē: ⁊ ne aliqs crederet q̄ pilarij oriētales ⁊ occidētales nō includerent in hac longitudine: eo q̄ ꝓminēt vltra muros claudētes ab oriēte in occidentem. iō removet hoc dī. t Hecthecas ex vtraq; pte. i. pilarios ꝓminētes ex pte oriētis ⁊ ex pte occidētis simul includēdo. v Centū cubi. Dic aūt numer⁹ sic colligit: ꝓminētia pilariorū a parte eius. v. cubitorū: pies claudēs lōgitudinē porticus tēpli q̄n q̄ cubitorū. porticus etiā nō ifi ascēdit in altū q̄tū ipm tēplū: p ptē qd̄ pies iste ab hebraeis ponit minoris spissitudinis vno cubito q̄ pies sit tēpli. Latitudo vo porticus. xi. cubitorū: vt hī.ē. in fine.xl.ca. pies oriētalis tēpli ex cubitorū: vt p3.ē.circa ꝓncipiū hui⁹ ca. Longitudo tēpli q̄drā ad ptē q̄ dicit sanctū vel sctā xl.cubitorū: vt p3 ibidē. pies dimidēs inter sanctū ⁊ sanctūsctōrū duorū cubitorū. Paries etiā iste ascēdit in altū p.xx.cubitos tūi

ꝓ ſ qua breuiter ſm hebreos deſcribit vna viſio facta ꝓphete: ⁊ ſm hoc trãſlatio nra vt eſſe corrupta cũ dr. ⁊ facies aſpect⁹ ſanctuarij cõtra aſpectũ altaris lignei. nã lra hebraica talis eſt. Et facies ſanctuarij vtio ſicut viſio. Et eſt ſenſus: q ꝓpha vidit in ſanctuario viſionẽ ſiſ ei illi quã viderat ſup ꝛa flumẽ thobar: q deſcribit in ꝓncipio hui⁹ libri: ⁊ hic terminat verſus in hebr. ⁊ ſequẽs immediate ſic incipit. Altare ligneũ triũ cubitoꝝ altitudo eius: vbi deſcribit mẽſa ꝓpoſitionis: vñ poſtea ſubdit. Et locut⁹ eſt ad me. ſ. angel⁹. hec eſt menſa coꝝã dño. Põt aũt tranſlatio noſtra ſic exponi.

q Et facies ſan. aſpe. ꝫ aſpe. altar. ſ. incẽſi ꝫ expoſitores latinos: qõ altare deſcribit ſimatũ ante pietẽ ſanctuarij: ſicut ꝓ exo. xxx. ⁊ xl. Re. ⁊ ſic ex oppoſito mutuo reſpiciunt.

r Lignei: ꝗrium videt nã exo. xxx. ⁊ in plurib⁹ alijs locis vocat altare aureũ. Dicẽdũ q mẽſa ꝓpoſitionis: de q loquit hic ſcriptura ſm hebreos: ⁊ altare incẽſi de quo loquit hic ſm latinos. vtrũq; dr in exodo ligneũ interius ⁊ aureũ exterius: ſed de auro hic tacet: nã alibi ſatis exprimit s Et duo oſtia. Hec ẽ ps. xiij. in q̃ deſcribit forma oſtiorũ tẽpli cũ dr. Et duo oſtia erãt in tẽplo. ſ. exterioꝝ. t Et in ſcrũario. i. in tẽplo interiori: nõ ſic intelligẽdo q in q̃libet eſſent duo aperture ſ; vna tñ. ⁊ p ꝓnã vnũ oſtiũ tñ: tñ q̃dlibꝫ habebat duas portiones: ideo ſubdit v Et in duob⁹ oſtijs. ſ. ꝓncipalib⁹ x Ex vtraq; pte. ſ. tẽpli: quarũ vna dr ſcrib: ⁊ alia ſanctũſcrõꝝ. y Bina erant oſtiola. ſic adiuicẽ copulata q vnũ põt claudi ⁊ aperi ſine alio: ſicẽ apparet in oſtijs q̃ dicunt fracta: ⁊ ſilr in feneſtris. Bina eſſi oſtia erant ex vtraq; pte oſtioꝝ. qõ exponit duplicater. Vno mõ q in q̃libꝫ oſtio ꝓncipali ſint duo value: q̃ claudant in medio aperture: ⁊ q̃libꝫ valua ſit fracta mõ dicto. Alio modo q vna valua claudat totã aperturã: ſ; vna claudat a pte interiori pietis: altera vo a pte exteriori: ita q nõ clauſe ſint value iſte: vt appeat pies iſte vniformis interius ⁊ exterius: ⁊ quaſi cõtinu⁹ q: ſi ſic pictura dr fuiſſe in oſtijs: ſicut in pietib⁹: vñ ſubdit.

z Et celata erãt in oſtijs tẽpli cherubin ⁊ cẽ. ⁊ tñ iſte value intelligẽde ſunt fracte: ſicut dictũ eſt. a Quãobrẽ erãt groſ. ligna veſtibuli. i. porticus. b Frõte forinſe. qõ exponũt aliq latini dicẽtes: q i frõte porticus erãt celature maiores ⁊ magis ꝓminentes q̃ in tẽplo: ad qõ redrebat maior groſſities lignorũ. Sed hoc nõ vi verũ: q ſicut dictũ eſt. s. talis ornat⁹ nõ erat in tẽplo exterius ⁊ multo min⁹ in fronte porti⁹ exterius: hic aũt dr. Erãt groſſiora ligna in veſtibuli fronte forinſecus: ⁊ dato q eẽt ibi. nõ tñ eſt aliquo mõ verifi q eẽnt magꝭ ꝓminẽtes celature. ⁊ p ꝓnã magis notabiles q̃ in tẽplo: ꝓpter qõ trãſlatio nra videt hic eſſe corrupta. nã in hebr. nõ dr. Quãobrẽ ⁊ ideo litera ſequẽs nõ ꝓtinuat lrẽ ꝓcedẽti de celaturis: ſ; incipit alia ſnia cuius talis eſt lra in hebreo. Et ſpiſſum lignũ ſup faciẽ porticus extrinſecus: ⁊ feneſtre obliq: ⁊ palme hinc ⁊ inde in humerulis portic⁹ ⁊ latenibus dom⁹ ⁊ trabibus. Dicendum igit q hec eſt ps. xiij. in q̃ poſt deſcriptionẽ ornat⁹ tẽpli q̃ꝝũ ad ſcrũ ⁊ ſanctũſcrõꝝ deſcribit ornat⁹ q̃ꝝũ ad tẽpli porticũ ꝓmittit: vnũ tñ de fortitudine hui⁹ edificij cũ dr Et ſpiſſum lignũ. i. groſſus: ſup faciẽ portic⁹ exterius ad retinendum edificiũ forti⁹ ex trãſuerſo pierũ. ſic eſſi ſolet fieri in frõtib⁹ edificiorũ ⁊ ſubdit de ornatu. Et feneſtre obliq. ſupple ſunt in porticu ad eius illuminationẽ ſicẽ in tẽplo. Et palme. ſ. celate hinc ⁊ inde. in ipo porticu ex pte trũ interiori. In humerulis portic⁹ ⁊ lateribꝫ dom⁹. dicunt aũt hic hũeruli claudẽtes porticũ ex vtraq; pte oſtij: ⁊ notant hũeruli: q: ſunt breuiores q̃ alij. ſ. v. cubitorũ: vt dictũ eſt. s. in fine. xl. ca. Latera vero dicunt muri claudẽtes porticũ ab oriẽte in occidentẽ: q̃ ſunt. xi. cubitorũ ſm latitudinẽ porticus: ſicut dictũ eſt in fine. xl. ca. dicunt ⁊ latera dom⁹: q: cõtinuant muris claudẽtib⁹ lõgitudinẽ tẽpli: ⁊ in trabibus. ſ. interioribꝫ ſunt ſilr palme celate ad ornatũ: ſ; aũt lra nra diſcepat ab hebraica: põt tñ exponi ſm eandẽ ſnam ſic. Quãobrẽ. que ſubintelligit: ſ; nõ exprimit: ⁊ illa eſt fortitudo edificij: ⁊ eſt ſimilis modo loquẽdi. ij. Reg. v. Qui peuſerunt ſicbuzeũ: ſubintelligitur: fiet magꝭ militer: ſ; ibi nõ exprimit: ſicut plenius fuerat declaratũ ibidẽ. Erãt groſſiora ligna ⁊ cẽ. ex cauſa dicta. Sup q̃ obliqueſenestre. q: ſũt in altiori ſitu q̃ hec ligna. Et ſilitudo palmarũ hinc atq; inde in humerulis veſtibuli. i. porti⁹. hec lra exponit ſicut ꝓus: ⁊ ſilr ſequens.

Scõm lata ꝓ domus ⁊ cẽ. q. d. ſimilitudo pietes pertinens cõiugan pietibus tẽpli latera libus ſunt ſilr ornati.

In cap. xli. vbi dicit in poſtilla. Decima. ſ. dicẽ ſis. Addito. Principium huius cap. in lra hr ſic. In xxv. ãno transmigrationis vie in exordio ãni. x. mẽſis. ⁊ ſic eſt in hebr. vñ q̃ in poſtil. dr mẽſis ꝓnt eſt error q̃ potuit cõtingere ex vitio ſcriptoris. Dicũt hebr. q mẽſis iſte erat. vij. cui⁹. x. dies erat celeberrima. ſ. dies expiationis: vt hic Leuit. xvi. Dicũt etiã q ann⁹ iſte erat ann⁹ iubileus. q̃ ꝓbant ex hoc q ls anni cõiter incipiebãt a ꝓma die mẽſis. ãnus tñ iubileus incipiebat a. x. die mẽſis: vñ Leuit. xxv. Clãgens buccina mẽſe. vij. decima die mẽſis: ꝓdicationis tpe in vniuerſa terra vestra ſanctificabitiſq; annũ q̃rũ. ⁊ q: hic in lra hr in exordio anni. x. die mẽſis: ideo dicũt q iſte dies erat dies expiationis: ⁊ prima ãni iubilei q̃ ſatis hñ cõcordat cũ ꝓtentis in hac viſione. nã vt infra tractat ꝓ poſtil. hec viſio ꝓncipaliter ſignificat edificationem eccle ſpũalẽ in q̃ eſt vera expiatio peccatorũ. ſilr appino angeli ad ſachariã in qua exo: diũ redẽptionis fuit denũciatus: facta fuit die expiationis: vt ibidẽ in addito ẽ dictũ fuit. Capi. xlj.

Eduxit me. Poſt deſcriptionẽ tẽpli q̃ꝝũ ad tres ptes a⁹ ſcs porticũ: ſanctũ: ⁊ ſanctũſcrõꝝ. ⁊ q̃ꝝũ ad appẽdicia ſibi adiũcta. hic ꝓnt deſcribunt duo edificia a muris tẽpli p. xx. cubitos diſtãtia vnũ in pte aq̃lonari: alterũ in auſtrali. Et diuidunt in duas ptes: q: ꝓmo deſcribit hoc duplex edificiũ: ſcdo ſcriptura reuertit ad muꝝ exteriorẽ totius edificij deſcribendũ: ibi. Cũq; cõpleſſet. Prima in tres: q: ꝓmo deſcribit edificiũ aq̃lonare ſcdo auſtrale: ibi. Et erant. tertio vſus vtriuſq; ibi. Et dixit ad me. Circa ꝓmũ: ꝓmo deſcribit ſit⁹ cũ dicit. a Et eduxit me in atriũ exterius. ſicut dictũ eſt. s. ⁊ p; ex rectu: q tẽplũ ⁊ edificium aq̃lonare ⁊ auſtrale ſunt in atrio exteriori: igit quõ põt dici q ꝓpha fit educt⁹ de tẽplo ad atriũ exterius. dicendũ q fratẽr circa eccleſias nr as ẽ cimiteriũ: ⁊ ſilr totũ ſpaciũ eccle ſuctẽpli eſt cimiteriũ. ⁊ tñ aliq; dr exire de eccla in cimiteriũ ⁊ circuuerſo. ita ſilr eſt in ꝓpoſito. b Et indu. me in gazophi. edifi ciũ eſſi aq̃lonare ſm totalitatẽ ſuã: b; x. c. cubitos in longitudine ab oriẽte in occidẽte: ⁊ ſm hoc dr gazophilaciũ in ſingulari: ẽ tñ diuiſus ꝓ pietes interiores ex trãſuerſo tot⁹ edificij trãſeẽtes. ⁊ ſm hoc inferi⁹ dicit gazophilacia in plurali: ꝓpẽ plures diuiſiones: ⁊ q̃libet gazophilaciũ eſt lõgitudinis. ſ. cubitorũ ſm latitudinẽ tot⁹ edificij. c Qõ erat ꝗ edifi. ſeparũ. i. ꝗ tẽplum d Et ꝗ edẽ. i. appẽdiciorũ edificationẽ e Clergentẽ ad aq̃lonẽ. lat⁹ eſſi aq̃lonare tẽpli ⁊ appẽditiorũ ſibi adherentiũ eſt ꝗ lat⁹ auſtrale aq̃lonario edificij. f In fa. lõgitu. c. cubitorũ tñ eſſi ꝓtendit lõgitudo totalis edificij. g Oſtij aq̃lonis. q. d. q̃ꝝuis lat⁹ auſtrale hui⁹ edificij ſit ꝗ tẽplũ: tñ eius oſtia ſunt in ei⁹ latere aq̃lonari. vñ in hebr. ponit oſtiũ in notanuo: ⁊ ponitur etiã ſingulare ꝓ plurali. nã ibi ſũt plura oſtia vt exprimit infra h Et latitu. ſ. cubitoꝝ includẽdo nõ ſolũ ſpaciũ inter parietes: ſed etiã pietes ⁊ pilarios. nã. c. ꝓpe. dicunt eſſe in porticibus atriorũ: q̃ ſunt edificia multo maiora. i Cõtra. xx. cubi

cubitos atrij interioris ⁊c.i. vna ps istorũ.l.cubitorũ est lata ex oppo
sito.xx.cubitorũ atrij interioris:⁊ reliqua ps ꝗ pauimentũ aḋlo
nare atrij exterioris. Et sic ps q illa ps q ꝗ atriũ interius est: est
xx.cubitorũ.nã.xx.cubiti vni⁹ coniũdent.xx.cubiꝗ alteri⁹: ⁊ reliq
pars est.xxx.cubitorũ. Sciendũ etiã q in istis.xx. cubitis atrij
interioris includi
tur spissitudo mu
ri dividẽs atriũ
inter⁹a pte aqui
lonis:q̃ spissitudo
est.vi.cubitorũ

cubitos atrij iterioris:⁊ ꝓtra paui
mẽtũ stratũ lapide atrij exterioris
vbi[h] erat porticꝰ iũcta porticui tri
plici. Et[i] ante gazophilacia dã
bulatio[m] decem[n] cubitorũ latitudi
nis ad[o] interiora respiciẽs viĉ[p] cu
biti vni⁹. Et[q] ostia earũ ad[r] aglo
nẽ:vbi[o] erãt gazophilacia i superi
oribꝰ hũiliora[t]: qꝛ[u] supportabãt
porticꝰ q̃[x] et illis eminebãt de[t] in
feriorib⁹ ⁊ de medijs edificij. Tri
stega[y] eñ erant ⁊[a] nõ habebãt co

lũnas:sicut[b] erãt colũne atriorum
Propterea[c] eminebãt de[d] infe
riorib⁹ ⁊ de medijs a terra cubitis
quinquaginta. Et[e] peribolus exte
rior[f] fm[g] gazophilacia:q̃ erãt[h] in
via atrij[i] exterioris ante[k] gazophi
lacia. Lõgitudo[l] eiꝰ.l. cubitorũ:
qꝛ[m] lõgitudo erat gazophilaciorũ
atrij exterioris.l[n].cubitorũ:⁊[o] lon
gitudo ante faciẽ tẽpli centũ cubi
torũ. Et[p] erat subter gazophila
cia hec introit⁹ ab[q] oriente ingre-

le positum sine addicione signat numerum binarium. ⁊ secũdum doc
torum edificiũ aḋlonare diuidit in duas portiões ex transuerso ⁊ q̃li
ber porcio est.l.cubitorũ lõgitudinis ⁊.l.latitudinis ꝓtrebẽs tũ spis
situdine parietũ. s Ubi erãt gazophi. in supiorib⁹ mãsionibus.
t Humiliora. in hebr. hũ. Strictiora.i.min⁹ spissa. ⁊ est eadẽ sñia cum
trãslatione nr̃a: qꝛ sicut supb⁹ dicit grossus: ita
humilis pũt dici strict⁹
⁊ subdit cã cum dicit.
v Quia supportabãt
portic⁹.i.inferiores mã
siones gazophilaciorũ
q̃ dicunt vie porti⁹: qꝛ
p illas est ingressus ad
supiores sicut p porticũ
est ingressus ad domũ.
x Que ex illis emi.s.me
dias ⁊ supiores mãsio
nes:ideo subdit.
y De infero. ⁊ de me
dijs edificij. aḋlonaris
z Tristega eñ erãt.i.ha
bentes tres mansiones
vna supra aliam.

a Et nõ habebãt colũnas. sustentãtes atriorũ .i.gazophilaciorũ in atrijs exterius. Sicut eñ dictũ est.ã.xl.c. in atrio exteriori in pte orientali sunt.xxx.gazophilacia:⁊ in atrio interiori sunt gazophilacia sacerdotũ ⁊ cantorũ hebdomadarũ: ⁊ in illis sunt colũne sustentãtes.in istis aũt gazophilacijs:q̃ sunt maioris altitudinis ⁊ pũderis nõ ponunt tales colũne sustentãtes:ꝗ mur⁹ spissus ⁊ fortis cũ bonis pilarijs.iste tũ murus est spissior in inferioribꝰ mãsionib⁹ q̃ in medijs: ⁊ i medijs q̃ i supiorib⁹ fm magnitudinẽ maioris pũderis supportant:⁊ ꝓpter hoc dr̃.ã.gazophilacia sunt in superiorib⁹ hũiliora.i.strictiora.qꝛ murus mediarũ mãsionũ est minus spissus:qꝛ retractatus est a pte exteriori:⁊ p ꝗ̃ns est strictior q̃ inferior mãsio. Et eodẽ dicendũ est de supiori respectu medie. c Propter ea eminebãt.supiores mãsiones. d De inferiorib⁹ ⁊ de medijs a terra cubitis.l.idest qꝛ mur⁹ inferiꝰ mãsionũ est ita fortis:ñ mãsiones supiores pũt tũ eleuari. e Et piboluS. Hec est ps q̃rta in q̃ describit murus claudẽs edificiũ aḋlonare ab oriẽtali pte:fm q dicit hic ita.sa.⁊ hoc qꝛ ex illa pte est via veniendi ad gazophilacia in edificio aḋlonari cõtenta.dicit igit. e Et piboluS.i. murꝰ claudẽs a pte oriẽtis:⁊ dicit a peri qõ est circũ.⁊ ambulo as.qꝛ iuxta murũ illum est de cãbulatio sive via p quã sacerdotes de templo ⁊ atrio veniũt ad gazophilacia aḋlonana ⁊ e cõuerso. f Exterior.hoc dr̃ ad dr̃iam muri diuidẽtis totũ edificiũ australe p mediũ ex trãsuerso: ꝓpt qõ ẽ interior mur⁹:⁊ ex pte occidẽtis b3 tria gazophilacia vnus sup aliud: ⁊ tria sil̃r ex pte oriẽtis. g Secũm gazophi.i. pticũs est: ⁊ ille peribolus fm lõgitudinẽ bmõi gazophilaciorũ:q̃ accipit ex trãsuerso totius edificij aḋlonaris. h Que erãt in via.i.iuxta viã sacerdotũ p̃dictam. i Atrij exterioris.sicut dictũ est.ã.tẽplũ:⁊ ista gazophilacia sunt in atrio exteriori:⁊ p ꝗ̃ns ista via. k Ante gazophilacia.i.ex pte oriẽtali q̃ est interior respectu istorũ gazophilaciorũ sicut ⁊ totius edificij ps oriẽtalis dr̃ anterior:⁊ ps occidentalis posterior: vt dictũ est.ã.ca.xl. l Longitudo eiꝰ.i.dicti piboli.q̃ngginta cubitorum.⁊ subdit rõ. m Quia gazophi.lõgitudo erat.in edificio aḋlonari cõtentorũ. n Quinqginta cubi.qꝛ rãta est latitudo totꝰ edificij aḋlonaris fm quã accipit lõgitudo istorũ gazophilaciorũ: eo q̃ eorũ ostia sunt in latere aḋlonari totius edificij: vt dictũ est.ã. Dicuntur etiã ista gazophilacia atrij exterioris:eo q̃ sũt i ipso sita: vt dictũ est.ã. o Et lõgi.ante fa.centũ cubi. Ista est platea que.ã.xli.ca. dicit latitudo.c.cubitorũ de q̃ fit hic iterũ mentio.qꝛ p illã est via sacerdotũ de tẽplo ad ista gazophilacia p magnã ptem p Et erat subter gazophilacia hec introit⁹.nã eorũ ostia sunt in inferioribus mãsionibus:⁊ in pte aḋlonari vbi est terra demissior: ꝓpter pendulũ mõtis q Ab oriente ingredientũ in ea de atrio.Iz eñ venientes de templo ad hec gazophilacia:irent recte cõtra aḋlonẽ vsq̃ ad angulũ edificij aḋlonaris clausum muro orientali ⁊ aḋlonari:ñ ex illo angulo ad ostia gazophilaciorũ est ꝓcessus ab oriente in occidentes:vt in figura ps. ⁊ de facili sine figura pũt imaginari. Et ꝓpter hoc nõ dixit ꝓpheta ab oriente venientũ ad ea:sed ab oriente ingredientũ in ea de atrio exterioꝛ. Similis modus loquẽdi est:sicut cũ dr̃ apud nos aliquis in

X

ecclesiā ingredi de cimiterio cuius ipsa sit in cimiterio: vt dictū est.ō.

r In latitudine. Post descriptionē aglonaris edificij.hic pnit describit edificiū australe:qd est p omia aglonari sil'e. Et qz descriptionē p dictā terminauit in via veniēdi ⁊ introeūdo gazophilacia in edificio aglonari ptēta.ideo describēdo gazophilacia australia:qsi cōtinuās se pcedētib⁹ incipit a via veniēdi de atrio interiori ad ipsa:que est eadem cū via veniēdi de tēplo ad ipsa:eo qp hec via cōtinet ex vna pte inter tēplum ⁊ atrium interi⁹ ex altera. dicit igit

r In latitu.piboli.i.in spissitudine muri.

s Atrij.s.interioris qd dī atriū antbonomatice ppē altare holocaustorū vbi offerebant sacrificia. t Qd erat cōtra viā orientalem.respectu tēpli:id subdit.

v In fa. edificij separati.i.tēpli: cui⁹ ingressus q dicit hic facies est vsus oriente. ⁊ supplendū est qp i piboio atrij ē ostium p qd est exitus ad viam ducentē ad gazophilacia australia:⁊ istō ostium sup dī via vnius cubiti. x Et erāt ante edificiū.in hebreo habet.Inter tēplū.id p edificiū hic intelligit tēplū. y Gazophilacia scz australia.sicut dictū est de aglonarib⁹ ex pte altera z Et via. veniēdi ad gazophilacia. a Ante fa.eorū.i.añ murū orientalē ipsorū. b Juxta silitudinē gazo.⁊c.nā in oībus sūt silia:pter qd ex dictis sup pz lra vsq ibi. c Et ostia eorū ⁊c.ad notbū ⁊c.i.ad austrū.videt qp deberet dicere ad aglonem:qz loquit de silitudine gazophilaciorū australiū ad aglonaria. Dicendū qp hec silitudo est mutua:⁊ ad hoc exp̄mendū loquit hic de ostijs gazophilaciorū aglonarium assimilādo ea ostijs gazophilaciorū australiū.ac si dicat: sicut australia sunt silia aglonarib⁹:sic ecōuerso.pōt etiā alit exponi de ostijs gazophilaciorū australiū sic. c Et ostia eorū.s. gazophilaciorum australiū. d Secōm ostia gazo.⁊ supplendū est aglonariuz:eo qp de ipsis sup locut⁹ ē:⁊ qd subdit. e Que.s.ostia:refert ad ostia gazophilaciorū australiū. f Erāt in via respi.ad notbū.i.si ē ostia gazophilaciorū aglonariū respiciūt ad aglonē:sic ostia gazophilaciorum australiū respiciūt ad austrū. g Ostiū in capite vie.supple ē. qz sup:a dictū est qp in spissitudine muri occidētalis est introit⁹ strict⁹ ppter qd dicit via vni⁹ cubiti:⁊ nō est sup in textu expressus:qp ibi fit ostiū:ideo hic exprimit cū dicit. Ostiū in capite vie. Dicit autē caput vie locus vñ est ppcius ad diuersa loca:sicut dī Ezechielis.xxi. Stetit rex babylonis in capite duarū viarū. Ilocō ꝗ est inter ostiū istō ⁊ porticū tēpli incipit ꝓgressus versus gazophilacia australia ex pte vna:⁊ versus aglonaria ex altera:ideo vocat caput vie. h Que via erat ante vestī.separatū.i.añ porticū tēpli qd dicit edificiū separatum In hebreo hī.Inter clausurā organizationis.⁊ redit in eandem sniam: nō p aliū modū. Ad cui⁹ intellectū sciendū qp sicut.ē.dictū est ab atrio interiori est ascēsus p.xv.gradus:sicut in tēplo salomonis in quib⁹ stabāt cātores tpe salomōis: ppter qd ⁊.xv.psalmi vocant cantica graduū:ad hui⁹ silitudinē ponit ḡdus in hoc edificio. In summitate vero horū graduū est ostiū lattudinis cubiti vnius p dictū:⁊ vocat clausura organizationis:qz claudit inter ḡdus vbi est organizatio cantorū ⁊ viā q est inter ipm ⁊ tēpli porticū: ppter qd ista eadē via est ante tēpli porticū ex vna pte ⁊ añ clausurā organizationis ex altera.verūtā qz hec clausura organizationis est a pte oriētali hui⁹ vie: ideo subdit. Per viā orientalē ingrediēnb⁹. i Et dixit.post descriptionē gazophilaciorū aglonariū ⁊ australiū.hic pnit describit vsus eorū cū dī Et dixit ad me āgelus hec cōdens. k Gazo.aglo.⁊ gazophila. austri.p descripta. l Que sunt añ edificiū separatum.i. ex vtraq p te tēpli sita. m Hec sunt gazophi.scrā.i.sancē vsibus deputata.

n In q̄bus vescunt als vestiunt sacer. q̄ appropinquāt ad dñm in sanctis.rōz:administrādum. o Ibi.i.in gazophilacijs dictis

p Ponēt.s.sacerdotes. q Sanctasctōz.i.ea que sūt necessaria administriū in scōsctōz r Et obla.p pctō ⁊ p delicto.i.ptes de istis oblationib⁹ q cedūt in vsum sacerdotū.nā fm legē comedi debēt in loco sctō. s Cū aūt ingressi fuerint sacer. gazophilacia dicta t Nō egredient de sanctis in atriū exterius.atriū exterius hic nō pōt accipi generaliter.nā sic accipiēdo gazophilacia ista sūt in atrio exterior: sicut frequēter dictū est.ē.sed accipit partialiter p illis locis ad que admittebat populus: vt pz magis ex sequētib⁹

v Et ibi.i.in locis gazophilaciis.

x Reponēt vesti. sua in quibus ministrant. dño

y Vestientur⁊ ⁊c. sic pcedēt ad ppl'm.scz ad loca atrij exterioris ad que admittit populus.

z Cūq̄z cōplesset. Supius descripte sunt interiorum mēsure.hic p̄nit describunt exteriorū mēsure. Sciendū tñ qp expositores latini dicūt qp hic describit mēsura muri medij.q̄ diuidit iter atrium exterius ⁊ locū vulgi.⁊ mēsura cuiuslibet lateris est q̄ngentorū cubitorū.qd p̄bant p hoc qd ponit in fine hui⁹ ca. Per q̄ruor vētos mēsus est murū et⁹ vndiq̄z p circuitū longitudinem q̄ngentorū cubitorū:⁊ lattudinē q̄ngentorū cubitorū diuidētes inter sanctuariū ⁊ vulgi locū. Sed ȝ hoc est qd p̄mittit mēsura eiusdē muri expressius ⁊ magis diffuse.qd enī in fine ca.dī. Per q̄ruor vētos mēsus est ⁊c.est recapitulatio breuis suie pcedētis de q̄ dicit. Mēsus est aūt ȝ ven.ori.cala.mē.quingen.cala. ⁊c. Calam⁹ vero cōtinet.vi.cubitos: vt dictū est.ē.xl.cap. q̄nquies vero sex faciūt.xxx. ⁊ sic lat⁹ oriētale muri q mensurat hic bz mēsies.c.cubitos q faciūt tria milia cubitorū. Ad hoc aūt tñdēt qp sicut q̄libet ps panis ē panis:ita q̄libet ps calami est calam⁹:⁊ sic q̄ntitas vni⁹ cubiti in calamo signata dī hic calam⁹. Ad hoc etiā ꝓbandū inducūt qd dī in textu.in calamo mēsure.q.d.non in totali calamo:ȝ in vna et⁹ pte q cōtinet cubiti q̄ntitatē. Dicūt enī ⁊ verū est q̄tū ad hoc qp sex cubiti sūt distincte signati in calamo totali.nā mēsure supra descripte aliqui dicunt vni⁹ cubiti:alie duorū:alie triū:alie q̄ruor ⁊c. Sed dictū eorū.s.qp cubi⁹ dicat calam⁹:nō pōt stare cū veritate hebraica: vt magis patebit in fine hui⁹ ca.vbi trāslatio nra est corrupta:nec etiā pōt stare cū rōne.nā hoc nomē calam⁹ equocū est ad significandū rem naturē:⁊ ad significandū q̄ntitatē mēsure q ē.vi.cubi.⁊ hoc solo modo accipit calam⁹ in tota ista descriptiōe:vt pz ex.ē. dicto xl.ca. Nūc aūt ita est qp ls q̄libet ps calami sit calam⁹:anq̄ totus calamus est res natureznō tñ sic est vt significat q̄ntitatē mēsure. Ad hoc aūt est ex tēplū sensibile in normānia vlna vocat virga: ⁊ sic nōga equoce dī de re naturali ⁊ ōvlna:⁊ licz q̄libet ps virge sit virga:put dī de re naturali:nō tñ q̄libz ps virge est virga vt ē nomē vlne:ȝ solavlna integ dī virga:⁊ medietas et⁹ dimidia virga:⁊ q̄rta ps vnū q̄rtarius. Qd aūt inducūt illud qd sequit. In calamo mēsure nō est p̄cio:sed magis ȝ eos.nā p hoc ostēdit manifeste qp calam⁹ nō accipit hic put res est nature sed put est de re minata q̄ntitas mēsure.s.sex cubitorū: ⁊ sic pz ꝓpositum.s.qp calam⁹ nō posset dici vni⁹ cubiti nec ecōuerso. Iteū sic accipetur:eo qp q̄libet ps calami potuit dici calam⁹:vt dicūt eadem rōne posset dici de dimidio cubito:⁊ de duob⁹ cubitis ⁊ de trib⁹ ⁊c.⁊ sic in tota descriptiōe hui⁹ edificij:vbicunq̄z exprimit mēsura noie calami:nihil cert certū:eo qp indifferēter possz accipi p toto calamo ⁊ p singulis eius ptibus:⁊ p pñs dictū istorum

destrat'eorũ dicta supiora ꝓ magna pte. Ad tertũ aũt quẽ pro se inducũt de fine bui⁹ ca. dicek ibi. Dico igit cũ ra. sa. q̃ hic describek mẽsura muri exterioris totũ edificiũ claudẽtis. ⁊ hoc prꝰ et modo loquẽdi: cũ dicik. 3 Cunq̃ cõplesset. s. angelus in spẽ viri a Mẽsuras dom⁹ interioris. ex quo videk q̃ indu

dit ela ꝑ ꝑus mẽsu rata inter q̃ conti nentk plura extra murũ mediũ ecclẽsia. s. thalami por tarũ atrij exterio ris: ⁊ vestibula ea rum: ⁊ domũcule edificate sup por tas muri exterio ris ꝑ circuitus: si cut ex ꝓcedentib⁹ patet.

b Eduxit me. ex ra totũ edifi. ius

c Per viam por. ꝛc. i. ꝑ portã orie talem pmã

d Et mẽsus est eã vndiq̃. s. spa tium latitudinis portꝛ ⁊ muri oriẽ talis et veraq̃ ex parte. e Per circuitũ. i. a pte ex terioꝛ q̃ longior ẽ interior. xij. cu bitis ꝓpter spis situdinẽ murorꝫ q̃ est. vi. cubitorũ ⁊ sic ꝑs interior re stringit. vi. cubitꝫ in q̃libet eius ex tremitate.

f Mẽsus est ãt ꝑ ventũ orienta lẽ. i. ꝑ tẽ muri oriẽ tale. q̃tuor essi venti ꝓnciꝑales frequẽter accipiunk in scriptura ⁊ etiã in cõi mõ loquẽdi ꝑ q̃tuor ꝑtibus mũdi. s. oriente: occidẽ: tentrionẽ: ⁊ austro. g Quingẽtos ca. q̃ faciũt tria milia cubitos: vt dictũ est. ã. Et hoc mõ exponak lra de mb⁹ alijs partibus vsq̃ ibi. h Per q̃tuor vẽtos. vbi ponit recapitulatio breuis dictorũ. i Longi. q̃ngen. cubi. i. latitudinẽ cubi. q̃ngentorꝫ latera essi muri exterioris sũt eq̃lia. Ex hoc aũt q̃ ponit hic cubitorꝫ in aliq̃bus libris arguũt expositores latini cõiter q̃ ꝑ calamos ꝑdictos ꝛtelligunk cubitꝫ: vt ꝑ dictũ est ⁊ male. nam ibẽ. nõ ponit cubitorꝫ: sꝰ absolute ponit Lõgitudinẽ q̃ngẽtorũ ⁊ latitudinẽ quingẽtorꝫ: et q̃ pꝰ q̃ ille numer⁹ referk ad calamos ꝑdictos: ꝓpẽ q̃ hic ro. sup Eze. retractat q̃ntũ ad hoc trãslationẽ dicẽs: q̃ ex celeritate trãsferẽdi male posuit hic cubitorꝫ ꝓpter q̃ libri latini bñ correcti nõ habẽt. cubitorũ. k Diuidentẽ inter sanc. ⁊ vulgi locũ. in hebr. ñ sic hꝰ. Diuidentẽ inter sctũ ⁊ vile. quicq̃d aũt est intra murũ interiorẽ dr sctũ: etiã spatium intra murũ exteriorẽ ⁊ mediũ ꝓtentũ: q̃ dñno cultui deputari. nã ibi est oriõnis locꝰ: vt. ã. dictũ est. xl. ca. ꝓpter q̃ dñs ꝛ illo loco eiecit vendẽtes ⁊ emẽtes. Jo. ij. tanq̃ de loco sctõ. Q̃d aũt est extra murũ exteriorẽ dr vile: q̃ nõ est diuinis vsibus applicatũ. Notandũ q̃ mgr Ricar. de sctõ vic. quicq̃d nitk ꝓbare de mẽsuris atriorũ ⁊ murorꝫ ipsorꝫ: fundat sup hoc q̃ medi⁹ murus sit. cccc. cubi. in q̃dro: quꝰ dr hic secũdũ suã opinionẽ. q̃ videtur falsa vt dictũ est. ꝓpter qo nõ vi valere q̃ dicit de dictis mẽsuris: excepta mẽsura atrij interioris que dr in tertia centum cubitorum per quadrum. Caplm. xliij.

Et duxit me. Postq̃ descripta ẽ edificiorꝫ mẽsuratio: hic ponit ꝓpheq̃ dã spãlis visio: ⁊ sctõ ꝓphe informatio: ibi. Et audiui. Circa pmũ dr. a Et duxit me ad por. ꝛc. hec ẽ porta exterioris atrij interioris. b Et ecce glia. dei isrl. i. cherubi

⁊ rote ꝛc. in pmo ca. descripta maiestatẽ dei repñtãtia c Ingredieba k ꝑ viã oriẽ. atrij interi⁹. d Et vox erat eiq̃ si vox aq̃rũ mul. signãs diuine virtutẽ magnitudinẽ. e Et ter. splẽ. a maie. eius. videbak eũ ꝓpẽ imaginaria visione q̃ claritas dei⁹ visiõis illuminabat totã terrã. f Et vidi visionẽ fm spẽm. i. sil'em illi visiõi. g Quã vide. q̃ ve. ꝛc. hec visio descripta est ã. x. c. ⁊. xi.

b Et spẽs fꝰ aspe. quẽ viderã ꝛc. q̃ visio deceri bik. ã. i. c. i Et cecidi su. fa. meã. ex hũana fragilitate iuxta appitũ ex maiestatẽ diuine.

k Et maiestas dñi ingressa est tẽplũ. de atrio interiori. l Et leuauit me spũs. i. ãgelus: q̃ ꝓphẽta ceciderat: vt dictũ est

m Et intro. me in atriũ interi⁹. de porta eius.

n Et ecce reple. erat gloria dñi dom⁹. i. tẽplũ. ã atrio essi interiori vidobak in tẽplo ꝑ ostiũ existẽs in spissitudine muri ꝑ ostiũ tẽpli. Notãdũ autẽ q̃ sicut. ã. x. ⁊. xi. c. vbi describik destructio ciuitatis ⁊ tẽpli: ꝓpha vidit gliam dñi exeũtes de tẽplo ⁊ atrio ꝑ portã orientalẽ: ⁊ postea de ciuitate tota i q̃ designabak recessus ꝓtectiõis diuine a tẽplo ⁊ ciuitate ita hic ꝑ portã orientalẽ vidit ꝓpha gliam dñi intrantẽ atrius interi⁹ ⁊ tẽplũ: ad designandum assistentias dine virtutẽ: ad ꝓtegendũ tẽplũ ⁊ ciuitatẽ q̃ ibi describunk: vñ in fine libri dr. Et nomẽ ciuitatis ex dei illa dñs ibidem ꝛc.

o Et audiui. hic ꝓnr ponit ꝓphete instructio de domo descripta eis dr. Et audiui loquentẽ ad me de domo. Dicũt aliq̃ expositores q̃ de domo signat templũ a q̃ ꝓcedebat ista locutio: ⁊ sic loquẽs intelligitur esse in domo quẽ audiebat ꝓpha exẽs i atrio: ⁊ ꝑ ꝓnõs iste loquẽs est ali⁹ ab ãgelo stãte iuxta ꝓphetã in atrio. Hebrei vo dicũt ⁊ melꝰ vt vi q̃ li de tenek hic materialiter: ⁊ est sensus. Et audiui loquentem ad me de domo. i. instruentẽ me de cõditionib⁹ domus: ⁊ fm b̃ iste loquẽs est ãgelus stans cũ ꝓpha. Et hoc pꝰ ꝑ hoc q̃ subdik.

p Et vir. i. ãgelus in spẽ viri. q Qui sta. aũt me di. ad me. instruendo me de ꝓditiõib⁹ dom⁹ ꝑdictẽ iõ subdik. r Fili ho. locꝰ solij mei ꝛc. dr aũt tẽplũ descriptũ locus sessiõis ⁊ habitatiõis dine ꝓpẽ spãles effect⁹ ibidẽ dine virtutꝫ ⁊ gie. s Et nõ pol. vltra do. isrl. no. sctũ meum. ꝑ idolatriam. t Sicut ipsi ⁊ re. eorꝫ fecerũt multiplicik: vt pꝰ. iij. Reg. ⁊. iiij. v In fornica. suis. dr aũt idolatria fornicatio spiritualis: eo q̃ aia ibi fornicak cũ diabolo: dicik etiã fornicatio corpalis: eo q̃ in aliq̃bus idolatrijs exercebak fornicatio corpalis. s. in idolatrijs veneris ⁊ priapi. x Qui fa. sũt limẽ suũ iuxta limẽ meũ. q̃ exponũt aliq̃ de regib⁹ habitantib⁹ iuxta tẽplũ. sic dr de salomone. iij Reg. ij. ⁊ de athalia. iiij. Reg. xi. Sed q̃ñ sctõ reges legunk ibidẽ inhabitasse: sic dauid. Ezechias: ⁊ iosias: ⁊ illud q̃ dr hic. Fabricati sunt limẽ suũ ꝛc. dr tanq̃ q̃d illicitũ ⁊ prinẽs ad idolatriã: nõ medius dr: limen suũ ꝛc. q̃ li suũ referk ad idolũ. nã aliq̃ reges. iiij. Reg. legunk posuisse idola iuxta tẽplũ: ⁊ aliq̃ etiã in atrijs tẽpli: vt dr de manasse. iiij. Reg. xxi. y Et mu. erat inter me ⁊ eos. i. deos alienos q̃ ꝑ pietẽ modicũ erãt diuisi a sanctosctõrꝫ: vbi erat ꝓpiciatorũ tanq̃ sedes dei.

3 Propter q̃ cõsumpsi eos. ꝑ regẽ babylonis. Cetera patent vsq̃ ibi. a Tu aũt fili hominis ostẽde domui isrl templũ. i. formã templi supra descripti ꝑ me edificandi. b Et cõfundant ab iniq̃tatibus suis. ꝓpter q̃s tẽplum salomonis est destructũ. Cetera patẽt vsq̃ ibi

cõtra ventũ orientalẽ calamo mẽsure q̃ngẽtos[g] calamos in calamo mẽsure ꝑ circuitũ. Et mẽsus est ꝛtra ventũ aquilonis q̃ngẽtos calamos in calamo mẽsure ꝑ gyrum. Et ad ventũ australẽ mẽsus ẽ q̃ngẽtos calamos: in calamo mẽsure ꝑ circuitũ. Et ad ventũ occidẽtalem mẽsus est q̃ngẽtos calamos in calamo mensure. Per[h] q̃tuor vẽtos mẽsus ẽ muri eius vndiq̃ ꝑ circuitũ: longitudinẽ[i] q̃ngẽtorꝫ cubitorũ ⁊ latitudinẽ q̃ngentorũ cubitorꝫ diuidentẽ[k] inter sanctuarium ⁊ vulgi locũ Caplm. xliij.

e Et[a] eduxit me ad portam q̃ respiciebat ad viã orientalẽ

Et[b] ecce glia dei isrl ingrediebatur[c] ꝑ viã orientalẽ: ⁊[d] vox erat ei q̃si vox aquarũ multarũ ⁊[e] terra splẽdebat a maiestate eius[f]. Et[l] vidi visionẽ fm spẽm: quã[g] viderã q̃ñ venit vt dispderet ciuitatẽ: ⁊[h] spẽs fm aspectũ: quẽ viderã iuxta fluuiũ chebar. Et[i] cecidi supfaciẽ meã: ⁊[k] maiestas dñi ingressa est templũ ꝑ viã porte: q̃ respiciebat ad orientẽ. Et[l] leuauit me spũs ⁊[m] introduxit me in atriũ interius. Et[n] ecce repleta erat glia dñi dom⁹. Et[o] audiui loquentem ad me de domo. Et[p] vir qui[q] stabat iuxta me dixit ad me. Fili[r] hominis locus solij mei: ⁊ locus vestigiorũ pedũ meorũ: vbi habito in medio filiorũ isrl in eternũ. Et[s] nõ polluet vltra dom⁹ isrl nomẽ sctũ meũ: ipsi[t] ⁊ reges eorũ in[u] fornicationib⁹ suis ⁊ in ruinis regum suorũ ⁊ in excelsis: q̃[x] fabricati sũt limẽ suũ iuxta limẽ meũ ⁊ postes suos iuxta postes meos: ⁊[y] mur⁹ erat inter me ⁊ eos. Et polluerũt nomẽ sanctũ meũ in abhominationibus q̃s fecerũt, ꝓpter[3] q̃d ꝛsumpsi eos in ira mea. Nunc ergo repellãt ꝓcul fornicationẽ suã: ⁊ ruinas regũ suorũ a me: ⁊ habitabo in medio eorũ semp. Tu[a] aũt fili hominis: ostẽde domui isrl tẽplũ: ⁊[b]

e Et vniuersa p̃cepta eius.s.q̃liter custodiri debeat ⁊ officiari.
o Cuncta q̃q; ordinẗ eiꝰ.i.ordinẗ sacerdotũ.leuitarũ ⁊ cãtoꝝ e Et oẽs leges eius.i.cerim onias diuini cultꝰ.Cetera patẗ vsq; ibi.
f Omẽs fines eiꝰ in circuitu.i.omia edificia ⁊ loca circa tẽplũ existẗ ria vsq; ad murũ exterioẽ inclusiue q̃ dicunt sctã rõne sanctuariũ qõ ẗ i tẽplo:et iõ supra dictũ ẗ q̃ murꝰ exterior didit inter sãctũ et vile.

g Iste aũt mẽsure.Pꝰ descriptiõ ex tẽpli.bicõ sequẗur pũt descriptõ altaris holocausti. Et diuidit i tres ptes.nã primo describit eiꝰ dimẗsio scõo eiusdẽ dedicatio. ibi. Et dixit ad me.tertio offerẗnũ i illo varia cõdito.i principio.xliij. ca.Ad intellectũ p̃me p̃tis sciẗdũ q̃ altare holocaustorũ describit hic q̃drũ equilaterũ. ⁊ ex pribꝰ.ir. cõpositũ. Prima ps iuꝝ tirã vocat sinꝰ sive fũdamẗum:⁊ eleuat sup terã p cubitũ vnuꝝ Scõa crepido maior:nã ibi incipit discrepare edificiũ altaris a fũdamẗto restrigẗdo a latitudine fũdamẗti p vnũ cubitũ ⁊ ascẗdit per duos cubitos.tertia crepido maior: ibi iterũ restrigit edificiũ altaris p vnũ cubitũ mõ p̃dicto:⁊ eleuat sursum p q̃tuor cubitos .pp qõ dicat maior respectu p̃cedẽs q̃ ascẗdit p.ij.cubitos iñ.q̃rta vocat ariel:⁊ ascendit sursũ p quatuor cubitos.⁊ eiꝰ superficies superior ẗ locꝰ vbi cremat holocaustũ:⁊ sic altitud o altaris sup terã ẗ.xi.cubitorũ ⁊ sup altare ẗ quatuor eiꝰ ãgulis q̃tuor cornua:de quorũ altitudine nõ fit mẽtio i textu nec in glo.Sciẗdũ q̃ ist à q̃tuor cornua distãt ab extremitatibꝰ altaris facietibꝰ eiꝰ ãgulos:⁊ locus cremanõis holocausti.⁊ sic circa locũ cremanõis vnꝰ cubitꝰ addit in circuitu.Et quo seq̃t q̃ tota superficies superior altaris bẽat in q̃dro.xiij.cubitos.q: locꝰ cremanõis ẗ.xij.cubitorũ in q̃dro. Itẗ in extremitatibꝰ altaris ẗ q̃dã erectura sursuꝝ eleuata p vnũ palmũ:sicut fit in scacarijs.⁊ illa vocat labiũ altaris:sicut describitur inferius in figura.

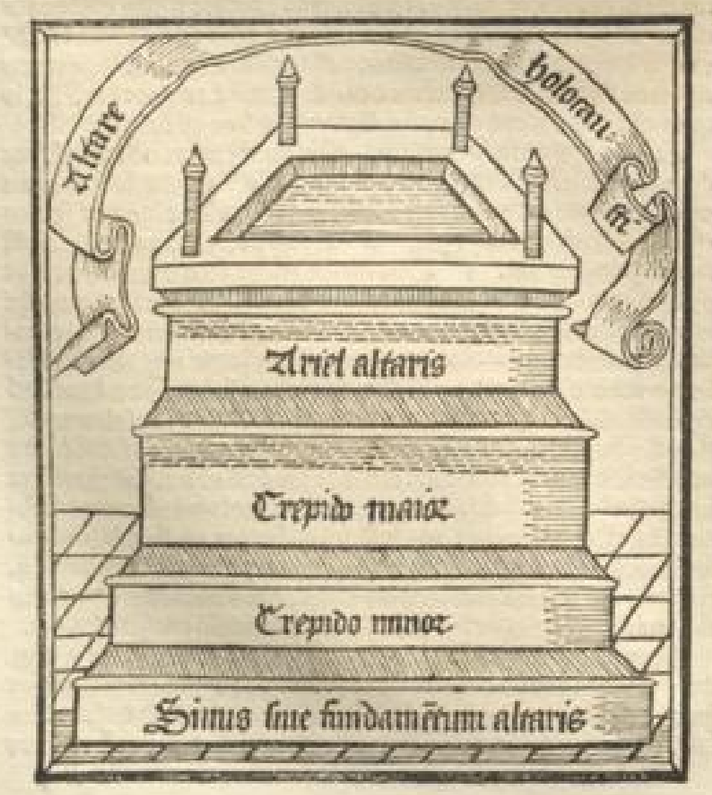

confundant a b inigratibꝰ suis:⁊ metiant fabricã:⁊ cubescãt et oibus q̃ fecerũt. Figurã de mꝰ ⁊ fabrice eius, exit ⁊ introit: ⁊ oẽm descriptionẗ eius:⁊ vniuersa p̃cepta eiꝰ:cũctũq; ordinẗ eius:⁊ omẽs leges eius omide eis:⁊ scribe in oculis eorũ vt custodiant oẽs descriptiones eiꝰ ⁊ p̃cepta illiꝰ:⁊ faciãt ea. Ista est lex domꝰ in summitate mẽtis. Omẽs fines eius in circuitu sanctũ sctõꝝ est. Hec est ergo lex domꝰ. Iste aũt mẽsu re altaris in cubito verissimo: q̃ habebat cubitũ ⁊ palmũ. In sinu eius erat cubitꝰ:⁊ cubitꝰ in latitudine ⁊ definitio eius vsq; ad labiũ eius:⁊ i circuitu palmꝰ vnꝰ

Hec q̃q; erat fossa altaris. Et ad sinu terre vsq; ad crepidinem minorem duo cubiti vnꝰ ⁊ a crepidine minore vsq; ad crepidinẗ maiorẗ q̃tuor cubiti ⁊ latitudo cubiti vnꝰ. Ipse aũt ariel q̃tuor cubitorũ:⁊ ab ariel vsq; ad sursum cornua q̃tuor. Et ariel duodecim cubitorũ in lõgitudine p.xij. cubitos latitudinis: q̃drãgularũ eqs laterib. et crepido q̃tuordecim cubitorũ lõgitudinis p q̃tuordecim cubitos latitudinis in q̃tuor angulis eiꝰ:⁊ corona in circuitu eiꝰ dimidij cubiti:⁊ sinꝰ eius vnius cubiti p circuitũ. Gradus aũt eius versus ad orientẗ:⁊ dixit ad me. Fili hominis

Sciendũ tũ q̃ cũ altare sit q̃dratũ equilaterũ nõ pũt tertũ figurari i plano:sz vnũ latꝰ tũ.alia vero tria sunt p imaginationẗ inspiciẗs suppleẗda. Hic tra visio p̃ma ps i duas diuidit.q̃ p̃mo describit altaris dimẗsio generaliter: scõo ptiularitẗ:ibi. Hec quoq;.Circa p̃mũ dr. g Iste aũt mẽsure altaris.supplẗsũt q̃ inferius describuntur.
b In cubito verissimo.i.i cubito sanctuarij.
i Qui habẗ.cubitũ ⁊ palmũ.nã vna cões cubitũ cõtinet vnuꝝ palmuꝝ.sicut dictus est.ã.xl.
k In sinu eius. hebrei dicũt i fundamẗto eius.pũt tũ fũdamẗtũ dicit sinꝰ similitudinarie.q̃ recipit ea q̃ supponunt:sicut sinus ea q̃ in ipo reponuntur.
l Erat cubitus. q: p vnũ cubitꝰ ascẗdit sup terã
m Et cubitus in latinu.nõ enim exprimit fũdamẗtũ sive sinꝰ edificium altaris q̃ suppo

nit. n Et defi.i.altaris terminatio.vñ in heb.ponit.Et terminꝰ vsq; ad labiũ.i.altitudo altaris terminat in superiori superficie q̃ hꝰ labiũ in circuitu:vt p̃dictũ est:⁊ subdit q̃tuor latus huius labij cũ dr. o Et in circuitu pal.vnꝰ.sursuꝝ ascẗdendo:⁊ sic hꝰ dimẗsio altaris in generali:q: descripta est ps inferior ⁊ superior.
p Hec quoq;. Hic p̃ãr describit altaris dimensio ptiularitẗ cũ dr. Hec q̃z erat fossa altaris. Sciendũ q̃ dictio hebraica hic posita aliq̃n accipit p fossa vel p̃ pfunditate:aliq̃n p eleuatẗ sursuꝝ:sicut in latino hoc nomẗ altitudo:sz cõiter accipit p eleuatẗ sursum:nõ aliq̃n accipit p pfunditate p oppositũ: sicut ps.lxviij. Venit in altitudinẗ maris.i.in pfundũ:nõ subdit. Et tẽpestas demersit me. Et Io.iij. Puteus altꝰ est.i. pfundus:⁊ ideo vbi trãslatio nra hꝰ fossa:oz dici altitudo:⁊ hoc ps p lrã sequẗrez cũ dr. q Et de sinu ter.i.de fundamẗto altaris:q̃ i mediate adheret terre r Vsq; ad crepi.nouis.in heb.habet Paruã.⁊ hoc ps p lrã sequentẗ:vbi vocat crepido minor.
s Duo cubit.i.altitudinis hujꝰ crepidis:⁊ sic omittit hic vnꝰ cubitꝰ altitudinis fundamẗti:⁊ in fine resumit. t Et latitudo cubi.vnꝰ.⁊ accipit hic latitudo spaciũ fm q̃ extendit hec pido in latitudine vltra edificiũ immediate suprapositũ: eo q̃ hꝰ discrepat edificiũ immediate suprapositũ ab eo q̃ supponit. Et eodẗ mõ exponendũ est q̃ subdit. v A crepidine minoris. ab eius pte superiori. x Vsq; ad crepi.maio.i. vsq; ad terminũ eius superiorem. y Quatuor cubi.,pter q̃ dr maior crepido:q: ascẗdit p quatuor cubitos:alia p duos iñ z Ipse aũt ariel.i.superior ps altaris:q̃ vocat ariel:eo q̃ in superiori superficie est locꝰ cremanõis holocaustorũ:vt.ã.dictum est:⁊ sic devorat illas carnes siue adipes sicut leo fortis devorat carnes: ariel aũt leo fortis interpretat. a Quatuor cubi. ascendendo sursum. b Et ab ariel.i.ab eiꝰ angulis. c Cornua q̃tuor. Et ariel.xij.cubi.in lõgi.⁊ tẗ.q: locus cremanõis est.
d Duodecim cubi.p q̃drũ. d Et crepi.s.ipsius ariel
e Quatuordecim cubi.s.p q̃drũ:q: vnꝰ cubitꝰ in q̃tuor latẗribus altaris,pendit vltra cornua vt p̃dictũ est.⁊ sic tota superficies superior altaris est.xiij.cubitorũ in q̃drũ.⁊ vocat ille cubitꝰ crepido altaris:q: ibi discrepat altare ab eo q̃ est infeꝰ p vnũ cubitũ vltra se extẗdẗs:⁊ spissitudo illiꝰ crepidis est dimidij cubiti:nõ subdit. f Et corona in circui.⁊ tẗ.in heb.hꝰ.Et crepido pũtũ dici corona:q: superiorẗ ptẗ altaris circũdat g Et sinꝰ eius

dicit dñs de⁹. Hi sunt ritⁿ altaris in q̃cũq; die fuerit fabricatum: vt offerat sup illud holocaustũ: ⁊ effundat sanguis. Et[m] dabis sacerdotib⁹ ⁊ leuitis: q[n] sunt de semine sadoch: q accedũt ad me ait dñs de⁹: vt offerant mihi vitulũ de armento, ꝓ pctó. Et assumes de sanguine eius: ponesq; sup q̃tuor cornua eⁿ⁹: ⁊ sup q̃tuor angulos crepidinis: ⁊ sup coronã in circuitu: ⁊[o] mũdabis illud et expiabis. Et tolles vitulum: q oblat⁹ fuerit, ꝓ pctó: ⁊[p] ꝯbures eũ in separato loco domⁿ extra sanctuariũ. Et in die seda offeres hyrcũ capraũ imaculatũ, ꝓ pctó: ⁊ expiabũt altare: sicut expiauerũt in vitulo. Cumq; cõpleueris expiãs illud offeres vitulũ de armento imaculatũ: ⁊ arietẽ de grege imaculatũ: ⁊ offeres eos in cõspectu dñi. Et mittent sacerdotes sup eos sal ⁊ offerẽt eos in holocaustũ dño. Septẽ[q] dieb⁹ facies hyrcũ, ꝓ pctó quotidie ⁊ vitulũ de armento ⁊ arietẽ de pecoribus imaculatos offerent. Septẽ dieb⁹ expiabũt altare ⁊ mũdabũt illud: ⁊[t] implebũt manũ eⁿ⁹. Et pleris aũt septẽ dieb⁹ in die octaua ⁊ vltra facient sacerdotes sup altare: holocausta vra: ⁊ q̃, ꝓ pace offerũt: ⁊ placat⁹ ero vobis ait dñs deus. Capl'm. xliij

e [a] Et cõuertit me ad[b] viam porte sctũarij exterioris q respiciebat ad orientẽ: ⁊ erat clausa. Et dixit dñs ad me. Porta hec clausa erit: ⁊ nõ aperiet ⁊[c] vir nõ trãsiet p eã: qm[d] dñs de⁹ isrl' ingressus ẽ p eã: eritq;[e] clausa principi. Princeps[f] ipe sedebit in ea: vt[g] comedat panẽ coꝶ dño. Per[h] viã porte vestibuli ingrediet[i]: ⁊[k] p viam eⁿ⁹ egrediet. Et[l] adduxit me per viã porte aquilonis in[m] cõspectu domⁿ⁹. Et vidi: ⁊[n] ecce implevit gl'ia dñi domũ dñi. Et cecidi in faciem meã ⁊ dixit ad me dñs. Fili hois: pone cor tuũ ⁊ vide oculis tuis: ⁊ auribⁿ⁹ tuis audi oia: q̃ ego loquor ad te: de[n] vniuersis cerimonijs domⁿ⁹ dñi: ⁊[o] de cũctis legib⁹ eius. Et[p] pones cor tuũ in vijs tẽpli p oẽs eritⁿ⁹ sctũarij: ⁊ dices ad eas parẽte me domũ isrl'. Hec dicit dñs de⁹. Sufficiãt[q] vobis oia scelera vra domⁿ⁹ isrl': eo[r] q̃ inducitis filios[s] alienos icircũcisos corde ⁊ incircũcisos carne vt sint in sanctuario meo: ⁊ polluãt domũ meã: ⁊ offertis panes meos adipe ⁊ sanguine: ⁊ dissoluistis pactum meũ in omib⁹ scelerib⁹ vris ⁊ nõ fuastis p̃cepta sanctuarij mei: ⁊[t] posuistis custodes obseruationũ

[a] fundamentũ altaris. b Vnius cubi. sup terrã. ⁊ sic resumit altitudo fundamẽti q̃ sup: a fuit omissa: vt p̃dictũ est.

[c] Gradus aũt eⁿ⁹. s. altaris. k Versi ad orientẽ. i. posiri in porta orientali altaris: vt sic sacerdos offerẽs sup altare habeat facie vsq; ad tẽplũ q̃ est in pte occidẽtali. l Et dixit ad me. hic p̃ñr describit dedicatio altaris p sacrificia septẽ dieb⁹: ⁊ octauo die ⁊ deinceps fiunt ibi sacrificia ⁊ oblationes nre: ⁊ ps ipa paucis excepto q̃ discurrẽtur. m Et dabis sacer. i. dãdũ in futuro denunciabis n Qui sunt de semine sadoch. exponit sicut. ã. in fine. xl. c.

[o] Et mũda. illõ. i. aptabis ad faciendũ ibi oblationes. p Et cõbures eũ in separato loco do. i. intra clausurã tonⁿ edificij: nõ extra atrium interⁿ ⁊ templũ. q Sepẽ dieb⁹ fa. hyrcum. i. offeres eũ: ⁊ cetera alia

[r] Et implebunt ma. eⁿ⁹. i. locũ cremationis dictus fa. ficijs: ⁊ di manus: eo q̃ capit supposita sacrificia. Cetera patẽt ex supradictis.

In ca. xliij. vbi dr in postil. Dum deuitez inter sanctũ ⁊ vile. Addito

[s] Bi nosba benus. Diuidentẽ inter sanctũ ⁊ vile in beb. bi. Diuidentẽ inter sanctũ ⁊ ꝓphanũ: qõ vi magꝭ, p pte dictũ: q: vile pcioso opponit. ꝓphanũ aũt sancto.

In ca. xliij. vbi dr in postil. Implebũt manⁿ⁹ eius. Addito.

[b] De qõ dicit. Implere manũ alicuius: in scripturis sacris intelligit supplere ea q̃ sunt necessaria seu req̃sita ad tale officiũ seu ad talẽ dignitatẽ: vñ exo. xxix. dicit. In ꝯsecratione sacerdotis implebis manũ aaron ⁊ filiorum eⁿ⁹. i. administrabis eis necessaria seu opportuna ad hmõi officia seu dignitates. Sicut hic cũ dr. De altari implebit manũ eⁿ⁹: intelligit q̃ administrẽt: seu supplẽat ea q̃ requirunt ad eⁿ⁹ mũdationẽ seu expiationẽ.

Cõuertit me. Post descriptionẽ dedicationis Ca. xliij altaris, hic p̃ñr agit de oblationib⁹ ibi fiẽdis. Et diuidit in duas ptes: q: p de b agit q̃tũ ad p̃ncipes. secõ q̃tũ ad ministros ⁊ sacerdotes: ibi. Et adduxit me. Circa p̃mũ sciendũ q̃ p̃nceps est vicarius dei in tpalib⁹. ⁊ iõ describit hic hic ꝓgatiuam in nõ veniẽdi ad offerendũ: nõ p man⁹ sacerdotũ: ⁊ etiã q̃tum ad comedendũ. nã de oblationẽ pacifica vna ps cedit in vsum offerentis quã debẽt comedere coꝶ dño: vt diffuse dictũ fuit in leuitico. Quãtus igit ad p̃mũ. s. viã veniẽdi ad offerendũ dicit.

[a] Et cõuertit me. s. angelus me deducẽs. b Ad viã porte sanctuarij exterioris. i. atrij interioris: qõ dr hic sanctuarius exterius. Nã ibi offerebat sacrificia sub dio in altari holocaustoꝝ: sicut consumabat p oblationẽ incẽsi intra tẽplũ. Cetera patẽt vsq; ibi.

[c] Et vir nõ trãsiet p eã. i. bõ de cõi ppl'o: ⁊ subdit rõ. d Qm dñs de⁹ isrl' ingress. est p eã. ꝓpter qõ ds esse maioris reuerẽtie: ⁊ min⁹ cõis q̃ alie. Vel hoc autez ingressu dñi p eas bi. ã. in p̃ncipio p̃cedẽtis ca.

[e] Eritq; clausa. Hic ẽ finis versus in heb. ⁊ ẽ sensus q̃ erit clausa cõi ppl'o. ⁊ sequit p̃ncipiũ sequẽtis versus. Principẽ. ⁊ subintelligit: excipio: sicut. q. Reg. v. dicitur. Qui percusserit ieb⁹ eũ ⁊ subintelligit: erit p̃nceps milite: sicut ibidem fuit declaratũ: ⁊ sic est in ꝓposito: iõ subditur. f Princeps ipse sedebit in ea. i. nõ solum poterit ibi intrare: sed etiã sedere: ⁊ ad q̃d subdit. g Vt comedat panẽ. i. hostie sue p̃tem. nã nomie panis intelligit in scriptura ois cibus: vt frequẽter sup̃ dictũ est.

[b] Per viã porte vestibuli. i. porticus orientalis interioris atrij.

[i] Ingrediet. ad offerẽdum. k Et p viam eius egrediet. ⁊ in hoc quedã progatiua p̃uapis tangit. nam. j. xlvi. ca. dicit: q̃ ppls ingrediens p viã aquilonarẽ egrediat p australem: ⁊ ecõuerso. Ad dictã sententiã induxit etiã p expositores latinos translatio nra: vbi dicit. Et erit clausa p̃ncipi. i. pro reuerentia p̃ncipis p eã ingredientis: sicut si diceret hoc cellarius est sigillatum ex regis. i. ap propriatũ vsui eius.

[l] Et adduxit me. Hic cõsequẽter agit de oblationib⁹ q̃tum ad ministros ⁊ sacerdotes. Et diuidit in duas ptes: q: p̃mo agit de malis ministris. Secõ de bonis: ibi. Sacerdotes autez ⁊ leuite. Prima in duas. Nã p̃mo arguit extraneorum institutio. secõ intraneorũ destitutio: ibi. Sed ⁊ leuite. Prima ps pt⁹ paucis excepꝭ que discurrit. m In cõspectu domⁿ⁹. i. tẽpli. n Et ecce implevit gl'ia dñi domũ. sicut. ã. expositũ est in p̃ncipio p̃cedẽtis ca.

[n] De vniuersis cerimo. i. oblationib⁹ et sacrificijs. o Et de cũctis legib⁹ eius. i. de modis viuẽdi ministrorũ ⁊ sacerdotũ. p Et pones cor tuũ in vijs tẽpli ⁊c. ad retinendũ in corde: sicut sup̃ fuit dictũ. q Sufficiant vobis omia scelera vestra. i. ãmodo debetis cessare ab eis ⁊ erubescere. r Eo q̃ inducitis. i. induxistis: dũ adhuc starẽt templus salomonis: dicit rõ inducitis in p̃ñti. Mas aliq; habebãt volũtatẽ hoc faciẽdi si possent. s Filios alienos incircũci. ⁊c. aliq; eñ reges: ⁊ etiã sacerdotes eis cõsentiẽtes nõ solũ posuerunt idola in hierlm sed etiã in atrijs tẽpli: ⁊ ad cultũ illoꝝ admittebãt sacerdotes gẽtiles cultũ idolorũ sciẽtes: ⁊ cũ eis sacrificabãt iudeorum sacerdotes: ⁊ postea offerebãt sacrificia dñi: ideo subdit. Et offertis panes meos ⁊c. t Et posuistis custodes obseruationũ mearũ in sanctuario meo. i. in atrijs meis ⁊ templo.

p Vobismetipsis. ad questū vestrū: ⁊ nō bonorē meū: ⁊ subdit sententia dñi. r Omis alieni. incircū. corde. q̃ tū ad iudeos malos.

q Et incircūcisus carne. q̃ tū ad gentiles. 5 Sed ⁊ leuite. hic p̃ñr describit intraneorū destitutio. s. sacerdotū malorū leuitica generis q̃ describit hic destitutio a sacerdotis officio: ⁊ reductio ad officia vita ⁊ miora: dicit ergo.

5 Sed ⁊ leuite. i. sacerdotes leuitici generis

a Qui lōge recess. a me. p idolatriā. b In error fil. israel. sequētes i b reges ⁊ pplm. c Et porta. iniq. suā. q: ppt b erāt dispsi in captiuitatē. d Erūt in sanctuario meo editui. i. custodes ⁊ furtores in edibus. s. alijs a tēplo. ⁊ interioribus gazophilacijs: a q̃ bus excludunt: vt patebit. j. ⁊ nō sanctuariū accipit hic large: put se extēdit ad loca intra murū exterioē indusa.

e Et ministri do. in officijs mioriū: nō subdit.

f Ipsi macta. holo. ⁊c. Interficere esti aialia et exoriare ⁊ lauare intestina a fecibus. scopare domos ⁊ cōsilia ista fūt vlia q̃b⁹ isti depurant.

g Ipsi sta. in cōspe. eorū. s. sacerdotū ⁊ leuitarū officia maiora facētius

b Et mi. eis. in officijs vilib⁹ pdicē sic fui dñi suis. ⁊ subdit nō huius cum dī. i Pro eo q̃ mi. illis. i. idolatris: de q̃ bus. ē. dictū est.

k Et fa. sunt do. israel in offendi. iniq. is esti sacerdotes assenserint p̃ regibus ⁊ maioribus ō pplo in idolatria vt pdictū ē tñ mlti q̃ hoārbāt idolatriā videtes sacerdotes idolatrare tracti fuerūt exemplo eorū ad idolatriā duxi. l Idcirco leuaui. ma. meā. i. virtute iustitie mee m Sup eos. puniendo ipsos p regē babylonis.

meārū in sctūario meo vobismetipsis. Hec dicit dñs de⁹ Omis alienigena incircūcisus corde ⁊ incircūcisus carne nō ingredietur sctūariū meū: omis filius alien⁹ q̃ est in medio filiorū israel. Sed ⁵ ⁊ leuite: q̃ lōge recesserūt a me in[b] errore filiorū israel: ⁊ errauerūt a me post idola sua ⁊ [c] portauerūt iniqtatem suā ⁵ erūt[d] in sctūario meo editui: ⁊ ianitores portarū ⁵ dom⁹ ⁊ [e] ministri dom⁹. Ipsi[f] mactabunt holocausta ⁊ victimas ppli: ⁊ [g] ipsi stabunt in cōspectu eorū: vt[h] mīstrent eis. Pro[i] eo q̃ mīstrauerūt illis in cōspectu idolorū suorū ⁊ [k] facti sūt domui israel in offendiculū iniqtatis. idcirco[l] leuaui manū meā super[m] eos ait dñs de⁹: ⁊ [n] portauerūt iniqtatē suā. Et[o] nō appropinq̃būt ad me vt sacerdotio fungant mihi: neq̃ ⁵ [p] accedēt ad oē sctūarū ⁵ meū intra sctā sctōrū: ⁵ portabunt cōfusionē suā: ⁊ scelera sua q̃ fecerūt Et dabo eos ianitores dom⁹: ⁊ i omni misterio eius ⁊ vniuersis q̃ fient in ea. Sacerdotes[q] aūt ⁊ leuite filij[r] sadoch: q̃[s] custodierūt cerimonias sctūarij mei: cū errarent filij israel a me ipsi[t] accedent ad me vt mīstrēt mihi: ⁊ [u] stabūt in ꝓspectu meo: vt offerāt mihi adipes ⁊ sāguinē ait dñs de⁹. Ipsi[x] ingredietur sctūariū meū ⁊ [y] ipsi accedēt ad mēsam meā: vt mīstrēt mihi: ⁊ custodiāt cerimonias meas. Cūq̃ ⁵ ingredientur portas atrij interioris vestibus[a] lineis induētur: nec[b] ascendet super eos q̃cq̃ laneū: qm̄ ministrāt in portis atrij interioris ⁊ intrinsec⁹ Mitre[c] linee erūt in capitib⁹ eorū: ⁊ f. mialia linea erūt in lūbis eorū ⁊ [d] nō accingent in sudore Cūq̃ ⁵ egredient atriū exterius ad pplm: exuent se vestimētis suis in q̃bus mīstrauerāt ⁊ reponēt ea in gazophilacio sanctuarij ⁊ vestient se vestimētis alijs ⁊ [e] nō sanctificabūt pplm in[f] vestib⁹ suis. Caput[g] aūt suū nō radent neq̃ ⁵ [h] comā nutrient ⁵ [i] tondētes attōdent capita sua. Et[k] vinū non bibet oīs sacerdos qm̄ ingressurus est atriū interius. Et[l] viduā ⁊ repudiatā non accipiet vxorē: ⁵ virgines de semine dom⁹ israel. S ⁵ ⁊ viduā q̃ fuerit vidua a sacerdote accipiet ⁊ [m] pplm meū docebunt qd sit inter sctm ⁊ pollutū: ⁊ inter mūdum ⁊ immūdū: ostendent eis: ⁊ [n] cū fuerit cōtrouersia stabūt[o] in iudicijs meis ⁊ iudicabūt. Leges meas ⁊ p̃ceptra mea in oīb⁹ solēnitatib⁹ meis custodiēt ⁊ sabbata mea sanctificabūt. Et[a] ad mortuū hoīes nō ingredient ne[b] polluant nisi[c] ad p̃rem ⁊ matrē ⁊ filiū ⁊ filiā ⁊ frēm sororē q̃ alterū virū nō habuerit:

ascē. sup eos q̃cq̃ laneū. nec vs argumentū eorū. s. q̃ sacerdotes alī affuger eui numio frigore. nā de lino p̃ñr fieri vestes ꝗ frigus sufficiētes. c Vitte linee erūt in capi. eorū. debēt ēm sacerdotes vti erā mitores: vt bi exo. xviij. mitris de byssō q̃ est genus lini cādidissimi. d Et nō accin. in su. i. sub ascellis in q̃bus homines sudāt de facie sed in loco de missioni. vt exponunt hebrei.

e Et nō scrīpo. alloquēdo eos in atrio exteriori.

f In ve. suis. in q̃bus mīstrauerāt dño g Caput aūt. hec est tonsura p̃ in q̃ describit eorū conversatio cū dī. Caput aūt suum nō radēt. nos hoc facieb̄āt aliq̃ sacerdotes idolorū. b Neq̃ comas nutriēt. sicq̃ oppositum faciebāt aliq̃ sacerdotes alioꝝ idolorū dimittēres crescere capillos suos sicē mlieres. diuersorū erat vanus cultus ⁊ aliq̃ prius. sic in sacris veneris colētes erāt nudi ⁊ in sacris martis erant armati.

i Sed ton. aton. capi. sua. ⁊ sic capita nō radāt nec comā nutriant.

k Et vi. non bi. vt discreti⁹ se habeant in mīsterio dñi. l Et viduā ⁊c. exapit nā vidua a sacerdote relicta. s. q̃n moriebat sine hērede tūc esti frater suus tenebat eas accipere ad suscitandū hērēdē defuncto.

m Et po. meū. hic est q̃rta p̃s in q̃ agit de sacerdotū doctrina cū dī. Et pplm meū docebūt ⁊c. vnū ad retendū. aliud adpirandū. n Et cū fuerit cōtrouersia inter iudices vt biū lōginquatē. o Stabūt. in iudi. meis. ⁊ iudicabūt. i. determiabūt cōtrouersiā illā. dī esti Deut. xvij. q̃ de alijs ciuitatib⁹ ⁊ villis debēt venire ad sacerdotes in ciuitate electa ad cultū dei: vt p eos determienē dubia. ⁊ firmiter teneat eorū sententia. cetera patēt. a Et ad mor. hec est p̃s q̃rta in q̃ describit eorū mūdano rōne mortui cū dī. Et ad mor. ho. non ingredient passim: sicē ceteri hoīes. b Nepol. ⁊ p̃ñr sint inhabiles ad mīstrandū coram dño. Excipiūt tñ aliq̃ p̃sone rōne p̃pinquitatis cū dī. c Nisi ad pa. ⁊ mrem ⁊c. in q̃bus cōtrahunt. i. poterūt ingredi ad plangendum ⁊ sepeliendū: tamē et hoc ꝗbēt ēmūdiciā ab ingressu sctūarij retardantē: nō subdit.

d Et postq̃ fue. emūdat⁹. p aquā expiationis: de q̃ dī Nūe. xix.

e Septē dies nume. ei. anteqũ possit sanctuariū ingredi. cetera patēt vsq̃ ibi. f Offerer p̃ peccō suo. oblationes determinatē in leuitico. g Nō erit. hec est p̃s in q̃ describit eorū substantia: cū dī. Nō erit aūt eis hēditas hic alijs tribub⁹, tñ assignā

est q̃rta p̃s in q̃ agit de sacerdotū doctrina cū dī. Et pplm meū docebūt ⁊c. vnū ad retendū. aliud adpirandū. n Et cū fuerit cōtrouersia inter iudices vt biū lōginquatē. o Stabūt. in iudi. meis. ⁊ iudicabūt. i. determiabūt cōtrouersiā illā. dī esti Deut. xvij. q̃ de alijs ciuitatib⁹ ⁊ villis debēt venire ad sacerdotes in ciuitate electa ad cultū dei: vt p eos determienē dubia. ⁊ firmiter teneat eorū sententia. cetera patēt. a Et ad mor. hec est p̃s q̃rta in q̃ describit eorū mūdano rōne mortui cū dī. Et ad mor. ho. non ingredient passim: sicē ceteri hoīes. b Nepol. ⁊ p̃ñr sint inhabiles ad mīstrandū coram dño. Excipiūt tñ aliq̃ p̃sone rōne p̃pinquitatis cū dī. c Nisi ad pa. ⁊ mrem ⁊c. in q̃bus cōtrahunt. i. poterūt ingredi ad plangendum ⁊ sepeliendū: tamē et hoc ꝗbēt ēmūdiciā ab ingressu sctūarij retardantē: nō subdit.

d Et postq̃ fue. emūdat⁹. p aquā expiationis: de q̃ dī Nūe. xix.

e Septē dies nume. ei. anteqũ possit sanctuariū ingredi. cetera patēt vsq̃ ibi. f Offerer p̃ peccō suo. oblationes determinatē in leuitico. g Nō erit. hec est p̃s in q̃ describit eorū substantia: cū dī. Nō erit aūt eis hēditas hic alijs tribub⁹, tñ assignā

da fūt eis loca p habitationib⁹ suis ⁊ pecorib⁹ alēdis: vt bī lo
sue.xxi.⁊ ēnā.j.vl.c.in q̄bus debēt succedere hēdes eor.⁊ ppē
hoc dicitū est.ē.q̄ sacerdos tenebat accipe vxorē fratris defūcti
sine herede. b Ego here.eor.i.de oblaē mihi erit sustētatio
eorūdē subdit. i Victima.i.pacifica.cui⁹ vna ps erat sacer-
dotū ⁊ alta offe-
rētū k Et p
pcto.i.p̄missiōis.
k Et p delicto.
i.pro omissiōis.
l Ipsi come.in q̄
bus offerētes ni
hil hūt. m Et
de votū.i.p̄missū
volūtarie deo fa
ctū. n Et oia
liba.iste fūt obla
tiones de liq̄dis
vt vino ⁊ oleo

Unq̄ ēcēptis. Supl⁹ posita est tēpli ⁊ altaris descriptio. B ōnter
describit terre possidēde diuisio Ad cui⁹ euidentiā cōsiderādus
q̄ B diuisio differt a diuisiōe q̄ facta fuit tpe Iosue. nā de illa fuit pce-
sit p portiōes eq̄les iter.xij.trib⁹. Ire q̄rū ad sitū. nā trib⁹ iuda q̄ fuit

in qb⁹ ꝛtamia būt. Et⁰ postq̄ fuit
erit circūdat⁹ septē⁷ dies mūcrabūt
ei: ⁊ in die introit⁹ sui i sctūariū ad
atriū interi⁹: vt ministret mihi in san
ctuario offerēt¹ p pcto suo ait dōs
de⁹. Nō⁵ erit ātē eis hēditas: ego⁶
hēditas eor. Et possessionē nō
dabitis eis i isl: ego eni possessio
eor. victimā¹ ⁊ ʰ p pcto ⁊ ʰ p de-

licto ipi comedēt¹ ⁊ ᵐ de voto in
isl ipsor erit: ⁊ p̄mitiua oīm pri o
genitor: ⁊ ⁿ oia libamēta eor oib⁹ q̄
offerūt: sacerdotū erūt. Et⁰ p̄mi
tiua cibor vestror dabitis sacerdoti
vt ᵖ repōat: bēdictōes ᵍ domui tue
de ʳ morticinū ⁊ ˢ capū a bestia de
aub⁹ ⁊ de pecorib⁹ nō cōedēt sa-
c Unq̄ ᵃ cerdotes. rlv.

bellicosior accepit sortē
in termio tre ēsus austr
⁊ trib⁹ ephraim q̄ post
illā fuit bellicosior ver-
sus aq̄lonē. vt sic resiste
rēt medi⁹ aduersarijs vo
lēnb⁹ ingredi terrā pro
missiōis. B aūt fit alr: vt
ex sequentib⁹ appebit.
Ire sciēdū q̄ lōgitudo
tre p̄missiōis accipit ab
aq̄lōe i austrū. latitudo
ro ab oriēte in occiden-
tē.s.in portionib⁹ assi-

gnādis diuersis tribub⁹ ⁊ ppl'is: fit ecōuerso. q: lōgitudo accipit ab
oriēte in occidētē. ⁊ latitudo ab aq̄lone i austrū. Describit ḡ B diuisio
p̄ p tres ptes: q̄rū vna ē ēsus aq̄lonē ⁊ diuidit in septē portiōes incl
pientes ab oriēte: ⁊ terminant in occidētē p. vij. tribub⁹. Alia ps ē ēsus
austr. ⁊ diuidit sicr in. v. portiōes p. v. tribub⁹ residuas. tertia vo ps
q̄ est media inter istas duas diuidit in tres portiones. Prima ēsus aq̄lonē
ē portio sacerdotū i q̄ situat templū. secda vo ē leuitar: ⁊ q̄lis istar ē. xxv
miliū calamor lōgitudīs. ⁊ latitudīs. x. miliū calamor. tertia vo ē por
tio ciuitatū bīs. xxv. milia calamor in lōgitudīe. ⁊ v. milia calamor in
latitudīe. ⁊ sic p̄z q̄ iste tres ptes simlr iūcte faciūt q̄drū eqlatē. xxv
miliū calamor. Iz ārē lōgitudīes istar triū priū dictar accipiāt fm di
mēsionē ab oriēte in occidētē sicē p̄dicte: nō tñ tñ extēdūt ēsus oriētē
⁊ ēsus occidētē q̄ tū ille. nā supdicte in ap̄ura tmio oriētali tot⁹ trē
⁊ tmiant ad mare mediterraneū q̄ ē ex⁹ tmin⁹ occidētalis. tra vo p
missiōis a tmio oriētali vsq̄ ad tminū occidētalē mltipl⁹ extēdit q̄
sint. xxv. milia calamor. ⁊ ō iuxē tres portiones vltio dicte ab oriētali
pte vsq̄ ad tminū oriētalē tre ōnāt magē portio tre. ⁊ sicr ēsus occidē
tē. cui⁹ latitudo ab aq̄lōe i austr ē. xxv. miliū calamor. sicē ⁊ latitudīes
sicr supte sūt. xxv. miliū calamor. ⁊ B portio tre ad oriētē ⁊ ad occidētē
dī portio p̄ncipis. Ad q̄ō faciēdū ponit B figura

X iij

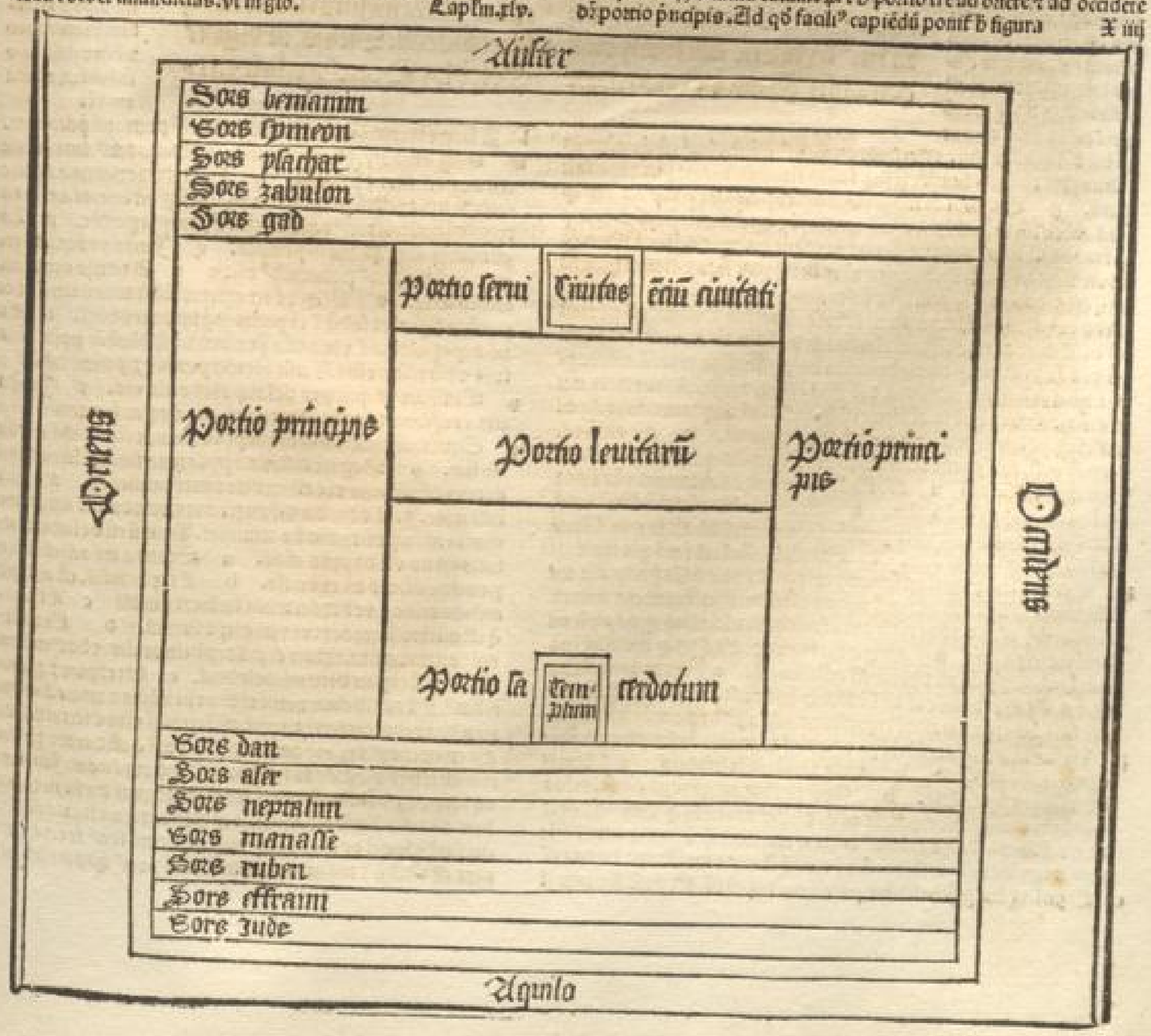

Mis ꝑmissis ad lꝰam reuertamur. a Cũq; cepitis ꝛc. Circa ter re diuisionē sic ꝓcedit: qꝛ ꝑ descriptio but⁹ diuisiōis inchoat. secūdo q̃dam incidēcia interponunt: ibi. Statera iusta. tertio descriptio dicte diuisiōis resumit ⁊ cōsummat. xlvij. c. ibi hec dicit dñs. Prima in duas. qꝛ ꝑmo describunt portiō es sacerdotū ⁊ leuitaꝝ. secō ciuitaꝝ ⁊ ꝓcipis ibi. Et possessiones ciuitatis. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑ describit portio sacerdotū ⁊ leuitarū secō ondit q̃d in eis debeat fieri: ibi. ⁊ in ipso. Circa ꝑmū agit de portiōe sacerdotū: cū dicit.

a Cũq; ce. ter. di. sor. i. mēsurabilit. r. nō ci pōt hic accipi sortito ꝑ fortuito euēru. qꝛ certꝰ modus diuidēdi ꝓsigit in sequēnt⁹. b Separate ꝑmitias dño. portio est sacerdotū dī spāliter q̃d scificatū ⁊ ꝑmitte dño: eo q̃ ipsi principaliter fui ant dño.

c Cōgi. xxv. milia. s. calamoꝝ: vt dictū est: ⁊ ps in figura. d Sāctificatū. erit in omni ter. ꝛc. i. tota portio sacerdotuꝝ dī sctā. e Et erit ex oi p. san. i. ex portiōe sacerdotuꝝ accipiet vna portio q̃ sanctior dī: eo q̃ est ꝑ edificanō e rēpli: iō subditur. f Quingē. ꝑ q̃ngētos. s. calamos. mensurus est exterior est quingētorū calamoꝝ in q̃libet latere: sicut dictū est diffuse. ū. in fi. xlij. c. ⁊ iō male dicūt illi q̃ dicunt q̃ hic describit mēsura exterioris atrij. cui⁹ qōlibꝫ lat⁹ est q̃ngētorum cubitoꝝ: vt dicūt: ſ fundāt se sup falsuꝫ fundamentum: ꝑt. xlij. c. fuit dictū. g Et. l. cubi. in suburbana et⁹. ex ꝑ errore dicunt hic ꝓnūr q̃ ista. l. cubiti sūt spaciū inter murū exteriorē ⁊ mediū ꝓtētū qō est falsuꝫ qꝛ fm eos dī locus vulgi: ⁊ sic plures ꝓsone ꝓuenūt ad locū istum q̃ atriū exteri⁹: ⁊ sic inconuenies vī q̃ sit ita pue latitudinis respectu atrij exterioris. cui⁹ spaciū inter scōm murū ⁊ ternū est fm eos q̃drinqꝛ cubitorū. Ꝓtē locus iste dī suburbiū vel suburbana: qō nomen nō dicit in ve. te. de aliq̃ loco clauso. nec etiā fm cōem modū loquēdi: vī ⁊ ra. sa. dicit hic q̃ dictio hebraica hic posita significat locū discooperti. i. nō clausum nec edificatū. ⁊ iō ista. l. cubiti accipiēdi sunt extra murū exteriorē: circa quē in oi latere est spaciū. l. cubitoꝝ latitudinis. sic dimissum ꝓꝑ reuerentiā tēpli ⁊ edificioꝝ appenniā. h Et amē. ꝛc. hic ꝓnūr describit portio leuitarū cū dī. Et a mēsura. i. iuxta portiones sacerdotū mēsuratā i Mēsu. lou. xxv. miliū. s. calamoꝝ. hec cē portio leuitarū: vt ꝑz ex ꝑmissis. k Et in ipso. hic ondit q̃d in dictis portiōib⁹ fit agendū: ⁊ ꝑ in portiōe sacerdotū cū dī. Et in ipso. s. spacio sacerdotib⁹ deputādo. l Erit tēplū. q̃tū ad ꝑmā ptē tēpli

m Secūdꝫ sctōꝝ. q̃tū ad secōdam ptē: ⁊ ꝑ ista duo q̃ sūt ꝓnapalia intelligunt' oīa alia edificia etiā murus exterior. Scificatū erit ō terra sacerdotib⁹ ꝛc. q. d. rōne tēpli terra sacerdotū dī sctā: eo q̃ ad tēpli ministerū sūt deputati. n Et erit eis lo. in do. Ex q̃ ꝑz q̃ excludit spaciū. l. cubitoꝝ ꝑdictū: vbi nō est edificandū. o Et in sanc. scrita tio. q. d. iō terra sacerdotū dī sctā: eo q̃ ministrant in sctuario. Et ē repetitio suie ꝑdicte ad maiorē expressionē. ꝓnūr agit de portiōe leuitaꝝ. d.

p Vigintiq̃q; aūt milia lōgi. ⁊ ꝑ. milia latitudis. sup mēsurata iuxta portionē sacerdotū. q Erūt. s. leuitaꝝ: vī subdit. a Ceuite q̃ ministrant do. i. tēplo. b Ipsi possidebit. xx. gazophilacia. in sua portiōe cōstrūcda: vt exponūt aliq̃. Videt aūt mihi q̃ melius exponit de. xxx. gazophilaciis erūnt⁹ in atrio exteriori. q̃tū. xx. deputant b le uitis ꝑ tpe sue ministratiōis: vī ⁊ ꝑmittit Leuite q̃ ministrant domui ꝛc.

c Et pos. ꝛc. hic ꝓnūr describit portio ciuitaꝝ cū dī. Et possessionem ci

Mis ꝑmissis ad lꝰam reuertamur. a Cũq; cepitis ꝛc. Circa terre diuisionē sic ꝓcedit: qꝛ ꝑ descriptio but⁹ diuisiōis inchoat. secūdo q̃dam incidēcia interponunt: ibi. Statera iusta. tertio descriptio dicte diuisiōis resumit ⁊ cōsummat. xlvij. c. ibi hec dicit dñs. Prima in duas. qꝛ ꝑmo describunt portiō es sacerdotū ⁊ leuitaꝝ. secō ciuitaꝝ ⁊ ꝓcipis ibi. Et possessiones ciuitatis. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑ describit portio sacerdotū ⁊ leuitarū secō ondit q̃d in eis debeat fieri: ibi. ⁊ in ipso. Circa ꝑmū agit de portiōe sacerdotū: cū dicit.

a Cũq; ce. ter. di. sor. i. mēsurabilit. r. nō ci pōt hic accipi sortito ꝑ fortuito euēru. qꝛ certꝰ modus diuidēdi ꝓsigit in sequēnt⁹. b Separate ꝑmitias dño. portio est sacerdotū dī spāliter q̃d scificatū ⁊ ꝑmitte dño: eo q̃ ipsi principaliter fui ant dño.

c Cōgi. xxv. milia. s. calamoꝝ: vt dictū est: ⁊ ps in figura. d Sāctificatū. erit in omni ter. ꝛc. i. tota portio sacerdotuꝝ dī sctā. e Et erit ex oi p. san. i. ex portiōe sacerdotuꝝ accipiet vna portio q̃ sanctior dī: eo q̃ est ꝑ edificanō e rēpli: iō subditur. f Quingē. ꝑ q̃ngētos. s. calamos. mensurus est exterior est quingētorū calamoꝝ in q̃libet latere: sicut dictū est diffuse. ū. in fi. xlij. c. ⁊ iō male dicūt illi q̃ dicunt q̃ hic describit mēsura exterioris atrij. cui⁹ qōlibꝫ lat⁹ est q̃ngētorum cubitoꝝ: vt dicūt: ſ fundāt se sup falsuꝫ fundamentum: ꝑt. xlij. c. fuit dictū. g Et. l. cubi. in suburbana et⁹. ex ꝑ errore dicunt hic ꝓnūr q̃ ista. l. cubiti sūt spaciū inter murū exteriorē ⁊ mediū ꝓtētū qō est falsuꝫ qꝛ fm eos dī locus vulgi: ⁊ sic plures ꝓsone ꝓuenūt ad locū istum q̃ atriū exteri⁹: ⁊ sic inconuenies vī q̃ sit ita pue latitudinis respectu atrij exterioris. cui⁹ spaciū inter scōm murū ⁊ ternū est fm eos q̃drinqꝛ cubitorū. Ꝓtē locus iste dī suburbiū vel suburbana: qō nomen nō dicit in ve. te. de aliq̃ loco clauso. nec etiā fm cōem modū loquēdi: vī ⁊ ra. sa. dicit hic q̃ dictio hebraica hic posita significat locū discooperti. i. nō clausum nec edificatū. ⁊ iō ista. l. cubiti accipiēdi sunt extra murū exteriorē: circa quē in oi latere est spaciū. l. cubitoꝝ latitudinis. sic dimissum ꝓꝑ reuerentiā tēpli ⁊ edificioꝝ appenniā. h Et amē. ꝛc. hic ꝓnūr describit portio leuitarū cū dī. Et a mēsura. i. iuxta portiones sacerdotū mēsuratā i Mēsu. lou. xxv. miliū. s. calamoꝝ. hec cē portio leuitarū: vt ꝑz ex ꝑmissis. k Et in ipso. hic ondit q̃d in dictis portiōib⁹ fit agendū: ⁊ ꝑ in portiōe sacerdotū cū dī. Et in ipso. s. spacio sacerdotib⁹ deputādo. l Erit tēplū. q̃tū ad ꝑmā ptē tēpli

m Secūdꝫ sctōꝝ. q̃tū ad secōdam ptē: ⁊ ꝑ ista duo q̃ sūt ꝓnapalia intelligunt' oīa alia edificia etiā murus exterior. Scificatū erit ō terra sacerdotib⁹ ꝛc. q. d. rōne tēpli terra sacerdotū dī sctā: eo q̃ ad tēpli ministerū sūt deputati. n Et erit eis lo. in do. Ex q̃ ꝑz q̃ excludit spaciū. l. cubitoꝝ ꝑdictū: vbi nō est edificandū. o Et in sanc. scrita tio. q. d. iō terra sacerdotū dī sctā: eo q̃ ministrant in sctuario. Et ē repetitio suie ꝑdicte ad maiorē expressionē. ꝓnūr agit de portiōe leuitaꝝ. d.

p Vigintiq̃q; aūt milia lōgi. ⁊ ꝑ. milia latitudis. sup mēsurata iuxta portionē sacerdotū. q Erūt. s. leuitaꝝ: vī subdit. a Ceuite q̃ ministrant do. i. tēplo. b Ipsi possidebit. xx. gazophilacia. in sua portiōe cōstrūcda: vt exponūt aliq̃. Videt aūt mihi q̃ melius exponit de. xxx. gazophilaciis erūnt⁹ in atrio exteriori. q̃tū. xx. deputant b leuitis ꝑ tpe sue ministratiōis: vī ⁊ ꝑmittit Leuite q̃ ministrant domui ꝛc.

c Et pos. ꝛc. hic ꝓnūr describit portio ciuitaꝝ cū dī. Et possessionem ci

ceperitis terrā diuidere sortito se
pate[b] primitias dño scificatuꝫ de
terra: lōgitudinē[c] .xxv. milia: lati-
tudinē[ꝛ]. r. milia. Scificatū[o] erit
in omni termino ei⁹ ꝑ circuitū. Et[e]
erit ex oi pte scificatū q̃ngentos[f]
ꝑ q̃ngentos q̃drifaria ꝑ circuitū:
⁊[g] q̃q̃ginta cubitis i suburbana
eius ꝑ gyrū. Et[h] a mēsura ista mē
surabis[i] lōgitudinē. xxv. miliuꝫ: ⁊
latitudinē. r. miliuꝫ ⁊[k] in ipso erit[l]
tēplū sanctūq;[m] sctōꝝ scificatuꝫ
de terra erit ō sacerdotib⁹ ministris
sanctuarij: q̃ accedūt ad misteriuꝫ
dñi. Et[n] erit eis locus in domos
⁊[o] in sanctuariuꝫ sanctitatis. Vi
gintiq̃q;[p] āt milia lōgitudinis ⁊
r. milia latitudinis erūt[q]. Leuite[r]
q̃ ministrant domui: ipsi[s] posside
būt. xx. gazophilacia. Et[t] possessi
onē ciuitatis dabitis q̃q;[v] milia
latitudinis: ⁊ lōgitudinis. xxv. mi
lia fm[c] sēpationē sanctuarij ōnī[f]
domui isrl'. Principi[g] quoq; hinc

⁊ inde in[h] sēpationē sanctuarij ⁊[i]
in possessionē ciuitatis: ⁊[k] ꝑtra fa
ciēs sēpationis sctūarij ⁊ cōtra fa
ciē possessionis vrbis a[l] latere ma
ris vsq;[m] ad mare: ⁊[n] a latere oriē
tis vsq;[o] ad orientē. Lōgitudis[p]
aūt: iuxta[q] vnāquāq; ptē a[r] termi
no occidētali vsq;[o] ad terminum
orientalē de terra erit ei possessio
in isrl'. Et[t] nō depopulabunt vl-
tra principes pplm meū: ſ terraꝫ
dabūt domui isrl' fm trib⁹ eorum
Hec dicit dñs de⁹. Sufficiat[u] vo
bis principes isrl': iniqtates ⁊[v] rapi
nas intermittite ⁊[x] iudiciū ⁊ iusti-
ciam facite: sēpate[y] cōfinia vr̄a a
pplo meo ait dñs de⁹. Statera[z]
iusta ⁊[a] ephi iustū ⁊ batus iustus
erit vob. Ephi[c] ⁊ bat⁹ equalia[d] ⁊
vni⁹ mēsure erūt: vt[e] capiat. x. ptē
chori bat⁹: ⁊ decimā ptem chori
ephi. Iuxta mēsurā chori erit eq̃
liberatio eorū. Siclus[f] āt viginti
obolos hꝫ Mineroꝫ. xx. sicli ⁊. xxv

g Principi quoq; hic ꝓnūr describit portio principis cū dī. Principi q̃q; hinc ⁊ inde. i. ad orientales ⁊ occidentales ptes triū portionū predicarum. sup. dabitis portionēm iō subdit.

b In sēpa. san. i. iuxta portiones sacerdotū ⁊ leuitarum sanctuario deseruientiū

i Et in pos. ciui. i. iuxta possessionē ciuitatis

k Et ꝑ faciē. faciēs hic notat latus occidētale trium portionū ꝑdictarū. s. portōnis sacerdotū: ⁊ portionis leuitarū q̃ nomie sanctuarij intelligunt cū dī sēpatōis sanctuarij. nō iste due portiōes distinctē sūt ab alijs ꝑ ministri sanctuarij: ⁊ portiōis vrbis: ideo subdit. Et ꝑ faciem ꝛc.

l A latere maris. i. a latere occidētali triū portionū ꝑdictarum.

m Vsq; ad mare. qō est termin⁹ occidētalis tot⁹ terre. supplet de possessione ꝓncipis n Et a latere orientis. i. a latere orientali triū dictarū portionū. o Vsq; ad orientē. i. vsq; ad terminū orientalē tot⁹ terre: erit filis ō ꝓncipis portiōe. p Lōgitudinis aūt. s. portiōis ꝓncipis. q Iuxta vnāquāq; partem. i. inclusis trib⁹ portionib⁹ dictis r A termino occidētali totius terre. s Vsq; ad ter. orientalē filis totius terre. ⁊ hec patēt in figura: ⁊ subdit cā portiōis ꝓncipis cū dicit. t Et nō depopulabunt vltra ꝛc. i. ꝓncipes nō spoliabūt pplm bōis suis ⁊ hereditate sua. ſ erūt cōtenti portiōe ꝓpria: iō subdit

v Sufficiat vo. ꝓncipes isrl'. supple portio via. x Iniqtatem ⁊ rapi. intermittite. aliter nō essent ꝓncipes ſ tyranni.

y Et iudiciū ⁊ iustitiā facite in pplo. ad hoc enī tenent' ex officio suo. z Sēpate cōfi. vc. a pplo meo. i. nō trāscendatis limites possessionis vīe alioꝝ hereditate defalcādo. a Statera iusta. Incboata diuisiōe terre. hic interponunt q̃dam incidentia anteqũ dicta diuisio terminet. Primū est de legalib⁹ mensuris q̃bus vti oꝝ ppls cū dī. a Statera iusta. q̃ est instrm ponderādi. ⁊ iō oꝝ esse iusta. b Et ephi iustū. est aūt ephi mēsura aridoꝝ. vt hordei tritici farine: ⁊ similiū c Et batus q̃ est mēsura liquidoꝝ: vt vini olei ⁊ similiū. d Equalia ⁊ vni⁹ mēsure erūt. i. eq̃liter capiūt ephi in aridis. ⁊ bat⁹ in liquidis: ⁊ q̃tū capiūt determinare subdit. e Vt capiat. x. ptē chori bat⁹. Est aūt chorus nomē mēsure in liq̃dis ⁊ aridis. sic apud nos hoc nomē sextari⁹. dicim⁹ enī sextariū vini ⁊ sextariū bladi Et capit chor⁹. xxx. modios. ⁊ ꝑ ꝓnūs bat⁹ q̃ est decima ps chori cōtinet tres modios in liq̃dis: ⁊ sicl ephi in aridis. Isti trī modij sūt pui. ꝓbabile enī est qō scriptura loquat hic sic in alqs libris vc. testa. Ruth ꝛo. iij. ca. dī q̃ ipsa portauit sex modios ordei simul ⁊ semel de area boos vsq; ad domū soꝝ sue. ⁊ enī moneta est medium ⁊ mēsura rerū venaliū. iō de ei⁹ q̃titate subdit.

f Sicius aūt. gen⁹ est m terminat in Exodo. ⁊ le xx. sicli q̃ faciūt. lx. sicios gen⁹ sortionis monete. ꝑ sicli et papie de mone pans turonēsis. ⁊ fm hoc sicl⁹ va le. xx. turonēses pcos. Mna vo solidos turonē sum pueri. Ꝑz mēt⁹ vī dicendū q̃ valor istoꝝ est nobis incert⁹. qꝛ valor monetarū mutat: nō solum fm diuersas materie vt auri argēti ⁊ st mētū: sed etiā fm varietatē terraꝝ

i Et hec sūt ꝓmitie. h ponit scōm incidēcia. s. de ꝓmitijs summo sacerdoti reddēdis. ⁊ diuidit in duas. q̃ ꝑ describit primiarū redditio. secō redditionis rōnē in sacrificium. Circa ꝑmuꝫ sciendū q̃ ꝑz in lege ꝓcipiant sibi dari ꝓmitie. nō ibi nō determinatur q̃ta po dēar dari hic āt determinat' ne sacerdotes ex cupiditate plus exigant ⁊ pplus tranuincia ⁊ idcō nōe det min⁹. ⁊ hoc est qō dī.

k Ne sūt ꝓmitie q̃ tollet. i. sēpabitis ab eo qō remanebit vobis

l Secūdam ptem ephiō chori fuit. ⁊ ē. l. ꝑ. ps chori ōrdinat' liq̃dis: iō subdit vsq; ibi. l Et arietē vnū d cū dī. Et arietē vnū d ēs est vn⁹ sūmo sacerdoti. s. filis portio d af q̃ erat q̃re mior portio nascēt⁹: de q̃bus d sic cū maioribus laborā tenuitatis aī aliū q̃ ponit rō redditiōis p fērat deo: ꝑ se ⁊ ꝑ pp oblatiōe ꝓncipis in s ꝓncipis in tpalib⁹ se tib⁹ loquēti. c. ibi. Et hec oblatio in gēnali. s. mū dicit. a In s inde fiat sacrificiū qō dit a sacerdotib⁹. ꝓs cōbarit ⁊ alia a sa

c Iō expiandū ꝑ ca bit ꝓmitias bis. solue nō est ꝓnceps in spū

sicli:⁊.xv. minam faciũt. Et[i] he
sunt primitie:q̃s tolletis sacrã p-
tes ephi de choro frumẽti:⁊[l]. vi.
ptẑ ephi de choro ordei. Mensu
ram[k] q̃ꝫ olei bat[g] olei:decima ps
chori est: qꝫ decẽ bati implẽt cho
rũ. Et[l] arietẑ vnũ de grege duce-
torum: de[m] bis q̃ nutriunt isrl'in[n]
sacrificiũ ⁊ in holocaustũ ⁊[b] in pa
cifica ad[c] expiandũ ꝓ eis ait dñs
de[g]. Omis[o] pplis terre tenebit
primitijs his principi[c] isrl: ⁊[r] sup
principẑ erũt holocausta ⁊ sacrifi-
cia ⁊[s] libamia in[b] solẽnitatib[g]: ⁊[i]
in kalẽdis ⁊[k] in sabbatis: i omnes
sis solẽnitatib[g] dom[g] isrl. Ipse fa
ciet ꝓ pctõ sacrificiꝫ ⁊ holocau-
stꝫ ⁊ pacifica ad expiandũ ꝓ do
mo isrl. Hec[t] dicit dñs de[g]. In[m]
primo mẽse vna[n] mensis: sumes[o]
vitulũ de armẽto imaculatũ: ⁊ ex-
piabis sctũariũ. Et[p] tollet sacer-
dos de sanguine qd̃ erit ꝓ pctõ: ⁊[q]
ponet in postib[g] dom[g]: ⁊[r] in q̃tuo-
or ãgulis crepidinis altaris: ⁊ i po
stib[g] porte atrij interioris. Et[s] sic
facies in[t] septia mẽsis ꝓ vnoquo-
qꝫ q̃ ignorauit ⁊ errore deceptus
est: ⁊ expiabis ꝓ domo. In[v] prio
mẽse q̃rtadecima die mensis erit
vobis pasce solẽnitas. Septẑ die
bus azima comedent. Et[x] faciet
princeps in die illa, ꝓ se ⁊ ꝓ vni-
uersopplo terre vitulũ[y] ꝓ pctõ:
⁊[z] in septẑ dierũ solẽnitate faciet[a]
holocaustũ dño. vij. vitulos ⁊. vij
arietes ĩmaculatos quotidie septẑ
dieb[g]: ⁊ ꝓ pctõ hyrcũ capraꝝ ⁊ sa
crificiũ ephi p vitulũ: ⁊ ephi per
arietẑ faciet ⁊[b] olei hyn p[c] singla
ephi. Septio[d] mense q̃rtadecia[e]
die mẽsis in solẽnitate faciet: sicut
supradicta sũt p septẑ dies tã pro
pctõ q̃ꝫ ꝓ holocausto ⁊ in sacrifi-
cio ⁊ in oleo. Capi. xlvj.

b Ec[a] dicit dñs de[g]. Porta[b] atrij interioris: q̃ respi-
cit ad orientẑ erit clausa set dieb[g]
in qb[g] op[g] fit. Die aũt sabbati a-
periet. Sꝫ in die kalẽdarũ apiet:
⁊[c] intrabit princeps p viã vestibu
li porte de foris: ⁊[d] stabit in limie
porte: ⁊[e] facient sacerdotes holo-
caustũ ei[g] ⁊ pacifica eius: ⁊[f] adora
bit sup limẽ porte: ⁊[g] egredietur.
Porta[b] autẑ nõ claudet vsqꝫ ad
vesperꝫ: ⁊[h] adorabit ppls terre ad
ostiũ porte illi[g] in sabbatis ⁊ in ka
lẽdis coꝝ dño. Holocaustũ[i] autẑ
offeret princeps dño i die sabbati

f Sides aũt. gen[g] est monete. f Viginti obo. bꝫ. sicut de-
terminat in Exodo. ⁊ leui. g Pondo. xx. sicli: ⁊. xxv. sicli: ⁊
xv. sicli: q̃ faciũt. lx. sicli o. simt ĩuicti b Omnam faciũt. qd̃ est
gen[g] fortioris monete. dicũt aũt aliq̃ q̃ diligẽtius viderũt dicta
ꝓ fidei ⁊ papie de monetis: ⁊ obol[g] nũ valꝫ de argẽto: q̃ tũ vn[g]
pondus mononẽsis.
⁊ fm hoc sicl[g] va
let. xx. mononẽses
pondo. Omna vo
cabitur mononẽ
sium pondũ. Sꝫ
nota[g] vi dicendũ
q̃ valor istoꝝ est
nobis incert[g]. qꝫ
valor monetarũ
mutat: nõ solum
fm oriãs materie
vt aurũ argẽti ⁊ st
mili: sed etiã fm
eminentiẑ terraꝝ
i Et he sũt ꝓmi-
tie. q̃ ponit scõm
inuitẽ. s. de ꝓmi
tijs summo sacer
doti reddẽdis. ⁊
diuidit in duas.
et ꝓ describit pri
miarũ redditio.
scõ redditionis
rõem in sacrifici-
um. Circa ꝓmuꝫ
sciendũ q̃ ꝓ ꝫ in le
ge ꝓcipiant sibi
dari ꝓmitie. nõ ibi
sed determinatur
q̃ta ps dẑat dari
hic aũt determinat
ne sacerdotes ex
cupiditate plus
exigant ⁊ ppls
ex malicia ⁊ ido-
neõe det min[g].
⁊ hoc est qd̃ dẑ.
k De sũt ꝓmitie
q̃s tollet, i. sep a-
bitis ab eo qd̃ re
manebit vobis
l Sextam ptem
ephi d̃ choro fru-
mẽti. ⁊ b ẑ. ꝓ. ps chori. ⁊ eodẽ mõ dicẽdũ ẑ de alijs aridis. ⁊ sicr
d̃ reb[g] liq̃dis: iõ subdit. k Mẑsura q̃ꝫ olei ⁊c. ⁊ ps ex dicẑ lra
vsqꝫ ibi. l Et arietẑ vnũ. vbi tangit q̃ta ꝓmiriarũ de aĩalib[g]
cibi. Et arietẑ vnũ de grege ducentorꝫ. i. de ducẽtis arietib[g] dã
dos est vn[g] sũmo sacerdoti ꝓ ꝓmitijs m De bis q̃ nutriunt
isrl. filijs portio dat de alijs aĩalib[g] nutritis a filijs isrl. Si aũt
quarat q̃re maior portio dat de aĩalib[g]. s. ducẽtesima q̃ꝫ de terre
nascentib[g]: de qbus dat sexagesima. rũderi põt q̃ nutritio aĩaliũ
fuit maiorib[g] laborib[g] curis ⁊ sũptib[g]. ⁊ iõ maior ps dꝫ mane
rentutorib[g] aĩaliũ q̃ꝫ cultorib[g] terren ascẑtiũ. a In sacrifi. b
ponit rõ redditionis ꝓmiriarũ. s. vt ꝓnceps sacerdotũ de ipsis of
ferat deo: ꝓ se ⁊ ꝓ pplo. Et diuidit in tres ptes. nam ꝓ agit de
oblatione ꝓncipis in spũalib[g]. scõo hui[g] occasione de oblatione
ꝓncipis in tpalib[g] sequẑti ca. tertio de iugis sacrificij obseruatio
nib[g] sequẑti. c. ibi. Et agnũ. Prima adducit duas: q̃ ꝓ describit
hic oblatio in gẽrali. scõo magis in spũli: ibi. Hec dicit. Circa ꝓ
mũ dicit. a In sacrifi. ⁊c. q. d. ad hoc d̃ aut ꝓmitie ꝓdicte vt
indefiat sacrificiũ qd̃ prius cõbunt ad honorẑ dei ⁊ prius come-
dit a sacerdotib[g]. b Et in pacifica. hostie vo pacifice vna
ps cõbunt ⁊ alia a sacerdotib[g] comedit: tertia ab offerentibus.
c Ad expiandũ ꝓ eis. i. ꝓ filijs isrl. d Omis po. ter. tene-
bit ꝓmitijs bis. solũdis. e Principi in isrl. i. sũmo sacerdo
ti q̃ est ꝓnceps in spũalib[g]. f Et sup ꝓn. erũt holo. ⁊c. d. cbꝫ
essi ea facere de bis q̃ accipit a pplo. g Et liba. q̃ sũt oblationes
de liq̃dis: vt vino ⁊ oleo. h In solẽni. q̃ semel fiũt in ãno: vt pa-
sce ⁊ pẽthecostes: ⁊ tabernaculoꝝ. i Et in kalẽdis. i. neomenijs
q̃ fiũt in ꝓncipio cuiuslibꝫ lunariõis. k Et in sab. q̃ fiũt in q̃liber
hebdomada. cetera patẽt. l Hec dicit. hic ꝓsit describit oblatio
ꝓncipis sacerdotũ magis in spũli. Et ꝓ describit ex oblatio fiẽda mẑ
se ꝓ. scõo fiẑda mense se primo: ibi. Septimo mẑse. Circa ꝓmũ dicit.

m In ꝓmo mẑse. q̃ incipit apud hebreos a pri
ma lunatione ꝓpinq̃ori eq̃noctio vernali: siue
sit ante siue post: siue sit in ipso eq̃noctio: sicẑ dis-
tusius fuit dictꝫ Exo. xij. n Una mẑsis. i.
ꝓma die mẑsis. sicẑ gẽ. i. dẑ. Factꝫ est vespe ⁊
mane dies vn[g]. i. ꝓmus
o Sumes vitulũ. i. sumendũ a sũmo sacerdo-
te describes: iõ subdit
p Et tollet sacer. de sãguine ⁊c. i. de sanguine
aĩalis oblati ꝓ pctõ
q Et po. in posti. do. i. tẽpli r Et in q̃tuor
angulis ⁊c. ista loca sũt supius descripta.
s Et sic facies. i. faciẑdum describes.
t In septima mẑsis ⁊c sicut dictũ est de ꝓma. ⁊
ista duo sacrificia nõ sũt in lege posita: sed istud
qd̃ sequit ibi ponit.
v In ꝓmo mense. xiiij. die mẑsis. a vespera eũ
b[g] diei incipit apud he-
breos solẽnitas pasca-
lis: vt hi ex. xij. ⁊. xiij.
x Et faciet ꝓnceps. i.
offeret, y Vitulum
ꝓ pctõ suo ⁊ pplꝰ
z Et in septẑ dierũ solẽ
nitate. i. i solẽnitate pa-
scali q̃ durat ꝓ septẑ dies. a Faciet holo. i. offeret. b Et olei
hyn. gen[g] est mẑsure: ⁊ est tertia ps bati: cui[g] q̃ntitas est supius descri
pta eodẽ ca. c Per singula ephi. sicẑ q̃ est farina de tritico delica-
tissima. Ad hoc eũ offerebat oleũ vt cũ ista farina miscerẑ. d Se
ptimo mẑse. Hic ponit oblatio fiẑda mẑse septimo de sumptib[g] sũmi
sacerdotis cũ dẑ. e Quintadecima die mẑsis ⁊c. tũc eũ a vespa
ꝓcedẑntis diei incipiebat solẽnitas tabernaculoꝝ: ⁊ durabat ꝓ septem
dies in qbus fiebãt sẑkes oblationes sicẑ in solẽnitate paschali ꝓdictũ est
⁊ sic fm hoc pater lra. Capl'm. xlvi.

Ec dicit dñs de[g]. Postq̃ꝫ descripta est oblatio ꝓncipis in spũa
lib[g]. hic ꝓsit describit oblatio ꝓncipis in tpalib[g]. Et diuidit in duas
ptes. Mũ circa oblationẑ ꝓncipis ꝓ describit modus venẑdi: scõo ac
tus offerẑdi: ibi. Holocaustũ aũt. Circa ꝓmũ dẑ. b Porta atrij in
terioris ⁊c. ⁊ ps lra ex ꝓdictis vsqꝫ ibi. c Et intrabit ꝓn. ꝓ viã ve
stibuli. i. porticũ porte de foris. tota eũ porta illa est extra atriũ inter[g]
vt. s. descriptũ est. d Et sta. in limie porte. ita q̃ nõ intrabit atriũ
inter[g]. e Et fa. sacerdo. i. offerẑt f Et adorabit. ipse ꝓnceps
g Et egredietur. ꝓ eandẑ viã ꝓ quã venit facta ꝓus orõne. h Por
ta aũt nõ clau. vsqꝫ ad vespam. ⁊ subdit rõ cũ dẑ i Et adora. ppls
terre ⁊c. Et q̃ ps illud qd̃ dictũ est. s. xliij. ca. q̃ hec porta apiet ꝓnci-
pi ad offerendũ ⁊ comedendũ: ꝫ ad eã admittit ppls ad orandũ i sab
baris ⁊ kalẽdis. i Holocaustũ. Hic ꝓsit describit act[g] offerẑdi. ⁊
ꝓmo q̃ꝫ ad oblationẑ obligatoriã. scõo q̃ꝫ ad voluntariã: ibi. Cus

aut fecerit princeps spontaneū. Circa primū dicit. i Holocaustum aut. qd totū incendit ad honorē diuinū. k Sex agnos imaculatos. i. sine defectu alicui⁹ mēbri. nā macula nō accipit hic p pellis variatē: sz p alicui⁹ mēbri defectibilitate. l Et sacrificium ephi p ariete. i. cū ariete offeret ephi sil'e. m In agnis autem ꝛc. i. cū sex agnis dicit offerz ō simila qm̄tū sibi videbit. s. vnū ephi aut pl'a: ita tm̄ vt qt ephi sil'e offerz tot hyn olei offerz ad cōmiscendū cū simila. p̄iter agit de oblatione p̄ncipis in kalēdis cū dicit.

n In die aut kalēdarū ꝛc. ꝛ ex dictis pz lra vsq ibi o Et arietes sz duos. In hebreo nā q nomē plurale sine ad diōne positū signat binariū. Cetera patent ex dictis vsq ibi.

p Cūq ingred. est p̄nceps. vbi describit ōdia inter p̄ncipē ꝛ pplm: in modo veniendi ad ordinem ꝛ redeūdi: ꝛ pz lra vsq ibi. q Princeps aut in me. eo. nam via porte orientalis per quā ingredit ꝛ egredit p̄nceps media est inter viā porte aqlonaris: ꝛ viā porte australis.

r Cuz ingre. ingrediet ꝛc. i. simul tpe. nā ingressus ei⁹ ꝛ egressus nō impediūt ingressū ꝛ egressum ppli: eo q fūt p diuersas vias. s Et in nūdinis. i. festiuitatibus in q̄bus cōgregat ppl's ad sacrificandū: sicut in nūdinis ad mercandū: vñ in hebr. hic hī In festiuitatib⁹.

t Sacrificiū ephi p vitulū. i. cū q̄libz vitulo offert ephi sil'e: ꝛ sil'r cū q̄ libet ariete. v In agnis aut erit sacri. s. simile cū ipsis oblate.

x Sicut inuc. ma. eius i. p̄ sua volūtate: sicut dictū est. s. y Cū aut ꝛc. Hic p̄ñr describitur oblatio p̄ncipis voluntaria: ꝛ pz lra vsq ibi. z Et fa. holo. suū i. offeret. nō tm̄ p se: sz p man⁹ sacerdotū. ad quos spectat officiū sicut fieri solet in die sabbati mō sup̄ adicto. a Et egres. p̄nceps eius oblatiōe facta. b Clauderūq porta postq̄ exierit. in hoc differt oblatio p̄ncipis spōtanea ab eius oblatiōe in sabbatis ꝛ kalēdis: qz nō dimittit porta apta: vt ppl's veniat ad adorandū: sic dicitur est in oblatiōe p̄ncipis in sabbatis ꝛ kalēdis. c Et agnū. Istā lram cōtinuat hiero. ꝛ cū sequētes: ad lram immediate p̄cedentez: in qua loquit scriptura de sacrificio p̄ncipis spōtaneo: ꝛ nō dī ibi de quo debeat fieri: ppter qd hic p̄ñr exp̄mit q̄ fiat de agno āniculo imaculato: cū certa mēsura vini ꝛ olei: ꝛ fm hoc pz lra: sz hoc nō vi mihi bñ dictū ppē duo. p̄mū est: qz oblatio nō est simpl'r spōtanea: in qua determinat offerēti materia. ꝛ iō sicut offerre est in ei⁹ volūtate: ita videt de aīali. s. q̄ offerat qd placet sibi: dū tm̄ sit aīal imolaticium. Plura vero aīalia fūt imolaticia p̄ter agnū sicut hyrcus: bos: capra: ꝛ plura alia aīalia. Scōm est. qz sacrificiū spōtaneū pōt interrūpi ꝛ cōtinuo p̄termitti. ō isto vero dī q̄ fiat quotidie: ꝛ q̄ est sacrificiū dño legitimū iugeq ppetuū. Et iō dico sicut d iuidēdo supra dixi: q̄ post oblationes sacerdotū summi ꝛ p̄ncipis ppli: hic p̄ñr agit de oblatiōe iugis sacrificij q̄ in lege p̄cipit omni die fieri: ꝛ hoc est qd dicit. c Et agnus etiam

d Faciet. s. sacerdos hebdomadarius e Holocaustū dño i. totū incensum ad honorē diuinum. ꝛ dī ab holon grece qd est totū latine: ꝛ causa qd est in ēcdū. f Quotidie. q. nulla dies poterit transire absq oblatione iugis sacrificij

g Semp ma. fa. illud. q. nullū sacrificium p̄terquam fieri aute illud.

b Et fa. fa. sup eo. i. cū eo: vt p̄ñr ad ipsum.

i Cantamane. est aut cata p̄positio grece: ꝛ aliq̄ accipit p mane: vt cata ḡp bo. i. cum scribo aliq̄ p̄p. vt cata ripbasim. i. p antipbasim: ꝛ hoc mō accipit hic cantamane. i. p mane.

k Sertā partē ephi. s. sil'e. certa pa tē ex dictis.

l Fact. agnū ꝛc. repetitio est eiusdem fnie ad maiorē assertionem. Notandus aut hic q̄ iugē sacrificū ri ve. le. p̄cipit fieri bis in die. s. vespere ꝛ mane: vt p̄ exodo. ꝛ ilmitto nō fit mētio nisi de mane. ꝛ p̄ innuit q̄ hoc p̄ pheria loquēs ō futuro: loquit p̄cipaliter de iugi sacrificio nouē legis. s. eucharistiū in quo offert q̄ die agnus imaculatus idus xp̄i: nec offertur in vespere: qz tūc nō ce lebrat missa nisi ex aliqua necessitate: vt in ordinib⁹: ꝛ penissime sabbato sētō. ppter p̄tractationē officij ꝛ aliorū agendorū vāl hora nona ante cōsecrationē hostie: ꝛ sil'r in natali dñi celebrat missa de nocte: eo q̄ tūc dñs fuit nat⁹ de virgine. sed ō illud dicū vī esse qd dī. s. Agnū eiusdē anni ꝛc. xp̄s aut nō fuit imolat⁹ p̄ anno q̄ fuit nat⁹. Ad qd dicendū q̄ veritas hebraica nō hz eiusdē āni. sz sic habz. Agnū anni sui. Omis aut ūn⁹ est ipsius xp̄i sicut ꝛ omē tp̄us hebreorū. xiiij. Jesus xp̄s heri ꝛ hodie ipse ꝛ in secula. maxie tp̄s gē: eius āni dicunt anni xp̄i.

m Sex agnos immaculatos ꝛ arietem immaculatū: ꝛ sacrificiū ephi p ariete. In⁽ᵐ⁾ agnis aut sacrificiū qd dederit man⁹ eius: ꝛ olei hyn per singula ephi. In⁽ⁿ⁾ die aut kalēdarū vitulū de armēto imaculatum: ꝛ sex agni ꝛ arietes immaculati erunt ex ephi per vitulum: ephi quoq per arietem faciet sacrificium. De agnis aut sicut inuenerit man⁹ ei⁹: olei hyn p singula ephi Cūq⁽ᵖ⁾ ingressur⁹ est princeps p viā vestibuli porte: ingrediat ꝛ p eandē viā exeat. Et cum intrabit ppls terre in cōspectu dñi in solēnitatib⁹: q ingredit p portā aglonis vt adoret: egrediat p viā porte meridiane. Porro q ingredit p viā porte meridiane: egrediat p viā porte aglōis. Nō reuertet p viā porte p quā ingressus est sz regiōe illi⁹ egredient. Princeps⁽ᵍ⁾ aut in medio eorū cū⁽ʳ⁾ ingredientib⁹ ingredient: ꝛ cū egredientib⁹ egredient: ꝛ⁽ˢ⁾ in nūdinis ꝛ in solēnitatibus erit⁽ᵗ⁾ sacrificiū ephi p vitulū ꝛ ephi p arietē. In⁽ᵘ⁾ agnis aut erit sacrificiū: sicut⁽ᵛ⁾ inuenerit man⁹ ei⁹ ꝛ olei p singula ephi. Cū⁽ˣ⁾ aut fecerit princeps spōtaneū holocaustum: aut pacifica voluntaria dño apiet ei porta: q̄ respicit ad orientē ꝛ faciet holocaustū suū: ꝛ pacifica sua: sicut fieri solet in die sabbati ꝛ egrediet claudet q̄ porta postq̄ exierit. Et⁽ʸ⁾ agnū eiusdē anni imaculatū faciet holocaustū⁽ᶻ⁾ quotidie⁽ᵃ⁾ dño. Semp⁽ᵇ⁾ mane faciet illō Et⁽ᶜ⁾ faciet sacrificiū sr̄ eo catamane mane⁽ᵈ⁾ sertā⁽ᵉ⁾ ptē ephi ꝛ de oleo tertiā ptem hyn: vt misceat simile. Sacrificiū dño legitimū: iugeq ppetuū. Faciet⁽ᶠ⁾ agnū ꝛ sacrificiū ꝛ oleum cantamane mane holocaustū sempiternū. Hec⁽ᵃ⁾ dicit dñs de⁹. Si dederit princeps domū alicui de filijs suis: hereditas eius filiorū suorū erit: possidebunt eā hereditarie. Si aut dederit legatū de hereditate sua vni seruorū suorū: erit illi⁹ vsq ad annū remissionis: ꝛ reuertet ad principē Hereditas aut eius filijs ei⁹ erit. Et nō accipiet princeps de hereditate ppli p violentiā: ꝛ de possessione eorū: sed de possessione sua hereditatē dabit filijs suis: vt nō dispergat ppls me⁹ vnusquisq a possessione sua. Et⁽ᵇ⁾ introduxit se p⁽ᶜ⁾ ingressum q erat ex latere porte i gazophilacia sanctuarij ad sacerdotes: q respiciebāt ad aglonē ꝛ⁽ᵈ⁾ erat ibi locus vergēs ad occidentem: ꝛ dixit ad me. Iste est locus

n Die. i. die dominica. ꝛ p̄ dominicis p sacerdotibus cū dī. Et introduxit me. s. ōgelus oppens in specie viri.

c Per ingres. q̄ erat in latere porte ꝛc. sicut. ō. descriptū est: cum ageret de gazophilacijs australib⁹ ꝛ aqlonarib⁹ habitantēbus sacerdotū deputatis.

o Et erat ibi locus vergēs ad occidentem.

tem.in quo erāt coq̄ne p sacerdotibus:ideo subdit. e Ubi coquēt sacerdotes p pctō ⁊ p delicto. Istorū enī sacrificiorum ma ps erat dñi.i.adeps:q̄ in altari holocaustoꝝ cōburebat: ⁊ sanguis q̄ ad crepidinē effundebat:carnes vero cedūt in vsum sacerdotū:ideo scē dicunt. f Ut nō effe.in atriū exterius.i. ad loca vbi ad mittunt laici.

g Et sanctificēt pplm.i.tangat rē sanctas:vt cōicet cū sanctis.i.sacerdotib⁹ qō nō ds facere:⁊ sic sanctificēt magis h accipit p oppositū Cōsequēter agit de coq̄nis p populārib⁹ cū dī.

h Et eduxit me in atri. exterī⁹.cuius figura descripta est supius

i Et ecce atriolū ⁊c.i.quoddā spacium q̄dratū erat in quolibet angulo exterioris atrij ita q̄ murus medi⁹ cingēs atriū exterī⁹ claudebat q̄libet atriolum in duob⁹ latertb⁹:⁊ murus bassus alia duo latera opposita. k Quadra.cubi.p longū.⁊.xxx.p latū. Et ↄ ista atriola q̄drata fūt nō eq̄ latera:sicut atriū interī⁹ describit eq̄laterū:⁊ murus exterior non⁹ edificij vt patuit ex p̄cedētibus. Ds de muro medio cingēte atriū exterius:nō dī aliqua certitudo ex textu nec potūt hebrei ipm eq̄laterū. l Et culine.i.coq̄ne fm latinos:fm hebreos vo.culine sunt fornelli sup quos ponunt caldaria:⁊ de subt⁹ ignis:⁊ sic in idē redit. m Subter porticū.atrij interioris.nā porticus iste fūt fabricate in supiori pte atrij exterioris.iste vero culine in inferiori et⁹ pte. n Per gyrus.i.in q̄tuor ang̃ulis:et q̄ videt q̄ expositores latini ponēdi istas culinas in latertb⁹ porticū male dicūt.sic etiā ponūt in eq̄li situ mōs cū p̄ porticib⁹.hic aūt dicunt expresse esse subter porticus. Irēbalami porticū orientaliū fm descriptionē eorū lumē hīe nō p̄ñt sicut ⁊ ipsimet cōcedūt:nisi ex illa pte in qua fm eos ponūtur coq̄ne:⁊ sic si sup coq̄nas fit edificius dicti thalami nullo modo lumē hīe p̄ñt. Si aūt dicat q̄ sint sub diuo.tñ sum⁹ ⁊ sentor ascēdentes de cōq̄nis reddūt habitationē thalamorū incptam:ppter qō dicendū q̄ coq̄ne siue culine ponēde fūt in atriolis:ppter qō imediate post atriola loquit de coq̄nis:qō etiā expmitur cū subdit. o Hec est do.i.locus. p Culinarus in qua co.mini.do.dñi.i.leuite ad hoc dispositi ⁊ instituti.

q Victi.po.i. illā prē victimarū pacificarū: q̄ cedit in vsum offerentū:ps aūt q̄ cedebat in vsum sacerdotum coquebat in gazophilacio sacerdotū:vt.ñ.dictū est.

In ca.xlvi.vbi dī in postil. Et agnū. Istā lram ꝛtinuat biero.

b Hoc sacrificiū de q̄ fit h mēnio nō pōt exponi Addinio, de ingi sacrificio de q̄ agit Nu.xxviij. Nā ibi p̄cipit cū eo offerri decima ps ephi sil'e.hic aūt sexta ps ephi:ibi etiā q̄rta hyn olei:hic vero tertia.ibi p̄cipit fieri cū eo libamē quarta ps hyn: hic vero nulla fit mēnio de libamīe vini. Cōstat autē q̄ ezechiel nō poterat mutare ea que p̄cepta erāt in lege mosaica. p̄sertim ī sacrificio:vñ.ij. Paral.viij. Tunc obtulit salomon holocausta dño sup altare dñi qō extruxerat ante porticū vt p singulos dies offerēt in ea iuxta p̄ceptū moysi:vñ exposito biero. vera est.ꝛc q̄ hoc sacrificiū est aliud ab illo ingi sacrificio:ō quo.ñ. Nume. xxviij.ca.p̄dicto:sicut etiā in sabbatis ⁊ kalēdis determinauerat sacrificia p p̄ncipem offerēda alia a sacrificio sabbatorū ⁊ kalēdarū:que numeri p̄dicto ca.p̄cipiunt. Ad p̄mum aūt qō obiicit postillator dicendū q̄ hec oblatio est simplīr spōtanea.poterat enī p̄ncepS eā p̄termittere sine pctō:sed si eā voluisset facere determinat sibi materia ⁊ tp̄us: que quidē determinatio nō tollit spontaneitatem cum in eius libera voluntate licitum fuerat ei facere ⁊ nō facere. Ad secūdum dicendū q̄ istud sacrificiū poterat ofino p̄termitti:q̄ multa de istis q̄ tardunt ab ezechiele non imponebāt necessitatē p̄cepti:put infra deo dāte dicet.sed istud sacrificiū nō poterat interrūpi.nā si p̄nceps accep tasset spōtanee hoc facere:tenebat quotidie cōtinuare. Et ppter hoc dicit de eo q̄ fiat quotidie, sēs acceptante p̄ncipe.

Replica.

i Vt ca.xlvi. vbi dī.

Et agnū eiusdem anni ⁊c.qō beat⁹ biero. exponit de materia oblationis p̄ncipū: postillator aūt de oblatione sacerdotis:q̄ dicit iuge sacrificiū. Burgen. aūt p beato biero. dicit postillatoris expositionē stare non posse:q̄ Nume. xxviij.auctoritate dī ponit forma q̄ntitas ⁊ qualitas offerendoꝝ in iugi sacrificio: cōstat aūt ezechielē legēs mosaicā nō posse mutare. Ad qō rñdeo:q̄ p̄cepta hic data nō sunt ezechielis:sed dei cuius est condere legem ⁊ interpretari: fm q̄ntitatem: imo fm substantiā sacrificiorū:vt p̄s xpo totaliter cerimonialia auferente ⁊ legē in multis mutāte.nec valet expositio quā burg. in adiutorium sue opinionis assumit:q̄ cū de hoc sacrificio dicat in lra q̄ debeat fieri quotidie ⁊ semp mane.Burg.exponit.i.p̄ncipe acceptāte quasi a p̄ncipis voluntate debeat ⁊ oporteat dñi p̄ceptū ⁊ eius executio deprehendere:qō falsum videt:q̄ si p̄nceps nō acceptauerit interrūpit ⁊ nō fit quotidie semp mane:⁊ ita nō meret dici iuge legitimū ⁊ sempiternū.que oia in hoc sacrificio dicunt in lra.nec bñ rñdet burg.rōnī postil.nō p̄mit:q̄ videt q̄ nō fuit illa oblatio spōtanea. Nā iuge legitimū ⁊ sempiternū nō pōt dici spontaneū. Et sic fingit burgē.illud qō dicit ad sēdam rōnē:q̄ videlicet possit interrūpi:q̄ tūc non esset sp mane iuge ⁊c.q̄ in lra dicunt de hoc sacrificio. Burg.aūt vsq̄ ad finē huius libri aliq̄ dicit valde dubia:sed nō p̄bat:⁊ q̄ nō sunt directe contra postil.nō ē ppositū negocij circa ea āplius imorari sequit. Ca.xlvij.

T cōuertit me. Hic ponit.q̄tū incidens qō est de aq̄s egredientibus de tēplo. Et diuidit in tres ptes.nā p̄mo describit earum ortus.scdo p̄gressus:ibi. Et cōuertit me.tertio ortar⁹ ⁊ effectus:ibi. Et dixit ad me.Circa p̄mū dicit. a Et cōuer.me ad por.do.i.templi. b Et ecce aque egre.p modū fonticuli scaturiēs.

c Subter li.do.ad orientē.i.fluētes inde ad orientem. d Facies eēi.do.i.ostiū templi. Dicūt aūt expositores latini q̄ limē:vnde dicuntur hic aque,oriri est limē porticus tēpli:sed text⁹ sequēs videt ꝗ dicere cū dicit. e Aque au.descē.in la.tēpli dextrū. hoc aūt esse nō potest si oriri dicant subter limē porticus tēpli:q̄ fluūt ad orientē vt dictū est.tēplū aūt est ad occidentē respectu porticus.⁊ ideo dico cū hebreis q̄ limē vñ dicunt egredi:est limē sanctisctōꝝ. Unde infra dī de istis aq̄s q̄ egrediunt de seruario:qō ꝓprie dī de sctōsctōrus:⁊ inde transibāt p tēplū declinando aliquātulū ad latus dextrus:⁊ inde ad porticū tēpli:⁊ postea ad atriū interius fluēdo semp versus orientes inter altare holocausti ⁊ lat⁹ meridionale atrij:⁊ ideo subdit

f Ad meridiē al.dicit aūt hic ps meridionalis de extera:q̄ fluxus istarū aquarū est ab occidente in orientē:vt p̄s ex p̄dictis. Nō vero p̄cedens ab occidēte in orientē hꝫ p̄tem meridionalē ad p̄tem dexteram. vt p̄s ad sensum. g Et cōuer.me.hic ꝓpr̄ describit istarū aquarus p̄gressus.Circa qō sciendū q̄ expositores latini dicūt:q̄ iste aque ante suū egressum de atrio interiori diuidunt in q̄tuor riuulos:quorū vnus vadit ad coq̄nas porticuū australiū:alius ad coq̄nas porticuū aq̄lonarū:alij duo ad duo latera porticuū orientalium:vbi sil'r fm eos ponunt coq̄ne. Et isti q̄tuor riuuli post eorū egressum de porta orientali exterioris muri reflectunt ⁊ cōueniūt in vnū. Sed hec diuisio videt cōtraria textui cū dicit. Et cōuertit me ad viā foras portā exteriorem ⁊c. q̄ sequit. h Et ecce aque redū.i.egredientes. i Al latere dex. ses porte orientalis exterioris muri. Si aūt ēt dicta diuisio aquarus sicut ipsi dicūt:ita egrederent a latere sinistro sicut a dextro.nam fm eos egrediunt p q̄tuor loca:quorū duo sunt ad dexterā porte:⁊ duo ad si-

nistram. Itē ponūt dictā diuisionē ppter duplicē cām: vna est: vt aq̄ seruiāt coq̄nis porticuū: ⁊ hec est nulla. nā coq̄ne nō sunt ibi ponēde: vt ostēsum est. ē. Alia causa est vt lente lauent ibi ostias. ⁊ hec sēt videl nulla. q: sicut patet ex textu sequenti aque iste ꝗ plus ꝓtendūtur versus orientē sunt maiores. ⁊ sicut dicit in textu post egressum carū de muro exteriori mē surant mille cubiti: ⁊ trā ibi adhuc aqua est pua ita q̄ attingit solū vsq̄ ad talos seu caullas pedū fm hēb. Et oportet vltert dicere q̄ sint mlto minores ꝓpe locū originis. s. in atrio interiori: si ibi diuidant in quatuor pres. ⁊ sic nō apparet ēliter in illis possint hostie lauari. Item ista cā magis est ad oppositū q: nō diuisa melꝰ deseruiret dicte lotioni q̄ diuisa: ꝓpter q̄ dicta diuisio videt ficticia: maxime q: textꝰ hoc nō dicit: s magis ꝓtrariū: ⁊ iō dico cū hebreis q̄ aque iste p vnū riuū ꝓcedūt ō loco originis vsq̄ ad exitū de muro exterioris: ⁊ adhuc iste riuꝰ fm hebreos est valde paruus Nam vbi trāslatio nra hꝫ. Et ecce aqua redundantes a latere dextro. in hebreo habet. Et ecce aque phialātes ⁊c. i. ita tenuis sic aqua exiens de ore phiale: vt exponūt hebrei.

k Et mensus est mille ⁊c. describit hic ꝓgressus aq̄ fm eius augmētationē. ⁊ patet ex oīcē lra vsq̄ ibi.

l Et dixit ad me. s. ange lus. m Certe vidisti. i. sicut vidisti ficcentudinaliter fiet: fm tū sanū ꝓpbenie intellectum de quo dicet in fine.

n Et reduxit me. hic cōsequēter describit ornatꝰ fluminis ⁊ effectꝰ: ⁊ ꝓmo tangit ornatꝰ cū dicit. o Ecce in ripa torrentis ligna multa nimis. i. arbores fructifere ⁊ pulchre. Cōsequenter tangit effectꝰ: cū dicit. p Alque iste egrediūtur ad tumulos sabuli orientalis. i. ad iordanē: qui ēim pte orientali terre sancte: ⁊ cursu suo trahit barenam: ⁊ sic facit tumulos sabuli in alueo suo p loca. in hebreo habet. Ad terminū orientales ⁊ redit in eandē sententiā. nam iordanis fluuius est terminꝰ orientalis terre ꝓmissionis. q̄ etsi filij israel habuerūt possessionem vltra: hoc fuit per accidens: eo q̄ habitatores illius terre noluerūt eis cōcedere transitū pacifice: sed mouerūt cōtra eos bellū: quibus deuictis filij israel iure belli possederūt terram eorū. q Intrabūt mare. i. mortuū siue salis

cū egrederet vir ad orientē q̄ habebat funiculū in manu sua ⁊ mē sus est mille cubitos: ⁊ trāsduxit me p aquā vsq̄ ad talos. Rursū q̄ mēsus est mille: ⁊ trāsduxit me p aquā vsq̄ ad genua. Et mensus est mille: ⁊ trāsduxit me per aquā vsq̄ ad renes. Et mēsus ē mille torrentē quē nō potui ptrāsire: qm̄ intumuerāt aque ꝓfundi torrētis: q nō pōt trāsuadari. Et dixit ad me. Certe vidisti filij hominis. Et eduxit me: ⁊ cōuertit ad ripā torrētis. Cūq̄ me conuertisset ecce in ripa torrētis ligna mlta nimis ex vtraq̄ pte. Et ait ad me Alque iste que egrediūt ad tumulos sabuli orientalis: ⁊ descēdunt ad plana deserti: intrabunt mare ⁊ exibūt ⁊ sanabunt aque. Et omis aia viuēs: que ꝛepit: quocūq̄ venerit torrēs: viuet: ⁊ erunt pisces mlti satis: postq̄ venerint illuc aque iste. Et sanabūtur ⁊ viuēt oia: ad que venerit torrens: ⁊ stabunt sup illa piscatores Ab engaddi vsq̄ ad engallū sicca tio sagenarū erit. Plurime species erunt piscium eius: sicut pisces maris magni multitudinis nimie In litoribus aūt eius ⁊ in palustribus nō sanabuntur qꝛ in salinas dabunt. Et sup torrentē orient in ripis eius ex vtraq̄ pte omne lignū pomiferū. Nō defluet folium ex eo ⁊ nō deficiet fructꝰ eius. Per singulos mēses afferet primitiua: qꝛ aque eius de sanctuario egredient. Et erit fructꝰ eius in cibū ⁊ folia eius ad medicinā. Hec dicit dōs deus. Hic est terminꝰ: in quo possidebitis terram i. nij. tribus israel: qꝛ ioseph duplicē funiculū hꝫ. Possidebitis aūt eā singuli eque vt frater suꝰ: sup quā leuauī manū meam: vt dare pātribus vestris. Et cadet terra hec vobis possessionē. Hic est aūt terminꝰ terre ad plagā septentrionalem a mari magno: via ethalon venientibus sedada emath berotha sabarim: q̄ est inter terminū damasci ⁊ cōfinium emath domus ethicon: q̄ est iuxta terminū auran: ⁊ erit terminꝰ a mari vsq̄ ad atrium enō terminus damasci: ⁊ ab aglone ad aglones terminꝰ emath: plaga septentrionalis. porro plaga orientalis de medio aurā ⁊ de medio damasci: ⁊ de medio galaad ⁊ de medio terre israel: iordanis disterminās ad mare orientale: metietimini plagā orientalem.

r Et exibūt. nam iordanis fluuius trāsit p illud mare: sicut iordanis p lacum lesane. s Et sanabunt aque. a salsedine ⁊ amaritudine. q Et omis aia viuēs. i. omne animal.

r Que serpit. serpere dicuntur animalia que mouent sine pedibus: inter que sunt pisces. s Quocūq̄ venerit torrens viuet. illud cū mare dicit metrū: eo q̄ animal nullū ibi viuit. vt dī ij. metrō torrētis. s. p aquas istas ibi descēdentes dulcorabit illud mare: ⁊ viuūt ibi pisces i magna multitudine. ⁊ sic patet lra vsq̄ ibi.

t Ab engaddi vsq̄ ad engallim. duo sunt loca super que piscatores tendēt siccabāt retia sua.

v In litoribus aūt eius. vbi crescunt canne

x Et in palustribus. vbi aq̄ egredientes de ripis stant per modum stagni.

y Non sanabūtur. a salsedine. ⁊ sub dinur causa.

z Quia in salinas dabūtur. p condimento ciborum ⁊ pulmentorum. cōsequenter resumatur ornatꝰ fluminis cum dicitur Et super torrentem ⁊c. ⁊ patet lra vsq̄ ibi.

3 Per singulos menses afferet primitiua. idest fructus sufficienter maturos ad cibū cetera patet. Et quoniā completa sunt omnia ad dispositiōes templi ⁊ edificiorum pertinentia. hic ponenda est figura repꝛesentās simul totū edificium qd̄ per partes est superius figuratū. ista tamen repꝛesentatio erit fm lineas fundamentales tantū.

latus australe

porta unum exterior Auster

muri exteriores

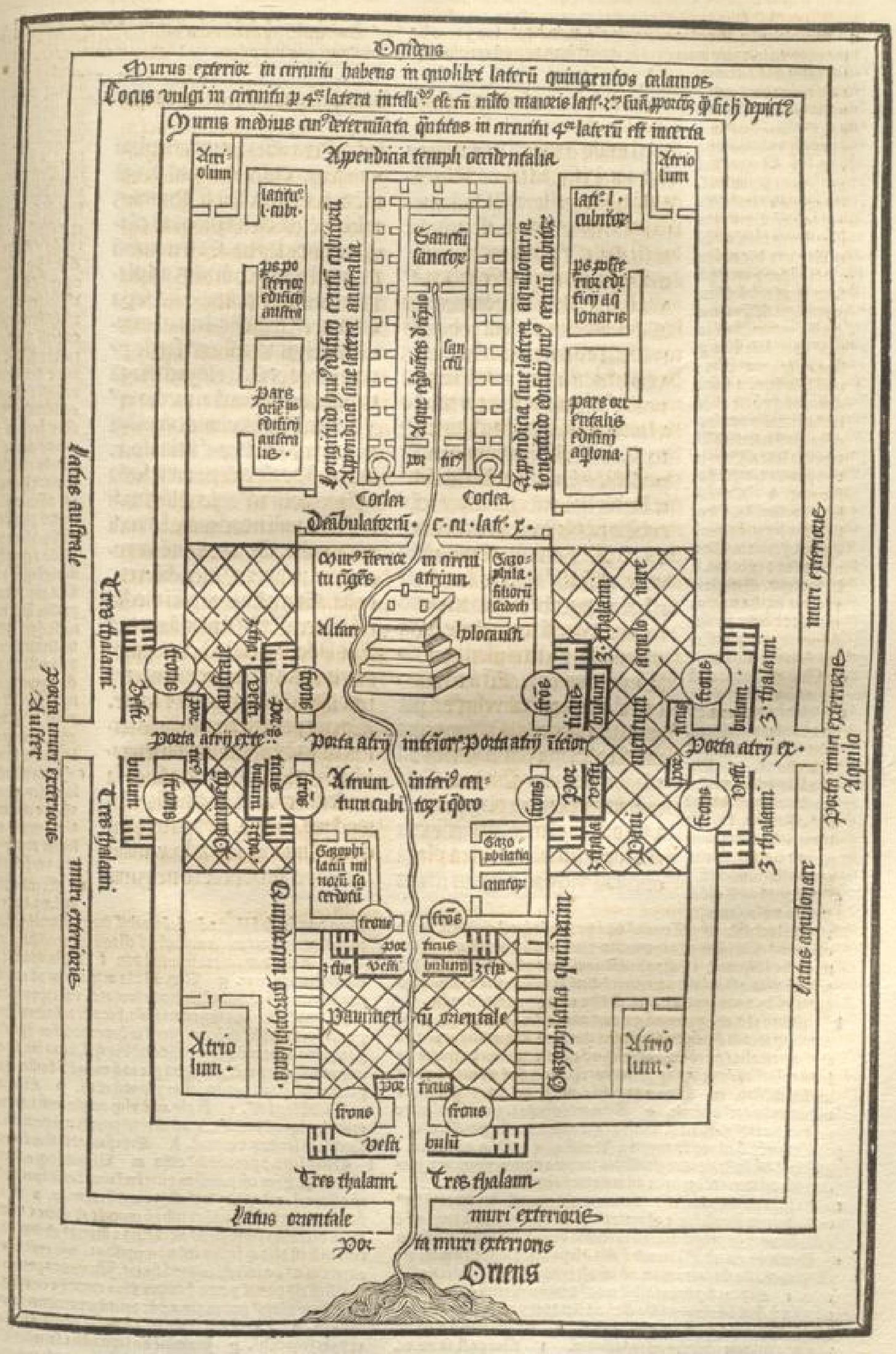
Ordens
Appendicia templi occidentalia
Atriolum
Atriolum
Sanctum sanctorum
Aqua ordinis Vasile
Longitudo Appendicium aquilonaria
Longitudo Appendicium
Corten
Corten
Ambulatorium
Atrium
Altare
holocaustum
Porta atrij interior
Porta atrij interior
Porta atrij
Atrium
Gazophilacium
Gazophilacium
Atriolum
Atriolum
Tres thalami
Tres thalami
Tres thalami
Tres thalami
Tres thalami
Tres thalami
Latus australe
Latus orientale
Latus aquilonare
muri exteriores
muri exteriores
muri exteriores
Porta muri exteriores
Porta muri exteriores
Auster
Aquilo
Ordens

a Hec dicit dñs. Supius a principio.xlv.ca. inchoata fuit descriptio terre diuidende. et descripris qbusdã incidentibus interpositis. hic scriptura reuertit ad describendũ dictã diuisionẽ prius inchoatã. Et primo ponunt hui⁹ terre termini. scõo mod⁹ diuidẽdi: ibi. Et diuidet. primã in qtuor fm qtuor termios hui⁹ terre. Et p̃ describit termin⁹ aqlonaris. scõo termin⁹ orientalis: ibi. Porro plaga orientalis. tertio austral' ibi. Plaga aũt austral'. qrto occidentalis: ibi. Et plaga mar. Circa preostlas qtuor cõsiderãdũ q̃ ciuitates hic notare et loca nõ semp attingũt fines terminorũ: sed sunt propinque. sic si diceret q̃ villa vernonensis ẽ termin⁹ normanie ñsus pisinis: eo q̃ inter ipsas et ruũ diuidentẽ a frãcia normanias nõ est aliqs loc⁹ notabilis nec spacũ magnũ terre: sed qsi dimidia leuca. Et ps litera paucis excepts q̃ di scurrent. b Quia ioseph du. fuit.bs. et hoc fuit ex ordinatione iacob qui adoptauit in filios manasseh et ephraim filios ioseph. Gen.xlviij vt essent capita duarus tribuũ: et herent possessiones in terra promissionis sicut alie tribus

c Sup quã le.ma.meã p modũ iurãdi.

d Et dabitis autem pa.ve.qõ ps de abraas Gen.xxij. Per memetipm iurauit dicit dñs et. e Hic est aũt termi.ter.ad pla. septẽtrio.i.determinãtẽ latⁿ aqlonare. f Et erit termi.a mari.i. incipiens a mari mediterraneo versus occidentẽ.

g Vsqs ad atriũ enõ.i. procedẽs versus orientẽ vsqs ad locũ istũ. b Termin⁹ da.i.de termio hui⁹ ciuitatis. Emath est et istud atriũ sũt in ꝓfinio damasci et sub eⁿ dñio. ió q̃si p eadẽ terminatiõe accipiunt. i Et ab aqlone vsqs ad aqlo. nõ intelligit p b distẽtio ñsus aqlonẽ vltra terminũ ꝓdictũ: sz terminatio latens aqlonaris qõ bs duos termi os: vt dictũ est et vterqs nomiat hic aqlo.

k Porro pla.orie.de me.au. et de me.damasci. et sic incipit plaga orientalis a loco in q̃ termiat septẽtrionalis cũ dĩ. De medio aurã et de medio damasci.i.de cõfinio vtriusqs qõ est idẽ. l Et de medio galaad.qz latⁿ orientale trãsit p ꝓfinia terre galaad.qtũ ad terã acqsitã nõ supradicto. m Et de me.ter.isrl.i.pmisse isrl. n Iordanis disterminãs.latⁿ orientale. o Ad mare orientale.i. procedẽs ad mare mortuũ siue salis.qõ est in termio plage orientalis terre pmissionis.

p Et terrẽs.q̃ dĩ terrẽs egypti.q. Paral.ij. q Vsqs ad ma.magnũ.latⁿ est australe terre pmissiõis incipit a quitate thamar: et procedit vsqs ad terrentẽ egypti: et ad mare mediterraneũ terminat.

r Et pla.mar.s.occidentalis.nã mare mediterraneũ claudit totũ latⁿ occidentale terre pmissiõis. et dĩ mare magnũ respectu mar. mortui.qõ ẽ q̃dã lacus. et qz piũgit oceano in termio occidentali terre habitabilis

s Donec ve.emath.ista emath ẽ alia a supdicta. q̃ lõge est a mari mediterraneo. ista vo iuxta mare. nõ est alt termiqret latⁿ occidentale illi⁹ terre. t Et diui.b pũr describit mod⁹ diuidendi terrã dicto mõ terminatã. et p qtũ ad cyneos. scõo qtũ ad iurrancos in pn.se.ca. Circa p mũ dĩ. Et diuidet terrã istã vobis sequit v Et aduenis q̃ access.ad vos. de gentilitate cõuersis ad iudaismum. x Qui ge.fi. in me.ve. post suã puersionẽ. et sic ad eos pinet hĩditas pm. y Et erũt vo. sic indi.inter filios isrl b abẽdo hĩditate sicut ipsi. z In tribu ãt qcũqs fue.aduena.i.q̃cũqs trib⁹ puerterit gentilẽ ad iudaismũ dabit illi possessionẽ in sorte sua: vt sic nutriat eũ in cultu vni⁹ dei. sicut adduxit eũ ad cultum diuinũ.

Capm.xlviij.

Z hec noia. hic describit terre diuisio qtũ ad iurrancos. et diuidit in tres pres. qz p describunt sortes septẽ tribuũ. scõo sortes sacerdotũ leuitarũ omitanis et principis: ibi. Et sup terminũ iuda. tertio describit sortes q̃qs tribuũ: ibi. Et reliqs tribubus. Circa primũ sciendũ q̃ sicũ. dictũ est. sortes tribuũ incipiũt a termio orientali totⁿ terre. et terminant ad mare mediterraneũ qõ ẽ termin⁹ occidentalis. Int istos ãt duos terminos accipit lõgitudo cuiuslibꝫ sortis: et latitudo ab aqlone ñsus austrũ procedẽdo. Et p ma sors incipiẽdo a pte aqlonari est ip̃i⁹ dan scda aser. tria no? ptalim. qrta manasse. qnta ephraim. sexta ruben. septima iude. Fm modũ supius figuratũ. xlv.c. et b q̃ dicit b Z fini. aqlo. incipiendo latitudies sortũ.

c Iuxta viã eba lon pgen. emath et. iste ciuitates sũt in termio aqlonari totⁿ terre vt p ex pducis

d Et erit ei pla. orie.ma.dan vna i.sors dan fm suã lõgitudinẽ cõtinebit inter orientalẽ terminũ totius terre et mare mediterraneũ qõ est termin⁹ occidentalis terre

e Et a termio dan.i.iuxta terminũ dan f Z pla.orie.et.i.ab orientali termio terre. g Vsqs ad pla.mar.i. vsqs ad occidentalem eⁿ terminũ cõtinebit lõgitudo sortis aser. et sic exponit ista q̃ aliqs sortib⁹. b Et sup termi.iuda. hic ꝓpr describunt qtuor portiões. et diuidit in qtuor pres fm qtuor portiões q̃ parebũt pleqndo. Notandũ ãt q̃ cõsiderãt bis q̃.s. dicta sũt.xlv.c. et inspecta figura patet p magna pte ea q̃ dicunt b de istis qtuor portionib⁹. p igit determiat eorũ spaciũ cũ dĩ. b Et sup terminũ iuda.i.iuxta sortẽ eⁿ. i Z pla.orie.vsqs ad pla.mar.i. a termio orientali vsqs ad occidentalẽ nõ tũ totⁿ terre. sz triũ portionũ. scz sacerdotũ leuitarũ et ciuitatũ. k Erũt pmi. qz in istis ẽ templũ

l Quas sepa.a portionib⁹ aliqs m Vtiqnq̃ mili.cala. lati. et lõgi. Tres enim portiões dicte simul iũcte faciũt spaciũ q̃dratũ eqlaterũ. cui⁹ qõlibꝫ latⁿ est.xxv.miliũ calamorũ. n Sicut single pres et.i.sic portiões tribuũ incipiũt ab oriẽte et terminantur in occidẽte. fm lõgitudinẽ suã: ita et iste tres ab inuicẽ distantes in b est dĩia q̃ sortes tribuũ incipiũt a termio orientali totⁿ terre: et in eⁿ occidentalẽ terminũ finiũt. Iste vo tres portiões nõ sic nisi cũ eis ponat portio p̃ncipis ñsus orientẽ et occidẽtẽ. vt ps in figura supⁿ posita.xlv.c. pũr describit portiones sacerdotũ dicẽs. o Et erit san.in me.eⁿ.i.tẽplũ in portiõe sacerdotũ vt ps ex sequẽtib⁹. p Pauimie qõ sepa.dño.i.sacerdotib⁹ ministris dñi q Lõgitudo.xxv.milib⁹.s.calamis ab oriẽte in occidentẽ. r Et lati.x.milib⁹.ab aqlone in austrũ.pũr describit

ephraim vna. Et fr terminũ ephraim a plaga orientali vsqs ad plagã maris nibẽ vna. Et fr terminus nibẽ a plaga orientali vsqs ad plagã maris iuda vna. Et fr terminũ iuda a plaga orientali vsqs ad plagã maris: erũt primitie: qs separabitis.xxv.m. milib⁹ calamis latitudinis et lõgitudinis: sicut single partes a plaga orientali vsqs ad plagã maris: et erit sctũarũ in medio eⁿ. Primitie qs separabitis dño: lõgitudo.xxv.milibus et latitudo.x. milib⁹. Ide aũt erũt primitie sctũarij sacerdotũ ad aqlonẽ lõgitudinis.xxv.milia: et ad mare latitudinis.x.milia. Sz ad orientẽ latitudinis.x.milia: et ad meridiẽ.xxv. milia. Et erit sctũarũ dñi in medio eⁿ. Sacerdotib⁹ sctũarũ erit de filijs sadoch q̃ custodierũt ceremonias meas: et nõ erraverũt cũ erraret filij isrl: sicut erraverũt et leuite. Et erũt primitie de pmitiuis terre sctũ sctõr iuxta terminũ leuitarũ. Sz et leuitis sibi iuxta fines sacerdotũ.xxv.milia lõgitudinis et latitudinis.x.milia. Omis longitudo.xxv.miliũ: et latitudo.x. miliũ Et nõ venũdabũt ex eo neqs mutabit

q̃ fuerit latera hui⁹ lar⁹ aqlonare. et nẽ hui⁹ portiõis. sili mẽsurat fm lõgitudinẽ et latitudinẽ huius portiõis. et sic ps lra vsqs ibi

p De fi.sadoch. q. d. sacerdotes militãtes in hoc sãctuario erũt iusti et mũdi ab idolatria p Sed et leuites et.b est scda pars in q̃ describit portio leuitarũ: q̃ filius est oino in lõgitudine nec latitudine portioni sacerdotũ sic pater lra

q Quinq̃ milia hic pũter agit de portiõe ciuitatis cui⁹ lõgitudo est xxv.milium calamorũ: et latitudo v.miliũ. et hoc est q̃ dicit

r Quicq̃ milia aũt q̃ supsunt in latitudine.s.xxv. ius spacij triũ portionũ dictarũ. q̃ latitudo est.xxv. miliũ calamorũ ut dictũ est.s. hui⁹ latitudinis aũt latitudinis portio sacerdotũ capit.x. milia et portio leuitarũ.x.et sic nõ restat tanis. s Per latitudinis dicta p ciuitatẽ q̃ diuidit in agros p fuierũt cunt hic ppbant eo.qz deputant p pnũ. et p ciuitatis ciuitas in q̃dro eq calamorũ et q̃ngẽtorũ ps lra.pũr describit ciui. et sic dicit Ra. in q̃bus nõ pũt dorũ et hmõi: sz sũt ad uitatis describit mi. et filii ad alias ciuitatis cũ dĩ. Ciuitatis totaliter. et dimis occupat.v.milia latitudine totⁿ portionũ: sz de lõgitudine et nẽ versus occidẽtẽ colebant t Z fuit ci.dicit b glo purauit ad Fuitũ nõ deputauit eos vt ps ibidẽ. Ciuitatẽ leuitarũ: cui⁹ latitudinis ciuitatis totⁿ latitudinis porti fuierũt statim sub officiis ciuitatẽ cũ omnes cõseruãdo et ad hoc apti assumpti

a Hec dicit dñs. Supius a principio.xlv.ca. inchoata fuit descriptio terre diuidende. et descripris q̃busdã incidentibus interpositis. hic scriptura reuertit ad describendũ dictã diuisionẽ prius inchoatã. Et primo ponunt hui⁹ terre termini. scõo mod⁹ diuidẽdi: ibi. Et diuidet. primã in qtuor fm qtuor termios hui⁹ terre. Et p describit termin⁹ aqlonaris. scõo termin⁹ orientalis: ibi. Porro plaga orientalis. tertio austral' ibi. Plaga aũt austral'. qrto occidentalis: ibi. Et plaga mar. Circa preostlas qtuor cõsiderãdũ q̃ ciuitates hic notare et loca nõ semp attingũt fines terminorũ: sed sunt propinque. sic si diceret q̃ villa vernonensis ẽ termin⁹ normanie ñsus pisinis: eo q̃ inter ipsas et ruũ diuidentẽ a frãcia normanias nõ est aliqs loc⁹ notabilis nec spacũ magnũ terre: sed qsi dimidia leuca. Et ps litera paucis excepts q̃ di scurrent. b Quia ioseph du. fuit.bs. et hoc fuit ex ordinatione iacob qui adoptauit in filios manasseh et ephraim filios ioseph. Gen.xlviij vt essent capita duarus tribuũ: et herent possessiones in terra promissionis sicut alie tribus

c Sup quã le.ma.meã p modũ iurãdi.

d Et dabitis autem pa.ve.qõ ps de abraas Gen.xxij. Per memetipm iurauit dicit dñs et. e Hic est aũt termi.ter.ad pla. septẽtrio.i.determinãtẽ latⁿ aqlonare. f Et erit termi.a mari.i. incipiens a mari mediterraneo versus occidentẽ.

g Vsqs ad atriũ enõ.i. procedẽs versus orientẽ vsqs ad locũ istũ. b Termin⁹ da.i.de termio hui⁹ ciuitatis. Emath est et istud atriũ sũt in ꝓfinio damasci et sub eⁿ dñio. ió q̃si p eadẽ terminatiõe accipiunt. i Et ab aqlone vsqs ad aqlo. nõ intelligit p b distẽtio ñsus aqlonẽ vltra terminũ ꝓdictũ: sz terminatio latens aqlonaris qõ bs duos termi os: vt dictũ est et vterqs nomiat hic aqlo.

k Porro pla.orie.de me.au. et de me.damasci. et sic incipit plaga orientalis a loco in q̃ termiat septẽtrionalis cũ dĩ. De medio aurã et de medio damasci.i.de cõfinio vtriusqs qõ est idẽ. l Et de medio galaad.qz latⁿ orientale trãsit p ꝓfinia terre galaad.qtũ ad terã acqsitã nõ supradicto. m Et de me.ter.isrl.i.pmisse isrl. n Iordanis disterminãs.latⁿ orientale. o Ad mare orientale.i. procedẽs ad mare mortuũ siue salis.qõ est in termio plage orientalis terre pmissionis.

p Et terrẽs.q̃ dĩ terrẽs egypti.q. Paral.ij. q Vsqs ad ma.magnũ.latⁿ est australe terre pmissiõis incipit a quitate thamar: et procedit vsqs ad terrentẽ egypti: et ad mare mediterraneũ terminat.

r Et pla.mar.s.occidentalis.nã mare mediterraneũ claudit totũ latⁿ occidentale terre pmissiõis. et dĩ mare magnũ respectu mar. mortui.qõ ẽ q̃dã lacus. et qz piũgit oceano in termio occidentali terre habitabilis

s Donec ve.emath.ista emath ẽ alia a supdicta. q̃ lõge est a mari mediterraneo. ista vo iuxta mare. nõ est alt termiqret latⁿ occidentale illi⁹ terre. t Et diui.b pũr describit mod⁹ diuidendi terrã dicto mõ terminatã. et p qtũ ad cyneos. scõo qtũ ad iurrancos in pn.se.ca. Circa p mũ dĩ. Et diuidet terrã istã vobis sequit v Et aduenis q̃ access.ad vos. de gentilitate cõuersis ad iudaismum. x Qui ge.fi. in me.ve. post suã puersionẽ. et sic ad eos pinet hĩditas pm. y Et erũt vo. sic indi.inter filios isrl b abẽdo hĩditate sicut ipsi. z In tribu ãt qcũqs fue.aduena.i.q̃cũqs trib⁹ puerterit gentilẽ ad iudaismũ dabit illi possessionẽ in sorte sua: vt sic nutriat eũ in cultu vni⁹ dei. sicut adduxit eũ ad cultum diuinũ.

Capm.xlviij.

Z hec noia. hic describit terre diuisio qtũ ad iurrancos. et diuidit in tres pres. qz p describunt sortes septẽ tribuũ. scõo sortes sacerdotũ leuitarũ omitanis et principis: ibi. Et sup terminũ iuda. tertio describit sortes q̃qs tribuũ: ibi. Et reliqs tribubus. Circa primũ sciendũ q̃ sicũ. dictũ est. sortes tribuũ incipiũt a termio orientali totⁿ terre. et terminant ad mare mediterraneũ qõ ẽ termin⁹ occidentalis. Int istos ãt duos terminos accipit lõgitudo cuiuslibꝫ sortis: et latitudo ab aqlone ñsus austrũ procedẽdo. Et p ma sors incipiẽdo a pte aqlonari est ip̃i⁹ dan scda aser. tria no? ptalim. qrta manasse. qnta ephraim. sexta ruben. septima iude. Fm modũ supius figuratũ. xlv.c. et b q̃ dicit b Z fini. aqlo. incipiendo latitudies sortũ.

c Iuxta viã eba lon pgen. emath et. iste ciuitates sũt in termio aqlonari totⁿ terre vt p ex pducis

d Et erit ei pla. orie.ma.dan vna i.sors dan fm suã lõgitudinẽ cõtinebit inter orientalẽ terminũ totius terre et mare mediterraneũ qõ est termin⁹ occidentalis terre

e Et a termio dan.i.iuxta terminũ dan f Z pla.orie.et.i.ab orientali termio terre. g Vsqs ad pla.mar.i. vsqs ad occidentalem eⁿ terminũ cõtinebit lõgitudo sortis aser. et sic exponit ista q̃ aliqs sortib⁹. b Et sup termi.iuda. hic ꝓpr describunt qtuor portiões. et diuidit in qtuor pres fm qtuor portiões q̃ parebũt pleqndo. Notandũ ãt q̃ cõsiderãt bis q̃.s. dicta sũt.xlv.c. et inspecta figura patet p magna pte ea q̃ dicunt b de istis qtuor portionib⁹. p igit determiat eorũ spaciũ cũ dĩ. b Et sup terminũ iuda.i.iuxta sortẽ eⁿ. i Z pla.orie.vsqs ad pla.mar.i. a termio orientali vsqs ad occidentalẽ nõ tũ totⁿ terre. sz triũ portionũ. scz sacerdotũ leuitarũ et ciuitatũ. k Erũt pmi. qz in istis ẽ templũ

l Quas sepa.a portionib⁹ aliqs m Vtiqnq̃ mili.cala. lati. et lõgi. Tres enim portiões dicte simul iũcte faciũt spaciũ q̃dratũ eqlaterũ. cui⁹ qõlibꝫ latⁿ est.xxv.miliũ calamorũ. n Sicut single pres et.i.sic portiões tribuũ incipiũt ab oriẽte et terminantur in occidẽte. fm lõgitudinẽ suã: ita et iste tres ab inuicẽ distantes in b est dĩia q̃ sortes tribuũ incipiũt a termio orientali totⁿ terre: et in eⁿ occidentalẽ terminũ finiũt. Iste vo tres portiões nõ sic nisi cũ eis ponat portio p̃ncipis ñsus orientẽ et occidẽtẽ. vt ps in figura supⁿ posita.xlv.c. pũr describit portiones sacerdotũ dicẽs. o Et erit san.in me.eⁿ.i.tẽplũ in portiõe sacerdotũ vt ps ex sequẽtib⁹. p Pauimie qõ sepa.dño.i.sacerdotib⁹ ministris dñi q Lõgitudo.xxv.milib⁹.s.calamis ab oriẽte in occidentẽ. r Et lati.x.milib⁹.ab aqlone in austrũ.pũr describit

tabūt: neq; trāsferent primitie terre: q; sctificate sūt dño. Quinq; milia āt: q̄ supsūt in latitudīe: p̄ xxv. milia, ppbana erūt vrbi ibitacūlū ⊤ in suburbana. Et erit ciuitas in medio ei⁹: ⊤ hec mēsure ei⁹ Ad plagā septēntionalē qngēta ⊤ q̄tuor milia: ⊤ ad plagam meridianā qngēta ⊤ q̄tuor milia: ⊤ ad plagā orientalē qngēta ⊤ q̄tuor milia: ⊤ ad plagā occidentalē qngēta ⊤ q̄tuor milia Erūt[b] aūt suburbana ciuitatis ad[c] aqlonē ducenta qnq̄ ginta: ⊤ ad meridiē ducēta quinq̄ ginta: ⊤ ad orientē ducēta qnqua ginta: ⊤ ad mare ducenta qnq̄ginta. Qd[e] aūt reliquū fuerit in lōgitudīe fm primitias sctūarij .x. milia in orientē: ⊤ .x. milia in occidentē erūt: sic primitie sctūarij ⊤[e] erūt fruges ei⁹ in[f] panes his[g] q̄ fuiūt ciuitati. Seruiētes[h] autē ciuitati opabunt ex[i] oib⁹ trib⁹ ísrl. ocs[k] primitie. xxv. miliū: p̄. xxv. milia in q̄drū sepabunt in p̄mitias sanctuarij ⊤ i possessionē ciuitatis. qd[l] aūt reliquū fuerit: principis erit ex oi pte primitiarū[m] sctūarij ⊤[n] possessiōis ciuitatis e regiōe. xxv. miliū p̄mitiarū vsq; ad terminū orientalē: ⊤[p] a mari e regiōe. xxv. miliū vsq;[q] ad terminū maris: silr[r] in pte[s] principis erit Et[t] erūt primitie sctūarij ⊤ sctūarius tēpli in medio eius. De possessione[t] aūt leuitarū ⊤[u] de possessione ciuitatis in[x] medio ptiuz principis erit[y] in terminū iuda: ⊤[z] in terminū bēiamin ⊤[a] ad principē ptinebit. Et[b] reliqs trib⁹ erūt tales portiōes. A plaga orientali vsq; ad plagā occidētalē: bēiamin vna. Et[c] cōtra terminū bēiamin a plaga orientali vsq; ad plagā occidentalē symeō vna. Et[d] sup terminū symeonis a plaga orientali vsq; ad plagā occidētalē ysachar vna. et sup terminū ysachar a plaga orientali vsq; ad plagaz occidētalē zabulō vna Et super terminū zabulon a plaga ad lītu⁹ maris totū terrā terminātis r Similr in ptib⁹ principis erit. i. de possessione ei⁹. s Et erūt p̄mitie sctūarij ⊤ sctūarius templi in medio ei⁹. i. possessionis principis. nā ab oriēte ⊤ occidente includit dictas p̄mitias: vt dictū est. p̄ūr oñdit q̄d sit a latere australi ⊤ aqlonari: cū dī. t De pos. aūt leuitarū ⊤c. Hec prepositio de vno mō tenet materialiter. ⊤ sic exponit Hu. cardinal vt sit sensus. Illud qd̄ pertinet ad possessionē leuitarū. sub quo nōse intelligunt sacerdotes ꝓ eo q̄ sunt de trib leui. v Et de pos. ciuitatis. i. illud qd̄ pertinet ad possessionē ciuitatis. x In me. priū principis sup. exp̄ns. nā vna pⁿ principis includit p̄dicta ab oriēte, altera ab occidēte. y Erit inter terminū iuda. ab aqlone. z Et inter termi. bēia. ab austro. ⊤ sic lra ista loquit de limitatiōe portiōis sacerdotū: leuitarū ⊤ ciuitatis a pte aqlonari ⊤ australi. Sed hec expositio vī esse p̄ria lre immediate p̄cedēti. q̄ loquit de limitatiōe portiōis p̄ncipis silr lre immediate sequēti: cū dī. a Et ad p̄ncipē ptinebit. qd̄ ipse exponit extorte sic. i. ad portionē attinget p̄ncipis. nā ad ipsaz terminat ab oriēte ⊤ occidente. Itē hec expositio nō est solū extorta sz et falsa. nā vbi trāslatio nra hz Et ad p̄ncipē ptinebit. in heb. hz. Et p̄ncipis erit. ex q̄ ptz manifeste q̄ loquit de p̄ncipis portiōe. Dicendus igit q̄ hec p̄positio de aliqn̄ tenet localiter terminātine: vt cū dī. talis recessit de pisius. ly de signat terminū a quo recessit. ⊤ sic tenet hic cū dī. De possessione leuitarū ⊤c. i. de termio istarū possessionū ab oriēte ⊤ occidēte. p̄cedit possessio p̄ncipis: vsq; ad terminū orientalē ⊤ occidentales tot⁹ terre. ⊤ terminat ad sortē iuda ex pte aqlonis. ⊤ ad sortē beniamin ex pte austri: ⊤ eodē modo terminant tres portiōes p̄dicte: vt patet in figura. sed scriptura loquit hic de possessione p̄ncipis. b Et reliquis trib⁹. Dic cō sequēter describunt sortes. v. trib̄ū existēres a parte australi terre. ita q̄ sors beniamin fm suā longitudinē situat iuxta portionē p̄ncipis ⊤ ciuitatis. ⊤ cōsequēter alie q̄tuor p̄cedēdo versus austrū. ⊤ sors gad ē in fine australi totius terre. sicut describit in figura supra posita. xlv. c. qua diligenter inspecta patet litera paucis exceptis.

c Et contra terminū beniamin. idest iuxta sortem eius.

d Et super terminū symeonis. idest iuxta sortem eius.

q̄tuor latera hui⁹ portiōis sacerdotū dicēs. e Ad aqlonē. i. lat⁹ aqlonare. f Lōgitudinis. xxv. milia. q̄ mēsurat lōgitudinē hui⁹ portiōis. ⊤ idē est de latere meridionali. qd̄ ex opposito silr mēsurat fm lōgitudinē. Lat⁹ aūt occidētale qd̄ est versus mare est mil. .x. miliū calamoz; ⊤ silr orientale. q̄ mēsurat ex opposito latitudinē huius portiōis. ⊤ sic p̄s lra vsq; ibi

g De ii. sadoch. q. d. sacerdotes militātes in hoc sanctuario erūt iusti ⊤ mūdi ab idolatria h Sed ⊤ leuitas ⊤c. hic est sōa pars in q̄ describit portio leuitarū: q̄ filius est eius in lōgitudinē latitudīe portioni sacerdotū ⊤ sic pater lra

i Quinq; milia hic p̄ter agit de portiōe ciuitatis cui⁹ lōgitudo est xxv. milium calamorū: ⊤ latitudo v. miliū. ⊤ hoc est qd̄ dicit

k Quinq; milia aūt q̄ supsunt in latitudine. s. totius spacij trīū portionū dictarū. q̄ latitudo est. xxv. miliū calamorū vt dictū est. ō. huius aūt latitudinis portio sacerdotū capit. x. milia: ⊤ portio leuitarū. x. ⊤ sic nō restāt nisi. v. milia q̄ faciūt latitudinē portiōis ciuitatis. l Per. xxv. milia ppbana erūt vrbi ⊤c. i. v. milia latitudinis dicta p̄cisa p. xxv. milia lōgitudinis faciūt portiones ciuitatis q̄ diuidit in tres ptes. s. in ciuitatem ⊤ eius suburbana ⊤ agros p̄ fuiētib⁹: vt p̄s in figura. ō. xlv. ca. Qd̄ aūt iste ptes dicunt hic ppbana hoc ē large accipiēdo. s. ppbanū p̄ cōi vl laico. q̄ depurant vsib⁹ laicorū. p̄ūr describit mēsura istarū trium priū. ⊤ p̄ ciuitatis cū dī. a Et hec mēsure ⊤c. vbi describit hic ciuitas in q̄dro ex latere. cui⁹ qlibet latus cōtinet q̄tuor milia calamorū ⊤ q̄ngētos. ⊤ sūt q̄tuor latera ꝓtra q̄tuor ptes orbis. ⊤ p̄s lra. p̄ūr describunt suburbana cū dī b Erūt aūt suburbani. ⊤ sic dicit Ra. sa. suburbana dicunt loca in circuitu ciuitatis: in q̄bus nō p̄nt dom⁹ edificari: nec cultura fieri vinearū vel segetū ⊤ hmōi: sz sūt ad recreationē ciuiū. q̄rū latitudo iuxta murū ciuitatis describit cū dī. c Ad aqlonē ducē. q̄nq̄ginta. s. cala mi. ⊤ silr ad alias tres ptes. ⊤ p̄s. p̄ūr describit portio fuientiū ciuitati cū dī. d Qd̄ aūt reliquū fue. in lōgi. ciui. por. fm suam totalitatē. ⊤ dicit in lōgitudine. q̄ ciuitas cū suis suburbanis occupat. v. milia calamos in q̄drū: vt p̄s ex p̄dictis. sz sic de latitudine tot⁹ portiōis nihil remanet vsus aqlonē ⊤ vsus austrū: sz de lōgitudine ei⁹ vsus orientē remanet. x. milia calamorū ⊤ vsq; versus occidentē: de q̄b⁹ subdit. e Et erūt fru. ei⁹. q̄ a colebant f In panes. i. p̄ panib⁹ faciēdis g His qui fuiūt ci. dicit hic glo. hebraica. q̄ isti sunt gabaonite: q̄s iosue deputauit ad fuitiū cōitatis. Iosue. ix. Sed hic nō est vez. q̄ iosue nō deputauit eos nisi ad fuiēdū de aq̄s ⊤ lignis in domo dñi: vt p̄s ibidē. Ciuitas āt hic describit separata a tēplo p̄ totā portionē leuitarū: cui⁹ latitudo est. x. miliū calamorū. ⊤ ita p̄ magnā p̄tem latitudīis portiōis sacerdotū: vt p̄s ex p̄dictis. Item de istis fuiēnt⁹ statim subdit h Seruiētes āt ci. opabunt in diuersis officiis ciuitatē custodiēdo: malefactores punīēdo: ⊤ pacē inter ciues cōseruādo ⊤ hmōi. i Ex oibus trib⁹ ísrl. i. homines ad hoc apti assument ex oibus trib⁹ ísrl indifferēter ⊤ sine accepione. de q̄bus trib⁹ nō fūt gabaonite. k Omēs p̄mitie ⊤c recapitulatio est mēsure spacij cōtinētis portionē sacerdotū: leuitarū ⊤ ciuitatis q̄ est. xxv. miliū calamorū in q̄drū. l Qd̄ aūt. hic p̄ūr describit portio p̄ncipis. cui⁹ latitudo est. xxv. miliū calamorū. sic ⊤ spacium trium portionū p̄dictarū. Lōgitudo vero ei⁹ a latere orientali triū portionū p̄dictarū vsq; ad terminū orientalē totius terre. ō. determinate. ⊤ silr a latere occidētali earūdem vsq; ad terminū occidentalē eiusdē terre: ⊤ hoc est qd̄ dī.

l Qd̄ aūt reliquus fue. p̄ncipis erit ex oñi pte. in heb. hī. Hinc ⊤ inde. q̄ in pte orientali ⊤ occidētali trīū respectu trium portionū p̄dictarū ē portio p̄ncipis: ideo subdit m Primitiarus sanc. in istis p̄mitijs intelligitur portio sacerdotū ⊤ etiam leuitarū ⊤ silr ciuitatis: ī ō subdit. n Et pos. ciuitatis e regiōe. xxv. miliū p̄mitiarū. tres esse portiones p̄dicte lateraliter iūcte faciūt. xxv. milia calamos p̄ q̄drū: vt. ō. dictū est o Vsq; ad terminū orientalē. i. a latere orientali dictarū p̄mitiarus vsq; ad terminū orientalem tot⁹ terre est supple, portio p̄ncipis.

p Sed ⊤ a mari e regione. xxv. milium. i. a latere occidētali dictarū p̄mitiarū qd̄ vocat hic mare eo q̄ est versus mare mediterraneus. q Vsq; ad terminus maris. i. vsq; ad terminū maris totū terrā terminātis r Similr in ptib⁹ p̄ncipis erit. i. de possessione ei⁹. s Et erūt p̄mitie sctūarij ⊤ sctūarius templi in medio ei⁹. i. possessionis p̄ncipis. nā ab oriēte ⊤ occidente includit dictas p̄mitias: vt dictū est. p̄ūr oñdit q̄d sit a latere australi ⊤ aqlonari: cū dī. t De pos. aūt leuitarū ⊤c. Hec prepositio de vno mō tenet materialiter. ⊤ sic exponit Hu. cardinal vt sit sensus. Illud qd̄ pertinet ad possessionē leuitarū. sub quo nōse intelligunt sacerdotes ꝓ eo q̄ sunt de trib leui. v Et de pos. ciuitatis. i. illud qd̄ pertinet ad possessionē ciuitatis. x In me. priū p̄ncipis sup. exp̄ns. nā vna pⁿ principis includit p̄dicta ab oriēte, altera ab occidēte. y Erit inter terminū iuda. ab aqlone. z Et inter termi. bēia. ab austro. ⊤ sic lra ista loquit de limitatiōe portiōis sacerdotū: leuitarū ⊤ ciuitatis a pte aqlonari ⊤ australi. Sed hec expositio vī esse p̄ria lre immediate p̄cedēti. q̄ loquit de limitatiōe portiōis p̄ncipis silr lre immediate sequēti: cū dī. a Et ad p̄ncipē ptinebit. qd̄ ipse exponit extorte sic. i. ad portionē attinget p̄ncipis. nā ad ipsaz terminat ab oriēte ⊤ occidente. Itē hec expositio nō est solū extorta sz et falsa. nā vbi trāslatio nra hz Et ad p̄ncipē ptinebit. in heb. hz. Et p̄ncipis erit. ex q̄ ptz manifeste q̄ loquit de p̄ncipis portiōe. Dicendus igit q̄ hec p̄positio de aliqn̄ tenet localiter terminātine: vt cū dī. talis recessit de pisius. ly de signat terminū a quo recessit. ⊤ sic tenet hic cū dī. De possessione leuitarū ⊤c. i. de termio istarū possessionū ab oriēte ⊤ occidēte. p̄cedit possessio p̄ncipis: vsq; ad terminū orientalē ⊤ occidentales tot⁹ terre. ⊤ terminat ad sortē iuda ex pte aqlonis. ⊤ ad sortē beniamin ex pte austri: ⊤ eodē modo terminant tres portiōes p̄dicte: vt patet in figura. sed scriptura loquit hic de possessione p̄ncipis. b Et reliquis trib⁹. Dic cō sequēter describunt sortes. v. trib̄ū existēres a parte australi terre. ita q̄ sors beniamin fm suā longitudinē situat iuxta portionē p̄ncipis ⊤ ciuitatis. ⊤ cōsequēter alie q̄tuor p̄cedēdo versus austrū. ⊤ sors gad ē in fine australi totius terre. sicut describit in figura supra posita. xlv. c. qua diligenter inspecta patet litera paucis exceptis.

c Et contra terminū beniamin. idest iuxta sortem eius.

d Et super terminū symeonis. idest iuxta sortem eius.

e Et erit finis .i. terminus sortis gad. ⁊ p ꝑs terminꝰ australꝰ tonꝰ tre

f De tba. nomē ē ciuitatis ergnis in termino australi tre iter terminos terre orientalē ⁊ occidentales ió subdit. g Vsq; ad aqs ꝑ dictois cbades: ó cbꝰ aqs bi Nu. xx. ⁊ fuit ñsus orientē. b Ve. ꝑ ma. ma. i. sors gad prendit ñsus occidētes vsq; ad mare mediteraneū. qó dr b mare magnū respectu maris mortui. ꝓnter ponit recapitulatio breuis dicte diuisiois cū dr Hec ē terra ⁊c. ⁊ ps.

i Et bi egressus. Hec ē plrina ps in q̄ describit ciuitas edificāda in q̄dro eqlatero: cui⁹ latera fuit disposita ñsus q̄tuor ptes orbis pncipales. ⁊ qó liberlat⁹ bꝫ in longa orientali vsq; ad plagam maris gad vna. et ir terminū gad ad plagā austri i meridie ⁊c erit finis de thamar vsq; ad aqs ꝑtradictois cades: hrditas ꝓtra mar magnū Hec ē terra quā mittetis i sortem tribub⁹ isrl: ⁊ he ptitiones eaꝝ ait dns de⁹: ⁊ hi egressus ciuitatis: a plaga septentrionali qngētos ⁊ q̄tuor milia mēsurabis: ⁊ porte ciuitatis oib⁹ tribub⁹ isrl. Porte tres a septentrione Porta rubē vna. porta iuda vna. porta leui vna. ⁊ ad plagā orientalē qngētos et q̄tuor milia: ⁊ porte tres. porta Ioseph vna. porta bēiamin vna. porta dā vna. ⁊ ad plagā meridianā qngētos ⁊ q̄tuor milia metieris: ⁊ porte tres. Porta symeōis vna. porta isachar vna. porta zabulō vna. ⁊ ad plagā occidētalē qngētos ⁊ quatuor milia: ⁊ porte tres. porta gad vna. porta aser vna. porta neptalis vna. p circuitū decē ⁊ octo milia. Et nomē ciuitatis ex illa die dominus ibidē amen.

Explicit ezechiel ꝓpheta.

girudie calamos q̄tuor milia quingētos ⁊ tres portas a trib⁹ tribubus denominat Dicit igit.

l Et bi egres. q̄ui. i. latera ⁊ porte p quas fit egressus. cetera parte ispecta figura b inferi⁹ posita et q̄ ibi.

k Et nomē ciui. supple erit.

l Et illa die. q̄ erat edificata.

m Dns ibidem nō solum p essentiam potentiaꝫ ⁊ presentiā sicut est in alijs locis: sed etiā p er specialē suorū beneficiorum influentiam.

n Amen. i. fiat.

Ompleta expositione visionis imaginarie: precedendum est ad inquirendum qd p dicta visione imaginaria designet. Ma b est intellect principalis ppbie: sicut ostensum fuit. s. in prin. capli. xl. Sciendum igit q circa hoc varie dixerunt doctores hebrei filii Israel et latini. Antiqui vero hebrei dixerunt q imaginaria visio edificationis templi et ciuitatis q predicta est signat reedificationem templi post reditum captiuitatis babylonice per zorobabel et socios eius. et reedificationem ciuitatis hierosolymitane per Neemiam et populum israel ad b adiuuantem. Dixerunt tm q hec edificatio non fuit completa tpe zorobabel et Neemie: sed plures reges persarum addiderunt ad edificia ista potissime circa templum: vt satis haberi potest ex p Esdre. v. et. vi. Machab. Dicit etiam iosephus antiquitatum iudaice libro. xv. q herodes ascalonita rex iudee cui tpe natus fuit xpus: fecit edificia magna et sumptuosa ad fortificationem ciuitatis et decorem templi. Dicit etiam q ad altitudinem templi addidit. lx. cubitos. Ma zorobabel et alii adiutores eleuauerunt ipsum p. lx. cubitos tm. et ipse addidit. lx. vt sic esset ciusdem altitudinis sicut fuerat templum salomonis p chaldeos destructum et tanta deseruit pa est. s. altitudo huius templi imaginarie visi. Ad hoc autem inducit argumentum ex principio visionis capli. xl. vbi fit mentio de destructione ciuitatis per chaldeos cuz dicit. xiij. anno postq percussa est ciuitas facta est sup me manus domini. &c. Et pmo describit edificationem ciuitatis et templi vsq ad finem libri. Et q videt q ad presolationem populi adhuc in captiuitate deberi. ppba loquat de materiali reedificatione ciuitatis et templi: quia dicit completa modo predicto. Si b istum stare non potest. qd ostendo p de ciuitate et templo simul. scdo de qlibet p se. De templo nanq p zorobabel inchoato pstp Esdre iij. q fuit edificatum i eodem loco in q fuerat templum salomonis. Et tm de reedificatione ciuitatis p Neemiam pst Neemie. ij. q fuit in eodem loco in q prius fuerat. nam reedificata fuit repando interruptiones et ruinas murorum p loca dissipata. Certum est ex ex. iij. et. iiij. Reg. q templum Salomonis edificatum fuit in citate hierlm. et p ipsum templum reedificatum p zorobabel. et in b inueniunt omes hystoriographi iudei et latini. Templum autem et ciuitas q imaginarie. s. describunt distant ab invicem p. xxviij. miliaria et plus. q impossibile est vt videt q visio imaginaria de edificatione ciuitatis et templi post reditum de babylone intelligat. Od autem tm dister declarat sic. Ma inter ciuitatem. s. descriptam cum suburbanis suis et intra templum cum omnibus sibi adiunctis edificiis: est tota latitudo portionis leuitarum primes de centum milia calamorum. et de latitudine portionis sacerdotum quinquaginta milia calamorum et plus. sed istud plus dimitto. Ista vero. xiiij. milia calamorum faciunt. xxviij. miliaria. qd sic declarat. Ma quinq pedes faciunt vnum passum. passus. xxxv. vnum stadium. octo vero stadia faciunt vnum miliare sic nominatum. qz primer mille passus qd patz ex dict. nam octies. xxxv. faciunt mille. vn vsus. Quinq pedes passum faciunt: passus qs centum. Viginti quinq stadium: si des miliare. Octo facis stadia: duplicatum sit vnum leuca. Hoc igit supposito videndum est de quantitate calamorum. Ex dicti aut. s. xl. ca. pz q vnus calamus primer sex cubitos. de cubito sanctuarii: qz quilibz primet vnum cubitum vsualem et palmum: vt ibidem fuit ostensum. cubitus aut vsualis primet pedem et dimidium. et sic calamus primet nouem pedes et cum b sex palmos q faciunt vnum pedem et plus. sed illud plus dimitto. et sic pz q calamus vnus primet duos passus. Igit cum mille passus faciunt miliare vnum: vt predictum est: sequit q mille calami faciunt duo miliaria. et p ipsum. xiiij. milia calamorum faciunt. xxviij. miliaria. sic pz propositum. scdo separatim ostenditur de templo et ciuitate inchoatis p zorobabel et Neemiam. et p d templo. qz. s. describit murus exterior longitudinis quingentorum calamorum in quibz quilibet latus suum. quingenti vero calami faciunt vnum miliare. et sic circuitus muri est quinqgentorum miliaria. Circuitus autem templi p zorobabel inchoati nunq fuit tantus quantus nec etiam cum tota ciuitate hierlm in q fuit. &c. Ite ppba vidit aquas egredientes de templo et precedentes vsq ad mare mortuum ad sanandum illud de sua amaritudine vt possent pisces ibi viuere. vt habet. s. xlvij. cap. Certum est autem q in templo p zorobabel inchoato et postea p romanos destructorum quinq fuerunt tales aquetnec mare mortuum factum e dulce. Ite idem potest argui de lignis fructiferis sup oriras aqs existentibus et primitiua faciebat qlibet mense. qz nunq ita factum est. &c. Propter b et multa in visione ezechielis prescripta q verificari non pstt de templo post captiuitatem reedificatum ps falsitas opinionis predicte. Ite idem ostendit de ciuitate p se. qz. s. vltimo cap. describit in quadro equlatero: cui quilibet latus primet calamos quinquaginta: q faciunt. ix. miliaria. vt pz ex dicti. s. Et circuit ciuitatis ibi describit decem et octo milium calamorum q faciunt. xxxvi. miliaria. Ciuitas aut ichoata p Neemiam nunq habuit tanta capacitatem: nec etiam decima parte. propter qd dicta opinio reprobat modo non solum a latinis: sed etiam ab hebreis.

Pcut igit hebrei moderni q b vltima visio Ezechielis est intelligenda de edificijs ciuitatis et templi in aduentu messie postmodum: quem expectant venturum tanquam boies purum: ppbetam tm sanctissimum etiam moyse sanctiorem. Dicunt etiam q regnabit tpaliter sup oes gentes qs sibi subiciet et iudeis: et edificabit ciuitatem et templum materialem sicut hic describit ab ezechiele ppbeta. Hunc autem errorem quantum ad b q negat xpm in lege et ppbetis pmissum esse deum: et quantum ad b q dicunt eum aduentum ad huc futurum: ego satis improbaui p scripturas veteris testamenti in quadam qone de qlibet annis plurib tamen elapsis: tm adhuc reperta pauca de illis Et p ad ostendendum q xpus in lege et ppbetis pmissus sit verus deus et verus homo. dicit enim Esa. ix. de ipso. Paruulus natus est nobis et filius datus est nobis. In q exprimit mansuete eius humanitas. Per b aut q subdit. Et vocabit nomen eius admirabilis. consiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis: exprimit eius diuinitas. Ite hieremie. xxiij. Ecce dies venient dicit dnus et suscitabo dauid germen iustum. Ubi translatio chaldaica apud hebreos auctentica hz Statuam domino messiam iustum: et regnabit rex et sapiens erit et faciet iudicium et iustitiam in terra. seqt Et b est nomen quod vocabit eum dnus iustus nr. Per b aut qd dicit. Suscitabo dauid germen iustum: apparet eius humanitas. Per b aut qd sequit. Et b est nomen qd vocabit eum dnus iustus nr: exprimit eius diuinitas. nam p b noie dnus hebraica veritas hz nomen dni tetragrammaton: qd fm hebreos est nomen sumi dei creatoris omnium. Vnde dicit Rabbi moyses in libro directionis dubiorum parte prima capitulo. lx. q b nomen dni tetragrammaton significat diuinam essentiam significatione pfecta et imixta. Cetera vero noia videntur deriuata ab opibus diuinis: vt creatoris. dni. saluatoris et hmoi. Item Michee. v. dicit. Et tu bethleem ephrata Paruulus es in millibus iuda: ex te mihi egredietur qui sit dnator: cui israel. Et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Qd aut hec auctoritas etiam fm hebreos intelligat de xpo: pz Matth. ij. qz sapientes iudeorum eam allegauerunt coram herode querenti natiuitatem xpi locum. et p egressum eius de bethleem exprimit eius natiuitas xpalis in humana natura. p egressum aut ipsius ab initio a diebus eternitatis: exprimit eius natiuitas eternalis in natura diuina. Qd aut scdo dicunt xpm adhuc venturum est falsum qz Danielis. ix. describit xpm aduentus ipsius sub certo numero annorum. s. sub septem hebdomadibus annorum q faciunt quadringentos nonaginta annos Iste vero numerus annorum completus fuit tpe xpi. sicut diffuse declarauimus scribendo sup Daniele. propter qd b causa breuitatis omitto. Ite Daniel. ij. de tpe aduentus xpi dicit. In diebus regnorum illorum suscitabit deus regnum qd in eternum non dissipabitur: qd fm hebreos intelligit de regno messie. Et sic pz ibi loquit ppba de quatuor regnis sibi succedentibus. s. babyloniorum. persarum. grecorum et romanorum. et ideo regnum xpi incepit tpe q vltimum. s. regnum romanorum fuit in sua prate. qd maxime fuit tpe Augusti cesaris. Quo tpe xpus de virgine fuit natus. vt pz Luc. ij. cap. Exijt edictum a cesare augusto &c. Ite Agge. ij. Adhuc vnum modicum &c. sequit. Et veniet desiderat cunctis gentibus et implebo domum istam gloria: dicit dnus exercituum. seqt. Adhuc magna erit gloria domus istius nouissime: plus q prime. Per b autem q dicit. Veniet desiderat cunctis gentibus: intelligit aduentus xpi: etiam fm hebreos. p b aut qd premittit. Adhuc vnum modicum est: apparet q est pterit. Ma a tpe q agge b dixit vsq nunc. s. vsq ad annum dni. Mccxxxij in q b scripsit plus q mille et septem fluxerunt anni. q non videntur posse dici rationabiliter vnum modicum. Ite certum est q agge loquebat de templo per zorobabel inchoato dicens. Veniet desiderat cunctis gentibus et implebo domum istam gloria. Et q pz q stante illo templo xpus venit et ipsum impleuit gloria: qm ibi oblat fuit. propter qd sanctus Symeon tunc exclamauit. Lumen ad reuelationem gentium et gloriam plebis tue israel. b etiam pz p b qd subditur. Magna erit gloria huius domus nouissime plus q prime. Prima nanq dicit templum Salomonis qd fuit destructum. Non potest aut dici q templum p zorobabel et suos sequaces reedificatum qd respectu templi Salomonis fuit qsi nullum reputationis in edificijs et ornatibus et ptimilibus. fuerit magis glorificatum in aliq nisi p presentia xpi: q oblat ibidem fuit et in eo plurimos predicauit et plura miracula fecit. vt habet in euangelijs. Illud etiam templum stetit vsq ad quadragesimum scm annum post passionem xpi in q destructum fuit per romanos. Qd aut tertio dicitur iudei xpm in p aduentu suo venturum ad regnandum tpaliter in prate magna pz manifeste falsum per illud qd dicit zacharie. ix. c. Exulta satis filia sion iubila filia iherusalem. Ecce rex tuus veniet tibi iust et saluator: et ipse pauper et sedens super asinam et pullum filium asine. qd exponit etiam a doctoribus hebreis de aduentu Messie. vt declaratum fuit ibidem. Et sic pz q eius aduentus primus predicat a ppba futurus in paupertate et humilitate et non in terrena glo

ria seu potestate. Itē Ysaie ꝯnꝗgesimo secūdo dicit de xpo. Ecce intelliget seruus meus ꝛc. qd̄ intelligit de xpo etiā fm hebreos antiquos: ꝛ etias totū capl'm sequēs: sicut ibidē fuit dictū ꝛ ibi subdit de ipso. Inglorius erit inter viros aspectus eius: ꝛ ibidē subdit. Et desideratus eū despectū ꝛ nouissimū virorū: virū dolorū ꝛ scientē infirmitatē ꝛ q̄si abscondit vultus eius ꝛ despectus. ꝛ postea Sicut ouis ad occisionē ducet ꝛc. Ex q̄b' ptz q̄ primus aduentus messie nō fuit p̄nunciatus futurus in prātes gloria: sz humilitate ꝛ paupertate magna: nec ad tp aliter regnandū sed ad patiēdū ꝛ p suā passionē nos miserico: diter redimendū. Ubi ibidem dicit. Ipse aūt vulneratus est ꝓpter iniq̄tates nras: attritus est ꝓpter scelera nostra: disciplina pacis nostre sup eū: ꝛ liuore eius sanati sumus. Qd̄ aūt dicunt iudei q̄ messias in aduētu suo edificabit eis tēplū materiale sicut p̄dicitur ab ezechiele. ꝛ ex h̄ sumūt argumentū ꝗ nos adꝓbandū: q̄ Ihesus nazarenus nō fuit messias verus. qz nō edificauit tēplū sicut p ꝓpheras fuerat p̄missus: nō vz. qz ꝓpheta magis dicūt ꝗrū. Mas Agga scēo in aūctore supius allegata dicit de tēplo p zorobabel inchoato. Magna erit glia domus istius nouissime. Ex q̄ ptz q̄ nō est alia materialiter edificāda p messiam. Mā ista de qua loquit ꝓpheta nō esset nouissima. Itez Hieremie xxx. dr̄ de aduētu xpi p̄mo. Assumā vos vnū de ciuitate ꝛ duos de cognatione ꝛ introducā vos in syon. Iu q̄ p̄dixit ꝓpheta paucos valde de iudeis respectiue ad fidē catholicā ꝓuenturos. ꝛ subdit ibidē. In diebus illis dicit dnus. Nō dicent vltra archa testamēti dni: nec ascendet sup cor nec recordabit illi: nec visitabit nec fiet vltra. Nūc aūt ita est q̄ taberna culū moysi fuit factū ad reponēdū archā testamenti dni. vt patet Exodi xxv. Et similit tēplū Salomonis ad hoc fuit factū. vt ptz in pluribus locis scēo ꝛ tertio Regū. ꝛ scēo paralipomenon. Et iō si archa vltra nō fiet. p ꝓhas nec tēplū: ꝓpter qd̄ iudei vt ꝓsequēter dicāt: sicut dicūt q̄ messias in aduentu suo edificabit eis materiale tēplū: sic restituet eis archā testamēti ꝓpiciatorii ꝛ cetera p̄tinēcia ad veteris legis cultū. Cū igitur Hieremias ꝓpha dicat q̄ archa materialis testamēti nō fiet vlt nec erit in recordatione vel memoria. s. ad ꝓstruendū: p ꝓsequēs p̄dixit tēplū materiale vlteri' nō reedificandū. Itē ad hoc pōt induci qd̄ dicit Hieremie vij. Nolite ꝓfidere in verbis mendacij dicētes. Tēplū dni tēplū dni templū dni est. In hebreo bis. Tēplū dni tēplū dni templū dni tria in plurali q̄si diceret mēdacii est dicere: q̄ tria tēpla fuit successiue edificāda. Et iō post tēplū Salomonis qd̄ fuit primū: ꝛ tēplū p zorobabel inchoatus: ꝛ p romanos destructū qd̄ fuit scōz: nō reedificabit iudeis tertiū. Argumentū aūt de ictu nazareno nō vz. qz tēplū p ipsum edificatū est ecclia siue cōgregatio fidelium in fide charitate formata q̄ est spūale tēplū. de cuius edificatione dicit Marhe'. xvi. Sup hāc petrā edificabo ecclam meā. Cauillationes aūt iudeorū p quas nitūt scripturas veteris testamenti p̄allegatas peruertere ꝓpter plixitatē vitandā hic omitto: qz illas posui diffuse in qdā q̄one de quolibet: de q̄ sup mentionē feci. ꝛ qz cauillationes illas exponēdo libros veteris testamēti replicaui saltē p magna pte in locis in quib' exponunt auctes p̄dicte. Expōnem vltime visionis Ezechielis ex cā exponendā reseruaui post expositionē librorū oīm veteris ac noui testamenti.

Opinio catholicorum.

Ex probatis dictis hebreorū fm grām a dno mihi datā. ꝓsequēter videndū est q̄d de visione p̄dicta dixerūt doctores catholici: ꝛ sūt tres modi dicendi. Mā aliq̄ vt beat' Hieronymus ꝛ beat' Gregorius dixerūt. p visionē Ezechielis imaginariā edificationē ecclie in sacramētis ꝛ moribus esse signatā. ꝛ hunc sensum in exponēdo secuti sunt: expositionē imaginarie visionis ꝓut supius est descripta: q̄si totaliter dimittēres: cū tū ab illa sit inchoandū. sicut dictū fuit sup in principio q̄d: agesimi capitulī. Dicit etiā vlteri' beatus Gregorius homelia p̄ma sup hāc visionē q̄ ille sensus visionis imaginarie est totaliter relinquend': eo q̄ visio illa continet impossibilia: qd̄ arguit ex eo q̄ dicit sup quadragesimo capitulo Et mensus est latitudinē edificij calamo vno. p hoc autē q̄ dicit edificij absolute loq̄tur de toto edificio fm Greg. ꝛ postea subdit. Et mēsus ē portā a recto thalami vsq̄z ad rectū eius: latitudinē xxv. cubitorū ꝛ fecit frontes p lx. cubitos Ex q̄bus sic arguit. Frontes sunt in porta: ꝛ porta in edificio. ꝛ sic maior cōtinet in minori. s. lx. cubiti in. xxv. ꝛ. xxv. in vno. h̄ aūt est impossibile: ḡ ꝛc. Dicit etiā q̄ hoc factū est ex ordinatione diuina. vt legentes dictā visionē relicto sensu imaginario tanq̄z nullo: mysticū q̄rerent intellectū. Iz magister Richard' de scō victore reputans in hoc dictū Gregorij minus verū procedit q̄si via opposita: dedarās in exponē sua possibilitatē totius edificij supius descripti de sensu alio nihil dicēdo. si aūt alibi de h̄ aliq̄d dicit ignoro. soluit aūt argumentū beati Gregorij p h̄ q̄ oia tēpli edificia simul sūpta dicunt vnū edificium et nihil dominus quodlibet dici per se potest vnū edificiū sicut totū manerū regis parisi' dicit dom' regia: ꝛ tū sunt ibi multe dom'. s. palatiū: camera, causarum capella ꝛ sic de aliis. Ideo cum dicit supra. xl. ca. Et mēsus est latitudinē edificij calamo vno ꝛc. edificiū ibi accipit p muro exterior fm aliquos: vel p domūcula sup portā edificata. fm alios vt dicū fuit ibidē. Dns hugo cardinalis p̄cessit q̄si media via declarans possibilitatē edificij imaginarie visi: ꝛ cū h̄ de edificio ecclie p aliq̄ loca inuscuit: h̄ tū fecit incōplete ꝛ etiā interaliscendē etias sniam sub diuersis similitudinib' pluries repetendo: ꝛ ꝓpter eandē cām exponēdo beati Gregorij vt min' apta. nā p montē sup quē ꝓpheta dr̄ dimissus supra. xl. ca. dicit signari xpm. Itē p virū mēsurantē edificiū. Itē p portā et etiā alia plura. Iz aūt dictū beati Gregorij nō intendā in aliquo reprobare: tū aliq̄bus videret cōueniens exponi visio p̄dicta si p diuersas ptes ꝛ similitudines significarent diuersa. Itē beatus gregorius de dicta visione exposuit tū primus capl'm. s. xl. et adhuc incōplete. nā illo tpe obsessa fuit romana ciuitas: ꝛ multum afflicta: ꝓpter qd̄ se excusat de vlteriori ꝓsecutione ibi terminans dicte visionis expōem: decē tū homelias ꝓtinentes.

Post capitulū. xlviij. in mystica tione vbi dicit in postilla. Mā aliq̄ vt beatus Hieronymus. Addicio.

Ista plurima q̄ cōtinent in ꝓpheta Ezechielis duo sunt ꝓsideranda. Unū est q̄ inter ceteros ꝓphetas iste plurib' vtit parabolis. vt ptz in ꝓcessu sue ꝓphetie in q̄ plurimas metaphoras inducit: vñ ipe deo dicebat sup capitulo. xx. Ha a dne de' ipsi dicūt de me. Nūq̄d non p parabolas loq̄tur iste. q̄si diceret. Oēs sermones illi' sunt parabolici. ex q̄ cōsideratione habet q̄ illetrisiones edificationum q̄s Ezechiel tradit cōiter sunt metaphorice intelligende. et iō ꝓcessus Gregorij exponētis hmōi visiones cēteris ꝓprius ꝛ lrālis fm modū loquēdi ipsius ꝓphete. sicut i his q̄ parabolice dicunt sensus lrālis est nō ille q̄ p lrām significat. sz q̄ p res ipsas q̄s litera significat intelligit. ꝓut dictū est in ꝓlogo super Genesim. Scōm est q̄ hic ꝓpha aliq̄ ꝓponebat p modū p̄cepti q̄ tū nō debēt intelligi vt p̄cepta. s. vt imponant necessitatem obseruandi. Iz q̄si cōsilia q̄ nō habēt vim obligandi ad pena si nō seruent. vñ sup ca. xlv. dicit. Hec dicit dns deus in p̄ mense in primo mensis sumes vitulū de armento immaculatū et expiabis sanctuariū ꝛc. Et sicut ponit aliq̄ circa sacerdotes et circa principes in sacrificijs et ornamētis et ingressu tēpli et alia: q̄ si intelligerent vt p̄cepta: esset manifeste ꝗ illud qd̄ legit Deut. iiij. Nō addetis ad verbum qd̄ loquor vobis nec auferetis ex eo. vñ in veteri testō sicut nullus potuit auferre aliqd̄ p̄ceptū de his q̄ dei p̄cipiebat p moysem ita nullus poterat addere aliqd̄ p̄ceptū vltra illa: ꝛ similiter posset dici de edificatione tēpli et ciuitatis h̄ ꝓposita qd̄ significabat reedificationē tēpli aliqn̄ necessario fiendā: fm edificationē q̄ de consilio ꝓphetico fieri debebat ꝓpter sanctificationē spūalis illi' edificij quā ꝓpha principalit intendebat. Et notandū q̄ p̄dicte consideraciones q̄ in hac lra: vt ꝑz fundant sunt valde ad euacuāda argumēta iudeorū: q̄ ex his visionib' Ezechielis cōiter sumūt. quae q̄dē argumēta credūt esse efficacissima ꝗ nos q̄ xpm iam venisse cōfitemur. cū tū p̄dicta nō fuerūt hactenus ꝓplera nec ꝓfitemur ipsa cōplenda. Iz p̄dictis cōsideratis ꝑz manifeste: q̄ ista possent ꝛ debēt intelligi parabolice dicta seu p modū consilij: non autem p̄cepti. vt dictū est. Expositio visionis imaginarie fm postillatorem.

Ad igit p̄missis intendo dicere q̄d mihi vr de significatione visionis imaginarie: nō tū ad satisfactionē mihi vel alijs: cuius respectu p̄cedentiū doctorū sum nullus' momēti: iz ad exercitādū alios studiosorū ꝛ deuotorū: vt per exercitiū studij et orōnis ḡram dicte visionis intellectū: ab eo q̄ sua misteria reuelat humilib' et deuotis, et abscondit a prudentib' et sapientib' in oculis suis. Credo nāq̄ q̄ nullus' possit dictā visionē sufficienter exponere nisi hoc haberet ex diuina reuelatione. Dico igit q̄ significatū sup scripte visionis pōt dupliciter accipi. vno mō vt p illā significet reedificatio tēpli materialis post reditū babylonice captiuitatis. nō tū illo mō quo dicerunt antiqui iudei quē supra reprobaui. alio mō q̄ p illā significetur edificiū ecclesie p xpm saluatorē nostrū. sicut cōiter dicunt doctores catholici. Ad cuius etiā primi modi cōsiderandū q̄ frequēter in scriptura sacra. ꝛ maxime veteris testamēti ꝓmissiones diuine de bonis futuris: et cōminationes de penis infligendis intelligunt sub cōditione: iz sonant absolute. De ꝓmissionib' aūt ꝓ: p Regū scēo capto vbi dicit. Venit aūt vir dei ad hezi: et ait ei hec dicit dns. Numq̄d non apte reuelatus sum domui pris tui cū esset in egypto in domo pharaonis: ꝛ elegi eum ex oīb' tribub' israel mihi in sacerdotē. s. summū, vt ꝑz p lrām sequēter, ꝛ postea subdit

Propterea ait dñs deus israel: loquēs locutus sum vt dom⁹ tua et dom⁹ patris tui ministraret in ꝓspectu meo vsq; in sempiternū. nūc aūt dicit dñs absit hoc a me: s ḋ cunq; honorificauerit me glorificabo eū: q̄ autē cōtēnūt me erūt ignobiles. Ex his ptz: q̄ pmissio absolute facta de sūmo sacerdotio ante exitū filiorū israel de egypto postea per quadringentos annos vl circiter. s. rpe hdi ostendit dñs q̄ illa pmissio intelligenda erat sub ꝓditione. s. si sacerdotes sūmi debite ministrarēt: aliter nō. Similit idē ptz de cōminationib⁹ penarū. Jone. iij. vbi de pcepto dñi dixit Jonas absolute: adhuc xl. dies & ninive subuertetur. Et tñ eius subuersio tunc nō fuit secuta. & h̄ q̄ ninuite egerūt pniam de malis suis adverbū Jone vt ex primit ibidē. Ex q̄ ptz q̄ cōminatio subuersionis ninive q̄ plata fuerat absolute: intelligenda erat sub cōditione. s. si ninuite in malis suis pslsterent obdurari. aliter nō. Jtē de pmissionib⁹ & cōminationib⁹ simul ptz Jeremie. xviij. vbi dicit ex pslona dñi. Repēte lo quar aduersum gentē & aduersum regnū vt eradicē & destruā & dispdā illud: si pniam egerit gens illa a malo suo q̄ locut⁹ sum ad uersus eā: agā & ego penitentiā sup malo q̄ cogitaui vt facerem ei ex q̄ ptz manifeste: q̄ in cōminatione facta absolute intelligit cōditio. si illi quib⁹ fit pseuerent in malo. Et stati ibidē subdit de pmissionib⁹. Et subito loq̄r de gente & de regno vt edificē & plantē illō si fecerit malū in oculis meis: vt nō audiat vocē meā pniam agam super bono q̄ locut⁹ sum vt facerē ei. Ex quo ptz q̄ in pmissione de bono ꝓferendo intelligit hec conditio. s. si illi quib⁹ fit steterint in bono. Ad hoc est etiā rō naturalis. q: si aliq̄s rex vel princeps promitteret alicui militi equū & arma & ante ꝓpletionē pmissionis miles auerteret se a rege vel pncipe ad eius inimicos se cōuertēdo: nū q̄d tenerek adiplere pmissum. certe nō. q: nō fuit intentio eius: nec ds esse q̄ ei daret equū & arma ad ipugnandū se: s magis ad fuiū sibi. In oi vero pcto mortali h̄ō a deo auertit & ad demonē cōuertitur: ḡ &c. Jtē ad hoc pōt induci exēplū de filijs israel quib⁹ mlte terre & alia multa bona pmissa fuerūt q̄ nunq; obtinuerūt: eo q̄ erga deū suū debitū nō fecerūt. sicut ptz in libro Josue q̄ filij israel in suis sortib⁹ cupiditate ducti dimiserūt gentes idolatras habitare cū eis sub tributo ꝑ ꝑceptū dñi: ppter q̄ filij eaū succedētes nō solū ptē terre tenuerūt: s etiā ppl'm israel multipliciter afflixerūt. Similiter in ꝓposito pōt dici rōnabiliter q̄ visionē imaginariā Ezechieli signata fuit edificatio ciuitatis & tēpli materialiter p⁹ reditū captiuitatis babylonice futura fm formā supius descriptam & sic in re factū fuisset si ppl's israel suū debitū fecisset. nā h̄ cōditio intelligebat in pmisso: s nō fecit: pp q̄ tēplū et ciuitas nō fuerūt tunc edificate fm modū Ezechieli ostensus. tñ ppter aliq̄s bonos de filijs israel fuit ciuitas reedificata & tēplū minoris tñ capacitatis & nobilitatis q̄si incōparabilit q̄ fuerat pmissū. ppter q̄ Ezechiel i fine dicte visionis vī dixisse sup. xlviij. Amē. q̄si diceret: vtinā sic fiat & nō ipediat p peccata nr̄a. q̄ aūt filij israel nō fecerint debitus suū ad obtinendū integre dictū pmissum ptz. q: data ḡnali licētia p Cyrū q̄ oēs indei de regno suo possent in iudeā libere reuerti. et ibi deo seruire multi tñ capti amore vxoū q̄s ibi acceperāt: & filiorū quos ibi genuerāt. & possessionū q̄s ibi acq̄sierāt noluerunt ide reuerti: s magis elegerūt inter idolatras cōmorari. Similit illi q̄ ō ca piuitate redierunt in iudeā vxores suas hebreas ltimas contēpserunt: & alienigenas ꝑ dei ꝑceptū duxerūt: & nō solū vulgares ō populo hoc fecerūt: sed etiā maiores. s. principes & sacerdotes. vt hr ꝑ Esdre nono. Jtē postea tpe Mach abeorū multi de ppl'o israel & de sacerdotib⁹ ad vitiū ꝑ naturā & idolatriā se ꝓuertēdūt: edificātes in hierusalē epl'm ebrā. i. pstibulū iuuenū: & palestrā. i. scolas ad docendū ritus & leges gentilū. vt dictū fuit. ij. Mach. Similiter postea verū xpm eis pmissum ex inuidia et malignitate ꝓtēpserūt & ipsū coā pylato negantes p manus militū eius occiderūt: propter q̄ eoū ciuitas & tēplū q̄ reedificata fuerāt: p romanos destructa fuerūt. sicut ꝑ dixerat xpⁿ Luce. xix. Videēs iesus ciuitē sanctā hierusalē: fleuit sup eā &c. Sic igit ptz vna expositio q̄ntū ad significatū visionis imaginarie supius descripte. sed ꝑ dictā expositionē posset arguī: ꝑ de aquis egredientib⁹ de tēplo sanantib⁹ mare mortuū a sua salsedine & amaritudine. secō de lignis sup ripā fluminis facientib⁹ nouos fruct⁹ singulis mēsib⁹. hec ceni vident aliq̄ bus ipossibilia et p ꝓsequēs si iudei redeuntes de babylone fecissent erga deū debitū suū: nō tñ ista fuissent eis facta: cū fuissent impossibilia vt aliq̄bus vī. & fm hoc expositio dicta nō vī vera. Ad ista dicendū q̄ aliq̄ sunt possibilia nature. s. ista q̄ naturali cursu p agunt: & aliq̄ sunt ipossibilia nature: possibilia tñ deo. Et ista sūt in duplici gradu. nā aliq̄ sunt supra naturā q̄ntus ad suū principiū: nō tñ q̄ntū ad sequens exercitiū: sicut q̄ cecus videat: nā eius illuminatio est supra naturā: sed exercitiū oculi datur per miraculū est naturale: sicē oculi dati p generationē naturalē. Aliq̄ vero sunt sup̄ naturā vtroq; mō: sicē conuersio panis i corp⁹ xpi: & pmanētia eiusdē corpis sub spē panis. Posset igit dici vt vī q̄ dulcoratio maris mortui sit possibilis fm naturam nā aque maris colate p venas terre fiunt potabiles. & hoc mō de aquis ꝑcedentibus a mari oriunt alibi fontes dulces. & iō nō vī incōueniēs q̄ aque egredientes de tēplo haberent virtutē naturalē dulcorandi aquas maris ꝑdicti. nā in diuersis ptib⁹ mundi oriuntur fontes: diuersas virtutes & mirabiles habētes. Hoc etiā cōfirmat p scripturā. Dicit enī Exo. xv. q̄ aque marath in dulcedinē verse sunt p immissiōes ligni q̄ō vī habuisse ad hoc virtutē naturalē: vt dictū fuit ibidē. Similit dicendū de lignis quolibet mense fructificantibus. videmus enī q̄ aliq̄ ligna & terrenas cētia fructificant bis in anno: & forte plurib⁹ vicib⁹ in aliq̄b⁹ terris. & sic forsitan hic posset dici de fructificatione q̄libet mense & dato q̄ nō sit aliq̄ talis arbor. nō tñ est negandū q̄n deus posset facere ita q̄ ꝑductio arboris esset supernaturalis: tñ fructificatio sequēs naturalis esset. & si h̄ ab aliquo negēt: nō tñ negari pōt quin deus posset etiā de qualibet arbore fructū ꝑducere quolibet mense miraculose. & iō si ꝑdicere vie non sufficiūt pt dici q̄ hoc bñficiū diuinū fuisset iudeis ꝓtinuatū si erga deū debitū suū fecissent sicut per xl. ānos pauit eos manna in deserto: & xpianis p orbē q̄libet die dat corp⁹ suū & suū sanguinē in sacramento eucharistie.

Post caplm vltimū i mystificatione vbi dicit in postilla. Propter q̄ō Ezechiel in fine visionis dicte. Addirio.

In hebreo neq; in trāslatione chaldaica nō hr in h̄ loco Amen. vī nō ds ex h̄ sumi aliq̄ō argumentū. Alia expositio postillatoris.

Lia vero expō pōt accipi vt p visionē imaginariā sup̄dictā nō intelligat aliq̄ edificatio materialis: s solū edificatio spūalis ecclesie in morib⁹ fide & sacramentis. In ecclesia vō que est cōgregatio fidelium duplex est regnū. Unū q̄ntū ad spiritualia. & h̄ designatur p edificiū templi: aliud autē q̄ntū ad tpalia. & h̄ designatur p diuisiones terre & edificiū ciuitatis circa finē libri. vtr inq; tñ regnū est a deo. Igit dico cū beato Gregorio q̄ntū ad h̄ q̄ p montē in q̄ ppha dicit dimissus vel positus supra. xl. capto: intelligit xps de q̄ scribitur Daniel. ij. Lapis qui percussus est statuā fact⁹ est mons magn⁹: & implevit vniuersam terrā. q̄ō exponitur de xpo a doctorib⁹ hebraicis & latinis. Sup istū aūt montē fundatur ecclesia sicut ipse dicit Matthei. xvi. Sup hanc petrā edificabo ecclam meā. i. sup me. & h̄ q̄ntū ad duplex regimen ecclesie ꝑdictū. Et sicut ps ex ꝑcedētib⁹ ꝑmo agendū est de edificio in spūalib⁹. q: a primo describitur in ꝑcedentib⁹ ipsum templū. circa cui⁹ edificiū describitur triplex mur⁹. s. exterior: medi⁹: et interior. Per exteriorē vero q̄ circūdat oia edificia intelligitur ꝑtectio seu custodia diuina oia cōplectens. de quo muro dr Esaye xxvi. Urbs fortitudinis nostre syon. saluator ponetur in ea murus &c. p murū vero mediū intelligit custodia seu ꝑtectio angelica: q̄ includit sub diuina. vī dr ps. cxxxiij. Montes in circuitu eius. i. angeli. vt dicit glosa Augustini: q̄ sunt in circuitu ecclesie p modū muri. p murū aūt interiorem q̄ est minoris ambit⁹ intelligitur ꝑtectio seu custodia humana p prelatos ecclesie & eoū ministros: q̄ minoris efficacie est q̄ angelica. De hoc autē muro ꝑ malos ꝓlatos dr Ezechielis. xiij. Nō opposuistis vos murū ꝑ domo dñi. Intra muros istos est ingressus ex trib⁹ ptib⁹ p quas intelligūtur tres ptes terre habitabilis. s. asia: africa: & europa: ex quib⁹ ingressi sunt ecclam multi p susceptionē fidei & sacramentoū: & ingrediūtur de pnti: et egredientur de futuro. De istis vō tribus terre ptib⁹ dr Jeremie xxvij. Terra terra terra: audi fmonē dñi. de q̄b⁹ trib⁹ terre ptibus plures audierūt fmonē apl'oū aliorūq; xpi discipulorū ꝗ effectu credēdi. Ex q̄libet aūt pre triū ptū dictarū sunt tres porte in tribus muris ex opposito respicientes: p q̄s signātur tres g̃dus vel status venientū ad fidem. s. incipientiū: q̄ designātur p portā exteriorē: siue ꝑmā. ꝑficientū q̄ significātur p mediā vel secūdā. Perfectoū q̄ designantur p terciā vel interiores. De portis istis dr psal. lxxxvi. Diligit dñs portas syon sup oia tabernacula iacob. Per tabernacula iacob intelligitur status vel g̃dus fidelium tēpore legis mosaice. p portas syon status vel g̃dus fidelium tpe legis euangelice: q̄ dr lex amoris: lex aūt veterus. lex timoris: ꝑpter q̄ō porte syon bene dicūtur ꝑdilecte. In portis aūt exterioribus nō sunt edificia magna: s quedā domūcule sup eas edificate. vt sup̄ dictū ē. p q̄ō designatur q̄ status incipientiū est adhuc notabiliter imperfectus. In portis autē medijs & interiorib⁹ sunt edificia pulcra ad designandū q̄ ꝑficientes & ꝑfecti h̄ūt maiorē ꝑfectiones: ꝑfecti iā actu: ꝑficientes in potētia actui propinqua ad q̄ō designandū ad portas medias est ascensus p septē g̃dus tñ: ad interiores vō seu tertias est ascensus p octo gradus. Habet autē q̄libet ex portarū vestibulū: porticū: duas frontes: & ex thalamos. Per vesti-

bulus p̃cedens porticũ: intelligit gr̃a p̃uenienis. de q̃ dr̃ psal. lviij. Misericordia eius p̃uenient me. Misericordia nãq; dei ⁊ eius gr̃a sunt idẽ. per porticũ vero gratia subsequẽs. de q̃ dr̃ psal. xxij. Misericordia eius subsequet me. vel aliter pot̃ dici q̃ p vestibulũ ⁊ porticũ designatur voluntas bona ⁊ opatio sancta. de quib̃ dicit Aug̃. sup iob ãnẽ. Precedet vdlesequetur p̃ficere. Per duas frontes q̃ sunt ad decorẽ ⁊ fortitudinem portarũ: ꝓpter q̃ facte sunt ad modũ duarũ turrellarũ: ex vtraq; pte cuiuslibꝫ porte: designatur patientia in aduersis: q̃ stabilit hoiem ne p̃ impatiẽtiã frangatur: ⁊ modestia in p̃speris q̃ tenet hoiem ne per superbiã deueniat. De istis duab̃ turrellis dr̃ psal. cxxi. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abũdãtia in turrib̃ tuis. nã p patientiã in aduersis: ⁊ p modestiã in p̃speris: acq̃rit̃ ⁊ ꝓseruat abundantia oim̃ diuinorũ bñficiorũ in nobis. Per thalamos aũt in quib̃ hoies dormiunt ⁊ q̃escunt: intelligit pax. vñ in psal. iij. In pace in idipsum: dormiã ⁊ requiescã. Est aũt duplex pax. s. interna et fraterna: ió dicunt thalami esse hinc ⁊ inde ex vtraq; pte porte: ⁊ tres ex vna pte. q̃ pacẽ in terrã tria faciunt. Primũ est scia munda. Ecclesiastici xliij. Hoies diuites in virtute pulchritudinis studiũ habẽtes pacificantes in domib̃ suis. i. in cõsciẽtijs ꝓpriis. Secũm est amicitia dina. Aug̃. libro cõfessionũ. Inquietũ est dñe cor meũ donec req̃escat in te. ⁊ psal. cxiij. Pax multa diligentib̃ legẽ tuã: q̃ est lex diuini amoris. Tertiũ est sufficiẽtia modesta p quã aliq̃s est cõtent̃ his q̃ hꝫ: ⁊ sic in se pacificat̃: de quo pt̃ exponi q̃ dr̃ Math. v. Beati pacifici: q̃m filij dei vocabunt. tales ẽ filij dei q̃dãmodo deo assimilant: q̃ nõ indiger aliq̃ extra se: s̃ est sibi sufficientissim̃. Similiter ex altera pte porte sũt tres thalami. q̃ tria faciũt pacẽ fraternã. Primũ est humilitas vna: q̃ intrantũ pacifica est: q̃ facit pacifice habitare cũ suo ꝓximo: ⁊ hoc est spãle in hac virtute. nã castus nõ habitat pacifice cũ luxurioso: nec iustus cũ iniq̃. s̃ hũilis habitat pacifice cum superbo. q̃ sicut superbus vult dñari: ita vere humilis subijci. ⁊ sic vterq; hꝫ q̃ querit ⁊ p̃ p̃ñs q̃ desit. ió dr̃ psal. cxix. Cũ his q̃ oderũt pacẽ eã pacificus. i. cũ superbis. de quib̃ dr̃ Prouerb. xiij. Inter superbos semp̃ iurgia sunt. Scũm est equitas iusta sine q̃ nulla societas pot̃ esse pacifica. sicẽ pꝫ de societate latronũ q̃ sunt aduersarij iustitie: nisi eni inter se iuste diuiderent spolia statim inter eos oriret discordia. ió dr̃ Esaie. xxxij. Erit op̃ iustitie pax. Tertiũ est taciturnitas debita q̃ ts os dausum ne p̃rupat in vba discordie seminatiua: vñ p oppositũ dr̃ Ecclesiastici. xxviij. Susurro ⁊ bilinguis maledict̃. multos eni turbauit pacẽ habẽtes. De quolibet aũt dictorũ thalamorũ pot̃ dici q̃ scribit̃ Deut. xxxiij. Almantissim̃ dñi habitabit ꝓfidenter in eo q̃si in thalamo morabit̃ tota die. q̃ eni deũ vere diligit in dictis thalamis iugiter cõmorat̃. post expõem portarũ p̃cedendũ est ad expõem gazophilaciorũ: q̃ supra describunt esse circa pauimentũ orientale. Et dicunt esse triginta p quę designat impletio decẽ p̃ceptorũ tribus tribus necessaria. s. tpe legis nature ⁊ tpe legis mosaice: ⁊ tpe legis euangelice. Denari aũt numer̃ multiplicat̃ p ternariũ consurgit in tricesimũ. Et hũ dicunt gazophilacia a gaza ⁊ philare q̃ est fuare. nã p impletionẽ decẽ p̃ceptorũ ꝓseruant diuine virtutũ. Post expõem gazophilaciorũ sequit expositio mẽsarũ: q̃ sup̃ dicte sunt octo: p q̃s designantur q̃tuor partes veteris testamenti ⁊ q̃tuor noui. de quib̃ tangit̃ mentẽ spũalibus refert̃ totus ppl̃s xp̃ianus. Fm q̃ dr̃ Deut. viij. ca. Nõ in solo pane viuit homo: s̃ in oi verbo q̃ egredit de ore dei. Q̃ aũtem vetus testm̃ in q̃tuor ptes diuidat̃: dicit plenit̃ in p̃ncipio Genes. Diuiditur eni in libros legales: hystoriales: ꝓphetales ⁊ sapientiales. Et cõsimiliter diuidit nouũ testm̃. nã libris legalib̃ cõtrẽpondẽt euãgelia: hystorialib̃ actus aplorũ: sapientialibus epl̃e pauli ⁊ epl̃e canonice: ꝓphetalibus aũt Apocalipsis. De qualibet aũt dictarũ mẽsarũ pot̃ dici quod scribitur Prouerb. nono ca. Sapientia edificauit sibi domũ: excidit columnas septẽ: immolauit victimas suas: miscuit vinũ ⁊ ꝓposuit mẽsam suã. Scriptura nãq; sacra est mensa sapientie. Post expõem mensarũ sequit expositio atrij interioris: in quo Fm hebreos q̃tuor ponunt. s. altare holocaustorũ: gazophilacia sacerdotũ hebdomadariorũ ⁊ gazophilacia cãtorũ: sicut hebdomadariorũ ⁊ transitus aq̃rũ a latere altaris. Et q̃m̃ edificatio ecclesie spũalis nõ solũ cõsistit in moribꝫ et refectione de mẽsa sacre scripture s̃ ẽt in sacramento. ió p altare holocaustorũ intelligit eucharistie sacrm̃ in quo quotidie immolat̃ agnus q̃ tollit peccata mundi. Vñ dicit Augustiñ in libro suiarum p̃sperj. Semel immolat̃ est xp̃s in semetipso: ⁊ tm̃ quotidie immolat̃ in sacramẽto: in q̃tũ p hoc sacrm̃ efficimur quotidie participes fruct̃ dñice passionis. Vñ ⁊ in q̃dã dñicali oratione secreta dr̃. Quotiens hui̇̃ hostie cõmemoratio celebrat̃: opus nr̃e redẽptiõis exercet̃. de hoc aũt altari dr̃ Hebre. xiij. Habem̃ altare de quo nõ habẽt edere ptãtes̃ qui tabernaculo deseruiũt cerimonias legis veteris obseruãtes. Et q̃m̃ eucharistie sacrm̃ cũ diuinis laudib̃ est cõficiendũ ió p̃pe altare. s. in atrio interiori ponunt gazophilacia sacerdotũ: hebdomadariorũ ⁊ similiter cantorũ p q̃ designãtur merita celebrantiũ ⁊ eis ministrãtium. Per aq̃s vero egredientes de tẽplo ⁊ transeuntes ad latus altaris significat sacrm̃ baptismi. de q̃ dicit Joelis. iij. Fons egrediet̃ de domo dñi ⁊ irrigabit torrentẽ spinarũ. Dicunt aũt aque iste egredientes de tẽplo. p q̃ tẽplum significant duo p̃ncipales nr̃e fidei articuli. s. articul̃ sancte trinitatis: ⁊ articulus incarnationis. vt postea plenius dicet̃. q̃ baptismus Fm cõem ecclesie formã: conferitur in noie sancte trinitatis. Fm q̃ dicit̃ Math. vltimo. Euntes docete oes gentes baptizantes eos in noie p̃ris ⁊ filij ⁊ spũsancti. ⁊ q̃ i primitiua ecclesia fuit collat̃ in noie xp̃i. vt hꝫ in actibus aplorũ in plurib̃ locis q̃ est nomẽ suppositi in quo vniũt̃ natura diuina et humana. De duob̃ aũt istis sacramẽtis loquitur spãlr Ezechiel ꝓphetaq̃ sunt spãli mõ sacra noue legis in q̃tũ xp̃s p se ea instituit ⁊ eis vsus fuit in seipso. ⁊ hoc pꝫ de sacro baptismi in q̃tuor euangelijs q̃ntũ ad vtrũq; s. institutionẽ ⁊ vsum. ⁊ sicꝫ de sacramẽto eucharistie q̃ntũ ad eius institutionẽ. q̃ntũ autem ad eius vsum nõ hꝫ in euangelijs expresse: s̃ tenet cõitas ecclesie. q̃ dicit̃ Act. i. Cepit iesus facere ⁊ docere. ⁊ ió sicut prius baptizari voluit: ⁊ postea baptismũ alijs ꝓposuit. sic in cena primo corp̃ suũ ⁊ sanguinẽ sumpsit: ⁊ postea discipulis sumendũ tradidit. vñ dicit Hieronymus ad Ceb̃iã. Dñs iesus ipse cõuiua ⁊ cõuiuiũ: ipse comedẽs ⁊ q̃ comedit̃. vñ ꝓsus. Rex sedet in cena turba cinct̃ duodena. Se tenet in manib̃: se cibat ipse cibus. Per hꝫ aũt sacramẽta q̃ principalia sunt alia subintelligunt. Post expõnem atrij interioris p̃cedendũ est ad expõem tẽpli: ⁊ q̃m̃ edificatio ecclesie spũalis nõ solũ cõsistit in moribꝫ ⁊ refectione p sacrã scripturã ⁊ sacris: s̃ etiã in fidei articulis: ió p tẽplũ significantur sequentia. q̃ diuidit̃ in tres ptes. s. porticũ: sanctũ: ⁊ sanctũsanctorũ. Per porticũ aũt est ingressus ad alias ptes. ⁊ ideo per ipũ intelligitur articul̃ vnitatis diuine essentie: ⁊ articul̃ sue p̃uidentie. q̃ntũ ad p̃miationẽ bonꝫ: ⁊ punitionẽ mali. fides eni istorũ articulorũ semper fuit necessaria ad salutẽ: ⁊ est p̃ma ad aliorũ credulitatẽ. vñ dr̃ Heb. xi. Credere eni oꝫ accedentẽ ad deũ q̃ est: ⁊ inq̃rentib̃ se remunerator sit. Per sanctũ sanctorũ intelligit articul̃ sancte trinitatis: Fm tres mansiones: vna sup̃ aliã ibidẽ existentes. Licꝫ aũt nõ sit ibi superioritas nec inferioritas ꝓprie. tm̃ filius est a pre: ⁊ spũsanct̃ ab vtroq; ⁊ Fm hoc dicit̃ bilari̇̃: q̃ auctoritas est in pre ⁊ subauctoritas in filio. Per ptm tẽpli q̃ dr̃ sanctũ intelligitur articul̃ incarnationis hñdicte p quam tres nature in supposito filij sunt vnite. s. natura diuina: aia rõnal ⁊ caro xp̃i purissima: q̃ significantur p tres mãsiones vna sup̃ aliã existentes. dina nãq; natura superior est ad aiam: ⁊ aia ad carnem. De istis vero duab̃ tẽpli partib̃ pot̃ accipi q̃ dr̃ Apocal. xi. Et tẽplũ nõ vidi in ea. s. mãle. q̃ Fm istũ vltimũ exponendi modũ p visionẽ Ezechielis nõ intelligitur aliq̃ edificatio mãlis: s̃ tm̃ spũalis ió sequitur ibidẽ. Dñs eni̇̃ deus oipotens trinus in p̃sonis tẽplum eius est q̃ntũ ad sanctũsanctorũ. ⁊ agñ. i. filius incarnat̃ q̃ntũ ad illã tẽpli partẽ q̃ dicitur sanctũ. Per pilarios aũt tẽpli significantur miracula ꝓfirmantia fidẽ xp̃i. vñ dr̃ Marci vltimo. Illi aũt p̃ficiscentes p̃dicauerũt vbiq; dño cooperãte ⁊ Fmonẽ cõfirmãte sequentib̃ signis. Per cochleas vero quib̃ ascendit̃ sursus p̃ñt intelligi nonnullae creaturarũ q̃bus ascendim̃ i noticiã dñorũ. Fm q̃ dr̃ Roma. i. Invisibilia ipsius. i. dei a creatura mũdi. i. ab hoie per ea q̃ facta sunt intellecta ꝓspiciuntur. sempiterna q̃s vero eius ⁊ diuinitas. Per appenditia vero circa tẽplũ existentia intelliguntur oia alia ad fidem pertinentia: eo q̃ ad p̃dictos articulos ãnectuntur: ⁊ q̃m̃ fides informis mortua est: nisi fuerit charitate formata. ió q̃ vna parte tẽpli ponitur edificiũ australe: ex q̃ parte p̃uenit estus calorꝫ. ió edificiũ australe significat feruorẽ dilectionis. Ex altera vero parte edificiũ aq̃lonare: ex q̃ parte venit horror frigoris: ꝓpter q̃ edificiũ aq̃lonare significat donũ timoris filialis. Timor eni causatur̃ ex infrigidationis ⁊ tremoris. vt pꝫ ad sensum. Dictũ est aũt sup̃ q̃ i his duobus edificijs est hirtano sacerdotũ. q̃ sacerdotes esse dñt in ꝓtinuo timore ne deũ offendãt: ⁊ in feruore dilectõis vtri deuote deseruiant. De istis edificijs aq̃lonari et australi pot̃ accipi q̃ scribitur Cantico. iiij. Surge aq̃lo ⁊ veni auster pfla hortũ meũ ⁊ fluant aromata illius. Per spũm eni̇̃ timoris ⁊ dilectionis fluunt aromata charismatũ in horto ecclesie militãtis. per q̃tuor aũt atriola p̃ñt intelligi q̃tuor virtutes cardinales. de q̃bus atrijs dr̃ psal. lxxxiij. Melior est dies vna in atrijs tuis super milia. Illã cõmorari in exercitio vrtutũ cardinaliũ est optimus. per culinas vero seu coquinas p̃ñt intelligi doctores sacre scripture de quorũ q̃ suis mediis

tionibus decoquũt cibus sacre scripture vt alij possint inde refici. secundũ illud psal.xxxviij. Concaluit cor meũ intra me ⁊ in meditatione mea exardescet ignis. iste vero coquine sunt in atriolis sinagoge: quia doctores sacri doquij debent prius in quatuor virtutib⁹ cardinalibus esse exercitati. dicitur enim primo Ezechiel. ꝗ moralis philosophie non est conueniẽs auditor: ille qui est secutor passionum ⁊ multo minus est cõueniẽs auditor theologie: ⁊ adhuc multo minus conueniẽs eius doctor. ꝓpter qd̃ in sacre scripture doctorib⁹ precipitur exercitiũ in virtutib⁹ moralibus. vñ dicit phs. vij. phisicorũ: ꝗ sedendo et quiescendo fit anima sciens ⁊ prudens. quia sedendo turbationes passionũ: ⁊ quiescendo ab impulsionib⁹ earũ qd̃ fit per virtutũ moraliũ exercitiũ: acquiritur sanctarũ noticia scripturarũ. Post expositionẽ templi ⁊ edificiorum circa ipsũ dicendũ est quid significet per sacerdotes in ipso ministrantes. Circa quos quinq̃ sunt superius descripta. s. eorũ genus: habit⁹: modus: victus et actus. Circa primũ dicitur ꝗ sint filij sadoch: qui interpretatur iustus. ⁊ per hoc designatur ꝗ ecclesie ministri debent esse per imitationẽ spãlem filij xpi qui dicitur antonomatice iust⁹ Esaie.xlv. Rorate celi desuper ⁊ nubes pluant iustũ: aperiatur terra ⁊ germinet saluatorem. vnde Jobes apostol⁹ de se ⁊ sibi similibus dicit. i. canonica. iij. ca. Vt det equalem charitatẽ dedit nobis pat⁹ vt filij dei nominemur ⁊ simus. Quantũ ad scõm dicitur ꝗ hẽant vestes lineas: per quas in ministris ecclesie designatur mentis et corporis puritas ⁊ subditur. Quod tamen alia linea operiant turpitudinẽ carnis sue: per qd̃ significatur ꝗ in ministris ecclesie nihil turpitudinis aut dissolutionis in verbo gestu vel facto debeat apparere. vnde dicit Exo.xix. Sacerdotes qui accedunt ad me sanctificentur ne percutiã eos. Dicitur etiã supra de sacerdotibus ꝗ in alijs vestibus ministrent in tẽplo: ⁊ in alijs habitẽt cũ populo. qd̃ impletũ videt in noue legis sacerdotio. Quantũ ad tertiũ dicitur ꝗ sacerdotes comã non nutriant: sed attondentes tondeãt: ꝓ qd̃ significatur tonsura clericalis in ministris noue legis. Quantus ad quartũ vero dicitur ꝗ sacerdotes non comedãt captũ a bestia nec per se mortuũ: per qd̃ designat ꝗ ministri ecclesie non debẽt de rapina vel alio illicito viuere. Item de sacerdotib⁹ dicit ꝗ vinũ non bibant: qñ ingressuri sunt templũ: per qd̃ intelligitur ꝗ in ministrali tecle esse debet sobrietas: ⁊ potissime quãdo debent celebrare. tũc enim mens requirit nõ solum ieiuniũ ecclesie: sed etiã nature. Quãtũ ad quintũ dicit ꝗ celebrent diuinũ officiũ: ⁊ ꝗ doceãt populũ: quid sit mundũ ⁊ immundũ: ⁊ quidẽ in dubijs determinẽt quid sit tenẽdum. per qd̃ designatur ꝗ in ministris ecclesie debet esse deuotio ad debite celebrandũ diuina ⁊ sacre scripture cognitio: ad docendum populum q̃ sunt licita ⁊ que illicita: ⁊ ad determinãdũ que in dubijs sunt tenẽda. ista tñ cognitio maior requiritur fm ꝗ aliquis in ecclesie gradu maiori ꝓstituit: ꝓpter qd̃ de ignorantib⁹. Osee iij. Quia repulisti scãam repellam te ne sacerdotio fungaris mihi

In mystica tione vbi dicitur in postilla. Per aquas vero egredientes de templo.

Additio.

E istis aquis egredientibus de templo plura ponuntur in litera que postillator pretermisit in exponendo. vt cum dicẽ Mensus est mille cubitos: et traduxit me per aquã vsq̃ ad talos. Rursumq̃ mille mensus est: ⁊ traduxit me ꝓ aquas vsq̃ ad genua ⁊c. que omnia non est intelligendum superflue fuisse dicta. vnde in glosa sub q̃libet priculariũ: hic cõtentorũ mysteriũ tradit. ⁊ ideo si quis de his que hic continentur plenius vult informari ad illam recurrat.

Ostq̃ dictũ est de spirituali edificatione ecclesie: q̃tus ad spirituale regimen seu statum clericalem. Hic consequenter agitur de edificio eodem: prut spectat ad regimẽ temporale seu statum laicalem. Circa qd̃ tria superius sunt descripta. s. diuisio terre condito principis: ⁊ ciuitatis edificium. Ad intellectũ istorum sciẽdum ꝗ nulla cõmunitas populi potest conuenienter stare sine conseruatione iustitie. Est aũt duplex iustitia. vt dicitur. v. Ethy. s. cõmutatiua ⁊ distributiua. Prima proprie est inter populares in empcionibus ⁊ venditionibus ⁊ alijs iustis cõmutationibus. ⁊ hec iustitia locum habet in bonis mobilibus: ⁊ etiã in bonis immobilibus. quantũ autem ad immobilia dictus est supra: ꝗ debet tribus. xij. diuidi terra per equalia. per qd̃ intelligitur: ꝗ populi xpiani debent adinuicem vti iustitia cõmutatiua: cuius medium attenditur secundum equalitatem quantitatis. vt habetur. v. Ethy. ⁊ hoc fit in bonis immobilibus: quando quilibet hereditate ꝓpria est contentus: ⁊ non accipit per violentiam seu fraudem de possessione alterius. vñ dicitur Deut.xxvij. Maledictus qui transfert terminos proximi sui. ⁊ dicet omnis populus amen. Similiter in bonis mobilibus debet vti iustitia cõmutatiua populus cristianus. ⁊ quantus ad hoc dicitur supra. xlv. Statera iusta ⁊ epha iustum: ⁊ barbus iustus erit vobis ⁊c. De principibus autem dicitur ꝗ sint contenti terminis sue possessionis. per quod intelligitur ꝗ principes cristiani debent esse contenti suis redditibus: et nullo modo grauare populum exactionibus indebitis. vnde dicit Deut.xvij. de rege. Cumq̃ fuerit constitutus non multiplicabit sibi equos nec habebit vxores plurimas que alliciant animũ eius neq̃ auri ⁊ argẽti immensa pondera ꝓ grauamen. s. populi cõgregata: ꝓpter qd̃ de facietibus contrarium dicit Esaie. i. Principes tui infideles: socij furum: oẽs diligunt munera. sequuntur remunerationes pupillo non iudicant: causa vidue non ingredit ad eos. Principes igitur vtuntur iustitia cõmutatiua quando sunt contenti ꝓpriis redditibus ⁊ similiter regni sui liminib⁹ ita ꝗ non vsurpent indebite sibi alios regna in toto vel in parte. Justitia vero distributiua ꝓprie pertinet ad superiores qui sunt bonorũ ⁊ onerum debitorũ subditis impositores. et hec iustitia nõ attenditur fm equalitatem quantitatis: s ꝓportionis: vt quilibet bonos habeat plus vel min⁹ sicut valet ⁊ punit plus vel minus sicut debet. Et de ista iustitia quantũ ad sacerdotes q̃ sunt superiores in spũalibus iã dictũ est: ꝗ debẽt determinare dubia: ⁊ ꝗ teneat eos sententia per quã vna ps iustificatur: ⁊ alia condẽnatur. Quantũ ad principes aũt dicit in textu ꝗ faciant iudiciũ ⁊ iustitiã in populo: ꝓ qd̃ designatur ꝗ ad hoc teneant principes xpiani pl⁹ q̃ principes tpe veteris testi. q: totus ille status fuit figuralis respectu noui testi. sicut dicit ꝑma Cor. x. ca. Omnia in figura contingebant illis. Figura aũt deficit a pfectione illius rei cui⁹ est figura: ꝓpter qd̃ ꝑncipes xpiani debẽt esse multo pfectiores q̃ principes indeos tpe veteris testi. Circa tertiũ. s. edificiũ ciuitatis ꝑs et fine libri Ezechielis qd̃ in q̃dro describitur. ꝓ ciuitate vero que dicit ciuitas vnitas: intelligitur vnitas populi xpiani in fide et sacramentis ecclesie. vñ dicitur Epb. iij. Unus deus vna fides: vnũ baptisma. per hoc aũt ꝗ in quadro describitur significat ꝗ popul⁹ xpianus exercere debet in quatuor virtutib⁹ cardinalib⁹. Dicitur i. cui. x. Ethi. ꝗ intentio legislatoris est ciues facere bonos seu virtuosos. In quolibet aũt latere ciuitatis describuntur tres porte: ⁊ a. xij. tribubus notate: ⁊ ad q̃tuor orbis ptes eq̃liter respicientes: ꝓ qd̃ intelligitur ꝗ ad principẽ xpianũ ad cuius officiũ spectat posse cõitari ciuitatẽ oẽs xpiani sibi subditi tã minores q̃ maiores ꝗ qualibet pte regni sui libere ad eũ hẽant accessum tanq̃ ad cõseruatorẽ ⁊ defensorẽ omnium. Et qm̃ in hoc sunt dei ministri ⁊ eius vicarij. fm ꝗ dr ad Roma. xiij. principes nõ sunt timori boni opis s mali. ⁊ subdit. Ministri enim dei sunt in hoc ipm seruientes: iõ subditur in fine libri. Et nomẽ ciuitatis ex illa die dñs ibidẽ q: ciuitas nõ notatur a vicario: sed a principali dño. ⁊ sic cõitas populi xpiani denotatur a xpo. Circa vero ꝑdicta. s. edificiũ tẽpli: diuisionẽ terre ⁊ edificiũ ciuitatis descripti sunt multi numeri determinati cubitorũ et calamorũ. de quib⁹ ꝓbabiliter põt dici in generali ꝗ ꝑ ipos intelligitur certa q̃ntitas meritorũ fm cõditiones ⁊ opera psonarũ. sed qm̃ ista certa quantitas soli deo nota est q̃ntũ ad oia. alijs vero quantũ ad aliq̃: q̃b⁹ ⁊ quantũ sibi placuit reuelare. ideo circa expõem dictorũ numerorũ i special ⁊ priculari descendere nolui sed hoc alijs relinquere q̃bus reuelare voluerit ille de quo dr Danielis. ij. Ipse reuelat profunda ⁊ abscondita: ⁊ nouit in tenebris cõstituta. Et lux cũ eo est. Cui laus ⁊ honor ⁊ gloria per infinita secula seculorum Amen.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra super ezechielem ꝓphetam finit.

Incipit expositio in plogũ danielis cõfratris cuiusdam de ordine postillatoris.

Vnielẽ ppbam ꝛc. Istũ plogũ dirigit Hiero. paulee et eustochio: ad quaꝝ petitionẽ transtulit libũ istũ ꝛ continet tres partes. In prima excitat ad attentionẽ significãs libri difficultatem vsq; ibi. Hec idcirco refero vt difficultatẽ vobis daniel ostenderem. In scõa disponit ad docilitatẽ significans libri ꝓtinentiã: ꝛ in quo ordine sit vet. testa. q̃ incipit ibi. Que apud hebreos ꝛc. In tertia pte captat benuolentiã ondẽs operis vtilitatẽ ibi. Vtũ obsecro vos ꝛc. q̃ntum ad primã ptẽ no. q̃ ostendit libri difficultatem ex tribus. Primũ est in ꝓpatione ad alioꝝ trãslationẽ. s. lxx. q̃ q: a veritate discordat repudiata est ꝛ hoc intendit p̃ cũ dicẽ danielẽ ppbam ꝛc. Secundũ est q̃ libri scriptura. q: lris chaldaicis ñ hebraicis script⁹ est. ꝛ hoc est qd dicit. Sciendum q̃ppe ꝛc. Tertiũ ẽ ex suo studio ꝛ labore: qd terno exprimit dicẽs. Denq; ꝛ ego adolescẽtul⁹. In scõa pte que incipit ibi. Qui apud hebreos ꝛc. disponit ad docilitatem ꝓtia. Primũ est quãtũ ad cõtinentiã hui⁹ libri cõtinet enim liber iste apocripha ꝓtem ꝛ hystoriã susanne: hymnũ puerorum: ꝛ belis draconisq; fabulas: q̃ nõ reperiunt in hebraica ꝛitate ꝛ q̃ hoc opponant ab hebreis ponit hieron. cũ dicit. Audiui ego quendã ꝛc. Scõm est q̃ntũ ad stũ hui⁹ libri in serie librorũ veteresta. ꝛ hoc ẽ qd dicit. Sup q̃ re ꝛc. Tertiũ est q̃ntũ ad ea q̃ opponunt a porphyrio ꝓtra hũc libũ: ibi. Que aũt ex hoc ꝓpba ꝛc. In tertia pte q̃ incipit ibi. Vtũ obsecro vos ꝛc. captat benuolentiã significans opis vtilitatẽ. ꝓ qua rogat paulũ ꝛ custodiũ vt fundãt ꝓ eo ꝓces ad dõm. ꝛ subdit ibi q̃ parũ curat de emulorũ iudicio q̃ in vtrãq; ptẽ dedinãt aut amore aut odio. Et sic iste plog⁹ terminat. Vis vtilis lrẽ insistam⁹.

b Sermo chaldaicus est. q: iste liber fuit chaldaico ꝓmone ꝛ chaldaicis lris scriptus.

c Quibusdã ꝓpterea ꝛ⁹. lrẽ enim chaldeorũ numero ꝛ sono cõcordant cũ hebraicis. discrepãt tñ caracteribus. i. figuris sicut dictũ est sup̃ circa ꝓncipiũ expositiõis plogi in libros regũ.

d Ex hro. i. hebraico qd̃ dicit suũ. q: interpres erat ꝛ de ipsis noticiã iã hẽbat.

e Moluerũt lxx. interpres. q: chaldaic⁹ erat sermo q̃ i quibusdã discrepat ab hebraico.

f Easdẽ lineas. i. caracteres vel figuras.

g Lingue. chaldaice.

h In trãslatione sua ꝓuare. ꝛ ideo nec legibilis erat eorũ trãslatio ignorantib⁹ lras chaldeorũ: q: scripta erat chaldaicis lris ꝛ greco sermone: ꝛ cũ hoc multũ a veritate discordabat. vñ recte repudiata est. i. repulsa ꝛ abiecta ab ecclesia.

i Vnã hieremie pericopẽ. i. occasionẽ l ptẽ a peri qd est de ꝛ cope qd ẽ cessio. istã picopẽ appellat lamẽtationes.

k Post q̃ntiliani ꝛ tullij lectionẽ. i. studiũ. i. postq̃ studuerã in libris q̃ntiliani ꝛ tullij.

l Ac flores rhetoricos. rhetoricos. hoc dicit ꝓpter tulliũ q̃ fuit maximus rhetorũ: in cuius rhetorica studuerat hieronym⁹.

m Cũ me in lingue hui⁹ pistrinũ reclusissem. i. cũ me in laborem addiscendi linguã chaldaicã imisissem. Pistrinũ appellat locus in q̃ pistrit. ꝛ sic ait Isidor⁹ in. xv. ethy. Pistrinũ dicit q̃si pilis trinus. q: pilo antea rundebant granũ: vñ ꝛ apud veteres nõ molitores sed pistores dicti q̃si fissores a fundẽdis granis frumẽti. mole enim vsus nõ erat: sed granũ pilo fundebant. Et q: ibi erat magn⁹ labor anteq̃ pficeret: nõ dicit se pistrino reclusisse. i. multis laborib⁹ se cõmiscuisse. Et ad Iram seruire dudebant antiq̃tus vt grana tererent in pistrino. Et q̃ q̃ ꝓter hoc ponit pistrinũ ꝓ pena seruli: ꝛ ipse redegerat se in magnam seruitutẽ addiscẽdi linguã illam.

n Anhelãtia. i. halitũ vl spiritũ emittentia: ab anhelo anhelas qd est anpiari vl halitum emittere. q: cũ multe aspiratõnibus formãtur in gutture verba chaldaica.

o Sridentiaq; fortiter resonãtia q: cũ verba emittere pausione linguae ferunt in dẽtes. ꝛ iõ stridentia q̃ missione.

p Et q̃si per criptã ambulãs. criptã idẽ est qd cauerna. dicẽ g̃ se q̃si p criptã ambulare q̃ obscura est. q: sol ibi non lucet: vt p hoc lingue illi⁹ obscuritatẽ significet.

q Rarũ. i. parũ.

r Lumẽ desuper aspicẽs. supplere posset. i. cũ cepissem parũ intelligere. sicut ille q̃ ambulat p criptã q̃ desuper venit lumẽ incipit viã videre.

s Impegi. i. cõspitaui.

t Nouissime. post multos labores.

v In daniele. i. sup libũ danielis quẽ trãsferre volebã. ꝛ hm istã significationẽ ipingere neutrũ est. vel ipegi. i. fortiter me impuli. In danielis. i. ad transferendũ libũ danielis. ꝛ sic ipingere actiuũ est.

x Et tanto tedio affect⁹ sum in transferẽdo.

y Vt de sperationẽ subita. q̃ in trãslationis exordio me inuasit.

z Oẽm veterẽ laborẽ. quẽ sustinuerã in addiscẽdo linguã chaldaicã.

a Ingerente. i. inferẽte vel suggerẽte.

b Labor im. ola vincẽ illud scribit in pãpbilo. ipzobus dñ nõ ꝓbus im ponun⁹ ꝛ pfuit rans. ꝛ hoc vltimo mõ accipit hic. ly in pãpbilo posset poni ꝓ ipo run⁹.

a Quã sonare. i. debito sono ꝓferre.

b Susanne historiã Dañ. xiij. a.

c Nec belis draconisq; fabulas. Dañ. vltimo.

d Verũ. i. obdo aõpositio p qd̃ ea que scribebant tã q̃ superflua oñdebant iugulãda. vide sup̃ i epla ad desiderũ vbi agit de asterico ꝛ obelo.

e Subiecim⁹. i. i fine opis posuim⁹

f De ꝓceptorib⁹. i. de mgris q̃ dicebant ꝓceptores: q: doctrine eorũ tanq̃ ꝓcepta custodiebant: talis dz esse lra. Audiui quẽdã de ꝓceptorib⁹ iudeorũ: cũ susanne derideret hystoriã: ꝛ a greco nescio quo eã diceret esse cõficta illud opponere qd origani q̃s apbricanus opposuit: ethimologias has apothoy chynoy chyse ꝛ apothoy prynoy prysee de greco ꝓmone descẽdere. De greca lra q̃ solet hic scribi me ad pñs nõ intromitto: sed ita debet syllabicari sicut ꝓscriptũ est: sensus talis est. Audiui quẽdã magrũ iudeorũ deridentes susanne hystoriã: ꝛ a quodã greco dicente esse ficta ꝛ ad ꝓbandũ istud opponebat xpianis illud qd̃ apbrican⁹ disputãs cũ origene illi opposuit. s. has ethimologias q̃ hic ponũtur ꝛ sumunt de. xiij. daniel. descendere de greco, ꝛ p hoc argue-

Incipit plogus sancti hieronymi in danielem ꝓphetã.

Vnielẽ[a] ꝓphetã iuxta septuaginta interptes dñi saluatoris ecclie nõ legũt vtẽtes theodotẽis editione: ꝛ hoc cur acciderit nescio. Siue enim q: ꝓmo[b] chaldaicus est: et[c] qbusdã ꝓpiietatibus a[d] nro elogo discrepat noluerũt[e] septuaginta interpretes easdẽ[f] linguẽ[g] lineas in[h] trãslatione seruare: siue sub nomĩe eorũ ab alio nescio q̃ nõ satis chaldeã linguã sciente edit⁹ est liber: siue aliud qd̃ cause extiterit ignorãs hoc vnũ affirmare possum q̃ multũ a ꝛitate discordet: ꝛ recto iudicio repudiatus sit. Sciendũ q̃ppe danielẽ maxime ꝛ esdrã: hebraicis qdem lris: sed chaldeo ꝓmone cõscriptos: et vnã hieremie pericopẽ: iob q̃ quoq; arabica lingua plurimũ hẽre societatem. Denique ꝛ ego adolescẽtul⁹ post[h] q̃ntiliani ꝛ tullij lectionem ac[i] flores rhetoricos cũ[m] me in lingue hui⁹ pistrinũ reclusissem: ꝛ multo sudore multoq; tpe vix cepissem: anhelãtia[n] stridẽtaq;[o] ꝛba resonare ꝛ[p] q̃si p criptaꝝ ambulãs rarum[q] desuper lumẽ[r] aspicerem: impegi[s] nouissime[t] in[u] danielem ꝛ[x] tanto tedio affect⁹ sum vt[y] desperatione subita oẽm[z] laborẽ veterẽ voluerim cõtẽnere. Verũ adhortante me quodã hebreo: ꝛ illud mihi crebro[a] sua lingua ingerẽte[a] labor[b] ꝓbo⁹ oia vincit: q̃ mihi videbar sciolus inter eos cepi rursus discipul⁹ esse chaldaicus. Et vt verũ fatear vsq; ad ꝓsentem diẽ magis possum sermonem chaldaicũ legere ꝛ intelligere: q̃[d] sonare. Hec idcirco refero: vt difficultatẽ vobis daniel ostenderẽ q̃ apud hebreos nec[e] susanne hystoriã: nec hymnũ trũ puerorũ: nec[f] belis draconisq; fabulas: q̃s nos q: in toto orbe dispersi sunt: verũ[g] aõpositio eaq; iugulante subiecim⁹[h] ne videremur apud imperitos magnã ptẽ volumis detruncasse. Audiui ego quendã de[i] ꝓceptorib⁹ iudeorũ: cũ susanne deriderẽt hysto-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

bat ab aliq̃ greco esse cõpositã: cũ tales etymologie nullã hẽant cõuenientiã cũ hebraico. Est aũt etymologia expositio vni⁹ vocabuli p aliud vocabulũ: vnũ siue plura magis notũ vel magis notũ in cadẽ lingua vel in diuersis fm rerũ ꝓpietatẽ ⁊ lrarũ similitudinẽ. vt deus dans eternã vitã suis: lapis ledens pedẽ: piger pedib⁹ ẽger.

⁊ dicit ab eymo grece qõ est verũ iuste: ⁊ logos qõ est fmo vel rõ q̃ si veriloquiũ. quia eymologizando vocabulũ veram ipsi⁹ originẽ loq̃mur. q̃ itaq̃ dr̃ apothoy chynoy chyse: ⁊ apothoy prynoy pryse: greca est eymologizatio: ⁊ sonat ap̃nos acino secedere ⁊ aprino secare vñ Dañ. xiij. Postq̃ alter senũ rũdit. Sub cino qõ nomen arboris apud greos sassiones notat: fit allusio per verbã sequẽs cũ dr̃. Sãder te mediũ. Allusio dicitur cõsonãtia ab alludo dis. qõ ẽ iuxta ludere conteudere: cõtrere vñ qñ q̃si p q̃ndã ꝓsonantiã ex vno vocabulo aliud dicit allusio dr̃. Jtẽ cũ alter rũdisset. Sub prino qõ nomen arboris sonat sectionẽ. iõ alludit ei verbũ sequẽs cũ dr̃. Vt secet te mediũ. Alij exponũt sic. Sub cino. i. sub ilice. ⁊ dicunt q̃ sorte hebraice nomẽ hui⁹ arboris sassionẽ sonat: ⁊ fit allusio verbi ad nomẽ pedẽs cũ subdit. Sãder te. Jtẽ exponũt. Sub prino. i. sub lentisco. Est autẽ lentisc⁹ arbor humilis: cui⁹ succus sassuras labiorũ ⁊ manuũ consolidat. ⁊ dr̃ a lenta sectione. vñ vt fiat allusio verbi ad nomẽ arboris: subdit. Vt secet te mediũ. Is aũt exposino ista p pte extrahit ex glo. credo q̃ hmõi verborũ allusio fm grecã linguã: nõ fm hebraicã hẽat. vñ ⁊ in eadẽ glo. scribit: q̃ si nõ pt horũ etymologia apũ eos inuenir: cogimur hebreis cõsentire q̃ hãc pericopen. i. pricula grecã esse ꝓtendũt. g Cuius rei nos intelligentiã ⁊c. Hic oñdit Hieronym⁹ sicut ꝓborũ etymologizationẽ ⁊ allusionẽ vt manifestet iudei oppositionẽ. vñ dicit

g Cui⁹ rei intelligẽtiã. i. similitudinẽ p quã pñt intelligere oppositionẽ istã. h Nostris. latinis. i Possum⁹ ⁊c. dixisse eius iudei vel quilibet aliũ p quandã allusionẽ. k Ilico. i. statim. l Pereas ⁊ a lentisco. p q̃ndã allusionẽ. m In lentẽ te comminuat angel⁹. lens lentis legumẽ quoddã minutũ est. ⁊ dr̃ a lente lentã lẽtũ: q̃ lenta ⁊ humida est. Ꝓsus. Lens lentis capit lens lẽtis cõuenit ori. o Vel nõ lente pereas. aut lent⁹. i. flexibilis p vicia. Ducatis ad mortẽ. Lent⁹ multa significat. q̃ habẽt p hos versus. Flexibilis lent⁹ sit mollis nõ bũ lice⁹. Sit piger tard⁹ nõ fortis desidiosus. p Siue aliud q̃d. a p̃dicti. q Ad arboris nomẽ. alicis vel lentisci. r Conueniens. p quandã allusionẽ vel ꝓsonantiã. s Trib⁹ pueris. Dañ. iij. t Caullabat. i. calũniabat vel deridebat hebre⁹ ille de q̃ sup̃ diximus. Nota q̃ cauillo cauillas: qõ ⁊ cauillor: laris inuenit p calũniari deridere: cõtendere: cũ vicio iocari: aliq̃ntulũ decipere. sicut faciunt sophiste q̃ scienter verũ negãt: vel falsum affirmant vt alios deci piant. v Offa picis. Dañ. xiiij. Offa, ꝓprie dr̃ fructus panis humectatũ. ⁊ cõponitur ab ob ⁊ fauo. q̃si contra fauẽ. i. loquentem. q̃ implet os ⁊ impedit loquelã. Hic aũt accipitur pro massa piloruũ in pice ⁊ adipe decoctorũ. ꝗ Machinas. i. artificiosas structuras q̃s sub mensa belis parauerat vt latenter possent intrare ⁊ exire. machina dicitur fabrica vel quelibet artificiosa structura. y Cum vero abacuc. Dañ. vltimo. 5 Discophoꝝ. i. dapiferũ. i. abacuc: q̃ ferebat cibũ messoribꝰ. Discus dicit vas escariũ: sicut ẽ scutella. ⁊ dicitur discus q̃si dans escas ⁊ cõponit cũ foros qõ est ferre. ⁊ dr̃ discophorus q̃si ferens discus ⁊ ipse portabat panes in alueolo. Discus multa significat q̃ poteris inuenire i opusculo vocabulorũ biblie.

3 Querebat exẽplum ⁊c. ponit adduci illud Gen̄. v. vbi dr̃ ꝗ enoch Ambulauit cũ deo: ⁊ ñ apparuit. q̃ tulit eũ deus. Jtẽ illud. iij. Regũ xviij. ca. b. qõ dicebat abdias ad helyã. Cũ recessero a te: spũs dñi asportabit te in locum quẽ ego ignoro. Jtem illud. iiij. Reg̃. ij. qõ dixerũt filij ꝓphetarũ ad heliseũ. Ecce serui tui sunt q̃ q̃ginta viri fortes q̃ pñt ire et querere dñm tuũ ne forte tulerit eũ spũs dñi: ⁊ iecerit eũ in vnũ montũ aut i vnã vallẽ: qõ nõ dixissent filij ꝓphetarũ qui prius de eius recessu ꝓphetauerãt nisi possibile esset grẽ spũs q̃ erat in helya.

a Prompt⁹. i. aliquantulũ ꝓmptus panis ⁊ expeditus.

b Ezechielẽ. xl. a. c Non fuisse ausum affirmare. q̃. Cor. xij.

d Apocry. fabulas. i. hystorias q̃rũ auctor vel veritas ignorat. ẽ. in p logo sup Josue in principio iuentes quid sit apocryphus ⁊ vñ dicat: ⁊ quot modis accipit. Fabula dicit a fando. q̃ñq̃ dr̃ locutio q̃ñq̃ res q̃ nec vera est nec verisimilis. vñ dicit Jsido. ety. i. Fabulas a fando poete noiauerũt. q̃ nõ sunt res facte sz loquẽdo ficte. Jtẽ fabula dr̃ hystoria sicut hic. e Illud admoneo nõ haberi da. apud he. inter ꝓphetas occasione hui⁹ verbi quidã male intelligentes sicut fuit rufin⁹: credidẽrunt Hiero. sensisse danielẽ non esse ꝓpham. quibus rũdet in secõdo libro Ꝗ rufinũ dicẽs. De daniele breuiter rũdebo me nõ negasse eũ ꝓphetaꝝ quẽ statim in fronte plogi ꝓpham esse cõfessus sum. sed q̃d hebrei dicerent ⁊ quib⁹ argumentis niterent suã probare sniam voluisse monstrare et docuisse lectorẽ ecclesias cristi hunc ꝓphetam iuxta theodotionẽ legere ⁊ non iuxta lxx. translatores. quorũ. s. in isto libro editionẽ dixi multũ a veritate distare: ⁊ recto ecclesiarũ xpi iudicio reprobatã nõ est mee culpe que dixi: sz eorũ qui legunt. Jn ꝓmptu sunt quatuor editiones. aquile symmachi. ⁊. lxx. theodotionis ecclesie iuxta theodotionẽ legunt daniel. Ego q̃d peccaui si ecclesiarũ iudiciũ secutus sum. Qõ autẽ refero quid aduersus susanne hystoriã ⁊ hymnũ trũ puerorũ ⁊ belis draconis q̃ fabulas: q̃ in volumine hebreo non habent. hebrei solent dicere. qui id in me criminatur stultã se hypocrisim probat. Non enim quid ipse sentirem: sed q̃d contra vos dicere solerent explicaui. Quorũ opinioni si non respondi in plogo breuitatis studens ne prefationẽ. sed librũ scribere viderer. puto q̃ statim subiecerim de quo nõ est hui⁹modi disserere. alioquin ⁊ ex eo q̃ asseruit porphyriũ contra hũc ꝓphetam multa dixisse: vocauitq̃z huius testes metho diũ: eusebiũ: ⁊ apolinaresq̃ et multis versuũ milibus illius vesanie respõderũt. me accusare poterit: quare nõ in prefaciuncula contra libros porphyrij scripserim. Qui istiusmodi venias consectat ⁊ scripture hebraicẽ nõ vult recipere veritatẽ: audiat libere p damantẽ. nemo eũ cogit legere qõ non vult. Ego perennib⁹ scripsi: nõ fastidiosis: grauis: nõ inuidis studiosis: nõ sesquitãtibus. ⁊ nõ miror q̃ theodotionẽ hereticũ ⁊ iudaizantẽ legit ⁊ q̃rũcũq̃z peccatoris

ꝓscripserũt. In tres igitꝫ dẽ ptes ois ab eis scriptura diuidit: in legẽ in ꝓphetas et in agiographa. i. in quinq; et octo et in undecim libros: ꝑ quo non est huius tpis disserere. Nec aũt et hoc ꝓpheta: imo contra hunc librũ porphiri[g] [8] obijciat: testes sunt methodi[g] [b] eusebius[i] et apolinaris[k]: q multis versuum milibus eꝰ uesanie respõdẽtes: nescio an curioso lectori satisfecerit. Nũ obsecro uos o paula et eustochium fundatis, pme ad dñm ꝓces: ut q; diu in hoc corpusculo sum scribaꝫ aliquid gratũ uobis: utile ecclesie: dignũ posteris. Presentiuꝫ qppe iudicijs oblatrantiũ nõ satis moueor: q in utranq; partem aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus.

scribente in pariete. Dañ. v. Ille dormiens: iste vigilans: neq; tñ fuit ꝓpha. q: nõ intellexit visionẽ. sed Joseph fuit ꝓpha. q: intellexit visionẽ pharaonis: et daniel similit: q visionẽ balthasar intellexit. vñ dr Dañ. x. ca. Intelligentia opꝰ est in visione. s. ad hoc q ꝓphetica dicat, Sciendũ tñ q hec visio dr triplex. s. sensibilis imaginaria et intellectualis. Sensibilis visio est qñ aliq̃d videt exterius: et intelligit significatũ ipsiꝰ. sicut David vidit scriptũ in pariete regis manu tethel phares. et intellexit Dañ. v. Imaginaria vero visio est qñ in virtute imaginariua formant imagines virtute diuina ad aliq̃d occultũ significandũ. sicut Daniel vidit q̃tuor bestias ascendentes de mari significantes q̃tuor regna. et hoc intellexit Dañ. vij. Visio vero intellectualis est qñ sine aliquib⁹ imaginib⁹ seu figuris menti ꝓphete veritas reuelat: sicut danieli cogitanti nabuch. fuit reuelata. Daniel. ij. Tu rex cogitare cepisti in stratu modũ esset futurũ post hec ꝛc. Licet enim somniũ nabuchodonosor fuerit Danieli reuelatũ visione imaginaria. q: somniũ regis vidit somnio suo. vt infra dicet. tñ cogitatio regis nõ potuit sic reuelari sed sola visione intellectuali. ut̃ in talibus visionib⁹ ꝑdictis aliqñ apparet aliq̃ ꝑsona docens. et sic frequenter legit Gabriel angelus apparuisse ad docendũ daniel̃. vt infra videbit ꝓsequẽdo. Itẽ visiones ꝓphetice aliqñ fiunt in somno: aliqñ in vigilia: sicut dicit̃ fuit in principio libri psalmoꝝ diffusius. de ꝓphetica visionibus: ꝓpter qd̃ plura circa visiones huiusmodi alias a me dicta: i principio huius libri ad pñs omitto. q: posita sunt in principio libri psalmoꝝ: vbi melius habet locũ cũ sit primus liber ꝓphetalis fratrinos doctores. Et vtroq; mõ. s. in vigilia et somno facere visiones daniel. vt tam in pte ptꝫ ex ꝑdictis et magis in sequentibus apparet. et iõ merito dr in verbo passũpto. Daniel aũt dedit deus intelligentiã oim visionũ: ꝓpter qd̃ in eo fuit impletũ qd̃ dñs dicit Osee. xij. Ego visionẽ multiplicaui. s. in daniel̃. Cui dedit intelligentiã oꝝ visionis ꝓphetice: mõ ꝑdicto: et tandẽ a deo data est sibi visio data diuine essentie in patria. ad quã nos ꝓducat q cũ pre et sancto spũ viuit et regnat in secula seculorũ Amen.

Explicit collario super Daniel̃ ꝓphetam.

Incipit Daniel ꝓpheta. Capm ꝑmum.

Anno tertio Joachim ꝛc. Liber Danielis diuidit̃ in tres ptes. in pten phetialẽ et ptẽ ex eccletiã siue principalẽ. in principio scdi capituli in anno sedo. et ptẽ incidentalẽ in principio. xxx. ca. Et erat vir. Circa primum describit sapia collata diuinitꝰ actori huius libri. s. danieli. vbi sic procedit. q: primo ꝑmittunt quedã ad sapiam disponẽtia. scdo describit collata ei sapia ibi. Pueris aũt his. Tertio ponunt q̃dã ad ꝗ sequẽtia ibi. Fuit aũt daniel. Prima adhuc in tres fm q in daniel̃ describit̃ tria ad sapiãꝫ disponẽtia. Primũ est humilitas statꝰ. secũm nobilitas ortus ibi. Et ait rex asphanẽ. Tertius sobrietas victus ibi. Proposuit aũt daniel. Circa primũ notandũ q dr ꝓuer. xi. Ubi humilitas: ibi et sapia. iõ dñs qui preuiderat danielẽ diuina sapientia decorari ꝑmisit eũ prius humiliari. q: cũ esset de semine regio: vt dicet infra. ꝑmisit tñ eũ captiuari p regẽ babylonis q̃ venit ꝗ hierlm et spoliauit eũ. et hoc est qd̃ dicitur a Anno tertio ꝛc. et ꝑ vsq; ibi. Et ptem vasorũ domꝰ dei. Et q̃ patꝫ q ipse nabuch. fecit reuerentiã deo edi q̃ colebat hierlm. q: nõ abstulit inde oia vasa ministerij: ꝗ aliq̃ reliq̃t ad cultũ dei. Itẽ q: illa que asportauit nõ applicauit humanis vsibus: sicut fecit Balthasar nepos suꝰ: ꝓpter qd̃ fuit punitꝰ a dño. vt dicet infra v. ca. ꝗ posuit ea in loco sacro fm suã estimationẽ. s. in templo dei sui. et hoc est qd̃ dicit hic. Et asportauit ea in terrã sennaar. id babyloniã q̃ primo vocata est sennaar: et postea dicta est babylonia

a turre ibi edificata a filijs noe, vt habet Gen. xi. In domum dei sui ꝛc. ꝛ ps. Circa istã ptem ma sunt hic dubia. Primo quis fuerit iste nabuch. qz plures legunt fuisse sic noiati. secõ ꝗ ꝗ iste ioachim cadẽrõne. tertio quare nabuchodonosor venit ꝯ eũ in ptes illã. Ad primũ dicendũ ꝙ iste nabuch. fuit magnus, ꝛ dicit a magnitudine opum qz regnũ ch aldeorũ ꝗ ante ipsum erat parũ valde ampliauit ꝛ monarchias fecit sicẽ karolus magnus dicit: sic a magnitudine operis. qz prim⁹ de regibus francorꝫ adepcus est romanũ ĩpeniũ. Dicit autẽ in aliquib⁹ historijs ꝙ nabuch. iste ꝑ vocat⁹ est hoc nomine, ꝛ ꝗ ab eue ꝛu. qz qñ de nouo fuit natus: fuit in filiũ ꝓiect⁹ et dimissus: ꝗ ex dina ordinatõne venit

Incipit Daniel ꝓpheta.
Capitulum primũ.

Anno[a] tertio regni ioachim regis iuda venit
a nabuchodonosor rex babylonis in hierꝫ: ꝛ obsedit eã ꝛ tradidit dñs in manu eius Joachim regẽ iude ꝛ ptẽ vasorꝫ dom⁹ dei: ꝛ asportauit ea i terrã sennaar i domũ dei sui: ꝛ vasa intulit in domũ thesauri dei sui. Et[b] ait rex aphanẽ[c] ꝓposito eunuchorꝫ: vt[d] introduceret de filijs israel ꝛ de semine regio ꝛ[e] tyrannorꝫ pueros[f]: in quib⁹ nulla esset macula: decoros[g] forma et[h] eruditos oĩ sapia: cautos[i] scientia: et[k] doctos disciplina: et[l] q posent stare in[m] palatõ regis vt[n] doceret eos lĩras ꝛ linguã chaldeorum. Et[o] cõstituit eis rex annonã p singulos dies de cibis suis et vino vñ bibebat ipse: ut enutriti tres[p] annis postea starent in conspectu regis. Fuerũt[p] ergo inter eos de[q] filijs iude daniel ananias misael et azarias Et[a] ipsi posuit eis ꝓposit⁹ eunuchorũ noia: danieli balthasar: ananie sidrac: misaeli misac: ꝛ azarie abdenego.

incarcerat⁹ xxxvij. annis vsq; ad regnũ euilmerodach q̃ eum amouit de carcere ꝛ fecit sibi cõsensalẽ. vt dicit. iiij. regũ vlimo. sic igit pars tertia s. cã belli regis nabuch. ꝗ ioachim regẽ iude. ꝗ hoc cã accipit ex pte regis deb dlanẽ eũ. Cã aũt ex pte dei fuit: qz reges iuda ꝛ ꝓplus erant pessimi ꝛ idolatrie dediti. vt hĩ. iiij. Reg. ꝛ. ij. paral. xxvi. ibi. Propter qd dñs permittebat eos talia facere. Vñ rex egypti ꝛ rex babilonis mouerũt bellũ contra eos successiue

b Et ait rex. Hic ponitur fm disponẽs daniel ad diuinã sapiam scs nobilitas ort⁹. qz fm ꝙ dicit Boet⁹ secõ de cõsolatõne. Nobilitas generis est quedã laus p uenients homini de ꝓbitate parẽtũ. Et ideo vt ipse dicit ibidẽ. In nobilitate generis hoc bonũ est, qz per ipsam quedaz necessitas ipsis nobilibus imponitur ne a maiorum suorum probitate degenerent. homines autem bene nozigerati sunt dispositi ad sapientiam. sedatis passionibus fit anima sciens et prudens. vt dicit. vij. phi. ꝓpter quod hic introducitur nobilitas danielis q̃ nobilis existens genere: nobilior fuit moribus. ꝛ ideo dicitur hic inter nobiles positus edoctus et nutritus: ꝛ nomine regio decoratus. quia impositũ est ei nomen balthasar qd est regium. vt patebit infra. v. ca. hoc est igit qd dr B.

b Et ait rex. scilicet nabuchodonosor.

c Aphanẽ. preposito eunuchorũ. i. magistro seruientiũ in domo regis. antiquitus enim illi qui in domo regia seruiebant ad interiora domus: castrabantur ꝓpter securitatem a mulieribus vt dicunt aliqui. Alij vero dicunt ꝙ dicebantur eunuchi ꝓpter castitatem ꝛ morũ honestatẽ. qd verius videtur. homines enim inhonesti nõ permittebantur seruire in domibus regum: et inde est ꝙ seruitores generaliter dicti sunt postea eunuchi. vnde et in actibus apostolorũ. viij. ca. vocatur eunuchus ille vir q̃ erat super gazas regine ethiopum. sequitur.

d Vt introducerent de filijs israel. et de semine regio. Et ꝓ idest. qz volebat habere in aula sua aliqs de semine dauid.

e Et tyrannorũ. i. nobiliũ q̃ virtute armorũ erant magnificati: hoc faciebat nabuch. ad magnificentiã suã ꝛ memoriã sue victorie ꝙ tales nobiles captiuauerat. sequit.

f Pueros. in q̃ nulla esset macula. i. defectus membrorꝫ. vnde ꝛ in lege dicitur animal sine macula ꝛ immolaticiũ qd nõ est cecũ aut claudũ et huiusmodi: nõ ꝓpter pulcritudinẽ pellis. ꝛ ex hoc ꝓ ꝙ daniel ꝛ eius socij nõ dicunt hic eunuchi: qz fuissent castrati p abscissionẽ membrorũ genitaliũ: vt arbitrantur aliqui iudei. qz nõ fuissent sine defectu membrorꝫ nec pulcri aspectus. qz taliter castrati sunt cõmuniter male gratiosi etiã in facie.

g Decoros forma. ꝓpter pulcritudinẽ colorꝫ ꝛ aspectus. vñ i hebreo dicit. Bone visionis.

h Et eruditos oĩ sapientia. q̃ritur ad ꝓbiam naturalẽ.

i Cautos scientia. quantũ ad sciam rõnalem cuiusmodi est grãmatica: logica: rethorica.

k Doctos disciplina. q̃ntũ ad philosophiã moralẽ seu q̃ntũ ad disciplinã morũ.

l Et q̃ posset stare. i. ministrare.

m In palatio regis. hic dicit quãtũ ad robur corporis ꝛ agilitatẽ mẽbrorꝫ.

n Vt doceret eos lĩras et linguã chaldeorum. volebat enim nabucho. habere in palatio suo aliquos de qualibet lingua. q̃ cũ lingua materna scirent linguã chaldaicam: vt possent sibi interpretari ꝛ legere litteras oĩum gentiũ. Patet etiã ex hoc ꝙ philo iudeus deceptus fuit: credens eandẽ linguam esse chaldaicã ꝛ hebraicam. qd credebat ex hoc ꝙ abraam fuit oriund⁹ de chaldea qd nõ valet. qz non est inconueniẽs: imo multũ ꝓbabile abraam plures linguas sciuisse. sequit.

o Et constituit eis rex annonã ꝛc. vt ex bona nutritione essent magis gratiosi ꝛ apti in corpore ꝛ in mente. quia bona dispositio corporis bene facit ad bonam dispositionẽ mentis quantũ est de se. ꝛ maxime quãdo cum hoc est bona disciplina. sicut fuit in istis iuuenib⁹. vt patet in littera.

p Fuerunt ergo inter eos. i. inter iuuenes electos de diuersis nationibus.

q De filijs iude daniel ꝛc.

a Et imposuit eis ꝓpositus eunuchorũ noia ꝛc. qz nomina hebraica erant babylonijs abominalia: ꝛ male nota: qd ẽ inconueniẽs in illis q̃ stabãt in palatio regis

b Proposuit aūt. Hic ponit tertiū disponēs Daniēl ad sapiam. s. sobrietas victus. fm q d̄r Eccle. ij. Proposui a vino abstrahere carnem meā vt animū meū transferē ad sapiam. Sic fecit iste daniel cum socijs suis. ⁊ hoc est qd̄ dicit hic. b Proposuit aūt da. in cor. suo ne pol. de mensa regis, hoc est de cibis eius, Erat enī psuetudo antiq̄tū q̄ de immolatis idol' poneb a

nago. Proposuit[b] aūt daniel i cor de suo ne polluerē de mēsa regis: neq; de vino pot' eius: ⁊ rogauit eunuchorū ppositū ne cōtaminarē. Dedit[c] aūt deus daniēli grām ⁊ misericordiā in conspectu principis eunuchor. Et ait princeps eunuchor ad daniēl. Timeo ego dōm meū regē: q̄ cōstituit vobis cibū ⁊ potū: q̄ si viderit vultus vros macilentiores p̄ ceteris adolescentibus cocuis vris condēnabitis caput meū regi. Et[d] dixit daniel ad malassar: quē cōstituerat princeps eunuchor sup daniēl: ananiā: misaēl ⁊ azariā. Tenta[e] nos obsecro

seruos tuos dieb' decē: ⁊ det nobis legumina ad vescendū et aqua ad bibendū: ⁊ p̄ōplare vultus nostros et vult' puerorū q̄ vescuntur cibo regio: et sicut videris: facies cū seruis tuis. Qui audito sermone huiuscemōi tentauit eos diebus decē. Post[f] dies aūt decē apparuerūt vult' eorū meliores et[h] corpulētiores pre[i] oibus pueris q̄ vescebantur cibo regio. Porro[k] malassar tollebat cibaria et vinū pot' eorū: dabatq; eis legumina. Pueris[l] autē his dedit[m] de' sciam[n] et[o] disciplinā in oi libro[p]: et[q] sapiētia daniēli[r] aūt: intelligentiā[s] oīm visionū et

sset oibus: nec passio q̄ passiones pprie dicte sunt in pte sensitiua in q̄ nō pōt esse talis intelligentia. passiones aūt large dicte: sicut intelligere ⁊ velle sunt act' q̄ transeunt. ⁊ sic nō diceret aliq̄s prophēta qui dormit. ḡ videt q̄ talis intelligentia sit habit'. Et cōfirmat rō. q: danid ppositus sibi somnijs: vel aliq̄s occultus: stātū intelligebat: qd̄ nō vr esse nisi habitū. habitū. aliq̄ dicūt Triuz: dicētes q̄ nō est p̄ aliqd̄ lumē habitualē impressus mēti ppbete: sed p quādā illustratōnē ad modū passionis transeuntis qd̄ ppbant dicto Gregorij in pologo sup ezechiēl vbi dr: q̄ spūs ppbetie aliq̄ pō ppbetis deest: nec semp eorū mentibus p̄sto est. habitus ātē inest sp. q: est q̄litas d̄ difficili mobil. Ad hoc etiā inducit illud. iij. Regū

iij. de eliseo qui nō potuit dare responsum regi nisi prius vocato psalte. Et cū caneret psaltes: facta' est ispūs dōm sup eū ⁊c. q: per melodiā dīne laudis quā psaltes canebat exaltata est mens heliseī ad deuotionē. ⁊ sic mens eius fuit disposita ad recipiendū diuinā illustrationē. Considerandū tn q̄ s lumē ppbetiū non sit habitus fm istā opinionē. est tn grā ḡtis data: sicut est grā miraculorū de qua certū est q̄ nō dicit aliq̄d manēs in ipso hoīe. s diuinā assistentiā ad agenda miracula ad preces hoīs ⁊ a tali grā aliq̄s dicit ppba. p hoc pts solutio ad argumēta que sunt p alia opinione. Si q̄s aūt vult tenere aliā opinionē pōt de facili soluere istas auctes inductas. q: duo ibi requiruntur in cognitione actuali. s. lumē intellect' agentis: ⁊ spēs rei cognoscibilis. sicut pz in cognitione naturali intellect' in qua req̄ritur lumē intellect' agentis ⁊ spēs abstracta a fantasmatib'. Pōt igit dici q̄ lumen ppbetiū est aliq̄d p manens p modū habitus. d atū tn a deo. Ad hoc tn q̄ ppba p hūmē actualiter aliq̄d supnaturale cognoscat: quint cū ipso spēi acceptio p aliquā visionē imaginariā in se vel in alio: vel etiā aliq̄ alio mō: sicut est in cognitione ppbetica sine tali visione imaginaria. q: tūc talis spēs intelligibilis fit immediate a deo in intellectu ppbe. ⁊ quātū ad hoc dicit Greg. q̄ spūs ppbetie aliq̄n deest ppbetis: q: nō semp habent talē spēm. s. os q̄ de nouo fiat in ppbetante actu. ⁊ per hoc pts illud de heliseo

g Qō salsatus est rex ab eis inuenit in eis decuplū. Hic accipitur numerus determinat' p indeterminato. i. multo plus.

b Super cunctos hariolos. Isti sunt q̄ vaticinant de occultis p sacrificia in aris idolorū immolata. i Et magos. Isti sūt astrologi q̄ per constellationes iudicant de futuris ⁊ occultis. vt et illi qui visa stella venerūt adorare xp̄m: dicti sunt magi. vt habetur Math. ij. k Qui erant in vniuerso regno eius. q: tales artes diuinandi tunc vigebant in chaldea. l Fuit autē. Hec est vltima pars in q̄ ponunt quedā p̄ñtia ad sapiam collata daniēli: que sunt bonor: ⁊ gloria ipsi' Danielis in regno chaldeorū ⁊ persarum. Vñ d̄r Sap. viij. Propter hanc. i. sapiam habebo claritatē ad turbas: ⁊ honorēs apud seniores. Iuuenis ⁊

sunt in ꝓte sonstituā
aūt large dicte: sicut
ō dicerek aliqs pro
a sit b abut. Et cō
l aliqs occulus: stanā
intelligebat: qō
nō vī esse usi ba
barē b abuū. aliq
dicūt Ḡrius: dicē
tes ꝙ nō est p alt
qō lumē babiu
ale impressus mē
ri ꝓpbete: sed p
quadā illustratō
nē ad modū pas
sionis transeunē
qō ꝓbant dicto
Gregorij in plo
go sup ezech idē
vbi dr: ꝙ spūs p
pbetie aliqū pro
pbetis deest: nec
semp eorū ment
buo ꝓsto est ba
bitus ār incest sp.
qz est qlitas ō dis
ficili mobil. Ad
hoc etiā inducit
illud. iiij. Regū
regi nisi prius voca
s dñi sup eū tē. qz per
exercitata est mens bdo
sira ad recipiendū di
mē ꝓpbendū non sit
ara: sicut est gra mira
nēs in ipso boie: sz di
ces bois ꝙ a tali gra
ameta que sunt p alia
onē pōt de facili solue
unt in cogitione actua
oscabilis. sicut ps in co
lumē intellect agenti
dici ꝙ lumen ꝓpbe
atū tū a deo. Ad hoc
naturale cognoscere
nē imaginariā in se vel
uitione ꝓpbetica sine
telligibilis sit imedia
dicit Greg. ꝙ spūs
habent talē spūm es
hoc ptz illud de bdicto
Danieli ⁊ socijs eī qm
Cōpletis itaq dieb. s.
r vt introducerent in cō
Cumq eos locut fuis
ami eorum. o Non
q edocti fuerant cū eis
ecu diuinorū.
ter. Intellect dr qm
ū ad iudiciū certum.
eis decuplū. Hic acci
ato. i. multo plus.
aticinant de occult p
i Et magos. Isti sut
e futuris ⁊ occulta. vñ
dicti sunt magi. vrba
uerso regno eius. qz ta
ldea. l Fuit autem.
ōnia ad sapiam colla
Danielis in regno chal
pter hanc. i. sapiam ba
d senioes, Iuuenis et

dauus inuentiar in iudicio ⁊ in cōspectu potentium admirabilis
ero: ⁊ facies principū mirabunt me. Hec aūt oia fuerūt in dania
le ꝓpter sapiam a deo sibi collatā. ⁊ hoc est qō dicitur hic.
l Fuit aurē Daniel in honore. s. ⁊ gloria in chaldea media: ⁊ p
fide. vt patebit ex libri p secutōne a tpe nabuchodonosor magni
vsq ad tpo cyri q ostruxit regnū chaldeorū: ꝓpter hoc sequitur.
m Vsq ad anū primū cyri regis. Et hoc ptz defect illorū q exponunt litterā
sam de tpe vite danielis sic exponentes.
l Fuit autē daniel vsq ad anū primū cyri. i. tātū vixit ⁊ nō plr. qz
decima visio danielis facta est sibi tertio āno cyri. ut dr. j. p. ca. Exq̄ ps ꝙ termin vite danielis nō
pōt accipi primo anno cyri. ideo exponē vt prius. Capl'm. ij.

sommiorū. Cōpletis[a] itaq; diebus
post[b] quos dixerat rex: vt introdu
cerent: introduxit eos ꝓpositus eu
nuchorū in cōspectu nabuchodo
nosor. Cūq;[c] eis locut fuisset rex
nō[d] sunt inuenti tales de vniuersis
ut daniel ananias: misael et azarias
Et steterūt in conspectu regis: et[e]
de verbis sapientie: et intellectus[f]
qō[g] scisciat est ab eis rex: inuenit i
eis decuplū sup[h] cunctos hariolos

et[i] magos: q[k] erant in vniuerso re
gno eius. Fuit[l] autē daniel vsq[m]
ad annū primum cyri regis.

Capitulū scdm

i A[a] anno scdo regni nabu
chodonosor: vidit nabucho
donosor sommiū et[c] exterrit[d] ē spūs
ei[d] et[e] sommiū ei[d] fugit ab eo. Hoc
cepit[c] aūt rex vt vocarent hariolos
et[i] magos et[g] maleficos et chaldeos: vt[h]
indicarent regi sommia sua. Qui[i]

A anno. Hic ponit scda ps principalis huius libri in
qua intendit actor ostendere potentiā regni xpi p cōpatio
nē ad regnū mundi vel diaboli. ⁊ hoc p decē visiones hic ōtīr po
sitas. et diuidit in duas ptes. qz primo ponunt quinq visiones
ad primū aduentū xpi pertinētes principaliter. secō quinq pertinen
tes ad scdm aduentū xpi: ⁊ tā in istis q̄ in illis fiat aliqn mentio
de eroq. scda incipit. ca. vij. anno pmo Balthasar. Prima di
uidit in quinq ptes. Fm q̄nq visiones. prima visio est de lapide
absciso sine manib statuā grandē pterente: in q̄ figurata est cristi
cōcepto diabolū cōterente. scda de angelo filio dei assimilato in
somacē descendēte: in q̄ figurata est natiuitas xpi in nrā pena
lem descendentē. tertia de vigili sancto clamāte passionē arboris
in q̄ figurata est pdicatio xpi vicia rescindētis. q̄rta de manu scri
bentis in pete terminationes regni Balthasar: in q̄ figurata est
passio xpi regnū diaboli exterminātis: ⁊ cyro ḡphus decreti cruci
afigēdis. q̄nta de inclusione danielis in lacū ⁊ liberatione eius p
angelū: in q̄ figurata est resurrectio xpi infernū spoliātis. Partes
patent in q̄nq ca. p ordinē sequētibus. Circa primū aduertendū
ꝙ cā efficiens principalis hui visionis est spūsanctus: cā iperan
tis est ois daniel ⁊ socioꝝ eius. cā finalis est vt dei potētia pā de
tur: ⁊ daniel exaltaret: et rex superbus humiliaret. cā aūt mālis ē
cōtēta huius visionis: q̄ ondit discursum mundi p q̄tuor regna
principalia sibi succedētia: vsq ad tpo xpi oia regna terrena sibi
subiugāns. cā aūt formal est diuisio hui ca. Morādū ꝙ in quali
bet visione ponūtur be q̄tuor cā: vt posite sunt in ista. qz quelibet
visio est q̄si q̄dā spālis tractatus. q̄ circa cām formalē huius ca.
ondit primo reuelatio sommij. secō inq̄sitio visi: ibi. Precepit q̄
rex. Tertio relatio mysterij: ibi. Tunc daniel. q̄rto magnificatio
dei: ibi. Tū rex nabuch. Circa primū cōsiderandū q̄s fuit iste na
buch. qz eī dr b. In āno secō regni nabuch. iō dicūt aliq ꝙ fuit
nabuch. iunior ⁊ filius magni nabuch. ⁊ ꝙ regnauit ante frem suū
eulmeradach imediate post prem. ⁊ b ex ordinatōne pris ꝓpter
malitiā eulmeradach q̄ erat primogenit. Magn eī nabuch.
q̄ regnauerat p. vij. ānos integre q̄ daniel de iudea in babilone
fuit duct: ⁊ iterū p tres ānos fuit daniel nutrit ⁊ edoct āq̄ ei
pōtaret. vt visus ē ca. pcedēti. Cū ḡ in b capto dicat ꝙ daniel vt
alios sapientiores exposuit sommiū nabucho. ⁊ cū dicat ꝙ hoc som
niū vidit secō anno regni sui: iō cōdudūt ꝙ nō pt intelligi de ma
gno nabuch. ꝓpter qō dicūt aliū fuisse nabuch. filiū pdicti: q̄ na
buch secō regnauit p prem. ⁊ secō āno regni ei facta sunt ista q̄
hic narrant. Sz hebrei ⁊ berosus hystoriogphus chaldeorū qui
hos magis credendū est: dicūt eulmeradach imediate regnasse p
prem. ⁊ hoc est qō dicit q̄dā glo. q̄ sic incipit. Mō filr. q̄ dr. j. sup
principiū. v. ca. Hoc etiā vī p dictū hieremie. xxv. vij. vbi ponit ver
bā dñi loquētis sic. Dedi regi babylonis terras istas: seqt. Et fi
lium ei ⁊ filio eius: ⁊ filio filij eius: ⁊ nō ponunt plures. Certum
est aūt fm oēs ꝙ eulmeradach fuit filius nabuch. magni: ⁊ bal
thasar erat filius filij sui. s. eulmeradach: ⁊ nō dicit ꝙ fuerit ibi alr in
termedr q̄ vocat fuerit nabuch. Hystoriographi tū aliq̄ ponūt duos
filios inter eulmeradach ⁊ balthasar. s. regusar: ⁊ laborsardach: sz qz
auctoritas Hieremie vī discordare ad annales hebreorū posset dici ꝙ
isti duo fūt idē i numero cū eulmeradach ⁊ balthasar. qz vterq eorū fuit
binomi: ita ꝙ eulme
radach alio noie dict
est regusar ⁊ balthasar
laborsardach. Iteē expo
sitio illorū q̄ dicūt ꝙ iste
nabuch. de q̄ hic agitur
fuit filius magni nabu
cho. ⁊ regnauit p mor
tē eius: includū Ḡdictō
nē. qz fm eos illa visio
q̄ ponit sequēti ca. expo
nit de magno nabuch.
q̄ versus est in amentiā
⁊ abiect ab hoib. vij.
ānis. ⁊ ibi dr ꝙ daniel
fuit familiaris ei ⁊ colle
ga ⁊ famosissim in rese
rando occulta ⁊ secreta
diuina. In b aūt ca. dr ꝙ p expōem hui sommij daniel fuit pmo cogt
esse ante sapie: ⁊ a rege pmo pmotus: ⁊ socij eius ad sui petitionē: et
go istud facū nō potuit esse post mortē magni nabu. ⁊ iō dicendū ē ꝙ
iste nabuch. q̄ hic sommiū vidit fuit magn nabuch. ⁊ ꝙ dr hic. In āno
regni nabuch. secō nō accipit ann secō regni sui simplr q̄n factus fuit
rex chaldeorū: sz accipit secō regni sui postq̄ factus est monarcha: quia
multa regna acq̄siuit: ⁊ potissime post vnū annū subiectiōis egyptiorū
vī ⁊ Josephus dicit de magno nabuch. x. lib. antiq̄tatis iudaice post
vnū annū egyptiace captiuitatis vidit nabuch. sommiū Hoc etiā appa
ret p visionē istā. vbi significat est p caput aureū: in quo designatur re
gnū eius primū inter q̄tuor regna maxima. hoc est igit qō dicitur hic.
In āno secō regni. i. monarchie. b Nabuch. vidit sommiū. speciat
eīn dei ꝓuidentia est circa principes magnos: inq̄ntū ab eis dependet
respublica: ⁊ ꝓpter hoc aliq̄ ostendunt eis magis q̄ alijs q̄busq̄ : si
cut pharaoni fames futura ⁊ abundātia. fuit tū eius visio exposita per
ioseph: sicut visio nabuch. p daniēl. c Et cōterit est spirit eius.
ex insolita visione. d Et sommiū fugit ab eo. obliuio eīn causat ex
motione humorū: ꝓpter hoc eī pueri ⁊ multū senes sunt imemores. Fm
phm in lib. de memoria ⁊ remi. terror aūt facit magnā humorū cōmotio
nē. ⁊ iō causauit sommij obliuionē. Hoc etiā factū est ex diuina ordina
tione. vt occasione hui obliuionis vocaret daniel ad dei gloriaz ⁊ po
puli israelitici reuelationē p ipsius danielis sublimatōnē. sicut patebit
infra eodē ca. e Precepit aūt. Hoc est secō p̄s i qua describit inq̄si
tio visi: ⁊ diuidit i duas. qz p cōiectores vocāt. secō interrogāt: ibi. Qui
cū venissent. Circa primū aduertendū: ꝙ hoies antiquit multū intendē
tur augurijs sommiorū. sicut ptz de pharaone Gen. xl. ⁊ de ministris et
incarceratis cū Joseph. Gen. xl. ca. ⁊ infra de isto rege. ca. iiij. ꝓpter qō
fuit solicitus de inq̄sitione sommij. Fm ꝙ dicit hic. e Precepit au
tē rex vt conuocarent hariolos: q̄ in hostijs de animalibus immolatis diuinant
f Et magos. q̄ archanis incantationib vtunt. vt habet Exo. vij.
g Et maleficos q̄ auertunt sensus humanos p aliqd factū vel dictū cir
ca eos. ⁊ sic auertis sensibus aliq occulta eis reuelant a demonib : sic
de illis q̄ dormiebāt in sardos insula. vt dicit exposito: thomas sup q̄r
tū physicorū ca. de pe chaldei aūt p consideratione astrorū diuinār. vī
tpe Ezechie rex babylonis que est in chaldea misit lras et munera ezo
chie ad inquirendū de illa solis retrocessione q̄ facta est tpe suo. vt ha
betur. iiij. Regū. xx. c. h Vt indicarent regi sommia sua. p artes suas
p̄dictas. sz querit hic quare non fuit vocatus daniel ⁊ socij eius. qz sup
dictū est ꝙ erāt sapientiores hariolis ⁊ magis. Dicendū ꝙ hoc fuit ex
inuidia: qz cū essent iudei dolebāt babylonij ꝙ magis appreciarent a
rege. Salr ex cupiditate: qz p expositione credebāt dona ⁊ honorē con
sequi. sicut ptz ex regis pmissione ad eos facta: si sommiū et eius inter
pretationē possent dicere. ⁊ ls fuissent inuenti sapientiores hariolis ⁊ ma
gis in verbis sapientie ⁊ intellectus. qñ pbati sunt a rege. vt dictum est
ca. i. tñ nō erat adhuc Daniel cognit q̄ntū ad donū ꝓpbetie ⁊ intelli
gentiā visionū. de quo erat hic questio. ⁊ ideo alij qui iam erant famosi
in arte diuinandi: erant magis vocati. i Qui cū venissent. Hic cō
iectores de somnio interrogant. et ponitur hic triplex interrogatio. Pri
ma est cū simplici denūciatione. secō cū fortī cōminatione ⁊ premij pmis

sione: ibi. Et respondens rex dixit chaldeis. tertia cū ficti impositione et suspinione: ibi. Respōdit rex et ait. Et cuilibet iterro gationi addit sua responsio. Igit primo dicit sic. i Qui cū venissent steterūt coram rege quasi parati ad respōdendū. k Et dixit ad eos rex. Vidi somnium & mente confusus ignoro q̄d viderim. Ex terore, n. insolite visiōis fantasmata fūt facta cōfusa: & sic non remansit memoria visionis distincta q̄ fit p hoc q̄ imagines distincte remanent i memoria: recordabatur rē in cōfuso: sicut aliq̄n cōtingit etiā in actibus humanis: q̄ aliq̄s recolit i cōi se comedisse optima cibaria in aliq̄ festo vl̄ vidisse pulcra spectacula: & rē nescit determinate dicere.

l Responderūt chaldei Isti erāt principales inter coniectores. q: diuinatio eorū erat aliq̄ mō p viā rōnis. s. p considerationē astrorū. alioruz aūt diuinatio erat p viā supstitionis: vt visus est & iō isti principaliter inter oēs respondērūt.

m Regi syriace. b addit: q: ab isto loco chaldaice vel syriace q̄ est idē idioma q̄ntū ad litteram os. Ly vulgae aliquo mō discordat: liber. iste scriptus est vsq̄z ad octauū caplm chaldaice. hebraicis tm̄ lrīis que nō distinguunt a chaldeis in sono: sz tm̄ in characte re. vt dicit Hieronym⁹ in plogo sup libros Regū. n Rex in sempiternū viue. b dicūt ad captandū eius beniuolentiā. & q: credebāt boies virtuosos p⁹ vitā istā trāsferri ad vitā deorū eternā. vt hr. ij. mach. xi. vbi dr. Pre nro inter deos trāslato. & suntrōba ānio chi adolescētis loq̄nt̄ d ānio chi o pre suo mortuo. o Dic somniū fuis tuis &c. Rōabilit rēdent: q: p artē nō pōt aliter somniū interpetari. Dicit enī pbs libro de sōno & vigi. Ille est artificiosus iudex somniorū: q̄ similitudines visas p pendere scit: & ptes adinuicē cōparare: & etiā p cōparationē & disponendi: & passiones & solicitudines somniātis: & mores eius et cōplexiones omia eīm ibi attendēda sunt. vt ibidē dicit Albert⁹ magnus. Talis aūt interpetatio somnij supponit somniū pfectū. a Et respōdēs rex. Hic ponit scōa interrogatio cū adiūctione pene & premij. & hoc est q̄d dicit hic. b Nisi indicaueritis mihi somniū. prius. s. & postea cōiecturas eius. c Peribitis vos. i. morientini. d Et domus vre. i. possessiones & bona. e Publicabūt. i. fisco vel burse regie applicabuntur Q̄d sequit pz in lra. f Rūdit rex. Hic ponit tertia interrogatio que fit nō solū cū pene cōminatione & pmij pmissione: sz etiā cū falsi suspitione seu impositione. & hoc est q̄d dicit hic. g Certe scio. q: tp̄s redimitis. i. detinetis in verbis. vel sic. h Tp̄s redimit. i. spaciū vite vestre vultis retinere p ambages verborū. & subdit cām. i Sciētes q̄ a mere. Pmo. ppter q̄d nō possum vobis somniū indicare. k Si ḡ nō indicaueritis &c. est de vo. snia. s. firma & irreuocabilis de morte vra. l Q̄d inē. q̄z fallacē &c. q. d. eodē mō peribitis si talē fallaciā feceritis & est ē mūcatio snie: sicut solet iratus facere in loquēdo. & ideo q̄d dicturz est ē supplendū. Ad hāc vero fallaciā remouēdo dicit. m Somnium ita. dici. mihi integre & pfecte. n Vt saā. per hoc supple.

o Q̄d inter. q⁹ verā loq̄mini: & nō cōficta. p Rūdentes ḡ chaldei co. re. di. Nō est hō sup terrā &c. hoc dicūt: q: ponebāt aiam a corpe separatam esse maioris intelligentie & maxime dijs cōiunctā. sicut dicitur. ij Mach. xi. Parentō inter deos trāslato: nō dixerūt. q Nō est hō sup terrā. i. in pūti vita. r Qui sermonē tuū possit iplere: q: non potest fieri p artē humanā. vt iam visum est. Declarāt hoc etiā p facta Regū pcedentiū dicentes. s Sz neq̄z regū quisq̄z magnus & potens. i. q̄ntūcūq̄z fuerit magn⁹ & potēs. t Verbū hu. salsitatē. ō pienro. s.

cū venissent steterūt coram rege et dixit ad eos rex. Vidi somniū: et mente cōfusus ignoro q̄d viderim Respōdēs q̄z chaldei: regi syriace. Rex in sempiternū viue. Dic somniū seruis tuis: & interpratiōem eius indicabimus. Et ridens rex ait chaldeis. Sermo recessit a me. Nisi indicaueritis mihi somniū & cōiectura eī: pibitis vos et domus vre publicabunt. Si aūt somniū & coniectura eius narraueritis pmia et dona & honorē multū accipietis a me. Somniū igit & interprationē eius indicate mihi. Rūdērūt secō atq̄z dixerūt Rex somniū dicat seruis suis: & interprationem eī indicabimus. Rūdit rex & ait. Certe noui q⁹ tp̄s redimitis: sciens q: recessit a me sermo. Si ergo somniū nō indicaueritis mihi vna est de vobis snia: q: interpratione quoq̄z fallaces & deceptione plenā cōposuerūt: vt loq̄mini mihi donec tp̄s pransiat. Somniū ita q̄z dicite mihi ut sciam: q⁹ interprationē q̄z eius verā loq̄mini. Respondentes ergo chaldei coram rege dixerūt. Nō est homo sup terrā qui sermonē tuū rex possit iplere: sed neq̄z regū q̄lis magnus & potens verbū huiuscemodi scisciatur: ab oī hariolo & mago & chaldeo. Sermo enī quē tu queris rex grauis est: nec repetitur quisq̄z qui indicet illū in cōspectu regis: exceptis dijs quorū nō est cū hominib⁹ cōuersatio. Quo audito rex in furore et in ira magna: p̄cepit ut perirent omēs sapientes babylonis. Et egressa snia: sapientes interficiebant: querebaturq̄z daniel & so

v Ab omni hariolo &c. i. a quocūq̄z diuinatore. q. d. p cōsequens nec tu debes q̄rere. cuius cā subdit. x Ser. quē tu queris rex grauis est. i. excedens virtutē intellect⁹ humani. y Recepiet quisq̄z &c. posuerūt eīm aliq̄ platonici q̄ demones habent corpa aerea. vt pz p dictū Apulei discipuli platonis dicentis q̄ demones sunt animalia corpore aerea mēte rōnalia. tempore eterna: atio passiua. & sic per ōnia q̄dāmodo conseruant cū beatis. vñ & fm doctrinā catholicos habitant hic nobiscuz in hoc aere caligino so vsq̄z ad iudiciū. & ab istis p artes magicas pūt aliq̄ q̄rere. Sed dij quorū cū hominib⁹ nō est conuersatio: vocātur hic ab istis chaldeis substantiis totaliter separate: q̄z sciam diperūt platonici & etiāz alij pbi maiorē q̄z sic scia dēmonū: sed ars magica vl̄ diuinatiua q̄cūq̄z ī se extendit ad aliq̄d requirendum ab eis.

z Quo audito rex i furore q̄d dē q: irrationabiliter mouebat cū se excusarent sufficienter.

a Precepit vt pe. oēs sa. babylonis. i. studentes pbiam & cognitōes occultorū. Ille eīm dicit. sapiēs q̄ vltra cōes cognitionē hominis transcēdit. b Et egressa snia. a rege irreuocabiliter.

c Sapientes interficiebant. i. de eorū interfectione disponebat. q: non fuerūt interfecti. ut habet infra. d Querebaturq̄z daniel. q: eidē snie subiacebat cū sociis suis. Sed querit hic q̄rentz durā sniam dedit rex ō sapientes babylonis. Dicendū: q: vacantes pbie & cōiecturis futurorū & siltibus habebant a regeviam & vestitū: & sumpt⁹ magnos vt sup̄ habitū est: & de daniele & sociis eius. siliter & Gen. xlvij. dicit q: sacerdotes egypti nō fuerunt cōpulsi vendere terrā eorū. sicut alij tpe famis. q: ipsi accipiebāt victū ex bonis regis: & ipsi primo vacauerūt pbie. vt hr. i. mach. igit q: rex babylonis multa expenderat p scisitatione sapientū fuit nimis iratus q̄n nō respondērūt fm eius voluntatē. et ex tali ira edidit sniam tam durā & irreuocabilē. e Tunc daniel. hic ponitur tertia pars huius ca. vbi ponit reuelatio mysterij. & diuiditur in duas. q: primo ponit reuelatio facta danieli. secō interpratio facta regi: ibi. Post hec daniel ingressus. Circa primū danieli primo q̄rit regis diffinitionē. secō petit dilationē: ibi. Cū ḡ rem indicasset tertio recurrit ad mentis deuotionē: ibi. Et ingressus est domū suā. quarto recipit diuinā inspirationē: ibi. Tūc daniel. quinto assurgit ad grāruz actionē: ibi. Et benedixit. Circa primū dicit sic. Tunc daniel requisiuit ō lege atq̄z snia. Questio eīm regis fuerat sibi celata ab alijs ex inuidia & cupiditate. vt dicētū est sup̄. et ideo ignorabat cām sententie regis. sequitur.

f Et interrogauit eū qui a rege prātem accepat: ex quēdā sniam regis de interfectione sapientū. Cetera patent. g Cum ergo Hec est secōa pt̄ vbi daniel petit dilationē ad soluendū questionē & p hoc executio snie regis de sapientū interfectione dilata est. et patet lra. h Et ingressus est. Hic daniel recurrit ad mentis deuotionē vt possit scire somniū regis & eius interpretationē. vō patet q̄ hic non quesiuit tp̄s ad soluendū confidens de proprio ingenio: nec per viam superstitionis: sicut auguratores & diuinatores: q̄d est illicitū & lege diuina prohibitum. sed confidens de adiu

torio diuino. & hoc
suā: vt sic sequestrat
ni & cōtēplationi.
socios in orando or
audibilis. b
de regno xpi per
lapidē abscisum
de mōte sine ma
nibus: vt videbi
tur.
c Et nō perirēt
da. et socij ei⁹ cū
ceteris sapiētib⁹
ligū & ceteri sapi
entes: in q̄ appa
ret ofo eorū chari
tatiua: q: non so
li curat p vita sua
cōseruanda: sz et
p vita aliorū sa
pientū q̄ eis timui
debant vt vsū ē.
d Tunc daniel.
Hic dicit de da
nielis inspiratio.
& hoc est q̄d dicit
Tūc danieli my
sterū. i. somnium
regis occultum &
eī interpratio.
e Per visionem
noctis reuelatū ē.
a deo. s. nō dicit
hic qualis fuerit
ista reuelatio vtr
in somno vel i vi
gilia: sz p habilit
ē q̄ vidit i som
nis cōsiliū visio
nis visioni regis
& vltra hoc i telle
cū ipsius. & hoc
mā dicit glosa q̄
somniū regi didi
it in somnio suo. hoc et
tes magis nate sunt
bus. Ut dr Job. xxx
ilsper: sup boies &
endūtes istruit eos d
nit gratiarum actio. Psl
laudare deū sicut gra
f Et bnēdixit daniel
q̄ in seculū. i. in eterni
ipsorum eternitatē cōi
dnandū in creaturis.
f Et fortitudo. ad ex
k Eius sunt. q: disp
dē ab ipso: & pōt p ip
pōm⁹ motor celestiū
phyeorū. m Et re
lit: & maxime hoīm.
mū & post. vt pz in
frequēter ppter pcā b
operūt regnū ch ana
regnū iudeorū post m
malos boies ad regn
cyro q̄ ex ordinatione
deorū et liberationē in
meo cyro cui⁹ appb cō
gellationē scōrū. et ēp
iupo necessi cū obsidē
ridēt. Ego sum flagel

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cij eius: vt perirent. Tunc[c] daniel regsiuit de lege atqz sinia ab arioch principe militie regis: qui egressus fuerat ad iterficiendos sapientes babylonis. Et[f] iterrogauit eũ: q̃ a rege ptãtem accepat: quã ob causaz tã crudelis sinia a facie regis esset egressa. Cũ[a] ergo rẽ idicassz arioch danieli. Daniel ingressus rogauit regẽ ut tp̃s daret sibi ad solutionẽ indicandã regi. Et[a] ingressus est domũ suã ananieqz[b] & misaeli & azarie socijs suis indicauit negociũ: vt quererent misericordiã a facie dei celi sup[b] sacro isto: & [c] nõ perirẽt daniel et socij eius cũ ceteris sapientibus babylonis. Tũc[d] danieli mysteriũ p[e] visionẽ nocte reuelatũ est. Et[f] bẽdixit daniel deuz celi: et[g] locutus ait. Sit nomẽ dñi bẽdictuz a seculo & vsqz in seculũ: quia[h] sapiẽtia et[i] fortitudo ei[j] sunt: & [l] ipse mutat tpa et[m] etates. Trãsfert[n] regna atqz[o] cõstituit dat[p] sapiam sapientib[q]: et[q] sciam intelligentibus disciplinã. Ipse[r] reuelat ꝓfunda et abscõdita: et[s] nouit in tenebris con

flagellari & p̃cepit ciuitatẽ aperiri. p Dat sapiam sapiẽtib[q]. i. notitiaz de dñis illis q̃z mẽtes eleuank ad celestia. qz tales sũt ꝓprie sapiẽtes dicti a sapore. q Et sciam intelligẽtib[q] disciplinã. i. notitiã de bũa nis boibus morigerat̃. vñ. i. et bi. dr: q̃ passionuz secratoz est inanis auditoz politice. r Ipse reuelat ꝓfunda & abscõdita. ad q̃ intellectus creat[r] nõ põt attingere ꝓpria virtute. s Et no. in te ꝓstituta. s. ig̃rã tie respectu aliouz ab ipso. s aliter. In tenebris ꝓstituta. i. pcã ignoriam q̃z occulta ipse nouit.

t Et lux cũ eo est. qz ip se ẽ ꝓpe lux. vt dr. i. iob. i. De[v] lux est. & tenebre nõ sũt in eo vlle. & b̃ est intelligendũ fm q̃ nome lucis extẽsum est ad significandũ manifestationẽ. qz de[v] est lux ña q̃ illuminat oẽm boiem. vt dr iob. i. v Tibi de[v] patrũ nrouz ꝓfiteor Facit mẽtionẽ in oiione de abraam & alijs pri bus. qz ex merito eorum multa bona facta sũt filijs israel & reuelationes ꝓpbetis. x Teqz laudo. & causaz subdit Quia sapiam: ad intelligendũ. a Et fortitudinẽ. ad pnuncian dum. Dedisti mihi &c. Vñ sequit. b Et sermonẽ regis. i. illud q̃d requirit.

c Aperuisti mihi. misericorditer reuelando.

d Post b daniel. Vic cõsequenter ponitur interpratio facta ipsi regi Et diuidit i tres. quia Daniel primo reprimit regis indignationẽ. secõdo excitat eũ ad mentis attentionẽ: ibi. Et rñdẽs daniel. Tertio aperit regi visionẽ: ibi Somniũ tuũ. Primũ facit p hoc q̃ impedit magistrũ militie ab executione suie regis &c. dicens.

e Sapientes babylonis ne perdas. p hoc q̃ parat[r] est regi satisfacere dicens. Introduc me in cõspectu regis &c. f Tunc arioch festinus introduxit danielẽ ad regẽ. sciebat enim eũ esse in desiderio sciendi: ꝓpter q̃d festinauit introducere Danielẽ ad eũ: sciens hoc regi esse placitum.

g Et dixit ei. s. arioch regi. h Inuenu boiem de filijs transmigrationis iude: in qua s. terra solent esse ꝓpbete, ꝓpter hoc sequitur.

i Qui solutionẽ regi annunciet. i. potens sit annunciare: cuz sit de illis apud quos solent esse ꝓpbete. Et nota cum dicit. Inuenu hominẽ de filijs transmigrationis iude. ipse mentit: qz nõ quesierat Danielẽ nec inuenerat: s̃z se obtulerat. Sed hic est modus illoz q̃ assistunt regib[q] fingere se fecisse illa q̃ sciũt eis placere: q̃d aũt sequit pt̃z in lra. l Et respõdens. Vic p̃ñr excitat Daniel regẽ attentionẽ ostendens rei q̃site difficultatẽ dicens. m Misteriũ. i. occultũ q̃d rex interrogat. n Sapi. magi & ba. exponank hec noia sicut prius. o Et haruspices. i. horarũ inspectores. & per talia diuinãt de futuris. p Nequeunt indicare regi. i. nõ põt dissolui q̃cũqz arte humana vel magica: sed a deo solo. & hoc est q̃d dr. q Sz est de[v] in celo reuelans mysteria: qz ipse solus bz certã sciam futuroũ cõtingentiũ cuiusmodi erãt cõtenta in illa reuelatione. r Qui indicauit tibi. Diuina enim ꝓuidẽtia est principaliter erga rectorẽ multitudinis. qz ab ipso dependet directio multitudis sicut bona dispõ corporis dependet a capite. s Que ventura sunt in nouissimis tpibus. qz in illa reuelatione fit mentio de regno xpi: q̃d est vltimũ regnoz. vñ &c. i. Iob. ij. dr de tpe xpi. Filioli nouissima hora ẽ

t Somniũ tuũ. Vic p̃ñter Daniel aperit regi visionẽ. & diuidit i duas qz primo ea repetit, secõdo exponẽm subiungit: hoc enim petierat rex a cõsiliario

nio diuino. & hoc est q̃d dicit. a Et ingressus est domum suam: vel sic sequestrat[r] ab exteriori tumultu medius vacaret orationi & cõtemplationi. b Ananieqz & misaeli &c. adiungit eis sibi socios in orando: qz oro multoruũ & maxime bonoruũ est multũ exaudibilis. b Sup sacro isto. i. secreto sacro. qz ibi fit mentio de regno xpi per lapidẽ abscisum de mõte sine manibus: vt videbitur.

c Et nõ perirẽt daniel et socij eius cũ ceteris sapiẽtib[q] ipsi & ceteri sapientes: in q̃ apparet oro eoz cheriniuz: qz non solũ erat ꝓprie sua cõseruanda: s̃z et ꝓprie aliouz sapientũ q̃ eis inuidebant vt visũ ẽ.

d Tunc daniel. Vic ostendit danielis inspiratio. & hoc est q̃d dicit Tũc danielis mysteriũ. i. somnium regis occultum & eius interpratio.

e Per visionem nocte reuelatũ ẽ. s. deo. s. nõ dicit hic qualis fuerit ista reuelatio vtz in somno vel i vigilia: s̃z ꝓbabilit̃ vt q̃ vidit i somnio cõsilem visionẽ visioni regis & ꝓtra hoc intellexit ipsius. & hoc ea dicit glosa q̃ somniũ regis vidit in somnio suo. hoc etiã vt ꝓ hoc q̃d dr. Nocte. qz tales reuelationes magis nate sunt fieri quietatis sensib[q] ab exterioribus tumultibus. Vñ dr Job. xxxiij. Per somniũ in visione nocturna q̃n irruit sopor sup boies & dormiũt in lectulo: tũc aperit aures virorum et erudiẽs instruit eos disciplina. f Et bẽdixit. Vic ꝓ p̃dicẽ̃ pone gratiarum actio. Iste enim erat mos antiq̃z in beneficijs ꝓceptis laudare deũ sicut grati. b aũt fecit daniel hic, ꝓpter. q̃d dicitur.

f Et bẽdixit daniel deũ celi. i. laudauit. g Et locut[r] &c. vsqz in seculũ. i. in eternũ. qz vbiũqz duplicat b̃ nomẽ in veteri test. ipotat eternitatẽ cõiter. h Quia sapia. ad disponendũ & ordinandũ in creaturis. qz op[r] sapienti est ordinare. vt dr. i. metha.

i Et fortitudo. ad exequẽdũ q̃d disponit: qz nullꝰ põt impedire.

k Eius sunt. qz dispõ & executio effectus in oibus alijs dependet ab ipso: & põt ꝓ ipsuz ipediri. l Ipse mutat tpa. qz ipse ẽ primus motor celestiũ corporuz, q̃z motũ sequitur tp̃us. vt b̃ r. iiij. phyz. m Et etates. i. ꝓiodos rerũ mutabiliũ & corruptibiliũ: maxime boiũ. maior enim fuit period[r] vite b̃ũane ante diluuiũ q̃ post. vt ptz in Geñ. n Transfert regna. & hoc cõtingit frequẽter ꝓpter pcã boiũ. sicut ps Geñ. xv. vbi dr q̃ filij israel accepẽrũt regnũ iudeoz ꝓpter pcã eoz. Sic romani acceperũt regnũ iudeoz post mortẽ xpi. o Atqz ꝓstituit. qz aliqñ etiaz malos boies ad regnũ eleuat ad punitionẽ aliouz peõz: hẽc ps de ꝓto q̃ ex ordinatione dei eleuat[r] est in regno ad destructionẽ chaldeoz et liberationẽ iudeoz. fm q̃ dr Esaie. xlv. Hec dicit de[v] xpo meo cyro cui[r] appb̃ edi dexterã &c. Aliqñ b̃ et fit ad exercitiũ & flagellationẽ sanctoz. exemplũ habem[r] ꝓ Attila rege hunoz: q̃ dixit secõ lupo necesse cũ ebsidere et[r] ciuitates: interrogat[r] a lupo secõ q̃d ecit mihi. Ego suz flagellũ dei. Cui ille rñdit. Ego suz lup[r] q̃ de deo

ribus. vt patuit sup:a.scda ibi. Interpretationē quoq; et⁹. Circa ꝑmū
sic ꝓcedit:qz primo reperit cām visionis:q̄ fuit cogitatio regis de futurū
⁊ et hoc apparet revelatio mirabilio::qz nō solū revelata est daniēli vi
sio regis:sed etiā cogitatio regis ꝑcedens:q̄ soli deo nota erat. ⁊ hoc ē
qd dicit. v Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo ⁊c.et hoc etiā ps q̄ ꝑ
solicitudo ꝑcedens i vi
gilia bene est cā somnio
rū sequentiū in somno:ſz
hoc ē duplicat.vno mō
naturaliter qñ fantasma
ta q̄ fuerūt in vigilia re
vertunt in somno vel si
milia et⁹. ſz nō fuit h sic
qz talia somnia nō sunt
signa futurorū:ſz magis
ꝑcedentiū. Alio mō sup
naturaliter qñ et solitu
dine circa aliq̄d futurū
disponit hō vt de tali
bus fiat sibi aliq̄ osten
sio a deo in sequenti sō
no.qz talia cōvenient⁹
fuīt in somno q̄z in vigi
lia.vt sup̄ dictus est. ⁊ h
fuit hic.cetera patent vſ
q̄z ibi.

x Tu rex videbas.vbi
scdo reperit ipsam visio
nē.o. y Et ecce q̄si
statua vna grādis.in lō
gitudine.ſ.⁊ latitudine.

z Stabat ꝯ te. sic enim
erat disposita in situ re
spectu regis q̄si aspice
ret regē:⁊ ipse eam.

a Et timuit⁹ eius erat ter
ribilis.qz illa statua sig
nificabat mutationē reg
nū:vt videbit q̄ mutatō
p bella ⁊ occasiones fit
⁊ ad hoc denotandum
terribile erat videre illā
statuā.vñ ⁊ sup̄ dictum
est:q̄ rex territ⁹ oblitus
est somniū.

Tu[n] rex cogitare cepisti in stratu
tuo:qd esset futurū post hec: ⁊ qui
revelat mysteria ostendit tibi q̄ vē
tura sunt. Nihil q̄z nō in sapia:q̄ ē
in me plusq̄z in cunctis viventib⁹
sacrm hoc revelatū est:sed ut iter
pretatio regi manifesta fieret et co
gitationes mētis tue scires. Tu[x]
rex videbas. Et[y] ecce quasi statua
vna grādis. Statua illa magna ē
⁊ statura sublimis:stabat[z] cōtra te:
et[a] intuit⁹ eius erat terribilis. Hu
ius[b] statue caput et auro optimo
erat:pectus aūt ⁊ brachia de argē
to. Porro venter ⁊ femora ex ere
tibie aūt ferree. Pedū quedā pars
erat ferrea:quedā aūt fictilis. Vi
debas ita:donec abscisus est lapis
de monte sine manibus: et percussit
statuā in pedib⁹ ei⁹ ferreis ⁊ fictili
bus:et cōminuit eos. Tunc cōtri
ta sunt pariter ferrū testa:es:argētus
et aurū:⁊ redacta q̄si in faucillas estiu
ne aree:q̄ rapta sunt vento: nullus
q̄z loc⁹ inventus est eis. Lapis aūt
q̄ percusserat statuā:factus est mōs
magn⁹:et implevit vniversam ter
rā. Hoc est somniū: interpratōes[c]
q̄z eius dicemus coram te rex. Tu[d]
rex[e] regū es:et[f] deus celi regnū et[g]
fortitudinē et[h] imperiū:et gloriam de
dit[i] tibi:et[k] oia in quibus habitant fi
lij hoim et[l] bestie agri: volucres[m]
q̄z celi dedit[n] in manu tua:⁊ sub di
tione tua vniversa constituit. Tu[o]
es ergo caput aureū. Et[p] p⁹ te cō
surget regnū aliud minus te argen
teū et[q] regnū tertiū aliud ereus qd[r]
imperabit vniverse terre:et[s] regnum
q̄rtū erit velut ferreū. Quō[t] ferrus
cōminuit ⁊ domat oia: sic cōminu
et ⁊ cōteret oia hec. Porro[u] qz vi
disti pedū ⁊ digitorū pte testeam fi
guli:⁊[x] pte ferreā:regnū divisū erit
qd[y] tū deplantatio ferri oriet. Se
cūdū q̄ vidisti ferrū mixtū teste ex
luto:⁊ digitos pedū ex pte ferreos
⁊ ex pte fictiles:ex pte regnum erit
solidū ⁊ ex pte ꝓtritū. Qd aūt vi
disti ferrū mixtū teste ex luto:cōmi
scebunt[z] q̄dē humano semini sed
nō adherebūt sibi[a]:sicuti ferrus mi
sceri nō pōt teste. In dieb⁹[b] autē
regnorū illorū suscitabit[c] de⁹ celi re
pectus de argento. q Et regnū tertiū aliud ereū.hoc fuit re
gnū Alexandri magni ⁊ grecorū:qd̄ successit regno persarū. ⁊ dici
tur ereū ꝓpter sonoritatē grece eloquentie. qz es inter alia metal
la est magis sonorū. r Qd̄ imperabit vniverse terre, hoc est q̄
Alexander fere ab oib⁹ regnis recepit tributa ⁊ munera multa ꝑ
reges audientia
crebras ⁊ magis
mas victorias
eius ex timore ve
nirent sup eos
miserunt sibi mu
nera.

s Et regnus q̄r
tum erit velut fer
reū.illud fuit re
gnū romanorum
⁊ cuiz subdit.

t Quō ferrū cō
minuit ⁊ domat
oia:ita regnū ro
manorū subinga
uit sibi omnia re
gna ꝑdicta. et h
ex tribus p q̄ ro
mani devicerunt
totū orbē.ſ.sapiē
tia operatio ar
morū ⁊ bono re
gimine. Omnes
enim homines vnde
cunq̄z venire ad
eos honorauerūt
ſm valorem suū
siue in militia si
ue in scia: siue in
arte mechanica
seu quacunq̄z ⁊
cellentia alia. et
ꝓpter hoc ex ali
lentes vini de ci
bus gentibus mū
di ꝓpter magnā
pacem iungebāt
se eorum police.
Qd̄ tū regnum
postea fuit divisum in imperium cōstantinopolitanū ⁊ romanū. ⁊ ho
hoc fuit signatū in statua p duas tibias ferreas.vel alia rōne ſz
qz ille q̄ erat principalis imperator accipiebat vnū socū ad admini
strandū imperiū.sicut ptz de Augusto ⁊ Antonio: Diocletiano
⁊ maximiano ⁊ pluribus alijs. v Porro qz vidisti pe. ⁊c.
ptem testeā.i. ex terra facta. y Et partē fer.re.di.erit. p hō signa
tur fortitudo illius regni in principio: ⁊ postea debilitas ipsi⁹ p
divisiones intranceas: ꝓpter ambitiōes ex q̄bus regnū romanū
q̄si ad nihilū deductū est. vt ptz ad sensum. z Qd̄ tū deplā
tatio ferri oriretur.sic enim erāt pedes illius statue disposita: q̄ plā
ta pedis erat tota de ferro.digiti aūt ex cūtes deplanta erant pte
testei ⁊ partim ferrei. et p hoc signat q̄ divisiones ille q̄ oriebant
in romanis ꝓcesserūt ex robore divitiarū ⁊ potētie secularis: qd̄
aūt sequitur. ſ Cōmiscebunt q̄dē hu.semi.signat q̄ ad tolle
dū istas divisiones regnū romanorū debilitātes:facta sunt multa
cōnubia. a Sed nō adhe.sibi.qz p talia nō potuerunt amo
veri divisiones animorū. Aliter exponit quidā doctores, hoc
rū ab illo loco. Porro qz vidisti ⁊c. de societate iudeorū ⁊ roma
norū:que incepit tpe iudemachabei. vt hr. 1.mach.viij.⁊ roma
ta est tpe Jonathē ⁊ symonis fratrū suorū. primo macha. xij. ⁊ iu
deorū debilitas signata est p testā.fortitudo aūt romanorū p fer
rū:qd̄ aūt sequit. Cōmiscebunt q̄dē humano semine, exponit de
Herode ascalonita:cui regnū iudeorū datū est a romanis:⁊ cum
nō esset iudeus natione voluit sibi puellā de genere Machabe. co
pulare: vt filius ei⁹ teneret regnū.sed illa p dolore se interfecit. he
rodes aūt ꝓpter suā luxuriā ⁊ puelle pulcritudinē eā mortua ab
usus est, vt dicunt, ⁊ hoc est qd̄ dr h. Cōmiscebunt humano semi

nemo dicit feminea. a Sed nō adhercebūt sibi. qz Herodes nunq̄ dilexit iudeos: nec ipsi eū. b In diebꝰ aūt regnorū illorꝫ. qm̄ romanū imperiū in sua fortitudine erit: q̄ dicit regna in plurali. qz multa regna cōtinebat sub se. c Suscitabit deꝰ ce li regnū qd̄ in eternuꝫ nō dissipabitur. istud est regnuꝫ cristi quod est eternū. secū dū q̄ dicitur Luce. i. Regni eius non erit finis: quod regnum inchoatuꝫ est regno romanorū existente in maxima fortitudine sua. qz subiecis eis oībꝰ nationibus descriptꝰ est ebis de mandato augusti imperatoris: q̄ tpe natꝰ est xp̄s. vt ps Zu ecꝫ sequit.

d Et regnū eius alii tc. qz regnuꝫ xp̄i potissime ē in celo: vbi ciues sūt immortales.

e Comminuet ꝛ cōsumet omnia regna b. qz in iudicio finali omnis ptās terrena auferet: ꝛ oīs creatura pfecte xp̄o subiugabit. ꝛ tā multa regna superposuerit iugo fidei xp̄i colla. sequit. f Secōm q̄ vidisti q̄ ō mōte abscisus est lapis: in b oñditur modꝰ nascēdi ipsi⁹ xp̄i q̄ natus est de virgine q̄ signat p montē ppter excellentiā vite: de hoc monte abscisus est lapis. i. xp̄s formatꝰ q̄ p lapides signat. vt ptz in psal. Lapidē quē reprobauerūt tc. g Sine manib⁹. i. sine humano opeꝫ spūssanci virtute. h Et cōminuit testā tc. qz cia regna mūdi p maiori pte subiecta sunt xp̄o p fidē: ꝛ pfecutiones subijcient xpe iudicij: vt dictū est. i Tūc rex. Hic ponit p ḋicto magnificatio dei: ꝛ diuidit in tres ptes. qz p supbia regis reprimit. secō dei potētia pandit: ibi. Loquēs g̃ rex. Tertio Danielis sapia erigit: ibi. Tūc rex daniel. Primū ps p hoc qd̄ dr̄.

i Tūc rex nabucd. ce. in fa. suā. se humiliando. k Et daniel adorauit. i reuerentiā exhibēdo. l Et hostias ꝛ incensum p̄cepit vt sacrificarent ei. ex b loco porphyriꝰ arguit hūc libū ē cōfictū. qz nō est verisile vt rex tā magnꝰ ꝛ supbus adoraret Danielē in captiuitate detentū: ꝛ multo minꝰ est credibile q̄ cultū dīnuꝫ vellet sibi ipendere. vt dr̄ hic. Et dato q̄ vellet facere. nō est credibile q̄ daniel pmisisset b. vñ Act̄ xiiij. dr̄ q̄ paulꝰ ꝛ barnabas ñ pmiserūt se adorari a Licaonij q̄ iustus: ꝫ scinderūt vestes suas i signū doloris. Dicēdū est ad ista: q̄ adoratio ibi accipit p reuerētia. sicut de Mathan ppha dr̄. iij. Reg̃. i. q̄ adorauit regē dauid prius in terra. Hec est mirādū regē prius supbū hoc facere ex admiratione diuine sapie quā in eo p̄cepit. Qd̄ autēꝫ arguit de hostis ꝛ incenso Danielī offerendis dicendū: q̄ bene dr̄ hic q̄ rex b p̄ceptiꝫ nō dr̄ q̄ fuerit factū. Et id eo credendū est q̄ Daniel ipediuit fieri: vel q̄ induxit regē ad b q̄ ista offerent ad honorē dei q̄ mysteriū reuelauerat ei. ꝛ hoc pz ex pte sequēti: in qua panditur potentia dei cū dicit. m Loquēs g̃ rex ait daniel. Ele tedeus vester: quē colitis ꝛ nō dij nri. n Deꝰ deorū est tc. et cū subdit. o Qm̄ potuisti apire sacrm̄ hoc. i. sacrū secretū p ipius reuelationē. ꝛ sic pz q̄ nabucd. honorē p̄dictū ipendebat deo principaliter. p Tūc rex daniel̄ Hec est tertia ps: in qua danielis sapia erigit ad dei gl'iam ꝛ ppli israel: q̄ captiuꝰ erat in regno babylonis ppter reuelationē. b est qd̄ dicit b. p Tūc rex Daniel̄ i sublime extulit: ꝛ i magna dignitate posuit. vt stari parebit. q Et munera multa ꝛ magna dedit ei: q̄ accepit da nō ex cupiditate: ꝫ vt de illis filijs israel pauperibus posset bene facere. Patet etiā ex hoc q̄ ꝫ non sit licitū aliq̄d accipere ex pacto p spiritualib⁹: tm̄ licitū est ab eis quibus spiritualia ministrata sunt dona tpalia accipere. sicut daniel b accepit a rege: cui sorte diuina reuelauerat per spm̄ ppheticū. r Et constituit eū sup oēs p̄uincias babylonis principē ad iusticiā exercendam s Et pfectū. ad causas magnas determinandū. t Magrm̄ ad facta ardua ordinandum. v Super cunctos sapientes

gnū: qd̄ in eternū nō dissipabit: et regnū eius alteri pplo nō tradetur Comminuet aūt et cōsumet vniuersa regna hec: ꝛ ipsum stabit in eternū. Secōm qd̄ vidisti q̄ de mōte abscisus est lapis sine manib⁹: et cōminuit testā ꝛ ferrū ꝛ es ꝛ argētū et aurū: deꝰ magnꝰ ostēdit q̄ regi ventura sunt postea: ꝛ verū ē somniū: ꝛ fidelis iterp̄tatio eiꝰ. Tūc rex nabuchodonosor cecidit in faciē suaꝫ: et daniel̄ adorauit: et hostias ꝛ incensuꝫ p̄cepit vt sacrificarēt ei. Loquēs ergo rex ait daniel̄. Vere deꝰ vr̄ deus deorū est: et dōs regū reuelās mysteria: qm̄ tu potuisti apire hoc sacrm̄. Tunc rex Daniel̄ in sublime extulit et munera multa ꝛ magna dedit ei. Et cōstituit eū principeꝫ sup oēs p̄uincias babylonis: et p̄fectū ꝛ magistrū sup cūctos sapientes babylonis. Daniel aūt̄ postulauit a rege ꝛ cōstituit sup opa p̄uicie babylonis sydrac misac ꝛ abdenago Ipse aūt daniel erat in foribus regis Nabuchodonosor fecit statuā aureā alti

babylonis: vt talia sine eius consilio nō agerēt: ꝛ rōnem ei redderent.

f Daniel aūt postulauit a rege ꝛc. in hoc g̃ ostendit fidelitatē suā. qz p motus ad bonorē nō dedit oblitioni socios suos: ꝫ de eoꝫ p̄motione fideliter cogitauit. ꝛ hoc fecit nō solū p̄ ppter eos: ꝫ ppter cōsolationem filioꝫ israel q̄ erant p p̄uincias dispersi. ꝛ qz sciebat socios suos aptos ad tale officiū. qz erāt sapientes ꝛ fideles.

g Ipse aūt daniel erat in foribꝰ regis. vt eū tenerēt regē in amicitia ꝛ nō recedebat de latere eius: ne aliq̄ inuidi i eꝰ absentia seniarēt odiū Et hoc etiā loco arguit porphyriꝰ ꝫ istū libum dicēs: q̄ daniel sanctꝰ nō accepisset talē honorē a rege in fidelitate. Ad qd̄ dicendū q̄ porphyrius ignorāter loq̄tur: qz Ioseph sanctꝰ filia a pharaone accepit. vt habet Gen. xl. ꝛ mardocheus ab assuero. vt hr̄ hester. viij. Cōsiderandū etiaꝫ q̄ talē honorēꝫ accepit Daniel: ꝛ istī hic dicti a regibus infidelibus nō ex ambitione honoris: sed ad cōsolationē ppli sui: ꝛ ad honorē dei: videntes q̄ p b regna mdi regerentur fm deū ꝛ iusticiā. Circa istud capl'm moraliter exponēdo pōt dici q̄ p statuā intelligitur vita sl'ata in q̄ caput est aureū. i. operando de genere bona. Pectꝰ de argēto. qz locutio sancta. Venter ꝛ femora ex ere. i. simulatio ficta. qz p̄dicta fiunt ad apparentiā. es enim cōponit ex auricalco: qd̄ est auro sl'e ꝛ stāno qd̄ est sl'e argento. Tibie ferree sunt obduratio fixa. qz qd̄ tal' cōcipit corde: vult oino tenere. Pedes ferrei ꝛ fictiles: sunt perulantia delectationis: ꝛ primaria excusationis. hanc aūt sl'ationē nequeunt indicare. Harioli. i. sacerdotes symoniaci. Magi. i. phi vani. Malefici. i. iuriperiti. qz scia sua isti cōtra vtunt ad malefaciendū. Sed daniel. i. prudentia veritatis. Sidrac. i. cōtinentia puritatis. Misac. i. cōsistentia prohibitatis. Abdenago. i. scia paruitatis seu humilitatis merenti fictionē cognoscere ac etiā euitare.

Capitulum. iij.

Abuch. fecit statuā. Hic ponit secda visio p̄ter se habēs ad p̄mā qz sicut p primā babylonij sunt inducti ad cognoscendū dei potētiā oia regna cōterentē: ita p istā inducūt agnoscere: q̄ metu mortis nō est alius nisi deꝰ adorandꝰ p latriā. Considerandū ēt q̄ liꝫ hec visio sit hystoriaca: cū hoc etiā est ppbetica: ppter eius finē. s. ppter apparitionē angeli filio dei assistāti pueros de fornace liberantē. i q̄ hec visio tāgit p̄sonā xp̄i tanq̄ regis eminentē: ciues suos de manu cuiuscunq̄ tpaliter potentis liberantē. Circa hoc p̄siderandū q̄ materia huiꝰ visionis ē de statua aurea facta: ꝛ de pueroꝫ cōstantia: de fornace ardente: ꝛ ō angelo pueros liberante. Cā finalis est vt xp̄i incarnatio pandereꝰ: cultꝰ dei ampliareꝰ: ꝛ ppl's dei cōsolareꝰ. vt ptz in fine. Cā efficiens est spūssanctus habitꝰ ex pueroꝫ humilitate: patiētia ꝛ tribulatione. Cā formalis est modꝰ scribēdi hanc visionē: q̄ describit ad modū cuiusdam snie iudicialis inique. ꝛ ideo hꝫ tres ptes. qz primo ponit pueroꝫ cōdēnatio indigna. secō eorū liberatio benigna: ibi. Et ābulabāt. tertio exaltatio cōdigna: ibi. Tunc nabuchodonosor obstupuit. Circa primū tangūt tria Primū est cā litigij inter regē ꝛ pueros. secōm est forma iudicij: ibi. Straq̄ in ipso tpe. tertiū pena supplicij: ibi. Tunc nabuch. repletus. Circa primū. i. cā litigij que fuit ex hoc q̄ tres pueri nō adorabant statuā regis duo tangunt. Primū est statue cōstitutio. secōs eius dedicatio: ibi. Iraq̄ nabuch. Circa primū cōsiderandū: q̄ nabuch. p supbiam ppter monarchie adeptionē voluit sibi vsurpare honorē diuinū. et ideo fecit statuā magnā aureā in qua adoraret. Simile legit de Caio imperatore romano: q̄ vt dicit Josephus libro antiq̄tatū. xviij. misit statuā suā p totū imperiū suū vt in ea adoraret. Ad faciendū aūt talia credibile est q̄ homines inducebant p aliq̄ responsa demonū ꝛ p̄missa qui nituntur homines inducere ad idolatriā. dicit igit. a Nabuchodonosor rex fecit statuā aureā: exterius tm̄ erat aurea. qz nō est credibile q̄ ibi esset tāta moles auri: vel forte erat interius cōcaua. b Altitudine cubitorū. lx. in hac altitudine cōputat altitudo basis sup quā erat posita: aliter nō responderet sibi latitudo que dr̄ esse sex cubitorū tm̄. Cetera patent. Si

aut querat quare Daniel q̃ erat familiar regi: vt visus est: nõ ꝓhibuit eũ a tali insania. dicendũ ꝙ forte erat absens in extremis finib⁹ regni, ꝓpter magna negocia: sup q̃ erat posit⁹: vt visum est. vel infirmitate fuit impedit⁹: vel aliq̃ alia cã consimili: ꝙ vt ex hoc ꝙ nõ accusat cũ socijs suis. ⁊ tñ certũ est ꝙ nõ adorasset si ibi fuisset. Vel dicendũ ꝙ vidit regẽ obstinatũ i malicia sua ⁊ ideo tacuit videns se nihil ꝓficere in rẽpbensione. sed magis regẽ ad peiora excitare. ⁊ h vt glo. interlinearis dicere infra eo. ca. sup illũ locũ Precepit vt adducerẽt sidrac ⁊c. vbi dicitur sic De daniele nõ fit mẽtio qz regi assistebat q̃ propriã statuam nõ adorabat. c Iraqz. Hic ꝓiter ꝓscribit statue dedicatio. voluit enim Nabuchodo. ꝙ ꝑ adoratõ sue statue q̃ vocat h dedicatio fieret cũ magꝶ solẽnitate ꝓpter magnitudinẽ sup hie sue. ⁊ h est qd dicit h.

c Iraqz nabuch. misit nuncios. solẽnes. s.

d Ad cõgregãdos satrapas. i. nobiles barones. ⁊ dicunt satrape: q̃ si satis rapientes. qz solent bona inferiorũ rapere. e Magistratus i. cõsiliarios.

f Iudices q̃ sunt cõstituti ad audiendũ cãs.

g Duces. s. exercitus.

h Tyrannos. i. exactores tributorũ regalium

i Optimates. i. optimos ciues, isti sunt honorabiliores post regem.

k Prefectos. i. prepositos. l Principes regionũ. sicut sunt baliui q̃ habent plures ꝓpositos sub se. Isti igit ꝓdicti ꝓmo sunt vocati ad adorandũ statuã vt regi cõsentientes. ceteri timore mortis et exẽplo maiorũ facilius inducantur ad regis volũtatẽ. Cetera patẽt vsq̃ ibi. m Vobis dicit pplis. nõ ꝙ oẽs ppli possent in cãpo duran collocari: s qz in principibus q̃ sunt capita aliorũ intelligunt oẽs adorare. n Tribub⁹ ⁊ linguis. qz ibi erãt boies diuersarũ nationũ ⁊ linguarũ. o In hora q̃ audieritis sonũ tube. forma hui⁹ instrumenti nota est ⁊ cõsa: ⁊ ea vtunt boies in bellis ⁊ in festis ⁊ in ppli cõgregatione: vt hic li. Tume. p Fistule. instrm est de lingno habens multa foramina: ꝑ q̃ emittit sonus. et eo vtunt pastores. q Citbare. instrm est figure triangularis ad modũ dimidij scuti: ⁊ tangit digitis. r Sambuce. q̃ fit de arundine pforata. ⁊ dicit sambuca a sam qd est sol ⁊ bucca qd est parua buccina: qz solus pot fieri in estate. vt dicit Piero. in epla ad dardanũ de instrumentis musicis: q̃ in sacra scriptura reperiuntur. s Psalterij. instrm notũ est: ⁊ tangit cũ penna. t Symphonie. aliqñ accipit ꝓ melodia in cõi. s hic accipit symphonia ꝓ instro determinato oblongo qd solent portare ceci: ⁊ digitis tangitur. v Et vniversi generis. hoc addit. qz multa erant ibi alia instrã q̃ nõ exprimunt h Talib⁹ aut vtebant in adoratione statue ad incitandus boies: qz ex diuersis modijs excitant in boib⁹ diuersas passiones: vt pz ad sensum. ⁊ habet. viij. poll. x Cadentes adorare statuã. i. humiliter ⁊ reuerẽter,

tudine[b] cubitorũ sexaginta: latitudine cubitorũ sex: ⁊ statuit eã in campo duran ꝓuincie babylonis. Iraqz[c] nabuchodonosor rex misit ad[d] cõgregandos satrapas magistratus[e] et[f] iudices duces[g] et[h] tyrãnos optimates[i]: ⁊ ꝓfectos[k]: omesqz principes[l] regionũ: vt cõuenirẽt ad dedicationẽ statue: quã ereterat nabuchodonosor rex. Tũc congregati sunt satrape: magistrat⁹ et iudices: duces et tyrãni: ⁊ optimates q̃ erãt in ptãtib⁹ cõstituti: et vniversi principes regionũ vt cõuenirent ad dedicationem statue quã ereterat nabuchodonosor rex. Stabãt aut in cõspectu statue quã posuerat nabuc. rex: ⁊ ꝓclamabat valenter. Vobis[m] dicit populis tribub⁹[n] ⁊ linguis in[o] hora q̃ audieritis sonitũ tube et fistule[p] ⁊ citbare[q] sambuce[r] ⁊ psalterij[s] ⁊ symphonie[t]: ⁊[u] vniversi generis musicorũ cadentes[x] adorate statuã auream quã[y] cõstituit nabuchodonosor rex. Si qs[z] aut nõ ꝓstratus adorauerit: eadẽ hora mittet[a] i fornacẽ ignis ardẽtis. Post hec igitur stati ut audierũt oẽs ppli sonitũ tube fistule ⁊ citbare sambuce ⁊ psalterij symphonie ⁊ omnis generis musicorũ. cadẽtes oẽs ppli tribus ⁊ lingue adorauerũt statuã aureã quã cõstituerat nabuchodonosor rex. Statiqz[b] in ipo tpe accedẽ

tes[b] viri chaldei: accusauerũt[c] iudeos: direntq̃z[d] nabucho. regi. Rex in eternũ viue. Tu[e] rex posuisti decretũ: vt[f] omis hõ q̃ audierit sonitũ tube fistule ⁊ cythare sambuce et psalterij ⁊ symphõie ⁊ vniversi generis musicorũ: prosternat se ⁊ adoret statuã auream: si qs autẽ nõ ꝓcidens adorauerit mittat in fornacẽ ignis ardẽtis. Sũt[g] ergo viri iudei quos[h] cõstituisti sup opa regionis babylonice sidrac misac ⁊ abdenago: viri[i] isti ꝓtẽpserũt rex decretũ tuũ. Deos[k] tuos nõ colũt: ⁊ statuã auream: quã ereisti ñ adorãt. Tũc[l] nabuchodonosor in furore ⁊ ira ꝓcepit[m] ut[n] adducerẽt sidrac[o] misac ⁊ abdenago. Qui cõfesti adducti sunt in cõspectu regis: pnunciansq̃z[p] nabuchodonosor rex ait eis. vere ne sidrac mysac ⁊ abdenago deos[q] meos ñ colitis: et[r] statuã auream quã cõstitui nõ adoratis. Nunc ergo si estis parati q̃cũq̃z hora audieritis sonitũ tube fistule cythare sãbuce ⁊ psalterij ⁊ symphonie: omisq̃z generis musicorũ: ꝓsternite vos ⁊ adorate statuã quã feci: qd̃ si non adorauerinis eadẽ hora mittẽs i fornacẽ ignis ardentis. Et[s] qs ẽ deus q̃ eripiet vos de manu mea. Rẽdẽtes[t] sidrac misac ⁊ abdenago direnũt regi nabuchodonosor. Non[u] oportet nos de hac re ñdere tibi.

y Quã cõstituit nabuch. vt in ipsa adoraret. z Si q̃s autẽ ⁊c. vbi pena nunciat nõ obedientib⁹. cetera patẽt ex ꝓdictis.

a Statim. Hec est scda ps principalis hui⁹ ca. ubi ponit forma iudicij. circa quã primo ponit chaldeorũ accusatio. scdo puerorũ citatio: ibi. Tũc nabuc. in fu. tertio citatorũ inquisitio: ibi. Pronũcians. ⁊ quarto inqsitorũ rẽsio: ibi. Non oz nos. In prima pte dicit.

a Statimqz in ipo tpe dedicationis statue.

b Accedẽtes. viri chaldei, ad regem.

c Accusauerũt iudeos. moti inuid a ex h q̃ iudei erãt eis ꝓpositi in negocijs regni. vt pz in li. pce. ca.

d Direntq̃z nabuc. regi. Rex in eternũ viue. h poscũt ad capiendũ eius benignolẽtiã vt mdt⁹ ipetrent volũtatẽ suam.

e Tu rex posuisti decretũ. qd est lex firma ⁊ irreuocabilis: ⁊ nõ est licitũ illud ꝓtrire.

f Vt ois hõ qui audierit sonitum tube ⁊c. q. d. nullũ hoiem excepisti ab hac lege. h autẽ dicebãt: vt ñ pateret mod⁹ liberationis puerorũ. Hoc autẽ mõ i ꝓposito fomie accusationẽ suaz dicentes.

g Sunt ergo viri iudei. qsi dicat. penitus sunt ⁊ serui ex cõditione: ꝓpter qd ⁊ hũiliores debent esse.

h Quos constituisti sup opa regionis babylonie. et ideo deberẽt esse grati ꝓ hũiliaz acceptẽ et ꝑ ñs ꝓtẽptus eoz est grauior. h Viri isti cõtẽpserũt rex decretũ tuũ. q. d. ex ꝓdict pz ꝙ nullo mõ est eis parendũ.

i Deos tuos nõ colũt. scribit aut hoc Daniel more iudeorũ q̃ vũ idolũ vocant deos in plurali. vt hic Exo. xxxij. de vitulo aureo. Hi sunt dij tui israel q̃ eduxerũt te de terra egypti. Dicunt autem hi dij nabucho. nõ qz ipsam statuã adorarent: vt dictũ est sed qz illã fecerant i ipsa adorarẽt. k Tũc nabuch. i furore. Hic ponitur puerorũ citatio cũ dicit. Tũc nabuc. in furore ⁊ ira ex cõceptu sibi facto ex suã estimationẽ: nõ in ex veritatẽ: ⁊ sic irõnabiliter: ió dicit in furore ⁊ ira. l Precepit. illis pessimis accusatorib⁹. m Vt adducerent. coram eo. n Sidrac ⁊c. ó daniele nõ fit mentio. ⁊ cã. s. dicta est. o Pronũciãsq̃z. Hic ponitur citatorũ inqsitio. ⁊ pz lra ex dictis hoc excepto.

p Deos meos nõ colitis. ⁊. ꝑ idest. q Statuã. aut quã constitui. quã vocat nabuch. deũ suũ. nõ qz ipsam adorarent: vt dictũ est. s qz ipsum repsentabat aut diuinos honores exhiberi volebat. r Et q̃s est deus q̃ vos eripiat. Hoc fuit mira excecatio

qz ipsum deũ hebreoꝝ oĩpotentẽ vocauerat in ꝑcedenti ca. qz sup
bia mirabiliter excecat boĩem. s Rñdẽtes. Dic ponit req̃si
tori rñsio. vñ dicit. t Nõ oz nos de hac re rñdere tibi. q. d.
qõ tua est ira irrõnabilis q̃ nõ est digna rñsione. qz euidens ē q̃
est dare vnũ ꝓmũ infinite potentie, ⁊ sic pót nos liberare. qz ipm
colim⁹. ⁊ hoc est
qõ subdit. Ecce
enĩ de⁹ nr̃ quẽ colim⁹ pót eri
pere nos de camino ignis ardẽtis:
⁊ de manibus tuis o rex liberare.
Qõ[u] si noluerit notũ[t] sit tibi rex qz
deos tuos non colim⁹: ⁊ statuã au
ream quã erexisti non adorabimus.
Tũc[r] nabuch. replet⁹ est furore ⁊[s]
aspect⁹ faciei illi⁹ immutat⁹ est sup si
drac misac et abdenago: ⁊ ꝑcepit
vt succenderet fornax septuplus q̃z
succendi cõsueuerat: ⁊ viris fortissi
mis de exercitu suo iussit: vt ligatis
pedib⁹ sidrac misac et abdenago
mitterẽt eos in fornacẽ ignis ardẽ
tis. Et[a] cõfesti viri illi vincti[b] cũ[c]
brachis suis ⁊ tiaris ⁊ calciamẽtis
⁊ vestib⁹ missi sunt in medio forna
cis ignis ardentis. Nã iussio regis
vrgebat. Fornax aũt succẽsa erat
nimis. Porro[c] viros illos q̃ miserant sidrac misac et abdenago iter
fecit flama ignis. Viri aũt hi tres
i. sidrac misac ⁊ abdenago ceciderũt in medio camino ignis ardẽtis
colligati. Que sequũt: in hebreis
voluminib⁹ nõ repi. Et[o] ãbulabãt i
medio flãme laudãtes deũ ⁊ bñdi
cẽtes dño. Stãs ãt azarias orauit
sic. Apiẽsq̃z os suũ in medio ignis
ait. Bñdict⁹[e] es dñe de⁹ pr̃m nr̃oꝝ
⁊ laudabile: et[f] gloriosum nomen
tuũ in[g] secla: qz iust⁹ es in[h] oib⁹ q̃ fe
cisti nobis: et[i] vniuersa opa tua va
et[k] vie tue recte ⁊ oia iudicia tua va
Iudicia enĩ fecisti iuxta oia q̃ indu
xisti[m] sup nos ⁊ sup ciuitatẽ sanctã
pr̃m nr̃oꝝ hierl'm: qz in vitate ⁊ in
iudicio induxisti oia hec ꝓpter pcã
nr̃a. Peccauimus[n] enĩ et[o] iniq̃ egi
mus recedẽtes a te et deliquimus in
oib⁹ et[p] ꝑcepta tua nõ audiuimus
nec obtuauim⁹: nec fecim⁹ sicut ꝑ
cepas nob: vt bñ nobis eet. Oia
ergo q̃ induxisti sup nos: et vniuer
sa q̃ fecisti nobis in vo iudicio feci
sti et[q] tradidisti nos i manib⁹ inimi
coꝝ iniquoꝝ et pessimoꝝ ꝓuaricato
rũq̃z et[r] regi iusto et[s] pessimo vl
tra[t] oẽm terrã. Et nũc ñ possumus
aperire os. Cõfusio[u] et obprobriũ
facti sum⁹ seruis tuis ⁊ his q̃ colebãt te. Ne[x] quesum⁹ tradas in per
petuũ[y] ꝓpter[z] nomẽ tuũ ⁊[a] ne dissi
pes testm̃ tuũ neq̃z[b] auferas miseri
cordiã tuã a nobis ꝓpter abraam
dilectũ tuũ et[c] ysaac seruũ tuum: ⁊
israel[d] sanctũ tuũ quib⁹[e] locutus es
pollicẽs q̃ multiplicares[f] semẽ eo
rũ sicut stellas celi: et sicut harenã
q̃ est in littore maris: qz[g] dñe iminu-

f. 3 Si q̃s autẽ
parẽt ex p̃dictis.
.ubi ponit forma iu
ratio. scõo puerorũ et
quisitio: ibi. Pronũ
cians. ⁊ quarto
inq̃sitorũ rñsio:
ibi. Non oz nos
In prima pte dr̃
sic.
a Stratimq̃z in
ipo tpe dedicatõ
nis stanie.
b Excedẽtes. vi
ri cbaldei. ad re
gem.
c Excusauerũt in
deo s. moriuid a
ex b q̃ iudei erãt
eis ꝑpositi in ne
gocijs regni. vt
pt̃z in fi. p̃ce. ca.
d Dic erũtq̃z na
buc. regi. Rex in
eternũ viue. b oi
cũt ad captandũ
eius benuolẽtiã
vt mdi⁹ ꝑsentet
volũtatẽ suam.
e Tu rex posui
sti decretũ. qõ est
lex firma ⁊ irrõ
cabilis: ⁊ nõ est li
citũ illud ꝑterire.
f Vt oĩs hõ qui
audierit sonitum
tube ⁊c. q. d. nul
lũ boiem excepti
ab hac lege b
aũt dicebãt: vt ñ
parerẽt mdi⁹ li
beranõis puero
rũ. Hoc aũt mõ
i ꝓposito formãt
accusationẽ suaꝝ
dicentes.
g Sunt ergo vi
ri iudei. qsi di. ca
prisi sunt ⁊ serui
et cõditione: po
pter qõ ⁊ bñficio
res deberent esse.
b Quos consti
tuisti sup opa ro
ati. ꝓ bñficijs accepꝝ a
lari isti cõcẽpserũt rex de
eis parcendũ.
mid more iudeoꝝ q̃ vnũ
.xxxij. de vitulo aureo.
a egypti. Dicunt autem
arci: vt dicũ est. sed qz il
nabuch. i furore. Vic po
in furore ⁊ ira et cõtem
m veritatẽ: ⁊ sic irrõna
cepit. illis pessimis acca
n Sidrac ⁊c. ꝑ da
Pronũciãsq̃z. Vic po
hoc excepto.
Stratũ. an. quã con
ipsam adorare: vt dicũ
s bonores exhiberi vole
Hec fuit mira excecatio

a Et cõfe. viri illi. i. tres pueri. b Vincti, vt nullo mõ
possent euadere. c Cũ brachis suis ⁊ tiaris. Fm aliqs tyara
est pallũ quo ꝓse vtunt. Fm alios est mitra q̃ in capite ponit. vñ
dr̃ Exo. xxix. de aaron. Pones tyarã in capite eius: ⁊ inde trab a
tur ad significandũ gen⁹ pillei qõ portabãt nobiles. Fm qõ dici
tur Ezech. xxiij. Cũ vidisset viros depictos ⁊ tyaras in capitib⁹
eoꝝ. quinto ponit dei vindicatio: ibi. c Porro viros illos q̃
mi. ⁊c. Sciendũ tñ q̃ hoc vnit hic ꝓ anticipationẽ. qz dr̃. j. e. ca. q̃
viri illi q̃ miserãt pueros in fornacẽ succẽdebãt eã: ⁊ iõ interfectõ
illoꝝ ꝓ flãmã ignis intelligẽda est facta qñ angel⁹ descẽdit cum
pueris post oionẽ azarie: ⁊ excussit flãmã de fornace: ⁊ combussit
eos q̃ erãt ex: vt sic rex nõ solũ de miraculo viso mirarẽt: sz ⁊ ꝓbu
stienẽ fortissimoꝝ viroꝝ de suo exercitu punirẽt. vt hic videt.
d Et ãbulabãt. hec est tertia ꝑs ꝓncipal' hui⁹ ca. sciendũ tñ q̃ ñ
est in hebreo. tñ eã exposui: qz est in medio ca. Igit hic ponit libe
ratio puerorũ benigna: vbi tria notant q̃ solẽt accidere in tribula
tione iustorũ. s. cõmẽdatio supne equitatis. cõdescẽsio dĩne bonitatis
ibi. Et nõ cessabãt. collaudatio dĩne maiestatis: ibi. Tunc hi tres.
Circa primũ aduertẽdũ q̃ ꝑ ponit cõmẽdatio dei ab istis tribus
in generali. ⁊ ps. scõo ipsi⁹ azarie in spãli: ibi. Stãs aũt azarias
vbi ꝑ azarias cõmendat dĩnas iusticiã. scõo iplorat ei⁹ clemẽtias
ibi. Ne q̃sum⁹ q̃s. tertio allegat cõsuetã dei miam. ibi. Et nunc se
q̃mur te. q̃rto inuocat ei⁹ liberatricẽ potẽtiã: ibi. Et eruenos. Cũ

ca primũ in cõmendatione dĩne eq̃tatis azarias attribuit deo iusticiam ⁊
sibipsis culpã: dicẽs. e Bñdict⁹ es dñe de⁹ pr̃m nr̃oꝝ. ⁊ laudẽ. me no
mẽ de antiq̃s pr̃ib⁹: vt meriẽ ipsoꝝ oĩo sit magis exaudibile. Et b mõ lo
cutus est moyses in oĩone ad placãdũ irã dñi ꝗ ppl'm de vituli fabricatione.
f Et gliosus nomẽ tuũ. glia ei ē data nonqa cũ laude. vñ iporat q̃ndã
diffusionẽ laudis ꝓpẽ
b ôt nomẽ dei gliosum
qz oz laudari vbiq̃z ter
rarũ ⁊ in omi dĩia tẽpo
rũ. iõ subdit.
g In scla qz iustus es
reddẽs penã ꝓ peccatis.
⁊ b est qõ subdit.
b In oib⁹ q̃ fecisti no
bis. pmittẽdo nos sic tri
bulari. i Et vniuer
sa opa tua va. qz cõsoꝛ
mia sunt dĩne sapie que
falli nõ pót. k Et
vie tue recte. i. processus
tu⁹ in mundi guberna
tione. l Et oia iudi
cia tua va. dicit iudicia
in plurali: qz vnũ est iu
dicũ eius occultũ i pñti
de q̃ ôz Job. xij. Nunc
iudicius est mũdi. aliud
erit aptũ in futuro. cete
ra patẽt vsq̃z ibi.
m Induxisti oia b ꝓ
pcã nr̃a. vbi ꝓsiderãdũ
q̃ pcũ ppli israel voca
uit suũ. qz erat ꝑs illius
ppli. Daniel enĩ ⁊ socij
eius erãt inocẽtes ⁊ san
cti: ⁊ maxime qñ fuerũt
de birlm trãslati: ⁊ iõ ñ
fecerũt illa pcã ꝓpter q̃
destructa est cãtas birl'm
de q̃ fit b mẽtio.
n Pecca. ꝗ primũ.
o Et iniq̃ egim⁹ ꝗ deus
⁊ hoc duplr: pcõ cõmis
sionis: qõ notat cũ ôz.
Recedẽtes a te ⁊c. ⁊ pcõ
omissionis: cũ subdit.
p Et ꝑce. ma ñ au. ⁊c.
vt bñ nob esset ex te. ex
cursu enĩ ve. testa. ꝑz q̃

filij israel fuerũt in ꝓsperitate q̃diu fuerũt obedientes deo. q Et tra
didisti nos i ma. ini. ⁊c. qz qñq̃z punit de⁹ bonos ꝓ malos: vt dicũ ē ca.
ꝑce. vñ ⁊ demones sũt executores dĩne iusticie in inferno. r Et regi
iniusto. s. nabuc. qz occidebat inocẽtes: vt hic ꝑz. s Et pessimo. qz
cogebat boies idolatrare vsurpãdo sibi dĩnos honores. t Ultra
oẽm terrã. s. sup oẽs terrenos: qz ꝓpẽ magnitudinẽ sue ptãtis malicia ei⁹
bẽbat maiorẽ effectũ ⁊ euidentiã. v Cõfusio ⁊ obprobriũ facti su
mus suis tuis ⁊c. qz eis inserit ꝓ obprobrio miseria nr̃a cũ codẽ ritu co
limus tesicut ⁊ ipsi. x Ne q̃sum⁹. Hic azarias iplorat dei clemen
tiã allegans ꝓmissionẽ factã sancti pr̃ib⁹ dicẽs. Ne q̃sum⁹ tradas nos
bostib⁹. y In ppetuũ. ꝗ ad tpꝰ puniamur ꝓ pcis nr̃is.
z Propẽ nomẽ tuũ. q. d. ꝗ b nõ mereat nr̃a iusticia. fiat tñ b ad gliam
nois tui vt nomẽ tuũ glorificet in liberatione nr̃a. a Et ne dissi. re
sta. tuũ. i. legẽ q̃ dissipat qñ tenẽtes eã occidunt. b Neq̃z auf. mi.
te. a nob ꝓpter abraam dilectũ tuũ. qz fuit ꝓm⁹ a deo electus ex idolatris
⁊ ꝑ facte sunt ei ꝓmissiões apte de xpo ꝓpter qõ dr̃ hic spãliter dilectus
c Et ysaac ser. tuũ. dr̃ seru⁹. qz vere obediẽs. ⁊ ꝑz hoc cũ pr̃ voluit eum
imolare: qz iã erat. xxx. annoꝝ. ⁊ ꝑ ñs fortẽ. pr̃ aũt ei⁹ erat senex ⁊ debi
lis: noluit tñ resistere: sz ad imolationẽ volũtarie accessit: vt dicẽ ioseph⁹
li. i. antiq̃. d Et israel sctũ tuũ. i. iacob q̃ ôz b sanct⁹ spãl'r. qz spãli
cultu voluit colere deũ. vt ôz Gen. xxviij. Erit mihi dñs in deũ ⁊c. Il
lud aũt ꝓprie dr̃ sanctũ qõ applicat dĩno cultui. e Quib⁹ locutus
es pollicẽs. i. ꝓmittẽs, ⁊ iõ nõ ꝑt frustrari ꝓmissio tua. f Qõ nistri

plicares senē eor̄ sicut stellas ꝛc. ꝑmissum est ē abrae. Gen. xxij.

g Qr dñe iminuti sum⁹. qr multi de filijs israel fuerāt occisi p bella: et multi capriuati. b Sumuscꝫ būiles. i. viles in ꝓspectu alior̄.

i In vniuersa terra ꝛc. qr iā dispsi erāt in multis terris p capriuitatē assyriorū ⁊ chaldeor̄ ⁊ egyptior̄. k Et nō ē in tpe hoc ꝑceps. sup filios israel q̄ possit eos defēdere: qr sedechias iam erat captus. l Et dur. s. ex ppto nro. q. d. virtute humana nō possumus saluari de manib⁹ inimicor̄. Siliter eis non erat via ad placandum deū p viā sacrificiorū. et hoc est qd postea dicit.

m Et ꝑpha q̄ denunciet futurā cōsolationē n Neqꝫ holo. q̄ erat oblatio tota icensa ad honorē diuinū.

o Neqꝫ sacrificium. qd̄ prim incendebat ⁊ ptiz ad vsum sacerdotū reseruabat. p Neqꝫ oblatō. q̄ offert ex deuotōne. q Neqꝫ icēsum hoc est thymiama odoris suauissimi qd̄ offerebat sup altare thymiamatis ad cōsūmationē sacrificij. vt hic ad Heb. ix. rōnium istorū est. qr nō erat ipis licitus talia offerre nisi in hierlm q̄ iā erat destructa. ⁊ hoc est qd̄ dicit. r Neqꝫ locꝰ primitiarū coram te. qr iā erat destructꝰ: vt visum est. s Vt possim. invenire miam tuā. supple p talia sacrificia ⁊ oblationes. s Sz i alia ꝓrita ꝛc. q. d. loco sacrificior̄ suscipias illud qd̄ possumꝰ tibi offerre. s. cor ꝓritū ⁊ humiliatū. ps. l. scribit. Sacrificiū deo spūs ꝓtribulatꝰ. vñ sup illō Gen. xxv. Isaac amabat esau. dicit ra. mo. Dilecte sunt magis tribulationes q̄z sacrificia. q̄ppe sacrificia sunt de diuitijs hois. tribulationes vero de corpore ipsiꝰ tribulati qd̄ est magis carū sibi. Fm qd̄ dicit Job. ij. Pellē p pelle ⁊ cuncta q̄ hz hō dabit p aia sua. t Et sic in mihi agnor̄ ꝛc. qr tribulatio in q̄ isti erāt ꝓpter deum: est magis accepta deo q̄z sacrificia: vt dictū est. v Qm nō est cōfusio cōfidentib⁹ in te. qd̄ est verū de cōfusione vera q̄ est coram deo p pcm in ꝓscia mala: sz sancti bene sustineāt cōfusionē coram hoib⁹: sz ista nō est vera cōfusio. vñ dicit Crisō. sup math. Leuis est cōsolatio si hō in seipso cōfusus sit: nō tm coram hoib⁹. Per contrariū leuis est cōfusio. i. modica vel nulla: si tm coram hoib⁹ est ⁊ nō coram deo. x Et nunc sequmur. Hic ꝓnter azarias allegat in sua oōne cōsuetā dei miam: quā inuenīt reuerētes ad ipsum: ⁊ hoc est qd̄ allegat Et nūc sequmur te in to. cor. ꝛc. q̄liter cūq̄z aūt peccauerim⁹. y Ne cōfundas nos. i. ꝓfusibiles in cōspectu hoim dimittas. z Sed fac nobiscū iuxt man. tuā ꝛc. qr ꝓpetas tua est misereri ⁊ pcere. a Et erue nos. Hic ꝓnter azarias inuocat liberatricē dei potentiā q̄ solet assistere in casib⁹ desperatis fm viā humanā. ⁊ hoc est qd̄ dicit. Et eruenos i mirabilib⁹ tuis. hoc est p opa sup virtutē nature fienda: qd̄ factū est in liberatione eor̄ de fornace. b Et da gliam noi tuo. vt infideles videntes potentiā tuā mirabilē glorificēt nomē tuū. c Confundant oēs q̄ ostendūt seruis tuis mala. ⁊ loq̄tur h de cōfusione p piam q̄ hō cōfundit coram deo de peccato ppetrato. ⁊ hoc est quod subditur.

d Et sciant qr tu es dñs deus sol⁹ ꝛc. hoc factū est p hoc q̄ nabuch. viso miraculo glorificauit deū p totū regnū suū. e Et nō cessabāt. de scripta ꝓmēdatione diuine eqtatis. hic ꝓnūr ponit cōdescēsio sue bonitatis incendēs nopios ⁊ liberās innocētes. circa qd̄ q̄tuor tangunt. Primū est fornacis incendiū cū dr. e Et nō cessabāt. regis q̄ miserāt eos in fornacē. s. et isti erāt fortissimi de exercitu regis: vt dictū est. ē. f Succendere fornacē napta. qd̄ est genus bitumis inuentū circa babiloniam. ⁊ maxime nutrit ignē. vt dicit Salustius. Fm alios sunt ossa oliuar̄ arefacta cū amurca. g Et stu. ⁊ picet malleolis. i. sarmentis. secō subdit chaldeor̄ excidiū cū dr. Et effundebat. ⁊ pz lra. tertio angelicū ꝓsidiū subditur cū dr. Angelus aūt dñi descendit cū azaria ꝛc. Quarto puerorū medium cū dr. Et nō tetigit eos oino ignis ꝛc. ⁊ ptz lra. Sed querit b q̄ nō isti pueri nō sunt lesi in fornace, ⁊ dicūt aliq̄ q̄ hoc factū est p hoc q̄ angelus excussit flāmas de fornace: vt hic dr: ⁊ apposuit aliq̄ refrigeratiua intrē⁹. vñ dr hic q̄ fecit medium fornacis q̄si ventū roris flantē. ⁊ tūc fm hanc viā oz dicere q̄ nō erat ardor in fornace nec fm effectū nec fm rem vel actū primū. Sed hoc nō vr verū. qr sup dictū est q̄ fuerūt positi in fornace liganti: tū ignis cōsumpsit vincula eor̄. qr ambulabant in camino: ⁊ nō p sumpsit eorū corpa. ⁊ sicpz q̄ pueri exēbuli fornace erat ibi ardor ignis: nō solūmō fm rē. s. actū primū. sed et quātū ad effectus vel actū scōm: qd̄ est cōburere: q̄ cōbussit vincula eorū. Ptes infra e. c. dicit: q̄ ambulabāt in medio ignis ardentis. Dicēdū igit q̄ sal⁹ puerorū facta est diuina virtute suspendēte actū fm ignis i. effectū: manēte tm actu p. qr cum creatura obediat creatori in oibus possibilibus fieri pōt p virtutē diuinā conseruari ardor ignis in actu p sine scōo. qr prius pōt absolui a posteriori. Et sic pt virtus diuina suspendere actū ignis simpliter: ita pōt suspendere circa vnū obiectū absq̄z hoc q̄ suspendat circa aliud. ⁊ sic suspendit actū ignis circa corpa puerorū ⁊ nō circa vincula eor̄: nec circa eos q̄ fornacē incendebāt. Sz ꝑ p dicta pōt sic arguī. qr administratio rerū ⁊ obseruatio sunt idē realiter fm aliq̄s. Administratio aūt importat applicationē rei ad effectū. q̄ cōseruari nō pōt in actu p ignis q̄n creat in fm actū apposito cōbustibili. Iterū calefacere p se inest igni. illud aūt qd̄ p se inest alicui nō pōt ab eo separari. q̄ impossibile est q̄ ignis maneat in actu primo ⁊ nō cōburat apposito cōbustibili. Ad primū dicendū q̄ administratio rerū ⁊ obseruatio possunt dupliter accipi. Vno mō ex pte cāe in q̄ntū sunt actiones dei i ipso manētes. ⁊ sic sūt idē realiter. qr in deo nō est nisi vnica actio intrinseca q̄ est idē qd̄ sua suba. Alio mō ex pte effectus q̄ est in creatura: ⁊ sic differt administratio a cōseruatione: sicut eim in artificib⁹ videmus aliud est instrm ꝓstruere in esse: ⁊ aliud ipso cōstruto vti. vt ps de securi. ita intelligendū est in ꝓposito. qr creature sunt dei artificiata. ⁊ iō aliud est creaturā in esse p ducere seu tenere qd̄ est cōseruare: ⁊ aliud ipsam ad opationē applicare qd̄ est administrare. ⁊ hoc est posteriꝰ ad ipsum cōseruare. vt patet. Licet aūt posteriꝰ nō possit esse sine priori. tm priꝰ pōt esse sine posteriori. ⁊ iō pōt ignis cōseruari absq̄z hoc q̄ agat: nō tm economiso. ⁊ eadē rōne pōt sic cōseruari q̄ agat in vnū ⁊ nō in aliud vt dictū est. Ad secōm dicendū q̄ calefacere inest p se igni: sed hoc ē tūtio mō p se ita q̄. ⁊ tale pōt separari. Illud aūt qd̄ p se inest p mō non pōt ab aliq̄ separari: etiā virtute diuina. qr ponit in ēi diffinitione iō nō valet argumētū. Qd̄ aūt dr q̄ angelus fecit medium fornacis q̄si ventū ꝛc. Dicendū est q̄ hz miracula fiant sola virtute diuina principaliter: tm angeli circa hoc habēt aliq̄ aliq̄ misteriū: sic hic q̄ flāma effusa est extra fornacē sacrū est virtute angeli. sz q̄ pueri exēntes intra fornacē nō sunt lesi: hoc factū est diuina virtute. igit ꝓpter tale misteriū p dictū dicit scriptura hoc fecisse angelum.

h Tunc hi tres. Posita cōdescēsione bonitatis diuine circa pueros: ꝓnter ponit collandatō diuine maiestatis ab ipsis. ⁊ diuidit tur in duas ptes: qr primo isti pueri deū laudāt. secō ad laudem dei creaturas inuitāt: ibi. Bñdicite oia opa. Prima adhuc sz qr p laudant deū in se. secō in appropriato sibi noie. Et bñdictū nomē glorie tue. tertio in assumpta humanitate. Bñdictus es in templo. q̄rto in beata virgine. Bñdictus es in throno. q̄nto in angelorum distinctione. Bñdictus es q̄ intuēris. sexto in cēlo empyreo cōtinē

ti sum⁹ plus q̄z oēs gentes: sumusq̄z hodie būiles in vniuersa terra hodie ꝓpter pcā nra. Et nō est in tpe hoc princeps et dux et ꝓpheta neq̄z holocaustū neq̄z sacrificium neq̄z oblatio neq̄z icensum: neq̄z locꝰ primitiarū coram te: ut possimus invenire miam tuā: sed in aia contrita ⁊ spū būilitatis suscipiamur. Sicut i holocausto arietū ⁊ thaurorū ⁊ sicut i milib⁹ agnor̄ pinguiū sic fiat sacrificium nrm in ꝓspectu tuo hodie vt placeat tibi: qm nō ē ꝓfusio ꝓfidentib⁹ in te. Et nūc sequmur te i toto corde ⁊ timem⁹ te: ⁊ qrim⁹ faciē tuam Ne cōfundas nos: sz fac nobiscū iuxta māsuetudinē tuā ⁊ fm multitudinē misericordie tue: et eruenos in mirabilib⁹ tuis et da gliam noi tuo dñe: ⁊ cōfundant oēs q̄ ostendūt seruis tuis mala. Cōfundant in oi potētia: ⁊ robur eor̄ cōteratur ⁊ sciāt qr tu es dñs deus sol⁹ ⁊ gliosus sup orbē terrar̄. Et non cessabāt q̄ miserāt eos ministri regis: succēdere fornacē napta ⁊ stupa ⁊ pice ⁊ malleolis: ⁊ effundebat flāma sup fornacē cubitis q̄dragita nouē ⁊ erupit ⁊ incendit q̄s repperirit iuxta fornaces de chaldeis. Angelus aūt dñi descendit cū azaria ⁊ socijs eius in fornacē: ⁊ excussit flāmam ignis de fornace: ⁊ fecit medium fornacis q̄si ventū roris flātē: ⁊ nō tetigit eos oino ignis neq̄z cōtristauit neq̄z q̄q̄z molestie intulit. Tūc

te. Bñdicat es in firmamēto. Et no. q̃ in oib⁹ istis modis ꝗuo t
noibus cōiter vtit. qz de⁹ bñdicat dr rōe creationis. Laudabilis
rōne cōseruationis. Gloriosus. rōne plūmate fruitionis. Super
altat⁹. rōne incōpbensepfectionis. qz excedit oē qd ō ipso dicim⁹
t cogitam⁹. vel aliter sic qz de⁹ dr Bñdicat rōe bonitatis. Glorio
sus rōe sapie. vñ
dic Ambro. glia
est dara noticia.
Superaltat⁹. rō
ne potentie. Lau
dabil. quantū ex
istis derivat pfec
tio in creaturis.
Dicat q̃ primo.

i Bñdictus es
dñe de⁹ pēn nō
rū. ō pīb⁹ fir mē
tioqz ex meritis
patrū ꝓcedebat
eorz liberatio. se
quitur.

k Et bñdictum
nomē. hoc est no
mē dñi tetragrā
maton: qd ē deo
appropatū t nul
li alq ambutum
qz fm q̃ dicit ra.
moy. illud nomē
significat dinam
ppietatē intrin
secā oib⁹ alijs se
paris. Ellia autē
noia diuina ipo
nunt ab opibus
diuinis. sicut pts
ꝗ̃ noie beloim
in hebreo: l deus
in latino. qd ipo
nit a gñali ꝓui
dēia. t ppē hoc
dicit alius p q̃n
dam principatōes
vñ indices dicun
tur beloym vel dñi. vt hr Exo. xxij. Si latet fur: dñs dom⁹ appli
cabit ad deos. i. ad iudices ꝛc. t multo magis alia noia diuina h
nō cōicant. Nomē autē dñi tetragrāmaton nulli alq cōicat: ꝗ de
solo deo dr. l Bñdict⁹ es in tēplo. istud tēplū est hūanitas xpi
q̃ in xpo hīrat plenitudo dīnitatis corporalr. vt dic apls ad coll.
ij. ppter hoc dr apoc. xx. de celesti hierlm. Tēplū nō vidi in ea. dñs
de⁹ ipse est tēplū eius et agn⁹. m Bñdict⁹ es in throno ꝛc.
h est in hrā virgine q̃ spāli mō cōiuncta est deo rōne maternitatis.
t dr ppte ipsū thron⁹: qz in gremio eius sedit qñ recepit munera a
regib⁹. vt hr math. ij. n Bñdict⁹ es q̃ intu. abys. i. angl'os dā
natos de celo deiectos. o Et sedes sup cherubin p̄sidēs an
gelis sancis. p Bñdict⁹ es i firm. ꝛc. t accipit hic firmamentū
p empyreo celo: qd describit immobile a sancis: qz est locus ppter⁹ bti
tū. iō dr firmamētū. Cōsiderandū et q̃ in istis creatur pdicis dici
tur de⁹ spāliter benedici t glorificari. qz sunt cōiūcte deo spāli cōiun
ctione: vt pts ex predicis. q Bñdicite oia opa dñi. Hic pfiter
tres pueri iuitat creaturas ad laudandū deū cdi. t p creaturas i
gñali dicētes. Bñdicite oia opa ꝛc. Et cōsiderandū q̃ in oibus
istis sequēnb⁹ vnt istis xbis: bñdicite laudate: t superaltate ea
dē rōne q̃ vsus est in pecedēnb⁹ noib⁹ bis: bñdict⁹: laudabil' t su
peraltat⁹. r Bñdicite angli. Hic iuitat creaturas i spāli. et
p creaturas pure spūales. scdo corpales: ibi. Benedicite cli. ter
tio creaturā cōpositā ex spū t corpe: ibi. Bñdicite filij hoim. Dic
igit p. r Benedicite angeli ꝛc. p eis inuitat creaturā angeli
cā ad deo ppinquiorē. vñ dicit Aug. li. xi. cōfes. Duo fecisti dñe
mi ppe te. l. nām angdicā. aliud ppe nihil. l. nām primā.
s Benedicite cli. Hic inuitat creaturas corpales. et p corpa ce
lestia. scdo ea q̃ pnnet ad clemēta: ibi. bñdicite imber. Circa pmū
dicit sic. s Bñdicite cli ꝛc. vbi inuitat cli sy derati cū spes
hi tres q̃si ex vno ore laudabant et
glorificabant t bñdicebāt deū i for
nace dicētes. Bñdict⁹ es dñe de⁹
patrū nrōr: t laudabilis t glorio
sus t superaltat⁹ in scl'a. Et h bñdi
ctū nomē glorie tue sanctū t lauda
bile t superaltatuz in oib⁹ seculis.
Bñdict⁹ es in tēplo scō glorie tue
t suplaudabilis t supgloriosus in
scl'a. Bñdict⁹ es i throno regni
tui: et suplaudabil' t superaltat⁹ in
secula. Bñdict⁹ es q̃ intueris abys-
sos et sedes sup cherubin: et lau-
dabilis t superaltat⁹ in secula. Bñ
dict⁹ es in firmamēto cli t lauda
bilis t gloriosus in scl'a. Bñdicite
oia opa dñi dño: laudate t superal
tate eū in secula. Benedicite angeli dñi dño: lau. ꝛc. Benedicite celi
dño: lau. Benedicite aq̃ oēs q̃ sup celos sunt domio: lau. Benedi
cite omēs virtutes domini dño: lau. Bñdicite sol et luna domino: lau.
Benedicite stelle celi dño: lauda. Benedicite imber t ros dño: lau.
Benedicite oēs spūs dei dño: lau. Benedicite ignis t estus dño: lau.
Benedicite frig⁹ t estas dño: lau. Benedicite rores et pruina domi
no: lau. Benedicite gelu t frigus
dño: lau. Bñdicite glacies t nives
dño: lau. Benedicite noctes t dies
dño: lau. Benedicite lux t tenebre
dño: lau. Benedicite fulgura et nu
bes dño: lau. Benedicat terra do
minū: laudet et superaltet eū in se-
cula. Benedicite montes et colles
dño: lau. Benedicite vniuersa ger
minātia in terra dño: lau. Bñdicite fontes dño: lau. Benedicite ma
ria t flumia dño: lau. Benedicite cete et oia q̃ moueni i aqs dño: lau
date. Benedicite oēs volucres celi domino: lau. Benedicite oēs be
stie t pecora domio: lau. Benedi
cite filij hoim domino: lau. Bñdi
cat israel dominū: laudet t super
altet eū in scl'a. Benedicite sacer
dotes domini domio: lau. Benedi
cite serui domi domio: lau. Benedi
cite spūs t aie iustorū domino: lau.
Benedicite sancti t humiles corde
vij. planetaz: t celū cristallinū. iō dr. t Benedicite aq̃ ꝛc illud cū
celū dr aqueū ꝓpter quādā similitudinē. qz cōuenit cū aqua i diaphanei
tate. tertio inuitat angelos inqntū mouēt orbes: qz ex motu eos cognos
cim⁹: q̃ ex tali motione ministrāt. t hoc est qd dr. Bñdicite virtutes ꝛc. qz
to inuitant ea q̃ faciūt ad ornatū cli. l. solē et lunā t alia luminaria: cū dr
Benedicite sol ꝛc. t patet in lra pdicta.

v Bñdicite imber. hic
inuitant ea q̃ pnnet ad
clemēta: t p inuitant ip
sa clemēta. scdo ea q̃ fa
ciunt ad ornatū clemēto
rū: ibi. Benedicite cete.
pma in duas. qz p inui
tant clemēta superiora. se
cūdo inferiora: ibi. Bene
dicat terra. Cōsiderādū
autē in oibus istis: q̃ ista
inaiata t carentia rōne
dicunt bñdicere deus et
laudare p quādā similitu
dinē inqntū pficiunt ea
ad q̃ ordinant a deo. et
iterū inquātū ex cōside
ratione talū creaturerō
nales assurgūt ad bñdi
cendū t laudādū deum
p inuitāt clementū aeris tā
gēdo res ipssiones que
fiūt in aere multū vtiles
ad vitā hoim: t fructifi
cationē terrenascentū: q̃
sunt imber t ros t spūs
i. vent⁹. t hoc est qd dic
Bñdicite imber t ros do.
scdo tāgit elementū ignis
t a⁹ effectū q̃ est est⁹: cū
dic. Bñdicite ignis ꝛc.
tertio tāgit alternationes
tpis causatā ex motu so
lis in obliq̃ circulo. l. hie
me t estate: qz sole exūte
in signis australib⁹ cau
sat hyems. eo aūt exūte in signis septēriionalib⁹ causat estas. t h ēq̃d
dicit. x Bñdicite frig⁹. i. hyems ꝛc. Quarto inuitant ipressiones
q̃ fiūt in oppositis tpib⁹. l. in vere t autūno: cū dic. y Be. rores ꝛc.
qz ros plurimū fit in vere. pruina in autūno. vt dicit pbs. ij. meth eo. q̃n
to inuitant ipressiones q̃ fiunt in hyemeibi. Bñdicite gelu ꝛc. Sextō
inuitant ea q̃ fiunt in motu solis diurno in duob⁹ emisperijs: q̃ fūt nox
t dies: lux t tenebre. qz sole exūte in emisperio nro causat dies t lux. qñ
aūt est in emisperio opposito causat nox t tenebra. et hoc est qd dicit.
Benedicite noctes ꝛc. Septimo inuitāt due ipssiones notabiles q̃ fūt
fulgura t densitas nubiū: ibi. bñdicite ful. ꝛc. z Bñdicat terra hic
inuitant elementa inferiora. l. terra t aq̃. t p inuitant terrā fm se: ibi. bñ
dicat terra ꝛc. Scdo q̃ntū ad pres eius: ibi. benedicite montes t colles.
tertio q̃ntū ad ea q̃ germinant ex terra t adhereī ei ppter qd nō pnnet
ppie ad ornatū terre: ibi. benedicite vniuersa germinātia ꝛc. Cōsequēt
inuitāt elementū aq̃. t p q̃ntū ad originē fluminū: cū dr. benedicite fontes
scdo q̃ntū ad id qd est termin⁹ fluminū: q̃ flumia in mari cōgregant. ibi
benedicite maria ꝛc. a Bñdicite cete. hic iuitant ea q̃ pnnet ad or
natū clemētorz cuiusmōi sūt aialia in clemētis viuentia t mouētia seipsa
t p q̃ pnnet ad elementū aq̃ cuiusmōi sunt pisces. et h ēq̃d dr. benedicite
cete ꝛc. exprimunt h cete. qz sunt pisces maximi t mirabiles multū inter
creaturas dei. scdo iuitant ea q̃ pnnet ad ornatū aeris: cū dr. b Be
nedicite oēs volucres cli: t accipit celum improprie p celo aereo. tertio
inuitant ea q̃ pnnet ad ornatū terre: cū dr. c Bñdicite oēs bestie.
q̃ntū ad aialia silnestria. vñ dicunt bestie q̃si vastie. d Et pecora.
q̃ntū ad aialia domestica. e Benedicite filij. Hic inuitant creatu
rā cōpositā ex spirituali t corpali. l. nām humanā. t p generalr: cū dicit.
Bñdi. fi. ho. ꝛc. scdo ppl'm israel spāliter: cuz dr. f Bñdicat israel
ꝛc. t h est q̃ ille ppl's spāli cultu dicebat peculiaris deo. tertio adhuc
spālius sacerdotes: cū dicit. g Benedicite sacerdotes ꝛc. et hoc qz

debāt pollere spāli sanctitate in ppło. Quarto ministros sacerdotib⁹ adiūctos: ibi. Bñdicite fui dñi ⁊c. Et q: laus nō est accepta a deo nisi fiat ex spū ⁊ sanctitate ⁊ bñdictione: ō subdit. bñdicite spūs ⁊c. Ultimo tenui nant laudē istā in seipsis: sic a seipsis incboauerūt: cū dr. b Bñdicite anania ⁊c. ⁊ hoc est q: spālem rōnem laudandi habebant q̄ tangit cū subditur. i Quia eruit nos de inferno ⁊c. q: illic descendisset anie eorū nisi pseruati fuissent de incēdio ignis virtute diuina. k Bñdicite oes rdi. ⁊c. istud vltimū addit. q: nō solū in ppło israel: sz et in alijs ppłis erāt aliq̄ q̄ specialī cultu colebāt dñm: sicut fuit iob et melchisedech ⁊ cōsilies q̄ dicūt hic religiosi. l Tunc nabuch. hec est tertia pars principalis huius ca. in q̄ ponit puerorū exaltatō condigna vbi scriptura notat q̄tuor. Primū est apparitio angeli: q: apparuit q̄rt⁹ cū trib⁹ pueris. ⁊ hoc est qd dicitur.

l Tunc nabuch. obstupuit ex cōbustione subita robustissimorū virorū sui exercit⁹: vt p̄dictū ē ⁊ de puerorū saluatione in fornace. m Et surrexit ppere. ad videndū miraculū. n Et ait optimatib⁹ suis. i. pimis principib⁹ post regem.

o Nōne tres viros mīs. ⁊ nō plures.

p Misimus in medio ignis ꝛpeditos. q. d. sic ⁊ idē affirmāt principes ⁊ ptz. q Rndit rex et ait. Ecce video q̄tuor et ī ō admirabat de q̄rto. r Solutos. q: admirabat q̄ ignis cōbussisset eorū vincula ⁊ nō corpora. ⁊ b est qd dicit. Et ambulantes in medio ignis ⁊c. s Et spēs quarti similis est filio dei. q: ppter irradiationē vult⁹ in corpe assumpto bene apparebat q̄ angel⁹ nō erat filij hoīs: sed magis aliqd supra hoīem ⁊ quid diuinū. Scōm q̄ ponit ibi est approbatio miraculi: cui dr

t Tunc accessit nabuch. ad ostium fornacis: ex q̄ pz eius deuotio. q: ñ mittit nunciū. v Et ait sidrac ⁊c. serui dei excelsi: nō idolorū mutorū q̄ colunt i terra. x Egredimini. de fornace. s. y Et venite ad me securi. sequit. z Et cōgregati satrape. q̄ dicunt satrape ⁊ hmōi. ō. ex posito est. a Cōtēplabant viros illos. admirātes de miraculo: qd ꝓbat p id qd subditur. Qm̄ nihil po. h a. ignis in cor. eorū: ⁊ q̄ plus est

b Capill⁹ capi. eorū nō cl. adustus: q̄ ñ de facili incenditur.

c Saraballa. i. brache estimales ⁊ braces. d Nō fuit. inu. q: nō solū nō erāt adusta: sed nec fumo denigrata. e Et odor ignis nō trāsiit. p eos. q: nō erāt immoderate calefacti. tertius qd ponit hic est acclamatio dei: cū dr. f Et erū. nabuch. in laude dei. s. g Ait. Bñdict⁹ de⁹ ⁊c. qui misit ange. suū. p hoc em̄ q̄ erat a lijs diffilis: ⁊ q̄ subito disparuit aliqs egredientib⁹ de fornace cognouit q̄ fuerat angelus. sequitur.

h Et verbū regis immutauerūt. obedicdo deo ⁊ nō regi. Et q: nō solum nabuch. in se: sed etiā in toto regno voluit laudare deū. ideo sequitur.

i Et me g̃ positū ē hoc decretū ⁊c. i. lex firma. ⁊ pz. Quartū qd ponit h exaltatio ppli israelitici p puerorū ꝓmotionē ⁊ hoc est qd dicitur.

k Tūc rex ꝓmouit sidrac misac ⁊ abdenago. amplius q̄z ante: q: prius erāt pfecti operū. sed nūc fecit eos iudices ꝓuinciarū. ⁊ pz lra. Et in isto capitulo pōt assignari quadruplex moralitas. q: in statua est nota filiationis: in adorantib⁹ emulationis: in ministris vel in instris adulationis: in fornace tentationis. Statua igit notat simulationē potentie. scie: seu cuiuscūq̄z excellentie. Hec statua est ficta. q: vita simulata hz merā falsitatē. Aurea: q: hz falsam honestatē. Alta: q: hz falsam dignitatē. Lata ꝓpter falsam pietatē. Sita ꝓpter falsam ptātem. Dedicata ꝓpter falsam celebritatē fame. Adornata ꝓpter falsam maiestatē. Hec oia simul cōcurrētia faciūt simulatorē statuā nō hoīem. In adorāntib⁹ est nota emulationis. Adorāt ēmo satrape. i. nobiles aspirātes ad nobilitatē generis. Magistratus. i. consiliarij aspirātes ad familiaritatē principis. Judices. aspirātes ad auctem. Duces. s. exercit⁹ aspirātes ad noīs celebritatē. Tiranni aspirātes ad ptās. Optimates. aspirantes ad regiā dignitatē. hi oēs adorant seculi dignitatē: ne potētiā honores vel diuitias perdāt: quorū exemplo subditi facile inducunt: ipsi a maiorib⁹ p potentiā. Et doctoribus p falsam doctrinā. Et religiosis: p falsam vitā. In ministris vel istris notat adulatio. q̄dam enīz adulant superioribus rōne meriti ⁊ hoc significat p tubas: q: terret q̄dā rōne cōsequi honorē: vt ambitiosi. ⁊ b signat p fistulā. q̄dā rōne fauoris habendi in causis. ⁊ b significat p cytharā. q̄dam rōne valoris tēporalis vt pauperes. ⁊ b significat p sambucā. q̄dam rōne affect⁹ carnalis amoris: sic sunt ꝓprie diligentes. ⁊ hoc significat p psalteriū. q̄dā rōne decoris: vt lasciui. ⁊ hoc significat p symphoniā. q̄dā rōne eluoris: vt sic p superiores possint se vindicare de aliqs. ⁊ hoc designat p oē genus musicorū. q: tales p oēm viam q̄runt adipiscere suū. ꝓpositū. Quarto in fornace ⁊ pueris notat tētatio ⁊ tribulatio in fornace actiue ⁊ in pueris passiue. Fornax enī tribulationis septuplū succēdit ꝗ iustos aīāq̄ lideret. Per aduersitatē: in insidijs hostib⁹. per asperitatē: in afflictionib⁹ corporis exterioribus. p anxietatē: in cōflictibus mentis interioribus. p arduitatē in opib⁹ difficilib⁹. p auctos in p̄ceptis fortioribus. p austeritatē: in victu ⁊ alijs necessitatib⁹ corporalib⁹. p calamitates: in infirmitatib⁹ ⁊ languoribus. Fornax ārdētionis fit septuplū succendit: q: vij. sunt ōtie tētationis. q: q̄dam tentatio dubia: q̄dā occulta: quedā fraudulenta sub spē boni. quedā subita ⁊ periculosa: q: in repentinis difficile est se bñ hie q̄dā importuna: sicut est tētatio carnis q̄ impugnat oib⁹ hoīs. q̄dam ppleya: q̄dā violenta ex intentione periculi vel mortis. Hec tētationes succendunt: napta. i. ꝗ cupia peccati originalis. Stupa. i. cō cupiscētia sup hic et vanitatis. Pice. i. ꝗ cupia luxurie carnalis. malleolis. i. ꝗ cupia mūdane cupiditatis: q̄ deficcat aiarū hoīem. sicut malleoli sarmēta sunt desiccata. Ex hac fornace eripiunt pueri. i. innocētes. Vincula ꝓsumunt. i. difficultas ad bonū: ⁊ pronitas ad malū. Seruant aūt illesa saraballa. i. bona q̄ honestant: q: tegūt mēbra pudibūda. Tiare. i. bona q̄ decorāt: q: ponunt in capite. Calciamenta. i. bona q̄ sustētant. Vestes. i. bona q̄ cōseruāt. Flāma aūt q̄ diffundit p cubitos. etc. ⁊ q̄nq̄gesimū nō attingit. significat penā inferni q̄ nūq̄z cōsequet remissionē iubilei. i. requiē eorū

domio: lau. Bñdicite anania azaria misael domio: laudate ⁊ superaltate eū in secula. q: eruit nos de infemo: et saluos fecit de manu mortis et liberauit de medio ardētis flāme: ⁊ de medio ignis eruit nos.

Cōfitemini domio qm̄ bonus: qm̄ i seculū mia eius. Benedicite omnes religiosi domio deo deorū: laudate ⁊ cōfitemini ei: q: in omia secula mia eius. Hucusqz in hebreo nō habetur: ⁊ q̄ posuim⁹ de theodotiōis editōe trāslata sūt. Tunc nabuchodonosor rex obstupuit: et surrexit ppere: et ait optiatib⁹ suis. Nōne tres uiros misim⁹ in medio ignis cōpeditos. Qui respōdentes regi dixerūt. Vere rex Respōdit rex et ait. Ecce ego uideo viros quatuor solutos ⁊ ambulātes in medio ignis: ⁊ nihil corruptōis in eis est: et spēs quarti similis filio dei. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacis ignis ardētis: et ait. Sidrac misac et abdenago serui dei excelsi egredimini et venite. Statimqz egressi sunt sidrac misac ⁊ abdenago de medio ignis. Et cōgregati satrape mgratus ⁊ iudices ⁊ potētes regis cōtēplabant viros illos qm̄ nihil ptātis habuisset ignis in corporib⁹ eorū: et capillus capitis eorū nō esset adust⁹: ⁊ saraballa eorū nō fuissent immutata: et odor ignis nō trāsiisz per eos. Et erupēs nabucho. ait. bñdictus deus eorū: sidrac videlz misac ⁊ abdenago: q misit angelū suū: ⁊ eruit seruos suos q crediderūt i eū et verbū regis immutauerūt: ⁊ tradiderūt corpa sua ne seruirēt ⁊ ne adorarēt oēz deū excepto deo suo. a me ergo positū ē hoc decretū vt oīs ppłis trib⁹ ⁊ lingua q̄cūqz locuta fuerit blasphemiā ꝗtra deū sidrac misac ⁊ abdenago dispeat ⁊ domus eius vastetur. Neqz. n. est alius deus q̄ possit ita saluare. Tunc rex promouit sidrac misac et abdenago in ꝓuincia babylonis. .iij.

n Nabuchodonosor rex omnibus ppłis gentib⁹ ⁊ linguis q̄ habitant in vniuersa terra: pax vobis multiplicet. Signa et mirabilia

nō q̄ p remissionē iubilei significat in scp̄tura. qr in inferno nulla est remissio.

Capitulum.iij.

Ebuchd.rex ꝛc. Hec est tertia visio significās xp̄i p̄dicatōes ꝫ humanā, p̄speritatē. mā aūt hui⁹ visionis est factū nabuchodo. q̄, ppter offensam dei. vij. annis versus fuit in amētiā: herba ut radicib⁹ inter alia nutrit⁹: et p⁹ hō mia ad regnū restitut⁹. ꝛ sic humiliat⁹ regē cepit laudare cepit: i quo ostendit̄ mysterū dñice p̄dicationis. s. hūane p̄speritatis fines laudabile ostēdēs. Cā finalis est p̄nūciatio xp̄i p̄dicanē. tripidatō dei ostendēs. humiliatio regis superbientis: exaltatio daniel inter hostes: cōsolatō p̄p̄li seruientē. Cā efficiēs est. spūsā eis instinct⁹: quēs habuit daniel tā q̄ vir sobrius et docto⁹: humil et subiect⁹: interpretationib⁹ assuet⁹. Cā aūt formalis cōsistit in mō scribendi hanc visionē q̄ scribit p modū epl̄e: qr est epl̄a regis nabuc. missa pro tū regnū suū ad laudē dei in memoriā huius facti: q̄ a daniele posita est in serie hui⁹ libri. ꝛ iō diuidit p modū epl̄e. qr p̄ ponit salutatio. secō subiungit narratio: ibi. Signa. tertio infert cōclusio ibi. rūc in salutatione aūt p̄ponit p̄sona salutās. qr est maior cū dicit nabuch. rex. poste a subdūt p̄sone salutate: cū dr. b Oī bus ppl̄is ꝛc. qr erat monarcha oriētē: vt dictū est. tertio deserunt bona optata p̄sonis salutat̄: cū dr. c Pax vobis multiplicet. qr bonus pacis ds rex optare subdit̄. qr ad hoc eis p̄ponitur. d Signa et mirabilia. Hic ponit p̄ncipalē epl̄e narratio. ꝛ p̄ponit in generali. secō in spāli: ibi. Ego nabuch. Circa p̄mum cōsiderandū q̄ hic in gēnali narrat factū nabuch. quō ppter superbiā suā in amentiā versus est ꝛ hūliat⁹. ꝛ p ōnēs a deo in regnuꝫ restitut⁹. ppter q̄ fuit mot⁹ ad deū laudandū: ꝛ p epl̄am ad laudē dei suos subditos inuitandū. ꝛ hoc est q̄ dr hic. e Signa. i. opa diuinit⁹ facta ad inducendū homes ad dei reuerentiaꝫ

e Et mirabilia. qr excedūt intellect⁹ humani facultatē.

f Fecit apud me. i. in p̄sona mea: ꝛ sunt ōba nabuch. g Deꝰ excelsus. h dr ad diūam illoꝫ q̄ in tēplis colebant. h Placuit ē mihi predicare. i. solēniter p epl̄am diuulgare. i Eius signa. i. opa sup̄ naturā facta. k Quia magna sunt. i. talia q̄ nullⁿ potest illa facere. l Et mirabilia eius qr fortia. cui nullⁿ potest resistere vel ipedire. m Et regnū eⁿ. qr regnū sempiternuꝫ ultime sive. n Et ptās eⁿ in gēnatōe ꝛ ge. i. in oēm nationē.

o Ego nabuch. Hic describit narratio epl̄e in spāli: vbi p̄mittit quoddā exordiū respectu sequentū in q̄ in generali tangunt p̄sona videns ꝛ p̄sona interp̄tās: ꝛ stat⁹ vtriusq̄. Secō aūt ponit p̄sentio illoꝫ determinate: ibi. Visio capitis mei. Primo q̄ describit p̄sona videns: cū dr. o Ego nabuch. monarcha oriētis. q Quietus. s. a p̄lijs subiugato mihi oriente. r In domo mea. i. in babylone quā fecerat caput suū monarchie. vt dicit. s. ca. s Et florēs in palatio meo. qr oia successerant sibi ad libitū. fortuna cū p̄spera dr florētio meth aphorice. t Sōnū vidi. diuinit⁹ imissum. v Qd̄ pterruit me ꝛc. diuina ñtuit hoc facere. sequitur. x Et p me ppositū est decretū. hic incipit p̄sona interp̄tantē tangere. Et intro. i. p̄sentio meo cūcti sa. ꝛc.

y Cū ingrediebant hariolī ꝛc. sup̄ expositū est q̄ dicebant hariolī ꝛ ceteri hic notati. z Et solutionē eius non indicauerūt mihi. qr hoc est solius dei. ex quo patet eos falsum respondisse in ḡma visione q̄ dixerūt. Rex dicat somnū seruis suis: ꝛ solem in

dicabimus. qr hic dicit expresse q̄ rex narrauit somnū in conspectu eorū. ꝛ tū nesciēt interp̄tari. a Donec collega. i. familiaris.

b Ingressus est in cōspectu meo. Querit ergo quare nō fuit primo vocatus cū alijs: ꝛ maxime qr alias ei somnū exposuerat: vt dictū est. q. c. Dicendū q̄ erat absens p aliquo arduo regni negocio. ppter q̄ rex iā p̄cepit interfici sapiētes sicut prius p̄cepat in simili casu. qr expectabat daniēl. ꝛ hoc videt sonare lr̄a: cū dicitur. Solutionē eius nō indicauerūt mihi: donec ingressus est daniel ꝛc.

c Cui nomen balthasar fm nomē dei mei: qr tali noīe vocabat deus nabucho. d Qui habet spūm deorū sōrus ad interp̄tandū somnia ppter hoc ars interp̄tādi somnia dicebat scia diuina. vñ ꝛ albert⁹ magnus sup librū de sōno ꝛ vigilia dicit Socratē exclamasse athenienſib⁹ laudans sciam diuinationis somniorū: dicēs. Absit a me vt hanc vr̄as quā expti estis p sōnia dicā esse falsam scientiaꝫ sed hanc vt diuinaꝫ me ignorare p̄sitteor: humana me scire exīstimo protestatus sum. et vt verum fatear hoc solum me scire arbitratus suꝫ quod ignoroꝫ eo q̄ scientiā deorū vel sanctoruꝫ non sum adeptus. sequitur. e Balthasar princeps hariolorū. idest diuinatorū. ꝛ hoc ratōne diuine sapientie quā habebat ꝛ non alij. et hoc est q̄ subditur. f Quoniam ego scio q̄ spiritū deorū sanctorū habeas in te. dicit deorū sanctorū ad differētiaꝫ dēmonū a quibus magi ꝛ hariolī ꝛ huiusmodi querebant responsa. loquitur etiā in plurali de deo fm morē gentiliū. sequitur.

g Et omne sacrm. idest secretum. h Non est tibi possibile. q. d. oē secretū potes aperire. i Visiones somniorū meorū quas vidi. ꝛ solutio. earū narra. nō petit hic nabuchodonosor narrationē sui somnij q̄ si ignorari: sicut in prima visione. qr hoc somnū narrauit p̄mo rex alijs cōsectoribus: ꝛ secō Daniēl: vt hic dictū est. sed petit narrationē p modum expositionis: in qua oportet repeti somnū ab expositore applicādo partes visionis ad partes solutionis.

k Visio capitis. Posito exordio narrationis ꝛ interpretatiōis: hic p̄cedit ad vtrūq̄ in speciali. ꝛ primo ad narrationē. secundo ad eius interpretationē: ibi. Tu ergo Balthasar. Prima in mea: quia primo narratur visio p̄ut signat regis eminentiā. secundo prout significat contra eum diuinam sententiā: ibi. Videbā. tertio prout exprimit sententie causam: ibi. In sententia. In prima ergo parte dicitur sic.

k Visio capitis mei. quia tales visiones fiunt in parte imaginatiua q̄ viget in capite.

l In cubili meo. quia in somno est facta ista visio quietatis sensib⁹ exterioribus: hec est. scz que sequitur.

m Videbam ꝛ ecce arbor. per arborē nabuchodo. significatur. qr secūdum philosophū homo est quasi arbor eversa habens radices sursum i. capillos vel os. qr radices sunt ori similes. q. de anima.

n In medio terre. quia babylon vbi regnabat nabuchodonosor est in medio climate terre habitabilis. s. in quarto fm alfraganum.

o Et altitudo eius nimia. ppter potentiā nabuch. ꝛ eius superbiam.

p Magna. propter regni extensionem.

q Et fortis. propter magnā militiā ꝛ peritiam armorū.

r Et proceritas eius contingens celū. ppter nabucho. excellentiā q̄ de infimo statu ad tantam potentiam deuenerat: vt supra dictum est.

s Aspectus illius erat vsq̄ ad terminos vniuerse terre. quia ab habitantibus in remotis partibus timebatur ne eos inuaderet.

t Folia eius pulcerrima. hoc dicit quantū ad eius ornatum ꝛ iocalia q̄ de diuersis regnis superatis congregauerat.

v Et fructus eius nimius. propter multitud incōmodiciarum artificiosum.

f Et esca vni. in ea. ppter multitudinē diuitiarū naturalium.
g Subter eā habitabāt aialia. i. simplices. 3 Et bestie. i. feroces. qz
nullꝰ audebat resistere. a Et in ra. eiꝰ cōuer. volu. celi. p volucres in
telligunt garruli ⁊ mēdaces ad alta tendētes. qz tales solēt principibus
esse laterales. b Videbā. Hic pñr narrat visio inqntū continebat
sniam dei. vñ dr sic. Videbā. i. psperitatē statꝰ
mei. c Invisiōe ca-
uei ⁊c. qz psperitas pre
sentis vite nō est nisi qsi
somnū. i. vñ dicit i pā.
Dormierūt somnū suum
⁊ nihil inuenerūt oēs vi
ri diuitiarū in manibus
suis. sequit.
d Et ecce vigil. i. angelus. qz angeli vigilāt ad
custodiā nrām: ⁊ ad ꝓce
quenda dei mandata. ⁊
qz nūqz cessant ab actu
intelligēdi: sicut nos cō
sam⁹ oppressi somno.
e Et sanctꝰ. hoc dr ad
drīam dēmonū: qz plri
gentiles dicebāt dēmo-
nes corpora hre aerea:
vt dictum est. ā. angelos
aūt esse intelligentias oīno separatas. f De celo descendit. qz a deo
mittunt angeli ad hec inferiora administrāda. g Clamauit fortit.
ad insinuandū auctorem diuine snie. h Succidite arboreē. qz nabuc.
de regno abiectꝰ est ad rēpus. vt dicet. j. e. c. i Precidite ramos eiꝰ
i. filios eiꝰ vel posteros q deiecti sunt et interfecti p medos ⁊ persas. vt
pz in ca. seq. k Excutite folia eius. i. decorē regni. qz multum deperit in infirmitate longa regis nabuch. l Et dispergite fructꝰ eiꝰ. qz
illo tpe quilibet rapiebat ibi diuitias illius regni. m Fugiant be-
stie q subter eā sunt ⁊c. qz multi recesserūt de drio nabuch. tpe amentie
sue tā de simplicib⁹ q signant p bestias: qz de principib⁹ q designāt p
volucres ad alta tendētes. n Verūtamē germē radicum eius in tra
sinite. i. spem certā reuertēdi ad regnū post amentiā. o Et alligetur
vinculo ferreo. i in infirmitate inducta ex diuina snia que ifrangibil est.
p In herbis q foris sunt. qz tpe amentie habitabat in cāpis cū bestijs
a Cor eius ab humano cōmutet ⁊c. qz pdidit vsum rōnis p amentiam
⁊ sic factꝰ est qsi bestia. qz vita bois ñ differt a vita bestiali nisi p vsum rō
nis: nō qz fuit mutatꝰ in bouē. vt dicit ioseph⁹ q ly veraciter narret histo
riā ve. testa. tñ qñ vult exponere turpiter deficit: sicut de nuditate ade in
statu innocentie dicit Josephus q nō erubescebat. ⁊ exponēdo rōnem
assignat: qz adā vix in tuncin simplicitate bestiali: sicut pueri ante vsum
rōnis nō erubescūt de sua nuditate: ly b oc est manifeste falsum: qz sic per
pcm melioratꝰ fuisset statꝰ pri bois. qz p b adeptꝰ fuisset vsum rōnis. ⁊
eodē mō dic b Josephꝰ: dicendo q nabuc fuit mutatꝰ in bouē. b Et
vij. tpa mutent sup eū. i. vij. ānis. p tpe ei itelligit ānꝰ i scripta. vt dr. j. rij
cūdr. p tpe ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis. Ex q pz falsum q aliq dicūt. vij. ānos
fuisse mutatos in. vij. menses oīno dānieli. vt dicit glo. sup locū istum.
c In sententia. Hic narrat diuisio qntū ad diuine snie cām: cū dicit. in
snia vigilū decretū est ⁊c. i. ad petitionē scōrū qui sunt in terra quā ange-
li pñtant coram deo decretū est hoc a deo in cōspectu angelorū q dicūtur
vigiles rōnibus pdictis. ⁊ cū subditur. d Donec agnoscāt viuen-
tes sup terrā. i. hoies. e Qñ drīatur excelsus in regno hoīm. trans-
ferendo regna fm voluntatē suā. f Et humilimū hoīem. i. cristum.
g Cōstituet sup eū. s. qd ipsemet dicit Matth. vlti. Data est mihi omis
ptās in celo et in terra. Vel fm lrām p hoc intelligit nabuch. q dehumi-
li statu primo fuit ad regnū deuatꝰ: ly ppter supbiā a drīo deiectꝰ: ⁊ p
humilitatē iterū restituꝰ. b Hoc somnū vidi ego nabuch. rex. p b
pz falsitas illorū q dicūt q ea q dicunt in hoc ca. nō sunt intelligenda
ad lrām de nabuch. sed de diabolo q in cōsūmatione seculi cōsequetur
maiorē gloriā qz illi angeli q nō peccauerūt. Qd aūt nō intelligatur ad
lrām de nabuch. arguunt p: qz nō est verisile q rex fuisset dimissus curre
re cāpos cū bestijs: sed magꝭ fuisset ligatꝰ ⁊ inclusus. sil⁹ nec q p tātū
tēpus vixisset nudus sub diuo. Tertio impossibile vī q ita diu vixisset
tali cibo. qz j. dicit. Fenū qsi bos comedes. Quarto qz in tanto tpe be-
stie deuorassent eū: vt vī. Quinto qz non est verisile q. vij. annos tñ re-
gnū fuisset sine rege, ⁊ nō legit alius instituꝰ: ⁊ si supfuisset instituꝰ nō
est verisile q ei cessisset post furiā. ideo dicit q Dānieli ad lrām lo
quit hic de diabolo sub metaphora de nabuch. sed dicta istorum
est erroneū. qz peccatū dēmonis est irremediabile sicē diffusꝰ tra-
ctatur. ij. sen. ⁊ Primum dicere error est Origenis: cuiꝰ ipsa probationē
omitto hic ppter plixitatē vitandā. ⁊ qz b dr in scriptis cōibꝰ. Ire
falsitas istorum
pz ex lra vbi dr
Dānieli erat col-
lega buꝰ nabuc.
de quo est hic sq
mo. Qd aūt ly
familiari ipi diā
bolo est falsum ei
hic dicit q ha-
bebat spm deorū
sanctorū. Ire sō
miū nō pōt esse
diabolo siautem
somnꝰ. Ire quō
exponere dānieli
somnū diabolo
cū in dēmonibus
vigeat acūmē in-
tellectꝰ magis q̃
in hoīb⁹. ⁊ ideo
dicendum est q 5
est vera hystoria
⁊ nō locutio parabolica: qd pz ex hoc q persone sic determinate
notant. s. daniel: nabuc. ⁊ alij ⁊ eorū officia. Ire p hoc q factum
notat sic celebre q scribit totū regno in regia epla. Ad primū igi
tur qd in drium obiciat dicendū: q sicut dicit hiero. ⁊ expiēta do
cet: multa sunt ipossibilia hoī sano: ⁊ tñ sunt possibilia hoī furio-
so. furia enī facit hoīem multa agere ⁊ pati que alias nō posset. vi
demus enī amētes diu sub diuo morari: crudis sustentari qb⁹ ei
videt q sint bestie bestiaꝝ: etiā ferociū. ⁊ cū talib⁹ amicitiā cōtra
hunt. b Hiero. Rō aūt istorū q dicit hic hyero. pōt breuit assigna
ri. qz furia naturā hoīs deordinat ⁊ qsi bestialē facit. ⁊ ex hoc colli-
tur q aliq sunt eis delectabilia ⁊ possibilia: q ante nō erāt ppter
trāsmutationē nature. sicut mulierib⁹ pgnantib⁹ carbones et ce-
ra fit cib⁹ delectabilis ppter nature deordinationē. q tñ alis sunt
eis abhominabilia. Ex b etiā sequitur aliud. s. q eū bestijs 5bīt so-
militarē ppter quandā assimilationē ad eas ⁊ ppter hoc ho-
stie nō deuorabāt nabuchodonosor: sic et experimēto vī q canes
ferocissimi nō nocēt fatuis naturaliter vel amentib⁹. Pōt tñ dici q
a bestijs fuit diuinitꝰ pseruatꝰ. ⁊ sic pz ad qnoꝝ. Prima ei aūt
ꝓre nō fuit ligatꝰ vel inclusus tpe furie. qz p hoc infirmitas fuisset
aggrauata. pz enī ad sensum q furiosi cū liganꝰ magis infirmāt
⁊ sciebāt hoīes sui p reuelationē dānieli q in cāpis nō morerentur
sed finaliter in regnū restitueret. Ad quintū dicendū q regnū tpe
illo fuit gubernatū p principes ⁊ maxime p danielē q diligebat
regē: ⁊ qz p danielis reuelationē sciebant regē restituendū. ō mul-
tū aliū audebant interim statuere: ne nabuch. postea restituꝰ pu-
niret eos tanqz reos de crimine lēe maiestatis. Ire qz nabuch. multū
regnū ampliauerat ⁊ glorificauerat: iō cū maiori patientia ꝓ-
cipes eū expectabant. Vel aliter pōt dici q filiꝰ eius Eulmera-
dach illo tpe regnauit. Quō aūt postea cessit pri dicendū: q b se
cerūt ꝓncipes q eius malitiā odiebāt. vñ vt dicūt aliq ppter ma-
la q fecit tpe infirmitatis parcere fuit postea incarceratus a pre cū
Joachin rege iuda: ex q cū eo amicitiā drī: ⁊ eū de carcere extra
xit. vt dr. iiij. regū. vlti. i Tu ergo balthasar. Hic pñr ponit vi
sionis interptatio: ⁊ diuidit in duas. qz p ponit ipsa interptatio
secō interptationis ipleno: ibi. Dia hec. In pma pre dicitur sic.
i Tu q̃ balthasar. i. daniel. k Narra interptationem sestꝰ
⁊c. q. d. nō indiges tpis dilatione ad cogitandū ppter diuinā sa
pientiā q in te est. l Tūc daniel ⁊c. cepit intra seipsum cogita
re tacitus: qz nolebat cito ꝓcedere ad denunciādū regi mala.
m Et cogitationes eiꝰ pturbabāt eū. qz rex bono: auerat eū mihi
⁊ socios eiꝰ. ⁊ iō qsi gratus cōturbabat de malo eius futuro. vī
sequit post. n Dñe mi: somniū his q te oderūt ⁊c. q ly vīrat
ꝓ supiores sit dicēda: tñ cū reuerentia ds dici. a Arboreē quā
vidisti. Hic incipit exponere visionē eo mō q supius est exposita
⁊ ideo patet ex dictis snia vsqz ibi. b Quā obiēs vbi posita ⁊

posinde ponit monitio Danielis monentis regi ad priam & opa misericordie vt p hec auertat pena futura ab eo. qz nesciebat propheta verū hec ppb eria esse dicta p cōminationē tm. qz tales cōminationes frequēter intelliguntur sub cōditione. s. si illi ꝗ quos dicunt pseuerent in malo. vñ dicit dñs Viere. xviij. Repēte loquar aduersus gentes & aduersus regnū vt radicem & destruā illud. Si penitentiā egerit gēs illa a malo suo agam & ego priam super malo qd cogitaui vt facerem ei.

c Dia b. hic ponit interpratiōis ipletio. & diuidit in duas. qz p ponit visionis ipletio ḡntū ad ipsum nabuc. deiectiōem & sedo ḡntum ad eius restōem: ibi. Igit post finem. Circa primū ꝛsiderandū q ls adsibū daniēlis nabucho. aliquā penitentiā egerit. et aliq opa mīe fecerit ad ꝑstinam superbiā redijt. pp qd pena ꝑdicta fuit ei illata. et b est qd dr. Dia b. ꝛc. e Post finē mensiū. scz. i. post annū. qz p annus fā est dilatio penepter opa mīe ls qz vt dictus est reuersus est ad superbiā. id tūc ei inflicta est.

d In aula babilonis deambulabat: fra multitudine militum.

e Rndit qz: ñ dr hic q aliquis loquerēt cū eo. et id dicendū q rndit suc cogitatiōi qz tūc cogitabat de obiectiōe sua quā ꝑdixerat sibi daniel: & reputabat falsus: & ipossibile. qz iā annus trāsierat: & ppter magnitudinē potentie & superbie suc. f Et ait. Nōne hec est babilon ciuitas magna &c. q. di. quis posset me deijcere. dicit aūt babylon magna. qz fm q dicit Viero. sup Esa. ipsa erat edificata in quadro. et quodlibet latus habebat. xvi. miliaria. idest octo leucas. nec est mirū: quia tūc sic edificabantur ciuitates: qz quilibet secundū status suum habebat iuxta domū suā ortū & vineā: vbi terra ascentia crescebāt vnde diu posset viuere in obsidione cum familia sua. Capitoliū aūt vel fortalicū illi? ciuitatis erat turris edificata a filijs noe. vt habetur Gen. xi. g Quā ego edificaui in domū regni. nō ā edificauerat simpliciter illā ciuitatem: sed fecerat eam metropolim suc monarchie: & eam ampliauerat & fortificauerat ad robur regni sui & decorem. ppter qd reputabat dicū daniēlis trufaticum.

b Cūq ser. adhuc esset in ore regis. vt ei ostenderet deus q ppter superbiam suā punit? est: ideo ipso loquente superbe subditur inflictio penecum dicitur.

decor sanctor in te est. Tūc daniel cui nomē balthasar cepit intra semetipsū tacit? cogitare q̄si vna hora et cogitatiōes eius ꝛturbabant eū. Rndens aūt rex ait. Balthasar somniū & interp̄tatio ei? nō conturbēt te. Rndit balthasar & dixit Dñe mi: somniū his q te oderūt & interp̄tatio eius hostib? tuis sit. Arbore quā vidisti sublimē atq robustā cui? altitudo ꝑtingit ad celū: & aspect? illi? in oēm terrā: & rami ei? pulcerrimi: & fruct? ei? nimi? & esca oīm in ea: subter eā habitantes bestie agri: & in ramis ei? cōmorātes aues celi. tu es rex q magnificatus es & inualuisti: & magnitudo tua creuit & peruenit vsq ad celū: et ptās tua in terminos vniuerse terre. Qd aūt vidit rex vigilē & sctm descēdere de celo & dicere. succidite arborē & dissipate illam: attū gramen radicū eius in terra dimittite: & vinciat ferro & ere i herbis foris & rore celi ꝛspergat: & cum feris sit pabulū ei?: donec septē ꝛpa mutentur super eū. hec est interp̄tatio sniē altissimi: q̄ peruenit super dñm meū regē. Eijciēt te ab hoib? & cū bestijs feris q̄z erit hitatio tua: & fenū vt bos comedes: & rore celi ifundens. Septē q̄z ꝛpa mutabūt super te donec scias q dñetur excelsus super regnū hoim: & cuicūq voluerit det illud Qd aūt ꝑcepit vt relinqueret germē radicū ei?. i. arboris: regnū tuū tibi manebit postq̄z ꝛgnoueris potestatē esse celestē. Quāobrē rex ꝛsilius meū placeat tibi: et peccata tua elemosina redime & iniquitates tuas misericordijs pauperū: forsitā ignoscet de delictis tuis. Dia hec venerūt super nabuchodonosor regē. Post finē mensium duodecim in aula babilonis deambulabat. Rndit rex et ait. Nōne hec est babylon ciuitas magna: quam ego edificaui in domū regni: in robore fortitudinis mee & i gloria decoris mei. Cūq sermo adhuc esset in ore regis: vox de celo ruit. Tibi dicit nabuchodonosor rex. regnū tuū trāsibit a te: & ab homib? eijcient te: et cū bestijs et feris erit hitatio tua: fenū q̄si bos comedes & septē ꝛpa mutabunt super te: donec scias q dñetur excelsus i regno hominū: & cuicūq voluerit det illud. Eadē hora fmo cōplet? est super nabuch. & ex hoibus abiect? est: & fenū ut bos comedit: et rore celi corp? eius infectū est: donec capilli eius in similitudinē aquilarū crescerent et vngues eius quasi vngues auiū. Igit post finē dierū ego nabucho. oculos meos ad celū leuaui et sensus me? reddit? est mihi: et altissimo bñdixi et viuentē i sempiternū laudaui & glorificaui: qz ptās eius ptās sempiterna: et regnū eius in gnatione & gnationem et oēs habitatores terre apud eū in nihilū reputati sunt. Iuxta voluntatē. n. suā facit tā in virtutibus celi q̄z in habitatorib? terre: et nō est q resistat manui eius & dicat ei q̄re fecisti. In ipso ꝛpe sensus me? reuersus est ad me & ad honorē regni mei decorēq̄z pueni: et figura mea reuersa est ad me: et optima-

f Vox de celo ruit. q̄si quoddā pondus deijciens eū? superbiā: & vox fcā ē in apto vt dei vidi cra itelligat a ppto: qz si ābulabat sol? p aulā suā: & multi erāt cū eo q̄ vocē de celo audierūt

k Tibi dr nabuch. &c. sensus ptz ex p̄dicē. seq̄tur.

l Fenū q̄si bos comedes. ex b ptz q non fuit mutat? in bouē. vt dicit Josephus: qz nō dr hic bos: s q̄si bos silt mō viuēdo. vt dr in decret. xxiij. q. iij. remittunt.

m Et rore celi corp? ei? infectū est: qz celo tm̄ tegebatur. n Donec ca. ei? in si. aḋl. crescerēt. i. fm longitudinē alarū aquile: qz nō tondebat

o Et vngues eius q̄si vngues auiū: ead̄ rōe.

p Igit. Hic ponit visionis ipletio ḡntus ad nabuch. restitutionē. et diuidit i duas ptes. qz p̄ describit eius restituto. secdo infert intēta cōclusio: ibi. Nūc ergo. circa primū dicitur sic.

p Igit post finē dierū i. septē annorū ꝑdictorū a dño. q Ego nabucho. oculos meos corporis. s. et mentis.

r Ad cū leuaui. i. potentiā dei cognouī.

s Et sensus me? reditus est mihi. qz furia trāsierat. t Et altis. bñdixi corde. v Et viuē. in sen. laudaui ore.

x Et glo. ꝛsiderdo virtutē ei? & bonitatē publice. y Qz po. eius po. sem. q̄ntū ad durationē. a Et regnū eius i ge. & gna. qz se extendit ad oēm genē. b Et oēs hitat. t. apud eū in nihilū repu. sunt. qz ō nihilo sunt & in nihilū redigerent nisi manutenē tia dei conseruarent. c Iuxta eū po. suā facit tā in virtutibus celi &c. i. in angelis. d Et nō est qui resi. ma. i. potentie. e Et dicat ei: quare fecisti. i. dicere possit: qz iudicia eius incōp: & insibilia sunt a nobis: nec errare pōt in factis suis. sequitur. f Figura mea reuersa est ad me. non est p hoc intelligē dū q ō figura bouis reuersus sit ad figurā hois. vt dicit Josephus & male: vt visum est. sed figura b accipitur p exteriori cōpositione. qz fuit tonsus & vestit?. & sic q̄dāmō in figura mutatus. Ad aliter intelligendum est hoc fm estimationē quā habebat in furia. qz tūc sibi videbat q̄ esset bestia. g Et optimates

mei ⁊ magistratꝰ mei reqsierunt me: fm tpꝰ pdictũ a daniele ⁊ ppē neq tiã eulmeradach: cuiꝰ oñiuꝫ erat eis odiosuꝫ. cetera patẽt. b Nũc igit. Hic ponit cõclusio cũ dr. Nũc igit ego Nabuch. laudo ꝛc.

i Magnifico. corde. k Et glorifico. opere. l Regẽ cedi. cuiꝰ re gnũ solũ est stabile. m Quia oia opa eiꝰ vera. qꝛ ꝓcedũt fm regu lã sue sapie q̃ nõ põt errare. n Et oẽs vie eiꝰ. i. modi faciendi.

o Judicia. i recti.

p Et gradientes in superbia pt humiliare. hoc cognoscebat p ꝛpiẽtiã Dubitat a quibusdam vtrũ iste nabuch. fuerit saluatꝰ ppē hoc qõ dr de eo Esa. xliij. Detracta est ad inferos superbia tua: pcidit cadauer tuũ. ⁊. c. Clerũ tñ ad iferñũ detrahetis in pfũdũ lacũ. ⁊ multa q̃ ibi dicũt ex q̃bus aliq̃bus vt q̃ sit dãnatꝰ. Dicendũ q̃ est saluatꝰ. qꝛ scriptura terminat hystoriã eiꝰ in sui humiliatione ⁊ dine virtutũ: ⁊ fidei cõfessiõe: vt hic prꝰ. qõ nõ fit in scriptura nisi de his q̃ sunt in statu salutis. Hoc et dicit decretũ. xxiij. q. iiij. Nabuchodonosor. Ad illud qõ dr in ꝗrium in Esa. dicendũ q̃ dictũ est p cõminationẽ intellecta cõditione. s. si nõ peniteret. qꝛ tñ penituit: iõ ad iferñũ dãnatoꝝ nõ descẽdit. sicẽ Esa. xxxviij. p Esa. dictũ ẽ ezechie Dispõe domui tue: qꝛ moriẽs tu ⁊ nõ viues. qꝛ tñ penituit. iõ sntia mutata fuit: ⁊ additi sunt vite eius. xv. anni. vt dr ibidẽ Moraliter exponẽdo p arborẽ intelligere possumꝰ quẽcũq; statũ pspe rũ ꝛpalem vel spũalem. Si accipit q̃ntuꝫ ad ꝛpalem tm̃: sic arbor ista est bõ quantũ ad psonã. bõ eñ est arbor euersa. ut. s. dictũ est. Ista arbor ẽ in medio terre. qꝛ sita est inter oriẽtẽ natiuitatẽ: ⁊ mortẽ occidentes. Alta p excellentiã inter alias creaturas. Magna. q̃ntũ ad sciam. Fortẽ. q̃ntũ ad potentiã. Procera. q̃ntũ ad apparentiã. Ramosa. q̃ ad generis lineã Fructifera. p opulentiã: sed nõ q̃ntũ ad charitatẽ: fs carnẽ nutriendam. Lata vel diffusa. q̃ntũ ad famã. Subter eã aialia. i. simplices. Bestie. i. feroces. In ramis eiꝰ volucres. i. in domo eius vel curia sunt leues: superbi: mẽdaces: garruloſi. Et ea vescit oẽs caro. i. camales eius bona consumũt: qꝛ totũ dat mũdo: nihil deo. Sup hanc arborẽ est sntia quam dabat vigil. i. ꝛpꝰ vel angelꝰ vel pdicator vel platus: q̃ sequit. Succidite arborẽ. p mortẽ. Eijcite. q̃ntũ ad vilitatẽ extremã inter aialia. qꝛ i alijs aialibꝰ post mortẽ remanet aliq̃d vile. nihil aũt in hmõibꝰ hoc. Precidite ramos eius. i. parentelã. Excutite folia. i. exteriorẽ apparentiã. Dispgite fructꝰ. i. opulentiã. qꝛ in morte quilibet rapit qõ põt de bonis taliũ. Fugiant aialia ⁊c. ppter familie dispersionẽ. Eijciat extraneꝰ. i. ad societatẽ infernalẽ. Cor eius ab humano cõmutet q̃ntuꝫ ad obstinationẽ. Septẽ ꝛpa mutent sup eũ q̃ntũ ad dãnationẽ ppetuã q̃ p septenariuꝫ designat. Ecce arbor humane psperitatis: ⁊ cõtra eã sntia diuine vltionis. Secõ põt ex poni de psperitate seu excellentia spũali. ⁊ sic p arborẽ intelige hoiem virtuosum. Hec arbor est alta p iusticiã. Fortis. p cõstantiaꝫ Frõdosa. p eloquentiã. Magna p prudentiã: q̃ diligit omẽs virtutes. Diffusa. p miam. Fructifera. p deuotionis exuberantiã. Oẽs pascũtur ex ea: p fraternã edificationẽ. Subter eã bestie. p sensum exteriorũ refrenationẽ. In ramis eiꝰ volucres celi. p motuũ exterioꝝ moderantiã. b bõ si in pcũ cadat ꝫ eã indamat. Tligil. i. ꝛpꝰ in euãgelio pdicator vel prelatꝰ pdicando. Succidite arborẽ. q̃ntũ ad delectionẽ charitatẽ que est vita aie. Precidite ramos. q̃ntũ ad ablationem voluntatẽ bone. Excutite folia. q̃ntũ ad defectũ bone locutionis. Dispgite fructꝰ. q̃ntũ ad subtractionẽ bone opationis. Fugiant aialia q̃ subter eã sunt. q̃ntum ad defectũ debite subiectionis. Alligetꝰ vinculo. q̃ntũ ad generationẽ male cõsuetudis. Ferreo. ppter duriciã obstinationis. Eijciatꝰ foris. q̃ntuꝫ ad inuerecundiã in oibus malis. qꝛ tũc facta est ei frons meretricis. Cor eiꝰ ab humano cõmutet. q̃ntũ ad oẽm modũ crudelitatis. Septẽ ꝛpa commutentꝰ sup eũ. q̃ntũ ad puersam opinionẽ totius legis. Duius arboꝝ sntias papiunt in somnis reges: principes: nobiles: diuites. qꝛ frequenter in pdicationibꝰ audiunt diuinã sntiam. sed non curãt ac si esset tñ modo somnium. Capitulum quintum.

Althasar rex. Hic ponit quarta visio vbi ostendit eminentia regni xpi ⁊ iustorũ ad regnũ antixpi ⁊ malorũ. Cã materialis est destructio regni chaldeorũ p medos ⁊ pſas: que q̃dẽ destructio p digitos scribentẽ in pariete est dictata. p daniele interpretata. in quo designat destructio regni diaboli p mortẽ xpi ⁊ eiꝰ passiões. Cã finalis est ad ostendẽdũ iusticiã dei et danielis prudentiã extollendam. Cã efficiẽs est inspiratio spũsancti de re iminente vñ fuit reuelatio nõ somnium. Cã formalis consistit in diuisione ⁊ diuiditur in q̃tuꝫ partes. qꝛ p tangit visionis occasionẽ. secũdo videt pmutatiõ: ibi. Tũc facies. Terũ turbatio visionis: ibi. O rex altissimꝰ ⁊c. quarto visionis expositio: ibi. Iste ergo

tes mei ⁊ magistratꝰ mei reqsierũt me: ⁊ in regno meo restituiꝰ sũ: et magnificẽtia ãplior addita ẽ mihi Nũc igit ego Nabuch. laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifico regem celi qꝛ oia opa eiꝰ vera: ⁊ oẽs vie eiꝰ iudicia: ⁊ gradientes i supbia põt humiliare. Ca. v.

Althasar rex fecit grãde cõuiuiꝫ optiatibꝰ suis mille ⁊ vnusqsq; fm suã bibebat etatẽ. Precepit ergo iã temulẽtiꝰ vt afferẽt vasa aurea ⁊ argẽtea que asportauerat Nabuchodonosor pr eiꝰ de tẽplo qõ fuit in hierl'm vt biberẽt i eis rex ⁊ optiates eius: vxores ⁊ concubine illiꝰ. Bibebãt vinũ ⁊ laudabãt deos suos aureos et argẽteos ⁊ eneos ferreos ligneosq; ⁊ lapideos. In eadẽ hora apparuerũt digiti q̃ manꝰ hois scribẽtis ꝗtra cã delabꝝ i superficie parietis aule regie Et rex aspiciebat articl'os manus scribẽtis. Tunc facies regis cõmu

ab eo. Circa primũ quatuor ponunt. Primũ est cõuiuꝫ lasciuie cũ dicit. a Balthasar rex fecit grande cõuiuiũ. Hiere. xxix. pdictũ erat q̃ in septuaginta ãnis terminarẽt dñium chaldeorũ vt redirẽt captiuitas iudeoꝝ. Balthasar aũt credebat illud tpus transisse. ⁊ p dñs Hiere. dixisse falsum. ppter qõ vt dicũt hebrei fecit tale festũ. b Optimatibꝰ suis mille. oẽs eñ magni principes sui imperij cõuenerãt in babilone vt defenderent ciuitatẽ ꝗ Cyrũ ⁊ Darũ: q̃ obsederant eã. vt prꝰ ex fine buiꝰ ca.

c Et vnusquisq; fm suaꝫ bibebat etatẽ: qõ exponit duplr. Uno mõ qꝛ fm etates suas erant in cõuiuio ordinati: seniores in primis locis: ⁊ alij pñter in alijs. alio mõ exponit. qꝛ nullꝰ cogebat bibere vltra vires suas: sicut fit apud aliq̃s. quãtũ ad hoc moribus in cõpositos: ⁊ ppter hoc nõ erat decens hoc fieri in aula regali. fm qõ hic ponit est cõtẽptꝰ blasphemie exponendo vasa deo cõsecrata vsibus humanis. ⁊ hoc est qõ dicit. d Precepit q̃ ꝛc. vt affer. vasa ⁊c. de tẽplo vbi fuerãt reposita a nabuch. venerabiliter fm suã estimationẽ. e Que aspor. nabuc. pr eius. i. auꝰ eius fm eos qui dicũt Balthasar fuisse filiũ eulmeradach: que opinio vt pbabilior. vt. s. dictũ est. ij. ca. sequit. f Vt biberent in eis rex ⁊c. ppter hunc ꝛpẽtũ fuit iste punitꝰ. ⁊ maxime q̃ illa exposuit suis vxoribꝰ ⁊ cõcubinis. vt b dicit. tertiũ qõ hic est positũ est actus idolatrie: cũ dr. g Laudabant deos suos insultando deo iudeoꝝ in quibꝰ vasis bibebãt. h Aureos ⁊ argenteos ⁊c. idola eñ fiebant de diuersis metallis fm ppietatẽ illorũ. p quibꝰ fiebant vt idolũ martis de ferro. solis de auro. lune de argento. vñ dicit Alex. xix. q̃ edes diane fiebant argentee. Rõ aũt huiꝰ est. qꝛ pbabile est q̃ tales imagines fiebãt p astrologos In talibꝰ aũt fiendis duo attendunt: determinata cõstellatio ex pte vtutis influentẽ: ⁊ determinata dispõ ex pte materie recipiens Quartũ qõ hic ponit est cõspectus diuine iuste cũ dr.

i In eadẽ hora apparuerũt digiti ⁊c. eadẽ hora dr vt ostendat manifeste ppter q̃d erat dei vindicta. s. ppter cõtemptũ dei in abusu vasoꝝ sacrorũ ⁊ laude idoloꝝ. Ex hoc etiã prꝰ q̃ temerarium est res deo sacratas applicare vsibꝰ humanis. ppter qõ in ecclia statutũ est: q̃ calix in ppria forma nõ vendat. nisi alteri ecclie.

k Et rex aspiciebat. hic nõ dicit q̃ alij viderũt. ex q̃ videt q̃ nõ erat ibi manꝰ scribens fm existentiã: qꝛ talia cõiter videntur ab oẽibus assistentibꝰ: sed solum erat talis apparitio in oculis regis. et sntia in pariete scribebat diuinitꝰ misterio angelico. qꝛ eorũ ministerio talia fiunt. l Tũc facies. Hic est secũda pꝰ principalis in q̃ ponit videntis pturbatio. ⁊ diuidit in duas: qꝛ p describit eiꝰ pturbatio rõne visionis. secõ ppter defectũ interpretationis: ibi. Uñ rex Balthasar. Circa primũ dicit sic. l Tunc facies regis cõmutata est: qꝛ ex timore recursus factꝰ est sanguinis ad cor. ⁊ p hoc factꝰ est pallor in facie ⁊ tremor in mẽbris exterioribꝰ. vñ sic

tata ē: et cogitatões eꝰ ꝓturbabāt eū: ⁊ cōpages renū eius solū eius turbabāt: et genua eꝰ ad seinuicē collidebātur

Exclamauit[m] itaq; rex fortiter vt[n] introducerent magos chaldeos ⁊ haruspices. Et ploquēs rex ait sapiētib⁹ babilonis. Quicūq; legerit scripturā hāc ⁊ interp̄tatōēm eꝰ manifestā mihi fecerit: purpura vestiet: ⁊ torquē aureū hēbit in collo et[p] tertiꝰ in regno meo erit. Tūc ingressi oēs sapiētes regis nō potuerūt nec scripturā legere: nec interp̄tationē eꝰ idicare regi. Vnde rex balthasar satis cōturbatꝰ est et[q] vultus illiꝰ immutatꝰ est. Sed[r] optiates eiꝰ turbabant. Regina[s] autē ꝓpter q̄ acciderat regi ⁊ optiatibꝰ eꝰ domū[t] cōuiuij ingressa est: ⁊ ploquens ait. Rex in eternū viue. Nō te cōturbēt cogitatiōes tue: neq; facies tua immutet. Est[u] vir in regno tuo q̄ spīm deorū sanctorū hꝫ in se: ⁊ in diebus pīis tui scia ⁊ sapia inuēte sunt in eo. Haꝫ ⁊ rex nabuchodonosor pīs tuꝰ principē magorū incātatorū chaldeorū ⁊ haruspicū cōstituit eū Pater inquā tuꝰ o rex qn̄[a] spūs amplior ⁊ prudentia[b] itelligentiaq;[c] ⁊ interp̄tatio somniorū: ⁊[d] ostēsio secretorū ac[e] solutio ligatorū inuēte[f] sūt in eo: hoc est in daniele: cui rex ipo sūt nomē balthasar. Nunc itaq; daniel vocet ⁊ interp̄tationē narrabit. Igit[g] introductꝰ est daniel corā rege. Ad quē p̄fatꝰ rex ait Tu[h] es Daniel de filijs captiuitatis iude quē[i] adduxerat pīs meꝰ rex ē iudea

Audiui de te qm̄ spīm deorū hēas ⁊ scia intelligētiaq; ac sapia amplio res inuēte sunt in te. Et nūc introgressi sunt in cōspectu meo sapientes magi vt scripturā hāc legerent ⁊ interp̄tationē eꝰ indicarēt mihi: ⁊ nequerūt sensum huꝰ sermonis edicere. Porro ego audiui de te: q̄ possis obscura interp̄tari ⁊ ligata dissoluere. Si ergo vales scripturā legere ⁊ interp̄tationē idicare mihi purpura vestiēris ⁊ torquē aureū circa collū tuū hēbis: ⁊ tertiꝰ in regno meo princeps eris. Ad q̄ mīdens[k] daniel ait corā rege. Munera tua sint tibi: ⁊ dona domꝰ tue alteri da. scripturā aūt legā tibi rex ⁊ interp̄tationē eꝰ ostendā tibi. O[l] rex deus altissimꝰ regnū et magnificentiā gliam et honorē dedit nabuchodonosor pīi tuo: ⁊ ppē magnificentiā quā dederat ei vniuersi ppli: trib⁹ ⁊ lingue tremebant ⁊ metuebāt eū. Quos volebat interficiebat: quos volebat percutiebat: quos volebat exaltabat: ⁊ quos volebat hūiliabat. Qn̄ aūt eleuatū est cor eꝰ et spūs illiꝰ obfirmatꝰ est ad superbiā: depositꝰ est de solio regni sui ⁊ gl'ia eꝰ ablata est: et a filijs hoīum eiectꝰ est. Sed ⁊ corꝰ eꝰ cum bestijs positū est ⁊ cū onagris erat hitatio eius. Fenū q̄ ut bos comedebat ⁊ rore celi corꝰ eius infectū est donec cognosceret q̄ potētem hēret altissimꝰ in regno hoīm: ⁊ quēcunq; voluerit suscitabit super illū. Tu[t] q̄q; filius eꝰ balthasar nō hūiliasti cor

gnitur. Et cōpages renū eius ⁊c. m Exclamauit itaq; q: ñ solū fuit turbat⁹ in cordeſ; turbationē ostendit voce. n Vt introducerent magos. expone sicut. ē. sequit. o Quicūq; legerit hanc scri. ⁊ inte. eꝰ ma. mib ifc. pur. vestiet ⁊c. Apud gentiles quos erāt ifignia regalia: purpura. fibula l' torquesꝰ aurea: anulꝰ diadema: ē quamor sil' cōcurrentia designabant honorē regius. p singula aūt p se assipta vl' plura designabāt principatione honoris regij. ⁊ ē ōsignatur hic. vñ sequit

p Et tertius in regno meo erit. i. tertiꝰ a me erit in honore. q Tūc ingressi oēs sap. regis nō po. scri. legere ⁊c. q: erat scripta hebraice: ⁊ ipsi illas lras ignorabāt. ⁊ dato q̄ scirent legere ñ nō poterāt sare id. ecū eꝰ. q: i mb⁹ ꝗbus. s. manetebel: pbaresin: cōtinebāt tā tā nia q̄ nō poterant nisi dño reuelāte. Et hoc est ppte legere q̄ nō solū cōgscūt lres: sed etiā intellectus.

r Vñ rex balthasar. Hic describitur regē ptrbatō ppter defectū interp̄tationis cuius dr. Vnde rex balthasar satis conturbatus est ē est vnalā.

s Et vultꝰ illius immutꝰ est. q: p pter vehēntia timoris ire ⁊ turbationis frequēter mutabatur color eꝰ in facie.

t Sed ⁊ optiatesꝰ turba. ex regis perturbatione: ⁊ q: ad eo erāt pcussi ut essent principes timoris.

u Regina aūt. i. mr̄ balthasar fm originē: ſ; fm iosephū erat eꝰ matr: q̄ vr̄ ꝓbabilꝰ. ⁊ ideo poterat scire ꝓterita q̄ rex ignorabat q̄ sacra fuerāt rpe nabuch. aui regis. p Domū cōuiuij ingressa est. ad cōsolandū regē ⁊ ei cōsulendū. ⁊ patet eius verba vsq; ibi.

q Est vir in re. tuo q̄ spi. scōꝝ deorū hꝫ. loq̄tur de deo celi in plurali ad modū gentiliū. cetera patet ex dictis in alijs capl'is vsq; ibi.

a Spūs amplior. q̄ntū ad multitudinē cognitorū. b Prudentia. q̄ntū ad cognitionis claritatē. c Intelligētia q̄ ⁊ interpretatio. Intelligentia dr̄ quātū ad cognitionē occulti. Interpretatio. q̄ntū ad expōnionē verbi. d Et ostensio secretorū. q: multa sunt alia secreta q̄ in somnijs, sicut est in ꝓposito de scriptura in pariete que fuit nota danieli. e Et solutio ligatorū. q̄ntū ad intellectū scripturarū alijs occultarū que dicunt eis ligate: q: ñ pōt videre intentꝰ intellectus. hoc modo loquit pbs. ij. metaphy. vbi dicit q̄ sicut nodū nō pōt soluere q̄ nō nouit intricationē nodi: ita nec q̄ōnem dubitabilē soluere q̄ ignorat intricationes rōnū ex vtraq; pte.

f Inuēte sunt ⁊c. rex ipsi posuit nomē balthasar. p ca. dictū est q̄ ꝓpositus eunuchorū ipsi posuit ē nomen daniel. q̄ rex non ipsi posuit. dicēdū q̄ ꝓpositus imposuit de mādato regis. ⁊ iō rex principalr fecit ē: vt hic dr̄. sequit.

g Igit introductꝰ ē daniel ⁊c. ex q̄ dr̄ q̄ consiliū mulierū sapiētū nō est retinendū maxime qn̄ ñ dr̄ aliud sicut in ꝓposito erat. sequitur.

h Tu es da. de fi. captiui. iude. q. d. tu es de illis apud quos cōsueuerūt esse ꝓphe. q: alibi q̄s apud iudeos raro legitur fuisse ꝓphe.

i Quē adduxerat pīs meus i. auꝰ meꝰ: cui vera rīdisti de occulto. cetera patet ex dictis vsq; ibi.

k Rūdēs da. ait co. re. Munera tua sint tibi ⁊c. q: ex pacto nō est aliq̄d accipiendū p reuelatione diuini secreti. ſ; pꝰ facētū pōt aliq̄d accipi ex liberalitate dantis: sic fecē daniel. j. e. c. l O rex Hec est tertia pa. b. ca. vbi dat regi rīsio a daniele. ex q̄ pꝫ q̄ vicia pīcipū tpe debito nō sunt tacenda: ⁊ vt daniel melius ipsum arguat pōit exēplū aui sui: q̄ ꝓpter superbiā suā fuit deiectꝰ a regno ad tpe. vt patet ca. pce. ⁊ iō iste grauius peccauit q̄ nō fuit correctus exēplo eꝰ. necꝫ sicat q̄ iste nō hēbat adhuc discretōēs qn̄ auus eꝰ mortuꝰ ē. ⁊ sic posset excusari p ignorātiā facti nō pꝫ. sic dictū ē: q: scriā regū. ſ notabilia scribebant ſi ānalib⁹ hystorijs ſ ⁊ depingebāt in imagīnib⁹ vt magī mēorie cōmēdarēt ad exēplū aliorū. ⁊ iō iste potuit scire aui sui factū. ē est igitur q̄ dr̄. l O rex balthasar. m Deꝰ altissimꝰ dedit regnū nabuc. q: de ifimo statu eleuatus est ad monarchiā. vt dictū est. ē. n Et magnificentiā. pp expēsas magnas q̄s faciebat: q̄ est ꝓprie magnificēt. vt dr̄. iij. ethi. o Et gloriā. q̄ntū ad diffusionē famē siue magnitudīs. p Et honorē. q̄ ei ab vniuersis ipēdebat. q: aliq̄ eū honorabāt ex amore. ſ. illi q̄ erāt ab eo ex altari. aliq̄ ex timore. ſ. illi q̄ erāt ab eo depēsi: ⁊ q̄ sequunt i lra patet ex dictis vsq; ibi. q Qn̄ aūt eleuatū est cor eꝰ. p superbiā nimiā. r Et spūs illiꝰ obfirmatꝰ est. i. obstinatꝰ. q: nō stari ad primū pcm̄ pcussit eus dñs: ſ; expectauit correctionē. q̄ sequit pꝫ vsq; ibi. s Cor eꝰ cum bestijs positū est. q: subtracto vsu rōnis hō non differt a bestijs. vt dr̄. i. metha. q̄ fuit in nabuc. p amētiā: vt visus ē. q̄ sed̄ pꝫ ex dictis vsq; ibi.

t Tu q̄q; filiꝰ eꝰ. i. nepos. q. d. grauiꝰ peccasti. q: exēplū i auo tuo hūisti.

v Sed aduer. dñatorē celi eleuat⁹ es. ꝗ supbiā. x Et vasa dom⁹ eius allata sunt coram te vt. ecce cōtumelia quā nō fecerat nabuch.

y Deos q̄z aureos vt. ecce blasphemia: q: laudādo deos suos deū celi q̄ in b ist⁹ m colebat blasphemabat. z Porro deū celi q̄ hz flatus tuū. i. spīm tuū vel virtutē respirandi in q̄ ꝓseruat vita. a In manu tua. i. ptāte. b Et oēs vias tuas. i. cogitationes vt opa. c Nō glorificasti. reddēdo sibi grias p̄ beneficijs accepris. d Idcirco. Hec est q̄rta ps p̄ncipalis hui⁹ ca. in q̄ ponit visionis expositio.

d Idcirco. i. ppter p̄dicta tua mala. e Misit ab eo articul⁹ manus. i. digiti man⁹ more hebraici sermonis: q̄ frequenter ponit singl'are p̄ plurali. ut Exo. viij. Venit musca gr̄uissima. i. multitudo muscarum. q: plures apparebant digiti. seq̄t. e Mane thecel: phares. primū prinz ad finē regni. f Mane em. idē est qd nūeratio. ppē qd subdit.

g Numerauit deus regnū tuū vt cōpleuit illd. i. finiuit. Scdz pertinet ad finē vite balthasar. h Thecel. idē est qd appensio statere. pp qd subditur. i Appensus est in statera diuini iudicij. in q̄ ponderata sunt facta tua. k Et inuent⁹ es min⁹ hñs. i. min⁹ in vita q̄z putares dīno iudicio hoc exigēte. ppter mala tua tertiū ptinet ad trāslationē regni. l Phares em idē est qd diuisio. vt hī est qd subdit. m Diuisus est regnū tuū a te. s. vt a posteris tuis. n Et datū est medis vt ps. q: ei immediate successit dar⁹ med⁹. vt postea Cyr⁹ rex persar nepos dar⁹.

o Tūc iubente rege induⁿ est Daniel purpura vt. Dz quenl q̄re talē bonorē sibi exhibuit cū diceret ei ꝗria. Dicendū q̄ hoc fuit ne coram hoibus mendacij arguerel. q: talē bonorem p̄miserat legenti scripturā vt interp̄tanti. ut ps exp̄dicē. scdo q: credebat p hoc irā dei placare exhibēdo bonorē ei⁹ ppbe. sequit. p Eadē nocte interfect⁹ est Balthasar. in hī apparet interp̄tationis ipletio. vt fm aliqs Balthasar a suis cubiculariis fuit interfect⁹: vt ciuitas p̄ditione eorū Cyro tradita. Scdm glo. interfect⁹ est ab exercitu medorū vt persarū: q̄ audita visione d dīnalnis ꝓtra Balthasar p exploratores suos fecerūt insultū audacter ꝗ ciuitatē: vt ri bellatores ciuitatis nō potuerūt eis resistere: tū q: erāt attoniti vt i stupore cōuersi ex p̄dicta visiōe p daniēis interpratione. tū q: fatigati erāt a cōuiuio vt vino. Qd aūt exīte cōuiuio deberet babylon inuadi vt capi p̄dixerat Esaias. xxi. Babylon dilecta mea posita est mihi in miraculū pone mensam cōtēplare in specula: hostes. s. in surgentes. sequitur. Comedentes vt bibētes surgite principes arripite dyp̄eū. q. d. magis cēt tēpus p̄liandi q̄z festiuandi. Sequit. q Et dar⁹ med⁹ successit in regno: hz em cyrus obsideret ciuitatē cū dario: tū cessit ipsi dario q̄ erat auunculus: vt cū⁹ auūcul⁹: ita tū q̄ post eū regnaret. vt ita fem fuit q̄ Cyr⁹ Dario in regnū successit. Moraliter exponēdo dicendū q̄ in hoc ca. ꝗ vicia carnalitatē vt cupiditatē d'ar iudicij eq̄tatis. In balthasar nota superfluitatē: q: interp̄tat capill⁹ capitis q̄ nascit ex superfluitate. In cōuiuio gula. In vino inepta letitia. In vxorib⁹ indebita accedendi licētia. In cōcubinis manifesta luxuria. In optimatib⁹ adulatorū applaudētiaz. In vasis aureis supbia. nā tales hoies finaliter in supbia vita cōsumūt. q: queri superfluitas ppter supbia: ro pbat Origenes q̄ ois diues est superbus. hoc de vicio carnalitatē. Quātū ad vicia cupiditatē nota q̄ cupiditas est idolorū seruit⁹ fm apl'm. q: vnusquisq̄z rē quā p ceteris diligit. pponit deū suū fm Hiero. Igit in dīis aureis notat opulētia. In argenteis apparētia. q: argentū est sonorū. In ereis fraudulētia. q: vt es se aurū vt nō est. In ferreis violentia q: ferrū domat oia: si cisti in oibus sunt sine mia. Cōtra duo vicia p̄dicta notat hic iudiciū equitatē qd est p̄cessus vt dictamē diuine iuie. Scribens est pr. Man⁹ est filt⁹. Digit⁹ est spūsanct⁹, sicut enl digiti vt man⁹ sunt a brachio: ita spūsanct⁹ a pre

tuū: cuz scires hec oia sed aduersū dominatorē celi eleuat⁹ es. Et vasa dom⁹ ei⁹ allata sūt coram te: et tu vt optimates tui vt vxores tue vt cōcubine tue vinū bibistis in eis Deos q̄z argēteos et aureos et ereos ferreos ligneos q̄z et lapideos qui nō videt: neq̄z audiunt neq̄z sentiūt laudasti. Porro deū q̄ hz flatū tuū in manu sua et oēs vias tuas nō glorificasti. Iccirco ab eo misit⁹ ē articul⁹ man⁹ q̄ scripsit hoc qd erat ratum ē. Hec ē āt scriptura q̄ digesta est. Mane thecel phares. Et hec interp̄tatō sm ois. Mānumerauit de⁹ regnū tuū: vt ꝓpleuit illd Thecel appēdit ē i statera vt inūt⁹ ē min⁹ habēs. Phares diuisū ē regnū tuū: vt dat⁹ ē medis vt psis Tūc iubente rege: indut⁹ ē daniel purpura: vt circūdata ē torques aurea collo ei⁹: vt p̄dicatū est d eo q̄ hret ptātē tertius i regno. Eadē nocte interfect⁹ ē balthasar rex chaldeus vt darius med⁹ successit in regnū: ānos natus sexagita duos.

Lacuit dario Ca. vj.

et ꝓstituit sup regnū satrapas centum vigiti: vt esset in toto regno suo: vt sup eos p̄ncipes tres et quibus daniel vnus erat: vt satrape illis redderēt rationes et rex nō sustineret molestiā. Igitur daniel supabat oēs p̄ncipes vt satrapas: q: spūs dei amplior erat in illo. Porro rex cogitabat cōstitue

vt filio. vñ de ipso dr Exo. viij. Digit⁹ dei est hic. In pariete notatur plenitudo assumpti hois. In aula vter⁹ virginalis. In cibo labio ꝗ qd scripsit: certitudo natural' dictamis: q: d fecit in oib⁹ bis pscrutandis. In scriptura artitudo extremi examis: qd erat tale. Mane enumeratio: id est: statere: appensio phares diuisio, q: in singli casibus deus oēs actōes nūerabit: oēs circūstantias pōderabit. oēs factiones separabit. Et tūc seq̄tur error affectōis: qd notat in facie mutatōe Error cogitōis qd significat i cogitationū perturbatione. Mero: afflictionis in reū dissolutione. Tremor: desperationis in genuū collisione ecce iudiciū terribile ꝗ vicii carnalitatis vt auaritie

Capl'm. vi.

Lacuit dario. Hec est q̄rta visio: q̄z sit hystoria tū dr visio: q: b fit mēto d ōgelo i lacū deē dente vt ora leonū mirabiliter ꝓcludente: vt daniēl liberantē in q̄ bus notat mysteriū xp̄i resurgentē. vt. s. dictū est. Cā igit materialis hui⁹ visionis est emulatio p̄ncipū ꝗ daniēl: vt reclusio eius in lacū vt liberatio ei⁹ p angelū. Cā finalis vt innocentia cōtrect: dei iustitia panderet: vt mestitia plebis israelitici leniret. Cā efficiēs est angelica apparitio hoc merēte innocētia daniēlis cū deuotione vt patiētia. Cā formalis in mō p̄cedendi cōsistit. Procedit ergo hic p modū fraterne inuidie vt exploratōnis ꝗ vitaz innocentē: et hz q̄tuor ptes. q: p̄ ponit bonor exaltationis ex pte daniēl. scdo linor emulationis ex pte p̄ncipū: ibi. Tūc vt p̄ncipes. tertio rigor cōdēnationis ex pte regis. ibi. Qd verbū cū audisset. q̄rto tandē liberationis ex pte dei: ibi. Et tunc p̄ diluculo. Circa primū notāt tres gādus bonoris daniēli exhibiti. prim⁹ est positio q̄ obtinuit daniel i digitate. q: a dario q̄ balthasar successit fuit ꝓstituⁿ vn⁹ de trib⁹ p̄ncipalib⁹ regni p̄ncipib⁹. audito ei q̄ p̄dicētēnālō nē exposuerat: duxit eū secū in medias bonorifice pp ei⁹ sapiaz: et tenuit eū in sili bonore in q̄ posuerat cū balthasar q̄ fecerat eum tertiū in regno suo. vt dictū est ca. p̄ce. i. vnū de trib⁹ principalib⁹ regni sui. vt hoc est qd dr hic. a Placuit dario. medo. i. filio astragis ad drīam alter⁹ darij q̄ fuit filt⁹ assueri quez debellauit alexander magn⁹. b Et cōstituit sup re. su. sa. centū viginti. sicut sup ra dictū est. satrape dicūt q̄si rapiētes satis. ist igit erant cōstituti p totū regnū in diuersis prib⁹ ad pecunias colligendas

c Et sup eos p̄ncipes tres. maiores. s. post regem. sequitur.

d Et rex nō sustineret molestiā. duplici de cā. Una q: iā erat senex. Alia q: erat monarcha nouus: vt in p̄ncipio talū solet aliqui magē rebellare. ro curā regni alijs tradiderat vt ipse possz magis vacare circa hostes reprimēdos si insurgerent. e Igitur daniel. Hic scdo ponit grad⁹ cōparatiⁿ bonoris ipsi⁹ daniēl: q: ā solū satrapas supabat: hz etiā alios duos p̄ncipes q̄ erāt cōstituti cū eo sup totū regnū: vt visum est. vt cā subditur. f Qr spūs dei. i. virt⁹ a deo data ad cognoscēdū q̄ agenda sunt vt exequēda.

g Amplior erat in eo. i. maior intensiue vt extensiue.

h Porro rex. Hic ponit grad⁹ suplaniⁿ bonoris quē rex voluit sibi exhibere p eminentiā sue sapie. q: rex voluit cū alijs duobus maiorib⁹ p̄ponere: vt sic esset sup totū regnū immediate post ipsum.

i Tūc vt p̄ncipes. Postq̄z descript⁹ est bonor ex pte daniēlis. hic ponit linor emulationis ex pte p̄ncipū q̄ solet vigere in cuiuslibet magnatorū: vt q: inuid⁹ semp querit occasionē ꝗ innocentem ideo primo q̄rit occasionē ꝗ daniēl circa cōuictū carnales. scdo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

circa ritū legalē:ibi. Dixerūt ḡ. tertio circa septēptū regalē:ibi. Viri ergo illi. In ꝑma ꝑte dicit sic. i Vñ. i. ꝓpter excellētā danielis quē rex volebat ꝓponere omib⁹ k Ꝓncipes ⁊ satrape. moria principib⁹. l Querebāt vt inue. occa. da. ex latere regis amouēdi eū a familiaritate regis, Vel aliter. Al latere ponendo

daniel q̄ eqlitatem regis ambiret fm hebreos. Vl' a latere. i. ex vtroq̄ regis que dormiti ad lat⁹ et⁹ ponendo daniel q̄ biret familiaritatē suspectā cuz ea

m Nullāq̄ cām. ⁊c. Ex ꝗ ptz innocētia viri dāniel. q: int cānēos ⁊ amulos q̄ñs ñ potuit notari etiā a diligent cōsiderantib⁹ ꝗ aliquo crimine certo, nec i facto: q̄ notatur cū dr. n Nullā cām. nec in signo q̄ notat ibi.

n Et suspitione suspitio est ē q̄ñ aliq̄s incipit dubitare de fama l' bonitate alicuius ex aliq̄ leui signo.

o Dixerūt ergo. Hic q̄rit scdo occasionē ꝗ daniel circa ritū legalē, ⁊ b est q̄ dicit.

re eū sup oē regnū. Vñ principes ⁊ satrape q̄rebant occasionē vt inuenirent daniel ex latere regis nullāq̄ cām et suspitionē repire potuerūt: co q̄ fidelis esset: ⁊ oīs culpa et suspitio nō inueniret in eo. Dixerunt ergo viri illi. Nō inueniemus daniel huic aliquā occasionē nisi forte in lege dei sui. Tunc principes ⁊ satrape surripuerunt regi: ⁊ sic locuti sūt ei. Dan rex in eternuz viue. Cōsiliuz inierunt oēs principes regni tui mgstatus ⁊ satrape senatores ⁊ iudices vt decretuz ipatorū exeat ⁊ edictū vt oīs q̄ petierit aliquā petitionē a q̄cunq̄z deo ⁊ hoie vsq̄z ad. xxx. dies nisi a te rex mittat in lacū leonū. Nunc itaq̄z rex cōfirma sniam et scribe decretuz ut nō imutet q̄ statutū ē a medis et persis: nec ꝑuaricari cuiq̄z licet. Porro rex dan ꝓposuit edictū et statuit. Nō cuz daniel cōpisset. i. ꝓstitutā legē: ingressus ē domū suā: et fenestris aptis in cenaculo suo ꝓtra hierlim tribus tpib⁹ i die flectebat genua sua ⁊ adorabat cōfitebaturq̄z coꝝ deo suo sicut ⁊ ante facere ꝓsueuerat. Vñ ergo illi curiosi ingrentes: inuenerūt daniel orantē ⁊ obsecrātē deū suuz accedētes locum sūt regi sup edcō Rex nūqd nō ꝓstituisti: ut oīs hō q̄ rogaret quēq̄z de dijs ⁊ hominib⁹ vsq̄z ad dies. xxx. nisi te rex mitteret in lacū leonū. Ad q̄d ñndēs rex ait. Ver fmo iuxta decretū medorū atq̄z psax q̄d ꝑuaricari nōlz. Tūc ñndētes dixerūt coꝝ rege: daniel de filijs captiuitatis iude nō curauit de lege tua ⁊ de edicto q̄d cōstituisti: sz tribus tpib⁹ p die orat obsecratione sua. Nō verbū cū audisset rex satis contristat est ⁊ p danie

p Non inuenim⁹ da. huic ali. occ. accusandi cū. l. orgaigē. q Nisi forte in lege dei sui. q: sciebāt q̄ ipe magis vellet facere cōtra edictū regis q̄ cōtra mandatū diuine legis: ⁊ ñ cogitauerūt qualit rex faceret aliq̄d edictū q̄d nō possit ꝑuari sine trāsgressione legis iudeorū: vt sic caperent daniel mandato legis nō obedientē. ⁊ hoc est q̄d subdit. r Tunc prin. ⁊ satrapes surripere est aliquē ꝓbis fallere quasi cōmodi sui gratia: cū ñ sit ꝗ eū. ⁊ sic factū est in ꝓposito: q: induxerūt eū ad faciendū edictū p cui occasionē occideret daniel q̄ erat maxime sibi vtilis ⁊ fidelis. videbat ñ in ꝑma facie illud edictū esse ꝑ regis vtilitate. ⁊ b est q̄d dr b. s Rex in eternū viue. q. d. nos optamus salutē tuā. t Cōsiliū ini. om. prin. regni tui ꝑ bono status regni cōseruando. v Ut decre. impa. exeat ⁊ edictuz. i. lex firma ⁊ irreuocabilis. x Ut oīs q̄ petie. ali pe. a quocūq̄z deo ⁊ ab hoie. hoc dicūt vt postea nō possit daniel aliq̄d mō excusare.

y Usq̄z ad dies. xxx. nisi a te rex ñm tpis ponūt vt daniel nō posset euadere quin caperet in oīone. q: in vno puo tpe posset sic deū orare: ⁊ q̄ alios lateret. z Mittat in lacū leonū. ad denotandū: q: cōdēnati ad mortē illic ꝑiciebant. Hoc ē edictū vt debat facere ad firmitatē regni ⁊ monarchie: in q̄ntū per hoc homines inducerent ad tantā reuerentiā ⁊ timorē regis q̄ nō audeant petere ab alio etiā a deo. ⁊ ideo rex q̄ erat nouus monarcha consensit nesciens eorū fraudē. Simile edictum fecit assuerus ad suggestionē aman. vt habet Hester. iij. ⁊ iiij. q: quasi zelans pro pace regni imperauit fieri edictū de destructione iudeorū. ⁊ cum hoc imperauit aliud edictū fieri ne aliquis accederet ad reges infra. xxx. dies: in hoc simulans se zelare pro regis magnitudine: ex cui reuerentia null' auderet ad eū accedere in tanto tpe sed b faciebat ne aliq̄s ifra b tpis ad regē accederet q̄ liberationē iudeorū iperaret. Hoc nō familiares ꝓncipib⁹ aliqñ inducūt eos ad faciendū aliq̄ statuta pessima sub spē q̄ zelēt ꝑ rege: cū ñ aliud intendāt sequit. a Mādita q̄z rex cōfirma sniam. q. d. libenter debes facere: q: est ꝑ regni vtilitate. b Et scribe decretū vt ñ mutet ⁊c. q. d. q̄ tot ⁊ tantoꝝ sapientū ꝓsilio ordinatū est nō oz

mutari ꝑ vocē vni⁹ hoīs. c Nō statutuz est a medis ⁊ persis. ex b vt q̄ vnū erat regnū medorū ⁊ persarū. q: Cyrus nepos Darij ei in honore successit. vt predictū est. d Nō cū daniel cōpisset ⁊c. ingressus est domū suā: vt occulte oraret deū cauens de piculo insidiarū: ne ē rarer deū exponēs se mortis periculo sine eā si hoc facerer in aperto.

c Et fenestris apertis. in cenaculo suo. ꝗ hierusalem. hoc dr ex. iij. Reg. viij. vbi dr: q̄ filij israel ducti in captiuitatē dñt orare versa facie ꝗ hierusalē: vt ex mēoria templi vbi deo colebat ofo eorū esset magis deuota ⁊ exaudibilis. f Tribus tpib⁹ in die. i. hora matutinali. q: lotis manibus iudei tūc bñdicūt deū: ⁊ hora sexta añ comestionē. Exēplū habetur Act. x. vbi dr. Ascendit petr⁹ in supiora domus vt oraret circa horā sextā. ⁊ hora vesperina. fm q̄ dr Act. iij. petrus et iohānes ascēderunt in templū ad horā orōnis nonā. q̄ accipit circa tpis vesperaruz. vt ps in ecclesijs maiorib⁹ vbi tūc dr nona.

g Flectebat genua. q̄ntū ad actū latrie exterioré. b Et adorabat q̄ntū ad actū interiorez

i Cōfitebat ⁊c. i. peccata ꝑpli ysrl ⁊ sua. q: oīo humiliānē se nubes penetrat. ut dr in Eccle. xxv. k Viri ḡ illi. Hic tertio querūt occasiōes ꝗ daniel circa cōtemptū regalē. ⁊ hoc est q̄d dr hic. Viri ḡ illi curiosi indrentes. i. cū magna sollicitudine occultas vias ⁊ ꝑ occultos modos

l Inuenerūt daniel. ꝗ regis edictū. m Orantē ⁊ obsecran. Obsecratio est oīo q̄ fit ꝑ inuocationē alicui⁹ rei sacre ꝑ quā oīo fiat exaudibilis. vñ dr obsecratio q̄si ob aliq̄d sacrū deprecatio. sicut cuz dr. Per crucē ⁊ passionē tuā libera nos dñe. ⁊ cōsilia. ⁊ ideo in oībus oīōib⁹ ecclie ad hoc q̄ fiant magis exaudibiles dicit. Per dñm nostrū iesum xpm ⁊c. vbi est inuocatio sancte trinitatis. sequit. n Et accedē. inuidi exploratores. o Locuti sunt regi sup edicto. hoc est de regis sniafirma ⁊ irreuocabili prius facta. hoc facūt ne rex b ēat liberandi viā daniel. et hoc est q̄d subdit. p Rex nūqd nō cōstituisti vt oīs hō ⁊c. ⁊ sic loquunt tacito noie daniel: vt cū rex ñdent gñaliter q̄ oīs transgrediens statutū sit morte puniend⁹: nō possit postea excipere daniel. quo ñso bito a rege. vt ptz in lra ꝑ posuerunt accusationē suā: dicentes.

q Daniel ipsum nominant nomine iudaico tacito nomine balthasar quod erat nomen regis. Addunt etiā condition ē seuiem vt magis ꝑuocent regem: cum subditur.

r De filijs captiuitatis. ille nāq̄ deberet esse humilis.

s Nō curauit de lege tua. quē oībus est ueneranda. t Et ō edicto tuo. q̄d pcius est. q: illa lex erat posita sub precepto: q̄d contēpsit transgrediendo: q̄d probant per hoc quod subditur.

Sed trib⁹ temporib⁹ per diem erat ⁊c. v Nō verbū. Hec est tertia ps principalis hui⁹ ca. vbi describit rigor cōdēnationis ex pte regis vbi tria notant. ꝑmū est malicia hostis ꝑdlenē. scōz est miseria hois innocentis: ibi. Tūc rex ꝑcepit. tertiū est mestitia regis imperantis: ibi. Et abijt rex. Circa primū dicitur sic. Quod verbū cū audisset rex satis contrista. est. q: percepit fraudes eorum: ⁊ non audebat de plenitudine potestatis frangere edictum in principio sue monarchie. quia reges de nouo creati solent iurare q̄ seruabunt consuetudines regni. ⁊ ideo si cōtra consuetudinem frangeret tale edictum. immineret periculum de seditione que de talibus solet accidere. ⁊ ideo alio modo conatus est rex daniel liberare. ꝑ pter quod subditur. x Et pro daniele posuit co: ad est intelligentiam et conatum.

e Ut liberaret eū. interptando. ſ. edictū: ⁊ ſemulriplicīt ęcuſando. ⁊ ls modus hic nō exprimat: nū intelligit p hoc q̃ in talib⁹ detinuit accuſatores vſq̃ ad occaſum ſolis. vt dr in lra ⁊ pts. ſequit. 3 Viri ãt illi. ſ. accuſatores peſſimi, a Intelligētes regē. q. ſ. vellꝰ modis variis liberare daniēl. b Dixerūt. ad Jriuꝰ arguendo. c Scito rex: lex medorū ⁊ p arū ⁊c. ió reducūt edictū regis ad memoriā: quia ita erat expſſum q̃ nullo mō poterat daniēl ęxcuſare q̃n feciſſet Jriū nō eū poterat ęxcuſare ex pte legis: q: erat firmata irreuocabilr vtiſum eſt. nec ex pte orantis: q: i ea lege dr. Dis bō q̃ peterent ⁊c. ⁊ ſic in ea indudit daniel ſic ⁊ alij. nec ex pte orati. q: dicit ibi Et quocūq̃ deo ⁊ hoie.

d Tūc rex p̃cepit. b deſcribit miſeria hoīs innocentis. ſ. daniēlis. et hoc eſt qd dr. e Adduxerūt daniēl. Videbā q̃ rex q̃ nō poterat liberare daniēl niſi frangendo decretū: q̃ fracto erat ſibi piculoſa ⁊ toti cōtratū rōne p̃dicta. ió tāq̃ min⁹ malū p̃m eſtimatō nē ſuā elegit eis tradere daniēl: ⁊ maxime q: firmiter credebat q̃ deus eū liberaret ſicut audierat ꝗ trib⁹ ſocijs ſuis liberatis de camio. ⁊ hoc eſt qd ſequit poſt.

le poſuit cor vt libera ret eū: ⁊ vſq̃ ad occaſuꝫ ſolis laborabat ut eriuet illū. Viri aūt illi itelligētes re gē dixerunt. Scito rex q: lex medorū ⁊ perſarū eſt vt oē decretū qd cōſtituerit rex nō liceat immutari. Tunc rex p̃cepit ⁊ adduxerūt daniēl ⁊ miſerūt eū in lacū leonū. Dixitq̃ rex danieli. Deus tuus quē coliſ ſp̃ipe liberabit te. Allatusq̃ eſt lapis vnus ⁊ poſitus eſt ſup os laci quē obſignauit rex anulo ſuo: ⁊ anulo optiatū ſuorū: ne qd fieret cōtra daniēl. Et abijt rex in domū ſuā ⁊ dormiuit incenatus abiq̃ non fuit allatus coram eo. inſup ⁊ ſomnus recceſſit ab eo. Tunc rex p̃rio diluculo ꝗſurgēs feſtinus ad lacū leonū p̃rexit: appropinq̃nſq̃ lacui daniēl voce lacrimabili iclamauit: ⁊ affatus eſt eū. Daniel ſue dei viuētis deus tuus cui tu ſuis ſp̃: putaſne valuit te liberare a leonib⁹: ⁊ daniel regi

ſidēs ait. Rex in eternū viue. deus meus miſit angelū ſuū ⁊ oclusit ora leonū ⁊ nō nocuerūt mihi: q: coram eo iuſticia inuēta eſt in me. Sz ⁊ coram te rex delictū nō feci. Tūc vehementer rex gauiſus eſt ſup eo: ⁊ daniēl p̃cepit educi de lacu. Eductus eſt daniel de lacu ⁊ nulla leſio inuenta eſt in eo: q: credidit deo ſuo. Jubente rege aūt adducti ſunt viri illi q̃ accuſauerūt daniēl: ⁊ in lacū leonū miſſi ſunt ipſi ⁊ filij: ⁊ vxores eorum ⁊ nō peuenerunt vſq̃ ad pauimentū laci donec arriperēt eos leones: ⁊ oia oſſa eorū cōminuerunt Tūc darius rex ſcripſit vniuerſis populis trib⁹ ⁊ linguis habitantib⁹ in vniuerſa terra. Pax vobis multiplicet. A me cōſtitutū eſt decretū vt in vniuerſo impio ⁊ regno meo tremiſcāt ⁊ paueāt deum daniēlis. Ipſe eſt enim deus viuēs ⁊ eternus i ſeculum ⁊ regnum eius nō diſſipabit: et

ter exponendo p̃cessus emulationis describit in hoc ca. q: i emulis primo notat ambitio ex hac secuta est elatio: ex hac emulatione insidiatio ad primū istorū deiectio. ⁊ hec oia patent in lra. Ad euadendū aūt emulationē exēplo Daniēlis recurrendū est ad oōnē. Et in nō orandi cōſidera q̃ daniel ingreſſus eſt domū in quo notat p̃ſideratio mentis. Orabat aperis fenestris. i quo notat attentio legis. In cenaculo. in q̃ notatur excessus p̃ēplationis. Trib⁹ ieiūnij: in q̃ notatur ordiatio tpis Flectebat genua in q̃ notat cōfessio oris. Ad ista sequunt liberatio eius. in q̃ apparet eqtas dei. ⁊ emulorū p̃dictio. in q̃ apparet dei seueritas.

Capitl. vij.

Anno primo balthaſar. Sup̃ poſuit pro phetas quinq̃ visiones q̃ respiciūt xp̃i primū aduentū. Hic cōſequēter ponit alias. v. q̃ respiciūt eū aduentū ſecūm. Prima eſt de q̃tuor aūlib⁹ monſtruoſis ⁊ de aduentu indicis, ⁊ designat vltime tribulationis totale p̃cessum. ſcōa de pugna perſarū ⁊ graecorū ſub ſpē arietis ⁊ hirci: q̃ designat eiusdē tribulationis p̃ncipale conflictū. tertia de hebdomadis abbreuiatis vſq̃ ad mortē xp̃i q̃ designat eiusdē tribulationis ſolatiū. q: xpe p̃ſecutōis antixp̃i maximū ſolatiū erit fidelib⁹ de memoria paſſionis xp̃i. q̃rta ō apparitione viri: liberationē ꝑpli. p̃nunciantis: q̃ designat eiusdē tribulationis terminū. q̃nta de pugna xp̃i et victoria finali ſub ſigno regis aquilonis ⁊ auſtri: ⁊ designat eiusdē tribulationis triūphus Partes etiā patet in. v. capitulis ſequentib⁹ p ordinem poſitis. Circa primā viſionē cōſiderandū q̃ cā mālis eſt de q̃tuor regnis mundi p̃ncipalib⁹ fideles ſucceſſiue affligentib⁹: ⁊ de regno xp̃i p̃ſecte obtento in iudicio finali oia regna cōterente. Cā finalis ē p̃uidentia ⁊ cautela cōtra futurā tribulationē. q: min⁹ forent iacula que p̃uidēt. ⁊ vt oſtendat q̃ vſq̃ ad finē mūdi peuerſorum malicia eſt ꝗ fidelis impugnatura: ⁊ iuſtorū modeſtia tandē victura ⁊ antixp̃i malicia finaliter victura: ⁊ xp̃i militia eternaliter regnatura. Cā efficiēs p̃ncipalis ē ſpūſſanctus aio deliderātis ⁊ de toto in fundens cognitionē regū: tēporū ⁊ factorū. Daniel aūt cā efficiēs inſtrumentalis iſta ſub q̃dā breuitate deſcribēs. Cā formalis in diuiſione cōſiſtit. ⁊ diuidit in duas ptes. q: p̃ primū q̃dā p̃ſano reſpectu ſequentiū. ſcōo deſcribit ipſa viſio: ibi. Videbā in viſione mea. Circa primū tria ponunt. Primū eſt tps in q̃ iſta viſio facta eſt eū dr. a Anno primo balthaſar. Ex q̃ ptz q̃ daniel ñ poſuit viſiones ſm ordinē hyſtorie vel tpis in q̃ facte ſunt daniēli. q: illa q̃ ſcripta ſunt in ea. p̃cedenti fuerūt facta poſt iſta viſionem. q: facta fuerūt ſub dario. Darius aūt ſucceſſit balthaſar. vt viſum eſt in fine. v. ca. Nō aūt buius ordinis eſt: q: iſta viſio eſt pure p̃phetica ⁊ ió ponit cū viſionib⁹ ſequētib⁹ q̃ ſunt eiusdē cōditionis. Precedētes aūt viſiones vel ſcripture hyſtorice vel ſunt p̃ti. p̃ p̃ſe l. prim hyſtorice. Illia nō eſt. p̃cedentes enim p̃tinent ad xp̃i primum aduentū. vt dictū eſt. ñ. i. ca. hec aūt cū ſequētib⁹ p̃tinet ad aduentū xp̃i ſecūm. ſ. ad iudiciū vt magis videbit. p̃ſequēdo. ſcōo rangitur mod⁹ videndi: cū ſub dic. b Daniel ſomniū vidit ⁊c. Ex

d Tūc rex p̃cepit. b deſcribit miſeria hoīs innocentis. ſ. daniēlis. et hoc eſt qd dr. e Adduxerūt daniēl. Videbā q̃ rex q̃ nō poterat liberare daniēl niſi frangendo decretū: q̃ fracto erat ſibi piculoſa ⁊ toti cōtratū rōne p̃dicta. ió tāq̃ min⁹ malū p̃m eſtimatō nē ſuā elegit eis tradere daniēl: ⁊ maxime q: firmiter credebat q̃ deus eū liberaret ſicut audierat ꝗ trib⁹ ſocijs ſuis liberatis de camio. ⁊ hoc eſt qd ſequit poſt.

f Deus tuus quē co. ſemp ipſe li. ⁊c. q: ſm q̃ dicit glo. nō loq̃tur dubitatiue: ſz affirmatiue.

g Allatusq̃ eſt lapis vnus. magn⁹. ſ. ponderoſus. b Et poſit⁹ eſt ſu. os la. ne aliq̃s poſſet ingredi. q: magis timebat rex de crudelitate hominū ꝗ daniēl q̃z de ferocitate leonū. ⁊ hoc eſt qd ſubditur. i Quē obſignauit rex: ⁊c. ne aliq̃s intraret ſine ſuo ſciu. cui⁹ cā ſubdit. Ne q̃d fieret ꝗ daniēl. k Et abijt rex. Hic ponit meſticia regis ex cōdēnatione daniēl. ⁊ hoc eſt qd dr. l Et dormiuit icenat⁹. ſ. abijt ad dormiendū: ita q̃ nō dormiuit. vñ ſequit. m Et ſom. re. ab eo. tū ex triſticia: tū ex defectu cibi. n Tūc p̃. Hec eſt quarta ps principalis vbi deſcribit reno: liberationis ex pte dei: vbi tria notant. innocētia liberata. inuidia lacerata: ibi. Jubente rege: dei magnificētia p̃dicta: ibi. Tūc Darius. Circa primū dicit ſic. n Tūc rex p̃ diluculum. i. ſūmo mane trāſacta illa nocte. o Conſurgens rex feſti. ad la. leo. p̃rexit. Ex magno eñ deſiderio liberandi daniēl rex q̃ p nocte vigilauerat. vt dictus eſt. et in mane nō dormiuit: qd tū ſolet eſſe remedium maximū ꝗ vigiliaꝫ noctis p Appropinquanſq̃ lacui do. vo. lacry. inda. ex affectu enim cordis lacrimat⁹ eſt. qd tū reges ſolēt cauere quātū p̃t: maxime coram ppto ne mulieres eſſe videant. q Daniel ſer. dei vi. hoc dicit q̃tum ad ōriam idolorū q̃ nō viuūt. r Deus tuus ⁊c. putaſne va. ⁊c li. a leo. nō dic b dubitādo de dei potētia: ſed vt cū daniel ꝗ opiniones humanā illeſus apparuerit: iuſtitia: appareat ī dignatio regis ꝗ accuſatores daniel. ſequit r Deus meus miſit angelū ſuū. q: opa mirabilia facit miſterio angelorū.

s Et cōclusit ora leonū. q. d. nā ſentaē leonū nō ē mutata: ſz ab angelo p̃hibita. qd patuit ex affectu ſequēti in accuſatores ſuos. t Jubente aūt. Hic deſcribit inuidia lacerata: cū dr. v Adducti ſunt viri illi q̃ accu. ⁊c. b erat iuſtū ſm penā talionis q̃ maxime hz locū inter eqles: ſicut erat in ꝓposito. x Et nō puc. vſq̃ ad pauī. laci ⁊c. Joſeph⁹ dicit q̃ accuſatores dixerūt leones fuiſſe ſatiatos carnib⁹: ⁊ ió daniēl nō tetigiſſe. tūc rex iuſſit vt ipſi darēt carnes leonib⁹. qd cū vellēt facere leones eos deſcerpſerūt anteqũ venirent ad pauimentū. ⁊ ex b patuit manifeſte q̃ Daniel ex ſua iuſtitia fuerat liberatus. y Tūc darius. Hic deſcribit dei magnificentia p̃dicata p regē dariū. ꝓpter viſum miraculū. ⁊ ptz ſnia ex p̃dictis in p̃ncipio q̃rti capituli ⁊ i fine ca. p̃mi. Moraliter exponendo p̃cessus emulationis deſcribit in hoc ca. q: i emulis primo notat ambitio ex hac ſecuta eſt elatio: ex hac emulatione insidiatio ad primū istorū deiectio. ⁊ hec oia patent in lra. Ad euadendū aūt emulationē exēplo Daniēlis recurrendū eſt ad oōnē. Et in nō orandi cōſidera q̃ daniel ingreſſus eſt domū in quo notat p̃ſideratio mentis. Orabat aperis fenestris. i quo notat attentio legis. In cenaculo. in q̃ notatur excessus p̃ēplationis. Trib⁹ ieiūnij: in q̃ notatur ordiatio tpis Flectebat genua in q̃ notat cōfessio oris. Ad ista sequunt liberatio eius. in q̃ apparet eqtas dei. ⁊ emulorū p̃dictio. in q̃ apparet dei seueritas.

Capitl. vij.

Anno primo balthaſar. Sup̃ poſuit prophetas quinq̃ visiones q̃ respiciūt xp̃i primū aduentū. Hic cōſequēter ponit alias. v. q̃ respiciūt eū aduentū ſecūm. Prima eſt de q̃tuor aūlib⁹ monſtruoſis ⁊ de aduentu indicis, ⁊ designat vl

quo ꝓs ꝙ vidit in somno ⁊ nō in vigilia. tertio subdit modū scri
bendi cū subdit. Et somniū scribēs breui sermone cōpēdit ⁊c.
c Videbā ⁊c. Hic ꝓnūt describit ipsa visio. secō ipsi⁹ visionis in
terpretatio: ibi. Horruit spūs meus. Prima in duas: q̄ p̄ ponit vi
sio in gēnali. secō explicat magis in spāli: ibi. Prima q̄ſi lecna. In
prima pte dicit sic
daniel.

c Videbā. i. Ire/
ligebā. d In
visione mea. q: sen
sus visionis ima
ginarie intellexit
intelligēia enim
ꝙ est in visione.
vt dī. j. c. c.

c Nocte. q: tunc
ōnis sensibus
exterioib⁹ facili⁹
cognitio supna
turalū accipitur
vt habitū est.

f Et ecce q̄tuor
venti cēli pugna
bant. i. q̄tuor an
geli. q̄ ppter sili
tudinē vētō dicūt
spūs. vent⁹ ē in
visibilis et ppē
hās subelitate: p
ter qō vocantur
spūs sic ⁊ ange
lus. Pōt aūt ī loc⁹ exponi dupli. vno mō de angelis malis. ⁊ sic
dicunt pugnare. q: excitāt homīes ad pugnā. Alio mō de angelis
bonis q̄ sunt diuersi regnis. ⁊ sic dicunt pugnare. p subditū in q̄n
ti ponūt corā dōno eōr merita q̄ aliqn̄ fūt ꝓnia. nā angeli ista me
rita ꝓnia ꝓponēdo corā dōno nō habēt volūtates ꝓnias. sed q̄rūt
sup hōplacitū diuinū de futur⁹: vt ꝙ tale regnū dūet tali vl eō
uerso: fata nā sup hoc diuina volūtate accepta est vnicq angelo
sucūt p exaltatione gēnis cui pest: siue p depssione. Ista aūt dis
fusus tractant. q. sufay. g In mari magno. i. in hō mūdo qui
dī mare ppter instabilitatē ⁊ variabilitatē regnoꝝ: q̄ sicut mare
agitat: ⁊ pedle ibi oriunt. h Et q̄tuor bestie. i. q̄tuor regna
magna ⁊ diuersa bestie ppē ferocitatē. i Ascēdebāt. i. oriebāt successiue. k Diuerse inter
se. i. mōb⁹ ⁊ legib⁹ dīnctes. l Pria explicat hō visio i pticlari
⁊ dividit i q̄tuor ptes p in q̄tuor regna. secā incipit ibi. ⁊ ecce. tertia
ibi. Post hō aspiciebā. q̄rta ibi. post hō. Prima igit bestia significat
regnū chaldeoꝝ: ⁊ maxie q̄ntū ad regē eī⁹ Nabuc. iō dī.

n Quasi leena ppter ferocitatē ⁊ luxuriā q̄ in chaldeis vigebat
Leona ēn inter bestias ē ferocior. ⁊ maxime si catulos nutriat: ⁊ sp
gestat cōtū. n Et alas habēbat aq̄le. ala vna est abūdāia ⁊ di
uitie q̄bus abūdabat illō regnū. vñ sup signabat p caput aureū
vt hō dictū est. Alia est pēnia armoꝝ ppē exercitū bellorū: q̄bus
nabuch dōnēbat ⁊ subiugauit sibi regna multa. Istis duabus
alis. s. penia armoꝝ ⁊ diuitijs ferebat in altū p superbiā intātū ꝙ
iactabat se adorare sic deus. vt visum est. ꝗ. ca. iij. ppter hō de ipso
scribit Esa. xiiij. Sup astra cēli cōscēdā: ⁊ similis ero altissimo. Di
cūt aūt iste ale aq̄le. q: aquila est rex auiū i q̄ signat monarchia
nabuchodonosor. o Aspiciebas donec euulse sunt ale eī⁹. q:
q̄ in furiā versus est nabuch. q̄libet rapiebat diuicias suas: sic
potēcia eius omno defecit ad ipō. p Et sublata est de terra. q:
ab hoib⁹ deiect⁹ est. vt dictū est. ꝗ. q Et sup pedes q̄ſi hō ste
tit. q: q̄ restitut⁹ est ei sensus recognouit se hoiem fragilē.

r Et cor eius datū est ei. i. cor humanū. q: prius reputabat se quē
dā deū. Pōt etiā hō exponi de toto regno. Et ale hui⁹ regni. i. di
uitie ⁊ potēcia chaldeoꝝ. Ablate sunt. p Cyrū ⁊ Darū: q̄ subuer
terūt babilonē. Et q̄ſi hō stetit: q̄ chaldei medis ⁊ persis subie
cti facti sunt. q: tūc cognouerūt se esse hoies fragiles. s Et ecce
alia bestia. hic significat regnū medoꝝ ⁊ persaꝝ. iō dī. t Si
milis vīso. q: versus est leone mitior. vl magis ppter loquēdo min⁹
crudelis. sic istud regnū erga iudeos fuit mitior respectu p̄cedētū
q̄ ꝙ. q: cyr⁹ captuitatē iudeoꝝ remisit: ⁊ tēplū reedificare pce
pit. vt hī Esdre. i. Ire alia rōne compat vrso. q: vrsus est potentissimus
ad labores ⁊ ūbera. ⁊ parvo pstent⁹ cibo. ita ꝙ p magna pte anni nihil
sumit. sic pse infrangibiles erāt laborib⁹ ⁊ insupabiles bellis. ⁊ adeo par
ci victus: vt pene sicco pane vterent nisi grā hospitū vel festi. vt dicit tro
gus pōpeius hystoriographus. v In pte stetit. q: illud regnū nō ve
nit ad bellandū: vt dicūt iudei. Sed hystoria iudith dicit ꝙ triū
ꝙ cambises filius Cyri qui alio nōe ē dict⁹ nabuc. misit Holoferne ad de
bellandū filios israel: sed illā hystoriā nō accipiūt iudei: nec vt dicūt hs ap
parentiā vēritatis. q: illo tpe erant ita subiecti iu
deis persis ꝙ ñ audebāt
edificare tēplū sine licen
tia regis. ⁊ iō nō ē verisile
ꝙ auderent exercitui tā
to resistēre quē habēbat ho
lofernes dux illi⁹ exercitus. x Et tres ōr.
erāt in ore eius. i. tria re
gna fili⁹ iūctā virtute psaꝝ
s. regnū chaldeorū. medorū ⁊ persaꝝ. y Et
sic dicebāt ei. i. cuidā re
gi illi⁹ regni. s. assuero.

z Surge ⁊ co. car. plu.
q: aman ⁊ socij eī⁹ sua
serunt regi assuero interfectionē iudeoꝝ. vt ꝗ Hester. iij. Notandū ꝙ ō
iudeis magis loquit ppha q̄ de alijs gentib⁹. q: ppē eos hō visio ⁊ alie
prius ostendebant damidi: q: tūc pluralio inīq̄ amā nō habuit effectū. vt
ꝗ Hester. vij. iō nō dī hō ꝙ bestia comedent: sed q: suadebāt ei comedere.

a Post hec aspiciebā. ⁊ ecce alia. s. bestia p quā designat regnū alexan
dri ⁊ grecoꝝ. iō subdit. b Quasi pard⁹. pard⁹ enī est aīal velocissi
mū. ⁊ ipse alexander mira celeritate totū orientē sibi subiecit. q: in. vij.
annis prē europe ⁊ totā asiam obtinuit. vt dicit hō glo. Varietates autē
pardi significant diuersa regna ⁊ prātes q̄ sibi subiecit. Vñ dī. i. mach.
i. ꝙ obtinuit reges terre ⁊ tyrānos: ⁊ siluit terra in conspectu eius.

c Et alas hs q̄ſi auis q̄tuor sup se. Iste q̄tuor ale fūt robur corporis. agilitas. largitas ⁊ industria tā ex naturali ingenio q̄ ex studio armorūq̄
exercitio. q̄ oia fuerūt excellenter in alexandro. Istis aūt q̄tuor alis. q.
volabat ad victorias ppter velocitatē ad debellandi aduersarios. d Et
q̄tuor capita erant in bestia. q: alexander habuit q̄tuor successores qui
bus diuisum fuit regnū eius. Ptolomeus enī successit sibi in egypto. Se
leucus in syria. Antigon⁹ in asia. Philippus in grecia. e Et prās
data est ei. q. d. victorie p dicte nō sunt facte virtute alexandri: sz virtute a
deo sibi data. Vñ legit in scola. hystoriā. ꝙ cum alexander cogitaret sibi
subiugare orbē: ex ris adhuc in macedonia: deus sibi apparuit in similitu
dine summi sacerdotis iudeorū induti pontificalib⁹ ornamentis ⁊ sibi victo
riā p̄misit. Propter qō alexander veniens ꝗ hierlm cum ppl'o ei obuia
ret ⁊ summ⁹ sacerdos pontificalib⁹ indut⁹: alexander ō equo descendit
⁊ deū qui sibi apparuerat adorauit in hoie qui eius similitudinē gerebat
⁊ iō ciuitati pepercit. f Post hō. Hic describit regnū q̄rtū. s. romanū
⁊ diuidit in duas ptes. q: primo describit fortitudinē hui⁹ regni. secūdo
ostendit ex ipso ortū anti xpi: ibi. Considerabā cornua. Circa primū cō
siderandū ꝙ hec bestia quarta nō notatur ppria nomē sicut alie pre
cedentes. q: nō habuit aliqō ppriū nomē alicuius bestie p qō posset
ferocitates huius regni designare. ppter qō in glosis hebraicis dicitur
regnū romanū inequā. Descriptio huius regni pra fidelēs pars manifes
tum pseuationem martyrum: ⁊ in occasione precipuorū apostolorū petri ⁊
pauli. ⁊ hoc est quod dicitur. g Bestia quarta. i. imperiū romanus
h Terribilis. ppter crudelitatem p̄dictam. i Mirabilis. propter
humanā sapiēntiā quē vigebat in romanis intantū ꝙ per eā deuicerūt
orbem magis q̄ per fortitudinē. k Et fortis nimis. ppter potēciā
l Dentes ferreos habens magnos. q: sicut ferrū domat oia: ita regnum roma
nū domauit omia alia regna: sicut ꝗ. dictum est ca. ij. m Comedēs
atq̄ cōminuens. aliquos occidendo.
n Et reliqua pedibus suis.
cōculcans. ceteris tributos subiicēdo. o Dissimilis aūt erat ceteris
bestijs. q: prātem ⁊ ferocitatē p̄cedentiū regnorū multum excessit.

n hoc ca. q: i emu
: et hac emulatio
atent in ira. Ed
urrendū est ad oīo
s est domū in quo
notat p̄sideratio
mortis. Orabat
aperti fenestris. i
quo notat atten
tio legis. In cena
culo. in q̄ notatur
excessus ꝓtēpla
tionis. Trib⁹ tēs
poribus: in q̄ nota
tur ordinatio tpis
Flectebat genua
in q̄ notat cōfes
sio oris. Ed ista
sequunt liberatio
eius. in q̄ appar
ēqtas dei. ⁊ emu
lorū pditio. in q̄
apparet dei seue
ritas.

Capl'm. vij.

Anno primo
balthasar.
Sup posuit pro
phēta quinq̄ vi
siones q̄ respiciūt
xpi primū aduentū.
Hic cōsequēter po
nit alias. v. q̄ re
spiciūt eī⁹ aduen
tū secōm. Prima
est de q̄tuor aīa
lib⁹ monstruosis
⁊ de aduēta iudi
cis. ⁊ designat vl
ugna persaꝝ ⁊ grec
ribulationis p̄ncipa
aq̄ vsq̄ ad mortē xpi
pe plecutōis antixpi
ssionis xpi. q̄rta ō ap
q̄ designat eiusdē mi
rorū finali sub signo
ribulationis triūphus
p ordinem positis.
lis est de q̄tuor regnis
ntib⁹: ⁊ de regno xpi
sterente. Cā finalis ē
onē. q: min⁹ ferunt ria
nē mūdi peuersorum
ū modestia tandē vi
xpi nulitia eternalē re
o desiderati ⁊ d motu
Daniel aūt cā efficiēs
ēs. Cā formal in diui
mirūt q̄dā p̄fano re
bi. Videbā in visione
ēpe in q̄ ista visio fuit
ē q̄ ptz ꝙ Daniel ū po
q̄ facte sunt Daniel. q:
a post ista visionem. q:
balthasar. vt visum est
visio est pure ppheti
eiusdē cōditionis. Pro
vel sunt pū. ppbice
ninent ad xpi primum
ēnib⁹ pnnet ad aduen
, psequēdo. secō rangi
d somniū vidit ⁊c. Et

p Et habebat cornua.x.i.x.reges.sicut essi in cornib⁹ est defensio aiaⁱ/
lū:ita reges debēt defendere ppl'm sibi subiectū. Considerandū autē
q illi.x.reges nō intelligunt hic p successionē vni⁹ post alterū:sē intelli/
gunt reges simul existēs.vt pt̄s.j.eo.ca.p expositionē angeli loquentis
cū daniele.q; futurū est q romanū imperiū diuidat in.x.regna sil' existē
tia imminente tpe antixp̄i
vt habet apocal'.xvij.

q Cōsiderabā cornua Hic describit aduent⁹ antixp̄i q; p̄dictus regi/
bus oriundi.⁊ diuidit in duas ptes .q; primo facit qd̄ dictū ē. scd̄o de
scribit aducātū xp̄i ad iu
diciū ocm ptātan tere/
nā auferēt;ibi.Aspicie/
bā donec throni. Circa
primū dicit sic.

q Cōsiderabā cornua.
i.diligenter intuebar.x.
reges predictos.

r Et ecce cornu aliud
paruulū ortū est de me/
dio eorū.i. antixp̄s qui
erit rex.xi.respectu illoꝝ
p̄dictoꝝ q̄ erit bō purus
⁊ paru⁹ q̄ntū ad ptes
in p̄ncipio: sē postea cre
scet diaboli adiutorio.

s Et tria d̄ cor.primis
euul.sunt a fa.ei⁹.q; rex
aphrice egypti ⁊ ethio/
pie subiciēt in primis
antixp̄o.p ista pt̄s falsi/
tas potphyrij exponen
tis hoc de antiocho epi
pha ne.q; ñ fuit decūⁿ
ab Alexandro magno
nec inuenitur q; tres reges ceciderit.⁊.vij.alios sibi subiecerit.vt hic dī.
Jtē bestia q̄rta ab ēgelo dī b regnū q̄rtū :vt b pt̄s.j.e.c.regnū aūt q̄rtus
ab hoibus dī esse romanū regnū de q nō fuit antiochⁿ sed d̄ regno gre
corū. t Et ecce oculi ei⁹ q̄si hois in cornu isto.q.d.licet antixp̄s fa/
ciat tanta mirabilia vt ab aliq̄bus credat deⁿ:tñ erit hō purus.

t Et os loquēs ingentia.q; puniendo ⁊ cōminando multos decipiet: et
de multis iactabit se q̄ facere nō pōt. v Aspiciebā.hic ponit aduē/
tus xp̄i ad iudiciū aduenient̄ ⁊ regnū antixp̄i conterentis. ⁊ diuidit in
duas ptes.q; primo ponit eius dē iudicialis p̄sidentia rōne de citat̄.secū
do eius triumphalis victoria ex pte humanitat̄;ibi. Aspiciebā q̄ in vi/
sione noctis. Jn p̄ma igit̄ pte dī sic. v Aspiciebā.i. p̄siderabā illū
cornu paruū qd̄ significat antixp̄m. x Donec throni positi sūt dicit
throni in plurali.q; nō solⁿ xp̄s iudicabit:sē apli ⁊ viri pfecti ei assistent
in iudicio sup thronos sedendo. y Et antiquⁿ dierꝝ sedit. b dicit q̄n
tū ad iudicē principalē q̄ dī antiquus ppter eternitatē. z Vestimē
tū eius candidū q̄si niv. Jn hoc notat ex cellētia deitat̄ q̄ est lux inaccēs/
sibil'.q; candor inter alios colores plus hēt de luce. a Capilli capit̄
eius q̄si lana mūda.b dr̄ ppter maturitatē iudicant̄.q; sētia dei nō est te
stinat̄ mature,plana. b Thronⁿ eius flāma ignis ⁊c.b dī ppē ze/
lū veritatis.iste cōditiones p̄dicte debēt esse in vero iudice. c Flu/
uius igneus rapidusq;.p hoc designat pena infernalis trahens pecca/
tores in infernū. d Egrediebat a facie eius.q; tollet ipⁿ ne videat
faciē dei. e Milia miliū ⁊c.Ecce duplex angelorū ostiū.s.angelorū
ministrātiū nobis ex dei ordinatiōe.cū d̄r. Ministrabāt ei. Et offīū an/
gelorū assistentiū q̄ vacant cōtēplationi dīne:cū subdit. g Et de/
cies milies cēcena milia assistebāt ei. Et notandū q; hic ponit numerus
determinatⁿ p indeterminato.q; angeli sunt in maximo numero nobis
indeterminato.videmⁿ enī sensibiliⁿ q; corpa celestia q̄si incōpabiliter ex
cedūt elementa.q; vna stella visu notabilis in firmamento maior est tota
terra. Cū igit̄ angeli videāt sic se bēe respectu hoīm sicut corpa celestia
respectu elementorū ⁊ nec angeli possunt excedere hoīes in cōtinua quan
titatē ex hoc arguūt sancti ⁊ doctores:q; excedūt eos q̄si incōpabiliter
in numero stratē. h Judiciū sedit ⁊ libri aperti sunt.i.libri cōsciarus
q; sētia cuiusliby parebūt oibus:vt sētia iudicis appareat oibⁿ recta,Si
militer liber vite aperiet q̄ tenebit in manu dei:⁊ liber mortis qui
tenebit in manu accusatoris. i Aspiciebā.i. cōsiderabam.q̄
sētia daret de bestia.s.de regno antixp̄i:q̄ vt visum est q̄dāmō pri
net ad q̄rtū regnū. k Propter vocē sermonū grandū ⁊c.a.p
ter blasphemias ab antixp̄o p̄latas d̄ deū. l Et vidi q̄m
interfecta est bestia.q; interficiet antixp̄us virtute
dei. secūdū q; di
cit apostⁿ.ij. ad
Thessa.ij. Quē
dōn̄ ihēsus interfi
ciet spiritu oris
sui ⁊c.

m Corpⁿ eius.
i.hoies mali qui
sunt corpus anti
xp̄i. sicut xp̄s est
caput oīm bono
rū. n Tradius
esset ad cōbure/
dū igni.s. inferna
li. o Aliarū
q̄s bestiarū ablā/
ta esset p̄ns.i. vi
di.s. q; eis p̄ns
tūc cessabit.

p Et tpa vite q̄ constituta essent eis.
a deo p̄ordinā
te. q Usq;
ad tp̄us ⁊c.tp̄ⁿ.i.
q̄diu durabit p
secutio bonorū a
malis. ⁊ p̄ mul
tēpus intelligit p/
secutio q̄ fuit an/
te primus xp̄i ad
uentū.p scōm ipⁿs pfecutio fidēliū vsq; ad aduentū xp̄i scōs.i.ad
iudiciū. Vel f̄m aliq̄s b̄ est referendū ad ipⁿs pfecutionis antixp̄i
Sē p̄ma exp̄o melior: vt.q; pfecutio antixp̄i durabit p ipⁿs ⁊ tpa
⁊ dimidiū tpis.vt dī.j.xij.ca. r Aspiciebā.Hic describit mi
phalis victoria q̄ntū ad eius humanitatē.⁊ b est qd̄ dī. Aspiciē
bā.i.cōsiderabā cui p̄ns ablata ab antixp̄o daret. s Et ec
ce cū nubib⁹ celi.sicut enī xp̄s ascēdit in celū f̄m humanitatē oble
quio nubiū.ita etiā veniet ad iudiciū.ut dī Act.i.vbi dī.Hic xp̄s
q̄ assumptⁿ est a vobis sic veniet ⁊c t Quasi filⁿ hois.dicitur
q̄si.q; nō solū est filius sed plus:q; est filⁿ dei.⁊ hoc est qd̄ subdit
v Et vsq; ad antiquū dierū puenit.i. ad eq̄litatē dei p̄ris in na
diuina essentia. x Et in cōspectu eiⁿ obtulerūt eū.angeli.q;
in iudicio erunt ei obsequētes. y Et dedit ei p̄tātem.q; tunc
erunt subiecta plene ipsi xp̄o.vt b dī ad hebreos.ij. Et nota q; hic
dicit p̄tātem.s.coercendi inq̄ntū se extendit ad punitionē malorū.
z Et regnū.inq̄ntū ppte respicit salutē electorū. Rex enī ppte
dī q̄ p̄sidet ad bonū subditorū. 3 Et honorē.s.laude que sibi
impendet nō solū ab electis sē et a dānat̄.f̄m q; dicit apostⁿ ad
Phil.ij. Jn nōe iesu oē genu flectat: celestiū terrestriū ⁊ infero
rū.sequit. b Potās eius po.eter.q̄ nō au.⁊c.q; regni eⁿ ī est
finis.vt dī Lu.i. Et pt̄s ex istis falsitas porphyrij exponentis b d̄
iuda machabeo ⁊ eius frib⁹.q; oēs ppli ⁊ lingue nō fuerūt ei
vt hic dī:sē solūmō pauci de iudaico ppło ⁊ ligna hebraica: nec
regnū eorū fuit eternū:sē fuit ablatū p herodē ascholonitā. Jter
iudas nō venit in nubibus: et b dī.⁊ iō ista nō pōt exponi nisi d̄
xp̄o. c Potruit.hic ponit visionis interpratio.⁊ p̄ in gnali
scōo in spāli q̄ntū ad regnū xp̄i:ibi.Post hoc volui.Dicit q̄ p̄ fir
daniel. e Potruit spūs meⁿ ⁊c.,ppter mala q̄ videbant fieri
in futurū.⁊ ppter blasphemias d̄ deū:⁊ ppter insolitā visionem
sequit. d Accessi ad vnū de assistentib⁹ sibi angelis q̄ assiste
bant iudici. Iste tū accessus fuit in imaginaria visione.

e Et q̄tuor bestie ⁊c.cōsurgent successiue:sicut pt̄s ex p̄dictis.

f Suscipiant aūt regnū.post illa q̄tuor regna. g Sāci dei
altissimi,⁊ hoc erit in iudicio finali:q; tūc cū xp̄o regnabūt illi q̄

videra aūt eā:⁊ habebat cornua decē
Considerabaⁿ cornua:⁊ ecce cor
nu aliud paruluⁿ ortū est de medio
eorū ⁊ tria d̄ cornib⁹ primis euulsa
sunt a facie eiⁿ. Et ecce oculi quasi
oculi hoīs erāt in cornu isto:et os
loquēs ingentia. Aspiciebaⁿ donec
throni positi sunt ⁊ antiquⁿ dierū
sedit. Vestimentū eius candidū q̄
niv ⁊ capilli capitis eius q̄si lana
mūda. Thronus eiⁿ flāme ignis
rote eiⁿ ignis accēsus fluⁿ igne
rapiduⁿsq; egrediebat a facie eius
Milia miliū ministrabāt ei ⁊ decies
milia cēcena milia assistebāt ei. Ju
diciū sedit:⁊ libri apti sunt:aspicie
bā, ppter vocē frmonū grādiū q̄s
cornu illud loquebat. Et vidi q̄m
interfecta est bestia ⁊ perisset corpⁿ
eiⁿ:⁊ traditū esset ad cōburendū
igni aliarū q̄ bestiarū ablata est po
testas:⁊ tpa vite constituta essent
eis vsq; ad tp̄s ⁊ tp̄s. Aspiciebā
ergo in visione noctis ⁊ ecce cū nu
bibus celi:q̄si filⁿ hois veniebat:
et vsq; ad antiquū dierū pueniit:
⁊ in ꝓspectu eiⁿ obtulerūt eū. Et
dedit ei p̄tātē ⁊ honorē et regnū
et oēs ppli tribus et lingue ipsi ser
uiet. Potās eius p̄tās eterna:q̄ nō
auferet:et regnū eiⁿ q̄d nō corrūpe
tur. Pertimuit spūs meus Ego da
niel territus sum in his:et visiōes ca
pitis mei cōturbauerūt me. Accēs
si ad vnū de assistentib⁹:et veritatē
q̄rebā ab eo de oib⁹ his. Qui dixit
mihi interpratātē frmonū et docuit
me. Hec q̄tuor bestie magne:qua
tuor sunt regna:q̄ cōsurgūt de ter
ra. Suscipient aūt regnū sancti
dei altissimi et obtinebūt regnū vs
q; in sēm et sē'm seculorū. Post
hoc volui diligenter discere de be
stia quarta: que erat dissimilis val/

de ab oibus ⁊ terribilis nimis. Dē tes ⁊ vngues ei⁹ ferrei comedebat ⁊ cōminuebat: ⁊ reliq̄ pedib⁹ suis cōculcabat. Et de cornib⁹ .x. q̄ha bebat in capite ⁊ de alio qd ortum fuerat: aſi qd ceciderāt tria cornua ⁊ [h] de cornu illo qd [i] hābat oc'os ⁊ [m] os loquēs grandia ⁊ [n] maiⁿ erat ceteris. [o] Aspiciebaꝫ [o] et [p] ecce cornu illud faciebat [q] bellū aduersus sctos ⁊ preualebat eis: donec [r] venit anti quus dierū: ⁊ [s] iudiciū dedit sctis ex celsi et [t] tp̄s aduenit ⁊ [u] regnuꝫ obti nuerūt scti: ⁊ [x] sic ait Bestia [y] q̄rta: re gnū quartuꝫ erit in terra: qd maius erit oibus regnis: ⁊ deuorabit vniuersam terrā: et cōculcabit ⁊ cōminuet eā. [z] Porro [5] cornua .x. ipsi⁹ regni .x. reges erūt: et [a] ali⁹ consurget post eos ⁊ ipse potētior erit prioribus ⁊ tres reges humiliabit. Et [b] mones contra excelsum loquet et sanctos altissimi cōteret. Et [c] putabit q̄ possit mutare tpa ⁊ [d] leges: ⁊ tradent in manu ei⁹ vsq̄ꝫ ad tēp⁹ ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis et [e] iudiciuꝫ sedebit: vt auferat potentia: et cōteratur ⁊ dispereat vsq̄ꝫ in finē. Regnū [f] aūt et ptās et magnitudo regni: que est subter oē celū deū populo sanctorū altissimi: cui⁹ regnū regnū sempiternū est: et omnes reges seruient ei et obedient. [g] Hucusq̄ꝫ finis verbi. Ego [h] daniel mlt̄ cogitationibus meis conturbabar ⁊ [i] facies mea mutata est in me: verbum [k] autem in corde meo conseruaui.

[l] Qd hābat oculos qd signat ei⁹ mētē altiuā.

[m] Et os loqēs grādia idest blasphemias ꝗ deuꝫ

[n] Et maiⁿ erat ceteris. qz regnuꝫ antxpi erit maiū fm crudēlionē ꝗ sit parium fm rationē.

[o] Aspiciebaꝫ .i. cōsiderabā.

[p] Et ecce cornu antxpi.

[q] Faciebat bellū aduersus scōs .i. quia erit magna persecutio sānctorū.

[r] Donec venit antiquus dierū. qz ante aduentū iudex infliccur antxpi.

[s] Et iudiciū dedit sctis. dirlaccis qcedēs. iniquorū iudicis dedit eis ꝗ oppressores eorū. fm q̄ dr Sap. .v. Stabunt iusti in magna cōstātia aduersus eos q̄ se angustiauerūt. vel qz perfecti cū xpo iudicabūt.

[t] Et tp̄s adue. .i. iudicij finitis.

[v] Et regnū obti. sancti. .i. prātem ꝗ eos q̄ ipsos afflixerūt.

[x] Et sic ait. .i. angel⁹ q̄ loquebat daniel.

[y] Bestia quarta regnū q̄rtū erit. .i. regnū romanū: vt p̄dictū est. qd aūt seq̄t ꝗ exposita est vsq̄ꝫ ibi.

[z] Porro cor. .x. ipsi⁹ re. .x. re. erūt. .i. sit regnuꝫ imminente tpe antxpi q̄ sibi diuident regnū romanum.

[a] Et ali⁹ surg. post eos. .i. antxp̄s qd seq̄t ps ex p̄dictis vsq̄ꝫ ibi.

[b] Et potabit q̄ possit mutare tpa. .i. cursum et modū viuēdi. et ꝗ cornia eius superbia precedit.

[c] Et leges a deo daras. qz cultū dei auferet ꝑ posse suo. ⁊ sibi illū cultū vsurpabit ostendens se tm̄ ꝗ sit deus. vt dicit apls .ij. ad thes. .ij. sequit.

[d] Vsq̄ꝫ ad tēp⁹ ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis. .i. vsq̄ꝫ ad tres annos ⁊ dimidiū. qz tm̄ durabit persecutio antxristi.

[e] Et iudiciuꝫ sedebit. vt dei ius auferat malorū potentia. vt dicit in lra.

[f] Regnū aūt et. .c. subter oē celū dat ꝑ ꝑ sanctorū. qz oē qd indudum infra ambitū celi vltimi. .i. empyrei dabit sanctis. qz ceder tota ad gl̄iam eorū. Et q̄ verbis istis patet q̄ loquit daniel nō tm̄ de regno terreno ꝗ etiā ꝗ celesti.

[g] Hucusq̄ꝫ finis ꝗbi. angeli loquētis cū daniele. ⁊ docentis eū de p̄dicta visione. sequitur.

[h] Ego daniel mul. co. meis cōturbabar. ꝑ ꝑter dei blasphemias ⁊ oppressiones sanctorū.

[i] Et facies mea mu. est in me. qz ex vehementi cogitatione ⁊ abstractione a corporis sensibus mihi imutat ꝗ ois vult⁹.

[k] Verbuꝫ aūt in corde meo seruaui. vsq̄ꝫ ad debitū tp̄s descriptionis ⁊ denuntiationis. vt dixit. Conseruaui. .i. memoriter tenui sicut rē dignā memoria. Ad hanc exponēdo possum⁹ dicere. q̄ prima bestia significat sauciaꝫ romanorū. .i. cōa p̄fidiā hereticorū. tertia fraudulentiā simulatorū. quarta malicīā emulatorū. Prima ꝗ corp⁹ leonis. in quo denotatur crudelitas p̄ncipis que est efficacissima ad male agendum. Habet aūt duas alas. .i. nobilitates generis ⁊ prātem regimis. ꝗ ēm hae maxima supportant crudelitatē. sed si ale iste auferantur. Stat sup pedes suos sicut homo. .i. fit humanus q̄ ante erat crudelis ⁊ durus. Et cor eius datur ei ꝑ recognitionē sui ⁊ dilectionem dei. .i. cōa bestia est versus q̄ habet debile caput: qz hereticī habent debile fundamētū. Et in pte sterni: qz p̄ssi sunt ab ecclia. tres ordines dentū in ore eius. qz tribus modis se munīūt hereticī. .i. per auctoritates canonicas male intellectas per rationes sophisticas ⁊ per rationes vere scientie male tamen applicatas. Propter hoc dicit Apo. .xvi. De ore pseudo ꝑphe procedebāt tres spūs immundi i modū ranaꝫ. Tertia bestia est pardus: q̄ est totus varⁿ ita sil'atores sūrvarij corde verbo ⁊ facto: vt decipiant q̄cunq̄ꝫ mō. Quatuor capita bestie sunt q̄tuor intentiones male. .i. vanitas superbie. voluptas lasciuie. cupiditas auaricie. libertas insolentie. Intentiōe ēm assequēdi ista vel aliqd istorū ꝑcedit cōiter fraudulentia simulatorum. Quatuor aūt ale q̄bus nituntur consequi p̄dicta sunt amicitia ficta l'peuriēs. bōficiēcia largiēs. apparentia mēriēs. scs sanctitatē applaudētia plaudiens. .i. supiores. Quarta bestia innoxia bilis ⁊ terribil' cōtinēs i se oēm ferocitatē aliarū bestiarū est. qz malicia emulatorū ꝑtet i se malicīā p̄dictorū vitiorū. ꝗ ēm emulatorū sevicīā tyrānorū ⁊ ō dr terribil: p fidiā hereticorū: ⁊ ō mirabil'. fallacīā simulatorū: ⁊ ō forꝫ Describit etiam ꝑ ꝗ scit dēntib⁹ vorare: pedibus cōculcare. cornibus pugnare. Per dentes i telliges seductores. per pedes sectatores. ꝑ cornua tractores ad alios attrahendū ⁊ seducendū: ꝗ cornua .x. qz decē sunt modi detractionis. ⁊ septē eorū diabolī subjciunt. tres vero destruunt seu cōminuunt. primus mod⁹ detractionis est in absentia detrahere. secund⁹ malū fratris inq̄rere. tert⁹ inq̄sitū diuulgare. q̄rtus nutibus despicere. q̄ntus bonuꝫ denigrare. sextus innocentē decipere. septim⁹ deceptuꝫ accusare. Illij tres modi detractionis residui oino destruunt. Prim⁹ ē pscia sui. secū d⁹ amicitia ꝑ primi. tert⁹ reuerentia predari. Qñ ēm emulator detrahit dicē false q̄ cōscientia eū incitat ad talia dicendū. vel qz diligit eū quē accusat. vt qz faceret cōtra reuerentiā predari si talia faceret. cū tm̄ dicit sola voluntate detrahendi ⁊ non propter aliquod istorum trium.

In ca. vij. Danielis. vbi dicitur in postil. Ecce quatuor venti celi pugnabant.

Additio.

Ipsa declarationē visionis q̄tuor bestiarū in hoc loco contēte. Similiter ⁊ visionis statue de q̄. .ij. c. .ij. agit obstinatio hebraice infidelitatis multa queri subterfugia: vt veritas occultet. ⁊ ō ꝗs postil. sufficiēter exposuit iuē catholicā veritatē. tm̄ vt ipugnationes aliorū aduersantiuꝫ ꝑter ra. .ia. de q̄ solo mentionē facit postil. euacuent. ⁊ catholica veritas magis ducescat. sequentē moueo in hac materia q̄onem. .i. vtruꝫ in ordine regnorū daniel in p̄dictis ca. .i. .ij. ⁊ .vij. reuelatorū regnū xp̄i seu ecclesie sit vnū. Et p̄ arguit q̄ nō. Illā vnū regnū a daniele traditū debebat cōterere seu diminuere regnū chaldeorū ⁊ alia tria regna sibi succedentia. vt ꝗ Dan. .ij. vbi exp̄sse dr: q̄ lapis abscisus sine manib⁹ qd est quintū regnū debebat cōminuere restā. ferū et argentū ⁊ aurū: q̄ significāt regna p̄currentia q̄ntū regnū: ꝗ ꝑstat q̄ regnū ecclesie nō cōminuit regnū chaldeorū qd ꝑ aurū significat. cui ia ꝑ magnū tp̄s ante ortū regni ecclie fuerat destructū ꝑ medos. q̄ regnū ecclesie nō est regnū vnū in ordine predictorū. Preterea in hac numeratione regnorū p̄ncipaliū mundi cōtineri dꝫ vt vr̄ regnū saracenorū tanq̄ꝫ vnū de magnis. Est ēm magnū in extensione. qz occupat fere totā aphricam. ⁊ magnā pte asie. ⁊ aliq̄s p̄uicias europe. Sil'r est magnū in duratione cū ia fluxerūt circiter. .d. cccc. anni a suo initio qd excedit tp̄s durationis regni medorū ⁊ grecorū p̄dictorū ⁊ vltra. Sil'r est magnū in p̄secutione fidelium vt satis est notū. vū fm quosdam figurat in visione statue ꝑ tybias ferreas. ⁊ in visione bestiarū ꝑ q̄rtā bestiā q̄ ꝑ regnū xp̄i est occidenda: ꝗ regnū xp̄i seu ecclesie de q̄ agitur nunq̄ꝫ cōminuit seu cōtriuit hoc regnū ferreū: seu hanc q̄rtā bestiā. vt notū est. q̄ regnū xp̄i nō est quintū de q̄ daniel loq̄tur. Preterea fm oēs expositores tā catholicos q̄ꝫ hebreos regnū grecorū est tertiū. ꝗ regnuꝫ grecorū ⁊ romanorū videt esse vnū regnū. nā romani sunt filij imediati grecie. ut ꝗ Gen. .x. vbi inter filios iauan q̄ sonat grecia i hebreo. cechi

nolant q̃ sunt romani in eadē hebraica lingua. Et sic ꝑz ꝙ regnuꝫ grecorū ⁊ romanorꝫ sunt vnꝰ et eiusdē nationis ꝓm originē. vñ nō debent dici regna diuersa sed vnū. qō ꝑ successionē q̃si hereditaria a grecis ī romanos venit. Vel sicut persie ⁊ medi nō duo regna ſz vnū dicēbantur ⁊ cōsequēs regnū romanorū est tertū: cū sit idē cū regno grecorꝫ. Sz cōstat ꝙ regnū ecclie immediate successit regno romanorꝫ ⁊ cōiter tenet. q̃ regnū xpi seu ecclie est q̃ntū ⁊ ꝑ ꝛ̃ns nō q̃ntū. Preterea: posito ꝙ regnum romanorū sit q̃ntū: adhuc vr ꝙ regnū xpi seu ecclie nō sit q̃ntū. est enī regnū ecclie idē cū regno romanorꝫ. Nā regnū ecclie ꝑnaplr vr sumpsisse ptātem seu initiū a romano ī perio. ſ. a Cōstātino q̃ impialē ptātem ⁊ auctoritatē tribuit hec. Siluestro ⁊ eius successoribꝰ. Et etiā vt q̃dā dicunt cōpulit seu coegit plurima regna vt acciperent fidē ecclie. ⁊ sic regnū ecclie est q̃ntū sic ⁊ romanū cū q̃ est idē ⁊ ꝑ ꝛ̃ns nō q̃ntū. ꝑterea Dan. ij. legit. In diebꝰ regū seu regnorꝫ illorꝫ suscitabit deꝰ celi regnū qō in eternū nō corrūpet ⁊c. In q̃ manifeste denotat ꝙ alia q̃tuor regna debebāt existere seu durare cū regnū quintū a deo suscitaret: ſz regnuꝫ ecclie fuit suscitatū tpe vnꝰ regni tm̄. ſ. romani cū alia ꝑcedentia iā essent suppssa. q̃ regnū ecclesie nō est q̃ntū. Preterea cornu paruulū qō apparuit ī q̃rta bestia ꝑprie vr figurare regnū ecclie. tū qz habuit initiū valde ī firmū seu bū ile. ſ. a xpo q̃ vitā pauperem gessit ⁊ bū ilē: qō notat cū dicit paruū. tum qz fitū erat in q̃rta bestia qō denotat ipsi⁹ colligationē cū impio romanorū ⁊ deriuationē ab eo. vt facta est in cōstantino. tū qz de eo dr in b. vij. ca. Et sermones ꝑ excelsum loquet. ⁊ putabit ꝙ possit mutare tpa ⁊ legē: qō exponit ab hebreis de xpo inq̃ntū docuit multa de eternitate pluralitate in diuinis. Silr ⁊ docuit ydēritate psonalē dei ⁊ hoīs. ⁊ etiam voluit mutare legē ꝓm eos inq̃ntū multa docuit ꝑ phariſaicā doctrinaꝫ phariſei enī erāt doctores ꝑnciales mosaice legis. vt dr Matth. xxiij. c. Sup cathedrā moysi sederūt scribe et phariſei ⁊c. Sz ptās illi⁹ cornu paruli est destruēda p regnū q̃ntū. vt ptz in eodē ca. q̃ regnū xpi non ē q̃ntū. Sz ꝛ̃nū dr Dan. ij. vbi narrat q̃tuor primis regnis subdit. In diebus aūt regū seu regnorꝫ illorꝫ suscitabit deus celi regnū: qō in eternuꝫ nō dissipabit. Vbi glo. pr̄ suscitabit regnū filij sui ⁊ ecclie. ⁊ sic ptz ꝙ regnū xpi ⁊ ecclie est q̃ntū in ordine ꝑdictorū. Huic dicendū ꝙ ꝓm catholicā ꝛ̃itatē necesse est dicere ꝙ regnū q̃ntū de q̃ daniel facit mēcionē in vtraq̃ visione ꝑdicta sit regnū xpi. Nā in vtraq̃ visione de q̃tuor regnis ꝑcurrentib⁹ dicit ꝙ sint tpaliter terminānda. de quinto ꝛo regno dicit ꝙ stabit in eternū. vt ptz in vtroq̃ ca. ꝑdictorꝫ. Sed cōstat ꝙ ad regnum xpi ꝑprie pertinet durare in eternū ⁊ sine fine. iuxta illud Luce. i. c. Regnabit in domo iacob in eternū: ⁊ regni eiꝰ nō erit finis. Sz ad maiorē euidentiā cōtentorꝫ in ꝑdictis duobꝰ ca. ⁊ eorꝫ aduersantū exclusionē autē dendū est: ꝙ ſz in vtraq̃ visione ꝑdicta de regno xpi agat. differenē tm̄ in vtroq̃ ca. de b̄ tractat: qō sic ptz. Nā regnū xpi ſz sit vnū ⁊ idē ꝓm se duplr tm̄ pōt cōsiderari ꝓm duos eius aduentꝰ: ex q̃bus diuersi effectus erant ꝑ ducendi spālr circa rēpublicā mundanam. In p̄ enī aduentu diuulgata ipsi⁹ fide idolatria erat extirpanda. vt dr Ela. ij. ⁊ in alijs locis: qō fuit singularissimū in regno xpi ⁊ ecclie cū hactenus tpe moysi ⁊ aliorꝫ ꝑ pbetarꝫ: ſz magnalia virtute dīna operabant: nō tm̄ hoc vicio potuit extirpari: nedū a gentilib⁹: ſz etiā ab ipso ꝑplo israelitico in cui⁹ p̄sentia illa tā mag̃ fiebāt. vt patet Exo. xxxij. ⁊. iiij. Reg. in multis locis. Sed cōstat ꝙ post primū aduentū xpi ⁊ fuē fidei diuulgationē exclusa est ydolatria simpliciter a tota republica mundi. ſz forte in aliq̃b⁹ regionibus aliqua eius vestigia remaneant de q̃bus nō est mentio facienda qz vt ait phs: qō modicū est ꝑ nihilo reputat. De isto igit aduentu xpi ſ. primo ⁊ de eiꝰ effectu circa ydolatriā agit in prima visione ꝑdicta. vbi quatuor regna ꝑcedentia q̃ntū regnū qō est xpi figurant ꝑ statuā. nam statua cōiter significat ydolatriā ꝑ put etiā hebrei sentiunt. simulacra etiā demonū cōiter ꝑ statuas idolaricas colebant. vt patz. ij. Dan. iij. de statua quā fecit nabuch. Et qz oia regna mūdi ante aduentū xpi pmū licz inter se multū differebāt. tm̄ in hoc cōueniebant vt cultū deo debitū creaturis ꝓpendebant. idcirco ꝑprie designabant oia regna principalia in vnica statua q̃ ydolatriā designat: ꝑpter ipsorꝫ cōuenientiā in cultu idolorū. Is particularia mēbra statue essent de diuersis materijs ⁊ formis. sicut ⁊ ipsa regna inter se erant diuersa in varietate ydolorꝫ ⁊ in alijs. In secūda vero visione agitur de regno xpi prout in secō. suo aduentu totam mundanā potestatē habet amouere subiciens oia impio patris ⁊ suo. de quo. i. ad Cor. xv. Deinde finis cū tradiderit regnū deo ⁊ pri cū euacuauerit oēm ꝑnciparū ⁊ ptātē ⁊ virtutē: cū quo etiā sancti cōregnabūt ꝑ put in. vij. ca. dr. Magnitudo regni detur ꝑplo sanctorꝫ. De isto igitur aduentu xpi. ſ. secundo ⁊ hmōi suo effectu circa mundanam potestatem penitus auferendā agit in secūda visione: in qua quatuor regna ꝑcedentia seu ꝑcurrentia conueniente figurant ꝑ varias bestias feroces designātes varia ferocitatē ⁊ tyrannicā ipsorꝫ regnorꝫ: ꝑ put expositores cōmuniter tradūt. Predictis etiā cōsonat ꝙ quintū regnū in prima visione ꝑ lapides abscisum sine manibus designat: qō denotat naturam xpi ꝓm carnē non ex virili semine ꝑductā. ꝑ put cōuenit. Inscōa vero visione quintū regnū ꝑ filiū hominis in nubib⁹ celi veniente designat. qō ꝑprie pertinet ad aduentū secōm. iuxta illū Act. i. Quēadmodū vidistis eū euntē in celū ⁊c. Et notandū ꝙ sicut prima bestia ꝓm magistrū historiarꝫ incipit in secō. a carcā. a saruch abauo abrae: ⁊ forte medius vt q̃dam dicunt a nemrod q̃ fuit primus oppressor hoīum. ⁊ primo regnauit in babylonia seu chaldea. vt dr Gen. x. que quidē ptās tyrānica cōtinuata est per assyrios ⁊ alios vsq̃ ad nabuc. ſz ꝑ interualla habuit multas interpollationes. sic quarta bestia cōtinet totā tyrānicam ptātem ⁊ mundanā incipiendo a regno romanorū vsq̃ ad finē mundi: seu vsq̃ ad secōm aduentū xpi: ꝑ put ptz in lra. Sed primū q̃ dicendum ꝙ ſz regnū xpi seu ecclie nō cōminuit regnū grecorꝫ seu persarū et hmōi quantū ad eorꝫ mundanā ptātem: cōminuit tū omia regna mundana q̃ntū ad cultū ydolorꝫ: ꝑ put diuulgata fide in orbe dispersis eius ⁊ eorꝫ successores euacuata est cultura demonū ab toto fere mundo. vt dictū est: vñ ꝑcutiente lapide abscisso sine manibus. i. absq̃ humana potēcia statuā. i. idolatriā ipsam cōminuit tam antiquā. ſ. chaldeorū q̃ alias succedētes: ut dictū est. Regnū enī romanorꝫ vt dictū est qō est quartū: omia simulachra colebat vt patet in eo qō legit de phano pantheon. ⁊ sic tota statua. i. idolatria erat in sua integritate cū percussa fuit per lapidē abscisum sine manib⁹. Ad secundū dicendū ꝙ regnū saracenorꝫ ſz sit magnū ⁊ potens: non tm̄ de eo fieri debuit aliq̃ mentio in prima visione ante primū aduentū ⁊ diuulgationē sue fidei nō fuerat enī: vt est manifestū. Hec etiā in secōa visione debet de ipso regno mētio fieri ꝑ se tanq̃ de vno quatuor regnorꝫ ꝑdictorꝫ principaliū. nā qō liberorꝫ se extēdit ad totū orbē: sic ꝙ quolibet ꝑdictorꝫ quamvis in sua valitudine existēte nō erat aliud regnū qō sibi resistere valeret. Regnuꝫ vero saracenorꝫ nunq̃ ad tantā potēciā devenit ꝙ sibi resistere nō valeret aliud maioris potentie vel saltē eq̃lis. vñ nō ds int̄ monarchias cōputari. Posset tm̄ in secōa visione indigi seu significari ꝑ aliq̃ cornua q̃rte bestie q̃ q̃dē bestia totā tyrānicam ptātē a romanis vsq̃ ad vltimā eratē cōtinere vr. ꝑ put tacū est. Sed hic dicēdū ꝙ q̃dā expositores hebreorꝫ ō magistrorū q̃ dr Ra. abenbazra hyspanꝰ oīndere et exponere intendēs ꝙ regnū xpi ⁊ ecclie non sit quintū in ordine regnorꝫ hoīs Danielis tenentorꝫ: ⁊ exinde inferre ꝙ nō sit regnū celeste ⁊ eternū sed adhuc speratur aliud q̃ntū a deo in eternū suscitandū. fingit idēcirco ꝓpter camem inter regnū grecorꝫ ⁊ romanorꝫ: cuiꝰ motiua tangunt in argumēto ꝑdicto: q̃ tm̄ idēritas a nullo expositorꝫ hebreorꝫ tenet. Et falsitas huiꝰ fictionis est manifesta. nā greci ⁊ romani fuerunt diuersarū nationū: similiter ⁊ linguarꝫ maxime distinctarꝫ. Lingua enim greca manifeste differt a latina sicut ⁊ hebrea. vñ ⁊ titulus sancte crucis in his trib⁹ linguis tanq̃ inter se valde differentib⁹ fuit scriptus hebraice: grece ⁊ latine. Jo. xix. Diuersitas aūt linguarꝫ principaliū: nationū diuersitatē manifestat. vñ Gen. x. ca. Ex istis dispersē sunt insule gentiū vnusquisq̃ in linguā suā ⁊c. nec solum ſz ſz etiā oino diuersi characterib⁹ vtunt in scribendo. qō nō oportet vni nationi ꝑ put est manifestū. Itē regnuꝫ romanorꝫ successit regno grecorꝫ: eos debellando: eo mō q̃ ipse successerunt chaldeis vt hystoriographi tradunt. vñ talis successio nō facit idēitatē regnorū. alias pari rōne dicerent ipse ⁊ chaldei vnuꝫ ⁊ idē regnū. ⁊ hoc aliqs qō est falsum: ꝑ put ptz in lra. Hec ꝓz illud allegatum Gen. x. ca. de iauan ⁊c. qz in scriptura sacra nomē alicui⁹ prius mutatum q̃nq̃ approprīat vni tm̄ sic vt distinguat ab alijs fratrib⁹ seu consanguineis descēdentib⁹. Hebrei enī dicunt ab abraam vel ab hebr. ⁊ tū ismael q̃ ab abraā descēdit ⁊ ꝑ ꝛ̃ns ab hebr. vt dr Gen. xi. nō dr hebreus. vñ ⁊ silr ecchim q̃ dicunt romani in hebreo ds dicitur a iauan q̃ in hebreo dr grecus. nō tm̄ ex hoc sequit ꝙ nam romana ⁊ greca sunt eiusdē spēi. Ad q̃tū dicendū ꝙ hebrei idiotā simplices q̃ periti sicte vel saltē falsē asserūt regnū romanorū de quo agit in daniele ⁊ regnū xpi seu ecclie esse vnū ⁊ idē. i. quia quidē estimationē erroneā seu fallaciā inciderūt ꝑnciparū q̃ credūt regnū ecclie esse mundanū seu terrenū sicut vnū de contrariis regnis huiꝰ mundi: qō est euidenter falsum: testāte veritate. Jo. xviij. ca. Regnū meus nō est de hoc mūdo. q̃ auctoritas sola sufficit ad cogendū fideles vt ponāt dr̄iam inter regnum ecclie ⁊ contra regna. in hoc. ſ. ꝙ regnuꝫ xpi ⁊ ecclie nō est mundanū: ds est seu diuinum. ꝑ put a ꝑcursore xpi primo fuit ꝑdictum Matth. iij. ca.

qd sepe cõfirmauit xpus in sua doctrina: vocãdo regnũ suũ regnũ
dei ⁊ regnũ celoꝝ. Sed infidedes q̃ has sacras auctes nõ recipiũt
rõne pñt de ꝶ cõuinci. Et multũ eim ps dñia euidenter notissima in
terregna mundana ⁊ regnũ xpi seu ecclie. sed vnũ inter cetera suf-
ficit qd sumit q̃ ptãte tradita summo pontifici ecclesie. nã vt dicit
pbs. iij. Poli. ordinatio ppli precipue depender ex maximo pnci
pato: cõstat aũt q̃ maxim⁹ principat⁹ ecclesie ꝓsistit in ptãte pon
tificali. s. ligãdi atq̃ atq̃ soluẽdi. Fm quã sumus pontifex ⁊ ecde
sia credit habere claues regni celoꝝ. vt Mdarb. xvi. ca. sed cõstat
q̃ talis ptãs nõ est mundana nec sibi potestati alioꝝ regnorum
sed oino ab eadẽ separata. Si aũt dicat ab infidelib⁹ q̃ hꝰ hoc as-
serit in euangelio: nõ tñ ab ipsis credit. Ad hoc dicendũ q̃ siue
credat ab infidelib⁹ siue nõ. adhuc prꝰ rõ maxime dñie inte regnũ
romanoꝝ qd in virtute armoꝝ ⁊ legũ secularium dñabat orbi ⁊ in
ter regnũ ecclie qd p hãc ptãtem pontificalẽ regit subditos suos
⁊ hoc sufficit ad ponendũ distinctionẽ latã inte potẽtiã romanas
ctaris ⁊ summi pontificis: intãtũ q̃ nõ pñt dici vnũ ⁊ idẽ regnũ
vt prꝰ recte intelligenti. Differentia etiã inte regnũ romanoꝝ ⁊ ec
clie satis est euidens p plecutiones tyrãnicas romanoꝝ: qs ex-
ercuerũt in ecclia seu in martyrib⁹ xpi ferocissime a tpe neronis vs
q̃ ad cõuersionẽ cõstantini. Ad illud aũt qd dr de pstantino q̃
p cõpulsionẽ fecit venire gentes ad fidẽ xpi: hꝰ est falsus ⁊ ficticũ
ꝓnum eim ptꝰ in hystoria sua: vbi sic legit. Constãtin⁹ inuitans
pplos ad fidẽ xpi in pñtia totius ppli romani. ⁊ senat⁹ ista pu-
blice dixit q̃ sequunt. Inter diuina ⁊ humana seruicia hoc interest
vt humana seruicia coacta sint. diuina aũt volũtaria. de⁹ eim
⁊ qs quicta mẽte colit: ⁊ sincero affectu ab hoib⁹ honorat spõta
nea ds eius esse cultura. fit q̃ oibus notũ: non necessitate coactos
sed suo iudicio liberos posse fieri xpianos. Que oia multa silia ex
gestis. b. Siluestri et in aliis auteticis hystoriis pcoꝝ diuer tradũ
tur et quib⁹ pot⁹ ducidat veritas catholica: cũ xpus q̃ in sua con
ceptione ⁊ natiuitate fuit lapis abscisus sine manib⁹. sic sine ma
nibus potuit statuã. s. ydolatriã. nã abscq̃ ptãte humana seu tpa
li cessare percussit lepra: ex q̃ percussione ⁊ sanatione miraculosa to
ta statua ydolatrie fuit vere virtualiter diruta pcipiente cesare vt
ciaphana ydoloꝝ destruerent. vt in veris hystoriis prꝰ. Que q̃
dem destructio: qsq̃ in hodiernũ die durat nõ cesaris virtute cum
eã in locis nõ obedientib⁹ cesari ꝶ remans immobile: sꝰ potius di
uina virtute hoc pordinante in aduẽtu p filij sui ⁊ eius fide diuul
gata. Si aũt neget ab infidelib⁹ cõtigisse miracula in cõuersiõe
Constantini. rñdet fm Aug. q̃ adhuc maius miraculũ esset si tã
magna mutatio ⁊ tã general ⁊ duratura seu diuturna circa cul
tũ ydoloꝝ cõtigisset nullo supueniente miraculo euidenti. Ad q̃n
tũ dicendũ q̃ hꝰ qũ suscitatũ fuit regnũ xpi ⁊ ecclesie: suppressa es-
sent ma regna prima q̃ntũ ad ptãtem mũdanã: nõ tñ q̃ntũ ad cul
tũ ydoloꝝ ydolatria eim remanebat in vigore suo in q̃libet gente
etiã destructis pnciparib⁹ regnoꝝ: put dictũ est. Et qꝰ Daniel in il
la visione de statua habuit spãlem respectũ ad destructionẽ ydo-
latrie p aduentũ xpi primũ ⁊ diuulgationẽ eius fidei: ꝛõ dixit. In
dieb⁹ regnoꝝ istoꝝ. qꝰ existẽtib⁹ q̃tuor pdictis quo ad ydolatriã
vt prꝰ de romanis qui oia idola ceteraꝝ nationũ colebãt. suscita-
bit deus regnũ celeste qd totã fere ydolatriã i republica destruxit
Ad sexũ dicendũ q̃ bene verũ est q̃ initiũ regni ecclie fuit humi-
limo ⁊ tot⁹ ecclie fundamentũ in humilitate ꝓsistit: dicente xpo
Mdarb. xi. ca. Discite a me: qꝰ mitis sum ⁊c. Et nisi efficiamini sic
paruulus iste ⁊c. Mdarb. xviij. ca. Sed hoc est vnũ de principali-
bus signis veri xpi pmissi. vñ Esa. liij. loquens de xpo ad lram
ait. Et ascendet sicut virgultũ coram eo. Et ibidẽ Vidim⁹ eũ despe
ctũ ⁊ nouissimũ virorꝝ: in quo loco ⁊ in alijs q̃plurimis satis pꝰ
monstrat humilitas xpi pmissi. Sꝰ i ꝶ qd dr de regno ecclie qd
oriuat a regno romano: vel in eo fundat: pñsupponit falsum: vt
ex dictis prꝰ ãmo inter ista duo regna. s. ecclie ⁊ romani imperij est
tanta distantia ptãtis: sicut celũ a terra distat in latitudine. vt ias
dictũ est. Vera eim potestas ecclie est mere spũalis tanq̃ in claui-
bus regni celestis fundata. Ptãs vero romani imperij est mere tẽ
poralis. vt manifestũ est. vñ ⁊ posito q̃ regnũ ecclie aliqd ditium
tpale a romano impio suscepisset: ex ꝶ nõ suscipit ecclia aliquod
augmentũ essentiale in sua ptãte: sed potꝰ quoddã adiacẽs ⁊ ac
cidentale: qd pot adesse ⁊ abesse pter subiecti corruptionẽ. Ita ei
erat verus monarcha in regno ecclesie. Clerus vel Clerus q̃ nul-
li habebat ptãtem saltẽ in executione. sicut Siluester vel ei⁹ suc-
cessores q̃ primoniũ ecclesie tpale integre possedẽrũt. In hoc aũt
qd dicit ab hebreis de xpo q̃ locutus est ꝶ deũ inq̃ntũ docuit plurali-
tatẽ in diuinis. similiter ⁊ diuinitatẽ in seipso ⁊ etiã qd locut⁹ est ꝶ legẽ in
quantũ docuit multa ꝶ phariseis doctrinã pñsupponunt falsum ⁊ erro-
neũ sequendo obstinationẽ sue cecitatis circa cognitionẽ veri xpi: ꝶ de
hoc non est hic discutiendum: sed domino cõcedente forte in alio tracta
tu videbitur. Replica.

M danidis circa visionẽ statue ca. ij. ⁊ quatuor bestiarum ca. vij.
burg. cõmendat postil. expositionẽ ⁊ addit vnius qõnis determi-
nationẽ p quã vult ostendere regnũ xpi ⁊ ecclie esse quintus post q̃tuor
hic signata. Et vnũ de fundamentis illius determinationis est q̃ p pri
mũ xpi aduentũ statua est cõminuta. i. ydolatria penitus destructa. qꝰ et
si in quibusdã mundi ptibus remanserit modicũ hoc p nihilo reputat
fm pbm. Sed timeo q̃ vbi burg. p fidei fauore disputat: fidẽ ledat. nã
inde⁹ supposito dicto bur. principio põt formare tale argumentũ cõtra
fidem ⁊ p suo errore. In aduentu messie dꝰ cessare idolatria simpliciter
vel p maxima sui pte. sed hoc hodie nõ vr factũ. igit messias nondũ ve-
nit: ꝶ est expectand⁹ q̃ est formalis error iudeoꝝ. maior huius argumẽti
est bur. minor ps. Mã hodie asia aphrica ⁊ pars europe seruiunt ydolis
imo ⁊ hi q̃ xpiani dicunt sine cultura ydoloꝝ nõ sũt in europa. nã fuũt
ventris ebrietati fornicationi ⁊ auaricie p cunctis nationib⁹ q̃ oia fm
apli ad Ephes. v. ⁊ Philip. iij. ydoloꝝ sunt seruitutes: cui sñie pcordat
burg. circa ca. xiij. ꝓ hac arte. Quapropter securꝰ est cũ postil. pcentire q̃
in primo aduentu xpi statua ydolatrie sit percussa. in secõo aũt aduentu
sit totaliter cõminuenda. nec allegatũ de pbo locũ habet de cõpatione
modici ⁊ nihili. Quilibet eim intelligens videre potest si modica sit ter
ra infidelũ ad cõpationẽ xpianitatis: nec mltũ cõcludit iudeis q̃ bur.
in huius questionis disputatione interserit hystorias siluestri ⁊ constan
tini. qꝰ sicut canonẽ biblie p sui erroris defensione in multis corrũpũt et
falsificant. ita hystorias citra et eꝝ bibliũ facilter ꝓtẽnunt. Ca. viij.

Mno. iij. regni Balthasar. Vt ponitur. vij. visio. ⁊ est secunda
de pertinẽtib⁹ ad aduentũ xpi scõm. sicut in pcedenti visione ha
bitus est p cessus generalis vltime tribulationis. sic in ista expli-
catur conflictus pcedens vltimã tribulationẽ. Causa materialis huius
visionis est pugna regni grecoꝝ ⁊ medorum sub similitudine arietis et
hirci: ⁊ pugna antiochi epiphanis inde orti sub similitudine cornu mo
dici. Finis huius visionis est exponere principũ pcedentis visionis. qꝰ
sequentes visiones sunt quasi expositões ipsius. Cũ in precedenti vi-
sione dictũ est circa finem illius q̃ Daniel fuit edoctus de illa visione ab
vno angelo assistentius: verũtamẽ illud de quo fuit edoctus non expli-
cit totum in ca. pcedenti. ⁊ ideo expressit magis in sequentib⁹ ca. Finis
eim est ostendere magnitudinẽ tribulationis tpe antixpi ⁊ suoꝝ mẽbroꝝ
ipsum pcedentiũ ⁊ robur sanctoꝝ ꝶ eos ⁊ terminũ laboriũ. Causa autẽ
efficiens est instinct⁹ spũsancti fact⁹ Daniel. ꝓpter affectum deuotio-
nis ⁊ conatũ attentionis. Cã formalis in diuisione cõsistit. Notandus
ad euidentiã sequentis lre q̃ in sacra scriptura aliq̃n est duplex sñia lit
teralis. qꝰ ea que sunt facta in veteri testa. sunt figure eoꝝ que fiunt in no-
uo. dicẽte apto. i. ad Coꝝ. x. Omia in figura cõtingebãt illis. Et iõ quã
do in veteri testamẽto pdicitur aliq̃d esse impletus in aliqua persona ve
teris testamenti. verius tamen et perfectius in aliqua noui testamenti.
tũc est ibi duplex sensus lralis. vn⁹ principalis ⁊ alius pncipalior. de il
lo. s. in quo pfectius implet verbũ pdictus. verbi grã. i. Paral. xxij. dici
tur. Ego ero ei in patrẽ ⁊ ipse erit mihi in filiũ: qd est verbũ dñi loquen
tis de salomone q̃ fuit filius dei p adoptionẽ in pnapio regni sui. ꝓpter
qd amabilis dño dict⁹ est. vt prꝰ. ij. Reg. xij. Et sic vbũ illud ipletũ ẽ ad
lram in salomone. pfectꝰ aũt ipletus est in xpo q̃ est filius dei p naturam
cui⁹ figura fuit salomõ. ⁊ iõ illa auctoritas ad lram intelligit de salomõe
⁊ de xpo. de salomone min⁹ pncipalit: ⁊ de xpo principali⁹. Propẽ qd
apostol⁹ ad hebr. i. allegat pdictã auctem tanq̃ de xpo dictam ad lram.
Sic est in ꝓposito: qꝰ sub similitudine arietis ⁊ hirci tractat Daniel de pu-
gna regni grecoꝝ ⁊ medoꝝ. pncipalis tñ ei⁹ intentio est tractare de pu-
gna antixpi vel mẽbroꝝ ei⁹ ⁊ xpianoꝝ. ⁊ iõ est ibi duplex sensus lralis.
vt prꝰ ex pdictis. Propter qd sciendũ q̃ sicut in pma visione egit de q̃
tuor regnis subuertẽdis p q̃ntũ: qd est xpi regnũ: ita hic ⁊ qd ibi intelli-
git p statuã ⁊ lapidẽ intelligit hic p bestias ⁊ filiũ hois seu iudicẽ. Igi
tur circa cãm formalẽ cõsiderandus q̃ p ponit visionis ostẽsio. secõo ex-
positio: ibi. Factũ est ãt eis videre. Circa primus tria tangunt. qꝰ p tan
git decursus arietis. i. regni medoꝝ. secõo cõcursus hirci. i. regni grecorum
ibi. Ecce aũt hirc⁹. tertio incursus cornu modici. i. antiochi in populus
iudeoꝝ: ibi. De vno ãt ex eis. p simile aũt pot exponi de xpianis et anti
xpianis. vt in ariete intelligat ptãs eccie ⁊ scõꝝ. Per hircũ ptãs malig
nũ. qꝰ scriptũ est Mdarb. xxv. Statuet oues a dextris. hircos aũt a sini-
stris. Per cornu paruus intelligat ptãs antixpi ⁊ suoꝝ ꝓtpaneoꝝ. Reuer

tendo aut ad sensum q̃ p intelligit ls non principalit. s. de regib⁹ medorum
t grecorum. considerandũ q̃ circa quelibet regẽ vel regnũ tangit triplices
status regni. s. initial ẽ medium t finale. Circa primũ dicit dañ.

a Anno. iij. regni Balthasar tc. Et q̃ ptz q̃ hec visio facta est p duos
annos post pcedentẽ. t b tangit cuz subdit. b Post id qd videra

in principio. qt pcedẽtẽ
visionẽ vidit daniel pri
mo anno regni balthasar.
c Cũ essem i su
sis castro. hic tangit lo
cũ hui⁹ visionis. dr aut
in susis castro. qt illa ci
uitas erat clausa fortib⁹
muris ad modũ castri.

d Qd est in bela regio
ne. Elb bela dr regnũ be
lamitarũ: t metropolis
illi⁹ regionis erat susis
qt multa regna t multe
regiones erant sub rege
medorũ. e Vidi in
visione. imaginaria. s.

f Che esse sup portam
vlai. vlai est ppriuz no
mẽ cuiusdaz porte pdi
cte ciuitatis, t interpreta
tur palus: qt ante illam
portã sunt paludes a q̃
bus illa porta est denominata. g Et ecce
aries. p quẽ signatur re
gnũ medorũ: qd nõ fuit
multũ infestus iudeis vt
dicũt hebrei. ppter qd
significat p aial mãsue
tũ. h Stabat ante
paludẽ. p hoc significa
tur istabilitas regni et
sicut pal⁹ nõ est loc⁹ firm⁹.

Capitulum. viij.

Anno tertio regni balthasar
regis visio apparuit mihi.
Ego Daniel post id quod vide
ram in principio vidi in visione mea
cuz essem in susis castro quod est
in hela regione vidi autẽ in visione
esse me sup portam vlai: et leuaui
oculos meos t vidi. Et ecce aries
vnus stabat ante paludẽ hns cor
nua excelsa et vnuz excelsi⁹ altero
atq; succrescẽs. Postea vidi ari
etem cornib⁹ ventilantẽ cõtra occi
dentẽ t contra aquilonẽ et cõtra me
ridiem et oes bestie non poterant
resistere ei neq; liberari de manu
eius: fecitq; fm volũtatez suaz t
magnificat⁹ ẽ et ego intelligebã
Ecce aut hircus capraz: venebat
ab occidente sup faciẽ totius terre
et nõ tãgebat terraz. Porro hir
cus hebat cornu insigne inter ocu

lũ cornu. qt Alexander inuasit Darũ. 5 Quẽ vi. stantez tc.
qt darius aduentũ alexandri p nihilo reputabat. t iõ ei nõ occur
rit. sed stans in loco suo misit aliq̃s de principib⁹ suis: rogãs eis
vt adducerent sibi alexandr ligatũ t flagellatũ. a Et cucur
rit ad eũ in ipe. fortit. sue. qt alexander p occurrit principib⁹ darij
pdictis. t deiecit
eos iuxt fluuium
granicum.

b Cũq; appro.
ppe arietẽ. qt de
uictis principib⁹
darij venit cõtra
ipsum darium.

c Efferat⁹ est in
eũ. i. ferino more
eũ inuasit.

d Et percussit arie
tẽ. s. dariũ regem
persarum.

e Et comminuit
duo cornua eius
i. robur regni me
doz t persarũ. se
quitur.

a Cũq; eũ mi. in
terraz cõculcauit
i. gloriã illius re
gni deiecit.

b Et nemo qui
bat liberare arie
tem tc. qt nullus
amicoz suoz vel
cõiunctorũ poto
rat sibi facere au
xiliũ ꝗ alexandr
Hirc⁹ aut capra
rũ factus est ma
gnus nimis. qa

loos suos t venit vsq; ad arietẽ illũ
cornutum quẽ videram stantẽ ad
portaz: t cucurrit ad eum in impe
tu fortitudinis sue. Cũq; appro
pinq̃sset ppe arietem: efferat⁹ est
in eum t percussit arietẽ et comminu
it duo cornua ei⁹: t ñ poterat aries
resistere ei. Cũq; eum misisset in
terrã conculcauit t nemo ghat liba
re arietẽ de manu ei⁹. Hircus autẽ
capraz magnus fact⁹ ẽ nimis. Cũ
q; creuisset fractũ est cornu magnũ
et orta sunt q̃tuor cornua subter il
lud per quatuor ventos celi. De
vno aut ex eis egressum est cornu
vnũ modicum t factũ est grande
cõtra meridiem et contra orientẽ
t cõtra fortitudinez. Et magnifi
catuz est vsq; ad fortitudinem celi
et deiecit de fortitudine et de stel
lis: et conculcauit eas et usq; ad pri
cipẽ fortitudis magnificatũ est: t

magnitudo alexandri et eius fama creuit sup modũ subiugata si
bi tota Asia t aphrica p magna pte. c Cũq; cre. frac. ẽ cor
nu magnũ: qt imediate post illas victorias mortu⁹ est alexander
ãno. xij. regni sui. erat aut sue. xxxiij. anno in babylone. nec potuit
redire in terrã natiuitatis sue. vt diffusius dr in scolastica hystoria.

d Et orta sunt cornua q̃tuor subter illud. i. q̃tuor regna in quib⁹
diuisum est regnũ alexandri. e Per q̃tuor ventos celi. i. p q̃
tuor principales ptes mundi vñ oriunt venti. Quia ptolomeus
lagi fil⁹ regnauit in egypto. Philipp⁹ frater alexãdri in macedo
nia. Seleuc⁹ in syria t babylone. Antigon⁹ in asia. fm q̃ dicit b
glo. f De vno aut. hic describit icursus antiochi epiphanis
orti ex pdictis ꝗ iudeos: cũ dr. De vno aut ex eis. i. de seleuco re
ge syrie. g Egressum est cornu vnũ modicũ. i. antiochus epi
phanes q̃ descendit de seleuco: tñ plures fuerũt intermedij. Et
dr illud cornu modicũ: qz pus fuit rome obses. vt dr. j. Mach. i.

h Et factũ est grãde. s. qz antioch⁹ ignorãs senatu egrit de roma
vt occuparet regnũ syrie. vt dr. j. mach. i. Et priuauit filius fratris
sui primogenit. s. seleuci philometoris regno sibi debito.

i Cõtra meridiẽ. qz ptolomeũ regẽ egypti fugauit de cãpo t egy
ptũ obtinuit. vt habet. i. Mach. i. Egyptus aut est i sinu meridio
nali respectu syrie. k Et ꝗ orientẽ. qz in pside q̃ est in oriente
respectu syrie multos deuicit t sub tributo tenuit. vt ibidẽ dr. iij.
ca. l Et ꝗ fortitudinẽ. i. ꝗ hierlm vbi de⁹ q̃ est fortitudo cole
batur. m Et magnificatũ est vsq; ad fortitudinez. i. ꝗ filios
israel q̃ angelo⁹ antiqtus custodia vallabant. n Et deiecit
de fortitudine. qz plures eoz idolatrie subiecit. o Et de stel
lis. qz multos stabiles in cultu dei occidit. vt p. v. j. mach. vi. t. xij.

p Et vsq; ad prin. fortit. magni. est. i. vsq; ad deũ q̃ colebat hie
rusalẽ. qz ad tpo abstulit cultũ ei⁹. t dr sic ei p̃ualuisse p quandz
sil'tudinẽ. Vel aliter. p principẽ fortitudinis intelligit summ⁹ sa
cerdos. qz tũc regebat ciuitatẽ t ẽplũ ꝗ quẽ p̃ualuit antiochus
q Et ab eo tulit iuge sacrificiũ. qd dicebat agnus: q̃ imolabat
vespe t mane. qz figurabat imolationem corpis xpi qd quotidie
immolat in altari. r Et deiecit locum sanctificationis. qz an

b

ab eo tulit iuge sacrificiu⁵ ⁊ deiecit
locu sanctificationis ei⁹. Robur[a]
aũt datũ est ei cõtra[t] iuge sacrificiũ
ꝓpter pecta ⁊[u] ꝓsternet veritas in
terra ⁊[r] ꝓsperabit ⁊ faciet. Et[k] au-
diui vnũ de sanctis loquẽtẽ[s] ⁊ dixit
vn⁹ sanct⁹ alteri nescio cui loquẽti.
Vsq⁵q⁹[a] visio ⁊[b] iuge sacrificiũ ⁊[c]
pecti desolationis q̃ facta est ⁊[d] san
ctuariũ ⁊[e] fortitudo ⁊ conculcabit[f]. Et[g]
dixit ci. Vsq⁵[h] ad vespam ⁊ mane
duo[i] milia trecenti ⁊[h] mundabitur
scũarũ. Factũ[l] est aũt cũ viderem
ego daniel visionẽ: ⁊[m] quererẽ intel
ligẽtiã. Ecce[n] stetit ĩ ⁊ spectu meo
q̃si spẽs viri. Et[o] audiui vocẽ viri
inter[p] vlai ⁊[q] clamauit ⁊ ait. Gabri
el[n] fac intelligere istã visionẽ⁵. Et[b]
uenit ⁊[c] stetit iuxta vbi ego stabam
Cũq⁵[b] uenisset pauẽs corrui in fa-
ciẽ meã⁵. Et[e] ait ad me. Intellige
fili bois qm̃[f] in tpe finis cõplebitur
uisio. Cunq⁵[g] loq̃tur[h] ad me: colla-
psus sum ꝓnus in terrã. Et[b] teti-
git me ⁊[i] statuit me i gradu meo di
xitq⁵[k] mihi. Ego ostendã tibi q̃ fu
tura sunt in nouissimo maledictio
nis: qm̃[l] habz tp̃s sine suũ. Aries[m]
quẽ uidisti hr̃e cornua rex medorũ
est atq⁵ psarũ. Porro[n] hirc⁹ capra
rũ rex grecorũ ⁊ cornu grande: qd̃
erat inter oculos ei⁹ ipse est rex[n] pri
mus. Qd̃[o] aũt fracto illo surrexerũt[p]
q̃tuor ꝓ eo: q̃tuor reges de gente
eius cõsurgẽt: ſ⁵[q] nõ in fortitudine
eius et[r] post regnũ eorũ cũ[o] creuerit
iniquitates: ⁊ surget rex ipudẽs fa
cie ⁊[s] itelligẽs ꝓpositiões ⁊[u] robo
rabit fortitudo ei⁹: ſ⁵ nõ in uiribus
suis ⁊[v] supra quaz credi potest vni-
uersa uastabit: ⁊ ꝓspabitur ⁊ faciet
Et[x] interficiet robustos ⁊[y] ppl'z scõ
rũ fm volũtatẽ suã ⁊[a] diriget dol⁹
in manu eius ⁊[b] cor suũ magnifica-

ꝓbanatũ tẽplũ ponẽdo ibi abbominãdũ ꝑ dolũ. vt dr̃ i. Mach. 1. verũtã q: ista nõ fecit antiochus ꝓpria virtute. ſ⁵ deo pmittente ꝓter pcã ppli puniendã. ĩõ subdit. s Robur ãt datũ est ei. i. antiocho. t Cõtra iuge sacrificiũ ꝓpẽ pcã. ppli israel: ⁊ maxime sacerdotũ. q̃ vt dr̃. 1. mach. iij. Jã nõ erant dedi
cata altaria sed contẽpto tẽplo ⁊ sacrificio negle-
cto festinabãt p
ticipes fieri pale-
stre: ⁊ sic dicit ibi
dem q̃ fecerũt ꝓ
stibula iuuenũ in
tra templum.
v Et ꝓsternet. ve
ritas i terra. i. ve-
rus dei cultus.
x Et ꝓspe. ⁊ fa
ciet. s. fm volũta
tẽ suã.
y Et audiui vnũ
de sanct⁹. i. angel.
z Loquẽtẽ alte-
rinscio cui. ⁊ sic
b dr̃. q: daniel ñ
bẽbat intellectuz
hui⁹ visionis ad
plenũ. vt j. pato-
bit. a Vsq
quo visio. i. lex q̃
illuminat intelle-
ctũ. q. q̃ ꝑ diuinã
reuelationẽ bita
ri. b Et iu-
ge sacrificiũ. i. q̃
tidianum.
c Et pcti desol
ationis. i. desola
tio tẽpli fcã ꝓpter pcã ppli ꝑ positionẽ ꝑ dolũ in tẽplo.
d Et scũarũ. i. tẽplũ cui⁹ vna pe dicebat scti: altera scti sctõꝝ
e Et fortitudo scõꝝ. s. f Cõculcabit. ⁊ refert b verbũ ad oia
pdicta excepto pcõ desolationis. de q̃ nõ querit q̃diu calcabit. ſ⁵
q̃diu durabit. ⁊ hoc est vbũ trũcanũ: q: loquit ad modũ dolentis
bois q̃ aliq̃d in loquẽdo omittit. Et notandũ q̃ ista q̃ facta est
ab vno angelo q̃rerit ab alio angelo. vt p⁵ in lra. et q̃ p⁵ q̃ ange
li supiores illuminãt angelos inferiores. g Et dixit ei. s. an-
gelus supior inferiori. h Vsq ad vespam ⁊ mane. i. p succe
sionẽ diei ⁊ noctis erit tm̃ tpis q̃d̃ sequit. i Duo milia trecẽti.
vsq ãt. q. d. p tm̃ tp̃s cõculcabunt pdicta. k Et mundabit
sanctuarũ. s. ꝓplero tpe pdicto a pollutione fcã ibi p antiochum
q̃d̃ factũ legit a iuda mach ab eo ⁊ frib⁹ ei⁹. i. mach. iiij. Cõsiderã
dũ ñ q̃ tm̃ tp̃s fuit ab ingressu antiochi in hierlm vsq ad emũda
tionẽ tẽpli. ꝑ dolũ tm̃ fuit positũ in tẽplo ꝑ tres ãnos post ingressum
antiochi in hierlm. q: ꝑ dolũ nõ stetit in tẽplo nisi ꝑ tres ãnos. vt
videbit. j. xij. ca. l Factũ est aũt. hic ponit pdicte visiõis ex
positio ⁊ diuidit in duas ptes. q: ꝑ ponit visiõis expositõ. scõo
infert q̃dã pdusionẽ ibi. Et ego daniel. Prima adhuc diuidit i
tres ptes. q: ꝑ exponit misteriũ arietis. scõo hirci: ibi. Porro hirc⁹
tertio cornu modici: ibi. Et post regnũ eorũ. Prima adhuc diui-
dit in duas ptes. q: ꝑ notat desideriũ sciendi in daniele. ⁊ mo
dus reuelandi in gabriele. q: b fecit ꝑ mandatũ angeli supioris.
s. q̃ michaele. scõo ponit expõ gabriel: ibi. Aries quẽ vidisti. Dicit
ipse. l Factũ est aũt cũ videre ego daniel visionẽ. s. imagina-
riã. m Et q̃rere intelligentiã. cũ magno desiderio. q: ſ⁵ eã intelli
gere in pte: vt pdictũ est. nõ tm̃ in toto. n Ecce stetit in cõspe
cu meo q̃si spẽs viri. q: nõ erat vir ſ⁵ angel⁹ in spẽ viri. s. michael
q̃ erat princeps synagoge. vt patebit. j. x. ca. ⁊ iõ erat sollicit⁹ vt mi
sterũ daniel reuelaret. o Et audiui vocẽ viri. i. michael in
spẽ viri apparentis. p Inter vlai. i. apparentis in tali loco.
q Et clamauit ⁊ ait. s. loquẽdo angelo inferiori. a Gabriel
fac intelligere istũ. i. danielẽ. ex quo p⁵ q̃ in mysteriis angelorum
ordo est. b Et venit. s. gabriel. c Et stetit iuxta vbi
ego stabam. ad loquendũ mecũ. d Cũq⁵ venisset pauens corrui
in faciẽ meã. hoc factũ est vt daniel existẽs inter angelos cognosceret fra-
gilitatẽ humanã. e Et ait ad me. intellige fili bois. s. corruptibilis cadẽ
tis q̃ prius. s. vt ꝓgnoscat suã fragilitatẽ. f Qm̃ in tpe finis ꝓple
bitur visio. et q̃ p⁵ q̃ ⁊ visio aliq̃ mõ fit implera in antiocho: tamen ꝑ
fectius cõplebit in antiꝝ
pho in fine mundi. ⁊ iõ
de ipso est principal' sen
sus lralis. vt pdictũ est
g Cunq lo. ad me col.
sum ꝓnus in terraz. hic
ad terrã cecidit loquẽte
angelo. vt magis cognos-
cerer fragilitatẽ suam.
h Et tetigit me. confor-
tando. i Et sta. me
in gradu meo. erigendo
me. q: prius iacebam si
cut quadrupes ad terrã
k Dixitq mihi. Ego
ostendã tibi q̃ ven. sunt
in nouis. maledictionis
i. tpe illi⁹ maledicti ho-
minis: q̃ ꝓter abũdan
tiam malicie dr̃ maledi
ctio in abstracto. ⁊ h est
antixp̃s ꝓprie ⁊ antio-
chus epiphanes aliquo
modo. inquantũ figu-
ra antixp̃i persequendo
cultũ dei: vt visum est.
l Qm̃ habet tp̃s fines
suũ. in q̃. s. ista cõplebun-
tur.
m Aries. positis q̃bus-
dã ꝓambulis ad expo-
sitionẽ visionis. hic ga
briel incipit visionẽ ex-
ponere in q̃ntũ tangit regẽ medorũ ⁊ persarũ. ⁊ p⁵ lra ex pdictis. vlterius
exponit eã inquãtũ tangit regnũ grecorũ di. n Porro hirc⁹ capra
rũ. ⁊ p⁵ vsq ibi. n Rex primus. s. alexander: vt pdictũ est. q: ante
tp̃s alexandri regẽ grecie erat q̃si nullus⁹ momẽti. ⁊ iõ dicit primus inter no-
tabiles. o Qd̃ aũt fracto illo. i. mortuo ante finẽ naturalẽ vite sue.
q: ꝑ venenũ mortuus est adhuc iuuenis existens. s. xxxiij. annorũ. vt p⁵
ex pdictis. ⁊ hoc significat ꝑ fractionẽ. p Surrexerũt ꝑ eo q̃tuor
s. cornua. hoc significat q̃ q̃tuor reges de gente eius cõsurgent simul re-
gnantes: ⁊ imperiũ tenẽtes alexandri fm diuersas ptes. q Ds̃ nõ
in fortitudine ei⁹. q: nullũ istoꝝ regnorũ potuit eq̃parari regno alexãdri
in fortitudine: licet plus durauerint. q: regnũ alexandri valde parũ du-
rauit. vt supra dictũ est. r Et post regnũ. Hic ꝓnter ponit expositio
nẽ cornu modici. i. antiochi ⁊ antixp̃i cui⁹ figura fuit antiochus. ⁊ hoc
est q̃d̃ dicit. Et post regnũ eorũ. s. ꝓcedentiũ. s Cum cre. iniq̃. ⁊ sur-
get impu. facie. i. antiochus q̃ ꝓmissus est regnare ad puniendũ iniq̃ta-
tes filiorũ israel: q̃ creuerant nimis illis tpibus: vt visum est. Dicit autẽ
antiochus impudens facie. q: nullã turpitudinẽ verebat facere etiaz in
loco sancto vbi statuit ꝑ dolũ: q̃ locus erat etiã replet⁹ innũmũ dicq̃ scor-
tantiũ cũ meretriobus. vt dicit. ij. Mach. vi. ⁊ h factũ est ꝑ antiochum.
t Et intelligens ꝓpositiones. q: antiochus callid⁹ erat. ⁊ preueniens
alios calliditate sua. Vel aliter Intelligẽs ꝓpositiones. i. intelligere fa
ciens. q. d. daniel q: ꝑ ea que faciet intelliget ista visio que mõ est occul-
ta. v Et robo. fortit. eius. sed nõ in viribus suis. q. d. licet sic crescat
fortitudo antiochi ad faciendũ ista. non tm̃ hoc erit ex viribus suis: ſ⁵ ꝑ
ter peccata ppli sic diminuetur a deo agere. q: sicut fre quẽter dictus est
deus aliq̃ vtitur malis ad puniendũ bonos. x Et supra q̃ credi
pot vniuersa vastabit ⁊ c. q: ñ erat credibile hoib⁹ q̃ ille q̃ erat rome ob-
ses deberet sic ꝓsperari ⁊ tã ardua facere. y Interficiet robustos. s.
septẽ fratres q̃ cũ mre fuerũt robustissimi ad tenendũ legẽ dei. vt p⁵. ij.
Mach. vij. Et q: nõ solũ illi sunt interfecti ab antiocho. sed multi alij q̃
noluerũt deredinquere legẽ dei. iõ sequit. z Et ppl'm sanctũ fm volũ.
suã interficiet. s. a Et dirigit do. in ma. eius. i. ad finẽ intentũ ab eo pdu
cet ꝑ opa eius. b Et cor suũ magnificabit. q: antiochus intãtũ erat
dat⁹ ꝑ superbiã q̃si crederet hr̃e terrã ad nauigandũ: ⁊ mare ad ambulã-

dum.vt dr.ij.Mach.v. c Et in copia rerū oīum occidit plurimos, qz tale occisionē sanctoz fecit p tpalē potentiā sibi a deo pmissam.

a Et ꝯ principē principū cōsurget.qz ꝯ deū surrexit auferēdo cultū eī quantū ad tpō. b Et sine manu pterek.qz antiochꝰ rediēs ō pside pcussus a deo morbo intestino mortuꝰ ē.put habek.ij.Mach.ix. Mīs aūt sicut dictū est antiochus fuit figura antixpi ō lra ista q̄ exposita est de antiocho:rectum melius exponit ⁊ pfectius de antixpo ab illo loco vbi incipit scriptura loqui de antiocho cū dicitur. Et post regnū eorū. s.grecoz.qz regnū antixpi ptinz q̄damodo ad regnū romanū de q̄ oriet ur:vt p dictū est.qō quidem regnū romanū est post regnū grecoz.de q̄ fit mentio in pre immediate pcedenti.vt ptz. Cum creuerit iniq̄tates.qz secundū testimoniū saluatoris.Math.xxiij.iminente tpe antixpi abundabit iniq̄tas ⁊ refrigescet charitas multoz. Cōsurget rex impudēs facie.qz antixpō ad oē malū erit inuerecundꝰ. Et itelligēs ꝓpōnes.qz antixpō erit callidissimꝰ ingenio naturali: ⁊ auxilio diaboli familiarī sibi. qz habebit dēmonē pncipē. Roborabit fortitudo eī.qz excedet oēs terrenā ptātem tpe suo:sed nō in viribꝰ suis.qz nō erit hoc virtute humana ſz diabolica.in cuiꝰ virtute faciet illa mirabilia:deo tñ pmittente. Et supra q̄z credi pōt vastabit vniuersa ⁊c.qz ptās antixpi sic subito apparebit q̄ oībus admirabilis erit. Et interficiet robustos ⁊c.i.illos q̄ inueniēt firmi in lege dei nolētes ei obedire. Et diriget dolꝰ ⁊c.i.ad finē intentū ab eo pducet.licz ad tpō breue. Et cor suū magnificabit.qz extollet sup oē illud qō dicit deꝰ vel colit.vt dicit apls.ij.ad Thessalo.ij. Et in copia oīm rerū occidet plurimos.qz p fortitudinē militie ⁊ thesauros diuitiarū naturalū ⁊ artificialū multos interfecit. Et ꝯ principē principuz ꝓsurget.i.ꝯ deū cultū eī auferēs ⁊ sibi vsurpans.qz in tēplo dei sedebit ostēdēs se tāq̄z sit deꝰ.vt dr.ij.ad Thes.ij. Et sine manu cōterek.qz dñs ie sus xpō eū interficiet spū oris sui:vt ibidē dr.sequit. b Et visio mane ⁊ vespe q̄ dicta est.vera est.i.per successionē tpis apparebit vitas visionis ipsiꝰ inq̄ntū pertinet ad antiochū.⁊ inq̄ntū pertinet ad antixpm. Vel aliter exponit:vt p mane intelligat tpō antiochi qō fuit primū respectu tpis antixpi vt sit sensus. Visio pdicta fm qō refert ad mane.i.ad tpus antiochi. Et vespe.i.ad tpō antixpi vera est.qz in vtroq̄z sensu bz veritatē:vt visum est.sequit. c Tu q̄.daniel. d Signa visionē.i.memorie cōmenda eā scribēdo vt postea possit sari a posteris.

c Quia post multos dies erit.i.cōplebit. f Et ego.hic ponit q̄dā cōdusio respectu pcedentiū. Et ego daniel langui.pcussus timore visionis ⁊ admiratione.sequit. g Cūq̄z surrexissem faciebā opa regis. i.negocia regni.qz sup ipsa erat positꝰ daniel.vt visum est.ē. h Et stupebā ad visionē.pter hororē maloz futuroz. i Et non erat q̄ interpt arek.qz ls visio esset ei interpiata in generali:non tñ oino in spāli q̄ntū ad noia regū ⁊ determinatarū pson. Et q̄ ptz q̄ spūssanctꝰ nō semp reuelat ppbetis sensum plenariū visionis:ſz solū q̄ntū expediens est p loco ⁊ tpe ⁊ psonis.p quibꝰ fit reuelatio.⁊ ppter hoc ppbe non ita clare scripserūt mysteria xpi de futuro sicut euangeliste scribentes hystoriā de preterito. Videret forte alicui q̄ hoc visio nō posset ifaliter exponi ō antixpo. Primo qz tribulatio q̄ hic describit dr durare p.vi. annos: vt dictū est qō nō pōt dici ad lrām de pseccutione antixpi: q̄ durabit tantū ad tres annos ⁊ dimidiū.vt dr.j.p.ca.⁊.xij. Secō qz hoc dr q̄ in hac tribulatione q̄ hic describit ꝯ auferri iuge sacrificiū.iuge aūt sacrificiū nūc est sacrificiū altaris.qō nō cessabit vsq̄z ad iudiciū finale fm q̄ dr.Matth.vl. Ecce ego oībus diebꝰ vobiscū sum vsq̄z ad cōsūmationem seculi. Ad primū dicendū q̄ pseccutio antixpi aliqñ accipit stricte p tpe in quo antixpō pseqnt fideles in pson ppria.⁊ sic nō durabit nisi p tres annos ⁊ dimidiū. aliqñ large accipit.s.q̄ cū hoc accipit aliq̄d de tpe pcedēti in q̄ p ministros antixpi fiet q̄dam dispō ad ipsum p deceptiones ⁊ malas pseuasiones.⁊ sic accipit hoc duratio illiꝰ pseccutionis. Ad secm dicendū q̄ sacrm altaris tpe antixpi cessabit q̄ntū ad solēnitatē.qz nūc missē nō celebrabunt publice:sed tñ occulte.pter rabiē illiꝰ pseccutōis,⁊ sic intelligitur hic cessatio iugis sacrificij. Capitulum.ix.

bit ⁊ in copia rerū oīm occidit plurimos. Et ꝯtra principē principū cōsurget ⁊ sine manu ꝯterek. Et visio uespe ⁊ mane: q̄ dicta ē ꝟa ē. Tu ergo visionē signa qz p multos dies erit Et ego daniel lāgui ⁊ egrotaui p dies. Cūq̄z surrexissez faciebā opa regis ⁊ stupebam ad visionē ⁊ nō erat qui interpt aretur

a Anno primo Ca.ix. darij filij assueri de semine medorum: q̄ impauit super regnum chaldeorū anno vno regni eius. Ego daniel intelleri in libris nūerum annoz: de quo factus est sermo dñi ad hieremiā ppheta ut cōplerent desolationis hierlm septuagita anni: et posui faciē meā ad dñm deum meum: rogare ⁊ deprecari in ieiunijs: sacco et cinere: et oraui dñm deū ⁊ confessus sum ⁊ dixi Obsecro dñe deus magne et terribilis

Manno pmo. Hic ponit octaua visio q̄ fuit facta in āno pmo darij q̄ occidit Balthasar. Postq̄z daniel descripsit vlnime tribulationis totale decursum ⁊ principale eī conflictū.vt visus est in duobꝰ ca.pceb.hic pōter describit eiusdē tribulationis solatiū qō maxime erit ipsis fidelibꝰ ex cōsideratiōe passionis xpi. Igit cā materialis est de.lxx.hebdomadis determinatis ⁊ pfixis vsq̄z ad passionē xpiq̄ue maxime erit mitigata ex pte antiochi. Cā finalis vt ostēdatur tpō expiationis peccati p mortē xpi.⁊ p hoc detur consolatio xpifidelibꝰ in tribulatione antixpi existentibꝰ. Cā efficiens est instinctus spūssancti familiaris daniel cōsilenti pcm suū ⁊ desiderantī ⁊ postulāti remediū. Cā formalis in diuisione pfistit q̄ talis est.qz p ponit meritū oīonis secō modꝰ redditiōis:ibi. Cūq̄z loqrer. Primū est ex pte daniel scōm ex pte angeli reuelantis. Circa primū tria notant.primū ē debita cōditio orantis.scōm cōfessio penitentis:ibi. Et oraui deū meū. tertiū intentio petentis:ibi. Et nūc dñe. Circa primū psiderandus q̄ debita cōditio orantis est q̄ attendat debitū xpō orandi. hoc daniel hic.qz intellexit q̄ appropinq̄bat tpō a deo pmissum de liberatione ppli.⁊ hoc est qō dr. a In anno p darij ⁊c. aduertendū q̄ ille assuerꝰ nō est iste sub quo hystoria hester facta est. qz ille fuit post p magnū tpō:ſz iste assuerus est ille q̄ supra dictꝰ ē astiages:⁊ hoc est qō subdit. b De semine medorū.qz darꝰ victo balthasar trāstulit regnū ad medos. c Qui impauit sup regnū chaldeoz.primus nō simpliter ⁊ absolute:sed primꝰ de p dicto semine.s.medoz. d Anno vno.i.p fm modū loquēdi hebraicū.vñ dr Gen.i. Factū est vespe ⁊ mane dies vnus.i.primꝰ.

c Ego daniel intel.in libris hieremie. f Numerū annoz ⁊c. Et no.q̄ iste cui reuelabant diuina secreta:nihilominus tñ scriptura hieremie ⁊ aliorū ꝓpheta legebat:ꝯ illos q̄ ꝓficientes de ꝓprio ingenio dedignant videre dicta alioz.scriptura aūt illa de q̄ fit hic mentio dr Hiere.xxix. Cū cepint ipleri in babylone.lxx.āni visitabo vos:⁊ suscitabo sup vos ⁊bū meū bonū ⁊ reducā vos ad locū istū ⁊c. Cōplectionē aūt annozū appropinq̄ns intellexit p tēpora regū q̄ regnauerāt a principio desolatōnis hierlm vsq̄z ad tpō illud p q̄ fuit ostensuz Esdre.i.c.q̄ hec desolatio fuit cōplera anno.iiij.cyri.ante Cyrū vero darꝰ medꝰ regnauit duobꝰ annis ⁊ sic cōplementū desolationis distabat tñ.v.āni:⁊ p̄ncipio septī q̄: Cyrꝰ de q̄rto āno suo regnauit tñ in pncipio aī dictū ꝓpletū. vt ibidē dictū fuit. g Et posui faciē meā ad do.i.antēionē mentis ⁊ faciē corpis. qm ⁊ ista facie versus hierlm orabat. vt dictū est.ē.vi. h Rogare.feruenter. i Deprecari.pseuanter. k In ieiunijs.vt simul fieret deo sacrificiū p spūs oīonē ⁊ p carnis eius macerationē.qz scribit Thobie.xij.Bona est oīo cū ieiunio. l Sacco.i.calicio. m Et cinere.i.recordatōe fragilitatis humane.hoc erat modꝰ iudeorū qñ erant in afflictionibus positi ponere cinerē sup caput in signū humiliationis.qz dicitur Eccle.xxx v. Oro humiliantē se nubes penetrabit. Sz vr hoc q̄ daniel peccauerit orando p liberatōe ppli:qz talis oio vr pcedere ex q̄dā dubitatōne:ne impleret ⁊bū dei dictū p Hiere. deliberatione ppli tpe determinato. ⁊ hic vr iportare defectū fidei. dicēdum q̄ daniel orabat p diuine pmissionis iplenione:nō q̄z dubitaret de dei fidditate:sed vt ostēderet se q̄tū deo de pmissione pertinēt fecta. Itē daniel sciebat pmissiones diuinas ipleri p oīones bonorū.qz sicut deꝰ ordinat aliq̄d futurū:ita etiā ⁊ modus euenēdi.qz vtrūq̄z cadit sub diuina ordinatione.s.res ⁊ suus modꝰ.⁊ ō orabat ipleri pmissionē a deo facta. Itē pmissiones diuine in sacra scriptura sp intelligende sunt sub cōditione.s.nisi ponat ipedimentū ex pte illiꝰ cui pmissio fit deus offendendo.vñ dr Hiere.xviij. Subito loq̄r de gente ⁊ de regno vt edificē ⁊ plantē illud si fece-

rit malū in oculis
bono qō locutꝰ sū
pcā sua posuissem
minū ad tollendū
tū.qz oīo danieli
nis causis.

a Et oraui dñz
hic pōr describit
pfessio penitētis
vbi notādum q̄
daniel assumit in
se pson populi
israel.qz non erat
talis erat nec cōdi
tionis q̄ talia
mala egisset quā
do fuit trāslatus
q̄ puer erat scūs
si pcm ppli israel
dicit pcm suū in
q̄ntū erat ppli di
uinus mēbr. Pro
cedit ārt sicqz cō
fidēdo p narrat
malicias depuā
tes.secō remouz
circūstantias ex
cusantes: ibi. nō
obediuim. tertiō
exaggerat condi
ciones aggrauā
tes:ibi. Et stulla
uit. Et nota q̄ in
omib' istis attri
buit deo iusticiā.
⁊ sibi ⁊ ppl'o ist'
iniusticiā. Circa
pmū notādum q̄
malicie depuan
tes sunt ꝯ bonos
mores omittēdo
p̄cepta ⁊ faciēdo
pbibita.dic igit
ponens deū ma
gnitudines ⁊ de
mentiā. vt p hoc
peccatū populi gra
ne.qz supueniet o
p Et rarbilis.tra
ui.pronuntia impie
dendo sed quibus
de ⁊ ope. Ulterius
omi genere peccati.
nus.ꝯ hominēs.
tuo diuinus. ⁊ ō in
! Et recessimus a m
3 Et dedinauimus
decedit homo in pri
pter pcepta moralia
a Non obediuimus
tes que sunt ignorā
pulus israel fuit ino
nū.Secōm remouet
nunt.imo etiā illi q̄ cr
dicit. a Non o
capite ppetio. b
denibus qui quasi p
addit vt nemo appe
ista mala in currimus
deo nostro mise.⁊c.q
quenter hic repent ea
iusticiā ⁊ misericordi

M anno pmo. Hic ponit octaua visio q̄ fuit facta in āno pmo darij q̄ occidit Balthasar. Postq̄z daniel descripsit vlnime tribulationis totale decursum ⁊ principale eī conflictū.vt visus est in duobꝰ ca.pceb.hic pōter describit eiusdē tribulationis solatiū qō maxime erit ipsis fidelibꝰ ex cōsideratiōe passionis xpi. Igit cā materialis est de.lxx.hebdomadis determinatis ⁊ pfixis vsq̄z ad passionē xpiq̄ue maxime erit mitigata ex pte antiochi. Cā finalis vt ostēdatur tpō expiationis peccati p mortē xpi.⁊ p hoc detur consolatio xpifidelibꝰ in tribulatione antixpi existentibꝰ. Cā efficiens est instinctus spūssancti familiaris daniel cōsilenti pcm suū ⁊ desiderantī ⁊ postulāti remediū. Cā formalis in diuisione pfistit q̄ talis est.qz p ponit meritū oīonis secō modꝰ reuelatiōis:ibi. Cūq̄z loqrer. Primū est ex pte daniel scōm ex pte angeli reuelantis. Circa primū tria notant.primū ē debita cōditio orantis.scōm cōfessio penitentis:ibi. Et oraui deū meū. tertiū intentio petentis:ibi. Et nūc dñe. Circa primū psiderandus q̄ debita cōditio orantis est q̄ attendat debitū xpō orandi. hoc daniel hic.qz intellexit q̄ appropinq̄bat tpō a deo pmissum de liberatione ppli.⁊ hoc est qō dr. a In anno p darij ⁊c. aduertendū q̄ ille assuerꝰ nō est iste sub quo hystoria hester facta est. qz ille fuit post p magnū tpō:ſz iste assuerus est ille q̄ supra dictꝰ ē astiages:⁊ hoc est qō subdit. b De semine medorū.qz darꝰ victo balthasar trāstulit regnū ad medos. c Qui impauit sup regnū chaldeoz.primus nō simpliter ⁊ absolute:sed primꝰ de p dicto semine.s.medoz. d Anno vno.i.p fm modū loquēdi hebraicū.vñ dr Gen.i. Factū est vespe ⁊ mane dies vnus.i.primꝰ.

c Ego daniel intel.in libris hieremie. f Numerū annoz ⁊c. Et no.q̄ iste cui reuelabant diuina secreta:nihilominus tñ scriptura hieremie ⁊ aliorū ꝓpheta legebat:ꝯ illos q̄ ꝓficientes de ꝓprio ingenio dedignant videre dicta alioz.scriptura aūt illa de q̄ fit hic mentio dr Hiere.xxix. Cū cepint ipleri in babylone.lxx.āni visitabo vos:⁊ suscitabo sup vos ⁊bū meū bonū ⁊ reducā vos ad locū istū ⁊c. Cōplectionē aūt annozū appropinq̄ns intellexit p tēpora regū q̄ regnauerāt a principio desolatōnis hierlm vsq̄z ad tpō illud p q̄ fuit ostensuz Esdre.i.c.q̄ hec desolatio fuit cōplera anno.iiij.cyri.ante Cyrū vero darꝰ medꝰ regnauit duobꝰ annis ⁊ sic cōplementū desolationis distabat tñ.v.āni:⁊ p̄ncipio septī q̄: Cyrꝰ de q̄rto āno suo regnauit tñ in pncipio aī dictū ꝓpletū. vt ibidē dictū fuit. g Et posui faciē meā ad do.i.antēionē mentis ⁊ faciē corpis. qm ⁊ista facie versus hierlm orabat. vt dictū est.ē.vi. h Rogare.feruenter. i Deprecari.pseuanter. k In ieiunijs.vt simul fieret deo sacrificiū p spūs oīonē ⁊ p carnis eius macerationē.qz scribit Thobie.xij.Bona est oīo cū ieiunio. l Sacco.i.calicio. m Et cinere.i.recordatōe fragilitatis humane.hoc erat modꝰ iudeorū qñ erant in afflictionibus positi ponere cinerē sup caput in signū humiliationis.qz dicitur Eccle.xxx v. Oro humiliantē se nubes penetrabit. Sz vr hoc q̄ daniel peccauerit orando p liberatōe ppli:qz talis oio vr pcedere ex q̄dā dubitatōne:ne impleret ⁊bū dei dictū p Hiere. deliberatione ppli tpe determinato. ⁊ hic vr iportare defectū fidei. dicēdum q̄ daniel orabat p diuine pmissionis iplenione:nō q̄z dubitaret de dei fidditate:sed vt ostēderet se q̄tū deo de pmissione pertinēt fecta. Itē daniel sciebat pmissiones diuinas ipleri p oīones bonorū.qz sicut deꝰ ordinat aliq̄d futurū:ita etiā ⁊ modus euenēdi.qz vtrūq̄z cadit sub diuina ordinatione.s.res ⁊ suus modꝰ.⁊ ō orabat ipleri pmissionē a deo facta. Itē pmissiones diuine in sacra scriptura sp intelligende sunt sub cōditione.s.nisi ponat ipedimentū ex pte illiꝰ cui pmissio fit deus offendendo.vñ dr Hiere.xviij. Subito loq̄r de gente ⁊ de regno vt edificē ⁊ plantē illud si fece-

rit malũ in oculis meis: vt nõ audiat vocẽ meã pniam agã super bono qõ locut' sum: vt facerẽ ei. Timebat aũt daniel ne filij isrl' p pcã sua posuissent ipedimentũ diuine ꝓmissiõis. ⁊ iõ orabat dominũ ad tollendũ illud ipedimẽtũ si esset. Per p̃dicta pt̃z arguũtũ. qz ofo daniel nõ ꝓcedebat ex aliq̃ ifiditate: sz magꝭ ex bonis causis.

loquentis ex affectu ⁊ ꝓsuadentis iudicẽs vt ipsum moueat ad clemẽtiã

f Et stilla. hic scribit conditiones aggrauãtes q̃ sunt obstinatio in peccato: ⁊ ingratitudo de beneficijs acceptis q̃ patent ex hoc q̃ Ds dñs puniret eos paulatim ad eorꝫ correctionez: ⁊ mitteret ꝓpbetas ad reuocandũ eos: non sunt mõ reuersi ad rogandũ dñm. ⁊ regratiandum de paterna correctione: sz obstinati sũt in malis suis ꝓpter qõ finaliter venerũt maledictiones super eos scripte in lege moysi. Deut. xxvij. vbi maledicunt trãsgredientes legẽ dñi. ⁊ b est qõ hic dr

f Et stilla. sup nos maledi. ⁊c. ⁊ bñ dixit stillauit. qz non sil' vno ictu descẽdit sup eos dei punitio. sed ꝑ passi sunt alq̃s ꝓcutiones ꝓtiãlares ad eorꝫ reuocatiõez ⁊ correctionẽ antecẽz totalit captiuarent ꝑ Nabuch. vt patz ex decursu iij. li. Reg. ⁊. ij. Paralip. sequit. g Et stabilimo. suos ⁊c. i. stabiles ostẽdit in punitõne ipsa iusta: sequit.

n Et orauí dñz hic pñt describit ꝓfessio penitẽs vbi notãdum q̃ daniel assumit in se pson̄ populi israel. qz non erat talis erat nec cõditionis q̃ talia mala egisset quãdo fuit trãslatus qz puer erat scãs sz pcũ ppli israel dicit pcũ suũ in q̃ntũ erat ppli illius mchꝫ. Procedit ãt sicq̃ cõfidẽdo ꝑ narrat malicias depuãtes. scõo renouat circũstantias excusantes: ibi. nõ obediuim⁹. tertio exaggerat conditiones aggrauãtes: ibi. Et stillauit. Et nota q̃ in omib' istis attribuit deo iusticiã. ⁊ sibi ⁊ ppl'o israel iniusticiã. Circa ꝓmũ notãdum q̃ malicie depuãtes sunt ꝑ bonos mores omittẽdo ꝓpter ⁊ faciẽdo ꝓhibita. dicẽ igit ponens dei magnitudinez ⁊ clemẽtiã. vt ꝑ hoc

ñbilis custodiẽs⁹ pactũ ⁊ miam diligentib⁹ te⁹ et custodientib⁹ mãdata tua: peccauim⁹ iniqtatẽ fecim⁹ impie egim⁹ ⁊ recessim⁹: ⁊ declinauim⁹ a mãdatis tuis: ac iudicijs Nõ obediuim⁹ seruis tuis ꝓphetis q̃ locuti sũt in noie tuo regib⁹ nr̃is pncipib⁹ nr̃is pr̃ib⁹ nr̃is omniq̃z pplo terre. Tibi dñe iusticia: nobis aũt ꝯfusio facici sicut est hodie viro iuda ⁊ habitatoib⁹ hierusalẽ ⁊ oi israel: his q̃ ꝓpe sũt: ⁊ his q̃ ꝓcul in vniuersis terris ad q̃s eiecisti eos ꝓpter iniqtates eorꝫ in q̃ bus peccauerũt in te dñe. Nob cõfusio facici regib⁹ nr̃is: pncipib⁹ nr̃is ⁊ pr̃ibus nr̃is: q̃ peccauerunt Tibi aũtẽ dño deo nr̃o miserecordia ⁊ ꝓpiciatio: qz recessim⁹ a te et nõ audiuim⁹ uocẽ dñi dei nostri vt ambularemus in legẽ eiꝰ: quaz posuit nobis ꝑ seruos suos ꝓphetas ⁊ oes israel ꝓuaricati sunt legẽ tuaz ⁊ declinauerũt ne audirẽt vocẽ tuã ⁊ stillauit sup nos maledictio ⁊ detestatio q̃ scripta est in libro moysi serui dei: qz peccauim⁹ ei. Et statuit sm̃ones suos quos locut⁹ ẽ su

ꝑ nos ⁊ sup pncipes nr̃os q̃ iudicauerũt nos: vt inducerẽt in nos magnũ malũ: q̃le nũq̃z fuit sub omni celo: sm qõ factuz est in hierlim: sicut scriptũ est in lege moysi. Oẽ malũ hoc venit sup nos. Et nõ rogauimus faciẽ tuã dñe de⁹ nr̃: ut reuerteremur ab iniqtatib⁹ nr̃is: et cogitarem⁹ veritatẽ tuã. Et uigilauit dñs sup malicã ⁊ adduxit eaz sup nos. Iustus dñs de⁹ nr̃ in omnibus opibus suis que fecit. Nõ audiuim⁹ uocez eius. Et nũc dñe de⁹ nr̃: q̃ eduxisti ppln tuũ de terra egipti in manu forti ⁊ fecisti tibi nomẽ sm̃ die hãc peccauim⁹ iniqtatẽ fecim⁹ dñe i oẽz iusticiã tuã Auertatur obsecro ira tua ⁊ furor tu⁹ a ciuitate tua hierlim et a monte sancto tuo. Propter pcã enim nr̃a et iniqtates pr̃m nr̃oꝝ hierlim ⁊ ppl's tu⁹ in obꝓbriũ sũt oib⁹ q̃ circuitum nr̃m. Nũc ergo exaudi de⁹ nr̃ oõnẽ serui tui et ꝓces eiꝰ et ostẽde faciẽ tuam sup sciauũ tuũ qõ desertũ est. Propter temetipm inclina de⁹ meꝰ aurẽ tuã ⁊ audi: aperi oculos tuos: et vide desolatio

m Et addu. eã sup nos. puniendo nos iuste. cetera patent.

n Et nunc dñe. Hic ꝓnter declarat intentio postulantis. ⁊ primo q̃ntũ ad petitionis materiã. scõo quantũ ad imperandi fiduciã: ibi. Propter temetipsum. tertio quantũ ad petentis instantiã ⁊ deuotionẽ: ibi. Exaudi domine. Circa primuz considerandũ q̃ materia sue petitionis est duplex. s. amotio mali ⁊ collatio boni. Ad imperandũ primuz reducit ad memoriã malũ seruitutis egyptiace ab eis amotũ per dominum. qz modus magnifici est dare cui⁹ bñficiũ postulatum: qñ ꝓcedens beneficiuz ad memoriã reducitur. vt habek. iij. cap. ⁊ hoc facit Daniel in ꝓposito

p Et transgrediẽs. transgressores puniẽdo. q Custodiens pactũ. promissa implendo. r Et misericordiã. vltra ꝓmissa addendo sed quibus hoc fit subditur. s Diligentib⁹ te ⁊c. cor de te ope. Ulterius incipit pcã cõfiteri di. t Peccauimus. in omi genere peccati. s. qõ explicat ꝓnter. v Iniquitatem fecimus. ꝗ homines. x Impie egim⁹. ꝓtra deũ pietas cui est cultus diuinus. ⁊ iõ impietas est recessus a debito cultu diuino.

y Et recessimus a mandatis tuis. ea totaliter deserendo.

z Et declinauimus. primo paulatim ꝛrius agendo. qz nõ statim decidit homo in ꝓfundũ peccatoꝝ. Dicit aũt a mãdatis tuis: ꝑ ꝓcepta moralia. Ac iudicijs. ꝓpter iudicialia.

a Non obediuimus. Hic ꝓnter remouet circũstantias excusantes que sunt ignorãtia ⁊ infirmitas. Primũ remouet ꝑ b q̃ populus israel fuit inobediens verbis ꝓphetarũ ex ore dei loquentis. Secõm remouet ꝑ hoc q̃ nõ solũ vulgares homines peccauerunt. imo etiã illi q̃ credebant esse viri perfecti in pplo. ⁊ hoc ẽ qõ dicit. a Non obe. ser. tu. ꝓphe. qui lo. sunt in no. tuo. non ex capite ꝓprio. b Regibus nostris. prin. no. ⁊ pa. nr̃is. i. sacerdotibus qui quasi ꝓres babebant. c Omniq̃z pplo terre. b addit vt nemo appareat excusabilis d Tibi dñe iusticia. qz illa mala incurrimus ꝓpter pcã nr̃a. sequit. e Tibi aũt dño deo nostro mise. ⁊c. qz citra condignũ punisti nos. Et nota q̃ frequenter hic repetit eandẽ sniam sub alijs verbis ostendendo dei iusticiã ⁊ misericordiã ⁊ ppli israel iniquitatẽ, talis enim est cõditio

clemẽtiã

f Et stilla. hic scribit conditiones aggrauãtes q̃ sunt obstinatio in peccato: ⁊ ingratitudo de beneficijs acceptis q̃ patent ex hoc q̃ Ds dñs puniret eos paulatim ad eorꝫ correctionez: ⁊ mitteret ꝓpbetas ad reuocandũ eos: non sunt mõ reuersi ad rogandũ dñm. ⁊ regratiandum de paterna correctione: sz obstinati sũt in malis suis ꝓpter qõ finaliter venerũt maledictiones super eos scripte in lege moysi. Deut. xxvij. vbi maledicunt trãsgredientes legẽ dñi. ⁊ b est qõ hic dr

f Et stilla. sup nos maledi. ⁊c. ⁊ bñ dixit stillauit. qz non sil' vno ictu descẽdit sup eos dei punitio. sed ꝑ passi sunt alq̃s ꝓcutiones ꝓtiãlares ad eorꝫ reuocatiõez ⁊ correctionẽ antecẽz totalit captiuarent ꝑ Nabuch. vt patz ex decursu iij. li. Reg. ⁊. ij. Paralip. sequit. g Et stabilimo. suos ⁊c. i. stabiles ostẽdit in punitõne ipsa iusta: sequit.

b Et supindu. in nos malũ ⁊c. Figura hipbole est ad designandum magnitudinẽ sue tribulatiõis. vel sm̃ vitatem hystorie pot̃ exponi ꝗ tẽpli cõbustione in quo deꝰ colebat. ⁊ tale malũ nõ fuit factũ alicubi. qz i nullo alio loco erat tẽplũ deo celi dedicatũ

i Et nõ ro. fa. tuaz dñe deꝰ nr̃ vt reuer. ⁊c. in q̃ ostendit eorꝫ obstinatiõ

k Et cogita veri. tuam in puniendo nos.

l Et vigi. do. sup malicã nostrã. s. sup malicã

culpe. m Et addu. eã sup nos. puniendo nos iuste. cetera patent.

n Et nunc dñe. Hic ꝓnter declarat intentio postulantis. ⁊ primo q̃ntũ ad petitionis materiã. scõo quantũ ad imperandi fiduciã: ibi. Propter temetipsum. tertio quantũ ad petentis instantiã ⁊ deuotionẽ: ibi. Exaudi domine. Circa primuz considerandũ q̃ materia sue petitionis est duplex. s. amotio mali ⁊ collatio boni. Ad imperandũ primuz reducit ad memoriã malũ seruitutis egyptiace ab eis amotũ per dominum. qz modus magnifici est dare cui⁹ bñficiũ postulatum: qñ ꝓcedens beneficiuz ad memoriã reducitur. vt habek. iij. cap. ⁊ hoc facit Daniel in ꝓposito

p Et transgrediẽs. transgressores puniẽdo. q Custodiens pactũ. promissa implendo. r Et misericordiã. vltra ꝓmissa addendo sed quibus hoc fit subditur. s Diligentib⁹ te ⁊c. cor de te ope. Ulterius incipit pcã cõfiteri di. t Peccauimus. in omi genere peccati. s. qõ explicat ꝓnter. v Iniquitatem fecimus. ꝗ homines. x Impie egim⁹. ꝓtra deũ pietas cui est cultus diuinus. ⁊ iõ impietas est recessus a debito cultu diuino.

y Et recessimus a mandatis tuis. ea totaliter deserendo.

z Et declinauimus. primo paulatim ꝛrius agendo. qz nõ statim decidit homo in ꝓfundũ peccatoꝝ. Dicit aũt a mãdatis tuis: ꝑ ꝓcepta moralia. Ac iudicijs. ꝓpter iudicialia.

a Non obediuimus. Hic ꝓnter remouet circũstantias excusantes que sunt ignorãtia ⁊ infirmitas. Primũ remouet ꝑ b q̃ populus israel fuit inobediens verbis ꝓphetarũ ex ore dei loquentis. Secõm remouet ꝑ hoc q̃ nõ solũ vulgares homines peccauerunt. imo etiã illi q̃ credebant esse viri perfecti in pplo. ⁊ hoc ẽ qõ dicit. a Non obe. ser. tu. ꝓphe. qui lo. sunt in no. tuo. non ex capite ꝓprio. b Regibus nostris. prin. no. ⁊ pa. nr̃is. i. sacerdotibus qui quasi ꝓres babebant. c Omniq̃z pplo terre. b addit vt nemo appareat excusabilis d Tibi dñe iusticia. qz illa mala incurrimus ꝓpter pcã nr̃a. sequit. e Tibi aũt dño deo nostro mise. ⁊c. qz citra condignũ punisti nos. Et nota q̃ frequenter hic repetit eandẽ sniam sub alijs verbis ostendendo dei iusticiã ⁊ misericordiã ⁊ ppli israel iniquitatẽ, talis enim est cõditio

Propter semetipsum. i. ppter bonitatē tuā. inclina de⁹ me⁹ ꝛc.
k Exaudi dñe. hic describit oranris instantia cū dicit. Exaudi dñe. p̄ces benigne audiendo. l Placare. offensam remittendo.
m Attende ꝛ fac. nobis cōsolationē pfectā tribuēdo. n Memoresq; qz tp̄s instat in q̄ p̄ misisti consolationē dare nobis. o Propter semetipsum. vt. s. veritas tua cunctis appareat. ꝛ bonitas: ꝛ vt cultus nobis debit⁹ pfoluatur. p̄ pter quod sub dit. Quia nomē tuū est inuo. super ciuitatē ꝛc. p Cum q̄ adhuc loq̄rer. desci pto merito oronis ex p̄ te daniēlis. h p̄ñter po nitur mod⁹ reuelationis ex pte gabrielis. ꝛ diuidit in duas ptes. qz p̄ ponit daniel exaratio. scdo ei scā reuelatio: ibi. lxx. hebdomodas. Circa primū dicit sic.

nē nr̄az ꝛ citatē sup quā inuocatū ē nomē tuū. Neqz enī i iustificatiōibus nr̄is ꝓsternim⁹: p̄ces ante faciē tuā: sz in miserationib⁹ tuis multis. Exaudi[k] dñe placare[l] dñe: attende[m] ꝛ fac. Ne[n] moreris ꝓpter[o] temetipsum de⁹ me⁹: qz nomē tuum inuocatū est sup ciuitatē: ꝛ sup populū tuū. Cūq[p] adhuc loquerer ꝛ[q] orarē: et[r] confiterer peccata mea ꝛ pcā populi mei israel: vt ꝓsternerē

p̄ces meas in cōspectu dei mei ꝓ mōte sancto dei mei: adhuc[o] me loquente in oratione mea ecce[t] vir gabriel quē[u] viderā i visione a principio cito[x] volās tetigit[y] me in[z] tēpore sacrificij vesptini: et[a] docuit me et locut⁹ est m hi: dixitq; daniel[b] nunc egressus sū vt docerē te ꝛ intelligeres. Ab[c] exordio precū tuāz egressus[d] est sermo. Ego[e] aūt veni vt indicarē tibi quia[f] vir desideriozū es.

madis iubileozū vel centenariozū est scriptū: cū talis hebdomada vel septena nō inueniat alibi in scriptura. Itē iudei nūq̄z accipiūt hebdomadā centenariozū vel iubileozū: nec aliq̄ eozū vnq̄z expositum sic istū locū. ꝛ iō xpiani q̄ sic volūt exponere magē indaizant in hoc q̄z ipsi p hoc cōcludentes qz: p locū istū nō pōt p̄bari christū aduenū esse complenum. Alio mō pt accipi hebdomada vel septena dierū: sic accipit cōiter. ꝛ b mō nō pōt accipi hic. qz rotū tp̄s. lxx. hebdomadaz nō cōtinet vltra ānū ꝛ dimidiū. ꝛ sic qō hic p̄dicit impleū in illis. lxx hebdomadis sa et ipsum infra annū ꝛ dimidiū tertio mō accipit hebdomada vel

septena annozū. q̄z quelibet cōtinet. vij. ānos. ꝛ hoc mō oz q̄ accipiat hic p locū a diuisione. qz nullo p̄dictozū modozū pōt accipi nec ali⁹ mod⁹ pōt rōnabiliter dici ab eis cū non inueniat hebdomada aliter dici in scriptura: nec etiā in vsu cōiter loquentiū. Sz adhuc restat dubiū q̄liter accipit hic ann⁹. qz vt dictus est hic iste hebdomade sunt annozū. ꝛ sic acceperūt etiā oēs expositores tam hebrei q̄z catholici. Sed dubiū est vtrū isti anni intelligant lunares vel solares: q̄ distinguunt ab inuicem. qz ann⁹ lunaris est hoc anno solari xi. dieb⁹. Dicit igit beda ꝛ aphricanus ꝛ expositores catholici cōiter ipsos sequētes q̄ iste. lxx. hebdomade sūt annozū lunariū. Mouent aūt ad hoc dicēdū q̄ iudei sic operāt vt dicūt. Itē p hoc q̄ in lra iste hebdomade dicūt abbreuiate. ꝛ sic vident intelligi de hebdomadis annozū lunariū q̄ sunt breuiores q̄z hebdomade solariū. Sicut enī ann⁹ solaris excedit annū lunarē in. xi. dieb⁹: sic hebdomada vna annozum solariū excedit hebdomadā ānozū lunariū in. lxxvij. dieb⁹. Sed hoc dicū nōn verū. primo qz iudei nō cōputāt p annos lunares sz solares. alit sequeret q̄ pasca eozū iaz circuisset totū annū: ita q̄ celebratū fuisset in quolibz tpe anni. qz tenent facere pascha de mandato legis xiij. luna primi mēsis. Si igit cōputaret p annos lunares sequeretur q̄ reuoluto anno pascha eozū celebraret p. xi. dies ante solēnitatē pascalē p̄cedentē anni. ꝛ sic ꝓnter de alijs solēnitatib⁹ paschalib⁹. Ex quo pz q̄ infra satis breue tp̄s celebraret in omnibus tp̄ibus anni. qō manifeste pz falsum et vsu eozū. ꝛ iō dicēdū q̄ sz iudei incipiant annū a p̄ma luna ꝓpinqōri eq̄noctio vernali p endolisinos fit equatio tp̄is apud eos. qz tert⁹ ānus apud eos bz. xiij. lunationes. Itē q̄ dr̄ q̄ hebdomade dicunt hbbreuiate: nō vz. qz in hebraico dr̄ p̄cise: ꝛ sonat: ac si diceret q̄ illud tp̄s est determinatū ꝛ taxatū a deo: ita q̄ illa abbreuiatio nō sonat hic diminutionē sz magis determinationē tp̄is ꝛ p̄finitionē. Itē expositores indeozū sup locū istū nunq̄z fecerūt mentionē de annis lunarib⁹: sz tm̄ de solarib⁹. ex q̄ pz q̄ sunt accipiēdi anni solares: aliter nō haberem⁹ argumētū q̄ iudeos cū null⁹ eozū nō p̄dicto accipiat. Itē in toto vete te. fit cōputatio p annos solares ꝛ oēs sic cōputāt. sicut manifeste pz in Gen̄. ꝛ in aliis libris. Et quo pz q̄ dictū bede ꝛ aphricani ꝛ aliozū sequentū supponit falsum. sic igit pz primū. s. q̄liter hebdomades sunt accipiēde. s. hebdomades annozū solariū. ann⁹ aūt solaris continet. ccclxv. dies. annus aūt lunaris minor est. xi. dieb⁹ vt dictū est. Secōm qō est procedendū est: q̄ntū tp̄s cōtinet iste lxx hebdomades. ꝛ pz de facili q̄. ccccxc. annos solares. qz quelibet hebdomada cōtinet septē annos. si vero multiplicent. lxx. p. vij. resultant. ccccxc. Ubi vlterius procedendū est ad exponendū lrām: ꝛ circa hoc ponēda est expositio hāda quedā expositio q̄ apud iudeos est cōior ꝛ celebrior. ꝛ cōpositio Ra. sa. Iste igit Ra. sa. incipit cōputationes septuagintā hebdomadaz a destructione tēpli facta p Nabuch. ꝛ dicit eas cōpletas in destructōe scōi tēpli p Tytū ꝛ vespasianū: ita q̄ tp̄s medium inter istas duas destructōes fuit ipm̄ ñ pinet nisi. ccccxc. ānos in q̄bus iz ppl's israel sustinuerū aliq̄a aduersitates. ñ cū ꝓbat

Propter semetipsum. i. ppter bonitatē tuā. inclina de⁹ me⁹ ꝛc.
k Exaudi dñe. hic describit oranris instantia cū dicit. Exaudi dñe. p̄ces benigne audiendo. l Placare. offensam remittendo.
m Attende ꝛ fac. nobis cōsolationē pfectā tribuēdo. n Memoresq; qz tp̄s instat in q̄ p̄ misisti consolationē dare nobis. o Propter semetipsum. vt. s. veritas tua cunctis appareat. ꝛ bonitas: ꝛ vt cultus nobis debit⁹ pfoluatur. p̄ pter quod sub dit. Quia nomē tuū est inuo. super ciuitatē ꝛc. p Cum q̄ adhuc loq̄rer. desci pto merito oronis ex p̄ te daniēlis. h p̄ñter po nitur mod⁹ reuelationis ex pte gabrielis. ꝛ diuidit in duas ptes. qz p̄ ponit daniel exaratio. scdo ei scā reuelatio: ibi. lxx. hebdomodas. Circa primū dicit sic.

nē nr̄az ꝛ citatē sup quā inuocatū ē nomē tuū. Neqz enī i iustificatiōibus nr̄is ꝓsternim⁹: p̄ces ante faciē tuā: sz in miserationib⁹ tuis multis. Exaudi[k] dñe placare[l] dñe: attende[m] ꝛ fac. Ne[n] moreris ꝓpter[o] temetipsum de⁹ me⁹: qz nomē tuum inuocatū est sup ciuitatē: ꝛ sup populū tuū. Cūq[p] adhuc loquerer ꝛ[q] orarē: et[r] confiterer peccata mea ꝛ pcā populi mei israel: vt ꝓsternerē

p̄ces meas in cōspectu dei mei ꝓ mōte sancto dei mei: adhuc[o] me loquente in oratione mea ecce[t] vir gabriel quē[u] viderā i visione a principio cito[x] volās tetigit[y] me in[z] tēpore sacrificij vesptini: et[a] docuit me et locut⁹ est m hi: dixitq; daniel[b] nunc egressus sū vt docerē te ꝛ intelligeres. Ab[c] exordio precū tuāz egressus[d] est sermo. Ego[e] aūt veni vt indicarē tibi quia[f] vir desideriozū es.

madis iubileozū vel centenariozū est scriptū: cū talis hebdomada vel septena nō inueniat alibi in scriptura. Itē iudei nūq̄z accipiūt hebdomadā centenariozū vel iubileozū: nec aliq̄ eozū vnq̄z expositum sic istū locū. ꝛ iō xpiani q̄ sic volūt exponere magē indaizant in hoc q̄z ipsi p hoc cōcludentes qz: p locū istū nō pōt p̄bari christū aduenū esse complenum. Alio mō pt accipi hebdomada vel septena dierū: sic accipit cōiter. ꝛ b mō nō pōt accipi hic. qz rotū tp̄s. lxx. hebdomadaz nō cōtinet vltra ānū ꝛ dimidiū. ꝛ sic qō hic p̄dicit impleū in illis. lxx hebdomadis sa et ipsum infra annū ꝛ dimidiū tertio mō accipit hebdomada vel

septena annozū. q̄z quelibet cōtinet. vij. ānos. ꝛ hoc mō oz q̄ accipiat hic p locū a diuisione. qz nullo p̄dictozū modozū pōt accipi nec ali⁹ mod⁹ pōt rōnabiliter dici ab eis cū non inueniat hebdomada aliter dici in scriptura: nec etiā in vsu cōiter loquentiū. Sz adhuc restat dubiū q̄liter accipit hic ann⁹. qz vt dictus est hic iste hebdomade sunt annozū. ꝛ sic acceperūt etiā oēs expositores tam hebrei q̄z catholici. Sed dubiū est vtrū isti anni intelligant lunares vel solares: q̄ distinguunt ab inuicem. qz ann⁹ lunaris est hoc anno solari xi. dieb⁹. Dicit igit beda ꝛ aphricanus ꝛ expositores catholici cōiter ipsos sequētes q̄ iste. lxx. hebdomade sūt annozū lunariū. Mouent aūt ad hoc dicēdū q̄ iudei sic operāt vt dicūt. Itē p hoc q̄ in lra iste hebdomade dicūt abbreuiate. ꝛ sic vident intelligi de hebdomadis annozū lunariū q̄ sunt breuiores q̄z hebdomade solariū. Sicut enī ann⁹ solaris excedit annū lunarē in. xi. dieb⁹: sic hebdomada vna annozum solariū excedit hebdomadā ānozū lunariū in. lxxvij. dieb⁹. Sed hoc dicū nōn verū. primo qz iudei nō cōputāt p annos lunares sz solares. alit sequeret q̄ pasca eozū iaz circuisset totū annū: ita q̄ celebratū fuisset in quolibz tpe anni. qz tenent facere pascha de mandato legis xiij. luna primi mēsis. Si igit cōputaret p annos lunares sequeretur q̄ reuoluto anno pascha eozū celebraret p. xi. dies ante solēnitatē pascalē p̄cedentē anni. ꝛ sic ꝓnter de alijs solēnitatib⁹ paschalib⁹. Ex quo pz q̄ infra satis breue tp̄s celebraret in omnibus tp̄ibus anni. qō manifeste pz falsum et vsu eozū. ꝛ iō dicēdū q̄ sz iudei incipiant annū a p̄ma luna ꝓpinqōri eq̄noctio vernali p endolisinos fit equatio tp̄is apud eos. qz tert⁹ ānus apud eos bz. xiij. lunationes. Itē q̄ dr̄ q̄ hebdomade dicunt hbbreuiate: nō vz. qz in hebraico dr̄ p̄cise: ꝛ sonat: ac si diceret q̄ illud tp̄s est determinatū ꝛ taxatū a deo: ita q̄ illa abbreuiatio nō sonat hic diminutionē sz magis determinationē tp̄is ꝛ p̄finitionē. Itē expositores indeozū sup locū istū nunq̄z fecerūt mentionē de annis lunarib⁹: sz tm̄ de solarib⁹. ex q̄ pz q̄ sunt accipiēdi anni solares: aliter nō haberem⁹ argumētū q̄ iudeos cū null⁹ eozū nō p̄dicto accipiat. Itē in toto vete te. fit cōputatio p annos solares ꝛ oēs sic cōputāt. sicut manifeste pz in Gen̄. ꝛ in aliis libris. Et quo pz q̄ dictū bede ꝛ aphricani ꝛ aliozū sequentū supponit falsum. sic igit pz primū. s. q̄liter hebdomades sunt accipiēde. s. hebdomades annozū solariū. ann⁹ aūt solaris continet. ccclxv. dies. annus aūt lunaris minor est. xi. dieb⁹ vt dictū est. Secōm qō est procedendū est: q̄ntū tp̄s cōtinet iste lxx hebdomades. ꝛ pz de facili q̄. ccccxc. annos solares. qz quelibet hebdomada cōtinet septē annos. si vero multiplicent. lxx. p. vij. resultant. ccccxc. Ubi vlterius procedendū est ad exponendū lrām: ꝛ circa hoc ponēda est expositio hāda quedā expositio q̄ apud iudeos est cōior ꝛ celebrior. ꝛ cōpositio Ra. sa. Iste igit Ra. sa. incipit cōputationes septuagintā hebdomadaz a destructione tēpli facta p Nabuch. ꝛ dicit eas cōpletas in destructōe scōi tēpli p Tytū ꝛ vespasianū: ita q̄ tp̄s medium inter istas duas destructōes fuit ipm̄ ñ pinet nisi. ccccxc. ānos in q̄bus iz ppl's israel sustinuerū aliq̄a aduersitates. ñ cū ꝓbat

bant aliqs psperitates. qz redijt de captiuitate babylonica: ⁊ tē/
plū fuit reedificatū ⁊ ciuitas ⁊ sacerdotes: ⁊ principes in pplo p
prios legib⁹ vti pmissi sunt. Sed post destructionē scdam p Tytū
⁊ vespasianū ꝛpletis hebdomadis pdictis sunt in pfecta capti/
uitate in q̄ dimittit eos de⁹, vt dicit Ra.sa. vt p hoc desistāt a pec
catis ⁊ puniant p pteritis ⁊ mereant q̄ visiones phanis de xpo
impleant. ⁊ ista captiuitas durabit vsq̄ ad aduētū xpi. Sicigit
adaptat lrām. Variat m̄ lrām aliq̄ mō: accipiēdo in aliqb⁹ locis
aliter q̄ hēat trāslatio nra: vt videbit exponēdo lrām. Dicit igit
sic. Septuaginta hebdomades. i. septuaginta septene annoꝝ q̄
cōmēt xpo pdictū. Precise sunt. hec est lra hebraica: fm cū. i. cuꝝ
passione diffinite a deo: ita q̄ nō sunt plures nec paucio: es. Su
p pplm tuū. s. israel. Et sup vrbē sanctaz tuā. s. hierlm a prima de/
structōe q̄ facta est p nabucd. vsq̄ ad scdam q̄ futura est. ad h vt
pficat puniant de malefactis suis: ppter qd sequit. Vt cōsumet
praeuaricatio. i. vt desistant a p̄uaricationib⁹ suis. ⁊ p hoc mereant
apud deū q̄ deleat iniqtas eorū. Et adducat iustitia sempiterna
i. vt in sempiternū iusti fiāt: ⁊ tūc finaliter. Impleat visio ⁊ phia
i. passiones facte p ppbetas de xpo. Et vngat scm̄ scōrū: vbi
ēm nos dicim⁹ Sactus. Ra.sa. dicit Sanctū. ⁊ in hebraico nō ē
distinctio. qz codēm mō scribit ⁊ pnunciat in neutro ⁊ in masculi/
no. Sicigit exponit. Ungat sanctū sanctoꝝ. i. tēplū qd reedifica
bitur p messiam: ⁊ archa testamēti ⁊ alia vasa sanctuarij. Scito ḡ
Die ponit explicatio pdicte visionis maḡ in pticulari: qd sic ex/
ponit Ra.sa. Scito ḡ ⁊ aliaduerte. verba sunt angeli Danielē ex/
tranē ad attendendū. De exitu fmonis: ita q̄ vbi dicim⁹ ab exi
tu iat de exitu. vt p ppositionē cōiunctā nō designet terminū
a quo sit incipienda ꝛputatio: sed denotet materia de q̄ angelus
habet loqui. qz. s. dixerat Daniel. Ab initio pcū ruarū egressus ē
sermo. Ut sit sensus. Tu daniel scito ⁊ aliaduerte de exitu fmonis
ut eū edificet hierlm. i. intellige diligenter q̄liter sermo egressus
a deo de edificatiōe hierlm fit intelligend⁹. Quia vsq̄ ad xpm du
cēt hebdomades septē. i. vsq̄ ad Cyrū q̄ dictus est xpus. Esa. xlv.
Hec dicit dnus xpo meo cyro ⁊c. Ipse ēm fuit dux iudeoꝝ inq̄ntū
populo eius reducti fuerūt de captiuitate babylonica: ⁊ a destru/
ctione tēpli ⁊ ciuitatis facta p Nabucd. vsq̄ ad primū annū Cyri
fuerūt q̄nq̄ginta duo anni q̄ faciunt septē hebdomades annorū
i. xlix. annos: ⁊ adhuc vltra tres ānos. sed angel⁹ nō numerabat
nisi hebdomades pfectas. Tres aūt ānos q̄ pertinēt ad hebdo/
madā sequentē dimisit. qz numerant cū hebdomadis sequentib⁹
Et hebdomadis. lxij. reuertet: ita q̄ vbi dicim⁹ hebdōades. lxij.
in nominativo: ipse ponit in ablativo. ⁊ hoc fit sine mutatione littere
hebraice. qz oia nōia hebraica sunt indeclinabilia: ita q̄ nō ē va
riatio vbi p casus: sz tm̄ p plurale ⁊ singulare et vbi dicim⁹. Et ite
rū ipse dicit Reuertet. qz in hebraico satis cōsiliter scribunt. Sic
ḡ exponit. Et hebdomadis. lxij. i. in tpe qd fuit a licentia data p
Cyrū remeandi vsq̄ ppe destructionē facta p Tytus. Reuertet
s. ppls de captiuitate: et edificabit platea. i. ciuitas. et muri in an
gustia tpm. qz in tpe illo toto habuerūt aliq̄ pspera. vt pz in redi/
tu captiuitatis ⁊ reedificatione tēpli ⁊ cōsilibus. ⁊ etiā aliq̄ aduer
sa. Et post hebdomades. lxij. occidet xpus. i. agrippa rex de q̄ legi
tur Act. xxvi. q̄ fuit rex in iudea. ⁊ sic dicit xpus ppter h̄ q̄ reges
mutabant: sicut de Saule dr. ij. Reg. i. Quare nō timuisti mit/
tere manū in xpm dni. Iste aūt agrippa vt dicit Ra.sa. occisus est
circa ista tpa in quib⁹ destructa est ciuitas p Tytū ⁊ vespasianū
Et nō illi. sic ēm est in hebraico vbi dicim⁹. Et nō erit illi ppls q̄
ei negatur⁹ est. sic ḡ exponit. Et nō illi. i. ipse agrippa nō erit. qz
p mortē tollet de medio. Alij aūt iudei moderni hoc addunt sic.
Et nō ei. i. nō agrippa nec aliqs rex de cetero de gente iudeorum:
quoniam veniat xpus pmissus in lege ⁊ ppbetis. Et ciuitatē ⁊ san
ctuarū dissipabit ppls cū duce venturo. hoc exponit sicut ⁊ nos
de destructione hierlm ⁊ tēpli facta p ducē ppli romani. Et finis
eius vastitas. i. finis ppli romani. qz ille ppls ⁊ oēs aduersarij iu
deoꝝ finaliter vastabunt p regē messiam. Et vsq̄ ad finem belli
statuta desolatio: ita q̄ vbi dicim⁹. post finē ⁊c. ipse dicit vsq̄ ad
finē ⁊c. qd exponit sic cōtinuā do pdictis: q̄ ls oēs aduersarij iu
deorū vastent finaliter p messiam: vt dictus est: tm̄ statuta. i. a deo
diffinita desolatio ciuitatis hierlm ⁊ regni iudeoꝝ erit vsq̄ ad finē
belli. s. gog ⁊ magog. de quib⁹ loquit Ezech. xxxviij. Et deuincē
tur p regē messiam. ⁊ tūc restituet ciuitas hierosolymitana ⁊ regnū
iudeoꝝ. vt dicit iste Ra.sa. Cōfirmabit aūt pactū multis hebdo/
mada vna ⁊c. qz in vltima septena annoꝝ fuerūt treuge inter pplm
romanū ⁊ iudeos: q̄s treugas vocat hic pactū. s. pacis. sed iudei cito fre
gerūt treugas: ⁊ rebellauerūt. ⁊ sic in medio illius hebdomadis. s. in q̄r
to anno: venit exercitus roman⁹ ⁊ dissipauit ciuitatē ⁊ tēplū ⁊ captiua
uit pplm. ⁊ sic deficit hostia ⁊ sacrificū iudeoꝝ: qz nō est eis licitū talia
facere ēt hierlm. ⁊ hoc est qd dr. Et in dimidio hebdomadis. s. i vltima
eius medietate. Deficiet hostia ⁊ sacrificū in tēplo. i. in loco vbi fuerat
tēplū. Et abhominatio desolationis. qz ibi fuit statua hadriani imparo
ris posita in loco vbi steterat archa. Et vsq̄ ad consūmationē ⁊ finem
belli gog. s. ⁊ magog. Perseuerabit desolatio iudeoꝝ. qz denictis gog
⁊ magog p messiam restituet regnū iudeoꝝ: vt dicit. Cōtra ista expō em
arguit p de numero annoꝝ. qz a destructiōe hierlm p Nabucd. vsq̄ ad
destructionē ei⁹ p Tytū ⁊ Vespasianū: nō posuit iste Ra.sa. nisi. cccxc.
an. pcise. qz fm oēs historiographos: ⁊s hāc obiectionē
omito: qz in cōputatione annoꝝ secut⁹ sum Ra.sa. tanq̄ rōnabilius de
centem sup libū Hester. ⁊ in aliqbus alijs locis. Itē id qd exponit vt
cōsumet p̄uaricatio. i. vt desistant a p̄uaricationib⁹ ⁊ peccatis: pz cēfal/
sum eo q̄ a tpe destructionis facte p romanos nō desiterūt iudei a pec
catis. imo sunt augures ⁊ piuratores ⁊ multis alijs peccatis irretiti que
maxime pbibent in lege moysi. Itē ꝗ id qd exponit. Et deleat iniqtas
i. mereant apud deū p captiuitatē modernā: vt iniquitas eorū deleatur
apud deū. Quero ab eis q̄ sit ista iniqtas delenda. qz ante captiuitates
babylonis fuerūt iudei ydolatre maxime ⁊ occisores ppbetarū. vt pz
ex. iiij. li. Reg. ⁊ multis alijs peccatis irretiti: ⁊ tm̄ p oibus istis delendis
nō sustinuerūt captiuitatē nisi. lxxij. annis. fm Ra.sa. Et tpe aūt Tyti su
stinuerūt captiuitatē p. CCC. annos ⁊ amplius: ⁊ adhuc nō sciunt termi/
nū captiuitatis. q̄ oz q̄ illa iniqtas q̄ p hanc captiuitatem deleat fit maior
q̄s in cōparabiliter: q̄ illa q̄ pcessit captiuitatē babylonicā. sed non pōt
aliq̄ assignari: nisi illa q̄ interfecerunt xpm: que fuit maxima iniquitas.
Et reditu eiūm captiuitatis babylonice nō legunt iudei fuisse ydolatre l'oc/
cisores ppbetarū: ⁊ actores cōsilium criminū: sicut ante: ppter qd nulla
alia cū hui⁹ captiuitatis pōt assignari rōnabiliter nisi occisio xpi fm qd
pdixit saluator. Lu. xix. Videns Jesus ciuitatem sanctā hierlm ⁊c. ⁊ sic
non est expectand⁹ xpus de futuro: vt dicit iste expositor. Item ꝗ illud qd
dicit. Et impleat visio ⁊ ppbia. i. p meritū iudeoꝝ in hac captiuitate im/
plebunt visiones ⁊ ppbie de xpo. qz Aggei. ij. dr. Adhuc vnū modicū
⁊ mouebo cēlū ⁊ terrā ⁊c. Sequit. Et veniet desiderat⁹ cūctis gentib⁹
⁊ replebo domū istā gloria. Scōm oēs expositores catholicos ⁊ hebre
os iste desiderat⁹ cunctis gentib⁹ intelligit xpus. cū ḡ dicat ppba q̄ post
vnū modicū debeat venire: nō pōt adhuc intelligi ventur⁹ de futuro. qz
a tpe aggei vsq̄ ad destructionē factam p romanos fluxerūt. cccc. anni ⁊
plus fm cōem cōputationē. fm vero ꝛputationē hebreoꝝ fluxerunt anni
cccxx. Et iterū a destructione facta p Tytū vsq̄ nūc fluxerūt anni. CC.
cliij. s. vsq̄ ad annū dni. M. cccxxviij. indusiue in q̄ hec postilla fuit vl
timate correcta: tm̄ aūt xpus nō pōt dici modicū. Itē in cadē auctē dicit
ppba in plona dni. Replebo domū istā gloria: ⁊ loqt ppbeta de tem/
plo reedificato post captiuitatē babylonicā. ḡ stante isto tēplo venit de
siderat⁹ cunctis gentib⁹. i. xpus. Itē ꝗ id qd dicit. Et vngat scm̄ scōꝝ. p hoc
intelligens archam testamēti ⁊ alia vasa sanctuarij q̄ p messiam debent
recuperari. qz dr Hiere. ij. Cū multiplicati fueritis ⁊ creueritis in terra. In
dieb⁹ illis ait dnus. Nō dicēt vltra archa testamēti dni: neq̄ ascendet su
p eos: neq̄ fiet vltra ⁊c. ḡ nō sunt p messiam recuperanda. Itē q̄ hic xpm
vocat Cyrū ⁊ postea agrippā: cū subdit. Occidet xpus. pz falsuz ex mu
tatione persone. qz p serie textus pz q̄ loquit de eodem xpo. Itē q̄ dicit
agrippā occisum circa tpa destructōis ciuitatis p Tytū et vespasianū
vt esse manifeste falsum. qz nō dr hoc in aliq̄ hystoria autētica. imo Jose
phus li. de iudaico bello dicit eū cōfederatū fuisse romanis tpe istius
belli. Itē q̄ postea subdit: vsq̄ ad finē belli gog ⁊ magog. statuta est. i.
diffinita est a deo desolatio ciuitatis hierlm. Hoc pz falsuz. qz ciuitas
hierosolymitana reedificata fuit postea p hadrianū imperatorē. Itē qd
subdit. Cōfirmabit aūt pactū multis ⁊c. qd exponit de treugis factis inter
iudeos ⁊ romanos circa tpa destructōis ciuitatis. vt manifeste falsuz. qz
nec Joseph⁹ de h̄ loqt: nec in libro antiqtatū: nec in libro d̄ iudaico bel
lo: vbi diligēter describit oia q̄ fuerūt facta inter pplm iudaicū ⁊ romanū
tpe illo. hoc etiā pz p h̄ qd dr in lra. Multis. qz si esset verū fuisset factū
cū oibus iudeis: ⁊ nō cū aliquib⁹ tm̄. Et oib⁹ pdictis pz expositio pdi
cta falsa ⁊ irrōnabilis. Dis visis ponēda est expō catholicorū dicentū
istas hebdomades ꝛpletas in xpi passione. Circa qd sciendū q̄ est vna
cōis expō: quā sequūt cōiter expositores catholici. ⁊ est expō Bede. sed
illā ad pūs omisso duplici de cā. vna est q̄ hec expō ponit multū exps/
se in glosa sup daniēl in loco isto: ⁊ in scolastica hystoria. ⁊ iō ibi pōt re
currere q̄ vult eā ibi videre. Alia cā est. qz illa expō dr imbi falsa. qz ꝛpu/
tat p annos lunares supponēdo q̄ hoc mō ꝛputant iudei: qd est. ē. im/

probatum: vt visum est. Et ideo aliter exponō ꝓputando p annos sola res. Ad cui⁹ euidentiā sciendū q̄ cōputatio annoꝝ solarū duplicat pōt accipi. Vno mō f̄m Josephum: scōm quē a reditu captiuitatis babylonice vsq̄ ad principatū Alchab. fluxerūt anni. cccc.xiij. vt bē in li. annq̄ratis iudaice. Principat⁹ vero machabeoꝝ durauit. cxxvij. annis anni quitatis iudaice li. xiiij. ca. vlti. Extūc herodes ascalonita: cui⁹ tpe natus fuit xp̄us. vt bē matheo. q. regnauit i iudea xxviij. ānis: vsq̄ ad natiuitatē xp̄i. nec obstat q̄ alique historie dicūt xp̄m natū. xxxi. anno regni herodis. qz cōputāt ab anno q̄ fuit ei datus regnū p imperatore romanū qō fuit p tres ānos anteq̄ haberet illud. Antigono occiso q̄ylinu⁹ regnauit de machabeis. ⁊ inde fluxerūt. xxix. ani. ⁊ p̄ncipiū. xxxi. vsq̄ ad baptismū xp̄i. Lu. iij. Jesus erat incipiēs. xxx. ānorū ⁊c. ⁊ inde fluxerūt. vij. anni vsq̄ ad. iiij. annū p⁹ passionē eius. Isti vō anni sil' iuncti faciūt. ccccc.v. annos a quib⁹ si reducāt. cxv. anni qui fluxerūt a reditu captiuitatis babylonice accipiendo a p̄ āno Cyri q̄ ex tunc dedit ppl'o licentiā redeundi de babylone vsq̄ ad. xx. annū exclusiue artaxersis: q̄ tūc misit neemiā ad reedificandū ciuitatē hierl'm. Necnuc. q. remanēt. cccc.x. anni q̄ faciūt. lxx. hebdomades annoꝝ solarū. et sic numer⁹. lxx. hebdomadaꝝ incipit a. xx. āno inclusiue regni artaxersis ⁊ terminat in. iiij. anno post passionē xp̄i. Nō restat ostendere: q̄ a p̄ āno Cyri vsq̄ ad. xx. annū artaxersis fluxerūt. cxv. ānī: qō ostēdit p cronicas latinoꝝ f̄m quas Cyrus regnauit. xxx. ānis. cābises filius eius. viij. duo magi. vij mēsib⁹ q̄. p vno anno cōputant. qz sunt maiores p̄s anni. Darius hystaspis. xxxvi. xerses filius eius. xx. Artabanus mēsibus. vij. q̄ ꝓputant p āno. Artaxerses. xix. vsq̄ ad missionē neemie. Omnia vō isti simul iuncti sunt. cxv. Vnde vilis accedendū est ad lram cū dr̄.

b Lxx. hebdomades ⁊c. vbi ponit hebdomadaꝝ reuelatio cū dicit.

b Lxx. hebdomades q̄ cōtinēt. cccxc. annos. vt. ā. dictū est. i Ab breuiate sūt. i. sunt registrate in dei p̄sciēia. k Sup ppl'm. s. iudaicū. ⁊ sup vrbē suā. s. hierl'm. l Vt cōsūmet p̄uaricatio. i. terminet: iō subdit. m Et finē accipiat peccā. p xp̄i passionē. n Et adducatur iustitia sempiterna. p eu⁹ p̄dicationē. o Et ipleat visio ⁊ ꝓphetia de xp̄o p̄dicta. p Et vngat sanctusanctoꝝ. i. xp̄s q̄ in humanitate vnct⁹ est oleo grē p cōsortib⁹. q Scito ergo. b pūr ponit dicte reuelationis expositio. Ad cui⁹ intellectū cōsiderādū q̄ angel⁹ diuidit. lxx. hebdomades in tres ptes. s. in. vij. ⁊. lxij. ⁊ vnā. qz in illis ptib⁹ spālia opa sacra fūt in ppl'o iuda. Nā in p̄mis. vij. ppl'o cuz laboze magno reedificauit hierl'm ⁊ cā tenuit ꝗ aduersarios. nā vna manu faciēbāt opus et altera tenebāt gladius. Necnie. iiij. ꝓpter aduersarios insurgentes in edificatiōe. ⁊ post i alijs. lxij. ppl'o aliqñ būit pspa. aliqñ aduersa. in vltima vero xp̄s p̄dicauit ⁊ passus fuit. ⁊ fides xp̄i multū fuit dilatata p p̄dicationē apl'oꝝ post xp̄i mortē. vt pz in actib⁹ apl'oꝝ. Dixit igit angelus. Scito ergo ⁊ aduertere in daniel q̄liter hebdomades sūt intelligende. Ab exitu f̄monis vt iterū edificet hierl'm. s. a. xx. anno artaxersis tūc mittētis neemiā ad eius reedificationem. vsq̄ ad xp̄m ducē. i. vsq̄ ad xp̄i baptismū: in q̄ fuit declarat⁹ dux fidelīū p p̄ris ⁊ spūsanctī testimoniū. Matth. iij. Hebdomades. vij. in quib⁹ ppl's iu⁹ cum laboze magno ciuitatē reedificauit ⁊ tenebit. Et hebdomades. lxij. in quib⁹ nunc aduersa nūc ꝓspera sustinebit. Et rursum edificabit platea ⁊ murū ⁊c. Vbi dicit ad ostēdendū q̄d futurū erat in. vij. hebdomadis p̄mis. ⁊ post hebdomades. lxij. cū. vij. p̄mis q̄ faciūt hebdomades. lxix. Occidetur xp̄s. s. i vltima hebdomada q̄ incipit a baptismo xp̄i. qz post baptismū p̄dicauit trib⁹ annis cū dimidio. ⁊ tūc passus fuit in medio illi⁹ hebdomade. Et nō erit ppl's eius q̄ eū negaturⁿ est: qñ iudei negātes eū coā prelato extūc nō fuerūt ppl's eius. Et ciuitatē ⁊ sanctuariū. i. hierl'm ⁊ tēplū. Dissipabit ppl's cū duce vēturo. i. exercit⁹ roman⁹ cū principe Tito Secundū ita q̄ q̄ hec dissipatio non fuit ipleta infra dictas hebdomades. lxx. s̄ postea p. xxxix. annos f̄m istas expositionē. qz tū fuit facta in penā mortis xp̄i. vt bē Lu. xix. ideo b̄ immediate ponit post mortē xp̄i de q̄ anteimediate fit mēcio. Et finis eius. s. ciuitatis hierl'm. Vastitas p exercitū romanoꝝ. Et post finē belli. s. romanoꝝ ꝗ iudeos. Statuta desolatio. i. desolatio ciuitatis vel iudeorū a deo p̄finita. Cōfirmauit aūt: qz occasione mortis xp̄i exterat terminos. lxx. hebdomadaꝝ in penam dicte mortis: vt dictū est. iō reuertit ad ostendendū q̄d amplius deberet fieri i vltima hebdomada de q̄ inceperat dicere: ⁊ nō p̄secerat dicēs. Confirmabit aūt pactū multis. i. legē euangelicā que dr̄ pactū nouū. Hiere. xxxi. Hebdomadem vna. s. vltima in q̄ xp̄s mb⁹ annis ⁊ dimidio predicauit legē euangelicā: ⁊ eā cōfirmauit p̄ miracula ⁊ mortē suā. ⁊ in trib⁹ annis residuis cū dimidio p p̄dicationē apl'oꝝ: vt p̄dictū est. Et in dimidio hebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificiū. qz in medio illius hebdomadis passus est xp̄s: vt visum est. ⁊ nūc sacrificia legālia cessa ⁊ mortua fuerūt. Et in tēplo erit abhominatio desolationis. Istō fuit diu p⁹ lxx. hebdomades qñ hadrian⁹ imperator suaz statuā fecit poni i loco vbi steterat archa dñi. Et quia possit queri qua ratione durabit captiuitas siue desolatio iudaici ppli: rndet dicēs. Et vsq̄ ad cōsūmationē. s. mūdi. tūc enim f̄m doctores catholicos cōuertent iudei ad fidē xp̄i. Nunc aūt exponēdi modū secutus sum als qñ p̄ scripsi sup daniele. Sed qz postea ꝓsidens de dei adiutorio aggressus sum scribere sup totā sacrā scripturā. ⁊ cū venisset ad libros Esdre ⁊ Hester visum mihi fuit. ⁊ adhuc vt saluo meliori iudicio q̄ enumeratio annoꝝ q̄ posita est in expositione illa nō bene cōsonat sacre scripture: qz in magna ptesui. p̄cedit f̄m chronicas latinoꝝ. s. a destructione ciuitatis hierl'm p Nabuch⁹. vsq̄ ad xx. annū Artaxersis exclusiue: qō tpo f̄m chronicas latinorū fuit. cxxxv. ānoꝝ. Sed in hanc cōputationē Mardochē⁹ fuisse. cū annoꝝ qñ p assuerū fuit exaltat⁹. non est aūt verisimile q̄ timuerit ⁊ dato q̄ timuisset. tū facere nō potuisset illa q̄ de eo scribunt in libro Hester. s. regere domū regine ⁊ regis palatiū ⁊ equitare p ciuitatē ⁊ sl'ia. Nō aūt sequat ad dictaz enumerationē Mardochē cū tūc fuisse tante etatis. ondit: qz duc⁹ fuit in babylone cū Jechonia rege iuda. vt bē Hester. ij. ⁊ nunc fuit ad min⁹. x. annorum Post iechoniaz sedechias regnauit. xi. annis. iiij. Reg. xxiij. de inde secuta est captiuitas. lxx. annoꝝ f̄m chronicas latinoꝝ. s. a destructione ciuitatis p nabuch⁹. vsq̄ ad primū ānū Cyri a q̄ vsq̄ ad xix. annū artaxersis inclusiue fuerunt anni. cxv. vt p̄dictū est ⁊ remanent adhuc de eius regno. xxi. anni. qz regnauit. xl. annis. Xerses secund⁹ mensibus duob⁹. Sogdian⁹ mensib⁹. vij. ⁊ computant isti duo p vno anno. Darius noctibus. xix. Assuerus. xij. ante exaltationē Mardochei. Hester. iij. Si vero p̄dicti anni simul p̄iunganⁿ faciunt annos. cdix. sicut als dicti in principio libri hester. iō pono alū modū cōputandi septuaginta hebdomades p̄dictas ꝓsonū magis scripture f̄m quē mardochē⁹. xij. anno regni assuerī fuit trīn. xxiij. annorū vt ostendi in prim. li. Hester. ⁊ adhuc in sequentib⁹ ostendet. Modⁿ certā iste quē intendo ponere poterit p̄ dictum f̄m sacrā scripturā: p̄mis f̄m beb. dicta. ꝓpter qō nō poterit ab eis rōnabiliter impugnari. trīn in vno nō intēdo eos sequi. in quo ostendā eos deficere manifeste. Primo igit videndū est a q̄ incipit ꝓputatio. lxx. hebdomadaꝝ. secō vbi terminat. qz i his duob⁹ iacet vis negocij. tertio ad expōem lre accedet. Quantum ad primū dirigit nos verbū angeli dicentis daniel. Ab exitu sermonis vt iterū edificet hierusalē ⁊c. Et in hebreo bē. Ab exitu sermonis ad reuertendū ⁊ edificandū hierusalē ⁊c. Ex q̄ vt q̄ apparebo ex reuelatione dñi p̄cedente de reditu populi in hierusalē. ⁊ p ꝓnis reedificādi ibi tēplū ⁊ habitacula ministroꝝ ⁊ populi ibidē habitantis. ls adhuc nō esset data licētia reedificandi muros ciuitatis ⁊ fortalicia dēat hebdomadaꝝ cōputatio incohari. Illud aūt verbū bē hiere. xxix. vbi dr̄. Cū cepiūt impleri in babylone. lxx. anni visitabo vos: ⁊ suscitabo super vos vbū meū bonum ⁊ reducā vos ad locū istū. s̄ quo tpe fuit b̄ dictū. pz q̄ ca. xxviij. hiere. vbi dr̄ q̄ in anno. iiij. sedechie regis mense. v. hieremias reprehendit ananiā falsum ꝓphām. Iste enim asserebat iechoniam. a q̄ cū eo translati fuerāt in babylonē redire i hierusalē post. ij. ānos ⁊ iugū regis babylonis ꝓfringi ⁊ ponit ca. xxix. ponit epistola hiere. ad transmigratos in babylonē: vt nō cōfiderent vbis falsoꝝ prophetaꝝ. in q̄ scribit hoc verbū ex reuelatione dñi. Cū incepiūt impleri in babylone. lxx. anni ⁊c. Et sic pz q̄ hoc verbum dixit dñs p hiere. anno. iiij. sedechie circa finē. ꝓpter qō cōputatio lxx. hebdomadaꝝ dz incipi ab anno. v. sedechie inclusiue. Quātū ad secundū dico q̄ terminat in anno passionis dñi inclusiue. Nā incipiendo ab āno. v. inclusiue regis sedechie habent. vi. anni integri de regno eius. qz. xi. anno regni sui mense. iiij. fuit captus ⁊ cecatus. iiij. reg. xxv. ꝓpter qō ille. xi. ann⁹ rōne maioris pēs cōputandus est in tpe destructionis ciuitatis: ne vnus annus bis cō-

ctussanctorꝫ. Scito[q] ergo et animad
uerte ab[t] exitu sm̃onis: ut iterũ edi
ficet hierlm̃ usq;[u] ad [x] christũ ducẽ
hebdomades[y]. vij. ⁊ hebdomades
lxij. erunt ⁊[z] rursũ edificabit̃ platea
et[a] muri in[b] ãgustia tpm ⁊[c] p[d] heb-
domades septuaginta duas occidet[e]
xps: et nõ erit eius popul[g] qui ne
gatur[h] est. Et[i] ciuitatẽ ⁊ sãctuariũ
dissipabit[k] popul[l] cũ[m] duce vẽturo
et[n] finis eius vastitas[o]: et[p] post finẽ
belli statuta[r] desolatio. Confirma
bit[s] autẽ pactũ multis hebdomada[t]
vna ⁊ in dimidio hebdomadis[m] de-
ficiet[n] hostia et sacrificiũ: et[o] erit in
templo abhomiatio desolationis:
et[p] usq;[q] ad ꝯsumationẽ et finẽ pse-
uerabit[q] desolatio.

patet. Et dicta vero destructiõe usq; ad primũ annũ cyri fluxerũt
lij. anni sm̃ beb. Cyr[s] vero mb[r] annis regnauit sm̃ eos post mo-
narchiam acceptã: a q̃ tpe ds hic fieri cõputatio. Illi vo q̃ dicunt
eũ regnasse. xxx. annis incipiũt cõputare a principio regni sui in p-
sidetũ. Principiũ vo anni. iiij. q̃ regnauit Cyr[s] cõputandus est
in tpe cõbustio fi-
lij sui ne vn[s] ãn[s]
bis ceputet. Cã-
bises vero. vi. an
nis regnauit. vt
dicit Josephus
li. antiq̃tat. iudai
ce. xi. post quẽ sm̃
beb. regnauit as-
suer[s] martius be
ster. ⁊ i b sup̃ secu
mus sus eos i p̃n.
li. hester. sed b q
dicũt eũ regnasse
xiij. annis tm̃ vẽ

platea. s. tẽpli. y Et muri. ciuitat̃ hierlm̃ in tpe. lxxij. hebdõadarꝫ. p
zorobabel ⁊ Neemiã ⁊ alios pẽes. z In angustia tẽporꝫ. qz p gen
tes circũstantes fuerũt multũ impediri ⁊ afflici ⁊ etiã postea. vt patz in
Esdra ⁊ Neemia ⁊ libris Mach abeorꝫ. a Et post hebdomades
lxxij. ⁊. vij. alias p̃cedentes supple. b Occidet xps in vltima hebdomada. vt p̃dictus est.
c Et nõ erit ppl's eius q̃ cũ negatur[s] est. i. iudei coꝫã Pylato ipsum ne-
gantes dicentes. nõ habemus regẽ nisi cesarem Jo. xix. nõ erũt ampli[s]
eius ppl's. sed xpiani in ipso regenerãdi ⁊ ab eo denouandi.
d Et ciui. ⁊ sanctuariũ i. tẽplũ scõm. e Dissipabit ppl's. i. exercit[s] roman[s] f Cũ duce
venturo. i. cũ Tyto vẽtu
ro ꝯ hierlm̃. istud nõ fuit factũ infra tpꝰ. lxx. hebdomadarꝫ. sed postea p
xl. annos. vt p̃dictũ est. ꝯ qz hoc factũ fuit in penã mortẽ xpi. iõ hic ponit̃
imediate postq̃ locut[s] fuerat de xpi occisione. g Et finis eius. s. ci-
uitatis hierlm̃. h Vastitas. qz fuit vastata per romanos. i Et
post finẽ belli. romanorꝫ ꝯ iudeos. k Statuta desolatio. i. desola
tio ciuitat̃ ⁊ tẽpli q̃ cõbusserũt romani: ⁊ iudaici ppli quẽ prim occide-
runt ⁊ prim captiuauerũt: sicut statutũ erat ⁊ ordinatũ a deo in penam
mortẽ xpi. Sicũdũ aũt q̃ lra hebraica sic hꝫ. Et vsq;[u] ad finẽ belli statu
ta desolatio ⁊ multũ mutat̃ sm̃ia. Ex hoc eñ dicũt hebrei q̃ desolatio ⁊
captiuitas in q̃ sunt duratura est vsq;[u] ad finẽ belli gog ⁊ magog: quos
messias ventur[s] debellabit. ⁊ tũc regnabũt in iudea tpaliter. Et sm̃ hoc
possent iudei dicere q̃ lra nr̃a sit falsa ⁊ exp̃ ipsi[s] filiter. Ad qõ erdu-
dendũ sciendũ q̃ in hebreo sunt due dictiones. q̃rũ vna significat idẽ qõ
adhuc: alia idẽ qõ vsq;[u]: q̃ eisdẽ lr̃is scribunt̃. s. ayn ⁊ deleth. ⁊ distinguũ
tur iste due dictiones solũ p punctationẽ: q̃ de facili mutari põt manẽti
bus lr̃is. Nec aũt dictio adhuc aliq̃n accipit̃ in scriptura p post. sicut
Jone. iij. Adhuc. xl. dies ⁊ ninive subuertet̃. i. post. xl. dies subuertentur.
Et sm̃ hunc sensum p̃ fuit facta punctatio dictionis hebraice in b loco
⁊ sonat od. ⁊ sic transtulit trãslator nr̃. Sꝫ postea mutata est punctatio
p iudeos ad signandũ vsq;[u]: ⁊ sic sonat ad. ⁊ cõsiliter fecerũt in plurib[s]
alios locis ve. testa. put in pcedentib[s] li. declarati. Cecperũt aũt occa-
sionẽ hoc faciẽdi ex. lxx. interp̃tibus: q̃ vbi inuenerũt aliq̃d de misterio
trinitat̃ ⁊ incarnationis: tacuerũt vel aliter trãstulerũt sm̃ q̃ dicit Hie-
ro. in plogo sup pentateuchũ. Et idẽ ego ostendo in plurib[s] locis vete.
testa. spãliter Esa. ca. ix. p eo eñ q̃ ibi hr̃ de xpo. Et vocabit̃ nomẽ eius
admirabilis cõsilian[s]: deus fortis. pri futuri seculi. princeps pacis trãs
tulerũt. Et vocabit̃ nomẽ eius magni cõsilij angel[s]. k Cõfirmabit
hic reuerti angel[s] ad loquẽdũ de vltima hebdomada de q̃ incepat di-
cere q̃ntũ ad mortẽ xpi. ⁊ nõ pfecerat interponẽs penaꝫ hui[s] mortis. vt
dictũ est. dicit igit̃. k Cõfirmabit aũt pactũ multis. i. legẽ euange-
licã que hr̃ pactũ ⁊ fed[s] nouũ. hier. xxxi. l Hebdomada vna. Hã
in vltima hebdomada xps p̃dicando: mirabilia faciẽdo: moriendo re-
surgendo: ascẽdendo in celũ ⁊ mittendo spiñsanctũ. legẽ euangelicã cõ-
firmauit. ⁊ anno sue passionis p p̃dicationẽ apl̃orꝫ notabiliter dilata-
uit. vt ꝯ Act. ij. ⁊. iiij. m Et in dimidio hebdo. i. in vltima a[s] me-
dietate in q̃ passus est xpꝰ. n Deficiet hostia ⁊ sacrificiũ. qz sacrifi-
cia ve. legis cessauerũt p passionẽ xpi nõ habentia vltra vim obligãdi
o Et erit in tẽplo abhomiatio desolationis. hoc refert ad xpꝰ sequẽs. lxx.
hebdomadas in q̃ adrian[s] imperator fecit poni statuã suaꝫ in loco tẽpli
vbi stetterat archa. que statua apud hebreos vocat̃ abhomiatio sicut ⁊
q̃libet aliud ydolũ: ⁊ erat desolationis iudaice signũ manifestũ.
p Et vsq;[u] ad cõsumationẽ ⁊ finẽ. s. seculi. q Perseuerabit desola-
tio. Prope eñ fines mundi detecta falsitate antixpi p henoch
iudei ad xpm cõuertent̃: ⁊ multi eorꝫ cõstanter sustinebũt martyriũ. put
dicũt cõiter docto. nr̃i. In ca. ix. vbi dicit̃ in postil. His visis accedẽ-
dum est ad lr̃am exponendam. Addinio.

Hi hac reuelatione daniel per angelũ facta q̃ inter cetera ppbe-
tica de p̃ aduẽtu xpi tractãtia efficatior vr̃ ad cõfutandã hebreo
rũ pfidiã asserentiũ nõdũ iplenũ esse xpꝰ hui[s] aduent[s] vltra illa
q̃ in postil. ponunt̃: tria vident̃ addenda. Primũ cui[s] auctis sit hec ex-
positio Ra. sa. int̃ hebreos: vt videat̃ si sufficit illã tm̃ impugnare. ⁊ ex
ea ꝯ eos arguere. vel oporteat inq̃rere de alios exponib[s] eorũ in b loco.

Secm̃ q̃liter p̃ter rōnes posit.q̃bus reprobari vt p̃dicta expositio sunt
atte validec̃q̃bus rōnabiliter posset euacuari. Tertiū quō ex ipsa expōsi
tione R.a.sa.ꝗ falsa:nā cū quibusdā veris ⁊ ab eis recepē:veritas ntra.s.
q̃ adueni? rp̃i tū longe transiuit in p̃teritū posset cōdudi ꝗ eos. Circa
p̃mū sciendus q̃ hec reuelatio plurib? ⁊ varijs modis exponit ab he
braeis.nō tm̃ exponit singulos opiniones seu eroneas enarrare expōsi
tiones. Mā fm philm.i.ethi.oēs quidē p̃scrutan opiniones mane torta
sse est.sufficiēs aūt maxime q̃ sup̃ficien? apparet vel estiment hēe alu
quā rōnes. Cōstat aūt q̃ hec exp̃ō R.a.sa.est seu ds esse tante auctoritatis
apud hebreos q̃ nō p̃nit ab ea deuiare iuxt fundamentū phansaice do
ctrine fm quā illa que in thalmud determinata habent seu diffinita ar
ca sacre doctrine expōem.nō ꝗ eis q̃liter cū eis ab eis̃dē recedere sed tenē
da sunt tāq̃ in sacre scp̃ture textu p̃ter.p̃ut R.a mo.large tradit i p̃nci
pio sui Deut.⁊ in plurib? alijs locis hē.Cui? rō est.q̃ auctas thalmudi
ca in hmōi determinationib? apud eos est in eodē gradu. sicut auctas
vniuersalis ecclie apud nos.sed p̃stat q̃ R.a.sa.non fuit p̃mi? inuentor
hui? expōnis:de q̃ hic agit.ꝗ expsse hec expō ponit in thalmud.ca do
ctrina spāliter in duob? locis.p̃ in libro q̃ intitulat de ordine mūdi. qō
hebraice dr̃ cederbolā.Similiter ⁊ in libro q̃ dr̃ abodazara i.ca. In q̃b?
locis cōcorditer hē q̃ lxx.hebdomade Danielis incipiūt a destructione
primi templi.⁊ terminant in destructione secūdi. Quas auctoritates se
quit R.a.sa.in hoc passu tanq̃ inuiolabiliter tenendas apud hebreos
rōne p̃dicta. Et quib? sequit q̃ ꝗ multi hebreoꝝ attēdētes q̃ p̃dicta ex
posito p̃ suos magistros determinata nō solū non poterat rōnabiliter re
neri seu sustineri:ꝗ et eadē cū alijs q̃busdā veris cōdudebat rp̃m iam
venisse.vt.j patebit inuenerūt q̃sdā varias ⁊ cōfusas expōnes:vt saltes
p̃ vias obliq̃s ⁊ tortuosas ventatē luce dariorē subterfugerent.p̃ut de
eis vaticinat Ezechiel.xiij.ca.Sicut vulpes in deserto sunt ꝓphete tui
israel.exclusa tm̃ hac expōne thalmudica quā sequit R.a.sa. nō est facēda
alia mentio de alijs expōnib? eorū multiplicat fictis. Oportet eēm illos
adhercere p̃dicte expōni acti esset in lra cōtenta. Circa fm p̃ter illa q̃ po
sit.ponit ꝗ p̃dicta expōem thalmudicā seu R.a.sa.q̃ sūt satis valida. ad
huc pōt vlteri? ꝗ illā fortiter obiici. Et p̃ pōt sumi ꝗ eos validissimū ar
gumentū de numero annoꝝ inter vtrāq̃ destructionē cōtentoꝝ. Mā licꝫ
cōputatio hebreoꝝ in hmōi historijs sit in multis que nobis sunt incerta
tenenda seu sequenda:p̃ferti ꝗ eos ꝗ q̃s p̃ suo ꝓprio testimonio rōnabi
liter posset p̃cedi. vbi tm̃ euidenter deficiūt: vl sibijpsis ꝗ dicūt in cōpu
tatione nullo mō sunt eoꝝ dicta admittēda.sed ꝗ illos de talib? fortiter
dimicandū. Cōstat aūt q̃ in ꝓposito manifeste deficiūt. Plures etiam
anni fm eos fluxerūt inter vtrāq̃ destructionē q̃ lxx. hebdomade que
facit ccccxc.annos qō sic p̃z. Mā ipsi diuidūt hās.lxx. hebdomadas
in duas p̃tes p̃ncipales.s.in.x.hebdomadas q̃ faciūt lxx.annos:q̃ flu
xerūt fm eos a destructione tēpli p Nabuch. vsq̃ ad p̃sūmationē edifi
cationis tēpli scōi q̃bus adaptant illud Hiere.xxix.ca. Cū ipleti fuerit
in babylone.lxx.anni visitabo vos ⁊c. Et in.xl. hebdomadas: q̃ faciūt
cccxx.annos:q̃ bus dicūt durasse tēplū secm̃ vt p̃z in li.abodazara p̃al
legato ca.i.vbi hē q̃ regnū p̃sanuꝫ tpe tēpli scōi duraui.xxiij.ānis. p̃nit
regnū grecoꝝ tpe p̃dicti tēpli.cxxx.p̃nit regnū mach abeorū.cij. p̃nit re
gnū herodis seu herodianoꝝ cij.ānis Hec ei a sunt in textu li. p̃allega
ti.vbi R.a.sa.glo.hz.cccxx.annos duratōis tēpli scōi q̃ si cū.lxx ānis q̃
fluxerūt a destructione tēpli p̃mi vsq̃ ad cōsūmationē scōi iungant.ha
bes.l.lxx.hebdomadas Danielis.hec R.a.sa. Sz p̃ma ps istius cōpu
tationis cōtinet falsum etiā fm eos. Pōt eēm ex auctoritatib? suis ōdu
ci q̃ a destructione primi tēpli vsq̃ ad eius cōsūmatam edificationem
lxxviij.anni fluxerūt:qō sic p̃z. Mā nabuch.regnauit.xlv.annis. vt in li.
magnila.c.i.ex verbis sacre scripture p̃bat. In āno aūt.xix. Nabucho.
destructū est tēplū in mēse.v.vt hē Hiere.lij.⁊ in iiij.Reg. Et q̃ sequitur
q̃ Nabuch.regnauit a destructione tēpli.xxvij.ānis quoꝝ primi? ꝗ impie
tas p̃putat p̃ anno:vt sepe hē in scriptur ⁊ etiā in thalmud frequenter
legit:q̃ vna dies cōputat p̃ anno. Cōsequenter eulmerodach regnauit
xxiij.ānis p̃ut ipsi p̃tirent haberi ex traditionib? antiq̃s li. p̃allegato.
Balthasar vo regnauit.iij.ānis.vt hē in textu. Dari? vero primi? regnauit.ij
annis.q̃ siluer hē ex textu. Cōsequenter Cyri? fm heb.ꝗ min? vere.vt pa
tebit cū de vera expōne aget.regnauit.iij.annis. Assuer? q̃ dr̃ artaxarxes re
gnauit.xiiij.ānis.quoꝝ xij.habent ex textu Hester.ij ca.⁊ duo habent
ex traditione fm eos.ꝗ fm latinos.xl.regnauit. Dari? vero vsq̃ ad cō
sūmationē tēpli.vt hē ex textu.vi.ānis. Et q̃bus sequit q̃ a destructione
tēpli p̃mi vsq̃ ad cōsūmationē scōi etiā fm eos̃ p̃ purū ipsoꝝ tlur er ir anni
lxxviij.ꝗ fm alios multo plures. Et sic p̃z q̃ p̃ma ps hui? cōputationis
est falsa ēt fm eos.deficit eēm p vnā hebdomadā ⁊ vnū ānū. Similiter in
scōa pte ꝓputationis pamplū deficiūt subtrahēdo plures ānos. vt pa
tebit in lra in hoc ca,cū de vera expōne hās hebdomadās aget,vū ma

nifestū est q̃ hec expositio p̃supponit falsum etiā fm eoꝝ cōputa
tionē. Cetera vt lra sonat euident in his.lxx hebdomadis da
nidi reuelat̃ iplenda erāt illa q̃ in lra p̃tinent.s.cōsūmatio peua
ricationis ⁊ delictio iniq̃tat̃:⁊ adductio iustitie sempiterne ⁊ hui
usmōi.qō expsse lra testat dicēs lxx.hebdomade abbreuiate sūt
seu diffinite vt p̃summat̃ p̃uaricatio:⁊ finē accipiat peccm̃:⁊ deleā
tur iniq̃tas ⁊c. Mō eēm dixit angel? q̃ post.lxx. hebdomadas ꝗ
erat iplendū:sed in sequēnb? dixit post hebdomadas.lxij.occide
tur xp̃s ⁊c.lxx.hebdōade fuisse sunt vt talia fiant.ꝗ est durāte tpe
lxx.hebdomadarū.vt p̃z manifeste sane p̃dicta verba intelligenti
Sed fm p̃dictā expōem manifestū est q̃ nihil illoꝝ q̃ in prima p
positione angelica cōtinet̃.fuit ipletū fm eos durante tpe.lxx. heb
domadarū:ꝗ totū illud remanet apud eos futurū:ita q̃ nō imple
bitur vsq̃ ad aduēū messie iniuriter expectati ab eis. qō est ma
nifeste ꝗ sensum lre:vt dictū est. Si aūt dicat q̃ illa q̃ cōtinent in
p̃ma ꝓpositione angelica. ꝗ nō fuerit ipleta durante tpe hebdo
madarū q̃ ad pfectā assecutionē fuerūt tm̃ ipleta p modū meriti ꝗ
est durante tpe hebdomadarū. ppl's ille meruit vt cōsūmaret̃ pua
ricatio ⁊c.in aduentu sui messie futuri. Hoc nō vz:tū q̃ nō est con
sonū lre q̃ simplr dicit vt cōsūmat̃ p̃uaricatio ⁊ adducat̃ iustitia
sempiterna.⁊ cetera hmōi. Mō eēm dicit vt mereant̃ talia hēēs vt
hēant. Magna eēm dr̃ia est inter mereri aliq̃d ⁊ habere illud. Mā
multi merent̃ vitā eternā q̃ tm̃ nō habēt eā.tū q̃ et R.a. sa. p̃ut̃
q̃ ppl's ille nō meruit p̃dicta infra tp̃s hebdōadarū:ꝗ fuit̃ heb
domadis tpe hui? diuturne ⁊ interminabilis captiuitat̃ illa ha
bebat mereri.vt p̃z ex dictis suis q̃ in posthilla cōtinent̃. Et q̃ sequi
tur q̃ infra tp̃s hebdomadarū nihil fuit ipletū fm eos de cōtētis
in p̃ma ꝓpōne angelica.nec p modū meriti nec assecutionis.nō
lra fm p̃dictā expōem remanet simplr falsa. Preterea capiuitas
babylonica tolerabilior ⁊ melior fuit hebreis incōparabiliter magꝫ
q̃ captiuitas hodierna.qō p̃z ex trib?. Primo rōne durationis
Illa eēm duraui p.lxx.annos.ista vero duraui vltra. CC.⁊.ccc.
annos.⁊ adhuc in suo vigore cōsistit.scōo respectu dūe puideō
tie. In illa eēm fuerūt a deo p̃uisi de dono ꝓphetie ⁊ miraculorū
Erāt eēm inter eos q̃ plurimi ꝓphete dñi.vt Hieremias. Ezechiel
zacharias ⁊ daniel. In ista vo nul? legit fuisse ꝓpha. Similiter ⁊ in
illa deus fecit p eis multa miracula.vt p̃z de liberatione daniel
⁊ trium̃ puerorū.⁊ de mardochaeo ⁊ hmōi. In ista vo sicut nec fuerūt
ꝓphetia nec miracula diuina p eis legunt̃ fēa.vū ⁊ ipū desiderio
rū ⁊ statu hodierne captiuitat̃ in q̃ neutrū p̃dictorū habuerūt ut
ligunt illud ꝓphete p̃.lxxiij. Signa nra nō vidimus: ⁊ iā nō est p
pheta ⁊c.tertio respectu dignitatū seu bonorū secularium. In illa
eēm q̃dā eorū habuerūt bonores regios ⁊ multas dignitates.vt le
git de Joachim Hiere.vl.cui? thronus fuit sublimat? ab eulmo
radach sup thronos alioꝝ regū p tota vita sua. Similiter daniel
fuit sublimat? habēs ptātem sup p̃uinciā babylonicā. Similiter ⁊
socij eius.vt hē Dan. ij. Mardochaeus etiā fuit cōstitut? q̃si socius
regi assuero. Hester vlto. zorobabel hēbat dignitatē comitat?. vt
p̃z Aggei.ij.⁊ sic de quibusdā alijs. In ista vero capiuitate oēs
sunt in vilissimo statu sine bonorib? seu dignitatib? hmōi vbiā
q̃ sunt vt est notū. Et quib? sequit q̃ daniel q̃ vehementer anxie
batur ⁊ dolebat de p̃ma leuiori ⁊ breuiori captiuitate dic in hoc
capl'o in sua oratione ppl's ni? est in obprobriū oibus q̃ in circuitu
nro sunt. Similiter aperiens oculos tuos ⁊ vide tribulationē nrā ⁊c. In
cōparabiliter ampli? doluisset de captiuitate hodierna si eā cogno
uisset ppl'o dei futurā. Cōstat aūt q̃ fm p̃dictā expōem angel?
nunciauit daniel in hac reuelatione captiuitatē hodiernā: que
acerbissima ⁊ longissima est incōparabiliter sup primā. ⁊ p̃ hōc an
gelus nō p̃nosticabat ei grata seu cōsolatoria:ꝗ poti? molesta et
summe afflictiua.cui? oppositū p̃z in lra. Mā angel? gabriel ap
paruit ei q̃si bonus nunci? ⁊ in hora accepta.s.tpe sacrificij vesp
tini.⁊ in vbis suis annuēs q̃ p̃ces fuerant exaudite. Dicebat
eēm ab exordio p̃cū tuarū egressus est fmo. Similiter vocat eū vir
desideriorū.q.d.q̃ indicaret ei suoꝝ desideriorū ipletionē.cui? op
positū totaliter est fm p̃dictā expōem. Mā daniel nō expedito ō
p̃ma captiuitate p̃nosticabat crudelissimā secōa. Similiter doluit
⁊ se affligenti de longitudine p̃me captiuitat̃.lxx.annorū:et sup ho
petenti liberationis accelerationē dicēdo. Placare dñe accelera
⁊ fac.angel? p̃nunciabat captiuitatē futurā:cui? ternū ei manifes
me p̃ palabar de q̃ semp ampli? ⁊ fortis? debuisset anxiari. vū si ꝗ
bene aspiciant̃ manifestū est q̃ tota cōsolatio daniel? continebat
durante tpe hebdomadarū qō totaliter euacuat p̃dictā expōem

vt ps intelligēt. Preterea in hac expōne exponit illud. Vsq ad
xpm ducē de Cyro qō ps esse falsum ex tribus. Primo qr nō ē ve
rū q ad destructione prima vsq ad Cyrū fluxerunt. vij. hebdoma
dē. cū etiā fm cōputū suū ab eadē prima destructione vsq ad
balthasar exclusive fluxerūt. xlix. anni q faciūt hebdomadas. vij
integras. nā vt dictū est. s. in pma obiectione Nabuch. regnauit
post destructionē tēpli. xx vij. annis. ⁊ pñter eulmeradach filius
eius regnauit. xxij. ānis q faciūt. L. ānos. ⁊ sic ptz q. vij. hebdoma
de ⁊ plusq ann⁹ trāsierūt antequ cepisset balthasar regnare. qb⁹
si addant. v. anni qb⁹ successive regnauerūt balthasar ⁊ dar⁹ pm⁹.
sicut. s. dictū est: sequit q. vij. hebdomade supdicte ⁊ plus. vi. an
ni trāsierūt ante regnū Cyri. vñ ps esse falsus Cyrū fuisse xpm du
cē de quo ang⁹ loqbat: nec ps dicere q qr hebdomada octaua
est imperfecta. ⁊ nō cōputat cū. vij. pdictis. sed reseruat cōputāda
cū. lxij. sequētib⁹: tū qr sex sūt maior ps ⁊ notabilis hebdomade
q vnū potius debuissent cōputari cū. vij. pmis. q cū. lxij. sequēti
bus cū quib⁹ vn⁹ annus tm illi⁹ hebdomade includebat. tū qr in
hac reuelatōe angelica descēdit vsq ad dimidiū hebdōade com
putandū. ut ps i. h. ca. circa vltimā hebdōadā et sic vij. āni nō erāt
diuisi medi q faciūt pl⁹ q dimidiū hebdōade. tū qr in. v. ānis hu
ius octaue hebdomade regnauerūt duo magni monarche. s. bal
thasar ⁊ dar⁹. quoꝝ q libet accedit magis ad terminū. vij. hebdoā
daꝝ q cyrus. vñ de q libꝫ eoꝝ debuisset potius intelligi q de cy
ro q longius distat. secō qr nusq in sacra scriptura legit q aliquis
dicat messias seu vnct⁹ simpliciter nisi vnctus fuerit corporaliter
sacro oleo quo sacerdotes ⁊ reges vngebāt. vel spūali. s. oleo gra
ce ppbetalis. de q in ps. Vnxit te de⁹ de⁹ tuus oleo tē. Similiter aūt
⁊ ibi. Moliti tāgere xpos meos. qō fm expositores intelligitur de
abraam ⁊ alios patriarchis q fuerūt ppbe. Neutro istoꝝ modoꝝ
pōt attribui vnctio cyro vt messias dici posset. nā nō fuit ppbe ra
vt est manifestū: nec etiā sacro oleo vnct⁹. vt ps ex h. nā oleū vnctō
nis sacrū nunq fuit in tēplo secō. vt hī in li. q dī canbedrin ⁊ in
alis locis. Si aūt obiciat de hoc qō dī Esa. xlv. Hec dicit dñs
messie seu xpo suo cyro: nō vs. nā fm magrim historiarū vt ra. sa. te
statur messias nō accipit in pdicta auctē Esa. nisi p vero messia
q ab eis expectat: ⁊ nō p cyro. idem Ra. sa. Abenbazra. tertio qr
posito ⁊ nō cōcesso q messias posset dici cyrus in sacra scriptura
cū tñ sibi adiungit hec dictio magnid. pur est in hebraica lra. nl
lo mō pōt intelligi de cyro: nec ō aliq alio messia seu vnctō: nisi ō
rege messia tm. de q oēs principaliter ppbeloquunt. Cuius rō
est. Mā ppri⁹ ⁊ verus sensus hui⁹ dictionis magnid est princeps
seu principal⁹. vt ps Prouerb. viij. ca. Audite qr principalia loquor
vbi ēm nos habem⁹ principalia. in hebreo hī magdin qō est plu
rale istius singularis magnid. ⁊ sic de multis alis. Nullus ēm sane
mentis posset dicere: nec ipsimet hebrei in tanta prūpūt insania
q affirmarent vt in sacris scripturis messias principal⁹ dicat: nisi il
le q inter ceteros xpos principatū tenet vel tenebit fm eos. i cui⁹
etiā signū Esa. lv. ca. vbi de vero xpo ad lram agit. etiā fm hebr.
ibidē legit. Ecce reū ppl⁹ dedi eū magnid ⁊ preceptorē gentib⁹
Ecce q liter cōcordat Esaias cū angelo reuelāte Danieli. nō iam
do verū xpm seu messiā magnid. i. principē seu principalē. Et sic
ps q expositio Ra. sa. asserēs q xpo in hoc loco accipit p Cyro
est omino falsa. Et notandū q Ra. abenbazra q magne auctis re
putat inter eos in exponē lrali. ⁊ etiā alij moderni antēdentes q
Cyrus in scriptur nō possit dici xpo seu messias. cupientes tm q
hec auctoritas nullo mō applicaret xpo nro. idcirco pdictus rā.
abenbazra attribuit pdictū verbū. s. vsq ad xpm neemie. alij vō
sozobabel. Sz diligenter intuenti nihil eis prodest hec varietas ⁊
aduersitas. nā et sde rōnib⁹ excludūt ab isto loco neemias. sozobabel
⁊ agrippa: sicut ⁊ cyr⁹. ⁊ hec de secō principali. Circa tertiū pnci
pale supponēdū est q iustitia sempiterna q cōtinet in vbis ange
li fm traditionē thalmudistaꝝ est ipse xpo seu messias. vt habet
in li. de ordine mundi. s. allegato. vbi quidā doctor eoꝝ de anti
qo q dī Ra. barachia. exponēs illud Esa. lvi. vbi dī. prima ē sal
uatio mea ad veniendū. ⁊ iustitia ad reuelandū. dicit expresse q p
illud qō dī iustitia mea intelligit messias de quo scriptū est in da
niel. ix. ca. Et adducat iustitia sempiterna. Similiter supponēdū
est q sanctusanctoꝝ: qō cōtinet in pdictis verbis angelicis intelli
gitur ipse xpo seu messias pmissus. vñ Ra. moy. barnabaman re
telligens multa q de hac materia in libris thalmudicis leguntur ⁊
exponēs pdictū verbū in sua glo. sup Dan. sic dicit. Sanctuariū
sanctorū vel sanctusanctoꝝ nō nisi ipse messias est sanctifica
tus de filijs dauid. Presupponit etiā q infra tpo. lxx. hebdomadarū
implenda erāt illa q in verbis angelicis principalit cōtinent. s. cōsūma
re p uaricationis: ⁊ adducere iustitiē sempiterne. ⁊ vnctio sanctisoꝝ: p
ut in secda rōne. s. cōtra expōem Ra. sa. fuit deductū. Ex quib⁹ sequit q
ante destructionē tēpli secōi a deducta est iustitia sempiterna ⁊ vnctus est
sanctusanctoꝝ. s. ver⁹ messias p missus. pñtia tenet p expōem Ra. sa. s.
dictā. fm quā. lxx. hebdomade terminant in tpe destructionis tēpli secōi
vt dictū est. Et sic infra illud tpo qō ita p magna tpa transit in p teritus
xpo venit: qō est intentū. Nec mirandū si ex falsa opinione cōducatur
veritas. tū qr ex falsis sepe sequit verū. tū qr ad cōuincēdū aduersarios
ipsoꝝ ppria cōfessio est efficax argumētū. Et no. q non solū fm Ra. sa.
thalmudicā doctrinā. vt dictū est. sed etiā fm oēs fere expositores eorū
lxx. hebdomade terminant in destructione templi secōi. Et hoc de tertio
principali. In eo. ca. vbi dicit in postil. Qō aūt sequit ad dictā enu
merationē mardocheū tūc fuisse tante etatis ostendit. qr ductus fuit in
babylonē cū iechonia rege iuda. vt hī Esdre. ij. ca. Addicio.

On est necessariū ex textu allegato hester. ij. ca. cōcedere q mar
doche⁹ fuisset duct⁹ in babyloniā cū iechonia rege iuda. ibi ēm
legit sic. Erat ēm vir in susan ciuitate vocabulo mardocheus fi
lius iair: filij semei: filij cis de stirpe gemini q translat⁹ fuerat de hierlm
eo tpe q iechoniā regē iuda trāstulerat ⁊ c. Fm quā lram illud relatiuū
q trāslat⁹ fuerat: referat ad pauū mardocheū: ⁊ nō ad mardocheū: sequit
ex lra q Cis ductus fuit in trāsmigratione cū iechonia: nō aūt mardo
cheus, pnep os su⁹. ⁊ sic nō oportet procedere q mardoche⁹ fuisset. cclxx.
annorū: qn p assuetū fuit exaltat⁹. vt dicit postil. qr forte p magnū tpus
post trāsmigrationē mardoche⁹ fuisset natus in susis vel alibi. Sed q
q translat⁹ fuerat posset referri ad Cis. ps p exēplū. nā si q dicit q da
uid fuit filius yesse. filij obed. filij boos q habitat cū ruth moabitide vel
dixisset. nā illud vltimū relatiuū q posset referri tm ad suū imediatū an
tecedēs. vñ similiter posset intelligi in ppositio. Et hoc mō accipiunt grā
maticalia in genealogia saluatoris. Lu. iij. ca. s. q qlibet istorū relati
uorū ds referri ad suū imediatū antecedēs: nō aūt ad remotū. vt ps intra
etiā. Ex quib⁹ sequit q expō prima postil. nō esset reprobanda, ppter il
lā inconuenientiā quaz allegat de etate mardochei. est tñ alia rō potior
ad impugnandū illā expōem: que qnidē rō sumit ex initio hebdomada
rū, put ps infra cū de vera expōne tractabitur.

In eo. ca. vbi dicit in postil. Primo igit vided⁹ est termin⁹ a q incipit
cōputatio. lxx. hebdomadaꝝ. Addicio.

M expōne hui⁹ visionis est maxima varietas nō solū inter catholi
cos ⁊ iudeos q ex diuersitate fidei circa aduentū xpi diuersimo
de eā exponūt. sz etiā inter catholicos ex varietate opinionū atq
historiarū multiplex interuenit varietas. idcirco vt planior sensus magis
ducescat de tib⁹ p ordinē vī aliqd declarandus. Primo. s. de terminis
earū hebdomadaꝝ. s. de initio ⁊ fine qualiter sint inquirendi seu inuestigā
di. secō q liter sit pcedendū in computatione ab vno extremo ad aliud
tertio q liter de hac reuelatōe fm eius catholicā expōem cū aduersarijs
est agendū. Circa pmū pnsupponēdū est q ininū earū hebdomadarū
nō pōt rōnabiliter assignari in aliq tpe sequēte tpo quo h reuelatio fuit
facta Danieli. s. post ānū. j. darij. Cui⁹ rō est. Mā ex hoc sequeret q da
niel p hāc reuelationē sibi factā nō esset certificat⁹ de tpe quo ea q pete
bat debebāt ipleri: sz potiꝰ ignorabat q ānū tpis distabat a tpe reuelatio
nis vsq ad tpo in q cōplerent ea q sibi fuerant reuelata: qō est inconue
niēs: cū in hui⁹ notitia de⁹ principalr desiderū suū ipleuit. ⁊ iō non legit
petiuisse ab angelo sup h vlteriorē cognitionē. vt ps lram intuēti. Pre
supponit aūt ps p palpabile exēplū. nā posito casu q vn⁹ dñs habeat
vnū seruū: cui ex misericordia vel liberalitate, pmiserat libertatē a futu
te nullū tpo ei assignās. ⁊ pñter ex aliq occasione illū suū incarcerauit
seu posuit in custodia: qui q des seru⁹ maxime anxiat⁹ a longa futurte ⁊
carcere instāter dño suo supplicat vt misereat ei de etā diuturna ⁊ acerba
afflictione: ⁊ cōcedat ei libertatē a futurte pmissam. similiter ⁊ a carcere. a
dño suo accipit tale cōmissionē. s. q a die in q h̄ibit licētiā exeūdi de carcere
vsq ad ānū cōtinuū pfectā libertatē vt pmiserat ei daret. In q casu ma
nifestū est q seru⁹ ille nullā certitudinē h̄z de tpe sue liberationis. Cum
ēm tpo pmū a q pēdebat tpo scōm est sibi penit⁹ ignotū: pñter ⁊ scōs si
militer est ei ignotū. Qō q dē exēplū totaliter applicat casui nro. nam si
initū hebdōadaꝝ tpe reuelationis erat futurū: nec fuerat danieli reuela
tū q ānū distabat a pnti tpe reuelationis. adhuc sacra reuelatōne remane
bat dubi⁹ Daniel de ppinquitate seu plicitate tpis in q reuelata debe
bāt ipleri qō pncipaliter ab eo intendebat. Ex quib⁹ sequit q exponere
ab exitu sinonis de ano p Cyri vl de. xx. artaxersis est omino inconueniēs
Daniel ēm tpe reuelationis nesciebat si Cyr⁹ h̄ebat illā licentiā dare. si
milit sic artaxerses ⁊ multorum⁹ qñ hec erāt facturi. qr qlibet illoꝝ erat

futurũ ⁊ mere cõtingens: nec fuerat sibi reuelatũ p angelũ: vt est manifestũ in lra. vñ sanctorũ seu doctorũ reuerẽtia sp salua ly extra Fmonis p angelũ, planũ nõ ds applicari alicui tpe sequẽti tpe reuelationis pãtis. Is p anno danielis vt qdã volũt. vel alicui ptermino tpis Daniel noto: vt in de bẽ nerit: ã certã qñ reuelata erant adiplenda. scõo p̃supponẽdũ est q̃ cuilibet catholico verba angeli sane intelligenti ds esse cert' vltimus termin' hebdomadarũ: cui' rõ est. Nã hmõi cõcurrit cũ tpe passionis xpi qõ ps ex hoc. nam delectio iniqtatis p̃fũmatio p̃uaricationis ⁊ hmõi: q̃ in p̃ma ꝓpõne angelica cõtinent sunt ꝓprij effectus passionis xpi cui' li uore sanati sum'. Esa. liij. de q̃ passione angel' fecit expressam mentionem di post. lxij. hebdomadas occidet xpus. Cũ igit tpe passionis xpi ẽ nobis qõ fuit. xviij. anno tyberij cesaris sequit de necessitate q̃ vltimus termin' hebdomadarũ est nobis not' ex fide q̃ est idẽ cũ pdicto tpe passionis. Ex q̃ pãter est nobis notũ q̃ initiũ harũ hebdomadarũ p̃cessit annũ. xviij. tyberij p. cccxc. annos ex auctte angelica. Ds cũ q̃ anno alicui' regis iudeorũ vel chaldeorũ: vel persarũ hmõi initiũ cõcurrit: ꝗ diligenter reqrit in dagine cui' rõ est. Nas hystorie cõcurrẽtes cum tpe. lxx. hebdomadarũ nõ cõcurrunt p̃fecte seu integre in sacris scripturis: nec in alijs auctẽticis annalib' imo hystorie illorũ tpm: p̃cipue regũ persarũ ⁊ medorũ sunt plene diuersi tanb' ⁊õ dictionib' intantũ: q̃ nõ solũ variantur in tpe duratõnis q̃: undas regũ: Is etias q̃das hystorie nolant q̃sdas reges persarũ. de quib' alij hystorio gẽ pbi minime facũt mentionẽ. Nam post xerxen q̃ potẽter sibi subiugauit regnũ grecie vsq̃ ad alexandrum magnũ fuerũt in p̃side Fm latinos. xi. reges. Scõs vo hebreos a Cyro q̃ p̃cessit pdictũ xerxes vsq̃ ad pdictũ alexandrũ fuerũt tñ q̃tuor reges in perside. vt postil. ponit. ij. ca. vñ p hystorias hmõi nõ est loc' inuẽdi initiũ harũ hebdomadarũ certitudinaliter nõ pdicto. s. cũ q̃ anno alicui' regis de pdict' cõcurrit tale initiũ: dato q̃ notitias hẽamus vltimi finis earũ cũ quo cõcurrat vt dictũ est. Sed ad inuentionẽ hui' initij duo sunt facienda. Primũ. s. ponderare verba angeli: ad qõ tpus debẽt magis aptari. scõm q̃ de quib' nõ bẽ historia sacre scripture recurratur ad historias auctẽticas: spãliter hebreorũ: ⁊ secũdũ eas p̃cedat in hac cõputatione a tpe passionis xpi ascẽdendo p. cccxc. ãnos ⁊ ibi assignare initiũ. Qõ quidẽ p talẽ cõputationẽ inuẽtũ: si nõ cõcurrat cũ tpe adaptato verbis angeli credendũ est hoc cõtingere ex defectu seu corruptõne historiarũ vel potius ex malicia aduersariorũ volentũ occultare: vt p̃sue uerũt mysteria xpi. Et tũc recurrendũ est ad alias historias gentilũ: vt talis error vel defectus p verisimiliores historias taliũ corrigat vel suppleat. Nõ aũt ãre historie hebreorũ sunt pti' reqrendes seu p̃sequẽdẽ q̃ alie est duplex. Prima q̃ ipsi magis sunt auctẽtici in his q̃ ad itellectũ sacre scripture tralatam facũt q̃ aliq̃ alij. Secũda q̃ cũ eis potius debemus agere de hac materia. iuxta illud. i. Petri. iij. ca. paratũ reddere rõnẽ cuicũq̃ petenti vẽ. Ex q̃bus bene cõsiderat initiũ harũ hebdomadarũ ponẽdũ est, put magr raymund' martini tradit in p̃ma pte sui pugionis. c. ij. in. iiij. ãno sedechie. vel in. xij. Nabuch. qõ vnũ ⁊ idẽ est: quã sniam in hoc sequit postil. vt ps in postil. Nõ aũt p̃ pdictos mgros assignata est q̃ in pdicto tpe exiuit Fmo dñi. p̃ ⁊ principalit de visitatione ppli ⁊ impletione verbi diuini boni sup eos. q̃ q̃dẽ sermo ꝓpbẽdit nõ solũ bonũ reedificationis tẽpli ⁊ reductionis ppli: Is etiã bona spũalia tpe xpi implenda. vt pts Iere. xxix. ca. Cõfirmat aũt hec rõ. q̃ illa tpa in quib' exiuit Fmo de reedificatione. vt est prim' ann' Cyri ⁊. xx. artaxersis fũt rõnabiliter q̃ dusa. eo q̃ erant futura tpe hui' reuelationis: vt dictũ est. nec etiã in tpe p̃me destructionis tẽpli. vt hebrei volũt posset assignari vt ps p ea q̃ dicta sunt. s̃. in hoc ca. nec etiã in tpe hui' reuelationis rõnabiliter ds assignari hmõi initiũ. tũ q̃ eo tpe nõ exiuit sermo de reedificatione. tũ q̃ tã exiuerat ad Hieremiã. nũ q̃ daniel cũ oratis tpe hui' reuelationis: diligenter cõsiderabat circa illũ exitus Fmonis diuini ad Hieremiã. vt ps in principio hui' ca. vñ cõueniẽtius vt ibi assignari initiũ vbi versabat intentio ꝓpbẽtẽ alibi. Ds qõ maxime hanc assignatiões cõfirmat: est q̃ cõputatio annorũ ab vno extremo hebdõadarũ ad aliud cõuenientius ꝓcordat cũ pdicto initio q̃ cuiscetis p alios expositores assignat. vt satis patebit diligenti inuẽti. Et hoc de p̃. Circa scõm antẽdendũ q̃ ly isti duo mgri cõcordãt in initio ⁊ fine istarũ hebdomadarũ in p̃cessu cõputationis tñ discordãt in aliq̃b'. nã postillator tenet illũ modũ quẽ habes in postilla. Magister vo raymũdus cõputat sic. s. a. xij. anno Nabuch. inclusive q̃ idẽ est cũ. iij. regni Sedechie in q̃ egressum est verbũ dñi pdictũ ad hieremiã vsq̃ ad finẽ. xlv. anni regni ipsi' nabuch. fluxerũt anni. xxxiij. Qõ aũt. xij. ann' nabuch. fit idẽ cuius q̃rto sedechie põt haberi. iij. Reg. vl. Qõ aũt a. xij. ãno Nabuch. vsq̃ ad finẽ regni eius fluxerũt ãni. xxxiij. ⁊ ps ex hoc. Nã nabuch. regnauit. xlv. annis, put hebrei tradũt in li. magnila. i. ca. a quib' si subtrahant. xi. anni primi restat q̃ a. xij. ãno nabuch. inclusive vsq̃ ad finẽ regni eius fluxerũt. xxxiij. Cõsequẽter si pdictis addant. xxiij. ãni cũ numerando ⁊ tres anni balthasar q̃tor annis regnauerũt Fm omes hebreos sic habent de regib' chaldeorũ ab egressu verbi pdicti. lx. annis q̃ bus si addant duo anni Darij. ⁊. xxx. anni Cyri nepotis eius filij ⁊. xiij. assueri filij Cyri ⁊ mariti Hester. similiter ⁊ sex anni darij secũdi vsq̃ ad cõsũmationẽ tẽpli scõi, put hẽ in tertio. sic faciũt. lij. ãnos de regib' persarũ post chaldeos vsq̃ ad cõsũmationẽ tẽpli scõi. q̃ bus additis. lx. p̃mis chaldeorũ: cõstat q̃ ab egressu vbi oũi ad hieremiã vsq̃ ad cõsũmationẽ tẽpli scõi fluxerũt. cxij. anni. q̃ bus si addant. cccxx. anni durationis tẽpli scõi Fm oes hebreos sic ab egressu pdicti verbi ad hieremiã vsq̃ ad destructionẽ eius ratio ⁊ tẽpli vltimũ fluxerũt. ox xxij. anni. a quib' si rescindãt. xlij anni q̃ bus p̃cessit passio xpi vltimũ destructionẽ tẽpli Fm oes de hac materia loquẽtes: restat q̃ ab egressu verbi ab ore dei ad hieremiã vsq̃ ad annũ passionis xpi pdictũ fluxerũt. cccxx. anni qui sunt. lxx. hebdomade p Gabridẽ annũciate. In q̃ quidẽ cõputatione in oibus cõcordat cũ hebraica ⁊ chalmudica historia. excepta tñ duratione regni Cyri q̃ Fm hebreos regnauit trib' annis tñ. Scõm vero latinos quos in hoc sequit mgr pdict' regnauit xxx. ãnis: vt pdictũ est. Cõputatio vero postil. cõcordat etiã cũ hebraicis historiis in tpe regni Cyri ⁊ in oibus alijs. excepto tñ tẽpore durationis regni assueri mariti Hester. durauit enim Fm hebreos. xiij. annis tñ. Fm vero latinos quos in hoc sequit postil. durauit. xl. vñ dria inter istos duos mgros in hac cõputatione ⁊ aliter cõsistit in duratione tpis regni Cyri ⁊ assueri. Nã mgr raymund' sequit hebreos in assuero. ⁊ latinos in Cyro. postil. vero p oppositũ. Cõcordat enim cũ hebreis in Cyro: ⁊ cũ latinis in assuero. In alijs vero q̃ ad hãc pertinent cõputationes oino sibi ipsis habẽt. Attendendũ est q̃ q̃ istarũ cõputationũ rõnabili? p̃cedat ne cũ de hac materia cũ aduersarijs disputare cõtingat apparet ꝓplexitas seu claudicatio in nro mõ exponẽdi. vñ sub correctione melius sentientẽ, p̃cessus mgri raymundi validior vi ex duobus. Primo q̃ Cyrũ regnasse. xxx. annis, put mgr raymũd' p̃suppo uit: nõ solũ greci ⁊ latini, put eusebi': paul': orosius: beda super Esdrã. iiij. ca. hiero. sup zach. ariã glo. i. Esdre. v. ca. mgr historiarũ in fine danielis hoc testant. Ds etiã iocose non debet' abbreuiator iosephi: q̃ large de hac tractat: de gestis Cyri hoc cõdudit in fine. In quo igit greci ⁊ latini cũ aliq̃ de famosis hebreorũ historiographis cõcordant: potius tenẽdũ est q̃ illud in q̃ aliqui hebrei tñ ⁊ nõ oes cõueniũt. scõo q̃ assuerum regnasse. xl. annis nemo hebreorũ testat: Is solũ latini. vñ hebrei cauillando pũt dicere q̃ hoc fuit inuentũ ficte ex prenũa qõ nõ pũt circa ãnos Cyri similiter cauillare: cũ etiã aliq̃s de suis hoc fatet: vt dictũ est. Ad obiectionẽ vero postil. de hoc qõ legit Esdre. vi. c. Orantes p vita regis ⁊ filiorũ eius. Ex q̃ arguit q̃ dari' erat tunc tanis ares tpus p̃fũmationis tẽpli q̃ filios habebat: dicendũ q̃ nõ sequit. Possunt enim illa verba intelligi de filijs regis si eos habuisset. Similiter enim mõ legit Deut. xvij. vbi de rege tractans ait. Vt longo tpe regnet ipse ⁊ filij eius sup israel. que quidẽ verba nõ est necesse vt intelligant de filijs regis in rei natura existẽtibus: sed de filijs q̃ habere posset in futuro. vt ps lrãm intuenti ⁊ de hoc scõo. Circa tertũ attendendũ est q̃ Fm sentẽ Tho. i. p. q. xxxij. ar. i. in corpe. cũ aliq̃s ad p̃bandũ aliqua q̃ fidei sunt: inducũtur rõnes que non sunt cogẽtes: cedet in derisionẽ infidelitũ. credũt enim q̃ hmõi rõnibus innitamur: ⁊ p̃ter eas credamus. ⁊ idẽ dicẽdũ est de auctoritatibus. vñ licet hoc exp̃ inter ceteras catholicas: saluo meliori iudicio potius videant: nõ tñ ex ea ds aduersarios sumi posse efficax argumẽtũ. pũt enim declinari aliq̃ ex his q̃ p̃supponunt in processu cõputationis p̃dicte ex historijs q̃ ab eis nõ traduntur nec cõtinent in sacra scriptura. vt est de duratione Cyri vel assueri, put dictũ est. Nabilomin' tñ hec exp̃ vtilis est in duob'. p̃ in eruditione catholicorũ: q̃ p̃supposita fide omissa varietate ⁊ cõfusione ceterarũ expositionũ infert: habunt de sano ⁊ plano intellectu b' reuelationis. scõo q̃ etiã ds aduersarios etiã nõ arguẽdo saltẽ defendendo pũt ea ꝓponere ⁊ absq̃ rõnabili calũnia sustinere. Nã arguendũ tñ ds eos de hac reuelatione satis sufficit principiũ sumere ex expõne ſ. a. sa. sup. adiecta: q̃ est cõis hebreorũ expositio. put deductus est. s̃. in. i. additione huius. ca. circa tertium principale. Et hoc de tertio.

In co. ix. ca. vbi dr in postil. distinguit aũt. vij. hebdomadas ⁊ vltimã ab alijs ꝓpl spãlia opa fecit in ipsis ⁊c. Additio. Et ratio quã assignat postil. p distinctione. vij. hebdomad

darũ ab alijs nõ vĩ sufficere. Mã fm verã expõem qnã sequit p di
cte lxx. hebdomade incipiũt a. iiij. anno sedechie: vt dicũ est q q/
dẽ ann⁹ pcedit rẽpli destructionẽ p sex annos. Mã destructio illa
fuit. xi. anno sedechie. vt hĩ Hiere. vlti. ⁊. iiij. Reg. vlti. Cõstat aũt
q idẽ est iuiũ. vij. hebdomadarũ. ⁊. lxx. hebdomadarũ cũ hmõi
vij. hebdomade sint ꝓpia po hui⁹ tripartite distinctionis. Ex q
sequit q a principio. vij. hebdomadarũ vsq ad primũ annũ Cy
ri oantis licentiã reedificandi fluxerũt. lix. anni q faciũt. viij. heb
domadas integras: ⁊ insup tres ãnos. vñ dato q tres annos p
remisisset: eo q nõ faciũt p se hebdomadã integrã. nulla vĩ rõ q
repermisisset octauã hebdomadã q integra est ⁊ pfecta. vñ me/
lⁿ vĩ dicẽdũ fm mgrm raymũdũ vbi sup q assignat aliter distin
ctionẽ harũ hebdomadarũ dicẽs: q in q libet pte hui⁹ tripartite
distinctionis q dã fuerunt facta seu ostensa ad reuelationẽ myste
rioꝝ xpi pinentia. Mã infra tpo. vij. heb. reuelatũ fuit Nabuch.
q monarchiã nũc vniuersalẽ tenebat mysteriũ incarnatõis xpi q
ad verãq nãm ipsius diuinã, s. ⁊ humanã. vt ps. ẽ. Dañ. ij. ca. in
lapide abscisso sine manib⁹ ⁊c. qõ cõiter exponitur de xpo fm hu
manã nãm. fm quã natus est de matre sine pre. put ibidẽ fuit ex/
positũ. Diuina vero. ẽ. iij. ca. in q̃nto viro: q filius erat filio dei: vt
ibidẽ etiã fuit declaratũ. Similiter infra tpo. lxij. hebdomadarũ
sequentiũ circa pnciptũ eaꝝ fuit reuelatũ daniel p angelũ sub cer
to numero tpo aduent⁹ xpi cũ suis pinentijs ⁊ q̃litanb⁹ sub cõ
pendio expssioni mõ q̃q antea. vt ps in reuelatione de qua agitur.
Cõsequenter etiã circa finẽ harũ hebdomadarũ p eundẽ angelum
virgini gloriose fuit pfecte annũciat⁹ aduent⁹ xpi ⁊ effectualiter im
plens. Cõsequenter in tpe harũ. lxij. hebdo. tẽplũ fuit reedificatũ
in quo tẽplo xpo oblat⁹ fuit deo pri. ⁊ sic bono: pdicti rẽpli scõi
iuꝝ ppetiã Aggei multo maior q̃ prioris tẽpli effect⁹ est pcen/
tribidẽ xpo: q nũq̃q ibidẽ corporaliter vsus fuerat. Similiter in vlti
ma hebdomada ab alijs distincta fuit ipleriũ mysteriũ redẽptõis
humanẽ in q̃ oẽs expositores catholici cõueniũt. Sz ꝗ hoc pos/
sint aduersarij ex duob⁹ pretendere. Primo q: visio illa de lapide
abscisso fuit. q. ãno regni nabuch. vt in prin. q. ca. pdicti expsse dr.
et quo sequit q hoc nõ fuit infra tpo. vij. hebdomadarũ q postea
incipiũt. s. a xij. anno nabuch. vt dictũ est. scdo q: pdicte due reue
lationes q̃litercũq̃ sumant: fuerũt tpe nabuch. ante eius aliena/
tionẽ. vt ps in lra. sed iste. vij. hebdo. se extendũt vsq ad magnam
partem durationis cul'meradach. vñ remanet magna ps harũ. vij.
hebdomadarũ: in q̃ nulla legit fuisse facta reuelatio. q̃ nõ debuis
sent assignari. vij. hebdomade. pter rõnẽ pdicta. s tres seu qua/
tuor pur fuerũt. Similiter pñt arguere ꝗ sed ad ꝗ distinctionẽ. s. lxij. heb
domadarũ. q: nõ in pncipio earũ ꝗ reuelatio facta fuit daniel: sed
postq̃ nãsiuerat de eis vna hebdo. integra ⁊ q̃si dimidia de scdo
vt pcõputari a pncipio hebdo. vsq ad annũ pmũ darij pmi. in
q̃ hec reuelatio fuit fcta. Sz ad primũ istoꝝ dicẽdũ est q vbi dr. ẽ.
Dañ. ij. In scdo anno regni nabuch. nõ intelligit scdo ãno q na/
buch. sup chaldeos p regnauit: s intelligit de scdo ãno regni eⁿ
ab eo tpe q sup iudeos regnauit. ⁊ similiter sup alias nationes ipera/
uit. put. ẽ. in postil. in q. c hr in q etiã cõcordat Ra. abraam aben
dayra in eodẽ loco. Illi vo expositores hebẽ. dicũt q ly scdo ãn⁹
regni nabuc. intelligit scdo ann⁹ ante mortẽ suã. Constat aũt q
fm vtriq expõem ly scdo ann⁹ regni nabuc. cõtinet infra temp⁹
vij. hebdomadarũ q̃ est ꝓpositũ. Ad scdm vero dicendũ q hũ di/
stinctio hebdomadarũ nõ est intelligẽda sic pũctualiter q a p tpe
cuiuslibet distinctionis vsq ad finẽ fiant seu cõtinent illa q illi p
tinent applicant. sed sufficit q in aliq̃ pte notabili cuiuslibet distinctio
nis impleant. nã Gen. xv. legit. Scito pnoscẽs q peregrinũ futuꝝ
sit semẽ tuũ in terra nõ sua: ⁊ subiciẽt eos fuituri ⁊ affligẽt. cccc.
annis. Cõstat aũt q semẽ abrae nõ fuit afflictũ seu fuitur subiu
gatũ p oẽs. cccc. annos. s tm p. cc. put ibidẽ exponit ⁊ tm sepiu/
ta hoc attribuit illis. cccc. ãnis. vñ ⁊ in ꝓposito: s nõ p totus tpo
vij. hebdomadarũ fuerũt facte reuelationes pdicte sufficit q in ali
q̃ pte sui circa pncipiũ fuissent facte. Similiter est dicẽdũ de scda di
stinctione q nõ sic distincte pũctualiter est accipiẽda: sed sufficit q
circa pncipiũ ⁊ mediũ ⁊ finẽ eius impleant p interualla ea q illi
applicant: vt dictũ est. Si q̃s aũt voluerit oino hui⁹ distinctionis
rationem numeraliter hẽre ꝗs recurrere ad mysticũ sensus. Mã secũdũ
Greg. in. xij. li mo: a. cũ rõ lre defecisse eo q̃ stat: restatur ad mysticũ
sensum sine dubitatione recurrat. vñ in ꝓposito posset assignari
ꝗ mystica numerat' huic distinctioni satis ꝓpria. Ad cui⁹ intelle/
ctũ sciẽdũ q antiq̃ lex septenaria dr ꝓpter pceptũ sabbati ⁊ alio
rũ q ei cõcordãt. Similiter ⁊ noua lex octonaria dr ꝓpter mysteriũ dñice
resurrectionis. vñ sup illud Ecde. xi. Da ptes septẽ necnon ⁊ octo. glo.
Da ptes septẽ. i. vet⁹ testm. cui⁹ septima dies. i. sabbatũ pcipue honora
tur nccnõ ⁊ octo: qõ est nouũ: vbi glo. interlineat. Nouũ ꝓpter dñicam
diẽ. vñ ad ꝓpositũ vt gabriel ostẽderet daniel q iustitia sempiterna q̃
adducẽda erat pfecte debebat adiplere veterẽ legẽ. idcirco prima parte
hui⁹ distinctionis in. vij. hebdomadas determinate cõcludit: vt eius ei
innueret q octonaria lex. i. noua pdicte legi hẽbat succedere p xpm: ⁊ cũ
eo incorporationẽ subiunxit numerũ. lxij. nã. viij. in. vij. deducti faciũt nũe
rũ. lvi. qõ denotat legẽ nouã p. viij. ⁊ legẽ veterẽ p. vij. ⁊ ex deductione
vnius in alterũ inuit eaꝝ virtualẽ cõiunctionẽ. Mã vt dr in glo. allega/
ta sine altero toto nõ vs altero. De. vi. cũ hebdomadis q̃ restãt ex nũero
lxij. fm hunc sensum: q nõ ex toto ad lxam seq̃ ds nõ est facienda mentio
cũ nõ faciãt integrã hebdomadã. Mã Leui. xxiij. c. dr. Numerabiꝝ q̃ ab
altero die sabbati. vij. hebdomadas plenas. i. integras. Ex q̃ ps q vbi
de hebdomadis agit nõ est faciẽda mẽtio nisi de integra hebdomada
nisi forte vbi expssa fit mẽtio de aliq̃ pte hebdomade. sic in hoc ca. spãli
ter memorat dimidiũ vltime. Et hec rõ hmõi distinctõis sufficere debet
fidelib⁹ q̃ pssupposita fide desiderãt hẽre rõnem scripturarũ. Replica.

M ca. ix. lxx. hebdomadarũ nãm satis cõcorditer tractãt postil. et
burg. s tñ burg. in quibusdã ꝗ postil. se caullatorẽ ostẽdit sumẽs
occasionẽ ex q̃dã cõputatione: quã reprobat ex eo: q: mardoche⁹ vĩ esse
nimis excessiue erat. iuꝝ illã cõputationẽ. ⁊ hoc dr secũ ex eo qõ dr bester
ij. q mardoch eius fuit trãslat⁹ cũ iechonia in babylonẽ. s burg. mouẽs
difficultatẽ grãmaticalẽ de relatiuo ⁊ antecedẽte. primo ⁊ remoto dicit
id ex lra allegata Hester. ij. nõ haberi q mardoche⁹ fuisset trãslatus cũ
iechonia: sed Cis. q: dr in lra allegata. Erat vir in ciuitate susis vocabu
lo mardoche⁹ filij iair. filij semey. filij Cis de stirpe gemini q̃ translatus
fuit de hierusalem cũ iechonia. Referẽdo inquit burg. ly q̃ ad primũ antece
dẽs significat ipm cis trãslatũ nõ mardoch cũ: s nõ insistẽdo grãmati/
ce q̃ sepe ⁊ ꝓprie ẽfert remotũ añcedẽs sic primũ vĩ burg. deficere. q: si
ad primũ antecedẽs ds fieri vt ipse vult relatio: tũc gemini trãslat⁹ est.
qõ falsum est: q: gemini fuit vn⁹ de pgenitorib⁹ saul. vt dr. j. Reg. ix. nec
vĩ verũ de cis q̃ fuit pr saul. ⁊ pr pa oim regũ durare nõ poterat vt trãs/
ferret cũ iechonia: nisi burg. fingat aliũ q̃ vocet noie cis. ⁊ q: hoc nõ ds
firmare auctem: ea facilitate cõtemnit q̃ pbat. ⁊ ad rẽsi a trãsmigratio
ne iechonie cõputarent anni cis paucissimi aui. ⁊ iair pris mardochei
fortassis mardoche⁹ nõ reperiret nat⁹ qñ dr Hester. ij. ipam hester in filiã
adoptasse ⁊ curiã eⁿ rexisse. vel saltẽ inueniret valde iuuenis qualis ad
hmõi officia fuisset ineptus ⁊c. Itẽ burg. eo. ca. notat postil. in eo q rece
dit a cõputatione raymundi q̃ cõputat ãnos fm cõputũ latinorũ q̃ ad
regnũ Cyri ⁊ regnũ assueri manet hester cõputat fm cõputationem he/
breorũ. ⁊ postil. fac p oppositũ. vñ burg. pfert facũ raymũdi in hũ postil.
debilibus rõnib⁹. Prima q: factũ ray. q̃ ad cyrũ ꝓcordat. vt dic grecis
⁊ latinis ⁊ vnt hebreorũ q̃ fuit abbreuiatorũ iosephi. Scda rõ. q: soli la/
tini dicũt assueri regnasse. xl. ãnis. pñt igit indci caullare q hoc sit cõ
uicũ: s q̃ ad primã rõnes vĩ allegatio burg. modicũ valere. nã allegare
p aucẽtibus in cõputo pñti eos q̃ in cõputatione. lxx. hebdomadarũ mũ
tipliciter deficiũt ⁊ inter se nõ ꝓcordãt puerile est. q: etiã scriptura sacra p
deret auctem si in ea reperiret discordantia vel defect⁹. vt scribit be. Aug.
ad he. Hiero. epl'a pma. ⁊. viij. transumit. ix. dis. ego. ⁊. ca. si ad scripturas
Huic aũt Beda ⁊ alij p burg. allegati fũt diuersi. q: q̃dam eorũ cõputãt
fm ãnos lunares. q̃dã solares. q̃dã a p anno cyri ⁊c. q̃ oia nec a raymũ
do nec postil. nec burg. sunt recepta. Mõ igit sequit cõcordãt cũ raymũ/
do in vno puncto: igit standũ est eorũ dicẽ. Nec iocdon abbreuiatorũ io
sephi pót allegari p aucte. q: a cõi cõputatione hebreorũ ⁊ suorũ mgrorũ
fine rõne recedit ex scriptura nihil pbans: nec scda rõ sua vs. q: calũnie
iudeorũ nõ fũt curãde vbi sine aucte scripture ea q̃ nre fidei fũt ipugnãt
Nec remanet iudeis excusatio ex diuersitate cõputationũ cum tpo. lxx.
hebdomadarũ q̃ hic agit q̃litercũq̃ cõputet: p mille ãnos trãsierit in
pteritũ ⁊ ampli⁹. Sola igit obstinatio maliciosa ꝗ eos in perfida ex
cratione messie. Nec vs rũsio burg. ad id qõ postul. p sue intẽtionis ꝓfu
mationẽ adduxit de Esdre. vi. q: dicẽ burg. fieri oionẽ p filijs nõdũ ere/
stituⁿ⁹. Sz hũ vĩ. q: Esdre. vi. dr. Orant p vita regis ⁊ filiorũ eⁿ. pue/
supponit igit in lra vita filiorũ p q̃ orandũ dr. Illusoria etiã oio vĩ p
nõdũ erũtⁿ⁹ in rerũ nã. fit q̃dẽ bene p defunct: s nõ p futur nisi ꝓpbe
tice: q̃liter nõ est in Esdra dictũ. Nec est sile q burg. adducit Deut. vij.
ibi eñ nõ dr q̃s orare p rege ⁊ filijs eⁿ: s pnosticẽ dr de regenõdũ ere/
stẽre ⁊ filijs suur. Sit rex nist⁹ fuerit diu regnãt: ⁊ filij eⁿ post eũ. ⁊ regnũ
eⁿ trãsibit ad posteros. Pdr eñ de nõ erũtⁿ⁹ ꝓprie q̃s pnosticare: s
nõ p eis orare spãlr p vita eorũ q̃ ñ viuũt. Reliq q i daniele notat burg.
nõ fũt magni pderis s stãt in rebus ⁊ cõpuꝝ fm burg. nõ pũctualiter ac/

cipiendis. Capitulum decimum.

Anno.iij.Cyri.Hic ponit.ix.visio daniélis.⁊ fm opinionē cōes ista visio q̄ hic ponit differt ab illa q̄ ponit in duob⁹ ca.se. sz mi bi vī q̄ est vna tm̄: vt magis patebit legendo lrām. Diuidit g̃ sic q: p̄ describit excellentia hui⁹ visionis, secō exprimit cōtinētia ibidem reuelate veritatis, ⁊ hoc duob⁹ ca.seqn. Prima in duas.q: p̄ tāgit magnitudo hui⁹ visiōis in gnali.secō magis in spāli.ibi. In dieb⁹ illis. In pma pte p̄ tāgit temp⁹ q̄ facta est reuelatio daniéli cū dī.

a Anno.iij.Cyri regis persar.secō reuelatōis magitudo cū dicitur.

b Verbū reuelatū.i.veritas q̄ verbo exprimit

c Danidi co. Balthasar.b̄ dicit:q: balthasar erat nomē eius scōm.vt pz ca.i.hui⁹li.

d Et verbū veru.ad intelligēdū. e Et fortitudo mag̃. ad iplēdū: q: nō poterat ipleri nisi diuina virtute ⁊ ordinatione.q: hec visio pertinet p̄secutiones antiochi et antixpi ⁊ destructiones eorū ⁊ resurrectionem mortuorū: vt videbitur.

f Intellexitq; sermonē q: nō tm̄ habuit visionem imaginariā:sz etiā intellectualē.ppter qd̄ subdit.

Capitulū.x.

Anno[a] tertio cyri regis pſarū vbū[b] reuelatū ē daniel[c] cognomēto balthasar:⁊[d] vbū verū et[e] fortitudo magna:itellexitq;[f] sermonē. Intelligētia[g] enī est op⁹ in visione. In[h] dieb⁹ illis ego daniel lugebā trīū[i] hebdomadarū diebus: panē[k] desiderabilē nō comedi[l]:et caro ⁊ vinū non introierūt i os meum:sz neq;[m] vnguēto vnct⁹ sū:donec cōplerēt trīū hebdōadarū dies. Die[n] autē.xx.et q̄rta mensis pami erā[o] iuxta fluuiū magnū q̄ ē tigris ⁊[p] leuaui oculos meos et vidi. Et ecce[q] vir vnus vestitus[r] lineis ⁊[s] renes eius accincti auro obrizo:⁊ corpus[t] eius q̄si chrysolit⁹ ⁊[u] facies eius velut species fulguris:et[x] oculi eius ut lampas ardēs:⁊[y] brachia eius ⁊ q̄ deorsū usq; ad pedes q̄si species eris candētis:et[z] vox sermonū eius: ut vox multitudis. Vidi autē ego daniel solus[a] visionem.porro[a] viri qui erāt mecū nō viderūt: sed terror nimis[b] irruit sup eos:⁊ fugerūt in absconditū. Ego aūt relictus[c] solus vidi visionem grādē hanc et[d] nō remānsit in me fortitudo sed[e] etiā species mea immutata est in me ⁊[f] emarcui: nec habui quicq; vinū. Et audiui vocē sermonis ei⁹ et[g] audiēs iacebā obstupefactus super faciem meā:⁊ vultus me⁹ herebat terre. Et[h] ecce man⁹ tetigit[i] me et[k] erexit me super genua mea ⁊ super articulos manuū meārū ⁊[l] dixit ad me. Daniel[m] vir desideriorū intellige[n] vba q̄ ego loquor ad te:⁊[o] sta in gradu tuo. Nūc enī sū missus ad te. Cū[p] dixisset mihi sermonem istum steti tremēs ⁊[q] ait ad me. Noli metuere daniel quia[r] ex

o Et ait ad me.nol dū vbi sed magis ad subdit. p Qui q̄ prius videras.c.v p illud vbū in fl. vid rerum:vel alie Ad intelligēdū.s.vo lūtas dei circa ea q̄ sunt vētura ppter suo ⁊ q̄si in idē redit.

q Et re affligo res i cōspectu dei mi.vt p hoc oēs ma cinus expauescerent coā deo. ep cōsequēs di uina veritas nbi reuelaret.

r Eranti.fuit vba ma ⁊c. sez de reditu populi de captiuitate babylonica. Sed contrariū videt: q: li centia reditū di iā erat data p̄ anno Cyri. Ista autē eēo Danidis et afflictio de q̄ hic loquitur angel⁹: facta fuit āno.iij Cyri.vt patet ex dictis in isto capto.e reditu populi:sed ante in babylone p.lxvi.a lati fuerunt. Illi vero translati obsides:vt rant iam.lxx.annis. fuerunt ibi.lxvi.annis. iudicio meo verior.ē fuerant nati in babylo ad remanendū in terr acquisierant ipsi vel p rant:⁊ filios quos ib Cyro remanserūt in v vt dicit in scolastica b ciuum de reditu eorū in uid.iij.anno Cyri vt ⁊ hoc est qd̄ dicit ang nunciare.i.nbi q̄ tua tem re.persar ⁊c.ad c preesunt diuersis .pui liter.q: sunt solicitī de ses eodo principatus. preest vnus angelus illius .puincie ita pre inducendū boies illi esse princeps persar ad remanendū in bab ⁊ ideo dicitur hic q: r bat p reditu populi i nec qui p̄sentabat ora lus loquēs daniéli d mi.xxi.diebus.tantū filiorū. vt patet ex pre dic q: fuit bonus ang ex mansione filiorū i beri ad cultū ⁊ fidem manerent in persidec deuenirent, ⁊ sic angel

s Et renes eius accincti auro obrizo.i.mūdissimo.vū dī obrizū ab ob:⁊ radio radius.q: ppter radiationē sic nōiat, p zonā aureā ⁊ radiantē intelligit seruor charitatē q̄ angeli indissolubilē habant cū deo, secō describit angelū q̄ntū ad intrinseca eius dicitur

t Et corp⁹ ei⁹ q̄si chrysolit⁹, Est aūt chrysolit⁹ lapis coloris marini ⁊ hz scintillas aureas. Portale igit corp⁹ intelligit cōtū qō ē ppte mobile angelor.q: corpus angeli non infertur ab eo sz tm̄ mouet. Color āt maris q̄ est i chrysolito est filius coloris celesti. persā tillas aureas intelligē stellas que sunt in celo.certō describit angelū apparentē q̄ntus ad extremitates dī. v Et facies eius vt spēs ful. in quo notat excellentia angelice.

u Et oculi eius vt lāpas ardēs. in quo notat perspicacitas in angeli cognitione.

x Et brachia ⁊c. q̄si spēs eris candentis.in quo si

gnat fortitudo angeli ad operandū p brachia ⁊ ad mouēdū seō loco ad locū p pedes. z Et vox sermonū ei⁹ vt vox multitudinis.in q̄ designat efficacia virtutis eius ad docēdū boies d occultis ⁊ reuelandū veritatē.q: vn⁹ angel⁹ pōt plus docere q̄ multitudo boium seu doctorū. Ad euidentiā aūt maiorē p̄dictorū cōsiderandū q: angeli apparēt boibus in corporib⁹ assumptis ad instruēdū eos familiar⁹ de occultis.⁊ iō p ppriētates corporis assumpti significant ppriētates angeli spūales: vt dictū est. a Vidi autē hic pñr ponit videntū terror. ⁊ p̄ ponit eorū trepidatio. secō angeli cōfortatio:ibi. Et ecce man⁹. dicit igit p̄ sic. a Vidi aūt ego daniel sol⁹ visionē pfecte.i.q: nō solū vidit angelū apparētē sed audiuit eū loquentē ⁊ intellexit. Alij enī viri q̄ erant cū daniele videt solū angelū apparētē.ex cui⁹ visione tenti fugerūt.⁊ iō dicunt hic nō vidisse visionē.q: angelū loquētē nō audierūt. nec intellexerūt ea q̄ fuerūt reuelata daniéli.⁊ hoc est quod dī hic. Porro viri q̄ erāt mecū ⁊c.⁊ pz ex dicē vsq; ibi. b Et nō remansit fortitudo in me.q: terror reddidit mēbra exteriora frigida ⁊ tremētia.ppter recursum spirituū ⁊ sanguis ad cor.q: tal recursus fit in passione timoris. c Sz etiā spēs mea immutata ē in me.q: ex timore pallor causat in facie,ppter recursum sanguis ad cor ab exterioribus mēbris. d Et emarcui ⁊c.q: p timorē tanti mīū bō fit aliq̄n stupid⁹ ⁊ q̄si ip̄otēs se mouere. e Et audiui iacebā cōsternat⁹ ⁊c.q: ex timore nō poterat stare. f Et ecce man⁹. Hic ponit angeli cōfortatio. ⁊ hoc duplr.q: p̄ cōfortat eū impfecte:postea pfecte⁹.q: pcessus est de debit⁹ de impfecto ad pfectū. Secōa ps incipit ibi. Cūq; loqueret mihi. Primū aūt facta gendo ipsum ⁊ leuando aliq̄ntulū.⁊ hoc est qd̄ dicit ib. f Et ecce ma.i.angeli. g Tetigit me.cōfortando. h Et erexit me sup genua mea.aliq̄ntulū leuando. i Et dixit ad me. v bo cōfortādo. k Daniel vir desideriorū.q̄re aūt daniel dicit⁹ est vir desideriorū.dictū est.ix.ca. l Intellige vba mea ⁊c. in quo cōfortat eū quātū ad mentē.sicr q̄ntū ad corp⁹ cum dicit,

m Et sta in gradu tuo.i.recte⁹ ⁊ recta facie versus eū.hic est enim gradus boīs. alia aūt aīalia stant sup pedes facie inclinata ad terrā. n Cūq; dixit.mi.sermo. istū steti tremēs. q: immutatō facta in corpe ex p̄cedenti timore:nōdū adhuc transiuit.

die prio q̃ posuisti cor tuũ ad itelli
gẽdũ vt [q] te affligeres i cõspectũ dei
tui exaudita [t] sũt ẏba tua: [r] ego ve
ni ꝓpter ſmões tuos. Princeps [t]
aũt regni ꝑſax restitit mihi viginti
⁊ vno dieb⁹: ⁊ [u] ecce michael vnus
de principib⁹ primis uenit in adiuto
rium meũ: et [x] ego remãsi ibi iuxta [y]
regẽ ꝑſax. Veni [a] aũt vt docerẽ te
q̃ uẽtura sũt populo tuo in nouissi
mis dieb⁹: q̃ nia [b] adhuc visio in die
es. Cũq; [c] loq̃rẽt mihi huiuscemo
di ẏbis: deiecī [d] vultũ meũ ad terrã
⁊ tacui ⁊ [e] ecce q̃si filitudo filij hois
tetigit [f] labia mea: ⁊ apiẽs os meũ
locut⁹ sũ: et diri ad eũ q̃ stabat cõ
tra me. Dñe [g] mi in visiõe tua disso
lute sũt cõpages mee ⁊ nil i me ſmã
sit viriũ. ⁊ qõo potenit fu⁹ dñi mei
loq̃ cũ dño meo. Nil eni in me re
mãsit viriũ: ſz et halit⁹ me⁹ iterclu
dit. Rursũ [h] ergo tetigit me q̃si vi
sio hois: et [i] confortauit me et dixit.
Noli timere vir desideriorũ partibi: ꝓfortare ⁊ esto robust⁹. Cũq; [k]
loq̃rẽt mecũ ꝓualui ⁊ diri: loquere
dñe mi: q̃ ꝓfortasti me et [l] ait. Nũ
quid [m] scis q̃re venerim ad te ⁊ [n] nũc
reuertar ut [o] ꝑlier aduersus ꝓcipẽ
ꝑſax. Cumq; [p] eni egrederer appa
ruit princeps grecor veniẽs. Ve
rũtũ [q] ãnũciabo tibi q̃d cr̃ptũ ẽ in
scriptura ẏritatis ⁊ [r] nẽo est adiutor
meus in oib⁹ his nisi [s] michael prin
ceps vester.

Capitulum vndecimum.

[a] Et ait ad me. noli metuere daniel. q̃ nõ apparui ad malefaciẽ
dũ nbi. sed magis ad docendũ te illa q̃ desideras scire. ⁊ b ẽ quod
subdit. p Quia ex die p̃ q̃ tu po. cor tuũ ad intelligendũ illa
q̃ pius videras. c. viij. ⁊ nõ intelleperas ad plenũ: vt dictũ fuit su
p illud ẏbũ in fi. viij. c. Stupebã ad visionẽ ⁊ nõ erat q̃ interpta
ret: vel aliẽ Ad
intelligẽdũ. s. vo
luit ꝛem dei circa
ea q̃ sunt vẽtura
ꝓpter mo ⁊ q̃si in
idẽ redit.

[q] Et te affligeres i cõspectu ei
ni. vt p hoc ofo
ma eius exau
diretur coꝛã deo.
⁊ p cõsequẽs di
uina veritas nbi
reuelaret.

[r] Exaudi. sũt ẏba tua ⁊c. scz de
reditu populi de
taperiuitate baby
lonica. Sed con
trariũ videt: q: si
cõtia redũ di iã
erat data p anno
Cyri. Ista autẽ
eio Danidis et
affluio de q̃ hic
loquitur angel⁹:
facta fuit ãno. iij
Cyri. vt patet ex
dictis in isto capto. ergo tunc nõ fuit exaudita oratio danielis de
reditu populi: sed ante per duos annos. Dicendũ q̃ iudei fuerãt
in babylone p. lxvi. annos quantũ ad illos q̃ cum iechonia trans
lati fuerunt. Illi vero qui in subiectione ioachim pre eius fuerũt
translati obsides: vt de daniele ⁊ alijs de semine regio dicit: fue
rant iam. lxx. annis. Illi vero q̃ cũ sedechia fuerunt translati fue
runt ibi. lvi. annis. Si in illam cõputationes quã secutus sum tanq̃
iudicio meo veriorẽ. s. ca. ix. ⁊ sic per ꝓsequẽs illi qui tũc viuebãt
fuerant nati in babylone p maiori parte ꝓpter q̃d afficiebantur
adremanendũ in terra babylonis. ⁊ ꝓpter possessiones quas ibi
acquisierant ipsi vel patres eor. ⁊ ꝓpter vxores quas ibi accepe
rant: ⁊ filios quos ibi genuerant. Et ideo post licentiã datam a
Cyro remanserũt in terra babylonis benep duos annos ⁊ plus
vt dicit in scolastica hysto. ꝓpter q̃d timebat daniel ne totũ negoꝛ
cium de reditu eorũ in hierusalẽ impediretur. Et ideo orabat da
niel. iij. anno Cyri vt hoc impedimentũ tollerẽt: ⁊ fuit exauditus
⁊ hoc est q̃d dicit angelus. s Et ego ve. ꝓpter ser. tuos. an
nunciare. s. tibi q̃ tua petitio sit exaudita. t Princeps au
tem regis persax ⁊c. ad euidentiã huius considerandũ q̃ angeli q̃
ꝓsunt diuersis ꝓuincijs dicunt principes illarũ: ⁊ hoc rõnabi
lior. q: sunt soliciti de bono earũ. ideo nominat ordo ipsorum sic
sicut ordo principatus. Considerandũ etiã q̃ sicut vni toti ꝓuincie
preest vnus angelus bon⁹ quasi princeps ad procurandũ bonum
illius ꝓuincie: ita preest vnus angelus mal⁹ quasi princeps ad
inducendũ hoies illius ꝓuincie ad malũ. Dicunt igitur aliq̃ q̃
ille princeps persax fuit angel⁹ malus qui filios israel incitabat
adremanendũ in babylone ex carnalitate quadã rõnibus p̃dictis
⁊ ideo dicitur hic q̃ restitit. xxi. diebus orationi danielis: q̃ ora
bat p reditu populi in hierlm. ⁊ per cõsequẽs restitit angelo bo
no qui ꝓsentabat orationẽ danielis coꝛam deo. ⁊ hoc est q̃ ange
lus loquẽs daniel dixit. t Princeps regni persarũ restitit
mi. xxi. diebus. tantũ eñ temporis durauit oratio danielis ⁊ af
flictio. vt patet ex predictis. Beatus aũt Greg. xviij. li. moral. di
cit q̃ fuit bonus angelus qui preerat regno persarũ: qui videbat
ex mansione filiorũ israel in perfide multos de persis ⁊ medis cõ
uersi ad cultũ ⁊ fidem vnius dei. ⁊ ideo interpellabat deum vt re
manerent in perfide: ostendens in conspectu dei bona que ex hoc
euenirent. ⁊ sic angelus sanctus dicit resistere angelo sancto qui
repꝛesentabat daniel is oꝛationem de cõtrario coꝛã deo. non tñ inter ange
los sanctos est cõtrarietas voluntatũ simpliciter. q: voluntates eorum
sunt cõformes diuine voluntati. q: tamẽ de futuris ignorant quid deus
velit. ideo aliquando consulendo deus de aliquo futuro circa populos
quibus ꝓesunt allegant merita cõtraria. ⁊ sic dicunt resistere ad inuicẽ
sed quando reuelat eis
sup hoc diuina volũtas
simpliciter concordant
in ea.

[u] Et ecce michael vn⁹ de princ. primis. q: erat superior angelus ange
lo qui loquebat. q: erat princeps totius synago
ge. sicut est mõ princeps
totius ecclesie. ⁊ ideo ñ
solũ preerat filijs israel
qui erant in perfide sed
ille qui loquebatur da
nieli. sed etiam ꝓerat om
nibus filijs israel vbicũq;
q̃ essent. ⁊ ideo procu
rabat bona filiorũ israel
vbicunq;: ꝓpter q̃d au
diuit illũ angelũ qui p
erat vni parti eorũ. scz
eorum qui erant in perfi
de. ⁊ hoc est quod sub
dit de michaele. venit in
adiutoriũ meũ: sequitur
[x] Et ego remansi ibi. s.
coꝛam deo offerens pre
ces meas.

[y] Iuxta regẽ persarũ. s. iuxta angelũ qui ꝓerat persis mihi resistẽrẽ nõ
p̃dicto. hoc aũt dixit angel⁹ danieli ad ostendendũ q̃re eñ tardauerat
ad denunciandũ exauditionẽ oꝛationis. a Veni aũt vt do. ⁊c q̃ venc.
sunt po. tuo ⁊c. Ex q̃ pz q̃ nõ solũ venerat ad denũciandũ danieli redi
tũ captiuitatis: nec solũ ea q̃ facta sunt tpe antiochi epipb anis: sz ẽt q̃ vẽ
tura sunt in fine mundi tpe antixpi. vt patebit ca. se. ꝓpter q̃d sequit.

[b] Qñ adhuc vi. in dies. s. multos differt splendatoralit. c Cũq;
loquerẽt. hic ponit cõsolatio pfecta ipsi⁹ daniel: ⁊ diuidit in duas par
tes. q: p̃ facit q̃d dictũ est. scdo subiungit cãm sui recessus a daniele: ibi
Et nũc reuertar. Circa primũ dr̃ sic. c Cũq; loquerẽt mihi angel⁹.
s. huiuscemodi ẏba. d Deiecī vultũ meũ in terrã. quasi nõ potẽs su
stinere aspectũ fulgoris angeli apparentis. ⁊ hoc factũ est vt daniel co
gnoscerẽt fragilitatẽ hois respectu virtutis angelor. e Et ecce q̃si filitu
do filij hois. q: nõ erat hõ sed angel⁹ apparens in spẽ hois. f Te
tigit la. mea. vt posset loqui: ꝓpter q̃d sequit. Et apiens os meũ locut⁹
sum ⁊c. sequit. g Dñe mi in vi. tua disso. sunt cõpages mee ⁊c. i. iũ
cture mẽbꝛor meor ꝓpter defectũ sanguis ⁊ spiritũ recurrentũ ad cor
⁊ ex passione timoris ꝓpter visionẽ insolitã angeli apparentis: sequitur.

[h] Rursum q̃ teti. me q̃si visio hoꝛis. q: tunc angel⁹ apparuit in forma
hũane spẽi aliter q̃ añ. In ptãte eñ angelor est spẽs corporis assũpto
trãsmutare de facili. Sic aũt apparuit ei angel⁹ ad ipm magis cõfortan
dũ: ꝓpter q̃d subdit. i Et ꝓfortauit me. ⁊ pz lra: sequit. k Cũ
q̃ loq̃rẽt mecũ cõualui. s. pfecte ꝓfortat⁹: sequit. l Et ait angel⁹. s.
danieli. m Nũq̃d scis q̃re venerim ad te. q. d. ego veni vt ostẽderẽ
tibi oꝛationẽ tuã exauditã: ⁊ ea q̃ sunt futura tpib⁹ nouissimis. vt iã dictũ
est ⁊ magis patebit. j. n Et nũc reuertar. Dic exprimit cãm q̃re opor
tet eũ cito recedere a daniele vt rediret ad interpellãdũ coꝛã deo. p pplo
israel: ne redit⁹ ex⁹ de babylone ipediret p angelũ q̃ ꝓerat ꝑsis. ⁊ hoc ẽ q̃d
dicit. n Et nũc reuertar. s. in ꝓspectu dei. o Vt ꝑlier aduersus
principẽ persax. q̃d q̃dẽ ꝑlũ est p hoc q̃ angeli q̃ ꝓsunt diuersis gen
bus offerũt coꝛã deo ẏna merita ipsor. vt dictũ est. p Cum. n. egre.
appa. prin. grecor. i. angel⁹ grecor. hoc aũt interponit angel⁹ loquens
danieli. q: in prin. se. ca. faciet mentionẽ de bellis ꝑsax ⁊ grecor ad invi
cem. q Verũtã. i. antequã reuertar recedendo a te. r Annũciabo
nbi q̃d exprssum est in scriptura veritatis. i. in ꝓdicta dei mihi reuelata. q: re
uelatio est quedã ꝓpressio diuine scie. Annunciabo inquã tibi illa q̃ de
sideras scire. s Et nc. adiu. meus est in oibus his. q̃. s. spectãt ad
promotionẽ populi israel. t Vtsi mi. prin. ve. quia sicut dictum est

mido ad erat princeps totius synagoge generaliter.

Capitulum vndecimum.

Go autem ꝛc. in capto p̃cedenti ostensa est eminentia visionis vt dictũ est. Dic consequenter circa istam visionẽ declaratur continentia veritatis. ꝛ diuiditur in duas partes. qz primo ostenditur futura violentia persecutorum contra electos secũdo finalis victoria electorum contra reprobos ca. sequen. In tempore autem illo. Prima diuiditur in duas. quia primo applicatur p̃cessus regni persarũ in breui. secundo ortus regni grecorum: ꝛ hoc vt sic perueniat ad antiochũ epiphanem qui fuit de regno grecorum. fuit etiã figura antichristi de quo est principalis intentio vt videbitur. Secunda ibi. Surget vero. dicit ergo primo sic.

a Ego autem ꝛc. qui interfecit Balthasar. vt. ꝯ. dictum est in fl. v. ca.'

b Stabam vt confortaretur. regnum eius. c Et roboraret. aliqui exponunt di. q̃ ista sunt verba danielis qui orabat p̃ Dario q̃ eũ multum honorauit: ꝛ eum de lacu leonũ liberauit. vt dictũ est supra. vi. ca. ꝛ hoc etiam dicit glo. interlinearis. Sed hoc non videt verũ. qz verba immediate precedentia sunt verba angeli loquentis danieli: vt visũ est Similiter verba immediate sequẽtia 'que copulant ad ista per dictionẽ copulatiuam vt videbitur. ꝛ ideo dicendũ est: q̃ ista sunt verba angeli loquentis cum daniele qui offerebat preces danielis coram deo: vt visum est. ꝛ ideo sicut daniel stabat pro confirmatione darij orando pro ipso: ita similiter angelus preces danielis offerẽdo ꝛ etiam alijs modis quia efficatior est virtus angeli q̃ hominis.

d Et nunc ꝛc. Danieli. s. de regno medorum ꝛ persarũ: sequitur.

e Ecce adhuc ꝛc. Primus fuit Cyrus qui successit predicto dario auũculo suo. secundus fuit cambises filius Cyri. tertius fuit Darius hystaspis. in cuius anno. vi. cõsummatũ est templum. vt habetur. ij. Esdre. vij secundũ computationẽ latinorũ supra positam ca. ix. ꝛ ibi improbatam Vocantur autẽ hic reges persidis. quia licet esset vnũ regnũ medorum ꝛ persarum: tamen Cyrus qui tunc regnabat transtulerat caput monarchie ad psas. a quibus primo fuerat p̃motus. Ista aũt visio facta est danieli anno. iij. Cyri: vt visum est in prin. x. capi.

f Et quartus ditabitur opibus nimis super omnes. iste fuit xerses filius darij secundũ latinos: qui fuit potentissimus respectu precedentiũ. ꝛ vi armorũ subiugauit greciã regno persarũ. ꝛ hoc vsq̃ ad tpa Alexandri magni q̃ propter hoc postea contra regẽ persarũ bellauit. ꝛ hoc ẽ qd̃ dicitur hic. g Et cum inualuerit ꝛc. predict' xerses rex persarũ

h Concitabit omnes bellatores. s. quos poterit inuenire.

i Aduersum regnum grecie. qd̃ sibi subiugauit. licet autẽ post istum xerxen fuerint plures alij reges in perside fm latinos. s. ix. vsq̃ ad alexandrũ magnum: qui interfecto dario monarchiam persarũ trãstulit ad grecos tamen angelus loquens danieli illos omisit. quia iste xerses dedit occasionẽ grecis bellandi contra persas. fm vero opinionẽ hebreorũ quã ꝯ. secutus sum. ix. ca. tanq̃ iudicio meo veriorem prim' q̃tuor reges persidis de quibus fit hic mentio fuit Cyrus. secund' vero cambises filius eius. tertius assuerus maritus hester. quartus vero darius filius assuerij: quẽ debellauit Alexander magnus. eo q̃ reperebat ab eo triburũ cõfidens in potentia sua ꝛ diuitijs. ꝛ sic non oportet dicere q̃ angel' omisserit aliquẽ de regibus persarũ a tempore Cyri vsq̃ ad alexandrũ magnum. Fm enim computationẽ latinorũ mardocheus fuisset. cclvij. annorum quando fuit exaltatus ab assuero. vt ostensum est. ꝯ. ix. ca. quod videtur impossibile: vt ibi dictum est.

k Surget vero. Dic consequenter ponit ortus regni grecorum quãtũ ad monarchiam. qz ante erat regnũ: de qua monarchia p̃cessit antioch' illustris radix peccati q̃ fuit figura antixpi. ꝛ diuiditur in duas partes. quia primo tractat de regno Alexandri qui fuit primus rex. vt supra dictum est ca. viij. secundo de regnis posteriorũ duorũ eius. s. syrie ꝛ egipti ibi. Et confortabitur rex austri. dicit ergo sic. k Surget vero in grecia. s. l Rex fortis. i. alexander magnus.

m Et dominabitur potestate multa. quia multa regna sibi acq̃siuit. n Et faciet qd̃ placuerit ei. contra regnum persarum.

o Et cum steterit. s. in robore potentie sue et etatis sue.

p Conteret regnũ eius. quia mortuus est veneno cũ esset adhuc in flore iuuentutis sue ꝛ potentie. vt. ꝯ. visum est. viij. ca.

q Et diuidet. s. regnum eius.

Go[a] autẽ a primo ãno darij medi stabã[b] ut cõfortaretur et[c] roboraret et[d] nũc veritatẽ annũciabo tibi. Ecce[e] adhuc tres reges stabunt in perside ꝛ quart[f] ditabit opibus nimijs super omnes et[g] cũ inualuerit diuitijs suis concitabit[h] omes aduersus[i] regnũ grecie. Surget[k] vero rex[l] fortis et[m] dominabitur potestate multa: ꝛ[n] faciet qd̃ placuerit ei. Et[o] cum steterit cõteret[p] regnũ eius et[q] diuidetur in[r] q̃tuor ventos celi: sed[s] nõ in posteros eius neq̃[t] secundũ potentiã illius: q̃ dominatus est Lacerabitur[u] enim regnũ eius etiã[v] in externos: exceptis[x] his

r In quatuor ventos celi. idest in q̃tuor regna que sita sunt ad quatuor principales partes mundi respectu hierusalẽ. quia sicut supra dictum est Ptolomeus lagi filius successit sibi in egypto, que est ad meridiẽ respectu hierusalẽ. ꝓpter hoc in sequenti' rex egypti vocatur rex austrie. Seleucus successit sibi in syria que est magis ad aquilonem respectu hierusalẽ. ꝓpter quod in sequentibus rex syrie vocatur rex aquilonis. Philippus autẽ frater alexãdri successit sibi in macedonia ꝛ grecia que magis est in occidẽte. Antigonus autem successit sibi in asia que est magis in oriente. Ex istis autem quatuor partibus mundi oriunt̃ quatuor principales venti. ideo regnum Alexandri dicitur hic diuisum in quatuor ventos celi.

s Sed non ꝛc. s. in filios eius. quia alexander nõ habuit filios ꝛ si habuit non regnauerũt post eum.

t Neq̃ secundũ ꝛc. quia nullus de successoribus alexandri fuit equalis sibi in potestate: vnde sequitur.

v Lacerabitur ꝛc. quia multe nationes recesserunt ab eius monarchia ipso mortuo. ꝛ multi etiam alij q̃ isti quatuor p̃dicti imposuerunt sibi diademata. ꝛ hoc est quod dicit.

x Etiam in externos. hoc est minores q̃ sunt quatuor p̃dicti diuidetur regnũ eius. s. quia nulla regna istoꝝ stererũt excepto quatuor p̃dictis. ideo subdit.

y Exceptis his. s. p̃dictis quatuor.'

z Et cõfor. Dic consequenter agit de p̃cessu duorũ regnorũ. s. egypti ꝛ syrie post mortẽ alexandri. de alijs aũt duobus regnis asie ꝛ macedonie non fecit angel' mentionẽ. ratio hui' est. qz regnum egypti ꝛ regnũ syrie erant ꝓpinqua terre iudee. qz iudea erat posita in medio habens egyptũ ad austrũ ꝛ syriã ad aquilonem vt dictũ est. post mortẽ aũt alexandri magni regnũ egypti ꝛ regnum syrie habuerũt bellũ adinuicẽ sub multis regibus sibi succedentibus. vt videbit. Filij aũt israel in medio positi erãt parue virtutis respectu istoꝝ ꝛ aliqui de ppl'o israel fauebant aliq̃ regi egypti aliq̃ regi syrie. ideo occasione hui' rex egypti aliq̃ debellabat filios israel. qz fauebant suo aduersario. ꝛ eadem ratione alq̃ rex syrie debellabat eos. ꝛ nõ subijciebantur vni: nõ alteri. ideo de istis duobus regibus populũ israel successiue affligentibus loq̃batur angelus danieli: qui desiderabat scire statum populi sui. De alijs autẽ duobus regibus. i. asie ꝛ macedonie tacet. quia parũ aut nihil habuerunt cum iudeis agere.

Ad maiorẽ aũt euidentiam sic sequenꝫ describunt̃ in figura subscripta reges syrie ex vna pte ꝛ reges egypti ex altera: vsq̃ ad tempus antiochi epiphanis. propter cuius regnum ista ponuntur hic. quia fuit figura antichristi de quo principaliter hic annũciatur.

Paodie prima hz. anno chri vrse

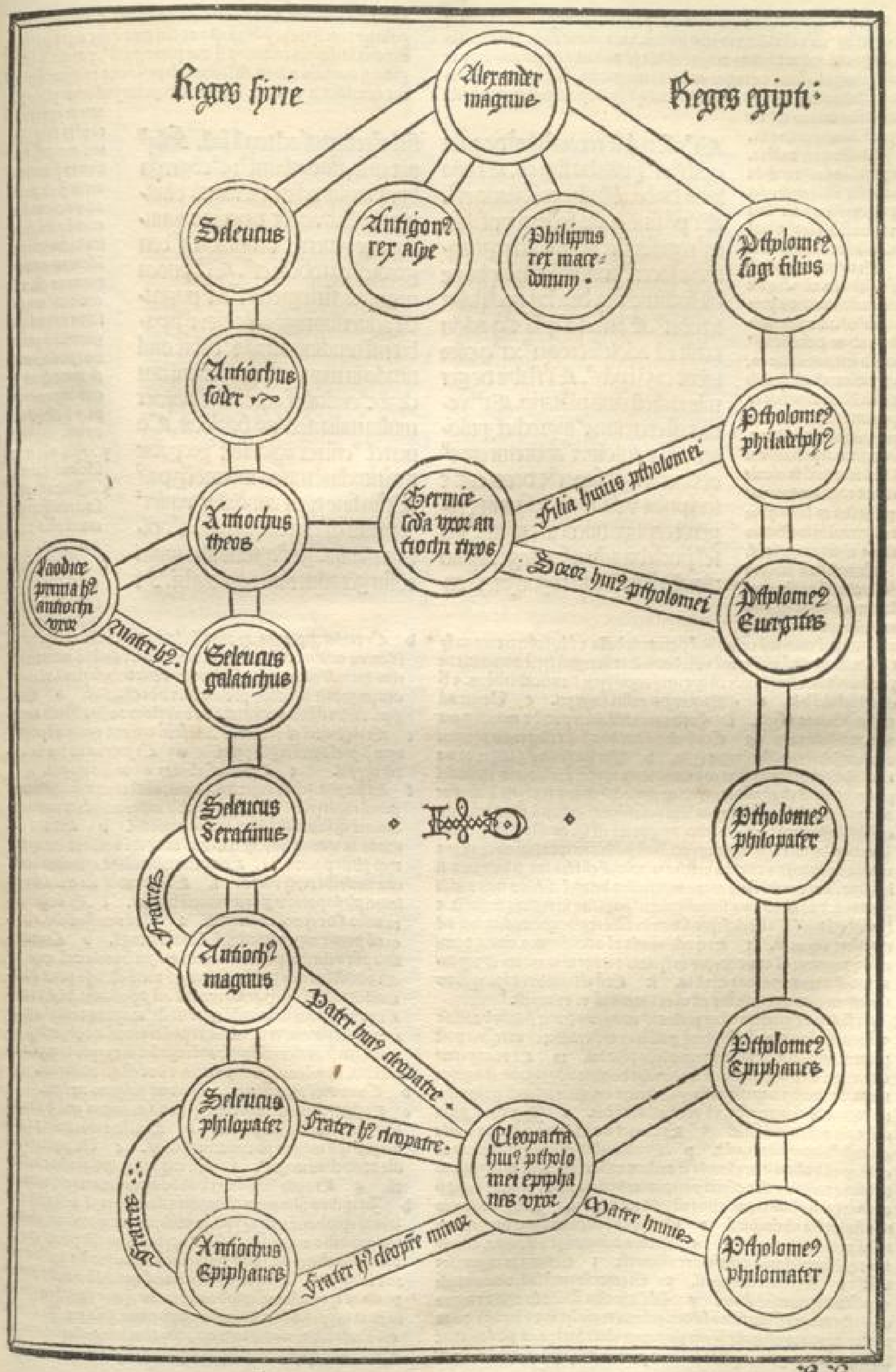
Regnus syrie
Alexander magnus
Regnus egypti
Seleucus
Antigonus rex asie
Philippus rex macedonum
Ptholomeus lagi filius
Antiochus soter
Ptholomeus philadelph
Antiochus theos
Bernice soror antiochi theos
Filia huius ptholomei
Soror huius ptholomei
Laodice prima h̃ antiochi vxor
Mater h̃
Ptholomeus Euergetes
Seleucus galatichus
Seleucus Seratinus
Ptholomeus philopater
Fratres
Antiochus magnus
Pater huius cleopatre
Ptholomeus Epiphanes
Seleucus philopater
Frater h̃ cleopatre
Cleopatra huius ptholomei epiphanis vxor
Mater huius
Fratres
Antiochus Epiphanes
Pater h̃ cleopatre minor
Ptholomeus philometer

a Et cõfortabit. sicut dictũ est in hac parte tangitur processus regnorũ egypti & syrie. & diuiditur in tres partes. quia primo tãgit historiã istorũ regũ vsq; ad antiochũ magnũ: q̃ fuit pr̃ antiochi epiphanis. scõo et inde tangit historiã de regno antiochi magni: ibi. Filij aũt eius. tertio describit antiochi epiphanis regnũ ad qõ principalit intẽdit venire ibi

Et stabit in loco eius despectus. dicit g̃ primo sic.

a Et cõfor. rex austri. i. egypti. qz p̃m̃ rex q̃ ibi successit Alexandro. scz ptolomeus lagi filius fuit vir prudẽs & forẽ & multũ dilatauit regnũ suũ.

b Et de principibus eius p̃ualebit su. cũ &c. qõ ẽ sic intelligendũ: de principibus eius. i. de principibus ab eo descẽdẽtibus aliqs erit potentior eo. qz ptolomeus philadelphus filius eius fuit eo potentior & ditior & sapientior. vñ tpe eius. lxx. interpres transtulerunt sacrã scripturã in alexandria. & tantus amator sapiẽtie fuit q̃ libros omnũ gentiũ in sua bibliotheca cõgregauit. seq̃t.

c Et post finẽ annorũ federabunt. qz iste ptolomeus philadelphus multũ depsserat regẽ syrie sicut & pr̃ eius. sed voluit finẽ ponere in bello & sibi federare regem syrie dando sibi suã filiã vxorẽ noie bernicẽ: vt sic regnũ syrie acquireret ne ponbus suis. & hoc factus est tpe tertij regis syrie. s. antiochi theos. & ẽ est qõ subdit hic.

d Filiaq̃ regis austri. i. egypti. e Veniet ad regem aq̃lonis. i. syrie. f Facere amicitiã. inter patrẽ & maritũ p matrimoniũ p̃dictum. g Et nõ obti. forti. brachij. i. filia regis predicti non tenebit fortitudinẽ regni syrie. h Nec sta. se. eius. i. filij ex ea nati nõ obtinebũt regnũ sicut cogitauerat rex egypti ptolomeus philadelphus: vt dictũ est. nõ aũt eius fuit. qz antiochus theos rex syrie habebat aliã vxorẽ noie laodicẽ. & ex ea filiũ noie seleucũ galericũ. ista aũt laodice q̃ fuit prima vxor antiochi theos reputata est q̃si ancilla postq̃ copulata est ei bernice filia regis egypti: scz tũ postea recepta fuit ab eo in gratiam: & ipsa timẽs ne iterũ a marito expelleret cũ filio suo p̃ bernice & filijs suis. ideo maritũ suũ veneno interfecit: & bernicẽ cũ filijs suis occidi p̃curauit. & sic filius eius seleucus galericus patri suo in regnũ successit. & hoc est qõ dicit. Et tradet ipsa. s. bernice filia regis: que tradita fuit ad mortẽ: vt visum est. i Et q̃ adduxerũt eã adolescentes eius. i. domicelli q̃ venerant cũ ea de egypto in syriam & erant in comitatu eius: qz tota familia eius interfecta est cũ ea. k Et q̃ cõfortabat eã in tpibus. i. maritus eius q̃ interfectus est cũ ea veneno rũ vt visum est.

l Et stabit de germine &c. qz ptolomeus euergetes frater p̃dicte bernicis & filius ptolomei philadelphi: q̃ p̃cessit ex ea dẽ radice cũ ea regnũit post p̃fem in egypto. & sic stetit in regno loco p̃ris sui. m Et venit exercitu. qz ad vindicandũ mortẽ sororis sue bernicis: cõgregauit exercitum magnũ & fortẽ & ingressus est regnũ syrie: & interfecit seleucũ galericum ibi regnantẽ cũ matre sua. & hoc est qõ dicit hic. n Ingredietur putrida regis aq̃lonis. i. syrie. o Et abutetur eis. i. seleuco galerico & mre eius q̃b̃ obprobria intulit. p Et obtinebit. qz iure victorie eos occidit. qz tũ habita hac victoria et audiuit dissensionẽ ortã in egypto. iõ festinauit reuersus est de syria portans secũ ydola auri & argenti & alia p̃ciosa iocalia illius regni. & hoc est qõ dicit hic. q Insup & deos eorũ & sculptilia obtinebit. s. r Vasa q̃q; &c. captiua ducet in egyptum ipse. s. ptolomeus euergetes. s Pretua. aduer. regẽ aq̃lonis. i. aduersus regẽ syrie seleucũ galericũ: vt visum est. t Et intra. in regnũ. scz suũ. v Rex austri. i. egypti. x Et reuer. in terã suã. deuicta tam & spoliata syria mõ p̃dicto. y Filij aũt eius. Hic p̃ñr agit de regno antiochi magni q̃ fuit filius seleuci galerici regis syrie. & diuidit i duas partes. qz primo ostendit q̃liter pugnauit cõtra ptolomeũ philopatorẽ scõo qualiter pugnauit cõtra filiũ eius ptolomeũ epiphanẽ ibi. Conuertetur rex aquilonis. Circa primũ cõsiderandũ q̃ mortuo seleuco galerico rege syrie: vt p̃dictũ est duo filij eius q̃ tũc erant parvuli creuerũt. s. seleucus ceraunos q̃ erat primogenitus. & antiochus magnus q̃ erat scõs natus. Mortuo aũt ptolomeo euergete q̃ p̃ceuxor interfecerat & mrẽ: vt visum est: regnãte ptolomeo philopatore in egypto loco p̃ris sui ptolomei euergetis. duo fratres p̃dicti mouerũt cũ p̃dicũ ad vindicandum mortẽ p̃ri. scz infra breue tempus seleucus ceraunos mortuus est. & sic antiochus magnus solus iuit ad pugnandũ cõtra ptolomeũ philopatorẽ. ẽ antiochus victus fugit de campo. & hoc est qõ dicitur hic.

y Filij aũt eius. s. seleuci galerici.

z Prouocabit. s. ad vindicandus mortẽ p̃ris & matris ipsorũ.

a Et congre. multi. exercitu. plu. ad pugnandũ cõtra ptolomeũ philopatorẽ

b Et veniet pperans. qz anteqũ cõmitteret bellũ cũ rege egypti seleucus ceraunos frater senior mortuus est: & audita morte fratris eius antiochus magnus festinanter venit de babylone. vt cũ exercitu pugnaret aduersus ptolomeũ. & hoc est qõ dr̃. b Et vepe. & inundans & reuertet. s. de babylone audita fratris morte.

c Et cõgredietur cũ robore eius. i. cũ forti exercitu veniet ad pugnãdum cõtra ptolomeũ regẽ egypti. d Et prouocatus rex austri. i. rex egypti. e Egredietur. obuiaz antiocho magno.

f Et pugna. aduer. reges aquilonis. idest contra antiochum magnum regẽ syrie. g Et prepabit multitudinẽ nimiã. i. mlto maiorẽ q̃ fit multitudo exercitus antiochi. h Et dabit multitudo in manus eius. qz exercitus antiochi deuictus fuit a ptolomeo philopatore. i Et capiet multitudinẽ. qz multos de exercitu antiochi cepit viuos. k Et exaltabit cor eius. i. cor ptolomei philopatoris ppter victoriã habitã. l Et deijciet multa milia. s. de exercitu antiochi. a Sed non p̃ualebit. eius. s. qz nõ potuit cape antiochũ: sed euasit p fugã. b Conuertet. Hic p̃ñr describit pugna antiochi magni cõtra ptolomeũ epiphanẽ Et diuidit in tres ptes. qz p̃ facit qõ dictũ est. scõo ponit q̃ddam incidens: ibi. Filij q̃q;. tertio reuertit ad ppositum: ibi. Et venietur Circa primũ considerandũ q̃ antiochus magnus deuictus a ptolomeo philopatore: vt visum est: vt posset vindicare obprobriũ suũ insurrexit cõtra ptolomeũ epiphanẽ regnãtẽ in egypto loco p̃ris sui defuncti. s. ptolomei philopatoris. & hoc est qõ dicitur hic.

b Conuertet rex aq̃lonis. i. antiochus magnus rex syrie.

c Et pparabit mul. multroma. q̃ p̃us. s. in pugna quã habuerat cõtra ptolomeũ philopatorẽ. d Et in fine tpm annorũ. i. post magnũ tps mortuo philopatore p̃dicto. e Ve. pperans. scz iste antiochus magnus. f Cũ exer. ma. ex multitudine bellatorũ. g Et opib̃ nimijs. ex habũdantia pecuniarũ & victualiũ

b In tpibus illis multi cõsurgent aduersus regẽ austri. i. cõtra ptolomeũ epiphanẽ regẽ egypti. qz philippus rex macedonũ p̃decessor eius antiochus magnus inuadebat egyptũ cũ eo tali pacto q̃ quidquid ibi habere ciuitates p̃pinquores regno suo q̃s possent acquirere in egypto. i Filij q̃q;. Hic ponit quoddã incidẽs illis rẽporis. qz ipe ptolomei epiphanis: onias q̃ erat sacerdos iudea fugit in egyptũ. & se velle implere p̃phetiam. Esa. xix. In die illa erit altare domini in medio terre egypti. & ideo honorifice suscepit eum a ptolomeo epiphane. & fecit ei tẽplũ sicut tẽplo hierosolymitano

Et cõfortabit rex austri: & de principibus eius p̃ualebit super eũ. Et dñabitur ditõe. Multa enim dñatio eius. Et post finẽ annorũ federabunt: filia quoq; regis austri veniet ad regẽ aquilonis facere amicitiã: & non obtinebit fortitudinem brachij nec stabit semẽ eius. Et tradet ipsa & qui adduxerũt eã adolescẽtes eius: et qui confortabat eam in tpibus. Et stabit de germine radicũ eius plãtatio. Et venietur cũ exercitu: & ingredietur p̃uinciam regis aquilonis: & abutetur eis & obtinebit. Insuper & deos eorũ & sculptilia vasa quoq; p̃ciosa auri & argenti captiua ducet in egyptũ: Ipse p̃ualebit aduersus regẽ aquilonis. Et intrabit in regnũ: rex autem stri & reuertet ad terrã suã. Filij aũt eius prouocabunt: & cõgregabunt multitudine exercituũ plurimorũ. Et veniet pperãs & inundans: & reuertet & cõcitabit & congredietur cũ robore eius. Et prouocatus rex austri egredietur: et pugnabit aduersus regẽ aquilonis: & p̃parabit multitudinẽ nimiã & dabitur multitudo in manus eius: & capiet multitudinẽ & exaltabitur cor eius: & deijciet multa milia: sed non p̃ualebit. Conuertet enim rex aquilonis & p̃parabit multitudinẽ multo maiorẽ q̃q; prius Et in fine tpm annorũq; veniet pperãs cũ exercitu magno & opibus nimijs. In tpibus illis multi cõsurgẽt aduersus regẽ austri. Et

b Et venietur pperans. qz anteqũ cõmitteret bellũ cũ rege egypti seleucus ceraunos frater senior mortuus est: & audita morte fratris eius antiochus magnus festinanter venit de babylone. vt cũ exercitu pugnaret aduersus ptolomeũ. & hoc est qõ dr̃. b Et vepe. & inundans & reuertet. s. de babylone audita fratris morte.

c Et cõgredietur cũ robore eius. i. cũ forti exercitu veniet ad pugnãdum cõtra ptolomeũ regẽ egypti. d Et prouocatus rex austri. i. rex egypti. e Egredietur. obuiaz antiocho magno.

f Et pugna. aduer. reges aquilonis. idest contra antiochum magnum regẽ syrie. g Et prepabit multitudinẽ nimiã. i. mlto maiorẽ q̃q; fit multitudo exercitus antiochi. h Et dabit multitudo in manus eius. qz exercitus antiochi deuictus fuit a ptolomeo philopatore. i Et capiet multitudinẽ. qz multos de exercitu antiochi cepit viuos. k Et exaltabitur cor eius. i. cor ptolomei philopatoris ppter victoriã habitã. l Et deijciet multa milia. s. de exercitu antiochi. a Sed non p̃ualebit. eius. s. qz nõ potuit cape antiochũ: sed euasit p fugã. b Conuertet. Hic p̃ñr describit pugna antiochi magni cõtra ptolomeũ epiphanẽ Et diuidit in tres ptes. qz p̃ facit qõ dictũ est. scõo ponit q̃ddam incidens: ibi. Filij q̃q;. tertio reuertit ad ppositum: ibi. Et venietur Circa primũ considerandũ q̃ antiochus magnus deuictus a ptolomeo philopatore: vt visum est: vt posset vindicare obprobriũ suũ insurrexit cõtra ptolomeũ epiphanẽ regnãtẽ in egypto loco p̃ris sui defuncti. s. ptolomei philopatoris. & hoc est qõ dicitur hic.

b Conuertet rex aquilonis. i. antiochus magnus rex syrie.

c Et pparabit mul. multroma. q̃ p̃us. s. in pugna quã habuerat cõtra ptolomeũ philopatorẽ. d Et in fine tpm annorũ. i. post magnũ tps mortuo philopatore p̃dicto. e Ve. pperans. scz iste antiochus magnus. f Cũ exer. ma. ex multitudine bellatorũ. g Et opib̃ nimijs. ex habũdantia pecuniarũ & victualiũ

b In tpibus illis multi cõsurgent aduersus regẽ austri. i. cõtra ptolomeũ epiphanẽ regẽ egypti. qz philippus rex macedonũ p̃decessor eius antiochus magnus inuadebat egyptũ cũ eo tali pacto q̃ quidquid ibi habere ciuitates p̃pinquores regno suo q̃s possent acquirere in egypto. i Filij q̃q;. Hic ponit quoddã incidẽs illis rẽporis. qz ipe ptolomei epiphanis: onias q̃ erat sacerdos iudea fugit in egyptũ. & se velle implere p̃phetiam. Esa. xix. In die illa erit altare domini in medio terre egypti. & ideo honorifice suscepit eum a ptolomeo epiphane. & fecit ei tẽplũ sicut tẽplo hierosolymitano

et hoc est qd dicit daniel hic. i Filij q3 p̃uaricatoꝝ ppli tui i.ppls isrl de quo erat natus daniel. k Extollent.ut impleant visionē.s.esaie p̃dictā. Dicunt aūt isti filij preuaricatoꝝ.i.de nūero p̃uaricatoꝝ.q: nō erat eis licitum templuꝫ edificare ⁊ hostias offerre extra hierlm, ⁊ ppter hoc in penā peccati eoꝝ subditur.

l Et corruet.q: a romanis postea destructum est illud tēplū ⁊ ciuitas in qua erat: q̃ vocabatur tunc ciuitas onie.

m Et veniet.hic reuertit ad ppositum.s. ad deserendū pugnā antiochi magni cōtra ptolomeū epiphanē. ⁊ hoc est qd dicit hic. Veniet rex aq̃lonis, i.antiochus magnus rex syrie cū alio rege p̃dicto.

n Et cōportabit aggerē.i.faciet cōportari p̃ multitudinē exercitus sui. o Et capiet vrbes munitissimas.i.ciuitates quas reges egypti ceperant pri⁹ in regno syrie ⁊ eas munierāt vt melius possent eas tenere p̃ regē syrie. p Et brachia austri nō sustinebūt.i. fortes milites egypti positi in p̃dictis ciuitatibus ad eas custodiendū non poterūt eas tenere. q Et cōsur.electi eius ad resistendū.q: magni principes de egypto voluerūt succurrere illis q̃ erant obsessi ab antiochō in ciuitatibus predictis.

r Et nō erit fortitudo.q: non poterūt eis succurrere.

s Et fa.ve.super eū.i.cōtra ptolomeū. t Iuxta placitū suū. q: ciuitates p̃dictas recupauit. v Et non erit q̃ stet p̃ fa.eī. s.regis syrie. x Et sta.in ter.inclita.i.in hierlm ⁊ in dea q̃ dicitur inclyta ppter cultū diuinū ibi exhibitum.q: antiochus ibi honorifice susceptus est. y Et cōsumet in manu eī.q: inde abstulit p̃sidium ptolomei regis egypti, ⁊ eos qui fauebant sibi.

z Et po.fa.suam.i.totā attentionē. a Ut veni.ad tenen. vni.reg.eius.i.regis egipti.q: nō sufficit antiochō magno recuperare ciuitates ⁊ loca p̃dicta.sed voluit obtinere totū regnū egypti venēs q: perpēdit q̃ hoc nō poterat virtute armoꝝ.iō simulauit facere pacē cū ptolomeo epiphane ⁊ querere bonū eius: ppē qd dedit ei filiā suā cleopatrā in vxorē vt sic melius posset ingredi egyptū ⁊ hoc est qd dicitur hic. a Recta faciet cū eo.q: antiochus magnus fecit recta cū ptolomeo sm apparentiā tm̃.

b Et filia.feminarū.i.de numero feminarū. c Da.ei.s.cleopatrā d Ut euertat illud.i.decipiat occasione filie habēs ingressus familiare intra egyptū vt sic possit capere eus. e Et non stabit s.fraudulentia antiochi. f Nec illius erit.s.regnus egypti vt cogitauerat.q: duces egypti perceperūt fraudē antiochi ⁊ cautius se habuerūt circa eū.similiter filia eius cleopatra magis fauit marito suo regi egypti q̃ patri suo antiocho. g Et conuertet faciem suam ad insulas.q: antiochus magnus videns se defraudatum a spe obtinendi regnū egypti: conuertit se ad debellandū insulas asie. h Et capiet multas.de illis insulis.

i Et cessare facier principem obprobrij sui.i.seipsuꝫ. q: hoc fecit do p̃parauit obprobriū suum. Insule enim asie erant cōfederate romanis.ideo ab eis missus est scipio africanus cōtra antiochus qui deuicit eum: ⁊ de campo fugauit.ppter qd subditur.

k Et obpro.eius conuertetur in eū.i.in antiochum.hec autem expositio videt esse cōtraria textui.q: per hoc antiochus nō fecit obprobrium suū cessare: sed magis augeri: ppter hoc recurrendū est ad ſram hebraicam que talis est. Et reducet dnus obprobriū suū super eū.q: ppter blasphemias cōtra deū incurrit dictum obprobriū: ⁊ absq̃ obprobrio suo reddet ei.q: nihil deperiit ipsi deo ppter blasphemias antiochi. l Et conuer.fa.suam ad imperiū terre sue.q: fugiens de asia voluit ad terram suā redire.

m Et impinget.q: in ipso reditu occisus fuit in templo nanee.ij. Mach.i.ca. n Et non inueniet.q: ipse ⁊ qui cū eo erant diuisi fuerunt membratim: ita q̃ eius cadauer non fuit cognitum nec sepultum. dicunt tm̃ aliqui q̃ in dicto reditu occisus fuit pugnans contra elymeos. ⁊ q̃.i.ca.ij. Mach. loquitur de antiocho epiphane eius filio. o Et stabit in loco eius vilissimus.i.seleucus filius eius senior qui ppter inertiam dicitur hic vilissimus. p Et indignus decore regio.i.honore regali. q Et in paucis diebus conteretur.q: parum regnauit.

r Non in furore nec in prelio.q: nō fuit bellicosus nec militaris.

s Et stabit in loco eius despectus. Hic cōsequēter agit de regno antiochi epiphanis q̃ fuit figura antichristi: vt dicit̃ est. de quo principaliter agitur hic. Ad euidētiā autē eorū que sequuntur sciendū q̃ illud quod ē figura vel signum oportet q̃ sit res aliqua, illō enim qd nihil est nō potest esse signum alicuius vel figura. ⁊ iō illud qd ē figura ⁊ signū alicui⁹ potest dupliciter cōsiderari quo ad p̃sens, vno modo vt est figura tantū vel signū, alio modo vt est res quedā in se ⁊ tm̃ figura alicuius: sicut circulus pendens ante tabernā potest considerari vt est signum vini existentis in celario tantū. vel p̃ut est signū vini ⁊ cū hoc vt est res aliqua in se. Illa aūt que dicunt de figura vel signo p̃mo mō intelligunt vera tantū esse debis quorū est signum vel figura inquātum figura ducit tantū in cognitionē alicuius. Illa aūt que dicuntur de signo vel figura scdo modo: verificant de vtroq̃.s.de re que figura est, ⁊ de eo cuius est figura. Simili mō est in sacra scriptura. q: si aliq̃d dicat de aliquo vt est figura alterius tm̃. tunc sensus lralis est vnus tantuꝫ.s. de illo cuius est illa figura: sicut de salomone vt est figura xpi tm̃. dicitur illud pō.lxxi. Et dominabit a mari vsq̃ ad mare ⁊ a flumine vsq̃ ad terminos orbis terrarū. ⁊ ideo solū verificat de xpo ad litterā nō de salomone cuius regnū solū fuit in iudea. Sed illud qd dicitur de aliquo sm se ⁊ vt est figura alterius: illud verificat ad lram de vtroq̃. tamē principaliter de illo cuius est figura, sicut de salomone dicit.i. Paralij.xxij. Ipse erit mihi in filium: ⁊ ego ero illi in patrem. qd verificat de salomone ⁊ xpo cuius salomon erat figura. sed principaliter de xpo qui est filius naturalis dei. salomon autē fuit filius eius per adoptionē gratie. saltē in principio regni. Similiter dicendus est in ppositio q̃ antiochus illustris qui est figura antichristi potest dupliciter considerari. vno mō vt est figura antixpi tm̃. ⁊ sic ista que dicunt de antiocho verificant tantū ad lram de antixpo. alio mō potest accipi vt est figura antixpi ⁊ cuꝫ hoc vt sm se est aliquid. ⁊ sic illa que dicunt de ipso verificant de vtroq̃. ō antiocho tamē imperfectius: ⁊ pfectius de antixpo cuius est figura. sicut dictū est. ō. viij.ca. q: ea que ibi dicta sunt verificant de vtroq̃. In hoc ca. aūt aliqua dicuntur de antiocho predicto illo duplici modo. ⁊ iō diuidit in duas ptes. q: primo ponuntur ea que dicunt de antiocho sm se ⁊ vt est figura antixpi. ⁊ sic verificant de vtroq̃. secundo ea que dicūtur de antiocho vt est figura antixpi tantum. ⁊ sic verificant de solo antichristo: ibi. Et facier rex secundū voluntatē suam. Prima in tres. quia primo ostendit qualiter obtinuit regnus syrie fraudulenter. secūdo agit de pugna antiochi contra ptolomeū nepotē suum: ibi. Et brachia. tertio qualiter pugnauit contra filios israel: ibi. Et reuertetur in terram suam. Circa primū sciendum q̃ antiochus magnus de quo dictū est duos filios habuit. vnum qui vocatus est seleucus philopator ⁊ fuit primogenitus. alius autē vocatus est antiochus epiphanes vel illustris: qd idē est ⁊ ille traditus est romanis obses p patre suo ne a fidelitate romanorum recederet. Mortuo igit antiocho magno vt dictus est successit ei in regnū seleucus filius eius primogenitus. de quo dictum est hic q̃ fuit vilissimus ⁊ indignus honore regio ppter inertiam suam. igitur antiochus epiphanes qui erat rome obses audita morte patris sui ⁊ sciēs inertiam fratris sui regnantis: occulte recessit de roma sine scitu senatorum vt cōmuniter dicunt hystoriographi. Aliqui aūt dicunt ꝫ pauci q̃ recessit de licentia senatorum. nō tamē est vis qualiter recessit siue sic siue sic. veniens igitur in syriam vbi regnabat frater suus: cepit simulare benignitatē erga ciues ⁊ audaciā contra hostes. ⁊ p hoc attraxit multos ad se. ppter qd fratre eius mortuo q̃ parū regnauit: vt dictū est obtinuit re

lij q3 p̃uaricatoꝝ populi tui extollent h vt impleant visionē et l corruet. Et m veniet rex aquilonis: ⁊ n cōportabit aggerē: et o capiet vrbes munitissimas: et p brachia austri nō sustinebunt. Et cōsurgent q electi ei⁹ ad resistendum ⁊ r nō erit fortitudo Et s faciet venies sup eū iuxta placitus t suū: et u non erit q stet contra faciē eius. Et x stabit in terra inclita ⁊ y cōsumetur in manu ei⁹ ⁊ z ponet faciē suam vt a veniat ad tenendus vniuersum regnū eius: ⁊ a recta faciet cum eo. Et b filiā feminarū dabit c ei vt d euertat illū: et e non stabit nec f illius erit: et g conuertet faciem suā ad insulas ⁊ h capiet multas et i cessare faciet principem obprobrij sui. Et k obprobriū eius conuertet̃ in eū. Et l cōuertet faciē suā ad impenū terre sue et m impinget ⁊ corruet ⁊ n nō inuenietur. Et o stabit in loco eius vilissimus ⁊ p indignus decore regio: ⁊ q in paucis diebus ꝓterere

gnũ eius: ⁊ nepotẽ suũ. s. filiũ fratris sui priuauit regno sibi debito. ⁊ hoc est qd dicit hic. o Et stabit in loco eius. i. sedeuit. t Despectus i. antiochus epiphanes qui dicit hic despectus: qz fuit rome obses.

v Et nõ tribuetur ei honor regius. in principio. qz pr suus antiochus magnus declaranit in testamento suo sibi succedere in regno seleucum, qz tunc erat consuetudo qꝫ pater preferebat in regno suo de filijs suis quẽ volebat.

x Et veniet clã. i. occulte: qz de roma occulte recessit: vt ia dictũ est.

y Et obtinebit regnum in fraudulentia. qz obtinebit regnũ post fratres suũ p simulationes ꝓdictas. 5 Et brachia Hic ostendit qliter pugnauit post cõtra ptolomeũ philometorẽ nepotẽ suum: filiũ cleopatre sororis sue predicte ⁊ ptolomei epiphanis regis egypti. ⁊ diuidit in duas ptes fm duas inuasiones qs fecit ꝗ egyptum scõa ibi. Et cõcitabitur. Circa primũ sciendũ qꝫ antiochus epiphanes rex syrie simulauit se ꝛelare p nepote suo rege egypti adhuc puerũ puero: ⁊ hõ qsi sub titulo tutoris accepit ciuitates quas reges egypti p regnũ egypti acqsierãt qs cũ ꝓncipes egypti noſe pueri reperierent: antiochus egauit reddere. ⁊ ideo inter ipm ⁊ regẽ egypti adhuc puerũ guerra mota est. sed duces ptolomei reges egypti vencres ꝗ antiochus deuicti sunt. ⁊ p ꝗs puer p quo pugnabant. tũ postea antiochus silauit totũ fecisse amore pueri tanqꝫ sibi magis ꝓpinquus. vtpote ipsius auuncul⁹. ⁊ hoc fecit fraudulenter vt posset melius ingredi egyptum ⁊ obtinere diuitias illius regni. ⁊ hoc est quod dicitur hic.

5 Et brachia pugnantẽ. i. duces ptolomei philometoris q pugnabant p eo. a Expugnabunt a facie eius ⁊c. qz deuicti sunt ab antiochio

b Insup ⁊ dux federis. i. ptolomeus philometor: cuꝫ quo antiochus eius auuncul⁹ simulabat facere fed⁹ ꝓncipaliter cõtritus est ab eo. s. qz vt dictũ est deuictis principalib⁹ pueri. ⁊ puer qddãmodo deuictus est.

c Et post amic. cũ eo fa. dolũ. qz vt dictũ est simlauit ꝓdicta fecisse amore nepotis sui. qsi posset melius custodire res suas qꝫ hoies extranei. hõ dolose silabat vt posset ingredi egyptũ ad ipsum spoliandũ. ⁊ hoc ẽ qd dicit. d Et ascendet. s. in egyptũ. e Et supabit in modico pplo. qz egyptij nõ timebãt ab eo credentes qꝫ intrasset p bono nepotis sui regis egypti. f Habundãtes ⁊ vberes vrbes ingredient. spoliãdo eas. g Et faciet q nõ fecerũt patres eius. qz ꝓdecessores sui. s. regis syrie nõ asportauerũt spolia terre egypti. hoꝫ aliq extrinseca illius regni defẽdassent: sicut fecit antiochus magnus. vt visum est.

h Et ꝗ firmissimas cogi. inibit. s. ꝗsilium. qz astutia sua ⁊ fraude decepit sapientes egypti: vbi tunc vigebat sapia. i Et hoc vsqꝫ ad temp⁹. q. d. nõ diu durabit. qz inde fuit postea turpiter expulsus: vel aliter. Usqꝫ ad tẽps. s. antixpi. in quo cõplebunt ista pfectius. qz antiochus fuit figura antixpi. k Et cõcitabit. hic describit scõa inuasio quã fecit antiochus ꝗ egyptũ. qz ptolomeus puer crescit. ⁊ sic ꝓparauit se ad pliũ ꝗ auuncũlũ suũ. Iste tũ antiochus semp dolose agebat. ⁊ ideo videns ne potẽ suũ bẽ fortẽ exercitũ: ꝓpter qd timens deuinci traxit ad se muneribus aliquos de gente ptolomei p qd impedita fuit victoria ptolomei ꝗ antiochũ: ⁊ fecerũt pacẽ, simulatã tũ. qz vn⁹ cogitabat malũ ꝗ aliũ. ⁊ hoc est qd dicit hic. k Et cõcitabit fortitudo ei⁹ ⁊ cor ei⁹. i. antiochi regis syrie. l Aduersus regẽ austri. i. egypti nepotẽ suũ: sequitur.

m Et rex austri. i. ptolomeus rex egypti iã factus adult⁹. n Prouocabit ad bel. multis aux. ⁊ fort. nimis. ꝗ antiochũ auuncũlũ suum.

o Et nõ stabũt. qz imbunt aduersus euꝫ cõsilia. qz aliq de gente ptolomei non steterũt fidditer cũ eo, sed induxerũt eũ ad faciendũ pacẽ: conducti ad hoc ab antiocho vt dictũ est: et hoc est quod dicit.

p Et comedentes panẽ cũ eo conterent eũ. qz occasione huius pacis silarent multi de exercitu regis egypti postea fuerũt interfecti.

q Duorũ qꝫ regũ cor erit vt malefaciant: qz vt dictuꝫ est pax fuit tũ simulata. ⁊ hõ vnus ꝗ alterũ malũ cogitabat in corde suo.

r Ad mẽsam vnã mendaciũ loquẽtur. qz ad simulationẽ maioris pacis comedebãt ad invicẽ. ⁊ verb mẽdacibus nitebantur se mutuo decipere.

s Et nõ pficiẽt. qz vn⁹ nõ potuit alũ totaliter subuertere sicut cogitabant.

t Quia adhuc finis. i. negocij inter ipsos.

v In aliud tempus erit. vel alit. qz adhuc finis. i. fraudulentia vel malicia antiochi magis ꝓplebit in antixpo cui⁹ anti och⁹ est figura.

x Et reuertetur. Hic ꝗter ostẽdit qliter antioch⁹ epiphanes impugnauit filios israel ⁊ diuidit in duas ptes fm qꝫ duplex fuit impugnatio ꝗ eos. secũda ibi. Statuto tpe. Circa primũ sciendus qꝫ antioch⁹ reuertens de egypto post primaꝫ inuasionem egypti intrauit hierlm: menelao ductore ⁊ alij qui ei fauebant. ⁊ fecit ibi mala: sed nõ tãta qnta fecit postea. ⁊ hoc est qd dr hic. y Et cor eius. s. antiochi.

a Aduersus testm suũ. s. iudeã ⁊ hierlm: vbi dei testamẽtũ seruabatur. b Et faciet ibi multa mala. c Et reuertet in terrã suã. hoc est in syriam. d Statuto tpe. Hic describit scõa impugnatio ꝗ filios israel. Ad cui⁹ euidentiã sciẽdũ qꝫ antioch⁹ epiphanes alio tpe volens intrare egyptuꝫ. inde repulsus est per marcũ publiũ nullus ad hoc a senatu romanorũ: quib⁹ egypti res erat cõfederat⁹. q qdẽ marcus publi⁹ cũ inuenisset antiochum in littore maris ꝓcepit sibi vt discederet ab amicis romanorũ ⁊ esset cõtent⁹ regno suo. Tunc antioch⁹ petijt sup hoc cõsiliũ ⁊ deliberationẽ. ⁊ tũc marc⁹ publius fecit circulũ in arena cũ baculo quẽ tenebat in circuitu antiochi di. Senatus ꝓcepit vt nõ deas antiqꝫ exeas de hoc circulo. Tũc antiochus nõ audẽs ꝓterire mãdatũ senatorũ: dixit ei esse obediendũ. ⁊ sic tristis reuertẽs in hierlm fecit illa mala q dicunt. i. ⁊. ij. Mach. ⁊ hoc est qd dicit hic.

d Statuto tpe reuertet ⁊ veniet antioch⁹. s. e Ad austrũ. i. ad egyptũ capiendũ. f Et nõ erit prior sile nouissimũ. qz tũc nõ spoliauit egyptũ sicut in ꝓma vice. vt ꝗ. dictũ est. ꝗs magis inde repulsus est turpiter p legatũ romanorũ. ⁊ hoc est qd dicit hic.

g Et venient sup eũ tricres ⁊ romani. i. exercit⁹ roman⁹ in naub⁹

h Et pcutiet non morte. ꝗs qz deiectus fuit a sua intentione vt visum est. i Et reuertet. ab egypto. s. k Et indignabit ꝗ testamẽtũ sanctuarij. i. ꝗ hierlm. l Et faciet ibi multa mala.

m Reuertet qꝫ. hoc dicit. qz iã fuerat ibi als. n Et cogitabit aduersus eos q derelinquent. testa. sanctuarij. qz etiã illos iudeos quoꝫ cõsilio venit in hierlm qui erant legis transgressores interfecit antiochus: motus cupiditate thesauroꝫ qui erãt in tẽplo.

o Et brachia ex eo stabunt. qz posuit macedones in arce q erat in hierlm. vt habet. i. Mach. i. ca. Ne ciuitas posset rebellare cõtra ipsum. p Et polluent sanctuariũ fortitudinis. i. templuꝫ in quo dns q est fortitudo colebatur. qz ibi ꝓcepto antiochi facte sunt are ydoloꝫ ⁊ facta sunt pstibula. q Et auferent iugem sacrificiũ. qz p sex annos sacerdotes iudeoꝫ nõ poterãt ibi offere

sacrificiũ cõsuet⁹ qz ibi posuerũt ydolũ. ⁊ hoc fuit in anno. ⁊ hoc fuit in quo positũ fuit in templo qui pessimi de iudeis rũ deceperunt. s. de alchimo ⁊ sui socijs dr. i. Mach. ⁊ habeoꝫ. vij. b. sacerdos de semine aaron venit. i. decipiet nos. ⁊ ni starim rupit iura mentũ. vt ibidem dicit. ⁊ fecit pr iudeis q gẽtiles fecerant.

r Popul⁹ autem Hic ꝗter ostendit mach abeos constantia in sustinendo tormẽta ne facerent ꝗ legem vt pts de. vij. fratribus ⁊ mre eorũ ⁊ multis alijs. vt bt. ij. mach. vij. ⁊ habeo ⁊ framb tẽsticẽs deũ suũ. s. tenebit legẽ. s da mach abeo ⁊ trimos. resistere a Mathatias. vt ad mortẽ p defensa ⁊ in captiuitate sint interfecti sunt q bonis suis spoliati sunt paruo pfectione antioch⁹

b Et applicabunt dictũ est: ⁊ sicut dicũ mach abeo ruent. sicut pts de legis ⁊ pñie mortis p mbulationes q est ca. ij. ⁊ hoc. ad finẽ mundi. qz

f Quia adhuc al ꝗter pfecutionis a fuit antiochus. q qz bucnõ solũ sui ꝗter. ideo est ibi du Elius de antixpo ocho cũ ria dicta gnũ fraudulenter cius verificat de bilitat ẽ generis: s terra: fm qꝫ dictũ e hoc notat ibi. Et via. s. fraudulentia cius cõplebit in supabunt ab eo: v maiori frande ⁊ m tota illa ira põt de dr. Et faciet q nõ f regib⁹ tot⁹ mund multi reges q ꝓces fecerũt. vt pts de al vt. ē. dictũ est. Zer uꝫ ꝗ filios israel ubi. lios israel multiplicati ⁊ quõ multi de p

sacrificiū cōsuetū. r Et dabūt abbomiationē in desolatione. qz ibi posuerit ydolū iouis. ydolū ār apō hebreos noiat abbomi natio. ⁊ hoc fuit occasio maxime desolationis ipsis iudeis quando positū fuit in tēplū. s Et impij in testū simulabūt. qz alī qui pessimi de iudeis simulāt res se zdare. p cultu dei ppli iudeorū deceperunt. sicē de alchimo ⁊ suis socijs dr. i. Ad chabeoz. vij. bō sacerdos de semine aaron venit. ñ decipiet nos. ⁊ tū statim rupit iuramentū. vt ibidem dicit. ⁊ sicut pt? iudeis q̄ gēiles fecerant.

t Popul? autē sic p̄ñr ostendit mach abeorū cōstantia in sustinēdo tormēta ne facerent ꝗ legem vt pz de. vij. fratribus ⁊ mre eoz ⁊ multis alijs. vt br. ij. mach. vij. ⁊ in debellando aduersarios. vt pz de iuda machabeo ⁊ fratrib? ⁊ socijs eoz: et ꝗ est qd dr. r Popul? autē scies deū suū. s. fide formata charitate. v Obtinebit. i. pfectē tenebit legē. p Et faciet. multa ꝗ aduersarios. vt patz de iuda machabeo ⁊ socijs eius. y Et doceb̄t in ppl'o docebūt plurimos. resistere aduersarijs: ⁊ tenere leges vsq̄ ad mortē. sicut fecē Mathatias. vt br. i. mach. ij. qm̄ docuit filios suos certare vsq̄ ad mortē. p defensione legis. z Et ruent in gladio ⁊ in flamma ⁊ in captiuitate ⁊ in rapina dierū. qz illo tēpore multi de filijs israel interfecti sunt gladio ⁊ aliq̄ igne: ⁊ aliq̄ ducti sūt captiui. ⁊ alī q̄ bonis suis spoliati: vt manifeste pt. z. i. ⁊. ij. mach. a Cum q̄ corruerint parno auxilio subleuabunt. qz matathias ⁊ filij eius in pcessione antiochi aliquā cōsolationē ppl'o fecerunt.

b Et applicabunt eis plurimi fraudulent. sicut de alchimo iam dictū est: ⁊ sicut de nicha nore. vt dicit. i. mach. vij. q̄ fecit amicitias cū iuda machabeo. postea volebat eū capere. c Et ō eruditi ruent. sicut pt de iuda machabeo ⁊ fratrib? eius q̄ in defensione legis ⁊ pñe mortui sunt. d Et cōflent et eligant ⁊ dealbent p tribulationes q̄ sunt magē accepte deo q̄ sacrificia. vt. ō. dictus est ca. iij. ⁊ hoc. e Usq̄ ad tp̄s p̄finitū. s. a deo. ⁊ hoc est vsq̄ ad finē mundi. qz vsq̄ nunc sancti sustinebūt tribulationes maloz

f Quia adhuc aliud tp̄s erit. in q̄. s. oia ista pfecti? cōplebunt. s. tp̄s pfecutionis antixpi: q̄ erit caput oim malorū: ⁊ cuius figura fuit antiochus. Et qz dictū est: q̄ ea q̄ sunt de antiocho dicta vsq̄ hucnō solū sunt dicta de eo fm se: sed cū hoc vt est figura antixpi. ideo est ibi duplex sensus lrālis. vn? de antiocho q̄ dict? est Alius de antixpo ad quē p̄dicta de facili pñt applicari. Deinde antiocho eēm tria dicta sunt in gnali. Primū est qualiter obtinuit regnū fraudulenter: ibi. Et stabit in loco suo despict? ⁊c. ⁊ hoc pfecto eius verificat de antixpo: q̄ magis obtinebit dñium nō ppē nobilitat ē generis: ꝗ magē p fraudulentiā. ⁊ sic pōt applicari illa littera: fm q̄ dictū est de antiocho q̄liter pugnauit ꝗ regē egypti. ⁊ hoc notat ibi. Et brachia pugnanē ⁊c. ꝗ quez pugnauit duplici via. s. fraudulentia ⁊ armoz potentia: vt visum est. Et istud perfecte eius cōplebit in antixpo. qz rex egypti erit vnus de trib? q̄ p̄mo supabunt ab eo: vt dictū est. ō. vij. ca. Nō est dubiū q̄ ꝗ cū vtetur maiori fraude ⁊ maiori potentia q̄ antioch? fecerit. ⁊ ppter hoc tota illa lra pōt de facili applicari antixpo. ⁊ maxime illud qd ibi dr. Et faciet q̄ nō fecerūt pres ei?: ⁊ patres p̄rum ei?. qz nullus de regib? ter? mundi fecit. vel faciet talia q̄lia fecerūt? est antixps: ꝗ multi reges q̄ p̄cesserūt antiochū: fecerūt etiā maiora q̄ antioch? fecerit. vt pz de alexandro magno: q̄ descendit regnū antiochi vt. ō. dictū est. Tertiū aūt qd dictū est de antiocho est q̄liter pugnauit ꝗ filios israel: ibi. Et reuertet in terrā suā ⁊c. vbi dictū est quō filios israel multiplicat afflixit: ⁊ a cultu veri dei inquitū potuit auertit. ⁊ quō multi de ppl'o israel cōstanter mortē ⁊ tribulationes sustinuerūt. Et hoc multo fortius implebit de antixpo. qz erit sine cōparatione maior pfecutor: ecclie q̄ ille fuerit synagoge. ⁊ multo plures p eū a fide auertent. ⁊ multo plures in fide stantes cruciabunt q̄ p antiochū. ⁊ iō tota ista lra pōt de facili ad ipsum applicari: sed ppter plēritatē vitandā omitto p singula verba discurrere. g Et faciet rē ⁊c. hic p̄ñr ponunt ea q̄ dicunt de antiocho put fuit figura antixpi tñ. qz nō verificant de eo ad lram: sed tñ de antixpo. ⁊ diuidit in duas ptes. qz p̄ ponitur pcessus antixpi cōtra deū. s. ⁊c. ō ꝗ colentes ipsum: ibi. Et multiplicabit gliam. Primū ostēdit duplicē. s. in contēptu blasphemie ⁊ in cultu ydolatrie: ibi. deū aūt moazim. primo igit dr sic cōtinuādo lras litterae immediate pcedenti. vbi dictū ē. Adhuc aliō tp̄s erit. s. tp̄us antixpi: vt dictū est.

g Et faciet rex. i. antixps. b Juxta volū tatē suā. qz malicia sua p ducet ad effectū. i Et deuabit ⁊ mag. ad uer. oēm deū. Fm q̄ dr. ij. ad Thessal. ij. nisi venerit discessio primū. ⁊ reuelatus fuerit hō peccati filij pditionis: q̄ extollit sup oē qd dr deus. aut qd colitur: ostendēs se tanq̄ sit deus. ⁊ iō ista lra nō pōt exponi nisi de eo Antioch? eēm epiphanes nō eleuauit se ꝗ oēm deū. imo ydolū iouis coluit: ⁊ in tēplo hierosolymitano posuit: ⁊ iudeos ad cultū illi? q̄ntū potuit induxit. vt legit. i. Mach. ⁊. ij. k Et aduersus deū deoz loquetur magnifica. quia antixps contumeliam loquetur ꝗ deū celi. qz ostendet se tanq̄ sit deus. vt dicit apls. ⁊ iā allegatū est.

l Et diriget. qz ad effectū intentū eius p ducet malicia. qz sedebit in tēplo tanq̄ sit deus: non tñ diu: ppter qd subditur. m Donec cōplead iracundia. s. dei sup eos: q̄ñ virtute eius mortet subito vt dicit sancti. et apls. ij. ad Thessal. ij. Quē dñs iesus interficiet spū oris sui ⁊c.

n Perperata est quippe diffinitio. q. d. ita determinatū est in dei p̄scientia. ⁊ ideo ita certū est de futuro: ac si iam esset factum de p̄terito.

o Et deū patrū suoz nō reputabit. qz antixps nascet de iudeis vel cristianis: q̄ deū celi adorant. ⁊ antixps eius cultū auferet ⁊ vsurpabit sibi vt dictū est. pz etiā q̄ ista lra nō pōt exponi de antiocho q̄ ydola graecie coluit sicut patres sui. ⁊ ad ipsa adorānda iudeos induxit in bierlim vt dictū est. ⁊ similiter samaritanos. qz tēplū qd erat in monte garazim ioui dedicauit. vt br. ij. Mach. vi. p Et erit in cōcupiscentijs feminarū. qz ꝗs antixps fingat castitatē extern? vt facilius decipiat. tñ nō erit castus vt dicit aliq̄. qz erit plen? omni malicia: ⁊ p ꝗñs erit luxuriosus. ppter qd significat p bestiā ascendentē de abysso. Apoc. xvij. In bestia aūt significat carnalis lasciuia. ppter qd p bus. ij. ad. i. vitā carnalē seu voluptuosam vocat bestialē vitā. q Nec quēq̄ deoz curabit. b ps verū de antixpo ex p̄dictis ⁊ falsum de antiocho: cū subditur.

r Quia aduersum vniuersa cōsurget. i. ꝗ deū ⁊ homines. qz antixps cōsurget ꝗ oēs homines eos sibi subiciendo: ⁊ cōtra deū eius cultū sibi vsurpando. sed neutrū verificat de antiocho. qz iouē coluit ⁊ romanis subiectus fuit. vt pz ex p̄dictis. ⁊ ideo non fuerunt contra vniuersa.

s Deum autem moazim. Hic ponitur processus antixpi contra deum per cultum ydolatrie. quia licet se faciat adorari sicut deus in palam: vt omnē talē cultum auferat ab alijs: vt dictum est. tamē demonē priuatū quem habebit occulte adorabit. cuius virtute ⁊ auxilio faciet illa mirabilia que facturus est. deo tamen permittente. ⁊ hoc est qd dicitur hic.

s Deum autem moazim ⁊c. Al. moazim interpretatur presidium. sic eēm vocabitur demon eius priuatus. quia ab eo habebit presidium ⁊ auxilium. Vel aliter: presidius dicitur locus cōstruendus ab antichristo vbi colit illum demonem occulte.

t Et deum quem ignorauerunt patres eius. ibi accipitur ⁊ pro idest. Deum quem ignorauerunt. iudei vel cristiani ex quibus descendet antichristus.

v Colet auro ⁊ argento ⁊ lapide pretioso ⁊c. quia in loco illo reponet antichristus diuitias pretiosas tanq̄ in loco secretissimo ⁊ fortissimo. vnde sequitur.

f Et faciet. s. hoc qd dictũ est. p Vt muniat m oazim. i. locũ illum vbi adorabit demonẽ occultecideo dicit. s Cũ deo alieno quez cognouit: p familiaritatẽ ⁊ pacta cũ eo inita. qz habebit pactũ cuz illo demone. s. priuato: q̃ tñ alienus debet esse ab oi bone. a Et multiplicabit hic ꝓnr ponit ꝓcessus antixpi ꝯ colentes deũ: q̃ erit in ꝓ altario ne maloꝝ q̃ ei obedient ⁊ in pscutione bonorũ q̃ ei resistent. ⁊ hoc ẽ qd dicit hic. a Et multiplicabit gloriaz. s. sibi obedientib⁹ eos ꝓ altarẽ do. b Et dabit eis po. in mul. ⁊ nõ dicit in oibus: qz nullũ faciet sibi equalem.

c Et terrã diuidet gratuito. i. ꝓ voluntate sua familiarib⁹ suis. hoc autẽ non pót dici de antiocho q̃ paꝝ aut nihil vlt̃ regnuz syrie tenuit. qz si aliq̃ alia ad tp̃s tenuit inde deiect⁹ fuit. qz fuit repulsus de egypto: vt ẽ. visum est. ⁊ filr de psi de. vt hr̃. i. mach. vi. Similiter boies sui fuerũt deiecti de iudea ꝓ iudã mach. ab eũ ⁊ fratres eⁿ⁹

d Et in tpe ꝓfinito. hic describit pscutõ bonorũ ꝓ antixp̃m. qz in principio subijciet sibi regẽ egypti vbi tũc vigebit fides. ⁊ hoc est qd dicit. Et in tpe ꝓfinito. s. a deo q̃ futura ꝓuidet ⁊ ordinat illa. e Prediabit aduersus eũ rex austri. i. egypti. f Et q̃si tempestas veniet ꝯ eũ rex aq̃lonis. i. antixp̃s hic designat⁹ ꝓ antiochus q̃ fuit figura eius: vt dictũ est ⁊ sequit. g Et ingrediet terras ⁊ conteret. qz rex egypti erit vn⁹ de primis cõtritis ab antixp̃o: vt visum est. ẽ. viij. ca. h Et introibit in terrã gloriosam. i. iudeã q̃ dr̃ gloriosa propter mirabilia ibi facta a deo. ⁊ ꝓpter opera nre salutis ibi facta a xp̃o.

i Et multi corruent. i. multe terre ⁊ vrbes ⁊ gentes subijcient antixp̃o.

k De aũt sole saluabũt d̃ manu eⁿ⁹: edõ ⁊ moab ⁊ ꝓncipes. alias ꝓnci piũ filioꝝ ã non. hoc aũt fit ꝓpter diuinã misericordiã. qz sancti habebunt illuc aliqd refugiũ tpe antixpi: qd̃ fiet ꝓpter min⁹ pfectos q̃ nõ auderẽt se opponere antixp̃o. Et ista lra erã pts ꝓ nõ pót exponi de antiocho. qz oes gentes ⁊ terre nõ fuerũt ei subiecte ꝓ cepit̃ bis tribus.

l Et mittet manũ suã in terras. qz ad illas terras vbi antixp̃s ꝓsonalit nõ accedet nuncios mittet. m Et terra egypti nõ effugiet ⁊c. qz illa erit de ꝓmo subiect̃ antixp̃o: vt visuz est. n Per lybiã q̃z ⁊ ethiopiã trãsibit. qz ista duo regna similit subijcient antixp̃o. hoc aũt nõ pót dici de antiocho. qz istas terras nõ legit intrasse. o Et fama turbabit eũ ⁊c. qz fama sanctorũ nolentiũ antixp̃o obedire turbabit eũ. vl̃ forte fama aliquorũ regũ fidelium ei resistere volentiũ. sequit. p Et veniet in multitudine magna. qz habebit ꝓcerũ maximum.

q Vt cõterat ⁊ interficiat plurimos. oes. s. nolentes ei obedire.

r Et figet tabernaculũ suũ apeduo inter maria. f m Hiero. apeduo idẽ est qd̃ emaux: q̃ locus est inter mare mortuũ ⁊ mare mediterraneum.

s Sup montẽ inditũ ⁊ sanctũ. i. montẽ oliueti: vel montẽ syon. qñ enim antixp̃s ponet tabernaculũ suũ in emaux. ponet ipsum q̃dãmodo super montẽ oliueti vel montẽ syon. q̃ sunt mõtes ꝓpinq̃ distãtes tñ ꝓ milia re. qz ab emaux incipiunt montana hierlm. t Et veniet vsq̃z ad sũmitatẽ eius. qz antixp̃s veniet in mõtẽ syon in loco vbi fuit tẽplum. vt ibi sedeat ⁊ adoret̃ tanq̃z sit deⁿ⁹. vt dicit apls. Similiter veniet vsq̃z ad sũmitatẽ montis oliuet. vñ ascendet xp̃s in celũ: tanq̃z inde ascensur⁹ in altũ virtute demonis ipsum portanẽ. v Et nemo auxiliabit̃ ei. qz virtute diuina ibi subito interficiet: f m ꝓ dicit apls ad th essal. ij. Quẽ dñs Jesus interficiet spũ oris sui ⁊ destruet illustratione aduẽt⁹ sui. Ex hoc aũt loco patet filr ꝓ hoc nõ pót exponi de antiocho. qz nõ fuit mortuus inter maria nec sup montẽ sanctus: sed redeũdo de pside. vt habet i. mach. vi. ⁊. ij. mach. a. fr. Porphyr. tñ ex corte ⁊ ficitie exponit de ipso antiocho di. ꝓ mortu⁹ est i q̃dã monte q̃ noiat̃ apeduo. ⁊ est situs inter duo magna flumina. s. eupbratẽ ⁊ tigrim: q̃ dicunt hic maria. filr mons ille dr̃ inclytus ⁊ sanctus, qz gentiles ibi colebant deos suos, hoc autẽ totũ ptz fictitiũ. qz nõ inuenit in scriptura aliquis mons sic vocatus in pside. Similiter ꝓ flumina dicant maria est ꝯ consuetudinẽ scripture. ly aliqũ scriptura noiet stagna magna habentia magnaz cõgregationẽ aquarũ maria. filiter ꝓ mons vbi colebãtur ydola dicat indꝛtus ⁊ sanctus ab angelo q̃ loquebat daniel. est manifeste falsum imo magis dicerẽtur ꝓpbanus. sic igit̃ ptz ꝓ licz in lra preceptum vsq̃z ad locũ illũ. Et faciet rex fm voluntatẽ suam ⁊c. sint aliqua q̃ possent applicari antiocho. tamẽ multa interseruntur q̃ nõ possunt verificari d̃ eo vt visum est. ⁊ ideo ꝓ hoc cogimur ꝓponere de antichristo totam lrã sequẽtẽ a loco supdicto.

Capitulum. xij.

i In tpe aũt illo. postq̃ descripta est violentia antixpi cõtra electos. hic cõbusq̃z pciosis. Et faciet vt munitiones eⁿ⁹ cũ deo alieno: quẽ cognouit ⁊ multiplicauit gl̃iaz: ⁊ dabit eis ptãtem in multis: ⁊ terrã diuidet gratuito. Et in tpe ꝓfinito ꝓliabit̃ aduersus eũ rex austri: ⁊ q̃si tẽpestas veniet cõtra illũ rex aqlonis in curribus ⁊ in equitib⁹ ⁊ in classe magna ⁊ ingredietur terras: ⁊ cõteret ⁊ ptransiet. Et introibit in terrã gloriosam ⁊ multi corruẽt. Hi aũtẽ sole saluabunt̃ de manu eius edom ⁊ moab: ⁊ principes filiorũ ãmon. Et mittet manũ suã in terras ⁊ terra egypti nõ effugiet. Et dñabit thesauroꝝ auri ⁊ argenti et in oibus pciosis egypti. Per lybiã q̃z ⁊ ethiopiã transibit: ⁊ fama turbabit eũ ab oriente: ⁊ ab aqlone ⁊ veniet in multitudine magna: vt cõterat ⁊ interficiat plurimos. Et figet tabernaculũ suũ apeduo inter duo maria supꝛ montẽ inclytũ ⁊ sanctũ. Et veniet vsq̃z ad sũmitatẽ eius: et nemo auxiliabit̃ ei.

Capitulum. xij.

i In tpe aũt illo consurget michael princeps magnus q̃ stat ꝓ filijs ppli tui: ⁊ veniet tp̃s quale nõ fuit ab eo: et q̃ gẽtes esse cepẽrũt vsq̃z ad tp̃s illũ. Et in tẽpore illo saluabit̃ ppl̃s tuus: omis q̃ inuentꝰ fuerit scriptus in libro. Et multi d̃ his qui dormiunt in terre sequẽter ponit̃ finalis victoria ꝯ reprobos. ⁊ diuidit in duas ptes. qz primo ponit principalis intentio. scdo subiungit vtilis instructio: ibi. Tu aũt daniel. Circa primũ duo facit. qz ꝓ ostẽdẽdo natum angelꝝ ad tuitionẽ fidelium. scdo describit cõditionẽ ⁊ ꝯ dus resurgentiũ: ibi. Et multi de his q̃ dormiũt. Circa primũ cõsiderandũ ꝓ conat⁹ angelꝝ circa fideles tpe antixpi erit necessarius ad duo. s. ad fidelium defensionẽ ⁊ aduersarij destructionẽ. qz ly antixp̃s ñ bo xpi ex dei sua interficiat: vt dictũ est. b tñ erit auctoritatiue: sed ꝓ michaele q̃ est princeps ecclesie sicut fuit mattathias princeps synagoge: hoc fiet executiue. ⁊ hoc est qd̃ dicit hic.

a In tpe illo. i. antixpi. s. qñ angeli mali conabunt oes corrupere ⁊ a fide subuertere etiã electos si fieri pót: vt dicit in euangelio

b Consurget michael ⁊c. ad fortificandũ electos ꝓ se ⁊ per angelos sibi subditos: sequit. c Et veniet tp̃s q̃le nõ fuit ⁊c. ꝓ magnitudinẽ tribulationis q̃ ventura est sub antixp̃o. q̃lis nũq̃z fuit a principio mundi vsq̃z tũc. vt dicit Mat. xxiij. Per hoc ꝓs ꝓ male exponit porphyr⁹ hunc locũ de pscutione iudeorũ sub antiocho. qz maior fuit illa q̃ sub nabuch. fuit: ⁊ in tensiue ⁊ extensiue. intensiue: qz destruxit ciuitatẽ ⁊ tẽplũ ⁊ magnã ptẽ ppli occidit. aliquã vero cũ rege sedechia captiuã duxit: ꝓcepit̃ quibusdã pson̄is pauperibus ⁊ vilibus q̃s dimisit ad colendã terrã. vt patet iij. Reg. vl. filr extensiue. qz duranit ꝓ. lxx. annos. Illa aũt q̃ facta sunt ab antiocho tñmodo ꝓ ser ãnos. De afflictione aũt q̃ facta est ppl̃o isrl̃ ꝓ Tytũ ⁊ vespasianũ nõ est dubiũ quin fuerit maior q̃ illa q̃ fuit sub antiocho. d Et in tpe illo saluabit̃ ppl̃s tuus. illi dicunt esse de ppl̃o eius q̃ sunt vere israelite habẽtes veras fidem ipsius Jesu xpi. ⁊ isti oes ꝓdestinati. qz nullꝰ saluabit̃ nisi ꝓ fidẽ xpi. ⁊ hoc est qd̃ subdit. e Omis q̃ inuentꝰ fuerit scriptꝰ in libro vite. q̃ q̃dẽ liber nõ est aliud q̃z scriptio electorũ in mente diuina. ⁊ isti vere saluabunt de tribulationẽ antixpi. qz ꝓpter electos breuiabunt̃ dies persecutõis antixpi. vt hr̃ mat. xxiij.

f Et multi. Hic ꝓnr describit ⁊ cõdicio ⁊ gradꝰ resurgentiũ. ⁊ diuidit in duas ptes. qz ꝓ tangit diuersitatẽ resurgentiũ quantũ ad electos ⁊ reprobos. scdo tangit diuersos gradus electorũ: ibi Qui aũt docti. Circa primũ sciendũ ꝓ ly oes resurgent tam boni q̃z mali: tñ diuersimode. qz aliq̃ resurget ad gliam. s. electi. alij ad penaz. s. reprobi. ⁊ hoc est qd̃ dicit. f Et mul. de his q̃ dormiũt pul. ter. euigilabunt. resurgentes a morte. nõ ei loquit de dormitõne somni sed mortis: qd̃ ptz per hoc qd̃ dicit. g Qui dor. in pul. terre. ꝓ hoc aũt qd̃ dicit Multi: irdlig̃unt oes. vt dicit Aug. ⁊ hic modus loquẽdi bene inuenit alibi in sacra scriptura. vt ali

pulvere: evigilabūt: alij [b] i vitā eternā: alij [i] in obprobriū vt [h] videāt sp. Qui [l] aūt docti fuerint fulgebūt q̃si splēdor firmamēti. ⁊ q ad iustitiā erudiūt multos: q̃si stellæ in perpetuas eternitates. Tu [m] autē daniel claude sm̃ones ⁊ signa libr vsq̃ [n] ad tp̃s statutū. Plurimi [o] pertransibunt ⁊ [p] multiplex erit scia. Et [q] vidi ego daniel ⁊ ecce q̃si duo alij stabāt: vn [9] hinc sup ripā fluminis: et alius inde ex altera ripa fluminis. Et [r] dixi viro q [s] erat indut [9] lineis: q [t] stabat sup aquas fluminis. Et qsquo [u] finis horum mirabiliū. Et [x] audiui virū q indutus erat lineis q stabat sup aquas fluminis: cuj [y] eleuasset dexterā ⁊ sinistrā suā in cēlū ⁊ iurasset p viuentē in eternū: q [z] in tp̃s ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis. Et [a] cū cōpleta fuerit dispsio man [9] ppli sancti cōplebunt [b] vniuersa hec. Et [c] ego audiui: ⁊ nō intelleri. Et dixi dñe [d] mi qd erit post hec. Et [e] ait. Vade [f] daniel q [g] clausi sunt signaq̃ sermones vsq̃ ad p̃finitū tp̃s

[a] ter dicit. Multi: ppter pueros dānatos. q̃ ly resurgāt nō tñ dicūtur ppie evigilare. qz nō sunt habituri sensum pene vel gloriæ: vigilia aūt est solutio sensus. [b] Alij in vitā eternā. s. electi.

[i] Alij in obprobriū. s. reprobi qō obprobriū erit etiā sempiternū ppter qō subdit. [k] Ut videant sp. s. obprobriū sue dānationis. hunc etiā locū exponit porphyr. ⁊ male ō illis indoct q̃ se abscondērūt in spelunceis ppter persecutionē antiochi ⁊ audita inde victoria venerūt ad ipsum quasi evigilantes de pulvere terre. Alij in vitā: q̃ntū ad observatores legis. Alij i obprobriū q̃ntū ad prevaricatores. Ista expositio patet māifeste falsa qz omēes qui se abscondērūt ⁊ venerūt ad iudam machabeū modo predicto erant zelatores legis: aliter nō venissent ad ipsum sed obediuissent antiocho. ⁊ tñ de istis dr̃ q̃ etiā evigilabāt ad obprobriū: q̃ ista expositio ē falsa. qz dic q̃ illi q̃ evigilauerūt ad obprobriū erāt prevaricatores legis. Similiē illi q̃ erant observatores legis q̃ sm̃ eū dicunt evigilasse ad vitā postea mortui sunt. ⁊ sic nō p̃nt dici evigilasse ad vitā eternā. sm̃ q̃ dicit hic. Ex quibus patet q̃ ista lr̃a non pōt exponi nisi de resurrectione futura post persecutionē antixpi.

l Qui aūt docti. Hic cōsequēter tangunt diuersi gradus electorū qui erunt q̃si diuerse claritates stellarū. sm̃ q̃ dicit. i. ad Cor. xv. Stella differt a stella in claritate. sic ⁊ resurrectio mortuorum ⁊c. ⁊ illi tñ q̃ superminēt alijs hic in vita ⁊ doctrina: habebūt speciale premium. s. aureolā doctorū. ⁊ ideo dicunt hic fulgere quasi splendor firmamenti. Alij aūt qui per exempla bone vite inducūt alios ad iustitiā q̃ntis non sint doctores: tñ dicunt fulgere quasi stellæ in perpetuas eternitates. m Tu aūt daniel. Hic p̃nt ponitur vnlis instructio ipsius danielis: ⁊ instruit eū angelus de duob̄. primo de clausione visionis. scō de duratione persecutionis ibi. Et vidi ego daniel. Circa primū aduertēdū: q̃ diuina secreta nō sūt oib̄ reuēlāda. ppter qō dicebat Saluator marb. vij. Nolite sm̃ dare canib̄ q̃ n̄ p̃nt talia capere ⁊c. i. obstinatē. Sicut vulgarib̄ loib̄. pp qō xp̃s loquebat turbis i parabolis: sz discipulis exponebat oia. ut dr̃ Mat. iiij. c. qz talia sūt maioribus reuēlāda. Daniel aūt erat vir desideriorū. vt. s. dictū est ca. ix. ⁊ iō dignus erat vt sibi multa diuina secreta reuelarēt q̃ tñ alijs occulta hanc: ⁊ hoc est qō dicitur hic. n Tu aūt daniel claude sm̃ones ⁊c. q. d. diuina secreta tibi reuelata enigmatib̄ inuolue ⁊ inexposita dimitte. ⁊ hoc vt malignī non habeāt materiā detrahēdi ⁊ studiosi habeant materiā se exercendi: sequit.

n Vsq̃ ad tempus statutū. q. d. tunc erunt pfecte manifesta quā do implebunt. o Plurimi pertransibunt legentes. s. libru istū aliqui malignantes. aliq̃ deuote tractantes.

p Et multiplex erit scientia. i. expositio circa ista.

q Et vidi ego. hic scō angelus instruit danielē de duratione persecutionis antixpi. ⁊ diuidit in duas partes. qz primo instruit eū de summa durationis. scō de eā terminis: ibi. Et cuj completa fuerit. tertio infert quandā cōclusionē ex p̃dictis: ibi. Tu autē daniel. Ad euidentiā ptime ptis aduertendū q̃ daniel vidit hanc visionē iuxta fluuiū tigris. vt dictū est ca. x. Apparuerūt autem sibi tres angeli. duo stantes ex vtraq̃ pte fluminis. ⁊ isti duo erāt angelus persarū ⁊ grecorū. qz grecia est ab occidentali pte illius fluminis. regnū perfidis magis in oriente. Tertius aūt angelus apparebat quasi stans sup fluuiū. ⁊ ille erat gabriel q̃ loquebat daniel instruens eū de duratione pseccutionis antixpi. ⁊ hoc est qō dicit hic. q Et vidi ego daniel: ⁊ ecce quasi duo alij. dicit quasi. qz non erant homines sed angeli apparentes in spē virorū sequit. r Et dixi viro. i. gabriel apparente in spē viri.

s Qui erat indut lineis. ad denotandū angelicā puritatem.

t Qui stabat sup aquā fluminis. ad designandū q̃ potestas terrena ē finaliter cōculcanda. Alque eū ppl̄os significant sm̃ q̃ dr̃ Apoca. xvij. Alque multe ppli multi. v Vsq̃ quo finis horū mirabiliū. i. quanta erit duratio pseccutionis antixpi predicte.

x Et audiui virū qui indutus erat ⁊c. i. gabriel in spē viri apparētē

y Cū eleuasset dexterā ⁊c. ad maiorē affirmationē dicit sic.

z Quia in tp̃s ⁊ tēpora ⁊ dimidius tpis. i. in tantū durabit illa persecutio. s. per tres annos ⁊ dimidiū. tp̃s eū sūptus in singulari sīgnificat vnū annū. vt. s. habitū ēca. iij. Tp̃s aūt acceptum in plurali sine nūero determinato stat pro binario annorū. sm̃ cōem modum loquēdi hebraicā ⁊ liber iste script [9] est hebraice ab. viij. ca. vsq̃ ad finē. Dimidiū aūt tp̃is significat dimidiū annū. ⁊ sic ptz q̃ pseccutio antixpi durabit p tres annos ⁊ dimidiū q̃ntus durauit p̃dicatio xp̃i. Porphyr [9] aūt exponit tp̃s istud de persecutione antiochi. sz hoc ptz manifeste falsum. qz aut accipit pseccutionē antiochi a principio q̃ intrauit hierl̄m vsq̃ ad tp̃s in quo mundatus est sanctuariū p iudā machabeū. ⁊ tunc ptz falsitas eius. qz illud tp̃s cōtinet ser annos. vt. s. habitū est. viij. ca. vbi dicit sic. Vsq̃ q̃ sanctuariū ⁊ fortitudo cōculcabit. Et dixit angel [9]. s. angelus respondēs ad hanc qōnem vsq̃ ad vespam ⁊ mane dies duo milia trecenti ⁊ mundabit sanctuariū. hoc etiā potest probari ex. i. Mach. i. vbi dicitur q̃ antiochus epiphanes ingressus est hierl̄m anno. cxliij. regni grecorū: ppe finē illius ānī. ⁊ ibidē iiij. ca. dr̃ q̃ sanctuariū mundatū est anno. cxlviij. ppe finem illius anni ix. mense. xxv. die illius mensis. vt ibidem dicit. ⁊ sic temp [9] intermedius fuit quasi sex annorū. Si aūt porphy. accipiat pseccutionē antiochi nō a primo ingressu eius in hierl̄m. sed a die qua posuit ydolū: illud nō fuit in templo per tres ānos ⁊ dimidius. sed fuit ibi per tres annos p̃cise. vt dicit Josephus. xij. li. antiquitatū. primo aūt li. Mach. vi. q̃ ibi fuerit per. x. dies vltra tres annos. qō p̃batur sic. qz in anno. cxlv. mēse. ix. die xv. mensis positum est ydolum p̃dictū in templo. ut dicit. i. Mach. a. i. ⁊ anno. cxlviij. mense. ix. die. xxv. mensis purificatum est templū. vt habet i. Mach. iiij. ⁊ sic tempus intermedium fuit triū annorū ⁊ x. dierū. Videndum q̃ xxv. die mensis. ix. obtulerunt sacrificium in templo purificato. vt dicitur. i. Mach. a. iiij. sed per. x. dies ante amouerant ydolū. qz bene posuerunt tantū temporis ad purificandū templū. iouis aūt ydolus fuit a principio quo ceperūt templū purificare. ⁊ sic ptz q̃ reuolutis triū annis p̃cise eodē die amotū est ydolum quo fuerat positum.

a Et cū cōpleta. postq̃ angel [9] instruxit danielē de summa durationis pseccutionis antixpi. hic instruit eum de terminis ipsius duratōnis. ⁊ diuidit in duas ptes. qz primo instruit eū de termino ad quē. scō de termino a quo: ibi. Et a tempore. Termin [9] aūt ad quē finietur duratio pseccutionis antixpi: erit eius fulminatio seu interfectio. dicit igit angel [9] loquens daniel. a Cū cōpleta fuerit dispsio manus ppli sancti. i. xp̃iani. qō erit qñ ppter atrocitatē pseccutionis antixpi null [9] cristianus audebit apparere in publico. b Cōplebunt vniuersa hec. i. fulmina bitur antixpo ⁊ venient resurrectio mortuorū ⁊ iudicium.

c Et ego daniel audiui ⁊ non intelleri. qz licet intelligeret veritatem in generali ⁊ in speciali quantū ad multa: nō tñ q̃ntus ad oēs circūstātias ⁊ determinatas personas. qz sicut. s. dictū est veritas de futuris non reuelat ppbetis nisi sm̃ q̃ expediens est sm̃ diuinā ordinationē.

d Et dixit: dñe mi q̃d erit post hec. volebat eū daniel plus scire. qz volebat scire finē mundi determinate. e Et ait. s. angel [9] respōdens sibi

f Vade daniel. i. vades viā vniuersē carnis p mortē. g Quia dausi sunt signaq̃ sm̃ones. q. d. nō mō scies nec ad te pertinet. Hoc etiā mō ñdit Saluator aplis Act. i. Nō est vestrū nosse tpa vel momenta ⁊c. Apli aūt fuerūt magis illuminati q̃ ppbe. ⁊ iō si scire finem mundi determinate nō pertinebat ad apl̄os: vt dicit saluator. nec p̃ pōs hoc compere

bat daniel. Ex hoc apparet fatuitas illoꝝ q̃ voluerũt finẽ mundi p̃dicere determinate: ⁊ oẽs qui hoc attẽtauerũt mẽdaces inuenti sunt: seq̃t.

b Eligent ⁊ dealbabunt ⁊c. s. electi in pseccutione antixpi ⁊ mẽbrorum suorũ vsq̃ ad finẽ mundi. i Et impie agent impij. Fm q̃ dr̃ Apoc. xxij. Qui in sordib⁹ est sordescat adhuc. k Neq̃ intelligent oẽs impij q: p̃ludũt sibi viaꝝ intelligendi: Fm q̃ dicitur Sap. i. In malivolam aiam non introibit sapia. l Porro docti intelligẽt. s. reuelationẽ p̃dictã quantũ expedit. Isti docti intelligũtur apli ⁊ euangeliste ⁊ alij deuote exercentes se in scriptura q̃ sunt docibiles dei. Per hoc ptz q̃ intellect⁹ hui⁹ ꝓbie nõ est interclusus bonis ⁊ deuotis: q̃ntũ tñ expedit. sed tñ malivolis et impijs.

Eligent[k] ⁊ dealbabunt ⁊ q̃si ignis ꝓbabunt multi. Et[l] impie agent impij neq̃[k] intelligẽt omẽes impij. Porro[l] docti intelligẽt: ⁊[m] a tẽpore cũ ablatũ fuerit iuge sacrificium et[n] posita fuerit abhoiatio in desolationẽ: dies. M. ccc. Beat⁹[o] qui expectat: ⁊ puenit vsq̃ ad dies mille trecẽtos triginta quinq̃. Tu autẽ daniel vade ad p̃finitum: ⁊ requiesces ⁊ stabis in sorte tua i fine dierũ. Hucusq̃ daniel in hebraico volumine legim⁹ cetera que sequuntur vsq̃ ad finẽ libri: de theodotionis editione translata sunt.

Capi. xiij.

T[a] erat vir hitãs i babylone: et nomẽ eiꝰ ioachim: et accepit uxorẽ noie susannã filiã helchie pulchraꝝ nimis ⁊ timẽtẽ deũ. Parẽtes enĩ illiꝰ cũ essẽt iusti erudierũt filiã suaꝝ fm legem moysi. Erat ãt ioachi diues valde: et erat ei pomerũ vicinũ domui suẽ: ⁊ ad ipm ꝓfluebant iudei eo q̃ essẽ honorabilior oẽm. Et[b] cõstituti sunt duo senes iudices in illo anno de q̃ibus locutꝰ est dñs: q: egressa est

Explicit postilla Nicolai de lyra sup Danielẽ. Incipit historia susanne ⁊ belis ⁊ draconis.

Istoria susanne cõtigit ante captiuitatẽ babylonicã vel cito p⁹. q: daniel erat adhuc valde iuuenis. secundꝰ q̃ dr̃. j. c. ca. Cumq̃ duceret ad mortẽ susannã suscitauit deꝰ spũ pueri iunioris cui nomẽ Daniel. et tamẽ translatus fuerat in babylonem ante dictam captiuitatẽ. xi. annis q̃ibus regnauit sedechias ꝓpter q̃ hec hystoria inter li. biblie non canonicas situari debet post libꝝ baruch: de quo certũ est q̃ vna ps eius fuit scripta ante dictã captiuitatẽ. vt ibidẽ plenius fuit dictũ.

a Et erat vir habitãs ⁊c. Hec hystoria diuidit in q̃tuor ptes. q: primo describit susanne nepharia tentatio. secundo ipsius maligna accusatio: ibi. Et clamauerunt aũt. tertio eius iniqua condẽnatio: ibi. Credidit eis multitudo. quarto ipsius digna liberatio ibi. Exaudiuit dñs. Prima adhuc diuidit in quatuor ptes. q: p̃ describitur persone tentate virtus. secũdo tentantium status: ibi. Et constituti sunt. tertio tentationis ortus: ibi. Cũ aũt populꝰ reuersus esset. quarto tentationis modus: ibi. Et factũ est. Circa primũ describit psona tentata. s. susanna a nobilitate generis. q: erat de tribu iuda. vt dicit. j. ⁊ q: erat ioachim copulata in matrimonio q̃ erat nobilior omniũ iudeorũ. vt hic dicit. Describitur etiã a pulcritudine corporis. vñ dicit pulcra nimis erat ⁊ a pulcritudine mẽtis. q: dicit Timẽs deũ. cui⁹ causa exprimit. q: erat erudita a parentibus Fm legem moysi. ⁊ ideo hanc nominata erat Fm ꝓprietatem rei susanna. i. lilium. ꝓpter q̃ senes erant magis inflati de ea q̃ de vili persona: bis dicus patet littera.

b Et cõstituti sunt. Hic cõsequenter describit rentãtium status. quia erant senes maturitate etatis. iudices sublimitate auctoritatis: presbiteri vt dicit infra apparentia sanctitatis. ⁊ ideo de facili poterant mulieres seducere. dicit hic glo. q̃ hebrei dicũt ipsos decepisse mulieres p hoc q̃ dicebant xpm de semine eorum nasciturum: cũ essent de tribu iuda. ex q̃ tribus sacerdotalis ⁊ tribus regia cõiuncta erant cuius natiuitas maxime desiderabat: seq̃t.

c De quibus locutus est dñs Hiere. xxix. vbi dicitur sic. Ponet te dominus sicut sedechiam ⁊ achab: quos frixit rex babylonis in igne. pro eo q̃ fecerunt stultitiã in israel. ⁊ mechati sunt in vxores amicorum suorũ: ⁊ locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter quod nõ mandaui eis. Dicunt etiã hebrei q̃ isti senes erãt a domino predicti Hieremie. xxix. Sed contrarium videt. quia dicũtur frixi in igne per regẽ babylonis. duo autem senes qui nocuerunt Susannã fuerunt lapidati. vt dicit hic glo. Item fuerunt lapidati a populo non a rege. Dicendũ q̃ pena mortis quandoq̃ aliquando signatur per ignem in scriptura. ⁊ ideo eorum lapidatio potest vocari frixio in igne. Item sciendus q̃ de licentia regis babylonis pena debita iudicabatur per iudeos secundũ legem moysi. quia iudices regis legem iudeorũ ignorabant: sed executionem mortis non poterant inferre nisi ex speciali mãdato regis ⁊ auctoritate. ⁊ ideo q̃ populus eos lapidauit fuit de precepto regis. ꝓpter q̃ rex fecit principaliter ⁊ auctoritatiue. populus aũt executiue. cetera patent.

b at daniel. Ex hoc apparet fatuitas illoꝝ q̃ voluerũt finẽ mundi p̃dicere determinate: ⁊ oẽs qui hoc attẽtauerũt mẽdaces inuenti sunt: seq̃t.

b Eligent ⁊ dealbabunt ⁊c. s. electi in pseccutione antixpi ⁊ mẽbrorum suorũ vsq̃ ad finẽ mundi. i Et impie agent impij. Fm q̃ dr̃ Apoc. xxij. Qui in sordib⁹ est sordescat adhuc. k Neq̃ intelligent oẽs impij q: p̃ludũt sibi viaꝝ intelligendi: Fm q̃ dicitur Sap. i. In malivolam aiam non introibit sapia. l Porro docti intelligẽt. s. reuelationẽ p̃dictã quantũ expedit. Isti docti intelligũtur apli ⁊ euangeliste ⁊ alij deuote exercentes se in scriptura q̃ sunt docibiles dei. Per hoc ptz q̃ intellect⁹ hui⁹ ꝓbie nõ est interclusus bonis ⁊ deuotis: q̃ntũ tñ expedit. sed tñ malivolis et impijs.

m Et a tpe. Hic ꝓnter instruit danielem de termino a q̃ incipiẽdi sunt p̃dicti tres anni cũ dimidio di. Et tpe cũ ablatũ fuerit iuge sacrificiũ ⁊c. i. a tpe illo q̃ sacrificiũ altaris cessabit celebrari solẽniter. n Et posita fuerit abhoiatio ⁊c. i. antixpꝰ exhibit⁹ hoibus ad adorandũ. Zib illo inquã tpe dies mille. ccc. q̃ faciunt tres annos cũ dimidio. ⁊. xij. dies. vt ps cõsiderãti. q: vn⁹ ann⁹ hy. ccclxv. dies. ⁊ sic illud idẽ spaciũ tpis q̃ prius expressit p tres annos cũ dimidio hic expriuit p dies dictos. Sic igit pts q̃ tres anni cũ dimidio pseccutionis antixpi nõ sunt incipiendi ab illo tpe quo se incipiet ostẽdere ⁊ aliquos attrahere. sed ab illo tpe q̃ iã erit tante ptãtis q̃ se exhibebit adorãdus hominib⁹: ⁊ q̃ fideles nõ audebunt in palã sacrificiũ altaris cõficere ꝓpter timorẽ eius: sequit. o Beat⁹ q̃ expectat ⁊ puenit ad dies. M. cccxxxv. quia hic ad numerũ p̃cedentẽ addunt. xlv. dies q̃ post mortẽ antixpi dabunt a deo ante iudiciũ vt decepti in pseccutione possint penitere. ⁊ ideo dicit. o Beat⁹ qui puenit vsq̃ ad dies. M. cccxxxv. i beat⁹ est qui in tribulatiõe antixpi stabit: q̃ durabit p tres ãnos cũ dimidio siue p dies. M. ccc. ⁊ adhuc vltra viuet p. xlv. dies. q: si ñ fuerit deceptus p antixpm vt pseq̃t coronabit. Si aũt fuerit deceptꝰ poterit penitere in illis. xlv. diebꝰ sequẽtibus mortẽ antixpi. q: tunc eius falsitas erit oibus manifesta ⁊ sua ptãs ablata. Licet aũt hoc dictũ sit sans cõtrũ p hoc nõ dicit q̃ aduentꝰ xpi ad iudiciũ sit futurꝰ imediate post xlv. dies naturales cõputandos a morte antixpi: etiã nõ est certitudinaliter determinatũ q̃ illi. xlv. dies sint vsuales vel annales. Fm illud Ezech. iiij. Dic p anno dedi tibi. ⁊ dato q̃ esset determinatũ de vsualibus. tñ nõ habet q̃ post illos imediate fit aduentꝰ ad iudiciũ. imo vt q̃ futurꝰ sit tũc magis spaciũ tpis intermediũ p illud q̃ dicitur mathei. xxiij. Sic erant in diebus ante diluuium comedentes ⁊ bibentes nubentes ⁊ nuptui tradẽtes vsq̃ ad eũ diem q̃ intrauit noe in archã ⁊ nõ cognouerũt donec venit diluuiũ ⁊ tulit oẽs. ita erit aduentꝰ filij hois. Et illud referunt aliq̃ doctores nri ad tpꝰ q̃ erit inter mortẽ antixpi ⁊ diem iudicij. Talis aũt pax ⁊ securitas in qua cõuiuia ⁊ cõnubia exercent nõ videt esse ꝓtam parui spaciũ tpis sicut. xlv. dierũ: ⁊ maxime si determinatũ esset. ⁊ hoc plenꝰ dixi sup Ezech. xxxix. Ex dictis ptz falsitas iudeorũ dicentiũ q̃ ponit hic tpꝰ p quo debẽt expectare messiam futurũ. ⁊ accipit hic dies p anno vt dicũt: ita q̃ debẽt expectare p mille. cccxxxv. annos incipiendo cõputationẽ istoꝝ annoꝝ a tpe quo positũ est ydolũ in templo. Contra hoc autẽ arguit sic q: positio ydoli aut accipit ab eis ꝗ ydolo posito tpe antiochi epiphãis q̃ oportꝰ dicã fm illos iudeos q̃ p̃dicta exponũt in hoc ca. de antiochio. ⁊ tunc apparet falsitas istorũ manifeste. q: ab illo tpe vsq̃ nunc fluxerũt plus q̃. M. ccc. anni ⁊ tamẽ adhuc nõ habẽt messiam: vt dicũt. Aut accipitur de ydolo posito p imperatorẽ romanũ post destructionẽ factã tempore Tyti. ⁊ tunc oportet q̃ p̃dicta in hoc ca. exponerent de imperatore romano: ⁊ hoc nõ potest esse. q: illud q̃ predictum est. Nec quemq̃ deorũ curabit ⁊c. nõ potest exponi de eo. q: romani deos omniũ gentiũ colebant. Et hoc etiã ptz q̃ euigilatio dormientiũ in puluere de qua dictũ est circa princ. huius ca. intelligenda est de resurrectione vera in finem mundi: ⁊ non accipit p exri

tu de cauenis tpe mach. vt dicit porphyrius. q: daniel tunc nõ surrexit hoc nõ Vltima duo ca. non sunt de canone. ꝓpter q̃ ad presens illa dimitto. sed expositis li. canonicis ad alios intendo manũ mittere. ⁊ tunc exponã ista duo ca. illo auxiliante sine q̃ nibil boni possum⁹ facere. cui est honor ⁊ gloria in secla seclorũ Amẽ.

b Dixitq̃ alter ad alterũ ⁊c. hoc fecerunt. q: quilibet volebat se expedire de alio vt posset solus reuertere ad loquendus ei susanna ⁊ ad decipiendus eas sequitur.

c Cumq̃ reuertisset. ꝓpe domus ioachim p diuersas tamen vias.

Venerũt in vnum ⁊c.

d Et tunc in cõe statuto. e Facto diuisorio: vbi ponunt istas diuisiones in hoc q̃ obseruatio loci cõgruũ. s. pomerium. cũ est aũt cũ obser. ⁊ tã faciendi aliq̃d. q:

f Et nõ erat ibi q̃ credens. g Dixit p lachryma arboꝝ aromata. Fm Hieronymũ facẽ ⁊ refrigerãdi ritatẽ ne posset aliq̃ apponere pudle p̃d.

d Cum aūt pplus. Hic ponitur tentationis ortus: que orta est in illis sensibus. sicut cōiter oritur tentatio carnis in alijs hominibus. Primo ex impudico aspectu. quia dicit q̄ videbāt eas quotidie. Secō ex inordinato affectu: cū subditur. Et exarserunt. Et pleq̄nter et excecato intellectu cū dicit. Et auerterunt sensū suū

ini qtas de babylone a senioribus iudicib̄: qui videbant regere ppl̄m. Isti freq̄ntabāt domū ioachi ⁊ ueniebāt ad eos oēs q̄ hābāt iudicia. Cū aūt ppl̄s reuertissent p̄ meridiē ingrediebat susanna ⁊ deābulabat in pomerio viri sui. et videbant eā senes q̄ tidie ingredientē ⁊ deābulantē ⁊ exarserūt in ꝯcupiscētia ei. Et euerterūt sensus suū: et declinauerūt oculos suos: ut nō viderent celū: neq̄ recordarent iudiciorū iustorū. Erāt ergo ambo vulnerati amore eius: nec indicauerūt sibi vicissim dolorē suū. Erubescebant enim indicare sibi ꝯcupiscētiā suā volentes cōcubere cū ea. Et obseruabant quotidie solicit̄ videre eā. Dixitq̄ alter ad alterū eamus domū: q̄ hora prandij est. Et egressi recesserunt a se. Cumq̄ reuertissent: venerūt in vnū. ⁊ sciscitātes abinuicē confessi sunt ꝯcupiaē suā. Et tunc in cōe statuerūt tp̄s quādo eam possent inuenire solā. Data aūt cū est aūt cū obseruarent die aptū ingressa ē aliq̄n sicut heri ⁊ nudiustertius cū duab̄ solis puellis: voluitq̄ lauari in pomerio. Erat q̄ppe erat ⁊ non erat ibi q̄sqū p̄ter duos senes abscōditos ⁊ cōtēplantes eā. dixit ergo puellis afferte mihi oleū ⁊ smigmata ⁊ ostia pomerij claudite ut lauer. Et fecerūt sicut p̄ceperat: clauserūtq̄ ostia pomerij: ⁊ egresse sunt p̄ posticū ut afferrent q̄ iusserat. Nesciebātq̄ senes intus esse absconditos. Cū aūt essent egresse puelle: surrexerūt duo senes: ⁊ accurrerūt ad eā ⁊ dixerūt. Ecce hostia pomerij clausa sunt ⁊ nēo nos videt ⁊ in ꝯcupiscētia tui sumus. Quāobrē assentire nobis ⁊ cōmiscere nobiscū: q̄ si nolueris dicemus contra te testimoniū q̄ fuerit tecū iuuenis: ⁊ ob hāc cām emiseris puellas a te. Ingemuit susanna ⁊ ait. Angustie sunt mihi vndiq̄. Si enim hoc egero mors mihi ē si aūt nō egero: nō effugiā manus vestras. Sed melius est mihi absq̄ opere incidere in manus hoīum: q̄ peccare in cōspectu dñi. Et exclamauit voce magna susanna: exclamauerūt autē ⁊ senes aduersus eā. Et cucurrit vnus ad ostia pomerij ⁊ aperuit. Cū ergo audissent clamorē famuli domus in pomerio irruerūt p̄ posticū ut uiderēt quid nā esset. Postq̄ aūt senes locuti sunt erubuerunt serui vehemēter q̄ nunq̄ dictus fuerat sermo huiuscemodi de susanna. Et facta est dies crastina. Cūq̄ uenisset ppl̄s ad ioachim virū eius: venerūt ⁊ duo p̄sbyteri pleni iniq̄ cogitatione aduersus susannā ut interficerēt eā. Et dixerūt coram ppl̄o. Mittite ad susannā filiā helchie vxorem ioachim. Et statim miserūt. Et venit cū parentib̄ ⁊ filijs ⁊ vniuersis cognatis suis. Porro susāna erat

qui magis elegit mori q̄z dei mandatū p̄tergredi ⁊ hoc est q̄ dicitur hic.

m Ingemuit susanna. ex dolore cordis ꝓpter periculū imminens.

n Angustie sūt mihi vndiq̄. Angustiosus ē mori: ⁊ angustiosum est diguū morte fieri. ꝓpē q̄ sequit. o Si enim hoc egero. q̄ ꝑsuadeq̄ legē dei transgrediendo.

p Mors mihi est. s. de vita. q̄z in lege moysi p̄cipit adultera lapidari

q Si aūt nō egero: nō effugiā manus vestras. morte incurrendo: ꝯ indebitam.

r Ꝯ melius est mihi ⁊c. q̄z puniri nō est malum simplr. q̄z est malū pene ꝯ fieri pena dignum est simplr malū. q̄z ē malum culpe. s Et exclamauit voce magna susanna. ne forte senes ex vehemētia cōcupie quā erāt inflāmati in ipsam irruerent ⁊ ipam ꝯ inuitā impudice tangerent.

t Exclamauerūt. hic ponit susanne maligna accusatio. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄z p̄ accusatur et iudiciū. secō in iudicio: ibi. Et fēā est die. sic in prima dicitur sic.

t Exclamauerūt aūt ⁊ senes aduersus eam. vt notarēt eā reā coram familia accurrente ad clamorē susanne. q̄z si taceret redderēt se suspectos

v Et cucurrit vnus et aperuit ostiū pomerij: ad simulandū q̄ vir eius de q̄ falso eā accusabāt exisset aliq̄ famuli venissent. q̄z si ostium inuentus fuisset clausus ⁊ nō iuuenis non fuisset inuent̄: testimoniū eorū fuisset suspectum: sequitur.

x Postq̄ autem locum fuit senes. accusantes susannā de crimine adulterij. y Erubuerunt serui. quia diligebant susannam tanq̄ in domo eius nutriti. cuius causa subditur.

z Quia nunq̄ dicitur fuisset huiuscemodi de susanna. in quo apparet bonitas eius non solū in vita: sed etiam in fama.

a Et facta est dies crastina. Hic p̄ōter ponit accusatio in iudicio. ⁊ diuiditur in tres partes. q̄z p̄mo ponitur susanne citatio. secundo accusantium iuratio: ibi. Consurgentes autem. tertio iuratorum testificatio: ibi Et dixerunt presbyteri. In prima pte dicitur sic.

b Cumq̄ venisset populus ⁊c. s. ad locum iudicij.

c Venerunt ⁊ duo p̄sbyteri ⁊c. cōparendo in loco iudicij ad implendā nequitiā suam. d Et dixerunt coram omni populo. mittite ad susannam ⁊c. ⁊ sic apparet susanne solēnis citatio. e Et venit cum parentibus. q̄z nō poterat sola sufficere ire ad iudiciū. amici aūt eius venerūt

Explicit postilla Nicolai de lyra sup Danielem. Incipit historia susanne ⁊ beli ⁊ draconis.

Istoria susanne cōtigit ante captiuitatē babylonicā vel cito p̄. q̄z daniel erat adhuc valde iuuenis. secundus q̄ dicit. ca. Cumq̄ duceret ad mortes susanna inspirauit deus spū pueri iuuenis cui nomē Daniel. et tamē translatus fuerat in babylonia fuit scripta ante

a Cum autē populus reuertisset post meridiē ⁊c. Susanna enim erat verecunda ⁊ p̄sente frequētia ppl̄i stabat clausa cum puellis suis intra domus. sed cum ppl̄s esset ⁊ senes aliquantulū remanerent ad cōferendū in simul de auditis in iudicio: tūc susanna egrediebat camerā ⁊ intrabat eū cū recreationis ⁊ lauationis necessitate tātū a senibus ꝓpter castitatem ⁊ sanctitatis apparentiam in eis q̄ntū cauebat ab aliquo. certe rapacem ex dicēdis q̄z ibi.

b Dixitq̄ alter ad alterū ⁊c. hoc fecerunt. q̄z quilibet volebat se expedire de alio vt posset solus reuertī ad loquendum eū susanna ⁊ ad deripiendum eam sequitur.

c Cumq̄ reuertissent. ꝓpe domus ioachim p̄ diuersas tamen vias. Venerūt in vnum ⁊c. sequitur.

d Et tunc in cōe statuerunt ⁊c. q̄z firmati fuerunt in suo malo p̄posito. e Factū est aūt. Hic ꝯsequēter ponit tentationis modus: vbi ponunt ista per ordinem. Primū est fraudulentia ⁊ insidiatio in hoc q̄ obseruauerūt tp̄s aptum. s. post ppli discessum: ⁊ locū cōgruū. s. pomerium vel ortū. ⁊ hoc est q̄d dicit hic. e Facta est aūt cū obser. ⁊c. mod̄ loquēdi est ad significandū frequentā faciendi aliq̄d. q̄z susanna frequēter illū ortū intrabat: sequit.

f Et nō erat ibi q̄sqū p̄ter duos senes abscō. cōtē. eā. ex ardore desiderij. g Dixit q̄ puellis: afferte mihi oleū. hic oleum accipit p̄ lachryma arborū aromaticarū q̄ vtunt i terra illa ꝯ estū. h Et smigmata. fm Hiero. smigma ē aq̄ de hordeo ⁊ palea fēā ad lauādū faciē ⁊ refrigerādū. i Et ostia pomerij claudite. ꝓpē secū manēte posset aliq̄s venire ad eā. k Vel la. ex illis. s. q̄ debāt apportare puelle p̄ diete. ⁊ forte erat ibi irriguus fontis vel aliq̄d

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cũ ea ipsi cõpatientes ꝓpter sanctitatẽ eius quã nouerant: sequitur.

f Et iniqui illi iusserũt vt discooperiẽt. qz fortę volebãt iducere ppl'm ad suspicãdũ male de ea ex rubore vult⁹ eⁱ⁹. sciebat eñ ipsam cẽ veracũdã.

g Erat eñ coopta ꝛc. hoc põt intelligi duplicit. Uno modo referendo ad preceptũ senũ q̃ iusserunt eã discooperiri: vt sic reficerent eius aspectu ex quo nõ poterant sibi copulari nepbario actu. Alio mõ ꝑt intelligi referendo ad ipsam susannaz ꝛ ad amicos eⁱ⁹ q̃ cooperuerant eaz vt sit sensus.

g Erat eñ coopta. scz amicoꝝ suoꝝ cõsilio.

b Ut l' sic satiarent de core eⁱ⁹. i. vt nõ vidẽtes eius pulcritudinẽ min⁹ inflãmarent de ea: ꝛ sic nõ accusarẽt eã crudeliẽ qz amici eius. s. susanne sciebãt cãm accusatõis p reuelationẽ susanne.

i Flebant igit sui ꝛc. s. ex pietate cognoscẽtes innocentiã susanne.

k Consurgentes. Hic ponit accusantiuz iuratio. ex q̃ bẽ argumentuz q̃ de crimine vñ aliquis debeat mori: non est credendũ alicui simplici ꝟbo suo cuiuscũq̃z auctoritatẽ ꝛ sanctitatẽ sit. ꝛ ꝟ est qd̃ dicit hic.

k Consurgẽtes autez duo ꝑsbiti: q̃ erant iudices ꝛ sacerdotes ppli.

l Posuerũt man⁹ suas sup caput eius. Iste eñ erat mod⁹ iurandi ꝓtra ꝑsonã condẽnandã ad mortẽ vt testes in iurando ꝛ testimoniũ ꝑferendo ponerent man⁹ sup caput eius. vt bẽ Leui. xxiiij. m Que flẽs qz videbat q̃ criminaliter agebãt ꝗ eam.

n Suspexit in celuz. qz aliunde nõ poterat bẽ auxiliũ. ꝛ ppriũ est diuinitatis succurrere in casib⁹ desperatis. o Et dixerunt ꝑsbiti. Hic ponitur iuratorũ testificatio. o Cũ deãbularem⁹ in pomerio soli. bẽ dicũt ne requirat alius testis cũ eis: sequit. p Clausit ostiũ pomerij: ꝛ dimisit puellas. hoc dicunt in argumentũ sui dicti q̃ sequit.

q Venitq̃z ad eã ado. q̃ erat abscon. ꝛ cõcu. cuz ea. qz aliter nõ poterant ostendere susannã morte dignã nisi allegarent factũ turpe. p pcõ enim voluptatis vel concupiscentie nõ statuit aliq̃ pena in lege.

r Porro cũ essemus in angulo pomerij. hoc dicũt ad colorationẽ dicti suũ: qz si fuissent in palã dictum eorũ nõ habuisset aliquã ꝓbabilitatem. s. q̃ susanna vellet tale q̃d cõmittere ipsis videntibus. s Cucurrimus ꝛ vidim⁹ ipsos pariter cõmisceri. qz de facto non credit testimonio alicui⁹ nisi dicat se vidisse. t Et illũ quidẽ nequim⁹ cõpẽdere. qz fortior nobis erat rãq̃z iuuenis ętãs: nõ aũt senes. v Hãc aũt cum cõpẽ. inter. quisnã esset ado. ꝛ no. indic. nõ. hoc aũt dixerũt ne quereretur ab eis q̃s esset adolescẽs: ꝛ per hoc possent depẽdi. x Credidit. Hic describit ipsi⁹ susanne iniusta condẽnatio: q̃ ostendit ex duobus. s. ex ppli ignorãtia q̃ credidit senib⁹ ꝓpter etatẽ ꝛ auctem eoꝝ absq̃ ex diligenti examinatione. ꝓpter qd̃ de ꝟ infra repẽdunt a daniele vbi dr. sic fatui filij israel ꝛc. ex hoc habet argumentũ: q̃ ꝓ nulla etate vel auctescu sanctitate debent applicari testes in cã criminali: maxime sine diligenti examinatione. Secõo ostendit cõdẽnatio iniusta ex susanne innocentia cũ dicit. y Exclamauit aũt voce ma. susanna ex eorũ dis affectu ꝛ conscentia pura. 3 Deus eter. q̃ abscon. es cognitor. qz ipse solus nouit secreta cordiũ. Diuina eñ scia eternitate mensurat. ideo ita cognoscit futura sicut presentia.

delicata nimis ꝛ pulchra spẽ. At iniqui illi iusserũt: ut discooperiretur erat enim coopta: ut vel sic satiarẽtur decore eⁱ⁹. Flebãt igitur sui: et oẽs q nouerãt eaz. Consurgẽtes autẽ duo ꝑsbiteri in medio populi posuerũt man⁹ suas sup caput eⁱ⁹ Que flẽs suspexit ad celũ. Erat enim cor eⁱ⁹ fiduciã bñs in dño. Et dixerũt ꝑsbiteri Cũ deãbularem⁹ in pomerio soli: ingressa est hec cuz duab⁹ puellis: ꝛ clausit ostia pomerij et dimisit a se puellas veniq̃z ad eã adolescẽs: q erat abscõdit⁹ ꝛ cõcubuit cũ ea. Porro nos cum essemus in ãgulo pomerij videtẽs iniqtatẽ cucurrim⁹ ad eos et vidim⁹ eos pariter cõmisceri. Et illũ quidem non quiuim⁹ cõpẽdere: qz fortior nobis erat: et apto ostio exiliuit. Hãc autẽ cũ apprehẽdissemus interrogauim⁹ q̃nam esset adolescens: ꝛ noluit iudicare nõbis. Nu⁹ rei testes sum⁹. Credidit eis multitudo q̃si senibus et iudicibus populi ꝛ ꝓdãnauerunt eaz ad mortẽ. Exclamauit aũt voce magna susanna: ꝛ dixit. Deus eterne qui abscõditoꝝ es cognitor q nosti omnia ãteq̃z fiant tu scis quoniam falsuz testimoniũ tulerũt cõtra me et ecce morior: cũ nihil hoꝝ fecerim quę isti maliciose cõposuerunt aduersuz me. Exaudiuit aũt dominus vocẽ eⁱ⁹. Cũq̃z duceretur ad mortẽ: suscitauit dñs spiritũ pueri iunioris: cui⁹ nomẽ daniel: ꝛ exclamauit voce magna. Mund⁹ ego suz a sanguine huius. Et cõuersus omnis populus ad euz dixit. qs est iste sermo: quez tu locut⁹ es. Qui cũ staret in medio eorum ait. Sic fatui filij israel non iudicãtes: neq̃z qd̃ verꝝ est cognoscentes: cõdẽnastis filiaz israel. Reuertimini ad iudiciũ quia falsuz testimoniũ locuti sunt aduersus eã Reuersus est ergo ppl's cũ festinatõne. Et dixerũt ei senes. Veni ꝛ sede i medio nostrũ ꝛ indica nobis: qz tibi de⁹ dedit honorem senectutis. Et dixit ad eos daniel: separate illos ab inuicẽ ꝓxi: ꝛ diiudicabo eos. Cũ ãt diuisi essent alter ab altero: vocauit vnũ de eis ꝛ dixit ad eũ. Inuetera te dierũ malorum nunc venerunt peccata tua que operabaris ꝓius iudicans iudicia iniusta: innocentes opprimens ꝛ dimittens noxios dicente dño: innocentẽ ꝛ iustuz nõ interficies. Nunc ergo si vidisti eam: dic sub q̃ arbore videris eos

deũ procurauit. ter venire ne possit

k Et dixit ei. Se tũ imitabat mortẽ ꝛ eadẽ cã vt

l Species decoris. i. pulcritudo susanne.

m Et cõcupiscẽtia subuenit cor eⁱ⁹. i. mentẽ magz euerit a rectitudine rõnis: ꝛ legi diuine.

n Sic faciebãt filiabus israel. eas prematres decipiendo.

o Et ille ei. loq̃. vobis. cõsentiendo vobis in op⁹ nepbarii.

p Sed filia iuda. nobilis. s. genere ꝛ moribus.

q Non sustinuit iniqtatẽ vestram vobis assentiendo.

r Nunc ergo dic sub qua arbo. ap pre. cos lo. sibi. cu rialiter loquẽdo de actu carnali vt iam dictũ est. s Hoc eadẽ cũ lentisdia in testimonio non essent cõuicti q̃ pinus. vt dicit nid. Recte mẽ. es

v Ut fecerẽ te med fuerunt interfecti g omnis cetus. qz vi duos ꝑsbiros. fac

3 Et interfecerunt babebat altã iusti vt dicit Dicere. xxi fecerũt. qz de volun tificarent fm lege dici frixio in igne. v gfarũacio ꝓ lib o vro: et⁹ lau. d eũ ꝓ in ea res turpis. Iz tẽ magz laudab ria est magis bon est magnus ꝛc. q: ꝛ duo legis d iuri ꝗ esset in domo reg israel.

Z rex asty ag nis ponit. ꝛ cidit expiuit. ꝛ sc ca primũ aduersen ita q̃ notat per b est asty ages rex ꝛ geo regnauerit in sarum. vt habet in eⁱ ppl'o israel. idcc asty agis regnũ. Et tur in scolastica by suc filie vitẽ ꝓcede ieconibus: q̃ illa f

t Porro cũ essemus in angulo pomerij. hoc dicũt ad colorationẽ dicti suũ: qz si fuissent in palã dictum eorũ nõ habuisset aliquã ꝓbabilitatem. s. q̃ susanna vellet tale q̃d cõmittere ipsis videntibus. s Cucurrimus ꝛ vidim⁹ ipsos pariter cõmisceri. qz de facto non credit testimonio alicui⁹ nisi dicat se vidisse. t Et illũ quidẽ nequim⁹ cõpẽdere. qz fortior nobis erat rãq̃z iuuenis ętãs: nõ aũt senes. v Hãc aũt cum cõpẽ. inter. quisnã esset ado. ꝛ no. indic. nõ. hoc aũt dixerũt ne quereretur ab eis q̃s esset adolescẽs: ꝛ per hoc possent depẽdi. x Credidit. Hic describit ipsi⁹ susanne iniusta condẽnatio: q̃ ostendit ex duobus. s. ex ppli ignorãtia q̃ credidit senib⁹ ꝓpter etatẽ ꝛ auctem eoꝝ absq̃ ex diligenti examinatione. ꝓpter qd̃ de ꝟ infra repẽdunt a daniele vbi dr. sic fatui filij israel ꝛc. ex hoc habet argumentũ: q̃ ꝓ nulla etate vel auctescu sanctitate debent applicari testes in cã criminali: maxime sine diligenti examinatione. Secõo ostendit cõdẽnatio iniusta ex susanne innocentia cũ dicit. y Exclamauit aũt voce ma. susanna ex eorũ dis affectu ꝛ conscentia pura. 3 Deus eter. q̃ abscon. es cognitor. qz ipse solus nouit secreta cordiũ. Diuina eñ scia eternitate mensurat. ideo ita cognoscit futura sicut presentia.

a Exaudiuit. hic ponit susanne digna liberatio. ꝛ diuidit in q̃ tuor ptes. quia ꝓ ponit daniel appellatõ a sua in qua sedo restem diligens examinatio: ibi. Iuuersus est ppl's. tertio ipsorũ cõdẽnatio: ibi. Exclamauit ita q̃z. quarto ꝓ pdictis granarũ actio: ibi. Dedit as aũt. In prima pte dicit sic.

a Exaudiuit aũt dominus vocẽ eius. i. eius affectu audiuit.

b Cũq̃z duceretur ad mortẽ suscita. dñs ꝛc. ex q̃ patz q̃ daniel hoc nõ fecit ex humana industria: sed ex diuino instinctu.

c Et exda. voce magz. vt possit ab oibus audiri.

d Mund⁹ sum a san. bui⁹. ꝟ est dictũ. nõ assentio huic sentẽtie: sed magis ab ea appello tãq̃z ab iniqua. vt patz ꝓ ꝟba sequẽtia.

e Reuersus ẽ ppl⁹. ad locum. i. iudicij.

f Et dixerunt ei senes. nõ illi duo q̃ accusabant susannã: sed alij senes ppli isti.

g Veni ꝛ sede i medio nõm. in loco iudicij. b Et indica nobis. q̃liter posset veritas apiri.

i Quia tibi dedit de⁹ honorẽ senectutis. i. sapiam q̃ solet esse in antiq̃s. vt dr Job. xij. In antiq̃s est sapia ꝛ in multo tpe inuenit prudẽtia. k Et dixit ad eos daniel. Separate illos ꝛc. ne confingant q̃liud mendaciuz sile ꝓcedenti: sequit. a Inueterate dierũ malorũ. ꝛ ex hoc patz q̃ testes falsi sunt increpandi ꝛ tenẽdi vt ex hoc magis appareat eorũ fraudulentia. b Hũc venerũt pcã tua ꝛc. i. ostendent per penã tibi a deo inferendã: sequit.

c Dicente dño. Innocentẽ ꝛc. hoc dicit Deut. xxvij.

d Nunc q̃ si vidisti eã dic sub q̃ arbore. ex hoc patz q̃ testes sint interrogandi de circũstantijs. qz p hoc appẽdit eorũ falsitas et ꝗdictio. e Videris eos colloquentes sibi curialiter. loquit si cut homo castus ꝛ verecund⁹ nõ sicut senes impudici q̃ dixerant. Vidim⁹ eos pariter cõmisceri. f Qui ait: sub cyno. nomẽ est arboris. ꝛ est idẽ q̃ lentiscus arbor humilis cui⁹ succ⁹ foliorũz cõsolidat labia: vt dicit hic glo. g Dixit aũt daniel. recte mentitus es in caput tuũ. i. ad dãnationẽ capitis tui que ex hoc sequit.

b Ecce angelus dñi ꝛc. i. iudex. qz iudices ppli ꝛ sacerdotes alij q̃ nolant angeli. sic patz Malach. ij. Labia sacerdotis custodiant sciam ꝛ legẽ requirunt ex ore eius. angel⁹ enim dñi exercituũ est. vel angelus vere accipit ibi ꝓ angelo susanne q̃ dãnationẽ senuz ega

deū procurauit. i Et amoto eo ꝛc. prius eū amouit q̃ alter venire ne posset alteri signare quid diceret.

k Et dixit ei. Semen chanaan ꝛc. Is eīm esset de tribu iuda fm rē ēmitabat mores chanaan eorū. increpat aūt ipsum daniel sic pū ꝛ eadē cū vt territus citius deceptus detur.

l Species decēpit te. i. pulcritudo susanne.

m Et cōcupiscētia subuertit cor tuū. i. mentē tuā auertit a rectitudine rōnis: ꝛ legis diuine.

n Sic facieb. aūt filiabus israel. eas prematores decipiendo.

o Et ille ei. loq. vobis. cōsentiendo vobis in op. nephariū.

p Sed filia iuda. nobilis. s. genere ꝛ moribus.

q Non sustinuit iniqtatē vestram vobis assentiendo.

r Nunc ergo dic sub qua arbore. apte. eos loquentes sibi. cum naliter loquēdo de actu carnali vt iam dictū est.

s Qui ait sub prino. nomē est arboris. nec ē arbor eadē cū lentisco vt dicāt aliq; ꝛ male. qz tunc non esset discordia in testimonio eorū. cuius cōtrarius exprimitur in littera. aliter non essent cōuicti sicut testes falsi. ꝛ ideo dicendū q̃ prius. idē est q̃ pinus. vt dicit in li. de ꝓprietatibus rerū. t Dixit aūt daniel. Recte mē. es ꝛ tu ꝛc. eodē mō exponit sicut prius.

v Vt secet te mediū. separando. s. a iam a corpore per mortem: qz nō fuerunt interfecti gladio: vt. s. dictū est. x Exclamauit itaq; omnis cetus. qz videbat ꝓ dictione eorū. y Et cōsur. aduer. duos ꝓbros. faciēdo eis fm legē talionis scriptā in lege moysi.

z Et interfecerunt eos. i. sicut dignos morte regi tradiderunt qui habebat altā iusticiā: ꝛ ipse fecit eos cōburi fm modū illius terre vt dicit Viere. xxix. vt. s. allegatū est eo. c. Vel aliter. 5 Interfecerūt. qz de voluntate regis spāli pmissum est iudeis vt eos interficerent fm leges moysi. ꝛ sic fuerunt lapidati. q̃ lapidatio pōt dici martyrio in igne. vt. s. dictū ē. a Helchias. Hic pñr ponitur gratiarū actio ꝓ liberatione innocentē. ꝛ hoc est qd dicit. helchias ꝛ vxor eius laudauerūt deū ꝓ filia sua ꝛc. sequit. b Quia nō est inuenta in ea res turpis. Is eīm laudarent deū de liberatione susanne a morte eīm magis laudabant eā de liberatione sue innocentie. qz innocētia est magis bonū q̃ sit corporalis vita. c Daniel aūt factus est magnus ꝛc. qz ex hoc facto intonuit ppl'o: q̃ spūs erat in illo ꝛ ꝛ dus legis diuine. Patet etiā ex ꝗ solicitudo eius circa ppl'm. qz is esset in domo regis: nō solicitus erat de his q̃ fiebāt apud filios israel.

Capitulum. xiiij.

Tunc astyages. Hic pñter hystoria belis ꝛ hystoria draconis ponit. ꝛ diuidit in duas ptes. qz ꝑ tres quo hystoria accidit exprimit. ꝛ secō hystoria describit: ibi. Erat q̃s ydolus. Circa primū aduertendū q̃ aliq̃ dicunt istā ptem pertinere ad ca. xiij ita q̃ notat per hoc tpe quo accidit factū susanne. s. q̃n mortuus est astyages rex ꝛ cyrus ei successit: non tn est intelligendū q̃ astyages regnauerit in babylone. qz nunq̃: imo fuit rex medorū ꝛ persarum. vt habet in scolastica hystoria. sed qz cyrus multa bona fecit ppl'o israel. ideo fm istos hic notat tempꝰ quo cyrus accepit astyagis regnū. Ad euidentiā aūt huius notandū q̃ sicut scribitur in scolastica hystoria. Astyages vidit in somnis ō genitalibꝰ sue filie vrē ꝓcedere q̃ occupabat totā asiam. Et mīsus est ei a cōsiliariis: q̃ illa filiū pareret q̃ asiam sibi subiugaret ꝛ astyages debellaret. quo audito dedit filiā suā cuidā plebeio militi ne filꝰ ex ea nascens nobilis ꝛ potens fieret. Fecit etiā obseruari tempꝰ ꝓtus filie sue ꝛ puerū natū fecit occidi. Illi vero quibꝰ hoc ꝓceptū est horrētes fecerūt illud: puerū viuū in nemore ꝓiecerunt. quē pastor inueniēs secū portauit nutriuit ꝛ in filiū adoptauit. Qui adultꝰ factus electꝰ est a pastoribꝰ in regē suū ꝛ delinquētes grauiter puniebat in tantuz q̃ clamor veniebat ad regē astyages: q̃ accersito iuuene q̃siuit quare talia faceret. ꝛ ille constanter rñdit: q̃ poterat cuz esset ab eis decrus in regem. astyages aūt vultū iuuenis ꝛ eius cōstantiaz cōsiderans. cognouit ipm esse de semine regio ꝛ nō filiū pastoris. ꝛ inquirens diligenter inuenit veritatem q̃ ipse erat nepos suꝰ quē occidi mādauerat: ꝛ diuina virtute mutatꝰ est animꝰ eius. ꝛ iuuenē recepit in gratiam credēs q̃ somniū suū fuisse impletū in regno ꝓdicto puerorū ꝛ neporē suū tradidit ad custodiendū ꝛ nutriendū cuidā de principibꝰ. postea vero rebellantibꝰ ꝓsis cōtra astyagem missus est ille princeps ꝗ eos. Et recordatus cuiusdā iniurie quā fecerat sibi astyages suasit occulte persis vt cyrū in regē sibi eligerēt ꝛ ipse ꝓpter eoꝝ adiuuaret ꝗ astyagē: ꝛ sic factū est. Qd audiēs astyages cōgregauit exercitū: vt debellaret cyrū nepotem suū. ipse tn finaliter a cyro deuicꝰ est. Cyrꝰ tn eū humane tractauit ꝛ ei regnū hircanoꝝ dimisit. dario aūt filio astyagis regnū medorū. ipse autē regnū persaꝝ sibi retinuit. ita tn q̃ regnuz astyagis ꝛ darij ipsis morientibus ad cyrū deueniret. ꝛ iō cyrus astyage mortuo ei successit. vt ꝗ dr. Sed q̃ dicūt aliq̃ q̃ tunc accidit hystoria susanne: vt dictū est nō vr esse verū. qz Cyrus post darū regnauit annis. xxx. vt dicūt hystorio ꝗ pbi. ꝛ tn qn mortuus est adhuc erat fortis. ꝛ ꝓcedens ad bellū. qz pugnans ꝗ maiestas. alias massuetas mortuꝰ est. Itē qn successit astyagi iaz adminꝰ erat. xxv. annorū vel circiter. qz iā ante ipsum in bello deuicerat: vt dictū est. ꝛ sic nō videt q̃ cyrus ante mortē darij succederet astyagi per x. annos vel circa. Qn aūt darius mortuus est: daniel iā erat. lxxx. annorū fm latinos. fm hebreos. lxxiij. qz a tpe quo fuerat trāsmigratio in babylonē iā transierāt. lxx. anni captiuitatis babylonice fm latinos. fm hebreos aūt. lij. anni. Itē. xi. de regno sedechie ante captiuitatē dictam. ꝛ post transmigrationē daniēis in babylonem: ꝛ daniel qn ductus est in babylonē. ꝓbabile est q̃ esset. x. annorū vel circiter ad minꝰ q̃ simul sunt anni. lxxiij. Et sic non pōt dici q̃ daniel esset iuuenis illo tpe quo astyages mortuꝰ est: q̃ nō fuit tunc hystoria susanne. qz tūc iuuenis erat: vt dr in lra. Suscitauit deꝰ spm iuuenis cui nomē daniel ꝛc. Itē in lra dr q̃ daniel a die illa ꝛ deinceps factꝰ est magnꝰ coram oī ppl'o. ꝛ sic ꝑs q̃ erat iuuenis etate. qz a iuuentute sua fuit notꝰ in sapia. vt ꝑs. i. ca. Dan. ꝛ iō nō ꝑs solutio aliquoꝝ dicentiū q̃ daniel ꝗ dr iuuenis nō simpl'r. qz iaz erat magne etatis: sed dr iuuenis respectu senuz q̃ accusauerāt susannam qz iā erat daniel. lxxx. annoꝝ. vt ꝑs ex ꝓdictis. Senes aūt illi nō videntur tūc fuisse maiores etatis cū adhuc in eis vigeret tanta concupiscentia carnalis qz iā ante ꝓ multos annos dixerat dauid de vita hois. Si aūt in potentibus. lxxx. anni ꝛ amplius eoꝝ labor ꝛ dolor. Sic igit ꝑtz q̃ hystoria susanne nō accidit tpe q̃ cyrus successit astyagi. ꝛ iō dicendū est q̃ ꝓ morte astyagis q̃ ꝗ notat cū dr. Et rex astyages. designat tpe hystorie sequentis q̃ facta est sub balth asar vl' euilmerodach pre suo. fm q̃ dr in scolastica hysto. ꝛ iō ē ꝓncipiū. xiiij. c. li. daniel. Tūc ait daniel erat puerū etatis ꝛ amicus regis babylonis, ꝓpter sapiam suā frequenter ostensam. vt ꝑs ex dictis in li. danielis. nec adhuc erat destructū illud regnū babylonis ꝓ cyrū ꝛ darū. ꝓpter qd ꝗ hystoria ponit inter scripturas nō canonicas ꝓ hystoria susanne: ꝛ ante hystoriā iudith q̃ ꝓrigit post destructionem ba

colloquentes sibi. Qui[l] ait: sub cyno. Dixit[m] aūt daniel. Recte mentitus es in caput tuū. Ecce[b] eīm angelus dei accepta sriia ab eo scidet te mediū. Et[i] amoto eo iussit venire aliū ꝛ[k] dixit ei. Semen chanaan ꝛ nō iuda spēs decepit te ꝛ[m] cōcupiscentia subuertit cor tuū. Sic[n] faciebatis filiabꝰ israel: ꝛ[o] ille timētes loquebantur vobis: sed[p] nō[q] filia iuda sustinuit iniqtatē vestrā. Nūc[r] ergo dic mihi sub q̃ arbore cōphēderis eos loquentes sibi. Qui[s] ait sub prino. Dixit[t] aūt ei daniel: Recte mētitꝰ es ꝛ tu in caput tuū. Manet eīm angelus dei gladiū habens vt[u] secet te mediū: ꝛ interficiat vos Exclamauit[x] itaq; cōis cetus voce magna ꝛ benedixerūt deū qui saluat sperantes in se. Et[z] consurrexerunt aduersus duos ꝓbros. Convicerat eīm eos daniel ex ore suo falsuz dixisse testimoniū. Fecerunt[a] q̃z eis sicut male egerant aduersus ꝓximam vt facerent fm legē moysi ꝛ interfecerunt eos. Et saluatꝰ est sanguis innocꝰ in die illa. Helchias[a] aūt ꝛ vxor eius laudauerūt deū ꝓ filia sua susanna cū ioachim marito eius ꝛ cognatis omnibꝰ: quia[b] nō est inuenta in ea res turpis. Daniel[c] aūt factus est magnus in ꝓspectu populi a die illa ꝛ deinceps.

Cap. lin. xiiij.

Tunc astyages appositus est ad patres suos ꝛ suscepit cyrus perses regnū eiꝰ. Erat[a] autē daniel cōuiua regis: ꝛ honorat[b] quasi vnus de regibus babylonis.

Erat autē idolum quod vocabat bel. et expendebantur in eo quotidie sex modii siliginis et quinque pecora et vas vini. Et colebat illum rex et ibat quotidie ad adorandum eum. Daniel autem adorabat dominum suum. Dixit autem rex ei: Quare non adoras bel? Respondit: Quia non colo idola manufacta sed deum viuum qui creauit celum et terram et habet potestatem omnis carnis. Dixit rex: Nonne bel deus est? Nonne uidet quantum comedit et potat? Ridens autem daniel dixit: Ne erres o rex. Ecce enim ipse intus aereus est et extrinsecus aeneus. Nec comedit nec bibit. Iratus rex uocauit sacerdotes eius et dixit eis: Nisi dicatis mihi quis comedit ista, morientes morietis. Si autem probauerit daniel quod bel comedat, morietur daniel quia blasphemauit bel. Dixit autem daniel regi: Fiat secundum uerbum tuum. Erant autem sacerdotes bel septuaginta, sine uxoribus et filiis. Et ait rex: Ecce ego et daniel. Et ecce mensa plena. Et ecce sacerdotes bel. Et ecce uxores et filii. Et

tus super oēs ami cos eius. Erat[b] q̄q ydolū apud babylonios no mie bel: ⁊ impendebant̄ in eo per dies singulos simile artabe. xij. et oues. xl. viniq; ampho[c]re ser. Rex[d] q; colebat eū: ⁊ ibat per singulos dies adorare eū. Porro[e] daniel adorabat deū suū. Dixitq; ei rex: q̄ re non adoras bel. Qui respōdēs ait ei: q[f] nō colo ydola manu facta sed[g] viuentē deū q creauit celum ⁊ terrā: ⁊[h] habet ptātem oīs carnis. Et[i] dixit rex ad eū. Nōne videt ti bi esse bel viuēs deus: an nō vides quanta comedat ⁊ bibat quotidie. Et[j] ait daniel arridens. Ne erres rex. Iste est enī intrinsec[k] lute[l] forinsec[m] ereus: neq; comedit aliq̄ Et[n] iratus rex vocauit sacerdotes eius: ⁊ ait eis. Nisi dixeritis mihi: quis est qui cōedat impensas has morieminī. Si autē ostenderitis q̄m bel comedat hec: moriet Daniel: q: blasphemauit in bel. Et dixit daniel regi. Fiat iuxta verbum tuū. Erāt aūt sacerdotes bel. lxx. exceptis vxorib[o] ⁊ parvulis ⁊ filijs Et venit rex cum daniele in tēplū belis Et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras: ⁊[p] tu rex pone escas ⁊ vinum misce et[q] claude ostiū ⁊ signa anulo tuo. Et cum ingressus fueris mane: nisi inueneris oia comesta a bel morte moriemur: vel daniel qui mentitus est aduersum nos. Contemnebant[r] aūt: q[s] fecerant sub mēsa absconditū introitū ⁊ p illum ingrediebantur semp ⁊ deuorabant ea. Factū[t] est igit̄ postq̄[u] ingressi sūt illi: ⁊ rex posuit cibos ante bel. Præcepit[v] daniel pueris suis ⁊[k] attulerunt cinerē ⁊ cribrauit p totū templū corā rege: ⁊ egressi clauserūt ostiū ⁊ signantes anulo regis abierunt. Sacerdotes aūt ingressi sunt nocte iuxta ꝓsuetudinē suā ⁊ uxores et filij eorū ⁊ comederūt oia et biberūt Surrexit autē rex pāo diluculo et daniel cū eo. Et ait rex. Salua ne sūt signacula Daniel. Qui respōdit. Salua rex. Statiq; cū apuisset ostiū: intuit[o] rex mēsam exclamauit[m] uoce magna. Magn[o]n es bel: ⁊[o] nō est apud te dolus quisq;. Et[p] risit daniel ⁊[q] tenuit regē ne in-

b Erat quoq; ydolū apō baby. ⁊c. dicis simile artabe. xij. Simila est farina delicantissima. Artaba est genus mensure cōtinens tres modios. sed cuius quantitas sit modius hic acceptus nō habet p certitudinē. q: quātitas modij variat secundū diuersas ciuitates ⁊ terras. sed possum[o] hic aliq̄d coniecturare p lām sequentē. Ille enī. xij. artabe cōtinebant. xxxvi. modios farine. ⁊ tātū faciebant de pane quantū sufficiebat sacerdotib[o] belis ⁊ familie eorū qui dicunt fuisse. lxx. j. c. c. c Viniq; amphore ser. Amphora ē vas quadratū habens duas ansas ad modū auriū. vt dixit Isiō. xvi. ctb ymo. Amphora aūt cōtinet apud grecos pedē quadratū de vino. ⁊ tunc nō accipit solū p vase in generali: sed etiā p certa mensura. quātū autē amphora teneat apud babylonios de quib[o] est hic sermo non habet p certitudinē in lra: sed solū per cōiecturā fm sufficientiā psonarū quibus ministrabat illud vinū sicut dictū est de farina. d Rex quoq; colebat eū ⁊c. credens aliq̄d diuinū esse in eo ex tanta comestione. Omnes enī gentes semp estimauerūt deū esse aliq̄d magnū supra hominem. ⁊ iō omnia mirabilia excedētia virtutē humanā: vel fm rem vel fm opinionē colebant vt deos. e Porro da. ado. deū suū. i. deū celi: q̄ licet sit deus omniū p creationē: dr̄ tn̄ deus daniēlis spāliter per cultū specialem. sequit. f Nō co. ydo. manufacta. q: in talib[o] nihil pōt esse diuinitatis: cū sint infra hoīem sicut quedā opera humana.

g Sed vi. deū ⁊c. q: ipse est formaliter vita. cuius de[o] sit suum intelligere quod est nobilissimū viuere. vt habet. xij. meta. Est etiā de[o] vita effectiue causans in alijs vitā ⁊ motū. vt dr̄ Act. xvij. In ipso viuimus mouemur ⁊ sumus. h Et habet ptātem oīs carnis. q: potest omia ad nihilū redigere: sicut de nihilo creauit oia. i Et dixit rex ad eū. Nonne videt nihil esse de[o] viuens ⁊c. Argumentū autē sumit q̄ viuat ex comestione. q: nihil carens vita comedit cum sit actus vegetatiue anime. a Et ait daniel ⁊c. intrinsec[o] lutens est ⁊c. ⁊ per pāo nō habēs vitam nec viscera nec huiusmodi membra cibū accipientia. ⁊ sic patet primū f. erroris accusatio per danielem

b Et iratus rex Hic pūr ponitur error accusati dñi quisitio. ⁊ hoc est qō dr̄. Et iratus rex ⁊c. nō fuit. q: ille expense fiebāt de bursa regis. ⁊ alia necessaria sacerdotū dabant a cōmunitate populi. ⁊ sic erant in grauamē regni. Seruū fuit obfuscū apud oēs gētes q̄si de iure gētis q̄ sacerdotes vacātes diuino cultui recipiebāt necessaria a cōmuni ppli. vt ab illo q̄ perat cōmuni. vt dicit Gen. xlvij. q̄ sacerdotē egypti nō sunt cōpulsi vendere possessiones suas temporē famis. q: est victualia ꝓbebāt ex bonis publicis qō sequit pes in lra vsq; ibi

c Zu rex pone escas sup mēsam ante bel ⁊ vinū misce. i. tpa aq̄ fm modū illius terre in q̄ ppter vini fortitudinē nō bibit sine aq̄ mixtione. d Et claude ostiū ⁊ signa anulo tuo. hic enī erat mod[o] sigillandi antiquitus. vt habet Hester. viij. ⁊ in anulo isto erat imago regis sculpta. sequitur

e Contēnebant aūt. hoc est p nihilo habebāt facere talē obligationē. ⁊ eā subdit. f Quia fecerant sub mensa absconditū introitū ad quē venebāt p viā subterraneā de domib[o] in quib[o] manebant extra tēplū qō de leui poterat fieri in ciuitate babylonica: q̄ nō erat habitata nisi valde diffuse. q: vt dictū est. ā. dañ. iij. c. ciuitas babylonica tenebat. viij. leucas in quadrū. ita q: inter ciuitatē erant agri ⁊ vinee ⁊ silua. in quib[o] crescebant terrenalia: de quibus poterant hoīes diu viuere obsidionis tpe.

g Factū est igitur. Hic ponit inquisitio erroris inuentio.

h Quia postq̄ egressi sunt. s. sacerdotes de templo.

i Præcepit daniel pueris suis. i. seruis. k Et attulerūt cinerē et p totū templū cribrauit coram rege: ad hoc vt videret rex manifeste q̄ nulla vestigia erant ibi q̄ exiuit de templo. ⁊ signatus est ostiū vt de ꝓb enderent sacerdotes p viam alias intrasse. qō pars in lra vsq; ibi. l Statimq; cū aperuissent ostiū intuit rex mensam. ad videndus si cibaria erant comesta. m Exclamauit voce magna ad laudandū deū suū. n Magnus es bel. in virtute qui tanta comedisti. Vidit enī mensam vacuā q̄ totū comedisset. n Et non est apud te dolus quisq;. i. illa fraudulentia quā daniel affirmabat. p Et risit daniel ex regis simplicitate. q Et tenuit regem ne ingrederet intro donec vi

dissset vestigia illorũ qui denocte intrabant ad comedendum ea que erant posita sup mensam. ppter qõ sequit.

r Et dixit. s. daniel regi. s Ecce pauimentũ. animaduerte cuius vestigia &c. vestigia aũt infantiũ a vestigijs virorũ distinxit p quantitatẽ pedis. q̃ minor est in pueris q̃ in viris. Vestigia autẽ virorũ distinxit a vestigijs virorũ p figur. i. qz mulieres habẽt calciamenta alterũ figure q̃ viri in terra illa.

t Et iratus ẽ rex. qz per euidens signũ cognouit. s. fallitatẽ sacerdotum.

v Tũc apprehẽdit rex sacerdotes &c. tanq̃ p̃ iactos.

x Et ostenderũt ei abscondita ostia. qz fuerũt positi in qõnibus & tormentis ad talia reuelandum.

y Occidit ergo. Hic p̃ñ ponitur erroris inuẽti exripanio p̃ mortẽ sacerdotum & destructiones ydoli & ẽpli. & hoc est qõ dicit hic. Occidit g̃ illos rex, occidit eos.

z Et tradidit bel in potestatẽ danielis. ad faciendũ q̃cq̃d vellet.

a Qui subuertit eũ. ydolũ cõminuendo. b Et templum eius. ipsum destruendo. c Et erat draco. Hic ostendit danielis audacia in inuasione draconis venenosi. & diuiditur in duas ptes. qz primo ponit inuasionis rõ. secõ ipsa inuasio. ibi. Tu aũt rex. Ratio aũt inuasionis fuit. qz rex volebat vt daniel draconem coleret. & hoc est qõ dicit hic. c Et erat dra. ma. in illo loco. i. in babylone in quodã templo in quo locus subterraneus erat vbi ille draco erat. d Et cole. eũ babylonij. qz sicut dicitur est qñ boies videbant insolitũ q̃d & mirabile excedens hominis vnuez reputabant illud tanq̃ deũ. Modus aũt colendi vt dicunt aliqui erat p̃ quedã instrumenta facta de corio vitulino plena aqua. & ideo dicebant hydrulia: ab hydros qõ est aq̃. Sacerdotes igitur illius templi percutiebant illa hydrulia virgis. & sic reddebant sonitũ terribilẽ: ad quẽ exciratus draco emittebat aliqñ fumum aliqñ ignẽ: qõ homies vulgares videntes istud reputabant q̃ si sacrũ & sic inclinari ad terrã adorabant. qz in hoc decepti erant a sacerdotib⁹ colennibus illũ draconẽ. ppter questũ temporalẽ quẽ inde reportabant. Et similiter aliqñ fit in ecclesia magna deceptio ppli in miraculis factis a sacerdotibus vel eis adherentibus ppter lucrũ tpale. & talia. s. sunt extirpanda a bonis prelatis sicut ista extirpata sunt a daniele. e Et d̃ixit rex &c. qz iste nõ sit deus viuens. Adora g̃ eũ. excusauit se daniel. vt visum est de adoratione belis p̃ hoc q̃ nõ erat deus viuens. nõ poterat aũt dicere de draconem quin haberet vitam.

b Dixitq̃ da. re. deũ meũ ado. qz ipse est deus viuens. Nõ enim negauit daniel draconẽ hẽre vitã simplr. sed negauit vitã diuinã. qz solus deus est vita p essentiã a quo oia alia viuificant. vt. ã. dictus est eo. ca. c Tu aũt. Hic ponit ipsius draconis inuasio. & p̃ quam petit hui⁹ inuasionis licentiã di. Tu aũt da mihi ptãtem. i. licentiã talẽ q̃ nullus me impediat. & interficiã draconem absq̃ gladio & fuste. qõ videt impossibile nisi diuina virtute. ppter hoc q̃

d Et ait rex do tibi. Tulit g̃ daniel picẽ & adipẽ & pilos &c. ppter edere eũ pinguedinis calefacere libẽter accepit draco ille massas illas sibi p̃iectam. e Et d̃iruptus est draco. qz cum momordisset massam illam dentes eius inuoluti sunt ppter pices & pilos: sic q̃ nõ potuit os aperire & massam illam masticare. & p̃ p̃ñs nõ potuit respirare & est animal valde calidũ: qõ p̃z per effectũ. qz aliqñ per os emittit fumũ aliqñ ignem. ideo ruptus est venter eius ppter defectum respirationis.

f Et dixit daniel. ecce quẽ colebatis. q. d. per effectũ patet q̃ nõ erat deus nec aliquid diuinũ erat in eo.

g Qõ cum audissent. Hic describitur daniel constantia in sustinẽdo aduersa. & diuiditur in duas ptes. qz primo describitur magnitudo pene sibi inflicte. secõ modus liberatõnis diuine ibi. Erat aũt abachuc. Circa primũ aduertendũ q̃ duplex pena fuit illicta danieli. vna fuit pena mortis: qz missus est in lacum leonũ vt ab ipsis deuoraret. secũda fuit pena famis. qz subtractus est ei omnis cibus. vt si leones nõ tangerent eũ saltes fame periditaret. & hoc est qõ dicitur hic.

g Qõ cũ audissent babylonij. scz belis destructionẽ & draconis interfectionẽ p̃ ipm danielẽ,

b Indignati sunt vehementer. qz fuerunt decepti & incitati per sacerdotes q̃ pro illo cultu zelabant. qz inde viuebãt nec fuit mirũ si cito fuerunt indignati cõtra danielẽ qui erat alienigena & alterius legis cũ esset natione iudeus. i Et congregati aduersus regem. qz facta est seditio & cõmotio populi cõtra eum ppter predictis.

k Dixerunt. iudeus factus est rex. q. d. apostata est a lege & ritu nostro & regum p̃ced entium. qõ probant per factũ. l Bel destruxit. draconem interfecit. qz dedit potestatẽ hoc faciendi danieli qui erat iudeus. sequit. m Trade no. danielẽ. s. ut moriat. m Alioquin interficiemus te & domũ tuã. i. familiã tuã. n Vidit ergo rex q̃ irruerent in eum vehementer. qz furor multitudinis concitate est valde irrationabilis & periculosus. o Necessitate cõpul. tradi. eis danielẽ. Nõ enim poterat rex ita cito congregare exercitũ ad cohibendũ multitudis concitate impetũ. & ideo oportebat q̃ traderet eis danielẽ. vel q̃ moreretur cũ tota familia sua. Irẽ videbat q̃ ipso mortuo daniel non euaderet mortem qz ppter ipsum insurgebat multitudo contra regẽ. Minus aũt malum videbat prima facie q̃ solus daniel traderetur morti q̃ q̃ ipse & rex & familia sua morerentur. ideo tanq̃ minus malus fm estimationẽ tradidit eis danielem: & maxime qz p̃fidebat ipsum per diuinã potentiam liberari. sicut audiuerat liberationẽ socioꝝ danielis de camino ignis. p Qui mise. eũ in lac. leo. & erat ibi sex diebus. ex hoc p̃z q̃ missio danielis in lacũ est alia ab illa que facta est tpe dariij. vt dictũ est ã. ca. vi. qz tunc nõ fuit in lacu nisi per vnã noctẽ. vt p̃z ibidẽ. hic autẽ dicitur fuisse in lacu p sex dies. similiter patet hic alia de causa. qz fuit positus in lacũ tpe dariij: eo q̃ fuit impositũ sibi transgressio regij edicti qui vt ibidem dicit posuerat edictũ vt nullus peteret aliquid a deo vel homine nisi a rege vsq̃ ad xxx. dies. Daniel autẽ intra istud tempus inuentus est adorare deum. ppter quod missus fuit in lacũ leonũ. Causa aũt quare dicit hic positus in lacus leonũ est alia. s. destructio belis & interfectio draconis. q Porro in lacu &c. Hic tangitur pena famis. Dimissus est in lacu per sex dies naturales sine cibo. & interim denegatus est leonibus cibus consuetus vt citius deuorarent danielem.

r Erat aũt abachuc. Hic p̃ñter ponit ipsius danielis liberatio. & p̃mo ponit liberatio eius a pena famis. secõ a pena missiõis in lacũ ibi. Venit ergo rex. In prima p̃te dicit sic. Erat autẽ abachuc ppha in iudea.

ait rex: do tibi. Tulit ergo daniel picẽ & adipẽ & pilos & coxit pariter: fecitq̃ massas & dedit in os draconis & diruptus est draco. Et dixit daniel. Ecce quẽ colebatis. Qõ cũ audissent babylonij: indignati sunt vehemẽter: congregati aduersum regẽ dixerunt. Iude factus est rex. Bel destruxit: draconẽ interfecit: & sacerdotes occidit. Et dixerunt cũ venissent ad regẽ. Trade nobis danielẽ alioqn interficiemus te & domũ tuã. Vidit ergo rex q̃ irruerent in eũ vehemẽter: necessitate cõpulsus tradidit eis danielẽ. Qui miserunt eũ in lacũ leonũ & erat ibi diebus sex. Porro in lacu erant leones septem & dabãtur eis duo corpora quotidie et due oues: & tũc nõ data sunt eis: vt deuorarent danielem. erat aũt aba

t Et tradidit bel in potestatẽ danielis. ad faciendũ q̃cq̃d vellet.

a Qui subuertit eũ. ydolũ cõminuendo. b Et templum eius. ipsum destruendo. c Et erat draco. Hic ostendit danielis audacia in inuasione draconis venenosi. & diuiditur in duas ptes. qz primo ponit inuasionis rõ. secõ ipsa inuasio. ibi. Tu aũt rex. Ratio aũt inuasionis fuit. qz rex volebat vt daniel draconem coleret. & hoc est qõ dicit hic. c Et erat dra. ma. in illo loco. i. in babylone in quodã templo in quo locus subterraneus erat vbi ille draco erat. d Et cole. eũ babylonij. qz sicut dicitur est qñ boies videbant insolitũ q̃d & mirabile excedens hominis vnuez reputabant illud tanq̃ deũ. Modus aũt colendi vt dicunt aliqui erat p̃ quedã instrumenta facta de corio vitulino plena aqua. & ideo dicebant hydrulia: ab hydros qõ est aq̃. Sacerdotes igitur illius templi percutiebant illa hydrulia virgis. & sic reddebant sonitũ terribilẽ: ad quẽ exciratus draco emittebat aliqñ fumum aliqñ ignẽ: qõ homies vulgares videntes istud reputabant q̃ si sacrũ & sic inclinari ad terrã adorabant. qz in hoc decepti erant a sacerdotib⁹ colennibus illũ draconẽ. ppter questũ temporalẽ quẽ inde reportabant. Et similiter aliqñ fit in ecclesia magna deceptio ppli in miraculis factis a sacerdotibus vel eis adherentibus ppter lucrũ tpale. & talia. s. sunt extirpanda a bonis prelatis sicut ista extirpata sunt a daniele. e Et d̃ixit rex &c. qz iste nõ sit deus viuens. Adora g̃ eũ. excusauit se daniel. vt visum est de adoratione belis p̃ hoc q̃ nõ erat deus viuens. nõ poterat aũt dicere de draconem quin haberet vitam.

b Dixitq̃ da. re. deũ meũ ado. qz ipse est deus viuens. Nõ enim negauit daniel draconẽ hẽre vitã simplr. sed negauit vitã diuinã. qz solus deus est vita p essentiã a quo oia alia viuificant. vt. ã. dictus est eo. ca. c Tu aũt. Hic ponit ipsius draconis inuasio. & p̃ p̃ quam petit hui⁹ inuasionis licentiã di. Tu aũt da mihi ptãtem. i. licentiã talẽ q̃ nullus me impediat. & interficiã draconem absq̃ gladio & fuste. qõ videt impossibile nisi diuina virtute. ppter hoc q̃

d Et ait rex do tibi. Tulit g̃ daniel picẽ & adipẽ & pilos &c. ppter edere eũ pinguedinis calefacere libẽter accepit draco ille massas

Hic est vnus de.xij.ppbetis.vt videt Hiero.sentire in prologo.

s Et ipse coquebat pulmentũ: et intriuerat panes in alueolo et c. nomẗ est vasis facti ad reponendus cibos. et dicit ex similitudine aluei. i. ventris vbi cibi reponunt et inde alimentũ ad singula membra virtute caloris naturalis defertur.

t Dixitq; angelus domini ad abachuc. Per prandiũ qd̃ habes i babylonẗ danieli.q.d. ipe indiger: cibus est ei denegatus.

v Et dixit abachuc. Dñe babylonẗ non vidi. et ideo nescirem illuc ire.

x Et lacũ nescio. et ideo dato q; iam essem in babylone: nescirem danielem inuenire. Ista dixit se excusando.

y Et apprehendit eus angelus domini in vertice eius. Angelus autẗ apparebat in corpe assumpto. et ideo dicit apprehendisse caput: quia posuit manũ sup caput eius.

z Et portauit eum capillo capitis sui. Nõ est sic intelligendũ q; virtus angeli solũmodo tãgeret capillos eius. sed totum corpus fm qd̃ hic dicitur. quia posuit manum super caput eius: vt dictum est.

a Posuitq; eũ in babylonẗ super lacũ in impetu spiritus sui. i. virtutis sue. nec est mirum si angelus portauerit hominem per tantum spacium terre in modico tempore. quia vnus angelus reuoluit orbem circulariter in vno die ad quem tota terra comparata non est nisi quasi punctus. sequitur.

c Et ait daniel. Recordatus es mei deus. prius enim benedixit deũ q̃ sumeret cibum. hec est enim consuetudo laudabilis.

d Venit ergo. Hic ponitur liberatio danielis de lacu: cui dicitur. Venit ergo rex die septimo. quia daniel erat cõdemnatus ad hoc q; staret ibi per sex dies naturales.

e Et lugeret danielem. quia probabiliter credebat ipsum mortuum.

f Et ecce daniel sedens. viuus et sanus.

g Et exclamauit rex voce magna di. magnus es domine deus danielis. visio eiũ miraculo magnificauit diuinã potentiã.

b Et extraxit eus. Iam enim transierat seditio populi. et maxime q; videbant per effectum virtutem dei ipsius.

i Porro illos q; perditionis eius causa fuerant. incitãdo multitudinẗ ppli ad clamores predictũ et seditionẗ

k Intromisit in lacũ. Istud enim fuit iustũ fm legẗ talionis. ex q; declarata fuit iustitia danielis.

l Et deuorati sũt in momẗto. in q; apparuit saluatio danielis magis miraculosa. Tũc rex ait. Pauẗant habitãtes. ẗc. Visio enim miraculo predicto rex voluit magnificare diuinã potentiã nõ solũ in babylone sed in toto regno sibi subdito. et hoc est qd̃ dicitur hic. Pauẗant. i. timeant blasphemare: habitantes in vniuersa terra. hyperbole est: ad exprimẗdũ magnitudinẗ sui regni. q; nõ omis terra erat sibi subiecta. Deũ danielis. Is essi sit deus omũ: dicit tũ hic deus danielis per cultũ spãlem. et q; ipsum danielẗ specialiter saluauerat per euidens miraculũ. et hoc est qd̃ subdit. q; ipse liberator et saluator: faciens signa. i. opera sup naturã que homines inducit ad cognoscendũ diuinã excellentiam. q; diuina potentia et misericordia cognita est in liberatione danielis. et sua iustitia in iniquus accusatores deuoratione. et per hoc rex gentilis et populus eius subiectus fuit inductus ad laudandum deum. qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Explicit Postilla Nicolai de lyra super hystoriam Susanne et Belis et Draconis.

chuc ꝓpheta in iudea: et ipse coquebat pulmentum: et intriuerat panes in alueolo: et ibat in campũ: vt ferret messoribus. Dixitq; angelus domini ad abachuc. Per prandium qd̃ habes in babylonẗ danieli qui est in lacu leonũ Et dixit abachuc Domine babylonẗ non vidi: et lacum nescio. Et apprehendit eus angelus domini in vertice eius: et portauit eũ capillo capitis sui: posuitq; eum in babylonẗ sup lacus in impetu spiritus sui. Et clamauit abachuc dicẗs. daniel serue dei tolle prandiũ qd̃ misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei deus: et nõ dereliquisti diligẗtes te. Surgẗs daniel comedit. Porro angelus domini restituit abachuc cõfestim in loco suo. Venit ergo rex die septimo: vt lugeret danielem et venit ad lacum et introspexit ecce daniel sedens in medio leonum Et exclamauit voce magna rex dicens. Magnus es domine deus danielis. Et extraxit eum de lacu leonum. Porro illos qui perditionis eius causa fuerant intromisit in lacũ: et deuorati sunt in momento coram eo. Tunc rex ait. Pauẗãt habitantes vniuersam terram deũ danielis: quia ipse est saluator: et liberator faciens signa et mirabilia in celo et in terra: qui liberauit danielem de lacu leonum.

Explicit daniel ꝓpheta.

ntus es domine de⁹ da
mnā potentiā.
ditio populi. ⁊ maxime
us,

i Porro illos q̄
p ditionis et⁹ eā
fuerant. incitā do
multitudinē ppli
ad clamores pre
dictū ⁊ seditionē

k Intromisit in
lacū. Istud enim
fuit iustū fm legē
talionis. et q̄ de
clarata fuit iusti
cia danielis.

l Et denotatiū
in monēto. in q̄
apparuit salua
tio danielis ma
gis miraculosa.
Zūcrer ait. Pa
ueant hūtēs ⁊c.
Iste enim mira
culo predicto re
voluit magnifica
re diuinā poten
tiā nō solū in ba
bylone: sed in to
to regno sibi sub
dito. ⁊ hoc est qd
dicitur hic. Pa
es in vniuersa terra. hyp
regni. qz nō omis terra erat
o omis: dicit tñ hic deus
niel ē specialiter saluatus
b dis. qz ipse liberator a
rā que homines inducit
diuina potentia ⁊ miseri
o. ⁊ sua iustitia in suorus
rtiis ⁊ populus ei subie
n. qui est benedictus in se

per hystoriam Susanne

Incipit ꝓpo
O
pa
tan
pb
oſtēdit ꝙ vari
habēt modū ſer
benedicibi. Ose
comaticus eſt ꝛc
In tertia ſubdi
eorum collectio
vnūibi. Et quia
longū eſt ꝛc. In
quarta diſtiguū
tur ſēpora ꝓpbe
tationum. ibi. Ex
oſee ſynchronon
eſaie ꝛc. Dis vi
ſis littere inſiſta
mus.

b Apō hebreos
quos hieroni. im
tatur.

c Qui eſt apud
nos latinos fm
lxx. interptes. vñ
dicit gl. Ordo. vij.
ꝓpbar fm. lxx.
tal ē oſee: amos:
michea: ioel:
abdias: ionas:
naū: abacbuc: ſo
phonias: aggeus:
zacharias: mala
chias. Sed hi be
breos vero quos
hier. ſequitur tal ē
ordo oſee: ioel:
amos: abdias: io
nas: michea: na
um: abacbuc: ſo
phonias: aggeus:
zacharias: mala
chias.

d Unde. ḋa ſed
apō hebre. quos
ſequimur ſunt ta
liter ordinati.

e Sciēn id qō l
latiōe qua modo
et translationē iſtā
airūdo. eby. vij.
dei in populū iſra
inde ſaluē pnūci
lis que pceedētes
ſe mōſtrantur. i
qō tangitur ꝓpri
ns per minores d
addſe eloquio: fo
paruula ozōnis p
dunt perfectū ſent
decisiones que pe
ſicut dictū eſt ſup
tor. qz breues hab
ſum reddit nec pfe
maticus eſt. expoſ

l Quaſi per ſem
tur cōpletā repreſe
cōpletā totalem o
gratia. O ſec. i. oia
rem fornicationū,

Incipit expositio in plogũ. xij. ppbetarum.

On idẽ ordo ꝛc. Iste plogus communis est. xij. paruis ppbetis ꝛ bꝫ quatuor priculas. In prima tangit apud hebreos ꝛ. lxx. diuersitas ordinis pro ppbetarꝫ cum dicitur. Illo idẽ est ordo ꝛc. In secũda ostẽditur ꝙ variũ habet modũ scribendi ibi. Osee comaticus est ꝛc. In tertia subdit eorum collectio ī vnũ ibi. Et quia longũ est ꝛc. In quarta distinguũtur tẽpora ppbetationum. ibi. Et osee synchronos dixe ꝛc. His visis litere insistamus.

Incipit plogus in librũ duodecim prophetarum.

On[a] idez ordo est duodeciz ꝓphetaruz apud[b] hebreos q ē[c] apd nos. Vsq[d] fm[e] id qd ibi legit: hic[f] quoqz dispositi[g] sunt. Osee[h] comaticus[i] ē ꝛ[k] quasi per sentẽtias loquẽs Iohel[l] plan[m] in principiis in fine obscurior: ꝛ vsqz[n] ad malachiã hũt singuli ꝓprietates[o] suas: quẽ[p] esdram scribã legisqz doctorem hebrei autumãt[q]. Et quia longũ est nũc de omnib[9] dicere hoc tantuz vos o paula[r] ꝛ custochiũ admonitas scire volo vnũ[s] libuz esse duodecim ꝓpbetarũ ꝛ osee synchronũ[v] esaie malachiã[x] vero aggei: ꝛ zacharie fuisse[y] tpib[9]. In qbus[z] aũt tẽpus non prefertur in titulo: sub illis[a] eos regibus ꝓpbetasse: sub quibus ꝛ hi qui ante habent titulos ꝓpbetauerunt.

Item alius prologus.

Egule sunt he: sub quibus significationib[9] nominũ: ad quas trib[9] per ꝓpbetas fmo domini dirigatur.

Quotiens cumqz ad decez tribus tẽditur propheria: sub hiis nominibus designantur id ē effraiz samaria israel: iosephiezrael: bethel bethauen: ꝛ interdum iacob. Quãdo autez ad duas loquitur tribus sub his nominibus semio profertur id est iuda hierusalẽ beniamin domus dauid: ꝛ interdum iacob. Aliquotiens israel ad totas duodecim tribus refertur. Duplex est apud hebreos sententia de his q̃tuor versibus: qui in capite sunt prenotati. Plerique enim dicunt q̃ ab esdra scriba in omnibus prophetis sic fuerit intitulatum: vt prescripto vnuscuiusqz nomine prophetia cuius sit sequens noscatur. Ipse est autem esdras: qui vltimus prophetarum malachie nomine scribitur. Alij vero dicunt q̃ ab ipsis prophetis per spiritum sanctuz vt cetera sunt cõscripta.

Incipit prologus in librum osee prophete.

Emporibus[a] oziet ioathe[b] achaz[c] ꝛ eze chie[d] regum iuda.

[a] Jobel planus i principijs. i. in principio: plurale ponitur p singulari Nota q̃ principiũ ꝛ initiũ differunt. Initiuz p prie dicitur ante qd nõ est aliud. principiũ autẽ post qd est aliud. ꝛ sic mediuz quodãmõ dicit principiũ respectu finis ꝛ ideo dicitur planus i principijs. i. in initio ꝛ medio. ꝛ i fine est difficilis

[n] Et vsqz inclusive.

[o] Proprietates. i. proprios modos scribẽdi.

[p] Esdram scribã. i. Esdre. vij. Ipse esdras ascẽdit de babylone ꝛ ipse scriba veloz. eo q̃ legẽ moysi cõbustam velocter repauit. vel quasdam figuras inuenit in hebreo quibus velociter scribitur.

[q] Autumãt. i. putãt vel affirmãt. autumo as. dicit putare. affirmare. confidere. ꝛ cõponit ab ab. ꝛ rimos qd est mens. q. a mente sic habẽt. ꝛ inde dicitur hic autumabu[s]. me. estimatio: vnde.

[r] O paula ꝛ custochium. de hio inuenies sup in plogo sup iosue versus finẽ. ad petitionẽ istaz trãstulit hiero. istũ librũ.

[s] Admonitas vos volo esse supple b. i.

[t] Vnũ librũ esse. xij. ꝓpbetarꝫ. qui hebraice dicit tarasara. sed quare ē vn[9] liber. in plogo sup libros regũ ponit rõ. vt. i. apd hebreos tot essent libri quot sũt litere alphabeti. vel aliter fm ysido. qui ait in. vi. eth. Libri. xij. ꝓpbetarꝫ auctorꝫ suorꝫ noĩb[9] pnotant. q̃ ppterea dicũtur minores eo q̃ fmões eorꝫ breues sũt. vñ ꝛ pnepi sibimetipsi ī vno volumine cõtinẽtur. i. ppt brevitatẽ suã. Sz querit q̃re libri ve. test. rndẽt in numero literis alphabeti. ꝛ nõ libri noui testi Rndeo q: ver[9] testa. fuit initiale ꝛ q̃si clementale ad nouũ. ad qd ostendũ cuilibet libro rndet vnũ clementũ hebraici alphabeti. sicut melius scribit in plogo sup regũ.

[v] Synchronõ. i. cõtẽporaneũ. a syn qd est con. ꝛ chronõ qd ē tẽp[9]. qz in eisdẽ tpib[9] ꝛ sub eisdẽ regib[9] ꝓpbauerũt sicut ps in titulis eorũdẽ.

[x] Malachiã. o ꝛc. interlinearis. Esdrã fuisse autumãt qui velox scriba fuit. istos aũt tres. i. malachiã. aggeum ꝛ zachariã cõiũgit. qz ipsi ꝓpbauerũt ō reedificatõe hierlm.

[y] Fuisse tpib[9] interlinearis. p[9] reditũ de captiuitate. In fine ponit regula p quã scri põt q̃b[9] tpib[9] ꝓpbe singuli ꝓpbauerũt. cũ dicit

[z] In quib[9] aũt ꝓpbis tpe nõ pfert in titulo. vos volo admonitos esse.

[a] Sub illis eos regib[9] ꝓpbasse. sub quib[9] ꝛ hi qui añ eos hũt titulos. i. reges i titulis notatos ꝓpbauerũt.

Explicit qlisqũqz expositio istũ plogi.

Incipit expositio plogi in Osee prophetã.

Empoib[9] ozie ꝛc. Iste prologus q̃ principaliter pponitur osee duas bꝫ particulas principales. In priõ cõdit̃ quõ tpe osee

[a] Osee comaticus est ꝛc. In tertia subdit eorum collectio ī vnũ ibi. Et quia longũ est ꝛc. In quarta distinguũtur tẽpora ꝓpbetationum. ibi. Et osee synchronos dixe ꝛc. His visis litere insistamus.

[b] Apd hebreos quos hieronimus imitatur.

[c] Qui est apud nos latinos fm lxx. interptes. vñ dicit gl. Ordo. xij. ꝓpbarꝫ fm. lxx. tal ē osee amos: michias: iobel: abdias: ionas: naũ: abacbuc: sophonias: aggeus: zacharias: malachias. Sedz hebreos vero quos hier. sequitur tal ē ordo osee: iobel: amos: abdias: ionas: michias: naum: abacbuc: sophonias: aggeus: zacharias: malachias.

[d] Unde. q̃ ascz apd hebre. quos sequimur sunt taliter ordinati.

[e] Scilicet id qd legitur apud hebreos.

[f] Hic. i. in ista translatione qua modo cõiter vtitur ecclesia.

[g] Dispositi sunt. ante translationẽ istã cõiter currebat editõ. lxx.

[h] Osee. Sicut ait isido. ethy. vij. Saluator aut saluãs interpretatur: dũ esset iram dei in populũ israel ob crimen ydolatrie ꝓpbetasset: domui iude saluũ pnũciauit: ppter qd Ezechias rex iuda subtalis ydolis que precedẽtes ꝛ secrauerãt templũ dñi purgasse ac purificasse demõstratur.

[i] Comaticus est interlinearis. i. abbreuiator: p qd tangitur ꝓpriietas comatis. est enim coma pũctata plano ozõ ns per minores decisiones: vt ore: genis: oculis: per idẽ meriris addere eloquio: forma: nobilitate cares: ecce quelibet decisio siue particula ozõnis parũ valet per se. sz oes insimul aggregate reddunt perfectũ sensum. Colõ aũt est punctata plano fm maiores decisiones que perfectũ reddũt sensum sed nõ perfectã sententiam sicut dictũ est supra in plogo sup esaiã. Dicitur ergo abbreuiator. qz breues habet clausulas quarꝫ quelibet p se nec pfectũ sensum reddit nec pfectã sententiã. Unde cũ hiero. diuisset. Osee comaticus est. exposuit seipsum dicens.

[k] Et. pro id est.

[l] Quasi per sententias loquẽs. licet enim quelibet clausula videatur cõpletã repzesentare sentẽtiã. tamẽ suspẽditur sentẽtia vsqz p̃ cõpletã totalem ozõnem. sicut patet in cõstructõe suspẽsiua. vbi gratia. Osee. i. dicitur. Vade. ecce. q. vna sẽtẽtia. Sume vbi vxorem fornicationũ. ecce quasi alia sentẽtia. Et fac filios fornicationũ. ecce quasi tertia sententia. ꝛ tamẽ nondũ cõplentur vsqz ad finem ñ sus cũ dicitur. Quia fornicãs fornicabit terra a dño. Unde sic intelligẽda est glosa que dicit. Comaticus. i. diuisus. supple p clausulas. eo q̃ in singulis clausulis diuersas vel plenas sentẽtias dicat. i. dicere videat. Aliter exponitur. Et q̃si p sententias loquẽs. i. profundas ñ boz intelligẽtias fm q̃ dug. ō sanc. vic. diffinit sniam dicẽs Snia est profundior intelligẽtia quemcũq̃ expositione vel interptatiõe cõtinuentur. videt plogo esai. de col. ꝛ comatib[9].

[m] Jobel planus i principijs. i. in principio: plurale ponitur p singulari Nota q̃ principiũ ꝛ initiũ differunt. Initiuz p prie dicitur ante qd nõ est aliud. principiũ autẽ post qd est aliud. ꝛ sic medius quodãmõ dicit principiũ respectu finis ꝛ ideo dicitur planus i principijs. i. in initio ꝛ medio. ꝛ i fine est difficilis

[n] Et vsqz inclusive.

[o] Proprietates. i. proprios modos scribẽdi.

[p] Esdram scribã. i. Esdre. vij. Ipse esdras ascẽdit de babylone ꝛ ipse scriba veloz. eo q̃ legẽ moysi cõbustam velocter repauit. vel quasdam figuras inuenit in hebreo quibus velociter scribitur.

[q] Autumãt. i. putãt vel affirmãt. autumo as. dicit putare. affirmare. confidere. ꝛ cõponit ab ab. ꝛ rimos qd est mens. q. a mente sic habẽt. ꝛ inde dicitur hic autumabu[s]. me. estimatio: vnde.

[r] O paula ꝛ custochium. de hio inuenies sup in plogo sup iosue versus finẽ. ad petitionẽ istaz trãstulit hiero. istũ librũ.

[s] Admonitas vos volo esse supple b. i.

[t] Vnũ librũ esse. xij. ꝓpbetarꝫ. qui hebraice dicit tarasara. sed quare ē vn[9] liber. in plogo sup libros regũ ponit rõ. vt. i. apd hebreos tot essent libri quot sũt litere alphabeti. vel aliter fm ysido. qui ait in. vi. eth. Libri. xij. ꝓpbetarꝫ auctorꝫ suorꝫ noĩb[9] pnotant. q̃ ppterea dicũtur minores eo q̃ fmões eorꝫ breues sũt. vñ ꝛ pnepi sibimetipsi ī vno volumine cõtinẽtur. i. ppt brevitatẽ suã. Sz querit q̃re libri ve. test. rndẽt in numero literis alphabeti. ꝛ nõ libri noui testi Rndeo q: ver[9] testa. fuit initiale ꝛ q̃si clementale ad nouũ. ad qd ostendũ cuilibet libro rndet vnũ clementũ hebraici alphabeti. sicut melius scribit in plogo sup regũ.

[v] Synchronõ. i. cõtẽporaneũ. a syn qd est con. ꝛ chronõ qd ē tẽp[9]. qz in eisdẽ tpib[9] ꝛ sub eisdẽ regib[9] ꝓpbauerũt sicut ps in titulis eorũdẽ.

[x] Malachiã. o ꝛc. interlinearis. Esdrã fuisse autumãt qui velox scriba fuit. istos aũt tres. i. malachiã. aggeum ꝛ zachariã cõiũgit. qz ipsi ꝓpbauerũt ō reedificatõe hierlm.

[y] Fuisse tpib[9] interlinearis. p[9] reditũ de captiuitate. In fine ponit regula p quã scri põt q̃b[9] tpib[9] ꝓpbe singuli ꝓpbauerũt. cũ dicit

[z] In quib[9] aũt ꝓpbis tpe nõ pfert in titulo. vos volo admonitos esse.

[a] Sub illis eos regib[9] ꝓpbasse. sub quib[9] ꝛ hi qui añ eos hũt titulos. i. reges i titulis notatos ꝓpbauerũt.

Explicit qlisqũqz expositio istũ plogi.

Incipit expositio plogi in Osee prophetã.

Empoib[9] ozie ꝛc. Iste prologus q̃ principaliter pponitur osee duas bꝫ particulas principales. In priõ cõdit̃ quõ tpe osee

prophetauit cū dicatur. tēporibus osie etc. In scōa pōitur cā motiua
que eū ad ppheādū induxit. ibi. De memorato itaqz nūero et cetera.
vbi duplex tāgitur inductiuū. Primū est malorū culpa et pena illis ī
fligēda. Secūdū est bonorū bonitas et pmissio illis facta. ibi. domui
aūt iude. Ite in prima parte scōe partis principalis prio tangitur cul
pa et signū. iubetur eū
ppheta accipere mulie
rē fornicariā ad ō signā
dū spūalē fornicatōnē
populi israel. Secūdo
ponitur signū pene. ibi
Sed eū dicīp cepto etc.
iubetur eū vocare filiū
quē genuit iezrabel: ad
designādū q̄ eadē vin
dicta accipiet de pcō
iehu que accepta est in
iezrael de sanguine Na
both. tertio tāgitur rō si
ue cā pene infligēde. ibi
Cuius pmissionis hec
est cā etc. Vis visis lre
insistam.

a Tēporib⁹ osie. q̄ idē est qō azarias. iiij. Re
gum. xv. ꝓ. ij. paralipo.
xxvi. appellat osias et
in ppheris similiter.

b Et ioathe. iiij. regū.
xxv. et. ij. paralipo. xxvij.

c Achaz. de q̄. iiij. reg.
xvi. ꝛ. ij. paralipo. xxviij.

d Et ezechie. de q̄. iiij.
reg. xviij. ꝛ. ij. paral. xxix

e Et hieroboā filij ioe
de quo hētur. iiij. Reg.
xiij. xxiiij. ꝛ. xv. Et no. q̄
iste hieroboā nō est ille
hieroboā sub quo diui
sus est israel a iuda. de
quo hētur. iij. Reg. xij.

et[e] hieroboam[e] filij iohe regis.
Osee[f] filius beeri ad[g] prophetiam
dicendā spiritusancto replet[h] est
De memorato itaqz numero regum
achaz[i] rex iuda ꝛ hieroboā rex isrl[k]
dūm derelinquētes vt[l] historie re
gū et[m] palypomenon indicāt etiā
israel ydolatrie crimē imperio ac
ptāte sua admittere[l] coegerunt.
Propter[m] qō de[n] ad osee hec lo
cutus est dicens. Accipe tibi vxo
rem fornicariam siue fornicationū
et[n] fac filios fornicationū. Fornī
cariam itaqz non[o] elocati corpis[p]
meretricē: sed gētilē deū ignoran
tem appellat: que dei creatoris sui
amore contēpto: symulachrorum
se subiecit desideriis. Sz cū dei p
cepto propheta in hac parruisset
cōceptū et ea filiū iezrabel pcepit
nōiare deo[q] pollicente: post breue
tēpus sanguineū iezrabel ī domo
iehu vindicare. Cui[q] pmissiōis
hec cā est: iehu[r] p helisceū in reges
unicto ad[s] defendēdū sāguine ē
naboth: cuius iezrabel queqz nūc
tpis metropolis[u] erat: quez iesra
bel achab regis israel vxor inter
emerat[t] sicut regū hystoria expo
nit. Is eū grauiter iuxta diuinū p
ceptū vindicādi sanguis cā in oēz
memorati[x] domuz deseruisset[y] hoc
pacto dūm[a] derelinquisse inuenit:
cuius[b] pnepote hieroboā: qui[c] le
ctione ꝓpheticē ꝓfectus est: originis sue
facta mutāte: ac cōtra dei pcepta
ꝛ religionem[o] cum populo israel
agente: sanguis naboth: qui[c] ī lo
co certe iezrabel fuerat[f] pfusus in
domo iehu patris[g] memorati: hie
roboe pp peccato redundaturus[h]
significat. Hoc factū est vt ira dei
vel pplo israel p denūciatōem pp
phete pcessura deberet: domui[i]
aūt iude misericordia[k] lectōne cō
prehensa ob hoc pmissa[m] est qn[n]
ezechias rex iuda filius achā sub
latis ydolis: que tam[o] pater eius:
q̄z ceteri reges consecrauerunt: tē
plum[p] dei purgasse ꝛ purificasse[q]
sed filius ioas pnepos iehu. iehu eū genuit ioachaz: ioachā
genit ioas: ioas aūt genuit hieroboā. iiij. reg. xiij. c Quie
ctōe cōprehensus id est scriptura cōprehensus est seq facta parū
suorū. ī. iiij. reg. xiiij. Regnauit hieroboam filius ioas regis isrl
in samaria. xl. et vno āno: et fecit qō malū est cōtra dōm: non re
cessit ab oībus peccatis hieroboā filij nabath: vel medius.

c Cū pplo israel. no. q̄ in libro isto noie israel decem tribus si
gnantur: q̄z cū essent plures q̄ alie noie pōis vocatesūt: duo a
lie tribus noie iuda. In quibusdā biblijs scribitur hec notula
que sequitur. Regule sunt de sub quib⁹ significatōib⁹ noīm ad
quas trib⁹ p ppheras sermo dūi dirigat: quoniēscunqz ad. ī.
trib⁹ tendit pphia: sub his noīb⁹ designātur. ī. cpheratis sama
ria: isrl: ioseph: iezrabel: bethel et bethauen: et interdū Iacob qn
aūt ad duas loquitur tribus sub his noīb⁹ sermo pfert: iuda:
israel: beniamin: dom⁹ dauid: et interdū iacob. Aliquotiēs āt
israel ad totas. xij. tribus referitur. e In loco certe: vel cer
to vel medius terre. f Fuerat pfusus. iij. reg. xxi.

g Patris. ī. pauis. sicut Dan. v. nabucho. Pater tuus. ī. auus
tuus: more scripture que sepe auos et p auos patres vocat. g.
prorio pōitur genealogia b Redū datur⁹ significatur. ī
videt dūs iniuste egisse cū iehu: nō esset peccauit in effusiōe san
guinis naboth: imo meruit vindicādo eā. vnde. iiij. reg. x. Qua
studiose egisti qō recta erat placebat in oculis meis: et ea q̄
erāt in corde meo fecisti cōtra achab: filii tui vsqz ad quartā ge
nerationēz sedebūt sup thronū israel. rūdeo b p hīc dicū ēqz hīc
illi puniri sūt: q̄z Naboth interfecerūt: sic et isti q̄z dūm derelī
quūt: pn. iiij. Reg. x. Porro iehu nō custodiuit vt ābularet ī lege

dei israel. ī
ora bonis k
cordia: Fm q̄ legit
bo re. ꝛ. iiij. reg. x.
m Promissa est.
alter exponit.

k Misericordia
lectōe cōprehensa
sbe qua legitur
Osee. i. Domui
iuda misereb or:
ꝛ saluabo eos in
dūo deo suo. hec
saluatio legitur
iiij. reg. xix. Qn
vna nocte percus
sa sūt ī castris as
syriorum. clxxxv.
milia.

l Ob hoc sez.
m Promissa est
misericordia.

n Ozeabias ꝛ
o Pater eius. ad
mēsorium. ꝛ ex h
ficasse. ij. parali. xx
auferre omnem im

Explicit exp
colai de ysra supe

decem ppheraz: d
pheraz ossa ꝛc. I
ci dicitur. Duode
tas: cū dicitur. de l
ca primū in. xij. pp
ens. abi. duodecim
eos. Ossa ꝛ fruct
ex noie q̄ numeru
Per denariū vero
ꝛ primi designā
dei ꝛ primi seruā
indurerūt. vt ps c
duodenario cōuer
ranf. q̄z tanq̄ par
et charitate dei ꝛ
ipsis porcet dici il
iacob qui supplāt
sub pedibus suis
nā fuerūt isti. xij. p
dū q̄ sicut vitus
nō progredit: sic
q̄ sensibilib⁹ pōt
ppheticus lumin
sēdū futura cōtin
declarārī in princ
pellabātur videre
dictur. ī. reg. ix. C
videōs. verūtā q̄z
i. ca. Nō volunta
tu sancto inspirati
ca tertiū sciēdū q̄
ac nouī: Fm q̄ dic
cius similitudin
dit sic possidet sic
uersalē. ī. ecclesiā.

dei israel. i Domui autem iude. Hic tangitur pmissio fa-
ra bonis k Misericordia lectōe cōprehensa. i. rota miseri
cordia: fm q legit. iiij. reg. xx. De manu regis assyriorus libera
bo te. t. iiij. reg. xix. in multis locis. l Ob hoc. i. propter hō.
m Promissa est. i. sacra, pmissio liberatōnis. Q: ezechias tc.
alter exponit.

k Misericordia lectōe cōpbensa sbe qua legitur Osee. i. Domui iuda miserebor: t saluabo eos in dño deo suo. hec saluatio legitur iiij. reg. xix. Qñ vna nocte percussa sūt castris assyriorus. clxxxv. milia.

l Ob hoc 15.

m Promissa est misericordia.

n Q: ezechias tc. sublatis ydolis. iiij. reg. xviij.

o Pater eius. achaz. p Templū dei purgasse. per eiectio
ne sordium. t ex hoc purificatū: vnde subditur. q Et puri
ficasse. ij. parali. xxix. Mūdare domū dñi dei patrū nostrorū t
auferre omnem immūditiam de omni sanctuario.

Explicit expositio istius plogi. Incipit postilla Mi
colai de lyra super oseam ppheram.

Duodecim prophetarum ossa pullulant de loco
suo. Eccle. xlix. Sicut in libro psalmorū psalmi
a diuersis auctoribus cōpositi in vno libro cō-
plectūtur: qui dicit liber psalmorū: vt ibidē fuit
plenius declaratū: sic ppbetie duodecim ppbe
tarū in hoc libro reponūtur qui dicit liber duo-
decim ppbetarū: de quo pōt accipi verbū ppositū: duodecim p
phetarū ossa tc. In q̄ duo notātur i generali. s. auctorū qualitas
cū dicitur. Duodecim ppbetarū ossa pullulant. t libri hui⁹ vni
tas: cū dicitur. de loco suo. q: hic coartantur q̄si in vno loco. Cir
ca primū in. xij. ppbetis q̄tuor fuisse notātur. s. numer⁹ cōueni-
ens: ibi. duodecim visus inspiciēs. Prophetarū virtus stabili-
tas. Ossa t fruct⁹ p filiens. Pullulant. Circa primus satis ps
et note q numerus duodenarius ex denario t binario ꝓponit
Per denariū vero. x. pcepta decalogi: p binariū aūt dilectio dei
t proximi designātur. Iste prophe. x. pcepta decalogi et dilectōe
dei t proximi seruauerūt: t alios ad hanc obseruantiā efficaciter
induxerūt. vt ps ex processu huius libri: propter qd sub numero
duodenario cōueniēter colligūtur: t iō in. xij. patriarchis figu-
ratur. q: tanq̄ patres fidēles ppli ipsū ad obseruāntiā decalogi
et charitate dei t proximi verbis t opibus inuitauerūt: ideo de
ipsis potest dici illō Gen. xxxv. Erūt filij iacob duodecim. Per
iacob qui supplantator: interpretatur: ipse de⁹ oibus presidens t
sub pedibus suis tenēs intelligit: cuius filij per adoptiōis gra
tiā fuerūt isti. xij. prophete. t sic ps primū. Circa fm cōsideran-
dū q̄ sicut visus corporalis stat ad superficiē visi corporis: t vltra
nō progredit: sic intellectus naturali cognitōe stat ad illud qd
a sensibilib⁹ pōt cognosci nec vltra pōt pgredi. Sz intellect⁹
ppheticus lumine diuino cōfortat⁹ pgredit vltra. s. ad cogno
scēdū futura cōtingētia: cordiū occulta t filia: sicut plenius fuit
declaratū in principio libri psalmorū: t iō prophete ātiq̄tus ap
pellabātur videntes: q: videbāt illa que alijs erāt occulta. Ps qd
dicitur. i. reg. ix. Qui est propheta dicitur hodie vocabat olim
vidēs. verūtā q: hoc fiebat virtute diuina: ideo dicit. ij. Petri
i. ca. Nō voluntate hūana allata est aliqū prophetia: sed spiri-
tusancto inspirati locuti sunt sancti dei homines: t sic ps fm. Cir
ca tertiū s. iēdū q̄ accipiēdo generaliter ecclesiā. Una est vetes
et noua: fm q̄ dicit Greg. omelia. vij. Quis patrisfamilias re-
ctus similitudinē tenet q̄ cōditor noster: qui eos quos condi
dit sic possidet sicut oēs subditos in domo: qui hz vineam vni
uersalē. s. ecclesiā. que a prio abel iusto vsq̄z ad vltimū electū q̄
in fine mūdi nasciturus ē quot sanctos protulit quasi tot palmites mi
sit: t sicut est vna ecclesia sic est vnum ecclesie corp⁹. hui⁹ aūt corporis
robur rēpore veteris testamēti cōstitit in sanctis prophetis: propter qd
merito dicūtur: hui⁹ corpis ossa. Et iō in psona hui⁹ corpis dicit mys
tice sanct⁹ iob. Ossib⁹ t neruis cōpegisti me. Quia corp⁹ ecclesie ve
teris testa. cōpactū fuit t fortificatū p sanctos prophetas: qui pro ve-
ritate fidei t mor̄ pstā ter stetērūt cōtra ydola
tras: t plures eorū per martiriū transierunt: vt
amos t esaias: t plu-
res alij: t ideo merito
dicūtur ossa propter acrā
fortitudinis: t etiā ner
ui propter cōuexionem
charitatis: t sic ps tertiū. Circa quartū consi
derandū q̄. xij. prophete non solū in vita verbō t exemplis fecerūt fru-
ctum optimum: sed etiam post mortem: t facient vsq̄z ad finem mundi
per doctrinā eorum in hoc libro contentā: propter qd merito dicuntur
continue pullulare: propter qd de quolibet eorū pōt dici illō. Eccl. l. c.
Quasi oliua pullulans: t quasi cupressus in altitudinē se extollens.
Per pullulationē oliue intelligitur fructificatio pinguedinis gratie i
vita pseenti: t per altitudinē cypressi cōsecutio beatitudinis in futuro:
t vtrūq̄z consequūtur fideles vitā eorū imitando t doctrinā implendo
t patet quartū t per cōsequēs tota pars pria principalis. Circa scōs
in quo notat liber vnitas cōsiderandū q̄ isti duodecim prophete vno
spiritu fuerunt inspirati: t ad vnū finem similiter ordinati: t ad inuicem
charitate vniti: propter qd decēter sunt in eodē libro collocati q̄tum
ad eorū doctrinā: qd notatur in vnitate loci cū dicitur. De suo loco. de
quo pōt exponi qd dicitur Job. xxviij. Aurū locus est in quo conflatur
in sacra scriptura: per aurū intelligit sapiēcia diuina que fuit i istis pro
phetis. t sicut minera auri pluribus portōibus colligit t in vna for
nace ad conflādū pōitur t sic in vnam massam redigit: sic sapiēcia diuina
in istis pluribus prophetis refulgens in hoc libro colligit ad instruc-
tionem fidelium vt in pseenti cognoscāt deum per fidē: t in futuro per aprā
visionē ad quā nos pducat qui cū patre t spūsctō viuit et regnat in se
cula seculorū Amen.

In prologo. xii. prophetarum vbi dicitur. Sicut i libro psalmorū
psalmi a diuersis auctorib⁹ compositi tc.

Additio.

Ecundū sniam beati augu. oim psalmorū in psalterio cōten
torū auctor: fuit ipse dauid: licz quidā psalmi ab alijs intitu
lentur: vt asaph t filijs chore: t hmōi. quē quidē sententia
hz esse ab aliquib⁹ cōtradicatur: nihilominus probabilior videt t snior:
prout sufficiēter fuit declaratū in additiōib⁹ sup ps. i. Replica.

In pfatione. xii. prophetarū postil. dicit. Sicut psalmi a plu
ribus editi cōtinentur in vno libro psalmorū. ita iste prophe
tie ponūt in vno libro prophetarū. Contra quod Burgen.
dicit oim psalmorū dauid fuisse auctorē fm opiniones beati
augu. Quid aūt mihi videat ad concordādū opiniōes sanctorū do
ctorū Aug. t Hiero. vide supra circa primus psalmum in correctorio.

Capitulum. i.

Erbū dñi. liber iste in. xii. partes diuiditur: Ps. xii. pro
phetas: t sunt partes note. pria aūt pars in qua conti
netur prophetia osee diuidit in prohemiū t tractatus
qui incipit ibi. Principiū loquēdi. In prohemio prio
ostēditur prophete genus: cū dicitur. b Ad osee. fi
liū beeri. t fuit iste beeri propheta sicut t filius licz ea⁹ prophetia non
hēatur: sicut nec de multis alijs qui nō in scriptura prophete noiant.
hūt esse prophete pro regula: q̄ qui in principio alicui⁹ prophete pris
nomē exprimit: propheta fuisse intelligitur. scdo ostēditur prophete
tēpus: cū dicitur c In dieb⁹ osie ioathan achaz t ezechie regus
iuda. tēpoib⁹ esse istorū quatuor prophetauit. d In dieb⁹ biero
boā filij ioas. iste esse hieroboā fuit rex israel et noiatur hic: q: regna
uit cū osia rege iuda. xliii. annis. e Principiū. Hic incipit tractat⁹
et diuiditur in duas partes: q: prio prophetat nō solū verbis sed etiā

monstrat Explicit prologus
Incipit argumētū in eundem.

See crebro nominat e-
o phrai: samariā ioseph:
iezrahel: t vxorē fornica
riā: t fornicationis filios: t adulte
ram cubiculo clausam mariti mul
to tpe sedere viduam t sub veste
lugubri viri ad se reditum prestolā
ri. Explicit argumentum.

Incipit liber osee prophete.
Capitulum. j.

Erbū[a] dñi qd factū
ē ad osee[b] filiū beeri
in diebus[c] ozie: ioa-
than: achaz: ezechie
regum iuda: t in[d] dieb⁹ hieroboā
filij ioas regis israel. Principium[e]
loquēdi domino in osee. Et dixit
dominus ad osee Vade[f] sume ti-

sensibilibus factis: secundo simpliciū ꝛ̃bis. ca. iiii. Circa primā ptes in qua virtualiter cōtinētur illa que postea sequūtur cōsiderādū: q̄ sic dicit aplus ad Ro. xi. Cecitas ex parte cōtingit in israel vt plenitudo gentium intraret: et sic oīs israel saluus fieret. qd̄ ipleb̄itur circa fines mundi quādo iudei cōuertentur ad xp̄m generaliter de cecta falsitate antichristi: et sm b̄ pro pheta mia facit: prio ḡ denunciat futuras iudeorū excecationem. secō gentiū illuminationē ibi Et erit. tertio iudeorū finalē conuersionē. ca. iii. prīa adhuc in duas: q̄ prio tangit iudeorū captiuitas p̄cedēs xp̄i aduētū. secō eorum cecitas in eius aduētu. ibi. Et concepit. prima adhuc in duas: q̄ prio ponitur captiuitatis rō: secundo ipsa captiuitas. ibi. Et abiit et accepit gomer. Circa primū ōr

e Principiū loquendi domino in osee. i. ad ipsum osee. et dicunt expositores aliqui q̄ dicitur hic principium loquendi ad denotandum q̄ dñs locutus est pri⁹ ad osee q̄ ad reliquos prophetas sequētes sed hoc non bene videtur verū: q̄ abdias est vnus de sequentibus: et tñ ipse fuit homo ꝓfectus a tpe achab regis israel: cuius fuit dispēsator sm oēs doctores hebraicos et latinos. A fine vero vite achab vsq̄ ad principiū regni ozie sub quo osee cepit prophetizare: put dicitur i textu fluxerunt. cii. anni: vt pōt de facili videri in quarto regū numerando tpa regum inter medios: et ideo nō est verisimile q̄ abdias incepit post illū prophetare ꝛ magis ātē propē qd̄ dicit ra. sa. q̄ istō pri cipiū loquēdi refertur ad litterā sequētē cū dicitur. f Vade sume tibi. ita q̄ istud fuit primū qd̄ dñs locutus fuit ad osee.

g Vxores fornicationū. dicūt aliqui q̄ ista mulier quā duxit propheta in vxorē pri⁹ erat meretrix publica: et q̄nis vile esset eā accipere: p̄ pheta tamē se būliauit in hoc volēs deo obedire sicut esaias q̄nis esset de genere regio: iuit tamē nud⁹ et discalceatus vt obediret deo. Esaie. xx. Dicit tñ hiero. in prologo q̄ hec mulier non fuit fornicaria fornicatōe corporis: ꝛ fornicatōe mentis: q̄ erat ydolatra et gentilis: et hoc videt̄ ver⁹: q̄ per hoc signum magis respondebat signato scz ydolatrie ppli future: que per hoc significabat: sm q̄ postea subditur q̄ fornicans fornicabitur terra a dño. h Et fac tibi filios fornicationū. In hebreo hēt sic. Accipe tibi vxorē fornicationū et filios fornicationū. s. accipe cum matre filios quos ante hēbat: ita q̄ accepit matrem in vxorez: et filios eius adoptauit. Filij esti quos genuit i ea postq̄ fuit eius vxor nō poterāt dici filij fornicationū fornicatōe corporali q̄ ltimi erāt: nec fornicatione ydolatrie q̄ ꝓpheta nō peccauerat ꝛ ideo qd̄ dicitur in translatione nostra. Fac filios fornicationū. sic ē exponendū. Filios fornicationū fac tuos p adoptionem.

i Quia fornicās forni. terra. s. x. tribuū et duaū. k A domino p ydolatriā. quē est spū alis fornicando: et dicitur. Fornicās fornicabit: reduplicādo ad denotādū multiplicationēz ydolatrie: que facta fuit illo tēpore in vtraq̄ tpe terre: ꝓpter qd̄ regnū. x. tribuū prio fuit captiuatum sub osee. iiij. regū. xvij. et postea regnū duaū tribuū sub sedechia iiij. reg. vltimo. Et sic patet q̄ in hac parte pōitur captiuitatis ratio. scilicet ydolatrie multiplicatio. l Et abiit. Hic cōsequēter pōitur decē tribuū captiuatio que fuit prima: postea subdit de captiuatione duarum tribuū que fuit secūda. Hec tamē pars prīa diuidit̄: q̄ prio ponit captiuitas: secūdo a⁹ diuturnitas. ibi. Et pcepit. circa primum dicitur.

l Et abiit. pmpte deo obediens. m Et accepit gomer. nomē est mulieris quā accepit in vxorem. n Filiā debelaim. vna dictio ē debelaim ita q̄ de non ē prepositio hic vt aliqui dicūt et est nomē ꝓprium patris huius mulieris: vel loci vnde fuit nata. sicut frequēter i scriptura dicūtur filie hiosq̄ mlieres inde nate. o Et pcepit. ō ppha.

p Voca nomē eius iezrahel. q̄ captiuationē regni. x. tribuū p ꝛ̃ xp̄ volebat significare: eo q̄ iezrahel erat ciuitas regia: q̄ ista tamē punitio incepit a zacharia abnepote iehu: ideo subditur.

q Et visitabo. i. puniam seu vindicabo. r Sanguinem iezrahel. i. sanguinē innocētū effusum in iezrahel. qd̄ exponūt aliqui de sanguine naboth ibi effuso. vt hēt̄ur. iij. reg. xxi. ꝛ hunc dicto obuiat qd̄ subditur.

Vxorē fornicationū: ⁊ fac tibi filios fornicationū: quia fornicās fornicabitur terra a domino. Et abiit ⁊ accepit gomer filiam debelaim: ⁊ cōcepit ⁊ peperit ei filiū. Et dixit dñs ad eum. Voca nomen eius iezrahel. Quoniam adhuc modicū ⁊ visitabo sanguinē iezrahel super domū iehu ⁊ quiescere faciam regnū domū israel. Et in illa die conteram arcū israel in valle iezrahel. Et cōcepit adhuc: ⁊ peperit filiā. ⁊ dixit ei Voca nomen eius absq̄ misericordia. Quia non addam vltra misereri domui israhel: sed obliuione obliuiscar eorum. Et domui iuda miserebor: ⁊ saluabo eos in domino deo suo ⁊ non saluabo eos in arcu ⁊ gladio: ⁊ in bello ⁊ in equis ⁊ in equitibus. Et ablactauit eam que erat absq̄ misericordia. Et concepit ⁊ peperit filium. Et dixit ei. Voca nomē eius nō ppl̄s me⁹. Qr vos nō populus meus: ⁊ ego non ero vester deus.

o Super domū iehu: quia domus eius non fuit punita ꝓpē sanguinem naboth: sed magis exaltata: eo q̄ iehu in vindictam sanguis naboth deleuit domū achab. ꝓpter qd̄ ⁊ propē occisionem sacerdotum baal dñs dixit ad eum. iij. Reg. x. q̄ studio se egisti qd̄ rectū erat ⁊ placebat oculis meis: et oia que erant in corde meo fecisti contra domum achab: filij tui vsq̄ ad quartam generationē sedebūt super thronum israel: ꝛ q̄ iehu postea fecit malum coram dño vt ibidē hēt̄ur: et filij a⁹ post eum: ideo istud malum dicitur hic sanguis iezrahel: et q̄ thyrd eorum aliqui innocētes occiderūt et illō dicit̄ b vindicari super domū iehu qd̄ fuit impletus in zacharia eius abnepote: vt hēt̄ur. iiij. reg. x v. et ex tunc multū fuit afflictus regnū israel quousq̄ fuit captiuatum per reges assyriorum. s. teglatpbalassar et salmanasar: ideo sequitur. t Et cessabo. s. a. re. do. israel. osee eius rege captiuato. v Et in illo die. i. in illo tēpore.

x Conteram arcū israel. q̄ tunc debellati fuerunt ab assyrijs.

y Et concepit: Hic cōsequēter denūciatur captiuitatis diuturnitas per nomē filie nate cum dicitur z Voca nomē eius absq̄ misericordia: ideo subditur. a Quia non addam vltra misereri domui israel. vltra differendo eius captiuitatē.

b Sed obliuione obliuiscar. dimittēdo in captiuitate sicut dimittitur res data obliuioni: vnde ꝛ hebreos illa captiuitas nō est adhuc reuocata. c Et domui iuda miserebor. a⁹ captiuitatē differēdo: q̄ ꝓpter merita ezechie qui reguauit tpe osee populus iuda fuit saluat⁹ de manibus sennacherib miraculose: ideo subditur. d Et saluabo eos in dño deo suo. i. virtute dñi qui misit angelū et interfecit in castris assyriorum. cxxxv. milia bellatorū. iiij. reg. xix. ió subditur. e Et non saluabo eos in arcu ꝛc. et non solū misertus fuit dñs regni iudee captiuitatem differendo vsq̄ ad tempus sedechie sed etiā inducta ꝛ relaxando inspirādo cyro regi dare licētiam pplo redeūdi: vt hēt̄ur Esdre. i. f Et ablactauit. i. a lacte amouit: et per hoc designatur q̄ oīs cōsolatio esset regno israel subtrahenda.

g Et concepit. Postq̄ egit de captiuitate regni israel que p̄cessit christi aduētū: hic in aduentu christi describitur cecitas iudeorum: et hoc per nomē filij nati cum dicitur. h Voca nomen eius non populus meus. q̄ negauerūt ipsum ante p̄sentiā dicentes. Non hēmus regē nisi cesarem. et tunc ꝓprie facti sūt non populus eius: sm q̄ p̄diperat Dañ. ix. ca. Post ebdomadas. lxij. occidetur xp̄s: et non erit eius populus qui eum negaturus est. et de illis dicitur hic. i Qr vos nō ppl̄s me⁹

In ca. i. osee. vbi dicitur in postilla. Et fuit iste beeri propheta. sicut et filius eē. Additio.

Z dictum fuit in additōe super hieremiā. i. ca. licet in dictis cuiusdam doctoris thalmudici reperiatur: q̄ qū nomē patris alicuius ꝓphete exprimit in principio ꝓphetie filij: pater eius intelligitur fuisse ꝓpheta. nō tamē hoc dictū reputatur vt regula apud eos. sed tanq̄ dictū qd̄ eadē facilitate cōtēnitur qua approbatur cum nullū fundamentum habeat

mentum habeat in sacra scriptura: nec etiam in ratione. nam manifestū est q̃ deus indifferenter dat donū ꝓphetie cui vult etiā si non sit filius prophete. Item ad nostram eruditionē non videtur pinere nosse: an beeri pater osee fuerit ꝓpheta vel non cum ꝓpheta beeri non inueniatur: Si enim ꝓpheta beeri inuenietur: oporteret nos cognoscere q̃ ess prophetam vel non

c Erit Ca.ij.

numerus filiorū israel quasi arena maris: que sine mensura ē et non numerabitur. Et[b] erit in loco: vbi[c] dicet eis nō ppl's me[d] vos dicet[e] eis: filii dei viuētis. Et[f] cōgregabuntur filii iuda et filii[g] israel pariter[h]: et ponēt[i] sibimet caput[k] vnū: et ascēdent[l] de terra: q̃[m] magnus dies iezrahel. Dicite[n] fratribus[o] vrīs ppl's[p] me[q] et sorori[r] vre misericordiā[s] ꝓsecuta. Judicate[t],

ꝓprietas filiorū exprimūtur: que quidē notatio patrum vt dicunt quidā hebreorū expositores fit eo q̃ tales patres erant suis tēporibus famosi: qua ratione etiā notantur in aliquibus ꝓphetis non solū patres sed etiā aui et paui: vt de zacharia et alijs

In eodē ca. vbi dicitur in postilla. In diebus hieroboā filij ioas.

Addicio.

Jquerat quare in ꝓpheta esaie qui ꝓpheta fuit tēporibus quatuor regū iude hic notatur nō notatur hieroboam qui regnauit cū ozia rege iuda. xliij. ānis vt dicitur in postilla: et tamen notatur hic in ꝓphetia osee. Quid ad hoc dicendū sit habetur in addicione prima super primum capitulum esaie.

In eodē ca. vbi ōr in postil. Vxorē fornicariā. Addicio.

Cōm translationē ionathe. s. chaldaicus illud quod hic dicitur. Sume tibi vxorem fornicariā. Et abijt et accepit gomer filiā debelaim et cōcepit etc. similiter et illud qd infra. iij. ca. dicitur. Adhuc vade et dilige mulierem tuā dilectā amico etc. totum intelligitur in visione ꝓphetica factum non aūt in re: qd licet deuiet a cōi expositione doctorum nostrorū et etiā hebreorū: videtur tamē aliquā partē veritatis habere. Primo ex hoc q̃ accipere mulierem fornicariā mentis aut corporis. dato q̃ postq̃ eā accepit ꝓpheta neutro mō ess fornicaria: tamē adhuc haberet spēs mali: qd deus nō poterat facere ꝑsertim ꝓpheta: cuius vita cederet alijs in exemplū. Item israel factū nullo mō correspondet rei figurate. Illa enim gomer erat fornicaria tūmodo antequā eā acciperet ꝓpheta: sed post acceptionem erat vxor: casta et casta coniugali castitate fm cōtamē expositionē: sed cōstat q̃ regnū israel et etiā regnus iude postq̃ deo fuerunt cōiuncta p legis acceptionē fornicata sunt a deo. fm aūt expositionē chaldaicā ꝓpheta accepit illam fornicariam et fecit filios fornicationū: qd ꝓprie correspondet rei figurate: sed q̃ fm istā expositionē hoc solus fuit fm visionem ꝓphetica et nō realiter: ideo nullā rationē habet peccati vel mali exempli. similiter exponūt aliqui illud qd habetur Gen. xv. Sume tibi vaccam triennem et arietem triū annorū etc. qd totū fuit factum in visione ꝓphetica: qd satis sufficiebat ad certificationē abrae de his que ibidē cōtinentur: nam etiā modicus ante de ipso dixerat. Credidit abraam deo et reputatū est ei ad iusticiam: et sic videtur q̃ ei non oportebat ostēdere sibi signa visibilia ad credēdum: cuius simile potest dici in proposito. Replica.

Jrca primū osee Burgen. mouetur cōtra postillatorem dicentē q̃ patres ꝓphetarū in exordijs notati fuerint etiam ꝓphete. fm regulā hebreorū de hoc vide correctorium circa primū capitulum Miche. Etiam circa idē capm Burgen. vt ysmael manum mouet contra oēs. nimirum q̃ omnes contra eum moueantur. Dicit enim illū passum. Accipe fornicariam etc. nō debere intelligi fm rem: sed fm ꝓphetica visionem nō realiter: q̃ hs specie mali quā deus nō precipere: vt ꝓpheta cederet alijs in malum exemplū: hui[s] correctionē vide Gen. xij. in correct. penultimo. Sed q̃ burgen. hic arguit q̃ factū nullo modo correspondet rei signate: nō valet: q̃ fm materiam subiectā vtrq̃ correspondet: q̃ nūs nō oportet figuram et figuratū per oia correspondere vt patet p totā legē veterē: imo et burgen. infra. xi. ca. cum glo. dicit. Typ[q] partes indicat q̃ ff totū pertinet in typo: iam nō est typus sed veritas. correspondet aūt fm materiā fornicarie vt terra fornicās sit figurata: sed non oportet si fornicaria sumpta in matrimonio fuit emēdata q̃ igitur israel figurat[q] debuit esse emēdatus. Et dicūtur filij ītimi: filij fornicationū a denotatione materia: quādo posita fuit in exemplo figurali. Et tunc de[r] etiā synagogā recipere in vxorē ītimā si auferret fornicationes suas a facie eius etc. prout etiam Burgen. exponit.

Ca.q.

Erit. Hic incipit secūdū capi. Fs hebreos in q̃ post execcationē iudeorū ponitur illuminatio gentiū. Circa qd sciendus q̃ ideo hic incipit nouū capitulū ad denotādū q̃ incipit alia sentēcia a pcedenti: et diuiditur in duas partes: qr primo describitur gentilitatis vocatio. secūdo vocate cōsolatio: ibi. Propter hoc. Prima i duas: qr primo ponitur dicta vocatio: secō interponitur regni iude captiuatio ibi. Judicate. Sciendū etiā q̃ gentiles ꝓuersi ad fidē xpi nōie israel notantur: sicut fuit declaratū Esaie. xliij. super illud. Iste dicet domino ego sum. et ille inuocabit in nōie iacob: et hic scribet manu sua dño et in nōie israel assimilabitur. ideo dicitur hic.

a Et erit numerus filiorū israel quasi arena maris. i. in multitudine magna: sicut videmus impletū in cōuersione gentiū. b Et erit i loco hanc auctoritatē allegat apls ad Ro. ix. dictā ad litterā de cōuersione gentiū: ꝓpter qd exponentes hāc partē aliter videntur ab eo discordare: ꝓpter qd sicut dixi a principio intelligitur de illuminatione gentiū. dicit igitur. b Et erit in loco id ē in orbe vniuerso vbi habitant gentiles.

c Vbi dicetur eis: non populus me[d] vos. qr vsqs ad aduentū christi fuerunt idolatrie dediti. d Dicetur eis filij dei viuentis. per susceptionē fidei: fm q̃ dicitur Jo. i. Quotqt aūt receperunt eū dedit eis potestatē filios dei fieri his qui credūt in nōie eius. Et qr cōuersi sunt p ꝑdicationē apostolorū et aliorū discipulorū qui fuerāt iudei: ita q̃ ex iudeis et gentilibus facta est vna ecclesia: nō subditur. f Et ꝓgregabūtur filij iuda. i. apls alijq̃ discipuli natione iudei. g Et filij israel id est gentiles cōuersi qui sic notantur: vt ꝑdictū est. h Pariter. i. in vna ecclesia. i Et ponēt sibimet. i. vna animiter cōfitebūtur.

k Caput vnū. s. xpm. l Et ascendēt de terra. i. multiplicabuntur fideles p orbē sicut illa que pullulant de terra. vnde et de magna multitudine populi ꝓueniēte adinuicē dicitur vulgariter. Videbatur populus de terra pullulare. m Qr magnus dies iezrahel. i. magna cōgregatio seu multiplicatio fidelium: eo q̃ iezrael interpretatur semē dei et hoc mō exponit ra. sa. licet vertat ad aliū intellectū: nō enim potest conuenienter exponi pars ista de populo redeūte de babylone vt volūt alij qui dicerent: qr ille populus redijt in hierlm esdre. i. et nō in iezrahel. qa samariā et alias ciuitates ꝓpinquas. x. tribuū de quib[s] erat iezrahel tenebāt gentiles ibi adducti de assyrijs: vt habetur. iij. reg. xvij. et pcio esdre. iij. et quia sicut dictum est per fideles de natione iudeorū facta est prima cōuersio gentiliū: ideo alloqtur eos dñs dicēs.

n Dicite. vos apostoli et alij fideles de iudeis. o Fratribus vrīs i. conuersis de gentilib[s] qui facti sunt fratres vestri p susceptionē fidei. p Populus me[d]. i. q̃ sunt ppl's me[d] sic et vos: sic dicit apostolus ad Roma. iij. ca. Non est distinctio iudei et greci. nā idem dñs omnium etc.

q Et sorori vestre. s. gentilitati cōuerse. r Misericordiā cōsecuta cū essem esset ab antiquo ydolatrie dedita p misericordias dei meam et non per merita patrū: vocata est ad fidē sicut iuda p merita abrae et aliorū sanctorū antiquorū. s Judicate. Hic denūciatur captiuitas duarū tribuū que supra fuerat omissa: eo q̃ captiuatōi. x. tribuū q̃ sunt israel fs carnē iungebatur vocatio seu illuminatio gentium que sunt in israel fm spiritū, et diuiditur in duas ptes: qr primo denūciatur captiuitas ratione culpe. secūdo ratōne ignorāntie. ibi. Et hec nesciuit. Circa primū alloqtur iustos qui erāt in regno iuda: vt hieremiā baruch et alios dicēs.

s Judicate matrem vestram. i. hierusalem que erat metropolis in regno et sic mater aliarum ciuitatum et totius populi: sicut. ij. Regum dicitur de abela. Cur queris subuertere matrem ciuitatum in israel.

t Judicate. i. ex malicia eius perpendite.

v Quoniã ipsa non vxor mea. ⁊ ego non vir eius. Auferat fornicationes suas a facie sua: ⁊ adulteria sua d medio vberũ suorum ne forte expoliem eam nudã: ⁊ statuã eam sicut die nativitatis sue: ⁊ ponã eam quasi solitudinẽ: ⁊ statuã eã velut terrã inviam: ⁊ interficiã eam siti: ⁊ filiorũ illius non miserebor: quoniam filij fornicationũ sunt: quia fornicata est mater eorum. Cõfusa est que cõcepit eos: quia dixit. Vadã post amatores meos: qui dãt panes mihi ⁊ aquas meas: ⁊ lanã meã ⁊ linum meũ oleũ meũ ⁊ potum meum. Propter hoc ecce ego sepiã viã tuã spinis ⁊ sepiam eam maceria. Et semitas suas nõ inveniet: et sequetur amatores suos: ⁊ nõ apprehendet eos: ⁊ quaeret eos ⁊ nõ inveniet. Et dicet. Vadam ⁊ revertar ad virũ meũ priorẽ: quia bene mihi erat tũc magis q̃ nũc. Et hec nesciuit: quia ego dedi ei frumẽtum et vinũ et oleum: et argentũ multiplicavi ei et aurũ: quae fecerũt baal. Idcirco convertar et sumam frumentũ meũ in tẽpore suo: et vinum meũ in tẽpore suo: et liberabo lanã meã ⁊ linũ meũ: quae operiebant ignominiã eius. Et nunc revelabo stultitiã eius in oculis amatorũ eius: et vir non eruet eam de manu mea. Et cessare faciam omẽ gaudiũ eius: solemnitatẽ eius neomeniã eius: sabbatũ eius: et omnia festa tẽpora eius. Et corrũpã vineas eius et ficũ eius de quibus dixit. Mercedes hee mee sũt: quas dederunt mihi amatores mei. Et ponã eã in saltũ: et comedet eam bestia agri. Et visitabo super eam dies baalim: quibus accẽdebat incensum: et ornabatur inaure sua et monili suo: et ibat post amatores suos: et mei obliuiscebatur dicit dominus. Propter hoc ecce ego lactabo eam ⁊ ducã eam i solitudinem. Et loquar ad cor eius

a Ne forte expoliem eã nudã p chaldeos: qui ciuitates postea spoliauerũt omibus bõis: hic dicit forte nõ ppter aliquod dubius cristẽs in deo respectu futuroꝝ q̃ sunt sibi certissima: sed ad denotãdũ libertatẽ arbitrij: p quas si pfecte peniteret deus parceret de pena.

b Et statuã eã secũdũ diẽ nativitatis suae. i. in magna cõfusione et vilitate. sicꝫ q̃ dicit Ezechi. xvi. In die ortꝰ tui nõ ẽ pãsus vmbilicꝰ tuus: et in aqua non es lota: et sicut. Proiecta es sup faciẽ terrei abiectõe

c Et ponã eã q̃si solitudinem. destructis muris ⁊ cõbustis edificijs.

d Et statuã eã velut terram inviam. propter multiplicationẽ serpentum ⁊ aliarum ferarũ et longa vastatione terre.

e Et interficiam eã siti deficiẽte potu in obsidione.

f Et filiorũ eius nõ miserebor. sic parvum occidentur ⁊ prim capiuabũtur: ⁊ oia ista passa est hierm postea per chaldeos.

g Quoniã filij fornicationũ sunt. i. mulie ydolatrie sicut viri sanguinũ dicũtur multi sanguinis effusores: genitivus enim pluralis habet virtutẽ huius duplicis singularis.

h Vadã post amatores meos ⁊c. post ydola quibus victũ ⁊ vestitus ⁊ alia necessaria attribuebãt.

i Propter hoc ecce ego se. vi. tu. spinis ⁊c. i. chaldeis obsidẽtibus hierm in circuitu eum gladijs interficiendum.

k Et semitas suas non inveniet. i. vias per quas posset effugere.

l Et sequetur amatores suos. i. desiderabit adiutum egyptiorũ qui promiserant ei auxiliũ.

m Et non apprehendet eos. q̃ non fuerunt eis in auxiliũ sed magis in nocumẽtũ.

o Et dicet vadam ⁊ revertar. q̃ ciuitas hierm videns se in arto positã ⁊ in pũcto captionis et destructionis: percepit q̃ male fecerat colendo ydola: et querẽdo humanũ auxiliũ et dei diffidẽtia: sed hoc fuit nimis tarde.

p Et hec nesciuit. hic cõsequẽter denũciatur dicta captiuitas culpabilis rõne ignorãtie: que causatur in aia ex peccatorũ multiplicatione sm q̃ dicitur sap. ij. ca. Excecauit illos malicia eorũ. et sm hoc dicit B.

p Et hec nesciuit. q̃ ego dedi ei frumẽtũ ⁊c. i. abũ et potũ et indumẽtũ: que diuitie sunt naturales.

q Et argentũ multiplicavi ⁊c. i. diuitias artificiales: magna enim cecitas fuit attribuere talia ydolis surdis et mutis.

r Que fecerũt baal. ei sacrificia offerẽdo et pãnos eũ ornãdo

s Idcirco cõvertar et sumam frumẽtum ⁊c. i. auferã ab ea bona ad victũ et vestitũ pertinẽtia.

t Et liberabo lanã meã. de seruitute. q̃ fuit ydolatris eorũ ignominiã operiẽdo.

v Et nunc revelabo stultitiam eius in oculis amatorũ eius. i. coram ydolis quibus fuiebat et sacerdotibus egyptijs quibus cõfederata erat.

x Et vir nõ eruet eã, egiptij enim nõ poterant eã iuvare sicut promiserãt.

y Et cessare faciam omem gaudium eius. ciuitatẽ et ppl'm destruendo.

z Solẽnitatẽ eius. i. solẽnitates. ponẽdo singulare p pluralis: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. et que sunt ille solẽnitates magis explicat dicẽs.

a Neomeniã eius. que fiebat in principio cuiuslibet mensis.

b Et sabbatũ eius. in fine cuiuslibet ebdomade.

c Et omnia festa tẽpora eius. i. festa tpalia que fiebãt semel in anno. s. pasche et pẽthecostes et similia.

d Et corrũpã vineas eius ⁊c. i. vineas et alias arbores fructiferas quas p̃ fecerũt chaldei in terris circa hierusalem existentibus.

e De quibus dixit. Mercedes hee ⁊c. q̃ nõ solã bona mobilia attribuebat beneficio ydolorũ: sed et bona immobilia.

f Et ponã eam in saltũ. hierm enim destructa longo tẽpore fuit sine habitatoribus et sic crescũt ibi spine et fructa

g Et comedet eam. i. bona eius.

h Bestia agri. id est nabucdo. q̃ versus in amẽtiam eiectus fuit ab hominibus et cũ feris fuit habitatio eius: vt habetur Dan. iiij.

i Et visitabo super eam dies baalim. i. in quibus seruiuit baalim debite puniẽdo.

k Et ornabat inaure sua et ⁊c. ad reuerentiã enim ydolorũ ornabant sed habitatores hierm: sicut catholici in festis sanctorũ:

l Propter hoc partem istã exponit ra. sa. de captiuitate babylonica et eius relaxatione vsq̃ ad finẽ capitulũ: et aliqui expositores catholici cũ sequuntur in parte exponẽtes de reductione captiuitatis babylonice. sed cõtra hoc obuiat littera in plurib' locis et potissime in fine capituli q̃ ab apl'o ad romanos. ix. allegatur dicta littera de cõuersione gẽtiliũ ad fidẽ vt videbitur: et sic hoc pars ponitur gẽtilitatis vocate diuina cõsolatio. vt. ã. dictũ est in diuisione: ppter hoc istud nõ copulatur immediate ad litteras precedentes sed ad illud q̃ supra positũ est. Dicite fratribus vestris ppl'o meus: et sororibus vestre. i. gentilitati cõuerse. Misericordiã cõsecuta ⁊c.

l Propter hoc ecce ego lactabo eã. cõsolationibus spiritussancti. vnde Act. ij. capitulo legitur: q̃ p̃ dicere petro cecidit spiritussanctꝰ sup cornelium et alios gẽtiles qui erant cũ eo et loquebãtur linguis.

m Et ducã eam in solitudinẽ q̃ a tpe apostolorũ multi cõuersi ad fidẽ transferebãt se ad loca solitaria vt melius vacarẽt cõtẽplationi et reficerẽtur p̃ solatiis diuinis: ideo subditur.

n Et loquar ad cor eius. q̃ sit in secreto per reuelatiõem et spiritussancti cõsolatiõe.

o Et dabo ei vineas eius ex eo loco. Isti sunt apostoli qui vinum doctrine christi debitis ppinauerunt: pter q̃ saluator dicit de seipso Joh. xv. ca. Ego sum vitis vera ⁊c. Et istud vinũ germinat virgines. zacha. ix. Et isti vinitores fuerũt ex eodem loco: q̃ nati sunt in eadem sicut et christus.

p Et vallem achor non est nomẽclatura sed

q̃ dicit Ra.sa. quia achor non est nomen proprium sz appellationem et turbationem significat: vt probatur fuit Josue.vij. et ideo per vallem achor intelligitur humilis contritio de peccatis: sicut dicit idem ra.sa. propter qd̃ andreas et alij sequentes eum dicentes q̃ vallis achor est hic nomen loci iuxta hiericho quem prius intraverunt redeuntes de babylone magis iudaizant q̃ rn̄ ad hoc q̃ ipse

q Ad aperiendam spem. humilis enim contritio de peccatis aperit spem salutis.

r Et canet ibi. deum laudando.

s Iuxta dies iuventutis suae. q̃ sunt illi dies subdit. Et iuxta. et proid est. Et iuxta dies ascensionis eius de terra egypti. nunc enim ascendens de mari ruhro cecinit. Cantemus domino gloriose etc. Exo. xv. Sic primitiua ecclesia valde fuit diuinis laudibus intenta: vt patet in actib' apostolorum in pluribus locis.

t Dabo ei vinitores eius et cor̃ loco t. vallem achor ad aperiendam spem. Et canet ibi iuxta dies iuventutis suae t iuxta dies ascensionis suae de terra egypti. Et erit in die illa ait dñs vocabit me vir meus: t nõ vocabit me vltra baalim. Et auferam noia baalim de ore eius t non recordabitur vltra nominis eorum. Et percutiam eis fed̃ in die illa cum bestia agri t cum volucre celi et cum reptili terre. Et arcũ t gladium t bellũ conteram de terra: et dormire eos faciam fiducialiter. Et sponsabo te mihi in sempiternum: et sponsabo te mihi in iustitia t iudicio: t in misericordia t miserationibus. Et sponsabo te mihi in fide t scies quia ego dominus. Et erit in illa die exaudiam dicit dñs: exaudiam celos: t illi exaudient terram: t terra exaudiet triticum et vinum et oleum: et hec exaudient iezrahel. Et seminabo eam mihi in terra: et miserebor eius q̃ fuit absq̃ misericordia. Et dicam non populo meo: populus meus es tu: et ipse dicet: deus meus es tu.

Cap. iij:

c Et dixit dominus ad me. Adhuc vade t diligite mulierem dilectam amico t adulteram: sicut

t Dabo ei vinitores eius. Et cor̃ loco t. vallem achor ad aperiendam spem. Et canet ibi iuxta dies iuventutis suae t iuxta dies ascensionis suae de terra egypti. Et erit in die illa ait dñs vocabit me vir meus: t nõ vocabit me vltra baalim. Et auferam noia baalim de ore eius t non recordabitur vltra nominis eorum. Et percutiam eis fed̃ in die illa cum bestia agri t cum volucre celi et cum reptili terre. Et arcũ t gladium t bellũ conteram de terra: et dormire eos faciam fiducialiter. Et sponsabo te mihi in sempiternum: et sponsabo te mihi in iustitia t iudicio et in misericordia t miserationibus: tertio cũ dicit. Et desponsabo te mihi in fide: et scies q̃ ego dñs. Vñ fm glo. prio sponsauit deus ecclesiam antiquorum in abraam: vel cũ eduxit eam de egypto: vt vxorem haberet sempiternam. Secũdo in monte synai dans eis pro sponsalibus legis iustitiam t iudicium et iuncta legi misericordiam vt si peccauerint caperentur: si penituerint reconcilientur. Tertio sponsauit eam in aduentu filij: qd̃ est in fide ministrantis: in qua fide credentes stantur saluantur: q̃ ille est deus quem prius negauerunt: hec in glo. vnde subdit. Et scies quia ego dominus

u Vocabit me etc. baalim. Dicit hic aliqui q̃ baalim idem significat q̃ vir meus: et tamen redeuntes de captiuitate vitabant hoc nomen eo q̃ erat simile noi ydoli. s. baal. Ra.sa. hoc exponit magis catholice q̃ tũ ad hoc dicens: q̃ vir meus hic accipitur id est sponsus meus que est noiamo amoris. Baalim vero fm p̃ puritatem hebraici sermonis idem est q̃ dñs meus que noiamo est timoris: fm illud malach. i. ca. Si ego dñs vbi est timor meus: et sic est sensus q̃ ex familiaritate cũ deo populus eius vocabit eum sub noie amoris: et nõ timoris: et hoc proprie conuenit statui noue legis que est lex amoris fm q̃ dicit augu. Breuis differentia legis et euangelij: timor et amor. sic igitur timori successit amor.

x Et auferam noia baalim de ore eius etc. sicut patet ipsum p̃ predicationem apostolorum et aliorum credentium q̃ cessauit ydolatria quasi per totũ mundũ.

y Et percutiam eis fedus i die illa. i. tempore gratie.

z Cũ bestia agri. i. cũ crudelibus tyrannis.

a Et cũ volucre celi. i. dũ regibus superbis.

b Et cũ reptili terre. i. cũ eorum ministris: q̃ t isti q̃ in principio persequebantur fidem xpi: ad fidem sunt conuersi in magna parte tonsorum mũdi: t maxime a tempore constantini.

c Et arcũ gladiũ t bellũ conteram. q̃ xpianorũ persecutores facti sũt eorum defensores: nõ sequitur.

d Et dormire. i. quiescere.

e Eos faciam. sedata persecutione.

f Et sponsabo te mihi in eternũ. q̃ ecclesie xpi sponse non succedet nisi status glorie.

g Et sponsabo te mihi in iustitia etc. q̃ fides sine operibus mortua est.

h Et erit in die illa exau. s. pces fidelium: t subditur modus.

i Et p̃ id est.

k Exaudiam celos etc. quod intelligitur de multiplicatione bonorum spualium t spualium in ecclesia. Dicuntur n. celi exaudiri: q̃n dei voluntate rores et pluuia salutifera effundũt: t terra q̃n humectatur t fecundatur sic diffusa: t terrena fecunditas q̃n terra profert ea i abũdantia. Q̃nq̃ ro ad abũdantiam bonorum spualium celi dicuntur exaudiri: q̃n angeli qui sunt ciues celestes ipertrant apud deum etiam bona p̃ regnis et ministeria sue custodie commissis: t terra. i. habitatores eius q̃n exaudiuntur ab angelis: t bona spualia p̃ triticum vinum t oleum designata: q̃n multiplicantur in fidelibus ppls: nõ sequitur.

l Et hec exaudient iezra. i. semen dei: cuiusmodi sunt fideles. sic. ꝛ. dictum est ca. i. propter quod Ra.sa. dicit q̃ p̃ iezrahel intelligũtur filij captiuitatis in sua reuersione: quod nõ potest intelligi de ciuitate iezrahel ad quam nõ redierũt: vt dictum est. ꝛ. Ista aut̃ completa sunt in ecclesia fidelium que ex dei beneficio bonis spualibus t temporalibus

est fecunda.

m Et misereborum eius que fuit absq̃ misericordia. transl. lxx. hs. Et diligam nõ dilectam etc. i. gentilitatem: que ante vocationem non erat dilecta: et in hoc sensu allegat hanc scripturam apostolus ad Ro. ix. propter quod sic est intelligenda pars ista vt p̃ dictum est.

In capitulo. ij. vbi dicitur in postilla. Et vallem achor non est nomen loci.

Additio.

Cõm glo. achor est nomen proprium t significat illum transgressorem de quo fit mentio iosue. vij. a quo vallis illa in qua fuit interfectus vallis achor noiat. et c̃ sensus q̃ sicut punito illo achor israelite habebant spem vincendi: sic destructa hierlm t templo p romanos: t punitis bis qui peccauerunt in xpo: quasi ostrum ecclesie figuris: iam habent apostoli gaudium et spem q̃ totũ mũdum xpo subiecient: vt in glo.

In codem ca. vbi dicit in postilla. Et sponsabo te mihi in sempiternum.

Additio.

Replica.

M ca. ij. vbi dicitur. Et vallem achor: postillator dicit Achor nõ esse nomen proprium sed appellatiuum significans turbationem: t Clarius exposuit iosue. vij. vbi Burgen. ei nõ contradixit: hic aut̃ propter quãdã glosam Burgen. se opponit: sed videtur glo. minus autentica que littere contradicit. Nã iosue. vij. ille transgressor de cui hũc locum exponit nõ est dictus achor: sed achan. et. i. p alypo. ij. dicit Achar et in glo. interlineari iosue. vij. dicitur hoc videtur sentire beatus hiero. Cũ igitur in nulla correcta biblia noietur ille transgressor achor: videamus quo aio Burgen: voluerit hanc glo. littere non consonantem adducere nisi in odium postillatoris. Non est igitur verum q̃ vallis illa sit ab illo transgressore dicta vallis achor sed est dicta a transgressione: et sic e appellatiuum nomen non proprium q̃ significat turbationem, put etiam innuit glo. in hoc loco.

Capitulum. iij.

Et dixit. Post vocationem gentium hic consequenter denunciatur finalis conuersio iudeorum. Circa quam primo ponitur iudeorum ingratitudo et tandem eorum excecatio. secundo eorum finalis conuersio. ibi. Post hec. Prima in duas: quia primo ponit signum proprietatis. secundo signatum: ibi. Quia dies multos. Circa primum dicitur prophete a domino.

b Adhuc vade t diligite mulierem dilectam amico. in hebreo habetur socio. Ex quo patet q̃ amicus hic dicitur eius sponsus vel maritus: sub quo tamen vt ingrata adulteratur: et sic iuste a marito dimittitur: ideo subditur.

c Sicut diligit dominus filios israel: eos de egypto educendo et legem diuinam aliaq̃s beneficia specialiter tribuendo. secundũ quod dicitur psal. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestauit eis.

d Et ipsi respectant ad deos alienos. eos colendo. statim enim post legem oram adorauerunt vitulum conflatilem. exo. xxxij. et postea reponit iudicii et regum ydola coluerunt: vt patet ex decursu illius reponis.

e Et diligunt vinacia vuarum. In hebreo habetur. Dolia vel cipros et quo patet q per vinacia hic intelligitur vasa vinorum continua que tamen diliguntur ppter vinum contentum: et sic notantur hic de ebrietate que ducit ad alia vicia

f Et fodi eam mihi. in hebreo habetur. Et conduxi eam mihi. s. adulteram a marito dimissam sm autem translationem nostram loquitur de plebe iudaica p modum vinee eo q dicitur vinea dni sabaoth. esa. v. capi. vinea aut colitur cum fossione.

g Quindecim argenteis. qz sm doct. hebreos et latinos eos sequentes per hoc designatur eductio populi de egypto: quam fecit de. xv. die mensis primi. exo. xij.

h Et choro ordei et dimidio. chorus autem. xxx. modios continet: et sic chorus et dimidius continet. xlv. modios ad designandum. xlv. dies. qui fluxerunt a. xv. die mensis primi exclusive vsq ad primam diem mensis tertij inclusive in qua populus exiens de egypto venit ad montem syna vbi recepit legem a deo: sm q dicitur Exo. xix. Mense autem tertio egressionis israel de terra egypti in die hac. i. pria die mensis sm q exponunt doctores catholici et hebrei. venerunt in solitudinem syna. Qd autem exfuerunt ibi. xlv. dies preclare sic patet: qz iudei faciunt menses per lunationes. vna vero lunatio habet. xxix. dies cuius dimidia: ppter qd iudei faciunt primum mensem. xxx. dierum. et sm. xxix. et consequenter combinando. ex quo patet q a. xv. die mensis primi exclusive vsq ad primam tertij inclusive fuerunt dies. xlv. videtur autem mihi q per istos numeros possunt conuenientius designari ppbete sancti et persone per quas plebs iudaica vsq ad christum fuit deducta: ita q per. xv. argenteos intelligitur. xv. prophete quorum habentur ppbetie. s. esaias hieremias ezechiel. et. xij. ppbete. daniel esi apud hebreos non reponitur inter prophetas sed inter agiographa. vt patet per hiero. in plogo galeato. p xlv. modios persone in genealogia christi contente: que matth. i. ponuntur. xlij. sm tres quaterdenas ibidem positas: quibus si addantur tres reges qui omittuntur inter ioram et ozia sm q declarat hiero. sup Matth. habemus. xlv. i Et dixit ad eam. Dies multos expectabis me. in signum q plebs iudaica expectaret messiam multis temporibus: adhuc esi expectat k Non fornicaberis. qz non seruiuit ydolis.

l Et non eris cum viro. i. christo a quo es modo separata ppter suam incredulitatem. m Sed et ego expectabo te loquitur in plona dei q expectabat iudeorum finalem conuersionem. n Quia dies. Hic consequenter ponitur signatum per ppdigiale factum cum dicitur. Quia dies multos. q. d. factum predictus designat q dies multos. o Sedebunt id est manebunt. p Filij israel sine rege et sine principe. sicut videmus modo in plenum: qz de suis non habent regem vel principem sed alijs regibus et principibus seruiunt. q Et sine sacrificio: et sine altari. qz non possunt sacrificare extra hierlm: a qua sunt repulsi: et templum est destructum.

r Et sine ephot. i. sine veste sacerdotali: qz sublatis sacrificijs cessat vsus vestis sacerdotalis. s Et sine therephin. i. imaginibus in q bus demones solebant dare responsa: et apud iudeos non sunt talia.

t Et post hec. Hic vltimo ponitur iudeorum finalis conuersio: cum dicitur. Et post hec. i. post iudeorum abiectionem et excecationem.

v Reuertentur. ab errore suo. x Et querent dnm deum suum. deuote. y Et dauid. i. dei filium ictum xpm. et q sic debeat intelligi ps per translationem chaldaicam apud hebreos autenticam: que sic habet. Post hec reuertentur filij israel: et querent cultum dei sui: et obedient messie filio dauid regi suo. z Et pauebunt ad dnm. ipsum reuerendo,

deligit dnus filios israel: et ipsi respectant ad deos alienos et diligunt vinacia vuarum. Et fodi eam mihi quindecim argenteis: et choro ordei et dimidio choro ordei. Et dixi ad eam. Dies multos expectabis me. Non fornicaberis: et non eris viro: sm et ego expectabo te. Quia dies multos sedebunt filij israel sine rege et sine principe et sine sacrificio et sine altari: et sine ephot et sine therephin. Et post hec reuertentur filij israel: et querent dnm deum suum: et dauid regem suum. et pauebunt ad dnm: et ad bonum eius in nouissimo diebus. Ca. iiij.

a Audite verbum domini filij israel qz iudicium dno cum habitatoribus terre. Non est enim veritas: et non est misericordia: et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium et homicidium et furtum et adulterium inundauerunt: et sanguis sanguinem tetigit. Propter hoc lugebit terra et infirmabitur omnis qui habitat in ea. In bestia agri et in volucre celi: sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen vnusquisq non iudicet: et non arguatur vir.

5 Et ad bonum eius. timendo declinare ab eo qd bonum est in oculis eius: et subditur tempus. 5 In nouissimo diebus. i. circa finem mundi implebitur illud: vt dictum est. 3. i. ca.

In ca. iij. vbi dicitur in postilla. Et post hec. Hic vltimo ponitur iudeorum finalis conuersio.

Addicio.

Hic qd dicit Et post hec reuertentur filij israel et querent dominum deum suum ps hebreos referuntur ad tempus in q spectant falsemesias venturus: in quo tempore dicunt q reuertentur ad deum per penitentiam et erunt sub obedientia sui messie et sic tenent q ex isto loco non est argumentum efficax contra eos. Sed bene inspicienti manifeste patet q ex hoc qd dicitur. Reuertentur filij israel et querent dnm deum suum et dauid regem suum plane intelligitur q ille dauid. s. de quo ibi loquitur iam venerat nisi q ipsi non querebant eum: non esi dicitur. Reuertentur filij israel et querent dominum suum et venient dauid rex suus. sed. Et querent dauid regem suum. q. d. querent illum qui iam venerat: vnde et hec ppbetia impletur de bis q quotidie conuertuntur ex eis: respectu quorum dicitur. In nouissimo dierum et si non sit in tempore circa finem mundi. Nouissimi esi dies dicuntur tempus noue legis: cui non succedit alia lex: vt habetur infra Michee. iiij. in postilla: vnde bene aspicienti hec auctoritas plane facit contra eos. Capitulum. iiij.

Audite. Supra osee ppbetizauit non solum rebus ps sensibilibus facts. hic consequenter ppbetizat simplicibus rebus explicando magis premissa: que sunt duo in generali. s. dei iusticia in peccatorum punitione et eius misericordia in penitentie susceptione. Et diuiditur in duas partes: quia primo ponitur explicatio: secda explicationis pmulgatio ca. viij. Prima in duas. qz primo explicatur dei iusticia in punitione peccatorum: secundo eius misericordia in reuersione eorum. ca. vi. Pria in duas: qz prio explicatur iusticia erga populum indistincte. secundo magis distincte capitulo sequenti. Pria adhuc in duas: qz prio explicatur dei iusticia in punitione peccatorum prima primum. secundo in punitione contra deum. ibi. Secum multitudinem Circa primum dicitur. a Audite ver. qd debetis intelligere b Quia iudicium dno cum habitatoribus terre. et vult ondere q iuste procedit in eorum punitione ppter qd subditur. c Non enim veritas ad primum in verbis. d Et non misericordia erga pauperes in effectu cordis. e Et non est scientia dei. directiua in agendis. f In terra. i. in iudea. g Maledictum. i. detractio primi et vituperium. h Et mendacium. nocendo ei in verbis. i Homicidium. inferendo nocumentum corporis. k Et furtum. in rebus possessis. l Et adulterium in plona conuncta: et per consequens in heredib? falsis: qui p adulterium summittuntur. m Inundauerunt. i. vltra modum abundauerunt: sicut aque inundantes propias ripas exeunt.

n Et sanguis sanguinem tetigit. et predicto cum vicino secuta est tanta effusio sanguinis q boues mutuo sanguine fedabantur.

o Propter hoc luge. terra. i. desolabitur. sicut econtrario dicitur metaphorice qn floribus et fructib? repletur.

p Et infirmabitur omis qui habitat in ea. non solum boues ps etiam bestie et aues que deseruiunt bobus ad solatium et cibum per vtentionem et aucupium: et ideo punitiuntur boues in morte eorum quando

pestilentia moriuntur et congregant et fundunt congregari et fundere. r
arguat peccatorem. s Populus eius sicut bi qui contradicit sacerdoti. t in b omis
tur eius incongruitas.
t Et cornues
dic. i. cito et mutatur hic modus
loquendi de terra
persona ad secundam.
v Et cornuet
propheta, fallicos
falsus.
x Zecum. qui
nutriuit in vicijs
adulationib? et
mendacijs suis.
y Mocte feci ta
cere matrem tuam
id est hierusalem
de nocte capta fu
it. ij. paralyt. vlti.
et sic consusa conu
cuit.
5 Conteuit po
pulus me? eo q
non habuit scias
ps diuine legis.
attendens magis
falsis ppbetis:
ideo subditur.
a Quia tu scientiam
repulisti. s. di
uinam ppbetiam reue
lata. b Repel.
te ne sacer. fuga.
mihi. Sacerdo
tes esi sacros p
phetas persequen
bantur: vt ps de eb
et partim captiuan
gis dei tui. legis
tas intendendo.
eis non succurrendo
quem declaratur
contra deum. s. ydola
q primo circa hoc
tur ppls duas abi
c Secundum multitu
tiplicando. f
g In ignominiam
h Peccata popu
piebat oblationes
lania et qua conseq
i Et ad iniquitate
ydolatrandum: ad
k Et erit sicut po
subditur. l Et
inferendo. m
sauerunt. ydolatria
in non custodiendo.
p Fornicatio. s. con
tras auferunt cor. i.

pestilēcia moriūtur. q Et pisces maris ēgregabunt. hebr. dicunt finientur. ēbum eiūs hebraicum ē positum equiuocū est ad congregari ⁊ finiri: et ex circūstantia litterre videntur hebrei melius dicere. r Verumtamen nullus quisq3 non iudicet. i. nullus arguat peccatores huius populi: qr faceret frustratiō subditur.

Populus[a] enim tu[b] sicut hi qui cōtradicunt sacerdoti. Et[c] corueres hodie: et[d] coruet etiā ꝓpheta tecum[e]. Nocte[f] tacere feci matrē tuā. Contriuit[g] populus me[h] eo q̄ nō habuerit scientiam. Quia[a] tu scientiā repulisti repellam[b] te ne sacerdotio fūgaris mihi. Et[c] oblita es legis dei tui: obliuiscar[d] filiorum tuorū ⁊ ego. Secōm[e] multitudinē eorū sic peccauerūt mihi gloriā[f] eorū in[g] ignominiā cōmutabo. Peccata[h] ꝓpli mei comedēt. et[i] ad iniquitatē eorū subleuabūt aias eorū. Et[k] erit: sicut populus sic sacerdos. Et[l] visitabo super eū vias eius ⁊ cogitatōnes eius reddā ei. Et comedēt et nō saturabūtur. Fornicati[m] sunt et[n] nō cessauerūt q̄m[o] dominū dereliquerūt in nō custodiēdo. Fornicatio[p] et[q] vinū ⁊ ebrietas auferūt cor. Populus[r] meus in ligno suo: iterrogauit[s] et[t] baculus eius annūciauit ei. Spiritus[u] enim fornicationū decepit eos et fornicati sunt a deo suo. Sup[x] capita montium sacrificabāt: ⁊ super colles accendebāt thymiama subtus quercū et[y] populus ⁊ terebinthum: qr bona erat vmbra eius. Ideo[z] fornicabūtur filie vestre ⁊ sponse vestre adultere erūt. Nō[3] visitabo super filias vestras: cum fuerint fornicate: ⁊ super sponsas vestras cū adulterauerint: q̄m[a] ipi cum[b] meretricibus cōuersabāntur: et[c] cum effeminatis sacrificabant[d] et[e] populus non intelligēs vapulabit[f]. Si[g] fornicaris tu israel: nō[h] delinquat saltem iuda. Et[i] nolite ingredi in galgala: et[k] ne ascēderitis i bethauen: neq3[l] iuraueritis viuit dōs. Q̄m[m] sicut vacca lasciuiens declinauit[n] israel. Nūc[o] pascet eos dōs: quasi agnū in latitudine. Particeps[p] ydolorū ephraim dimittere eū. Separatū[q] est conuiuiū eorū: fornicatōne fornicati sunt dilexerūt[r] afferre ignominiā ꝓtectores[s] ei[t]. Ligauit[u] eū spūs in[x] alis suis: et[y] cōfūdētur a sacrificiis suis. Ca. v.

a Audite[a] hoc sacerdotes ⁊[b] attēdite dom[c] israel: et[d] dom[e] regis auscultate: qr[f] vobis iudiciū est. Quoniam[g] laqueus facti estis

pestilēcia moriūtur. q Et pisces maris ēgregabunt. hebr. dicunt finientur. ēbum eiūs hebraicum ē positum equiuocū est ad congregari ⁊ finiri: et ex circūstantia litterre videntur hebrei melius dicere. r Verumtamen nullus quisq3 non iudicet. i. nullus arguat peccatores huius populi: qr faceret frustratiō subditur.

s Populus eiūs tuus sicut hi qui cōtradicunt sacerdoti. ⁊ in ē oēdiuntur eius incorrigibilitas.

t Et coruues hodie. i. cito et mutatur hic modus loquēdi de tertia persona ad secūdam.

v Et coruet et ꝓpheta. scilicet falsus.

x Zecum. qui tenuerunt in vicijs adulationib⁹ et mendacijs suis.

y Nocte feci tacere matrem tuā id est hierusalē q̄ de nocte capta fuit. q. paraly. vlti. ⁊ sic cōfusa contriuit.

z Contriuit populus me⁹ eo q̄ non habuit scias sc3 diuine legis. attendens magis falsis ꝓphetis: ideo subdūr.

a Q̄ tu scientiam repulisti. s. diuinā, ꝓphetē, reuelata. b Repel. te ne sacer. fūgas. mihi. Sacerdotes eis factos ꝓphetas persequebantur: vt ps de hiere. xxvi. ⁊ ideo merito fuerunt partim occisi ⁊ partim captiuati in captione hierusalē. c Et oblita es legis dei tui. legis studiū dimittēdo ⁊ mēdacijs pseudo prophetarū intendendo. d Obliuiscar filiorum tuorū. in necessitate eis non succurrēdo. e Secūdū multitudinem. Hic consequēter declaratur diuina iusticia in punitione ꝓpli de peccatis contra deū. s. ydolatria multiplicī: ⁊ diuiditur in duas partes: q̄ primo circa hoc arguitur populus. x. tribuū: secundo mouetur ꝓpls duarū tribū. Si fornicaris. Circa primū dicitur.

e Secūdū multitudinē eorū sic peccauerunt mihi. peccata multiplicādo. f Gloriā eorū. i. regiam dignitatem.

g In ignominiā cōmutabo. regem cū ꝓpło captiuando.

h Peccata populi mei comedēt. s. ydolorū sacerdotes: qr recipiēbāt oblationes factas ꝓ peccatis: ⁊ pon⁹ qr ex populi ydolatria et qua cōsequebātur questū sustentabāntur.

i Et ad iniquitatē eorū subleuabūt aias eorū. inducēdo eos ad ydolatrandū: ad maiorē questū cōsequēdum.

k Et erit sicut populus sic sacerdos. i. similes in punitione: iō subditur. l Et visitabo super eū vias eius. s. penā debitā inferendo. m Fornicati sunt ydolatrādo. n Et nō cessauerunt. ydolatriā cōtinuādo. o Q̄m dōm dereliquerūt in non custodiēdo. s. legem eius: cuius cā subditur.

p Fornicatō. s. corporalis ⁊ spiritualis. q Et vinū ⁊ ebrietas auferunt cor. ista enim auerunt intellectū ⁊ voluntatē a studio legis diuine. r Populus meus in ligno suo. i. i ydolo ligneo

s Interrogauit. euentū de futuris. t Et baculus eius annūciauit ei. erat enim q̄dam diuinādi modus ꝓ ꝓiectione baculi ⁊ oia ista ⁊ similia ad ydolatriā ⁊ superstitionē pertinēt: ideo sequitur.

v Spiritus enim for. decepit eos. i. malignus spūs tentās de ydolatria ⁊ de pertinētib⁹ ad eam.

x Super capita montium ⁊c. in talibus locis arduis ⁊ umbrosis ydolatrias exercebāt.

y Et populū nomē est arboris vmbrā magnā faciētis 3 Nō fornicabūtur filie vestre. i. permittentur sic decipi et iustis ad vestram punitionem.

3 Non visitabo super filias vestras ⁊c. impediēdo eas a malis suis per punitionem cuius causa subditur.

a Quoniam ipi. ⁊ pōes eorū ⁊ mariti.

b Cū meretricibus cōuersabātur. fornicando ⁊ adulterando corporaliter.

c Et cum effeminatis. id est cultoribus ydolorū eunuchizatis: sicut virgines ōpurabātur ad cultum dee veste.

d Sacrificabāt. fornicando spiritualiter.

e Et populus non intelligens. i. intelligere nolēs q̄ ista sunt pessima.

f Vapulabit. i. verberabitur plagis a deo immissis. g Si fornicaris. Hic monetur duarum tribuū ꝓpls talia cauere: cū dicitur.

h Non delinquat saltē

i Et nolite ingredi in galgala. locus est vbi iosue circuncidit filios israel: vt hētur Josue. v. ꝓpter q̄ locus venerabilior reputabatur: ꝓpter q̄ ydolatre postea ibi posuerunt ydola. k Et ne ascēderitis in bethauen. ibi enim positus vnus erat de vitulis aureis hieroboā. l Neq3 iuraueritis viuit dōs. applicādo ydolis modū iurādi ꝓ deū. m Q̄m sicut vacca lasciuiēs. que rumpit iugū. n Declinauit israel. a iugo diuine legis o Nūc pascet eos dōs quasi agnū in latitudine. q̄m enim agnus d3 occidi laurius pascitur: ⁊ per hoc designatur q̄ ꝓ. x. tribus cito essent gladio tradēde. p Particeps ydolorū ephraim. i. deditus ydolatrie. q Dimitte eū. tu iuda ne consortio eius corrūparis.

r Separatū est cōuiuiū eorū. i. ex cōiacentum. s Dilexerunt afferre ignominiā. i. ydolatriā. t Protectores eius. i. reges ⁊ sacerdotes

v Ligauit eum spiritus. s. malignus. x In alis suis. i. in intellectu per obstinatōnē in effectu per executōnē. y Et cōfundentur a sacrificijs suis. i. ꝓpter sacrificia sua ydolis ⁊ demonibus oblata.

Audite. Hic cōsequēter declaratur diuina iusticia in punitōne peccatorū magis distincte: ⁊ diuiditur i duas partes: qr primo declaratur culpa. secūdo deteriatur pena: ibi. Et rūdebit. Circa ꝓmū exhortūr distincte stat⁹ ꝓpli cū ōr. Capl. v.

a Audite ē sacerdotes q̄ debebāt pēsl: i spūalib⁹. b Et attēdite dom⁹ israel q̄ tenebat deo vō o fuire et legis suscepto. c Et domus regis. q̄ per potētiā debebat mala cohibere. d Quia vobis iudiciū est id est ꝓdēnatio iusta: et subditur q̄i. e Quoniam laqueus facti estis spe

culationi.i.animabus que deberent per contēplationē in deū eleuari
f Et sicut rhete expansum super montē thabor.ibi esi reges israel po
nebant custodiā militā ad capiendum illos qui ibāt in hierusalem ex
deuotione ad offerendū. g Et victimas declinastis in pfundum
cogentes offerre ydolis que sunt dño offerenda. h Et ego erudi
tor.i.cognitor ⁊ ostēsor
oim eorū. i Ego scio
ephraim.i.malitiā eius
⁊ notatur hic et in plurib
bus locis:et maxime in
hoc ppheta regnum.x.
tribuū ephraim:eo q hie
roboā primꝰ rex fuit de
illa tribu.
k Et israel nō ē abscō
ditus a me.repentino est
eiusdē sub alio nomine
ad maiorem assertionē.
l Non dabūt cogitati
ones suas vt conuertā
tur: q: sunt obstinati p
deceptionē dyaboli: ideo
sequitur. m Q: spi
ritus fornicationū.i.dy
abolus de ydolatria tē
tans. n In medio
eorū est.tanq̃ possidēs.
o Et respōdebit. Hic
consequēter denūciatur
pena:⁊ ptio multiplicat
secundo solenniter. ibi.
Clangite. Circa primū
dicitur. o Et rūde
bit arro.israel. in sa. eā
per penā debitam a dō
illatam.
p Et israel. et ephraim
ruent.i. rex ⁊ populus.

speculationi et[l] sicut rhete expan
sum sup thabor:et[g] victimas de
clinastis in pfundū. Et[p] ego eru
dit or oim eorū. Ego[i] scio ephrai:
et[h] israel nō est absconditus a me.
Q: nunc fornicatus est ephraim
cōtaminat[q] est israel. Nō[k] dabūt co
gitationes suas vt reuertantur ad
deū suum:q:[m] spiritus fornicatio
nū in[n] medio eorū:et dōm non co
gnouerunt. Et[o] respōdebit arro
gantia israel in facie eius:et[p] israel
et ephraim ruēt in iniquitate sua.
Ruet[q] etiā iudas cū eis. In[r] gre
gib[q] suis et[s] armētis suis vadāt[t]
ad querēdum dōm:et[u] non inue
nient. Ablatus est ab eis. In[v] do
mino p̄uaricati sunt q: filios alie
nos genuerūt. Nunc[x] deuorabit
eos mēsis cū[y] partibus suis. Clā
gite[a] buccina in gabaa:tuba in ra
ma. Vlulate[b] in bethauen: post[c]
tergū tuum beniami. Ephraim[d]
in[e] desolatione erit. In die corre
ptionis in[f] tribubus israel ostēdi fi
dē. Facti[g] sunt principes iuda q̃si
assumētes terminū sup[h] eos effun
dam quasi aquā irā[i] meā. Calūni
am[k] patiens est ephraim fractus[l]
iudicio q̃m[m] cepit abire post sordē
Et[n] ego quasi tinea ephraim:et[o]
quasi putredo domui iuda. Et[p]
vidit ephraim languorē suū et[q] iu
das vinculū suū. Et[r] abiit ephrai
ad assur et[s] misit ad regem vltorē
Et[t] ipse non poterit sanare vos:
nec[u] soluere poterit a vobis vincu
lū[x]. Q̃m[y] ego quasi leena ephraim
⁊[z] quasi catulus leonis domui iu
da. Ego[a] capiam ⁊ vadam:tol
lā et non est qui eruat. Vadens[b]
reuertar ad locū meū:donec[c] defi
ciat:et[d] queratis faciem meam.

Capitulum. vi.

q Ruet etiā iudas cū eis.i.simili pena punietur:nō tamē eodē tēpore
q: regnum israel fuit captiuatū primo tēpore osee. et regnū iuda post
ea tēpore sedechie. r In gregib[q] suis.q̃ sunt de oribus ⁊ capris
s Et armētis suis.i.bobus ⁊ vaccis. t Vadent ad querendum
dominū.offerēdo sacrificia de istis animalibus iminēte hora sue captōis
v Et non inuenient.s.eius misericordia indigni:cuius cā subditur.
x In dño p̄uaricati.sunt q: fi.alie.genuerunt.docētes eos ydolatrare.
y Nunc deuorabit eos mensis.s.iulij.dicit ra.sa.in quo samaria fuit
capta. z Cum partibus suis.q: tunc terra.x.tribuū que erat diui
sa in.x.partes fm numerū tribuū:fuit destructa. a Clangite.Hic
cōsequēter sequitur pene pmulgatio solēnis.Circa q̃d sciēdū q̃ terra
beniamin ex vna parte erat coniūcta terre decē tribuū.Gabaa vero ⁊
rama erant duo fortalicia in sorte beniamin.Bethauen vero erat ali
ud fortaliciū in sorte ephraim:⁊ ideo ipso destructo ab assyrijs illi qui
erant in fortaliciis beniamin ceperūt clāgere buccinis.vt populꝰ ou
ay tribuū se ppararet ad resistendū ne terra eorū destrueretur sicut ter
ra decē tribuū eis vicina.⁊ hoc est q̃d dicitur.Clangite buccina in ga
baa ⁊c.Et subditur cā. b Vlulate in bethauen.tanq̃ iā capti.
c Post tergū tuum beniamin.i.iuxta ⁊c:ppter q̃d timēdum tibi est ne
patiaris simile. d Ephraim.i.regnum decem tribuum.
e In desolatione erit.per salmanassar. f In tribubus israel ostē
di fidem.i.fidelitatē ppheta: meorū qui prenūciauerūt eay destructi
onem g Facti sunt prin.iuda q.assumētes terminū.captiuatis oēs
decē tribubus per salmanassar illi de regno iuda cogitauerūt dilata
re terminū suū intra metas decē tribuū:cū tamē sortes essent distincte
fm ordinationē dei.ppter q̃d in penā huius cupiditatis subditur.
h Super eos effundā.quasi aquā.i.abūdanter. i Iram meam
salicet per nabuchodonosor. k Calūniā patiens est ephraim. Is
enim pateretur iuste ex parte sui:tamē Salmanassar inuasit iniuste et
iniqua volūtate. l Fractus iudicio.s.diuino iusto:ideo subditur
m Q̃m cepit abire post sordem.i.post ydolū ponitur hic singulare p
plurali. n Et ego quasi tinea ephraim.i.cito destruā eum.
o Et quasi putredo domui iuda.i.tardius puniā eā. tardius
enim corrūpitur pannus per seipsum q̃d fit putrefiendo q̃ cor
rūpatur a tinea que corrūpit ipsum aliq̃n etiā in nouitate sua:
⁊ ita regnū iuda tardius fuit captiuatū q̃ regnū israel:vt sū pe
rius dictū est.
p Et vidit ephra
im languorē suū
id ē captiuitates
irreparabiles:sic
langor est infir
mitas incurabi
lis.
q Et iudas vin
culū suū.i.capti
uitates reuersibi
lem sicut vinculū
solubile.
r Et abiit ephra
im ad assur.quia
primo consensit
reddere tributum
regi assyriorum.
s Et misit vlto
rem.i.ad regem e
gypti: vt per eos
liberaret a dicto
tributo: ad quos
misit osee.iij. ⁊c.
xvij. t Et ip
se non poterit sa
nare vos.imma
ista missio fuit oc
casio destructōis
regni israel: vt ibi
dem habetur.
v Nec soluere
potent a vobis.
de regno iuda. x Vinculum captiuitatis vestre.egressi
essent egyptij de terra sua ad auxilium iudeorū:sed tertio ex decre
tu babilonorū redierunt in terrā suā:vt habetur hiere.xxxvij.
y Quoniā ego quasi leena ephraim.cito deuorans eos.
z Et quasi catulus leonis.qui minus crudeliter agit.Domui
iuda:ideo subditur de vtraq̃ domo. a Ego capiā.quia
q̃ captiuitas facta est virtute diuina principaliter.
b Vadēs reuertar ad locū meū.subtrahēdo ab vtroq̃ regno
subsidiū meū. c Donec deficiatis capti ab aduersariis.
d Et queratis faciē meā.vexatione dante vobis intellectum.
In ca.v.vbi dicitur in postil.Quia filios alienos genuerunt
⁊c.

Additio.

Hoc q̃d dicitur.Quia filios alienos genuerūt.potest
accipi sicut sonat.s.de generatione carnalizo q̃ vxo
res alienigenas ducebāt ex quib[q] filios generabant
contra dei preceptum. Capitulum. vi.

In tribulatione. Post declarationē diuine iustitie
consequenter declaratio ponitur sue misericordie: et
ostenditur primo quibus misericordia concedatur.se
cūdo quibus denegatur:ibi.Quid faciā tibi. Circa
primū sciēdū q̃ dei misericordia in aduentu xpi fuit declarata:
ppter q̃d merito pars ista ō aduētu eius exponitur a catholicis
⁊ hebreis diuersimode.Dicit enim Ra.sa.q̃ cum dicitur hic. In
tribulatione sua ⁊c.intelligitur miseria in qua sunt modo iudei
per orbē dispersi:a qua petunt in suis orationibus publicis ⁊
priuatis p messiā liberari cuius aduentum expectāt iudei:et ideo
q̃d subditur postea.Viuificauit nos post duos dies id ē tertia
die suscitabit nos:per primā diē intelligitur dies primi templi
per salomonē edificati:cui successit nox destructionis per chal
deos:per secūdā diē tempus secūdi per zorobabel reedificati:
cui successit nox destructōis per romanos: per tertiā diē tempꝰ

i In[a] tribulatione sua ma
ne[b] consurgent ad me.
Venite[c] & reuertemur
ad dñm quia[d] ipse cepit et[e] sanabit
nos: percutiet[f] & curabit nos. Vi
uificabit[g] nos post duos dies: i die
tertia suscitabit nos: et[h] viuemus i
conspectu eius: sciemus[i] seqũmur
q3[k] vt[l] cognoscam[m] dñm. Quasi[n]
diluculũ ꝓparatus est egressus eꝰ
et[l] veniet quasi ymber nobis tẽpo
raneus & serotinus terre. Quid[m]
faciã tibi ephraim: quid faciã tibi
iuda. Misericordia[n] vestra quasi
nubes matutina: & quasi ros mãe
pertãsiens. Propter[o] hoc dola
ui in ꝓphetis: et[p] occidi eos i ver
bis oris mei: et[q] iudicia tua quasi
lux egrediẽtur. Quia[r] misericordi
am volui: et[s] non sacrificiũ: et scien
tias dei plus q3 holocaustũ. Ipsi[t]
aũt sicut adam transgressi sunt pa
ctum: ibi preuaricati sunt in me.
Galaad[v] ciuitas operantiũ ydolũ
supplãtata[x] sanguine: et[y] quasi fau
ces virorꝫ latronũ: particeps[a] sa
cerdotũ in[b] via interficientium p[c]
gentes d: sichẽ: q3 scelus operati
sunt. In[d] domo israel vidi horrẽ
dum ibi fornicationes ephraim cõ
taminatus est israel. Sed[e] et iu
da pone messem tibi: cũ[f] conuerte
ro captiuitatem populi mei.

c Um[a] sanare Ca. vij.
vellẽ israel reuelata[b] est iniqui
tas ephraim & malicia samarie: q3[c]
operati sunt mendaciũ. Et[d] fur i
gressus est spolians: latrunculus
foris: et[e] ne forte dicãt in cordibus
suis oẽm maliciam eorꝫ me recor
datũ: nunc[f] circumdederũt eos ad
inuentiones sue coram facie mea

a In tribulatione sua. i. peccatorum suorꝫ penitentia: q3 veris penitẽtibus concedunt misericordia.

b Mane cõsurgẽt ad me. & istũ fuit rẽpore Job. baptiste qui ꝑdicauit baptismũ penitentie: & multi ad eius doctrinam egerunt veram penitẽtiam vt ꝓ3 in quatuor euãgdijs: & dicit tempus eius manere: q3 perinꝫ ad primũ tempoꝝ gratie qõ dicitur dies: ad Ro. xiij. Noꝫ pcessit dies aũt appropinq̃uit.

c Uãte & reuertamur. baptizati enim a iohanne inuitabant alios ad penitẽtiã baptismi.

d Quia ipse cepit. i hebreo habetur. Diripuit. i. tẽporibus preteritis punuit nos quasi in peccatis capros. e Sanabit nos. spiritualiter & tẽporaliter. f Percutiet nos. Repetitõ est aut dẽ sentẽtie ad maiorẽ assertionẽ. e Uiuificabit nos &c. q3 post duos dies mortis sue & sepulture resurrexit xp̃s: cuꝰ resurrectio est principiũ resurrectionis nostre ad vitã immortalem. i. ad Corin. xv. Christus resurrexit a mortuis p̃mitie dormiẽtiũ quoniã per hominem mors & per hominem resurrectio mortuorꝫ & sicut in adam oẽs moriuntur ita & in christo oẽs viuificabũt Et hec expositio magis consonat littere q̃ p̃cedens: q3 accipit dies ꝓprie illa aũt valde improprie. f Et viuemus in conspectu eius. vita gratie & postea glorie. g Sciemꝰ. noticia fidei. h Sequemurq3. imitãdo opera christi.

i Ut cognoscamꝰ dñm: facie ad faciẽ. Cõsequenter ponit modus viuẽdi & conuersandi. cũ dicitur. k Quasi diluculus ꝑparatus est egressus eius. q3 ipse ẽ lux vera Job. i.

l Et veniet quasi ymber rẽpaneus. & i hoc significatur doctrina christi sub metaphora ymbris terrã fecũdantis: licet autem ortus christi & eius ꝑdicatio & cõuersatio pcesserint eius mortẽ et resurrectionem: tamẽ hic post scribũtur. q3 frequenter in sacra scriptura prius facta scribũtur postea: vt pater in nouo & veteri testamẽto. m Quid faciã tibi. Hic cõsequẽter ostẽditur q̃ bus misericordia dei denegatur. s. hypocritis et aptre malis: et ostẽditur hic primo in duabꝰ domibus s. israel et iuda simul: secũdo in regno israel per se sequẽti ca. Circa primũ dicitur.

n Misericordia vestra quasi nubes matutina &c. q. d. sicut nubes matutina aliq̃n dissoluitur oriẽte sole sine pluuia: & ros matutinus sine humectatione terre: vt q̃n est multum paruulus: sic misericordia vestra est sine effectu: & per cõsequens ficta: et ista hypocrisis notabiliter viguit in iudeis rẽpore christi: vt patet i decursu euãgelij. o Propter hoc dolaui in ꝓphetis. i. p. ꝓpheraꝫ correctionẽ volui eos reducere ad rectitudinem: sicẽ ligna

per dolationẽ p Et occidi eos in verbis oris mei. i. occidẽdos ꝑdixi per ꝓphetas qui sunt os meũ verba mea ꝓferendo.

q Et iudicia tua. i. punitões tibi inferende. r Quasi lux ingrediẽtur. i. manifeste apparebũt iuste. s Quia misericordiã volui. i. acceptaui. t Et non sacrificiũ & scientiã dei &c. sacrificia enim veteris legis nõ erant accepta de se: sed nisi ex offerentis deuotione: sed ista cũ hõ de se sunt acceptabilia inq̃tũ sunt bona de genere: tamẽ non sunt meritoria vite eterne nisi fiant ex charitate.

v Ipsi aũt sicut adam transgressi sunt pactum &c. sicẽ etiã adã trãsgressꝰ fuit mãdatum dñi de ligno veteri comedendo sic iudei de vtroq3 regno transgressi fuerunt legem dñi datã in mõte synai. & exprimitur consequẽter quedã terra. x. tribuũ in hoc malo valde notabilis cũ dicitur.

x Galaad ciuitas operantiũ ydolũ. & sic transgrediebatur mandatum legis ordinans ad deum.

y Supplãtata sanguine. Hebrei dicunt. Just diarꝫ sãguini. Dictio enim hebraica hic posita ad supplãtationẽ et insidiationẽ est equiuoca: videl tũ hic magꝭ ac

a Et quasi fauces virorꝫ latronũ. q3 querunt gluttire bona aliorꝫ. a Particeps sacerdotũ. in hebreo habet. Societas sacerdotũ. i. maiorꝫ eo mõ loquẽdi quo dicitur. ij. Reg. viij. Filij autem dauid sacerdotes erãt. b In via interficientium. per hoc designatur q̃ maiores de galaad erãt cõsentanei & participes in latrocinijs istis et homicidijs: & in hoc erat transgressio legis cõtra. primũ. c Pergentes de sichẽ. ad aliũ locũ vbi erant nũdine ad quas portabãtur pecũie. ꝑ emẽdis mercimõijs: & latrões ꝑdicti ponebãt se in insidijs: ibi. d In domo israel vidi horrẽdũ s. ydolatriã et homicidiũ. e Sed & iuda pone messem tibi. i. tẽpus tue collectõis & translationis de terra tua ꝑ chaldeos. f Cũ conuer. ca. po. mei. Hebrei aũt dicũt. Cuꝫ cõuertero ineptã leticiã populi mei. Dictio etiã hebraica posita hic equiuoca ẽ ad captiuitatẽ et leticiam ineptã: et hoc secũdo modo magis cõsonat littere p̃cedẽti. q3 i captiuitate babylonica cõuersa fuit letitia iude in misticiã. trãslationis nostra sic exponitur. Sꝫ & iuda pone messem tibi &c. q. d. ꝫ cito debeas duci in captiuitatẽ: tamẽ adhuc erit messis tibi in terra tua. g Cũ reduxi. in ca. ppli mei. sub zorobabel de licentia cyri: et in hoc notatur distinctio captiuitatis iude & israel: q3 ista reuersa fuit ad terrã suã: captiuitas aũt israel non est reuersa.

Capitulũ. vij.

Um sanare vellẽ. Hic incipit capitulũ in hebreo i libris cõtentis: in quo ostẽditur negatio diuine misericordie regni israel propter multitudinẽ et euidentiã sue iniquitatis: et prio ponitur euidentia cũ dicitur in ꝓsona dñi. a Cũ sanare vellẽ israel. eius captiuitatem reducẽdo b Reuelata est iniquitas ephraim &c. i. tã multiplex et manifesta: q̃ hmõi beneficio est indigna.

c Operati sunt mẽdaciũ. ergo boies et deum ꝑ ydolatriã et fallacias

d Et fur ingres. est &c. i. parati sunt alienа rapere intus et extra: et sic patet euidẽtia multiplicis peccati eorꝫ cõtra ꝓimũ. Consequẽter ponitur cadẽ euidẽtia in peccatis contra deũ cũ dicitur. e Et ne forte dicant &c. q. d. non possunt dicere q̃ eorꝫ peccata antiqua latebant me: et nunc sum recordatus: q3. f Nunc circũ. eos adin. fuer. i. ita euidentes sunt circa eos: sicut furtũ qõ circũdat collũ latronis de ꝑhẽsi

Dicũtur autẽ ꝑ adinuẽtiones vituli aurei quos adiuenit hieroboam rex primus in israel de cõsilio falsoꝝ ꝓphetarꝝ ne populus regni israel reuerteretur ad regnũ dauid: vt habet.iij.Reg.xij. vnde subditur.

g In malicia sua letificauerunt regẽ.s. ꝓphete falsi ⁊ sacerdotes excelsoꝝ: cũ enim venisset ꝓphetaꝝ dñi ad increpãdum hieroboam vitul immolãtẽ: et ad eius dicũ altare fuisset scissum et manꝰ regis arefacta: ꝓpheta falsus iuit post virum dei et reduxit eũ per mẽdacia sua: ꝓpter qõ fuit peussus a leone in itinere.iij.reg.xiij. Et sic ꝓphetaꝝ falsus cõfirmauit reges in errore dicens q̃ ille nõ fuerat ꝓpheta dñi nec a deo missus: cũ in itinere fuisset a leone peussus et sic rex et principes eius cõsentientes fuerũt letificati.

b Hẽs adulterantes id est ydolatrantes.

i Quasi clybanꝰ succẽsus a coquente. i. ad ꝑ incitati a rege. Fm enim cõmunẽ modũ loquẽdi ille qui incitat alios ad malũ dicitur succendere furnum.

k Quiescit ciuitas paululum ⁊c. q: a principio totus populus nõ fuit infectus illa ydolatria. sed paulatim ad hoc tractus totus populus: et tunc fuerũt posite custodie ne aliq̃ irent i hierl̃m in diebus solẽnibus.

l Dies regis nostri. sic dixit hieroboã: q̃ solẽnitas dñi erat in bethel vbi erat vnus vitulus.iij.regũ.xij. m Cepẽrũt principes furere. i. cũ eo ydolatrare. n A vino. fecerat enim principibus magna cõuiuia: vt sic eos attraheret ad intentionẽ suam ideo subditur. o Extendit ma. su. cũ illusoribus. in hoc eos illudebant deo. p Quia applicuerũt. quasi clyba. cor suum. i. ex feruẽti volũtate secuti sunt cũ ydolatria. q Cũ insidiaretur eis. vt auertere eos a deo suo. r Tota nocte dormiuit. i. in pace quiescit quãdo vidit assentiẽtes sibi. q: vltra nõ timuit occidi ab eis per reuersionẽ eorum ad regnũ dauid ꝓpter qõ audacius ad ydolatriã eos inuitauit ideo subditur. Mane ipse succẽsus. s Hẽs calefacti sunt. i. ardẽtes in ydolatria. t Et deuorauerũt iudices suos. interficiendo se nes vitulos illos reprobãtes. v Hẽs ⁊c. eo. ceci. in illã ydolatriã vnde de quolibet eorũdẽ dicitur.iij.Reg.iiij. A peccatis hieroboam q̃ peccare fecit israel non recessit ⁊c. x Ephraim. hic ponitur ydolatrie multiplicitas: cũ dicitur. Ephraim in populis ipse cõmiscebat. q̃a regnũ israel nõ solũ fuit infectũ ydolatria hieroboã: ſ̃ etiã ydolatrijs gentiliũ existẽtiũ circa regnũ ⁊ non solũ ad horã sed etiã cõtinue: ideo subditur. y Ephraim fa. est subcineritius. i. ydolatrijs gentiũ infectus: sicut panis subcineritius cõtrahit sordes a cinerib⁹.

5 Qui nõ reuersat. ꝑ penitẽtiã. a Comed. alie. ro. eius. q̃a ꝓpter peccata ista frequẽter fuit ab hostib⁹ depredatus. b Et ipse nesciuit. q: hoc esset ꝓpter hanc ydolatriã: ⁊ sic pater eius excecatio: non solũ inuenũ sed etiã senũ: ideo subditur. c Sed ⁊ cani ef. sunt in eo. i. dediti isti peccato: ideo subditur pẽa. d Et hu. su. israel. qõ impletũ fuit tẽpore osee qui cũ populo israel ductus est captiuꝰ i assyrios. iiij.Reg.xvij. e Nec reuersi sunt. per penitẽtiã debitã.

f Et factus est ephraim q̃si colũba seducta. i. rhenbꝰ aucupis capta

g Nõ habẽs cor. i. fiduciã in dño. h Egyptum inuocabãt, cõsulentes ad humanũ auxiliũ ⁊ diminuẽtes diuinũ: ⁊ hoc tẽpore osee.iij.reg.xvij. b Ad assyrios abierũt tẽpore manaben. iij.Reg.xv. i Et cũ ꝓfecti fuerit. cõfidẽtes de auxilio hãno et diffidẽtes de diuino. k Expã. super eos rhete meũ. dõ do eos in manibus aduersarioꝝ: et cã subditur. l Qui recesserũt a me ꝑ multiplicẽ ydolatriã: vt visum est. m Ego redemi eos. de seruitute egypti.

n Et ipsi locuti sunt ꝓter me mẽdacia. dicẽtes de vitul aureis. Ecce deꝝ tui israel: q̃ eduxerũt te de terra egypti. iij.reg. xij.

n Et nõ clamauerũt ad me i corde suo. me vnore deprecando.

o Sed vlulabãt in cultu ydolorꝝ.

p In cubilibus suis. i. in ẽlubris

q Sup triticum et vinum rumina bãt. q: post ydolatriã gulas exercebãt.

r Et ego erudiui et confortaui brachia eorꝝ mittendo eis ꝓphetas ad eruditionem eorum ⁊ cõfortationẽ in bono.

s Et in me cogitauerũt malitiã ꝓphetas meos occidendo. t Reuersi sũt vt essent absq̃ iugo. primo etiã subtraxerunt se a iugo roboam filij salomonis. iij. reg. xij. et postea a iugo diuino legis seruãdo ydolis. v Facti sunt quasi arcus dolosus. qui reflectit sagittã cõtra tenẽtẽ eũ: sic populus israel blasphemias retorqẽbat in deũ sustẽtatorem suũ. x Cadẽt in gladio. s. assyriorum.

y A furore linguę suę. i. ꝓpter blasphemias cõtra deũ.

5 Ista subsannatio eorꝝ. i. derisio dei. 5 In terra egypti. id est didicerũt eã cũ essent inter egyptios. In ca. vij. vbi dicitur in postilla. Cũ sanare vellẽ. Additio.

Vel dicitur hic. Cũ sanare velles israel ⁊c. vsq̃ ibi. Coram facie mea facta sunt. Aliter exponẽdũ videtur Ad qõ sciẽdũ q̃ in illo populo. x. mbuũ erãt aliqua peccata occulta et aliqua mãifesta de quibus loquit ꝓpheta in ꝑsona dei ad modũ medici qui intrẽdens curare aliquẽ morbũ patẽtem inuenit in infirmo aliũ morbũ occultus et quo curatõ redditur difficilior: et hoc est qõ dicit. Cũ sanare vellẽ israel. s. a morbo seu peccato publico. Reuelata est iniquitas ephraim et malicia samarie. s. illę quę erant occulte. qõ declarat cum sequitur. Quia operati sunt mẽdaciũ. in mẽdacio enim pernicioso duo cõiter occurrũt vicia. Primũ est patens. s. falsa voces significatio. Aliud est latens. s. intentio fallẽdi: quę in eorõ ꝓsilit soli deo nota: qui fm ꝓphetã scrutat corda et renes. Declarat etiã ꝓpositum in eo qõ sequitur. Et fur ingressus est spolians latrunculus foris. Contingit etiã q̃q̃s q̃ aliquis aliena cupiens et nõ audẽs hoc publice facere furatur: et sic est vicius latens: et cũ hꝰ opportunitatẽ in publico hoc rapit: et sic est patens vitiũ: et de hoc dicit. Et fur ingressus est. s. latẽs. Et ẽ spo

facte sunt. In malicia sua letificauerunt regẽ ⁊ in mendaciis suis principes. Omnes adulterãtes q̃si clybanus succẽsus a coquente. Quiescit paululũ ciuitas a cõmotõne fermẽti donec fermẽtaretur totum. Dies regis nostri. Cepẽrũt principes furere a vino. Et tẽdit manũ suã cũ illusoribus: q̃ applicuerũt quasi clybanũ cor suum cũ insidiaretur eis. Tota nocte dormiuit coquẽs eos mane ipse succẽsus q̃si ignis flãme. Hẽs calefacti sunt quasi clybani et deuorauerũt iudices suos. Omnes reges eorꝝ ceciderũt: nõ est q̃ clamet in eis ad me. Ephraim i populis ipse cõmiscebatur. Ephraim factus est subcineritius panis: qui nõ reuersatur. Comederũt alieni robur eius: et ipse nesciuit: Sed et cani effusi sunt in eo: et ipse ignorauit. Et humiliabitur superbia israel in facie eius. Nec reuersi sunt ad dñm deũ suum: ⁊ nõ quesierũt eũ i oib⁹ his. Et factus est ephraim quasi colũba seducta nõ habẽs cor. Egyptum inuocabant ad assyrios abierũt. Et cũ ꝓfecti fuerũt: expandã super eos rhete meũ: ⁊ quasi volucrẽ celi detrahã eos. cedã eos ſ̃ auditionem cetus eorꝝ. Ve eis: q̃m recesserũt a me. Vastabũtur: q: preuaricati sunt i me. Ego redemi eos et ipsi locuti sunt contra me mẽdacia. Et nõ clamauerũt ad me in corde suo sed vlulabãt in cubilibus suis. Super triticum ⁊ vinum rumina bãt: ⁊ recesserũt a me. Et ego erudiui eos et confortaui brachia eorꝝ: et in me cogitauerũt malitiã Reuersi sunt vt essent absq̃ iugo facti sunt quasi arcꝰ dolosus. Cadent in gladio principes eorꝝ a furore lingue sue. Ista subsannatio eorum in terra egypti.

Capitulum. viij.

tiano latrículus foris. et sic p ates. Consequenter quia iter eos erant aliqui qui murmurátes de diuina iustícia dicebán: q ma la que deus eis inferebat nó prouenicbán ex culpa ppria sz ex demeritis antiquoz parentú, pur etiá bodie hebrei etroneí aff: runt dicentes: q sunt in hac captiuitate ppter peccatú vituli in deserto fabricati qó falsuz est pro ut alibi est ostensum: ideo subdit Ne forte dicát in cordib⁹ suis oes malicias eoz me recordari. sz ostendit q punitó eis clara seu gmina ta corresponde bat peccatis eoz principaliter commissis vnde subdit. Hac circundederút eos adinuentiones sue. coram facie mea facte sunt. q. d. nó p preteritis antiquoz vicijs puniuntur sz p eis que ptipos sunt principaliter ppetrata. Replica

M ca. vij. vbi dicit Cú sana re vellé: id qó burgen. vult addere super postil. videtur simpliciter falsum q deo medico sit aliquis morbus notus ⁊ aliqs occultus: q: offia nuda ⁊ aperta sunt oculis dei. ⁊ si dicere velit Burgen. q aliquis sit occultus hóibus nó deo tunc expositio non est ad ppositú littere: que est ñbú dñi dicentis. Cú sanare vellem ⁊c.

Capitulum. viij.

M gutture. Post declaratione diuine iustitie ⁊ misericordie. hic cósequéter ponitur pmulgatio vtriusqz ⁊ prio iustitie: secúdo misericordie. capto. xiij. Pria in duas. q: prio ponitur dei iustitie pmulgatio: secdo ppli increpatio. ca. sequenti. Pria in tres: q: primo pclamatur dei iustitia cótra iudá: secdo cótra israel: ibi. Me inuocabút. tertio iterú contra iudá. ibi. Et iudas. Circa primú dicitur ppbetra dño. a In gutture tuo sit tuba. i. clama alte ad modum sonitus tube: ⁊ qd debeat clamare subdit. b Quasi aqla id est nabucho. rapax ad modú aqle: ppter qó aquila vocatur ezech. xvij. Aquila vna grandis ⁊c. c Super domú dñi. i. eto venier ad destruédú domú dñi in bierusales: qó fuit implerú tépore sedechie. iiij reg. vltimo. ⁊ subditur cá.

d Pro eo q transgressi sunt fedus meú. iuramento nominis mei firmatú. Sedechias enim de cósilio senioz ⁊ sacerdotú rupit iuramétú qó fecerat nabucho. de seruiédo sibi fideliter sub tributo. ij. paralp. vltio. e Et legé meá puaricati sunt. faciédo multiplicter contra leges dñi data in monte synai. Potest et ista pars exponi de destructione templi p exercitum romanorú eo q aquila est signú romani imperij. d Pro eo q transgressi sunt fedus m cú. occidendo christuz qui missus erat ad fedirandú inter deum ⁊ populum. e Et legé meam preuaricati sunt. imitantes mádata dñi ppter suas traditiones sm q improperat eis christus. Matth. xv. f Me inuocabunt. Hic consequéter pmulgatur diuina iustícia cótra israel: cum dicitur. Me inuocabút. artati ab assyrijs g Cognouim⁹ te israel. i. nos qui sum⁹ populus tu⁹ israel; ⁊ subintelligendú est q hec vocatio erit frustra. ⁊ subditur cá. h Proiecit israel bonú. i. cultum dei pro cultu vitulozum. i Inimicus persequetur eum. vsqz ad captionem ⁊ captiuationem.

k Ipsi regnauerút. s. reges israel. l Et non ex me. quia ex diuina ordinatione regnú decé tribuú erat datú dauid et filijs eius sempiternú: sed contra hoc videtur qó dicitur. iij. reg. xi. ipsi hieroboá Hec dicit domin⁹ deus israel. Ecce ego scindam regnú de manu salomonis ⁊ dabo tibi decé tribus. Dicendú q hoc fuit indi recte ⁊ quasi per accidens. s. ad puniédú malum salomonis ad qó declinauit in senectute: ⁊ sic permisit roboam respondere dura populo: ex qua responsione decé trib⁹ fuerunt ab eo diuise: ⁊ sic istud cóingit ex permissióe diuina ⁊ nó ppte ex ordinatione diuina que respicit aliqd sm se ⁊ absolute: ideo subditur.

m Principes extiterút ⁊ nó cognoui. i. non approbaui. s. malicias populi se a regno dauid segregáns: ⁊ per hoc regé sibi statuéns ppria voluntate ⁊ nó ó mandato dñi n Aurú suú ⁊ argétú suú fecerunt sibi ydola. s. vitulos aureos.

o Ut interiret. hec eis ydolatria fuit interitus sui causa.

p Proiectus est vitulus tuus. i. vituli qi duo fuerunt accipiendo singulare p plurali.

q Vsqz quo nó poterút emúdari. s. filij israel ab ó delicto. q. d. nunqp vsqz ad eoz captiuationé. r Qi ex israel ⁊ ipse est. i. ipse vitulus est de auro ⁊ argéto regni israel. s Artifex fecit illú. ex quo patz q non est de⁹ qui nó est fact⁹ sz factor oim. t Qñ in araneaz telas erit. pieet⁹ in loco vili. in hebr. hétur qsi hastile erit. i. dissipat⁹ i frusta sicé ligna que ponútur in igné. Ex quo videt q isti vituli erát tápú aurei exteri⁹ ⁊ ligneí interius. ⁊ sic subtracto auro p assyrios ignis factus fuit de ligno. v Qi vérú seniabút. i. opa inania. x Et turbinéé merét. i. in captiuitaté ibút. y Culm⁹ stans nó est i eo ⁊c. i. si cóingat eis aliq apparétia psperitatis nó tñ veniet ad effectú: ⁊ si veniat ab aduersarijs rapiet. z Hic fact⁹ est in natóibus. i. cito ducet in assyrios captiu⁹. loqtur eis ó futuro p modú preteriti ppter certitudiné ppbetie. a Quasi vas immúdum. i. ibi vilter tractabitur.

b Quia ipsi ascéderút ad assur. i. ibi i captiuitaté cito ducétur: ⁊ subditur cá. c Onager solitar⁹ sibi ephrai. onagri discurrétes p deserta cótrahút vérú ad sui refrigeriú: sm q ór biere. xiij. Onagri stetterunt in rupib⁹: traxerút vérú quasi draconeo. Sic isti discurrebant ad diuersa loca gétiú ad attrahédú sibi ydolatrias eoz: ⁊ i hoc delectabátur: ió subditur. d Munera dederút amatoribus⁹. i. ydoloz sacerdotib⁹: et ad idé pinet qó subditur. Sed ⁊ cú mercede ⁊c. ⁊ subdit pena. e Nunc congregabo eos. i. modico répore tenebo eos in terra sua congregatos. f Et quiescent paulisper ab onere regis. scz assyriozum: in cuius regno opprimétur dura seruitute. q. d. cito sút de terra sua dispergendi ⁊ in seruituten deducédi: ⁊ subditur cá.

g Quia multiplicauit ephraim altaria. s. ydoloz. h Scribá eis multiplices leges meas per ppbetas eis rememorando.

i Que velut aliene computate sunt ab eis. cas transgrediendo: sm aliquos istud legitur interrogatiue. Scribas eis multiplices leges addédo precepta preceptis. q. d. non: eo q esset frustra: vnde subdit. Que velut aliene ⁊c.

k Hostias offerent ⁊c. Circa hoc sciédú q. x. tribus licet colerét ydola tamé cú hoc colebát dñm: ppter qó dicit eis helyas. iij. reg. xviij. Vsqzquo claudicatis in duas ptes: nunc colendo baal nunc colendo dominum. sed talis cultus non est deo acceptus: ideo subditur. Et dominus non suscipiet eas: ideo subditur punitionis acceleratio.

l Nunc recoz dabit iniquitatis coz um. penam debitam inferendo.

m Ipsi in egyptum conuertentur. i. in seruitutem duram & vilem sicut fuerunt in egypto. n Et oblitus est. repentio est cause punitois dicte. o Et iudas. Hic reuertit prophetia ad declarandū diuinā iusticiā contra iudam dicens. Et iudas multiplicauit vrbes munitas decem etiā tribus in captiuitatem ducris duc tribus que remāserant fortificauerūt terrā suaz fortalitijs: vt hētur. iiij. Regū. & qz repoze sedebic nimis cōfideb ant de illis & parvz de deo: iō puniti sunt iusto dei iudicio: ppter qō subdiur.

p Et mittā ignem &c. qō fuit adimpletū p qercitum cb aldeorum.

Capitulū. ix.

Oli lerari. Postq̄ posita est diuine iusticie cōtra pplm declaratio: hic cōsequēter ponitur eiusdē increpatio tanq̄ cōuicti multiplici delicto: & diuiditur i duas partes: qz prio increpatur populus vt vilis peioratus: secūdo vt mlriplicat ingratus. ca. sequēt. Pria diuidit in quinqz partes fz quinqz mutatiōes de bono in malū. Pria est de abūdanria in penuriam secūda de mūdicia i immūdiciā. ibi. Reuersus est. tertia de scientia i stulticiā. ibi. Scitote. quarta de bonitate in malitiam. ibi. Quasi vuas. quinta de fecunditate in prolis carentiam ibi Ephraim. Circa primū ōr.

eoz et visitabit peccata eoz. Ipsi[m] in egyptū cōuertētur. Et[n] oblitus est israel factoris sui: et edificauit delubra: et[o] iudas multiplicauit vrbes munitas. Et[p] mittā ignē in ciuitates ei[q]: et deuorabit pes illius.

Capitulū. ix.

n Oli[a] letari israel: noli[b] exultare: sicut[c] populi: qz[d] fornicatus es a deo tuo. Dilexisti[e] mercedē sup oēs areas tritici. Area[f] et torcular nō pascet eos: et vinuz mentiet eis. Non habitabunt in terra dñi. Reuersus[g] ē ephraim i egyptum: et[h] in assyrijs pollutum[i] comedit. Nō[l] libabūt dño vinuz et nō placebūt ei. Sacrificia[m] eorum quasi panis lugentiuz. Oēs qui comedēt eū cōtaminabuntur: qz[n] panes eoz aīe ipsoz: nō intrabit in domū dñi. Quid[o] facietis i die solemni in die festiuitatis dñi. Ecce[p] enī pfecti sunt a vastitate. Egyptus cōgregabit eos: menphis[q] sepelier eos. Desiderabile[r] argētū eoz vtica hereditabit: lappa in tabnaculis eoz. Venerunt[s] dies visitatōnis: venerunt[t] dies retributionis. Scitote[u] israel stultū pphetā[x] insanū: virū[y] spiritalem. Propter[z] multitudinē iniquitatis tue: et multitudo amētie. Speculator[a] ephraim cū[b] deo meo o pphetā[c] laqueus[d] ruine factus est super oēs vias eius. Insania[e] in domo dei eius. Profunde[f] peccauerūt sicut in diebus gabaa. Recordabitur[g] iniquitatis eorū & visitabit peccata eoz. Quasi[b] vuas in deserto inueni[i] israel quasi[k] prima poma ficulnee in[l] cacumine ei[9] vidi patres eorum. Ipsi[m] aūt intrauerunt ad beelphegor: et[n] abalienati sunt in[o] confusione: et[p] facti sunt abhominabiles: sicut ea que dilexerunt. Ephraim[q] quasi auis auolauit[r]. Gloria[s] eoz a ptu & abytero et a conceptu. Nō[t] et si enutrierit

m Ipsi in egyptum conuertentur. i. in seruitutem duram & vilem sicut fuerunt in egypto. n Et oblitus est. repentio est cause punitois dicte. o Et iudas. Hic reuertit prophetia ad declarandū diuinā iusticiā contra iudam dicens. Et iudas multiplicauit vrbes munitas decem etiā tribus in captiuitatem ducris duc tribus que remāserant fortificauerūt terrā suaz fortalitijs: vt hētur. iiij. Regū. & qz repoze sedebic nimis cōfideb ant de illis & parvz de deo: iō puniti sunt iusto dei iudicio: ppter qō subdiur.

p Et mittā ignem &c. qō fuit adimpletū p qercitum cb aldeorum.

Capitulū. ix.

Oli lerari. Postq̄ posita est diuine iusticie cōtra pplm declaratio: hic cōsequēter ponitur eiusdē increpatio tanq̄ cōuicti multiplici delicto: & diuiditur i duas partes: qz prio increpatur populus vt vilis peioratus: secūdo vt mlriplicat ingratus. ca. sequēt. Pria diuidit in quinqz partes fz quinqz mutatiōes de bono in malū. Pria est de abūdanria in penuriam secūda de mūdicia i immūdiciā. ibi. Reuersus est. tertia de scientia i stulticiā. ibi. Scitote. quarta de bonitate in malitiam. ibi. Quasi vuas. quinta de fecunditate in prolis carentiam ibi Ephraim. Circa primū ōr.

a Oli lerari. in aio. b Oli exultare. exterius in signo. ōr esi exultario q̄si extra saltario.

c Sicut ppli. q. d. magis habes materiā mistinic q̄ gentiles qui non sunt transgressores legis mosaice sicut & tu. qz nō fuit eis data.

d Quia fornicatus es a deo tuo. ydolatrādo & legē eius trāsgrediendo. e Dilexisti mercedē sup oēs areas &c. p cultu enim ydolorum cōsequi spabāt abūdāriā tpaliū bonoz: sed accidit eis cōtrariū quia hec abūdāria quā cōsecuti fuerāt de eū colēdo mutata est i penuriā: iō subditur. f Area & tor. non pas. eos: & vi. me. eis. qz nō crescet quārum sperabāt: & cū hoc ejciētur de terra sua captiuitate: ideo subdit. Nō habitabūt in terra dñi. g Reuersus. Hic increpatur de mutatiōe secūda. s. de mūdicia in immūdiciā cū ōr. Reuersus: est ephraim in egyptum id est de mūdicia vite quā lex tradidit: in immūdiciā cōuersatiōis egyptiace. h Et in assyrijs. s. ductus. i Polluū comedit. i. comedet cibo cy baria in lege pbibita. l Nō libabūt dño vinū. q. d. ppter sui immūdiciā ineptū ē ad dei sacrificiū. m Sacrificia eoz q̄si panis lugentiū. i. polluta. in domo esi in qua erat mortuū oīa cibaria reddebātur polluta & illi qui comedebāt ea: ideo seqtur. Oēs qui comedent &c. n Quia pa. eoz aīe &c. q. d. ille panis pōt reficere hominē: sed ineptus est ad faciēdū inde deo oblationē: ideo subditur.

o Quid facietis in die solēni. in quo debetis apparere coz dño cum oblationib' & nō vacui & nō bētis aliquid aptū ad offerēdū & fz hūc sensum cōtinuatur littere p̄cedēti. Ra. sa. aliter exponit di. q̄ alloq̄tur duas trib' a nabucho. occidēdas dicēs. o Quid facietis in die solēni. quādo dñs de cadauerib us vestris faciet solēne quiuiū bestiis & auib'. q. d. nō habetis refugiū: & sic cōiungitur cū littera sequēti: cuz ōr. p Ecce enī pfecti sunt &c. pauci qui effugerūt in destructōe hierusalē iuerāt in egyptū cōtra cōsiliū hiere. s. iohannan filius cbareo: & alij cū eo: hiere. xliij. ideo subditur. p Egypt' cōgregabit eos. ista tamē fuga nō valuit eis: qz cito post nabucho. iruit egyptū: & eos occidit iō subditur. q Menphis sepelier eos. ciuitas ē egypti que nūc ōr damiata. r Desiderabile argentū eoz vtica hereditabit. hierusalē enī destructa longo tpe fuit sine habitatoribus vbi fugientes absconderāt sua pciosa: & sic ibi creuerūt vrtice & spine.

s Venerūt dies visi. i. punitiōis. t Venerūt dies retributiōis. s. p peccatis: & i hoc notatur iusticia hui' punitionis.

v Scitote. Hic increpatur tocia peioratio. s. de sapiēcia in stulticiam. dederat enim dñs illi pplo legē de q̄ ōr Deut. iiij. Hec sapiaē stra & intellectus coz ā pplis. fz p ter trāsgressiōs eius fuerūt excecati: qz frequētatio peccatoz excecat mētis oculos iō subdit. Scitote isrl. & dicūt aliqui correctois q̄ sunt due dictiones: scito &c. & sic israel est vocatiui casus. sed in hebreo est vna dictio: & tūc israel ē accusatiui casus: & sic est sōsus. v Scitote &c. q. d. pz oībus q̄ p populus israel factus est stultus. x Propheta insanū. qz pphete israel erant arreptici a demonib': ideo eū subditur. y Virū spiritalem. intelligitur maligno spiritu arreptū & subditur causa huius.

z Propter mul. iniqui. tue & mul. amentie. suple facta est a demone deo iuste sibi permittēte. Cōsequēter subdit de bonis p pphetis. a Speculator ephraim. i. ānūciās veritatē ephraim. b Cū deo meo. i. loquens spiritu diuino. c Pro pphetā. s. & fm veritatē fz qz tales pphetas querebāt interficere sicut infra patebit de amos: ideo sequitur. d Laqueus ruine factus est super oēs vias eius: qz in dictis & facto talis pphete querebāt occasionē mortis sue: & qz regnū israel nō solū hoc faciebat: sed etiā regnū iuda: in quo erat templū: iō subdit.

e Insania i domo dei ei': qz zacharia interfecerūt i domo dñi. s. paly. xxiiij. & qz ista erāt hoz rēdata: iō subditur. f Profunde pec. sicut in die gabaa. in qua vxor leuite mortua fuit in crudeli libidine. Judic. xix. g Recordabitur iniqui. eoz nō qz obliuio cadat in deo: sed qz ad modū recordantis se hz quādo punit peccata dissimulata. h Quasi vuas. hic increpatur quarta mutatio de virtute in malitiā. cū dicatur in persona dñi Quasi vuas in deserto. que sunt ibi valde pciose. qz rare.

i Inueni israel. in primis patribus abraā ysaac & similibus.

k Quasi prima poma ficulnee. que sunt alijs mediora.

l In cacumine eius vidi patres eoz: sicut enim in cacumine arboris fructus eius maturantur et melius: eo q̄ a sole arrangūtur liberius: sic dicti patres fuerūt meliores posterioribus. de q̄ bus subditur. m Ipsi aūt intrauerūt ad beelphegor. id e

filios suos absq; libis eos faciã in
hoib⁹ sz^n^ & ve eis: cũ recessero ab
eis. Ephraiz^a^ vt vidi tyr⁹ erat fũ
data^b^ in pulcitudie. Et^c^ ephraiz
educet ad interfectorẽ filios suos
da eis dñe. Quid dab eis? Da^d^ eis
vulua^e^ sine libis: et^f^ vbera arentia
Oẽs^g^ negtie eoꝝ in galgal: qꝝ ibi
eroso habui eos. Propter mali
ciã adiuctionũ eoꝝ de domo mea
eiciã eos. Nõ addaz vt diligam
eos. Oẽs^h^ pãcipes eoꝝ recedẽtes
Percussus ẽ ephraiz: radix^i^ eorũ
exiccata ẽ. Fructũ nequaq; faciẽt
Qd^k^ et si genuerit: interficiã amã
tissima vteri eoꝝ. Abiciet^l^ eos do
min⁹ de⁹ me⁹: qꝝ^m^ nõ audierũt eũ
et^n^ erũt vagi i natõib⁹. Ca. x.
Iris^a^ frondosa israel fru
ctus adequatus est ei. Se

ad ydolatriã filioꝝ ãmon & moab. Name. xxv. n Abalie
nati sunt. a deo. o In confusiõe. s. sua. vt ibidem habetur.
p Et facti sunt abhoiabiles sicut ea que dilexerũt. i. sicut ydo
la que abhoiationes nominãtur frequenter in scriptura.
q Ephraim. Hic increpatur ppls de quita mutatõe. s. a fecũ
ditate plus in ca
nonizã: & diuidit
in tres partes: qꝝ
prio ppositũ pre
dicatur: secãdo in
videns pontifex: ibi
Sed & ve. tertio
scriptura ad pri
mus referitur. ibi.
Ephraim. Carẽ
tiam vero prolis in
magna pre fuit e
ius captiuatio:
qõ notatur cum
dicitur.

q Ephraim qsi
anis. auolãs de nido suo. r Auolauit. ductus extra terram
suã in captiuitatẽ: & loqtur ppheta de futuro p modũ ꝓteriti si
cut frequẽter dixi: & iõ sic intelligẽdũ ẽ in alijs vbi nõ expimit.
s Gloria eoꝝ a ptu. in hoc esi gloriabãtur q̃ vxores eoꝝ fa
cilter cõcipiebãt & sine periclo pariebãt: ex quib⁹ sequebat abũ
dãia ꝓlis. De mutatõe hui⁹ glorie subdit. t Qõ & si enu
trierint filios suos absq; liberis eos faciã. interficiẽdo eos per
assyrios. v Sed & ve eis. Hec ẽ ps incidẽtalis in qua p
pheta in ꝓsona dei loquẽs denũciat futurã destructiones ppli
iudaici p romanos: habita occasione ex eius destructõe p assy
rios: de qua ãte imediate fuerat locut⁹. Circa qõ sciẽdus q̃ iste
est vnus de passibus scripture veteris testi corupnis a iudeis. Fz
quia frater Raymũd⁹ in hebraica lingua valde pit⁹. Ad cui⁹
intellectũ sciẽdũ: q̃ sic in hebreo hẽt. Qꝝ etiãve eis besuri de
est. Hebrei vo hãt duplices literas scilicet Samech & sin i so
no & characte differentes. Qñ vero besuri p literam samech
scribit significat in recessu meo. Qñ vero scribitur p sin significat
in carnationẽ meã: hic aũt scribit per sin: & iõ hec ẽ vera litte
ra. Quia etiãve eis incarnatio mea de eis. Assumpsit eñ deus
carnẽ de iudeis: & ex hoc secutũ ẽ ve eis: qꝝ p maiori pte fuerũt
increduli & ꝓsecutores christi: & in vindictã mortis eius p roma
nos trucidati: & captiuati fuerũt: qõ etiaz designat p hoc qõ in
principio ỏr. Qꝝ ẽ ve eis. et i latio additamẽtũ significat & i he
breo loco a⁹ ponit b dictõ gaz p quã significat additamẽtũ cõ
filios diminutio ppli iudaici p romãos fuit tãta imo maior q̃
illa q̃ fuit facta p assyrios & chaldeos. a principio essi obsidionis
p romanos vsq; ad finẽ mortui fuerũt fame pestilẽtia & gladio
decies cẽtum milia. Hãc aũt ꝓtatẽ fidei nostre cõsonã nititur
ra. sa. repellere dicẽs q̃ littera sin qñ punctatur desup i sinistra
parte hz sonũ & virtutẽ littere samech: & sic besuri significat b re
cessus & non incarnationẽ: qꝝ sic punctat littera sin in hoc loco
Sed istud videt fuga veritatis: prio qꝝ hec littera in toto ve. te.
nõ inuenitur alibi sic punctata: vt dicit ꝑdict⁹ frater Ray. & ego
similiter nõ recolo me vidisse alibi sic pũctatã: ppter qõ videtur
hec additio facta ad deprauãdũ sententiã: secundo qꝝ puncta
non sunt de substantia littere: nec a principio scripture fuerunt:
vnde & rotuli qui in synagogis eoꝝ legũtur sunt sine puncris:
sed p magnũ tẽpus postea inuẽta sunt hmõi pũcta ad facilius
legẽdũ. Cũ igit sbtracto pũcto ꝑdcõ ipsi ꝓcedũt q̃ besuri p sin
scriptũ incarnationẽ meã significat cõuicũtur cõcedere q̃ b be
sun incarnationẽ significat. Et qñ trãslatio nostra dictũ ra. sa.
sequitur que sic hz. Sed ve eis cũ recessero ab eis. ps q̃ fuit fa
cta p⁹ corruptões dictã: põt tũ trahi nostra translatio ad predi
cũ intellectũ. Hz ve eis &c. qꝝ ppt negociatõs incarnatõis dei
de⁹ recessit ab eis dimittẽs eos in cecitate eoꝝ vsq; dũ transierit
plẽitudo gẽtiũ fz q̃ deducit apls satis diffuse in epla ad Ro.
s Ephraim. Hic scriptura reuertitur ad predictam carentiam
ꝓlis i regno decem tribuũ tẽpoꝝ pere. &c. cum dicitur.

a Ephraim vt vidi tyrus erat. i. similis tyro in filiorum multitudine ideo subdit. b Fundata in pulcitudine. pulcitudo essi ciuitaꝝ principaliter in multitudine plebis cõsistit: & cõsequẽter oñdit mutari onẽ in oppositũ. c Et ephraiz edu. ad interfe. filios suos. i. ad re gem assyriorꝝ qui eos debellauit & captiuauit. d Da eis dñe. id est da bis.

e Vuluã sine liberis. i. vxores steriles.
f Et vbera arentia. ita q̃ iam nati nõ poterũt nutriri: & subdit causa huius pene.
g Oẽs negtie eorũ in galgal. ibi essi circũcidit Iosue filios isrl: et tunc ibi prio quieuit arca aliquo tẽpore: propter qõ ꝓphe falsi dicebant q̃ erat loc⁹ sanctior tẽplo qõ erat in hierlm: & docebãt ppl'm ibi colek ydola ex quo reddebãtur deo exosi & a deo reprobati: ideo sequit. Nõ addam vt diligã eos. h Oẽs prin. eoꝝ recc. ab eo p ydolatriam & a terra sua per captiuitatem i Radix eoꝝ exiccata est. i. virtus p lificãdi. k Qõ et si genuerint. nõ tamẽ viuẽt. l Abijciet eos de⁹ me⁹ de terra sua. vbũ est ꝓphete captiuitatẽ denũciãtis.
m Quia nõ audierũt eũ. reuocantẽ eos per ꝓphetas ad bonũ.
n Et erũt vagi in nationibus. i. captiuati in longinquis regionibus.

In capitulo. ix. vbi dicitur in postilla Quia panis eoꝝ animeꝝ ipsoꝝ &c.

Addicio.

Hec qõ dicitur. Quia panis eoꝝ aĩe eoꝝ non intrabũt in do
mũ dñi. exponitur ab hebreis sic. Quia panis eoꝝ quẽ offe
rent se offerre intendũt p aĩabus ipsoꝝ: non intrabit in do
mũ dñi. s. acceptabilẽ. In eo. capi. vbi dicitur in po
stilla. Circa qõ sciendũ q̃ iste est vn⁹ de passib⁹ scripture.

Addicio

Oppositio Raymundi est vera. Ad cuius maiorem decla
rationem sciendum q̃ littera penultima alphabeti hebraici
ỏr sin que simpliciter scripta sonat sicut littera nostra. xviij.
scilicet. s. Si autẽ puncetur desuper in sinistra parte habz
sonum littere tertie nostri alphabeti. scilicet. c. & in hoc dictum ra. sa.
hic in postilla allegatũ continet aliquid veritatis. Sed attendẽdum
q̃ hec dictio bacar in hebreo significat carnem ꝓprie & cõmuniter: q̃
quidem dictio bacar vbicũq; scribitur in hebreo scribitur cum littera
s. ꝑdicta punctura in sinistra parte desuper posita: & ex hac dictõne de
riuatur hec dictio becuri: scripta cũ eadem sin sic punctata: & sic signi
ficat idem qõ incarnatio mea in lingua nostra. vnde cauillatio ra. sa.
non valet vt patet, ex dictis ꝑsertim habẽti noticiã in grammatica he
braica sermonis.

Capitulum. x.

Iris frondosa. Post increpationem populi de sua pe
ioratione. Hic cõsequẽter increpatur de ingratitudine
& diuiditur in quatuor partes fm quatuor ingratitu
dines: quaꝝ prima ponit in ca. presenti: alie tres in tri
bus sequẽtibus. prima i duas qꝝ primo increpatur in
gratitudinis culpa: secũdo subditur pena. ibi: diuisus est. Circa primũ
cõsiderandũ q̃ de⁹ fecit ibi ꝓplo magnũ beneficiũ introducẽdo eũ in
terrã lactet melle manãtẽ. Exo. iij. sz b beneficio ignati cõuersi fuerũt
ad ydolatriã: ideo dicit hic. a Vitis frondosa isrl. vocat aũt ppls
vitis sicut ỏr Esa. v. Vinea dñi exercituũ dom⁹ isrl est. & ỏr hic frondo
sa: qꝝ in multitudie ppli & abũdãtia diuitiaꝝ fuit ibi fortificata: & b ex
terre fertilitate: ideo subdit b Fruct⁹ adeq̃tus est ei. qꝝ q̃tũcunq;
ppls creuisset fruct⁹ terre sufficiebãt ad ei⁹ sustẽtatõem: sz qꝝ hec abũ
dãtia fuit eis occasio recedẽdi a deo fz q̃ ꝑdixerat moyses Deutero.
xxxij. Incrassatus est dilect⁹ & recalcitrauit &c. iõ subdit. c Secũm
mul. fru. sui. i. diuitiaꝝ naturaliũ & artificialiũ. d Multiplicauit
altaria. ad ydolatriã exercendã. & nõ solũ vnt⁹ ydoli sed multoꝝ. ideo
subdit e Iuxta vbertatẽ terre sue exuberauit sit acbris.
f Diuisum est. Hic ꝓñr subditur pena: & prio ponit punitio. x. tribuũ

Egypt⁹ cõgregabit
ost nabucho. irauit
D ẽphis sepeliet eos.
Desiderabile ar
ã destructa longo tpe
fuit sine habitato
ribus vbi fugi
entes absconderãt
sua ꝓciosa: & sic
ibi creuerũt vrti
ce & spine.
e Venerũt dies
visi. i. punitiõis.
t Venerũt dies
retributiõis. s. p
peccatis: & s hoc
notatur iustitia
hui⁹ punitionis.
v Scitote. Hic
increpatur tertia
peioratio. s. de sa
pientia in stulti
am. dederat eis
dñs illi ppls le
gẽ de eq̃ ỏr Deut.
iiij. Hec sapiaue
stra & intellectus
coã ppls. sz p
ter trãsgressios
eius fuerũt exce
cati: qꝝ frequẽta
tio peccatoꝝ exce
cat mẽtis oculos
iõo subdit. Sci
tote isrl. & dicũt
aliqui contrarios
q̃ sunt due dicti
ones: scito &c. &
sic israel est voca
tiui casus. sed in
sanitui casus: & sic est so
p populus israel facus
ꝓphete israel erant ar
v Virũ spiritalem.
bditur causa huius.
nic. suple facta est a de
ẽter subdit de bonis p
inũciãs veritatẽ ꝓphe
ritu diuino. c Pro
tas querebãt interficer
tur. d Zaqueus ru
dicris & factis talis p
qꝝ regnũ israel nõ solũ
o erat templũ: iõ subdit
erfecerũt i domo dñi. s.
dinur. f Profunde
ite mortua fuit in credi
abitur iniqui. eoꝝ nõ qꝝ
ecordantis se hz quãdo
ifi vnus. hic increpatur
ũ dicitur in persona dñi
lde ꝓiose. qꝝ rare.
eaã ysaac & similibus,
nt alijs mediora.
lcur enis in cacumine ar
ius: eo q̃ a sole arrugiũ
ꝓeo posterioribus. de q̃
rũt ad hclph begor, id ẽ

secundo correctio duax:ibi. Arabit in das. Prima in tres: qz pño ponitur punitio ppli: scdo asportatio ydoli: ibi. Vaccas. tertio captiuatio scripti regis: ibi. Cõfusio. Circa primũ ôr. f Diuisũ est cor eorũ partis ydola colẽdo: partis deũ. g Nũc interibũt. i. cito interficient ⁊ captiuabũtur p regẽ assyriorũ. h Ipse cõfringet simulachra eorũ accipiẽdo inde aurũ ⁊ argẽtũ. i Depopulabitur aras eorũ. accipiendo sibi preciosa ornamẽta eorũ. k Quia nũc dicẽt: israelite.

l Nõ est rex nobis. i. ñ pôt nos defẽdere. sicut cõiter de rege ôr. qui ne sit vel nõ pôt ppli'm defendere. Nõ bẽmus regẽ: ⁊ subdit cãm.

m Nõ ẽñ timem⁹ dñm sic ẽñ dicebãt aliq̃ boni inter eos. ex quo nõ reuertemur ad dñm rex nõ pôt nos defendere.

n Loquimini ⁊ba visionis inutilis. ⁊bũ est p phete increpãtis ppli'm eo q̃ credebãt ⁊bis falsorũ ppheta. in hebr. habek. Loq̃minim ⁊ba iuramẽti falsi. i. qñ iuratis falso iuratis. o Et ferietis fedus. s. fallaciter cũ primis vestris: ⁊ ideo aliq̃ libri hñt. p Cũ mẽdacio. sed nõ est in hebreo: subiicit ligitur mñ. q Et germinabit quasi amaritudo iudiciũ sup sulcos agri. i. puniens iudiciũ pauperũ: qui vocãt sulci agri: eo q̃ per potẽtias diuitum opprimũtur ⁊ molestãtur. r Vaccas. Hic cõsequẽter describit exportatio ydoli: ⁊ qz ista littera ẽ imutata et fm hebreos i pte corrupta: ideo ad eius intellectũ sũt aliq̃ premittenda: Primus est q̃ manahen rex israel dabat singulis annis munera p̃ciosa regi assyriorũ vt cõfirmaret regnũ suũ qõ intrauerat violẽter. iiij. reg. xv. ⁊ inter illa munera erãt vituli aurei quos fecerat hieroboã vel saltem vn⁹ illorũ de quo fit hic mẽtio. s. ille qui erat in bethel que alio noie ôr bethauen Josue. viij. ⁊ in hoc cõueniũt hebrei ⁊ latini. Dicũt vlterius aliq̃ expositores latini: q̃ sacerdotes illi⁹ ydoli seu ydolorũ fecerũt occulte vitulos de cupro deauratos: ⁊ illi fuerũt portati in terrã assyriorũ ⁊ ipsi furtiue retinuerũt sibi aureos. ⁊ cũ postea rex assyriorũ vidit fraudẽ indignat⁹ afflixit grau⁹ terrã: ⁊ fm hoc exponũt litterã istã dicẽtes.

r Vaccas bethauen. i. vitulũ qui erat in bethel quẽ vocat ppheta nomine vaccẽ: derisorie ⁊ in plurali vaccas: eo mõ loquẽdi quo ôr Exo. xxxij. Isti sunt dij tui q̃ eduxerũt te de terra egypti. ⁊ mñ nõ erat ibi nisi vn⁹ vitulus cõflatilis s Coluerunt hitatores samarie. que erat metropolis ⁊ sic hitatores eius colebãt ydolũ a rege suo factũ.

t Quia luxit sup eũ. i. sup vitulũ ppli's eius qui colebat eũ: ió luxit. qñ fuit exportat⁹ mõ p̃dicto. v Et editui ei⁹. i. sacerdotes vituli: ⁊ dicũtur editui ab ede ⁊ tueor: eris. q̃si tuẽtes seu custodiẽtes edẽ ydoli.

x Sup eũ exultauerũt. ppter suũ lucrũ: qz illi furtiue retinuerunt: sed ppli's lugebat qz ipm sublatũ credebat. y In gloria eius. i. in vitulo qui reputabat bonor pare. z Quia migrauit ab eo. i. a ppplo fm eius opinionẽ. a Sigdẽ ⁊ ipse in assur delat⁹ est. cũ aliqs munerib⁹ vt credebat ppli's. b Mun⁹ regi vltori. qz vlciscebat manahen de cõtradicẽtib⁹ sibi. c Cõfusio ephraim capiet. i. ex hoc cõfusionẽ reportabit fraude detecta: vt p̃dictũ est. d Et cõfundetur israel in volũtate sua. i. in volũtate sacerdotũ q̃ fecerũt tale furtũ: ex q̃ secuta est cõfusio regni mõ supradicto. Hec expositio nõ videt valere ptio qz satis videt distorta. scdo qz cũ dicitur. Coluerũt hitatores samarie. qz luxit super eũ ppli's. ly qz de suo significato est reddituus cãe dicti imediate p̃cedẽtis: luct⁹ vero populi de asportatõe vituli nõ est aliquo mõ vel cã vel rõ q̃ habitatores samarie colerent ipm: ⁊ magis ad oppositũ. Itẽ furtũ sacerdotũ videt esse ficticiũ: qz in receptione ⁊ traditione rerũ p̃ciosarũ adhibet magna diligẽtia: vas autẽ aureũ a cupro deaurato stati distinguit p colorẽ ꝛpõdus. Itẽ expositores isti dicũt hoc habere ab hebreis: qõ nõ videt verũ: qz ra. sa. maximus doctor inter hebreos nihil penitus dicit de hoc furto vel fraude: sed ad cõtrariũ sensũ exponit literã. Quãtũ ad hoc sciẽdũ ergo q̃ hec ẽ littera hebraica. ad vaccas berhauen timuerũt hitatores samarie. i. ppter vitulũ q̃ erat in bethel vt supra dictũ est. Timuerũt hitatores samarie. s. ne infortuniũ ⁊ malũ veniret sup regnũ ppter missiones vituli regi assyriorũ. erat cũ samaria metropolis regni: ⁊ ideo p̃ ceteris exprimitur timor ei⁹ respectu infortuniq̃ futuri. Trãslator vero nr videt credidisse hũc timorẽ fuisse reuerentie: ⁊ ideo transtulit Coluerũt: p timuerũt qz luxit sup eũ. i. super vitulũ mãs portatũ. Ppluseis⁹. i. ppli's regni. Et editui. i. sacerdotes similiter luxerũt: qz habuerũt maiorẽ cãm lugẽdi: ⁊ iste luct⁹ motuit habitatores samarie ad magẽ timẽdũ de infortunio futuro. Sup eũ exultauerũt in gloria ei⁹. i. super vitulũ exultauerũt sacerdotes ⁊ p̃opul⁹ qũ gloriose venerabatur. ⁊ iõ luxerũt in ei⁹ deportatõe de qua subditur. Quia migrauit ⁊c. ita q̃ ly qz migrauit refertur ad illõ qõ p̃dicitur de luctu sacerdotũ ⁊ ppli. cetera patẽt ex supradictis.

c Cõfusio. Hic pñr describitur captiuatio sceptri cũ ôr. Cõfusio ephraim capiet. i. reges israel q̃ sic notiarur qz primⁿ rex fuit de tribu ephraim. d Et cõfũdetur israel. i. ppli's eius. e In voluntate sua. quia consensit regi in cultu vitulorum. ideo subditur.

e Trãsire fecit samaria regẽ suũ quasi spumã sup facies aque. i. fecit eũ duci in captiuitatẽ viliter: sicut spuma est res vilis: eo ẽñ q̃ ppli's consensit regi in cultu ydolorũ: ydolatria fuit multiplicata in regno q̃ fuit rõ captiuatõis regis ⁊ ppli.

f Et disp̃dentur ex edisa ydoli. i. vituli q̃ vituli qui colebãtur i locis altis. g Peccatũ israel. hoc ôr qz. iij. ⁊. iiij. Reg. frequẽter repetitur de hieroboã: eo q̃ fecit vitulos q̃ peccauit: ⁊ peccare fecit israel. h Zappa ⁊ tri. ascẽdet sup aras eorũ. qz terra verterur in desertũ. i Et dicẽt. s. israelite q̃ iminẽte captione sua desiderabãt occultari in cauernis montiũ. k Ex die⁹ gabaa peccauit israel. Ad intellectũ hui⁹ sciẽdũ q̃ cãus de ydolo michee: ⁊ vxore leuite in gabaa mortue fuerũt eodẽ tẽpe: ⁊ hoc scribãtur in fine libri iudicũ mñ cõtigerũt cito post mortem iosue ⁊ de cãu ydoli declarari iudicũ. xvij. ⁊ idẽ patet de alio cãu: qz tunc tẽpis phinees filij⁹ eleazari sacerdotis erat summus sacerdos: vt hẽtur Judic. xx. ca. sic ergo ôr. k Ex die⁹ gabaa peccauit israel. qz a tẽpore quo gabaa enormiter peccauit i vno reuelitertor⁹ ppli's israel peccauit in ydolo michee: qz permisit illud stare i tribu dan vsq̃z ad decẽ tribus captiuitatẽ. iõ subdit.

l Ibi steterũt. qz ydolus michee in tribu dan stare permiserũt: et iuxta hoc fit hic memoria de peccato gabaa: arguẽdo ppli'm israel q̃ fuit ita sollicit⁹ de vindicãda iniuria bũana: ⁊ tamẽ neglexit vindicare iniuriã diuinã: licet ẽñ benefecerit in pelio. s. puniẽdo cõtra gabaonitas: mñ magis reneba k ad scõs. s. ad amonitẽdũ ydolũ de tribu dan: ⁊ p̃ ista negligẽtia fuit punitus ipsa gna cõtra gabaonitas a q̃bus fuit bis turpiter debellatus. ly vicerit in tertio cõflictu: ⁊ hoc est qõ subditur. m Nõ comprehendet eos in gabaa pliũ sup filios iniquitatis. i. gabaonitas q̃ibus nõ p̃ualuerũt p̃ma vice ⁊ scõa. b Iuxta desideriũ meum corripiã eos. p regẽ assyriorũ. c Cõgregabũtur sup eos ppli. s. multi cũ rege veniẽtes. d Cũ cor. ppter duo. iniq̃. suas. i. ppter duos vitulos quos inique coluerunt.

e Ephraim. id ẽ regnũ israel. f Vitula doct. diligere tritu-

secundo correctio duax: ibi. Arabit in das. Prima in tres: qz pño ponitur punitio ppli: scdo asportatio ydoli: ibi. Vaccas. tertio captiuatio scripti regis: ibi. Cõfusio. Circa primũ ôr. f Diuisũ est cor eorũ partis ydola colẽdo: partis deũ. g Nũc interibũt. i. cito interficient ⁊ captiuabũtur p regẽ assyriorũ. h Ipse cõfringet simulachra eorũ accipiẽdo inde aurũ ⁊ argẽtũ. i Depopulabitur aras eorũ. accipiendo sibi preciosa ornamẽta eorũ. k Quia nũc dicẽt: israelite.

l Nõ est rex nobis. i. ñ pôt nos defẽdere. sicut cõiter de rege ôr. qui ne sit vel nõ pôt ppli'm defendere. Nõ bẽmus regẽ: ⁊ subdit cãm.

m Nõ ẽñ timem⁹ dñm sic ẽñ dicebãt aliq̃ boni inter eos. ex quo nõ reuertemur ad dñm rex nõ pôt nos defendere.

n Loquimini ⁊ba visionis inutilis. ⁊bũ est p phete increpãtis ppli'm eo q̃ credebãt ⁊bis falsorũ ppheta. in hebr. habek. Loq̃minim ⁊ba iuramẽti falsi. i. qñ iuratis falso iuratis. o Et ferietis fedus. s. fallaciter cũ primis vestris: ⁊ ideo aliq̃ libri hñt. p Cũ mẽdacio. sed nõ est in hebreo: subiicit ligitur mñ. q Et germinabit quasi amaritudo iudiciũ sup sulcos agri. i. puniens iudiciũ pauperũ: qui vocãt sulci agri: eo q̃ per potẽtias diuitum opprimũtur ⁊ molestãtur. r Vaccas. Hic cõsequẽter describit exportatio ydoli: ⁊ qz ista littera ẽ imutata et fm hebreos i pte corrupta: ideo ad eius intellectũ sũt aliq̃ premittenda: Primus est q̃ manahen rex israel dabat singulis annis munera p̃ciosa regi assyriorũ vt cõfirmaret regnũ suũ qõ intrauerat violẽter. iiij. reg. xv. ⁊ inter illa munera erãt vituli aurei quos fecerat hieroboã vel saltem vn⁹ illorũ de quo fit hic mẽtio. s. ille qui erat in bethel que alio noie ôr bethauen Josue. viij. ⁊ in hoc cõueniũt hebrei ⁊ latini. Dicũt vlterius aliq̃ expositores latini: q̃ sacerdotes illi⁹ ydoli seu ydolorũ fecerũt occulte vitulos de cupro deauratos: ⁊ illi fuerũt portati in terrã assyriorũ ⁊ ipsi furtiue retinuerũt sibi aureos. ⁊ cũ postea rex assyriorũ vidit fraudẽ indignat⁹ afflixit grau⁹ terrã: ⁊ fm hoc exponũt literã istã dicẽtes.

r Vaccas bethauen. i. vitulũ qui erat in bethel quẽ vocat ppheta nomine vaccẽ: derisorie ⁊ in plurali vaccas: eo mõ loquẽdi quo ôr Exo. xxxij. Isti sunt dij tui q̃ eduxerũt te de terra egypti. ⁊ mñ nõ erat ibi nisi vn⁹ vitulus cõflatilis s Coluerunt hitatores samarie. que erat metropolis ⁊ sic hitatores eius colebãt ydolũ a rege suo factũ.

t Quia luxit sup eũ. i. sup vitulũ ppli's eius qui colebat eũ: ió luxit. qñ fuit exportat⁹ mõ p̃dicto. v Et editui ei⁹. i. sacerdotes vituli: ⁊ dicũtur editui ab ede ⁊ tueor: eris. q̃si tuẽtes seu custodiẽtes edẽ ydoli.

x Sup eũ exultauerũt. ppter suũ lucrũ: qz illi furtiue retinuerunt: sed ppli's lugebat qz ipm sublatũ credebat. y In gloria eius. i. in vitulo qui reputabat bonor pare. z Quia migrauit ab eo. i. a ppplo fm eius opinionẽ. a Sigdẽ ⁊ ipse in assur delat⁹ est. cũ aliqs munerib⁹ vt credebat ppli's. b Mun⁹ regi vltori. qz vlciscebat manahen de cõtradicẽtib⁹ sibi. c Cõfusio ephraim capiet. i. ex hoc cõfusionẽ reportabit fraude detecta: vt p̃dictũ est. d Et cõfundetur israel in volũtate sua. i. in volũtate sacerdotũ q̃ fecerũt tale furtũ: ex q̃ secuta est cõfusio regni mõ supradicto. Hec expositio nõ videt valere ptio qz satis videt distorta. scdo qz cũ dicitur. Coluerũt hitatores samarie. qz luxit super eũ ppli's. ly qz de suo significato est reddituus cãe dicti imediate p̃cedẽtis: luct⁹ vero populi de asportatõe vituli nõ est aliquo mõ vel cã vel rõ q̃ habitatores samarie colerent ipm: ⁊ magis ad oppositũ. Itẽ furtũ sacerdotũ videt esse ficticiũ: qz in receptione ⁊ traditione rerũ p̃ciosarũ adhibet magna diligẽtia: vas autẽ aureũ a cupro deaurato stati distinguit p colorẽ ꝛpõdus. Itẽ expositores isti dicũt hoc habere ab hebreis: qõ nõ videt verũ: qz ra. sa. maximus doctor inter hebreos nihil penitus dicit de hoc furto vel fraude: sed ad cõ

cũdũ multitudinẽ fruct⁹ sui multiplicauit altaria: iuxta vbertatẽ terre sue exuberauit simulachris. Diuisus est cor eorũ: nũc interibũt. Ipse cõfringet simulachra eorũ depopulabit aras eorũ. Qr nũc dicẽt nõ ẽ rex nobis. Nõ ẽñ timem⁹ dñm. Et rex qd faciet nob. Loquimini verba visionis inutilis ⁊ ferietis fed⁹ cũ mẽdacio et germinabit quasi amaritudo iudiciũ super sulcos agri. Vaccas berhauen coluerũt hitatores samarie. Qr luxit sup eũ ppli's eius. et editui eius super eũ exultauerũt in gloria eius: qz migrauit ab eo. Sigdẽ et ipse in assur delat⁹ est munus regi vltori. Cõfusio ephraim capiet: et cõfundet israel in voluntate sua. Trãsire fecit samaria regẽ suũ: q̃si spumã sup faciẽ aque. Et disp̃detur excelsa ydoli peccatum israel Zappa et tribulus ascẽdet super aras eorũ. Et dicẽt mõtibus operite nos: et collibus: cadite super nos. Et diebus gabaa peccauit

c Cõfusio. Hic pñr describitur captiuatio sceptri cũ ôr. Cõfusio ephraim capiet. i. reges israel q̃ sic notiarur qz primⁿ rex fuit de tribu ephraim. d Et cõfũdetur israel. i. ppli's eius. e In voluntate sua. quia consensit regi in cultu vitulorum. ideo subditur.

e Trãsire fecit samaria regẽ suũ quasi spumã sup facies aque. i. fecit eũ duci in captiuitatẽ viliter: sicut spuma est res vilis: eo ẽñ q̃ ppli's consensit regi in cultu ydolorũ: ydolatria fuit multiplicata in regno q̃ fuit rõ captiuatõis regis ⁊ ppli.

f Et disp̃dentur ex edisa ydoli. i. vituli q̃ vituli qui colebãtur i locis altis. g Peccatũ israel. hoc ôr qz. iij. ⁊. iiij. Reg. frequẽter repetitur de hieroboã: eo q̃ fecit vitulos q̃ peccauit: ⁊ peccare fecit israel. h Zappa ⁊ tri. ascẽdet sup aras eorũ. qz terra verterur in desertũ. i Et dicẽt. s. israelite q̃ iminẽte captione sua desiderabãt occultari in cauernis montiũ. k Ex die⁹ gabaa peccauit israel. Ad intellectũ hui⁹ sciẽdũ q̃ cãus de ydolo michee: ⁊ vxore leuite in gabaa mortue fuerũt eodẽ tẽpe: ⁊ hoc scribãtur in fine libri iudicũ mñ cõtigerũt cito post mortem iosue ⁊ de cãu ydoli declarari iudicũ. xvij. ⁊ idẽ patet de alio cãu: qz tunc tẽpis phinees filij⁹ eleazari sacerdotis erat summus sacerdos: vt hẽtur Judic. xx. ca. sic ergo ôr. k Ex die⁹ gabaa peccauit israel. qz a tẽpore quo gabaa enormiter peccauit i vno reuelitertor⁹ ppli's israel peccauit in ydolo michee: qz permisit illud stare i tribu dan vsq̃z ad decẽ tribus captiuitatẽ. iõ subdit.

l Ibi steterũt. qz ydolus michee in tribu dan stare permiserũt: et iuxta hoc fit hic memoria de peccato gabaa: arguẽdo ppli'm israel q̃ fuit ita sollicit⁹ de vindicãda iniuria bũana: ⁊ tamẽ neglexit vindicare iniuriã diuinã: licet ẽñ benefecerit in pelio. s. puniẽdo cõtra gabaonitas: mñ magis reneba k ad scõs. s. ad amonitẽdũ ydolũ de tribu dan: ⁊ p̃ ista negligẽtia fuit punitus ipsa gna cõtra gabaonitas a q̃bus fuit bis turpiter debellatus. ly vicerit in tertio cõflictu: ⁊ hoc est qõ subditur. m Nõ comprehendet eos in gabaa pliũ sup filios iniquitatis. i. gabaonitas q̃ibus nõ p̃ualuerũt p̃ma vice ⁊ scõa. b Iuxta desideriũ meum corripiã eos. p regẽ assyriorũ. c Cõgregabũtur sup eos ppli. s. multi cũ rege veniẽtes. d Cũ cor. ppter duo. iniq̃. suas. i. ppter duos vitulos quos inique coluerunt.

e Ephraim. id ẽ regnũ israel. f Vitula doct. diligere tritu-

ram.i.similis est vitule que cõsuevit triturare.i.exercere granũ in area et cõculcatõe sua.sic enĩ teritur messes in terra illa. Vitula aut talis diligit locũ triture q: cõsuevit ibi comedere ad libitũ suũ:fm illud deutero.xxv. Nõ ligabis os bouis triturãtẽ et ideo nõ vult exire de loco illo licet pecuniatur: et si exit cito reuertur:sic populus israel fuit frequẽter flagellatus a deo,ppter idolatriã et tamẽ nõ dimisit eã: et si aliq̃ dimiserũt, hoc fuit rãtũ ad horã.Littera autẽ hebraica plamior est que talis est. Ephraim vitula stimulata diligit trituram.i. locũ triture: non dimittẽs illũ pro stimuli punctõe.

g Et ego transi. super pulcr. colli eius.et alit sub iugando assyriorum regi. b Ascẽdã sup ephraim.i.faciã ascẽdere regẽ assyriorum sup ipsum.ita q̃ ponet pedes sup eius collũ. Ille enĩ qui est simpliciter debellat' ôr suppeditat'. i Arabit iudas: Hic põitur correctio duar tribuũ:et diuidit in duas ptes:quia primo põitur hec correctio.secõo tribuũ obstinatio.ibi, arastis. Circa primũ sciendũ q̃ due trib' vidẽtes.x.trib' captiuatas ppter peccata sua disposuerũt se ad bonum adhortãdo eas exemplo chiarege ear.iõ dicitur. i Arabit iudas.i.disponet se ad laborẽ punie et ad opa vitatis et misericordie:ideo subdit. Seminate vobis in iustitia ꝛc. k Tẽpus aũt requirendi dñm. phona opa. l Cũ vene.qui do.vos iustitiã.s.rex ezechias sed qm̃ ezechie successit manasses filius eius q̃ fuit pessim' :et ydola posuit in domo dñi.ideo subdit. m Arastis impietates idest disposuistis vos ad male agẽdũ:sic exponit aliq̃ cõtinuãdo ad litterã pcedẽtẽ:sed q: in fine cõcludit.Sic fecit vobis bethel in qua adorabat vitulus q̃ erat in regno isrl et nõ iuda:ps q̃ hec littera nõ cõtingit pcedẽtẽ:sz dirigit ad populũ.x. trib̃ ppter qõ dicendũ q̃ hic. Arastis ꝛc.incipit alias pars in q̃ p' correctionẽ duar tribuũ pdicar reuertit,ppheta ad ostẽdẽdũ obstinationẽ in malo.x.tribuũ di. m Arastis ipietatẽ. cogitãdo male agere. n Iniqtatem messuistis.iplẽdo opere.

o Comedistis frugẽ mẽdacij.acqescendo falso ,ppbete.

p Quia cõfisus es in viis:in mittẽdo nũcios ad reges egypti vt rebelles assyrios:qõ fecit osee.iiij.reg.xvi. q Et in multitudine fortiũ tuor.magis cõfidẽs de eis q̃ de deo:,ppter hoc supple. r Cõsur.tumul.in pplo tuo.i.son' cõfusus fugientiũ de plio. s Et oes muni.tue.in q̃bus confidebas.

t Vasta.s. vasta.est salma ꝛc. Judic.viij.scribit q̃ gedeon debellauit zebee et salmana principes madian: et captos occidit: eo q̃ interfecerãt fratres suos in thabor:et fm hoc exponit hec littera.Sicut vastat' est salmana princeps madian. v A domo eius.i.a gedeone et socijs ei' de quo ôr. x Qui vindicauit baal.i. vindictã accepit de eo:q: suffodit altare eius . et lucũ succidit. Judic.vi. y In die plij.refert ad illud . Sic vastat' est salmana.s.in die plij gedeonis cũ ipso. a Ella reuersus filios allisa.i.eo q̃ occiderat fratres gedeõis:et matrem eor oipsis.fm hebreos alia est hic suia et littera lz ad eandem cõclusionẽ.Ad cui' intellectũ sciẽdũ q̃ i hebreo ita hẽtur hic salmana.lz salman.nec est nomẽ ,ppriũ fm eos:sed appellatiuũ et significat pacificã seu quietã:hoc etiã videtur q: salmana qõ ẽ nomẽ ,ppriũ incipit p litterã sade.salman ẽo hic scriptũ incipit p litterã sin. Itẽ ,p eo q̃ hem'.A domo ei' qui vindicauit baal. in hebreo hr. A domo insidiatoris.est igitur hec littera. Sicut vastata est pacifica a domo insidiator:et est sensus. Sicut gẽs pacifica et qeta nõ timẽs sibi de periculo vastatur ab insidiatore et eius familia irruẽte subito sup gentẽ ipsorum: que credebat in pace et quiete:sicut legitur de vastatõe lachis. Judic.xviij. In die plij sic insidiose cõmissi.Matre sup filios allisa.tales enĩ latrões nõ solũ solẽt interficere mares sz etiã feminas ne accusentur: et sic occidunt matres cũ filijs:et est intentio ,ppbete: q̃ sic fiet de ecclesiis' p peccatis suis. iõ subdit.

b Sic fecit vobis bethel.i.sic meruistis.

c A facie neqtiarũ vestraz.i.,ppter nequitias vestras ibidẽ factas adorando vitulum.

In ca.x.vbi ôr in postilla. Circa primũ dicit Diuisum est cor eorum

Additio.

Quod ôr. Diuisum est cor eorũ nũc interibũt videtur plane cõcordare dicto saluatoris xi.ca.Lu.vbi ôr. Omne regnũ in se diuisum desolabitur. Et quo etiam hẽbãt mlta et varia ydola:vt paulo supra dicit. Iuxta vbertatẽ terre sue exuberauit simulachris:cõsequẽs erat vt diuiderentur in eor culturis:et sic pdictũ peccatũ cõtrahebat secũ diuisionẽ. In eodem capitulo vbi dicitur in postilla.Ad vaccas herbauen. Additio.

Si nos hẽmus.ad vaccas herbauen.in hebreo hr . Ad vitulos herbauen.qõ magis concordat cũ cãu pñti:q: ephraiz vitulos colebat. In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Seminate vobis in iustitia. Additio.

Si nos hẽmus in hoc loco. Cũ venerit q̃ docebit vos iustitiam: in hebreo habetur . donec veniat qui doceat vos iustitiam. qõ intelligendum est proprie de xpo qui impios iustificat ipsi' gra. Vñ. ad Roma.iij.ca. Justificati gratia ipius:et cõtinuat ad pcedentia sic Mã hic ,ppheta hortatur pplm israelitũ quz in generali vt disponat se ad receptionẽ xpi:et hoc p obseruationẽ legis sub qua erat.de quo dicẽ. Seminate vobis in iustitia.q: vera obseruatõ legis disponebat ad legẽ xpi:sicut seminario ad messes:ideo subditur. Metite in ore misericordie Lex enĩ xpi pcipue i misericordia cõmẽdatur. vñ Matthei.ix.ca. Nõ ne legistis:misericordiã volo et nõ sacrificiũ . et q: tẽpus aduẽtus xpi nõ erat ita ,ppinquũ:sicẽ tẽpus seminatõis appropinqt tpi messis stati sequẽtis:iõ subdit. Innouate vobis nouale.q.d. hec seminario frequẽtanda est et cõtinuãda donec veniat plenitudo tpis de quo dicit. Tẽpus aũt requirendi dñm donec veniat ꝛc.s.xpo sol iustitie.sed q̃ xpi exhortari oppositũ fecerũt:eũ ,p maiori pte legẽ christi nõ receperũt:iõ subditur. Arastis ipietatẽ.iniquitatẽ messuistis.q.d. nõ arastis iustitiã ,put exhortabatur in obseruatione legis sed potius ipietatem : q: ôba legis nõ ad declarationẽ veritatis xpi sed extorte exponebãt:vt patet in ꝛplurimis locis:vnde et merito iniqtatẽ messuistis. Ca.xi.

Iam mane. Hic increpatur pplo ,p secũda ingratitudine q̃ accipitur respectu beneficij eductõis pplj de egypto et deductõis per desertũ:et licet istõ beneficiũ pcesserit tpe beneficiũ positũ ca.pcedẽti:nõ tamẽ intentõe:q: ad hoc facta est eductio pplj de egypto vt inducerẽtur in terram lacte et melle manãtẽ. Preterea sicẽ frequẽter dictũ est in sacra scriptura frequẽter prius facta posterius scribũtur. Presens igitur ca.in duas ptes diuiditur:quia primo ponitur pplj vastatio ,p sua ingratitudine.secũdo ponitur eiusdem cõsolatio et diuina dulcedine.ibi. Quomõ. Circa primũ dicitur.

a Sicut mane transit.velociter.

b Pertransit rex israel. id est regnũ israel cito deficiet:et hoc ,p ingratitudine beneficij acceptũ:qõ notatur cũ dicitur.

c Quia puer israel . puerilia huius pplj attenditur fm tẽpus exitus de egypto.vt frequẽter supra dictũ est.iõ sequitur.

d Et ex egypto vocaui filiũ meum. Unde exo.iiij.dicit dominus. Filius meus primogenitus israel.

e Vocauerunt eos.s.moyses et aaron et alij ,ppbete sequẽtes exhortantes populum ad bonũ. f Sic abierũt a facie eor.id est retro

israel. Ibi steterũt. Nõ[a] oprehẽdit eos i gabaa plius sup filios iniqtatis. Iuxta[b] desiderũ meũ corripiã eos. Cõgregabũtur[c] sup eos ppli:cũ[d] corripiẽtur ,ppter duas iqtates suas. Ephraim[e] vitula[f] docta diligere triturã et[g] ego transui sup pulcritudinẽ colli ei[g]. Ascendam[h] super ephraim. Arabit[i] iudas cõfringet sibi sulcos iacob. Seminate vobis in iustitia:et metite in ore misericordie:innouate vobis nouale. Tẽpus[k] aũt regrẽdi dñm

eũ venerit qui docebit vos iustitiam. Arastis[m] ipietatẽ iniqtatẽ messuistis:comedistis[o] frugẽ mẽdacij q̃[p] cõfisus es in vijs tuis et[q] in multitudine fortiũ tuor:cõsurget[r] tumultus in pplo tuo et[s] oes munitiones tue vastabũtur[t] sicut vastatus est salmana a[u] domo ei[g]:qui[x] vindicauit baal in[y] die plij:matre[a] super filios allisa.Sic[b] fecit vobis bethel a[c] facie malitie neqtiarũ.

f Icut[a] mane trã ca.xi. sit:pertransit[b] rex israel:q:[c]

a Sic fecit vobis bethel.i.sic meruistis.

c A facie neqtiarũ vestraz.i.,ppter nequitias vestras ibidẽ factas adorando vitulum.

In ca.x.vbi ôr in postilla. Circa primũ dicit Diuisum est cor eorum

Additio.

Quod ôr. Diuisum est cor eorũ nũc interibũt videtur plane cõcordare dicto saluatoris xi.ca.Lu.vbi ôr . Omne regnũ in se diuisum desolabitur. Et quo etiam hẽbãt mlta et varia ydola:vt paulo supra dicit. Iuxta vbertatẽ terre sue exuberauit simulachris:cõsequẽs erat vt diuiderentur in eor culturis:et sic pdictũ peccatũ cõtrahebat secũ diuisionẽ. In eodem capitulo vbi dicitur in postilla.Ad vaccas herbauen. Additio.

Si nos hẽmus.ad vaccas herbauen.in hebreo hr . Ad vitulos herbauen.qõ magis concordat cũ cãu pñti:q: ephraiz vitulos colebat. In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Seminate vobis in iustitia. Additio.

Si nos hẽmus in hoc loco. Cũ venerit q̃ docebit vos iustitiam: in hebreo habetur . donec veniat qui doceat vos iustitiam. qõ intelligendum est proprie de xpo qui impios iustificat ipsi' gra. Vñ. ad Roma.iij.ca. Justificati gratia ipius:et cõtinuat ad pcedentia sic Mã hic ,ppheta hortatur pplm israelitũ quz in generali vt disponat se ad receptionẽ xpi:et hoc ,p obseruationẽ legis sub qua erat.de quo dicẽ. Seminate vobis in iustitia.q: vera obseruatõ legis disponebat ad legẽ xpi:sicut seminario ad messes:ideo subditur. Metite in ore misericordie Lex enĩ xpi pcipue i misericordia cõmẽdatur. vñ Matthei.ix.ca. Nõ ne legistis:misericordiã volo et nõ sacrificiũ . et q: tẽpus aduẽtus xpi nõ erat ita ,ppinquũ:sicẽ tẽpus seminatõis appropinqt tpi messis stati sequẽtis:iõ subdit. Innouate vobis nouale.q.d. hec seminario frequẽtanda est et cõtinuãda donec veniat plenitudo tpis de quo dicit. Tẽpus aũt requirendi dñm donec veniat ꝛc.s.xpo sol iustitie.sed q̃ xpi exhortari oppositũ fecerũt:eũ ,p maiori pte legẽ christi nõ receperũt:iõ subditur. Arastis ipietatẽ.iniquitatẽ messuistis.q.d. nõ arastis iustitiã ,put exhortabatur in obseruatione legis sed potius ipietatem : q: ôba legis nõ ad declarationẽ veritatis xpi sed extorte exponebãt:vt patet in ꝛplurimis locis:vnde et merito iniqtatẽ messuistis. Ca.xi.

Iam mane. Hic increpatur pplo ,p secũda ingratitudine q̃ accipitur respectu beneficij eductõis pplj de egypto et deductõis per desertũ:et licet istõ beneficiũ pcesserit tpe beneficiũ positũ ca.pcedẽti:nõ tamẽ intentõe:q: ad hoc facta est eductio pplj de egypto vt inducerẽtur in terram lacte et melle manãtẽ. Preterea sicẽ frequẽter dictũ est in sacra scriptura frequẽter prius facta posterius scribũtur. Presens igitur ca.in duas ptes diuiditur:quia primo ponitur pplj vastatio ,p sua ingratitudine.secũdo ponitur eiusdem cõsolatio et diuina dulcedine.ibi. Quomõ. Circa primũ dicitur.

a Sicut mane transit.velociter.

b Pertransit rex israel. id est regnũ israel cito deficiet:et hoc ,p ingratitudine beneficij acceptũ:qõ notatur cũ dicitur.

c Quia puer israel . puerilia huius pplj attenditur fm tẽpus exitus de egypto.vt frequẽter supra dictũ est.iõ sequitur.

d Et ex egypto vocaui filiũ meum. Unde exo.iiij.dicit dominus. Filius meus primogenitus israel.

e Vocauerunt eos.s.moyses et aaron et alij ,ppbete sequẽtes exhortantes populum ad bonũ. f Sic abierũt a facie eor.id est retro

DD

cedentes a monitis eor: id eo sequitur. Baalim immolabãt ꝛc.

g Et ego quasi nutricius ephra. portabã eos. sicut nutrix portat infantul. h Et nescierũt. i. se nescire simulauerũt. i Qõ curarẽ eos. i. q̃ gererẽ curam de eis beneficia exhibẽdo. in hoc apparet ꝗ gratitudo eor. k In funiculos adã trahã eos. i. in beneficijs exhibitis que attrahunt eos bonis: ꝛ sunt quedã vincula dilectionis.

l Et ero eis quasi exaltãs iugũ ꝛc. i. subleuãs laborẽ eor sicut auriga qñ videt bouẽ onere depressum subleuat iugus vt alleuiat⁹ vires refumat ad laborãdũ sic dominus filios israel afflictos in deserto recreauit beneficijs educẽdo eis aquã de petra ꝛ similia vt melius laborẽ iniuriam tolerarẽt.

m Et declinaui ad eũ vt vesceret. dando ei celo mãna. Exo. xvi.

n Nõ reuerteret in terrã egypti. sic eñ fuit iniuncti populo vt non reuerteret ampliꝰ in egyptum querẽdo amicitias egyptioꝝ: sed q̃ trãsgressi fuerũt hoc vt dictũ est ca. precedẽti, ideo sequitur.

o Et assur ipse rex eiꝰ. ipm subij ciẽdo sibi ꝛ captiuãdo. p Qñ noluerũt cõuerti. ad bonũ fm monita ꝓpheraꝝ. q Cepit gladiꝰ s. deuastare bitatores ciuitatũ eius. r Et cõsumet electos. i. bellatores robustos. s Et ppl's meꝰ pendebit. i. suspẽsa ꝛ cõfusa mẽte remediũ expectabit. t Ad reditũ meũ. s. p exhibitũ beneficium qõ ab eis subtraxi. ꝛ q̃ ibi fuit longꝰ tpis tractꝰ: ideo subditur.

v Jugũ aũt ipone⁹ eis simul. i. grauis seruitꝰ ab assyrijs. x Qõ nõ auferetur. q̃ captiuitas. x. tribuũ nõ fuit reuocata ꝗ assyrijs: s cap tiuitas duaꝝ fuit reducta de babylone. y Quõ. Vic ponitur populi cõsolatio ex diuina pietate ad qõ ostẽdẽdũ prio excludit ppl'i meritũ cũ ôr in psona dei. y Quõ dabo te ephraim. in manibus aduersarioꝝ sicut meruisti. z Protegã te. ab aduersarijs: qõ nõ meruisti. a Quõ dabo te. ꝛ rndet. b Sicut adama ponã te vt seboim. i. fm demerita tua deberes iperpetuus deleri ꝛ subuerti absq; reparatione aliqua sic iste due ciuitates Adama ꝛ seboim fuerũt funditus subuerse cum sodoma ꝛ gomorra. c Cõuersum est in me cor meũ. i. nõ puniui te fm totũ rigorẽ iustitie mee. d Conturbata ẽ penitudo mea. i. cõmota est super te misericordia mea. e Non faciã furorẽ ire mee. i. rigorẽ iustitie mee. f Non cõuertar. ab intentione misericordie. g Ut dispdã ephraim. i. totaliter deleas absq; reparatione. h Qñ deꝰ ego. qui punitionẽ ad correctionem facio.

i Et nõ hõ. qui punit ad interitũ ꝛ ad vindictã. i In medio tui sanctꝰ. i. te sanctificãs. k Et nõ ingrediar ciuitatẽ. i. cultũ meũ nõ ponã in vna ciuitate tñ sed ꝑ totũ mũdũ: ꝛ ẽ hoc ipletũ rẽpore gratie ꝗ quo sacrificiũ ecclesie offert vbiq; ꝛ nõ in vna ciuitate tantũ: sicut fiebat tpe veteris te. extra eñ hierl'm non erat locꝰ sacrificij: ꝛ ꝓpter hoc dixit dñs. Malach. i. ca. A solis ortu vsq; ad occasum magnũ est nomẽ meũ in gentib⁹. ꝛ in oi loco offert ꝛ sacrificat nomi meo oblatio mũda. ꝓpter q̃ dixit saluator Jo. iiij. Venit hora in q̃ nõ in monte hoc neq; hierosolymis. s. tñ adorabitis patrẽ sed vbiq: ideo subdit. Sed veri adoratores erũt qui adorabũt ꝓrem in spũ ꝛ veritate. Spũs eñ est deꝰ qui loco nõ circũscribit nec ad locũ determinatur.

l Post dñm ãbulabũt. ei obediẽdo. m Quasi leo rugiet ꝛc. hoc aũt exponit ra. sa. de messia futuro: ꝛ ꝗtũ ad hoc q̃ de xpo exponit bene dicit: sed q̃ dicit futuꝝ iã est ipletũ: q̃ xps qui dicit leo de tribu iuda Apocal. v. ca. Rugit clamore sue ꝑdicationis in se ꝛ apostolis.

n Et formidabũt filij maris. i. boies seculi buꝰ: q̃ ẽ quasi mare procellosus. o Et auolabũt quasi auis ex egypto ꝛc. i. velociter venient ad fidẽ: q̃ ipletum est a tpe apostoloꝝ a quo fides xpi publicata est p vniuersum orbẽ. sicut plenꝰ declaratũ fuit sup illud Psal. xviij. In oẽm terrã exiuit sonus eoꝝ ꝛc. ꝛ multi nõ solũ de gentibus s; etiã de iudeis regni iude ꝛ regni israel per orbem dispersi sunt ad

puer israel et dilexi eũ: et ex egypto vocaui filiũ meũ. Vocauerũt eos: sic abierũt a facie eor. Baal immolabãt: ꝛ simulachris sacrificabãt. Et ego quasi nutriens ephraim: portabam eos in brachijs meis et nescierũt q̃ curarem eos. In funiculis adã trahã eos in vinculis charitatis. Et ero eis q̃si exaltãs iugũ sup maxillas eor: et declinaui ad eũ vt vesceret. Nõ reuertetur in terram egypti: et assur ipse rex eius qñ noluerũt conuerti. Cepit gladius in ciuitatib⁹ eius et consumet electos eius ꝛ comedet capita eor. Et populus meꝰ pẽdebit ad reditũ meum. Jugus aũt ponetur eis simul: qõ nõ auferetur. Quõ dabo te ephraim, protegã te israel. Quomõ dabo te. Sicut adama ponã te: vt seboim. Cõuersus ẽ in me cor meũ: piter conturbata est penitudo mea. Nõ faciã furorẽ ire mee: Nõ conuertar vt dispердã ephraim: qñ deꝰ ego et nõ hõ. In medio tui sanctꝰ: et

fident. p Et collocabo eos in domib⁹. i. in ecclesijs vbiq; per orbẽ terraꝝ edificanda ꝛ postea in celi mãsionib⁹. Jo. xiij. In domo patris mei mãsiones multe sunt ꝛc. In capi. xi. vbi dicit in postil. Jõ subdit. Ex egypto vocaui filiũ meum. Addicio.

Tosa sup 15 verbum. Ex egypto vocaui filiũ meũ. nõ est 15 pretermittẽda q̃ sic dic. Hoc testimonio vtitur mathe⁹ qñ exprecepto ãgeli et egypto reditꝰ cũ matre ad terrã israel: quia hic typice referũtur ad xpm tamen q̃ typũ habuerũt salutationis nõ p eia opera sua a eum figurauerũt. typus eñ ptm indicat q̃ si totũ precedit in typo ũ non ẽ typus. sed hystorie veritas appellãda. Hec in glosa.

In eo. ca. vbi ôr in postilla. Et populus meus pendebit.

Addicio

Itera hebreoꝝ in hoc loco est aliq̃liter obscura: tamẽ recte cõsideráti videt sicñ referenda. Et ppl's meꝰ suspensus ẽ ad rebellionẽ meã: ꝛ ad altũ vocãt eã: simul nõ exaltabit: cuius sniã talis esse videtur q̃ ppl's ille qui vocabat a ppbetis ad altum. s. ad emẽdationẽ vite: semp erat in hoc suspẽsus non recte intendẽs sed tendẽs ad rebellionẽ, vnde nũq̃ simul tendebat in altũ ad q̃ vocabatur. Capitulũ. xij.

Ireũdedit me. Hic incipit. xij. ca. fm hebraicã veritatem in quo ppl's. x. tribuũ increpat de tenia ingratitudine: q̃ respicit beneficiũ ipsius iacob patriarcheñ solũ ꝓ se sed eriaꝝ ꝓ posteris. q̃ benedicto abusi sunt decẽ tribꝰ erga deũ ipm ꝓ ydolis diimittẽdo: ꝛ erga fratres suos duaꝝ tribuũ eos multipliciter psequẽdo. vt patet. iij. regum ꝛ. iiij. in plurib⁹ locis: ꝓpter q̃ in hoc ca. iuxta beneficiũ iacob impẽsum describit ingratitudo seu malicia. x. tribuũ: ꝛ prio generaliter: secõdo spãliter. ibi. Si galaad. Prima i duas: q̃ prio ponitur malicia ppli: secũdo misericordia dñi. ibi. Et ego domus. Pria adhuc in tres: q̃ prio malicia ppli ꝑmittit: secũdo beneficiũ dei interponit. ibi. In vtero: tertio scriptura ad primos reuertitur. ibi. Chanaan. Pria adhuc in duas: q̃ primo ponitur decẽ tribuũ culpa: secũdo pena: ibi. Ephraim pascit. Circa primũ ôr in psona dei. a Circũdedit me. i. me deluit.

b Ephraim. i. hieroboã primꝰ rex de tribu ephraim.

c In negatõe. David fui mei dicẽdo. Nõ est nobis ps i David ꝛc. iij. reg. xij. Et in negatõe nõis mei. dicendo de ydolis fabricatis. Isti sũt dij tui israel qui eduxerũt te de terra egypti: ꝛ q̃ hieroboã induxit ad hãc negationẽ duplicẽ: prio ombũ ephraim ꝛ cõsequẽter alias nouẽ: ideo subditur. d Et in dolo domus israel: sed q̃ trib⁹ iuda stetit in veritate cultꝰ diuini per lõga tpa: ideo subditur. e Judas aũt testis descẽdit cũ deo. in hebreo hẽtur. Judas aũt adhuc potẽs cũ deo. q̃ licet diminutũ fuerit regnũ suũ: tñ adhuc hũt potestatẽ sup tres trib⁹ s. iude beniamin ꝛ leui: q̃ sacerdotes ꝛ leuite per regnũ israel dispersi in ciuitatib⁹ sibi assignatis a iosue dimiserũt eas nolẽtes vitulos colere ꝛ habitauerũt in regno iuda vbi remansit deꝰ cultus: ideo ôr. Potẽs cum deo. id est q̃ est sanctꝰ ꝛ fidelis implẽdo ꝓmissa: ideo subditur. Et cum sanctis fideli. q̃ exponit Ra. sa. dicẽs. i. cũ deo sancto ꝛ benedicto: ꝛ hec expositio ẽ multũ consona fidei nostre licet ꝓter eiꝰ intentionẽ. hic eñ exprimitur articulus sancte trinitatis. per hoc eñ q̃ de deo ôr. Cũ sanctis fideli p nomẽ plurale q̃ coniungitur singulari innuitur ꝛre pluralitas psonaꝝ in vnitate essentie. Ad hanc expositiõẽ

potest trahi trãslatio nostra. cum ór. e Judas aũt testis. s. veritatis per hoc qõ retinuit cultũ diuinũ. f Descẽdit. per hoc qõ eius regnũ fuit diminutũ. qz ꝛũ cultũ dei retinuit subdit̃ cũ deo. Hãc aũt litterã alią expositores nostri exponũt de filiis israel tribus inde que pria post moysen intrauit mare rubũ: ꝛ sic ór. Judas testis. s. veritatis a moyse oriere. Descendit. s. post eũ in mare rubrum. Cũ deo. i. ꝗ mãdatũ diuinũ. Et cũ sanctis fidelibus. i. cum moyse ꝛ aaron. Sz hec expositio videt̃ falsa eo q̃ in hebreo nõ hr̃ fidelibus in pluralis ꝗ fideli in singulari. Hec aũt expositio nõ hz consequentiã ad pcedẽtem literã. ꝗ prima expositio est fm veritatem hebraicã et cõsona fidei catholice et cõsequẽter se habens ad literas immediate precedentem. g Ephraim. Hic consequẽter ponitur populi decẽ tribuum pena. ꝛ primo in bonis possessis: cũ dicitur. Ephraim pascit vẽtũ. in penam eñ predicte duplicis negationis fuit multũ afflict̃ a circũstantibus pplis: ꝛ maxie ab assyriis a q̃bus fuit prio sub tributo subiect̃: ꝛ postea captiua tus. iiij. reg. xvij. ꝛ fm hoc ór. g Ephraim. i. ppls decem tribuũ sic notatus: eo q̃ hieroboã primꝰ rex fuit de illa tribu vt p̃ dictũ est. h Pascit vẽtũ. superbis assyriis reddẽdo tributum. i Et seqũtur estũ. i. egyptũ que est in plaga australi respectu iudee: ꝛ sic in calidiori regione. Osee eñ rex israel q̃rens liberari a tributo assyriorꝫ misit nuncios ad regẽ egypti cuꝫ muneribus magnis. vt eꝰ auxilio liberaret̃. vt habetur. iiij. reg. xvij. k Tota die mẽdaciũ ꝛ vastitatẽ multiplicat. mentitꝰ eñ fuit rex assyriorꝫ cui iurauerat sub tributo seruire: ꝛ p hoc incurrit vastitatẽ ꝛ destructionẽ regni sui: qz rex assyriorꝫ ppendẽs q̃ volebat ab eius seruitute recedere terrã eꝰ vastauit. ꝛ ip̃m finaliter captiuauit. l Et fedus cũ assyriis iniit. hoc subditur ad expondẽdũ qõ dictũ est obscurius de pacto qõ firmauit cũ rege assyriorꝫ de reddẽdo sibi tributũ. m Et oleũ in egyptũ ferebat. i. p̃ nuncios mittebat cũ alijs muneribus vt liberaretur a predicto tributo: ꝛ qz ex hoc secuta est captiuitas regis ꝛ regni vt dictũ ẽ: ꝛ qz hoc fuit in pte persecutõis regni iude quã regnũ israel sibi intulit: ideo cõcludit. n Judicium ergo dñi. in puniõne ephraim. o Cũ iuda. i. p iuda. p Et visitatio id est punitio dei. q Sup iacob. i. sup regnũ israel: eo q̃ iacob ꝛ israel sunt nomina synonima. Geñ. xxxij. r Juxta vias eius. i. opera. s Et iuxta adinuẽtões eꝰ in pseuuõe iude ꝛ vimlorꝫ fabricatõe. t Reddet̃ ei. penã debitã inferendo. v In vtero. Hic cõsequẽter põitur beneficiũ patriarche iacob ipsum cuꝫ decẽ tribus erant ingrate. ꝛ põitur hic dupleꝫ bñficiũ: vnũ ante natiuitatẽ. cũ ór. v In vtero supplantauit fratrẽ suũ. collidebãt eñ in vtero matris. Geñ. xxv. ꝛ cũ mr̃ dñs cõsuleret de isto conflictu: resp̃dit dñs. Duo ppli ex vẽtre tuo diuidẽtur: populusq̃ pplm̃ supabit ꝛ maior seruiet minori ꝛc. Secundum beneficium fuit post natiuitatem in etate iam adulta: ideo subditur.

a Et in fortitudine sua direct̃ est cũ ãgelo. ꝛ hac lucta diri pleat̃ Geñ. xxxij. aliq̃d mn̄ est repetẽdũ. eo q̃ aliq̃d hic addit̃ qõ sti dimittit̃. Sciẽdũ igit̃ q̃ fm Ra. sa. ꝛ alios hebreos ille ãgelus erat custos esau. pp qõ zelans p eo q̃ voluit ipedire iacob ne transiret in terrã p̃missiõis ad obtinẽdũ bñdictiones ꝛ prioge-

nitura ysaac in p̃iudiciũ esau. ꝗ dñs tantã fortitudinẽ tũc cõtulit iacob q̃ nõ potuit eũ ipedire sed magis iacob p̃ualuit: ñõ ór hic. Directus ẽ cũ ãgelo eructauit cũ eo. Et inualuit ad angelũ ꝛ cõfortat̃ est. qõ videt̃ angelus: fleuit: eo q̃ non poterat eũ ipedire. Et rogauit vt dimitteret eũ fm qõ ór Geñ. xxxij. Dimitte me iã aurora est ꝛc. q̃rens dilatõem de sua dei sup iura bñdictõis ꝛ priogeniture iõ subdit̃ i ꝑsona ãgli. In bethel inuenient̃ eũ s. deũ. Et ibi loq̃tur nobiscũ. determinãs hanc cãm: ꝛ talis est litera hebraica. Hec aũt expositio cõtinet aliq̃ inconuẽienia. Prio qz ꝗ dictũ hebreo q̃ ille angelus erat bonus: eo q̃ erat custos esau. deꝰ aũt iã ante dixerat ipsi iacob. Reuertere in terrã natiuitatis tue. Geñ. xxxi. nullo aũt mõ verisimile est q̃ angelus bonꝰ vellet ex ecytionem diuini mandati ipedire: cũ eius voluntas sit omno cõformis volũtati diuine: nec potest dici q̃ angelus sanctus ignorare reuelationem factam ipsi iacob. tum qz reuelationes fiunt hominibus mediãnibus angelis: rideo illa que hoibus reuelãtur p̃ a sanctis angelis cognoscũtur: tũ qz iacob reuelatõem seu mãdatũ dei p̃dictũ narrauerat vxoribus suis rachel et lye. Geñ. xxxi. talia ñ o nõ latẽt ãgelos quoꝫ cognitio nõ ipedit̃ p distãtiã localẽ. Itẽ ãgelus exprimens tãtã fortitudinẽ in iacob vt dicãt̃ hebrei. ignorare nõ potuit q̃ esset a deo. ꝛ p ꝗ nullo mõ de b̃ fleuisset: nec dilatõem de iure bñdictõis ꝛ priogeniture determinando q̃ fluisset cũ volũtas eꝰ sit totaliter cõformis volũtati diuine: ppt̃ qõ sic dixit Geñ. xxxij. Ille ãgelus fuit custos iacob: ꝛ ex volũtate dei in corpe assũpto apparuit sibi: vt nõ solũ ñ bo ꝗ etiã sensibili signo assecurare eum de esau fratre suo quẽ nimis timebat: ꝛ iõ p̃ luctã in qua finxerat se non posse p̃ualer̃ iacob dixit. Si forte fuisti ꝗ deũ. i. ꝗ angelus a ꝺo missũ: pp qõ ór deꝰ principatus: q̃tomagis ꝗ homines p̃ualebis. i. ꝗ esau cũ filijs suis: nec tamẽ illa ficio angeli fuit mendaciũ. sicẽ nec illa q̃ dñs finxit se longiꝰ ire. Luce. xxiiij. qz per fictionẽ angeli significabat ñ tãs futura. q̃ ppls descẽdẽs de iacob p̃ualeret ppl̃o descẽdẽti de esau: sicẽ ꝛ p hoc q̃ dñs finxit se lõgiꝰ ire significauit q̃ adhuc erat lõge seu peregrinꝰ a discipulorꝫ mẽte: vt expõit beatꝰ Greg. omel. xiij. Igit̃ fm b̃ exponẽda ẽ hec lra. a Et i fortitudine sua. i. quã hẽbat a natura sua ꝛ nõ datã a deo ad hoiã vt dicũt hebrei. b Directꝰ est cũ angelo luctãdo cũ eo. c Et inualuit ad ãglm nõ fm exñtiã ꝗ fm apparentiã p ãgeli fictionẽ q̃ sic se hẽbat q̃ñ cũ sup are nõ possẽ absq̃ tã falsitate ꝛ mẽdacio vt dictũ est. d Cõfortat̃ est p bñdictionẽ angeli sibi datã: fm q̃ ór Geñ. xxxij. Et bñdixit eũ in eodẽ loco.

e Fleuit. s. iacob. f Et rogauit eũ. i. deuote ꝛ cũ lachrymis rogauit eũ vt dirigeret eũ i via ꝛ custodiret: ꝛ sic factũ ẽ iõ subdit̃. g In bethel inuenit eũ. s. deũ cũ ãgelo b Et ibi locutꝰ ẽ nobiscũ: qz ibẽ deꝰ in p̃nia ãgeli dixit ei. Ego deꝰ oipotẽs: crescẽ ꝛ multiplicare: ꝛ subdit̃. Terrãq̃ quã dedi abrahã ꝛ ysaac dabo tibi ꝛ semi tuo. Et ad hũc intellectũ põt applicari lra hebraica cũ ór. In bethel inuenient̃ eũ: vt sit ñ bũ ãgeli denũciãtis iacob deũ sibi apparuisse in bethel. Geñ. xxxv. Et ibi loq̃tur nobiscũ replicãs bñdictões patrũ tuorꝫ sup te ꝛ semẽ tuũ p q̃ꝰ ego rogaui eũ. Angeli eñ p̃curãt bonũ suũ custodie p̃missorꝫ i Et dñs deꝰ exercituũ. i. ãgelorꝫ. k Mẽoriale eꝰ. i. ipsi̇ꝰ iacob tũ qz hũit deũ sp in mẽoria: tũ qz nomẽ dei sup iacob memorabatur in q̃ꝗ tũ deꝰ iacob dicebatur: ꝛ ẽ ñ bũ ppẽ mẽoriãs iusticiã iacob priarche vt eã posteri imitẽtur: iõ subditur. l Et tu. s. ppls israel

m Ad dñm deũ tuũ cõuertere. si iacob imitari studueriꝫ ꝛ subdit̃ modus cõuersiõis. n Misericordiam ꝛ iudiciũ custodi qz misericordia sine iudicio pusillanimitas est. et iudicium sine misericordia crudelitas est.

o Chanaan. Hic scriptura reuertitur ad scribẽdũ malicia. p. tribus

nõ ingrediar ciuitatẽ. Post[l] dñm ãbulabũt. Quasi[m] leo rugiet: ga ipse rugiet: et[n] formidabũt filii maris. Et[o] auolabũt q̃si auis ex egypto ꝛ q̃si colũba de terra assyriorũ et[p] collocabo eos in domib̃ suis dicit dñs. Capitulũ. xii.

c Circũdedit[a] me ephraim[b] in[c] negatõe: et[d] in dolo domus israel. Judas[e] aũt testis descendit[f] cũ deo: et cũ sanctis fidelibus ephraim[g] pascit[h] ventũ et[i] seqũt̃ festũ. Tota[k] die mẽdaciũ et vastitatẽ multiplicat. Et[l] fedus cuꝫ assyriis iniit et[m] oleũ in egyptũ ferebat. Iudiciũ[n] ergo dñi cũ[o] iuda: et[p] visitabo sup[q] iacob. Iuxta[r] vias eiꝰ et[s] iuxta adinuẽtiões eiꝰ reddet[t] ei. In vtero supplãtauit fratrẽ suum et[a] in fortitudine sua directus[b] est cũ angelo. Et[c] inualuit ad ãgelus et[d] cõfortatus ẽ. Fleuit[e] et[f] rogauit eũ. In[g] bethel inuenit eũ: et[h] ibi locutꝰ est nobiscũ. Et[i] dñs deꝰ exercituũ dñs[k] mẽoriale eiꝰ. Et[l] tu ad[m] dñm deũ tuũ cõuerteris. Misericordiã[n] ꝛ iudiciũ custodi ꝛ spera in deo tuo semp. Canaan[o] i manu eiꝰ statera dolosa: calũniã dilexit. Et[p] dixit ephrai. Verũtamẽ diues[q] effectus sum: inuenit[r] ydolum mihi. Omnes[s] labores mei

[l] Et rogauit eũ. i. deuote ꝛ cũ lachrymis rogauit eũ vt dirigeret eũ i via ꝛ custodiret: ꝛ sic factũ ẽ iõ subdit̃. g In bethel inuenit eũ. s. deũ cũ ãgelo b Et ibi locutꝰ ẽ nobiscũ: qz ibẽ deꝰ in p̃nia ãgeli dixit ei. Ego deꝰ oipotẽs: crescẽ ꝛ multiplicare: ꝛ subdit̃. Terrãq̃ quã dedi abrahã ꝛ ysaac dabo tibi ꝛ semi tuo. Et ad hũc intellectũ põt applicari lra hebraica cũ ór. In bethel inuenient̃ eũ: vt sit ñ bũ ãgeli denũciãtis iacob deũ sibi apparuisse in bethel. Geñ. xxxv. Et ibi loq̃tur nobiscũ replicãs bñdictões patrũ tuorꝫ sup te ꝛ semẽ tuũ p q̃ꝰ ego rogaui eũ. Angeli eñ p̃curãt bonũ suũ custodie p̃missorꝫ i Et dñs deꝰ exercituũ. i. ãgelorꝫ. k Mẽoriale eiꝰ. i. ipsi̇ꝰ iacob tũ qz hũit deũ sp in mẽoria: tũ qz nomẽ dei sup iacob memorabatur in q̃ꝗ tũ deꝰ iacob dicebatur: ꝛ ẽ ñ bũ ppẽ mẽoriãs iusticiã iacob priarche vt eã posteri imitẽtur: iõ subditur. l Et tu. s. ppls israel

m Ad dñm deũ tuũ cõuerteris. si iacob imitari studueriꝫ ꝛ subdit̃ modus cõuersiõis. n Misericordiam ꝛ iudiciũ custodi qz misericordia sine iudicio pusillanimitas est. et iudicium sine misericordia crudelitas est.

o Chanaan. Hic scriptura reuertitur ad scribẽdũ malicia. p. tribus

ꝗtũ ad cupiditatis vitiũ dicẽs. Chanaan in manu eius statera dolosa. ⁊ nõ est hic chanaan nomen ꝓprium qꝛ chananei de terra illa erãt expulsi. sed est nomẽ appellatiuũ significans mercatorem: sicut ⁊ puer hiozu. xxxi. Syndonẽ fecit ⁊ vendidit: ⁊ singulũ tradidit chananeo

p Et dixit ephraim. i. pplus decẽ mihi tribuũ: vt supra dictũ est.

q Verũtamẽ diues effect⁹ sum. absq; fuisse dei.

r Inueni ydolũ mihi. id est auꝛ ⁊ argẽtũ qõ est ydolũ cupidi. sm q̃ dicit glosa. vnde in hebreo habet hic. Inueni censum mihi. i. facilter acquisiui. s Oẽs labores mei nõ inuenient mihi iniqtatem. i. q̃ũcunq; laboꝛ assumpsi coꝛpaliter non acq̃siuisse tantã pecuniã quã ꝓphete vocãt iniqtatẽ. maioꝛ enim pecunia acq̃ritur p fraudẽ vsure: q̃ per laborẽ coꝛpalẽ. Sa. sa. exponit dicẽs. q̃ hic est modus loquendi de curtat⁹ vbi oporet aliquid suppleri sicẽ. ij. reg. v. ꝛ. Proposuerat enim dauid in die illa: qui percussisset iebusseum ⁊c. ⁊ nõ fit ibi aliq̃ mẽtio de remuneratõe sm hebraicam veritatẽ sed supplẽdũ est sicut magister militie. sicẽ exp̃mitur. i. paralip. x. ⁊ eodẽ modo hic cõtinuãdo litere p̃cedenti. Inueni ydolũ mihi. sic dicis: ⁊ tu deberes dicere. s Oẽs labores mei. i. diuitie mee

t Non inuenient mihi iniqtatẽ. i. nõ poterũt exprimere iniqtatem meam ⁊ sic est hũ dei vel ꝓphete arguẽtis in pplo israel vitiũ cupiditatis.

v Et ego. Post q̃ descripta est malicia populi: hic iuxta eam ponitur gratia dei: vt maioꝛ apparet iuxta suũ oppositũ: ⁊ cõtinuatur sicẽ ꝓcedenti. Licet iniqtates tue sint magne ⁊ inexpiabiles per te.

y Et ego dñs deꝰ tuus de terra egypti. i. ab illo tpe quo inde redemisti: ⁊ legẽ nbi dedi: ⁊ peccata possum remittere tibi. x Adhuc sedere facã in tabernaculis. qõ exponit ra. sa. sic. Tẽpus erit in quo auferam te a stateris dolosis ⁊ faciã te sedere in synagogis ⁊ scholis cum auditoribus diuine legis: ⁊ hoc fuit adimplẽtũ q̃n dñs vocauit ꝏ theloniõ matheũ: Math. ix. ca. ⁊ de aliis publicis zacheũ. Luce. xix. ⁊ consimiles ad suũ discipulatũ. y Sicut in diebus festiuitatis. in sabbatis enim conueniebãt in synagogis iudei ad audiẽdã doctrinã diuine legis: ⁊ sic faciebant xp̃iani i primitiua ecclesia ⁊ mõ faciũt in dominicis diebus. a Et locu. sum sup ꝓphetas. i. per ꝓphetas de tẽpore buꝰ vocatõis qõ est tp̃s gratie. b Et ego visionẽ multiplicaui. qꝛ sicut dicit ra. sa. sup zacharia. Vniuersi ꝓphete nõ sunt locuti nisi ad dies messie. s. pr incapaliter ꝓpter tp̃s xp̃i denunciandũ.

c Et in manu ꝓphetarum. i. in opibus eorum. d Assimilatus sum. i. p̃figurat⁹ vt in formatõe eue de costa adꝰ p̃figurata ẽ formatio ecclesie de latere xp̃i dormiẽtis in cruce ⁊ p deglutionẽ ione in vẽtre cetis tribus diebus ⁊ tribus noctibus sepultura xp̃i: sm qõ ꝏ m math. xij. ⁊ sic de multis aliis posset exemplificari. e Si galaad. Post increpationem malicie pplꝰ decẽ tribuũ generaliter hic increpatur spãliter q̃tũ ad ciuitatẽ galaad cui⁹ hũ ratores pessimi erãt: vt dictũ est. ii. ca. vi. ⁊ ideo hic spãliter increpat de ydolatria: ⁊ prio arguit hoc vitiũ: secũdo iuxta hoc põitur erga p̃riarchã iacob dei beneficiũ: ibi. Fugit iacob. Circa primũ dicitur. e Si galaad ydolũ. ⁊ accipit hic si p quia: ꝓpter qõ conducit. f Ergo frustra erant ⁊c. erat ei galaad vltra iordanẽ: ⁊ galgal citra. ⁊ q̃tuis in galaad essent ydola. tã cũ hoc tamen habãt iordanẽ ad exercẽdum ibi ydolatriã que ibi vigebat: vt dictũ est supra. iiij. ca. g Bobus immolãtes. sacerdotes enim ydolorũ ad augmentãdũ q̃stũ suũ fecerũt ibi ydola ad similitudines vitulorũ in bethel ⁊ in dan existentiũ. h Mã ⁊ altaria eorum erant q̃si acerui ⁊c. i. totaliter destruẽtur. i Fugit iacob. hic iuxta pplꝰ vitium describitur erga Iacob dei bñficiũ exhibitũ ei in ꝑsona ꝓpria, cũ ꝏ Fugit iacob in regionẽ syrie. ⁊ hoc de cõsilio matris ne ab esau interficeret. Gen. xxvij. ⁊ de volũtate patris. Gen. xxviij. ⁊ dñs sibi apparuit in via dicẽs. Ero custos tuus quocũq; ꝓficiscaris. Gen. xxviij.

k Seruiuit israel. i. iacob alio nomine vocat⁹ israel. l In vxo. i. ꝓpter vxorẽ habẽdã. Ge. xxix. Et in vxorem seruauit. hebrei dicũt. Expectauit seruiendo septem annis antequã sibi daretur ⁊ ad idẽ referuntur litera nr̃a cõtra

m Seruauit. i. pactũ initũ cum laban seruiendo sibi p filiabus suis. p̃ter p̃ãt dñi bñficiũ exhibitũ iacob i suis posteris cũ ꝏ n In ꝓpha ãt. i. i moyse

p Eduxit dñs israel de egypto. vt pater i exodo.

p Et in ꝓpheta seruat⁹ est. saltẽ per orõnem moysi deo volente ip̃s interficere pro fabricatõne vituli. Exo. xxxij. ⁊ de

dimb⁹ suis: et sanguis eius sup̃ eũ veniet: et opprobriũ eius restituet ei dominus deꝰ suus.

Capi. xiii.

l Quãte ephrai horor inuasit israel: et deliquit in baal ⁊ mortuus est. Et nũc addiderũt ad peccandũ: fecerũtq; sibi cõflatile de argẽto suo: quasi similitudines ydolorũ. Fractura artificũ totum est. His ipsi dicũt. Immolate homines vitulos adorãtes. Idcirco erũt quasi nubes matutina: et sicut ros matutinus ꝑtiens. Sicut puluis turbine raptus de area et sicut fumus de fumario. Ego

israel bñficijs ingratus fuit pplꝰ. r. tribuũ: ió subdit. q Ad iracundiã me ꝓuo. ephraim in amaritudinibus suis. i. ydolatrijs.

r Et sanguis eius. i. quẽ effudit de innocẽtibus. s Super eũ veniet. per debitã ⁊ durã punitionẽ. t Et opprobrium ⁊c. qꝛ erit in vilitate magna. In ca. xij. vbi ꝏ in postilla. Verũtamẽ diues effect⁹ sum.

Addicio.

Oc qõ dicitur. Verũtamẽ diues effect⁹ sum inueni censum mihi ⁊c. videt cõtinuari cũ hoc qõ dixerat stans sup̃. Chanaã in manu eius statera dolosa ⁊c. Isto mõ mercatores qui per fraudes statere calũniatur dolose alios: gaudet ex hoc q̃ sit diues sine hoc q̃ inueniatur eꝰ iniqtas. qꝛ hec deceptio sit latẽter. ⁊ hoc est qõ sonat litera plane cũ dicit. Verũtamẽ diues effectus sum: inueni censum mihi. s. mõ p̃dicto. Et sic oẽs labores mei. i. in his que laboraui. Nõ inuenient mihi iniqtatem. s. ꝓpter occultationẽ p̃dicti doli. sed qꝛ hoc nõ sufficit apud deum qui oia seruaturꝰ: ió subdit. Ego dñs deꝰ tuus. q. d. licet homib⁹ ista posses abscõdere non tamẽ mihi. Capitu. xiij.

Quãte. Hic increpat pplꝰ de quarta ingratitudine circa dei beneficiũ: ⁊ diuidit in duas ꝑtes: quia primo ponitur populi malefitia: secũdo per contrarium dei beneficia. ibi. Ego aũt. Circa primũ ꝏ. a Loquẽte ephraim. i. hieroboã dicente de vitulis. iiij. re. xij. Isti sunt dij tui israel q̃ eduxerũt te de terra egypti: vt pplꝰ eos coleret. b Horror. s. timoris.

c Inuasit israel. qꝛ maioꝛib⁹ sibi consentiẽtibus pplꝰ timuit ei resistere. d Et deliquit in baal. q. d. nõ sufficit ei colere vitulos. sed etiam ydolum baal coluit postea: sicut patꝛ iij. ⁊ iiij. reg. e Et mortu⁹ est. morte culpe q̃ separat a deo qui est vita per essentiã. f Et nũc addiderũt ad peccãdũ. multiplicando sibi ydola diuersarũ gentiũ. g Fractura artificũ totũ est. nihil habẽs numinis aut vtilis. h His ipsi di. s. sacerdotes ydolorũ ꝓpter questũ i Immolate boies. i. o vos homines immolate ⁊ offerte. k Vitulos adorantes. sicẽ ꝓcepit rex. l Idcirco. i. ꝓpter istas malicias. m Erũt quasi nubes matutina ⁊c. i. cito veniet eorum occisio ⁊ caritas: cui⁹ celeritas designatur p oia ista. n Ego aũt. hic ecõtrario ponuntur dei beneficia qui pluit sup̃ gratos ⁊ ingratos. Math. v. Qui pluit super iustos ⁊ iniustos: ⁊ diuidit in duas partes: qꝛ prio recolitur bñficiũ ꝑteritũ: secũo p̃mittit futurũ. ibi. De manu mortis. Prio in duas: qꝛ prio ponitur ingratitudo de hoc

ficio secūdo iusta dei punitio. ibi. Et ego ero. Circa primus ōr. in persona dei. n Ego aūt dñs de⁹ tu⁹ de terra egypti. q.d. obligatus es mihi seruire ex tempore quo inde te redemi.

o Et deū absq3 me nescies. sic enim p̄cepi tibi i monte synai. Exo. xxi. Non habebis deos alienos coram me. p Et saluator non est preter me. qui de manu amaleth te saluauit. Exo. xvii.

q Ego cognouī te i deserto i terra solitudinis. Iuxta pascua sua adipleti sunt et saturati sunt. Et eleuauerūt cor suum: et obliti sunt mei. Et ego ero eis quasi leena: sicut pardus i via assyriorum. Occurram eis quasi vrsa raptis catulis: et dirupam interiora iecoris eorum. Et cōsumam eos ibi q̄si leo bestia agri scindet eos. Perditio tua israel: tantūmodo in me auxilium tuū. Vbi est rex tuus? Maneat nunc saluet te in omnibus vrbibus tuis. Et iudices tui: de quibus dixisti. da mihi regem et principes. Dabo tibi regem i furore meo et auferam in indignatione mea: Colligata est iniqtas ephraim: absconditū peccatū eius. Dolores parturientis venient ei. Ipse filius non sapiens. Nūc enim non stabit in contritione filiorum. De manu mortis liberabo eos: de morte redimam eos Ero mors tua o mors: ero morsus tuus in inferne. Consolatio abscondita est ab oculis meis: quia ipse inter fratres diuidet. Adducet vrentem ventū domini de deserto ascendente: et siccabit venas eius et desolabit fonte eius: et ipse diripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis.

Capitulum. xiiij.

p Ereat samaria: quoniam ad amaritudinem concitauit deum suum. In gladio pereant. Paruuli eorum elidantur: et fetes eius scindant. Conuertere israel ad dñm deum tuum

tionem. lxx. que p eo qd bemus hic. Ero mors tua o mors ꝛc. hz. Absorpta est mors in victoria ꝛc. prout dicit hic glosa. ꝛ ī non debemus nec possumus aliter exponere fm qd dicit hiero. Nec aūt resurrectio ad vitā mortalē incepit in xpo. fm q dicit. i. ad Corin. xv. Xpus resurrexit a mortuis primitie dormientū: qm quidē p homem mors ꝛ per hominem resurrectio mortuorum: ꝛ sic in adā omnes moriuntur ita ꝛ in xpo omnes viuificabūtur. In resurrectione vero sua liberauit patres sanctos de mānu mortis in limbo detentos: nō dicitur.

q De manu mortis liberabo eos ꝛc. q: in sua resurrectione potestate mortis liberauit aliqs prialiter: ꝛ in resurrectione generali liberabit omnes generaliter: ꝛ huic expositioni consonat quod glo. hebraica. Gen. xxiij. dixit Ra. Josue filius leui. Qui cum angelo mortis vsq3 ad portas gehenne ꝛ iuit mecum messias filius dauid ꝛ cū viderūt capriui lucem messie lerantes dixerunt. Iste educet nos de hac obscuritate: sicut scriptum est in osee. De manu inferni redimam eos.

r Ero mors tua o mors hoc dicit in persona xpi qui mortem destruxit inchoatiue in sua resurrectione ꝛ in fine mūdi destruet consummatiue vt dictū est.

s Ero morsus tuus inferne. q: aliqs inde eripuit. s. sanctos: ꝛ aliqs ibi relicti. s. damnatos. ꝛ sic erit in finali resurrectione. vt hic Matth. xxv. Ibūt hi in supplicium eternum: iusti aūt in vitā eternā. Et q: in pnti nullus scit de qua parte sit futurus. fm illud Eccl. ix. Nescit hō vtrum odio vel amore dignus sit: ideo subdit. ppbera in persona hūani generis.

t Consolatio. q fiet sanctis in iudicio. v Abscondita est ab oculis meis. ꝛ subditur cā. x Quia ipse. i. xpus solus. y Inter fratres. i. homines qui omnes sunt fratres ab adam primo patre descendentes.

z Diuidet. separando oues ab edis. i. iustos a reprobis. Matth. xxv. et q: illud iudicium preceder ignis conflagrationis: iō subdit. a Adducet vrentem ventū domini. i. ignē conflagrationis ad modū venti discurrentem.

b De deserto ascendentem. q: tm ascendet sup terram q̄tū ascenderūt aq diluuij. c Et siccabit venas ꝛc. q: comburet omnia viuentia ꝛ siccabit humida. d Et ipse diripiet thesaurus ꝛc. i. omnia generaliter que mō concupiscuntur in pnti vita.

Capitulum. xiiij.

Ereat samaria. Supeno⁹ posita est pmulgatio diuine iustitie: in hoc vltimo capitulo ponitur pmulgatio sue misericordie: pmittitur tm decem tribuum punitio tpalis: eo q̄ iste ppbera scribebat principaliter contra decem tribus dicens. a Pereat samaria. metropolis in regno decem tribuum. b Quōm ad amaritudinem concitauit deum suum p idolorum cultum c In gladio pereant. s. assyriorum. d Paruuli enim eorum elidūtur. propter enim rebellionem osee ita crudeliter se habebant q̄ etiam nec paruulis nec pgnantibus parcebant. e Conuertere. Hic subditur pmulgatio diuine misericordie generalis q̄ tū est ex se. Secundū tm q̄ aliqui expositores catholici residuum huius capituli reducunt ad tpus ezechie: in quo captiuatis iam decem tribus: populus regni iuda nimis egit penitentiam. Ezechia rege ad hoc eum exhortante: propter quod deus eum misericorditer liberauit de manu sennacherib miraculose. iiij. Reg. xix. Alij vero reducunt ad tempus liberationis de babylonica captiuitate. q: vexatione dante iudeis intellectum conuersi fuerunt ad dñm: propter quod deus misericorditer eos liberauit p cyrum. Et posset satis applicari litera ad hunc sensum vel illum sed ibi videtur nimis iudaizare, Translatio enim chaldaica vbi nostra

sic habet in hoc ca. Cõuertentur sedentes in vmbra eius: viuet tritico: et germinabunt quasi vinea: talis est. Congregabunt de filijs caprinis tuis suaue: birabunt in vmbra messie sui viuificabuntur mortui et multiplicabitur bonũ in terra. Ex quo patet q̃ residuũ huius ca. loquitur de ꝛpo. translatio eñ chaldaica declarativa est hebraice litere i passibus obscuris: tpe ꝛo ꝛpi matie apparuit effectus diuine misericordie: et ideo sicut supius dicebat hic dei misericordia pmulgatur. et ꝗ ꝗ bũ esensus residuũ huius ca. in tres ptes diuidit: q̃ prio ꝓpheta incitat ad penitẽtie vitatem: secũdo manifestat diuine misericordie largitates ibi. Sanabo. tertio miratur credentũ paucitatem. ibi. Quis sapiens Circa primũ dicit. Cõuertere israel ad dõm: p pniam verã ita ꝓclamauit Jobes p cursor ꝛpi. Pniam agite appropiquabit enim regnũ celoꝝ. vnde baptisma Jobis baptiste fuit q̃dã protestatio pnie agendi ad uentu ꝛpi.

quoniam[e] corruisti in iniqtate tua. Tollite[f] vobiscũ verba et cõuertimini ad dõm: et[g] dicite ei. Oẽm[h] aufer iniqtatẽ et[i] accipe bonũ: et[k] reddemꝰ vitulos labiorꝝ nostrorꝝ Assur[m] nõ saluabit nos. Semper equũ nõ ascẽdemꝰ nec[n] dicemꝰ vltra dij nostri opa manuũ nostrarũ q̃[o] eꝰ qui in te est misereberis pupilli. Sanabo[p] cõtritões eorꝝ: diligam[q] eos spõtanee: q̃[r] auersus est furor meꝰ ab eis. Ero[o] quasi ros. Et[r] israel germinabit[u] sicut lilium et[t] erũpet radix eꝰ vt libani. Ibunt[x] rami eꝰ et[y] erit quasi oliua gloria[a] eius: et[b] odor eius vt libani. Cõuertentur[c] sedentes in vmbra eius viuent[d] tritico. Et[e] germinabunt quasi vinea: memoriale[f] eius sicut vinũ libani. Ephraim: [g] qd[h] mihi vltra idola. Ego[i] exaudiã et[k] dirigam eum: ego[l] vt abietem virentẽ: et[m] me fructus tuus inuentus est. Quis[n] sapiens et[o] intelliget ista: intelligens et[p] sciet hec. Quia[q] recte vie dõmi: et[r] iusti ãbulabunt i eis preuaricatores[s] vero corruẽt in eis. Explicit osee ꝓpheta.

Incipit prologus in iohel prophetam.

Inctus[a] Jobel apud hebreos post Osee poniẽ. Et[b] sicut ibi sub nomine ephraim ad decem tribus conferuntur vaticinium: q̃ vel samaria uel israel sepe memorãtur sic

e Quõ corruisti in iniqtate tua. a statu gratie.

f Tollite vobiscũ vba. nõ dicit beatorꝝ aliquã sacrificia que cessauerunt in lege noua. sed vba duplicis cõfessionis. s. peccatorꝝ et diuie laudis: quibꝰ bõ cõuertitur ad deũ. g Et dicite ei. i. ꝛpo.

h Oẽm aufer iniqtatẽ. xpus enim abstulit peccatũ originale p sacramẽtũ baptismi: et actuale p sacramẽtũ penitẽtie: ꝓpter q̃ ꝛr de eo iob. i. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mũdi. i Et accipe bonum id est bonũ de genere ad q̃ se extẽdit facultas hũana: fac acceptũ ꝛo patri sua gra. k Et reddemꝰ vitulos. i. sacrificia: eo q̃ i veteri lege de specie bouis fiebãt maiora sacrificia. l Labiorꝝ nostrorꝝ. i. laudes deuotas que sunt sacrificia acceptissima. pũ. xlix. Sacrificiũ laudis honorificabit me. m Assur nõ sal. nos ꝛc. i. in ꝓsuris non recurrimꝰ ad auxiliũ hũanũ sed diuinuꝝ: et ita fuit i ꝓmitiua ecclesia. q̃ ꝛpiani cõtra ꝓsecutões iudeorꝝ et etiã ꝛyrannorꝝ nõ pugnabãt armis sed ꝛõnibus deuotis: vnde p ꝛõnes beati basilij et sui ꝓpli sanctus mercurius miles iã defunctꝰ interfecit iulianũ apostatã ecclesie ꝓsecutorẽ: et eius lãcea que in ecclesia beati basilij seruabat inuecta est sanguine iuliani apostate ꝓfusa. n Nec dicemꝰ vltra dij nostri ꝛc. q̃ per aduẽtũ ꝛpi deiecta est ydolatria. o Quia eꝰ qui in te est misereberis pupilli. erat enim ꝓpls ãte aduentũ ꝛpi pupillus: q̃ carẽs parẽtibus: sed nunc bꝭ ꝛpm et ecclesiã verũ patrẽ et verã matrem.

p Sanabo. Hic ꝓnũ ꝓpheta diuine misericordie largitatẽ dicẽs in ꝓsona ꝛpi. Sanabo cõtritões eorꝝ. i. vere penitentes sanabo per gratiam.

q Diligã eos spõtanee. q̃ amor inter boiem et deũ ꝓtimo ꝓcedit ex parte dei. ꝓpter q̃ dicit iohãnes pria canonica. iiij. ca. Diligamꝰ deum q̃ ipse prior dilexit nos: et sic eius dilectio est spontanea.

r Quia auersus est furor meꝰ ab eis. p morte enim ꝛpi bonis placatus est deꝰ pater. et p cõsequẽs filiꝰ qui est vnꝰ deꝰ cũ ipso: ꝛõ subdit.

o Ero quasi ros. sicut enim ros inuisibiliter descẽdit et fecũdat terram sic dei filius inuisibiliter descendens fecũdauit virginẽ. Esa. lv. Rorate celi desup et nubes pluãt iustũ aperiat terra et germinet saluatorem

t Et israel. i. ꝓpls ꝛpianus seu ecclesia. v Germinabit sicut lilium p puritatẽ vite. x Et erũpet radix eius. Radix enim ecclesie est ipse ꝛpus fm q̃ declarat diffuse Aug. sup pũ. Ista radix erupit q̃n apostolos aliosq̃ fideles ꝓtulit: ideo subdit. y Ibũt rami eius. i. ꝛõ virtute in virtutẽ. z Et erit quasi oliua. que semp est in virore.

a Gloria eius. q̃ gtia ꝛpi nõ marcescit. b Et odor eius. i. fame bonitatis ꝛpi in se et eꝰ discipulis diffũdetur: sicut patet ipletũ p vniuersum orbẽ: ꝓpter q̃ dicit aplꝰ. ij. Corinth. ij. Christi bonus odor sumꝰ in oi loco. c Cõuertẽtur sedentes in vmbra eius. s. ꝛpi vt patet p translationẽ chaldaicã supra allegatã.

d Viuẽt tritico. i. eucharistie sacramẽto: q̃ cõficit in pane triticeo: et hic panis dat vitã mũdo: Job. vi. Si quis mãducauerit ex hoc pane viuet in eternũ. et ꝓpter hoc ionathas filius ozie qui fecit translationes chaldaicas loco huius. Viuẽt tritico. transtulit. Vitificabũt mortui Christi eius et eꝰ discipuli in nõie eius legũtur multos mortuos. suscitasse.

e Et germinabũt q̃si vinea ꝓpter hoc dicit saluator iob. xv. Ego sum vitis vera et vos palmites.

f Memoriale eius sicut vinũ libani ꝓpe enim montem istũ crescebat vinũ optimum memoria dignum.

g Ephraim. supple dicet. h Quid mihi vltra ydola. multi enim de decẽ tribuꝝ reuersi a regno assyriorꝝ crediderũt ad ꝓdicationẽ apostolorꝝ aliorũq̃ ꝛpi discipulorꝝ: ei ydolatria et superstitione deiecta. licet. n. iudei qui redierũt de babylone nõ legãtur postea ydolatrasse nisi aliq̃ pauci machabeorꝝ ꝛpe illi tũ decẽ tribubus q̃ nõ redierunt de captiuitate p assyrios facta ydola coluerũt: saltẽ vtpote int ydolatras ꝓmorãtur. i Ego qui audiã. ꝛões eius. k Et dirigã eũ in via salutis.

l Ego vt abietes virentẽ. s. faciã eũ. m Ex me fructꝰ tuus. sicut dictũ ẽ capitulo ꝓcedẽti. tãtũmõ in me auxiliũ tuuꝝ. hic mutatur modꝰ loquẽdi de tertia ꝓsona ad secũdam. n Quis sapiẽs. Hic admirat paucitatẽ credentũ. licet. n. ꝓmi credẽtes ꝛpo fuerũt iudei: tñ fuerũt pauci ꝓpter ipse respectu remanentũ in infidelitate: q̃ ꝓpheta admirat: cũ videret in spũ ꝛpis tot et tanta miracula factuꝝ: q̃ merito sibi ab oibus erat credendũ: ꝛõ subdit. n Quis sapiẽs. sapia deorsum descẽdere q̃ est suadibilis et bonis cõsentiẽs. iaco. iij. o Et intelliget ista. q. d. pauci ꝓpter aduentũ intelligẽt dicta ꝓpheꝝ. p Et sciet hec. que dicta sunt. q Quia recte vie dõmi. s. ꝓcepta decalogi et euãgelij et ꝓsimilia. r Et iusti ãbulabũt in eis. i. iustificati ꝓ fidem ꝛpi ꝓcedent in eis de virtute in virtutẽ. s Preuaricatores vero cõtruẽt in eis. q̃ casus et si exeat ordinẽ diuine misericordie: tñ intrat ordinẽ sue iustitie: fm quẽ puniũ peccatorum ad gloriam dei cedet et electorum qui cuꝝ eo regnabũt in seculo seculorum. Amen. In capitulo. xiij. vbi dicitur in postilla. Et reddemus vitulos. Addito.

Tledã glosa hebraica sup istud vbum. Reddamꝰ vitulos sic dicit. Soluemꝰ seu reddemꝰ cõfessionẽ labiorꝝ virorum in loco vitulorꝝ. magis enim placet pnia deo in qua requiritur confessio labiorꝝ q̃ sacrificia. vñ de capro emissario per quẽ expiabãtur peccata totius ꝓpli vt habet. Leui. xvi. ca. nihil accedebat ad altare nisi sola cõfessio. dicitur enim ibi sic. Confitebitur super eũ oia peccata filiorꝝ israel. In eodẽ vbi dicit in postilla. Preuaricatores vero cõtruẽt in eis.

Addito.

Reuaricatores dicuntur prout in glosa ecclesie in vijs domini eo mõ quo dicitur Luc. capi. ij. Ecce hic positus est in ruinam.

Incipit expositio ꝓmi plogi in iobelem prophetam.

Incipit iobel ꝛc. Iste plogus quatuor habet partes in quarū prima ordo istius ppbete ad alios ostēditur cum ōr. Sanctus iobel ꝛc. In secūda demonstratur ad quos ppbeta eius dirigitur. ibi. Et sic ibi

sub nosce ephraim ꝛc. Tertio ipse ppbatois eis subiugit ibi. Tpa q̄s Quarto expositōes q̄rūdā v̄borum in ppbia cōtēnētur exponunt ibi. Porro factū esse sermonē dñi vbi duo facit. p̄mis exponit ptēta in titulo. ibi. Porro factū esse ꝛc. secūdo exponit ptēta in exordio ibi. Audit aut ē ꝛc. Dis vīs litē ꝛc. insistamus. Ordo istī ppbete apō hebreos ꝛ apō. lxx. hr sup in principio primi plogi sup osee.

b Et sicut ibi. i. osee primo. vide nomīā v̄sus finē expositōis secūdi plogi sup osee de regulis. i. sub q̄bus significari omīb nominum ad quas mīb ꝓ ppbetas sermo domini dirigatur.

Et ibūc, ppbetā oē qd dicit ad tribūiuda ꝛ ad hierl̄z ptinere credēdū est: ꝛ nullā oīno israel. i. decem tribuū in hoc fieri mēionē. Tpa q̄z qb, ppbetauit eadez de bem accipe q̄ in osee legim in dicbus ozie ioathaz ꝛ achā et ezechie regum iuda: et in dicb hieroboam filij ioas regis israel. Porro factū esse sermonē dñi ad meritus eius refert cui fit: nō ad cōditōz eius quē fieri ōr: vt alibi legim. Dñs fact est mihi in salutē. Audit et cū in scripturis sanctis nō est iste: q ad aures sonat: z qui in corde pcipit: iuxta illd qd dñs loqt Qui habet aures audiēdi audiat Qd aūt dicit hebraice hyezimi: grece enechziasti: latine sonat: aurib pcipite: ppie nō aure: sed corde pcipit. Qui senes sunt et celestes audiūt spīaliter: q aūt habitant in terra appellāturq terrenis aurib pcipiūt. Ubicunq ātē hec duo verba iuncta ponuntur:

non ad simplicē tantū verborum sonū: sed ad reconditā q̄z dictorum intelligentiā ptinere intelligendū est. In genesi lamech loqtur ad vxores suas ada et sella. Audite verba mea vxores lamech: aurib pcipite sermones meos. Quia virū occidi in vulnus meū: et iuvenē in livorē meum. Et esaias. Audite celi ꝛ auribus percipe terra.

Incipit argumētū in iobel, p

Obel filij fatuel describit terrā duodecim tribuum: erica brūco locusta rubigie vastāte cōsumptā: et post reuersionem priōris populi effusum iri spiritū sanctū sup suos dei ꝛ ancillas. i. super centū viginti credentes homines: qui fuere in cenaculo syō qui cētū viginti ab vno vsq ad quindecim paulatim ꝛ pincremēta surgētes: quindecim graduum numerū efficiunt: qui in psalterio mystice cōtinētur. In hoc ppbe

bi in salutē. i. dñs fecit me in salutem. t Audit aūt ꝛc. Hic exponit cōtenta in exordio vbi ōr. Audite hec senes aurib pcipite ꝛc.

v Dominus loquit. Mathei. xiij. Qui habet aures ꝛc. x Qd aūt dicitur enechziasti grece: latine sonat aurib pcipite, ppie. i. perfecte. y Nō aure sed corde pcipitur. In antiq̄s biblijs scribit sic. Et ōr hebraice hiezimi: grece enechziasti: latine sonat aurib pcipite. Hieronym in ougiali. Qd aūt nos interpratati sumus aurib pcipite ꝛ apud grecos ꝛ apud hebreos vnū v̄bū est. qd ppie corde nō aure pcipit. z Qui senes sunt. moribus. Sapiēcie iij. Canit sūt sensus hominis: ꝛ etas senectus vita imaculata. ꝛ hoc pertinet ad actiuā.

a Et celestes. cōuersationē: hoc ptinet ad cōtēplatiuā. phil. iij. Conuersatio nostra in celis est.

b Auribus tūc corporalibus pcipiūt.

c Duo verba. s. audite ꝛ auribus percipite.

d Non ad simplices. i. exterioreē sed ad.

e Reconditā. i. interioreē

f In genesi. iij.

g Et esaias. i. a.

Explicit qualiscūq exposito istius plogi.

Incipit expositio scōi plogi in iobel ppbas.

Obel filius fatuel ꝛc. in isto plogo quatuor tāgunt. Prio ēm plona ppbete describit cū dicit. Iobel filius fatuel ꝛc. Secūdo ppbetia tāgitur cū ōr. Describit terrā ꝛc. Tertio modū agendi subiūgit. ibi. Et tribus generibus rbetorum ꝛc. Quarto intētio ppbete ipmit. ibi. Hic ergo ppbeta ꝛc. Litera plana est. b Eruca ꝛc. Hec tāgitur i p̄ capl̄o. Eruca ab erodēdo ōrūmis q̄ erodit frōdes: ꝛ maxime olerū. vnde ōr eruca q̄si eroda. Brucus appellat ferū locuste aīāq̄ habeat alas. vnde ōr bruc q̄si brac a bracos qō est breuerq: breuis ꝛ pu est. vel a breuiz qō est cōsumere: q: cōsumit totā in circuitu suo. iacet ēm in vno loco ꝛ radicitus comedit fructū: cuius aūt volat appellat locusta q̄si longa b asta: greci vero basticō appellant. Rubigo ē frugū corruptio: qm. s. tenere fruges notio rore perantiuntur ꝛ tā spice q̄ culmi vertuntur in rubōrē minij coloris vel synopidis: ꝛ ōr a rubeo bes. vel ōr a rodo dis. q̄si rodigo. c Effusum iri spiritū sanctū. hoc tāgitur in scōo ca. g. vel in. a. fm quosdā libros. d Sup seruos dei ꝛ ancillas ꝛc. hic tāgitur illud qd scribit Actu. ij. Sup seruos meos ꝛ sup ancillas meas in dicb illis effūdam de spū meo ꝛc. ꝛ sumit de iobelis. ij. g. vel de tertio. a. fm quosdā libros. e Id est sup centū viginti ꝛc. hoc est qd ōr Actu. i. Erat aūt turba hoīm simul fere centum viginti ꝛc. f Qui fuere in cenaculo syon. Actu. i. cum introissent in cenaculū ascēderūt vbi manebāt petrus ꝛ iobānes ꝛc. g Qui centū viginti surgentes p ſcremēta. i. per aggregationem.

b Ab vno vsq ad quindecim. quia omnes particule ab vno vsq ad quindecim simul aggregate faciunt centū viginti.

i Quindecim gradū numerum]. scilicet in illis quindecim priculis que graduales dicuntur.

k Qui in psalterio mystice continētur. quia significāt profectum virtutum: de quibus agitur in illis. xv. psalmis quas qui habent spiritum sanctum habere merentur: supra in epistola ad paulinus inuenicī plenius expositionem oīm istorum. l Et tribus generibus rbetorum. Rbetor. i. orator dicitur a rbesis qō est locutio q: debz esse copio

c Sic ꝛ in hunc ppbetā ꝛc. ꝛ nullā omnino israelis. i. decē tribuū in hoc fieri mēionē: vnde ꝛ in sequēti plogo dicit iobel fatuel filius describit terrā duarū tribuū: vbi aliq dicit. xij. nō duarū ꝛ exponit qd supra positū est. s. Nullā oīno ꝛc. supple ad corrigendū: q: q̄ndq de eis fit mēio reducēdo mala eorum in exēplum vt caueāt duc tribus. de hoc nolo cōtēdere: sed credo hic ro. qui ait nullā omnino. s. tribuū hic fieri mēionē: supple principaliter: vt quidā volūt. d In dicb ozie. qui alio nomine dicit azarias. de quo legit. iij. Reg. xv. ioathan. iij. Regum. xv.

e Et ezechie. iij. reg. xviij. xix. ꝛ. xx. f Regū iuda. i. duarum tribuū. g Et in dicb hieroboā. iij. Regū. xiij. iste non est hieroboā filius Nabath. de quo. ij. Reg. xij. sed fuit filius ioas regis israel. de quo. iij. Reg. xiij. h Filij ioas. iste ioas ñ fuit ille qui fuit rex iuda quē ioiada sacerdos interfecta athalia instituit in regnū: de quo. iij. reg. xi. xij. xiij. sed fuit rex israel filius ioachaz regis israel. de quo. iij. reg. xiij. De his quatuor regib inda legit in. ij. paly. xxvi. ꝛ. xxvij. ꝛ. xxviij. ꝛ. xxix. ꝛ. xxx. ꝛ. xxxi. i Porro. hic exponit v̄ba que ponuntur in titulo. sic ēm intitulat iobel. Verbū dñi qd factū est ad iobel ꝛc. ꝛ hic rursum exponit sic. i Porro. i. sed vel certe.

k Factū esse. quo ad effectū ppbete in ppbeta.

l Sermonē domini. id est verbum dei. id est filium.

m Ad meritū eius referitur. i. o ei v̄bum ōr ita factū esse ppter meritū vel ppter preparationē. n Eius. id est ppbete iobelis.

o Cui fit. i. meruit vt ista reuelatio ei fieret saltem ꝓparādo se.

p Nō ad cōditionē. i. ppietatē. q Eius. i. v̄bi dei. i. filij.

r Qui fieri ōr. i. v̄bū domini qō factū est ad iobel. q. d. non intelligitur per hoc q ōr in titulo iobelis q filius dei factus est q aliqua cōditio vel ppietas notet in ipsi v̄bo: sed dicit factus per inspirationē in ppbeta. s Dominus factus est mi

sus in verbis. Sunt autem tria genera causarum circa que versatur rhetor: sicut dicit ysidorus. ij. ety. s. deliberatiuū: demōstratiuū: et iudiciale Deliberatiuum genus est in quo de quibuslibet vtilitatibus vtre quid debeat fieri aut non debeat tractatur. Demonstratiuum est in quo laudabilis persona aut vituperabilis ostēditur. Iudiciale in quo de ipsi⁹ pone facto aut pene aut premij sentēia dat. In prio g̃ datur recte viuendi forma. in secundo discuti⁄untur merita. in tertio retribuūt figlis pene vel premia. et in his tribus constat tota illius libri continēcia.

l Ex tribus igitur generibus rhetor. i. ex tribus generibus causarum circa que versantur rhetores

m Hec sumūtur principia. i. hec de quib⁹ principaliter agitur in hoc libro: q: hic agitur sicut et in illis tribus causarum generibus de moribus in formatione: de meritorum discussione. de iusta omnium retributione: quorum primum auditores reddit dociles: quia docet vtilia. secōs reddit benuolos. q: agit de singulorum ꝓpalanda iustitia: tertiū reddit attētos ne incurrant penas et amittāt p̄mia: et ista tria pertinēt ad officius rhetorum, vnde subditur hic.

n Et tres sunt argumētorum partes ꝛc. argumentum dicitur. q. argutum. i. callide inuētū: vel quasi arguens mentem. arguit enim eam tanq̃ ignaram vt intra se de ignorantia confundatur.

o Docibiles. instruendo.

p Beniuolos. precando.

q Attentos. excitando. multiplicater exponūtur verba ista.

r Hic ergo propheta ꝛc. Hic tangitur intentio prophete: que est prouocare malos ad penitentiam.

s A magnitudine cladis. hoc referetur ad narrationē cum dicitur. Residuum eruce comedit locusta et residuum ꝛc. quia q̃dem temporibus ꝛc. iuxta illam regulā que datur in fine illius ꝓlogi. scilicet. Non ides est ordo ꝛc. vbi dicitur. In quibus autē prophetis tempus nō preferitur in titulo: sub illis eos regibus prophetasse sub quibus et hi qui antecedos habēt titulos prophetauerunt. Cetera plana sunt. Qd autem additur in quibusdam biblijs. scilicet. Iobel interpretatur incipiens aut domini descensus: non est de prologo isto sed postilla quedam est ta idcirco nec reges nec tpa sunt prenotata: quia eisdem temporib⁹ ac regibus quibus osee ꝓphetauit. et ipse ꝓphetauit. Ex trib⁹ igitur generibus rhetorum hec sumūtur principia: et tres sunt argumentorum partes: ex quib⁹ incipere solet omnis orator. Aut enim docibiles aut beniuolos aut attētos auditores debet efficere. Hic ergo ꝓpheta a magnitudine cladis sumens principiū: eosq̃ qui auditurī crāt v olēs ad penitētiā prouocare reddit attētos admirās futurum malū: vt considerantes vētu re cladis aspenitatem: ocius arripe rent penitentiam. Iobel interpretatur incipiens aut dōmini descēsus. Fatuel vero aut latitudo aut ostium dei. Tropologice: hoc est q̃ qui ostium dei et scientiam habuerit aptam: recte incipit prophetare.

Explicit argumentum.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra sup Iobel cū addito Erbus dñi. Hic in principio iobelis ꝓphete duo sunt pmittēda. Primū est quib⁹ ꝓphetauerit: et dicit hic hieronym. in prio prologo sup hunc ꝓphetā q̃ ꝓphetauit ad tribus iuda et israel: et nullā omino fecit de decem tribub⁹ mentionē. Sz ipse in epistola ad paulinū de studio sacre scripture seu de oibus diuine scripture libris dicit q̃ tranū sic poecens. Iobel filius fatuel describit terrā. pij. tribus eruca: bruco: locusta: rubigie vastante cōsumptā ꝓpter qd̃ de ea dicto fatua fuit reuerentia parū videtur tenēdus in proposito. ra. sa. vero dicit q̃ ꝓphetauit nō solum cōtra duas tribus: sed etiam cōtra alias decem dicens: q̃ hec sterilitas terre ex dicta corrosione fuit in dieb⁹ ioram filij ach ab: de quo hr. iiij. reg. et q̃ ex fames fuit in iudea generaliter p. vij. annos: sicut denūciauit heliseus mulieri cui⁹ filiū suscitauerat. iiij. reg. viij. Propter qd̃ illa mulier cū filio suo iuit ad peregrinādū extra terrā. pij. tribus. i. in terrā philistinorum vt ibidē hr. Erat etiā ipa de. x. tribub⁹; propter qd̃ in suo reditu accessit ad reges israel: petens agros suos sibi restitui qui in ei⁹ absētia tanto tpe fuerāt ab aliis occupati: vt ibidē hr. Et sicq̃ q̃ illa fames nō solū fuit in terra duarum tribuum: sed etiā decē: propter qd̃ aliq̃ expositores carbolici sequūtur hanc sentētiā quā etiā intendo ꝓsequi. Secōm est q̃ tpe ꝓphetauit: de quo dicit hiero. in prologo q̃ prophetauit q̃dem temporib⁹ quib⁹ et osee. s. tpib⁹ ozie: ioatham: achā ezechie regū iuda: et fm hoc dictū prophauit post sterilitatē dictā: q: ozias icepit regnare p plures annos post mortē ioram regis isrl. vt p̃z. iiij. reg. et fm hoc dictū Iobel nō prophetauit de vastatione terre causata ab eruca bruco ꝛc. sed solū de vastatione per illas figurata q̃ facta fuit postea p quatuor regna: vt plenius infra eodē ca. apparebit. Ra. sa. vero dicit q̃ prophauit tpe ioram regis israel: ita q̃ sicut heliseus p̃nūciauit fame futurā: ita iste expressit modū venienti. s. p corrosionē eruce bruci ꝛc. Et q: hic mod⁹ dicendi mihi videt probabilior: intēdo eū sequi: trū sine p̃iudicio alterius. His igit̃ p̃missis ad literā accedam⁹ que in duas ptes diuidit. s. in prohemiū et tractatū q̃ incipit ibi. Residuū. In prologo vero ꝓpha prio notificat ex noie cui dr. Verbū dñi qd̃ factū est ad iobel: et ex genere cui dr. b Filius fatuel. et fuit iste prophā sicut et filij fm regulā hebreorum quā posui in principio osee. Secūdo audiētiū attentio excitat cū dr. c Audite hoc sepio eos alloquitur eo q̃ sūt maioris reuerētie et intelligentie et alios cōsequētur. d Et auri⁄b⁹ percipite oēs ꝛc. si factū est istud. Q qd̃ postea ponit in tractu. In dieb⁹ vris aut in dieb⁹ patrū vestrorum. q. d. nō: q: ibi accipit si pro nō. Sz cōtra hoc videt qd̃ dr Exo. x. de locustis inducis sup terrā egypti: et sederūt i vniuersis finibus eorum innumerabiles q̃les ante illud tēp⁹ nō fuerant nec postea future sunt. Ad hoc rūdet ra. sa. dicēs: q̃ licet ille locuste fuerit plures et maiores q̃z iste tri q̃tuor plage hic posite. s. de eruca et bruco locusta et rubigine simul sūpte fuerūt maiores et sic intelligēdū est dictū prophete q̃ q̃tuor tales pestes simili mō sibi succedētes nō fuerāt tpib⁹ preteritis. e Sup hoc filijs vestris narrate ꝛc. q: hec prophetia est memoriter tenenda et p̃ successiones generationū recolenda. et hoc videm⁹ ipletum nō solū in iudeis sed etiā xpianis. f Residuus. Hic incipit tractat⁹ in q̃ propheta prio p̃dicit de solatoria: secūdo p̃mittit cōsolatoria. ibi. Nūc ergo. circa medū scōi ca. Circa pmā partem cōsiderādū q̃ de istis q̃tuor plagis eruca, bruco locusta: et

Incipit Iobel propheta.
Capitulū. i:

u Erbus dñi qd̃ factū ē ad iobel filiū fatuel. Audite hec senes et auribus percipite oēes habitatores terre: si factum ē istud in diebus vestris aut in diebus patrū vestrorum. Super hoc filiis vestris narrate et filii vestri filiis suis: et filii eorum generationi altere. Residuum eruce comedit locusta

rubigine. dicūt q̃ liber regū et mū parabola: licet q: hoc nun q̃ fuerit historiarum positio p ista quinque nomina hic posita. s. eruca ꝛc. intelligūtur parabolice q̃tuor regna sibi succedēnia de iudeam corrosurā et vastaturā scilicet assyriorum: chaldeorum: graecorum: et romanorum regnū vero persarū et medorum nō fuit legitur iudeā vastasse. imo plures reges fuerunt iudeis benioli vt cyrus: darius: artaxerses: et assuerus. Ra. sa. vero econtrario dicit. q̃ est tāmen res gesta. ita q̃ terrena scētia iudee sic fuerunt quater successive vastata: et hoc secuta est fames quam predicit heliseus quatuor pestes videt q̃ fames fuit postea subdit ponēs parabolā locusta bruco locusta et rubigine struxerāt terrā quē sequūtur comedēs sed vtrūq̃ dictū mēto de istis corrosionibus et de fame inde secuta nec valet argumentū hic sterilitatem ꝓpheta: sicut osias ꝓpheta: sicut ioel. Magnus in bierusalem plaga lepre inflicta chane. xiij. Simili gambus terrā in figurare ꝓphetare bonnes parabolice constans dicit conuerso in dei designari: ꝓpheta dicitur hic. Residuum sicut Hiere. xxxvij. suo. et sic fecit f mitur incarbenatio implerūt tēpore se quatuor destructō significabātur vastatio dicta. Igitur fm partes: q: prio ꝓ mētationē. ibi. Ve ra: secūdo res figurata plex corrosio terre gura futuri: et qu

g Residuū eruce

h Comedit locu perfectum et impe

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

rubigine dicūt expositores nostri cōiter q̄ nō fuit res gesta: qz ḡn̄ liber regū ⁊ scōs paralip. nullā de hoc facūt mēcionē: sed ē mā pabola: sicut cū ōr iudicū. ix. Dixerūt ligna ad rbamnū ⁊c. qz hoc mūq̄ fuit in rerū natura sed per ligna pabolice itelligū tur bitatores sichem: per rbamnū vero Abimelech. Sic in proposito q̄ista quatuor noia hic posita. s. eruca ⁊c. intelligūtur pabolice q̄tuor regna sibi succedēcia q̄ iudeam corrosernt ⁊ vastauerūt scilicet assyriorū chaldeorū: grecorum: ⁊ romanorū regnū vero p̄sarū ⁊ medorū ñ sic legitur iudeā vastasse. imo plures reges fuerunt iudeis benivoli vt cyrus: darius: artaxerses: ⁊ assuerus. Ra. sa. vero econtrario dicit. q̄ est tāū res gesta. ita q̄ terrena scēnia iudee sic fuerunt quater successive vastata: ⁊ ex hoc secura est fames quam predixerat deiscus durans septem annis: ⁊ ex hoc videtur q̄ iste quatuor pestes non fuerūt eodē anno sed in diuersis: aliter nō videt q̄ fames tamdiu duraret p̄ sterilitate vnius anni. Qd̄ aūt postea subditur. Gens enim ascēdit super terram ⁊c. quasi exponēs parabolā p̄ posita de eruca bruco ⁊c. dicit q̄ eruca ⁊ brucus ⁊ locusta hic metaphorice dicūtur gens fortis: eo q̄ destruerāt terrā ad modum exercit⁹ trāseuntis. ⁊ sic exponit illa que sequūtur consimiliter de gentibus ⁊ pplis terrā vastatur. sed vtriq̄z dictū videtur deficere. Primus q̄ fit hic ita expressa mēcio de istis corrosionibus terrenascentiū per erucā brucū ⁊c. ⁊ de fame inde sequēte: qd̄ nullo mō videtur esse tantū pabola nec valet argumētū inductum: qz. iiij. Reg. hdiscus prenuncia uit hanc sterilitatē: licet nō exprimat cām quam exprimit iobel ꝓpheta: sicut osia rege thurificante factus fuit terremotus magnus in hierusalē: cuius mēcionē nō facit. iiij. regū. sed solū de plaga lepre inflicta osie: sed terremotus exp̄mitur amos. i. ⁊ zachariae xiij. Similiter secōm dictum qz ita fit expressa mentio de gentibus terrā inuasuris q̄ nullo modo videt per hoc propheta significare pabolice corrosiōes terre p̄ erucā et brucū ⁊c. qz hi homines parabolice nominātur animalius designētur: sicut vir constans dicit leo: rapax lupus: ⁊ huiusmōi: tamē non sic iuenitur conuersio in scriptura. s. bruta noibus hominū vel gentium designari: ꝓpter qd̄ saluo meliori iudicio videt mihi q̄ cū dicitur hic. Residuū eruce ⁊c. ibi est similis pabola ⁊ res gesta sicut Hiere. xxvij. dicitur q̄ portauit catenas ligneas in collo suo: ⁊ sic fecit fm rei veritatē ⁊ rem gestā. per hoc tamē designatur incarceratio populi in captiuitatē ducēdi: sicut fuit postea impletū tēpore sedechie. Sic in ꝓposito fm rem gestā fuerunt quatuor destructōes terrenascēciū per erucā brucū ⁊c. ⁊ p̄ hoc significabātur vastatōes maiores future p̄ quatuor regna predicta. Igitur fm hāc sniam residuū huius ca. diuiditur i duas partes: q̄ prio ꝓpheta p̄dicit vastationē: secūdo inducit ad lamentationē. ibi. Plange. Prima in duas: q̄ prio ponitur figura: secūdo res figurata. ibi. Gens enim. Figura enim fuit quadruplex corrosio terrenascēcium: vt dictum est que fuit res in se ⁊ figura futuri: ⁊ quantum ad hoc dicitur.

g Residuū eruce. Est aūt eruca ꝓprie vmis nascens in oleribus

h Comedit locusta ⁊c. Differunt autem locusta ⁊ brucus sicut perfectum ⁊ imperfectū in eadem specie. Fetus enim locuste anteqū habeat alas vocatur bruchus: sed quando est alatus tunc dicitur locusta.

b Et residuū bruci comedit rubigo. Est aūt rubigo vitiū segetū quando vero vrente pcusse non facūt granum ⁊ si facūt est rap

i Expgiscimini ebrij. i. aduertite ⁊ considerate iminēs vobis malum

k Flete quia deficiet vobis vinum in quo delectabamini: ex vinearū corrosione.

sta: ⁊ residuū locuste comedit brucus. et[b] residuū bruci comedit rubigo. Expgiscimini[i] ebrii flete[k] ⁊ vlulate oes q̄ bibitis vinum in dulcedine: qm̄ perit ab ore vestro. Gens enim ascēdit sup[m] terrā meā fortis[n]: et inumerabilis. Dentes[o] eius vt dēres leonis: et molares eius vt catuli leōis. Posuit[p] vineam in desertū: et ficū meā decorticauit. Nudās spoliauit eā ⁊ piecit: albi facti sunt rami eius[q]. Plange[q] quasi virgo accincta sacco: sup virū pubertatis suē. Perit[r] sacrificiū ⁊[s] libatio de[t] domo dñi: luxerunt[v] sacerdotes ministri dñi. De populata[x] est regio luxit[y] humus: quoniā[z] deuastatus est triticū. Cōfusum est vinū: et elanguit oleum. Confusi[a] sunt agricole: vlulauerunt[b] vinitores sup frumēto vino et ordeo: quia perit messis agri. Vinea confusa est: ⁊ fic[c] elāguit Malogranatū ⁊ palma ⁊ malum et oia ligna agri aruerūt qz confusum est gaudiū a filiis hoim. Accingite[c] vos ⁊ plangite sacerdotes vlulate ministri altaris. Ingredimini cubate in sacco ministri dei mei: quoniā[d] interit de domo dei vestri sacrificiū ⁊ libatio. Sanctificate[e] ieiunium: vocate[f] cetum congregate senes omnes habitatores terre in domum dei vestri: et[g] clamate ad dominum. A a a dicit: quia[h] ꝓpe est dies domini: et[i]

l Gens enim. Hic consequēter ponitur res figurata. s. vastatio iudee p̄ quatuor regna supradicta cum dicitur.

l Gens enim ascendit id est ascendet ⁊ loquit̄ de futuro per modū presentis ꝓpter certitudinem ꝓphetie.

m Sup terrā meam. i. super iudeā que specialiter dicitur terra domini: eo q̄ ibi vigebat cultus eius.

n Fortis ⁊ inumerabilis. talis enim fuit gens assyriorū chaldeorū grecorū ⁊ romānorū: vt p̄z ex gestis eorum.

o Dentes eius. in hoc designatur crudelitas eorum.

p Posuit vineā meā in desertū. isti enim exercit⁹ in iudea vinea secēderunt ⁊ arbores fructiferas: ⁊ eas p̄ parte dolauerunt ad faciendū machinamēta ⁊ alia exercitibus necessaria. vel aliter pōt dici: q̄ hic accipitur vinea dñi p̄ro populo israel fm illud Esa. v. Vinea enim dñi exercituū domus israel est. quam domus isti exercitus spoliauerunt bonis. ⁊ afflixerunt in personis.

q Plange. Hic cōsequēter ꝓpheta inducit populū ad lamēcationē ⁊ primo p̄ro vastatione prima: secūdo p̄ secūda in principio capit. sequentis. Prima in duas: q̄ primo inducit ad fletū generaliter: secundo sacerdotes specialiter. ibi. Accingite vos. Circa primū dicit.

q Plange quasi virgo. Virgo enim desposata: si moriatur eius spōsus anteqū fruatur eius āplexibus bz materiam magni luctus: ideo ponitur hic p̄ exemplo ad designandū magnitudinē luctus iminētis. ideo subditur. r Perit sacrificium de aūalibus ⁊ terrenascentib⁹ licet enim de terrenascēcibus aridis proprie diceretur fieri oblatio. tamen hic vocatur sacrificiū large loquendo.

s Et libatio. de liquidis vt vino ⁊ oleo.

t De domo dñi. quia ꝓpter corrosionem terrenascentiū non habebatur vnde talia possent fieri.

v Luxerunt sacerdotes. ꝓpter defectum diuini cultus: ⁊ etiam sui victus qui erat de decimis ⁊ oblationibus.

x De populata est regio. carens habitatoribus.

y Luxit humus. priuata fructibus: sicut econtrario dicitur ridere metaphorice quando plena est fructibus.

z Quoniam deuastatum est triticum. per quatuor plagas supradictas. a Confusi sunt agricole. frustrati spe sui laboris.

b Vlulauerunt vinitores. sicut ecōtrario solent cantare in abundantia vindemie. ⁊ ex hoc patet litera sequens.

c Accingite vos. Hic consequenter inducit sacerdotes specialiter ad lamētū dicēs. Accingite vos. scilicet cilicijs in signum humiliationis coram deo: ⁊ subditur causa.

d Quoniam interijt de domo dei. ⁊ exponatur vt supra.

e Sāctificate ieiunium. id est disponite vos ad deuote abstinendum.

f Vocate cetum ⁊c. vt ex precibus multorum impetretur diuina clementia: ideo subditur g Et clamate ad dominū a a a. In hebreo est vna dictio ⁊ sonat sic. aba. ⁊ est interiectio dolētis.

h Quia ꝓpe est dies dñi. id est dies sue vindicte inferēde: ⁊ ideo monebat ꝓpheta ad dñm clamare: vt saltē tēpe arcet rigor sue iustitie.

i Et quasi vastitas a potente veniet. scilicet a deo cuius vindicatio impediri non potest nisi per suam clementiam.

k Nunquid ꝛc. perierũt alimenta. i. cito perient. l De domo dei vestri letitia ꝛ exultatio. qꝛ lenite non cantabãt cantica letitie sed magis lamẽtationis pro miseria terre. m Computruerũt iumenta in stercore suo. qꝛ ꝓpter sterilitatẽ terre nõ habebãtur straméta ad sufficiendum eis. n Demolita sunt horrea. i. cõrecta in horreis.

o Dissipate sunt apothece. i. consumpta sunt que erant reposita pro victu.

p Quid ingemu. aial ꝛc. respõdet. Qꝛ non ẽ pascua eis. oia enim virentia fuerunt corrosa. Ideo exclamat ꝓpha dicẽs. q Ad te dñe clamabo. in orõe. ꝓ sublevatione nostre miseric.

r Quia ignis comedit speciosa deserti. Ignes eũt ꝛ ignis flamam vocat venrũ vrentẽ segetes rubiginãtem: ꝛ etiã eruca: bruchũ ꝛ locustã. q̃ ex sua corrosiõe ita reddebant vegetabilia arida ac si cucurrissent ibi ignis ꝛ flama.

s Sed ꝛ bestie agri. s. silvestres. t Quasi area sitiens ymbres. i. desiderans. v Suspexerũt ad te. prae sitis lassitudine. ideo sequitur

x Qui exclamant fontes: ex vehemẽtia vẽti vrentis siccitatem causantis. In ca. primo Jobelis vbi dicitur in postilla. Primũ est quibus ꝓphetauerit ꝛc. Addito.

Erba hieronymi in hoc ꝓlogo posita sane intellecta nõ cõtrariãtur vbis suis in epla ad paulinũ. put postillator estimare videt. Pro quo sciẽdum q̃ fm qd̃ ponit hiero. in hoc ꝓlogo epa in q̃bus ꝓphetauit iobel eadẽ sunt epibus in q̃bus oseas ꝓphetauit. s. in diebus oziei oathan achã ꝛc. Sed oseas sepe noiat ephraim ꝛ samariã ad designãdũ q̃ ibi loq̃tur de decẽ trib̃: q̃rũ ciuitas metropolis erat samaria: ꝛ prim̃ rex. s. hieroboã fuit de tribu ephraim: ꝛ q̃q̃s nominat iudã ꝛ hierlm: vt designet q̃ ibi loq̃tur de duab̃ trib̃. Dꝫ ꝓphetaui iste iobel licet ista q̃ ꝓphetauit ꝑsertim de eruca ꝛ bruco ꝛc. in tota terra israelis. s. xq̃. tribuũ cõrigisse intelligãtur: nũq̃ tamẽ in sua ꝓphetia fecit mẽtionẽ de decẽ trib̃. s. noiando ephraim vel samariã sicut oseas sed solũ iudã syon ꝛ hierlẽ. vt ꝑs currẽti p totã suã ꝓphetiã: ꝛ ideo cũ dicit hiero. in ꝓlogo sup hunc ꝓphetã q̃ ad trib̃ iuda ꝛ hierlm ꝓphetauit: nullã omo facies de. x. tribub̃ mẽtionẽ intelligẽdũ est q̃ in tota sua ꝓphetia nõ noiauit ephraim nec samariã nec aliquid hmõi ad decẽ trib̃ mi ptinẽs. Qd̃ aũt dicit in epistola ad paulinũ q̃ iobel describit terrã. xq̃. tribuũ eruca bruco ꝛc. vastatã ꝛ cõsumptam. intelligẽdũ est q̃ hec vastatio ad totã terrã. xq̃. tribuũ se extẽdit ꝫ ñ noiass samariã ꝛ ephraim ꝛ hmõi. Qd̃ aũt ista ꝓtigisse et i terra. x. tribuũ satis ꝑ ser eo q̃ allegat in postilla ex hystoria. iiij. reg. Unde q̃ postillator cõcludit q̃ de dictis hiero. patet videtur tenẽdũ in proposito: manifestũ est minus rõnabile esse dictũ.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Similiter scõm dictum, Addito.

Eũdũ dictũ seu scõa expositio nõ videt rõnabile ꝓbari i postillatore. Mã hiura aialia inuenũtur in sacra scriptura designari noibus hoim ꝑsertim sub noib̃ collectiuis: ꝓpter certas eorũ actõnes seu ꝓprietates q̃bus hoibus assimilãtur: vt cũ dr puer. xxx. Formice ꝑpls infirm̃. Lepusculi: plebs inualida: nõ cũ dr hic. Gens enim ascẽdit sup terrã meã. Similit ꝑpls fortis ꝛ hmõi bene põt intelligi de locusta que ascẽdit ordiate sic acies in bello. Unde puer. vbi supra. Locusta regẽ non habet. ꝑs egredit p turmas. Facit etiã p ista expositõ esse cũda q: in multis locis loq̃ndo ꝓphetam de ista gẽte ꝑplo vel exercitu: adiũgit hoc aduerbiũ similitudis. s. q̃si vt cũ dr. Quasi aspect̃ equorũ aspect̃ eorũ: ꝛ q̃si equites sic currũt. Manifestũ est aũt q̃ in exercitib̃ chaldeorũ: assyriorũ: ꝛ hmõi veri eques erãt ꝛ veri equites: ꝛ sic nõ debebãt noiari per similitudinẽ sed p essentiã ꝛ realitatẽ. Sicut q̃ dicit. Velut ꝑpls fortis ꝓparat̃ ad plũ: ꝛ quasi fortes current: ꝛ q̃si bellatores ascendẽt muꝝ. ꝛ multa similia que hic ponũtur: magis ꝓprie dicerentur sine similitudine. posset etiã dicere de ꝑplo chaldeorũ graecorũ ꝛ hmõi tẽpore sui dñij q̃ erat ꝑpls fortis ꝓparat̃ ad plium: ꝛ q̃ erant viri bellatores ꝛ hmõi. Unde hec secunda expositio videtur planior q̃rum ad sensum literalẽ. Si aũt q̃ratur sensus figuratus: qd̃ tamẽ nõ est ptis speculatõis: ꝓ eruca notat libido: ꝓ locusta inanis gria: ꝓ bruco ingluuies vẽtris: ꝛ ꝓ rubiginem ira: ꝛc. vt hẽ in glosa vbi multa alia figuratiua circa hoc traduntur.

Replica.

In primo capitulo iobel postil. inquirens quib̃ iobel prophetauerit ostendit beatũ Hieronymũ varie loq̃ in prologo hui̇ ꝓphetie ad paulinũ de oib̃ sacre scripture libris: ꝓ cõsequens q̃ dicta declinat. Dꝫ burgen. saluans beatũ hieronimum a cõtradictõe ꝛ bene. dicit quedã que nõ videtur vera. dicit nãq̃s de regno duodecim tribuũ nulla fit spãlis mẽtio i tota ꝓphetia iobelis cui falsitas videri põt. Mã sicut regnũ. x. tribuũ designat ꝓ ephraim ꝛ samariã. ita etiã in libris Reg. iij. ꝛ. iiij. ꝛ paralipo. ij. decẽ tribus significãt per regnũ israel: qꝛ post recessum. x. tribuũ a regno roboã: semper regnũ israel in scriptura est distinctũ cõtra regnũ iuda. Hũc aũt in tertio capitulo iobel distincte loq̃tur de vtroq̃s dicẽs. Cũ cõuertero captiuitatẽ iuda ꝛ israel. ꝛ infra. Vocat dẽ hereditatẽ suã israel. Et ca. vltimo iobel distinguit inter illa duo regna dicẽs. Dñs de syon rugiet ꝛ de hierlẽ dabit vocẽ suã ꝛ dñs spes populi ꝛ fortitudo israel ꝛc. patet igitur q̃ ꝓ falsum nititur defendere beatũ hiero. q̃ nõ indiget sua defensione: quia postil. bea. hiero. non improbat ꝑs declinat: ꝛ nõ immorat̃ nec curat propter rões quas põit de vidua in israel ꝛc. que vide in postil. Nec põderãda est replicatio burgen. cõtra postil. qꝛ dicit de metaphoris quib̃ hoies significãtur ꝓ bestias ꝛ ecõuersorales cũ transsumptõnes ad disputationem non pertinent.

Capitulum. ij.

Anite. Hic cõsequẽter inducit propheta ad lamẽtũ pro vastatione terre fienda ꝓ quatuor regna supradicta dicens.

a Canite. filij: nõ canticũ letitie sed tristitie. ideo subdit. Ululate ꝛc. b Cõburẽtur oes habitatores terre. i. totius iudee.

c Quia venit dies dñi. i. tps vindictionis. d Quia prope est dies tenebraꝝ ꝛc. i. tps miseriaꝝ ꝛ calamitatũ: qd̃ potissime ꝑs locũ in prima destructõe tẽpli per chaldeos: ꝛ secunda per romanos: ꝛ in eꝝ prophanatõe ꝓ graecos: q̃ antiochus abhominãdũ ydolũ posuit in tẽplo dei. i. Mach. c. i.

e Quasi mane expansum: mane est principiũ diei: quẽ cũ incipit lucescere sup terrã statim expãditur sup totã terraꝝ ab oriẽte in occidẽtẽ. ꝛ in hoc notat exercituũ multitudines: qui de q̃tuor regnis supradictis venerũt cõtra iudeã. f Similis ei non fuit. q̃libet enim in aliq̃ cõditione excessit alios vtpote popul̃ assyriorũ in cupiditate: chaldeorũ in ferocitate: graecorũ in dolositate. plus enim nocuit hoc regnũ iudeis dolositate q̃ potestate. vt ꝑs. i. ꝛ. ij. Machabeorũ. Romanorũ vero in prãtẽ propter q̃ illud regnũ vocat̃ ferreũ. Dañ. ij. ca. qꝛ sicut ferrũ domat omia: ita regnũ romanorũ domauit alia regna. g Ante faciẽ eꝝ ignis vorans: qꝛ prio ingressu iudee cõburebant villas non clausas: fugientibus inde habitatorib̃. h Et post eũ exurẽs flamma. quia habita victoria cõburebãt ciuitates munitas: ꝛ maxime popul̃ chaldeorũ ꝛ romanorũ q̃ cõbusserunt ꝛ tẽplũ. i Quasi hortus voluptatis terra coram eo. i. erat pulcra ꝛ plena fructib̃ hominis ãte aduentũ cuiuslibet exercit̃. k Et post eũ solitudo deserti: qꝛ in recessu suo diminuebant terrã vastatã.

l Ueqꝝ est qui persequẽtur eũ equorũ velocitates. o Sicut multitudo adventus turbarum p Videtur populus fortis ꝛ ꝓparatus ad plium. i. multitudo armorum q Ad facie eius cruciabũtur populi. s. ex solo aspectu. r Oes vul. rubigen. in ollas. i. ollas nigredine ꝛc. s Sicut fortes current nõ ꝓpediunt armorum porrectio. t Quasi viri bellatores. i. exercitus in arte belandi. v Ascen. mu. i. ad ciuitates occupandũ. x Uiri in vias suas. ꝛc. i. ita ordinate incedent q̃ non nimis se pabũtur abinuicem nec nimis cõfugent. Dicit etiã vegat̃ libro de re militari q̃ ista est optima dispositio bellantiũ: ita ut non aciẽ: ꝛ p q̃ dã aduersarios. ꝛ. i. si cõiungat ei inde. In hebreo quoꝝ diuitias noꝝ litera: qꝛ de fur. i. ita latẽter q̃ uidere. a Bitãtes. b Ogeli. n. ad custodiũ ꝓ gẽtib̃ sue custodiũt diouꝝ si̇ etiã discordia: vt ibidem tio celoꝝ. c Sonica ꝓ quã intelligitur etiã vulgariter fuerio felix multos lus eis. d Terrorẽ.

Ante faciẽ eꝝ hoc facerẽt iniq̃ vomia. f Qꝛ multũ fuit valde magnũ dies dñi. s. in ostẽdit eũ. q. d. ꝓbatur i ciuitatis ꝛ rẽp

l Neq; est qui effugiat eum. i. pauci poterant effugere propter persequentiū velocitatem: ideo sequitur. m Quasi aspect⁹ equoꝝ velociter currentiū. n Et quasi eqtes sic curret. i. pedites. o Sicut sonit⁹ q̃drigarum ꝛc. in hoc etiam notatur multitudo aduersariorꝝ et magno sonitu qui causabatur et fragore armorum ꝛ incessu turbarum.

p Vdur pop⁹ fortis ꝛ ꝓparat⁹ ad pliū. i. munit⁹ oi genere armorum.

q A facie eius cruciabūtur populi. i. ex solo aspectu.

r Oēs vul. redigen. in ollas. i. in olle nigredinē et anxietate ꝛ ex fumo ꝓcedente ex igne accēso ab eis per ota loca iudee.

s Sicut fortes curret nō ipedini armorum pondere.

t Quasi viri bellatores. i. exercitati in arte belandi.

v Ascen. mu. i. ad ciuitates occupandū.

x Viri in vīs su. grad. ꝛc. i. ita ordinate incedent q̃ non nimis separabūtur abinuicem nec nimis cōiungent. Dicit ei vegec⁹ libro de re militari q̃ ista est optima dispositio bellantiū: ita q̃ per nimiā separationē aduersarij nō ingredi antur acie: ꝛ p nimiā cōiūctionē vn⁹ nō ipediat aliū ad inuadēdū aduersarios. y Sz ꝛ p fenestras cadēt ꝛ nō demolientur. i. si cōtingat eos p fenestras domoꝝ intra cadere nō ledent iudeā. In hebreo tū hr. In armis stabūt ꝛ vtile nō querēt. i. nō querēt diuitias principalit sed interficere hoīes: ꝛ hec videt ve ritas litera: q̃ de fenestris sequtur. z Per fenestras intra. q̃si fur. i. ita latēter q̃ cerites intra sibi de defēsione nō poterāt prouidere. a A facie eī⁹ cōtremuit terra. i. hoīes in terra habitātes. b Mon sunt celi. i. ãgeli q̃ sunt caues celestes. Angeli. n. ad custodiā diuersarꝝ gentiū deputati pugnāt adinuicē p gēib⁹ sue custodie cōmissis: vt hr. Dan. x. quā pugnā exponit dionys⁹ etiā de bonis angel. tū hec pugna est inter eos sine discordia: vt ibidē plenius fuit dictū: ꝛ hec pugna vocat hic motio celoꝝ. c Sol ꝛ luna obtenebrati sūt: locutio metaphorica p quā intelligit hoīm tribulatio magna: eo mō loquēdi q̃ tenebrā vulgariter tp̄o nubilū tenebrosum: vnde dicit poeta. Cū furiis fdit multos nūerabis amicos. Zpa si fuerint nubila solis eius. d Et dominus dedit vocē suam. i. mittēdo iudeis terrorē.

Ante faciē exercit⁹ sui. eo q̃ erāt executores diuie iusticie. licz hoc facerēt iniq̃ volūtate: vt frequēter dictū ē. s. in esaia ꝛ hieremia. f Q̃ multi. sunt nimis ca. eius. q̃liber. n. dicitur exercitui fuit valde magn⁹ in multitudie ꝛ fortitudie. g Magn⁹ enī dies dñi. s. in ostēsione sue vidicte: ō subdit. h Et q̃s sustinebit eū. q. d. ꝓpheta: nō poterim⁹ sustinere: ꝛ hoc maxie apparuit ciuitatis ꝛ tēpli destructōē p p chaldeos: ꝛ sēdo p romanos

i Nūc ergo. Postq̃ ꝓpheta p̃dixit desolatoria ꝗ incipit denūciare cōsolatoria: ꝛ q̃ acr⁹ actiuoꝝ sunt in patiēte ꝛ dispositio: iō prio iducē pplm ad debitā dispositionē: secūdo denūciat diuinā cōsolationē. ibi zelat⁹ est. Debita vo dispositio ad peeptōes diuīe cōsolatōis est veritas pnie ꝛ cōtritōis. Mat. v. Beati q̃ lugēt q̃m ipsi cōsolabūtur: iō dicitur in persona domini.

k Cōuertimini ad me in toto corde vestro. i. vere ꝛ integraliter.

l In ieiunio ꝛc. carnes affligēdo vt spūs ad deum eleuet. m Et scindite cor. vestra. malas cogitatiōes rescindēdo

n Et non vesti. vestra. mos erat iudeis i mitigācia positis sua scindere vestimēta. vt ps in pluribus locis vere. ꝛc. sed ꝗ pax valet aut nihil nisi affit scissio cordis mō dicto. o Et conuertimini ad dñm. et⁹ miseri cordiā implorādo.

p Q̃ benign⁹. i effectu

q Et misericors est. in affectu. ōr enī misericors q̃ misias alter⁹ cordiae cipit ad releuandum.

r Patiēs. cōuersionēs peccatorꝝ expectando.

s Et multe misericordie citra cōdignū puniēdo

t Et pōsta. peccata condonādo. v Quis scit si cōuertatur ꝛ ignoscat ꝛc. Spūsanct⁹ est tangit corda ꝓpheta ꝝ fm suū arbitriū plus ꝛ min⁹: ꝛ iō aliqn p eos denūciat sic penas futuras: q̃ licet tūc sint certi q̃ talis reuelatio est a deo: tn adhuc ignorāt aliqn vtrū sit ꝓpheta p̃dictationis q̃ sp implet: vel solū cōminatōis que ꝓpter pniam impedit: sicut ionas dixit. Adhuc. xl. dies ꝛ ninive subuertet: ꝛ tūc ignorauit q̃ hoc esset ipediendū ꝓpter pniam ninivitarꝝ: ꝛ sic ista ꝓpheta de plagis supra positis ignorabat: ꝛ iō ꝗ hum istud. Quis scit ꝛc. nō ōr in ꝓsona dñi: q̃ certitudinalit cognoscit oīa futura: sz in ꝓsona ꝓphete. x Et reliquat post se bñdictōēz. i. suā gram in bñficijs tpalib⁹ ꝛ spūalib⁹. y Sacrificiū ꝛ libamē dño deo nro. subintelligit fiat: ad placādū eius irā. z Canite tuba in syon. ad ppli cōuocatōēz. a Sāctificate ieiunīū. p carnis mortificatōēz b Vocate cetū ꝛc. i. oēs vtriusq̃z sexus ꝛ etatis: vt ex cōi afflictōe ꝛ depcatōe cit⁹ placet de⁹: ꝛ hoc mō fecerūt ninivite ionē. iij.

c Egrediat sp̄ōsus ꝛc. q. d. nō est tēp⁹ vacādi amplexib⁹ sed lucrib⁹.

d Inter vestibulū. s. tēpli. e Et altare. s. holocausti. f Plorabunt sacerdotes. cū lacrymis ꝛ deuote depcātes. g Parce domine parce ppli tuo. a pēa quā demeruit p suo peccato. h Et ne des hēditatē tuā. i. iudeā: q̃ ōr dei hereditas rōe supradicta ea. i.

i In opprobriū. s. seruitutis gētib⁹ alienis: iō subdit. k Vt dominetur eis natōes. Et hoc ps q̃ supra dictū ē. s. q̃ iobel nō solū prophetauerat de vastatōe terre p eruca brucū ꝛc. vt dicit Ra. sa. q̃ nō hūt dñiū sup hoīes: sz eriā de vastatōib⁹ futuris p q̃tuor regna supradicta q̃ successiue acceperūt dñiū in iudea. l Quare dicūt in po. vbi est deus eorꝝ. sic. n. dixerūt gētiles post vastatōēz iudeorꝝ deserticie insultantes: q̃ de⁹ eorꝝ nō poterat eos saluare. m Zelatus est ter. Hic pōit ꝓpheta p̃dicit diuinā cōsolatōēz et p q̃ntū ad multiplicatōēz in bonis secūdo q̃ntū ad vltiōēz de inimicis. ibi. Et erit q̃ d mihi. Pōit in duas. p. pmittit bōa tpalia: secūdo spūalia vt ex sensibilib⁹ ad intelligibilia deducātur. secūda. ibi. Et erit. Circa primū. p vastatōe terre eruca

p Vdur pop⁹ fortis ꝛ ꝓparat⁹ ad pliū. i. munit⁹ oi genere armorum.

q A facie eius cruciabūtur populi. s. ex solo aspectu.

r Oēs vul. redigen. in ollas. i. in olle nigredinē et anxietate ꝛ ex fumo ꝓcedente ex igne accēso ab eis per ota loca iudee.

s Sicut fortes curret nō ipedini armorum pondere.

t Quasi viri bellatores. i. exercitati in arte belandi.

v Ascen. mu. i. ad ciuitates occupandū.

x Viri in vīs su. grad. ꝛc. i. ita ordinate incedent q̃ non nimis separabūtur abinuicem nec nimis cōiungent. Dicit ei vegec⁹ libro de re militari q̃ ista est optima dispositio bellantiū: ita q̃ per nimiā separationē aduersarij nō ingredi antur acie: ꝛ p nimiā cōiūctionē vn⁹ nō ipediat aliū ad inuadēdū aduersarios. y Sz ꝛ p fenestras cadēt ꝛ nō demolientur. i. si cōtingat eos p fenestras domoꝝ intra cadere nō ledent iudeā. In hebreo tū hr. In armis stabūt ꝛ vtile nō querēt. i. nō querēt diuitias principalit sed interficere hoīes: ꝛ hec videt veritas litera: q̃ de fenestris sequtur. z Per fenestras intra. q̃si fur. i. ita latēter q̃ cerites intra sibi de defēsione nō poterāt prouidere. a A facie eī⁹ cōtremuit terra. i. hoīes in terra habitātes. b Mon sunt celi. i. ãgeli q̃ sunt caues celestes. Angeli. n. ad custodiā diuersarꝝ gentiū deputati pugnāt adinuicē p gēib⁹ sue custodie cōmissis: vt hr. Dan. x. quā pugnā exponit dionys⁹ etiā de bonis angel. tū hec pugna est inter eos sine discordia: vt ibidē plenius fuit dictū: ꝛ hec pugna vocat hic motio celoꝝ. c Sol ꝛ luna obtenebrati sūt: locutio metaphorica p quā intelligit hoīm tribulatio magna: eo mō loquēdi q̃ tenebrā vulgariter tp̄o nubilū tenebrosum: vnde dicit poeta. Cū furiis fdit multos nūerabis amicos. Zpa si fuerint nubila solis eius. d Et dominus dedit vocē suam. i. mittēdo iudeis terrorē.

Ante faciē exercit⁹ sui. eo q̃ erāt executores diuie iusticie. licz hoc facerēt iniq̃ volūtate: vt frequēter dictū ē. s. in esaia ꝛ hieremia. f Q̃ multi. sunt nimis ca. eius. q̃liber. n. dicitur exercitui fuit valde magn⁹ in multitudie ꝛ fortitudie. g Magn⁹ enī dies dñi. s. in ostēsione sue vidicte: iō subdit. h Et q̃s sustinebit eū. q. d. ꝓpheta: nō poterim⁹ sustinere: ꝛ hoc maxie apparuit ciuitatis ꝛ tēpli destructōē p p chaldeos: ꝛ sēdo p romanos

ꝓparat⁹ ad pliū: ꝛ ecund a exposito vi
Si aūt q̃ratur sensus
is: p eruca notat libi
o yētris: ꝛ p rubigi
nez ita p: outhē
in glosa vbi multa alia figurati
ua circa hoc tra
duntur.

Replica.
A primo capitulo iobel
postil. inquirens
quib⁹ iobel pro
phetauerit oten
dit beatū Hiero
nymū varie loq̃
in prologo bui⁹
ꝓphete ad pau
linū de oib⁹ sacre
scripture libris:
p cōsequens a⁹
dicta declinat.
Sz burgen. sal
uans beatū hiero
nō videtur vera. dicit
pālis mēto i rota pro
stā sicut regnū. p. in bu
in libris Reg. iij. ꝛ. iiij.
egnus israel: q̃ post re
egnū israel in scriptura
in tertio capitulo iobel
ertero capitulo ait ciuita
ā israel. Et ca. vlimo
ēs. Dñs de syon rugiet
opuli ꝛ fortitudo israel
dere beatū hiero. q̃ nō
hiero. non improbatur
er rōes quas pōit de vi
pōderāda est replicatō
oris quib⁹ hoies signifi
nsumptōnes ad dispu

obeta ad lamētū pro va
na sup: adicta dicens.
sticie: ideo subdit. Ulu
es terre. i. totius iudee.
nis. d Quia prope
iaz ꝛ calamitatū: q̃ po
i per chaldeos: ꝛ secun
e p grecos: q̃n antioch⁹
i. i. Mach. c. i.
incipiū dicit: que cū inde
sup totā terraz ab oriēte
altitudinez: qui de q̃tuor
ā. f Sanctis ei non
alios vtpote pop⁹ asi
ntare: gregoꝝ in dolosita
olositate q̃ potestate. vt
in ptāte: p: iopē q̃ illud
ferrū domat oīniacitate re
Dñ facie eī⁹ ignis vorāb
as non clausas: fugient
st eū eruces flama. quia
unitas: ꝛ marie pop⁹
tēplū. i Quasi hor
dea ꝛ plena fructib⁹ bo
k Et post eū solitudo
rā vastata.

k Et post eū solitudo deserti: nequz est q̃ fugiat eū. Quasi aspectus equoꝝ aspect⁹ eoꝝ: et quasi equites sic curret. Sicut sonitus q̃drigarum super capita montium exiliet: sicut sonit⁹ flāme ignis deuorantis stipulā velut ppl⁹ fortis ꝓparatus ad pliū. A facie ei⁹ cruciabūtur populi oēs vult⁹ redigentur i ollā. Sicut fortes curret: q̃si viri bellatores ascendet muru. Viri in vīs suis gradietur: ꝛ nō declinabūt a semitis suis. Vnusq̃sq̃z fratrem suū nō coartabit: singuli i calle suo ābulabūt. Sz ꝛ p fenestras cadet ꝛ nō demolietur. Urbez ingredietur: i muro curret. Domos cōscendet: per fenestras intrabūt quasi fur. A facie eī⁹ contremuit terra: moti sunt celi. Sol ꝛ luna obtenebrati sunt: et stelle retraxerūt splendorē suū. Et dñs dedit vocē suā ante faciē exercitus sui: q̃ multa sunt nimis castra eius: q̃ fortia ꝛ faciētia verbum eī⁹. Magnus esti dies dñi ꝛ terribil valde. Et q̃s sustinebit euz. Nūc ergo dicit dñs: Cōuertimini ad me in toto corde vro: in ieiunio ꝛ fletu ꝛ in plāctu et scindite corda vra et nō vestimēta vestra. Et cōuertimini ad dñm deū vestrū: q̃ benign⁹ et misericors est: patiēs et multe misericordie et pstabilis super malicia. Quis scit si cōuertatur ꝛ ignoscat: et relinq̃t p⁹ se, bñdictionē. Sacrificiū et libamē domino deo nostro. Canite tuba in syon: sanctificate ieiunīū vocate cetū: cōgregate ppl̃z: sanctificate ecclesiā: coadunate senes: ꝛgregate paulos: ꝛ sugētes vbera. Egrediatur sp̄ōsus de cubili suo: ꝛ sp̄ōsa de thalamo suo. Inter vestibulū et altare ploabunt sacerdotes ministri dñi: et dicēt. pce dñe pce ppl̃o tuo: et ne des hēditatē tuā in opprobriū: vt dominentur eis natōes. Quare dicūt in ppl̃is: vbi est de⁹ eorꝝ. zelatus est dñs terrā suam et pepcit ppl̃o suo. Et rūdit dñs ꝛ dixit ppl̃o suo. Ecce ego

scentiũ per eruca: bruchi ꝛc. denũciat fertilitatẗ fructũ loquẗs in plo/
na dñi. d. n Ecce ego mittã vobis frumẗtũ ꝛc. Dicit enĩ Ra. sa. q
post illã famẗ que fuit tpe iosam secuta est adeo fertilitas magna pro
ptẗr qõ mulier q̃ cũ filio pegrinata fuerat in terra phylistinoꝝ de consi
lio helisei reuersa fuit in iudeã fame transacta. iiij. reg. viij. o Et
nõ dabo vos vltra ob/
probriũ in gentib⁹. Tẗ/
pore enĩ illius famis mlti cogebãtur exire de il/
la terra ꝛ fuisse ꝛc obpro
bria in terra aliẗa. Sci
endũ tñ q̃ p li vltra: nõ
intelligitur ppetuitas sz
aliq̃ tpis lõgitudo: sicẗ
diffusius fuit dictus sup
illud Esai. ij. Non leua
bit gens ꝯra gentẗ gla
dius nec exercebũtur vl
tra ad plriũ. p Et
eũ q̃ ab aq̃lone est pro/
cul faciã. i. regnũ assyri
orum: vt dicũt aliqui. qꝛ
tpe ezechie fugit cõfusi
biliter de iudea. iiij. reg.
xix. Ra. sa. hoc exponit
de ceru aliaiũ p̃dictorũ
s. eruce bruci ꝛ aliorꝝ. ꝛ
hoc magis cõsonat lẗe
sequẗi eũ ôr. q Et
expellã eũ in terrã inuiã
ꝛ deserta. vbi nõ est ha
bitatio hoiz. Bẗ nabu
chodonosor enĩ fugiens redijt in
terrã suã ab hoibus habitatã. r Faciẗ eius cõtra mare orientale
istud est mare mortuũ qõ terminatur ad orientalẗ angulũ terre ꝓmissio
nis q̃ sus descendit egypti: ꝛ p hoc insinuat q̃ ille ceꝛ eruca ꝛ bruchorũ
ꝛ aliorꝝ nõ intraret iudeã. ex quo p̃ma pars hẗret aspectũ ad extremũ
angulũ indee. s Et extrema eꝰ ad mare nouissimũ. i. magis elõ/
gabit a terra vestra q̃ ps pria. t Et ascẗdet fetor eꝰ ꝛc. qꝛ qñ ta/
lia aliaia mortũtur in magna multitudine: de putrefactõne surgit ma/
gnꝰ fetor ꝛ aeris corruptio: sicẗ dicit hiero. se vidisse in illa terra. Et ꝓ
patẗr q̃ nõ loq̃tur hic scriptura de exercitu senna cherib ab ãgelo peus
so vt hr. iiij. reg. xix. qꝛ illa peussio talis fuit q̃ corꝑa fuerũt incinerata
sub vestib⁹ ꝛ armis: de talib⁹ aũt nõ ascẗdit fetor. v Quia sup/
hegit. Per hoc arguũt alij ad ꝯrũ. s. q̃ intelligantur ô exercitu senna
cherib: qꝛ superbia in bruco et eruca ꝛ talib⁹ nõ hs locũ. Ad qõ dicẗdũ
q̃ licet ô tutes ꝛ vicia nõ sint in brucis ꝛ talibus ꝓprie: sunt tñ loquẗ
do large: sicut agnus ôr mãsuet⁹ vulpes dolosus: ꝛ equꝰ recalcitrãs
ꝛ superbus: ꝛ hoc mõ ôr de ceru locuste bruci ꝛ aliorꝝ q̃ superbegit pro
excessu in corrosione terrenascẗntiz. Cõsequẗter cõsolat hiratores ter
re dicẗs. Moli timere terra ꝛc. x Aliaia bruta. de terrẗ ascẗntũ abũ
dãria: ꝛ ps litera. y Et filij syon exultate. nõ p dissolutionẗ sed p
deuotões: iõ subdit. In dño ꝛc. 5 Qꝛ de vo. do. iustitie. i. doctores
accipiẗdo singulare p plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima.
Et vt dicit ra. sa. Per hoc intelligũtur ppheteilli⁹ rẗporis ppl'm reuo
cãtes ad bonũ. s. iobel ꝛ alij ppbete sibi cõtẗpanei. s. helisei ionas:
ꝛ alij plures fm ra. sa. fm ô hiero. iobel ppbauit tardi⁹ ꝛ sic cõtẗpo
ranei fuerũt sibi osee esaias ꝛ ceteri illi⁹ tpis. In p̃cedentibus tñ secu
r⁹ sũ dictũ ra. sa. q̃ videt nubi ꝯrũ ad ꝗ dicere ꝓbabili⁹ sicut tenigi in
principio huius ppbetie. a Et descẗdere faciet ad vos ymbrem.
ad fecũditatẗ terre cõueniẗtẗ. b Sicut in principio. i. anteqũ fieret
terra sterilis p corrosionẗ eruce: bruci ꝛ aliorꝝ. c Et red. vo. ãnos
quos comedit lo. ꝛc. i. tanta erit fertilitas q̃ recõpẗsabit qõ fuit sic cor/
rosum. d Fortitudo mea. q. d. illa corrosio fuit facta ex ordine iu/
stitie mee. ꝛ nõ locustarꝝ virtute. e Et laudabitis nomẗ dñi dei ve
stri: eo q̃ reddidit vobis fertilitatẗ mirabilẗ vltra spẗ hũanã.
f Et nõ confun. po. me. ex simili sterilitate. g In sempi. In heb.
hr. In seculũ: qõ nõ iportat ppetuitatẗ seu tpis nisi vsqꝝ ad iubileum:
etiã si iubileus nõ distet p multos ãnos. h Et scietis: p expienti
am hoi a me collati. i Et non confundetur populus meus inete
num. In hebreo habetur. In seculum:

Capitulum. iij.

Venit post hec. Hic incipit capitulũ in hebreo. signa
tio ô o capitulorꝝ in biblijs nostris est frequẗter defi/
ciua. qꝛ frequẗter nõ seq̃tur signationẗ hebraicã: nec
etiã hierony. vt ps in annõ̃ biblijs fm hiero. signa/
tis. Postq̃ denũciauerat ꝓpheta ppl'o multiplicationẗ in bo
nis tpalibus: hic
p̃ridẗ denũciat
in spũalib⁹: ꝛ q̃a
ver⁹ restaurũtum
ꝓmittebat tẗpo/
ralia. Esa. i. Si
audieritis me bo/
na terre comedẗ/
tis. Nouũ aũt te
stamẗtũ ꝓmittit
spũalia. Math.
iij. Penitentiam
agite: appropin/
quabit. n. regnũ
celorꝝ: ideo pre/
dens ꝓmissio de
tpalibus fuit im
plera tẗpore ve.
testa. vt p̃dictũ ẗ
ista vero tpe no/
ui testamẗti: vere
debẗt. vñ ꝛ Ra.
sa. dicit: q̃ istud
est referendũ ad
tẗpꝰ futurꝝ: p qõ i
telligit tẗpꝰ mes/
sie quem dicit ad
huc vẗnꝝ: ꝛ q̃
mittã vobis frumẗtũ ꝛ vinũ ꝛ ole
um: ꝛ replebimini in eis: et ᵒ non da/
bo vos vltra obprobriũ in gẗtib⁹
Et ᵖ eũ q̃ ab aq̃lone est, procul faciã
a vob: et ᵗ expellã eũ in terrã inuiã
ꝛ desertã. Faciẗ eꝰ cõtra mare o
riẗtale: et ᵒ extremũ eꝰ vsqꝝ ad ma
re nouissimũ. Et ᵗ ascẗdet fetor eꝰ
ꝛ ascẗdet putredo eꝰ qꝛ ᵘ superbe
egit. Moli timere terra: exꝛta ꝛ le
tare: qm̃ magnificauit dñs vt face
ret. Molite timere aiialia ᵉ regionis
qꝛ germinauerũt speciosa ỗserti qꝛ
lignũ attulit fructum suũ: sicꝰ ꝛ vi
nea dederũt virtutẗ suam. Et ᵏ filie
syon exultate ꝛ letami in dño deo
vestro: qꝛ ˢ dedit vobis doctorem
iustitie: et ᵃ descẗdere faciet ad vos
ymbrẗ maturinũ ꝛ serotinum: sicꝰ
in principio. Et ipleb̃ũtur areẗ frumẗto: ꝛ redundabũt torcularia vi
no et oleo. Et ᶜ reddã vob annos
quos comedit locusta bruchus ꝛ ru
bigo et eruca: fortitudo ᵐ mea magna quã misi in vos. Et comede
tis vescẗtes et saturabimini: et ᶜ lau/
dabitis nomẗ dñi dei vestri: q̃ fecẗ
mirabilia vobiscũ. Et ᶠ nõ cõfũdẗ
tur ppl's meꝰ in ᵍ sempiternum: et ᵇ
scietis qꝛ in medio isl' ego sũ. Et
ego dñs deꝰ vester: et nõ est ãpliꝰ
et ʰ non cõfũdẗt ppl's meꝰ iternũ

Capitulum. iii:

e Tᵃ erit post hec effundã ᵇ
spiritũ meũ sup ᶜ oẽm carnẗ
et ᵈ ꝓpbetabũt filii vestri ꝛ filie ve
stre. i. indifferenter dabit spũsanctꝰ vtriq; se/
xui: vnde ꝛ in die pentbe. inter apostolos erant mulieres fm q̃
ôr Act. i. Hi erant pseuerãtes vnanimẗ in orõe cũ mulieribus
ꝛ Maria matre iesu. ꝛ statim subdit de spũsancti descẗsu. Et
dũ cõplerentur dies pentbecostes ꝛc. Act. xxi. ôr. Erant autem
phũippo quatuor filie ỗgines ꝓpbetãtes. f Iuuenes ve
stri. i. hoibus cuiuslibet eratis dabitur spiritus ꝓpbetie.
g Sõnia somniabũt. i. reuelatõnes diuinas in somnis hẗbũt
ad quas aia est magis ũtẗ disposita: ꝓpter abstractionẗ ab exte
rioribꝰ sensibꝰ: vt plenꝰ dixi in principio libri psalmorꝝ.
h Sed ꝛ sup seruos meos. In primitiua ecclesia omnib⁹
baptizatis dabat spũsanctus in signo sensibili per ꝯpositionẗ
manuũ apostolorꝝ. vt hr. Act. viij. ꝛ in pluribus alijs locis. Et

adhuc omnibus
manifestum: licet ne
quẗter possit q̃ ô
ũ exponũt tanq
q̃ litera cõcordet
di aduẗrus. Cir
ca qõ sciẗdum q̃
christo ascenden
te in celũ angeli
apparẗtes denũ
ciauerũt eius ad
uẗtũ ad iudicium
dicentes. Act. i.
Hic iesus q̃ assũ
ptus est a vobis
in celũ sic veniet
sicꝰ ad iudicium: vt
exponũt oẽs do
ctores sanctꝰ. Da
no ô o spũsanctꝰ
ũ signo visibili fu
it manifestatꝰ xpi
ad dexteraꝝ pris
glorificati. Fꝝ qõ
de Job. vij. Mõ
dus eũ erat spũs
dat⁹ qꝛ iesus nõ
dũ erat glorifica
tus. Et iõ sicẗ an/
geli xpo ascẗdẗn
te denũciauerũt
aduẗtum eꝰ ad
iudicium: sic iob el
ꝓpheta denũcia/
uit futurã missi
onẗ spũsancti in
signo visibili stati
tur in duas partes
secũdo iudicij exer
bo. p digia ꝛc. ista
ma: put expũsius d
ce. xxi. Erũt signa i
sole ante aduẗtũ xpi
dicitur sanguis in oc
ton aduẗtũ iudicij
sed fm apparẗtiã:
quinẗ. sicꝰ fm app
Anteqũ veniat
oẽs ibi cõparebũt.
ruta. ij. petꝰ sic alle
dira cordis nostri.
ũ frequẗter de ve
nit nomẗ dñi. fm
ad iustitiã: ore aũt
syon ꝛ in hierlm eri
salutẗ p sua p dicen
tem ad futurꝝ tpis a
salutẗ in mõte oliuꝝ
bus nomẗ eꝰ inuoc
tus.
i Et in residuis. i.
ẗtur ad christũ.
ij ex eratiis: cũ ôr.
plamationẗ. y
deos ab antichristo
ꝛ mortẗ ad xpũ fer
tos. in generali iudi
quẗ inter mõtẗ oliu
xpo descẗdẗns ad i
pud: ascẗdẗt in celũ:
ij aũt in valle iosa
cũ eo. Iosẗdẗ in dic

adhuc omnibus baptizatis nisi obitē ponat datur gratia spiritussancti: licet nō in signo visibili. b Et dabo. Ve consequēter ponit q̄ restat adimplēdū circa scōm xpi aduētū. Illiq̄ nō exponūt rationē iplectum in primo aduētu: sed nō videt mihi q̄ litera cōcordet: ppter qd reducendū est magis ad tpo secundi aduētus. Circa qd sciēdum q̄ christo ascendente in celū angeli apparētes denūciauerūt eius aduētū ad iudicium docentes. Act. i. Vicissim q̄ assumptus est a vobis in celū sic veniet sic ad iudicū: vt exponūt oēs doctores sancti. Da nobis vo spūssancti i signo visibili sicut māifestatō xpi ad dexteras patris glorificati. Sic qd dr Job. vij. Nōdum cū erat spūsanctus nō dū erat glorificatus. Et iō sic angeli xpo ascēdente denūciauerūt aduētum eius ad iudicū: sic iobel ppheta denūciauit futurā missionē spūssancti in signo visibili stantim denūciauit tempus futuri iudicij: et diuidit in duas partes: quia primo ponūtur signa precedētia iudicū secūdo iudicij exercitū. ibi. Quia ecce. Circa primū dr. Et dabo prodigia rc. ista sunt terribilia signa: aduētū iudicis p̄cedentia: pur expressius dr de ipsis. Marb. xxiij. et Marci. xiij. et Luce. xxi. Erūt signa in sole et luna et stellis rc. i Sāguinem. quia ante aduētū xpi ad iudicū erit persecutio antichristi qua effūdetur sanguis innocētū. k Et ignē. s. cōflagrationis p̄cedentem aduētū iudicis. l Sol cōuertet in tenebras. nō sm rei veritatē sed sm apparentiā: quia abscōdet eius lumē. m Et luna i sanguinē. sibi sm apparentiā sicut cū patit eclipsim rubea videtur. n Antequā veniat dies dñi. i. sui iudicij. o Magni. quia eis ibi cōparebūt. p Et horribilis. s. peccatoribus et impijs nauij. per sic allegat. Et māifestus. qt tūc māifestā erūt abscōdita cordis nostri. q Et erit. nō tpe iudicij sed ante. ppbete illi frequēter de vno tpe trāsēūt ad aliud. r Omis q̄ invocabit nomē dñi. sm q̄ dicitur ad romanos. x. Corde enim creditur ad iustitiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē. s Quia in monte syon et in hierlm erit saluatio. ibi enim saluator noster operatus est saluē p suā p̄dicationē: et benedictā passionē. Pōt etiā hoc referri ad futurū tpo antichristi quē dñs iesus interficiet iuxta hierusalē in monte oliueti cū magna pte sibi adherentiū: et sic fidelibus nomē eius invocāntibus dicto mō erit saluatio a persecutōe eius.

t Et in residuis. i. in illis qui decepti ab antichristo tūc cōuertūtur ad christū. v Quia ecce. Hic cōsequēter ponit iudicij exercitū: cū dr. x In diebus illis. i. cito post antichristi passionē. y Cū cōuertero captiuitatē iuda et hierlm. i. iudeos ab antichristo deceptos: q̄ detecta falsitate eius p hēyā et enoch ad xpm feruide cōuertētur. z Cōgregabo oēs gētes. in generali iudicio a Et deducā eos in vallē iosaphat quē inter mōtē oliueti et hierlm: nō q̄ ibi oēs capiātur: sed q̄ ipse descēdens ad iudicū appebit in aere sup montem oliueti vnde ascēdit in celū: et iudicū di appebūt circa illū locū: ita q̄ a illi erūt in valle iosaphat et alij circa. b Et disceptabo ibi cū eis. i. ostēdā iudicū meū iustū: qt tūc manifestabūtur oibus merita et demerita oīm. et sic ipsū ad electos et reprobos apparebit oibus xpi iudicū esse iustū. c Sup pplo meo et hereditate mea isrl. Ista hereditas est vniuersalis ecclesia seu cōgregatio fidelium a primo abel iusto vsq̄ ad vltimū electū q̄ in fine mūdi nasciturus est. vt dicit Grego. omel. vij. d Quos dispersērūt. captiuando et in exilū mittēdo: sicut possunt p̄ de xpianis p tyrānos i exilū et captiuitatē mīrotiens et multiplīr missis e Et terram meā diuiserunt. s. terrā p missiōis quā saraceni diuisērūt sibi: xpianis inde primo eiectis ptim occisis.

f Et sup po. meū mise. sortē. vt acciperent sibi pres de mācipijs.

g Et posuerūt puerū in pstibulū. abutētes pulcris iuuenib' in vitio cōtra naturā. In hebreo aūt dr. Et posuerūt puerū p expēsis. Et accipitur hic puerū p pueros in plurali. Frequēter. n. legim' q̄ iuuenes xpiani ab infidelib' sūt vēditi vt inde reciperēt pecuniā

h Et puellas. id est puellas.

i Vēdiderūt p vino. i. vt de p̄cio haberent vinū et alia vite necessaria Sciēdū tamē q̄ nō solū p istis peccatis p̄dēnabūtur impij in vltimo iudicio: sed p oibus alijs. Ista ēn specialiter exp̄mūtur: qt sunt cōtra naturalē amorē et cōpassionē q̄ inter oēs homines dr esse. illa enim que sunt eiusdē speciei naturalr adinuicē cōparantur. et hoc mō Marb. xxv. Saluator loquēs de cōdēnatione impiorum et remuneratōe iustorum solū facit mēnonē de opibus pietatis et eorum contrarijs: q̄ quis respōsuri sint vniuersalr, p oib' opib' bōis et mal'

k Verū. supra ppbeta denūciauit multiplicationē in bonis. hic p̄fit de māiat vltionē de inimicis: et diuidit in duas partes: qt prio denūciat vltio: secūdo mūdi cōsumatio: ibi. Cōsurgant. Ista adducūtur duas: qt prio denūciatur vltio q̄dā implēda tpe pe. te. secūdo alio tēpore nouissimo sicut dicitur est. ā. de duplici collatione boni. scōa ibi. Clamate. Circa primū sciēdū q̄ tyrij et sydonij et philistei erāt iudeorum vicini: ppter qd debebāt eorum māic p̄pati: et ipsi fuerūt magis crudeles: qn reges assyriorum et chaldeorum iuerūt et expiauerūt p eos: ppter qd de eorum punitōne fit mēnio spālis: cū dr i p̄sona dñi. d Verū quid mihi et vobis rc. dicit aūt se deus p̄secutionē pati in pplo israel ratione aliquorum bonorū q̄ cū malis affligebātur: et qt licet iudei meruissent affligi et captiuari: tūn isti iniq̄ voluntate exequebātur. e Numq̄d vltionē vos reddetis mihi. q. d. nō: qt vob nō nocui sed bene feci. f Et si vlciscimini. sm intentionē vestrā malā. g Cito velociter reddā vicissitudinē. i. penā debitā. Isti enim ppli post captiuitates iudeorum satis cito fuerūt debellati et captiuati. h Argētū enim meū et aurū tulistis. in destructione enim hierusalē et iudeisti habuerūt partē in prda. i Et desiderabilia mea et pulcerrima. i. ornamēta meo cultui deputata.

k Intulistis in delubra vestra. ad ornādū loca p dolorum. l Et filios iuda rc. qt pten suā de mācipijs vēdiderunt grecis: qui per mare portauerūt eos longe. m Ecce ego suscitabo eos rc. qd fuit ipletū tēpore cyri qui dedit licentiā iudeis redeūdi: et ad hoc exequendum misit nūcios et literas p totū ipēriū suū in quo erant loca saltē aliqua ad que mercatores greci duxerāt ad vēdēdū mācipia. Et cōuertam retributionē vestrā. inferēdo vobis similē penā. n Et vendā filios vestros. in seruos. o Et filias vestras. in ancillas. p In manibus filiorum iuda. i. p manus eorum: qd dicūt alij impletū fuisse in liberatione iudeorum de babylonica captiuitate: qt secū adduxerūt de babylone plures gentiles et illos postea vēdiderūt. sed hoc nō videt cōuenire dictis: quia gentiles q̄ venerūt cū eis de babylone venerūt volū

stre. Senes vestri somnia somniabūt: et iuuenes vri visiōes videbūt. Sz et super seruos meos et ancillas in diebus illis effūdā spū meū. et dabo prodigia in celo et in terra sanguinē et ignē et vaporē fumi. Sol cōuertet in tenebras: et luna i sanguinē: ātequā veniat dies dñi magni et horribilis. Et erit omis qui invocauerit nomē dñi saluus erit. qr in mōte syon: et i hierlm erit saluatio: sicut dixit dñs: et in residuis q̄s dñs vocauerit. Qr ecce in diebus illis et in tpe illo cū cōuertero captiuitatē iuda et hierlm congregabo oēs gētes et deducā eas in vallē iosaphat: et disceptabo cū eis ibi super pplo meo et hereditate mea isrl: q̄s dispersērūt in natōnibus et terrā meā diuiserūt et super populū meū miserūt sortē: Et posuerūt puerū in pstibulo: et puellā vēdiderūt p vino vt biberēt. Verū qd mihi et vobis tyr et sydon et oīs termini palestinorum. Nūquid vltionē vos reddetis mihi. Et si vlciscimini vos contra me: cito velociter reddā vicissitudinē vobis super caput vrm. Argētū enim meū et aurū tulistis et desiderabilia mea: et pulcerrima intulistis in delubra vestra. Et filios iuda et filios hierlm vēdidistis filiis grecorum: vt longe facēretis eos de finibus suis. Ecce ego suscitabo eos de loco: in quo vēdidistis eos: et cōuertā retributionē vestrā in caput vrm. Et vēdā filios vestros et filias vestras in manibus filiorum iuda: et vendābūt eos sabeis genti longinq̄ quia

tarie salrēp maiori pte ⁊ erāt ad iudaismus cōuersi: sicut dictum fuit. i. Esdre. Preterea illi erāt babylonij ⁊ nō tyrij sydonij: ⁊ philistei de q̄bus hic agitur. Et ꝛō videtur medius dicēdū hoc fuisse impletū postea rēpore machabeorū: qui pugnātes cōtra duces āiochi frequēter eos debellauerūt: ⁊ multa mādapia inde vēdiderūt: inter que plura fuerūt de istis locis: vnde ⁊ inter duces debellatos a iudeis ponit cēdebeus dux maritimi: tyri autē sydon ⁊ philistea sunt loca maritima.

dñs locutus est. Clamate[a] hec in gentib⁹: sanctificate[r] bellū: suscitate[s] robustos. Ascēdant accedāt oēs viri bellatores. Cōcidite[t] aratra vestra in gladios ⁊ ligones vestros in lanceas. Infirm⁹[u] dicat: q̄ ego fortis sum. Erūpite[x] et venite oēs gētes de circuitu: ⁊[y] cōgregamini. Ibi[z] occūbere faciet dñs robustos tuos. Cōsurgāt[a] ⁊ ascēdāt gētes in[b] vallē iosaphat: q̄ ibi sedebo vt iudicem oēs gētes in circuitu. Mittite[c] falces q̄ñ[d] maturauit messis. Vēite[e] ⁊ descēdite q̄[f] plenū est torcular. Exuberāt torcularia: q̄[g] multiplicata est malicia eōr. Ppli[h] ppli in valle cōcisiōis q̄ iuxta est dies dñi in valle cōcisionis: sol[i] ⁊ luna obtenebrati sunt: ⁊ stelle retraxerūt splēdorē suū. Et[l] dñs de syon rugiet: et[k] de hierlim dabit vocē suā. Et[l] mouebūtur celi et[m] terra et[n] dñs spes populi sui: et fortitudo filiorū israel'. Et[o] scietis q̄ ego[p] dñs deus vester habitās[q] in syō m ōte sancto meo. Et erit hierusalē sancta: et[r] alieni nō trāsibūt per eam āplius. Et[s] erit in die illa stillabūt mōtes dulcedinē ⁊ colles fluent lacte. Et per oēs riuos iuda ibūt aque: et[t] fons de domo dñi egredietur: et[v] irrigabit torrentem spinarū. Egyptus[x] in desolationē erit: ⁊ idumea in desertū pditiōis ꝓ eo q̄ iniquē egerūt in filios iuda et effuderūt sanguinē innocētē in terra sua. Et[y] iudea in eternū habitabitur: et hierusalē in[z] generatōe ⁊ generatōnē. Et[a] mūdabo sanguinem eōr quos[c] non mundauerāt et[b] dñs cōmorabit in syon.

Explicit iobel ꝓpheta.

q Clamate. Hic ponit alia vltio ipleēda rēpore noui testamēti: ⁊ dicunt aliq̄ q̄ erit vltio finalis iudicij: sed litera videt dissonare q̄ dicitur hic. Sanctificate bellū suscitate robustos: q̄ in finali iudicio nō ꝓgregabūtur gētes ad bellandū: sed ad penas ⁊ premia recipiēdū: ⁊ iō videtur mihi q̄ cōuenientius pōt exponi de pseculōe antixpi: q̄ violentia armorū conabitur toralit transferre dei cultus ad se. secunda ad thessa. ij. Ostendens se tanq̄ sit deus. ⁊ sm hoc ōr. Clamate hec in gentib⁹. i. clamabitis vos ministri antixpi: ⁊ sic erit exponēdū in sequentibus.

r Sanctificate bellum i. cōfirmate cōtra colentes deū. In hebreo hī. Preparate bellū. nōbum enim hebraicū hic positū eq̄uocū est ad ꝓparare ⁊ sanctificare.

s Suscitate robustos. vt adhereāt antixpo. t Cōcidite aratra vestra in gladios. i. alias occupatōes dimittite ⁊ ei adherete

v Infirm⁹ dicat ⁊c. i. nullus se excuset quin ei obediat in xpianorū pseculōe. x Erūpite. i. venite cū magno ipetu. y Et cōgregamini ad antichristū. ⁊ potissime in hierlm. vbi ostēdet se tanq̄ sit deus. ij. ad thessa. ij. z Ibi occūbere faciet dñs robustos tuos. interficiens antixpm ⁊ maiorē ptem sibi adherentū. a Consurgant. Hic ꝓfēt describit mūdi cōsummatio que sequitur dictā pseculōnē: ⁊ diuidit in duas ptes: q̄ prio describit finale iudiciū: vt addātur aliq̄ que supra fūt omissa: ⁊ secdo pene ⁊ pmia. ibi. Et scietis. Circa primū dicit Consurgāt ⁊ ascēdāt gentes. s. de sepulcris suis p generalē resurrectionē. b In vallē iosaphat: circa cm illū locū erit iudiciū vt pdictū est. c Mittite falces. i. mitteris: ⁊ hoc ōr angelis qui erūt executores diuine iusticie sm q̄ ōr Mathei. xiij. Messis nō consummatio seculi est: messores aūt sunt angeli. d Quoniā maturauit messis. i. venit tps reddēdi penas ⁊ pmia p meritis. e Venite ⁊ descendite. mecū ad iudiciū. tunc. n. xpus venturus est cū angelis suis. f Q̄ plenū est torcular. exuberāt ⁊c. reperitur est eiusdē ad maiorē expssionē q̄ qd̄ significauit p messem hic signat p vindemiā. g Quia multi. est malicia eōr. q. d. pena nō est āplius differenda. h Popli ppli in valle cōcisionis. tūc cm fideles ppli ab infidelib⁹ separabūtur. i Sol ⁊ luna obtenebrati sunt. apparēte cm claritate iudicis obfuscabitur claritas luminū ad pūtiam lumis. l Et dñs de syō rugiet. cōtra ipios suam pferendo. k Et de hierlm dabit vocē suā. iustis dicēdo. Venite benedicti patris mei ⁊c. ⁊ ōr hic de syon ⁊ ō hierusalē: eo q̄ locus iudicij erit ibi: vt pdictū est. l Et mouebūtur celi. ad receptionē iustorū. m Et terra. ad receptionē reprobōrū q̄ locus gehēne sub terra ōr esse. n Et dñs spes ppli sui. q̄ tunc videbit dei ppls q̄ nō est sua spe defraudat⁹. o Et scietis. Hic cōsequēter describūtur pene ⁊ pmia iudiciū generale sequētia: ⁊ prio premia ei ōr. Et scietis. vos iusti. p Quia ego dē vester. videntes me facie ad faciē. q Habitās in syon. s. celesti. de qua dicit apls ad hebreos. xij. Accessistis ad mōtē syon ⁊ ciuitatē dei viuētis hierlm celestē: de qua subditur. Et erit hierlm sancta. r Et alieni nō transibūt p eā amplius. i. ipi: vbi āplius nō erūt cōnixti cum iustis: sicut fuit in hierlm terrena ⁊ militātē ecclesia: q̄ est etiam hierlm: vt ōr in scriptura. s Et erit in die illa stillabūt mōtes dulcedinem ⁊c. p ista intelligitur suauitas que erit in celesti patria sic frequēter in plurib⁹ locis veteris testa. ac noui fruitō beata p sensibilia delectabilia metaphorice deligūtur.

t Et fons de domo dñi egredietur. id est plenitudo beatitudinis significata nomine fontis.

v Et irrigabit torrentē spinarū. i. illos quim pōt vita ad modum spinarum fuerūt arefacti p carentiam delectabiliū ⁊ hoc ꝓpter xpm. In heb. aūt hī. Et irrigabit torrētē serbin. ⁊ p̄ possunt intelligi corpora sanctorū que tūc erūt incorruptibilia sicut ⁊ ligna serbin ipuitribilia. ⁊ hoc erit q̄a beatitudo ad corpora redundabit. Cōsequēter agitur de penis reprobōrū: cū dicitur. x Egyptus in desolationē erit: ⁊ idumea in desertū pditionis. s. infernalis: ⁊ per istas duas gentes intelligūtur generaliter oēs peccatores: ista tñ specialiter exprimūtur q̄ egyptus filios israel iniq̄ oppressit: ⁊ esau a quo dicta ē idumea fratrē suū iacob innocētē pseculus fuit. In cū vero damnatōis reprobōrū exprimūtur spāliter peccata crudelitatis vt p̄ dictū est: ⁊ ideo subditur. Pro eo q̄ inique egerūt ⁊c. subintelligunt tñ oia alia peccata. Cōsequēter reuertit ad pmia bonorum dicēs. y Et iudea in eternū habitabitur. sicut supra p hierusalē ⁊ syon metaphorice intelligit ciuitas celestis: sic p iudeā terra viuētis: sicut hiere. xxxiij. In dieb⁹ illis saluabitur iuda. ibi per iudeā intelligūtur oīs confitens deū corde ⁊ ore ⁊ operibus etiā sm dicta antiquorū hebreorū: vt ostēsum fuit ibidem: sic in ꝓposito per iudeā que interptatur cōfessio intelligitur patria celestis vbi est iugis confessio diuine laudis. ps. lxxxiij. Beati qui habitant in domo tua dñe ⁊c. a In generatōe ⁊ generationē. i. sine fine. b Et mūdabo sanguinem ⁊c. de cursu cōi iusti affligūtur in pūenti: ꝓpter qd̄ ab hoīb⁹ sensibilia bona attendētib⁹ quorū est maior numer⁹: sm illud Eccl. i. Stultorū infinit⁹ est numer⁹. reputātur deo odiosi ⁊ sici iusti: sed in beatitudine celesti declarabitur eōr iusticia: ⁊ sm hoc dicit dñs. b Et mūdabo sanguinē eōr. i. illos tūc fuisse mūdos ostendā. c Quos nō mūdauerā. i. quorū mūdicā non declarauerā in pūti vita hoībus attendētib⁹ tñ sensibilia bona

o Et dñs cōmorabit in syon. s. celesti vbi clare ⁊ ꝓpetuo videbitur ⁊ a sanctis p sua volūtate habebit ad fruendū ad quam fruitionē nos pducat qui cū patre ⁊ spū sancto viuit ⁊ regnat in secula seculorū amē.

In capitulo. ij. vbi dicitur ipostilla. Hic cōsequenter inducit ꝓpheta.

Ad hoc. i.

Oc qd̄ dicitur. Canite tuba, plane pōt intelligi q̄ propheta inducit ppls ad lamētū p vastatione terre fīēda per quatuor regna pdicta: ⁊ adhuc magis ꝓprie de vastatione fienda per chaldeos: eo q̄ paxinfra de hac vastatōe loquens dicit. Prope est dies tenebrarū. Constat aūt q̄ vasta

tionem facere p grecos ⁊ romanos nō ita ppe erāt ſz ſatis lōge
In eodē ca. vbi ōr in postilla. Et hoc patet qō ſupra dictum
est. Additio.

Et qō ōr h. Iste dominētur eis natōes nō habet ep ſi habet ppheta uit de vastatōibus futuris p quatuor regna ſupradicta. nam et vastationem terre gentū ⁊ hominū ſequebatur fames intantus q̄ viri fratricini cogebāntur exire ad alias regiones ad victū querendū: ſicut legit ōdim dech ⁊ noemi cū filijs ipor ſcilicet naalon ⁊ chelion. Ruth. i. ⁊ ſic dñabāntur eis nationes ⁊ et dicebāt in ppliis vbi est deus eor.

Replica. Al ſecundo capi. iobelis vbi dicit. Canitiemba ⁊c. qō et ponū postillator de lamēto p vastatione terre fiēdā per quatuor regna monarchica. Sed burgen. eodem modo exponēs de chaldeis: de grecis aūt ⁊ romanis nō vult admittere. propter id qō ōr ppe eē tpōr: q: vt dicit tpōr illar vastationū nō pōt dici ppe q: multū distans. Sed ſi Burgen. attendisset alios paſſus ſacre ſcripture: ira vilē ⁊ tēratiuā ñ facerz obiectōz Dicit ēn ca. Prope est vt veniat tpōr: ⁊ dies eius nō elōgabūtur de tpō qui plus distabat a tpe eſa. q̄z vastatio romanorum ⁊ grecorū a tpe iobelis. Sicut igitur plus distans ōr ppe sic ⁊ illud qō ppinquius est In capitulo. iij. vbi dicitur in postilla. Et posuerūt pueri in pstibulo.

Additio.

Di nos bēnus. Puerū in pstibulo. in beb. hr. Posuerūt puerū in meretricē. In eodē vbi dicitur in postilla. Et idumea in desertū pdictionis. Additio.

Eristas duas gēres pōt intelligi generaliter oēs pcōtres ecclesiā perturbātes: qui i duo genera diuidūt. Quidā. n. vos pſequūtur ecclesiā eā violēter oppimēdo: q̄ per egypti intelligūtur qui filios israel oppressērūt violēter. Illi vero pturbant ecclesiā per falsas ſcripturarū interpratōes: ⁊ tales p idumei intelligūtur. idumea enī accipit sepe in ſcriptura p ſynagoga falsas interpratōes fingit in ſacra ſcriptura ad pueriēda mysteria xpi. put. ō. Esa. xxxiij. ca. in additionibus.

In eo. ca. vbi ōr in postil. Et mūdabo ſanguinem eorum.

Uper illud ō bū. Et mūdabo ſanguinē Additio. eorū quē nō mūdauerā. Glo. Mūdat dñs ſanguinem peccatorū in mārgēio quē pri in lege non mūdauerat.

Incipit expoſitio primi plogi in amos prophetam.

zias rex ⁊c. Iſti ppheie tres plogi pmittūtur: quorū iste prim⁹ est in quo biero. pcedit hoc mō. Primo. n. pōit quoddā incidēs p qō accedit ad principale: cū dicit. Ozias rex ⁊c. Principalē aūt tria intēdit tangere prior tpōr diuulgationis hui⁹ ppheie cū cā efficiente: ibi. Ante hōr itaq; terremotū. secūdo materiā: ibi. In eas gēres q̄ lectōe ⁊c. tertio quorūdā cōtrōr in principali ope pōit expoſitionem. ibi. Et q: idē ppheta. Dicit itaq;. a Ozias rex. de quo hr. ij. paralip. xxvi. b Cū dei reli. ſoli. emularet. i. amaret vel imitaretur. ōſus. Emulor inflatur amat inuider ac imitat. In opuſculo de vocabulis biblie inuenies exempla de iſtis ſignificationib⁹. De iſto ōr in. ij. paralip. xxvi. Fecit qō rectū erat i cōſpectu dñi iuxta oīa que fecerat amaſias pr eius. c Nimio religionis amore. pudcatus. cōtranū legit. ij. paralip. xxvi. vbi ōr. Cū roborat⁹ esset elatū est cor eius in interitū ſuū: ⁊ neglexit dñm deū ſuū ingreſſusq; rēplū dñi adolere voluit incēſum ſuper altare thimiamatis. ſolutio: in hoc q̄ intēdebat pmouere diuinū cultū nō neglexit dñm ſz dilexit. pp ter hoc aūt ōr dñm neglexiſſe q̄ pceptū nō ſeruauit. vñ ōr h.

d Cōtra pceptū legis moyſi ⁊c. Nu. xviij. b. Tu ⁊ filij tui custodite ſacerdotū vestrū. ⁊ oīa que ad cultū altaris pertinēt ⁊ intra velū fūt p ſacerdotes administrabūtur: ſi qō externus accesserit occidet. Item Nu. i. a. Inuenies ſimile.

e Paralypomenon. xxvi.

f Sacerdotale officū pſumere conat⁹ est. vñ azarias ſacerdos ⁊ alij ſacerdotes dñi dicebāt ei. ij. paralip. xxvi. Non est tui officij ozia vt adoleas incēſum dño: ſz ſacerdotū dñi. hoc est filiorū aaron: qui cōſecrati ſunt ad huiuſcemodi ministerium.

g Ob eā rem terremotū ⁊c. vnde biero. ſuper primū amos. Ozias q̄ ⁊ azarias qui indebitū ſacerdotium ſibi vendicans percuſſus est lepra in fronte ⁊ terremotus factus est magn⁹ per totā bierl'z. h Cuius terremot⁹. i Etiā zacharias ppheta meminit. xiiij. ca. vbi ōr. Fugietis ſicē fugiſtis a facie terremot⁹ in dieb⁹ ozie regis iuda. Glo. Qui vſurpās ſacerdotium lepra percuſſus est. ad cui⁹ ipietatē tota terra mota ē. k Hieroboā filij ioas ad dñm hieroboā filij nabath. de quo. iij. reg. xiij. ⁊ deinceps iiij. r. ij. paly. r. ⁊ deinceps in multis locis: ō hieroboā aūt filio ioas legitur. iiij. reg. xiiij. g. l In eas gēs. que lecti. cōp. ſunt. j. prio ⁊ secūdo legitur ibi de gazā ⁊ de tyro: de edom: de filijs ām ō: ⁊ de pluribus alijs. m Quas memorauit. ſ. ibidē. cū dicit. Sup tribus ſceleribus. ⁊c. n Et q: idē ppheta. i. q: dñs p ppheta dicit ibi q̄ nō parcet ſup ſceleribus eorū ſignat q̄ pcere potuit. o In ſequēti. ſ. post tpōr tactū in quo ppheta uit: qō tāgitur in titulo: ⁊ post cōmiſeratione dñi tactā in principio exordij. ibi. Dñs de ſyon rugiet ⁊c.

p Aut ⁊c. tertio q: prio tāgit tpōr: ſecōo cōmiſeratio. tertio ſubiūgit. Super tribus ſceleribus ⁊c. vel Terno. i. ter peccatū cōmittēntib⁹ ſiue iterantib⁹ ſignat ſe posse indulgere: ſed nō q̄rto qō intelligi debz q̄z tū ad ſenſum mysticū. ſ. ſm quē q̄rto ōr iterare q̄ cōſuetudinarie ſimiliter iterat Peccatorū indulgētiā deū dare posse ſignat. q Quē. ſ. deum.

r Quarto eadē peccata admittentib⁹. i. cōmittentib⁹ ⁊c. Hic postq̄z diserat q̄ illos nō cōuertere. ſubdit destructionē illorū futurā p ignes ſicut ps in ſingulis pnbus. vnde ſubiūgit hic. s Mā p ignis ſilitudinē. ⁊ dicit. Ignis ſilitudinē: nō ignē: q: quaſi in nihilū erāt postea redacti pſecutōe illis immiſſa a dño ppter peccata eorū. t Prediditi ibidē. ſ. prio ⁊ ſecōo. v Eandē. ſ. quas prius noiauit. ſ. gazam tyrum ⁊c. Explicit qualiſcūq; expoſitio iſti⁹ plogi.

Incipit ſecundi prologi expoſitio.

Amos ppheta ⁊c. Iste ſecūdus plogus tres hz partes principales. In pria tāgūtur cāe operis. In ſecūda ponitur auctoris cōmēdatio ſpālis: ibi. Amos ō interpratat. In tertia ſubdit ppherie cōmēdatio gnālis: ibi. In ſitate. n. vox oīs ppharū ⁊c. In pria cā efficiēs mltiplr deſcribit. p q̄z tū ad nōmē cū ōr. Amos. ſecōo q̄z tū ad officū cū ōr. Propha. tertio q̄tū ad cōditōz cū ōr. Rustic⁹. q̄rto q̄z tū ad opis cōſuetudinē cū ōr. Rubor mora diſtringēs. q̄nto q̄tum ad modū agendi. cum dicitur. Paucis verbis explicari non potest: in quo tangitur cauſa formalis: ſexto quantum ad actum prophetandi ibi. Dic loquitur ad vaccas pingues ⁊c. in q̄ tangitur cā materialis. In ſecōa pre auctor ſpālit a q̄tuor cōmēdat. p et abūdātia grē. ibi. Interpratat onust⁹. ſecōo ex officij dignitate: ibi. p phauit inter ceteros ⁊c. tertio ex debita ad ppheiam diſpōne. ibi. Eſſe ppe ppha nō poterat ⁊c. q̄rto ex vnitate ⁊ vniuerſalitate doctrīe. ibi

Qui etiã tuba sua ⁊c. Dis visis litere insistam⁹. a Amos. ecce nomen prophete. b Prophetia officia. c Rusticus. conditione b Rubor mora distringẽs operis cõsuetudine. istud sumit de amos vij. vbi scribitur. Ego nõ erã⁹ ego sum vellicans sicomoros. id est discerpẽs frondes sicomori ⁊ aliaꝝ arborꝝ ad pastũ pecorꝝ. ita dicit glo. in interline. vnde distringens vellicans ⁊ discerpẽs pro eodẽ accipiuntur. Item glo. marginalis dicit. ibi. Sicomorus idẽ est q̃ rubus afferẽs mora que pastorꝝ famẽ depellit ⁊ folia esuriẽs pecorꝝ. In opusculo ō vocabulis biblie plenius inuenies de rubo et sicomoro.

b Pauciꝰ bis explicari nõ pōt propter verborꝝ profunditatẽ ⁊ proliritates ⁊ ne mireris q̃ dixi proliritatẽ qz prolixitũ oportuit eũ esse.

c Quis cũ digne. i. sufficiẽter ⁊ cõpetenter.

f Exprimat. i. exprimere possit. g Quatuor scelera damasci ⁊c. infra primo.

b Et septimo ⁊ octauo gradu iude ⁊ israel. infra. ij. gradus appellatur hic locus: qz in septimo gradu. i. septimo loco inuebitur cõtra iudam. i. cõtra duas trib⁹ relicto deo ydolis dedi tas: ⁊ in octauo gradu. i. in octauo loco cõtra israel. i. contra decem tribus: quaꝝ ita peccata enumerat. i Hic loqtur. infra. iiij.

k Ad vaccas pingues. hic tãgitur materia. l Ruituri. ifra. vi. c.

m Domũ maiorẽ. r. tribuũ ꝓpter maiorẽ multitudinẽ. n Mino remqz. duaꝝ tribuũ sessionib⁹. i. capitinitate. lxx. annorꝝ. biere. xxv. ⁊ xxix. o Ipse cernit fictorẽ locuste. infra. vij. fictorẽ appellat dñm creatorẽ ⁊ spiratorẽ locuste. i. exercitus assyriorꝝ. vnde biero. in originali. Ostẽdit dñs sennacherib regẽ assyriorꝝ cũ infinita multitudie exercitus instar locuste vniuersa comedẽtis esse vẽturꝝ de cui⁹ aduẽtu br̃. iiij. reg. xviij. ⁊ Esa. xxvi. p Et stantẽ dñm. infra. vij. q Super muꝝ litũ. hec est litera biero. r Vel adamãtiũ. hec ẽ litera. lxx. vide supra expositionẽ positã in epistola ad paulinũ. s Et vnci nũ pomorꝝ. infra. viij. a. Attrahentẽ supplicia peccatoribus. t Et famẽ. viij. f. supra in epistola ad paulinũ hec plenius expenũtur.

t Nõ dixit ver. f. ifra. viij. vbi ōr. Sed audiẽdi ẋbus dei ꝑ qõ innuit illã famẽ fore audiẽdi verbũ increatũ qõ vnicũ verbũ ẽ nouꝝ ba creata que plura sũt. v Onust⁹. onere gratie. i. gratiũ spũali que subleuat ad celũ: que onus dicitur qz grauẽ reddit maturitate morꝝ: ⁊ de isto onere dr̃ matth. xi. Jugũ enim meũ suaue est ⁊ onus meum leue. x Prophetauit inter ceteros. f. iobdẽ nauz ionã osee esaiam. ⁊ cõmẽdatur in hoc qõ ōr in alijs ꝓphetasse: qõ cũ inter plures bonos opponitur ñ pōt habere laterẽ iam mali. y Esse q̃ppe nõ poterat. ita bene ⁊ ita sufficiẽter. z Nisi pastor ante fuisset: qz in illo officio instruct⁹ fuit similitudinib⁹ ⁊ exemplis q̃ ꝓponit prophetando: sicut tãgit in multis glo. f. vnde ⁊ hic q̃ nõ erat pastor spũalis magnũ bũit cõmodũ de materiali officio pastorali. qz ꝑ hoc fuit habilior ad officiũ ꝓphetandi: multomagꝭ pastores spũales ad hoc sũt vtiles. a Tuba sua. i. ꝑdicatõ sonora ⁊ apta Joel. ij. Canite tuba in syon glo. Publice ꝑdicate pniam. ⁊ bene dicit. Publice: ad ad modũ tube que cõiter auditur a bonis ⁊ a malis: ⁊ publica ꝑdicatõ publice delectat bonos: offendit aũt obstinatos. b Tanꝗ tuba spũalis. ad dñiam materialium: de quib⁹ ōr Nu. x. Fac tibi duas tubas argenteas. c Scriptũ est esa. xl. Sup mõtẽ excelsum ascende ⁊c. Explicit q̃ liscunqz expositio istius plogi.

Incipit tertij prologi expositio.

Je amos propheta ⁊ c. in hoc tertio prologo prouidetur ꝑ hunc modũ. prio cũ ambiguitate remota notificatur ꝓphete ꝑsona cũ dicit. Hic amos propheta ⁊c. secũdo describitur propheta cõtra istos ⁊ ibi. prophetauit aũt ⁊c. tertio ponit prophete materia. ibi. Mdatic aut ⁊c. quarto exprimitur dine decretos gratia qua ad prophetiam vocat⁹ est. ibi. Huc ablatũ. quinto subiũgit finalis ipsi⁹ pscuetia ibi. Huc amasias ⁊c. sexto fit mentio de ipsius morte ⁊ sepultura. ibi. Post hec sermuiu⁹ ⁊c. Item in pria pte monstratur propha multipliciter: prio ꝑ psonalẽ distinctionẽ. ibi. Non fuit pater esaie. secũdo ꝑ scripture distinctionẽ. ibi. Nam aliqs licet ille. tertio per nominis interpretationem. ibi. Et ille fortis vel robust⁹ ⁊c. quarto ꝑ suã cognationem. ibi. Fuit autẽ cognatio eius ⁊c. quinto ꝑ officij cõsuetudinẽ. f. scilicet pastoralem. ibi. Curam gerens pecorum ⁊c. sexto per cõtinuum seu cõuersationẽ. ibi. Et hoc numero pastor ⁊c. septimo q̃tum ad interpretationẽ. ibi. Imperit⁹ fronte. octauo q̃tuz ad cognitionẽ. ibi. Sed plen⁹ scia. Dis visis litere insistamus.

b Pater esaie. de quo Esaie. i. Visio esaie filij Amos.

c Quãq̃ ille. f. pater Esaie. c Prophetia cernit. esaie xxxvij. a. d Nã ⁊ alijs literis ille. i. amos pater esaie. vnde dicit biero. in originali. Ille scribitur per primã ⁊ vltimã sai nominis literã alcph ⁊ sadec: ⁊ interpretatur fortis atqz robustus: hõ per ayn ⁊ samech: ⁊ interpretatur ꝓpls auulsus. medie litere men ⁊ vau: vtrinqz cõuenientes sunt. e A cultu dei. iij. reg. xij. f Et a regno dauid. iiij. xvij. g Distat a bethleos ad meridianã plagã: sicut dicit biero. h In quib⁹ capis. Nihil oino. frugũ gignitur humo existẽte arida atqz barenosa ista litera satis plana est. sed qz cõior litera est. humi aride atqz barenose ipsius expositõi insistẽdũ ẽ. pōt aũt exponi dupliciter. pōt cũ dici q̃ isti genitiui cõstruũtur. cũ hoc q̃ dico cãpis exvi demõstratõis essentie sic. h In qui. cam.

i Humi aride ⁊ barenose. i. humũ aridã ⁊ barenosam habẽt⁹. i. qui hãt humũ aridã ⁊ barenosam. k Nihil oino frugũ gignitur. sicut dicit magne virtutis vir. i. hõs magnã virtutem egregie pulcritudinis mulier. i. hõs egregiaꝝ pulcritudinẽ ⁊ extreme turpitudinis aliq. i. hõs extremã turpitudinẽ. multa alia exẽpla ponit ꝑsianus in minori volumine circa principũ scribendi. Aliter exponit litera ista: vt hoc q̃ dico humi ponatur adverbialiter. Dicit ꝑsianus in. xv. maioris volumis. Secũdum q̃ propria ciuitatũ nomina si prime vel secũde sint declinationis genitiuo cãu pro aduerbio in loco accipiũtur: vt rome sum: tarenti sum. accusatiuo vero ad locũ cuiuscũqz declinationis: vt romam eo vel tarentũ vel carthaginẽ vel athenas. ablatiuo de loco vel per locũ: vt roma exeo: tarento transeo. si sint tertie ablatiuo tãtũ in loco q̃ de loco vel ꝑ locũ. vt carthagine sum: carthagine venio: carthagine trãseo. Idẽ etiã semper in pluralib⁹ inuenitur: vt athenis sum: athenis venio: athenis transeo. Et pauca interpositis subdit. Inuenimus ⁊ q̃dã appellatiua supra dicta regu

Ist senũtia: vt in
mo. Item nota q̃
q̃d: q̃ absolute
adiectiua vel alia
patet hic ⁊ in ou
quis iã nunc de
tias eat in quit a
thenas. Construi
amus itaqz lite
ram. In q̃b⁹ cã
pis. Nihil oino
frugum gignitur
humi aride atqz
barenose. id ẽ in
humo arida at
qz barenosa.
Item per exẽpla p
sciani supra posi
ta ps q̃ nõia ad
verbialiter posi
ta q̃ñqz ponuntur
cũ hic significa
tibus motũ: quã
doqz cum significa
cãnb⁹ q̃ ẽ. Item
ostẽditur ꝑ exem
pla quidq̃ dicen
dus. In tertio me
tamorphoseos.
Spargit humi
tusses mortalia
semina dentes.
Item in eodem.
Spectat humi
posit⁹ geminum
seu lumina sydẽ
vel rome dicẽdum
Item grecism⁹ dic
Romã or bo ma
synon redibat a
tendebat humũ
domo. Dicũt aũ
regias ꝓpriorꝝ
tis vtre bũanen
a pluuia ⁊ gran
sionẽ intrinsecã.
ulatur: ⁊ humi⁹.
l Hic ablatũ
cerdos. bethel de
Explicit qu
Incipit pol
sedationibus p
Erba
in ph
ma pr
a T
esaie: licet vtrq
regio. hic aũt ru
in principio ⁊ sa
meb in fine. Po
ficat etiã ex offi
aũt thecua terra
secũda: secũdo ost
dit sup israel. i. s
taur: secũdario
ditur ꝑs in quo
dieb⁹ osie regis
uerũt pcialiter
simul cõcurrũt.
q: fuit binomi⁹.
renot⁹. Osiae.

las seruãtia: vt militie militia militi. domi domũ. mo. bumi mũ. mo. Ite nota q̃ qñ nomẽ ponitur p aduerbio: aduerbiũ ẽ fm qd: q̃ absolute tenetur nomẽ aut simpl'r: vnde possunt ei iungi adiectiua vel alia substãtiua noia in cõformitate accidẽtũ: sicẽ patet hic ⁊ in ouidio epistolaꝝ in scõa epl'a scribitur. Itq̃ alii quis iã nunc domas eat inquit athenas. Construamus itaq̃ literam. In qb⁹ cãpis. Nihil oino frugum gignitur humi aride atq̃ harenose. id ẽ in humo arida atq̃ harenosa. Ite per exẽpla p̃ sciam septa posita ps q̃ noia adverbialiter posita q̃ñq̃ ponunt cũ ybis significãtibus motũ: quãdoq̃ cum significãdo ꝗrẽ. Ite ostẽditur p exẽplum placuidq̃ dicendo. In tertio metamorphoseos. Spargit humi tullos mortalia semina dentes. Item in eodem. Spectat humi positq̃ geminum seu lumina syd⁹. Ite in doctrinali scribit. Rotbomagi studeat vbtome cãdem mozer. Militie tñ atq̃ domi residebis humiq̃ Ite greasm⁹ dicit sic. Rome rotbomagi ẋnone mozat athenis Romã rotbomagũ ẋnonẽ tendit athenas. Roma rotbomago ẋnone redibat athenis. Rure mozat humi militieq̃ domi. Rure tendebat humũ militiãq̃ domũ. Rure redibat humo militiaq̃ domo. Dicũt aũt grãmatici q̃ ista q̃tuor appellatiua sequũtur regias ppriozꝝ noim: q̃ fuerũt appropriata ad necessaria saluationis vite hũane: duo ad defensionẽ extrinsecã. dom⁹ enim defendit a pluuia ⁊ grandine: illina ab hostib⁹: ⁊ alia duo quo ad defensionẽ intrinsecã. f. rus q̃d necessariũ est ad cultura am: vt inde hõ alatur: ⁊ hum⁹. i. terra humida ⁊ gramiosa: vt iumẽta pascãtur

l Hũc ablatũ de nũero. hoc bñ. j. vij. m Quẽ amasias sacerdos. bethel de q̃ legit infra. vij.

Explicit qualiscunq̃ expositio istius prologi.

Incipit postilla fratris Nycolai de lyra super amos cum additionibus pauli episcopi burgen.

Erba Amos. Hec ppbia q̃ tertio loco ponit diuidit in pbemiũ ⁊ tractatũ qui incipit. ibi. Et dixit. In p̃ma pte p̃rio notificat auctoꝝ ex noie cũ õr.

a Verba Amos. Iste est ale⁹ ab illo q̃ fuit pater isaie: licet vterq̃ fuerit ppha. Ille enim fuit nobilis ⁊ de genere regio. hic aũt rusticus⁹. Ille etiã scribit i hebreo p literã aleph in principio ⁊ sade in fine: iste vero p literã ayn in principio ⁊ samech in fine. Propter q̃d ille robust⁹: hic ausus interpretat. Notificat etiã ex officio cui õr. b Qui fuit in pastori. thecue. Est aũt thecua territoriũ segetib⁹ ineptũ: sunt ibi tñ pascua asinius secũda: scõdo ostẽdit quib⁹ ppbetauerit. cui õr. c Que vidit sup israel. i. sup regnũ decẽ tribuũ ⁊ illud principaliter ppbetauit: secũdario tñ cõtra plura alia regna: vt videbit. tertio ostẽditur tp̃s in quo ppbauit: ⁊ p̃rio in generali cum õr. d In dieb⁹ osie regis iuda ⁊ in dieb⁹ hieroboã. Isti enim simul regnauerũt principaliter tñ. q̃: vltria p̃s regni hieroboam ⁊ p̃ria regni osie simul cõcurrũt. vt p̃s. iiij. reg. xv. ozias tñ ibi noiatur azarias. q̃ fuit binom⁹: scõdo i spãli cui õr. e Ante duos ãnos terremot⁹. Ozias. n. rex iuda in superbiã elat⁹ voluit offerre thymiama in tẽplo dñi super altare incensi: ⁊ tunc a domino fuit lepra percussus: ⁊ fuit etiã tunc terremot⁹ ad ostẽdendũ irã dei cõtra ipm de q̃ terremotu dicit⁹ pleni⁹ sacha. xiiij. Amos cepit ppbetare p duos annos ante. f Et dixit. Hic incipit tractat⁹ in quo p̃rio ppbetat cõtra plura regna in generali: secũdo magis in sp̃ãli ibi. Hec dicit. Circa primũ õr. Et dixit. s. amos a deo inspirat⁹.

g Dñs de syon rugiet ⁊c. Ista cũ dñi cõtra regna in sequẽtib⁹ expressa designat metaphorice p rugitũ leonis qui est terribilis. ⁊ dicit.

b De syon. eo q̃ ibi in tẽplo erat ppiciatoriũ. q̃d erat q̃si sedes dei vt dictũ fuit Exo. xxv. ⁊ videbatur ppbete imaginarie q̃ vox dei loquẽtis ad se ex illo loco procederet vsq̃ ad cũ.

i Et luxerunt speciosa pastoꝝ. i. habitatores ⁊ maneria pplorum tregnoꝝ infra scriptorum.

k Et exiccat⁹ est vertex carmeli. i. cito deficiet p̃tãs cuiuslibet regni. hic etiã sonat translatio chaldaica: ⁊ iõ nõ est b̃ propheria de sterilitate futura p nimiã siccitatẽ vt credũt aliq̃: sed est locutio metaphorica ad designandũ desolatoꝝ regnoꝝ infra scriptoꝝ.

l Hec di. Hic p̃mit ppbetizat magis in spãli: ⁊ primo cõtra extraneos. secũdo cõtra indeos sequẽti ca. ibi. Hec dicit dñs sup tribus scelerib⁹ iuda. P̃ria diuidit in ser ptes fm ser regna cõtra que ppbetizat: ⁊ patebũt ptes pscequẽdo. In p̃ria pte ppbetizat cõtra regnũ syrie dicẽs. m Sup tribus scelerib⁹ damasci. i. syrie: eo q̃ damascus erat metropolis illi⁹ regni: fm q̃d ỏr esaie. vij. Caput syrie damascus. n Et sup quatuor nõ cõuertã. hic dicit hebrei q̃ si homo peccauerit bis vel ter eodẽ genere peccati: remittitur ei. sed nõ si qter: ⁊ si intelligãt de irremissibilitate simpliciter: hoc ẽ ex toneũ ⁊ cõtra scripturã. sicut p̃s. iiij. reg. de manasse rege: qui nõ solũ qter sed pluries peccatũ ydolatrie ⁊ homicidij incurrit: ⁊ tñ finaliter veniã obtinuit. ⁊ alia plura exẽpla possent adduci de scriptura. Si intelligat irremissibile. i. de difficili remissile: sic verũ est. Ista tñ difficultas nõ est ex parte diuine potẽtie: sed ex pte peccatoris qui ex eo q̃ totiẽs reiterat peccatũ reddit se misericordia indignũ: sine qua nõ pot a peccãto resurgere: fm q̃d dicit osee. xiij. Perdito tua ex te israel: tantũmõ ex me auxiliũ tuũ. Per talẽ ẋo modum loquẽdi dicit saluator marc. xij. Qui aũt dixerit vbũ cõtra spũm sanctũ nõ remittet ei. id est de difficili remittetur: hoc etiã mõ dicit pbs. v. meta. q̃ ipossibile dicit vno mõ q̃d vix pot fieri. regnũ vero syrie multoriẽs afflixerat regnũ decẽ tribuũ ⁊ iniuste: ppter q̃d dignũ erat diuina punitione: ⁊ maxime q̃ victoria sibi cõcessa abusum fuerat in magna crudelitate: ideo subditur.

o Eo q̃ triturauerũt i plaustris ferreis galaad. i. hiratoreo galaad. p plaustra non intelligũtur hic currus: sed quedã instrumẽta dẽtes ferreos bñia q̃ voluebãtur sup segetes positas i area: ñ solũ ad excutiẽdũ granũ: sed ⁊ ad cõuertẽdũ sic stipulã vt redigeret q̃si in palcã ad dandũ animalibus in defectu melioris pabuli: ⁊ talib⁹ instrumẽtis p̃triuerũt syrij boies crudeliter de galaad. p Et mit. ignẽ in domo asael: ⁊ deuorabit domos benadab. Sic scribit cõiter in bibliis nostris. i hebreo tñ scribit p literã res in fine sic benedar. benadab aũt script⁹ per b in fine regnauit ante asael immediate: ⁊ post asael benedar filius ei⁹. Et isti fuerũt ante tp̃s amos ppbete qui cepit ppbetare tpe osie vt dictũ est ⁊ ppter hoc cui õr hic. Et mittã ignẽ in domũ asael. per domum intelligitur posteri eoꝝ a deo puniri. que punitio noie ignis designatur. p̃rio babile est etiã q̃ edificia ab eis facta fuerũt tũc cõbusta. exprimuntur aũt hic inter reges syrie asael ⁊ benedar: q̃ crudeliter nimis se habuerũt erga filios israel: vt patet ex. iiij. Regum.

leem: curã gerẽs pecoꝝ in latitudine campoꝝ q̃ sunt p̃ primi oppido thecue: in quibus humi aride atq̃ harenose nihil oino frugũ gignit sed vberrimis pascuis abũdãt: ⁊ iõ cũcta sũt plena pastoꝝ: ⁊ sterilitas terre cõpẽsatur pecoꝝ multitudine. Ex hoc numero pastoꝝ fuit amos iperitus fmone: sed plenus scia. Prophetauit aũt eisdẽ tp̃ibus: q̃bus iobel naũ ionas osee esaias. Sed aliquãtulũ ceteris ẽ p̃phetare tanq̃ esaias. Hanc aũt cõtra decẽ trib⁹ locut⁹ ẽ: pauca de duab⁹ interserẽs: hũc ablatum de numero pastoꝝ misit dñs: vt in samaria p̃phetaret. quem amasias sacerdos frequẽter plagis afflixit tandẽ filij eius ozias vecte p tym pora trãsfixit. Post hec seminui⁹

in terrã suã euect⁹: p aliquot dies dolore vulneris expirauit: sepultus q̃ est cũ patribus suis.

Explicit p̃logus. Incipit Amos p̃pheta. Capl'm. i.

Erba Amos q̃ fuit in pastoribus thecue que vidit sup israel in diebus ozie regis iuda: ⁊ in dieb⁹ hieroboã filij ioas regis israel ante duos ãnos terremotus

Et dixit. Dñs de syon rugiet ⁊ de hierlim dabit voce suã. Et luxerũt speciosa pastoꝝ: et exiccat⁹ est vertex carmeli. Hec dicit dñs Sup tribus scelerib⁹ damasci et sup q̃tuor non conuertã eũ: eo q̃ triturauerũt in plaustris ferreis galaad. Et mittam ignẽ in domum

regnoꝝ infra scriptoꝝ. l Hec di. Hic p̃mit ppbetizat magis in spãli: ⁊ primo cõtra extraneos. secũdo cõtra indeos sequẽti ca. ibi. Hec dicit dñs sup tribus scelerib⁹ iuda. P̃ria diuidit in ser ptes fm ser regna cõtra que ppbetizat: ⁊ patebũt ptes pscequẽdo. In p̃ria pte ppbetizat cõtra regnũ syrie dicẽs. m Sup tribus scelerib⁹ damasci. i. syrie: eo q̃ damascus erat metropolis illi⁹ regni: fm q̃d ỏr esaie. vij. Caput syrie damascus. n Et sup quatuor nõ cõuertã. hic dicit hebrei q̃ si homo peccauerit bis vel ter eodẽ genere peccati: remittitur ei. sed nõ si qter: ⁊ si intelligãt de irremissibilitate simpliciter: hoc ẽ ex toneũ ⁊ cõtra scripturã. sicut p̃s. iiij. reg. de manasse rege: qui nõ solũ qter sed pluries peccatũ ydolatrie ⁊ homicidij incurrit: ⁊ tñ finaliter veniã obtinuit. ⁊ alia plura exẽpla possent adduci de scriptura. Si intelligat irremissibile. i. de difficili remissile: sic verũ est. Ista tñ difficultas nõ est ex parte diuine potẽtie: sed ex pte peccatoris qui ex eo q̃ totiẽs reiterat peccatũ reddit se misericordia indignũ: sine qua nõ pot a peccãto resurgere: fm q̃d dicit osee. xiij. Perdito tua ex te israel: tantũmõ ex me auxiliũ tuũ. Per talẽ ẋo modum loquẽdi dicit saluator marc. xij. Qui aũt dixerit vbũ cõtra spũm sanctũ nõ remittet ei. id est de difficili remittetur: hoc etiã mõ dicit pbs. v. meta. q̃ ipossibile dicit vno mõ q̃d vix pot fieri. regnũ vero syrie multoriẽs afflixerat regnũ decẽ tribuũ ⁊ iniuste: ppter q̃d dignũ erat diuina punitione: ⁊ maxime q̃ victoria sibi cõcessa abusum fuerat in magna crudelitate: ideo subditur.

o Eo q̃ triturauerũt i plaustris ferreis galaad. i. hiratoreo galaad. p plaustra non intelligũtur hic currus: sed quedã instrumẽta dẽtes ferreos bñia q̃ voluebãtur sup segetes positas i area: ñ solũ ad excutiẽdũ granũ: sed ⁊ ad cõuertẽdũ sic stipulã vt redigeret q̃si in palcã ad dandũ animalibus in defectu melioris pabuli: ⁊ talib⁹ instrumẽtis p̃triuerũt syrij boies crudeliter de galaad. p Et mit. ignẽ in domo asael: ⁊ deuorabit domos benadab. Sic scribit cõiter in bibliis nostris. i hebreo tñ scribit p literã res in fine sic benedar. benadab aũt script⁹ per b in fine regnauit ante asael immediate: ⁊ post asael benedar filius ei⁹. Et isti fuerũt ante tp̃s amos ppbete qui cepit ppbetare tpe osie vt dictũ est ⁊ ppter hoc cui õr hic. Et mittã ignẽ in domũ asael. per domum intelligitur posteri eoꝝ a deo puniri. que punitio noie ignis designatur. p̃rio babile est etiã q̃ edificia ab eis facta fuerũt tũc cõbusta. exprimuntur aũt hic inter reges syrie asael ⁊ benedar: q̃ crudeliter nimis se habuerũt erga filios israel: vt patet ex. iiij. Regum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q Et cōterā vectem damasci. i. fortitudinem eius. r Et disp. habitatorem de campo ydoli. i. de syria ydolatrie subdita. s Tenentem sceptrū. i. regē. t De domo voluptatis. i. in domo regia iā vacabat delitijs. v Et transferet ꝛc. hoc fuit ꝑ plenū tpe achaz, vt hī. iiij. reg. xvi. vbi ōr Teglatph alassar rex assyrioꝝ interfecit ratsin regē syrie: ꝛ habitatores damasci transtulit cyrenen. x Hec dicit Hec est secūda ꝓs in qua ꝓphetizat contra philisteos dicens.

y Sup tribꝰ scelerisꝰ gaze. nomen est ciuitatis regis. z Et sup quatuor ꝛc. exponit sicut ꝓ ius de multiplici impugnatione iudeoꝝ iniusta: ꝓpter quō philistei erant digni dei vindicta ꝛ marie qt vsi sūt erga eos crudelitate nimia ió subditur. a Eo q trāstulerit captiuitatem pfectā. destructa p assyrios: ꝛ postea hierꝯ p chaldeos aliq ciuadentes fugerūt ꝗ sus terras philistinoꝝ: q̄ bus in tali cāu erat cōpatiendus ꝛ philistei ecōuerso eis insidiantes capiebant eos ꝛ idumeis vēdebāt in seruos: ꝛ sic trāsferebant captiuitatē iudeorū perfectā. b Et mit. ignē in muꝝ gaze. que postea fuit accensa p chaldeos. ꝛ pñs facit mēcionē de destructōne aliaꝝ ciuitatū nobiliū in terra philisthijm: ꝛ ps litera cū dicitur. Cū dispdam ꝛc. c Hec dicit. Hec est tertia pars in qua ꝓphetizat cōtra tyrū q̄ est in pte aq̄lonari iuxta iudeā: ꝛ multi ꝗcib⁹ tyrij intulerūt iudeis molestia: ꝓpter qō erāt digni a deo puniri: ió subdit. d Sup tribꝰ scelerisꝰ ꝛc. ꝛ maxie qt eadem crudelitate vsi sunt erga iudeos fugitiuos qua ꝛ philistei: ió sequit.

e Eo q cōclusserunt ꝛc. ꝛ exponit vt supra. f Et nō sunt recordati federis fratrū. i. salomonis regis israel. ꝛ hyrā regis tyri qui fuerūt adinuicē cōfederati. iij. reg. v. ꝛ intranū q vocabāt se mutuo fratres ꝓpter qō hyrā dixit salomoni. iij. reg. ix. Ecce ciuitates quas dedisti mihi frat. g Et mittā ignē in muꝝ tyri p chaldeos. h Hec dicit dñs. Hec q̄rta ꝓs in q̄ ꝓphetizat cōtra idumeā q̄ multōies vlt de ꝓsecuta est iudeā: ꝓpter qō meruerat suscipere vindictā: maxie cum idumei ꝛ iudei de duobꝰ fratribꝰ essent nati. s. iacob ꝛ esau: ꝓpter qō naturaliter eos diligere debebāt ꝛ ipi ecōtrario eos odio habebant: ideo subditur,

i Eo q in gladio ꝓsecutꝰ sit fratrē suū. esau cū q̄rebat occidere iacob fratrē suū. Gen. xxvij. ꝛ similit idumei ab esau dēscēdētes filijs israel perēbꝰ transitū p terrā negauerūt. Nu. xx. dicētes ꝓpło israel. Non transibis per me: alioq̄n armatꝰ occurrā tibi. ꝛ sicut poterant frequēter impugnauerūt eos in terra sua: ió subdit k Et violabit mise. eꝰ. i. quā debuit habere erga ꝓximū israel rōne dicte fraternitatis. l Et tenuit vltra furorē suū ꝛ c. i. irā ꝛ odiū ipsius esau contra iacob semp retinuit ꝓpłm idumeoꝝ cōtra ꝓpłm iudeoꝝ. m Mittā ignē in themā. nomē ē loci in idumea ꝛ nō in bosra: vnde fuit iobab rex edom Gen. xxxvi. ca. Sz alia est bosra in moab. a Hec dicit. Hec est ꝓs quinta in qua ꝓphetizat cōtra filios ammō q̄ debuerunt diligere filios israel: eo q̄ descesserūt a loth nepote abrahe primi pris iudeoꝝ ꝛ ipi ecōtrario habuerūt eos odio: ꝛ eos multis vijs ꝓsecuti sunt crudeliter. vt ꝓs. i. reg. xi. de naas rege eoꝝ q̄ nolebat fedus facere cū eis nisi erueret oīm oculos dextros: ió subdit. b Sup mbꝰ scelerisꝰ filioꝝ ammon. i. multōies replicatis c Nō cōuertā eū. dado sibi pnias vt cōsequatur veniā. d Eo q dissecuerit ꝑgnantes galaad ne pueros parerent q̄ terrā patrū possiderēt: sed ipsi ammonite eā habitarēt: ió subdit,

e Ad dilatandū terminū suū. i. terrā suę hīrabitis.

f Et succēdā ignē in muro rabba. Hec ē ciuitas que. iij. Deut. vocatur rabath: ꝛ erat metropolis in regno ammon. g In vlu. i. in sono cōfuso vulneratoꝝ ꝛ morientū in ꝓlio. h Et ibit melchon. i. rex eoꝝ. In captiuitate.

In capitulo primo amos: vbi dicitur in postilla eo q̄ dissecuerit ꝑgnātes galaad

Additio. Si nos habemus ꝑgnātes. in hebreo hē haroth q̄ dicitur vno mō significat ꝑgnantes ꝛ alio mō significat montanas: ꝛ isto modo intelligendo sensus huius ē q̄ amonite dissipabant montanas q̄ diuidebāt inter terrā ammon ꝛ galaad: vt ficā pliarēt terminos suos amons ide limitabꝰ: ꝛ hoc vt dicit magis cōsonū rationi.

Capitulū. ij.

Et dic. Hec est tertia ꝓs in qua prophetat cōtra ꝓpłm moab qui ītū desceū dit a loth. ꝓpter qō debuit diligere iudeos ꝛ tñ ecōtrario multōies ꝓpugnauit eos: vt ꝓs in libris iudicū ꝛ regū: ió dicitur.

b Sup tribꝰ scelerisbus ꝛ c. i. multōies replicatis: ꝓpter qō dignꝰ erat sustinere supplicia ꝛ cū hoc q̄ dignitas regie interdicit crudele suplicium: ió subdit. c Eo q incēdent ossa regis idumee. quis aūt iste rex fuerit nō ōr hic nec etiā alibi in scriptura. Illiq̄ tamē glosatores dicunt q̄ fuit ille rex edom qui. iij. Reg. iij. dicit fuisse in exercitu cū regibꝰ israel ꝛ iuda cōtra moabitas: ꝛ cū rex moab esset obsessus voluit irrūpere ad regē edō ꝛ nō potuit: ideo fuit cōpulsus in ciuitatē redire: ꝓpter qō moabite cōtra ipm iratī post mortē eius effuderūt ossa de sepulcro eius ꝛ incēserūt ea. Ra. sa. dicit q̄ q̄dā rex edom pugnās ꝓtra moabitas cecidit in manibꝰ eoꝝ: ꝛ exercuerūt in eo hanc crudelem ignominiā: tñ nō dicit q̄ fuerit ille rex edom.

d Et deuorabit edes carioth. nomē est ciuitatis in moab.

e Et morietur in sonitu moab. in sonitu. s. belli vbi est sonitus magnus: ex fragore armoꝝ ꝛ clamore morientiū. f Et disp. de iudice ꝛ c. i. iudices ꝛ omnes nobiles ꝓsonas. g Hec dicit. Hoc q̄ ꝓphetauit cōtra idumeos: hic ꝓphetat cōtra iudeos: ꝛ ꝓ ipso cōtra regnū iuda: secūdo cōtra regnū israel: ibi. Hec dicit dñs. Circa primū sciēdū q̄ decē tribus separatis a regno dauid iij. reg. xij. cultus ꝛ doctrina legis p sacerdotes remansit in regno iuda: ꝓpter qō illud regnū būit maiorē operam ad seruādū legē ꝛ cultū diuinū: ꝛ per ꝓns magis reprehensibile fuit de transgressione ꝛ tñ multōies ꝛ multiplīr peccauit in proꝝ: cōtēnēdo legē ꝛ exercēdo ydolatriam. vt ꝓs ex. iij. reg. ꝛ. ij. paralip. ꝓpter q̄ meruit diuinā punitionē: ió subdit. h Super tribꝰ scelerisꝰ ꝛ c. ꝛ ꝓs ex dictis litera. i Et mittā ignē in iuda ꝛ c. hoc fuit impletū q̄n nabusardā succēdit domū dñi ꝛ domū regis: ꝛ domos hierim p circuitū. iij. reg. vltimo. k Hec dicit. hic ꝓfit ꝓphetat cōtra regnū israel. ꝛ ponitur hec ꝓphetia vltimo loco q̄: ꝓphetia circa eā diuꝰ ēnoratur. s. vsq̄ ad finē. tñ aliq̄ intersit aliqn ō regno iuda: ꝛ diuidūtur in duas partes. Simos. ii. ꝓlio dicūt. ut iuā prophetam: secūdo ex hoc patitur iniuriam

ca. vij. Prima de idolatria. ca. ꝛ lascinia. ca. ix. plurimo. in q̄ duas. q̄ primo ꝓsequitur ꝓ ꝓlio ponūtur ꝓ poli flagicia: ꝛ cēdo recolunt de beneficia. Ego sum. ꝛc. ꝓdicūtur futura ꝓphetia. ibi. Ecce ego. Circa primū dicitur.

l Sup tribꝰ scelerisꝰ ꝛc. q̄ ponūt aliqui de ꝓcēcos q̄ primo fuerūt vēdēdi ꝛ ꝓ ꝓlio fuit vēdēdus ꝓ ꝓlio ioseph. Genesis xxxvij. scēs i adoratione vitulī. Exo. xxxij. ꝛc. in negatione dei. iij. reg. xii. Que nobis in dauid ꝛc. q̄ ꝓ ꝓsecutus fuit vēdēdo ꝓ ꝓlio ioseph. Genesis xxxvij. scēs i adoratione vitulī. Exo. xxxij. ꝛc. in negatione dei. iij. reg. xii. Que nobis in dauid ꝛc. q̄ ꝓ ꝓsecutus fuit vēdēdo ꝓ ꝓlio ipsi⁹ xpi: ꝓpter quā fuit p orbem capitatus: ꝓpter qō dicitur.

m Non conuertam. reduplicatio ad hac capitulo.

n Eo q vēdēdit argento iustū. i. christū amonitis: sed illud subditur nō vicitur bene cōsonare.

o Et pauperem pro calciamento. ca q̄ literalis. ꝛc. i. p vicijs dicitur de alijs fidēs subuertēdis. i. p repetitionē christi ꝛ ꝓ ꝓ equoca ē a fita equoca ē ꝛ cō. q̄ q̄n pauper molestabat eū ꝛ diues sic possessionē: ꝓ literē precedentis capita pauperum delectus vulgus dum humilitū decēdūt in via q

a Et filius ꝛ puellam filio suo. crimen incestus

b Et sup vestimēta q̄n magna cōuinia ꝓ ꝓ apō eos ipsi q̄ cōuinia illa

ca. vij. Prima in tres: qz primo arguit populū de auaricia: scōo de idolatria. ca. iiij. ibi. Venite ad bethel. tertio de carnalitate & luxuria. ca. vi. Sciendū tñ q̄ ista diuisio non ē p̄cisa: sed tñ a plurimis in q̄libet essi pre inter se mixtur de alqs vicijs. Prima i duas. qz primo arguitur cupiditas vicioz. secōdo suaz vicioz ipsi pro. ca. iiij.

Prima in tres: qz prio ponūtur populi flagicia: secūdo recoluntur ea beneficia. ibi Ego sum. tertio p̄dicūtur futura supplicia. ibi. Ecce ego. Circa primū dicitur.

l Sup tribus scelerib⁹ ꝛc. q̄d exponūt aliqui dicētes q̄ primum secius fuit vēditio ioseph. Gen. xxxvij. scōs iudo ratione vituli. Exo. xxxij. tertiū in negatione dauid. iij. regū. xij. Que nobis pōs in dauid ꝛc. q̄rtū aūt in vēditione xpi: xxx. pter quā sunt p orbē exuiuari: pter q̄d dicitur.

m Non conuertam eum. reducēdo ab hac capritate.

n Eo q̄ vēdiderit p argento iustū. i. christū autonomastice iustū: sed illud q̄d subdūtur nō videtur bene cōsonare.

o Et pauperes pro calciamentis: pter q̄d hec expositio videtur magis mystica q̄ literalis. iō dicendū est aliter. m Sup tribus scelerib⁹ ꝛc. i. p vicijs infra scripta multoties & multiplicitez iteratis sicut sup̄ dictū est de alijs. n Eo q̄ vēdiderint p argento iustū. i. iustitiā subuertēdo iudiciū p precio. o Et pauperē p calciamēta. i. p re parui valoris in q̄ apper magn⁹ cōtēpt⁹ pauper hebrei dicūt. Et pauperē p clausur. Dictio enim hebraica hic posita equoca ē ad calciamēta & clausuras. Et exp̄ōit sicra. sa. dicēs. q̄ q̄ pauperē bēbat vineā vel agrū iuxta diuitis possessiōs molestabat eū calūnijs vt sic cogeret sibi vēdere possessionē suam. & diues sic auferebat clausurā mediā inter suā & pauperis possessionē: ponēs totū sub vna clausura. & hoc magis cōsonat litere precedenti. p Qui conterunt super puluerem terre capita pauperum. eum descendo tot aliter a suo statu. sic enim deiectus vulgariter dicitur in puluere prostratus. q Et viam humiliū declinābant. i. declinare facīūt. qz humiles talib⁹ sup̄ cedūt in via q̄n obuiauerit eis declinātes a latere.

a Et filius & pater eius ierūt ad puellā. id est pater violauit puellam filio suo affidatam seu desponsatam: & in hoc tangitur crimen incestus.

b Et sup vest. pigno. accu. iuxta oē altare. Faciebāt enim isti alīq̄n magna cōuiuia i loq̄ vbi colebāt ydola: & de vestimentis pauperū apō eos ipignorabāt faciebāt sedes ad recūbēdū in mēsa: & qz cōuiuia illa fiebāt de substātia iniusta oppressoz & dānatoz ab eis: ideo subdit. Et vinū dānatoz ꝛc. c Ego aūt hic q̄ sit recolunt diuina bēficia illi pplo exhibita: vt q̄ hoc flagicia p̄dicta appareāt maiora: & supplicia sequēcia iustiora: & ōr in plona dei. Ego aūt ex terra miaui amoreū a facie eoz. i. aū facie pplī israel: hec patet in libri Nu. & iosue. d Cui⁹ altitudo cedroz. i. valde excelsa vltra cōcessam: nō de eis dicitur. Nu. xiij. Quib⁹ cōparati quasi locuste videbamur.

e Et fortis ipe q̄si quercus. i. sic excedebat populū israel i altitudine: ira & in fortitudine.

f Et cōtriui fructus eius desup ꝛc. i. principes & subiectos illi⁹ pplī. Cōsequēter recolitur aliud bēficium p̄cedēs. s. educēdo ē seruitute egypti cū ōr. Ego sum ꝛc. & patz litera. g Et suscitaui de filijs vestris prophetas. ad docēdū populū: & hoc p̄s p totum vetus testamentum.

h Et de iuuenib⁹ vīis nazareos. aliqs ad sp̄ vt sansonē & samuēl & aliqs ad tempus.

i Nūquid nō ita ē. q. d nō potestis negare ista bēficia & vos ecōtrario me puocastis: iō sequitur.

k Et ppinabatis nazareis vinū. vt infringerent votū mihi factum.

l Et ppheis mandabatis. sicut p̄s infra. vij. c. q̄ amasias sacerdos bethel nitebatur impedire amos a ppheta.

m Ecce ego. Hic p̄ōnit p̄dicūtur debita supplicia: & p oēdit b punitō ineuitabilis: & secō rationabilis. ca. sequēti. Circa primū ōr. Ecce ego stridebo sup vos ꝛc. talis aūt stridor causat ex onere supra posito & p b insinuat q̄ p ea pplī erāt ita gūia q̄si de nō posset vltra tolerare absq̄ punitō debita. Hebrei sic dicūt. Ecce ego stridebo in loc vestris. q. d. vocio hebraica ē equoca ad vtrāq̄ significatōz: & in b notat mod⁹ punitōis. Plaustrū mlt̄ onerātū cōterit & stridere facit illa sup q̄ trāsit. q. d. nō potest effugere. sic nec illa sup q̄ trāsit plaustrū onerātus: iō subdit. n Et perit fuga a veloce. qz capiet ārec q̄ posit effugere. o Et tenēs arcū. nō stabit ꝛ hostes. p Et robust⁹ cōtō i. audax & pstās alias. q Nud⁹ effugiet. p̄ceat armis p timore.

Audite verbū. Postq̄ punitio regni israel ōnsa est in Ca. iij. euitabile. hic p̄ōnit oēdit rōnabilis. & diuidit in duas ptes: qz p b rōnabilitas declarat. secō punitio iteq̄ p clamat. ibi. Propterea. Prima in duas: qz p oēdit rōabilitas ex testimonio diuio. secō ex bēficio ibi. Audite. Circa primū ppha p excitat attēcionē dicēs. Audite verbū ꝛc. b Sup oēs cognatōs. & sic alloq̄tur oēs iudeos gēnalit.

c Tantūmodo vos cognoui ꝛc. p hibēdo vob legē diuinam & alia bēficia plura. p̄s. cxlvij. Nō fecit talit oī natōi & iudicia sua nō mānifestauit eis.

d Idcirco visitabo sup vos. acrius vos puniēdo q̄to maior fuit vra ingratitudo. dicta ppha spū dei loq̄ntis repetēdo. iō subdit. e Nūq̄d ābulabūt duo piter. ad aliquē locū deteriatū. f Nisi eis p̄uc. taliter ex rōabili cā. q. d. nō: p b metaphoice designatur cōuenēcia dei & ppheta loq̄ntis ex ei⁹ ore. g Nūquid ru. leo in saltu ꝛc. q. d. nō: leo rugiet ē de⁹ p os ppheticū ub⁹ ꝛminās: ad q̄d sequitur pēa sic ad rugitū leonis p̄dā & b nisi penituerit. & idē intelligit p b q̄d subdit. b Nun

rabit edes carioth: et[c] moriet̄ i sonitu moab in clāgore tube: & disp dā iudicē de medio ei⁹ et oēs principes eius interficiā cū eo dic dōs Hec[d] dicit dōs. Sup[b] tribus scelerib⁹ iuda & sup quatuor nō cōuertaz eū: eo q̄ abiecerit legē dōi: & mādata eius nō custodierit. Decepeunt eni eos idola sua: post q̄ abierāt pēs eorū. Et[f] mittā ignē in iuda & deuorabit edes hierusalem. Hec[h] dicit dōs. Sup[i] tribus scelerib⁹ israel: & sup q̄tuor nō[m] auertā eū: p eo[n] q̄ vendidēt p argēto iustū: & [o] pauperē p calciamētis. Qui[p] cōterūt sup puluerē terre capita pauperū: et[q] viā humiliū declinant. Et[a] filius ac pater eius ierūt ad puellā vt violarēt nomen sanctuz meū: & [b] sup vestimētis pignoratis accubuerūt iuxta oē altare: & vinū dānatoz bibebāt in domo dei sui. Ego[c] aūt exterminaui amoreū a facie eoz cuius [d] altitudo cedroz altitudo eius: et[e] fortis ipe q̄si querc⁹. Et[f] contriui fructū eius desup et radices eius subter. Ego[g] sum q̄ ascendere vos feci de terra egypti: & eduxi vos in deserto q̄dragita ānis: vt possideretis terrā amoreī: et[h] suscitaui de filijs vestris in p̄phetas: et[i] de iuuenib⁹ vīis nazareos. Nūq̄d[k] nō ita ē filij israel dicit dōs. Et[l] p̄ppinabatis nazareis vinū: & p̄phetis mandabatis dicētes ne p̄phetetis. Ecce[m] ego stridebo subter vos: sicut stridet plaustrū onustū feno. Et[n] perit fuga a veloce: & fortis nō obtinebit virtutē suā: & robust⁹ nō saluabit aiam suā. Et[o] tenēs arcū nō stabit: & velox pedib⁹ suis fugiet̄ saluabit̄ & ascēsor eq nō saluabit aiam suam: & [p] robust⁹ corde inter fortes nudus [q] fugiet i illa die dicit dōs

a Audite[a] verbū Ca. iii.

q̄d locut⁹ est dōs sup vos filij israel sup[b] oēs cognatōes quā eduxi de terra egypti dicēs. Tantūmodo[c] vos cognoui ex oib⁹ cognatōnib⁹ terre. Idcirco[d] visitabo sup vos oēs iniqtates vras. Nūq̄d[e] ābulabūt duo piter: nisi cōuenerint eis. Nūq̄d[f] rugiet leo in saltu: nisi habuerit p̄dā. Nūq̄d[g] dabit catulus leonis vocē de cubili suo: nisi aliqd app̄hēderit. Nūq̄d[h] cadet auis i laqueū terre: absq̄[i] aucupe

o Et pauperes pro calciamentis: pter q̄d hec expositio videtur magis mystica q̄ literalis. iō dicendū est aliter. m Sup tribus scelerib⁹ ꝛc. i. p vicijs infra scripta multoties & multiplicitez iteratis sicut sup̄ dictū est de alijs. n Eo q̄ vēdiderint p argento iustū. i. iustitiā subuertēdo iudiciū p precio. o Et pauperē p calciamēta. i. p re parui valoris in q̄ apper magn⁹ cōtēpt⁹ pauper hebrei dicūt. Et pauperē p clausur. Dictio enim hebraica hic posita equoca ē ad calciamēta & clausuras. Et exp̄ōit sicra. sa. dicēs. q̄ q̄ pauperē bēbat vineā vel agrū iuxta diuitis possessiōs molestabat eū calūnijs vt sic cogeret sibi vēdere possessionē suam. & diues sic auferebat clausurā mediā inter suā & pauperis possessionē: ponēs totū sub vna clausura. & hoc magis cōsonat litere precedenti. p Qui conterunt super puluerem terre capita pauperum. eum descendo tot aliter a suo statu. sic enim deiectus vulgariter dicitur in puluere prostratus. q Et viam humiliū declinābant. i. declinare facīūt. qz humiles talib⁹ sup̄ cedūt in via q̄n obuiauerit eis declinātes a latere.

a Et filius & pater eius ierūt ad puellā. id est pater violauit puellam filio suo affidatam seu desponsatam: & in hoc tangitur crimen incestus.

b Et sup vest. pigno. accu. iuxta oē altare. Faciebāt enim isti aliq̄n magna cōuiuia i loq̄ vbi colebāt ydola: & de vestimentis pauperū apō eos ipignorabāt faciebāt sedes ad recūbēdū in mēsa: & qz cōuiuia illa fiebāt de substātia iniusta oppressoz & dānatoz

c Ego aūt hic q̄ sit recolunt diuina bēficia illi pplo exhibita: vt q̄ hoc flagicia p̄dicta apparēāt maiora: & supplicia sequēcia iustiora: & ōr in plona dei. Ego aūt exterminaui amoreū a facie eoz. i. aū facie pplī israel: hec patet in libri Nu. & iosue. d Cui⁹ altitudo cedroz. i. valde excelsa vltra cōcessam: nō de eis dicitur. Nu. xiij. Quib⁹ cōparati quasi locuste videbamur.

e Et fortis ipe q̄si quercus. i. sic excedebat populū israel i altitudine: ira & in fortitudine.

f Et cōtriui fructus eius desup ꝛc. i. principes & subiectos illi⁹ pplī. Cōsequēter recolitur aliud bēficium p̄cedēs. s. educēdo ē seruitute egypti cū ōr. Ego sum ꝛc. & patz litera. g Et suscitaui de filijs vestris prophetas. ad docēdū populū: & hoc p̄s p totum vetus testamentum.

h Et de iuuenib⁹ vīis nazareos. aliqs ad sp̄ vt sansonē & samuēl & aliqs ad tempus.

i Nūquid nō ita ē. q. d nō potestis negare ista bēficia & vos ecōtrario me puocastis: iō sequitur.

k Et p̄ppinabatis nazareis vinū. vt infringerent votū mihi factum.

l Et p̄phetis mandabatis. sicut p̄s infra. vij. c. q̄ amasias sacerdos bethel nitebatur impedire amos a p̄pheta.

m Ecce ego. Hic p̄ōnit p̄dicūtur debita supplicia: & p oēdit b punitō ineuitabilis: & secō rationabilis. ca. sequēti. Circa primū ōr. Ecce ego stridebo sup vos ꝛc. talis aūt stridor causat ex onere supra posito & p b insinuat q̄ p ea pplī erāt ita gūia q̄si de nō posset vltra tolerare absq̄ punitō debita. Hebrei sic dicūt. Ecce ego stridebo in loc vestris. q. d. vocio hebraica ē equoca ad vtrāq̄ significatōz: & in b notat mod⁹ punitōis. Plaustrū mlt̄ onerātū cōterit & stridere facit illa sup q̄ trāsit. q. d. nō potest effugere. sic nec illa sup q̄ trāsit plaustrū onerātus: iō subdit. n Et perit fuga a veloce. qz capiet ārec q̄ posit effugere. o Et tenēs arcū. nō stabit ꝛ hostes. p Et robust⁹ cōtō i. audax & pstās alias. q Nud⁹ effugiet. p̄ceat armis p timore.

Audite verbū. Postq̄ punitio regni israel ōnsa est in Ca. iij. euitabile. hic p̄ōnit oēdit rōnabilis. & diuidit in duas ptes: qz p b rōnabilitas declarat. secō punitio iteq̄ p clamat. ibi. Propterea. Prima in duas: qz p oēdit rōabilitas ex testimonio diuio. secō ex bēficio ibi. Audite. Circa primū p̄ppha p excitat attēcionē dicēs. Audite verbū ꝛc. b Sup oēs cognatōs. & sic alloq̄tur oēs iudeos gēnalit.

c Tantūmodo vos cognoui ꝛc. p hibēdo vob legē diuinam & alia bēficia plura. p̄s. cxlvij. Nō fecit talit oī natōi & iudicia sua nō mānifestauit eis

d Idcirco visitabo sup vos. acrius vos puniēdo q̄to maior fuit vra ingratitudo. dicta p̄ppha spū dei loq̄ntis repetēdo. iō subdit. e Nūq̄d ābulabūt duo piter. ad aliquē locū deteriatū. f Nisi eis p̄uc. taliter ex rōabili cā. q. d. nō: p b metaphoice designatur cōuenēcia dei & p̄phete loq̄ntis ex ei⁹ ore. g Nūquid ru. leo in saltu ꝛc. q. d. nō: leo rugiet ē de⁹ p os p̄phetic ub⁹ ꝛminās: ad q̄d sequitur pēa sic ad rugitū leonis p̄da & b nisi penituerit. & idē intelligit p b q̄d subdit. b Nun

quid dabit ꝛc, est enim repetitio eiusdem sententie ad maiorem assertionem.

i Nunquid cadet auis in laqueum terre. i. absconditum in terra.

k Absqz aucupe. i. sine opere aucupis laqueum tendentis. q. d. nō: per aucupem intelligit deus peccatorem capiens in laqueum pene. ps. x. Pluet sup peccatores laqueos ꝛc.

l Nunquid auferet laqueus ꝛc. q. d. nō sic intentio dei non frustratur a puniendo peccatorem in malo perseuerantium.

m Sic dānget tuba in ciuitate. p aduentu aduersariorum sup eam.

n Et ppls nō expauescet. q. d. imo. per tubam intelligitur denunciatio ppbica diuine communicationis: ppter hoc subdit. o Si erit malum. s. pene. In ciuitate qd nō fecerit dnus. i. ordinauerit fieri vt deo ceus culpe puniat decore iustitie. q. d. alit non fiet.

p Qz nō faciet dnus deus verbum. de his q̄ sunt necessaria hominibus nunciari. q Nisi reuelauerit ꝛc. qz sicut natura nō deficit in necessariis: ita auctor nature nō deficit nūciando per ppbetas ea que sunt necessaria cognosci ꝛ non pnt via bna aliter scirī. Oia exempla ad hoc posita sūt vt vltio diuina p ppbas ꝓclamata rōnabilē ostendatur: ideo subditur.

Nūquid auferet laqueus de terra antequam quid ceperit. Si[m] dānget tuba in ciuitate: ꝛ[n] ppls nō expauescet. Si[o] erit malum in ciuitate: qd dnus nō fecerit. Qz[p] non faciet dnus deus verbum nisi reuelauerit[q] secretum suum ad seruos suos prophetas. Leo[a] rugiet: qs[b] nō timebit. Dnus deus locutus[c] est: qs[d] nō prophetabit. Auditū[e] facite in edibus azoti: et in edibus terre egypti: et dicite. Cōgregamini[f] sup montes samarie: ꝛ videte insanias multas in medio eius[g] et calūnias patientes in penetralibus eius. Et nescierūt facere rectū dicit dnus thesaurizantes iniquitates: ꝛ rapinas in edibus suis. Propterea[h] hec dicit dnus deus. Tribulabit[i] ꝛ circuiet terra ꝛ detrahet[j] ex te fortitudo tua et[k] diripiet[l] edes tue: hec dicit dnus. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auriculē: sic eruētur filii israel: q habitant in samaria in[m] plaga lecticuli et[n] in damasci grabato. Audite[o] ꝛ testamini in domo iacob dicit dnus deus exercituum: qz in die cum visitare cepero puniciones israel sup eum visitabo[p] et super altaria bethel: ꝛ ampurabūtur cornua altaris ꝛ cadent in terram. Et[q] percutiam domum hyemalem cum domo estiua. et[r] pibūt dom[s] eburnee: ꝛ dissipabūtur edes multe dicit dnus. Ca. iiij.

a Audite[a] verbum hoc vaccē pingues: que estis in monte samarie q[b] calūnias facitis egenis: et cōfringitis pauperes. Que[c] dicitis dnis vestris: afferte[d] et bibemus. Iurauit[e] dnus deus in sancto suo: quia[f] ecce dies venient sup vos et[g] leuabūt vos in[h] cōtis et reliquias

Nod hic. Nūquid ambulabūt duo pariter ꝛc. videt cōtinuari cū precedentib[s] ꝛ sequentib[s]. sic enim dixerat supra de[s] ipso filio israel. Tantūmodo vos cognoui ex omnibus nationibus terre. Idcirco visitabo sup vos omnes iniquitates vestras. in quo deus videt rēdere cuidā tacite questioni. Poterāt enim querere filij israel a deo qz eis dominabatur deus tot supplicijs ppter sua peccata q̄ extranei q̄ remagis nos affligūt q̄ alias gentes cū multe alie gentes hmōi peccata. s. ydolatrie ꝛ homicidij ꝛ huiusmodi perāplius dominātur. Ad qd deus respondet. Tantūmodo vos cognoui ex omnibus nationibus terre. vbi glo. Cū sim creator omnium vos solos elegi in populum peculiarem vt mei cognitionem haberetis. Et idcirco visitabo. i. coniungam iniquitates vestras vt cessetis: vel ni cessantes graui punitami: hec in glo. Sz quia erāt aliq̄ q̄ huiusmodi diuina visitatione male sentiebant: erroneeq̄ estimantes q̄ talia mala penalia comminata cum contingerent euenire non a deo inflicta seu intenta erant. sed contingebant casualiter: eo modo quo philistei. i. reg. vi. dicebāt. Nō manus sua tetigit nos: sed casu contigit. Nos improbat ppha dicens. Nūquid ambulabūt duo piter nisi conueneriint. sic est in hebreo: ꝛ qd additur eis non est de textu: ꝛ sic est sensus q̄ sicut duo boues ex diuersis pnib[s] venientes conuenūt p oia vt piter ad vnū locū determinatū accedāt: signū est q̄ hoc fit ex certa conuenientia mutuaq̄ nō a casu: ꝛ sic conuenientia prophetice pnūciationis cū re euentu est signū q̄ talis euentus nō est casualis sed intentus: ad qd adducit aliud exemplum de naturaliter significantib[s]: sicut est rugitus seu vociferatio leonis: que significat pdā facta vel capiendā: que id est significatio est nō a casu sz ex instinctu naturali. Sicut exemplificat de aue cadente in laqueum terre: qd nō casualiter sz perinde strictū aucupis fit: sic etiā ablatio laquei. Sicut etiā adducit exemplū de cōiter cōsuetis. s. de dānore tube qui significat aduentum aduersariorum: q̄ quidē significatio nō est casualis sz ex more boū intēta. vnde de oib[s] istis cōcludit p similitudinē. Si erit malum in ciuitate qd deus nō fecit. Hoc est dicere. Sicut pdicti effectus nō casualiter ex suis causis sz ordinate seu intente euenūt: sic cū mala pene euenūt in ciuitatib[s] nō sunt censenda casualia sz a deo intēta: ꝛ b est qd principaliter intendit deducere ex pmissis.

Capitulum. iiij.

Audite verbū. Postq̄ cupiditas virorum declarata ē. hic pnt idem ostendit de vxorib[s] eorum: cū dr. a Audite verbū hoc vacce pingues. i. potentū vxores: que dicūtur vacce propter vitulos aureos quos adorabāt: ꝛ pingues rōne diuitiarum: ad quarum acquisitionem iniquā viros suos incitabāt. ideo subditur.

b Que calūnias facitis. i. p viros vtos fieri procurastis nō sequitur

c Que dicitis dnis vestris. i. maritis. d Afferte ꝛ bibemus id est substantias aliorum rapite: vt nos ꝛ familie nre possimus laute bibere. ꝛ subditur pena. e Iurauit dnus in sancto suo. i. in semetipso qui ē sanctus sanctorum. f Ecce dies venient super vos. i. ad punitionem vestram. g Et leuabūt vos portando in captiuitate. h In cōtis. sic portātur res pōderose i nauē.

Addito,

vestras in ollis feruentib⁹. Et[h] p apturas exhibitis altera ꝓtra alte rã: et[i] ꝓiciemi i armon dicit dñs. Mẽite[m] ad bethel ⁊ impie agite ad[n] galgalã: ⁊ multiplicate ꝓuari cationẽ. Et[o] offerte mãe victimas vras: trib⁹ dieb⁹ decimas vestras Et[p] sacrificate de fermẽtato laudẽ ⁊ vocate volũtarias oblationes: et ãnũciate. Sicut[q] enim voluistis filii isrl' dicit dñs de⁹. Vnde[r] ⁊ ego de di vobis stuporẽ dẽtũ in cũctis vr bib⁹ vñs ⁊ indigentiã panũ i oib⁹ locis vñs ⁊ nõ estis reuersi ad me dicit dñs. Ego[s] quoq; ꝓhibui a vo bis ibrẽ cũ adhuc tres mẽses sup essent vsq; ad mensem ⁊[u] plui su per vnam ciuitatem: et super alte ram ciuitatẽ non plui. Pars vna ꝓpluta est: ⁊ pars sup quã nõ plui aruit. Et venerũt due ⁊ tres ciui tates ad vnã ciuitatẽ vt biberent a quã: ⁊ nõ sũt satiate: ⁊ nõ redistis ad me dicit dñs Percussi vos i vento vrẽte ⁊ i aurugine: multitudinem hortor vrõr ⁊ vinear vestrar: oli ueta vra et ficeta vestra comedit eruca: ⁊ nõ redistis ad me dicit dñs Misi[t] in vos mortem in via egy pti: percussi in gladio iuuenes vrõs vsq; ad captiuitatẽ equor vestor ⁊ ascẽdere feci putredinẽ castror vestror i nares vestras: ⁊ nõ redi stis ad me dicit dñs. Subuerti[v] vos sicẽ subuertit deus sodomas et go morrã: ⁊[x] facti estis quasi torris rap tus ab icẽdio ⁊[a] nõ redistis ad me dicit dñs. Quapropt[b] hec faciã ti bi isrl'. Postq;[c] autẽ hec fecero ti bi ꝑparare[d] in occursũ di tui israel Quia ecce formans mõtes et cre ans vẽtũ ⁊[e] annũcians hõi eloqui um suũ: facies matutinã nebulã: ⁊ gradiẽs sup excelsa terre dñs de⁹[f] exercituũ nomẽ eius. Cap. v.

Audite[a] vbis istud qd[b] ego leuo super vos planctũ Do m⁹[c] isrl' cecidit ⁊ nõ[d] adijciet: vt re surgeret. Virgo[e] isrl' piecta esti terrã suã: nõ est qui suscitet eã. Qr hec dicit dñs de⁹. Vrbs[f] de qua egrediebãt mille: relinq;nt i ca cẽtũ: ⁊ d q egrediebãt cẽtũ: relinq;nt i ca decẽ i domo isrl' qr[h] dicit dñs deus domui isrl'. Querite[g] me ⁊[h] viuetis ⁊[i] nolite q̃rere bethel. In galgalã nolite intrare ⁊ i bersabee nõ trãsibitis: qr[k] galgala captiua du cẽt et bethel erit in nihil'. Querite[l] dominũ et viuite ne[m] forte cõbu

gellum subuersionis terre per aduersarios: cum dicitur.

y Subuerti vos. quę subuersio facta est ferro ⁊ igne: ideo sequitur.

z Et facti estis sicut torris. i. lignus semiustũ: ⁊ dicit a torreo torres.

a Et non redistis ad me. toties flagellati.

b Quapropter hec faciã tibi israel. id est iterabo tibi penas consimi les ⁊ maiores.

c Postq; autem. Hic consequenter ponitur propheta monitio. s. vt populus ad dominum ꝓuertat: ⁊ ad hoc indu citur duplex motiuũ: se cũdũ ponitur ca. sequẽ ti. Primũ autem motiuum est cõsideratio di uine potentie: cui ofiis creatura debet se subiij cere: ideo dicitur.

c Postq; autem hec fe cero tibi. id ẽ afflictões predicas.

d Preparare in occur sum dei tui israel. per de bitam pniam: vera tione tibi intellectum dante. Et dicunt expositores nostri cõmuniter ⁊ sanc rationabiliter: q hec ẽ ꝓphetia de conuersiõe iudeorum circa finẽ mun di futura: vnde ⁊. x. tri bus adhuc non sunt li berate a captiuitate: et sm hoc exponitur.

d Preparare in occur sum. id est ꝓparaberis. Ad hanc autem cõuer sionem seu penitentiam dictam debz mouere ex cellentia diuine miseri cordie: ideo sequit. Qr ecce formans montes ⁊c. e Et annũciãs homini doctum suũ dã do a spiritũ ꝓphetie.

f Deus exercituũ. id ẽ angelorum.

Capi. v.

Udite. Hic ponitur secũdũ motiuũ: qd est diuine iustitie conside ratio acriter peccata punientis: ⁊ diuiditur in duas partes: qr prio ponitur cõsideratio: secũdo arguitur ppls de opposito ibi. Qui cõuer tisti. Prima in duas: qr prio inducit populũ ad considerationẽ pene preterite: secũdo ad euasionẽ future. ibi. Quia hec dicit. Circa primus dicit propheta. a Audite verbũ istud. non solũ aure sed etiã cor de. b Qd ego leuo sup vos planctũ. compatiens miserie vob inflicte. c Domus israel cecidit. a statu psperitatis: ⁊ hoc fuit a tẽpore asael regis syrie qui supra modum afflixit regnũ israel sm q di citur. iiij. Reg. xiij. Iratus q; est furor dñi contra israel. ⁊ tradidit eos i manu asael regis syrie ⁊c. ⁊ subdit. Attriuerat eos rex syrie.

d Non addiciet vt resurgeret. in preterita potestate. Et ad idem fac qd sequitur. e Virgo israel piecta est ⁊c. quia ex pssio est eiusdem ad maiorẽ assertionẽ qd declaratur per illud qd subditur.

f Vrbs de qua egrediebãtur mille ⁊c. f Quia hec dicit domin⁹. Hic inducit ad euasionem pene future dicens in persona dei.

g Querite me. per opera bona. h Et viuetis. corporali ⁊ spiritu ali vita. i Et nolite querere bethel. id est nolite colere ydola que coluntur in bethel. i. in galgala ⁊ bersabee.

k Quia galgala captiua ducetur ⁊c. id est ppls ydolatriam exercẽs ibidem. l Querite dñm ⁊ viuite. exponatur vt prius.

m Ne forte cõburat vt ignis qui totaliter deficat p cõsummationem

i Et reliquias vras in ollis feruentibus. i. ceteros ad fortalicia fu gientes ibidẽ cremabũtur cũ edificijs. k Et p apturas exhibitis. i. multe fient apture in muris: p q̃s extrahemini. l Et ꝓiciemi in armõ. nomẽ est regiõis longinq; vltra terrã assyrio rũ. m Venite. Postq; ꝓphęta arguit ppłm de auaricia, hic ꝓfir arguit ip sos de ydolatria ⁊ diuidit in tres pres: qr prio po nit ydolatrie frequentatio: secũdo frequẽtantiũ obstinatio. ibi. Vñ ⁊ ego. tertio prophetemonitõ. ibi Postq; ãt. Circa primũ dicitur

n Venite ad bethel. i. venite fre frequẽtãdo locus ydolatrie: ita qr ꝓphęta nõ inuitat ad ydolatriã sed magis arguit eos.

n Ad galgalas ibi cũ filij ydolatria exercebat: vt dictũ ẽ sup Osee xij. capitu.

o Et offerte. id est offerte tribus diebus. i. in anno sicut in templo dñi qd erat in hierusalem cultores dei ꝓbebant ꝓparare ter tiano. Exo. xxiij. hierobozam enim in eulu vitulorũ qd fecerat statuit aliq similia cultui di uino q fiebat in hierusalem vt ppłus suus assuescerent

p Et sacrificate de fermentato. fi cut ⁊ gentiles ydolatre. Oblationes enim deo facte in hierusalem erant absq; fermẽto.

q Sic enim voluistis filij israel. i. sacrificare vitulis aureis: ⁊ nõ de mãdato meo: sed vestra voluntate iniqua.

r Vnde. Hic ꝓfir ponitur obstinatio ppłi qui pluries fuit a deo flagellat⁹ ꝓpter peccata nõ tamẽ emẽdat⁹: ⁊ prio ponit flagellũ famis: cũ dicitur. Vnde ⁊ ego dedi vo. stu. den. i. famẽ. Hebrei enim dicũt. Acutiẽ dentũ. vnde ⁊ fame elici dicũtur vulgariter bẽ dentes aduros ⁊ ventrẽ vacuũ: ideo sequit. Et indigentias panũ. Secundo flagellũ sitis cũ subditur. s Ego quoq; ꝓhibui vo. imbres. ⁊ hoc tribus mẽsibus ante messem: que incipit in terra illa mẽse aprilis: sic fuit ꝓhibit⁹ ymber tpe quo magis solet pluere.

t Et plui super vnã ciuitatem ⁊c. i. quãdo dedi pluuiã fuit ira modica q nõ sufficiebat vobis ad potum: ideo sequit. Et venerunt due ⁊ tres ciuitates ⁊c. Et tertio flagellum venti vrentis torrenscentia corrumpentis ⁊ erucas generantis: cum dicitur. Percussi vos in vẽto vrente ⁊c. Quarto flagellum occasionis ab aduersariis cũ dicitur. v Misi in vos mortẽ in via egypti. Mori enim iuuenes electos in egyptum ad adducendũ inde auxilium cõtra assyrios: qui ꝓcupati ab assyrijs fuerũt ceci ab eis. ⁊ qui eorũ ab aduersariis capti: ideo subdit. Vsq; ad captiuitatem equor. Et quia cadauera eor remanserunt in sepulta: subditur, Et ascendere feci putredinem ⁊c. Quinto flagellum subuersionis terre per aduersarios: cum dicitur.

y Subuerti vos. que subuersio facta est ferro ⁊ igne: ideo sequitur.

z Et facti estis sicut torris. i. lignus semiustũ: ⁊ dicit a torreo torres.

a Et non redistis ad me. toties flagellati.

b Quapropter hec faciã tibi israel. id est iterabo tibi penas consimiles ⁊ maiores.

c Postq; autem. Hic consequenter ponitur propheta monitio. s. vt populus ad dominum ꝓuertat: ⁊ ad hoc inducitur duplex motiuũ: secũdũ ponitur ca. sequẽti. Primũ autem motiuum est cõsideratio diuine potentie: cui ofiis creatura debet se subijcere: ideo dicitur.

c Postq; autem hec fecero tibi. id ẽ afflictões predicas.

d Preparare in occursum dei tui israel. per debitam pniam: veratione tibi intellectum dante. Et dicunt expositores nostri cõmuniter ⁊ sanc rationabiliter: q hec ẽ ꝓphetia de conuersiõe iudeorum circa finẽ mundi futura: vnde ⁊. x. tribus adhuc non sunt liberate a captiuitate: et sm hoc exponitur.

d Preparare in occursum. id est ꝓparaberis. Ad hanc autem cõuersionem seu penitentiam dictam debz mouere excellentia diuine miserecordie: ideo sequit. Qr ecce formans montes ⁊c. e Et annũciãs homini doctum suũ dãdo a spiritũ ꝓphetie.

f Deus exercituũ. id ẽ angelorum.

Capi. v.

Udite. Hic ponitur secũdũ motiuũ: qd est diuine iustitie consideratio acriter peccata punientis: ⁊ diuiditur in duas partes: qr prio ponitur cõsideratio: secũdo arguitur ppłs de opposito ibi. Qui cõuertisti. Prima in duas: qr prio inducit populũ ad considerationẽ pene preterite: secũdo ad euasionẽ future. ibi. Quia hec dicit. Circa primus dicit propheta. a Audite verbũ istud. non solũ aure sed etiã corde. b Qd ego leuo sup vos planctũ. compatiens miserie vob inflicte. c Domus israel cecidit. a statu psperitatis: ⁊ hoc fuit a tẽpore asael regis syrie qui supra modum afflixit regnũ israel sm q dicitur. iiij. Reg. xiij. Iratus q; est furor dñi contra israel. ⁊ tradidit eos i manu asael regis syrie ⁊c. ⁊ subdit. Attriuerat eos rex syrie.

d Non addiciet vt resurgeret. in preterita potestate. Et ad idem fac qd sequitur. e Virgo israel piecta est ⁊c. quia ex pssio est eiusdem ad maiorẽ assertionẽ qd declaratur per illud qd subditur.

f Vrbs de qua egrediebãtur mille ⁊c. f Quia hec dicit domin⁹. Hic inducit ad euasionem pene future dicens in persona dei.

g Querite me. per opera bona. h Et viuetis. corporali ⁊ spirituali vita. i Et nolite querere bethel. id est nolite colere ydola que coluntur in bethel. i. in galgala ⁊ bersabee.

k Quia galgala captiua ducetur ⁊c. id est ppłs ydolatriam exercẽs ibidem. l Querite dñm ⁊ viuite. exponatur vt prius.

m Ne forte cõburat vt ignis qui totaliter deficat p cõsummationem

materie cõbustibile. n Domus ioseph.id est regnũ israel qõ dominatur a ioseph:eo qõ hieroboã primꝰ rex fuit de tribu ephraim filij ioseph. o Qui cõuertitis:Hic ꝓfũr arguit ꝑplin de oppositio.s.qꝫ peccabãt sine freno timore dei postposito:⁊ prio arguit eius trãsgressiones:secũdo dertisiones.ibi. Ve desiderantibus. Primaꝫ duas: qꝫ prio arguit ꝑplũ multiplex transgressio secundo subdit punitio ibi. Ideirco. Circa primus dicit. o Qui cõuertitis in absynthiũ iudiciũ.i. in amaritudinem pauperũ eos iniuste cõdẽnãtes. p Et iusticiã.i.deũ qui est iustitia ꝑ essentiã sicut ⁊ vita

q In terra relinquitis ꝓ ydolis vestris.

r Faciẽtẽ arcturꝫ ⁊ oriõnẽ. Est aũt arcturus q̃dam cõstellatio que revoluitur circa polũ septẽtrionalẽ ⁊ vocatur vrsa maior: ab astrologis ⁊ curtus karoli a laycis Orion aũt est q̃dã constellatio clara ⁊ nota: ꝓnunꝫ exiũs in thauro ⁊ prim in signo geminorꝫ ⁊ ortus eꝰ significat tẽpestates: ꝓpter qõ dicit phi.ij.metha.q orion ẽ indulcerꝰ ⁊ difficilis.

s Cõuertentes in mãe tenebras ⁊c.i.successiõꝫ facit diei ⁊ noctis.

t Qui vocat aq̃s maris:eleuãdo eas i vaporibꝰ humidis. v Et effundit eas super faciẽ terre.cõuertẽs eas in pluuiã. x Qui subridet vastitatẽ.in hebreo hr .i.Qui violẽtat fortẽ.eũ reprimendo: ⁊ sic subrider.i.cõtẽnit vastitatẽ a forti factã. y Et depo.sup po.affert ꝑplin de regno potẽti trãsferẽdo ⁊ capriuãdo. Ista dicta sunt de ꝺo ad ostẽdẽdũ q̃ nõ est ꝓ ydolis relinquẽdus:⁊ reuertit ad ostẽdẽdum ꝑplũ transgressionẽ dicẽs. a Odio hũerũt corri.in por. In porta ciu ãtiq̃tus sedebãt iudices ⁊ senes:vt q̃libet etiã extraneꝰ inueniret eos in ꝓmptu. b Et loquẽtẽ ꝓfecte.i.sanos doctores ⁊ ꝓbas

c Abbominati sunt.eorꝫ doctrinã refutãdo. d Ideirco.Hic consequẽter subdit punitio cũ ôr. Prio eo q̃ diripiebatꝫ pauperẽ ⁊ subdit modꝰ direptõis. e Et p̃dã dectã.i.illud qõ erat melius ⁊ vobis placẽtꝰ. f Tollebatꝫ.ideo in penã burꝰ ⁊ alioꝝ peccatorꝝ p̃dictorꝝ

g Domos q̃dro lapi. edifica. i.sumptuose ⁊ laboriose. h Et nõ habitabitis in eis.qꝫ in capriuitatẽ ducemini. i Qꝫ cognoui multa scelera vestra.ad punicõũ. k Et fortia.i.grauia. l Hostes iusti.i.iustiũ.ita q̃ iustum est neutri generis. m Accipiẽtes munus.ꝓ subuersione iustiũ. n Ideo prudẽs in tpe illo tacebit.cessans a correctione vestra vidẽs q̃ nõ esset ad vestrã emẽdationẽ:sed magis ad peccatorꝝ vestrorꝝ aggrauationẽ:ió sequitur. Qꝫ tpe malũ ẽ nõ ꝓpẽ se illõ ꝓpẽ malitiã gẽris:⁊ ꝓpter hanc tpe illõ ꝓpha monet eos de correctõe dicẽs. p Querite bonũ.ꝓ emẽdationem vite.

q Vt viuatꝫ.corporalꝫ ⁊ spũalitꝫ. r Et erit dñs exercituũ vobiscũ ꝓ gratiã suã vos ꝓtegendo. s Sicut dixistis.i.desiderastis sed qꝫ hoc desiderũ nõ implet nisi mala vita corrigat:ideo subditur.

t Odite malũ ⁊c.duo enim sunt ꝓtes iustiũ.s.declinare a malo: ⁊ facere bonũ. v Et cõstituite in porta iudiciũ.i.iudices in portis ciuitatũ ⁊ villarꝫ:sicut precipit Deut. xvi. ad hoc vt q̃libet rã pegrinꝰ q̃ ciuis possit statim iudices inuenire. x Si forte misereat dñs.non ôr hic forte ꝓpẽ aliquã mutabilitatẽ q̃ sit in deo:sed in libero arbitrio hominis,

Reliquiẽ ioseph.i.regno ioseph:qõ ôr hic reliquie ꝓpter eius diuinã nutõnẽ:vt p̃dictũ ẽ.Dicit enã h regnũ decẽ tribuũ regnũ ioseph:eo q̃ hieroboã primꝰ rex fuit de tribu ephraim filij ioseph. y Propter ea hec dicit dñs deꝰ exercituũ dñator. In oibus plateis planctus,hec sentẽtia ñ refertur ad literam immediate ꝑcedentem :sed ad illud qõ ôr supra.Hostes iusti accipiẽtes munꝰ ⁊ pauperes in porta deꝑmẽtes.ex quo cõcludit h. Propterea.⁊ subdit. a In oibus plateis.s.ciuitatũ. b Plãctꝰ moriẽtiũ. c Et in cũctis q̃ foris sunt, i. in villis ⁊ oppidis in campestri terra situatis.

d Dicit ve ve. ꝓpter multitudinẽ miserie.

e Et vocabunt agri.ad luctũ in villis ⁊ oppidis in quibꝰ nõ sunt hõines ad plangendũ. f Et ad planctum in ciuitatibus.

g Eos q̃ scient plãgere.i.canere carmen lugubre tales enim solẽt in ciuitatibꝰ manere

h Et in omnibꝰ vineis.i.cãpestribꝰ locis.

i Erit planctus eiusꝰ cã subdit Qꝫ prãsibo in medio tui.facies executionẽ iustitie mee per assyrios. k Ve desiderantibꝰ, hanc aũt literam exponũt aliq̃ d̃ regno duarꝫ tribuũ d̃ q̃ ꝓperauerat hierobo

renias ⁊ alij ꝓpheteq̃ ꝓplũ inutile esset in captiuitatem babylonicã:⁊ inde post.lxx.annos rediturus ⁊ habitur⁹ maior hõa q̃ ãn:qõ nõ tũ erat intelligẽdũ statim ꝓ reditũ:sz lõge ꝓ.s. in aduẽtu xpi. ꝓut declaraui supra in plurib⁹ loc. Et habiere.⁊ alioꝝ ꝓphaꝝ. Multi tũ de ꝑplo intelligebãt q̃ hũri essent talia statim in reditu:ꝓpter qõ desiderabãt hãc accelerationem ipius captiuitatꝫ ꝓpter accelerationẽ ꝓsperitatꝫ in reditu.et h applicãt literã sequẽtẽ in qua ꝓphẽta eos increpat de tali desiderio:vt dicũt isti:sz istud nõ videt cõueniẽter dictum: q̃ nõ solũ reges ioachim ⁊ sedechias : sed etiã principes ⁊ sacerdotes ⁊ pseudo ꝓphẽte ⁊ cõis ꝑplus ꝑseqbãtur Viere.ad mortẽ:eo q̃ ipe denũciabat illꝰ captiuitatꝫ accelerationẽ:et quo ps q̃ non desiderabãt eã sz magꝭ abhorrebãt.ꝓpt qõ sic dictũ ẽ supra. hic ꝓphẽta arguit illuꝰ tores.mlti enim in ꝑplo reputabãt dicta ꝓphẽtarꝫ friuola de diuina punitõe futura: ⁊ sic desidẽdo dicebant. Viere.xvij. Vbi est ꝓbũ dñi. Veniat.sic fuit ibidẽ expositũ ôr hic. Ve desiderantibꝰ ⁊c. Et diuidit in duas ptes: q̃ prio ꝑdicit supplicũ:secũdo auferit remediũ.ibi. Odi. Circa primus ôr. a Ve desiderantibꝰ die dñi.i.die diuine vltiõis denũciata a ꝓphẽte;ió qua ironice dicebãt. Veniet dies illa. loquẽdo ꝓ modũ optatiuũ. b Vt q̃d ea vobis.i.q̃lis est vobis futura dies illa:⁊ rñdet. c Dies dñi ista tenebre.i.erit vobis mlta lamõis plena:qõ ꝓ tenebrã metaphorice designat:ideo subdit

d Quõ si effugiat vir a facie leonis ⁊c.i. tũc vobis occurrent tot pericula q̃ si aliq̃s euadat vnũ:incidet in aliud:ió cõcludit.

e Nũquid nõ tenebre ⁊c.q.d.sic.⁊ exponitur vt supra.

f Odi.Hic ꝓfũr auferit remediũ. qõ posset esse ꝓ diuinã misericordiã:qõ tollit in ꝑsona dei. Odi ⁊ ꝓiecta festiuitates vrras ⁊c. ⁊ ps litera vsqꝫ ibi. g Aufer a me tumultũ carminũ tuorũ id est si offeras mihi laudes vocabꝰ hũanis seu musicis instrumẽtis ñ acceptabo:qꝫ nõ ẽ speciosa laus in ore peccatorꝝ.Eccli. xv. h Et reuelabit q̃si aqua.i.valde manifestꝫ. i Iudiciũ.i.executio iustitie mee. k Quasi torrẽs fortis :q̃ suo impetu rapit ea que inuenit.q.d.ita rapiemini in captiuitatem

l Nũquid hostias ⁊c,istud refertur ad rẽpus in quo filij israel fa

d Dicit ve ve. ꝓpter multitudinẽ miserie.

e Et vocabunt agri.ad luctũ in villis ⁊ oppidis in quibꝰ nõ sunt hõines ad plangendũ. f Et ad planctum in ciuitatibus.

g Eos q̃ scient plãgere.i.canere carmen lugubre tales enim solẽt in ciuitatibꝰ manere

h Et in omnibꝰ vineis.i.cãpestribꝰ locis.

i Erit planctus eiusꝰ cã subdit Qꝫ prãsibo in medio tui.facies executionẽ iustitie mee per assyrios. k Ve desiderantibꝰ, hanc aũt literam exponũt aliq̃ d̃ regno duarꝫ tribuũ d̃ q̃ ꝓperauerat hie

tuit in deserto: & dicũt aliq̃ expositores nostri q̃ a cõflatõe vituli. Exo. xxxij. Nõ obtulerũt sacrificia & oblationes dño is ydolis q̃ portabãt in itinere. sed hoc nõ videt verũ: qz p adoratõe vituli ppls fuit grauit punit⁹. vt hĩ ibidẽ: & similit p peccõ ydolatrie & phegor. Nu. xxv. & ideo nõ est verisimile q̃ it rãdiu exhibuissent ydolatriaz ydolis q̃ se cũ portassent q̃n ppls fuisset multorũ deboc puniẽs: & q̃n deboc esset expssa mentio libris moysi: & iõ illud inducitur ad ostẽdendũ q̃ sacrificia ñ sunt dõ accepta nisi affit bona vita: & hoc poppositum. s. qz sacrificia ista fuerũt omissa longo tpe ũ ppls isrl esset in deserto: & tamẽ dñs q̃si benign⁹ & placat⁹ illi populo cõtulit multa bũficia: p ben/ do mina primue & ducatuz ignis & nubis õ nocte & die: & ista alia beneficia. De dilatatio omissione sanfiaeorum dicit Ra. sa. Sup illõ Nu. ix. Fecerunt filij isrl pbasc tpe suo. q̃ toto tpe q̃ fuit in deserto nõ fecerũt illud pbasc nisi: & tamẽ erat principalis solemnitas ãni: & in q̃ debebant offerri sacrificia solẽnia: & si illud fuit omissum multoforti⁹ alia min⁹ principalia. Fuit enim sup hoc cũ ppls dispẽsatũ ppter incertum nobis motũ: sicut & de omissiõe circũcisionis. Ista tamẽ omissio sacrificiorũ nõ est sic intelligẽda generalit q̃ illo tpe fuerint nulla sacrificia oblata: qz in dedicatiõe tabernaculi obtulerunt principes plura alialia in sacrificiũ dñi. Nu. vij. Et idẽ cõingit q̃ aliquibus aliis cãis spãlibus: & sm hoc ỏr hic.

l Numq̃d hostias & sacrificia &c. q. d. pauca obtulistis: & ideo nõ cõputaniz: sz illud qõ ỏr. q̃. pbi. qõ modicũ est: q̃si nihil reputatur. m Et portaber. moloch. sm q̃ dicitur Ra. sa. & sm ea q̃ dicta sunt de statu ppli in deserto: istõ nõ referr ad literã imediate p̃cedẽtẽ: sed ad illud qõ sup dictũ est. Dies dñi tenebre & non lux. id est dies punitõis vestre erit plena tribulatione, cui coniungitur.

n Et portastis. i. portabitis loquẽdo de futuro p modũ p̃teri n ppter certitudinẽ ppbetie. n Tabernaculũ moloch &c. Dicit enim Ra. sa. q̃ assyrij ducẽtes decẽ trib⁹ in captiuitatẽ posuerũt ydola q̃ coluerãt sup humeros eorũ in itinere. vt sic apparet q̃ dq̃ colebãt nõ potuerũt eos saluare cõtra assyrios: & hu ic expositioni cõsonat litera sequẽs. o Et migrare vos faciã trãs damascũ. i. vltra regnũ syrie. mittẽdo eos in captiuitatem in terrã valde longinquã. Capitulum. vi.

E vobis q̃ opulẽti estis. In hoc aũt ca. arguit pplm de superbia & carnalitate. & diuidit in duas ptes: qz prio exprimit culpa: secũdo subdit pena. ibi. Quapropt. Et i hoc capitulo loquitur ppba cõtra regnũ isrl & ꝯ regnũ iuda. d icit igitur.

a Ve vobis q̃ opu. estis. d iuitq̃ o male acq̃sistis. b Iusz

ron. i. in rẽgno iuda sic notato: eo q̃ hierusalem ibi erat metropolis in qua erat rẽplũ & dom⁹ regia in mõte syon. c Et cõfi. in mõ. samarie. i. in potẽtia regni isrl. cui⁹ metropol erat samaria in mõte sita. vt hĩ. iij. reg. xvi. d Optimates. i. principales in pplo. e Ingrediẽtes põpa. do. isrl. i. cũ supbia magna ostẽtantes vos in pplo. f Trãsite in calãne. i. in babylonia: vt dicit Ra. sa.

g Et ite inde i emath. que nunc dicitur antiochia.

b Et descendi. in geth palestinorũ. que erat principalis inter q̃nq̃ ciuitates philistinorũ.

i Si latior ter. eo. ter. vestro est. q. d. non ĩmo dedi vobis latiorẽ & meliorẽ terrã & hoc verũ si cõsideretur principia istorũ ꝗgnorũ que fuerũt minora in extensione & bonitate a principio q̃ regnũ iudeorũ ab ipso isrl a deo: sed regnũ babylonie & ãtiochie post ea fuerũt tm ag̃ dilatata i spacio & in fortitudine.

k Qui separati estis. in dei presentia.

l In die magnũ. i. ad punitionẽ magnã eo q̃ vobis regno dato abusi estis: nõ subdit. Et appropinq̃tis solio iniquitatis. cõsequẽter arguit eos ỏ carnalitate dicẽs

m Qui dormiẽs i lectis eburneis &c. notãs eos ỏ nimia curiositate & luxuria: sicut & de gula. ibi. Qui comeditis agnus &c. & de inepta letitia ibi. Qui caniis &c.

n Sic dauid putauerũt se hãc vasa cantici. i. instrumentis musicis vti. q. d. non est ira: eo q̃ dauid in diuinis laudibus vtebat istis: ipsi aũt in lasciuijs & dissolutionib⁹.

o In phialis vinũ bibẽtes. cũ excessu & nimietate.

p Et optimo vnguento deliuti. ad odorẽ suc carnis p̃curãdũ. Et dicũt ꝑ aliq̃ q̃ vnguẽtum optimũ ỏr illud q̃ vngebãtur vasa diuino cultui applicanda: de q̃ pcipit. Exo. xxx. q̃ nullus sub pena mortis vtat ipso ad odorẽ suc carnis.

q Et nihil patiebãtur. i. cõpatiebãtur.

r Sup cõtritõe ioseph. i. destructõe ppli isrl p̃ ppbas nũciata: reputabãt eã vba eorũ friuola.

s Quapropt. Dicit q̃ñ subdit debita pena: & diuidit in duas ptes. qz p̃ pdicatur pena. secũdo resumit culpa. ibi. Numquid currere. Circa p̃mũ ỏr.

s Quapropt. i. ppter pdictas culpas. t Nũc migrabũt. i. cito migrabũt.

v In capite. i. optimates q̃ sunt capitanei ppli erũt in captiuitate p̃mi.

r Et auferet factio lasci. i. adulatio eorũ qui nutriebãt eos in facinoribus suis.

y Iurauit dñs. i. firmit statuit: q̃ ꝑ pena erit: iõ subditur.

z Detestor ego sup. iacob. i. populi isrl.

a Et domos eius odi. i. domũ decẽ trib⁹ & domũ duarũ.

b Et tradã ciui. i. ciuitates in manib⁹ aduersariorũ.

c Nõ si decẽ q̃ fuerit. euadẽtes aduersarios p abscõsionẽ sui in loco occulto.

d Et ipsi morientur ibi fame vel fumo incẽdij.

e Et tollet eos. i. quilibet sic mortuũ.

f Propinquus su⁹. q̃ cuasi man⁹ assyriorũ.

g Et cõburet eũ. nõ potẽs eũ deferre ad locũ sepulture.

b Vt efferat ossa. que facili⁹ p̃nt portari ad locũ sepulture q̃ totũ corp⁹.

i Et dicet. s. dicat⁹ ppinqu⁹.

k Et q̃ in penetralib⁹ do. est. q̃rẽs mortuos in locis occultis.

l Numquid adhuc penes te est. supple aliq̃s mortuus.

m Et rñdebit finis est. i. nõ inuenio plures.

n Et dicet ei. i. primo ab eo querenti.

o Tace & nõ recorderis nomĩs dñi. q̃ nobis fecit mala ista: ita q̃ est vbũ hõis ipanitis cõtra dñm. Fin expos/

& ingrediatur domũ et innitat⁹ manu sua sup parietẽ et mordeat eũ coluber. Numquid nõ tenebre dies dñi & nõ lux: & caligo & nõ splẽdor ei ea. Qui & pieci festiuitates vras: & ñ capiã odorẽ cetuũ vrorũ. Qõ si obtuleritis mihi holocaustomata & munera vra nõ suscipiã & vota pinguiũ vrorũ nõ respiciaz Auferẽ a me tumultũ carminũ tuorũ: & cãtica lyre tue ñ audiã. Et reuelabit q̃si aq̃ iudiciũ: & iustitia q̃si torrẽs fortis. Numq̃d hostias & sacrificiũ obtulistis mihi i deserto q̃dragita ãnis dom⁹ isrl. Et portastis tabnaclũ moloch deo vro & ymaginẽ ydolorũ vrorũ: sid⁹ dei vri rẽpha: figuras q̃s fecistis vobis adorare eas. Et migrare vos faciã trãs damascũ dicit dñs de⁹ exercituũ nomẽ eius. Capi. vi:

u E vobis q̃ opulẽti estis in syõ & ꝯfiditis i mõte samarie optimates capita ppl̃orũ: ingredientes pẽpatice domũ isrl. Trãsite in calãne & videte: et ite inde i emath magnã: et descẽdite i geth palestiorũ: & ad optia q̃ ꝯ regna horũ: si latior terminus eorũ termino vro est. Qui sepati estis in diem malũ & appropinq̃tis solio iniqtatis. Qui dormitis in lectis eburneis: & lasciuitis i stratis vris. Qui comeditis agnũ de grege: & vitulos de medio armenti q̃ caniis ad vocẽ psalterii. Sic dauid putauerũt se hãc vasa cãtici: bibẽtes vinũ in phial et optimo vnguẽto deliuti: et nihil patiebãtur sup ꝯtritione ioseph. Quapropter nũc migrabũt in capite trãsmigrãtiũ et auferet factio lasciuiẽtiz. Iurauit dñs de⁹ in aia sua: dicit dñs de⁹ exercituũ. Detestor ego sup biã iacob: et domos eius odi: et tradã ciuitatez cũ habitatorib⁹ suis. Quod si reliqui fuerint decem viri in domo vna: et ipsi morientur Et tollet eum propinquus suus: et comburet eum: vt efferat ossa de domo: et dicet ei: qui in penetralibus domus est. Numquid adhuc est penes te. Et respõdebit. Finis est. Et dicet ei. Tace nõ

sacrificia solẽnia: & si illud fuit omissum multoforti⁹ alia min⁹ principalia. Fuit enim sup hoc cũ ppls dispẽsatũ ppter incertum nobis motũ: sicut & de omissiõe circũcisionis. Ista tamẽ omissio sacrificiorũ nõ est sic intelligẽda generalit q̃ illo tpe fuerint nulla sacrificia oblata: qz in dedicatiõe tabernaculi obtulerunt principes plura alialia in sacrificiũ dñi. Nu. vij. Et idẽ cõingit q̃ aliquibus aliis cãis spãlibus: & sm hoc ỏr hic.

l Numq̃d hostias & sacrificia &c. q. d. pauca obtulistis: & ideo nõ cõputaniz: sz illud qõ ỏr. q̃. pbi. qõ modicũ est: q̃si nihil reputatur. m Et portaber. moloch. sm q̃ dicitur Ra. sa. & sm ea q̃ dicta sunt de statu ppli in deserto: istõ nõ referr ad literã imediate p̃cedẽtẽ: sed ad illud qõ sup dictũ est. Dies dñi tenebre & non lux. id est dies punitõis vestre erit plena tribulatione, cui coniungitur.

n Et portastis. i. portabitis loquẽdo de futuro p modũ p̃teri n ppter certitudinẽ ppbetie. n Tabernaculũ moloch &c. Dicit enim Ra. sa. q̃ assyrij ducẽtes decẽ trib⁹ in captiuitatẽ posuerũt ydola q̃ coluerãt sup humeros eorũ in itinere. vt sic apparet q̃ dq̃ colebãt nõ potuerũt eos saluare cõtra assyrios: & hu ic expositioni cõsonat litera sequẽs. o Et migrare vos faciã trãs damascũ. i. vltra regnũ syrie. mittẽdo eos in captiuitatem in terrã valde longinquã. Capitulum. vi.

E vobis q̃ opulẽti estis. In hoc aũt ca. arguit ppln de superbia & carnalitate. & diuidit in duas ptes: qz prio exprimit culpa: secũdo subdit pena. ibi. Quapropt. Et i hoc capitulo loquitur ppba cõtra regnũ isrl & ꝯ regnũ iuda. d icit igitur.

a Ve vobis q̃ opu. estis. d iuitq̃ o male acq̃sistis. b Iusz

cedentem: sed ad illud n⁹ & pauperes in porta. & subdit. a In moriẽtũ. c Et in s in campestri terra situatis.

d Dicet ve vc. ppter multitudinẽ miserie.

e Et vocabunt agri. ad luctũ in villis & oppidis in quib⁹ nõ sunt bũres artẽ plangendi. f Et ad planctum i cultatibus.

g Eos q̃ scimt plãgere. i. canere carmen lugubre tales enim solẽt in ciuitatib⁹ manẽt

b Et in omnib⁹ vñs. i. cãpestrib⁹ locis.

i Erit planctus cui⁹ cã subdit. Qu pertãsibo in medio tui. facẽs executionẽ iustitie mee per assyrios. k Ve de sideratib⁹. hanc aũt literaz exponũt aliq̃ ỏ regno duarũ tribuũ ỏ q̃ ppbetauerat hic esset in captiuitatem habituru & habitur⁹ maioratiz p⁹ reditũ: sz lõge p⁹. s. a plurib⁹ loc. Esa. biere. & dligebãt q̃ bũuri essent tabãt hãc accelerationem ẽ psperitatẽ in reditu. et B a eos increpat de tali desiderio ẽniẽtẽr dictum: qz nõ solũ ãt principes & sacerdotes & Biere. ad mortẽ: eo q̃ ipse ionẽ: et quo ps q̃ non dest q̃ sic dicta ẽ supra. hic p solo reputabãt dicta ppbe: & sic de idẽdo dicebant. sic fuit ibidẽ expositũ in duas ptes: qz prio p̃ mũ. ibi. Odi. Circa primus diẽ diuine vltõis denũcia deniet dies illa. loquẽdo p bis. i. q̃lis est vobis futura a tenebre. i. erit vobis mbu rice designat: ideo subdit & &c. i. tũc vobis occurrent ider in aliud: nõ cõcludit. exponitur vt supra.

possit esse p diuinã misericordiam piea festiuitates vras &c. ne tumultũ carminum tuorũ bũanis seu musicis instrumentis laus in ore peccatoris. Eccl. valde manifest. i Iu Quasi torrẽs fortis: q̃ sic rapiemini in captiuitatem d rẽpus in quo filij israelis

tores nostros. Fm vero hebreos hec est littera. Et tollet eum ppinquus suus de cõbustione sua. i. de loco vbi fuerat combustus: vt efferat ossa de cõbustione remanentia: et sepeliat ea. Et dicet ei &c. et exponatur vt supra vsqs ibi. Et dicet ei. i. ppinquo sibi loquenti. Tace. i. nõ loquris vltra de ista inquisitione et sepeliture. et subditur ratio.

p Et nõ ad recordãdũ nomen dñi. i. ista mors contigit eis: eo q̃ non recordabãtur nõis dñi et iõ nõ est curãdum de eorũ sepultura: sic exponunt hebrei.

q Quia ecce dñs mandauit. i. aduersarijs iudeorũ inspirauit volũtatẽ penitẽdi contra eos.

q Et pauiet. p. eos.

r Domũ maiorẽ ruinis. id est regnũ. f. israhel. r. mbuũ irreparabile. s Et domũ minorẽ. i. regnum duarũ tribuum.

t Scissionib⁹. que tũ sunt reparabiles: vnde et capriuitas duarũ tribuum relaxata fuit p cyrũ. Capriuitas ñ o. f. tribuum adhuc nõ est relaxata fm hebreos.

p Nũquid. Hic ppheta resumit ppli malitiã dicẽs. Nũquid currere queũt i petris equi &c. q. d. nõ: q: hoc esset cõtra solitũ nature cursus et tũ sic facinis in moralibus: ideo sequitur. r Qui in amaritudine per. iudi &c. ducentes vitã p auperũ ad amaritudinẽ puersione iustitie: ideo subditur.

y Qui leta. in nihili. i. i vana gloria mũdi. z Qui dicit. vos iactãdo. a Nũquid nõ in fort. no. assum. no. cor. i. ptẽ ẽ p alẽ acq̃sitũ nobis ppria virtute et industria: q̃si dicãt fiditõ subdit pena.

b Ecce enim suscitabo &c. genẽ. f. assyriorũ ptra regnũ israel et chaldeorũ cõtra iuda. c Et conteret vos ab introitu emath. q̃ est iuxta terminũ iudee in pte aqlonari. d Vsqs ad torrentẽ deserti. q̃ est in extremitate australi: et sic cõminat destructionẽ totiꝰ iudee.

Capitulum. vij.

Ec ostẽdit. Supius amos denũciauit suã ppbiam hic et hoc patet calũniã. Fm q̃ dicit Jobes os aureũ. Incurrit odũ qui arguit criminosos. et diuidit in duas ptes: q: prio patet calũniã: secũdo resumit suã ppbiam ca. sequẽti. Pria in duas: q: prio ponit calũnie spãlis occasionẽ: secũdo calũnie spãlis positio. ibi. Et mitu. Pria adhuc in duas: q: primo ponit occasio indirecta. secundo directa. ibi. Hec oñdit. Licet aũt tota ppbia amos fuerit occasio calũniãdi ipm generaliꝰ: tũ ppbia i hoc ca. posita fuit occasio spãlis: et ponũtur hic prio due visiones q̃ fuerũt butꝰ calũnie occasiones: indirecte tũ: secũda ponit ibi. Hec oñdit. Circa primũ sciẽdũ q̃ ppba visione ymaginaria videbat deũ pducẽtẽ locustas ad corrosionẽ terrenarũ: tũ ad pces eꝰ nõ p dum effectũ: sic ad pniam mouentes ipedita fuit subuersio p Jonã pclamata: et hoc est qd̃ ór. a Hec ostendit in visione ymaginaria: cuꝰ tũ significationẽ intellexit ppbeta: et sic intelligẽdẽ sunt alie visiones sequẽtes. b Et ecce victor. i. formator.

c Locuste. i. locustarũ: sic Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarũ. d In principio germinãtiũ serotini ymbris. i. illo tẽpore q̃ solent blada tuellare. e Et ecce serotinꝰ post tõsionẽ regis in hebreo hr. Post tõsionẽ regis. et videt hec litera falsificata p ipertinã scriptorũ ppter similitudinẽ dictionũ: vel p ymaginationẽ aliquorũ correctorũ: eo q̃ tõsio magis ór de gregibus q̃ de regib⁹. Ad intellectũ igitur butꝰ litere sciẽdũ q̃ sic in terra ista qñ blada adhuc sunt in herba et nõdũ inceperũt tuellare: ponũtur ibi agniculi ad comedẽdũ summitates: sic in iudea tũc tõdebãtur blada: et illa tonsura erat p aialib⁹ regis numẽdis: iõ dicebat tõsio regis: et fm hoc dicit. e Et ecce serotinꝰ. i. tẽpe quo incipiũt blada tuellare. f Post tõsionẽ regis. q: si postea tonderent nõ sic fructificarẽt. g Et factũ est cũ cõsumm asset comedere herbã terre. f. multitudo locustarũ hoc tũ non erat in re: sed in visione ymaginaria. h Dixi de ẽpãdo ne inferet hec plaga pplo. i Quis suscitabit iacob. id est reuauabit pplm isrl ab ista plaga: si in plagã ferat. q. d. nullus nisi tu.

k Misertus est dñs sup hoc. nõ inferendo plagã ostensam.

l Hec ostendit. Hic ponit secunda visio de futuro incẽdio: q̃ sist fuit impedita p oõnem ppbe: et q̃tus ad hoc dicitur.

m Et ecce vocabit iudiciũ. i. angelos executores iustitie.

n Ad ignẽ. id ẽ ad succẽdẽdũ totã regionẽ.

o Et deuorabit abyssum multam: sic eũ ymaginari videbatur q̃ ignis esset tãta fortis vt consumeret eriã aqs profundas: noie abyssi significatas: et p hoc intellexit ppba ꝓminatões iccẽdij fumi i terra.

p Et dixi. deprãdo vt nõ fieret: et exponat vt supra. Et dicitur patet q̃ illa expositio q̃ dicit exercitus assyriorũ signatũ p locustas in visione pria: ad destructionẽ regni israel et exercitus chaldeorũ p ignẽ in secũda: qui incẽdit hierlm nõ est cõueniẽs: quia plage hic ostẽdẽ reuocare fuerũt: ille ñ o nõ. Iste eriã due visiones fuerũt indirecte cãe calũnie cõtra amos: inquãtũ p plagis illis reuocãdis ostauit: q̃ tãgebãt pplm cõmunẽ: et p reuocatõe sequẽtis nõ ostauit q̃ tãgebat domũ regis. q Hec ostendit. Hic ponit tertia visio: q̃ fuit directa occasio calũnie ptra amos cũ ór. r Ecce dñs stãs sup murũ litũ. i. limitũ: et p murũ intelligit robur regni. f. mbuũ: p limitationẽ diuina precio: eo q̃ muri limitio ptegit a niue et pluuia. s Et in manu eiꝰ trulla cementarij. q̃ est instrumẽtũ ad limitẽdũ: et seq̃tur post. t Ecce ego ponã. i. deponã. v Trullã. subtrahendo a regno. f. mbuũ p precionẽ meã. x Nõ adijciã vltra sup inducere. i. limitare. p qõ intelligitur ptegere fm pdicta. hebrei aũt aliã literam hãt. tũ ad eandẽ sniam. q̃ est. Ecce dñs stãs sup murũ lineatũ et in manu eiꝰ linea: et accipitur hic linea p chorda latomũ cuius extremitas est plũbũ. et cũ qua pdiuat si murꝰ erigatur recte sup fundamẽtũ: et si inuenit distorsionẽ reducit eã ad rectitudinẽ: et p hoc designat diuina iustitia tortuositatẽ culpe emendans p penã: nõ sequitur. Ecce ego ponã lineã in medio ppli mei israel. i. rectitudinẽ iustitiae mee eꝰ pcã punitẽtis. Nõ adijciam vltra pcãs ire eũ. i. dissimulare eius pcã absqs punitione.

y Et demolietur excelsa ydoli. i. bethel et dan: vbi colebantur vitulũ. z Et sanctificatões isrl. i. oia loca vbi offerunt oblationes et sacrificia. a Desolabãtur. qõ fuit ipletũ p regẽ assyriorũ. iiij. reg. xvij. b Et cõsurgã sup domũ hieroboam in gladio. qõ fuit ipletũ p sellũ qui interfecit zacharã filius huius hieroboã: et regnauit p eo. iiij. reg. xv. et hec visio fuit directa occasio calũnie cõtra amos. c Et misit. Hic ponũtur calũnia cõtra amos: et prio ponitur hec calũnia. secũdo calũniatoris pena. ibi. Et rndit. Pria in duas: q: prio amos accusatur: secũdo molestatur. ibi. Et dixit. Circa primũ dicitur.

c Et misit. f. nũcio loco principali cui iste fuit hieroboam. et amos. et cetera &c. i. nõ est dignus b In gladio mo. nick hieroboã. B accusatio fuit falsa. amos. n. non direxit B de hieroboã: sed de domo eius seu posteritate: vt pz pdicta.

i Et dixit. Hic prosequitur amos molestatur: videlicet amasias q̃ rex pax curauit de sua accusatione: q: cognouit cã esse falsam. qd̃ q: reputauit ñba amos fruustra: ideo tentauit amos fugare de terra illa dicens.

k Qui vides. i. amos qui dicis te habere dei visiones.

l Fuge in terram iuda. vbi auditur talia.

m Et comedes. ibi panes. qui dabitur tibi p tua prophetia.

n Et in bethel. nõ adhucies vltra vt prophetes: q: sanctificatio regis est. loc⁹ dedicatus a rege p cultu suo: vt habetur. cũ calũniatoris scilicet q̃ ppbeta p Non sum pp. p rabiꝰ acqrens meũ ppter pugilatus. i. b̃ñs aliquis victu necessario: ideo subdit. ratione diuina: ppbeta &c. i. nõ videt cõuenientẽ solũ ór ppba q̃ gigãtis acu nõ

o Vpo: tua in c. qui polluet in oc. mus tua in fun. assyriorũ captiuus possidẽdũ terrã. ns. i. in assyriorũ in plogo butꝰ p plagã affluxit am. ãssiriꝰ: et sic do

In ca. pij. vbi

c Et misit.l.nũcios. d Amasias sacerdos bethel.qui erat loc⁹ principal' cultu vituli dedicatus. e Ad hieroboã regẽ. iste fuit hieroboã filius Joas.iiij.Reg.xv. f Rebellauit ꝗ te amos.q.trãs pplm ad te odiendũ. g Nõ po.ter.sustinere ꝛc.i.nõ est dignũ ipm ãplius viuere super terrã:qz dicat.

Ad dicio:
Vt per illud ẋbũ. In bethel nõ adijcies vltra vt ꝓpheres:qz sanctificatio regis est ⁊ dom⁹ regni est.glo.nõ ait. Sanctificatio dei est:sed regis:adulãdo regali fastigio. Nos eũ colẽtib⁹ falsos deos est vt qõ faciũt regib⁹ suis attribuãt.Si glo. Põt etiã dici:q ideo mittebãt eũ ad terras iuda:⁊ expellebant a bethel: qz ipse nõ ꝓpheta bari nomine vitulorũ: qui in bethel adorabãtur: nec in noie regis hieroboã: qui dñabatur ibi:sed in nomine dei q̃ colebatur in hierusalẽ q̃ est in terra iuda.q.d. ex quo non prophetizas ex noie regis nostri:nec ꝗ nri:nõ debes hic prophetizare:sz in loco vbi colit deus in cuius noie tu prophetizas.

b In gladio morietur hieroboã.Si accusatio fuit falsa.amos.n. non dixerat ꝗ de hieroboã:sed de domo eius seu posteritate: vt pz ex ꝓdicta.

i Et dixit. Hic ꝓsequẽtur amos molestatur: vidit eũ iste amasias q̃ rex pax curauit de sua accusatione: qz cognouit eũ esse falsum vel qz reputauit ẋba amos frustra: ideo tentauit amos fugare de terra illa dicens.

k Qui vides.i. amos qui dicis te habere dei visiones.

l Fugein terras iuda. vbi audiũtur talia.

m Et comede ibi panes.qui dabitur tibi ꝓ tua prophetia.

n Et in bethel nõ adijcies vltra vt prophetes:qz sanctificatio regis est.loc⁹ dedicatus a rege ꝓ cultu vituli:vt habet.iij.reg.xij. o Respõditqz. Hic pñr ꝓdicit calũniatoris pena:ñ amos ꝓio respõdet ironice sibi illate licet q̃ ꝓpheta erat in terra iuda pro pane dicens.

p Non sum ꝓpha ꝛc.i.nõ sum de ꝓpheticis falsis:q̃ ꝓpheterant ꝓ tab⁹ acquirendis:sm q̃ ỏr Ezech.xiij. Violabãt me ad ppl̃z meũ ꝓter pugillũ ordei ⁊ fragmẽ p panis ꝛc. q Sed armẽtarius.i.bõs aialia que erant diuitie illi⁹ tpis.q.d.nõ indigeo victu necessario:vt ꝓ illo ꝓphetizem mẽdacẽ ſz sum ver⁹ ꝓpheta:ideo subdit. r Et tulit me dñs ꝛc.ita q̃ loquor ex inspiratione diuina:sic expõit Ra.sa. Aliq̃ vo exponũt hic. Non sum ꝓpheta ꝛc.i.nõ sum tact⁹ actualiter spũ ꝓphetie:sz hec expositio nõ videt cõueniẽs:ꝓio qz in toto veteri testamẽto ⁊ nouo non solũ ỏr ꝓpha q̃ actu rãgitur spũ ꝓphetie sed etiã q̃ cõsueuit tangi ꝗ actu nõ rãgat:secũdo qz statim in eadẽ serie ꝓdixit pro phetice punitionẽ amasie dicẽs. s Tu dicis nõ ꝓphetabis, volẽs ꝓpedire ẋbum domini. t Propter hoc hec erit pena tua.

v Vxor tua in ciuitate fornicabit.ab assyrũs ciuitatẽ capiẽtib⁹ qui polluẽt in occul' tuis vxorẽ tuã ⁊ occidẽt plem. x Et funiculus tua in funiculo metietur.i.extrancis gẽtib⁹ diuidet.rex enim assyriorũ captiuato regno.x.tribuũ misit illuc gẽtes alienas ad possidẽdã terrã.iij.reg.xvij. y Et tu in terra polluta morieris.i.in assyriorũ terra multis ꝗ dolaris polluta. Hic aũt hieroboã ꝓlogo bui⁹ ꝓphetie.tertio: q̃ amasias sacerdos frequenter plag̃ afflixit amos:⁊ tandẽ filij eius ozias eũ vexare per tympora castigauit:⁊ sic dolore vulnerẽ expirauit:qõ hic nõ exprimitur.

In ca.vij.vbi ỏr in postil. In bethel nõ adijcies vltra.

morieris:et israel' captiuus migrabit de terra sua.

Ca.viij.

Ec ostendit mihi dñs deus
Et ecce vncinus pomorũ
Et dixit. Quid tu vides amos.
Et dixi. Vncinũ pomorum. Et
dixit dñs ad me. Venit finis sup
plm meũ israel. Nõ adijciam vltra
vt pertrãseã eũ. Et stridebũt car
dines tẽpli in die illa dicit dñs deus
Multi morientur:in omni loco
ꝓijcietis silẽtio. Audite hoc qui
deficitis pauperẽ:⁊ deficere facitis
egenos terre dicẽtes. Quã trãsibit messis et venũdabimus merces
⁊ sabbatũ: et apiemus frumentũ
vt iminuamus mẽsurã: et augeamus siclũ:⁊ supponamus stateras do
losas vt possideamus in argẽto ege
nos ⁊ pauperes ꝓ calciamẽtis:et
quisqualias frumẽti vẽdamus. Iurauit dñs in superbiã iacob. Si obli
uiscar vsqz ad finẽ oia opa eorũ
Nũquid super isto nõ cõmouebit
terra et lugebit omis habitator eius:
Et ascẽdet quasi fluuius vniuersus
⁊ eũcietur ⁊ defluet quasi riuus egy

postea illa que non pñt capi nisi cũ vncino quo rami attrahuntur:⁊ iõ ꝓ hãc visionẽ designabatur diuina vltio vltimata absqz retractione iõ subdit. c Venit finis ꝛc.vt pertrãseã eũ:dimittẽdo absqz punitione.hebrei dicũt q̃ ꝗ est tra. Ecce calat⁹ ficorũ.s.pessimarũ:q̃ nihil valẽtes proiciũtur.⁊ ꝗ captiuatio ppli designat. d Et stridebũt cardines tẽpli in quo adorat vitul⁹.ꝓ stridore cardinũ intelligit destructio edificiorũ. In heb.aũt hr. Et stridebũt cardines palatij.i.palatiorũ regis ⁊ principũ. f Multi mo.nõ tñ ocs qz assyrij aliq̃s reduxerũt vri captiuitatẽ ducerẽtur. g Audite.Hic pñr arguit in potẽtib⁹ crimẽ auaricie dicẽs.Audite hq̃ cõtemnis pauperẽ.i.pauperes ad nihilũ redigitis. h Dicẽtes.cũ desiderio. i Quã nã.mes.i.abũdãtie tẽpus:vt sic ꝓpe chanithe blada vẽdamus carius.

k Et sabbatũ.in q̃ fit qes a vẽdãtõe. l Et aperiemus frumẽ.i. horrea frumẽti. m Vt iminuamus.men.dolose. n Et augeamus siclũ.i.pãũ. o Et suppo.stare.o olo.i põdere monere. p Vt possi.in argen.ege.qz cõpelietur se nobis vẽdere in seruos. q Et pauperes pro calciamẽtis.in heb.hr. Pro clausur.⁊ exponat vt sup̃ q.ca.circa mediũ. r Et quisqualias.id est purgamẽta: que non debẽt vẽdi cũ frumẽto sed eijci.

s Iurauit.Hic resumit prophẽta penã ppli magis diffuse explicando:⁊ ꝓio q̃tũ ad penã corpalẽ:secũdo q̃tũ ad spũalẽ.ibi.Ecce dies Circa primũ ỏr. t Iurauit dñs.i.firmit disposuit ⁊ irreuocabiliter.

t In superbiã iacob.i.cõtra superbiã ppli. x.tribuum.

v Si obliuiscar ꝛc.id est nõ obliuiscar sed puniã eorũ opa mala.

x Nũquid super isto non cõmouebitur terra ꝛc.q.d.immo cõmouebitur affectione magna. y Et ascẽdet quasi fluuius ꝛc.per hoc op

signatur captiuitas ppli futura: sicq aque fluminis transeunt de loco suo originis ad loca longinqua. 5 Occidet sol in meridie. id est tempore quo spabat prosperitatem superueniet aduersitas: et idem intelligit per hoc qd subditur. a Et tenebrescere faciam etc. est enim expressio eiusdem sententie per alia verba ad maiorem exaggerationem.

a Et inducam super omne dorsum vestrum saccum etc. sic enim ducebatur captiui idum sacco: et capite rasi: sm qd dicit Deut. xxij. De captiuitate uudati inimicorum capiet.

b Et ponam eam quasi luctum vnigeniti. i. in tanta omnitudine sicut e mater lugens vnigenitum.

c Ecce dies. hic pnr explicat pena spualis: cui dicitur. d Et emittam etc. nō famem panis, s. solum.

e Sed audiendi verbum dei. iusto enim dei iudicio factum est: vt pplus. x. tribuum qui ppbetas prius occiderat et prius fugauerat imminente tribulatione eorum p assyrios: quereret cōsilium a ppbetis et nō inueniret: ideo subdit.

f Et commouebuntur a mari vsq ad mare. i. a mari mediterraneo. vsq ad mare galilee.

g Et ab aqlone. i. a termino aqlonari regni. x. tribuum.

b Vsq ad orientem. i. vsq ad terminum orientalem.

i Quereres verbum dni per oes ptes sui regni. k Et nō inuenient. qz nō sunt digni ratione pdicta. l In die illa deficient virgines pulcre. a sua pulcritudine.

m Et adolescentes. a sua fortitudine. n In sitiendo. s. corporali: qz quo patet qd dictum est cum defectu cibi et potus corporalis: fuit etiam defectus cibi spualis. o Qui iurant in delicto samarie. i. in vitulo quem fecit hieroboam rex samarie: et in hoc faciebant ei reuerentiam: quia hoies per maiorem sui iurant. Ad Heb. vi. p Et dicunt. Viuit deus tuus dan. ibi enim fuit positus vnus de duobus vitulis a hieroboam factis. iij. Re. xij. et ei attribuebant deitatem hoc modo iurando. q Et viuit via bersabee. id est ille pro cuius adoratione itur in bersabee. ibi enim vigebat ydolatria vt dictum est supra. v. c. Sciendum tm qd ista bersabee est alia ab illa que est in termino australi terre promissionis: que est in tribu iuda: de qua dr. iij. reg. xix. qd helyas venit in bersabee iuda ad differendam vitam suam que nō est in iudea.

r Et cadet et nō resurgent vltra. i. illa captiuitas decem tribuum nō fuit relaxata: vt frequenter supra dictum est. In capitulo. viij. vbi dicitur in postilla, Quando transibit messis.

Addicio.

Hoc quod dicitur hic. Quando transibit messis et venundabimus merces: et sabbatum: et aperiemus frumentum exponitur a quibusdam hebreorum de mense embolismali: qui fiebat cōiter semel in triennio: quando faciebant tredecim menses in anno: ex quo sumebant diuites cupidi occasionem vendendi carius victualia ex mutatione festiuitatis: Sicut qd dicit hic. Sabbatum. intelligunt de sabbato terre: qd fiebat in septimo anno: et tunc cessabat ab agricultura. vt hi Leuit. xxv. ex qua cessatione carius vendebantur victualia: et tuc sumebant cupidi occasionem ad minuendum mensuram qua talia vendebant et augendum siclum. scilicet monete quam in precium recipere debebant: et sic duplicitter defraudabantur pauperes ementes ex tali charitatis occasione etc.

Capitulum. ix.

pti: et erit in die illa dicit dns. occidet sol in meridie: et tenebrescere faciam terram in die luminis. Et conuertam festiuitates vestras in luctum: et omnia cantica vestra in planctum: et inducam super omne dorsum vestrum saccum: et super omne caput calniciam: et ponam eam quasi luctum vnigeniti et nouissima eius quasi die amare. Ecce dies venient dicit dns: et emittam famem in terram: non famem panis neq sitis aq sed audiendi verbum dni: et commouebuntur a mari vsq ad mare: et ab aqlone vsq ad orientem circuibunt querentes verbum dni et non inuenient. In die illa deficient virgines pulcre et adolescentes in sitim: qui iurant in delicto samarie: et dicunt. Viuit deus tuus dan: et viuit via bersabee: et cadent et non resurgent vltra.

Capitulum. ix.

Vidi dnm stantem super altare et dixit. Percute cardinem et commouentur superliminaria. Auaricia enim in capite omnium: et nouissimum eorum in gladio interficiam. Non erit fuga eis: et qui fugerit ex eis non saluabitur. Si descenderint vsq ad infernum: inde manus mea educet eos: et si ascenderint vsq in celum: inde detraham eos. Et si abscondi fuerint in vertice carmeli: inde scrutans auferam eos: et si celauerit se ab oculis meis in profundo maris: ibi mandabo serpenti et mordebit eos: et si abierit in captiuitatem coram inimicis suis: ibi mandabo gladio et occidet eos. Et ponam oculos meos super eos in malum et non in bonum: et dns deus exercituum qui tangit terram et tabescet: et lugebunt omnes habitantes in ea: et ascendet sicut fluuius omnis: et defluet sicut fluuius egypti. Qui edificat in celo ascensionem suam: et fasciculum suum super terram fundauit. Qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terre. Dominus nomen eius. Nunquid non vt filii

Idi dnm. Hic amos ppbetat contra regnum duarum tribuum: et diuiditur in tres partes: qz primo ponit pene acerbitas. secundo eius inenitabilitas. ibi. Non erit. tertio rationabilitas. ibi. Nunquid. circa primum dicit. a Vidi dnm stantem super altare holocaustorum: qd erat in bethel dnm metropoli duarum tribuum.

b Et dixit executoribus suis iustitie.

c Percute cardinem. s. templi.

d Et commouentur superliminaria per qd significabat destructio templi futura sub rege sedechia: et subditur causa tm partialis: cum dicitur. e Auaricia enim in capite omnium. i. in rege et principibus et sacerdotibus. f Et nouissimum eorum. i. minimum de populo. g In gladio interficiam. per hoc designabatur qd a maioribus vsq ad minimos oes subiicerentur regi babylonis armorum violentia: et sic adimpletum fuit sub sedechia. iij. reg. xxv. h Nō erit. Hic pnr ponit pene inenitabilitas. cum dicit. Nō erit fuga. s. ad euadendum simpliciter: qz si fugerint ad horas postea capientur. nō subditur. Et que fugerit etc. i Si descenderint vsq ad infernum. i. in loca subterraneis se abscondendo.

k Inde manus mea. i. potestas mea. l Educet eos p chaldeos qui querent eos ibi: et inuenient eos. m Et si ascenderint vsq ad celum. fugiendo ad montes altos: quorum cacumina videntur tangere celos. n Inde detraham eos p chaldeos ibi. eos insequentes. o Et si celauerit se ab oculis meis in profundo maris. id est si possent hoies facere. p Ibi mandabo ser. et mordebit eos. i. per hoc non saluarentur. q Et si abierint in capti. etc. ibi etiam tanqm vilem persone et abiecte occidebantur p modica cā. r Ponam oculos meos super eos in malum. inducendo super eos malum pene.

s Et dns deus exercituum. i. angelorum ipse. s. est. t Qui tangit terram. duarum tribuum virga iustitie sue. v Et ascendet sicut fluuius omnis. p hoc designabat duarum tribuum generalis exterminatio. s. per fluxum aque: sicut dictum est. c. precedenti de decem tribubus.

x Qui edificat in celo ascensionem suam. hoc cōr qz licet deus sit vbique: tamen eius maiestas relucet in celo. y Et fasciculum suum super terram fundauit. p fasciculum intelligit regio elementaria: que modica est respectu abitus celestis. z Qui vocat aquas maris: oportet vapores humidi eleuantur inde p maiori pte. 5 Et effundit eas resolutione vaporum i pluuias. a Nunquid. Hic pnr ostenditur pdicere punitionis rationabilitas cum dr. Nunquid nō sicut ascendit

refeci de terra egypti.q.d.sic.educēdo eos de dura seruitute ad terram fluēntem lacte ⁊ melle:⁊ ideo huius beneficij ingratisunt magis digni punitione. b Et palestinos.i. phylisteos.
c De cappadocia.q.d.sic.⁊ hoc habetur Geñ.x.
d Et syros de cyrene.q.d.transfero gentē de terra ad terram: prout placet voluntati mee: ⁊ aliquando ppter demerita sue culpe ido subditur.
e Ecce oculi domini dni super regnū peccās. eius peccata pfiderando ⁊ punīdo ido subditur.
f Et conteram illud a facie terre. totaliter destruēdo: temperat tñ illum rigorem ḡtum ad iudeos dicens.
g Verūtamē cōterens non cōterā.nō destruā omnino. h Domū iacob.s. per orbē dispersus ideo subdit. i Ecce ego ⁊c.sicut cōcutit triticū in cribro. ad hoc enim concutitur granū in cribro vt purgetur.sic etiam pene a do insiste sunt peccatorū purgatione quādo patiēter tolerantur.
k Et nō cadet lapillus super terrā.i.de nobis meis nihil transibit in vacuū quin impleatur. l In gladio morientur omnes pcatores populi mei.qui sunt in peccatis suis obstinati.
m Qui dicūt nō appropinquabit. qt cōminationes ppbarum friuolas reputabāt. n In die illa. Postq̄ amos denūciauit populi israel destructionē.hic vltimo denūciat finalē reparationē per xpm:dicūt tamē aliqui expositores catholici:q̄ ppha hic denūciat reparationē ppli q̄ facta est in reditu captiuitatis babylonice sub zorobabel duce:sed hoc nō videt verū: qt ppls ille nūq̄ fuit in tanta pspentate que hic describit:cū subditur. Vt possideant reliquias idumee ⁊ oēs nationes.imo semper fuit in subiectione ⁊ seruitute:primo pharaonis:secūdo grecorū:tertio romanorum;ppter qd̄ beatus iacobus Actuū.xv.allegat hāc scripturam dictā de edificatione ecclesie:per fidē.Ra.sa.etiam exponit qd̄ ōr hic.Suscitabo tabernaculū dauid ⁊c.i.regnū dauid:qd̄ fm oēs hebreos intelliguntur suscitādū per aduentum messie:⁊ sic fm Ra.sa.scriptura hec loq̄tur de tpe xpi:q̄uis erat dicēdo hoc tēpus futuri:qd̄ ias est preterit. Item in libro senhedrin qui apd hebreos est auctentic ōr.Erigā tabernaculū in dauid qd̄ cecidit.dicitur.iohannā. In generatione in qua filius dauid.i.messias venit est:sapiētes magistri minorabūtur:⁊ sic fuit tpe xpi quia aliq̄ iudeorū erāt saducei qui negāt spiritū ⁊ angelū ⁊ resurrectionē qd̄ est maxime erroneū.Alij nō o pbantes qui ppter traditiones suas irritauerāt mandata dei:qd̄ est valde latū. Pstriam q̄ hec scriptura. Suscitabo tabernaculū dauid ⁊c.referē ad tempꝰ xpi fm hebreos.igitur sequēdo dicta beati iacobi exponēda est hec litera de reedificatione ecclesie per xpm in vnione gentiū ⁊ iudeorū:sicut allegatur Actuū.xv.⁊ diuidit in duas partes:qt primo describitur hec reedificatio:secūdo reedificationis acceleratio.ibi. Ecce dies.Ad intelligentiā primi sciendū q̄ xpus dauid nominatur in scriptura veteris testamēti. Osee.iij. Post hec conuertētur filij israel ⁊ querent dōm dō suum:⁊ dauid regē suū ubi habet translatio chaldaica. Reuertētur filij israel ⁊ querent dnm dei sui:⁊ obedient messie filio dauid regi suo:sicut ibidē fuit expositum.⁊ filij Hiere.xxx.Seruiēt dño deo suo:⁊ dauid regi suo.translatio chaldaica hz. Colēt coram dño deo suo: ⁊ obedient messie filio dauid. Tertio sciendum: q̄ vna est ecclesia que incepit primo ab abel iusto vsq̄ ad vltimum electum qui in fine mundi nascetur est:fm q̄ dicit beatus Gre.omel.xvj.⁊ ista ecclesia vocatur tabernaculum dei seu xpi. Esa.iiij. Et erit tabernaculum in umbraculū diei ⁊c. Apoc.xxi.Ecce tabernaculū dei cum hominibus ⁊c. Igitur tabernaculum istud in quo est verus dei cultus cecidit post diluuiū omnibus ad ydolatriā declinātibus a tempore nemroth:qui coegit homines ignem adorare: paucis tñ exceptis: vt abraā ⁊ aliquibus alijs fidelibus.multi etiā de illis qui descenderūt ab abraam declinauerunt ad ydolatriam:vt ysmaelite filij cethure:⁊ ydumei ab ysaac descendentes. Et licet omnes filij iacob fuerit fideles:tamē multi postea ab eis descendentes fuerunt ydolatre:vt patet Exo.xxxij. de adoratione vituli:⁊ in libris Iudicum ⁊ regum de cultu ydolorum. Sed casum huius tabernaculi reparauit christus ⁊ eius discipuli:per quorū pdicationē cessauit ydolatria per orbem:⁊ vocati sūt iudei ⁊ gentiles ad fidē ⁊ hoc est qd̄ dicitur hic.
n In die illa. id est tēpore gratie: qd̄ dicitur dies ad Ro.xiij. Nox pcessit:dies autē appropinquabit.
o Suscitabo tabernaculum dauid. id est ecclesiam christi qui fm deitatem est ab eterno.ad Heb.xiij. Ihs christus heri ⁊ hodie ipse ⁊ in secula.
p Qd̄ cecidit per ydolatriā.modo predicto. q Et reedificabo aperturas murorum eius.i.fissuras gentiū p diuersos ritus: quia aliq̄ colebāt iouem: ⁊ alie dianā:⁊ alie martem:⁊ sic de alijs que per predicationē christi ⁊ apostolorū reducte sunt ad vnū verum dei cultum.
r Et ea que corruerant instaurabo.qt multi qui corruerant a fide vnius dei:ad eam sunt releuati. s Et reedificabo eam sicut in diebus antiquis.i.sicut ante diluuium quādo omnes cōmuniter colebāt vnū deum fm ipsius ade instructionem:licet postea corrupti fuerint cōtra carnalitate ⁊ lasciuia.Geñ.vi.Omnis quippe caro corruperat viam suam. t Vt possideant reliquias ydumee ⁊ omnes nationes. ista autem possessio non intelligitur per dñium tēporale:sed spūale:inq̄tū apostoli ⁊ fideles alij colla gentiū subiecerunt fidei: ideo Actuum.xv. vbi allegatur hec scriptura fm translationem.lxx.que tunc multū erat autentica:pro eo qd̄ dicitur. Vt possideant reliquias ydumee ⁊ omnes nationes:eo q̄ inuocatū sit nomen meum super eos: dicit ibi. Vt requirant ceteri hominum dominū ⁊ omnes gentes super quas inuocatum est nomen meū.⁊ ideo qd̄ ōr hic.Eo q̄ inuocatū sit nomē meū super eos referur ad illos qui vocati sunt ad fidem.q̄ptuntur autem hic speciaiter ydumei:quia ipsi ⁊ iudei de duobus fratribus descenderunt, scz iacob ⁊ esau ⁊ xps ex iudeis descendit fm carnem:⁊ similiter apostoli ⁊ primi credentes.
v Ecce dies. Hic consequenter describit dicte reedificationis accelerationem:que facta est per celeē euāgelij publicationē:quia viuente adhuc beato petro:⁊ plurimis alijs apostolis:fides catholica fuit per totum orbē pdicata: sicut plenius declaratur super illud ps.xviij. In omnem terram exiuit sonus eorū ⁊c.⁊ breuiter potest hic resumi.pdicatio enim euangelij incepit a hierusalē que est in medio terre habitabilis. Dec. i.⁊ inde deriuatur est circūquaq̄.versus aūt occidentem publicata fuit viuente petro:quia discipuli ab eo missi in francia pro pdicatione euangelij:edificauerunt senonis ecclesiam in honore beati Petri: quem ere debant passum:sed postea audientes ipsum viuum noluerūt dictam ecclesiam sancti petri vocari:in qua princes ego fui: ⁊ eodem tempore fides catholica fuit pdicata per oia loca notabilia regni francie: vsq̄ ad mare oceanū:qd̄ est terminus terre habitabilis fm astrologos. Et eadem ratione euangelium tunc fuit pdicatum versus alias partes a hierusalē.scilicet orientis austri ⁊ aquilonis:immo probabilius hoc videtur:quia plures apostoli ⁊ alij christi discipuli dispersi fuerūt ad pdicandum euangelium versus alias partes q̄ versus occidentē ⁊ sic patet celeritas gentiū ad fidem. Item sciendum q̄ cōuersio gentium ad fidem messie designatur noīe. Luce.x. Messis quidem multa ⁊c.⁊ similiter calcano vue:⁊ seminario parabolice dicuntur ppbetie.hoc modo frequenter loquitur ⁊ christus in euangelio: vnde Luce viij. Semen est verbum dei. Est igitur sensus.
v Ecce dies venient.id est tempus noui testamēti.
x Et cōprehendet arator: messorem.i. predicator:statim attinget ad

moriātur oēs peccatores populi mei qui dicūt:nō appropinquabit et nō veniet sup nos malū. In die illa suscitabo tabernaculū dauid:qd̄ cecidit ⁊ reedificabo aperturas murorū eius:⁊ ea que corruerāt instaurabo: et reedificabo eā sicut in diebus antiquis: vt possideant reliquias idumee et oēs natōes eo q̄ inuocatus sit nomen meum super eos: dicit dominus faciēs hec. Ecce dies venient dicit dñs

fidelium conuersionem. sicut patet Actuum. ij. vbi ad predicationem Petri statim conuersi sunt tria milia: ⁊ .iiij. cap. quinq; milia.

p Et calcator vue. i. ppinator sacre doctrine.

q Emittentē semen. i. faciet discipulos aptos ad predicādum: sicut patet in actibus apostolorum in pluribus locis: q̃ edocti ab eis predicabāt verbū dei.

a Et stillabūt mōtes. id est apostoli ceteris p̃ eminentes.

et[r] comprehendet arator messorē
et[r] calcator vue mittentē[q] semen.
Et[a] stillabunt mōtes dulcedinē[b]
et[c] omnes colles culti[o] erunt. Et[e]
conuertam captiuitatem populi
mei israel: et[f] edificabūt ciuitates
desertas: ⁊ ihabitabunt ⁊ plantabunt vineas ⁊ bibent vinum earū ⁊ facient hortos ⁊ comedent fructū eorum. Et plātabo eos super humum suam: et non euellam eos vltra de terra sua: quam dedi eis dicit dominus deus tuus.

b Dulcedinē. euangelice doctrine.

c Et omnes colles. id est minores doctores.

Explicit amos prophēta.

d Culti erunt. cultura spiritussancti ad pferendum fructum in ecclesia dei. e Et cōuertā captiuitatē pplī mei israel. liberādo eos de seruitute op aboli. f Et edifica. ciui. ꝛc. per hec intelligunturvniuersi status ecclesie: per ciuitates status coniugatorū in quo requiritur cōsensus animorū: vnde ⁊ ciuitas dicitur ciuiū vnitas: per vineas vero status prelatorū ⁊ doctorum. vnde ⁊ xp̃s dicit apostolis Iohis. xv. Ego sum vitis ⁊ vos palmites. p hortos vero status religiosorum: qui sunt clausi sub disciplina regulari. Isti enim status sunt instituti a temporibus apostolorū ⁊ discipulorū christi. Et perceptio vtilitatis seu fructus consequentis est cōsecutio meriti in presenti ⁊ p̃miij in futuro: quod nobis concedat ꝛc.

In capitulo. ix. vbi dicitur in postilla. Nunq̃d. Hic cōsequenter ostēditur.

Additio.

Ostillator in hoc loco omisit illud exponere qd̄ dicitur in litera. Nunquid nō vt filij ethyopum vos estis mihi filij israel ait dominus. cuius sensus cū continuatione ad sequentia habet in glo. vbi sic dicitur. Gloriabantur iudei: q: erant de stirpe patrū quibus locutus est deus: ⁊ q̃ etiam de egypto eos eduxit: cōtra hoc quod dicit dominus. Sicut creaui vos: ita ⁊ ethyopes: sicut eduxi vos de egypto ita ⁊ istos: alios de diuersis partibus adduxi: ergo nō sunt superbiendum: q: equali conditione facti: equali sententie subiacebunt. hec in glo. Fm quam ista dicūtur ad conterendum superbiam eorū de qua subditur. Ecce oculi domini super regnum peccans ⁊ conteram illud.

Incipit expositio plogi in abdiam prophetam.

Iacob patriarcha ꝛc. Iste prologus diuidit in tres partes. In pria ponit mā operis sequētis. Lib. tus p phete: cū ōr. Iacob patriarcha ꝛc. ⁊ q: metaphorice in persona edom cōtra ydumeos ppbia dirigit. In secunda pte subdit ratio metaphore. ibi. Et q: pplus israel. In tertia ñ o pte ponitur nonificatio ipsius ppbe. ibi Hebrea hunc dicunt. licet quidā incipiant ibi plogū: sed melius mihi videt: vt in codē plogo pcedēnb̄ ponuntur Hic visis litere insistam⁹ ⁊ expo nēdo subdiuidamus.

Incipit plogus in abdiā pphetaz.

Iacob[a] patriarcha habuit fratres esau: qui[b] ob ruborem corporis sui edom hebrea lingua appellatus est: qd̄ latine sanguine[g] dicit. Is memoratū fratrē suū qui[b] israel nomē accepit: graui odio cōmotus interimere conat[g] est. Qua[c] de cā oēs qui ppl'm israel. id est filios pātriarche iacob p̃dicti esau odium imitati persecuti sunt: esau ⁊ edom appellati sūt. Et[d] q: ppl's israel de[e] captiuitate chaldeorū p̃ cyrum regez persarum nutu dei reuocat[g] in hierl'z: ab[h] alio regno gra

a Iacob pātriarcha. i. patrū princeps. habuit eū duodecim filios a q̃b⁹ trib⁹. xij. descenderunt.

b Qui ob ruborez cor. sui edom hebrea lingua appel. est. Cōtra Geñ. xxv. Cū venisset esau lassus de agro ait. Da mihi de coctione hac rufa. q: o pido lassus sum. Quāobrem vocatum est nomen eius edom. Rñdeo propē verū q: sic appellatus est. s. ppter ruborē pulmēti ⁊ corpis. Sic ergo pmo assignatur nois rō: secūdo subdit fratris pscutio cum ōr. Is memoratū ꝛc. tertio transfert ad alios pscutōnis filios dicit. Qua de cā ꝛc. b Qui israel nomen accepit. Contra Geñ. xxxij. Nequaq̃ vocabit nomē tuū iacob sed israel. Dn ac ante odio habitus fuerat: sicut patet Geñ. xxvij. vbi dicit esau. Venient dies luctū patris mei: ⁊ occidā iacob fratrē meum. Rñdeo posset dici q̃ israel est genitiui casus ⁊ interptat vir videns deū: ⁊ q̃ frater ipsi⁹ esau nomē accepit iacob: qd̄ interptat luctator vel supplantator: ⁊ istud nomē recte est videntiū deū q̃ diuino inuitu ipugnāt vicia ⁊ supplantāt. Vel pōt dici q̃ accepit in dispositione diuina. Planē ⁊ verē vt credo pōt dici q̃ ad litera ipsi israel vocat⁹ fuerat sicut ōr Geñ. xxxij. Cū esau venit ei obviam vt eum interficeret: ⁊ placat⁹ muneribus ⁊ bñuolentia iacob sicut hī Geñ. xxxiij. eū nō interfecit. c Qua de cā ꝛc. ex eo q̃ dicū est q̃ edom pscut⁹ est iacob infert q̃ oēs pscutores filiorū iacob edom appellati sunt: ex quo relinquitur q̃ cōtra oēs tales è ppbia. s. cōtra ydumeos vere vel interptatiue. d Et quia populus israel: Dic pōtur rō metaphore quare. s. in psona edom cōminat pscutorib⁹ israelis. fit aūt ista cōminatio ppter duo primū est pscutio israel. secūdū est supbia de victoria que notatur ibi. Qd̄ nō dei indignatione ꝛc. dicit igit. d Et quia ppls israel. i. due tribus. e De captiuitate chaldeorū. de q̃ legitur. iiij. reg. xxv. f Reuocat⁹. sicut hī. ij. Paral. vlti. ⁊. i. Esdre. i. g Ab alio regno. quocūq; s. grecorū vel babyloniorum vel ydumeorū. h Ideo hoc regnū. s. ydumee vel aliū qōcūq;. i Persecutū est. amos. i. eo q̃ pscutus fit in gladio fratrē suū. k Populus israel. l Supatū gliadak. quasi supasset ppria virtute nō diuina indignatione. m De quo regno ꝛc. Dic ostēditur iusta esse cōminatio contra illos: ⁊ pria ostēditur hoc p locū ab auctoritate. ibi. Memorare ꝛc. secūdo p locū a minori. ibi. Nā rdiq̃ lectione ꝛc. n In psalmo. s. Sup flumina babylonis o. Memorare dñe filiorū edom. i. puni eos p eo qd̄ fecerūt. p In die. restituōis. q Hierusalem. quā ipediūt dicit glo. vel. p In die. quo euertere volunt. q Hierlm. adiuuati babylonios: filij eū edom. i. ydumei impedimēto fuerūt iudeis reedificānibus hierusalē post reditū de babylonia. r Nam reliqua. ꝛc. Dic arguit a minori

ni sic. Si in hoc eodem ꝓpheta fit cõminatio cõtra gẽtes alias quae nõ ita meruerũt sicut ydumei multo fortius ⁊ istos. dic igit
r Iam rdiq. lectione hui⁹ libri. s Cõprehẽsa. ibi. Iuxta est dies dñi iup oẽs gẽtes. t Ob causas. s. qr instar Esau filios israel impugnauerũt ⁊ de malis eorꝝ gaudebãt.

quo Matth. ij. Secũdo⁹ herodes antipas filius herodis predicti: sub quo passus est xps. de quo Luc. xxiij. Tert⁹ fuit herodes agrippa filius aristoboli filij herodis magni: q iacobũ fratrẽ iohãnis interfecit. ⁊ petrũ in carcerẽ trusit: de q Act. xij. de prio agit hic. d Augusti ab augẽdo sic dicti. vnde Isi. etymol. ix. August⁹ iõ apud romanos nomen imperij est: eo qꝝ olim augerent rempub. amplificãdo: qõ nomẽ pmũ senat⁹ octauiano cesari tradidit: vt qꝝ auferat terras ipso noie ⁊ titulo cõsecraret: dũ idẽ octauian⁹ ias cesar ⁊ imperator appellaret vel august⁹. Itẽ alibi legit qꝝ romani adulãtes augusto mẽsem q pu⁹ sexti hi dicebat a noie augusti appellauerunt augustum.

e Cesar. sic dicti a Iulio cesare prio imperatore. vii Isi. etymol. ix. Cesarũ nomẽ a iulio incepit. q bello ciuili pmo tus pmus romanũ singulare obtinuit pncipatũ. Cesar aũt dict⁹ est qꝝ ceso mortue matris vtero ꝓdir⁹: eductusq fuerit: vel qꝝ cũ cesarie nat⁹ sit a quo iperatores sequentes dicti sunt cesares: eo qꝝ comati essent q ei ex secto matris vtero extrahebant cesones vel cesares appellabantur.

f Greco noie vocauit sebastẽ. i. augustã. istas literas hũt libri correcti. alij hũt sic. Greco noie vocauit augustam. sebaste grece: augusta latine. g Et sicut stephan⁹. de quo Act. vi. ⁊ vij. coronam iuxta sui nois interpratione. nã stephan⁹ grece: corona latine. i Si hic ꝺ serui. dei cũ paulo ⁊c. hoc dicit qꝝ aplus paulus semp in eplis suis se seruum appellauit. q. d. sicẽ paulus gliari poterat de hoc qꝝ seru⁹ dei erat: ⁊ Fuũ dei se dicebat: sic ⁊ iste fm nõis interpratiõnẽ gliari poterat qꝝ factus est seru⁹ dei. Abdias cũ Fuus dñi vel Fuiẽs deo interpratur.

Explicit qualiscunqꝝ expositio istius ꝓlogi.

Incipit postilla Mgr colai de lyra super Abdiã cum additionib⁹ Pauli burgensis.

Isio Abdie. Fm doctores hebraicos ⁊ latinos. iste abdias fuit dispẽsator dom⁹ achab regis israel: qui cũ iezabel interficeret ꝓphas dñi abscõdit ex eis quinquagenos: ⁊ q̃quagenos in spelũcis: ⁊ pauit eos. iij. reg. xviij. ⁊ ideo meruit a dño spũ ꝓphetie fm dictum saluatoris. Math. x. Qui recipit ꝓphetam in noie ꝓphete mercedẽ recipiet ꝓphete. Hic aũt ꝓphat cõtra ydumeos: qui debuissent diligere iudeos. eo qꝝ a duobus fratrib⁹ descendissent: ⁊ ipsi ecõtrario habuerũt eos odio: ⁊ eorꝝ persecutorib⁹ auxiliũ ꝓbuerũt. Diuidit ergo ea⁹ ꝓphetia in duas partes: qꝝ primo nũciatur ydumeorum vastatio. secundo iudeorum consolatio. ibi. In monte. Prima in tres: quia primo denũciatur eorum vastatio ꝓpter culpas superbie: secundo ꝓpter culpam superstitiose scientie. ibi. Non ẽ prudentia. tertio ꝓpter culpam fraterne inimicitie. ibi. Propter interfectionem. Circa primum dicitur.

a Isio abdie. scilicet est hec que sequitur. b Audiuimus a domino. ego ⁊ alij ꝓphete inspirati a deo.

b Et legatum ad gentes misit. iste legatus est instinctus diuinus exercitus aduersarios ydumeorum ad deuastandum eos propter peccata eorum: ideo subditur cõfederatio eorꝝ ad hoc agendum: cum dicitur. Surgite ⁊ consurgamus ⁊c.

r Iam rdiq. lectione hui⁹ libri. s Cõprehẽsa. ibi. Iuxta est dies dñi iup oẽs gẽtes. t Ob causas. s. qr instar Esau filios israel impugnauerũt ⁊ de malis eorꝝ gaudebãt.

v Regnũq; dei erit in fine ist⁹ libri ôr. Et erit dño regnũ. q. d. dicta contenta i ꝓphetia signãt qꝝ pena inferet alijs regnis ⁊ israel erit regnum dñio.

x Hebrei hunc esse ⁊c. Hic notandum ꝓphetia multiplicit. Prio. n. ostendit qꝝ sit cũ dicit. Hebrei hũc esse ⁊c. secũdo ostendit vbi sepult⁹ fuit. ibi. Septẽtũ quoq; eius. tertio ostẽdit meritũ doni ꝓphetie qꝝ habuit. ibi. Igitur qꝝ centũ ꝓphetas ⁊c. quarto ostendit cõuenientia noiatõis que ei cũ paulo cõgruit. ibi. Et sic stephanus. dicit igitur.

y Hebrei hunc dicunt. hoc dicit quia videt qꝝ tradito hebreorum

uiter afflictus atqꝝ oppressus: iõ[b] hoc regnũ qõ more esau ꝑdictus ꝓpl'm plecutũ[i] est: ꝓ denũciatões abdie ꝓphete increpat: qõ nõ ôi indignatõe ſ ſua virtute populũ[k] supatus[l] gloriabat. De[m] q̃ regno olim ꝓ dauid in[n] ps. cxxxvi. dictũ est. Memorare[o] dñe filiorꝝ edom in[p] die hierusalẽ[q]. Nas[r] reliqua lectione cõprehẽsa[s] futurꝝ in gẽtes iudiciũ ob[t] causas lectõe ꝓprehẽsas: regnũq;[u] dei in populo israel significat. Hebrei[x] hũc dictũ esse qui sub rege samarie achab et impũssima iezabel pauit[y] centũ prophetas i[z] specub⁹ q ñ curuauerũt genu aã[a] baal ⁊ [b] de septẽ milib⁹ erãt quos helias arguit ignorasse. Sepulchrũ q̃ ea⁹ vsqꝝ hodie cũ mausoleo helisei ꝓphete ⁊ baptiste iohãnis in sebasthe veneratõi hr: q olim samaria dicebat. Hãc herodes[c] rex ãtipãs filij⁹ i honore augusti[d] cesaris[e] greco[f] noie vocauit sebasthẽ. Hic igit[g] q centũ prophetas pauerat: accepit grãm ꝓphetalẽ: ⁊ ꝺ duce exercit⁹ fuit dux ecclie. Tũc i samaria puũ gregẽ pauerat: nũc i toto orbe xpi pascit ecclias. Et[h] sicut stephan⁹ coronã[b] meruit passiõis: sic[i] hic de seruitutis dei cũ paulo aplo noie gloriat: qꝝ abdias seru⁹ dñi in nro sonat eloquio.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Abdias q interpratat fu⁹ dñi ꝓsonat cõtra edom sanguiẽũ terrenũq; fratrẽ: fratris q̃ꝝ iacob semp emulus hasta pauit spiritali.

Explicit argumentum.

Incipit abdias propheta. i.

Isio[a] abdie. Hec dicit dñs de⁹ ab edom Auditũ[b] audiuim⁹ a dño: et [b] legatus ad

v Hebrei hunc dicunt. hoc dicit quia videt qꝝ tradito hebreorum hoc ꝓfuerit: qꝝ nõ videt qꝝ posset pauisse ꝓphetas sub achab ꝓphetasse sub hieroboã. y Pauit centũ ꝓphetas. iij. reg. xviij. Abdias timebat dñm deũ israel valde: nã cum interficeret iezabel ꝓphetas dñi tulit ille centũ ꝓphetas ⁊ abscondit eos q̃nquagenos ⁊ q̃nquagenos in spelunciis ⁊ pauit eos pane ⁊ aq̃ Ergo fuit sub achab quõ ꝓphetauit sub hieroboã filio ioas constat aũt qꝝ sub eo ꝓphetauerit: qꝝ sub eisdẽ regibus ꝓphetauit sub q̃bus amos fm regulã hiero. quã põit in fine illi⁹ ꝓlogi. s. Illõ idẽ est ordo ⁊c. vbi ôr. In quib⁹ aũt tpõ nõ pferk in titulo sub illis eos regib⁹ ꝓphetasse: sub q̃bus ⁊ bi q̃ ante eos hũt titulos ꝓphetauerũt. Abdias aũt nõ hꝝ tpõ determinatum in titulo. Quõ aũt mũ vixit: ab achab eũ vsqꝝ ad hieroboam fuerũt. vij. generatões. Nũ deo: posset esse qꝝ hiero. nõ dixit hoc fm suã sententiam: sed fm iudeorꝝ traditiones: sicut supra expositũ est. ibi. Hebrei hũc dicũt ⁊c. Vel põt dici qꝝ sub achab fuit multũ iuuenis: sub hieroboã ẽ senex. Ochozias eũ filij⁹ achab regnauit super israel duob⁹ ãnis. ij. reg. xvi. g. ⁊ post eũ ioã frater ei⁹ duodecim ãnis. iiij. reg. ij. a. postea hieu. xxviij. ãnis. iiij. reg. x. post ea ioachab filij⁹ hieu. xvij. ãnis. iiij. reg. xiij. a. post hũc Joas filius eius sex decim ãnis. iiij. reg. xiij. c. post hunc regnauit hieroboã fiorlegit in eodẽ ca. ⁊ sic ab achab vsqꝝ ad hieroboam fuerunt. xxv. anni. fuit ergo iuuenis sub achab ⁊ senex sub hieroboã. ⁊ tũc oatũ est ei donum ꝓphetie. z In specubus. vel spelunciis. in originali tantum est In specubus. ⁊ constat qꝝ alterum superfluit cũ idem significent specus ⁊ spelunca.

a Antebal. in originali non est Ante sed Baal ibi est dativi casus.

b Et de septẽ milib⁹. iij. reg. xix. f. Et derelinquã mihi in israel vii. milia virorꝝ. quorꝝ genua nõ sunt curuata ante baal.

c Herodes antipatris filius. Nota tres fuisse herodes. pmus fuit herodes ascalonita filij⁹ antipatris: qui pueros occidit. de

quo Math. ij. Secũdo⁹ herodes antipas filius herodis predicti: sub quo passus est xps. de quo Luc. xxiij. Tert⁹ fuit herodes agrippa filius aristoboli filij herodis magni: q iacobũ fratrẽ iohãnis interfecit. ⁊ petrũ in carcerẽ trusit: de q Act. xij. de prio agit hic. d Augusti ab augẽdo sic dicti. vnde Isi. etymol. ix. August⁹ iõ apud romanos nomen imperij est: eo qꝝ olim augerent rempub. amplificãdo: qõ nomẽ pmũ senat⁹ octauiano cesari tradidit: vt qꝝ auferat terras ipso noie ⁊ titulo cõsecraret: dũ idẽ octauian⁹ ias cesar ⁊ imperator appellaret vel august⁹. Itẽ alibi legit qꝝ romani adulãtes augusto mẽsem q pu⁹ sexti hi dicebat a noie augusti appellauerunt augustum.

e Cesar. sic dicti a Iulio cesare prio imperatore. vii Isi. etymol. ix. Cesarũ nomẽ a iulio incepit. q bello ciuili pmo tus pmus romanũ singulare obtinuit pncipatũ. Cesar aũt dict⁹ est qꝝ ceso mortue matris vtero ꝓdir⁹: eductusq fuerit: vel qꝝ cũ cesarie nat⁹ sit a quo iperatores sequentes dicti sunt cesares: eo qꝝ comati essent q ei ex secto matris vtero extrahebant cesones vel cesares appellabantur.

f Greco noie vocauit sebastẽ. i. augustã. istas literas hũt libri correcti. alij hũt sic. Greco noie vocauit augustam. sebaste grece: augusta latine. g Et sicut stephan⁹. de quo Act. vi. ⁊ vij. coronam iuxta sui nois interpratiõnẽ. nã stephan⁹ grece: corona latine. i Si hic ꝺ serui. dei cũ paulo ⁊c. hoc dicit qꝝ aplus paulus semp in eplis suis se seruum appellauit. q. d. sicẽ paulus gliari poterat de hoc qꝝ seru⁹ dei erat: ⁊ Fuũ dei se dicebat: sic ⁊ iste fm nõis interpratiõnẽ gliari poterat qꝝ factus est seru⁹ dei. Abdias cũ Fuus dñi vel Fuiẽs deo interpratur.

Explicit qualiscunqꝝ expositio istius ꝓlogi.

Incipit postilla Mgr colai de lyra super Abdiã cum additionib⁹ Pauli burgensis.

Isio Abdie. Fm doctores hebraicos ⁊ latinos. iste abdias fuit dispẽsator dom⁹ achab regis israel: qui cũ iezabel interficeret ꝓphetas dñi abscõdit ex eis quinquagenos: ⁊ q̃quagenos in spelũcis: ⁊ pauit eos. iij. reg. xviij. ⁊ ideo meruit a dño spũ ꝓphetie fm dictum saluatoris. Math. x. Qui recipit ꝓphetam in noie ꝓphete mercedẽ recipiet ꝓphete. Hic aũt ꝓphat cõtra ydumeos: qui debuissent diligere iudeos. eo qꝝ a duobus fratrib⁹ descendissent: ⁊ ipsi ecõtrario habuerũt eos odio: ⁊ eorꝝ plecutorib⁹ auxiliũ ꝓbuerũt. Diuidit ergo ea⁹ ꝓphetia in duas partes: qꝝ primo nũciatur ydumeorum vastatio. secundo iudeorum consolatio. ibi. In monte. Prima in tres: quia primo denũciatur eorum vastatio ꝓpter culpas superbie: secundo ꝓpter culpam superstitiose scientie. ibi. Non ẽ prudentia. tertio ꝓpter culpam fraterne inimicitie. ibi. Propter interfectionem. Circa primum dicitur.

a Isio abdie. scilicet est hec que sequitur. b Audiuimus a domino. ego ⁊ alij ꝓphete inspirati a deo.

b Et legatum ad gentes misit. iste legatus est instinctus diuinus exercitus aduersarios ydumeorum ad deuastandum eos propter peccata eorum: ideo subditur cõfederatio eorꝝ ad hoc agendum: cum dicitur. Surgite ⁊ consurgamus ⁊c.

e Ecce parvulū dedi te. verbū est dñi loquētis ō futuro per modū ptē riti, ppter certitudinē, ppbie sup ydumea vēture. d Supbia cordis tui extulit te. vlera modū ō turris tue. e Habitātē in scissu. pe. i. in loc vbi accessus est difficilis: in qb' nimis cōfidis: nō subditur.

f Qui dicis in corde tuo: quis detrahet me in terram, i. deijciet me a magnitudine mea. ac si nō times hoīem nec deum: nō subdis rēlio diuina. Si exaltatus fueris ꝛc. ꝛ subdis oīm bonorū diuitiarū toralis: cū ōr.

g Si fu. intro, ad te, ꝛ ps litera vsq; ibi.

b Oēs viri fc. tui. i. q̄ ostēditur q̄ talia passura sit ydumea nō solum ab inimicis suis: sed et ab illis qui prius erant amici sui ꝛ sibi confederati: qd est saē grauius: ps illō. po. lūq. Si inimicus me' maledixisset vtiq; ꝛc.

i Nō est prudētia. Hic pñr denūciatur vastatō edom ppter scias supstitiosam. intrēdebāt enim diuinationibus ꝛ augurijs: iō subdit. Non est prudētia in eo: intrēdentes eñ, talib' frequēter decipiūtur: ideo subditur.

k Nūquid nō in die illa. s. vastationis ydumee

l Perdā sapientes de ydumea. q̄ suis supstitionib' denūciabāt ei securitatē. q. d. sic. p effectum contrariū. m Et timebūt fortes tui a meridie. ab illa. n. parte intrauit exercit' aduersariorū. n Propter interfectionē. Hic pñr denūciat vastatio ppter crimē inuriānē frat erne: cū dicit. ppter inter. ꝛ ppter iniqtatē in fratrē tuū iacob. Esau eñ pseqbatur fratrē suū iacob ad mortē. Gen. xxvij. p benedictōē paterna: ꝛ eodēs mō ydumei ab esau descēdentes pseqūt sunt pplm israel a iacob descēdentē, ppter qd notatur b iacob. o Opiet te cōfusio. supueniēs tibi et oi pte

p Et peri. interer. absq; regni reparatōe. p In die cū sta. aduer. cū id est pplm iudaicū. r Quādo capi. alieni. i. assyrij prio ꝛ postea chaldei.

s Et extra. ingre. por. eius in hierlm ꝛ alijs ciuitatibus. t Et sup hierlm. i. sup p̄dā hierlm. ꝛ Mittebāt sortē. vt q̄libet portaret prē suā. v Tu quoq; eras q̄si vn' ex eis. ciuitates destruēdo ꝛ bona rapiēdo. x Et nō despi. in die fra. tui. i. in die vastatōis et' nō despicies eū: q̄ tu eris magis oppriēndus. y In die peregrinatōis et'. i. captiuatōis ad terrā exteranēā. z Et nō letaberis. q̄ habebis in occasionē maioris tristitie. a Et nō magni. os tuū. iactando te q̄ fueris in tēpli ꝛ ciuitatis cōbustione: ex quo cōtigit maxia iudeorū ēgustia. licet. n. ydumei pluries fuissent ō regnū iuda cū assyrijs ꝛ chaldeis vt dictū est: tū ante cōbustionē ciuitatū ꝛ tēpli p nabusardā fuerūt captiuati: vt dicūt expositores aliq̄: ꝛ sic nō fuerūt in illa: ideo subditur.

b Neq; ingredieris portā. ꝛ ps litera. c Et nō emitteris aduer. exercitus eius. i. ad pseqūdū fedecbiā fugiētē cū viris bellatoribus.

d Neq; sta. in exitib'. s. ciuitatū ad interficiēdū fugientes.

e Et nō dau. redi. q̄ nō poterūt effugere de ciuitate. f Qm iuxta est. i. ppe ꝛ āte dictā vastationē hierlm. g Dies dñi. i. tpo sue vindicte. h Super oēs gē. s. regni ydumee. Ps q: Esa. xxi. ꝛ. xxxiij. ꝛ Jrij. ꝛ hiere. xlix. ꝛ ezech. xxxv. videt dicere textus: q̄ ydumei fuerunt cū chaldeis in destructōe hierlm p chaldeos: sicut ibidē fuit dictū: ꝛ idē sonat qd hic pmittit. Et sup hierlm mittebāt sortē. i. sup p̄dā de hierlm vt q̄lq; partē suā tolleret: tu quoq; eras q̄si vn' ex eis: quē diuisio p̄de maxie fuit in captō e ciuitatis p chaldeos. Aliter exponēda est litera ab illo loco. i Et nō despicies in die fra. tui. i. ō vastatiōe eius facta p chaldeos: sicut puer. xvij. ōr. Qui in ruina lerat alteri'. i. de ruina alteri' nō erit impunit'. q. d. maius malū euenier tibi' post destructōē hierlm: tūc cessabis despicere populum iudaicum. z Et nō letaberis. supueniēt eū tibi occasiones tristitie maioris: mons eniz maiores depellūt minores.

a Et nō magnificabis os tuus vlera iactando q̄ fuisti in ciuitatis ꝛ tēpli captione eadem de causa.

b Neq; ingredieris portas p' ciuitatis reditū captionē p̄ necessitatem.

c Et nō emittes aduersus exercitum eius. tūc sic missus fuisti antē per nabuchodonosor.

d Neq; stabis in exitibus. s. die ruinē ad interficiendū fugiētes de ea sicut fecisti tpe obsidionis eius per chaldeos.

e Et non claudes reliquos. remanētes in ciuitate sicut nūc fecisti.

f Qm iuxta est. i. ppe: q: statim post destructōēs hierlm fuerūt capiuati ydumei. g Dies dñi. i. tpo sue vindicte.

b Super oēs gen. s. regni ydumee: de quib' loqtur ppheta.

i Sicut fecisti. pseqūdo nequiter filios iudeita alij pseqūtē. k Quō eñ bibi. sup mō. ꝛc. i. laute vitistis de bonis acceptis de tēplo qd erat in mōte moria. l Bibēt oēs gen. hauriendo bona tua. m Et absorbebūt ꝛc. venientes super te tanta prātē: q̄ nō poteris resistere. n Et erūt q̄si nō fuerint alicui' ex turis gentes tue: nō seqtur. i Sicut fecisti. pseqūdo neqter filios iude sic alij persequētur te. k Quō eñ bibistis. i. letāter fecistis. k Sup mōtē sanctū tuū. i. de mala veniēti supra hierlm: vbi est tēplū noī meo dedicatum.

l Bibēt oēs gen. hauriēdo bona tua ꝛ letādo de tua miseria.

m Et absor. ꝛc totaliter denotādo. n Et erūt q̄si non fuerint. s. gentes tue: vnde istud refert ad illud qd supra ōr. Dies dñi fu per oēs gentes. o Et in mōte. Hic post destructionē ydumeorū nūciat ppheta cōsolationē iudeorū. ꝛ dicit aliq̄ expositores nostri: q̄ residuū huius ppbie intelligitur ad literā de reditu captiuitatis babylonice. o Et in mōte syon erit saluatio: q: liberati de captiuitate illuc venerūt. vt hic. i. Esdre. ij.

p Et erit san. q: ibi reedificatū fuit tēplū in loco sancto suo.

q Et possidebit do. iacob. eos qui se pos. qd maxie fuit impletum tpe macabeorū: qui pugnāteo virtūt suos aduersarios subiecerūt. r Et erit domus iacob ignis ꝛc. dicuntur hic dom' iacob illi de regno iude: qui redierūt de captiuitate: ꝛ domus' ioseph illi de regno israel qui cum adētes mant' assyrios post ea venerūt ad habitādū in regno iude: ꝛ cū illis de regno iuda captiuati fuerūt: ꝛ cū redeūtib' redierūt. s Et domus esau stipula. i. ydumea: ita facilitē destruet ab eis sicē stipula ab igne

t Et hereditabūt hi q̄ ad austrū sunt. q: tpe macb. vi. tenuerūt terminos habitatōis sue circū quaq;. v Et transmigrauerūt hi qui. i. illi q̄ de regno iude transmigrauerūt in babylonē hoc

gentes misit. Surgite ꝛ cōsurgamus aduersus eas in plīū. Ecce c puulū dedi te in gētib'. Cōtēptibilis tu es valde Supbia d cordis tui extulit te habitātē e in scissuris petrarū exaltātē soliū tuū. Qui f dicis in corde tuo. Quis detrahet me in terram. Si exaltatus fueris vt agla: ꝛ si inter sydera posueris nidū tuū: inde detrahā te dicit dñs Si g fures introissent ad te: si latrones p noctē: quō obticuisses? Nōne furati eēnt sufficientia sibi. Si vindemiatores introissent ad te: nūquid saltē racemū reliqssent tibi. Quō scrutati sunt esau. Inuestigauerūt abscēdita eius. Usq; ad terminū emiserunt te: oēs h viri federis tui illuserūt tibi. Inualuerunt aduersum te viri pacis tue. Qui comedūt tecū: ponēt insidias subter te. Nō i est prudētia i eo Nūqd k nō in die illa dicit dñs: p-

dam l sapientes de ydumea ꝛ prudētia de mōte esau. Et m timebunt fortes tui a meridie: vt intereat vir de mōte esau. Propter n interfectionē ꝛ ppter iniqtatē in fratrē tuū iacob operiet te cōfusio: et o pibis in eternū. In p die cū stares aduersus eū qui q capiebāt alieni exercitū eius et r extranei ingrediebātur portas eius: ꝛ s sup hierusalē mittebant t sortē: tu u q̄s eras quasi vn' ex eis. Et x nō despicies in die fratris tui in y die peregrinatōis eius. Et z nō letaberis sup filios iuda in die perditiōis eorū: et a nō magnificabis os tuū in die angustie. Neq; b ingredieris portā populi mei i die mine eorū: neq; despicies ꝛ tu in malis eius in die vastitatis illius. Et c nō emitteris aduersus exercitum eius in die vastitatis illius: neq; d stabis in exitibus, vt interficias eos qui fugerint. Et e nō claudes

tabunt: supple. ꝛ Oia chananeoꝝ loca, que fuerunt a chananeis possessa antequ filij israel ingrederentur terram illam. y Usq ad sarepta. ciuitas est in qua mulier vidua pauit helyam.

5 Et transmigratio hierusalem q̃ est in bosphoro, nomen est loci in regno babylonie sm illam expositionem: ad quam alij de hierl̃z fuerunt translati.

a Et ascendent saluatores. i. esdras ꝛ neemias vel machabei: vt dicit aliqui.

b Et erit dño regnum. i. virtute diuina fient: sicut seruient a captiuitate liberan. In aliquibus autem libris additur in fine. Amen: sed nõ est in hebreo nec in septuaginta correctis. Ista expositio videt habere aliq̃ dubia. Prio q̃ a nõ habet plane de scriptura: q̃ tamen in eorum fuerunt dilatati ita temporibus predictis. ꝛ maxime q̃ ôr hic. Possidebũt regionem samarie: q̃ samaritani illi missi a rege assyriorum. iiij. reg. xvij. habitauerũt regionem illam usq ad tẽpus xpi. vt ps Job. iiij. ꝛ in pluribus alijs locis ex euãgelio. Jtem q̃ ôr. Et erit dño regnũ. videt ergo te exponere q̃ in tempo regni dauid. q̃ ôr regnũ dei in scriptura a doctoribus hebreorum ꝛ latinorum: ôr repanda p xpm: ꝛ hoc videt manifeste sonare dicta ppheta: ppter q̃ ra. sa. ꝛ alij hebrei exponũt totam istã de cõsolatione iudeorum p xpm: sed in hoc deficiũt q̃ dicũt eis fuerunt q̃ iam est impletũ. ꝛ ideo pot ista pars exponi de tẽpore xpi. cũ ôr. Et in mõte syon erit saluatio: q̃ xps saluator noster pluries pdicauit in tẽplo: ꝛ plures infirmos curauit spiritualiter ꝛ corporaliter. Et erit sanctus. q̃ ibi missus fuit spũs sanctus in signo visibili in die pentecoste. Sm q̃ dicit hiero. in epla ad Paulinã. Et possidebit domus iacob. i. apostoli primi q̃ credentes qui fuerũt de domo iacob. ꝛ ista possessio nõ est p tẽporale dõnũ: sed q̃ portantes huius mũdi posuerũt colla sua sub iugo fidei. Et erit domus iacob ignis ꝛc. q̃ super eos apparuit spũs sanctus in specie ignis. Act. ij. Et domus esau. i. generaliter gentiles: ex hoc etiã q̃ esau persequebat iacob: ꝛ descendentes ab eo: saltem y dumei persequebãtur filios israel ꝛ iacob descendentes: omnes qui populum israel persecuti sunt quomodo erãt gentiles: vocati sunt noste edom: vt dicunt hebrei: ꝛ vterius deducũ est hoc nomen ad omnes persecutores filiorũ israel ꝛ hoc idem dicit hiero. in prio prologo huius ppherie. Et per hoc q̃ dicũtur hic stipula: ꝛ apostoli ignis: intelligitur conuersio gentis ad fidem. Et deuorabunt eos. i. corpi xpi mystico incorporabũt ꝛ hoc mõstrat Act. x. Surge petre: occide ꝛ manduca scilicet de conuersione Cornelij ꝛ aliorum gentilium cũ eo existentium tunc futura. Et nõ erit reliquie. i. non remanebit in eis aliquid pdolanie precedentis sicut ôr Prouer. xij. Verte impios: ꝛ non erit. i. amplius impij. manebũt tamen ad pietatem conuersi. Et bene trabũt ꝛc. Act. i. Dixit iesus discipulis suis. Eritis mihi testes in hierusalem ꝛ in oi iudea ꝛ samaria vsq ad vltimũ terre: q̃ sicut xpi prio pdicauerũt in hierusalem ꝛ postea in alijs pnibus circumquaq; submittentes colla gentium fidei: ꝛ sic hoc dicũtur hic aliquabreditare terras diuersas ad q̃s iuerũt: ꝛ exprimũtur specialiter aliq̃ terre, ppinque hierusalem ꝛ inde: vt mons esau: terra philistinorum samaria ꝛ galaad: ꝛ sarepta sydonioꝝ. ꝛ p ista loca intelligũtur oia alia ad que deriuata est p apostolos fides catholica. Secundũ tamen q̃ vbi trãslatio nostra hꝫ. Usq ad sarepta. in hebreo hꝫ. Usq ad sarapbar. i. vsq in francia: vt dicit ra. sa. ꝛ sm hoc exponit q̃ ôr hic. Et transmigratio exercitus huius. i. collectionis fidelium in iudea existentium: qui erãt exercitus fortes contra dyabolum ꝛ persecutionem infidelium: quorum aliqui transmigrauerunt per varia loca infidelium: q̃ hic chananei nominantur, precedentes vsq ad francia. s. sanctus Damianus: qui fuit de. lxx. discipulis vnus. ꝛ cõuertit ad fidem ciuitatem senonensem: que tũc erat metropolis in tota francia: ꝛ ciuitas aurea vocabat: ꝛ post ciuitatis cõuersionem eã dño dedicauit: faciens cruces in ciuitatis muro cum pollice: cui cedebat lapis sicut cera mollis ꝛ adhuc apparent in pluribus locis sicut ego vidi: qui hec scripsi: ꝛ sociis sancti Damiani alias ciuitates francie plures ad fidem xpi pauerũt vt ex actis colligitur

Et trãsmigratio hierusalem que est in bosphoro. in hebreo hꝫ. In sepharad. i. in hyspania: vt dicitur ra. sa. q̃ fuit impletũ p iacobũ apostolum et eius discipulos ibi fidem xpi pmulgantes pdicantes: ꝛ colla gentium subiugãtes: ideo subditur. Possidebit ciuitates austri. licet esset hyspania respectu hierusalem sit in preoccidentali: tamen respectu francie de qua fecerat mentionem intermediate magis est ad austrum. Et ascendent saluatores. id est Petrus ꝛ Paulus qui dicuntur saluatores participatiue: eo q̃ sunt precipui apostoli. In montem syon. id est in ecclesiam: que mons syon dicitur Esaie. ij. ꝛ Heb. xij. vt ibidem dictũ est. Judicare montem esau. i. romanum vt dicit ra. sa. q̃ apparentes Constantino et eũ arguentes de persecutione xpianorum induxerũt eũ ad defensionem xpianorum ꝛ edificationem ecclesiarum p romanũ imperium. Et erit dño regnũ: q̃ romanus caput mũdi dimisit vicario xpi: transferens sedem imperij constantinopolim. Aliter etiã potest exponi de tẽpore futuri iudicij: cũ ôr. Et ascendent saluatores. i. apli q̃ erũt in iudicio assessores ad perfectã salutem electorum tũc habendã. In mõte syon. q̃ circa illũ locũ erit finale iudicium: vt dictũ est supra Joel. iij. Judicare montem esau. i. condemnare superbiã infidelium: qui noie edom vel esau designãtur: vt dictũ est supra. Et erit dño regnũ: q̃ oia perfecte subiicientur dño nostro iesu xpo: cui est honor ꝛ gloria in secula seculorum. Amen.

Jn capitulo. i. Abdie vbi dicitur in postilla. Et ideo potest ista pars exponi de tempore christi.

Additio.

Et y dumea de qua principalit in ppbia abdie agit. sm hebreos intelligit romanũ imperiũ, put in glo. nostra in b loco hꝫ. vbi sic ôr. Hec oia iudei de tpe antixpi interpretãtur: quẽ p xpo recipiet: ꝛ q̃cõd pmra y dumea dicit xpi de romano imperio sommiat dictũ. hec in glo. Circa q̃ notandũ q̃ p romanũ imperiũ intelligũt cõiter romana ecclesia quã dicũt destruendã p messiã ab eis ianiter expectatũ: quam q̃dẽ ecclesiã romanã asserũt pfiguratã fuisse p q̃rtã bestiã visam a daniele. vij. c. quã ppheta destruendã p quintũ regnum incorruptibile a deo suscitandũ: q̃ falsum est ꝛ erroneũ, put in additione sup daniele ca. supradicto fuit sufficienter ostensum. Sicut q̃ asserũt p y dumea intelligi ecclesiã xpianã seu romanã: ipsorum patũ fuit plene. s. Esa. xxxiij. i additione: vbi ostensum fuit q̃ in illo loco: sicut in q̃busdã alijs sacre scripture verificat de eis illud pro. Gladius eorum intret in corde ipsorum. Attente enim si considerent scripture y dumea in illo. c. ꝛ in alijs similibus significat ad literam synagogã iudeorum: que Apoc. ij. synagoga sathane ôr. q̃ p negationem ꝛ occisionem xpi: ꝛ persecutionem membrorum eius facta est vere ecclesie dei inimica eo mõ q̃ y dumea ab esau descendens sm carnem sp fuit aduersarius hierusalem mali. Ista aũt cõsideratio plene ostendit in additionibus plibanis. s. Esa. xxxiij. Dan. vij. vnde q̃ in b. c. continet de y dumea pserim ab illo loco. ꝛ in mõte syon ꝛc. intelligendũ est de synagoga iudeorum: ꝛ q̃ ôr de syon iosepb ꝛ iacob: intelligendũ est de ecclesia ꝛ pplo xpiano: ꝛ ideo cõcludit in fine. Et erit dño regnũ: q̃ y dumea predicta separata a cõsortio fidelium post passionem legit. Mathe. vlt. Data est mihi omnis potestas in celo ꝛ in terra. Jtem q̃ ôr b circa finem. Et transmigratio hierusalem q̃ est in bosphoro. s. in hyspania. possidebit ciuitates austri ipleruntque hyspani annis octũ nepbãdes secte machomeri possederũt multas

reliquos eius in die tribulationis: quia iniuria est dies domini super omnes gentes Sicut fecisti fiet tibi: retributionem tuam conuertam in caput tuum. Quomodo enim bibisti super montem sanctum meum bibent omnes gentes iugiter: ꝛ bibent ꝛ absorbebunt: et erunt quasi non sint: Et in monte syon erit saluatio et erit sanctus. Et possidebit domus iacob eos qui possederant. Et erit domus iacob ignis ꝛ domus ioseph flamma ꝛ domus esau stipula. Et succendentur in eis et deuorabunt eos: et non erit reliquie domus esau: quia dominus locutus est. Et hereditabunt hi q̃ ad austrum sunt montem esau ꝛ q̃ in campestribus philistiim ꝛ possidebũt regionem ephrai ꝛ regionem samarie Et beniamin possidebit galaad: et transmigratio exercitus huius filiorum israel omnia loca cananeorum vsq ad sarepta et transmigratio hierusalem que in bosphoro est possidebit ciuitates austri. Et ascendent saluatores in montem syon iudicare montem esau: et erit domino regnum.

Explicit abdias propheta

ciuitates in aphrica: vt i chronicis habetur. Aphrica aũt est in pte australi terre habitabil'.

Incipit expositio pmi plogi in Jonam ppheta.

Ancta Jona ꝛc. Iste plogus diuidit in ḋnos priculas. In pma ppbere psona notificat ibi. Sancta iona ꝛc. In secunda subdit cã cur ad ppbetãdum mittitur ibi. In condẽnationẽ aũt isrl'. In tertia tẽp' ppbetationis expnit ibi. Temporib' quoq; hierobo am. In quarta quedã eã a ppbetãdo retrahẽtia innuuntur. ibi. Js cũ ppbeta illuminãte. In quinta cõparatur beliseo: ꝛ cã fuge mõstrat ibi. Hoc illi acciderat ꝛc. Itẽ i pria parte notificat psona propbete per tria. prio p declarationes originis. secũdo per euẽtũ suscitatõnis. ibi. Quẽ belyas. tertio p rõnẽ agnoiatõis. ibi Ob hanc cãm. Dicit ita qs.

a Sanctũ ionas. Hic querit quare ôr sanct' plusq; ceteri propbe: q; oẽs sci fuerunt. Rñsio: ne videatur damnatus: quoniam infra videtur mandato domini repugnasse ꝛ de misericordia domini in niniuitas contristatus fuisse.

b Mulier vidue. iij. reg. xvij. ôr de belya. Appuit ei mulier vidua colligens lignaꝛc. c Sareptane. a sarepta ciuitate: que sita erat inter tyrum ꝛ sydonẽ. De resuscitatõe filij isrl' vidue ôr. iij. regũ. xvij. g. Exaudiuit dñs vocẽ belye ꝛ reuersa est aĩa pueri intra eũ ꝛ reuixit.

d Mũc. in isto miraculo Cognoui ꝛc. e Ob hãc cãm. Hic notificatur p agnoiationẽ: ꝛ p ipa agnoiatio' ponit: secũdo ipsi' cõgruẽtia subiũgit. ibi. Et ex eo q; vex ꝛc. Dicit igit. e Ob hãc cãm. s. quia mulier dixerat belye. iij. reg. xvij. g. Nunc in isto cognoui: qꝛ vir dei es tu: ꝛ vbũ dñi in ore tuo verũ est. Dicũt. f Ipsum puer. i. ionam.

g Vocatũ amathi ꝛc. litera satis plana est. h In cõdẽnationes aũt isrl'. Hic subdit cã cur ad ppbetãdũ mittit. s. ipenitẽtia isrl' penitẽ nib' niniuitẽ. Jone. iij. Crediderũt viri niniuite dño: ꝛ p dicauerũt ieiuniũ: ꝛ vestiti sunt saccis a maiore vsq; ad minorẽ: ꝛ hoc est qõ ôr hic.

i Qõ niniue agẽte pniam ꝛc. sicut dicit hiero. in libro de locis. Niniue est vrbs assyriorũ: quã edificauit Assur egrediẽs de terra sennaar. ꝛ de ista loq̃tur hic. Est aũt ꝛ alia vsq; hodie ciuitas iudeorũ noie niniue in angulo arabie: quã nũc corupte niniuen vocãt. k Tẽpo rib' quippe hieroboã. de q; ôr. iij. reg. xiij. f. Regnauit hieroboã filij' ioas reg isrl in samaria ḋ dragiita ꝛ vno anno. ꝛ seq̃tur. Ipse restituit terminos isrl ab introitu emath vsq; ad mare solitudinis iuxta sermonẽ dñi dei israel: quẽ locut' est p seruũ suũ ionã filiũ amathi. Et ex hoc patet q; multũ senex erat qñ hec facta sunt. l Js cũ ppbeta ꝛc. Hic ponũtur quedã q; eũ retrahebãt ne pdicaret niniuitis: quetũ retrahere nõ debebãt: duo aũt retrahebãt eũ. Primũ est q; cuꝛ puideret niniuitas p penitẽtiã reuersuros nolebat eis pdicare: ne falsum pdicasse postea videret: ꝛ hoc est qõ ôr hic. Js cũ ppbia illuminãte ꝛc. Secũdũ erat q; pniam cõtra niniuitas plaraꝛ reuocari nolebat: ipaꝛ tamẽ reuocãdã puidebat: ꝛ hoc est qõ ôr hic. Mã sicut de' ad abraã ꝛc. sed in vtroq; errabat qõ notat eũ ôr. Diuine dispẽsatõis ignarus ꝛc. Dicit igitur. Js cũ ppbia illuminãte ꝛc. Cõtra sup illõ. xxxviij. Esa. Dispone domui tue: dicit glo. Legerat ionas in codẽ libro: q; niniuitarũ iniquitas ḋ m hoc q; agebãt die q̃dragesimo ꝓplenda erat: ꝛ ita ciuitas eoꝛ destruẽda: ꝛ illud nõ legerat q; p sui cõminatõem acturi essent pniam: ꝛ ita misericordiaꝛ cõsecuturi. Preterea infra ôr. Diuine dispẽsationis ignar'. Rñsio. aliq; dicũt: q; legerat in speculo eternitatis eoꝛ cõuersionẽ: sicut hic ôr: ꝛ q; essent misericordiã cõsecuturi: sed modũ cõuersionis nõ legerat. s. q; p suã cõminationẽ deberẽt cõuerti: ꝛ p hoc nõ posset mideri ad secũdũ: ppter hoc dicẽdũ q; ablatiu' absolutus nõ ipoꝛtat hic causalitatẽ: sed cõmitãtiã: vt sit sensus, Dum illuminaretur propbeta ad videndũ subuersionẽ corpaleꝛ: supple vidit spũ alẽ cõuersionẽ: nõ spũ ppbetico: sed credulitate ḋ dꝛ. Fm hoc exponitur litera sic. l Js. i. iquas. m Cuꝛ propbeta illuminante. ad denũciãdũ interitũ ciuitatis. i. cũ illuminante luce cognitionis ppbetice: q; deberet denuncuare interituꝛ ciuitatis.

Incipit prologus in Jonam propbetam.

Ancta Jonam hebrei affirmauit filiũ fuisse mulieris[b] vidue sareptane[c] quẽ belyas ppbeta mortuuꝛ suscitauit: mẹ postea dicẽte ad eũ: nũc[d] cognoui qꝛ vir dei es tu: et vbum dei in ore tuo vitas est. Ob[e] hãc etiã cãm ipm[f] puerꝛ sic vocatum[g] amathi. Amathi enĩ in nostra lingua vitatẽ sonat. Et ex eo q; vexꝛ belyas locut' est: ille q; suscitatus est filius eẽ dicit veritatis. Ideo de vitate colũba nascit: qa ionas colũbã sonat. In[h] cõdẽnationem aũt isrl' ionas ad gentẽ mittit: q; niniue agẽte pniam: illi i malicia pseuerant. Tpibus[k] qppe hieroboã regis israel: q; deo relicto cuꝛ pplo suo in samaria ydolis sacrificabat: ioná ppbetaꝛ fuisse q̃tus liber regũ indicat. Js[l] cũ[m] ppbetia illuminãte petõres[n] ciuitatis niniue dei misericordiã cõsecuturos[o] videret: ne falsa pdicare videretur: ad denũciãdũ interitũ eiusdẽ ciuitatis ire[p] nolebat. Mã[q] sic de' ad abraã de impietate sodomoruꝛ ꝛ gomorreoꝛ locutus[r] est clamoꝛ sodomoꝛ ꝛ gomorreoꝛ peruenit ad me. Jta ꝛ de niniue ôr: eo q; ascẽdent clamoꝛ malicie eius ad

n Peccatores cini. mse. cõse. qꝛ sciuit deũ misericordẽ. vnõ ione iij. Scio q̃ tu de' deus es ꝛ misericors es patiens ꝛ multe misericordiõis: ꝛ ignoscẽs super malicia.

o Videret. id ẽ crederet.

p Ire nolebat. ergo inobediẽs erat: ergo peccabat. Rñ. dicũt aliqui q; sic est. vñ postmodũ graui ter punitus est ꝛ penituit ꝛ cõfusus est pesti suã ione. i. Sico qñ ppter me hoc tẽpestas grandis est super vos. Vel potest dici q; non erat recusatio pcepti sed excusatio. sicut Moyses excusat se Exo. iij. dicẽs. Obsecro dñe nõ sum eloquẽs ꝛc. q Mã sicut de'. Hic trãgitur secundam ppter qõ nolebat eis pdicare. sed fm hoc videt invidus fuisse. Rñdeo: nõ dicit: volebat nõ reuocari: sed nolebat reuocari: ita q; nec hoc nec eius oppositũ volebat: sed fm b nulla esset ratio Propter b pot dici q; nõ seq̃tur sed volebat q; nõ diminueret q; invidus esset vel iniqu': qꝛ hoc volebat: nõ qꝛ de malo eoꝛ gaudebat: sed qꝛ de malo pplꝰ sui dolebat. sciebat enĩ eoꝛ cõuersionẽ in cõdẽnationẽ fore iudeoꝛ. vñ glo. Mouerat ppbia reudante spũ: q; penitẽtia gentiũ ruina esset iudeoꝛ. ꝛ ideo amatoꝛ patrie nõ tam invidet niniue q̃ cupit pplꝰ suũ nõ perire. inde etiã q; si vidisset in speculo eoꝛ cõuersionẽ tenere cõformare voluntatẽ suam volũtati diuine. Sed adhuc qꝛ bo glo. s. Reudante spũ ꝛc. videt q; eoꝛ cõuersionẽ videret reudatõe ppbica. Rñ. q; nequaq̃. sed hoc solũ q; hoꝛ penitẽtia si cõũgeret indeoꝛ ruina esset. r Locut' est. Gen. xviij. s Diuine dispẽsatõis ignar'. Hic ostẽditur q; in duob' errabat. s. propẽ ignotiam duoꝛ. Prio qꝛ deũ ignorabat magis diligere salutẽ q̃ mortem Ezech. xviij. g. Nolo mortes morientis: sed vt cõuertat ꝛ viuat. Secũdo qꝛ ignorabat eꝰ plentiã ꝛ potẽtiã esse vniuersalẽ ibi. Ideo a cõspectu dei. Prio ergo ostẽdit ignorãtia. secũdo modus ignorãdi ostẽdit. ibi. Hoc illi acciderat. Dicit igit.

t Diuine dispẽsatõis ignar'. Sed p̃. dictũ est supra: q; hoc sciebat quadã p̃sumptõe: ppter hoc recusabat pdicare. Rñdeo ignar' p illuminationẽ ppbie: ꝛ hoc patet secũda pars questionis quinta: que est p carentiã spũs ppbalis. Mdũ eus enĩ sciebat illaꝛ mulierẽ de qua agit. iij. re. iij. esse in amatitudie aĩe p signa que videbat ꝛ nesciebat spũ ppbetico: ꝛ similit hic sciebat deũ p̃stiturũ indulgentiã bõis signũ q; ad pdicãdũ mittebat: sed ne sciebat ppbetica illuminatõe. Precedẽtes obiectões satis possent cuadere tẽperãdo expositionẽ litere vt dicatur. Jre nolebat. i. quasi nolẽs ire erat: ꝛ similit reuocari nolebat. i. quasi nolens q; reuocaret: ꝛ similit diuine dispẽsatõis ignar'. i. quasi diuinã ignorarer dispẽsatõeꝫ ꝛ oia tũc respiciũt signa exteriora fm que iudicam'. i. reg. xvi. b. Homo videt ea que parẽt oculis aũtem intuet cor. Et istã expositionẽ videt velle litera sequens. s. quasi bũanũ aliquid passus ꝛc.

v Ideo a conspectu dñi. fm primã expositionẽ hic notat fuꝰ ignorãtia: que fuit spãliter cã fuge. Et nota q; hic ôr bũanũ

aliquid passus: talis enim error inerat ei a natura corrupta: vt
crederet q̃ qz eribat terrā in qua deus colebat: a pcepto absol-
uere. dicit eñ Aug. Approbare falsa ꝓ veris vel cōuerso: non
est natura hois instituti sed pena dānati. Et nota q̃ dicit q̃ io
nas postq̃ pdicauit nihiluitis cōfusus ꝓ verecūdia latēter egres
sus est terrā suas
t assūpta matre
latēter egressus
sunt. vq. erula-
tur nolens redire
pre verecundia
tandem mortua
matre redqt.

Incipit expo-
sitio plogi secū-
dū ionam.

Onas colū
ba tc. In hoc se
cundo plogo p
cedit hoc modo.
prio ā notificat
persona ꝓphete.
secundo ostēdit
series siue hysto
ria ꝓphete ibi.
Ad gentiū pco
nū. tertio deter-
minat loc' sepul
ture ꝓphete. ibi

Cuius sepulcrū. Ite3 in prima parte notificatur a tribus: a no
minis interpretatione: cuz dicitur. Jonas columba tc. a cogna
tione. cū ōr. Filius amathi. a loco vñ erat. cū ōr. Qui fuit de geth
quid aūt significet geth exp̄mit Hiero. dicēs i originali. Geth
in secūdo sephori mūiano que hodie appellat diocesarea cum
bus tyberiade hand grandis est viculus: vbi t sepulcrū ei' oñ
dit: quāq̃ alij iuxta diapolim. i. liddā t eū natū t cōditū velint
eō intelligētes hoc qō addit: opbit ad destructionē aliaꝫ vrbi
um geth primere que iuxta eleuctheropolim siue diapolim hodie
demōstrātur. Jtē in secūda ptē in qua tāgit series siue historia
ꝓphete pmo tāgit missio ꝓphe ad pdicādū niniuitis. ibi. Ad
gentiū pconiū mimk. secūdo fuga ꝓphe iniuncti officiū exequi
cōtēnēs. ibi. Missus cōtēnit tc. tertio seqtur ad exequēdū cō-
missio: ibi. Propē quē pictrat nauis tc. quarto subiūgit iniun
cti executio. ibi. Reiect' pdicauit. quīto ostēdit exequēns affect'
sine affectio. ibi. Sed cōmistat tc. ergo iniqu' fuit. Rñ. antece-
dēs ponit ꝓ ꝓsequēti. i. p execratōne iudeoꝝ: quā intellexit ꝓse
qui et gentiū conuersione. Inuider: ergo invid' fuit. Rñsio: ante
cedēs ponit ꝓ cōsequēti. i. sustinet dolor' passionē que ad invi-
diā solet cōseq. Sephori. oppidū fuit vnde fuit oriūda Anna
mater beate virginis. Tyberiade. ciuitas fuit in iudea in bono
tim Tyberij cesaris condita.

Explicit qualiscūq3 expositio istius plogi.

Postilla supꝫ ꝓphias Jone cū additionibus incipit.

Capitulus. i.

T factū est. Hic incipit Jonas ꝓpha: t diuidit in du
as ptes. qz prio ostēdit eius inobedientia t secūdo pe
nitētia. sequēti. e. Pria in tres: qz prio describit Jo
nere bellio. secūdo rebellātis deprbēsio. ibi. Dñs aūt
tertio cōprehēsi punitio. ibi. Et dixerūt. Circa primū dicitur.

a Et factū est vbū dñi ad Jonā q̃ ꝓphauit tpe hieroboā reg
israel. vt hi. iiij. reg. xiiij. b Filiū amathi. dicit aliq̃ q̃ nomē p
prū est pris ipius: sed ꝓ nō videt verū: qz fm oēs doctores ho
braicos t latinos iste Jonas fuit filius mulieris viduc: quē suscī
tauit Helyas. iij. reg. xvij. illa aūt nō fuit de ppto israel: sed gētis:
et pater p vba saluatoris Luc. iiij. Multe vidue erāt in diebus
helye israel: t ad nullā illaꝫ missus est helyas tc. t per ꝓñs eius
manus fuerat gētilis. Talibus aūt nō dabat rūc spūs ꝓphetie
cū oporteret hoc dicere si fuit pater Jone: fm regulā doctorū
hebreoꝝ t catholicoꝝ. s. q̃ qñ in principio alicui' ꝓphetie exprimitur nomen patris intelligitur fuisse ꝓpha sicut t filius: t iō dicēdū
q̃ amathi est hic nomē appellatiuū: t sonat veritatē in latino. Resu-
scitato eñ filio dicit: viduc dixit ipe helye. Nūc in isto cognoui qñ vir
dei es tu: t vbū dñi in ore tuo verū est. Et ob hoc puer suscitat' etūc
vocatus est filius amathi. id est veritatis: t hoc idē dicit Hierony. in
plogo: sicut aliqs dicit
filius mortis: qz fecit ali-
quid dignum morte. ij.
Reg. xij.

c Surge t vade in ni-
niuen. que erat ciuitas
longe posita.

d Et pdica in ea. eius
subuersionem.

e Qt ascen. eius mali.
coram me. i. malicia habi
tantium meruit q̃ sub-
uertatur.

f Et surrexit ionas. vt
fugeret i tharsis. ciuitas
est cilicie: de q̃ paul' fu-
it oriūdus. Act. xxi.

g Et descendit i iop-
pen. portus est in iudea
sup mare mediterraneū

b Et de. nau. eius. i. p
ciū nauis ꝓ sua deport-
atione. Hic occurrunt
duo dubia. Primū q̃re
voleb at fugere: ad cui'
intellectū sciendū q̃ du

domini prefigurās mundū ad pe
nitentiā reuocat: t sub noie ninī
ue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

Incipit ionas prophēta.

Capitulum. i.

T factū est vbū dñi
ad ionā filiū amathi
e dicens Surge t va-
de in niniuē ciuitatem
grandē: et pdica in ea: qz ascen-
dit malicia eī coram me. Et surre-
xit ionas: vt fugeret in tharsis a
facie dñi. Et descēdit i ioppen: t
inuenit nauē euntē in tharsis. Et
dedit naulum eius et descendit in
eaz vt iret cū eis in tharsis a facie

plex est ꝓphetia q̃tum spectat ad ꝓpositum: vna que dicitur prophe
tia p̃destinationis. s. qñ aliquid reuelat futuꝫ eo modo quo est in diui
na p̃ordinatōe: t illud semper implet: hoc mō reuelauit dñs samuēli de
sectione saulis. i. reg. xv. ꝓter qō dixit samuel. Porro triūphator in
israel nō pcet: t penitudine non flectet: neqz eñ hō est vt agat pniam
Elia est ꝓphetia cōminatōis. s. qñ aliq̃ punitio reuelat futura ꝓut est
in cāis secūdis fm eaꝫ dispositionē: t fm hoc Esa. de mādato dei di
xit Ezechie. iiij. reg. xx. Precipe domui tue: moriet' eñ tu t non viues
Talis eñ erat infirmitas: q̃ fm naturā nō poterat euadere mortē: t ꝓ
nō sp implet: p̃ordinauerat eñ de' eū sanare miraculose. ppt ei' pces
t lachrymas. Jtē sciēdū q̃ spūs diuin' ꝓut vult tāgit corda ꝓphaꝫ.
sēlicet min' pfecte vel pfectius: sicut Esa. fuit reuelata mors Ezechie
futura fm cursum nature: iō dixit. Moriet' tu t nō viues. postea vero
eius sanatio miraculosa: sicut ibidē subdit. Reuertere dic ezechie tc.
Audiui orōnē tuā t vidi lachrymā: t ecce sanaui te. ꝓphetia ārista ō
subuersiōe niniue fuit nñ cōminatōis: qz tūc nō fuit implera ꝓpē punias
niniuitaꝫ: vertñ hoc nō fuit reuelatū ione a principio: ꝓ solū q̃ denūci
aret niniue subuersionē. Jonas ẋo cōsiderās diuine misericordie ma-
gnitudinē: t ex altera pte cōiecturas q̃ niniuite peniteret ad ei' denū
ciationē: timuit ne ꝓphetia sua nō impleret: t sic falsus ꝓpheta dice-
retur ꝓpter qō voluit mandatū dñi declinare. Et hoc est qō dicit. j. c.
iiij. Propē hoc pōccupaui vt fugerem in tharsis. scio eñ q̃ tu de' cle-
mēs t misericors es tc. Sed ō ꝓ posset dici q̃ ionas poterat nūciare
destructionē niniue cōditionalē. s. si nō peniterēt: t sic nō posset voca
ri falsus ꝓpha: ꝓpter qō hec ratio fuge videt nulla. Ad qō dicēdū q̃
ionas ꝓpha sciebat q̃ plano vbi ꝓphetia magis seqtur formā diui
ne volūtat̃ q̃ hūane. Sicut ps Mu. xxiij. de balaam: q̃ volebat male
dicere ꝓplo israel: t ecōtrario bēdicebat. Jonas aūt sciebat circa hoc di
uinā volūtatē. s. q̃ subuersio niniue nūciaret absolute: t iō interpone
re cōditionē nō erat ptīns sue. Secūdū dubiū est quomō voluit fuge
re a facie dñi: quē sciebat vbiqz p̃sentē. Ad qō dicēdū q̃ licz sciret deū
esse pūrem vbiqz p essentiā t potētiā: sciebat tñ cū hoc ipm esse specia
liter in aliquo loco t nō in alio fm aliquē effectū determinatū: sic q̃ntū
ad missionē spūssancti in signo visibili fuit in domo in q̃ erāt discipuli
cōgregati: fm q̃ ōr Act. ij. Et repleuit totā domū vbi erāt sedentes: t
nō alia loca. Zpe vo Jone spūs ꝓphetie nō dabat in terra gētilium
sed tñ iudeoꝝ: nec valet cōtra hoc: q̃ Ezechiel t daniel ꝓphauerunt
in chaldaica captiuitate: qz hoc fuit lōge post ione tpa: t iō estimauit
si esset extra terrā israel: nō fieret sibi mādatū diuinū de ꝓphetica nūcia
tione: sicut ōr. i. reg. x. de saule q̃ cristēs cū ꝓphis ꝓphetabat: t non
alibi: licet ō de' possit vbiqz facere: t iō Jonas voluit extra terraz israel

fugere: hoc etiam a deo permissum est fieri: vt fugiens naufragiū pateretur ⁊ a pisce deglutiret: in quo triduū sepulture xpi p̃figurare tur qd̃ ōr Math. xij. sicut fuit Jonas in vētre ceti tribus dieb⁹ ⁊ tribus noctib⁹: sic erit filius hois in corde terre. i Dñs aūt. Hic ꝓsequēter describit rebellāris depbensio: scilicet per tempestatem a deo missam in mare: per quā coact⁹ fuit suas inobediēciam confiteri: ⁊ pslitera.

k Et clamauerunt viri ad deus suū. i. quilibet eorū ad deū quē colebat Dicit enim Ra. sa. q̃ ibi erāt boies de varijs gētibus ⁊ diuersorum riuum.

l Et Jonas descendit ad interiora nauis. horrens videre maris tempestatē: ⁊ maxime q: sciuit eam ꝓpter se exortā

m Et dormie. so. gra. absorpt⁹ p̃ tristicia euē tus: sicut apli in passione xpi. Luc. xxij.

a Et dixit vir ad collegā suū. i. viri exūtes in mari hoc inter se dixerūt

b Venite ⁊ mittam⁹ sortes. dicit aūt ra. sa. q̃ videbāt alias naues ab eis distātes ꝓspere navigare: ita q̃ tēpestas erat solū circa nauē illas ⁊ hoc videt ex eo qd̃ ōr infra. Et remigabāt viri vt reuerterētur ad aridas ⁊ nō valebāt: quia mare ibat ⁊ intumescebat sup eos: ex quo videt q̃ fluctus maris cōueniebant ad eos ad quādiūq̃s ptē se verterēt ⁊ ex hoc ꝓceperūt q̃ illa tēpestas erat exorta ꝓpter maleficiū alicui⁹ exūtis in naui: ⁊ ideo miserūt sortes ad inuenī endum ip̃m. Qualit aūt licitū sit vti sortib⁹ ⁊ qualit nō: dictū fuit diffuse. Mu. xxviij. Pōt tn̄ hic aliq̃d breuiter reperi. circa qd̃ sciēdū q̃ duplex est sors: quedā diuisoria vt qn̄ ad aliq̃d diuidēdū mittūtur sortes vt p hoc determinet q̃s quā ptē accipiat cōmittēdo torū euētū fortune qd̃ nullū est peccatū. Alia cōsultoria qua p sortes cōsulit q̃d sit agendū vel dimittendū: ⁊ sic si expectet ostēsio p sortes dmōē illicitū ē: si mālit si a corpe celesti cui⁹ effect⁹ ad hoc nō se extēdit: ⁊ ideo non caret occulto pacto dmonū. Si aūt expectet a deo ⁊ sanctis angelis nullū est peccatū nisi in casu vt cū hoc fit sine necessitate: q: tūc ad dei rationē ptinet: vel si in necessitate debita dei reuerētia omittat: ꝓpter qd̃ p̃missa orōne apli miserūt sortes in electione matthie. vel si electōes ecclīastice q̃ instinctu spūsanci debēt fieri fortune sortiū cōmittantur Rōnes ⁊ auctoritates omitto: q: posite sunt loco sup: adicto. Istos tn̄ nō oportet hic excusare de peccato: q: sicut dictū est erāt ibi diuersi bonīces diuersos deos colētes: ⁊ iō vt q̃ miserūt sortes fm modū gentiliū q̃ vtūtur supstitiosis. Deus tn̄ q̃ elicit bona de malis: sic sortes temperauit: q̃ ionas deꝑhēsus fuit: ⁊ cōfiteri peccatū suū cōpulsus fuit: fm q̃ ōr Prouer. xvi. Sortes mittūtur in signū: ſ̃ a dño tēperāt: iō sequitur. c Et dixerūt ad eū indica nobis ⁊c. ⁊ fecerūt sibi q̃tuor q̃stiōes dicētes. d Qd̃ ē op⁹ tuū. quia ex operemalo homo est punitus.

e Que terra tua. q: ꝓpter malitiā terre aliquis aliqn̄ punit.

f Et quo vadis. q: aliq̃s puniēdus est q̃ vadit ad locū malū se u ꝓbitū. Et ad istā q̃stionē rndit se fugere in tharsis: vt declinaret dñi ꝓcepta: vt hī infra. cognouerūt enim viri: q̃ a facie dñi fugeret: vt indicauerat eis. licet hic taceat. g Vel ex quo ppto. q: aliqn̄ filius punit ꝓ malo parētū. h Et dixit ad eos. Hebreus ego sum. hoc enim nomē est cōmune oibus descendētib⁹ a Jacob patriarcha. i Et timuerūt viri. ꝓpter offensam dei ionē quē cōfitebat dñm maris ⁊ terre.

k Et dixerunt. Hic consequenter ponitur ionē deprehēsi punitio deq̃ pēo q̃ritur. Quid faciem⁹ tibi ⁊c. ⁊ subdit rnsio.

l Tollite me ⁊ mit. in mare. magis enim voluit solus mori q̃ q̃ cum eo alij morerētur occasione sui: volēs etiā p morte placare offensam dei. m Et remigabāt viri. tēntantes si possent euadere sine eius morte.

n Et clamauerūt ad dñm. ne putaret se mori ione.

o Quia tu dñe sicut voluisti fecisti. ex experiētia enim tempestatis iā cognoscebāt potētiam dei quē ionas colebat.

p Et stetit mare a fer. suo. ex q̃ manifeste apparuit ipsius ione transgressio: mādatum dñi dedinando.

q Et timuerūt viri ⁊c. ex signis visis fuerūt conuersi ad colendū verū deū: qui ex sup oēm creaturam dñium: ⁊ hoc bonū dicit deus de malo ione. Dicit autem Aug. in ench. q̃ de⁹ a deo est omnipotens ⁊ bonus q̃ nō sineret mala fieri: nisi ex est maiora bōa educere. In cap. i. Jone vbi ōr in postilla. Et tamen oportet hoc dicere si fuit pater ione. Additio.

Dictū fuit supra hic. i. c. in additōē: ⁊ in aliis additionibus nō est regula apud hebreos: q̃ qn̄ exprimit in principio alicui⁹ ꝓbere nomē patris intelligit pater fuisse ꝓpha sicut ⁊ filius. sed est dictū vni⁹ rabi: qd̃ nō ex aliquā probabilitatem: nec auctoritatis fundamētū: vnde nō est necesse dicere q̃ amathi est nomen appellatiuum.

domini. Domin⁹ autē misit ventū magnū in mare: ⁊ facta est tempestas magna i mari: ⁊ nauis periclitabat q̃teri. Et timuerūt nautē: ⁊ clamauerūt vir ad deū suū ⁊ miserūt vasa que erant i naui in mare: vt alleuiarēt ab eis. Et ionas descēdit ad iferiora nauis: ⁊ dormiebat sopore graui. Et accessit ad eū gubernator: ⁊ dixit ei. Quid tu sopore depmeris. Surge inuoca deū tuū si forte recogitet de⁹ de nob: ⁊ nō peam⁹. Et dixit vir ad collegā suū. Venite ⁊ mittam⁹ sortes: ⁊ sciam⁹ q̃re hoc malū sit nobis. Et miserūt sortes et cecidit sors sup ionā. Et dixerūt ad eū. Indica nob cui⁹ cā malū istud sit nobis. Qd̃ est opus tuū: que terra tua: et quo vadis: vel et q̃ ppl̃o es tu. Et dixit ad eos. Hebreus ego sum: et dñm deum celi ego timeo: q̃ fecit mare ⁊ aridam. Et timuerūt viri timore magno: et dixerūt ad eū. Quid hoc fecisti. Cognouerūt enim viri q̃ a facie dñi fugeret: q: indicauerat eis ionas. Et dixerūt ad eum. Quid faciem⁹ tibi: ⁊ cessabit mare a nobis. Quia mare ibat ⁊ intumescebat: et dixit ad eos. Tollite me et mittite in mare ⁊ cessabit mare a vobis. Scio ei ego qm̄ ꝓpter me tēpestas hec grādis vēit super vos. Et remigabant viri vt reuerterētur ad aridā: ⁊ nō valebant: q: mare ibat ⁊ intumescebat sup eos. Et clamauerunt ad dñm ⁊ dixerūt. Quesum⁹ dñe ne peream⁹ in aia viri isti⁹: ⁊ ne des sup nos sanguinē innocētē: q: tu dñe sicut voluisti fecisti. Et tulerūt ionā ⁊ miserūt in mare: et stetit mare a feruore suo. Et timuerūt viri timore magno dñm ⁊ immolauerūt hostias dño ⁊ vouerūt vota.

Capitulum. ii.

Zpparauit. Hic cōsequēter ostēditur ipsi⁹ ione pnia: et hoc ex duob⁹: primo ex eius orōe: secūdo ex mādati diuini ꝓsecutione. c. sequēti. Pria in tres: q: prio ponit orātis locus: secūdo orōnis modus ibi. Et orauit. tertio exitus. ibi. Et dixit. Circa primū ōr. a Et ꝓparauit dñs pisce grande q: ei obedit ois creatura ad nutū. b Et erat ionas in vētre piscis tribus dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹: nec est mir si tamdiu ibi fuit: q: fuit hoc diuina virtute: qui pōt vbi vult ⁊ quō vult saluare c Et orauit. Hic ꝓnr describit orōis mod⁹: cū subdit. Clamaui ad dñm de tribulatōe mea. erat q̃dē valde horridū sic deglutiri: ⁊ in vētre piscis detineri. d Et exaudiuit me. Jonas cū adhuc exūs in vētre piscis cognouit diuinit⁹ se exaudiri.

f De vētre inferi. i. de vētre piscis. q̃ ōr inferus metaphorice: q: valde horridū erat ibi esse. g Proiecisti me in profūdū ⁊c. q: pisces tā magni habitāt in ꝓfundo maris: nō enim possunt nare ꝓpe litt⁹. h Oēs gurgites tui ⁊ fluc. tui sup me tran. trāsibāt sup piscē. ⁊ p q̃ñs sup ionā in eo inclusus. certa parēs q̃ dicis vsq: ibi. i Ad extrema mōtiū descēdi. sicut enim dictum est: tales pisces habitant in ꝓfundo maris q̃ multum distat a mōtib⁹ in littore maris exūtib⁹. k Terre vectes cōclusērūt me in eternū. i. ita sum cōclusus inter q̃ litora maris q̃ in eternū nō potero exire nisi tua ꝓtectio subdit. Et subleuabis ⁊c.

l Cum angustiare.in me ani.mea.desperās ofii virtute bñana m Dñi:recor. sum.a q̄ solo expecto remediū. n Qui custo. vam.tu eis pseuerātes. o Frustra mise.su. derelin.i. reddūt semdignos diuina misericordia p vanitatib⁹ suis sequēdis q̄ nullius sunt mométi. p Ego aūt in vo.lau, imola.tibi. sez cor meū per verā contritionē ⁊ penitentiam.

q Quecūqz vo ui reddā, b oies eñ in magna ne cessitate existēt solēt emittere vo ta dño.⁊ sic fecit ionas in ventre piscis existens.

r Et dixit. Hic pñr ponitur ipsi⁹ ione exit⁹:cuz ōr Et dixit dñs pisci. dei dicere est suū facere. fecit eñ piscez ionam euomere i arid ā terrā. hoc eñ nō potuisset facere sine dei speciali operatōe:qz pro pter sui magnitudinē non potuisset in aride na tūdo appropinquare.

In capi. ij. ybi ōr in postil. Qui custodiunt vanitates.

Additio.

Itera be braica sic se habet i bloco. Qui custodiunt vanitates in manū misericordiā suā dere linquūt.⁊ ē sensus:q illi q̄ custodiebant vanitates falsorum deorū vouētes eis in tribulatōibus suis aliqua opa misericordie facerent:tales vouentes misericordiā suaz derelinquūt:quia illi diij non possunt eos iuuare sed qui vouet deo vero oportet q reddat vota sua:eo q est adiutor in tribulatōib⁹.⁊ iō subdit. Ego aūt in voce laudis immolabo tibi quecūqz voui reddā ⁊c.

Capitulum.iij.

Et factū est. Ostēsa ione pnia ex a⁹ oro:hic pñr idē ostēdit ex mandati dei pmpta executione:⁊ diuidit in duas ptes:qz prio ponit hec executio.secūdo ione sequēs afflictio sequēti.c. Pria in tres.qz prio ponit p̄dicatio ione. secūdo cōuersio ninue. ibi. Et crediderūt.tertio cōdescēsio miseratōis diuine.ibi. Et vidit. Circa primū p̄mittit mādati diuini reiteratio:cū ōr. Et factū est ybū dñi ad ionam scdo ⁊c.secdo subditur hu⁹ mandati executio:cū ōr. b Et sur.ionas ⁊ abiit ⁊c.si mediatōe. c Et ninue erat ciui. ma. iti.trium diez. dicunt aliq̄ q̄ tres diete ponebātur circūeundo muz ciuitatē. sed ī non videt vez:qz fm sacrā scripturā ⁊ hystoriographos babylonia excessit oēs alias ciuitates in magnitudine mūrōrū q̄ pbus dicit de ea q̄ nō erat ppria ciuitas sed regio clausa muris:⁊ nū fm hieron. circuitus muroz hēbat.xxxij.leucas nū:que nō faciūt tres dietas cōplete:⁊ iō medi⁹ videt dicēdū q̄ iste tres diete sunt accipiēde pceden do p vicos ciuitatis vbiqz.sic eñ hēbat ionas facere denūciādo pplo subuersionē ciuitatis. d Et ce. ionas introi.ciuitati. diei vnius. Dicūt hic aliqui q̄ ionas ita pmpte exequebat mādatū dei: q̄ iter triū diez vna die cōplenit: sed hoc nō videt textui consonare: qz ōr. Et cepit ionas introire ciuitatez itinere diei vni⁹. si eñ ī dictuz esset vez:magis diceretur. Percurrit ionas ciuitatē itinere diei vni⁹. Et iō dicendū est q̄ in pria die pcessit p vnam partem ciuitatis tantum.

e Et clamauit ⁊ dixit sez verbum dñi nihil addendo.

f Adhuc.pl. dies ⁊ ninue subuer. sic eñ mereuerant ciuitū delicta: ut dictū ē sup.⁊ qz erat prophetia cōminatōis:ut ē dictū supra:cōditio erat subintelligēda. s.si nō agerēt penitentiā:sed nō erat a ppha expressa:vt p̄dictū est.

g Et crediderunt. Hic pñr ponit cōuersio populi ad p̄dicatōnē ione cū ōr. Et crediderūt viri ninuite in deū. qui prius tantum colebant ydola.

h Et p̄dicauerūt. i. solēniter indixerūt pplo.

i Jeiunū ⁊c. vt p carnis afflictionē ⁊ humiliationem in victu ⁊ vestitu placarēt dei irā: ⁊ nō solum fecerunt hoc populares:sed etiā maiores: ideo subdit de rege vt sui exemplo magis animarentur alij.

k Et abiecit vestimentū suum.i. signa regalia deponēdo. l Et indu. est sac.in signū pnie

m Et se.in ci.in signū hūiliatōis magne. n Et da.p os p̄conis.

o Hoies ⁊ iumēta ⁊c.hmōi eñ aialia sunt boī data i adiutoriū: ⁊ iō afflictio eoz in boies redūdat: ppter qō ad ostēdēdū pfectā pniam ñ solū indixit rex afflictionē boīm:sed etiā aialiū. p Clamet ad do. in for.deficiēte eñ pastu mugiebāt:q̄ mugiū⁹ dicebat ad euz clamare inq̄tū p boies hoc ordinabat ad placationē sue offense. q Et cōuertat vir.i.quiāqz de pplo de malo ad bonū.⁊ subdit ratio.

r Quis scit si conuer.q̄si dicat.sicut p peccata nostra est offensus.ita forsitan p nrām pniam erit placat⁹. s Et vidit de⁹. Hic pñr ponit cōdescēsio miseratōis diuine.cū ōr. Et vidit deus opa coz.i.acceptauit ⁊ approbauit sicut Gen.iij. Et respexit de⁹ ad abel ⁊ ad munera eius. t Et mi. est.penā cōminatā nō inferēdo. Sciēdum tū q̄ postea ninuite reuersi fuerūt ad vomitū ⁊ sic ciuitas fuit subuersa: de q̄ subuersiōe ppbauit scūs thobias.xiij.ca. Capl'n.iij.

Et afflict⁹ est. Hic pñr ponit ipsi⁹ ione sequēs afflictio. q̄ p̄ ponit scdo arguit.ibi. Et dixit. Circa primū ōr. a Et afflict⁹ est ionas. qz vidit adhuc ciuitatē stātē post terminū.pl.diez ⁊ sic timuit diffama

l Cum angustiare.in me ani.mea.desperās ofii virtute bñana m Dñi:recor. sum.a q̄ solo expecto remediū. n Qui custo. vam.tu eis pseuerātes. o Frustra mise.su. derelin.i. reddūt semdignos diuina misericordia p vanitatib⁹ suis sequēdis q̄ nullius sunt mométi. p Ego aūt in vo.lau, imola.tibi. sez cor meū per verā contritionē ⁊ penitentiam.

q Quecūqz vo ui reddā, b oies eñ in magna ne cessitate existēt solēt emittere vo ta dño.⁊ sic fecit ionas in ventre piscis existens.

r Et dixit. Hic pñr ponitur ipsi⁹ ione exit⁹:cuz ōr Et dixit dñs pisci. dei dicere est suū facere. fecit eñ piscez ionam euomere i arid ā terrā. hoc eñ nō potuisset facere sine dei speciali operatōe:qz pro pter sui magnitudinē non potuisset in aride na tūdo appropinquare.

In capi. ij. ybi ōr in postil. Qui custodiunt vanitates.

Additio.

Itera be braica sic se habet i bloco. Qui custodiunt vanitates in manū misericordiā suā dere linquūt.⁊ ē sensus:q illi q̄ custodiebant vanitates falsorum deorū vouētes eis in tribulatōibus suis aliqua opa misericordie facerent:tales vouentes misericordiā suaz derelinquūt:quia illi diij non possunt eos iuuare sed qui vouet deo vero oportet q reddat vota sua:eo q est adiutor in tribulatōib⁹.⁊ iō subdit. Ego aūt in voce laudis immolabo tibi quecūqz voui reddā ⁊c.

Capitulum.iij.

Et factū est. Ostēsa ione pnia ex a⁹ oro:hic pñr idē ostēdit ex mandati dei pmpta executione:⁊ diuidit in duas ptes:qz prio ponit hec executio.secūdo ione sequēs afflictio sequēti.c. Pria in tres.qz prio ponit p̄dicatio ione. secūdo cōuersio ninue. ibi. Et crediderūt.tertio cōdescēsio miseratōis diuine.ibi. Et vidit. Circa primū p̄mittit mādati diuini reiteratio:cū ōr. Et factū est ybū dñi ad ionam scdo ⁊c.secdo subditur hu⁹ mandati executio:cū ōr. b Et sur.ionas ⁊ abiit ⁊c.si mediatōe. c Et ninue erat ciui. ma. iti.trium diez. dicunt aliq̄ q̄ tres diete ponebātur circūeundo muz ciuitatē. sed ī non videt vez:qz fm sacrā scripturā ⁊ hystoriographos babylonia excessit oēs alias ciuitates in magnitudine mūrōrū q̄ pbus dicit de ea q̄ nō erat ppria ciuitas sed regio clausa muris:⁊ nū fm hieron. circuitus muroz hēbat.xxxij.leucas nū:que nō faciūt tres dietas cōplete:⁊ iō medi⁹ videt dicēdū q̄ iste tres diete sunt accipiēde pcedendo p vicos ciuitatis vbiqz.sic eñ hēbat ionas facere denūciādo pplo subuersionē ciuitatis. d Et ce. ionas introi.ciuitati. diei vnius. Dicūt hic aliqui q̄ ionas ita pmpte exequebat mādatū dei: q̄ iter triū diez vna die cōplenit: sed hoc nō videt textui consonare: qz ōr. Et cepit ionas introire ciuitatez itinere diei vni⁹. si eñ ī dictuz esset vez:magis diceretur. Percurrit ionas ciuitatē itinere diei vni⁹. Et iō dicendū est q̄ in pria die pcessit p vnam partem ciuitatis tantum.

e Et clamauit ⁊ dixit sez verbum dñi nihil addendo.

f Adhuc.pl. dies ⁊ ninue subuer. sic eñ mereuerant ciuitū delicta: ut dictū ē sup.⁊ qz erat prophetia cōminatōis:ut ē dictū supra:cōditio erat subintelligēda. s.si nō agerēt penitentiā:sed nō erat a ppha expressa:vt p̄dictū est.

g Et crediderunt. Hic pñr ponit cōuersio populi ad p̄dicatōnē ione cū ōr. Et crediderūt viri ninuite in deū. qui prius tantum colebant ydola.

h Et p̄dicauerūt. i. solēniter indixerūt pplo.

i Jeiunū ⁊c. vt p carnis afflictionē ⁊ humiliationem in victu ⁊ vestitu placarēt dei irā: ⁊ nō solum fecerunt hoc populares:sed etiā maiores: ideo subdit de rege vt sui exemplo magis animarentur alij.

k Et abiecit vestimentū suum.i. signa regalia deponēdo. l Et indu. est sac.in signū pnie

m Et se.in ci.in signū hūiliatōis magne. n Et da.p os p̄conis.

o Hoies ⁊ iumēta ⁊c.hmōi eñ aialia sunt boī data i adiutoriū: ⁊ iō afflictio eoz in boies redūdat: ppter qō ad ostēdēdū pfectā pniam ñ solū indixit rex afflictionē boīm:sed etiā aialiū. p Clamet ad do. in for.deficiēte eñ pastu mugiebāt:q̄ mugiū⁹ dicebat ad euz clamare inq̄tū p boies hoc ordinabat ad placationē sue offense. q Et cōuertat vir.i.quiāqz de pplo de malo ad bonū.⁊ subdit ratio.

r Quis scit si conuer.q̄si dicat.sicut p peccata nostra est offensus.ita forsitan p nrām pniam erit placat⁹. s Et vidit de⁹. Hic pñr ponit cōdescēsio miseratōis diuine.cū ōr. Et vidit deus opa coz.i.acceptauit ⁊ approbauit sicut Gen.iij. Et respexit de⁹ ad abel ⁊ ad munera eius. t Et mi. est.penā cōminatā nō inferēdo. Sciēdum tū q̄ postea ninuite reuersi fuerūt ad vomitū ⁊ sic ciuitas fuit subuersa: de q̄ subuersiōe ppbauit scūs thobias.xiij.ca. Capl'n.iij.

Et afflict⁹ est. Hic pñr ponit ipsi⁹ ione sequēs afflictio. q̄ p̄ ponit scdo arguit.ibi. Et dixit. Circa primū ōr. a Et afflict⁹ est ionas. qz vidit adhuc ciuitatē stātē post terminū.pl.diez ⁊ sic timuit diffama

c Tᵃ p̄parauit dñs piscē grā dē: vt ōglutiret ionā. Etᵇ erat ionas in vētre piscis trib⁹ die bus ⁊ trib⁹ noctib⁹. Etᶜ orauit io nas ad dñm deū suum de vētre pi scis. Et dixit. Clamaui de tribulatōne mea ad dñm:etᵈ exaudiuit me. Deᵉ vētre inferi clamaui:⁊ exaudisti vocem meā. Etᶠ piecisti me i pfundū in corde maris ⁊ flumen circūdedit me. Omnesᵍ gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me transierūt. Et ego dixi. Abiectʰ sum a cōspectu oculorū tuoz. Verum tamē rursus videbo tēplū sanctū tuū. Circūdederūt me aque vsqz ad aiam:abyssus vallauit me:pelagus operuit caput meū. Adʲ extrema mōtiū descendi:terreᵏ vectes cōclusērūt me in eternū:⁊ subleuabis de corruptōe vitā meā dñe deus meus. Cūˡ angustiaret i me aia mea:dñiᵐ recordat⁹ sum vt veniat ad te oratio mea ad tēplū sanctuz tuū. Quiⁿ custodiunt vanitates frustra° misericordiā suā derelinquūt. Egoᵖ aūt in voce laudis immolabo tibi:quecūqzᵍ voui reddam p salute mea dño. Etʳ dixit dñs pisci. Et euomuit ionā in aridam.

Capitulum.iii.

e Tᵃ factū est ybū dñi ad ionā secūdo dicēs. Surge ⁊ vade in ninuē ciuitatē magnā: et p̄dica in ea p̄dicatōnē quā ego loquor ad te. Etᵇ surrexit ionas: et abiit in ninuē iuxta ybū dñi. Etᶜ ninue erat ciuitas magna itinere triū diez. Etᵈ cepit ionas introire ciuitatē itinere diei vni⁹: etᵉ clamauit et dixit. Adhucᶠ q̄dragīta dies:⁊ ninue subuertet. Etᵍ crediderūt viri ninuite in dño ⁊ ʰp̄dicauerūt ieiunīū:⁊ vestiti sunt saccis a maiore vsqz ad minorē. Et peruenit ybū ad regē ninue. Et surrexit de solio suo etʰ abiecit vestimentū suū a se:etⁱ indut⁹ est sacco: etᵐ sedit in cinere:etⁿ clamauit ⁊ dixit in ninue ex ore regis et pācipum eius dicēs. Hoies° ⁊ iumēta ⁊ boues et pecora nō gustēt q̄q̄z nec pascātur ⁊ aquā nō bibāt:et operiantur saccis hoies et iumēta clamēt^p ad dñm in fortitudine et^q conuertat vir a via sua mala et ab iniquitate: q̄ est i manib⁹ eoz. Quisʳ scit si cōuertat et ignoscat deus ⁊ reuertat a furore ire sue:et nō pibim⁹. Etˢ vidit de⁹ opa coz:qz cōuersi sunt de via sua mala:etᵗ misertus est sup malicia quā locut⁹ fuerat vt faceret eis et nō fecit.

Capitulum.iiij.

e Tᵃ afflict⁹ est ionas afflictione magna: ⁊ iratus est et orauit ad dñm:et dixit. Obsecro dñe:nūqdᵇ nō hoc est ybū meum

c Tᵃ p̄parauit dñs piscē grā dē: vt ōglutiret ionā. Etᵇ erat ionas in vētre piscis trib⁹ die bus ⁊ trib⁹ noctib⁹. Etᶜ orauit io nas ad dñm deū suum de vētre pi scis. Et dixit. Clamaui de tribulatōne mea ad dñm:etᵈ exaudiuit me. Deᵉ vētre inferi clamaui:⁊ exaudisti vocem meā. Etᶠ piecisti me i pfundū in corde maris ⁊ flumen circūdedit me. Omnesᵍ gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me transierūt. Et ego dixi. Abiectʰ sum a cōspectu oculorū tuoz. Verum tamē rursus videbo tēplū sanctū tuū. Circūdederūt me aque vsqz ad aiam:abyssus vallauit me:pelagus operuit caput meū. Adʲ extrema mōtiū descendi:terreᵏ vectes cōclusērūt me in eternū:⁊ subleuabis de corruptōe vitā meā dñe deus meus. Cūˡ angustiaret i me aia mea:dñiᵐ recordat⁹ sum vt veniat ad te oratio mea ad tēplū sanctuz tuū. Quiⁿ custodiunt vanitates frustra° misericordiā suā derelinquūt. Egoᵖ aūt in voce laudis immolabo tibi:quecūqzᵍ voui reddam p salute mea dño. Etʳ dixit dñs pisci. Et euomuit ionā in aridam.

Capitulum.iii.

e Tᵃ factū est ybū dñi ad ionā secūdo dicēs. Surge ⁊ vade in ninuē ciuitatē magnā: et p̄dica in ea p̄dicatōnē quā ego loquor ad te. Etᵇ surrexit ionas: et abiit in ninuē iuxta ybū dñi. Etᶜ ninue erat ciuitas magna itinere triū diez. Etᵈ cepit ionas introire ciuitatē itinere diei vni⁹: etᵉ clamauit et dixit. Adhucᶠ q̄dragīta dies:⁊ ninue subuertet. Etᵍ crediderūt viri ninuite in dño ⁊ ʰp̄dicauerūt ieiunīū:⁊ vestiti sunt saccis a maiore vsqz ad minorē. Et peruenit ybū ad regē ninue. Et surrexit de solio suo etʰ abiecit vestimentū suū a se:etⁱ indut⁹ est sacco: etᵐ sedit in cinere:etⁿ clamauit ⁊ dixit in ninue ex ore regis et pācipum eius dicēs. Hoies° ⁊ iumēta ⁊ boues et pecora nō gustēt q̄q̄z nec pascātur ⁊ aquā nō bibāt:et operiantur saccis hoies et iumēta clamēt^p ad dñm in fortitudine et^q conuertat vir a via sua mala et ab iniquitate: q̄ est i manib⁹ eoz. Quisʳ scit si cōuertat et ignoscat deus ⁊ reuertat a furore ire sue:et nō pibim⁹. Etˢ vidit de⁹ opa coz:qz cōuersi sunt de via sua mala:etᵗ misertus est sup malicia quā locut⁹ fuerat vt faceret eis et nō fecit.

Capitulum.iiij.

e Tᵃ afflict⁹ est ionas afflictione magna: ⁊ iratus est et orauit ad dñm:et dixit. Obsecro dñe:nūqdᵇ nō hoc est ybū meum

ri⁊ vilipendi sicut falsus propheta. qd erat sibi afflictio maxima. int ā tum q̃ magis volebat mori q̃ viuere in statu tali. b Mãquid nõ hoc ē verbũ meũ ⁊c. s. q̃ timebat dictũ suũ nõ impleri ꝓpter magnitudinē misericordie dei. ꝓpter q̃ voluit fugere a facie dei. vt supra dictũ est. ⁊ ps litera. c Et dixit dñs. Hic ipatiēria Jone cõsequēter arguitur: cum ōr. Et dixit dñs. repēndēs ei impatientiā. d Putasne bē. ira. tu. i. rōabiliter. q. d. nõ. e Et egressus est ionas. s. aī terminũ q̃dragita diep ita q̃ hic exitus ponit ꝓ recapitulatōe.

f Et fecit sibi. vmbra. contra solis estũ. qui est ibi multus intensus. Et ad melius arguēdũ impatientiā ione ponitur exēplũ sensibile cũ dicit

g Et ppa. dñs de hederã. faciēdo cã subito crescere supra cursus nature. h Et letatus est ionas duplici de cã. scs. q: faciebat sibi vmbraculũ gratiosus: ⁊ qz ex ei miraculosa productione estimauit q̃ deus sua ꝓpbetiã adimplerz

i Et ppara. de vermẽ. oia eiusmodi q̃ tũ cunqz minima sua ꝓuidentia disponũtur.

k Et percussit hederas corrodendo eius radicem.

l Precepit dñs vento calido ⁊ vrenti. ad incendũ solis estũ.

m Et petiuit aie sue vt moreꝛ. rũ q: estu sup modũ affligebat. tuz q: ex arefactione hederc subita cõiecturauit. q̃ sua ꝓpbetia non impleret: ⁊ sic falsus ꝓpha credere tur. qd erat grauis mortis cõ subditur. Melius est mihi mori ⁊c. ex quo eius impatiētia irrationabilis cõcludit cum dicitur.

n Putasne bñ fra. sup hede. s. rōnabilit de arefactione ei. o Et dixit. Bñ irascor ⁊c. i. rōnabilit ex cã pdicta: ⁊ ex hoc cõcludit deus oppositũ dicēs. p Tu doles su. hederã. ⁊ rōnabilit fu ruã estimari onē. q Et ego nõ par. ninive. q. d. multo fortiꝛ debeo cõpati ⁊ cõdolere tante ciuitati veracit penitēti. ⁊ pcere de subuersione.

r Qui nesci. qd sit inter dex. i. sunt adhuc infra annos discretiōis. ⁊ p ꝓns adhuc inocētes: ⁊ iõ ꝓpter tãtoꝝ innocētiã rōnabile est tēperari iusticiae meē rigorem.

Postilla Nicolai de lyra cũ addiciōib⁹ sup ionã ꝓphãz felicit finit.

Incipit expositio plogi in Micheam.

Emporib⁹ ioathe ⁊c. In isto plogo ꝓcedit Hiero. ꝑ hunc modũ. Prio dicit q̃bus tpib⁹: ⁊ sub q̃bus regibus est edita ꝓpbia. secũdo agit de regũ differentia. ibi. Sed de supradicto. Tertio subdit cõtra malos ꝓminatio diuina. ibi. Quã obrē ⁊c. dicitur. a Tpibus ioathe. filij ozie. de q̃. iiij. regũ. xv. g. ⁊ q. Paralip. xxvij. a, b Achã. de q̃. iiij. reg. xvi. a. ⁊ q. Paralip. xxviij. g. c Et ezechie. de quo. iiij. reg. xviij. ⁊. q̃. Paralip. xxix. a. d Lectio ipsa. demõstrat. Michee. i. cã ōr. In diebus ioathã ⁊c. e Sz de supradicto nũero. Hic ponit regũ differentia. q̃dã eñ placuerũt deo ꝓpter religiositatẽ: sicut ioathã ⁊ ezechias. q̃dã displicuerũt ꝓpter ydolatriaz sicut achã. litera

cũ adhuc essez i terra mea. Propter hoc ꝓcupaui vt fugerez in tharsis. Scio ei qz tu deus clemẽs et misericors es: patiẽs ⁊ multemiseratõis et ignoscẽs sup malicia: Et nũc dñe tolle q̃so aiaz meaz a me: qz melior est mihi mors q̃z vita. Et dixit dñs. Putasne bñ irascris tu. Et egressus ē ionas de ciuitate: ⁊ sedit ꝓtra orientem ciuitatis. Et fecit sibimet vmbraculũ ibi: et sedebat subter illud in vmbra: donec videret qd accideret ciuitati. Et ꝓparauit dñs deus hederã: ⁊ ascendit sup caput ione: vt esset vmbra sup caput eius: ⁊ ꝓtegeret eũ. Laborauerat ei. Et letatus est ionas sup hedera leticia magna. Et pauit deus vermẽ ascẽsu diluculi in crastinum: et percussit hederam ⁊ exaruit. Et cum ortus fuisset sol ꝓcepit dñs vẽto calido ⁊ vrẽti: ⁊ percussit sol sup caput ione: ⁊ estuabat. Et petiuit aie sue vt moreꝛeꝛ. Et dixit. Melius ē mihi mori q̃z viuere. Et dixit dñs ad ionã. Putasne bñ irascris tu sup hederã. Et dixit Bñ irascor ego vsqz ad mortem. Et dixit dñs. Tu doles sup hederaz in q̃ nõ laborasti: neqz fecisti vt crescerẽt: q̃ sub vna nocte nata est ⁊ sub vna nocte perit: et ego nõ parcã niniue ciuitati magne in qua sunt plusquã centum viginti milia hoiz qui nesciũt quid sit inter dexteraz et sinistrã suã ⁊ iumẽta multa.

Explicit Jonas ꝓpheta.

Incipit plogus in Micheam ꝓphetam.

t Emporibus ioathe ⁊ achã et ezechie regũ iuda micheaz ꝓphetam ad hãc ꝓphetiaz spũ sancto repletũ fuisse lectio ipsa demonstrat. Sed de supradicto numero regũ ioathã ⁊ ezechiã deo ob religionẽ placuisse hystoria libri q̃rti regũ ⁊ secũdi paralypomenõ indicat. Achã vero relicto deo: idola samarie: quib⁹ etiã filios suos in sacrificiũ igni cõcremandos obtulerat coluisse ostat. Quãobrez deus samariã q̃ reges israel ⁊ iuda memoratorum simulacroꝝ superstitione fefellerat increpãs idignatõem suã in eã ꝓcessurã cõminatus est. Populo etiã israel ꝓuaricatori ⁊ principib⁹ eius qui eum dẽ ꝓplin fallaci suasione ad colendã ydola ꝓpulerãt: vbis insequẽtibus captiuitatẽ ⁊ interitũ affuturũ denũciauit

Explicit plog⁹. Incipit argumẽtũ.

m Ichcas argumẽtũ. d morasthi coheres xpi vastatõz ãnũciat filie latronis ⁊ obsidionẽ ponit contra eam: quia matrem percusserit iudicis israel.

Explicit argumentum.

ꝓ vidit super sam. metropolis. r. tribuũ ⁊ ciuitas. ꝓtio de sam. usqz ad ciuitate. Populo etiam. Explicit quaestiones ꝓpositaq̃z ꝓposito illius plogi.

Quidam libri habent hic fz ꝓlogum qui sic incipit.

Ermo dei q̃ semp ad ꝓphetas decẽdit. Et licet iste plog⁹ in biblijs plurib⁹ ñ scribat. mñ ꝓpt curiosos mihi videtur expedit q̃ breuit trãsiturarur. duo ita qz notantur i ꝓlogo suo. primo

ꝓ ex na morasthi. scdo po tio ad quos facta regna. x. tribuũ ⁊ bicqz in alio. diuid. k: qz ꝓ ꝓpha ñ diuisso nõ est ꝓ tur aliq̃ cõsolaro duas: qz ꝓ cõmin ꝓter culpã maiorꝝ nisi cõminatio per nine. ca. sc. Pria passio ꝓphe. ibi. qz regno cõiuncti in duas. qz ꝓ dem

a. Nõ fecit rectũ in cõspectu domini. sicut dauid pater eius ⁊c. Jrẽ co. ca. g. Tpe angustie sue auxit contẽptũ in dõm. ipsep se rex achã imolauit dijs alienis ⁊c. g Quib⁹ etiã filios suos iiij. reg. xvi. a. Sz liũ suũ cõsecrauit transferẽs ꝓ igne fz ydola gẽtiũ. q. paralip. xxviij. Lustrauit filios in igne iuxta ritũ gentium

b Samariã. regionẽ palestine vel ciuitatẽ. vñ Isydorus ethymol. xiiij. Samaria regio palestine ab oppido quodã nomẽ accepit. qõ vocabat samaria. Idẽ in. xv. vbi agit de noib⁹ ꝓbius cõditarũ. Samaria a q̃ cis regio q̃ circa eam fuit nomẽ accepit sennacherib rex assyriorꝝ cõstruxit vocauitqz samariã. i. custodiam: qz qñ israel transtulit in medos ibi custodes cõstituit. hãc obsidione captã antiochꝰ solo coequauit. quaz postea herodes a fundamẽtis instaurãs in honore Augusti sebasten. i. augustam greco sermone vocauit. ibi sin sunt beliseus ⁊ abdias ꝓphe. ⁊ q̃ maior inter natos mulierũ nõ fuit Jobãnes baptista. Contra istã denũciatur diuina cõminatio ꝑ ꝓphãz Michee. i. a. vbi de

q vidit super samariā ⁊ hierusalē glo. Quia primū samaria metropolis.x.tribuū captiuata est.deinde hierlm. ppbie imponit titulus.prio de samaria.scdo de hierlm.iiij reg.inuenies de vtriusq; captiuitate. Itē.i. Michee sit cōminatio cōtra samariam

i Populo etiam israel Michee.iiij.

Explicit quaestiones expositionis istius plogi.

Incipit Micheas ppheta.

Erbū dñi qd factū est ad micheā
u morastheē i diebus ioathā achaz et ezechie regū iuda:qd vidit sup samariā ⁊ hierlm
Audite ppli oes:et attēdat terra ⁊ plenitudo eius:et sit dñs deus vobis in testē: dñs de tēplo sancto suo. Quia ecce dñs egredietur de loco suo:⁊ descēdet ⁊ calcabit super excelsa terre. Et cōsumentur mōtes subtus eū:et valles scindētur sicut cera a facie ignis:sicut aq que decurrūt in pceps. In scelere iacob omne istud: ⁊ in peccatis domus israel. Qd scelus iacob? Nōne samaria. Et que excelsa iude? Nōne hierlm. Et ponam samariam quasi acerum lapidum in agro cū plantatur vinea:⁊ dētrabam in vallem lapides eius. Et fundamēta eius reuelabo: et omnia sculptilia eius conterentur. Et oes merceds eius cōburentur igni:⁊ cia ydola eius ponā in pditione:quia de mercedib meretricis cōgregata sunt:et vsq ad mercede meretricis reuertētur. Super hoc plāgā et vlulabo: vadā spoliatus et nudus. Facā plāctus vt lut draconū:et luctū quasi struthionum:quia desperata est plaga eius quia venit vsq ad iudam:tetigit portā populi mei vsq ad hierlm In geth nolite annūciare: lachrimis ne ploretis. In domo puluueris puluere vos conspergite: et transite vobis habitatio pul-

lere. Prio excitat ppbā ad attentionē dicens. Audite ppli ⁊c.scdo inducit dñi testimoniū p veritate dicēda.ibi. d Et sit do.vo.in testē.q fallere nō pōt nec falli. e De tēplo.i.de celo ēpyreo: vbi cū eo sūt angeli seri eius laudib intēti. f Qr ec.do.egre.de lo. ppnū cū ipi dñi est pcere ⁊ misereri.⁊ iō locus eius dicatur misericordia.a q q dāmō videt egredi qn punit fs rigore iustice.vt dicē ra. ia. ⁊ talis egressus nō est p motū localē. fs qr cā efficiēs filiudinarie dr egredi in effectum qn pducit ipsum.

g E descen. puniendo peccā hoim peccōr.
b Et cal.su.excel. terre nō deferēs alicui pstone pptter eius magnitudinē iō subdit. i Et cōmō.i.maiores.
k Et valles.i.minores.
l Sicut cera ⁊c.i.cito ⁊ absqs resistēcia: qr nō pōt resisti diuine vlti.
m In scelere. Hic pōit subdit culpa: cū dr. In scelere iacob.i. ppt scelus regni isrl. qd noiat etiā iacob: sic pīarcha iacob fuit binomius.
n De istud.i.pena supādicta ⁊ subsequēs cōtinget ⁊ de b scelere queritur:cū dr. Qd scelus iacob.⁊ mdcit. o Nōne sama.q.d.sicp samariā intelligit ydolatriaz. q exercebatur in toto regno isrl.cui metropol erat samaria p regū potēciā.hieroboā enim p m rex ad b induxit ppl3.vt bi.iij.reg.xij. p Et q excelsa iude.i.vū pcedit ydolatria q exercet in mōtib regni iude. q Nōne hierlm, q.d.ex potēcia regū iude.q rū sedes regia erat in hierlm pcessit ista malicia. Salomō enim p ppe hierlm edificauit tēpla ydolorū vxorib suis iij.reg.xi.qd fuit puocatiuū ydolatrie aliis. Postea ro achaz altare sacrilegū posuit in tēplo. iiij.reg.xvi. Et postea manasses ydola posuit in tēplo.iiij.reg.xxi.⁊ sic potēcia regū maloꝝ induxit ad ydolatriam ppli m. r Et ponā. Hic pōit pōnit cōminatio pene regni isrl separatim:cū dr. Et po.sama.q si acerū lapidū.p destructiōz samarie metropolis in regno.x.tribuū intelligit destructio totius regni. qd impletum fuit tpe osee.iiij.re.xvij. s Et oia scul. eius cōci.vt inde auꝝ ⁊ argē tū auferat. t Et oes mer.eius.i.illa q nō pōt bñ portari a p̄datorib v Com.igni.cū domib in q̄bus sunt. x Qd mer.meretri.i.ydolatre gentē:qr ydolatria vigebat in regno decē tribuū. y Et vsq ad mercedē meretricis.i.gentis ydolatre assyriorū. z Reuertentur reportauerunt enim p̄ciosa illius regni quasi pro mercede exercitiōis diuine iustitie.sicut Ezech.xxix.dr q spolia egypti data fuerūt cbaldeis p debellatione tyri. a Sup hoc. Hic cōsequēter pōnit cōpassio ppbete super ppl3 suum:cū dicitur. a Super hoc plangaz ⁊ vlulabo,est aut vlulatus vox cōfusa pceds ex magno dolore.
b Vadam spoliatus.id est laceratis vestibus.iudei enim in dolore posiri vestes suas lacerabant.vt patet in multis locis veteris ac noui testamenti.
c Facā planctum velut draconū.i.valde horribilem. d Quia desperata est plaga eius.i.nō est remediabilis malicia eius.nec p consequēs pena debita ad hoc sequēs.⁊ subdit etiam alia cā ; cū dicitur.
e Quia venit vsq ad iudā.malicia regni isrl.⁊ similiter sequitur pena
f In geth nolite annunciare.ne philisthei lereuur de miseriis hui ppli per tale modum d auid loquebat in planctu sup saul ⁊ ionathan filium eius.q.reg.i. Nolite annūciare in geth ⁊c. g Lachrymis ne ploretis.i.signa tristicie in apto non ostēdatis ne nūciet philisthis.
h In domo puluueris ⁊c.id est in secreto faciatis tristicie vestre signum.
i Et transite vobis habi pul.i.vos habitātes in regno.x.tribuū.qd est pulere hiratōis. Trāsite.i.cito trāsibitis ducti in captiuitatem.

Explicit quaestiones expositionis istius plogi.

Quidam libri habent hic fs plogum qui sic incipit.

Ermo dei q semp ad ppheras descēdit. Et licet iste plogus in bibliis pluribus ñ scribat.tñ ppē curiosos mihi videtur expedire q breuit trāsumatur.duo itaq notantur i plogo suo. primo cum ppheta cōmendatur. cum dicitur. Sermo dei.scdo rō ipositionis nois sibi et aliis assignatur.ibi. Quomō igitur apud nos ⁊c. Cōmēdatur aut ppha a duobus.primo a spiritu ppheticie.secundo a congruentia ppriij nominis et nois loci ortus sui.ibi. Qui interptatur bālitas. ibi et ponitur interptatōes nōim.s. ppbe ⁊ loci ortus sui vt insinuetur sibi nuice cōuenire ⁊ ppbe.dicit igitur. Sermo dei q semper ad ppbas descēdit. Cōtra:spūssancti nō semp trāgit corda prophetarū. Rū. Sp.i.bonis statutis.sicut.i. Thessa. v. Sine intermissione orate.i.bonis statuē. De morastbi.vicinio quodā. Huiliami sub potēti ma.dei.i. Pet.v. Qui se hūiliat exaltabit. Lu. xiij. Discite a me. Math.xi. Quō igit. Hic notatur rō ipositionis nois nō solū sibi sed ⁊ aliis.⁊ hoc tā apud nos q̄ apud hebreos ⁊ grecos. Uoniua.i.ad vorū ipsorum. Auspiciū .i. auguriū. Auspex ppie dr diuinator.q diuinat ex cōsideratōe volatū auiū.vnde auspex dr q̄si auispex.qr specit.i. ꝓsiderat aues volātes.vñ auspiciū dr diuinatio.q̄si auispiciū.qr fit ex inspectu auium. Michea q interptat hālitas. Abdias.seruus dñi.sacharias menorna domini.

Postilla Nicolai delyra super Micheam incipit cum addicionibus Pauli episcopi burgensis. Capm.i.

Erbū dñi. Hic incipit ppbia michee q in duas ptes diuidit.s.in ppbemiū ⁊ tractatū q incipit ibi. Audite. i ppbemio p̄ notificat auctor ex nōie.cu dr. Ad michea ⁊ ex nariuitatis loco.cū dr. b Morastbit en.i de morastbi.scdo ponit rōes ppbie.cū dr. In diebus ioathā ⁊c. tempo ad quos facta est ppheria: ibi. c Su.sa. ⁊ hierlm.i. sup regna.x.tribuū ⁊ duaꝝ. Samaria autē erat metropol in vno et hierlm in alio. c Audite. Hic incipit tractatus q in duas ptes diuidit:qr p̄ ppba ppl'o cōminat.secūdo ipm cōsolat.c.iiij.ista tñ diuisio nō est pcisa.sed tñ a plurimo. In pria enim pte ponuntur aliq cōsolatoria.⁊ in scda aliq desolatoria. Pria diuidit in duas:qr p̄ cōminat penā pptter culpā ppli generalit.secūdo pptter culpā maiorū spālitēr.ca.iij. Pria adhuc in duas. qr p̄ ponit cōminatio pene ppē culpā ydolatrie.scdo pptter culpā auaritie.ca.sc. Pria in duas:qr p̄ ponit cōminatio pene.secūdo cōpassio ppbe.ibi. Sup b. pria in duas:quia p̄ fit cōminatio tri qs regno cōiunctim.scdo regno isrl sep aptim:ibi. Et ponā. pria in duas.qr p̄ denūciat pena.secūdo declarat culpa:ibi. In scelere. Prio excitat ppbā ad attentionē dicens. Audite ppli ⁊c.scdo inducit dñi testimoniū p veritate dicēda.ibi. d Et sit do.vo.in testē.q fallere nō pōt nec falli. e De tēplo.i.de celo ēpyreo: vbi cū eo sūt angeli seri eius laudib intēti. f Qr ec.do.egre.de lo. ppnū cū ipi dñi est pcere ⁊ misereri.⁊ iō locus eius dicatur misericordia.a q q dāmō videt egredi qn punit fs rigore iustice.vt dicē ra. ia. ⁊ talis egressus nō est p motū localē. fs qr cā efficiēs filiudinarie dr egredi in effectum qn pducit ipsum.

g E descen. puniendo peccā hoim peccōr.
b Et cal.su.excel. terre nō deferēs alicui pstone pptter eius magnitudinē iō subdit. i Et cōmō.i.maiores.
k Et valles.i.minores.
l Sicut cera ⁊c.i.cito ⁊ absqs resistēcia: qr nō pōt resisti diuine vlti.
m In scelere. Hic pōit subdit culpa: cū dr. In scelere iacob.i. ppt scelus regni isrl. qd noiat etiā iacob: sic pīarcha iacob fuit binomius.
n De istud.i.pena supādicta ⁊ subsequēs cōtinget ⁊ de b scelere queritur:cū dr. Qd scelus iacob.⁊ mdcit. o Nōne sama.q.d.sicp samariā intelligit ydolatriaz. q exercebatur in toto regno isrl.cui metropol erat samaria p regū potēciā.hieroboā enim p m rex ad b induxit ppl3.vt bi.iij.reg.xij. p Et q excelsa iude.i.vū pcedit ydolatria q exercet in mōtib regni iude. q Nōne hierlm, q.d.ex potēcia regū iude.q rū sedes regia erat in hierlm pcessit ista malicia. Salomō enim p ppe hierlm edificauit tēpla ydolorū vxorib suis iij.reg.xi.qd fuit puocatiuū ydolatrie aliis. Postea ro achaz altare sacrilegū posuit in tēplo. iiij.reg.xvi. Et postea manasses ydola posuit in tēplo.iiij.reg.xxi.⁊ sic potēcia regū maloꝝ induxit ad ydolatriam ppli m. r Et ponā. Hic pōit pōnit cōminatio pene regni isrl separatim:cū dr. Et po.sama.q si acerū lapidū.p destructiōz samarie metropolis in regno.x.tribuū intelligit destructio totius regni. qd impletum fuit tpe osee.iiij.re.xvij. s Et oia scul. eius cōci.vt inde auꝝ ⁊ argē tū auferat. t Et oes mer.eius.i.illa q nō pōt bñ portari a p̄datorib v Com.igni.cū domib in q̄bus sunt. x Qd mer.meretri.i.ydolatre gentē:qr ydolatria vigebat in regno decē tribuū. y Et vsq ad mercedē meretricis.i.gentis ydolatre assyriorū. z Reuertentur reportauerunt enim p̄ciosa illius regni quasi pro mercede exercitiōis diuine iustitie.sicut Ezech.xxix.dr q spolia egypti data fuerūt cbaldeis p debellatione tyri. a Sup hoc. Hic cōsequēter pōnit cōpassio ppbete super ppl3 suum:cū dicitur. a Super hoc plangaz ⁊ vlulabo,est aut vlulatus vox cōfusa pceds ex magno dolore.
b Vadam spoliatus.id est laceratis vestibus.iudei enim in dolore posiri vestes suas lacerabant.vt patet in multis locis veteris ac noui testamenti.
c Facā planctum velut draconū.i.valde horribilem. d Quia desperata est plaga eius.i.nō est remediabilis malicia eius.nec p consequēs pena debita ad hoc sequēs.⁊ subdit etiam alia cā ; cū dicitur.
e Quia venit vsq ad iudā.malicia regni isrl.⁊ similiter sequitur pena
f In geth nolite annunciare.ne philisthei lereuur de miseriis hui ppli per tale modum d auid loquebat in planctu sup saul ⁊ ionathan filium eius.q.reg.i. Nolite annūciare in geth ⁊c. g Lachrymis ne ploretis.i.signa tristicie in apto non ostēdatis ne nūciet philisthis.
h In domo puluueris ⁊c.id est in secreto faciatis tristicie vestre signum.
i Et transite vobis habi pul.i.vos habitātes in regno.x.tribuū.qd est pulere hiratōis. Trāsite.i.cito trāsibitis ducti in captiuitatem.

a Confusa ignominia.i.habitatio vestra que prius erat pulcra cito confundet p ignominia sibi illata. ⁊ quia aliq̃ cominationes ppbarũ videbant tanq̃ friuolas dicentes adhucnõ sum⁹ eiecti de terra nr̃a: ideo dic ppba. b Nõ est egressa q̃ ha.in exitu.i. q̃ uis gens ista non sit expulsa.tm̃ est in ianuis exeundi. c Planctũ domus vicina accipiet ex vobis.domⁿ vicina dicitur hic regnũ duaꝝ tribuum. qõ immediate erat iunctus regno.x.tribuus: ⁊ accepit maliciam ydolatrie ab eo.vt dictũ est ⁊ per cõsequẽs occasione pene sequẽtis ac plãctus.

b Que sterit sibimet. captiuato eñ regno .x. tribuũ.regnũ iuda adhuc sterit ppter bonitatẽ ezechie regis. qui tñc regnabat.iiij. reg.xvij. cui successit manasses. qui fuit pessimus: ideo dicitur.

e Quia infir.est in bo. posuit ei manasses ydola in rẽplo dei.iiij.regũ. xxi. ⁊ qz ex hoc secuta ẽ destructio hierl̃z.iiij.re. vl.ideo subditur.

f Que habitat in amaritudinib⁹. ppter ostructiones ciuitatis ⁊ tẽpli iminẽtẽ. g Tumultus q̃drige.i.quadrigarũ. h Habitãti lachis.nomẽ est ciuitatis que alio nomie ór dan. Iudicũ.xviij.⁊ est i termino aquilonari respectu terre pmissionis: ex illa vero parte venit exercitus chaldeoꝝ cõtra hierusalem Iere.i. Cũ tumultu magno q̃drigaꝝ ⁊ armatorũ timorem habitãtib⁹ incurrẽtius ⁊ iuste ab illa pte incepit pena sic incepit culpa.qz in lachis fuit positũ ydolũ michee a principio tpis iudicũ.vt hi Iudicũ.xviij.⁊ inde ydolatria pcessit ad terrã.x.tribuũ.⁊ de illa ad terrã duaꝝ. ⁊ sic ór. Principiũ peccati ⁊c. i Propterea.istud refert ad sequẽtia. Dicit ra. sa.q̃ gerbi cõfederati fuerũt cũ pbacee rege israel ad veniẽdũ contra regnũ iuda cũ rege syrie.de quo hi Esa.vij.⁊ tñ postea fuerũt in cõspiratione occasionis pbacee cũ osee filio hela.iiij.reg.xv.⁊ fuerũt mẽdaces ⁊ deceptores ppter qõ meruerũt q̃ terra eoꝝ vastaret ab assyrio.hoc est qõ ór. i Propterea.i.ppter mẽdaciũ ⁊ deceptionẽ dictam.

k Dabit.s.rex assyrioꝝ. l Emissarios.i.bellatores ab eo missos. m Sup here.gerb.domos mẽdacij.ita q̃ p domos idez intelligitur qõ p hereditatẽ gerbi: qz nõ solũ gerb fuit destructa:sed marcha ⁊ odolla:nõ subdit. n Adhuc heredẽ.i.inimicũ terrã tuã acapientes ⁊ possidentẽ. o Adducã ti.q̃ ha.in ma.i.genti ibidem habitanti p Usqz ad odol.ve.glo.israel.i.cõfusio q̃ sic notatur ironice.sic michol dixit dauid.q.reg.vi. Quã gloriosus fuit rex israel hodie.i.q̃ nullus. Posset etiã alit dici.q̃ dicto hebraica hic posita putvarie punctat signat gliam ⁊ grauitatẽ.⁊ in ꝗ secũdo sensu est litera plana. p Usqz ad odollã.q̃ est de terminis israel. q Veniet grauitas.i.destructio p aduersarios:nõ cõcludit ppbeta.. r Decaluare ⁊ tõde. in signũ tristicie. e Sup filios deliciaꝝ tuarum.i. nutritos in deliciis.

t Dilata cal.tu.sic aqui.cui⁹ plume cadũt qñ sunt nimis antique.

v Qñ captiui ducti sunt ex te.i.cito ducentur in terram assyriorum. In capitulo.i.vbi dicit in postilla. Quia ecce dominus egredietur de loco suo.

Additio.

Et ex expositio de egressu dñi quã postillator attribuit ra.sa. potius esset attribuẽda glose nostre.q̃ sup illud xbũ. Egrediet ꝗ loco suo interlineariter ór de loco suo.i.ꝗ mirificor:dia ad iudicium.

Capitulum.ij.

E qui cogitatis. Hic pñr cõminat pplo ppter culpam auaricie: ⁊ diuidit in tres ptes: qz prio ponit pene pmiatio: secũdo ppbe cõpassio.ibi. Utinam. tertio ppli cõsolatio.ibi. Cõgregatione. Pria in duas: qz prio ppba ponit populi culpã.secũdo cõminat penã.ibi. Idcirco. Circa primũ dicitur.

a Ve qui cogi. inutile.i.bona aliena rapere. qõ est magis nociuꝝ q̃ vtile. fm illõ Aug. Lucrũ iacta dãnũ in conscientia. tulit vestem ⁊ pdidit fidem.

b Et opa. ma. in cubi.ve.i.opari disponit. ideo subditur.

c Iu lu. ma. fa. illud. exequẽdo in opere qõ disposuerant ꝗ nocte. ⁊ q̃d sterilõ subditur. d Et peupierũt agros.s.alienos.

e Et violẽter tulerũt. fraudibus ⁊ violẽtijs.

f Et calũniabãtur vi. ⁊ do. eius pseqnendo pauperes in pssonis ⁊ in bonis suis.

g Idcirco. Hic consequẽter p dicit penam. ⁊ secundo remouet falsaz estimationẽ.ibi. Me loq̃mini. Circa primũ ór. g Idcirco.i.ppter dictam maliciam. b Ecce ego co.su.fa.istam. id est sup regnũ.x.tribuũ. b Malũ.s.pene. i Unde nõ aufe.col.ve.qz erit tã graue q̃ nõ poterit euadere. k Et nõ ambu.sup.sed magis depssi ⁊ bũiliati vt captiui. l Qui tẽ pessi.ẽ.s.cõtra vos. m In die il.su.sup vos pabo.i.cõis dissio. n Et can.cãticũ cũ suaui.ab aduersarijs vestris.

o Dicentiũ.in pssona vestra. p Depopulatione vastati sumus.theglatpbalassar eñ rex assyrioꝝ ipte deuastauit pplz.iiij. reg.ió subdit. q Pars ppli mei cõmutata est. qz captiuatuit ptem ppli.quo facto recessit ad terrã suam. eius ꝗ filius salmanasar captiuauit residuũ.⁊ adduxit gẽtes extraneas ad possidendũ illius regni terrã.iij.reg.qõ puidẽs dicit in pssona populi sui. r Quõ rece.a me.q.d.quid valet mihi iste recessus.

s Cũ reuertatur.i.filij⁹ eius q̃ regiones nostras diuidat gẽtib⁹ alienis.ió cõcludit ppbeta. a Propter hoc nõ erit tibi o israel. b Mittens funiculũ ⁊c.i.bñs hereditates in pmissionis terra.qz gentes illuc adducte mãserũt ibi vsqz post tpa xpi. vt frequẽter supra dictũ est. c Me loq̃mini. Hic pñr excludit falsam estimationẽ ppli credẽtis se nõ expelli de terra q̃ erat sibi data a dño dicẽs. Me loq̃mini loquẽtes inter vos. d Non stillabit su.istos.i.pena cõminata a ppbetis nõ cadet sup nos.

e Nũquid abbre.est spũs dñi ⁊c.i.eius voluntas nõ est diminuta ad benefaciẽdũ nobis nec cogitat nobis facere qõ dicũt ppbete.⁊ subditur respõsio in pssona dei. f Nõne verba mea bona sunt cũ eo ⁊c.i.xba pmissiua sunt ⁊ factiua boni illis qui incedũt via recta ⁊ nõ malis hoibus de q̃b⁹ subditur.

g Et cõtrario po.meus in aduer.consurrexit.i.cõtra me persequendo me in mẽbris meis.ideo subditur.

h Desup tunicã palliũ sustulistis. violenter ⁊ male ab imporẽ

τ[t] eos qui trãsibãt simpliʿ cõuertistis[k] in bellũ. Mulieres[l] ppli mei eiecastis de domo deliciaꝝ suaꝝ a[m] puulis earũ tulistis laudẽ meã in ꝑpetuũ. Surgite[n] τ ite q: ñ hãtis hic requiẽ. Propter[o] imũdiciã eiꝰ corrũpet[p] putredie pessima. Vtinã[q] nõ esse uir hãs spiritũ τ mẽdaciũ ponꝰ loqueter. Stillabo[r] tibi i[r] uinũ τ ebrietatẽ: τ erit sup quẽ stillat ppls iste. Cõgregatõe[s] cõgregabo iacob totũ tei unũ cõducã reliquias israel. Pariter[t] ponã illũ q̃si gregẽ in ouili: q̃si pecꝰ in medio caulaꝝ. Tumultuabunt[u] a multitudie hoim. Ascẽdet[a] enĩ pãdẽs[b] iter aĩ eos. Diuidet[c] τ[d] trãsibũt portã τ egredient p eã. Et[e] trãsibit rex eoꝝ coram eis: τ dñs in capite eorum

Capitulũ. iii.

e Audite[a] dicit. Audite[b] principes iacob: τ duces domꝰ israel. Nũquid[c] nõ uestr̃ẽ scire iudiciũ qui[d] odio hãtis bonũ τ diligitis malũ q̃ uiolẽt tollitis pelles eoꝝ ꝺ sup eis: τ[f] carnẽ eorũ ꝺ sup ossib[g] eoꝝ. Qui[h] comedũt carnẽ ppli mei τ pellẽ eoꝝ ꝺ sup ex eis auferẽt τ ossa eoꝝ ꝺfregerũt: τ ꝺcidẽrũt sicut i lebete τ q̃si carnẽ in medio olle. Tũc[b] clamabũt ad dñm τ nõ exaudiet eos τ abscõdet faciẽ suã ab eis i tpe illo: sicut nequiter egerũt i adinuẽtionib[g] suis. Hec[k] dicit dñs: sup ꝓphetas qui seducũt

Si nos habemus. Vtinam loquamini loquentes τc. in hebreo habetur sic. Ve loquamini loquuntur. nõ stillabit sup istos nec cõprehendet cõfusio. τ ibi est finis versus: τ sequitur alius versus sic. Nũquid dicit domui iacob. Numq̃d abbreuiatus est spiritꝰ dñi τc. τ sensus est q̃ illi de populo prohibebant ꝓphetas veros ne prophetarent. vt ꝓ sup Amos. vij. ca. de quo dicit prophetã. Ve loquamini loquũtur. id est isti rebelles loquuntur prophetis. Ve loquamini. quã ꝓhibitionẽ fundabant in duobus: primo in cõminatione dicendo q̃ qui ꝓphetaret super istos apprehendet confusio. nem. τ de hoc dicit. Nõ stillabit super istos. id ẽ non ꝓphetabit. τ sic nõ apprehendet. s. prophetantem cõfusio. τ a sensu contrario qui stillabit super illos cõfundetur. Secũdo fundabãt prohibitionem suam presumẽdo de bonitate diuina. de quo dicit. Nũquid dicit domui iacob. Nũquid abbreuiatus est spiritus dñi τc. quasi dicerent vt in glosa qui aliq̃s largus est in bonitate: nũquid nobis erit breuis. Ad q̃ rẽdet prophetã in persona dei. Nonne verba mea bona sunt. τ sic non sunt diminuenda ꝓpter cõminationes. nec est dicẽdus spiritus domini abbreuiatus esse. q: largitas bonitatis diuine est cũ bonis: τ ideo cũ dixisset. Verba mea sunt bona: subdit. Cum eo qui recte graditur.

In eodem vbi ꝺ in postilla. Utinam. Hic consequẽter ponitur prophete compassio. τc.

Additio.

Si nos habemus. Utinam. in hebreo habetur quedam dictio: que vno mõ signat idem q̃ vtinã. τ alio modo significat idem q̃ si. vnde in ps. vbi ꝺ. Si ppls meus audisset me. loco illius si. ponit eadẽ dictio sicut hic. τ fm hãc significationẽ. s. vtinã sensus talis videtur esse. Dicebat enim prophetis illis qui cũ niteb ãtur ꝓhibere ab actu ꝓphetãdi: vt eis ostẽderet q̃ erat ꝓphetã verus τ nõ falsus: q̃ si ipse esset vir nõ habẽs spũ. s. dei sed mẽdaciũ potius loq̃retur. tũc ꝓphetaret ꝓ aliquo lucro seu delectatione de quo dicit. Stillabo tibi. i. ꝓphabo tibi. In vinũ τ ebrietatẽ. i. propter aliq̃ lucrũ delectabile. q: pseudo ꝓphete ꝓpter ista cõsueuerãt ꝓphetare: ideo subdit. Et erit sup que stillabitur ppls iste. vbi in hebreo sic hi. Et erit stillator ppli isto. q. d. talis stillator. s. in vinũ τ ebrietatẽ erit pertinẽs stillator ppli isto. s. qui mẽdacia potius volũt audire q̃ vera. Cõsequẽter ꝓphetã ostẽdit se nõ solum esse ꝓnunciatorem malorũ sed etiã bonorũ vbi oportebat. ideo subdit. Cõgregatione τc. exponãt vt in postilla.

Capitulum. iij.

Audite. Hic cõsequẽter ꝓphetã cõminatur penã ꝓpter peccata maiorũ. τ prio spãlter. secũdo magis generaliter. ibi.

Vtinã. pria in duas. q: prio ponit cõminatio ꝓpter culpã principũ. secõ ꝓpter culpã pseudo ꝓphetarũ. ibi. Hec dicit. Circa primũ ꝺ. b Audite principes iacob. i. tot̃ ppli israel. c Nũquid nõ ve. est sci. iudi. q. d. ad hoc tenemini qui habetis officium iudicandi.

d Qui odio habetis τ sic ptãte data vobis a deo abutimini.

e Qui violẽter tol. pel. eo. bona ppli rapiẽdo. f Et car. eoꝝ. in personis affligẽdo. g Qui comederũt τc. p cõmestionẽ τ excoriatõẽ τ ossiũ cõfractionẽ τ cõassionẽ in lebete: dauk intelligi varij modi τ exq̃sini ppls affligẽdi. h Tũc clamabũt ad do. cũ ab aduersariis affligentur. i Et nõ exau. eos. iudiciũ enĩ sine misericordia fiet ei q̃ non miseretur. Jacobi. ij. k Hec dicit dominus. Hic cõsequẽter ponitur cõminatio propter culpam pseudo prophetarũ: eum dicitur.

[h] se defendere. i Et eos qui transibant simpliciter. sine culpa. k Conuertistis in bellum. inuadentes eos sine cã. l Mulieres po. mei eiecastis de domo deliciaꝝ. interficiendo viros earũ quib[o] delectabiliter viuebãt. m A puulis earũ tulistis lau. medã. q: orphani facti ꝑ vos cogũtur ꝑ dolore clamare magis q̃ laudare.

n Surgite τ ite de terra vestra quo ibitis in captiuitatẽ.

o Propter immũdiciã eius. q̃ ponis supra dicis.

p Corrũpet putredine pessima ista gens ista.

q Utinaꝝ. Hic cõsequẽter ponitur ꝓphete compassio ꝓpter malum populo suo supueniturus dicens. Utinam nõ essem vir habens spũ. s. prophetic in malis que predixi.

r Et mẽdaciũ potius loquerer idest q̃ illa q̃ dixi non euenirent nõ tamẽ sic est.

s Stillabo tibi. i. penã vẽturã ꝺnũciabo. t In vinũ τ ebrietatẽ. i. pene abundãtiã que per potũ frequẽter designatur in scriptura τ potissime Hiere. xxv. Accipe calicẽ τc. v Et erit sup quẽ stillatur ppls iste. i. sup populũ istũ israel descẽdet pena a me ꝑdicta.

x Cõgregatione. Hic cõsequẽter ponit ppli cõsolatio vt pꝰ vini mortificantiũ infundat oleũ lenitiuũ. vt exponunt aliq̃ ptem istã de reditu captiuitatis babylonice. sed nõ videt cõuenienter dictũ: q: ꝺ hic. Cõgregabo iacob totũ. De captiuitate vero babylonica redierũt tm̃ duo tribus τ pauci de. x. tribubus qui eua serant man[a] regis assyrioꝝ. τ postea habitauerũt in regno iude τ cũ duabus tribub[o] captiuati fuerũt τ redierũt. nõ tamẽ omnes sed plures de istis τ de illis remãserũt in babylonia dicẽti amore rerũ quas ibi acceperãt. τ plus quã creauerãt. τ bonorũ temporalũ que acq̃sierãt. Preterea q: in fine ꝺ. Et transibit rex eoꝝ coram eis. Redeunte de captiuitate nõ habuerũt regẽ ducẽ. ꝓpter q̃ istud est referẽdũ ad xpũ tpꝰ. Etiã exponũt aliqui de cõuersione generali iudeorũ ad fidẽ circa finẽ mũdi. τ pũt ad hoc litera applicari. videt tamẽ mihi cõueniẽtius exponi de cõgregatione parũ in hymbo τ eoꝝ eductione per xpm sic. y Congregatione cõgregabo iacob totũ. hoc ꝺ eo modo loquẽdi quo maiores ciuitatis dicũtur tota ciuitas. ꝓpter q̃ factũ eoꝝ dicit factũ totius ciuitatis. Et q: fm xitatẽ soli electi dicuntur de domo iacob numero τ merito. τ oẽs isti fuerũt ibi cõgregati a principio mũdi vsq̃ ad resurrectionẽ xpi. z Pariter ponã illũ quasi gregẽ in ouili. q: erãt ibi a deo custoditi vsq̃ ad tpꝰ xpi quo indeuastati sunt ad gtias. a Tumultuabũtur a multitudie ꝑ hanc tumultuationẽ nõ intelligit aliq̃ cõmotio quieti contrariũ. sed per eam. scilicet designatur multitudo magna.

a Ascendet enim. s. ipse xpꝰ. vnde dicit ra. sa. Ascendet enim. s. saluator eoꝝ. b Pãdẽs iter. q: sua morte aperuit celum

c Diuidet. s. existentes in inferno: quia electis inde eductis reprobi remanserunt: ideo subdit.

d Et transibũt portam. s. inferni inde egrediendo.

e Et transibit rex eorum coram eis τc. i. dñs ielus xpꝰ verus deus q̃ viuit τ regnat in secula seculoꝝ Amẽ. In ca. ij. vbi dicit in postilla. Ve loq̃mini. Hic cõsequẽter τc.

Additio.

Si nos habemus. Ve loquamini loquentes τc. in hebreo habetur sic. Ve loquamini loquuntur. nõ stillabit sup istos nec cõprehendet cõfusio. τ ibi est finis versus: τ sequitur alius versus sic. Nũquid dicit domui iacob. Numq̃d abbreuiatus est spiritꝰ dñi τc. τ sensus est q̃ illi de populo prohibebant ꝓphetas veros ne prophetarent. vt ꝓ sup Amos. vij. ca. de quo dicit prophetã. Ve loquamini loquũtur. id est isti rebelles loquuntur prophetis. Ve loquamini. quã ꝓhibitionẽ fundabant in duobus: primo in cõminatione dicendo q̃ qui ꝓphetaret super istos apprehendet confusio. nem. τ de hoc dicit. Nõ stillabit super istos. id ẽ non ꝓphetabit. τ sic nõ apprehendet. s. prophetantem cõfusio. τ a sensu contrario qui stillabit super illos cõfundetur. Secũdo fundabãt ꝓhibitionem suam presumẽdo de bonitate diuina. de quo dicit. Nũquid dicit domui iacob. Nũquid abbreuiatus est spiritus dñi τc. quasi dicerent vt in glosa qui aliq̃s largus est in bonitate: nũquid nobis erit breuis. Ad q̃ rẽdet ꝓphetã in persona dei. Nonne verba mea bona sunt. τ sic non sunt diminuenda ꝓpter cõminationes. nec est dicẽdus spiritus domini abbreuiatus esse. q: largitas bonitatis diuine est cũ bonis: τ ideo cũ dixisset. Verba mea sunt bona: subdit. Cum eo qui recte graditur.

In eodem vbi ꝺ in postilla. Utinam. Hic consequẽter ponitur ꝓphete compassio. τc.

Additio.

Si nos habemus. Utinam. in hebreo habetur quedam dictio: que vno mõ signat idem q̃ vtinã. τ alio modo significat idem q̃ si. vnde in ps. vbi ꝺ. Si ppls meus audisset me. loco illius si. ponit eadẽ dictio sicut hic. τ fm hãc significationẽ. s. vtinã sensus talis videtur esse. Dicebat enim prophetis illis qui cũ niteb ãtur ꝓhibere ab actu ꝓphetãdi: vt eis ostẽderet q̃ erat ꝓphetã verus τ nõ falsus: q̃ si ipse esset vir nõ habẽs spũ. s. dei sed mẽdaciũ potius loq̃retur. tũc ꝓphetaret ꝓ aliquo lucro seu delectatione de quo dicit. Stillabo tibi. i. ꝓphabo tibi. In vinũ τ ebrietatẽ. i. propter aliq̃ lucrũ delectabile. q: pseudo ꝓphete ꝓpter ista cõsueuerãt ꝓphetare: ideo subdit. Et erit sup que stillabitur ppls iste. vbi in hebreo sic hi. Et erit stillator ppli isto. q. d. talis stillator. s. in vinũ τ ebrietatẽ erit pertinẽs stillator ppli isto. s. qui mẽdacia potius volũt audire q̃ vera. Cõsequẽter ꝓphetã ostẽdit se nõ solum esse ꝓnunciatorem malorũ sed etiã bonorũ vbi oportebat. ideo subdit. Cõgregatione τc. exponãt vt in postilla.

Capitulum. iij.

Audite. Hic cõsequẽter ꝓphetã cõminatur penã ꝓpter peccata maiorũ. τ prio spãlter. secũdo magis generaliter. ibi.

Vtinã. pria in duas. q: prio ponit cõminatio ꝓpter culpã principũ. secõ ꝓpter culpã pseudo ꝓphetarũ. ibi. Hec dicit. Circa primũ ꝺ. b Audite principes iacob. i. tot̃ ppli israel. c Nũquid nõ ve. est sci. iudi. q. d. ad hoc tenemini qui habetis officium iudicandi.

d Qui odio habetis τ sic ptãte data vobis a deo abutimini.

e Qui violẽter tol. pel. eo. bona ppli rapiẽdo. f Et car. eoꝝ. in personis affligẽdo. g Qui comederũt τc. p cõmestionẽ τ excoriatõẽ τ ossiũ cõfractionẽ τ cõassionẽ in lebete: dauk intelligi varij modi τ exq̃sini ppls affligẽdi. h Tũc clamabũt ad do. cũ ab aduersariis affligentur. i Et nõ exau. eos. iudiciũ enĩ sine misericordia fiet ei q̃ non miseretur. Jacobi. ij. k Hec dicit dominus. Hic cõsequẽter ponitur cõminatio propter culpam pseudo prophetarũ: eum dicitur.

l Qui mordet dentibus suis. detrahendo veris ppbetis.
m Et predicat pace ꝛc. i. denuciat pspera illis qui dant eis munera. aliqs aut aduersa. n Propterea nox. i. obscuritas ignorantie.
o Vobis p visione erit. ⁊ tenebre s. tribulationis ⁊ angustie.
p Et occubet sol sup ppbas. i. eis cognitio ⁊ claritas psperitatis deficiet eis. q Qz no est risum dei. s. verbū eoz sed magis ab eis conti cū.
r Verūtā. Vic pminatur ppter peccata oim maioz generaliter dicēs
s Replet ego fuz fort. spi. dni. i. spūs dei q̄ dedit mihi cōstantiā ad arguendū vicia maiorum parēter: ideo subditur.
t Audite hoc principes qui habetis superiorem potestatem in tēporalibus.
v Et iudices. iustitiam in oibus pertentes.
x Qui edificatis syon in san. i. de substantia ⁊ sanguine innocentū cōdēnantes eos ad mortem vt beatis bona eoz.
y Principes ei⁹ in munerib⁹ iudicabant. i. p munerib⁹ iniustā sniam pferebāt. 5 Et sacerdotes eius in mercede docebant. qui tamē ex officio tenebātur docere leges liberaliter.
a Et pphete eius i pecunia diuinabāt. i. p pecunia mēdacia cōfingebāt. b Et sup dnm requiescebāt. i. a dno requie pmittebāt.
c Dicētes. Nūquid n dns ꝛc. quasi dicant veraciter dē⁹ est in vobis: ⁊ ideo nō habetis time re ab aduersariis.
d Propter hoc cā vri qui falsa pmittitis.

ppls meū qui[l] mordet dentib⁹ suis: ⁊[m] pdicat pace. Et si quis nō dederit in ore eoz quippiaz: sanctificant sup eiz plium. Pro pterea[n] nox uobis[o], p visione erit ⁊ tenebre uobis, p diuinatione. Et[p] occubet sol sup, pphetas: ⁊ obtenebrabit super eos dies Et confundent[q] qui det visiones ⁊ cōfundent diuini. Et operient oes vultus suos: qz[q] nō est risus dei. Verūtā[r] ego replet[qq] sum fortitudine spūs dni iudicio ⁊ virtute: vt nō annuciez iacob scel⁹ suū: ⁊ israel peccati suū. Audite[s] hoc principes dom⁹ iacob: et[u] iudices dom⁹ israel q abhominamini iudiciū: ⁊ oia recta pertinis Qui[t] edificatis syon in sanguinib⁹: ⁊ hierusalem iniquitate. Principes[v] ei⁹ in mūerib⁹ iudicabāt ⁊[x] sacerdotes ei⁹ i mercede docebāt Et[a] pphete ei⁹ in pecunia diuinabāt: ⁊ sup dnm rege scebāt dicentes[c] Nūqd nō dns in medio niz: Nō ueniet super nos mala. Propter[d] hoc cā ue stri syon[e] qsi ager arabit: ⁊ hierusalem qsi acerus lapidū erit:

[f] mōs templi in excelsa siluaz

Capi. iiij.

e Et[a] erit in nouissimo die nū: erit[b] mōs domus dni preparat⁹ in uertice montiuz ⁊ sublimis sup colles. Et[c] fluent ad eū ppli ⁊ pperabūt gentes multe ⁊ dicēt. Venite ascēdamus ad montē dni: ⁊ ad domū dei iacob. Et[d] docebit nos de viis suis: ⁊[e] ibimus in semitis eius. Quia[f] de sion egredietur lex ⁊ uerbū dni de hierlz. Et[g] iudicabit inter pplos multos: ⁊ corripiet gētes fortes usqz in lōgi quū. Et[h] cudent gladios suos in uomeres ⁊ hastas suas in ligones. Nō sumet gens aduersuz gentē gladiū: ⁊[i] nō discet ultra belligerare. Et[k] sedebit vir sub tus uineā suā ⁊ subt⁹ ficū suaz: ⁊ nō erit qui deterreat: qz os dni exercituū locutuz est. Quia[l] oes ppli ambulabunt[m] unusqsq; in nomine dei sui: nos[n] aūt ambulabim⁹ in nomine dei nostri: in eternū[o] ⁊ ultra. In[p] die illa dicit dns cōgregabo[q] claudicantē ⁊[r] eaz quā eiecerā colligam[s] ⁊[t] quā af

gerare. Post vero tps iesu nazareni fuerūt bella grauia ⁊ pessime in iudea: qm p romanos fuit destructa. ergo ꝛc. Ista vero argumēta ⁊ aliqua alia solui Esa. q. vbi cōsimilis litera ponitur. pōt aliquid reperi. Ad primū dicēdo q tps noue legis ōr nouissimuz: qz nō succedet ei alia lex. sicut successit legi mosaice. ⁊ fm hoc ōr. i. Job. ij. cap. Nouissima hora ē. Iregem. xliv. Congregamini vt annuciē vobis q̄ ventura sunt in nouissimis diebus. Et tamē fm hebreos sunt impleta diu. s. ab ingressu terre promissionis sub iosue p maiori parte. vt ibidem fuit dictū secūdū solutē et per dictū ra. sal. qui dicit q illa elevatio nō est intelligēda corporaliter. sed q debent ibi fieri mirabilia. qd fuit adimpletū qm tps deus ⁊ homo fuit ibi pseuratus in templo. ibi etiam postea pdicauit ⁊ multa fecit mirabilia sue diuinitatis ostēsiua. ibi etiā super apostolos spiritū sanctū misit in signo visibili qd fuit mirabile magnū. Ad tertiuz patebit infra. Istud tertiū exponatur ī litera de pmotione ecclesiarum fuit exposita ⁊ sa. q.

a Et erit in nouissimo dierum. id est tempore gratie qd est nouissimū. vt dictum est. b Mons domus domini ppara. in ver. montiū. p mirabilia ibi facta maiora q̄z alibi. vt dictus est.
c Et fluent ad eū ppli ꝛc. qd videm⁹ ipletū p orbē in cōuersione gentiū. d Et docebit nos de vijs suis. q̄z tū ad pcepta.
e Et ibi. in se. eius. Qtū ad cōsilia euāgelica. f Qz de syō egre. lex ꝛc. de hier'm ex eū pcesserūt apli aliq̄s discipuli ad pdicandū p orbē fidē xpi. Esa. i. g Et iudi. inter po. mul. iudicio discretionis aliq̄s vocādo ad fidē ⁊ gratiā. aliq̄s omittes suo iusto iudicio. licet nobis occulto. h Et cōcidet gla. fu. in vomeres ꝛc. tps enim fuit nat⁹ tpe maxime pacis: ppter qd nūc fuit descriptus vniuersus orbis. Luc. ij. ⁊ duauit illa pax plongū tps ppter qd in multis pnb⁹ plura arma bellica q̄ ptūc nō erant necessaria cōuersa fuerūt in instrā agriculture apta. i Et non disc. vltra bel. istud vltra nō ipoztat sp ppetuitatē a pte post: sed aliqd tps determinatū. ⁊ aliqn nō lōgū. sic. iiij. reg. vi. Et non venerūt vltra latrones syrie in terrā israel. s. tpe illius regis ⁊ beli sci. tm postea multoties venerunt. k Et sedebit vir sub. vi. suā ꝛc. i. habebit pacē ⁊ securitatē. ⁊ hoc impletū est in ecclesia a tēpore cōstantini ⁊ be. silvestri. l Quia oes ppli. a fide xpi alieni. m Ambulabūt vnus. in no. dei sui. qz p longū tps post mortē xpi diuerse gētes diuersa ydola coluerūt. n Nos aūt ambu. in no. dei no. s. iesu xpi. o Inceternum ⁊ vltra. i. vltra

Capitulum. iiij.

Z erit. Hec est pars secunda principalis in qua propheta principaliter denuciat consolatoria. maxime vero cōsolatorū erat xpi mysterū. ⁊ iō pphetia describit beneficij magnitudinem. secūdo iuxta hoc arguit maloz ingratitudinē. ca. vi. Pria in duas. quia prio describit pphetia cōditionē corpor. secūdo capitis. ca. se. Corpus aūt mysticū xpi est ecclesia. cui⁹ prio describit cōditionē. secō tyrannorum persecutionē. ibi. Nūc quere. Circa primū sciēdū q̄ pars ista ab hebreis ⁊ latinis exponit de tpe xpi. varie tm: qz iudei dicūt adhuc xpm vēturū. nos aūt dicimus xpm sui aduent⁹ preteritū. ad cōfirmationes sui ceroris accipiūt iudei aliq̄ argumēta ex hoc loco. Prio qz ōr hic. Erit in nouissimo dierū ꝛc. tps vero iesu nazareni nō fuit nouissimū. vt patz qz post eius mortē fluxerūt multi āni. ergo iesus nazaren⁹ nō fuit xpm sed adhuc expectatur vēturus. Itē qz subdit. Et erit mōs dom⁹ dni preparat⁹ in vertice mōtiū. qd nō est adhuc factū. qz mons syon nō est in aliquo eleuat⁹. ⁊ sunt multi mōtes illo altiores. Itē qz sequit. Et concident gladios suos in vomeres ꝛc. ⁊ sequitur. Et non discet vltra belli

omnem mensuram q̃ rũcũq̃ longaz. p In die illa.i.tempore gratie qd̃ dicitur oseo.ad Ro.xiij. Mox pcessit:dies aũt appro pinquabit q Cõgregabo clau.i.gẽtilitatẽ que distorte in cessrat p idolatriã. r Et eã quã eiecerã.q: legem nõ dederat gentilibus nec ppbetas.t sic quodãmodo eos eiecerat.

romanos cessauerunt legis sacrificia t oblationes t similia. que non possunt ab eis offerri extra terram pmissionis. Prio igit agit de persecutione ecclesie eã ôr. f Nũc quare merore cõtraberis.hoc ôr q̃ruz ad debiliores fideles q̃ in pscutione facta sub Stephano fuerũt i afflictõe t merore. Act.viij. g Nũ quid rex nõ est tibi.q.d.immo xpõ assistens tibi in pssuris sm q̃ dicit Math.vltí. Ecce ego vobiscuz sum oibus diebꝰ vsq̃z ad cõsummationẽ seculi.

g Colligam.in ouili ecclie sic p apostolorꝰ pdicationẽ. Videt tñ q̃ medius exponatur beclra de gente iudaica q̃ tũ ad illã que ad bellit xpõ.cuz ôr q Cõgregabo claudicãtẽ.i. gẽtem iudaicã:que dicit claudicans ab antiquo .iij. Reg.xviij. Usq̃z quo claudicatis in duas partes. Et similit in adventu xpi claudicauit.q: aliq̃ adhebãt sibi sicut veto redẽptori. alij autez reputabãt eũ decepto rẽ et pater et decur sus euangelij.

flitera cõsolabor. Et[n] ponam claudicãtẽ in reliqas:t[r] eã que laborauerat in[s] gentẽ robustã. Et[t] regnabit dñs sup eos i mõte syon:et[u] hoc nũc t usq̃z i eternũ. Et[v] turis gregis nebulosa[c] filia syon usq̃z[d] ad te veniet. t[e] veniet prãs prima regnum filie hierlin. Nũc[f] q̃re merore cõtraberis? Numqd[g] rex nõ est tibi:aut[h] cõsilian[i] tu[k] pijt:quia[l] cõpẽdit te dolor sicut pturiẽtẽ. dole t sata ge filia syon q̃ pturiẽs q:[m] nũc egredieris ô ciuitate:t habitabis in regione: et[n] venies usq̃z ad babilonẽ. Ibi[o] liberaberis: ibi redimet te dñs de manu inimicorꝰ tuorꝰ. Et[p] nũc cõgregate sunt sup te gentes multe:q̃[q] dicũt lapidef:et aspiciat in syon oculus nr̃. Ipsi[r] aũt nõ cognouerũt cogitatões dñi:t nõ intellexerũt cõsiliũ eiꝰ q:[s] q̃ gregauit eos q̃ fenũ area. Surge[t] t tritura filia syon qa[u] cornu tuũ ponã ferreũ: t ungulas tuas ponã eneas. Et[v] cõminues pplos multos t[w] interficies dño rapinas eorꝰ:t[x] fortitudinẽ eorꝰ dño uniuerse terr̃. Nũc[y] vastaberis filia latrõis. Obsidionẽ[z] posuerũt sup[a] nos: i[b] uirga percutient maxillam[c] iudicis isrl'

Capitulum quintũ.

b Aut con.tuus perijt. q.d.nõ: q: spũssanctus docebit te de omnibus.

i Quia cõ.te do. prio in iudea de pscutiõe iudeorꝰ. t postea in aliis partibꝰ ex pscutõe tyrannorũ. k Quia nũc egredieris de ciuitate tc. i. de bierlm. q: sic dictũ est i pscutõe sancti stephani. fideles p maiori pte exierunt de bierlm. t dispsi sunt per regiones pdicãdo.

l Et veni.vsq̃z ad ba. t nõ loquit ibi ô babyloue que est i terra chaldeorꝰ q̃ iam erat subuersa t inhabitabilis: sed de babylone que est in egypto in q̃ fuit fides xpi publicata p matheũ aplm in cuius sorte venit egyptus. vt dicit hiero.in libro illustriũ virorꝰ. Vel p babylone hic intelligit roma. sicut.i. Petri.v. Salutat vos ecclesia q̃ est in babylone collecta.i roma.sm q̃ dicit Hiero.t oẽs expositores in qua publicatũ fuit euãgeliũ p aplos petrũ t paulum.

m Ibi liberaberis.a pscutoribꝰ tuis.qd̃ fuit impletum tpe pstãtini.

n Et nũc cõgregate sunt sup te gẽtes multe.psequẽtes ecclesiã prio i iudea.vt p3 Actu.viij.t pluribꝰ alijs locis.postea p totũ orbẽ p tyrannos nitẽtes extinguere fidẽ catholicã:ió subditur.

p Qui dicunt lapidef tc. ſ3 q: sic dictũ est i pscutõe maxie creuit fides catholica.qd̃ fuit figuratũ Exo.i.in filijs isrl' qui quãtomag̃ opprimebanf tanto magis multiplicabãtur t crescebãt:ió subdit.

p Ipsi aũt non cognouerũt.cogitationẽ dñi.q̃ tyrannorꝰ pscutionẽ cõuertit in ecclie augmẽtationẽ p ꝓuiũ.sicut vẽditionẽ ioseph in eiꝰ dñiũ. Gen.xxxvij.ideo subditur.

q Quia cõ.eos qua.fe.aree.tibi subiãcẽdo.q: principes q̃ psequebantur fidẽ catholicã submiserũt colla sua iugo xpi.vt patet de cõstãtino t de aliis principibus p orbẽ: ideo subdit.

r Surge t tritura filia syon.i.ecclesia subiãce tibi colla gentiũ.

s Quia cornu tuum ponã ferreũ.i.dabo tibi virtutẽ pdicandi constãter fidem: t confirmãdi per miracula.ita q̃ multitudo gẽtiũ subiãcet tibi cõtra ptãte diaboli.

t Et cõminues pplos multos.inducẽdo eos ad verã cõtritionẽ suorꝰ peccatorꝰ. v Et interficies dño ra.eorꝰ.in hebreo habetur.Et sanctificabis.q: bona xpalia cõuersorum ad fidem sunt diuino cultui applicata i pluribꝰ locis p orbẽ t q: talia bõa dñi amortisata: ió trãslatio nostra habet. Interficies.

x Et fortitu.eorum do.vni.terre.i. xpo cui subiecta est gẽtium fortitudo.

y Nũc vastaberis. Hic cõsequẽter describit pscutio synagoge p romanos in vltionẽ mortis xpi Luce.xix.in q̃ quidẽ pscutione defecit. quia destructo tẽplo t iudea. iudei partim trucidati:t partim captiuati sunt.t sic cessauerunt legalia. t quia hoc fuit satis cito post pscutionẽ ecclesie i iudea. de qua dictũ est in parte pcedẽti.ideo dicitur.

z Nũc vastaberis filia latronis. id est gens iudaica.vnde t dñs Math.xxi.dixit de templo qd̃ erat in bierlm.Domꝰ mea domꝰ orationis vocabit. vos aũt fecistis illã speluncã latronũ. ſ Obsidionẽ posuerũt.i. ponẽt:q: loq̃tur de futuro p modũ pteriti ppter certitudinẽ ppbetie. a Sup nos.s. iudeos.in quorꝰ psona loq̃tur ppba q: erat de gẽte illa. b In vir.pcu.s.romãi. c Maxillã iu.isrl'.i.ita vilit tractabũt t affligent pslonas in statu dignitatis existẽtes sicut garriones. Vñ t tyrus sacerdotes qui erant in populo principales capta ciuitate iussit occidi. vt dicit iosephus libro de iudaico.bello.

r Et eam quaz eieceram. dimittẽdo errare per diuersa vicia.

s Colligã.intra xpi ecclesiã. t Et quam afflixeram.s. per chaldeos t grecos t romanos.t subintelligitur. Consolabor.

y Et po.dau.in re.q: pauci de iudeis adhesẽrũt xpo respectu adherẽtiũ aliorum. x Et eam que laborauerat. hoc dicitur de pmis credẽtibꝰ q̃ cũ xpo in laborẽ t afflictõe fuerũt pꝰ mortẽ eius.vt patet in actibꝰ aplorꝰ in pluribꝰ locis. y In gẽtes robustã.q: tolerabãt afflictões t tormẽta nõ solũ patienter ſ3 et gaudẽter.Act.v. Ibãt aplí gaudẽtes a cõspectu consilij qui digni habiti sunt p nomine iesu cõtumeliã pati. z Et regnabit do.su.eos in mon.syon.i.in ecclesia q̃ ôr mõs syon eo q̃ ibi xpi fidẽ catholicã pdicauit t spũs sanctũ sup aplos misit.

a Ex hoc nũc t vsq̃z inter.quia statui ecclie militãtis succedet status ecclie triũphãtis. cui[ꝰ] non est finis. b Et turris gregis.i.tẽplũ qd̃ erat factuz ad modũ turris.t ôr greg. q: in atrio turris tẽplũ immolabãtur greges in altari holocaustorꝰ.

c Nebulosa.q: nebula fumi cõsurgente de holocaustis q̃ totaliter incendebãtur ad honorẽ diuinũ. d Usq̃z ad te veniet scilicet redẽptor qd̃ impletũ fuit qñ ibi oblat' fuit t pdicauit. t subdit cõdicio veniẽtis:cũ ôr. e Et veniet po.prima tc.rõne sue deitatis. f Nũc quare.Hic pñr pontif ecclesie pscutio. Secũdũ m̃ q̃ aliq̃ residuũ hui[ꝰ] capli vsq̃z ibi. Nũc vastaberis exponit de deductõe iudeorꝰ i babylonẽ t reductione. t litera satis pôt applicari.vsq̃z ibi.Surge t tritura.sed vltra non pôt bene applicari.q: redeuntes de captiuitate babylonica nunq̃ habuerũt talẽ prãrẽ qualis ib̃ describit.sed sp fuerũt sub seruitute.prio pfaꝰ t medorum.secũdo grecorꝰ.tertio romanorꝰ. Propter qd̃ ra.sa.exponit hãc literã de tpe xpi.dicẽs q̃ in aduentu messie iudei erũt in maxia prãte t subiãcientur eis oẽs reges terre.literã ẽo pcedẽtẽ exponit de captiuitate babylonica t eiꝰ reductione sicut t pcedẽtes.qd̃ aũt seq̃tur.Nũc vastaberis tc. exponit de ôstructõe babylonis p cyrũ t dariũ. Alij aũt exponũt de vastatõe iudee p sennacherib tpe ezechie. Isaias aũt exponit oes nõ pseqꝰ.q: videtur mihi distorte.ppter qd̃ saluo meliori iudicio videt mihi q̃ hic prio ponit pscutio ecclesie. t secõo synagoge.ibi.Nũc vastaberis. Et licet iste due pscutiones fuerint eodem tpe saltẽ p pte.fines tñ cõtrarios habuerũt. q: ex pscutiõe q̃ facta est sub stephano prio martyre dispsi fuerũt fideles de bierlm p varias regiões pdicando fidẽ catholicã. Actu. viij.Synagoga ex pscutõne sua defecit: q: captiuati iudeis p

e Et veniet po.prima tc.rõne sue deitatis. f Nũc quare.Hic pñr pontif ecclesie pscutio. Secũdũ m̃ q̃ aliq̃ residuũ hui[ꝰ] capli vsq̃z ibi. Nũc vastaberis exponit de deductõe iudeorꝰ i babylonẽ t reductione. t litera satis pôt applicari.vsq̃z ibi.Surge t tritura.sed vltra non pôt bene applicari.q: redeuntes de captiuitate babylonica nunq̃ habuerũt talẽ prãrẽ qualis ib̃ describit.sed sp fuerũt sub seruitute.prio pfaꝰ t medorum.secũdo grecorꝰ.tertio romanorꝰ. Propter qd̃ ra.sa.exponit hãc literã de tpe xpi.dicẽs q̃ in aduentu messie iudei erũt in maxia prãte t subiãcientur eis oẽs reges terre.literã ẽo pcedẽtẽ exponit de captiuitate babylonica t eiꝰ reductione sicut t pcedẽtes.qd̃ aũt seq̃tur.Nũc vastaberis tc. exponit de ôstructõe babylonis p cyrũ t dariũ. Alij aũt exponũt de vastatõe iudee p sennacherib tpe ezechie. Isaias aũt exponit oes nõ pseqꝰ.q: videtur mihi distorte.ppter qd̃ saluo meliori iudicio videt mihi q̃ hic prio ponit pscutio ecclesie. t secõo synagoge.ibi.Nũc vastaberis. Et licet iste due pscutiones fuerint eodem tpe saltẽ p pte.fines tñ cõtrarios habuerũt. q: ex pscutiõe q̃ facta est sub stephano prio martyre dispsi fuerũt fideles de bierlm p varias regiões pdicando fidẽ catholicã. Actu. viij.Synagoga ex pscutõne sua defecit: q: captiuati iudeis p

Capitulum.v.

Tu bethleem. Hic incipit caplm in hebreo. in quo postq̃ ppheta denũciauerat ecclesie pmotionẽ. hic pñr denũciat capitis cõditionẽ. ⁊ diuidit in duas ptes: qꝛ prio ponit cõditio xpi. scõo adherẽtiũ sibi. ibi. Propẽ hoc Cõditio xpi est q̃ in vna persona est deꝰ verꝰ ab eterno: ⁊ hõ in tpe. hoc ei est sibi singulare. Prio igitur exprimit eꝰ humanitas ex loco natiuitatis. cuꝫ ôr. a Et tu bethleem ephrata. i. alio noie sic notata. vt hic Gen. xxxv. b Paruulus es. s. locus. In milibus iuda. i. respectu ppli tui in dignitate ⁊ multitudine. qꝛ inde fuit mbus regia. inde eñ fuit natꝰ dauid. i. reg. xvi. ⁊ quia nobilitas ciuitatis magis consistit in populo q̃ in spacio. ideo Ald. arbens. q. cap. allegauit auctoritatẽ istaꝫ sic. Et tu bethleẽ terra iuda ne quaq̃ minima es in pnciplb⁹ iuda.

c Tu bethleem ephrata puul⁹ es i[c] milib⁹ iuda Ex[d] te mihi egredie[t] q̃ sit dñator in isl: ⁊ [e] egressus eꝰ ab[f] initio a[g] diebꝰ eternitatis. Propter[h] hoc dabit[i] eos usq̃ꝫ[k] ad tẽpus in q̃ ptuiẽs piet. Et[l] reliquie fratruꝫ[m] eꝰ cõuertent[n] ad filios isrl'. Et[o] stabit ⁊ [p] pasceti[q] fortitudie dñi i[r] sublimitate nominis dñi dei sui. Et[s] conuertent qꝛ nẽ magnificabit usq̃ꝫ ad terminos terre. Et[t] erit iste pax[u] assiriis[x] cũ uenerit in terrã nrãꝫ ⁊ q̃ calcauerit in domib⁹ nostris Et[y] suscitabimꝰ sup eũ septeꝫ[z] pastores: ⁊ [a] octo primates homies. Et[b] pascẽt terrã [c] assur in gladio: ⁊ [d] terrã nemroth in lanceis eꝰ. Et[e] liberabit ab assur cũ uenerit in terrã nrãꝫ: ⁊ cũ calcauerit in finib⁹ nris. Et[f] erunt reliquie iacob in[g] medio ppl'oꝝ multoꝝ q̃si ros a[h] dño: ⁊ q̃si stille sup herbã q̃ nõ expectat uirũ ⁊ nõ pstolat filios hoim. Et[i] erũt reliqe iacob in gẽtib⁹ in medio ppl'oꝝ multoꝝ q̃si leo in iumẽtis siluarũ: ⁊ q̃si catul⁹ leõis in gregib⁹ pecoꝝ. Qui cũ trãsierit ⁊ conculcauerit ⁊ ceperit non est q̃ eruat. Et[k] exaltabit

d Et te mihi egre. q̃ sit do. in isrl'. glo. Ra. sa. i. messias filius dauid. ⁊ hoc idem dixerũt sacerdotes ⁊ legisperiti ab herode rẽq̃siti vbi xps nasceretur. Mathb. q. dicentes. In bethleem iude. sic eñ scriptũ est p ppham. Et tu bethleem ⁊c. Et quo pꝫ q̃ aliq̃ catholici exponẽtes hãc scripturã de ezechia rege. magis iud aiẽ q̃ hebrei. ⁊ cũ hoc diuerunt ab intẽtione euangelij. Consequẽter exprimit xpi diuinitas cũ ôr. e Et egressus eius id est emanatio. f Ab initio. i. a patre. qui est pncipiũ filij.

g A diebus eternitatis. qꝛ hec emanatio eterna. sp eñ nasci filius a patre. ⁊ semp natꝰ est. h Propter hoc. Hic pñr agit de adherẽtibus xpo. quoꝝ prio ponit pfectꝰ. secũdo pficiẽdi modꝰ. ibi. Et erunt reliqe. Pria in duas. qꝛ prio oñdit ppositũ. scõo remouet dubiũ: ibi. Et erit iste. Circa primũ ponit cõtinuatio ad pdicta. Dictuꝫ est eñ q̃ xps fm humanã naturã fuit de bethleem. ⁊ sic iudeꝰ ⁊ legem seruauit Propt hoc voluit deferre ppło ⁊ legi. qꝛ q̃uis in morte eius lex cessauerit q̃tũ ad efficatiã: tñ a d xps potuit seruari vt synagoga cũ honore duceret ad sepulcrũ vt dicit Augu. Silr q̃uis ppl's iudaicꝰ q̃tuꝫ ad incredulos esset morte dignꝰ ppter mortẽ xpi. tñ ista punitio fuit dilata vsq̃ꝫ ad annũ. xlij. in quo destructa fuit ciuitas ⁊ tẽplũ. ⁊ ppl's capituat⁹ p exercitũ romanoꝝ. ⁊ hoc est qõ ôr.

h Propter hoc. i. propter assumptionẽ hũane nature de iudeis ⁊ hõ notabili terminatõe legis. i Dabit eos. i. pmittet iudeos babitare in hierusalẽ ⁊ iuda. k Usq̃ꝫ ad tẽpus pu. euan. in quo p orbẽ nati sunt ecclie filij. ⁊ hoc fuit iplerũ etiã tẽpore apl'oꝝ. sicut declararũ fuit supra Amos. ix. ⁊ diffusius sup illud ps. xviij. In oẽm terrã exiuit son⁹ eoꝝ. Illud fuit tps. xlij. annoꝝ pdictoꝝ. in quo publicatũ fuit euãgeliũ ⁊ synagoga ducta ad sepl'crũ. ⁊ qꝛ pauci pparauiue de iudeis fidẽ receperũt. iõ sequitur. l Et reliqe. i. pauci cõpariue. m Fratrũ eius. i. iudeoꝝ q̃ dicũtur fratres xpi. qꝛ fuit ex eis fm carnẽ.

n Cõuertẽtur ad filios isrl'. i. ad fidẽ. xij. patriarchaꝝ q̃ fuerũt filij iacob. alio noie dicti isrl'. vel ad. xij. apl'os qui dicũtur filij isrl'. i. xpi videntes de cũ in hũanitate ab instãti cõceptõis. qꝛ vocati ab eo fuerũt p ceteris tpe ⁊ dignitate. ⁊ qꝛ ad literam fuerũt de ppło isrl'. o Et stabit. xpi ecclesia q̃tũcunq̃ꝫ pseuerãtibus fuerit pcussa. p Et pascet filios suos. fidei doctrina. q In fortitudine dñi. i. miraculis confirmata. Marci vl. Predicauerũt vbiq̃ꝫ dño cooperante ⁊ sermonẽ cõfirmãte sequẽtib⁹ signis. que nõ pñt fieri nisi vtute diuina. r In sublimitate nois dñi dei sui. i. iesu xpi in eui⁹ noie in pmitiua ecclesia cõmunit fiebãt miracula. sue detratis oñsiua. s Et qꝛ de gẽtilib⁹ plures fuerũt cõuersi per orbẽ vniuersũ. ideo subdit. s Et cõuertẽtur. quia nũc magnificabit. s. nomẽ xpi. vsq̃ꝫ ad terminos terre. t Et erit Hic pseqẽter remouet dubiũ. possent etiã iudei michee p tẽpoꝝ antecedere q̃ eius ppbia de aduẽtu xpi ⁊ pfectu adherẽtiũ sibi. deberet eto ipleri. iõ hoc remouet dicẽs. t Et erit iste. s. xps.

v Pax. ⁊ ôr in abstracto p excellẽtiã. ⁊ hoc mõ dic apl's Epb. ij. Ipse est pax nostra q̃ fecit vtraq̃ꝫ vnũ. x Assyrꝰ cũ venerit in terrã nostrã ⁊c. q. d. nõ erit iste ista pax. sed oportet pꝰ terram nostram cõculcari ⁊ duastari per assyrios ⁊ chaldeos. de quibus subdit infra Assyrij eũ prio vastauerũt inde am captiuando decẽmbus. iiij. reg. xvij. ⁊ postea chaldei alias reliquias duas. iiij. reg. vl.

x Et suscitabimus. i. suscitando denunciabũmꝰ. ego ⁊ alij ppbe.

y Septẽ pastores. i. septẽ duces psaꝝ ⁊ medoꝝ de quoꝝ cõsilio reges cuncta faciebãt Wester. i. Et isti dederũt consiliũ cyro ⁊ dario de iuasione vtriusq̃ꝫ regni s. assyriorum ⁊ chaldeorũ. ⁊ qꝛ ceperunt regnum babylonie. vt patet Dañ. v. per quos ⁊ regnũ assyrioꝝ. qõ erat iam sub potestate babylonis redactũ. a Et octo primates. s. in exercitu psaꝝ ⁊ medoꝝ. qui dicebãtur cõstabularij vel marescalli bellatoꝝ directores. b Et pascent. i. deuorabũt. c Terrã assur i gladio. In hebreo hi. Et cõfringent. Et rõ hui⁹ diuersitatis ẽ qꝛ verbũ hebraicũ hic positũ est equocũ ad pascere ⁊ cõfringere d Et terrã nemroth in lanceis suis. hec est terra babylonie in q̃ primo regnauit nemroth. Gen. x. e Et liberabit ab assur ⁊c. ita q̃ nõ poterit venire in terrã nostrã: sicut venerat antea. f Et erũt. Remoto dubio. ppheta reuertit an oñdendum circa adherẽtes xpo pficiẽdi modũ oñdẽs prio q̃ hoc erit ex virtute diuina. secõo q̃ nõ hũana. ibi. Et erit. Circa primũ ôr. f Et erũt reliqe iacob. i. apl's ⁊ alij primi credẽtes. qui supra dñr reliqe.

g In me. po. mul. q̃si ros. facientes ppl'os fructificare. qõ videntur iplerũ p orbẽ vniuersum. h A dño. fructificatio eñ q̃ fit virtute roris nõ fit hũana puidẽtia. sed diuina. ideo subditur. Que nõ expectat viꝝ ⁊c. i Et erũt reliqe. i. pdicti apl's ⁊ disapuli. i Quasi leo ⁊c. qꝛ sicut nõ ipedit leo a cõsecutõe prede. sic nec apostoli a gẽtũ cõuersione. iõ subdit. Qui cũ transierit ⁊c. k Exaltabitur manꝰ tua. i. prãs apl'oꝝ. ⁊ mutat hic modꝰ loquẽdi de tertia psona ad secũdã. l Super hostes tuos. i. demões quos fugabãt ab ydolis ⁊ corpib⁹ obsessis.

m Et oẽs ini. tui interi. qõ põt intelligi de sacerdotib⁹ ydolorũ vel de iudeis cõtra xpm obstinatis. qui destructi fuerũt ⁊ captiuati p romanos in vltionẽ mortis xpi ⁊ discipuloꝝ eꝰ. quoꝝ aliquos occiderũt. vt stephanũ iacobũ fratrẽ iob ãnis. vt bẽ in actibus apl'oꝝ. ⁊ iacobũ fratrẽ dñi. fm q̃ dicit iosepb⁹. xx. libro antiquitatũ. n Et erit. Hic cõsequẽter oñdit q̃ pseq̃tꝰ discipulorũ xpi non fuit vtute hũana vtpote vtute armoꝝ ⁊ munitionum. p quẽ modũ creuit lex machomeri. ideo subdit. o Auferã equos tuos de medio tui. i. virtute armoꝝ ⁊ cõsimilũ nõ p ficiens in cõuersione gẽtũ. p Et pdam ciui. tu. tue ⁊c. i. in fortalicijs nõ erit cõfidẽtia tua. sed in prãte diuina. p talẽ modũ loq̃tur zacharias ppha. xij. ca. Absq̃ꝫ muro habitabit hierusalem pre multitudine hoim. ⁊ loq̃tur de hierusalem post eꝰ reedificationẽ per neemiã. vt videbit ibi dño pcedẽte. ⁊ sic cũ ôr. Absq̃ꝫ muro ⁊c. nõ intelligit per hoc destructio muroꝝ. sed q̃ nõ esset necessarij p defensiõe ciuitatis. q Et auferam maleficia. qꝛ ydolatria ⁊ diuinationes ⁊ consilia ad ydolatriã pertinẽtia p pdicati

omnm apostolorum ⁊ aliorum credentium sunt a gentilibus credentibus amota. r Et faciam in furore ⁊ indignatione vltionem. pene in pñti illate sunt medicine. ⁊ ideo nõ dicũtur ppte vltio furoris seu indignationis: sed pene gehenne. ⁊ ideo de ipsis loquit. s In oibus gentibus que nõ audierũt. s. pdicationes apostolorum ⁊ doctorum fidelium qui non cõmunicantur penas ep a les sed futuras ⁊ eternas.

Capitulum. vi.

Audite. Postq̃ prophetaverat de iudicio xpi adventu. hic pñtiat populum in credulum: ⁊ prio ponitur hec sere pario. secũdo consolatio. vt postquã mordicantium infundatur oleum lenitiuum. s. ea. ibi. Melcerie. Primum ad duas. q̃ prio increpatur populus vt ingratus de beneficijs. secundo vt irrenit vicijs suis. Audite trib⁹ Prima in tres. qa prio multiplex ꝗ beneficiũ recolit secundo falsitas gratitudinis excludit. ibi. Quid dignũ. tertio veritas cõcludit. ibi. Indicabo. Circa primũ ꝗr.

a Audite q̃ dñs loquit. q. d. sunt diligenter attendenda.

b Surge tu michea.

c Contende iudicio. aduersum montes ⁊c. id est aduersum superbos ppli mei.

d Fortia fundamẽta terre. i. reges ⁊ principes quoꝝ officiũ est terram cõseruare.

e Qz iudiciũ dñi cũ ppło suo. ostẽdendo suã benignitatẽ per bñficia ⁊ ppli ingratitudinẽ cõiõ subdit. Populeme⁹ ⁊c. ⁊ ps literaꝝ sqs ibi. f Et misi ante ⁊c. qz moyses erat duꝝ ppli: aaron sacerdos. Maria ppbetissa. Exo. xv. g Memẽto q̃so quid co. balach. qz cogitauit debellare ppłm israel per adiutoriũ maledictionis balaã sup ipm Nu. xxij. h Et q̃d rñdeit ei balaam dicens. Quõ maledicã. cui nõ maledixerit dñs Nu. xxiij. Et itꝝ ibidẽ. Ad bñdicẽdũ adducꝝ sum bñdictionẽ. pbibere nõ valeo

i Desethim vsqs ad galgalã. i. de exercitu israel: qui tunc erat in sethim Nu. xxv. ⁊ prẽdebat vsqs ppe iordanẽ iuxta quem est galgala et opposito tñ in terra promissionis. Ra. sa. exponit sic. Desethim. i. quis ppłus israel in sethim peccauerit peccato phegor Nu. xxv. in dñs nõ dimisit eũ. sed introduxit eũ in galgalam que est in terra pmissionis. k Et cognosceres iusticias domini. i. fidelitatẽ eꝝ ad abraam ysaac ⁊ iacob iplẽdo qõ eis p/

misserat l Quid dignũ. Hic pñr excludit falsitas gratitudinis cũ ꝗr. Quid dignũ offerã dño. ad reddẽdũ grãs debitas de tantis bñficijs. m Curuabo genu deo excelso. bñdo devotiõis signa cũ mala vita. q. d. nõ est hec vera gratitudo. Esa. i. Cũ multiplicaueris orões nõ exaudiã. n Nũquid offe. ei holocaustomata ⁊c. q. d. talibus sacrificijs nõ placatur deus. qz talia ꝛm se nõ sunt accepta. sed ex fide ⁊ devotione offerẽtis.

o Nũquid da. pri. me. q. d. hoc nõ valet. quia mors innocẽtis deo nõ placet. vnde ⁊ abraam non pcepit de⁹ immolare filiũ suum. Gen. xxij. vt sic ipleret. sed vt obedientia abrae manifestaret.

p Indicabo tibi. Hic cõsequenter vitas gratitudinis cõcludit. Indicabo tibi o hõ q̃d sit bonũ deo p se acceptũ.

q Et quid do. requi. a te. p gratitudine de bñficijs tibi datis.

r Unq̃ facere iudiciũ. id est habere iusticiã nõ tñ in habitu. sz etiam in effectu. ⁊ hoc ad omnes

s Diligere misericordiam. ad paupes. ⁊ dicit diligere. qz opa pietatis nõ sunt meritoria. nisi fiant ex charitate.

t Et solicitũ ambu. cũ deo tuo. i. mãdata eius diligenter adimplendo

v Vox do. ad ciui. da. p me ⁊ alios ppbetas ista predicta.

x Et salus erit timẽ. timore filiali. qui est ãnexus charitati in via.

y Audite. Hic pñr arguit ppłm de vicijs. ⁊ p̃ de vicio fraudulentie. secundo de vicio fraterne inimicitie. in principio capituli sequẽtis. Prima in duas. qz prio arguit culpa. secũdo subdit pena. ibi. Et ego. Circa primũ dicit ppbeta.

z Audite trib⁹. s. israel generalit vocẽ dñi pdictã. 5 Et quis ap. illud corde ascẽdẽdo ⁊ ope adimplendo. q. d. pauci aut nulli. ⁊ subdit cã huius ipedimẽti. a Adducignis. s. cõcupiscẽtie ardẽtis.

b In domo impij. i. i ipsa vxore ⁊ familia tota. c Thesauri iniq. i. iniqtate acq̃sti d Et mẽsura minor. ad decipiẽdũ emẽtes.

e Ire plena. i. vindicte dei puocatiua. f Nũquid iustifi. sta. ipiã ⁊c. q. d. nõ. cũ sim iusticie regula. loqtur esi ppba in psona dñi cetera patet. g Et ego. Hic pñr subdit pẽa. cũ ꝗr. Et ego ergo. i. propẽ pdictã fraudulẽtiã. h Cepi per. re pdi. i. captiuatõe de terra tua. Regnũ esi. ꝛ tribuũ ⁊ regnũ duaꝝ prio fuerũt afflicta multiplicat ppẽ peccata sua. ⁊ tandẽ captiuata. vnũ p assyrios. aliud p chaldeos.

i Tu co. ⁊ nõ sa. abo tibi deficiẽte. k Et bu. tua in me. tui. i. i medio terre tue cõfunderis ab aduersarijs tuis. l Et ap. In deb. bi. Et attinges. s. aduersarios tuos ducẽtes filios tuos secũ captos.

m Et nõ salua. bena. co. qz eis nõ poteris ꝑualere. n Et q̃s salua ⁊c. i. si contingat ⁊c aliq̃s ex eis saluare interficiẽtur aliũde.

o Tu se. ⁊ non me. qz aduersarij tui colligẽt messem vel destruent.

manus tua sup l hostes tuos ⁊ m
oẽs inimici tui interibũt. Et n e
rit in die illa dicit dñs: auferã o e
quos de medio tui: ⁊ dispdã q̃
drigas tuas. Et p pdã ciuitates
terre tue: ⁊ destruã oẽs munitõ
nes tuas. Et q auferã maleficia
de manu tua: ⁊ diuinatões nõ e
rũt i te. Et perire faciã sculptilia tua ⁊ statuas tuas de medio
tui. Et nõ adorab ultr opa manuũ tuaꝝ: ⁊ euellã lucos tuos d
medio tui. Et cõterã ciuitates
tuas: ⁊ r faciã i furore ⁊ indignatione vltionẽ in s oibus gẽtib⁹
qui nõ audierũt. Capi. vj.

a Audite q̃ dñs loquitur
Surge b prẽde c iudicio
aduersus mõtes: ⁊ audiant colles uocẽ tuã. Audiãt mõtes iudiciũ dñi ⁊ d fortia fundamenta
terre: qz e iudiciũ dñi cum ppło
suo: ⁊ cuz israel f diiudicabit. ¶ Do
pule me⁹ q̃d feci tibi aut q̃d molestus fui tibi: Responde mihi
qz eduxi te de terra egypti: ⁊ d
domo seruientiũ liberaui te: ⁊ g
misi ante faciẽ tuã moysen ⁊ aarõ
⁊ mariã. ¶ Dopule me⁹ memento q̃so q̃d cogitauerit cõtra te
balach rex moab: ⁊ h q̃d rñderit
ei balaã filij beor de sethim usq̃z ad galgalã: ut k cognoscere

iusticias dñi. Quid l dignũ offeraz dño: Curuabo m genu deo
excelso. Nũq̃d n offerã ei holocaustomata ⁊ uitulos ãniculos
Nũq̃d placari pót dñs in milib⁹ arietũ an in multis milib⁹ hircoꝝ pinguiũ. Nũq̃d o dabo primogẽitũ meũ p scelere meo fructũ uẽtris mei p pctõ aĩe mee.
Indicabo p tibi o hõ q̃d sit bonũ: ⁊ q q̃d dñs requrat a te. Vtiqz r facere iudiciũ ⁊ diligere s misericordiã: ⁊ t solicitũ ambulare
cũ deo tuo. Vox u dñi ad ciuitatẽ clamat ⁊ v salⁿ erit timẽtib⁹ nomẽ eiⁿ. Audite x trib⁹. Et y qs
approbabit illõ. Adhuc z ignis
in a domo ipij: thesauri b iniqtatis: ⁊ c mẽsura minor ire c plena.
Nũq̃d d iustificabo stateraz ipiaz: ⁊ e sacelli pondera dolosa. In
q̃bus diuites eiⁿ repleti sunt iniqtate ⁊ habitantes in ea loq̃bant
mẽdaciũ ⁊ lingua eoꝝ fraudulẽta in ore eorum. Et f ego ergo
cepi g percutẽs te perditione sup peccatis tuis. Tu h comedes
⁊ nõ saturaberis: ⁊ i humiliatio
tua in medio tui. Et apprehendes ⁊ m non saluabis ⁊ n quos saluaueris: in gladiuz dabo. Tu o
seminabis ⁊ non metes: tu p calcabis oliuaz ⁊ q nõ ungeris oleo

f Audite trib⁹. s. israel generalit vocẽ dñi pdictã. 5 Et quis ap. illud corde ascẽdẽdo ⁊ ope adimplendo. q. d. pauci aut nulli. ⁊ subdit cã huius ipedimẽti. a Adducignis. s. cõcupiscẽtie ardẽtis.

b In domo impij. i. i ipsa vxore ⁊ familia tota. c Thesauri ini. i. iniqtate acq̃sti d Et mẽsura minor. ad decipiẽdũ emẽtes.

e Ire plena. i. vindicte dei puocatiua. f Nũquid iustifi. sta. ipiã ⁊c. q. d. nõ. cũ sim iusticie regula. loq̃tur esi ppba in psona dñi cetera patet. g Et ego. Hic pñr subdit pẽa. cũ ꝗr. Et ego ergo. i. propẽ pdictã fraudulẽtiã. h Cepi per. re pdi. i. captiuatõe de terra tua. Regnũ esi. ꝛ tribuũ ⁊ regnũ duaꝝ prio fuerũt afflicta multiplicat ppẽ peccata sua. ⁊ tandẽ captiuata. vnũ p assyrios. aliud p chaldeos.

i Tu co. ⁊ nõ sa. abo tibi deficiẽte. k Et bu. tua in me. tui. i. i medio terre tue cõfunderis ab aduersarijs tuis. l Et ap. In deb. bi. Et attinges. s. aduersarios tuos ducẽtes filios tuos secũ captos.

m Et nõ salua. bena. co. qz eis nõ poteris ꝑualere. n Et q̃s salua ⁊c. i. si contingat ⁊c aliq̃s ex eis saluare interficiẽtur aliũde.

o Tu se. ⁊ non me. qz aduersarij tui colligẽt messem vel destruent.

p Tu cal.oli.oleū exp̃mēdo. q Et nō vnge. pulmēta tua ide cō diēdo. r Et muskus.rc.q.d.labores tuos alij comedent ⁊ bibent. ⁊ tu famelic⁹ ⁊ sitibūdus remanebis s Et custodisti p̃cepta aui rc.qui fuerūt ydolatre pessimi vt bꝝ.iiij.reg. t Et ābulasti in volu pratibꝫ eoꝝ. q: nō fuerūt ydolatre solū ſ̃ etiā carnalib⁹ vicijs subditi

v Ue dare te in pditio nē rc.istud vt: nō tene/ tur hic causatiue. sed cō secutiue. q̃a captiuitas regni isrl ad b̃ cōsecuta est ⁊ derisio ⁊ obprobri um totius populi

Capitulum.vij.

E mihi. Dic cō/ sequētēr arguit pplus de pecca/ to fraterne inimicitie. ⁊ primo plangit ꝓpheta ꝓ gentis sue malicia di cēs. a Ue mihi q̃a fa.sum sicut q̃ col. in au racenos.dimissos eo ꝙ nō poterūt maturari: ió subdit. b Non est bo.ad come.s.apt⁹. In beb. sic bꝝ. Fact⁹ sum si cut q̃ colligit fic⁹. ⁊ sub/ intelligit malas. ita ꝙ comedi nō pñt: ió subditur. c Precoqs ficus.q̃ prio maturātur

d Desiderauit aia mea sed supple nō inuenit.p hoc ꝓpheta metaphorice exp̃mit in pplo ba/ būdantiam mali ⁊ defe ctū boni: ió subdit.

e Perijt sanct⁹ de ter/ ra.interfectus a malis: ió sequit. f Oēs in san.insidi.querētes ita ter ficere iustos machinati onib⁹ diuersis.

g Malū manuū suaꝝ di.bo.q: q̃lis vnusquis/ q3 est talis sibi finis vi detur. h Princeps postulat.leuari extorsio nē a subditis.

⁊ musti ⁊ ñ bibes uinū. Et cu stodisti p̃cepta āri ⁊ oē op⁹ do/ m⁹ achab: ⁊ ābl'asti i uoluptati b⁹ eoꝝ: ut dare te in pditionē ⁊ habitātes in ea in sibilū: ⁊ obpro/ brū ppli mei portab. ca.vij.

u E mihi q: fact⁹ sum sic q colligit in autūno ra/ cemos uindimie. Nō ē bot⁹ ad comedēdū p̃co quas fic⁹ de sideraui aia mea. Perijt san ct⁹ de terra: ⁊ rect⁹ in hoib⁹ nō est. Oēs in sanguine insidiant uir fratrē suū ad mortē uenatur Malū manuū suaꝝ dicūt bonū Princeps postulat: ⁊ iudex in reddēdo est. Et magn⁹ locu/ t⁹ est desideriū aie sue: ⁊ cōtur bauerūt eā. Qui optim⁹ i eis est q̃ paliur⁹: ⁊ q̃ rect⁹ quasi spina de sepe. Dies speculatō nis tue uisitatio tua uēit. Nūc erit uastitas eoꝝ. Nolite credē re amico: ⁊ nolite cōfidere in du ce. Ab ea q̃ dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui q: filij cōtumeliā facit pri: ⁊ filia cōsur get aduersus matrē suaꝝ: nur⁹ aduersus socrū suā: ⁊ inimici bo

minis domestici eius. Ego aūt ad dñm aspiciā: expectabo deū saluatorē meū. Audiet me de⁹ me⁹. Ne leteris inimica mea su per me q: cecidi. Cōsurgam Cū sedero i tenebris: dñs lux mea est. Irā dñi portabo: qm̃ peccaui ei donec cāz meā iudi cet: ⁊ faciat iudiciū meū. Educet me in lucē: uidebo iusticiā eius. Et aspiciet inimica mea. Et opiet cōfusione q̃ dicit ad me. Ubi ē dñs de⁹ tu⁹: Oculi mei uidebūt i eam. Nunc erit in cōculcationē ut lutū pla tearuꝝ. Dies ut edificent ma ceries tue. In die illa lōge fiet lex. In die illa et usq3 ad terre niet assur: ⁊ usq3 ad ciuitates munitas ⁊ a ciuitatibus mūitis usq3 ad flumen: ⁊ ad mare de mari: ⁊ ad mōtē de mōte. Et terra erit in desolationē ꝓpter habitatores suos: ⁊ ꝓpter fructū cogitationū eoꝝ. Pasce ppl3 tuū in uirga tua: gregē hēdi/ tatis tue: habitātes solos i sal tu. In medio carmeli pascent basan ⁊ galaad iuxta dies anti/

patienter d Donec cām meā iudicet.cōtra babylonē.licet eū regnū iuda fuerit punitū iuste ex ptē diuine iusticie: tamē hoc chaldei exequebātur iniqua volūtate. e Educet me in lucē cōsolationis. f Uidebo iusticiā ei⁹.de chaldeis fiendā per cyrum ⁊ dariū. g Et aspiciet inimica mea.i. babylonia.

h Et opiet cōfusione.i. vndiq3 erit cōfusa

i Que dicit ad me. derisorie.

k Ubi est deus tuus.q.d.nō po test te de captiui tate liberare.

l Oculi mei vi debūt in eā.i.a⁹ miseriā.

m Nūc.i.cito.

n Et erit i cōcul cationē vt lutū per cyrū et dariū

o Dies. supple veniunt.

p Ut edificētur ma.tue. ꝓbū ē ꝓ pbe alloquēns captiuitatem in de de rediu cap/ tiuitatis babylo nice.s3 q: ꝓpha loq̃bat lōge an/ te captiuitatem ⁊ ei⁹ reditū ideo denunciat q̃ ter ra iuda esset pri uus affligēda per regē assyrios di/ cens

q In die illa.i. tpe achā ydola/ tre.

r Longe fiet. q: fec̄ deponi al/ tare dñi vbi esse debantur bestie fm leges.⁊ iussit eas offerri super altare facri legis

iiij.reg.xv. s In die illa.i.tpe ezechie filij achaz.

t Usq3 ad tpe ve.assur.i.sennacherib rex assyriorum qui venit vsq3 ꝓpe hierl'm ad capiēdū eam. v Et vsq3 ad ciuitates mu nitas.q: vastauit in circuitu tota terrā. x Usq3 ad flumē.s. iordanē q̃ est termin⁹ terre ꝓmissionis versus orientē. y Et ad mare de mari.i.de mari mortuo vsq3 ad mare mediterraneum

z Et ad mōtē d mōte.i.de mōte syon vsq3 ad montē libani. qui est in termio aq̃lonari iudee a Et terra erit in desolationem ꝓpē habitatores suos.i. ꝓpter peccata ach ā ⁊ alioꝝ regū ydo latraꝝ. qui fecerūt ydolatrare pplm. b Pasce ppl3. Hic ꝓpheta denūciat pplo cōsolationē post reditū captiuitatis ba bylonice.dirigēs sermonē ad deū dicēs. b Pasce ppl3 tu um.i.pasces. c In virga tua.i.in directē tua.ei reducēdo de captiuitate babylonica. d Habitantes solos in salu i. ex tua ꝓtectione poterūt habitare securi in salu: vbi habitāt fere.vñ.i.Esdre.viij.dicit q̃ esdras nō petiuit eq̃tes a rege. di cens q̃ in via ꝓtegerētur diuia ꝓtectione. e In medio car meli pascētur rc.i.in loco fertili. f Uidebūt gētes ⁊ cōfun sam aritani ei videntes illos qui de captiuitate venerūt ꝓspera ri i reedificatione ciuitatis ⁊ tēpli ⁊ in alijs fuerūt multum peni bati ⁊ cōfusi. vt bi esdre ⁊ neemie. g Aures eoꝝ surdescent i.declinabūt audire ꝓsperitatē eoꝝ ꝓ inuidia qua torquebūtur

ra babylones licet
ne iustitie: tamen hoc
Educet me in lucē
baldeis fiendā per
nea.i. babylonia.
b Et opiet con
fusione.i. vndique
ent cōfusa
i Que dicit ad
me. derisorie.
k Ubi est deus
tuus.q.d.nō po
test te de captiui
tate liberare.
l Qui li mi vi
debūt in eā.i.a
miseria.
m Mūc.i.cito.
n Et erit i cōcal
cationē vt lutus
per cyrū et darū
o Dies. supple
veniunt.
p Ut edificetur
ma.me. vbū ēp
phe alloquēdo
captiuitatem iu
de de reditu cap
tiuitatis babylo
nice.ſz qz ppha
loq̄bat lōge an
te captiuitatem
t ei⁹ reditū: ideo
denunciat q̄ ter
ra iuda esset pri
us affligēda per
regē assyriorū di
cens
q In die illa.i.
tpe ecclie ydola
me.
r Longe fit lex.
qz fec deponi al
tare dñi vbi offe
rebantur bestie
fm leges.t iussit
eas offerri super
altare sacrilegus
e filij achaz.
assyriorum qui venit vl
t vsqz ad ciuitates mu
t Vsqz ad flumē.i.
fus orientē. t Et
ad mare mediterraneū
qz ad montē libani. qui
ma erit in desolationem
acb ā t aliorū regū ydo
Pasce ppls. Nic
t reditū captiuitatis ba
b Pasce ppls tu
ire ad te tua. cū reducēdo
bitantes solos in salu
ari in saltu: vbi habitāt
periuit eōtes a rege. di
ne. c In medio cam
hi debūt gētes t cōfu
nitate venerūt pspera
alijs fuerūt multus pcur
Aures eorū surdescunt
nuidia qua torquebātur

sicut serpens in puluere volutat. b Dñm deum nostrum nō desiderabūt timore seruili. timentes a deo puniri ppter mala q̄ commiserūt. Et reuerēti. t ppter ista ad dei laudes assurgit ppheta dicēs. i Quis de. si. tui. q. d. nullus. qz tu es solus deus verus. k Qui aufers iniquitatē. a seruis tuis per pene medicinā.

l Non immittet ultra propheta modum loquēdi de scōa persona ad tertiā.

m Vltra furorē suū. si pseuerent i bono. talia enim sunt sub cōditione intelligenda. sicut dictū fuit di Ninive. xviii. Deponet iniqtates vrās. q̄ erat eis nos grauās

n Et pjciet i pfundū maris. i. faciet eas nō apparere ad punitionē s reuertēt ad loquēdū i scōa pso na di. o Dabis veritatem iacob. id ē adimplebis promissiones factas patribus nostris. q̄ rūc i plēde erant. t modo ipleta sunt in domino iesu xpo qui ē honor t gloria in secula seculorū Amen.

quos: fm dies egressionis tue de terra egypti. Ostendam ei mirabilia. Videbunt[k] gentes: t cōfundētur sup oī fortitudine sua. Ponet manū sup os aures[s] eorum surde erunt. Lingēt puluerē sicut serpētes: velut reptilia terre pturbabuntur de edib⁹ suis. Dominū[b] deū nrm nō desiderabūt: t timebunt te Quis[i] de⁹ similis tui qui[k] aufers iniquitatē: t transis pctm reliquias hēditatis tue. Non[l] immittz ultra[m] furorē suū: quoniā volēs miscōdia est. Reuertēt et miserebit nri. Deponet iniquitates nras t[n] pjciet i pfundū maris oia pcta nostra. Dabis[o] veritatē iacob: miscōdiā abraam: q̄ iurasti patrib⁹ nostris a diebus antiquis.

Explicit Michaeas ppheta.

Incipit plogus in Naum pphetam.

Liber[a] pphetā aduētū regis assyriorum qui[b] pplz israel captiuū i suam regionē transtulerat fuisse hebreorum traditō ꝛ firmat. Si[c] quidē in fine hebr⁹ lectōis pdicti[e] regis aduētū idez pphēta annūciare mōstrat. Sz[f] cūbitatores niniue: iona interim ciuitatis pdicāte: ne diuina ira denūciatū iterim sustinerēt: pctōr t ipietatis pnias egissent: accepta dei miscōdia graniorib⁹ se crimib⁹ iplicauerūt: q̄ [g] de cā mōrat⁹ pphēta spūsctō plen⁹ iudiciū dei annūcians ira locut⁹ est. Deus zelās: t vlciscēs dñs est tc. Ja[b] ei decē trib⁹ ab assyrijs ducte fuerūt i captiuitatez eccl̄ie regū iuda. s. eo tpe quo michaeas fm regulā Hiero. supra posita in fine illi⁹ plogi. s. Non idem est ordo tc. Rñ. regula illa intelligēda est ꝗ ꝗtuz ad aliqd̄ tēpus nō ꝗtuz ad omne vnde iste pphēta pphauit tpe ecclie q̄ michaeas fuit pphauit.

n

d Sicut de i fi. hui⁹ lect. id est hui⁹ libri. hic intēdit cōfirmare q̄d dixit p tetrū. Sz cōtra in principio huius pphēie agit de morte regis assyriorū nō ergo in fine agit de aduētu ei⁹ ad pniā. Ad hoc rndet q̄dā q̄ de duobus fit sermo. prio enim agit de morte sennacherib q̄ obsedit hierlm. in fine aūt agit de aduentu alteri⁹ ad pugnā anteqū niniue destructa fuit. vñ q̄d ōr.

e Predicti regis. non intelligit de illo de cui⁹ morte dī in prio ca. vnde pphēta non loq̄tur de eodem numero in illis duobus locis: ſz rex assyriorū fuit salmanasar q̄ in deos. x. mbuū captiuauit. iiij. reg. xvij. t de ist o agit Naum. iij. a. ibi. Vox flagelli tc. ibi enim describit aduētū regis ad pugnā. Itē rex assyriorum fuit sennacherib q̄ obsedit hierlm. iiij. regū. xvij. t Esa. xxxvi. de q̄ loquit b in principio. de cui⁹ morte dī. iiij reg. xix. t Esa. xxxvii. g. Qui sic exponūt. dicūt q̄ illa lra Sicut de tc. supfluit t cōtradicit Hiero. q̄ dicit infra eodē. Ja ei. x. trib⁹ ab assyrijs ducte fuerāt in captiuitatem In historijs āt vbi tāgit hystoria q̄ndecimi. c. iiij. re. scribit sic. Sub ioathā exorsus ē pphare naū de hebreo esei de tribu symeō ꝗ niniuē p dicēs. Hec dicit dñs ad niniuē. Exterminabo te t nequaq̄ p gredierēt de te impabūt mūdo. Et Hiero. sup naū dicit herodotū dixisse subuersam niniuē a rege medorū tpe ione. de euersiōe q̄z finali niniue pdixit naū q̄ facta est in hūc modū. pad⁹ que circūdabat eā supinūdauit eaz facto pitet terremotu t igne de sublimi emisso. de qua inūdatiōe videt scripsisse in libro suo. ibi. Iuūdās nō faciet innocentem dñs in tempestate t turbine vie ei⁹. rñ fm aliā literā legit. ibi. Mūdās nō faciet innocētē. rñ libū scripsit post captiuitatem. x. mbuū sub ezechia dū vastaret ab assyrijs terra iuda. in q̄ pphauit plenī⁹ d̄ destructōe assyriorū in cōsolatōes gētis suē. Secōm hoc distinguam⁹ tpo quo pphāre incepit. t tpo quo libū scripsit. t sic regula Hiero. nō habebit instantiam nec litera supfluit. nec sequēti litere contradicit. f Sed cum habitatores tc. hec est secūda pars in qua prio exprimitur peccatū eorū simpliciter cōtra quos editur pphētia. secūdo ondit cā editōnis contra illos. ibi. g Qua de cā. prophetauit enim contra niniuitas propter recidiuum illorū post predicationē ione.

b Jam enim decem tribus. Ecce tertia pars prologi. scilicet ad q̄d contra illos editur prophetia. scilicet ad consolationem decem tribuū primo igitur notatur consolatio ex editione prophetie contra niniues secūdo magnitudo consolatōis: ibi. Nec erat parua cōsolatio. Dicit itaqz. b Jam enim decem tribus tc. iiij. reg. xvij. cetera plana sūt.

Explicit qualiscunqz expositio istius plogi.

In ca. vij. vbi dī i postil. Malū manuū suarū dicūt tc.

Additio.

Bi nos bēnus. Malū manuuz suarū tc. in hebreo sic habet. Sup manuum suarū malus vt bñ faciant. pncipes q̄rit et iudex in reddēdo est: t ē sensus. q̄ tanta erat malicia pplī q̄ ppter mala opa intendebant reddere bonū remunerationis tantū q̄ pnceps q̄rebat an deberent remunerari aliqua mala. et iudex diffiniebat q̄ sic. Sicut quilibet magis tendebat in desiderio suū etiā cōtra iusticiam. t sic gerebabāt eam de quo cōclusit. Et pturbauerunt eā. s. iusticiam.

In eodē capitulo vbi ōr in postilla. Dabis veritatem iacob.

Additio.

Intendendū est quare petiuit veritatem dari iacob t misericordiā abrae cuius ratio videt esse. Nā abrae p fuit facta promissio de xpo venturo cum iuramēto vt habetur Gen. xxij. t hoc fuit p misericordiā quoniā nulla merita hūana sufficerent ad hoc de condigno. vnde talis pmissio ad miscōdiā pinetiō dicē. Dab miscōdiā abrae. ſz facta huiusmodi pmissiōe iā de⁹ debat ipleē pdctā exhibitare. t iō dicē. Dab veritatē iacob. qz iā facta erat pmissio misericorditer ipsi abrae. vt dicam est que quidem pmissio vallata fuit iuramēto: t iō o sub dū. Sicut iurasti tc.

Postilla fratris Nicolai de lyra cū additionib⁹ Pauli episcopi burgensis ac replicis magistri Mathie doringck finit.

Incipit expositio plogi in Naum prophetam.

Naum pphetā tc. Iste plogus diuidit in tres partes. In pria tpo editionis pphie tangitur. in secūda notat eorū demeritū vel peccatū cōtra quos pphetia edit. ibi. Sed cū habitatores tc. in tertia exprimitur rō siue finis ppter quē pphetatur ibi. Jam enim decem trib⁹ tc. Itē in pria tāgūtur duo, s. tpis

Postilla frīs Nicolai de lyra su ꝑ ꝓphetā Naū incipit. Ca.i.

Onus niniue. Prophetia Naum in duas ꝑtes diuidit. scilz ꝓbemiū ⁊ tractatū. qui incipit ibi. Dñs emulator. In prologo ꝓio tangit materia huiꝰ ꝓphetie in generali cū dicitur

a Onus niniue. i. ꝓphetia de malo pene vēturo super niniue. sicut dictū fuit Jone. iij. niniuitis ad ꝑdicationes Jone agēbꝰ penitētiā. deꝰ non intulit penā cōminatam. sed q: postea redierunt ad vomitū deꝰ destruxit niniue regnū ꝑ nabuc. regē chaldeoꝝ. ⁊ hanc destructionē ꝑdixit ꝓphetice sanctus Thobias xiij. ca. ⁊ de ista loquitur Naum ꝓpha. sed o notificat auctor cū dicitur

b Liber visionis naū helchesei. ita q̄ nomīcatur ex noīe cū dicitur

c Naum. qui interpꝛtat cōsolator. ⁊ cōuenit sue ꝓphetie. q: destructōes assyrioꝝ denūciauit ad cōsolationē. ꝛ. tribuū q̄ per assyrios fuerāt captiuate. ⁊ duaꝝ tribuum q̄ per eos fuerāt multum afflicte ꝑ ezechie. Jrē ex loco natiuitatis fue cū ōr. Helchesei. tertio ex officio ꝓphetādi nō solum ꝓ bo sed etiam scripto. cū ōr. Liber visiōis licet eēt duodecī ꝓphete sint collecti in vno volumie. tm ꝓphetia cuius liber posset dici vnus liber partialis.

d Dñs emulator. Hic incipit tractatus. in quo ꝓio zelus diuine iustitie declaratur. secundo ad ꝓpositū applicatur. ibi. Bonus dñs. Prima in duas. q: ꝓio ponit rigor diuine iustitie ad puniēdū. secūdo vigor sue potētie ad exequēdū. ibi. Dñs in tēpestate. Circa primū ōr. d Dñs emulator. i. iratus seu vindicte appetitor cōtra pctōres obstinatos. Emulatio eēt aliqñ ꝑ ira ponit. sicut Ezech. viij. Erat statutū ydolū zeli ad ꝓuocādū emulationē. i. dei irā vt ibidē dictū fuit. In heb. hī. Dñs accēsus. ira eēt duplicit diffinitur a phis. vno mō materialiter sic. Jra est accensio sanguinis circa cor. ⁊ sic dicitur in hebreo. Dñs accēsus. s. ira. Alio mō formaliter sic. Jra ē appetitꝰ vindicte. ⁊ sic hꝫ translatio nostra. Dñs emulator. i. vindicte appetitor. vt dictū est. Sciēdū q̄ passio ire nō est in deo ꝓprie. sꝫ metaphorice. q: ad modū irati se hꝫ quādo punit. ideo subdit. e Et vlciscens dñs. i. puniēs ⁊ repetit ꝑdicta sua pluries cū ōr. Vlciscens dñs ⁊c. ad maiorē affirmationē diuine vindicte cōtra peccatores obstinatos. f Dñs patiēs. q: nō statim punit pctōres sꝫ expectat eorum pnitam. vt sequēs punitio iustior oñdatur. g Et magnꝰ fortitudine. q. d. talis expectatio punitionis nō est ex defectu virtutis.

h Et mūdās nō faciet innocētē. i. peccatores obstinatos nō dimittit trāsire sine debita punitōe ac si eēnt innocētes cōtinuādo ad ꝑcedentia. Vel aliter.

h Et mūdās. peccatorē penitētem a culpa. i Mō faciet innocentem. s. liberū a pena. q: pene sunt q̄ dā medicine peccatoꝝ purgatiue.

k Dñs in tēpestate. Hic ꝓnr ostēdit vigor diuine potētie. cum dicit. Dñs in tēpestate ⁊ turbine via eius. i. sic ꝓlueuit venire ad puniēdum peccatores obstinatos. ō hoc hꝫ exemplū Exo. xiiij. vbi dicitur q̄ puniuit egyptioꝝ ꝑ cessit vētus vehemēs ⁊ venēs tota nocte ⁊ in debellatōe exercituꝰ cesare venit in tēpestate Judicū. v. Et similiter in debellatione philistinoꝝ ora̅te samuele. i. regū. vij. ⁊ in plurib⁹ alijs locis hī simile. l Et nebule puluis pedum eius. ex vero turbinis elevat puluis obscurās aeres ad modū nebule. ⁊ dicitur pcedere ex ꝑ pedibus. q: procedit ex terra secūdū illū modū loquēdi de quo dicitur Esa. lxvi. Celum mihi sedes est. ⁊ terra scabellū pedū meorū.

m Increpans mare ⁊ exsiccans illud. sua virtute sicut patet Exo. xiiij. de mari rubro.

n Et oia flumina ad desert. dedu. sicut eēt siccauit alueum iordanis. ita posset oia flumina desiccare.

o Infirmatꝰ est basan ⁊ carmelꝰ q̄ sunt loca vberrima.

p Et flos libani elāguit. vbi solet esse viroꝝ cōtinuus. ⁊ hoc tempore hdie fuit ex siccitate inducta diuina ꝓuidentia tribus annis ⁊ mēsibus sēc. Jacobi. v.

q Montes cōmoti sunt ⁊c. hoc frequenter apparet i terremotib⁹. Oia ista sunt inducta ad ostēdēdū magnitudinē ꝓuidentie diuine. ideo cōcludit.

r Ante faciē eiꝰ indi. q̄s stabit. q. d. nullus. s Indignatō eius effusa est vt ignis. hoc patuit in subuersione sodome ⁊ gomorre igne sulpburis. t Et petre dissolute sunt ab eo. ex vehemēti igne resoluuntur lapides. vt ꝑs in calce. v Bonus dñs. Hic ꝓnr illud q̄ dictū est de rigore diuine iustitie. ⁊ vigore sue potētie ad ꝓpositū applicatū in punitōe regis assyrioꝝ i q̄ metropolis erat niniue. ⁊ diuidit in duas ꝑtes. ꝓio ponit vnꝰ regis. s. sennacherib punitio. secūdo totꝰ regni destructio. ca. se. Prima in duas. q: ꝓio circa sennacherib ponit vltio diuina. secūdo exultatio in terra iuda. ibi. Ecce super montes. Ad intellectū primi sciēdū q̄ sicut hī. iiij. reg. xviij. sennacherib venit in iudeā ⁊ ō lachis misit rabsacē in hierl'ꝫ ad terrēdum ezechiā ⁊ suum ꝓplm. sed rege ethyopū inuadente terram sennacherib compulsus fuit dimittere iudeā ad defendendū terrā suā. sed habita victoria redit in iudeā ad destruēdū hierl'ꝫ. ⁊ tūc āgelus dñi percussit in exercitu eiꝰ. clxxxv. milia bellatoꝝ. ⁊ ipse cū paucis fugit ad terrā suā. vbi interfectꝰ fuit a filijs suis. iij. re. xix. ⁊ sic ꝓsperatus fuit ezechias cū populo suo. ⁊ sm hoc ōr. v Bonus dñs ⁊ cōfortās. s. ezechiā ⁊ ꝓplm suū. x Et scīēs. fortia approbationis y Sperātes in se. i. ezechiā ⁊ ciuitatem ⁊ alios iustos cōtra sennacherib de diuino cōfidentes auxilio.

sub ezechia rege iuda: sub q̄ ēt nūc in cōsolatione ꝓpli transimigrati: aduersus niniue visio certitur. Nec erat parua ꝓsolatō tam his q̄ iam assirijs fuiebāt q̄z reliqs q̄ sub ezechia ō tribu iuda ⁊ beniamin ab eisdē hostibus obsidebātur: ut audirēt assyrios q̄z a chaldeis esse capiēdos: sicut in sequētib⁹ libri huius demōstrabit. Sciēdū q̄ niniue i hēa lingua ō hebreo speciosam sonat. Speciosius autē hic mūdꝰ dicit. Vnde ⁊ apud grecos cosmos ab ornatu nomīa accipit. Et qdquid nūc aduersum niniue dr: de mūdo figuraliter ꝑdicari sentiamꝰ. Quam ob causaz ⁊ assumptio quā septuaginta intēptes dicūt

apud hebreos massa ponit. i. graue onꝰ: eo q̄ eū aduersus quam ꝓphetat ꝑmanere nec sinat eleuat cervicē. Simil q̄z hoc attendēduz: q̄ hec ipsa uel assūptio uel onꝰ uel pōdꝰ ꝓphete visio sit. Nōdū loqtur ꝓpheta in extasi: ut montanus ⁊ ꝑsallia maximillaq̄z deliranꝰ: sed qd ꝓphetat liber est visionis intelligētis universa q̄ logit ⁊ pōdus hostiū facientis suo populo visionē. De ꝓsummatōe itaq̄z mūdi sm anagogicā ꝓsolationē sctōꝝ ꝓphetia tenit: ut q̄cūq̄z in mūdo uident: quasi ꝑ tereūtia ⁊ caduca cōtēnāt: ⁊ ꝑparēt se ad iudicii diē. Vbi ultor aduersum uires assyrioꝝ affuturus est dominus.

Explicit ꝓlogus. Incipit argumentum.

n auz cōsolatoꝝ orbis interpretat. Increpat ciuitatē sanguinū: ⁊ post euersionē illius logit. Ecce super montes pedes euangelizantis ⁊ annunciantis pacem.

Explicit argumentum.

Incipit Naū ꝓpheta.
Capitulum. i.

Onus niniue.
Liber visiōis
o naū helchesei
Dñs emulator ⁊ vlciscēs
dñs vlciscens dñs ⁊ hñs furorē

5 Et diluuio pteteunte. i. fortitudine exercitus sennacherib fm q̃ ór. Esa. viij. Adducet dñs sup eos aquas fluminis fortes & multas. regē assyriorū ꝛc. & sequitur ibidē. Et ibi per iudam inundans ꝛc. 5 Cōsummationē faciet loci eius. i. destructio nē ip̃e angelū. vt dictū est. a Quid cogitatis con. do. tu senna, & exercitus tuus q. d. vos cogitatis d̃ dñm destructōnes ciuitatis dñi & ēpli. sed nō potentis & subditur ei.

b Cōsummatio nē ipse faciet. exercit⁹ vestri.

c Nō cō. du. ti. id ē sennacherib nō tribulabit regnū iuda ipsum capiuādo: sicut salmanasar pater suus regnū israel tribulauit.

d Quia sicē spi. sānat. pple. & sic inuicē cōburunt.

e Sic cōuiuius erit ꝛc. In vesperē noctis in qua signū pcussit exercitū redigēdo in cineres corpa bellatorū: rex fecerat primāpēb⁹ exercitus cōuiuium.

f Exte cri. cogitā. do. maliciam. iste fuit rabsaces missus ad terrendū gēchiā & populū suū vt sic se redderent & ducerentur in terram babilonie subiectam.

g Si pfecti fuerint ꝛc. i. si bellatores fuerint pfecti in fortitudine & multitudine.

h Sicq̃ arron. id est ab angelo punītur. quē p̃cussio vocat ratio sive arrōsio

Esa. vij. In die illa radet dñs in nouacula acuta in rege assyriorū caput & pilos pedū & barbā vniuersam. i Afflixi te. vbū est dñi ad ezechiā & pplm suū qui fuerūt afflicti p regē assyriorū. k Et nō affli. te vl. s. p assyrios. tñ postea tpe sedechie pplo fuit afflict⁹ p chaldeos. l Et nūc cōterā vir. eius. i. potestatē. m Et vincula tua dirūpā. q: cū exercitu poterit ire liberē iudeā.

n Expec. su. re dñs. vbū est ppbe ad sennacherib. de quo pcepit dñs āgelo vt pcuteret exercitū eius. o Non semi. ex noctu am. i. nō nascētur āpli⁹ tibi filij. q: fugiēs ad terrā suaz cito fuit interfect⁹ a filijs suis. s. post. xl v. dies a fuga sua Zbobie. i.

p De do. dei tui inter. q: in tēplo y doli sui fuit interfect⁹. iiij. re. xix. nō subdit. q Sculptile & cōfla. ponā sepl̄crū tuū. quia inter y dola fuit occisus. nec in sepultura fact⁹ est ei bono: regi⁹ q̃ q̃ fact⁹ erat toti pplo exosus impurāti d estructōem exercit⁹ Siccā sup bie sennacherib. deū isrl blasphemāntis. iiij. regū. xix.

ulciscens dñs in hostes suos & irascens ipse inimicis suis. Dominus[f] patiēs & magnus fortitudine: et[h] mūdās nō[i] faciet innocētē. Dñs[k] i tēpestate & turbine uie eius: et[l] nebule puluis pedū ei⁹. Increpans[m] mare & exiccās illud: & oia flumina ad desertū deducens. infirmatus[o] est basan & carmel⁹ & flos libani elāguit. Mōtes[q] cōmoti sūt ab eo: & colles desolati sūt. Et cōtremuit terra a facie ei⁹: & orbis: & oes hitātes in eo. Ante[r] faciē indignatōis eius quis stabit: & q̃s resistet in terra furoris eius. Indignatio[s] ei⁹ effusa est ut ignis: & petre dissolute sunt ab eo. Bonus[u] dñs & cōfortās in die tribulatōis: & [x] scīēs sperās[y] in se. Et[z] in diluuio ptereunte cōsummationē[a] faciet loci eius & ūimicos eius pseqūtur tenebre. Quid[a] cogitatis ptra dñm Cōsummatōnē[b] ipse faciet nō[c] cōsurget duplex tribulatō: q̃[d] sicut spine seminicē ꝓplectūtur sic[e] cōuiuiū eorū piter potātius cōsumentur q̃si stipula aridita plena. Ex[f] te enim exibit cogitās cōtra dñm malicia mēte ptractās p̃uaricatōnē. Hec dicit dñs. Si[g] pfecti fuerīt & ita plures: sic[h] q̃ ꝓ attōdētur & pertransibit. Afflixi[i] te & [k] nō affligā te ultra. Et[l] nūc cōterā uirgam eius de dorso tuo & [m] uincla tua dirūpā. Et[n] p̃cipiet sup te dñs Nō[o] seminabit ex noie tuo amplius. De[p] domo dei tui interficiā. Sculptile[q] & ꝓflatile ponā sepulcrū tuū: q: inhonorat⁹ es Ecce[r] sup mōtes pedes euāgelizātis & ānūciātis pacē. Celebra iuda festiuitates tuas & redde uota tua q:[s] nō adijciet ultra ut p trāseat in te belial: uniuersus[t] interiit.

Capitulū. ij.

a Scēdet[a] qui[b] dispgat corā te: q̃[c] custodiat obsidionē. Contēplare[d] uiā ꝓfortā lūbos: robora uirtutē ualde. Quia[e] sicut reddidit dñs superbiā iacob: sic[f] superbiā israel. Q:[g] uastatores dissipauerunt[b] eos: & [i] ppagies eorum corruperūt Clype⁹[k] fortiū ei⁹ ignitus[l]: uir[m] exercit⁹ i coccineis. Ignee[n] habene curr⁹ in[o] die p̃parātōis eius: & [p] agitatores ꝓsopiti[q] sūt In[r] itinerib⁹ ꝓturbati sunt quadrige[s] collise sunt in platēis. Aspectus[t] eorū q̃si[u] lāpades: q̃ si[x] fulgura discurrētia. Recordabit[y] fortiū[z] suorū: ruent[a] in itinerib⁹ suis. Velociter[b] ascen-

r Ecce sup mōtes. Hic p̃ñr ponit exultatio pplī iude. cū ór. Ecce sup mōtes pedes euāgelizātis ꝛc. q: pcussio exercitu & sennacherib fugiē te. statim ezechias misit cursores ad denūciandū dei auxilius sibi factū. & vt oēs venirēt in hierlm ad reddēdū gratias deo ō tāto bñficio

s Q: nō adijciē. vl. vt pertrā. in te belial. i. absq̃ iugo. p q̃ intelligit sennacherib q̃ nec deus nec homines reuerebatur.

t Uniuersus interijt. q: post mortē sui exercitus occis⁹ fuit. vt dictū est.

In capi. i. vbi ór i postilla. Nō consurget duplex tribulatio.

Addinio.

Oc q̃ ór. Nō consurget duplex tribulatio videt cōtinuari cū hoc q̃ immediate dixerat. Cōsummatōnē ipse faciet. & ē sensus q̃ deo decreuerat cōsummare exercitū sennacherib sic totaliter q̃ iterū nō posset tribulare regnū iuda & sic dicit. Nō cōsurget secū in regno iuda. Duplex tribulatio. ex parte assyriorū. Cap. ij.

Scender. postq̃ p̃ pbeta denunciauit pcussionē sennacherib assyriorū reg. hic p̃ñr denūciat destructōs regni in q̃ metropol' erat. nīnue q̃ destructio facta est p nabuch. regē babylonis post mortē sēnacherib. & ptio ponit destructio. secūdo destructōis rō. ca. se. Prima in tres. q: p̃ ponit nīnue obsidio. secō obsesse captio. ibi. porte fluuiorū. tertō capte depdatō ibi. Diripite. Circa primū alloq̃tur regē assyriorū dicēs. a Ascēdet. i. ascēdet curr⁹ & eq̃s f. exercit⁹ chaldeorū.

b Qui disp. co. re. vastādo terrā tuā in oculis tuis & nō poteris resistēre

c Qui custo. obsi. circa ninīuē. vsq̃ quo capiet

cā. d Cōtemplare viā ꝛc. i. dispōe te ad occurrēdū ei. tuos bellatores cōfortādo. q. d. d̃ erit p nihilo. vt d̃ infra. & subdit cā.

e Quia sic red. dñs sup. ia. deijciēdo sennacherib. eo q̃ supbe egerit duas tribus. f Sic superbiam israel. eiro redder destructō totum regnum assyriorum. eo q̃ supbe egerit contra regnum decem tribuum. ipsum vliter capiuādo. g Q: vasta. i. chaldei venīētes

b Dissipauerūt eos. i. dissipabūt assyrios. i Et ppa. eo. i. filios & filias. k Clype⁹ fort. ei⁹. s. nabuc. l Ignit⁹. erāt ei ibi lamīe ere ad sol radios refulgētes: sic ignis ad terrorē assyriorū: & ad obfuscādū oculos eorū. m Viri exer. in cocci. bēbāt sup arma ornamēta rubea. ne si aliq̃s eorū vulneraret ex appentia sanguis alij terrerent.

n Ignee ba. cur. i. curuū. erāt ei ibi habene limate. & sic in radio solis fulgebāt sic ignis. o In die p̃. ei⁹. s. ad pliū. Et ecōuerso erat de assirijs. ō q̃b⁹ ór. p Et agi. ei⁹. i. aurige. ppba ei ō vno exercitu loquēdo trāsit ad aliū & ecōuerso sic solet fieri in descriptōne bellorum.

q Cōsopiti sūt. i. attoniti p̃ stupoziō subdit. r In iti. cō. sūt. ne-

scientes eum ducere. ió subdit. s Quadrige col. sunt et defectu ducrois. ⁊ subdit cā bui⁹ stupor cū ór. t Aspect⁹ co. i. chaldeor.
v Quasi lāpades. ppter refulgentiā armor. vt predictū est.
x Quasi fulgura dicurrentia. i. velociter ⁊ audacter currentes contra assyrios. y Recordabit. s. rex assyrior. 5 Fortiū suor. qui solebāt esse pstātes ⁊ animosi. ⁊ facti sunt pauidi idco subdit. a Ruent in itinerib⁹ suis. nō poterētes resistere in campo chaldeis: ió subdit.

dent muros ei⁹ ⁊ᵃ ppparabitur umbraculū. Porte ᵇfluuior apte ᶜsunt: ⁊ᵈ tēplū ad solū diruti. Et ᵉmiles captiu⁹ ducet⁹ est ⁊ᶠ ácille ei⁹ minabātur gementes ᵍut columbe murmurantes in cordib⁹ suis. Et ʰniniue q̄si piscina aquar aq̄ ei⁹: ipsi ⁱuero fugerūt. State state: ⁊ nō est q̄ reuertat. Diripite ᵏargentū ᵗdiripite aur ⁊: nō est finis diuitiar et oib⁹ uasis desiderabilibus. Dissipata ᵐest ⁊ⁿ scissa ⁊ dilacerata: ⁊ᵒ cor tabescēs: ⁊ᵖ dissolutio geniculor ⁊ᵃ defectio in cūctis renibus: ⁊ʳ facies oīm sicut nigredo olle. Vbiˢ est habitacō leonū: ⁊ᵗ pascua catulor leonū Adᵘ quā iuit leo ut ingrederet illuc: catulus leōis: ⁊ nō est qui exterreat. Leoᵛ cepit sufficienter catul' suis: ⁊ʷ necauit leenis suis. Etˣ iplenit pda spelūcas suas: ⁊ cubile suū rapina. Eccеʸ

a Ruent in itinerib⁹ suis. nō poterētes resistere in campo chaldeis: ió subdit.

b Udoci ascēdēt muros eius. In hebr. bī. festinabant ad muros suos. vt q̄ nō poterāt resistere in cāpo defenderēt se in muro. a Et pparabit umbra. i. tentoria chaldeor in circuitu ciuitat ponētur ad eas obsidendū. ⁊ sic ps ciuitatis obsidio.
b Porte fluuior. Hic pnūr describit ipsi⁹ capitio. cū ór. Porte fluuiorū. i. porte niniue. q̄ cōstidebat in munitōe fluuiorum.
c Apte sunt. i. fracte p imperū chaldeor.
d Et tem. ad so. d iru. s. tēplū ydoli vel arch qd colebant reges assyriorū. iiij. reg. xix. In hebr. bī. Et palatiū. s. regis. Ad solū dirutū. in regni cōreptū. e Et miles captiu⁹ ⁊c. i. milites regni assyrior. in scriptura eōr frequenter ponit singulare p plurali. In hebreo bī. Et astās captiua adducta ē. ⁊ dicit astās hic regina. vt dicit Ra. sa. sm illud ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis. ⁊ litera sequēs cōcordat cū dicitur.
f Et ancille ei⁹ minabant. captiue a chaldeis. g Gemētes ⁊c. nō audētes alte clamare p timore. h Et niniue quasi pisci. aq̄. aq̄ ei⁹. i. munitio fluuior de qua cōfidebāt. nō resistit aduersantis. sicut aque piscine resistere nō pōt p sui paucitate. i Ipi vero fuge. s. de ciuitate quicūqs poruerūt fugere. k Diripite. Hic pnūr describitur ciuitatis capte depdatio. cū ór. Diripite vos chaldei. l Argētū ⁊c. i. q̄cūqs pciosa. m Dissipata est. s. niniue. n Et scissa per fractionē muror in plurib⁹ locis. o Et cor tabescēs. i. deficiens factū est bellatoub⁹ viris. p Et dissolutio geniculor. i. genuum q̄ tremūt et timore: ⁊ ideo dicūtur genicula diminutiue. q Et defectio in cūctis renib⁹. ita q̄ nō poterāt stare. r Et facies om. sic nigre. olle. et fame. ⁊ et fumo incēdij niniue. ió subdit de sorde.
s Ubi est habi. leonū. i. niniue. vbi solebāt reges ⁊ principes habitare. qui erāt feroces vt leones. t Et pascua catulor. i. filior. v Ad quā iuit leo. i. rex. i. quā ciuitatem ingressus est. vt ibi habiter secure cū catul' suis. i. filiis ⁊ famulis. q. d. nulla est. qt nō hz refugium a facie chaldeor. x Leo cepit sufficēter. i. habūdāter bona multorum regnor sibi diripiēdo. sm q̄ dicit. iiij. reg. xix. Vere dñe dissipauerunt reges assyrior gētes ⁊ terras eōrū. y Et necauit leenis suis. i. interfecit reges terre. vt eor pciosa afferret vxoribus ⁊ cōcubinis suis.
z Et imple. pda spe. suas. i. domos suas. ió subdit vino diuina
a Ecce ego ad te di. do. cuius virtuti nō pōt resisti. b Et succen. vsqs ad sum. alias fumū. i. totalit. c Quadrigas tuas. in quibus alia regna deuastasti. d Et leūcu. tu. come gla. i. filij tui occident. e Et exterminabo. de terra. s. tua. f Predā tu. vādo cā chaldeis
g Et nō au. vl. vox nunci. tuo. ad blasphemādū deū sic rabsaces a te missus blasphemauit. iiij. regū. xxiij. Stetit itaqs rabsaces, ⁊ exclamauit voce magna. iudaice ⁊c. Et sequitur ibidē. Molite audire eos chiaz q̄ vos decipit dicēs. Dñs liberabit nos. Numquid liberauerūt dij gentiū ⁊c. q. d. nec de⁹ vester poterit vos liberare.

E ciuitas. Post ciuitat destructionē. Capitulū. iij.
b ppba declarat destructōis rōes. q̄ fuit ciuitat malicia. cuz hoc tñ interponitur de pēa. Et diuidit i duas partes. qa prio ppē malicia nūciatur eius depopulatō ⁊ secūdo ei⁹ multiplex cōfusio. ibi. Ecce ego. Circa primū ór.

u Eᵃ ciuitas sanguinuz uniuersaᵇ mēdacij dilaceratōe ᶜplena. Nō ᵈrecedet a te rapina. Vocᵉ flagelli: ⁊ uox impet⁹ rote: ⁊ eq̄ fremētis: ⁊ q̄drige ferientis ⁊ eqtis ascēdentis ⁊ᶠ micātis gladij: ⁊ᵍ fulgurātis haste: ⁊ʰ multitudinis interfecte: ⁊ grauis ruine: nec est finis cadauer. Et ⁱ corruent in corporib⁹ suis, ppter ᵏ multitudinē fornicationuz meretricis ˡspeciose ⁊ grate ⁊ᵐ hñtis maleficia: quēⁿ vendit gētes in fornicationib⁹ suis: ⁊ familias in maleficijs suis. Eccеᵒ ego ad te dicit dñs exercituū ⁊ᵐ reuelabo

a Ue ciui. san. id est cui⁹ pplus fuit effusor multi sanguinis.
b Uniuersa mēdacij. i. toto dedita mēdacio. quos eōs nō poterat superare vnus. nisi ē decipe fraude.
c Dilaceratione plena. i. diuisioni b⁹ intrinsecis. q̄ est signuz ppinq̄ subuersiōis. Math. xij. Omne regnum in seipsuz diuisuz desolabitur.
d Nō recedet a te rapina. i. chaldei te obsidētes non recedent a te donec rapuerint oia bona tua.
e Uox flagelli. i. son⁹ flagelli incitantis equos curruū ⁊ equitū sup te venientiū. f Et micātis gladij. ad te occidēdū.
g Et fulgurātis haste. i. velocit vibrate ad modū fulgur.
h Et multitudis inter. de ciuib⁹ tuis. i Et corruēt cor. sa. q. d. tanta erit multitudo interfector. q̄ vn⁹ interfect⁹ cadet sup aliū. ⁊ subdit cā. k Propē multitudinē for. spūalū q̄ sunt ydolatrie ⁊ corpalū. l Meretrices speciose ⁊c. i. niniue attrahētis alias gentes ad suas ydolatrias p multas vias.
m Et hñtis maleficia. i. hñtis in se maleficos ⁊ incitatores magicis artib⁹ vrētes. n Que vē. gen. in for. suis. q̄ pulchras puellas aliar gentū captas exponebāt niniuite pstibulis p pcio ⁊ idem faciebāt de pulchris iuuenib⁹ in vicio sodomitico.
o Ecce ego. Hic pnūr ostenditur ipsi⁹ niniue derisio ⁊ sub noie niniue totius regni assyrior: ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ prio ostēdit ppositū sub pabola fornicarie. secūdo sub pabola locuste ibi. Cōgregare. Prīa in duas: qr prio ponit pabola: secūdo exemplū de ciuitate alia. ibi. Nūquid. Circa primū ór in psona dei
o Ecce ego ad te. ponēdo in vituperiū ⁊ derisionē. a Et reuelabo pudēda tua. loq̄tur de ea sic de muliere fornicaria depbensa. cuius turpitudo oib⁹ manifestat. b Et ostēdā su. te abbominationes. qt facta te despici factis ⁊ rebus sic vilē ⁊ abbominabilem.
c Et ponā te in exēplū. s. correctōis alior tua punitione videntiū. ió subdit. d Omis q̄ viderit resilier a te. i. a maleficiis tuis ne sim puniat. e Quis cōmo. sup te caput. nihil cōpatiendo. q. d. nullus. sed dicēt omnes iustū dei super te iudicium.
f Nūquid. Hic pnūr ponit exēplū de alia ciuitate destructa per nabuc. in egypto. q̄ prius vastauit egyptū q̄ regnū assyrior. ei ōr f Nūquid meli. es alexādria. q. d. nō. ⁊ ió stare ꝑ nabu. nō potes. sicut nec illa. In hebr. bī. Nūquid melior es no. nam

pudēda tua i facie tua: ⁊ ostēdā i
gētibus nuditatē tuā ⁊ regnis
ignominiā tuā. Et[b] ponā abiciā su
per te abhoiatōes: ⁊ ponā te in exēplum
Et erit omis[b] q uidēt te resiliet
a te ⁊ dicet. Vastata est ninive
Quis[c] ꝓmouebit sup te caput
Vnde querā consolatorem tibi?
Nūqd[d] melior es alexādria po
pulos[g] que[e] habitat fluminibus
Aqueī circuitu eī: cuius[f] diui
tie mare aq[h] muri eī. Ethyo
pia[i] fortitudo eius ⁊[m] egyptus
⁊[n] nō est finis. Aphrica[o] ⁊ liby
es fuerūt in auxilio tuo: fz[p] ⁊ ipsa in[q] transmigratōe ducta ē in
captiuitatez. Parauli[r] eī elisi
sunt in capite oīz uiaz ⁊[s] super
iclytos eī miserūt sortē ⁊[t] oēs
optimates eī ꝓsiti sunt in ꝓpe
dib[v]. Et[u] tu ergo iebriaberis[x]
⁊ eris ōspecta: ⁊[y] queres tu au
xiliū ab inimico. Oēs[z] mūitio
nes tue sicut fic[a] cū grossis suis
si cōcusse fuerint cadēt in os co
medētis. Ecce[a] ppls tu[b]: mu
lieres i medio tui. Inimicis tui
is ad aptionem pādēt ūr porte
terre tue: deuorabit[b] ignis uec
tes tuos. Aquaz[c] ꝓpter obsi
dionē hauri tibi: extrue muniti
ones tuas. Intra in lucī ⁊ calc
a: subigēs tene laterē. Ibi co
medet te ignis pib[d] gladio de
uorabit[e] te ut brucus. Con gre
gare[f] ergo ut brucus multiplica
re in locusta. Plures fecisti ne
gociationes tuas: q̄z stelle sunt
celi. Brucus[g] expāsus ē: ⁊ auo
lauit. Custodes[h] tui q̄si locu
ste: ⁊ puuli tui q̄si locuste locu
stazz: que[i] cōcident in[k] sepibus
in die frigoris. Sol ortu[l] est ⁊ a
uolauerunt ⁊ nō est cognit[l] lo
cus eaz ubi fuerint. Dormita
uerunt[l] pastores tui rex assur se
peliētur[m] principes tui. Latita
uit[n] populus tuus in mōtibus
⁊ non est qui congreget. Nō[o]
est obscura contritio[p] tua: pessi
ma[q] est plaga tua. Omnes[r] q
audierunt auditionē tuaz com
presserūt[s] man[s] super te. Qz[t]
super quez non transit malicia
tua semper.

Explicit Naum propheta.

Incipit ꝓlogus in Aba
chuc ꝓphetam.

Vatior[a] pro
phete in duo
q decim prophe
tarū uolumine
cōtinentur e q
bus tres in principio lemma .i.
pondus titulum habent naum

a hec enim ciuitas vocabatur no. qñ destruxit eam nabuc. ⁊ di
cebatur nutrix. qr ibi nutriebātur pueri regis ꝓpter pulcritudi
nē ⁊ bonitatē situs: sicut dicit ra. sa. postea p magnū tp̄s alexan
der magn[s] intrauit egyptū. ⁊ reedificauit hāc ciuitatem vocās
eā nomīe suo alexādriā. Trāslator aūt nr dimisit nomē ātiquū
qd erat q̄si oblī
uioni datus. ⁊ lo
co huius posuit
nomē nouū qd e
rat famosum.

g Populoz. i. q̄
multos ppl̄os ba
bet sub se.

b Que ba. i flu.
p hoc designatur
omnitas situs ⁊
fortitudo.

f Cuius di. ma.
id est diuitie ibi
apportantur per
mare.

h Aqueme. eī.
id est circundant
muros eius ad
munitē fortitudi
nem.

i Ethyopia for
titudo eius. i. ofe
dera ad eī for
tificationē.

n Et egypt[s]. cu
ius nunc erat me
tropolis.

n Et nō est finis
termin. su arū ⁊
fortitudinis.

o Aphrica ⁊ lyb
ies fuē. in auxi.
tuo. s. in auxilio
alexandrie. muta
tur ēt modus lo
quēdi de tertia p
sona ad secūdam

p Ex ipsa. nō
obstantibus pre
dictis.

q In trāsmigra
tōne ducta est. p
nabuch.

r Parauli eius
dē. q̄bus cōsue
tum est sp pei in
bellis. ⁊ in b no
tatur crudēitas chaldeoz. s Et super indytos eius mise
rūt sortem. ad determinādū q̄s quos bēret captiuos

t Et om. op. eius ⁊c. qui tñ solēt honesti[s] tractari ꝓpter reuerē
tiā status. v Et tu ergo. ninive. x Inebriaberis. i. simi
lius penis vel maioribus repleberis. y Et queres tu auxili
um ab inimico. id est illi a quibus speras habere auxiliū fient ti
bi inimici.

z Oēs muni. tue sicut ficus ⁊c. i. cito deijciētur ad terrā q̄tum
cūq; sint fortes. a Ecce po. tuus mu. i. fact[s] est pauidus ⁊
impotēs ad resistēdū. ⁊ sic intrabūt hostes. b Deuorabit
ignis ve. tuos. i. tāta erit vehemēcia incēdij q̄ faciet ferrū porta
rū liquefieri. c Aquā ꝓpter obsi. hauri tibi. ironice loquit
q. d. nulla munitio valebit tibi victualiū vel fortalicioz: iō sub
dit. d Veribis gladio. s. chaldeoz. e Deuorabit te
ut bruc[s]. i. ita faciliter ducet te ad mortē sicut bruc[s] mori[t] adue
nīte frigore. f Cōgregare. Hic pñr ostēdit eius derisio ⁊
destructio sub metaphora locuste. cū dicitur. f Cōgregare ⁊c. i. si
cut bruc[s] ⁊ locusta cōgregātur in maxia multitudine. ita q̄z tūcūq;z ma
gnā multitudiez bellator aggregauerij tibi: tñ nō poterij te defendere.
iō subditur. g Bruc[s] expā. est ⁊ auolauit. i. exercit[s] tuus fugiet a
facie chaldeoz. h Custodes tui quasi lo. i. bellatores tui ꝓpoten
tes te custodire.

i Que cōsident. i. simul
sedent.

k In sepib[s]. Modus
est ēīm locustaz aduenīē
te frigore se in sepib[s] cō
gregare. ⁊ ibi se occulta
re q̄rū pñt cōtra frigus
fz si supueniat ortus sol
anteqūz fiat mortue stati
euolāt inde. ⁊ p hoc de
signat metaphorice q̄
assyrij timore nabuc. in
fortalicijs cōgregarent
⁊ postea extra terrā suā
in captiuitatē ducerent

l Dormitauerūt pasto
res tui. i. cōsiliarij tui ne
scientes cōsulere tibi.

m Sepeliētur pri. tui.
sepultura asini Hiere.
xxij. n Latitauit
po. tuus in mōtibus. fu
giēs ad loca inaccessibi
lia equitib[s].

o Nō est obscura. i. oc
culta. p Contritio
tua. s. oībus manifesta.

q Pessima est plaga.
qr nullī apponer remedīū. iō subdit.

r Oēs qui audierunt
audi. tuā. i. malus ventus
sup te. qō audierūt
vbiq;z. s Cōpresse
runt ma. suā su. re. i. ma
gis studuerūt aggrauare
q̄z alleuiare. cui[s] cā sub
ditur. t Qz su. quē
nō tran. mali. tua semp
q. d. multi sunt populi q̄
nō fuerūt a te afflicti ⁊
oppressi. ꝓpter qō gau
dent de tua oppressione.
in hoc etiā applauden
tes iustitie dei. q̄ est bñ
dict[s] in secula seculoꝝ
amen.

In capitulo. iij. vbi di
Additio.

citur in postilla. Sepeliētur principes tui.
Bi dicit. Sepeliētur principes tui. in beb. bñ. Sepulti sunt seu ha
bitauerūt in sepulcris principes tui. Et est sensus q̄ principes erāt
nō solū dormiētes. sed q̄si mortui sepulti qui nō pñt se iuuare.

Incipit expositio ꝓlogi in abachuc ꝓpheram.

Vatior ꝓphete. In isto ꝓlogo q̄dā tāgūtur q̄ referunt
ad ꝓphiam. ⁊ quedā q̄ pertinēt ad ꝓphām. ⁊ prio tāgun
tur duo q̄ referūtur ad ꝓpheriā. primū est cōueniēcia qua
rūdā aliaz ꝓphiaz cū ista qō notat in principio. secūdū
est cōueniētiā expeditionis differēcia qō notatur ibi. De
naum ⁊c. Postmodū tangūtur ea q̄ pertinēt ad ꝓphām. ⁊ prio tangit
nois cōueniēcia. ibi. Qui vel ex eo. scdo expōnit cōueniētie cā. ibi.
Nullus ēīm tam audaci voce ⁊c. vbi quasi inculpatur de blasphemia
cū ōr. Vide q̄z temeraria vox sit. Sed infra vsus finē ꝓlogi excusatur
tacito notat q̄ spū ꝓphetico loquit cū ꝓphetie intelligēcia. ibi. Nec

nō aduertēdū vbi dicit falsam mōtani doctrinā duplr. prio p se cū dicit. Intelligit qd̄ videt. scdo apostoli auctoritate ibi. Uñ et aplus ꝛc. Quarto ostēdit ꝗ quos intēdit ppbare ibi. Illud q̄z disce ꝛc. Quinto quo tpe fuit ibi. Et vt scias quoq̄z eo ꝛc. Sexto qr intelligentia dicendi. q̄ cusat eū Iero. dum dicēdi cās ex pōit. ibi. Interim fm literā ꝛc. Ultio multiplicater oñdit q̄ nullus debet turbari cōtra dñz si nō statim de tribulatōe eruit. ibi. Et quō si egrotus ꝛc. Dis vtilis expositōi litere insistam⁹ ꝛ pretranseuntes plana exponam⁹ obscura. b Zacharias in medio. ix. a. ꝛ circa finē xij.

c Orationib⁹ tuis. loq̄tur ad chromatius cui m ad eius instantiā cōmentarius est librum istum. ꝛ sicut credo cōmentario ꝓposuit prologum istum Uñ glosa in principio libri. Cōmentat Iero. osee: iobel ꝛ amos abdiā ꝛ ionā pammachio sup naū michea sophonia ꝛ aggeū paule ꝛ eustochio. super abacduc chromatio ꝛc. Unde in originali incipit sic prologus. Primus chromatius epōz doctissime ꝛc. ꝛ infra in eodē prologo dicit Illud quoq̄z disce qr se mel a me violenter erigi vt quasi quosdā gradⁿ ꝛ scalas ad altiora nitēti hystoriā tibi interpret

abacduc ꝛ malachias. Porro zacharias[b] medio ꝛ circa finem duos huiuscemōi posuit titulos: q̄ⁿ unus est: on⁹ uerbi dñi in terra adrach ꝛ damasci requiei⁹ alter in fine. s. on⁹ uerbi dñi super israel. De naū oxōib⁹[c] tuis iā liber un⁹ edit⁹ est. De zacharia ꝛ malachia: si uita comes fuerit: disseret. Nūc abacduc hēmus in manib⁹ q̄ uel ex eo q̄ amabil' deo est: uocat āpleratio ul' q̄ in certamē ꝛ luctā tut ita dicā āplenū cū deo ꝗ gredit' ampleratis. i. luctātis sortit⁹ ē nomē. Null⁹ enim tam audaci uoce ausus est deū ad[d] disceptatiōz iustitie prouocare: ꝛ dicere ei. Cur in reb⁹ hūanis mūdi ist⁹ pōpa tanta rerū uersē iniqtas Uociferabor ad te uim patiēs ꝛ nō saluab. Quare[e] ostendisti mihi iniqtatē[e] ꝛ[f] laborē uidere Lacerata est lex ꝛ[g] nō pueniit usq̄z ad finē iudiciū qr impi⁹ pualet aduersus iustū: ideo egredietur iudiciū puersum. Uides[h] q̄z temeraria uox sit ꝛ[i] quodāmodo blasphemātis[k] creatorē suū ad iudiciū puocare: ꝛ tuas fragile aduersus[l] figulū: cur tale ul' tra le factū sit disputare. Hecnō[m] hoc aī aduertēdū: q̄ assumptio ul' pond⁹ q̄ grauia iā esse dicim⁹: ppbete uisio est: ꝛ aduersum mōtani dogma puersum intelligit qd̄ uidet: nec[n] ut amēs loqtur: nec more insaniēciū femina[o] dat[p] sine mente sonum[p] Uñ[q] ꝛ[r] apls[s] iubet ut[t] si ppbetānib⁹ alijs alij fuerit reuelatū: taceāt q̄ pri⁹ loqbātur. Et statim nō est inqt dissentōis deus sed pacis. Et[u] q̄ intelligit cū[a] qs ex uoluntate reticet ꝛ[b] alius locū dat ad loquēdum: posse[c] ꝛ loq ꝛ tacere cū uelit. Qui[d] aūt in extasi. i. inuitus loqtur: nec

si ppbetānib⁹ alijs alij fuerit reuelata. tace. qui pri⁹ loqbātur. per ꝗ q̄ dicit reuelatū fuerit elidit primū errorē. s. q̄ ppbe nō intelligerent q̄ dicebāt. ppbia enim est rerū latentiū pretērit̄ vel pseniū vel futurarū. diuina inspiratiōe manifestatio. Secōz aūt. s. q̄ ppbe loquerētur vt amētes cohibere spūm nō valētes. pūr dicit argumens ex his ꝝbis apli ꝛ dicēs.

v Et quo intelligit. per hoc. s. q̄ fm ꝝbū apli qui loqbat tacuit ꝛ alios loqui permittunt.

a Cū quis ex ro lūtate tacet. nō inuitus aut coactus.

b Et alijs locū dat ad loquēdum intelligit mg̃ hoīs iusmodi.

c Posse ꝛ loq ꝛ tacere cū vult. vii. i. Cor. xiij. Spūs ppbarū ppbetis subiecti sūt. Glossa. Spūs sanctus qui vnus est ꝗ plurālit ōr. ppter multos ppbas quos replet vel propter plura dona eis subdit⁹ est ppbetis. vt q̄ volunt loq̄ possint ꝛ nō cogit eos sicē pbitonic⁹ damare aliqua vel fabricare. de hūc aūt spiritu ꝗ pbitonicum dicitur hic.

d Qui aūt in extasi. i. inuitus loqtur supple coactus clamare a pbitonico spiritu ipm agitante. e Nec tacere nec loq̄ in sua ptate ꝗ. Sꝗ ptra. i. reg. xx. viij. ōr. Est mulier hñs pbitonē in endor ꝛ m̄ ꝛ loqui ꝛ tacere poterat cū volebat. Rñ. q̄ñ pbitonic⁹ spās venit ad iurar⁹ vt aliq̄d reuelet. tūc nō aufert ptātē loquēdi vel tacendi. sicut ꝗ de muliere ꝓdicta. Sec⁹ est de obsessis a dinsaniā ad actis de q̄b⁹ loq̄tur hic. Nō aūt diuersitatis ē. qr adiuratib⁹ pōt vt sepi⁹ inuocet. quos aūt obsidet: q̄si ptātē sup eos hñs oppelmit q̄ tū pmittit. Extasis sic ait papias ōr excessus mētis q̄ fit ex pauore mētis. ꝛ accipit hic in malo. sic ꝛ in. v. libro ecclesiastice hystorie vbi ōr. Aiunt mōtanū quēdā noue q̄ nup ad fidē xpi venerat. subrogato asie pcōsule auiditate nimia ꝓmat⁹ accessu cōtrariis spiritib⁹ in semetipso locū dedisse. ac repētē in quodāmodo excessu effectū. ꝛ velut spū actū. ploq̄ cepisse noua q̄dā ꝛ diuersa ab his q̄ ex successione maiorū ecclie tradita fuerāt. In bono aūt dicit extasis. cū mēs nō a pauore alienat. sed inspiratōe reuelatiōis assumit. f Illud quoq̄z disce. Hic oñdit ꝗ q̄ ppbare intēdit. Et ad euidētiā hui⁹ prius notādū q̄ sic ppbanauz vaticinū fuit cōtra niniuē ꝛ assyrios q̄. x. mib⁹ q̄ vocātur israel vastauerūt ꝛ capriuauerūt ꝛ hoc in cōsolatiōe ppli capriuati. ita abacduc ꝗ vaticinū cōtra nabu. ꝛ babylonē a q̄bus terra iuda vastata est ꝛ hierlm ꝛ rēplū est subuersum. ꝛ hoc in cōsolationē ppli vastati ꝛ capriuati. s. duarū trbuū. ppbat iaqz cōtra nabuc. ꝛ chaldeos siue babylonios q̄ duas trib⁹ capriuauerūt: dicē igit. Illō quoq̄z disce ꝛc. g Ad altiora nitēti. i. ascēdēti ad sensum tropologicū. h Hystoriā. i. historiā exponēdo. i Qui vastauerūt decē trib⁹. iiij. reg. xvij. k Ad quibus iudas ꝛ hierlm ꝛc. iiij. Regū. xxiiij. ꝛ. xxv. l Et vt scias ꝛc. Hic oñdit q̄ ꝛc ppba

o Ad decep. iusti. i. ad cōtēctionē vel disputationē de iustitia neglecta. e Quare ostēdi. mihi ꝛc. videre. i. q̄re me tādiu viuere permisisti vt videre. e Iniqtatē impiorū. f Et laborē. opp̄ssorū. g Nō pue. ad fi. iudi. qr finis iudicij est iuste iudicare. h Uides q̄z temeraria vox sit. de ista temeritate excusat eū Iero. infra sic tactū est supra in diuisiōe. ꝛ vere temeraria est q̄z tū ad superficiē litere. vñ subdit. i Et quodāmodo. i. superficialiter. k Blasphemātis. i. vituperātis vel rep̄hendentis. Blasphemare tria signat que hūtur p hūc ꝝbum. Blasphemo culpo vel detrabo vel rep̄hēdo. l Aduersus figulū. Ro. ix. Nunquid dicit figmētum. ei q̄ se finxit q̄d me fecisti sic Iere. xviij. Sicut lutū in manu figuli. sic vos in manu mea dom⁹ israel. m Mecnon ꝛ hoc aī aduertēdū. Hic oñditur. q̄ spū ppbetico loq̄tur p quos sibi dicētēs suos intelligētia reuelat. ꝛ hoc ꝗ puersum dogma mōtani beretici q̄ dogmatizauit ppbas nō habere intelligentiā cōz q̄ ꝓdixerūt sed more insaniēciū loq̄. Iem. xxvi. Insanis paule multe litere ad insaniam te cōuertūt. Prio q̄ ostēdit ppba loq̄ spū ppbali qd̄ notat in visione ppbetica. cū ōr. m Mecnō ꝛc. ppbe visio est qua. s. videbat ppbie mysteria p intellectū ad hoc a spūsctō reuelāte illuminatū. Ꝗz qr ꝗ mōtan⁹ bereticⁿ duplr errabat. prio dicēdo q̄ ppbe nō intelligebāt q̄ dicebāt. Scdo q̄ q̄st amētes ꝝba sua pferebāt. primū errorē elidit Iero. dicēs. Et aduersum mōtani dogma puersum intelligit qd̄ videt. scdm elidit. ibi. n Nec vt amēs loq̄ nec mo. insani. feminarū. i. pbitonissarū. o Dat sine mēte. i. sine intellectu. p Sonū. ꝝborū q̄ si nō valēs in loquēdo cohibere spūm suū. Prouer. xxv. g. Sicut vrbs patēs ꝛ absq̄z muroꝛ ābitu. ita vir qui nō pōt in loquendo cohibere spūm suū. Et istū duplicē errorē elidit p auctoritatē apostoli sumptā de. i. Cor. xiij. Cōtinua lām sic. Nō loq̄tur vt amens aut vt femina insanies q̄ Uñ scz vt apparet ppbas ꝛ doctores non ita loq̄. r Et. id est etiā. s Apls iubet. i. Cor. xiij. t Et

d Qui aūt in extasi. i. inuitus loq̄tur supple coactus clamare a pbitonico spiritu ipm agitante. e Nec tacere nec loq̄ in sua ptate ꝗ. Sꝗ ptra. i. reg. xx. viij. ōr. Est mulier hñs pbitonē in endor ꝛ m̄ ꝛ loqui ꝛ tacere poterat cū volebat. Rñ. q̄ñ pbitonic⁹ spās venit ad iurar⁹ vt aliq̄d reuelet. tūc nō aufert ptātē loquēdi vel tacendi. sicut ꝗ de muliere ꝓdicta. Sec⁹ est de obsessis a dinsaniā ad actis de q̄b⁹ loq̄tur hic. Nō aūt diuersitatis ē. qr adiuratib⁹ pōt vt sepi⁹ inuocet. quos aūt obsidet: q̄si ptātē sup eos hñs oppelmit q̄ tū pmittit. Extasis sic ait papias ōr excessus mētis q̄ fit ex pauore mētis. ꝛ accipit hic in malo. sic ꝛ in. v. libro ecclesiastice hystorie vbi ōr. Aiunt mōtanū quēdā noue q̄ nup ad fidē xpi venerat. subrogato asie pcōsule auiditate nimia ꝓmat⁹ accessu cōtrariis spiritib⁹ in semetipso locū dedisse. ac repētē in quodāmodo excessu effectū. ꝛ velut spū actū. ploq̄ cepisse noua q̄dā ꝛ diuersa ab his q̄ ex successione maiorū ecclie tradita fuerāt. In bono aūt dicit extasis. cū mēs nō a pauore alienat. sed inspiratōe reuelatiōis assumit. f Illud quoq̄z disce. Hic oñdit ꝗ q̄ ppbare intēdit. Et ad euidētiā hui⁹ prius notādū q̄ sic ppbanauz vaticinū fuit cōtra niniuē ꝛ assyrios q̄. x. mib⁹ q̄ vocātur israel vastauerūt ꝛ capriuauerūt ꝛ hoc in cōsolatiōe ppli capriuati. ita abacduc ꝗ vaticinū cōtra nabu. ꝛ babylonē a q̄bus terra iuda vastata est ꝛ hierlm ꝛ rēplū est subuersum. ꝛ hoc in cōsolationē ppli vastati ꝛ capriuati. s. duarū trbuū. ppbat iaqz cōtra nabuc. ꝛ chaldeos siue babylonios q̄ duas trib⁹ capriuauerūt: dicē igit. Illō quoq̄z disce ꝛc. g Ad altiora nitēti. i. ascēdēti ꝛ ascendēti ad sensum tropologicū. h Hystoriā. i. historiā exponēdo. i Qui vastauerūt decē trib⁹. iiij. reg. xvij. k Ad quibus iudas ꝛ hierlm ꝛc. iiij. Regū. xxiiij. ꝛ. xxv. l Et vt scias ꝛc. Hic oñdit q̄ ꝛc ppba

fuit.l.tempore captiuitatis duarꝫ tribuum qd̃ ex hystoria Dañ. xiij.ꝑbat. vbi narrat abachuc ꝓpha missus fuisse cuꝫ cibo ad daniel̃ in lacũ leonũ q̃ erat in babylone angelo eũ deportãte. q̃ vnqꝫ daniel de his qui in nabuc. captiuati erãt fuit. vt ps in p̃n cipio daniel̃is. m Quãq̃ ꝛc. nõ legat in hystoria. l. de missione abachuc ad daniel̃. sꝫ de hebdomadis editione trãslata est. sicut dicit Hiero. Dañ. xiij. g. n Igitur siue quis recipit ꝛc. q̃ q̃dã re cipit dictam hystoriã ꝛ quidã ñ: ostendit q̃ nihil omittit verũ dicit siue recipiat. siue nõ recipiat. ꝛ q̃ vtroq; dato hꝫ sui ꝓpositi vnũ dicit. Igit. q̃ q̃dã dicta hystoria canõizatur a q̃busdam recipitur.

n Igit. i. ꝓpter hꝫ volo ostendere q̃.

o Siue q̃s recipit. illã. de missione abachuc. Da nidis. xiij.

p Siue nõ recipit. veriq̃ꝫ p̃ no. est q̃ dicitur sup̃ abachuc ꝓphasse adversus babylonem ꝛ nabuc. q̃ captiuauerant duas tribus.

q Aut ei recipit ꝛ nõ planũ ẽ q̃.

r Etiã p̃ factã rẽ liber abachuc tenet. i. post captiuitatẽ duarꝫ tribuũ

s Ab abachuc tenet. hꝫ captiuantes. l. hꝫ baby. ꝛ nabu.

t Aut sinõ recipit. tunc scribit ꝓpheticos spiritus q̃ futura cognouit. l. captiuitatẽ duarꝫ tribuũ p̃ babylonios ꝛ ipsos babylonios postea destruẽdos Esaie. xxx. iij. Ve qui p̃daris nõne ꝛ ipse p̃dabere. Qd̃ ut ostendat ista puidet. plane scribit historiꝫ. vbi ôr. Porro abachuc fuit ex tribu Syme on. Hic premisit captiuitatem hierusalem futuram ꝛ animaduertẽ tib̃ chaldeis fugit in sostrate. nã ꝛ erat incola in terra israel descẽdẽb̃ ad iudeis relictis i egyptũ q̃si pegrinabat in terra sua. ꝛ semper fit in principio opis sui cãs aduersus deũ cur ipse vastarꝫ ꝓpter deꝫ sãctuariũ eius. cur ipse damaret ꝛ nõ exaudiret. sed i cõsolationẽ apparet ei dñs calamitates circũstãtiũ nationũ futurarũ p nabu. lõge maiores. ꝛ tãdẽ ipm nabuc pirꝫ ꝛ iõ a murmure

cõuersus ẽ ad ꝓces. v Interiꝫ fm literã ꝛc. Qꝫ supra eodẽ prologo videbat ꝓpha q̃si de blasphemia inculpari. vbi ôr. Videns q̃ temerania vox fit ꝛc. b subdit ipse excusatio. ꝛ ꝛgũtur hic tria. Prio enim ponũtur ꝝba ꝓphe q̃b̃ ôr turbari aduersus dñm ñ culpabil videbat scdo rãgit locutõis cã l rõ. ñ excusabil iudicat. ibi. Et b̃ dic̃ pre mẽꝫ vel pre mẽte ãgustia ꝛc. tertio ôr q̃ gñalit ex psona bũ ane ipatiente loq̃bat. ibi. Sꝫ ꝛ b̃ gñalit accipe ꝛc. Dic̃ ergo.

v Interiꝫ. i. inter alia q̃ dñm̃ plogo isto.

x Causat aduer. deuꝫ p. cur nabu. iiij. re. xxv.

y Nescies au. q̃ ñ fuit ꝓpha. Rñ. ipe bñ sciebat. sꝫ b̃ dicit in psona ppli. z In igne p bari. Eccl. ij. In igne p bat aurꝫ ꝛ argẽtũ. boies ꝛo receptibiles i camino bũiliatõis. Job. xx viij. Aurꝫ loc̃ est i q̃ cõflat. a Et tres pu. Dañ. iij. b Inuestigabilia. ro. xi. O altitudo ꝛc. c Qd̃ ñ ita videt deꝰ. i. re. xvi. Non iuxta innitũ bois ego iudico. bõ ei videt ea q̃ parẽt. dñs ãt intuet cor

d Et quõ si egrotãs. B oñdit q̃ ꝓpha nõ ẽbebat turbari aduersꝰ dominũ si ñ audiebat clamores oppressoꝝ qꝫ nõ erãt audiẽdi. qd̃ p oñdit p similitudinẽ supra a prudẽti medico. scdo b̃ ꝓfirmat p auctoritatẽ ibi. Qd̃ intelligens. lra sacꝫ ps. e Scies de. sue pd̃. Fꝫ q̃ ordiat in finẽ. f Atqꝫ mẽ. fm q̃ mõ debito ordiat.

g Scdꝫ id q̃ mise. ꝓse. est. i. Thimo. i. f. Jõ mi ficordiã cõsecutꝰ sũ vt ñ me p̃mũ oñderet xp̃s ie sus oẽꝫ patiẽtiã ad iforꝫ matõẽꝫ eorꝫ q̃ credituri fũt illi in vitam eternam.

h Sꝫ nõ defi. ij. Cor. iij. f. i Et b̃ñdicat deũ oi tpe. ij. Cor. i. a. B̃ñdicꝰ deus ꝛc. ps. B̃ñdicat dñm in oi tpe Thob. iij. Oi tpe bene dic deũ. k Qui p seuerauerit. marb. x. d.

l Et gliat in labore ꝛ dolore. ij. cor. xij. Libẽt gliabor in ifirmitatib̃ meis. m Et cũ bic. dic̃. Hiere. xx. vbi nos bẽñ. Jã oli loq̃r vociferãs. iniq̃ratẽ ꝛ vastitatẽ clamito: dic̃ glo. Hiero. q̃ sic̃ capit. lxx. qꝫ amaro ꝝbo mõ ridebo p̃uaricatõꝝ ꝛ miꝰiã inuocabo. n Et quõ ali. l. pusillanimis ꝛ carnal o Innocat de. vra p̃ñb̃ tribulatõib̃ eũ eruat ꝛ iminẽtes repellat. p Sic san. vir ꝛ bel. iuic. sic̃ hiere. ꝛ paul̃ q̃ dicebat ad ro. viij. g. Quis nos separabit a charitate xp̃i. tribl̃atio an ãgustia ꝛc. q Ad exercẽdã se q̃ꝫtũ ad sustinẽtiã. r Et pro. q̃ꝫtũ ad cõsũãtiam. s Tribulationes ꝛ

GGij

facere nec loq in sua p̃tãte hꝫ. Illud q̃ꝫ disce: qꝫ semel a me uiolẽter erigis: ut q̃si quosdaꝫ grad̃ ꝛ scalas ad altiora mitẽ ti hystoriã tibi iterp̃ter: ꝓpheta ãt esse circa babylonẽ ꝛ nabu. regẽ chaldeoꝝ: ut quõ prior ꝓpheta nauigũ quẽ abachuc sequit uaticiniũ b̃ñit ꝓtra niniuẽ ꝛ assyrios q̃ uastauerũt decẽ trib̃ quocãtur israel: ita abachuc prophetiã hẽat aduersus babylonẽ ꝛ nabuc. a qꝫ iudas ꝛ hierusalem ꝛ ẽplũq̃ꝫ subuersa sunt. Et ut sciaꝫ eo tẽpore fuisse abachuc: q̃ tãdiu trib̃: q̃ uocabãtur iuda ductae erãt in captiuitatẽ: daniel docere te poterit ad quẽ in lacũ leonũ abachuc cuꝫ prãdio mittit: quãq̃ꝫ apd̃ hebreos hec capitula nõ legũt hystoria Igit̃ siue quis recipit scripturã illã siue nõ recipit: utrũq̃ꝫ pro nobis est. Aut enim recipit: ꝛ iam p̃ factã rẽ liber abachuc tenet aut si nõ recipit: q̃si ꝓpheta scribit q̃ uentura cognoscit. Interim fꝫ lram causat aduersuꝫ deũ ꝓpheta cur nabu. ẽplũ diuastet ꝛ iudã: cur hierlim quondã in hꝫ dñi destruat: quare clamet ppls ꝛ nõ audiat uociferetur ad dñm oppressus a chaldeis ꝛ nõ saluet: q̃re etiã ipse ꝓpheta ut ppls ex cui̇ꝰ persona loquitur ad hoc uiterit: ꝛ hucusq̃ꝫ pducts sit: ut iugratẽ hostiũ ꝛ suũ laborẽ uideat cũ iniustitia p̃ua leat aduersũ se. Et hec dicit p̃ mẽtis ãgustia: nescies aut in

igne ꝓsiari: ꝛ tres pueros d̃ camino ignis puriores exisse q̃ꝫ intrauerãt. Sꝫ ꝛ hoc gñalit accipere possum̃: q̃ ex psona bũ ane ipatiẽtie loquat: ut in q̃ulãuocẽ ꝛ plenã doloris erũpat dicẽs. Quare respicis ꝓtẽptores ꝛ taces oculcãtẽ ipio iustiorẽ se Hec ãt loqtur: nescies iudicia dei inuestigabilia: ꝛ ꝓfũdã diuitiaꝫ sapie ꝛ scie eiꝰ: q̃ nõ ita uidet: uidelicet hõ ut deꝰ. Hõ tñ p̃tia respicit: deꝰ futura ꝛ eterna cognoscit. Et quomõ si egrotãs ꝛ estuãs febrib̃ aquã frigidã postulet ꝛ dicat ad medicũ uiꝫ patior cruciorꝫ: uror et amior: usq̃ꝫ q̃ medice clamabo ꝛ exaudies: ꝛ nõ deat ei sapiẽtissim̃ ac clemẽtissim̃ medicus: scio q̃ tpe dare debeã qd̃ postulas nõ misereor mõ qꝫ misẽdia ista crudelitas ẽ: ꝛ nolũtas tua cõtra te peccat. Ita ꝛ deus nr̃ sciens clemẽtie siue pondera atqꝫ mẽsuras interdũ nõ exaudit clamãtẽ: ut eũ ꝓbet ꝛ magis puocet eũ ad rogãdũ: ꝛ q̃si igne et coctũ iustiorẽ ꝛ puriorẽ faciat. Qd̃ intelligẽs apls scdꝫ id q̃ misẽdiã ꝓsequit ẽa dño ait. sꝫ b̃ nõ deficiam̃. Et b̃ñdicit dñꝫ in oi tpe. Et sciaꝫ q̃ q̃ pseuerauerit usq̃ꝫ finẽ hic salu̇ erit: ꝛ gliat i laborẽ ꝛ dolorẽ. Et cũ hieremia dicat. Tubl̃atiõẽꝫ ꝛ miseriã inuocabo ut quõ ali̇ inuocat deũ: sic ictus ini ꝛ bellator inuiet̃ ad exercendũ se ꝛ ꝓbandũ tribulationẽ ꝛ mi-

bẽñ. Jã oli loq̃r vociferãs. iniq̃ratẽ ꝛ vastitatẽ clamito: dic̃ glo. Hiero. q̃ sic̃ capit. lxx. qꝫ amaro ꝝbo mõ ridebo p̃uaricatõꝝ ꝛ miꝰiã inuocabo. n Et quõ ali. l. pusillanimis ꝛ carnal o Innocat de. vra p̃ñb̃ tribulatõib̃ eũ eruat ꝛ iminẽtes repellat. p Sic san. vir ꝛ bel. iuic. sic̃ hiere. ꝛ paul̃ q̃ dicebat ad ro. viij. g. Quis nos separabit a charitate xp̃i. tribl̃atio an ãgustia ꝛc. q Ad exercẽdã se q̃ꝫtũ ad sustinẽtiã. r Et pro. q̃ꝫtũ ad cõsũãtiam. s Tribulationes ꝛ

qui pri loq̃bãtur. per hꝫ l. q̃ ꝓpbe nõ intelligẽ trinitatẽ vel p̃sonũ vel o. Scdꝫ aũt. l. q̃ ꝓpbe valẽtes. p̃ñt elidit argumẽs ex his ꝝbis apli ꝛ dicẽs.

v Ex quo intelligit. per hoc. l. q̃ fm ꝝbũ apli qui loq̃bat tacent ꝛ alios loqui p̃mittunt.

a Cũ quis ero lũtare tenetur. nõ inuitus aut coactus.

b Et alijs locis dat ad loquẽdũ intelligit mg̃ huiusmodi.

c Posse ꝛ loq ꝛ ta. cũ velit. vñ. i. Cor. xiij. Spũs ꝓpbar. ꝓpbetis subiecti sũt. Glosa. Spũs sanctus qui vnꝰ est hꝫ plaralit̃ ôr. ꝓpter nr̃os. ꝓpbas quos replet vel propter plura dona eis subdit̃ et. ꝓpbetis. vt qui volunt loq̃ possint ꝛ nõ cogreoo sic̃ pbitonic̃ damare aliqua vel subticere. de hũc aũt spiritus pbitonicum dicitur hic.

d Qui aũt in et damare a pbitonico spiritu loq̃ in sua p̃tãte hꝫ. Sꝫ pbitonẽ in endor ꝛ ñ ꝛ lo ñ pbitonic̃ spũs venit ad p̃tãte loquẽdi vel tacendi. obsessus ad insaniã deducitur ẽ. q̃ adiuranꝫ̃ pat ñ p̃tãte sup eos hñs oppressas ôr excessus mẽtis q̃ sit sic̃ ꝛ in. v. libro ecclesiastice noie q̃ nup ad fidẽ xp̃i ve ne nimia p̃mat̃ accessus cõ asse. ac repẽte in quodã mẽ oq̃ cepisse nouã q̃dã ꝛ di ecclie tradita fuerãt. In bo ore alienat̃. sed inspiratõe q̃ꝫ disce. Hic oñdit hꝫ q̃ꝫ prio notãdũ q̃ sic̃ ꝓpha prios q̃. r. mb̃ q̃ vocãtur in cõsolationẽ ppli captiui n. ꝛ babylonẽ a q̃bus ꝛ subuersum. ꝛ hoc in cõsolationẽ tribuũ. ꝓpbat iniqꝫ cõ os q̃ duas trib̃ captiuae

Ad altiora mitẽri. i. tradẽ

b Hystoriã tibi in

i Qui pastauerũt

ꝛ iudas ꝛ hierl̃m ꝛc. iij. ꝛc. Hic oñdit q̃ ꝛpe ꝓpha

miseriam inuenire desiderat. Job. vi. Nec sit mihi consolatio vt affligens me dolore nõ parcat. ps. Ego in flagella paratus sum ꝛc.
Explicit qualiscũq; expositio istius plogi.

Postilla Nicolai de lyra sup' ppheriã abacbuc incipit.
Capitulũ. i.

Onus qõ vidit abacbuc. Hic incipit ipsi' abacbuc propheria: ꝛ diuidit in duas ptes. s. in phemiũ ꝛ tractatũ. qui incipit ibi. Vsq;quo. i. phemio prio tãgit breuiter materia hui' ppheie cũ ôr. a Onus. i. ppheria de malo pene vẽturo sup regnũ babylonie. Sicut enim naum ppheauit cõtra assyrios qui captiuauerunt regnũ. x. tribuũ. iiij. re. xvij sic iste ppheauit contra babylonios qui captiuauerũt regnũ duarum iiij. reg. vl. ꝛ hoc erat ad cõsolationes eay. qꝛ destructio ꝓ cyrũ ꝛ darius babyloniorꝫ regno due trib' fuerũt de captiuitate liberate. i. Esdre. i. sedo notificat auctor ex noie. cum ôr. Abacbuc Et ex officio. cũ dicatur.

Vsq;quo vidit. s. ppheie De qpe vero hui' prophetie dicit Hiero. i ꝓ logo. ꝛ expositores nri cõit qꝛ abacbuc ppheauit destructõnẽ babylonie post destructionẽ tẽpli ꝛ altaris bierls per chaldeos.

serũ inuenire desiderat.

Explicit plogus: sequitur argumẽtum.

a Abacbuc luctator fortis ꝛ rigid' stat super custodiã suaꝫ: ꝛ figit gradũ sup munitões: ut ꝛpm i cruce ꝓtẽpletur: ꝛ dicat. Operuit celos glia ei' laudis eius plena est terra. Splẽdor ei' ut lux erit cornua in manib' eius ibi abscõdita est fortitudo eius

Explicit argumẽtũ. Incipit Abacbuc ppheta.
Capitulum. i.

Onus qõ vidit abacbuc ppheta.

o Vsq;quo dñe clamabo: ꝛ non exaudies. Vociferabor ad te vim patiẽs ꝛ nõ saluabis. Quare ostẽdisti mihi iniqtatẽ ꝛ laborẽ: videre pdã ꝛ iniusticiã contra me. Quare respicis contẽptores: ꝛ taces cõculcãte ipio iustiorẽ se. Et facies hoies q̃ si pisces maris ꝛ q̃si reptilia nõ hãtia ducẽ. Et factũ est iudicium ꝛ cõtradictio potentior. Propter hoc lacerata est lex: ꝛ nõ pueniet usq;ad finẽ iudicium. Quia impi' ꝓualet aduersꝰ iustũ. ꝓpterea egrediet iudiciũ puersum. Aspicite in gentibus ꝛ videte ꝛ admirami ꝛ obstupescite: qꝛ op' factũ est in dieb' uestris: qõ nẽo credet cum narrabit. Quia ecce ego suscitabo chaldeos gẽtẽ amarã ꝛ uelocẽ ãbulãtẽ sup latitudinẽ terre: ut possideat tabernacula non sua. Horribilis ꝛ terribilis est: ex seneipa iudicũ ꝛ on' ei' egrediet. Leuiores pardis eq ei' ꝛ uelociores lupis uespertinis ꝛ diffundentur egtes ei'. Egtes nãq;ꝫ eius de

b Qõ vidit. s. ppheie

c Vsq;quo. Hic incipit tractatus. Et diuidit in duas ptes. qꝛ prio ponit ppbe enũciatio. secũdo eius dẽ ozõ. ca. iij. Circa primũ ppheta admirãs ꝓsperitatẽ nabuc. tẽ poralẽ. cũ ipe esset ydolatra pessim' ꝛ eius ppls. circa hoc prio mouet dõo q̃stionẽ. sedo audit eius rñsionẽ. ca. se. Pria in duas. qꝛ prio ponitur ip si' nabu. ꝓsperatio. secũdo hui' ꝓsperitatẽ abusio. ibi. Hec est fortitudo. Pria in duas. qꝛ prio q̃rit ppba de ꝓsperitate nabu. cõtra iudeos. sedo cõtra ppl'os alios. ibi. Aspicite. Circa primũ dicit ppba nõ solũ in ꝓsona sua. sed alioꝝ iustoꝝ fui ppli dicẽs. e Vsq;quo dñe clamabo in ozõe cõtra nabu. rẽpli ꝛ cuiraꝫõstructorẽ ꝛ ppli i captiuitate detẽtorẽ. d Vociferabor ad te viꝫ patiẽs. i. angustiã de oppssione ppli mei. e Et nõ saluabis. q. d. multũ tardas saluare nos. f Quare ostẽ. mi. iniqui. nabuc. ꝛ exercitus sui. g Et laborẽ. i. angustiã ppli mei. h Videre pdã. qꝛ chaldei secũ portauerũt de iudea quecũq; pciosa. i Et iniusticiã cõtra me. licet eñ iudei iuste punirẽtur ex pte dei. tñ nabu. ꝛ eius exercit' hoc exeq̃bãtur iniusta volũtate ꝛ iniqua. k Quare respicis cõtẽptores. i. chaldeos qui sunt tui noĩs cõtẽptores. ꝛ tñ respicis eos cõferẽdo eis prãtẽ ꝛ gl'iam ꝓpalẽ. l Et taces cõculcãte ipio. i. nabu. ꝛ ei' exercitu.
m Iustiorẽ se. i. ppl'm iudaicũ colẽtẽ te. n Et facies hoies quasi pisces maris pmittẽdo qꝛ maiores deuorãt minores: sic est in pisib' maris. o Et quasi reptilia nõ hãtia du. i. p hoc videt qꝛ nõ hẽs curã plus de hõib' q̃ de bestijs irrationabilib': de q̃b' dicit apls. i. ad Cor. ix. Nũquid est cura deo de hob'. p Et factũ est iudicium. s. puersum. q Et cõtradictio. Nitaris. q Potentior. qꝛ veritas succũbit. r Propẽ hoc lacerata est lex. qꝛ fit cõtra dictamẽ legis nature. Põt etiã hoc referri ad legem mosaicã quã cõbusserunt chaldei. s Et nõ pue. vsq; ad finẽ. s. debitũ. ꝛ Iudiciũ. i. executõ iustitie ꝫ magis ei' cõtrariũ. v Quia impi' nabuch. x Prae

nalet aduersus iustum. iude ppl'm. in quo erãt iusti: in populo ãt nabu. nulli: cũ oẽs essent ꝓ dolatre. y Propterea egredietur iudi. puersum. Iudei enim in babyloniã ducti frequẽter iniuste cõdẽnabãtur ad facultatũ suaꝝ amissionẽ: ꝛ aliq̃n ad mortem. Hoc etiã aliter exponit referẽdo ad deũ.

f Horribilis. in aspectu. g Et terribil. ex actu. h Ex seneipsa iudi. ꝛ on' eius egrediet. i. ex acribus suis crudelib' merebit finaliter a dño iudicari ꝛ puniri: put expmit diffuse. ca. se. i Leuiores par. ꝛc. locutio est hyppbolica ad designãdũ velocitatẽ equoꝝ ꝛ eq̃tũ. k Oẽs ad pdã venient. i. ad capiẽdã oia pciosa alioꝝ. l Facies eoꝝ vẽtus vrẽs. i. sicut vẽtus vrẽs velocit cõsumit segetes: sic chaldei suo iperu subjcient sibi gẽtes: nõ subdit. m Et cõgrega. q̃si bare. captiuitatẽ. i. multitudinẽ captiuoꝝ innumerabilẽ. n Et ipe de regi. ꝓuãpba bit. ꝛ p ꝓnõs de subiectẽ eoꝝ. o Et ꝓrã. q̃ alijs formidabilis ꝛ duri sunt. p Ridiculi ei' erũt. i. materia derisiõis. qꝛ faciebat eos duci i carbenis ad oñtarõs suevictorie. q Ipe sup oẽm munitionẽ ridebit. reputãs se posse eã facilit capere: nõ subdit Et cõportabit aggerẽ ꝛc. r Tũc mutabit spũs. qꝛ nabuch. post multas victorias incurrit amẽtiã: ꝛ inter feras habitauit o stinãs se bestiã esse: nõ subdit. s Et pertransi. s. a dignitate regni. Dañ. iiij. Tibi ôr nabuc. regnũ tuũ transibit a te.
t Hec est. Hic ꝓñr describit sibi date prãtis abusus: qꝛ victorias sibi cõcessas diuina ꝓuide ad punidũ pcã multaꝝ gentiũ nõ attribuebat deo: sed ydolo suo: ideo subdit. t Hec fortitudo eius. s. m suã reputationẽ. v Dei sui. i. qꝛ sibi peruenerit a deo suo falso. x Nũquid nõ tu a prin. i. ab eterno solus es deus tu qui es. y Dei me'. verbũ est ppbe cõfitẽs ꝓuidẽtiã diuine nature iuxta falsitates ydoli: vt opposita iuxta se posita magis elucescant. z Et nõ morientur. s. p prãtẽ regis babylonis si saluare nos voluerit. a Dñe in iudiciũ. i. executõrẽ iustitie. b Posuisti eũ. i. disposuisti. c Et fortem. i. dans ei fortitudinẽ. d Ut corripes. multos pcõtes p eum

e Mũdi sunt oculi tui. quia nulla immunditia põr in te esse,

f Me vi. malũ. approbãdo: ideo subdit. g Et rẗspi. ad iniqui. nõ poteris. eã approbãdo. ex quo cõdudit. b Quare nõ rẗspi. sup iniq̃ agẗes. i. sup chaldeos iniq̃ voluntate nos oppmẗes eoꝝ malicia rẗpmẗdo. i Et taces ꝛc. exponatur sicut. ō. k Totũ in hamo sublevavit ꝛc. loq̃tur ꝗ de rege babylonis sub metaphora piscatoris qui cũ hamo paucos pisces capit: ꝛ plures i sagena ꝛ rhetis: sic rex babylonis in principio paucos sibi subiecit postea multos valde

l Sup hoc lætabitur. i. sup victorias mltas ꝛ magnas

m Propterea immola. sagene sue ꝛc. i. ꝗ dolo suo: qõ vocat hic sagena sua ꝛ rete suũ q: victorias sibi pcessas a ꝏ ambulabat ꝗ dolo suo: vt ꝑdictũ est. a Quia mipsi incrass. est pars eius. i. sua pcis magnificata. b Et cibus eius electus. id est diuitie in q̃bus delectabat sicut gluto in cibis ꝛ poribus.

c Propter hoc ego expan. sagenã suã. i. pcẗrẗ suam: quam estimabat ꝗ dolo suo sibi cõcessam.

d Et sp interficere gẗes nõ cessat. vnã gentẗ sibi subiqẗdo ꝑ alias

Capitulũ. q.

Super custodiã. Hic consequẗer ponitur dũi responsio ad q̃stionẗ sibi ꝑpositam ꝑ ꝓpbetam: ꝛ diuiditur in duas ptes. q: ꝑmo ꝓpbeta se disponit ad audiẗdũ. secũdo describit diuinũ responsũ. ibi. Et rũdit. Circa primũ dicit. a Super custo. meã stabo ꝛc. loquitur de seipso sub metaphora costodis forialicq obsessi. talibus eũ custodib̃ assignãtur loca diuersa ad defendẗdũ: ꝛ vocãtur custodie eoꝝ. Et q̃libet est valde attẗtus sup locũ suũ: q: si esset negligens: pericũ ꝑmo veniret sup ipsum. ꝛ hoc mõ dicit ꝓpba se diligẗer attendere ad pcipiẗdũ diuinũ rũsũ. b Et quid rũdeam ad arguẗrẗ me. si male moui q̃stionẗ ꝛ indiscrete.

c Et rũdit. Hic ꝓñr describit diuina rũsio. Circa quã dñs primo determinat sui rũsi descriptionẗ. secõ explicat ipsam rũsionẗ ibi. Et quõ. Circa primũ dicit. d Scribe visum. i. visionem tibi ostẗsurã ad futurã memoriã. e Et explana. i. lucide ꝛ intelligibilit describe. f Ut pcur. qui lege. eã. i. facilit possit intelligere. g Qõ adhuc visus ꝓcul. istud refert ad hoc q̃ ꝑ

dicitur. Scribe visum. q. d. iõ scribẗda est visione detur oblivioni: q̃ a nõ ꝑplebit ita cito. b Et apparebit in finẗ. i. finalit implebit: ꝛ sic appebit ꝑ effectũ. i Et nõ mẗtie. i. vitas eꝝ ostẗdet. k Si moram fecerit. tardãdo vltra tuũ desideriũ. l Expecta illã. i. ꝑpletionem visionis pariẗter. m Quia ve. venit. fm meã ordinationes

munitionem. Et contemplabor ut videaꝝ quid dicatur mihi: ꝛ[b] quid respondeam ad arguentem me. Et[c] respondit mihi dominus ꝛ dixit. Scribe[d] visum ꝛ[e] explana eum super tabulas ut[f] percurrat qui legerit eum. Quia[g] adhuc visus procul: ꝛ[h] apparebit in finem ꝛ[i] nõ mentietur. Si[k] moram fecerit expecta[l] illum: quia[m] veniens veniet ꝛ[n] non tardabit. Ecce[o] qui incredulus est non[p] erit recta anima eius in semetipso. Justus[q] autem in fide sua vivet. Et[r] quomodo vinũ potantem[s] decipit: sic[t] erit vir superbus ꝛ[u] non decorabitur. Qui[x] dilatavit quasi infernus animam[y] suam ꝛ[z] ipse quasi mors ꝛ[a] nõ adimplebitur. Et[b] cõgregavit ad se omnes gentes: ꝛ coacervavit ad se omnes populos. Nũquid[c] non omnes isti super eum parabolam sument ꝛ loquelas enigmatum eius. Et[d] dicetur Ve[e] ei: qui multiplicat non sua Usq̃quo[f] ꝛ aggrauat contra se densum lutum. Nunquid[g] non repente consurgent qui mordeant te. Et suscitabuntur lacerantes te ꝛ eris in rapinam eis. Quia[h] tu spoliasti gentes multas spoliabunt[i] te

n Et non tardabit. vltra rõnẗ. licet videat tibi vl̃ potꝰ infirmis q̃ ꝑsonã assumis ꝗ̃rũ ꝑpter impletõis desiderium.

o Ecce q̃ incre. est ñ bis diuinis. p Nõ erit recta aia eꝝ. q: distorta est a rectitudine ñitatis primẗ. q Justꝰ ãt in fi. sua viuet. vita gr̃e. ꝛ ideo intelligitur de fide formata charitate.

r Et quõ. Hic ꝓñr describit destructio regni babylonie: ꝛ iuste. s. ꝑ pẗ sex vicia i illo regnãtia: ꝛ fm hoc diuiditur in sex ptes q̃ patebũt ꝑ sequẗdo. Ad maiorẗ intelligẗiã dictoꝝ ꝛ dicẗdoꝝ: sciẗdũ q̃ regnũ babylonie esse cepit mltus potẗs ꝛpe nabuc. ꝛ durauit ꝗ potẗia ꝛpe suo ꝛ filq̃ sui: ꝛ cepit debilitari ꝛpe nepotis sui balthasar: sub quo destructũ fuit regnũ. Dañ. v. Propha igit loquens de rege babylonis de ꝛpe vm̃ istoꝝ trãsit ad loquẗdũ de tẗpore alterius: q: quasi vna pso a in hoc reputãtur: licet ꝑ maiori pte loquat de tẗpore nabu. Unũ igit vitiũ ꝓpter qõ regnũ babylonis fuit destructũ ẗ irreuerẗtia diuina quas fecit balthasar: quia vasa consecrata diuino cultui hũanis vsibus applicauit ꝛ bibit in eis. ꝛ optimates eius: ꝛ vxores ꝛ cõcubine: ꝛ interfect̃ fuit balthasar eadẗ nocte Dañ. v. Iõ dicitur.

r Et quõ vinũ. in vasis sacris potarũ.

s Potãtẗ de. q: ꝗ ꝗ ira dei meruit. t Sic erit vir su. s. Balthasar q̃ in cõtẗptũ dei fecit dicta vasa i cõuiuio apportari. ꝛ in ꝗ fuit decept̃ v Et nõ de. miñ dicẗ ꝛ pl̃ significat. i. in bonorabilit puat̃ reg̃ ꝛ vita x Qui di. q̃si ifer. q̃ est insatiabil. y Animã su. i. ãbitionẗ suam.

z Et ipse q̃si mors. i. nulli pcẗs ꝑ crudẗtate. a Et nõ ad. i. nõ satiat opib̃ mal. b Et con. Hic ponit scõs vitiũ qõ ẗ violẗtia: q̃ rex babylonie subiecit sibi alia reg̃. ꝛ ꝗ fuit maxie ꝛpe nabu. de q̃ ōt. Et cõgregavit ad se oẽs gẗes. eas sibi violẗter subiqẗdo. c Nunq̃d ñ om. istꝰ su. eũ pa. su. i. ñbũ derisoriũ. q. d. sic. qõ ꝑtẗ fuit ꝑpletũ in nabu. q̃ñ incurrit amẗtiã: ꝛ eiect̃ fuit ab hoib̃. ꝑtẗ in balthasar sub q̃ ꝛ deq̃ deficẗ regnũ. d Et di. de rege babylõis derisorie. e Ve ei qui mul. nõ sua. p violẗtiã. f Usq̃q̃ ꝛ ag. ō se dẗ. lu. Lutũ q̃ro ẗ dõsius tãto ponderosi̇ꝰ ꝛ sic est in rapia: q: nõ est ibi ablatio tm̃ sicẗ est in simplici furto: ꝛ cũ ꝗ fit iniuria ꝑsone cui̇ꝰ bõa violẗter rapiũtur ꝛ ꝓꝑ talẗ aggrauationẗ dnso luto cõgatur. g Nũquid nõ repẗtẗ cõsur

gent qui mordent te.q.d.sic.quia medi & plſe regem interfecerunt & populũ capiuauerũt: & bona rapuerunt. b Quia tu spoliasti gentes multas.bona eorũ violẽter auferendo. b Spoliabũt te oẽs q̃ reliq̃ fuerit de pplis a te spoliatis: qz cõiũxerũt se medis & plis contra balthasar. i Propter sanguines bois.i.boiz a te occisorũ. k Et iniq̃.terre ciui.i.ppter iniquitatẽ quã cõmisisti terra iude & in ciuitate bielim: quorũ bitatores partim occidisti: & partim captiuasti. l Ue q̃ cõgregat.hic ponit tertiũ viciũ qd̃ est auaricia eũ dr. Ue qui cõgregat auaricia: dr auar q̃si a uid'eris q̃ nõ pot satiari.

m Ut sit in excelso nidꝰ eius .i. ciuitas regia sit potẽtissima & fortissima sicfecit nabu. de quo se factauit. Dañ.iiij. Nõne hec est babylon ciuitas magna quã edificaui i domũ regni i robore fortitudinis mee & in gloria decoris mei.

n Cogitasti cõfusionẽ do.tue.qz q̃to fuit maior regni et altario: tãto fuit cõfusibilior eius de ꝓssio tpe nepoẽ sui balthasar.

o Cõcidisti po.multos &c.vt de bonis eorũ edificares tuã ciuitatẽ contra aiam tuã.

p Qui la.ô pa.da.&c. id est apta erit vindicta ac si te accusarent lapides & ligna. q Ue qui edificat.b ponitur quartum viciũ qd̃ est homicidiũ.cũ dicitur. Ue q̃ edificat ciuitatem in sanguinibꝰ.i.effundẽs sanguinẽ multũ ꝓ tali edificatione: ô subdit punitio: cũ dr. r Nũquid nõ hec sunt a do.exercituum.q.d.sic.& q̃ sunt illa subdit. s Laborabunt.n.ppli.i.multitudo babylonionũ. t In mul.igne.s.ad extinguẽdũ vel impediendũ ciuitatis incẽdium ꝑ medos & plas futurũ. v Et gẽtes.s.babylonie. x Inuacuũ.s.laborabũt: qz incẽdiũ impedire nõ poterũt. y Quia re.ter, medis & plis in tanta multitudine qꝰ babilonij nõ poterũt resistere.

z Ut cognoscãt gliam dñi.i. ptãtẽ eꝰ gliosam ꝑ experientiã vindicte sue: que q̃dẽ ptãs erit. a Quasi aq̃ ope.ma.i.fundũ marij.q. d. sic vindicta dei veniet sup regnũ babylõis qꝰ non appebit vltra: sicẽ nec fundꝰ marij. b Ue q̃ potũ dat. Hic ponit quintũ viciũ qd̃ fuit ignominia illata dignitati regie. Dicũt enim hebrei qꝰ nabu.ad ostẽtationẽ sue victorie fecit adduci in cõuiuio solẽni sedechiã carbenatũ & fecit sibi dari potũ valde laxatiuũ: & fedatꝰ fuit i cõspectu oũm: qd̃ sentiens sedechias se haberi in tãto ludibrio mortuꝰ fuit pre dolore: & hoc ẽ qd̃ dr. b Ue q̃ po.dat ami.suo.fuerat enim sedechias amicꝰ nabu.qui fecerat eũ regẽ.iiij.reg.xxiiij. c Admittẽs fel suũ.i.miscẽs q̃d laxatiuũ vltra modũ: qd̃ dr fel ex effectu: qz duxit sedechiaz ad mortẽ amaritudinẽ: & qz ex corde felleo pcessit tale factũ. d Et aspiciat nuditatẽ eius.i.verecũdiã. e Repletꝰ est igno.s.sedechias. f Pro gloria que deberet sibi fieri ꝑ dignitate regia.ppter qd̃ nabu.cõsiderans se male egisse fecit eũ sepeliri honorifice.hieze.xxxiij. g Bibe tu q̃q̃. id est tu bibes cõfusionẽ a dño nbi ꝑparata. h Et ꝓsopiere.i. cõsopiet vsus in amẽtiã. i Circũdabit te calix.i.pena a deo infligenda. k Et vomi.igno.su.glo.tuã.i.post gliam regni ignominia superueniet nbi: & subdit cã. l Quia iniq̃ liba.i.tẽpli ꝑ te destructi: qd̃ hic & in plurib' locis dr liban': eo qd̃ fuit factũ de lignis libani.iij. reg.v. m Et vasti.ai aliũ.i.ablatio sacrificiorũ. n Detrahet eos.s.destructores tẽpli & cultus diuini. ppter B effi chaldei meruerũt destrui. & nõ solũ B meruerũt ppter peccũ in deũ: sed etiã in primũ: ô subdit. o De san.bois.i.hominũ ꝑ chaldeos effusis p Et iniq̃.terre.i.exercitu in regno iude. q Et cõuitaq̃.s. hierlim a chaldeis destructe. r Et om.babi.in ea.q̃ per chaldeos fuerunt arrosi vulnerati & capriuati. s Quid pdest.hic ponit tertũ viciũ: ppẽ qd̃ regnũ babylonie fuit destructũ.s. ydolatricũ cultum cum dicitur

s Quid prodest sculptile.q.d. nihil. t Quia sculpsit illd̃ fictor & ô nihil hz numinis aut ẋrunis

v Ut face.simulacra.multa. in quo notat ipꝰ babylõie multiplex ydolatria et B patet qꝰ ppba nõ loq̃tur hic de statua aurea in qua nabuch.faciebat se adorari. Dañ.iij. vt dicũt aliq̃: sed de ydolis q̃ ipse colebat.

x Nũquid ipse do.poterit.i.lapis sculptꝰ.q.d. non

y Et ois spi. nõ est in visce. eius. id est nullꝰ spus est ibi: qz ois nõ

Circũdabit te calix dextere dñi: & vomitus ignominie super gliam tuam. Quia iniquitas libani operiet te. & vastitas aialiũ terrebit eos: de sanguinibus hominũ & iniquitate terre & ciuitatis: & oiz habitãtiũ in ea. Quid pdest sculptile: qz sculpsit illud fictor suus cõflatile & yma ginẽ falsam: qz seperauit in figmẽto fictor eꝰ ut face ret simulachra muta: Ue q̃ dicit ligno exp giscere: surge lapidi tacẽti. Nũqd ipse docere poterit. Ecce iste cooptus est auro & argẽto: & ois spus nõ ẽ in uiscerib' eius. Dñs aũt i tẽplo sancto suo silear a facie eꝰ ois terra.

Oratio abachuc prophete ꝑ ignorãtijs. Ca.iij.

d Domine audiui auditionẽ tuã & timui. Dñe opus tuũ in medio annorũ uiui

equipollet nullo. z Dominus autem in templo &c. i.in edo vbi magis refulget eius gloria. z Silear a facie &c. diuinitatẽ eius nulli alij attribuendo. Capitulũ.iij.

Domine audiui. Hic ꝓfr ponitur oro ꝑ ppbe: cui tamẽ ꝑmittit talis titulus in hebreo. & est de integritate ceteris sicut sunt tituli in libro psal., put ibidẽ fuit dictus Oro abachuc ppbe ꝑ ignorãtias. Et dicũt hic aliq̃ qꝰ ppba peccauit ex ignorãtia: murmurãdo de diuinis iudicijs q̃si min' recte dicẽs. ã.c.i. Propterea egredietur iudicium peruersum: & ideo audita diuina rẽsione suũ peccatũ cognouit: & ꝑ eꝰ remissione orauit. Sz nõ videt mihi verisimile qꝰ ppba a do illuminatus & inspiratꝰ ignorauerit diuina iudicia forte recta: saltẽ in generali. licet modũ rectitudis forsitan ignorauerit in ꝑticulari: & per ꝓfm nõ est verisile qꝰ de eis murmurauerit in psona ppria: sed assumẽs psonã infirmorũ de diuinis iudicijs murmurãtium: sicẋ bidẽ fuit dictũ: & B apparet ex eo qd̃ B dr. Pro ignorantijs in plurali: si enim loq̃ret in psona ppria cõueniẽs dicere in singulari ꝑ ignorãtia. Igit sicẽ supius accepit psonã infirmorũ murmurãdo: ita B orãdo: vt peccũ ignorãtie eis remitteret a dño.

a Dñe audiui. Hic ꝓfr ponit oro: in q̃ ppba sic procedit: qz ꝑ denũciat destructionẽ babylonis: secũdo modũ captiuis: ibi. Nũquid in fluminib'. tertio ꝓrũpit in laudẽ deuotis. ibi. Ego aũt Sicut sup dictũ est ppba desiderabat potẽtiã chaldeorũ destrui ppter eorũ malitiã: & de eꝰ futura destructõe audiuerat diuinã rẽsionẽ. c. q̃ ô exclamat. a Dñe audi. audiui. tu.i.penã chaldeorũ futurã quã audire me fecisti. b Et timui. ꝑ admiratione rigoris tue iustitie. Vel aliẽ. Timui. de pena infirmorũ ppli mei de tuis iudicijs murmurãtũ. c Dñe opꝰ tuũ. in punitõe chaldeorũ q̃ fiet ẋ ture tua magis q̃ bũana. d In me. ãnorũ

sica illo. In medio annorum notum facies cum irat fueris miserdie recordaberis. Deus ab austro veniet et sanctus de monte pharan. Operuit celos gloria eius et laudis eius plena est terra. Splendor eius ut lux erit: cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius: ante faciem eius ibit mors. Egredietur diabolus ante pedes eius et exterminabit mesus et terra. Aspexit et dissoluit gentes et contriti sunt montes seculi. In circuitu sunt colles mundi ab itineribus eternitatis eius. Pro iniquitate vidi tentoria ethiopie turbabuntur pelles terre madiam. Numquid in fluminibus iratus es domine aut in fluminibus furor tuus vel in mari indignatio tua. Quia ascendes super equos tuos et quadrige tue salvatio. Suscitans suscitabis arcum tuum iuramenta tribubus quas locutus est. Fluvios scindes terre videbunt te et doluerunt montes gurges aquarum transiit. Dedit abyssus vocem suam altitudo manus sua levavit. Sol et luna steterunt in habitaculo suo: in lumine sagittarum tuarum ibunt: in splendore fulguranti hastile tue: in fremitu conculcabis terram et in furore obstupefacies gentes. Egressus es in salutem populi tui in salutem cum christo tuo. Per

reparationes sex to anno darij. xlvi ann. Jo. ij. Quadragina et sex annis edificatus est templum hoc. Et certum quod hoc dicebatur de templo zorobabel reedificato. Balthasar vero in quo chaldeorum regnum defecit per duos annos fuit occisus: ante primus annum cyri in quo regnavit darius med. Dan. v. et sic occisio balthasar fuit qsi in medio dierum annorum. i. fuit et parte vna et. xlviij. et alia. Sciendum tm quod. xlvi. anni a primo anno cyri vsqz ad secundum darij accipiuntur fm computationem grecorum et latinorum. fm hebreos autem fuit paucioris vt plenius dixi dictum. i. Dan. ix. Per hoc tamen non infringitur expositio dicta: quia quod est inter duos terminos dicitur esse in medio: licet plus satis distet ab vno termino quam ab alio: et hoc modo plus anni cyri potest dici in medio annorum: is propinquior satis fuerit reparationi templi: quam eius destructioni. De verificatione illius habetur Job. ij. Quadraginta et sex annis etc. non est intentum curandum: quia non est verbum christi nec euangelistae nisi tm referendo: sed est verbum iudeorum obiicientium christo: quem multa falsa dixerunt: vt patet ex euangelio.

e Cura. fue. ppls iude captiuando. f Misericordie recordatus. ipm p cyrum liberando. g Deus ab austro. Hic alludit ppbera hystorie eductionis de egypto que est ad austrum respectu iudee: et ē sensus g Deus ab austro veniet. i. sicut deus a parte australi venit cum ppto ppm ad terram promissionis deducendo: fm illud Deut. ij. Mouit dns iter tuum bitras recum. xl. annis. sic veniet cum medis et psis ad liberandum ipm de captiuitate babylonica. b Et sanctus. i. deus qui est sanctus sanctorum. i De monte pharam. i. sicut reduxit ppm p locum illum. Nu. x. ita deducet ppm suum reducendo in iudeam. k Operuit cc. glo. eius. i. pena eius gloriosa in destructione babylonica. l Laudis eius ple. est ter. quia de illa destructione multe regiones gauise sunt qui fuerant a chaldeis afflicte. vt dicum est ca. precedenti. m Splendor eius. i. fulgur armorum exercitus cyri et darij qui erat splendor dei: eo quod ille exercitus erat executor diuine iustitiae. n Cornua in ma. eius. i. arcus extenti et balistae: quia per medi erant optimi sagittarij. o Ibi abscondita est fortitudo eius. quia victoria illi exercitui concessa: magis fuit virtute diuina latente quam humana p Ante faciem eius ibit mors. in hebreo habet. Pestilentia. Adducitur enim cyri et darij per babylonia pestilentia mortalitas debilitans virtute chaldeorum. q Egredietur diabolus. ante pedes eius. quia tales percussiones frequenter fiunt per demones: sicut dicitur de egyptiis psal. lxxvij. Immissiones per angelos malos. r Stetit. hic incipit versus alius in hebreo. et refertur ad exercitum cyri et darij: qui steterunt in obsidione babylonie vsqz ad captionem eius subdit. s Et mensus est terram. quia terra babylonie fuit diuisa principibus exercitus fm suam portionem. t Aspexit. i. aduersarios persidentes. v Et dissoluit gentes. i. babylonios et eos adiuuantes. x Et contriti sunt montes. i. maiores principes babylonie qui ante erant altiores in hoc seculo. y In circuitu sunt colles. i. milites et electi principes minores. z Ab itineribus eternitatis eius. i. a processibus

exercitum cyri et darij ab aeterno preuisis a deo. a Pro iniquitate. i. destructionis templi a chaldeis: vt predictum est ca. precedenti. b Vidi tentoria ethiopie. i. turbata. et filii madian: vnde quod dicit h. Pelles: in hebreo habet Cortine. Isti enim populi fuerunt cum nabu. in destructione templi: et cum nepote eius balthasar fuerunt debellati. c Numquid. Dic quod ponitur modus caprionis: et diuidit in tres partes: quia ppba primo denunciat caprionis modum. secundo approbat diuinum iudicium: ibi. Audiui. tertio reuertit ad ppositum. ibi Ficus etc. Petia adhuc in duas. quia prio istemodus expmit. secundo hystorie iosue alludit: ibi. Sol et luna. tertio reuertit ad narrandum caprionis modum ibi. Vi iam fecisti. Circa primum sciendum quod pse et medi videtes ciuitatem babilonis inexpugnabilem propter murorum altitudinem et fortitudinem longe a ciuitate diuiserunt fluuium euphratem in plures alueos: et sic per alueum principalem diminuto intrauerunt ciuitatem vbi non erat murus: et hoc est quod dicit.

c Numquid in flumi. i. euphrate quia dicit flumina in plurali. tum propter eius magnitudinem. tum propter diuisionem dictam. d Iratus es dne. inferendo babylonis effectum tue vindicte. q. d. sic. e Vel in mari. i. in euphrate quia noiatur mare more hebraico: quia omis congregatio aquarum magna mare dicitur. fm illud Gen. i. Congregationesque aquarum appellauit maria. f Indignatio tua. contra babylonios. q. d. sic. non enim talis diuisio euphratis videbatur posse fieri: nisi spiritu adiutorio dei. g Qui ascendes. sic est in libris correctis et in hebreo. h Super equos tuos. i. super equos medorum et persarum dando eis et equibus virtute capiendi babylonia. i Et quadrige tue. in quibus pugnabatur antiquitus. k Saluatio. captio enim babylonie fuit saluatio ppli iude per cyrum liberantem eum a captiuitate. l Suscitans suscitabis arcum tuum. i. arcus medorum et persarum: qui dicuntur tui: quia ad executionem tue iustitie extenti. m Iuramenta tribubus quod locutus es. i. ad Euadum iuramenta quod fecisti abraam ysaac et iacob de terra a tribus possidenda: quia per ipsum redierunt duae tribus: et aliqui decem in iudea. n Fluuios scindens. i. euphraten modo supdicto: ita quod est repentino eiusdem ad maiorem expressionem. o Viderunt te aque. in effectu pratis tue.

p Et doluerunt montes. i. superbi babylonij. q Gurges aquarum transiit. i. impetus euphratis a suo alueo diuertit modo predicto. r Dedit abyssus vocem suam. i. fundus euphratis denudatus aqua: ita ondit deum virtute super babylonios ac si clamaret sicut dicit ca. precedenti. Lapis de pariete clamabit. s Altitudo. i. ipse deus quod non solum dicit altus in concreto: sed et altitudo in abstracto. sicut dicit vitas et iustitia: et hoc propter excellentiam sue altitudinis. t Manus suas leuauit. ad puniendum chaldeos.

v Sol et luna. hic ppba alludit hystorie iosue: cum dicit. v Sol et luna steterunt etc. i. sicut steterunt pugnante iosue contra chananeos in signum diuine virtutis sibi assistentis: sic assistent virtus dei medis et psis pugnantibus contra chaldeos: ut subdit. x In luce sagittarum tuarum ibunt id est eorum sagitte a te dirigentur ad interficiendum chaldeos: et similiter eorum hastile: propter quod dicit tue: quia a te directe in executione tue iustitie.

y In fremitu. exercitus cyri et darij. z Conculcabis terram. i. babylonis. a Et in furore. i. in vindicta tua. b Obstupefacies gentes. ad auxilium babylonios venientes. c Egressus es. i. egrediens cum medis et psis eos dirigendo. d In salu. ppli tui. quia per illam victoriam cyrus dedit ppto licentiam reuertendi in iudeam: vt subdit. e In salu. cum xpo tuo. i. cyro de quo dicit Esa. xlv. Hec dicit dns xpo meo cyro etc. Sciendum tm quod cyrus non dicitur xpus. nisi in quantum fuit figura iesu xpi: et id est o litera ad iesum xpm principaliter est referenda: vt sit sensus. Sicut fuisti es cyro ad liberationem ppli tui de babylone sic eris cum iesu xpo ad

liberationem populi tui de inferno: que est figurata p saluē populi a cyro datam. f Percussi. caput. i. baldasar regē. g Denuda sti: funda. vsqz ad collū. i. manifeste ostēdisti multiplex eius vitiū p vindicte tue effectū. h Maledixisti sceptris eius. i. dñationibus eius.

i Capiti bellatoz eius. i. principi sue militie: et subditur cū. k Venientibus vt turbo. id est cū impetu, et furore.

cussisti[f] caput d̄ domo impij denudasti[g] fundamētum eius usqz ad collū. Maledixisti[h] sceptris eius capiti[i] bellatoz eius: venientibus[k] ut turbo ad[l] dispgendū me. Exultatio[m] eoz sicut eius q deuoraret pauperē in abscōdito. Viam[n] fecisti in mari eqs[o] tuis in[p] luto aquarū multaz. Audiui[q] et[r] cōturbat[s] est uēter meus a[n] uoce exterruerūt[r] labia mea Ingrediat[u] putredo in ossib[s] meis: et subt̄ me scateat. Vt[x] requescam in[y] die tribulationis:

l Ad dispgendū me. i. pplm meus in bierlm et iuda. m Exultatō eoz: in destructōne ciuitatis et tēpli et captiuatione pplī. Sic eius et c.

n Viā fecisti in mari. Hic propha reuertitur ad narrandū captiōis babylonice modū: sicut in cantilenis idē frequēter reperit. q mod̄ fuit p diminutionē euphratis que d̄r hic mare: sic̄ et supra cū d̄r.

n Viā fecisti in ma. i. euphrate.

o Equis tuis. i. equis medoz et psaz q dicunt tuis: eo q a te sunt directi in executione tue iustitie. p In luto aqrū multaz. qz alueus euphratis nō erat totaliter desiccat̄: et sic erat ibi lutū derelictū ab aqis multis q ibi ātē fuerāt. q Audiui. Hic pñr ppha approbat iudicū diuinū de captiuatōe pplī sui ad purgationē petōz dicēs.

q Audiui. pplm infirmū murmurārē ꝗ tuū iudicū de eius captiuatōe

r Et cōturba. est ven. me. timui etiā ne suo murmure ad irā puocaret tc. s Voce. s. murmuriū eoz. r Cōtremuerūt labia mea. q̄si loqui impotentia: sz tm̄ cū tremore moueri. v Ingrediat putredo. q d. captiuitas sup nos inducta qua aliqñ putrefūt corpa est patienter tolerāda. x Vt requescā. a laboze captiuitatis. y In die tribulatōis. i. tpe babylonice destructōis. z Vt ascendā. de ebal dea in iudeā p cyri licētiā. a Ad pplm accin. no. i. armis paratus sic etiā ascēdērūt filij isrl de babylone: pter periculū hostiū in via. Ad d̄r pplm accinct̄. i. disposit̄ ad gradiēdū: et loq̄tur b ppha in psona pplī de babylone reditur: qz tpe illū captiuitatis ipse erat in iudea fm hystoriā Dañ. xiij. q̄ vis eīm nō sit autētica: tm̄ ppha illū reputat.

b Sicus. Supra posui modū captōis babylonis ex debellatōe ciuitū hic idem oñdit, ex defectu victualiū. dñs etiā ante aductū cyri et darij ꝗ babylonia induxit terre sterilitatē: ita q̄ fortalicia nō potuerūt sufficienter munitiō d̄r. b Sic̄ eīm nō florebit. i. modicus florebit: ita q̄ faciet modicū fructus q̄si p nihilo reputādū: fm q̄ d̄r. ij. physicorum. Q̄d modicū est q̄si nihil reputat: et etiā fm coēs modus loquēdi quod d̄r nihil est in arboribus qñ ibi est modic̄ fruct̄: et ita intelligit illō q̄d subdit de vineis oliuis et arueis. c Abscidet de ouili pec̄ tc. qz p pter defectū pastus aialia poterūt paz fructificare. d Ego autem Audita babylonis destructōe et pplī iude liberatōe: ppha exclamat dicēs. Ego aūt in dño gaudebo. applaudēs diuīe iustitie et liberatōi pplī iude. e Et exul. in deo iesu meo. i. salutari meo liberāte pplm meū d̄ captiuitate babylonica: et fm hoc iesus est nomē appellatiuus Sz qz dictū ē q̄ liberatio de captiuitate babylonica figura est liberationis patrū de lymbo inferni sic fiēda p iesum xpm: et vtrāq̄z liberationē videbat ppha futurā: ō iesus est hic etiā nomē ppriū.

f Deus dñs fort. mea. educēdo me sua virtute: prio de babylone: scdo de inferno: vt dictū est: et sic est vbū ppheticum loquētis in psona pplī in babylone captiuati: et in lymbo detenti g Et ponet pe. me. quasi ceruoz. qz reducētibus de babylone dedit virtutē et agilitatē gradiendi et liberatē de lymbo virtutē egrediēdi et eōdem ascēdendi: ideo subditur

h Et sup excelsa mea de. me victor. qz pplm de babylōe rediens ascēdit in iudeā q̄ est terra mōtuosa: et potissime: qz venit in bierlm: et ibi tēplū fundauit mōte syon. i. Esdre. iij. et deēt in inferno ascēdērūt in celū cū victore xpo. i In psalmis canētē: qz pplm rediēs de babylone deū laudabat in via et magis in termino. i. Esdre. iij. Et sti cuz xpo ascēdētes cū diuinis laudib̄ ascēdērūt in illis sine fine psecuerantes. psal. lxxxiij. Beati q̄ habitant in domo tua dñe: in secula seculoz laudabunt te. ad quā nos pducat tc.

Hic. vbi d̄r in postil. Hic pñr pmit oro ppbe.

Ira materiā hui[s] oratōis ppheticē ipsius abachuc valde varie sē habuerūt expositores. q dā eīm hebreoz dicūt q̄ hec oratio fuit facta p quadam sterilitate tūc futura: ad quō faciūt aliqua in hoc cantico cōtenta: vt cum dicitur. Nunquid in fluminibus irat̄ es domine. q̄a in sterilitate cessante pluuia diminuuntur flumina. Similiter cū dicit Suscitabis arcum tuum. intelligunt de iride. de qua Gen. ix. Arcū meum ponam in nubibus. q̄ q̄dam arcus in tempore pluuie solet apparere. vnde Ezech. i. Vt aspectus arcus cū fuerit in nube in die pluuie. vnde propheta orabat fm eos vt appareret ille arcus: et sic pluuie fuerent more solito. Similiter cū dicitur. Sicus enim non florebit et nō erit germen in vineis tc. Abscidetur de ouili pecus tc. totū attribuūt sterilitati p̄dicte p qua dicūt ppheta orasse ne populus peiret p p̄dictā plagaz. vñ dic. In medio annoz viuifica illud. i. in medio ānoz sterilitatis p̄dicte. et sup hoc petit. Cū iratus fueris misericoriter recordabere. Aliq̄ vero hoc canticū exponūt de destructōe babylonie: et de mō captōis eius sicut in postilla cū aliq̄bus variatōib̄: de q̄bus non est curādū. Sz saluo sp medio iudicio: hec oratio magis videt pertinere ad mysteriū xpi: et ad hoc videt tēdere glosa ordinaria p maiori pte: q̄d sans apperet eius deuota cōpositōe. Est etiā cōposita ad modū psalmoz dauid: q̄ inter ppbas expressius de mysterijs xpi deuote cecinit: et ideo in tota sacra scriptura nō inuenit hec dictio cola in hebreo: nisi i psalterio et in hoc cāntico. vnde cū ōr. Sāct̄ d̄ mōte pbarā et in aliis certis locis ponit in hebreo cola: q̄d est dy apsalma fm. lxx. fm quā expositionē hoc q̄d d̄r in titulo. s. oratio abachuc ppheta pro ignorātijs: cōtinuat ad p̄cedentia sic. Dixerat etiā ppha supina increpādo y dolatras. Ve qui dic̄ ligno expgiscere tc. et sequit. Ecce iste q̄ cooptus est auro et argēto: et omis spūs nō est in visceribus eius. qz y dola licz sint subtilit̄ et sumptuose fabricata: nulla tm̄ spūalē gram seu virtutē vel vitā in se cōtinēt. sed de deo vero subdit ecōtrario. Dñs in tēplo sancto suo. s. de⁹ incarnat̄: q̄ cū sit in corpore sibi vnito: d̄r esse in tēplo suo iuxta illud Job. ij. ca. Soluite tēplū istud. qui tāte virtutis est q̄ cū sit in p̄dicto tēplo suo eius dñio tota terra. i. totus mūd̄ subiacet. ō quo subdit Sileat a facie eius omis terra. Et qz ppha in spū videbat q̄ circa xpi incarnationem de q̄ stativ dixerat. Dñs in tēplo sancto suo multi errores babebāt cōsurgere: ō orat p ignorātijs de quo d̄r in titulo. Oratio abachuc p ignorātijs: ne iusti i hmōi caderēt ignorātias. et qz mysteriū hoc bñerat nō p cognitionē naturalem sed ex fide que est ex auditu: ō in exordio sui cantici seu oratōis dicit. Domine audiui auditū tuū et timui. s. timore filiali causato ex deuota reuerētia tanti mysterij. pñr petit auditū p dictū ipleri. d. Dñe op̄ tuū in medio annoz viuifica illud. Vbi notādū q̄ d̄ q̄d d̄r hic. In medio ānoz. nō d̄z intelligi d̄ medio rei: geometrice loquēdo seu arithmetice: sed de medio rōis put phs accipit medium. ij. ethycoz. d. q̄ virtus moralis in medio cōsistit. s. p cōformitatē ad rōnē rectā. et similiter in ppositō: medium annoz: intelligendū est fm cōformitatē ad rōnē diuinā: que summe recta est p̄ordinātē aductū xpi in tpe cōformi dictamini sue rōnis. In q̄ quidē tpe ē tpis plenitudo: de qua apls. c. iiij. ad galath. Cum venerit plenitudo tpis. et sic intelligenda est glo. interli. que sup istud vbū. In medio annoz. dicit. s. in plenitudine tpis. Et quia

In capi iij. abac

Additio.

non sufficeret ut
nificaret: ideo t
bar ppheta n
dit. Cū iratus
illud op̄ dei. s.
dicēs. Deus a
sol maxime luc
pernaturalis re
testimoniū sō
so et densō: p
bus et vmbrosi
nutate dicit.
ria in excelsis fu
totus orbis fu
Cōsequēter q
mādoriō dicit.
ir quod iūnō oc
ibi abscōdita e
et est sensus. C
per extensionem
expressa in qua
extinguit sem
sensu passionis
more nostraz d
pōt intelligi de
glo. qz xpo ingr
Secut et mēsus
tellectū in cōtin
pheta dicerat q
darat quō sua p
sat spāliter in o
papua b narrat
nancoz i heredi
in funiculo distri
mēsus ē terrā. s.
solut gētes. s. bi
primitē et bmōi
quo vt d̄r in psal
sūt mōtes seculi.
in bmōi narratō
permisit illa q̄ f
legis q̄d fuit pon
perat. De⁹ ab aut
xpi. vt. s. exposit
tesynai q̄ erat vo
ter narrat fortitu
sionē tēde q̄ dic
dū q̄ vbi nos p
ppriū cuius sdā
y dola sed qz post
nauteos p otbo
potētiā sua punit
terrāstatio nra b
cbusan trāstulit e
sed cbus. cbusan
dasca trāslatōe.
ūcā quo tāgit by
ti et victi: vt d̄r Ju
tus es dñe tc. in
diuisiōe maris rul
primēdo facti sz
vt vir pugnator
tuos q̄dri gerue s
ūcā tuū intellr eo
et exercitus sagittar
ti q̄ fecit piibus
ō dicit. Iuramēt
tare tc. i quo ē rep
aūt sequit. Gurg
descendētes trā ie
d̄r Josue. iij. c. Eq
que altē stetērūt q̄ li

dabunt te. ad quā nos pducat tc.

Hic. vbi d̄r in postil. Hic pñr pmit oro ppbe.

Ira materiā hui[s] oratōis ppheticē ipsius abachuc valde varie sē habuerūt expositores. q dā eīm hebreoz dicūt q̄ hec oratio fuit facta p quadam sterilitate tūc futura: ad quō faciūt aliqua in hoc cantico cōtenta: vt cum dicitur. Nunquid in fluminibus irat̄ es domine. q̄a in sterilitate cessante pluuia diminuuntur flumina. Similiter cū dic̄ Suscitabis arcum tuum. intelligunt de iride. de qua Gen. ix. Arcū meum ponam in nubibus. q̄ q̄dam arcus in tempore pluuie solet apparere. vnde Ezech. i. Vt aspectus arcus cū fuerit in nube in die pluuie. vnde propheta orabat fm eos vt appareret ille arcus: et sic pluuie fuerent more solito. Similiter cū dicitur. Sicus enim non florebit et nō erit germen in vineis tc. Abscidetur de ouili pecus tc. totū attribuūt sterilitati p̄dicte p qua dicūt ppheta orasse ne populus peiret p p̄dictā plagaz. vñ dic. In medio annoz viuifica illud. i. in medio ānoz sterilitatis p̄dicte. et sup hoc petit. Cū iratus fueris misericoriter recordabere. Aliq̄ vero hoc canticū exponūt de destructōe babylonie: et de mō captōis eius sicut in postilla cū aliq̄bus variatōib̄: de q̄bus non est curādū. Sz saluo sp medio iudicio: hec oratio magis videt pertinere ad mysteriū xpi: et ad hoc videt tēdere glosa ordinaria p maiori pte: q̄d sans apperet eius deuota cōpositōe. Est etiā cōposita ad modū psalmoz dauid: q̄ inter ppbas expressius de mysterijs xpi deuote cecinit: et ideo in tota sacra scriptura nō inuenit hec dictio cola in hebreo: nisi i psalterio et in hoc cāntico. vnde cū ōr. Sāct̄ d̄ mōte pbarā et in aliis certis locis ponit in hebreo cola: q̄d est dy apsalma fm. lxx. fm quā expositionē hoc q̄d d̄r in titulo. s. oratio abachuc ppheta pro ignorātijs: cōtinuat ad p̄cedentia sic. Dixerat etiā ppha supina increpādo y dolatras. Ve qui dic̄ ligno expgiscere tc. et sequit. Ecce iste q̄ cooptus est auro et argēto: et omis spūs nō est in visceribus eius. qz y dola licz sint subtilit̄ et sumptuose fabricata: nulla tm̄ spūalē gram seu virtutē vel vitā in se cōtinēt. sed de deo vero subdit ecōtrario. Dñs in tēplo sancto suo. s. de⁹ incarnat̄: q̄ cū sit in corpore sibi vnito: d̄r esse in tēplo suo iuxta illud Job. ij. ca. Soluite tēplū istud. qui tāte virtutis est q̄ cū sit in p̄dicto tēplo suo eius dñio tota terra. i. totus mūd̄ subiacet. ō quo subdit Sileat a facie eius omis terra. Et qz ppha in spū videbat q̄ circa xpi incarnationem de q̄ stativ dixerat. Dñs in tēplo sancto suo multi errores babebāt cōsurgere: ō orat p ignorātijs de quo d̄r in titulo. Oratio abachuc p ignorātijs: ne iusti i hmōi caderēt ignorātias. et qz mysteriū hoc bñerat nō p cognitionē naturalem sed ex fide que est ex auditu: ō in exordio sui cantici seu oratōis dicit. Domine audiui auditū tuū et timui. s. timore filiali causato ex deuota reuerētia tanti mysterij. pñr petit auditū p dictū ipleri. d. Dñe op̄ tuū in medio annoz viuifica illud. Vbi notādū q̄ d̄ q̄d d̄r hic. In medio ānoz. nō d̄z intelligi d̄ medio rei: geometrice loquēdo seu arithmetice: sed de medio rōis put phs accipit medium. ij. ethycoz. d. q̄ virtus moralis in medio cōsistit. s. p cōformitatē ad rōnē rectā. et similiter in ppositō: medium annoz: intelligendū est fm cōformitatē ad rōnē diuinā: que summe recta est p̄ordinātē aductū xpi in tpe cōformi dictamini sue rōnis. In q̄ quidē tpe ē tpis plenitudo: de qua apls. c. iiij. ad galath. Cum venerit plenitudo tpis. et sic intelligenda est glo. interli. que sup istud vbū. In medio annoz. dicit. s. in plenitudine tpis. Et quia

Explicit abachuc ppha.

non sustinuisset q̃ opus dei. s. incarnatio filij fieret nisi hoīb⁹ notificaret: ideo subdit. In medio annoꝝ notū facies. Et qz timebat ꝓpheta ne ex hūana malicia hoc hūficiū impediret: nō subdit. Cū iratus fueris misericordie recordaberis. Cōsequēter oñdit quō illud op⁹ dei. s. incarnatio venit in noticiā seu cognitionē nostrā dicēs. Deus ab austro veniet. s. in meridie. Sicut enim in meridie sol maxime lucet: sic ad fidē incarnatōnis maxia lux saltem supernaturalis req̃rit̃r. Et qz deuenit ad hmōi fidē p scripturarū testimonia: ideo subdit. Et sanct⁹ de mōte pbarā. s. de mōte umbroso et denso: p qd̄ sacra scriptura q̃ hoc mysteriū varijs locutōnibus et umbrosis figuris tradit intelligit. Consequēter de eī⁹ natiuitate dicit. Operuit celos gl̄ia eius. nato enim dño: angeli. Gloria in excelsis cecinerūt. Et qz de eī⁹ ꝓdicatōe et vita et miraculis totus orbis fuit repletus: ideo subdit. Et laudis eius plēa est terra. Cōsequēter qz xp̄s qui sol iustitie ōr tanq̃ lux vera irradiat in mūdo: ideo dicit. Splēdor eī⁹ vt lux erit. Et qz hmōi splendor fuit quodāmō occultat⁹ in cruce: ideo subdit. Cornua in manib⁹ eī⁹ ibi abscōdita est fortitudo eī⁹. et ibi est finis v̄ sus apd hebreos: et est sensus. Cornua in manib⁹ eī⁹. i. trophea crucis fm glo. qz per extensionem manuū christi in cruce: cornua arc crucis sunt expressa: in qua quidem cruce abscondita est fortitudo eius qz exinaniuit semetipsum etiā vsq̃ ad mortem. Cōsequēter de effectu passionis eius dicit. Ante facie eī⁹ ibit mors: qz moriendo mortem nostram destruxit. Egredietur diabolus ante pedes eī⁹. qd̄ pōt intelligi de expoliatōe inferni q̃ diabolus pōt dici: vel fm. glo. qz xp̄o ingrediēte in corde fugit diabol⁹. Cōsequēter dicit. Stetit et metus est terrā. et hic incipit v̄ sus in hebreo. Ad cui⁹ intellectū in cōtinuatōe ad ꝓcedentia et sequētia sciēdū: q̃ qz ꝓpheta dixerat q̃ fortitudo xp̄i erat abscōdita in cruce: ideo declarat quō sua potētia ꝓut ē deū fuerat ātea valde patēs: et oñsa et spālter in op⁹ q̃ fecerat in tpe veteris testi: quoꝝ aliqua papa b̄ narrat: ex q̃bus vnū ē q̃ diuisit terrā āmorreoꝝ et chananeoꝝ i hereditatē filijs isrl: q̃ q̃dē diuisio facta fuit p mēsurā in funiculo distributōis: vt hī Josue. xiij. de quo dicit: Stetit et metus ē terrā. s. ꝓmissiōis mō predicto. Et sequit: Aspexit et dissoluit gētes. s. bitātes in illa: qz fuerūt ab ea separati p mortē et captiuitatē hmōi. Et qz reges eoꝝ erāt magni et fortes ab antiquo vtd̄ in psal. Qui occidit reges fortes ꝛc. ideo subdit. Cōtriti sūt mōtes seculi. Incuruati sūt colles mūdi ꝛc. Si aūt q̃ rat q̃ re in hmōi narratōe incipit ꝓpheta ab acq̃sitōe seu diuisiōe terre et ꝓmissit illa q̃ fuerūt i deserto et hmōi. Dicendū q̃ de datione legis q̃d̄ fuit potissimū et ꝓcipale iā aliq̃d retigerat ꝓpha cū dixerat. Deus ab austro veniet ꝛc. et b̄ significādo ꝓcipaliter aduēū xp̄i. vt. ā. expositū ē: et alludēdo illi hystorie de datōe legis i mōte sinai q̃ erat vicin⁹ mōti pharan: de quo fit b̄ mētio. Cōsequēter narrat fortitudinē dei oñsam antiq̃s post acq̃sitionē et diuisionē terre dicēs. Pro iniq̃tate vidi tētoria ethyopie. Ubi notādū q̃ vbi nos hēm⁹ ethyopie. in hebreo hī chusan: q̃d est nomē ꝓprium cuiusdā q̃ afflixit filios isrl: eo q̃ offenderāt deū colēdo ydola sed qz postea penituerūt et exclamauerūt ad dñm: deū salutis eos p thoniel frēm caleb: vt hī Judi. iij. et sic deū oñdit potētiā suā puniēdo ydolatras et miserēdo penitētib⁹. Ro aūt q̃ tētāsanio nra hī ethyopie est. qz chus signat ethyopes. et ideo p chusan trāstulit ethyopiā: sed ad veritatē ethiopia nō est chusā sed chus. chusan enim ē nomē ꝓprium hōis: vt dicū ē: et sic hī i chaldaica trāslatōe. Cōsequēter dicit. Turbabunt pelles terre madianā quo trāgit hystoriā gedeō cū madianitis q̃ ab eo fuerūt turbati et victi: vt hī Judi. vij. Cōsequēter dicit. Nūq̃d in fluminib⁹ iratus es dñe ꝛc. in quo ostēdit potētias dei alludēdo hystorijs de diuisiōe maris rubri et iordanis: nō seruato tm ordine tpis nec exponēdo facta sz more poetico tangēdo. Et qz deū se hūit i istis vt vir pugnator p salute ꝓplis: ideo subdit. Qui ascēdes sup equos q̃ drigentur saluatio. Sicut q̃d̄ subdit. Suscitās suscitabis arcū mū intellē eodē mō. s. ꝓsiderādo deū ac si esset forti eques et equus sagittator. Et qz ista et silia fecit deū vt seruaret iuramētū q̃ fecerat ꝓbus de hoc q̃ semē eoꝝ possideret terrā ꝓmissionis ideo dicit. Juramēta tribub⁹ q̃ locut⁹ est: et sequit. Fluui⁹ scindēs terram ꝛc. i quo ē replicatio ꝓdictoꝝ ad maiorē cōfirmationē. Ad aūt sequit. Qui gel aquaꝝ trāsit. intellig̃it de aq̃s iordanis que descendētes trāsierūt: et sic remāsit abissus discooperta. vñ d̄ hoc hī Josue iij. c. Ilque q̃ inferiores sūt decurrēt atq̃ deficiēt: ꝛc. ad quē alte stetērūt q̃si imobiles de quo d̄: ibi. Que aūt de sup venīt in vna mole cōsistunt. et b̄ est q̃d̄ d̄. Altitudo manus suas leuauit. p altitudinē intelligunt aque altiores. s. sapiores. Que leuauerūt mani⁹ suas. i. amouerūt ꝓtātes suas ne currerēt naturali cursu. Cōsequēter alludit hystorie iosue de statōe solis et lune: ideo subdit. Sol et luna steterūt: et qz ibi deū nusit lapides grādinis magnos de celo q̃ hī⁹ percussi fuerūt aduersarij: ideo subdit. In luce sagittarū tuarū ibūt. lapides eni illi q̃ nō sine fulgure mittunt estimant vt sagitte seu haste lucētes: et qz ex hmōi percussionib⁹ miraculosis: bitatores terre chanaan fremuerūt et stupuerūt: ideo dicit. In fremitu cōculcabis terrā et in furore ob stupefacies gētes. Cōsequēter reuenit ꝓpheta ad loquēdum de xp̄o. Ad q̃d̄ sciēdū q̃ supr⁹ ꝓpheta dixerat q̃ potētia xp̄i fuerat i cruce abscōdita de quo dixit ibi. Abscōdita est fortitudo eī⁹: et postea oñdit q̃ eī⁹ potētia in antiq̃s fuerat multiplīr publicata: et hī cū dixit. Steterit et mētus est terrā ꝛc. vsq̃ ad istū locū. Nūc aūt oñdit q̃ hī⁹ potētia xp̄i in cruce abscōdita fuerit: nō fuit magna et salutifera op ans: vñ dicit. Egressus es i salutē ꝓplī tui: in salutē cū xp̄o tuo: et sequit. Percussisti caput de domo impij. q̃ ꝓnceps dēmoniorū q̃ in ligno vincebat in ligno vicit fuit a xp̄o: et sequit. Denudasti fundamētū eī⁹ vsq̃ ad collū: qz vt d̄ in glosa. Abscōdita eī⁹ aperta sunt nō ad breue tp̄s sed imperpetuū. et sequit. Maledixistis sceptris eī⁹ ꝛc. Totū exponit de prānob⁹ diabolicis que frequēter veniunt ad disp̄gendū iustos: et sequit. Exultatio eoꝝ sicut eī⁹ q̃ deuorat ꝛc. isti eni aduersarij humani generis se hūt vt exultātes cū deuorāt pauperē in abscōdito: eo mō quo d̄ in psalmo. Insidiat in abscōdito vt rapiat pauperē ꝛc. sequit. Viā fecisti i mari equis tuis in luto aquaꝝ multarū. qd̄ a multis exponit de trāsitu maris rubri: sed cōtinuādo ad ꝓdicta vī exponēdū sicut in glo. de mari b⁹ secuti: vbi ē lutū curarū et solicitudinū multaꝝ in quo mari xp̄s fecit viā equis suis. i. iustis: quos regit sicē eques equū suū: et b̄ dādo eis exēpla vite et cōsilia saluberrima p q̃ possent vitare fluctuatōes et pericula hmōi curarū et solicitudinū: ꝓbibuit eni xp̄s solicitudinē futuroꝝ et tp aliuꝝ Mat. vi. c. Et sic facit viā in hmōi mari turbulēto. Cōsequēter dicit. Audiui et cōturbat⁹ est venter me⁹ ꝛc. Ad cui⁹ declarationē sciēdū q̃ ꝓpheta cōsiderās ex ꝓdictis duo ꝓcipaliter: vnū est tribulatio quā xp̄s passus ē in cruce: vbi abscōdita est fortitudo eī⁹: vt dixerat: scām ē crucem salutiferus sue passiōis: de quo dixit. Egressus es in salutē ꝓplī ꝛc. turbat⁹ est in mētē et cōtremuerūt labia. labia sua. q̃si nesciēs loqui ex turbatōe tātē ꝓnetratis: ideo dicit. Audiui. s. ꝓdicta ex fide q̃ est ex auditu. Et cōturbat⁹ est venter me⁹. s. mēs mea q̃ est intrinseca sicut venter inter mēbra corporis intrinsec⁹ est. Cōtremuerūt labia mea. qz loquela turbabat ex vehemētia turbatōis intrinsece. Ingrediat putredo ꝛc. i. ingrediat: qz turbatio mētis redūdabat ē in mēbra solida q̃ sunt ossa. Et rōe tātē turbatōis et tremoris dicit. Ut q̃escā in die tribulatōis. et ē sensus q̃ ꝓpheta bēbat requiescere et cōsolari in salute ab eo desiderata: q̃ tm facta ē in die tribulatōis. s. in tpe passionis xp̄i. Et nimirū si ꝓpheta de b̄ tremebat et turbabat de tribulatōe passionis ēt si ex ea sequeret fructus salutis cū ēt xp̄s imminēte passiōe cōtristabat: et cepit timere et metus esse. Ad at. xxvi. c. Cōsequēter ꝓpheta turbabat ex hoc q̃ bēbat cōmisceri cū ꝓplo iudaico q̃ peiuratus erat mortē xp̄i: et de hoc dicit. Ascēdā ad ꝓplm accinctū nrm. i. ascendā in iudeā ad ꝓplm illū qui paratus ē cū armis ad occidēdū xp̄m. Et notādū q̃ vbi nos hēm⁹ in hoc loco: accinctū nrm: in hebreo d̄. Jegudeno: et est osno sile q̃ hūt Gen. xlix. circa benedictōnē gad: in quo loco trāslatio nostra b̄z. Prelabit aūt eū. vñ et in hoc loco sic debuisset dicere. Et ascendā ad ꝓplm qui ꝓliabit aūt eū. i. pugnat cum: et sic sua erit planior ad ꝓpositū. et sequit. Hic⁹ eni nō florebit ꝛc. vbi vī loqui ꝓpheta parabolice de ꝓplo iudaico assimulādo eum ficui non florēti: vel vinee nō germinātī et hmōi. sicut Esa. c. v. assimilat illū ꝓplm ꝓpheta ad ām vinee non fructuoseī: et ē sensus. Hic⁹ eni. i. ille ꝓplus. Non florebit in illo tpe. Nec erit germē in vineis: qz pdidit virtutē grē. Mentiet op⁹ olīue. qz de iusto d̄. Ego sicut oliua fructifera in domo dñi. Sicut et intelligēdū est b̄ q̃d̄ dicit. Et arua non afferet cibū. s. de cibo spūali. Abscidet de ouili pec⁹ ꝛc. qz iā tpe illo desinit esse grē dñi sicut et ꝓplus. vñ Dan. c. ix. Occidet xp̄s et nō erit eī⁹ ꝓplus qui eū negaturus est. Consequēter ꝓpheta ex illis duob⁹ ꝓsiderans. s. quoꝝ vnū erat mistabile. s. afflictio passionis: et aliud magni gaudij et exultationis. s. fruct⁹ salutifer⁹ eī⁹. inclinat se ad gaudiū: qz ꝓpetuū et indefictēs: et de b̄ dicit. Ego aūt in dño gaudebo et exultabo in deo iesu meo. q. d. Iz illā misticiā ꝓsidero que magna est: tm qz trāsitoria eā dimitto: et gaudebo in dño qui est eter⁹. Et exultabo in deo iesu meo. s. in sua saluatōe q̃ eterna est. et sequit. Deus dñs fortitudo mea. s. ad tolerādū ꝓplitatē spei. Et ponet pedes meos q̃si cervoꝝ ad attingēdū terminū desiderātū velociter. Et sup excelsa deducet me. s. sup alta et superba q̃ huic saluti ꝓtinent. Et sic ero victor in psal

mis canēs. Et nota q̃ vbi dr B. Victor in psalmis canentē: ponunt sū
milia vba sicut in titulo q̃rī psalmi. vñ istud cānicū ppie ē sicut vnꝰ
de psalmis dauid. Postilla frīs nicolai de lyra cū additōib⁹ pauli
epi burgen. ac replicis magistri matthie dorinck sup abacuc ppbetā
finit feliciter. Incipit expositio plogi in sophoniā ppbetam.

Radūt hebrei
rē. In isto p/
logo procedit
biero. per būc
modū: primo ponēs quā
dā regulā hebreorū pro
phete cōsonā describit:
secō ponit interpretatō
nē nois que ppbete cō/
gruit ibi. Nomē sopho
nie rē. tertio repetit car/
nalē ppbete genealogi
am ex qua spūalē elicit:
ibi. Iste ergo ppba rē.
quarto dicit cui⁹ regis
tpe ppbauit: ibi. Josiā
regē iude rē. q̃nto pro
phetic materiā tāgit: ibi
Ideo de⁹ p ppbetam.
Ire in prima pte cōmen/
dat ppbeta siue describi/
bit a trib⁹: primo ab offi
cij dignitate: ibi. Noc si
ver est sophonias pro
phēta. secundo a nomi/
nis prefiguratione vel cō
gruitate: ibi. Qui noie:
vt ita dicā ppbetico. ter
tio a generis nobilitate
ibi. Gloriosa maior rē. alias diuisiōes ponem⁹ in locis suis. Dic igit

a Tradūt hebrei. i. regli dicūt. b Vel licās sycomoros. i. dicerpēs
folia sycomorū et aliarū arborū ad pastū pecorū. vid. §. i fo. plogo sup a
mos. c Noc si verū ē rē. B describit p̃sona ppbe q̃tū ad duo. s. q̃tū
ad prefigurationē nois cū dr. Qui vt ita dicā rē. et q̃tū ad nobilitatē
origis: ibi. Et gloriosa maior. dicit igit. c Noc si verū ē. q̃ hebrei
tradūt. d Sophonias ppbeta. vt ita dicas. p quādā essentie de
mōstrationē: sicut dr mulier egregia forma. e Qui noie ppbetico
i. ppbalis officij prefigurauo. f Et. i. etiā. g Glo. ma. su. stir
pe gene. est. B vbū ē summ bis in cōstructōe: et sepe vba q̃ plurics resu
munt ponūt in fine suiev b: et in ouidio eplarū. Tu dñs: tu vir: tu mi
hi frater eras dic briseis achilli. dr ergo. Qui noie ppbetico. i. ppbe
talis officij prefigurauo vt ppbete cōgruo. In ipsa enī impositōe no
mis bur⁹ prefiguratū vi q̃ eēt ppba futur⁹: et ita vt exponere lra sequ
que dicit q̃ vtraq̃ nois interpratio ppbete cōuenit: et sic vt lra sequ
exponere pcedētē. Alij dicūt q̃ q̃nione est ibi vna dictio. dicūt enī q̃ q̃
nio q̃nionis dr collectio q̃nq̃ in vno ordine: sed nō est multū in vsu: et
ppter hoc dic Biero. vt ita dicā: q̃ ergo. iiij. pcedētes ppbete p nume
rant b sophonie dicūt q̃ ex bis fit q̃nio: est ergo sensus. Noc si verus
est. vt supra. Sophonias ppba in quadā quinione ppbetica et glo/
riosa stirpe maior suorū. i. pcedentiū ppbetarū. Generat⁹ est. Quicq̃d
sit de veritate lre. ista lectura reprehendit de manifesta incōgruitate. Est
enī ibi soloecism⁹: cū q̃nio sit tantū masculini gēris teste priscciano q̃ oi
cit in q̃nto maioris volumis. In oi antecedēte qñ nō fūt vba aliq̃ vel p
ticipalia masculina fūt: vt stellio gurgulio: qñ fūt vba alia siue principa
lia femina fūt: vt oīo actio cōiugatio cōiūcto interiectō. Quid ergo di
cem⁹ de vnio vnionis nōne p cōiunctōe vel cōgregatōe inuenit in se
minino dico q̃ sic: sed rē p syncopā dicit ab vnino nis q̃ ē nomē vba
le descendēs ab vnio vnis: nā ab vn⁹ vna vnū dr hic vnio lapis pcio
sus sic dicē⁹: q̃ tantū vn⁹ et nūq̃ duo vel tres simul inuenīunt. Item
vnio dr punctū vnū in tessera: et sic credo q̃ quinio si aliq̃d significet
significat q̃nq̃ pūcta in tessera: sicut senio significat sex. et tūc deriuat
a quin⁹ quina q̃nū. Vis dictis lectori iudicū derelinquo. b Auū
ab auco aues q̃ dr est cupio cupis. q̃ multū auet nepotes. i Pro
auū, patrē auī q̃si ppe auū. k Amariā. nō amasiā: vt quidā fal/
si libri būt. Alia enī interpratione bz amarias: et aliā amasias: vide in
interpratōib⁹. l Attauū. pauī patrē q̃si alterū post auū. et idē dr
ab aquus q̃si longe ab auo. m Et tale quadrigā rē. ppbe q̃drigis

Incipit plogus i Sophoniam ppbetam.

Radunt[a] hebrei cuius cunq̃ ppbete pater aut auus et ponat in titulo: ipsos q̃ ppbetas fuisse. Vñ et amos unū de duodecim ppbetis qui dicit: nō sū ppbeta nec filius ppbete: sed pastor capra/rū uellicans[b] sycomoros: pñs nomē i titulo ñ bre. Noc[c] si ue/rus ē: sophōias[d] ppbeta qui[e] noie: ut ita dicam ppbetico et[f] gliosa[g] maior suorū stirpe ge/nerat⁹ ē. Habuit enī prēz chu/si: auū godoliā pauū[i] amariā[k] attauū[l] ezechiā: et[m] tale q̃drigā ipse uelut extrem⁹ auriga com/plenit. Nomē[n] sophonie: alij speculā: alij archanū dñi trāstu/lerunt. Siue igit specula: siue abscōditū dñi interpretet utrūq̃[o] ppbete[p] cōuenit. Dicit enī ad ezechielē. Fili hois: speculato/rē te posui domui israel. Iste[q] ergo ppbeta q̃ erat in specla et in sublimib⁹ cōstitut⁹: et noue/rat mysteria dñi: filius erat chu/si q̃ interpratur hūilitas. Habe/bat quoq̃ auū godoliā q̃ dicit ma gnitudo dñi: et pauū amari/az qui et ipse uertit in sermonē dñi: attauū ezechiā q̃ sonat for/titudo dñi. De[r] fortitudine ita q̃z dñi nat⁹ ē sermo dñi: et[s] dr ser

a Tradūt hebrei. i. reglr dicūt. b Vel licās sycomoros. i. dicerpēs folia sycomorū et aliarū arborū ad pastū pecorū. vid. §. i fo. plogo sup amos. c Noc si verū ē rē. B describit p̃sona ppbe q̃tū ad duo. s. q̃tū ad prefigurationē nois cū dr. Qui vt ita dicā rē. et q̃tū ad nobilitatē origis: ibi. Et gloriosa maior. dicit igit. c Noc si verū ē. q̃ hebrei tradūt. d Sophonias ppbeta. vt ita dicas. p quādā essentie demōstrationē: sicut dr mulier egregia forma. e Qui noie ppbetico i. ppbalis officij prefigurauo. f Et. i. etiā. g Glo. ma. su. stirpe gene. est. B vbū ē summ bis in cōstructōe: et sepe vba q̃ plurics resumunt ponūt in fine suiev b: et in ouidio eplarū. Tu dñs: tu vir: tu mihi frater eras dic briseis achilli. dr ergo. Qui noie ppbetico. i. ppbetalis officij prefigurauo vt ppbete cōgruo. In ipsa enī impositōe nomis bur⁹ prefiguratū vi q̃ eēt ppba futur⁹: et ita vt exponere lra sequ que dicit q̃ vtraq̃ nois interpratio ppbete cōuenit: et sic vt lra sequ exponere pcedētē. Alij dicūt q̃ q̃nione est ibi vna dictio. dicūt enī q̃ q̃nio q̃nionis dr collectio q̃nq̃ in vno ordine: sed nō est multū in vsu: et ppter hoc dic Biero. vt ita dicā: q̃z ergo. iiij. pcedētes ppbete p numerant b sophonie dicūt q̃ ex bis fit q̃nio: est ergo sensus. Noc si verus est. vt supra. Sophonias ppba in quadā quinione ppbetica et gloriosa stirpe maior suorū. i. pcedentiū ppbetarū. Generat⁹ est. Quicq̃d sit de veritate lre. ista lectura reprehendit de manifesta incōgruitate. Est enī ibi soloecism⁹: cū q̃nio sit tantū masculini gēris teste priscciano q̃ oicit in q̃nto maioris volumis. In oi antecedēte qñ nō fūt vba aliq̃ vel participalia masculina fūt: vt stellio gurgulio: qñ fūt vba alia siue principalia femina fūt: vt oīo actio cōiugatio cōiūcto interiectō. Quid ergo dicem⁹ de vnio vnionis nōne p cōiunctōe vel cōgregatōe inuenit in seminino dico q̃ sic: sed rē p syncopā dicit ab vnino nis q̃ ē nomē vbale descendēs ab vnio vnis: nā ab vn⁹ vna vnū dr hic vnio lapis pcio sus sic dicē⁹: q̃z tantū vn⁹ et nūq̃ duo vel tres simul inuenīunt. Item vnio dr punctū vnū in tessera: et sic credo q̃ quinio si aliq̃d significet significat q̃nq̃ pūcta in tessera: sicut senio significat sex. et tūc deriuat a quin⁹ quina q̃nū. Vis dictis lectori iudicū derelinquo. b Auū ab auco aues q̃ dr est cupio cupis. q̃z multū auet nepotes. i Pro auū, patrē auī q̃si ppe auū. k Amariā. nō amasiā: vt quidā falsi libri būt. Alia enī interpratione bz amarias: et aliā amasias: vide in interpratōib⁹. l Attauū. pauī patrē q̃si alterū post auū. et idē dr ab aquus q̃si longe ab auo. m Et tale quadrigā rē. ppbe q̃drigis

et aurigis cōparant: vñ de helya dr. iiij. reg. ij. Pater mi curus
israel et auriga eius: filios dr de heliseo. iiij. reg. xiij. d. Greg. auriga a
gitat currus portat. Doctor ergo q̃ mores ppli p patientiā sustī
net et sacri eloquij vbū docet et currus dr et auriga: currus q̃ tole
rādo portat: auriga: q̃ exhortādo agitat. n Nomē sophonie
rē. Nic secōm interprationē nois cōmēdat ppba a duobus: primo
ab officij sublimitate: ibi. Alij specula. secō a misteriorū cognitione
ibi. Alij archanū dñi. et tertio commēdat a cōuenientia vtriusq̃: ibi.
Siue igit specula. dicit igit.

n Nomē sophonie. i. hoc nomen sophonias rē.

o Vtrūq̃. i. vtraq̃ interpratio.

p Propheticē cōuenit. s. q̃ habuit speculādi officiū et noticiā misteriorū: et hoc patet biero. p vbū dñi facū ad ezechielem ppbam. s. fili hois rē. Ezechi. iij. et. xxxiij.

q Iste ergo ppbeta. hic repetit ppbete gēnio carnalis cū dr. filius erat chusi rē. ex qua elicit gēnio spūalis cū dr. De fortitudine rē. Ostendit ergo B q̃ sicut p sona nascit: sic et donū orit a dono: lra plana est. r De fortitudine itaq̃ dñi nat⁹ est sermo dñi. B notatur q̃ fortitudo vi/tētes pcedere sermonē doctrine: vt pus q̃ dr faciat q̃ doceat. i. Cepit iesus facere et docere. Eccli. xxxiij. Cōseruabit disciplinā et nūcū dñi debit. Eccli. xlviij. a. Surrexit helias ppba q̃si ignis et vbū ipsi⁹ q̃si facula ardebat. Jo. v. s. dr de Jobane. Ille erat lucerna ardēs et lucēs. B erū. nñ lucere est vanū. tārū ardere parū: ardere et lucere pfectū. s Et de fmo. dñi nata est magnitudo dñi. hic notat q̃ doctor nō dr ex doctria sua q̃rere magnificentiā ppriā: sed laudē dei et gloriā. i. Thessal. ij. Exhortatio nra nō de errore neq̃z de imūdicia neq̃z in dolo: sed sicut pbati sum⁹ a deo vt crederetur nob euāgeliū: ita et loq̃mur nō q̃si bo/bus placētes: sed deo qui pbat corda nra. et sequit: ibi. Nec q̃/rentes ab hoibus gloriā rē. Cor. iij. Omne q̃cūq̃z facitis in vbo aut in ope oia facite in noie dñi nostri Jesu xp̄i grās agentes deo pri p ipsum. i. Corinth. x. g. Qui autem gloriā dei facite. Eccle. li. Dedit mihi dñs linguā mercedē meā: et i ipsa laudabo eū.

t Et de magni. dñi nata est hūi. q̃z quo quis ver⁹ deū magnificat tanto sepm magis humiliat. Exo. iiij. Ex quo locut⁹ es ad seruū tuū impediriōis et tardiōris lingue sum. Marci. i. Venit fortior me post me. ecce magnificatio dei. Cui⁹ nō sum dign⁹ p cūbens soluere corrigiā calciamentorū eī⁹. ecce hūilitas fuit nata est ego hūilitas fm motū nō scōs essentiā. i. Corinth. xv. Nō sū dign⁹ vocari apl's. Et adde q̃ de bus. i. de humilitate or⁹ est sophonias. i. dñi speculator. i. sublimat⁹ ad arcē speculatōis q̃ significatur Luc. xix. a. vbi dr de zachee: qui statura pusill⁹ erat q̃ ascēdit in arborē sycomorū vt videret iesum. Sicomorus interpratur ficus farua. Gre. Cōtēplari dei sapiētiā non pūt quisq̃ bi sapiētes videtur. q̃z tāto ab eī⁹ luce longe fūt quāto apud semetipsos hūiles nō sunt: q̃z in eorū mētib⁹ dū nimor datōis crescit arcē cōtēplatiōis claudit. v Josiam regē rē. Hic dicit biturr rex in cui⁹ tpe sophonias ppbetauit. cōmēdatur autē b rex iosias a trib⁹: primū ē q̃ deū papue coluit: secūdū q̃ ydola et simulachra et ydolatria destruit: ibi. Josias simulachra rē. Tertiū est q̃ festū pasche intermissum multis tpibus celebrauit: ibi.

Idē custodisse pascha ꝛc. ¶ Quarti libri Reg.xxiij. Simi lia illinō fuit aīa eū rex q̄ reuerteret ad dñm in oi corde suo et in tota aīa sua et in vniuersa virtute sua iuxta oēm legē moysi neq; post eū surrexit similis illi. 5 Et secūdi paralypo.xxxiij.a. Octauo anno regni sui cum adhuc esset puer cepit querere deū pris sui dauid.

a Josias ꝛc. simulacra ꝑminuisse.iij.Reg.xxiij. fere per totus.q. paralyp.xxxiij. Sculptilia succidit atq; cōminuit. Item in codex Mādauit iudā ꝛ israel ab excelsis ꝛ lucis simulacris ꝛ sculptilib⁹

b Que pater suus āmon.q. paralyp.xxxiij.g. Cū eis ydolis que manasses fuerat fabricatus āmo/luit atq; fuiuit iij.Regū. xxi. g. Seruuit imundicijs quib⁹ seruebat pater eius ꝛ adorauit eas.

c Vel anno manasses.iiij. Reg. xxi.a. Edificauit excelsa que destruxerat ezechias pater eius ꝛ erexit aras baal et fecit lucos: sicē sc/ut achab rex israel: ꝛ adorauit oēm militiā celi ꝛ coluit eā. Et se/cundum eadem verba dicunt de eo.q.paralyp.xxxiij.a. ¶ Preeo/nibus regib⁹ iude. Contra Eccli.xlix. Preter dauid ꝛ ezechiā ꝛ iosiam oēs peccauerūt: sic ergo vident ezechias ꝛ dauid prisci iosie. Respondeo ezechias prerogatiuā habuit in miraculis pro eo facti.iij.reg.xx.ꝛ Esa.xxxviij. Dauid i humilitate ꝛ spū prophetico. Josias in cultu religionis. Vel pōt dici q̄ simplicior fuit melior ꝛ feruētior ezechias: sed nō dauid. ꝛ posset dici q̄ dauid nō fuit proprie rex iude. Reges eīm iude dicunt ꝓprie q̄ regnauerunt tm̄ super duas tribus. Reges aūt israel super decem tribus i samaria. Dauid vero super duodecim tribus regnauit. Vñ comparatio ipm non recipit: sed illos qui tm̄ duabus tribus preuerūt quib⁹ omnib⁹ melior fuit iosias. Item super illos iij.Reg.xxiij.a. Non fuit similis ei de cunctis regib⁹ iuda. dicit in hystoria: si querit de iosia dicim⁹ q̄ iosias iste melior fuit eo sed iste preponit ei in hoc q̄ magnificat⁹ est predaris bellorum tribus: ꝛ q̄ tria inaudita fecit dñs pro eo: solis regressum: additione amoris: stragem hostiū per angelum. d In quib⁹ ꝛc. Contra.iiij.reg.xviij. dī de ezechia. Confregit serpentē eneum quē fecerat moyses. Item magister dicit in hystoriis q̄ ezechias confregit serpentem eneum quem fecit moyses: ꝛ pulueren eius disperſit in torrentem cedron. Respondeo quidam dicunt q̄ hec verba tracta sunt a iosepho qui erauit hoc dicendo q̄ nec hoc inuenit alio mō: nec in libro Regū. nec paralyp. Pōt ꝛ aliter dici dī. a. in hystoriis de iosia oīa vestigia ydolatrie redegit in puluerem ꝛ vestigia serpentis enei quē contriuit Ezechias. ob hoc in plogo sophonie legit iosias serpentem ꝓtriuisse. vñ videt q̄ a hoc frustum dicti fuit ab Ezechia q̄ post ab ydolatrantib⁹ indeis habebat in reuerētia q̄ ꝓminuit iosias. Vel pōt dici ꝓ q̄ dico Mīnuit. nō est de textu plogi: licet inueniat in multis libris: ꝛ tunc construit l̄ra sic. a In quib⁹ .i. inter que sil̄acra. b Cui erro .i. ad quē errorem. s. ydolatrie. c Inducit⁹ ppl̄us ppl̄a dico. d Detent⁹ supstitione ꝛc. i. cū approbatione recepit. a Eneū scr.ka. a moyse. Nu.xxi. nō dixit q̄ destruxerit

monte dñi nata ē magnitudo dñi ꝛ d magnitudine dñi nata est humilitas: vt cū peruenerit aliq̄s ad pfectū: dicat: q̄ñ sum dign⁹ voca ri apl̄s. Et illud in psalmis. Dñe nō est exaltatū cor meū: neq; elati sunt oculi mei. Josiam e regē iude cui⁹ tp̄ibus sophonias ꝓphetasse inuenitur: deo pre oibus regibus iude placuisse hystoria q̄rti f libri regū ꝛ g secūdi paralypomenon demōstrat. Josias a simulachra que b pater suus āmon vel c auus manasses in templo dei collocauerat deiecta cōminuisse mōstratur. In d quibus etiam serpentem eneū a moyse factū cui b erro inductus c populus superstitione ydolorum detentus d admiserat Idem e custodisse pascha: ꝛ intermissis tempibus multis solus celebrasse mōstrat. Idcō f deus per

prophetā tempib⁹ memorati regis que pūctura erāt oīdens gētibus g quidē lectione h comprehēsis affuturū i iudiciū. Ipl'o k vero israel salutē: ꝛ ciuitati hierlm̄ restauratōz: tūc l tp̄is tribuēdā tertiū m lectōis dñiciauit. Explicit plog⁹

Incipit argumentum.

Ophonias speculator ꝛ archanorū dī cognitor audiuit clamorē a porta piscium: et eiulatū a secūda: ꝛ cōtritionē a collibus. Indicit quoq; vlulatū habitatorib⁹ pile: quia conticuit cūs ppl̄s chanaan: disperierūt vniuersi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumētum Incipit Sophonias ꝓpheta. Ca. j.

Verbū a dñi q̄ factū ē ad sophoniam filiū b chusi filii godolie filii amasie filii ezechie: n in diebus Jo

ꝓpheta tempib⁹ memorati regis que. pūctura erāt oīdens gētibus g quidē lectione h comprehēsis affuturū i iudiciū. Ipl'o k vero israel salutē: ꝛ ciuitati hierlm̄ restauratōz: tūc l tp̄is tribuēdā tertiū m lectōis dñiciauit. Explicit plog⁹

Incipit argumentum.

Ophonias speculator ꝛ archanorū dī cognitor audiuit clamorē a porta piscium: et eiulatū a secūda: ꝛ cōtritionē a collibus. Indicit quoq; vlulatū habitatorib⁹ pile: quia conticuit cūs ppl̄s chanaan: disperierūt vniuersi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumētum Incipit Sophonias ꝓpheta. Ca. j.

Verbū a dñi q̄ factū ē ad sophoniam filiū b chusi filii godolie filii amasie filii ezechie: n in diebus Jo

qz hoc legit de ezechia.iiij.reg.xviij.a. Si aūt inuenitur. Mīnuit. sicut in aliquibus libris scribit: tunc dicendū est sicut pdixim⁹: q̄ ezechias confregit serpentē quē iosias ꝓminuit q̄ tū ad aliquā partē. q: adhuc in reuerentia habebat: ꝛ tunc ꝓstruit littera sic. In quib⁹ .i. inter que simulacra. Mīnuit vel ꝓminuit serpentē ꝛc. Cui erroi induc⁹ ppl̄s admisit .i. peccauerat admittere eū dicit peccare vl recipere. ppl̄s in q̄. Detent⁹ superstitione i. vitiosa religione vel superstitiosa obseruatione Idolorū .i. in cultu ydolatrie. e Idem custodisse pascha.iiij.reg.xxiij. nec eū fecerat est tale pascha a diebus iudicum qui iudicauerūt israel ꝛ oīm dierum regū israel ꝛ regū iuda: sicut in.xxiij. anno regis iosie ꝛc. eadē sūia legitur.ij.paralyp.xxxv.f.

f Idcō dē per ꝓphetas ꝛc. b tangit materia ꝓphetie que consistit i tribus. in gentiū destructione: in israelitici ppl̄i liberatione: et ciuitatis hierlm̄ restauratione: ista tria sunt patent in littera. dic igit

f Jō. s. ꝓpter bonitatē regis iosie g Gentibus. s. philisteis moabitis ꝛ assyrijs. h Lectione comprehensis. sophonie. q. Gaza destructa erit ꝛc. ubi notant ciuitates philistinorū que destruēde erāt. Item i eodem ca. Moab vt sodoma erit ꝛ filij āmon quasi gomorra. ꝛ sequit i eodē ca. Et perdet assur: ꝛ ponet speciosam in solitudinē. hoc dicit Ninive. i Affuturū iudicii. s. condēnatōis ꝛ destructōis: q̄ sonāt verba ꝓminatōis. vñ dī Gaza destructa erit. moab ꝛ sodoma erit ꝛc.

k Populo vero israel salu. i. liberationem a captiuitate. i. Esdre. i.

l Et ciui. ꝛc. i. Esdre. vi. m Tunc tp̄is tribuēdam. s. q̄ñ gētes quibus ꝓminat destruent Hiere. xxx. Ecce ego ducam ꝓ ductione tabernaculorū iacob ꝛ tectis eī⁹ miserebor: ꝛ edificabit ciuitas i excelso suo ꝛ templū iuxta ordinē suū fundabit n Textu lectionis denūciauit Sophonie. q.

Explicit qualiscūq; expositio istius prologi.

Postilla Nicolai d lyra sup sophoniā prophetā incipit cū additionibus pauli epi burgen. ꝛ replicis marbei doninck ordinis minor.

Capitulum primū.

Verbū dñi. Prophetia sophonie in duas partes diuidit: in ꝓhemiū ꝛ tractatū qui incipit: ibi. Congregāo In ꝓhemio nonificat sophonie status: gen⁹ ꝛ tp̄us. Stat⁹ cā dī.

a Verbū do. q̄ factū est ad sophoniā. per b eīm ostdit ipm fuisse prophetā. q. Petri. i. Non voluntate humana allata est aliq̄n ꝓphetia sed spūsancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. ꝛ iste stat⁹ est q̄si medius inter deū ꝛ cōem populū: propter q̄ prophete dicunt dñ partici pariuc: sm q̄ exponit saluator illud psal. Ego dixi dij estis. d. iob. x. cap. Illos dixit deos ad quos factus est sermo dei. scō nonificat eī genus cū dī. b Filiū chusi ꝛc. sm regulā hebreorū iste fuit ꝓpheta: eo q̄ exprimitur nomen eius in ꝓncipio ꝓphetie filij sui sicut dictū est Esaie. i. ꝛ idem est intelligendum de alijs tribus hic nominatis. licet ñ habeantur eorum prophetie: ꝛ sic patet q̄ iste sophonias nō solū fuit prophetā: sed de genere prophetali: quia pater eius auus ꝛ pauus ꝛ attauus fuerunt prophete. tertio nonificatur tempus cum dicitur.

c In die. iosie. et quo patet q̄ iste prophetauit ante tempus babylonice captiuitatis. d Congregans. hic consequenter ponit tractatus qui diuiditur in duas partes. s. in partem cōminatoriā ꝛ consolatoriam. que incipit in.iij.ca. Prima in duas. quia primo comminatur peccatoribus generaliter, scō magis specialiter: ibi, Et extendā, Cir

ēs primū dicit ꝓpheta in ꝑsona dñi. d Congregās cōgre. oia a facie terre. et ista ꝓgregatio nō est ad salutē: sed ad penā: qō pars et sine hui⁹ parvis: vbi di. Et disperdam boies a facie terre. ⁊ hoc mō accipit ꝓgregatio ab abacuc p. Totū in bamo ꝑbleuauit ⁊ cōgregauit i rbe tē suū. ⁊ sic ꝓminat penā peccatoruⁿ gnalr cū di. e Congregans boiem. i. boies peccatores ad penā. ⁊ q: bruta ꝓpter boiem facta sūt: iō ꝓminat q: hec pena extendi debeat ad ipsa cū dicit. Et pecus ⁊c.

sic filij āmon regis iuda: Cōgregans[d] ꝓgregabo oia a facie terre dicit dñs: congregās[e] boiem ⁊ pecus: cōgregans volatilia celi ⁊ pisces maris. Et nine impiorꝫ erūt ⁊ disperdā boies a facie terre dicit dñs. Et[f] extendā manū meā sup iudā: ⁊ sup[g] oēs habitātes hierl'm ⁊ disperdā[h] de loco hoc reliquias baal: ⁊ nota edituorꝫ cū sacerdotibus: ⁊ eos q adorāt sup tecta militiaꝫ celi: ⁊ adorant ⁊ iurāt in dño ⁊ iurāt in melchom: ⁊ qui auertūtur de post tergū dñi: ⁊ q nō quesierunt dominum: nec inuestigauerunt eum. Silete a facie dñi dei q: iuxta est dies dñi. Quia ꝑparauit dñs hostiā: sanctificauit vocatos suos. Et erit i die hostie domini visitabo sup principes ⁊ super filios regis ⁊ sup oēs qui induti sūt veste pegrina. Et visitabo sup oēm qui arrogāter ingredit super limē in die illa q complēt domuꝫ dñi dei sui iniquitate ⁊ dolo. Et erit in die illa dicit dñs vox clamoris a porta piscium ⁊ vlulatus a secūda ⁊ contritio magna a collibus. Vlulare habitatores pile. Contriuit oēs ppls chanaā dispiēt oēs inuoluti argēto. Et erit in tpe illo scrutabor hierl'm in lucernis ⁊ visitabo sup viros defixos in fecib⁹ suis: qui dicūt in cordib⁹ suis. Nō faciet bñ dñs: ⁊ nō faciet male. Et erit fortitudo eorū in direptione: ⁊ domus eorꝫ in desertū. Et edificabūt domos ⁊ nō habitabūt: ⁊ plātabūt vineas: ⁊ nō bibēt vinū earꝫ Iuxta est diel dñi magnus iuxta ē ⁊ velox nimis. Vox diei dñi amara: tribulabitur ibi fortis Dies ire dies illa: dies tribulationis ⁊ angustie. diel calamitatis ⁊ miserie: dies tenebrarꝫ ⁊ caliginis dies nebule ⁊ turbinis: dies tube ⁊ clāgoris sup ciuitates munitas: ⁊ sup angulos excelsos. Et tribulabo boies: ⁊ ambulabūt vt ceci q: dño peccauerūt. Et effundet sanguis eorꝫ sicut humus: ⁊ corpa eorꝫ sicut stercora. Sz ⁊ argētū eorū

teriori. 5 Et vlulat⁹ a secūda. i. a porta sibi contrūdente i mtro secūdo. a Et ꝓmitio magna a collib⁹. i. a monte syon in q erat templū ⁊ dom⁹ regia que claudebant tercio muro. Triplicem esse clausurā fecit salomon in hierl'm. Et per ista ostendit q tot⁹ ppls ciuitatis erat affligendus in omni parte. b Vlulate habitatores pile. i. hierl'm vt dicūt expositores nostri cōiter: que dī pila: eo q est in medio iudee: sicē pes pontis q̄ pila dicit in medio eius. Vnde versus. Est pila pes pōtis. pila ludus: pila taberna. in hebreo habet. habitatores hamaqueros. ⁊ sonat profundū in latino: ⁊ dicit R. a sa. q̄ illa est ciuitas que vocat tyberias notata ꝑsida: eo q est in demissiori loco iudee.

c Contriuit oēs ppls chanaan i. iudeorꝫ siue iudee: q: ibi habitauerūt chananei ante filios israel ⁊ q: filij israel sicuti sunt moseo chananeorꝫ.

d Disperdā eos inuoluti argēto i. pleni diuitijs male acquisitis, quē inuoluūt homines peccatis, sm illud ad tbi. vi. Qui volunt diuites fieri incidūt in laqueū ⁊ tentationē diaboli ⁊ desideria multa ⁊c. e Et erit. hec est quarta pars in q ꝓminat ꝓpheta latentib⁹. d. f Scrutabor hierl'm in lucernis q: capta ciuitate chaldei cū luminaribꝫ querebāt absconditos locis subterraneis ⁊ obstructis. g Et visitabo inferendo penam. h Sup viros defixos in fecib⁹ suis. i. obstinatos i peccatis suis. i Qui dicunt in cordib⁹ suis: male de deo sentiēdo. k Non facient bene dñs. suis cultoribꝫ. l Et nō faciet male. suis contēptoribꝫ. Cecidерāt enim in errorē illorꝫ qui dicūt ꝓuidenciā diuinā nō extendi ad hec inferiora. ex quorꝫ ꝑsona dicit Job. xxij. Circa cardines celi pābulat. nec nostra ꝓsiderat m Et erit fortitudo eorꝫ. i. diuitie eorꝫ. vñ in hebreo hi. Substātia eorꝫ in direptōēs chaldeis. n Et dom⁹ eorꝫ in desertū. habitatoribus earū occisis vel captiuatis. iō subdit. Et edificabunt domos ⁊c. o Iuxta est. hec est pars q̄nta in qua ꝓcludit pondus tribulatōnis imminētis cum dī. Iuxta ē dies dñi magnus. magnitudine sue vindicte. p Vox diei dñi amara. q: oēs clamabunt pre amaritudine angustie. q Tribulabitur ibi fortis. ⁊ multomagis alij. r Dies ire dies illa. i. dei vindicte. s Dies tribulationis. exterius. t Et angustie. interius. v Dies calamitatis. i. luctus. x Et miserie. i. cuiusliber boni defecē⁹. y Dies tene. ⁊ caliginis. q. d. tanta erit tribulatio q̄ nul⁹ poterit videre locū fugiēdi: seu abscondendi se. 5 Et turbinis. i. imper⁹ chaldeorꝫ oia rapiens. 5 Dies tube ⁊ clangoris. chaldeos ad bellū incitantis a Et sup āgulos excelsos. i. turres excelsas que solēt fieri in murorum angulis. b Et ambulabunt vt ceci. i. incidentes in periculis vnde q: sicē ceci ambulās caditi foueā ⁊ impingit ad lapidē: ⁊ subdit causa

c Quia dñō peccauerūt. d Et effūdet sanguinem. f Et extendet manū meā. g Iniquitates eius. h Et disperdam de qua loco. i. iudee de qua loco

Omnem / re. postq̄ ꝓpha cōminat⁹ ē iudeis: b pōit ꝓminat ex traneis: ⁊ diuidit i duas. q: primo continuat se ad oiera: scdo ex equit dicēda: tibi Ex gaza. Circa primū p⁹ ꝓmiatio nē ca. pec. positā idē ppls suū ad pnias vt cuadat penā ꝓmiatā. d. a Conuenite. p mutuā dilectōēs b Congregamini locū diuini cultus ad ipetrādū peōꝝ viōꝝ remissionē. c Gēs amabil. i. deo odibilis ꝓpt peccatorꝫ multiplicationē. d Priusq̄ pareat visio i. añq̄ pena mitiōsa reuelatio nediuia suppos veniari effectū. e Quasi pulueriū āsēcēm diē. Ita ira apō beneficos dī decurtatur: q: ad et⁹ intellectū oz supplere aliq̄: ⁊ prinuatur sic precedenti ire Priusq̄ pariat visio. i. pena p̄ui sa tollat vos de terra vra: ita velocter sicē vēt⁹ tollit f Añq̄ ve. sup vos ve sup vos ira idi. ⁊ sic ei hebreo. ppe de terra. b Quere ⁊ ōnē alijs peccat ⁊ velle peccare non ciuitatis i Querite iustū ⁊c. dnē. q. d. sicē ꝓminat penitentib⁹ ex quib⁹ dicēda ex ceis monitis: ubi. Audite Circa primū dicit a vos ad pniam. q: ter ⁊ pter tui obstinatiōs i patiā. pōit toti ppło terrestrā supra mare terranei. c Verbū chamā: q: erat vna d Et erit fumi. mar. destruē ciuitatib⁹ ⁊ lia pascuis aliaiū ap ⁊c. i. reuentēces ō bab

c Quia dñs peccauerũt. multiplicíter: vt ps per supradicta.
d Effudert sanguis eorũ sicut bum'. i. ira q̃ tota erit opta sanguine. f Et corpa eorũ sicut stercora. i. dimittent inscpulta.
g In igne zeli eius. i. vindicte dei. h Deuorabitur omis terra. iudee de qua loquit ppbta. Capl'm. ij.

Onuenire. postq̃ ppha cõminat' ĕ iudeis: h pñr pminat et rancis: ꝛ diuidit i duas. q: pri no continuat se ad dicta: scdo et cquit dicẽda: ibi Ga gaza. Circa primũ p' pmiano tẽ ta. pce. posita idũ ppb suũ ad pnias vt eua dat penã pmiatã. d.

a Conuenite. p nuntiã dilectões
b Congregami loci diuini cultus ad ipetrãdũ pdõ vioꝝ remissionẽ. c Gẽs amabil'. i. deo exhibilis ppt peccatorũ multiplicationẽ. d Priusq̃ pareat visio. Antq̃ pena mihi cõfare reuelatio redimia super vos veniati effectũ.

e Quasi puluerẽ mãsuetum dicẽ. Ita ira apũ bonos dñi deuorta tanq̃ ad eꝝ intellectũ ꝯ supplere aliq: ꝛ prinuatur sic precedenti ire Priusq̃ pariat visio. i. pena pui sortiar vos de terra via: ita velociter sicẽ vẽt' tollit puluerẽ: ꝛ flẽ sol suo trãsitu velocẽ facit diẽ.

f Antq̃ ve. super vos ira furo. dñi. i. pena sue vidicte. g Antq̃ ve. super vos ira idi. eꝝ. repentino ĕ eiusdẽ suie ad maiorẽ assertiõ ꝛ sic ĕ hebreo. ppt qd aliq̃ male corrigũt: ma hẽt ei istũ q̃ nõ sit decetu. h Querite dñs oẽs mãsueti terre. vt p vias iusticiã ꝛ cõtinẽ aliqs pcak a pena pminata. sicẽ Gẽn. xviij. dixit dñs se velle pcere ron ciuitati sodomoꝝ. p decẽ iustis si ibi inuirent.

i Querite iustũ ꝛc. i. tpm dei pisiderãdo eꝝ iusticiã ꝛ mãsuetudinẽ. q. d. sicẽ pminat' ĕ penã petõrũ ex sua iusticia: sic par' est pcrepenitẽtũ ex sua mia. a Quia gaza. b pñr ppba exquit dicẽda cẽneis pminãdo. ꝛ p philisteis. scdo moabitis ꝛ ammonitis. Audiui. Tercio ethiopũ ꝛ assyrijs: ibi. Et vos Circa primũ dicit a Quia gaza ostru. erit. q. d. ppt h monui vos ad pniam. qꝛ terra philistinoꝝ que ĕ via fornos destruet. p per fui obstinatos i petõ: ꝛ exp̃mit h noia q̃tuor ciuitatũ pncipaliũ. pñr tori ppto pminat. d. b Ue q̃ habi. funi. mar'. i. pre ceniti supra mare: terra. n. philistinoꝝ sita ĕ supra mare mediterranei. c Verbũ do. sup vos chanaã. tra. n. philistinoꝝ dñ chanaã: qꝛ erat vna pomo regnoꝝ chanaã. vt ps i libro iosue.

d Et erit funi. mar'. i. tra philistinoꝝ. e Requies pastoꝝ: qꝛ destruet ciuitatũ ꝛ eicet hitaronũ tra manebit iculta: ꝛ sic solus pascus aialiũ apta f Et erit funi. eꝝ q̃ remã. de do. iuda ꝛc. i. reuertẽtes ꝯ babylõe ibi pascẽt aialia sua g Ad vespas

nũ ꝛ aurũ eorũ nõ potent liberare eos: i die ire dñi. In ignẽ zeli eꝝ deuorabit oẽs terra: q ꝯsumatiõ cũ festinatiõe faciet cũctis habitãtibus terram Capl'm. ij.

Onuenite gregami gens nõ amabilis: priusq̃ pariat visio q̃ pulueren trãseũte die aniq̃ veniat super vos ira furoris dñi aniq̃ veniat super vos ira indignatiõis dñi. Querite dñm oẽs mãsueti terre: qꝛ iudiciũ eius estis opati. Querite iustũ: querite mãsuetũ: si q̃mõ abscõdamini i die furoris dñi. Qꝛ gaza destructa erit: ꝛ ascalon i desertũ. Azotũ in meridie eijciẽt: et accharon eradicabit. Hẽ q habitatis funiculũ maris: gẽs pditorum Verbũ dñi super vos chanaã terra philistinoꝝ: ꝛ dispdã te ita vt nõ sit inhabitator. Et erit funiculus maris reqes pastoꝝ ꝛ caule pecorũ. Et erit funicul' eꝝ q remãserit de domo iuda. Ibi pascent in domib' ascalonis ad vespam requiescẽt qꝛ visitabit eos dñs deꝝ ꝛ auertet captiuitatẽ eorũ. Audiui obprobriũ moab ꝛ blasphemias filioꝝ ammon q̃ exprobra

uerũt ppto meo. ꝛ magnificati sũt super terminos eorũ. Propterea vivo ego dicit dñs exercituũ: Deus israel. Qꝛ moab vt sodoma erit et filij ammõ q̃ gomorra: siccitas spinarũ ꝛ acerui salis ꝛ desertũ. vsq̃ in eternũ. Reliqe ppli mei direpient eos: residui gentis mee possidebũt illos. Hoc eis euẽiet p superbia sua: q̃ blasphemauerũt ꝛ magnificati sũt super ppl'm dñi exercituũ. Horribilis dñs super eos ꝛ attenuabit oẽs deos tre. Et adorabunt eũ vir de loco suo: oẽs insule gentiũ. Sed ꝛ vos ethyopes interfecti gladio meo eritis. Et extẽdet manũ suã super aquilonẽ et pdet assur. Et ponet speciosã solitudinẽ ꝛ in inuiũ: ꝛ q̃si desertũ Et accubabũt in medio eius greges: oẽs bestie gẽtiũ: ꝛ onocrotalus ꝛ heric' i liminib' eius morabũt. Vox cantãtis i fenestra: corue i supliminari: qm̃ attenuabo robur eꝝ. Hec est ciuitas gliosa habitãs i pfidẽtia: q̃ dicebat i corde suo. Ego sũ: ꝛ extra me nõ ĕ alia ãpli' Quõ factã ĕ i desertũ cubile bestie. Omis q̃ trãsit p eã sibilabit et mouebit manũ suã. Ca. iii.

rescescẽt. eũ vi alib' suis i cauk. b Qꝛ visit. eos dñs. liberãdo eos ꝯ captiuitate babylonica p eorũ pnias. i Audiui. B pñr pminat moabitis ꝛ ãmon ĕ. d. i psona dei. i Audiui obprobriũ moab ꝛc. dicẽ hra sa. q̃ iudei eũ ducerẽt i babylonẽ captiui gemẽtes ꝛ flẽtes: moabite ꝛ ãmonite p q̃ꝛ trã duceb ank: derisorie eis dicebãt. Quare lugeẽ ꝛ tristami: qꝛ ad trã viaꝝ ducimi. ide. n. nat' fuit abraã pt vi. gen. xi.

k Et magnifi. sũt super terminos eorũ. qꝛ iudeis i captiuitates ducẽ moabite ꝛ ãmonite occupauerũt pte tre eorũ. ꝛ subdit pena l Propẽea vi. ego di. dñs. i. sicẽ vere ĕ q̃ ego sũ vita p cẽtnã ꝛ sic punietẽ moabite ꝛ ãmonite. m Qꝛ moab ꝛ so. erit ꝛc. li vt non dicẽ h eqlitatẽ: qꝛ iste tre nõ fuerũt sic subuerse. sꝯ ad tpꝰ fuerũt deserte: hitaronũ eꝝ ꝛ cultorũ pti occisis ꝛ ptim captiuatis. n Siccitas spinarũ. i. nõ crescẽt ibi nisi spine. o Et acer. salis. sal. n. reddit terrã sterilẽ ꝛ iõ p h ostignat sterilitas terre ppt defectũ culture vt dictus est.

p Usq̃ in ctnũ. i hebr. hbr. Usq̃ i sclm. ꝛ iõ eternũ nõ ipotrat h ppetuitatẽ a pte finis sꝯ longitudinẽ tpis. q Reliquie ppli mei. i. reuertẽtes de babylonia

r Diripiẽt eos. qõ fuit ipletũ tpe machabeoꝝ ꝛ cã hui' replicat cũ dẽ

s Hoc eis euenet ꝛc. ꝛ exponat vt s.

t Horribil' do. sup eos grauiter puniendo.

v Attenuabit oẽs deos tre. ydola moabitarũ ꝛ ãmonitarũ pterẽdo

x Et adorabũt. cum. f. dñm. in hierlm p zorobabel redificãdo. a Oẽs insule gẽtiũ. i. aliq̃ ꝯ o' b' insul': qꝛ ppt sanctitatẽ tẽpli multi gẽiles ꝯ diuersis ptib' venẽbãt adorare dñm i hierlm vt hz. iij. Re. viij. ꝛ Jo. xij. vl' pot istõ. Et attenuabit ꝛc. exponi vt sit ꝯ tpe xpi ppbia i q̃ d ciecta ĕ ydolatria. ꝛ oẽs gẽtes adorãt vnũ deũ sꝯ diuersim mode excepẽ aliq̃b' barbaris i q̃b' dẽ ab aliq̃b' adhuc manere ydolatria. b Sꝯ ꝛ. b vltio pminat ethiopib' ꝛ assyrijs d. sꝯ ꝛc. qui frequẽ ppto meo molesti fuistis. q. paly. xiij. c Interfecti ꝛc. gladiũ suũ dicit gladiũ regis babylonis: qꝛ h erat executor: diuine iusticie: ꝛ victorias agebat diuina virtute. d Et extẽdet manũ suã. i. vindicte sue ptãtes. e Sup aquilonẽ in illa. n. pte ĕ regnũ assyrioꝝ respectu hierlm. f Et ponet speciosã. i. niniuẽ q̃ erat metropol' i illo regno. vñ supr'. Nah. iij. assimilat meretrici speciose g Et accubabunt in medio eꝝ greges. q. d. ita diu manebit eꝝ destructio q̃ i plateis eꝝ crescẽt herbe aialiũ pascue apte. h Et onocrotal' ꝛ heric' ꝛc. tales. n. aues ꝛ bestie solẽt i edificijs destructis hitare. i Hec ĕ ciui. gloriosa. i. supba. k Habitãs i pfidẽtia. qꝛ ppt magnitudinẽ sue potẽtie nullũ timebat. l Que dicebat. p nimia supbia. m Ego sũ. f. sola potens: alie aũt ciuitates nulli' reputatõis sũt respectu mei ꝛ per ciuitatẽ metropolim intelligit regnũ. n Quõ facta ĕ in desertũ. q. d. nõ est factũ sola virtute humana: sꝯ magꝯ diuina. o Omnis q̃ trãsit p eã sibilabit. d signãs q̃ eꝝ prãs sicẽ sibil' transijt. p Et mouebit manũ suã. notãdo mala q̃ regnus aliqs fecit. Capl'm. iij.

y Uiri. i. iudei. z Deloco suo. i. de tẽplo in hierlm p zorobabel redificãdo. a Oẽs insule gẽtiũ. i. aliq̃ ꝯ o' b' insul': qꝛ ppt sanctitatẽ tẽpli multi gẽiles ꝯ diuersis ptib' venẽbãt adorare dñm i hierlm vt hz. iij. Re. viij. ꝛ Jo. xij. vl' pot istõ. Et attenuabit ꝛc. exponi vt sit ꝯ tpe xpi ppbia i q̃ d ciecta ĕ ydolatria. ꝛ oẽs gẽtes adorãt vnũ deũ sꝯ diuersim mode excepẽ aliq̃b' barbaris i q̃b' dẽ ab aliq̃b' adhuc manere ydolatria. b Sꝯ ꝛ. b vltio pminat ethiopib' ꝛ assyrijs d. sꝯ ꝛc. qui frequẽ ppto meo molesti fuistis. q. paly. xiij. c Interfecti ꝛc. gladiũ suũ dicit gladiũ regis babylonis: qꝛ h erat executor: diuine iusticie: ꝛ victorias agebat diuina virtute. d Et extẽdet manũ suã. i. vindicte sue ptãtes. e Sup aquilonẽ in illa. n. pte ĕ regnũ assyrioꝝ respectu hierlm. f Et ponet speciosã. i. niniuẽ q̃ erat metropol' i illo regno. vñ supr'. Nah. iij. assimilat meretrici speciose g Et accubabunt in medio eꝝ greges. q. d. ita diu manebit eꝝ destructio q̃ i plateis eꝝ crescẽt herbe aialiũ pascue apte. h Et onocrotal' ꝛ heric' ꝛc. tales. n. aues ꝛ bestie solẽt i edificijs destructis hitare. i Hec ĕ ciui. gloriosa. i. supba. k Habitãs i pfidẽtia. qꝛ ppt magnitudinẽ sue potẽtie nullũ timebat. l Que dicebat. p nimia supbia. m Ego sũ. f. sola potens: alie aũt ciuitates nulli' reputatõis sũt respectu mei ꝛ per ciuitatẽ metropolim intelligit regnũ. n Quõ facta ĕ in desertũ. q. d. nõ est factũ sola virtute humana: sꝯ magꝯ diuina. o Omnis q̃ trãsit p eã sibilabit. d signãs q̃ eꝝ prãs sicẽ sibil' transijt. p Et mouebit manũ suã. notãdo mala q̃ regnus aliqs fecit. Capl'm. iij.

E, puocatrix. Hec ē scōa pars ꝑncipalis que ēt ꝓpli ifelt cōsolatoria: ⁊ exponūr aliq ꝓlationē ꝑ reditu de captiuitate babylonica: ſz aliqui ponūr ꝑ que nō videntur huic intellectui ꝓnia. vt videbitur ꝓsequēdo, ppt qd mihi videt sine ꝑiudicio q̄ istud sit referendū ad ꝓlationē factā ⁊ flendā ꝑ xpm. Sciendū ñ q̄ lz adue-

E[a], puocatrix ⁊ redempta ciuitas colūba. nō[b] audiuit vocē: ⁊[c] nō suscepit disciplinā. In[d] dño nō ē cōfisa ad[e] deū suū non[f] appropinquauit. Principes[g] ei[h] i medio ei[i]: q̄ leones rugientes. Iudices ei[j] lupi vespere: nō reliquebāt i mane. Prophete[k] ei[l] vesani viri infideles. Sacerdotes[l] ei[m] polluerūt scm̄ iniuste egerūt ꝓtra legē. Dñs[n] iust[o] i medio ei[p]: ñ[q] faciet iniqtatē. Mane[r] mane iudiciū[s] suū dabit in[t] luce: ⁊ nō abscōdet. Nesciuit[u] āt iniq[v] ꝓfusione[x] dispdidi[y] gētes ⁊[z] dissipati sunt anguli eor. Deſtas[a] feci vias eor: dū nō est q̄ trāseat. Desolate[b] sūt ciuitates eor: nō remanēte vironeq; vllo hiratore. Dixi[c] attamē[d] timebis me: suscipies[e] disciplinā. Et[f] nō pibit hiraculus ei[g], ppter[h] oia i q̄b[i] visitaui eam. Verūtñ[k] diluculo surgētes[l] corruperūt[m] omnes cogitatōes suas. Quapropt[n] expecta me dicit dñs in[o] die resurrectiōis mee i futurū:

qz[p] iudiciū meū vt[q] ꝓgregē gētes ⁊ colligā regna. Et[r] effundā sup eos indignationē meā oēs irā furoris mei. In[s] igne. n. zeli mei deuorabitur[t] omis terra. Qz[u] tūc reddā[v] populis labiū electū vt[x] invocēt oēs nomē dñi ⁊[y] seruiāt ei hūero vno. Vltra[z] flumina ethiopie inde supplices mei: filii dispsor meor deferēt munus mihi. In[a] die illa nō[b] ꝓfunderis sup cūctis adinūtiōib[c] tuis q̄b[d] ꝑuaricata es i me. Qz[e] tūc auferā de medio tui magniloq̄s supbie tue: ⁊[f] nō adiicies eraltari āpli[g] in[h] monte scto meo. Et[i] derelinquā i medio tui pplm pauperē ⁊ egenū: ⁊[k] spabūt i noie dñi. Reliqe israel nō[l] facient iniqtatē nec loqnt mēdacium: ⁊ nō inueniet i ore eor lingua dolosa. Qm̄[m] ipi pascētur ⁊[n] accubabūt: ⁊ nō erit qui exterreat: laetada[o] filia syō iubila[p] israel. Letare ⁊ exulta in omi corde filia hierlm. Abstulit[q] dñs iudiciū tuū auertit[r] inimicos tuos. Rex[s] israel dñs in[t] medio tui: nō timebis ma

re filiali ꝑ tpe isto. 5 Suscipies disciplinam. s. xpi detectā ꝑ enoch ⁊ b elyā fallitare antixpi. a Et nō pibit hiraculū eius i. hiraculū bonor nō rollet a puersis. b Propt oia i quib visitaui eā. i. ppt longā captiuitatē quā induxi sup genē iudaicā ex qua videbat a deo totaliter reprobata. c Verūtñ. b remouet dubiū. possz eñ aliqs credere q̄ iudei ēent gnaliter ad deū puertendi tpe sue pdicationis: ideo b remouet oñdēs q̄ erit b circa finem mūdi. Ad cui intellectū sciendū: q̄ fm glo. sup illud Mat. xij. Dic est b erit. principes sacerdotū cognouerunt ihm nazarenū ē xpm: sed q̄ postea manifeste pdicauit ꝓta eorū vitia. invidias ⁊ odiū ꝓceperūt ꝓtra ipm. ppter qd̄ precedēt cognito fuit subuersa ⁊ excecatō secura ⁊ excecatio sacerdotū cā fuit excecatōis alior ⁊ ex b puersio gnalis iudeor ē dilatata: ⁊ gentilis ad fidē vocata: fm q̄ dicit aplus ad ro. xi. c. Ceccitas ex pte ꝓtigit israel donec plenitudo gentiū intraret. ⁊ b ē qd dicit.

c Verūtñ diluculo. i. tpe pdicationis xpi qd dicit diluculū supra Osee. vi. Quasi diluculū ꝓparat egressus eius. ⁊ c. d Surgētes. s. iudei ꝓtra xpm. e Corruperūt oēs cogitatōes suas. i. cogniōes q̄s bēbant d xpo.

f Quapropt expecta me. i. expectabis manēs i tua cecitate.

g In die resurrectiōis mee i futurū. i. vsq̄ ꝑpetuū finē mūdi. i. i q̄ resurgēt mortui: que dicit b resurrectio dñi: qz fiet virtute diuina.

h Qz iudiciū meū. s. finale. i Vt ꝓgregē gētes. gnaliter.

k Et effūdā sup eos indignationē meā. qd intellr xpm̄ admalos: qui erūt i maiori numero: totū āt maiori pte determinat.

l In igne. n. zeli mei. i. zelo meo accenso. m Deuorabit oīs terra. iste est ignis ꝓflagratiōis ꝑcedēs iudiciū. n Quia tūc tpe ꝑcedēti iudiciū antixpo interfecto. o Reddā populis labiū electū. qz oēs ꝓfitebūt xpm. p Vt seruiant ei humero vno. i. vno cultu xpiano: ⁊ q̄ b intelligatur de xpo fm doctores antiqs hebreor: vt ps p glo. sup Gen. xli. vbi allegat hec scriptura: sicut scriptū ē. Tūc puertā ad populos labiū electū ad inuocādū nomē dñi: ⁊ ad colendū eū humero vno. ⁊ sequit exponēdo: nō ē āt dictū b: nomē dñi nisi ⁊ messias: ⁊ ad colēdū eū humero vno: qz erit ꝑncipatus sup humerū eius. a Vltra flumi. ethiopie ⁊c. i. oēs gētes q̄ tūc q̄ lōgi que deuote credēt xpo ⁊ fuiēt. b In die illa. Post interpationē i creduloz iudeor: hic pōnit ponit ꝓsolatio credentū. qui ad netu xpi fuerūt pauci ꝓpatiue vt ꝑdictū ē eū dicit. b In die illa b ñ refert ad lra immediate ꝑcedētē: sz ad illō qd. s. dñs ē ipse ꝑdicatōis xpi i q̄ ꝑncipes iudeor fuerūt ꝑdicto mō excecati: et pōnit multitudo ppli: apli vero credētes illuminati de quib dicit.

c Nō ꝓfū. sup cūc. a di. tuis. i. patris ꝑteritū ꝑ passiōz xpi totaliter dedēt. d Quia tūc auferā d medio tui magniloq̄s. i. ꝑncipes

sacerdotū: ⁊ scribe ꝑplo eis adhereq̄ ecclesiari. i. in tempo vbi erat ⁊ fructō ex multū g tui ppls pauperes. i. apls ⁊ alios fidēles ꝓtempto res terrenor.

6 Et spabūt in noie dñi. nō i potēcia mūdi: vt ps i. scrib aplor in plurib locis.

b Non faciēt iniqtatē. quia valde mūde ⁊ iuste viuebāt i ꝑmissa ecclia.

i Qm̄ ipi pascētur. aplor doctrina. k Et accubabūt i vnitate ecclesiastica.

l Et nō erit q̄ exterreat. fronte dei ciente a fide vera ⁊ qz multi eor nō sp̄on. i. ecclesia mil ad maiorē expressū. pro ad e. i. fliera q̄ mos. repriimēdo

r In medio tui. Filibus dicēb vsq̄ ad bierlm. i. ecclie mi per aplos ⁊ alios

t Moli timere a p solunt man tuc. libs xpo. y Iste saluabit. te in pace in fide. b Sile vanos. d Quia cepi p sacerdotes fidē xpi reducendā milia die vna. Act. ⁊ erāt. i. de nūero sup eis op. s. sue in fliterūt ⁊c. primitiu cunōe que facta et fecit p romanos: est mos ciuilis. phano credētes bierlm remanēt ib dāmō claudicare dispersionē ꝑdicā post destructionē ⁊ solis xpianis bi sperā p regiones: laudē. qd maxime terra ꝓfusionis ec lesia ⁊ sacrilegi vo lo quo adducā ve uestro ⁊ multis al nū ⁊ alios ꝑncipe

p Cū puerrero ec tanq̄ xpiani occi barenā ⁊ alia op

q Dicit dñs. que In ca. iij. sophon

ciuitas col

Bi in tran

dicto equi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

sacerdotū: ⁊ scribas sup hos: qui in vltionē mo ⁊c. xpi simul cum
ppto eis adherente fuerūt destructi p romanos. d Et nō ad
quies exaltari. i. sup he deuari. e In mōte san. meo. i. in mon-
tesion vbi erat tēplū qd fuit p romanos destructū: ⁊ añ a⁹ de-
structōēm multū gloriabātur iudei de ipo. f Et de elin. i me-
tui ppl⁹ pauper
s. apl os ⁊ alios
fideles p tempo
res terenos.

g Et sp abūt in
noie dñi. nō i po-
tētia mūdi: vt ps
i. acrib⁹ apl os in
plurib⁹ locis.

h Non faciēt in
iquitatē ⁊c. quia
valde mūde ⁊ in
stere vincebāt p mi
tua ecclia.

i Dñs xpi pasce-
ret. apl os doctri
na. k Et ac-
cubabūt i vnita-
te ecclesiastica.

l Et nō erit qui ex
terreat. timore deiij
cientes a fide vera
⁊ q: multi eos nō timebāt timōrē: iō subdit m Lauda filia
sion. i. ecclesia militās. n Jubila ⁊c. repetitio est eiusdē fuie
ad maiorē expressionē. o Abstulit dñs iudiciū tuū. i. penā p
peccatis adeificātē xpianū ad desēsū i infernū p Auertit inimicos
tuos. repetimēdo potētiā demonū. q Rex israel dñs. s. ihs xps
r In medio tui. sm dicit Ald arb. vlr. Ecce ego vobiscū sum oi-
bus dieb⁹ vsq ad p summationē seculi. s In die illa dicet
hierlm. i. ecclie militāti que noie hierlm designat. Esa. ij. ⁊ hoc
per apl os ⁊ alios pdicatores p fortādo fideles infirmiores.

t Noli timere a persecutionib⁹ iudeorū ⁊ tyrānorū. v Nō dis-
soluant man⁹ tue. te retrahēdo a bono ope. x Dñs de⁹ tu⁹.
s. ihs xps. y In medio tui. sicut iam expositū est. z Ipse
saluabit. te in pressuris. a Gaudebit sup te. ppē pseuerāna
in fide. b Silebit. s. pcā tua pterita. c Mugas. i. boies
vanos. d Quia a lege recesserāt. i. a fide xpi ⁊ de euōlio: de-
cepti p sacerdotes ⁊ scribas: vt pdictū est e Cōgregabo. ad
fidē xpi reducendo. vñ pdicāte Petro sic reducti sūt ex illis tria
milia die vna. Actu. ij. ⁊ alia die ānq milia. Actu. iiij. f Qui
erterāt. i. de nūero pdestinatorū ad fidē. g Ut nō vltra ba.
sup eis op. s. sue infidelitatis. h Ecce ego interficiā oēs q af
fixerūt te. primitiua. n. ecclia valde afflicta fuit a iudeis in pse-
cutōē que facta est sub stephano. act. viij. ⁊ isti fuerūt oēs inter-
fecti p romanos: vel in futurū reducti p captiuitatē: que fuit sul
est mors ciuilis. i Et saluabo. claudicātē. in pseculōē. n. sub ste
phano credētes p maiori pte disp esi fuerūt p regiones aplis i
hierlm remanētib⁹: qui erāt fortiores: ⁊ sic ecclia videbat quo-
dāmō claudicare i debiliori pte. k Et eā que eiecta fuerat. p
dispersionē pdictā. l Cōgregabo. in vnitate charitatis. vel q:
post destructionē hierlm p tytū: Helius adrian⁹ eā reedificauit
⁊ solis xpianis habitare cōcessit: ⁊ sic multi de xpianis qui erāt di
sperso p regiones: ibi fuerūt iterū cōgregati. m Et ponā eos i
laudē. qd marine fuit iplerū tpe cōstantini ⁊ citra. n In omni
terra confusionis eorū. i. vbi pu⁹ fuerāt confusi: q: añ reputabāt ma
lefia ⁊ sacrilegi vt ps ex gestis apl orū ⁊ martyrū. o In tpe il
lo quo adducā vos. de locis occulē ad publicū: sicē ps de secto sil
uestro ⁊ multis alijs latētib⁹ ppē rabiē pseculōis: q p constāti-
nū ⁊ alios pncipes fideles fuerūt assecurati ⁊ valde exaltati.

p Cū conuertero captiuitatē vestram. pu⁹ eñ illi qui depbendebāt
tanq xpiani occidebant vel damnabāt: sicut captiui ad fodiēdū
arenā ⁊ alia opa fatigia ⁊ dura: vt ps ex gestis martyrū.

q Dicit dñs. que ē ipa veritas: ⁊ regnat in scla scl orū. Amen.

In ca. iij. sophonie vbi dī in postil. Ue ꝓuocatrix ⁊ redēpta
ciuitas columba. Additio.

Bi in translatione nra dī. Redēpta. i. hebreo ponit quedā
dictio equiuoca: que vno mō signat redēptā ⁊ alio mō si-
gnat polluta. Sicis ēm dictio ponit b ⁊ malach. i. vbi dī. Offerētes sup
altare meū polluta panē. vñ in scda significatōe accipitur b hebrei istā
dictionē: qd videt magis p sonū litere.

In eo. ca. vbi dī in postil. Disperdidi gētes ⁊c. Additio.

Oc qd dī b. Disperdidi gentes ⁊c. aliter posset exponi ⁊ fortemeli
us. Ad qd sciendū q p
ut puerbialiter dī. Felix
que faciunt aliena pricu
la cautū: sic de⁹ intē-
dēs correctionē ppli is-
raelitici: puniebat alios
gētes manifeste p peccis
eorū vt inde sumeret po-
pul⁹ ille eruditiōēm ad timēdū deū ne sibi ei p tri-
gerer: ⁊ hoc ē qd dicit p pheta in p sona dei. Dis-
perdidi gētes. s. alios gē-
tilū nationes. Dissipati
sūt anguli eorū. ad oēdē-
dū q acriter fuerūt pu-
niti ⁊ totaliter desolati sic
q nullū remaneret ibi.
vñ dicit. Nō remanētem vi
ro nec ullo habitatore. Et
q: ex h exēplo debuisset
eruditi ad timēdū deum
saltē timore seruili ne eis similia p tingerētur iō subdit in p sona dei. Di-
ri: ⁊ tamē timebis me suscipies disciplinā. s. ex flagellis aliorū. Et nō
pibit habitaculū eius ⁊c. Sz q: talē disciplinā nō susceperūt: sz magis ob-
durati sūt: iō subdit. Diluculo surgentes. i. solicite. Corruperūt oēs co
gitationes suas. ⁊ q: taliū obstinatorū pena cōtūdēs p cipue ad fina
le iudiciū refuat: iō subdit. Quapropē expecta me in die resurrectionis
mee in futurū. s. i die resurrectionis gnalis que dī resurrectio dei incōtrā
a deo mirifice efficit. ⁊ exponit cetera put in postilla.

In eo. ca. vbi dī i postil. Ultra flumina ethyopie. Additio.

Oc qd dī hic. Ultra flumina ethyopie. p pte dī de terra illa vbi
decē tribus fuerūt trāsmigrate p salmanasar regē assyriorū qui po-
suit eos iuxta fluuiū gosan. vt hī. iiij. Reg. xvij. q tpe alexādri magni
reclusi fuerūt miraculose: credit ēm ipsos egressuros circa finē mūdi: p
ut hī in hystoria scholastica: ⁊ tūc reducēdi sūt ad verū cultū diuinū si
cut ⁊ alie gētes remanētes. sicē dī. s. Tūc reddā oib⁹ labiū electū vt in
uocēt oēs i noie dñi. q quidē sic trāsmigrati deūc hic supplices mei. s.
dei incōtrū p pniam de preteritis humiliabunt. Dicūt etiā filij dispersorū
meorū: eo q descēderūt ab illis qui dispsi fuerūt p diuinā iniam. De
istis g oblatis h ppha q deferēt deo munera: sicē. s. Esaie. xviij. dī de eis dē. In tpe illo deferet mun⁹ dño exercituū a populo diuulso ⁊c. qd
intelligit ō pdictis: vt ibidē fuit largi⁹ i additōe declaratū. Replica.

M tertio. c. sophonie vbi dī. Disperdidi gētes ⁊c. postil. exponit de
iudea sicē totū capitulū de ea loquit. Burg. ārt p viā disgressionis
exponit. p cautela iudeorū de punitōē gētiū: iuxta illd. Felix que fa
cunt aliena picula cautū. sz modicū colorē hs illa disgressio: q: p oppo
sitū iudei ex punitōē gētiū raro vel nūq facti sūt cautiores sz securio
res: ⁊ p pōs ad vicia p ceos: iuxta illd Deut. xxxij. Incrassatus popul⁹
recalcitrauit. Et sequit. Dereliquit deū factorē suū ⁊c. Tpe ēm pspe-
ritatis que ortū habuit ex gētiū destitutōē ad vicia deflectes in tribu
lationib⁹ ad deū recurrerūt: put videri potest ex serie veteris testi.

Incipit expositio plogi in aggeū ppbetā.

Jeremias ppha ⁊c. Iste plog⁹ diuidit in duas ptes: in q
rū pma insinuat missio ppbete ad denūciādum tpis dom⁹
dñi edificāde pplo reuerso de babylonica captiuitate. In
rū pma insinuat missio ppbete ad denūciādum tpis dom⁹
dñi edificāde pplo reuerso de babylonica captiuitate. In
scda oñdit materia ppbicendi. Oia ārt que i tertia. In pma
p cedit sicē trāgit de captiuitate: scdo de reuersiōē: ibi. Septuagesimo
itaq scdo āno. tertio trāgit missio ppbete: ibi. Cumq a pplo israel ⁊c.
Jrē in pma pte p trāgit diuersa cā captiuitatis, scdo trāgit cā duratōis
ibi. Sz cū memorat⁹ popul⁹. dicit trāgit. a Hieremias ppha ⁊c. li
bri secūd i paly. xxxvi. vbi dī a rege q̄s nabuchodonosor recessit q adiurauerat
eū p deū. b Populū israel. refert Hiere. xxxiij. nec intelligēdū ē q
referat cām. s. periūū sedechie: sz trāslationē in captiuitatē. vñ sic dī
ibi. Hec dicit dominus. Ego tradam ciuitatem hanc in manu regis ba-
bylonis ⁊ succendet eam igni ⁊ tu nō effugies de manu eius: sz cōpre-
hensione ꝓprehenderis: ⁊ in manu eius traderis.

c Sed cū memorat⁹ hic tāgit cā duratiōis captiuitatis. p ergo exp
mit cā meritoria. scdo cā efficiēs: ibi. Moles de⁹. tercio cā finalis: ibi.
Hac rōe. dicit igit. e Sz cū memorat⁹ ppl's. s. ppl's isrl' hoc refert
ad duas trib⁹ vel ad aliqs relictos de decē. o Ululē trib⁹. hiere.
ij. a scto profregisti iugū: rupisti vincula: dixisti: nō seruiā i oi colle sublimi
et sub omni ligno frondo
so tu prosternebaris me
retrix. e Et effusiōe
sang. innocētū. et maxie
in tpe manasse. iiij. reg.
xxi. Insup sāguies ino
cētū fudit manasses mlt
tū nimis donec iplere
hierlm vsq ad os. hie
re. xix. Tibauerūt dqs a
lienis i eno quos nesci
erūt ipsi et pēes eōr et re
ges iuda: et repleuerunt
locū istū sanguie inno
cētū. f Se grauiter i
piasset. i. impiū fecisset
et sumit hic ipietas p
ut dicit oppositū pieta
ti que est cultus dei.

g Ob cās memorata s
scz cultura ydolor et ef
fusione sanguis inocen
tū. b Septuaginta
ānor. de quib⁹ dī hier.
xxix. Cū ceperint ipleri
i babylone. lxx. āni visi
tabo vos rc. i Hac
rōne vt pleto numero
annor. lxx. k Mor⁹
ppls ātiq mortuo: qz vi
ta hois raro excedebat
lxx. ānos. psal. Dies āno
rū nrōr i ipsis. lxx. āni.

gē hierlm: expugnata hierlm: ca
ptiuū in babylonē fuisse pducuz.
Sz cū memorat⁹ pplis multis
trib⁹ ydolis fuiēdo: et effusione
sanguis inocētū se grauiter impi
asset: volēs de⁹ ghationē vniuer
sam eiusdē ppli ob cās mem ora
tas penit⁹ depire septuaginta an
nor captiuitatē eūdē pplz i regno
chaldeor statuit sustinere: hac ra
tiōe vt pleto nūero ānor: nou⁹
ppl'us a memoratis pēis immunis
ad renouatiōez hierlm pueniret.
Sexagesimo itaqz scdo anno re
gno chaldeor subuerso q ad
huc octo āni restabāt ad regnan
dū: qd etiā sexta visio daniel' oēndit: cū ppter cām sacrilegij que
eadē visiōe pnincē fuisse extinctū
dan⁹ q medis impabat: vt septia
visio danielis eēndit: memorat⁹ in
regno successit. Cui⁹ prio āno re

gni: vt decia visio danielis mani
festat: dānel supputatis ānis vi
dēs appropiquare tps reuersiōis
que per hieremiā fuerat pmissa
orās tā p se qz p pplo: eandē p
missionē a deo postulabat ipleri:
cui p gabrielē archāgelū in eadē
visiōe iuxta pces eiusdē: vniuersa
pleta eē: de⁹ dixit. Mā moien
te supradicto dario rege medor:
et succedēte in regno cyro rege p
sarū: pmissiōe dei pleta p eūdē
regē pdpulūqz israel i hierusalez
reductū hystoria scdi libri palyp
pomenō. Et initiū esdre pphete
pfirmāt. Cūqz a pplo israel et
senioribz tēplū dei edificari cepis
set: mortuo cyro rege ac regnāte
dario rege plaxq memorato cy
ro successerat: vicine gētes ciuita
tis hierusalē vt idē esdras refert:
restauratione tēpli et ciuitatis resi

dauij. Prim⁹ fuit filij⁹ astyagis: qui dan⁹ fuit aturcul⁹ cyri: q
regnū chaldeor expugnatū dario: vtpote maiori etate reddidit
q mortuo regnū chaldeor ad cyrū nepotē n⁹ deuolutū ē. Alius
fuit dan⁹ filij⁹ hystaspis qui regnauit. xxxvij. ānis: cui⁹ āno sex
to renouatū est tēplū et pfūmatū. i. esdre. vi. Seniores iudeorum
edificabāt et pspe
abāt iuxta pphe
tiam aggei et za
charie filij addo
et edificauerūt et
pstruxerūt iubente
deo isrl et iubē
te cyro et dario et
artaxerse regib⁹
persarū: et pplere
rūt domū dei rē.
bui⁹ dauij hysta
spis filij⁹ xerxes
in cui⁹ oculis da
ras inuenīs gra
tiā obtinuit vt in
hierlm reuertere
tur cū multis de
narijs. i. esdre. vij
bui⁹ etiā regē pur
cerna fuit necmi
as qui cū multa
turba reuersus ē
in hierlm data si
bi licentia a rege
ad instaurādum
hierlm et muros
eius⁹ dirutos Ne
emi. ij. Zoro⁹ da
rius dicit⁹ est co
gnomēto nothus
quē pcessit scdus
xerxes. Quart⁹

l Sexagesimo itaqz scdo anno. hic tangit reuersio a captiuitate ba
bylonica. et p tāgit occasio reuersiōis. s. subuersio regni caldeor et suc
cessio regē medor in regnū babylonicū. scdo tangit cā meritoria reuer
sionis: ibi. Cui⁹ p anno. tercio cuēctus reuersiōis: ibi. Mā moriēte. Itē
in pma pte p tangit destructio regni chaldeor. scdo successio regē me
dor: ibi. Dan⁹ qui medis rē. dicit igit. l Sexagesimo itaqz scdo
āno. duratiōis captiuitatis indeor: ecce tanp⁹ subuersionis. m Re
gno chaldeor subuerso. i. destructo: et hoc interfecto Balthasar rege.
Dan. v. cui regno. scz chaldeor. n Adhuc octo āni ad regnādū. i.
ad psistendū in honore regio o Restabāt. fm pusionē hiere. vnde
Hiere. xxv. Cūqz pleti fuerūt septuaginta āni: visitabo sup regē ba
bylonis. sz blasphemia et alia pcā abbreuiauerūt tps illō. p Od
s. regnū a Sexta visio danie. oēndit. Dan. v. De pma. n. visione bī
Dan. ij. ca. de scda. iij. ca. que sicut dicit magī in hystorijs ob hoc vi
sio dī q vidit in ea rex i fornace quartū sile filio dei. et dī visio danie
lis: qz scribit in libro danielis. de tercia bī. iiij. ca. quā nō scripsit dani
el: sz est epla regē quā scripsit i vniuerso regno suo postqz de bestia re
stituī⁹ est in boiez et in regnū. de quarta bī. vij. ca. que dī qrta visio da
nielis: nō fm ordinē libri: sz fm hystoriā. s. āno p Balthasar. de qnta
bī. viij. ca. s. āno tercio Balthasar. et hec scriptura fuit hebraice. pceden
tes vero chaldaice. de sexta bī. v. ca. de qua dicit magī in hystorijs. Se
quit sexta visio danielis: que quarta est i daniele: sz hieronim⁹ sextā vo
cat cā in plogo aggei: et hec chaldaice scripta est: et dī sexta visio fm
ordinē hystorie: nō fm ordinē libri. b Propter cām sacrilegij. ecce
cā subuersionis: sacrilegiū. n. pmisit Balthasar bibēs vinum in vasis
tēpli diuino cultui mancipatis cū vxore et pcubinis suis: danielis. v.
c Que. s. cā. o Eadē visione pnincē. v. ca. vel in loco in quo tangit
sexta visio que exp̄mit pñr ibidē cū dī. In eadē hora apparuerūt di
giti. q. man⁹ hois scribentis ptra cāndelabrū in superficie parietis aule re
gis: et rex aspiciebat articulos man⁹ scribēnis. c Cui⁹ p āno. Hic
tangit cā meritoria reuersiōis scz orō danielis. p aūt tangit hic tps
i q facta est oratio. scdo oratiōis occasio: ibi. Supputaē ānis. tercio
tangit orōnis actio: ibi. Orans rā p se. quarto orōnis exaudition: ibi.
Cui p gabrielē. Dicit igit. e Cuius. s. Dan. Mora q mu lti fuerit

fuit dan⁹ filius arasami: quē interfecit alexander macedo: qui
dan⁹ vltim⁹ fuit de regib⁹ medor et persarū. Od ergo hic dici
tur intelligit de primo dario. s. cui successit cyrus in regnum.

f Ut deci. vi. manifestat. Dan. ix. g Supputatis ānis. cap
tiuitatis indeor. b Quep hiere. fu. pmis. Hiere. xxv. et xxix.
i Orās rē. Dan. ix. k Per gabri. archā. dan. ix. Adhuc lo
quente me in orōne mea: ecce vir gabriel quē videra in visione in
pncipio cito volās tetigit me rē. l In eadē visiōe. dan. ix.
m Mā moriente rē. hic tangit acr⁹ reuersiōis siue eium⁹. prio
igit notat ordo reuersiōis cū dī. nā moriēte supradicto rege me
dor. scz dario: et succedēte i regno cyro. scdo notat efficiēs cā cū
dī. n Per eundē regē. i. cyrū. i. esdre. i. tercio notat ipsa reuer
sio. ibi. pplmq israel in hierlm reductū. quarto subdit ipsius re
uersiōis certificatio: ibi. o Hystoria scdi libri palypo. viij.
p Et initiū esdre. i. ca. q Cūqz a po. s. hic subdit de missiōe
pphe. et p tangit q est missus. scdo tangit missiōis act⁹ vel euē
tus: ibi. ppter qd in scdo āno. tercio ad quid est missus. ibi. Vt
credāt completo nūero. Itē in pma pte duo tāgunt: impedimē
tū restauratiōis ciuitatis et tēpli: et incredulitas ppli de instāta
tpis reedificationis: ibi. qua rōe rē. Dicit igit. q Cūqz a rē
i. esdre. iij. r Mortuo cy. re. quē. s. dolo circūuēnū interfecit re
gina sextbarū. legit. n. in chronicis q cyrus multis regnis ipu
gnatis et pncipib⁹ superatis: sextbas bello impetebat: tomyris
aūt regina sextbarū dissimulato dolore filij sui quē cā cyrus in
bello trucauerat: dolose quinū pparauit: vbi temulētū cū duce
tis militib⁹ persarū enecauit: caput ejus cyri āputari atqz i vrē
humano sanguine plenū pjci iussit: nō muliebriter increpitis.
Satia te inquit sanguine quē quesisti. s Et regnāte dario
filio hystaspis de q. i. esdre. v. et vi. t Qui memorato. s. cyro
successit: sz plēs fuerit intermedij. s. cābises: siue artaxerxes: et ca
mcides et frat eius mcides: quē eumcides mortuo sibi substituit: sic
scribit i hystorijs. v Ut idē esdras refert. i. esdre. iij. et. v. et. viij.
x Qua rōe. i. qua cā. y Detarrit⁹ ppls isrl. vel detēt⁹ fm ali
am litterā, ñ impedit⁹ fuit ñ credebat nōdū aduenisse temp⁹

redificatóis. vñ aggei. i. ppls iste dicit. Nódú venit tps domi
dñi edificáde. 5 Propt qó i scdo áno tc. b notat cuet' siue
act' missiónis. Tágit g tps missiónis cú ór. In scdo áno regni me
morati darij. filij hystaspis. Qui missus. s. aggeus ppheta. ⁊ a q
q a deo. ad quē: q: Ad zorobabel tc. illud hz in pncipio aggei
vbi ór. i áno secū
do darij regis per
sirú i mense. vi. in
die vna mensis fa
ctū est vbū dñi in
manu aggei pro
phete ad zorooba
bel filiū salathiel
ducem iuda tc.

a Et credant. B
tágit ad quid sit
missus: ⁊ sūt duo
pnū est admoni/
no ó credulitate
pplenionis núeri
áno: repationis
hierlm: scóm e dis
suasio imitatóis
ppli nó credēns
ibi. b Hoc ēt
addito. tra pla/
nas est. c Oia
aie que i tex tru. B
tágit materia p
phetic. d Re
uersione ppli. B
nó dicit: q: aliqd
tágit ó reuersio
ne ppli actuali:
h: q: pplo reuer/
so fiebat ppbia
ad edificationē
tpli aggei. c. i. a/
scendite i mótes:
portate ligna et
edificate domū
⁊ in hac eiusdem
tpli bi de b: ⁊ i
gressū fūt ⁊ facie/
bāt ep' i domo
dñi e Renoua
tione cultus. ag
gei. nūqd tps e
vt habitetis in do/
mib' laqueat. tc
f Observanta
sacerdotale. ag/
gei. q. Interroga sacerdotes lege tc. g Et interitū regnorū
aggei. q. B uertā solū regnorū ⁊ terrā fertilitatē regni gētiū
Explicit expositio istius plogi. Postilla Nicolai de lyra sup
aggeū ppbam incipit cū additiónib' Pauli epi burgen. ⁊ repli
cis Matthie doznk ordinis minorū. Capl'm pmū.
Iā áno scdo. Incipit ppbia aggei q diuidit i duas p
tes. s. in pbemiū ⁊ tractatū: qui incipit ibi. Hec dicit
In pbemio ñro ponit p̄ hui' ppbie tpus cuz dñi. In
anno scdo Darij regis. Scóm iosephū. xi. libro anti
quitatis iudaice iste darius fuit filius hystaspis: ⁊ fuit amicus zoroba
bel ⁊ fauorabilis iudeis. vt p3. i. esdre. vi. ⁊ B maxie fuit vt dicit Jo
seph': q: aliqs pmouerek ad regnū pfarū: fecit votū q si pnige
ret ei sic pmoueri faceret tpliū i hierlm edificari: ⁊ ibi vasa de/
ferri. Scóm ñro ra. sa. iste darius fuit filius assueri regis ⁊ hester re
gine: ⁊ sic fuit fauorabilis iudeis rōe mris sue que fuit iudea et
ifra scdo dicētū videt mihi ppabile: sicē declaraui deffusius super
pmū capl'm libri hester: tū i m vtrūq dictū: aggeus ppbauit p'
ter i capitiuitatē babylonice: qm vtrūq si nō duo fuerūt regna/
ut post cpti. a In die vna mensis. i. pma die illius mensis: eo
nó loquēdi q dñi Scti. i. Et fcm e vesp̄e ⁊ mane dies vnus. i. pm'

Incipit Aggeus propheta. j.

A anno scdo darij regis in mense sextom die vna mensis factū b e vbū dñi i manu aggei ppbete ad c zorobabel filiū salathiel ducē d iuda et e ad iheslū filiū iosedech sacerdotē magnū dicēs. Hec f ait dñs exercituū dicēs. Ppls g iste dicit. Nondū venit tps domus dñi edificāde Et factū e vbū dñi i manu aggei ppbete dicēs. Nūqd h tps vob e vt habitetis i domib' laqueatis: ⁊ i dom' ista desta. Et nūc hec dicit dñs exercituū. Ponite k corda vra sup vias vras. Seminastis l multū: ⁊ intulistis parū. Comedistis ⁊ nó estis saturati. Bibistis ⁊ ñ estis ebriati. Opuistis vos ⁊ nó estis calefacti. Et a q mercedes congregauit misit b eas i sacculū pertusū. hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vra sup vias vras. Ascēdite c i mótē: portate ligna ⁊ edificate domū ⁊ acceptabilis mihi erit: ⁊ glificabor dicit dñs. Respeistis ad amplū: ⁊ ecce fctū e min'. Et intulistis i domū ⁊ exufflaui illū. Quā ob cāz dicit dñs exercituū. Quia dom' mea deserta e: ⁊ d vos festinastis vnusquisq i domū suam. Propt e hoc sup' vos prohibiti sūt

Explicit argumentū.

d Duces iuda. eo q e/
rat de tribu iuda.
e Et ad ihsū filiū iose.
sacer. magnus. isti enim
duo erāt pncipatiores i
pplo: ⁊ ió ppbia aggei
ór. eis facta pncipaliter: ⁊
reliquo pplo ñr.
f Hec dicit. h ñr inci/
pit tractatus. Circa qó
sciēdū q pplus rediēs ó
babylone stati ēdauit
tēplū i hierlm. i. Esdre.
iij. 5 stati fuit impedit'
a vicinis gētib': ppter
qó dicebat nōdū adue/
nisse tps reedificādi tē/
plum. si. n. placeret dño
p tūc illa edificatio col
leret ipedimēta: vt dice/
bat: ppt qó fuit negli/
gens de illa edificatiōe
vsq ad tps darij regis: ⁊
q aggeus spūsctō illustra
tus rep̄hēdit eos negli/
gentiā exhortās ad tem
pli edificationē qó com
pletū fuit. vi. darij āno
i. Esdre. vi. Scóm iose/
phū ñro áno ci'. viij. qz
fuerūt diligētes i opan
do. Sic igit iste tracta/
tus i duas ptes diuidit
q: p̄ arguit p̄cedēs ne/
gligentia: scdo p fortat
sequēs diligētia capi.
sequēti. Pria i duas: qz
p̄ ponit arguitóis act'
scdo ei' effect': ibi. Et
audiuit. Circa pmū ór.
g Pplus iste dicit Nó
dū venit tps. hoc dice/
bāt ppt imp edimēta supueniēta a deo pmissa: vt dictū e. 15 b nó va
lebat. Deus. n. aliqñ pmittit i ope sibi placito ipediměta occurrere: vt
mai' meritū habeat in maiori laboriō subdit. b Nūqd tēp' vo
bis est vt habitetis i domib' laqueatis. i. vt faciatis edificia curiosa.
i Et dom' ista deserta. q. d. nó. qó ppbat p effectū. k Ponite cor.
vra sup vias vras. i. cogitate de opib' p vtis necessitatib': ⁊ inueni/
etis defectū notabile ppter opis tēpli negligētiā. vt hi. j. ió sequit
l Seminastis multū. s. respectu fruct' inde sequēti ita q nó habuistis
cibū ad sufficientiā nec potū: nec operimentū. a Et qui mercedes
congregauit. vt inde lucraret b Misit eas i sacculū pertusū. i. pnū: aut
nullū habuit inde lucrū ppter negligētiā edificādi dñi tēplū. ió p̄ñr
inducit ad hoc edificū dicēs c Ascēdite in mótes. s. Liban vbi erāt
ligna huic edificio apta. ceka patet i littera ex dictis vsq ibi d Et
vos festinatis vnusq̄sq i domū suā. i. cū magna diligētia ītēditis vnus
quisq: ib' vtis. ⁊ q: nó valet talis diligētia sine dei p̄uidētia. ió subdit.
e Propt hoc. i. ppt nimiā diligētiā i opib' vtis: ⁊ negligētiā i diuis
f Sup vos pro. sunt edi ne da. ro. sufficiente ad terre fecūdationes: ⁊
pter p̄ñs impedita sunt terrena sēcia: ⁊ p p̄ñs boies ⁊ iumēta suffici/
ens nutrimētū nó hābia. qó requirit ad multiplicationē boim ⁊ iumē
tor: q: semē eor e de supfluo alimēti. vt' n. nutritiua materiā ministrat

DD

gñatione.ij de aia. g Et sup oem laborē manuū. q: boies non pñt
bñ laborare. nisi habeāt sufficiēs nutrimētū. h Et audiuit. h pñr
ponit argumōis effect. q: ad vocē ppbete duxerūt ppli: et sacerdos ma
gn: et pñr tot: ppls cōceperūt volūtatē et ōstātiā edificādi domū dñi
et ps ira paucis exceptis q discurrēt. i Et dixit agge nuncio do. de
nun. do. i. de numero p
pbetarū a deo missorū.
k Ego vobiscū sū dicit
dñs. pat: vos auxiliari
i edificatione tēpli.
l Et suscitauit do. spiñ. i. vo
lūtatē et ōstātiā ad edi
ficādū Capim. ij.
M die vicesima.
Postq̃ rep̄ben
sa ē ppli negligē
cia. h pñr ōfortat et: se
quēs diligētia. et diuidi
tur i duas ptes: q: p cō
fortat de opis pfectu.
sēdo de xpi aduētu: ibi.
Nolite timere. Circa p
mū ponit p cōtinuatio
respectu p dicti. sēdo ex
ecutio ppositi: ibi. In
septio. Circa pmū dicit
a In die. xx. et q̃rta mē
sis tē. immediate ei pmū
fuit ppba. Et faciebāt
op: in domo dñi exerci
tuū dei sui. et nō dicerat
quo tpe icepāt illō op:
iō h manifestat q̃tū ad
finū eū ōr. In āno. ij. da
rij. et q̃tū ad mēsē eū ōr
b In. vi. mense. Et di
cūt aliq̃ q̃ iste fuit men
sis septēbris. q: fm eos
pm: mensis apō hebre
os ē aplis. sz oñsū fuit
geñ. vij. et Exo. xij. q̃ p
mus mēsis apō heb. est
mart: ñ aliqñ pcurrit
cū apli nr̄o: q: faciūt mē
ses p lunariōes. et sz h̄ iste mens ē august:. qui ē sext: a martio. Sz q:
xxiij. dies augusti nō ē tps i q̃ solēt edificia magna inchoari. sz mag
circa pnāpiū veris et adhuc min: ē apta. xxiij. dies mēs septēbris. iō
alr dicēdū q̃ ls mart: sit pm: mēs apō hebreos: fm ordinē festor: p
āni circulū. ñ septēber ē pm: fm ordines negociorū. q: pm: simplr fs
eos: eo q̃ in ipso fuit creat: mūd: sic declaratū fuit diffusi: Gen. vij.
et fm hoc mensis. vi. Mic accipit februar:. cui: xxiij. dies ē i pnāpio
veris q: ē tcia dies ei: c In. vij. mēse. h pñr exequit ppositū. Cir
ca q̃d p ponit tps cū dr. In. vij. mēse ko subdit ōfortatō opātū cū dr
d Loquere ad zorobabel tē. dirigēdo p fmōs ad pnāpales. et sēdo
ad totū ppl'm e Quis i vob ē derelict:. s. i vita qui vidit domū istā
a salomone edificatā nūc ñ destructā. f In gloria sua pma. s. tpe se
dechie. viuebāt ei adhuc aliq̃ reuersi ō captiuitate babylonica: q̃ tēpe
sedechie viderāt tēplū a salomōe edificatū añq̃ ōstrueret p nabuzar
dan. vt hī. i. Esdre. iij. g Nūq̃d nō ita ē q̃ nō sit. q. d. sic. q: redeun
tes de babylone: stati incepunt reedificare tēplū. sz ipediti ab aduersa
rijs modicū fecerūt vsq̃ ad sēm darij ānū: ita q̃ illō q̃ imbūl erat cō
putandū. h Et nūc ōfortare zorobabel tē. q. d. pficiet i ope: mea
assistētia. i Verbū q̃ pe. vobiscū. i. cū pēib: viis. k Cū egre. ō
terra egypti. i ipis: q: filij peristūt i parētib: ⁊ tualit seu originalr: p
misit ēt ppl'o assistere. dū tū fuitet ei fidelit vt ps i Exo. et Deut. i pli
bus loc. l Noli timere. h pñr ponit ppli ōsolatio de aduētu xpi. et
diuidit i duas ptes. q: p ponit ōsolatio ppli de xpi aduētu sēdo ō mlt
iplicatē fructu: ibi. In vicesima. Circa pmū dr m Adhuc vnū mo
dicū tē. i. tps breue respectu pceden̄ durationis mūdi. n Et ego cō
mouebo celū. istō fuit iplenū q̃n stella noua i natiuitate xpi apparuit
Math. ij. o Et trā et mare. q̃d fuit iplenū p victoriā romanor: i ot
tra et i insul' mar̄. p Et mouebo gentes, et h̄ fuit iplētū ñiniēte xpi

celi: ne daret roē: et tra, ꝓhibita ē
ne daret germē suū Et vocaui sic
citatē sup terrā et sup mōtes et sup
triticū et sup vinū et sup oleū. et q̃
cūq̃ ꝓferit humus: et sup boies et
sp iumēta et sup oēs laborē manu
uz Et audiuit zorobabel filius sala
thiel et iesus filius iosedech sacer
dos magnus et oēs reliq populi vo
cē dei sui: et ⁊ba aggei ꝓphete sic
misit eū dñs deus eorū ad eos: et timuit
ois ppls a facie dñi. et dixit
aggeus nūcius dñi: de nūciis dñi po
pulo dicēs. Ego uobiscū sū dicit
dñs. Et suscitauit deus spiñ zoro
babel filii salathiel duci iuda et spi
ritum iesu filii iosedech sacerdotis
magni et spiñ reliquorū ō oi ppl'o
et ingressi sūt et faciebāt op: i domo
dñi exercituū dei sui. Ca p. ii.
M die vicesima et q̃rta
mēsis: in sexto mēse i an
no sēdo darii regis i sep
timo mēse vicesima et ꝓxia mēsis:
fcm ē ⁊bū dñi i mānu aggei ꝓphe
te dicēs. Loquere ad zorobabel
filiū salathiel ducē iuda. et ad iesum
filiū iosedech sacerdotē magnū et
ad reliq̃s ppli dicēs. Quis si vo
bis derelict: ēq̃ vidit domū istam
in gloria sua pria. Et qd vos vi
detis hāc nūc. Nūq̃d nō ita ē q̃si
nō sit i oculis vris. Et nūc ōfor
tare zorobabel dicit dñs et ōforta
re iesu filiū iosedech sacerdos ma
gne: et ōfortare oīs popul: tre dicit
dñs exercituū: et facite q̃m ego vo
biscū sū dicit dñs exercituū. Ver
bū q̃d pcpigi vobiscū: cū egrede
remi ō tra egypti: et spiñs me: erit
in medio vr̄m. Nolite timere: q:
hec dicit dñs exercituū. Adhuc
vnū modicū ē: et ego ꝓmouebo
celū et terrā et mare et aridā. Et
mouebo oēs gētes: et veniet desi
derat: cūctis gentib:. Et iplebo
domū istā glia: dicit dñs exercituū
Meū ē argētū et meū ē aurū: dicit
dñs exercituū. Magna erit glia
dom: isti: nouissime: plusq̃z pri
me: dicit dñs exercituū. Et in loco
isto dabo pacē: dicit dñs exercituū

natiuitate. ppē q̃d tēp̄ exijt edictū a cesar Augusto vt describerēt
vniuersus orb redaer: sub dñio romani ip̄atoris. ppē q̃d ibāt
singuli ad ciuitatē suā. et tūc xp̄s fuit nat: Luce. ij. iō subdit.
q Et ve. de side. cūcē gē. i. xp̄s p salute oīm gētū mittēdus.
r Et iplebo. do. istā glia. q: i tēplo p zorobabel reedificato xp̄us
fuit a mre oblat:
et ibi plurīes pdi
cauit: et multa mi
racula fecit. Et q̃
bus dom: illa fu
it sūme glificata
Et hinc dicto cō
cordat expositio
Rabbi Elachba
ō quo dr in libro
cābedrin q̃ apō
hebreos autem
eius ē: q̃ sic expo
nebat passū istū,
Adhuc vnū mo
dicū ē. s. regni pē
turi isrl post do
structiōs pme do
m: et post illud re
gnū. Commouebo celum et trā. et
mouebo oēs gētes et veniet mes
sias. q: post paucos reges de gēte
Mach abeorum
xp̄s venit tpe ro
dis: oīo: ēris
sub dñio romani
ip̄atoris redacē.
Iobes ēm hircā
nus sp̄mōis mach
abei filius ipo
fuit sibi vsurpāt
fgiū: et durauit il
lud regnum vsq̃
ad herode: q̃ fuit
alienigena. pat
diffuse declarat

scholastica hystoria s Meū ē argētū. et meū ē aurū. q. d. vo
bis ꝓuidebo de expēsis p edificio domus mee. t Magna
erit gloria dom: istius nouissime. quā incepistis reedificare.
v Plusq̃z pme. p salomonē edificate. ista vo gloria maior nō pōt
intelligi de edificijs nec ō ornamētis seu diuitijs. ista ēm modica
fuerūt i sēda domo respectu pme. archa ēm rexit de q̃ sīmet glia
bāt iudei furti pma et nō i sēda. fm catholicos et hebreos. et iō i
nullo pōt dici gl'a dom: sēde maior: gloria dom: pace mūdi et p̄ñia
xpi. vt p dictū ē: qui ē sanctus sanctorū Dañ. ix. x Et in loco isto
dabo pacē. vñ nato xp̄o angeli cātauerūt. Glia i altissimis deo
et i tra pax hoīb: tē. Luc. ij. Rñdēt ñ aliqui hebrei ad h̄ q̃ ista
maior gloria intelligit ō ānis. q: ista sēda durauit. cccc xx. pmā no
cccc xx. sz h̄ nō valet. q: si cōputāt ānī p tpa regū ab āno i q̃ sale
mon ꝓsumauit tēplū vsq̃z ad destructionē ei: p nabuzardā in
uenīt ānī. cccc xxij. et sic pma dom: pl: durauit q̃z sēda duob:
ānis. Deductionē ārbui: omitto: ppē pliritatē. et q: pōt facili
ter videri discurrēdo p terciū et q̃rtū regū: q̃z tum ad ānos inter
medios regū iuda. Preterea dato q̃ sēda dom: durassit pl: q̃z
pma p decē ānos vt isti dicūt. ista tū glia q̃ nulla cōr repuāda
ma rie q: p pl'es ānos ista dom: fuit vilificata tpe antiochi qui
posuit ibi abbominādū idolū. vt hī. i. Mach. Et ideo aliq̃ expo
nūt de tēplo p regē messiā edificādo quē iudei exp̄ectāt vēturū
sz ps falsus p h̄ qd h dr. Et implebo domū istā glia. Et q̃ ps q̃
ppba loquebat de domo q̃ edificabat et quā digito oñdebat.
Ite p h̄ q̃ subdit. Isti: dom: nouissime. Et q̃ ps q̃ nō est alia
sēda dom: materialis expectāda. Et h̄ manifeste oñdit pmus
adūt: xp̄i ꝓplet:. q̃ ppbat hic vēnt: domo illa stante. et cum
sua p̄ñia glificatur:. Ipa ārō destructa fuit p romanos iā dū q̃

In[a] vicesima ⁊ q̃rta noui mẽsis in anno scdo darii regis factũ ẽ ꝟbũ dñi ad aggeũ ꝓpheta dicẽs. hec dicit dñs exercituũ. Interroga[3] sacerdotes legẽ dicens. Si[a] tulerit hõ carnẽ scificata ꝛ ora vestimẽti sui: ⁊ tetigerit ō simitate ei[9] panẽ aut pulmẽtũ aut vinũ aut oleũ aut oẽ ꝛ cibũ: nũqd scificabit? Rndẽtes ãt sacerdotes dixerũt. Nõ. Et dixit agge[9]. Si[b] tetigerit pollut[9] i aia ex oib[9] his: nũqd ꝛtaminabit? Et rndẽrũt sacerdotes ⁊ dixerũt. Cõtaminabit[c]. Et[9] rndit agge[9] ⁊ dixit. Sic[c] ꝑplus iste ⁊ sic gens ista ãi[9] faciẽ meã dicit dñs: ⁊ sic oẽ op[9] manuũ eoꝝ: ⁊[d] oia q̃ obtulerũt ibi: ꝛtaminata[b] erũt. Et[d] nũc ponite corda vra a die hac ⁊ supra: ãtq̃ poneret lapis sup lapidẽ in tẽplo dñi eã[h] accederetis ad[i] aceruũ vigiti modioꝝ ⁊ fierẽt decẽ ⁊ ꝛtraheris ad torcular vt exprimeretis q̃nq̃ginta lagenas ⁊ fiebãt vigiti. Percussi[m] vos vẽto vrẽte ⁊ aurugine ⁊ grãdine oia opa manuũ vra ñ: ⁊ nõ fuit i vob q̃ reuerteret[l] ad me dicit dñs. Ponite[n] corda vra ex die ista ⁊ i futuꝝ a die vicesima ⁊ q̃rta noui mẽsis: a die q̃ fũdamẽta iactata sũt tẽpli dñi ponite[o] sup cor vrm. Nũqd[p] tã semẽ i germine ẽ? Et adhuc vinea ⁊ ficus ⁊ malogranatũ ⁊ lignũ oliue nõ floruit Et[q] dic ista bñdicã. Et[q] factũ ẽ ꝟbũ dñi scdo ad aggeũ in[q] vicesima ⁊ q̃rta mẽsis dicẽs. Loquere[r] ad zorobabel ducem iuda dicẽs. Ego[s] mouebo celũ piter ⁊ terrã ⁊[t] subuertã solũ regnoꝝ ⁊ cõteraꝝ fortitudinẽ regni gẽtiũ. Et sbuertã q̃drigã ⁊ ascẽsorem eiꝰ: ⁊ descẽdẽt eq ⁊ ascẽsores eoꝝ: vir i gladio fris sui. In[x] die illo dicit dñs exercituũ: assumã[a] te zorobabel fili salathiel[b]: fue[c] me[9] dicit dñs: ⁊[b] ponã te q̃ signaculũ: q[c] te elegi dicit dñs exercituũ.

Explicit agge[9] ꝓpheta. Incipit ꝓlog[9] i zachariã ꝓphetã

a Sãno. ꝛliq. post passionẽ xpi. y In vicesima. hic ꝗr ponit po pulꝰ ꝛsolatio ō mltiplicatiõẽ fructuũ tre: ⁊ diuidit i duas ptes q: ꝑ oãdit multiplicationẽ fructuũ. scdo redit ad ñuciãdũ xpi aduẽtũ: ibi. Et factũ est. Pria i duas. q: ꝑ quedã ꝑabola ponitur. scdo ad ꝓpositũ applicat: ibi. Et rndit Circa primũ ponit ꝑ xps definitus eus dñ. In vicesima ⁊ q̃rta ⁊c. secũdo subdit parabola ꝑ modũ inter roganõis cũ dñ. z Interroga sacerdotes legẽ. q: ex officio tenent scire eam.

a Si tu. hõ car. scificata. et pars lia. ⁊ sbdit rnsio. Dixerit nõ. ⁊ subdit scda qõ ō opposito: cũ dicit.

b Si tetigerit pollut[9] i aia. i. q̃ incurrit polluti one ex tactu mortui. vel aliõ hmõi ⁊ subdit rnsio.

c Cõtaminabit rõ vo q̃re pãn[9] ex tactu carnis scificate scificamus: ꝑ tactũ suuꝝ nõ scificat aliud ad cibũ vt potuꝝ priuens. ⁊ rñ hõ pollutus ex tactu rei imũde polluit illõ: ꝑ cã duplex assignari. Una ẽ q: facilꝰ ẽ destruere q̃ ꝗstruere ita facilꝰ ẽ polluere q̃ scificare. Alia q: hõ ẽ magis susceptiuꝰ sanctificationis ⁊ pollutionis q̃ res inanimata: que nõ est susceptiua vicij ⁊ virtutis sicut hõ: ꝓpter qõ hõ pollut' nõ ꝑdicto magis polluit aliõ tactu suo q̃ panꝰ scificat' aliud scificet. d Et rndit. b applicat ad ꝓpositũ cũ ōt. e Sic ꝓplus iste. q̃ est ñ tutis ⁊ vicij susceptiuꝰ.

f Ante faciẽ meã. pollut[9] reputat vsq̃ quo templũ edificet.

g Et oia que obtulerit mihi. extra locũ tẽpli. h Cõtaminata erũt. qõ stari declarat ꝑ effectũ cũ dicit. Et nũc ponite corda vra ⁊c. i. diligẽter ꝓsiderate: tps ꝑcedẽs incho ationẽ edificationis tẽpli. k Cũ accederet ad aceruũ. i. segetũ. l Vigiti modioꝝ. i. que fm humanã estimationẽ deberẽt facere. xx. modios: ⁊ faciebãt nũ decẽ. ⁊ ita de vnis in torculari. m Percussi vos vẽto vrẽte ⁊c. i. ĩmisi pestilẽtias ꝑ magna pte vastãtes vt ꝓpediẽtes terram sẽtia. ⁊ ista fũt diuine ire ꝗtra ꝓplm signa.

n Ponite corda vra ⁊c. ⁊ subdit. A die qua fundamẽta iactata fũt tẽpli dñi. Circa qõ sciẽdũ q̃ redeũtes de babylone statim fundauerũt tẽplũ. vt. ō. dictũ est: ꝗ ꝓpediẽtes: op[9] fuit intermissũ vsq̃ ad scõm darij ãnũ. ⁊ iõ cũ dñ b. A die q̃ fundamenta iactata fũt tẽpli dñi nõ ẽ intelligẽdũ de fũdamẽtis interioꝝ ⁊ ꝑmis q̃ iã ãi ferã fuerãt: ꝗ dicũt b fundamẽta illa que. ō. prius edificata ꝑ posita fuerũt. q: respectu superiorũ ꝑtiũ bẽbãt rõs fundamẽti. o Ponite sup cor vrm. i. attẽdite diligẽt mutatõẽ terrenaslẽtiũ. p Nũqd iã semẽ i germine ẽ. ita q̃ nõ põt videri sequẽs fertilitas vel sterilitas. ⁊ idẽ de fructu arborum.

q Et die ista. i. a die cũ supnõis edificij tẽpli opando i tẽpli muro. qõ fuit mẽse. ix. ñ ãtea. xxiij. die mẽsis. vi. opari cepãt materiã ꝑparãdo. vt dictũ ẽ i ꝑncipio huꝰ capli. r Bñdicaꝝ. i. multiplicabo fructꝰ terre. q. d. B erit vob signũ manifestũ acceptanõis mee. s Et factũ ẽ. Hic vltio redit ꝓpha ad denũciãdũ xpi aduẽtũ qõ erat ꝑncipale ꝓpositũ. q: sic dicit ra. sa. vnicuq̃ ꝓphete non sunt locuti nisi ad dies messie. qõ est intelligẽdũ de ꝑncipali intentiõe. sic plenꝰ fuit dictũ i ꝑncipio Esaie ⁊ Hieremie. Prio igit ponit xps huꝰ reuelationis cũ dñ. s In vicesima ⁊ q̃rta mẽsis. Secũdo explicat reuelatio cũ dñ. t Loquere ad zorobabel. q: de ipso erat xps nasciturꝰ fm carnẽ. v Ego mouebo celũ piter ⁊ terrã. exponit sicut supra

t Et subuertã solũ regnoꝝ. subiaciẽdo regno romanoꝝ. ⁊ q: rũcuant xpo: vt. ō. dictũ ẽ. iõ sbdit. y In die illo. i. xpe gte qõ dñ dicit. Ad roma. xiij. c. Noꝝ ꝑcessit dies aũt appropinquauit. Assumã te zorobabel. R. a. sa. exponit hoc ad lrãm de ꝗpo zorobabel. Et cum subdit. Et ponã te q̃ signaculũ. b dñ fm ipm ꝗtra aliõ qõ de Jechonia auo ipsꝰ dñ biere. xxij. Viuo ego dicit dñs. q: si fuerit iechonias filiꝰ Joachim regis iuda q̃si anulꝰ i manu ōtra mea: inde euellã. Hic ãt accipit signaculũ ꝑ anulo. q: annũtus signabant ire ꝑncipũ anul' suis: vt bñ Mester. viij. Est igit sensus fm ra. sa. q̃ sicut iechonias fuit a deo repulsꝰ ꝓpter malitiã: sic zorobabel nepos eiꝰ a deo acceptꝰ ꝓpter suã iustitiam. Et te elegi. s. ad opus reedificationis tẽpli Ex hoc expositione nõ videt ꝗuenire. q: illõ qõ ꝑmittit Ecce ego mouebo celũ piter ⁊ terrã ⁊c. ab oib[9] doctoribꝰ latinis ⁊ hebraicis exponit de mutatiõe regnoꝝ lõge post xps zorobabel. vñ ⁊ ipe Ra. sa. exponit b de terminatiõe regni grecoꝝ: qõ ꝑ longũ tps fuit post xps zorobabel. ⁊ iõ qõ ĩmediate subdit. In die illo dicit dñs exercituũ affu. te zoro. nõ videt ꝗuenient exponi de xpo in ꝓsona ꝓpa. sz de xpo. vt dictũ est qui designat b noie zorobabel: eo q̃ descẽdit ab eo fm carnẽ. ⁊ in eo fuit figurat' sic hiere. xx. nosat David: vbi dñ. Seruiet dño deo suo ⁊ David regi suo. ⁊ sicut Osee. iij. Reuertent filij israel ⁊ querẽt dñm deũ suũ ⁊ David regẽ suuꝝ sicut ibidẽ plenꝰ fuit declaratũ. Dicit g. a Assumã te zorobabel q: humana natura xpi assũpta fuit a ꝟbo diuino in vnitate ꝓsone.

b Fili salathiel. xps enim fm carnẽ dñ filiꝰ salathiel sicut ⁊ David ⁊ aliꝰ i genealogia xpi positoꝝ. c Ser. me[9]. fm humanã naturã i q̃ minor ẽ patre. d Exponã te q̃ signaculũ. i. signũ federis inter deũ ⁊ gen[9] humanũ. ꝓpter qõ sanctꝰ symeon dixit de eo Lu. ij. Ecce positꝰ ẽ hic in ruinã ⁊ resurrectionẽ multoꝝ in israel. ⁊ in signũ cui ꝗdicet. s. a sacerdotib[9] ⁊ scribis. e Quia te elegi. ad op[9] redẽptiõis hũane. Dicit dñs exercituũ. q̃ ẽ ipa ñtias ⁊ viuit ⁊ regnat i secla seclorꝝ Amen.

In capto. q. aggei vbi dñ in postil. Ideo aliter dicẽdũ q̃ liez marti[9] sit ꝑmus mensis Additio.

Quod hebraeos nõ solũ est vnũ ꝑncipiũ ãm. sz plũ. Primꝰ. n. mẽsis fm ordinẽ festoꝝ ẽ mẽsis nouaꝝ frugũ qõ sp ẽ circa equinoctiũ vernale quo xpe exiuerũt de egypto. aliꝰ mẽsis ꝑmꝰ ẽ fm ꝗputationẽ iubilei: ⁊ ẽ mẽsis septimꝰ a ꝑdicto ꝑ mẽse. ⁊ iste ꝗuenit ꝗ ẽ circa eqnoctiũ autũnale. Rõ aũt diuersitatẽ horꝝ ꝑncipioꝝ declarat supra in additione sup exo. ca. xij.

In eo. ca. vbi dñ i epla. Et ego mouebo celũ. Additio.

Quod dñ hic. Mouebo celũ ⁊ terrã ⁊c. potest etiã intelligi ꝗ terremotu magno qui fm Josephũ xpe herodis sub quo natus est dñs contigit. ⁊ q: cũ terra mouet totũ mũdũ estimãt homines moueri: ideo dicit. Mouebo celũ ⁊c.

In eo.ca.vbi dr̃ i postil. Meũ ē argētũ ⁊ meũ ē aur. Additio.
Ex b̃ q̃ dr̃. Meũ est argētũ ⁊c. intelligit q̃ maioritas glie secũdi tẽpli nõ est accipiẽda fm diuitias tpales. Sz qz p̃dixerat ĩ mediare. Implebo domũ istã glia. ne forte aliq̃s intelligeret eē dicũ de glia diuitiarũ. iõ subdit. Meũ eũ ē argētũ ⁊ meum ē aurũ ⁊c. eo mõ quo psalmista dixit Nõ i sacrificijs tuis arguã te ⁊c. Mee enĩ sũt oẽs bestie siluarũ ⁊c. q. d. nõ ē intelligẽda b̃ glia de multitudine diuitiarũ: qz talẽ gliaz nõ reputo nec req̃ro, qz meũ est argentũ.

In eodẽ capto vbi dr̃ i postilla Alia. qz hõ est magl̃ susceptiu⁹ sanctificationis ⁊ pollutionis.

Additio.

Sicut pãn⁹ sanctificat ex tactu suo id q̃d tãgit ita nec hõ sanctificat⁹ solo tactu sanctificat illõ q̃d tãgit. Vñ b̃ rõ scõa postillatoris nõ videt valere nec ẽt ad intẽtũ p̃phete p̃tinere videt. intẽdit enĩ ppha ex rũsionib⁹ sacerdotũ oñdere ppl̃o: q̃ sz facerent aliq̃ bona ex gñe. rũ extq̃ ipi nõ erãt bõi q̃ sua opa nõ debebãt cẽseri bona sicut p p̃mã rũsionẽ sacerdotes dixerũt q̃ caro sanctificata tãgẽs aliquẽ cibũ nõ sanctificabat eum, ⁊ nõ solũ nõ õbebãt cẽseri bona sz poti⁹ mala inq̃tũ ipi erãt malizq̃ p̃z p scõam rũsionẽ sacerdotũ vbi dixerũt. Si tetigerit polluta ⁊c. ⁊ iõ ppha applicãs rũsiones sacerdotũ ad suũ ppositũ dicit. Sic popul⁹ iste ⁊c. vsq̃ ibi. Et oia que obtulerit mihi pramiata erũt. q. d. Si eut bõ pollut⁹ tangẽs rẽ mũdã pramitat eã: sic qz ppl̃s iste pollut⁹ ē: nõ oẽ op⁹ manuũ eoz ⁊ oia que obtulerũt pramiata erũt. cui⁹ p̃ñũ ipsi putabãt. s. q̃ ex tactu bonaz seu sanctarũ rerũ sanctificabãt. q̃d exclud̃it p p̃mã rũsionẽ sacerdotũ. Replica.

M ca. ij. aggei postil. reddit rões quare sanctificatũ ex tactu sacrei nõ sanctificat vlter⁹: sz pollutũ ex tactu rei pollute polluit vlter⁹. p̃ma qz facili⁹ est destruere q̃z p̃struere. scõa qz hõ pl⁹ est susceptiu⁹ sanctificationis ⁊ pollutionis q̃z res iaiacta. Cõtra quã rões obiicit Burgẽ. qi nõ voluisset intelligere postil. putãs q̃ voluit dicere hominẽ sanctificatũ solo tactu sanctificare sicut pollut⁹ solo tactu polluit. sz b̃ nõ dicit vt p̃z: sz solũ p̃pat pollutionẽ aiate rei ad sanctificationẽ rei inaiate. Iõ in lra in qõne de sanctificatione fit mẽtio de reb⁹ inaiatis qz dr̃. Si quis pollut⁹ i aia. tal' eñ pollutio ē formalit' i aia. iõ magis cõtagiosa. In reb⁹ aũt inaiatis nõ est formalit' illa pollutio vel sanctificatio: sz solũ ex legis dictamie. in reb⁹ ãt rõalib⁹ aiaẽ ex legẽ obseruãtia

Incipit expositio plogi in zachariã ppbetã.

Secũdo ãno darij ⁊c. Iste plog⁹ duas habz ptes p̃ncipales. i q̃z p̃ma tãgit q̃dã aggeo ⁊ zacharie cõia. i scõa magit q̃dã zacharie ⁊c⁹ ppbie spãlia ibi Mã ⁊ ppl̃s isrl'. Ire i p̃ma pte tãgit tria p̃ tãgit tẽpus ppbatõis istoz ppbaz cũ dr̃. Anno. q. darij ⁊c. Secõo tangit ordo ppbationũ: ibi. Sz hac de cã ⁊c. vbi dr̃ q̃d aggeus p̃cessit zachariã duob⁹ mẽsib⁹. Tercio tãgit intẽtio ppbeantũ: ibi. Ad restaurationẽ ẽt tẽpli. Ire i scõa pte p̃ncipali in qua tãgunt q̃ zacharie ⁊ ei⁹ ppbetie fuit spãlia tria notant. p̃mũ ē ppbetie intẽtio: ibi. Mas ⁊ ppl̃s ⁊c. vbi dr̃ q̃ intẽdebat reuocare ppl̃m ab imitatione scelerum paternoz. scõo tãgit ppli p̃solatio: ibi. Vidit ppha virũ ⁊c. tercio tãgit dubiũ cui⁹ in ppbetia sequit expositio: ibi. Sz hanc visionẽ ⁊c. Ire in illa pticula in qua notat p̃solano tria tãgũt. Primũ ē p̃solatoria visio: cũ dr̃. Vidit ppha ⁊c. scõm ē visionis solutio ibi. Cui⁹ visionis b̃ solutio ē. Tertiũ ē solutionis p̃firmatio: ibi. Mã ⁊ Esaias ⁊c.

Sicpz diuisio ⁊ p̃tinẽtia isti⁹ plogi. Dicit igit. a Anno secũdo qui fuit q̃dragesim⁹ a p̃ ãno cyri b darij hystaspis. vã gl. Cyro qui. xxx. ãnis regnauit i ptis inter eto ap̃ massagetas a tomyra regina massagetaz: cãbises filij⁹ cyri maior successit in regnũ. qui expletis octo ãnis duos magos frẽs habuit successores: quib⁹ occisis applo darij⁹ filij⁹ hystaspis rex p̃sarũ cõstitut⁹ est cui⁹ regni ãno secũdo fact⁹ ē fmo dñi ad zachariã filiũ barachie filij addo ppbam Ergo a p̃ ãno cyri vsq̃ ad secũdũ ãnũ darij suppuranit ãni. xl. ⁊c.

c Lectiones eorũ de Aggei. i. a. ⁊ zacharie. i. a. rũ aggeus p̃cessit duobus mẽsib⁹ i ppbetando. Vñ i principio aggei dr̃. Ad ẽse. vt in p̃ncipio zach. dr̃ Ad ẽse. viij.

d Esdras refert i. Esdre. v. In anno. q. Illõ accipitur d e. i. Esdre. v vbi dr̃. Ptopbauerũt aggeus ppha ⁊ zacharias filij⁹ addo ppbetãtes ad iudeos q̃ erãt in iudea et

e Verbis leõe p̃rehẽsis vsus ē. Vidi nocte: ⁊ ecce vir ascendebat sup equũ rubeũ ⁊c. Vidit ppheta virũ eq̃ rubeo sedẽtẽ: ⁊ stãtẽ: in medio myrteti vmbrosi cuius visiõis hec solutio ē. Vir ascẽdẽs equũ rubeũ: sz ãgel⁹ intelligatur: tñ qz p̃dicti coloris equũ conscẽdere visus ē: vidictã sãguis in eã gẽtẽ significat afferẽdã: q̃ ppl̃z isrl' i captiuitatẽ redegerat. Mas ⁊ esaias ppheta p̃ rubozez vestimẽtoz iter gẽtes vindictã cũ sanguĩe a deo p̃ferẽdam demõstrãs: his vbis vsus ē dicẽs. Quis ē iste q̃ venit d̃ edõ tictis vestib⁹ d̃ bosra ⁊c. Stãtẽ vo i medio myrteti vmbrãtis: q̃ dixit: leticiã ppl̃o affuturã p̃ myrteti significatõez vo luit designari. Ei⁹ ligni moyses in leuitico cũ faceret mẽtionẽ ait: accipietis die prima fruct⁹ ligni

f Vidi nocte ⁊ ecce vir ascẽderat. Ille vir angel⁹ fuit apparẽs in specie viri insidẽs in equo rubeo ex quo p̃z q̃ visio fuit imaginaria. vide glo. marginalẽ que exponit tota auctoritatẽ. g In medio myrteti. Hic myrteũ dr̃ locus in quo crescũt myrti. est aũt myrt⁹ species arboris de qua dicit Isidor⁹. in. xvij. etby. Ad yrt⁹ a mari dicta eo q̃ magl̃ litoreis arbor fit. Virgilij⁹. Et amãtes litora myrti. Hinc est q̃ a grecis myrtene dr̃. Ad edicoz aũt libri hãc arborẽ aptã scribũt mulieq̃ necessitanb⁹ plurimis. Ite in glo. Esaie q̃dragesimoq̃ dr̃ sic. Ad yrt⁹ arbor aromatica iputribilis fessa mẽbra p̃solidat ⁊ reparat. mystice p̃ myrtũ signant ppbete ⁊ alij qui odore virtũ ⁊ spũali gaudio fũt respersi inter q̃s q̃i eos p̃solãs dr̃ stare angel⁹. h In eã gentẽ. i. assyrios ⁊ chaldeos ⁊ alias nationes q̃ afflixerũt iudeos. vt p̃z zach. ix. i Mã ⁊ esaias Esaie. xij. a.

k In leuitico. xxiij. g. Sumetq̃ vob̃ die p̃ fruct⁹ arboris pulcerrime. sparulasq̃ palmaz. ⁊ ramos ligni densaz frondiũ. ⁊ salices de torrẽte ⁊ letabimi ⁊c. Arborẽ pulcerrimaz appellat myrtũ sicut p̃z hic in lra cũ dr̃. Fruct⁹ ligni speciosi. lignũ aũt dr̃ sanctũ frondiũ appellat oleũ. l Alcci. die p̃. i. cũ celebrabit festũ scenopbegie. m Fru. ligni speciosi. i. frõdes myrti ad designandũ leticiã p̃ bñ oleum ligni fragrãtiã. scenopbegia erat festum hebreoz ⁊ interp̃tat tabernaculoz dedicatio que celebrabat a iudeis i memoriã expeditionis cũ ab egypto p̃moti vel moti in tabernaculis agebãt. vide in opusculo de vocabulis biblie.

n Sz hãc visionẽ. Hic exponit biero. q̃re dicat b̃ visio nocte fieri: ⁊ ponit rõ. s. q̃ueniẽtia liberatiõis ppli ab vltia captiuitate cũ illa que fuit de egypto. qz sicut i illa liberatiõe i pte erãt in tenebris q̃z tũ ad tp̃s p̃panõis ad eũdũ: ⁊ in pte erãt in luce q̃z tũ ad ip̃m exitũ. qz de nocte ppauerũt se ad exeũdũ. sic p̃z Exo. xij. ⁊ mane egressi fũt sic in ista liberatiõe q̃z tũ ad aliquã pte erãt in tenebris captiuitatis. q̃z tũ ad aliã pte erãt i lumie libertatis

ex p̃ egressu de ca
ni sunt in terra ch
artaxerxis: vt dr̃.
nocnia egressi su
Sz videt dubita
qz p̃o. israel in p̃
malidc. d e terra
egypti no. disce.
ostabat. Contra
Exo. xij. c. In ea
dẽ ipsa die educã
exercitus vrũ de
terra egypti. Ire
eodẽ. d. Nullⁿ ve
strũ egrediet ostiũ
um dom⁹ suc vs
qz mane. In eodẽ
t. Eadẽ die egres
sus ē ois exercit⁹
dñi de terra egy
pti. Cõtrariũ vi
det b in plogo.
Ire exo. xij. Hoc
ẽsta observabit
dñi qũ eduxit eos
de terra egypti.
Et ad idẽ valet
vsus ecclie que i
hñdictione cerei
paschal' pp̃lm ō
nocte egressũ fuis
se dẽcãtat. Rñdeo
ñitas est sicut. ō.
dictũ est. qz ō die
exierũt. q̃ aũt dr̃
cunt exisse de no
cte referẽdũ ē ad
cãs exit⁹ ⁊ preparationẽ. de nocte ei
regebãt egypti
ppl̃s ō terra egy
pti exire. sicut let
git exo. ij. e. et de
nocte se ppauerũt
ad exitũ: sicut ibi
Postilla nyco
M mẽse oc
in duas
tus est. C
a In mẽse octa
opus tẽpli dñi. q
diemensis. vt ba
sepbũ iste fuit da
q̃ antecẽz p̃mou
votũ de edifican
gnũ. fm ño Ra.
iõ fuit fauorabili
nũ sit verisimilio
do q̃ scõa. Sed
ius ppbie. ⁊ p̃ e
er noie ppnio: cũ
Zerub ex pte ⁊ a
hebreoz ish duo
coz ppbetie. D
missus fuit ad b
chariẽ. sz magl̃ ro
tp̃s. Dicit eñ fili⁹
lio dr̃ fili⁹ dauid.
cũ ō septure nõ
erit vocat⁹ addo
tudinalit'. ⁊ d ato
pbete notani fũt

qꝫ egressu de captiuitate eū zorobabel.i.Esdre.ij. multi mora ti sunt in terra chaldeorꝫ qui postea egressi sūt cū esdra.vij.āno artaxerxis: vt hī.i.esdre.vij.a.⁊ adhuc multi remāserūt qui cuꝫ neemia egressi sunt.xx.āno eiusdē artaxerxis.vt hī Neemie.ij.a Sy videt dubitatio ō ī qō dī. o Ob hī no. ppha se vi.me. qꝫ po.israel in p̄ ma libe.de terra egypti no. disce. pstabat. Contra Exo.xij.c. In ea dēipa die educā exercitus vīm de terra egypti. Ītē eodē.d. Nullꝰ ve strū egrediet ostium domꝰ sue vsq; mane. In eoō i.Eadē die egressus ē eois exercitꝰ dñi de terra egypti. Cōtrariū videt ī in plogo. Ītē exo.xij. Hoc ēsta observabile dñi qui eduxit eos de terra egypti. Et ad idē valet vsus ecclie que i hōdictione cerei paschal pplm ō nocte egressū fuisse cōtat. Rideo nitas est sicut.ō. dictū est. qꝫ ō die egressi sūt. Quod aūt dicunt esse de nocte referendū ē ad cās exitꝰ ⁊ preparationē. de nocte ei egebāt egyptij ppls ō terra egypti exire: sicut legit exo.ij.c. et de nocte se ꝓparauerūt ad exitū: sicut ibidē dī. Explicit q̄lisciūq; expō istꝰ plogi.

Postilla nycolai de lyra sup zachariā ppha3 incipit. Ca.i.

Ī mēse octauo. Hic incipit ppheria zachariē. ⁊ diuidit in duas ptes. s. in phemiū ⁊ tractatū. qui incipit ibi. Ira tus est. Circa pmū p̄ ponit hui⁹ ppheticē tpus: cū dī.

a In mēse octauo ⁊c. ⁊ sic prꝫ qꝫ hoc fuit postq̄ resumpserant opus tēpli dñi. qꝫ resumpserūt illud āno.ij. Darij. vi. mēse. xxiiij die mensis. vt habet aggei.i.ca. b In anno.ij. darij: sm Jo sephū iste fuit darij filiꝰ hystaspis. ⁊ fuit fauorabilis iudeis. eo qꝫ anteqū pmoueret ad regnū fuit familiaris zorobabel ⁊ fecit votū de edificatiōe tēpli in hierlm si eū pmoueri pringeret ad regnū. sm ēo Ra.sa. iste darij fuit filiꝰ assueri ⁊ Hester regine. et ō fuit fauorabilis iudeis rōe matris sue. Que aūt ista ꝓpinio nū sit verisimlior tractaui diffusē in pncipio libri hester tenendo qꝫ scda. Secō hic ī plogo notificat auctor instrumētalis huius ppbie. ⁊ p̄ ex ppheticē dono. cū dī. Factū est verbū dñi. Secō ex nōie ppria: cū dī. c Ad zachariā qui interpretat memor dei Tertio ex pte ⁊ auo cū dī. d Filiū zachariē ⁊c. ⁊ sm regulas hebreorꝫ isti duo fuerūt ppheteꝰ sicut ⁊ zacharias. Is nō habeāt eorꝫ ppheticē. Dicūt enim hic aliqui qꝫ iste addo fuit ille ppheta q̄ missus fuit ad hieroboā. iij. Regū. xiij. ⁊ sm hoc nō fuit auꝰ zacharie. Is magis reniotꝰ. qꝫ inter illū ⁊ zachariā fluxit valde lōgus tps. Dicit tm filiꝰ eius qꝫ fuit de genere ipsiꝰ: sicut xps in euāgelio dī filiꝰ dauid. qꝫ de eiꝰ genere descēdit secōm carnē. Sz hī dicū ō scptura nō hz auctoritatē. qꝫ. iij. Regū. nō expmit: qꝫ ille fuerit vocatꝰ addo. nec. ij. Paralꝫ. xij. nisi pjectura aliter sz nō certificatiū. ⁊ dato qꝫ sic expmeret adhuc nō valeret. qꝫ plures ppheteꝰ nōiati sūt eodē nōie sicut zacharias filiꝰ ioiade ⁊ zacharias filiꝰ barachie. Et sic iste addo videt ēē aliꝰ ab illo. etiā si vocatꝰ fuerit addo. nō enim ꝓsuetū est qꝫ ppheteꝰ sic genealogias ordinat. videlz p patrē ⁊ p aliū sic remotū a patre intermedijs omissis. e Iratꝰ ē. Hic p̄mit ponit tractatꝰ ī quo p̄ agit de tēpli ⁊ ciuitatis reedificatiōe. secō ō reedificate hīrationē. ca. v. Prima ī duas. qꝫ p̄ agit de dicta reedificatione. secō de edificātiū ꝓsolatōe. ca. iij. Prima adhuc ī duas. qꝫ p̄ agit ō tēpli redificatōe: secō de ciuitatis reparatione. ca. sequēti. Prima adhuc ī duas. qꝫ p̄ ponit ppli monitio. secō eiusdē cōsolatio: ibi. In die vicesima. Ad monitio aūt ī hī ꝓfistit qꝫ nō sint increduli ūbo dñi ⁊ in petis obstinati sicut fuerūt pres eorū. ppter qō dñs pmisit destrui ciuitatē et tēplū ⁊ hoc est qō dī.

e Iratꝰ ē dñs sup pres vros. pmittēdo eos captiuari ⁊ ciuitatē ⁊ tēplū vastari ppter eorꝫ pcātō subdit in pson dei.

f Cōuertimī ad me. p̄ verā pniam

g Et conuertar ad vos, per clemētiā

b Nolite sicut pres vri in peccatis obstinati.

i Ad qō clamabāt pro phetē pōres. tpe sedechie ⁊ aū. k Et nō audierūt: sz magis pretempserūt ppter qō iuste puniti fuerunt: ⁊ subdit.

l Patres vestri vbi sūt q.d. prꝫ fuerūt occisi a chaldeis ⁊ prim i captiuitate mortui.

m Et ppheteꝰ. s. falsi p̄ mittētes eis pacē ⁊ victoriā. q.d. incurrerūt eandē sniam. Ra.sa. aliter exponit de ppheteꝰ dñi vt sit quedā obiectio ꝓtra dicta. qꝫ possent dicere illi quibꝰ loquebat ppheta. sicut pres nostri sunt mortui ita ⁊ ppheteꝰ dñi. ⁊ sic nō habuerūt aliquā progat. uā aū pres suos ppter sua iusticiā. ⁊ subdit rōnē dñi. n Nūquid in sempiternū viuēt. q.d. natura mortalis nō pmittit qꝫ semp viuāt. o Verūtū verba mea. q̄tū ad mores p Et legitima mea. q̄tū ad legē. q Que mā. fuis meis ppheteis. vt dicerēt pūbꝰ vris qꝫ captiuarētur ⁊ interficerentur: nisi secotrigerēt a moribꝰ malis ⁊ trās gressionibꝰ legis. r Nūquid nō ꝓpte. pa. vros. q.d. qꝫ sic accidit eis vt p̄ditū est. ⁊ p̄ p̄ns fuerūt veri ppheteꝰ. ⁊ ō viuūt i anima ⁊ mortui sunt in corpe. s Et ꝓuersi sunt. s. aliqui de pūbꝰ vestris in captiuitate ducti. afflictione dāte eis intellectū. t Et dixerūt. ꝓfitentes de eī iusticiā in sua punitiōe. v Sicut eo. dñs. sm ordinē sapiēsue. x Facere nob. sm ordinē sue iusticie. ideo subditur.

y Et sm vias nras ⁊c. ⁊ dicūt hic via pcātō ꝓsueta. adinuētiōes aūt enormia ⁊ insolita que adinuenit humana malicia. z In die. Hic p̄mit ponit ppli ꝓsolatio ⁊ diuidit in duas ptes sm duplicē visionem ꝓsolatoriā. secda ibi. Et leuaui. Prima in duas. qꝫ p̄ ponit visio. secō eꝰ expositio: ibi. Et dixi. Circa pmū ponit tps huiꝰ visiōis: cū dicitur

5 In die vicesima. ⁊. iij. mēsis. xi. ⁊ sic ista visio facta ē post pcedentes quē facta fuit mēse. viij. anni. ij. Darij regis. a Sabarb. in hebreo hī. Sebarb. ⁊ nōder ianuario. expositores tm dicūt cōiter qꝫ februario ⁊ hoc est. qꝫ aliqn concurrit cū eo in pte vel in toto. iudei enim facūt mēses p lunationes. Et ō in tercio anno mēsis eorꝫ duodecimꝰ qui dī adar duplicat. marti enim sm cursum festorꝫ est primꝰ apō hebreos vt diffusius declaraui Gen. vij. ⁊ exo. xij. Primꝰ enim mēsis sm ordinē festorꝫ: sēp incipit apō hebreos a pma lunatōe q̄ est ppinqor eqnoctio vernali. siue sit aū siue post siue in ipo eqnoctio qō quidē eqnoctiū mō est. xij.

specios vt leticiā ppli p hī oleis ligni ⁊ specios vmbraculū demōstraret. Szꝰ hac visione que liberatione ppli ⁊ vindictā de aduersarijs affuturā demōstrat obꝰ hoc noctu ppheta se vidisse memorauit qꝫ pplm isrl i pria liberatōe ō terra egypti: noctu discessisse pstabat: cuiꝰ exēpli qꝫ pnis ppll aliquā ptē se retinere videbat: liberatio eiusdē ac reditꝰ captiuitatis ō terra chaldeorꝫ p noctē, ppheteē revelata. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Zachariās mēor dñi sui: multiplex i ppheria: iesuꝫ cū vestib⁹ sordidis ⁊ lapidē oc̄lorꝫ septē cādelabrꝫq; aureū cū totidē lucernis qt oc̄lis: duas qꝫ oliuas a sinistris lāpadis cernit: ⁊ a dextris ⁊ post eqs rnos: varios: albos: ⁊ dissipatas q̄drigas et ephraim: ⁊ equū ō hierlm: pauperē regē vaticinat: ⁊ p̄dicit regē sedentē sup pullū filiū asine subiugalis. Explicit argumētum

Incipit zacharias ppheta.

Capitulum primū

Ī mēse octauo ī āno scōdo darij regis factuꝫ ē vbū dñi ad zachariā filiū barachie filii addo ppheta. Iratꝰ ē dñs sup pres vros iracūdia. Et dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū Cōuertimī ad me ait dñs exercituū. Et conuertar ad vos dicit dñs exercituū Nolitis sicut pres vri ad qs clamabāt p phete priores dicētes: hec dicit dñs exercituū conuertimī ō viis vestris malis ⁊ cogitationib⁹ vris pessimis ⁊ nō audierūt neqꝫ attēdērūt ad me dicit dñs. Pres vri vbi sūt ⁊ prophete. Nūqd in sempiternū viuēt Verūtū verba mea ⁊ legitima mea que mādaui suis meis ppheteis nūqd nō ꝓprehēderūt pres vros. Et ꝓuersi sūt ⁊ dixerūt. Sicut cogitauit dñs exercituū facere nobis sm vias nras: ⁊ sm adinuētiones nras: fecit nob. In die vicesima ⁊ qrta vndecimi mēsis: salath

die martij. Consequēter ponit ipa visio: cū dicit. b Vidi p noctē
quē ratione quietis est magis apta revelationib⁹ ppbetic̄ q̄ dies.
c Et ecce vir. i. angel⁹ in specie viri. d Ascēdēs sup equū rufū. In
hebreo hē. Rubeū. ⁊ p ē designat vindicta divina de aduersarijs iu
deoꝝ p colorē sanguineū. e Et ipse sta. inter myrreta. est aūt myrre
tū locus in quo crescūt
myrti. Est aūt myrt⁹ ar
bor faciēs pulcerrima ⁊
odorifera poma. vnde
⁊ Leuitici. xxiij. ca. vbi
trāslatio nostra habet. Fru
ct⁹ arboris pulcerrime:
loco arboris pulcerrime
in hebreo ponit cadē di
ctio q̄ ⁊ hic habet. ⁊ idē
significat. Hiero. i plo
go huius ppbetie ⁊ per
pulcritudinē ligni ⁊ odo
rem fruct⁹ designat gau
diū affuturū ē reedifica
tione tēpli ⁊ ciuitatis: ⁊ ē
repressione aduersariorū
suorū. f Que erāt in
pfundo. i. in valle. i vol
lib⁹ ei magis crescūt myr
ti ⁊ pulcriores ⁊ fecūdi
ores q̄ alibi.
g Et p⁹ eū equi rubei
varij ⁊ albi. p hoc intel
ligūt. Persie. Greci ⁊ ro
mani qui afflixerūt po
pulū iudeoꝝ fm successi
onē regnoꝝ: ita q̄ p eos
intelligūt isti ppli: p as
censores eorum: angeli
eis plani vt dicūt expo
sitores. cōiter. Ra. sa. ꝓ
dicit q̄ p ē intelligunt
āgeli diuersoꝝ ordinuꝝ
pari ad exequēdū volū
tatē dñi. ⁊ huic dicto vi
det lra sequēs ꝓsonare
vt videbit. h Et dixi. Hic ponit dicte visionis q̄tū ad aliquā ptē
expositio. Et diuidit i duas ptes. qz p ponit hec expositio. scōo ex ē
subdit angeli depcatio: ibi. Dñe exercituū. Circa pmū dī. h Et di
xi. ego zacharias. i Qui sunt isti. i. quid significāt isti equi rufi va
rij ⁊ albi. k Et dixit ad me angel⁹ qui loquebat in me. i. mihi deputat⁹ ad custodiā. l Ego ostdā tibi. i. faciā ostdi p angelū superiorem
qui preest toti ppl'o iudeoꝝ. ⁊ iste dī ē Michael Dan. x. ⁊ ō subditur.
m Et rñdit vir qui stabat inter myrreta. i. angel⁹ toti ppl'o planus
n Isti sunt quos misit dñs. ad exequēdū suā volūtatē. o Et rñ
dēnt ange. do. qui stabat inter myrreta. rāq̄ superiori. p Perābu
lauim⁹ terrā. considerando statū regnoꝝ q Et ecce omis terra habi
tat ⁊ quiescit. illo est tpe nō erant bella notabilia in regnis p̄dictis.
r Et rñdit. Hic pōnit ponit angeli iudeis pclari deprecatio: cuꝝ dicit.
s Dñe exercituū vsq̄quo ⁊c. q. d. ex quo alie terre sūt in pace i quib⁹
sunt gētiles ⁊ ydolatre: quare tardas restituere hierlm ⁊ tēplū ⁊ alia
loca iudee in statū suū. Et ad hoc inducit rōnē ex pmissione dei q̄ hī
biere. xxix. ca. Cū ceperit impleri i babylone. lxx. ām visitabo vos ⁊ su
scitabo sup vos ē bū bonū: qd tpe iā erat trāsactuꝝ a tpe cyri regis per
sarū qui dedit ppl'o licētiā redeūdi. ō dicit. t Iste iā ann⁹. lxx. est.
supple diu transactuꝝ ⁊ tū hierlm ⁊ tēplū adhuc nō sunt reedificata.
v Et rñdit do. angelo q̄ loquē. in me. vt mihi denūciaret bonū nūciū
ō sequit. x Hec dī. dñs exercituū. cui⁹ verbū nō pōt esse falsum.
y Zelatus sum hierlm ⁊ syon. i. montem in quo erat tēplus. z Zelo
magno. est aūt pprie zel⁹ amor singularis quo vir diligit vxorē. nolēs
in ea habere pticipē. ⁊ ō qū in hoc delinquit: aspere eā castigat. ⁊ p ē
insinuat q̄ dñs castigauerat ppl'm iudaicū nō ex odio sz ex amore: vt
reduceret ad cultū legis. ⁊ sic factū fuit. qz post reditū captiuitatis ba
bylonice nō legit ppl'o iudaic⁹ ad ydolatriā declinasse: nisi aliq̄ pau
ci tpe antiochi illustris a Et ira magna ego irascor sup gētes opu
lētas. i. regna eos affligētia. ⁊ dicit. Ira magna. qz fuerit puniti a deo

die martij. Consequēter ponit ipa visio: cū dicit. b Vidi p noctē
quē ratione quietis est magis apta revelationib⁹ ppbetic̄ q̄ dies.
c Et ecce vir. i. angel⁹ in specie viri. d Ascēdēs sup equū rufū. In
hebreo hē. Rubeū. ⁊ p ē designat vindicta divina de aduersarijs iu
deoꝝ p colorē sanguineū. e Et ipse sta. inter myrreta. est aūt myrre
tū locus in quo crescūt
myrti. Est aūt myrt⁹ ar
bor faciēs pulcerrima ⁊
odorifera poma. vnde
⁊ Leuitici. xxiij. ca. vbi
trāslatio nostra habet. Fru
ct⁹ arboris pulcerrime:
loco arboris pulcerrime
in hebreo ponit eadē di
ctio q̄ ⁊ hic habet. ⁊ idē
significat. Hiero. i plo
go huius ppbetie ⁊ per
pulcritudinē ligni ⁊ odo
rem fruct⁹ designat gau
diū affuturū ē reedifica
tione tēpli ⁊ ciuitatis: ⁊ ē
repressione aduersariorū
suorū. f Que erāt in
pfundo. i. in valle. i vol
lib⁹ ei magis crescūt myr
ti ⁊ pulcriores ⁊ fecūdi
ores q̄ alibi.
g Et p⁹ eū equi rubei
varij ⁊ albi. p hoc intel
ligūt. Persie. Greci ⁊ ro
mani qui afflixerūt po
pulū iudeoꝝ fm successi
onē regnoꝝ: ita q̄ p eos
intelligūt isti ppli: p as
censores eorum: angeli
eis plani vt dicūt expo
sitores. cōiter. Ra. sa. ꝓ
dicit q̄ p ē intelligunt
āgeli diuersoꝝ ordinuꝝ
pari ad exequēdū volū
tatē dñi. ⁊ huic dicto vi
det lra sequēs ꝓsonare
vt videbit. h Et dixi. Hic ponit dicte visionis q̄tū ad aliquā ptē
expositio. Et diuidit i duas ptes. qz p ponit hec expositio. scōo ex ē
subdit angeli deprecatio: ibi. Dñe exercituū. Circa pmū dī. h Et di
xi. ego zacharias. i Qui sunt isti. i. quid significāt isti equi rufi va
rij ⁊ albi. k Et dixit ad me angel⁹ qui loquebat in me. i. mihi deputat⁹ ad custodiā. l Ego ostdā tibi. i. faciā ostdi p angelū superiorem
qui preest toti ppl'o iudeoꝝ. ⁊ iste dī ē Michael Dan. x. ⁊ ō subditur.
m Et rñdit vir qui stabat inter myrreta. i. angel⁹ toti ppl'o planus
n Isti sunt quos misit dñs. ad exequēdū suā volūtatē. o Et rñ
dēnt ange. do. qui stabat inter myrreta. rāq̄ superiori. p Perābu
lauim⁹ terrā. considerando statū regnoꝝ q Et ecce omis terra habi
tat ⁊ quiescit. illo est tpe nō erant bella notabilia in regnis p̄dictis.
r Et rñdit. Hic pōnit ponit angeli iudeis pclari deprecatio: cuꝝ dicit.
s Dñe exercituū vsq̄quo ⁊c. q. d. ex quo alie terre sūt in pace i quib⁹
sunt gētiles ⁊ ydolatre: quare tardas restituere hierlm ⁊ tēplū ⁊ alia
loca iudee in statū suū. Et ad hoc inducit rōnē ex pmissione dei q̄ hī
biere. xxix. ca. Cū ceperit impleri i babylone. lxx. ām visitabo vos ⁊ su
scitabo sup vos ē bū bonū: qd tpe iā erat trāsactuꝝ a tpe cyri regis per
sarū qui dedit ppl'o licētiā redeūdi. ō dicit. t Iste iā ann⁹. lxx. est.
supple diu transactuꝝ ⁊ tū hierlm ⁊ tēplū adhuc nō sunt reedificata.
v Et rñdit do. angelo q̄ loquē. in me. vt mihi denūciaret bonū nūciū
ō sequit. x Hec dī. dñs exercituū. cui⁹ verbū nō pōt esse falsum.
y Zelatus sum hierlm ⁊ syon. i. montem in quo erat tēplus. z Zelo
magno. est aūt pprie zel⁹ amor singularis quo vir diligit vxorē. nolēs
in ea habere pticipē. ⁊ ō qū in hoc delinquit: aspere eā castigat. ⁊ p ē
insinuat q̄ dñs castigauerat ppl'm iudaicū nō ex odio sz ex amore: vt
reduceret ad cultū legis. ⁊ sic factū fuit. qz post reditū captiuitatis ba
bylonice nō legit ppl'o iudaic⁹ ad ydolatriā declinasse: nisi aliq̄ pau
ci tpe antiochi illustris a Et ira magna ego irascor sup gētes opu
lētas. i. regna eos affligētia. ⁊ dicit. Ira magna. qz fuerit puniti a deo

in āno secdo Dani factū ē vbū dñi
ad zachariā filiū barachie filii ad
do. ppbetā dicēs. Vidi[b] p noctē
⁊[c] ecce vir ascēdēs[d] sup equū rufū
⁊[e] ipse stabat int myrreta que[f] erāt
i pfundo ⁊[g] post eū eq rufi varii et
albi Et[h] dixi. Qui[i] sūt isti dñe mi
Et[k] dixit ad me angel⁹ dñi q loq-
bat[l] i me. Ego[m] ostdaz tibi qd sint
hec. Et[n] rñdit vir q stabat inter
myrreta: ⁊ dixit. Isti[o] sūt q̄s misit
dñs: vt pābulēt terrā. Et[p] rñde-
rūt āgelo dñi q stabat int mirreta
⁊ dixerūt. Perābulauim⁹ terram
⁊[q] ecce omis tra habitat ⁊ quiescit. Et[r]
rñdit angel⁹ dñi: ⁊ dixit. Dñe[s] ex
ercituū vsqzquo tu ñ misereberis
hierlm ⁊ vbiū iuda q̄b⁹ irat⁹ es
Iste[t] septuagesim⁹ ān⁹ ē. Et[u] rñ-
dit dñs āgelo q loquebat i me ver
ba bona: vba ꝓsolatoria. Et dixit
ad me āgel⁹ q loq̄bat i me. Cla-
ma dicens. Hec[x] dicit dñs exerci
tuū: zelat⁹[y] sum hierusalē ⁊ syon: ze
lo[z] magno. Et[a] ira magna ego ira
scor sup gētes opulētas: qz[b] ego
irat⁹ sū parū ipi[c] vo adiuuerūt[d] in
malū. Propterea[e] hec dicit dñs.
Reuertar[f] ad hierusalē i miēicor
diis ⁊[g] dom⁹ mea edificabit in ea
ait dñs exercituū ⁊[h] ppēdiculū ex-
tēdet sup hierusalē. Adhuc[i] cla-
ma dicēs. Hec dicit dñs exercitu
um Adhuc[k] affluēt ciuitates mee
bois[l] ⁊ ꝓsolabit adhuc dñs syon
⁊ eliget adhuc hierusalem. Et[m] le
uaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊[n] ecce
q̄tuor cornua. Et[o] dixi ad angelū
q loquebat i me. Quid[p] sūt hec
Et dixit ad me. Hec[q] sūt cornua
q̄ ventilauerūt iudā ⁊ israel ⁊ hierlm.
Et[r] ostdit mihi dñs q̄tuor fabros
Et dixi. Quid isti veniūt facere.
Qui ait dicēs. Hec sūt cornua q̄
ventilauerūt iudā p singulos viros
⁊[s] nemo eoꝝ leuauit[t] caput suum.
Et[u] venerūt isti deterrere[x] ea vt[y]
deiciāt cornua gētiū que leuauē
rūt cornua sup terrā iuda: vt disp
gerent eā

Capitulū. ii.

in āno secdo Dani factū ē vbū dñi
ad zachariā filiū barachie filii ad
do. ppbetā dicēs. Vidi[b] p noctē
⁊[c] ecce vir ascēdēs[d] sup equū rufū
⁊[e] ipse stabat int myrreta que[f] erāt
i pfundo ⁊[g] post eū eq rufi varii et
albi Et[h] dixi. Qui[i] sūt isti dñe mi
Et[k] dixit ad me angel⁹ dñi q loq-
bat[l] i me. Ego[m] ostdaz tibi qd sint
hec. Et[n] rñdit vir q stabat inter
myrreta: ⁊ dixit. Isti[o] sūt q̄s misit
dñs: vt pābulēt terrā. Et[p] rñde-
rūt āgelo dñi q stabat int mirreta
⁊ dixerūt. Perābulauim⁹ terram
⁊[q] ecce omis tra habitat ⁊ quiescit. Et[r]
rñdit angel⁹ dñi: ⁊ dixit. Dñe[s] ex
ercituū vsqzquo tu ñ misereberis
hierlm ⁊ vbiū iuda q̄b⁹ irat⁹ es
Iste[t] septuagesim⁹ ān⁹ ē. Et[u] rñ-
dit dñs āgelo q loquebat i me ver
ba bona: vba ꝓsolatoria. Et dixit
ad me āgel⁹ q loq̄bat i me. Cla-
ma dicens. Hec[x] dicit dñs exerci
tuū: zelat⁹[y] sum hierusalē ⁊ syon: ze
lo[z] magno. Et[a] ira magna ego ira
scor sup gētes opulētas: qz[b] ego
irat⁹ sū parū ipi[c] vo adiuuerūt[d] in
malū. Propterea[e] hec dicit dñs.
Reuertar[f] ad hierusalē i miēicor
diis ⁊[g] dom⁹ mea edificabit in ea
ait dñs exercituū ⁊[h] ppēdiculū ex-
tēdet sup hierusalē. Adhuc[i] cla-
ma dicēs. Hec dicit dñs exercitu
um Adhuc[k] affluēt ciuitates mee
bois[l] ⁊ ꝓsolabit adhuc dñs syon
⁊ eliget adhuc hierusalem. Et[m] le
uaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊[n] ecce
q̄tuor cornua. Et[o] dixi ad angelū
q loquebat i me. Quid[p] sūt hec
Et dixit ad me. Hec[q] sūt cornua
q̄ ventilauerūt iudā ⁊ israel ⁊ hierlm.
Et[r] ostdit mihi dñs q̄tuor fabros
Et dixi. Quid isti veniūt facere.
Qui ait dicēs. Hec sūt cornua q̄
ventilauerūt iudā p singulos viros
⁊[s] nemo eoꝝ leuauit[t] caput suum.
Et[u] venerūt isti deterrere[x] ea vt[y]
deiciāt cornua gētiū que leuauē
rūt cornua sup terrā iuda: vt disp
gerent eā

Capitulū. ii.

g Et dom⁹ mea
edificabit in ea.
q̄ fuit impleruꝝ
sō zorobabel du
ce ⁊ dario regnante
b Et ppēdiculū
Linstrm ligneū i
cui⁹ medio pen
det corda b abēs
plūbū in extremi
tate sua: cuꝝ quo
ppendit si mur⁹
directe edificat.
i Adhuc clama.
nō solū ē edificā
tōne tēpli: sz etiā
de ꝓsperitate po
puli.
k Adhuc affluē
ent ciuitates mee
Iudee.
l Bonis. q̄ in
pte fuit impleruꝝ
tpe zorobabel et
neemie et mach.
sz pfecto⁹ tpe xpi
ibi p̄dicānis ⁊ mi
racula facientis.
⁊ plenitudinem
spūsancti procedēs
m Et leuaui. B
ponit scōa visio
de deiectione ad
uersarioꝝ ppli iu
daici. cū dī. Et le
uaui oculos meos
⁊ vidi imaginaria visione. n Et ecce quatuor cornua. sic esse
videbat ei imaginaria visione. o Et dixi ad angelū. mec es
stodie deputatū. p Quid sunt hec. i. quid significāt hec qua
tuor cornua. q Hec sunt cor. que venti. iudā ⁊c. i. q̄tuor regna
que afflixerūt iudeos successiue. s. chaldeoꝝ. persarū. greco
manoꝝ. vt cōiter exponit Ra. sa. p quatuor cornua intelligit ad
uersarios iudeoꝝ fm quatuor ptes mūdi. qz ab oriente fuerunt
afflicti. ⁊ ab occidēte: a meridie: ⁊ ab aquilone. ⁊ hoc per diuer
sas gentes circa iudeā habitātes: vt ps cx. xij. Regū. ⁊ ij. palip.
r Et ostdit mihi dñs quatuor fabros. i. quatuor āgelos paros
frāgere dicta cornua: qz sunt executores diuine iustitie s Et
nemo eoꝝ. i. iudeoꝝ. t Leuauit caput suum. i. potuit resistere
aduersarijs p̄dictis. v Et venerūt isti. i. dicti fabri. x De
terrere ea. i. p̄dicta regna vel aduersarios fm quatuor ptes mū
di: vt dictū est. y Vt deiciāt cornua gētiū. i. ptātes eoꝝ: qō i
xpo videm⁹ impletū: cui⁹ impio submiserūt colla pnōpes gētiū
In ca. i. zacharie vbi dī in postil. Et fm regulam hebreoꝝ isti
duo fuerunt ppbete Addito.
Icut dictū fuit i addiciōe biere. i. e. ⁊ Osee. i. c. B dictū qō dī
er postillatores eē regulā apō hebreos nō ē regula sz dictum
vni⁹ singularis q̄ nō hī auctoritatē. ⁊ inquirere circa B videtur
magis curiosum q̄ vtile cū ppbetie de hmōi pīb⁹ ppbaꝝ nō in
ueniant: vt dictū fuit in p̄dictis addicionib⁹.
In eodē ca. vbi dī in postil. Est aūt myrtus arbor faciēs pul
cerrima poma. Addito.
Icet myrtus sit arbor pulcra ⁊ faciat folia ⁊ grana odorife
ra nō tū facit fructū pulcrū: sz quedam grana minuta nigra.
vñ Leui. xxiij. vbi dī. Fruct⁹ arboris pulcerrime. nō ponit in he
braico dictio significās myrtū. sz alia que significat cytrū qō ē
pomū pulcerrimū. Et in eodē loco vbi ponit eadē dictio quē B

bi in trãslatione nra dñi. Lignũ dentax frõdiũ. qõ pinet ppe ad myrrhã. vñ in dicto biero. i. plogo allegato a postillatore nõ dñ ō myrto q̃ bz fructus pulcrã sz odoriferũ qz vt dicũ ē grana myrti que sũt ei⁹ fruct⁹ nõ sũt pulcra sz odorifera. ligno ñro attribuit pulcritudinẽ. quia sic est in re. Capl'm. q.

aquilonis. babylonia ñro nõ est ad aquilonẽ respectu iudee: sz magis ad orientẽ. ⁊ iõ p b. bylon que ꝓfusio interp̃tat. ⁊ p aquilonẽ de quo dñ biere. i. Ab aquilõe pandet oẽ malũ. ptas demonis metaphorice s. u figuralit dcignat. sicẽ ⁊ brãs Petr⁹ i fine p̃me canonice sue dicit Salutat vos ecclia i babylone collecta. i. in roma. qz tñc rpe Hieronis ibi vigebat ptas dcmonis

Tleuaui. Hic ꝓfir denuciat reedificatio ciuitatis hierlm. Circa qõ sciẽdũ q̃ illa edificatio que facta ē p zorobabel: fuit figura edificationis ecclie p rpm que dñ spiritualis hierlz vt frequẽt. ã. dictũ est. ⁊ iõ ō vno edificio fit transitus ad aliũ. igit p nũciat materiale. sed cõdo spuale: ibi. Ecce. Circa p nũ dñ.

b Vidi. visione imaginaria ⁊ intellectuali.

c Ecce. vir. i. angel⁹ in specie viri

d Ecce mãu ei⁹ funicul⁹ mẽsorius i. apt⁹ ad mẽsurãdũ loca in quib⁹ deb ēt fieri edificatio subdit

e Ut metiar hierlm. q̃ntũ ad ciuitatẽ metropolis f Et vt. ad q̃ntũ ad alia loca in iudea. g Quanta sit latitudo ei⁹ ⁊c. ad q̃ntũ edificẽt ciuitates ⁊ loca: accipiunt mẽsure edificio fm lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ. h Et ecce. hic ꝓfir intẽdit vt metiat edificiũ spũalis hierlm. illa ecclia que sequũt nũq̃ fuerũt i hierlm p memoriã reedificata sz semp fuit in timore aduersariorũ ⁊ subiectione extraneorũ vsq̃z ad ei⁹ destructionẽ ꝓ exercitus romanorũ dicit ergo. h Et ecce angel⁹. mihi p custodia deputatus.

i Egredieb at. ad habẽdũ reuelationẽ nouã de futuris ab angelo superiori. qz fm ordinẽ hier archicũ superiores ãgeli illuminãt medios. ⁊ medij inferiores ⁊ et hoc ps q̃ hec reuelatio est de aliqua re q̃z precedẽs: qz est de hierlm spũali: iõ sequit. k Ibiq̃z mu. ba hierlm. qz ecclia nõ ꝓfidit in murorũ fortitudine: sz i diuina protectione. l Pre multitudine. qõ impletũ videt in fidelium multiplicatione p orbẽ vniuersũ. m Ho. ⁊ iu. qz credẽtũ alii qui sũt sapientes ⁊ litterati qui boies dicũt. alij vo simplices ⁊ illiterati qui iumẽta noiant. ps. lxxij. Et iumẽtũ facti⁹ sum apũd te ⁊ ego semp tecũ. n Et ego ero ait do. mur⁹. i. protector ⁊ defensor. o Et in gloria ero in medio ei⁹. qz dñ in ecclia honorat ⁊ iõ ad eã boies inuitant: eũ subdit. p O o o fugite de terra aquilonis. i. de ptate dyaboli. q Qm in quatuor vẽtos celi dispersi vos. i. spargi pmisi p varios errores aũ aduẽtũ xpi.

r O syon. i. ppls pusilus ad fidẽ. noie ẽm hierlm ⁊ noie syon intelligit ecclia vt declaratũ fuit Esaie. ij. ca. que ē idẽ qõ fidelis ppls: qz ecclia nõ est ipsi pictes. sz fideles. s Fuge. de ptate dyaboli. t Que habitas apũd filiã babylonis. i. cultũ ydolatrie. nõ ẽm põt hic intelligi quemlibet p filiã babylõis ciuitas vel terra babylonie. qz lõge aũ rpo bur⁹ ppbetie ciuitas babylõis fuerat destructa p cyrũ ⁊ dariũ. ⁊ iudei remissi in iudeã. vt bz. i. Esdre. ⁊ hz aliq̃ remãserũt in terra babylonis detẽti amore vrorũ q̃ ibi acceperant: ⁊ plis quã ibi fecerũt. vt dictũ fuit ibidẽ: tũ illi videnf ꝓbabilit fuisse pauci ꝓpatiue qz oes naturalit inclinant ad reuertendũ i terrã originis suc. ⁊ maxie de tra in qua detinẽt in captiuitate ⁊ future. Mecrõnabilit põt dici q̃ illi q̃ remanserũt moneãt b fugere ꝓpter vastationẽ imminẽtes illi terre qz tpe cyri legit regnũ ei⁹ ⁊ successoꝝ suoꝝ saꝝ quietũ fuisse vsq̃z ad tpa alexãdri magni: qui regnũ illõ vi armoꝝ subiecit sibi Jtẽ illa terra que b dñ filia babylõis immediate supra oẽ terra aquilonis. babylonia ñro nõ est ad aquilonẽ respectu iudee: sz magis ad orientẽ. ⁊ iõ p b. bylon que ꝓfusio interp̃tat. ⁊ p aquilonẽ de quo dñ biere. i. Ab aquilõe pandet oẽ malũ. ptas demonis metaphorice s. u figuralit dcignat. sicẽ ⁊ brãs Petr⁹ i fine p̃me canonice sue dicit Salutat vos ecclia i babylone collecta. i. in roma. qz tñc rpe Hieronis ibi vigebat ptas dcmonis

Tleuauꝰ oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce vir ⁊ in manu eius funiculus mensorius. Et dixi. Quo tu vadis. Et dixit ad me. Vt metiar hierlz ⁊ videã quãta sit longitudo eius: ⁊ q̃nta latitudo eius. Et ecce angelus qui loquebat in me egrediebat: ⁊ alius angelus egrediebat in occursum eius: ⁊ dixit ad eũ. Curre loqre ad puerũ istũ dicẽs. Absq̃z muro habitabit hierlm p multitudine hoim̃ ⁊ iumẽtorũ in medio eius. Et ego ero ei ait dñs murus ignis in circuitu: ⁊ in gloria ero in medio eius. O o o fugite de terra aquilonis dicit dñs: qm̃ in q̃tuor vẽtos celi dispersi vos dicit dñs. O syon fuge que habitas apũd filiã babylonis qz hec dicit dñs exercituũ. Post gloriam misit me: ad gẽtes: que spoliauerũt vos. Qui tẽgit vos: tãgit pupillã oculi mei. Quia ecce ego leuo manũ meã sup eos: ⁊ erũt prede his qui fuerũt sibi: ⁊ cognoscetis qz dñs exercituũ misit me. Lauda ⁊ letare filia syon: qz ecce ego venio ⁊ habitabo in medio tui ait dñs. Et applicabũt gẽtes multe ad dñm in die illa: ⁊ erũt mihi in pplm. Et habitabo in medio tui: ⁊ scies qz dñs exercituũ misit me ad te. Et possidebit dñs iudã partẽ suã in terra sanctificata ⁊ eliget adhuc hierlm. Sileat omis caro a facie dñi qz ꝓsurrexit de habitaculo

v Qz dicit dñs exercituũ. i. angelorũ. vñ in hebreo ponit h nomẽ dñi tetragrãmaton soli deo appropriatũ vbi translatio nra hz dñs

r Post glam misit me. fm serie text⁹ nõ ē ñbũ zacharie sz dei dicentis se mitti. qõ verificat in xpo q̃ ē ver⁹ de⁹ a patre missus p salute generis hũani. Et huic ꝓsonat quedam glosa hebraica a ra. sa. inducta que tat est. Post glam misit me Quia post honorẽ reditũ Esau veniet messias. i. antiquis et glosis hebraicis pncepsi romani frequent Esau ⁊ romanos seyr noiant. ⁊ sic plenũ ē i dño ibu xpo qz post gliam monarchie adeptã a romano pnci pe cesare augusto: ppẽ qõ fecit describi orbẽ vniuersũ tãq̃z sibi subiectũ nat⁹ fuit xpus. vt patz Luce. ij. s Ad gẽtes que spoliauerũt vos. i. ad iudeos qui fideles pmitiue ecclesie grauiter tractauerũt Act. viij. quib⁹ pdicauit dñs i p sona ppa. ⁊ dicũt b gẽtes. qz tũc nõ viuebãt fm legẽ vt iudei: sz trãsgrediebant ꝓpter mãdata hoium: vt ps in euãgelio. Ad gẽtes. i. romanos pncipes q̃ in pmitiua ecclia fideles psequebãt in corpib⁹ suis ⁊ bonis: quib⁹ pdicauit xpus p apl'os petrũ ⁊ paulũ: ⁊ alios doctores sequẽtes. s Qui ẽm tetigerit vos ⁊c. i. solicite vos custodiũ sicut custodit oculi pupillas: sz ẽm tũc xpus pmiserit fideles corpaliter perturbari. nõ custodiuit eos solicite in spũalib⁹ bonis: i quib⁹ tũc creuit ecclia: merito ⁊ numero fideliũ magis q̃z tpe pacis. qõ fuit figuratũ in filijs israel qui quãto magis affligebãt ab egyptijs: tanto magis multiplicabant Exo. i. iõ subdit. a Ecce ego leuo manũ meã. i. vrutem.

b Super eos. i. pncipes romanos ⁊ eorũ ministros. c Et erũt prede his qui fuerũt sibi. qz pncipes romani ⁊ alij subiecti qui in pmitiua ecclia affligebãt fideles fuerũt dura: ⁊ eis abstulerũt bona sua. nõ suppositi fuerũt colla sua iugo xpi ⁊ ei⁹ ministris: dotãtes ecclias tpalib⁹ bonis. d Et cognoscetis. p experiẽtiã bonorũ ⁊ miraculorũ.

e Qz dñs exercituũ. i. dñs pater dñs ãgelorũ. f Misit me. p generi humani salute. ⁊ iõ p tanto bñficio inuitat ecclia ad laudẽ diuinã: eũ dñ. Lauda ⁊ letare ⁊c. g Quia ecce ego venio. p carnis assumptionẽ

h Et habitabo in medio tui. conuersando ⁊ pdicãdo. Job. i. Verbũ caro factũ est ⁊ habitabit i nob. i Et applicabũt. gen. mul. ad dñm. qõ ps iplenũ p conversionẽ gentiũ ad fidẽ xpi per orbẽ vniuersũ. k Et erunt mihi in pplm. qz inter credentes nõ est distinctio iudei ⁊ grecus: idem dñs omium. ad Roma. x. ca. l Et possidebit dom⁹ iuda. i. confitentes deũ qz corde credit ad iusticiã ⁊ ore confessio fit ad salutẽ ⁊ ꝓ per domũ iuda tales intelligant etiã fm doctores hebreorũ fuit ostensum Hieremie. xxxij. ⁊. xxxiij. m Partẽ suam. id est premium suũ

n In terra sanctificata. id est in celo quod vocatur terra viuentium.

o Et eliget adhuc hierusalem. scilicet celestem. p Sileat omnis caro. a blasphemijs domini nostri ibesu xpi. q Qz ꝓsurrexit de habitaculo sancto suo. id est consurget in finali iudicio ad mala puniendum et bona premiandum.

In capitulo. ij. vbi dicitur in postilla. Et ego ero ei ait dominus.

Addino.

Super hoc q̃ dicitur. Et ego ero ei ait dominus murus ignis glosa interlinearis. Murus. id est defensio suis ignis hostib⁹.

Capitulum. iij.

Et ostendit. Post ciuitatis & templi reedificationem hic prophetia pnuntiat edificantium consolationem. & p Jesu summi sacerdotis. secundo zorobabel ducis sequentis capitulo. Circa primum sciendum quod sicut dicit Ra.sa. prophetae principaliter locuti sunt de diebus messie. prophetia p denuntiat consolationem summi sacerdotis de eius emundatione. tertio de christi incarnatione ibi. Audi iesu. Circa primum sciendum quod iudei redeuntes de babylone peccauerunt graui accipiendo alienigenas vxores. vt habetur i. Esdre. x. c. Sacerdotes sicut alij in hoc peccauerunt: & cum eis iesus filius Josedech sacerdotis summi. Is ad exhortationem esdre eiecerunt eas: & hoc est quod dicit a Et ostendit mihi &c. coram angelo domini s. michaele planto toti iudeorum populo. vt predicta est.

b Et satan stabat a dex. eius vt aduersaretur ei accusando eum de transgressione filiorum suorum sicut bene fuit reprehensus a domino & punitur de transgressione filiorum suorum. i. Regum. iij. nota enim legitur quod iste Jesus summi sacerdotis persona propria vxorem alienigenam accepit c Et dixit dominus ad satan. hic in hebreo habetur nomen domini tetragrammaton soli deo appropriatum. vbi translatio nostra habet. Dominus. Et hanc ponit hic ter: & loquendo quasi de persona alia. satis aptre ostendit in deo trinitas personarum. d Numquid non iste. s. Jesus. e Torris est eruptus de igne. i. quasi ticio semi combustus in translatione captiuitatis babylonice. q. d. sic. & adhuc vis eum totaliter totum comburere. f Et iesus erat induti pestibus sordidis. qui culpam incurrerat ex negligentia arguendi filios suos & eum ad quod teneba ex officio cum esset pontifex summus. g Et ait. s. michael. g Ad eos qui stabant coram se. i. alijs angelis inferioribus.

h Auferte vestimenta sordida. scilicet ab eo. p hoc designabat remissio culpe de qua penituit: & filios suos & populum ad abiciendum vxores alienigenas induxit.

i Et induite mutatorijs. i. gratie & virtutum indumentis. k Ponite cydarim. i. mytram qua vtebat summus pontifex. & p hoc designat quod digne exerceret officium: culpa per gratiam deleta l Et angelus domini. s. michael

m Contestabat iesum. in bono ipsum confirmando. n Hec dicit dominus. qui est ipsa veritas. o Si in viis meis ambulauerit. legem meam custodiendo. p Et custodiam meam custodieris. reuerenter & debite officium pontificis exercendo. q Tu quoque iudicabis &c. i. officio pontificis preuerabis. r Et dabo tibi ambulantes. de his qui nunc hic assistunt. i. de angelis hic assistentibus dabo tibi adiutores & directores in officio tuo. s Audi iesu. Hic ponit consolatio Jesu sacerdotis de christi incarnatione quam sunt desiderabant patriarche. & c. tertio subdit. Audi iesu quasi diceret. res valde grandem ego sum nobis dicturus. t Tu & amici tui. i. illi qui sunt parati ad abiciendum alienigenas vxores & legem seruare. v Quia viri portentes erant. i. in futuro expectantes. s. christum mysterium. Dicit eos portentes a portendo dis. quod est aliquid in longinquo designare. Ra.sa. dicit quod isti fuerunt ananias misael & azarias: qui de babylone redierunt cum zorobabel & iesu sacerdote. & erant ei familiares & amici. & dicuntur hic viri portentes. quia in eis fuit factum portentum. i. mirabile signum quod de camino ignis exierant illesi. vt habetur Dan. iij. Ecce enim ego adducam seruum meum oriente. In hebreo habetur germinante. & exponit Ra.sa. de zorobabel qui dicitur hic germinans. eo quod genuit neemiam. vt ipse dicit. qui edificauit ciuitatem hierusalem. sicut prius fuerat templum ante destructum. Sed hoc non videtur verum. quia. ij. Mach. dicit quod iste neemias erat sacerdos. & sic de tribu leuitica. zorobabel autem de tribu iuda. vt patet Mat. i. Et ideo aliqui expositores catholici dicentes cum Ra.sa. quod hec scriptura intelligitur ad litteram de zorobabel. dicunt quod hic vocatur oriens. quia fuit ortus de tribu regia. & quia propagatus fuit in edificio templi. sed isti cum Ra.sa. videntur iudaizare. & magis quam antiqui debent vnde vbi translatio nostra habet

p Ecce enim ego adducam seruum meum oriente &c. translatio chaldaica apud iudeos auctentica sic habet. Ecce ego adducam seruum meum messiam & redemptor. ex quo patet quod de christo ad litteram intelligitur. p Quia ecce lapis. i. christus qui dicitur lapis abscissus de monte sine manibus Dan. ij.

5 Quem dedi coram Jesu. quia vidit eum per fidem futurum sicut saluatorem dicit Job. viij. cap. Abraham pater vestrum exultauit vt videret diem meum: vidit et gauisus est

a Super lapidem vnum. i. christum qui est vnus in gloria: licet eo sit duplex natura.

b Septem oculi sunt. i. septem dona spiritus sancti: que in plenitudine quiescunt in christo hoc est quod dicit Esaie. xi Requiescet super eum spiritus domini &c. quod ad litteram intelligitur de christo cum finem dicta hebreorum. vt ibidem fuit diffusius declaratum.

c Ecce ego celabo sculptura eius. quia corpus christi fuit formatum & figuratum in vtero virginis virtute diuina. d Et auferam iniquitatem terre illius. i. mundi totius. Vel per septem oculos vniuersitas angelorum designatur. vnde Dan. iiij. Angeli dicuntur vigiles. & Matth. xviij. Angeli eorum semper videntur faciem patris. Et illi septem oculi sunt per christum. quia semper sunt attenti ad exequendum eius mandatum. quia ipse est rex angelorum: & hec expositio magis concordat litteram sequenti. e In die vna. i. in die passionis sue finem quod dicit Job. i. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Considerandum autem quod hic dicit ra.sa. quod ipse nescit que sit ista dies: quia non potest assignare aliquam in die sue phidiam iudaicam que negat christum venisse in qua terra iudee fuerit absque iniquitate: & ideo ex hoc quod profitetur hanc ignorantiam preter eius intentionem confirmat catholicam veritatem. f In die illa. i. tempore christi.

g Vocabit vir amicum suum subter vineam &c. per talem modum loquendi significat tempus magne pacis in plurimis locis sacre scripture & sic fuit in nativitate christi propter quod tunc desciptus fuit orbis: vt dictum est. Sed omnes terras sub imperio romanorum pacatas. Cap. xiij.

Et reversus est. Hic ponit consolatio zorobabel ducis de consumatione templi futura quod ipse fundauerat. Is postea opus impeditum fuerat vsque ad secundum annum dariy regis persarum in quo zorobabel & eius adhereres resumpserunt opus. vt dictum est. ii. Aggei. i. ca. Igitur prius capitulum in duas partes diuidit. quia primo summatione ponit prophetica visio. secundo huius visionis expositio. ibi. Et respondit. Circa primum dicit. a Et reversus est angelus mihi per custodia deputatus: qui ad horam disparuerat. b Et suscitauit me. ad visionem enim prophetica oportet excitari & euacuari mentem & sequitur visio cum dicit. c Vidi & ecce candelabrum. videbatur enim visione imaginaria candelabrum aureum sicut illi quod fuerat in tabernaculo moysi de cuius materia & forma dictum fuit plenarie. Exo. xxv.

d Et lampas eius. i. sedes lucerne que erat de auro mundissimo.

e Super caput ipsius. i. in summitate candelabri. & accipit lampas in singulari & plurali. sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarum. quia septem erant sedes lucernarum: sicut & septem lucerne. Vel potest dici quod hic fit spiritualis mentio de vna illarum. que erat in medio stipitis candelabri. & tres hinc & tres inde super eam calamos eius.

cerne eiꝰ sup illꝰ: et septē ifusoria lucernis q̃ erant sup caput eiꝰ ⁊ duc oliue sup illꝰ: vna a dxtris lā padis: ⁊ vna a sinistris eiꝰ. Et[b] nī di ⁊ aio ad ãgelū q loq̃bat i me di cēs Quid st hec dñe mi Et ndit ãgelꝰ q loquebat i me: ⁊ dixit ad me Nūqd nescis qd sūt hec. Et diri. Non dñe mi. Et ndit ⁊ ait ad me dicēs. Hoc[i] est vbum dñi ad zorobabel dicens. Non[k] in exercitu nec i robore: sz i spū meo dicit dñs exercituū. Quis[m] tu mōs magne coꝝ zorobabel in planū. Et[o] educet lapidē primariū ⁊ ꝓ ercēbat gratiam gratie eiꝰ. Et factū ē verbū dñi ad me dicēs. Manꝰ zoro babel fundauerit domū istā ⁊ manus eiꝰ pficiet eā: ⁊ scietis: qr dominꝰ exercituum misit me ad vos. Quis[n] enim despexit dies parvos Et[r] letabūt ⁊ videbūt lapidē stā nēm in manu zorobabel. Septē sūt isti oculi dñi: q[b] discurrūt i vniuersam terram. Et[c] ndi: ⁊ dixi ad eū. Quid sūt due olive iste ad dexterā cādelabri ⁊ ad sinistras eiꝰ. Et ndi scdo: ⁊ dixi ad eū. Quid sūt due spice oliuarū q̃ sunt iuxta duo rostra aurea i qbꝰ sūt suffusoria ex auro. Et ait ad me dicēs. Nūqd nescis qd sūt hec: Et dixi. Non dñe mi. Et dixit Iste[p] sūt duo filij olei: q[e] assistunt dñatori vniuersē terre. Capl'm. v.

Et[a] conuersus sum ⁊ leuaui oculos meos: ⁊ [b] vidi: ⁊ [c] ecce volumē volans. Et dixit ad me. Quid tu vides: Et dixi. Ecce ego video volumē volās longitudo[d] eiꝰ viginti cubitorū: ⁊ [e] latitudo eiꝰ decē cubitorū: ⁊ [f] dixit ad me Hec[g] ē maledictio q[h] egredietur sup faciē oīs terre: qr[i] oīs fur sicut ibi scriptū ē iudicabit: ⁊ oīs iurās ex hoc sicut iudicabit Educā[k] illꝰ dicit dñs exercituū: ⁊ [l] veniet ad domū furis ⁊ ad domū iurātis i nomine meo mēdacit ⁊ cōmorabit i medio domus eiꝰ ⁊ [m] cōsumet eā ⁊ ligna eiꝰ ⁊ lapides eiꝰ. Et[n] egressus ē ãgelꝰ q loquebatur in me: ⁊ dixit ad me.

f Et septē infusoria. i. vasa aurea est quibꝰ infudebat oleū i lucernis. g Et due olive. i. rami oliuarū in superiori pte. q̃ formā spicarū habēt b Et ndi. Hic ponit pdicte visiōis expositio cp̃ de significatione cādelabri. scdo de spicis oliuarū ibi. Et ndi Circa pmū sciēdū q cādelabr erat vnū de pncipalibꝰ ornamentis tēpli. ⁊ iō ū pon ebat ibi nisi pꝰ ꝓpletōne ipsi⁹ tēpli. ⁊ iō p visiōs cāddabri designabat futura ꝓsumatio tēpli sub zorobabel: a q̃ fuerat inchoatū. ⁊ hoc ē qd dī

i Hoc est vbum domi ad zorobabel. i. visio predicta est significatiua ꝓsumatōis tēpli. sic ⁊ vbū sensibile ē signum rei significate

k Nō in exercitu nec in robore. i. nō vrtute humana ꝓsumabit tēplū sed diuina. iō subdit.

l Sz i spū meo qd̃ inspirauit Dario ꝓsumare tēplū i hierlm inchoatū: ⁊ ad hoc ꝓbere necessaria ⁊ remouere impedimenta. vt bē. i. Esdre. vi.

m Quis tu mōs magne. i. dyabolē superbiam elevate qui opꝰ templi impedisti: iciēdo ad b gentiles ⁊ cābises filiū cyri. n Coꝝ zo. in pla. i. deijciēris ab intentō ita q̃ amplius impedire nō poteris. o Et edu. la. pmariū. i. zorobabel sup lapidē fūdamēti tā afi positū educet edificiū. sicut tū. p Et exequabit gratiā grie eiꝰ. i. sicut cyrꝰ dedit licētiā edificādi ita p impetrationē zorobabel danꝰ dabit gratiam ꝓsumādi. iō sequit. q Manꝰ zoro. funda. do. istā sub cyro.

r Et manꝰ eiꝰ pficient eā. sub dario s Et scietis p impletionē vbi mei. t Quia dñs exercituū misit me ad vos. de edificatione templi exhortādo. p impletionē effectue ꝓpbetie apparuit manifeste q̃ fuerat a deo missus sicut ꝓpba verus v Quis enim de diebus puos. i. statū redeūtiū de babylone. qui despiciebāt ⁊ affligebāt a gentibꝰ circūstāntibꝰ. vt ps. i. Esdre. iiij. qr tamen his nō obstāntibꝰ templū fuit p zorobabel ꝓsumatū. iō subdit.

x Et letabūt. s. iudei puꝰ desperti ⁊ ipediti. y Et videbunt lapidē stāneū. in hebreo hī. Plūbatū. p qd̃ designat edificiū tēpli rectē sublimatū. z In mānu zorobabel. i. p solicitudines ⁊ diligentiā eiꝰ. Cōsequēter exponit qd̃ dictū est supra de oculis sup lapidē vnū cū dī. a Septē sūt isti oculi. i. vniuersitas angelorū designata p septenariū. eo mō loquēdi quo dixit raphael angelꝰ Tobie. xij. Ego vnꝰ ex septē qui stamꝰ afi dñm. oēs enim angeli astant coram deo in cōspectū facie eiꝰ clare videt. ⁊ oēs nitūt i ministerio sm q̃ dī Hebre. i. Oēs administratorij spūs sūt ⁊c. in ēstū volūtatē eiꝰ exequūt. Is enim superiores nō mittant ad exteriora exequēda: ppter qd̃ dicūt assistētes. alij ministrātes. nā etiam superiores mittūt ad inferiora. qr superiores illuminār medios. ⁊ medij inferiores de angelis sm ordinē diuine volūtatis. iō subdit

b Qui discur. vni. terrā. qr oēs agūt ad ea que fiūt circa humanā naturā. c Et ndi. Hic pūt ponit expositio de duabꝰ oliuis ⁊ spicis earū ⁊ rostris cādelabri. ⁊ qr eadē ē eorū significatio ideo dat vna ndio cū subdit i fine capituli ⁊ dī. d Isti sūt duo filij olei. i. zorobabel ⁊ iesus pontifex: qui dicūt filij olei. qr zorobabel erat de tribu regia. Iesus aūt de sacerdotali: dignitas aūt vtriusq̃ officij p inunctionē debebat ꝓferri: nā ista vnctio nō fuit rpe scōi tēpli sm hebr.

e Qui assistūt do. vniuerse terre. fideliter insistētes opi eiꝰ in tēpli edificatione. Rostra aurea sz visionē imaginariā erant due recuruationes i cādelabro: in quibꝰ pēdebāt infusoria. De oliuis aūt ⁊ spicis earū dictum est supra.

Capl'm. v.

a Et conuersus sum. ad capiendā diuinam reuelationē. b Et vidi. visione imaginaria. c Et ecce volumē volās. i. exiēs de tēplo ⁊ circuitare: cui⁹ quātitas subdit. d Longitudo eiꝰ. xx. cubitorū sm latitudinē tēpli. e Et latitudo eiꝰ. xx. ad facie tēpli. ita q̃ volumē illud videbat de tēplo egredi. e Et dixit ad me. exponēdo significationes volumis. f Hec ē maledictio. i. pena p peccatis inflicta: sicut Ezech. ij. ca. vidit libꝝ in quo erāt scripte lamentationes. g Que egredietur sup faciē oīs terre. cū iudeis petōribus de hierlm ⁊ iudea captiuatis ad diuersas ptes orbis: ppter peccā furti ⁊ piurij. que afi destructiōes ciuitatis vigebāt ibi: vñ ⁊ sedechias rex tradit⁹ fuit in manꝰ nabuch. ppter peccā piurij qd̃ incurrerat erga ipm. vt bī. ij. paralip. vltimo. h Qr oīs fur sicut ibi scptū est. i. i volumie volāte i Iudicabit. i. puniet

k Educā illꝰ. extra hierlm ⁊ iudeam. ⁊ p ꝰ designat q̃ reedificatio hierlm talia peccā nō abūdauerūt i iudea. l Et veniet ad domū furis ⁊c. i. vltio diuina veniet sup iudeos captiuatos ppter peccā ista

m Et consumet eā ligna eiꝰ. i. totā pgenie trāsgressorū. n Et egressus est. h ponit secda visio. videbat enim ꝓpba visione imaginaria quādam amphorā de tēplo ⁊ ciuitate egredientē in qua sedebat quedā mulier ita q̃ p os amphore appebat desup. Videbat enim talentū plūbi portari ab angelo q̃ impsuit mulierē intra āphorā: opilās os āphore talento vel massa plūbi: ne mulier possz egredi inde. Et desup apparere videbat vltra duas mulieres alatas portātes illā āphorā ad babylōis terrā. Per āphorā aūt que ē genus mēsure designabat q̃ ppl'us regni iude dolose egerat in mēsurādo ea que vendebat: ⁊ ppē hoc ductꝰ fuit captiuꝰ in babylone vt dicit Ra. sa. sed qr pncipalis fuit ibi ductꝰ ppē idolatriā. vt ps. iiij. Regū ⁊ ij. paly. in plib⁹ locis. iō alij dicūt ⁊ melius vt videt q̃ p āphorā que genus ē mēsure: intelligit multiplicatio peccatorū in regno iuda ⁊ i tāta mēsura: q̃ diuina iustitia exigebat vt vltio in

ferrek fm mēsurā petōr: fm illud Deut. xxv. Scōm mensurā peti erit plagar mod⁹. Per mulierē in āphora sedētē ⁊ desup apparētē: intelligit ydolatria q̄ē directa ꝯ deū. ⁊ iō excedit petā que fūt ꝯ primū. iō vocat ipietas. q: sic cult⁹ dei vocat pietas fm Tulliū: ira ⁊ ydolatria ipietas. Talēnū ēo plūbi signat grauitatē peti, duc mulieres āphorā portāres i terrā sēnaar.

que ē cadē cū terra babylonis. vt ps Geñ. xi. significat duas mb⁹ a quib⁹ regnū iuda noiatur regnū duarū mbuū que ppē peñ ydolatrie pncipaltr ⁊ alia ꝓñr fuerunt captiuate ⁊ ducte i babylonē. ⁊ bis dicit ps tra vsq; ibi.

o Ut edificet ei. i. ydolatrie ⁊ cetere malicie.

p Domus. i. mansio.

q In tra senaar. i. babylonis cum peccatori bus ꝓbi captiuatis.

r Et ponat ibi sup basē suā. i. sic struet q̄ nō reuertat i iudeā. ⁊ sic factū fuit. q: post reditum captiuitatis babylonicē nō legit iste ppl's ad ydolatriā declinasse nisi aliqui pauci tpe āniobi ⁊ magis timore tormēti q̄ libidine peccandi.

Leua oc'os tuos ⁊ vide. Quid ē hoc qd egredit. Et dixi. Quid nā ē. Et ait. Hec ē āphora egrediēs. Et dixit. Hec ē ocul⁹ eorū i vniuersa tra. Et ecce talentū plūbi portabat: ⁊ ecce mulier vna sedēs i medio amphore. Et dixit. Hec ē ipietas. Et piecit eā i medio āphore: ⁊ mīsit massā plūbeam i os ei⁹. Et leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce due mlieres egredientes ⁊ spūs i alis earū. Et hēbāt alas q̄i alas milui: ⁊ leuauerūt amphorā inter terrā ⁊ celū. Et dixi ad angelū q loqbat in me. Quo iste deferūt āphoras. Et dixit ad me. Ut edificet ei: domus[p]: in[q] terra senaar: ⁊ stabiliat ⁊[r] ponat ibi super basem suam.

In ca. v. vbi dī i postilla. Ecce volumē volās ⁊c. Additio.

Expositio postillatoris de duab⁹ visionib⁹ i b̄ capto ꝓtenē nō videt ꝓsonare rōni nec lre. nā qt ppli petā que iā trāslu erāt i ꝓtenitū: fil'r ⁊ pene que p eisdē petis fuerūt ppto iā publice infligte: irrōnabile videt q̄ ppha ea denūciaret sub visiōe imaginaria seu enigmatica cū iā ēent oib⁹ quib⁹ loquebat paretēr nota. Tū qt captiuitas babylonica nō legit fuisse facta in penā furti: sz potiūs ydolatrie ⁊ homicidij. vt ps. iiij. Regū. ⁊. ij. paly. Tū qt illa q̄ sequūt de amphora ⁊ de muliere ⁊ de alijs in scōa visiōe prētis ipropē applicant ppositō ⁊ inutilē traderēt obscure cū iā oib⁹ erāt maxime manifesta Ulñ ad hmōi visiōes ppe exponēdas q̄dā vident eē pmittēda. Primū ē q̄ iudei durāte tēplo scōo: ⁊ p⁹ tpo machabeorū cū incepit secta pharisaica orti fingēt q̄ de⁹ dederat moysi i mōte synai duas leges Unā. s. scptā que ꝓtinet i duab⁹ tabulis ⁊ i toto pēTateuchō. Et aliā quā dederat moysi nō in scptis sz oretenus. ⁊ hec lex oretenus vt dicūt data vocat apō eos scōa lex. ⁊ i ea ꝓtinent traditiones pharisaice: q̄s dicūt deuterosas tāq; i scōa lege pdicta ꝓtentas. que quidē puersa lex fuit redacta in scripē p⁹ destructiōs tēpli scōi p centū ānos fere p quēdā qui dī rabbi monoa: p quē fuit collecta seu ꝓpilata i q̄dā volumīe i multē libr⁹ diuiso: qd quidē volumē vocat apō eos mystia. i. scōa lex post ēo p. ccc. ānos fere pdictū volumē. s. illa mystia fuit expositū valde plixe ⁊ dispēdiose p multos libros q̄ cōiter dicūt thalmud. qd est duplex. Primū dī hierosolymitanū qz fuit ꝓpositū hierosolymis. ⁊ secūdū dī babylonicū. qz fuit ꝓpositū i terra babylonis: ⁊ istō scōm est maioris auctoritatis q̄ pmū. ⁊ tenet cōiter apō hebreos tāq; expositō ñra ⁊ irrefragabilis diuine legis que ꝓtinet i pētateuchō: ⁊ i pdicta mistia. Scōm pmittēdū est q̄ in quolibet pdictorū opus pserti i scōo cōtinet multa falsa ⁊ erronea ⁊ imiq ⁊ et absurda: que repugnāt nō solū diuine legi sz et naturali. ⁊ q̄tū pñt nitūt doctrine xpi que celestis ⁊ immaculata ē repugnare: ⁊ eas deturpare. De ortu pdicte false doctrine ⁊ quāta sit auctoritas ei⁹ apō hebreos diffuse hī i libris eorū. sz breuiter ⁊ determinatē hī i plogo. xiij. librorū Ra. moy. egyptij. Tertiū pmittēdū ē q̄ pdictū thalmud ꝓtinet multas absurdas doctrias circa credibilia. put dictū fuit. s. i additōe circa Esaiā. xxxiij. Quartū pmittēdū ē q̄ in dicto thalmud ꝓtinent multa imiq ⁊ enormia ⁊ inimica iuri ⁊ rōni circa agibilia ō quib⁹. j. aliquid dicēt. Cōsequēter circa expositionē hārū visionū dicēdū q̄ postq; pp ha oñderat ppbice regimen sēdi tēpli i suo pmordio eē bonū sub zorobabel duce ⁊ iesu pōtifice de quib⁹ dixerat. Isti sūt duo filij oliue qui assistūt dñatori vniuerse terre. s. iuste ⁊ fideliter operando i edificatiōe tēpli ⁊ in regimine ppli. nūc aūt ppbat quō circa finē durationis hui⁹ tēpli deterioratē erat stat⁹ ppli p doctrinā legis nephādā que i illis tpib⁹ debebat oriri: ⁊ post destructionē tēpli i scptis redigi. ⁊ de ō dicit Et puersus sum. s. ad videndū nouissima hui⁹ tēpli. Et leuaui oculos meos: ⁊ q̄ respiciēs a lōge. Et vidi imaginaria visione Et ecce volumē p qō intelligit illud volumē de quo. ō. dictū est qō vocat false apō hebreos lex scōa. Et qz nullā hz auctoritatē in scptura sacra. iō subdit. Volās. q. d. nullū hz fundamētū. vel qz i scptura demōes volucres dicūt. vt i ca. viij. Luce. iō illō volumē dī volare q̄i hñs motū demoniacū. Fuit ofi ō op⁹ nephādū p demōes sēmē recuptū. vt dictus fuit in pdicta additione Esaie. xxiij. c. Et qz hoc volumē ptēr pcepta decalogi i ēa lege mosayca ꝓtenta addit alia ficta afferēs fuisse a deo data moysi oretenus. ⁊ a moyse alijs successorib⁹: iō dicit. Lōgitudo ei⁹ viginti cubitorū ⁊ latitudo ei⁹ decē cubitorū. p qō intelligit q̄ hz i tota latitudine legis diuine decē pcepta cōtinēt pncipalia: nñ ō volumen se extēdit vsq; ad decē alia. qz i quolibet pcepto dicit eē aliquid de lege scpta p moysen. ⁊ aliquid addit̄ de lege oretenus data. ⁊ fm ō pcepta dicūt eē duplicata. sed q̄ f. Hec ē maledictio que egrediet sup faciē oīs terre. Vocat etiā hec doctrina nephāda maledictio: qz vt dī hiere. xi viij. ca. Ad maledict⁹ qui facit op⁹ dñi fraudulent. Cōstat aūt q̄ hui⁹ volumis seu doctrine fabricatores opus dñi. s. legē ei⁹ fraudulent faciūt fingentes pcepta seu expositōes pceptorū legis nō sicē ōs pcepta: iō m op⁹ dī maledictio. Que egrediet sup faciēs oīs terre. qz ō doctrina vbiq; terrarū diffundit vbi iudei sunt dispsi. Qualr aūt maledictio ō defraudat diuinā legē oñdit in duob⁹ dicēs. Qz oīs fur sicē ibi scriptū ē iudicabit ⁊c. Ad qd sciēdū qd hz furtū fuit gñaltr phibitū int pcepta decalogi Exo. xxij. ca. nā in hac falsa doctrina cōtinet q̄ licitū ē furari a paganis seu gentilib⁹. ⁊ sic exponūt nō ō illō Abacuc. iij. c. Vidit ⁊ dissoluit gētes. sil'r hz piurū fūt a deo phibitū int pcepta in decalogo vbi. s. ⁊ itē Nume. xxx. de hoc āpli⁹ dī. Vir cū iurauerit iuramētū ad obligādū obligatione sup aiam suā nō irritabit ñ ō suū totū. sz qd egressum fuerit ex ore suo facier. Tamē isti falsi interptatores dicūt q̄ quicūq; vir⁹ sapiens vel tres idiote pñt absoluere hoiez a voto vel iuramēto qd ē manifeste cōtra diuinā legē. vñ qui faceret fm suā falsam interptationē ꝓmittēdo furtū eēt damnat⁹. ⁊ ō est qd dicit Qz oīs fur sicut ibi scptū est. s. i volumīe nephādo pdicto. Iudicabit. i. dānabit. sil'r dicendū ē de piurio. ⁊ de ō dicit. Et oīs iurās ⁊c. Et sequit de dānatiōe furis ⁊ piuri pdictorū. Educaz illō dicit dñs. s. illō volumē. Et veniet ad domū furis ⁊ ad domū iurātis ⁊c. i. istō volumē erit cā destructiōis illorū q̄ talia fingūt ⁊ sequūt. Uñ put ipi tradūt sup illō ñ ō Zrch. i. Sedebūt ad terrā seniores filie syon. tota ordinatio magna iudicū illius ppli que dī cābedica fuit interfecta a nabucho. tpe sedechie. eo q̄ absoluit sedechiā a iuramēto qd iurauit ipsi nabuch. de q̄ iuramēto hī. iiij. Regū. xxiij. Sil'r ꝓter fraudes ⁊ vsuras q̄s ꝓmittunt ꝓxi xpianos ⁊ etiā paganos int quos ꝓmotāt frequēter occidūt ⁊ deuastāt in diuersis regiōib⁹. ⁊ ō ō dicit. Et cōsumet eū ⁊ ligna ei⁹ ⁊ lapides. ꝓñr agit ppha in scōa visione de scōo ope nephādo. s. thalmud. de quo dicit. Et egressus ē ag̃el⁹: ⁊ dixit. Leua oculos tuos: qz vt dictū ē p longū tpo p⁹ ꝓpagationē pdicti volumis fuit thalmud ꝓpositū. de quo subdit. Hec ē amphora egrediēs. ⁊ vbi trāslatio nra hz. amphora. in hebreo hī epha. eadē etiā dictio ponit Exo. xvi. ca. vbi dī. Gomor decima pe est epha. ⁊ sic sic hec amphora seu epha est quedā mēsura. ⁊ est sensus. qz thalmud istō ē expositio volumis supradicti vt dictū ē. ⁊ sic ē mēsura qua ꝓtēta in illo volumīe mēsurant. ⁊ sequit Hec ē ocul⁹ eorū i vniuersa tra. Et notādū q̄ vbi nos hēm⁹ i ō loco. Ocul⁹: i hebreo hī quedā dictio q̄ vno mō significat idem qd ocul⁹. ⁊ alio mō significat idem qd color. ⁊ alio mō significat idem qd iniquitas. Et isto tercio mō intelligit hz. lxx. interptes. ⁊ sic est sensus: q̄ sicē ag̃el⁹ dixerat q̄ dictū volumē erat maledictio: sic de ista āphora seu epha ag̃el⁹ declarat q̄ est q̄dā iniquitas. sicē ꝓmanō p⁹ pauca dicit. Hec ē impietas. ⁊ ē rō: qz ō doctrina thalmudica ꝓtinet multas iniqtates inq̄tū ponit multa iura iniqua int ꝓxios ⁊ multo magis int extraneos. Et ē ipia erga deū ⁊ parētes: qd ppe dī ipietas. vt dicit scōs Tho. De iniqtate iuriū thalmudicorū que q̄i inumerabilia sūt ponā q̄dā q̄ occurrūt

et qb⁹ pōt legēs de alijs aliqd estimare. Dicūt enim i libro q dī cābedrin. vbi agit de testib⁹. q cū aliq testes testāt falsū ꝯ primū sic q si nō ꝓstarent de falsitate eoꝝ cotā iudice, p̄ prim⁹ occideret p iusticiā: q tūc si prim⁹ fuerit occisus p falsa testimonia predictorū fūt occidēdi testes ſz si repta fuerit falsitas eoꝝ p iudicis aliq occideret reus: tūc occidēdi fūt testes falsi. t b nitūt p hanc p lrā Deut. xix. vbi dī. Si steterit testis mēdax ꝯ hostem suū. t ifra. Cūq diligentissime pscrutātes inuenerit falsū testē dixisse ꝯ fratrem suū mēdacii reddēt ei sicē fri suo facere cogitauit. Hec i lra. Et qua arguūt q reddēdū ē falso testi sicē facere cogitauit: nō aūt reddēdū ē ei sicē fecit. t iō si cogitauit tm̄ t ñ fecit: dicūt q occidēd⁹ ē testis falsus ſz si nō solū cogitauit. ſz et fecit sic q occisus fuit ille ꝯ quē mēdacii testat⁹ ē tūc nō est occidēd⁹ testis falsus. Et q pōt lector pslderare quāta sit insania fabricāntū hāc doctrinā: q asserūt maiorē penā deberi cogitāti aliqd malū tm̄ seu loquēti q cogitāti t loqnti t explēti: cū tm̄ a fortiori pnt Zriū ōdūcere. q si cogitāti tm̄ t loquēti pena talionis debet: multo magis cogitāti loquēti t explēti: pserti cū i eodē loco scp̄tura de bmōi teste falso dic. Nō miseberis ei⁹: ſz aias ꝯ aia: oculū ꝯ oculo t c. Et q pr̄ manifeste q si p falsū testimoniū prim⁹ pdidit oculū, q falsus testis dz pati illr. Itē i libro cābedrin vbi de homicidijs agit determināt q crimē homicidij dz diffiniri p certū nūerū iudicū q dī Cābedrī: q si nō fuerit pcordes i pdēnādo vel liberādo reū. sicē ꝯrigit i multē causis inē iudices q tūc stabit iudicio maioris pārs: sic q si maior ps pdēnauerit reū: tūc re⁹ ē occisus⁹ t cōtra. Dicūt tm̄ ibidē q si oēs cābedrin sex iudices or dinarij pcordē pdēnauerint reū ad mortē q i illo casu re⁹ ē liberandus. Ad qd arguūt de q dā textu friuole sicē i precedēti. Et q hēc maxima illania pdictoꝝ b talmud fabricāntū q maiorē auctoritatē aūt pri q̄ tori ꝓta illd pncipiū idemōstrabile. s. q totū sua pte māt⁹. Itē determināt i libro q dī babainecia: q si aliqs inuenitē a ꝯrio suo pdītā i loco vbi rōnabilit pslumēdū ē q dōs illi⁹ ri desperat de recuperatōe ei⁹. vt puta cū pdit eā i loco i q̄ concurrit magna multitudo hoīm t bmōi. q tūc inuētor nō tenet restituere inuētā dño suo cū tm̄ lra gnalr mādat restituī res pditas obligē Deut. xxij. Etiā ex dictamine naturali rōis q̄ dictat. Qd tibi ñ vis fieri alteri facē noli. tal restitutio ē faciēda. Cōtra alie nigenas hāt ēt iura inimicissima: ōtermināt ei q si cotā aliq iudice hebreo gēntilis seu paganī ꝓtēdat i iudicio cū aliq iudeo q tūc iudex p aliquā legē iudaicā possz iudeus liberare seu ei fauere q fiat dicēdo. Ista ē lex nra. Si aūt b nō posset nisi p leges paganoꝝ tūc iudicet cū fm leges paganoꝝ dicēdo. Hec ē lex vestra. Si aūt nec sic nec sic posset iudeo fauere: dicūt q tūc iudex dz quērere cauillationes talē q nūq̄ suiam ferat ꝓta iudeū in casis gēntiū. Itē qd decretū ē determināt q sicē bonus ē vt bō ꝓrat caput ꝓpētis quārūcūq̄ ꝓpetis sit pulcer: sic bonū ē occidere gēntilē seu paganū quātūcūq̄ bon⁹ videat. b ius tm̄ nō exequit ppē timorē periculi. quāta sit imāitas hui⁹ iuris satis notū ē dēse. t repugnāt ēt manifeste iuri diuino. In decalogo enim homicidū ꝑhibet simplr seu idifferenter nō excipiēdo gēntiles nec paganos. Itē Gen. ix. Quicūq̄ effuderit humanū sāguinē fūdet sāguis ei⁹. ad imaginē quippe dei factus ē hō. Cōstat ārt q quilibet hō factus ē ad imaginē dei siue hebrei⁹ siue gentil. De ipietate vo hui⁹ doctrie erga diuinū honorē t reuerētiā ps ex his que dicta fuerūt i addītōe supradicta. s. Esaie. xxxiij. ca. vbi inter alia dicū fuit q ipsi asserūt in libro qui dicitur. Haraboth. al's bamidbar q deꝰ i cerē tpib⁹ dolēs de destructōe hierlm t dispersiōe populi israelici dic. Ve mihi q ōstruxi ciuitatē meā t pbussi tēplū meū t trāsmigrare feci filios meos inē natōes: qd maxīe insanū ē. Et cōmissia significat q̄ nullo mō attribuēda ē d eo nec plane nec metaphoricē. mīsia ei nedū deo ſz nec ēt bris attribuit. Et gāpentes vo ps ipietas eoꝝ p b qd dī Ad atb. xv. c. Ad un⁹ qd q̄ ē ex me pdenit tibi t c. vbi xps ꝓfutat pharisēos ō ibono rōnōe penitī ppē suas traditōes. vt ibidē i addītōe sufficiēter fuit expositū. Et quib⁹ t alijs q̄ plurimis q̄ valde difficile ēſſz narrare ibmōi doctrīa ꝓtēē ō pharisēis t scribis qui mēdacē ēē fingēt t ppē vificat illō bicre. viij. Quō dicit sapientes sumus t lex dñi nobiscū ē. Vere mēdacii ē opat⁹ stil⁹ mēdax scribarū. Et ad insinuādū cāz sue rāte isame subdit. Verbū dñi piecerūt t sapia nulla ē i eis. Nā postq̄ ō bū dñi. s. filiū dei piecerūt ipsi carnerūt ōa sapia q ad hmōi nephādā doctrinā i scp̄t̄ pōnēdāmō pdicto pcessit. Si ārt obiciat ꝓtra pdicta ō b qd dominus dicit Ad atb. xxiij. c. Super cathedrā moysi sederūt pharisei t scribe quicquid dixerit vob facite. ex q videt q doctrīa eoꝝ sana erat ex q erat operū diplēda. Dicēdū q illō ōbū dñi intelligit ō doctrīa mosaice legis incōtā eā nō excedebāt nec putabāt p eoꝝ traditōes. nō ārt ō lege scēa p eos facta: vt supra dictū ē. vñ notāt dixit. super cathedrā moysi. vt diligēter qd loquit ō doctrīa i lege mosaica ꝓtēta. sequit i lra. Et ecce talentū plūbi portabat t c. vsq̄ ibi. In os ei⁹. Ālo qd sciēdū qd b doctrīna tbalmudica a pharisēis inēta seu scp̄ta nō solū i snia bz magnos defectū: vt dictū ē ſz etiā i mō tradēdi. t b duplr. Uno mō q̄ valde obscure t obfuscate tradit ea q̄ ibi primēt. vñ qdā de ipa dicebat intelligēdū ēē illō qd dī in psalmo. Collocauit me i obscuris sicut mortuos sēl. Secdo q̄ rōes t motiua sua vt plrīmū fūt inualida t ifirma. put bī ex supra dictis eoꝝ argumētis. t iō ad oñdēdū pmū dic ppba. Ecce talentū plūbi portabat t ifra. Ad dīxit massā plūbeā i os ei⁹. q. d. sic obscure t obfuscate loquit ac si haberet magnū pōd⁹ plūbi i ore. Secōm ārt oñdit dicēs q mulier sedebat i medio āphore. t infra. Et pieciet eā i medio ei⁹. p qd designat q ei⁹ rōes t motiua q̄ fūt media ex qb⁹ deducūt pclusiōes fūt ifirma t inualida sicē mulier detēta t pieta. sequit. Et leuaui oculos meos t vidi. t ecce due mulieres t c. Pro q̄ sciēdū q p istas d uas mulieres intelligūt pdicte duē expositiōes quaꝝ q̄libz dī tbalmud. qd intelligit per āphorā mō pdicto q q̄dē mlieres dicūt. Egredientes. s. de tēplo. q: ibi habuit pmordiū hec doctrīa. vt dictū ē. dī ārt q hēbāt alas q̄si mlui. Mlu⁹ ārt ē auis fraudulēta t rapax ipotētiū qd pnet ad hāc doctrīnā q̄ boies ibeālles i potentia itellectiua fraudulent decipit. Dī ārt q leuauerūt āphorā inē terrā t celū. Nā vt dī i glo. Qd inē celū t terrā ima deserit t ad supna nūme ꝯrigit t sic doctrīa pharisaica p inanes glias mētē eleuat. vt ꝯrios q̄ despiciēs deserat: nec tm̄ sūma pringere valet. t sequit i lra. Et dixi ad āgelū. Quo iste deferūt āphorā t c. vsq̄ ad finē capi. p qd oñdit q b tbalmudica t pharisaica doctrīa fuit stabilita i tra babylōis q ē terra sēnaar: vbi tāq̄ sup basez suā q̄ēcit Tbalmud enim bz duplex sit: vt dictū ē: babylōicū tm̄ ē pncipali⁹ t maioris auctoritatis: tāq̄ ab oib⁹ hebreis vniuersalit approbatū. vt dictū ē. Et notādū q iudei q̄ sepe i suis scp̄tur ppbant nesciētes exponūt istō vbū. Ecce due mulieres de duob⁹ vicijs q̄b⁹ pharisei erāt marie implicati: quoꝝ vnū dicūt ēē ypocrisim. aliō vo elationē seu supbiā mētis. De q̄b⁹ q̄dē duob⁹ vicijs ꝓfutabat eos xps i euāgelio. ō hypocrisi enim Ad atb. xxiij. c. Ve vob scribe t pharisei hypocrite t c. Et sic ē in multis alijs locis de elatiōe seu supbia mētis. Luc. xviij. c. vbi dī. Duo homines ascēderūt tēplū: vn⁹ pharisē⁹ t c. vbi pharisēos increpat tāq̄ cōfidētes ō sua iusticia t alios spnētes: t sic notāt ō elatiōe supba mētis. Ulti ibidē pducit. Qui se exaltat humiliabit. Replica.

Ad cap. v. zacharie. vbi postil. exponit ad lrā visiōes ibi ꝓtētas fm intentionē glose ordinarie Burg. dereicta glo. quā ꝓta postill. grādipēdere pslucuit mira imaginat ō tbalmudicis libris. ō q̄b⁹ b facētēs tracratū q̄ q̄ fidei fauēt t traditōes ꝓta legē reptobant nō recipiēs. ſz solū ad ei⁹ obiectiōes ꝓta postil. verī ꝓta glosā dico. Cū. n. p arguit q nō vident pgrue tradi sub figuris t enigmatib⁹ obscuris q trāsierūt i pētrū. Dico q i multis sacre scripture passib⁹ pterita tradūt obscure sicē moyses i Gen. Matb. ppba pteritū pcessū dauid sb metaphora diuitis t paupis t ouicule tractauit. vt ps. xij. Reg. xij. t i multis alijs locis. Et cū scdo arguit q captiuitas babylonica nō fuit fcā i pena furti de q b dī in lra. Rūdeo q Esaias a pncipio suē ppbetie dixit. Principes tui socij furū. t gnalr ꝯ dolatria furti dici pōt. q: p ipas subtrahit deo sibi debit⁹ cult⁹ t c. Capl'm. vi.

Zpuersus sum. Dicponit successio q̄ druplicis regni cui successiue fuerūt iudei. s. regni chaldeoꝝ pl arū greco ꝝ t romanoꝝ. t diuidit i duas ptes. q: p ponit dicta successio: scdo iudeoꝝ p spatio: tm̄ sub fuiture: scda ibi. Et fctm̄ ē. Pria in duas. q: p ponit regnoꝝ pditio: scdo eoꝝ dilatatio: ibi. In q̄. Circa pmū dī. b Vidi. visiōe imaginaria. c Ecce quatuor q̄drige. i. quatuor regna pdicta d Egredientes ō medio duoꝝ mōtū t c. i. succedētes sibi i ordē fm dicta ppbaꝝ scrōꝝ. q ō ipis ppbauerūt: vt ps b. t Dan. ij. t i plib⁹ alijs locis. t dicit ibi ppbē mōtes: ppē altitudinē ꝓtēplatōis. t erei ppē stabilitatē ōtuī. t duo. q: ō duob⁹ regnis: aliq̄ ēſſ fuerūt ō regno iud t aliq̄ ō regno isrl. vt ps i libris Regū. t Paralyp.

e In quadriga pma.i.i regno chaldeorꝫ. f Equi rufi i hebreo bī. Rubei.qꝫ chaldei multū sāguinē effuderūt.⁊ potissime ō iudeis i obsidiōe hierlm ⁊ eiꝰ captiōe. g In qua.scēda.i.regno pslaꝫ ⁊ medorꝫ

b Equi nigri.ppē horrorē quē ī cusserūt pse ⁊ medi iudeis tpe assueri:qui suadēte aman p̄cepūt oēs iudeos p totū regnū suum interfici.

f In qua.tercia.i.in regno grecorꝫ k Equi albi.qꝫ pmꝰ rex alexander magnꝰ ly veniret ꝯ hierlm ad destruēdū eā ñ versus fuit i māsuetudinē:eo qꝫ summꝰ sacerdos ⁊ alij sacerdotes ex reuelatiōe diuina eiē rāt obuiā sibi ī pōtificalibus ⁊ sacerdotalibus īdumētis.⁊ descēdēs ō eū de cū celi i sūmo pōtifice adorauit dicens.qꝫ cū adhuc eēt in trā sua: deꝰ appuit sibi i tali effigie:pmittēs ei victoriās de regib⁹ trē. vt bī i scholastica hystoria.

l Et i quadriga quarta.i.i regno romanorꝫ m Equi varij. qꝫ aliq̄ i patores fuerunt iudeis mansueti. vt augustꝰ:⁊ tyberiꝰ: ⁊ aliq̄ feroces: vt gaiꝰ ⁊ nero:⁊ vespasianꝰ n Et fortes qꝫ regnū romanorꝫ in fortitudine excessit p̄cedētia regna. o Quid sunt ō dñe mi.i.q̄d significāt hē q̄drige ⁊ equi.

tes erei In[c] q̄driga pria eq[f] rufi:i[g] q̄driga scēda:eq[h] nigri i[i] q̄driga tercia eq[k] albi:⁊[l] in q̄driga q̄rta:eq[m] varij:⁊[n] fortes. Et rndi: ⁊ diri ad ag̃elū q loq̄bat i me. Quid[o] sunt hec dñe mi. Et rndit ag̃el⁹: ⁊[p] ait ad me. Isti[q] sūt q̄tuor vēti celi:q egrediūt vt[r] stēt coā dñatore cis tre. In[s] q̄ erāt eq nigri: ⁊[t] egrediebat i terrā aq̄lōis:⁊[u] albi: egressi[v] sūt p[x] eos: ⁊[y] varij egressi[z] sūt ad trā austri. Qui[3] āt erāt robustissimi:cruciauerūt[a] ⁊ q̄rebāt ire ⁊ discurrere p oēs terrā. Et[b] dixit. Ite[c]:⁊ pambulate terras. Et perambulauerunt terras. Et vocauit me ⁊ locut⁹ est ad me dicēs. Ecce[d] q egrediūt i terrā aq̄lōis: regescere[e] fecerūt spm̄ meū i terra aquilōis. Et[f] factū ē ⁊ vbū dñi ad me dicēs. Sume a trāsmigratōe ab oldai ⁊

a thobia ⁊ ab idaia ⁊ venies tu in die illa ⁊ intrab domū iosie filii sophonie[d] qui venerūt ō babylone: ⁊ sumes aur ⁊ argētū ⁊ facies coronas ⁊ pones i capite iesu filii iosedech sacerdotis magni ⁊ loq̄ris ad eū dicēs. Hec ait dñs exercituum dicēs. Ecce[a] vir:oriēs nomē eiꝰ. Et[b] subter eū oriet: ⁊ edificabit tēplū dño: ⁊ ipe extruet tēplū dño. Et ipe portabit gliaꝫ ⁊ sedebit ⁊ dñabit sup solio suo. Et erit sacerdos sup solio suo ⁊[c] ꝯsiliū pacis erit iter illos duos. Et corone erūt helē ⁊ thobie ⁊ idaie ⁊ hen filio sophonie memoriale i tēplo dñi. Et[d] qui ꝓcul sūt venient[e]: ⁊[f] edificabunt i tēplo dñi ⁊[g] scietis qꝫ dñs exercituum misit me ad vos. Erit[h] āt hoc:si auditu audieritis vocē dñi dei vri. Capl'm. vii.

fm qꝫ bī.ij.Macb.iij.ca.Fiebat ro qꝫ ⁊ ipi reges ⁊ pncipes lo cū sūmo honore dignū ducerēt.⁊ tēplū maximis muneribꝰ illustrarēt. g Et scietꝭ.p ipleriōs ꝓpbie mee:⁊ sic ē vbū zacharie

b Erit āt ō si auditu audieritꝭ ⁊c.p ō p3 qꝫ ō ꝓmissio de bono futuro,⁊ alie ꝯsilies frequēt intelligūt i scptura tali ꝯdiciōe.s. si illi quib⁹ fiāt in bono pseuerēt.et filii pmiationes ō malo pene si p manerāt in pcis. Sciēdū autē qꝫ vbi trāslatio nra sic b3. Ecce vir oriēs nomē eius.] trāslatō chaldaica apō hebreos autētica sic habꝫ Ecce vir messias nomē eiꝰ. ⁊ sicut relligit ad lrāz ō iesu nazareno.q̄ ē ⁊ ē messias ilogē ⁊ ꝓpbis promissus:q̄ oī ō ei cens:qꝫ fm deitatē eternaliē ouēt a pīe.Et subē eū ouēt.qꝫ tūc erat nascitur⁹ fm humanitatē tpaliē de mre. Et ipe edificabit tēplum dñi.i. ecclam de fidelib⁹ suis tanq̄ ō lapidib⁹ viuis. Et ipe extruet tēplū.repetitio est eiusdē ad maiorē assertionē. Et ipe portabit gliam.in sua resurrectionē. Et sedebit ⁊ dñabit sup solio suo i sua ascēsiōe ad dexterā dei pris.vt dī Ad ar.vlti. Assūpt⁹ est i celū ⁊ sedet a dextris dei. Et erit sacerdos ⁊c.vñ dī de eo ad hebr. vij. Hic aūt eo qꝫ maneat in eternū sempiternū hz sacerdotiū. Et ꝯsiliū pacis erit inter duos illos.i.inter iudeos ⁊ gēiles qꝫ quib⁹ facta ē vna ecclia sub vno pastore:ibu xpo.cetera exponūt sicē pus. nec mirādū qꝫ in pncipio buiꝰ pris loquit scptura ō iesu filio iosedech q̄ fuit figura re ⁊ noie iesu xpi filij dei.qꝫ ppē similitudinē figure ad figuratū sacra scptura frequēt trāsit sub vno ꝓtextu de vno ad alterū:sicē dictū fuit Esaie.xiiij.qꝫ scptura loq̄ndo de rege babylōis trāsit ad loq̄ndū ō dēmone p eū figurato.⁊ silr fit in plib⁹ aliis locis. In ca.vi.vel dī i postū.b ponit successio q̄ druplicis regni. Addino.

Oc cap.vi.fm ꝓtinuationē ad p̄dicta videt sic exponēdū Mā postq̄ ppba scp̄sit de bono regimīe scōi tēpli i suo pncipio.⁊ b i.iiij.ca.vbi dixit. Isti sūt duo filij oliue ⁊c.vt supra expositū ē.⁊ pm̄ i.v.ca.tractauit de doctrīa pharisaica seu thalmudica nephāda sub qua regimē scōi tēpli fuit post tēps machabeorꝫ vsq̄ i finē.in ō ca. vi.agit de regimīe ppli dei pr̄az euāgelicā legē q̄ diuulgata fuit ppe destructōs tēpli ⁊ postea deficit. Et puersus sū ⁊ leuaui oculos meos.i.trāslui ad aliū vsiōs altiorē. Et ecce quatuor quadrige.s.q̄tuor euāgelia. quorꝫ equi alij rufi.s.martyrio.alij nigri.i.obscuri ꝓfūditate mysterij. Alij albi.gīa ōginali. Alij varij ⁊ fortes.gīam curationū ⁊ diuersarū virtutū bōtes. Dicūt aūt iste quadrige egredi ō medio duorū mōtū.s.ō medio duorꝫ testōrꝫ q̄ mōtes ex firmitate ⁊ soliditate sue doctrine erei dicūt.⁊ qꝫ nulla vetustate ꝓsumi pōt. Et hi dicūt quatuor vēti egredierēs vt stēt coā dñatore vniuersē tre.qꝫ ad quatuor ptes mūdi p̄dicatio euāgelica discurrit:qꝫ i oēm terrā exiuit sonꝰ eorꝫ ⁊c.hz robustissimis eorꝫ dixit qꝫ pābulauerūt terrā ⁊ requieuerūt seu requiescere fecerūt spm̄ i trā aq̄lonis per qō designat.qō sedes apstica i qua residet plenitudo ecclesiastici roboris:debebat q̄escere.i.sedere rome que ēi terra aq̄lonis.s. respectu hierlm,yl qꝫ hz i oēm terrā exiuit euāgelica p̄dicatio coā

fin europa q̄ est a q̄lo
pōū.i.eccl'iastica pr
ō expositio videat o
ad p̄cedēria qꝫ i ō ca
cionē tēpli vt dictū
sup plogū Geū
positat Replica

Ut cap. vi. q̄
mor q̄drigas
Burgēs exponit
de quatuor euan
gelijs.q̄ ⁊ si p mi
stica expositōe su
stineri pōt: nī fm
literā nō pōt red
di singula singu
lis. Illā nō ērō q̄
re vnū euāgelium
habuerit eōs ru
fos:aliud albos
aliud nigros: ali
ud varios:qꝫ q̄tu
uis euāgelia sūt i
stilo diuersa: ē nī
una eōm maria.
ergo p bem̄ au
gustinū de ꝯcor
da euāgelistarꝫ.⁊
p bem̄ Greg.sup
ezechiēl. Et spā
liter quadriga cū
rubeis eōs nō dī
pcessisse aliqs p
cedētib⁹ quasi p
martyres eōs ru
beis significatos
euāgelii nō sit p
sonū. Alie eēt q̄
drige cū suis eōs
ad diuersas mū
di pres dñr i lra
pcessisse. cum nī
euāgelii ⁊ eiꝰ so
nus i oēm terrā
pbas ⁊ illas in
differētēr eruit.
Ulī si expositio
Burgen.accipiē
mystica:nō ex
figurā ⁊ figuratū
poia cōcordare.vt dī
Z factū ē.Dic
dit in duas.qꝫ
ē Circa p̄mū
tyesedechie iudei post
quā redierat de capti
dei q̄ remāserūt in bab
tas ⁊ sacerdotes:q̄ren
qō dī. a Et fcm ē i
fuit ō sūmanū. b
cōsidet Nouēber.⁊ si
q̄ ōdīne mart⁹ ē p̄m⁹
c Et m̄ scrūt. de baby
palis erat inter nūcios.
gocio p̄mittēdā ē oīo.
dlege ⁊ de alijs dubijs
b In q̄rto mēse.hz eēt
fuit cōbusta vsq̄ ad m
sq̄.vltio. i Et fcm
sic p̄cedit.qꝫ p̄ ierepāt
no futuro,ca,sequēti,ec

in europa q̃ est aqlonaris respectu terre birabilt: requiescit spūs
dñi. i. ecclesiastica prās que p spm dñi exercet. Et notādū q̃ ly
b exposino videt cē allegorica psuppositio: nā fm primatiōes
ad pcedētia q̃ i ib ca. loquit ppha de regimine ecclie post destru
ctionē tēpli vt dictū ē lrālis oz cēseri fm regulas supra in qōne
sup plogū Gcā
positas Replica

Ca. vi. q̃
tuor: q̃dnigas
Burgēs exponit
de quatuor euan
gelijs. q̃ t si. p mi
stica expositōe su
stineri pōt: nā fm
literā nō pōt red
di singula singu
lis. Nā nō ērō q̃
re vnū euāgelium
habuerit eēs ru
fos: aliud albos
aliud nigros: ali
ud varios: q: ēs
uis euāgelia sint i
stilo diuersa: ē tā
ma oim mātia.
vt pt p bēn au
gustinū de pcor
da euāgelistar. t
p bēn Greg. sup
ezechiēl. Et spā
liter quadriga cū
rubeis eēs nō dz
pcessisse alios p
cedētib' quasi p
martyres eēs ru
beis significatos
euāgelii nō sit p
sparū. Allie enī q̃
drige cū suis eēs
ad diuersas mū
di partes dūr i lra
pcessisse. cum tā
euāgelii t ea' so
nus i oēm terras
pbas t ullas in
differēter eruit.
Vñ si expositio
Burgen. accipit
vt mystica: nō oz
figurā t figuratū
poia cōcordare. vt dictū ē. s. circa ca. pmū Osee

Et factū est in āno q̃rto
darii regis: factus ē vbū
dñi ad zachariā in[b] q̃rta
mēs noni qui ē casleu. Et[c] misērt
ad[d] domus dei sarasar t rogome-
lech et viri qui erāt cū eis ad[e] pcā
dū facie dñi vt[f] dicerent sacerdoti
bus domūs dñi exercituū t pphe
tis loqntes. Nūquid[g] flēdū ē mi-
hi i[h] quinto mēse vl' sānificare me de
beo sicut feci iā multis ānis Et[i] fa
ctū est verbū dñi exercituū ad me
dicēs. Loquere ad oēm ppl'm ter
re: t ad sacerdotes dicēs. Cū[k] ie-
iunaretis t plāgeretis in quinto: t[l]
septio p[m] hos septuaginta ānos nū
quid[n] ieiunio ieiūastis mihi. Et[o]
cū comedistis et bibistis nūquid[p]
nō vos comedistis t vobismetip
sis bibistis. Nūquid[q] nō sunt vba
que locut' ē dñs i' mānu pphetar
prior: cū adhuc hierlm habitaret t es
set opulēta: t ipa t vrbes i circui-
tu ei': t ad austrū t i cāpestrib' hi
taret. Et[r] factū ē vbū dñi ad zacha
riā dicēs. Hec dicit dñs exercituū
dicens. Judiciū[s] verū iudicate t[t]
miam: t[u] misērcōes: facite[x] vnusq̃s
q̃ cū frē suo. Et viduā t pupillū
t aduenā t pauperē nolite calūniā-
ri: t[y] malū vir frī suo: nō[z] cogitet in
corde suo. Et[a] noluerūt attēdere
t auerterūt scapulā recedētes: et
aures suas aggrauauerūt ne audi
rēt. cor suū posuerūt vt adamantē
ne audirēt legē t vba q̃ misit dñs
exercituū i spū suo sctō p manū p
phetar prior. Et[c] fcā ē indignatio
magna a dño exercituū. Et fctū ē
sicut locut' sū t nō audiērt: sic cla-
mabūt t nō exaudiā dicit dñs exer
cituū. Et[b] dispsi eos p oia regna
que nesciērt. Et[c] terra desolata ē
ab eis eo q̃ nō eēt trāsiēs t reuer-
tēs: t posuērt terrā desiderabilē
in desertū. Capln. viii.

Et fctū ē verbū dñi exer
cituū dicens. Hec dicit
dñs exercituū. zelat[d] sū
syō zelo magno t indignatōe ma
gna zelat' sū eā. Hec dicit dñs ex
ercituū. Reuersus sū ad syon: t[e]
habitabo in medio hierusalē. Et
vocabitur hierusalē ciuitas verita
tis: t mōs domini exercituū: mōs
sanctificatus. Hec dicit domin'
exercituū. Adhuc[f] habitabunt se
nes: et anus in plateis hierlm: t
vir baculus i manu ei' pre multi-
tudine dierum. Et platee ciuitā-
tis complebunt infantibus: t pu
ellis ludentibus in plateis eius.

Factū est in āno. iiij. darij regis. i cui' āno sexto tēpli fuit ōsumatū. b In q̃rta. s. die mēs. ix. q̃ ē casleu. cui apō nos conūdet Nouēber. t sic accipit b non' mēs fm ordinē festor: i q̃ ordine marti' ē p m': vt declaratū fuit diffuse Gc. vij. t cxo. xij c Et miserūt. de babylone. d Ad domū dei sarasar. iste pncipalis erat inter nūcios. e Ad pcādū faciem dñi. q: oi bono ne gocio pmittēda ē eōio. f Vt di. sacerdotib' tē. q̃ dēnt rūdere legē t de alijs dubijs. g Nūq̃d flē. ē mihi. i. ppto iudaico. h In q̃rto mēse. ly cū ciuitas fuerit capta quarto mēse: tū non fuit cōbusta vsq̃ ad mēse q̃ntū. vt dictū ē. s. hiere. xxxix. t bī. iiij Reg. xxv. i Et fctū ē. h pñr qō posita soluit i qua solutōe
lic procedit. q: p ierepāt de mō ieiunādi pterito. secō ysolāt ō bo
no futuro. ca. sequēti. tcio pplex qōnis solutio ñ sus finē cuiusdcz

ca. ibi. Et fctū ē. Pria i duas. q: p ppha arguit modū idebitū ieiu
nādi. secūdo iducit ad rectū modū viuēdi: ibi. Et fctū ē. circa pmū sciē
dū q̃ ly iudei i dieb' ieiuniorū suorū abstinerēt ab aliq̃b' cibis: nō tamē
abstinebāt a vicijs. ppt q̃ ērāt rēpb ēlibiles: fs q̃ diffuse oñdit ela.
lviij. iō ibidē dī. Nolite ieiunare sicē ad hā c diē. t h mō arguit eos pro
phēta. di. k Cū ieiu. t plāge. i q̃nto. s. mēse. p
ciuitatē t tēpli ōstructōe
l Et septio. p interfectōe
godolie: ad quā secuta
est dispsio reliq̃arū ppli
iude m Per hos. lxx. t
ānos. s. captiuitatis
n Nun. ieiu. te. mihi. i.
ad honorē meū. q. d. nō
q: ñ abstinuistis a peis
o Et cū co. t bi. laute
p' ieiunū. p Nun.
non vo. co. t bibistis. i.
ad vi a voluptatē. q. d.
sic. t nihil pauprib' de
distis. q Nūq̃d non
fuit ver. q̃ locu. ē dñs. de
mō ieiunādi id ebiro.
r In ma. pphar pōt.
sic allegatū ē de Esaia.
q̃ suo tpe arguit ieiunā
tes male. s Et fctū ē
h pñr iducit ppl'z ad de
bitū modū viuēdi. t sb
dit. t Judiciū verū
iudicate. nō ōferētes alī
cui p iusticiā timore āt
fauore. v Et miam.
q̃ntū ad mētis affectū.
x Et misērcōes. q̃ tuz
ad multiplicē effectum
y Facite. cū pson is in
digētib' cuiusq̃ con
ditiōis aut sex'.
z Vir frī suo. i. primo
suo. a Nō co. in cor.
suo malū. ex q̃ pz falsi
tas iosephi dicēs libro
antiq̃tatū. xij. c. q̃ cogi
tatio nō ē pensi nisi pce
dat ad effectū. b Et
noluerunt attēdere. ad
vba pphar pies vii q̃
ērāt i hierlm t regno iu
de ante destructionē hierlm: ly magis pphetas pscuti sunt ad mortē
c Et fa. est indignatio magna a domino. q̃ p caldeos citatē et tēplū ō
struxit: p opulū ptim occidēdo et priz captiuādo ideo sequitur.
d Et dispsi eos p oia regna. i. p multa: vt p regna assyriorū caldeorū
persarū et medorū. e Et ter. desō. ē ab eis. i. pp eorum demerita.
f Et po. terrā desiderabilē. i. iudeā que fuit desiderabilis ptibus san
ctis. nō tā pptē ei' fertilitatē: q: terra egypti ē fertilior q̃ pp mundi
redemptorem qui operatus ē salutem. Capln. viij.

Factū ē. Dic: post ppli increpationē ponit ppha boni pro
missionē. vt bon' samaritan' p' vinū mordicatiuū infūdens
oleū lenitiuū. t diuidit i duas ptes. q: p ponit dicta pmissio.
secō pmissiōis ofirmatio: ibi. Hec dicē. Promissio vo ista est de psp a
bitatōe ciuitatis hierlm reedificate. Premittit tū pterita castigatio: cū
dī i psona dei. b zelū syō. sicē vir vrorē q̃ acrior corripit eā delin
q̃ntē. t accipit h syō p ppto q̃ ibi pueniebat ad tēplū. t ēt p tēplo. q:
ppl's castigat' fuit p captiuitatē. t tēplū iccēsū ppē ppli malitiā.
c Reuer. sū ad syō. i dulcedine clemētie d Et ha. i medio hierlm. q:
p' reedificatiōs tēpli vbi viguit cult' dei: t ēt ibi erit multitudo ppli.
iō sequit. e Adhuc habitabūt senes tē. q: nō interficiēt i iuuentute sicē
antea. cēta parēt i lra. f Hec dicē. h pñr sequit dicere pmissiōis ofir
matio. t diuidit i duas: q: p ofirmat rō. secō exēplo. ibi. Hec dicē. Rō

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aut accipit et dei potentia cui nihil est difficile. et b eqd dr. g Si videbit difficile i oculis reliquiarum ppli hui⁹. ppt paucitate eius plebis tpe zacharie vid: bat hoib⁹ q de certo hierlim nō posse sufficiet ppl'ari. sz b nō obstat potentie dei. iō subdit. Nūqd i oculis meis et. et subdit modus ppl'anōis cū dr. i et statu ei⁹ pl'spantem l' ti iudei de diuersis pri b⁹ instinctu dei venerūt illic ad hirandus.

k Hec dicit. b pnūr pnūr mat exemplo p b q ānqm resumere edificatio tē pli: ppl's erat i mō statu. et ope redūpto cepit meliorari. iō dr

l Cōforteē man⁹ vre. i tēpli ope m Qui audiris tē. p os ppbarū s. Aggei et zacharie ad edificiū tēpli erbortanriū. n Siqdē ānī dies il. mer. bo. nō erat tē. i. boies et iumēta laborār qi frustra. qz nō cedebāt eis ad lucrū.

o Neqz introeūti neqz exeūti erat pax. ppt insidias aduersariorū.

p Nūc aūt. i. post opis resumptionē. q Nō iuxta dies priores. in quibus ppl's erat i miseria magna. r Sz semen pacis erit. i. ppl's potit pacifice seniare et metere: et erit et abūdātia. iō b dit. Vinea dabit fructū suū et. s Et erit sicut eratis maledictio i gētib⁹. qz qū gentiles maledicebāt alicui dicebāt: sic nbi pringat sicut miseris iudeis.

t Sic saluabo vos. de malis v Et eritis bnī dictio. qz bnīdicēs alicui dicet. Fiat tibi sicē iudeis. Tiez aūt istō aliqualiter fuerit ipletū tpe tēpli pstūmati: et ciuitatis reedificate. tn multo p fecto⁹ ipletū fuit tpe xpi et aplorū. ceta patet vsqz ibi. r Hec sunt q verba q facietis. vbi pcludit q pmissio d ictorū bonorū iplebit i eis: si pmanebāt i iustitia. iō subdit. v Loquimini veritatē. sine dolo et decep tione. z Veritatē et iudiciū pacis iudicate. sine psonarū acceptione.

a In portis vrīs. in portis eius ciuitatis sedebāt āntiquit⁹ iudices: vt oēs tā indigene qz aduene i pmptu posset eos inuenire. ceta patet. b Et factū ē. Dicponit ipletio solutōis ō qōe supra posita et diuidit i duas ptes. qz p ponit solutōis ypletio. secō aduēt⁹ xpi denūciatio: ubi Hec dicit: qz pncipalis intētio ppbarū ē nūciare dies messie vt dicit ra. sa. 9. sequēti cap. et alij doctores hebrei: iō frequēter loquēdo de alijs instruunt de ptinētib⁹ ad aduētū xpi. Circa pmū sciēdū q qō fuit mora ō ieiunijs q̄nto mense et septimo et occasione hui⁹ fit mentio de alijs ieiunijs q apō iudeos fiebāt p āni circulū cū dr. c Ieiuniū q̄rti. s. mēsis i q capta fuit ciuitas hierlim: vt pz. iij. reg. vl. d Et ieiuniū q̄nti in q tēplū et ciuitas fuerūt ybusta e Et ieiuniū septimi. i die expiationis: et ppter mortē godolie: vt pdictū ē. f Et ieiuniū decimi. qz tē ezechiel et ppl's exīs i babylonia audierūt rumores de subuersiōe hierusalē et tēpli. g Erit domui iudei i gaudiū. i. vertet ad eos p spiritū et solaciū: si tn ieiunēt debite. h a vicijs abstinēdo et opa iustitie faciēdo iō sequit b Veritatē tn et pacē diligite. iuste et pacifice pquirēdo i Hec dicit. b pnūr denūciat multiplicario fidelitū i aduētu xpi eū dr i ipsa dei. k Usqz quo veniant tē. et ptinu at sic eū pcedēt ira. Veritatē tn et pacē diligite. iuste et pacifice pquirēdo. Usqz quo veniāt ppli. multi ad fidē xpi in lege et ppbis eis pmissi.

l Et hirent i ciuitatib⁹ multis. p orbē diffusis. sicē videm⁹ ipletū p orbē vniuersum

m Et vadāt hiratores tē. scilicē exhortātes ad bona opa.

n Vadā et ego qz ego dē⁹ i hūana natura assumpta veni i hierlim vbi oblat⁹ fuit in tēplo: vbi frequēter orauit et pdicauit ppl'z exhortando. o In dieb⁹ illis i qb⁹ app. decē ho. et. et qz fūt. lxx. ligue q multiplicatē decē fuēt sepāgētes. et tūc i pal lis iudeorū erant quatuor simbrie p q̄tuor ānglos. Septigēt vero ducti p q̄ternarius fuēt duo milia octingētos. et dicit hic ra. sa. q tor gētiles ō omnib⁹ liguis loquūtur quēlibz iudeum pquēsū ad iudaismū. qz ō non fuit ipletū a reditu captiuitatis babylonice vsqz ad tpo istō ēm ipm. iō cogit hoc reducere ad tpo futurū in quo dicit Ad effiā futurū. sz qō dicit ipletū iō ipleri ē a tpe aplorū q fuērūt iudei natiōe. qz ad pdicatiōz eorū in sonib⁹ suis nō solū ō gētilib⁹ adhesērūt vni aplo duo milia octingētis sz multo plēs ad fidē xpi pquēsti. dr tn hic. p Apphēdēt decē boies tē. qz denari⁹ ē limes numerorū. vt hic. iij. phys. et sequētes numeri fūt replicatōes denarij. vt. xx. bis decē. xxx. ter decē. et sic pnūr. et iō p denariū notat multitudo adherētū aplis adsequendū xpm. q Et oib⁹ liguis. ppt ō donū linguarū i die pēthocostes fuit datū aplis: vt fidē xpi pdicare posset i oib⁹ liguis

Hus vbi. Postqz posite sūt ppbie

Capm. ir.

respiciētes tpo hierlim reedificare sub dūatu psarū: ō ponūt ppbie ad idē sub tpe regū grecorū. et diuidit i duas ptes. qz p nūciat psolatio iudeis ex aduersariorū deiectō: secō ex xpi missiōe: ibi. Exulta saz. tertio ex bonorū multiplicatiōe. Se. ca. Ptias vō pnē exponit ra. sa. de subiectiōe terrarū et ciuitatū q nominat ō tpe Ad effie: quē expectāt iudei vēnūr. sz qz ō iā ēsq i pteritū: iō alij exponūt de victoriis machabeorū: sed qz victoriis

Hec dicit dnūs exercituū. Si⁸ videbit difficile i oculis reliquiarū ppli hui⁹ i dieb⁹ illis nūqd i oculis meis difficile erit: dic dnūs exercituum hec dic dnūs exercituū. Ecce¹ ego saluabo ppl'm meū de tra orientis et de tra occasus sol: et adducā eos et hirabūt i medio hierlim et erūt mihi i ppl'm: et ego ero eis i deū in veritate et i iustitia. Hec^h dicit dnūs exercituū. Cōforteē man⁹ vre q^m auditis i his dieb⁹ sm̄ones istos p os ppbetarū i die q fūdata ē domus dnūi exercituū vt tēplū edificaretur. Siqdē^n ānī dies illos merces hoim nō erat nec merces iumēto nū erat neqz introeūti neqz exeūti erat pax p tribulatōe: et dimisi oēs hoēs vnūquēqz ptra primū suū. Nūc^p autē nō^q iuxta dies priores ego faciā reliquis ppli hui⁹: dicit dnūs exercituū. Sz^t semē pacis erit. Vinea dabit fructuz suū: et tra dabit germē suū. Et celi dabūt rorē suū: et possidere faciā reliquas ppli hui⁹ vniuersa hec. Et^u erit sicut eratis maledictio i gētib⁹ dom⁹ iuda et dom⁹ israel. Sic^t saluabo vos et^v eritis bnīdictio. Nolite timere: Cōforteē man⁹ vre: qz hec dicit dnūs exercituū. Sicut cogitaui vt affligerē vos cū ad iracūdiā pro cassent pres vri me dicit dnūs et nō sū mist⁹: sic conuersus cogitaui in diebus istis: vt bnīfaciā domui iuda et hierlim. Nolite timere. Hec^x sūt ergo verba q facietis. Loquimini^y veritatē vnūsqsqz cū pximo suo. Veritatem^z et iudiciū pacis iudicate in^a portis vrīs: et vnūsqsqz malū contra amicū suū ne cogitetis in cordibus vrīs: et iuramentū mēdax ne diligatis. Oia ci hec sūt q odi dicit dnūs. Et^b fcm̄ ē verbū dnūi exercituum ad me dicens. Hec dicit dnūs exercituū. Ieiunium^c qrti et^d ieiunium qnti et^e ieiunium septimi et^f ieiunium decimi erit^g domui iude i gaudium et letitiā et i solemnitates pclaras. Veritatē^h tn̄ et pacē diligite. hec^i dicit dnūs exercituū. Usqz^k veniant ppli et^l habitēt i ciuitatib⁹ multis et^m vadāt hiratores vn⁹ ad alterū dicētes. Eam⁹ et depcemur faciē dnūi: et q̄ram⁹ dnūm exercituū. Vadā^n et ego. Et venient ppli multi et gētes robusti ad querēdū dnūm exercituū i hierusalē: et ō pcādā faciē dnūi. Hec dicit dnūs exercituū In^o dieb⁹ illis i qb⁹ apphēdēt^p decem hoies ex^q oib⁹ liguis gētiū: et apphēdēt fimbriā viri iudei dicētes. ibim⁹ vobiscū. Audiuim⁹ ei qm̄ de⁹ vobiscū ē.

Capitulū. ir.

Hus^a verbi dnūi i^b terra adrach et ^c damasci requiei eius qz^d dnūi sē oculi hominis et oim tribuū israel emath^e

rū in quo dicit Ad effiā futurū. sz qō dicit ipletū iō ipleri ē a tpe aplorū q fuērūt iudei natiōe. qz ad pdicatiōz eorū in sonib⁹ suis nō solū ō gētilib⁹ adhesērūt vni aplo duo milia octingētis sz multo plēs ad fidē xpi pquēsti. dr tn hic. p Apphēdēt decem hoies tē. qz denari⁹ ē limes numerorū. vt hic. iij. phys. et sequētes numeri fūt replicatōes denarij. vt. xx. bis decē. xxx. ter decē. et sic pnūr. et iō p denariū notat multitudo adherētū aplis adsequendū xpm. q Et oib⁹ liguis. ppt ō donū linguarū i die pēthocostes fuit datū aplis: vt fidē xpi pdicare posset i oib⁹ liguis

Hus vbi. Postqz posite sūt ppbie

Capm. ir.

respiciētes tpo hierlim reedificare sub dūatu psarū: ō ponūt ppbie ad idē sub tpe regū grecorū. et diuidit i duas ptes. qz p nūciat psolatio iudeis ex aduersariorū deiectō: secō ex xpi missiōe: ibi. Exulta saz. tertio ex bonorū multiplicatiōe. Se. ca. Ptias vō pnē exponit ra. sa. de subiectiōe terrarū et ciuitatū q nominat ō tpe Ad effie: quē expectāt iudei vēnūr. sz qz ō iā ēsq i pteritū: iō alij exponūt de victoriis machabeorū: sed qz victoriis

q3 i termis ei⁹ ⁊ⁱ tyr⁹ ⁊ syó. Assu
pscrⁿ gppe sibi sapiaʒ valde. Et⁹
edificauit tyr⁹ munitóʒ suã ⁊ⁱ coa-
cerauit argẽtũ q̃i bumũ: ⁊ auriʒ
vt lutũ plateaʒ. ecce⁽ᵏ⁾ dñs possiide
bit eã ⁊ⁱ percutiet i mari fortitudinẽ
ei⁹ ⁊ hec igni ꝺuorabit. Videbit⁽ᵐ⁾
ascalõ ⁊ timebit gaza ⁊ dolebit ni-
mis ⁊ accaró qm⁽ⁿ⁾ ꝛ̃fusa ẽ spes ei⁹
Et pibit rex ꝺ gaza: ⁊ ascalõ nõ bi
tabit. Et⁹ sedebit separator i azoto
⁊ dispdã supbiã philistinoꝝ. Et⁹
auferã sãguinẽ ei⁹ ꝺ ore ei⁹ ⁊ⁿ ab-
hoiationes ei⁹ de⁽ⁱ⁾ medio dẽtiũ eius
Et⁹ relinquet ẽ⁽ⁱ⁾ ipe deo nr̃o⁽ᵒ⁾ erit
q̃i dux i iuda ⁊ⁿ accaró q̃i iebuseus
Et⁽ⁱ⁾ circũdabo domũ meã ex⁹ bis
q militãt mihi eũtes⁽ᵇ⁾ ⁊ reuertẽtes
⁊ⁱ nõ trãsibit sup eos vltra exactor
qⁿ nũc vidi i oculis meis. Exulta
satis filia syon: iubila filia hierlm.

Ecce⁽ᵃ⁾ rex tuⁿ veniet iust⁹⁽ᵇ⁾ ⁊ salua-
tor ipe⁽ⁱ⁾ paup ⁊ ⁽ᵒ⁾ ascendẽs sup asi-
nã ⁊ sup pullũ filiũ asine Et⁽ⁱ⁾ disp
dã q̃drigã ex ephraim ⁊ equũ ꝺ hie
rusalẽ: ⁊ dissipabit⁽ⁱ⁾ arc⁹ belli. Et⁽ⁱ⁾
loq̃t pacẽ gẽtib⁹ ⁊ⁿ ptãs ei⁹ a ma-
ri vsqʒ ad mare: ⁊ a flumib⁹ vsqʒ
ad fines terre tu⁽ᵇ⁾ q̃ʒ i⁽ⁱ⁾ sãguine testi⁽ᵏ⁾
tui emisisti⁽ⁱ⁾ vinctos tuos ꝺ lacu i q̃
nõ ẽ aq̃. Cõuertimi⁽ᵐ⁾ ad munitionẽ
vinctⁿ spei. Hodie⁽ᵒ⁾ q̃ʒ ãnũciãs⁽ᵖ⁾
duplicia reddã tibi qm⁽ᵃ⁾ extẽdi mi
hi iudã q̃⁽ⁱ⁾ arcũ: iplebⁿ ephraim.
Et⁽ⁱ⁾ suscitabo filios tuos syó: sup⁽ⁿ⁾
filios tuos grecia ⁊ⁿ ponã te q̃i gla
diũ fortiũ. Et⁽ⁱ⁾ dñs de⁹ sup eos vi
debit ⁊ⁿ cubit vt fulgur iaculũ ei⁹
Et⁽ᵃ⁾ dñs de⁹ i tuba canet ⁊⁽ᵇ⁾ vadʒ
i turbine austri. Dñs⁽ᶜ⁾ exercituũ p
tegʒ⁽ᵇ⁾ eos ⁊⁽ᶜ⁾ ꝺuorabit⁽ⁱ⁾ subiicẽt
lapidib⁹⁽ᵉ⁾ fide. Et⁽ᵈ⁾ bibẽtes iebria

tiũ ab isẽ. ꝺ Qui tũc vidi oculis. clemẽtie afflictionẽ ppli. ⁊ dñi i
psona dei. e Exulta. ꝺ ꝛ̃ nãũciat aduẽt⁹ xpi quẽ sũme deside-
rabãt pĩes ãtq̃: ⁊ diuidit i duas. q: p ꝺ nũciat aduẽt⁹ xpi. scõꝺ mul
tiplicatio fidei ppli: ibi. Cõuertimi. arca pmũ di. e Exulta satis fi
lia syõ ⁊c. qõ ps ipletũ de dño Ihu xpo Math. xxi. vbi allegat ꝺ au
ctoritas tunc impleta
quãdo xpus venies in
hierlm ad passionẽ suã
fuit receptⁿ i ciuitate ⁊ i
tẽplo cũ letitia ⁊ exulta
tiõe ppli. a Ecce rex
tuⁿ veniet tibi. i. ad salu
tẽ tuã. vñ dicit ꝺ ra. sal.
q: scptura ista nõ põt in
telligi nisi ꝺ regem messia
b Iust⁹ ⁊ salnator. sal
uauit eñ nos p viã iusti
cie scips morti offerẽdo
c Ipe paup. paupẽ. n.
vitã duxit a principio na
tiuitatis vsqʒ ad horaʒ
mortis vt patʒ ex decursu
euãgdq. ꝺ Et ascẽ
dẽs sup asinã ⁊ sup pul
lũ. sup vtrũq; eñ ascen
dit successiue tũc veniẽs
in hierlm: vt ps Math
xxi. e Et dispdam q̃
dnigã ⁊c. q: nõ vi armo
rũ mũpbauit: sʒ cuidem
tia miraculoꝝ. vñ dicit
hic ra. sa. q: messias nõ
indigebit bellatoribus
ad subiugãdã sibi multi
tudiẽʒ gẽtiũ: sʒ erronee
dicẽ futurũ: qõ iã ẽ preteri
tũ per ꝓdicationẽs apl'oꝝ

f Emarb q̃s. no
mẽ ciuitatis syrie. ppe fmios iudee. f Et tyr⁹ ⁊ syõ sil'r: vt ptʒ
ex. iij. Reg. g Assũpserũt q̃ppe sibi sapiaʒ. s. trenã. iõ subdit.
h Et edificauit tyr⁹ munitóʒ suã. vt nõ timeret hoẽm i Et
coacerua. argẽ. q̃i bumũ. i. i magna valde abũdãtia. ⁊ ꝺ ex mer
ꝺ⁹ q̃ afferebãt ibi p mare ex trib diuersaʒ gẽtiũ: vt hi Ezech.
xxvij. sʒ q: sapia trena nõ valet ꝗ dñs. iõ subdit. k Ecce dñs
possi. eã. p alexãdrum. l Et percutiet i mari fortit. ei⁹. Tyr⁹ eñ
erat vndiq; mari circũclusa: sʒ alexãder magnⁿ lignis ⁊ lapidi
bus ⁊ tra ipositis ꝓtiguauit eã. ppinq̃ litori. ⁊ sic cepit eã ⁊ cõ
bussit. m Videbit ascalõ ⁊c. Iste eñ ciuitates philistinoꝝ
erãt site sup mare mediterraneũ ⁊ ppinq̃ tyro: ⁊ ei ꝓfederate. ⁊
iõ videtes destructionẽ ei⁹ timuerũt destructionẽ ppriã. iõ sub
dit n Qñ ꝓfusa ẽ spes ei⁹. quã bẽbãt i fortitudine ⁊ auxilio
tyri. o Et sedebit separator i azoto. que ẽ ciuitas philistinorũ.
⁊ dicit separator alexãder qui bona rerũ separauit ⁊ diuisit suis bel
latorib⁹ in bẽb. bi. Et sedebit ꝑ̃s i azoto. ⁊ ꝺ euenit alexãdro
q̃ fuit natⁿ de adulterio. Mectanebus. n. p illusiones magicas sʒ
specie ammõis dei lybie cognouit mrẽʒ alexãdri ⁊ eũ genuit: vt
hi i hystoria alexãdri. p Et auferã sãguinẽ ei⁹ de ore eius. s.
alexãdri: q̃ indignatⁿ ꝗ iudeos dixit se destruere hierlʒ ⁊ iudeo
rũ effundere sãguinẽ: sʒ viso sũmo sacerdote versⁿ fuit i mãsuetu
dinẽ: vt dictũ ẽ. ꝺ. ca. vi. q Et abhoiationes ei⁹. i. blasphemi
as de deo ilr: q̃ꝺ⁹ dicebat ipm ipotẽtẽ ad defẽdẽdũ ppln ilr
ptra ipm. r De medio dẽtiũ ei⁹. i. ꝺ lingua ei⁹ q̃ ẽ i medio den
tiũ. s Et relinquet. i. suabit. t Etiã ipe deo nr̃o. q: alexã
der deo sacrificauit i hierlm fm põtificis ordinationẽ: put dicit Jo
seph⁹ li. antiquitatũ. xi. v Et erit q̃i dux i iuda. q: libertates
ppło dedit vt ibidẽ dicit x Et accaró q̃i iebuseⁿ. q: illã ciuitatẽ
subiecit iudeis sicẽ Jebuseⁿ fuit subditⁿ p expugnationes dauid
q̃. Reg. v. y Et circũda. do. meã. i. tẽplũ. a Ex bis q̃ mi. mi
hi. i. ex iuda machabeo ⁊ fratⁿ eⁿ q̃ tẽplũ ꝗ duces antiochi illu
stris recuperauerũt ⁊ mũdauerũt. i. Ma. ꝛ. iij. b Cũres ⁊ re
deũtes. i. ad bella ꝗ aduersarios insurgẽtes. ⁊ ꝺ fuit post ꝑ̃s a
lexãdri. vt ptʒ. i. Ma. i. c Et nõ trãsibit vltra sup eos ex
actor. s. mbuti. vñ. i. Ma. xiij. dicit. Anno. clxx. ablatũ ẽ iugũ gen

tis ab isẽ. ꝺ Qui tũc vidi oculis. clemẽtie afflictionẽ ppli. ⁊ dñi i
psona dei. e Exulta. ꝺ ꝛ̃ nãũciat aduẽt⁹ xpi quẽ sũme deside-
rabãt pĩes ãtq̃: ⁊ diuidit i duas. q: p ꝺ nũciat aduẽt⁹ xpi. scõꝺ mul
tiplicatio fidei ppli: ibi. Cõuertimi. arca pmũ di. e Exulta satis fi
lia syõ ⁊c. qõ ps ipletũ de dño Ihu xpo Math. xxi. vbi allegat ꝺ au
ctoritas tunc impleta
quãdo xpus venies in
hierlm ad passionẽ suã
fuit receptⁿ i ciuitate ⁊ i
tẽplo cũ letitia ⁊ exulta
tiõe ppli. a Ecce rex
tuⁿ veniet tibi. i. ad salu
tẽ tuã. vñ dicit ꝺ ra. sal.
q: scptura ista nõ põt in
telligi nisi ꝺ regem messia
b Iust⁹ ⁊ salnator. sal
uauit eñ nos p viã iusti
cie scips morti offerẽdo
c Ipe paup. paupẽ. n.
vitã duxit a principio na
tiuitatis vsqʒ ad horaʒ
mortis vt patʒ ex decursu
euãgdq. ꝺ Et ascẽ
dẽs sup asinã ⁊ sup pul
lũ. sup vtrũq; eñ ascen
dit successiue tũc veniẽs
in hierlm: vt ps Math
xxi. e Et dispdam q̃
dnigã ⁊c. q: nõ vi armo
rũ mũpbauit: sʒ cuidem
tia miraculoꝝ. vñ dicit
hic ra. sa. q: messias nõ
indigebit bellatoribus
ad subiugãdã sibi multi
tudiẽʒ gẽtiũ: sʒ erronee
dicẽ futurũ: qõ iã ẽ preteri
tũ per ꝓdicationẽs apl'oꝝ

iõ subdit. f Et loquet pacẽ gẽtib⁹. q̃ puerseũt nõ violẽtia sʒ psua
siõe pacifica. g Et ptãs ei⁹ a mari ⁊c. q: i oib⁹ ptib⁹ orbis fuit ali
qui fidelis xpm ꝓfitẽtes. ⁊ Ma. vlt. dicit. Data ẽ mihi oĩs ptãs in
celo ⁊ i terra b Tu q̃s. o xpe. ⁊ mutat mod⁹ loquẽdi ꝺ tertia psona
ad secũdam. i In sanguine. i. in virtute sanguis tui i cruce effusi.
k Testamẽti tui. q: sãguis ille ẽ ꝓfirmatio noui testa. Ma. xxvi.
l Emisisti vinctos tuos ⁊c. i. ꝑ̃s i infernũ lymbo detẽtos eduxisti.
m Cõuertimi. ꝺ ꝛ̃ inducũt populi ad fidẽ xpi. aliq̃ tũ exponũt testi
duũ buⁿ ca. de iudeis qui fugerãt xpe ꝑsecutionis regis antiochi. sʒ au
dito q: iudas machabeⁿ ⁊ frẽs eⁿ ꝓualuerãt aduersus duces ãtiochi
redierũt de diuersis ptib⁹ cũ iuda fortit ꝓtra aduersarios ꝑliãtes. et
ad ꝺ satis põt applicari lra. sʒ saluo meliori iudicio mihi videt melⁿ
exponi ꝓ̃ ad lrãm ꝑcedẽtẽ de vocatiõe ad xpi fidẽ cũ oĩ. m Con
uertimi ad munitionẽ. i. ad xpi fidẽ que ẽ tanq̃ fortalitium credẽtib⁹
fm illõ ꝓuerb. xviij. Turris fortissima nomẽ dñi. ad ipm currit iust⁹ ⁊
saluabit. n Vincti spei. i. vincti adimicẽ charitate ⁊ spe retributio
nis eterne o Hodie q̃s. i. noui testa. xpe: qõ dicit ꝺ Roma. xiij.
Nox ꝑcessit dies aũt appropinquauit. p Annũciãs duplicia red
dã tibi. tempe eñ no. testa. ꝑdicatur publice duplex gloria reddẽda. s.
aie ⁊ corpis. q Qui extẽdi mihi iudã. i. Iesus xpm de tribu iuda
fm carnẽ natũ. r Quasi arcũ i cruce q̃ arcus ẽ pensus demõ.
o Impleui ephraim. i. aplos q̃ oĩes vel fere oĩes fuerũt ꝺ regno decẽ tri
buũ: q̃ vocat ephraim frequẽt i scptura ve. te. eo q: Hieroboam pimⁿ rex
fuit de tribu ephraim. hos aũt aplos ipleuit dñs spũsctõ. act. ij. t Et
suscitabo filios tuos syõ. i. aplos. v Sup filios tuos grecia. i. qua
plures apli ꝓdicauerũt fidẽ xpi. iõ sequit. x Exponã te q̃ gladius
fortiũ. ꝓdicãdo dei vbũ qõ ẽ gladiⁿ spũs. Eph. vi. y Et dñs deus
sup eos videbit. i miraculis visibilib⁹ diuina ꝟtute fidẽtis ad inuocatio
nẽ aplorũ. z Et ꝗibit vt fulgur iaculũ ei⁹. i. effectⁿ sue ptãtis ita ma
nifestabit: sicẽ fulgur egrediẽs ꝺ nubib⁹. a Et dñs deⁿ i tuba canet
i tuba. s. ꝓdicationis p aplos ꝺ q̃ ꝺ ra. lviij. Quasi tuba exalta vocẽ
tuã. b Et vadet i turbine austri. i. ꝗdola auferet sicẽ venⁿ turbinis
stipulã. c Dñs exercituũ. i. ãgelorũ. ꝺ Proteget eos dando eis
ꝓstãtiã ꝗ ꝑsecutiones tyrãnorũ. e Et deuorabũt. i. ieorpabũt xpo gẽ
tes p susceptoʒ fidei. f Et subiciẽt. iugo xpi. g Lapidib⁹ fide

i.ꝑ dicatoꝶib⁹ ꝓcedēnib⁹ et charitate q̃ p fidē designat eos q̃ d corda
efficit. b Et bibētes inebriabūt qi a vino.i.delectabūt i ꝓuersiōe
gēnū sicē delectāt illi q̃ bibūt vinū. i Et replebūt vt phiale. meriꝶ
i dicta ꝓuersiōe. k Et qi cornua altaris.s.holocaustoꝝ: vbi ī ēt cor
nua ponebāt carnes ꝓcremande ad honorē diuinū. l Et saluabit
eos dñs de⁹ eoꝝ i die il
la.i.tpe noui testa. vt p/
dictū ē. m Vt gregē
ppli sui.i.sicē bonus pa
stor diligēt custodit gre
gē suū n Qz lapides
scī.i.electi dei.
o Eleuabūt sup trā.ꝑ
p meritū gre. et postea p
ꝓmiū glie. et b ārt qd dr
b lapides scī.apparent ma
nifeste q̃ ppb a loquit
metaphorice qz lapides
materiales nō sūt scrita
ris vel vicij capaces. iō
subdit adhuc metapho
rice. p Quid enī bo
nū ei⁹ ꝛc.i.q̃d ē placēs
coram deo. q Nisi fru
mentū electoꝝ.i.coꝝp⁹ xpi
ꝓceratū i pane frumēti
q̃ nutrīt spūaliter electi.
r Et vinū.i.sāguis xpi
sub spē vini. s Ger
minans virgines.i.multi/
plicās virgines i ecclia dei
sequentes vestigia xpi
passi. Capl'm.r.
Ente a dño. hic
ꝓfir consolatur
ppl'm de bonoꝝ
multiplicatiōe. et diuidi
tur i duas pres. qz ꝑ p
pba denūciat bonorum
multiplicatiōs. secdo di/
spsoꝝ ꝓgregatiōes: ibi
Sibilabo eis. ꝑma ps
ab hebrcis expositoribⁿ
et carbelicis cōiter expo
nit de abūdātia terrenaū et de victoriis Machab. et sic pōt ad b ap
plicari lra. sz saluo melioꝝ iudicio videt mihi exponēda d bonis spūa
lib⁹ b p corpalia metaphorice designat: dicēdo ꝓfir ad ꝓcedēria et sb
sequēria vt videbit. in parte ei immediate ꝓcedēn locu⁹ fuerat ꝓpba d
vocatiōe ad fidē xpi et nutritiōe i ea cibo et potu sacrali: ad que dispo
nit verbū diuinū. iō ꝓfir dicit ꝓpba. a Ente a dño pluuia.i.doctri
nā euāgelicā: sicē dr Deut. xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea fluat
vt ros eloquium meū ꝛc. b In tpe serotino.i.tpe noui testi: qd dr se
rotinū respectu veteris testi. vñ dr ꝑma Johis. ij. Nouissima hora est
p b qd dr hic i tpe serotino. videt q̃ nō loqt d pluuia materiali p ter
renaū ēnib⁹ qb⁹ pluuia ꝓmittitur tpis ē tm vel pl⁹ necessaria. c Et
dñs faciet nubes et pluuiā.i.doctrinā euāgelicā: q̃ dr nix. qz refrigerat
ꝓcupie estū. et pluuia. qz multiplicat boni opis fructū d Dabit eis
singulis herbā. sicē enī frumētū ꝑ facit herbā. postea spicā: et vltīo gra
nū: sic fructificatio spūalis de min⁹ pfecto ꝓcedit ad debitū augmētū
e In agro.s.dñico q̃ ē ecclia. Mathb. xiij. f Qz simulachra locuta
sūt iunle gētilib⁹ ei aī ꝓuersiōs in ydolātria dabāt que nō solū erant
iunlia: sz ēt nociua. g Et diuini ꝛc.talib⁹ ei erāt ireti gētiles aī eō
uersionē ad fidē. h Idcirco adducti sūt.a recta via p varios erro
res. i Affligēt remanētes i erroribⁿ. k Qz nō ē eis pastor.i. do
ctor ver⁹: sz falsus. iō subdit. l Sup pastores.i.sacerdotes ydoloꝝ
et doctores gētiū. m Irat⁹ ē furor me⁹.qz nō solū sūt mali: sz ēt per
trahūt ad malū d q̃bus subdit. n Et sup hircos visitabo.i.sup re
probos q̃ ꝓfir hedi vel hirci. math. xv. et accipit hic visitatio p malo
pene. qd ārt subdit. o Qz visitauit dñs ꝛc.accipit visitatio i bonū
vtroq̃ mō frequēt accipit visitatio i scptura. p Domū iuda.i.cerū
apl'oꝝ xpm ꝓfitēnū. qz p domū iuda itelligunt xpm ꝓfitētes. et sm he
breos vt dictū fuit hiere. xxiij. et. xxiiij. q Et posuit eos q̃ equū gle
rie.qz deduxit eos p sua volūtate ad dedicatādā gliaz maiestatis
suē p opa miraculosa. r In bello ꝗ humani generis inimicu
s Et ipso.i.apl'oꝝ ceteris et successoꝝ suoꝝ t Angul⁹.ꝓiungēs
iudeos et gētiles i vna ecclia. v Et ipo paxill⁹.i.sustēta de
bēs et infirmos. x Et ipo arc⁹ plij.ꝗ herdes et errores insur
gētes: et magistri pōe antichristi.
y Et ex ipo egre
dief.i.abiciētur.
z Omis exactor.i
antixpus cuz suis
satellitib⁹ q̃ a do
mino iesu xpo in
terficietur. ij. ad
Thessa. ij. iō seqt
postea. a Qz
dñs cū eis.s.dñs
iesus xpus.
b Et ꝓfūdēt ad
scēsores equoꝝ.i.
milites antixpi.
c Et ꝓfortabo
domū iuda et do
mū ioseph. qz ali
qui apli fuerī de
vero ꝓgenio. vel
p domū iuda intel
ligūt fidēles d iu
deis credentes et
p domū ioseph.
qui interpretat ac
crescēs fidēles d
gētib⁹ q̃ sūt in ma
gno numero.
d Et puerā eos
reducēdo ad vi
tatem fidei alios
auersos ab ea tē
pe antichristi.
e Et erūt sicē fue
rūt q̃m nō ꝓiecē
rā eos.i. aī pseca
tōes antichristi.
qua videbūt fide
les q̃ a deo ꝓiecti. f Et erūt q̃ fortes ephraī i fide firmati.
g Et filij eoꝝ videbūt.i.ab eis edocti et regnati p baptismum.
h Et letabūt.de deiectōe antixpi i Sibilabo eis.hic ꝓpbe
ta denunciat dispersorum congregationem. Et dicit hic Ra.sal.
q̃ hec congregatio referenda est ad tempus futurum quod vo
cat tps messie. et i b dicit ver. sz qd dicat futuꝝ iā ipleū ē p xpm i
vocatiōe fidelium: q̃ ꝓgregati sūt i vna ecclia nō loculi monōcis
fidei et charitatis vniōe. et b ē qd dr i Sibilabo eis.inspirā
do spm̃ deuotiōis. k Et ꝓgregabo illos.fide et charitate.
l Qz redemi eos.mea passiōe. vñ dr Job. xi. q̃ iesus mouitur
erat.nō tm̃ p gēre sz vt filios dei q̃ erant dispsi p varios errores
gētiū ꝓgregaret i vnū mō ꝑdicto. m Et multip. eos sicē aī
fu.multiplicati.s.tpe dō et salomōis i q̃ fuerī multi fidēles ecclie
qz vna ē ecclia fidelium a p Abel iusto vsq̃ ad vltimū electū q̃ in
fine mūdi nascitur⁹ ē: vt dicit Greg. homel. xij. et nō solū tot imo
multo plures multiplicati sūt tpe noui testi q̃ veteris. n Et
seminabo eos i ppliis. p ꝑdicatores missos ad diuersas pres orb
o Et de lōge. i. d lōginq̃s prib⁹. p Recordabūt mei.i. bēnī
cioꝝ meoꝝ. q Et viuēt.vita grē. r Cū filijs suis.i.mira
toribⁿ suis. s Et reuertēt et reducā eos d tra egypti ꝛc.qz d
diuersis prib⁹ orbis aī xpi antixpi venierī fideles et occupabūt
hierlm et terrā ꝓmissiōis. t Et non inueniet eis loc⁹. b dr ad
designādū magnā multitudinē veniēnū. v Et trāsibit.s.dñs
x In maris freto. dādo eis trāsitū pspuz. iō seqt. y Et pal
tiet i mari fluct⁹. faciēs eos q̃escere. z Et ꝓfūdent omia ꝓfūda
flumiū.i tra egypti: vt dicit hic ra. sa. eo q̃ iundat iundatiōe nili
a Et bēliabit supbia assur ꝛc.i.bis ēnis bīrāt saracēi q̃ a xpia
nis debellabūt. qz lex machomeri a gladio incepit: et p gladius

būt q̃ a vino et replebūt vt phiale et [h] q̃si cornua altaris. Et [i] saluabit eos dñs de⁹ eoꝝ in die illa vt [m] gregē ppli sui qz [n] lapides scī eleuabūt [o] sup trā ei⁹. Quid [p] enī bonū ei⁹ est: et qd pulcrū ei⁹ nisi [q] frumētū electoꝝ: et [r] vinū germinās [s] virgines. Capl'm.r.

Ente [a] a dño pluuiā i [b] tē pore serotino et dñs faciet nubes et pluuiā imbris et [d] dabit eis singulis herbā i [e] agro Qz [f] sil'acra locuta sūt iunle et [g] diuini videbūt mēdacium: et sōniatores locuti sūt frustra et vane ꝓsolabāt Idcirco [h] adducti sūt q̃ gref affligēt [i] qz [k] nō est eis pastor. Sup [l] pastores irat [m] ē furor me⁹ et [n] super hircos visitabo: qz [o] visitauit dñs exercituū gregē suū domuz [p] iuda et [q] posuit eos q̃ equuz glie sue in [r] bello. Et [s] ipso angel [t] et [u] ex ipso paxill⁹ et [x] ex ipo arc⁹ plij et [y] ex ipo egredient omis [z] exactor sil. Et erūt q̃ fortes ꝓculcātes lutū i medio viārū i plio: et bellabūt: qz [a] dñs cuz eis et [b] ꝓfūdēt ascēsores eq̃ni. Et [c] ꝓfortabo domū iuda et domū Ioseph saluabo. et [d] ꝓuertam eos qz misebor eoꝝ et [e] erūt sicē fuerūt q̃m nō ꝓiecerā eos. Ego.n. dñs de⁹ eoꝝ et exaudiā eos et [f] erūt q̃ fortes ephraī: et letabit cor eoꝝ q̃ a vino et [g] filij eoꝝ videbūt et [h] letabūt: et exultabit cor eoꝝ in dño. Sibilabo [i] eis et [k] cōgregabo illos quia redemi eos. Et [m] multiplicabo eos sicē aī fuerāt multiplicati et [n] seminabo eos i ppliis et [o] d lōge recordabūt [p] mei: et [q] viuēt cū [r] filijs suis: et [s] reuertēt: et reducā eos d tra egypti: et d assyrijs ꝓgregabo eos. Et ad trā galaad et lybani adducā eos et [t] nō inuenietur eis loc⁹. Et [u] trāsibūt in [x] maris freto et [y] percutiet in mari fluct⁹ et [z] ꝓfūdent oia ꝓfūda fluminis: et bēliabit supbia assur: et sceptrū egypti recedet cōfortabo [a] eos in dño et in noie ei⁹ ambulabūt dicit dominus. Capitulū.xi.

Ꝑ [b] libanon portas tuas: et comedat ignis ce/

[a] Et ire a dño pluuiā i [b] tē pore serotino et dñs faciet nubes et pluuiā imbris et [d] dabit eis singulis herbā i [e] agro Qz [f] sil'acra locuta sūt iunle et [g] diuini videbūt mēdacium: et sōniatores locuti sūt frustra et vane ꝓsolabāt Idcirco [h] adducti sūt q̃ grer affligēt [i] qz [k] nō est eis pastor. Sup [l] pastores irat [m] ē furor me⁹ et [n] super hircos visitabo: qz [o] visitauit dñs exercituū gregē suū domuz [p] iuda et [q] posuit eos q̃ equuz glie sue in [r] bello. Et [s] ipso angel [t] et [u] ex ipso paxill⁹ et [x] ex ipo arc⁹ plij et [y] ex ipo egredient omis [z] exactor sil. Et erūt q̃ fortes ꝓculcātes lutū i medio viārū i plio: et bellabūt: qz [a] dñs cuz eis et [b] ꝓfūdēt ascēsores eq̃ni. Et [c] ꝓfortabo domū iuda et domū Ioseph saluabo. et [d] ꝓuertam eos qz misebor eoꝝ et [e] erūt sicē fuerūt q̃m nō ꝓiecerā eos. Ego.n. dñs de⁹ eoꝝ et exaudiā eos et [f] erūt q̃ fortes ephraī: et letabit cor eoꝝ q̃ a vino et [g] filij eoꝝ videbūt et [h] letabūt: et exultabit cor eoꝝ in dño. Sibilabo [i] eis et [k] cōgregabo illos quia redemi eos. Et [m] multiplicabo eos sicē aī fuerāt multiplicati et [n] seminabo eos i ppliis et [o] d lōge recordabūt [p] mei: et [q] viuēt cū [r] filijs suis: et [s] reuertēt: et reducā eos d tra egypti: et d assyrijs ꝓgregabo eos. Et ad trā galaad et lybani adducā eos et [t] nō inuenietur eis loc⁹. Et [u] trāsibūt in [x] maris freto et [y] percutiet in mari fluct⁹ et [z] ꝓfūdent oia ꝓfūda fluminis: et bēliabit supbia assur: et sceptrū egypti recedet cōfortabo [a] eos in dño et in noie ei⁹ ambulabūt dicit dominus. Capitulū.xi.

Ꝑ [b] libanon portas tuas: et comedat ignis ce/

drosꝰ tuas. Vlula[b] abies q: cecidit cedr[9]: qm̃[c] magnifici vastati sũt
Vlulate[b] querc[9] basã qm̃[c] succisus ẽ salt[9] munit[9]. Vox[d] vlulat[9]
pastor q[e] vastata ẽ magnificentia
eor. Vox[b] rugit[9] leonũ qm̃[f] uasta
ta ẽ supbia iordanis[h]. Hec[i] dicit
dñs de[9] me[9]. Pasce[m] pecora oc-
cisiõis q[n] q possedera[n]t occidebãt[o]
t ñ dolebãt t[o] uẽdebãt ea dicẽtes[p]
Bñdict[9] dñs diuites[q] facti sum[9].
Et[r] pastores eor nõ pcebant[s] eis
t[t] ego nõ pcã vltra sup hitãtes ter
rã dicit dñs Ecce[u] ego tradã hoies
vnũquq̃q; i mãu primi sui: t i ma
nu regis sui t[x] pcidẽt terrã: t nõ e-
riã d mãu eor t[y] pascã pec[9] occi-
siõis ppter[z] hoc o[3] pauperes gregis

[a] Et assũpsi mihi duas vgas vnã[b]
vocaui decorẽ: t[c] alterã vocaui fu
nicũlũ t[d] paui gregẽ. Et[e] succidi
tres pastores i mẽse vno t[f] cõtra-
cta ẽ aia mea i eis Sigdẽ[g] t aia eo
rũ variauit i me: t dixi[h] Nõ pascã
vos. Qd̃ morit moriat: t qd̃ suc
cidit succidat: t reliq; deuorẽt vnus
q;q; carnẽ primi sui. Et[k] tulit vir
gã meã q vocabat dec[9] t[l] abscidi
eã: vt[m] irritũ facerẽ fed[9] meũ qd̃[n]
pcussi cũ oib[9] pplis: t[o] i irritũ ꝺdu
ctũ ẽ i die illa. Et[p] cognouerũt sic
pauperes gregis q[q] custodiũt mihi[r]
q[r] vbũ dñi ẽ. Et[s] dixi ad eos. Si[a]
bonũ ẽ i oculis vris: afferte mercedẽ
meã t[x] si nõ gelcite t[y] appẽderũt
mercedẽ meã trigita argẽteos. t[a]

[a] Et[a] assũpsi mihi duas vgas vnã[b]
vocaui decorẽ: t[c] alterã vocaui fu
nicũlũ t[d] paui gregẽ. Et[e] succidi
tres pastores i mẽse vno t[f] cõtra-
cta ẽ aia mea i eis Sigdẽ[g] t aia eo
rũ variauit i me: t dixi[h] Nõ pascã
vos. Qd̃ morit moriat: t qd̃ suc
cidit succidat: t reliq; deuorẽt vnus
q;q; carnẽ primi sui. Et[k] tulit vir
gã meã q vocabat dec[9] t[l] abscidi
eã: vt[m] irritũ facerẽ fed[9] meũ qd̃[n]
pcussi cũ oib[9] pplis: t[o] i irritũ ꝺdu
ctũ ẽ i die illa. Et[p] cognouerũt sic
pauperes gregis q[q] custodiũt mihi[r]
q[r] vbũ dñi ẽ. Et[s] dixi ad eos. Si[a]
bonũ ẽ i oculis vris: afferte mercedẽ
meã t[x] si nõ gelcite t[y] appẽderũt
mercedẽ meã trigita argẽteos. t[a]

Et dicit. tercio antichristi plecu tionibi. Et dixit dñs. ꝓma ps nõ solũ a latinis sed ab hebreis an tiqs expõit d destructione tẽpli fa cta per romanos vt i libro q dr ioma apd hebreos dicit aũ destructi onẽ tẽpli potte eius d nocte apie bant sine b oie. t dixit rabi Jobã

[a] Aperi libane portas tuas: t comedat ignis cedros tuas. Romani enim capta ciuitate hiẽdorũ tẽplũ. b Vlula abies q: cecidit cedr[9]. q ẽ re maior: t subdit expositio. c Qm̃ magnifici vastati sũt. i. illi q erant maiores i pplo iudeor i bierlm exũtes. t iõ alij exũtes i locis a lijs debãt diffidere de seipsis d Vlulate querc[9] basan. i. bitra tones vltra iordanẽ: vbi erat tra basan: in q tũc habitabãt aliq iu dei. e Qm̃ succisus ẽ salt[9] munit[9]. i. bierlm q tãq; metropo lis erat mag munita ꝗ romanos alijs ciuitatib[9]. f Vox vlu lat[9] pastor. i. sacerdotũ q tũc regebãt pplm. g Qm̃ vastata ẽ magnificẽtia eor. i. tẽplũ d q gloriabant t magnifice viuebãt. h Vox rugit[9] leonũ. i. poenũ q aũ destructoẽ tẽpli abũdabãt in iudea. vt dicit ioseph[9] li. de iudaico bello. i Qm̃ vastata ẽ supbia. i. diuitie q fuerũt materia supbiẽdi. k Jordanis. i. iu dee sup iordanẽ site. l Hec dicit. b pñr describit pdicte destru ctõis rõ q fuit iudeor ingratitudo: t diuidit i duas pres. q: p po nit magnitudo bñficior diuinor. secõo i gnitudo iudeor ibi. t dixi. pãa i duas. q p ponit bñficia dñi i egipto. secõo i iudeor rebellione ibi Et assũpsi. circa pmũ dñi l Hec dicit dñs de me. secõ lido bñficia iudeis pstita. m Pasce pecora occisiõis. i. dic q paui filios isrl q dicebãt pecora occisiõis i egypto. q: masculi na scebãt i flumẽ pijciebant: t adulti duris laboribus affligebãt: in ñ q vita eor ad amaritudinẽ deducebat: vt habet Exo. i.

n Que q possederãt. s. egyptij. o Occidebãt. nõ pdicto.

o Vẽdebãt ea. q: pnopes egypti bẽbãt eos suos: t vn[9] aliqñ vendebat alij. p Dicẽtes: bñdict[9] de[9]. q tradidit istos mani bus meis. q Diuites feti sum[9]. q: vendẽs gloriabat de ꝓcio: et emẽs d mãcipio. r Et pastores eor i. dñi eor. s Nõ pcebãt eis. a laboribus duris. t Ego nõ pcã vltra sup hitan.. terrã i egyptios quos multis plagis afflixit: t postea i mare submersit exo. xiij. v Ecce ego tradã hoies t c. q: multi eor sequẽtes re gis submersi sũt cũ eo. t remanẽtes postea prẽdebãt adiuicẽ: q vt iponebat alteri q fuerat i cã d erẽnõis filiorũ isrl i egypto ꝗ pcepti dñi: et qua secure fuerãt plage egypti. x Et pcident tr. lacerabũt scinuicẽ. y Et pascã pec[9] occisiõis. i. filios isrl q ꝗ pauit i deserto mãna celesti. xl. ãnis. z Propter hoc. i. p ter afflictionẽ quã sustinuerũt ab egyptijs. 3 O pauperes gre gis. i. o vos hebrei q fuistis i egypto d cpa upari. a Et assũ psi. hoc pñr recolit bñficia i iudea pstita in qua pducit pplm ad bonorẽ regiũ tpe dñi t salomõis, t q̃ quis Salomõ d emeruisset

an tribulationẽ regni ñ de[9] hoc nõ fecit: 3 regnũ i duo diuisit. iij. Reg. xi. t hoc q dñi. a Et assũpsi mihi duas vgas. i. duos reges b Vnã vocaui decorem. s. Hieroboam q locut[9] fuit pplo pulcre pmittẽs ei li bertatẽ. c Et alterã vocaui funiculũ. s. roboã q locut[9] fuit pplo du re dicẽs. Pi me[9] cecidit vos flagellis, ego aũt cedã scorpiõib[9]. est ãt scorpio gen[9] flagelli: a cui[9] mãubrio dependẽt cordule nodulos hãtes ferreos: aut plũbeos in extremitate: t iõ vocat scorpio. ñ q: grauit pcutit: ñ q: in pcutiendo fines cordulaꝝ sup cor pus pcussi reflectit: sicut scorpio reflectendo caudã pũgit. ppt q̃ roboam hic vocat funiculũ.

d Et paui gregẽ. i. sustẽtaui pplꝰ iudaicũ i vno q; regno absq; meritis eor cũ dedisset ad ꝓdolatriã. ppt q̃ subdit

e Et succidi tres pastores i mẽse vno. q fuerũt s. ioiã rex isrl: t ochozias rex iuda: t iezabel q cũ ioiã filio suo regnus administrabat: vt hi exo. iij. t iiij. Reg. Istos enim tres interfecit dñs p iehu filiũ nãsi: eo q erãt ꝓdolatre pessimi: vt ptz. iiij. Regũ. ix. iõ subdit. f Et contracta ẽ aia mea i eis. i. retractata ẽ ab eis ppter nimiã eor malitiã. iõ subdit g Si quidẽ t aia eor variauit in me. in multiplicatu ꝓdolatrie. h Et dixi: nõ pascã vos. i. de mentita via exigũt q nõ sustinẽt vos. ñ. iij. Reg. x. di. In dieb[9] illis cepit dñs tedere sup isrl: pcussitq; eos asacl t c. iõ subdit. Qd̃ morit moriatur. t c. i Reliq deuorẽt vnusquisq; carnẽ primi sui. q: nõ solũ occidebant ab extraneis: imo et dissensiõib[9] intestinis. t ppter hec mala subdit. k Tulit vgã meã q vocabat decor. i. regnũ isrl qd̃ dñs p salomanasar tpe osee abstulit. iiij. reg. xviij. l Et abscidi eã. q: illud regnũ nõ fuit restituũ: nec captiuitas illa rediit. m Vt irritũ facerẽ fedus meũ. ly vt tenet hic obsecutiue: q: b irritatio secuta ẽ. n Qd̃ pcussi cũ oib[9] pplis. q. s. nõ dñ arent iudeis q̃diu iudei fuirẽt fideles mihi t p talẽ modũ loquẽdi dr Osee. ij. Et pauiã eis fed[9] meũ i die illa cum bestia agri: t cũ volucre celi t c. s. q nõ noceãt pplo meo: vt ps ibidem o Et irritũ deductũ ẽ i die illa: qm̃ enim regnũ isrl fuit trãslatũ in assyrios: manifeste patuit q fedus pdictũ erat irritatũ. p Et cognouerũt sic pauperes greg. i. pauperes pplꝰ isrl. q Qui custodiũt. s. legem.

r Mihi. i. vt obediãt mihi t isti erãt iusti i pplo illo q a maiorib[9] erãt d paupati. q: iustos pseqbãt. s Qr vbũ dñi ẽ. s. tale translatio regis t pplꝰ. ppt peccatũ. b cũ pdixit dñs p Moysen Deut. xxviij. Ducetq; te dñs t regẽ tuũ quẽ pstitueris sup te i gẽtẽ quã ignoras tu t pres tui t c. Justi. n d pplo isrl q studebãt legẽ moysi: viderũt tũc b dñi d bũ cẽ ipletũ. t Et dixi. b pñr ponit iudeor ingratitudo q maxie appuit i p curatione mortis xpi. t q̃rũ ad b dr. Et dixi ad eos. i. ad iudeos remanẽtes p[9] captiuitatẽ pdictã. t ẽt p[9] captiuitatẽ babylonicã. v Si bo. ci ocu. ve. af. mer. meã. i. Fuit mihi de cetero fidelis p bñficijs vob a me colatis. x Et si nõ. quiescite. s. a mea fuitute b nõ dixit inducẽdo ad malũ. ꝗ p b insinuãs q dimittit homines i libertate arbitrij bonũ vel malũ faciẽdi. p b rũ qd̃ dr b. et si nõ q̃escite. fm modũ loquẽdi d ak intelligi q nõ fuirẽt deo sic grati: ꝗ magis agerẽt ꝗ eũ vt ingrati ipm i natura assũpta pseqẽdo. iõ subdit. y Et appenderũt mercedẽ meã. i. pciũ p corpe meo sibi tradẽdo: sic merces eq dr pcium q vendit t emit.

3 Trigita argẽteos. xpi iude pditor: fm q bñ matth. xxvi. t. xxvij. vbi Marbe[9] spũsceõ illuminat[9] diẽ hãc ppbias tũc fuisse impletã

a Et dixit dñs ad me. 3 acharia b Proijce illũ. i. b pciũ pdic pijciẽdũ. c Ad statuariũ i. fusorẽ statuaꝝ vt dicũt expositores nri. p quẽ intelligit ipe de[9] q ẽ formator oim. t ẽ sens[9]. b Proijce illũ ad statuariũ. i. pdicto istũ coram deo ponẽdũ vt videat t iudicet b fertũ. d Decor pciũ. i. vile. t ẽ b mod[9] loquẽdi ironice et fm hebreos q intelligit oppositũ: sic de gnano ironice dr. ecce magn[9] gigas. e Quo appciat[9] sũ ab eis. i. emp[9] a iudeis iuda vẽditore. q. d. rãparuo t vili pcio nõ oc-

bui appciari. Hebrei dicūt q̃ Bēlſra. Proijce illō ad thesauranū vel ad figulū. dicto .n. hebraica b̄ posita ē equiuoca ad thesauranū ⁊ formatorē. ⁊ formatori pōt dici figul⁹ q̃ format vasa ō ēra. ⁊ statuari⁹ qui format statuas ō alia materia. trāslatio nr̄a accipit b ac vltimā significationē. s. terciā. Hebrei vo aliq̃ accipiūt pmā. aliq̃ scōam. ⁊ illoꝝ accep tio magis ꝓsonat cuāgelio vbi dr: q̃ iudas retulit. xxx. argenteos sacerdotib⁹ qui custodiebāt thesauros tēpli. ⁊ q̃ ex illa pecūia emerūt agꝝ figuli. Ad at. xxvij. Sic igit pōt b lr̄a exponi. Proijce illō ad thesauranū. i. pdic pciū xpi corā sacerdotib⁹ qui erāt thesauraij. pijacēdū sicdr̄. Ad atb. xxvij. q̃ iudas ꝓiectis argenteis coram sacerdotib⁹ recessit. vl' pijce illō ad figulū. i. pdic pijacēdū ad emēdū ide figuli agrū mīs ad. nō ē intelligēdū cālit ſs ꝓsecutiue. q: ēptio agri ꝓsecuta ē ad illā ꝓiectionē. Deoꝝ pcium tē. exponat. vt. ō

f Et tuli. xxx. argēteos tē. sic videbat ꝓphe vt ſſōe imaginaria acſi acciperet. xxx. denarios: ⁊ p ijcerer i domo dñi. p qō designabat sic fiēdū de pcio xpi a iuda. pditore q̃ pieeit illō i tēplo. g Et pcidi virgā meā scōam. s. regnū iuda: vt visū ē. ō. qō nō fuit pcisū i captiōe sedecbie. q: illa captiuitas redijt de babylōe. ⁊ habuit ppls duces vt zorobabel ⁊ plures alios. ⁊ postea aliq̃s reges añ aduētū xpi: vt bi i scholastica hystoria: sed ꝓpe fuit pcisū i destructiōe hierlm p Tytū ⁊ vespasianū: qm̄ tūc iudei fuerūt p orbē captiuati nō hītes duces nec ꝓncipē. ⁊ illa captiuitas adhuc manet. b Vt dissoluerē germanitatē inter iudā et israel. i. inter xpianos xpo ō tribu iuda ſs carnē adherētes q̃ ꝓles fuerūt ad lr̄am de tribu iuda: ⁊ iudeos i ifidelitate pmanētes. ⁊ b̄ fuit figuratū. iij. Regū. xij. vbi dr̄ q̃ israel sepauit se a iuda dicēs. Nō ēps nobis i dauid tē. vū ⁊ iudei fūt odiosi xpianis ⁊ ecōuerso. i Et dixit. hic ꝓphēr agit de pseculiōe antixpi. ⁊ ꝓmuat sic lr̄e pcedēti. q: iudei p maiori pte negauerūt verū xpm ipm repellētes. ⁊ iuste pmittēt a deo recipe antixpm q̃ falso dicet se esse xpm. ⁊ sic ab eo decipi. ⁊ b̄ pdixit xpus Joh. v. Ego veni i noīe pris mei ⁊ nō accepistis me. si āt alī⁹ venerit i noīe suo illū accipietis. Sic g̃ pcedit. q: p ponit pseculio antixpi breuiter ⁊ succincte. scō o magꝝ diffuse: sequēti ca. Circa pmū dr̄. k Sumetibi vasa. i. instra: vt ōgā ⁊ pcā pastoralē ⁊ hmōi. instra cōi cuiuslibet artis dicūt vasa fm ꝓpietatē idiomatis hebrei. l Pastoris stulti i signū q̃ iudei receptum fūt ā tixpm q̃ erit trāte am ēne q̃ dicet se eē deū q̃. Thessal. ij. Qui extollit supra oē qō dr̄ de⁹ aut qō colit. m Qr ecce ego suscitabo. i. suscitari pmittā n Pastorē i terra. i. antixpm dñaturū i ea. o Qui derelicta nō visitabit tē. i. nullū op⁹ pietatis exhibebit sed erit maxie crudelitatis erga iustos. ideo subdit. p Et carnes pinguium comedet. eorūz bona rapiendo q Et vngulas eorum diffoluet. corporaliter eos affligendo ⁊ occidendo. r O pastor ⁊ ydolū. ydolū dr̄ qō ꝓ deo colit ⁊ nō est. ⁊ sic erit ō antixpo q̃ se debit i tēplo dei tāq̃ sit de⁹. q. Thessal. ij. s Gladi⁹. i. sentētia dei. t Sup brachiū eius. i. sup virtutē eius corpalē. v Et sup oculū dextre eius. i. sup aiam i q̃ ē intellectus q̃ dr̄ oculus. x Brachiū eius ariditate siccabit. q: corpus eius p michaelē ō pcepto xpi fulminabit. y Et oc. dextre eius tē. obscurabit. q: eius aia ad tenebras exteriores i ifernū ōducet

Mus. Istō. c. ab aliqb⁹ nr̄is doc. q̃ xpū ad sui ꝓncipū erpo nif de destructiōe hierlm p romanos. ſs huic videt obuiare qō b dr̄. Gz ⁊ iuda erit i obsidiōe ꝓ hierlz. Ite qō subdit. In die illa dicit dñs. Percutiā oēm equū i stupore ⁊ ascēsorē eius i amētia: q: nō legit trib⁹ iuda fuisse cū romanis i obsidiōe hierlm ꝓ iudeos obsessos. nec q̃ exercit⁹ romanorū a deo tūc sic fuerit pcussus. imo valde ꝓspe triūphauit de iudeis. fm q̃ declarauit diffuse Joseph⁹ li. de iudaico bel/

dixit dñs ad me Proijce illō ad statuariū decoꝝ pciū q̃ appciat⁹ sū ab eis. Et tulit. xxx. argēteos ⁊ pieci illos i domo dñi ad statuarium ⁊ pcidi virgā meā scōam q̃ appellabat funicul⁹: vt dissoluerem germanitatē inter iudā ⁊ israel: ⁊ dixit dñs ad me. Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti qm̄ ecce ego suscitabo pastorē i terra: q̃ derelicta nō visitabit dispersum nō q̃ret et contritū nō sanabit ⁊ id qō stat nō enutriet ⁊ carnes pinguū comedet ⁊ vngulas eorum dissoluet. O pastor ⁊ ydolū: derelinquēs gregem Gladi⁹ super brachiū eius: ⁊ super oculū dextrū eius. Brachiū eius ariditate siccabit ⁊ oculus dextre eius tenebrescēs obscurabit Ca. xii.

Mus. uerbi dñi super israel Dixit dñs extēdēs celum ⁊ fundās terram ⁊ fingēs spīm hominis i eo. Ecce ego ponā hierlm superliminare crapule omib⁹ populis i circuitu ſs et iuda erit i obsidiōe contra hierlz. Et erit in die illa ponā hierlz lapidē honeris cūctis populis. omēs q̃ leuabūt eū: concisiōe lacerabūt eū et colligēt aduersus eā omia regna terre. In die illa dicit dñs percutiā omēs equū i stupore: ⁊ ascēsorē eius i amentiā. Et super domū iuda apiā oculos meos: ⁊ omēs equos populorum percutiam cecitate. Et dicent duces iuda i corde suo ꝓ forte mihi habitatores hierlm in dño exercituū deo eorum. In die illa ponā duces iuda sicut caminū ignis i lignis

gē messiā vērum debellādos ſs b fūdat super falsum fūdamētū: sicdr̄ de gog ⁊ magog Ezech. xxxviij. ⁊ qz ibidē dr̄: q̃ per Gog ⁊ magog intelligit antixpus ⁊ eius exercit⁹. nō b ꝓsilr. saluo tū meliori iudicio: videt textus de pseculiōe antixpi exponendus vsq̃ ad finē hui⁹ ꝓphe. ſs aliqua alia inserāt ⁊ nō sicdr̄ ca. ꝓcedēti b describitur pseculio antixpi magis diffuse ⁊ diuidit in tres partes. q: p pseculio antixpi describit ro q̃ nō tacta solutit. c. sequēti: vbi Framea suscitare tertio ꝓposuit resumit. c xiiij. Dūa adhuc in tres: q: p ponit antixpi pseculio. secūdo eius detectio. ibi. In die illa. tertio iudeorū puersio. ibi. Et ct fundā. Circa pmū dr̄. a Onus ō vbi dñi. i. ꝓphēia de afflictiōe futura ex ordinatiōe dei. b Super israel. i. ꝓ gregatiōes fidelium: ad quā nomē israel in nouo te. est trāslatum: sicdr̄ declarauit diffuse Esa. xliiii. ⁊ bi ad Roma. ij. c Dixit dñs extēdens celū b dr̄. q: celū ad modū tētorij super terrā extēdi videt. d Et fundās terrā. q: mbil ē sub ea cū sit infimū elementū e Et fingēs spīm hominis i eo. q: aia a deo creat ⁊ infūdit corpori organizato. f Ecce ego ponā hie. i. ecclesiam que vocat hierlm. Esa. ij. vt ibidē dicitur fuit diffuse. ⁊ apoc. xxi. Vidi ciuitatē sanctam hierlm descēdentē de celo sicdr̄ spōsam tē g Superliminare crapule ad qō hebrei ipigūt. q: antixpus ⁊ eius exercit⁹ p pseculiōne ecclie deiect vt dictū ē. In hebreo bi. Vacuū amaritudinis: q: ecclesia amaricabit i pseculiōe antixpi: ⁊ postea ipe ⁊ eius exercit⁹ ⁊ ō subdit.

b Oib⁹ ppls. q: de oib⁹ ppls aliq̃ adherebūt antixpo. ideo subdit. i Gz ⁊ iuda erit in obsidiōe ꝓ hierlm. q: tūc aliq̃ xpiani timore ducti: erūt i exercitu antixpi. k In die illa ponam hierlm lapide oneris. lapis cōi pōderosus q̃ mouet ō loco suo affligit motores: sic antixpus ⁊ eius exercit⁹ querētes tollere stabilitatē ecclesie affligēt ⁊ turbabūt fideles. ⁊ b ē qō subdit. Omēs qui leuabūt eū tē. l Et colligent aduersus eā omia reg. terre. i. aliqui de oib⁹ regnis adherētes antixpo. m In die illa. Hic ꝓphēr pomit antixpi ⁊ sui exercit⁹ deiectio cū dr̄. n Percutiam omēs equū stupore ⁊ ascēsorē eius tē. q: ipe fulminabit: vt dictū ē. et magna ps sui exercit⁹ peribit. o Et super domū iuda. i. super xpianos i eius exercitu existēs extimore. p Apiā oculos meos. mi sericordie. q: nō peribūt cū cētis antixpo adherēnt⁹ volūtarie. ō subdit. q Et dicēt duces iuda. i. ꝓncipales i illis xpianis: antixpo riore adherēnt⁹. r Cōfortēt mihi habitatores hierlz q: xpiani timore antixpi i eius exercitu futuri: desiderabūt corde ꝓspirare xpianorū obsessorū. ſs b ostendere nō audēt manifeste. b ārlra videt diffona illi expositiōi q̃ exponit passus istū ō pseculiōne ꝓmittue ecclie p ꝓncipes iudeorū: vt ꝓs i acēnt⁹ aplorū. Iteꝝ illō qō postea dr̄ hic Et saluabit dñs tabernacula iuda. q: iudei pseqntes ecclias ꝓmittuā: nō desiderauerūt ꝓspirare xpianorū nec fuerūt saluari a duēniēnt⁹ romanis ꝓtra hierlz. ſs magis occisi ⁊ ōstructi. s In die illa po. duces iuda tē. q: xpiani existēs i exercitu antixpi antixpo fulminato ⁊ pcūtio exercit⁹ eius ꝓter mol/

re deposito ꝓtra dicꝫ remanentes ꝗ pre antixpi pugnabunt.
t Et bitabit hierlm rursũ. a xpianis pacifice mortuo antixpo: ⁊ eꝰ exercitu dissipato. ⁊ accipit ꝗ hierlm nõ solũ ꝓ ecclia mili/ tãtes ẽr ꝓ ipa ciuitate ad lras iãtũ antixpo venier añ ip̃az. ⁊ ibidẽ intricẽt: obtẽta ñ pri⁹ ciuitate ⁊ rẽplo t Et sal. do. ta. iuda. i. ros ⁊ eos pa xpianos cum antixpo rione eꝰ ꝗbiũ: vt pdicũ ẽ. v Sic i pn cipio. i. añ q̃ ẽnt cum antixpo.
x Ut nõ magnificẽ gliẽt domus dõ ⁊c. ne fideles ipugnati ab anti xpo despicãt xpi mos ex timore se dantes antixpo: di cẽdo q̃ merito ꝓ esset sic ifidedes si fuissent mortui cũ alia gẽte anti xpi. nõ ei ꝗ suos venẽt volũtarie sed coacti rione. q̃ remoto ad suos reuertẽt. ĩõ sequ.
y In die illa p/ tegat dñs bitato res hierlm ab im pugnatõne anti xpi. 5 Et erit q̃ offẽdent ex eis timore ducꝰ mõ pdicto. vl d eccp/ tus ab antixpo. q̃mlti xpiani tẽ decipiẽt credẽtes ipm esse ve xpm.
a Quasi dõ. i. ci to misericordia cõ sequet sic dõ si vere penitear sic ipe dõ. vt pts. ij. Reg. xij. vbi dr q̃ ipo ꝓfitente penitẽ. ꝓperauit cũ bersabe: nathã ꝓpha dixit ei. Dñs trãstulit peccũ tuũ. b Et dom⁹ dõ q̃ dom⁹ dei. i. sic illi q̃ stabũt i fide xpi. c In die illa q̃rã ꝓterere oes gẽtes. i. anti xpm ⁊ ei adherẽtes ita q̃ ẽ repetitio eꝰ q̃ supra dictũ ẽ ad ma/ iorẽ assentões. a Et effudã. b ꝑñr describit iudeoꝝ puersio: ⁊ sic eoꝝ regnatio i pnãpio capli seqnẽ. Circa pmũ sciẽdũ. q̃ sic dicẽ scrãs merbodi⁹ martir detectra falsitate antixpi p enoch ⁊ helyã iudei q̃ pus adheserũt sibi puertẽt ad xpm finaliter: patiẽ p eꝰ fide mortua q̃. cxliiij. milia coronabũt martyrio ex oi tribu filioꝝ isrl. vt dr apoc. vij. ⁊ hẽ q̃ dr. a Et effudã sup domũ dõ iudeos reuertẽtes ad xpm. b Et sup bitatores hierlz. i. sup oes gnaliter credẽtes i xpm. c Spiũ gratie iãtũ illos reducet ad fidẽ verã. d Et pcũ. q̃ alios fideles preget ab ipugnatione antixpi et audiẽs pces eoꝝ. e Et aspicẽt ad me. s. iudei q̃ tũc vere puertẽt. f Quẽ ꝓtrexerũt. tũc ei ꝓfitebũt q̃ iesus nazarenus ab eis crucifixꝰ. i. ptib⁹ eoꝝ: fuit ⁊ ẽ verꝰ xpm i lege ⁊ ꝓphis ꝓmissus g Et plãgẽt eũ. i. dolebũt de hẽ q̃ eũ offendẽrt i ope ⁊ mutat hẽ modꝰ loq̃ndi ꝗ ꝓma ꝓsona ad secũ. q̃ frequẽt fit i ꝓ phẽ. vt. ẽ. visũ ẽ. h Quasi sup vnigẽnũ. i. ita dolebũt ex ꝗ a penitẽtia solz hõ dolere ꝗ ꝓgenitri sui morte: q̃ dolor apõ homines solet esse maximꝰ i Et dolebũt sup eũ ⁊c. repetitio ẽ eiusdẽ ad maiorẽ expssionẽ. ⁊ q̃ tũc i ecclia nõ solũ erit plãctꝰ ꝗ xpo mõ ꝓ dicto: sz ẽt ꝗ iudeis martyrizãt ab antixpo: q̃ plãgẽt a ꝓtribuli bus suis remanẽtib⁹: nõ dr. k In die illa ⁊c. sic planctꝰ adrẽ mon. nomẽ ẽ ciuitas ꝓpinq̃ cãpo magedo i q̃ fuit iosias occisus ꝗ eꝰ morte fuit magnꝰ plãctꝰ i tota tra isrl. vt ps. ij. paly. xxxv ⁊ incipit illa ciuitate adrẽmon q̃ erat ꝓpinq̃ loco occisiõis.
l Et plãgẽt tre familie ⁊ familie seorsũ. i. quelibz trib⁹ mortuos ꝗ sua trbu. ra. sa. vo dic hẽ q̃ quelibz trib⁹ plãgẽt spãlr mortuos suos i hello gog ⁊ magog. ⁊ i hẽ pueniet mecũ q̃ tũ ad aliq̃d, q̃ ꝑ gog ⁊ magog intelligo ãtixpm ⁊ eꝰ exercitũ: vt dictũ ẽ. s. m Familie domꝰ dõ seorsũ ⁊ mulieres eoꝝ seorsũ. q̃ i loco oionis vbi sol⁹ ũ eri tak plãctꝰ mulieres erãt segregate a viris apõ hebreos. ⁊ silr ẽ apõ xpianos i ecclia ꝓpter honestatẽ fuãdã. ⁊ notanꝫ hẽ expsse familie pnci paliores. i. Reg. cũ dr. Familie domꝰ dõ. scõo ꝓpha. ibi. Familie domus Matha ⁊c. scio sacerdotum ⁊ leuitaꝝ. ibi. Familie domꝰ leui. ⁊ q̃ro cuiusdã notabilẽ viri: ibi. Familie semei. q̃ntorelicq̃ i gnali: ibi. Oes fami. ⁊c.

Capi. xiij.

A die illa. hẽ ꝓñr describit iudeorum regnatio p baptismũ. Et diuidit i duas ptes. q̃ ꝑ ponit hẽ regnatio scõo ydolatrie ⁊ falsitatis remotio ibi. et erit. circa pmũ dr
a In die illa. i q̃ ꝗtegitur falsitas antixpi.
b Erit fons patẽs domui dõ. q̃ oes iudei tẽ ꝓfluẽt ad baptismũ.
c In ablutões peccatoris ⁊ menstruate. Per menstruatã intelligit peccũ originale qõ ꝗbit in matris vẽtre. p peccẽ peccũ actuale. vtrũq̃ etiã lauat baptism⁹ i adultis ad baptismuꝫ veniẽtib⁹ q̃lescẽt tũc veniẽtes ꝓ maiori pte. vt pz ex pdictis
d Et erit. hẽ ꝓñr ponit abiectio ydolatrie. ⁊ se cũdo false ꝓphetie. ibi. ⁊ erit. Circa pmũ sciẽdũ q̃ lz p pdicatõz aplorꝝ aliorũq̃ succedẽtũ doctorꝝ ydolatria cessauerit p mũdũ ꝓ maiori pte vt frequẽt. s. dictũ ẽ: tãẽ adhuc aliq̃d remãsit: q̃ i pnb⁹ aqlonarib⁹ fuit aliq̃ pplꝰ: ⁊ i magna multitudine: q̃ dicũt viuitarij: illõ viuũ qõ eis ꝗ occurrit q̃liber die veneriẽ vt deũ suũ ꝓ illa die: sic relatõe fide digna itelleri. Antixpus et faciet se adorari sic deũ vt hẽ. ij. ad thessal. ij. ⁊ ĩõ vsq̃ ꝗ mortẽ eꝰ ñ cessabit totaliter ydolatria tũc ei oes viuẽt i fide catholica: ⁊ hẽ ẽ q̃ dr. d Et erit i die. s. mortis antixpi. e Dispdã noia ydoloꝝ ꝗ terra. q̃ sic dictũ ẽ tũc omno cessabit ydolatria. ⁊ fm ista illõ q̃ ego dixi i aliq̃b⁹ locis supra. s. q̃ ad pdicationẽ aplorꝝ ⁊ aliorꝝ doctorꝝ seq̃ntiũ cessauit ydolatria p mũdũ: intelligẽdũ ẽ simplr nõ tũ totalr: sic ethiops dr niger simplr: q̃ uis sit albus fm dẽtes: q̃ albedo ẽ modica respectu nigredinis: ⁊ ĩõ q̃si nihil ꝓputat fm sniam phi. ij. phisicoꝝ vbi dicẽ. Qd ẽ modicũ q̃si nihil reputat. ⁊ ẽt fm cões modũ loquẽdi: illõ q̃ ẽ modicũ nihil dr. ⁊ sic ẽ i ꝓposito. q̃ illa ydolatria q̃ remãsit i aliq̃b⁹ gẽnb⁹ barbaꝝ vt asserit illa ẽ modica ⁊ q̃i ꝓ nihilo ꝓputãda respectu illi⁹ q̃ cessauit p alios ptes orbis f Et pseudo ꝓphetas. hic ꝓñr ponit cessatio false ꝓphetie cũ dr. ⁊ pseudo ꝓphetas. s. falsos: q̃ ꝑ suã malicia fingũt se esse ꝓphetas ꝓpter questum g Et spiũ imũdũ. i. ꝓphetãtes ꝓ ꝓphetias a demõe acceptas: ⁊ oibus alijs mõis ꝓ rũsa demonũ h Auferã ꝗ terra. q̃ nihil remanebit ꝗ tali ꝓphetia. i Et erit cũ ꝓphetauerit q̃ spiã ⁊c. i. si aliq̃s vellet ꝓ dicto mõ ꝓphetare: amici sui ẽt intimi nõ pmitterẽt sz ipm grauiter punirẽt: ĩõ seq̃t k In die illa ꝓfudẽt ꝓphete. q̃ nullꝰ audebit ꝓphetã se dicere nec oñdere. ĩõ subdit. l Nec coopiẽt pallio saccino. i. veste aspa. tali etiã veste vtebãt antiq̃tꝰ ꝓphete saltẽ aliq̃: vt ps ꝗ hetur a. iij Reg. i. Et ꝓsiles birũ accipiebant falsi ꝓphete vt magꝰ crederet eis.
m Ad ãã exẽplũ meũ. i. itẽt⁹ agricultrure exẽplo ipi⁹ adeꝰ de q̃ dr Gen. iij. Emisitq̃ eũ dñs deꝰ ꝗ paradiso voluptatis vt operẽt trã ꝗ q̃ sũpt⁹ ẽ. In heb. hi. Ho pecudi fuit me. i. ꝓduxit me ad custodiẽdũ pecora. q. d. nõ sũ ꝓpheta. Quid sũt plage iste ⁊c. n Et dicet bis plagat⁹ sum ⁊c. i. ista ñ sũt mihi fcã ex odio: sz ex amore. ꝓ mea correctõe o Franca hic soluit racta qõ, ⁊ ꝑ qõ soluit, scõo ex hẽ multiplicatio fidelium ꝓclu

dicit ibi. Et erũt. Questio ñ o ortũ b3 et p̃missis. qz dictũ est q̃ fideles graui affligẽt ab antixpo ⁊ satellitib⁹ suis. ō b possz aliq̃ admirari ⁊ q̃rere quō de⁹ sic permitteret iustos affligi ab iniq̃ssimo b oic. ⁊ rñdet q̃ nō ē mirādũ. qz ꝓpo filio suo nō pepercit de⁹: sz ꝓ nob oīb⁹ tradidit illũ morte acerbissima pœnādũ, ⁊ b ē qō dī. o Framea. i. gladi⁹ acerbe afflictionis.

p Suscitare sup pastorẽ meũ. i. sup xp̃m q̃ dicit de seipso Job .x.c. Ego sum pastor bon⁹ ⁊c.

q Et sup virũ coherentẽ mihi. qz humanitas xp̃i ī separabilit iũcta est deitati. ra. sa. b exponit ō ipio romano p messiã destruẽdo ꝓpt mala q̃ fecit romanũ ipũ pplo iudaico. ⁊ appet q̃ valde extorte ⁊ male exponit. qz ipatorẽ romanus vocat nequã ⁊ pessimũ. ⁊ sic nō pōt dici pastor dei nec inberes sibi: qz talis iberētia amicicias significat. vñ in hebreo dī. Sup virũ mihi associati. qō ō xp̃o optime exponit: vt dictũ est.

r Percute pastores vt dispgant oues. b fuit impletũ qñ apli i passione reliquerũt xp̃m: vt dicit saluator: matb .xxvi. et q̃ ps q̃ b pass⁹ intelligit de xp̃o. s Et ponam manus meã. i. ptãtẽ meã. t Ad pusilos. i. ad apl'os. q̃ dicũt b pusilli eo q̃ timore fugerũt i passione xp̃i: q̃ postea ñ ture diuina sic fuerũt firmati ⁊ solidati q̃ gaudebãt i tormẽtis fm q̃ dī act. v. ca. Ibãt apli gaudentes a ꝓspectu pilat: qñ digni habiti sũt p nomen iesu pro eius pati. v Et erũt. b incipit ñ suis i hebreo: vbi agit ō fidelium multiplicatione ad passionẽ xp̃i sequẽtes: sicut m q̃ dī Jo. xij. Nisi granũ frumenti cadẽs i trã mortuũ fuerit ipse solũ manet. si aũt mortuũ fuerit multũ fructũ affert. Sciendũ igit q̃ p⁹ passionẽ xp̃i ⁊ publicationẽ euãgelij: pplis tot⁹ mũdi i tres ptes diuisus ē: quarũ vna ē iudeorũ obstinatorũ. alia ē gentiũ i infidelitate remanentiũ. ⁊ de istis dī. x Partes duc i ea. i. i terra. y Dispgẽt ⁊ deficiẽt. b defecer⁹ pōt dupl'r intelligi. vno mō ō defectu gtie ⁊ ñtuũ. ⁊ sic a xpe publicationis euãgelij i q̃ oes tenẽt ad fidẽ carb olicã: defecerũt due. alio mō ō cessatione vmuscũ secte. ⁊ sic deficiẽt i morte antxpi qñ oes iudei ⁊ gentiles puertẽt ad fidẽ xp̃i. Tercia ñ o ps xp̃ianorũ ō q̃ dī. z Et tercia ps relinquet i ea. i. i tra alias duab⁹ deficiẽtib⁹ mōis pdicẽ. a Et ducã terciã ptẽ p ignẽ. s. acerbe tribulationis. qz xp̃iani p̃ fuerũt afflicti a iudeis: vt ps in actib⁹ apl'orũ i plib⁹ locis: ⁊ postea a romanis ꝓncipib⁹ ⁊ alis tyrannis: ⁊ grauit affligẽt i pseculione antxpi. Verũtñ qz b tribulatio ē ad ꝓbationẽ electorũ ⁊ augmẽtũ gtie iporũ. ō subdit. b Et vram eos sicut vrit argẽtũ ⁊c. vt nulla i eis remaneat imũditia. ⁊ qz p̃ ces talũ fuerũt exaudibiles. ō sequit. c Ipe vocabit nomẽ meũ. i. iuocabit me in oione deuota. d Et ego exaudiã eũ. ad nutũ. e Et ipse dicet mihi ⁊c. qz ꝓsiebit me p fidẽ ⁊ ego eũ p approbationẽ.

In ca. xiij. vbi dī i postilla. Perdã noia ydolorũ ⁊c. Additio.

Quod aũt ydolatria. Post aduentũ xp̃i p̃mũ cessauit p mũdũ nō solũ simpl'r: sz ēt totaliter saltẽ dī i multis loq̃ spãl'r Esaie. ij. ca. vbi dī. Et ydola penit⁹ pteribit. Nec obstat qō dī ō aliq̃b⁹ barbaris. qz b cessatio intelligit fm ꝓstitutiones seu ꝓsecutiones reipublice. qz nulla ē gens q̃ cogat colere ydola sic fiebat añ aduentũ xp̃i: sz i multis pnb⁹ remanent aliq̃ nō solũ apō barbaros: sz ēt apō alios nationes peccãtes i ydolatria sic ēt inter fideles multi errãt superstitiosa facientes: cũ b tñ stat q̃ ydolatria penit⁹ cessauit cũ nullus sit rex nec aliq̃ prãs publica q̃ cultũ ydolorũ ꝓpellat sicut ante aduentũ xp̃i. Replica.

In ca. xij. vbi dī. Perdã noia ydolorũ. exponit postill. ō xpe antixpi añ cui⁹ morte nō cessabit i toto ydolatria. Burg. aũt p modum rediarguitionis: dicit q̃ p⁹ aduentũ xp̃i p̃mũ cessauerit oīs ydolatria nō solũ simpl'r sz ēt totaliter. Gz illō nō videt vtq̃ añ tpa silueste ⁊ postãtiniq̃ tota respublica romana fuit ydolatrie dedita, ⁊ cogebat ad ydolatrãdũ: cui ꝓtestationi restiterũt sci martyres vsq̃ ad mortẽ. ī tuit ue: vide bur⁹ matie correctionis. ō. daniel. q. ⁊. vij. ō statua pcussa

Ecce dies. hic p̃ñr resumit pseutio anti/ Capitm. xiij. xp̃i ad b q̃ aliq̃d explicet qō nō ē supra explicatũ: ⁊ diuidit i duas ptes. qz p̃ ponit dicta pseutio. secō ponit aliq̃ ad ipas sequentia: ibi. Et venient Circa p̃mũ dī.

a Ecce dies domini veniunt. i. a deo dispositi ⁊ p̃missi b Et diuidet spolia tua. ab antixpo ⁊ eius exercitu. c In medio tui. capta s. ciuitate ō q̃ subdit. d Et congregabo oẽes gentes ⁊c. qz ō oīb⁹ gentib⁹ aliq̃ erũt i exercitu antxpi. e Et vastabunt dom⁹. qz inde bona rapient.

f Et mulieres violabunt. antxpi ei adbrentib⁹ q̃ bi laxabit habenas pcupiscẽtie.

g Et egredietur pars ciuitatis i captiuitatem: pcedita p satellites antxpi

b Et reliquũ pplũ ñ auferet exercitus. qz aliq̃ ibi morient: ⁊ aliq̃ obedient antxpo: pti timore pti decepti ab eo: vt dictũ ē ō. ⁊ qñ vbi deficit humanũ remediũ solet adesse diuinum. ō subdit. i Et egredietur dñs. p effectũ sue iusticie. k Et pliabit ꝓ gentes illas. i. ꝓ antixpm ⁊ eius exercitũ. l Sicut pliat⁹ ē in die certaminis qñ regẽ egypti pharaonẽ cũ exercitu suo filios isrl insequẽtes submersit i mari rubro Exo. xiij. a Et stabũt pedes eius ⁊c. qz in mõte oliueti fulminabit antxpus: vt dictũ ē. ō. ⁊ qz i talib⁹ vel vim dictis solz cũ fulgure cẽt terremotus: ō ꝓbabilit pōt dici q̃ in fulminatione antxpi erit tremor⁹ et q̃ pibit aliq̃ ps sui exercitus. ō subdit. b Et scidet mons oliuarũ ⁊c. exponũt aliq̃ hãc scissionẽ i q̃tuor ptes fieri. s. ad orientẽ: occidentẽ: aquilonẽ ⁊ meridiẽ. Ra. sa. ñ o dicit ipas fieri i duas ptes: ita q̃ vna ps mõtis inclinabitur ad aquilonẽ. alia ad meridiẽ. ⁊ scissura erit intermedia: ita q̃ longitudo eius erit ab oriente i occidẽtẽ. ⁊ b ꝓsonat ei qō postea subdit. c Qñ fugiet vallis montũ. i. vallis iosaphat q̃ erit mõtẽ syõ ⁊ mõtẽ oliueti. ita q̃ b3 mõtẽ oliueti ab oriente: ⁊ mõtẽ syõ ab occidẽte. d Usq̃ ad primũ. s. locũ dicte scissure. q̃ scissio mõtis oliueti iũget valli iosaphat e Et fugiet, timore ducti

f Sicut fugi. a fa. trei dicunt regẽ iuda. q̃ fm q̃ dī. ij. paly. xxvi. voluit sibi vsurpare pontificis officiũ. ⁊ tñc fuit percussus lepra: et factus ē terremotus vt de tali pstitione ostendet ira diuina. g Et veniet. b ꝓñr ponit tria sequentia morte antixpi. s. finale iudicium ⁊ bonorũ p̃miũ: ibi. ⁊ erit ⁊ stat⁹ ecclie p⁹ antixpi extinctiũ: ibi. ⁊ reuertet. Circa p̃mũ dī. g Et veniet dñs deus meus. s. ad iudicium. nō tñ imediate post mortẽ antixpi: sz erit ibi tpus medium vt plenius dixi Ezech. xxxix. b Oesq̃ sancti cũ eo. qz cũ xpo iudicabũt reprobos: ⁊ maxime apl'i: q̃b⁹ dī Matb. xix. Sedebitis ⁊ vos super sedes. xij. ⁊c. i In die illa. s. iudicij. k Nō erit lux. s. reprobis q̃ erit maior numer⁹: fm q̃ dī Matb. vij. Lata est via q̃ ducit nos ad pditionẽ ⁊ multi intrabũt p eã l Gz fri. ⁊ gel. borror ⁊ timor quem pgelu ⁊ frig⁹ designãt eo q̃ ex frigore timor causat refugiẽte sãguine ad cor. ⁊ sic mẽbra exteriora reddũt frigida ⁊ tremẽtia. m Et erit dies vna. s. iudicij. n Que nota ē dñs. fm q̃ dī Matb. xxiij. De die illa ⁊ hora nemo scit neq̃ ãgeli i celo: sz pt̃ sol⁹. q̃ b tñ nō excludũt filius ⁊ spũs sanctus q̃ ē vna notitia cũ pt̃e. o Nō dies neq̃ nox. s. ꝓpe. dies cũ ꝓpte ē lucio solis super terrã. ⁊ nox lucio eius sub tra. In gñali vero resurrectione mortuorũ corpa erũt incorruptibilia: ⁊ sic cessabit gñaliq̃

ntio ⁊ corruptio i el
nis. ⁊ sicnō erit di
ripe vespi erit lux.
fecta bris i gliam ce
frig⁹ ⁊ gelu. q

r In die illa erit
bũ aque viue ō
bierlz. s. celesti. ō
q̃ dī b ō. xij. Ac
cessistis ad mõtẽ
syõ ⁊ ad ciuitatẽ
dei viuentis bieru
salẽ celestẽ: ⁊ p ac
ãs vinas intelli
git hvita btã: sz
q̃ dī apoca. vij.
Agnus q̃ reget eos
ducet eos ad viue
fontes aquarũ: q̃
dicunt b exire de
bierlin: qz deriua
bũt ad oẽs btãs
ō subdit.

s Medium earũ
ad mare orientale
⁊c. qz btã vita de
nuabit eqlit sup
posita eqlitate
meritorũ ad ele
ctos q̃ i principio
mundi nati sũt ⁊
ad alios q̃ i fine
mũdi sũt nascitu
ri. Nō aũt p ma
re intelligat congre
gatio bonorũ: ꝓ
apoc. xvij. vbi dī
q̃ p aãs multas
intelligũtur ppli
multi. mare ō dī
ꝓ congregatio aquarũ
Gen. i. Congreg
etate ⁊ b ꝓme erũt
rõe btitudis: q̃ ppe
nõ q: tũc fiũt ppetuitas nõ pōt fi
eternitate diuina:
erit dñs rex sup oẽ
ib⁹: sz erũt ange
q̃ dī. i. ad Cor. xv.
tradiderit regnũ dẽ
vn⁹ bonorũ ⁊ angelo
tur a nobis plurib⁹
tionẽ aũt dei deuen
difficilius i pria vi
noie ab vna simpl
cũ. s. stat⁹ ecclie p⁹
miũ: ñ ponit b p⁹.
frequẽt pus fata v
describit hũc statũ.
dat aliq̃d qō. ā. nō
ꝓpositũ: ibi. Et o
oẽs bitãtes i tra a

a Usq̃ ad ōsertũ
bitato. b Et e
depssa: vt. ā. dictũ
depinet ab antixp
c Et bitabit i loco
xp̃m: ⁊ timore eius fu
tus i oīb⁹ suis pti
e Nō erit ãpli⁹. q̃
cura. qz pseutio ãti
erãt⁹ antixpi extin

dies neqꝫ nox ⁊ [p] i tpe vesperi erit
lux: ⁊ [q] erit in [r] die illa cribũt aq̃ vi-
ue d̃ hierlm. Mediũ [s] earũ ad ma-
re orĩtale: ⁊ mediũ eaꝝ ad mare
nouissimũ. In [t] estate ⁊ in hyeme
erit ⁊ [u] erit dñs rex sup oẽm terrã
In [x] die illa erit dñs vn[9]: ⁊ [y] erat no
mẽ ei[9] vnũ: ⁊ [z] reuertet ois terra vs
qꝫ [a] ad deftũ d̃ colle rẽmon ad au-
stru hierlm ⁊ [b] exaltabit ⁊ habitabit
i loco suo a porta bẽiami vsqꝫ ad
locũ porte prioris: ⁊ vsqꝫ ad por-
tã ãgulor ⁊ a turre ananchel vsqꝫ
ad torcularia regis: ⁊ habitabũt i ea
⁊ [c] anathema nõ [d] erit ãpli[9]. Sed [e]
sedebit hierlm secura: ⁊ [f] hec erit
plaga q̃ percutiet dñs omẽs gẽtes q̃
pugnauerũt aduersus hierlm. Ta
bescꝫ [h] caro vniuscuiusqꝫ stãtis su
per pedes suos ⁊ [i] oculi ei[9] ꝓtabe
scent i [k] foramib[9] suis: ⁊ ligua eor
ꝓtabescet i ore suo In [l] die illa erit
tumult[9] dñi magn[9] i eis ⁊ [m] appbẽ
det vir manũ ꝓximi sui: et ꝓserc[t]
man[9] ei[9] sup manũ ꝓximi sui Sꝫ [n]
⁊ iudas pugnabit aduersꝰ hierlꝫ
Et [o] ꝓgregabũt diuitie oim gẽtiũ
i circuitu: aur ⁊ argentũ ⁊ vestes
mlte satis ⁊ [p] sic erit ruina eq ⁊ mu
li ⁊ cameli ⁊ asini ⁊ oim iumẽtor
q̃ fuerint i castris ill: sic ruina hec
⁊ [q] oẽs q reliqui fuerit de vniuersis
gẽtib[9] q̃ venerũt ꝓtra hierlm ascẽ-
dẽt ab ãno i ãnũ vt [r] adorẽt regẽ
dñm exercituũ ⁊ [s] celebrẽt festiuita
tẽ tabnacl'or. Et [u] erit qui nõ ascẽ
derit d̃ familijs terre ad hierlm vt
adorẽt regẽ dñz exercituũ nõ [x] erit
sup eos iber. Qd̃ [y] ⁊ si familia egi
pti nõ ascenderit ⁊ nõ venerit nec
sup eos erit. Sꝫ [z] erit ruina q̃ pcu-
tiet dñs oẽs gẽtes que nõ ascẽdẽ-
rint ad celebrãdã festiuitatẽ taber
naculor. Hoc [a] erit peccũ egypti:
⁊ hoc peccũ oim gẽtiũ: que nõ ascẽ
derit ad celebrãdã festiuitatẽ tab-
naculor In [b] die illa erit qd̃ super
frenũ eq̃ ẽ scũ dño: ⁊ [c] erũt lebe-

r In die illa erit
bẽ a que viue d̃
hierlꝫ s. celesti. d̃
q̃ di bẽ. xij. Ac-
cessistis ad mõtẽ
syõ ⁊ ad ciuitatẽ
dei viuẽtis hieru
salẽ celestẽ: ⁊ p a-
ãgo viuas intelli-
git hyta bẽdẽ
q̃ dñ apoca. vij.
Agn[9] q̃ reget eos
ducet eos ad viue
fontes aquar: q̃
dicunt d̃ exire de
hierlm: qꝫ deriua
bũt ad oẽs btõs
iõ subdit.

s Mediũ earũ
ad mare orĩtale
⁊c. qꝫ bẽ vita de
riuabit eq̃lit sup
posita eq̃litate
meritorũ ad ele-
ctos q̃ i ꝓncipio
mundi nati sũt ⁊
ad alios q̃ i fine
mũdi sũt nasciturũ.
Qd̃ aũt p ma
re intelligat ꝓgre-
gatio bonũ: p 5
apoc. xvij. vbi d̃
q̃ p aãs multas
intelligũtur ppli
multi. mare vo d̃
ꝓgregatio aqua-
rũ Sũ. i. Cõgregationes q̃ aquar appellauit maria. t In
estate ⁊ hyeme erũt. i. ppetuo. durano ei ppetua a pte finis ẽ de
rõe bẽtudis: q̃ ppetuitas b d̃ signat p successiõs estatẽ ⁊ hyemis
nõ qꝫ tũc sint ꝓprie cũ sint differẽtie tpis qd̃ tũc cessabit: sꝫ qꝫ p
petuitas nõ põt significari a nob nisi p ptes tpis. Sic ei d̃ de
eternitate diuina: apoc. i. Qui ẽ ⁊ q̃ erit ⁊ q̃ vẽtur[9] est. v Et
erit dñs rex sup oẽm terrã: qꝫ tũc cessabit plurio ⁊ dñius nõ solũ
ibob[9]: sꝫ ẽt i angelis. incẽtũ rẽpicit officiũ administrationis: fm
q̃ d̃. i. ad Cor. xv. q̃ xps curuabit oẽm pncipatũ ⁊ ptãtem cũ
tradiderit regnũ deo ⁊ pri. ideo subdit x In die illa erit dñs
vn[9] bonũ ⁊ angelor. y Et erit nomẽ ei[9] vnũ. in pnti ei noia
tur a nobis plurib[9] noib[9]. qꝫ noiam[9] cũ sic cognoscim[9]. i cogni
tionẽ aũt dei deuenim[9] ex pfectionib[9] creaturar q̃ sũt plures ⁊
distinctꝫ i ꝓria videt p seipm immediate. ⁊ sic noiat vno simplici
noie ab vna simplici pfectione. z Et reuertet. b ꝓnr ponit ter
mũ. s. stat[9] ecclie p[9] mortẽ antixpi. qꝫ ꝫ pcedat iudiciũ ⁊ btor p
miũtũ ponit b p[9]. qꝫ sacra scptura nõ sp sequit ordinẽ rẽpis sꝫ
frequẽt pus fata vlrio narrat. ⁊ diuidit in tres ptes. qꝫ p ppba
describit hũc statũ. secdo rẽsumit penã antixpi ⁊ sui exercit[9] vt ad
dat aliqd qd̃. ã. nõ ẽ explicatũ ibi. Et b erit plaga. tcio redit ad
ꝓpositũ ibi. Et oẽs. Circa pnũ dicẽ. z Et reuertet ois tra. i.
oẽs bitãtes i tra ad dñm iesũ xps mortuo antixpo: vt. ã. dictũ ẽ
a Vsq ad ostẽtũ ⁊c. i. a q̃cũq loco quãtũcũq pax ab hoib[9]
bitato. b Et exaltabit. s. ecclia q̃ fuerat ab antixpo ⁊ suis
depssa: vt. ã. dictũ ẽ. põt ẽt intelligi d̃ hierlm ad tram q̃ capiet et
depnet ab antixpo: vt pdictũ ẽ ⁊ post mortem ei[9] exaltabit.
c Et bitabit i loco suo ⁊c. qꝫ multi d̃ hierlm captiuabũt p anti
xpm: ⁊ timore ei[9] fugiẽt multi: q̃ ipo mortuo reuertẽt: ita q̃ ciui
tas i oib[9] suis ptib[9] bitabit. d Et anathema. i. maledictio.
e Nõ erit ãpli[9]. q̃lis fuit tpe antixpi. f Sꝫ sedebit hierlꝫ se
cura. qꝫ pscutio antixpi erit vltia. g Et b. b ppba rẽsumit ex
erit[9] antixpi exterminiũ cũ dñ. Et b erit plaga ⁊c. s. antixpi ⁊ sui
exercit[9] q̃ pugnabũt ꝓ hierlꝫ. vt dictũ ẽ. d̃. i ꝓn. bui[9] ca. b Tabescꝫ
caro vniuscuiusqꝫ. i. deficiet pestilẽtia ⁊ morte i Et oculi ei[9] ꝓtabe
scẽt. d̃ficiẽte ꝓture visiua k In foramib[9] suis. i. s. locis suis q̃ sũt q̃ dã
foramia i capite l In die illa erit tumult[9] dñi. i. simult[9] a dño. ⁊ q̃s il
le sit subdit. m Et appbẽdet vir manuꝫ ꝓximi sui. qꝫ mutuis gla-
diis se interficiẽt q̃ ꝓtũ ad
aliqua prẽ illi[9] exercit[9]
sic d̃ phũsteis turbatis
dñ. i. Re. xiij. n Sꝫ ⁊
iudas pugnabit aduer.
hier. exponit vt. ã. xij.
ca. o Et ꝓgregabũ
tur diuitie oim gẽtiũ in
circuitu. s. hierlm. ibi et
apportabũt diuitie q̃s
alibi rapiet ãtxps ⁊ ei[9]
exercit[9]. ⁊ ibi erit suc vi
te ẽmin[9] ꝓt dictũ est.

p Et sic erit ruina equi
⁊ muli ⁊c. qꝫ aãlia exer
cit[9] antixpi pcutiet pe-
stilẽtia sic ⁊ boes. ⁊ ista
duo ñ fuerũt supꝫ explic
cata. q Et oẽs. b p
pba rẽsumit ꝓpositũ. s.
statũ ecclie p[9] antixpm
qñ oẽs gẽ alr ꝓuertent
ad xpm. vt. ã. dictũ ẽ. iõ
dñ. Et oẽs q̃ reliq̃ fuerit
d̃ vniuersis gẽtib[9] q̃ ve
nerũt ꝓ hierlm: qꝫ aliq̃
venient cũ antixpo magꝫ
coacti q̃ voluntarie. ⁊ isti ꝓuertẽt ad xpm visa
alior morte. iõ subdit.

r Ascẽdẽt ab ãno i an-
nũ. i. singul' ãnis dieb[9]
solẽnib[9] ad d̃ statũ ab
ecclia. s Vt adorẽt
regẽ dñm exercituum. i.
xpm q̃ erat ñ solũ bonũ
ꝓ ⁊c. t Et celebrẽt festiuitates tabnaculor. nõ accipit b
festũ tabernacl'or ꝓut iudei celebrãt. qꝫ cult[9] ille cessauit a tpe publi
cationis euãgelij. extũc enim ille cult[9] fuit mortifer[9] ⁊ i cultũ spũalẽ muta
tus. illa aũt festiuitas tabernaculor flebat i lege i memoriã q̃ filij isrl
i deserto bitauerũt i tabernaculis. ⁊ pcedẽdo intrauerũt trã ꝓmissionis
⁊ figurabat p hoc futur tempore no. le. q̃ fideles procedendo de vir
tute in virtutem tempore pegrinationis hui[9] vite intrarẽt trã viuẽtiũ
apta ianua p xpm. ⁊ d̃ mõ celebrãt boni xpiani p hũc mũdũ trãseũtes
tãq̃ pegrini vt deuenãt ad pãiam patrie ⁊ magꝫ celebrabit p[9] mortẽ
antixpi oib[9] gentib[9] ad fidẽ xpi ꝓuersis. põt ẽt dici q̃ sic xpiani cele
brãt festa pasche ⁊ pẽtecostes: alio tñ mõ q̃ iudei. sic ẽt festũ taberna
culor celebrãdo officiũ ⁊ ieiunia. iiij. xpm i septẽbri: i q̃ mẽse a iudeis
celebrabat festũ tabernaculor. xv. die mẽsis. ⁊ ista obseruatio xpiano
rũ magꝫ vigebit p[9] mortẽ antixpi sic ⁊ alie obsuãtie no. le. vt dictũ ẽ.

v Et erit q̃ nõ ascẽdẽrit d̃ familijs tre ad hierlm. ps q̃ nõ loquit d̃
hierlm hystorice sꝫ metaphorice incẽtũ p hierlm significat militãs ec
clesia sic dictũ fuit diffuse Esa. ij. nõ ei poterũt ꝓuenire oẽs familie tre
i ciuitate hierlm hystorice. qꝫ d̃ oib[9] ptib[9] mũdi nõ posset sic singulis
ãnis ꝓuenire nec ẽt ibi capi. ppẽ qd̃ q̃dã gl. b ebraica sup istũ ca. dicẽ q̃
ciuitas i aduẽtu messie dilatabit vsq ad fines tre. qd̃ nõ põt intelligi d̃
aliq̃ ciuitate materiali. sꝫ iã ẽ adipletũ. qꝫ ecclia noie hierlm ẽ significa
ta: ⁊ vsq ad fines tre ẽ dilatata. qꝫ i oib[9] terris sũt aliq̃ xpiani. ⁊ magꝫ
iplebit mortuo antixpo. qꝫ tũc oẽs venient ad fidẽ xpi. x Nõ erit su
per eos iber. s. diuie gie ⁊ euãgelice doctrine: eo mõ loq̃ndi q̃ dñ Deut.
xxxij. Cõcrescat vt pluuia doctrina mea: fluat vt ros eloq̃us meũ: q̃ imb
ber sup trã ⁊c. y Qd̃ ⁊ si familia egypti. i. gẽtiles. qꝫ p egyptios in
telligũt ẽt alij. z Sꝫ erit ruina. s. imbris pdicti carẽtia. ⁊ q̃ p egyp
tios intelligũt alij gẽtiles: subdit. a Hoc erit pccũ egypti ⁊ d̃ pccũ
oim gẽtiũ. q. d. d̃ qd̃ dictũ ẽ de egypto extrẽdit ad alias gẽtes. b In
die illa erit qd̃ sup frenũ eq̃ ẽ scũ dño. qd̃ exponit glo. qꝫ mortuo anti
xpo tãta erit pax q̃ nõ erit necessari[9] vsus armor ⁊ equor. ⁊ iõ aur ⁊
argẽtũ qd̃ ãt ponebat i frenis offerẽt ad cultũ diuinum: q̃ valde aug-

mētabdīt mortuo antixpo: vt dictū est. c Et erūt lebetes i domo dñi
t vasa ad diuinū cultū apta vt calices ⁊ hmōdi q̄ b vocāt lebetes. qz b
ppha metaphorice loquēs expmit cultuz no. te. p ea q̄ erāt i cultu ve.
te. vt dictū ē ō festo tabernaculoz hierlim. ⁊ ad b designādū subdit.
d Phiale corā altari. phiale sūt vasa ad vini poculū apta: ūmos, vi.
Bibēt si phialis vinū
e Et veniēt oēs imolā
tes. sacrificium nouele.
qd ē eucharistia.
f Et coquēt i eis. i. b sa
crificiū offerēt i ardore
charitatis q̄ tūc vigebit i
xpianis. ⁊ ē b metapho
rica locutio sicut ⁊.ū.
g Et nō erit mercator.
qz vitiū symonie tot ab
cessabit i ecclia Sciēdū
āt q̄ expositores nri cōt
ter tres vltias ptes hu
ius cap. exponunt alii.
ab illo ci loco. ⁊ fuerit
oīs tra tē. vsqz ibi. Sz
sedebit hierlm secura. i/
dusiue exponūt ō pmio
brōz p' iudiciū p̄ūgen
do lre p̄cedēti. ⁊ qd sub
dit. Et b erit plaga. vsqz ad locū illū indusiue. Sic ruina. exponūt ō
supplicio reproboz. ⁊ qd subdit. Et oēs q̄ reliqui fuerit ⁊c. vsqz ad fi
nē ca. exponūt ō pfectu ecclie p' morte xpi: ita q̄ illō qd dī. In die illa
erit qd sup frenū eq̄ ē sanctū dño. exponūt ō tpe ostantini in q̄ multū fuit
dilatata ecclia: i cui' freno mē ei' Helena dī fecisse poni vnū ō clauū
xpi. ⁊ aliū i ei' galea vt sic eēt secur' inter pliozz picula. Istas expositio
nes nō p̄sequor i priculari. qz i glosis ⁊ aliozz postil. pnt a q̄libet vide
ri: videt tn mihi saluo meliori iudicio q̄ expositio quā posui sup istas
tres ptes magis litere p̄sonat istaz parnū ⁊ ēt p̄cedēti.

In cap. xiiij. vbi dī i postil. Et scidet mōs oliuarū. Additio.

Rour lra sonat plane scissura mōtis oliueti i q̄tuor ptes ē intelligē/
da. dicit ei. Scidet mōs oliuaz ex media pte sui ad orientē ⁊ ad oc
cidētē. ⁊ sic hac scissura media ps mōtis oliueti erit oriental'. ⁊ media ps
occidētal'. Mō ēt dixit. ab oriente i occidētē: sz ad orientē ⁊ ad occidē/
tē. ⁊ sequit. Separabit mōtē medū ad aq̄lonē ⁊ medū ei' ad meridiē.
Et q̄ hī alia scissura: sm quā media ps mōtis erit aq̄lonaris ⁊ media
meridionalis. ⁊ sic ptz manifeste: q̄ b diuisio fiet i q̄tuor ptes ad mo/
dū crucis. Ra. sa. vo fugit hāc planā expositiōs ne intelligat mōs oli/
ueti i forma crucis scindi. fugit. n. signū crucis sic ⁊ dyabol' pi ei'.

In c. c. vbi dī i po. Pōt ēt dici q̄ sic xpiāi celebrāt festa pasce. Additio

Vidā expositores hebreoz dicūt: q̄ bellū de q̄ b loquit erit tpe festi
tabernaculoz. ⁊ ppt b illō festū celebrabit postes cū multoma
iori solēnitate q̄z ātea. ⁊ b pōt applicari ad ppositū nrm. qz si ista mi
racula fiēt tpe hui' festi fidēles remanētes int̄ tp̄s hui' belli ⁊ diēi iudi
ci rōnabile dñt statuere q̄ fiat illō festum de nouo celeberrimū sic q̄
oēs teneāt ad ecclīā venire q̄ ē hierlm spūalis ⁊c. Replica

M ca. xiiij. vbi dī. Et scindet mōs oliuaz vbi postil. allegat quos
dā q̄ exponūt ō scissura mōtis i q̄tuor ptes p modū crucis. allegat
etiā ra. sa. q̄ dicit scissurā solū fieri ab oriētē i occidētē: cui videt lra cō
sonare vt ps i postil. Sz Burg. mot' z ra. sa. dicit eū fugere planā ex
positionē. qz fugit signū crucis sic ⁊ dyabol' pi ei'. sz tn intēdit Bur.
videt obuiare fuga ō q̄ dī in lra. qz crucis mysteriū qd ad lram putat
Burg. describere nō est materia fuge sed refugij.

Postilla frīs Nicolai ō lēra cū addinōib' Pauli ep̄i Burg. ac re/
plicis magri Martinic dozingk sup zachariā ppbetā finit.

Incipit expositio plogi in Malachiā ppbetam.

Eus p Moysen ⁊c. In isto plogo iuxta ea q̄ in ppbia di/
cūt: ondit ppli israelitici ingratitudo ⁊ eiusdē increpatio. Pro
cedit aūt i isto plogo p hunc modū. p̄ expmit bnficiū dei p/
stitū ppl'o. scdo ondit ppli ingratitudo: ibi. Sz q: tāti mune/
ris. tercio subdit diuina increpatio: ibi. Iō p Malachiā ppbam ⁊c.
Bnficiū aūt dñi expmit i duob'. p̄ i officio pstito sacerdotib'. scdo in
dignitate officij ipsi'. ⁊ ista dignitas notat ibi. Videt sacerdotes ⁊c.
Officiū aūt ē mediatōis qd ē duplex. s. ppli ad deū: qd notat p̄: ⁊ dei
ad ppl'm qd notat scdo ibi. Quib' legē ⁊c. ib ēm q̄ instituit sacerdo
tes i officio offerēdi sacrificia. dat officiū mediatōis ppli ad deū i b q̄
ōdit legē Fz quā debāt regere ppl'z dat officiū mediatōis ōi ad ppl'm

tes i domo dñi q̄ phiale corā alta
ri: ⁊ erit oīs lebes i hierlm ⁊ i iuda
sanctificat' dño exercituū: ⁊ veniēt
oēs imolātes ⁊ sumēt ex eis ⁊ coquēt i eis ⁊ nō erit mercator vltra
i domo dñi exercituū i die illo

Explicit zachariās ppbeta.

Incipit plog' in Malachiā ppbetam.

Eus p moysen ppl'o
israel' p̄cepit sacerdotes
tabernaculi sui oī corpali
vicio liberos hostias oī vicio va
cuas sibi offerre. Quib' legē suam ad regēdū ppl'm ob hoc dede
rat vt p sacrificioz oblationē inimici dei ⁊ hoim facti: ppl's p̄ceptis celestib' facerēt obedire. Vn de sacerdotes āgelos dei cē: hoc i loco scriptura testat. Sz q: tāti mūeris grāz ptēnētes supradict' ppl's ac sacerdotes sacrificia vicio deturbata ipis crimib' atqz ipietatib' maculati deo offerre cepērt. Iō p malachiā ppbetā de' populū suū israel' increpās ait. Dilexi

dic igit. a De' p moysen. Nota q̄ p' reditū iuda de captiuitate babylonica q̄ fuerāt reuersi edificabāt sibi domos ⁊ habitabāt i illis nōdū tēplo reedificato: vt hī Aggei. i. o. Missi sūt q̄ a dño aggeo ⁊ zachariās ppbe ad increpādū eos ppt negligētiā ⁊ mora reedificanōis tēpli. ⁊ ad exhortādū ad edificādū: q̄ taliter exhortantes tanti tēplū ⁊ altare reedificauerūt: q̄ bus reedificatis emersit aliō p̄ncipes q̄ sacerdotes maculā hētes sacrificabāt ō illaz p̄hibitionē Leuitici. xxi. f. Nō de semine tuo p̄ familias q̄ babuerit maculā nō offerat panē dño de suo nec accedet ad mīsterū eius. Iteꝝ offerebāt sacrificia maculā habētia: ō illā p̄hibitionē Leuit. xxij. e. Si maculam habuerit nō offerēt ⁊c. ppē qd dño subtraxit illis tpalia bnficia vñ missus fuit Malachias a dño ad increpādū eos. ⁊ ondit oī uina bnficia ⁊ eoz ingratitudinē ex b q̄ p̄cepta dñi p̄tēnebāt. ⁊ b rangūt b. dicit igit. a De' p moysen ppl'o israel p̄cepit sacerdotes tabernaculi sui oī corpali vicio liberos. Leuit. xxij.

b Hostias oī vicio vacuas sibi offerre: Leuit. xxij. Qui obtulerit oblationē suā vel vota solues vel spōte offerēs: quicqd illō obtulerit in holocaustū dñi vt offerat: masculū immaculat' erit ex bob' vel ouib': vel ex capris: si maculā habuerit nō offerēt ⁊c. Duo ergo p̄cepit dñs. s. sacerdotes cē sine macula: sic dī p̄ malachiā eoz. iiij. e. Elegit sacerdotes sine macula voluntarie hētes i lege dei: offerre ēt hostias carētes macula. sic scribit Leuit. xxij i multis locis. c Quib' legē suā. Hic tāgit ō officio mediatoris. p̄ut erat dñi ad ppl'm. qd quidē officiū erat vt iniūdo populo legē ⁊ p̄cepta dñi: ppl's viueret i obedientia dei. p̄ q̄ expmit officiū. scdo vtilitas siue finis officij: ibi. Ut p sacrificioz. dicit igit. c Quib'. sacerdotib'. d Legē suā ad regēdū ppl'm. ad b dederat Ezech. xliiij. f. Ppl'm meū docebūt qd sit inter sanctū ⁊ pollutū: int̄ mūdū ⁊ imūdū ⁊ ondēt eis. ⁊ cū fuerit p̄troversia stabūt i iudicijs meis ⁊ iudicabūt leges meas. sz Daniel. xiij. dī Egressa est iniqtas ō babylone a senioribus iudicib' q̄ videbāt regere ppl'm. e Ut p sacrificioz oblationē iternūcij dei ⁊ hominū fieri ⁊c. Deut. v. a. Ego sequester ⁊ medi' fui int̄ deū ⁊ vos ad Hebreos. v. a. Omis pōtifex ex hoīb' assūpt' p̄ hoībus p̄stituit i his q̄ sūt ad deū: vt offerat dona ⁊ sacrificia p̄ peccatis.

f Ppl's p̄cepē celestib' facerēt obedire: Iudith. viij. f. Nōn vos q̄ estis p̄ bryteri i ppl'o dei ⁊ ex vob pender alia illoz ad eloquū vim corda illoz erigitur. g Vn sacerdotes āgelos dei cē b loco scptura testat Malac. ij. ca. Labia sacerdotis custodiūt scīam ⁊ legē requirēt ex ore ei'. qz angel' dñi exercituū ē. Sz Ezechielis. vij. dī. Querēt visionē ō ppha ⁊ lex p̄ibit a sacerdote ⁊ p̄silium a senioribus. b Sz q: tāti muneris grām. b expmit ingratitudo ppli ex duob'. s. ex p̄ceptu diuini muneris: ibi. Sz q: tāti mu. ⁊c. ⁊ ex inobedientia diuis p̄ceptis: ibi. Supradict' ppl's ⁊c. vbi notat ino bedientia ppli ⁊ ēt sacerdotū i duob': i b q̄ aialia maculā hētia offerebāt ibi sacrificia vicio deturpata. ⁊ i b q̄ ipi offerētes macl'osa erāt: ibi. Ipis crimib' ⁊c. dicit igit b Sz q: tāti muneris grāz ptē. supradict' ppl's ⁊ sa. sacri. vicio deturpata malach. p. g. Intulistis ō rapinis claudū ⁊ lāguidū: ⁊ intulistis mun' ⁊ iō dī cod. d. Nō mihi volūtas i vob dicit dñs exercituum: ⁊ mun' nō suscipiā ō mānu vra. i Ipis crimib' atqz ipietatib'. deo offer. ceperūt Malach. scdo. Vos recessistis ō via ⁊ scandalizastis plurios i lege. Ire cōd. Opiebat lachrymis altare dñi fletu ⁊ gemitu: ita vt vltra nō respiciat ad sacrificiū: nec accipiat placabile q̄d ō manu vra. k Iō p malach. ⁊c. hic subiungit diuina increpatio ppt eoz ingratitudinē. fit ārbic duplex increpatio. p̄ ci fit ipropano diuie bnficētie. scdo fit ipropano p̄uari

Explicit prologus.

Incipit argumentum:

Malachias apte ⁊ in fine oim ꝓpheratũ dicĕ ꝺ abiectiõe ist' ⁊ vocatõe gẽtiũ. Nõ ē mihi ait volũtas i vobis dicĕ dñs exercituũ: ⁊ munꝰ ñ suscipiã ꝺ manu vra. Ab ortu .n. solis vsq; ad occasum magnus ē nomẽ meũ i gẽtib⁹: ⁊ i oi loco sacrificat: ⁊ offert noi meo oblatio munda.

Explicit argumentum.

Incipit Malachias ꝓpheta.

Capitulũ .j.

Mus⁹ ꝏbi dñi ad⁵ israel i⁶ mãu malachie ꝓphete. dilexi⁸ vos dicĕ dñs: ⁊ dixistis. In⁶ q̃ dilexisti nos. Nonne⁶ frater erat esau Jacob dicĕ dñs Et⁶ dilexi iacob esau⁸ ãt odio habui Et⁶ posui seyr mõtes eꝰ i solitudinẽ: ⁊ hꝛditatẽ eꝰ i dracones ꝏsti. Qꝏ⁸ si dixerit idu mea destruet⁹ sumꝰ: is reuertẽtes

canõis eoꝝ ⁊ malicie: ibi. Mã reliq̃ lectiõe ꝯpbẽsa. Jtẽ i ꝑma ꝑte notãt duo. s. actꝰ sine ꝏba ipropanõis: ⁊ iusticia ipropanõis cõm tãgit ibi Et dixistis. Et ibi tãgit ꝑ qõ ꝓpli. scõo rñsio dñi ibi. Nõne frat fuit esau ⁊c. qõ ē indicũ bñficij. rñsio ē manifesta no iusticie dei bñfaciẽtis ⁊ illoꝝ ingratitudinẽ increpãt vl ipropanis. dicit igit.

k Jõ. i. ꝓpter ꝑ notãt ingratitudinem. l Per malachiã ꝓpheta de⁹ ꝓplm suũ ist increpãs. s. in ꝓphetia sequẽti. i. ꝏbõs increpat bicest enĩ incepto increpatiõis. i fra ãt vbi tãgit eoꝝ malicia. s. nã reliq̃ ⁊c. ponitur consimario. Inchoat enĩ i ostensiõe bñficioꝝ: cõsimat i impropanõe malicie ingratoꝝ m Dilexi vos. ecce manifestatõ bñficij. vtõ Malach .i. vbi ponit ꝏba ista.

n Nonne frater erat ⁊c. Hic insinuat iusticia increpãtis ex duobus. s. ex ꝓdescẽtia diuie iusticie reprobãdo esau ⁊ eligẽdo iacob: ⁊ ex ꝓgruẽtia ꝏbi ꝓponit ad eoꝝ increpationes abi. Cui⁹ rei gra ⁊c.

Iustus enĩ fuit reꝓbãdo esau ⁊ eligẽdo iacob. sicꝛ iuste fecit increpãdo eos neglecto tãto bñficio eis ꝓstito i electiõe eoꝝ i ꝑte suo iacob. dicĕ igit n Nõne frat erat esau iacob dicĕ dñs. q. d. sic Geñ. xxv. f. o Et dilexi iacob: esau ãt odio habui: malac. i. q. d. i ꝏ dilexi vos ꝙ cũ esau ⁊ iacob eẽnt fres: dilexi iacob patrẽ vestrũ ⁊ nõ esau fres eꝰ: nõ tñ iniustꝰ fui nec iniuste egi. ⁊ ꝏ ē qõ sequit. p Esau ãt fra. iacob nõ iniq̃. i. iniusta. q Aut spõtanea volũtate. q̃n aliq̃ fuerit rõ. s. mala opa esau i ꝑsecia. licꝝ ediementa simplr nõ sint cã reprobatiõis. dico cã ꝓpeloq̃ndo i ꝑsonis: nihilominꝰ cã ē q̃resp ꝑsciũt q̃ntũ ad ꝏ ꝙ nõ apponit eis gra nec ꝑsert gtia r Vel sine meriti gra. ꝓgrui supple. nõ ē cã ꝓdestinatiõis ex pte ꝓdestinantis eꝰ opatio bona vel ꝙ se ꝓpat. is ꝓgrui ēt q̃i q̃dãmõ motiuũ ꝓferẽt vt gtias ifũdat. sic in quã iacob electũ nõ sine gtia meriti. i. nõ sine ꝓpatõe: qõ itelligẽ dũ ē q̃ tum ad ꝓpationẽ gtie i ꝑsti. vel nõ sine gtia meriti. i. opis meritorij q̃ ad gtias i futuro. Manifestum ē. ⁊ ꝓbat ꝏ dicẽs.

s Cũ fm ꝑsciẽtiã suã. vidissꝰ mala esau ⁊ ꝓpatõs iacob ad bonũ ⁊ ad opa meritoria. t Esau q̃dẽ effusiões sanguis fratni ꝓcupiscere. Geñ. xxvij. g. Oderat ꝗ esau iacob ꝓ bñdictõne q̃ bñdixerat ei pi. dixitq̃ i corde suo venient dies lucꝰ ꝑtis mei ⁊ occidã iacob fres meũ. v Jacob ãt ob sui. i. dei ꝓ Cognitio nẽ. Geñ. xxxij. g. Vidi dñm facie ad faciẽ: ⁊ salua fcã ē aia mea. ac si diceret. cognoui dñm q̃ ꝑ me cognoscere dignatus est

l Cui⁹ rei gtia. ꝏ oñdit ꝏbũ ꝓpositũ ꝓgruere ad increpatõs illoꝝ ꝑ igit insinuat ipa ꝓgruẽtia q̃ fuit electio iacob. scõo innuit nõ electõis: ibi. Quãuis ex opib⁹. dicit igit ꝙ Cui⁹ rei gtia. i. gtia electõis iacob ⁊ reprobatõis esau. 5 Supradicto vsus exẽplo. s. exẽplo iacob ⁊ esau ad increpatõs iudeoꝝ. ꝏ iquã ex ẽplo. a Dilexi iacob. q. d. q: sic dilexi ꝑes vrm ⁊ frẽm eꝰ reprobaui magnũ vob bñficũ ꝑstiti. ide ē ꝙ ꝓpha vsus ē exẽplo electõis iacob ⁊ reprobatõis esau ad increpationẽ iudeoꝝ.

b Quãuis ex opib⁹. ꝓtinua sic. ita mõ vsus ē supradicto exem

plo ad ꝓpli ist increpatiõs q̃ oñdit gtia quã fecit deꝰ illi. q̃uis ⁊c. i. licꝝ ex illis q̃ ꝏ iacob ⁊ esau sꝓra fũt Geñ. xxv. g. pateat esau dignũ fuisse reprobatõe ⁊ iacob electiõe. dicĕ igit. b Quãuis ex opib⁹ meoratoꝝ. s. esau ⁊ iacob. c Quoꝝ meoratoꝝ ⁊ opm coñdẽ. d Liber geneseos meminit Geñ. xxv. c. ⁊ infra i plib⁹ capitis. vel sic. Cui⁹ rei gtia. q̃i ad oñdẽdũ q̃ ꝏ fratris eoꝝ ꝑsciaꝝ habuerit supdicto exẽplo vl⁹ ē. q: tales ꝓstat sic diuisos fm reprobatiões et electiões antecẽ natos. q̃uis ex opib⁹. q. d. constat q̃ deꝰ fcã eoꝝ ꝑsciuerit q̃ i geñ. ꝏtermiant apte. Geñ. xxv. vbi dr. Quib⁹ adultis facꝰ ē esau vir gnarꝰ venãdi ⁊ ꝏ agricola: iacob aut ē vir simplex bitabat i tabernaculis. e Mã reliq̃. ꝏ subdit ꝏ ipropationẽ malicie eoꝝ: q̃ oñditur i duobꝰ. s. i ꝑuaricatiõe diuinoꝝ mãdatoꝝ q̃ ad ritũ sacrificioꝝ ⁊ q̃ ad cultũ ꝙ doloꝝ. Cõtinuat sic. in ꝓncipio propbetie vsus ē exẽplo dilectõis iacob ⁊ odij esau. ad istnuãdũ gtias in deis ꝑstitã. ⁊ ingratitudinẽ increpãdã: ⁊ oñdit i ꝓpbia manifestata est eoꝝ trãgressio e Mã reliq̃. s. ab eo qꝏ dictũ ē in ꝓncipio. s. dilexi vos ⁊c. f Que lectõe cõꝯbẽsa fũt. i. dicta ꝓpter i ꝓpbia g Prevaricationẽ ꝓpli ist i obser. sacrificijs dei. malachie. i.

Offerẽt sup altare meũ pollutũ panẽ ⁊c. Jtẽ i eodẽ. g. Maledictꝰ doloſus q̃ ꝏ ꝑ i grege suo masculũ ⁊ votũ faciẽs imolat debile dño ⁊c.

b Increpationẽ q̃ i eũdẽ. s. ꝓplm ist. i Qꝏ deos alie. coluerũt ſ gni. malach. ij. Trãsgressus ē iuda ⁊ abbolatio fcã ē ist ⁊ i ierl'm. q: ꝓfanauit iudas sanctificatõs dñi quã dilexit: ⁊ habuit filiã dei alieni Jtẽ malach. iij. A diebꝰ ꝑtis ꝏꝝ recessistis a legitimis meis ⁊ nõ custodistis. Explicit q̃lisq̃ expositio istꝰ ꝓlogi.

Postilla Nicolai ꝏ lyra sup Malachiã ꝓphaꝝ incipit cũ additõibꝰ pauli epi Burg. ⁊ replicis magri Mathie doring. Capitlm ꝑmũ.

Mus ꝏbi dñi. Hic incipit ꝓpbia malachie. Et diuidit i duas ꝑtes. s. i. ꝓbemiũ ⁊ tractatũ. tractatꝰ incipit ibi. Dilexi vos ⁊c

In ꝓma ꝑte describit ꝓposito officij ꝓphãdi ipi malachie cũ dr. a Onꝰ ꝏbi dñi. i. officiũ denũciãdi ꝏbũ diuinũ. officiũ est alicui ꝓpositũ dr onꝰ eꝰ fm cões modũ loquẽdi q̃ frequẽt vtũtur ꝓphe. scõo oñdit cui ꝏbũ hmõi sit denũciãdũ cũ dr b Ad ist Post reditũ ei captiuitatis babylonice q̃ tpe ꝓphauit malachias populꝰ redies nomẽ ist obtinuit. q: captiuitas. s. tribuũ nõ rediit. scõ notificat ꝓpheta ex noie cũ dr. c In mãu malachie. i. ꝑ ipm malachiã. Malachias ãt interptat ãgelꝰ dñi. Ex ꝏ ãt dixerunt aliq̃ ꝙ fuit ãgelꝰ i corpe assũpto. aliꝰ ꝏ ꝙ fuit esdras scriba: is ista nõ bñt auctoritatẽ ex scptura: iõ eadẽ facilitate ꝓtõnunt q̃ ꝓbãt. d Dilexi vos hic incipit tractatꝰ. Circa quẽ sciẽdũ ꝙ ꝓncipalis intẽtio ꝓphetarꝰ fuit denũciare xpi aduẽtũ vt diffusꝰ dictũ fuit i ꝓncipio huius. ⁊ iõ malachias ꝑ arguit multiplex petm ꝓpli. scõo ꝏnũciat aduẽtũ xpi. c. iij. Et q: pnia ꝏ petis ē dispositio ad receptiõs redẽptorꝭ: fm ꝙ dr: marb. iij Ponias agite: appropiq̃bit ei regnũ celoꝝ. iõ ꝓma diuidit i duas ꝑtes q: ꝑ ꝓpheta arguit sacerdotes ⁊ ꝓplm ꝓiũcti. scõo magis diuersis: ibi. Si liꝰ. igit ꝑ arguit oẽs sil ꝏ ingratitudiẽ i ꝑsona dei. d. d Dilexi vos. ⁊ ꝏ ingratitudo ꝓs ex rñsiõe ꝓpli cũ dr e In q̃ dilexisti nos. q̃i dicãt. ñ apparet erga nos tua dilectio spãlis ꝑ effectus. is ꝏ rñsio tãq̃ falsa exclud it cũ subdit i ꝑsona dei e Nõne frat erat esau iacob. q. d. sic. q: fuerũt filij eiusdẽ ꝑtis ⁊ matris: vt ꝓs Geñ. xxv. f Et dilexi iacob. dan

do ei bñdictione paterna ⁊ hereditaꝫ ꝓmissione. q̃ ñ annexe erat tũc
ꝛpis ꝓgenture. g Esau aũt odio habui. denegãdo ista sibi cũ ñ eẽt
ꝓgenit⁹: vt ps Gen. xxv. ⁊. xxvij. b aũt dilectio iacob ⁊ odiũ esau fuerẽt
signa electionis ⁊ reprobationis eterne: ⁊ sic allegat aplus Ro. ix. ⁊ in b
apper dilectio dei spãlis ad ppl'm isrl q̃ descẽdit a Jacob q̃ alio noie
dic⁹ ẽ isrl. Gen. xxxij. se
cũdo oñdit spãlis dile
ctio ad isrl: ⁊ odium ad
ppl'm discẽdẽte ab esau
p effectũ b Et posui
ꝛpr montes ei⁹. i. tram
esau mõtuosam i solitu
die p nabuchodonosor
regẽ. i Et bñdicat ei⁹
i ꝛacones. ⁊ alia esti
alia solẽt bitare i tra
deserta: ⁊ ẽt i ruinis edifi
cioꝝ. k Ad'h si dixe
rit idumea. i. ppl'us idu
mee l Destruxerunt
ſ reuertentes edificabi
mus terrã n'ras mdi⁹ q̃
iudei reuersi edificauerẽt
suã: b excludit eum sub
dit in ꝓsona dei.

m Isti edificabũt ⁊ de
struã ⁊ vocabũt fmini
ipietaꝫ. i. tra i q̃ viguit i
pietas: ꝓpẽ quã irat⁹ ẽ
dñs ꝗ tra ⁊ ppl'm in ea
bitantes. n Et oculi
vri. o iudei. o Vide
bũt. vindictã meã i idu
meis q̃ sp fuerũt vobis
molesti p Et vos di
cetis. magnificet dñs. i
appeat magnitudo a⁹
q Sup fmiñũ isrl. i. su
per terrã isrl ipaꝫ ⁊ bitatores ei⁹ ab hostib⁹ ꝓtegẽdo ⁊ i bonis mul
tiplicãdo. r Fili⁹. b ꝓfr arguit sacerdotes ⁊ ppl'm diuisim. ⁊ p de
ꝛis i deũ. scdo i primũ ca. sequẽti. Pria i duas. q: p arguit sacerdo
tes. scdo ppl'ares: ibi. Et vos. Pria adducit duas. q: p sacrificiũ sa
cerdotũ excludit tãq̃ malũ. scdo sacrificiũ noue legis ꝓducit tãq̃ deo
acceptissimũ: ibi. Mõ ẽ. Circa ꝓmũ sciẽdum q̃ is tot⁹ ppl'is isrl dicerẽt
dei fili⁹. Exo. iiij. Fili⁹ me⁹ ꝓnogenit⁹ isrl. tũ sacerdotes ad ei⁹ miste
riũ deputati dicebãt dei filij ⁊ fui mõ spãli. ⁊ sic loq̃t b. r Fili⁹ bo
norat patrẽ. i. tenet h honorare: q: hꝫ ab eo: qui nutrimẽtũ: ⁊ documẽtum
s Et si⁹ dñm suũ. supple ⁊ timebit: q: nõ ẽ i hebreo nec i libris corre
ctis: is subintelligit. t Si q̃ pi ego sũ. ⁊ accipit si p q. d. si ẽ pi ois
p creationẽ. ⁊ spãlr iudeoꝝ p legis dationẽ q̃ nõ fuit data aliis ppl'is.
psal. cxlvij. Mõ fecit talit oi nationi: ⁊ iudicia sua nõ manifestauit eis.
⁊ adhuc spãli⁹ sacerdotũ q̃s elegit ad suũ mistẽriũ. v Ubi est ho
nor me⁹. q. d. nõ deferẽt mihi honorẽ vt debet. a Et si dñs ego sum
s. p gubernationẽ vri spãlis. b Ubi ẽ timor me⁹. q. d. nõ apper i vo
bis. Et sicẽdũ q̃ vbi di b. Et si dñs ego sũ. i hebreo bi. Si dñi p'lalit
Ego sũ. i q̃ designat i deo p'lalitas p'sonaꝝ i vnitate essentie. q: nomẽ
plurale ꝓiungit cum ꝓnoĩe singulari. Dicit dñs exercituũ ad vos o sa
cerdotes ⁊c. ab illo ei loco. Fili⁹ honorat ⁊c. vsq̃ ibi inclusive. In q̃
despexim⁹ nomẽ tuũ. totũ ẽ sub vno ẋsu i hebreo. Et q̃ patꝫ q̃ ab illo
loco incipit arguere sacerdotes. ⁊ subdit ñisio dñi. c Offert sup al
tare meũ pollutũ panẽ. panes ei ꝓpostnõis debebãt p man⁹ sacerdo
tũ pistari: formari ⁊ decoqui. ⁊ ipi ad cuitãdũ laborẽ facicbãt p alios
b fieri: vt dicũt aliq̃. Alij ꝛo dicũt q̃ di b panis pollut⁹ ꝛeo q̃ erat de
trinco p rapinã acquisito format⁹. d Et dicit. vos male excusãdo
In q̃ polluim⁹ ⁊c. ⁊ subdit dñi ñisio. In eo q̃ dicit. i. fctõ oñditis.

f Mensa dñi despecta ẽ. p b ei q̃ ponit ibi panẽ ꝓdicto mõ formatus
debonorat eã. ⁊ ad b iducit, exẽplũ dicẽs. g Et si offerat dau. ⁊ lã.
s. aial indebitũ sup altare holocaustoꝝ. b Nõne malũ ẽ. q. d. sic: q:
b ẽ ꝓhibitũ i lege i Offer illũ duci tuo ⁊c. q. d. si offeres ꝓncipi ter
reno q̃ ẽ cinis ⁊ puluis nõ placeret sibi nec ꝓpẽ b exaudiret ꝓces tuas
⁊ multomin⁹ dñi talia deo offerri. iõ ducit eos ad pnias. d. Et nũc de
ꝓcami vultũ dei ⁊c. k Quis i vob claudat ostia ⁊c. q. d. null⁹ ex vob
ip cuderet mihi ista officia gratis. q: ostiarij tẽpli ⁊ illi q̃ nutriebãt ignes i
altari b ebãt inde magnũ emolumẽtũ. l Nõ ẽ mihi. b ꝓfr cõ
cludit sacrificiũ deo gratũ excludẽdo ꝓdictũ offerẽdi modũ cũ
di. Nõ ẽ mihi vo. i vob. i. bñplacitũ ꝓpẽ malũ vestrũ. m Et
mun⁹ nõ suscipiã d mãu vra. q: sacrificia veteris legis nõ erãt ac
cepta nisi cũ bonitate offerẽtis, iõ di Gen. iiij. Respexit dñs ad
abel ⁊ ad mũera
ei⁹. i. ad bonitatẽ abel ꝓncipaliẽ
⁊ ad ei⁹ munera
ꝓnũr. n Ab ortu
eius solis vsq̃
ad occasũ. i. p oẽ
bẽ vniuersum.

o Ad magnũ ẽ no
mẽ meũ i gẽtib⁹.
q̃d exponit rab.
sal. duplr. Uno
mõ. q: ꝛs gẽtiles
adorarent ꝓdola
vt deos: tũ dice
bãt deũ eẽ ⁊ ter
re excellẽtorẽ illũ
dijs. ꝛs ab hac ex
positione dissen
dat q̃d subdit

p Et in ollo sa
⁊ of. noi meo ob
la. mũda: q: si gẽ
tiles eus deo edi
ꝓdola colẽtes do
facerẽt oblationes
illa nõ ẽ immunda
coꝝ deo. q: ab
ꝓdolatria erẽt ob
lata: nõ cũ b po
nit aliã expositio
nẽ dicens q̃ iste
passus intelligit d
indeis inter gẽtiles p orbẽ dispsis deũ adorantib⁹ deuotecũq̃ eos
di b mũda oblatio ⁊ p eos nomẽ dñi ꝓdicat magnũ i tis genti
liũ. ꝛs istd nõ videt vez. nõ ei ẽ ꝓbabile q̃ illi q̃ erãt dispsi inter gẽti
les ꝓdolatras ꝛpe malachie cẽt iustiores ⁊ mũdiores q̃ illi sa
cerdotes q̃ redierant de babylonica captiuitate q̃s b arguit: vt
dicũ ẽ. ꝛs magis sequebãt mores gẽtiliũ inter q̃s bitabãt. ꝓpẽ q̃d
dicẽdũ q̃ iste passus loquit ad ꝛas d sacrificio noue legis q̃d est
eucharistia: q̃d ẽ mũdissimũ ⁊ deo acceptissimũ. i oib⁹ ẽ ꝛtrena
tiõib⁹ sũt aliq̃ ꝛpiani b sacrificiũ offerẽtes. ⁊ cũ di b. q Ma
gnũ ẽ nomẽ meũ i gẽtib⁹ ⁊c. loquit ꝓpha d futuro p modũ pñs
ꝓpẽ certitudinẽ ꝓphic. r Et vos polluistis. b ꝓfr ꝓpheta
arguit ppl'ares: q: illi q̃ debãt offerre oblationes mũdas ⁊ decrasi
offerebãt de peioribꝫ vt videbit infra: ⁊ iõ hic arguit. cũ di. Et
vos polluistis illũ. s. nomẽ meũ quãtũ i vob ẽ. s In eo q̃ di
citis. sic ⁊ sacerdotes. t Mensa dñi ꝓtamiata ẽ. i. pot ibi fie
ri licite oblatio d mioribꝫ bonis. v Cũ igne q̃ deuorat illud
i. cũ igne q̃ fuit ꝓ i altari holocaustoꝝ ad cremãdũ adipes sa
crificiorũ q̃ poterat fieri ex q̃buscũq̃ lignis. ⁊ eo dẽ mõ arguebãt
d sacrificijs ibi offerẽdis. x Et dixistis. vos mẽdacit crucia
do. y Ecce d labore. i. cũ magno labore potuim⁹ talia sacrifi
cia offerre, ꝓpẽ pauptatẽ nr̃am. z Et exuflastis illũ. i. bonus
q̃d debãt offerri reduxistis q̃i ad nihilũ a Et intulistis d rapis
claudũ ⁊ lãguidũ ⁊c. ita q̃ erat ibi duplex pecti. vnũ d primus
s. rapina. ⁊ aliũ d deũ. s. offerẽdo lege ꝓhibitũ. iõ sequit b Nõ
suscipiã illũ. acceptãdo: ⁊ q̃ ista intelligãt d ꝓpl'arib⁹ offerẽtib⁹
oñdit p b q̃d subdit c Maledict⁹ dolosus q̃ hꝫ i grege suo
masculũ. i. aial bonũ ⁊ aptũ ad sacrificãdũ deo. d Et votũ
faciẽs. de sacrificio deo offerẽdo. e Immolat debile. i. aial
lãguidũ vel alias ieptũ ad offerẽdũ. f Qr rex magn⁹ ego s.
sup oẽs creaturã. g Et nomẽ meũ horribile. i. timendũ

In ca. i. malachie vbi di i postil. ⁊ dilexi iacob ⁊c. Addinio.

Et dilectiõꝫ Jacob vid ek intelligi poti⁹ ib loco ipa dictõ
Jacob seu ꝓdestinatio q̃ fuit ab eterno. Similiter per odiũ esau
intelligit ei⁹ reprobatio et nascu ab eterno ⁊ b videt ex hoc apsi
q̃d Ro. ꝛi. dicẽtis. Cũ ei nõdũ nati essent aut aliq̃d boni aut ma

si egisset ⁊c. ⁊ sic di
cendũ signa elec
potius per ea intre
In eo. ca. vbi di
Ytera hebraica
ostia: ⁊ nõ in
cendaꝫ altare me
ꝛs gratis seu fru
stra. nõ esset mi
bi voluntas i vo
bis ⁊c. q̃ quia ex
dementia eorum
munera sua ⁊ sa
crificia ñ erãt do
grata. ideo de⁹ q̃
si appetebat q̃ a
liq̃s daudereꝫ o
stia templi: sic q̃
nul⁹ intraret ad
incẽdẽdũ altare
s. cũ sacrificijs. et
hoc est q̃d dicit lit
tera. Quis in vo
bis qui claudat
ostia. i. vnũ eẽt
i vobis qui clau
deret ostia tẽpli.
Et nõ incendaꝫ
altare meũ ꝛs. s. sic
clauso tẽplo non
incẽdãt sup altra
re meũ ꝛs aliquid.
Gratis. i. frustra
ſ. iõ aũt quare dꝫ
volebat q̃ clau
derent ostia tem
pli subdit cũ dicit
Nõ est mihi vo
luntas in vobis
⁊ munus nõ accipi
am de manu vra
q. d. non sunt accepti
Ab ꝓncipio Ad a
mit vt assumptũ a
Assumptũ aũt illud
eo obtinuit benedic
erant annexa primo g
et parte vna ⁊ odio e
rtus dilectionis dei n
debẽt b accipi ꝓpe
fectib⁹: vt posthl. Ad
ad Ro. ix. Ibi dico q̃
sed admirãs de cã: o
da. Sic in ꝓposito si
q̃ cũ diligeret: oñdere
destinatio ⁊ reprobat
us: sicut si bodie ingre
dei per viam ꝓdestina
de antecedente q̃ ꝓse
Tũc ad vos.
de pecis ꝗ ꝓpi
diuidit in dua
res: ibi. Munꝗd. Circ
ad vos mandatũ hoc
dere. b Et si noluer
vos egestatẽ. quã supe
b Et maledicã bñdic
ret. vnctis ⁊ bladis: ⁊
sa. ⁊ subdit cã. e Q
officiũ vim debito mõ
ego ꝓjicã a vobis bra
f Et dispgã sup vult
nõ reportabitis bono

li egisset ꝛc. ⁊ sic dilectio iacob ⁊ odiū esau i ꝑ loco nō videntur dicenda signa electionis ⁊ reprobationis prout in postilla: sz potius per ea intelligūtur ip̄a electio ⁊ reprobatio.

In eo.ca. vbi dī i postil. Quis i vob claudat ostia. Additō Itera hebraica sic hz in hoc loco Quis in vobis q̄ claudat ostia: ⁊ nō incendat, altare meū gratis seu frustra. nō est mihi voluntas i vobis ꝛc. q̄ quia ex dementia eorum munera sua ⁊ sacrificia ñ erāt ꝗ grata. ideo dē q̄ si appetebat q̄ aliq̄s clauderet ostia templi: sic q̄ nullꝰ intraret ad incēdēdū altare seū sacrificiū. et hoc est qd dicit litera. Quis in vobis qui claudat ostia. i. vnā eēt i vobis qui clauderet ostia tēpli. Et nō incendant altare meū. s. sic clauso tēplo non incēdit sup altare meū aliquid. Gratis. i. frustra sō aūt quare ds volebat q̄ claudent ostia templi subdit cū dicit Nō est mihi voluntas in vobis munꝰ nō accipiam de manu vra q. d. non sunt accepti offerentes nec oblata.

Replica

In principio Malachie. vbi dī. Iacob dilexi ꝛc. postil. exponit vr assumptū a deo ad p̄bandū ingratitudinē filiorū isrl. Assumptū aūt illud exponit p̄ modū effectꝰ manifesti. s. q: Iacob obtinuit benedictionē paternā ⁊ hereditatis p̄missione: q̄ erant annexa primogenituræ: esau abiecto. qd̄ sine dei dilectione ex parte sua ⁊ odio ex parte altera fieri nō potuit: qui sunt effectus dilectionis dei manifesti. Burg. aūt vult q̄ dilectō ⁊ odiū debeāt ꝑ accipi p̄ predestinatione ⁊ reprobatione: nō p̄ eorū ex meritis: vt postil. Ad p̄bādū suū p̄positū Burg. adducit apl̄z ad Ro. ix. Ibi dicō q̄ apl̄s adducit hoc dictū nō quo ad effectū sed admirās de eā: oñdens p̄ p̄cessum q̄ illius nō sit cā querenda. Sic in p̄posito si p̄bera in p̄sona dei volēs p̄plo oñdere q̄ eū diligeret: oñderet p̄ talia occulta sapie dei qualia sunt predestinatio ⁊ reprobatio: p̄basset p̄plo dubiū ⁊ ignotū p̄ ignotiū: sicut si hodie ingratis ⁊ de dilectiōe dei dubitāntib̄ dilectio dei per viam p̄destinationis persuaderi deberet plus dubitarēt de antecedente q̄z p̄sequente.

Capl̄m. ij.

Tuū ad vos. Hic p̄fīr arguit p̄ba sacerdotes ⁊ p̄plm de peccatis ꝗ primū: hz cū ꝑ aliq̄d ponat de peccatis ꝗ deū. ⁊ diuidit in duas ptes: qr p̄ arguit sacerdotes. secō p̄plā ibi. Iterūq̄d. Circa p̄mū ponit monitio cū dī a Et nunc ad vos mandatū hoc o sacerdotes. q. d. debetis diligenter attēdere. b Et si noluerītis. puniā vos. ꝛō sequit. c Ponā in vos egestatē. quā supra modū timebāt. qr auari ⁊ cupidi erant. d Et maledicā bñdictiōib̄ vrīs. i. illis que p̄sueuistis bñdicere. s. vinis ⁊ bladis: ⁊ hmōi ita q̄ erit penuria. ita exponit Ra. sa. ⁊ subdit cā. e Quīa nō posuistis sup cor. s. exercere debitū officiū vīm debito mō colēdo deū ⁊ p̄plm instruēdo. f Ecce ego p̄jciā a vobis brachiū. auferēdo a vob virtutē ⁊ sustentatiōs g Et dispgā sup vultū vīm sterc̄ ꝛc. i. ex celebratiōib̄ hmōi nō reportabitis honorē ꝗ p̄fusionē. h Et assumet vos secū

ſ. sterc̄. ita q̄ erītis p̄temptibiles: sic ꝛc. i Et sciēs. p̄ expienti. hz mee punitiōis. k Qr misi ad vos. sacerdotes ⁊ leuitas. l Mādatū istō. de cultu dei ⁊ doctrina p̄plī. m Vt eēt pactū meū cū leui. i. cū tribu leui q̄ fuit ad ꝑ electa a deo Nume. iij. c. n Pactū meū. i. lex. o Fuit cū eo vite ⁊ pacis, fuit enī p̄missus a deo q̄ p̄plꝰ i pace viueret si legē seruaret. ⁊ sic fuit adimplētū q̄ diu ꝑ fuauit. vt hz ex decursu pe. testa. p Et ōdi ei timorē. s. moysi ⁊ aarō: ⁊ plīb̄ ab eis descēdēntib̄ q̄ deū timuerūt.

q Lex veritatis fuit i ore eī ad docēdū p̄plm

r Et iniq̄tas nō ēuēta i labijs eī. q̄ ei aarō fecit vitulū p̄flatile fuit ex timore mortis: vt dictū fuit plenī Exo. xxxij. Hec ipsi: nec alij leuite credidērūt q̄ i vitulo esset aliq̄d numis. qd̄ hz ex ꝑ q̄ tota tribus leui adiunxit se moysi ad interficiēdū illos qui peccauerant i ydolatria vituli Exo. xxxij.

s In pace ⁊ equitate ambulauit mecū. iuste viuēdo ⁊ me deuote colendo. t Et multos auertit ab iniq̄tate. p̄plz docēdo. ꝑ enī pertinet ad officiū leuiticū. ⁊ potissime sacerdotū. ꝛō subdit Labia enī sacerdotis ꝛc. subdit cā. v Qr angelꝰ dñi exercituū ē. hz enī officiū angelicū. s. colere deū: ⁊ dirigere p̄plz sicē angeli i misterio missi, p̄ter salutē electorū semp̄ videt faciē patris q̄ ē i celis: matth. xviij.

x Vos aūt sacerdotes ⁊ leuite hui̇ꝰ tpis. y Recessistis ō via. quam tenuerūt Moyses ⁊ aarō ⁊ alij iusti. z Et scādalizastis plurimos i lege. i. fuistis eis occasio delinq̄ndi. Est enī scādalū ip̄ā ꝛcio pedis ad aliq̄d qd̄ facit incedētē ruere. malicia aūt sacerdotū ⁊ doctorū facit errare p̄plm. vñ dicit saluator. Ceci sūt ⁊ duces cecorū. si aūt cecꝰ ceco ducatū p̄stet: ābo i foueā cadūt. Propt̄ qd̄ dicit Aug. in pastorali. Cū pastor p̄ abrupta gradit: p̄ñs est vt grex ad p̄cipitiū sequat a Irritū fecistis pactū leui de officio sacerdotij b Propter qd̄ ⁊ ego dedi vos p̄temptibiles. i. abiectos. c Et accepistis faciē in lege. iustificātes impiū p̄ munere. sacerdotes enī iudicabāt p̄plm a tine post reditus de babylone. d Iterūq̄d. Postq̄ reprehēdit sacerdotes ⁊ leuitas de malo regimīe p̄plī: ꝑ p̄fīr arguit ceteros de cōtemptu primi: ⁊ p̄mo in gñali cū dī. d Iterūq̄d nō p̄ vnꝰ ꝛc. q. d. sic. s. adaz vt dicūt aliq̄ vel abr aā fm alios. ⁊ est vbū p̄ p̄be. e Iterūq̄d nō deꝰ vnꝰ creauit nos. q. d. qr oēs aīe humane creant a deo immediate. f Quare ergo despicit vnusquisq̄z frm fratrē suū p̄ter paupertatē suā. q. d. nō hēntes cām. a Violās pactū p̄tis nrōr. i. legē datā patribꝰ nrīs: que p̄cepit p̄mū diligere. secō in spāli arguit p̄temptū vxoris que dz esse vna caro cū viro cū dī. b Trāsgressus ē iudas ꝛc. ⁊ ista trāsgressio specificat cū subdit. c Qr polluit iudas sanctū dñi. s. Iaciam

d Quā dilexit. s. dñs. e Et habuit. s. iudas. i. illi de regno iude

f Filiā dei alieni. reuertētes ei de babylone p̄tēpserūt vxores suas in deas que ex frequēn partu ⁊ laborē itineris erāt deturpate. ⁊ duxerūt vxores alienigenas: vt hz. i. Esdre. ix. ca. ⁊ p̄mas tenebāt i domibꝰ suis q̄ ancillas. mulieres ꝗ o docēt pueros suos p̄ p̄ios mores. ⁊ sic alienigene vxores docebāt filios a iudeis genitos ydolatrare qd̄ erat pessimū. ꝛō sequit. Disperdat dominꝰ virū qui fecerit hoc. g Magistrū ⁊ discipulū. i. magnū siue paruū. h Et offerētē munꝰ. i. de tribu sacerdotali. q̄ in illa tribu inuēti sunt viri qui acceperāt vxores alienigenas. i. Esdre. x. ca. i Et hoc rursus fecistis. Operibus lachrymis ꝛc. credētes expiare hoc peccatū absq̄ emissiōe alienigenarū. qd̄ nō ē fas

ſimolat debile dño. Quia rex magnꝰ ego: dicit dñs exercituū ⁊ nomen meū horribile i gētib̄. Ca. ij.

Et nūc ad vos mādatū hoc o sacerdotes Si nolueritis audire ⁊ si nolueritis ponere sup cor vt detis gloriam nomini meo ait dñs exercituū mittam in vos egestatem ⁊ maledicam benedictionib̄ vestris: ⁊ maledicam illis: qm̄ nō posuistis sup cor. Ecce ego p̄jciā vobis brachium ⁊ dispergā sup vultū vrīm stercus solemnitatū vestrarū ⁊ assumet vos secū. Et scietis qr misi ad vos mandatū istud: vt esset pactū meū cum leui dicit dñs exercituū. Pactū meū fuit cū eo vite ⁊ pacis ⁊ dedi ei timorem ⁊ timuit me: ⁊ a facie nominis mei pauebat. Lex veritatis fuit i ore eī et iniqtas nō est inuenta in labijs eius. In pace ⁊ in equitate ambulauit mecū: ⁊ multos auertit ab iniquitate. Labia enī sacerdotis custodiūt scientiā ⁊ legē requirent ex ore eius quia angelus dñi exercituū est. Vos autē recessistis ō via ⁊ scandalizastis plurimos i lege. Irritū fecistis pactū leui dicit dñs exercituū. Propt̄ qd̄ ⁊ ego dedi vos contemptibiles ⁊ humiles omnib̄ populis sicut non seruastis vias meas ⁊ accepistis faciem in lege. Nūqd̄ pater vnus omniū nostrū. Nūqd̄ non deus vnꝰ creauit nos. Quare ergo despicit vnusquisq̄z vestrū fratrem suum violans pactū patrū nrōr. Trāsgressus ē iuda ⁊ abhoiatio facta est in israel ⁊ in hierlim quia contaminauit iudas sanctificationes domini quā dilexit ⁊ habuit filiam dei alieni. Disperdet dominus virum qui fecerit hoc: magistrum et discipulum de tabernaculo iacob ⁊ offerentem munus domino exercituum ⁊ hoc rursum feci

r Vos aūt sacerdotes ⁊ leuite hui̇ꝰ tpis. y Recessistis ō via. quam tenuerūt Moyses ⁊ aarō ⁊ alij iusti. z Et scādalizastis plurimos i lege. i. fuistis eis occasio delinq̄ndi. Est enī scādalū ip̄ā ꝛcio pedis ad aliq̄d qd̄ facit incedētē ruere. malicia aūt sacerdotū ⁊ doctorū facit errare p̄plm. vñ dicit saluator. Ceci sūt ⁊ duces cecorū. si aūt cecꝰ ceco ducatū p̄stet: ābo i foueā cadūt. Propt̄ qd̄ dicit Aug. in pastorali. Cū pastor p̄ abrupta gradit: p̄ñs est vt grex ad p̄cipitiū sequat a Irritū fecistis pactū leui de officio sacerdotij b Propter qd̄ ⁊ ego dedi vos p̄temptibiles. i. abiectos. c Et accepistis faciē in lege. iustificātes impiū p̄ munere. sacerdotes enī iudicabāt p̄plm a tine post reditus de babylone. d Iterūq̄d. Postq̄ reprehēdit sacerdotes ⁊ leuitas de malo regimīe p̄plī: ꝑ p̄fīr arguit ceteros de cōtemptu primi: ⁊ p̄mo in gñali cū dī. d Iterūq̄d nō p̄ vnꝰ ꝛc. q. d. sic. s. adaz vt dicūt aliq̄ vel abr aā fm alios. ⁊ est vbū p̄ p̄be. e Iterūq̄d nō deꝰ vnꝰ creauit nos. q. d. qr oēs aīe humane creant a deo immediate. f Quare ergo despicit vnusquisq̄z frm fratrē suū p̄ter paupertatē suā. q. d. nō hēntes cām. a Violās pactū p̄tis nrōr. i. legē datā patribꝰ nrīs: que p̄cepit p̄mū diligere. secō in spāli arguit p̄temptū vxoris que dz esse vna caro cū viro cū dī. b Trāsgressus ē iudas ꝛc. ⁊ ista trāsgressio specificat cū subdit. c Qr polluit iudas sanctū dñi. s. Iaciam

d Quā dilexit. s. dñs. e Et habuit. s. iudas. i. illi de regno iude

f Filiā dei alieni. reuertētes ei de babylone p̄tēpserūt vxores suas in deas que ex frequēn partu ⁊ laborē itineris erāt deturpate. ⁊ duxerūt vxores alienigenas: vt hz. i. Esdre. ix. ca. ⁊ p̄mas tenebāt i domibꝰ suis q̄ ancillas. mulieres ꝗ o docēt pueros suos p̄ p̄ios mores. ⁊ sic alienigene vxores docebāt filios a iudeis genitos ydolatrare qd̄ erat pessimū. ꝛō sequit. Disperdat dominꝰ virū qui fecerit hoc. g Magistrū ⁊ discipulū. i. magnū siue paruū. h Et offerētē munꝰ. i. de tribu sacerdotali. q̄ in illa tribu inuēti sunt viri qui acceperāt vxores alienigenas. i. Esdre. x. ca. i Et hoc rursus fecistis. Operibus lachrymis ꝛc. credētes expiare hoc peccatū absq̄ emissiōe alienigenarū. qd̄ nō ē fas

sum. Iõ sub dic. Ita vt nõ respicias ꝛc. k Et diristis. Quã ob cãm nõ dimittis istud delictũ p solũ sacrificiũ. Ad qõ rndet cum dicitur.

l Quia dñs testificatus est inter te ꝛ vxorẽ. ō mutua cohabitatiõe et dilectione: dicẽs per adam ꝓpbetice Gen. ij. vt ibidẽ fuit declaratus. Quãobrẽ reliquet hõ patrẽ suũ ꝛ matrẽ: ꝛ adherebit vxori sue. ꝛ erũt duo in carne vna.

m Quã tu despexisti. reuendo eã vt ancillas.

n Et hec ꝓticeps tua. i. socia nõ ancilla.

o Et vxor federis tui. p ꝓsensum aliorũ qui facit mrimoniũ. p Nõne vn⁹ fecit. q. d. sic. q: vn⁹ de⁹ fecit adã ꝛ euam.

q Et residuũ spũs ei⁹ est. ad ō esti fecit de⁹ mulierẽ de costa viri: vt sic vna caro fũt ita sint vn⁹ spũs ꝛ vna aia: p verã dilectiõs. r Et qd vn⁹ querit nisi semẽ dei. q. d. ad ō est vnitio seu cõiũctio mrimonij: vt inde ꝓcedat semen ad cultũ dei. iõ subdit. s Custodite g̃ spũ vrm. i. bona volũtatẽ ad vxorem

t Cũ odio habueris dimitte. d. ado ei libellũ repudij vt possit alteri nubere: ꝛ nõ sicut ancilla a te violẽter teneri. ō esti ẽ min⁹ malũ q̃ affligere vxorẽ sine eã. libell⁹ em repudij nõ fuit ꝓcessus vt p se cẽt licitus: sz ad mai⁹ malũ euitãdũ: vt diffuse declarau. Deut. xxiij. v Opiet aũt iniq̃tas vestimẽtũ eius i. vestimẽtũ viri. sic em sonat lra hebraica q̃ nõ pōt referri nisi ad masculũ ꝛ nõ ad feminã fm modũ loq̃ndi hebraicũ. ꝛ ẽ sensus. Opiet ꝛc. q. d. p dei vindictã sic appebit iniq̃tas viri despicientis vxorẽ mõ ꝑdicto: sic appz illõ qõ ponit sup vestimentũ ei⁹.

In ca. ij. vbi dr i postil. Et maledicã bñdictiõib⁹ vris Additõ Oe qõ dr ō. Et maledicã bñdictiõib⁹ vris. fm magrm i q̃rto dis. xxv. quidã referũt ad hereticos q̃ sunt ab ecclia ꝓcisi: ꝛ ad excõicatos quoꝝ bñdictiões fiũt maledictiões bis qui eoꝝ sequũt errores Aliã ẽt expositionẽ ponit quã credo esse Grego. ꝛ ẽ talis. s. q̃ q̃ a malis sacerdotib⁹ bñdicit a deo erit maledict⁹: qz bñdicũt inique agentibus ꝛ adulãt peccãtib⁹: dũ mõ diuites sint. ō ille

In codẽ ca. vbi dr in postilla. Nonne vn⁹ fecit. Additio. Oe qõ dicit hic. Nonne vn⁹ fecit ꝛc. alit exponit fm quosdã hebreoꝝ expositores ꝛ magis ꝓsonũ littere vt videt. Ad qõ sciendũ q̃ abrahã bñs in vxorẽ lib. ca Sarã de gñe suo: accepit tñ aliã vxorẽ alienigenã. s. agar ancillã egyptiacã. Gen. xvi. ca. et q̃ volebãt se excusare a pctõ illi qui alienigenas vxores accepant bñtes alias ꝓprias. ꝛ ō ẽ qõ dr. Nõne vn⁹ fecit. s. abrahã qui erat vn⁹ pr oium ifirmitatẽ. Et residuum spũs eius. per hoc q̃ dicitur residuum intelligitur super abũdans: eo q̃ residuum cuiuscumq̃ rei superabundat super ipsam rem q. d. non sumus inculpandi ꝓpter vxores alienigenas: eo q̃ abraham ō fecit vt dicũ est. ꝛ tñ spũs ei⁹. s. ꝓpbie ꝛ sanctitatis supabundans fuit. ꝛ sic gesta ei⁹ sunt trabẽda ad ꝓñtiã. Ad qõ rndet p ꝓpbam. Et q̃d vn⁹ quer nisi semen dei. q. d. ille vn⁹ ō fecit nõ ex libidine carnali. sz qz Sara erat sterilis ipsamet ꝓcurãte ō fecit abrahã cũ ꝓlis bñde vt i ca. Gen. supradicto. Et qz nõ fecit ō abrahã solũ ad instantiã sare: vt dictũ est. sz ẽt nutu seu inspiratiõe diuina. iõ dicit. Et q̃d vn⁹ querit nisi semẽ dei. ō ẽ dicere illõ qõ querebat abrahã nõ ẽ intelligẽdũ semen seu ꝓlẽ simplr: sz semẽ dei. qz a deo inspirat⁹ ō faciebat: ꝛ sic oñdit q̃ nõ erãt excusati p exẽplũ abrae. ꝛ iõ hortat eos. Custodite g̃ spũ vrm ꝛ vxorẽ adolescẽtie tue noli despicere. qz abrahã nõ fecit ō despiciẽdo vxorẽ. sz rõib⁹ ꝑdicẽ. ꝛ seq̃t. Cũ odio hãc ꝓ dimitte p libellũ repudij q̃ erat simplr licit⁹ tpe ve. testi: vt ōclaratũ fuit i additõe deut. xxiij R e.

In ca. ij. vbi dr. Nõne vn⁹ fecit ꝛc. Burg. assumit ꝓ postilla vxorẽ

stis Opiebatis lachrymis altare dñi fletu ꝛ mugitu: ita vt nõ respiciam vltra ad sacrificium: nec accipiã placabile qd de manu vrã et diristis. Quam ob cãm. Quia dñs testificat⁹ est inter te ꝛ vxorẽ pubertatis tue quã tu despexisti Et hec particeps tua ꝛ vxor federis tui. Nõne vn⁹ fecit: ꝛ residuũ spũs ei⁹ est. Et qd vn⁹ querit nisi semẽ dei. Custodite ergo spiritũ vrm ꝛ vxorem adolescẽtie tue noli despicere. Cuꝝ odio habueris dimitte: dicit dñs de⁹ isrl. Opiet aũt iniquitas vestimẽtuꝝ ei⁹: dicit dñs exercituũ. Custodite spiritũ vrm: ꝛ nolite despicere:

Capitulum. iij:

Aborare fecistis dñm in sermõib⁹ vris ꝛ diristis In q̃ euꝝ fecim⁹ laborare. Iõ q̃ dicitis omis bon⁹ q̃ fecit malũ bon⁹ est in conspectu dñi: ꝛ tales ei placent. Aut cere: vbi est de⁹ iudicij. Ecce ego mittã angelũ meũ ꝛ ꝓcepabit viã añ faciẽ meã Et statim veniet ad templũ suũ dñator quẽ vos queritis ꝛ angelus testamẽti quẽ vos vultis. Ecce venit dicit dñs exercituũ: ꝛ qs poterit cogitare diẽ aduent⁹ ei⁹ ꝛ qs stabit ad videndũ eũ. Ipse cũ qi ignis ꝓflãs ꝛ q̃si herba fullonũ. Et sedebit ꝓflãs ꝛ emũdãs argentũ ꝛ purgabit filios Leui ꝛ colabit eos q̃si aurũ ꝛ q̃si argentũ ꝛ erunt dño offerentes sacrificia in iustitia. et placebit dño sacrificiũ iuda ꝛ hierlm sicut dies seculi ꝛ sicut anni antiqui. Et accedam ad vos in iudicio: ꝛ ero testis velox maleficis ꝛ adulteris: ꝛ piuris: ꝛ q̃ calũniant̃ mercedẽ mercenarijs ꝛ hũiliãt viduas ꝛ pupillos: ꝛ op-

ꝛ glosaꝝ quã aliq̃ nõ sat nimis pōderare. q̃ ille passus debeat exponi de abrahã ꝗ excusationẽ friuolã ꝓpli in lra posit: vt sit ō bũ ꝓpli ꝗ de eũ arguẽtis. Nõne. s. abraam habuit alienigenã vxorẽ sine rẽpbensiõe. q. d. quare rẽpbẽdit in nob. Sed in lra ꝛ ei⁹ ꝓcessu est ō bũ ꝓpbe i ꝓsona dei arguẽtis ꝓpli. ꝛ ita dicit glo. Vñ posset ō Burg. multiplr exponi: sz ñ ẽ pũq̃ ꝓposiri nisi ostẽdere eum male ꝗ postillatorẽ mouerit. Sz circa illũ passũ eiusdẽ capitulũ Si odio habueris vxorẽ dimitte. Burgẽ. ō materia illa se remittit ad. xxiij. ca. Deut. vbi vide correctoriũ sanctũ dirigi ad ca. xix. Mathei.

Capitulũ. iij.

Aborare fecistis. ō incipit capitulũ in hebreo vbi incipit aduentus xpi denũciatio. ꝛ diuidit in duas ptes. qz ꝑ ponit occasiõ huius denũciatiõis scõo ipa denũciatio subdiur: ibi. Ecce ego mitto. Circa primũ facit dũ q̃ ꝓpla inde

oꝝ saltẽ ꝓ magna pte vidẽs alias gẽtes in ō mũdo xpiani: vt chaldeos ꝛ psas ꝛ medos qui erãt idolatre. ꝛ se frequẽt deqrri ꝛ captiuari dicebat q̃ deus diligebat malos: ꝛ deseruit eis dñatores suis nõ curabat. vel q̃ de istis inferioribus puidentiam non habebat. ex quo fuientes sibi negligebantur. ꝛ alij sic exaltabantur. ꝛ sic deo imponebant maliciam malos diligendo: vel ignorantiã merita ꝛ demerita hoim nõ videndo. ꝛ vtrũq̃ est erroneũ et deo odiosũ: iõ dr. a Laborare fecistis dñm in sermõib⁹ vris blasphematoriis. ꝛ loq̃tur scẽptura ō deo q̃ ō hoie afflicto ō malo qõ audit i eo qõ erroneus est. b Omis qui facit malũ ꝛc. ex dictis ꝓfiria. c Aut cere vbi ẽ de⁹ iudicij. i. dijudicans inter bonos ꝛ malos. d Ecce ego. Hic ꝓñr denũciat xpi aduentũ in q̃ fit bonoꝝ ꝛ maloꝝ discretio. qz i ꝑ aduẽtũ xpi fiet ẽ iudicium discretiõis: vocando aliq̃s ad gẽtam ceꝛis dimissis iusto dei iudicio. sz nobis occulto. sz i scõo aduẽtu fiet iudicii discussiõis malos puniẽdo ꝛ bonos ꝓmiãdo. sic g̃ ꝓcedit: qz ꝑ vtrũq̃ aduẽtus denũciat. ꝛ scõo predicit⁹ error euacuat: ibi. Innuluerũt ꝓma i duas: qz ꝑ ponit dicta denũciatio. scõo ꝓpli monitio ibi. Ego em. ꝓma adduci duas. qz ꝑ denũciat vtrũq̃ aduẽt⁹. scõo vtriusq̃ effect⁹: ibi. Ipse em. Circa ꝓmũ ꝑ denũciat ꝓm⁹ aduẽtus xpi: cũ dr i ꝓsona xpi. d Ecce ego mitto angelũ meũ. i. iõ bannẽ baptistã: q̃ magis durit i terris vitã angelicã q̃ humanã q̃ ei ō scẽptura dicat ō ipso ad lrã: ps Mathei. xi. vbi dicit salvator ō iobe. Hic ẽ ō q̃ scẽptũ ẽ. ecce ego mitto ꝛc. e Et ꝓparabit viã. qz ꝑdicatio ꝛ baptism⁹ iobis fuerũt quedã ꝓparationes ad baptismũ ꝛ ꝑdicatiões xpi. f Et statim veniet ad tẽplũ suũ qz ibi xps oblat⁹ fuit ꝛ ibi pluries ꝑdicauit ꝛ miracula fecit.

g Dñator quẽ vos queritis. i. xps cui⁹ aduẽtũ desiderabãt ꝓcessantiq̃. b Et angel⁹ testi. qz xpus fuit nũcius⁹ no. testi: vt ꝓdicerat biere. xxxi. scõo denũciat aduẽt⁹ xpi scõs cũ dr. i Ecce venit. i. venier certitudinalit ad iudicũ. k Et q̃s poterit cogitare diẽ aduẽt⁹ ei⁹. q. d. nullus. vñ dr Mathei. xxiiij. De die illa ꝛ hora nemo scit ꝛc. l Et q̃s stabit. i. poterit stare. m Ad videndũ eũ. qz sic ꝓm⁹ aduẽt⁹ fuit i humilitate ꝛ mãsuetudine ita scõa erit i ꝓtãte ꝛ terrore. n Ipse em. Hic ꝓñr ponit effect⁹ vtriusq̃

Ꝗ aduẽt⁹: tñ i q̃d effect⁹ aũt ꝓmi fu desta ꝓbauit q̃i a act. apl⁹oꝝ in plib ꝛ hoc ẽ qõ dr. n ñ o Et q̃ ibe ba fullonũ. q̃ vnũ ñ fullões ad purificãdas vestes ꝛ eas nitidas fiẽdas p Et purgabit filios leui i. apl⁹os quoꝝ aliqui fuerũt ō tribu leui: ꝛ oẽs fuerũt nouę legis ẽpi

q Et colabit eos ad pfectã mundiciã deducẽdo

r Et erũt offerẽtes sacrificia. i. eucharistiã. p varia legis sacrificia figurauit fuit perfectũ p plã ip feera

s Et placebit domino ꝛc. qz istud sacrificiũ est deo acceptissimũ.

t Sicut dies seculi ꝛ sicũ ãni ãnq̃. vñ in canone missi scõi. Sicuti acceptã habere dignat⁹ es munera pueri tui iusti Abel: ꝛ sacrificium patriarche nostri abrahe: ꝛ qõ tibi obtulit Sciendũ tñ q̃ istõ figurate ad figurã. sicũ noue legis qõ ẽ crificia. v Et accedã ad vos in iudicio. Et accedã ad vos in manu: tñ gloriosa, ꝛ tpe expedict. p Et ero testis velox: qz virtute xpi nõ ꝓcãt spãliter ꝛ Mathei. xxv. vbi pc

s Ego ei dñs. Hic ꝓñr monitio ꝓpli: que tñ dñs. ad quẽ spectat ꝛ in meipso: licet sit multoꝝ ꝛ demeritorũ bonorũ licet hoc meruissent misericordia. c Ad post dationẽ legis in Exo. xxxij. d Reuertar ad vos e Et reuertar ad vos exclusando g In q̃ ꝓrariũ oñdit cũ vos ꝓsigins me. In bonis violẽtis me. loquens bona p violẽtiã ꝛ rationẽ mistroꝝ suoꝝ ꝛ subditur. a In decimis que debebant translatio nostra. bonis dãloquẽdi dr vsq̃ ad dicti estis. in penã esti ꝛ remascẽtũ. iõ subditur. uitarũ. e Et pbate

primũt pegninũ nec timuerũt me dicit dñs exercituũ. Ego[a] .n. dñs [τ][a] non mutor [τ][b] vos filij Jacob nõ estis consumpti. A[c] diebꝰ enim pꝶm vꝶorũ recessistis a legitimis meis: τ nõ custodistis. Reuertimini[d] ad me τ[e] reuertar ad vos dicit dñs exercituũ: τ[f] dixistis. In[g] q̃ reuertemur. Si[h] affiget hõd cuꝭ quia vos configitis me: τ dixistis In quo ꝓfigimꝰ te. In[a] decimis τ[b] primitijs. Et[c] in penuria vos maledicti estis τ me vos ꝓfigitis gens tota. Inferte[d] oẽm decimã in horreũ meũ: τ sit cibꝰ in domo mea τ[e] pbate me sup hoc dicit dominꝰ si[f] nõ aperuero vob cataractas celi: τ[g] effudero vob bñdictionẽ vsq̃ ad abũdãtiã. Et[h] increpabo ꝑ vob deuorãtẽ τ nõ corũpet fructꝰ tre vre: nec erit sterilis vinea i agro dicit dñs exercituũ Et[i] btõs vos dicent oẽs gẽtes. Eritis enim vos terra desiderabilis dicit dñs exercituũ. Inualuerũt[k] super me verba vra dicit dñs. Et dixistis. Quid locuti sumꝰ ꝛtra te. Dixistis. Vanꝰ[m] est q̃ fuit deo τ[n] q̃d emolumẽtũ q̃ custodiuimꝰ ꝓcepta eiꝰ τ[o] q̃ ambulauimꝰ tristes coꝶ dño exercituũ. Ergo[p] nũc beatos[q] dicimꝰ arrogãtes. Sigdem[r] edificati sũt faciẽtes ipietates τ[s] tẽtauerũt deũ τ[t] salui facti sũt Tũc[u] locuti sũt timẽtes deũ vnusq̃sq̃[x] cũ ꝓximo suo. Et[y] attendit dñs τ audiuit τ[z] scriptꝰ ẽ liber monumẽti coꝶã eo timẽtibꝰ dñm τ cogitãtibꝰ nomẽ eiꝰ τ[a] erũt mihi ait dñs exercituũ in[a] die q̃ ego facio in[b] peculiũ τ[c] pcã eis sic[d] parcit vir filio suo seruiẽti sibi. Et[e] conuertimini τ videbitis qd sit inter iustũ τ[f] impiũ τ inter seruiẽtẽ deo τ nõ seruiẽtẽ ei.

¶ aduẽt[a]: mi i q̃dã gñali. τ p̃ pmi. scõo secũdi: ibi. Et accedam. effect[b] aũt pmi fuit vocatio aliquoꝝ ad fidẽ quos i pmitiua ecclesia pbauit q̃i aurũ in fornace p tribulationẽs i iudea: vt ps in act. apstoꝝ in plib[c] locis: τ postea p tyrãnos i oib[d] partib[e] orbis ibocẽ q̃d di. n rã o Et q̃i ber ba fullonũ. q̃ viũ tur fullões ad purificãdas vestes τ eas nitidas fiẽdas p Et purgabit filios leui i. apstos quoꝝ ali qui fuẽt ꝗ tribu leui: τ oẽs fuerũt noue legis epi

q Et colabit eos ad pfectã mundiciã deducẽdo

r Et erũt offerẽtes sacrificia. i. eucharistiã. p varia legis sacrificia figuratũ fuit perfectũ ppla ipfecta

s Et placebit domino τc. q̃ istud sacrificiũ est deo acceptissimũ.

t Sicut dies seculi τ sic ãni ãniq. rũ in canone missi scõi. Sicuti acepta habere dignat[f]es munera pueri tui iusti Abel: τ sacrificium patriarche nostri abrahe: τ q̃d nbi obtulit summꝰ sacerdos tuus melchisedech. Sciendũ tñ q̃ istõ sic nõ designat eq̃litatẽ: sed corrũdẽtiã rei figurate ad figurã. sicut enim res figurata excellit figurã: sic sacrificiũ noue legis q̃d ẽ eucharistia excellit omnia veteris legis sacrificia. v Et accedã. Hic ponit effectꝰ aduentꝰ scõi cũ dicit Et accedã ad vos in iudicio. q̃ xp̃s veniet in iudiciũ i forma humanitatis gloriosa, x Et ero testis veloꝝ q̃ illud iudiciũ breui tpe expedict. y Maleficis τ adulteris. i. quibuscũq̃ pcõribus: q̃ virtute xp̃i nota fient oib[g] eoꝝ peccata τ suia iudicio iusta. ista tñ pcã spãliter exp̃munt que crudelitatẽ importãt. sicut τ Math. xxv. vbi processus illius iudicij ponit a saluatore.

z Ego ei dñs. Hic ꝓsequẽtur post effectũ extremi iudicij ponit monitio ppli: quẽ tũc nõ habebit locũ sꝶ ante. dicit igit. Ego ei dñs. ad quẽ spectat oium gñale iudiciũ. a Et non mutor. in mipso: licet sit muratio in effectib[h] meis fm varietatem meritoꝝ τ demeritorũ bonũ. b Et vos filij iacob nõ estis ꝓsũpti licet hoc meruissent mala vestra: tamen saluaui aliquos ex mea misericordia. c A diebꝰ enim patrũ vestroꝝ recessistis. q̃ cito post dationẽ legis in mõte synai peccauerũt in adoratiõe vitulũ Exo. xxxij. d Reuertimini ad me. per veram penitentiam.

e Et reuertar ad vos. per clemẽtiaꝭ. f Et dixistis. vos male excusando g In quo reuertemur. q. d. nõ declinauimꝰ a deo cui[i] ꝓtaniũ oñdit cũ subdit. h Si affiget homo deũ. quia vos ꝓfigitis me. In hebreo habet. Si violentabit hõ deuꝭ. q̃ vos violẽtatis me. Io quit enim scꝶtura de deo sicut de homine cuius bona p violẽtiã capiunt. decimẽ ẽ ip sius dei sũt ꝑ sustentationem ministroꝝ suoꝝ que retinebãtur iniuste a iudeis laicis: iõ subditur. a In decimis. que debebant leuitis. b Et in primitijs que debebant sacerdotib[j]. τ ad hãc sententiã reducitur translatio nostra. homo enim dicto mõ violẽtatus fm ꝓmunẽ modũ loquẽdi dicit vsq̃ ad coꝶ cõstitus. c Et i penuria vos maledicti estis. in penã enim dicti peccati de[k] immittebat sterilitatẽ terrenorũ. iõ subditur. d Inferte oẽm decimã in horreũ. s. leuitarũ. e Et pbate me. i. effectũ bonitatis mee si de decimis fecerit[l]is q̃d debetis ideo subditur. f Si nõ aperuero vobis cataractas ce. dando vobis pluuias τ roꝛes ad secundationẽ terre pueri entes. g Et effudero vobis bñdictionẽ. i. bonorũ temporaliũ multiplicationẽ. h Et increpabo ꝑ vobis deuorantẽ. i. faciã q̃ venti[m] vrens: locuste τ bmõi: nõ deuorabunt seu peiorabunt terrenas entia.

i Et btõs vos dicent oẽs gentes. que sunt in circuitu vestro ex bonorũ vestroꝝ multiplicatione, ista tñ pmissio ẽ sb conditõe. s. si fecerint bene. q̃d q̃ nõ fecerũt pmissio nõ fuit implera.

k Inualuerũt. Hic error supra posit[n] renouetur. τ diuidit i duas ptes: q̃ ptio dictus error repenit: vt aliq̃d addat τ scõo euacuat ibi. Tũc locuti sunt timẽtes. Circa pmũ dicit in pson deũ.

k Inualuerũt sup me ꝛba vra. i. ptra me sunt multiplicata: τ que sunt illa subdit m Vanꝰ ẽ qui fuit deo. q̃ ad bñ sequitur aliqua eiꝰ retributio: q̃ sicut dictũ est supius negabãt deum habere puidẽtiã ꝗ actibus humanis vel iustitiã: τ ad vtrũq̃ sequit defectꝰ bone retributõis iõ subdit i pson taliũ

n Et q̃d emo. q̃ custo. ꝓcepta eiꝰ. q. d. nullum.

o Et q̃ ambulauimus tristes. i. iciunijs afflicti vñ in hebreo habet. Et q̃ ambulauimꝰ denigrati. τ iõ vtrenꝰ cõdudebant, p Ergo nũc. i. in pñti vita. q Beatos dicimꝰ arrogãtes i. deuatos in pompa τ potentia. q̃ bene est eis i hac vita: nec expectatur alia, r Siquidẽ edificati sunt. i domib[j] τ possessiõib[j]. s Et tentauerũt deũ. ipm ꝓuocando τ ꝓtentẽdo. t Et salui facti sunt ex quo cõcludit q̃ nõ habeat de malis eoꝝ noticiã: vel si habet q̃ de talib[j] nõ fecit iusticiã. v Tũc locuti sunt. Hic p̃ñt dictꝰ error tollit τ pũo succincte. scõo magꝭ diffuse: ca. vltio. Circa pmũ dicit. v Tunc locuti sunt timentes deũ qui ꝓfitent diuinã puidentiaꝭ τ eiꝰ iusticiã ad omnia se extendere. x Vnusquisq̃ cum ꝓximo suo. de premiatione bonoꝝ τ punitiõe malorũ in seculo futuro. τ subditur. y Et attendit dñs τc. Hic accipit τ pro id est. sic enim loquebãt adinuicẽ. Attendit dñs. s. bona τ mala que fiunt in pñti vita. z Et scriptꝰ est liber. i. ista sunt in diuina scientia indelebiliter. a Et erũt mihi ait dominus. qui non põt mentiri. a In die qua ego faciã. i. in die iudicij b In peculius. i. in populũ amicabiles τ familiares. c Et parcam eis. a penis eternis. d Sicut parcit vir filio suo. qui castigat eum ne incurrat maius malũ. e Et conuertimini. s. ad me vos qui estis in supradicto errore. f Et videbitis quid sit inter iustũ τ impiũ. q̃ licet iustus in presenti castigetur. tñ per hoc conseruat in bonis gratie τ postea in bona glorie deducetur

In capto. iiij. vbi dicitur in postilla. Ista tamen peccata specialiter exprimuntur. Addito,

Mio quare exprimuntur ista peccata. s. maleficium τ adulterium τ periurium: fm glosã: quia communiter ista peccata fiunt occulte sed a deo proferuntur in medium: ne diu lateant. τ ideo p̃mittit. Et ero testis quasi diceret τ de similibus peccatis non inueniantur vt plurimum testes: tamen ego ero testis. Adiungit etiam predictis peccatis ista que sequuntur. scilicet qui non reddunt mercedem mercenarijs: et viduas et pupillos opprimunt τ peregrinum: ne parua putentur: que periurio τ adulterio comparantur: vt in glosa.

Capitulum, iiij.

Ecce est. Hic predicat error remouet magis explicite et premia/ tione bonorum et punitio e malorum. et prio ponit malorum punitio. se cũdo bonorum retributio. ibi. Et orietur. Circa primũ dicit. a Ecce est dies veniet. s. iudicij. b Succensa qui caminus. qui illam diem pce der ignis conflagrationis ad purgationem elementorum et eas sequetur ignis gehenne ad punitiones reprobor. ideo subditur.

c Et erunt omnes super/ bi. peccatores contra deum d Et omnes facientes im/ pietates. p peccata contra primũ. e Stipula. in cedio gehenne depurata f Que non derelinquet eis radices: quia post finalem sententiam non erit tempus nec locus reuertendi ad gratiam g Et orietur. Hic continuatur bonorum retributio. cũ dicit. Et orietur vobis timentib⁹ nomen meum. timore filiali. qui charitate annexũ. h Sol iusticie. i. xpus qui tunc apparebit electis retributor et saluator: iustus. i Et sanitas in pennis eius. s. orietur. quia per ipsum electi gloriam adipiscentur. k Et egrediemini. ad considerationem pene reprobor. quia euadent. l Et salietis sicut vitul⁹ de armento. quia talis visio erit eis exultationis occasio. tũ propter eorum euasionem. tũ propter diuine iusticie ipleniorem. quod dicit pũ. Letabitur iustus cũ viderit vindictam. m Et calcabitis impios cũ fuerint cinis. i. afflicti pena ignis gehennalis: quia corpora dãnatorum non incinerabũtur: sed sp viuent et sp cruciabunt. n In die qua ego facio. i. in die iudicij. o Mementote. Hic continuat monitio maxime iudeorum quorum plures conuertent ante iudicium. ideo dicit. Mementote legis moysi fui mei in qua fit mentio de aduentu xpi. Fm quod dicit saluator: iohã. v. Si crederetis Moysi: crederetis forte et mihi. p Quã mandaui ei in oreb. Exo. xx. q Precepta scilicet decalogi que fuãda sunt per nouũ testamẽti. r Et iudicia. i. illa que pertinent iustũ modũ viuendi ad primũ. que silt seruant in noua lege: licet non eodem modo quoad ea. quia precepta iudicialia que fuant in noua lege obligant vt de nouo instituta. de cerimonialib⁹ vero non fit hic mentio. quia illa sunt totaliter exclusa in noua lege: ita quod non pnt obseruari licite eo quod erant respectu noui testamẽti figure. et ideo cessauerunt adueniente veritate. s Ecce ego mittã vobis helyã ppbetã. qui ad hoc reseruat in vita cũ enoch: vt predicent contra pfidiã antixpi. ideo subditur t Antequã veniat dies dñi. i. dies iudicij: quã diem precedet persecutio antixpi v Et conuertet cor patrũ ad filios. reducendo illos qui tũc erũt increduli ad fidem xpi: i quẽ crediderũt pres antiqui. et sic illi patres diligent filios et econuerso in charitate xpi. x Ne forte veniã. In hebreo non est forte: quia aduentus dei ad iudicium certus est. potest etiã dici fm translationem nostrã: quod non ponit hic forte propter incertitudinem aduentus. sed propter incertitudinem determinati tpis. vnde xpus dicit act. i. Non est vestrũ nosse tpa vel momenta tc. y Et percutiã terrã. i. habitãtes in terra gnaliter. z Anathemate i. sempiterna separatione ab ea. quia nullus homo habitabit terram vltra sed aliqui. s. electi adhserebunt deo sempiterna fruitione: quã nobis concedat qui cũ patre et spiritusancto viuit et regnat deus in secula seculorum Amen.

In capto. iiij. vbi dicit in postilla. Precepta. s. decalogi. Additio

Si nos habemus in hoc loco precepta et iudicia. in hebreo habetur cerimonia et iudicia. vnde ex hoc loco estimant hebrei habere contra nos validum argumentũ ad pbandũ quod cerimonialia non debent cessare tempore messie: vt habetur cõiter in expositionib⁹ eorum. sed bene aspicienti verã et pprietatem litterre significationem ex hac auctoritate non habent intentum. sed forte ex ea potest oppositum probari. ad quod sciendũ quod aliud est dicere. Mementote legis moysi. et aliud est dicere. Seruate legem moysi tc. nã ad seruandũ legem requirit facere ea que in lege precipiuntur: et vitare ea que in lege prohibentur. ad memoriam vero legis habendam hoc non requiritur: sed sufficit habere memoriam de lege in mente ad eius spiritualem intelligentiam percipiendam. vnde in hoc loco propheta ad spiritualem legis intelligentiam inuitat fm glosã interlineare. non autem exhortatur ad obseruantiam legis. et sic ex ista auctoritate habetur quod cerimonialia et iudicialia legis mosaice de quibus hic mẽtio fit mentio sũt habenda in memoria modo predicto: nõ aũt seruanda quod est contra eos. si enim propheta intenderet exhortari populum ad legem mosaicam perpetuo obseruandam vnde dixisset. Fuate seu custodite legem moysi. et hoc non dixit. sed memẽtote legis: ad inuenendum quod dictus est. Et notandum quod hanc differentiam inter custodire preceptum: et memoriam habere de precepto seu de lege ponit ra. Mo. ex. gorundeñ. in expositione super pẽtateucum super illud verbum Exo. xx. Memento vt diem sabbati sanctifices. et illud verbum Deutero. v. Obserua diem sabbati. Dicendo quod primũ verbũ importat preceptũ affirmatiuũ solum de memoria sabbati habenda. et secũdum verbũ importat preceptum de custodiendis omnib⁹ que custodienda sũt in sabbato.

In eodem capitulo vbi dicit in postilla. Et conuertet cor patrum ad filios. Additio

Hoc quod dicitur de helya. Et conuertet cor patrũ ad filios et cor filiorũ ad patres eorũ. videlicet propte exponendũ de sancto Iohanne baptista qui precessit xpm in spũ et in virtute Helye Luce. i. ca. Iste enim conuertit cor patrum ad filios inquantum digito demonstrauit filios xpm. in quẽ cor patrũ fidelium tendebat: sed hoc in singulari vago. non autẽ in singulari demonstrato: similiter conuertit cor filiorum ad patres eorũ: inquantus xpus quẽ filios digito demonstrauit est ille in quem patrum fides et desiderium tendebat saltem in singulari vago. et sequitur. Ne forte veniam et percutiã terrã anathemate. q. d. si sine precursore pocdente venissem: deficiente demonstrante me deficeret fides mea et sic terra eẽt percutienda anathemate tc. Replica.

In ca. iiij. vbi dicitur. Et conuertet cor patrũ ad filios. postilla exponit de helya. quia hoc faciet percurrendo fm aduentum xpi: Burgẽ. aũt exponit de sancto Iohãne baptista. sed illa expositio est mystica sicut Iohannes fuit mysticus Helyas. quia venit in spiritu et virtute helye. expositio etiã Burgen. si literalis esse debeat occurrunt inconuenientia. primus quia in littera dicitur de die preuenienda magna et horribili. Iohannes autẽ non preuenit diẽ horribilem: sed desiderabilẽ. Item dicitur nõ conuersis per Helyam comminatione. Ne forte veniam et percutiam terram anathemate. Iohannes autẽ non percutiebat tales percussione. quia xpus non venit post Iohannẽ iudicare sed iudicari. nec venit vt iudicet terram vel percutiat: sed vt saluetur mundus per ipsum. huius saluis participes nos faciat xpus ipse Iesus in secula seculorum benedictus. Amen.

Postilla fratris Nicolai de lyra cum additionib⁹ Pauli episcopi Burgen. ac replicis magistri Matthie doringk ciuis de ordine sup Malachiam prophetam finit.

Capitulum. iiij.

Ecce. n. dies veniet succensa quasi camin⁹ et erunt omes superbi et omes facientes impietates stipula. Et inflamabit eos dies veniens dicit dñs exercituũ que non derelinquet eis radicem et germen. Et orietur vobis timentib⁹ nomen meũ sol iusticie et sanitas in pennis eius. Et egrediemini et salietis sicut vitul⁹ de armento: et calcabitis impios cũ fuerint cinis sub plãta pedũ vestrorum in die qua ego facio dicit dñs exercituũ. Mementote legis Moysi serui mei: quã mãdaui ei in oreb ad omem israel precepta et iudicia. Ecce ego mittã vobis helyã ppbetã antequã veniat dies dñi magni et horribilis. Et conuertet cor patrũ ad filios et cor filiorum ad patres eorum ne forte veniã et percutiã terrã anathemate.

Explicit Malachias ppheta

Incipit plogus in libros Machabeorum.

Machabeorũ libri duo ꝛc. Antecedẃ exponam⁹ plogũ plibemus q̃dam antecedẃia q̃ necessaria iudicam⁹. Et primo notandũ q̃ libri machabeoꝝ nõ sunt de canone: legunt ẽ in ecclesijs p̃ p̃stitutione romane ecclesie. Tres due epistolerabant: q̃rũ vna scribit ludouico regi francorũ et alẃ hierolymo archidiacono: nemõ ẽ i bybliis sunt scribẽde nec plogi sunt dicẽdi: occasione nõnulli sic errãt. vt hos istos a rabano credant fuisse trãslatos: cũ ipse nõ trãstulerit sed ẃ fuerit cõmentatus. De his duob⁹ libris dicit Hieronym⁹ i plogo galeato. Machabeoꝝ primũ hebraicũ reppi. scõs grec⁹ est: quod eũdẃ phrasi pbari pót. Ite nullã video in dictẃ eplis difficultatẽ nisi q̃ aliq̃ dubitãt de significatõe hui⁹ nominis vangionũ. sunt aũt vangiones ppli q̃dam de q̃bus dicit Lucan⁹ in p̃ Et qui de laxis imitant sarmata bracis: vangiones bataniq̃ truces ꝛc. His visis ad plogum accedam⁹. Diuisio isti⁹ plogi discurit p̃ principia et ꝓtẃa: et p̃ tangit de ꝓtentis⁹. scz de duob⁹ libris Machabeoꝝ. scõo de ꝓtentis. s. de diuersitatib⁹ ꝓtentoꝝ. ibi. Prenotent plia ꝛc. Ite in prima parte p̃ ponit hieronym⁹ epis titulũ cum dicit. Machabeoꝝ libri. scõo ponit distinctõe librorũ vel numeꝝ eũ dicit. Duo. In pte scõa tangitur ꝓtenta sub triplici differẽtia: quedã enim dicunt de maioribus principaliter. quedã de oibus cõmuniter. quedã de aliq̃bus singulariter. Principaliter de maioribus recitant ducum plia: ibi. Prenotant plia ꝛc. et iude tropbea: ibi. Et nobilis machabei duris triũphos: et eius p̃eminentia: ibi. Et cui⁹ nomine ꝛc. Cõmuniter de oibus recitat sabbatorũ pugna: ibi. Pugnã q̃s sabbatorũ. Unde p̃ Machabeoꝝ. ij. dicit. Dixit vir primo suo. Eccẃ cõmunitas omniũ. et sequit ibidẽ. Ois bõ q̃cũq̃ venerit ad uersus nos in bello die sabbatorũ pugnemus aduersus eum ꝛc. Singulariter ẃ aliq̃b⁹ recitant septẽ fratrũ martyꝝ gesta et cõiugis matris ꝓstantia: ibi. Nec q̃s hystoria. Dicit igit hieronym⁹.

a Machabeoꝝ libri duo. Nota q̃ in hystoriis scribit q̃ in secũdo libro Machabeoꝝ nõ est hystorie ꝓsecutio: sed ꝓsecutio capitulatio. est enim epla quã scribit Judas machabe⁹ et senatus iudeorũ hierosolyme dispersiõi iudeorũ q̃ erulabat in diuersis regiõibus orientis ꝛc. Raban⁹ magis lucidat veritatẽ super principio scõi libri. dicit enim q̃ scõs liber diuersã habẃ a priore narrationẽ sed ẃ hystorie nõ destruit veritatẽ: que licet multa prioris omittat testimonia: ẃ p plura interserit que nõ in illo inuenitur.

b Hebreoꝝ duces. s. Mathathian. de q̃ scõo Machab. i. Et Symonẽ de q̃ habet codẽ. g. et Judã machabeũ: de q̃ p̃ Machab. iij. et in plib⁹ sequẽtibus caplis. et Jonathan. ẃ q̃. i. Machab. xi.

c Gentẽq̃ psarũ. Isidor⁹ in. ix. ethymol. dicit. q̃ perse a pso rege vocati sunt: q̃ e grecia asiã trãsiens: ibi barbaras gentes graui diuturnoq̃ bello pdomuit: nouissime victor nemẽ subiecte genti dedit. Idẽ in. xiij. Media et persida a regibus medo et perso cognomiate sunt. ex q̃bus media ab occasu trãsuersa ptbia regna amplectit a septẽtrione armenia circũdatur ab ortu caspios videt: a meridie psidam. persida autẽ tendens ab ortu vsq̃ ad indos: ab occasu rubrũ mare habet: ab aquilone vero mediã tangit: ab austro armeniã que psidẽ annectit. De pliis ducũ habet in multis loc. de mathathia et suis datur p̃ Machab. ij. Collegerũt exercitũ et percusserunt pctores in ira sua. Ite de iuda et suis dicit p̃ Machab. iij. Prediabantur plia ifrl cũ lencia. et ibidẽ sequit quõ Judas iuit obuiã apollonio et percussit et occidit eum. et multa alia exempla patẽt.

d Nobiles triũphos. quia cũ paucis deuicit multos et fortes p̃ Machab. iij. Quõ poterũ⁹ pauci pugnare aduersus multitudinẽ tantã tã fortẽ? Et sequit ibi. Insiluit i eos subito et cõtritus est seron et exercit⁹ ipsi⁹ in ꝓspectu eo⁹. Ite eodẽ quarto Air iudas viris qui secũ erant. Metim uerit multitudinẽ eoꝝ: et ipetũ eoꝝ ne formideris. et sequit. Congressi sunt et ꝓtrite sunt gẽtes et fugerunt in cãpum ꝛc. Ite in eodẽ cõmiserunt plium: et ceciderũt de exercitu lysie quinq̃ milia viroꝝ ꝛc.

e Machabei ducis. i. iude. de quo dicit p̃ Machab. iij. a. Surrexit iudas qui vocabat machabe⁹. Interpratur aũt machabeus pregens vl precio et de ipso dicit p̃ Machab. iij. q̃ protegebat castra gladio suo. et ab isto machabeo denominant libri machabeoꝝ: in q̃ notat a⁹ p̃eminentia: vnde sequitur. Ex cuius noie hbi idẽ nuncupati sunt.

f Gesta machabeoꝝ fratrũ de q̃bus legit. ij. Machab. vij. Cõtingit. vij. fratres vna cum matre appbensos cõpelli a rege edere ꝓtra pbas carnes porcinas. Item in q̃dam plogo qui in q̃busdam biblijs inuenit: et incipit. Machabeorũ libri duo ꝛc. dicit sic. Machabei septẽ fratres ab vna matre machabea nomine geniti: custodientes legẽ patris traditionẽ nõ mãducantes carnẽ porcinã: ob q̃ ab antiocho rege seuissimo i antiochia martyrij gl̃ia coronati sũt cũ mre sua: atq̃ sepulti cũ magna veneratõe ibi requiescunt. De eorum supplicijs et de constantia matris legitur secundo Machabeorum septimo.

Explicit expositio istius plogi.

Postilla Nicolai de lyra sup libros Machab. Incipit caplm p̃mũ. Z sacrũ est. Post hystoriã iudith q̃ntũ ad hystorias i sacra scriptura nõ ꝓtentas: sequit hystoria in libro machabeorũ descripta rõe dicta in prin. libri Thobie: ls p magnũ tp̃s ꝓtigerit p̃ea. Illã hystoria libri Judith ꝓtigũ tp̃e cãbisis filij Cyri fm cõmunẽ expositionẽ doctoꝝ nostroꝝ quã secutus sum exponendo libũ illũ. Hystoria vero machabeoꝝ contigit tp̃e antiochi epiphanis regis syrie: vt pz in prin. primi libri. Verũtã hystoria videt intricata ꝓter duos fratres. s. Seleucũ et antiochũ epiphanẽ et eorus posteros: qui se mutuo expulerũt de regno: guerra inter eos q̃si ipacabili cõmota. Ad euidentiã igit hystorie aliq̃d est hic p̃mittendũ de diuisi regni successiõe. Sciendũ igit q̃ post mortẽ Alexandri magni: eius monarcha in q̃tuor regna fuit diuisa. s. macedonie. asye. egypti et syrie. sicut Dañ. viij. fuerat ꝓphetatũ. sed de duob⁹ p̃mis regnis non fit mentio in p̃ machabeoꝝ libro: sed ꝓcedit fm ꝓcessũ regni syrie: q̃ multũ iudeã afflixit: resistentib⁹ put poterant machabeis: et aliq̃ de regno egypti occasionaliter interponã. Sciendũ igit q̃ mortuo Alexandro magno p̃mus regnauit in syria seleucus et alij quattuor post ipsũ. et sextus fuit Antiochus magnus q̃ duos habuit filios. s. seleucũ philopatorẽ. q̃ sibi successit in regno tanq̃ primogenitus et antiochũ epiphanẽ qui tradit⁹ fuit romanis obses: et audita morte patris et inertia seleuci sui fratris: venit in syriã. et ab aliq̃bus ciuitatibus receptus fuit. et tandẽ syrie regnũ obtinuit. ꝓter q̃ inter posteros ei⁹ et posteros fratris sui de syrie regno fuit lõga ꝓcertatio. et aliq̃n p̃ualebat vna pars: aliq̃n vero altera. et syria de vna posteritate ad aliam trãsibat. vt patet in figura in pagina sequenti posita. in cui⁹ sũmitate ponit Antiochus magn⁹ et ei⁹ duo filij in duob⁹ laterib⁹ descẽdendo: et sub eis eoꝝ posteri. Processus vero regni incipiẽdo ab Antiocho magno de posteritate vni⁹ filij ad alteri⁹ posteritatẽ. vel in eadẽ posteritate de patre ad filiũ vel ad aliũ successorẽ ptz in linea trãsuersali de minio facta. Et ad maiorẽ euidentiã sup quẽlibet successiue regnũ obtinentẽ posui lras alphabeti fm ꝓcessus ordinem dicti regni. Et quoniã de sũmis sacerdotibus iudeoꝝ in libris machabeoꝝ est mẽtio. ideo sciendũ q̃ iaddus Alexãdri tp̃e fuit sacerdos summ⁹: post eũ onyas: sub q̃ Ptholome⁹ soter rex egypti multos iudeos captiuauit post eũ symon iustus. deinde eleazarus frater ei⁹. deinde onyas symonis iusti filij⁹: qui vsq̃ tũc fuerat puer. post eũ symon filij⁹ eius. deinde onyas filius ei⁹ tp̃e antiochi magni et seleuci eius filij. cui⁹ tp̃e belio dorus ad spoliandũ erariũ in hierlm fuit missus. et hic onyas fm Josephum libro duodecimo ãtiquitaũ iudaice. cap. vi. habuit duos fratres. s. iasonẽ et mendaũ: qui successiue licet vsurpatiue tenuerunt summũ sacerdotiũ. q̃bus successit alcbim⁹ p̃ institutionẽ violentam antio

Incipit plogus bti hieronymi pbyteri in libros machabeoꝝ

Machabeoꝝ libri duo p̃notãt plia inter[b] hebreorũ duces: gentẽq̃[c] psarũ: pugnã quoq̃ sabbatorũ: et [d] nobiles machabei[e] ducis triũphos et cui⁹ noie et libri idẽ sunt nũcupati. Nec quoq̃ hystoria cõtinet etiã inclyta illa[f] gesta machabeorũ fratrũ: q̃ sub anthiocho rege p̃ sacris legibus dira tormenta perpessi sunt. Quos mater pia dũ diuersis suppliciis vegerent: nõ solũ nõ flevit: sed et gaudẽs hortabat ad gloriam passionis.

Explicit prologus.

chi epiphanis. qz nõ erat de linea sacerdotali. ilz descẽdissẽ ab aarõ. vt habef. j. cap. vij. ⁊ tũc sacerdotiũ deuenit ad machabeos q̃ antiocho regi ⁊ ei⁹ factis quãtũ poterãt resistebãt. Habebãt etiã ibi aliqd iuẽ Mãã matathias pater eoz descẽderat de illis. xxiij. qs dauid instituerat ad seruiendũ tẽplo dñi p vices suas. p̃ Paralyp. Sz qz hui⁹ p̃mi ⁊ scõi machabeoz maior est auctoritas q̃ iosephi cũ ab ecclia recepti sint ad legendũ. ideo nõ est dimittendus text⁹ ꝓpter iosephũ: sed magis econuerso. Scõo vero libro. iiij. ca. dicit expsse q̃ iason fuit frater onye. ⁊ q̃ menelaus ⁊ lysimachus fuerũt fratres symonis ꝓpositi tẽpli ⁊ de tribu beniamin sicut ⁊ iste symõ. vt habef. ij. li. cap. iij. De alchimo vero habef. ij. li. xiiij. ca. q̃ fuerat sũmus sacerdos ante Antiochi epiphanis: fz eiectus fuit inde eo q̃ ritu gentiliũ fuerat imitat⁹ quem ñ restituit demetrius seleuci. vt habetur ibi. ⁊ septimo cap. p̃mi libri. ⁊ ideo fm textũ intencio exponere libros machabeorum.

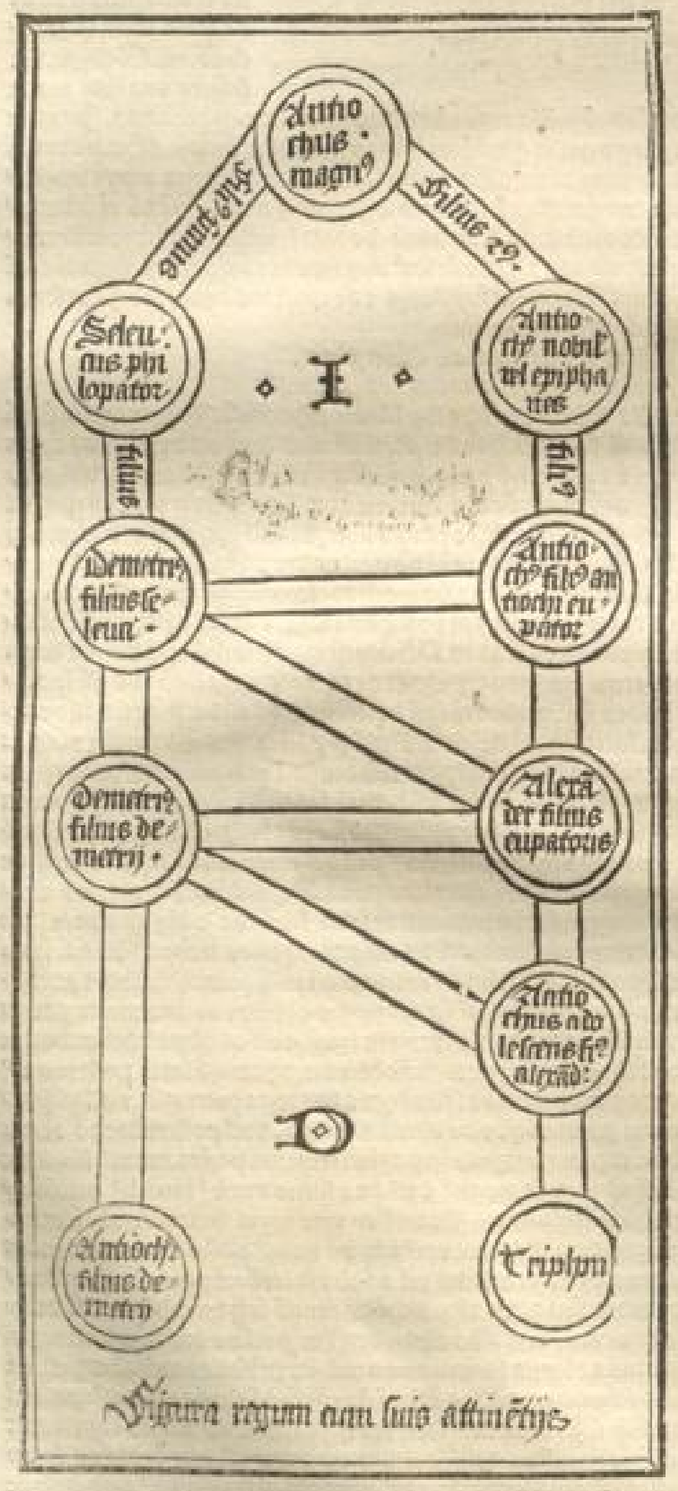

Figura regum cum suis attinẽtijs

Per figurã igit̃ ꝓpositam patet processus regni syrie quantũ ad principes q̃ in eoz ppl'm afflixerunt. Diuisio tũ libri accipiẽda est fm duces q̃ ppl'm isrl' liberauerunt. tũ liber totalis p̃ in duas partes diuidi tur fm duos libros partiales. primũ. s. ⁊ scõm. Prim⁹ aũt liber diuidit in quattuor ptes. qz p̃ ponit liberatio ppli sub matathia. scõo sub iuda. iij. ca. tertio sub ionatha. ix. ca. qrto sub symone xiij. ca. Prima in duas. qz p̃ ponit decretio ppli ⁊ tẽpli facta p Antiochũ epiphanẽ. scõo defensio facta p Mathatthiã cap. sequenti. Prima adducit tres fm triplicẽ p̃cussionẽ p Antiochũ factã. Prima facta fuit p ipsum personaliter. scõa p ei⁹ ducẽ q̃ ponitur ibi. Et p⁹ duos ãnos. tertia p ei⁹ nũcios ⁊ scripturã. ibi ⁊ scripsit. Circa p̃mus p̃ describit affligenẽ origo. scõo afflictionis occasio ibi. In diebus illis. tertio afflictiõis tẽpus ⁊ ordo. ibi. Et ꝓparatũ est. qrto multiplex afflictoz oppssio. ibi. Et cõuenit. Circa p̃mus dz.

Incipit liber primus machabeorum.

Capitulum primũ

T[a] factũ est postq̃z percussit alexander philippi macedo[b] q̃ primus regnauit in grecia: egressus de terra cethim: dariũ[c] regẽ persarũ ⁊ medorũ: pstituit[d] plia multa: ⁊[e] obtinuit omnium munitiones[f]: ⁊ interfecit reges terre. Et[g] pertransiit usq̃z ad fines terre: ⁊ accepit spolia multitudinis gentium: ⁊[h] siluit terra in ꝓspectu ei⁹. Et[i] ꝓgregauit virtutẽ ⁊ exercitũ fortẽ nimis: ⁊ extollens est ⁊ elevatũ cor ei⁹: ⁊ obtinuit regiones gentiũ ⁊ tyrãnos: ⁊[k] facti sunt illi in tributũ. Et[l] post hec decidit i lectũ ⁊[m] cognouit q̃ moreret. Et[n] vocauit pueros suos nobiles q̃ secũ erãt nutriti a iuuẽtute sua: ⁊ diuisit illis regnũ suũ cũ adhuc viueret. Et regnauit alexãder ãnis duodecim: ⁊ mortu⁹ est. Et obtinuerũt pueri eius re-

a Et factus est ⁊c. s. magnus.

b Philippi regis ⁊c. s. rota. nã in macedonia q̃ est q̃dam pꝝ grecie pu⁹ regnauerat pater eius ⁊ plures alij fz iste fuit p̃m⁹ monarcha nõ solũ grecie sed etiã tot⁹ orientẽ. ꝓpter qd̃ ab eo incipit regnum grecorum.

c Dariũ regẽ persarũ. Iste dar⁹ fm hebreos fuit filius assuer ⁊ hester regine. sicut dictũ est in princ. libri hester. ⁊ Dañ. ix. ca. ⁊ plurib⁹ alijs locis. Scõm alios nõ hystoriographos fuit ab⁹ dar⁹ q̃ postea regnauit p longũ tẽps. d Constituit plia multa. ꝓtra regna resistẽtia sibi. e Et obtinuit omniũ. sibi resistentiũ. f Munitiões. i. castra ⁊ fortalicia ⁊ bona i eis reposita. g Et pertransiit ⁊c. habitabilis ex parte orientis.

h Et siluit terra ⁊c. q̃ nullus audebat sibi resistere vbo vel facto. i Et ꝓgregauit virtutẽ ⁊c. h̃ ponit ad videndũ tacite qõni quis posset queri. Quõ fecit tanta cũ paruũ esset regnum macedonie: ⁊ rñdet q̃ ꝓgregauit sibi exercitũ valde fortẽ non solũ de macedonia fz etiã de alijs locis ⁊ bellatores vndecũq̃z sibi libẽter adherebãt. Mã i victorijs nõ retinebat sibi nisi bonũ honorabile ꝓcedens alijs bonũ vnle ex sua liberalitate.

k Et facti sunt illi in tributũ. ad sui exercitus sustentamẽtum

Post h̃ ⁊c. egritudine valida. m Et cognouit ⁊c. habuerat etiã de h̃ rñsum ab arboribus soli ⁊ lune ꝓscerãt. a q̃bus q̃stierat si deuicto orbe terraz rediret ad matrẽ suam ⁊ sorores carissimas. ⁊ rñsum est q̃ nõ. qz ito esset moriturus. n Et vocauit ⁊c. i. socios familiares. nullus enim de filijs suis si ñ aliq̃s habuit legit̃ post eũ regnasse. o Et multiplicata ⁊c. qz regnũ syrie ⁊ regnũ egypti ab Alexãdro descẽdentia affixerunt ppl'm isrl' colentẽ dñm. ⁊ qz p̃missa dicta sunt vt ad antiochũ illustre deueniret: ideo subdit. p Et exiit ex eis. s. a regib⁹ syrie. vt ps in figura. s. posita. q Radix peccati. nam ex eo pullulauerũt plura mala q̃z ex alijs p̃cedentibus. r Antiochus illustris. i. pclarus seu nobilis. ⁊ significatio q̃d̃ epiphanes q̃d̃ est nomen grecũ. ⁊ dicit ab epi q̃d̃ est supra: ⁊ phanes apparitio: q̃si sup alios eminẽs vel apparẽs. s Filius antiochi magni. t Qui fuerat rome obses. nam Antiochus magnus pater ei⁹ p romanos fuit repressus ab infestatione ro

dinaꝫ sibi gentiũ romanis federataꝫ. ⁊ ad maiorẽ securitatẽ accepérũt obsidẽ filiũ suũ iuniorẽ: q̃ audita morte sui patris ⁊ insuꝛga seleuci sui fratris de roma cũ recessit: ⁊ in syriã veniẽs aliquas ciuitates maritimas habuit ⁊ tandẽ regnũ. iõ subdit

v Et regnauit ⁊c. qõ incepit ab Alexãdro magno. vt dictũ ẽ

g. Dicũt nũ aliq̃ q̃ b̃ mineratio incipit a p̃ anno seleuci q̃ imediate successit alexandro magno in syria. ꝗ b̃ nõ videt bene dictus. qꝰ b̃ c. j. vi. c. ⁊ Dañ. xi. alexãder dicitur primꝰ in regno grecoꝝ: nec obstat q̃ ipsi p̃ ꝓa regũ infimo diocꝫ numerant cyrꝰ. ãnos a p̃ ãno seleuci vsq̃ ad primũ annũ antiochi epiphanis. q̃ idem omnꝰ oĩ vltimus regis p̃cedentis ⁊ primꝰ imediate sequentꝫ: ⁊ sic bis cõputat. antiochus aũt epiphanes fuit nonus ab Alexandro magno. ⁊ sic p̃ talẽ cõputationẽ vnꝰ ãni bis cõputari habẽt. anni minꝰ fꝫ veritatẽ q̃ fuerũt de ꝗ̃e alexandri magni postq̃ regnũ in tota grecia. Duo decim autẽ anni q̃bus dr̃ regnasse incipiũt a ꝗ̃e q̃ post p̃ꝫ imediate regnauit i macedonia ñ. ⁊ sic regnum grecie inchoãdũ est ab eo.

gnũ vnusq̃sq̃ꝫ i loco suo ⁊ iposuerũt cõꝫ sibi diademata post mortẽ eiꝰ: ⁊ filij eoꝝ pꝰ eos annis multis: ⁊ [o] multiplicata sunt mala i terra. Et [p] exiit ex eis radix [q] peccati ãtiochꝰ [r] illustris filiꝰ antiochi [s] regis q̃ fuerat rome obses: ⁊ [u] regnauit in anno cẽtesimo tricesimo septimo regni grecoꝝ. In [t] diebꝰ illis exierũt ex israel filij iniq̃: ⁊ [v] suaserũt multis dicentes. Eamꝰ ⁊ disponamꝰ testũ cũ [x] gentibꝰ que circa nos sũt: qꝰ [y] ex q̃ recessimꝰ ab eis i uenerũt nos multa mala. Et [a] bonus visus est sermo in oculis eoꝝ Et [b] destinauerũt aliq̃ d̃ populo: ⁊ [c] abierũt ad regẽ: ⁊ [d] dedit ill' potestatẽ vt faceret iusticiã gentiũ: ⁊ [e] edificauerũt gymnasiũ in hierosolymis fm leges nationũ: ⁊ [f] fecerũt sibi ꝓpucia: ⁊ recesserũt a testamẽto sco: ⁊ [g] iũcti sũt nationibꝰ ⁊ [h] venũdati sũt vt [i] facerẽt malũ ⁊ [k] paratũ est regnũ in ꝓspectu antiochi: ⁊ cepit regnare i terra egypti vt regnaret sup duo regna: ⁊ intrauit in egyptũ in [l] multitudine graui: in [m] cumbꝰ ⁊ [n] elephãtis: ⁊ [o] eqtibꝰ ⁊ [p] copiosa nauiũ multitudine. Et ꝓstituit bellũ aduersus

ptholomeũ regẽ egypti: ⁊ veritꝰ est ptolomeꝰ a facie eiꝰ ⁊ fugit: ⁊ ceciderũt vulnerati multi. Et cõphendit ciuitates munitas in terra egypti: ⁊ accepit spolia terre egypti Et [q] reuertit antiochꝰ postq̃ [r] percussit egyptũ in [s] cẽtesimo ⁊ quadragesimo ⁊ tertio anno: ⁊ [u] ascẽdit ad israel. ⁊ ascẽdit hierosolymã in multitudine graui: ⁊ [x] intrauit in scãificationẽ cũ [y] superbia: et [z] accepit altare aureũ ⁊ [a] cãdelabrũ luminis: ⁊ [b] vniuersa vasa eiꝰ et [c] mẽsaꝫ ꝓpositionis ⁊ [d] libatoria et [e] phialas et [f] mortariola aurea et [g] velum et [h] coronas et [i] ornamentũ aureũ qd̃ in facie tẽpli erat: et [k] cõminuit oia. Et accepit argẽtũ et aurũ et vasa ꝓcupiscabilia: et accepit thesauros occultos q̃s inuenit: et sublatis oibus abijt in terrã suã: et fecit cedẽ hominũ: ⁊ locutus est in superbia magna. Et factꝰ est planctus magnꝰ in israel et in oi loco eoꝝ et [l] ingemuerũt principes et seniores: et iuuenes et virgines infirmati sũt: et speciositas mulieꝝ immutata est. Qis maritꝰ sumpsit lamentũ: et q̃ sedebãt i thoro maritali lugebãt. Et [m] cõmota est ter

ꝗ̃. dimittẽdo filios suos incrucifixos. b Et iũcti sũt nationibus ꝓfomãdo se eis in vita ⁊ moribꝰ. i Et venũdati sunt. i. totaliter dediti. k Vt facerẽt malũ. sicut de achab habet. iij. Regũ. xxi. co q̃ venũdatus fis vt faceres malũ in ꝓspectu dñi. l Et paratũ est. b ꝓnter ponit afflictiõis tẽps ⁊ ordo. nã eaꝫ fecit antiochꝰ in egressu de egypto. Ad cuiꝰ intellectũ sciendũ q̃ sicut dixi sup Daniele. x. ca. Antiochus magnus ad cõfederationẽ ipsiꝰ cũ rege egypti ⁊ ecõuerso dedit filiã suaꝫ cleopatrã ptolomeo epiphani: ex q̃bus natus fuit ptolomeus philometor. igit mortuo ptolomeo epiphane: antiochꝰ illustris rex syrie accepit aliq̃s ciuitates regni egypti: regno suo ꝓpinq̃s q̃ssi tuto: nepoꝫ suꝰ: q̃ puer adhuc erat: q̃s cũ ducesꝰ egypti repetere ꝓ puero ⁊ ipse nollet reddere motus fuit bellum inter ipsos ⁊ antiochũ i quo deuicti fuerunt duces egypti. ⁊ p ꝓsequẽs ptolomeus philometor cũ eis qui erat adhuc multũ inuẽis. ⁊ egypto spoliata antiochꝰ venit in hierusln ⁊ fecit multa mala vt habet in parte sequenti In hac parte describit bellũ dictũ cũ dr̃

l Et paratũ est ⁊c. s. regnum egypti modo iaꝫ dicto. vt ptꝫ in lra paucis exceptis m In multitudine graui. s. ad sustinendũ. u In cumbꝰ. i q̃bus pugnabant reges antiq̃tus

o Et elephãtis. portãtibus castra lignea. i q̃bus erant homines armati desup ꝓtientes iacula. p Et equitibus. circa elephantos

ordinatis ne occiderent ab aduersariis. q Et copiosa ⁊c. inuadẽs egyptũ p terrã ⁊ mare. r Et ꝓuertit. Nic ꝓnũ ponit indeoꝝũ multiplex oppꝗssio. cũ dr̃. r Et ꝓuer. anni. iter suũ s Postq̃ p cussit egyptũ mõ dicto. t In. cxl. ⁊. iij. ãno. s. regni grecoꝝ. ⁊ p ꝓsequẽs ãno. vi. regni antiochi. vt ptꝫ exp̃dict. v Et ascẽdit ⁊c. q̃ parata erat ad faciendũ mala. x Et intrauit ⁊c. i. in tẽplũ qd̃ ita diuerat p zorobabel ⁊ socios eiꝰ reedificatũ. y Cũ superbia. tractans ꝓtẽptibile vasa sacra. iõ subdit. z Et accepit ⁊c. in q̃ erat habet thymiama ad honorẽ diuinũ. a Et candelabrũ luminis. naꝫ sup illo erãt septẽ lucerne aurea. exo. xxv. b Et vniuer. va. eiꝰ. s. forcipes ⁊ emũctoria. q̃ oia erãt aurea. exo. xxv. c Mensã ꝓpositiõis. sup quã ponebãt. xij. panes calidi in die sabbati. p. xij. tribubꝰ israel. ⁊ i b̃ significabatur q̃ sacerdotibꝰ debebat a ꝓplo vicꝰ d Et libatoria. i. vasa in q̃bꝰ ꝓbabant liq̃da de q̃bꝰ fiebãt libamia q̃ sunt oblationes de liq̃dis. e Et phialas. i. vasa in q̃bꝰ reponebant vnguẽta ⁊ thymiamata. f Et mortariola aurea. in q̃bꝰ terebant illa ex q̃bꝰ cõponebant. g Et velũ. diuidẽs inter sanctũ ⁊ sanctũ cõꝫ. h Et coronas. existes ibi ad ornatũ tẽpli. i Et ornamentũ aureũ. i. cortinã auri frigiatã. k Et cõminuit oia. i. i puluerẽ redegit vt dicũt aliq̃ expositores: ꝗ nõ est vrisile q̃ tã p̃ciosa veller sic p̃terere. iõ dr̃ q̃ b̃ cõminuit. i. a ꝓpria forma trãsmutauit: materiã retinẽs ad alios vsus ad suaꝫ vtilitatẽ l Et ige. ⁊c. tantꝫ malꝰ occurrere nõ valẽtes. m Et cõ

mota est ꝛc.i.in suo decore trãsmutata ꝓpꝑ miseriã habitantiũ in ea.
n Et post duos ãnos. Hic ꝓnũ ponit pfecutio quã fecit antiochꝰ p suũ ducẽ fallacẽ:ió subdit. o Et locutꝰ ꝛc.significãs q̃ venisset p bono statu ciuitatis reformãdo. p Et crediderũt ei.cũ intrare cupiẽdo. q Et iruit ꝛc.cumbꝰ nõ cogitãtibus de defensione.

r Et destruxit ꝛc.nobiles ꝛ fortes:ne postea recessũ iudei possent ibi mori. s Et muros ꝛc.faciẽdo ibi multas apturas p q̃s equites ꝛ pedites multi possent ingredi libere:si iudei vellent in aliq̃ rebellare. t Et edificauerũt ꝛc.i.arcẽ syon.

v Et sacra ꝛc.i.in fortaliciũ ꝓtra ciuitatẗ populũ.ió subdit postea.

x Et facti sũt ꝛc.ad capiẽdũ ciues ꝛ spoliãdũ

y Et factũ est ꝛc.i. loco tẽpli:ne cultꝰ diuinꝰ ibi posset exercerí.nã de arce poterãt sup deũ colẗes iacula ꝓiecere eo q̃ erat ꝓpe templũ.

z Et in dyabolum magnũ:alꝯ malũ.hoies ei pessimi dicunt dyaboli p q̃ndam filitudinem:ꝛ accipit ꝗ singulare pro plurali:dyabolũ.i. dyabolos a Et fcã ẽ ꝛc.i.cõtineoꝝ. b Sãctificatio ꝛc.in loco cũ tẽpli creuerũt arbusta. vt dicit.j.i.iiij.c. c Secundũ gliam eiꝰ.tẽpe salomonis. d Multiplicata ꝛc.tẽpe ãtiochi illustris e Et scripsit.Hic ꝓnũ describit pfecutio regis antiochi p nũcios ꝛ scripturã in q̃ p̃ precepit leges mosaicã abolen.ió dicitur.

e Et scripsit rex. per decretũ firmũ. f Vt esset omis ppls regni sui vnꝰ.vmꝰ legẗ ꝛ ritus.

g Et reliq̃runt vnusq̃sq̃.gentilitũ aliũ ritus habentũ q̃ antiochꝰ.

b Et multi ꝛc.aliq̃ ꝛ more aliqui fauore.

i Et misit rex ꝛc.i. epistolas decretũ suũ ꝓtẽtes. k Vt seq̃rent ꝛc.ydolatrarum.

l Et ꝓhiberent holocausta q̃ totaliẗ incẽdebant ad honorem diuinũ. k Et sacrificia. p peris oblata. l Et placatiões. i. sacrificia pacifica de q̃bꝰ habet in leuitico. m Et p biberent ꝛc. p bñficio creatiõis omnium,

ra sup habitãtes in ea et vniuersa domꝰ iacob induit ꝓfusionẽ. Et[n] post duos ãnos diez misit rex principẽ tributoꝝ in ciuitates iuda:et venit hierlim cũ turba magna.et[o] locutꝰ est ad eos ꝟba pacifica in dolo et[p] crediderunt ei. Et[q] iruit sup ciuitatẽ repẽte et percussit eam plaga magna:et pdidit populus multũ ex israel:et accepit spolia ciuitatis et succẽdit eã igni:et[r] destruit domos eiꝰ:et[s] muros eiꝰ i circuitu:ꝛ captiuas duxerũt mlieres et natos:et pecora possederũt:et[t] edificauerũt ciuitatẽ dauid muro magno et firmo et turribꝰ firmis et[u] facta est illis in arcẽ. Et posuerũt illic gentẽ peccatricẽ viros iniquos et ꝓualuerunt in ea. Et posuerũt arma ꝛ escas ꝛ ꝓgregauerũt spolia hierlim ꝛ reposuerũt illic:et[x] facti sunt in laqueũ magnũ Et[y] factũ est hoc ad insidias sanctificatiõi:et[z] i dyabolũ malũ israel Et[a] effuderũt sanguinẽ innocentes p filiũ sanctificatiõis:et ꝓtaminauerũt scificationẽ.et fugerũt habitatores hierlim ꝓpter eos:et[b] sẗa est habitatio exteroꝝ:et facta ẽ extera semini suo:et natiꝰ eiꝰ relique rũt cã.sãctificatio[c] eiꝰ desolata ẽ sicut solitudo.dies festi eiꝰ ꝓuersi sunt in luctũ:sabbata eiꝰ in opprobriũ:honores eiꝰ in nihilum. Sedm[d] gliam eiꝰ multiplicata[e] est ignominia eiꝰ et sublimitas eiꝰ cõuersa est in luctus. Et[f] scripsit rex ãtiochꝰ oi regno suo vt[g] esset omis ppls vnꝰ.et[h] reliquerũt vnusq̃sq̃s legẗ suã ꝛ ꝓsenserunt oes gentes sm ꝟbũ regis antiochi. Et[i] multi ex israel ꝓsenserunt ei:et sacrificauerũt ydolis ꝛ coinqnauerũt sabbatũ.et[k] misit rex antiochꝰ libros p manꝰ nũciorũ in hierlim et i oes ciuitates iudee vt[l] sequerẗ leges gẗtiũ terre:et[m] ꝓhiberẗ holocausta et[n] sacrificia et[o] placatiões fieri in tẽplo dei:et[p] ꝓhiberẗ celebrari sabbatũ:et[q] dies solẗes.et[r] iussit coinqnari sã:et[s] tẽplũ sanctuꝫ israel:et iussit edificari aras et tẽpla et ydola et imolari carnes suillas et[t] pecora cõmunia et reliq̃re filios suos incircũcisos:et[v] coinqnari aias eorꝝ in oibus imũdicijs et[x] abhoiatiõibꝰ:ita[y] ut oblituisserent legẗ:et[z] imutarent oes iustificatiões dei:et quicqꝫ nõ fecisset sm verbũ regis antiochi: morerent.Sedm[a] oia ꝟba hec scripsit oi regno suo:et ꝓposuit principes pplo q̃ hec fieri cogerẗ. et iusserunt ciuitatibꝰ iude sacrificare.et ꝓgregati sũt multi de populo ad eos q̃ dereliquerãt legẗ dñi:et fecerũt mala sup terrã:et[b] effugauerũt populũ israel in abditis:et i abscõditis fugitiuoꝝ locis. Die[c] qntadecima mẽsis casleu:qnto[d] ꝛ q̃dragesimo et cẗesimo ãno edificauit[e] rex antiochꝰ abhoiandus[f] ydolũ desolatiõis[g] sup altare dei: et p vniuersas ciuitates iude i circuitu edificauerũt aras et ante ianuas domoꝝ et in plateis incẽdebãt thura et sacrificabant. Et[h] libros legis dei cõbusserũt igni sãdentes eos:et apud quẗcũq̃ inuiebant libri testamenti dñi:et[i] q̃ cũq̃ obseruabat legẗ dñi:sm edictũ regis trucidabãt eũ In ꝟtute sua faciebãt hec populo israel:q̃ i inuiebant in oi mẽse i ciuitatibꝰ Et[k] qnta et vicesima die mensis: sacrificabãt[l] sup arã q̃ erat ꝓtra altare:et mulieres q̃ circũcidebãt filios suos trucidabant sm iussum regis antiochi. Et[m] suspẗdebant pueros a ceruicibꝰ p vniuersas domos eorꝝ:et eos q̃ circũciderãt illos:trucidabãt. Et multi de populo israel diffinierunt apud se vt nõ mãducarẗ imũda.et elegerũt

n Et dies solẗes.vt pasche.pentecostes ꝛ hmõi. o Et iussit ꝛc.i.tẽpli loca. p Et templũ sanctũ israel.q̃ dr sanctus: q̃ p̃ cereris populis ad dominũ cultũ deputatꝰ.vũ res inaiare q̃ diuio cultui deputant dicunt sancte:vt vestes ꝛ vasa ꝛ filia

q Et pecora cõia.i.imunda sm legẗ moysi. r Et coinqnari ꝛc.i.abis lege ꝓhibitis.

o Et abhomiationibus.i.ydolatrijs que abhominationes dicũt in ve.testamento

t Ita vt oblinisserent legẗ.p cõsuetudinem legi ꝓriam. v Et imutarent ꝛc.i. oblationes ꝛ sacrificia q̃ offerebãt deo cẗi. Cetera patent vlꝫ ibi. x Et cũ fugauerũt ꝛc.q̃ nolentes ydolatrare refugiebãt occulte ad spelũcas mõtũ.vt dr j. sequenti cap. Scdo precipit ydolatriã ꝓhiberi.ió dr. y Die xv.mensis casleu. .i.decẗbris vt di cũt aliq̃:sed melius videt q̃ cor responderet nouẗbri.nã apud hebreos est tertius a septimo mẽse: ꝓputato vtroq̃ q̃ septim? cõuenit sepẗẗbri nõ: aliquando tũ ꝓ parte concurrit cũ octobri nostro.ꝛ p consequẗs casleu filiꝛ cũ decẗbri.ꝛ rõ hui? est. q̃ in dei faciunt menses p lunationes: sicut plenius declarauit Gẽs.vij ꝛ Exodi.xij.

z Quinto. ꝛ.pl ꝛ.c. ãno.i.regni grecorum.

a Et edificauit .i.statuit fecit.

b Abhominãdũ.ydolum.i.iouis olimpij.

c Desolatiõis. q̃ erat signũ desolatiõis templi Tertio precipit legẗ mosayczꝫ destruit:ideo dicit. ꝛ libros legis dei cõbusserunt ꝛc. Quarto precipit oes legis obser-

uatores trucidari Quarto precipit o dẗcũq̃ obseruabat circũcisiõem die mẽsis ꝛ ydolũ posuit pro altare dei.

g Et suspendebant ꝛc.i.p collũ suum? iuxta ceruices trãseunt? .cera patet.

Cap.ij.

Illꝰ dieb? illꝰ. Posita decretõ ne ppli p Zinnio chũ epiphanem ꝓpꝑ pdit aliq̃l eius receuario p matarbiã.vbi p pdit audacia zelãtis.secdo ꝓstãtia tolerantẗ:ibi. Et expdamauit. tertio ꝓuidẽtia moriendẗ:ibi. Et appropinquerẗ. Circa primuꝫ p ponit plãctꝰ humiliatiõis. secdo auxilus ꝓfessiõis: ibi.Et venerunt illuc.tertio zelus emulatiõis:ibi. Et cessauit. Circa ꝓmuꝫ ꝓm imit matarbie genus cũ dicitur.

a In dieb? illis surrexit matarbias filiꝰ iohãnis ꝛ eiꝰ officiũ cum dr b Sacerdos et filiꝰ ioarim.iste fuit vnꝰ de.xxiiij.sacerdotibꝰ q̃s instituit dꝰ ad augmẽtationẽ diuini cultus.i.Paralyp. xxiij.ꝛ dicũt aliqui q̃ iste vocat ibi ioachiꝫ q̃ habuit sororẽ primã.nota ei hebrea frequent mutant in vltima sic ꝛ latina.ꝛ b pꝫ et b qd.j. xiij.ca.dr q̃ matarbias fuit ex filijs hierlim.istud refert sit ꝓpter tẽpli ꝓtan vũ erat oriũdus.Et habebat filios.v.ꝛ hieronymꝰ i libro suas posuit de libris biblie cõmunitẽr po hieronymo repetobis uis ꝛ doloris. g

magis mori q̃z cibis coinqnari i-
mũdis: ⁊ noluerũt infringere legẽ
dei sanctã: ⁊ trucidati sunt. Et fa-
cta est ira magna super populꝫ
valde. Cap̃.ij.

i M̃ die illis surrexit ma-
tathias filij iohãnis filij symonis
sacerdos b ex filijs ioarim ab c hie-
rusalẽ: ⁊ d sedit in monte modin.
Et e habebat filios quiqꝫ: iohãnã
q cognoiabat gaddis: ⁊ symonem
q cognoiabat thasi: ⁊ iudã q vo-
cabat machabe: ⁊ eleazarũ q co-
gnomiabat abarõ: ⁊ ionathan q
cognomiabat apphus. f Vidi vide-
rũt mala que fiebãt in populo iu-
da ⁊ in hierusalẽ. Et g dixit mata-
thias. Me mihi ut qd nat sum
videre h tritionẽ populi mei ⁊ cõ-
tritionẽ ciuitatis sãcte: ⁊ sedere il-
lic cũ dat in mãib inimicorꝫ. Sã-
cta i in mãu extraneorꝫ facta sunt.
tẽplũ k ei sicut hõ ignobilis. Ma-
sa l gloie ei captiua abducta sũt:
trucidati sunt senes ei in plateis:
⁊ iuuenes ei ceciderũt in gladio
inimicorꝫ. Que m gẽs nõ hereditauit regnũ ei: ⁊ nõ obtinuit spo-
lia ei. n Ois cõpositio ei ablata
est. Que o erat libera: facta p est an
cilla. q Et ecce scã nr̃a: ⁊ r pulcritu-
do nr̃a ⁊ s claritas nr̃a desolata t est
⁊ coinqnauerũt eã gẽtes. Quo u
ergo nob adhuc viuere. Et x scidit vestimẽta sua matathias ⁊ fi-
lius ei: ⁊ y operuerũt se cilicijs:
⁊ z plãxerũt valde. Et a venerũt
illic q missi erãt a rege ãtiocho vt
cogerẽt eos q fugerãt in ciuita-
tẽ modin: ĩmolare ⁊ accẽdere thu-
ra ⁊ a lege dei discedere. Et b mul-
ti de pplo israel c sentiẽtes acces-
serũt ad eos: sed d matathias ⁊ filij
eius e stãter steterũt. Et f nĩden-
tes q missi erãt ab antiocho dire-
rũt g matathie. h Princeps i ⁊ cla-
rissim ⁊ k magn es in hac ciuita-
te: ⁊ l ornat filijs ⁊ fratrib. m Ergo
n accede prior ⁊ fac iussũ regis
sicẽ fecerũt oẽs gẽtes ⁊ viri iuda:
⁊ q remãserũt in hierusalẽ: ⁊ r eris tu
⁊ filij tui iter amicos regis: ⁊ s am-
plificat auro ⁊ argẽto ⁊ muneri-
bus multis. Et t rndit matathias
⁊ dixit magna voce. Et si oẽs gẽ-
tes regi ãtiocho obediũt vt disce-
dant vnusq̃sq̃ a fuitute legis pa-
trũ suorꝫ ⁊ sentiãt mãdatis eius
ego u ⁊ filij mei ⁊ fratres mei: obe-
diem x legi patrũ nostrorꝫ. Pro
pitꝫ sit nob deꝫ: nõ est nob utile
relinq̃re legẽ ⁊ iusticias dei. nõ au
diemꝫ y ba regis antiochi nec sa-
crificabimꝫ trãsgredientes legis
nostre mãdata ut eamꝫ altera via
Et z vt cessauit loq; y ba hec acces-
sit qdã iudeꝫ i omniũ oculis sacri
ficare ydolis sup aras in ciuitate
modin fm iussiꝫ regis. Et vidit
matathias ⁊ doluit: ⁊ a tremue-
rũt renes ei. Et b accensus est fu-
ror ei fm iudiciũ legis: ⁊ insiliẽs
trucidauit eũ sup arã. Sꝫ ⁊ viruꝫ
quẽ rex antiochꝫ miserat q coge-
bat ĩmolari occidit in ipso tẽpe ⁊
arã destruxit: ⁊ c zelatꝫ est legẽ sicẽ
fecit pinceas zabri filio salomi. Et d
exclamauit matathias voce ma-

g Et suspende
bant ⁊c. i. p col-
la suaꝫ iuxta
cruices trãseun
tib. cetera patẽt.
Cap̃.ij.
M̃ die illis. Posita decretõ ne ppli p Antio
chũ epiphanem b pũr poũt aliq̃l
eius rebellatio p
matathiã. vbi p
pũt audacia ze
lãtis. scdo pstã-
tia tolerantiꝫ: ibi.
Et exclamauit.
tertio pudẽtia
monentis: ibi. Et
appropinquẽt.
Circa primuꝫ p
ponit plãctꝫ bu
miliationis. scdo
ausus pfessionis:
ibi. Et venerunt
illuc. tertio zelus
emulationis: ibi.
Et cessauit. Cir-
ca primuꝫ pm intit
matathie genus
cũ dicitur.
a In die illis
surrexit matathi
as filij iohãnis
⁊ ei officiũ cum
dei b Sacer
dos ex filijs ioa
rim. iste fuit vnꝫ
de. xxiij. sacerdo
tibꝫ qs instituit
dõ ad augmẽta
nonẽ diuini cul-
tus. i. Paralyp.
xxiij. ⁊ dicit ali-
qui q ille vocat
idi ioachiz q ba
buit sorẽ. xxi. vi
detur tñ nubi q
mchi dei ibi ioa
rib q habuit sor-
rẽ primã. nota ei
hebrea frequẽ
mutant in vtria
tra sicẽ ⁊ lanna. ⁊
B pꝫ ex B qõ. j.
xiij. ca. dicit q ma
tathias fuit ex filijs iarib qõ idẽ nomẽ est qõ ioarib. c Ab
hierusm. istud refert ad illud qõ. ii. ponit: surrexit. nã inde recessit ꝓpter rẽpli ꝓtaminationẽ. d Et pseditꝫ in mõte modin.
vbi erat oriũdus. Cõsequent describit ꝓles ei cũ dicit. e Et
habebat filios. v. ⁊c. interpratiões cognominũ B omitto. quia
hieronymꝫ i libro suo ꝑ interpratõibꝫ nominũ hebreorꝫ nõnul
las ponit de libris machabeorꝫ: ⁊ iste que sunt remigq ⁊ in fine
biblie cõmuniter ponunt sunt in plibus ipropie ⁊ frequẽter a
hieronymo reprobate. f Vidi viderũt mala. oculo cõpassio-
nis ⁊ doloris. g Et dixit matathias. Me mihi ⁊c. q. d. m

nus malũ esset mihi simpliciter nõ esse q̃z tanta mala ppli ⁊ ꝓtemptũ
cultus diuini videre. h Sancta. s. loca ⁊ vasa. i Et in mãu
extraneorꝫ. i. gentiliũ ydolatraꝫ. k Templũ ei ⁊c. ignobiles cũ
vilibus opibus deputantur: ⁊ sic templũ ydolatria ⁊ luxuria erat plenũ
vt habetur. ij. libro. vi. c. l Vasa glie ei ⁊c. nã antiochus ea aspor-
tauerat. vt dictuꝫ est ca.
pcedenti. m Que
gens non ⁊c. B dicit co
q in exercitu antiochi
erãt multi ꝑ diuersis na
tionibꝫ collecti.
n Ois cõpositio ei.
rã spãalis q̃z corpalis.
o Que erat libera. tpe
Dauid ⁊ salomonis ⁊
pluriũ regũ aliorum.
p Facta ẽ ancilla. sub
antiocho peuerso.
q Et ecce sãcta nostra
q̃ntum ad dei cultum.
r Et pulcritudo nostra
q̃ntum ad rẽpli ornatũ
s Et claritas nr̃a. q̃n-
tum ad legẽ que illumi-
nat itellectũ. t De
solata est. B eũ tria dissi
pauerat Antiochus p
suũ decretũ: vt pꝫ ca. p
cedenti. v Quo q̃ adhuc nobis viuere. q.
d. Melꝫ est nobis mo
ri q̃z talia videre.
x Et scidit matathias
⁊c. in signũ doloris.
y Et operuerunt se cili-
cijs. i signũ hũiliationis
z Et plãxerunt valde,
p malis pdictis.
a Et venerũt illuc. Hic
pseqẽter ponit ausus
pfessionis dei cultꝫ ⁊ di
uine legis. ⁊ B pũtibus
aduersariꝫ ideo dicit.
Et venerunt illuc ⁊c. ⁊
pꝫ. b Et multi de
pplo israel. psentientes ri
more mortis c Sꝫ
matathias ⁊ filij ei cõ
stanter steterunt. in con-
fessione dei ⁊ legis.
d Dixerunt matathie,
volẽtes cum primo ver-
bis adulatoriis subuer
tere. e Princeps
dignitate. f Et cla
rissimꝫ. fame celebrita-
te. g Et magnꝫ es
potestate. h Et or
natus filijs q̃nq̃.
i Et fratribꝫ. i. magna
cognationẽ. k Ergo
accede prior. q. dicere.
decꝫ ⁊c. Sicõ vbis pmissoriis cũ dicit. l Et eris ⁊c. q̃ntũ ad bonũ
honorabile m Et ãpli. au. ⁊c. q̃ntũ ad bonũ vtile. n Et rndit
mata. ⁊c. vt magis appareret ei pstãtia. Et si oẽs gẽtes ⁊c. sequit.
o Ego ⁊ fi. me ⁊c. i. cognati. p Obedie. legi ⁊c. colẽtes vnuꝫ deũ
vera. cetera patent. q Et vt cessa. B pũr ponit zelꝫ emulationis q̃ in
ffecit iudeũ ydol imolantẽ. pꝫ lra vsq̃ ibi r Et ptre. ⁊c. q: forte
motꝫ cordis redũdat ad corpꝫ. s Et accẽsus ẽ furor ei. i. ira p se
lũ. q: tñ exercitabat fm rõis iudiciũ: nõ subdit. t Sicꝫ iudi. le. licut
fortẽ ire passiõis vtit laudabilit ad pmptꝫ exequẽdo actũ vtuẽ. iij.
erbicorꝫ. v Et zelo. ⁊c. q̃ ex zelo legis interfecit zãbri cũ scorto madia

nitide. Nunc.xxv. p Et exclamauit. Postq̃ descripta est zelanti audacia. B ꝓnr describit ipsi⁹ tolerantiꝰ ꝓstantia, quē declarat i b q̃ matathias cū filijs suis, nō fuit fractꝰ rigore asperitatis: magis eligens herbis viuere in deserto q̃ legē transgredi: ro subdit. q Et fugit ipse ꝛc. bona sua tp̃alia ꝓpter zelū dei ꝓtenens. s Tūc descendorūt mlti. q̃ iā ante fugerāt ad loca magis montuosa. a Qui ossi pauerūt mandatū reg. ipsū iplere denegando. ꝛ virū inducentē ad regis obedientiā occidēdo. ceta patent vsq; ibi.

b Et nō rñderunt eis. ad vorū. s. eoꝝ. s; ad cōtrariū: ro ꝑmittit ꝛ dispernūt. Nō exibimus ꝛc.

c Nec lapidē miserunt in eos. ad sui defēsionē

d Neq; opilauerūt loca. ne quietem sabbati violarent. e Dicētes. Moriamur ꝛc. ꝛ sine dubio istud ꝓcessit ex q̃ dā simplici deuotiōe: qꝛ licitū erat eis in die sabbati se defendere. vñ ꝛ Josue. vi. dr q̃ cūcti bellatores de volūtate dñi circūierunt vrbem bieri cbo semel in die. ꝛ hoc vij. dieb⁹. in q̃bus dies sabbati erat idulsus: ꝓpter qō matathias, qui erat in lege ꝑitus declarauit q̃ licitū erat iudeis in sabbato pugnare in necessitatis casibus.

f Et cognouit. b oñdiritur scō ꝓstantia matathie ꝛ eoꝝ q̃ cū eo erant in b q̃ nō fuerūt fracti terrore aduersitatis ex audita morte mille hominū: ro subdit. f Et cognuit matathias ꝛc. mortem predictorum.

g Et luctū habuerunt ꝛc. qꝛ mortui erāt ex indiscreta deuotiōe. ideo subdit. Et dixit vir ꝓximo suo ꝛc. h Pro aiabus nrīs. i. ꝓ vitis nrīs vt ita liceat loqui.

i Et iustificationib⁹. i. legis obseruationibus.

k Cito⁹ disperdet nos ꝛ sic sequnt maiora mala. l Et cogitauerunt in die illa dicētes.

m Dis bō ꝛc. istud ordinauerūt de ꝓsilio matathie vt dictū est. n Tūc ꝓgregata est. Hic tertio declarat eoꝝ cōstantia. qꝛ nō fuerūt fracti laboꝛe anxietatis q̃ viriliter hostib⁹ restiterūt ideo dr. n Tūc ꝓgregata est ad eos. s. ad matathiā ꝛ ci⁹ amicos.

o Synagoga iudeoꝝ fortis viriḃ⁹. q̃ntū ad robur corꝑis ꝛ spūs. ro subdit. p Dis volūtari⁹ in lege. i. bñs voluntatē fuandi legem.

q Et facti sunt illis ꝛc. eligētes matathiā in principē suū. r Et pausserūt peccatores ꝛc. ꝓ zelū legis exterari. s Et ceteri fugerūt ad nationes gentilū. extra iudeā erāntes r Et circu. ma. ꝛc. ꝓ loca iudee ꝑ idolatria polluta. v Et ar. pu. ꝛc. q̃s parētes eoꝝ non fuerāt ausi circūcidere metu timore. x Et ꝓsc. sunt ꝛc. i. boies valde supbos. sicut boies digni morte dicunt filij mortis. i. Reg. xxvi.

y Et ꝓsperatū est ꝛc. i. matathie ꝛ filiorū suoꝝ. z Et obtinuerūt legē. i. legis obseruantiā. a De mānibus gentū. i. de ꝑsta eoꝝ potentia. b Et nō dederunt ꝛc. sed magis repulsi sunt, ꝛ sic minꝰ dicēdo plus significat. c Et appropinquerūt. descpta matathie ꝓstantia. B ꝓnr describit eius ꝓuidentia: nā videns appropinquare tp̃us sue mortis ordinauit in postq̃ de defensiōe legis ꝛ p̃ ad cā filios suos animat dicens.

d Nunc ꝓforta ꝛc. s. antiochi regis vt ꝓs exp̃dictis. e Et castigatō nra p peccatis nris

f Et tp̃us euersiōis diuini cultus ꝛ legis.

g Et ira. i. pēa.

h Indignationis. s. diuie suo iusto iudicio. ꝓ nobis occulto.

i Nunc q̃ o filij ꝛc. i. zelatores ꝛ defensores ipsi⁹ q̃: nunc est necessitatis tempus.

k Et date aias vras. ꝓ iculo mortis vos exponēdo l Pro testamēto patrū. id ē patrib⁹ dato. Ex o. xx. Secūdo exēpla patrū allegat. ꝛ p̃ i generali dicens. ꝛ memētote operū patrum ꝛc.

m Et accipietis gliam magnā. i. vrtutis famꝰ in pñn ꝛ nomē eternū i futuro. Consequenter ponit exēpla in pticulari dicens.

n Abrahā nonne in tēptatione immolationis ysaac. Gen. xxij.

o Inuētꝰ est fidelis. q. d. sic. qꝛ patrus fuit imo

p Et reputatū ē ꝛc. ꝓpē bonā voluntatē. q Joseph in tp̃e ꝛc. qꝛ tūc erat vēdit⁹ in seruum.

r Custodiuit mādatū. renuēs adulteriū. Gen. xxxix. s Et factus est dñs egypti. Gen. xli. t Phinees pater nr zelan ꝛ o ꝛc. sicut dictum est. ū. v Jesus. i. Iosue. x Dū ipse uit vbum dñi ꝓ moysen sibi dictū. y Factus est dux in israel Josue. i. z Caleb. dū ꝛc. vrutem dei ꝓ exploratores. Nu. xiij. a Accepit hereditatē. Josue. xiij. b David in sua misericordia. q̃ pepcit sauli q̃ bis cecidit in mānu sua. i. Reg. xxiiij. ꝛ xxvi. c Consecutus est ꝛc. ij. Reg. vij. Helyas ꝛc. occidens

gna in ciuitate dicēs. Dis q̃ zelū hz legis statuēs testm̃ exeat p⁹ me Et[r] fugit ipse ꝛ filij ei⁹ in mōtes: ꝛ reliquerūt quecūq; habebāt in ciuitate. Tūc[s] descēderūt multi querētes iudiciū ꝛ iusticiā in desertū: ꝛ sederūt ibi ipi ꝛ filij ei⁹ ꝛ mulieres eoꝝ ꝛ pecora eoꝝ: qm̃ inundauerūt sup eos mala. Et renunciatuꝝ est vnis regis ꝛ exercitui q̃ erāt in hierlim ciuitate dō: qm̃ discessissent viri qdam: q̃[a] dissipauerunt mandatū regis in loca occulta in deserto: ꝛ abisset p⁹ illos multi. Et statim pcesserūt ad eos ꝛ cōstituerūt aduersus eos in pliuꝝ in die sabbatoꝝ. Et dixerūt ad eos Resistite ꝛ nunc adhuc. exite ꝛ facite sm̃ vbū regis antiochi ꝛ vivetis. Et dixerūt. Nō exibimus neq; faciem⁹ vbū regis vt polluamus die sabbatoꝝ. Et cōcitauerūt aduersus eos pliuꝝ: ꝛ[b] nō respōderūt eis: nec[c] lapidē miserūt in eos: nec[d] opilauerunt loca occulta dicētes[e]. Moriamur oēs in simplicitate nra: ꝛ testes erūt sup nos celū ꝛ terra q̃ iniuste pditis nos. Et intulerūt illis bellū sabbatis: ꝛ mortui sunt ipsi ꝛ vxores eoꝝ ꝛ filii eoꝝ ꝛ pecora eorū: vsq; ad mille aias hominū Et[f] cognouit matathias ꝛ amici eius: ꝛ[g] luctū habuerūt sup eos valde. Et dixit vir ꝓximo suo. Si oēs fecerim⁹ sic fratres nri fecerūt: ꝛ non pugnauerim⁹ aduersus gētes ꝓ aiabus[h] nris ꝛ[i] iustificationib⁹ nris citius[k] disperdet nos a terra. Et[l] cogitauerunt in die illa dicentes. Dis[m] bō qcūq; venerit ad nos in bello die sabbatoꝝ: pugniem⁹ aduersus eū ꝛ nō morientur oēs sicut mortui sūt fratres nri i occultis. Tūc[n] ꝓgregata est ad eos synagoga[o] iudeoꝝ fortis viribus et israel. Dis[p] volūtari⁹ i lege: ꝛ oēs q̃ fugiebāt a malis: additi sunt ad eos: ꝛ[q] facti sunt illis ad firmamētū: ꝛ collegerūt exercitū: ꝛ[r] pausserūt peccatores i ira sua: ꝛ viros iniq̃s in indignatiōe sua: ꝛ[s] ceteri fugerūt ad nationes vt euaderent. Et[t] circūiuit matathias ꝛ amici ei⁹ ꝛ destruxerunt aras: ꝛ[u] circūcidērūt pueros incircūcisos quotq̃t inuenerūt in finib⁹ israel in fortitudine. Et[x] pseciti sunt filios supbie ꝛ[y] ꝓsperatū est op⁹ in manib⁹ eorū. Et[z] obtinuerūt legē de manibus gentiū ꝛ[a] de manib⁹ regū: ꝛ[b] nō dederūt cornu pcōtoꝝ. Et[c] appropiquauerūt dies matathie moriendi: ꝛ dixit filiis suis. Nūc[d] cōfortata est supbia ꝛ[e] castigatio: ꝛ[f] tp̃s euersiōis: ꝛ[g] ira indignatiōis[h]. Nūc ergo filij emulatores estote legis: ꝛ[i] date aias vras ꝓ[k] testamēto patrū: ꝛ memētote operū patrū q̃ fecerūt in generatiōib⁹ suis: ꝛ[m] accipietis gliam magnā ꝛ nomen eternū. Abrahā[n] nōne in tēptatiōe inuētus[o] est fidelis: ꝛ[p] reputatū ē ei ad iusticiā. Joseph[q] in tp̃e angustie sue custodiuit[r] mādatū: ꝛ[s] fact⁹ est dñs egypti. Phinees[t] pr nr zelādo zelū dei: accepit testamētū sacerdotij eterni. Jesus[u] lare ꝓpē bonū obedientie p Et reputatū ē ꝛc. ꝓpē bonā voluntatē. q Joseph in tp̃e ꝛc. qꝛ tūc erat vēdit⁹ in seruum.

r Custodiuit mādatū. renuēs adulteriū. Gen. xxxix. s Et factus est dñs egypti. Gen. xli. t Phinees pater nr zelan ꝛ o ꝛc. sicut dictum est. ū. v Jesus. i. Iosue. x Dū ipse uit vbum dñi ꝓ moysen sibi dictū. y Factus est dux in israel Josue. i. z Caleb. dū ꝛc. vrutem dei ꝓ exploratores. Nu. xiij. a Accepit hereditatē. Josue. xiij. b David in sua misericordia. q̃ pepcit sauli q̃ bis cecidit in mānu sua. i. Reg. xxiiij. ꝛ xxvi. c Consecutus est ꝛc. ij. Reg. vij. Helyas ꝛc. occidens

do ꝓpbas baal.iij.Reg.xviij. e Recept⁹ est in celũ.iij.Re gũ.ij. f Ananias ꝛc.corde vnũ vel deũ ꝓfitẗes ore.

g Liberati sũt de flãma.Dan.iij. b Daniel in sua simplicitate.i.ocãs deũ simplici corde i Liberat⁹ est ꝛc.Dan.vi. cetera patẗ vsq; ibi. k Et a vbis.s. cõminatorijs.

l Vin peccatoris.s.antiochi regis. m Ne timueritis. timore vios aios de quente.

n Ecce glia ꝛc.i. insterc⁹ ꝛ vermẽ putrefac.ꝛ videbit matathias p̃ phetice loq.nã i ligure postea posito antiochus mes viuẗes ꝺ carne eꝰ scaturiebant ꝛ ex fetore eꝰ exerat⁹ ꝗuabatur. vt habet ja.ij.ca.ix.

o Hodie extollitur porẗia regni. p Et cras ꝛc.id ẗ cito noiet q Quesuerius ꝛc.i.reuersus: vt dicitur ꝛ.ꝗ.ca.i.

r Et cogitatio eꝰ perijt.qꝛ non potuit perficere ꝗ cogitabat de iudeorꝫ destructione. s Vos ꝗ Eremio filios suos ad defẗio legis ordinat dicẗs s Vos ꝗ ꝛc.in dño ꝛ in potẗia ẋtuꝫ eꝰ

t Et virilit agite in lege.pugnãdo p eꝰ defẗio ꝛc. v Qꝛ.in ipsa fuanda ꝛ i plenda.

x Gloriosi eritis. p in spe postea i ꝛc.Qꝺ aũt i aliꝗbus libris inꝛponit.cũ feceriꝭ ꝛc.nõ est ꝺ tertum nec habet in libãs correctis.

y Et ecce symõ frater vester.scio q vir ꝗsilij est.i. prudẗs i dãdis consilijs.

z Ipsũ au.sp.eꝰ sequẗdo ꝗsiliũ a Et ipse vobis erit pat ꝓpudẗia in bellis est magꝭ necessaria ꝗ fortitudo. b Et iudas ꝛc.iõ ad principatũ militie aptꝰ. c Et ipse ꝛc.de cõsilio tũ symõis. d Et adducẗ ꝛc.qꝛ vnus vnita fortior est sapsa dispersa. e Retribuite retributionẽ gentib⁹. ipsas punẗdo p malis illaꝭ fidelib⁹.cetera patẗ. Cap.iij.

Surrexit iudas. Ꝑ liberatõnẽ ppli sub matathia.ꝗr ꝺ scribit eiusdẗ libãtõ ꝗb iuda.circa quã p describit vt ꝺud.scõ ꝗsiliꝰ eꝰ cũ aduersarijs.ibi, ꝛ pseqꝰ ẗ.circa pmũ dꝰ a Et

dũ implevit vbũ: factus est dux in israel. Caleph dũ testificat i ecclesia accepit hereditatẗ. Dõ in sua misericordia: conseruat est sedẽ regni in sclã. Helias dũ zelat zelũ legis: recept est in celũ. Ananias azarias ꝛ misahel credentes: liberati sũt ꝺ flãma. Daniel in sua simplicitate liberat est de ore leonũ. Et ita cogitate p generationẗ ꝛ generationẗ: qꝛ oẽs q sperãt in eũ nõ infirmãt. Et a vbis viri pẗceis ne timueritis qꝛ glia eꝰ sterc ꝛ vmis est. Hodie extollit: ꝛ cras nõ inuenietur. qꝛ reuersus est i terrã suã: ꝛ cogitatio eꝰ perijt. Vos ergo filij cõfortamini: ꝛ viriliter agite in lege qꝛ cũ feceritis q vob̃ pcepta sũt: in lege a dño deo vro: in ipsa gloriosi eritis. Et ecce symõ frater vr̃ scio q vir ꝗsilij est. Ipsũ audite semp: ꝛ ipse erit vobis pater Et iudas machabeus fortis viribus a iuuẗute sua sit vobis princeps militie: ꝛ ipse aget bellũ populi. Et adducetis ad vos oẽs factores legis: ꝛ vindicate vindictã ppli vri. Retribuite retributionẗ gentib⁹: ꝛ intẗdite i pcepta legis. Et benedixit eos: ꝛ appositus est ad pres suos. Et defunctus est anno cẗesimo qdragesimo sexto: ꝛ sepult est a filijs suis i sepulcris patrum suorꝫ in modin: ꝛ planxerũt eũ omis israel planctu magno. Cap.iij.

Surrexit iudas q vocab machabeus filius eius pro: ꝛ adiuuabãt eũ oẽs fres eius ꝛ vniuersi q se iũxerãt patri eius: ꝛ pliabant pliꝭ israel cũ leticia. Et dilatauit gloriã populo suo: ꝛ induit se loricã sicẗ gigas: ꝛ succinxit se arma bellica sua in plijs: ꝛ ꝓtegebat castra gladio suo Silis factus est leoni i opibus suis: ꝛ sicut catulus leonis rugiẽs i venatiõe: ꝛ pseqꝰ est iniqs pscrutãs eos: ꝛ q ꝗturbãt populũ suũ eos succẽdit flãmis: ꝛ repulsi sũt inimici eius p timore eius: ꝛ oẽs operij iniqtatis ꝗturbati sunt: ꝛ directa est salus in manu eius. Et exacerbabat reges multos: ꝛ letificabat iacob in opibus suis: ꝛ in sclm memoria eius in bẗdictiõe Et pambulabat ciuitates iuda ꝛ pdidit ipios ex eis ꝛ auertit irã ab israel. Et noiatus est vsq; ad nouissimũ terre: ꝛ cõgregauit peuntes Et congregauit apponij gẗes ꝛ a samaria vrtes multã ꝛ magnã ad bellandũ ꝗtra israel. Et cognouit iudas: ꝛ exiit obuiã illi: ꝛ pcussit ꝛ occidit illũ. Et ceciderũt multi: ꝛ relig fugerunt ꝛ accepit spolia eorꝫ. Et gladiũ appolonij abstulit iudas: ꝛ erat pugnãs i eo oibus diebus. Et audiuit seron princeps exercitus syrie q congregauit iudas congregationẗ fidelũ ꝛ ecclam secũ: ꝛ ait. Faciã mihi nomẽ ꝛ glorificabor i regno ꝛ debellabo iudã ꝛ eos q cũ ipso sunt: qꝛ spernebãt vbũ regis. Et ꝑparauit se: ꝛ ascẗdẗrunt cũ eo castra impiorꝫ fortes auxiliarij vt facerẗ vindictã in filios israel Et appropinquauerunt vsq; bethoro ꝛ exiuit iudas obuiã illi cũ paucis

f Succinxit se ꝛc. nã agilis erat ꝛ expedit⁹ ad bellã dũ sicẗ bo succinctus ad ambulãdũ. g Et p tegebat castra.s.israel.

b Silis fact⁹ est leoni. ꝺ quo scribit puer.xxx Leo fortissim⁹ bestiarũ ad nulli⁹ pauebit occursum i Et sicut catulus ꝛc.cui⁹ rugitu terrẗtur bestie ꝛ fiũt stupide sicut gẗes ydolatre audito nomine iude

k Et pseqꝰ est. Hic pñr describit ꝗflict⁹ iude cũ aduersarijs. ꝛ p ẗ gñali.scõ i speciali.ibi Et cõgregauit apolonius. Circa primũ dꝰ.

k Et pseqꝰ est ꝛc. in locis abditis vbi se absconderãt fugiendo.

l Et directa est salus israel. m In mãu eius.s.in potẗia eius.

n Et exacerbabat reges multos.eorꝫ gẗes debellãdo o Et letificabat iacob.i. ppl'm israel ipsum liberando.

p Et in sclm ꝛc.qõ pꝛs adimplerũ.nã ad eꝰ cõmẽdationẗ narrant eius facta p orbẗ vniuersus.

q Et congregauit peuntes.s.factores legis qꝭ interfiebant gentiles

r Et congregauit.ꝗ pñr describit eꝰ ꝗflict⁹ cuꝫ aduersarijs magꝭ in speciali.ꝛ p rpe ãnochi epi pbãis:scõ ipse filij sui antiochi cuparonis ca. vi.tertio ipse domerij filij alteri⁹ fratris.s.seleuci primogenit antiochi magni.vij.c.pma i tres fm implex bellũ qõ habuit iudas ipse antiochi primũ fuit cũ regni duabus:scõm cũ regẗ pncipibus ibi. Et audiuit aũt rex. tertiũ cũ finitimis gẗibus.ca.v. Prima adhuc in duas. qꝭ p ponit bellũ iude cum apollonio duce samarie:scõo cũ serõ duce syrie:ibi. ꝛ audiuit serõ. Circa primũ dicit. r Et congregauit ꝛc.vt faceret sibi nomẽ debellãdo iudã. s Et cognouit iudas.p exploratores suos. t Et exiit obuiã illi.nõ pmittens ei fines suos ingredi. v Et gladiũ ꝛc.in signũ victorie.sicut david gladiũ golie.i.Reg.xvij. x Et erat pugnãs ꝛc.ꝗ dicit ad denotandũ gladij bonitatẗ. a Et audiuit.ꝗ pñr describit bellũ iude cũ seron syrie duce.circa qõ p ponit ipsius seron apparat⁹: ꝛ pater lra.scõo iudeorꝫ metus.ibi. Et exiuit iudas obuiã illis cũ paucis,ideo timuerũt,s.multitudinẗ fortẗ ꝗ se venientes.

Tertio ponit p̃ ꝓba inde ppli ꝓsolatio: ibi. Et ait iudas: facile est cõcludi multos in manib⁹ paucoꝝ. ⁊ ꝗ virtute dei cui nõ pōt resisti: quaꝫ eis assistere affirmat dicẽs. b Ipsi venīūt ⁊c. in malis obstinati.
c Et superbia quã de⁹ a ꝓncipio mūdi de ecclesia angelis superbientib⁹
d Ut disperdãt nos ⁊c. iniuste nocumentũ nobis inferẽdo in pssonis ꝓpriis ⁊ nob⁹ ꝓuentis ⁊ reb⁹ possessis: ꝓpter qõ bñt iniustũ bellũ: nos aũt iustũ. ad̃ subditur:
e Nos vero pugnabim⁹ p̃ animabus nr̃is. i. vitã nostris defendendis.
f Et reb⁹ nostris. a dõo dañ: nõ ꝓcludit. Et ipse dñs ⁊c. q̃rto ponit adversariorꝫ debellatio cũ dicit g Ut cessauit aũt loq̃. ⁊ pars lra vsq̃ ibi b Et pervenit ad regẽ. s. ãtiochũ epiphanem. i Ut audiuit aũt rex. Hic p̃ãr describit bellũ inde cũ regis ꝓncipib⁹ ad ꝗ specialit̃ destinat̃: ꝓcedẽtes vero nõ fuerũt ad bellandũ missi: s cuꝫ essent positi ad custodiaꝫ terraꝫ inde ꝓpinquatuꝫ intruderunt iudeis bellũ: vt sic oñderent se zdare p̃ rege. ⁊ diuidit in duas p̃tes. qꝝ p̃ ponit belli apparat⁹. scdo ꝓlia⁹ ca. sequen. p̃ma i duas: qꝝ p̃ ponit appar⁹ ex parte regaliũ: scdo ex parte iudeoꝝ: ibi. Et vidit iudas. Et notãdũ q̃ apparat⁹ ex pte regalium semp est cũ ira ⁊ cupiditate: cũ multitudine superba ⁊ ptãte. ex pte vero iudeoꝝ cũ oiione ⁊ humilitate: cum dei fiducia ⁊ pietate. Circa primuꝫ p̃ ponit regis ordinatio. scdo ordinationis executio ibi. Et rex assumpsit Circa p̃mũ dr. i Ut audiuit autẽ rex. duces suos a iudeis deuicos cesa patẽt vsq̃ ibi.
k Et vidit q̃ defecẽ pecunia de thesauris suis ⁊c. q: nõ sufficiebat ad tantũ exercitũ diu sustinendũ. l Et tributa regionis modica ⁊c. nõ ẽt soli iudei rebellauerãt eo q̃ cogebat eos ad colẽdũ iouis ydolum vt dictũ est. ẽ. sed etiam multi gẽtiles aliũ ritum habẽtes: q̃ꝫ aliqui colebant hercules: aliq̃ oꝫ anã. ⁊ sic de aliis q̃bus scripserat p̃ decretũ vt dimitterẽt ritꝰ suos ꝓpẽ antiochi cultũ: vt esset ppls vn⁹ vt dictũ est. ẽ. i. ca. qõ erat eis graue. ideo negauerãt antiocho tributa ꝓsuera. m Et timuit ne nõ ⁊c. id ẽ vt nõ posset ꝓtinuare sumpt⁹ militũ sicut prius. n Et cogitare i pfides. in q̃ erant diuitie multe vt posset inde defectũ suũ supplere. Dimisit eũ in antiochia q̃ erat metropolis regni sui lysiã ad custodiaꝫ regis sui ⁊ filij sui: ⁊ ad destruendũ habitatores iudee: ⁊ populãdũ eã alienis gentib⁹. ẽ aũt ordinauit: sed nõ in oib⁹ sicut euenit. ⁊ hꝫ dicitur ꝑ lra ꝑ paucis excepẽ q̃ discurrent. o Dominũ nobile ⁊c. an q̃ notat ea⁹ aptitudo ad custodiã regni.
p Et tradidit ei mediũ ⁊c. q: tradidit sibi mediatãt̃ exercitus tã in bobus q̃ in aĩalibus ahã vero mediatãt̃ se cum duxit.

Vt aũt videret exercitũ venīẽtẽ sibi obuiã direxit iude. Quõ postea⁹ pauci pugnare ꝓtra multitudinẽ hãc tantã ⁊ tam fortẽ. Et nos fatigati sum⁹ iciunio hodie. ⁊ ait iudas Facile est ꝓcludi multos in mãu paucoꝝ: ⁊ nõ est dña i ꝓspectu dei celi liberare in multis ⁊ in paucis: qm̃ nõ in multitudine exercit⁹ victoria belli: sed de celo fortitudo est. ipsi[b] venīūt ad nos in multitudine ꝓtumaci: ⁊[c] superbia: vt[d] disp̃dãt nos ⁊ vxores nr̃as ⁊ filios nr̃os: ⁊ ut spoliẽt nos. nos[e] vero pugnabim⁹ ꝓ aiab⁹ nr̃is: ⁊[f] leg b⁹ nr̃is: ⁊ ipse dñs ꝓterit eos ante faciem nr̃am. Vos aũt ne timueritis eos. Vt[g] cessauit aũt loqui: insiluit in eos subito: ⁊ ꝓtriuit est serõ ⁊ exercit⁹ eius in ꝓspectu ipsius. Et persecut⁹ est eũ in descẽsu bethoro vsq̃ in cãpum. Et ceciderũt ex eis octingẽti viri: reliq aũt fugerũt i terrã philistijm. Et cecidit timor iude ac fratruꝫ eius ⁊ formido sup oẽs gẽtes in circuitu eoꝝ. ⁊[h] pervenit ad regẽ nomẽ eius: ⁊ de pliis iude narrabãt oẽs gentes. Vt[i] audiuit aũt rex antioch⁹ sermones istos: irat⁹ est aio: ⁊[k] misit ⁊ cõgregauit exercitũ vniuersi regni sui castra fortia valde Et aperuit erariũ suũ ⁊ dedit stipẽdia exercitui in annũ: ⁊ mãdauit illis vt essent parati ad oia Et[l] vidit q̃ defecit pecunia de thesauris suis ⁊ tributa regiõis modica ꝓpter dissensionẽ ⁊ plagã quã fecit i terra vt tolleret legitima q̃ erãt a primis dieb⁹. Et[m] timuit ne non haberet ⁊ semel ⁊ bis: i suptus ⁊ donaria q̃ dederat ante larga manu: ⁊ abundauerat sup reges q̃ ante eũ fuerãt: ⁊ ꝓsternat⁹ erat aio valde Et[n] cogitauit ire in pfidez: ⁊ accipere tributa regionũ ⁊ cõgregare argẽtũ multũ. Et reliqt lysiã hominẽ[o] nobilẽ de genere regali sup negocia regia a flumine euphraten vsq̃ ad flumẽ egypti: ⁊ vt nutriret antiochũ filiũ suũ donec rediret. Et[p] tradidit ei mediũ exercitũ ⁊ elephãtos: ⁊ mãdauit ei de oibus que volebat ⁊ de inhabitãtibus iudeã ⁊ hierlim: ⁊ vt mitteret ad eos exercitũ ad ꝓterendã ⁊ extirpandã virtute israel ⁊ reliquias hierusalẽ ⁊ auferendã memoriã eorũ de loco: ⁊ vt ꝓstitueret habitatores filios alienigenas in oibus finibus eoꝝ: ⁊ sorte distribueret terrã eoꝝ. Et[q] rex assũpsit partẽ exercitus residui: ⁊[r] exiuit ab antiochia ciuitate regni sui: ãno[s] cẽtesimo ⁊ q̃dragesimo septimo: ⁊ trãsfretauit euphraten flumẽ: ⁊ pambulabat supiores regiones. Et elegit lysias ptolomeũ filiũ dorim ⁊ michanoꝝ ⁊ gorgiã viros[t] potentes ex amicis regis: ⁊[u] misit cũ eis quadraginta milia viroꝝ ⁊ septẽ milia eqtum: vt venirẽt in terrã iuda: ⁊ disperderẽt eã sm̃ vbũ regis. Et ꝓcesserũt vt irẽt cũ vniuersa virtute sua: ⁊ venerunt ⁊ applicuerunt ãmaum in terra cãpestri. Et[x] audierũt mercatores regionũ nomẽ eoꝝ: ⁊ acceperũt argentũ ⁊ aurũ multũ valde ⁊ pueros: ⁊ venerũt in castra vt accipent filios israel seruos: ⁊ additi sunt ad eos exercit⁹ syrie ⁊ terre alienigenarũ. Et[y] vidit iudas ⁊ fratres eius q̃ multiplicata sunt mala: ⁊ exercit⁹ applicadũ: cũ ibi esset loc⁹ diuini cult⁹. a Et sancrũ. i. templi loc⁹.
b Cõculcabat. ⁊ subdit a q̃bus. c Et filij alienigenarũ erãt in arce ꝓpinq̃ tẽplo. d Et ogregan sunt. iudã.
e Et venerũt ⁊c. i. venerũt adorare ibi vsq̃ facie ab hierlim. sicut dicit de daniele q̃ orabat vsus hierlim. Dañ. vi. ⁊ subdit causa orandi in maspha cũ dicit f Qu loc⁹ oiosus erat ⁊c. id ẽ

priorib⁹ tp̃ibus. g In iſrl.ibi.n.ꝛgregabat ppl's iſrl' ad orandũ dñm.vt bĩ.i.Reg.vij b Et ieiunauerũt die illa.ad ſecorã dño affligendũ in victu i Et induerũt ſe cilicijs.ad ſe affligendũ in veſtitu. k Et cinerẽ poſuerũt ꝛc.in ſignum humiliationis. l Et ſciderũt ꝛc.i.ſciderũt in ſignũ afflictionis. m Et expanderũt libros legis.ad oſtendendũ q̃ pati erant p̃ lege ſe periculis mortis tradere.

n Deqb⁹ ſerutabant gẽtes ꝛc aliq̃ eſſ gẽtiles magis ſubtiles: ꝛ tirani volebant extinguere cultũ ỷ doloruꝫ ex libris moyſi.nã Exod̃ xxv.p̃cepit q̃ intra ſanctũſcoruꝫ ponerent imagines cherubin: ſz bnõ valz.q: nõ ponebãt ibi ad b q colerent: ſz vt oſtenderet q̃ angeli p cherubin repſentari fuerũt deo: cui⁹ ſedes figurabat p̃ ppiatoriũ qõ remanebat vacuũ ad ſignificandũ q̃ deitas nõ poteſt p imaginẽ repſentari vt diffuſi⁹ dicerũ fuit ibidẽ. o Et attulerũt ornamẽta ꝛc.ꝛ ſubditur cã quare iſta adduxerũt ad illuꝫ locuꝫ:cũ dicitur.

p Et clamauerunt.ad ſperrandũ dei miſericordiã. q Quid faciem⁹ iſtis. nã extra bierlm nõ erat loc⁹ ſacrificij.nazarei vo rebãt offerre ſacrificia i expletione voti ſui Nũeri.vi.Sicꝛ ſacerdotes non poterant vti veſtib⁹ ſacerdotalib⁹ niſi i miniſterio tẽpli:ad quod nõ poterant accedere propter gentiles qui erant in arce vt predicum eſt: ideo ſubditur.

r Et quo eos ꝛc.q.d.non eſt alius locus. s Et ſacra tua id eſt tẽpli loca. t Cõculcata ſũt a gentilib⁹. v Et cõtaminata.et luxurijs ꝛ ydolatrijs ibidẽ exercitis x Sacerdotes tui ꝛc.nõ potẽtes ubi miſtrare.ſz ſolũ miſeriã ſuã lugere. y Et in humiliratẽ.i.deiectione z Et ecce nationes ꝓuenerũt ꝛc.q.d.nõ ſufficiũt eis mala nobis illata niſi nos deleant penit⁹ de terra. a Et tubis exclamauerũt.vt miſericordiã implorarent nõ ſolũ vocib⁹ humanis:ſz etiã muſicis inſtrumẽtis.ſicut aliqñ pulſant ecclie cãpane ꝗ piculũ fulguris

bat ad fines eorꝫ:ꝛ cognouerũt v̀ba regis q̃ mãdauit ppl'o facere i interitũ ꝛ oſũmationeꝫ. Et dixerũt vnuſqſqꝫ ad primũ ſuũ. Ecꝛ gam⁹ deiectionem ppli nr̃i:ꝛ pugnem⁹ p̃ ppl'o nr̃o ꝛ ſcis nr̃is. ꝛ ꝓgregat⁹ eſt ꝓuẽtus vt eſſent parati in p̃lium:ꝛ vt orarẽt ꝛ peterẽt miſericordiã ꝛ miſeratiões. Et[3] ecce riſalẽ nõ habitabat:ſz erat ſicꝛ deſertũ. Non erat q̃ ingrederet ꝛ egrederet ẽ natis ei⁹:ꝛ[2] ſanctũ cõculcabat[b]. Et[c] filij alienigenarũ erãt in arce ibi erat habitatio gentium. Et ablata eſt voluptas a iacob:ꝛ defecit ibi tibia ꝛ cythara. Et[e] ꝓgregati ſũt ꝛ[c] venerũt i maſphat ꝓtra bierlẽ:q:[f] erat loc⁹ orationis in maſphat añ in iſrl'. Et[b] ieiunauerũt illa die:ꝛ induerũt ſe cilicijs:ꝛ[h] cinerẽ ipoſuerunt capiti ſuo:ꝛ ſciderũt veſtiũta ſua. Et[m] expãderũt libros legis de[n] q̃bus ſcrutabant gẽtes ſilitudinẽ ſimulachroꝝ ſuoꝝ:ꝛ[o] attulerũt ornamenta ſacerdotalia ꝛ primitias ꝛ decimas:ꝛ ſuſcitauerũt nazareos q̃ ꝓplenerãt dies. Et[p] clamauerũt voce magna in celũ dicẽtes. qd⁹[q] faciem⁹ iſtis ꝛ[r] q̃ eos ducem⁹:ꝛ[s] ſcã tua ꝓculcata[t] ſũt:ꝛ[u] ꝓtaminata ſunt:ꝛ[x] ſacerdotes tui facti ſũt in luctũ:ꝛ[y] i humilitatẽ. Et[z] ecce nationes ꝓuenerũt aduerſum nos vt nos diſpdant. Tu ſcis que cogitant in nos. Quõ poterim⁹ ſubſiſtere añ facie eorꝫ:niſi tu de⁹ adiuues nos. Et[a] tubis exclamauerũt voce magna Et[b] poſt hec cõſtituit iudas duces ppli: tribũos[c] ꝛ[d] cẽturiones:ꝛ[e] pẽtacõtarchos: ꝛ[f] decuriones. Et[g] dixit his q̃ edificabãt domos ꝛ ſpõſabant vxores ꝛ plãtabãt vineas ꝛ formidoloſis: vt redirẽt vnuſqſqꝫ i domũ ſuã ſm legẽ. Et mouerũt caſtra: ꝛ[h] collocauerũt ad auſtrũ ãmauꝫ ꝛ ait iudas Accingimini ꝛ eſtote filij potentes:ꝛ eſtote pati in mane vt pugnetis aduerſus nationes has que ꝓuenerũt diſpdere nos ꝛ ſcã nr̃a:q̃m meli⁹[i] eſt nos mori in bello:q̃[k] videre mala gẽtis nr̃e ꝛ ſanctoruꝫ. Sicut aũt fuerit voluntas in celo:ſic fiat. Ca.iiij

e Et[a] aſſũpſit gorgias q̃q̃ milia viroꝝ ꝛ mille eqtes electos Et mouerũt caſtra nocte vt applicarẽt ad caſtra iudeorꝫ: et pcuterent eos ſubito. Et[b] filij q̃[c] erãt ex arce:erãt[d] illis duces. Et[e] audiuit iudas ꝛ ſurrexit ipſe ꝛ potẽtes pcutere virtutẽ exercitũ regis: q̃ erant in ammaũ. Adhuc[f] em̃ diſperſus erat exercit⁹ caſtris Et venit gorgias in caſtra iude noctu:ꝛ neminẽ inuenit. Et querebat eos in montibus:q̃m dixit. fugiunt hi a nobis. Et cũ dies factus eſſet:apparuit iudas in campo cũ tribus milibus viroꝝ tantũ qui[g] tegumẽta ꝛ[h] gladios non'habebant. Et viderunt caſtra gentium valida ꝛ loricatos ꝛ equitatus in circuitu eoruꝫ:ꝛ hi ducti ad prelium. Et ait iudas viris q̃ ſecũ erant. Ne timueritis multitudinem eorꝫ:ꝛ impetũ eoruꝫ ne formidetis. Memores eſtote auxilij q̃ venit patribus nr̃is in mare rubro: et nunc venite ad pugnam cũ hoc exercitu in die hodierno. Et[i] non habebãt ꝓpter inopiã: vt dicũt aliq̃.ſz bnõ videt verꝫ.q: de ſpolijs exercitus apolonij ꝛ exercit⁹ ſaron acq̃ſierant arma in bona q̃nti

ſtituit iudas duces ppli: tribũos[c] ꝛ[d] cẽturiones:ꝛ[e] pẽtacõtarchos: ꝛ[f] decuriones. Et[g] dixit his q̃ edificabãt domos ꝛ ſpõſabant vxores ꝛ plãtabãt vineas ꝛ formidoloſis: vt redirẽt vnuſqſqꝫ i domũ ſuã ſm legẽ. Et mouerũt caſtra: ꝛ[h] collocauerũt ad auſtrũ ãmauꝫ ꝛ ait iudas Accingimini ꝛ eſtote filij potentes:ꝛ eſtote pati in mane vt pugnetis aduerſus nationes has que ꝓuenerũt diſpdere nos ꝛ ſcã nr̃a:q̃m meli⁹[i] eſt nos mori in bello:q̃[k] videre mala gẽtis nr̃e ꝛ ſanctoruꝫ. Sicut aũt fuerit voluntas in celo:ſic fiat. Ca.iiij

e Et[a] aſſũpſit gorgias q̃q̃ milia viroꝝ ꝛ mille eqtes electos Et mouerũt caſtra nocte vt applicarẽt ad caſtra iudeorꝫ: et pcuterent eos ſubito. Et[b] filij q̃[c] erãt ex arce:erãt[d] illis duces. Et[e] audiuit iudas ꝛ ſurrexit ipſe ꝛ potẽtes pcutere virtutẽ exercitũ regis: q̃ erant in ammaũ. Adhuc[f] em̃ diſperſus erat exercit⁹ caſtris Et venit gorgias in caſtra iude noctu:ꝛ neminẽ inuenit. Et querebat eos in montibus:q̃m dixit. fugiunt hi a nobis. Et cũ dies factus eſſet:apparuit iudas in campo cũ tribus milibus viroꝝ tantũ qui[g] tegumẽta ꝛ[h] gladios non'habebant. Et viderunt caſtra gentium valida ꝛ loricatos ꝛ equitatus in circuitu eoruꝫ:ꝛ hi ducti ad preliuꝫ. Et ait iudas viris q̃ ſecũ erant. Ne timueritis multitudinem eorꝫ:ꝛ impetũ eoruꝫ ne formidetis. Memores eſtote auxilij q̃ venit patribus nr̃is in mare rubro: et nunc venite ad pugnam cũ hoc exercitu in die hodierno. Et[i] non habebãt ꝓpter inopiã: vt dicũt aliq̃.ſz bnõ videt verꝫ.q: de ſpolijs exercitus apolonij ꝛ exercit⁹ ſaron acq̃ſierant arma in bona q̃nti

tores indee:ꝛ populã
ed nõ in oib⁹ ſicut eu
iſcurrerũt. o Mo
ad cuſtodiã regni.
p medietatẽ exercitus
tã in boibus q̃q̃
in aſalibus aliã
vo medietatẽ ſe
cum duxit.
q Et rex aſſum
pſit.b p̃ nr̃ ponu
tur ordinationis
regis executio:ꝛ
p̃ ex parte regis
cũ dĩ. r Et ex
iuit ab ãtiochia
ꝛc.ſ. metropoli
s Anno.c.ꝛ.xl
vij.ſ.regni greco
ruꝫ.regni vo ſui
anno.xi. quia ce
pit regnare ãno
cxxxvij regni gre
corꝫ.vt dictuꝫ eſt
ã.i.ca.ſcõo poni
tur executio ex p
te lyſie cuſtodis
regni.cuꝫ dĩ. Et
elegit lyſiam ꝛc.
t Cluros ꝛc.vt
ſic eſſent magis
volũtarij ordina
tionẽ regis exeq̃
v Et miſit ei ex
tl.milia viroruꝫ
ſcz pedituũ.cetera
patent vſq̃ ibi.
x Et audierunt
mercatores ꝛc.i
multitudie ꝛ for
titudine:ꝛ credẽ
tes q̃ ſtatim de
berẽt iudeos ca
pere ꝓparauerũt
ſe ad emendũ ſi
los in ſuos ꝛ an
cillas: ꝓpter q̃ô
venerũt ad ca
ſtra eorum
y Et vidit Ju
das Hic p̃ nr̃ po
nitur apparat⁹
belli ex pte iude
orũ.ꝛ p̃p̃ humi
lẽ ꝛ deuotã oõ
nẽ:ſcõo p bella
toꝝ diſpoſitiões
ibi ꝛ poſt b.ut
ca p̃mũ ps lr̃a ex
p̃dictis vſq̃ ibi.
Et bierlm nõ
habitabat.b in
terponit ad red
dendaꝫ cauſam
q̃re nõ merũt bie
riſalẽ ad otan
Et ſanctũ.i.templi loc⁹.
z Et filij alienigenarũ
gregati ſunt.iudo.
ꝛ ſa facie ab bierlm. ſic
n.Dañ.vi.ꝛ ſubdit cau
Qz loc⁹ oꝫtoꝫ erat ꝛc.id ẽ

ter diſcurrebãt ad capiendũ iudeos e Et audiuit.b p̃ nr̃ ponitur inſidiãris deluſio.q: fraus gorgie fuit reuelata iude:ꝛ tũc cũ oib⁹ bellatorib⁹ ſuis exiuit de tẽtoriis ad pcutiendũ partẽ exercit⁹ regis q̃ remanſerat in caſtris anteq̃ gorgias cũ alia parte rediret.q̃ credẽs fugiſſe iudeos in mõtibus querebat eos:ꝛ interiꝫ iudas aliã ptem exercitus debellauit:ꝛ antẽ arte deluſit.ꝛ bis dictis ps lr̃a paucis q̃ diſcurrentur. f Adhuc em̃ diſperſus ꝛc.q: illa pars exercit⁹ quam gorgias ſecũ duxerat adhuc nõ redierat ad caſtra reg̃. g Qui tegumenta.i.arma ad ſe ꝓtegendũ. b Et gladios. ad mucronandum.
i Nõ habebãt.ꝓpter inopiã:vt dicũt aliq̃.ſz bnõ videt verꝫ.q: de ſpolijs exercitus apolonij ꝛ exercit⁹ ſaron acq̃ſierant arma in bona q̃nti

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Memento

tate vt ps ca. ꝓcedenti. ⁊ iō libri correcti sic hūt qz regumēta ⁊ gladios nō habebāt. ⁊ in Bredik cā quare iudas apparuit in cāpo cū mlb⁹ milib⁹ nūl. qz licz acqsiuissent arma in ꝓcedentibus victoriis: nō tū i tāta copia q̃ posset armare tria milia virorum bellatorū. ⁊ sic est sēsus qz regumēta ⁊ gladios nō habebāt. s. ad armā dū plures q̃z tria milia.

k Memētote q̃liter ⁊c. Exo. xiiij. l Et tuba ⁊c. ad aiandum bellatores suos ad plium. cetera patent.

m Et adhuc loquente iuda. B ꝓnūr ponit Gorgie declusi ꝓfusio. qz fugit timens ꝓfligere cū exercitu iudeaō dicitur.

n Ecce apparuit pars quedā. s. illa pars exercitus regis quā secū duxerat gorgias. vt predicti est. o Prospiciēs de monte. in q̃ gorgias q̃liter at' in deos.

p Et vidit gorgias ⁊c. s. illi q̃s reliquerat in castris. q Et succensa sunt castra eorū a iudeis. r Quib⁹ illi ⁊c. ⁊ fugerūt nō audentes cū iudeis affligere. cessa patet. s Qui cūq̃z aūt. Descripto cōflictu iude cum exercitu misso a lysia. B ꝓnūr ponit exercit⁹ ei⁹ cū exercitu lysie in psona ꝓpria circa qd p̃ pōit mortuū lysie. ⁊ ps ei⁹ apparat⁹ cū subdit. s Congregauit lysias ⁊c. s. pedituū. Scdo ponit iude occursus: ibi. Et occurrit eis iudas ⁊c. ⁊ oratio ei⁹ cū subdit. Benedictus es saluator isrl' q̃ ꝓtriuisti impetū potentis. i. golie. B bī p̃ Regū. xvij. ⁊ tradidisti castra alienigenarū in mānu ionarbefilij saul ⁊c. i. Regū. xiij. Zerno ponitur vtrorūq̃z ꝓfuit⁹ cū dicit Et cōtuserūt plium ⁊c. ⁊ ps ira. t Dixit aūt iudas. postq̃z descripta est iude decertatio: B cōsequēter repsis hostib⁹ describit rēpli purificatio: ⁊ scdo purificatio renouatio: ibi. Et acceperūt lapides. Terno altaris dedicatio ibi. Et fecerunt dedicationem.

midetis. Memētote q̃liter salui facti sunt pres nri in mari rubro: cū sequerētur eos pharao cū exercitu multo. Et nūc clamem⁹ in celum ⁊ misebit nri dnis: ⁊ memorabit testamēti patrū nrōrū: ⁊ conteret exercitū istū ante faciē nrā hodie ⁊ sciēt omes gētes qz est de⁹ q redimat ⁊ liberet isrl'. Et leuauerunt alienigene oculos suos: ⁊ viderunt eos venientes ex aduerso. Et exierūt de castris in plium: ⁊ tuba cecinerūt hi qui erāt cū iuda. Et cōgressi sunt: ⁊ contrite sunt gentes ⁊ fugerūt in campū. Nouissimi āt ceciderūt in gladio: ⁊ persecuti sūt eos vsqz gezeró ⁊ vsqz in cāpos ydumee ⁊ azoti ⁊ iamnie ⁊ ceciderūt ex illis vsqz ad tria milia virorū. Et reuersus est iudas ⁊ exercitus ei⁹ sequēs eū. Dixitqz ad populū. Nō concupiscatis spolia: qa bellū contra nos est: ⁊ gorgias ⁊ exercitus ei⁹ ꝓpe nos in mōtib⁹: state nūc contra inimicos nrōs ⁊ expugnate eos: ⁊ sumetis p⁹ ea spolia securi. Et adhuc loquēte iuda hec: ecce apparuit pars q̃dam ꝓspiciēs de mōte. Et vidit gorgias q̃ in fugā conuersi sunt sui: ⁊ succēsa sunt castra Jum⁹ cūm qui videbat declarabat qd factū est. Quib⁹ illi cōspectis: timuerunt valde aspiciētes isrl' ⁊ iudā ⁊ exercitū in cāpo paratum ad plium. Et fugerūt omes in cāpo alienigenarū: ⁊ iudas reuersus ē ad spolia castrorū. Et acceperūt aurū multū ⁊ argētū ⁊ hyacinthū ⁊ purpurā marinā ⁊ opes magnas: ⁊ conuersi hymnū cantabāt ⁊ benedicebāt deū i celū qm̄ bon⁹ est: qm̄ in scl'm misericordia ei⁹. Et facta est salus magna in isrl' in die illa. Quicūq̃z āt alienigenarū euaserūt: venerūt ⁊ nūciauerunt lysie vniuersa q̃ accidērāt. qb⁹ ille audiris cōsternat⁹ animo deficiebat: qz nō q̃lia voluit: talia contigerūt in isrl': ⁊ q̃lia mandauit rex. Et sequēti anno congregauit lysias virorū electorum sexaginta milia ⁊ equitum quinqz milia: vt debellaret eos Et venerūt in iudeā ⁊ castra posuerūt i bethoron: ⁊ occurrit illis iudas cū decē milib⁹ viris. Et viderūt exercitū fortē: ⁊ oauit ⁊ dixit. Benedict⁹ es saluator isrl' q̃ contriuisti impetū potentis i mānu sui tui dō ⁊ tradidisti castra alienigenarū i mānu ionathe filij saul ⁊ armigeri ei⁹. Cōclude exercitū istū i mānu pplī tui isrl': ⁊ cōfundant in exercitu suo ⁊ equitib⁹ Da illis formidinē ⁊ tabefac audaciā vtrūq̃ cor: ⁊ cōmouēāt cōtritiōe sua. Deijce illos gladio diligētū te: ⁊ collaudēt te omes qui nouerūt nomē tuū i hymnis. Et cōmiserūt plium: ⁊ ceciderūt de exercitu lysie quinqz milia virorum. Videns aūt lysias suos fugā: ⁊ in eos audaciā: ⁊ q̃ parati sunt aut vivere aut mori fortiter abijt āriochiā ⁊ elegit milites: vt multiplicati rursus venirēt i iudeā. Dixit aūt iudas ⁊ fratres ei⁹. Ecce contriti sunt inimici nri: ascēdam⁹ nunc mūdare sancta ⁊ renouare. Et cōgregat⁹ est omis exercit⁹: ⁊ ascēderunt in mōtē syō. Et viderūt sanctificationē desertā: ⁊ altare prophanatū: ⁊ portas exustas: ⁊ in atrijs vgulta nata sicut in saltu vel in montib⁹: ⁊ pastophoria diruta. Et scidērūt vestimēta sua: ⁊ plānerūt planctu magno: ⁊ ipsuerūt cineres sup caput suū ⁊ cecidērūt i facie sup terrā. ⁊ exclamauerūt tubis signorū ⁊ clamauerūt i lū. Tūc ordinauit iudas viros vt pugnarēt aduersus eos q̃ erāt in arce: donec emūdarēt sancta. Et elegit sacerdotes sine macula voluntatē hūtes in lege dei: ⁊ mūdauerūt sancta. Et tulerūt lapides contaminationis in locū imūdū. Et cogitauit de altari holocaustoruz qd prophanatū erat: qd de eo facerēt. Et incidit illi consilium bonum vt destrueret illud: ne forte illis esset in opprobriū: qz contaminauerunt illud gentes: ⁊ demolim sunt illud. Et reposuerunt lapides i mōte dom⁹ in loco apto: q̃ adusqz ve-

Circa primū primo ponit lamentum destructionis cū dicitur.

v Et viderunt ⁊c. s. ipsū rēplum.

x Et altare. scz holocaustorū

y Prophanatū. nā ibi positū fuerat ydolū: vt dicū est. ō. i. ca.

z Et in atrijs vgulta nata. s. in atrio sacerdotum ⁊ in atrio virorū mundorū ⁊ in atrio immundorum

a Et pastophoria diruta. i. domūculas circa atria sacerdotum edificatas: in q̃bus offerentes hostias pacificas comedebāt coā dño ponēs sibi ꝓpinguēs, nā de hostijs pacificis vna pars incōdebatur ad honorē diuinum alia cedebat in vsus sacerdotum tertia in vsus offerentū b Et scidērunt vestimēta suā ⁊c. in signum doloris ⁊ humiliationis.

c Et exclamauerunt ⁊c. de q̃bus habet Num. x. ⁊ dicunt tubes significnor. q: ꝓ illas significabantur plura. s. cōuocatio ad cōsilium ⁊ cōgregatio ad festum: ⁊ motio castrorū: ⁊ exercitatio ad bellum.

d Tūc ordinauit ⁊c. B scdo tollit impedimētū purificatōis eius dī. d Tunc ordinauit ⁊c vt sic essent occupati i sua defensōe vt nō possent pugnare sagittas ꝓspicuia ad eos q̃ emūdabāt loca sāncta. Et ꝓscqēter ponit ipsa purificatio cū dicit Elegit sacerdotes ⁊c. i. sāctē vite ⁊ integre famē

f Et tulerūt ⁊c. i. lapides altaris

qd fecerāt gēiles ad in
posito. vt dicū est. ō. i. c
tanū dñi pramiaros p
gitauit de altari holoca
mōte sion vbi erat dom
dicēs qd esset a
gendū de illis.

k Et acceperūt Hic pōnit describi
tur templi purifi
cati renouatio ⁊
p ōnūz ad altra
re holocaustorū
eius dī. k Et
acceperunt ⁊c. q̃
habet Exo. xx. ⁊
Deut. xxvij.

l Et edificauerunt ⁊c. i. ad filij
tudines illi⁹ qd
fuerat dissipatū

m Et edificauerūt sancta. repa
rando ruinas q̃
erāt in ꝑma par
te templi que vo
cabat sancta.

n Et que intra ⁊c. parādo de fe
cus exūtes i se
cūda parte rēpli
que dicebat san
cta sanctorum.

o Et edē. i. edificia que erāt ex
tra p habitacul
sacerdotum.

p Et atria sanctificauerūt. era
dicādo vgulta.
⁊ aspergētes lu
strationis aqua.

q Et intulerūt candelabrū ⁊c.
B ēdē ria erāt in
ꝑma pte templi.
mēsa ꝓpositōis
in pte aqlonari.
cāndabrū in au
strali. altare incē
sūm medio ꝑ san
ctū sanctorum.

q Et incensum posuerunt. i. cremauerūt sup al
tare r Et ap
pēderūt velamē
ta. vnū in introi
tu rēpli: aliud an
te sancta sāctorū.

s Cōuesimi q̃dragesimū rēpsa ⁊ fm die ⁊c.
crificauerūt ydolatre si
xv. mēsis castem obtul
⁊ sic renouātē tribus anni
ūre ꝓtaminatū: sic fuera
cerūt dedicationē. Hic
⁊ p q̃ntum ad altare cū
taris dieb⁹ ⁊c. ⁊ inde
in nouo testamēto.
sibi datis. t Et
Job. x. Encenia facta

qd fecerãt gẽiles ad imolandũ ydolo sup altare holocaustorꝫ
posito. vt dictũ est. ē.i.c. g In locũ immũdũ. lapides aũt al-
tares dñi ꝓtami atos posuerũt in loco mũdo: sicut subdit: ⁊ co-
gitauit de altari holocaustorꝫ ⁊c. h Et reposuerũt ⁊c. i. in
mõte sꝛon vbi erat domꝰ dñi. i Quousq; veniret ꝓpha-
dicẽs qd esset a-
gendũ de illis.

k Et acceperũt
Hic ꝓñr describi
tur templi purifi
cũ renouatio ⁊
p q̃ntum ad alta
re holocaustorũ
cũ dñ. k Et
acceperunt ⁊c. q̃
habet Exo. xx. ⁊
Deut. xxvij.

l Et edificaue-
runt ⁊c. i. ad fili-
tudines illꝰ qd
fuerat dissipatũ

m Et edificaue
rũt sancta. repa
rando ruinas q̃
erãt in ꝑma par
te templi que vo
cabat sancta.

n Et que intra
ꝛ parãdo defe-
cus cõtes i se-
cũda parte tẽpli
que dicebat san
cta sanctorum.

o Et edẽ. i. edi-
ficia que erãt ex-
tra p habitacul
sacerdotum.

p Et aria san-
ctificauerũt. era-
dicãdo vlgulta.
⁊ aspergẽtes lu-
strationis aqua.

q Et intulerũt
candelabrũ ⁊c.
b etiã tria erãt in
ꝑma parte templi.
mẽsa ꝓpositõis
in parte aqlonari.
cũ dabũ in au-
strali. altare incẽ
sũ in medio ꝗ san
ctũ sanctorum.

q Et incensum
posuerunt. i. cre-
mauerũt sup al-
tare r Et ap
pẽderũt velamẽ
ta. vnũ in introi
tu tẽpli: aliud an
te sanctũ sanctorꝫ.

s Centesimi q̃dragesimo octaui anni. regni grecorꝫ. t Se
cundũ tẽpꝰ ⁊ sm diẽ ⁊c. Mã anno. cclv. die. xxv. mẽsis casleu sa
nctificauerũt ydolatre sup arã. vt habet. ē. i. c. ⁊ ãno. cclviij. die
xxv. mẽsis casleu obtulerũt iudei sacrificiũ in tẽplo purificato:
⁊ sic renouatũ. trib⁹ annis eadẽ die renouatũ est tẽplũ qua fuerat
ãte ꝓtamiatũ: sicẽ fuerat ante ꝓpheratũ Dañ. viij. v Et fe
cerũt dedicationẽ. Hic ꝓñr describit templi renouati dedicatio
tẽp q̃ntum ad altare cũ dicit. v Et fecerũt dedicationẽ al-
taris dieb⁹ ⁊c. ⁊ inde tractũ fuit q festa solẽnia octauã habent
in nouo testamẽto. x Et ornauerunt ⁊c. p victorijs a deo
sibi datis. y Et statuit iudas ⁊c. ista est dies de qua dicit
Job. x. Encenia facta sunt in hierosolymis ⁊ hyems erat. Ju-
cipiebat etiã hꝰ solẽnitas a. xxv. die mẽsis casleu: cui rñdet nouember ⁊
aliqũ decẽber in pte. Prima nãq; dedicatio tẽpe salomonis facta fuit
in septẽbri. iij. Regũ. viij. Elia in reditu babylonice capiuitatis fuit i ve
re. cetera patent vsq; ibi. z Vt haberet ꝑplꝰ ⁊c. Sicut etiã esau q̃
sequebat iacob Gẽñ. xxvij. sic ydumei ab esau descẽdentes semp mo-
lesti fuerũt iudeis descẽ
dentib⁹ a iacob.

Capitulum q̃ntum.

Factũ ẽ vt audie-
runt gẽtes ⁊c. Hic
ponit ternꝰ ꝓflictus iu
de antiochi tẽpe quẽ ha
buit iudas cũ finitimis
gẽtibus: inuidẽtib⁹ p-
speritati iudeorꝫ: que fa
cta est p iudã ⁊ fratres
eiꝰ. ppt qd iudeos ha-
bitantes inter eos occi-
debant: ⁊ ꝑpinq̃s imi-
mis eiꝰ inuadebãt ⁊ ob
sidebant. ꝓpter qd Ju
das ⁊ fratres eiꝰ ꝗ gen
tes istas pugnauit. Circa
qd sic ꝓcedit. qꝛ p po-
nitur afflictorꝫ liberatio
secõo aliq̃ꝫ israelitarꝫ p-
sumptio. ibi. Et in dic-
bus. ꝑma in duas. qꝛ p
ponit ꝓflictꝰ iudeꝗ ali
quos speciales aduer-
sarios. secõo ꝗ alios ex
diuersis gẽtibus cõmix
tos: ibi. Et ꝓgregate sũt
gentes. Circa ꝑmum p
mittit cã ꝓflictus iude
in gñali cum dicit.

a Et factũ est vt audie
runt gentes in circuitu
id est gẽtiles in circuitu
iude habitantes.

b Irate sunt valde. p
speritati iudeorꝫ inuidẽ
tes. ⁊ sic habet. i. Esdre. iij. ⁊ Neemie. iij.

c Et cogitabant ⁊c. ad
ẽ filios israel. d Qui
erãt inter eos. plures etiã
de filijs israel fugiẽtes p-
secutionẽ antiochi epi-
phanis: latẽter iuerant
ad habitandũ inter gẽ-
tiles ꝓpe iudeã habitã
tes. secõo ponit ꝓflictus
iudei speciali: ⁊ p ꝓxi-
ma ydumeos ⁊ arabarba-
neos ⁊ filios beam. nã
isti ꝓximi poterãt iudeis
nocebant. ⁊ ps lra vsq;
ibi. e Anathemati
zauit. sicut dicit de Josue
q̃ anathematizauit vrbẽ hiericho: Josue. vi. cui⁹ habitatores oẽes in
trafecit: ⁊ metalla que p ignẽ purgari poterãt diuino cultui deputauit
p necessarijs tabernaculi. vñ anathematizatio est nomẽ grecũ: ⁊ dicit
ab ana qd est sursum ⁊ thesis positio. qꝛ talia sepanꝫ ab vsib⁹ humanis
⁊ deputanꝫ cultui diuino. f Et transiuit ad filios ãmon. isti
enã fuerũt molesti iudeis: q̃ꝫ eis debuisset esse beniuoli eo q̃ descẽ
derant de Lotb nepote abrahe. g Et cepit iazer ⁊c. i. villas sub
dñio iazer exũtes b Et ꝓgre. st gẽ. Hic ꝓñr ponit ꝓflictꝰ Judeꝗ
aduersarios ex diuersis gẽtib⁹ cõmixtos. Circa qd p ponit cã ꝓflictus
s. secõo belli apparatꝰ: ibi. Et aũt au. tertio bellanti vrꝰ ibi. Et abijt sy
mõ. Cã secõo ꝓfligẽdi fuit oppꝗssio iudeorꝫ a cõmixtis gẽtib⁹ in galaad ⁊
in galylea. ꝓpter qd iudei in illis ꝓtib⁹ positi perierũt a iuda ⁊ eiꝰ frami

niret ꝓpheta ⁊ rñderet de eis. ⁊[k]
acceperũt lapides integros sm le-
gẽ: ⁊[l] edificauerũt altare nouũ sm
illud qd fuit prius: ⁊[m] edificauerũt
scã ⁊[n] que intra domũ erãt intrin
secus ⁊[o] edẽ ⁊ atria sãctificauerũt
Et fecerũt vasa scã noua: ⁊[p] intule-
rũt candelabrũ ⁊ altare incensorꝫ
⁊ mensã in templũ. Et[q] incensum
posuerũt sup[r] altare: ⁊ accẽderũt
lucernas que sup cãdelabrũ erãt
⁊ lucebãt in tẽplo. Et posuerunt
sup mensã panes: ⁊[r] appẽderunt
velamia: ⁊ ꝓsumauerunt oẽia opa
que fecerãt. Et[s] ãte matutinũ sur-
rexerũt quinta ⁊ vicesima die mẽsis
noni: hic est mẽsis casleu: centesi-
mi[s] q̃dragesimi octaui ãni: ⁊ obtu
lerunt sacrificiũ sm legẽ sup alta
re holocaustorꝫ nouũ qd fecerũt.
Scdm[t] tẽps ⁊ sm diẽ in q̃ ꝓtami
nauerũt illud gẽtes: in ipsa renou-
atũ est in cãticis ⁊ cytharis ⁊ cy
naris ⁊ cymbalis. Et cecidit omꝭ
ppl's in faciẽ: ⁊ adorauerunt ⁊ bẽ
dixerũt in celũ eũ q̃ ꝓsperauit eis
Et[u] fecerũt dedicationẽ altaris
dieb⁹ octo: ⁊ obtulerũt holocau
sta cũ leticia: ⁊ salutaria laudis. ⁊[x]
ornauerũt faciẽ tẽpli coronis aure
is ⁊ scutis: ⁊ dedicauerũt portas
⁊ pastophoria: ⁊ ꝑposuerũt eis ia-
nuas. Et facta est leticia in ꝑplo
magna valde: ⁊ auersũ est oppꝓ-
brũ gentium. Et[y] statuit iudas ⁊
fratres eiꝰ ⁊ vniuersa ecclia isrl vt
agat dies dedicationis altaris in
tẽporibus suis ab anno in annũ p
dies octo: a quinta ⁊ vicesima die
mẽsis casleu cũ leticia ⁊ gaudio.
⁊ edificauerũt in tẽpe illo montes
syõ: ⁊ p circuitum muros altos ⁊
turres firmas: neq; venirẽt gẽtes
⁊ ꝓculcarẽt eũ sicut antea fecerũt
Et collocauit illic exercitũ vt ser
uarent cũ ⁊ munuit eum ad custo
diendã bethsurã: vt[z] haberet po
pulus munitionẽ ꝓtra faciẽ ydu
mee.

Capitulum. v.

e Factus[a] est vt audierunt
gẽtes in circuitu q̃ edifica-
tũ est altare ⁊ sanctuariũ sicut prius
irate[b] sunt valde: ⁊[c] cogitabãt tol
lere genꝰ iacob q̃ erãt inter eos: ⁊
ceperunt occidere de ꝑplo ⁊ per-
sequi. Et debellabat iudas filios
esau in ydumea ⁊ eos q̃ erãt i ara-
bathane: qꝛ circũsedebant israeli
tas ⁊ percussit eos plaga magna
Et recordatꝰ est malicia filiorũ
bean q̃ erant ꝑplꝰ in laqueũ ⁊ in
scandalũ insidiãtes ei in via: ⁊ cõ-
clusi sunt ab eo in turribꝰ: ⁊ appli-
cuit ad eos: ⁊[e] anathematizauit
eos ⁊ incendit turres eorꝫ igni cũ
oibus q̃ in eis erãt. Et[f] trãsiuit ad
filios ãmon: ⁊ inuenit manũ fortẽ
⁊ ꝑplũ copiosum ⁊ tymotheũ du
cẽ ipsorꝫ. Et cõmisit cum eis ꝑlia
multa: ⁊ ꝓtriti sunt in ꝓspectu eo-
rũ ⁊ pcussit eos: ⁊[g] cepit iazer ⁊ fi-
lios eiꝰ: ⁊ reuersus est in iudeam.
Et[h] ꝓgregate sunt gẽtes que sũt
in galaad ad aduersus israelitas qui
erãt in finibus eorꝫ vt tollerẽt eos

q̃ anathematizauit vrbẽ hiericho: Josue. vi. cui⁹ habitatores oẽes in
trafecit: ⁊ metalla que p ignẽ purgari poterãt diuino cultui deputauit
p necessarijs tabernaculi. vñ anathematizatio est nomẽ grecũ: ⁊ dicit
ab ana qd est sursum ⁊ thesis positio. qꝛ talia sepanꝫ ab vsib⁹ huma-
nis ⁊ deputanꝫ cultui diuino. f Et transiuit ad filios ãmon. isti
enã fuerũt molesti iudeis: q̃ꝫ eis debuisset esse beniuoli eo q̃ descẽ
derant de Lotb nepote abrahe. g Et cepit iazer ⁊c. i. villas sub
dñio iazer exũtes b Et ꝓgre. st gẽ. Hic ꝓñr ponit ꝓflictꝰ Judeꝗ
aduersarios ex diuersis gẽtib⁹ cõmixtos. Circa qd p ponit cã ꝓflictus
s. secõo belli apparatꝰ: ibi. Et aũt au. tertio bellanti vrꝰ ibi. Et abijt sy
mõ. Cã secõo ꝓfligẽdi fuit oppꝗssio iudeorꝫ a cõmixtis gẽtib⁹ in galaad ⁊
in galylea. ꝓpter qd iudei in illis ꝓtib⁹ positi perierũt a iuda ⁊ eiꝰ frami

bas adiuuari & lra ptz
paucis exceptis.
i Et fugerūt &c. sic no
mabatur illa munitio.
k Et tymothe⁹ est dux
&c. qui erat homo belli
cosus & iudeis molest⁹
l Et ptolomaide. ciuita
te q̄ p⁹ ea dicta ē achon
m Ut audiuit aūt. hic
ꝓsequēter ponitur belli
apparatus: habito ēm
cōsilio iudas cum pua
pte exercit⁹ iuit ad libe
randū iudeos q̄ erāt in
galaad. & symō cū alia
pte adt liberādū eos q̄
erant in galylea: & Jo
sephum filium zacharie
& azariā reliquit iudas
cū residuo exercitu in iu
dea ꝓ custodia populi
manentis i sua absentia.
n Et dati sunt viri &c
quia cum pauciorib⁹
aduersariis hēbat con
flagere q̄ iudas.
o Et a bijt. Hic conse
quenter ponitur bellan
tium virtus: & primo sy
monis & sui exercit⁹. &
patet littera vsq̄ ibi.
p Et assumplit &c. vt
essent magis remoti ab
aduersariis & ꝓ conse
quens magis tuti.
q Et Judas. Hic con
sequenter ponitur virt⁹
iude & eoꝝ qui cum ipo
erāt. & diuidit in duas
partes. quia primo po
nitur aduersariorum de
bellatio. scdo iudeorum
assecuratio: ibi. & cōgre
gauit iudas. Prima in
duas ꝑm duplicē timo
rem debellationē. scda
ibi. Post hec aūt. Lit
ra primā partē patet lit
tera vsq̄ ibi.
r Constituerūt. admo
uere exercitū. i. ipsum ap
plicare ad inuadendum
s Et surrexerunt inde
nocte. vt ex ipromiso ir
ruerēt super eos qui ob
sidēbāt iudeos inclusos
in munitione.
t Et vidit iudas &c.
ad capiendum dictam
munitionem.
v Et venit &c. diuisit ei
exercitum suum in tres
partes irruens sup ad
uersarios a tergo.
x Et diuerit iudas in
maspha. aliqui libri ha
bēt maspbat: & male q̄a
maspbat ē loc⁹ i iudea
in quo fuerūt ꝓgregati
iudas & ꝓplus ad dōm
deprecandum. ō. iij. ca.

Et fugerūt in dathemā munitio
nē: & miserūt lras ad iudam & fres
eius dicētes. ꝓgregate sūt aduersū
nos gētes ꝓ circuitū vt nos auferāt: & parāt venire & occupare mu
nitōes i quā ꝓfugim⁹ & tymothe⁹
est dux exercit⁹ eoꝝ. Nūc ergo ve
ni & eripe nos de mānib⁹ eoꝝ q̄ ce
cidit multitudo de nobis. Et oēs
fres nros q̄ erāt i locis tubin inter
fecti sunt & captiuas duxerūt vro
res eoꝝ & natos & spolia: & peme
runt illic fere mille viros. Et ad
huc epl̄e legebāt: & ecce alij nūcij
venerūt de galylea ꝓcissis tunicis
nunciātes ꝑm ẏba hec: dicentes
ꝓuenisse aduersū se: a ptolomai
de & tyro & sydone Et repleta est
oīs galylea alienigenis vt nos cō
sumant. Et audiuit aūt iudas &
ppls ꝑmones istos ꝓuenit ecclia
magna cogitare q̄d facerēt fratri
bus suis q̄ in tribulatiōe erāt & ex
pugnabāt ab eis. Dixitq̄ iudas
symoni fratri suo. Elige tibi vi
ros & vade & libera fres tuos i ga
lylea: ego aūt & frater meus iona
thas ibim⁹ in galaad ibim Et re
liqit iosephū filiū zacharie & azariā
duces ppli cū residuo exercitu in
iudea ad custodiā: & pcepit illis di
cēs. Precēstote ppło huic & noli
te bellū cōmittere aduersus gētes
donec reuertamur. Et dati sunt
symoni viri tria milia: vt iret i ga
lyleā: iude aūt octo milia in galaa
dithim. Et abijt symō i galyleā
& cōmisit plia multa cū gentibus.
& ꝓtrite sunt gētes a facie eius & p
secut⁹ ē eos vsq̄ ad portā ptolo
maidis. & ceciderūt de gētib⁹ fere
tria milia virorū: & accepit spolia
eoꝝ. Et assūplsit eos q̄ erāt in ga
lylea & in arbatis cū vxorib⁹ & na
tis: & oībus q̄ erāt cū illis: & addu
xit in iudeā cū leticia magna. Et
iudas machabeus & ionathas fra
ter eius trāsierūt iordanē: & abierūt
viā trū dierū in desertū. Et occur
rerūt eis nabuthei & susceperunt
eos pacifice & narrauerūt eis oia
q̄ acciderāt fratrib⁹ eoꝝ in galaa
dithide Et q̄ multi ex eis cōpre
hensi sunt in barasa & bosor & in ali
mis & in casphor & maged & car
naim. Hec oēs ciuitates munite &
magne. Et in ceteris ciuitatib⁹
galaadithidis tenebant cōprehensi
Et in crastinū ꝓstituerūt admo
uere exercitū ciuitatib⁹ his: & com
prehendere & tollere eos i vna die
Et ꝓuertit iudas & exercit⁹ eius
viā in desertū bosor repente: & oc
cupauit ciuitatē: & occidit omnes
masculos in ore gladij: & accepit
oia spolia eoꝝ: & succēdit eā igni.
Et surrexerūt inde nocte & ibant
vsq̄ ad munitionē. Et factus est
diluculo cū eleuasset oculos suos
& ecce ppls mult⁹ cui⁹ nō erat nu
merus: portantes scalas & machi
nas vt cōprehēderēt mūitiones &
expugnarēt eos. Et vidit iudas
q̄ cepit bellū: & clamor belli ascē
dit ad cēlū sic tuba: & clamor
magnus de ciuitate. Et dixit exerci
tui suo. Pugnate hodie ꝓ fratri
bus vrīs. Et venit trib⁹ ordini
bus post eos: & exclamauerūt tubis
& clamauerūt in oratione. Et co
gnouerūt castra tymothei q̄ ma
chabe⁹ est: & refugerūt a facie eius
Et pcusserūt eos plaga magna:
& ceciderunt ex eis in die illa fere
octo milia virorū. Et diuerit iu
das in maspha & expugnauit & ce
pit eā: & occidit oēm masculū eius
& sumpsit spolia eius: & succēdit eā
igni. Inde pcesit & cepit casbō &
maged & bosor: & reliq̄s ciuitates
galaadithidis. Post hec aūt ẏba
ꝓgregauit tymothe⁹ exercitū
aliū: & castra posuit cōtra raphon
trās torrentē. Et misit iudas spe
culari exercitū: & renūciauerunt ei
dicētes: q̄ ꝓuenerūt ad eū oēs gē
tes q̄ in circuitu nro sunt & exercī
tus mult⁹ nimis. Et arabes ꝓdu
xerūt in auxiliū sibi: & castra posue
rūt trās torrentē: parati ad te veni
re in pliū. Et abijt iudas obuiam
illis. Et ait tymothe⁹ principib⁹
exercitus sui. Cū appropinqua
uerit iudas & exercit⁹ eius ad torrē

Post hec aūt
verba. Hic con
sequenter ponit
scdo a Tymothei
debellatione: & pz
littera vsq̄ ibi.
z Et ait Tymo
theus principib⁹
&c. erat eū sorni
legus & ꝓ hoc fa
cum sornlegis a
uerat ō victoria
sui ꝓra iudam:
vel econuerso.
a Statuit scri
bas populi seo
rozentē. Isti eū
habebant in scri
ptis nomina bel
latorum: & ꝓ hoc
poterant scire si
omnes transirēt
b Et transfrea
uit ad illos por:
vt daret aliqs au
dacia transeūdi
c Et pceperunt
&c. vt fugerēt ma
gis expediret.
d Et congrega
uit. Postq̄ de
scripta est aduer
sariorum debel
latio: hic conse
quenter describi
tur iudeorum as
securatione: & li
beratos ab obsi
dione noluit int
aduersarios di
mittere: sed adu
cere eos i iudeam
vt essent ibi tuti
& patet lra vsq̄
ibi.
e Et venerunt
vsq̄ ephron. vbi
ponitur impedi
mentum sequen
tis in via. nā
habitatores e
phrō negauerūt
eis transitum ꝓ
suam ciuitatem:
& non poterant
transire per aliā
viā ideo subdit.
f Sed per me
dium. s. ciuitatis
ephron.
g Iter erat. sc̄z
Jude & populo
eius.
h Et obstruxe
rūt &c. i. murauer
unt eas.
i Et pcepit iu
das predicare. i.
per preconem di
cere.
k Et applicā

rent. i. vt insultū
facerent ō ciuita
ti. l Et era
dicauit eā. i. sub
uertit.
m Et erat Ju
das &c. faciebat
eū vltimā custo
diam ne aliq̄s ex
debilitate seu a
lia occasione re
maneret post ar
matos: & ab ad
uersariis insidiis
ab⁹ caperet.
n Et obtulerūt
&c. i. eo q̄ bella
tores sani redie
rāt & integro nu
mero. o Et
in dieb⁹. Hic con
sequenter deseri
bitur q̄ rundā iu
deoꝝ ꝓsumptio:
sc̄z illoꝝ q̄ in ab
sentia iude & fra
trū suoꝝ remāse
rant ad ppli cu
stodiā: & ꝓsumē
tes de sua virtu
te egressi sunt ad p
liandū cum gen
tibus pra Ju
de pbibitionem
que habeb. ō. & ꝑ
lra vsq̄ ibi.
p Et Azarias
pncepe xrutis.
id ē partis exercī
tus q̄ remāserat
ad custodiam iu
deanus & non
ad bella ō extra
neos pcirandus
q Faciamus &
ipi nobis nomē
&c. ex quo ꝑz q̄
mouebant ex p
sumptione & lau
dis cupiditate
r Et abierunt
iamnia. vbi ha
bitabat gorgias
cū exercitu suo.
s Ipsi aūt non
erāt &c. i. Mara
thie & filioꝝ suo
rum & ꝓsanguī
neorum eorum
t Et viri iuda
&c. ppl̄ crebras
& magnas victo
rias.
v Et ꝓuenerūt
ad eos &c. i. cu
fortunia siue lau
des de euforiu
nijs magnificā
tes. & dicūt fau
sta a fauco fauci
quasi fortune fa

rent.i. vt insultũ
facerent ꝯ ciuita
te. l Et era
dicauit eã.i. sub
uertit.
m Et erat Iu
das ꝛc. faciebat
ei vltimã custo
diã ne aliq̃s ex
debilitate seu a
lia occasione re
maneret post ar
matos: ꝛ ab ad
uersarijs insidiã
ab⁹ caperet.
n Et obtulerũt
ꝛc.i.eo q̃ bella
tores sani redie
rãt ꝛ integro nu
mero. o Et
in dieb⁹. Hic cõ
sequenter deseri
bitur q̃ rundã victu
deorꝫ p̃sumptio:
sc̃ illoꝫ q̃ in ab
sentia iude ꝛ fra
trũ suoꝫ remãse
rant ad ppli cu
stodiã: ꝛ p̃sumẽ
tes de sua virtu
te exierunt ad p̃
liandũ cum gen
tilibus ꝓra Iu
de phibitionem
que habet. s. ꝛ
ps lra vsq̃ ibi.
p Et Azarias
p̃ceps vtutis.
id ẽ partis exerci
tus q̃ remãserat
ad custodiam iu
detantuꝫ ꝛ non
ad bella ꝯ extra
neos ꝓcitandus
q Faciamus ꝛ
ipi nobis nomẽ
ꝛc. ex quo ptꝫ q̃
mouebant ex p̃
sumptiõe ꝛ lau
dis cupiditate
r Et abierunt
iamniã. vbi ha
bitabat gorgias
cũ exercitu suo.
s Ipsi aũt non
erãt ꝛc.i. Mata
thie ꝛ filioꝫ suo
rum ꝛ sanguinẽ
orum eorum
t Et viri iuda
ꝛc. ppt crebras
ꝛ magnas victo
rias.
v Et q̃uenerũt
ad eos ꝛc. i. cu
fortunia siue lau
des de euforiu
nijs magnificã
tes. ꝛ dicũt fau
sta a fauco fauet
quasi fortune fa

tẽ aque: si transierit ad nos prior:
nõ poterimus sustinere eũ: qꝛ po
tẽs potenit aduersũ nos. Si vero
timuerit trãsire ꝛ posuerit castra
extra flumẽ: trãsfretem⁹ ad eos:
ꝛ poterim⁹ aduersus illũ. Vt aũt
appropinq̃uit iudas ad torrentẽꝫ
aque: statuit[a] scribas ppli sec⁹ tor
rentẽ: ꝛ mãdauit eis dicens. Nemi
nẽ hoĩm reliquerũtis: ſ̃ veniãt
oẽs in plium. Et[b] trãsfretauit ad
illos prior: ꝛ eis ppls post eum: ꝛ
ꝓrute sunt oẽs gẽtes a facie eorũꝫ
ꝛ[c] piecerũt arma sua ꝛ fugerũt ad
phanũ q̃d erat i camaim: ꝛ occu
pauit ipsã ciuitatẽ: ꝛ phanũ succẽ
dit igni cũ oibus que erãt in ipso:
ꝛ oppsa est camaim: ꝛ nõ potuit
sustinere ꝓra faciẽ iude. Et[d] con
gregauit iudas vniuersos israeli
tas q̃ erãt i galaad a minimo
vsq̃ ad maximũ: ꝛ vxores eorũ ꝛ
natos ꝛ exercitũ magnũ valde vt
veniret in terrã iude: ꝛ[e] venerunt
vsq̃ ephrõ: ꝛ hec ciuitas magna
in ingressu posita munita valde.
Et nõ erat declinare ab ea dexte
ra vel sinistra: ſ̃ p medium iter[g]
erat. Et inclusẽrũt se q̃ erãt in ciui
tate: ꝛ[h] obstruxerũt portas lapidi
bus. Et misit ad eos iudas vbis
pacificis dicẽs. Tãseam⁹ p ter
rã vr̃am vt eam⁹ in terrã nostrã:
ꝛ nemo vobis nocebit tm̃ pedib⁹
trãsibim⁹. Et nolebãt eis aperi
re. Et[i] pcepit iudas p̃dicari in ca
stris: vt[k] applicarent vnusq̃sq̃ in
q̃ erat loco. Et applicuerũt se vi
ri vtutis: ꝛ oppugnauit ciuitatẽꝫ
illã tota die ꝛ tota nocte: ꝛ tradita
est ciuitas in mãu ei⁹: ꝛ pcussit
oẽm masculũ in ore gladij: ꝛ[l] era
dicauit eã: ꝛ accepit spolia eius: ꝛ
trãsiuit p totã ciuitatẽ sup interfe
ctos. Et trãsgressi sunt iordanẽꝫ
in cãpo magno ꝓtra faciẽ bethsã.
Et[m] erat iudas ꝯgregans extre
mos: ꝛ exhortabat ppl'm p totã
viã donec venirent in terrã iuda.
ꝛ ascenderũt in montẽ syõ cũ leti
cia ꝛ gaudio: ꝛ[n] obtulerũt holocau
sta q̃ nemo ex eis ceciderat donec

reuerterent in pace. Et[o] in dieb⁹
q̃bus erat iudas ꝛ ionathas in ter
ra galaad ꝛ symõ frater ei⁹ in ga
lylea ꝓra facie ptolemaidis: au
diuit ioseph⁹ zacharie fili⁹: ꝛ[p] aza
rias princeps vtutis: res bene ge
stas: ꝛ plia que facta sunt ꝛ dixit.
Faciam⁹[q] ꝛ ipsi nobis nomẽ ꝛ ea
mus pugnare aduersus gẽtes: q̃
in circuitu nr̃o sũt. Et pcepit his
q̃ erãt in exercitu suo: ꝛ[r] abierunt
iamniã: ꝛ ceciderunt gorgias de ciuita
te ꝛ viri ei⁹ obuiã illis in pugnaꝫ
Et fugati sunt ioseph⁹ ꝛ azarias
vsq̃ in fines iudee: ꝛ ceciderũt il
la die de ppl'o isrl'ad duo milia vi
ri. Et facta ẽ plaga magna in po
pulo. qꝛ ñ audierũt iudã ꝛ fratres
ei⁹: existimantes fortiter se factu
ros. Ipsi[s] aũt nõ erãt de semine vi
roꝫ illorũ: p q̃s salus facta est in
isrl'. Et[t] viri iuda magnificati sũt
valde: in ꝓspectu oẽs isrl' ꝛ gentiũ
omniũ vbi audiebat nomen eorũ.
Et[v] ꝓuenerũt ad eos fausta accla
mãtes. Et exiuit iudas ꝛ fratres
ei⁹ ꝛ expugnabãt filios esau i terra
que ad austrũ est: ꝛ percussit che
bzõ ꝛ filias ei⁹: ꝛ muros ei⁹ ꝛ tur
res ei⁹ succendit igni in circuitu.
ꝛ mouit castra vt iret in terrã alie
nigenarũ. Et[x] pambulabat samarã. In[y] illa die ceciderũt[z] sacer
dotes i bello dũ volũt fortiter fa
cere: dã sine ꝓsilio exeũt in plium
ꝛ declinauit iudas i azotũ in terrã
alienigenarũ: ꝛ diruit aras eorũ ꝛ
spolia deoꝫ suoꝫ succẽdit igni: ꝛ
cepit spolia ciuitatũ ꝛ reuersus ẽ
in terrã iuda. Capl'm. vj.

e T[a] rex antioch⁹ pambula
uit supiores regiões. Et[b]
audiuit esse ciuitatẽ elimaidem in
plide nobilissimã ꝛ copiosã in ar
gẽto ꝛ auro: templũq̃ in ea locu
plex valde. Et[c] illic velamina au
rea: ꝛ[d] loricẽ ꝛ scuta: que reliqt ale
xander philippi rex macedo q̃ re
gnauit primꝰ i grecia: ꝛ venit ꝛ[e]
querebat capere ciuitatẽ ꝛ depdari
eã: ꝛ[f] nõ potuit: qm̃ inotuit sermo
bis q̃ erãt in ciuitate. Et insurrexe-

uores. plures esse de gẽ
tibus circa iudeã habi
tantib⁹ videntes ꝛ au
dientes iude fraumq̃
suoꝫ bonas. s. fortunas
venerunt ad eos facere
amicitias.
x Et perambulabat sa
mariã. vbi habitabant
gẽtiles illuc missi de pst
de: qui semper fuerunt
molesti iudeis. vt patet
p̃ Esdre ꝛ Neemie. ꝛ re
uertitur scriptura ad lo
quendũ de predictis q̃
p̃cesserãt ad bellum ex
p̃sumptione eũ dicitur.
y In illa die. id est illo
tempore.
z Ceciderunt sacerdo
tes ꝛc. s. ioseph⁹ ꝛ aza
rias. s̃. dicti. q̃ licet esset
ꝯ sacerdotali genere: nõ
tũ erant de sorte ioarib⁹
de qua fuit matathias
vt habet. s̃. in prin. c. ij.

Capitulum sextum.

T rex antiochus.
Descriptis victo
rijs iude tempore
antiochi epiphanes: b
p̃ñr describit p̃lia⁹ in
de tempore filij sui ãtio
chi eupatoris. ꝛ qꝛ cor
ruptio vnius est gene
ratio alterius: ideo pri
mo ponitur mors antio
chi illustris. scõo substi
tutio filij eius antiochi
eupatoris: ibi. Et co q̃
uit lysias. Circa primũ
primo ponit sue mortis
occasio que fuit duplex
Vna qꝛ fuit turpiter re
pulsus a quadã ciuita
te perfidis valde opulẽ
ta: quam querebat subi
to depredari: ꝛ b est qõ
dicit b Et audiuit
esse ꝛc. hoc audiuit ab
explotatorib⁹ q̃s misit
ad inquirendus de ciui
tatibus in quibus pos
set accipe diuitias: ꝛ pe
cunias multas: nazꝫ ad
hoc iuerat in persidem
vt dictũ est. s̃. iij. capl̃.
c Et illic fuerũt ꝛc. ad
decoreꝫ templi diuitijs
plenũ.
d Et loricẽ ꝛc. ad me
moriam suarum victo
riarum.
e Et querebat querere
ciuitatem. dolose.
f Et non potuit. quia
ciuibus reuelatus fuit
eius dolus.

t Post hec aũt
verba. Hic con
sequenter ponit
scõ a Zymotheo
de bellano: ꝛ pꝛ
litera vsq̃ ibi.
3 Et ait Zymo
theus p̃ncipib⁹
ꝛc. erat esse scriba
legus ꝛ p hoc fa
cum scribis a
uerat ꝯ victoria
sui ꝓra iudam:
vel ceonuerso.
a Statuit scri
bas populi sec⁹
torrentẽ. Ili esse
habebant in scri
pris nomina bel
latoruꝫ: ꝛ p hoc
poterant scire si
omnes transirẽt
b Et transfreta
uit ad illos ꝓ:
vt daret alijs au
dacia transeũdi
c Et piecerunt
ꝛc. vt fugerẽt ma
gis expedite.
d Et congrega
uit. Postq̃ de
scripta est aduer
sariorum debel
latio: hic conse
quenter describi
tur iudeorum af
securatio: nazꝫ li
beratos ab obsi
dione noluit in
aduersarios de
mittere: ſ̃ adduc
cere eos i iudeaꝫ
vt essent ibi tuti
ꝛ patet lra vsq̃
ibi.
e Et venerunt
vsq̃ ephron. vbi
ponitur impedi
mentum sugue
tiens in via. nã
habitatores e
phrõ negauerũt
eis transitum p
suam ciuitatem:
ꝛ non poterant
transire per aliã
viã ideo subdit.
f Sed per me
dium. s. ciuitatis
ephron.
g Iter erat. scꝫ
Iude ꝛ populo
eius.
h Et obstrupe
rũt ꝛc. i. muraue
runt eas.
i Et pcepit iu
das predicare. i.
per praeconem di
cere.
k Vt applica

l Et abiit ꝛc. i. ad
ꝛ filios suorum ꝛ sanguinẽ
eorum eorum
t Et viri iuda
ꝛc. ppt crebras
ꝛ magnas victo
rias.
v Et ꝓuenerũt
ad eos ꝛc. i. cu
fortunia siue lau
des de euforiu
nijs magnificã
tes. ꝛ dicũt fau
sta a fauco fauet
quasi fortune fa
uores. plures esse de gẽ
tibus circa iudeã habi
tantib⁹ videntes ꝛ au
dientes iude fraumq̃
suoꝫ bonas. s. fortunas
venerunt ad eos facere
amicitias.
x Et perambulabat sa
mariã. vbi habitabant
gẽtiles illuc missi de pst
de: qui semper fuerunt
molesti iudeis. vt patet
p̃ Esdre ꝛ Neemie. ꝛ re
uertitur scriptura ad lo
quendũ de predictis q̃
p̃cesserãt ad bellum ex
p̃sumptione eũ dicitur.
y In illa die. id est illo
tempore.
z Ceciderunt sacerdo
tes ꝛc. s. ioseph⁹ ꝛ aza
rias. s̃. dicti. q̃ licet esset
ꝯ sacerdotali genere: nõ
tũ erant de sorte ioarib⁹
de qua fuit matathias
vt habet. s̃. in prin. c. ij.

g Et abiit cū tristitia magna. q̄ fuit occasio sue mortis ꝓma. nā ſpūs tristis exsiccat ossa. Prouer. xv. Scd̄a sue mortis occasio fuit tristitia sup ꝑdictā venies de audita debellatiōe ꝓncipū suoꝝ in iudea ⁊ ꝓspe ritate iudeoꝝ. ⁊ b̄ est qd̄ dī. b Et venit q̄ nūciaret ei. ⁊ ps lra vsq̄ ibi. i Et qz ⁊c. i. ydolū iouis qd̄ edificauerat antiochꝰ sup altare dñi. vt. s̄. c. i. k Et sanctificationē. i. tēplū.

l Et berbsuram ⁊c. vt esset eis in fortalicius ꝑ impulsus gentū.

m Ut audiuit ⁊c. quia debellatus fuerat in elimaide ⁊ ꝓncipes sui in terra iude. n Et arburat' est se mori. desperās de infirmitate sana n. cetera patēt vsq̄ ibi.

o Et dilectus in prāte mea. sed b̄ erat a satellitib' suis: sed erat odiosus gentib' alijs ꝓpter supbiam ⁊ malicia suā.

p Nūc reminiscor ⁊c. pena debita docēre culpas. q Et ꝓposuit ⁊c. videns imminere de ꝓpinquo suus interitum.

r Et dedit ei dyadema ⁊c. i. insignia regalia ad insigniendū filiū suum.

s Et mortu' est ⁊c. cepit aūt regnare āno cēteſimo tricesimo septimo. vt. s̄. i. c. ꝓmus tñ ann' ⁊ vltim' fuerūt imperfecti: ⁊ anno septimo regni sui cepit filios israel' grauiter affligere: ⁊ āno. ix. posuit ydolū sup altare: vt ps ex ꝑdictis. s̄. i. c

t Et cognouit. descripta morte antiochi: b̄ ꝓsequēr describit substitutio filij sui qui ꝑ sublimat in regnū. scd̄o ꝓuocat ꝗ dei ppl'm: ibi. ⁊ bi q̄ erāt. Circa ꝓmū dī.

t Et cognouit lysias. quē reliquerat āntiochꝰ ad custodiā regni ⁊ nutritionē filij sui. vt. s̄. iij. ca. v Qñ mortu' est rex. b̄ cognouit ꝑ nūciū ꝓuenientē philippū quē rex moriēs instituerat tutorē filij sui.

x Et cōstituit regnare ⁊c. vt sic ꝓuaret philippū officio tutoris ⁊ regni negotijs in seipsus retorquendo y Et bi. Nic ꝗr rex nouꝰ ꝗ iudeos ꝓuocat ⁊ ꝓmo ponit hui' ꝓuocationis occasio: scd̄o ipsa ꝓuocatio: ibi. Et irat' est rex. Occasio vo ꝓuocationis fuit accusatio iudeoꝝ erga ipsū de obsidione macedonū ⁊ q̄busdā alijs: ⁊ b̄ est qd̄ dicit. y Et bi q̄ erant in arce. ad nocendū iudeis. vt habet. s̄. i. c. a Eō duserant israel ⁊c. id est sic eū arcauerūt q̄ nō poterāt libere exercē cultū diuinū b Et cogitauit ⁊c. vt diuinꝰ cultꝰ posset libere exercēri. c Et fecerūt balistas. ad iaciendū spicula ꝗ arcis ꝓpugnacula. d Et machinas. ad destruendū muros eorū. e Et exierūt ⁊c. occulte ⁊ impioꝝ exisrl' fauore. ⁊ iō subdit. Et adiūxerūt se illis ⁊c. f Nos decreuimꝰ seruire patri tuo ⁊c. Isti fuerūt de illis qui iuerunt ad antiochum epiph b anch imperātes ab eo vt faceret iustitias gentū in hierusalē. vt. s̄. i. c. g Et filij ppli nri ⁊c. i. matarbias ⁊ filij eius ⁊ amici eius q̄ ꝓuaricatores legis lobsidebant vel occidebant.

b Et nō ad nos ⁊c. inferēdo nobis mala.

i Sed ⁊ in ⁊c. ꝓsequendo amicos ⁊ sectatores legis. k Et ecce applicuerūt hodie. i. isto tēpe.

l Ad arcem in hierlm. ipugnādo gentē tuam.

m Et munitionem ⁊c. ꝗ te ⁊ regnum tuum.

n Et nisi preueneris ⁊c. ꝗ te.

n Et non poterit ⁊c. qñ erunt mimis fortificati.

o Et iratus est rex. Nic ꝗr ponitur ipsius regis ꝓuocatio. ex q̄ ꝑ disponit belli apparatꝰ. scd̄o ꝓsicutus: ibi. Et venerūt. circa ꝓmū dī. o Et iratus est rex vt hec audiuit. q̄a videbat esse contra bonorē suus ⁊ bonū reipublice. d Et cōuocauit ⁊c. vt ei assisterent.

q Et principes exercitus sui ⁊c. vt se ad bellū disponerent

r Et deprauati ⁊c. dicit esti pbs libro de aīalib' q̄ deprauat est animal marie disciplinabile.

s Et venerunt. Nic ꝗr ponitur bellī ꝓgressus. ⁊ ꝑ in munitione: scd̄o in cāpo: ibi Et surrexit rex. Circa ꝓmū dicitur. s Et venerūt ꝑ ydumeā que terra erat iudeis aduersaria vt ps ꝑ ꝑdicta v. cap. t Et applicuerunt ad berbsurā. vbi erāt iudei ꝑ defensiōe loci. v Et pugnauerunt ⁊c ꝗ berbsurā. x Et fecerūt machinas ad destruendā eam. y Et exierunt. s. iudei q̄ erāt in munitione obsessi.

z Et succēderunt ⁊c. reuertentes ad munitionē ⁊ defendentes eā. a Et recessit iudas ab arce. vt succurreret iudeis i berbsura obsessis. b Et surrexit rex. Nic ꝗr describit bellū in cāpo: arca quā partes ꝑ ponit belli ꝓparatio. scd̄o belli ꝓgressio. ibi. ⁊ appropinquauit. tertio ppli liberatio: ibi. Et audiuit lysias. Circa primū dicit. b Et surrexit rex ante lucem. vt iret ad pugnandū ꝗ iudā. c Et cōparauerūt se ⁊c. i. dispo

g Et abiit cū tristitia magna. q̄ fuit occasio sue mortis ꝓma. nā ſpūs tristis exsiccat ossa. Prouer. xv. Scd̄a sue mortis occasio fuit tristitia sup ꝑdictā venies de audita debellatiōe ꝓncipū suoꝝ in iudea ⁊ ꝓsperitate iudeoꝝ. ⁊ b̄ est qd̄ dī. b Et venit q̄ nūciaret ei. ⁊ ps lra vsq̄ ibi. i Et qz ⁊c. i. ydolū iouis qd̄ edificauerat antiochꝰ sup altare dñi. vt. s̄. c. i. k Et sanctificationē. i. tēplū.

l Et berbsuram ⁊c. vt esset eis in fortalicius ꝑ impulsus gentū.

m Ut audiuit ⁊c. quia debellatus fuerat in elimaide ⁊ ꝓncipes sui in terra iude. n Et arburat' est se mori. desperās de infirmitate sana n. cetera patēt vsq̄ ibi.

o Et dilectus in prāte mea. sed b̄ erat a satellitib' suis: sed erat odiosus gentib' alijs ꝓpter supbiam ⁊ malicia suā.

p Nūc reminiscor ⁊c. pena debita docēre culpas. q Et ꝓposuit ⁊c. videns imminere de ꝓpinquo suus interitum.

r Et dedit ei dyadema ⁊c. i. insignia regalia ad insigniendū filiū suum.

s Et mortu' est ⁊c. cepit aūt regnare āno cēteſimo tricesimo septimo. vt. s̄. i. c. ꝓmus tñ ann' ⁊ vltim' fuerūt imperfecti: ⁊ anno septimo regni sui cepit filios israel' grauiter affligere: ⁊ āno. ix. posuit ydolū sup altare: vt ps ex ꝑdictis. s̄. i. c

t Et cognouit. descripta morte antiochi: b̄ ꝓsequēr describit substitutio filij sui qui ꝑ sublimat in regnū. scd̄o ꝓuocat ꝗ dei ppl'm: ibi. ⁊ bi q̄ erāt. Circa ꝓmū dī.

t Et cognouit lysias. quē reliquerat āntiochꝰ ad custodiā regni ⁊ nutritionē filij sui. vt. s̄. iij. ca. v Qñ mortu' est rex. b̄ cognouit ꝑ nūciū ꝓuenientē philippū quē rex moriēs instituerat tutorē filij sui.

x Et cōstituit regnare ⁊c. vt sic ꝓuaret philippū officio tutoris ⁊ regni negotijs in seipsus retorquendo y Et bi. Nic ꝗr rex nouꝰ ꝗ iudeos ꝓuocat ⁊ ꝓmo ponit hui' ꝓuocationis occasio: scd̄o ipsa ꝓuocatio: ibi. Et irat' est rex. Occasio vo ꝓuocationis fuit accusatio iudeoꝝ erga ipsū de obsidione macedonū ⁊ q̄busdā alijs: ⁊ b̄ est qd̄ dicit. y Et bi q̄ erant in arce. ad nocendū iudeis. vt habet. s̄. i. c. a Eō duserant israel ⁊c. id est sic eū arcauerūt q̄ nō poterāt libere exercē cultū diuinū b Et cogitauit ⁊c. vt diuinꝰ cultꝰ posset libere exercēri. c Et fecerūt balistas. ad iaciendū spicula ꝗ arcis ꝓpugnacula. d Et machinas. ad destruendū muros eorū. e Et exierūt ⁊c. occulte ⁊ impioꝝ exisrl' fauore. ⁊ iō subdit. Et adiūxerūt se illis ⁊c. f Nos decreuimꝰ seruire patri tuo ⁊c. Isti fuerūt de illis qui iuerunt ad antiochum epiph b anch imperātes ab eo vt faceret iustitias gentū in hierusalē. vt. s̄. i. c. g Et filij ppli nri ⁊c. i. matarbias ⁊ filij eius ⁊ amici eius q̄ ꝓuaricatores legis lobsidebant vel occidebant.

b Et nō ad nos ⁊c. inferēdo nobis mala.

i Sed ⁊ in ⁊c. ꝓsequendo amicos ⁊ sectatores legis. k Et ecce applicuerūt hodie. i. isto tēpe.

l Ad arcem in hierlm. ipugnādo gentē tuam.

m Et munitionem ⁊c. ꝗ te ⁊ regnum tuum.

n Et nisi preueneris ⁊c. ꝗ te.

n Et non poterit ⁊c. qñ erunt mimis fortificati.

o Et iratus est rex. Nic ꝗr ponitur ipsius regis ꝓuocatio. ex q̄ ꝑ disponit belli apparatꝰ. scd̄o ꝓsicutus: ibi. Et venerūt. circa ꝓmū dī. o Et iratus est rex vt hec audiuit. q̄a videbat esse contra bonorē suus ⁊ bonū reipublice. d Et cōuocauit ⁊c. vt ei assisterent.

q Et principes exercitus sui ⁊c. vt se ad bellū disponerent

r Et deprauati ⁊c. dicit esti pbs libro de aīalib' q̄ deprauat est animal marie disciplinabile.

s Et venerunt. Nic ꝗr ponitur bellī ꝓgressus. ⁊ ꝑ in munitione: scd̄o in cāpo: ibi Et surrexit rex. Circa ꝓmū dicitur. s Et venerūt ꝑ ydumeā que terra erat iudeis aduersaria vt ps ꝑ ꝑdicta v. cap. t Et applicuerunt ad berbsurā. vbi erāt iudei ꝑ defensiōe loci. v Et pugnauerunt ⁊c ꝗ berbsurā. x Et fecerūt machinas ad destruendā eam. y Et exierunt. s. iudei q̄ erāt in munitione obsessi.

z Et succēderunt ⁊c. reuertentes ad munitionē ⁊ defendentes eā. a Et recessit iudas ab arce. vt succurreret iudeis i berbsura obsessis. b Et surrexit rex. Nic ꝗr describit bellū in cāpo: arca quā partes ꝑ ponit belli ꝓparatio. scd̄o belli ꝓgressio. ibi. ⁊ appropinquauit. tertio ppli liberatio: ibi. Et audiuit lysias. Circa primū dicit. b Et surrexit rex ante lucem. vt iret ad pugnandū ꝗ iudā. c Et cōparauerūt se ⁊c. i. dispo

ductici⁹. Et erat numer⁹ exercitus eꝰ cētū milia pedituū ⁊ viginti milia eqtū: ⁊ᵉ elephāti trigintaduo doctī ad plium. Etᵃ venerūt per ydumeā: ⁊ᶠ applicuerūt ad bethsurā: ⁊ᵍ pugnauerūt dies multos ⁊ʰ fecerūt machinas. Etᵏ exierūt: ⁊ˡ succēdenūt eas igni: ⁊ pugnauerūt viriliter. Etᵐ recessit iudas ab arce ⁊ mouit castra ad bethzacharā ꝓtra castra regis. Etⁿ surrexit rex ante lucē ⁊ ꝓcitauit exercitū i ipetū ꝓtra viā bethzacharā. Etᵒ cōparauerūt se exercit⁹ i pliū ⁊ tub cecinerūt. Et elephās ostēderūt sanguine vue ⁊ mori: ad acuēdos eos i pliū. Et diuiserūt bestias p legiōes: ⁊ᵖ astiterunt singulis elephās mille viri inᵍ loricis ꝓcathenatis: ⁊ galee erce i capitibus eoꝝ: ⁊ qngēti eqtes ordinati vnicuiqz bestie electi erant. Hiʳ ante tps vbicūqz erat bestia: i bi erāt: ⁊ˢ q cūqz ibat ibāt: ⁊ᵗ non discedebāt ab ea. Sed ⁊ turres lignee sup eos firme, ptegētes: super singulas bestias: ⁊ᵘ super eas machine. Et sup singulas viri vtutis trigintadue q pugnabāt de sup: ⁊ʰ intus magister bestie. Etˡ residuū eqtatū hic ⁊ inde statuitᵐ in duas ptes: tubis exercitū cōmouere ⁊ⁿ purgere ꝓstipatosᵒ i legionib⁹ eiꝰ. Et vt refulsit sol in clypeos aureos ⁊ ereos resplendueruⁿt mōtes ab eis ⁊ resplēduerunt sicē lāpades ignis. Etᵖ distincta ē ps exercit⁹ regis p montes excelsos ⁊ alia p loca būlia ⁊ ibāt caute ⁊ ordinate. Etᵃ cōmouebātur oēsʳ ihabitātes terrā a voce multitudinis eoꝝ: ⁊ incessu turbe ⁊ collisione armoꝝ. Erat enī exercitus magn⁹ valde ⁊ fortis. Etᵃ apropiauit iudas ⁊ exercit⁹ eꝰ in p liū: ⁊ ceciderūt de exercitu regis sexcēti viri. Etʳ vidit eleazar filiꝰ saura vnāᵘ de bestijs loricatā loricis regis: ⁊ erat eminens sup ceteras bestias. Etˣ visū est ei q in ea esset rex: ⁊ʸ dedit se vtᶻ libaret populū suū: ⁊ᵃ acqreret sibi nomē eternū. Et cucurrit ad eā audacter in medio legiōis interficiēs a dextris ⁊ a sinistris: ⁊ cadebant ab eo huc atqz illuc. Et iuit sub pedes elephās ⁊ suppositus se ei: ⁊ᵇ occidit eā: ⁊ cecidit in terrā sup ipsuz ⁊ mortuꝰ est illic. Etᶜ videntes virtutēᵈ regis ⁊ impetū exercit⁹ eius diuerterūtᵉ se ab eis. Castraᶠ autē regis ascēderūt ꝓtra eos in bierusalē: ⁊ applicuerūt castra regis ad iudeā ⁊ mōtē syō. Etᵍ fecit pacē cū his q erāt i bethsura: ⁊ exierūt de ciuitate: qꝛʰ ñ erāt eis ibi alimēta ꝓclusis: qꝛⁱ sabbata erant terre. Et cōprehendit rex bethsurā: ⁊ ꝓstituit ibi custodiā seruare eam. Etʰ ꝓuertit castra ad locū sanctificatiōis dies multos. Etᵐ statuit illic balistas ⁊ⁿ machinas ⁊ᵒ ignis iacula: ⁊ᵖ tormenta ad lapides iactandos: ⁊ spicula ⁊ᵃ scorpios ad mittendas sagittas ⁊ fundibula. Fecerunt aūt ⁊ ipsi machinas aduersus machinas eoꝝ ⁊ pugnauerunt dies multos. Eceʳ aūt non erāt in ciuitate: eo q septim⁹ annus ˡ esset: ⁊ q remāserant in iudea de gētib⁹ ꝓsumpserāt religas eorū q reposite fuerāt. Et remāserunt in sanctis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames: ⁊ dispersi sunt vnusqsqz i locū suū. Etᵃ audiuit lysias q philipp⁹ quē ꝓstituerat rex antiochus cuz adhuc viueret vt nutriret antiochum filium suū

sauerūt se ad pugnandū. d Et astiterūt ⁊c.s. pedites.
e In loricis ꝓcathenat. nā maculeloricaꝝ sese cōplectunt ad modū cathenaꝝ. f Hi ante tps ⁊c. eā velocit pcedendo
g Et cū qnqz ibat ibāt. subsequēdo. h Et nō discedebāt ab ea. ne ab aduersarijs vulneraret bestia. i Et super eas machine. ad pjiciendū iacula.
k Et intus magister bestie. regens gressus eꝰ
l Et residuū ⁊c. sz a dextris ⁊ sinistris aialium.
m Statuit in duas ⁊c. naz sonus tubaꝝ exercitat ad audaciā
n Et perurgere ad bellum.
o Cōstipatos i leg. i. pūctos ne acies ⁊ legiōes rumpant ab aduersarijs.
p Et distincta ē ⁊c. vt si iudas q paucos habebat bellatores cōparatue fugere ad mōtes: nō cadere.
q Et cōmoueban. admiratione vel q̄dam tremore. r Oēs i habitātes terrā sz illā: vbi poterat talis sonitus ⁊ cōmotio ꝓpiare
s Et appropiauit. Hic ꝓnr ponitur ꝓflictus. ⁊ p incāpo: scdo i fortalitio. ibi. castra autē regis. Circa primus p ponit cōflictus in gnali: ⁊ ptz. secdo i spēali cuz dicit. t Et vidit eleazar. dicit iosephus q iste fuit frat iude. vñ ⁊.ē.q.ca. quartꝰ filius matarbie eleazarus nomat ⁊ est idē nomen qd̄ eleazar. nota ēt hebrea ad latinuz tracta frequenter accipiūt hanc sz llabā usq ad finē. vt iacob iacob⁹ saul saulus. ⁊ sic d̄ multi alij. Sz z b vt q iste dicit fil⁹ saura. Secūdo dicit Josephi pōt dici q hic ponit nomē matris. vt. ē. ij. c. nomē pris vel q matarbias fuit binomi⁹ ⁊ alio noie saura dict⁹.
v Vni de bestijs ⁊c. p signa regia ibidē posita x Et visū est ⁊c. in turre lignea sup eā exīte, ppter signa dicta: nō tñ erat ita. y Et dedit se. i. vitā suā corpale. z Vt libaret pplm suū bonū esset ppriū corpale ppter salute boni cōis est exponendū: ⁊ō subdit. a Et acqreret ⁊c. Nituose moriendo. credebat esse pbabiliter q si rex esset mortuꝰ stati fugeret eꝰ exercit⁹ b Et occidit. pauēs i vēre: vbi nō erat armatus. c Et videntes. s. iudas ⁊ eꝰ exercitus.
d Virtutē regis. cui nō poterāt resistere.
e Diuerterūt se ab eis caute recedētes vt possent tēplū dñi qd̄ erat i bierlm fuare. f Castra aūt. Hic ꝓnr ponit bellum in fortalitio: ⁊ p pponit d̄ fortalitio qd̄ erat in bierlm. ⁊ ptz. ⁊ interponit de fortalitio bethsure qd̄ p cepit rex anteqū iret in bierusalē iō dī. g Et fecē pa. ⁊c. p tale modum q dimitterēt fortalitium salvis suis pnis. ⁊ subdit rō talis pacis ex preuideoꝝ cū dī b Qꝛ nō erat ⁊c. i. obsessis in bethsura: ⁊ subdit causa cū dī. i Qꝛ sab. ⁊c. i. annꝰ septimꝰ in q̄ terra nō colebat nec seminabat: vt hī Leui. xxv Sz z b vī qd̄ dī ibidē Dabo vob bñdictionē meā anno sexto ⁊ faciet fructus triū ānoꝝ. ppē qd̄ nō vī q ann⁹ septimus faceret aliquē defectū cibi sz magis abūdātiā. Dicēdū q istud dei bñficiū fuit añ captiuitatē babylonicā i q̄ cessauerūt aliq̄ dei bñficia nō esse postea legūt habuisse in dei archā testi: nec ppiciatoriū nec rñsa in rōali summi sacerdotis: nec vnctionē regū ⁊ pōtificū: ⁊ h̄ etiā ꝓfitent iudi moderni. ⁊ hī in libro hebraico noīe senhedrin hierosolymitano. ⁊ idez vī fuisse de duplicatiōe fructuū anno vi. Et ꝓnr reuertitur ad obsidionē fortalitij hierosolymitani cū dī.
k Et ꝓuer. ⁊c. i. templi
l Dies mk. qꝛ locꝰ erat fortis ⁊ munitꝰ pp qd̄ nō poterat cito expugnari
m Et statuit ⁊c. ad defensores sagittandum
n Et machias. ad muros ꝓcurandum.
o Et ignis iacula. i. instrumēta ad ignē ḡues iaciendū. p Et tormenta ⁊c. i. petrarias ⁊ mangōnellos q Et scorpios. i. instra ad mittendū sagittas venenatas. r Ecce autē nō erāt i ciuitate ⁊c. h̄ subdit ad oñdendū q ñ poterāt piu tenere fortalitiū s Et audiuit. Hic ꝓnr ponit liberatio pplī ex beneficio dei qꝛ facit cū tentatiōe puenīt: ⁊ idō misit rumores lysie p q̄s fuit cōpul

sus solutionē obsidiōis pcurare: ⁊ ꝑ est qd dī. o Et audiuit lysias ꝙ pbi. ⁊c. ad qd sequebat dōgatio lysie a familiaritate regis ⁊ regni negotijs qd formidabat: ñ dissoluere obsidionē pcurabat dicēs
t Deficiam⁹ q̄tidie. nā aliq̄ interficiebant ⁊ aliq̄ infirmabāt: sicut solet accidere in obsidiōe. p Et esca ⁊c. ita ꝙ nō poterim⁹ diu tenere obsidionē. r Et locus ⁊c. s. hominibus armis ⁊ cibis: ꝑ dicebat ad habendū intentū ñ erat falsus sicut ꝑmittit pte pcedenti. vbi dī: Et remāserunt in sancō viri pauci qui obtinuerat eos fames. q Et incūbit nobis ⁊c. q. d. maiora negotia nos vrgēt ad dimittendū hāc obsidionē: ideo ꝓcludit.
s Nūc itaq; dem⁹ dextras hoib⁹ istis ⁊c. modus esi hominū faciendi pacē ad inuicē erat dare mutuo dextras manus. cet a parēt vsq; ibi
o Et vidit munitionē loci. i. fortitudinē.
b Et rupit ⁊c. destruēdo locū ne si iudei rebellarent: haberent ibi recursum.

Capitulum. vij.

Anno cēcesimo. postq̄ descript⁹ est conflict⁹ iude pe antiochi eupatoris: ꝑ q̄ ñr describit ipsi⁹ iude pugna. secō cū romanis amicicia cōtracta. viij. ca. Prima i tres. nā ꝑ circa demarium oñditur adeptio regni: secō occasio belli. ibi. ⁊ venerūt ad eū. tertio ꝓgressio ꝓlij: ibi. Et elegit rex. Circa primū dī. a Anno. cl. scs regni grecorū. b Ex ijs demetri⁹ ⁊c. videns esse se priuatū regno patris sui p patruū suum antiochū epiphanē ab yrtroma ad ꝓquerendū de eo: sed ipso viuēte nihil pficere: ppē qd ipso mortuo redit ad obtinendū regnū ꝗ cognatū suū: magis qz tunc regnus erat quodāmodo diuisus p lysiā ⁊ philippū eo ꝙ q̄libet volebat esse tutor antiochi eupatoris ⁊ agere negocia regni. vt ps ex ꝑdictis. c Et ascēdit ⁊c. s. ryū. vt dicit iosephus.
d Et regnauit illic. qz multi venerūt ad eū recipiētes ipsū tanq̄ regē ⁊ dñm: tū qz regnū sibi debebat ex successiōe paternā: tū ꝓpter diuisionē ꝑdictā. e Et factū est ⁊c. s. palatū antiochie: q̄ erat metropol.
f Cōprehendit. in demetrij fauorē. g Et venerūt. Hic ꝓnr ponit occasio belli. q̄ fuit accusatio iude ⁊ amicorū suorū p iniqs de israel. ⁊ ps lra. h Et elegit rex. Hic ꝓnr describit ꝓgressio belli. ⁊ ꝑ ꝗ alchimū sacerdotē. secō ꝗ Michanorē: ibi. Vidit aūt alchim⁹. Prima i duas qz ꝑ describit bachidis ⁊ alchimi dolus. secō iude ꝓlictus: ibi. Et vidit iudas. Prima adhuc in duas. qz ꝑ describit peeptio dolis secō deceptio pplī: ibi. Et peuenerūt ad alchimū. Circa primus dī. i Et elegit rex ⁊c. erat esi a rege ꝓstitut⁹ ad illi⁹ terre custodiā. i Et alchimū ipiū ⁊c. i. ꝓstituit eū summū sacerdotē: cū ñ nō esset de genere sacerdotali: vt dicūt aliq̄. Aliq̄ vero dicūt ꝙ erat sicut ꝗ. dī de eo. Hō ꝑ semine aaron venit ⁊c. ñ nō erat de linea sūmorū pontificū ab eazar descēdēnū.
k Et locuti sūt ⁊c. dicētes ꝙ venerāt ꝓpter bonū statū terre: vt possent iudas ⁊ fratres eius occidere dolosēs eorū dolus nō habuit effectum.
l Et peuenerunt Hic ꝓnr subdit deceptio pplī.
m Cōgregatio scribarū: q̄rū ad legispitos.
n Et primi assidei. i. quasi assidue assistētes de ulo cultui: ⁊ hoc p deceptionē alchimi: cui⁹ ratio subditur cū dī.
o Hō sacerdos de semine aaron venit ⁊c. non ñ de familia sūmi sacerdotis. Secundū alios ꝗ nec de semine aaron erat licet illi crederēt in ꝑ deceptri. ꝗ primū videt ver⁹ quia magis est ꝓsonus regnū i ꝑ loco ⁊ etiam secō libro. viij. ca. cetera patent vsq; ibi.
p Seragita viros notabiles i pplo: in fama ⁊ virtute: ideo subdit. q Secundū verbum. quod scriptū est psal. lxxviij.
r Carnes sanctorum tuorum ⁊c.
s Nō est in eis veritas in ōbo. t Et iudicū in facto. ⁊ subdit causa.
v Transgressi sunt esi ⁊c. eos occidēdo q̄b⁹ iurauerant pacē
x Et misit boies. armatos. y Et cōprehendit multos ⁊c. ꝓpter infidelitatē quā in eis viderant. a Et cōmisit regionē iudee. b Alchimo regendā. c Et redijt cū eo auxilium. i. viros bellatores. a Et satis agebat alchimus. id est quantū poterat vt videbat b Pro princi. sacerdotij suis firmādo ⁊ ampliādo. c Et peuenerūt ⁊c. impēdēdo eos ad gentilēritū. d Et fecerunt plagā magnā ⁊c. i. in illis q̄ erant obseruatores legis. e Et vidit iu. Hic ꝓnr describit

⁊ regnaret: reuersus est a perfide ⁊ media ⁊ exercitus qui abierat cū ipso: ⁊ q: querit sibi ꝓpe regni negocia. Et festinauit ire ⁊ dicere ad regem ⁊ duces exercitus. Deficimus[t] quotidie: ⁊[u] esca nobis modica est: ⁊[r] locus quē obsidemus est munitus: ⁊[q] incumbit nobis ordinare de regno. Nunc[s] itaq; demus dextras hoibus istis ⁊ faciamus cū illis pacē ⁊ cū oi gēte eorū ⁊ ꝓstituam⁹ illis vt ābulēt in legitimis suis sicē pri⁹. Propter legitima cūi ipsorū q̄ despexerūt irati sūt: ⁊ fecerūt oia hec. Et placuit sermo in ꝓspectu regis ⁊ principū ⁊ misit ad eos pacē facere: ⁊ ceperunt illā: ⁊ iurauit illis rex ⁊ principes ⁊ exierūt de munitiōe. Et intrauit rex montē syō: ⁊[o] vidit munitionē loci: ⁊[p] rupit ciu⁹ iuramētū qd iurauit ⁊ mādauit destruere murū i gyro. Et discessit festināter ⁊ reuersus est antiochia: ⁊ inuenit philippū diuantem ciuitati: ⁊ pugnauit aduersus eum ⁊ occupauit ciuitatē. Cap. vij.

a Anno[a] cēcesimo qnq̄gesimo ⁊ primo: exijt[b] demetri⁹ seleuci fili⁹ ab vrbe roma: ⁊[c] ascēdit cū paucis viris in ciuitates maritimā: ⁊[d] regnauit illic. Et[e] factū est vt ingressus est domū regni patris suorū: cōprehēdit[f] exercit⁹ antiochū ⁊ lysiā vt adducerent eos ad eū: ⁊ res ei innotuit ⁊ ait. Nolite mihi oñdere faciē eorū: ⁊ occidit eos exercit⁹. Et sedit demetrius super sedē regni sui: ⁊[g] venerunt ad eū viri iniq ⁊ impij ex israel: ⁊ alchimus dux eorū: q volebat fieri sacerdos. Et accusauerūt pplm apud regē dicentes. Perdidit iudas ⁊ fres eius amicos tuos: ⁊ nos dispdidit de ira nra. Nūc ergo mitte virū cui credis vt eat ⁊ videat exterminiū oē qd fecit nobis in regione regis ⁊ puniat oēs amicos eius ⁊ adiutores eorū. Et[h] elegit rex ex amicis suis bachidē q̄ diuabat trās flumē magnū in regno ⁊ fidelē regi: ⁊ misit eū vt videret exterminiū qd fecit iudas. Sed ⁊ alchimū impiū ꝓstituit in sacerdotiū: ⁊ mādauit ei facere vltiōēs in filios israel. Et surrexerūt ⁊ venerūt cū exercitu magno in terrā iuda ⁊ misērūt nūcios: ⁊[i] locuti sūt ad iudas ⁊ ad fratres eius vbis pacificis in dolo: ⁊ nō intēdēruīt sermonibus eorū. Viderūt enī qz venerūt cū exercitu magno: ⁊[k] peuenerūt ad alchimū ⁊ bachidē ꝓgregatio[m] scribarū regrere q̄iusta sunt. Et[n] primi assidei q erāt in filijs israel: ⁊ exorabant ab eis pacē. Dixerūt enim. Hō[o] sacerdos de semine aaron venit: nō decipiet nos. Et locut⁹ est cū eis vba pacifica: ⁊ iurauit illis dicēs. Nō inferem⁹ vobis malū neq; amicis vris. Et crediderūt ei: ⁊ cōprehēdit ex eis seragita[p] viros ⁊ occidit eos vna die fm[q] verbū qd scriptū est. Carnes[r] sanctorū tuorū ⁊ sanguinē ipsorū effuderūt in circuitu hierusalim: ⁊ nō erat q̄ sepeliret. Et incubuit timor ⁊ tremor in omnē pplm: qz dixerunt:

[t] sude pflictus ad extirpandus bachidis ⁊ alchimi dolū cuius dicit. ⁊ vidit iudas ⁊c. oculo ꝓpassiōis ⁊ dolosus.
f Multo pl⁹ q̄ gētes. Nā apostate legis sunt gēbus nēchores
g Et exijt ⁊c. vt oēs malos extirparet. ⁊ fecit vindictā i viros desertores. i. apostatas legis.
b Et cessauerūt vltra exire ⁊c. s. iudee de sortalicio qd obtiebāt in hierusalem.
i Vidit aūt Alchim⁹. Hic ꝓnr describit bellus iudē ꝗ nichanorē. Et ꝑ ponitur nichanoris ⁊ alchimi dol⁹. secō pflictus: ibi. Et cōgnuit nichanor Circa primus premittit dolus alchimi accusādo iudas ⁊ fratres eius cū dicitur.
k Et accusauit eos mltis crimibus falso ñ ⁊ iuste. Secō ponitur dolus Michanoris nitētis capeiudā dolose. ⁊ ps lra vsq; ibi. l Et salutauerūt ⁊c. vocaiter ex pte iude. s. ex parte Michanoris dolose ideo subditur.
m Et hostes ⁊c. dū ñ bīent tpis aptū ⁊ horam.
n Et petiit⁹ ē ab eo. caute recedēdo. o Et cōgnuit. hic ꝓnr ponit pflict⁹ nichanoris ꝗ iudas ⁊ diuidit in duas ptes fm duplicē pflictus. secō ponit ibi. Et exijt nichanor. In ꝑ ꝓpflictu nichanor debellat⁹ fugit. ⁊ ps lra vsq; ibi. o Et fugerūt ⁊c. i q̄ erāt gentiles aduersarij iudeorum
p Et post ꝑ ver

Nõ est veritas & iudiciꝫ in eis.
Transgressi sunt enim ꝓstitutum
& iusiurandũ quod iurauerũt Et
mouit bachides castra ab hierlim
& applicuit in bethzecha: & misit
& cõprehendit multos ex eis q a
se refugerãt: & quosdã de populo
mactauit: & in puteũ magnũ ꝓiecit. Et ꝓmisit regionẽ alchimo
& religit cuꝫ eo auxiliũ in adiutoriũ
ipsi. Et abijt bachides ad regeꝫ.
Et satis agebat alchimus pro
principatu sacerdotij sui: & cõuenerũt ad eũ oẽs q ꝑturbabãt ppl'ꝫ
suũ & obtinuerũt terrã iuda & fe
cerũt plagã magnã in isrl'. Et vi
dit iudas oia mala q̃ fecẽ alchim
& q cũ eo erãt filijs isrl': multo' pl'
q̃ꝫ gẽtes. & erijt i oẽs fines iudee
in circuitu & fecit vindictã i viros
desertores: & cessauerũt vltra
exire in regionẽ. Vidit aũt alchi
mus q̃ preualuit iudas & qui cuꝫ
eo erant: & cognouit q̃ nõ potest
sustinere eos: & regressus ẽ ad re
gem: & accusauit eos multis cri
minibus. Et misit rex Nichanorem vnũ ex principibus suis nobi
lioribus: q erat inimicicias exer
cens contra israel: & mandauit ei
euertere populũ. Et venit nicha
nor i hierusalẽ cũ exercitu magno
& misit ad iudaꝫ & ad fratres eius
verbis pacificis cuꝫ dolo dicens.
Non sit pugna inter me & vos.
Veniã cum viris paucis: vt vi
deam facies vestras cũ pace. Et
venit ad iudã: & salutauerũt se in
uicem pacifice: & hostes parati
erant rapere iudã. Et innotuit fmo
iude: qm̃ cum dolo venerat ad eũ
& contemptus est ab eo & amplius
noluit videre faciem eius. Et cognouit Nichanor quoniã denudatũ est ꝓsilium eius: & exiuit obuiã iude in pugnã iuxta caphar sa
lama. Et ceciderunt de nichano
ris exercitu fere quinqꝫ milia viri
Et fugerũt in ciuitatem dauid.
Et post hec ascendit nichanor
in montẽ syon: & exierũt de sacer
dotib' ppli salutare eũ in pace &

Iude ꝓstictus ad extirpandũ ba
chidis & alchimi
dolũ eius dicit. &
vidit iudas &c.
oculo ꝓpassiõis
& doloris.
f Multo pl' q̃ꝫ
gẽtes. Mã apo
state legẽ sunt gẽ
tibus negotiates
g Et exijt &c. vt
oẽs malos extir
paret. & fecit vin
dictã i viros de
sertores. i. apo
statas legis.
h Et cessauerũt
vltra exire &c. s.
iudee de fortitu
dine q̃ obtiebãt
in hierusalem.
i Vidit aũt Al
chim'. Hic ꝓnr
describit bellum
inde ꝓ nichanore.
Erp̃ ponitur
nichanoris & al
chimi dol'. scõdo
ꝓstictus: ibi. Et
cognouit nichanor
Circa ꝑmꝫ pre
mittit dolus al
chimi accusãdo
iudaꝫ & fratres
eius cũ dicitur.
k Et accusauit
eos multis crimi
nibus falso tñ &
iuste. Scõdo po
nitur dolus Ni
chanoris nitẽtis
capiendã dolo
se. & ptꝫ lrã vsq̃
ibi. l Et sa
lutauerũt &c. ve
raciter ex pte iu
dee. s. ex parte Ni
chanoris dolose
ideo subditur.
m Et hostes &c
dñi tñ bẽnt tpo
aptũ & horam.
n Et pterit' ẽ
ab eo. caute rece
dẽdo. o Et
cognouit. Hꝫ̃ po
nit ꝓstict' nicha
noris ꝗ iudaꝫ &
diuidit in duas
ptes fm duplicẽ
ꝓstictuꝫ. scõdo po
nit ibi. Et exijt
nichanor. In p̃
hoc ꝓstictu nicha
nor debellat' fu
git. & ps lrã vsq̃
ibi. o Et fu
gerũt &c. i q̃ erũt
gentiles aduer
sarij iudeorum
p Et post ẽ ver

ba. i. facta sũt. ij. Reg. ꝑ
dñi q̃ est ñ̃bũ q̃ ñ est fcm
q Ascẽdit nichanor &c
. i. ad locũ tẽpli q̃ erat
in altiori pte mõtis q̃ ꝗ tur
ris dr̃. r Et exierũt
&c. q: repsentabat pso
nã regis s Et demõ
strauit ei holocausto
mata &c. orandũ est enim
p regib': nõ solũ p bo
nis sed etiam p malis. vt de'
cõuertat eos ad se.
nã ex eis depẽdet bonũ
cõmune. t Et irri
dẽs spreuit eos &c. eorũ
salutationẽ nõ recipiẽs
v Et polluit. i. eorꝫ sa
cerdotia polluta reputa
uit. ceka patẽt vsq̃ ibi.
x Vt esset dom' oꝗons
q̃ fit ñ̃bis simplicibus.
y Et obsecratõis. que
fit p inuocationẽ alicui
us rei sacre. vt cũ dicit
p passionẽ tuã liba nos
dñe. vel aliq̃d sile
z Et exijt. h ꝓnr ponit
scõdo ꝓstictus i q̃ nicha
nor interfect' fuit. sic q̃
Exijt nichanor ab hie
rusalẽ ad pugnandũ ꝗ
iudã z Et occurrit illi exercit' syric. ad
fornicandũ nichanoris
exercitũ a Qui mis
si erãt a rege sennache
rib dñe &c. vt hi. iiij. Re
guꝫ. xviij. b Exijt
angel' &c. iiij. Reg. xix.
Et cõmiserũt &c. ad ẽ
martij vt dicũt aliqui: &
h q: aliqñ ꝑ pna pte cõ
currit cũ marcio: sed cõ
muni' ꝓcurrit cũ februario Mã est vltim' mẽsis
hebreorꝫ. ꝑm' mẽsis ãt
magis conuẽdet martio:
sic plen' declarat Ge
nes. vij. & Exo. xij.
d Et tubis &c. p sonuꝫ
enim tubarꝫ significabãt
exercitũ nichanoris de
uictũ. vt iudei in castell
exũtes securi egrederẽt
& pseqerent fugiẽtes.
e Et vẽtilabãt &c. diui
debant enim in diuersas
ptes fugiẽdo f Et
ꝓuertebant &c. quãlibꝫ
ptem fugientiũ inuadẽ
do. g Et dexteraꝫ
eis &c. ꝗ tẽplũ cõminã
do q̃ i suo regressu suo
cẽderet ipsũ. h Et
fluit terra iuda. a p̃ lijs
i Dies paucos. nõ au
dita morte nichanoris:
demetri' rex misit bachi
dẽ ad impugnandũ iu
deaꝫ. vt habet in prin.
cap. ix.

ZZ

Capitulum octauum.

Audiuit Judas. Descripta iude multiplici victoria: b ꝓnt describitur ipsi⁹ cū romanis amicicia ꝛc̃ra. ⁊ diuidit in tres ptes. Mas p̃ describit romanoꝝ fama laudabilis. Secō iudeoꝝ legatio fidelis: ibi Et elegit iudas. tertio vtrorūq; Federatio amicabilis: ibi, Et placuit

Prima adhuc in tres.

Mā p̃ describit eoꝝ fama ex crebris victoriis. Secō ex fidelibus amicicijs: ibi. Cū amicis aūt tertio ex prudētib⁹ eoꝝ modestijs: ibi. Et in oībus istis. Circa primū ponit romanoꝝ laus i gnali cum dī. a Et audiuit iudas ⁊c.p publicā famā. b Q̃ sunt potētes vrib⁹. ias ei sibi subiugauerāt multa regna c Et accesserunt ad oīa. dū tū sint rōnabilia. d Et q̃cūq; accesse. ad eos ⁊c̃. nulloꝝ amicicia respuētes. e Et audierūt Hic ꝓnt ponit fama romanoꝝ magī in speciali ⁊ p̃ in grecia cū dicitur.

f Et virtutes ⁊c̃. q̃ est q̃ dā pars grecie quā senones galli acq̃sierunt sub brēnio duce ⁊ eam galaciā nōiauerunt q̃si galo grecia. Secō i hispania cū dī. g Et q̃nta ⁊c. ad subiectionē eiu⁹ mōtes pyrenei īmeabiles ante fecerunt fere puios cū maximis sumptib⁹. i Et q̃ i prāten. f. fuā. k Redegerunt metalla. i. mineras. l Argenti ⁊ auri. q̃ sunt in hispania m Et possederūt ⁊c̃. i. prudentia sua bellica. vñ dicit vegeti⁹ libro d re militari. q̃ in nullo legunt romani orbem terre subiecisse sibi nisi prudēcia bellica ⁊ exercitio armoꝝ. Mas greci erāt eis astutiores: hispani ferociores: rhetonici corpe maiores ⁊ fortiores: gallia vero pluriores. vt ibidē deducit vegetius n Panē ma. tolerādo panēter laborē q̃ est in exercitio armoꝝ. cetera patēt vsq; ibi o Et philippū pseu cetheoꝝ regē. Josephus dicit cetheorū reges. ita q̃ vteraq; erat rex in diuersis tamē partibus terre illi⁹: sic aliq̃ in gallia fuerūt plēs reges: ⁊ ideo vi q̃ b ponatur singlare p plura li. f. regē p reges. sic frequenter fit in scriptura.

Cap. viij.

c Et audiuit iudas nomē romanoꝝ q̃ fuit potētes viribus: ⁊ acquiescūt ad oīa que postulauē ab eis ⁊ q̃cunq; accesserunt ad eos statuerūt cū eis amicicias: ⁊ q̃ sunt potētes vrib⁹. Et audierunt plia eoꝝ: ⁊ vnites bonas q̃s fecerunt in galatia: q̃ obtinuerūt eos ⁊ dederūt ei tributū. Et q̃nta fecerūt in regione hispanie: ⁊ q̃ in ptāte redegerūt metalla argēti ⁊ auri que illic sunt: ⁊ possederūt oēm locū ꝓsilio suo: ⁊ patientia: locaq; q̃ longe erant valde ab eis: ⁊ reges q̃ supuenerant eis ab extremis terre ꝓtriuerūt: ⁊ percusserūt eos plaga magna. Ceteri aūt dāt eis tributū oib⁹ annis. Et philippū pseu cetheoꝝ regē ⁊ ceteros q̃ aduersus eos arma tulerāt ꝓtriuerūt in bello: ⁊ obtinuerūt eos. Et antiochū magnū regē asie q̃ eis pugnā intulerat hīs centū viginti elephātes ⁊ equitū ⁊ curus ⁊ exercitū magnū valde cōtritū ab eis. Et q̃ ceperūt eū vi viū ⁊ statuerunt ei vt daret ipse ⁊ q̃ regnarēt p⁹ ipsū tributū magnū ⁊ q̃ daret obsides: ⁊ ꝓstituū ⁊ regionē indeoꝝ ⁊ medos ⁊ lydos de optimis regiōib⁹ eoꝝ: ⁊ acceptas ab eis dederūt eumenī regi Et q̃ erāt apd̄ bellidā voluerūt ire ⁊ tollere eos: ⁊ inotuit sermo hīs: ⁊ miserunt ad eos ducē vnū ⁊ pugnauerunt ꝓtra illos: ⁊ ceciderūt ex eis multi: ⁊ captiuas duxerūt vxores eoꝝ ⁊ filios ⁊ diripuerunt eos: ⁊ terrā eoꝝ possederūt ⁊ destruxerūt muros eoꝝ: ⁊ in seruitutē redegerunt illos vsq; in hūc diē. Et residua regna ⁊ insulas que aliq̃ resiterāt illis exterminauerūt: ⁊ in ptātē redegerūt Cū amicis aūt suis: ⁊ q̃ in ipsis regem habebāt ꝓseuauerūt amicicā ⁊ obtinuerūt regna que erāt ꝓtima ⁊ que erāt lōge: q̃ q̃cūq; audiebāt nomē eoꝝ timebāt eos. Quib⁹ vero vellent auxilio esse vt regnarēt: regnabāt. Quos autē vellēt regno deturbabāt: ⁊ exaltati sunt valde. Et in oībus istis nemo portabat diadema: nec induebatur purpura vt magnificaret i ea. Et q̃ cūnā fecerūt sibi. ⁊ q̃ tidie ꝓsulebāt trecētos viginti ꝓsili aūgētes semp de multitudine vt que digna sunt gerāt ⁊ cōmittūt vni hoi magistratū suū p singlos annos dūiani vniuerse terre suē: ⁊ oēs obediūt vni: ⁊ nō est invidia neq; zelus inter eos. Et elegit iudas eupolemū filiū ioānis filij iacob: ⁊ iasonē filiū eleazari: ⁊ misit eos romā ꝓstituere cū illi amicicia ⁊ societatē: ⁊ vt auferret ab eis iugū grecoꝝ: q̃ viderūt q̃ in seruitutē p̃merent regnū israel. Et abierūt romā viā multā valde: ⁊ introierūt curiā ⁊ dixerūt. Judas machabe⁹ ⁊ fres eiu⁹ ⁊ ppls iudeorum miserūt nos ad vos statuere vobiscū societatē ⁊ pacē: ⁊ ꝓscribere nos socios ⁊ amicos vros. Et placuit frmo in ꝓspectu eorū. Et hoc rescriptū q̃d̄ rescripserūt in tabulis ereis: ⁊ miserūt in hierusalē vt esset apud eos ibi memoriale pacis ⁊ societatis. Bene sit romanis ⁊ gēti iudeoꝝ in mari ⁊ in terra ietemū: gladiusq; ⁊ hostis procul sit ab eis. Q̃d̄ si insteterit bellū romanis p̃ aut oib⁹ socijs eoꝝ in oī dūiatōe eoꝝ: auxiliū feret gens iudeoꝝ, put tēp̃s dictauerit: corde pleno. Et p̃liantib⁹ nō dabūt neq; subministrabūt triticū arma pecuniā naues: sic placuit romanis: ⁊ custodiūt mādata eoꝝ nihil ab eis accipiētes. Similiter aūt ⁊ si genti iudeoꝝ prius acciderit bellū: adiuuabūt romani ex aio, put tēp̃s eis p̃mserit: ⁊ adiuuantib⁹ rē dabit̄ triticū q̃ q̃ arma

vñ Exod. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarū.

p Et antiochū magnū. q̃ fuit pater seleuci ⁊ antiochi epiphanis: vt dicū est. ē. q Et daret obsides. q̃ vn⁹ fuit antiochus illustris filij⁹ e⁹. vt. ē. i. ca. r Et ꝓstituū. i. illud q̃d̄ ordinauerūt vltra annuū tributū. s Et regi. iu. supple obtinuerū. t Et medos ⁊c̃. supple expulerunt.

v Et acceptas eas ab illis. vi armoꝝ x De derūt eumeni regi. cōfederato sibi y Et q̃ ⁊c̃ scr eumenē regē ⁊ ppl'm suū ꝓ oīcis regionibus q̃s dederant eis romani z Et inotuit frmo bio id est romanis.

3 Et mi. ad eos defendendo.

a Ducē vnum cū exercitu romanorum. b Et pu. ē il. q̃ erāt apud elladam.

c Et ceci. ⁊c. ⁊ ps lra d Cū amicā. b ꝓnt ponit fama romanoꝝ ex fidēdit ac amicicia: cū dī. Cū amicis aūtē suis. q̃ fed⁹ iniserunt cum ipsis.

e Et q̃ in ipsis ⁊c̃. fedus inirunt ꝓseruantes. cetera patent f Et in oībus istis. b ꝓnt describit fama romanoꝝ ex modesto vsu circa culmē bonoꝝ cū dī. g Nemo por. dyadema ⁊c. nullū vtebat insignijs regalib⁹. a principio enī vrbis cōdite fuerūt reges romey vsq; ad tarquinū supbum. q̃ deiecto ꝓpter e⁹ supbiam ⁊ tyrānidē ppls cōsules p̃fecit regimini reipublice: deinde tribunos plebis ⁊ dictatores rursus cōsules rēpublicam gubernauerunt: vsq; ad Julium cesarē q̃ pm⁹ arripuit imperium singulare. Patet igitur q̃ repore machabeoꝝ consules [illegible]

publice. b Et de bono regimīe re cabāt ꝓsules ad ꝓstituēd maior sup in principio fuit in gmētū. is postea fuit oppositū p̃ ptr q̃d̄ venit ad tantū de crimē crū sic ps ad sensum vñ dicē iobes os aureus: sic ꝓcordia res q̃ dē cresc̄ūt ita discordia maxie collabūt.

l Et elegit. Hic p̃nt describit iudeoꝝ legatio fidelis. ⁊ ps lra vsq; ibi. m Et vt au. ⁊c̃. regnus esi syrie derivatū est a grecis vt dictū est in p̃nci pio libri. ꝓpter q̃d̄ i illo regno ⁊ a⁹ exercitu p̃erāt mlti greci sicē ptz in sup̄dicis. cetera patēt. n Et placuit. Hic ꝓnt ponit romanoꝝ ⁊ iudeoꝝ ꝓsederano amicabil. ⁊ ps lra vsq; ibi.

o In tab. ereis vt scriptura posset diuu⁹ p̃manere p Gladi⁹ q̃ ⁊ bosē. nocēs eis q Auxi. fer. ⁊c̃. i. put tēp̃s opportunū fuerit r Corde pleno. i. ñaciter absq; dolo. cetera patēt vsq; ibi

s Q̃d̄ si post hī. ⁊c̃. i. romani vel iudei. t Ad dere ⁊c̃. q̃ scp̃ta sunt. v Alii q̃d̄ voluerint ⁊c̃ i. ex cōmūi ꝓsensu vtroq; q̃ cetera patent.

Cap'lm ix.

Circa. De scpto ducatu iude Machabei: hic ꝓnt describit ducat⁹ ionathe fris sui. Circa q̃d̄ p̃ describitur mors iude. Secō ꝓstitutio ionathe: ibi. Et sacrū est p⁹ obitū iude. Circa p̃mū p̃ ponit belli appar⁹. secō cōflict⁹ ibi. Et mo

pecunia naues sicut placuit romanis ⁊ custodiãt mãdata eorꝫ absq; dolo. Sed ds hec verba ꝓstituerũt romani ꝑplo iudeorꝫ. Qd[a] si post hec ⁊ba hi aut illi addere[b] aut demere ad hec aliqd[n] voluerint: faciẽt er ꝓposito suo: ⁊ quecũq; ad dederint vel dẽpserint: rata erunt. Sz de malis que fecit demetri[o] fecẽ in eos: scripsim[o] ei dicẽtes. Quare grauasti iugũ tuũ ꝛ sup amicos nꝶos ⁊ socios iudeos: Si ergo iterũ adierint nos aduersus te: faciemus illis iudiciũ ⁊ pugnabim[o] tecum mari terraq;.

Capitulum.ir.

Vterea[a] vt audiuit demetrius q: cecidit nichanor ⁊ exercitus ei[o] in ꝑlio: apposuit bachidẽ ⁊ alchimũ rursuꝫ mittere in iudeã: ⁊ [b]dextrũ cornu cũ illis. Et[c] abierũt viã que ducit in galgala: ⁊ castra posuerũt i masaloth que est in arebellis ⁊ occupauerũt eã: ⁊ pcemerunt aias hominũ multas. In mense primo anni centesimi ⁊ qnquagesimi ⁊ sc̃di applicuerunt exercitũ ad hierl'm: ⁊ surrexerũt ⁊ abierunt in berea viginti milia viroꝫ ⁊ duo milia eqtũ. ⁊ [d]iudas posuerat castra i laisa ⁊ tria milia viri electi cũ eo ⁊ viderũt multitudiẽ exercit[o] q: multi fũt ⁊ timuerũt valde ⁊ [e]multi subtraxerũt se de castris ⁊ nõ remãserunt ex eis nisi octingẽti viri. Et vidit iudas q: defluxit exercitus suus: ⁊ [f]bellũ purgebat eũ: ⁊ [g]cõfractus est corde: q: [h]non habebat tẽps ꝗgregãdi eos: ⁊ dissolutus est: ⁊ dixit his qui residui erant. Surgam[o] ⁊ eam[o] ad aduersarios nꝶos: si poterimus pugnare aduersus eos. Et auertebant eũ: dicẽtes. Non poterim[o] sed liberem[o] aias nostras modo: reuertamur ad fratres nostros: ⁊ tũc pugnabimus aduersus eos. Nos aũt pauci sum[o]. Et ait Iudas. Absit istã rẽ facere vt fugiamus ab eis. Et si appropiauit tẽpus nꝶm: moriamur in ꝟtute propter fratres nꝶos: ⁊ [k]nõ inferam[o] crimẽ gloriẽ nostre. Et[l] mouit exercit[o] de castris ⁊ steterũt illis obuiam. Et[m] diuisi sunt equites in[n] duas ptes: ⁊ funditulanij ⁊ sagittanij ꝓibant exercitũ: ⁊ [o]primi certaminis oẽs potẽtes. Bachides aũt erat i dextro cornu: ⁊ [p]primauit legio ex duab[o] partibus: ⁊ clamabant tubis. Exclamauerũt ãt ⁊ hi q erant ex pte iude etiã ipsi. ⁊ [q]cõmota est terra a voce exercituũ: ⁊ cõmissum est ꝑliuꝫ a mane vsq; ad vesperã. Et vidit iudas q: firmior est pars exercit[o] bachidis in dextris: ⁊ pcuserũt eũ ipso oẽs ꝓstãtes corde ⁊ ꝓtrita est dextera pars ab eis: ⁊ pseqt[o] est eos vsq; ad montẽ azoti. Et q in sinistro cornu erant viderunt q: ꝓtritũ est dextrũ cornu: ⁊ secuti sũt p[o] iudã ⁊ eos q erꝫ ipso erãt a tergo. Et[r] ingrauatũ est ꝑlium ⁊ cecidẽrunt vulnerati multi ex his ⁊ ex illis. Et iudas cecidit ⁊ ceteri fugerunt. Et[s] ionathas ⁊ symon tulerunt iudã fratrẽ suũ ⁊ sepelierunt eũ in sepulcro patruꝫ suoꝫ in ciuitate modin: ⁊ fleuerũt eũ eis populus israel planctu magno: ⁊ lugebãt dies multos ⁊ dicebãt. Quõ cecidit potẽs q saluũ faciebat populũ israel? Et cetera ⁊ba belloruꝫ iude ⁊ virtutũ quas fecit ⁊ magnitudinis ei[o] nõ sunt descripta: multa enim erãt valde. Et[t] factũ e post obitum iude emerserũt iniq in oibus finibus israel: ⁊ [u]exorti sunt oẽs qui opabantur iniqtatẽ. In[x] diebus illis facta est fames magna valde ⁊ [y]tradidit se bachidi oẽs regio eoꝫ cũ ipsis. Et[z] elegit bachides viros ꝓpios ⁊ ꝓstituit eos dominos regionis: ⁊ exquirebãt: ⁊ [a]pscrutabãt amicos iude: ⁊ adduxerũt exercit[o]. Prima in duas. q: ꝑ ponit appar[o] ex parte gentiliũ. sc̃do ex pte iudeorꝫ: ibi. Et iudas. Circa pmũ dr. a Interea. i. dũ legati iudeorꝫ cũ romanis tractarẽt de federe ⁊ amicicia. b Et dextrꝫ ⁊c̃ id est aciẽ fortẽ q̃ solebat astare regi a dextris. c Et abierũt viaꝫ ⁊c̃. vbi iosue filios israel circũcidit Iosue. v. cccka patet. d Et iudas

Hic ꝓnr ponit appar[o] belli ex parte iudeorꝫ ⁊ ptꝫ vsq; ibi. e Et multi subtra ⁊c̃. s. iudere cedẽtes occulte timore mortis. f Et bel. pur. eũ. ita q nõ poterat cõuenient recedere absq; aliq̃ exterminio suoꝫ per aduersarios iseqũtes eũ g Et ꝓsta. ẽ cor. videẽs piculũ vrobiq;. b Qz nõ ba. tẽps ⁊c. q̃ recesserãt ꝑ castris suis ꝓpter dictam causam. i Moriamur in ꝟtute ꝑ iustitia certãdo.

k Et nõ infe. ⁊c. si moriam̃ fugiẽdo l Et mo. ex. b ꝓnr ponit ꝓsti er[o] cũ dr. Et mouit exercitus. s. iude m Et di. sc̃ ⁊c̃. exercit[o] bachidis. n In duas ptes. vt facerẽt duo cornua siue duas alas cõtũ o Et p. cer. ⁊c̃. ad aduersarios deterrẽdũ ⁊ penetrãdũ p Et pri. legio. exercitus bachidis q Et cõmo. ẽter. ⁊c̃. rãt[o] cũ erat stre pit[o] clamoris ⁊ ictuũ ⁊ collisiõis armoꝫ q̃ tra videbat cõmoueri.

r Et ingra. est ꝑli. nã iudas ⁊ sui erãt int̃ aduersarios inclusi: ⁊ sic pugnabãt acrẽ sic de vita desperati. s Et iona. ⁊c̃. nõ rũcsꝫ p[o] ꝑliũ corp[o] ei[o] ab bostib[o] redimẽdo: vt dicit iosepb[o] li. antiq̃tatꝫ iudaice. xij. t Et factũ ẽ. descꝑta mortes iude: ꝓnr describit substitutio ionathe: circa quã ꝑ ponit instituẽdi necessitas. sc̃do institutiõis solẽnitas: ibi. ⁊ ꝗgregantur sc̃. tertio inde ꝑlurgẽs aduersitas: ibi ⁊ cogunt bachides. Circa pmũ dr. t Et fa. ẽ ⁊c̃. pcusso enim pastore suaserũt gregẽ lupi rapaces. v Et exorti sc̃. viuẽre eũ iuda erant sopiti q̃si mortui: sz ꝓ o mortuo ereperũt sua cornua x In dieb[o] illis ⁊c̃. tũ ex defectu culture ꝓpẽ guerras. y Et tra. se bac. ad seruiẽdus sub tributo regi. z Et elegit ⁊c̃. de israel. a Et pscrutabant ⁊c̃. qz cogꝫ

scebãt eos: ⁊ scicbãt latibula eorũ. b Et vẽdicabant ⁊c. ꝓtẽptibili
ter eos iugulãdo. c Et facta est ⁊c. ⁊ b fuit necessitas instituendi
ducẽ loco iude. d Et ꝓgregati sũt. Hic ꝓnũt describit institutionis
solẽnitas. nã ad b fuit ppls ꝓgregat⁹ vt electio ionathe fieret certius
⁊ solẽnius. ⁊ patz lra. e Et coḡuit bachi. Hic ꝓnũt describit insur
gẽs aduersitas: ⁊ diuidit in tres ptes. qz p p secutio ionathe pponit scdo mors iobis fratris sui interponit: tertio sepultura ad pmũ reuertit: ibi. Et audiuit bachides. Circa pmũ dicitur
e Et coḡuit bachides institutionẽ ionathe
f Et q̃rc. eũ occi. diuersis vijs ⁊ machinationibus. q̃s coḡscẽs ionathas declinauit cauterũ subdit. g Et fugerunt ⁊c. q̃usq; posset exercitũ aggregare.
b Et ꝓdescẽ. ad aquas. iuxta aquã. i Lacus aspbar. iste lac⁹ est mare mortuus qõ alibi dr lacus asphalti.
k Et coḡ. bac. p suos exploratores. l Et die sabb. venit ⁊c. in cõtẽptum festiuitatis iudaice. ⁊ vt iudei nõ defẽderent se sic de q̃busdã dicitur est. s. ij. ca. vel saltez vt min⁹ volũtarie sumerent arma illa dic.
m Et ionath. misit. b ꝓnũt mors iobis fratris interponit. ⁊ p ponit ca⁹ occasio do osa p insidias sibi positas i via: ĩ dr m Et ionathas misit ⁊c. mittẽs aliq̃s d pplo cũ iob e ipsum pcedẽte. n Et rogauit nabutheos ⁊c. vt br. s. v. ca. o Vt cõmen. ⁊c. p modũ custo die vsq; ad die belli cũ bachide. aliq̃ libri sic bnt. Vt cõmẽda. illis ⁊c. i. vt nabuthei accõmodarẽt ionathe ⁊ fratrib⁹ ca⁹ rentoria sua ⁊ arma.
p Et erierũt filij iambri. insidiantes iobi.
q Et cõpẽben. iobã. ⁊ etiã occiderũt eum. vt babek in prescequenti.
r Post b. Hic ꝓnũt ponitur vindicatio iobis ⁊ pater littera vsq; ibi.
s Cũ ambi. mag. i. cuz apparatu magno ⁊ põpa. t Et recordari suur sanguinis ⁊c. ex q̃ pz q̃ iobem occiderãt vt dictũ est v Et ecce tumult⁹. et multitudine venientũ. x Et spon. pcel. ⁊c. obuiã illis q̃ adducebãt sponsam. cetera patẽt vsq; ibi. y Et reuer. sũt ⁊c s. ad mare mortuũ in loco pdicto: qõ dr b ripa iordanis: nã iordanis trãsit p ipsũ mare mortuũ. vt br Josue. iij. z Et audiuit. Hic cõsequẽter scp̃tura reuertit ad illd qõ. s. ppositũ est. s. psecutio ionathe

ab ipso bachide ⁊ p ponit eorũ ꝓflict⁹. scdo alchimi decessus: ibi. Et anno centesimo. tertio bachidis recessus: ibi. Et vidit bachides. Circa primũ pz lra ex pdictis vsq; ibi a Illõ est eũ bodie ⁊c. b dixit ionathas ad animandũ suos: oñdens q̃ nõ patebat locꝰ fuge b Et credit ionathas ⁊c. tantũ eũ inualuit q̃ eũ interfecisset: nisi retrocessisset

ccbãt eos ad bachidẽ: ⁊[b] vindicabat in illos ⁊ illudebat. Et fcã[c] est tribulatio magna in isrl: qualis nõ fuit ex die qua nõ est visus ꝓphet a in isrl. Et[d] cõgregati sunt oẽs amici iude: ⁊ dixerũt ionathe Ex quo frater tu⁹ iudas defunct⁹ est: vir silis ei nõ ẽ q̃ ereat ꝓtra inimicos nr̃os bachidẽ ⁊ eos q̃ inimici sũt gẽtis nr̃e Nũc itaq; te hodie eligim⁹ esse ꝓ eo nobis in principẽ ⁊ ducẽ ad bellandũ bellũ nr̃m Et suscepit iõathas tp̃e illo principatũ: ⁊ surrexit loco iude fratris sui. Et[e] cognouit bachides: ⁊[f] q̃rebat eũ occidere. Et cognouit ionathas ⁊ symõ frater ei⁹ ⁊ oẽs q̃ cũ eo erãt: ⁊[g] fugerũt in desertũ thecue: ⁊[h] ꝓsederũt ad aquã lac⁹ asphar. Et[k] cognouit bachides ⁊[l] die sabbatorũ venit ipse ⁊ oĩs exercit⁹ ei⁹ trãs iordanẽ. Et[m] ionathas misit fratrẽ suũ ducẽ pplĩ: ⁊[n] rogauit nabutheos amicos suos vt[o] cõmendaret ill' appatum suũ q̃ erat copiosus. Et[p] exierunt filij iãbri ex madaba: ⁊[q] ꝓprehẽderũt iohãnẽ ⁊ oĩa que hẽbat: ⁊ abierũt hr̃tes ea. Post hec v̀ba renũcia tũ est ionathe ⁊ symoni fratri ei⁹ q: filij iambri faciũt nuptias magnas ⁊ ducũt sponsaz ex madaba filiã vni⁹ de magnis principibus chanaã cũ ambitiõe magna Et[r] recordati sũt sanguis iohãnis fratris sui: ⁊ ascenderũt ⁊ abscõderũt se sub tegumẽto mõtis ⁊ eleuauerũt oculos suos ⁊ viderũt: ⁊[u] ecce tumult⁹ ⁊ appar⁹ mult⁹: ⁊[x] sponsus ꝓcessit ⁊ amici ei⁹: ⁊ fratres ei⁹ obuiã illis cũ tympanis ⁊ musicis ⁊ armis multis. Et surrexerũt ad eos et insidijs ⁊ occiderũt eos: ⁊ ceciderunt vulnerati multi ⁊ residui fugerũt in mõtes ⁊ acceperunt cia spolia eorũ ⁊ ꝓuerse sũt nuptie in luctũ: ⁊ vox musicorũ ipsorũ in lamentũ. Et vindicauerũt vindictã sanguis fratris sui: ⁊[y] reuersi sunt ad ripaz iordanis. Et[z] audiuit bachides ⁊ venit die sabbatorũ vsq; ad orã iordanis in virtute magna. Et dixit ad suos ionathas. Surgam⁹ ⁊ pugnemus ꝓtra inimicos nr̃os. nõ[a] ẽ ei hodie sicut heri ⁊ nudiustert⁹. Ecce ei belluz ex aduerso: aq̃ v̀o iordanis hinc ⁊ inde ⁊ ripe ⁊ paludes ⁊ saltus: ⁊ nõ est loc⁹ diuertẽdi. Nũc ergo clamate in celũ: vt liberemini de mãu inimicorũ vr̃orũ. Et cõmissuz est bellũ. Et[b] extẽdit ionathas manũ suã percutere bachidẽ ⁊ diuertit ab eo retro: ⁊[c] dissiluit ionathas ⁊ q̃ cũ eo erant in iordanẽ ⁊ transnataueruṇt ad eos iordanẽ. Et ceciderũt de pte bachidis die illa mille viri: ⁊[d] reuersi sunt in hierlm Et edificauerũt ciuitates munitas in iudea: munitiõz que erat in hierico: ⁊ in ãmauz ⁊ in bethoron ⁊ bethel: ⁊ thãnatha: ⁊ phara ⁊ thopo muris excelsis ⁊ portis ⁊ seris. Et posuit custodiam in eis vt inimicicias exercerẽt i isrl. ⁊ muniuit ciuitatẽ bethsuraz ⁊ gazarã ⁊ arcẽ: ⁊ posuit in eis auxilia ⁊ appatum escarũ: ⁊[e] accepit filios principũ regiõis obsides[f] ⁊ posuit eos in arce in hierl'z in custodiã. Et[g] ãno cẽtesimo quinquagesimo tertio mẽse scdo ꝓcepit[h] alchim⁹ destrui muros dom⁹ sancte interioris ⁊[i] destrui opa ꝓphe

c Et dissiluit ionathas. ad persequendũ bachidem ⁊ eius gentem. d Et reuersi sũt in hierusalem. s. bachides ⁊ sui. cetera patent vsq; ibi.
e Et acce. filios principũ ⁊c. i. principalũ iudeorũz
f Obsides. ne rebellarent seionathe sociando.
g Et ãno. cliij. Hic describit alchimi decessus. ⁊ p ponit cã cuz dr h Precepit alchimus destrui muros ⁊c. i. sanctisanctorũ qõ erat interior pars templi.
i Et destrui opora ꝓphar. Mas scdm templus de quo loquit edificatũ fuit p exhortationẽ ⁊ adiutoriũ aggei ⁊ zacharie ꝓphetarũ p Esdre. vi.
k In tpe illo p cussus ẽ ⁊c. a do
l Et impe. sunt opa illi us. maligna. m Et obclusum est os ei⁹. q: facus est mutus.
n Et mandare d domo sua. i. ñ potuit ordinare de rebus suis ⁊ familia. o Et mortuus est ⁊c. in tormento magno dei iudicio iusto. p Et vidit bachides. hic ꝓsequẽter describit recessus bachidis de terra iuda cũ dicit. Et vidit bachides ⁊c. ꝓpter cui⁹ institutionẽ in sacerdotẽ venerat in iudeam, vt babek in pncipio hui⁹ cap. ⁊ sic habuit causã reuertẽdi.
q Et cogitauerũt. Hic ꝓnũt p ponit ei⁹ redit⁹ ad iudeã: ⁊ scdo totalis ei⁹ recessus ab ea: ibi. Et iratus. Circa pmum dicit.
q Et cogi. oẽs iniqui de pplo isrl. r Ecce iona. ⁊c. Habitant ꝓfidenter nõ p̃cauentes sibi de bello: ꝓpter quod de facili

potẽrãt capi. ce
tera parent vsq;
ibi. s Et cõ
phẽderẽt iona
thas ⁊ eos q̃ ⁊c.
latẽter ⁊ dolose.
t Et appphẽdit
ionathas.
v De viris regi
onis. id ẽ iudeis
x Qui pn. erãt
milite. i. ductores illorũ q̃ volebãt ionatham ⁊
socios ei⁹ capere.
y Et recessit io
nathas in berb
besses: q̃ est in de
serto vt haberet
fortalicius ꝓ re
fugio. z Et
reduxit ionathas
⁊c. s. berbbesses
ad ei⁹ custodias
a Et exi. i regio
nẽ ⁊ venit ⁊c. scz
sufficiẽs bellato
rũ. b Et p
cussit odaren ⁊c.
q̃ erãt aduersarij
ionathe pplĩ sui
c Symõ vo ⁊c
q̃s fecerat bachi
des ad ꝓpugna
tionẽz ciuitatũ: ⁊
sic symõ pualuit
i ciuitate: ⁊ iona
thas in regione.
d Et afflixerũt
eũ valde. nã boĩ
supbo magna ẽ
afflictio supare
nõ posse.
e Et iratus ⁊c.
Hic ꝓnũt describit oralis recessus bachidis a
iudea: cũ dicit.
f Et iratus ⁊c. in
sto dei iudicio:
cũ essent ꝓditores patrie ⁊ desertores legis diuine f Ipse ãt
cogitauit cũ relicto abire. nã peo
bosum erat sibi
in iudea manere
g Et cognouit
ionathas. ei⁹ re
cessum ⁊ irã zi
los q̃ eũ adduxerũt in iudeam
h Et misit ad
eos legatos cõponere. i. ad cõponendum.
i Pacẽ cũ ipso
sperãs q̃ recipe
re eũ sic ⁊ fecit.
cetera parẽt vsq;
ibi. k Et ba

potestātē capi. cetera parent vsq; ibi. s Et cōprehenderēt ionathaz ⁊ eos q̄ ⁊c. latēter ⁊ dolose.
t Et appēdit ionathas.
v De viris regionis. id ē iudeis
x Qui pn. erāt militie. i. ductores illoꝝ q̄ volebāt ionatham ⁊ socios eiꝰ capere.
y Et secessit ionathas in bethbesses: q̄ est in deserto vt haberet sortalicius p refugio. z Et rediit ionathas ⁊c. s. bethbesses ad eiꝰ custodiaz
a Et ext. i regione ⁊ venit ⁊c. scz sufficiēti bellatorū. b Et p̄cussit odaren ⁊c. q̄ erāt aduersarij ionathe ppli sui
c Symō vo ⁊c q̄s fecerat bachides ad ipugnationes ciuitatē: ⁊ sic symō p̄ualuit i ciuitate: ⁊ ionathas in regione.
d Et afflixerūt eū valde. nā hoī supbo magna ē afflictio supare nō posse.
e Et iratus ⁊c. Hic p̄ñr describit ioratis recessus bachidis a iudea: cū dicit.
e Et irat⁹ ⁊c. in sto dei iudicio: cū essent p̄dictores patrie ⁊ desertores legis diuīne f Ipse ēāt cogitauit cū reliq̄s abire, nā pro bono sum erat sibi in iudea manere
g Et cognouit ionathas. eiꝰ recessum ⁊ irā z illos q̄ eū adduxerūt in iudeam
h Et misit ad eos legatos cōponere. i. ad cōponendum.
i Pacē cū ipso sperās q̄ recipere eū sic ⁊ fecit. cetera patēt vsq; ibi. k Et bapta

tarū ⁊ cepit destruere. In tpe illo p̄cussus est alchimꝰ: ⁊ impedita sūt opa illiꝰ: ⁊ m obclusuz est os eiꝰ: ⁊ dissolutꝰ est paralysi: nec vltra potuit loq; vbuz ⁊ n mādare de domo sua: ⁊ o mortuꝰ est alchimꝰ i tpe illo cū tormēto magno. Et p vidit bachides q̄ mortuꝰ ē alchimus ⁊ reuersus ē ad regē: ⁊ siluit terra ānis duobꝰ: ⁊ q cogitauerūt oēs iniq; dicētes. Ecce r ionathas ⁊ q cū eo sūt in silētio habitāt ꝓfidēter. Nunc ergo adducamꝰ bachidē: ⁊ cōprehēdet eos oēs vna nocte. Et abierūt ⁊ ꝓsiliū eis dederūt. Et surrexit vt veniret cuz exercitu multo. Et misit occulte epl'as socijs suis: q̄ erāt in iudea: vt s cōprehēderēt ionathā: ⁊ eos q̄ cū eo erāt: sz nō potuerūt: qz innotuit eis ꝓsiliū eoꝝ. Et t ap̄hendit de u viris regiōis: q̄ x principes erāt militie q̄ q̄ginta viros ⁊ occidit eos. Et y secessit ionathas ⁊ symō ⁊ q cū eo erāt i bethbessem q̄ est i deserto: ⁊ extruxit diruta eiꝰ ⁊ firmauerūt eā. Et cognouit bachides: ⁊ cōgregauit vniuersam multitudinē suā: ⁊ his q de iudea erāt denūciauit. Et venit ⁊ castra posuit desup bethbesse: ⁊ oppugnauit eā dies multos: ⁊ fecit machinas. Et z reliqt ionathas symonē fratrē suū n ciuitate: ⁊ a exiuit i regionē: ⁊ venit cū numero: ⁊ b percussit odaren ⁊ fratres eiꝰ ⁊ filios phaserō in tabnaculis ipsoꝝ: ⁊ cepit cedere ⁊ crescere in vtutibus. Symō c vo ⁊ q cum ipso erāt exierunt de ciuitate ⁊ succēdērūt machinas ⁊ pugnauerūt ꝓtra bachidē: ⁊ ꝓtritꝰ est ab eis: ⁊ d afflixerūt eū valde: qm̄ ꝓsilium eiꝰ ⁊ ꝓgressus eiꝰ erat inanis. Et e iratꝰ ꝓtra viros iniq's q ei ꝓsiliū dederāt vt veniret in regionē ipsoꝝ: multos ex eis occidit. Ipse f aūt cogitauit cū reliq̄s abire i regionē suā. Et g cognouit ionathas: ⁊ h misit ad eū legatos cōponere pacē i cū ipso ⁊ reddere ei captiuitatē. Et libenter accepit: ⁊ fecit fm vba eiꝰ ⁊ iurauit se nihil facturū ei mali oīb⁹ diebꝰ vite eiꝰ. Et reddidit ei captiuitatē quā paꝰ erat p̄dat⁹ de terra iuda ⁊ ꝓuersus abijt i terrā suā ⁊ nō apposuit amplius venire in fines eiꝰ. Et cessauit gladiꝰ ex isrl'. Et k habitau t ionathas in machmas ⁊ l cepit ionathas ibi iudicare ppl'm ⁊ exterminauit ipios ex isrl'

T a āno cēcēsimo Cap. x. sexagesimo ascēdit alexander antiochi filiꝰ q b cognomiat⁹ est nobilis ⁊ occupauit ptolomaidaz ⁊ recepērūt eū: ⁊ regnauit illic Et audiuit demetriꝰ rex ⁊ ꝓgregauit exercitū copiosū valde ⁊ exiuit obuiā illi in p̄liū. Et misit demetriꝰ epl'am c ad ionathā vbis pacificis vt magnificaret eū. Dixit enim: anticipemꝰ facere pacē cū eo: p̄ius q̄z faciat cuz alexandro aduersus nos Recordabit d enim omniū malorꝝ q̄ fecimꝰ in eū ⁊ in fratrē eiꝰ: ⁊ in gentē eiꝰ. Et dedit eis potestatē ꝓgregādi exercituz: ⁊ fabricare arma: ⁊ esse ipsū socū eiꝰ: ⁊ obsides q̄ erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalē ⁊ legit epl'as in auditu oīs ppli ⁊ eoꝝ q̄ in arce erāt. Et timuerūt timore magno: qm̄ audierunt q̄ dedit ei rex p̄tātem ꝓgregādi exercituz. Et traditi sūt ionathe obsides: ⁊ reddidit eos parētib⁹ suis: ⁊ e habitauit ionathas i hierusalē: ⁊ f cepit edificare ⁊ inouare ciuitatem. Et dixit facientib⁹ opa vt extruerent muros: ⁊ montē syō in circuitu lapidib⁹ q̄dratis ad mūitionez ⁊ ita fecerūt. Et g fugerūt alienigene q erāt in munitiōib⁹ q̄s bachides edificauerat: ⁊ reliqt vnusq̄sq; locū ⁊ abijt in terrā suā: tm̄ h in bethsura remāserunt aliq ex his q reliquerāt legem ⁊ p̄cepta dei. Erat enim hec eis ad refugiū. Et i audiuit alexāder rex, p̄missa q̄ p misit demetriꝰ Jonathe: ⁊ narrauerunt ei p̄lia ⁊ vtutes q̄s ipse fecit ⁊ fratres eiꝰ ⁊ labores q's laborauerūt: ⁊ ait. Nūqd inueniemꝰ aliquē vir talē: ⁊ nunc faciemꝰ eū

bita. ionathas i machmas. al's magnas. locus est iudec. vt patet p̄ Reg. xiij. I Et cepit ionathas. bonos ex alrādo ⁊ impios puniēdo. ex quo ptz q̄ habitabat sans pacifice.

Capitulū.x.

T anno. c. Hic p̄ñr describit ducatꝰ ionathe tpe alexādri filij antiochi cuparonis cuz q̄ ionathas habuit pacē: ⁊ ideo describit p cōfederano ionathe cū alexādro. scdo ꝓgressus alexandri cū demetrio: ibi. Et ꝓgregauit. tertio ꝓgressus ionathe z apolonij p̄ alexādro regem: ibi. In anno centesimo. Circa primū demetriꝰ p̄uenit iudeos suis epl'is flere: q̄bus tm̄ Jonathas bene vtit: scdo alexander scribit pacifice cui credit: ibi. Et audiuit alexāder, tertio demetriꝰ scribit mendose: ⁊ non audit: ibi. ⁊ audiuit demetriꝰ. Circa p̄mū dicit. a Et anno cēcēsimo sexagesimo. s. regni grecoꝝ b Qui cogno. est nobilis. s. alexander sicut auꝰ suꝰ antiochus epꝰ p̄phanes.
c Epl'am vbis pacificis. fiere ⁊ b alexādri ti moz. ideo subditur.
d Recordabit enim ⁊c. ⁊ sic iuuabit z nos alexandrū: ionathas tm̄ illē epl'is vsus est ad bonū suę gentis. qz p eas incussit timorē aliēgenis ⁊ recuperauit obsides de iudeis quos acceperat bachides vt dictum est ca. p̄cedenti. ⁊ patet lra vsq; ibi. e Et habita. ionathas in hierlm ⁊ subdit causa cū dicit
f Et cepit edificare ⁊c ad dei cultū electam.
g Et fuge ⁊c. ꝓtra hierusalem.
h Tantum in bethsura ⁊c. id est ō filijs isrl' q̄ erāt apostate a lege dei
i Et audiuit alexānd. Hic consequēter rex Alexander scribit Jonathe veraciter, ⁊ patet littera vsq; ibi.

k Rex alexan. fri ionathe salutē: fraternitatē noſtē apparet vtilia amicicie. l Et miſit pur. i. veſtē purpureā. m Et coronā auream. q̄bus licitū erat vti illis ⁊ nō aliis q̄ erāt ſpeciales regis amici: ⁊ ſic ps q̄ ſaluauit eū nō ſolū vbi o fieris ſiē d̄ nemr̄: ſ̄ etiā d̄ omis bonoribus ⁊ p̄ciosis. n Vt q̄ no. ⁊c. in p̄ſperis ⁊ aduersis: q̄ ꝓpriū est veracium amicorum.

o Et induit le ⁊c. i. veſtē pōtificalē p In die ſolēni ſcenopbegie. .i. dedicatiōis templi p mi. q̄ fecit ſalomō. nā illa dedicatio uit ſepti mo mēſe q̄ cōtinet ſep tēbri. Dedicatio vo tē pli ſcō: menſe fuit adar p Eſdre. vi. q̄ c. xij. apō hebreos ⁊ cōtinet ſe bruariū: diēs aliqn̄ ꝓcurrat ſaltes p magna pte eū marcho. q Et fecit arma copi. ipe q̄ erat in pace ꝓpter ꝓtēnionē demetrij ⁊ alexādri ad inuicem. r Et audiuit demetrius. Hic ꝓfir ponit epla ſcā a Demetrij ad iudeos adulatoria ⁊ ficta: ꝓpter q̄d nō fuit ei adhibita fides ⁊ ps vſq; ibi s Qm̄ ſeruaſtis ad nos pactū ficte loquit: q̄ nō legit ionathas cuz eo fecisse aliqd̄ pactū: ſed m̄ epiſtola ſua vſus fuiſſe ad bonū: vt predictū est.

t Et remittem⁹ ⁊c. id ē multa q̄ p̄ſtiuiſtis nobis reddere. v Et dabim⁹ vobis donatōnes: ita q̄ nō ſolū remittem⁹ vob debita: ſ̄ etiā dabim⁹ vob ampla dona. x Et p̄ci. ſa. indulgeo. i. pecuniā quas debebat regib⁹ p ſalefiendo. Eſt enim terra iudee p magna pte ſuper mare: ⁊ in aliqb⁹ locis faciebāt affluere aquas maris p alueos ſup terrā q̄ ꝓuertebāt i ſal ad calorē ſol. ⁊ illa dicebātur ſaline: de q̄bus fit mētio. j. ca. xi. y Et coronas remitto. q̄s nobis debebatis.

a Et tertias ſemis. i. frugū. b Et dimidiā ⁊c. i. arborum.

c Qd̄ ē portiōis mee. de p̄ſuetudine mihi debite. d Et bierl̄ ⁊c ab oī tributo ⁊ exactōe

e Et decime ⁊ tributa. q̄ ſolent nob reddi.

f Ipſi⁹ ſunt. ad bonū ciuitatis. g Remitto etiā potestatē arcis ⁊c. ſequit. Qui custodiant eā. ſ. p rege: vt dicit Joſeph⁹. vnde ⁊ ca. ſequenti

amicū ⁊ ſociū nr̄m ⁊ ſcripſit epl̄ā̄ et miſit ei fm̄ hec verba dicens. Rex[k] alexāder fratri ionathe ſalutē. Audiuim⁹ de te q̄ vir potēſ ſis vīnb⁹ ⁊ aptus es vt ſis amic⁹ nr̄. Et nūc cōſtituim⁹ te hodie ſūmū ſacerdotē gētis tue: ⁊ ut amicus vocetris regis Et[l] miſit ei purpurā ⁊[m] coronā auream: vt[n] q̄ nr̄a ſunt ſentias nobiſcū: ⁊ cōſerues amicitias ad nos: et[o] induit ſe ionathas ſtolā ſcām ſeptio mēſe āno cēteſimo ſexageſimo in[p] die ſolēni ſcenophegie. Et ꝓgregauit exercitus: et[q] fecit arma copioſa. Et[r] audiuit demetr⁹ verba iſta: ⁊ cōmiſtat⁹ eſt nimis ⁊ ait. Quid hoc fecim⁹ q̄ p̄occupauit nos alexāder appēdere amicitiā iudeorū ad muniri ſui. Scribā et ego illis uerba deprcatoria ⁊ dignitates et dona: vt ſint mecū in adiutoriū Et ſcripſit eis in hec uerba. Rex demetr⁹ gēti iudeorū ſalutē. Qm̄ ſeruaſtis[s] ad nos pactum et māſiſtis in amicicia nr̄a: et nō acceſſiſtis ad inimicos nr̄os: audiuim⁹ et gauiſi ſum⁹. Et nūc pſeuerate adhuc cōſeruate ad nos fidē ⁊ retribuem⁹ vob bona p his q̄ feciſtis nobiſcū: et[t] remittem⁹ vobis p̄ſtatōes multas: ⁊[u] dabim⁹ vob donatiōes: ⁊ nunc abſoluo vos et oēs iudeos a tributis ⁊[x] p̄cia ſalis indulgeo ⁊[y] coronas remitto: et[a] tercias ſeminis: ⁊[b] dimidiā ptem fruct⁹ ligni q̄d[c] eſt portionis mee relinquo vob et hodierno die: et deinceps ne accipiat̄ a terra iuda et a trib⁹ ciuitatib⁹ q̄ addite ſunt illi et ſamaria ⁊ galilea et hodierna die ⁊ in totū tēp⁹. Et[e] hierlim ſit ſcā ⁊ libera cū finib⁹ ſuis: ⁊[f] de cime ⁊ tributa ipi⁹[g] ſunt. Remitto[h] et ptātē arcis que ē in hierlim: et do eā ſūmo ſacerdoti vt ꝓſtituat in ea viros quoſcūq; ipe elegerit q̄ custodiāt eā: ⁊[i] oēm aiam iudeorū que captiua eſt a terra iuda i oī regno meo: relinq̄ liberā gratis: vt[k] oēs a tributis ſoluant̄ etiā pecorū ſuorū. Et[k] oēs dies ſolennes: ⁊[l] ſabbata: ⁊[m] neomenie: ⁊[n] dies decreti ⁊ tres dies ante diē ſolennē ⁊ tres poſt diē ſolennē ſint[o] oēs immunitatis ⁊ remiſſiōis oibus[p] iudeis q̄ ſunt in regno meo. Et[q] nemo habebit ptātes agere aliqd ⁊ mouere negocia aduerſus aliquē illorū in[q] omi cā. Et[r] vt aſcribant̄ ex iudeis i exercitu regis ad triginta milia virorū. Et dabunt̄ illis copie vt oportet oib⁹ exercitib⁹ regis: ⁊ ex eis ordinabunt̄ q̄ ſint in munitionib⁹ regis magni. Et ex his ꝓſtituent̄ ſup negocia regni que agunt̄ ex fide: ⁊ p̄cipes ſunt ex eis: ⁊[s] ambulēt in legib⁹ ſuis ſicut p̄cepit rex in terra iuda ⁊ tres ciuitates que addite ſunt iudee ex regiōe ſamarie: cū iudea reputent̄ vt ſint ſub vno ⁊ nō obediāt alieno potestati: niſi ſūmo ſacerdoti: ptolomaida[t] ⁊[u] ꝓfines eius quas[x] dedi donū ſcis[y] q̄ ſunt in hierl̄ ad neceſſarios ſumpt⁹ ſcōrū. Et ego dabo ſingl̄is annis quindecim milia ſiclorū argenti de rēib⁹ regis quem ꝓtingūt ⁊ oē q̄d reliquū fuerit q̄d nō reddiderāt q̄ ſup negocia erant ānis priorib⁹ ex[a] hoc dabūt in opa dom⁹. Et ſup hec quinq̄ milia ſiclorū argēti que accipiebāt de ſcōrū rōe p ſingl̄os ānos: ⁊ hec ad ſacerdotes ptinēt q̄ miniſterio funguntur. Et q̄cūq; ꝓfugerint in templū q̄d eſt hierolymis ⁊ i oībus finib⁹ ei⁹: obnoxij[b] regi in oī negocio dimittant̄: ⁊ vniuerſa que ſunt eis in regno meo liba habeant. Et[c] ad edificanda vel reſtaurāda opa ſcōrū ſumpt⁹ dabūtur de rēne regis: ⁊ ad extruēdos muros hierlim ⁊ cōmuniendos in circuitu: ſumpt⁹ dabunt̄ de rēne regis ⁊ ad ꝓſtruendos muros in

dicit q̄ ionathas ꝓgregauit gentē ad expugnandū arcē illam et q̄ ps q̄ nō erat ſibi tradita. b Et omnē aiam. i. pſonam.

i Vt oēs ⁊c. ita q̄ nō ſolū ſint liberi a tributo debito pſonis ſuis: ſed etiā p aiabus bautis. k Et oēs dies ſolēnes q̄ celebrant̄ ſemel in anno. vt paſca ⁊ pentecoſtes ⁊ hmōi.

l Et ſabbata q̄ liber ebdomada

m Et neomenie. in q̄ibet menſe.

n Et dies decreti. ad ſolēnizandū: ſicut dies vindicte de interfectione oloferniis ⁊ ſui exercit⁹: vt habet̄ iudith vltimo. ⁊ de interfectōe aman. Hester. ix.

o Sint oēs immu. ab oī exactione ⁊ vexatione

p Iudeis oib⁹ ⁊c. q̄ multi valō remanſerūt in ciuitatib⁹ babylonie p̄ſidio ⁊ metdicā cū zorobabel in iudeā non redierūt detenti amore vrorū q̄s acceperāt ibi: ⁊ p̄lis quā genuerant: ⁊ p̄ alius q̄ ibi acq̄ſierant.

q Et nemo habitātes ⁊c. ſi diebus p̄dictis.

r Et vt aſcribātur ⁊c. quē erant valō bonorifica ⁊ ad tutelā aliorum iudeorū pre gnum ſpe dūp ſonus. s Et ambulēt in legibus ſuis ⁊c. id ē ita libere custodiāt legitia ſua p totus regnum meū ſicē in iudea

t Ptolomaida id eſt acbon.

v Et ꝓfines ei⁹ i. ville ſibi adiuncte x Quas de. do. i. gratis.

y Sanct̄ q̄ ⁊c. .i. ſacerdotib⁹ ⁊ leuit̄ diuino cultui deputatis.

z Ex hoc da. in opa dom⁹. i. dūt̄ p ei⁹ reparatōe ⁊ ſacrificiorū oblationē. Cōſequēter tangit de immunitate templi cū di. Et q̄cūq; fugerint ⁊c.

5 Obnoxij regi .i. obligati pene

ꝓꝑ aliquas no
ra. a Et ad
edificanda ꝛc.
Supe⁹ dabunt
de rõe regi ꝛc.i.
ꝑ suis reddituꝰ
ꝓpius b Ut
audiuit ꝛc. repu
tãtes eos falsos
ꝛ mentꝰ ꝓpter
suã malicia pce
dẽte c Et cõ
pla.ꝛc.fuare cũ
eo fed⁹ amicicie.
d Et ꝛgregauit
Hic ꝓñr deſcri
bit ꝛgreſſus ale
xãdri cum deme
trio.ꝛ ps lra vſq
ibi. e Et
miſit alexander.
vbi er alexandri
victoria ꝗbit a
micicia:ꝛ ſecũdo
ſubdit Jonathe
gratiabi ꝛ ſcꝗſit
rex alexãd. pima
pars ps pauꝗ ex
cepꝗ:q diſcurre
tur. f Et ſe
di ꝛc.i ãtiochia:
q erat metropol
illi⁹ regni.

g Et dabo tibi
dona regie ma
ieſtati ꝗdigna.
h Et ipſi digni
q vocabit ꝛ erit
regina. i Et
ſcripſit.h ꝓñr de
ſcribit ionathe
gratiacũ dicitur
i Et ſcripſit rex
alexander iona
the.ſicut amicus
amico. k Et
abiit cum gratia.i.
cũ apparatu ma
gno l Et oc
currit ibi duoꝰ
regiꝰ.ſ.alexan
dro ꝛ ptolomeo
m Et ꝓuenerũt
aduerſus eũ ꝛc.
Nam a lege apo
ſtauerũt ꝛ alios
ad apoſtaſiã q̃n
tũ poterãt ſuira
bant. n Et
collocauit ꝛc. in
iudicio ꝛ in ꝓui
nio. o Erit
re cũ eo i medio
ꝛc.ad eꝰ bono
rẽt aduerſarioꝝ
confuſionem.
p Et ꝑdicate.i.
ꝓpcones publi
cate. q Et
nemo aduerſus
ꝛc.ꝛ pars littera

iudea. Ut audiuit aũt ionathas
ꝛ ppls ſmones iſtos nõ credide
rũt eis:nec receperunt eos:qꝛ re
cordati ſũt malicie magne quã fe
cerat iſrl:ꝛ tribulauerat eos val
de. Et c cõplacuit eis in alexandrũ
qꝛ ipſe fuerat eis princeps ſmonũ
pacis:ꝛ ipſi auxiliũ ferebãt oibus
dieb⁹. Et d ꝛgregauit rex alexan
der exercitũ magnum ꝛ admouit
caſtra ꝓtra demetriũ. Et cõmiſe
rũt ꝑlium duo reges:ꝛ fugit exer
citus demetrij:ꝛ inſecut⁹ ē eũ ale
xander:ꝛ incubuit ſup eos ꝛ inua
luit ꝑliꝝ nimis donec occidit ſol
ꝛ ceciditꝰ demetri⁹ in die illa. Et e
miſit alexãder ad ptolomeũ regẽ
egypti legatos ſm hec ꝗba dicẽs
Qm̃ regreſſus ſũ in regnũ meuꝝ:
ꝛ f ſedi ſede patrũ meoꝝ:obtinui
principatũ ꝛ ꝓtriui demetrium:ꝛ
poſſedi regionẽ nr̃aꝝ:ꝛ cõmiſi pu
gnã cũ eo:ꝛ ꝓtrit⁹ eſt ipſe ꝛ caſtra
ei⁹ a nob:ꝛ ſedem⁹ in ſede regni
ei⁹. Et nũc ſtatuam⁹ ad invicem
amicicia ꝛ da mihi filia tuã vxorẽ
ꝛ ero gener tu⁹ ꝛ g dabo tibi dona
ꝛ h ipi dignitatẽ. Et rñdit rex pto
lome⁹ dicẽs. Jd elit dies in q̃ reuer
ſus es ad terrã patrũ tuoꝝ ꝛ ſedi
ſti i ſede regni eoꝝ. Et nũc faciã
tibi qd̃ ſcripſiſti:ſed occurre mihi
ptolomaidã: vt videam⁹ invicem
nos ꝛ ſpondeã tibi ſic dixiſti. Et
exiuit ptolome⁹ de egypto ipſe ꝛ
cleopatra filia eius ꝛ venit ptolo
maidã ãno cẽteſimo ſexageſimo
ſecũdo. Et occurrit ei alexãder rex
ꝛ dedit ei cleopatrã filiã ſuã:ꝛ fecẽ
nuptias ei⁹ ptolomaide ſic reges
in magna glia. Et i ſcripſit alexã
der rex ionathe vt veniret obuiaꝝ
ſibi. Et k abijt cum glia ptolomai
dã:ꝛ l occurrit ibi duoꝰ regiꝰ:ꝛ
dedit illis argentũ multũ aurꝝ ꝛ
dona:ꝛ inuenit gratiaꝝ in ꝓſpectu co
rũ. Et m ꝓuenerũt aduerſus eũ vi
ri peſtilentes et iſrl: viri iniq inter
pellãtes aduerſus eũ:ꝛ nõ intendit
ad eos rex. Et iuſſit ſpoliari io
nathã veſtib⁹ ſuis:ꝛ indui eũ pur
pura. Et ita fecerũt:ꝛ n collocauit
eũ rex ſedere ſecũ:dixitq; principi
bus ſuis. Exite o cũ eo in medium
ciuitatis:ꝛ p ꝑdicate: vt q nemo ad
uersus eũ interpellet d̃ vllo nego
cio:nec quiſq; ei moleſt⁹ ſit de vl
la rõe. Et factũ eſt vt viderent q
interpellabãt gloriã ei⁹ que ꝑdi
cabatur:ꝛ opertũ eũ purpura fu
gerunt cẽs. Et magnificauit eum
rex ꝛ ſcripſit eum inter primos a
micos:ꝛ poſuit eum ducẽ ꝛ parti
cipẽ principat⁹. Et reuerſus ē io
nathas in hieruſalem cum pace ꝛ
leticia. In anno centeſimo ſexa
geſimoquinto venit⁹ demetrius fili
us demetrij a creta in terrã patrũ
ſuorum. Et audiuit alexander ꝛ
rex ꝓtriſtatus eſt valde:ꝛ r reuer
ſus eſt antiochiã. Et s cõſtituit de
metrius rex apollonium dicẽ qui
preerat celeſyrie ꝛ ꝓgregauit exer
citum magnũ ꝛ t acceſſit ad iamniã
Et u miſit ad ionathã ſummũ ſa
cerdotẽ dicẽs. Tu v ſolus reſiſtis
nobis. Ego a autem factus ſum in
deriſum ꝛ in opprobriũ. Propter
ea b quia tu potes ſtatẽ aduerſũ nos
exercere in mõtibus. Nunc ergo
ſi cõfidis in virtutibus tuis:deſcẽ
de c ad nos i campũ ꝛ comparem⁹
illic inuicem:quia mecũ eſt virtus
bellorum. Interroga d ꝛ diſce qs
ſum ego ꝛ ceteri qui auxilio ſunt
mihi:qui ꝛ dicunt:qꝛ e non pẽt ſta
re pes veſter ante faciẽ noſtram:qꝛ
bis in fugã ꝓuerſi ſunt patres tui
in terram ſuam:ꝛ f nunc quõ pote
ris ſuſtinere equitatũ ꝛ exercitum
tantũ in campo vbi non eſt lapis
neq; ſarum:neq; g locus fugiendi?
Ut h audiuit aũt ionathas ſermo
nes apollonij motus eſt animo:ꝛ
elegit decẽ milia viroꝝ: ꝛ exijt ab
hieruſlm:ꝛ occurrit ei ſymõ frater
eius in adiutoriũ ꝛ applicauerũt ca
ſtra i ioppẽ ꝛ i exclusit eũ a ciuitate
qꝛ k custodia apollonij ioppe erat:
ꝛ oppugnauit eã. Et exterriti qui
erant in ciuitate:aperuerunt ei: et
obtinuit ionathas ioppẽ. Et au
diuit apollon⁹ ꝛ admouit tria mi
lia equꝝ ꝛ exercitũ multũ:ꝛ m abijt

ꝓꝑ aliquas no
ra. a Et ad
edificanda ꝛc.
Supe⁹ dabunt
de rõe regi ꝛc.i.
ꝑ suis reddituꝰ
ꝓpius b Ut
audiuit ꝛc. repu
tãtes eos falsos
ꝛ mentꝰ ꝓpter
suã malicia pce
dẽte c Et cõ
pla.ꝛc.fuare cũ
eo fed⁹ amicicie.
d Et ꝛgregauit
Hic ꝓñr deſcri
bit ꝛgreſſus ale
xãdri cum deme
trio.ꝛ ps lra vſq
ibi. e Et
miſit alexander.
vbi er alexandri
victoria ꝗbit a
micicia:ꝛ ſecũdo
ſubdit Jonathe
gratiabi ꝛ ſcꝗſit
rex alexãd. pima
pars ps pauꝗ ex
cepꝗ:q diſcurre
tur. f Et ſe
di ꝛc.i ãtiochia:
q erat metropol
illi⁹ regni.

g Et dabo tibi
dona regie ma
ieſtati ꝗdigna.
h Et ipſi digni
q vocabit ꝛ erit
regina. i Et
ſcripſit.h ꝓñr de
ſcribit ionathe
gratiacũ dicitur
i Et ſcripſit rex
alexander iona
the.ſicut amicus
amico. k Et
abiit cum gratia.i.
cũ apparatu ma
gno l Et oc
currit ibi duoꝰ
regiꝰ.ſ.alexan
dro ꝛ ptolomeo
m Et ꝓuenerũt
aduerſus eũ ꝛc.
Nam a lege apo
ſtauerũt ꝛ alios
ad apoſtaſiã q̃n
tũ poterãt ſuira
bant. n Et
collocauit ꝛc. in
iudicio ꝛ in ꝓui
nio. o Erit
re cũ eo i medio
ꝛc.ad eꝰ bono
rẽt aduerſarioꝝ
confuſionem.
p Et ꝑdicate.i.
ꝓpcones publi
cate. q Et
nemo aduerſus
ꝛc.ꝛ pars littera

r In anno cẽteſimo.h
ꝓñr deſcribit ꝓſiteꝰ io
nathe ꝑ alexãdro vbi
ꝑ ponit apollonij ꝓmi
nario.ſcõ ionathe ami
mario: ibi. Ut audiuit
aũt ionathas.tertio ale
xãdri ꝓgratulatio: ibi.
Et factũ eſt. Circa pri
mũ dñ. r In anno
clxv.regni grecorum:
s Venit demetri⁹ ꝛc.
vbi occiſo pre ſuo ab a
lexãdro:ad portes mãis
ſue inerat ꝑ refugio.
t Inter pa.ſu.p exerci
tium auxilius inter q̃s
creuerat. t Et re
uer.eſt ãtiochiã.metro
polim ciuitatẽ.vt ibi cõ
gregaret exercitũ ad pu
gnandũ h alexandrum
v Et ꝓſtituit ꝛc. i vna
pte regni q̃ vocabat ce
leſyria:ꝛ erat regio ma
ritima x Et accel.
ad iamniã q̃ ſilr eſt ꝑ
pemare in iudea.ꝛ tõ
vt illuc venire ꝑ nauigi
um. y Et miſit ad
ionathã.inuitãdo eum
ad pugnandum.
z Tu ſolus ꝛc.q.d.cre
dis tu diu reſiſtere.q.d.
nõ. a Ego aũt ꝛc.
eo q nõ habeo te ſtari
ad nutũ meum.
b Propterea qꝛ tu po
teſtatẽ ꝛc.q.d.h non ꝓ
uenit ex tua ꝓbitate: ſz
ex mõtũ aſperitate ad
q̃s tu refugis:qꝛ ſunt in
acceſſibiles eq̃ntib⁹ nr̃is
ideo ſequit. c De
ſcende ad nos in cãpuꝝ
i.ad trã planã d In
terroga ꝛ di.q̃s ſũ ego
ꝛc.q.d.ſi h ſcires ꝛc mi
bi ſubiceres e Qd̃
nõ põt ꝛc.in ꝑlio ſed cõ
uertit ad fugã f Sz
nũc quõ poteris ꝛc.vbi
nõ ꝛc.ĩpedies iter eq̃ruꝝ
ꝛ pedũ meorum
g Neq; loc⁹ fugiendi
tibi ꝛ tuis.qꝛ ſtatim ca
peremi ab eq̃ntib⁹ meis.
h Ut aũt audiuit.hi c
ꝓñr ponit ipſi⁹ ionathe
ꝓuocatio.ꝛ ps vſq; ibi
i Et exclusit eus a ciui
tate.i.ꝑ ꝑls ioppe iona
thã exclusit ab ingreſſu
ciuitatẽ ioppẽſis:ꝛ ſub
ditur eã cum dicitur.
k Quia custodia ꝛc.i.
homines armati ex par
te ipſius ibidẽ poſiti
l Et oppugnauit eã.ſ.
ionathas ioppẽ ꝛc.cete
ra patent vſq; ibi.
m Et abijt ꝛc.i.plene

ꝓcedendo. n Et statim exijt. de castris. o In campũ. q̃si paratus ad plium. ⁊ subdit cã. p Eo q̃ hẗer multitudinẽ ⁊c. ⁊ pliũ cõmiserunt: nõ tũ statim ſz postea. ⁊ subdit cã. q Et reliqt apollonij ⁊c. i. post recessũ suũ de castris. r Occulte vt Jonathas ⁊ eꝰ exercit⁹ ignoraẽt includerent inter aduersarios. s Et circuierũt ⁊c. ad euadendũ insidias. t Ppls aũt ⁊c dicit eſſi ioseph⁹ q̃ exercitus erat ordinat⁹ in q̃dro facta testudie ꝏ scutis ad excipiendũ sagittas aduersariorꝫ donec eorꝫ pbarentur essent euacuate: vt sagittarij eḡtes essent fatigati ⁊ eorꝫ eq̃ q̃ facto fuit qꝏ sequit

v Et eiecit ⁊c. facies ꝗ aduersarios fatigatos impetũ. x Intrauerũt berbagõ. i. domum dagõ siue rẽplũ. Erat aũt dagon ydolũ hũs caput q̃si pisc̃: vt dicit hebrei. ió sic noiabat a dag qꝏ i hebreo signat piscẽ i latino y Exierunt ꝏ ciuitate. resistere nõ audẽtes ionathe.

5 Et factũ ẽ. Hic ꝓnũtiat alexãdri regi cõgratulatõ: nã ꝓgressus ionathe fuerat ꝓ eo: vt ps ex ꝑdictis. 5 Et misit ei fibulã auream. erãt eũ q̃tuor insignia regalia. s. purpura: corona: fibula aurea ⁊ sceptrũ. duo miserat aũ ipse ionathe: vt dictũ est circa principiũ hui⁹ cap. ⁊ nunc misit sibi terniũ. q̃ruꝫ ꝏ sibi soli seruabat: qꝏ est ꝓpriũ regie maiestatis.

Capitulũ. xi.

Z rex egypti. b ꝓnũtiat describit ducat⁹ ionathe ex pe scõi regis demetrij. Circa qꝏ ꝑ describit alexãdri regi obitus. scõo Demetrij successus: ibi. Et regnauit Z tertio antiochi adolescẽtis adueni⁹: ibi Tryphon aũt. ꝑmia in tres. q: ꝑ ponit ꝓductio ptolomei: scõo ꝓfederatio demetrij: ibi. Et misit legatos. tertio ꝓstratio alexãdri: ibi. Et audiuit Curca primuꝫ dicitur.

a Et rex egypti ⁊c. hyperbole est ad designãdũ sui exercit⁹ magnaꝫ multitudinẽ. b Et naues mul. q: regnum alexãdri qꝏ q̃rebat acq̃rere dolose partis erat sup mare. c Exijt ꝏ egypto. d In syriã. pgens. e Verbis pacificis. cũ habitatoribꝰ syrie vrbẽ. q̃si querẽs bonũ regni ꝓ genero suo. f Cũ aũt introiret ciuitatẽ. aliquã. g Ponebat custodias militũ. ad obtinẽdũ terrã ꝗ alexandriũ. cetera patẽt vsq̃ ibi. h Et eorꝫ q̃ ⁊c. in q̃bꝰ erãt sepulti notabiles viri i Et narrauerũt ⁊c. vt hi ca. ꝑcedenti

azotũ tãq̃ꝫ iter faciẽs: ⁊ [n] stati [l] exijt in [o] cãpum: eo [p] q̃ hẗer multitudinẽ eqtũ ⁊ ꝓsideret in eis: ⁊ insecutꝰ est eũ ionathas in azotũ: ⁊ ꝓmiserũt plium Et [q] reliqt apollonij⁹ in castris mille eqtes post eos occulte [r] Et cognouit ionathas q̃m insidie sũt post se. Et [s] circuierunt castra eꝰ ⁊ eiecerũt iacula in ppls a mane vsq̃ꝫ ad vesperã. Ppls [t] aũt stabat sic ꝑcepat ionathas: ⁊ laborauerũt eq̃ eorꝫ. Et eiecit sym̃ exercitũ suũ: ⁊ cõmisit ꝓtra legionẽ. Eqtes eũ fatigati erãt: et ꝓtriti sunt ab eo ⁊ fugerunt. Et q̃ dispersi sũt ꝑ cãpum fugerunt in azotũ: ⁊ [v] intrauerũt in berhagon ydolũ suũ vt ibi se liberarent. Et succẽdit ionathas azotũ ⁊ ciuitates q̃ erãt in circuitu eiꝰ: ⁊ accepit spolia eorꝫ ⁊ tẽplum dagon: ⁊ oes q̃ fugerũt in illud succẽdit igni. ⁊ fuerũt q̃ ceciderũt gladio cũ his q̃ succẽsi sũt fere octo milia virorꝫ Et mouit inde ionathas castra: ⁊ applicuit ea ascholonã: ⁊ [x] exierũt de ciuitate obuiã illi i magna glia ⁊ reuersus ẽ ionathas in hierlꝫ cũ suis hõtibꝰ spolia multa. Et [5] factũ est vt audiuit alexãder rex sermones istos addidit adhuc glisicare ionathã: ⁊ [5] misit ei fibulã aureã: sicut ꝓsuetudo est dari cognatis regũ Et dedit ei acharõ ⁊ oes fines eiꝰ in possessionẽ. Cap. xi

Z [a] rex egypti ꝓgregauit exercitũ sicut arenã q̃ est circa orã maris: ⁊ [b] naues multas ⁊ q̃rebat obtinere regnũ alexãdri dolo: ⁊ addere illꝏ regno suo. Et [c] exijt in [d] syriã vbis [e] pacificis: ⁊ aperiebãt ei ciuitates: ⁊ occurrebãt ei:

q: mãdauerat alexãder ret exire ei obuiã: eo q̃ socer suus esset. Cũ [f] aũt introiret ciuitatẽ ptolomeꝰ ponebat [g] custodias militũ in singlis ciuitatibus. Et vt appropiauit azoto oũderũt ei templũ dagõ succensũ: ⁊ azotũ ⁊ cetera eiꝰ demolita ⁊ corpa ꝑiecta: ⁊ [h] eorꝫ q̃ cesi erãt in bello tumulos q̃s fecerat secus viã. Et [i] narrauerũt regi quia hec fecit ionathas: vt [k] inuidiã faceret ei. Et [l] tacuit rex. Et occurrit ionathas regi in ioppẽ cũ glia: ⁊ inuicẽ se salutauerunt ⁊ dormierũt illic Et abijt ionathas cũ rege vsq̃ꝫ ad fluuiũ q̃ vocabat eleutherus ⁊ reuersus ẽ in hierlim Rex [m] aũt ptolomeꝰ obtinuit diũitꝫ ciuitatũ vsq̃ꝫ seleuciã maritimã: ⁊ [n] cogitabat in alexandriũ ꝓsilia [o] mala. Et [p] misit legatos ad demetriũ dicens. Veni cõponamꝰ inter nos pactũ ⁊ dabo tibi filiã meã quaꝫ hꝫ alexãder ⁊ regnab in regno patris tui. Penitet eũ me q̃ dederim illi filiã meã Quesiuit [q] ei me occidere Et [r] vituperauit eũ ꝑter ea q̃ ꝓcupierat regnũ eiꝰ. Et ablatulit filiã suã ⁊ dedit eã demetrio ⁊ alienauit se ab alexãdro: ⁊ manifestate sunt inimicicie eiꝰ Et intrauit ptolomeꝰ antiochiaꝫ ⁊ iposuit duo diademata capiti suo: egypti ⁊ asie. Alexãder aũt rex erat i cilicia illis ꝑtibus: qꝝ [s] rebellabãt q̃ erãt in locis illis. Et [t] audiuit alexãder q: adduxit ptolomeꝰ filiaꝫ suã ⁊ dedit eam demetrio ⁊ venit ad eũ in bellũ. Et ꝓduxit ptolomeꝰ rex exercitũ ⁊ occurrit eũ manu valida ⁊ fugauit eũ. Et fugit alexãder i arabiã: vt ibi ꝑtegeret

k Vt inuidiã facerẽt ei. ꝑuocando eũ ꝗ ionathã. l Et tacuit rex. sub dissimulatiõe trãseundo. cetera patent vsq̃ ibi.

m Rex aũt ptolomeꝰ ⁊c. regni syrie ꝑ custodias militũ ibi positas vt dictũ est. n Et cogitabat in alexan. generũ suũ.

o Cõsilia mala. querẽs eũ priuare regno ⁊ vita. p Et misit legatos. hꝰ ponitur ꝓfederatio ptolomei cũ Demetrio alexãdri inimico. ⁊ ps lra vsq̃ ibi.

q Quesiuit eũ me occi. dicũt aliq̃ glose ⁊ aliq̃ hystoriographi q̃ hꝰ vera erat q̃a eũ intoxicare q̃ fierat. ſz hꝰ videt falsũ ꝑ lram ꝑcedentẽ in q̃ dicit q̃ alexãder mãdauerat ptolomeũ honorifice recipi fili ꝑ lram immediate sequẽtẽ cũ dicit. r Et vituperauit eũ ⁊c. ex q̃ ps q̃ crimẽ fuit falso iposuit cupiditate ducꝭ puer. viij. Occasiões q̃rit q̃ vult recedere ab amico. Sciẽdũ enim q̃ ioseph⁹ circa hystorias huiꝰmodi multa dicit q̃ sẽt dissona veritati ꝓpter qꝏ illa tãq̃ frivola dimitto. qꝝ q̃ quis liber iste non sit canonicus: tũ maiores auctoritatẽ habet q̃ sit ioseph⁹.

s Alexan. autẽ ⁊c. illis ꝑtibꝰ. q. d. ꝓpẗ hꝰ tales ꝑ ditiões facili⁹ facere poterat ptolomeꝰ t Et rebellabãt qui erant ⁊c. ꝓpẗ qꝏ iuerat rex ad reprimendũ illos vel sedandum.

v Et audiuit. hꝰ ꝓnũtiat ꝓstratio alexãdri ꝑ ꝑditiões socri sui certa patent vsq̃ ibi. x Et rex ptolomeꝰ ⁊c. pꝰ q̃q̃ recepit caput alexãdri: ⁊ sic ẽ mortuꝰ subito mortu⁹ subito

sto dei iudicio. Ioseph⁹ tũ dicit q̃ equꝰ ptolomei i bello ꝗ alexandriũ territꝰ depbãris voce ꝑiecit eũ. ⁊ tũc fuit letaliẗ vulneratus: sed viso capite alexãdri fuit aliquantulũ ꝓsolatꝰ: ſz postea cito mortuꝰ. ſz hꝰ vi qꝏ ꝏ ꝑdicto bello ꝑmittit. Rex aũt ptolomeus evaltatꝰ est: ⁊ qꝏ subdit. Erlabstulit xabdiel araba caput alexãdri: qꝏ nõ fecisset in fauorẽ ptolomei si fuisset ex vulne

rationẽ ita ꝓpinquꝰ a ptolomeo positi vt dicũt aliq̃: ꝓpãdri. vt dicũt aliq̃: meo: ⁊ ideo qꝏ dñ b. erij: q̃ nolebat hoies

o Et regnauit. hꝰ ꝓnũtiat ꝓcessio demetrij: ⁊ ꝑ q̃ritur ad obtentũ dñium cuꝫ dñ. Et regnauit demetrꝰ ⁊c. scõo q̃ritur ad ꝓuocationẽ ꝗ ionathã ꝑ accusatõnẽ inimicꝫ indecorus: eo q̃ obsideret arcẽ. ⁊ ps lra. tertio q̃ritur ad domẽtũ placationes. eũ dñ b Et audiuit. ió athas mandatũ regis.

Jussit obsidere. i. obsidionem arcis ꝑ alios cõtinuare. Aliq̃ tũ libri hãt. Jussit nõ obsidere. id ẽ obsidionẽ dimittere. ⁊ hꝰ magis cõsonat lre ꝑcedẽti ⁊ subsequenti.

b Et elegit ꝏ seniorbus israel ⁊c. vt venerabili sociẽtate ⁊ munerꝫ multitudine ⁊ ꝑ ciosiate placaret regẽ: qꝏ ⁊ fecit. ⁊ ps lra vsq̃ꝫ ibi ⁊ Exemplũ epte ⁊c. ⁊ sequit epte pertinẽtia: cũ dicit f Stratum⁹ q̃ ⁊c. possidendos pacifice

g Et tres ciuitates. tertia nõ nominat hic.

ratione ita ꝓpinqu⁹ morti. y Et q̃ erãt in muniticib⁹.syrie a ptolomeo positi vt ꝑdicti ẽ. 5 Venerũt ab his ꝛc.s.Alle/ rãdri.vt dicũt aliq:s b nõ videt ver.q; debellat⁹ erat a ptolo meo:ꝛ ideo qõ dr b. 5 Intra cast.intelligendũ est deme/ trij:q̃ nolebat holes extraneos possidere fortalicia regni sui.

a Et regnauit. b ꝓnũ ponit suc/ cessio demetrij:ꝛ ꝑ q̃ntum ad ob/ tentũ dñium eius dr. Et regnauit demetr⁹ ꝛc.scdo q̃ntus ad ꝓuoca tionẽ ꝗ ionathã ꝑ accusationẽ imi q̃ iudeorus :eo q̃ obsideret ar/ cẽ.ꝛ ꝓs lra.tertio q̃ntus ad deme/ trij placationes. eũ dr b Vt ãt audi.iõathas mandatũ regis.

Fuisse obside ret.i. obsidionem aras ꝑ alios cõ tinuare. Aliq̃ tũ libri bñt. Fuisse nõ obsidere. id ẽ obsidionẽ dimit tere.ꝛ b magis cõ sonat lre ꝑcedẽ/ ti ꝛ subsequenti.

b Et elegit ꝗ se nioribus israel ꝛc. vt venerabili so cietate ꝛ munere multitudine ꝛ ꝑ dissimare placa/ tet regẽ.qd ꝛ fe/ cit.ꝛ ꝓs lra vsq; ibi c Exem plũ epistole ꝛc. Iste Lasthenes erat cretensis attinens demetrio ex pre matris ꝛ q̃ deme trio ꝗuiderat de exercitu ad obti nendũ syrie regnũ ꝗ alexandrũ. ꝑ/ ptor qd demetr⁹ reputabat eũ sic parẽ:ꝛ ꝗ factis notabilib⁹ sibi scribebat:ꝛ ideo de gratijs iona/ the facti scripsit epistas ionathe ꝛ lastheni candes somã ꝓtinentes. ꝑ ꝗ scripsit lastheni.ꝛ b est qd dr. Exemplũ epistole ꝛc.ꝛ sequit epistole ꝓtinentia:cũ dicit f Gratum⁹ q̃ ꝛc.possi bendos pacifice g Et tres ciuita tes.tertia nõ no minat hic.

Rex aũt ptolome⁹ exaltat⁹ est ꝛ abstulit zabdiel arabes caput Alle rãdri:ꝛ misit ptolomeo ꝛ rex pto lome⁹ mortu⁹ ẽ in die tertia:ꝛ q̃ erãt in muniticib⁹ pierũt ab his q̃ erãt intra castra. Et regnauit demetr⁹ ãno cẽtesimo septuage simoseptimo. In dieb⁹ illis ꝓgre gauit ionathas eos q̃ erãt i iudea vt expugnarẽt arcẽ q̃ est in hieru/ salẽ:ꝛ fecerunt ꝓtra eã machinas multas. Et abierũt qdam q̃ ode rãt gentẽ suã viri iniq̃ ad regẽ de/ metriũ:ꝛ renũciauerũt ei q̃ iona/ thas obsideret arcẽ. Et vt audi/ uit irat⁹ est ꝛ stati venit ptolomai dã:ꝛ scripsit ionathe ne obsideret arcẽ:s occurreret sibi ad colloq̃ festinato. Vt audiuit autẽ iona/ thas iussit obsideri. Et elegit ꝗ senioribus isrl ꝛc. vt venerabili so cietate ꝛ munere multitudine ꝛ ꝑ dissimare placa/ tet regẽ.qd ꝛ fe/ cit.ꝛ ꝓs lra vsq; ibi c Exem plũ epistole ꝛc. Iste Lasthenes erat cretensis attinens demetrio ex pre matris ꝛ q̃ deme trio ꝗuiderat de exercitu ad obti nendũ syrie regnũ ꝗ alexandrũ. ꝑ/ ptor qd demetr⁹ reputabat eũ sic parẽ:ꝛ ꝗ factis notabilib⁹ sibi scribebat:ꝛ ideo de gratijs iona/ the facti scripsit epistas ionathe ꝛ lastheni candes somã ꝓtinentes. ꝑ ꝗ scripsit lastheni.ꝛ b est qd dr. Exemplũ epistole ꝛc.ꝛ sequit epistole ꝓtinentia:cũ dicit f Gratum⁹ q̃ ꝛc.possi bendos pacifice g Et tres ciuita tes.tertia nõ nominat hic, dedit se periculo. Et accepit aurũ ꝛ argentũ ꝛ alia exercitia multa:ꝛ abijt ad regẽ ptolomaidã:ꝛ inue/ nit gratiã in ꝓspectu eius:ꝛ inter/ pellabãt aduersus eũ q̃dam iniq̃ ex gẽte sua. Et fecit ei rex sicut fe/ cerant ei qui ante eũ fuerant. Et exaltauit eum in ꝓspectu omniũ amicorũ suorũ:ꝛ statuit ei prin/ cipatum sacerdotij:ꝛ quecũq; alia habuit ꝓius ꝓciosa:ꝛ fecit eum principẽ amicorũ. Et postulauit Ionathas a rege vt immunem fa/ ceret iudeã ꝛ tres toparchias.id ẽ samariã ꝛ cõfines eius:ꝛ ꝓmisit ei talenta trecenta. Et ꝓsensit rex ꝛ scripsit ionathe epistolas de his omnibus hũc modũ ꝓtinẽtes. Rex demetr⁹ fratri ionathe salutẽ ꝛ genti iudeor. Exemplũ epistole quã scripsimus lastheni parẽti nostro ꝗ vobis misim⁹ ad vos vt scirentis. Rex demetrius lastheni parẽti salutẽ. gẽti iudeor amicis nris ꝛ ꝓseruãtibus q̃ iusta fuit apd nos decretum⁹ bñfacere propter benignitatẽ ipsor:quas erga nos habẽt. Statuimus ergo illis cõs fines iudee ꝛ tres ciuitates lydã ꝛ ramathe que addita sunt iudee et samaria ꝛ oes ꝓfines ear scq̃/ strari oibus sacrificantibus in hie rosolymis:ꝗ pis que ab eis pa⁹ accipiebat rex ꝑ singlos annos:ꝛ ꝑ fructib⁹ terre ꝛ pomor:et alia que ad nos ꝑtinebant decimar ꝛ tributor et hoc tpe remittim⁹ eis ꝛ arcas salinar ꝛ coronas que no bis deferebant oia ipis ꝓcedim⁹ ꝛ nihil horũ irritũ erit ex hoc ꝛ in omne tpus. Nunc hoc curate fa/ cere hor exemplũ:ꝛ dek ionathe ꝛ ponat i mõte sancto ꝛ in loco ce lebri. Et videns demetr⁹ rex q̃ siluit terra in cõspectu suo:ꝛ nihil ei resistit:dimisit totũ exerci[illegible] vnumquẽq; in locũ suũ [illegible] pegrino exercitu quẽ traxerat ab in/ sulis gentiũ:ꝛ inimici erãt ei oes exercit⁹ patrũ eius. Tryphõ aũt erat q̃dam partiũ alexãdri prius: ꝛ vidit q̃m omis exercitus murmu rauit cõtra demetrium:ꝛ iuit ad emalchuel arabẽ q̃ nutriebat an/ tiochũ filiũ alexandri:ꝛ assidebat ei vt traderet eũ ipsi: vt regnaret in loco patris sui. Et enũciauit ei quãta fecit demetr⁹ ꝛ inimicicias exercituũ ei⁹ aduersus illũ:ꝛ mãsit ibi dieb⁹ multis:ꝛ misit Iona/ thas ad demetrium regẽ vt eiice ret eos q̃ in arce erãt in hierl'm: ꝛ q̃ in ꝑsidijs erant:q̃ impugna/ bant israel. Et misit demetr⁹ ad io nathã dicens. Nõ hoc faciã nbi ꝛ gẽti tue:sed glia illustrabo te ꝛ gentes tuã cũ fuerit opportunum. Nunc ergo recte feceris si mise/ ris in auxilũ mihi viros:q̃ disces/ sit oes exercit⁹ meus. Et misit ei ionathas tria milia viror fortiũ antiochiã. Et venerũt ad regẽ:ꝛ delectatus est rex in adventu eo/ rum. Et conuenerunt qui erãt de ciuitate centũ viginti milia viror habẽt. Et statuimus ergo illis cõs fines iudee ꝛ tres ciuitates lydã ꝛ ramathe que addita sunt iudee et samaria ꝛ oes ꝓfines ear scq̃/ strari oibus sacrificantibus in hie rosolymis:ꝗ pis que ab eis pa⁹ accipiebat rex ꝑ singlos annos:ꝛ ꝑ fructib⁹ terre ꝛ pomor:et alia que ad nos ꝑtinebant decimar ꝛ tributor et hoc tpe remittim⁹ eis ꝛ arcas salinar ꝛ coronas que no bis deferebant oia ipis ꝓcedim⁹ ꝛ nihil horũ irritũ erit ex hoc ꝛ in omne tpus. Nunc hoc curate fa/ cere hor exemplũ:ꝛ dek ionathe ꝛ ponat i mõte sancto ꝛ in loco ce lebri. Et videns demetr⁹ rex q̃ siluit terra in cõspectu suo:ꝛ nihil ei resistit:dimisit totũ exerci[illegible] vnumquẽq; in locũ suũ [illegible] pegrino exercitu quẽ traxerat ab in/ sulis gentiũ:ꝛ inimici erãt ei oes exercit⁹ patrũ eius. Tryphõ aũt erat q̃dam partiũ alexãdri prius: ꝛ vidit q̃m omis exercitus murmu rauit cõtra demetrium:ꝛ iuit ad emalchuel arabẽ q̃ nutriebat an/ tiochũ filiũ alexandri:ꝛ assidebat ei vt traderet eũ ipsi: vt regnaret in loco patris sui. Et enũciauit ei quãta fecit demetr⁹ ꝛ inimicicias exercituũ ei⁹ aduersus illũ:ꝛ mãsit ibi dieb⁹ multis:ꝛ misit Iona/ thas ad demetrium regẽ vt eiice ret eos q̃ in arce erãt in hierl'm: ꝛ q̃ in ꝑsidijs erant:q̃ impugna/ bant israel. Et misit demetr⁹ ad io nathã dicens. Nõ hoc faciã nbi ꝛ gẽti tue:sed glia illustrabo te ꝛ gentes tuã cũ fuerit opportunum. Nunc ergo recte feceris si mise/ ris in auxilũ mihi viros:q̃ disces/ sit oes exercit⁹ meus. Et misit ei ionathas tria milia viror fortiũ antiochiã. Et venerũt ad regẽ:ꝛ delectatus est rex in adventu eo/ rum. Et conuenerunt qui erãt de ciuitate centũ viginti milia viror

b Samaria.in q̃ habitabãt gẽtiles ibi trãslati de pside.iiij.Reg̃.xvij.ec tera patet vsq; ibi. i Et areas salinar.i.loca in q̃b⁹ fiebat sal mõ supdicto ca.x. k Et ponat in mõte sancto.ad memoriã in futurus Quarto describit star⁹ demetrij q̃ntũ ad exercit⁹ dimissionẽ eius dicit l Et videns demetr⁹ ꝛc.ꝛ ꝓs lra vsq; ibi. m Et inimici erãt ei ꝛc. q̃ erãt de regno syrie.nã a regnis ꝑcedentib⁹ cõ sueuerãt ãnonã accipe nõ solũ tpe belli:s etiã pacis:vt sic essent pati pugnare ꝗ rege tpe ne/ cessitatis. n Tryphõ aũt. Postq̃ descript⁹ ẽ demetrij star⁹:b ꝓnũ de scribit antiochi adole/ scentis aduẽt⁹.ꝛ diuidit in tres partes.q; ꝑ po/ nitur aduẽtus antiochi ꝑ eunuchi:scdo falsitatis demetrij denudatio:ibi Et misit ionathas.ter/ tio aduẽtus antiochi exercitus:ibi. Post hec aũt Circa primũ dicitur.

n Tryphon aũt ꝛc.q̃ a pri⁹ fuerat cũ alexãdro postea vo ipso decapi/ tato fuit cũ demetrio.

o Et vidit q̃m ꝛc.dicẽs eũ bonore regio idignũ ꝑter cãm predicram.

Et iuit ad emalchuel ꝛc.emathuel ꝛc.p⁹ ea⁹ mortẽ. q Et assidebat ei.i.assidue astabat apud eũ. r Vt tra/ deret ꝛc.tanq̃ tutori ꝛ ductori. s Vt reg/ ret ꝛc.ꝗ b esset intẽdebat tryphõ hẽc administra/ tionẽ regni sicut postea fuit de facto. t Et e nũciauit ei ꝛc.vt illũ in/ ducere ad tradendũ si/ bi antiochũ. v Et mãsit illic dieb⁹ multis nõ potens cito flectere emalchuel ꝑter ãtio/ chi puericiã. x Et misit.b ꝓnũ ponit falsi/ tatis demetrij denudatio Circa quã ꝑ ponit Jo nathe petitio:cũ dr. Et misit ionathas ad De/ metriũ regẽ. petens.

y Vt ejceret. i. ejcere posset. 5 Eos q̃ in arce erãt in hierl'm. q̃rus aliq̃ erãt alienigene: ali qui vo iudei:nõ apostatẽ.ex b videt q̃ illa lra q̃ dicẽ.ꝗ.ionathã ad mãdatũ demetrij renouis/ se obsidionẽ arcẽ ẽ veri/ or 5 Et q̃ ꝑsidijs e rãt.i oiuersi loci iudee ad ipugnationẽ gẽtis iudai ce a Et mi.b scdo po nit petitionis cõcessio:ꝛ ꝓs.ꝛ subdit ꝓcessionis ratio cũ dr. b Huc ergo recte feceris ꝛc. ad hoc ei ꝓcessit petitionẽ

vt Jonathas sibi mitteret bellatores ad sui defensionē timēs p̄ habi
liter insurgere ꝗ se rebellionē sicut ⁊ facta est. vñ subdit. Et quesierūt
⁊c. c Et volc.⁊c. ppē eorū inertiā ⁊ malitiā. d Et fugit rex i au
lā. tanq̄ in locū turiorē. e Et occupauerunt ⁊c. ne aliqs ab extra
posset ingredi ciuitatē in auxiliū regis. f Et ceperūt pugnare, id
est ad pugnā se dispone
re. g Et vo. rex iu.
anteq̄ ciues essent ꝓgre
gati ad ipsū impugnā
dū. ꝛc subdit b Et
dispersi sūt ⁊c. interficien
do eos q̄ volebāt interfi
cere regē i Et occide
rūt ⁊c. puementes eos
anteq̄ essent vniti ⁊ dis
positi ad pugnandū: ⁊
sic poterāt multos occi
dere. k Et succen
derūt ciuitatē. nō totaꝫ
sed in vna pre ponētes
ignē ad ciuiū terorē. ꝛc
subdit. l Et infir
mati ⁊c. ⁊ p ꝓñs vrute
corpis. nā a corde p̄ce
dit sensus ⁊ motꝰ ad a
lia mēbra: ppter qd de
ficiēte corde deficiūt ex
teriora mēbra. ceca pa
tet. m Et sedit de
metriꝰ. b ꝓñr describit
fallitatē demetrij denu
dario: naꝫ habita pace
denegauit oia p̄missa
ionathe. ⁊ b est qd dī.
m Et sedit demetrius
⁊c. i. in antiochia metro
poli: repssa rebellione ci
uiū p auxiliū iudeorum.
n Et siluit terra ⁊c. qm
non erat q̄ auderet sibi
rebellare depssa metro
poli ciuitate. o Et
mētit⁹ est oia ⁊c. de gra
tijs ionathe gerit q̄ iude
orū fiedis p Et vexa.
eū val. p principes suos
p iuadēdo finios iudee
q Post b aūt. hic ꝓñr
describit aduentꝰ ānio
chi adolescentis in regnū
alexādri patris sui. Cir
ca qd p ponit regni ob
tentꝰ: secdo cuꝫ ionatha
sedꝰ: ibi. ⁊ sc̄pslit āti. ter
tio bꝰ federē effectꝰ: ibi.
Et eri. io. Circa pmū dī
q Post b āt ⁊c. l. de a
rabia in syriā. cetera pa
tet vsq; ibi. r Et ac
cepit ⁊c. i. depositos ex
ercitus demetrij.
s Et obtinuit Antio.
metropolim ciuitatē ⁊
p ꝓñs alias multas.
t Et scripsit. b ꝓñr po
nit ꝓfederatio antiochi
cū ionatha. erat esi rex nouꝰ ⁊ adhuc vna magna pte regni tenebat
demetrius: ppter qd indigebat ionathe ꝓfederatione. v Et ꝓstituo
te ⁊c. extra iudeā exiites. x Et misit illi vasa aurea ⁊c. l. mense sue.
ꝛc subdit. Et dedit eis ptātes ⁊c. y Et symoni fratri ⁊c. ultra q̄s
includit terra philistiim. z Et eruit ionathas. Hic ꝓñr ponit di
ci federis effectꝰ: ⁊ p antiochi dñiuꝫ dilatādo: cū dī a Et pambu

t volebāt interficere regem. Et[b]
fugit rex in aulā ⁊ [c]occupauerunt
q erāt de ciuitate itinera ciuitatis
⁊ [d]ceperūt pugnare. Et[e] vocauit
rex iudeos i auxilium ⁊ ꝓuenerūt
ocs sil' ad eū: ⁊ [h]dispsi sūt ocs p ci
uitatē: ⁊ [i]occiderunt in illa die cen
tū milia hominū: ⁊ [k]succēdērūt ci
uitatē ⁊ ceperūt spolia multa i illa
die: ⁊ liberauerūt regem. Et vi
derūt q erāt de ciuitate q̄ obtinu
issent iudei ciuitatē sic volebāt: ⁊
infirmati sūt mēte sua: ⁊ clamaue
rūt ad regē cū p̄cib⁹ dicētes. Da
nob⁹ dexteras ⁊ cessent iudei oppu
gnare nos ⁊ ciuitatē. Et proiece
rūt arma sua ⁊ fecerunt pacē. Et
glificati sūt iudei in ꝓspectu regis
⁊ in ꝓspectu omniū q erant in re
gno eiꝰ: ⁊ noiati sūt in regno: ⁊ re
gressi sunt in hierlim hēntes spolia
multa. Et[m] sedit demetriꝰ rex in
sede regni sui: ⁊ [n]siluit terra i ꝓspe
ctu eiꝰ: ⁊ [o]mētitus est oia q̄cunq;
dixit ⁊ abalienauit se a ionatha: ⁊
nō retribuit ei fm bēficia que sibi
retribuerat: ⁊ [p]vexabat euꝫ valde.
Post[q] hec aūt reuersus ē triphō
⁊ antiochꝰ cū eo puer adolescēs:
⁊ regnauit: ⁊ imposuit sibi diade
ma. Et ꝓgregati sunt ad eos ocs
exercitꝰ q̄s desperauerat demetrius
⁊ pugnauerat ꝓtra eū ⁊ fugit ⁊ ter
ga vertit. Et[r] accepit triphon elephā
tas: ⁊ [s]obtinuit āthiochiā: ⁊ [t]scripsit
antiochꝰ adolescēs ionathe dicēs
Cōstituo tibi sacerdotū: ⁊ [u]cōsti
tuo te sup q̄tuor ciuitates vt sis
d amicis regis: ⁊ [x]misit illi vasa au
rea in ministerū: ⁊ dedit ei ptātes
bibendi in auro ⁊ esse i purpura ⁊
bēre fibulā aureā. Et [y]symoni fra

tri eiꝰ ꝓstituit ducē a terminis ty
ri vsq; ad fines egypti. Et[z] exijt
ionathas ⁊ [a]pambulabat trās flu
mē ciuitatis ⁊ [b]ꝓgregatꝰ est ad eū
omis exercitꝰ syrie in auxilium. Et
venit ascalonē ⁊ occurrerunt ei
honorifice d ciuitate. Et abijt in
de gazā: ⁊ [c]ꝓclusērūt se q erāt ga
ze ⁊ obsedit eā: ⁊ succēdit q̄ erant
in circuitu ciuitatis: ⁊ [d]p̄datus est
eā. Et rogauerūt gazenses iona
thā ⁊ dedit illis dexterā: ⁊ [e]accepit
filios eoꝝ obsides: ⁊ misit illos in
hierlim: ⁊ pambulauit regionem
vsq; damascū. Et[a] audiuit iona
thas q: p̄uaricati sūt p̄cipes de
metrij in [b]cades que ē i galylea cū
exercitu multo volētes [c]remouere
eū a negotio regni ⁊ occurrit illis
fratrē[d] aūt suū symonē reliqt intra
p̄uinciā. Et[e] applicuit symō ad
bethsurā ⁊ expugnabat eā dieb⁹
multis: ⁊ [f]ꝓclusit eos. Et[g] postu
lauerunt ab eo dexteras accipe: ⁊
dedit illis ⁊ eiecit eos inde ⁊ cepit
ciuitatē ⁊ [h]posuit i ea p̄sidiū: ⁊ [i]ioa
thas ⁊ castra eiꝰ applicuerunt ad
aquā genesar ⁊ ante lucē vigilaue
rūt in cāpo asor: ⁊ ecce castra alie
nigenarū occurrebāt in cāpo: ⁊ [k]tē
debant ei insidias in mōtib⁹: ipse[l]
autē occurrit ei aduerso. Insidie
vo exsurrexerūt de locis suis: ⁊ cō
miserūt p̄lium. Et[m] fugerūt qui
erāt ei pte ioathe oēs: ⁊ nemo re
lictus est ex eis nisi matathias filiꝰ
absaloni: ⁊ iudas filiꝰ calphi p̄ci
peꝰ militie exercitꝰ: ⁊ [n]scidit iona
thas vestimenta sua: ⁊ [o]posuit ter
rā i capite suo ⁊ oravit. Et[p] reuer
sus est ionathas ad eos in p̄lium:
⁊ [q]pugnauit cos i fugā: ⁊ pugnaue

labat ⁊c. eos inducēdo vt obedirēt antiocho. b Et ꝓgre
gatus est ⁊c. q̄ odiebat demetriū vt p̄dictū est c Et ꝓclusē
rūt ⁊c. nolētes eū recipe nec a demetrio recedere. d Et pre
datꝰ est eā: nā a alia gaze ⁊ plura bona erāt extra ciuitatē i sub
urbijs ⁊ villulis. e Et accepit ⁊c. ne postea rebellarent.

a Et audiuit. b
secdo ponit effe
ctus p̄dicti fede
ris demetrio re
pugnāte eū dicit
a Et audi. ⁊c. ꝗ
antiochū ab ipo
recedēdo ⁊ adhe
rēdo demetrio.
b In cades ⁊c.
b dī ad dīias al
tera q̄ dī cades
barne: vbi sedē
rūt filij israel mul
to tpe. Deut. p.
c Volē. eū remo
uere ⁊c. sic ei p̄sti
tuerat antiochꝰ
d Fratrem aūt
suuꝫ ⁊c. ad indee
custodiā e Et
ap. sy. ⁊c. i q̄ erāt
aduersarij iudeo
rum a Demetrio
positi. f Et
cōclusit eos. ita
q̄ nō poterāt ex
ire nec aliqd ab
extra habere.
g Et postulaue
rūt ⁊c. vt saluis
p̄sonis recederēt
inde h Et po
suit in ea p̄sidiū
. i. armatos d ge
nere iudeorum
i Et ionathas
⁊ ca. eiꝰ app. ad
aquā genesar. i.
ad mare galylee
q̄ etiaꝫ dī mare
genesar: siue ge
nesareth. q̄si ge
nerans aurā. nā
illud mare est vē
tosum. k Et
ten. ⁊c. i. q̄rāte io
natha l Ipse
aūt oc. ex aduer
so illoꝝ q̄ erāt in
cāpo. m Et
fugerūt ⁊c. terri
ti ex insidiaꝫ re
pentina insurre
ctione. n Et
scidit io. ⁊c. i. pa
ramera q̄ ponit
ad occorē sup ar
ma. ⁊ b fecit in si
gnū doloris.
o Et po. ter. ⁊c
se humiliādo. p Et reuer. ē ⁊c. i ad aduersarios suos.
q Et ꝓuer. il. iā ei recedebāt rāq̄ victores fugientibus iudeis,
ꝗ ionathas inuitā d eos ad p̄liuꝫ fecit eos ꝓuertere ad se.
r Et viderūt q̄ fu. par. illiꝰ. l. ionathe. s Et reuer. sunt ad
eū. eiꝰ exemplo aliqui. t Et insequ. cū eo. aduersarios
v Vsq; ca. vnde venerāt ad p̄liuꝫ.

Capitu. xij.

Z vidit ionathas
antiocho filio al
succedere: ⁊ nolēs o
cere poterat ad firma
federauit. secdo ꝗ dicit
uit ionathas. ter
no triphon eum
defraudauit: ibi
Et cū cogitasset
triphon. pma in
duas: qꝰ p ponit
tur eiꝰ ꝓfedera
nōis epla; secdo
pnio. secdo sentē
tie recitatio: ibi.
Et b est ercplus
Circa pmuꝫ dī.
a Et vi. ꝛc a. ⁊c.
dī aūt tpo eē bo
nuꝫ ⁊ iuuare qm
pnigūt in eo p
spera. malū autē
⁊ nocere qm ad
uersa. b Et
elegit viros. ad
tale legationem
apros. ⁊ sequit.
c Misit epla
⁊c. i. eādē sniam
de amicicia sta
tuēda ⁊ renouā
da. cetera patet.
d Et b est exem
plū. Hic ꝓñr po
nit recitatio sen
tentie epla: ⁊ p
ple ionathe mis
se spartiatē. secdo
ple responsiue
ab eis: ibi. Et b
rescptū. In epla
vero ionathe fit
mētio de q̄ncq. p̄
de q̄dā epla pri
missa tpe Onie
sumi sacerdotis
a rege spartiatarū
iudeis. ⁊ b ē qd
dī. e Jā p.
⁊c. a dario. Jo
seph⁹ li. xij. āti q̄
ta. iudaice noiat
eū ariū: ⁊ est idē
nomē. sic in lati
no nicolaꝰ ⁊ co
linꝰ: vocat tamē
spartiatas lace
demonios reci
tās epla; i hac
forma. Rex lace
demonio ꝗarius
Onie salutē. Ze
gētes scripturā aliquā
mones extitisse ⁊ famili
stū est q̄ vt fratres exista
necessaria indicatē. Fac
nra cōmunia reputam⁹
fert quadrāgulo scripta
guib⁹ deportantē. f
naraꝫ seu lacedemonio
tionē. b Mos esi
stola ionathe ponit cū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Et vidit ionathas. Hic ꝓnr describit ducat⁹ ionathe sub antiocho filio alexādri iā regnāte sub q̄ videns sibi ꝓspere succedere: et nolēs omittere de his q̄ fm humanā ꝓuidētiā facere poterat ad firmandū ppl'm suū in pace. p̄ cū extrancis se cōfederauit. scdo ꝗdictores alexan. regē expugnauit: ibi. Et audiuit ionathas. rem ipsi nuntiatam esse eum defraudauit: ibi Et cū cogitasset ipsi nuntiatam esse. pma in duas: qꝫ p ponitur a⁹ pfederationis cpl'aꝫ pscripto. scdo sentētie recitatio: ibi. Et b est exēplum Circa pmum dī.

a Et vi. iōa. ꝛc. dī aūt tpus eē bonum et iuuare qñ pringūt in eo ꝓspera. malū aūt et nocere qñ aduersa. b Et degit viros. ad tale legationem apros. et sequit.

c Misit epl'as ꝛc. i. eādē sniam de amicicia stauida et renouāda. cetera patēt.

d Et b est exemplū. Hic ꝓnr ponit recitatio sententie epl'aꝫ: et p̄ epl'e ionathe missa spartiat. scdo epl'e responsiue ab eis: ibi. Et b rescriptū. In epl'a vero ionathe fit mēntio de ḋnqꝫ p̄ de q̄dā epl'a prāmissa tpe Onie sūmi sacerdotis a rege spartiatārū iudeis. et b ē qd dī. e Iā p. ꝛc. a dario. Ioseph⁹ li. xij. ārīq̄ta. iudaice noiat eū arū: et est idē nomē. sic in latino nicola⁹ et colas⁹: vocat tam ē spartiatas lacedemonios reciās epl'aꝫ i hac forma. Rex lacedemoniorꝫ arius Onie salutē. Legētes scripturā aliquā inuēim⁹ ex vno genere iudeos et lacedemones extitisse et familiaritatē cū abrahā socialiter habuisse. iustū est q̄ vt fratres existat et trāsmittere ad nos et petere q̄ vobis necessaria iudicat. Facim⁹ ꝓo et nos ides et vīa ꝓpria simul et ꝓa cōmunia reputam⁹. Porrō: frax dimoci⁹ epl'as vob deferet quadrāgulo scriptas signaculū bētes aquila draconē vnguib⁹ deportantē. f Et suscepit onias viū ꝛc. a rege spartiatarū seu lacedemoniorꝫ. g Cū honore. acceptās ea⁹ legationē. b Nos enī cū nullo borꝫ indigere. Hic scdo in epistola ionathe ponit cā scribēdi cū dicit. Nos enī cū nullo ꝛc. i. cū nos nō essem⁹, in aduersitate ſz ꝓsperitate. q. d. nō scribim⁹ vob ex aliq̄ necessitate a q̄ nūc velim⁹ p vos eleuari: ſz ex sola amicicia et caritate inter nos et vos nutriēda. i Mōtes ꝛc. legē et ꝓpheratum.

k Qui sū in ma. no. i. nō sum⁹ ꝓnūc occupati i exercitio armorꝫ sicē tē pore p̄cedenti: sed magis in lectione scōrꝫ librorꝫ. cetera patēt ex dictis. Secundū Ioseph⁹ b lra. Nos cū nullo borꝫ indigere. et. refert ad scripturā quā lacedemōes dicebāt se inuenisse ptinētē q̄ erāt de genere abrahā: de qua dicit ionathas q̄ nō indigebant illa scptura ad ppositū ꝓbandū. qꝫ p libros sācros q̄s habebāt iudei apud se b sciebāt. q̄ sint illi libri nō dicē ioseph⁹, in pricipiū: tñ. j. co. ca. dicā q̄d sup b mihi vī.

l Nos g. b tno i epl'a dicta fit mēntio de fiducia indeorꝫ erga spartiatas cū dicitur.

l Nos g in oi tpe. exq̄ misistis ad nos p amicicia et fraternitate.

m Memores sum⁹ ꝛc. q̄ fiebāt de aialibus

n Et in obtuationibus. i. alijs oblationib⁹ et vigilijs et oīonibus

o Nos aūt. b quarto ponit rō q̄re nō scripserāt spartiatē tpe tribulationis et belloꝫ q̄ accederant iudeis: cū dī. Nos aūt ꝛc. vt ps p p̄dicta.

o Volum⁹ g ꝛc. petēdo a vob auxilium.

p Meqꝫ cete. ꝛc. et subditur cā cū dicit.

q Habui enīꝫ ꝛc. q. d. nō dimisim⁹ a vob petere auxiliū ex diffidentia de vob: ſz qꝫ nō fuit nob necesse deo nos auxiliante r Elegim⁹ itaqꝫ. Hic ḋnto fit mentio de nūciis epl'e. p eos dē enī nūcios scripsit ionathas romānis et spartiatis. ſz qꝫ romani maiores erāt: ideo pri⁹ iuerūt ad romanos et postea ad spartiatas. et b ē qd dī. Elegimus itaqꝫ numeniū antiochi filiū cetera patēt ex dictis

s Et b rescptū. Hic cōsequenter ponit epl'a responsiua regis spartiatarꝫ tpe ionathe. ille vo q̄ pri⁹ regnauerat onie tpe dari⁹ vocabat: vt dictū est. ā. v Inuen. est in scp. nō dī b nec erāt in ioseph o q̄ sit illa. ſz pōt dici ꝓbabiliter q̄ sit scptura genesis in q̄ fit mēntio d abrahā et ei⁹ genere. et dicūt aliq̄ q̄ spartiate descenderāt de abrahā p vnus d filijs ei⁹ ex chetura natū q̄ ponunt Genes. xxv. ſz huic dicto dissonare vī qd. ā. dī co. ca. ſ. lacedemones cū abrahā familiaritatē socialiter habuisse: ppter qd magis vī q̄ descenderit a nachor fratre abrahe q̄ cuꝫ abrahā socialiter vixit longo tpe. cui⁹ etiā gnatio scribit Gen. xxij. ca. cetera patēt ex p̄dictis x Et audiuit. Postq̄ descripta est pfedera ad ionathā cū dī. t Rex spartia. onias. sic enī vocabat rex spartiatarꝫ tpe ionathe. ille vo q̄ pri⁹ regnauerat onie tpe dari⁹ vocabat: vt dictū est. ā. v Inuen. est in scp. nō dī b nec erāt in ioseph q̄ sit illa. ſz pōt dici ꝓbabiliter q̄ sit scptura genesis in q̄ fit mēntio d abrahā et ei⁹ genere. et dicūt aliq̄ q̄ spartiate descenderāt de abrahā p vnus d filijs ei⁹ ex chetura natū q̄ ponunt Genes. xxv. ſz huic dicto dissonare vī qd. ā. dī co. ca. ſ. lacedemones cū abrahā familiaritatē socialiter habuisse: ppter qd magis vī q̄ descenderit a nachor fratre abrahe q̄ cuꝫ abrahā socialiter vixit longo tpe. cui⁹ etiā gnatio scribit Gen. xxij. ca. cetera patēt ex p̄dictis x Et audiuit. Postq̄ descripta est pfedera

rūt. Et[r] viderūt q fugiebant partis illi⁹: et[s] reuersi sūt ad eū: et insequebāt cū eo omnes vsqꝫ[u] cades ad castra sua: et puenerunt vsqꝫ illuc. Et ceciderūt de alienigenis in die illa tria milia virorꝫ: et reuersus est ionathas in hierlim.

Capl'm. xij.

Et[a] vidit ionathas qꝫ tpus cuꝫ iuuat: et[b] elegit viros et misit eos romā statuere et renouare cū eis amicicia: et ad sparciatas et ad alia loca misit[c] epl'as fm eandē formā. Et abierūt romā et intrauerūt curiā et dixerūt. Ionathas sūmus sacerdos et gēs iudeorꝫ misit nos: vt renouem⁹ amicicias et societatē fm pristinū. Et dederūt illis epl'as ad ipsos p loca: vt deducerēt eos in terrā iuda cū pace[b]. Et hoc est exēplum epl'aꝫ q̄s scripsit iōathas spartiatis. Ionathas sūm⁹ sacerdos et senores gētis et sacerdotes et reliqu⁹ ppl'ſ iudeorꝫ: spartiatis fratrib⁹ salutem Iā[c] prīdē misse erāt epl'e ad onīā sūmus sacerdotē a dario q regnabat apud vos: qm̄ estis ffes nr̄i sicut scriptū ꝓtinet qd subiectū est Et[d] suscepit onias virū q missus fuerat cū[e] honore: et accepit epl'aſ in q⁹ significabat de societate et de amicicia. Nos[b] enim cum nullo horum indigerem⁹ hētes[f] solatio sanctos libros q[g] sunt in manib⁹ nostris malum⁹ mittere ad vos renouare fraternitatē et amicicia ne forte alieni efficiamur a vobis. Multa enī tpa trāsierūt ex q̄ misistis ad nos. Nos[i] ergo in oi tpe sine intermissione in dieb⁹ solēnib⁹ et ceteris: q⁹ oportet memores[m] sum⁹ vr̄i in sacrificijs que offerim⁹: et[n] obtuationib⁹: sicē phas est et decet meminisse fratrū. Letamur itaqꝫ de gl'ia vr̄a. Nos[o] autē circūdederūt multe tribulationes et multa p̄lia: et ipugnauerunt nos reges q sunt in circuitu nr̄o. Noluim⁹[o] ergo vobis molesti esse ne qꝫ[p] ceteris socijs et amicis nr̄is in his p̄lijs. Habuim⁹[q] enī de celo auxiliū: et liberati sum⁹ nos et hūiliati sunt inimici nr̄i. Elegimus[r] itaqꝫ neumeniū antiochi filium et antipatrē iasonis filiū: et misimus ad romanos renouare cū eis amicicia et societatē pristinā. Mādauim⁹ itaqꝫ eis vt veniant etiā ad vos: et salutēt vos et reddāt vob epl'as nr̄as de inouatione fraternitatis nr̄e. Et nūc bene facietis respondentes nob ad hec. Et[s] hoc rescriptū epl'aꝫ quod misit onias. Rex[t] spartiataꝫ onias iōathe sacerdoti magno salutē Inuentū[u] ē in scriptura de spartiatis et iudeis qm̄ sunt ffes: et qꝫ sunt de genere abrahā Et nūc ex q̄ hec cognouimus bene facitis scribētes nobis de pace vr̄a. Sed et nos rescripsimus vob. Pecora nr̄a et possessiones nr̄e vr̄e sūt et vr̄e nr̄e. Mandauim⁹ itaqꝫ hec nūciari vobis. Et[x] audiuit ionathas qm̄ regressi sunt principes demetrij cū exercitu multo supra q̄s pri⁹ pugnare aduersus eū et egit ab hierusalem:

cūdū Ioseph⁹ b lra. Nos cū nullo borꝫ indigere. et. refert ad scpturā quā lacedemōes dicebāt se inuenisse ptinētē q̄ erāt de genere abrahā: de qua dicit ionathas q̄ nō indigebant illa scptura ad ppositū ꝓbandū. qꝫ p libros sācros q̄s habebāt iudei apud se b sciebāt. q̄ sint illi libri nō dicē ioseph⁹, in pricipiū: tñ. j. co. ca. dicā q̄d sup b mihi vī.

l Nos g. b tno i epl'a dicta fit mēntio de fiducia indeorꝫ erga spartiatas cū dicitur.

l Nos g in oi tpe. exq̄ misistis ad nos p amicicia et fraternitate.

m Memores sum⁹ ꝛc. q̄ fiebāt de aialibus

n Et in obtuationibus. i. alijs oblationib⁹ et vigilijs et oīonibus

o Nos aūt. b quarto ponit rō q̄re nō scripserāt spartiatē tpe tribulationis et belloꝫ q̄ accederant iudeis: cū dī. Nos aūt ꝛc. vt ps p p̄dicta.

o Volum⁹ g ꝛc. petēdo a vob auxilium.

p Meqꝫ cete. ꝛc. et subditur cā cū dicit.

q Habui enīꝫ ꝛc. q. d. nō dimisim⁹ a vob petere auxiliū ex diffidentia de vob: ſz qꝫ nō fuit nob necesse deo nos auxiliante r Elegim⁹ itaqꝫ. Hic ḋnto fit mentio de nūciis epl'e. p eos dē enī nūcios scripsit ionathas romānis et spartiatis. ſz qꝫ romani maiores erāt: ideo pri⁹ iuerūt ad romanos et postea ad sparciatas. et b ē qd dī. Elegimus itaqꝫ numeniū antiochi filiū cetera patēt ex dictis

s Et b rescptū. Hic cōsequenter ponit epl'a responsiua regis spartiatarꝫ tpe ionathe. ille vo q̄ pri⁹ regnauerat onie tpe dari⁹ vocabat: vt dictū est. ā. v Inuen. est in scp. nō dī b nec erāt in ioseph q̄ sit illa. ſz pōt dici ꝓbabiliter q̄ sit scptura genesis in q̄ fit mēntio d abrahā et ei⁹ genere. et dicūt aliq̄ q̄ spartiate descenderāt de abrahā p vnus d filijs ei⁹ ex chetura natū q̄ ponunt Genes. xxv. ſz huic dicto dissonare vī qd. ā. dī co. ca. ſ. lacedemones cū abrahā familiaritatē socialiter habuisse: ppter qd magis vī q̄ descenderit a nachor fratre abrahe q̄ cuꝫ abrahā socialiter vixit longo tpe. cui⁹ etiā gnatio scribit Gen. xxij. ca. cetera patēt ex p̄dictis x Et audiuit. Postq̄ descripta est pfedera

bo. b Et ꝓgre est c Et ꝓdusc cedere. d Et pre it extra ciuitatē i sub ostea rebellarent.

a Et audiuit. B scdo ponit effectus p̄dicti federis de mētio repugnāte cū dicit

a Et audi. ꝛc. ꝗ antiochū ab ipo recedēdo et adherēdo de mētio.

b In cades ꝛc. B dī ad dīias alter⁹ q̄ dī cades barne: vbi sederūt filij isrl̄ multo tpe. Deut. ꝑ.

c Colē. cū remouere ꝛc. sicē ei ꝓsiluerat antiocho

d Fratrem aūt suuꝫ ꝛc. ad iudee custodiā e Et ap. ſy. ꝛc. i q̄ erāt aduersarij iudoruꝫ a Demetrio positi. f Et cōclusit eos. ita q̄ nō poterāt exire nec aliq̄d ab extra habere.

g Et postulauerūt ꝛc. vt saluis ꝓsonis recederēt inde b Et posuit in ea p̄sidiū. i. armatos d gente iudeorum

i Et ionathas et ca. et app. ad aquā genesar. i. ad mare galylee qd etiāꝫ dī mare genesar: siue genesareth. q̄si generans aurā. nā illud mare est vē tosum. k Et ten. ꝛc. igitūr ionatha l Ipse aūt oc. ex aduerso illoꝫ q̄ erāt in cāpo. m Et fugerūt ꝛc. terrori ex insidiaꝫ repentina insurrectione. n Et scidit io. ꝛc. i. paramēta q̄ ponit ad decorē sup arma. et b fecit in signū doloris.

o Et po. ter. ꝛc aduersarios suos. es fugiēnbus iudeis. os puertere ad se.

e Et reuer. sunt ad cū co. aduersarios

Capl'm. xij.

tio ionathe cū alijs gēnib⁹:ꝗ ꝓnr ponit eⁿ ꝓflict⁹ cū demetrij ꝓncipi/
bus.⁊ ponit eos ꝑ bellario.scdo in dee munitio:ibi. Et reuersus ē io/
nathas.ꝓma in duas.qꝫ ꝑ ponit ionathe ꝓflict⁹.scdo symōis frātis
eⁿ:ibi. Symon aūt. Circa pmū dī. e Et audiuit io.qm egres.⁊c.
ad vindicandū opprobriū:eo q̄ fuerāt a ionatha debellati. vt habet
ca.p̄cedēti.cetera patēt
vsqꝫ ibi. f Ꝗd cōstruūt ⁊c.i.ad castra io
nathe:vt ea munirēt re/
pēte,ppt qd ionathas
p̄ecepit suis vigilare ⁊
ad pugnā paratos esse.
5 Et acce.silantes. q̄a
ibi manerēt tota nocte.
sꝫ eis accēsis fugerunt.
a Jonathas aūt ⁊c. s.
fugā eoꝝ.⁊ subdit cau/
sa. b Vide. enī ⁊c.
ac si essent ibi homines.
c Et diuertit ionathas
⁊c.fm iosephū isti sunt
q̄.ē.ix.ca.dicūt filij zā/
bri ⁊ occiderūt iohēs io
nathe fratrē. d Et
iūxit.exercitū suū vnien
do. e Et vc. dama.
ad ꝓfirmandū ppl'm cū
antiocho. f Symō
aūt.ꝗ ꝓnr describit cōſ/
lict⁹ symōis cū aduer/
sarijs cū dī.Symō aūt
erijt de bierl'm vbi re/
manserat ad terre custo
diā. g Et venit vs
q̄ ⁊c.in q̄b⁹ erāt boues
demetrij tenētes ea.
b Et declinauit in iop
pē.⁊ subdit causa.
i Audiuit enī ⁊c.i.ciui/
tatē fortalicii k Tra
dere p. demetrij. ppter
festinauit cape ipsos p
pte antiochi. l Et
reuersus est.ꝗ ꝓnr poni
tur in dee munitio cū dī
Et reuersus ē ionathas
aduersarijs ptz fugatis
⁊ partim occisis.
m Et cōuocauit ⁊c. p
ꝓsilio bōdo. n Et
cogitauit cum eis ⁊c.ad
fre fortificationem.
o Et edificare muros
in bierl'm ⁊c. disposuit
enī facere murū magnū
⁊ altum inter arcē ⁊ reli
quā ciuitatē partē vt illi
q̄ erāt in arce nō posset
habere victualia ꝗ ciui/
tate.iō subdit. Et neqꝫ
emāt ⁊c. p Et ceci.
mu.i.mur⁹.ita q̄ ponit
ibi plurale,p singulari.sic frequēter clausura ciuitatis dī murus ⁊ muri
in plurali. q Sup torrentē cedrō.q̄ currit ex latere oriētali bierl'm
r Et repa.cū.s.murū q̄ ceciderat. s Et symō edificauit ⁊c.nota sē
fortalicioꝝ vel portⁿ duarū portarū vnⁿ fortalicij.iō subdit. Et muni/
uit eā. t Et cū cogitasset.hic vltio describit ionathe deceptio. Cir
ca qd̄ sciendū q̄ triphō audiēs demetriū esse captū ⁊ incarceratū ab
arsacere rege p̄sidis ⁊ medie etiā mortuū vt dicit iosephus antiq̄tatis in/
daice libro.xiij.ca.ix.⁊.x.cogitauit interficere antiochū regē ⁊ assume
re sibi regnū.sꝫ qꝫ timuit ne ionathas q̄ sedabat ꝑ antiocho impediret
eū.iō ꝑ disposuit interficere ionathā ⁊ fm ꝗ illa q̄ dicunt ꝗ ⁊ ca. seq̄n.

⁊ occurrit eis in amathite regione
Nō ei dederat eis spaciū vt ingre
derent regionē eⁿ. Et misit spe
culatores in castra eoꝝ ⁊ reuersi re
nūciauerūt q̄ⁿ ostituūt supuenire
illic nocte Cū occidisset aūt sol p
cepit ionathas suis vigilare ⁊ esse
in armis paratos ad pugnaꝫ tota
nocte:⁊ posuit custodes per circu
itum castrorum. Et audierunt
aduersarij q̄ paratus est Jona
thas cū suis in bello:⁊ timuerūt:
⁊ formidauerūt i corde suo:⁊ᵃ ac
ceniderūt focos in castris suis Jo
nathas aūt ⁊ q̄ cū eo erāt non co
gnouerūt vsqꝫ mane Videbāt
aūt lūmina ardētia:⁊ secut⁹ ē eos
ionathas ⁊ nō comprehendit eos:
Trāsierunt enī fluūē eleutherū
Et diuertit ionathas ad arabas
q̄ vocabāt zabadei:⁊ percussit eos
⁊ accepit spolia eorū. Et iūxit ⁊
venit damascū:⁊ pābulabat oēm
regionē illā. Symon aūt erijt ⁊
venit vsqꝫ ascalonē ⁊ ad ꝓxima p̄si
dia:⁊ declinauit in ioppē:⁊ occu
pauit eā. Audiuit enī q̄ vellēt p
sidiū tradere partⁿ demetrij:⁊
posuit ibi custodes vt custodirēt
eā. Et reuersus est ionathas ⁊ cō
uocauit seniores ppli ⁊ cogitauit
cū eis edificare p̄sidia in iudea:⁊
edificare muros in bierl'm ⁊ exal
tare altitudine magna inter medium
arcis ⁊ ciuitatis:vt separet eā a ci
uitate:vt esset ipsa singl'r:⁊ neqꝫ
emāt neqꝫ vēdant. Et congregauerūt
vt edificarēt ciuitatē:⁊ cecideruⁿt
murⁿ q̄ erāt sup torrēte ab ortu sol'

ponunt ꝗ ꝑ anticipationē.qꝫ ꝓtigerūt post incarcerationē de/
metrij q̄ scribit.j.in pn.xiij.ca.sꝫ ꝗ stare nō pōt cū tempu hui⁹ li
bri.qꝫ ibi dī q̄ ꝗ captio fuit āno.clxxij.⁊ ca.xiij.dī q̄ āno.clxx.
ablatū ē iugū gēnū ab israel:⁊ cepit ppl's scribere i tabul ⁊ gest
publicis āno ꝑ sub symōe sūmo sacerdote magno duce ⁊ pnci/
pe iudeoꝝ. Sy/
mō aūt i ducatu
ionathe successit
⁊ iō cū liber iste
sit maiorⁿ aucto/
ritatis q̄ꝫ dicuꝫ
iosephi:dicendū
q̄ illa q̄ dicūt ꝗ
⁊ ca.seq̄n.nō po
nunt ꝑ anticipa
tionē:sꝫ fm ordi
nē. Sic q̄ ꝑ
cedit.qꝫ ꝑ ponit
triphonis fraū/
dulēta malicni/
tas.scdo iōathe
nimia credulitas
ibi. Et credidit
ei Circa pmū ps
ex dictis ista vsqꝫ
ibi v Et exur
gens ⁊c.vt cape
ret ⁊ inficeret io
natham: sed vi/
dens q̄ nō pote
rat ꝗ facere per
bellum:quertit se
ad fraudē ⁊ dolū.iō subditur.
x Et excepit ⁊c
vt medⁿ possēt eū
decipere.⁊ ptz ista
vsqꝫ ibi.
y Et veni ⁊c. id
est ad hō q̄ erat ci
uitas magna de
regno. z Et
tradā ⁊c.vel cu/
stodias nolle re/
gis a Et cō
uersus abibo ⁊c
Et credidit.Hic
ꝓnr describit ipi
us iōathe nimia
credulitas: cū dī
Et credidit ei.qꝫ
principalior erat i
domo regis antio
chi: cui iōathas
erat ꝓfederatus
⁊ amicⁿ:vt patꝫ
ex supradictis ⁊
ifra.erat machi/
nationes triphō/
nis in monte an/
tiochi b Et
q̄bus remisit ⁊c.
eo q̄ principes demetrij aliqui faciebāt insultū in pte illa.vt di/
cūt est.ē.xi.ca.Ksus finē. c Clauserūt ⁊c. sicut mādauerat
eis triphon. d Et cōprehenderūt eū. viuus.cetera patent
vsqꝫ ibi. e Et videntes ⁊c.socios ionathe. f Q: p aīa
.i. vita. g Res est il.s.ionathe socijs. h Reuersi sū.nō
audētes eū eis ꝓfligere,ppter ꝗ dixit abner ipsi ioab.ij. Regū
ca.ij.Ne ignoras q: periculosa sit desperatio. Capm.xiij.

Z audiuit symon.Hic incipit quarta ps ꝓncipalis hui⁹ li
bri pmi:in q̄ agit de ducatu symonis:⁊ diuidit in duas p/
tes.qꝫ ꝑ describit eⁿ ducatⁿ sub antiocho adolescente ⁊ dano/

mio q̃ simul regnauerũt certantes de regno. scdo sub antiocho demetrij filio. ca. xv. Prima in duas: qꝫ p̃ deseribit iudee pacificatio sub regimine symonis. scdo federꝫ renouatio, cũ extraneis ca seqn. Pma in duas: nã p̃ in duce digit. scdo triphõ repellit ibi. Et mouit triphõ. tertõ iudeis libertas reddit. ibi. Et elegit symon. Circa symõis electõꝫ p̃ ponit eligẽdi cã scdo electõis formã ibi. Et accẽsso dẽ industria ibi. Et ꝛegreg. tẽ cõsso eligẽdi ducẽ fuit. q̃a capto iõathã triphõ cõgregauit exẽcitũ magnũ ad odẽdũ iudẽ ppl'm q̃ cũ ipso duce dissoluto erat tiore qõ audiẽs symõ volut tanto malo obuiare cõsõ dit

b Et ꝛegregauit ppl'm. ad ipsũ cõsortandum.

c Vos scitis tẽ plegb' fuãdis

d Et p̃ seris. i. tẽplo tẽ cultu diuino venerãdis

e Pedia. i. labores p̃lioum.

f Et angustias tedis tẽ corpis.

g Quales vidimus. i. experti sumus tẽ sustinuimus. h Mor gra pienũt tẽ. vt psꝫ predicta.

i Et nũc nõ mihi pingat tẽ. i. vite mee corpali

k In oi tpe tribula. ppli mei.

l Vindicabo ita q̃ gẽtẽ meã. occisam tẽ captiua tã

m Et scã. a gentib' examinata.

n Et ꝛgre. tẽ. tẽ hypbole. ad designandũ q̃ triphonis exercitus erat ꝛgregatus et multẽ gentib'. o Cõte. nos inimi. g. Lodio solo sine culpa nostra.

Et accẽsus. B p̃ñr ponit electi ones forma cum di. Et accẽsus ẽ spũs ppli sic tẽ. nã pari ꝛsensu tẽ volũtate elegẽt cũ p̃ duce. iõ sub dit. q Et oia q̃cũq tẽ. obedẽdo tibi vsq ad mortẽ r Et ꝛgregãs. Nic p̃ñr ponit electi industria: cũ dicatur. r Et ꝛgre. om. vi. bel

vt pderẽt oẽs socios iõathe. At illi: cũ cognouissent qꝫ cẽpꝛchẽsus est ionathas tẽ pijt tẽ oẽs q̃ cũ eo erãt: hortati sũt semetipsos et cri erũt pati i pliũ. Et [c] videntes hi q̃ insecuti fuerãt: qꝫ [d] pa ia res [e] est illis: reuersi [b] sũt: illi aũt venerũt oẽs cũ pace in terrã iuda: tẽ plauserũt iõathã tẽ oẽs q̃ cũ ipso erãt valdẽ Et luxit isrl luctu magno: tẽ q̃sierũt oẽs gẽtes que erãt in circuitu eoꝫ ꝛterere eos. Dixerũt enim. nõ hãt principẽ tẽ adiuuantẽ: nũc ergo expugnem' illos: tẽ tollam' de hoibus memoriã eoꝫ. Ca. xiij.

T[a] audiuit symon q̃ ꝛgregauit triphõ exercitũ copiosuꝫ: vt veniret in terrã iuda tẽ atteret eã: videns qꝫ i tremore ppls est tẽ in timore: ascẽdit hierlim tẽ [b] ꝛgregauit ppls tẽ adhortãs dixit Vos [c] scitis q̃ita ego tẽ frres mei tẽ dom' pñs mei fecim' p̃ legibus tẽ p̃ sãctis p̃lia [d] tẽ [f] angustias quales [g] vidim'. Mor [h] gra pienũt fratres mei oẽs p̃pter isrl tẽ relictus sum ego sol'. Et [i] nũc nõ mihi cõtingat parcere aĩe mee i [k] oi tpe tribulatiõis. Nõ enim melioꝫ suꝫ fratrib' meis. Vindicabo [l] itaq̃ gẽtẽ meã tẽ [m] scã natos q̃ uxores qꝫ [n] ꝛgregate sũt vniuerse gẽtes cõtere [o] nos inimicicie gra. Et [p] accẽsus ẽ spũs ppli sic vt audiuit sermones istos tẽ rẽdẽrũt voce magna dicẽtes. Tu es dux nr loco iude tẽ iõathe fratris tui Pugna pliũ nrꝫ: tẽ [q] oia q̃cũq̃ dixeris nob faciem'. Et [r] ꝛgregans oẽs viros bellatores accelerauit [s] ꝛsumare vniuersos muros hierlim tẽ muniuit eã in gyro: tẽ [t] misit ionathã filiũ absolomi: tẽ [u] cũ eo exercitũ nouũ in ioppẽ: tẽ eiectis his qui erãt in arce: remãsit illic ipse Et [x] mouit triphõ a ptolomaida cũ exercitu multo vt veniret in terrã iuda: tẽ ionathas cum eo i custodia. Symõ aũt applicuit in [y] addẽ cõtra faciem cãpi. Et [a] vt cognouit triphõ q̃ surrexit symõ loco frris sui ionathe tẽ [b] q̃ cõmissur' esset cũ eo pliuꝫ: misit ad eum legatos dicens [c]. Pro argento qõ debebat frater tu' ionathas in rõne regis p̃pter negocia q̃ habuit detinuimus eũ. Et nũc mitte argenti talẽta centũ tẽ duos filios eius obsides: vt nõ dimissus fugiat a nob: tẽ remittem' eũ. Et [d] cognouit symõ q̃ cũ dolo loqueret secũ. Iussit [e] tũ dari argẽtũ tẽ pueros: ne [f] inimicicią magną sumeret ad ppl'm isrl dicentẽ: q̃ nõ misit ei argentũ tẽ pueros p̃pterea perijt. Et misit pueros tẽ centũ talẽta. Et mẽtitus ẽ tẽ nõ dimisit ionathã. Et [g] post hec venit triphõ intra regionẽ: vt ꝛtereret eã tẽ ꝛgyraueꝫt p viã que ducit adoꝫ. Et [h] symon tẽ castra ei' ambulabãt in oẽꝫ locũ q̃cũq̃ ibãt. Qui [i] aũt in arce erant miserũt [k] ad triphonẽ legatos: vt festinaret venire p̃ deserũ tẽ mitteret illis alimonias. Et parit triphõ oẽm eqtatum: vt veniret illa nocte. Erat [m] enim nix multa valde tẽ nõ veĩt in galaaditim. Et [n] cum appꝛopinq̃sset baschamaꝫ: occidit [o] ionathã tẽ filios ei' illic: tẽ ꝛuertit triphõ tẽ abijt in terrã suã. Et misit symõ tẽ accepit ossa ionathe fratris sui tẽ sepeliuit ea in modi ciuitate patrũ ei'. Et plãxerũt eũ oẽs israel plãctu magno: tẽ luxerũt eũ dies multos Et edificauit symõ sup sepulcrũ p̃ris sui tẽ fratrũ suorũ edificiũ altũ visu: lapide polito retro tẽ ante: tẽ [p] statuit septẽ pyramides vnã ꝛtra vnã patri tẽ matri

latores. vt essent pati ꝛ triphonẽ. o Accele. ꝛsũ. tẽ. q̃o cepit ionathas. vt hĩ in ca. p̃ceden. t Et misit ionathã tẽ. q̃ erat fidelis amicꝫ sibi. v Et cũ eo exercitũ tẽ. tẽ dicit nouũ. nã aũ posuerat ibi symõ custodes: vt hĩ ca. p̃ceden. ꝛ timebat ne traderent ioppẽ triphõi. ppẽ qõ misit alios q̃ qb' magꝫ ꝛfidebat x Et mo. triphõ. B ꝛñr ponit repulsio conat' triphõis tẽ B duplex: scdo ibi. Et p' B venit. Circa p̃mũ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃ vsq ibi. Symon aũt applicuit. cuꝫ exercitu suo y In add', erat cũ loc' alt' vñ poterat, planicies terre a lõge videri

a Et vt cog. triphõ tẽ. institut' dux ppli.

b Et q̃ cõmissur' esset aduersus eũ pliũ. ipsũ reformidãs ꝛuertit se ad ydoluꝫ. c Dicẽs p̃ argẽto tẽ. i. cõputo de pecunia lib' ab eo recepẽ q̃ debat reddere regi.

d Et cognouit sy. tẽ. nam erat bõ prudẽs. ppt q̃ d̃ ꝛ̃. ca. dr Vir consilij

e Jussit tũ dari tẽ. ad euitandũ maꝫ malũ. scꝫ discessũ ppli ab eo p̃ odium: tẽ sic ppls de facili p̃ esset exrñs sine duce tẽ dispersus. tẽ per ꝛñs posset cult' diuin' ideo sub dit

f Ne inimicicią tẽ. tẽ sicꝫ q̃ bñ fecit sic bene p̃ piaciuntur merces in mari ppt salutẽ corporꝫ q̃ ẽ maꝫ bonũ tẽ psꝫ ira g Et p' B ꝛñr ponit scdo triphonis repulsio. scdo inocẽtũ ab eo occisio: ibi. Et cũ appꝛopinq̃ssꝫ. Circa p̃mũ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃ g Et post B venit triphõ ꝛtra regio. scꝫ iudee. h Et symõ tẽ castra tẽ. i. triphõ tẽ castra ei': vt obuiarẽt eis in pliũ antecq̃ vastarẽt terraꝫ iudee. i Qui aũt in arce erãt. i. in munitiõe hierosolymitana ꝛ̃ ppl'm isrl. k Obsẽrũt tẽ. occulte l Et festinaret veni. p̃ deserũ vbi nõ obstuabat symõ

m Erat aũt tẽ. B ponit ad oñdendũ aduentus sui impedimentũ. naꝫ sic dicit ioseph' tãta nix cecidit in deserto q̃ non potuit venire sic disposuerat n Et cũ ap. Nic ꝛñr oñditur malignitas triphonis in occisiõe innocentũ: tẽ p̃ ionathe oblatio. scdo antiochi regis ibi. Triphon aũt. Circa p̃mũ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃ o Occi. io. tẽ. in odiũ iudeorũ: tẽ vt postea liberi' occideret dñm suũ. vt dictũ est ca.

p̃cedẽti. cetera patẽt vsq ibi. p Et statuit septẽ pyramides. ẽ aũt pyramis edificiũ lati' in inferiori pte tendẽs supius in acutũ. tẽ dicit

s pyr qd est ignis qui est talis figure. Fecit ar.vi.pyramides p pre suo & mre: & quatuor p fribus. septima aut p se: & sic adhuc viuens fuit solicit de sua sepultura. q Et bis circupo, &c. ad sustentamentus edificij. r Et sup colunas arma sculpta. vt dicit aliqui. Aliqui vero arma vera: sic sup sepulchra militu ponuntur scuta & vexilla ad memoriam eternam qp mortui erant in defensione gentis suae.

s Trip. aut. hic pnr ponit malignitas tripholis in occisione dni sui regis et patris lra vsqz ibi.

s Et fe. plagam &c. Sic dr pur. xxi. Cum impij sumpserit pncipatu: gemet ppls. t Et edifi. symon psidia iudee triphonis malicie resistendo.

v Et de. sy. hic pnr circa iudeos osenbit liberatis restitutio. Et p ponitur eis adeptio. secdo executio: ibi. In dieb illis Circa pmu sciendu qp lx rex demetri fugisset de plio sic vita. vt. ii. ca. tu p ea collegit se i vna pte regni: & alia pncipes & milites recedentes ab antiocho: adbesert sibi pugnantes p eo ionathan: vt dictu est. ii. ca. & xij. Sz p ea antiocho occiso & triphone regnante p eo: iudei magis elegerunt adherere demetrio a q paus recesserant: eo qd mentus fuerat ionathe pmissa. vt hi. ii. ca. xi. cui triphoni q ionathan dolose cepat: & ipsum cu filijs suis neqter occiderat: & demetri liberer recepit eos reconciliatione vt triphone iuuarent eos q dolose occupauerat regnu. & sic pdescendit iudeis ad eos volutate. & hoc est qd dicitur.

v Et eleg. sy. viros. ad negocium aptos.

x Et misit ad demetriu regem. rogando

y Ut faceret re. regioi. sz iudee de tributis & erationib impositis a syrie regib. z Qz act oes triphonis p direptiones. alia lra hz. Per deceptione erat gesti. Hec clausula ponit ad ostendu quare symon misit legatos ad demetriu: qz oes act triphonis erant per deceptione & dolu. vt pz ex pdictis. Vel p direptiones i. dissipatione iusticie & iniquitatis & in ide redit. p pter qd symon cu eo fed noluit stare sz magis cu. l. demetriu adiuuare. cetera patet vsqz ibi. a Coronas &c. i. ornamentu colli et aureis annulis pterru. b misit symo demetrio: & ipse suscepit in signu facte reconciliationis b Et scribere ppositis. i. ppositis nris. c Remittere &c. a tpe ionathe. d Quecunqz esti osti, et quatuor fribus. Et bis circupoluit colunas magnas: sup colunas arma ad memoriam eternam: & iuxta arma naues sculptas que viderentur ab hoibus nauigantib ma re. Hoc est sepulchru qd fecit in modiu usqz in huc die. Triphon aut cu iter faceret cu antiocho rege adolescente dolo occidit eu: & regnauit in loco ei. Et imposuit sibi diadema asie: et fecit plagam magna in terra. Et edificauit symon psidia iudee muniies ea turribus excelsis: & mnis magnis: & portis & seris: & posuit alimenta in munitiib: Et elegit symon viros & misit ad demetriu regem ut faceret remissione regioi qz act omis triphonis p direptiones fuerat gesti. Et demetri rex ad verba ista rndit ei: & scripsit epla talem. Rex demetri symoni sumo sacerdoti & amico regis & senioribus & geti iudeoru salutem. Coronam aurea & habenam quam misistis suscepimus: & pati sumus facere vobiscu pace magna & scribere ppositis regis remittere vobis que indulsimus. Quecunqz cui ostituimus vobis stant. Munitiones qs edifi castis vobis sint. Remittimus qz ignorantias & peccata vsqz in hodiernu die: & coronam quam debebatis. Et si quid aliud erat tributa nu in hierlm ia non sit tributariu: si qs ex vobis apti sut scribi iter nos stros: & scribat & sit iter nos pax. Anno centesimo septuagesimo ablatu est iugu gentiu ab israel. Et cepit ppls israel scribere in tabulis & gestis publicis: anno pmo sub symone sumo sacerdote magno duce & principe iudeoru. In dieb illis ap plicuit symon ad gazam: & circumdedit ea castris: & fecit machinas & applicuit ad ciuitate & percussit turrim vna: & oppedit ea: & q euperant erant intra machina & ciuitatem: & facta est motus magnus in ciuitate. Et ascenderunt q erant in ciuitate cu vxorib & filijs supra murum scissis tunicis suis: & clamauerunt voce magna postulates a symone dextras sibi dari: & dixerunt. Mo nobis reddas sm malicias nras: sz sm misericordias tuas: & sui em tibi. Et flet symon no debellauit eos eiecit ei eos de ciuitate: & emundauit edes in qb fuerant simulacra & tunc intrauit in ea cu hymnis bni dicens dnm. Et eiecta ab ea oi immundicia: collocauit in ea viros q lege facerent: & muniuit ea & fecit sibi habitatione: Qui aut erant in arce hierlm prohibebant egredi & ingredi regione: & emere ac vendere: & esurierunt valde: & multi ex eis fame pierunt. Et clamauerunt ad symone vt dexteras acciperent: & dedit illis: & eiecit eos inde: & mundauit arce a polluitionib. Et intrauerunt in ea tertia & vicesima die secdi mensis anno septuagesimo primo cu laude & ramis palmarum & cinnaris & cymbalis & nablis & hymnis & canticis: qz contritus est inimicus magnus ex israel. Et ostituit vt omnib annis agerentur dies hi cu leticia. Et muniuit montem templi q erat sec arce: & habitauit ibi ipse & q cu eo erant. Et vidit symon iohannem filiu suu qd fortis plij vir esset: & posuit eu ducem exercitu universaru & habitauit in gazaris. Cap. xiiij.

Anno centesimo septuagesimo secdo congregauit rex de

v Et misit ad demetriu regem. rogando

y Ut faceret re. regioi. sz iudee de tributis & erationib impositis a syrie regib. z Qz act oes triphonis p direptiones. alia lra hz. Per deceptione erat gesti. Hec clausula ponit ad ostendu quare symon misit legatos ad demetriu: qz oes act triphonis erant per deceptione & dolu. vt pz ex pdictis. Vel p direptiones i. dissipatione iusticie & iniquitatis & in ide redit. p pter qd symon cu eo fed noluit stare sz magis cu. l. demetriu adiuuare. cetera patet vsqz ibi. a Coronas &c. i. ornamentu colli et aureis annulis pterru. b misit symo demetrio: & ipse suscepit in signu facte reconciliationis b Et scribere ppositis. i. ppositis nris. c Remittere &c. a tpe ionathe. d Quecunqz esti osti, vob. tunc. e Constat. i. firmiter stat. nunc & in futuru f Remittimus qz &c. i. si p ignorantia fecistis aliqd z me p antiocho.

g Et si q &c. l. amicos. h Conscribant &c. l. firma & libera io subdit. i Ablatu est &c. l. plenaric. antre vo fuerat ablatu partialiter & imperfecte. Et qz illud fuit factu notabiliter io subdit. k Et cepit ppls isrl scribere: &c. tales esti ano tamen ea tpoz in capitu ab aliquo euentu notabili. sic indei p scipsorum ab exitu de egypto. Postea de reditu a babylone & osimilit b a pontificatu symonis & eis ducatu: sub q liberatas fuit eis restituta l In die. illo. b pnr ponit executio dicere libertatis. & p impugnando gazam. Secdo arcem: ibi. Qui aut erant. Circa pmum di. l In die. il. sy. applicuit ad gazam. q multus erat nocuus iudeis.

m Et circumdedit eam castris. i. bellatoru cuneis

n Et q euperant. i. effugerant de turre capta.

o Erat ira machina &c. i. refugerat ad quidam munitione ciuitatis sic notatur

p Et factus est motus magnus. scz rimoris. id est.

q Et ascenderunt &c. & pz lra vsqz ibi. r Non debellauit eos. scz occidendo.

s Et emundauit edes &c. na habitatores erat pdolatre t Et &c intrauit ea &c. at mbnedo illa vi crotiam deo.

v Et eic. &c. id e pdolatria.

x Collocauit in ea viros. i. iudeos y Et munuit ea p adversarios.

a Qui aut. hic pnr ponit impugnatio arcis cu di. Qui aut erat in arce hierlm prohibebant &c. l. p murum int arcem & ciuitatem edificatu. vt di. ii. ca. preden. & p custodias armatoru supadditas a symone. cetera patet vsqz ibi.

b Et cyna. Cynara cynare e instrm musicu: di tu a cico cis. qd ide est qd moueo moues: qz suo sono notabilit mouet aerem

c Et nablis. i. cytharis. d Et hymnis in arce. q multi cetera patet vsqz ibi ad bellandu. f babi. in gazari. i. in gazaris. g uersaris.

Capm. xiiij.

Anno. clxxij.

Post adeptione libertatis: hic pnr agit de renouatione amicitie et familiaritatis. & diuidit in tres partes. qz p ponunt duo pambula. secdo renouatio ipsa: ibi. Et audiru e. frio digtas pontifical symonis ostituta: ibi. Et b exemplu. Primu pambulu est captio demetrij regis: cui notat ipse cu dicitur.

a Anno. clxxij. regni grecoru. & sic est in aliqs intelligendu. cetera patent.

b Et siluit. B ponit secdu pambulu qd est pacificano iudee sb symonis regimine: cu di. Et siluit. l. a plijs nociuis.

c Et qsiuit bonu. suu. pncipali qz sibi. qz bonu qnto comune ns ratio diuinis.

d Et placuit illi scz iudeis prasymonis qntum ad ducatum.

e Et glia. qnru ad pontificatus

f Et cuz oi glia sua. i. cuz oibus alijs que fecerat gliose.

g Accepit sop. in portu. l. maris ideo subditur.

h Et fecit introitus &c. ad qs iudei habebant liberu accessu p illu portu. i Et congregauit capitaneos multos. B intelligit dupliciter. vno mo de gentib qm multos captiuauit. alio mo de iudeis: qm multos redupit. k Et dnat &c. qs &c. in q notat pacis securitas suos &c. ecce terre fern in q apparet dominu lōgeu

c Et nablis.i.cytharis. d Qꝫ ꝓtrit⁹ est ini.ma.i.ppl'o exi stens in arce.q̃ multũ ḡuabat ppl'm ⁊ ipediebat cultũ diuinũ cetera parẽt vsq; ibi e Et vi.sy.⁊c.i.fortẽ ⁊ iust⁹ ⁊ industri⁹ ad bellandũ. f Et posuit eũ du.vtu.i.bellatoꝫ. g Et babi.in gazar.i.in gaza ⁊ ei⁹ suburbijs.i.iobes vt resisteret ad versarijs.

Capl'm. xiij.

Anno.clxxij.

Post adep tionẽ libtatẽ: hic ꝓnr agit ō renouatione amicicie ⁊ familiaritatis.⁊ diuidit in tres p tes.qꝫ p ponunt duo pambula. scdo renouatio ipsa:ibi.Et audi tũ ē.trio digtas pontifical' symōi ostituta:ibi. Et b exemplũ. Primũ pambulũ est captio demetrij reg:cui⁹ notat ips cũ dicitur.

a Anno. clxxij. regni grecorũ. ⁊ sic est in alijs intelligendũ. cetera parent.

b Et siluit.b ponit scdꝫ pambulũ qd̃ est pacifi cano iudee ꝓb symonis regimine: cũ dr. Et siluit.s. a ꝓlijs nociuis.

c Et q̃siuit bo. gm.suc. pncipa l' q̃ sibi.qꝫ bonũ q̃nto cõmuni us ratõ diuini⁹.

d Et placuit illi scꝫ iudeis peãs symonis q̃ntum ad ducatum.

e Et gllia.q̃ntũ ad pontificatus

f Et cuꝫ oi gllia sua.i.cuꝫ oibus alijs que fecerat gllose.

g Accepit sop. in portũ.s. maris ideo subditur.

h Et fecit introitꝫ ⁊c.ad q̃s in dei habebat libe rũ accessũ p illuꝫ portũ. i Et ꝓgregauit capti uitatẽ multa.ꝫ intelligit duplicitr.vno mõ de gẽtib⁹ qꝫ multos captiuauit. alio mõ de iudeis:qꝫ multos ē captiuitate redemit ⁊ ad iudeã reduxit. k Et dñat⁹ est ⁊c.sicꝫ ps ca.pceden. l Et vn⁹ q̃q; ⁊c.in q̃ notat pacis securitas. m Et terra iuda da. frac.suos ⁊c.ecce terre fertilitas n Seniores in plateis ⁊c in q̃ apparet hominũ lõgeuitas. o Et de bo.ter.trac.ecce iustitie vitas. p Et iuuenes indue.se glo.ecce ppli iocũditas. q Et stolas belli.i.arma bellica.ecce strenuitas. Mã tpe pacis vtebãtur talib⁹:vt si bellũ insurgeret scirẽt se armare ⁊ possent facili⁹ arma portare. r Ciuitanb⁹.i.ciuitatũ pauperib⁹ s Tribue.symōi t Alimonias ⁊c.i.apte ad sui defensionẽ si esset necesse.Et qꝫ tot bo

metri⁹ exercitũ suũ ⁊ abijt in mediã ad ꝓtrahẽda sibi auxilia vt expugnaret triphonẽ:⁊ audiuit arsaces rex plidis ⁊ medie qꝫ intrauit demetri⁹ ꝓfines suos:⁊ misit vnũ de pãcipib⁹ suis:vt ꝓhenderet euꝫ viuũ ⁊ adduceret eũ ad se.Et abijt ⁊ pcussit castra demetrij ⁊ ꝓhendit eũ ⁊ adduxit euꝫ ad arsacẽ:⁊ posuit eũ in custodiaꝫ Et[b] siluit ois terra iuda oib⁹ diebus symonis:⁊[c] quesiuit bona gẽtis suę:⁊[d] placuit illis ptãs eius:⁊[e] glia ei⁹ oibus dieb⁹ Et[f] cũ oi gloria sua accepit[g] ioppẑ in portũ:⁊[h] fecit introitũ in insulis maris. Et dilatauit fines gẽtis suę:⁊ obtinuit regionẽ. Et[i] ꝓgregauit captiuitatẽ multã:⁊[k] dñatus est gazare: ⁊ bethsure ⁊ arci ⁊ abstulit ĩmũdicias et ea:⁊ nõ erat q resisteret ei. Et[l] vnusq;sqꝫ colebat terrã suam cuꝫ pace:⁊[m] terra iuda dabat fructus suos:⁊ ligna cãpoꝫ fructum suũ.Seniores[n] in plateis sedebãt oẽs:⁊[o] de bonis terre tractabant: ⁊[p] iuuenes induebãt se gliam:⁊[q] stollas belli ⁊[r] ciuitanbus tribuebãt[s] alimonias[t]:⁊ ꝓstituebãt eas vt esset vasa munitõis:q̃ adusq;[u] notatuꝫ est nomẽ gl'ie ei⁹ vsqꝫ ad extremũ terre. Fecit pacẑ sup terrã:⁊ letatus est isit' letitia magna. Et sedit vnusq;sqꝫ sub vite sua ⁊ sub ficulnea sua:⁊ non erat q eos terreret. Defecit ipugnãs eos super terrã:reges ꝓtriti sũt in dieb⁹ illis. Et ꝓfirmauit oẽs hũiles populi sui:⁊ legẽ exqsiuit:⁊ abstulit oẽm iniquũ ⁊ malũ. Scã[r] glorificauit:⁊[s] multiplicauit vasa sãctorũ. Et[t] auditũ est rome qꝫ defunctus esset iõathas ⁊ vsqꝫ i sparta

tas:⁊ ꝓtristati sunt valde. Et audierũt aũt qꝫ symõ frater ei⁹ fact⁹ esset sũm⁹ sacerdos loco ei⁹:⁊ ip se obtineret oẽm regionẑ ⁊ ciuitates in ea:scripserũt[a] ad euꝫ tabulis ereis:vt renouarẽt amicicias ⁊ societatẑ:quã fecerãt cũ iuda ⁊ euꝫ ionatha fratrib⁹ ei⁹. Et lecte sũt in conspectu ecclie in hierlm. Et hoc exemplũ epl'aꝫ q̃s spartiate miserũt. Spartiataꝫ[b] pricipes ⁊ ciuitates symõi sacerdoti magno ⁊ senioib⁹ ⁊ sacerdotib⁹ ⁊ reliq̃ ppl'o iudeoꝫ fratribus salutẑ. Legati q missi sunt ad ppl'm nr̃m nũciauerũt[c] nob̃ de vr̃a gl'ia ⁊ honore ⁊ letitia:⁊ gauisi sum⁹ in introitu eoꝫ. Et[d] scripsimus que ab eis erãt dicta in ꝓalijs ppli lic. Nũcius antiochi:⁊ antipater iasonis fili⁹ legati iudeoꝫ venerũt ad nos renouantes nobiscũ amicicia pristinã. Et placuit ppl'o eccipe viros gloriose:⁊[e] ponere exemplũ symonũ coꝫ in segregatis populi libris:vt sit ad memoriã populo spartiataꝫ. Exẽplũ aũt hoꝫ scripsim⁹ symoni magno sacerdoti. Post[f] hoc aũt misit symõ numerũ romã hbẽtes clypeũ aureũ magnũ põdo minaꝫ mille:ad statuẽdã cũ eis societatẑ. Cũ aũt audisset ppl's roman⁹ hmones istos: diterunt. Quã[g] gratiam actionẽ reddem⁹ symõi ⁊ filijs ei⁹:⁊ Restituit enim ipse frres suos ⁊ expugnauit inimicos israel ab eis:⁊[h] statuerũt ei libertatẑ:⁊[i] descripserũt in tabulis ereis:⁊[k] posuerũt in[l] titulis in monte syon. Et[m] hoc est exẽplũ scripture. Octauadecia[n] die mẽsis ebul:ãno[o] cẽtesimo septuagesimo scdo:anno[p] tertio sub symõe

oi ppl'o iudeoꝫ p scripturã auctẽticã.vel decretũ de q̃ dicit. Et b est exemplũ.Circa quã ꝓstitutionẽ primo p modũ cuiusdã plogi ponit ips cum dicit. p Octauadecima die mẽsis ebul.i.augusti.

q Anno.clxxij.regni grecoꝫ. r Et anno.iij.sub symõe ⁊c.⁊ sicꝫ ps q̃ descriptio b⁹ institutiõis vel decreti facta est valde solemnit.s.p tpa

a Et nablis.i.cytharis. b Qꝫ ꝓtrit⁹ est ini.ma.i.ppl'o existens in arce.q̃ multũ ḡuabat ppl'm ⁊ ipediebat cultũ diuinũ cetera parẽt vsqꝫ ibi c Et vi.sy.⁊c.i.fortẽ ⁊ iust⁹ ⁊ industri⁹ ad bellandũ. d Et posuit eũ du.vtu.i.bellatoꝫ. e Et babi.in gazar.i.in gaza ⁊ ei⁹ suburbijs.i.iobes vt resisteret ad versarijs.

f Et siluit.b ponit scdꝫ pambulũ qd̃ est pacifi cano iudee ꝓb symonis regimine: cũ dr. Et siluit.s. a ꝓlijs nociuis.

g Et q̃siuit bo. gm.suc. pncipa l' q̃ sibi.qꝫ bonũ q̃nto cõmuni us ratõ diuini⁹.

h Et placuit illi scꝫ iudeis peãs symonis q̃ntum ad ducatum.

i Et gllia.q̃ntũ ad pontificatus

k Et cuꝫ oi gllia sua.i.cuꝫ oibus alijs que fecerat gllose.

l Accepit sop. in portũ.s. maris ideo subditur.

m Et fecit introitꝫ ⁊c.ad q̃s in dei habebat libe rũ accessũ p illuꝫ portũ. n Et ꝓgregauit captiuitatẑ multa.ꝫ intelligit duplicitr.vno mõ de gẽtib⁹ qꝫ multos captiuauit. alio mõ de iudeis:qꝫ multos ē captiuitate redemit ⁊ ad iudeã reduxit. o Et dñat⁹ est ⁊c.sicꝫ ps ca.pceden. p Et vn⁹ q̃q; ⁊c.in q̃ notat pacis securitas. q Et terra iuda da. frac.suos ⁊c.ecce terre fertilitas r Seniores in plateis ⁊c in q̃ apparet hominũ lõgeuitas. s Et de bo.ter.trac.ecce

regũ ⁊ pōtificũ: sicĕ pdicatio bti iobis bap. Luc. iij. o In pueri tu ⁊c. in q̃ describit notabilis cer⁹ ppli. t Symō aūt. b scdo pñr describit multiplex rō ppt quã pōnificalis dignitas pcessa est symōi ⁊ ei⁹ filijs: cũ dī. t Symō aūt matathie. Fuit enĩ iste matathias sacerdos de sorte seu vice ioiarib: sicĕ dictũ est. s̄. ca. ij. sicĕ zacharias pat Jobis dī de vice abia.

Luc. i. v Dederūt se piculo. vtq; ex pdictis

x Vt starĕt sāctuariũ .i. templũ. y Et lex quã volebat antioch⁹ abolere. z Et glia mag. i. diuin⁹ cult⁹ quĕ volebat destruere. cere/ra patĕt ex pdictis vsq; ibi. a Tunc restitit symō. vt pz ex pdictis ca. pcedĕ. b Et eroga. pe. mltas de sba p sua gente defendenda.

c Et q̃cũ. apta erāt ad cor. co. i. ad repssionem aduersariorũ. vt baliustaf arc⁹ ⁊ phlia. d Et vidit ppl's. b terno pñr ponit dicte pstitutiōis siue institutiōis act⁹ cũ dī. Et vidit ppl's actuz symōis. i. ei⁹ facta valō notabilia. e Et posuc. cũ du. suũ ⁊c. s̄. cap. pce. Posuerūt eũ ducĕ suũ p psona sua ⁊ sim/plici vbo. hic aūt posuerūt eũ ducĕ ⁊ pōnificem nō solũ p se: sz p posteritate sua: ⁊ b firmauerūt immutabili decreto cetera patent vsq; ibi.

f Et infere. pla. magnã castitati. i. mūdicie templi ⁊ cultus diuini: ⁊ q; mulieres hebreas rapiebāt aliq̃ ñ illis abutĕtur.

g Et rex demetri⁹ statuit illi ⁊c. ca. pcedenti.

h Iudiuit eũ ⁊c. i. nō solũ honorauit eũ ex la/more vt ab eo iuuaret: vt dictũ est ca. pce. sz ne a romanis punirĕt si o stēderet se aduersarium symoni ⁊ iudeorũ genti

i Et q; iudei ⁊ sacerdotes eor̃ repertio ciusdĕ est, q̃ō pmissũ est ad ma iorĕ affirmationĕ.

k In eternũ. i. p se ⁊ sua posteritate. k Donec surgat ppha fidel. id est messias a iudeis expectat⁹ ⁊ ppha eis pmissus. Deutro. xviij Ytophas suscita. eis ⁊c ⁊ nūc est adimpletũ. q̃a filij symonis tenuerunt pnciparũ ⁊ sacerdotiũ vsq; ad herodes ascalonitã: cui⁹ rpe nat⁹ ĕ rpus Matth. ij. q̃ est rex ⁊ sacerdos in eternum.

sacerdote magno in asa ramel in[o] pcuctu magno sacerdotũ ⁊ ppli ⁊ principuz ⁊ gĕtis ⁊ senior̃ regiōis nota fcã sūt hec qm̃ frequĕter fcã sūt plia in regiōe nr̃a. Symō[t] aūt matathie fili⁹ ex filijs ioiarib ⁊ frres ei⁹ dederūt[u] se piculo: ⁊ restituerūt aduersarijs gĕtis sue: vt[x] starĕt scã ipsor̃: ⁊ [y]lex ⁊ [z]glia magna glificauerūt gentĕ suã. Et pgregauit ionathas gentĕ suã: ⁊ fact⁹ est illis sacerdos magn⁹: ⁊ appo/sit⁹ est ad pplm suũ. Et voluerūt inimici eor̃ calcare scã ⁊ atterere regionĕ ipsor̃: ⁊ extĕdere man⁹ i scã scor̃. Tūc[a] restitit symō ⁊ pugnauit p gĕte sua ⁊[b] erogauit pecunias mltas: ⁊ armauit viros vtutis gentis sue: ⁊ dedit illis stipĕdia ⁊ mūiuit ciuitates iudee ⁊ bethsurã que erat in finib⁹ iudee: vbi erāt arma hostiũ antea: ⁊ posuit illic pslidiũ viros iudeos. Et iop pĕ mūiuit que erat ad mare: ⁊ gazarã que est in finib⁹ azoti: i q̃ hostes ãtea habitabãt: ⁊ collocauit illic iudeos: ⁊[c] quecũq; apta erāt ad correptionĕ eor̃: posuit in eis

Et[d] vidit pplus actũ symonis ⁊ gloriã quã cogitabat facere genti sue: ⁊[e] posuerūt eũ ducĕ suũ ⁊ principĕ sacerdotũ: eo q; ipse fecerit hec oia ⁊ iusticiã ⁊ fidĕ quã pseruauit gĕti sue: ⁊ exqsiuit oimodo exaltare ppl'm suũ. Et in diebus ei⁹ ppheratũ ĕ in mãib⁹ ei⁹ vt tollerentur gĕtes de regiōe ipsor̃: ⁊ q̃ in ciuitate dd̄ erāt in hierusalĕ i arce de q̃ pcedebãt ⁊ pstaniabant oia que in circuitu scor̃ sunt: ⁊[f] inferebãt plagã magnaz castitati. ⁊ collocauit in ea viros iudeos ad tutamĕtũ regiōis ⁊ ciuitatis: ⁊ exaltauit muros in hierusalez. Et[g] rex demetri⁹ statuit illi sũmũ sacerdotiũ fm hec fecit cũ amicũ suuz: ⁊ glorificauit cũ gl'ia magna Audiuit[h] ei q; appellati sunt iudei a romanis amici ⁊ socij ⁊ frres: ⁊ qa suscepĕrt legatos symōis gloriose: ⁊[i] q; iudei ⁊ sacerdotes eor̃ pstĕ serũt eũ esse ducĕ suũ ⁊ summuz sacerdotĕ in eternũ[i]: donec[k] surgat pphĕta fidelis: ⁊[l] vt sit sup eos dux: ⁊[m] vt cura esset illi p sctis: ⁊[n] vt pstituerĕt ppositos sup opera eor̃: ⁊ sup regionĕ: ⁊[o] sup arma ⁊ sup pslidia: ⁊ cura sit illi de scis ⁊[p] vt audiat ab oibus: ⁊[q] scribant in noĩe ei⁹ oĕs pscriptiōes in regiōe ⁊[r] vt opiat purpura ⁊ auro: ⁊[s] ne licĕat vlli ex ppl'o ⁊ ex sacerdotib⁹ irritũ facere aliqd horũ: ⁊ ptradicere his que ab eo dicunt: aut pvocare pcentũ in regiōe sine ipso: ⁊ vestiri purpura ⁊ vti fibula aurea Qui aūt fecerit extra hec: aut irritũ fecerit aliqd horũ re⁹[a] erit. Et[x] cōplacuit oi ppl'o statuere symonĕ: ⁊ facere fm vba ista. Et suscepit symon ⁊ placuit ei vt sũmo sacerdotio fũgerĕt: ⁊ esset dux ⁊ princeps gĕtis iudeor̃ ⁊ sacerdotiuz: ⁊ pesset oib⁹. Et scripturã istã decreuit ponere in tabul'ereis: ⁊[y] ponere eas in pibolo scor̃ in loco celebri. Et[z] ēplis[a] aūt eor̃ ponere in erario: vt[b] habeat symō ⁊ filij ei⁹.

Capitulũ. xv.

Tunc[a] misit rex antioch⁹ filius demetrij epl'as[b] ab insulis maris symoni sacerdoti ⁊ principi gĕtis iudeor̃ ⁊ vniuerse gĕti: ⁊ erāt pscribentes hũc modũ. Rex antioch⁹ symōi sacerdoti magno ⁊ gĕti iudeor̃ salutĕ. Qm̃[c] quidem pestilĕtes obtinuerũt regnũ patrũ nr̃or̃ volo aūt vĕdicare regnum ⁊ restituere illud sicĕ erat ant ea: ⁊ lectam feci multitudinĕ exercit⁹: ⁊ feci naues bellicas. Volo aūt pcedere p regionĕ vt vlciscar in eos q; corruperũt regionĕ nr̃am ⁊ q; desolauerunt ciuitates multas in regno

l Et vt sit su. eos dux. in regimĕ ĩpalius m Et vt cura esset illi p scis in regimĕ spualium. n Et vt pstituat ppo. sub se in vroq; regimĕ. o Et sup arma. vt nullus moueat bellũ sine ei⁹ licĕtia. p Et vt audi. ab oib⁹. i. ei obediat in oibus. q Et scribant in noĩe ei⁹ oĕs pscriptiōes. i. acta publica. dicendo. Actũ ano tali symonis.

r Et vt op. pur. ⁊ au. vestiri⁹ auro textis vel aurea corona.

s Et ne li. Hic q̃rto ponit dicte pcessiōis pfirmatio: cuz dī. Et ne licĕat vlli de populo. cuiuscũq; pdinōis aut status. ⁊ Irritũ facere aliq̃ horũ ⁊ subdit pñr pena transgressor̃: cũ dī. Qui autĕ fecerit ō b ⁊c.

v Re⁹ erit. i. mortis. vel alter⁹ pene fm modum ⁊ q̃ntitatĕ culpe.

x Et cōplacuit oi ppl'o. dicta ordinatio. Et q; ad Brechrebat pfensus symōis: subdit. Et suscepit symō ⁊c. Et scripturã istã decreuit ponere in tabulis ereis ad pĕtuã memoriã.

y Et ponere eas in pibolo scor̃. i. in muro cingĕte tĕplũ: a peri q̃d ĕ circũ. a Et emplũ aūt eorũ ponere in erario. i. in loco magis publico b Et ba. sy. ⁊ fil. ei⁹. i. videat cũ voluerint. Capis. xv

Misit rex. Hic pñr describit ducat⁹ symonis sub ãtiochio vltimi demetrij filio. ⁊ diuidit ur in duas pres q; p describitur hmōi ducat⁹. secũdo ipsi⁹ symonis obit⁹: circa medium sequentis ca. ibi. Ut prolome⁹ ⁊c. Prima in tres: q; p ponitur ãtiochi cũ symone pfederatio. scdo federis rupto: ibi. Illi ocbus aūt. tertio

rupriōis pmitio in p
mit dicta pfederatio.
tertio cuiusdã sup⁹
as. q; p ponit scripturã
dñibi. Hũc g̃. Circa
seph⁹ dicit ipsũ
fuisse fratres ei⁹.
sz dicto Josephi
nō est credendũ
z auctoritatĕ b⁹
libri. vt. s̄. dictum
est b Epl'as
ab in. ma. adhuc
ei nō obtinebat
regnũ sz rectiō q̃/
rebat cōfederari
cum symone.

c Qm̃q̃dĕ pes.
sez tripbon ⁊ ei
adherĕtes. cetera
patĕt d Hũc
g̃ statuo. b pñr
ponit cōfedera/
nōis modus: cũ
dī. d Hũc g̃
sta. ri. oĕs ob. ⁊c
i. gĕas ⁊ pcessio
nes regum pre/
cedentiũ e Et
pmitto ri. fa. pe.
⁊c b addit ad cō
cessionĕs regũ p
cedĕtiũ. cetera pa/
tent vsq; ibi.

f Cũ aūt obti.
vbi fit pmissio ō
futuro: q̃ tũ non
fuit ipleta: vt bī
j. nam obtĕto re/
gno alienauit se
a symone: ⁊ ideo
tales pmissiōes
videbãt simula
tione q̃usq; esset
i regni possessio
ne. g Ain. c.
⁊c. postea pfede
ratiōe cũ symōe:
b pñr ponit inse
cutio tripbonis
a rege. ⁊ pz lra
vsq; ibi b Cũ
exr. milib⁹ viroz
belligeratoz. s.
peditũ i Et
circuiuit ciui. po
nēs i circuitu ei⁹
obsidionĕ a pte
rere ⁊ naues a
mari accesserunt
⁊ sic fuit obsessa
ciuitas p terrã ⁊
p mare k Et
vexabãt ciuitatĕ
tel ⁊ machinis.
k Venit aūt. b
pñr cuiusdã su
pradicti declara
tio. dictũ essi fuit
ca. pce. q̃ statue/
rũt romani symo

ruptiōis punitio in prin. seqn. ca. Prima adhuc tres. nā p̄ po
nit dicta ꝓfederatio. scdo triphōis insecutio: ibi. Anno cen. ꝛc
tertio cuiusdā supꝫ dicti declaratio: ibi. Venit aūt. Pria i du
as. qꝫ p̄ ponit scriptura ꝓfederatiōis monuuꝫ. scdo federis mo
dū: ibi. Nūc ḡ. Circa pmū dī. a Et mi. an. h. d ame. ꝛc. Jo
seph⁹ dicit ipsū fuisse fratrem ei⁹. sed dicto Josephi nō est credendū ꝛ auctoritatē b⁹ libi. vt. s. dictus est b Epl'as ab in. ma. adhuc cū nō obtinebat regnū syrie: iō q̄ rebat cōfederari cum symone.

c Quēadē pes. ses triphon ꝛ ci nāberētes. certa patēt d Nūc ḡ statuo. b pūr ponit cōfederatiōis modus: cū dī. d Nūc ḡ sta. ri. oēs ob. ꝛc. i. gras ꝛ ꝓcessiones regum pre cedentiū e Et pmitto ti. fa. pc. ꝛc. b addit ad cōcessionē regū p̄ cedentiū. certa patent vsqꝫ ibi.

f Cū aūt obti. vbi fit pmissio ō futuro: q̄ tm non fuit ipleta: vt bī j. nam obtēto regno alienauit se a symone: ꝛ ideo tales pmissiōes videb̄ āt simulatione q̄ usqꝫ esset i regni possessione. g Ain. c. ꝛc. postra ꝓfederatiōe cū symōe: b pūr ponit insecutio triphonis a rege. ꝛ prꝫ lra vsqꝫ ibi b Cū ert. milib⁹ virorꝫ belligeratorꝫ. s. pedītū i Et circuiuit ciui. pones i circuitu ei⁹ obsidione a pre terre ꝛ naues a mari accesserunt ꝛ sic fuit obsessa ciuitas p terrā ꝛ pmare k Et vexabāt ciuitatē tel ꝛ machinis.

k Venit aūt. B pōit cuiusdā supradicti declaratio. dictū est fuit ca. pcc. q statuerūt romani symo

ni libertatē: ꝛ descripserūt in tabulis ereis: ꝛ nō fuit ibi dictū q̄s esset tenor illi⁹ scp̄ture ꝛ q̄s fuit nūci⁹. ō b declarant ista. ꝛ p̄ q̄ntū ad nunciū cū dī. k Venit aūt Nūc. ꝛc. scdo q̄ntū ad scp̄ture tenorē: cum dī. l Luci⁹ ꝓsul roma. tūc ēt romana ciuitas p ꝓsules regebat.

m Ptolomeo regi. s. egypti. cetera patēt vsqꝫ ibi. n Ulsū est autē no. acci. ab eis clypeū. i federis ꝛ amicicie signū

o Si q̄ ḡ pestilē. iudei.

p Et vindicꝫ ꝛc. inferē do debitā penam.

q Hec eadem scp̄ta ꝛc. ses syrie. ex q̄ prꝫ q̄ istud ponit b p recapitulatione nēnā b origit demetrio patre antiochi adhuc regnante. b etiā bi p illud q̄ō habet ca. pcc. s. q̄ rex demetri⁹ fecit symonem amicū suum ꝛ glificauit eū. ꝛ subdit ad b vna rō cū dī. Audiuit ēt qꝫ appellari fūt iudei a romanis amici ꝛc. Ex q̄ ps q̄ ita recepar lras istas de renouatiōe amicicie inē romanos ꝛ iudeos.

r Et attalo ꝛ arabe ꝛc. vbi ponunt plēs reges ꝛ terre q̄bus romani scribebant p iudeis in forma pmissa. s Exēplū aūt eorꝫ ꝛc. vt scirēt q̄d regib⁹ esset scp̄tus p pplo iudeorꝫ. t Antioch⁹ aūt. b ponit federis antiochi cū symone ruptio. ꝛ b tripliciter. p̄ p signuꝫ. qꝫ refutauit symonis donū ꝛ auxiliuꝫ ꝛ b ē q̄ō dī. t Antiochus aūt ꝛc. obsidionē solueret ꝓpter hyemem vel alterā causam.

v Admouēs ei sp̄ma. id est faciēs ei insultus.

x Et misit ad eū symon ꝛc. ꝛ noluit ea accipe: vt ostenderet dissolutionē federis ꝛ amicicie.

y Et misit ad eū. b ponitur ruptio federis verbo. qꝫ misit solenne nuncium ad repetendū ciuitates plures ꝛ tributa. ꝛ patet littera vsqꝫ ibi.

z Fines earum desolastis. incendendo.

a Et exterminij. i. p exterminio locorꝫ ꝛ hominum. cetera patent vsqꝫ ibi.

b Et obstupuit. i. āmiratus fuit ō tanto statu symonis. Cetera patent vsqꝫ ibi.

meo. Nūc ergo statuo tibi oēs oblationēs q̄s remiserūt tibi ā me oēs reges: ꝛ quecūq̄ꝫ alia dona remiserūt tibi: ꝛ pmitto tibi facere pcussurā ꝓpaj nūmismatis in regione tua. Hierlin aūt sancta esse ꝛ libera: ꝛ oia arma que fabricata sūt ꝛ p̄sidia que ꝓstruxisti que tenes maneāt tibi. Et oē debitū regis ꝛ q̄ futura sunt regi ex hoc ꝛ i totū tp̄s remittunt tibi. Cū aūt obtinuerim⁹ regnū nr̄m: glificabim⁹ te ꝛ gentē tuā: ꝛ templū gloria magna: ita vt manifestet glia vra in vniuersa terra. Anno cēte simo septuagesimo q̄rto: egrēsus est antioch⁹ in terrā patrū suorꝫ: ꝛ ꝓuenerūt ad eū omēs exercit⁹: ita vt pauci relicti essent cū triphone. Et insecut⁹ est eū antioch⁹ rex: ꝛ venit doram fugiēs p maritimā. Sciebat enim q ꝓgregata sūt mala i eū ꝛ relīq̄t eū exercit⁹ ꝛ applicuit antioch⁹ sup̄ doram cū centū viginti milib⁹ virorꝫ belligeratorꝫ ꝛ octo milib⁹ equitum. Et circuiuit ciuitatē: ꝛ naues a mari accesserūt: ꝛ vexabāt ciuitatē a terra ꝛ mari ꝛ neminē sinebāt egredi vel egredi. Venit aūt numeni⁹ ꝛ q̄ cū eo fuerāt ab vrbe romana hr̄ntes epistolas regib⁹ ꝛ regiōib⁹ scriptas: in q̄bus ꝓtinebant hec. Luci⁹ cōsul romanorꝫ: ptolomeo regi salutē. Legati iudeorꝫ venerunt ad nos amici nr̄i renouātes pristinaꝫ amicicia ꝛ societatē missi a symōe principe sacerdotū ꝛ pplo iudeorū. Attulerūt aūt ꝛ clypeū aureū minaꝫ mille. Placuit itaq̄ꝫ nobis scribere regib⁹ ꝛ regiōib⁹ vt non inferāt illis mala: neq̄ꝫ ipugnent eos ꝛ ciuitates eorꝫ ꝛ regiones eorꝫ ꝛ vt non ferāt auxilia pugnātib⁹ aduersus eos. Visū aūt est nobis accipe ab eis clypeuꝫ. Si q̄ ergo pestilētes fugerunt de regione ipsorū ad vos: tradite eos symōi principi sacerdotū vt vindicet in eos fm legē suā. Hec eadem scripta sunt demetrio regi: ꝛ attalo ꝛ arabe ꝛ arsaci: ꝛ in oēs regiones ꝛ sāsame ꝛ spartanis ꝛ delo ꝛ mindo ꝛ sicione ꝛ carie ꝛ samo ꝛ pamphilia ꝛ lycia ꝛ alicarnasum ꝛ rhodo ꝛ faselida ꝛ coo ꝛ siden ꝛ arado ꝛ gortina ꝛ gnido ꝛ cypro ꝛ cyrene. Exemplū aūt eorꝫ scripserūt symoni principi sacerdotuꝫ ꝛ pplo iudeorꝫ. Antioch⁹ aūt rex applicuit castra i dora scdo admouēs eī sp̄ma⁹ ꝛ machinas facienꝫ: ꝛ ꝓclusit triphonē ne ꝓcederet. ꝛ misit ad eū symō duo milia virorū electorꝫ in auxilio ꝛ argentuꝫ ꝛ aurū ꝛ vasa copiosa: ꝛ noluit ea accipe: frꝫ rupit oia que pact⁹ est cuꝫ eo antea: ꝛ alienauit se ab eo. Et misit ad eū athenobiū vnū de amicis suis vt tractaret cū ipo dicens. Vos tenetis ioppē ꝛ gazarā ꝛ arcē que est i hierlin ciuitates regni mei: fines earū desolastis: ꝛ fecistis plagā magnā in terra ꝛ dñati estis p loca multa in regno meo. Nūc ergo tradite ciuitates q̄s occupastis: ꝛ tributa locorꝫ in q̄bus dñati estis extra fines iudee. Sin aūt date ꝓ illis q̄ngenta talēta argenti ꝛ exterminij q̄ō exterminastis: ꝛ tributorꝫ ciuitatū: alia talenta q̄ngēta. Sin aūt veniem⁹ ꝛ expugnabim⁹ vos. Et venit athenobi⁹ amic⁹ regis in hierlin: vidit gl'iam symonis ꝛ claritatem in auro et argēto et apparatū copiosum et obstupuit: et retulit ei vba regis. Et rndit ei symō et dixit ei Neq̄ꝫ alienā terrā sumpsim⁹: neq̄ꝫ alienā detinem⁹: frꝫ hereditatē patrū nr̄orꝫ que iniuste ab inimicis nr̄is aliq̄ tp̄e possessa ē. Nos vo tp̄s hr̄ntes vendicam⁹ hereditatē patrū nr̄orꝫ. Nā de ioppe et gaza

c Reuersus aũt cũ ira ꝛc.eo q̃ symõ nõ rũderat'fm suã voluntatem.
o Et iratꝰ est rex.b ꝓñr ponit ruptio federis facto:q: rex p̃cepit iuadere iudeos.iõ subdit. e Et ꝓstituit rex ꝛc.i.in tra supra mare mediteraneũ sita ꝛ iudee ꝓpinq̃ f Et mãdauit illi ca.mo.i.acies ar matoꝝ ducere f Et man.illi ꝛc.i.fortaliciũ sic notarũ ex eo q̃ superiacet cedron esset firũ vt ex b posset medꝰ ipu gnare iudeã. b Et obstruere portas ciui.s. bierlm bobus armaꝝ.
b Ker aũt pse.tri.q̃ de dotã latent fugerat per naues. i Et pauit cẽdebeꝰ iamniã.ad iuadendũ iudeã. iõ subdit
k Et cepit irritare plebẽ ꝛc. l Vt egressi de cedrõe ex improuiso ad depãdandus pplm ꝛ occidẽdũ. Capl'z.xvi
Ꝛ ascẽdit.b ꝓñr describit p̃dicte ruptionis federis puniio: circa quam p̃ ponit dispositio exerait.scõo cõflictꝰ abi.Et surrexerũt Circa primũ dicitur.
a Et ascẽdit iobes de gazaris ꝛc.in bierlm q̃ ẽ in altiori situ q̃ gaza.
b Et nũciauit symoni pri suo.qz sine eꝰ licentia nolebat pugnare cuz cẽdebeo.sic fuerat ordinatũ.ã.ca.xiij.p sacerdotes ꝛ pplm.
c Et vocauit sy.ꝛc.qui poterãt ad bellũ ꝓcedere.cetera patẽt vsqz ibi.
d Et elegit de regione xx.milia viroꝝ pediruz.
e Et dormierũt in modin.accipiẽtes rediez:vt essent magꝭ expediti ad belli laborem f Et surrexerũt.b ꝓñr ponit belli ꝓlictꝰ cũ dicit.
g Et abierũt in cãpuz parari ad bellum.
b Et fluuiꝰ torrẽs erat inter meduz ipsoruz.s. duoꝝ exercituũ. i Et admouit castra.scz ipse iobes k Et trãsfretauit p̃mꝰ.vt daret aliqs audacã trãsfretandi.
l Et dimisit pplm.per acies. m Et eqtes i medio pedirũ.s. posuit ne equi ab aduersariis vulnerarẽt n Et exclamauerũt ꝛc.fm p̃ceptum leg.Nume.x.
o Residui aũt ꝛc.s.i cedroné. p Ꝛũc vulnerat' est iudas.b exp̃mitur ad denotãdũ animositatẽ iobis q̃ nõ dimisit aduersarios pscq̃ ꝓpter vulneratione sui fris, q Donec ve-

ra:que expostulas ipsi faciebãt in pplo plagã magnã:ꝛ i regiõe nostra:hoꝝ damꝰ talẽta centuz. Et nõ rñdit ei athenobiꝰ verbũ. Reuersus aũt cũ ira ad regẽ renũciauit ei ṽba ista ꝛ gliam symonis ꝛ vniuersa q̃ vidit:ꝛ iratꝰ est rex ira magna. Ꝛ triphõ aũt fugit naui in ortholaida. Et ꝓstituit rex cẽdebeũ ducẽ maritimũ:ꝛ exercitũ pedirũ ꝛ eqtum dedit illi. Et mãdauit illi mouere castra ꝓtra faciẽ iudee:ꝛ mãdauit ei edificare cedroné:ꝛ obstruere portas ciuitatis:ꝛ debellare pplm. Rex aũt pscq̃batur triphoné. Et pauit cẽdebeus iamniã:ꝛ cepit irritare plebez ꝛ ꝓculcare iudeã ꝛ captiuare pplm ꝛ interficere:ꝛ edificare cedroné. Et collocauit illic eqtes ꝛ exercitũ vt egressi pãbularẽt viã iudee sicut constituit ei rex.

Capl'm.xvj.

Ꝛ ascẽdit iohãnes de gazaris:ꝛ nũciauit symõi patri suo q̃ fecit cẽdebeꝰ in pplo ipsoꝝ. Et vocauit symõ duos filios suos seniores iudã ꝛ iohannẽ:ꝛ ait illis. Ego ꝛ fres mei ꝛ domꝰ pris mei expugnauimꝰ hostes israel ab adolescẽtia vsqz in hũc diẽ:ꝛ ꝓspera tũ ẽ in mãibꝰ nris liberare israel aliq̃ties. Nunc aũt senui:sz estote locomeo ꝛ fratris mei:ꝛ egressi pugnate ꝓ gẽte nra. Numquũ vero de celo vobiscuz sit. Et elegit de regiõe viginti milia viroꝝ belligeratoꝝ ꝛ eqtes:ꝛ ꝓfecti sunt ad cendebeũ:ꝛ dormierũt in modin Et surrexerũt mane ꝛ abierũt in cãpũ. Et ecce exercitꝰ copiosus in obuiã illis pedirũ: ꝛ fluuiꝰ torrens erat inter meduũ ipsoꝝ. Et admouit castra ꝓtra faciẽ eoꝝ ipe ꝛ pplm eiꝰ:ꝛ vidit pplm trepidãtẽ ad trãsfretandũ torrẽtẽ:ꝛ trãsfretauit primꝰ. Et viderũt eũ vi-

nit cedroné.s.cẽde beus qõ pz ex b qõ sequit. q Quã edũficauit:ꝛ fugerũt ꝛc.s.alij qz fugientes de bello vadunt p vias plures dispersi s Et succẽdit eas igni.s.iobes ꝛ eꝰ exercitꝰ
r Et ptolomeꝰ.Descripta supius,vita symonis ṽtuosa:b ꝓñr describit mors eiꝰ ꝓditiosa:cuiꝰ moriuũ fuit ambitio q̃ ponit cuz dr. t Et ptolomeꝰ fil.ꝛc. a socero suo symone v Ꝛn cãpo bierichо.i. in vna pte iudee
x Et exaltatuz est ꝛc.p supbiaz
y Et volebat ꝛc. .i.totã iudeaz p ambitionẽ suaz
a Et cogitabat Hic sedo ponit obtinẽdi meduũ qõ fuit neq̃ssima ꝓditio.iõ dicit. Et cogita. dolũ ꝛc. Symon aũt pambulans ciuitates vt videret qualiter essẽt gubernate ꝛ ꝓ adiuersarios munire. b Deciẽ dr bierichо. vbi genere suus erat dux ab eo ꝓstitutus. c Hic ẽ mẽsis sebath.de bz scribi sebeb ꝛ coresponderia nuario. d Et suscepit ꝛc.simulans amicitiam cuz socero suo ꝛ filijs eius:vt magis eos decipeꝝ.
e Et fecẽ eis ꝛc. vt facili' eos occideret.iõ subdit
f Et cũ inebriatus ꝛc.i.ꝓuenientes sartaꝰ aboꝝ potu. eo mõ loquẽdi q̃ dr Cant. v. comedite ꝛ bibite ꝛ inebriamini.ceta patẽt.
g Et misit.Hic tertio ponit intentionis ptolomei frustrato per iohãnes q̃ euadẽs eiꝰ dolũ pugnauit fortiꝰ postea ꝓ euz ꝛ defendit ꝛ tenuit iudeam valde magnifice post patrẽ suum ideo dicit.Et misit alios satellites suos.
b Ꝛn gazaram tollere iohannẽ. .i.eũ cape ꝛ occidere i Et mi bunis,exercitus

iohãnis. k Misit mãi missos ad p̃dicta l peolomeꝰ nõ omnes o
m Et nũcia.iohan.vuit aũt ꝛc.i.admiratꝰ bẽdit viros ꝛc. ꝛ eoõ mõ p̃uidit alijs piculis solater ꝛ ꝓuide:ꝛ sic peolomeꝰ deꝛ fraudatus fuit a sua pessima intẽnõe p Et cetera fmionum iohãnis.q̃bus docuit pplm.
q Et belloꝝ eiꝰ q̃bꝰ defendit cũ.
r Et bonaꝝ virtutũ ꝛc. inter q̃s fuit victoria notabilis quaz habuit ꝓ bircanio: ex q̃ cognominatus est bircanus
s Et edificij muroꝝ ꝛc.in bierlm ꝛ in iudea ad ter reformicationẽ.
t Et rex gestauꝝ eiꝰ.q̃ fuerunt mirabiles ꝛ multe. vũ dicit ioseph' li.xiij.q̃ ipse habuit spiritum p
phetie v Ecce b sicut nec plures alios t rahpomenon.

Postilla nicolai de l
Ratrbꝰ q̃ st
beoꝝ q̃das
a iasone cire
q̃bus facta
tamk:ſs in b libro pon
vt q̃ ppt pauptatẽ p̃d
vd ppt eiꝰ ,pliritatẽ a
sent bre ꝓ facili ꝛ sine
b facta ꝓpe demetrij sc
tantꝰ in egypto ab
sanõe rogauerũt eos
rõnabiliter instituere.
logũ ꝛ tractatũ:q̃ inq
nitario ad obfuantiã
buꝰ libri cap.se q̃n.ab
scribẽtes caprãt illoꝝ
ad festi duplicis obfu
serũt intentionẽ tbi.
eoꝝ beniuolentiã.s.eo
trotãdo:bi.Benefac
q̃ est nomen amicab
cãt eos fratres:eo q̃ e
b Qui sunt p egypt
filiꝰ q̃ post alexandrũ
crum est in p̃mi libri p
rũ ptolomeus philade
interp̃tuz:q̃ sibi libros
trãstulerunt de ebeb:eo
Precedente erpe acq̃sierũ
triplicani sunt:quibus
subdit. c Salutẽ
guerra eligibilior ẽ pa
eoꝝ beniuolentiã ,p ci

hierl'z ⁊ mōtē tēpli. Et p̄currēs
gdaz l'nūciauit m iohānī in gazara:
qz perijt pk̄ eꝰ ⁊ frēs eꝰ: et qz mi
sit te q̄z interfici. At n audiuit aūt
vehemēter expauit: ⁊ o ꝓhendit
viros q̄ venerāt pdere eū: ⁊ occi
dit eos Cognouit eēn qz q̄rebant
pdere eū. Et p cetera sermonū io
hānis ⁊ q bellorꝫ eꝰ: ⁊ l bonarꝫ vtu
tuz q̄bus fortiter gessit: ⁊ s edificij
murorꝫ quos extruxit ⁊ t rerꝫ gesta
rū eꝰ: ecce u hec scripta sūt i libro
dierꝫ sacerdotij eꝰ: et quo fact⁹ est
princeps sacerdotū post patrem
suum.

Explicit liber primus Ma
chabeorꝫ: incipit scōs
Capitulum primum.

Ratrib⁹ a q b sūt p egy
ptū iudeis: salutē dicūt
f̄res q̄ sunt in hierosoly
mis iudei ⁊ q̄ in regione iudea: ⁊
pacē bonā. B fūfaciat o vob⁹ d us
⁊ c memineritt testamēti sui qd̄ l o
cut⁹ ē ad abrahā ⁊ e ysaac ⁊ f iacob
suorꝫ suorꝫ fidelū ⁊ t det vob⁹ cor oi
bus vt colatis eū: ⁊ h faciatis eius
voluntatē corde l magno ⁊ aio vo
lenti. Ad aperiat m cor v̄m in lege
sua: ⁊ n in p̄ceptis suis: ⁊ o faciat pa
cē. Exaudiat p orōes v̄ras: ⁊ q recō
ciliē vob⁹: nec l vos deserat in tp̄e
malo. Et r nūc hic sum⁹ t orātes p
vob⁹. Regnāte u demetrio āno cē
tesimo sexagesimonono. nos v iu
dei scripsim⁹ x vob⁹ in y tribulatiōe:
⁊ z ipeni q̄ supuenit nob⁹ i istis an
nis ex a quo recessit iasō a sc̄a terra
dei. in spūalib⁹ ⁊ tp̄alibus. e Et meni. testa. sui. i. firme p̄missio
nis. f Qd̄ locu. est ad abrahā. Gen. xxj. g Et ysaac. xxvi.
b Et iacob. xxviij. ⁊ supplendū est q̄ sunt de numero suorꝫ suorꝫ fide
lū. Vel aliter lr̄am sic iungendo. Et meni. testi sui. i. p̄missionis firme.
Seruorꝫ suorꝫ fidelū. i. p suis suis fidelib⁹ f̄ce. qd̄ ad abrahā ysaac ⁊
iacob locut⁹ est: p q̄ntū
ad p̄tes illi⁹ testamenti
i Et det vobis cor oi
bus vt colatis eū. fide
spe ⁊ caritate. quib⁹ co
litur de⁹ cultu interiori:
vt dicit Aug. in enchiri
dion. k Et faciatis
⁊c. p effectū in cultu ex
teriori. l Corde ma
gno ⁊c. q: deo non pla
cent sacrificia coacta s̄z
voluntaria. m Ad
aperiat ⁊c. studēda ⁊ in
telligenda n Et in
p̄ce. suis. ope adimplē
dis. o Et faci. pacē
vt vacare talib⁹ valeat̄
p Exaudiat ⁊c. vobis
p descendendo.
q Et recō. vobis. pec
cata p̄terita remittēdo.
r Nec vos deserat ⁊c.
vos in tribulatiōib⁹ cō
solando. s Et nūc
hic. in hierl'm ⁊ iudea.
t Sum⁹ orantes pro
vobis. q̄si dicāt. ita de
betis orare p nobis ⁊
acquiescere petitiōib⁹
nostris: maxime de solennitatib⁹ denotis. v Regnāte demetrio. B
p̄fir inuitant eos ad obseruanciā duplicis festi. scōm ponit ibi. ⁊ diem
ignis. Prima in tres qz primo ponit eorꝫ inuitatio: secō dicit p̄firma
tio: ibi. Anno cen. tertio intenta p̄clusio: ibi. Facturū igit. Circa p̄mū
notat tp̄s cū dicit. v Regnante demetrio ⁊c. Dicit hic glo. raba
ni q̄ iste fuit demetri⁹ filij⁹ seleuci. qui regnauit tp̄e iude machabei: vt
patet. vij. cap̄. p̄mi li. sed huic dicto ꝫdicit manifeste qd̄ sequit. Anno
clxix. Hic aūt demetri⁹ ante tp̄s B fuit mortu⁹. nam filij⁹ eius intrauit
regnū patrū suorꝫ anno. clxv. vt habet. ē. p̄ li. x. c. ⁊ ante ipsuz regnaue
rat alexāder duob⁹ annis: q̄ interfecerat patrē suum: vt patet in prin.
eiusdē ca. decimi. Iste vero demetri⁹ filij⁹ p̄mi demetrij regnauit vsqꝫ
ad annū. clxxij. in quo fuit capt⁹ ⁊ incarcerat⁹. vt habet p̄ li. xiiij. cap.
ex quo patet q̄ iste demetrius filius primi demetrij adhuc regnabat
anno. clxix. ⁊ ideo q̄ dicit hic. x Regnāte demetrio āno. clxix. in
telligit de ipso. Ipse ēo ante captionē suā cū symone sūmo sacerdote
⁊ gente iudeorꝫ renouauit amicitiā. ⁊ p̄cessit plures libertates ⁊ priui
legia q̄z ante p̄cesserat tp̄e ionathe: nec alij reges p̄decessores sui. vt bz
xiij. ca. p̄mi libri. pp̄ter B sub dit ibi. Ablatū est iugū gentium ab isrl. ⁊
fuit ppl's in magna letitia ⁊ in pace bona toto tp̄e symonis. ⁊ sic est ve
risimile vt dicit sup locū istū dñs Hugo cardinalis: q̄ illo tp̄e scripse
runt iudeis habitātib⁹ in egypto de solēnitatib⁹ istis recipiendis. Iz
esset tp̄e iude p̄mus festū fuerit institutū nō tm̄ a iudeis in egypto mane
tib⁹ receptū. vt p̄z ex eꝰ epl'a sequente in qua nulla fit mētio de B festo.
Iz scribat iudeis manentibus in egypto. z Nos iudei. manentes
in hierl'm ⁊ iudea. y Scripsim⁹ vob⁹. de solēnitatib⁹ hic p̄tentis.
⁊ de alijs in B libro scripk̄. Sed ꝫ B obijcit. q̄ sicut dictū est B scripse
rūt adepta libertate tp̄e symonis ⁊ demetrio regnāte: B fuit āno. clxx.
vt habet ca. xiij. p̄mi li. Ad B pōt dici q̄ B negociū fuit inchoatū anno
clxix. ⁊ p̄sūmatū āno sequēti. Hic aūt ponit data p̄ tp̄e inchoationis:
ibi ēo p tp̄e p̄summationis. Dicit aūt. nos iudei ⁊c. qz idē ppl'us fuit
tp̄e iude ⁊ symonis. ⁊ cū B etiā eēdē p̄sone numero in multis. vt patet
de iuda ⁊ symone q̄ fuerūt fratres ⁊ p̄temporanei. vt p̄z. ij. cap̄. p̄mi li.
⁊ idē erat de multis alijs. z In tribulatiōe. i. de tribulatione.
a Et impetu ⁊c. scribēdo esset ō sue liberat̄ adeptiōe ⁊ festorꝫ receptio
ne: habuerūt tangere de p̄cedenti tribulatione. b Ex quo recessit
iason ⁊c. Hic est ambiens sacerdotiū iuit ad regē āno cbū incitās euz
de translatiōe iudeorū ad gentiliū ritum. vt habet. j. iiij. ca. ⁊ istud fuit

k. q Quā edi
cto vadunt p viae
iobes ⁊ a⁹ crerat⁹
onis vtuosa: B p̄fir
uit ambitio q̄ ponit
euz dī. r Et
ptolome⁹ fil. ⁊c.
a socero suo sy
mone v In
cāpo bierichō. i.
in vna p̄te iudee
x Et exaltatus
est ⁊c. p superbia
y Et volebat ⁊c.
i. totā iudeam p
ambitionē suam
a Et cogitabat
Hic secō ponit
obtinēdi mediū
qd̄ fuit necēssima
p̄dicto. ad diat.
Et cogita. de eū
⁊c. Symon aūt
p̄ambulans ciui
tates vt videret
qualiter esset gu
bernate ⁊ z ad
uersarios muni
re. b Descē
dit hierichō. vbi
gener suus erat
dux ab eo p̄stitu
tus. c Dicē
mēsis sebath. de
bz scribi sebath ⁊
correspondeat ia
nuario. d Et
suscepit ⁊c. simu
lans amicitiam
cuz socero suo ⁊
filijs eius: vt ma
gis eos decipe.
e Et fecit eis ⁊c.
vt facili⁹ eos oc
cideret. ideo subdit
f Et cū inebria
tus ⁊c. i. puenie
ter fariat⁹ abor
potu. eo mō lo
quēdi q̄ dī Can
ti. v. comedite ⁊
bibite ⁊ inebria
mini. ceā patet.
g Et misit. Dic
tertio ponit intē
tionis prolomei
frustratio per io
hānez q̄ cuadēs
eꝰ dolū pugna
uit fortē postea
ꝫ euz ⁊ defendit
⁊ tenuit iudeam
valde magnifice
post patrē suum
ideo dicit. Et mi
sit alios satelli
tes suos.
h In gazaram
tollere iohannē.
i. eū capere ⁊ occi
dere i Et mi
hunis. ceteris

ꝫ iacob locut⁹ est: p q̄ntū ad p̄tes illi⁹ testamenti

pncipiũ maloꝝ q̃ fecit antiochꝰ epiphanes in hierlm. vt hi. ā. p̃ li. ⁊ ēt
j. i hscdo. ideo subdit c Portã succēdentũt. i. portas ciuitatis ⁊ tē
pli. vt hi. iij. ca. pmi li. d Et effuderũt ⁊c. vt hi p̃ li. ⁊ in hscdo.
e Et oranimꝰ ad dñm. magis pugnãtes oiomb⁹ q̃ cũ armis.
f Et exaudiu sumꝰ. antiochi duab⁹ debellatis. g Et obtulimꝰ
⁊c. in tēplo recuparo ⁊
purificato. vt hi p̃ li. iij
ca. ⁊ dī hscificiũ ob
lationis de alialib⁹. sin ala
go farina est frumēti de
licatissima: de q̃ fiebant
panes ppositionum.
b Et nūc frequētare. i.
singulis ānis celebrare
Dies scenophegie i.
i purificationis tēpli quã
pstituit iudas octo die
bus celebrari a. xv. die
mēsis casleu. k Anno. c. hpñr ponit declaratio seu pfirmatio dicti
scs de tribulatione q̃ supuenerat eis tpe Antiochi. ⁊ hfit p q̃ndam epi
stolã i egyptũ tpe iude missã: cui⁹ tenor hrecolitur cũ dī k Anno
clxxxviij. ⁊c. ss hdicit falsũ. qz data epla p̃cedentis q̃ fuit scripta post
mortē iude q̃si. xx. ānis talis est. Anno. clxix. vt dictũ est: ⁊ sic iudas longo tpe scripsisset p⁹ mortē suã. Dicendũ q̃ i epistola iude inicia ano
nor nõ icipit a pncipio
regni grecor sicut alia:
sed ante vt hinuit glo. ss vbi icipit nõ dicit. pōt aũt dici q̃ incipit a. xij
ano regni affuerit: i quo mirabili mõ liberat⁹ fuit ppls israel a pseculione
amã. vt hi Hester. iij. cap. ⁊ hpter duo. Primo qz liberatio ista fuit
valde mirabil ⁊ notabil. Iudei vo scipiebãt nũerationes annor a fatis notabilib⁹: vt dictũ e ā. Secdo qz liberatio illa fuit filius isti tpib⁹
antiochi. ppt q̃ epla iude loquēs de hac liberatione incipit ab illa nu
merare. Aliuer⁹ vo fm cõputationē quã posui Dañ. ix. regnauit ānis
xl. vel circiter. ⁊ sic a. xij. ano regni ei⁹ inclusive in q̃ fuit facta liberatio
ppls ab aman pseculione: remanet de regno ei⁹. xxix. āni. cui fm hebrei
os q̃s in hsecut⁹ fuit in pcedentib⁹ successit dan⁹ ipsi⁹ hester regine fili
⁹: q̃ regnauit. vi. ānis vsq̃ ad osumationē tēpli scdi. vt prz p̃ Esdre
vi. ⁊ Nemie. xv. vsq̃ ad debellationē ei⁹ p alexandrũ magnũ fm hebreos. sic dicit plenius sup libr Esdre ⁊ Dañ. a q̃ alexandro incipit regnũ grecor: vt dictũ est in pn. pmi libri. cui⁹ regni fluxerãt. clxiij. āni
q̃ purificatũ fuit tēplũ p iudã machabeũ. vt hi. ā. p̃ li. iij. ca. duab⁹
antiochi debellat. Isti vo āni sic iũcti faciũt annos centũ. lxxxviij. in
epla inde nũeratos l Aristobolo mgro ptolomei. i. philometoris
q̃ fuit nepos antiochi epiphanis. vt oñsum fuit Dañ. xi. ⁊ adhuc ostē
det. j. iiij. ca. ⁊ p ono fuit tpe iude machabei. vt prz ex supdictis p̃ libro
Dan⁹ aũt ptolomei dī aristobolus mgr. qz fecit sibi cõmentarios sup
libros moysi. ⁊ erat natione iude⁹: ideo subdit. m Qui est de gne
christor sacerdotũ. i. vnctor. christ⁹ eñ a chrismate dī. descēdit eñ ab
aaron. tũ linea recta sacerdotal nõ peuenit vsq̃ ad eũ n Salutē. i.
aīe. o Et sanitatē corpis. ⁊ subdit epla narratio. i q̃ ponit pmo
euasio sui piculi. scdo pstratio antiochi: ibi. Mã cũ in pside. Circa pmũ dī. p De magnis picul. tpe antiochi epiphanis q Ad ōo
liberati. sua gra nõ vtute nra vel meritũ. r Magnifice gras agimus ipsi. tanq̃ de bñficio ei⁹ grati. s Utpote q̃ aduersus tales
regẽ. i. Syrie ⁊ psidis: cui⁹ regnũ erat valde magne potentie ⁊ vtuns.
t Dimicauim⁹. debellat ei⁹ ducib⁹. a Ipse ei ebulire. i. i magna
multitudine venire. b Hoc de pside ⁊c. ⁊ prz ex dict pmo libro
c Mã cũ in pside. hpñr fit narratio de antiochi pstratione cũ subdit
d Cecidit i tēplo nanee. dicũt aliq̃ q̃ hdī d ãtiocho epiphane q̃ fuit
ꝛ tēpore ane⁹ iude machabeo. ⁊ sic pi hexposito pcedentib⁹ pcordare.

Sz hui obuiat qd dictũ est. ā. p̃ li. cap. vi. q̃ antiochꝰ epiphanes mortuꝰ fuit lãguore in lecto suo nõ in tēplo nec gladio: sic dī hss. j. ix. ca. dī q̃ mortuꝰ fuit i monte⁹ miserime ceuiendo de pside. Ad hãc aũt rñdent doctores dicti q̃ p tanto dī hin tēplo nanee cecidisse eo q̃ ibi mortui fuerũt amici eiꝰ vt hdicit q̃ erãt robur sui exercitꝰ: sic d hominem cui pingit magnũ infortunũ dī cõmunē q̃ est mortuꝰ: hz in psona sua fit viuꝰ. ⁊ sic dicit q̃ de illo templo euasit antiochꝰ. Sz hui rñsioni vi obuiare qd subdit: clauserũt templũ cũ intrasset antiochꝰ: ⁊ sic nõ vi q̃ euaserit quia sacerdotes mortē eiꝰ magis ꝛrebãt q̃z alioꝝ. ideo subdit. Percusserũt duces. p ⁊ pncipalit. Et eos q̃ cũ eo erãt pfir Et diuiserũt mēbratim. q̃ aũt p duce intelligatur rex antiochꝰ ps ex pncipio pḡ butꝰ. vbi dī Mã cuz in pside esset dux ipse. i. antiochus epiphanes vt dicit ihizgit

n nanee. Et ci cũ ea habitantes venit ad locũ antiochus ⁊ amici eiꝰ ⁊ vt accipet pecunias multas do ns noie. Cũq̃z ppositisset eas sacerdotes nanee: ⁊ ipse cuz paucis ingressus esset intra ambitum phani: clauserũt tēplũ. Cũ aũt intrasset antiochꝰ: aptoqz occulto tēpli mittentes lapides percusserũt duce ⁊ eos q̃ cũ eo erãt: ⁊ diuiserũt mēbratim: ⁊ capitib⁹ ãputatis foras pieceruũt Per oia benedictꝰ deꝰ q̃ tradidit ipios. Iactum igit q̃nta ⁊ vicesima die mēsis casleu purificationes tēpli: necessariũ dixim⁹ significare vob vt ⁊ vos quoqz agatis die sceno phegie ⁊ die ignis q̃ datꝰ est q̃ nehemias edificato templo ⁊ altari obtulit sacrificia. Mã cũ in pside ducerẽt pres nri sacerdotes q̃ tunc cultores dei erãt acceptũ ignẽ d

hpter ista dicũt aliq̃ q̃ scriptura loqt hde morte antiochi magni q̃ fuit pr antiochi epiphanis. ⁊ qz pr ⁊ filiꝰ st q̃si vna psona. nã pr quodãmõ manet in filio. Fm illud Eccle. xxx. Mortuꝰ est pr eiꝰ ⁊ q̃si nõ est mortuꝰ. relinqt enim filiũ sil em sibi. Ideo nõ est mirandũ si scriptura añ loquēs imediate de filio trãsit ad pres Frequenter etiam in sacra scptura fit talis trãsitꝰ de vna psona ad aliã hpter affinitatẽ. sic ostendit in pncipio Gen. loquendo de modis exponendi scpturã sacrã. sic igit intelligendo dī. Mã cuz in pside esset dux. i. antiochꝰ magnꝰ cecidit in tēplo nanee. nam fugatꝰ de bello a scipione africano: rediens ad terrã suã mortuus fuit in htēplo: vt dixi plenius Dañ. xi. e Cõsilio dece. sacer. nanee. nã vt inficerent cũ eo q̃ esset pdator tēploꝝ induxerũt ad illud qd subdit. f Et eñ cũ ea. i. Nanea.
g Habitantꝰ venit. i. factuꝰ ei reuerentiã. h Et vt acciperet pecunias ml. hc eñ sibi pmiserãt sacerdotes q̃ sacra diane debita reuerentia traderent ei pecunias q̃ erãt in tēplo.
i Dotis noie. i. qhꝰ dotatũ erat templũ. nec erãt necessarie ad sumptꝰ tēpli vel sacrificioꝝ. k Cũq̃z ppo. cas. vt magis allicerent eũ. l Clauserũt templũ. q̃si hntes ad eũ negotius secretũ. m Apertoqz occul. adi. tēpli. p quẽ introiret hostes ad eiꝰ mortē parati. n Et diui. mēbratim ⁊c. hpter qd corpus eiꝰ nõ fuit cognitus nec honore regio sepultũ. sic dixi Danielis. xi. o Per oia bñdictus deꝰ. hdixerũt nõ zelo vindicte: sz iustitie diuie. ⁊ in hterminat epla iude. p Facturi Nic ponit pclusio iudeoꝝ q̃ scpserunt iudeis habitãtib⁹ i egypto tpe demetrij: intẽdentes eos inducere ad celebrationē purificationis templi. vt dictũ est. s. hpter quod sic pcludunt.
p Facturi igit. i. nos celebraturi. xxv. die mēsis casleu. i. nouembris. q Purificationē tēpli. sic statuit iudas ⁊ fratres eiꝰ iiij. ca. pmi li. r Necessariũ. i. vtile. s Dixim⁹ significare vob. amicis ⁊ fratribꝰ nris. t Ut ⁊ vos q̃z agatis. sicut ⁊ nos. v Die scenophegie. i. purificationis seu dedicationis dicte. x Et die ignis. hpñr ponit inuitatio ad festum scdm. Circa qd p ponit festi ratio. scdo eiꝰ celebratio. ibi. Qua

tionē aūt.tertio ciusdē approbatio:ubi. Ut ꝟo mānifestata. Cir/
ca pmū dī. r Et dicē ignis ꝛc.a deo de celo sibi celebrētis.ꝛ
subdit dationis tpꝰ. Qñ necmias ꝛc.de ꝶ tū nlla fit mentio in
Esdra ꝛ Necmia.ꝛ subdit dationis modꝰ cū dī. r Mā cū
in pside ꝛc.iudei ꝟo de regno.p.tribuū fuerūt ducti captiui i re
gnū assyrioꝝ ꝛ p
sidis. vt dī. iiij.
Reg.xviij.sz ꝟ ill
io nō vi ꝶ sepru
ra loq:sz de illis
de regno iuda in
q̄ erat rēplum:ꝛ
ibi translati fue/
rūt in babylonē
ppt qd dicūt a/
bq̄ q̄ noīe pside
ꝶ intelligit totū
regnū nabucho
donosoris. sic to/
tū aliqñ itelligit
p ptes. Pōt etiā
aliter dici q̄ cuꝫ
nabucho.ꝫ bie/
rusalē venerunt
nlꝰ de regno p/
sidis q̄ habuerī
partē suā de ca/
ptiuis:ꝛ sic du/
xerūt illos in psi
dem. s Acce
prā ignē de altā
ri holocaustoꝝ.
a Abscōderunt
in valle.sc iosa/
phat vt dicūt ali
q̄ co q̄ ē ppinq̄
loco templi.
b Ubi erat pu/
teus altꝰ.i. pfū/
dus c Et sic
cus.i. aq̄ carens
cela parēt in lra
vsq;ibi d Ac
census est ignis
magnꝰ.nō bū/
nitusꝫ diuinitꝰ
ideo subditur.
e Ita vt omēes
mirarentur.nō esset
esset mirabile si
accēsus fuisset ab hoīe. e Orationē aūt.Hic pñr ponit se
sti celebratio q̄ntū ad eꝰ intuitū cū dī. e Orationē aūt ꝛc.
ppter sacrificiū ꝛ dationē ignis ad eꝰ psumptionē sic datus
fuerat tpe belye post aspersionē aque.iij.Regū.xviij. f Jo
natha inchoāte.qꝛ pncipalis erat inter cātores. g Terribil.
peccatorib⁹. h Justus ꝛ mīsicors.nā iustitia ꝛ misericor/
dia reducēt in oībus dei opibus. i Qui solus es rex bonꝰ
p essentiā:alij ꝟo p pticipationē tñ. k Solus pstans.s.be
neficia.nā alij nō pstant nisi ꝟtute diuina. l Qui fecisti pa/
tres electos.s.abrahā ysaac ꝛ iacob q̄s elegisti p tuas misicor/
diā. m Et sāctificasti eos.p tuas grām. n Et custodi
partē tuā.i.ppl'm isrl.q̄ in plurib⁹ locis veteꝝ testatur dī pars
ꝛ hereditas dñi. o Cōgrega dispsionē nrām.nō esset redie
rant oēs de babylone ꝛ in alios regnis multi erāt dispersi.
p Afflige opp.nos.ꝶ dixit necmias nō zelo vindicte sz iustitie
q Cōstitue pplm ꝛc.i.in hierlm ꝛ iudea. r Sic dixit moy
ses.Deut.xxx.Si ad cardines celi fueris dissipatꝰ inde reca/
bit te dñs deꝰ meꝰ ꝛc. s Cū aūt psum.esset sacrifi. p ignē
edit⁹ datū:erat esset oblatū in holocaustū qd incendebat tota li
ter ad honorē diuinū t Et residua aq̄.que nō fuerat aspsa
sup sacrificia ꝛ ligna. v Necmias iussit ꝛc.s.lapides laro/
rales altaris. x Et eis flama ꝛc.sicꝰ diuinitꝰ. y Sed

altari:occulte abscōderūt[a] i valle
vbi[b] erat puteꝰ altꝰ ꝛ siccꝰ:ꝛ i eo
pnutati sūt eū ita vt oībus ignotꝰ
esset locꝰ. Cū autē pteriss̄ent ānī
multi:ꝛ placuit deo vt mitteret
Necmias a rege psidis:nepotes
sacerdotū illoꝝ q̄ abscōderāt: mi
sit ad regrendū ignes:ꝛ sic narra/
uerūt nobꝭ nō inuenerūt ignes sed
aqnā crassā:ꝛ iussit eos haurire ꝛ
afferre sibi.ꝛ sacrificia q̄ imposita
erāt iussit sacerdos necmias aspꝝ
gi ipsa aq̄ ꝛ ligna que erāt suppo
sita. Atqꝫ hoc factū est ꝛ tpꝰ af/
fuit q̄ sol refulsit q̄ paꝰ erat in nu
bilo:accēsus[b] ē ignis magnꝰ ita[c]
vt oēs mirarētur. Oratione[d] aūt fa
ciebāt oēs sacerdotes dū psumaꝰ
retur sacrificiū ionatha[e] inchoāte
ceteris aūt rndēt⁹. Et necmie
erat ofo hūc hūs modū. Dñe de
us omniū creatoꝝ terribilis[f] ꝛ for
tis iustus[h] ꝛ misericors q̄[i] solus es
bonꝰ rex:solus[k] pstās:solus iustꝰ
ꝛ oīpotens ꝛ eternꝰ:q̄ liberasisrl
de oī malo:q̄[l] fecisti pres electos
ꝛ[m] sanctificasti eos:accipe sacrifi/
ciū p vniuerso pplo isrl:ꝛ[n] custo
di partē tuā ꝛ scifica. Cōgrega[o]
dispersionē nrām:libera eos q̄ ser
uiūt gētib⁹:ꝛ pteptos ꝛ abhomina

tos respice vt sciāt gētes qꝛ tu es
deꝰ nr. Afflige[p] opprimētes nos
ꝛ psumeliā faciētes i superbia. Cō
stitue[q] pplm suū in loco scō tuo:si
cut dixit moyses. Sacerdotes āt
psallebāt hymnos:v sqzq̄ psump/
tū essz sacrificiū. Cū aūt[s] psum/
ptū esset sacrificiū:ex[t] residua aq̄
necmias iussit lapides maiores p
fundi. Qd vt factū est:ex[x] eis fla
ma accēsa ē:sz[y] ex lumine qd reful/
sit ab altari psūpta est. At[z] vero
mānifestata est res:renūciatū est re
gi psax q̄ in loco in quo ignē ab/
scōderāt hi q̄ trāslati fuerāt sacer/
dotes:aq̄ apparuit:de q̄ necmias
ꝛ q̄ cū eo erāt purificauerūt sacri/
ficia. Cōsideras[a] aūt rex ꝛ[b] rē dili
gēter examinās fecit[c] ei templuꝫ
vt[d] pbaret qd factū erat. Et[e] cū
pbassz:sacerdotib⁹[f] donauit mlta
bona:ꝛ alia atqꝫ alia mūera: ꝛ[g]
accipiens mānu sua tribuebat eis.
Appellauit[h] aūt necmias hūc lo/
cū nepthar[i]:qd interptatur puri/
ficatio.vocat aūt apud plures ne
phi. Cap.ij.

Inuenit[a] aūt i descriptionib⁹
hieremie pphete q̄ iussit
eos ignē accipe q̄ trāsmigrabant
vt significatū est:ꝛ[b] vt mandauit

ex lu.ꝛc.qꝛ maior flamma ꝛsumit minorē. s Ut ꝟo.Hic pñr ponit
dicere celebrationis approbatio:cū dī. s Ut ꝟo mānifestata ꝛc.i. di/
cta psumptio sacrificioꝝ p ignē celit⁹ datū. a Considerās aūt rex.
q̄ ꝶ nō erat factū humanū sz diuinū. b Et rē diligēt eramī.ne
forte fuissz ibi aliqd fictū. c Fecit ei templū.si accipiat ꝶ facto
ppriea ste rex fuit dari[d]
cu[d] anno.vi.psūmatuꝫ
est rēplum fm.i. Esdre
vi.ꝛ ꝶ psonat dicto he
braicus q̄ inter cyrum ꝛ
hūc darium pōnūt tantū
duos reges. s.cambisen
ꝛ assuerū.vt dictuꝫ fuit
p Esdre.ꝛ ca.ix. Dan.
Nec obuiat qd alibi dī
iste rex artaxerses.qꝛ sz
hebraicos illo tpe oēs re/
ges plaxnoīe regni vo
cabant artaxerses.ꝛ cū
hoc habebāt nomen p
prū psone:vt cyrus cā/
bises ꝛ hmōi. sic reges
romani dicunt cesares
noīe cōi:ꝛ cuꝫ hoc hūt
nomē psonale: vt iuliꝰ
augustꝰ tyberiꝰ ꝛc. Fm
alios hystoriographos
necmias fuit missus pꝰ
rēpli psūmationē.ꝛ fm
hoc facto accipit ꝶ lar
ge cū dicitur. e Fe/
cit ei templū.i.factuꝫ de
cotauit ꝛ honorauit.nō
esset potest dici q̄ in per/
side fecerit templū sacer
dotī Necmie.nam ex
tra hierlm nō erat licitū
iudeis templuꝫ erigere
seu sacrificare.ppter qd
necmias qui sanctus e/
rat hoc non sustinuisset

d Ut pbaret quod fa/
ctū fuerat.i.vt facto ap
probaret tanq̄ verū di
cum miraculum in hie/
rusalem factum.
e Et cum pbasset.id ē
approbasset.

f Sacerdotib⁹ ꝛc.p ducem nomine ipsius iudeam regentem.
g Et accipiens ꝛc.i.non solū p predictū ducem dedit eis munera sed
etiā in psona ppria:qd triplicitꝰ potest intelligi. Uno modo venien
do in hierlm ex deuotione.alio modo p seipsum disponendo in pside
dona sacerdotibus in hierlm transmittēda.tertio modo qꝛ ciuitate re/
edificata necmias sacerdos rediit ad regē:ꝛ cū eo aliq̄ alij sacerdotes
q̄bus mānu ppria dona dedit. h Appellauit aūt necmias hūc lo
cum.i.festū in hoc loco notatū. i Nepthar quod ꝛc.ꝛ idē significi
cat nephi.idē est idioma variat fm diuersas partes terre sicut gallicū
parisius ꝛ in picardia aliter pronunciatur.

Capitulum secundum.

Inuenitur. Posita inuitatione ad obseruantiam duplicis festi:ꝛ
hoc per verba.Hic consequenter ponitur inuitatio ad idem per p
phetarum dicta:ꝛ diuiditur in duas partes.sc in partem principalem
ꝛ incidentalem:que incipit ibi ꝛ vt construens. Prima in duas: quia
inducit primo ad secundum festum vt continuent dicta dicendis. Se
cundo ad primum:ibi.Similiter ꝛ salomon. Circa primū primo ponū
tur hieremie dicta:cum dicitur.

a Inuenitur aūt ꝛc.istas descriptiones non habemus necetiam he/
brei. b Et vt mandauit trāsmigratis ꝛc.hoc bene habetur in epi
stola que denotatur a baruch eo q̄ fuit eius scriptor ꝛ portator.tamē
tenetur cōmuniter q̄ hieremias fuit eius auctor.

c Erat aūt in ipsa scriptura. s. descriptionū pdictarū qs nō habem⁹.
d Quō tabernaculū ⁊ archa. q fecit beseleel in deserto. Exo. xxxvi.
e Jussit ppha. s. biere. f Divino rīso. ad se facto. i. ex divino mā dato. g Comitan fecū. p aliqs q portabāt ista b Usqq erijt in montē ⁊c. s. nebo in vrice phasga: vt bi Deut. vltī. i Invenit lo cū spelunce. nō a casu sz ex divina ostēsione fm istā scpturā. k Et ostiū obstruxit. s. introitū illi⁹ spelūce incognoscabile sua oīone reddidit. ⁊ subdit. Et accesserūt quidam ⁊c.
l Ignot⁹ erit loc⁹ ⁊c. hanc aūt ꝛgregationes ⁊ ppitiationē expectāt indei futurā in aduētu messie: ⁊ nos intelligim⁹ esse factā in aduētu xpi fm qd dī Job. xi. ca. q cū ppha cū esset ponti fex anni illi⁹ ppheravit qr ipsus erat moriturus p gēte: ⁊ nō tm p gēte: sed vt filios dei q erant dispsi ꝛgregaret i vnū.
m Et tūc dīs ondet b Cū igit ista nō sint ostēsa in aduētu xpi: qr fm hebreos a tpe captivitatis babylonice vsqz nūc habita non fuit archa dñi. ppt qd loc⁹ iste videt aliqbus falsus vel saltez dubi⁹: pōt tm ad hoc dici q pdicta apparebūt in fine mūdi in cōversionē indeorū ad fidē xpi. Sz b ee vī ꝗ dictū biere. ca. iij. Et nō dicēt vltra archa dñi neqz ascēder sup cor: neqz fiet vltra. Ire qd b dī d ab sconsōe arche ⁊ altaris incēsi p biere. nō b⁹ magna apparentia. qr bieremias i carcē fuit clausus vsqz ad diē captionis hierlm p cbaldeos. vt ꝗ biere. xxxvij. ⁊. xxxvij. ⁊ sic ante captionē ciuitatis ista nō fecit nec post captōnē: vt videt qr capta ciuitate statim cbaldei oia pciosa nō solū aurea ⁊ argentea: sz etiā crea ꝛfregerūt ⁊ torū rapuerūt ⁊ asportauerūt. iiij. Reg. xxv. ⁊ Biere. vltī. ppt qd nō vī verisīle q bieremie dimiserūt archa dñi ⁊ altare incēsi q erant de auro purissimo: vt bī in Exo. Igit ppter ista ⁊ alia supdicta de morte antiochi a tpe demetrij q cū difficultate magna pūt cū aliqs scpture locis ꝛcordan: vt ꝗ ex supdictis liber iste scōs: ⁊ marie ōntuz ad pfanionē repūrat a mulē multū apocryphus: istud tm maioz iudicio derelinq. n Et sic. b pōr inducunt ad ppositum dicta salomonis ⁊ moysi: cū dī. n Et sic cū salomō ⁊c. ij. Paralyp. vi. ⁊. iij. Reg. viij. o Manifestabat b. s. nubes iplens domū dñi iij. Reg. viij. ⁊. ij. Paralyp. v. p Et vt sapienti ⁊c. post dedicationē. iij. Reg. viij. q Sicut ⁊ moyses oravit ⁊c. Levit. ix. sic ⁊ salomon oravit: ⁊ descēdit ignis de celo. ij. Paralyp. vij. r Et dixit moyses ⁊c. b bī Levit. x. vbi dī q moyses increpavit eleazar ⁊ Ithamar: eo q hostiā p peccato nō comederāt sz inuenit eā exustā. ⁊ ō cū dī b. r Dixitqz moyses. sub intelligendū est increpationes ꝗ aarō ⁊ filios ei⁹. s Sīl. b inducit ad pmū festū. s. dedicationis p iudas ⁊ fratres ei⁹ institutū p sacrū salomōis ⁊ dicta neemie: cū dī. similit ⁊ salomō ⁊c. t Inferebant aūt ⁊c. qs nō habem⁹ nec etiā hebrei.
v Equalit ꝛstruēs. Hic addit in cōdēs de libris ꝛscptis ⁊ ꝛgregatis tpe neemie. nā illo tpe esdras sacerdos repavit libros veteris testa. q

trāsmigratis. Et dedit illis legēs ne obliuiscerent pcepta dñi: ⁊ vt nō exerrarāt mēt⁹ videntes simulacra aurea ⁊ argētea ⁊ ornamenta eōr ⁊ alia hmōi dicens: hortabat ne legē amoueret a corde suo Erat aūt i ipsa scriptura quō tabernaculū ⁊ archā iussit ppheta divino rīso ad se fcō comitantes secū vsqzq erijt in mōte in q moyses ascēdit ⁊ vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi hieremias invenit locū spelunce ⁊ tabernaculū ⁊ archā ⁊ altare incēsi intulit illuc: ⁊ ostiū obstruxit Et accesserūt qdā simil q sequebant vt notarēt sibi locū: ⁊ nō potuerūt inuenire. Vt aūt cognouit hieremias culpās illos dixit q ignot⁹ erit loc⁹ donec ꝛgreget de⁹ ꝛgregationē ppli ⁊ ppitiū fiat. Et tūc dīs ostēdet hec: ⁊ apparebit maiestas dñi: ⁊ nubes erit sic ⁊ moysi mānifestabatur: ⁊ sic cū salomō petijt vt loc⁹ sanctificarē magno deo mānifestabat hec. Magnifice etēm sapiētiā tractabat: ⁊ vt sapiam habēs obtulit sacrificiū dedicationis ⁊ cōsūmationis templi. Sic ⁊ moyses orabat ad dīm: ⁊ descendit ignis de celo ⁊ ꝛsumpsit holocaustū: sicut ⁊ salomon oravit: ⁊ descendit ignis d celo ⁊ ꝛsumpsit holocaustū: ⁊ dixit moyses co q nō sit comestū qd erat p peccato: ⁊ ꝛsumptū est. Sīl⁹ ⁊ salomon octo diebus celebravit dedicationē. Inferebant aūt in descriptiōib⁹ ⁊ cōmētarijs necnie hec eadē ⁊ quaiter ꝛstruēs bibliothecā ꝛgregavit de regiōib⁹ libros: ⁊ ppheta rū ⁊ dauid ⁊ cplās regū ⁊ d donarijs. Sīl⁹ aūt ⁊ iudas ea q didicerat pbellū qd nob acciderat congregavit oia ⁊ sunt apud nos. Si ergo desideratis hec: mittite q p ferāt vobis. Actum ⁊ itaqz purificationē scripsim⁹ vob. Bñ ergo facietis si egeritis hos dies De⁹ aūt q liberavit pplm suū: ⁊ reddidit hereditatē oib⁹: ⁊ regnū ⁊ sacerdotiū: ⁊ sēificationē sic promisit in lege: spam⁹ q cito nō miserebit: ⁊ ꝛgregabit de sub celo in locū sanctū. Eripuit ēm nos d magnis periculis: ⁊ locū purgavit. De iuda vo machabeo ⁊ fratribus eius: ⁊ de tēpli magni purificatione: ⁊ de are dedicatione: sz ⁊ de pēlijs que ptinēt ad antiochū nobilē ⁊ filiū ei⁹ cuparorē: ⁊ de illuminationib⁹ q de celo fcē sunt ad eos qui ⁊ iosepb⁹ li. xiij. d Et sanctificationē. s. templi ⁊ dei cultū. e Sicut pmisit in lege. Deut. xxx. Si ad cardines celi fueris dissipat⁹ inde retrahet te dñs de⁹ ⁊c. f Speram⁹. ex hac pmissione. g Qd cito nō miserebit. maiora bona tribuendo. h Et ꝛgregabit ⁊c. vos ⁊ alios iudeos q estis dispersi p mūdū: ⁊ b impleti fuit p xpm. qr fm q dī Job. xi. Christus passus est vt filios dei q dispersi erāt ꝛgregaret i vnū. i. in vnā ecclām caritate vnitam. Isti vo intelligebāt de ꝛgregatione corpali iudeorū in hierlm ⁊ iudea. sic ⁊ iudei moderni expectant b fieri in aduētu messie. Intētio tm legis ⁊ ppheraz d cōgregatione fidelium fienda p xpm est de spūali ꝛgregatione que iā parum iplera est mō dicto: ⁊ pfecto implebit circa finē mūdi qn oēs gentes ꝛuertent ad fidē xpi i Eripuit ēm nos de magnis pi. vt ꝗ ex pcessu pmi libri. k Et locū purgavit vt bī. s. p li. iij. ca. l De iuda vo. Premissa invitatione ad obseruātiā duplicis festi: b cōpēdiose ponit pcessus b⁹ libri scōi ⁊ diuidit in tres partes. qr p rangit breviter ei⁹ materia. scōo scribentiū rō moviuatur ibi. Considerantes ēm. tertio scribēdi modus ⁊ forma: ibi. Veritatē qdem. Prima pars ꝗ ex dictis in p libro vsqz ibi. l Et de illuminationib⁹. i. divinis revelationibus ⁊ angelicis apparitionib⁹: que in b scōo libro magis explicatur: vt patebit locis suis pseqendo. m Cū pauci essent

vindicarēt. malos p barbaros reputab. q abolite erāt. p edi
p Restituerent. p i oī ⁊c. i. b nō fuerūt i iasōe ⁊c. q scp fit diffuse inde ⁊ so nior ei⁹ facta.
s Zēravim⁹ nos q quo vī q fuerūt plures i hac compilatione.
t Uno volumine breviare. s. i b scōo libro q ē satis brevis.
v Considerātes ēm. Hic pōr de scribit scribēdi motiua rō que ē utilitas legentiū q gaudēt breviate. ⁊ iō descrip ta b uiter legunt libēri⁹: ⁊ memorie cōmēdāt melius: ppt qd illi si plēs fuerint labore abbreuian di sumpserunt. ⁊ idē fuit motiuuz si vn⁹ tm abbreuiavit. ⁊ bis dicis pazz lra.
x Veritatē qdē b pōr ponit scribendi modus ⁊ forma: cū dicit.
y Veritatē qdē ⁊c. i. pcedim⁹ vera esse q scpserūt alij diffuse
a Ipsi aūt. id ē nos fm data ⁊c. quā breviter forma explicat p exemplū dicens.
b Sicut ēm nō uedom⁹ architecto. i. principali artifici c De vniversa structura curandū est. s. de dispositione fundamēti parietū ⁊ tectorū nō priner factio dūt ⁊c. q nō habem⁹ breviare: ⁊ iō subdit colligere ⁊c. ⁊ sīl⁹ subdita cū dī. f Breviare breviū⁹ vbis colligere
b Uitare. qn faciūt m Breviari pcedendū est in pncipio seqntis ca.
k Stultū erēm ⁊c. Ut fiteanī suā stultitiā: qr speciū sequentiū. Dicerationi vel executioni pm materia libri. ⁊ b incipit vbi sat breviē rāgit m ma: vt dictū est. Qd aūt fuantiā: nō ppte pm

q Piudeis fortiter fecerũt ita vt vniuersã regionẽ cũ[m] pauci essent vindicarẽt: ⁊[n] barbarã multitudinẽ fugarẽt: ⁊ famosissimũ in toto orbe tẽplũ recuparent: ⁊ ciuitatẽ liberarẽt: vt[o] leges q̃ abolite erãt: restituerẽt[p] dño[q] cũ oi trãqllitate ꝓpicio facto illis. Itẽq; ⁊ a iasõe cyrenco qnq; libris ꝓphẽsa tẽtatum[qs] nos vno volumĩe breuiare Cõsiderãtes[r] ẽim multitudines librorꝫ ⁊ difficultatẽ volentib⁹ aggredi narratiões historiarꝫ ꝓpter multitudinẽ rerꝫ curauim⁹ volentib⁹ qdẽ legẽ vt essent animi oblectatio: studiosis vo vt facili⁹ possint memorie cõmendare: oibus aũt legentib⁹ vtilitas ꝓferat. Et nobis qdẽ ipis q̃ hoc op⁹ breuiã di causa suscepim⁹ nõ facilẽ labore: imo vo negociũ plenũ vigiliarũ ⁊ sudoris assumplim⁹. Sic hi q̃ ꝓparant ꝓuiuiũ ⁊ querũt aliorũ volũtati parere ꝓpter multorꝫ grãm libẽter laborẽ sustinemus. veritatẽ[t] qdẽ de singulis auctoribus ꝓcedẽtes: ipsi[u] aũt fm datã formã breuitatẽ studẽtes: sic[b] ẽim nouẽ dom⁹ architecto de[c] vniuersa structura curandũ est: ei[d] vo q̃ pingere curat que apta sũt ad ornatũ ergrenda sũt: ita[e] estimãdus est ⁊ i nob. Et ẽim intellectũ colligere ⁊ ordinare fmonẽ ⁊ curiosi⁹ partes singulas q̃sq; disgrere historie ꝓgruit auctori: breuitatẽ[f] vo dictiõis sectari: ⁊[g] executiones rerũ vitare[h] breuitati cõcedendũ est. Hinc[i] ergo narrationẽ incipiemus: de prefatione tantꝫ dixisse sufficiat. Stultum[k] etẽ ẽim est ante historiã effluere: in ipsa autẽ historia succingi.

Capl'm tertium.

Situr[a] cũ sancta ciuitas habitaretur[b] in omni pace: leges[c] aũt adhuc[d] optime custodirentur ꝓpter[e] onie põtificis dispositionẽ ⁊ pietatẽ: ⁊[f] aios odio habẽtes mala: fiebat[g] vt ⁊ ipsi reges ⁊ principes locũ sũmo[h] honore dignum ducerent: ⁊ templum maximis[i] munerib⁹ illustrarẽt: ita[k] vt Seleucus asie rex de redditibus suis p̃stare oẽs sumptus ad ministeriũ sacrificiorꝫ ptinentes Symon[l] aũt d tribu beniamin p̃ positus tẽpli ꝓstitutus: cõtendebat[m] obsistente sibi principe sacerdotũ iniquũ[n] aliqd in ciuitate molini. Sed[o] cũ vincere oniã nõ posset: venit[p] ad apolloniũ tharsee filiũ q̃ illo tpe erat dux ecclesyrie ⁊ phenicis: ⁊[q] nũciauit ei pecunijs innumerabilibus plenꝫ esse erariꝫ hierosolymis: ⁊[r] cõmunes opus imensas esse que nõ ptinent ad rõem sacrificiorꝫ: esse[s] aũt posset a piudeis fortiter fecerũt ita vt vniuersã regionẽ cũ[m] pauci essent vindicarẽt: ⁊[n] barbarã multitudinẽ fugarẽt: ⁊ famosissimũ in toto orbe tẽplũ recuparent: ⁊ ciuitatẽ liberarẽt: vt[o] leges q̃ abolite erãt: restituerẽt[p] dño[q] cũ oi trãqllitate ꝓpicio facto illis. Itẽq; ⁊ a iasõe cyrenco qnq; libris ꝓphẽsa tẽtatum[qs] nos vno volumĩe breuiare Cõsiderãtes[r] ẽim multitudines librorꝫ ⁊ difficultatẽ volentib⁹ aggredi narratiões historiarꝫ ꝓpter multitudinẽ rerꝫ curauim⁹ volentib⁹ qdẽ legẽ vt essent animi oblectatio: studiosis vo vt facili⁹ possint memorie cõmendare: oibus aũt legentib⁹ vtilitas ꝓferat. Et nobis qdẽ ipis q̃ hoc op⁹ breuiã di causa suscepim⁹ nõ facilẽ laborẽ: imo vo negociũ plenũ vigiliarũ ⁊ sudoris assumplim⁹. Sic hi q̃ ꝓparant ꝓuiuiũ ⁊ querũt aliorũ volũtati parere ꝓpter multorꝫ grãm libẽter laborẽ sustinemus. veritatẽ[t] qdẽ de singulis auctoribus ꝓcedẽtes: ipsi[u] aũt fm datã formã breuitatẽ studẽtes: sic[b] ẽim nouẽ dom⁹ architecto de[c] vniuersa structura curandũ est: ei[d] vo q̃ pingere curat que apta sũt ad ornatũ ergrenda sũt: ita[e] estimãdus est ⁊ i nob. Et ẽim intellectũ colligere ⁊ ordinare fmonẽ ⁊ curiosi⁹ partes singulas q̃sq; disgrere historie ꝓgruit auctori: breuitatẽ[f] vo dictiõis sectari: ⁊[g] executiones rerũ vitare[h] breuitati cõcedendũ est. Hinc[i] ergo narrationẽ incipiemus: de prefatione tantꝫ dixisse sufficiat. Stultum[k] etẽ ẽim est ante historiã effluere: in ipsa autẽ historia succingi.

Capl'm tertium.

Situr[a] cũ sancta ciuitas habitaretur[b] in omni pace: leges[c] aũt adhuc[d] optime custodirentur ꝓpter[e] onie põtificis dispositionẽ ⁊ pietatẽ: ⁊[f] aios odio habẽtes mala: fiebat[g] vt ⁊ ipsi reges ⁊ principes locũ sũmo[h] honore dignum ducerent: ⁊ templum maximis[i] muneribus illustrarẽt: ita[k] vt Seleucus asie rex de redditibus suis p̃stare oẽs sumptus ad ministeriũ sacrificiorꝫ ptinentes Symon[l] aũt d tribu beniamin p̃ positus tẽpli ꝓstitutus: cõtendebat[m] obsistente sibi principe sacerdotũ iniquũ[n] aliqd in ciuitate molini. Sed[o] cũ vincere oniã nõ posset: venit[p] ad apolloniũ tharsee filiũ q̃ illo tpe erat dux ecclesyrie ⁊ phenicis: ⁊[q] nũciauit ei pecunijs innumerabilibus plenꝫ esse erariꝫ hierosolymis: ⁊[r] cõmunes opus imensas esse que nõ ptinent ad rõem sacrificiorꝫ: esse[s] aũt posset

vindicarẽt. malos punitẽdo. n Et barbarã ⁊c. iudei enim barbaros reputabãt oẽs q̃ nõ erãt d lege sua. o Vt leges q̃ abolite erãt. p edictũ regis antiochi. vt patet p̃ ca. pmi li.

p Restituerent. p iudã machabeũ ⁊ socios eꝰ. q Dño cũ oi ⁊c. i. d nõ fuerũt facta virute bũana; sꝫ diuina iasõe ⁊c. q̃ scp fit diffuse iude ⁊ sociorꝫ eꝰ facta.

s Tẽtauim⁹ nos ex quo vi q̃ fuerũt plures i hac compilatiõe.

t Vno volumine breuiare. s. i d scdo libro q̃ ẽ satis breuis.

v Cõsiderãtes esi. Hic ꝓfr de scribit scribẽtũ monita rõ que ẽ vtilitas legentũ q̃ gaudẽt breuitate. ⁊ tõ descripta breuiter legunt libẽtꝫ: ⁊ memorie cõmẽdãt melius: ppt qd̃ isti si plos fuerint labore abbreuiandi sumpserunt. ⁊ idẽ fuit motiuꝫ si vꝰ tñ abbreuiauit. ⁊ his diebus pacis lra.

x Veritatẽ q̃dẽ d ꝓfr ponit scribendi modus ⁊ forma: cũ dicit.

y Veritatẽ q̃dẽ ⁊c. i. procedim⁹ vera esse q̃ scp̃serũt alij diffuse

a Ipsi aũt. id ẽ nos fm datã ⁊c. quã breuitatẽ forma explicat p exemplũ dicens.

b Sicut ẽim nouẽ dom⁹ architecto. i. principali artifici c De vniuersa structura curandũ est. s. de dispositione fundamẽti parietũ ⁊ tecti. d Et vero qui pingere ⁊c. nam ad eũ nõ pntinet facio domꝰ: sed eꝰ ornatꝰ. e Ita estimandũ ⁊c. q̃ nõ habemꝰ historiã scribere sed iã scriptã ab alijs abbreuiare: ⁊ tõ subdit op⁹ historiogr̃phi cũ dr. Et ẽim intellectus colligere ⁊c. ⁊ sic subdit officiũ abbreuiantis historiographi dicta cũ dr. f Breuitatẽ vo dictiõis sectari. i. sniam longã in brevib⁹ vbis colligere. g Et executiões rerꝫ. s. gestarum.

h Vitare. q̃ faciũt magnã digressionẽ a ꝓncipali intentiõe. Breuitati ꝓcedendũ est. i Hinc q̃ narrationẽ incipiemꝰ. s. in ꝓncipio seqntis ca. De ꝓfatiõe tñ dixisse sufficiat.

k Stultũ etẽ ẽim ⁊c. Videt aũt q̃ iste vel isti si plures fuerint: cõfirmant suã stultitiã: q̃ multa posita sunt d ante narrationẽ rei speciem sequentiũ. Dicendũ q̃ ꝓfatio ꝓprie dicit illud qd̃ narratiõi vel executiõi ꝓmittit p modũ ꝓlogi: in q̃ breuit ꝓtinetur materia libri. ⁊ d sumpsit ab illo loco. De iuda vo machabeo ⁊c vbi sãt breuit ãgit materia libri abbreuiãdi cã ⁊ scribendi formam vel dictũ est. Qd̃ aũt ponit de inuitatiõe ad duorꝫ festorꝫ obseruantiã: nõ ꝓprie pntinet ad huꝰ libri ꝓfationẽ: sꝫ magis ẽ alid adiunctũ vt p̃ambulũ: sicut dictũ est. ũ.

Capl'm. iij.

Git cũ sancta ciuitas ⁊c. Sicut ps̃ et ꝓdictũ est in d libro scdo tãgitur breuiter liberatio iudeorꝫ ab afflictiõib⁹ p iudã machabeũ ⁊ socios eꝰ in q̃ etiã aliq̃ ponunt q̃ suprꝰ in ꝓ libro sk omissa. Sciendũ etiã q̃ historiogr̃phi cõiter scripsit ab aliq̃ ꝓcedente historiã quã intendũt ꝓncipaliter describere vt sic ꝓuenientꝰ descẽdãt ad suũ ꝓpositũ. ⁊ tõ verisile est q̃ iasõ cyrenꝰ q̃ historiã iude ⁊ sociorũ eꝰ scripsit diffuse: incepit a tpe pontifiõnie. ⁊ eodẽ mõ liber iste q̃ ẽ abbreuiatio illiꝰ historie. vt dictũ est: incipit stili mõ. ppt qd̃ i duas ptes diuidit. q̃ ꝓponitur quedã liberatio tẽpli tpe onie. scdo subditur libatio tẽpli ⁊ ppli facta tpe iude ca. seqnti ibi. Sꝫ pꝰ seleuci. Circa pmũ sciendũ q̃ opposita iuxta se posita magis elucescunt. ⁊ tõ ꝓponit tẽpli venerario ꝓcedẽs scdo eius ꝓculcatio seqnẽs ibi. Symõ autẽ. Circa pmũ dicitur.

a Igit cũ scã ciuitas. s. hierlm. q̃ dr scã eo q̃ ibi vigebat cultꝰ diuinus.

b Habitaret. d in oi pace. sd tributo tñ regũ syrie.

c Legesẽt. s. dare moysi

d Adhuc opti. cu. nã a reditu captiuitatis babylonice vsq; ad tpꝰ ãtiochi epiphanis nõ legũtur iudei ad ydolatrias seu ritũ gentilium declinasse. e Propt onie põtificis pietatẽ. i. diligentiã in diuino cultu. nã fm tullii pietas est cultus soli deo debitꝰ. q̃ aũt in aliq̃b⁹ libris primitus dispositionẽ non est de textu: nec in libris correctis. f Et animos. s. aliorꝫ onie adherentũ. g Fiebat vt ipsi re. ⁊ pnci. locũ. i. hierusalẽ ad diuinũ cultũ electa. h Sũmo honore dignũ ⁊c. in ea edificarũ. i Magnis muneribus illustrarent. ita q̃ nõ solũ honorabãt vbo sed etiam facto. ⁊ ponit exemplũ cũ dr. k Ita vt seleucꝰ. iste fuit filiꝰ antiochi magni ⁊ ei successit in regno sicut oñsũ est in ꝓncipio pmi li. l Symõ aũt. Hic ꝓfr describit ipsiꝰ tẽpli ꝓculcatio cui p̃ ponit occasio. ⁊ secundo subditur executio: ibi. Cumq; retulisset. Circa primũ dicitur.

l Symon aũt ⁊c. quantũ ad res exteriores. quia nõ fuit sacerdos cũ esset de tribu beniamin. m Cõtẽdebat obsi. ⁊c. s. onia. n Iniquũ aliqd ⁊c. i. cũ difficultate aliqd attẽtare. ⁊ dr a molo is. vũ etiã. s. iij. ca. dicit q̃ amici huꝰ symõis sub alis ipsiꝰ homicidia ꝓperabãt

o Qꝫ cũ vincere ⁊c. p se ⁊ suos cogitauit d facere p regiã prãtem. tõ subdit p Venit ad ap. q̃ gentilis erat. vt sic p ducẽ regẽ iducere ad tẽpli spoliationẽ. q Et nũ. ei ⁊c. locꝰ erat ꝓpe tẽplũ in q̃ custodiebant deposita valentiũ pconꝫ ⁊ etiã bona p sustẽtatiõe pauperꝫ collecta. r Et cões co. imẽ. esse. s. i illo erario. ⁊ dicũt d cões cõpie bona suata p cõitare. q̃ nõ ptinẽt ad rões sacrificiorꝫ. d addidit iste ꝓditor: q̃ sciebat q̃ rex q̃ p sacrificia suptꝰ dabat vt p̃missũ est: nõ libenter acciperet bona p sacrificia custodita tõ subdit. s Esse aũt possi.

sine offensa. t Sub ptãte regis cadere vniuersa. i. filio regio applicari, p bo no regni. v Cumq; b ꝓnr ponit dicti ꝓtẽptus executio. circa quã p ponit mãdatũ regis cũ di. Cũq; retulisset ꝛc. ꝛ ps scdo obedientia ducis cũ di. i a Statimq; heliodor ꝛc. vbi p ponit eius arrẽratio. scdo ppli ꝛ epidanorũ. Mõ modica ño. tertio arrẽratio p cussio: ibi. Heliodorus aũt. ãrto pcussi sanatio ibi: Tũc qdã. Circa primũ di a Statimq; heliodor ꝛc. ad exequẽdũ regis mandatum.

b Specie quidẽ. i. simulatorie. c Quasi p celestyriaꝫ ꝛc. ad sciẽdũ eaꝫ dispositionẽ mi ne iudei se munirẽt ad defendendũ erariũ ꝯ ipsũ. cetera patẽt vsq; ibi.

d Onẽdit depo. esse b ꝛ victu. ꝛc. In trib' ofi ẽnis fiebat quedã decima paupib' distribuẽda: q aliqñ vendebat ꝛ pciũ i tẽplũ ad custodiã mittebat. fiebãt etiã cũ b aliq collectões a diuitib' q silr ibi fuabant.

e Quedã ño esse hyrtbob. i. deposita ab eo.

a Viri valde eminentẽ in ñute ꝛ fama. ꝛ b di ad ondendũ q ibi non reseruabãtur deposita maloꝫ boim vel infidelium. vñ ꝛ neemias fec p ifici vasa thobie gẽtilis de gazophilatio domi dñi. Neemie. xiij.

b Decipi ño eos q credidissent loco ꝛ tẽplo qd p vniuersum mundũ honorat, p iui veneratione ꝛ sanctitate oio ipossibile esse. At ille, p his que habebat i mãdatis a rege: dicebat oi genere regi ea esse deferẽda. Constituta aũt die intrabat de his heliodor ordiatur. Mõ modica ño p vniuersã ciuitatẽ erat trepidatio. Sacerdotes aũt ante altare cũ stolis sacerdotalib' iactauerũt se: ꝛ iuuocabãt d celo eũ: q de depositis legẽ posuit: vt his q deposuerãt ea salua custodiret. Iã ño q videret sũmi sacerdotis vultuꝫ mẽte vulnerabat: facies eiũ ꝛ color immutat: declarabat intermũ animi doloꝛẽ. Circũfusa eiũ erat mestitia quedã viro: ꝛ horror corporis p quẽ mãifestus aspicẽtib' dolor cordis ei efficiebat. Alij etiã cõgregati d dõib' ꝓfluebãt publica supplicatiõe obsecrãtes: pco' q in ꝓtemptũ loc' esset vẽtur. Acciceꝫ mulieres cilicijs pect' p plateas ꝓfluebãt: iꝫ ꝛ vrgines que ꝓclose erãt pcurrebant ad oniaꝫ alie aũt ad muros: q dam ño p fenestras aspiciebãt: vniuerse autem ꝓtendẽtes man' in celũ depcabant. Erat eiũ misera cõmixte multitudinis ꝛ magni sacerdotis in agone ꝓstituti expectatio. Et hi qdem inuocabãt oipotẽtẽ deũ vt credita sibi his q crediderant cũ oi integritate ꝓseruarent. Heliodor aũt qd decreuerat pficiebat: eodẽ loco ipse cũ satellitibus circa erariũ pñs. Sꝫ spũs oipotẽtis dei magnã fec fue oñsiõis evidentiã: ita vt oes q ausi fuerãt parere ei tuẽtes dei vtute in desolationẽ ꝛ formidinẽ ꝓuertẽrẽt. Ip paruit eiũ illis qdaꝫ equ' terribilẽ hñs sessorẽ optis opimẽtis adornat': atq; cuꝫ ipetu heliodoro priores calces elisit. Qui aũt ei sedebat videbat arma hre aurea. Alij etiã apparuerũt duo iuuenes vtute decori: optimi glia: specio siq; amictu: q circũsteterũt eũ ꝛ ex vtraq; pte flagellabãt: hinc intermissiõe multis plagis vberantes. Subito aũt heliodor cõcidit in terrã: cũq; multa caligine circũfusum rapuerũt: atq; in sella gestatoria positũ eiecerũt. Et is qui cũ multis cursorib' ꝛ satellitibus pdictũ ingressus est erariũ portabat nullo sibi auxiliũ ferente m ãifesta dei cognita vtute. Et ille qdẽ p diuinã vtutẽ iacebat mutus atq; oi spe ꝛ salute priuat'. Di ãt id est angelũ loci defensorẽ in specie hois cẽlis apparentes.

b Heliodoro pores cal. di. i. priores pres pedũ: ꝛ inde di calcitrare. c Alij etiã apparuerũt duo iu. i. angeli in specie iuuenũ apparẽtes. d Virtute decori ꝛc. apparebãt eiũ fortes ꝛ pulchri ꝛ bene ornati, ad designandũ angelor fortitudinẽ ꝛ

depositis legẽ posuit. Exodi. xxij. o Vt bis q d posuerãt ab inuasiõe heliodori n Iã ño q videret sũmi sacerdotis vultũ supple sibi cõpatiebat. ꝛ subdit rõ cum di. o Mente vulnerabat. qd ꝓsequẽter declarat p immutationẽ faciei in qua magis q in alijs partib' corpis reluceꝫ dispositio animi.

p Pro eo q in ꝓtemptu ꝛc. nisi deo adiuuaret, p ter qd ei' auxiliũ sup b implorabat. q Acciceꝫ mulieres cilicijs pect'. se macerãdo p sibilidio dei ipetrando r Sꝫ vrgines q cõclose erant. i. de domibus parentũ nõ exibãt rõe verecundie ꝛ pudicicie ño ginalis: nõ i illa turbatiõe exibant ꝓter morẽ solitũ currentes ad oniã. Alij q̃ exponit b dicentes q aliq ño gines nobiles p pe tẽplum custodiebant incluse vsq; quo nuptui traderẽtur.

s Erat eiũ misera cõmixte mlt. iudeoꝫ cauiscũq; stat' ꝛ sequa.

t Et mag. sacer. in ago. cõsti. i. in anxietate mẽtis

v Expectatio. p ꝓtemptu tẽpli futuro, cetera patent. y Heliodorus. b ꝓnr describit exequẽtis pcussio: cũ dicit. Heliodor autẽ ꝛc. i. pficere intẽdebat. y Sꝫ spũs oipo. de. i. a' virtus.

z Magnã fecit ꝛc. conuertendo heliodorus ꝛ suos satellites i tãtã mentis formidines ꝛ roboris dissolutiones q nõ poterãt pficere illaꝫ executionẽ. ꝛ subdit causa cũ dicitur.

a Apparuit eiũ illis q. equ'. terribilẽ hñs sessorẽ.

pulchritudinẽ nature ꝓcidit in ter. ex eoꝫ p sum. ad designandũ scꝫ sacerdotes d loco vel monti ꝓpinqu' terra patent.

b Tũc ño. Hic ꝓnr describit ip sius pcussi sanatio. ꝛ scdo subdit ur sanaṫ infamatio in ꝓnci. se quent cap. Circa primũ p ponit pcussi sanatio: cũ di. Tũc ño ex amicis heliodo. ꝛc. ꝛ ps lra. scdo ponit sanati gratiaꝫ actio cũ di. Testabat aũt. ꝛ b generalr cum subdit i Oibus ea q b oculis suis viderat. in sua flagellatiõe ꝛ mirabili sanatiõe. scdo coram regi specialr dicẽs

k Si quis bẽs hoste. aut reg. tui insid. de q caute vdis te expedire

l Mitre illuc ꝛ fla. cũ re. b enim erat exprtus in se ipso. m Si tñ euasit. s. mortẽ b aũt addidit q firmit tenebat se morẽ nõ euasisse nisi p pces onie. ceta patent Capitulum. iij.

Vnion aũt.

Postq; descripta est heliodori sanatio. hic ꝓnr ponit sanãtis infamatio cũ di. Symõ aũt p dictus. de tribu beniamin d q fit mẽtio ꝓpe pnci. ca. pcedentis.

b Pecuniaꝫ ꝛ pa. de. i. accusator. vt habet ibi dẽ c Male loquebat d onia volẽs eũ ifamare ꝛ b odiosum reddere pplo.

d Tanq; ipse. s. oniaꝫ ad spoliandũ erariũ: lyq; cinitat. hierslm. g

b Et emulatorẽ legẽ d tur amor inuider acimiudee, que ly rũc nõ bie mẽdacter. ppriũ crimẽ de in tũ pcederent. nõ ẽsdaꝫ ꝛc. i. familiares

pulchritudine nature ⁊ ornatũ glie. e Subito aũt heliod. cecidit in ter. ex eoꝫ pcussione f Cũq; multa caligine circũfusum. ad designandũ tenebrosi tratẽ mentis fuit g Rapuerũt eũ sacerdotes ꝺ loco sacro cũ amouẽtes eo q̃ videbat mortuꝰ vel mori ꝓpinquꝰ: ne ex cadauere mortui ꝓraminaret locꝰ. cetera patent.

b Tũc vo. Hic ꝓfir describit ipsius pcussi sanatio. ⁊ secꝺo subdit sanatiõ infamatio in ꝓnci. sequenti cap. Circa ꝓmũ ꝑ ponit pcussi sanatio: cũ dr. Tũc vo ex amicis heliodori. ⁊c. ⁊ ps lxx a. secꝺo ponit sanati gratiarũ actio cũ dr. Testabat aũt. ⁊ ꝑ generalr cum subdit i Oibus ea q̃ sub oculis viderat. in sua flagellatione ⁊ mirabili sanatione. secꝺo coram regi specialr dicit

k Si quis bẽ bost. aut reg. cui insid. de q̃ caute velis te expedire l Mitte illuc ⁊ sta. eũre. ꝑ enim erat expuls in se ipso. m Si tñ euasit. s. mortẽ: ꝑ aũt addidit q̃ tñ mitte tenebat se mortẽ nõ euasisse nisi ꝑ ꝓcessionẽ. cetera patent Capitulum. iiij.

Ymon aũt. Postq̃ describit sanatio. hic ꝓfir ponit sanãtis infamatio cũ dr. Sed nõ aũt ꝑ dictus. de tribu beniamin ꝺ q̃ fit mẽtio ꝓpe ꝓnci. ca. ꝓcedentis.

b Pecuniarũ ⁊ pa. del. i. accusator. vt habet ibi dẽ c Male loquebat ꝺ onia volẽs eũ ifamare ⁊ ꝑ odiosum reddere pplo.

d Tanq̃ ipse s. onias. e Heliodorũ instigasset ad ꝑ. scꝫ ad spoliandũ erariũ: ls extert? fingeret suus f Prouisorẽ q̃ cuitat. hierusln. g Ac defensorẽ gentis sue. s. iudaice.

h Et emulatorẽ legis dei. i. eiꝰ amatorẽ. vñ ysus. Emulor infiamor amor inuideo aemulat. i Audebat insidiatorẽ regni. s. iudee. quo ls nũc nõ hẽt regẽ: tñ erat vnũ regnũ. k Dicere mẽdacter. ppũũ crimẽ erat orquẽs in oniã. l Sꝫ cũ inimicicie in tñ pcederent. nõ solũ vbis sꝫ etiã facẽ. m Et etiã p ꝗdas ⁊c. i. familiares amicos. ⁊ dicunt a necto is. q: tales ad

dñm benedicebãt: q: magnificabat locũ suũ ⁊ tẽplũ qꝺ paulo ante timore ac tumultu erat plenũ: apparẽte oipotente dño gaudio ⁊ leticia ꝓpletũ ẽ. Tũc[b] vo ex amicis heliodori qdaꝫ rogabãt ꝓfestim oniã vt inuocaret altissimũ vt vitã donaret ei: q̃ supmo spũ erat cõstitut. Considerãs aũt sũm sacerdos ne forte rex suspicaret malicia aliqua ex iudeis circa heliodor ꝓsumata: obtulit ꝑ salute viri hostiã salutarẽ. Cũq; sũm sacerdos exoraret iudẽ iuuenes eisꝺ vestib amicti astãtes heliodoro direuunt onie sacerdoti grãs age. Mã ꝓpter eũ dñs tibi vitã donauit. Tu aũt a ꝺo flagellat nũcia oibus magnalia dei ⁊ ptãtes. Et his dictis nõ cõparuerũt. Heliodor aũt hostia deo oblata ⁊ votis magnis ꝓmissis ei q̃ viuere illi ꝓcessit: ⁊ onie grãs agẽs: recepto exercitu repedabat ad regem. Testabat aũt oib ea q̃ sub oculis suis viderat opa magna dei. Cũ aũt rex interrogasset heliodor qs esset apt adhuc semel hierosolymã mitti: ait. Si[h] quẽ habes hostẽ aut regni tui isidiatorẽ: mitte[l] illuc: ⁊ flagellatũ eiꝫ recipies: si[m] tñ euaserit: eo q̃ in loco sit vbi dei quedã vt. Mã ipse q̃ hꝫ in celis habitationẽ: visitator ⁊ adiutor ẽ loci illi: ⁊ veniẽtes ad malefaciẽdũ pcutit ac pdit. Igit de heliodoro et eranj custodia ita res se habet. Capln. iiij.

Ymõ[a] aũt ꝑdict pecuniarũ[b] ⁊ ꝓfie delator malec loqbat

de onia: tanq̃ ipse[k] istigasset ad hec ⁊ ipse fuissꝫ incẽtor malor, puisorẽq;[l] ciuitatis ac[c] defensorẽ gẽtis sue: ⁊ [b] emulatorẽ legis dei audebat[i] insidiatorẽ regni dicere[k]. Sꝫ[l] cũ inimicicie intantũ ꝓcederẽt vt[m] etiã ꝑ quosdam symonis necessarios homicidia[n] fierent: ꝓsiderãs[o] onias piculũ ꝓtentionis ⁊ [p] apollonii insanire: vtpote ducẽ celessyrie ⁊ phenicis: ad augendã malicia symonis: ad[q] regẽ se ꝓtulit: nõ vt ciuiũ accusator sed cõmunẽ vtilitatẽ apud semet ipsum vniuerse multitudinis ꝓsiderans. Videbat eũ sine regali ꝓuidentia ipossibile esse pacẽ ꝓrebus dari: nec symonẽ posse cessare a stultitia sua. Sꝫ[r] post seleuci vite excessuꝫ: cũ[s] suscepissꝫ regnũ antioch q nobil appellabat ambiebat[t] iason frater onie sũmũ[u] sacerdotiũ: adito[v] rege, ꝓmittens ei argenti talenta trecenta sexaginta: ⁊ ex redditibus alijs talenta octoginta. Super hoc ꝓmittebat ⁊ alia centuꝫ quinquaginta si[x] potestati eius cõcederet gymnasiũ ⁊ [y] ephebiam sibi ꝓstituere ⁊ [a] eos qui in hierosolymis erant antiochenos scribere. Qꝺ[b] cuꝫ rex annuisset ⁊ [c] obtinuisset principatum statim[d] ad gentilẽ ritu ꝓtribules suos transferre cepit. Et[e] amotis his que hũanitatis causa iudeis a regibus fuerant[f] constituta ꝑ iohannẽ patrẽ[g] eupolemij: q apud[h] romanos de amicicia ⁊ societate fictus est legatione legitima ciuiũ iura destruẽs pena instituta san-

r Sꝫ pꝰ seleuci. descripta liberatiõe templi ꝑ oniã: ꝑ ꝓfir describit liberatio tẽpli ⁊ ppli per iudã: ⁊ ꝑ tpe antiochi epiphanis. secꝺo ãtiochi eupatoris. ca. x. ibi. nũc aũt de eupatore. tio tẽpore demetrij filij seleuci. ca. xiij. Pria i duas q̃ ꝑ describit ppli tribulatio. secꝺo tribulati liberatio. ca. xiij. Pria adhuc in duas. q: ꝑ ponitur in choatio tribulatiõis ꝑ ambitionẽ sacerdotij. secꝺo tribulatiõis ꝓsumatio ꝑ inuasionẽ regis antiochi. ca. sequti ibi. His itaq; gestis. Prima diuidit i duas q: ꝑ ponit triũ ambitio secꝺo vnꝰ. s. iasonis miserabilis tmiatio in ꝓnci pio sequti ca. Prima diuidit adhuc i tres fm ambitionẽ triũ in ꝓnci paru sacerdotij sibi succedẽtiũ. secꝺa ibi. Et pꝰ triennij tpus. tertia ibi. Quã ob causã. Prima adhuc in duas: in partẽ scꝫ ꝓncipalẽ ⁊ incidẽtales: q̃ incipit ibi. Misso autẽ. Prima adhuc in duas. q: ꝑ ꝑ ambitionẽ iasonis ponit gẽtilitatis introductio. secꝺo eius dẽ ꝓsumatio: ibi. Cum autẽ q̃quẽnalis. Circa ꝓmũ dr. r Sꝫ pꝰ seleuci vite exce. i. ipso mortuo s Cũ suscepissꝫ reg. anti. frater eiꝰ priuans regno nepotes suũ. vt declaratũ fuit in ꝓncipio ꝓmi libri.

t Ambiebat iason frat onie. ipso adhuc viuẽte v Sũmũ sacerdotiũ. ⁊ q: nõ poterat ꝑ licite iõ q̃siuit per vias illicitas obtinere. s. ꝑ pecuniã. iõ subdit. x Adito rege, ꝓmittẽs ei ⁊c. ꝑ traslatiõe ppli ad ritũ gentiliũ: iõ sequit. y Si

b Et amotis his ⁊c. ꝓnic.

f Fuerãt ꝓsti. ꝑ io. ista impetrantẽ g Patrẽ eupolemij. q. s. eupolemus. b Apud romanos ⁊c. vt bi. ꝺ. ꝑ li. viij. cap. ꝑdicta est fa

tio: abilia iudeis auferebat ab illis q̃ nolebãt recipe vitã gentilitatis vt sic cogeret eos ad recipiendũ. i Etenim au. est sub ipsa arce. ppe templũ dñi. k Gymnasiũ ꝓstituere. i. scholã gentilitatis. l Et optimos q̃sq; ephebos. i. pulcherimos iuuenes m In lu. po. vt exercerek in eis vitiũ ꝗ naturã. dicit enim ephebo q̃ valde lucid. n Erat aũt b nõ initiũ. vbi sq.

o Sz incrementũ qõdã gentili. apud iudeos. cetera patet vsq; ibi.

p Festinaret principes fieri palestre. est aũt palestra locus vbi exercek lucra: sic ⁊ gymnasiũ: ⁊ vtrũq; tbik ad sigficandũ scholã eo q̃ ibi disputãt studẽtes ad iuuẽcẽ. ⁊ idẽ significat b nomine palestre qõ. ã. nomine gymnasij

Et phiriõis eo. ꝓinuoste. i. traditiõis suc pessime doctrine. ⁊ dicit phirõ a phico phico. r Et i exercitijs disci. i. informari in exercitio rak doctrine s Et patrios q̃des honores. i. diuinũ cultũ in q̃ gliabank patres eor ⁊ Grecas glias. i. ritꝰ ⁊ modos viuendi in q̃b gliabank greci v Quaz gra picu. eos ꝓtẽdebat. alij q̃bus iasoni assentiẽtibus alijs dissentiẽtibꝰ. ⁊ sic scisma erat in pplo qõ est valde periculosum

x Jn leges eiũ ⁊c. sicut eiũ pietas est cultus diuinꝰ: ita ipietas est ꝓria diuino cultui. y Jmpune nõ cedit. q: nõ dimittit dedecꝰ culpe sine decore iustitie ꝗ Sz ⁊ b seqns ⁊c. in sequẽtibus eiũ exponunk mlta grauiora q̃ venerũt supp plm ppter istas trãsgressiões. a Cum aũt. Postq̃ posita est gentilitaz introductio b ꝓñr ponik aꝰ ꝓsumario salte q̃ntus ad iasonẽ sacerdotẽ q̃ misit magnã pecuniaz in sacrificijs herculis expendendã. tale ñ̃o sacrificiũ est gẽtilitatis sumũ malũ iõ dicit. a Cũ aũt q̃nquẽnalis agõ. i. lucta vel bastiludius seu aliq̃d bmõi qõ semel fiebat in q̃nq; ãnis. ⁊ istud de q̃ b agik fiebat in veneratione herculis. b Et rex pñs erat. s. antiochꝰ nobilis. c Misit iason facinorosos. i. facinoribꝰ plenos. vnõ ñ̃ sus. Osus plena notat bũdus similat bilis aptat. d Viros pecca. de sua secta. ppe qõ de illis ꝓfidebat: nã erat minꝰ mali q̃z ille. q: pecuniã quã portabãt p sacrificijs herculis rogauerũt expẽdi in vsibꝰ alijs. iõ sequik postea e Propẽ pñtes aũt. i. ppẽ pñentãtes dictã pecuniã f Date sunt in fabricã nauiũ triremũ. a tris qõ est tres ⁊ remꝰ remi. habebant enim ille naues tres ordines remorꝫ g Missio aũt. b est ps incidẽtalis in qua ponik qõdã incidẽs illiꝰ tpis. Ptolomeꝰ eiũ philometor cum adhuc esset puer successit patri in regno egypti. ⁊ q: erat nepos antiochi epiph amis: vtpote filiꝰ sue sororis sic ostendi plenꝰ Dañ. x. iõ antiochꝰ accepit aliq̃s ciuitates de regno egypti q̃ si curã gerẽs ꝗ regno nepotis: sed cũ postea nollet eas reddere p ncipes egypti mouerũt ꝗ eũ bellũ sclãtes p suo rege. ⁊ sic fuit alienatꝰ a negotijs nepotis sui. ⁊ b est qõ dicit. g Missio aũt in egyptũ apollonio. iste fuit missus a rege antiocho. h Propẽ pmates ptolomei. nolẽtes q̃ antiochꝰ se intromitteret de negocijs egypti: de b eiũ audierat antiochꝰ rumores ⁊ voluit scire veritatẽ p istũ apollonũ. qõ ⁊ factũ fuit: iõ subdit. Cuius

cicebat. Etenim ausus est sub ipsa arce gymnasium ꝓstituere: ⁊ optimos q̃sq; ephebos in lupanaribus ponere. Erat aũt hoc nõ initiũ: sz incrementũ qõdã ⁊ pfectꝰ gẽtilis ⁊ alienigene peregrinationis: ppter ipij ⁊ nõ sacerdotis iasonis nephariũ ⁊ inauditum scelꝰ: ita vt sacerdotes iã nõ circa altaris officia dediti essent: sz ꝓtẽpto tẽplo ⁊ sacrificijs neglectis festinarẽt principes fieri palestre: ⁊ phiriõis eꝰ iniuste: ⁊ in exercitijs disci. ⁊ patrios qdem honores nihil habẽtes grecas glias optias arbitrabant. Quaz gra piculosa cos cõtẽtio habebat: ⁊ eorꝫ instituta emulabant: ac p oia his ꝓsiles esse cupiebant: q̃s hostes ⁊ pemptores habuerãt. Jn leges eiũ diuinas impie agere ipune nõ cedit: sed hoc tpis sequẽs declarabit. Cuius aũt quinquẽnalis agõ tyro celebrarek: ⁊ rex pñs esset misit iasõ facinorosos ab hierosolymis viros peccatores portãtes argẽti didragmas trecẽtas in sacrificiũ hercules: q̃s postulauerũt hi q̃ asportauerãt ne in sacrificijs erogarentur q: nõ oporteret: sz i alios sumptꝰ

cas deputari. Sz hec oblata sunt qdez ab eo q̃ miserat in sacrificiũ herculis: ppter propẽ pñtes aũt dare sũt i fabricã nauiũ triremiũ. Missõ aũt i egyptũ apollonie nesthei filio ppter primates Ptolomei philometoris regis cũ cognouisset antiochꝰ alienũ se a negocijs regni effectũ ppriis vtilitatibus ꝓsulẽs: pfectꝰ inde venit ioppẽ: ⁊ inde hierosolymã. Et magnifice a iasone ⁊ ciuitate susceptꝰ: cũ facularũ luminibꝰ ⁊ laudibꝰ ingressus est: ⁊ inde in phenicẽ exercitũ pcuerit. Et post triẽnij tpis misit iasõ menelaũ supradictũ symõis fratrẽ portantẽ pecunias regi: ⁊ de negocijs necessarijs nũsa platurũ. Et ille cõmendatꝰ regi cum magnificasset faciẽ ptãtis eiꝰ: in semetipsũ retorsit sũmus sacerdotiũ: supponẽs iasoni talẽta argẽti trecẽta. Acceptisq; a rege mãdatis venit: nihil qdẽ hñs dignũ sacerdotio: aios vo crudelis tyrãni ⁊ fere belueinã gerens. Et iason qdem q̃ ppriũ fratrez capriuauerat: iple decept ꝓfugꝰ in ãmanitẽ expulsus est regionẽ. Menelaus aũt principatũ qdẽ obtinuit

tiser esset. sed solũ de vtilitate tpali quã inde hierosolymis videbat.

o Et ille cõmẽdatꝰ regi. p ministros assistẽtes sibi: quibꝰ munera dederat menelaꝰ. p Cũ magnificassz faciẽ ptãtis eiꝰ. p munera q̃ apportauerat ⁊ noie suo magis q̃z iasonis obtulerat: ⁊ alia mittere de futuro promiserat. vt bi. j. q Jn semetipsũ retorsit ⁊c. a rege sibi ꝓcessum. cetera patẽt vsq; ibi. r Et iason q̃dem q̃ ppriũ fratrẽ. s. oniã. s Capriuauerat. ipso existente in antiochia officiũ eiꝰ male ipetrauerat. t Ipse decepit menelaũ v Profugus. nã q: puatꝰ erat sacerdotiũ q: soluere nõ poterat impositã sibi sũmã. y Menelaꝰ aũt ⁊c. s. sacerdotij. y De pecu. vo re. pmis. vt dictus est.

5 Nihil agebat. ⁊ subdit causa cum dicit. a Cũ eqa. facinorosus. iõ nõ pmittebat q̃ deleuatõe pecunie se intromitteret menelaus. b Quã ob causã. Nic ꝓñr agit de ambitiõe lysimachi: cuiꝰ p ponik institutio. scõo eiꝰ destitutio. ibi. Multis aũt sacrilegijs Prima in duas. q: p ponik institutio lysimachi scõo mors onie iustitia. ibi. ⁊ cũ agerenk. Circa pmã dicitur.

b Quã ob causã vtriq; s. menelaꝰ ⁊ sostratꝰ. c Ad re. sed euoca. menelaꝰ eo q̃ pecuniã pmissã nõ mittebat: sostratꝰ vo q: menelaũ exactionẽ facere nõ sinebat: ppter qõ menelaꝰ ipsũ accusabat d Et menelaꝰ ⁊c. b pcurãte sostrato ⁊ alijs modis q̃bꝰ poterat p ambitionẽ sic dictũ est. s. de iasone q̃ officiũ sui fratris onie male pcurauerat. Dicũt nã b expositores aliqui

secũdes dicta iosepꝰ: b et fratres: eo dymera sũt frẽs. s. vbi nõ est vrẽdũ mꝰ vi dicit sequẽdo rep mõ rẽpli ppositꝰ fratres fuerũt.

c Sostratꝰ aũt pla. ⁊ cypriis. sic frequẽter mutãk balini regũ. insula vo cypri subiecta erat tũc erat ãtiocho regi. f Et cũ b. b inkponik mors onie: cuiꝰ p describik occisio. scõo vindicatio ibi. Ob quã causã. Circa pmã ꝓmittik tpis opportunitas cũ dicit. g Cõtigit bar. ⁊ mal. i. duaz ciuitatuz.

b Seditionem mouere. ꝗ regem ãtiochũ i Eo q̃ antio. re. pcu. in dariuo casu.

k Dono essent da. dolebant eiũ q̃ sub dñio talis mulierꝰ essent positi. l Festinanter iratq; ⁊c. ne maꝰ malũ oriretꝰ ꝗ ipsũ: sed p quẽ modũ nõ dicit: sz ñ̃ similis est q̃ donũ illud retractauit ⁊ pcubine suc alicẽ p uidit. m Relicto suffecto. i. sb se facto: locũ eiꝰ tenente.

n Vno ex co. su. an. i. ãtiochena ciuitate.

o Ratꝰ. i. opinatus. ⁊ dicit a reorsis. p Menelaꝰ accepisse ⁊c. ad mortẽ onie p curandũ in regis absentia p ãdronicũ cupidũ. cetera patẽt vsq; ibi q Arguebat cũ ꝗ furto notabili relasse. r Jn loco tuto se ꝓti. in q̃ nullꝰ sub pena mortis audebat aliquẽ ledere. ppter qõ dicebak a q: nõ est fas alicui ibi s Ob quã cau. Nic ps lra vsq; ibi. t

v Et modestiã. in ñb tũ. tanq̃z de statu digu

de pecuniis vero regi ꝓmissis nihil agebat cũ eractoꝫ faceret sostratꝰ q̃ arci erat ꝓpositꝰ. Nã ad hũc eractio vectigaliũ ꝑtinebat: quã ob cãm vtriqꝫ ad regẽ sũt euocati. Et menelaꝰ amotꝰ est a sacerdotio succedẽte lysimacho fratre suo: sostratꝰ aũt plat̃ ẽ cypriis. Et cũ hec agerent ꝓtigit tharsenses ⁊ mallotas seditionẽ mouere: coꝰ q̃ antiochi regis ꝓcubine dono essent dati. Festinanter itaqꝫ rex vẽit sedare illos. Relicto suffecto vno ex comitibus suis andronico. Ratꝰ aũt menelaus accepisse se tẑ opportunum aurea q̃dam vasa e tẽplo furatus donauit andronico: ⁊ alia vendiderat tyro ⁊ ꝑ vicinas ciuitates. qd̃ cũ certissime cognouisset onias: arguebat eũ ipse in loco tuto se ꝓtinẽs antiochie secꝰ daphnez Vñ menelaꝰ accedẽs ad andronicũ rogabat vt oniã interficeret: qui cũ venisset ad oniã ⁊ datis dextris cũ iureiurãdo q̃ nullus esset ei suspectꝰ suasisset de asylo ꝓcedere statim cũ permit nõ venit iusticiã Ob quã causã nõ solũ iudei sed etiã alie q̃z nationes indignabant ⁊ moleste ferebãt d̃ nece tãti viri iniusta. Sed regressũ regẽ d̃ alicie locis adierũt iudei apud antiochiã simul ⁊ greci: ꝓquerentes de iniq̃ nece onie. Cõtristatꝰ itaqꝫ ẽ animo antiochꝰ ꝓpter oniã: ⁊ flens ad misericordiã lachrymas fudit: recordatꝰ defuncti sobrietatẽ vt mo destiã. Accẽsisq̃z animis andronicũ purpura eruti ꝑ tota ciuitatẽ iubet circũduci: ⁊ in eo loco in q̃ in oniã impietatẽ cõmiserat sacri legũ vita priuari: d̃no illi condignã retribuẽte penã. Multis ãt sacrilegijs i tẽplo a lysimacho cõmissis menelai filio ⁊ diuulgata fama: ꝓgregata est multitudo aduersũ lysimachũ: multo iã auro exportato. Turbis aũt insurgẽtibꝰ ⁊ ais ira repletis: lysimachꝰ armatis feretribꝰ militibus: iniqs̃ mãibꝰ vti cepit: duce quodã tyrãno etate piter ⁊ demẽtia ꝓuecto Sed vt intellexerũt conatũ lysimachi: alij lapides alij fustes validos arripuere: qdaꝫ vo cineres in lysimachũ iecere. Et multi qdẽ vulnerati: qdã aũt ⁊ ꝓstrati oes vo in fugã ꝓuersi sunt. Ipsũ etiã sacrilegũ secꝰ erarium interfecerũt. De his ergo cepit iudiciũ aduersus menelaũ agitari. Et cũ venisset rex tyrũ ad ipsũ negociũ detulerũt missi tres viri a senioribꝰ. ⁊ cũ superaret menelaꝰ: ꝓmisit ptolomeꝰ multas pecunias dare ad suadendũ regi. Itaqꝫ ptolomeꝰ in quodã atrio positũ q̃si refrigerãdi gratia regẽ adijt: ⁊ deduxit a sua: ⁊ menelaũ qdem vniuerse malicie reũ crimibꝰ absoluit: miseros aũt q̃ etiã si apud scithas causã dixissent inocẽtes iudicarẽt hos morte dãnauit. Citoꝰ ergo iusta penã dederũt q̃ ꝓuinciate ⁊ pplo ⁊ sacris vasis causã ꝓsecuti sũt. Quãobrẽ tyrij quoqꝫ indignati: erga sepulturã eoꝝ liberalissimi extiterũt. Menelaꝰ aũt ꝓpter eoꝝ q̃ i potẽcia erãt auariciã: ꝑmanebat i ptãte crescẽs in malicia ad insidias ciuũ. Cap̃.v.

Odem tempore antiochꝰ secundã ꝓfectionem paui-

tẽstare. summi sacerdotij. Cap̃.iii.v.

Odẽ tẑe. Postq̃ supius descꝑta est iasonis fuga: d̃ describit eꝰ miserabilis termiatio: cui ꝑ signã ꝑmittit. scõ signarum subdit: ibi. Sed cũ falsus rumor. Circa ꝑmũ dicit. a Eodẽ tẑe antiochus. s. epiphanes a Scõam ꝓfectionẽ pauit in egy. pti cũ intrauerat egyptũ q̃si curã gerens nepoꝫ sui. sed alienatꝰ a negotijs eius ꝑ ꝑmatres

seqũtes dicta iosephi: q̃ iste lysimachꝰ nõ fuit frater menelai: sed d̃ b ait frater: eo q̃ fuit sibi similis in malicia. sic d̃: q̃ turbul et chymera sũt frẽs. sed b expõ vi extorta: maxie q̃ scribit hystoria vbi nõ est vrẽdũ metaphora sic est in ꝓposito: ꝓpter q̃d̃ melꝰ vi dici sequẽdo textũ libri q̃ isti tres. s. lysimachꝰ: menelaꝰ: ⁊ sy mõ tẽpli ꝓpositꝰ fratres fuerũt.

e Sostratꝰ aũt plat̃. ẽ cypriis. sic frequẽter mutãt baliui regũ. insula vo cypri subiecta tũc erat antiocho regi. f Et cũ b. b inponit mores onie: cui ꝑ describit occisio. scõ vindicatio ibi. Ob quã causã. Circa pmũ ꝑmittit tres episcopomunitas cũ d̃. g Cõtristabat. ⁊ mal. i. duaꝫ ciuitatuꝫ.

b Sedinionem mouere. d̃ regem antiochũ i Eo q̃ antio. re. ꝓcu. in dativo casu.

k Dono essent da. dolebant etiã q̃ sub d̃nio talis mulier essent positi. l Festinanter itaqꝫ ⁊c. ne maiꝰ malũ oriret d̃ ipsũ: sed ꝑ quẽ modũ nõ d̃ b: sed similie est q̃ donũ illud retractauit ⁊ ꝓcubine sue aliũ ꝓuidit. m Relicto suffecto. i. sibi se facto: locũ eꝰ tenente.

n Vno ex co. su. an. i. antiochena ciuitate.

o Ratꝰ. i. opinatus. ⁊ dicit a reoꝫ nis. p Menelaꝰ accepisse ⁊c. ad mortẽ onie ꝑ curandũ in regis absentia ꝑ andronicũ cupidũ. cetera patẽt vsqꝫ ibi q̃. Arguebat cũ d̃ furto notabili taxare. r In loco tuto se ꝓtinẽs q̃ nullus sub pena mortis audebat aliquẽ ledere. ꝓpter q̃d̃ dicebat asylũ ab a q̃ d̃ est sine ⁊ sylen q̃d̃ est tractꝰ: q̃ nõ est fas alicui ibi trãgere ⁊ offendere aliũ. cetera patent.

s Ob quã cau. Hic ꝓsir ponit occisionis dicre vindicatio: ⁊ ps̃ litera vsqꝫ ibi. t Defuncti sobrietatẽ. in potibꝰ ⁊ cibis.

v Et modestiã. in vbis ⁊ factis. x Andronicũ purpura eruti. tanq̃ de statu dignitatis depositũ ⁊ degradatũ. y Per

torũ ⁊c. vt vindicta sceleris oibus appareret. z Et in eodẽ loco ⁊c. vt sic culpe rũ deret pena. a Multis aũt. Postq̃ ã. posita est lysimachi institutio: b ponit q̃ destitutio: ⁊ scõo menelai restitutio: ibi Debis g. Circa pmũ dicit a Multis aũt ⁊c. s. in diuini cultꝰ dissipatiõe ⁊ vasoꝫ aureoꝫ furtiua subtractiõe. b Menelai ꝓsilio. vt d̃ auro parẽ biter ⁊ vt populo d̃ lisymachũ cõcitato ipse sacerdotiũ recuperet. sic ⁊ factuꝫ fuit vt ex sequẽtib̃ patebit

c Et diuul. fama. d̃ diuisio sacrilegijs a lysimacho cõmissis.

d Cõgregata est multitudo ⁊c. iniqs̃ manibus vti cepit multitudinẽ d̃ se cõmotaꝫ interficiendo q̃ iniqs̃ quos armauerat. cetera patẽt vsqꝫ ibi. e Oẽes vo in fugã ꝓuersi sunt. s. q̃ erãt cum lysimacho.

f Ipsuꝫ etiã sacrilegũ sed lysimachũ sec̃ erarium interfecerũt.

g Debis g. b ponit describit menelai restitutio: q̃ cũ ꝑdicis debuisset ad mortẽ ꝓdemnari ꝑ pecunias tũ fuit restitutus ad ꝓnciparus sacerdotij. dicit igitur.

g Debis g. s. de auro furtiue sublato d̃ tẽplo.

b Cepit iudiciũ ⁊c. qꝫ sacrũ fuerat eꝰ filio. ⁊ qꝫ ad hoc secuta fuerat plurũ occisio i Et cuꝫ superaret menelaꝰ. i. ꝓuinceret de dicris criminibus. k Promisit ptolomeo. regi familiari. l Ad suadẽdum regi. ꝑ menelao ⁊ d̃ aduersarios suos.

m Et deduxit a sua. quaꝫ cogitauerat dare d̃ menelaũ dans suam ꝑsonam. n Miseros aũt. s. accusãtes menelaũ. o Qui etiã si apud scithas. q̃ sunt barbari irrõnales ⁊ crudeles ꝓpli. p Cito g. i. ꝓpitãter ⁊ male.

q Iniustã penã dederunt. supplecis.

r Qui ꝑ ciuitate biernsalẽ. s Et pplo. fidei t Et sacris vasis. furatis v Cãm ꝓsecuti sũt. d̃ menelaum

x Menelaꝰ aũt ⁊c. q̃a ꝓpter dona eꝰ cõmendabant cũ apud reges.

y Permanebat in potẽtia. Cap̃.iii.v.

egypti. vt dicti est cap. p̄ceden. scdo p̄parauit exercitū ad intrā dū: ibi
b Cōtigit aūt. illo tpe. c Per vniuersā tē. nō est p b intelligen/
dū q̄ singlis dieb⁹ fieret apparitio ista: sz q̄ infra spaciū. xl. diez plu
ries fuit visa. sic actuū p̄ ca. dicq̄ xpo post resurrectionē suā p dies. xl.
apparuit discipulis. ⁊ tū nō apparuit eis singulis dieb⁹ d Auratas
stolas. i. tunicas que in
duunt sup arma ad de/
cōrē e Et cursus eq̄
rum tē. i. dispositos fm
artē militarē. f Et
ꝓgressiōes fieri comin⁹
id est de ꝓpe. g Et
scu. mor⁹. q̄ i pugna ali/
qñ leuant sursuz: aliqñ
ad dextrā: aliqñ ad sini
strā mouēt. h Et gal.
.i. boim galeas bñiuz
i Multitudinē gla. di
stri. i. diuersimode moz,
nūc ferīdo pūctim nūc
cesim k Quapropt
oēs tē. i. q̄ talia esset si
gna futuri bom. fuerūt
tū signa mali. s. de popu
lariōis ciuitatē. p̄ p iaso
nē. postea p annoctuz
epiph anē: sic aū subuer
sionē hierlz p romanos
apparuerūt signa mlta
sic narrat iosepb⁹ li. de
iudaico bello. q̄ tū h p
ter pluritatē omitto: ⁊
q: coz aliqua ponit h
in glo. l Sz cū fal.
rumor. Hic p̄ñr ponit si
gnarū ad iasonis iperū
cū dī. l Sz cū fal. tē
sez ō morte āriochi m
Assūpt iasō nō mi. mil.
vir sīno magz pluribus.
n Aggressus ē ciui. re.
hierlz. vñ fuerat pfug⁹
p factū mendai vt dcti
ē ca. p̄ce. credebat effi ia
sō regē mortuū ⁊ saeb at
a⁹ filiū adhuc ē puez ⁊
sic credebat hic tps ap
tū ad recupandū sacer/
dotiuz q̄ priuat⁹ fuerat
p antiochū. cetera patet
vsqz ibi. o Abyt in
āmanitē. vñ venerat hie
rusalē. p Et vlti. in
exitū sui. i. ad suū exter
minū. q Cōclusus ab aretha arabū tyrāno. q̄ pseqebat eus. ⁊
sicpz q̄ nō solū erat odiosus iudeis: sz etiā gēnb⁹ extraneis r Et
refu. legū. i. apostata a lege diuia. s Peregre peryt. i. in aliena ter
ra. t Lacedemonas pfect⁹. isti erāt spartiate q̄ erāt iudeis ꝓfede/
rati. vt dictū est. s. i. li. ca. xij. ppter qd credidit ibidē hic refugiū. sz inue
nit ꝓtium. q: spartiate co gūerūt mala q̄ fecerat gēti iudeoz: ió sub dic
v Ipse ⁊ illam erat⁹ tē. ⁊ sic videt q̄ ibi fuerit occisus ⁊ coz⁹ ei⁹ p
iectū bestijs ⁊ aub⁹ deuorādū x Vis itaqz gestis. Postqz descri
pta est inchoatio tribulatiōis iudeoz ppter ambitionez sacerdotij: h
p̄ñr ponit ei⁹ ꝓsumatio p oppssionē regis antiochi. Circa qd p̄ poni
tur vastatio pleb. scdo subuersio legis. c. seqn. p̄ma in duas q: p̄ poni/
tur vastatio pleb in regis p̄ñia. scdo in ei⁹ abñtia: ibi. Igit antioch⁹
Circa p̄mū p̄ponit vastatio ppli. scdo violatio tēpli: ibi. Sz nec ista.
Circa p̄mū dī. x Vis itaqz gestis. s. q̄ ciuitas hierlm a iasone ca
pta fuisset ⁊ q̄ menelaus ab eo pōtifex destitut⁹ in arcē refugisset: vt p̄
dictū est. y Suspicat⁹ extrec. antioch⁹. 5 Societatē det nu.
iudeos. i. tributū sibi negaturos. a Et ob h pfectus ex egypto.
vñ reuertebat de mādato romanoz. b Efferatē animis. tū ppter
repulsionē sui de egypto. tū q: credebat iudeos recessisse a suo
dño. c Ciuitatē q̄dē. hierlm d Armis cepit. eo q̄ erat
intra diuisa. vt ps p̄ dicta. e Jussit aūt milit⁹ int. gene/
ralē absqz sex⁹ vel etatē distinctiōe f Erāt āt to. mi. q̄ durauit
illa occisio g Octoginta mi. interfec. q: q̄rebant in locis oc
cultē vbi se abscō
derāt h Qua
dragita mil. vin
cti. vt ducerent i
captiuitatem.
i Nō min⁹ aūt
venūdati. in ser/
uos ⁊ ancillas
mercatorib⁹ qui
ad h venerant.
k Sed nec ista
h p̄ñr ponit tem
pli violatio cum
dī. l Ausus
est tē. q: dedica/
tū erat dtui dini
no. cetera ñ o cul
tor⁹ ꝓ dolor.
m Menelao du
cto. q̄ econtrario
debuisset p cmu
nitate tēpli zda/
re. ió sequitur.
n Qui legū. di/
uinaz. o Et
patric. sez iudee.
p Fuit p̄dator.
tē. sumēs sacra
vasa q̄ ab alijs
regibus tē. s. cy/
ro ⁊ dario. vt ps
p̄ Esdre. ⁊ seleu/
co. ū. xij. cap.
q Cōtrectabat
indigne. ppter ma
lib⁹ r Et cō
tamiabat. appli
cādo alijs vsib⁹
s Ita alienat⁹
tē. nō q: p dicti/
sset vsū rōnis sed
q: ñ ꝓsiderabat
potentiā dei que
heliodoz flagel/
lauerat ppter in
uasionē tēpli. ū.
iij. ca. qd factum
erat p regnuz a
syrie notorū. p/
ter qd nō est vrisimile ḡn ad notitiā āriochi deuenisset. sz dñs
ppter peccata ppli pmitteb at locū pēni. sic dixerat dñs salo/
moni. iij. Reg. xi. cetera patet t Igit antioch⁹. Hic p̄ñr de
scribit vastatio ppli in regis absentia. ⁊ diuidit in duas ptes.
sez in p̄ncipale ⁊ incidentale: q̄ incipit ibi. Judas aūt. Circa p/
mū p̄ponit recessus antiochi de iudea spoliato tēplo. ⁊ pz lra
vsqz ibi. v Existimās se tē. hyp bolica locutio est ad expri
mendū sup bie sue magnitudinē x Relicto aūt ꝓpostos tē
iudeoz post suū recessū y Hierosolymis q̄dē tē. i. oriundū
de phugia in q̄ regione est troia. 5 Moriib⁹ crudelitē eo
sez antiocho. a Ju garizim. q̄ est mōs in regiōe samarie.
b Qui guius q̄z ceteri tē. q: samaritani sp fuerunt molesti iu/
deis. vt pz in Esdra ⁊ Neemia. c Cūq: apposit⁹ esset ei iu
deos. i. firmat⁹ in pposito nocēdi eis. d Misit o diosū p̄n
cipē apollonii. de cui⁹ neqcia ⁊ morte hi p̄ li. iij. ca. e Pa/
cē simulās. vt hiet ingressū in ciuitatē f Oēsqz fil⁹ tē. et h
videt q̄ armatione illā simularet fieri ad aliquē ludū exercēdū
vt basiliadū ⁊ hmōi. ad qd videndū ꝓuenerūt plurimi ⁊ illos p̄

in egyptū. Cōtigit[b] aūt p[c] vniuer
sam hierosolymoz ciuitatē vide/
ri diebus q̄dragintā p aera eqtes
discurrētes auratas[d] stolas hītes
⁊ hastas q̄si cohortes armatas ⁊[e]
cursus eq̄rū p ordines digestos: ⁊[f]
ꝓgressiōes fieri comin⁹ ⁊[g] scutoz
mot⁹: ⁊[h] galeatoz multitudinem
gladijs districtis ⁊ teloz iactus: ⁊
aureoz armoz splendores: oisqz
gēnis loricaz. Quapropter[k] oēs
rogabāt in bonū monstra ꝓuenī
Sz[l] cū falsus rumor cessisset: tāqz
vita excessisset antiochi assūptis[m]
iason nō min⁹ mille viris aggres/
sus[n] est ciuitatē repēte: ⁊ ciuib⁹ ad
murū ꝓuolāntib⁹ ad vltimuz app
hēsa ciuitate menela⁹ fugit in ar
cē. Jason vo nō parcebat in cede
ciuib⁹ suis nec cogitabat, pspita
tē aduersū cognatos malū cē ma
ximū arbitrās hostiū ⁊ nō ciuiū se
trophea captuz. Et principatuz
qdē nō obtinuit: finē vo insidiarū
suaz ꝓfusionē accepit: ⁊ pfugus
itenū abiit[o] in āmanitē. Ad[p] vlti
mū i exitiū sui ꝓclusus[q] ab aretha
arabū tyrāno fugiēs de ciuitate in
ciuitatez oib⁹ odiosus: vt[r] refuga
legū ⁊ execrabilis vt p̄ñe ⁊ ciuiū
hostis: in egyptū extrusus est: ⁊ q̄
multos de p̄ria sua expulerat: pe/
gre[s] p̄it Lacedemōas[t] pfect⁹: q̄si
p cognatōe ibi refugiū hitur⁹: ⁊
qui insepultos multos abiecerat:
ipe[u] ⁊ illam erat⁹ ⁊ insepult⁹ abici
ē sepultura neqz pegrina vsus:
neqz patrio sepulchro participās
Hīs[x] itaqz gestis suspicat⁹[y] ē rex
societatē[5] deseruros iudeos et[a]
ob hoc profect⁹ ex egypto efferatis[b] ais ciuitatē[c] qdē armis[d] cepit
Jussit[e] aūt milit⁹ iterficere: nec
parcere occursantib⁹: ⁊ p domos
ascēdentes trucidare. Hīcbāt ergo
cedes iuuenū ac senioz mlieq̄
⁊ natoz exterminia: vginumqz ⁊
puloz neces. Erāt[f] aūt toto tri/
duo octoginta[g] milia interfecti: q̄
dragintā[h] milia vincti: nō[i] minus
aūt venūdati. Sz[k] nec ista sufficiunt. Ausus[l] est etiā intrare tēplum
vniuersa ira sacti⁹: menelao[m] du
ctore q̄[n] legum ⁊[o] patrie fuit[p], pdi
tor ⁊ sedestis mānibus sumēs sā
cra vasa q̄ ab alijs regib⁹ ⁊ ciuitatib⁹
erāt posita ad ornatū loci ⁊ gliam
ꝓtrectabat[q] indigne ⁊[r] ꝓtamiabat
Ita[s] alienat⁹ mēte antioch⁹ non
ꝓsiderabat q̄, ppter peccata habit antiū ciuitatē modicū de⁹ fuerat irat⁹: ppter qd ⁊ accidit circa
locū despectio. Aliogn nisi cōtigisset eos multis peccatis esse inuolutos: sic heliodoz⁹ q̄ missus est a
seleuco rege ad expoliādū eraiū etiā hic statim aduenīēs flagellatus ⁊ repulsus vtiqz fuisset ab au/

iussit interfici q̄rtus
§ Judas aūt. h et
rib⁹ alijs ad loca de
rusalē impedire. sic
tra suoz: sz magz q̄r
sacerdotū. vt dicē
glo. nō tū incipiē
do ab aaron. q̄ a
multo plures fue/
rūt: sz a p̄ncipio
regni grecoz. qd
vt dicit glosato
res aliq̄ icepit a
seleuco: q̄ i syria
successit alexan/
dro magno. ⁊ tē
simus sacerdos
fuit omnis iaddi
fili⁹ q̄ fm h dcti
fuit p̄m⁹. symon
iustus scdo. elea
zarus fili⁹ onie
terti⁹. manasses
q̄rtus eleazari a
uūculus. q̄ntus
onias symōis iu
sti fili⁹. sextus sy
mon onie filius.
septimus onias
hui⁹ symonis fi/
lius quē interfe/
cit andronic⁹. vt
dictū est ca. p̄ce.
octau⁹ iason: no
nus menela⁹. de
cim⁹ iudas ma/
chabe⁹. Hoc ac
cipit de glo. Ra
bani sup locum
istū: q̄ accipit de
dictis iosepbi. sz
vī in duob⁹ defi
cere. Primo q̄a
lysimach⁹ succes
sit menelao fm
textuz hui⁹ li. ū.
iij. cap. q̄ maior
est auctoritas q̄z
dictū iosepbi vl
rabani. ⁊ sic eadē rō
lysimach⁹ in decimo
gnū greco⁹ incipe a t
vt dictū est. ū. p ca. p̄n
cipere debeat a tpe a
phos iaddus erat fi
fili⁹ ei⁹ ⁊ alij ꝓsequen
nicus: inuenīēt q̄ ist
das decim⁹ q̄rtuz ad
mach⁹ fuit ab h num
culū diuinū dissip au
sacerdotes fm rē. sed
abo vel cētes. i. terren
lo seno nō potu
Ed nō post multi
tio: h p̄ñr describit le
ei⁹ p̄ñia ca. seqnti. P
forma. scdo rebellib⁹
introducit forma gēn
b Misit rex seuē tē.
senex in greco qd p̄sb
nia hz. Si senex hiet
antiqua trāslatiōe hi.

iussit interfici ꝗtuꝫ ad viros etaḿ pfecte fm iussum regis.
g Judas aũt.b̃ est ꝑs incidẽtalis in q̃ ponit̃ fuga iude cũ plu rib̃ alijs ad locꝫ dcṫra:eo ꝙ nõ poterãt mala q̃ fiebãt in hierusalẽ impedire.sic g̃ dõ. g Judas aũt ꝛc.nõ in nũero fratrũ suoꝝ:sꝫ magĩ q̃ntus.vt bĩ.s̃.i.li.ca.ij.sed in numero sũmoꝝ sacerdotũ.vt dicẽ glo.nõ tũ incipiẽdo ab aaron.q̃a multo plures fuerũt:sꝫ a pncipio regni grecoꝝ.qõ vt dicũt glosatores aliq̃ ceepit a seleuco:q̃ i sꝫria successit alexandro magno.ꝛ rẽ sũmus sacerdos fuit omias iaddi filiꝰ q̃ fm b̃ dcṫi fuit pmꝰ.sꝫ mon iustus scõs.eleazarus filiꝰ omieꝛnꝰ.manasses q̃ntus eleazari a uũculus. q̃ntus omias symõis iusti filiꝰ.sextus sꝫ mon omie filius. septimus omias buiꝰ symonis filius quẽ interfecit andronicꝰ.vt dictũ est ca. pce. octauꝰ iasonis nouus menelaꝰ.decimꝰ iudas machabeꝰ. Hoc ac cpit de glo. Rabani sup locum istũ:q̃ accipit de dictis iosephi.sꝫ vĩ in duobꝰ deficere. Primo q̃a lysimachꝰ successit menelao fm textuꝫ buiꝰ li.s̃. iij.cap.q̃ maiorꝭ est auctoritaṫ q̃ dictũ iosephi vl rabani.ꝛ sic cadẽrõe q̃ nũerant b̃ iasõ ꝛ mendaꝰ:numerari dꝭ lysimachꝰ in decimo loco ꝛ nõ iudas.scõo deficit q: ponit regnũ grecoꝝ incipe a seleuco:qõ rẽ incepit ab alexãdro magno vt dictũ est.s̃.p̃ ca.p̃mi li.propter qõ vĩ mihi ꝙ b̃ enumeratio inopere debeat a tp̃e alexãdri magni:ꝛ tũc fm oẽs hystoriographos iaddus erat sũmꝰ põtifex iudeoꝝ:cui si pnumerek omias filiꝰ eiꝰ ꝛ alij pseqnt̃ notari vsq̃ ad omiã quẽ interfecit andronicus:inuenietk ꝙ iste vltimꝰ omias fuit nouꝰ.ꝛ p pseqnꝭ iudas decimꝰ q̃ntuꝫ ad intrãtes legitie.ia son aũt menelaꝰ ꝛ lysimachꝰ sunt ab b̃ numero eijciẽdi.rũ q: male intrauerũt.rũ quia cultũ diuinũ dissipauerũt.vt ꝑs ex sup̃dict̃.ꝛ sic nõ fuerũt sũmi sacerdotes fm rẽ.sed nisi fm nomẽ ꝛ vsurpationẽ b Et feni cibo vescẽtes.i.terrenascentib̃ q̃ poterãt in deserto reperiri.q: solo feno nõ poterãt sustẽtari. Capl'm.vi.

Ed nõ post multũ tp̃is. Postq̃ descripta est plebis vastatio:b̃ p̃ñr describit legis abolitio: ꝛ p̃ in reg̃ absentia.scõo in q̃ pnia ca.sequti. Prima in duas.q: p̃ introducit̃ gentilitaṫ forma.scõo rebellib̃ imponit̃ penaibi.Erat aũt.Circa p̃mus introducit̃ forma gẽtilitaṫ p̃ q̃ntuꝫ ad modũ viuẽdi cũ dicit̃.

b Misit rex senẽ ꝛc.i.vnũ sacerdotẽ gentilẽ.idẽ eñ significat senex in greco qõ pbyter in latino.vnõ p̃ de aia vbi translatio nẽ habꝭ.Si senex bĩet oculũ iuuenis:videret vtiq̃ vt iuuenis.i antiqua trãslatiõe bĩ.Si pbyter bĩet oculum iuuenis ꝛc.

c Qui cõpelleret iudeos.p̃ vbis plua suis:postea tormentis.
d Et se trãsferret ꝛc.a legib̃ datis in mõte syna patrib̃ e Contaminare etiã.b̃ scõo q̃tum ad ꝙtaminationẽ tẽpli cũ dõ e Cõtaminare etiã ꝛc.dedicãdo ipsũ cultui iouis olympij.qõ pꝰ erat dedicatũ cultui veri dei. f Et in garizim ꝛc.Ad intellectũ huiꝰ facendũ ꝙ sicut dicit iosephus antiq̃taris iudaice li.xij.sanaballath samaritanꝰ dedit filiã suã vxorẽ Manasse fratri sũmi sacerdotis iudeoꝝ.Qui volẽs hĩe honorẽ sacerdotalẽ:rogauit socerũ vt edificaret sibi in monte garizim tẽplum.qõ nominauit templũ sũmi dõi ꝛ hoc fuit tp̃e alexandri magni:sed postea videntes samaritani ꝙ antiochus rex bĩet iudeos ex osos scp̃serũt antiochos enibil hĩe cõe cũ iudeis perites ꝙ tẽplũ apud eos edificatũ in monte garizim iouí dedicaret. Et b̃ ē qõ dõ. f Et i garizim.put erat supple postulãtes g Hi qui lo.inhabitabant.s. samaritani. h Jouis hospitalis.idẽ erat cũ ioue olympo:sed duplicit̃ notabat̃ ꝙ duobus locis in q̃b̃ solẽniter colebat̃.sic apũ nos dõi sanctꝰ michael ũ mõte gargano ꝛ de monte tũba.ꝭ sint alia multa loca in q̃b̃ sanctus michael venerat̃ i Pessima aũt ꝛ vniuersis.vere iudeis k Grauis erat malorꝫ incursio. nã eis multa simꝰ occurrebãt mala. l Mã tẽplũ.deo dedicatum.

m Luxuria ꝛ cõmessatiõib̃ erat plenũ ꝛc.inferẽtes ꝛc.s. oblationes ydolaricas. n Altare etiã.holocaustorꝫ o Plenũ erat illicitis.i.hostijs gentiliũ immundis. p Neq; aũt.b̃ tertio ponitur gẽtilitaṫ introductio in violatiõe tp̃is sacri cũ dõ p Neq; ãt sabbata custodiebant̃.qõ rẽ erat p̃ceptũ Exod.xx.in memoriã beneficij creatiõis q Neq; dies solẽnes patrij.i.a patribꝰ obseruati:sicut dies pasce in mẽmoriã liberatiõis ppli de egypto.ꝛ pẽtecostes i memoriã datiõis legis in mõte syna.ꝛ sic de alijs:vt plenꝰ fuit dictum in Exod.ꝛ Leuit. r Nec simplr.i.mãifeste s Se q̃sq; iudeũ ꝛc mot̃ timore:erãt rẽ alij q̃ b̃ ostant̃ ꝛ mãifeste ꝙfitebant̃.vt ex seqntibus appebit:q: rẽ erãt pauci cõpauerũ ꝙ nullis reputant̃:sic dicit̃ cõiter ꝙ nullus estin ecclia q̃ sunt ibi pauci respectu multitudinis q̃ deberet ibi esse. Et.ij. Pbyꝰ dõi ꝙ illud qõ modicũ est q̃st nihil reputat̃. t Ducebãt aũt.b̃ q̃rto ponit̃ gẽtilitaṫ introductio in veneratiõe ydoli cũ dicit̃. t Ducebant̃ aũt.s.iudei v Cũ ama. necess. nã b̃ faciebãt mot̃ timore. x In die natalis regis. antiochi.

a Ad sacrificia.q̃ tũc fiebãt solẽniter ad honorẽ bachi.nam rex credebat eũ fauisse sue natiuitati. b Et cũ liberi.i.bachi.vñ ñ sus.Lib id ē bachꝰ:vel vir sine cõpede natꝰ. c Cogebant̃.iudei d Hedera coronari.i.b̃ites fra in capitib̃ de hederaꝛeo ꝙ hꝭ similitudinẽ cũ vite ꝛ inuenit̃ viridis oi tp̃e:nõ sic aũt vitis ꝛ maxie tp̃e natalis dñi reg̃. e Libero circuire.i.ad honorẽ eiꝰ choizare. f Decerũ.b̃ q̃rto ponit̃ introductio gentilitaṫ in oblatiõe sacrificij:nã multi iudei nõ solũ in hierlm ꝛ iudea:sꝫ ẽt in ciuitatib̃ gentiliũ habitabant

dacia. Verũ nõ ꝓpter locũ gẽtẽ sed ꝓpter gẽtem locũ deꝰ elegit Idcoq; ꝛ ipe locꝰ pticeps factꝰ est ppli malorꝫ:postea aũt fiet socꝰ bonorꝫ:ꝛ q derelictꝰ in ira dei oipotẽtis ē:iterũ in magni dñi reconciliatõe cũ sũma glia exaltabit̃. Igit̃ r ãtiochꝰ mille et octingẽtis ablatis de tẽplo talẽtis velociter ãtiochiã regressus est:existimãs u se p̃ sup̃bia terrã ad nauigandus: pelagꝰ vo ad iter agẽdũ deductũ ꝓpter mẽtis elationẽ Reliqt̃ aũt p̃positos ad affligẽdã gentes hierosolymis t qdẽ philippũ gñe phrigẽ: moabꝰ s crudeliorem eo ipso a q̃ ꝙstituꝰ ē:in u garizim aũt andronicũ ꝛ menelaũ q̃ b̃ grauius q̃s ceteri iminebãt ciuib̃. Cũq; c appositꝰ esset ꝙtra iudeos: misit odiosũ p̃ principẽ apollonũ cũ exercitu viginti duob̃ milib̃:p̃cipiens ei oẽs pfecte etatis iterficere mlieres ac iuuenes vẑdere. Qui cũ venisset hierosolymã pacẽ simulãs gerit vsq; ad diẽ sc̃ñ sabbati:ꝛ tũc feriatis iudeis arma capere suis p̃cepit. Q̃sq; f simul q ad spectaculũ ꝓcesserãt trucidauit:ꝛ ciuitatẽ cuꝫ armatis discurrens:ingentẽ multitudinẽ peremit Judas aũt machabeꝰ q decimꝰ fuerat:secesserat in desertũ locum ibiq; inter feras vitã in mõtib̃ cũ suis agebat:ꝛ b feni cibo vescẽtes demorabant̃ ne ꝓcipes esset coniquinationis. Cap.vj.

Ed nõ post multũ tp̃is misit b rex senẽ quẽdã antiochenũ q c ꝙpelleret iudeos vt d se trãsferret a patriis ꝛ dei legib̃: ꝙtaminare e etiã q̃ in hierosolymis erat tẽplũ: ꝛ cognominare iouis olimpij: ꝛ i garizim ꝓut f erãt hi g locũ inhabitabant iouis h hospital. Pessima i aũt ꝛ vniuersis k grauis erat malorꝫ incursio. Nã l tẽplũ luxuria m ꝛ comessatiõib̃ erat plenũ: ꝛ scortãtiũ cũ meretricib̃ sacrarisq; edib̃ mlieres se vltro ingerebãt introferẽtes ea q̃ nõ licebant. Altare n etiã plenũ o erat illicitis:q̃ legib̃ ꝓhibebãt̃. Neq; p aũt sabbata custodiebãtur: neq; q dies solẽnes patrij seruabant̃:nec r simplr se s q̃sq; iudeum ꝙfitebat̃. Ducebant̃ t aũt cũ u amara necessitate in x die natal regis ad a sacrificia:ꝛ b cũ liberi sacra celebrarent̃ cogebant̃ c hedera d coronari libenes ydolaricas. n Altare etiã.holocaustorꝫ o Plenũ erat illicitis.i.hostijs gentiliũ immundis. p Neq; aũt.b̃ tertio ponitur gẽtilitaṫ introductio in violatiõe tp̃is sacri cũ dõ p Neq; ãt sabbata custodiebant̃.qõ rẽ erat p̃ceptũ Exod.xx.in memoriã beneficij creatiõis q Neq; dies solẽnes patrij.i.a patribꝰ obseruati:sicut dies pasce in mẽmoriã liberatiõis ppli de egypto.ꝛ pẽtecostes i memoriã datiõis legis in mõte syna.ꝛ sic de alijs:vt plenꝰ fuit dictum in Exod.ꝛ Leuit. r Nec simplr.i.mãifeste s Se q̃sq; iudeũ ꝛc mot̃ timore:erãt rẽ alij q̃ b̃ ostant̃ ꝛ mãifeste ꝙfitebant̃.vt ex seqntibus appebit:q: rẽ erãt pauci cõpauerũ ꝙ nullis reputant̃:sic dicit̃ cõiter ꝙ nullus estin ecclia q̃ sunt ibi pauci respectu multitudinis q̃ deberet ibi esse. Et.ij. Pbyꝰ dõi ꝙ illud qõ modicũ est q̃st nihil reputat̃. t Ducebãt aũt.b̃ q̃rto ponit̃ gẽtilitaṫ introductio in veneratiõe ydoli cũ dicit̃. t Ducebant̃ aũt.s.iudei v Cũ ama. necess. nã b̃ faciebãt mot̃ timore. x In die natalis regis. antiochi.

a Ad sacrificia.q̃ tũc fiebãt solẽniter ad honorẽ bachi.nam rex credebat eũ fauisse sue natiuitati. b Et cũ liberi.i.bachi.vñ ñ sus.Lib id ē bachꝰ:vel vir sine cõpede natꝰ. c Cogebant̃.iudei d Hedera coronari.i.b̃ites fra in capitib̃ de hederaꝛeo ꝙ hꝭ similitudinẽ cũ vite ꝛ inuenit̃ viridis oi tp̃e:nõ sic aũt vitis ꝛ maxie tp̃e natalis dñi reg̃. e Libero circuire.i.ad honorẽ eiꝰ choizare. f Decerũ.b̃ q̃rto ponit̃ introductio gentilitaṫ in oblatiõe sacrificij:nã multi iudei nõ solũ in hierlm ꝛ iudea:sꝫ ẽt in ciuitatib̃ gentiliũ habitabant

dispersi: et illis ciuitatib⁹ mandatū fuit p̄ regē decretū: vt iudeos habitares ibi: cōpelleret ad dimissionē sue legis: et susceptionē ritus gentil⁹ et hēsit qd dī. f Decretū aūt er. rē. et ps ex dicē lra. hoc excepto.

g Suggerentib⁹ ptolo. i. seq̄ ab⁹ ptolomei: q̄ p falsam suggestiones deduxit regē a snia ꝯ mendaū fereda. ē. iiij. c. b Erat g. introducta gentilitatis forma: b ꝓnūr remittēt ib⁹ infligit pena tp̄ p circūcisiōis tenore. scōo p sabbati bonore ibi. Illij vo. tertio p illicitū abi bonore ibi. Igit cleazar⁹. Circa p̄mū dī b Erat g vide. misse. sic bōt libri correcti et ē sensus. Erat ēt i. pringebat tūc oibus assistentib⁹ videre misericordiā q subdit. i Due emi muli. dolare sē. i. accusate. k Natos suos circūcidisse. qd apparebat ex p̄putij p̄ssione. l Quas. sicut habent libri correcti.

m Ad vbe. infan. suspēsis. qd erat valde miserabile. s. q pueri suspendio necarent ad vbera q̄b⁹ deberēt nutriri. p̄pter qd p̄ceptum fuit iudeis Exo. xxiij. Non coques hedū i lacte mātris sue. videbat emi nimis durū et crudele q hed⁹ coqueret in lacte vū solebat viuere: sic ibi ō plenius fuit dictum.

n Alij vo. b ꝓnūr pena obfuantiū sabbatū ponitur. et p̄ b pena: scōo remouet opinio falsa: ibi. obsecro autē. Circa p̄mū dī. o Ad pri. coetūs. i. ꝓuenientes.

p Spelūcas et latent rē. ibidē meditatōibus diuinis et oōmbus vacādo q Cū indicasset philippo. q̄ p̄fectus erat in hierlm ad affligendū iudeos gentē. vt hī ca. p̄cedenti.

r Flamis succēsi sunt. scz fumifer. vt dicit Josephus q̄b⁹ necati sunt in spelūcis. s Eo q verebant p̄p̄ religionē rē. p̄pter qd p matrbiā et alios sapiētes fuit declaratū. ē. p̄ li. ij. ca. q licitum erat eis se defendere in dieb⁹ sabbatorū. a Obsecro. b ꝓnūr remouet opinio falsa. q: possīt aliqs credere q de⁹ p̄mitteret iudeis talia ꝓtigisse ex a⁹ odio ꝯ eos. ad qd remouendū dī b q talia nō fūt signū odij dei sed dilectōis: sic pa⁹ pater p̄p̄nū filiū quē diligit p defectib⁹ suis p flagella corripit: nō aūt alienū quē negligit. et ex his ps lra paucis excepē q discurrent. b Ne abhorre. ge. nrm. s. iudaicū. c Etenim mul. tpe nō sinere rē. i. put sentūr fm partē irrō abilem peccata ꝓmuere.

d Ds statim vltōes adhibere. p flagella cohibentia. e Magni bōficij est indicū. s. q nō fuant ad penā futurā: sed purgant ad v tā beatā. f Nō enim sic in alis natiōib⁹. ꝓdola colēnt⁹. g Dūs patient expectat. eax punitionē differēdo vt sic appareat dei misericordia maior: expectādo eōz pniam: et p ꝓnūs ei⁹ punitio iustior: post talē expectationē. iō ꝓcludit. h Propt qd mūq̄ ēdem rē. nā ex amore corripit. vt dictū est. i In aduersi rē. ei patientiā tribuendo.

k Ds b nob. i. a nob ad cōmonitionē legentiū ne credant pōnas nob inflictas ex odio dei p̄cessisse. l Dicta sint paucis ꝯ vobis. q: multo plura possent induci ad ꝓpositū oēndendum

m Iā aūt veniendū est ad narrationē. s. penaꝝ q̄s decreuit p legis obfuātia ꝓtulerunt. n Igit. b ꝓnūr describit pena proborore illicita ei⁹ bi inflicta. nā de azarus magis de git moti q̄ ciborū lege. p̄hibito comēdere: nō solū ex ea⁹ comestiōe: ſs et ex ꝓmestiōis fictiōe. nā ex b p̄ babilit videbat seq̄ transgressionem multorū. et b est qd dicitur

o Eleazar⁹ vn⁹ rē. i. de excellentiorib⁹ in scētia vtute et fama

p Aspto ore biās p violentiā carnificū q Cōpellebat car. rē. qd est p̄hibitus in lege. Leuit. xi

r Et ille gliosus rē. i. glie meritoriā rēpi nī tpe cōsequende.

s Magis q̄ odē vitā. i. vitiosam.

t Volūtarie p̄ibat rē. p̄pter sequēs p̄mium.

v Intuēs aūt. oculis cordis.

x Quēadmodū oportz accedere ad brūtidinem.

y Festinauit ē admittere. i. p̄petrare. z Illicita p̄pter vite scz p̄sentis.

a Amore. nam bonū vtuē maior est q̄ bonū vite corporalis. maius aūt bonū nō est exponēdū p salutione minoris bonī: sed magis econuerso.

b Hi aūt q̄ asta. ad exequendū regis mandatū. c Iniq̄ mise. cōmoti rē. dī aūt iniq̄ miserando: eo q ducebat ad iniqtē. scz emi comedere carnes illas de q̄b⁹ suadebāt comedere dea zaro esset ei liciti absolutē in illo casu erat illicitū. nā in tali fictiōe erat falsitas et mendacū facto et aliorū seductio: et eo q̄ doctor legis erat. et iō p illud factū alij traci fuissent ad transgrediendū legē. iō sequit. d Et ille cogi. ce. era. et senec. rē. p̄p̄ vtuē et scie ꝓcomitantiā. e Et inge. nobili. canicie nobilitas enim generis prouenit ex generatione. nobilitas vero virtutis ex operatione quantum ad virtutes acq̄sitas et ex datiōe diuina q̄tum ad infusas. et iste vtutes reddūt canicē nobilē in ingenita nobilitate. f Rūdit cito. nā in bōnib⁹ habitū nō req̄rit longa deliberatio. g Dicēs p̄mitti se rē. i. potius sustinere penā oēm q̄ facere talē fictionē. et subdit ad hoc rōem dicēs. h Nō enim era. no. dignū rē. et p b maculā infamie q̄tum ad hoīes. i Atq̄ expectatiōes. apud deū et ange

los sanctos. k Ma rā. iō subdit. l Ma nā ēsponentē dei rē. iō dōdo. i. eā p lege dei ex apparebo. ad gliam de simis. i. honestis simis. sic hō dicitur honest⁹ q̄ uis moribⁿ. certa patent vsq̄ ibi.

o Per arrogantiā rē. qd nō erat vez. ſs b dixerat p̄stānias mentis ad dei gliam et p primoz edificatōnē. e Cuz a morte rē. p dicta fictionem.

f Duros corpis rē. fm ptem sensiuā. g Secūdū aliaz vo. intellectuam.

h Zibent b pa rōis. sic sapiēs p sanitate ꝓsequē da libenter accipit poriōnē sensui gust⁹ amarā cetera patent.

Capm. vij.

Onrigit aūt vij. fres. p⁹ q̄ descripta est cōpulsio ad gēntilitatē in regē absēnacyr ps ex dicē b ꝓnūr fit idē i ei⁹ p̄nia: vt ex seq̄ntib⁹ appebit. et p̄ fi b i gnali. scōo inspāli: ibi. vn⁹ aūt. Circa p̄mus dī. a Cōngit aūt rē. b non vē ꝓtigisse i hierlm vel iudea. q: rex āntioch⁹ nō legit sbi redisse postq̄ inde recesserat facta strage ppli et spoliatōe rēpli: vrbī. ē. c. v. p̄p̄ qd vi b ꝓtigisse in antiochia seu aliq̄ alia ciuitate notabili ad quā venerat edictum regis ō cōpulsiōe iudeorū ibidē habitantiū ad ritū gentiliū. vt hī. c. pce. b Flagra et taurel cruciatos. flagra flagri ē sūmitas virgulaꝝ adinuicē ligatarū q̄ facit strepitū pcutiendo et pauitum p

los sanctos. k Hec senectuti acq. ⁊ diuinū iudiciū incur
rā.iō subdit. l Mā ⁊ si in pñti tpe ⁊c.p tale ficionē.sz ma
ni ostendit dei ⁊c.iō ꝓducit. a Quā obrē fortē vitā exce
dēdo.i.eā ꝓ lege dei exponēdo b Senecture qdē dignus
appareo.ad gliam dei ⁊ edificationē ꝓximi c Pro gui
sinis.i.honestis
simis.sic bō dici
tur honest⁹ guis
mortis⁹.ceta pa
rent vsq; ibi.

d Per arrogan
tiā ⁊c.qd nō erat
ver.sz ꝑ dixerat
ꝓstantias meas
ad dei gliaz ⁊ ꝓ
ximoꝝ edificatio
ne. e Cuz a
morte ⁊c.p dicta
fictionem.

f Duros corpis
⁊c.fm ptem sen
sinuā. g Se
cūdū alias vo. in
telectuam.

h Libenter ꝑ pa
tior.sic sapiēs ꝓ
sanitate ꝓsequē
da libenter acci
pit potionē sen
sui gust⁹ amara
cora patent.

Capm.vij.

Contigit ait
vij. fres. p⁹
q̃ descpta est cō
pulsio ad gentili
tē in reg abscō
ciaxt ps ex dicē
b ꝓñr fit idē i ea⁹
ptia: vt ex secqn
ob⁹ appebit. ⁊ ꝑ
si ꝑ signali.sed o
mspāli: ibi. vn⁹
ait. Circa ꝓmuz
di. a Contigit
aūt ⁊c.b non vī
prigisse Macrim
vel iudea.qz rex
Antioch⁹ nō legit
ur redisse postq;
inde recesserat fa
cta strage ppli ⁊
spoliatione tēpli:
vt di.ā.c.v. ppē
qd vi b prigisse
in antiochia seu
aliq; alia ciuitate
notabili ad quā
venerat edictum
regis cōpulsione
iudeoꝝ ibidē ha
bitantiū ad ritū
gentiū.vt di.c.
pcc. b Fla
gris ⁊ taureis cru
ciatos.flagra fla
gri ē sumitas vir
gulas adinuicē
ligatas quz facit
strepitū percutien
do ⁊ puniendum ꝓ

⁊ si i pñti tpe supplicijs hominū
eripiar: sz manū oipotētis nec vi
uus nec defūctus effugiā. Quā
obrē[a] fortiter vitā excedēdo: sene
cute[b] qdē dign⁹ appebo: adole
scētib⁹ aūt exemplū forte relinq;
si ꝓmpto aio ac fortiter pro[c] gra
uissimis ac sāctissimis legib⁹ ho
nesta morte pfungar. His dictis
ꝓfestim ad supplicū trahebatur
Hi aūt q cū ducebāt: ⁊ paulo ānt
fuerāt mitiores: in irā ꝓuersi sunt
ꝓpter sm̄ones ab eo dictos: q's il
li p[d] arrogantiā ꝓlatos arbitrabā
tur. Sz cū plagis pimeret: inge
muit ⁊ dixit. Dñe q habes scām
sciam mānifeste tu scis qz cū[e] a mor
te possem liberari: duros[f] corpis
sustineo labores sm̄[g] aiam vo pp
timorē tuū libēter[h] hec patior: ⁊
iste qdez hoc mō vita decessit nō
solū iuuenib⁹: sz ⁊ vniuerse genti
memoriā mortis suc ad exēplum
virtutis ⁊ fortitudinis dereliquēs.

Capitulum septimum.

Contigit[a] autem septem fra
tres vna cum matre appre
hensos cōpelli a rege edere ꝓ
hibitas carnes porcinas flagris[b] ⁊
taureis cruciatos. Vn⁹[c] aūt ex il
lis erat prim⁹ sic ait. Quid q̃ris
⁊ qd vis discere a nob: Parati[d]
sum⁹ mori magis q̃z pñas dei le
ges puaricari. Irat⁹ itaq; rex iuſ
sit sartagines ⁊ ollas eneas succēdi
qb⁹ statim succēsis iussit[e] ei q prior
fuerat locut⁹ ābutari linguā: ⁊ cu
te capitis abstracta sūmas q'z ma
nus ⁊ pedes ei p̄cidi: ceteris eius
frib⁹ ⁊ mr̄e inspiciēnb⁹. ⁊ cū iā p
oia inutilis fact⁹ esset: iussit[f] ignez
admoueri ⁊ adhuc spirante torre
ri in sartagine: i q̃ cū diu cruciaret
ceteri vna cū mr̄e inuicē se hortā
bant mori fortiter dicētes. Dñs
de⁹ aspiciet vitatē ⁊ ꝓsolabit i no
bis: quēadmodū[g] in ptestatione

calefactionis modū.taurea taurec. est flagellum de corio tauri factū.

c Hic⁹ aūt.b ꝓñr ponit ꝓpulsio in specialī: ⁊ p̄ ponit afflictio fratris
p̄genitū: q̃ ꝓ se ⁊ alijs dixit. d Parati sum⁹ ⁊c.i.a deo datas pri
bus nris in mōte synai e Jussit ei q̃ potiſ fue.lo. ⁊c.ppē vitaz ꝓfes
sionē. f Jussit igne admoueri.i.exhiberi seu apponi. g Quē
admodū ꝓ presta. cāti.
⁊c.Deutro.xxxij.

b Et in suis suis ⁊c.
mortuo itaq;.b ꝓñr po
nit afflictō scōi. ⁊ ps ifra
vsq; ibi.pīia voce dixit
.i.fm doctrinā scōꝝ pa
trū. i Tu qdē scele
stissime.i.in supmo g̃du
scelerij exñs k Post
hunc terti⁹.b ponit tor
mētatio tertij. l Et
linguā postulat⁹ ⁊c.nō
abhorrēs ei⁹ p̄cissionē
ꝓpter diuine legis obser
uantiā.cetera patent

m Et b̄ ita defuncto.b
ponit vexatio q̃rti. ⁊ ps
vsq; ibi n Tibi enī
resurrectio ⁊c.Iz esi oēs
in fine mūdi resurgant
imortales: qz tunc cessa
bit gñatio ⁊ corruptio:
tñ soli boni resurgēt ad
vitā imortalē q̃ erit per
gliam aie redūdātē ad
corp⁹ p dotē impassibi
litatis. Corpa vo malorꝫ
erūt imortalia vt semp
crucient igne gehēne vt
hi Matth. xxv. que est
mors scōa Apoc.xx.

o Et cū admouisset.b
ponit tormētatio q̃rti
cū di. ⁊ cū admouissent
.i. applicassent q̃rtum.

p Hortabāt eū.filii mō
sic pcedētes. q Fa
cis qd vis.volūtate ne
q̃ssima. r Noli aūt
putare gen⁹ nr̄m ⁊c. eo
q ꝓmittit nos a te cru
ciari.qz b fac ad augm̄
tū meriti nri s Pa
tiēter sustine.i. modicuz
expecta.ita q̃ li patien
ter nō est nota vtutis: sed
breuitatis vite tpalis: iō
subdit. t Et videb
cito. v Magnā po
testatē ipsi⁹.cui nō pōt
resisti. x Qualiter re
⁊ semē tuū.i.imitatores
tuos. y Torq̃bit.
eternaliter.in gehēna.

z Post hūc.b ꝓñr po
nit vexatio sexti. ⁊ pars
vsq; ibi z Nos enī
ꝓpē nosmetipsos ⁊c. Iz
enī sancti essent ⁊ inocē
tes: tñ ꝓfitent se pati ꝓ
pter peccata: iputantes
sibi alioꝝ delicta: eo q
essent de eodē ppl'o: ⁊ si
milē facit Daniel. ix.c.

a Tu aūt ⁊c.ō deū ⁊c.
a⁹ cultū auferēdo ⁊ a⁹

los sanctos. k Hec senectuti acq. ⁊ diuinū iudiciū incur
rā.iō subdit. l Mā ⁊ si in pñti tpe ⁊c.p tale ficionē.sz ma
ni ostendit dei ⁊c.iō ꝓducit. a Quā obrē fortē vitā exce
dēdo.i.eā ꝓ lege dei exponēdo b Senecture qdē dignus
appareo.ad gliam dei ⁊ edificationē ꝓximi c Pro gui
sinis.i.honestis
simis.sic bō dici
tur honest⁹ guis
mortis⁹.ceta pa
rent vsq; ibi.

d Per arrogan
tiā ⁊c.qd nō erat
ver.sz ꝑ dixerat
ꝓstantias meas
ad dei gliaz ⁊ ꝓ
ximoꝝ edificatio
ne. e Cuz a
morte ⁊c.p dicta
fictionem.

f Duros corpis
⁊c.fm ptem sen
sinuā. g Se
cūdū alias vo. in
telectuam.

h Libenter ꝑ pa
tior.sic sapiēs ꝓ
sanitate ꝓsequē
da libenter acci
pit potionē sen
sui gust⁹ amara
cora patent.

Capm.vij.

Contigit ait
vij. fres. p⁹
q̃ descpta est cō
pulsio ad gentili
tē in reg abscō
ciaxt ps ex dicē
b ꝓñr fit idē i ea⁹
ptia: vt ex secqn
ob⁹ appebit. ⁊ ꝑ
si ꝑ signali.sed o
mspāli: ibi. vn⁹
ait. Circa ꝓmuz
di. a Contigit
aūt ⁊c.b non vī
prigisse Macrim
vel iudea.qz rex
Antioch⁹ nō legit
ur redisse postq;
inde recesserat fa
cta strage ppli ⁊
spoliatione tēpli:
vt di.ā.c.v. ppē
qd vi b prigisse
in antiochia seu
aliq; alia ciuitate
notabili ad quā
venerat edictum
regis cōpulsione
iudeoꝝ ibidē ha
bitantiū ad ritū
gentiū.vt di.c.
pcc. b Fla
gris ⁊ taureis cru
ciatos.flagra fla
gri ē sumitas vir
gulas adinuicē
ligatarus q̃ facit
strepitū percutien
do ⁊ puniendum ꝓ

⁊ si i pñti tpe supplicijs hominū
eripiar: sz manū oipotētis nec vi
uus nec defūctus effugiā. Quā
obrē[a] fortiter vitā excedēdo: sene
cute[b] qdē dign⁹ appebo: adole
scētib⁹ aūt exemplū forte relinq;
si ꝓmpto aio ac fortiter pro[c] gra
uissimis ac sāctissimis legib⁹ ho
nesta morte pfungar. His dictis
ꝓfestim ad supplicū trahebatur
Hi aūt q cū ducebāt: ⁊ paulo ānt
fuerāt mitiores: in irā ꝓuersi sunt
ꝓpter sm̄ones ab eo dictos: q's il
li p[d] arrogantiā ꝓlatos arbitrabā
tur. Sz cū plagis pimeret: inge
muit ⁊ dixit. Dñe q habes scām
sciam mānifeste tu scis qz cū[e] a mor
te possem liberari: duros[f] corpis
sustineo labores sm̄[g] aiam vo pp
timorē tuū libēter[h] hec patior: ⁊
iste qdez hoc mō vita decessit nō
solū iuuenib⁹: sz ⁊ vniuerse genti
memoriā mortis suc ad exēplum
virtutis ⁊ fortitudinis dereliquēs.

Capitulum septimum.

Contigit[a] autem septem fra
tres vna cum matre appre
hensos cōpelli a rege edere ꝓ
hibitas carnes porcinas flagris[b] ⁊
taureis cruciatos. Vn⁹[c] aūt ex il
lis erat prim⁹ sic ait. Quid q̃ris
⁊ qd vis discere a nob: Parati[d]
sum⁹ mori magis q̃z pñas dei le
ges puaricari. Irat⁹ itaq; rex iuſ
sit sartagines ⁊ ollas eneas succēdi
qb⁹ statim succēsis iussit[e] ei q prior
fuerat locut⁹ ābutari linguā: ⁊ cu
te capitis abstracta sūmas q'z ma
nus ⁊ pedes ei p̄cidi: ceteris eius
frib⁹ ⁊ mr̄e inspiciēnb⁹. ⁊ cū iā p
oia inutilis fact⁹ esset: iussit[f] ignez
admoueri ⁊ adhuc spirante torre
ri in sartagine: i q̃ cū diu cruciaret
ceteri vna cū mr̄e inuicē se hortā
bant mori fortiter dicētes. Dñs
de⁹ aspiciet vitatē ⁊ ꝓsolabit i no
bis: quēadmodū[g] in ptestatione

cātici declarauit moyses: ⁊[b] in ser
mnis suis ꝓsolabit. Mortuo itaq;
illo primo hoc modo sequentez
deducebāt ad illudendum: ⁊ cute
capitis ei⁹ cū capillis abstracta in
terrogabāt: si manducaret prius
q̃z toto corpe p mēbra singla pu
niretur. At ille respondēs patria
voce dixit. Non faciā. Propter
qd ⁊ iste sequēti loco primi tormē
ta suscepit: ⁊ in vltimo spiritu cō
stituens sic ait. Tu[i] qdez scelestis
sime in pñti vita nos perdis: sz
rex mundi defunctos nos ꝓ suis
legibus eterne vite resurrectione
suscitabit. Post[k] hunc term⁹ illu
ditur: ⁊[l] linguā postulatus cito ꝓ
tulit: ⁊ manus ꝓstantez extendit:
⁊ cū fiducia ait. E celo ista possi
deo: sed ꝓpter dei leges nūc hec
ipsa despicio: qm̄ ab ipso me ea re
ceptur spero: ita vt rex ⁊ q cū ipo
erāt mirarent adolescētis animū
q̃ tanq̃z nihil duceret cruciatus.
Et[m] hoc ita defūcto: quartuz ve
rabant similiter torquētes: ⁊ cum
iā esset ad mortē sic ait. Bon⁹ est
ab hominib⁹ mori datos spez ex
pectare a deo: iterū ab ipso resusci
tandos. Tibi[n] enī resurrectio ad
vitā nō erit. Et[o] cuz admouissent
quartum: vexabant[p] eū: at ille respi
ciens in eū dixit. Potestatē inter
hoies habens cū sis corruptibi
lis: facis[q] quod vis. Noli[r] aūt pu
tare gen⁹ nostrum a deo esse dere
lictū. Tu[s] aūt patiēter sustine: ⁊[t]
videbis magnā[u] potestatē ipsius:
qualiter[x] te ⁊ semen tuum torque
bit[y]. Post[z] hunc ducebāt sextuz
⁊ is mori incipiēs sic ait. Noli fru
stra errare. Nos[a] enī ꝓpter nos
metipsos hoc patimur peccātes
in deū nostruz: ⁊ digna admiratio
ne facta sunt in nobis. Tu[a] autez
ne existimes tibi impune futurum
q̃ cōtra deū pugnare tentauerīs.

b Et in suis suis ⁊c.
mortuo itaq;.b ꝓñr po
nit afflictō scōi. ⁊ ps ifra
vsq; ibi.pīia voce dixit
.i.fm doctrinā scōꝝ pa
trū. i Tu qdē scele
stissime.i.in supmo g̃du
scelerij exñs k Post
hunc term⁹.b ponit tor
mētatio tertij. l Et
linguā postulat⁹ ⁊c.nō
abhorrēs ei⁹ p̄cissionē
ꝓpter diuine legis obser
uantiā.cetera patent

m Et b̄ ita defuncto.b
ponit vexatio q̃rti. ⁊ ps
vsq; ibi n Tibi enī
resurrectio ⁊c.Iz enī oēs
in fine mūdi resurgant
imortales: qz tunc cessa
bit gñatio ⁊ corruptio:
tñ soli boni resurgēt ad
vitā imortalē q̃ erit per
gliam aie redūdātē ad
corp⁹ p dotē impassibi
litatis. Corpa vo malorꝫ
erūt imortalia vt semp
crucient igne gehēne vt
hi Matth. xxv. que est
mors scōa Apoc.xx.

o Et cū admouisset.b
ponit tormētatio q̃rti
cū di. ⁊ cū admouissent
.i. applicassent q̃rtum.

p Hortabāt eū.filii mō
sic pcedētes. q Fa
cis qd vis.volūtate ne
q̃ssima. r Noli aūt
putare gen⁹ nr̄m ⁊c. eo
q ꝓmittit nos a te cru
ciari.qz b fac ad augm̄
tū meriti nri s Pa
tiēter sustine.i. modicuz
expecta.ita q̃ li patien
ter nō est nota vtutis: sed
breuitatis vite tpalis: iō
subdit. t Et videb
cito. v Magnā po
testatē ipsi⁹.cui nō pōt
resisti. x Qualiter re
⁊ semē tuū.i.imitatores
tuos. y Torq̃bit.
eternaliter.in gehēna.

z Post hūc.b ꝓñr po
nit vexatio sexti. ⁊ pars
vsq; ibi z Nos enī
ꝓpē nosmetipsos ⁊c. Iz
enī sancti essent ⁊ inocē
tes: tñ ꝓfitent se pati ꝓ
pter peccata: iputantes
sibi alioꝝ delicta: eo q
essent de eodē ppl'o: ⁊ si
milē facit Daniel. ix.c.

a Tu aūt ⁊c.ō deū ⁊c.
a⁹ cultū auferēdo ⁊ a⁹

pplm crudelit occidēdo. b Sup modū.B est ꝑs septia in q̄ intpo nit mris ꝓstātia cū dī. Sup modū aūt mr mirabilis.nā antea nō le gīt fuisse aliq̄ tāte ꝓstātie c Que peuntes se.filios.q̄tus ad vitā pēten:ſ saluaros q̄tus ad futurā nō subdit d Bono aio ferebat ppē spem.ſ.alterī vite. e Singulos aūt illoꝝ ꝛc.i.ſcōꝝ patrū do ctrine ꝓsona.iō subdit.

f Repleta sapia.ſcōꝝ patrū g Et feminee cogitatiōi.q̄ est de mol licie ꝛ remissione.

b Masculinū animus iferēs.q̄ rēdit ad ardua ꝛ difficilia. i Dixit ad eos ex magno feruo re. k Nescio q̄lr ꝛc rūc ēt appet puer esse i vtero mris qn incipit se mouere:mot aūt ꝛ seu sus sunt ab aia q̄ est in puero p ifusionē. mod aūt ifusiōis est soli deo cognit: ideo subditur.

l Neq̄ enīz ego spm.i. aiam intellectiuaz q̄ est spūalis nature.

m Et aiam.i. potentiā sensitiuā q̄ est ipsi cōu iūcti. n Et vitaz.i. opatiōes vite. o Et singloꝝ ꝛc.q: vtus for matiua nō est a mre sed a pte: ꝛ illa nihil agit ni si in vtute p me causeiō subdit. p Sed ēt mūdi creator ꝛc.ꝛ ps ex dict vsq̄z ibi q Sic nūc vos metipsos despi cītis.q̄tus ad vitā cor palem r Antioch aūt.B est octaua ps i q̄ ponit martyriū septimi pmitrit mī a pfuasio: secō ponit ei vexatio: ibi.Cū B illa.circa pri mus p ponit pfuasio a rege:cū dī. r Antio ch aūt ꝓtēni se arbitra tus.p dictos filios q̄ di cebāt cū scelestū ꝛ incē dio gehēne refuatum.

s Simlr ꝛ exprobrans ꝛc.q: vocē dictoꝝ fratr reputabat despectā: sic psonas eo despicabiles reputabat.ꝛ sic duplici rōe rputabat se ꝓrēptū ſez rōe vboꝝ ꝛ psonaꝝ despicabiliū. t Cū adhuc ꝛc.vt saltē illū su paret. v Mō solus vbis boꝝ.ꝛc.ꝛ patz lra vsq̄z ibi. x Cū aūt multī.B ponit pfuasio iuuenis a mre q̄ pmisit suasurā sekilio suo ꝛ ve rū dixit.q: pmissio ab solutā sic est ista:intelli gēda est de bono.iō subdit. y Irridēs crudelē tyrannū.q: pfua sio sua erat ad vtuē bonū-ꝛ ps lra vsq̄z ibi. z Sz dignī ꝛc.i.corū ꝓsortio p palmā martyrij. a Ut in illa mīratiōe.q̄ fiet sancti in re surrectiōe. b Cū frib ꝛc.ad augmentū glie vestre ꝛ mee c Cū B illa adhuc diceret.B ꝓsūr ponit a vexatio cū dī. Cū B illa diceret.ex magno feruore nō expectauit finē vboꝝ matris cōplere.

d Quē sustinētē.i.differē vexare sub spe vana q̄ debeam regi obedire. e Nos enī p peccatē nris ꝛc.exponat sic.ā.de ſec to fre. f Dñs de nr modicū est ira.naz oīs pena in plenī modica est respectu future g Noli frustra extolli ꝛc.sic hūt libri correcti.q.d non ptinges ad illud qd speras dei iudicio impe dit. b Naz fra. mei mo. ꝛc. respectu doloris futuri i Sub testō.i. pmissione futura k Et ne vite effecti sit. quā sine dubio consequentur.

l Inuocās deū maturī.i. cū pō dere affectus.

m Teq̄z cū tor mentē ꝛc.in B vī ppheticeloq.q: sic fuit impletus de futuro.vt pz j.ar.c.cetā patet. Capitn.viij.

Vidas vero Descpta iu deoꝝ tribulatione p regē antiochū B ponit deseribit liberatio p iudā machabeū.Circa quaz p ponit liberatio ppli.se cundo purgatio tēpli.ꝛ.ca. Prima in duas.q: p po nit libatio ppli a regē duob.secūdo a persona ei seqnti cap.p ma adhuc in du as.q: p ponitur inde ꝓsperatio. secō p ncipū an tiochi de bellatō ibi. Vidēs autē phīlipp. Circa pmū dicitur.

a Judas vero machabeus ꝛc, ab aduersariis occupata. nō enī habebāt tantus pplm q̄ possent potēter cōmitte re bellum.

b Et ꝓuo. cog. ō q̄bus magē cō fidebāt ꝛ q̄ ad B erāt magē pin.

c Et cos q̄ per. ꝛc.nā ad pugnā dū p lege erant

sustinetis: Nō obedio pcepto regis:ſ pcepto legis que data ē nobis p m oysen. Tu vo q̄ inuctor oīs malicie factī es in hebreos: ñ effugies manū dei. Nos enī pro peccatis nris hec patimur. Et si nob ꝓpter increpationē ꝛ correptionē dñs de nr modicū irat ē ſz iterꝝ recōciliabit suis suis. Tu aūt o scelestē omniū hominū fla gitiosissime. Noli frustra extolli vanis spebī i suos eī inflāmat. Nōdū enī oipotētis dei ꝛ oia in spiciētis iudiciū effugisti. Nazb fres mei modico nūc dolore sustē tato:sub testamēto eterne vite effecti sūt:tu vo iudicio dei iustas su pbie tue penas exolues Ego aūt sic ꝛ fres mei aiaz ꝛ corp meum trado ꝓ pnjs legib: inuocās deū matū gēti nre ꝓpitiuz fieri:teqz cū tormētis ꝛ vbenb ꝓfiteri: q̄ ipse ē de sol. In me vo ꝛ i fri bus meis desinet oipotentis ira:q̄ sup oē gen nrm iuste supducta ē Tūc rex accēsus ira:in hūc super ōes crudeli desevit:indigne ferēs se densū. Et hic ita qz mūdus ob ijt p oia in dño ꝓfidens. Mouissi me aūt p filios ꝛ mr ꝓsūpta est. Igīt ō sacrificijs ꝛ de nimijs cru delitatib satis dem ē .viij.

Vidas vo machabe ꝛ q̄ cū illo erāt itroibāt latēter i castel la:ꝛ ꝓuocantes cognatos ꝛ ami cos.ꝛ cos q̄ pmāserant in iudaismo assumētes:cdurerūt ad se ser milia viros. Et inuocabāt dñz vt respiceret in pplm q̄ ab oib calcabat:ꝛ miserēt tēplo qd ꝓtaminabat ab impijs. Miserēt etiā ēt terminio ciuitatis q̄ esset ilico cōplanāda:ꝛ vocez sanguinis ad se

velūtarij. d Et inuo.do.ꝛc.sine cui auxilio nō poterāt re sistere aduersarioꝝ numero allegātes ad B rōes ex pte pplī cōculcari ꝛ tēpli ꝓtaminari ꝛ ciuitatē eiecte ad cultū dei:ꝛ sangui nis innocētis effusi:ꝛ nois sui blasphemari:ꝛ patet lra vsq̄z ibi.

e Intolerabilis gētib efficiebat.q: nō poterat ipsi ipsi su

flinere.ꝛ subdit e babebāt auxiliū q̄ nō puidere rys q̄ nō puidere eub.q: tūc hostes Dic pōr describit ratus.secō affli cius:ibi. ad B et pma in duas:q: p describit appa rat ex pte genti lium.secō ex pte iudeorū: ibi. Ju das aūt Circa p mūdī. i Tli dens aūt philip p.quē.ſ.rex an tiochus reliqrat hierosolymis ad affligēdū pplm iudeoꝝ. vt bī.ā. v.ca.ꝛ dicūt ali qui q̄ iste ē phi lipp ille de q̄ dī i fine ca. seqn.q̄ transferebat coꝝ pus antiochi de functi.ſz B nō vī vez.p q: iste erat in hierlm:alī āt in pslide cū ātio cho rege qn fuit istud bellū. secō q: iste fuit phri ges gne.vt bī.ā v.ca.alī vo col lacrane.vt bī i fine seqn.ca.cete reparēt vsq̄z ibi.

k Misit nicha no.patro di.ſ. fi lū. l De pri mordī amicum sic hūt libri corre cti:erat enī ō pn cipalib amicis suis. m Daē ei de pmi.gē.ꝛc. erant enī collecti de diuersis locis ꝛ unitarius

n Cōstituit aūt i.firmit pmisit.

o Michanor re gi.i.locū regi i B tenenti.nam rex erat i pslide vt di cū est p Ut tributū ꝛc.erat enī rex

q De capti.iu.sup.i.d derer.iō subdit.Starin q̄ miserit:nī dat intelli

r Monaginta mācipia mācipiū q̄si mānu cap tū dant seu redigebant.

rat belli ex pte iudeoꝝ

p Ex q̄b q̄dā formi.m nis a nichanore. t tes de auxilio diuino.ꝛ sū bāt q̄ dē faceret iustic sagā vte.subtrahentes vo.B ꝓsūr ponit aliozꝝ a spēali:ibi.Cōuocaē aūt

clamátis audiret: memoraret q̃ꝫ iniqssimas mortes puuloꝝ innocẽtũ: ⁊ blasphemias noi suo illatas ⁊ indignaret sup his. Vt machabe⁹ ꝯgregata mlitudie itolerabilis[c] gẽtib⁹ efficiebat. Ira[f] eñ dñi i misericordiã ꝓuersa ẽ. Et[g] supueniẽs castell' ⁊ ciuitatib⁹ iprouisis: succedebat eas: ⁊ opportuna loca occupãs nõ paucas hoim strages dabat: mare[h] aũt noctib⁹ ad huiuscemodi excursus ferebat: ⁊ fama vtutis ei⁹ vbiq̃ diffudebat. Videns[i] aũt philipp⁹ paulatiꝫ virũ ad pfectũ venire ac frequẽtꝫ res ei cedere, pspe: ad ptolomeũ ducẽ celessyrie ⁊ phenicis scripsit vt auxiliũ ferret regis negocis. at ille velociter misit[k] nichanorẽ patroclì de[l] prioib⁹ amicũ: datis[m] ei ꝯ pmitis gẽtib⁹ armatis: nõ minus vigiti milib⁹ vt vniuersoꝝ iudeoꝝ genus deleret: adiũcto ei ⁊ gorgia viro militari ⁊ i bellicis expertissimo. Cõstituit[n] aũt nichanor[o] regi: vt[p] tributũ qd romanis erat dandũ: duo milia talẽtoꝝ de[q] captiuitate iudeoꝝ suppleret. statimq̃ ad maritimas ciuitates misit ꝓuocãs ad coeptionẽ iudaicoꝝ mãcipioꝝ: pmittẽs se nonagita[r] mãcipia talẽto distractuꝝ[s]: nõ respiciẽs ad vindictã q̃ eũ ab oipotẽte esset ꝯsecutura. Iudas[t] autẽ vbi cõpit: idicauit his q̃ secũ erãt iudeis nichanoris adductũ. Et[u] q̃ bus gdã formidãtes: ⁊ [v] nõ credẽtes dei iusticie in [x] fugã vertebãt alij[y] vo si q̃ d̃ his superant: veniebãt[z] silq̃[a] dñm depcabãt vt eriperet eos ab impio nichanore q̃[c] eos priusq̃ in comin⁹ veniret vẽdiderat[b]. Et[c] si nõ, ppter eos: ppter[d] testamentũ qd̃ erat ad pres eoꝝ: ⁊[e] ppter inuocationẽ sancti ⁊ magnifici nomis ei⁹ sup ipsos. Cõuocatis[b] ãt machabe⁹ septẽ[i] milib⁹ q̃ cũ ipso erãt rogabat[h] ne hostib⁹ recõciliarẽt: neq̃[l] metuerent iniq̃ venientũ aduersũ se hostiũ multitudinẽ: sed[m] fortiter cõtenderent ante[n] oculos hãtes[o] cõtumeliã que loco sancto ab his iniuste esset illata. Itẽq̃[p] ludibrio habite ciuitatis iniuriaꝫ: adhuc[q] ceriaꝫ veterum institutaꝫ conuersa. Nã[r] illi quidẽ armis confidunt ait simul ⁊ audacia: nos[s] aũt in oi potente dño qui potest ⁊ venientes aduersum nos ⁊ vniuersũ mũdum vno nutu delere: confidim⁹. Admonuit[t] ãt eos ⁊ d̃ auxilijs dei que facta sunt erga parẽtes ⁊[u] q̃ sub sennacherib centũ octoginta q̃nq̃ milia pemerũt: ⁊ [v] d̃ plio qd̃ eis aduersus galathas fuit in babylonia: vt oẽs vbi[x] ad rẽ venturꝫ est macedõib⁹[y] socijs hesitãtib⁹: ipsi[b] sex milia soli pemerũt[c] centũ vigiti milia, ppter auxiliũ illis datũ de celo: ⁊[b] beneficia, p his plurima ꝯsecuti sũt. His vbis ꝯstã-

f Propt testm ⁊c.i., ppter pmissionẽ facta a deo pribus sanct de cõfuatiõe semis eoꝝ. vel alit f Propt testm ⁊c.i., ppt legẽ data pribus. quaꝫ volebat destruere ro alit antioch⁹ vt ps ex supdict ⁊ similiter volebãt b facere duces ei⁹ g Et ppter inuocationes ⁊c. q: dicebant p gentib⁹ ceteris dei pplus b Cõuocat ãt. b pñr ponit aiositas iude in spẽali: ⁊ p suos aiando. scdo exercitũ ordinãdo. ibi. Constituit itaq̃. Pria i duas. q: p iudas suos animat rõib⁹. scdo exẽplis ibi. Admonuit aũt. Circa pmũ dr. b Conuoca. aũt machab. vt exñtes ppe magꝫ intelligerent ei⁹ vba. i Septẽ milib⁹. p Machab iij. dr q̃ fuerunt tantuꝫ ma milia. dicẽdũ q̃ ibi loqt d̃ sufficiẽter armatis. vñ ibidẽ subdit. q̃a tegumẽta ⁊ gladios nõ habebãt. s. ad armandũ plẽs sufficiẽter. sꝫ multi ex magno desiderio mori ad pugnandũ, p pria ⁊ lege dei fuerũt ibi q̃si inermes. ⁊ maxie q: diperat iudas mdi⁹ cẽ mori q̃ videre mala gẽtis ⁊ scꝝ. ⁊ sic in vniuerso fuerũt septẽ milia vt hic dr. ⁊ p allegat rões sumpta ex pte aduersariorꝝ cũ dr. k Rogabat ne hos. recõ. reddẽdo se eis sub aliq̃b⁹ ꝯditõib⁹

l Neq̃ metu ⁊c. q. d. in suis inimicitiis⁹ capient scdo adducit rõ ex pte dei cũ dr m Ss fortiꝯ prẽderẽt. dimicando.

n Ante ocu. mẽtis. o Hãtes ꝓtumeliã ⁊c. vñ. ꝗ. p li. iij. c. vbi tãgit ista materia dixit iudas. Mdi⁹ est nos mori in bello q̃ videre mala gẽtis nre ⁊ scꝝ p Itẽq̃ ludi. ba. ciui. s. hierlm ad dei cultũ electe q Adhuc et vete. ⁊c. hẽbant eñ iudei aliq̃s ordinatões q̃ legẽ moysi factas a senioib⁹ ppt bonũ regimẽ ppli. tertio ponit rõ ex pte auxilij cũ dr. r Nã illi q̃ ⁊c. i. nñ in vtute bũana q̃ ẽ defectiua. s Nos aũt in oipo. do. cui⁹ vt⁹ est firmitas infinita. t Admonuit aũt. b iudas suos aiat exẽplis: cũ dr. t Admonuit aũt ⁊c. In exitu isrl de egypto. Exod. xiiij. c. v Et q̃ sub sennacherib ⁊c. ab angelo dei percussa. vt hr. iiij. Reg. xix. ca. x Et de p. ⁊c. istud bellũ nõ hr in scpura sacra: nec alibi potui repire, ppt qd̃ nõ possũ dicere nisi illud qd̃ b ẽ in textu y Vbi ad rẽ vẽ. i. ad pugnãdũ actu. z Macedõib⁹ so. i. in eodẽ exercitu exñtib⁹ cũ iudeis a Hesitãtib⁹. i. formidãtib⁹ pugnare. b Ipsi sex milia soli. s. iudei. c Peremerunt centũ. ex. milia. nõ ppria virtute sed diuia. d Et bñficia p his

natis cõplere.
vana q̃ deberam regi
⁊c. exponat sic. ꝗ. de ex
nas oiis pena in pseni
ufra extolli ⁊c. sic hic
libri correcti. q. d
non pringes ad
illud qd̃ speras
dei iudicio impe
dit⁹. b Mas
fra. mei mo. ⁊c.
respectu doloris
futuri i Sub
testõ. i. pmissione
futura k Et
ne vite effecti sit.
quã sine dubio
consequentur.
l Inuocãs deũ
maturi⁹. i. cũ põ
dere affectus.
m Zeqꝫ cũ tor
mentẽ ⁊c. in b vt
ppbetice loq. q̃
sic fuit impletus
de futuro. vt prs
j. ir. c. cetera patet.
Capln. viij.
Eldas vero
Descpta iu
deoꝝ tribulatõe
p regẽ antiochũ
b pñr describit
liberatio p iudã
machabeũ. Cir
ca quaꝫ p ponit
liberatio ppli. se
cundo purgatio
repli. x. ca. Pria
in duas. q: p po
nit liberatio ppli
a regẽ ducib⁹. se
cũdo a persona
ei⁹ seqnti cap. p
ma adhuc in du
as. q: p ponitur
iude pspera. no.
scdo pncipũ an
tiochi de bellãtõ
ibi. Eldes autẽ
philipp⁹. Circa
pmũ dicitur.
a Iudas vero
machabeus ⁊c.
ab aduersariis
occupata. nõ eũ
habebãt tantus
ppl'm q̃ possent
poterẽt cõmitte
re bellum.
b Et quo. cogꝫ d̃ q̃bus magꝫ cõ
fidebãt ⁊ q̃ ad b
erãt magꝫ pti.
c Et eos q̃ per.
⁊c. nã ad pugnã
dũ p lege erant
⁊ auxilio nõ poterãt re
d b rões ex pte ppli cõ
e ad cultũ dei: ⁊ sangui
an: ⁊ pater lra vsq̃ ibi.
b poterat ipsi⁹ ipe⁹ su

tinere. ⁊ subdit cã cũ dr. f Ira eñ dñi in mi. ouer. est. ⁊ sic habebãt auxiliũ dei. g Et supueniẽs ca. ⁊c. l. ab aduersariis q̃ nõ puiderãt sibi ꝯ aduentũ ipsi⁹. b Mare aũt no ctib⁹. q: tũc hostes min⁹ poterãt sibi puidere. i Videns aũt Hic pñr describit pncipũ regꝫ de bellatione: ⁊ p ponit belli apparatus. scdo affliꝯ
crus: ibi. ad b et
pma in duas: q:
p describit appa
rat⁹ ex pte gentiꝯ
lium. scdo ex pte
iudeorũ: ibi. Iu
das aũt Circa p
mũ dr. i Vi
dens aũt philip
p⁹. quẽ. s. rex an
tiochus reliqrat
hierosolymis ad
affligẽdũ ppl'm
iudeoꝝ. vt hr. ij.
v. ca. ⁊ dicit ali
qui q̃ iste ẽ phi
lipp⁹ ille de q̃ dr
i fine ca. seqn. q̃
transferebat' cor
pus antiochi de
functi. sꝫ b nõ vr
veꝝ. p q: iste erat
in hierslm: ali⁹ ãt
in pside cũ ãtio
cho rege qñ fuit
istud bellũ. scdo
q: iste fuit phri
ges gñe. vt hr. ij
v. ca. ali⁹ vo col
lacrane⁹. vt hr i
fine seqn. ca. cete
reparẽt vsq̃ ibi.
k Misit nicha
no. patroclì. s. fi
liũ. l De pri
oib⁹ amicum
sic hñt libri corre
cti: erat etiã ꝯ pn
cipalib⁹ amicis
suis. m Dat
ei de pmi. gẽ. ⁊c.
erant etiã collecti
de diuersis locis
⁊ ciuitatibus
n Cõstituit aũt
i. firmit pmisit.
o Nichanor re
gis. i. locũ regis i b
tenuit. nam rex
erat i pside vt dr
cũ est p Vt
tributũ ⁊c. erat etiã rex antioch⁹ tũc tributarius romanoꝝ.
q De capti. iu. sup. i. de pcio iudeoꝝ q̃s in suos ⁊ ancillas vẽderẽt. iõ subdit. Statimq̃ ad maritimas ⁊c. ꝗ. p li. iij. ca. nõ dr q̃ misit: tũ dat intelligi p b q̃ dr. Et audierũt mercatores ⁊c
r Monaginta mãcipia talẽto. s. vno. a Distractuꝝ. dr aũt mãcipiũ q̃si mãu captũ. q: p bellũ capiebant: ⁊ in suos vendebant seu redigebant. t Iudas aũt. b pñr describit apparat⁹ belli ex pte iudeoꝝ: ⁊ p ponit aliq̃ꝫ pusillanimitas cũ dr.
v Exq̃b⁹ q̃dã formi. magnitudinẽ ⁊ fortitudinẽ exercit⁹ venientis a nichanore. x Et nõ cre. dei iu. i. min⁹ debito ꝯfidens de auxilio diuino. ⁊ sic nõ credebãt diuie iusticie. q: nõ credebãt q̃ de⁹ faceret iusticiã. i. vidicã de aduersariis eoꝝ y In fugã vre. subtrahentes se occulte de societate iude. z Alij vo. b pñr ponit alioꝝ aiositas. ⁊ p in gñali. scdo ipsius iude in spẽali: ibi. Cõuocaꝫ aũt. Circa pmũ dr. z Alij vo ⁊c. acci

n Ante ocu. mẽtis. o Hãtes ꝓtumeliã ⁊c. vñ. ꝗ. p li. iij. c. vbi tãgit ista materia dixit iudas. Mdi⁹ est nos mori in bello q̃ videre mala gẽtis nre ⁊ scꝝ p Itẽq̃ ludi. ba. ciui. s. hierlm ad dei cultũ electe
q Adhuc et vete. ⁊c. hẽbant eñ iudei aliq̃s ordinatões q̃ legẽ moysi factas a senioib⁹ ppt bonũ regimẽ ppli. tertio ponit rõ ex pte auxilij cũ dr. r Nã illi q̃ ⁊c. i. nñ in vtute bũana q̃ ẽ defectiua. s Nos aũt in oipo. do. cui⁹ vt⁹ est firmitas infinita. t Admonuit aũt. b iudas suos aiat exẽplis: cũ dr. t Admonuit aũt ⁊c. In exitu isrl de egypto. Exod. xiiij. c. v Et q̃ sub sennacherib ⁊c. ab angelo dei percussa. vt hr. iiij. Reg. xix. ca. x Et de p. ⁊c. istud bellũ nõ hr in scpura sacra: nec alibi potui repire, ppt qd̃ nõ possũ dicere nisi illud qd̃ b ẽ in textu y Vbi ad rẽ vẽ. i. ad pugnãdũ actu. z Macedõib⁹ so. i. in eodẽ exercitu exñtib⁹ cũ iudeis a Hesitãtib⁹. i. formidãtib⁹ pugnare. b Ipsi sex milia soli. s. iudei. c Peremerunt centũ. ex. milia. nõ ppria virtute sed diuia. d Et bñficia p his

plurima ꝓsecuti st a rege. Cõsequent ponit admonitiõis effectꝰ cuz
di. His vbis ꝓstãtes effecti ꝛc. c Cõstituit itaqz.b pñr ponit ep/
eratꝰ ordinatio:cũ di. Cõstituit itaqz fratres suos duces.qz de eorũz
fortitudine ꝛ fiducia ꝓfidebat magz. f Utriqz ordini.s. equitũ ꝛ
peditũ:nõ in qualibz erãt acie erãt aliq eqtes ꝛ pedites.ꝛ b fm doctri
nã vegetij ii.de re militari.potissime qñ bellũ cõ
mittit in loco aspo vbi
eqtes nõ pñt bene ꝓuã/
gi. g Symonẽ ꝛ io
seph ũ ꝛ ionatham.ꝫ.p
li.ij.ca.vbi ponunt fra/
tres iude: nõ notat ibi
aliqs ioseph⁹. ꝓpt qd
dicũt aliq q ꝑ iste nõ fuit
frater carnalis iude sed
nõ legal: vt eadẽ legevt
b ꝗ eaꝗ cognatõe.sz nõ
ẽ verisile q int duos fra/
tres iude carnales.s. sy/
monẽ ꝛ ionatha ponã/
tur tanqz frat et⁹ alij ꝗ
nõ fit extraneꝰ. ꝓpt qd
videt mel⁹ dicendũ q
iste fuit frat carnalis iu
de.ꝗ p li.notat eleazar⁹
Ulñ.xij.li.antiqtatis iu
daice di q iste eleazar⁹
cognominat⁹ est sapb⁹
ꝛ vt idẽ nomẽ qd Jose
pb⁹:abbreuiatus tñ.sic
nicbola⁹ p abbreuiatio
nẽ aliqñ dicit cbolaus
b Subiect vnicui.mil.
ꝛc.retinens in acie sua
duo milia ẋngentos.
i Ald b eriã.Postqz de
septus est belli apparatꝰ:b pñr describit cõ/
flict⁹.ꝛ p ponit ꝓlict⁹ cũ nicbanore.sed o inter
ponit ꝓflict⁹ cũ thimo/
theo ꝛ bachide:ibi. Et
ex his Tertio reuertitur
auctor ad loquẽdus de
nicbanore ꝓfusiõe:ibi.
Facinorosissim⁹ aũt ꝛc
Prima adhuc in duas
qr p ponit nicbanoris
debellatio.sed o gravz
actio:ibi.Urma aũt. ter
ca p mus di i Ald b
eriã.s.ad bellandũ viri
liter. k Ab Esdra
lec.illis sed li. vt pcipit
Deut.xx. Iste esdras ñ
fuit ille q leges repauit.
naz ille mortuus fuerat
diu ante.sz fuit vn⁹ ō sa
cerdotib⁹ eiusdẽ tñ no/
minis tpe iude. l Et dato sig.adiu.dei.nõ di b q̃ie fuerit.sz ꝓba/
biliter pōt dici q fuit clangor sacraꝝ tubaꝝ in aggressu belli.
m In pma acie ipse dux ꝛc.s.iudas machabe⁹. n Interfecerũt su
per.ix.milia.sz in p li.iij.ca.di q ceciderũt vsqz ad tria milia. Dicẽdũ
q illa tria milia ceciderũt in p ꝓgressu belli.ꝛ in pseculõe fugientium
tot alij ceciderũt:ita q in vniuerso fuerũt.ix.milia ꝛ ampli⁹ vt b dicit
ceteraꝓ patẽt vsqz ibi. o Sz reuersi ꝛc.i.repssi.nã imminebat hora de
cima a q̃ incipiebat obseruatio sabbati.sz b nõ videbat ꝓpedire.qz.ã.p
li.ij.ca.iã erat declaratũ q licitũ erat eis in sabbato bellare. Dicendũ
q vez est se defendẽdo:nã b est necessitas.nõ aũt inuadẽdo seu perse/
quẽdo. p Urma aũt.b ob victoriã subdit gr̃az actio cũ subdit.
q Sabbatũ agebãt,ab opib⁹.Fuitib⁹ q̃escendo ꝛ diuinis laudibus

sũt ꝛ ꝓlegib⁹ ꝛ patria mori pati.
Cõstituit[c] itaqz ffes suos duces
vtriqz[l] ordini symonẽ ꝛ ioseph uz
ꝛ ioãthã subiectis[b] vnicuiqz mil/
lenis ꝛ qngẽtenis:ad[l] hoc et ab[k]
Esdra lecto illis scõ libro:ꝛ[l] dato
signo adiutorij dei:in[m] prima acie
ipse dux cõmisit cũ nicbanore:et
facto sibi adiutore oipotẽte:inter
fecerũt[n] sup nouẽ milia hominũ:
maiorẽ cũt ptez exercit⁹ nicbano
ris vulnerib⁹ debilẽ factaz: fugerũt
cõpulserũt. Decunijs vo eorũ q
ad emptionẽ ipsoꝝ venerãt sub/
latis:ipsos vsqzqqz pseculi sunt
sz[o] reuersi sũt ora ꝓclusi. Nã erat
aũ sabbatũ quã ob causã non pse
uerauerũt insequẽtes. Urma[p] ãt
ipsoꝝ ꝛ spolia ꝓgregãtes: sabba/
tũ[q] agebãt bñdicẽtes dñm q liberauit eos i isto die:misericordie initiũ stillãs in eos. Post[r] sabbatuz vo debilib⁹ ꝛ orphanis ꝛ viduis diuiserũt spolia ꝛ residua ipsi cuz suis habuere. His itaqz gestis ꝛ cõiter ab oib⁹ facta oblectatione misericordẽ dñm postulabãt vt i fi nẽ suis suis reconciliaret. Et[s] ex his q cum thimotheo ꝛ bachide erãt ꝓtra se ꝓdẽtes super vigin ti milia interfecerũt:ꝛ munitiões excelsas obtinuerũt:ꝛ pl'es pdas diuiserũt equã portionẽ debilib⁹ pupill'ꝛ viduis sz ꝛ senioribus facẽtes. Et cũ arma eoꝝ diligẽter collegissent oia ꝓposuerũt i locis opportunis. Residua vero spolia hierosolymã detulerũt:ꝛ philar/

chẽ q cũ thimotheo erat interfece
rũt viz scelestũ:q in multis iudeos
afflixerat:ꝛ[t] cũ epichinia agerent
in hierosolymis eos[u] q sacras ta/
nuas incẽderũt[x]. i. calisthenẽ cũ[x]
in qdã domicilio refugisset incẽ
derũt[y]: digna eis mercede ꝓ ipie
tatib⁹ suis reddita. Facinorosissi
mus[a] aũt nicbanor q[b] mille nego
ciãtes ad iudeoꝝ vẽditionẽ addu
xerat:humiliat⁹[c] auxilio dñi ab his
qs[d] n. sos existimauerat depositaꝰ
veste glẽ p' mediterranea fugiẽs
solus[e] venit antiochiã summã infeli
citatẽ de interitu sui exercit⁹ cõse/
cut⁹. Et q promiserat romanis se
tributuz restituere de captiuitate
hierosolymoꝝ pdicabat[b] nũc ꝓ
tectorẽ deũ hrẽ iudeos:ꝛ ob ipsũ
inuulnerabiles esse eo q sequerẽ
tur leges ab ipso ꝓstituras:

c Odem[a] tpe | Ca.ix.
ãtioch⁹ inhoneste reuerte
bat de pside. Intrauerat ei in eã
que[b] dicit pspolis:ꝛ tẽtauit expo
liare tẽplũ ꝛ ciuitatez oppimere:
sz multitudine ad arma ꝓcurrẽte
in fugã ꝓuersi sũt:ꝛ ita cõtigit vt
ãtiochus post fugã turpiter redi/
ret. Et cũ vẽissz circa egbathanã
recognouit q̃ erga nicbanorẽ ꝛ ti/
motheũ gesta sunt. Elat⁹ aũt in
ira arbitrabat se iniuriã illoꝝ q se
fugauerãt posse in iudeos rectorẽq
re:ideoqz iussit agitari curũ suuz
sine intermissiõe agẽs iter:celeste
cũ iudicio purgẽte eo q ita sup
be locut⁹ est se vẽturũ hierosoly/

plures erãt ꝓnoi
pes ꝛ milites et⁹
des nois:sicut ꝛ
mõ.ceteraꝓ patẽt
vsqz ibi ꝛ Et
cũ epichinia ꝛc.
i. solẽnitates de
victoriis ꝗ timo
theũ ꝛ bachides
obtentis.ꝛ dicit
ab epi qd est sup
ꝛ nicos qd ẽ vi/
cteria. Uñ alia
trãslatio hz dicit
victorie.vt dicit
in glosa.
v Eos q sacras
tanuas.s.tẽpli.
x Incẽderunt.cũ
calisthenẽ: inter
istos ꝓcipalem
y Cũ in qdam
domicilium refu
gisset.ꝓ sui tui/
tione. z Ins
cenderũt.ꝛ sic pe
na correspondet
culpe a Fa/
cinorosissim⁹ ãt.
Hic reuertit au/
ctor ad loquẽdũ
d supdicti nicba
noris ꝓfusiõe cũ
dicit b Qui
mille negociãtes
ꝛc.i. multos ita
q ponit b nume
rus determinat⁹
ꝓ numero indet
minato. sic aliqñ
fit in scꝓtura.ꝓ
ut fuit ostensum
in Apocalypsi.
c Humiliat⁹ auxi
lio dñi ab his.s.
iudeis.
d Quos illos
existimauerat.i.
nulli⁹ esse vtuz.
e Deposita vo
ste glẽ.ne cogno
scerẽt f Per
mediterranea fu
giẽs.i.ꝓ loca oc
culta g Sol⁹
venit antiochiã.i.cũ valde pauc.b essi nõ di ꝓceps solus qñ
bz paucos secũ. b Predicabat nũc ꝛc.b dicebat magz ad
executionẽ sui ō sua detectiõe ꝛ exercit⁹ sui debellatiõe q̃z ad ex
altationẽ diuini nois ꝛ cõmendationẽ diuine legis ꝛ obseruato
rum ipsius.

Capitulum nonum.

Odẽ tpe. Descꝓta liberatõe ppli ab antiochi ducib⁹. Hic
pñr describit liberatio ppli a pena ipsi⁹.ꝛ b ꝓ diuina pcussio
nẽ. Circa quã ꝓ ponit bui⁹ pcussiõis rõ. sed o ipsa pcussio ibi.
Sz q vniuersa.tertio pcussi humiliationi ibi. Hinc igit.q̃to hu
miliati exterminatio ibi. Igit homicida. Rõ vo pcussiõis ãtio
chi fuit.qz nõ sufficiebãt sibi mala q̃ iudeis fecerat.vt ps ex sup
dictis,sed cũ b anhelabat ad gentẽ iudeoꝝ totaliter destruendã

vacãdo.iõ subdit.bñdicentes dñz f Post sabbatũ vo ꝛc
qz partẽ pde debilib⁹ ꝛ paupibus dederũt.cetera patent.
g Et ex his. Hic pñr intẽponit de ꝓflictu eũ timotheo ꝛ bachi
de.q̃ plen⁹ bi ꝓ li.v.c.vi nõ q̃ iste bachides sit ali⁹ ab illo quẽ
militꝓdem⁹ cũ alcimo Judeos.vt habet.ii.ꝓ li.vij.ca.nas

& ciuitatē dei hierlm fundit⁹ subuertēdā. vt sic repulsionē sui ꝺ
plide & debellationē ducū suoꝝ in iudeos vindicaret. & his di/
cis pz lra paucꝫ excepē q̄ discurrēt b Que dī psipok. B ē illa
ciras q̄ p li. vi. c. dī elymaida. & B p p̄ noīe. & b psipok: eo q̄ erat
metropol psidis circa egbārbana. B ē cīras q̄ vocat egbarbāis
p Esdre. vi. & in
dith. p. c Le
sti eū in. pur. i.
ipellente. Ad cu/
ius! intelligētiā
sciendū q̄ in hac
festinatiōe duo
erāt. s. intrētio an
tiochi puersa ad
ppli delationē &
ciuitatis subuersi
onē. & B nō erat
a deo ipellente q̄
nō est auctor ma
li culpe. sed erat
ab antio chi ma/
licia. Aliud erat
vdocitas morio
nis: ad quā secu
tus fuit cāus an
tiochi & ei⁹ q̄sa
no guis. & B fuit
a deo ipellēte q̄
ē auctor mali pe
ne. de quo dicit
Amos. iij. Non
est malus in ciui/
tate q̄ non fece
rit dōs.

b Sed q̄. B p̄nr
ponit antiochi p
cussionē cū dicitur
t Percussit eus
&c. nā erat iuxta
viscera & mortu⁹
fuit ex ea. q̄ mul/
tis & nouis cru/
ciatib⁹ &c. vt. ō.
patuit in. viij. fra
tib⁹ f Ita
ille &c. ppt dictā
plagā iō dōs ad
didit sēdam cum
subdit g Cō
tigit illū imperu
&c. p stationes
cursus ex tali fe/
stinatione.

h Itaq̄ q̄ sibi vi
debat &c. hyper
bole est ad desig
nandū supbie
sue magnitudi/
nē i Mani
festū dei vrtutem
&c. s. facto ex du
plici percussione.

k Ita vt de cor
pore impij vmes
&c. ex putrefactiōe intestinoꝝ. l Ac viuētes in doloib⁹ car
nes ei⁹ &c. p sanie apostematū. m Et q̄ paulo ante sp dera
cōi pringere &c. hyperbole est ad exprimendū eius superbiam.

n Hinc igit. B p̄nr describit percussi humiliatio. & p coā deo. se
cūdo coā hoīb⁹ ibi. Sed nō cessantib⁹. Circa p̄mus dicitur
n Hinc igit cepit &c. ab alto ad infimū o Ad agnitionem
sui venire. q̄ vexatio dat intellectū. Esa. xxviij. ceta patet vsq̄
ibi. p Orabat autē B scē. dōm &c. q̄ dupliciter potest intelligi.

Uno mō q̄tum ad relaxationē pene corpalis: q̄ no sem p̄ remittit oīā
tibus etiā vere penitētibus. Nā aliq̄ nō expedit eis. & sicl⁹ fortitan
ve penituerit: tn q̄tum ad euasionē mortis corpalis non fuit mīsicor
diā psecut⁹. Ꝫ nīsi q̄tum ad penā peccatoꝝ. Alio mō etiā q̄tum ad re
missionē peccatoꝝ qō tenet cōmuniter dicēdo q̄ ei⁹ pnia nō fuit vera
q: nō fuit ppē offensas
dei: ꝫ nīsi ppter euasio/
nem corpalis flagelli &
sic nō fuit misericordiam
psecut⁹ q̄tum ad remis
sionē culpe nec pene. ce
tera patent vsq̄ ibi.

q Ecclesia nūc athenie.
q̄ multas libraries habe/
bāt ppter sapie studiū
qō vigebat ibidem.

r Et p̄dicatiꝝ dei ptā
tem. oīa B ad euasionē
pene pnitēbat sm cō/
munē opinionem

s Ꝫ nō cessantib⁹. B
p̄nr describit ei⁹ humilia
tio coā hoīb⁹. s. iudeis
q̄s āte sup modū ptem/
pserat. scribens eis epi/
stolā depcatoriā. vt pz
vsq̄ ibi t Et ex sen
tētia vob cūcta sūt. i. ad
volutare vias vob cue/
niunt. v Nō despe
rās memetipsū. de infir/
mitate curari. in B vide
tur mānifeste mētiri. q̄a. ō
dī q̄ nō cessantib⁹ dolo
rib⁹ desperās sēp fit ad
iudeos &c. Ex B etiā vi/
det vera qō. ō. dicta est
sicq̄ ei⁹ penitentia nō
fuit vera. x Respici
ens aūt q̄ & pī me⁹. ad
huc viuēs ordinauit de
suo successore: vt in casi
bus magnis & dubijs
sciret homines regni ad
quē deberēt determinate
recurrere. y Ad hec
p̄siderās. i. iuxta B cogi
tans a De primo
potētes q̄sq̄ &c. i. q̄ p̄n
cipes potētes iuxta re/
gnum nostrum existes
diligenter attēdant op
portunitatē tpis i quo
possint nocere regno.
quod potissime cōtigit
q̄n homines regni sunt
in dubio ad quēs debe
ant recurrere pro regni
defensione.

b Designauit filiū &c.
qui adhuc iuuenis erat
c Quem sepe recurrēs
&c. s. medie & perfidie.

d Mulē vim cōmendabā. tali mō loquit ne mendacii ei⁹ pcipiatur
q: si diceret se scripsisse cōtrari: vel aliq̄b⁹ psonis eas notando: statim
posset pcipi falsitas dicti sui. sed q: dicit multis nullū nominādo non
poterat sic percipi. quia poterat quilibet opinari talē cōmendationes
eū fecisse in secreto. & hoc verbo vel scripto.

a Et scripsi ad eum &c. s. de substitutione ipsius in regnum. & de ei⁹ re
cōmendatione b Memores beneficiorū. tn ex superioribus nō ap
paret aliqō beneficiū ab eo iudeis pstitum nisi vnū. s. de vindicta mor

mā: & cōgerie sepulchri iudeorum
eā fecit. Sz q̄ vniuersa ꝓspicit
dīs de⁹ insl̄ percussit eū insanabili &
inuisibili plaga. Vt ei finiuit hūc
ipsū sm̄onē appēdit eū dolor
dir⁹ viscerū & amara internoꝝ tor
mēta. Et qdē satis iuste: qppe q̄
multis & nouis cruciatib⁹ alionꝝ
torserat viscera: ꝫ ille nullo mō a
sua malicia cessaret. Sup hoc āt
supbia replet⁹ ignē spirās aio in
deos & p̄cipiēs accelerari negoci
um ꝓrigit illū ipetu currē ō curru
cadere: & graui corpis collisione
mēbra verari. Itaq̄ q̄ sibi vide/
bat etiā fluctib⁹ maris impare: &
supra humanū modū supbia reple
tus: & montū altitudines in state
ra appēdere: nūc hūiliat⁹ ad ter
rā in gestatorio portabat manifes
tā dei vrtutē in semetipso ꝓtestās
ita vt de corpe ipij vmes scatu/
rirent: ac viuētes in doloib⁹ car
nes ei⁹ effluerēt odore etiā illi⁹ &
fetore exercit⁹ grauarēt. Et qui
paulo ānte sydera celi ꝓtingere se
arbitrabat: eū nemo poterat ppē
itolerātiā fetoris portare. Hinc
igit cepit ex graui supbia ōduct⁹
ad agnitionē sui venire diuina ad/
monit⁹ plaga: p mōēta singla
doloib⁹ suis augmēta capiēnb⁹
Et cū nec ipse iā fetorē suū suffer
re possz: ita ait. Iustū est subditū
esse deo: & mortalē non paria deo
sentire. Orabat aūt hic scelest⁹
dōm a q̄ nō esset misericordiā ꝓse/
cutur⁹: & ciuitatem ad quam festi
nans veniebat: vt eam ad solum
deduceret: ac sepulcrū ꝓgestoriꝫ
faceret: nūc optat liberā reddere:

& iudeos q̄s nec sepultura qdē
se dignos habituꝝ: ꝫ anib⁹ ac fe/
ris diripiēdos traditurꝝ & cū puni
ri extermiatuꝝ dixerat: eccles⁹ nunc
athenieñsib⁹ factuꝝ pollicet tēpluꝫ
etiā sanctū qō pri⁹ expoliauerat
optimis donis ornatuꝝ: & sancta
vasa multiplicatuꝝ: & ptinen/
tes ad sacrificia supt⁹: de redditi
bus suis pstatuꝝ: sup hec & iudeū
se futuꝝ & oēm locū terre pambu/
latuꝝ & p̄dicatuꝝ dei ptātes. Sz
nō cessantib⁹ doloib⁹ supuene
rat ei in eū iustū dei iudicū despe
rās scripsit ad iudeos in hūc mo
dū depcatiōis eplam hec ꝓtinen
tē. Optimis ciuib⁹ iudeis: plurimā salutē & bene valere: & esse fe
lices: rex & princeps antioch⁹. Si
bi valetis & filij vri: & ex sentētia
vob cūcta sūt: magnas agim⁹ gra
tias. Et ego i infirmitate ꝓstitut⁹
vri aūt memor benigne reuersus
de psidis locis & ifirmitate graui
appēsus necessariuꝫ duxi p cōi
vtilitate curam hīe: nō desperās
memetipsū: ꝫ spē multā hīs effu
giēdi ifirmitatē. Respiciēs āt q̄
& pī me⁹ qb⁹ tpib⁹ i locis supiorib⁹
ducebat exercitū ondit q̄ p⁹
se suscipet pcipatū vt si qd ꝓtrariū accideret aut difficile nūciarēt
scientes hi q̄ i regiōib⁹ erāt cui esz
rex sūma derelicta nō turbarent:
ad hec ꝓsiderās d⁹ prio potētes
q̄sq̄ & vicinos tpib⁹ insidiātes &
eūctū expectātes: designauit filiū
meū ātiochū regē quē sepe recur
rēs in superiora regna mlt̄is vrm
cōmēdabā & scripsi ad eū q̄ subie
cta sūt Oro itaq̄ vos & peto me

d Mulē vim cōmendabā. tali mō loquit ne mendacii ei⁹ pcipiatur
q: si diceret se scripsisse cōtrari: vel aliq̄b⁹ psonis eas notando: statim
posset pcipi falsitas dicti sui. sed q: dicit multis nullū nominādo non
poterat sic percipi. quia poterat quilibet opinari talē cōmendationes
eū fecisse in secreto. & hoc verbo vel scripto.

a Et scripsi ad eum &c. s. de substitutione ipsius in regnum. & de ei⁹ re
cōmendatione b Memores beneficiorū. tn ex superioribus nō ap
paret aliqō beneficiū ab eo iudeis pstitum nisi vnū. s. de vindicta mor

tis onie.s.posita ca.iiij.⁊ q̃tum ad b̃ subdit e Publice.b̃ esi fuit publicũ. d Et p̃uanim.ls b̃ videat falsũ ppt magna mala q̃ fecit iudeis:vt ps ex supdictis:tñ nõ poterat pcpi in b̃ suũ mendaciũ. nas bñficia p̃uata nõ sic veniũt ad notiã alioꝝ. e Sequentẽ ppositũ meũ.i.volũtatẽ meã erga vos bonã. f Cõmunẽ.i.ꝓdescendẽtẽ g Vob fore igit b̃ vltimo ponit ei exterminatio cũ dĩ b Igitur homicida ⁊ blasphemus.vt ps ex supdictis in multis casibus.

i Pessime pcussus. nã ex b̃ nõ fuit p verã penitentiã emẽdat:tõ subditur k Miſabili obitu vita defunct⁹ est. si esi emẽdatus fuisset: ei⁹ obit⁹ miſabilis nõ diceret. l Trãsferebat aũt corp⁹ ei⁹.ad loca sepulture patrũ suoꝝ m Philipp⁹ collactaneus ei⁹.i.de eodẽ lacte nutrit⁹.b̃ est philippus cui tradidit dyadema ⁊ stolã suã ⁊ anulũ vt institueret regẽ filiũ suus. vt habetur p̃ li.vi. cap.

n Qui metuẽs filium antiochi.tũ qꝛ lysias q̃ filiũ antiochi nutriebat eũ ꝑ philippũ incitauerat:ne ppt eum a negotijs regni dõgaret.⁊ qꝛ philipp⁹ ciuitatẽ regiã occupauerat:vt bĩ ibidẽ ⁊.j.xiij.ca.quã non potens defendere ꝑ regem fugit ad ptolomeũ egypti regem.

Capitulũ.x.

Machabe⁹. descꝛpta liberatõe ppli: hic p̃ñr describit purgatio tẽpli q̃ diffusi⁹ describitur.s.p̃ li.iiij.ca. ⁊ ibidẽ exposita est.ppt q̃d in hac pte restat nisi breuiter aliq̃ vocabl'a obscurere. b Et de ignis lapidib⁹.i.apẽ ad hoc q̃ inde exurat ignis.

c Post biẽniũ.s. in tertio ãno a polluõe ei⁹ eades die q̃ fuerat ante polluũ.vt bĩ p̃ li.iiij.c. ⁊.j.pte ista.⁊ sic b̃ fuit i cõpletione triẽniij:ꝑ nõ post trienniũ. Vbi etiã alit dici post biennium. nõ incipiẽdo a polluõe tẽplis a p̃ncipio belloꝝ iude machabei.q̃d post reg̃ recessũ debellauit aduersarios iudeoꝝ o Propter quod thyrsos.est aũt thyrsus fruter medi⁹ quarũcũq̃ herbaꝝ vũ ꝓcedunt rami binet inde.⁊ ẽ nomẽ cõpositũ a ira ⁊ sursũ.eo q̃ a ira sursũ ꝓscẽdit. e Hũc descꝛpta liberatõe ppli p̃ mdã tpe antiochi nobilis. Hic p̃ñr ponit ei⁹ lib̃atio tpe antiochi eupatoris. Et diuidit in duas partes.qꝛ p̃ mittit duplex p̃ambulũ.scõo accedit ad ppositum: ibi. Gorgias aũt. Primũ p̃ambulũ est de mõ scribẽdi ea q̃ sequunt cũ dĩ

f Narrabim⁹ breuiãtes mala q̃ in bel.ge.sk.p b̃ vt dicit glo.Rab. minuitur q̃ bellũ hui⁹ antiochi ꝑ iudeos q̃d p̃ li.vi.ca.diffuse scribit hic ab ordine hystorie p̃terminit.ls si rabanꝰ intelligat q̃ in b̃ scõo lib.p̃terminat simpliciter nõ videt vez.nã.j.xiij.ca.plenie⁹ ponit vt ibidem videbit dño Deo cedẽte. Si aũt intelligat q̃ p̃terminat fm ordinẽ hystorie tñ sic bꝝ apparentiã dictũ suũ.nã b̃ bellũ vi fuisse i p̃ncipio regni sui.q̃d tñ ponit b̃ in fine. g Hic esi.b̃ ponit scõm p̃ambulũ q̃d est de regni ordinatiõe.nã p̃ncipes a regeordinari mouerũt bella ꝑ iudeos vt ex sequenti⁹ appebit: sic g̃ dĩ.

g Hic esi.i.antiochꝰ eupator.

b Cõstituit sup ⁊c.pri⁹ esi a pte ei⁹ fuerat pstitutus sup negocia regni in pte.s. a flumie eupherate vsq̃ ad flumen egypti. vt bĩ.iij. ca.pmi li.sed iste pstituit eũ ꝓcuratorẽ suum sup negocia regni generalis.⁊ subdit eã hui⁹ institutõis cũ dicitur

i Mã ptolome⁹ ⁊c.iste esi videt fuisse in eodẽ officio.ls fuit ꝓpositus duplici rõe Pria est qꝛ erga iudeos se hebat modeste ꝑ intentionem antiochi epiphanis. Secũda est qꝛ notabat apud regem ꝓ p̃dictõe.q̃ cũ esset p̃ cũ rege egypti reducendo eppatũ sibi tradita ad custodiam ⁊ postea trãsiẽs ad antiochũ regẽ nõ fidduciũ se habuisse ⁊ sic data sibi venẽo pecunia ⁊ loco ei⁹ lysias istitut⁹ fuit. ⁊ b̃ est q̃d dicit. Mã ptolomeus ⁊c.q.d.iõ lysias istitutus fuit q̃ ptolome⁹ fuit destitutus ⁊ venno intfectus.Et qꝛ b̃ ira intricata est ⁊ i aliquo detruncata. iõ iungat sic. Mas ptolome⁹ q̃ dicebat macer.sic.s. cõminatus ad

dĩiam illi⁹ ptolomei q̃.ã.iiij.ca.induxit antiochũ epiphanẽ ad dandũ suiam iniquã. k Iusti tenaꝝ erga iudeos.i. firmus fuator: iusticie ad eos.⁊ subdit eã cũ dĩ. l Esse pstituit.ls cũ iudeis iuste ⁊ modeste. m Et precipue propter iniquitatẽ ⁊c.p antiochũ epiphanẽ.vt ps p̃ supdicta. n Et pacifice agere cũ eis.in aliquã recõpensationẽ dicte malicie ꝑ eos facte. o Ds ob b̃ accusat⁹ ⁊c.s.ab amicis eupatoris.

p Cũ frequent ⁊c.i.cũ frequenter diceretur eupatoꝝ b̃ ptolomeus ⁊ proditor vni⁹ q Eo q̃ egyptũ creditã sibi.i. traditã sue custodie. r Ad philometore.egypti rege. s Deseruisset.infidelit eã custodiẽdo. t Et ad antiochũ no. translat⁹ id ẽ de ei⁹ familia facta⁹, v Etiã ab eo recessisset.nõ exequẽ

do circa iudeos ei⁹ i ad causã de iudeis.q̃ accedit ad ppositũ. puli tpe eupatoris. ꝓsiet⁹ cũ regẽ ducib⁹ in ḡnq̃ ptes fm numeꝝ ducuꝝ ⁊ gentiũ cũ q̃b⁹ iudaos ⁊ eius socij pugnauerũt. igitur p̃ ponit eius ꝓsiet⁹ cũ gorgia ⁊ adherentib⁹ si bi:cum dicitur.

t Gorgias aũt ⁊c.ppiq̃ iudeesꝝ idumee.vt vĩ p sequentia.⁊ bĩ exposse. xij. cap.

s Iudei vo ⁊c. intr iudeã ⁊ idumeã. a Fugatos.gentiles.

b Ab hierosolymis.p iudeos ibi dẽ cristẽtes.

c Suscipiebãt. eis virtut repugnãdo d Imperũ fecerũt ⁊c. moti ppt iniurias eoꝝ.certa patent vsq̃ ibi.

e Accusauit q̃ pecunia ⁊c. dimittẽdo effugere ad aversarios iudeorũ q̃ postea ples de iudeis intfecerũt ⁊ ples captiuauerunt.

f Vos igit pditores factos.s.iudeos de dicta p dinõe puicros.

g Intfecit.sicẽ meruerãt b Et thimorbe⁹.b̃ est scda ps in q̃ agitur de pflictu iude cũ thimorbeo cũdĩ. b Et timorbeus ⁊c.vt dictũ est.ã.viij.c

i Conuocato ex eratu peregrine multitudinis.i.gẽtiũ extraneoꝝ

k Et ꝓgregato asiano exercitu.i. eqnib⁹ de asia.

l Machabeus vo ⁊ q̃ cũ ⁊c. videntes q̃ virtute ppria resistere ñ poterant.

m Appropinq̃nte illo ⁊c.vt ferꝝ eis auxilium.

n Caput terra aspergẽtes.s.in

do circa iudeos eꝰ intentionē. ⁊ Veneno ꝓpt.ſ.iniuſte ꝗrū ad cauſā de iudeis.q̃d ſit de alia. y Gorgias aūt.b ꝓfir accedit ad ꝓpoſitū.ſ.ad deſcribēdū ꝓflictꝰ iude ꝓ libaniō epo puli tpe euparatoris. Et diuidit in duas ptes.qꝫ p deſcribit hic ꝓflictꝰ cū regē duabꝰ.ſcdo cū plona ipſiꝰ.xiij.ca. Pria diuidit in q̃q ptes Fm numeꝫ ducuꝫ ⁊ gentiū cū qbꝰ iū das ⁊ eius ſocij pugnauerūt. igi turꝫ ponit eius ꝓflictꝰ cū gorgia ⁊ adherentibꝰ ſi hic cum dicitur.

z Gorgias aūt ⁊c.ꝓpiqꝫ iudee ſꝫ idumee. vt vi p ſequentia.⁊ hi erpſſe. xij. cap.

5 Iudei vo ⁊c. int iudeā ⁊ idumeā. a Fugatos.gentiles.

b Ab hierosolymis.p iudeos ibi dē existentes.

c Suspiebāt. eis viriliter repugnādo d Impetū fecerūt ⁊c. moti ꝓpt iniurias eorꝫ.ceta patent vsqꝫ ibi.

e Accusauit q̃ pecūia ⁊c. dimittēdo effugere ad versarios iudeorū q̃ postea plesde iudeis interfecerūt ⁊ ples capriuauerunt.

f Vos igit ꝓditores factos.ſ.iudeos de dicta ꝓditiōe puicros.

g Interfecit.ſic meruerāt h Et thimothe⁹.h est ſcda ps in q̃ agitur de ꝓflictu iudeū thimotheo cūdi. h Et timotheus ⁊c.vt dictū est.c.viij.c

i Conuocato exercitu peregrine multitudinis.i.gēntiū extraneorꝫ

k Et ꝓgregato asiano eqtatu.i. eqtū⁹ de asia.

l Machabeus vo ⁊ q̃ cū ⁊c. videntes q̃ virtute ꝓpria resistere ñ poterant.

m Appropinqnte illo ⁊c.vt fertꝫ eis auxilium.

n Caput terra aspergeres.ſ.in

itēq̃ ꝫ zacheo:aiſq̃ q cū ipſis erāt ſatis multis:ipſe ad eas q̃ āpliꝰ p urgebāt pugnas ꝓuerſus ē. Hi vo q cū ſymōe erāt cupiditate ducti a gbuſdā q in turmbꝰ erāt ſuaſi ſūt pecunia:⁊ ſeptuagita milibus didragmis acceptis dimiſerūt q̃ſ dā effugere. Cuꝫ aūt machabeo nūciatū eſſet qd factū ē p̃cipibꝰ ppli ꝓgregatis accuſauit q̃ pecunia ffes vēdidiſſēt: aduerſanis eorꝫ dimiſſis. Hos igit ꝓditores factos interfecit[g] ⁊ ꝓfectꝰ duas turres occupauit. Armis aūt ac mānibus oia ꝓſpe agēdo i duabꝰ munitionibꝰ pluſq̃ꝫ viginti milia percuſit. Et[h] thimotheꝰ q pꝰ a iudeis fuerat ſuꝓatꝰ:ꝓuocato[i] exercitu ꝓegrine multitudinis:⁊[k] ꝓgregato eqtatu aſiano aduenit:q̃ſtrarmis iudeā captur⁹. Machabe⁹ aūt ⁊ q cū ipſo erāt: appropinq̃nte[m] illo deꝓcabāt dñm:caput[n] terra aſpgentes lūboſq̃ꝫ cilicijs p̃cincti:ad altaris crepidinē ꝓ puoluti vt ſibi ꝓpitꝰ:inimicis aūt eorꝫ eſſet inimicꝰ:⁊ aduerſanijs aduerſarēt ſic ⁊ lex dic. Et ita pꝰ oīem ſuptis annis lōgi[q] de ciuitate ꝓcedētes[o]:⁊ primi hoſtibꝰ effecti reſederūt[r] Dāo aūt ſol ortu vtriq̃ꝫ cōmiſerūt:iſti[ſ] qdē victorie et ꝓſpitatis ſpōſoreꝫ cū virtute dñm hītes:illi aūt ducē belli aīum habebāt. Sꝫ cū vehemēs pugna eſſet: apparuerūt[t] aduerſanijs de celo viri qnq̃ꝫ in eqs: frenis aureis decori ducatū iudeis p̃ſtātes:et q bus duo machabeū mediū hītes armis ſuis circūſeptū incolumeꝫ ꝓtuabāt:i aduerſarios aūt tela ⁊ fulmia iaciebāt:et q̃ ⁊ cecitate cōfuſi ⁊ repleti pturbatiōe cadebāt Interfecti ſūt aūt viginti milia qngēti peditū:⁊ eqtes ſexcenti. Timotheꝰ vo ꝓfugit in gazarā p̃ſidiū munitū cui[u] p̃erat cercas:ma-

chabeꝰ aūt ⁊ q cū eo erāt letātes obſederūt p̃ſidiū diebꝰ q̃ttuor.at hi q intꝰ erāt loci firmitate ꝓfiſi: ſuꝓa[x] modū maledicebant ⁊[a] ſermones nephādos iactabāt. Sꝫ cū dies qnta eluceſceret:viginti iuuenes et his q cū machabeo erāt accēſi[b] ais ꝓpter blaſphemiā viriliter acceſſerūt ad murū ⁊ ferociaio icedētes aſcēdebant:ſꝫ ⁊ alij ſimiliter aſcēdentes turres portaſq̃ꝫ ſuccēdere aggreſſi ſūt atq̃ꝫ ipſos maledicos vnos ꝓcremare. Per ꝓtinuū āt biduū p̃ſidio vaſtato timotheū occultantē ſe in q̃dā reptū loco pemerūt:⁊ fratrem illius cerēā ⁊ apollophanē occiderūt. Quib[c] geſtis i hymnis ⁊ cōfeſſiōibus bīdicebant dñm q magna fēc iſrl:⁊ victoriā dedit illis

Ed[d] paruo poſt Ca.xj.

tpe lyſias[b] ꝓcurator regis ⁊[c] ꝓpinquꝰ ac negociorꝫ p̃poſitꝰ grauiter[d] ferēs de his q̃ acciderāt ꝓgregatis octogita milibꝰ ⁊ eqtatu vniuerſo veniebat aduerſū iudeos eriſtimās[e] ſe ciuitatē qdē capta gētibꝰ[f] habitaculū factuꝫ: tēplū[g] vo in pecunie queſtū ſic ceterā delubra gētiū habituꝫ:⁊ p ſingulos annos venale ſacerdotiū muſq̃ꝫ[h] recogitās dei p̃tātes:ſꝫ[i] mente effrenatꝰ i multitudine peditū ⁊ in milibꝰ eqtū ⁊ in octogita elephātis ꝓfidebat. Ingreſſus āt iudeā ⁊ appropiās bethſure que erat i āguſto loco ab hierosolyma interuallo[k] qnq̃ꝫ ſtadioꝫ:illud p̃ſidiuꝫ expugnabat. Vt aūt machabeꝰ ⁊ q cū eo erant cognouerūt expugnari p̃ſidia:cū fletu ⁊ lachrymis rogabāt dñm ⁊ oīs turba ſil vt bonū angelū mitteret ad ſalutē iſrl.⁊ ipſe primꝰ machabeꝰ ſumptis armis ceteros adhortatꝰ ē ſil ſecuꝫ periculū ſubire ⁊ ferre auxiliuꝫ fratribꝰ ſuis. Cūq̃ꝫ pariter ꝓmpto aio ꝓ

ſignū bīdictionis ⁊ afflictiōis.qꝫ ſic dī Eccl.xxxv. Oratio bīdicētis nubes penetrabit. o Ad altar.ſ.holocauſti. p Crepidine ꝓuoluti.vt eorꝫ oīo eſſet magis gaudibilis. q Sic dicit lex.Deut vij.vbi dī.Traderq̃ reges eorꝫ in manꝰ tuas:nullus poterit reſiſtere tibi. r Lōgius de ciuitate.i.bieriſm. s Procedētes.nō ꝓmittentes aduerſarios ērā intrare t Reſederūt ad aliq̃ntulū q̃eſcendū ⁊ ad bellatores ordinādū. v Iſti q̃dē victorie ⁊c.i.iudei cōfidebant de virtute diuīa:gēntiles vo de ſui duq̃ animoſitate.⁊ ſic de p̃tāte bīana. x Apparuerūt aduerſarijs ⁊c.i. angeli in ſpecie virorꝫ.cetera patēt vſq̃ꝫ ibi.

y Cui p̃erat cercas. frater timotheī.vt pꝫ ex litera ſequenti. z Supmodū maledicebant. iude ⁊ ſocijs eꝰ. a Et Fmones nephandos.i. blaſphemias ꝗ deū iactabāt.i.ſupbe pnūciabāt. b Accēſi anis cū blaſphemijs ꝗ deuꝫ q̃s magis honorebāt q̃ꝫ p p̃riā mortē. c Quibus geſtis.fortit i hymnis ⁊c. attribuēdo ſibi tor aliū victoriam.

Capm.xi.

Ed paruo poſt tpe

Hec eſt tertia pars in q̃ ponit ꝓflictꝰ iude ꝗ lyſiā.⁊ diuidit i duas partes.qꝫ p deſcribit lyſie de bellario.ſcdo ipſiꝰ cū iudeis federatione.ibi. Et quia nō inſenſatus Circa pmū dicitur.

b Lyſias ꝓcurator regis.generalit i regni negotijs.vt hic ca. poedē.

c Et ꝓpinquꝰ.nā erat de genere regali.vt hic p̃ li.ij.ca. d Grauiter ferēs ⁊c.ſ.ō de bellariōe ducū regis. e Eriſtimās ſe ciuitatē ⁊c.ſ.hierusalē. f Gētibus habitaculū factuꝫ. iudeis interfectis vel inde eiectis. g Tēplum vo in pecunie queſtuꝫ. nā oblationes ⁊ oēs p uētus intēdebat ꝓuertere in lucrum regis

h Muſq̃ꝫ recogitās ⁊c ſed ſolū humanā.

i Ex mēte effrenatꝰ.i. ſine freno rōis in ſuperbiam elatus.

k Interuallo q̃nq̃ꝫ ſtadiorum.que faciunt oī medium miliare:⁊ quartam partem vltra. Mas ſtadia octo faciunt miliare.cetera patent vſq̃ꝫ ibi.

l Apparuit ꝓcedēs eos eques .i. angel⁹ in specie boīs equit. ꝑ haste vibratione designās eis victoriā affuturā m Et muros ferreos τē hyppbole est ad exprimendū magnitudinē ꝓstantie quā ꝓceperūt ex dcā apparitione. n Plures aūt τē. pijciētes arma sua vt sic veloc⁹ cur rerēt. a Et qr. B ꝓnr describit ipsi⁹ lysie recōciliatio cū iudeis Et diuidit ī duas ptes. ḡa p ponit B recōciliatio. secdo eiusdē ꝓfirmatio: ibi. Lysias. Circa ꝓmū dr. a Et qr nō insensatus erat. min⁹ dicēdo plus significat. s. q̄ iste lysias erat valde sensatus. b Secū reputās ipse. i. in aio suo ꝓsiderās. c Facta erga se diminutione sui exercitus in bellatoribus armis: rētoribus τ filib⁹ q̄ fugiētes solēt pdere.

d Et intelligēs inuictos τē. nō virtute ppria sz diuina. e Misit ad eos. p pace reformāda volēs pugnare ꝯ deuz.

f Et regē cōpulsurus. nō vi: sz pcib⁹ τ ꝓsilio. nā erat eius nutric⁹. vt ps p li. iij. ca. τ ei⁹ pceptor gnalis vt dictū ē ca. pceden. τ ita factum fuit. ió sequit g Ea rer ꝓcess. t. q̄ nō decēs erat ꝓcedi p tpe. vt patz ex lra sequēti. b Lysias. B ꝓnr poīt recōciliatiōis ꝓfirmatio: τ B p lras. τ diuidit ī quatuor ptes fm lras quadruplices q̄ patebūt p sequēdo. Primo igitur ponit tenor lratus lysie ad iudeos. τ ps vsq; ibi i Quecūq; igit regi τē bono mō. k Expōsui p lras. vel nuncium. qō ps ex rescripto regis ad lysiā. vt bī in pte seqnti τ sic nūdit sibi sic absēti l Et q̄ res pmit. i. qō decēs τ iustū erat ꝓcessit. s. rer. sic ei bī in libris correctis. m Si igit in negotijs. regni.

n Fidē ꝓfuauerit. i. fidelitatē. o Bonorū vobiscū. al's bonorū vobis causa esse tēbabo apud regē. p vobis inter pdlādo de ceteris vo q̄ rex nō ꝓcessit. p Mādauī τ istis. q̄s ad me misistis q Et bis q̄ a me missi st. ad vos. r Colloq̄ vobiscū. ppē cōbonū. τ subdit tur data epl'a cū dr. s Anno. cxlviij. regni grecor τ Dioscori id est in iunio. q̄ sic notat eo q̄ sol in illo mēse intrat signū geminor q̄ grece dioscori notant: τ ab eis mēsis iunij dioscor⁹ appellat. Sz ꝑ dicta vī esse qō dr ꝑ li. vi. ca. q̄ antioch⁹ epiphanes mortu⁹ fuit āno. cxl ix. B aūt lra data fuit post ei⁹ mortē. vnꝯ in rūsione sui filij subdit. pcedēto inter deos trāslato τē. Sicut lra ei⁹ ad iudeos data fuit āno. cxlviij vt bī. j. eo. ca. Dicendū q̄ idē ann⁹ fuit q̄ ꝑ li. dr. cxlix. τ B. cxlviij. Nam āns alit incipit apud diuersos. sic ps q̄ renouatio date āni incipit ī pralia a natiuitate dñi. in francia vo ab ei⁹ resurrectione. ppē qō illud qō fit tpe intermedio āno dñi. M. ccc. xxix. fm numerationē francie dicerēt esse factū anno dñi. M. ccc. xxx. fm numerationē ytalie. τ si renouatio date retardarēt vsq; ad festū omniū scōr tōtū tpe infmediū esset bui⁹ ꝓdinonis. Sic aūt fuit in ꝓposito. nā mortuo antiocho epiphane: filij ei⁹ antioch⁹ eupator statiz regnare cepit. τ fm diuersas inceptiones āni: ille ān⁹. cxlix. τ. cxlviij. dr

cedērēt hierosolymis: apparuit[t] ꝓcedēs eos eques in veste candida: armis aureis hastam vibrās. Tūc oēs sil' bēdixerūt misericordē dñm: τ cōualuerūt aīs nō solū boīes sz τ bestias ferocissimas τ[m] muros ferreos parati penetrare. Ibant igit promptī de celo hōtes adiutorē τ miserātē sup eos dñm Leonij aūt more impetu irruētes in hostes, pstrauerūt ex eis vndecim milia peditū: τ eqtū mille sexcētos: vniuersos aūt in fugā verterūt: plēs[n] aūt ex eis vulnerati nudi euaserūt. Sed τ ipe lysias turpiter fugiēs euasit. Et[o] qr nō insensat⁹ erat secū[b] ipe reputans facta[c] erga se diminutōēz τ [d] intelligēs inuictos esse hebreos oipotētis dei auxilio nitētes: misit ad eos pmisitqz se ꝓsēlinx oib⁹ que iusta sunt: τ[f] regē cōpulsinx amicū fieri Annuit aūt machabe⁹ pcibus lysie: in oibus vtilitati ꝓsulēs. Et q̄ cūqz machabe⁹ scripsit lysie ꝑ iudeis: ea rex[g] ꝓcessit. Nā erāt scripte iudeis epl'e a lysia sigdē hunc modū ꝓnientes Lysias[h] ppl'o iudeorū salutē. Johānes τ abessolō q̄ missi sūt a vobis tradētes scripta postulabāt vt ea q̄ p illos significabant: implerē. Quecūqz[i] igit regi potuerunt pferri exposuit[k]: τ q̄ rex pmittebāt ꝓcessit. Si[m] igit i negotijs fidē[n] ꝓfuauerītis: τ deinceps bonor[o] vob causa esse tēbabo de ceteris aūt p singula ꝗba mādauī[p] τ istis τ[q] his q̄ a me missi sunt colloq̄[r] vobiscū. Bñ valete. Anno[s] centesimo q̄dragesimooctauo mēsis dioscori[t] die vicesima τ q̄rta. Regis[u] aūt epl'a ista ꝓtinebat. Rex antioch⁹ lysie[x] fratri salutē. Patre[y] nro iter deos trāslato: nos volētes eos q̄ sūt in regno nro sine[z] tumultu agere τ[a] rebus suis adhibere diligentiaz: audiuimus[b] iudeos nō ꝓsēsisse pri meo vt trāsferrent ad ritū grecorz sz tenere velle suū institutū: ac ppter ea postulare a nob ꝓcedi sibi legitima sua Volētes igit hāc q̄[c] sz gēte getaz eē statuētes iudicauim⁹[d] tēplum restitui illis vt agerēt fm suor maior ꝓsuetudinē. Bñ igitur feceris si miseris ad eos τ dextrā dederis: vt cognita nra volūtate bono aio sint τ vtilitatib⁹ p paijs defruiant. Ad[e] iudeos vero regis epl'a talis erat. Rex[f] antioch⁹ senatui iudeorū τ ceteris iudeis salutē. Si[g] valetis sic est ut volum⁹ sz τ ipsi bene valem⁹. Adijt[h] nos menela⁹ dicēs[i] vos velle descēdere ad vros q̄ sunt apud nos. Hīs igit q̄ cōmeant vsqz ad diē tricesimū mēsis trādici dam⁹ dextras securitatis vt iudei vtant cibis τ legib⁹ suis sic τ pri⁹ τ nemo eorz vllo mō molestētur patiat. De[k] his q̄ p ignorantiā gesta sūt. Misimus aūt τ menelauz q̄ vos alloquatur Valete Anno[l] cēte simo q̄dragesimooctauo trādici mēsis qndecima die. Miserūt[m] aūt etiā romani epl'am ita se hābētez. Quint⁹ menenius ad b eligebant. c Si valeī τē. i. volūtas nra est vt bene sit vob. f Adijt nos menela⁹. a vob missus. τ est hic ali⁹ a menelao q̄ vsurpauit sibi sacerdotiū. vt dictū est. ē. ca. iij g Dicēs vos velle descēdere τē. sicut etiā dictū est. ē. p ca. p reges egypti τ syrie multi iudei erāt dispersi extra iudeā int ydolatras habitātes. ppē qō aliq̄ pīi in lege habitantes in iudea volebāt eos visitare ad ꝓfirmandū eos in legis obseuantia: petētes ad b securitatē a rege quā ipse ꝓcessit vsqz ad tpa.

b Debis q̄ p τē. B dr ppter bella ꝑ duces suos gesta. τ subdit nur bui⁹ lra data cū dicit. i Anno. cxlviij. randici mēsis. q̄ correspōdet apuli. xv. s. die. k Miserunt aūt etiā. B ponitur tenor lre romanor ad iudeos τ ps lra τ est eiusdē date cū

lra regis ꝓcedente
nos ad iudeos pc
sirā que data fuit e
Ps facti pact.
describit ꝓsilia
tur in tres ptes.
q̄ p bui⁹ ꝓsilia⁹
causa ponitur. se
cūdo oblatio inte
ponit: ibi. Ro pte
ro. tno ppositū
resumit: ibi. Bñ
dise esserūt. Cir
ca pmū p ponit
pnn uano ad ca
pitulaz pcedens
ci dr Dis factis
pactiōib⁹ scptis
cap. pcedenti.
b Judei agricul
ture τē. d aī treu
gis τ pactiōib⁹
pdict. q. d. aī nō
poterant vacare
ppē vrgētia bel
la. nr subdit oc
casio ꝓsilij. Ro
de cū timotheo.
cū dr. c Si
bi q̄ resederāt. i.
remāserāt in loc
circa iudeā p re
cessum lysie.
p Timotheus.
iste ē ali⁹ ab illo
q̄. ē. r. cap. legit
occisus. Multi ei
duces τ milites
erāt eiusdē noīs
sicut τ modo.
e Demophō su
phus. cognomē
e. f Et ni
chanor egyptiar
chef. i. pncepe e
pti. g Non
sinebāt eos in si
lētio agere. Nam
insuli⁹ faciebāt
ppl'o in extremi
tanb⁹ iudeī ab
senia lysie ppē
qō iudas decre
uit debellare ipz
h Jopite vo. B
ꝓnr ponit dola
tio cōsilia iude
cū timotheo. p
pter quedā insur
gentia in qb⁹ iu
das fuit occupa
tus. τ primus fuit
flagitiū gentiliū
in iope habitan
tiū cū qb⁹ habi
tabāt mlti iudei
qn iopite plures
submerserūt. pdi
tione: facientes
eos ascēdere na
uiculas sub spe
cie pacis τ amici

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

lra regis ꝑcedente. ex istis ꝑs ꝙ lysias istas lras regis ⁊ romanorꝫ ad iudeos ꝓcurauit. ⁊ postea sepsit iudeis lras suā suppo sitā que data fuit eo ꝑ ānō. xxiiij. die mēsis iunij. ⁊ sic post illas

Is facē pact. ōib⁹. B est quarta pars in qua Cap. xij. describit ꝓflictus iude cū timotheo ⁊ socijs a⁹. Et diuidi tur in tres ꝑtes. q: ꝑ hui⁹ ꝓflict⁹ causa ponitur. secūdo dilatio inēponit: ibi. Ro pite ꝛo. tertio ꝓpositū resumit: ibi. Ītēdisc esserūt. Circa ꝑmū ꝑ ponit ꝓtin uato ad capitulū ꝑcedens cū dē Dis factis pactiōib⁹ sēpris cap. ꝑcedenti.

b Iudei agriculture ⁊c. d. aī treugis ⁊ pactiōib⁹ ꝑdict. q. d. aī nō poterant vacare ppē vrgētia bella. ꝓūr subdit occasio ꝓflictus iude cū timotheo. cū dī. c Sz bi ꝙ resederāt. i. remāserāt in loꝙ circa iudeā p⁹ recessum lysie.

p Timotheus. iste ē alī⁹ ab illo ꝙ. s. r. cap. legit occisus. Mlti ei duces ⁊ milites erāt eiusdē nois sicut ⁊ modo.

c Demophō supbus. cognomē e⁹ ē. f Et nichanor cypriarcha. i. ꝓnceps cypri. g Non sinebāt eos in silentio agere. Mazimisul⁹ faciebāt ppło in extremitatib⁹ iudeē absentia lysie ppē qd iudas decreuit debellare ipz

h Jopite ꝛo. B ꝓūr ponit dilatio cōflict⁹ iude cū timotheo ꝓpter quedā insurgentia in qb⁹ iudas fuit occupatus. ⁊ ꝑmuz fuit flagitiū gentiliū in iope habitantiū cū qb⁹ habitabāt mlti iudei qz iopite plures submerserūt ꝑdiiose: facientes eos ascēdere naiculas sub specie pacis ⁊ amicitiē ad videndū iudū quē debebāt in mari exercere. qd flagitiuz voluit iudas aī oia vindicare. ⁊ ꝑs lra pauc̄ excepē. i Ascēdere scaphas. i. paruas naiculas. k Quas parauerāt iopite. l Cū vrorib⁹ ⁊ filijs. iudeorꝫ m Scōm cōcitaqꝫ decreti. Decreuerāt esse iopite latēti dolo iudeos sic submergere. n Sz cuz cognouisset. Hic ꝓūr ponit vindicta de iāniris q̄ sic̄ dolū vole bāt facere. ⁊ ꝑs lra vsqꝫ ibi. o Elb stadij s ducentē. xl. faciūt aūt octo stadia vnū miliare. ⁊ xvi. vnā leucam.

p Inde cū abisset. hic ꝓūr ponit aliud ipedimētū seu dilatio ꝓflict⁹ iude cū timotheo p arabes mouētes in via bellū ꝗ iudā ⁊ socios a⁹. ⁊ ꝑs vsqꝫ ibi. q Promittētes pascua se daturos. terra esse illoꝝ erat multū pascual: ⁊ iudei ꝓpe illā terrā habitantes habebāt plura aialia ⁊ sic pax cū illis vnde erat iudeis r Discesserē ad taber. sua. s. arabes q̄ nō habitāt in ciuitatib⁹: sz in tēroriis.

s Aggressus est. B ponit alia dilatiōis cā ex obsidiōe ciuisdā ciuitatis nociue iudeis cui⁹ nomē erat chaspin. ⁊ ꝑs vsqꝫ ibi t Remisi⁹ agebāt. q̄ pax curātes de obsidiōe reputātes i expugnabilē ciuitatem

v Et loq̄tes q̄ pbas ñ est. s. blasphemias ꝗ deum iudeorꝫ x Ꝑpīb⁹ iesu. i. iosue q̄ alio noie dicē⁹ est iesus naue.

y Precipitauit bierichō. vt hī Josue. vi. cetera patēt. z Inde discesserūt. B resumit qd ē. ꝓpositū fuit de ꝓflictu iude cū timotheo. ⁊ ꝑ ponit ꝓflict⁹ ꝗ timotheū. secō de bellatio cuiusdam ciuitatis aduersarie iudeorꝫ: ibi Post horū fugā. Circa ꝑmū ponit timotbei insecutio: cū dī. Inde discesserunt sz iudas ⁊ exercitus eius

a Venerūt i thbaracha credētes inuenire timotheū in loco illū. b Ad eos q̄ ⁊c. fm glo. erāt q̄dā ppli cū iudeis fedorati. ⁊ inde dicebant iudei tubianei q̄ tubianei id ē aliena tuba vocati seu ꝓducti. c Regressus est. s. timotheus.

d Relicto in q̄. lo. ⁊c. i. multitudie armatorꝫ ad resistēdū iudeis. cetera patēt vsqꝫ ibi e Timotheꝰ ꝑmisit ⁊c. q: de

nūtis ⁊ tit⁹ mili⁹ legati romanorū ppło iudeorꝫ salutē. De his q̄ lysias cognat⁹ regis ꝓcessit vob: ⁊ nos ꝓcessim⁹. De qb⁹ aūt ad regē iudicauit referēdū: ꝓfestim aliquē mittite diligēti⁹ iter vos ꝓferētes vt decernam⁹ sic̄ ꝓgruit vobis. Nos ei antiochiā accedim⁹ Jōqꝫ festinate rescribere: vt nos q̄ꝫ sciam⁹ cuius estis volūtatis. Bñ valete. Anno cēteſimo q̄dragesimooctauo. xv. die mēsis xanthici. Caplm. xij.

Is factis pactiōib⁹ lysias p̄gebat ad regē: iudi⁹ aūt agriculture opam dabāt Sz hi q̄ resederāt: timotheꝰ ⁊ apollon⁹ genei fili⁹: sz ⁊ hieronym⁹ ⁊ demophō supbus ⁊ nichanor cypriarches nō sinebāt eos in silentio agere ⁊ qete. Jopite vo tale qdā flagitiū ꝑpetrarūt. Rogauerūt iudeos cū qb⁹ habitabāt ascendere scaphas q̄s parauerāt cū vrorib⁹ ⁊ filijs q̄si nullis inimicijs iter eos subiacētib⁹ Sc̄ōm cōe itaqꝫ decretū ciuitatis: ⁊ ipsis acqescentibus pacisqꝫ cā nihil suspectū habētibus cū in altū ꝓcessissent submerserūt ñ min⁹ ducētos. Quā crudelitatē iudas in suę gētis homines factaꝫ vt cognouit p̄cepit viris q̄ erāt cū ipso ⁊ inuocato iusto iudice deo: venit aduersus iterfectores fratrꝫ: ⁊ portū qdē nocte succēdit: scaphas exussit: eos aūt q̄ ab igne refugerāt gladio peremit Et cū hec ita egisset discessit q̄si iterꝫ reuersur⁹ ⁊ vniuersos iopitas eradicatur⁹. Sz cū cognouisset ⁊ eos q̄ erāt iānie velle pari mō facere habitānt⁹ secū iudeis: iamnitis quoqꝫ nocte supuenit ⁊ portum cum naub⁹ succēdit: ita vt lumē ignis appareret hierosolymis ab stadijs ducētis q̄dragintā. Inde cūtā abissent nouē stadijs ⁊ iter facerēt ad timotheū cōmiserūt cuz eo arabes q̄ꝫ milia viri ⁊ eqtes q̄ꝫgenti. Cunqꝫ pugna valida fieret ⁊ auxilio dei ꝓspere cessisset: reliqui arabes victi petebant a iuda dextras sibi dari ꝓmittētes⁹ se pascua daturos: ⁊ i ceteris ꝓfuturos. Judas autē arbitrat⁹ ve in multis eos vtiles ꝓmisit pacez: dextrisqꝫ acceptis discessere ad tabnacla sua Aggressus est aūt ⁊ ciuitatē q̄ndā firmā pōtibus munisqꝫ circūscptaz que a turbis habitabat gentiuz ꝓmiscuaz: cui nomē caspbin. Hi vo q̄ int⁹ erāt ꝓfidētes in stabilitate muroꝝ ⁊ apparatu alimoniaꝝ remisi⁹ agebāt maledictis lacesce tes iudā ⁊ blasphemātes ⁊ loq̄ntes quę fas nō est. Machabe⁹ āt inuocato magno mūdi principe q̄ sine arietib⁹ ⁊ machinis tp̄ib⁹ iesu ꝓcipitauit bierichō: irruit ferociter muris: ⁊ capta ciuitate p dei voluntatē innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacēs stagnū stadiorū duoꝝ latitudinis sanguine interfectoꝝ fluere videret. Inde discesserūt stadia septingēta q̄nquagita ⁊ venerūt in thbaracha ad eos q̄ dicunt tubianei iudeos: ⁊ timotheū qdez illis locis nō cōprehēderunt: nulloqꝫ negocio ꝓfecto: regressus est: relicto in q̄daz loco firmissimo ꝓsidio. Dositheus aūt ⁊ sosipater q̄ erāt duces cum machabeo ꝓmenūt a timotheo relictos i ꝓsidio decē milia viros at machabe⁹ cordiatis circū se sex milib⁹ ⁊ ꝓfectis ꝓ cohortes aduersus timotheū ꝓcessit hīte⁹ se cū centū viginti milia peditū: eqtūqꝫ duo milia q̄ngentos Cognito aūt iude adūtu timotheꝰ ꝓmisit mulieres ⁊ filios ⁊ reliquum apparatū in ꝓsidiū qd̄ carnō dr̄. Erat enī inexpugnabile ⁊ accessu

cie ad videndū iudū quē debebāt in mari exercere. qd̄ flagitiuz voluit iudas aī oia vindicare. ⁊ ꝑs lra pauc̄ excepē. i Ascēdere scaphas. i. paruas naiculas. k Quas parauerāt iopite. l Cū vrorib⁹ ⁊ filijs. iudeorꝫ m Scōm cōcitaqꝫ decreti. Decreuerāt esse iopite latēti dolo iudeos sic submergere. n Sz cuz cognouisset. Hic ꝓūr ponit vindicta de iāniris q̄ sic̄ dolū vole bāt facere. ⁊ ꝑs lra vsqꝫ ibi. o Elb stadij s ducentē. xl. faciūt aūt octo stadia vnū miliare. ⁊ xvi. vnā leucam.

p Inde cū abisset. hic ꝓūr ponit aliud ipedimētū seu dilatio ꝓflict⁹ iude cū timotheo p arabes mouētes in via bellū ꝗ iudā ⁊ socios a⁹. ⁊ ꝑs vsqꝫ ibi. q Promittētes pascua se daturos. terra esse illoꝝ erat multū pascual: ⁊ iudei ꝓpe illā terrā habitantes habebāt plura aialia ⁊ sic pax cū illis vnde erat iudeis r Discesserē ad taber. sua. s. arabes q̄ nō habitāt in ciuitatib⁹: sz in tēroriis.

s Aggressus est. B ponit alia dilatiōis cā ex obsidiōe ciuisdā ciuitatis nociue iudeis cui⁹ nomē erat chaspin. ⁊ ꝑs vsqꝫ ibi t Remisi⁹ agebāt. q̄ pax curātes de obsidiōe reputātes i expugnabilē ciuitatem

v Et loq̄tes q̄ pbas ñ est. s. blasphemias ꝗ deum iudeorꝫ x Ꝑpīb⁹ iesu. i. iosue q̄ alio noie dicē⁹ est iesus naue.

y Precipitauit bierichō. vt hī Josue. vi. cetera patēt. z Inde discesserūt. B resumit qd ē. ꝓpositū fuit de ꝓflictu iude cū timotheo. ⁊ ꝑ ponit ꝓflict⁹ ꝗ timotheū. secō de bellatio cuiusdam ciuitatis aduersarie iudeorꝫ: ibi Post horū fugā. Circa ꝑmū ponit timotbei insecutio: cū dī. Inde discesserunt sz iudas ⁊ exercitus eius

a Venerūt i thbaracha credētes inuenire timotheū in loco illū. b Ad eos q̄ ⁊c. fm glo. erāt q̄dā ppli cū iudeis fedorati. ⁊ inde dicebant iudei tubianei q̄ tubianei id ē aliena tuba vocati seu ꝓducti. c Regressus est. s. timotheus.

d Relicto in q̄. lo. ⁊c. i. multitudie armatorꝫ ad resistēdū iudeis. cetera patēt vsqꝫ ibi e Timotheꝰ ꝓmisit ⁊c. q: de

facili ab aduersarijs capiunt. f Timor hostib⁹ ꝛc.ꝛ nõ ẽt magni tudine vel fortitudine exercit⁹ iude machabei. g Ira vt magis a suis deijceret ꝛc.sicꝛ ꝓtigit in exercitu zebee ꝛ salmana. Judicũ. vij.ꝛ viij. Et in stratõe phillisthinoꝝ ꝓ Reg.xxiiij. h Judas aũt vehemẽter instabat.fugientes ꝓsequẽdo. i Ipse ẽo timorbe⁹ incidit ꝛc.i. illã partẽ exercit⁹ quã regebãt. Et ceperũt eũ viuũ ꝛ multẽ ꝓcibus postulabat ꝛc.allegãs qõ subdit. k Eo ꝙ multoꝝ ꝛc.in suis vinculis detentos l Quos morte eius decipi euenire ret.i.occidi in vindictaꝫ mortẽ ei⁹. ccccra patent m Post hoꝝ fugã. hic ꝓñr describit captio ciuitatis q̃ multa mala fecerat iudeis.

n Et robusti iuuenes. de ciuitate. o Pro muris defendẽdis.

p Cõsistẽtes fortit⁹ repugnabãt.exercitui iude. ꝛ subdit repugnãdi facultas cũ dõ. q In hac aũt machine multe ꝛc.q̃b⁹ poterãt inuadẽtes repellere. r Ds cũ oiꝑ potentẽ inuocasset ꝛc.ex q̃ ꝑs ꝙ ciuitas illa capta nõ fuit bũana: sed diuina virtute.

s Inde ad ciuitatẽ scythorũ cui⁹ habitatores erãt benivoli iudeis: ꝫ essent gẽtiles.ꝓpter qõ iudas eis regraciãdo ꝓ trãsijt rogãdo vt essent benivoli de futuro sicut fuerant de ꝑterito.ꝛ sic ꝑs vsq; ibi. t Die solẽni ꝛc.i.die pẽthecostes q̃ cõuenerãt septẽ hebdomadib⁹ plenis.ab alto die sabbati in q̃ obtulerũt manipulũ primitiaꝝ ꝓcipit celebrari.Leuit. xxiij. v Et post pentbecostẽ.h est ꝑs q̃nta i qua describit bellũ ꝓtra gorgiã.ꝛ ꝓ ponit h pugna.scõo d iudeis mortuis curanti. Et sequẽti die.Circa ꝑmũ pars ꝫra vsq; ibi. Contigit paucos iudeoꝝ.cui⁹ cã ponitur.j.co.c. x Dosithe⁹ ẽo ꝛc.dicũt aliq̃ ꝙ bitzaceni erãt gẽtiles ꝓfederati iude vel ab eo ꝓducti.ꝫ melꝫ videt ꝙ fuerũt iudei a ciuitate vñ erãt sic noiati. y Atq; ita gorgias effugit in marcsa.nomen est fortalitij a At illis q̃ cũ esdrin erãt.iste esdrinꝫ fuit de socijs gorgie ꝛ remãsit in bẽllo ipso fugiẽte. b Et fugãt.s.socijs esdrin. vt dicũt aliq̃.ꝫ melꝫ videt dici de socijs iude ꝓpꝑ qõ inuocauit auxiliũ diuine potẽtie. c Incipiẽs voce patria.i.Fm doctrinã patrũ suoꝝ ꝛ sic illa victoria fuit magꝭ oꝛoe q̃ gladio.sicut Exodi.xvij.oꝛ omnibus moysi victꝝ fuit amalech. d Et cũ septima dies supueniret.s. sabbatũ. e Dcõm ꝓsuetudinẽ purificati.aq̃ lustrationis post ꝓtactũ in ꝑlio mortuoꝝ.vt ꝑcipit Numeri.xxiij. f In eodẽ loco ꝛc.omnis laudib⁹ vacãdo. g Et sequẽti die.h ꝓñr ponit cura d iudeis in bello mortuis:ꝛ ꝓ rõne corꝑoꝝ.scõo rõne aiaꝝ.ibi. Atq; ita. Pria ẽo cura fuit de sepeliẽdis corꝑibus in pãnis sepulchris fm morẽ iudeoꝝ. h Inuenerũt aũt sub tunicis ꝛc.i.de reb⁹ ꝓhibitis cultui coꝝ dedicatis. i Aliq̃b⁹ lex ꝓhibet. Deut.vij.ceꝛa patent. k Atq; ita.h ꝓñr ponit cura de aliab⁹.ꝛ h.s.duplicitꝛ in orãdo. l Ut id qõ factũ ꝛc.i.vt ad puniionẽ nõ refuaret vltra coꝝã dño.in q̃ tñ nulla cadit obliuio. ꝛ mittẽdo pecuniã in hierlm vt ibi offeret sacrificiũ ꝓ remissione pẽi mortuoꝝ.ꝛ ꝑs lra.Sꝫ forte videret alicui ꝙ factũ fuisset illõ frustra eo ꝙ videt ibi mortui fuisse in peccato mortali bñtes se cũ donariaꝝ doloꝝ.Dicendũ ꝙ iudas ꝛ socij eiꝰ debebãt ꝓbabiliter iudicare ꝙ penituisset i morte.ꝛ sic oãnões ꝛ sacrificia valebãt eis eo ꝙ mortui fuerunt in statu salutis.

Capl'm.xiij

Anno. cxliij.

Descipto cõflictu iude cũ regis duabus:hic ꝓñr ponit conflictus eiusdẽ cũ ꝑsona ipsi⁹. Et diuidit in tres partes.qꝝ ꝑponitur belli apparatus scõo ꝓlice⁹:ibi. ꝛ oato signo.tertio regis egressus ibi. Ut aũt cognouit. Prima i duas.qꝝ ꝑponitur apparatus belli ex parte regis antiochi.scõo ex ꝑte Jude machabeiibi Quibus iudas cognitis. ꝑma in duas.qꝝ ꝑponit regis apparatus.secũdo menelai interit⁹ ibi Cõmiscuit ãt

Circa ꝑmũ aũt sciẽdũ ꝙ iste belli appat⁹ ꝛ ẽt ꝓlia⁹ magꝭ diffuse ponit ꝑ li.vi.ca.mũ h aliqua ponunt q̃ vident dicnis ibidẽ dissonare.ꝑ qõ dicit pedituũ.cx.milia ꝛ eq̃tum q̃nq; milia ꝛ clꝓbãtes.xxij. Mã ibi habet centũ milia pedituũ.ꝛ.xx.milia eq̃tũ ꝛ clꝓbãti.xxxij.põt dici ꝙ ꝑ fuerũt centũ milia pedituũ tantum vt dicit ꝑ li.ꝛ postea fuerũt additi decẽ milia q̃ cũ ꝑmis h nume rant.De eq̃nbus ẽo dicendũ ꝙ in vniuerso fuerũt.xx.milia.ꝫ tñ erant q̃nq; milia electi ꝑ ceteris exñtes in acie regis ꝛ illi soli hic numerant ꝛ alij tacent ꝛc. Et de clꝓbãtis põt dici eodem modo ꝙ.xxij.erãt ꝑ ceteris fortiores q̃ numerant hic.ꝛ residui decẽ tacent.in talib⁹ ẽsi frequenter nũcratio diuersimode accipitur. b Currus cũ falcib⁹ trecẽtos.talib⁹ ẽsi antiqꝰ

difficile: ꝓpter locoꝝ angustias: Cũq; cohors iude prima appuisset timor hostib⁹ incussus ẽ ex ꝑsentia dei q̃ vniuersa cõspicit et in fugã versi sunt ali⁹ ab alio:ita vt magis a suis deijceretur ꝛ gladiorũ suoꝝ ictib⁹ debilitaretur. Judas aũt vehemẽter instabat puniens ꝓphanos ꝛ ꝑstrauit ex eis triginta milia viroꝝ. Ipse vero timothe⁹ incidit in ꝑtes dosithei ꝛ solipatrie:ꝛ multis ꝑcib⁹ postulabat vt viu⁹ dimitteret:eo ꝙ multoꝝ ex iudeis parentes hẽret ac frẽes:q̃s morte ei⁹ decipi euenire:ꝛ cũ fides dedisset restituturꝝ se eos fm cõstitutũ illesuꝫ cũ dimiserũt ꝓꝑ fratrũ salutẽ.iudas aũt regressus est a carnõ interfectis viginti ꝙq; milib⁹. Post hoꝝ fugã ꝛ nec cẽ mouit exercitũ ad ephron ciuitatẽ munitã in q̃ multitudo diuersarũ gẽtiũ hitabat:ꝛ robusti iuuenes ꝓ muris cõsistentes fortiter repugnabãt. In hac aũt machine multe ꝛ teloꝝ erat apparat⁹.Sꝫ cũ oiꝑotẽtem inuocassent q̃ ptãte sua vires hostiũ ꝓfringit: ceperũt ciuitatẽ ꝛ ex eis q̃ int⁹ erãt viginti ꝙq; milia ꝓstrauerũt. Inde ad ciuitatẽ scythoꝝ abierũt: q̃ ab hierosolymis sercẽtis septẽdijs aberat:ꝓtestãtibus aũt his q̃ apud scythopolitas erãt iudeis ꝙ benignie ab eis haberent ꝛ tꝑibus felicitatis q̃ modeste secum egerint grãs agẽtes eis:ꝛ exhortati etiaꝫ d cetero erga gen⁹ suũ benignos esse venerũt hierosolymã die solẽni septimanaꝝ instãte. Et ꝓ pẽthecosten abierũt ꝓtra gorgiã ꝑpositũ idumee. Et iuit aũt cũ pedit⁹ mil⁹ milib⁹ ꝛ eq̃tib⁹ q̃drigẽtis. Quib⁹ ꝓgressis ꝓtigit paucos iuere iudeoꝝ. Dosithe⁹ ẽo qdẽ de bachenoris eques vir fortis gorgiã tenebat:ꝛ cũ vellet illũ capere viuũ eques q̃dã de tracib⁹ irruit i cũ:humeꝝq; ei⁹ amputauit atq; ita gorgias effugit in marcsa. Et illis q̃ cũ esdrin erãt diu⁹ pugnãtib⁹ ꝛ fatigatis inuocauit iudas dñm adiutorẽ ꝛ ducẽ bellifieri: incipiẽs voce patria:ꝛ cum hymnis clamorẽ extollẽs fugam gorgie militib⁹ icussit. Judas ãt collecto exercitu venit in ciuitatẽ odollã. Et cũ septima dies supueniret fm ꝓsuetudinẽ purificati:i eodẽ loco sabbatũ egerũt. Et sequẽti die venit cum suis iudas vt corꝑa ꝓstratoꝝ tolleret ꝛ cũ parentibus poneret in sepulcris paternis. Inuenerũt aũt sub tunicis interfectoꝝ de donarijs ydoloꝝ q̃ apud iãniam fuerũt a q̃b⁹ lex ꝓhibet iudeos. Omib⁹ ergo mãifestũ factũ est ob hãc causã eos corruisse. Oẽes itaq; bñdixerũt iustuꝫ iudicũ dñi q̃ occulta fecerat mãifesta. Atq; ita ad ꝑces ꝓuersi rogauerũt vt id qõ factũ erat delictuꝫ oblãioni traderet. Et ẽo fortissimus iudas hortabat ꝓplm ꝓsuare se sine peccato:sub oculis videntes q̃ facta sũt ꝓ peccatis coꝝ qui

antiqꝰ in ꝑlijs vi
in plurib⁹ locis.nũ
euãgelijs.ꝛ qõ vn⁹
scrit aũt.h ꝓñr de
sacerdotiũ.s.tiij.ca.
iudeoꝝ aduersa
rijs. o Deꝑ
cabat antiochũ
pugnare fortiter
ꝓ iudam macha
beũ.iõ subditur.

e Illõ ꝓ ꝑfecta salute.ꝫ ꝓ Dio.iõ subdit f Spe rãs se ꝓstitui in ꝓnciparũ.s. sũmi sacerdotij per victoriaꝫ antiochi a q̃ fuerat amotus ꝓ ꝑ eius s.iij.c. g Ds rex regũ.q̃ iudex est sordium.

h Suscitauit animos anno. in pec.menelaum

i Et suggerente lysia ꝛc.nã ꝓꝑ ei⁹ ambitionẽ ꝛ sacrilegia in templo ꝓmissa ꝓ ei⁹ ꝓsilius vt habet s.iij.ca.secuta ẽ rebellio iudeorũ ꝓ regẽ.cetera patent vsq; ibi.

k Ds rex.nã ex morte Menelai posset aliq̃s credere regẽ iudeis pacatũ esse.ideo remouet h cũ dõ

k Ds rex mẽte effrenatus.i.sine freno rõis in superbiam elatus.

l Veniebat.contra iudeam.

m Vehoꝝẽ se ꝛc ꝓ ꝓrum oꝝ cõtrarios ab h fuit impedit⁹.vt habet.j.eodem ca.

n Quib⁹ iudas cognitis.h ꝓñr describit apparat⁹ iude machabei: ꝛ ꝑ ꝓ oiones de uoꝝ de q̃bus magis q̃ de armis ꝓfidebat.ꝛ patet vsq; ibi.

o Ac ꝓplm ꝛc. Consolatus fuisset ꝓ ciuitatis ꝛ tẽpli recuperatione ꝛ aduersariorũ multiplicẽ repulsionẽ tinuũ ꝓstratis.boris.s. refectionẽ accipe ꝛ sonꝑma ꝓsilia cũ dicit. cualia. r Ipse ẽo

pstrati sūt. Et facta collatiōe.xij milia dragmas argēti misit hierosolymā offerri ꝓ peccatis mortuorū sacrificiū bñ ⁊ religiose de resurrectiōe cogitās. Nisi enim eos q̄ ceciderant resurrecturos sperāret: supfluū videret ⁊ vanū orare ꝓ mortuis. Et qꝛ cōsiderabat q̄ hi q̄ cum pietate dormitionē accepērāt optimā hr̄ent repositā grāz Scā ergo ⁊ salubris est cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a peccatis soluantur. Ca.xiij.

Anno centesimo q̄dragesimonono cognouit Judas antiochū cupatorē venire cū multitudine aduersus iudeā: ⁊ cū eo lysiam pauratorē ⁊ ꝓpositū negociorū secū hñtem peditū centū decē milia: ⁊ eqtum q̄nq̄ milia: ⁊ elephātes viginti duos: currus cū falcibus trecētos. Cōmiscuit aūt se illis menelaus: ⁊ cū multa fallacia depcabat antiochū nō ꝓ pric salute: sz sperās se ꝓstituī principatū. Sz rex regū sus. irauit anios antiochi in petōrez: ⁊ suggerente lysia hūc esse causā omnū malorꝫ iussit vt eis est ꝓsuetudo appēsū in eodē loco necari. Erat aūt i eodē loco turris q̄nq̄ginta cubitorū: aggestus vndiq̄ hñs cineres hec pspectū hēbat i pceps Jnd in cinerē deijci iussit sacrilegū omnib cū ppellēnib ad interitum. Et tali lege puniendo legis cōtigit mori: nec terre dari menelaū. Et qdem satis iuste: nam qꝛ multa erga arā dei delicta cōmisit: cui ignis ⁊ cinis erat sanct: ipse in cineris morte dānatus est. Sz rex mēte effrenat vēiebat negoziū se pre suo iudeis ostūr. Quib iudas cognitis precepit pplo vt die ac nocte dñm inuocārēt: qꝛ sic semp: ⁊ nūc adiuuaret eos q̄ppe g lege ⁊ pria scōꝝ templo patriam vererent: ac pplm g nup paulu luz respirasset: ne sineret blasphemijs rur sus natiōib subdi. Omnib itaq̄ simul id faciētib ⁊ petētib a dño misericordiā cū fletu ⁊ ieiunijs p triduū ꝓtinuū pstrat hortat ē eos iudas vt se ꝓparārent. Ipse vo cū senioribꝫ cogitauit prius q̄z rex admoueret exercitū ad iudeā ⁊ obtineret ciuitatē exire ⁊ dñi iudicio cōmittere eritū rei: dās itaq̄ ptātem omniū deo mundi creatori ⁊ hortat suos vt fortiter dimicārēt ⁊ vsq̄ ad mortē pleg: tēplo: ciuitate: patria ⁊ ciuib stārēt circa modim exercitum ꝓstituit. Et dato signo suis dei victorie iuuenib fortissimis electis: nocte aggressus aulaz regiā in castris interfecit viros quatuordecim milia: ⁊ maximum elephantorꝫ cū his suppositi fuerāt Sūmoq̄ metu ac pturbatōe hostū castra replētes rebusq̄ pspere gestis abierūt. Hoc aūt factū est die illucescēte adiuuāte eū dñi ptectōe. Sed rex accepto gustu audacie iudeorum: arte difficultates locorꝫ tētabat ⁊ berbsure que erat iudeorꝫ ꝓsidium munitū castra admouebat: sz fugabatur impingebat: minorabat. His ātq̄ intus erāt iudas necessaria mittebat. Enūciauit aūt misteria hostibus rodoch gdam de iudaico exercitu: q̄ reg̃lit cōprehēsus est ⁊ ꝓclusus Iterū rex fmonē habuit ad eos q̄ erāt i berbsuris: dexterā dedit: accepit: abijt: cōmisit

antiqrus in plijs vtebant. vt habet in libris Josue ⁊ Judicū in plurib locis. nū de istis curib nō fit mēto in ꝓ li. sic etiā in euāgelijs. ⁊ qd vn euāgelista tacet ali exprimit. c Cōmiscuit aūt. B ꝓñr describit menelai interit q̄ retorsit se in summū sacerdotū. s. iiij. ca. de q̄ dicit b. c Cōmiscuit aūt se illis. i. iudeorꝫ aduersarijs. d Deprecabat antiochū pugnare fortiter ꝓ iudam machabeū. iō subditur.

e Nō ꝓ pric salute. sz ꝓ stio. iō subdit f Sperās se ꝓstitui in principatū. s. summi sacerdotij per victoriaz antiochi a q̄ fuerat amotus ꝓ pcem eius. s. iiij. c. g Sz rex regū. q̄ iudex est sordium.

b Suscitauit animos antio. in pec. menelaum

f Et suggerente lysia tē. nā ꝓpē ei ambitionē ⁊ sacrilegia in templo ꝓmissa p eū ꝓsiliuz vt habet s. iiij. ca. secuta ē rebellio iudeorū ꝓ regē. cetera patent vsq̄ ibi.

k Sz rex. nā ex morte Menelai posset aliq̄s credere regē iudeis pacati esse. ideo remouet B cū dr

k Sz rex mēte effrenatus. i. sine freno rōis in superbiam clarus.

l Veniebat. contra iudeam.

m Mehorē se tē sz p rumores cōtrarios ab B fuit impedit. vt habet. j. eodem ca.

n Quib iudas cognitis. B ꝓñr de sentit apparat iude machabei: ⁊ p p oīones de notas de q̄bus magis q̄z de armis ꝓfidebat. ⁊ parer vsq̄z ibi.

o Ac pplm tē. i. solatus fuisset p ciuitatis ⁊ tēpli recuperatione ⁊ aduersariorū multiplice repssione: vt ps ex dictis. p Per triduū continuū pstratis. bonis. s. ad B apris. qꝛ i illo triduo oportuit eos refectionē accipere ⁊ somnū rpe cōpetenti. sed ponit apparat p arma ꝓsilia cū dicit. q Hortat est eos tē. ⁊ p arma ⁊ victualia. r Ipse vo cū senioribꝫ cogitauit. occurrere regi antiq̄ ⁊ tē. q̄z ⁊ vastasset terrā. tertio ponit apparat p exhortationes optimas ad pfortandū alios bellatorꝫ ad fortiter dimicandū. ⁊ ptz lra. s Et dato signo. Hic ꝓñr ponit ꝓflictus. ad cui intellectū sciendū q̄ Judas cū rege habuit in cāpo duplicē ꝓflictum: vnū circa finē noctis. de quo tacet in p libro. aliū de clara die ⁊ sole refulgente in clypeos aureos ⁊ ereos. q̄ diffuse scribitur p li. vi. ca. hic autē de vtroq̄ ꝓflictu breuit ⁊ cōmixtim fit mēto. nā hic liber scōs est quedā abbreuiatio vt dictum ē s. ij. ca. igitur de p conflictu dicitur.

s Et dato signo suis dei victorie. i. victorie a deo ꝓsequende. qd aūt fuerit hoc signū non dr hic. sed videt fuisse quedā reuelatio facta iude que nō explicat ꝓpter breuitatē secretandam.

t Juuenibus fortissimis electis. Ex B videt q̄ i isto p ꝓflictu nō fuerunt omes iude socij sz aliqui ad hoc specialit electi. In secō vero conflictu fuerunt oēs iude bellatores vt habet p li. vi. c. s Nocte aggressus ⁊ tē. i. parte exercitus in qua erant regij tentoria. ⁊ Et maximum elephantorꝫ. istud fuit factuz in eo ꝓflictu q̄ fuit clara die. vt scribitur p li. vi. ca. satis diffuse. v Hoc aūt tē. qꝛ hoc fuit cōpletuz in fine noctis. s. q̄tum ad interfectionē duorꝫ miliū de hostib. Aliqui tñ libri habent. xij. milia. ⁊ q̄tum ad pturbationē castrorū: nō aūt q̄tum ad elephantorꝫ interfectiones vt dictū est. z Sed rex accepto tē. nam p oīcram inuasionē habuit experiētiaz de audacia eorꝫ. a Arte. i. prudenter ⁊ caute.

b Difficultatē locorū. id est fortalicia.

c Tētabat. supple capiō subdit d Et berbsure tē. iudeis armatis

e Castra admouebat. i. applicabat ad ipsum capiendū. f Sz fugabat. Mā intr exūtes aliqn exeūtes subito repellebāt ꝓpe exūtes ⁊ aliq̄s occidebāt ⁊ redibant ad fortalicia ñ q̄z tot exercitus posset armari. g Enuciauit aūt tē. i. secreta iude ⁊ eorꝫ qui erāt berbsure. b Rodoch q̄dā tē. q̄ capt ab aduersarijs p romēta ad B fuit cōpulsus. i Iterū rex fmonē tē. de fortalicio reddēdo saluis suis corpibus q̄ ꝓsenserūt eo q̄ victualia eis deficiebāt. vt hñ ꝓ li. vi. ca. k Abijt. s. rex ō berbsura relicta ibi suorꝫ custodia. vt hñ ꝓ li. vi. ca. l Cōmisit cū iuda.

in Ꝑ tangit scꝰ ꝓflictus q̃ fuit de die clara ⁊ alia die: vt videt q̃ ꝑm⁹
m Supatus est. s. iudas ⁊ ei⁹ exercit⁹. Nã videres vtutẽ regis ⁊ ipe/
tũ exercitus ei⁹: diuertẽrũt se ab eis. vt habet ꝑ li. vi. ca. n Vt ãt
cognouit. h ꝓnũ describit regis recessus de iudea vt iret ꝯ philippũ q̃
occupauerat antiochiã Et q̃ ꝑz q̃ istud bellũ antiochi ꝯ iudeã est idẽ
cũ illo qd̃ scribit ꝑ li. vi.
ca. Nam ibidẽ ponit re
cessus regis ꝓpter eam/
dẽ causã. Illiqua tũ hic
ponũtur q̃ ibi tacent ⁊
ecõuerso. Nã h tacetur
fractio iuramenti regis
q̃ ibidẽ exp̃mitur in de/
structione muminiõis.
o Et recõciliat⁹ obtu
lit sacrificiũ. p sacerdo/
tes tũ. cetera vo vsq; ꝑ
pe finẽ hui⁹ ca. tacent ꝑ
libro. p Machabeus
ampler. est. in signũ re/
cõciliatiõis. cetera patẽt
vsq; ibi. q Ne for/
te fedus irrũperet. s. Iu
das ⁊ eos grauaret. qd̃
tũ nõ fecit: sed magis ren
fedus rupit vt dictũ est.
r Tũc ascẽdit lysias tri
bunal. i. locũ eminentes
ad ꝑsuadendũ gentem
⁊ exposuit rõem dicẽdo
q̃ ꝓpter bonũ cõmune
facta est ꝓuentio regis ⁊
iude s Regressusq; est antiochiã. Hic autẽ
omittit qualiter inde fu/
gauit philippũ. qz. ã. ix
ca. p anticipationẽ po/
situm fuit.

Capitulum. xiiij.

Ed post triennij tẽ
pus. Descẽdito iude
ꝓflictu tẽpe antiochi no/
bilis ⁊ eupatoris ei⁹ fi/
lij: h tertio ponit ei⁹ cõ/
flictus tẽpe demetrij. Et
diuidit in tres partes.
qz ꝑ ponit demetrij sub
limatio. scõo iude socio
rũq; eius accusatio: ibi
Alchim⁹ aũt. tertio eos
ceremonij iussio: ibi Qui
statim. Circa ꝓmuz dz.
a Ez post triennij tẽpus
⁊c. istud triennũ accipi
tur a morte antiochi epi
phanis ⁊ intronizatiõe
filij sui eupatoris. Qd̃
ꝯm numerationẽ in hoc
libro positã ꝓtigit ãno
clxviij. vt dictũ est. ã. xi.
ca. Demetri⁹ aũt regnũ
obtinuit ãno. cl. q̃ ẽ ides
ãnus cum dli. q̃ dicit de
metrius intrasse regnũ
ꝯm cõputationẽ positã ꝑ li. ca. vij. ⁊ sic triennũ non fuit completum.
Ez intelligit ꝑ synodochen. sicut corp⁹ xꝑi dicit fuisse ꝑ triduũ in sepul/
chro. b Ascẽdisse. ad loca opportuna. i. fortia ⁊ munita.
c Et tenuisse regiones ⁊c. quos ad mãdatum demetrij exercitus inf
fecit. vt habet ꝑ li. vij. ca. d Alchim⁹ aũt. Hic ꝓnũ describit iude
socioꝝq; ei⁹ accusatio: cũ dicit. d Alchim⁹ aũt q̃dam ⁊c. nõ õ in
re sed de facto intrusus. q̃ ꝑ antiochũ epiphanem. qz Ez esset de genere
aaron: tũ non descenderat ab eo ꝑ lineã sacerdotalẽ, vt dictũ fuerat, ã

cũ iuda: supatus[m] est. At[n] aũt eo
gnouit rebellasse philippũ antio
chie q relictus erat sup negocio:
mẽte ꝓsternat⁹: iudeos depcans
subditusq; eis iurat de oibus qui
bus iustũ visum est: ⁊ recõciliat⁹
obtulit sacrificiũ: honorauit tem
plũ: ⁊ mũera posuit: machabeũ[p]
ãplerat⁹ est ⁊ fecit cũ a ptolomai
de vsq; ad gerrenos ducẽ ⁊ princi
pẽ. At ãt venit ptolomaidẽ gra
uiter ferebãt ptolemenses amici
cie ꝓuentionẽ: q indignantes ne⁹
forte fedus irrũperẽt. Tũc[r] ascẽ
dit lysias tribunal: ⁊ exposuit rões
⁊ pplm sedauit regressusq; est an
tiochiã. Et hoc mõ regis profe
ctio ⁊ redit⁹ ꝓcessit. Ca. xiiij.

Ed[a] post triẽnij tẽps cogno
uit iudas ⁊ q̃ cũ eo erant de
metriũ seleuci cũ multitudine va
lida ⁊ naub⁹ p̃portũ, tripolis ascẽ
disse[b] ad loca oportuna: ⁊[c] tenuis
se regiones aduersus antiochũ ⁊
ei⁹ ducẽ lysiã. Alchim⁹[d] aũt qdã
q̃ sũmus sacerdos fuerat: ꝯ[e] volũ
tarie coinquinat⁹ est tẽpib⁹[f] cõmixti
onis ꝓsiderãs[g] nullo mõ sibi esse
salutẽ neqz[h] accessuz ad altare: ve
nit[i] ad regẽ demetrium cẽtesimo
quinquagesimo ãno offerẽs[k] ei co
ronã aureã ⁊ palmẽ: sup̃[l] hec ⁊ ta
los q tẽpli esse videbant. Et[m] ipa
qdem die siluit. Tẽpus aũt opor
tunũ dementie sue nact⁹ ꝓuocat⁹
a demetrio ⁊ ꝓsiliuz: ⁊ interroga
tus q̃bus rebus ⁊ cõsilijs iudei ni
tereritur: nũdit. Ipsi[n] q̃ dicunt af
fidei iudeoꝝ q̃bus ꝑest iudas ma
ch: ab eius bella turbãt ⁊ seditiẽes
mouẽt: nec patiunt regnũ esse ge

tum. Nã ⁊ ego defraudat⁹ parẽ
tuz glia dico aũt sũmo sacerdotio
huc veni: primo[o] qdẽ vnitatib⁹
regis fidẽ seruãs. Secõdo aũt etiã ci
uibus cõsulens. Nã illoꝝ prauita
te vniuersũ genus nr̃m non mini
me veratur. Ez oro his singulis o
rer cognitis ⁊ regiõi ⁊ generi hm⁹
hũanitatez tuã ꝑmulgatã oibus
ꝓspice. Nã q̃diu superest iudas:
impossibile est pacẽ esse negotijs
talib⁹ aũt ab hoc dictis: ⁊[q] ceteri a
mici hostiliter se hãtes aduersus
iudã inflamauerunt demetrium.
Qui[r] statim nichanorẽ ꝓpositus
elephantoꝝ ducẽ misit in iudeaz:
datis mãdatis vt ipsũ qdẽ iudaz
caperet viuũ: eos vo q cũ illo erant
dispergeret ⁊ ꝓstituere alchimũ
maximũ tẽpli summũ sacerdotem
Tũc[s] gẽtes q̃ de iuda fugerãt iu
dã: segregatiz se nichanori misce
bãt miserias ⁊ clades iudeoꝝ ꝓ
speritates reꝝ suaꝝ existimantes:
Audito itaq; iudi nichanoris ad
uẽtu ⁊ ꝓuẽtu nationũ ꝓspersi[t] terra
rogabãt cũ q̃[u] pplm suũ consti
tuit: in eternũ custodiret: qq; suaz
portionẽ signis euidentib⁹ ꝓtegit. Impante aũt duce statiz indõ
mouerũt: ꝓuenerũtq; ad castellũ
dessau. Symõ vo frater iude cõ
miserat cũ nichanore: ꝯ ꝓtemitus
est repẽtino aduẽtu aduersariorũ
nichanor[x] tũ audiẽs vtutẽ comi
tũ iude ⁊ animi magnitudinẽ quã
ꝑ patrie certaminib⁹ habebant.
sanguis[z] iudiciũ facere metuebat
Quãobrẽ ꝓmisit possidoniuz ⁊
theodociũ ⁊ mathiaz: ⁊ vt darent
dextras atq; accipent. Et cũ diu

p li. vij. ca. e Ez volũtarie coinq̃natus est. cibis ⁊ sacrifi/
ciis gentiũ. f Zpibus cõmixtiõis. i. qũ antioch⁹ illustris
cogebat iudeos ad suscipiendũ ritũ gẽtiũ. ita q̃ inter iudeos
⁊ gentiles nulla esset distinctio. g Cõsideras nullo mõ si/
bi esse salutẽ. corpis h Nec accessũ ad altare. q̃diu iudas
stare in ptãte.
i Venit ad regẽ
⁊c. ⁊ sic in regni
sui principio.
k Offerẽs ei ⁊c
in signũ victorie
⁊ dignitatẽ regie
l Sup hec ⁊ ta
los. i. vasa offer/
toria in modum
turriũ facta: q̃b⁹
vtebant sacerdo
tes in solẽnitati/
bus magnis.
m Et ipsa q̃dez
die siluit. vt do/
nũ suũ regi mag
esset gratiosum.
cetera patẽt vsq;
ibi. n Ipsi q̃
dicunt affidei. i.
assiduẽ vacãtes
diuino cultui ẽpi
bus tũ ad h̃ apẽ
o Primo q̃dez
⁊c. mentit sicẽ hõ
fallax. quia vene
rat ad obtinen/
dũ sũmus sacer/
dotiũ ꝑ se
cũdum hũanita/
tez ⁊c. i. fm beni/
gnitatẽ suã. s. fa
mosã. q Et
ceteri amici. eius
scz alchimi.
r Qui statim. h
ꝓnũ ponit iussio
regis de exterminio iudaice gen/
tis. Et diuidit in tres partes. nã
ad h agendus ꝑmo nichãor mũ/
tiritur. secõo cũ iu/
da federe iungit
ibi. nichanor tũ.
tertio fedus bu/
iusmodi rumpit
ibi. Alchim⁹ aũt
ꝑmum ptz vsq;
ibi. s Tũc
gentes que de iu
dea fugerant iu.
eo q̃ erant ꝓua/
ricatores legis.
cetera patẽt vsq;
ibi t Cõspi
ratio nichanoris
t iude. t ꝑz lra pauc̃ excepẽ. 5 Sãguis

iudicius ⁊c. i. ꝑ effusi
pacẽ facere cũ eo. ⁊ p
bellatoꝝ. b Ad
dam ⁊ socios ei⁹.
facta. d Alchim
veris. ⁊ ꝑmo po
nitur hui⁹ ruptio
nis ꝓcuratio. se
cundo eius ma/
nifestatio: ibi. at
machabe⁹. Ter/
ca ꝑmum dicit.
d Alchim⁹ aũt
⁊c. quesiuit eam
rumpere eo q̃ ha/
beret iudã odio/
sum. e Et di
cebat ⁊c. s. ab vti
litate regni.
f Assentire Iu/
dãq; ⁊c. falso cũ
notans crimine af
ferebat.
g Successoreꝝ
sibi destiasse. qd̃
similiter erat fal
sum. cetera patẽt
h Et machabe
us. Hic ꝓsequẽ/
ter describit fede
ris violari mani
festatio. ⁊ primo
signis cũ dicitur
i Videns auste
rius ⁊c. quia dis
positõ cordis vix
potest celari q̃n
apparet in exte
rioribus signis:
vt in gestu vultu
⁊ aspectu.
k Paucis su/
rũ congregatis,
quibus dixit cõ
ceptuz sui animi
l Occultauit se
a nichanore. ne
subito caperetur
ab ipso. secõo ma
nifestat verbis:
cum dicitur.
m Quod cuz il
le cognouit ⁊c. ⁊
sequitur.
n Iussit sibi tra
di virum. s. iudã
o Et tẽplum h
⁊c. i. bacho. sicut
ꝑtũ est. ã. ca. vi
o Et his dictis,
abijt cũ indigna
tione de templo.
p Conserua in
eternum ⁊c. con
tra nichãoris cõ
taminationem.

ꝑ patibus deuotio magis q̃z in armis ꝓfidebãt v Qui
pplm suũ ꝓstituit in eternũ. s. duraturũ. Nã lex vetus non est a/
mota ꝑ xꝑm: sed magis ꝑ fecta. Math. v. Non veni soluere le/
gẽ sed adimplere. nec ꝑ ꝓsequens pplm est amotus sed pfectio
factus. sicut frequẽter ostendi in libris noui ac veteris testamẽ/
ti. x Quiq; suã portionẽ. i. sicut dictũ est pluries in hoc li/
bro. Cetera patent. y Nichanoris tũ. Hic ꝓnũ ponit ꝓfedo/
ratio nichanoris ⁊ iude. ⁊ ꝑz lra pauc̃ excepẽ. 5 Sãguis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

de his consilium ageret & ipse dux ad multitudinem retulisset omnium vna fuit sententia amicis annuere. Itaq; die ꝓstituerunt qua secrete inter se agerent & singl'is selle plate sint & posite. Precepit aut iudas armatos esse locis opportunis ne forte ab hostibus repente mali aliquid oriretur. Et cōgruū colloquium fecerunt. Morabatur aut nichanor hierosolymis: nihil q; inique agebat: gregesq; [a] turbarum que [b] congregate fuerant: dimisit. Habebat aut iudam semp carus ex animo & erat viro inclinatus. Rogauitq; eum ducere vxorem: filiosq; procreare. Nuptias fecit: quiete egit: cōmuniterq; viuebant. Alchimus [c] autē videns caritatem illorum ad inuicē & cōuentiones: venit ad demetriū: & [d] dicebat nichanorem rebus alienis assentire [e]. Iudamq; regni insidiatorem successorem [f] sibi destinasse. Itaq; rex exasperat [g]: & pessimis huius criminationibus irritatus: scripsit nichanori dicēs grauiter quidem se ferre de amicicie conuentione: iubere tū machabeum citius vinctū mittere antiochiam. Quibus cognitis nichanor ostenabatur & grauiter ferebat: si ea q; conuenerant irita faceret: nihil lesus viro. Sed quia regi resistere non poterat: opportunitatē obseruabat qua preceptū perficeret. At [h] machabeus videns [i] secum austerius agere nichanorem: & consuetum occursum ferocius exhibentem: intelligens non ex bono esse austentatem istam: paucis [k] suorū cōgregatis occultauit [l] se a nichanore. Quod [m] cum ille cognouit fortiter se a viro preuentum venit ad maximū & sanctissimum templum & sacerdotibus solitas hostias offerentibus: iussit [n] sibi tradi virum. [o] Et ēplum [p] &c. i. bacho. sicut picū est. 3. ca. vi

[o] Et his dictis, abijt cū indignatione de templo.

[p] Conserua in eternum &c. contra nichānis cōtaminationem.

di vinum. Quibus cum iuramento dicentibus nescire se vbi esset qui querebatur: & extendens manum ad templum iurauit dicens: nisi iudam mihi vinctum tradideritis: istud dei phanum in planicie deducam: & altare effodiā: & [o] templum hoc libero patri consecrabo. Et [o] his dictis abijt Sacerdotes aut ꝓtendentes manus in celum: inuocabant eum qui semper ꝓpugnator esset gentis ipsorum hec dicentes. Tu dne vniuersorum qui nulli [p] indiges voluisti tēplū habitationis tue fieri in nobis. Et nunc sancte sanctorum omniū dne: conserua [p] in eternum inpollutam domum istam que nuper [q] mundata est. Razias [r] autem quidam de senioribus ab hierosolymis delatus [s] est nichanori: vir [t] amator ciuitatis. & [u] bene audiens: qui ꝓ affectu pater iudeorum appellabatur. Hic [v] multis temporibus continentie ꝓpositum tenuit in iudaismo: corpusq; & aiam tradere contentus ꝓ perseuerantia. Volens autem nichanor manifestare odium quod habebat in iudeos: misit milites qn gētos vt eū cōprehenderent. Putabat [x] enim si illum decepisset: sese [y] dedecus iudeis maximū illaturum. Turbis autem irruere in domum eius & ianuam disrumpere atq; ignem admouere cupientibus: cum [a] iam cōprehenderet gladio [b] se petijt eligens [c] se nobiliter mori potius q; [d] subditus fieri peccatoribus & contra natales suos indignis iniurijs agi. Sed cum per festinationem non certo ictu plagam dedisset: & turbe inter ostia irrumperet recurrens audacter ad murum precipitauit semetipsum viriliter in turbas: quibus velociter locum dantibus casui eius: venit per mediū

[a] Cum iam comprehendereturad est esset ꝓpe ad comprehensionem

[b] Gladio se petijt. seipsum percutiendo.

[c] Eligens nobiliter &c cui duplex erat causa vna ne forte vi tormentorum inclinaretur ad gentilem ritum. q; erat maximum malum. ideo subditur.

[d] Quam subditi fieri peccatoribus: ipsum ad idolatriam trahere querentibus Alia ne in contemptum dei celi ea vita in ludibrio habere tur. sicut Sanson se interfecit. Judicum. xvi. & saul p Regum vlt. vt dicitur fuit ibidem. Et in his duobus casibus dicunt debere q non solū licitum est: sed etiam meritorū interficere seipsū

[a] Gregesq; turbarum. i. bellatorum.

[b] Que ꝓgregate fuerant. ad bellandū cōtra iudam & socios eius.

[c] Dimisit. ire ad loca sua: eo q; pax esset facta.

[d] Alchimus aut. Hic ꝓsequēter ponit ruptio dicti federis. & primo ponitur huius ruptionis ꝓcuratio. secundo eius manifestatio: ibi. at machabeus. Circa primum dicit.

[e] Alchimus aut &c. questuit eam rumpere eo q; haberet iudā odiosum.

[f] Et dicebat &c. f. ab vtilitate regni.

[g] Assentire Judāq; &c. falso eū notans crimine assecbat.

[h] Successorem sibi destinasse. qd similiter erat falsum. cetera patet

[i] At machabeus. Hic ꝓsequēter describit federis violati manifestatio. & primo signis cū dicitur

[k] Videns austerius &c. quia dissimulatio cordis vix potest celari qn apparet in exterioribus signis: vt in gestu vultu & aspectu.

[l] Paucis suorū congregatis. quibus dixit cōceptus sui animi

[m] Occultauit se a nichanore. ne subito caperetur ab ipso. secō manifestat verbis: cum dicitur.

[n] Quod cum ille cognouit &c. & sequitur.

[o] Et ēplum &c. i. bacho. sicut picū est. 3. ca. vi

[o] Et his dictis, abijt cū indignatione de templo.

[p] Conserua in eternum &c. contra nichānis cōtaminationem.

[q] Que nuper mundata est. a sordibus luxurie & idolatrie. vt habet 3. p. ca.

[r] Razias aut. Hic ꝓsequenter ponitur fēderis violati manifestatio in factis. & primo in inuasiōe razie. secō in impugnatione iudee: cap. vlt. Circa primum dicit

[s] Razias aut &c. de senioribus. erat scientia & moribus.

[t] Vir amator ciuitatis, id est boni cōmunis.

[u] Et bñ audiens. pauperes sicut & diuites ad eos instruendum & diligendum.

[v] Hic multis temporibus &c. ex quo patet q; continentia carnis ꝓpe veteris testamenti fuit laudabilis.

[x] Putabat enim si illū decepisset. alias deperisset. ꝓrabendo ad gentilem ritum.

[y] Sese cladem maxiam iudeis illaturum. nā ex eremplo multi fuissent ad hoc pertracti.

quia talis interfectio ordinatur in deum. Si autem hoc faciat aliquis ppter sanctipsum: vtpote ad euadendum longum vel graueu cruciatum vel infamiam sui ⁊ suorum si moriatur vili morte: hoc semper est illicitum. Et vt dicunt aliqui hoc modo intelligendum est dictum Augustini quod habetur hic in glo. que talis est. His exceptis quos lex iusta generaliter: ⁊ ipse fōs iusticie deus specialiter occidi iubz. quisq; hominum vel seipsū vel quemlibet alium occiderit: homicidie crimie innecetur. Unde ⁊ sēp̄tura libri huius que recepta est ab ecclesia ad legendum p̄ informatione morum: non videtur hic raziam arguere: sed magis cōmēdare de sui ipsius interfectione. Si autem predicta non sufficiūt ad eius excusationem. potest dici q̄ fecit hoc p̄ speciale instinctum spiritusſancti. Oēs enim hoies sūt deo mortis debitores: qd̄ debitum deo potest reperere qñcunq; vult: ⁊ quōcunq; vtpote p̄ manus ppriā siue per alienam. Cetera patent vt in littera.

c Cōmittere bellum. credens q̄ iudas ⁊ socij sui minus se defenderent. ppter quietem diei sabbati. d Judeis vero ⁊c. Nam ad hoc sub pena mortis cogebantur. dicentibus ⁊c. sequitur. e Et dōs viuus ⁊c. s. celebrem ⁊ quietarum. vt habet Exo. xx. f Tamen non obtinuit ⁊c. s. de captione iude ⁊ sociorum suorū dispersione fm regis mandatum. cap̄. precedenti.

cenuicem. Et cum adhuc spiraret accensus animo surrexit ⁊ cuz sanguinis ei magno fluxu defluere ⁊ grauissimis vulneribus essz saucius: cursu turba pertransijt ⁊ stans supra quandam petram p̄ruptam ⁊ iam exanguis effectus complex intestina sua vtrisq; manibus p̄iecit super turbas inuocans dominatorem vite ac spiritus vt hec illi iterum redderet: atq; sic vita defunctus est.

Capin. xv.

Ichanor[a] autem vt comperit iudam esse in locis samarie: cogitauit[b] cum omni impetu die sabbati cōmittere[c] bellum. Judeis[d] vero qui illum per necessitatem sequebantur dicētibus ne ita ferociter ⁊ barbare feceris: sz honorem imbue diei sanctificationis ⁊ honora cuz qui vniuersa conspicit. At ille infelix interrogauit si ē potens in celo qui imperauit agi diem sabbatorum: ⁊ respondentibus illis: est[e] dominus viuus ipse in celo potens qui iussit agi septimā diem. At ille ait. Et ego potens sum super terram qui impero sumi arma ⁊ negocia regis impleri. Tamen[f] non obtinuit vt cōsiliū perficeret. Et nichanor quidem cum sūma superbia erectus cogitauerat cōmune trophеū statuere de iuda. Machabeus[g] autē semper cōfidebat[h] cum omni spe auxilium sibi a domino affuturuz ⁊ hortabatur suos ne formidarēt aduentum nationum: sed[k] in mēte haberent adiutoria sibi facta d celo: ⁊ nunc sperarēt ab omnipotente sibi affuturam victoriā. Et[l] allocutus eos de lege ⁊ ꝓphetis admonens[m] etiaz certamina que fecerant prius promptiores constituit eos. Et ita animis eorum erectis: simul[n] ostendebat gentiū fallaciam: ⁊ iuramentorum p̄uaricationē. Singulos[o] autem illorum armauit: non clypei ⁊ haste munitione: sed sermonibus optimis exhortationibus exposito dignoſide somnio p̄quod vniuersos letificauit. Erat[p] autem huiusmodi visus. Oniam[q] qui fuerat sūmus sacerdos virum[r] bonuz ⁊ benignum: verecundū visu: modestuz[s] moribus ⁊ eloquio decorum ⁊ qui puero in virtutibus exercitatus sit manus[t] protendentē orare pro omni populo iudeoruz. Post[v] hoc apparuisse ⁊[x] aliuz virum etate ⁊ gloria mirabilē ⁊ magni decoris habitudinem circa illum. Respondentez[y] vero oniaz dixisse. Hic[b] est fratrum amator ⁊ populi israel: hic est qui multū orat p̄ populo ⁊ vniuersa sancta ciuitate hieremias[c] propheta dei. Extendisse[d] autez hieremiā dextera ⁊ dedisse iude gladium aureum dicentem. Accipe sanctuz gladium munus a deo in quo deijcies aduersarios populi mei israel. Exhortan[e] itaqz iude sermonib̄ bonis valde d̄ quibus extolli posset impetus: ⁊ animi iuuenum cōfortari statuerunt[f] dimicare ⁊ confligere fortiter, vt virtus[g] de negocijs iudicaret eo q̄ ciuitas sancta ⁊ templum periclitarētur. Erat[h] enuz pro vxoribus ⁊ filijs: itemq; c

Capitulum. xv.

Ichanor aūt. Hic consequenter ponitur manifestatio violati federis in impugnatione iude. Circa quod ponitur primo belli apparatus. secūdo conflictus: ibi. Michanor aūt. tertio laudabilis terminus: ibi. Cunqz cessassent. Prima in duas. q̄a primo ponitur apparatus ex parte nichanoris. secundo ex parte iude machabei: ibi. Machabeus autem. Circa primum dicitur.

b Cogitauit die ⁊c. id est potestate sua.

nonis ⁊ suorum qui fedus fregerunt iuramento firmatum.

o Singulos autem. Hic p̄sequenter ponitur exhortatio specialis per expositionem cuiusdam visionis facte iudeeuius series ponitur cum dicitur. p Erat aūt huiusmodi visus. s. visio in somnijs iude ostēsa. q Oniā qui fuerat sūmus sacerdos, vt habetur. ā. iij. cap̄. r Virum bonum. ēpitum ad

m ntis virtutem.
n Et benignum. erga
t Verecundum visu.
v Modestum moribus
x Manus p̄tendentem
das in visione.
y Post hec apparuisse. ipi iude
z Et alium virum etate ⁊ gloria mirabilē. ipsi iude. ⁊ ppt hāc admirationē sb̄ditur.
a Respondentē vero Oniam dixisse. ipsi iude.
b Hic est fratrū amator. id est iudeorum. ⁊ subditur nomen suum cum dicitur.
c Hieremias p̄pheta dei. fuit ei vnus d̄ magnis ꝓphetis.
d Extendisse autem hieremiā ⁊c. videbat enuz iude q̄ Hieremias traderet sibi gladium p̄nitentes q̄ aduersarios deuiceret p̄ ipsum. ⁊ per istam visionem. ⁊ sic exposuit b. fito digna fide somno. i. ita. ideo istud tacetur p̄
e Exhortari ita. Hic c. tus cum dicitur. Exhor. de sequitur.
f Statuerunt dimicare. g Ut virtus d̄ negotijs iudicet inter eos ⁊ aduersarios.
h Erat enim. p̄ vxoribus ꝓpria ⁊ suorum: q̄ d.
i Et iam cum. Hic consequitur. nam deuoram, ⁊ primo p

mnis virtutem.
a Et benignum.erga pauperes.
c Verecundum visu.id est horrentem omnem turpitudinem
d Modestum moribus.id est in omni actu ⁊ gestu.
e Manus prendentem orare.supplendus est:hoc videbat iudas in visione.
f Post hec apparuisse.ipsi iude
g Et alium virum crate ⁊ gloria mirabilē.ipsi iude.⁊ ppē hāc admirationē sūdinis.
a Respondentē vero Onam dixisse.ipsi iude.
b Hic est fratrū amator.id est iudeorum.⁊ subditur nomen suum cum dicitur.
c Hieremias ꝓpheta dei.fuit ciuis ō magnis ꝓphetis.

p fratribus ⁊ cognatis minor solicitudo:maximus vero ⁊ primo pro sanctitate timor erat templi: sed ⁊ eos qui in ciuitate erant non minima solicitudo habebat pro his qui congressuri erant. Et[i] iam cum omnes sperarent iudicium futurum:hostesq[k] adessent atq[l] exercitus esset[m] ordinatus: bestie equitesq[5] opportuno loco cōposui: considerans[n] machabeus adventum multitudinis ⁊ apparatū varium armorum ac ferocitatem bestiarum: extendens[o] manus in celum: prodigia facientem dominum inuocauit:qui non fm armorum potentiam:sed prout ipsi placet:dat dignis victoriam. Dixit autem inuocans hoc modo. Tu[p] domine qui misisti angelum tuum sub Ezechia rege iuda:⁊ interfecisti de castris sennacherib centum octogintaquinq; milia: ⁊ nunc dominator celorum mitte angelum tuum bonum ante nos in timore ⁊ tremore magnitudinis brachij tui vt metuant qui cū blasphemia venerūt aduersus populum tuum. Et hic quidem ita perorauit. Michanor[q] autem ⁊ q cum ipso erant cum tubis ⁊ canticis admouebant. Iudas vero[r] qui cum eo erant:inuocato deo p orationes congressi sunt. Manu[s] quidem pugnantes:sed ⁊ dominum cordibus orantes: pstrauerunt non min[9] triginta quinq; milia pſentia dei magnifice delectati. Cūq[t] cessassent ⁊ cum gaudio redirent: cognouerunt michanorem nisse cum armis suis. Facto itaq; clamore ⁊ perturbatione suscitata patria voce: omnipotentem dominū benedicebant. Precepit[u] autem iudas qui per omnia corpore ⁊ animo mori pro ciuib[9] paratus erat: caput[x] michanoris ⁊ manum cum humero abscisam hierosolymā perferri. Quo cum peruenisset conuocatis contribulibus ⁊ sacerdotibus ad[y] altare accersit[z] ⁊ eos qui in arce erant. Et ostenso capite michanoris: ⁊ manu nepharia quam extenderat cōtra domum sanctam omnipotentis dei magnifice gloriatus est.

i Et iam cum omnes sperarent iudicium futurum.id est predium contentionem determinans iude ⁊ aduersariorum,
k Hostesq; adesse.de ꝓpinquo.
l Atq; exercitus.michanoris.
m Esset ordinatus.fm militarem disciplinam.
n Considerās machabeus aduentus multitudinis ⁊c.videns se non posse resistere vrtute humana.
o Extendens manus in celum.inuocans diuinum auxilium.
p Tu dñe q̄ misisti angelum tuū sub Ezechia rege iude ⁊c.hec hystoria habet.iiij.Reg.xix.
q Michanor autem.p̄ missio apparatu:hic cōsequenter ponitur conflictus qui erat ex parte michanoris ꝓtruus ⁊ superbus ⁊ pomposus ideo subditur.
r Cum tubis ⁊ cāticis admouebant.i.applicabant ad congressus ita letāter ac si iudam ⁊ socios suos iam tenerent comprehensos. Ex pte vero iude humilis ⁊ deuotus.ideo subditur.

d Extendisse autem hieremā ⁊c.videbat enim iude q̄ Hieremias traderet sibi gladium ꝓmittens q̄ aduersarios deuiceret p ipsum.⁊ per istam visionem intellexit iudas affuturam sibi victoriam.⁊ sic exposuit bellatoribus suis.vt premitritur. Expositio digna fide somno.id est reuelatione diuina in somnijs facta.ideo istud tacetur p̄ li.vij.ca.vbi describit istud bellum.
e Exhortari ita.Hic consequenter ponitur exhortationis effectus cum dicitur.Exhortari itaq; iude sermonibus bonis vel deseqitur.
f Statuerunt dimicare.constanter ⁊ strenue.
g Vt virtus ō negotijs indicaret.id est vt fortitudo bellantiū liteminter eos ⁊ aduersarios diriminet.
h Erat enim ꝓ vxoribus ⁊ filijs ⁊c.minus timebant de morte ꝓpria ⁊ suorum:q̄ de violatione templi in ꝓmptum dei.
i Et iam cum.Hic consequēter ponitur apparatus per oratione deuotam,⁊ primo ponitur orādi necessitas cum dicitur.
s Manu quidem pugnantes.sed ⁊ cordibus dñm orantes ꝓstrauerunt ⁊c.pugnante in eis dei dextera.ideo subditur.Pſentia dei ⁊c.
t Cunq; cessassent.Hic consequenter ponitur laudabilis terminus: primo in gratiarum actione.secūdo in celebritatis institutione.ibi. Itaq; omnes.circa primum primo ponitur laus diuina verbo ⁊ pater.secundo facto:cum dicitur.
v Precepit aūt iudas.qui p omnia corpe ⁊ animo mori ꝓ ciuib[9] paratus erat:motus enim animi foris redundat ad membra corporis.
x Caput michanoris ⁊ manum cum humero abscisam hierosolymas perferri.sicut dauid ad dei laudes ibi portauit caput goliath philisteī vt habetur p̄ Regum.xvij.
y Ad altare.ad offerendum deo sacrificium.
z Accersit ⁊ eos qui in arce erāt ⁊c.ad eos deterrendum.

mento firmatum.
onitur exhortatio spe
ius facte iudeorum so
ūr huiusmodi vsus.i.
ū qui fuerat sumus sa
rum bonum.Ctum ad

Linguam[5] etiam nichanoris in particulas precisam iussit ꝛc. ꝓpter blasphemiam ab eo prolatam. Cetera patent.

a Itaq; Hic consequenter ponitur celebritatis institutio ꝓ dicta victoria. ꝛ patet littera. Notandum tamen q̃ hic non fit mentio de inuitatione iudeorum in egypto habitantium ad huius solemnitatis obseruantiam. similiter nec ꝑ libro cap. vij. vbi ō hac solemnitate fit mentio ꝓ ptter quod non videtur bene dicere illi q̃ dicunt q̃ totum quod positus est a principio tertij capituli huius libri vsq; huc positum est principaliter ad incitandū iudeos in egypto habitantes ad obseruationē huius solemnitatis. ꝓpter quod ꝓcessus quem teneui videtur mihi magis consonus littere huius libri.

Linguam[5] etiam impii nichanoris precisa iussit particulatim auibus dari: manum autem dementis contra templū suspendi. Omnes igitur celi benedixerunt dōm dicentes. Benedictus qui locum suum incontaminatum seruauit. Suspendit autem nichanoris caput in sūma arce vt euidens esset ꝛ manifestum signum auxilij dei. Itaq;[a] omnes cōmuni cōsilio decreuerunt nullo modo diem festū absq; celebritate preterire: habere autem celebritatem tertiadecima die mensis adar: que dicit̄ voce syriaca predie mardochei die: Igit̄[b] his erga nichanorē gestis ꝛ ex illis temporibus ab hebreis ciuitate possessa: ego quoq; i his faciam finem sermonis. Et siquidem bene: vt hystorie competit hoc ꝛ ipse velim: si autem minus digne concedendus est mihi. Si aut essi vinum semper bibere aut semper aquas contrarium est: alterius autem vti delectabile: ita[c] legentibus si semper exactus sit sermo non[d] erit gratus. Hic[e] ergo erit consummatus.

b Igitur. Hic i fine ponitur breuis epilogatio circa p̄dicta. ꝛ patet littera vsq; ibi.

c Ita legentib⁹ si semper exactus ꝛc. id est disquisitiuus vsq; ad partes singulas qualis est sermo hystoricus cui cōpetit partes singulas diligenter inquirere vt dictum est. ō. cap. ij.

d Non erit gratus. ꝓpter ꝑplexitatē scripture ꝛ vnitates materie que solet fastidiū generare. sed sermo abbreuiatus qualis est in hoc secundo libro: qui est q̃dā hystoriarum abbreuiatio vt ibidem dictus fuit: est magis decorabilis. propter quod ibidem dicitur vt legentibus sit animi oblectatio. ꝛ cetera.

e Hic ergo erit consummatus. Fm illud Esaie. x. Consūmationē. i. abbreuiationē dōs deus exercituū faciet in medio omnis terre. q̃ fecit per impletionem mysterij verbi incarnati. cum patre ꝛ spiritusancto sit honor ꝛ gloria in secula seculorum. Amen.

Explicit secundus liber Machabeorum.

Explicit postilla Nicolai de lyra super vetus testamentum cum expositionib⁹ hieronis in prologos Hieronymi ꝛ cum additionibus pauli episcopi burgensis ꝛ correctionis earundē additionum editis a matthia doringk ordinis minorum.

fuit: est magis o decora
gentibus sit anuni ob

Esaie.x. Consumatio
scatum facier in medio
omnis terre. qs
fecit per impleto
nem mysterij ver
bi incarnati. cu
cum patre & spi
ritusancto sit bo
nor & gloria in se
cula seculorum.
Amen.

c

per veus testamentus
Hieronymus & cum ad
correctionis earundē ad
linis minorum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Bett. 24

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Boeth. 24

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg